minimum

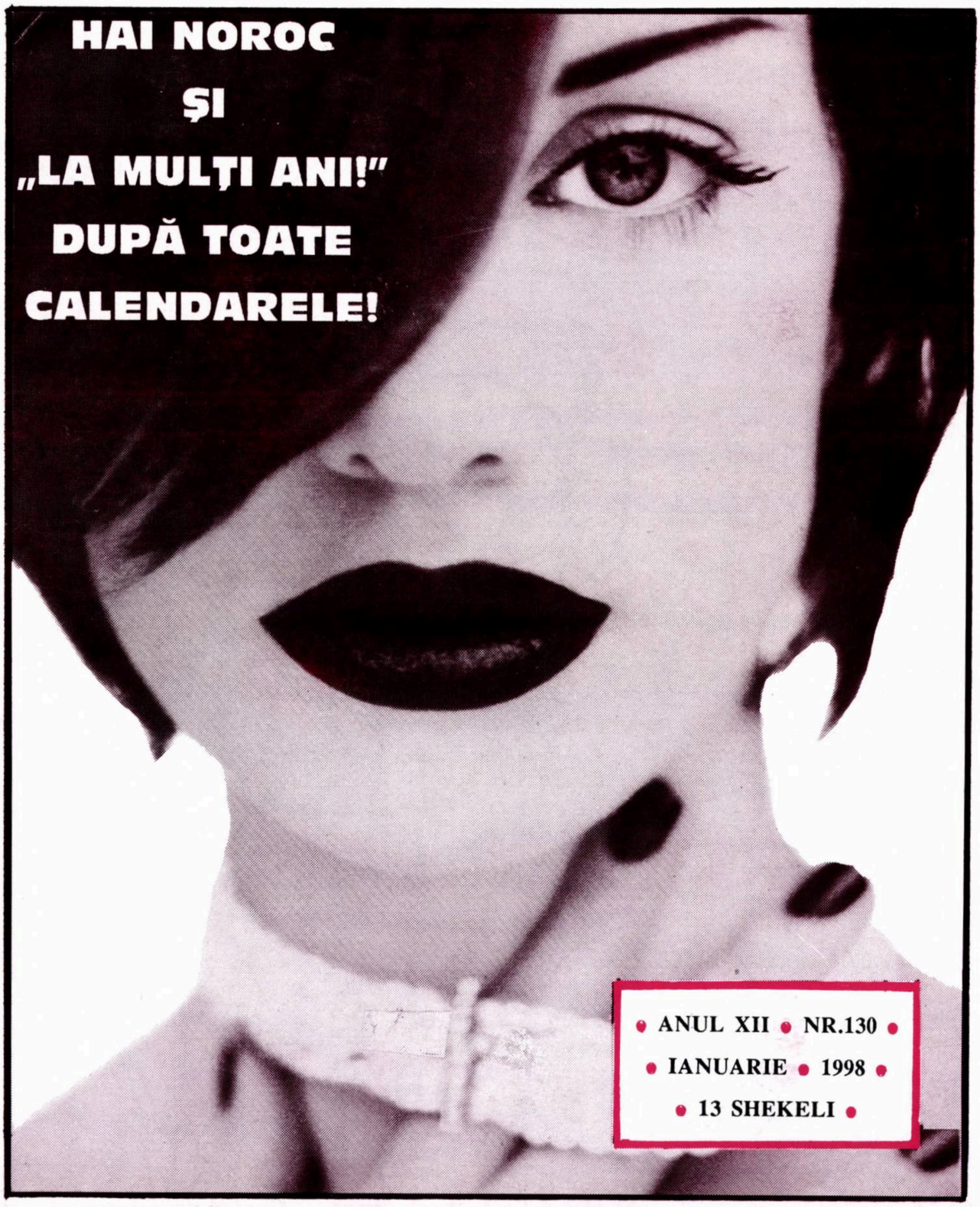

HAI NOROC
ŞI
„LA MULŢI ANI!"
DUPĂ TOATE
CALENDARELE!

• ANUL XII • NR.130 •
• IANUARIE • 1998 •
• 13 SHEKELI •

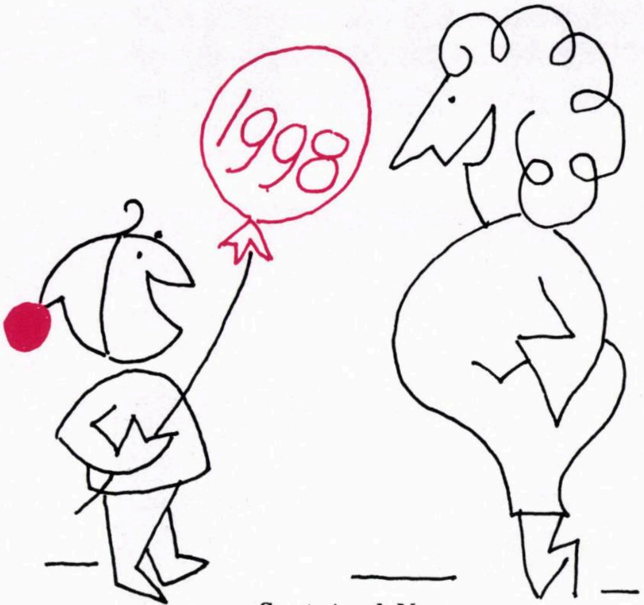

- Sunt Anul Nou
- Ad mea ve esrim...

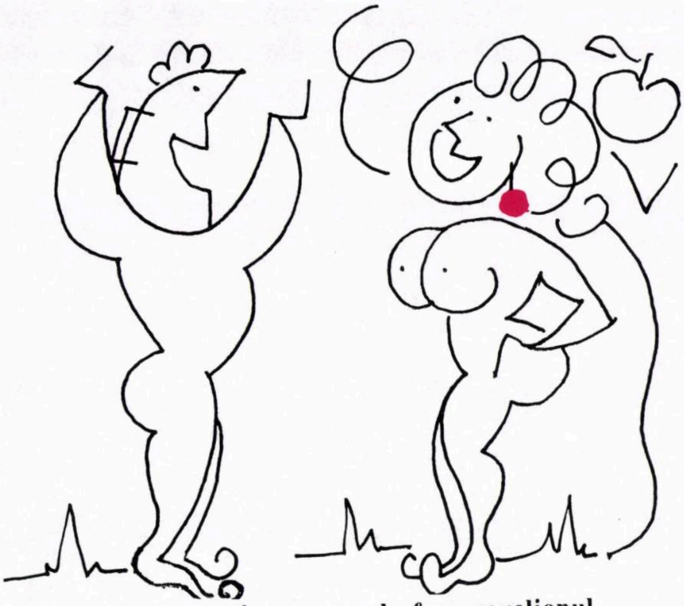

- Ura Evy ! Avem unde face revelionul.
Sfinții Petru și Mihai
Au deschis o crâșmă-n rai !

LIVaDaRU

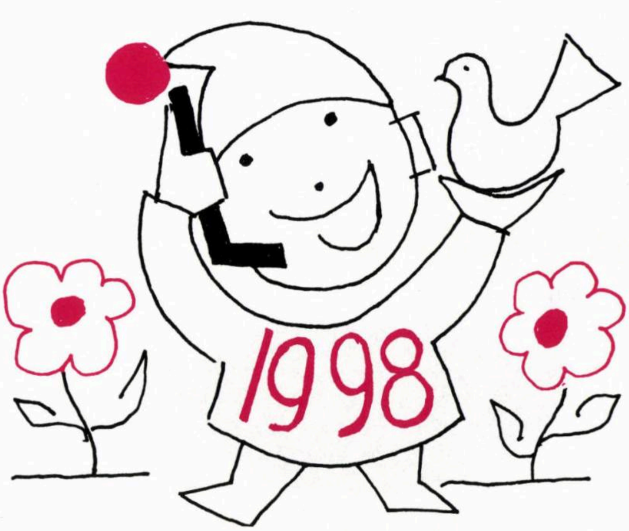

- Alo... aici 1.., 9.., 9..,8.
ŞALOM !

- Am împlinit un an
- Şi eu....

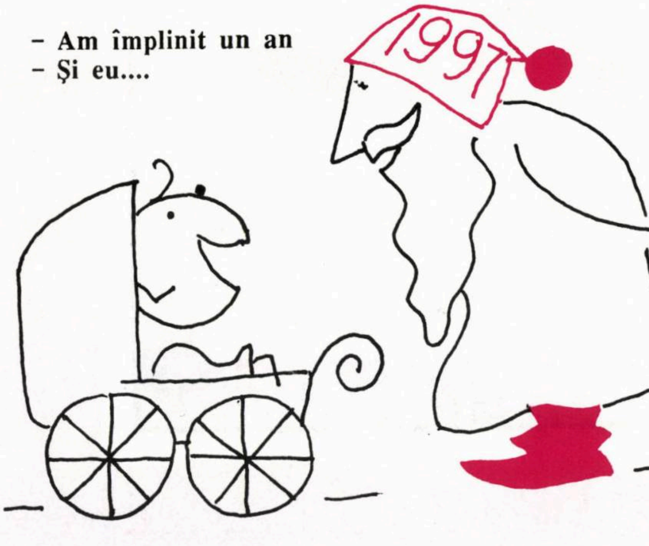

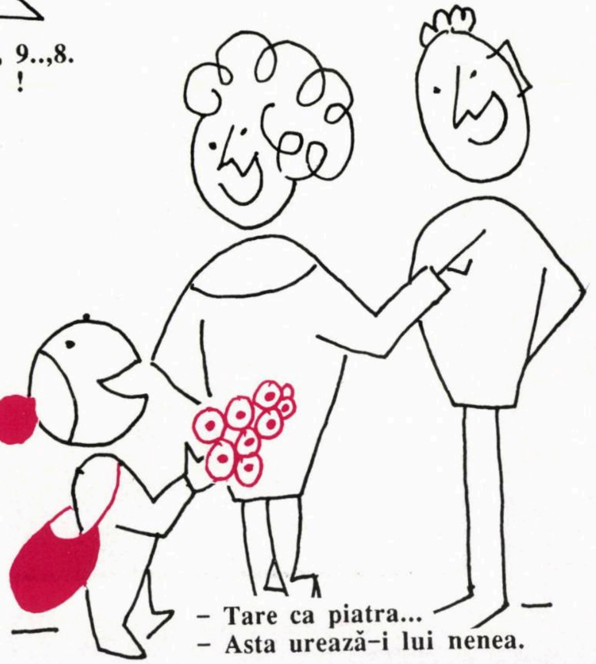

- Tare ca piatra...
- Asta urează-i lui nenea.

Intrăm în 1998.

La mulţi ani cititorilor şi colaboratorilor noştri !

La mulţi ani, după toate calendarele !

Să ciocnim cu toţii, în noaptea de Revelion, o cupă de şampanie.

Dar, atenţie: să nu fie şampanie Avishai Raviv !

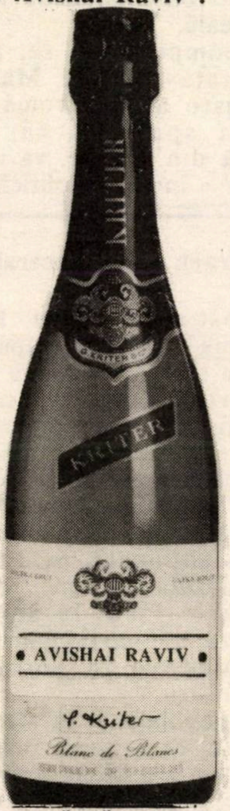

În 1998 sărbătorim 50 de ani de la naşterea Statului Israel.

Parlamentul şi guvernul, şcolile şi presa, Preşedinţia şi armata, teatrele editurile şi orchestrele simfonice se pregătesc, toate, să cinstească, fiecare în felul său, această aniversare.

Cea dintâi instituţie care s-a gândit să facă ceva în întâmpinarea semi-centenarului a fost Histadrutul, prin declanşarea grevei generale de luna trecută.

A fost un gest memorabil.

Vor trece lunile, vor trece anii, vor trece deceniile şi istoricul de mâine, amintind de această grevă, va scrie cam aşa: "În întâmpinarea celei de-a 50-a aniversări a Statului Israel, conducerea Histadrutului a aruncat pe străzile ţării un morman imens de gunoi".

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
ceea ce înseamnă 25 decembrie

VIOLENŢĂ

Trăim în aceste zile, când păşim din 1997 în 1998, sub semnul violenţei care s-a abătut ca un virus misterios asupra Israelului.

Forma cea mai acută a acestui val de violenţă a constituit-o desigur greva generală din decembrie (vezi comentariile noastre de la rubrica «30 de zile»). Iar aspectul cel mai grav şi îngrijorător al fenomenului îl reprezintă sfidarea - nemaiîntâlnită la noi - pe care conducerea Histadrutului a dovedit-o la adresa legii. Adică la adresa ordinelor emise de tribunal pentru încetarea grevei. Presa - inclusiv ziarele ce sunt ostile guvernului - a subliniat, cu maximă limpezime în editorialele sale, modul inadmisibil în care s-a comportat conducerea organizaţiei sindicale în acele zile.

Maariv: "...A devenit clar că legea este respectată doar parţial în Israel, totul depinzând de bunăvoinţa unui factor militant ca Histadrutul care, dacă are chef, se supune ordinelor emise de judecători şi dacă n-are chef, le ignorează: depinde cum îi convine... Knessetul trebuie să voteze o lege care să prevină posibilitatea ca în viitor o persoană cuprinsă de frenezie precum Amir Peretz să dezorganizeze viaţa ţării fără a plăti pentru aceasta preţul de cuviinţă şi a răspunde de faptele sale".

Yediot Ahronot: "Cele mai mari pagube pe care le-a produs greva au fost acelea suferite de sistemul legal al ţării... Nu se poate uita că Histadrutul a arătat un dispreţ strigător la cer faţă de ordinele tribunalului de a se reveni la lucru, şi a continuat greva".

Haaretz: "Este absolut imposibil să tolerăm o asemenea desconsiderare totală la adresa legii, în special din partea unor instituţii ca Histadrutul şi sindicatele profesionale. Cum să te mai aştepţi ca cetăţenii ţării, tineri şi maturi, să recunoască autoritatea legii şi s-o respecte, atunci când personalităţi publice, inclusiv membri ai Knessetului (referire la d. Amir Peretz, deputat din partea Partidului Muncii, n.red.) le calcă în picioare, fără jenă, la fiecare pas ?"

Marea Batjocorire al Legii a încurajat - aşa cum era firesc - pe toţi cei nemulţumiţi dintr-un motiv sau altul - să depăşească "linia roşie" care desparte protestul democratic de anarhie şi fărădelege.

Salariaţii fabricii «Kitan» din Ofakim, indignaţi (şi pe bună dreptate) de atitudinea nepăsătoare a autorităţilor faţă de închiderea intreprinderii, au "confiscat" bunurile firmei, au încercat să-l maltrateze pe directorul de la «Kitan» şi au lansat apeluri la violenţă în caz că guvernul nu va rezolva numaidecât problema şomajului.

Dihonia a pătruns şi în sânul partidelor politice: la Conferinţa Likudului Internaţional, grupul care milita pentru alegerea lui Avigdor Lieberman în funcţia de preşedinte s-a luat literalmente la bătaie cu sprijinitorii d-nei Limor Livnat, oferind unul din cele mai ruşinoase spectacole din istoria vieţii politice israeliene. În fine, multdiscutata retragere a armatei israeliene din teritorii (faza a II-a a programului Oslo) a aprins într-atâta spiritele în rândul opozanţilor (Gush Emunim şi alţii), încât aceştia (după ce lipiseră pe ziduri postere înfăţişându-l pe primul ministru în chip de OEP-ist) au ameninţat că îi vor împiedica cu forţa pe soldaţii Tzahal dacă ar încerca să evacueze anumite aşezări.

Aşa arată foaia de temperatură a sfârşitului de an 1997.

Să sperăm că după ce a ajuns la 41 de grade, febra va scădea în 1998, revenind la normal. Problema este ca «establishment»-ul politic să găsească antibioticul necesar.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 - Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare

Director
Al. Mirodan

Publicitate: 1 inch - 45 shekeli
Abonamente Israel
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii
Străinătate: (1 an - 12 numere): Europa - 70 de dolari; România - 65 dolari; U.S.A., Canada - 80 dolari; America de Sud, Australia, Noua Zeelandă - 95 dolari; Insulele Fidji - 150 dolari.
Expediţia cu avionul.

Grafica:
Eugen Iacob

Culegere computerizată:
Claudia Rosenstreich

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM-PUBLISHERS
LTD.

TENDINŢE

OMUL ANULUI DIN ALIAUA ROMÂNĂ PE ANUL 1997

●SANDU MAZOR●

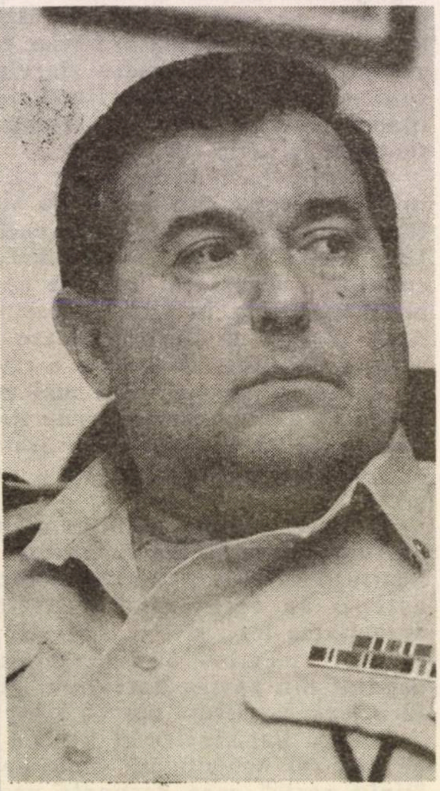

Respectând o tradiţie inaugurată cu câţiva ani în urmă, **Minimum** acordă, atunci când e cazul (anul trecut, de pildă, nu am găsit candidatul ideal) titlul de «Omul anului» din aliaua noastră.

Discuţiile de luna trecută din cadrul redacţiei privind **Omul** lui 1997 au fost şi grele şi uşoare. Grele - fiindcă nu lipseau candidaţi valabili. Uşoare, fiindcă dintre toţi, unul, poliţistul Sandu Mazor, s-a impus cu autoritate.

Practic necunoscut până la începutul anului trecut (ploieşteanul nu se dă, ca alţii, în vânt după reclamă la gazete şi TV), **Sandu Mazor**, şeful anchetelor din cadrul poliţiei, a urcat meteoric pe cerul vieţii sociale israeliene, o dată cu declanşarea afacerii "Bar-On - Hebron". El a condus cu mână forte cercetările bine-cunoscute, chemând fără sfială la anchetă pe toţi demnitarii implicaţi în cazul amintit, inclusiv pe primul ministru. Şi a demonstrat că, în conştiinţa lui de funcţionar al Statului, se călăuzeşte după vorba veche, învăţată pe băncile şcolii, în ţara de baştină: unde-i lege, nu-i tocmeală.

Prin comportarea sa, amplu «mediatizată», **Sandu Mazor** a făcut cinste alialei române. Şi ne-a dat speranţa că, după retragerea din funcţie, va intra - de ce nu ? - în viaţa politică.

Israel: greva generală

A fost o porcărie. Pe care marea majoritate a populaţiei a luat-o ca atare. Şi nu o va uita.

Motivele grevei sunt cunoscute şi răscunoscute: a) încercarea de a doborî guvernul Netaniahu prin mijloace de mână forte, şi b) ambiţia lui Amir Peretz, conducătorul Histadrutului de a deveni o figură **naţională**, gata să preia şefia Partidului Muncii din care face parte (sau, la nevoie, să înfiinţeze un partid personal) şi să candideze la fotoliul de prim-ministru.

Dar populaţia - în majoritatea ei - s-a exprimat împotriva grevei, nu s-a lăsat amăgită de lozincile populisto-trompetiste ale d-lui Peretz & Co. Iar aliaua a refuzat - în proporţie de 95% - să cadă în cursa întinsă de demagogi. "Românii" ştiu, dintr-o veche şi vastă experienţă de viaţă, că toate infamiile se comit în numele unor lozinci "nobile": patriotism, lupta pentru pace, lupta pentru dreptate socială şi alte gargare, gen la-al paiş-pe-lea - Con-gres,- Cea-u-şes-cu - re-a-les.

Părerea *alialei* despre sinistra, pestilenţiala (la propriu şi la figurat) grevă a fost reflectată în două comentarii de Jean Steiger (în "Ultima Oră").

Extrase:

"A fost oare această grevă justificată ? Chiar şi o majoritate a celor care au urmat, vrând nevrând, consemnele centralei sindicale, consideră că

30 DE ZILE

TENDINTE

în nici un caz pentru un asemenea motiv nu trebuia să se recurgă la o asemenea armă. Sondajul transmis ieri dimineață de Galei Tzahal a confirmat că 82% din persoanele chestionate se opun grevei. O majoritate care vorbește de la sine.

Cei care-l acuză pe Amir Peretz că recurge acum la o grevă politică nu sunt departe de adevăr. În primul rând este o acțiune care urmărește să lovească în guvern, dar mai mult, scopul ei constă în dorința refacerii imaginii Histadrutului, ca o centrală sindicală puternică, de care trebuie să se țină seama, după ce prestigiul lui a fost puternic șifonat în ultimii ani.

*

Cea mai costisitoare grevă din istoria țării s-a încheiat ieri noaptea lăsând un gust amar majorității israelienilor. Chiar dacă conducătorul Histadrutului, Amir Peretz, a fost ridicat pe umeri de colegii lui din conducerile marilor sindicate, mulți își vor aminti de această grevă ca una care nu numai că a dezorganizat activitatea celor mai importante sectoare economice și de afaceri, dar care a dat o grea lovitură sistemului nostru juridic. Modul în care Histadrutul a nesocotit ordinele Tribunalului de Muncă de a ordona greviștilor să revină la lucru, pentru a permite continuarea tratativelor în liniște, crează un precedent extrem de periculos. De data aceasta nu a fost vorba de lucrătorii unei întreprinderi mici sau ai unui atelier care nu respectă un ordin judecătoresc, ci de conducerea centralei sindicale, având în frunte un deputat în Knesset. Amir Peretz și-a bătut joc de legile țării și de cei care au datoria să le impună prin forța justiției.

Încă nu s-au calculat pe deplin pagubele provocate de această grevă și chiar dacă se emite o sumă de 200 până la 300 de milioane șhekeli, ele sunt mult mai mari deoarece au întinat imaginea țării în ochii clienților din străinătate care au așteptat în zadar mărfurile comandate și ai miilor de turiști obligați să aștepte, mulți din ei în sălile de pasageri ale aeroportului Ben Gurion și ale porturilor Haifa și Ashdod, îmbarcarea în avioane sau în vapoare. Mulți din cei care au trăit acest coșmar s-au jurat că nu vor mai pune piciorul în Israel și cu siguranță că așa vor proceda."

Israel:
Sunteți de acord să renunțăm la Podișul Golan ?

... în schimbul unui tratat de pace cu Siria ?

Aceasta a fost tema unui sondaj realizat luna trecută pentru emisiunea "Popolitica", a lui Nissim Mishal de la Televiziune.

Rezultatul:
32% Da
49% Nu.

În plus, 16% s-au declarat de acord cu o retragere parțială, iar 3% nu s-au pronunțat.

Israel:
Cine va fi viitorul prim-ministru ?

Se vorbește atât de mult de alegeri anticipate (Ehud Barak, președintele Partidului Muncii a afirmat ritos că acestea vor avea loc în 1998) încât nu e de mirare că institutele de sondaje au intrat în priză.

La întrebarea: pe cine ați vota astăzi, ca prim-ministru, dacă ar fi să alegeți între Bibi Netaniahu, Ehud Barak și Roni Millo, s-au înregistrat următoarele rezultate:

Barak 32,4%, Millo 32,8%, Netaniahu 32,1%. Așadar, una peste alta, egalitate.

Prima constatare: scorul mare obținut de Roni Millo (care nici n-a apucat să înființeze partidul despre care vorbește de câteva săptămâni) arată că, dezamăgiți atât de dreapta actuală cât și de stânga, mulți, foarte mulți cetățeni doresc un partid puternic de centru.

A doua constatare: în ciuda nesfârșitei serii de cutremure care a zguduit guvernul, premierul Netaniahu se menține pe poziții. Și vorba anecdotei: încă-i bine.

A treia constatare: în ciuda

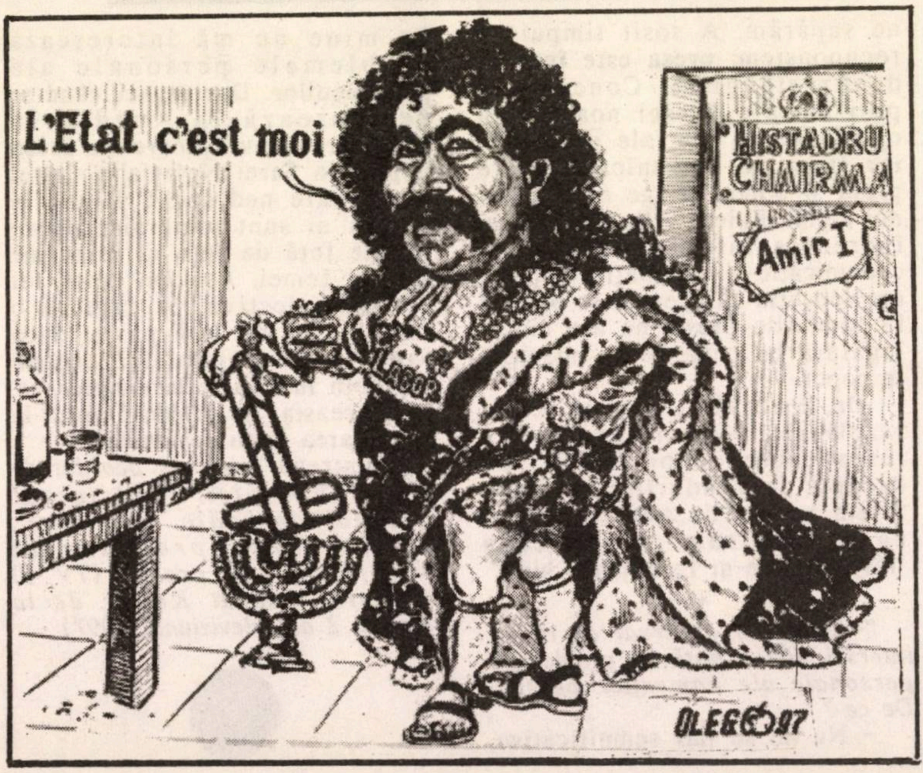

Desen din "Jerusalem Post"

TENDINȚE

faptului că se află în opoziție (deci nu i se poate reproșa nimic, nici pe plan politic, nici pe plan economic) și că presa proastă de care se bucură Bibi joacă - și-ncă cum! - în favoarea Partidului Muncii, Ehud Barak a realizat un scor sub așteptări. Mai mult decât atât: un scor care, în mod normal, l-ar împiedica să câștige alegerile.

Dar să vedem ce s-ar întâmpla dacă am merge cu toții mâine la vot. Și, se înțelege, dacă sondajul oglindește în mod fidel opțiunile populației.

1)Rămân în cursă pentru turul II (deoarece, ca să fii ales, îți trebuie 50% plus - din totalitatea voturilor) Ehud Barak și Roni Millo. Iese Millo, fiindcă alegătorii lui Bibi, oricât ar fi ei de supărați pe primarul Tel Aviv-ului pentru dezertare, îl vor vota pe el. Nu pe reprezentantul Partidului Muncii.

2) Rămân în cursă Ehud Barak și Bibi Netaniahu. Iese Bibi, deoarece alegătorii lui Millo - likudiști dezamăgiți de primul ministru, îl vor vota - totuși - pe Netaniahu. Nu trădăm partidul.

3) Rămân în cursă Bibi Netaniahu și Roni Millo. Iese Roni Millo, pentru că electoratul lui Barak nu va vota cu Bibi.

În concluzie, Barak (care, așa cum s-a văzut la recenta conferință a partidului este din ce în ce mai contestat de ai săi, fiind acuzat de tendințe dictatoriale) nu poate fi prim-ministru.

Firește, aceasta este o ipoteză și atâta tot. Până la alegeri se mai pot întâmpla multe. Inclusiv intrarea în arenă a unui al patrulea candidat.

Israel:
Despre ruptura dintre presă și societate și despre vânătorile de vrăjitoare

- "De fapt, ziariștii fac totul pentru a-și impune concepția lor de viață, prin mijlocirea profesiunii. Este adevărat. Când se spune că "presa e stângistă" noi ne supărăm. A sosit timpul să recunoaștem: presa este într-adevăr stângistă. Concepțiile politice ale presei noastre nu oglindesc pe cele ale populației iar lipsa de comunicare dintre presă și popor atinge cu fiece zi noi culmi. Există o lipsă totală de încredere între mijloacele de comunicație și populație. Poporul are senzația că ceea ce se petrece în rândurile presei nu are nici o legătură cu ceea ce se întâmplă în popor.

Da, e-adevărat. Soluția pentru rezolvarea acestei situații este introducerea unor ziariști de dreapta în rândurile «mediei». Avem nevoie de asta ca de aer, ca să respirăm. O asemenea "revoluție" ne-ar face numai bine."

*

"- Șeli, am observat că tu nu intervii nici o dată în problemele personale ale oamenilor politici. De ce ?

- Nu mi se par semnificative. Pe mine nu mă interesează problemele personale ale politicienilor. Dar atunci când se declanșează în «media» o vânătoare de vrăjitoare ca aceea împotriva Sarei Netaniahu, faptul mi se pare nedrept. Criticile la adresa ei sunt total disproporționate față de ceea ce se cuvine acestei femei. Asistăm la un fel de ură colectivă, pe care nu o înțeleg. Pe de altă parte, dacă familia Netaniahu își așează copiii în lumina reflectoarelor, ea, prin aceasta, își pierde dreptul la respectarea vieții personale".

(Dintr-un interview acordat de Șeli Iehimovici, redactor al postului de radio Kol Israel, animatoarea programului «Conferință de presă» (TV I) ziaristei Oshrat Kotler de la canalul 2 al Televiziunii; 1997)

●

Prin Leibovici Herman și Viviane

realizați o vacanță reușită pe orice meridian

PERMANENT LA DISPOZIȚIA DV.

Agenția de voiaj
Proper Travel Ltd.

Tel Aviv, str. Ben Iehuda 56. Tel. 6297477, 5289992

Bilete de avion, excursii organizate și individuale,
închirieri auto, rezervări hotel, Eurailpass
Zboruri EL-AL și TAROM
spre București, Europa, America, etc.
Reduceri la programele
EWTR, OPHIR, BONISA, GEOGRAFIC,
NATOUR, ETC.
Pentru muncitorii din România
bilete de avion la prețuri convenabile

●

Oferim cadou o geantă de voiaj
celor care cumpără bilete de avion
în lunile ianuarie și februarie 1998

LA MULȚI ANI 1998 !

Folosind serviciile noastre,
sîntem siguri că veți reveni!

TENDINȚE

Israel:
Ce spune Bovin

Fostul ambasador al Rusiei în Israel, Alexandru Bovin, a declarat ziarului în limba rusă **Vesti**, care apare la Tel Aviv, că - după părerea lui - conflictul arabo-israelian este un fel de "pentagon al Bermudelor" (aluzie la faimosul triunghi al Bermudelor). Cele cinci laturi ale problemei sunt: așezările evreiești din teritorii, Ierusalimul, refugiații, granițele și statutul palestinienilor.

El a criticat politica guvernului precedent care *"s-a ocupat mai întâi de chestiunile ușoare, lăsând la urmă problemele cele mai dificile... Este greu să pășești înainte, atunci când ai lăsat în spatele tău probleme nerezolvate. Ori tocmai asta s-a întâmplat cu "procesul de pace"*.

O observație care-i va ajuta, poate, pe diferiți bovini de la noi, să înțeleagă în ce anume constau problemele legate de Oslo.

Gaza:
Palestinieni... cam irakieni

Președintele Saddam Hussein are o rețea de spionaj care activează în Gaza și în teritorii, transmițând la Bagdad informațiile obținute pe teren. Agenții au venit în Gaza ca membri ai Armatei de eliberare a Palestinei, condusă de Yasser Arafat și au fost încadrați în poliția palestiniană.

"Adevărul este - susține un expert american în problemele Irakului - că agenții au pătruns în toate eșaloanele din armata de eliberare a Palestinei, controlând-o total.

(După "Jerusalem Post", 1997)

Israel:
Ce gândește Arabia Saudită

"Entitatea israeliană va fi distrusă în curând"

(Dintr-o declarație a prințului moștenitor Abdalah făcută la cel de-al 8-lea vârf al Organizației Conferinței Islamice de la Teheran, 1997)

*

... și cu prilejul aceleiași conferințe, Ayatollah-ul Ali Khameini, șeful spiritual al Iranului, a chemat lumea musulmană "să ia inițiativa pentru eliberarea Palestinei" (prin Palestina înțelegându-se nu numai teritoriile ci și statul Israel)

Gaza:
.....vor fi distruse

"Trebuie să ducem războiul sfânt până la capăt. Națiunile opresoare ca Israelul și Statele Unite vor fi până la urmă distruse, iar drapelul Islamului va flutura deasupra întregii națiuni arabe".

(Dintr-o cuvântare rostită de șeicul Ahmed Yassin la o adunare din Gaza)

*

"Hamas cere arabilor să recucerească teritoriile pierdute ca urmare a deciziei ONU de la 29 noiembrie 1947".

(Dintr-un comunicat emis de organizația "Hamas"; Gaza, 1997)

Egipt:
Să-nvățăm de la dom' profesor Goebbels

"Câțiva deputați egipteni proguvernamentali și din opoziție au acuzat Israelul de proiectarea masacrului de la Luxor, unde au fost ucise 68 de persoane, între care 58 de turiști străini.

Ahmat Abu Zeit, președintele grupului parlamentar al Partidului național-democrat, ce face parte din coaliția guvernamentală, a spus că "acest atentat a fost planificat și finanțat cu scopul precis de a lovi în economia Egiptului și de a destabiliza ordinea în țară".

Ibrahim Al-Niamky, din același partid, a afirmat că "Mâinile sionismului sunt în spatele acestui atentat".

(După "Ultima Oră", 1997)

Iran:
Ce crede Kissinger despre noul regim (și, implicit, despre cei ce-și închipuie că dacă poporul s-a entuziasmat aflând de calificarea echipei de fotbal în turneul final din Franța, înseamnă că - gata - homeiniștii s-au dat pe brazdă)

"Nu văd nici un semn cum că noul președinte, Mohammed Kathami, ar fi mai moderat decât predecesorii săi. Poate că el este un conducător mai modern, dar numai în ce privește politica internă. E posibil chiar ca el să ușureze restricțiile din domeniul economic, dar pentru asta va plăti mollahilor cu o ortodoxie și mai strictă în materie de politică externă.

Cred că ar fi extrem de periculos să ridicăm sancțiunile sau să plătim iranienilor vreun preț unilateral (pentru "modernizare"). De douăzeci de ani încoace, nimeni nu poate să vorbească nici măcar despre un singur gest de conciliere pe care guvernul iranian l-ar fi făcut la adresa lumii apusene".

(Dintr-o declarație făcută presei de Henry Kissinger, fost secretar de stat al S.U.A., cu prilejul recentei sale vizite în Israel, Ierusalim, 1997)

România:
Dacă nu ești cuminte, scriu că ești evreu

Aceasta pare a fi lozinca săptămânalului "Atac la persoană" (director D. Dragomir) care a apărut nu de mult la București.

Drept pentru care, tipăritura a publicat pe două pagini mari și late "Lista evreilor din viața publică românească".

Până aici, nimic nou. Pe vremuri (înainte de război), ziarul "Porunca Vremii" avea o rubrică intitulată "Cine sunt și ce vor" unde se dezvăluia, cu precădere, identitatea evreilor care publicau sub pseudonim. Se strecura și un român-creștin, din categoria "Vândut jidanilor". Ca să se învețe minte.

Ceea ce este nou, e faptul că lista din "Atac la persoană" cuprinde - alături de diferiți evrei în toată regula (nimic de zis) - un mare număr de creștini; atât de mulți sunt românii getbeget de pe listă încât ei alcătuiesc majoritatea!

TENDINŢE

Întâlnim astfel, în ordine alfabetică, pe George Arion, ziarist la "Flacăra", actorul Alexandru Arşinel (o fi fost de prea multe ori în Israel?), Romulus Antonescu (director la Muzeul Satului!), Ion Buduca, ziarist, Radu Boroianu, ambasador în Elveţia, Victor Babiuc, ministrul Apărării, Virgil Constantinescu, preşedintele Academiei, compozitorul Ion Cristinoiu, Aristide Buhoiu, ziarist, Alina Mungiu, directoarea Televiziunii, Cornel Nistorescu (moţ de felul lui), directorul ziarului "Evenimentul zilei", Cristian Tudor Popescu, redactor şef la "Adevărul", Oana Sârbu, actriţă (fata lui Amza Pellea, super-olteanul!) ş.a, ş.a. Culmea: printre aceşti Iţic-Şloimi găsim şi un dramaturg ca Paul Everac, autorul câtorva scrieri antisemite destul de vioaie.

De fapt, foaia a preluat metoda utilizată de "Europa" şi "România Mare" (unde fel de fel de adversari români erau făcuţi de evrei), dezvoltând-o multilateral, cu nonşalanţă, până la pragul demenţei.

Scopul e clar: astăzi, când aerul României este încărcat cu antisemitism cât cuprinde, dacă vrei să-ţi compromiţi duşmanii politici (sau personali) în ochii publicului, n-ai decât să zici că sunt evrei. Gata, i-ai terminat.

"Lista neagră" este precedată de un comentariu din care spicuim: *"Evreii nu sunt practic un popor. Ei reprezintă (...) o solidaritate închisă ermetic a unei comunităţi de interese, opusă celorlaţi, ne-evreilor, "goimilor".*

...Expansionismul iudaic a asediat sistemele sociale, economice şi culturale într-un lung război de uzură...

În spaţiul românesc, evreii au apărut ca forţă după instaurarea regimului bolşevic în Europa, istoria lor milenară în ţara noastră limitându-se până atunci ca expresie la comerţ mărunt, camătă; câte o sinagogă în vreun oraş mai răsărit.

Ulterior momentului august '44, ei au pătruns în toate structurile puterii şi administraţiei, în cultură, economie, societate, rămânând departe de aria constructivului sau a productivului, dar instaurând o reţea de control multidimensională".

Dar, întrucât România este - cum spunea poetul Bacovia - o ţară tristă, plină de humor, să notăm că povestea cu "lista neagră" are şi o poantă. Pe autorul şi prezentatorul listei îl cheamă... Mihai Antonescu.

Franţa:
Declinul instituţiei numită căsătoria

"Căsătoria este o treabă care nu mai interesează pe nimeni, cu excepţia câtorva preoţi", susţinea ironic mai demult Louise de Vilmorin (partenera de viaţă a lui André Malraux - n.red.). Zilele trecute mi-au căzut sub ochi câteva cifre edificatoare: dacă procentajul femeilor franceze celibatare la vârsta de treizeci de ani era de 12% în 1970, el a ajuns - mai nou - la peste 38% ! Vârsta medie la prima căsătorie ? Douăzeci şi şapte de ani la femei, douăzeci şi nouă la bărbaţi.

Câtă prudenţă... Trebuie spus că această aventură a devenit periculoasă, pentru că o căsătorie din două la Paris, una din trei în Franţa, se termină prin divorţ..."

(Dintr-un articol de Marc Lambron, scriitor, în revista "Madame Figaro", Paris, 1997)

Bosnia:
Înainte, spre înfiinţarea primului Stat musulman din Europa !

Ziarul «New York Times» a scris că agenţi ai serviciilor de informaţii iraniene au fost infiltraţi în armata bosniacă, pentru a aduce prejudicii intereselor occidentale în Bosnia.

Peste 200 de agenţi iranieni au fost identificaţi în cadrul grupărilor politice sau cercurilor sociale din această ţară.

Aceşti agenţi lucrează în colaborare cu bosniaci proiranieni din serviciile de informaţii ale Bosniei, după cum a declarat ziarului un fost membru al acestor servicii.

Diplomaţi din Europa Occidentală au afirmat că scopul acestor agenţi iranieni este să împiedice constituirea unei armate integrate croato-musulmane în Bosnia şi să producă disensiuni între reprezentanţii croaţi şi cei musulmani.

Coreea de Nord:
N-au pâine ? Să mănânce ~~cozonac~~ iarbă

În zilele când am fost la Phenian am văzut, ieşind din oraş, oameni istoviţi şi înfometaţi zăcând pe marginea drumului şi oameni care smulgeau pomii din rădăcini pentru a se hrăni. Intrând într-o casă, am văzut cum bătrânii renunţă la raţia lor mizeră de alimente pentru a o da copiilor; o bunică s-a prăbuşit pe podea în faţa ochilor mei. În parcurile din Phenian am văzut bătrâni aşezaţi pe pământ care smulgeau ghemotoace de iarbă şi le mâncau. "Ai impresia că oamenii aceştia vin dintr-un lagăr de concentrare german" - mi-a spus un reprezentant al «UNICEF».

(Dintr-un reportaj de Hilary Mackenzie, în "Newsweek", SUA, 1997)

RONI MILLO, primarul Tel-Aviv-ului, a hotărât să părăsească Likud-ul şi să înfiinţeze un nou partid - de centru - numit «Atid» (Viitor).

Ideea mi se pare interesantă. Numai să aibe viitor.

Yemenita Ofra, în vârstă de 101 ani, din aşezarea Shlomi, întrebată care e secretul longevităţii sale, a ridicat din umeri, răspunzând că nu urmează nici un regim anume; bătrâna a precizat, cu ocazia asta că, deşi de multă vreme în ţară, ea nu prea a învăţat ebraica.

Păi, dacă-i aşa, avem perspective bune. Nici eu nu am reuşit până astăzi să vorbesc ivrit ca lumea...

30 DE ZILE

Punctul pe i

Câteva scrisori, un singur răspuns:

Lazăr Soroceanu, Haifa; **Baruch şi Liza Croitoru**, Ierusalim; **Victor Adania**, Hedera; av. **Tina Wolfsohn**, Herzlia; **Gabriela Aizic**, Tel Aviv; **Tereza Rozen**; Düsseldorf, Germania; **Dan Brandes**, Bat Yam; **Zigu Mandel**, Afula; **Sorina Bercu**, Ghivataim; **Mădălina Caraghiaur-Rossignol**, Paris; **Vicky Spătaru**, Holon; **Terry Goldschläger**, Natania; **Valentina Appelfeld**, Ierusalim; **Mircea Strominger**, Natzeret Illit; ing. **Abraham Haimovici**, Tel Aviv; ec. **Carola Schechter**, Tel Aviv; **Gad Ben-Haim**, Raanana; **Dora Hârlăoanu**, Beersheva, şi alţii, şi alţii, se referă cu toţii la greva de luna trecută. Pe unii, greva i-a prins în spitale, lăsându-i fără îngrijire; nu toată lumea are rude apropiate, în măsură să vină cu mâncare de-acasă şi să-i hrănească. Pe alţii i-a prins la aeroport, fie că se pregăteau să plece în străinătate, fie că aşteptau pe cineva. Pe alţii, i-a lovit închiderea poştei (trebuiau să trimită o scrisoare urgentă) sau a băncilor (rămăseseră fără bani lichizi). Toate scrisorile se încheie cu următorul leit-motiv, exprimat într-un fel sau altul: Cum e posibil ca un conducător al Sindicatelor ca Amir Peretz, deputat în Knesset, să se laude aşa cum s-a lăudat, fără jenă, că el *"va închide ţara"*, şi ce-ar trebui făcut pentru ca această primejdie îngrozitoare care atârnă deasupra noastră ca o sabie a lui Damocles, să fie înlăturată ? *"Dumneavoastră ce ziceţi ?"* - ne întreabă în final patru sau cinci corespondenţi ?

Răspuns: Eu zic aşa: decât să închidă d. Peretz ţara, mai bine să-l închidă ţara pe d. Peretz.

PIX

Atentatul

Greva generală din decembrie mi-a lăsat impresia că d. Amir Peretz, preşedintele Histadrutului şi echipa pe care o conduce s-au comportat, în multe privinţe, ca şefii unei organizaţii teroriste.

Teroriştii încep prin a lansa ameninţări la adresa inamicului prin mesaje transmise telefonic agenţiilor de presă sau prin manifeste lipite noaptea pe zidurile oraşelor: dacă guvernul nu-i eliberează până joi seara la ora opt pe camarazii noştri din Hamas sau pe Carlos, vom lansa atacuri nimicitoare împotriva autobuzelor sau metroului din ţară. D. Amir Peretz, conducătorul Histadrutului, a început, la rându-i printr-o ameninţare deschisă la adresa Statului: dacă nu iscăliţi cum că sunteţi de acord cu cererile noastre până-n 24 de ore, "vom închide ţara", prin declanşarea grevei generale.

Teroriştii se ţin îndeobşte de cuvânt, sau măcar încearcă să se ţină: după expirarea ultimatumului, explodează o bombă în autobuzul 5, lângă Dizengoff Center, împrăştind creierii pasagerilor pe trotuar, în staţia de metro St. Michel de la Paris sau la Trade World Center din New York. Histadrutul s-a ţinut şi el de cuvânt, vrând să demonstreze atât populaţiei cât şi comanditarilor ce se întâmplă când guvernul refuză a se supune dictatului.

Teroriştii susţin că scopul lor este de a lovi Puterea; în principiu ei nu au nimic împotriva cetăţenilor simpli; dar, de regulă, primii miniştri nu iau autobuzul pentru a ajunge la servici, iar morţii şi schiloditii sunt, fără excepţie, "oamenii simpli". Histadrutul a proclamat că scopul grevei este de a lovi guvernul, nu pe mine şi pe dumneata. Dar, din câte ştiu, d. Iacob Neeman, ministrul finanţelor, nu a rămas fără bani de supermarket pentru Shabat din cauza caspomatelor închise, iar pe Bibi Netaniahu, care urma să plece urgent în Germania, la Helmuth Kohl, paralizarea aeroportului Ben Gurion nu l-a deranjat de fel: în calitatea sa de şef suprem al armatei, el a comandat un avion militar, decolând de pe un aeroport al Tzahal-ului.

Teroriştii sunt indivizi sadici, ei ucid cu plăcere şi din plăcere; Oamenii G.I.A.-ului din Algeria taie capetele copiilor, jucând apoi fotbal cu ele; după ce au masacrat turiştii elveţieni la Luxor, în Egipt, islamicii - aşa cum povestise o supravieţuitoare din Lausanne - au pornit să cânte şi să danseze în jurul cadavrelor; dar, fiindcă nimeni pe lumea asta nu are curajul să admită că asasinatul e prilej de bucurie (şi ce bucurie!), organizaţiile respective se grăbesc să declare că fapta lor a fost săvârşită din motive ideologice, pentru apărarea religiei sfinte, purificarea naţiei sau eliberarea pământului strămoşesc. D. Peretz şi ai săi îşi ascundeau cu greu scânteile de fericire din ochi atunci când vedeau grămezile de gunoi aruncate pe străzi, ca într-o secvenţă de film-catastrofă despre intoxicarea oraşelor şi când apăreau la televiziune oameni îngroziţi, cu măşti pe faţă împotriva bacteriilor; dar dacă îi întrebai, ei explicau, în propoziţiuni bine articulate, că gunoaiele reprezintă o formă democratică de luptă pentru binele muncitorimii din Israel.

Teroriştii din Gaza sau din teritorii se arată fără de cruţare cu arabii care încearcă să ajute pe "ocupant" a preîntâmpina atentatele; ei îi numesc pe aceştia colaboraţionişti, îi urmăresc până-n pânzele albe şi îi înjunghie pe la spate. Activiştii Histadrut-ului s-au repezit cu bâtele la oamenii trimişi de Roni Millo, primarul Tel Aviv-ului, ca să ridice gunoaiele; ei i-au tratat pe aceştia drept colaboraţionişti, rănind grav pe câţiva dintre ei şi silindu-i să fugă.

Terorismul reuşeşte, în cel

30 DE ZILE

* O RUBRICĂ NOUĂ * O RUBRICĂ NOUĂ * O RUBRICĂ NOUĂ * O RUBRICĂ NOUĂ *

BURSA PERSONALITĂŢILOR DIN ALIA

În urcare:

Avram Poraz, deputat, preşedintele partidului **Shinui**: demersurile sale pe lângă oficialităţile americane privind restituirea proprietăţilor evreieşti din România au avut ecou.

Leon Volovici, critic literar: **Jurnalul** lui Mihail Sebastian - la a cărui editare a avut un rol hotărâtor - este discutat pe larg în presa germană şi urmează a fi tradus în Franţa.

Staţionar:

Prof. M. Harsegor, istoric: analizele sale privind fenomenul politic la zi sunt solicitate cu regularitate de ziarele ebraice şi de Televiziune.

Mihaela Bercu: pronosticurile celor ce priveau cu scepticism trecerea fostului foto-model la televiziune au fost infirmate. Fata se descurcă binişor la emisiunea ei - "Vitrina" - de pe canalul 33 al T.V.

În cădere:

Menahem Ariav, preşedintele H.O.R.: organizaţia a intrat într-un con de penumbră iar Congresul mult anunţat nu s-a ţinut nici până azi.

Nancy Brandes, compozitor de muzică uşoară: a fost trimis în judecată pentru sustragerea, prin mijloace tehnice ilegale, de la plata unor convorbiri telefonice.

puţin 5 cazuri din zece, să silească justiţia din ţările democratice să renunţe, de spaima represaliilor, la aplicarea aşa cum se cuvine a legii: în anii '80, un tribunal din Paris a scos din închisoare, urcându-i într-un avion care zbura la Teheran, pe ucigaşii fostului premier iranian, Bahtiar. Histadrut-ul a reuşit - mobilizându-şi trupele în faţa tribunalului din Tel Aviv, să-i facă pe magistraţi "să treacă cu vederea" peste faptul că Amir Peretz rupsese în bucăţele câteva ordine de încetare a grevei.

Teroriştii obişnuiesc să arunce întotdeauna vina pe Putere făcând-o răspunzătoare pentru toate necazurile îndurate de cetăţeni: *"păi dacă n-au acceptat ultimatum-ul nostru, sigur că am aruncat avionul în aer... păi, dacă n-au acceptat ultimatum-ul nostru, sigur că am omorât 35 de ostatici... nu e vina noastră"*. Când ştii că ai capacitatea de a băga spaima de moarte în oameni (şi o ai), îţi închipui, îmbătat de aroganţă, că ai puterea de a nimici şi gândirea cetăţenilor, de a-i prosti; numai că schijele bombei de la cafeneaua Apropo nu au nimerit în inteligenţa noastră; iar dacă sindicatul de la «Mekorot» închide apa în Nordul ţării, asta nu înseamnă că închide şi ţevile pe unde circulă raţiunea noastră. Şefii Histadrut-ului au întins mereu degetul acuzator, în zilele grevei, asupra guvernului: din cauza lui Bibi păţiţi ce-aţi păţit, din cauza lui Iacob Neeman s-a abătut asupra voastră năpasta. Dar omul - care nu suportă să fie prostit - *(da' drept cine mă iau ăştia, domnule?)* ştie că nu Bibi Netaniahu a dat dispoziţie să se închidă poşta şi nici Neeman nu a poruncit, prin pelefon, ca autobuzele »«Egged» să nu-i mai transporte pe soldaţi la bazele militare de la graniţi.

Teroriştii au o sumă de ritualuri care preced faptele lor şi, după "succes", le sărbătoresc. Ei încropesc păpuşi cu chipul adversarului şi le dau foc în piaţă, dansând în jurul simbolurilor în flăcări. Mai târziu, după explozia reuşită, îi glorifică pe autori, purtând în braţe pe şeful organizaţiei. Activiştii Histadrut-ului au dat foc, în efigie, lui Iacob Neeman şi Roni Millo, iar după încheierea grevei, l-au purtat în braţe, triumfal, pe Amir Peretz.

Teroriştii au învăţat de-a lungul anilor că loviturile lor au nu numai efect local (morţii de pe stradă, răniţii, panica) ci şi naţional, "făcând rău" ţării respective pe toate planurile. După un masacru în piaţa "Mahane Jehuda" din Capitală, transmis numaidecât pe toate posturile de televiziune din lume, turiştii din Statele Unite, Franţa, Germania, Italia sau Japonia renunţă să mai vină la Ierusalim, rezervările de camere la hoteluri sunt anulate prin fax, oamenii îşi desfac bagajele sau aleg o altă destinaţie, mai liniştită. Greva organizată de Histadrut a produs rezultate asemănătoare pe linia lui "să le facem rău" şi "să-i doară". Călătorii din străinătate, siliţi să doarmă trei zile cu capul pe valize, în clădirea aeroportului de la Lod, şi-au jurat (am auzit declaraţii de acest fel la T.V.) că "ne pare rău, dar nu cred că vom mai veni vreodată în Israel". Rezervările la hoteluri au scăzut cu 30%. Conferinţa Internaţională a Turismului, ce urma să aibe loc la Eilat - şi care fusese pregătită vreme de un an de zile - a fost anulată. Şi, după socotelile experţilor în materie, ţara a pierdut - una peste alta - între 100-200 milioane de dolari. Din acest punct de vedere greva şi-a atins scopul: ne-a făcut rău. Şi ne doare.

Toate acestea şi altele încă - despre care vom mai vorbi cândva - mă îndeamnă să ajung la concluzia că cele petrecute luna trecută n-au fost o grevă, ci un atentat.

AL. MIRODAN

»»» I. Schechter în "Ultima Oră" despre Sebastian Costin:

"A murit Sebastian Costin.

Sentimentul nostru e că această veste nu este numai incredibilă ci şi neadevărată.

Ea ni se pare a fi o imensă greşeală de tipar".

30 DE ZILE

NE-AU PĂRĂSIT ÎN 1997

*** Nelu Weinberg,** autor de cuvinte încrucişate, redactorul rubricii de jocuri a revistei «Minimum»; în Israel.

*** Pavel Constantinescu,** regizor de filme documentare; în Israel.

*** Beate Fredanov,** actriţă; în Germania.

*** Armand Sufrin,** redactor-şef al săptămânalului "Adevărul"; în Israel.

*** Albert Kreigold,** economist; consilier financiar al revistei «Minimum»; în Israel.

*** Raymond Kamerling,** critic muzical; în Franţa.

*** Av. S. Bacher,** jurist; în Canada.

*** Savel Grunea (Saul Grinstein),** regizor de teatru; în Israel.

*** Sedy Glück-Rippel,** actriţă la TES; în România.

*** Radu Florian,** prof. univ. de filosofie; în România.

*** Dorel Livianu,** interpret de muzică uşoară; în S.U.A.

*** Gh. Labin,** pictor; în România.

*** Liviu Floda,** ziarist; în S.U.A.

*** Eugen Luca,** critic literar; în Israel.

*** Isaiia Iancovici,** ziarist; în Israel.

*** Erwin Szekler,** regizor de film documentar; în România.

*** Nicolae Bellu,** ziarist, prof. univ. de filosofie; în România.

*** Liana Grill,** artist fotograf; în România.

*** Sebastian Costin,** ziarist, scriitor; în Israel.

Literatură şi Mossad

Aţi citit romanul "Omul nostru din Havana" de Graham Greene? Da, mulţi dintre Dvs. l-aţi citit în România, pe vremuri, unde fusese tradus.

În carte e vorba de un englez, pe nume Jim Wormold, vânzător de aspiratoare de praf în Cuba; el este contactat, după venirea lui Fidel Castro la putere, de către serviciile secrete britanice care-i propun să devină agentul lor. Omul lor la Havana.

Wormold primeşte, şi transmite, ani de-a rândul, informaţii la Londra privind secretele militare ale cubanezilor. Şefii lui de la faimosul MI 5 sunt mulţumiţi. Agentul e, la rândul său, mulţumit fiindcă Londra îl plăteşte bine: o parte din bani pentru osteneala lui, o parte - mai mare - pentru sursele cubaneze, bine plasate în armată, pe care Wormold a reuşit să le atragă de partea spionajului englez. Şi totul merge ca pe roate. Până într-o zi când se descoperă că agentul nu avea pe nimeni în armata cubaneză şi că toate informaţiile sale erau scoase din burtă. O temă asemănătoare stă şi la baza romanului - tot de spionaj - "Croitorul din Panama" de John Le Carré.

Şi tot asemănătoare este tema (dacă se poate spune aşa) ce stă la baza cazului Yehuda Gil. Agent al Mossadului, Gil avea legătură cu un sirian bine informat (frate de general la Damasc) cu care se întâlnea, în ascuns, la Paris şi în alte locuri, obţinând de la acesta informaţii contra dolari. La un moment dat însă, generalul a ieşit la pensie şi - prin urmare - nu mai putea furniza informaţii valabile. Gil a rupt legătura cu fratele amintitului, însă n-a spus nimic şefilor săi despre asta. El a continuat să primească bani de la Mossad pentru plata *sursei*, să călătorească de 5-6 ori pe an la Paris pentru a se întâlni, cică, cu persoana şi, la înapoiere, să prezinte rapoarte doldora de date *sigure* despre planurile militare ale Siriei. Date supte - ca şi în romanele sus-pomenite - din deget.

Întâmplarea reprezintă, desigur, un eşec (încă unul, după afacerea Mashaal, din Iordania) al Mossadului.

Ea însă constituie - dacă asta te poate consola - un mare succes al literaturii; şi confirmă, încă o dată, câtă dreptate avea Oscar Wilde când susţinuse că *viaţa imită arta !*

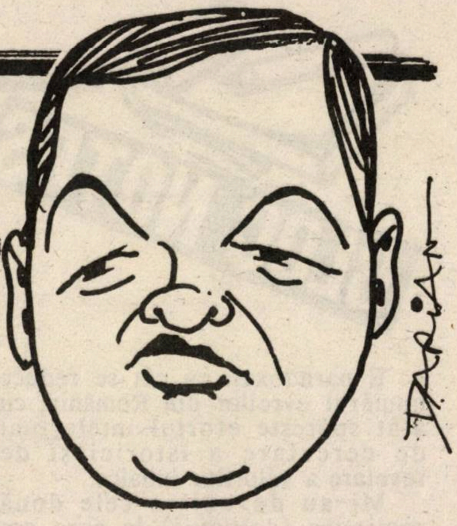

Dan Shilon

Scuzaţi de expresie

Televiziunea s-a ocupat serios de «aliaua» noastră în vremea din urmă, aruncând în capul "romanim"-ilor câteva găleţi de lături. Aşa cum a constatat, făcând contabiliceşte socoteala găleţilor, Marta Cohen de la «Tribuna Magazin».

Dan Shilon, de pildă, grăbindu-se să precizeze - în cadrul emisiunii "În direct de pe canalul II" - că un invitat de-al său face parte din rândurile evreilor-români, a adăugat: scuzaţi de expresie.

Tot pe canalul II, în cadrul emisiunii lui Dan Margalit, un fel de comic numit Shalom Asaiag, s-a adresat aşa vecinului său de scaun, care (vecin) se nimerise să facă parte din trib: "de ce te-ai aşezat lângă mine, vrei să-mi furi bancurile ?"

Iar pe canalul I, d. Amnon Levi a interpretat cu voioşie - în cadrul emisiunii "Încheiem săptămâna" - un cuplet de şanţ intitulat "Hamlet la cabaretul curvelor din Bucureşti".

Un cititor din Ramat Gan, d. Dov Goldstein, ne întreabă scrâşnind - şi pe drept cuvânt - din dinţi, cum ar trebui procedat cu asemenea indivizi.

Cum ? Simplu ca bună ziua.

Te apropii, de pildă, de Dan Shilon, îl prinzi de-un nasture de la haină, îl priveşti drept în ochi şi-i spui:

Du-te-n pizda mătii !... Scuzaţi de expresie .

ITZHAK ARTZI

BAAL SHEM TOV ŞI LUMINA DIN CASA CIZMARULUI

E paradoxal: cu cât se reduce numărul evreilor din România, cu atât sporeşte efortul intelectual de cercetare a istoriei şi de revelare a valorilor iudaice.

Mi-au dovedit-o cele două seminare (colocvii) la care am participat: cel de la Cluj, în cadrul "Institutului de istorie evreiască Dr. Moshe Carmilly", şi cel de la Bucureşti, organizat de către Centrul de Studii istorice de pe lângă Federaţia Comunităţilor Evreieşti din România.

Deschiderea festivă a reuniunii de la Bucureşti a fost onorată de prezenţa Ministrului Apărării al României, dr. Victor Babiuc, mare prieten al evreilor şi al Israelului.

Datele oficiale arată că trăiesc astăzi în România cam 12.000-14.000 de evrei. Conducerea Federaţiei, în frunte cu academicianul prof. dr. N. Cajal, continuă tradiţia răposatului şef-rabin dr. Rosen: cât timp mai sunt evrei în România, trebuie făcut totul ca lumina evreiască să nu se stingă, chiar şi în acele locuri unde au mai rămas doar un mic mănunchi. La Centru însă, trebuiesc menţinute şi activizate instituţiile culturale, artistice şi sociale, şi noul şef-rabin, Menahem Hacohen se asociază acestui efort.

Oraşul Cluj mai numără 500 de evrei. La universitatea "Babeş-Bolyai", cu 20.000 de studenţi, Institutul Carmilly numără 400 de studenţi, majoritatea ne-evrei, care studiază ebraica, istoria evreilor, istoria sionismului, tradiţia şi filosofia iudaică. În 1998 Institutul va putea acorda titlul academic de B.A.

De şapte ani se organizează aci, an după an, o conferinţă ştiinţifică cu participarea unor istorici din România, Israel, Ungaria, SUA, Germania, Austria.

Cu ocazia unor astfel de reuniuni îţi dai seama că se mai găsesc în România forţe intelectuale şi ştiinţifice care continuă să strângă documente şi să cerceteze trecutul marilor comunităţi transilvănene unde, în multe din ele, nu mai trăieşte nici măcar un singur evreu.

La Cluj, tânărul istoric Anton Dörner a prezentat o monografie consacrată evreilor din Satu-Mare. Pentru judaismul din lume, Satu-Mare este "Satmar", centrul unei secte hasidice extremiste, antisioniste, ce a exercitat o influenţă extraordinară asupra vieţii evreieşti. La Satu-Mare n-au mai rămas decât urmele ei istorice.

Dintre cele 22 de comunicări şi referate, s-au desprins cu osebire acelea ale dr-ului Moshe Idel din Ierusalim, specialist mondial în mistica evreiască, şi al dr-ului Andrei Oişteanu, care a făcut o fascinantă prezentare a stereotipului evreului în folclorul românesc.

Impresionantă prin fastul ei a fost ceremonia de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa întemeietorului şi mentorului acestui Institut, dr. Moshe Carmilly. La vârsta patriarhală de 90 de ani, veşnic tânărul dr. Carmilly a făcut - în prezenţa unui select corp profesoral, în frunte cu rectorul prof. Andrei Marga - o magistrală expunere a trecutului evreilor din Transilvania.

*

La Bucureşti au fost programate 27 de comunicări ştiinţifice, dedicate metodologiei istorice, figurilor de intelectuali evrei români ca Iuliu Barasch şi Eugen Relgis, precum şi evreilor în economia română.

Captivante au fost lucrările pe tema "Evreii şi comunismul": era limpede că unii dintre referenţi vorbeau şi despre experienţele lor personale.

Personal, am contribuit cu un referat despre acţiunea paraşutiştilor evrei din Eretz Israel în România. Istorici români şi evrei prezenţi la acest colocviu, ca de pildă prof. Ş. Papacostea şi dr. Cr. Popişteanu, directorul "Magazinului istoric", au mărturisit că aud pentru prima oară, în mod sistematic, despre această temă. Sper că acest referat va stimula efectuarea de cercetări în arhivele româneşti militare şi ale Siguranţei, pentru a afla cum au văzut autorităţile române şi germane această acţiune de rezistenţă evreiască în România.

Toate referatele ţinute la Cluj şi la Bucureşti vor fi publicate.

Dubla experienţă trăită cu ocazia acestei săptămâni, mi-a reamintit de o poveste hasidică: Rabi Israel Baal Shem Tov, întorcându-se de la sinagogă în bezna miezului de noapte, vede de departe un strop de lumină la cizmarul ştetelului. Mirat că cizmarul lucrează atât de târziu, intră la el şi-l întreabă: "de ce lucrezi la ora asta?" la care, cizmarul îi răspunde: "Rabi, atâta vreme cât lumânarea mai licăre, lucrez".

Viaţa evreiască din România se desfăşoară azi în spiritul acestei parabole.

●

Miniştrii Eli Ishai şi Eli Suissa, din Shas, sunt de părere că o amnistie generală - aşa cum au propus unii - cu prilejul celei de-a 50-a aniversări a Statului, în 1998, ar fi binevenită, deoarece "va determina o conciliere naţională".

Conciliere între cine şi cine ? Între tâlhari şi păgubaşi, între criminali şi victime ?

D. Daud Adeck, directorul biroului de statistică palestiniană vrea - cu toate că guvernul israelian se opune la aceasta - să organizeze recensământul populaţiei palestiniene din Ierusalimul de Est: asta, întru împărţirea oraşului în două.

Eu, de-aici din Tel Aviv, nu văd ce se pune la cale prin birourile d-lui Adeck.

D'aud !

*** 1998. Statul Israel împlineşte 50 de ani * 1998. Statul Israel împlineşte 50 de ani ***

DE ÎNCEPUT, A-NCEPUT ÎN 1947

Stând în maşina lui pe Queens Boulevard, lui Gideon Rafael i se părea că aude cum fereastra speranţei, deschisă cu două luni înainte, începe să se închidă. Peste două ore Adunarea Generală a ONU avea să se întrunească la Flushing Meadow, la New York, pentru a vota rezoluţia cu privire la împărţirea Palestinei. Bărbatul care şedea lângă Rafael, un membru al delegaţiei arabe la ONU, tocmai îl informase despre tactica pe care colegii lui aveau de gând s-o folosească pentru a amâna votul, de fapt pentru a-l îngropa definitiv. Luându-şi rămas bun de la arab, Rafael, care lucra la departamentul politic al Agenţiei Evreieşti, dădu un telefon scurt şi porni în grabă spre fostul patinoar transformat în sediu provizoriu al Naţiunilor Unite, unde cei 56 de oameni care reprezentau ţările lumii urmau să decidă soarta poporului evreu.

Astăzi, pentru mulţi israelieni, Kaf Tet Be-November – 29 noiembrie – este mai cunoscut ca nume de stradă decât ca dată istorică. Dar la această dată, acum 50 de ani, ONU a votat crearea unui stat evreiesc în Palestina mandatară alături de un stat arab, reînviind suveranitatea evreiască după o întrerupere de 2.000 de ani şi punând în mişcare tot ce s-a întâmplat de atunci în această parte a lumii.

În februarie 1947, britanicii, cu trupele lor amplasate în ţară într-o zadarnică încercare de a menţine pacea, hotărâseră să încredinţeze comunităţii internaţionale problema Palestinei. Adunarea Generală a ONU se întrunise într–o sesiune specială în cursul primăverii pentru a hotărî ce era de făcut cu pruncul lăsat în pragul casei ei. Rezultatul fusese o Comisie Specială de Anchetă cu privire la Palestina (UNSCOP), alcătuită din delegaţi din 11 ţări, însărcinată să găsească o soluţie până la 1 septembrie. Din comisie, în care nu fuseseră numiţi în mod intenţionat reprezentanţii nici unei mari puteri, făceau parte doi musulmani – din Iran şi India – şi doi latino-americani adepţi în mod făţiş ai ideii unei patrii pentru evrei: Jorge Garcia-Granados din Guatemala şi Enrique Rodriguez Fabregat din Uruguay.

Echipa UNSCOP vizitase în iunie Palestina pentru a sta de vorbă cu conducătorii arabi şi evrei şi cu oficialităţile mandatare. Statisticile necontestate erau următoarele: în ţară trăiau 1, 2 milioane arabi şi 600.000 de evrei; arabii posedau 94 la sută din pământ iar evreii numai 6 la sută. În afară de aceasta, între cele două părţi se căsca o prăpastie ameninţătoare de dispute istorice, juridice şi morale.

David Ben Gurion, preşedintele Agenţiei Evreieşti, a explicat comisiei ecuaţia politică din punctul de vedere sionist. "Arabii au întinse teritorii nedezvoltate; evreii au doar un mic început de cămin naţional. Arabii nu au probleme de lipsă de adăpost, în timp ce pentru evrei lipsa de adăpost este rădăcina tuturor suferinţelor lor din secolele trecute". Emigraţia evreiască nu avea să-i disloce pe arabi, a declarat el, iar situaţia economică şi socială a arabilor nu va face decât să se îmbunătăţească sub un guvern evreiesc.

Comisia a ales o frază cheie din discursul lui Ben Gurion, care-şi începuse argumentarea prin a cere înfiinţarea unui stat evreiesc în toată Palestina. Ar fi dispuşi evreii să ia în considerare o împărţire? "Considerăm că avem dreptul la Palestina în totalitatea ei", a răspuns Ben Gurion, "dar vom fi gata să discutăm problema unui stat evreiesc într-o parte adecvată a Palestinei".

"Atunci nu greşesc dacă înţeleg că nu vă opuneţi împărţirii?", a insistat delegatul ceh.

"Suntem gata s-o luăm în considerare", a repetat Ben Gurion.

Arabii: nu vom permite niciodată înfiinţarea unui stat evreiesc. Să fie expulzaţi toţi evreii care au intrat în Palestina după declaraţia Balfour

Punctul de vedere al arabilor palestinieni a fost explicat comisiei la New York de un membru al Înaltei Comisii Arabe, Henry Cattan, un avocat din Ierusalim. "Sioniştii revendică Palestina pe temeiul că în urmă cu peste 2.000 de ani evreii au avut un regat într-o parte din ea. Dacă acest argument ar fi luat drept bază pentru soluţionarea problemelor internaţionale, de aici ar decurge o deplasare de populaţii de proporţii incomensurabile".

Găsirea unei soluţii pentru persoanele deplasate din Europa este responsabilitatea comunităţii internaţionale, nu a Palestinei, a mai spus el, cerând oprirea emigraţiei evreieşti.

Câţiva delegaţi s-au întâlnit în secret cu conducătorul organizaţiei Etzel, Menahem Beghin, care era căutat de britanici de cinci ani. Ei au ajuns în ascunzătoarea lui din Tel Aviv după un circuit întortocheat pe străduţe dosnice. Beghin s-a împotrivit împărţirii, spunând că aceasta ar da evreilor nu un stat, ci un ghetou incapabil să absoarbă evreii care ar dori să imigreze.

Comandanţi ai Haganei s-au întâlnit cu membrii comisiei în cartierul Talpiot din Ierusalim. Ei şi-au exprimat încrederea în forţele evreieşti, pe care le evaluau la 90.000 de oameni, dintre care 35.000 de rezervişti, spunând că acestea vor face faţă oricărui atac arab dacă se va ajunge la război.

Membrii comisiei au fost foarte impresionaţi de ceea ce realizaseră evreii în partea lor de ţară – în special de kibuţul Revivim din nordul Neghevului – şi de vitalitatea oraşelor lor.

Plecând apoi la Beirut, comisia s-a întâlnit cu reprezentanţii câtorva guverne arabe, care au cerut insistent să fie expulzaţi toţi evreii care intraseră în Palestina de la Declaraţia Balfour, ceea ce însemna ceva mai mult de jumătate din populaţia evreiască. "Pentru arabi, înfiinţarea unui stat evreiesc în Palestina este o chestiune de demnitate naţională", a spus reprezentantul sirian. "Nu vom permite niciodată acest lucru". Reprezentanţii libanezi creştini au spus, în convorbiri separate, că sunt în favoarea înfiinţării unui stat evreiesc.

Plecând mai departe în Europa, comisia a vizitat tabere de persoane deplasate şi a auzit de la refugiaţi aleşi la întâmplare că în Palestina, şi numai în Palestina, voiau să se stabilească. Generalul Lucius Clay, guvernatorul militar american din Germania, a confirmat că toţi refugiaţii vor să plece în Palestina. El a spus că starea lor psihică se deteriora cu cât rămâneau mai mult timp în lagăre.

Era vorba de o uniune economică... Era vorba

Membrii echipei UNSCOP au plecat apoi la Geneva pentru deliberări. Ei au reuşit să respecte termenul fixat şi la 31 august, cu câteva ore înainte de miezul nopţii, au prezentat două recomandări. O propunere făcută de Iugoslavia şi cei doi delegaţi musulmani se referea la soluţia federală – o ironie, dacă ne gândim la soarta Iugoslaviei doar cu patru decenii mai târziu. Conform acestei propuneri, statul arab şi cel evreiesc urmau să fie unite sub o autoritate federală care avea să controleze apărarea, afacerile externe, imigraţia şi alte domenii.

Majoritatea echipei UNSCOP a fost însă în favoarea împărţirii Palestinei în state separate. "Recunoaştem că arabii s-au opus cu îndârjire împărţirii", se spunea în rezoluţie, "dar sentimentul nostru este că împotrivirea ar fi diminuată de o soluţie care ar fixa definitiv mărimea teritoriului ce urmează a fi atribuit evreilor, cu limitele sale implicite în privinţa imigraţiei. Faptul că această soluţie va fi aprobată de Naţiunile Unite implică o finalitate de natură a înlătura temerile arabilor de o expansiune ulterioară a statului evreiesc".

Graniţele exacte trasate atunci încadrau un stat evreiesc de 14.200 kilometri pătraţi. (Mărimea Israelului, determinată de linia de armistiţiu fixată după războiul de independenţă, avea să fie de 20.700 km.p.)

Preşedintele Truman: las-o baltă. Neghevul aparţine evreilor

Deşi entităţi politice separate, statele arab şi evreiesc urmau să fie unite într-o uniune economică care avea să includă o monedă comună, un sistem vamal comun şi un sistem comun de transport şi comunicaţii. Observând că evreii urmau să aibă partea cea mai dezvoltată din ţară, comisia a recomandat ca venitul rezultat din vamă să fie împărţit în mod egal de cele două state, deoarece altminteri statul arab ar fi avut dificultăţi în menţinerea standardului existent al serviciilor publice. "Ar fi în dezavantajul statului evreiesc dacă statul arab s-ar afla într-o situaţie financiară precară", se spunea în raport. Propunerea cerea de asemenea comunităţii internaţionale să sprijine economic statul arab.

În afară de cele două state, se preconiza un *corpum separatum* neutru, care ar fi cuprins oraşele Ierusalim şi Beit-Lehem sub tutelă internaţională. Locuitorii acestei zone puteau fi cetăţeni fie ai statului arab, fie ai celui evreiesc, dar guvernatorul urma să nu fie nici evreu, nici arab. La fel şi membrii corpului de poliţie care urma să păzească locurile sfinte.

Populaţia statului evreiesc urma să fie de 558.000 evrei şi 407.000 neevrei. Populaţia statului arab avea să fie de 804.000 arabi şi 10.000 evrei. Cei 200.000 de locuitori din zona separată a Ierusalimului urmau să aparţină în mod egal celor două comunităţi.

Acţiunea de convingere a membrilor Adunării Generale cu privire la termenii finali ai rezoluţiei a fost intensă. Rafael îşi aminteşte discuţiile aprinse dintre reprezentanţii evrei şi şeful delegaţiei americane, Herschel Johnson, cu privire la Neghev. "La un moment dat a fost chemat la telefon şi când s-a întors parcă era alt om", povesteşte Rafael. "Pe atunci nu ştiam, dar fusese chemat de preşedintele Truman, care-i spusese: «Las-o baltă. Neghevul aparţine evreilor»".

Mai târziu, delegaţii evrei au aflat că Haim Weizman fusese acela care-l convinsese pe Truman că Neghevul este necesar noului stat evreiesc ca plămânii pentru respirat.

Amor şi dolari pentru un vot

În cele trei luni care s-au scurs de la prezentarea recomandărilor UNSCOP până la votul Adunării Generale, evreii şi arabii au încercat să influenţeze voturile diferitelor delegaţii. Rezultatul nu era deloc clar, şi munca de lămurire urma principiul potrivit căruia în dragoste, în război şi în politică toate mijloacele sunt permise. O delegată care reprezenta una din ţările mici a fost influenţată de curtea aprinsă pe care i-o făcea un diplomat arab chipeş şi i-a promis că va vota împotriva împărţirii, contrar instrucţiunilor guvernului ei. S-au făcut intervenţii urgente la ministerul ei de externe şi un nou delegat, bărbat, a fost trimis să-i ia locul. Potrivit profesorului Michael Cohen de la Universitatea Bar-Ilan, delegatul Cubei, care a votat contra împărţirii, i-a spus unui funcţionar de la Departamentul de Stat că ţara lui şi-a schimbat votul în schimbul sumei de 75.000 dolari.

În fiecare zi, la sediul Agenţiei Evreieşti din Manhattan aveau loc şedinţe de strategie conduse de Moshe Shertok (ulterior Sharet), viitorul ministru de externe, la care participau şi conducători ai comunităţii evreieşti din America.

"Era o perioadă foarte agitată", îşi aminteşte Rafael. "Lucram zi şi noapte. Nu făceam un simplu act de prezenţă la şedinţele acelea. Ne repartizam între noi delegaţiile pe care aveam de gând să le abordăm. Discutam punctele slabe şi analizam în care capitale trebuia să mobilizăm influenţă".

Shertok şi Abba Eban s-au întâlnit cu Azzam Paşa, secretarul general al Ligii Arabe, pentru a încerca să ajungă la un acord, dar fără rezultat.

Trei locomotive. Un discurs senzaţional al lui Gromyko

Lobby-uri evreieşti funcţionau în multe ţări, dar în altele, ca Filipine, Haiti şi Grecia, greul muncii de lămurire era dus de americani. Secretarul de Stat George Marshall, preocupat de interesele americane în Orientul Mijlociu, era împotriva împărţirii, dar poziţia lui Truman a precumpăit. Un factor cheie era sprijinul blocului sovietic. "Eram trei locomotive: noi, americanii şi Uniunea Sovietică", spune Rafael. "Celelalte două erau cele mai importante şi trăgeau în aceeaşi direcţie din motive complet diferite. Era o situaţie cât se poate de neobişnuită. Aveam de a face cu o unitate de poziţii, nu de interese".

Cum arhivele sovietice din acea perioadă sunt încă secrete, se poate presupune că interesul Moscovei era în primul rând scoaterea britanicilor din Orientul Mijlociu. Dar din partea ruşilor mai era, după părerea lui Rafael, şi un sentiment cinstit, o identificare cu ceea ce înduraseră evreii în timpul războiului. "Eram un fel de tovarăşi de suferinţă", spune Rafael. "În război muriseră 20 de milioane de ruşi şi o treime din poporul evreu. La deliberările din Adunarea Generală din primăvară, Gromyko făcuse o declaraţie senzaţională. A spus că şase milioane de evrei au fost ucişi de călăii nazişti şi că poporul evreu are o îndelungată istorie în Palestina şi are dreptul la un stat independent."

După cum remarcă prof. Shlomo Avineri de la Universitatea Ebraică, această unitate de poziţii între sovietici şi americani a durat o perioadă istorică foarte scurtă. "Războiul rece încă nu începuse şi în vara şi toamna anului 1947 cooperarea mai era posibilă. Un an mai târziu, diplomaţii americani şi sovietici nu mai puteau colabora".

Dar chiar şi cu sprijinul celor două mari puteri, rezultatul votului Adunării Generale – fixat iniţial pentru ziua de miercuri 26 noiembrie – era atât de îndoielnic încât adepţii împărţirii au hotărât să facă ceva pentru a tergiversa votarea. Ei avuseseră un semn clar al eşecului iminent cu două zile înainte, cînd membrii Adunării convocaseră, potrivit regulamentului, un comitet ad-hoc pentru a discuta în detaliu raportul UNSCOP. După ce a respins propunerea federaţiei, comitetul ad-hoc a votat prezentarea planului împărţirii în Adunarea Generală pentru a fi analizat în mod oficial. Rezultatul a fost 25 de voturi pentru, 13 contra şi 17 abţineri, adică cu un vot mai puţin decât majoritatea de două treimi de care e nevoie pentru ca Adunarea Generală să aprobe o rezoluţie. Statele arabe şi musulmane constituiau un bloc monolitic, şi multe din celelalte ţări nu aveau motive deosebite să-i sfideze pe arabi de dragul noţiunii de stat evreiesc.

Francezii ezitau. Dar cauciucurile Firestone – nu

Ziua următoare era sărbătoarea de Thanksgiving, care a însemnat un răgaz de încă o zi, iar vineri francezii au mai cerut o amânare de o zi.

"Francezii ezitau", îşi aminteşte Rafael. "Poziţia lor era importantă pentru alte ţări, în special Belgia". Dându-şi seama că un singur vot putea fi hotărâtor, în cele trei zile de pauză delegaţii evrei au dus o intensă muncă de convingere. Uneori aceasta dădea naştere la situaţii nu prea plăcute. Harvey Firestone, a cărui societate poseda uriaşe plantaţii de cauciuc în Liberia, a intervenit personal la preşedintele acestei ţări, care intenţiona să voteze contra împărţirii, după ce delegaţii evrei au ameninţat cu boicotarea cauciucurilor Firestone.

Doi judecători ai tribunalului Suprem din Statele Unite, Frank Murphy şi Felix Frankfurter, l-au contactat pe ambasadorul filipinez la Washington şi i-au telegrafiat preşedintelui Filipinelor Carlos Rojas, avertizându-l că un vot negativ ar aliena milioane de americani. Zece senatori i-au trimis de asemenea telegrame lui Rojas.

Consilierul prezidenţial David Niles, omul de legătură al lui Truman cu comunitatea evreiască, a contactat oameni de afaceri influenţi, americani de origine greacă, cerându-le să convingă Atena să voteze pentru împărţire. Spre deosebire de cazul Liberiei şi Filipinelor, efortul lui s-a soldat cu un eşec.

La rândul lor, arabii făceau presiuni în diferite capitale contra împărţirii.

Sâmbătă 29 noiembrie, dimineaţa, se părea că situaţia voturilor pentru împărţire se ameliorase, dar rezultatul real de după-amiază era încă departe de a fi sigur.

Omul nostru din delegaţia arabă

La ora 1.30, Rafael se afla la sediul Agenţiei Evreieşti din Manhattan când a primit un telefon de la un bărbat pe care-l descrie drept "omul nostru în interiorul delegaţiei arabe, un om foarte important şi bun care era convins că noi avem dreptate". Rafael e convins că omul nu era motivat de bani. "Mi-a spus că trebuie să mă vadă imediat, că se întâmplă ceva care mă va surprinde". Rafael i-a dat întâlnire la ora 2 la un colţ de stradă în Queens. De acolo l-a luat cu maşina şi după câteva minute de mers a parcat pe o străduţă lăturalnică.

"Omul meu mi-a spus că delegaţii arabi au hotărât o tactică surpriză. Ei urmau să spună că s-au răzgândit şi că acum sprijină soluţia federală. Aveau să ceară o amânare de câteva luni pentru a pune la punct detaliile". Cererea urma să fie făcută de delegatul libanez Camille Chamoun, care avea să devină mai târziu preşedintele ţării sale.

"În mod normal", spune Rafael, "orice organizaţie care poate amâna o decizie şi are un pretext bun pentru aceasta, o face. Dacă ar fi amânat votul în cazul nostru, rezoluţia împărţirii ar fi fost terminată". Înţelegând importanţa vitală a informaţiei căpătate, Rafael a comunicat-o telefonic superiorilor lui şi s-a grăbit să ajungă la Flushing Meadow, unde l-a găsit pe Shertok aşteptîndu-l, cu o oră înainte de deschiderea sesiunii. Shertok îi informase deja pe americani şi pe sovietici. Reprezentanţii celor două mari puteri discutau deja cu preşedintele adunării, brazilianul Oswaldo Aranha, despre cel mai bun mijloc pentru a zădărnici tactica arabilor.

Coşul cu bileţele. Regele Weizman

Atmosfera din sală era tensionată. Delegaţia evreiască şi cele arabe stăteau nu prea departe una de alta, într-o aşteptare încordată. Galeria publicului era supraaglomerată. Exact când era gata să înceapă votarea, Chamoun a cerut cuvântul. Aşa cum se aştepta, el a cerut amânarea votului pentru a le permite arabilor să pună la punct detaliile planului unei federaţii în Palestina. Delegatul american, Herschel Johnson, i-a replicat imediat că propunerea cu privire la federaţie este identică cu cea de a doua recomandare a echipei UNSCOP, care fusese deja respinsă ca irealizabilă. El a propus să se treacă la votarea rezoluţiei cu privire la împărţire.

Aranha s-a aplecat în faţă ca să schimbe câteva cuvinte cu secretarul general al Naţiunilor Unite, Trygve Lie. Când s-a îndreptat, a spus că adunarea s-a întrunit pentru votare, nu pentru discuţii. În faţa lui Aranha a fost pus un coşuleţ cu numele celor 56 de state membre. (Al 57-lea stat din Adunarea Generală, Siam, lipsea, delegatul său fiind nevoit să plece pe neaşteptate, deoarece în ţara sa izbucnise o revoluţie). Aranha a luat la întâmplare din coş un bilet cu numele ţării care avea să înceapă votarea. "Guatemala", a spus el.

Din delegaţia evreiască, Rafael era singurul care pregătise o listă a ţărilor care aveau să voteze. Pe măsură ce votarea înainta, el bifa voturile. (Lista i-a dăruit-o lui Abba Eban, la cea de a 80-a aniversare a sa.)

Votarea era condusă de americanul Andrew Cordier, din secretariatul Naţiunilor Unite. După ce toate ţările au votat, el i-a înmânat tabelul lui Aranha, care l-a studiat câteva clipe înainte de a anunţa că rezoluţia a fost aprobată cu 33 de voturi pentru, 13 contra şi 10 abţineri. "Declar şedinţa închisă".

De la galerie şi din rândurile delegaţiei evreieşti au izbucnit aplauze şi urale. "Oamenii se îmbrăţişau plângând în hohote", scrie Dov Joseph, un alt membru al delegaţiei. În Palestina, unde era trecut de miezul nopţii, evreii au ieşit pe străzi să danseze de bucurie iar sinagogile s-au umplut cu credincioşi veniţi să înalţe rugi de mulţumire.

Delegaţiile arabe au ascultat numărătoarea voturilor cu chipurile împietrite. Reprezentantul arab-palestinian Jamal Husseini a declarat că linia de demarcaţie va fi trasată cu sânge şi foc. "Şi s-a ţinut de cuvânt", spune Rafael. Azzam Paşa a avertizat evreii că îi aşteaptă un masacru cum Orientul Mijlociu n-a mai văzut de pe vremea mongolilor.

Totuşi, măcar pentru seara aceea, delegaţii Agenţiei Evreieşti şi conducătorii comunităţii evreilor americani care lucraseră cu ei au alungat gândurile despre război. Cu toţii s-au adunat să sărbătorească evenimentul în apartamentul lui Nahum Goldman, preşedintele comitetului executiv al Congresului Mondial Evreiesc. Era acolo şi Haim Weizman, bătrânul sionist care-i convinsese pe britanici să publice Declaraţia Balfour, prin care evreilor li se promitea un cămin naţional în Palestina. Fusese prea copleşit de emoţie ca să facă drumul până la Flushing Meadow, dar venise să sărbătorească victoria cu toţi ceilalţi. "Mi-l amintesc şezând ca pe un tron, în timp ce toată lumea îl saluta cu respect", spune Rafael. "Stătea ca un rege, cu un zâmbet fericit pe chip. Era un moment neobişnuit".

După un documentar de Abraham Rabinovich, din "Jerusalem Post", 1997.

Documentarul este bazat pe o convorbire a lui Rabinovich cu Ghideon Rafael care, după 1948, a lucrat în diplomaţie, fiind ani de zile reprezentantul Israelului la ONU.

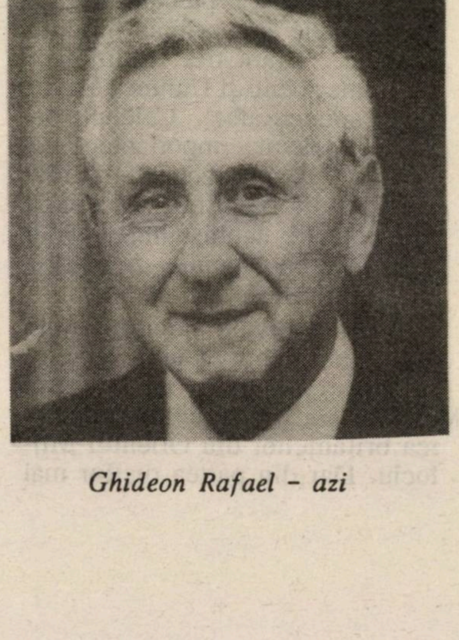

Ghideon Rafael – azi

PE LEGEA MEA

O rubrică de

G. MOSARI

SINDICATE ŞI GREVE

În precedentul articol scriam că - în condiţiile actuale ale Israelului - nu este nevoie de sindicate, ele reprezentând organisme întreţinute pe spinarea populaţiei, iar grevele pe care le iniţiază lovesc în cetăţeni şi economia ţării.

"Dar sindicatele nu se ocupă doar de greve; cât despre greve, ele apără interesele salariaţilor" - ni se poate răspunde.

E drept, activitatea sindicatelor nu se rezumă la greve, ea e mai largă, priveşte şi laturi culturale, sportive, etc.

Nu de mult, un sector medical întreg furniza fonduri sindicatelor: policlinicile care aparţineau "Histadrutului". Rezultatul: importante sume de bani ce urmau să fie destinate sănătăţii, erau folosite pentru plăţi administrative ale unor funcţionari pe post de "activişti", sau pentru umplerea unor "goluri" lăsate de diferite formaţii sportive lipsite de valoare.

De la desprinderea policlinicilor de sindicatele mamă şi tată (părinţi vitregi), asistenţa medicală s-a îmbunătăţit, la dispoziţia bolnavilor stau mai multe medicamente, se pot efectua internări în spitale, analize (uneori costisitoare), etc., fiindcă banii iau direcţia necesară, nu mai ajung la sindicate.

Tot aceste "organisme" au datoria de a creşte şi educa echipe de fotbal, handbal, baschet, iar unele dintre ele aduc şi jucători din străinătate. Când este vorba însă de plata acestora, se invocă lipsa de fonduri, persoane cu mentalitate de "activişti sindicali" dau dovadă de iresponsabilitate în relaţiile cu sportivii, iar în ceea ce priveşte străinii, din cauza neonorării obligaţiilor faţă de ei, cele ce se întâmplă cu aceşti jucători pune în umbră sportul israelian în general.

La o analiză a activităţii sindicatelor "pe felii", rezultatele nu sunt deloc roze, din contra.

"Sindicate există în toată lumea, au loc şi congrese internaţionale, tocmai Israelul s-a găsit să le desfiinţeze ? Până şi în statele post-comuniste au fost menţinute sindicatele" - vor riposta cei ce nu suportă "noutăţile" din viaţă şi iubesc şabloanele cu care s-au obişnuit, chiar dacă nu mai sunt corespunzătoare, ba chiar uneori dăunează.

În ţările totalitare, sindicatele au fiinţat nu pentru că erau necesare, ci de ochii lumii, căci n-aveau de fapt nici o putere: ele nu puteau interveni în favoarea salariaţilor căci totul era dirijat de "partidul conducător"; ele erau practic subordonate partidului unic din fiecare stat socialist - "cons- tructor al comunismului". De aceea, "mişcarea sindicală" era poreclită în râs "bunica" - adică, ea vorbeşte, ea aude...

Exploziv !

Şi care era rolul "bunicii sindicale" ? Să organizeze şedinţe de slăvire a politicii partidului, să se spună ce bine-i cu el în frunte, să înfiinţeze echipe cultural-artistice de educare a populaţiei în spiritul cerut de cei de sus şi dea bomboane copiilor de anul nou...

La noi, sindicatele nu numai că nu împart dulciuri, ci doar se îndulcesc activând cu vorba, căci au la dispoziţie o armată de oameni care se ocupă cu... amărâtul populaţiei, mai ales prin greve.

Aici subliniem din nou aspectul legat de relaţia sindicat-grevă, prezentând o faţă dublă a problemei: partidele religioase se opun orarului de vară sau pretind scurtarea lui la minimum, ca să le fie mai comode orele de rugăciune, să nu se scoale prea devreme dimineaţa credincioşii autentici, dar mai ales cei falşi. Din cauza perioadei micşorate a acestui orar, se produc pagube economice naţionale, de aceea sindicatele "se revoltă" împotriva extremiştilor religioşi !

Pe de altă parte, sindicatele organizează greve, în care pierderile statului şi ale populaţiei sunt net superioare celor provocate de religioşi !

Ce ne-am face fără greve ? Cine va avea grijă ca: a) să se acorde anumite drepturi ? b) după încheierea convenţiilor, ele să fie respectate ?

Sub patronajul sindicatelor, grevele nu lovesc la ţintă ci în victime nevinovate, adică în populaţie. De aceea, apărarea drepturilor salariaţilor se poate face altfel. Iată o propunere:

Organizaţiile profesionale pe întreprinderi, instituţii, oraşe, regiuni, sau centrale pe întreaga ţară, alcătuite din salariaţi, nu din "întreţinuţi" ca la sindicate, să fie îndreptăţite să reprezinte colectivele de angajaţi în revendicări de orice fel. Dacă nu se ajunge la înţelegere cu conducerea administrativă, soluţionarea să intre în atribuţiile Tribunalului de Muncă, ce va trebui să capete competenţe lărgite şi decisive. Hotărârea instanţei va fi definitivă. În cazul în care convenţiile nu vor fi aplicate de conducere, aceeaşi reprezentanţă a organizaţiilor profesionale se va adresa Tribunalului Muncii, instanţă ce va decide - de exemplu - asupra unei plăţi mărite, conform actelor încheiate între patroni şi salariaţi. Hotărârea adoptată de Tribunal va putea fi executată direct prin organele bancare, chiar aplicându-se sechestre asupra fondurilor celor ce trebuie să plătească.

În lumina propunerii de mai sus, care nu pretinde decât emiterea unor dispoziţii legale corespunzătoare, litigiile dintre conducere şi salariaţi se pot rezolva operativ, în ele vor fi antrenate doar persoanele interesate şi nu se va lovi nici în economia ţării, nici în cetăţenii care suferă de pe urma grevelor.

Desigur că pot exista şi alte soluţii; important este ca greva - pentru motive de democraţie - să rămână "armă de luptă", dar fără a mai pusă în practică, fiindcă nu va mai fi nevoie de ea şi nici de... organizatorii sindicali, iar conflictele vor fi soluţionate repede, eficient, de către organe competente.

Trăim într-o ţară în care interesele îşi fac de cap, aşa că, cine ştie prin ce minune sindicatele vor fi puse la punct, cu greve cu tot; cele ce se întâmplă în ultimele luni în materie de greve, sancţiuni şi... sindicate, lezează puternic această ţară ajunsă la 50 de ani de existenţă şi frământări.

Dar să ne păstrăm optimismul, căci cel puţin cu el rămânem !

GURA HUMORULUI

Ha! Ha!

I. SCHECHTER

DIN VINA FEMEILOR

În trecut femeile au fost mai active - să nu se mire nimeni că o spun. Ele nu erau, poate, atât de emancipate şi independente ca azi, dar influenţa lor era mai mare. Béatrice Portinari, Laura, Charlotte şi alte asemenea dame istorice, neavând talent literar sau culinar, au avut barem bunul simţ să fie foarte frumoase. Datorită acestui fapt, Dante, Petrarca, Goethe au avut ce să ridice în slăvi. N-au fost nevoiţi să scrie articole despre gaz şi subvenţii. Nevasta meşterului Manole s-a lăsat zidită de vie spre a-şi scoate bărbatul din încurcătură. Un gest emoţionant de care mă îndoiesc că este capabilă vreo soţie de antreprenor din zilele noastre.

În marele cimitir al istoriei mai găsim multe asemenea exemple: aici zace o mare împărăteasă a Rusiei care cu sânii ei impunători şi autocraţi a oprit o răscoală a cazacilor, dincolo se odihneşte o curtezană roşcată care printr-o ingenioasă strategie de alcov a schimbat cursul Războiului celor Două Roze.

Dar toată această efervescenţă feminină se potoleşte în jurul anului 1800, adică tocmai atunci când apar pe lume "feministele" şi încep să agite ideea emancipării şi principiul egalităţii. Nenorocirea a fost că acest ideal măreţ a încăput pe mâna croitoreselor.

Pe când femeile umblau înlănţuite în corsete şi acoperite de crinoline, o americancă, Amelia Bloomer, a hotărât să facă o revoluţie de croitorie: *"Dacă în Scoţia bărbaţii poartă fustiţe, de ce n-ar purta femeile pantaloni ?"* a zis madam Bloomer. Ea a reuşit într-adevăr să introducă moda pantalonilor bufanţi şi fiindcă lumea s-a scandalizat, feministele au crezut că au ajuns la maximum de emancipare. Dar de atunci ele s-au tot împleticit în pantaloni, neizbutind să mai înainteze cu un pas spre idealul lor măreţ. Până la ora când apar aceste rânduri, scoţienii tot fustiţe poartă, femeile tot în pantaloni stau.

Ele stau pe loc, în punctul unde s-a oprit cu emanciparea Nora lui Ibsen. Diferite *"comitete pentru eliberarea femeii"* se agită ca nişte peştişori de aquarium dar fără nici o influenţă asupra balenelor, rechinilor şi a evenimentelor furtunoase de pe mări şi oceane. Ici-colo câte o doamnă este numită ministru, sau colonel, sau chiar rabin, ca la evreii reformişti din California. Dar acesta e un fel de sărut dat pe gură ca să nu li se mai audă glasul. Şi ele tac, moleşite de acest sărut care nu e nici măcar senzual, care nici sărut nu e, ci simplă diversiune.

În lumea noastră războinică şi hoaţă care le fură bărbaţii şi fiii, femeile ar trebui să se revolte împotriva acestui furt cel puţin ca pe vremea Lissistratei. Să declare barem o grevă mondială a naşterilor. Să nu ne mai aducă pe lume. Să ne lase aşa, nenăscuţi, până se va mai curăţa mediul ambiant.

Dar miliardul de femei tolerante şi oportuniste n-au reuşit să obţină nici măcar legalizarea avorturilor. Toate sunt cu burta la gură şi din fiecare burtă iese un soldat înarmat care întreabă moaşa cu ce autobuz se ajunge mai repede la autoritatea militară.

Aşa se produce faimoasa explozie demografică. Din vina femeilor, omenirea se înmulţeşte peste măsură şi se crează nevoia de a o omorî. Doar nu se pot da atâtor milioane de oameni burse, pensii şi ore suplimentare. De aceea se face periodic câte un război ca să se descongestioneze şoselele şi aglomeraţia din supermarkete.

Nu le mai giugiuliţi. Nu mai fiţi atât de tandri cu miliardul de dame care refuză să folosească pilule anticoncepţionale în cantitatea necesară, salvatoare. Cred că au semnat un acord secret de colaborare cu fabricile de armament. Altfel nu-mi explic de ce pentru fiecare obuz se naşte un băiat, iar pentru fiecare tonă de bombe apare pe lume o generaţie de naivi.

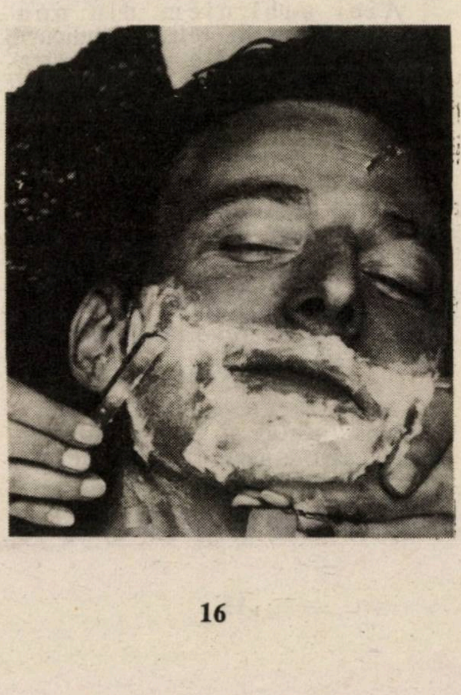

Mai mulţi cititori ni s-au plâns că d. Barbiro, de la firma «România Consult», prezintă în anunţurile sale, o imagine mirifică despre modul cum se pot obţine pensiile din România, neglijând să precizeze că solicitanţii trebuie să plătească fel de fel de taxe şi să bată fel de fel de drumuri.

Aşadar, d. Barbiro se cam barbiereşte !

G. IOSUB

De vorbă cu Dumitru Bughici

membru al unei familii de muzicieni ajunsă la a şasea generaţie

- **A cântat în Orchestra "Fraţii Bughici" de la Iaşi**
- **Sergiu Celibidache m-a pus să dau examen la restaurant, la Praga**
- **Vrei să fii prieten cu mine? Cântă modulaţii**
- **Caut un sponsor**

G. Iosub: Muzicologul Zarlino, ce a trăit în Italia în perioada Renaşterii, susţinea că "noi ştim cu adevărat un lucru atunci când îi cunoaştem începutul". Deci, unde te-ai născut şi când?

Dumitru Bughici: În 1921, la Iaşi, oraş în care trăiau între cele două războaie 40.000 de evrei. Fiecare cu necazurile lui, dar şi cu clipele sale de destindere: mai o nuntă, mai un bal, sau pur şi simplu o ieşire la restaurant. Şi desigur principala distracţie era muzica, pe care o cântau bineînţeles "cleizmerii". Eu mă trag dintr-o asemenea familie de muzicieni din oraşul Iaşi, renumită pe vremuri. Străbunicul cânta la contrabas. Bunicul meu la violoncel. El a avut patru feciori, cu care a format o orchestră cunoscută sub numele de "fraţii Bughici". Unul dintre ei, tatăl meu, Avram David Bughici, a fost violonist. Împreună cu un frate mai mic, Moise, a format mai târziu o orchestră ce continua tradiţia de a cânta la diverse ocazii. În acelaşi timp tatăl meu a fost bun prieten cu dirijorul de excepţie Antonin Ciolan, care la vârsta de 14 ani şi-a format o orchestră de muzică clasică compusă din tineri. Tatăl meu avea pe atunci doar 12 ani. De aci, apoi, permanenta sa activitate în cadrul Filarmonicii ieşene.

G. I.: Şi cum aşchia nu sare departe de pom, ai dus mai departe stindardul muzical al familiei.

D. B.: De la vârsta de 14 ani am început să cânt în orchestra fraţilor Bughici, mai întâi la vioară, apoi la acordeon.

Tot de la aceeaşi vârstă am început să urmez cursurile de teorie şi solfegii la Conservatorul din Iaşi, cu profesorul de excepţie Carol Nosek, iar la 16 ani am intrat la clasa de pian a profesorului Radu Constantinescu.

G. I.: După violonist şi acordeonist, ai devenit şi pianist.

D. B.: Trebuie să adaug că mă descurcam şi cu alte instrumente, fapt ce mi-a fost de folos în munca mea de compozitor.

G. I.: Şi ai urmat la Conservatorul din Iaşi până…?

D. B.: În 1940, când am fost exclus pe motive rasiale, fapt ce s-a întâmplat cu toţi studenţii evrei din România.

G. I.: Şi după război?

D. B.: Am plecat la Bucureşti şi în 1950 am fost trimis să-mi continui studiile la Conservatorul "Rimski Korsakov" din Leningrad, unde am avut ca profesori pe unii dintre cei mai iluştri muzicieni ruşi. Aici am studiat timp de cinci ani teorie şi solfegii, armonia şi contrapunctul, formele muzicale. În urma unor improvizaţii reuşite, pe care le-am interpretat la pian, am fost sfătuit să studiez şi compoziţia.

Eram încă student când am scris prima mea lucrare, "Suită pentru vioară şi pian pe teme populare româneşti", care în 1953 a primit un premiu la un concurs internaţional la Bucureşti, şi care a fost interpretată în mai multe ţări.

G. I.: Ce caracteristică specială au lucrările tale muzicale?

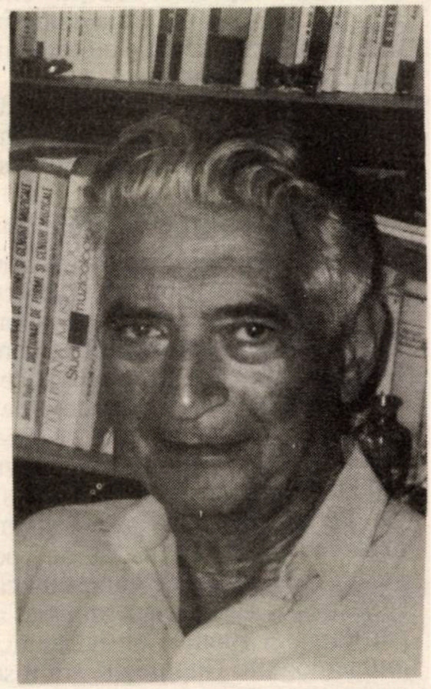

D. B.: Nu cred că au o caracteristică specială, doar poate faptul că indiferent de genul şi stilul abordat, niciodată n-am renunţat la ceea ce este esenţial în muzică, şi anume melodia.

G. I.: Cunosc faptul că deşi ai compus într-o ţară comunistă, dominată de frica de noutate în artă, ai introdus elemente de jazz în compoziţiile tale simfonice.

D. B.: Într-adevăr, am compus un concert de jazz pentru orchestră simfonică, intitulat "Melodii, ritm, culoare", apoi "Simfonia fantezistă în ritm de jazz" şi "Concert pentru trompetă şi orchestră în ritm de jazz".

G. I.: Să trecem acum la activitatea ta pedagogică.

D. B.: Din 1955 şi până la pensionare am predat la catedra de armonie, contrapunct şi compoziţie a Conservatorului "Ciprian Porumbescu" din București. În calitate de pedagog am publicat o serie de lucrări, unele din ele premiate, ca volumul "Forme muzicale", "Suia" și "Sonata", distinsă în 1965 de către Academia Română. Dar lucrarea la care țin cel mai mult este "Dicționar de forme și genuri muzicale", apărută în românește în două ediții. Am pregătit acum și o a treia ediție în limba engleză și caut o editură din Israel să mi-o publice.

G. I.: În lunga-ți carieră muzicală ai cunoscut desigur mulți interpreți celebri. Vorbește-ne despre ei.

D. B.: Din lipsă de spațiu mă voi referi la unul singur: Sergiu Celibidache. În 1969 mă aflam cu soția la Praga în cadrul schimburilor culturale. La hotelul la care trăsesem am aflat că locuia și celebrul dirijor ce și-a petrecut tinerețea la Iași, dar pe care eu nu-l cunoscusem. I-am scris câteva rânduri, rugându-l să mă primească. Pe loc ne-a invitat să luăm masa cu el la un restaurant pe gustul lui, căci era cunoscut ca "gourmet". La masă, la care a participat și Elena Zottoviceanu, muzicolog din București, am fost supus timp de trei ore unui adevărat examen de cunoștințe muzicale, poate cel mai greu din viața mea. Celibidache cerea referiri precise la partituri muzicale de la preclasici la moderni, la problematica filozofico-estetică a muzicii, la acustică, fenomenologie etc.

Drept să-ți spun, nu mai știam ce mănânc și eram obosit de incursiunile în toate domeniile muzicale. M-a invitat să vin a doua zi la repetițiile pe care le avea cu Filarmonica pragheză, atrăgându-mi atenția că vrea să mă vadă în pauză. M-am conformat și el m-a întâmpinat cu cuvintele: "Știi, l-am cunoscut pe tatăl tău la Iași, dar am vrut să știu câtă muzică știi, căci nu-mi plac oamenii care vorbesc despre muzică dar nu o cunosc concret. Îți mai cer un singur lucru: să-mi cânți modulații". În muzica tonală modulațiile sunt un capitol foarte important și presupun știința de a trece – în mod artistic – de la o tonalitate la alta.

M-am așezat la pian și-am cântat modulații, după care Celibidache mi-a spus: "Acum te consider prietenul meu". A fost una din cele mai mari bucurii din viața mea. Mi-a propus să studiez cu el arta dirijoratului, dar i-am răspuns că mă simt atras mai mult de compoziție. Ne-am reîntâlnit peste ani la București, unde a dirijat orchestra filarmonică "George Enescu" și s-a arătat deosebit de prietenos.

G. I.: Să revenim în actualitate. Când ai venit în Israel și cu ce te ocupi aici?

D. B.: Am sosit în Israel în 1988 și lucrez la "The Jerusalem Institute of Contemporary Music", unde sunt profesor de pian, teorie și compoziție.

G. I.: Dar în calitate de compozitor?

D. B.: Am compus în Israel "Simfonia Recunoștinței", dedicată orașului Ierusalim, unde de altfel locuiesc. Din păcate lucrarea încă nu a fost cântată în Israel. În schimb în România mi-a fost interpretată în câteva orașe, sub bagheta dirijorului George Vintilă. La prima audiție am participat și eu. Cea mai mare dorință a mea e să găsesc un sponsor dispus să asigure înregistrarea acestei simfonii pe un compact-disc.

G. I.: După cum văd, în România ești cântat.

D. B.: Îmi face plăcere că lucrările mele sunt în continuare cântate și transmise la radio și televiziune.

G. I.: Dar în Israel ți s-au interpretat lucrări?

D. B.: Orchestra simfonică din Beer Sheva mi-a interpretat "Dialoguri dramatice", iar cea din Ierusalim "Ecouri de jazz", sub bagheta fostului meu student Cristian Mandeal, actualmente directorul Filarmonicii "George Enescu". Mi-au fost interpretate și lucrări de muzică de cameră, dar de către copiii mei… Desigur insuficient în răstimpul celor aproape zece ani de când mă aflu aici. Asta este însă o problemă spinoasă despre care prefer să nu vorbesc acum.

G. I.: Dar în alte țări?

D. B.: Desigur. De un mare succes, de pildă, s-a bucurat în numeroase țări "Cvartetul de coarde nr. 5".

G. I.: Să trecem acum la viața de familie.

D. B.: Cu soția mea, Rodica, sunt căsătorit din 1960 și pot spune că suntem o familie fericită. Avem doi copii, amândoi muzicieni talentați. Irina, prin căsătorie Graziani, a absolvit Conservatorul din București, secția de pian, și și-a luat masteratul la Academia Rubin din Ierusalim. Dă concerte și predă istoria muzicii, muzicologia și pianul la liceul "Dror Amit" din Ierusalim. Are trei feciori. Fiul nostru, Adrian, a terminat și el conservatorul și este violonist în orchestra radiodifuziunii din Ierusalim. De asemeni participă la concerte de muzică de cameră. Are și el un băiețel.

G. I.: Mai am o ultimă întrebare. Anul trecut postul de radio Kol Israel a transmis în limba română o relatare de la festivitatea organizată în cinstea ta, cu ocazia împlinirii vârstei de 75 de ani. Ne poți da detalii?

D. B.: A fost o mare bucurie pentru mine când dl. Steve Horenstein, distins muzician, interpret și compozitor, directorul Institutului unde sunt profesor, a organizat aniversarea zilei mele de naștere printr-un concert în sala Beit Haam din Ierusalim, urmat de o masă festivă cu participarea a 200 de persoane. Copiii mei au interpretat primul meu opus, compus pe când eram încă student: "Suita pentru vioară și pian pe teme populare românești". Am fost extrem de emoționat, mai ales că apoi a cântat la pian și nepotul meu Tamir… în vârstă de 8 ani.

G. I.: Deci a apărut și a șasea generație de muzicieni din familia Bughici…

ETC... ETC...

»»» La început, lumea a fost alarmată. Ce e cu Radu Beligan? Marele actor urma să vină în turneu în decembrie, dar pe la casele de bilete au început să circule zvonuri din cele mai rele. Nu mai vine. S-a îmbolnăvit grav.

De venit, într-adevăr n-a mai venit în decembrie când urma să joace împreună cu Ion Lucian, vechiul său partener de "lovituri teatrale", în comedia "Băieţii de aur ai Americii". Dar bolnav nu e.

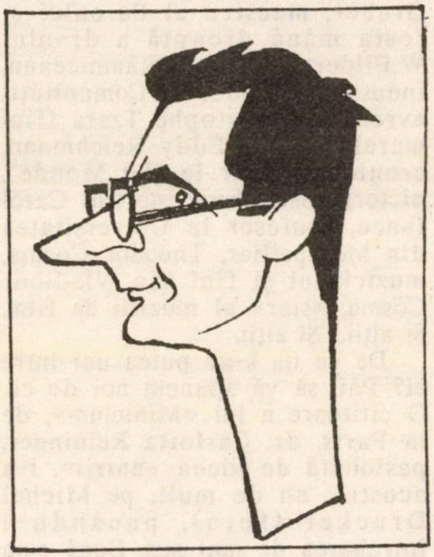

Omul a călcat greşit (numai în sensul fizic al cuvântului) rupându-şi piciorul. Drept pentru care "băieţii de aur ai României" se vor afla printre noi în februarie, după scoaterea ghipsului de cuviinţă. În aşteptarea turneului, Beligan a dat un interview săptămânalului "Orient Express", răspunzând - între altele - la o întrebare care a pasionat mai de mult, prin anii '70-'80, viaţa teatrală a Bucureştilor.

- Maestre, de ce un comediant înnăscut, ca Radu Beligan, a ţinut cu tot diandinsul să-l interpreteze pe Richard al III-lea, poate cel mai dramatic rol din dramaturgia lui Shakespeare?

- După atâţia ani de comedie, după ce am fost Agamiţă Dandanache în "O scrisoare pierdută" de Caragiale şi "Celebrul 702" din comedia lui Mirodan, după Rică Venturiano din "O noapte furtunoasă" şi Ianke din "Take, Ianke şi Cadâr", după atâtea zeci de întruchipări comice, am vrut să încerc şi alte modalităţi actoriceşti...

Pe scurt, nevoia, nevoia aceea care nu ne dă pace, de a schimba.

»»» În revista «Capital» din Bucureşti (publicaţie cu caracter economic) nr.44/1997, a avut loc o *premieră* în materie jurnalistică. Săptămânalul a hotărât să dea în vileag (ceea ce de obicei nu se face) numele firmelor care, după ce au comandat reclame, refuză (uite-aşa, că vreau eu) să achite costul anunţului. Prima victimă "dată la gazetă" este firma "Sarah Café". Iniţiativa celor de la «Capital» a făcut valuri, îndemnând diferiţi rău-platnici să-şi achite datoriile la fel de fel de ziare, pentru a nu păţi ruşinea de a fi arătaţi cu degetul pe stradă, precum cei de la "Sarah Café". Fiindcă aşa e omul: de-o parte, încerci să ciupeşti cât cuprinde, de altă parte sări în sus, ca ars, când se-arată negru pe alb că te porţi ca un coţcar. Se pare că ideea de la «Capital» este studiată cu atenţie prin administraţiile tipăriturilor de pe la noi. Unii de prin Tel Aviv - care se laudă că ghicesc în cafea (marca Sarah) - susţin că în zaţul de pe fundul ceştii se arată câteva nume de cetăţeni în culpă, ce vor fi date în curând publicităţii, prin cotidienele şi periodicele de *alia:* de la madame înlăcrămate care, după ce dăduseră prin telefon seara, înainte de închiderea ediţiei, anunţuri mortuare la "Ultima Oră", au refuzat să onoreze nota de plată, răspunzând ofuscat: *"păi, nu înţelesesem că eu trebuie să plătesc"* - şi până la agenţi de turism cu nume şi renume-n târg.

»»» Precum se ştie, după 1989, cetăţenii români persecutaţi de regimul comunist, s-au bucurat - prin Lege - de anumite drepturi (întru totul justificate). În schimb, despre drepturile persoanelor ce avuseseră de suferit sub fascism (deportări, etc.) Legea nu sufla o vorbă. Acum, lucrurile sunt pe cale de a se îndrepta. Grupul parlamentar al minorităţilor naţionale (altele decât cea maghiară) a iniţiat un proiect de Lege în acest sens. Scriitorul-deputat Dorel Dorian, purtătorul de cuvânt al grupului parlamentar sus-amintit şi unul din promotorii noii Legi, a declarat: **"Este un corectiv pe ultima sută de metri pentru că, din zecile de mii de deportaţi, mai sunt în viaţă câteva sute".**

Câteva sute ? Îi rugăm pe domnii parlamentari să mărească viteza la sprint, aprobând proiectul de Lege cât mai repede. Până nu mai rămân în viaţă decât câteva zeci...

»»» *"La etajul 4 al închisorii din München - Stadelheim este închis un bărbat care nici n-a visat vreodată că va ajunge aici, unde este încarcerat de şapte luni. Şi, pentru ca umilinţa să fie deplină, acest om este obligat să se trezească printre primii, să îmbrace un halat alb şi să împartă cafeaua hoţilor, traficanţilor de droguri, escrocilor, incendiatorilor şi asasinilor - colegii săi de detenţie. Urmează apoi spălatul pardoselii coridorului de la etajul 4 al închisorii. Cu aplicaţie şi conştiinciozitate. Dar deţinutul Marcel Avram, căci despre el este vorba, s-a obişnuit de mult cu stresul: până în luna aprilie a anului 1997, călătorea prin lume cca. 300 de zile pe an, organizând concerte pentru milioane de spectatori, ceea ce nu era prea simplu. Ajunsese cel mai important manager muzical din Europa şi nu numai, firma sa, Mama Concerts & Rau fiind cunoscută în întreaga lume. Şi* *totuşi, Justiţia germană nu s-a lăsat impresionată de anvergura personajului: pentru evaziune fiscală în 17 cazuri, Avram a fost arestat, neadmiţându-i-se eliberarea pe cauţiune: mai mult, el este închis în sectorul de securitate maximă al închisorii, în celula 406, căci există suspiciuni că ar fi în stare să evadeze.*"

Aşa începe reportajul Gabrielei Bernat din "România liberă" despre cazul Marcel Avram. Aşa cum am spus-o, se pare că Avram a făcut tribul de ruşine. Nu e singurul (oh, nu!) afacerist prins cu matrapazlâcuri prin România sau aiurea, dar e unul din cei mai arătoşi. Omul, după ce plecase repede din Israel - unde nu i-a plăcut - s-a ocupat mai întâi în Germania cu vândutul covoarelor. De-aici să-i fi venit ideea de a duce fiscul nemţesc cu preşul ? Fapt e că, la ora de faţă, evreii din «trib» aflaţi în Germania, urmăresc procesul cu încordare (iarăşi "rumanim ganavim"?). Şi cu nădejdea (pe care o împărtăşim şi noi) că acuzaţiile se vor dovedi - aşa cum susţine soţia lui Avram - neîntemeiate.

»»» Trăim sub semnul spionajului, provocărilor şi conspiraţiilor de tot felul. Luna trecută s-a dat, uşurel-uşurel, publicităţii faptul că în armată se strecurase un spion care trimitea informaţii familiei de la Moscova. Despre un spion aflat în armată s-a vorbit şi cu prilejul cumplitei "faşle" din nordul Libanului, când o unitate a Zahalului, debarcată în secret (*top-secret*) a fost... aşteptată de cei din Hisbollah şi măcelărită. Dubioasă, foarte dubioasă este şi afacerea Mashaal, de la Aman: gafele copilăreşti, incredibile ale agenţilor noştri te duc cu gândul la *cineva* care a urmărit să saboteze acţiunea. Şi să declanşeze bine-cunoscutul scandal politico-diplomatic, care ne-a făcut atâta rău. Cât despre "agenţii de influenţă" şi coloana a V-a, lumea vorbeşte acuma pe faţă, ori de câte ori eşti frapat de râvna cu care anumiţi din «media» lucrează pentru intoxicarea şi demoralizarea ţării.

În acest context, se vorbeşte mult în Occident despre cartea de memorii a generalului rus Anatoli Sudoplatov, unul din foştii conducători ai N.K.V.D.-ului. O carte unde dai peste fel de fel de amănunte privind trimiterea de agenţi, după război, în Israel. Inclusiv - îmi pare rău s-o spun - agenţi din rândurile *alialei:*

"*În 1946 am primit ordinul să trimit agenţi în Palestina, prin România. Urmau să înfiinţeze o reţea clandestină... Am numit trei ofiţeri: pe Joseph Garbuz, Alexandr Semionov (pe numele său real Taubman) şi pe Julius Kolesnikov. Semionov şi Kolesnikov s-au stabilit la Haifa şi au înfiinţat două reţele. Kolesnikov a organizat transportul de arme mici şi grenade antitanc, capturate de la nemţii din România, în Palestina. Semionov, în România, a adunat candidaţi dornici de a se muta în viitorul Israel. Când s-a primit ordinul să se plaseze agenţi în Palestina şi să se aprovizioneze organizaţiile evreieşti de gherilă cu muniţie, mi-a devenit clar faptul că îi ajutam în mod ostentativ pe evrei, în timp ce scopul nostru real era să ne infiltrăm propria reţea în structura politică şi militară sionistă. Evreii vroiau independenţa şi erau strâns legaţi de America. Nu puteau fi supuşi influenţei noastre în măsura în care era Europa Răsăriteană, dar am considerat că este important să fim prezenţi acolo.*"

Sigur, întâmplările sunt vechi. Dar scopurile serviciilor secrete, ba dintr-o ţară, ba dintr-alta, sunt mereu noi...

»»» Ştirea publicată în revistă à propos de Pierre Moscovici (băiatul domnului Moscovici din România), ministru secretar de stat la Ministerul francez de externe, a făcut pe mulţi dintre cititorii noştri să tresară. Şi să se întrebe - cum s-a mai întâmplat şi-n alte rânduri: de ce, când avem atâţia reprezentanţi ai «tribului» într-o ţară ca Franţa, nu s-ar putea ei uni într-o asociaţie, un club, un ceva cumva al judaismului românesc ? Ia gândiţi-vă ce oameni *avem* acolo, în afară de Moscovici: Lionel Stoleru, fost ministru, Michel Drucker, prezentator - vedetă la televiziune, Marin Karmitz, producător de film, av. Charles Gruber, maestru al Baroului şi fosta mână dreaptă a dr-ului W.Filderman, Hugo Râmniceanu, industriaş şi lider al Comunităţii evreieşti, Christophe Tzara (fiul marelui poet), Eddy Reichmann, cronicar literar la "Le Monde", pictorul Sam Briss, istoricul Carol Iancu, profesor la Universitatea din Montpellier, Theodor Cosma, muzicianul şi fiul său, Vladimir Cosma, «star» al muzicii de film. Şi alţii... Şi alţii.

De ce nu s-ar putea uni între ei? Păi, să vă spunem noi de ce. O cititoare a lui «Minimum», de la Paris, dr. Carlotta Reininger, pasionată de ideea «unirii», l-a acostat, nu de mult, pe Michel Drucker (foto), punându-i întrebarea de mai sus. După cum

Michel Drucker: mai bine mă prăjesc la soare ne scrie dânsa, Michel (fiul bătrânului Drucker), i-a vorbit, blând, cam aşa: "*Vezi-ţi de treabă, cucoană. Ai noştri sunt buni, atunci când sunt, în meseriile lor. Unii chiar formidabili. Dar când e vorba să se unească, e nenorocire curată. Dacă încerci să pui pe picioare o asociaţie, te pândesc două pericole: sau te trezeşti condus de un jmecher, bun de gură, un impostor care vrea să pună mâna pe banii asociaţiei, să-şi scoată cărţi de vizită, să-şi aranjeze tot felul de călătorii în străinătate şi să se dea mare; sau, dacă rămânem între noi, ne vom certa ca chiorii pentru cine-i preşedinte*".

»»» Ori de câte ori ne cade-n mână mica revistă "Punct", editată de soţii Solo şi Mariana Juster, ne simţim ca Mona Lisa: cu un ochi râdem, cu celălalt plângem. Râdem pentru că revista găzduieşte, de regulă, versuri şi proză bună, neîngăduind mizeria în pagini. În numărul cel nou, de pildă (21/1997), întâlnim texte de Andrei Fischof, Zeev Ben Haim, Luiza Carol, Shaul Carmel, Maria Găetan, Solo Har, Vl. Eşanu şi - bineînţeles - de soţii Juster.

Plângem pentru că editorii nu dau - nici să-i pici cu ceară - nici un fel de informaţii întru lămurirea cititorului. Nici numele redactorului-şef, nici adresa, nici telefonul, nimic. Pentru istoricul literar din România sau din Noua Zeelandă care ar dori să consemneze într-o lucrare ceva date despre "Punct", e un mic coşmar. Fă-te mai bun, stimate Solo Juster. Renunţă la radicalism (vezi unde ne duce extremismul din ţară) şi fă oamenilor o concesie sau două. Publică, de pildă, strada şi numărul casei unde pot fi găsiţi cei cu revista. Iar dacă nu strada şi numărul casei, atunci măcar strada. Iar dacă nu strada - măcar cartierul. Iar dacă nu cartierul - măcar oraşul. Iar dacă nu oraşul - măcar ţara. Iar dacă nu ţara - măcar continentul. Iar dacă nu continentul - măcar planeta.

Prezenţe, prezenţe în lume

»»» Cu prilejul prezenţei în România a grupului de scriitori care au participat la Conferinţa de la Neptun, săptămânalul "Adevărul literar şi artistic" din Bucureşti a publicat declaraţii ale Taniei Lovinescu şi ale lui Alexandru Sever.

Tania Lovinescu despre modul cum se realizează comunicarea cu mediul cultural din România:

"*La Ambasada română din Israel se găsesc, uneori, doar revistele ARC şi LETTRE INTERNATIONALE. Dar oamenii simt nevoia şi de altceva. De reviste care să înregistreze fenomenul literar de azi cu toate umbrele şi penumbrele, fără retuşuri şi "interpretări" decalibrante. În această privinţă s-a remarcat, de departe,* **Adevărul literar şi artistic.** *Mirodan, care este unul dintre cei mai severi critici ai presei - el însuşi conduce şi o revistă, «Minimum» - foloseşte mult mai mult, ca informaţie, comentariul aplicat şi inedit, şi, chiar ca să publice - materialele din* **Adevărul literar şi artistic.** *Care este mereu "la obiect", redând pulsul real al vieţii scriitoriceşti şi artistice din ţară.*"

Alexandru Sever despre singurătatea lui Alexandru Sever:

"*Eu nu cunosc nici ebraica, nici idişul. Nu ştiu decât româneşte. Dacă trebuie să fac o cumpărătură, mă uit... la preţ, plătesc şi atât. Iar de vorbit româneşte nu vorbesc decât cu fiica mea. Şi, deoarece cu fiica mea nu pot vorbi în fiecare zi - uneori nici în fiecare săptămână -, spaţiul meu românesc are exact proporţiile colii de hârtie pe care scriu. N-am în jurul meu pe nimeni.* **Sunt, de fapt, foarte, foarte singur.** *De aceea, foamea, nevoia de carte şi publicaţii româneşti, este uriaşă. Nu numai în cazul meu. Din păcate, n-avem parte de ele. Poate prin ambasade, prin înfiinţarea unor lectorate româneşti se va putea face mai mult în această privinţă. Poate...*

»»» Tot Alexandru Sever a publicat un amplu (şi substanţial) eseu în revista «Apostrof» din Cluj, pe marginea *cazului* N. Steinhardt. »»» Poeta Bianca Marcovici este prezentă în revista "Columna" din Heidelberg - Germania, cu o pagină din versurile sale. »»» Iar "Realitatea Evreiască" din Bucureşti a prezentat cele două cărţi, ieşite de curând de sub tipar, ale Ginei Sebastian Alcalay.

»»» Era de aşteptat. După cum ştim, apariţia "Jurnalului" lui Mihail Sebastian a produs o adevărată explozie în lumea culturală românească. Acum, ecourile exploziei se fac simţite şi peste hotare. În Germania (ţară care, oricum ai lua-o, se ocupă serios - nemţeşte adică - de istoria fascismului), ziarul "Frankfurter Allgemeine Zeitung" de pildă, subliniază rolul jucat de numeroşi intelectuali de anvergură, precum Mircea Eliade, în promovarea hitlerismului. Revista berlineză "Sinn und Form" pregăteşte publicarea câtorva fragmente din Jurnal. Va apărea şi cartea, întreagă? Poate. Până una-alta, a apărut romanul "De 2000 de ani".

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. Nici o mişcare. Acum, ni se spune că va avea loc în ianuarie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. În consecinţă, aşa cum aţi aflat din numărul nostru trecut, am hotărât să le oferim celor din strada Alexandru Ianai o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce rezultatul scontat.

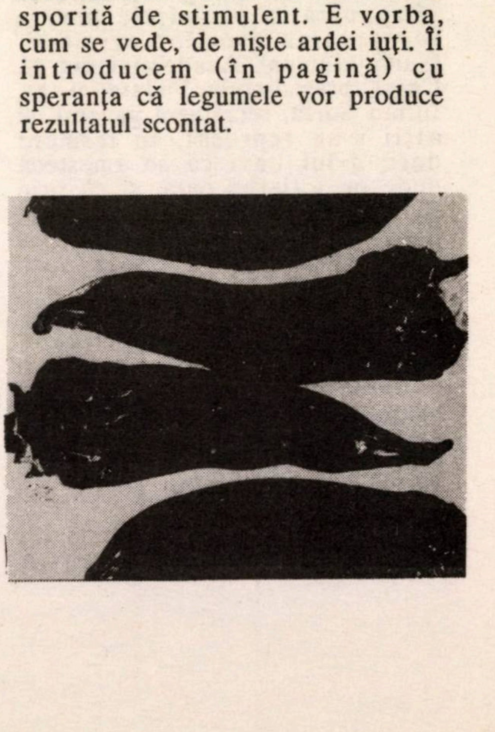

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . în curţile organizaţiilor noastre s-au pripăşit, în ultima vreme, un număr record de pisici negre. Una din acestea a trecut între ACMEOR (preşedinte: Shlomo Leibovici Laiş) şi Asociaţia Scriitorilor (preşedinte: Andrei Strihan). A doua - între acelaşi ACMEOR şi ziarul "Ultima Oră" (oamenii nu-şi mai dau nici bună ziua). A treia a trecut între d-nii A. Schapira şi Bruno Tercatin, de la Sinagoga Guttman din Tel Aviv.

. . . animalul cu pricina îşi face de cap şi în curtea Federaţiei de la Bucureşti; el ar fi trecut între conducătorii comunităţii şi d. Naftali Lavi, ambasador, vicepreşedintele "Organizaţiei mondiale pentru recuperarea averilor evreieşti" (sună frumos). Academicianul N. Cajal, preşedintele Federaţiei, av. Iulian Sorin, secretarul general, şi alţii i-au reproşat, în termeni duri, d-lui Lavi că se amestecă unde nu-i fierbe oala, şi că prin declaraţiile sale intempestive, provoacă dificultăţi în relaţiile dintre Federaţie şi autorităţile româneşti.

. . . fiul ziaristei Doina Meisseles, de la "Viaţa noastră", o doamnă elegantă, frumoasă şi mondenă (şi cât se poate de laică) s-a "întors la credinţă", instalându-se în cartierul "Mea Shearim" din Ierusalim.

. . . Istoricul american Daniel Ionah Goldhagen, autorul cărţii de mare succes "Călăii voluntari ai lui Hitler" - care demonstrează limpede că nemţii au sprijinit, în marea lor majoritate, nazismul - este de felul lui din *trib*. Tatăl lui a emigrat în SUA prin anii '50.

. . . Premiul literar «**Arcadia**» (data decernării: 17 ianuarie 1998), cea mai cu prestigiu distincţie din lumea scrisului românesc din Israel, va fi acordat unei lucrări... la care nu se gândeşte nimeni.

. . . Avigdor Lieberman (Ivet), faimosul ex-director general al Cabinetului Primului Ministru, are de gând să se ocupe, în cadrul Likudului (şi) de aliaua română. Născut la Bucuresti, venit în Israel de la Chişinău, Ivet va programa - în vederea alegerilor viitoare - câteva adunări cu electoratul din *trib*. Deasemeni, el e decis să se facă luntre şi punte pentru a include un "român" - pe un loc "sigur" pe lista Likudului pentru Knesset.

NOU!

LA MULŢI ANI 1998 !

În cîte feluri se poate suferi în dragoste

de Rodica Grinde

Volumul cuprinde dialogurile autoarei de-alungul anilor cu cei dornici de mărturisiri în clipe grele de derută, de criză psihologică, de ruptură a unei căsnicii sau a unui roman de dragoste.

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea sumei de 40 de shekeli la adresa:

Rodica Grindea
Simtat Azar 7/14
Bnei Brak 51331
Telefon: 03-6190704

LA MULŢI ANI 1998 !

A apărut

SIMON
HARAN

UITE, ĂSTA SUNT EU

(Extrase din presă)

- **E. BAR - ON**
- **M. H. BADY**
- **I. BAR - AVI**
- **WILLY VARON**
- **M. RAFAEL**
- **MANES LEIB**
- **ADY CARMY**
- **RODICA GRINDEA**
- **SEBASTIAN COSTIN**
- **MARTIN MARCUS**

şi alţii.

STAN VLAD

CORESPONDENȚĂ DIN BUCUREȘTI

FACEM REVELIONUL LA VIENA!

(că-i mai ieftin ca în România)

Dar câte ciudățenii nu ne-a adus anul care se încheie !

- *** Nu vreți să mă concediați? Bine, fac grevă !**
- *** Salariile: de la 25 de dolari pe lună la 10.000**
- *** Patru medici la un loc câștigă cât o casieriță la bancă**
- *** Moții din Apuseni trec la islamism**

Iată-ne din nou împreună, la revelion. Ce facem în noaptea Anului Nou? (mai pe stil european). Asta-i întrebarea care ne-o punem cam de la jumătatea lui noiembrie. Noi cu întrebarea, agențiile turistice și firmele cu reclama. Agențiile turistice din România, barurile și restaurantele, ne-au... ajutat să găsim repede răspunsul la întrebare: stăm acasă, în familie, sau în grupuri restrânse de prieteni. De ce? Simplu: e mult mai ieftin. Dacă am avea totuși ceva bani, am merge - bunăoară - la Viena. E mai scump (cu puțin) decât acasă, dar oricum, e mai ieftin decât la restaurant în București sau într-o stațiune de munte (la zăpadă). O excursie la Viena (cu transport, hotel, masă de revelion) costă cam cât una la Sinaia (unde ai doar o zi de cazare și masa de revelion - așa cum o fi). Cu banii care-i plătești pentru a-ți petrece revelionul la Brașov, poți ajunge în Grecia (unde, oricum, e mai cald). Dar dacă visezi să te... înalți până la Predeal, atunci plătești cam cât pentru o săptămână în Thailanda! (unde ai și spectacole erotice unice în lume).

Așa stând lucrurile, imensa majoritate a românilor rămân acasă în noaptea de revelion (dacă-i veți căuta la telefon ca să le urați tradiționalul "La mulți ani!", fiți siguri că-i veți găsi; din Israel e mai ieftin ca din România, prin compararea veniturilor).

Deci, locuri în stațiuni și la cele mai multe restaurante se găsesc și în... ultima clipă (31 decembrie 1997). Știți unde nu se mai găsesc locuri? (au fost vândute din noiembrie!) La restaurantele "club", selecte și exclusiviste (că acum avem și așa ceva!). Firesc. Noii ajunși vor să-și etaleze bogăția. Poate n-o să vă vină să credeți, dar în România, în afara celor vreo zece milioane de oameni maturi ce trăiesc sub limita (recunoscută) a subzistenței, există, în... compensație, 40.000 de miliardari! Pe zi ce trece se îngroașă rândurile săracilor, dar și cele ale bogătașilor (căpușele națiunii). În faza actuală, marea burghezie românească este hrăpăreață (firesc), dură, agresivă și - în cea mai mare parte - bădărănească.

În rândurile de mai sus am ajuns la ceea ce constituie paradoxuri în societatea românească actuală. Le-am putea zice și ciudățenii, curiozități (un termen mai blând) și oricum. Unele sunt demne de "cartea recordurilor".

Iată ceva care s-a petrecut în România și care nici o dată nu s-a mai întâmplat în altă țară din lume (și nu credem că se va mai întâmpla): grevele salariaților pentru că... nu sunt concediați. Fenomenul a început în lumea minerilor. Celor pe care i-a dat afară (în urma restructurării), Guvernul le-a oferit - la lichidare - salariul pe 20 de luni. Asta a însemnat cam 16-20 de milioane lei o dată, adică aproximativ 2200-2500 de dolari. În dolari nu pare mult, dar în lei, da (și ca valoare, date fiind prețurile din România, oricum mai mici din cauza standardului de viață scăzut). Minerii disponibilizați au luat banii, și-au vândut ce mai aveau prin orașele minerești și au plecat de unde veniseră (cei mai mulți din Moldova). Marea majoritate au băut banii și acum nu mai au nimic. Dar asta-i altă problemă. Cei care n-au fost disponibilizați, au vrut și ei să fie milionari. Și fiindcă nu li s-au dat, au făcut greve, s-au blocat în abataje; au făcut chiar și greva foamei. Toți voiau să fie dați afară și să devină șomeri !

O statistică (internațională), publicată spre sfârșitul anului, arată că în România, salariul mediu brut este de numai 119 dolari pe lună (pensiile ating doar 40 de dolari lunar). Între țările foste socialiste, România ocupă penultimul loc (înaintea Bulgariei). Pe primul loc se află Slovenia, cu peste 900 de dolari lunar.

În România, scara salariilor este foarte... diversificată. Începe de jos, de la 200.000 lei lunar (cam 25 de dolari) și ajunge la 80.000.000 de lei (cam zece mii de dolari, tot lunar). Asta, pe scara - ca să zicem așa - oficială, deci în economia controlată de stat. (Ce se întâmplă la particulari, e treaba lor). Să începem cu vârfurile, că-s mai puține: antrenorul echipei naționale de fotbal primește (oficial) 80 de milioane de lei pe lună; guvernatorul Băncii Naționale - 60 de milioane de lei; directorii de regii autonome (ale statului) între 25-30 milioane de lei; directorul F.P.S. (cel ce se ocupă cu privatizarea societăților de stat), 16,5 milioane lei. Președintele țării ia mai puțin: doar 11 milioane de lei lunar, iar miniștrii cam 8-9 milioane; la fel și parlamentarii. În lumea salariaților de jos (marea masă), doar cei ce lucrează în bănci stau mai bine: 2,6 milioane lei lunar.

În schimb, doctorii câştigă puţin peste 600.000 lei pe lună iar profesorii cam 700.000 lei. Patru doctori la un loc nu câştigă lunar cât o casieriţă de la o bancă !

Situaţiile acestea, cel puţin ciudate, nu sunt noi; au început să se "dezvolte" de vreo cinci-şase ani. Guvernul actual nu a făcut decât să le... amplifice.

Să nu credeţi cumva că vedem totul în negru; avem şi... pete albe.

Am mai scris deseori că singura şi reala împlinire democratică din România, o constituie presa. Strâns legată de aceasta mai este ceva care merge bine: caricatura ! Caricaturiştii români continuă să fie o forţă, chiar dacă mulţi s-au împrăştiat prin cele patru zări ale lumii. Caricaturiştii din România (participanţi pe la numeroase expoziţii internaţionale) au adus ţării mai multe titluri (medalii) decât sportivii! O constatare care ne bucură. Păcat că stăm mai prost cu textele umoristice şi foarte prost cu bancurile. Şi pe vremea lui Iliescu ieşiseră foarte puţine bancuri cu el (vreo două-trei pe care le-am reprodus în corespondenţe), iar acum, cu Constantinescu, afară de câteva "referiri" la barba lui de ţap, nimic. Şi a trecut deja un an. Poate din cauza grijei prea mari a oamenilor pentru existenţa zilnică. Nu mai au timp pentru umor. Alţii zic însă că şi în această privinţă (ca întotdeauna), de vină sunt (cine credeţi?) evreii! Cei câţiva care mai sunt în România, sunt prea bătrâni şi bolnavi ca să le mai ardă de (făurit) bancuri.

Noi tot vrem să intrăm în Europa, mai precis, în structurile sale euro-atlantice, dar până una-alta, a venit din lumea occidentală (via ţările arabe şi Turcia) tot ce e mai rău: prostituţia (organizată sub cele mai diferite forme, de la localuri de lux până la maidan); pedofilia (avem şi un francez ce face puşcărie în România pentru aşa ceva); case de rendez-vous unde ţi se oferă bărbaţi; cazinouri (ca număr de astfel de localuri, deţinem primul loc în Europa); consumul de droguri în licee (în facultăţi era încă din anii trecuţi).

Invazia islamismului în România este enormă. Mai nou, un sat întreg din Ardeal (şi tocmai în munţii Apuseni) a trecut la islamism! Deja au început să apară un fel de moschei, nu la fel de mari şi de luxoase ca cele din lumea islamică, dar, oricum, reuşesc să adune oameni la... rugăciune. Biserica Ortodoxă nu prea are timp să intervină, întrucât este mult prea ocupată să se apere de acuzaţiile - în mare parte reale - de colaboraţionism cu securitatea. Dar nu-i numai asta. În lumea popească au apărut escrocheriile, imoralitatea, violenţa. Cum s-ar zice, a intrat diavolul între popi.

Bine, o să ziceţi, dar ce fac cei ce guvernează ţara, de toate merg aşa de prost? Am încercat să dau câteva răspunsuri în corespondenţa de luna trecută. Mai nou, am constatat că preşedintele ţării a devenit "turistul nr.1" al ţării şi conduce în topul internaţional al preşedinţilor excursionişti prin lume. Parlamentul oricum nu făcea nimic; de la o vreme, nici nu mai discută proiecte de lege, ci doar moţiuni! Anul Nou i-a găsit într-o vacanţă de iarnă mult mai lungă decât a copiilor de şcoală primară. Abia în februarie se vor... reuni.

După aproape două luni de penibile tocmeli, Guvernul s-a remaniat. Nu e clar însă ce-o să facă noul guvern, aşa că - spun oamenii - tot mai bun era salamul cu soia ! Vă amintiţi.

Erata

La nr. 129, pag.8, textul despre partidul Shinui, numele partidului se va citi:

SHINUI
PARTIDUL DE CENTRU-LIBERAL

În editura „Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
şi nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigraţiei
şi se referă la noi, evreii reveniţi
în patria strămoşilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy şi a familiei sale)
şi „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea foloseşte o autentică limbă literară,
un ritm alert şi un stil propriu.
Cărţile pot fi obţinute trimiţînd un cec bancar
sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114,
Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

– Bătrînul ieri şi nenăscutul mîine – 40 şekeli
– Punctele mele cardinale – 40 şekeli
– Nucleul magic – 60 şekeli

LA MULŢI ANI 1998!

LUMEA ROMÂNEASCĂ

O concepţie despre lume

"Părinţii mei, proveniţi din familii onorabile, reuşiseră, învăţând asiduu, să ajungă la o situaţie materială bună. Mama studiase farmacia şi chiar imediat după terminarea studiilor obţinuse postul de farmacist-şef la o mare policlinică a STB, unitate-pilot pe ţară. Directorul poloclinicii era prof. dr. Petre Tomescu, ministru al sănătăţii în guvernul Antonescu. Prin 1940-1941 se "românizaseră" (citeşte confiscaseră) farmaciile evreieşti. Prof. Tomescu îi spuse atunci mamei: *"Lenuţo, alege-ţi cea mai mare farmacie evreiască din Bucureşti şi ţi-o dau imediat, fără nici un ban"*.

Deşi colaborator de ani cu mama, Tomescu nu o cunoştea îndeajuns. *"Petrică, i-a spus ea, eu n-am să profit nici o dată de averea altuia"* şi, cu toate insistenţele, mama a refuzat categoric. Mama avea o concepţie despre lume".

(Dintr-un articol de Radu Pătârlăgeanu, în "Lumea Liberă", New York, 1997)

*** Evreii au drept scop dominaţia lumii * Măgăriţa aia bătrână de Madeleine Albright * Păduchioşi cu bărbi de rabini * Un aşa băiat diştept * Puiul de jidani * Care holocaust, dom'le ? ***

"America e colonia Israelului, asta-i realitatea, pe care o voi repeta până când nu va mai fi aşa.

Rescrierea Istoriei de către evrei, în funcţie de interesele lor pe termen scurt sau mai lung, reprezintă numai un aspect al unui program laborios, care are drept scop final dominaţia lumii. Pe toate acele genii pe care n-au putut să le confişte, prezentându-le a fi odraslele lui Israel, evreii le-au umplut de zoaie, de sus până jos."

(Dintr-un articol de C.V.Tudor în "România Mare", Buc. 1997)

■

Procesele intentate de mai mulţi fruntaşi ai P.R.M. (Partidul România Mare) împotriva huliganului Andrei Cornea, care, în revista «22», acuzase această formaţiune politică parlamentară, în câteva rânduri, că ar fi «fascistă» - au intrat, în sfârşit, în linie dreaptă. Deruta e totală! Banda asta de păduchioşi şi pederaşti, care şi-au lăsat bărbi de rabini până la brâu, a intrat în panică, nu pricepe cum de-a fost posibil ca un aşa băiat diştept ca acest Andrei Cornea, odrasla fostului secretar C.C. al U.T.M. şi politruc stalinist Paul Cornea, să fie chemat în faţa instanţei. Fără doar şi poate, Andrei Cornea va pierde procesul, pentru simplul motiv că Partidul România Mare este un partid absolut legal, înscris la Tribunal şi în 1991, şi în 1996, are 27 de senatori şi deputaţi, toate manifestările sale au fost extrem de civilizate şi încă din statut el condamnă fascismul. Atunci unde-i fascismul? În capul dereglat al jigodiei de Andrei Cornea care, ca orice agitator sionist, vânează fascişti pretutindeni, în pat, sub pat şi pe dulap, întotdeauna - gesulap!"

■

"Echipa de fotbal Steaua Bucureşti a intrat slugă la evrei! După splendida victorie obţinută la Sofia, cine credeţi că i-a luat imediat în primire, pozându-se şi filmându-se cu ei, de parcă ar fi avut vreun merit ? Nimeni altul decât ucraineanul ăla bocciu şi profitor, pe nume Victor Babiuc! (ministrul apărării). A doua zi, cine credeţi că s-a înfiinţat la Cantonamentul de la "Haiducul", să dea o masă jucătorilor? Aţi ghicit: şeful lui Babiuc, adică Neulander! (Petre Roman - n.red.). Ce legătură au ploşniţele astea cu echipa Armatei Române? Ce se tot fâţâie "puiul de jidan" pe lângă Oastea Ţării, aşa cum a făcut-o şi tac-su în perioada 1944-1952 ?"

■

"Dând cu tifla la evrei şi americani, preşedintele Africii de Sud, marele luptător pentru libertate Nelson Mandela, s-a dus la Tripoli şi s-a întâlnit cu preşedintele Libiei, Moammar Gadaffi. Bătrânul, care a stat 27 de ani la închisoare din pricina

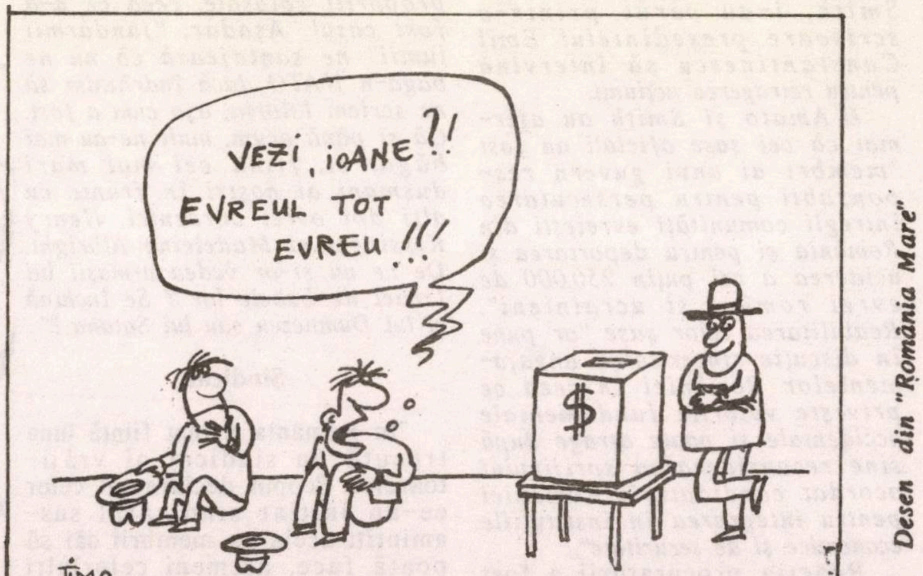
VEZI, IOANE ?!
EVREUL TOT EVREU !!!...
$
TIMO

Desen din "România Mare"

rasismului, nu primeşte lecţii şi porunci de la nimeni. Cu atât mai puţin de la măgăriţa aia bătrână de Madeleine Albright, care face pe femeia Komisar. Chiar aşa: de unde tupeul ăsta al sionismului mondial de a fixa el conduita liderilor politici şi a popoarelor ?"

*

Titlul unui ciclu de articole de Ion Coja: "În România n-a existat nici un holocaust !"

("România Mare", Buc. 1997)

Guvernul Antonescu

Nu de mult, procurorul general al României a deschis o acţiune privind reabilitarea post mortem a opt membri ai Guvernului Antonescu: Petre Nemoianu, Aurelian Pană ş.a. Iniţiativa a surprins pe observatorii politici din lumea occidentală. Cum vine asta? Pe de-o parte, depui eforturi extraordinare pentru a intra în NATO şi în Uniunea Europeană, iar pe de altă parte sări să reabilitezi un guvern care s-a aflat în război cu anglo-americanii? Şi care a mai făcut şi altele în anii 1940-1944...

Ideea - pe care cu greu o poţi caracteriza drept genială - a provocat reacţia imediată a oficialităţilor americane:

"Preşedintele şi co-preşedintele Comisiei pentru Securitate şi Cooperare în Europa a Congresului american, Alfonse D'Amato şi Cristopher Smith, i-au cerut printr-o scrisoare preşedintelui Emil Constantinescu să intervină pentru retragerea acţiunii.

D'Amato şi Smith au afirmat că cei şase oficiali au fost "membri ai unui guvern responsabil pentru persecutarea întregii comunităţi evreieşti din România şi pentru deportarea şi uciderea a cel puţin 250.000 de evrei români şi ucrainieni". Reabilitarea celor şase "ar pune în discuţie sinceritatea angajamentelor României în ceea ce priveşte valorile fundamentale occidentale şi poate atrage după sine reconsiderarea sprijinului acordat candidaturii României pentru integrarea în instituţiile economice şi de securitate".

Reacţia procuraturii a fost promptă. Ea a dispus menţinerea recursului în anulare doar pentru Petre Toma Ghiţulescu, care a fost ministru numai o lună (aprilie-mai 1941): înainte, deci, de intrarea României în război.

Iată şi reacţia - tot promptă - a săptămânalului "România Mare" (extras):

"Aşa după cum se ştie, procurorul general Sorin Moisescu a propus reabilitarea, post-mortem, a 8 membri ai Guvernului Antonescu. Actul de curaj al lui Moisescu a impresionat pe toată lumea. Asta până în clipa în care şi-au băgat botul ăla de berbeci doi jidani: aşa-zişii congresmeni ai S.U.A., Alfonse D'Amato şi Christopher Smith (a se observa ce nume şi-au tras jigodiile astea, unul italienesc, altul anglo-saxon, ei fiind, în realitate, Iţic şi Ştrul). Cum se numeşte chestia asta, oameni buni? Chestia asta se numeşte ŞANTAJ. Dacă cei cca. 2500 de evrei morţi pe timp de război, mai ales în Transnistria şi la Odessa (unde au aruncat în aer Comandamentul Armatei Române!) au fost înmulţiţi cu o sută şi au ajuns, în mintea acestor nebuni, 250.000 - atunci e cazul să ne îndoim serios de veridicitatea cifrei de 6 milioane de victime ale Holocaustului, aşa cum o fac tot mai mulţi cercetători, între altele, se invocă timpul fizic şi spaţiul de incinerare, care pentru 6 milioane de victime ar fi trebuit să aibă proporţii colosale, ceea ce n-a fost cazul. Aşadar, "jandarmii lumii" ne şantajează că nu ne bagă-n NATO dacă îndrăznim să ne scriem Istoria, aşa cum a fost. Că şi până acum, mult ne-au mai băgat ei, fiind cei mai mari duşmani ai noştri în frunte cu alţi doi ovrei obraznici, Henry Kissinger şi Madeleine Albright. De ce nu şi-or vedea urmaşii lui Israel de bubele lor ? Se închină ei lui Dumnezeu sau lui Satana ?"

Sindicat

"În România a luat fiinţă luna trecută un sindicat al vrăjitoarelor. Scopul declarat al celor ce-au iniţiat sindicatul susamintit: acela ca membrii săi să poată face, asemeni celorlalţi oameni ai muncii, grevă".

(După "Dilema", Buc. 1997)

N. Manolescu şi kibutzurile

- Să revenim însă la statutul dumneavoastră de realizator TV. (N. Manolescu conduce, de câtva timp, o emisiune culturală de succes la televiziunea bucureşteană - n.red.). *Continuaţi, s-ar spune, să faceţi canon cu o audienţă mai mare...*

- Şi, mă tem, cu o eficacitate mai mică.

- Cum vă simţiţi în această postură ?

- Privite din afară, aceste lucruri au o anumită înfăţişare, trăite dinăuntru, imaginea e cu totul alta. Eu n-am avut niciodată sentimentul că «fac canon», nici înainte, nici acum. Eu încerc să-mi fac meseria şi încerc, centimetru cu centimetru, ca în kibbutzurile israeliene, să câştig din terenul haotic şi lipsit de orice criterii în favoarea părţii profesionale. Eu cred că literatura, muzica, arta se fac de către profesionişti. Dacă am reuşit să mai fac o "colonie" şi am mai câştigat câţiva metri de pământ care devine rodnic, e bine."

(Dintr-un interview acordat de criticul literar prof. N. Manolescu, directorul revistei "România literară", lui Mircea Vasilescu; "Dilema", Buc. 1997)

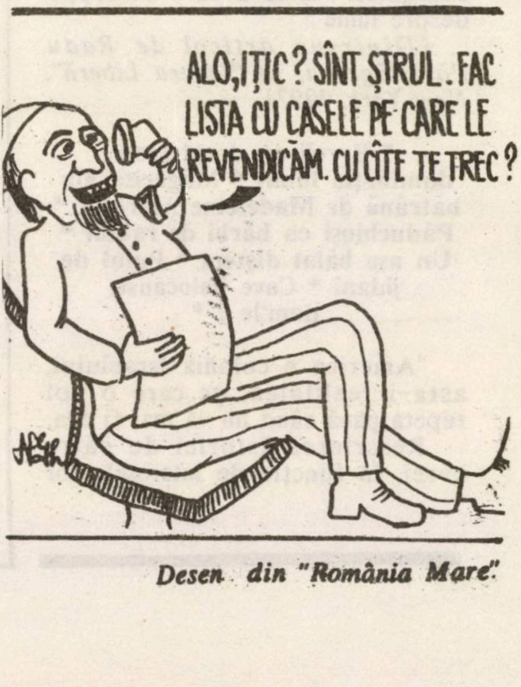
ALO, IŢIC ? SÎNT ŞTRUL. FAC LISTA CU CASELE PE CARE LE REVENDICĂM. CU CÎTE TE TREC ?

Desen din "România Mare"

LUMEA ROMÂNEASCĂ

Sexy – club

"Pe data de 26 iunie 1995, când a fost arestat Constantin Constantin, patronul "Sexy-Club", împotriva sa a fost formulată, printre altele, şi acuzaţia de proxenetism. Chiar de a doua zi, au început să curgă declaraţiile acuzatoare din partea "animatoarelor".

Faptele sunt simple: prin ameninţări, bătăi şi sechestrări, fetele erau obligate să practice prostituţia. Fetele au bănuit de la bun început adevăratul scop pentru care erau angajate, acceptând să întreţină relaţii sexuale cu patronul, cu apropiaţi ai săi sau cu diferite persoane indicate de el. Însă în momentul în care angajatele refuzau un client, începea teroarea psihică şi fizică.

Astăzi vă prezentăm, în premieră, o declaraţie a unei foste angajate a lui Constantin, care a fost făcută chiar a doua zi după arestarea sa, pe 27 iunie. La acea dată C.D. avea 16 ani. S-o ascultăm: "La sfârşitul lunii aprilie 1955, am fost prezentată lui Savu Jane, director la acea unitate; i-am propus acestuia să mă angajeze ca dansatoare. Am fost introdusă în program ca animatoare, iar după 3 săptămâni, ca dansatoare. Înainte de a fi trecută ca dansatoare, Constantin m-a chemat la el în birou şi mi-a spus că doreşte să întreţină raporturi sexuale cu mine. Motivul pentru care nu am refuzat a fost acela că auzisem despre el că, în astfel de cazuri, devine violent, mai multe dintre fete fiind bătute şi izolate într-o încăpere de la subsolul blocului. La câteva zile am fost chemată de Savu Jane pentru acelaşi lucru, actul sexual având loc în spălătoria clubului. Cu ambii am întreţinut şi perversiuni sexuale. După acestea, Savu Jane mi-a spus că un client vrea să întreţină raporturi sexuale cu mine, lucru pe care eu l-am refuzat. Imediat, Savu Jane m-a bătut, spunându-mi că trebuie să fac ce zice el. În această situaţie, am fost nevoită să accept şi am plecat la biroul celui care mă solicitase. Cu mine a mers şi colega mea, Violeta, ambele întreţinând raporturi sexuale cu el. Eu am primit suma de 100 de dolari, iar ea 50 de dolari. Peste aproximativ o săptămână, am fost trimisă cu mai multe fete cu un grup de 5 bărbaţi, pentru a întreţine raporturi sexuale la hotelul "Lebăda". Am primit suma de 130.000 de lei. Ultima dată, am fost cu un bărbat pe 23 iunie, cu un prieten al lui Constantin Constantin, pe nume S. Cu acesta am fost în localitatea Covasna, unde am întreţinut cu el atât raporturi sexuale fireşti, cât şi perversiuni sexuale. Declar că toate fetele erau obligate să întreţină raporturi sexuale cu bărbaţii pe care-i recomandau Savu Jane şi Constantin Constantin, în caz contrar fiind bătute sau izolate într-o cameră de la subsolul blocului."

(Dintr-un reportaj de Adrian O. Vasiliu, în "România liberă", Buc. 1997)

Pe stradă la Tel Aviv

"La Tel Aviv mă plimbam pe stradă şi mă recunoşteau oameni care erau din Arad sau Suceava. La Bucureşti, pe Calea Victoriei, nu mi se întâmplă la fel".

(Dintr-un interview acordat de cunoscutul pianist Valentin Gheorghiu, Ancăi Floare de la "România liberă", Buc. 1997)

Can-canuri...

...întâlnim în revista V.I.P.: * Soţia lui Petre Roman a încercat să se sinucidă * Regizorul Sergiu Nicolaescu a fost acuzat de Elena Ceauşescu că este spion german * Cristian Ţopescu, de la T.V., se va căsători cu Christel Ungar * Ziaristul Ion Cristoiu e un mare amator de filme porno * Ministrul de externe Adrian Severin e topit după o ziaristă.

O ziaristă care-o spune pe-aia dreaptă (se mai întâmplă)

"Fapt oarecum neaşteptat, principalele mişcări islamiste din Orientul Mijlociu, care au comis, la rândul lor, atentate în zonă, soldate cu morţi şi răniţi, au dezavuat, în bloc, acţiunea criminală de la Luxor. Mişcările integriste palestiniene Hamas şi Djihadul islamic, responsabile pentru zeci de atentate anti-israeliene, după acordul de la Oslo, din 1993, au condamnat imediat atentatul. *"Noi condamnăm în totalitate acest atentat, îndreptat împotriva persoanelor civile"*, a declarat Agenţiei France Presse Said Abu Moussameth, unul dintre liderii Hamas, în timp ce Wafez Azam, lider al Djihadului, deşi condamnă atentatul, nu uită să arunce responsabilitatea acestuia în spinarea guvernului egiptean. Hisbollah-ul şiit libanez, vârf de lance în lupta contra ocupaţiei israeliene a Libanului de Sud, se alătură colegilor de terorism, care condamnă crimele de la Luxor, mustrându-i pe teroriştii egipteni, bănuim, mai mult pentru vicii de metodă, decât pentru fapta abominabilă comisă, căci nenumăraţi civili au fost ucişi şi prin pieţele, pe bulevardele şi autobuzele din Israel, în masacre nu mai puţin oribile, comise de către acuzatorii de astăzi."

(Dintr-un articol de Gabriela Bernat, în "România liberă", Buc. 1997)

Şi fiindcă veni vorba de Egipt, Ministerul român de Externe a dat un comunicat în care recomandă românilor care vor să călătorească în perioada aceasta în ţara piramidelor, să aibe în vedere *"posibilitatea producerii unor asemenea evenimente nedorite şi nefericite"*. Precum masacrul din noiembrie soldat cu moartea a cca. 60 de turişti străini.

Monsieur Ilie

Avem cu toţii în minte chipul lui Ilie Năstase, în pantaloni scurţi, albi şi cu racheta de tenis. Dar o dată cu anii a apărut şi o altă imagine a merelui jucător român de tenis. În smoking şi la evenimentele mondene ale stagiunii.

Iată-l aici la Monte-Carlo, unde a fost invitat, alături de alte glorii de ieri şi de azi ale sportului alb, la jubileul turneului tradiţional din principatul Monaco. Ilie a primit din partea prinţului Rainier o medalie jubiliară, a făcut conversaţie cu Caroline şi Stéphanie şi a dansat cu prietena sa aici de faţă. Nu ştim cine este persoana. Când aflăm, o trecem la "Se svoneşte că..."

Cea mai mare antologie de poezie din lume...

...a apărut, de curând, la Bucureşti. Ea are zece (10) volume (masive) şi a fost realizată de criticul literar Laurenţiu Ulici, un om mereu cu idei (însă bune). Antologia găzduieşte 300 de poeţi, de la începuturi şi până astăzi. Ediţia de lux, îmbrăcată în piele albă costă 500.000 de lei. Ediţia normală, pentru cei ce n-au reuşit să devină capitalişti, numai 175.000. de lei.

Ce poţi să spui? Să-ţi scoţi pălăria şi să strigi: Bravo, domnu' Ulici !

Ministerul Diasporei

O idee care circula de mult în aer. Şi care, aşa cum a anunţat nu de mult, primul ministru Victor Ciorbea, se va preschimba zilele acestea în realitate.

Ministrul care, aşa cum se înţelege, se va preocupa de strângerea legăturilor dintre ţară şi românii aflaţi în străinătate (un of vechi, vechi al oamenilor luminaţi), va fi condus de domnul Sorin Aurel. Consilierul ministrului este un jurnalist cunoscut: Valentin Hossu-Longin.

Pe ordinea de zi a noului minister (succes!) se află şi ultra-discutatul canal TV în limba română. Că prea îşi râd toţi concetăţenii de noi, "aliaua tăcută": şi ruşii au vreo trei canale, şi turcii tot vreo trei.

Top-modelul şi morala proletară

Să vezi şi să nu crezi. Beatrice Vornicu (22), top-modelul nr.1 al României şi premiată la numeroase concursuri de frumuseţe a fost, ca să zicem aşa, luată în dicuţie pentru abateri de la morală. Aflându-se că fata trăieşte cu un bărbat însurat, firma de impresariat I.M.A. (International Modeling Agency) de care ţine domnişoara Vornicu, i-a pus în vedere că amorul ei, care e pe cale "să ducă la dezbinarea unei familii" nu poate fi tolerat. Şi că I.M.A. trebuie să se despartă cu regret de vedeta sa. Cine spunea că astăzi, în *perioada de tranziţie*, nu mai există principii ? Există. Ce-i drept, nu chiar acolo unde te-ai fi aşteptat, dar orişicât...

Dai un ban, eşti Revoluţionar

În aceste zile când guvernul de la Bucureşti intenţionează să facă ordine printre revoluţionarii din decembrie 1989, despărţind pe cei adevăraţi (răniţi în cursul evenimentelor sau urmaşi ai celor ucişi) de cei ce şi-au procurat certificate de complezenţă (carevasăzică pe daiboji), a explodat o mică bombă.

"Mihai Tantana, fostul patron al reţelei de televiziune prin cablu "NET-WIRE", a declarat unui reporter al televiziunii "Antena 1" Piteşti: "În principiu, eu am participat la Revoluţie. Am fost câteva zile la Bucureşti. Ce pot să vă spun este că nu mi s-a părut că am făcut ceva extraordinar pentru a fi revoluţionar, dar certificatul l-am luat întâmplător. Am dat pe el 1 milion de lei. Am vrut să demonstrez că se poate lua. Nici nu ştiu cine a semnat pentru el, pentru că, efectiv, nu m-a interesat decât să-l obţin. Vreau să vă spun însă că nu am profitat în nici un fel de el, nu am avut scutire de impozit, n-am luat terenuri sau spaţii comerciale. Am vrut pur şi simplu să-l iau, să demonstrez că se poate lua".

Rumbă de la Berlin

"La Berlin, poliţia a înfiinţat o comisie specială pentru combaterea infracţiunilor comise de bande de români. Înfiinţarea comisiei a devenit necesară în urma creşterii numărului de infracţiuni în care au fost implicate mai ales bande compuse din minori. Oficiul de presă al poliţiei berlineze a dat publicităţii câteva date statistice din care rezultă că în cele 750 de tâlhării, furturi, cerşetorie organizată şi spargeri înregistrate anul acesta au fost implicaţi cel puţin 500 de români. Victimele sunt, de regulă, oameni în vârstă sau chiar şi persoane handicapate. Pentru a preîntâmpina faptele comise de aceste bande, poliţia a înfiinţat deja, în luna august, un grup pentru combaterea bandelor româneşti. Acest grup a primit denumirea prescurtată "Rumba" - de la «Arbeitsgruppe für Rumänische Bandenkriminalität» - şi este compus din 8 poliţişti."

(Dintr-o corespondenţă de W. Totok, în "România liberă", Buc. 1997)

Presupusa cinste gazetărească

Aviaţia israeliană a bombardat presupusele baze ale organizaţiei Hisbulah.

(Radio Iaşi, nov. 1997)

ANIVERSARE

Silvia Dumitrescu-Timică, actriţă, 95 de ani de la naştere; 75 de ani de teatru, pe scenele teatrelor Ventura, V.I.Popa, Maria Filotti, Naţional, Nottara.

DECESE

Traian Borcescu (96), fost şef al serviciului special de informaţii în anii războiului.

Acad. prof. dr. Ştefan Milcu (94), specialist în endocrinologie; a fost ginerele profesorului dr. C.I.Parhon, întemeietorul şcolii de endocrinologie din România.

Coca Enescu, actriţă la Teatrul Nottara.

Emil Mandric, regizor la Teatrul Ion Creangă, fost director al Teatrului din Piatra-Neamţ (a fost fratele publicistului Eugen Mandric).

Ion Coteanu, lingvist, prof. la Universitatea din Bucureşti, membru al Academiei Române; a coordonat Dicţionarul limbii române.

CASA DE PĂRINŢI

NEOT MARGOA LTD.

LA MULŢI ANI 1998!

în inima oraşului
NESS ZIONA
Str. Ben Gurion 53
Tel. 08/402482 - 403561

Pentru
INDEPENDENTI
şi EXTENUAŢI
CASĂ DE PĂRINŢI
DE ÎNALT NIVEL

Primeşte părinţi pentru convalescenţă,
refacere şi îngrijire de zi

E O LUME

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENŢĂ DIN FRANŢA

Caleidoscop parizian

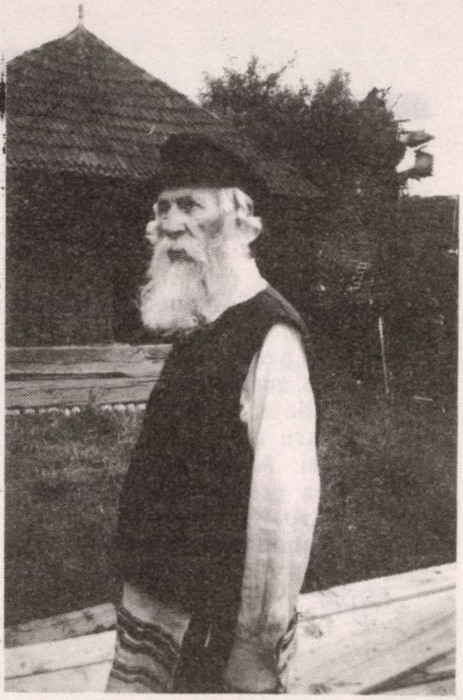

Ţăran român (get-beget) transformat în «Zeidă» (bunic)

De data aceasta corespondenţa mea capătă un caracter neobişnuit. Îmi îngădui o excepţie, adică un interviu cu fiul meu, Radu Mihăileanu. Nu exclud că în acest gest intră o doză de subiectivitate, normală aş zice. Există însă şi raţiuni obiective. Radu realizează acum un film, "Train de vie", care se vrea un omagiu, în râs şi în lacrimi, adus ştetelului, care a fost timp de secole leagănul evreismului idişist din Rusia, Polonia, Ucraina, Lituania, România şi din alte ţări din răsăritul Europei. Turnarea filmului a avut loc în întregime în România. Am asistat în două rânduri la filmări. Majoritatea figuranţilor erau ţărani români, cărora li s-au pus bărbi şi perciuni; îmbrăcaţi în costumele ştetelului de odinioară, vă jur că păreau mai evrei decât evreii adevăraţi... Francez, evreu, român, Radu Mihăileanu cred deci că avea dreptul să fie găzduit de către *Minimum* la rubrica "Caleidoscop parizian". Mai ales că ideea unui dialog fiu-tată a fost a dragului meu prieten, directorul Al. Mirodan, când filmul de debut al lui Radu, "Trahir", a fost prezentat în Israel.

Ion Mihăileanu: *Cum s-a născut ideea filmului "Train de vie"? Ai putea, în câteva cuvinte, să povesteşti subiectul? Ce înseamnă pentru tine ştetelul, tu care nu l-ai cunoscut?*

Radu Mihăileanu: Ideea filmului s-a născut văzând filmul lui Spielberg "Lista lui Schindler". Filmul mi-a plăcut enorm, dar în acelaşi timp două gânduri m-au năpădit: unul – trebuia să vorbesc de această *poveste a mea,* dar nu în mod tragic (pentru moment, se vorbise prea mult); al doilea – simţeam nevoia să vorbesc despre Holocaust fără a arăta lagăre, ci ceea ce mi s-a părut tot timpul a fi substanţa acestei tragedii: ceea ce a fost în mintea unui deţinut din lagăr.

Subiectul, în două cuvinte, este povestea unui ştetel din estul Europei, care pentru a scăpa de lagărele de exterminare angajează un fals tren de deportare, oamenii deghizându-se unii în nemţi şi alţii în deportaţi şi plecând cu acest tren spre Rusia, cu gândul de a trece linia frontului şi de a ajunge în Ţara Sfântă, în Palestina de atunci.

Ştetelul pe care nu l-am cunoscut, dar pe care l-am citit şi auzit din gura atâtor oameni şi mai ales din ce mi-ai povestit tu, e poate mai mult decât un loc social cunoscut, e o legendă, o formă de civilizaţie şi cultură care îmi lipseşte. Nu ştiu de ce. Mi-l închipui ca o mare scenă de teatru cu toate personajele lui tipice. Scena: forfotă, zgomot, toţi vorbind în acelaşi timp. E un sat sau orăşel de basm. Aş fi vrut să-l cunosc, copiii mei să-l cunoască.

Radu Mihăileanu dă indicaţii (preţioase) lui Bebe Bercovici

Dar a dispărut. Nu-l voi mai cunoaşte, voi trăi cu el toată viaţa mea... în gând.

I. M. *Poate fi considerat filmul "Train de vie" o comedie? Dacă da, ce fel de comedie? Ştiu, sau mai bine zis sper, că spectatorii vor râde. Crezi că se poate trata la modul comic orice fel de subiect, chiar când e tragic, cum e cazul filmului tău?*

R. M. "Train de vie" e o tragicomedie. Pentru mine comediile cu substanţă au fost întotdeauna tragice. Fără a fi greoaie, arătând cu degetul: "Uitaţi-vă, suntem trişti şi inteligenţi". Sper ca spectatorii, asistând la filmul meu, să râdă până la lacrimi, cu inima strânsă. Să-şi amintească cu durere de aceste evenimente şi să râdă, să sărbătorească printr-un hohot de râs memoria atât de vie a acestor oameni morţi.

La întrebarea dacă putem râde de acest subiect, am o singură convingere. Nu râd "de", râd "cu" aceşti oameni. Râd *cu ei* pentru că nu-i consider morţi, ci trăind cu o vitalitate nemaipomenită . Râd cu ei pentru că îi iubesc. Râd cu ei pentru că pentru mine reprezintă viaţa. Nu vreau să-i îngrop. Mi-ar lipsi, şi barbarii şi-ar freca mâinile victorioşi. În momentul când barbarii vor omorî umorul nostru, această forţă de supravieţuire pe care o avem, atunci vom fi cu adevărat morţi şi înfrânţi de barbarie.

Umorul evreiesc a fost cel care ne-a salvat în atâtea momente tragice de-a lungul istoriei noastre. Fără umor, am fi devenit cu adevărat nebuni.

I. M. *Dacă nu mă înşel, la acţiunea filmului participă 70 de personaje. De ce atâtea? Ai vrea să defineşti, să evoci câteva, pe cele principale?*

R. M. Povestea asta nu e povestea cuiva. Chiar dacă Şlomo, nebunul satului, e povestitorul şi deci cel mai important. Această aventură este aceea a unui ştetel întreg. O avalanşă de suflete.

Principalele personaje ar fi: Şlomo, şnorerul, nebunul, Rabi Mordehai, omul cel mai bogat, comandantul trenului, cel care se deghizează în nazist pentru a-i înfrunta cu un ausweiss în mână pe adevăraţii nazişti, Iosi, asistentul rabinului, care devine comunist, Esther, cea mai frumoasă fată a ştetelului, Ştrul, conducătorul locomotivei, omul care învaţă să conducă din mers, cu cartea în mână, el fiind fost arhivar la Ministerul Căilor Ferate, Iankele, contabilul ulceros etc.

I. M. *Cine sunt actorii, pare-mi-se din mai multe ţări? Sunt şi mulţi români? Cine-s? Pe ce criterii i-ai ales?*

R. M. Actorii vin din şase ţări diferite. Din Franţa: Marie-José Nat, Rufus Lionel Abelanski şi alţii; din Belgia: Michel Israel, Serge Kribus; din Maroc: Gad Elmalech; din Israel: Bebe Bercovici (mi-am dorit-o şi pe Tricy, dar n-a putut) şi Zwi Kaner; din Olanda: Johan Leysen, iar din România majoritatea, de aceea i-am lăsat la sfârşit: Rodica Sanda Ţuţuianu, Sanda Toma, Mihai Călin, Ovidiu Cuncea, Marius Drageanu, Luminiţa Gheorghiu, Răzvan Vasilescu, Teodor Doneti, Constantin Codrescu, Savel Stiopul, Roxana Gutman, Marioara Sterian şi mulţi alţii, formidabili, care sper că mă vor ierta că uit să-i citez.

Criteriul meu e simplu şi subiectiv. Actori buni, care să se potrivească rolului şi, mai ales, oameni de treabă, "mensch", cu care să se poată petrece o seară plăcută la masă. Şi cel mai important, aleg actori care să se simtă bine între ei, nu numai cu mine, care să formeze o adevărată familie. Astăzi, când filmările s-au terminat, pot spune că am avut această şansă.

I. M. *Turnarea filmului a avut loc în România. După "Trahir", unde se justifica alegerea României pentru că subiectul era românesc, de ce ai ales din nou ţara de baştină? Mi se pare că turnarea a avut loc în diverse zone ale României. Unde? Ai fost mulţumit de colaborarea cu partenerii români? De ce ai avut nevoie de atâţia figuranţi, în număr de 6.500? Care au fost momentele cele mai emoţionante?*

R. M. De ce România? Pentru că filmul se petrece pe undeva prin estul Europei. Pentru că aveam nevoie de căi ferate electrificate în peisaje diverse, minunate, precum şi de un tren din anii 40. Pentru că oamenii din film trebuiau să aibă o fizionomie tipică oamenilor din est, ochii lor, ridurile lor, nostalgia lor. Pentru că orice aş face, oricât aş călători şi oricât m-aş simţi de bine peste tot, mă simt într-un fel acasă în România. Oamenii, aerul îmi dau o energie, o forţă care mă ajută enorm. Această forţă îmi corespunde, mă ajută să creez.

Am filmat prin multe locuri: la Piteşti, lângă Braşov, lângă Vaslui – părinţii sunt din Moldova, mă apropii din ce în ce mai mult de epicentrul meu (adică de Podul Iloaiei – I.M.) – Dobrogea, Vatra Dornei, Bucureşti etc.

De câte ori colaborez cu românii sunt fericit. Nu e întotdeauna uşor din punct de vedere organizatoric, dar am sufletul unei echipe întregi lângă mine. Această dragoste şi prietenie a lor se va vedea pe ecran.

6.500 de figuranţi, pentru că în film un sat întreg călătoreşte cu un tren. deci au fost zile întregi de filmare cu 300-500 de figuranţi. În această privinţă e un film hollywoodian.

Momente emoţionante au fost multe, în timpul filmărilor şi în afară. Cea mai profundă amintire rămâne imaginea acestei familii unite de actori şi tehnicieni de 11 naţionalităţi care au lucrat, s-au iubit, au călătorit timp de 11 săptămâni, râzând şi plângând în jurul unei tragi-comedii.

Dau două exemple de emoţii de neuitat. Zwi Kaner, actor israelian de 80 de ani care a trăit şi supravieţuit la patru lagăre, dansând într-o seară cu vedeta noastră feminină, Agathe, o frumuseţe de 23 de ani. Vitalitatea lui, pofta lui de viaţă m-au făcut să plâng. M-am gândit: "Trebuia să supravieţuiască! Viaţa lui e mai puternică decât moartea!"

Alt exemplu este scena în care Clément Harari, rabinul din film (un evreu de 78 de ani de origine egipteană), scoate Tora din sinagogă părăsindu-şi satul şi momentul în care binecuvântează trenul. 300 de figuranţi români l-au aplaudat, neînţelegând o boabă din rugăciunea lui făcută în ivrit, idiş şi franceză. "Magique!...", cum spune francezul. Şi multe altele, ar fi de scris o carte.

I. M. *Cine sunt producătorii filmului? De ce împreună cu ei ai ales cinemascopul? Acum, după ce ai terminat filmările, urmează montajul şi celelalte operaţii de finisare. Unde le vei face? Când crezi că le vei termina? Pe când premiera? Israelienii vor vedea filmul?*

R. M. Producătorii sunt "Noe Production" şi "Raphael Film" în Franţa, "ZI&A" în Belgia şi "Bel Film" în Israel.

Am ales cinemascopul pentru că filmul este "vertical": de la peisaje la tren, la cantitatea de figuranţi şi până la majoritatea scenelor care se petrec cu cinci-zece actori în cadru. Şi în altă ordine de idei voiam să facem un film care să respire, un mare spectacol, cum se zice, "pe ecran lat".

Montajul şi restul operaţiilor le fac la Bruxelles. Filmul urmează să fie gata cam prin aprilie-mai 1998. Premiera mi-aş dori-o la Paris, Ierusalim (la festival?) şi la Bucureşti în acelaşi timp. Nu ştiu dacă va fi posibil. Nu ştiu când.

În orice caz, îmi doresc enorm ca israelienii să vadă filmul. Şi să fiu în Israel la premieră.

Săptămânile trecute a avut loc la Bucureşti o importantă remaniere guvernamentală: câţiva miniştri au fost eliberaţi din funcţie, fiind înlocuiţi cu alţii despre care se presupune că sunt mai potriviţi în posturile respective.

Nu ştiu în ce măsură aceşti miniştri noi (pe care nu-i cunosc) se vor dovedi mai capabili decât predecesorii lor.

Numai pentru unul dintre ei pun mâna-n foc că este omul potrivit la locul potrivit. Mă refer la noul ministru al Ecologiei, pe care îl cheamă Florin Frunzăverde.

COMODITATE ● IGIENĂ PERSONALĂ ● SĂNĂTATE

BIDAN

Garanţie – un an de la instalare.
Cu posibilitate de prelungire.

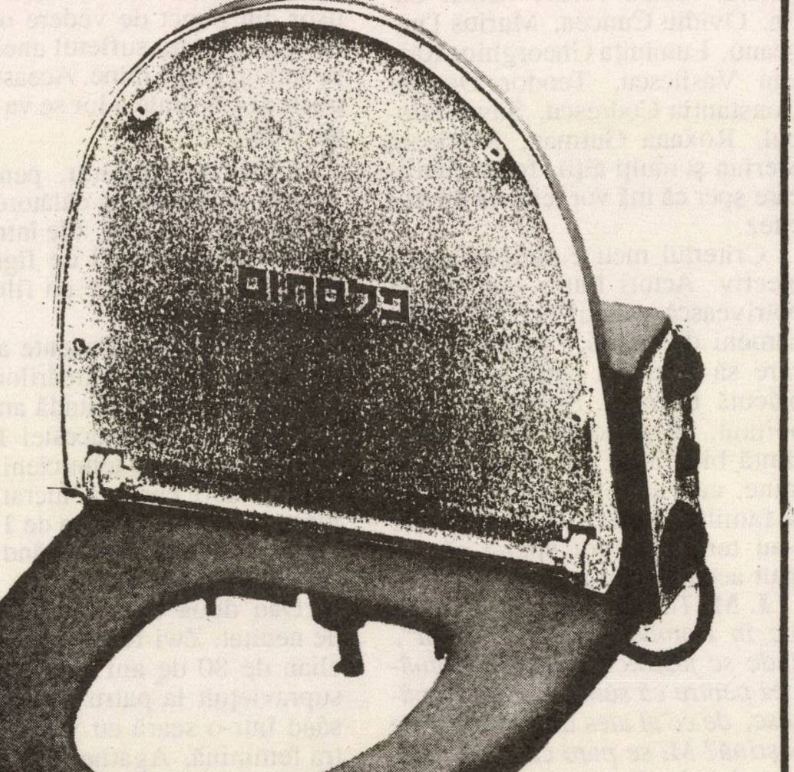

"BIDAN" - BNEI BRAK
Str. Hakishon nr. 16
Tel. 03/5709955 - 5709977-
5700831

● BIDAN este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

● Astfel de creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

● Noul procedeu este binevenit atît pentru adulţi cît şi pentru copii , evitîndu-se contactul mîinii cu fecalele şi secreţiile urît mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin BIDAN o rezolvare ideală á igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

BIDAN-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

● BIDAN TURBO, aparat care încălzeste apa şi usucă cu aer cald,

● BIDAN CU INCĂLZIREA APEI,

● BIDAN OBIŞNUIT

Se fac instalaţii în orice loc din ţară o Se poate plăti cu carte de credit

● Instalarea este simplă şi uşoară - 95 şkalim (inclusiv legătura electrică)

BIDAN
se vinde în reţelele
HOME CENTER şi ACE
după sistemul:
«cumpără şi montează-ţi singur»

E O LUME MADE IN USA

HARRY FOSHA
New York

Dr. Henry Kissinger angajat de studiourile Walt Disney

În ciuda surprizelor pe care arta spectacolului le aduce în fiecare zi, desigur că nimeni, citind titlul de mai sus, nu a presupus că apreciatul om politic şi bărbat de stat va apărea într-unul din filmele companiei Walt Disney.

Şi atunci care e logica angajării d-rului Kissinger de către compania Walt Disney? De Crăciun, compania Disney va prezenta spectatorilor din New York, Los Angeles şi alte câteva mari oraşe americane filmul "Kundun". Pelicula tratează despre primii ani ai lui Dalai Lama, liderul spiritual al Tibetului. Dalai Lama a fugit din Tibet în 1959.

După cum scrie "New York Times", China a atras atenţia studiourilor Walt Disney că prezentarea filmului "Kundun" va dăuna eforturilor de a se extinde pe piaţa chineză. Avertismentul a fost luat în serios de conducerea studiourilor, care vede în China o piaţă potenţială pentru filme, casete video, magazine de specialitate şi chiar parcuri cu temă bazate de personaje ca Mickey Mouse.

Experienţa diplomatică a d-rului Kissinger, în special în relaţiile cu China, va fi folosită, cum s-a exprimat un reprezentant al companiei, pentru "a ne sfătui în diferitele iniţiative ce le întreprindem".

Filmul "Kundun", realizat de cunoscutul regizor Martin Scorsese, a costat 28 milioane de dolari şi nu are în distribuţie staruri ale Hollywoodului, iar o mare parte dintre artiştii chinezi şi tibetani din film sunt amatori.

●

Cit ciştigă starurile

Când e vorba de salariile starurilor, cifrele sunt ameţitoare. Zece milioane pentru un film. Ba chiar 15 milioane. Cum spunea vecinul meu: "Eu nu câştig într-o viaţă întreagă cât câştigă un star pe un film. Nici chiar pe juma' de film!"

Dar e interesant de ştiut cu cât rămâne într-adevăr un star după ce-şi face toate... socotelile. În primul rând, grosul îl iau impozitele: 4 milioane de dolari! Agentul îşi ia şi el partea leului, 10 la sută, adică un alt milion de dolari. Pe urmă vin cheltuielile mai mici: transportul (limuzina cu şofer şi avionul personal), publicistul care ţine publicul informat de activitatea starului, avocatul pentru diverse conflicte, femeia de servici, care are şi ea un salariu demn de... femeia de servici a unui star. Toate acestea la un loc reduc suma iniţială de 10 milioane de dolari la ceva peste 3 milioane. Care sumă nu e tocmai de lepădat. Cu atât mai mult cu cât e mai mult decât câştigă vecinul meu într-o... vezi mai sus!

Inflaţie de... "Thank you"

Conform statisticilor, în cele mai multe limbi cuvântul cel mai răspândit este conjuncţia "şi".

N-am documentele necesare ca să demonstrez fără greş punctul meu de vedere, dar cred că în limba engleză din Statele Unite expresia cea mai răspândită este... "Thank you".

Am întâlnit cazuri de folosire aproape de necrezut. Un avocat îşi baza întreaga pledoarie în favoarea unui hoţ care spărsese a doua oară un magazin susţinând că clientul lui a fost atras de afişul de pe uşă care spunea:"Mulţumim. Mai poftiţi şi altă dată". Un şef de departament a luat nişte măsuri drastice în urma unor cazuri de indisciplină. Toată vigoarea măsurilor luate s-a diluat în frazele de încheiere expuse într-o circulară: "Vă mulţumesc cu sinceritate".

Epidemia de "thank you" a luat proporţii deosebite la New York, unde în ultimul an pasagerii autobuzelor mulţumesc la coborâre şoferului!

Pe când un "Thank you" la despărţire pentru conductorul metroului? E ceva mai greu de realizat, dar la urma urmei munca pe care o face el e cel puţin la fel de importantă ca a şoferului de autobuz.

●

Intrând în conflict cu câţiva membri ai consiliului municipal, d. Prosper Azran, vechiul şi pitorescul primar al oraşului Kiriat Shmona s-a retras din funcţie, declarând că s-a săturat de politică şi că are de gând să intre în «business».

Bine gândit. Cu experienţa sa în materie gospodărească şi cu relaţiile pe care şi le-a făcut de-alungul anilor, d. Azran are toate şansele să devină un om de afaceri prosper.

Cetăţeanca belgiană Agnes Pandy (39) a ucis, împreună cu tatăl ei, pastorul de origine maghiară Andras Pandy, cinci persoane, toate rude de sânge, între care şi pe mama ei.

Ce familie ! Ce Pandyţi !

Masacrul de la Luxor a fost revendicat de organizaţia teroristă egipteană, Jamaa Islamiya.

Vrei să scapi de pacostea asta, domnule preşedinte Mubarak ? Şi să nu fugă turiştii de Egipt ca de dracu'?

Dă Jamaa în islamişti !

Organizaţia fascistă de la noi, Kahana Hai, a ridicat capul din nou.

Kahana Hai sictir !

REBELIUNEA

Ne amintim, ca deobicei, în acest ianuarie, de coşmarul numit Rebeliunea legionară (21-24 ianuarie 1941).

Este una din amintirile fundamentale ale generaţiilor noastre. O amintire pe care, astăzi, fascismul renăscut încearcă să ne-o fure. Aşa cum s-au priceput, pe vremuri, să fure şi altele: merite, bunuri şi - mai cu seamă - vieţi omeneşti.

"Revizioniştii istoriei" (ca să folosim o expresie blândă, cu aer academic) se dau de ceasul morţii la Bucureşti să convingă lumea, să se convingă pe ei înşişi, şi, desigur, pe noi, că ceea ce s-a întâmplat în realitatea anilor 1940-44... nu s-a întâmplat de fel. E o metodă verificată, învăţată de la profesorul Goebbels: cu cât o miniciună e mai groasă, cu atât ea are mai multe şanse să fie crezută. Pogromul de la Iaşi ? N-a existat! Masacrul din Basarabia ? O invenţie. Transnistria ? Scorneli. După cum, dacă te iei după scrierile unor "intelectuali" ca Gh. Buzatu sau Ion Coja, profesori universitari de felul lor (după cum observaţi, nu ne legăm de plevuşcă), bandele lui Horia Sima n-au ucis nici un evreu în zilele pogromului din ianuarie. Iar la Abator, la Abator nu s-a petrecut nimic.

*

Ni se pare potrivit, cu atât mai mult cu cât revista noastră este citită de mulţi români cinstiţi dar lipsiţi de informaţie (nu şi de dezinformaţie) să dăm azi un fragment din mărturia lui F. Brunea-Fox, despre *nimicul* din iarna lui 1941. Fragmentul a apărut în cartea "Oraşul măcelului" în 1944 (carte reeditată de curând de editura «Hasefer» din Bucureşti) şi face parte din capitolul intitulat «Printre cadavrele morgei»:

"Notez:

Am fost la Morgă. Am însemnat în altă parte viziunea nemaiîntâlnită a străzii, concentrată în după amiaza asta de vineri pe cheiul gârlei. E o etapă care prelungeşte dar şi limitează ca un grătar unde s-au oprit epavele cărate de puhoaie, cealaltă privelişte din pădurea Jilavei, abia contemplată. Comparaţia cu grătarul mă urmăreşte, pentru realitatea ei concretă, din clipa chiar când am pus piciorul pe podeaua de piatră a instituţiei...

După ce ai făcut încovoiat turul sălii, amănuntele tabloului înceţoşate şi de lumina săracă a subsolului, şi de emoţia vizitatorului, încep să se desprindă din nebuloză. Până atunci, intermitenta lămurire a slujbaşului înfipt în mijlocul încăperii: "ăştia-s evrei!" - e singura orientare. (...)

Am recunoscut astfel, nu fără o usturătoare surprindere, pe d-na R-tal. Am recunoscut-o - un fel de a interpreta o impresie sâcâitoare, embrionară. Picioarele astea umflate de gută, ce lăsau să se vadă prin ciorapul sfâşiat, teaca de gumă? Massa asta de vestminte şi carne!... Nu ştiu ce particularitate a gurii, singura reperabilă în tiparul figurii, peste care moartea a tras cu bidineaua parcă, ca şi peste celelalte figuri din grup, cum se barează un tichet cu creionul - o singură şi groasă dungă de sânge?... Deabia mai încolo, în târg, s-a precizat bănuiala odată cu informaţiile suplimentare asupra pogromului. A fost ridicată din locuinţa ei din B-dul Elisabeta în a doua dimineaţă a răscoalei. Împreună cu soţul şi doi băieţi. Şi asta după o zi şi o noapte de groază, căci de la ferestrele lor de la al doilea, deasupra Trianon-ului, spectacolul asediaţilor din Prefectură era nu numai vizibil, dar şi riscant. Au rămas, ca o mărturie a acelor ceasuri de primejdie, cum am constatat mai târziu, multe gloanţe înfipte în cercevele. Avertisment funest, nu ispăşire cu atâta. Din familia urgisită au rămas un băiat scăpat din căsăpire prin minune, şi o fată, altă minune, cruţată. Ceilalţi au fost împuşcaţi undeva, într-o hudiţă, pe un maidan. Pe reverul hainei bărbatului, mijea încă vioreaua decoraţiei de război, pe care Rl. o socotise pavăză solidă în răstimpul prigoanei antisemite.

Mai sunt altele în vestibulul care precede sala. Vreo douăzeci. Oameni în vârstă. Câte o mustaţă albă, striată de sânge, luminează chipurile îngrozitor de vinete. Au încă îmbrăcăminte, dar le-au dispărut ghetele. Toţi sunt descheiaţi la pantaloni, un inutil supliment de identificare... etnică. Mai era nevoie, când locurile unde au fost găsiţi erau o tristă garanţie pentru calitatea lor de evrei? Abatorul şi canalurile Dâmboviţei, de unde au fost adunate aceste cadavre, n-au fost destinate exclusiv rămăşiţelor iudaice ?...

În faţa acestor cadavre, mă persecutase şi o întrebare, la care orice medic legist ar fi găsit fără multă trudă, deslegarea. Hainele mototolite şi noroioase, spuzite de paie, mirosul de mâl, părul lipit de ţeastă într-o singură massă, ce indicii sugerează? Dar chipurile? Nu zugrăvite cu paloarea obişnuită, ci tumefiate, înegrite de sângele ce a spart toate zăgazurile ţesutului, irupând sub pielea şi în pielea obrazului. Acuma ştiu. Ştiu de ce mi-a fost cu neputinţă să lipesc cea mai vagă recunoaştere, pe feţele astea descompuse. De ce unele chipuri erau turtite, nivelând ca într-o farfurie plină până-n margini, tot ce-i plastică şi relief facial. Nasul de gumă înfundat, fruntea plată pe aceiaşi linie orizontală cu urechile, maxilarele una cu dantura. Ca o mască de cârpă.

Ce li s-a făcut? Unde au stat? Sub ce presă au fost comprimate, ca să ofere această tipsie terifiantă de carne? Acuma ştiu. Ştiu ce sens să acord acelei teribile răni a beregatei, gaură cât pumnul ce a sfârtecat cartilagiile, a zdrenţuit împrejurul ei pielea gâtului, ca un efect de explozie. Asemenea răni ne sunt familiare din vitrinele măcelăriilor.

Am asistat cândva pentru un reportaj menit să susţie o campanie a S.P.A.-ului, de îndulcire a metodelor de sacrificare, la întreaga gamă de operaţii de la abator. Am fost atunci avocatul mieilor şi porcilor, tribunul boilor, în favoarea cărora o societate pietistă, desfăşoară de amar de vreme o activitate atât de inimoasă! Mi-a fost dat însă să retrăiesc, prin evocare, un spectacol la care nu m-am gândit că s-ar putea realiza vreodată, în acest veac al S.P.A.-ului. Un spectacol în care nu vita, ci omul a fost chemat să joace rolul victimei, cum n-au izbutit sau n-au îndrăznit să imagineze, în materie de pogromuri, nici chiar ţariştii. Evrei răpiţi în puterea nopţii de la domiciliu, căraţi la abator şi răpuşi acolo ca dobitoacele. Cuţitul lung ca o spadă ce mă înfiorase şi altădată, tăios ca briciul, ce spintecă fulgerător beregata. Victimele săltate de mijloc şi agăţate "să se scurgă", de cârligele ascuţite. Sau poate altminteri, - rănile din ceafă sunt un indiciu - întâi atârnate pentru rafinamentul operaţiei, şi apoi înjunghiate".

De la naşterea lui Brunea-Fox se împlinesc zilele acestea 100 de ani.

CALENDAR

IANUARIE

3 ianuarie a murit Alfred Margul Sperber (1967)
4 ianuarie s-a născut Sarina Cassvan (1894)
5 ianuarie s-a născut Moshe Maur-Săveneanu (1910)
7 ianuarie s-a născut Clara Haskil (1895)
9 ianuarie a murit Ronetti-Roman (1908)
12 ianuarie s-a născut Traian Şelmaru (1914)
12 ianuarie s-a născut Aurel Storin (1937)
15 ianuarie s-a născut Emil Boldan (1909)
17 ianuarie s-a născut Marcel Avramescu (Ionathan X. Uranus) (1909)
17 ianuarie s-a născut Nelu Weinberg (1936)
19 ianuarie a murit Barbu Lăzăreanu (1957)
19 ianuarie a murit Nelu (Nathan)Weinberg (1997)
21 ianuarie s-a născut Alexandru Sever (1921)
21 ianuarie a murit Iosef Guttman (1941)
23 ianuarie s-a născut C. Săteanu (1878)
24 ianuarie s-a născut I. Reichman-Şomuz
24 ianuarie s-a născut Horia Carp (1869)
24 ianuarie s-a născut Mariana Juster (1932)
26 ianuarie s-a născut Marcel Aderca (1920)
27 ianuarie a murit Ioan Massoff (1985)
29 ianuarie s-a născut Sergiu Levin (1928)
30 ianuarie s-a născut I. Birnberg (1887)
30 ianuarie s-a născut A. G. Vaida (1910)
31 ianuarie a murit Cilibi Moise (1870)
31 ianuarie s-a născut F. Brunea-Fox (1898)

Spune
în durere:

DA
TATĂ!

Atunci eşti una
cu Dumnezeu,
iar mîngîierea
şi puterea
vor izvorî în
inima ta.

MB

D. NAHUM BARNEA de la ziarul «Yediot Ahronot» l-a criticat fără milă (ba chiar l-a demascat, ca să zicem aşa) pe Avigdor Lieberman, ex- director general al Cabinetului lui Netaniahu - că atunci când este chemat la telefon de postul de radio Moscova pentru interview-uri, el răspunde în ruseşte şi nu în ivrit.

Excelentă observaţie. Ţara noastră are multe lipsuri, în schimb stăm bine - să nu ne fie de deochi - la capitolul ziarişti inteligenţi.

Acum, aşteptăm ca d. Barnea să meargă mai departe cu demascările, punându-i la punct pe Bibi Netaniahu şi Shimon Peres (plus încă vreo mie de politicieni) că răspund la CNN în engleză, pe David Levy că discută-n franceză cu France I şi pe Itzhak Artzi al nostru, că - ori de câte ori îi pun vreo întrebare cei de la radio Bucureşti, răspunde pe româneşte.

ORTOPEDIA
MOSCOVICI

EXPERIENŢĂ 40 DE ANI

CORDOANE SPECIALE
HERNIERE
ca ajutor în cazuri grele
şi în loc de operaţie
Talonete speciale după mărime

Corsete ortopedice,
ciorapi elastici de primă calitate
Talonete speciale, cărucioare pentru invalizi (şi de închiriat), alibon şi încălţăminte ortopedică inclusiv după măsura piciorului etc.
TEL AVIV, STR. TCHERNIHOVSKI 1
(colţ Allenby 39) TEL. 03-5281693, 5255537

• LA MULŢI ANI 1998 •

SORIN TOMA

CARE ESTE ADEVĂRUL ÎN „CAZUL ARGHEZI”

SCRISOARE DESCHISĂ DOMNULUI PROF. UNIV. MIRCEA ZACIU

Însfârşit !

După ani şi decenii de tăcere, Sorin Toma a hotărât să vorbească, în de-amănunt, despre celebrul său pamflet anti-Arghezi, publicat în «Scânteia» în anul 1948. Un pamflet nedrept şi nefast, care a influenţat în rău dezvoltarea literaturii din epocă; şi a marcat în chip dramatic destinul autorului.

Textul lui S. Toma este redactat sub forma unei scrisori deschise adresate istoricului literar Mircea Zaciu din Cluj, şi apare concomitent în revista «Vatra» din Tg.Mureş (director onorific: Mircea Zaciu), şi în «Minimum».

O mărturie impresionantă. Un document despre oameni şi istorie.

Sorin Toma

Foto Hedy Loffler

(Urmare din numărul trecut)

Recitind articolul astăzi, după aproape jumătate de secol de la apariţia lui, mă cutremur. Câte aberaţii, – şi cu câtă convingere debitate! Ce-i drept, în prima parte a articolului se manifesta preţuire faţă de creaţia argheziană şi sensibilitate faţă de frumuseţile ei. Totodată se încerca să se dea caracterului inovator al poeziei lui Arghezi o explicaţie pe care o cred cel puţin plauzibilă. Scriam atunci: "Ideologia democratică – cu anumite tendinţe de eliberare socială – a tânărului poet Tudor Arghezi ducea în mod firesc la o concepţie înnoitoare, revoluţionară a formei ...: aceea de a libera poezia din cothurnii canoanelor... şi de a aduce în poezie graiul proaspăt, necioplit, «desculţ» al claselor asuprite". Citam din poezia *Testament* (în care autorul aminteşte despre strămoşii robi şi despre mânia lor): "Din graiul lor cu-ndemnuri pentru vite / Eu am ivit cuvinte potrivite".

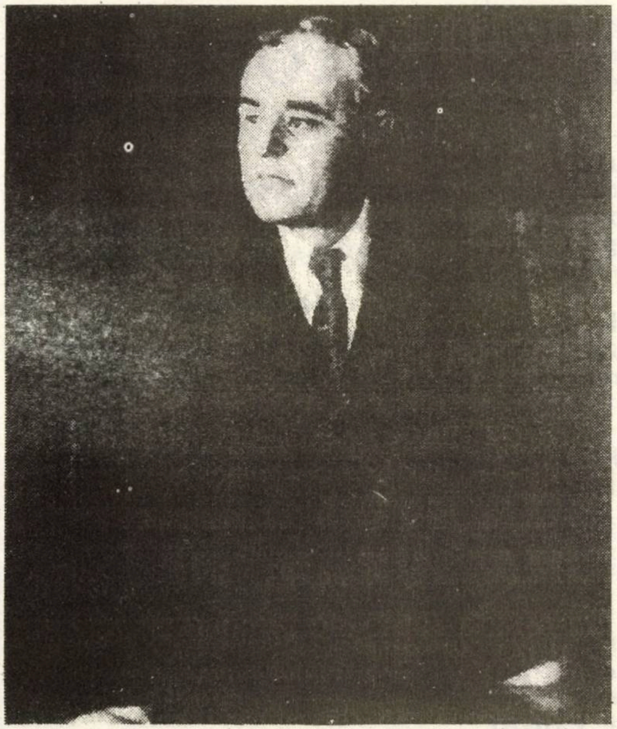

Gh.Gheorghiu-Dej: portret de I.Iser (1952): indicaţii

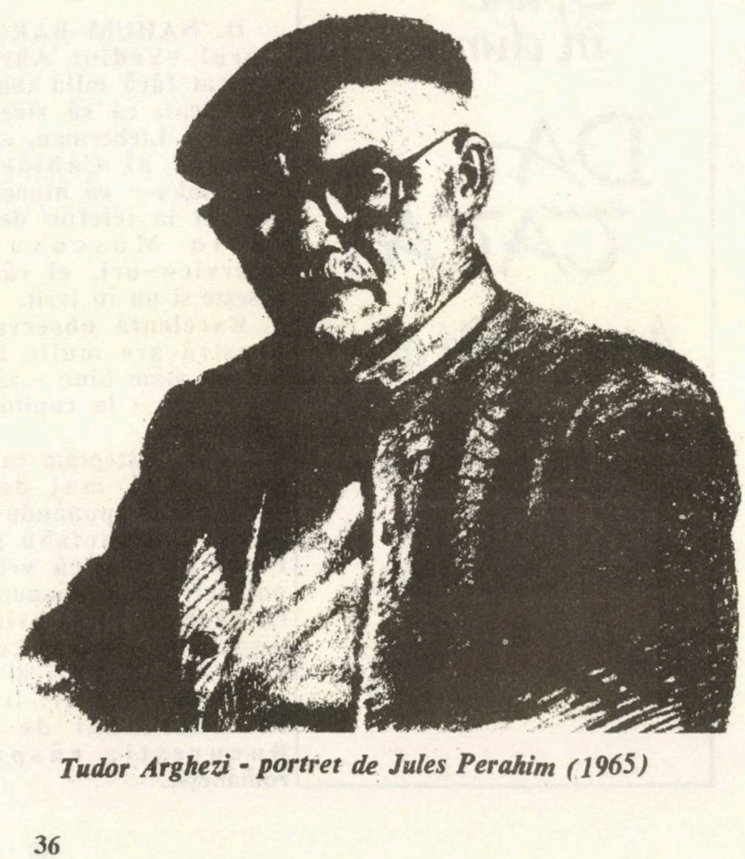

Tudor Arghezi - portret de Jules Perahim (1965)

Din păcate, această tendinţă pozitivă era copleşită în restul articolului cu teze ultradogmatice, ca de pildă aceasta: "Arta are un conţinut de clasă şi tinde să-şi cristalizeze şi o formă de clasă". Arghezi era stigmatizat drept poetul burgheziei îmbătrânite, în descompunere. "Opera d-sale reflectă lumea morală a burgheziei". De aci nu putea să rezulte decât o metodologie utilitară. Aerul pe care îl respiră poeziile lui T. A. era supus unei analize de tip chimico-farmaceutic, călăuza fiind un fel de farmacopee, pe baza căreia elementele artistice erau triate: de o parte cele "utile" laboratorului social, de cealaltă parte cele "nocive". Opera lui Arghezi era integrată în cea de-a doua categorie. Nu era atacată numai filozofia liricii argheziene. "Putrefacţia fondului, a conţinutului de idei a acestei opere nu putea să nu aibă ca urmare şi putrefacţia formei poetice." Conform indicaţiilor din "seria a doua", opera lui Arghezi era asimilată cu o contrabandă de droguri, afrodisiace şi otrăvuri spirituale, sugerându-se necesitatea unei izolări critice profilactice, de tip sanitar; poetului i se negau până şi perspectivele de viitor. Acestui regretabil conţinut de idei al articolului îi corespundeau un stil şi un limbaj nu mai puţin agresive[5].

Da, azi, după cinci decenii, mie însumi îmi este greu să înţeleg logica sui-generis care a permis închegarea unui tot în aparenţă coerent, nu lipsit de unele notaţii mai mult sau mai puţin valabile, şi totuşi atât de aberant.

Fără a justifica, încerc să-mi explic – şi să explic. Am înfăţişat anterior premisele istorico-politice ale articolului. Este, poate, util să arăt şi unele premise psihologice, deşi ele nu au avut nicidecum un rol determinant.

Noi, militanţii comunişti care ne vedeam investiţi peste noapte cu mari răspunderi, eram, în cea mai mare parte, tineri, entuziaşti şi lipsiţi de experienţă. Nu ne îndoiam câtuşi de puţin că, precum Virgiliu în poemul lui Dante, eram singurii deţinători ai secretului acelui urcuş greu, dar sigur, care putea să scoată poporul din Infernul sărăciei, ignoranţei şi umilinţei şi ţara din înapoierea economică. (Cei care, idealizând trecutul, neagă aceste racile, n-au decât s-o facă, pe răspunderea lor.) Raţionalişti, crezând în puterea atotcuprinzătoare a ştiinţei, ne închipuiam că posedăm o busolă miraculoasă, o ştiinţă-talisman, care, ea însăşi infailibilă, ne călăuzea pe un drum ce excludea rătăcirile.

Unii dintre noi se întorceau dintr-o lume apocaliptică, aceea a închisorilor, lagărelor de concentrare şi exterminare, a oraşelor şi satelor făcute una cu pământul, a masacrelor hitleristo-fasciste şi a fronturilor unui război nemaivăzut de sângeros. În lumina flăcărilor acestui incendiu, totul ne apărea clar delimitat: Dreptatea şi Nedreptatea, Adevărul şi Minciuna, Binele şi Răul. În tabăra aceasta – Noi, Salvatorii, Eliberatorii. În tabăra cealaltă – Ei, Slujitorii Răului, Păstrătorii Robiilor Seculare.

Printre noi, nu toţi şi nu în acelaşi grad împărtăşeau acest manicheism, dar el domina. (Nici astăzi acest mod de a vedea lumea nu a dispărut cu totul. L-au preluat însă unii din cei ce se situează în tabăra opusă...)

Cum puteam noi bănui pe atunci că şi pentru noi, pentru generaţia noastră de tineri militanţi revoluţionari, scria poetul: "Lacăte, cine te-a închis / La uşa marelui meu vis?" – şi că şi noi eram sortiţi să sorbim până la capăt paharul amar al decepţiei?[6]

Scriind articolul, eram departe de a întrezări destinul pe care un viitor apropiat i-l hărăzea, importanţa ce avea să i se atribuie, rolul nefast pe care avea să-l joace în contextul unui întreg complex de măsuri ce aveau să reglementeze viaţa culturală. El avea să devină un model pentru o critică dogmatică, intolerantă. Presiunea ideologică (monopolul "realismului socialist") avea să fie dublată de mijloace de presiune administrativă şi chiar de măsuri represive. Avea să ia fiinţă o birocraţie vast ramificată şi multietajată, compusă din mai mici sau mai mari cenzori-îndrumători-satrapi. Etc. etc.

"Şi astfel – scriam în 1989 în a mea *Mărturie şi mărturisire – mo-*

LA MULŢI ANI 1998!

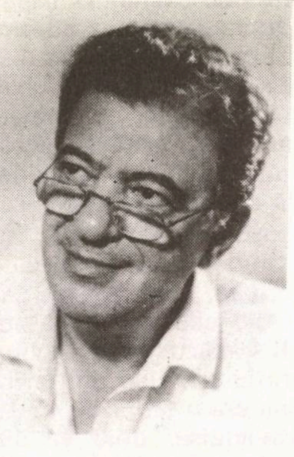

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zîmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

mentul apariţiei articolului, evenimentele cu care mai mult sau mai puţin a coincis, întregul lanţ de măsuri luate ulterior în cele mai diverse domenii – toate acestea au făcut ca, în timp, articolul să-şi depăşească obiectivele iniţiale: el s-a încadrat funcţional în arsenalul ofensivei partidului pentru instaurarea unui regim totalitar de tip stalinist".

II. De ce nu am ripostat. Tăcere cumpărată?

Domnule Zaciu, în însemnările din Jurnalul d-voastră vă întrebaţi *"de ce... din 1968 încoace S. T. nu s-a scuturat de această acuză, dezvăluind adevărul. E limpede că trebuia să fie în continuare ţinta oprobriului, ţintă ieftină şi nepretenţioasă..."*

Da, aşa era. Nu am răspuns pentru că nu puteam răspunde. Veţi vedea mai departe de ce.

Aţi formulat o ipoteză: **"În fond i se cumpărase (poate ordonase) această tăcere din care ieşeau, ca dintr-o bancă, pensie grasă, călătorii şi alte avantaje".** Ipoteza este falsă. Din păcate, nici dv., îndeobşte atât de circumspect, nu aţi putut evita să fiţi mistificat.

Pe scurt, realitatea a fost următoarea. În 1960 am fost demis de la "Scânteia" şi pus sub "anchetă de partid". Obiectul anchetei: comportarea mea în anii războiului, mai ales în Ucraina ocupată de nazişti, unde mă aruncaseră furtunile acelor ani. Comportare pentru care nu mi se putea reproşa nimic şi pe care partidul o cunoştea perfect. Se punea însă la cale o înscenare.

În 1961 m-am îmbolnăvit: cancer. În 1963, recidiva bolii. Medicii, socotind cazul pierdut, au renunţat să mă mai trateze. Concomitent, la Colegiul central de partid (for care cumula atribuţii de procuratură, tribunal şi inchiziţie), ancheta îşi urma cursul. O anchetă stranie, aproape ireală, cu adevărat kafkiană. Totul nebulos. Nici o învinuire concretă. Insinuări vagi, dar cu implicaţii grave. Se aştepta ca eu însumi, demoralizat, să furnizez motive de inculpare. Zadarnic i-am scris memoriu după memoriu lui Gheorghiu-Dej, cerând să aflu ce învinuiri specifice mi se aduceau, – ca să mă pot apăra. Zadarnic am indicat zeci de martori din satele ucrainiene în care m-am aflat. "Nici unul nu a confirmat spusele d-tale", a fost răspunsul. Când, după ani, am avut dovada imposturii anchetatorilor, mi s-a răspuns cu zâmbet: "Te înşeli. Este exact că nu au confirmat. Pentru că nici unul dintre ei nu a fost întrebat". Trei ani, noapte de noapte, cu soţia mea, am tot aşteptat duba Securităţii. Am implorat-o să divorţeze, pentru ca măcar ea şi cei doi copii să fie cruţaţi. Mă simţeam hăituit, eram obsedat de bănuieli. De câte ori cineva voia să afle ceva despre mine, mă întrebam: cine l-o fi trimis, Securitatea, sau ceilalţi, cei gata să mă calomnieze, să mă linşeze? Aşa se face că n-am răspuns nici la chestionarul trimis de dv. pentru dicţionar.

În sfârşit, în 1963: două sentinţe. A Comitetului central: excluderea din partid. A medicilor: încă, cel mult, şase luni de viaţă[7]. Totuşi am răsuflat uşurat: nu fusesem arestat. Am petrecut la Bran o lună fericită, da, fericită, cu familia.

Hotărârea de excludere conţinea, în sfârşit, acuzaţii. Vagi, nebazate pe nimic concret, dar distrugătoare sub aspect moral, civic şi militar. Eram grav calomniat, stigmatizat. Altă instanţă decât partidul nu mă putea reabilita. Trebuia să continui lupta pe acelaşi teren ostil, cel de partid. Nu ştiam cât timp îmi mai rămânea.

Din fericire, mai există oameni care nu uită nici după ani binele ce li s-a făcut. Lena Levitin din Zaporojie este una din ei. În 1942, Lena era o fetiţă de 12-13 ani. Supravieţuise, doar ea din toată familia ei, masacrării totale a evreilor din Krivoi Rog de către armata de ocupaţie germană. Ajunsese apoi în sovhozul unde, de câteva luni, încercam şi eu să găsesc ascunziş. Singură, neştiutoare, neajutorată, Lena era o pradă uşoară pentru canibali. În condiţiile holocaustului din Ucraina, eu însumi eram într-o situaţie extrem de precară. Am reuşit totuşi s-o ajut. Şi nu numai pe ea, – pe prizonieri şi pe alţii. I-am dat, mai ales, curaj, încredere în victorie, în izbăvire. Ca sacagiu, cărând apă din casă în casă, devenisem gazeta ambulantă antihitleristă a satului. Deşi eram un străin, oamenii m-au îndrăgit şi m-au ocrotit.

Lena consideră şi azi că i-am salvat viaţa. După ani de căutări, în 1967 a izbitut să dea de urma mea, scriind la "Scânteia". De aici s-a tras firul salvării mele. Lena, în braţe cu copilaşul de curând născut, a călătorit în "satul nostru", unde a găsit pe mulţi dintre martorii care "nu confirmaseră", nefiind întrebaţi.

Şi astfel, ţesătura de minciuni s-a destrămat. Cercetările **reale** făcute ulterior la faţa locului au scos la iveală adevărul. Nu fusesem "dezertor din armata sovietică în timp de război" (aşa suna minciuna sfruntată din hotărârea de excludere). Dimpotrivă, înrolat ca voluntar, reuşisem să particip la lupta armată contra Germaniei hitleriste, ajungând până la Königsberg (de unde am fost transferat la cerere, în aprilie 1945, într-o unitate românească). Nu avusesem o "purtare laşă pe teritoriul ocupat de fascişti". Dimpotrivă, după un sfert de veac, oamenii din sat, de astă dată întrebaţi, îşi mai aminteau bine de mine şi au relatat despre "românul Toma", pe care l-au descris ca pe un duşman activ şi curajos al naziştilor.

În 1970 am fost reabilitat, acuzaţiile inventate au fost anulate, s-a hotărât reintegrarea mea în partid, dar... mi s-a cerut să accept o cale umilitoare, aceea a reprimirii în partid ca "membru nou". Se trecea cu buretele peste un stagiu de partid de aproape patru decenii şi, mai ales, peste cel de ilegalist. Mi se cereau "recomandări", ca unui nou venit. După o săptămână de ezitare, am fost silit să accept.

MINIMUM NU UITA

Mi se dădea să înţeleg, şi pe această cale, că sabia lui Damocles continua să atârne deasupra capului meu. Mi se sugera: "Stai cuminte în banca ta!" Ba chiar, un securist, un anume maior Dobre, furios că refuzasem să devin informator, m-a ameninţat: "Greşiţi pentru a doua oară, s-ar putea să regretaţi".

După câţiva ani, copiii mei au emigrat. Un singur cuvânt al lui Ceauşescu – unul din principalii autori ai înscenării eşuate –, ba chiar al unui Dobre oarecare, putea să-mi taie orice posibilitate de a-i mai revedea.

Şi dv. întrebaţi de ce nu am ripostat la "mica mitologie"... Şi dacă aş fi încercat să răspund, cine ar fi fost dispus să publice şi cine ar fi permis? Şi cu ce rezultat? Şi cine, în locul meu, nu ar fi cedat oboselii?

Să continuăm. Informatorii dv., ignorând, probabil, proverbul existent în câteva limbi: "Pe cel căzut la pământ nu-l mai călca în picioare", au considerat de bun gust să adauge unele scorniri "amuzante" calomniei deja acceptate. Sunt stupefiat mai ales de relatările fanteziste ale prietenului dv. "Y"[8], persoană care deţinea o funcţie importantă în Editura Enciclopedică, la care am lucrat.

Îmi vine greu să-mi închipui cum un om inteligent şi serios (cel puţin aşa l-am cunoscut), un om pe care l-am stimat şi care m–a tratat cu omenie când eram încă exclus din partid, dându-mi o mână de ajutor ca să depăşesc unele situaţii inechitabile – cum acest om a putut să vă debiteze ulterior asemenea snoave. "Y. povestea cu haz că ... Sorin Toma a fost pe neaşteptate «vărsat» la ei" (la editură). Nu am fost "vărsat". Lucrasem timp de opt ani la Editura Ştiinţifică. Aflând că se înfiinţa o editură enciclopedică, mi-am exprimat dorinţa să fac parte din colectivul ei. Am fost acceptat imediat. "Nimeni nu voia să-l primească în birou, ... încât în final s-a aciuiat la Ş. (Şora?), cu care abia dacă schimba o vorbă-două". Năzăriri. De la bun început am lucrat nu la "Ş.", ci în secţia de Informare ştiinţifică (popularizare la nivel relativ înalt), în care lucrasem şi la Ed. Enciclopedică. Am lucrat la această din urmă editură timp de şapte ani şi, în total, la ambele edituri (care între timp au fuzionat) 14 ani. Deci, cum rămâne cu "prima reducere de personal", cu prilejul căreia am fost, chipurile, "zburat"?

Activitatea mea s-a bucurat de o foarte bună apreciere, ceea ce s–a reflectat în caracterizările trimestriale şi anuale. Ştiam şase limbi, aveam cunoştinţe ştiinţifice şi o bogată experienţă redacţională. Îmi îndrăgeam munca, mă pasiona îndeosebi istoria ştiinţei româneşti şi mondiale. Ca redactor de carte am avut o colaborare rodnică cu numeroşi autori, printre care Grigore Moisil, Mihail Drăgănescu, Ion Biberi şi alţii. Lucrătorii editurii s-au purtat cu mine în mod colegial şi, când m–au cunoscut mai bine, o seamă mi-au arătat simpatie, iar unii prietenie. Pot spune că a fost un colectiv în care m-am simţit bine.

Este vorba, în total, la aceste două edituri care s-au contopit, de 14 ani de muncă serioasă şi fructuoasă. Merită oare să fie terfeliţi?

Am ajuns la "pensia grasă" cu care am fost "cumpărat". O pensie, chipurile, de "patru mii" pe lună, aranjată la iuţeală în "două-trei zile", în urma consultărilor între nişte "inşi de la sector" şi secretarul de partid.

Ce-i drept, **am fost pensionat ilegal, forţat, cu mult înainte de vârsta prevăzută de lege. Pensia ce mi s-a acordat a fost nu de 4.000 lei, ci de 1.690 lei lunar** pentru o vechime în muncă de 42 de ani. Mi se cuveneau, în plus, 296 lei lunar, produsul contribuţiei personale plătită din salariul meu timp de 8 ani. (Decizia nr. 36554 din 31.03.1975).

Prin pensionarea timpurie mi se fura o bună parte din rezultatele materiale ale unui istovitor efort făcut timp de şase ani (de la 52 la 57 ani) în care timp, fără să-mi întrerup munca, studiind şi dând examene în timpul liber (nu la seral, ci în rând cu studenţii "de zi"), mi-am luat, cu excelente rezultate, licenţa în limba şi literatura franceză[9]. Anterior, salarizarea mea fusese drastic redusă nu numai de efectele excluderii din partid, ci şi de o penalizare pentru neterminarea studiilor universitare. (Înainte de război fusesem exmatriculat după penultimul an al Facultăţii de Ştiinţe, la cererea Siguranţei statului, pentru activitate comunistă).

Ca urmare a luării licenţei, salarizarea mea s-a normalizat în anumită măsură. Implicit, pensia, care, conform legii, se calcula pe baza salariului din ultimii cinci ani de serviciu (salariu sporit), avea să fie mai bună. Dar "cineva, acolo sus" a avut grijă să nu se întâmple aşa. Beneficiul acestor îmbunătăţiri, obţinute printr–un efort excepţional, mi-a fost, în bună parte, răpit.

Vorba lui Pristanda, "curat cumpărat".

În această situaţie nu am cerut altceva decât să pot lucra, în continuare, până la vârsta legală de pensionare, dar nici una din uşile la care am bătut nu mi s-a deschis. În schimb, câţiva redactori de la "Scânteia" pe care nu-i solicitasem, în frunte cu un tânăr redactor şef pe care nu-l cunoşteam, au cutezat să înfrunte deosebita reavoinţă a unor potentaţi. Prin stăruinţa şi curajul lor, pensia mi-a fost completată mai târziu până la suma de 3.000 de lei. Ca fost redactor al "Scânteii" în ilegalitate. (Deşi aveam dreptul, nu cerusem aceasta, voisem doar să mi se facă dreptate).

Cât despre călătorii... "Au urmat apoi (după pensionare – S.T.) câteva călătorii în U.R.S.S....)". În realitate, după demiterea mea de la "Scânteia" (1960) n-am mai fost **niciodată** în U.R.S.S. "...Venind acum la rând şi America". Da, într-adevăr a venit la rând, când am fost chemaţi să dădăcim, timp de opt luni, pe bebeluşul fiicei noastre, pentru ca ea să poată sta la serviciu până noaptea târziu. Avionul ni l-a plătit ea, din banii greu munciți, de nou imigrant. "Ca dintr-o bancă"...

În 1987 am emigrat cu soția mea în Israel, ca să putem fi lângă fiul nostru și lângă familia lui. Am plecat "pe furiș", cu obișnuite pașapoarte de turiști, abandonând tot ce aveam în casă. Aveam să trăim dintr-un foarte modest ajutor social acordat bătrânilor fără pensie, dar ne izbăveam, în sfârșit, de arbitrarul sinistru al acordării sau neacordării unei vize de călătorie.

Cu părere de rău, ați fost mistificat. Vedeți dar, domnule Zaciu, ce ușor se nasc și se amplifică unele legende. Mai ales în jurul unor oameni care nu se pot apăra...

❖

În 1989, referindu-mă autocritic la articolul scris de mine despre poezia lui Tudor Arghezi, trăgeam această concluzie pe care îmi permit să o citez încă o dată, deoarece își păstrează în întregime valabilitatea:

"Dacă regret acest articol este nu numai pentru concepția estetică falsă pe care o promova și pentru rolul pe care l-a jucat în sfera menționată, ci mai ales pentru viciul său primordial, aș zice congenital, și anume: era pus în slujba unei politici generale false, care avea să ducă la dezastru".

❖

Atunci când, cu mai bine de jumătate de an înainte de răsturnarea regimului dictatorial, scriam cuvintele citate mai sus, nu doream decât să adaug mărturia mea și propria mea mărturisire în sprijinul celor ce acuzau acest regim. Consideram că, pentru a avea dreptul s-o fac, trebuia înainte de toate să recunosc propria mea răspundere. În acel moment ar fi fost indecent să spun despre mine însumi ceva care, măcar cât de cât, ar fi putut crea impresia unei încercări de autodisculpare.

De atunci am vrut de mai multe ori să pun pe hârtie aceste precizări. Prieteni din România m-au sfătuit însă să mai aștept: atmosfera încă nu era prielnică receptării lor obiective. Semnalul că a sosit timpul l-au constituit pentru mine judicioasele observații despre "cazul Arghezi" din *Jurnalul* dv. și concluzia cu care se încheie: *"Versiunea oficializată, acceptată, «tolerată»* (și reluată acum de unii din diverse motive – S. T.) *e în realitate una falsă, inventată pentru a o acoperi pe cea adevărată".*

Da, această ușă deschisă spre adevăr m-a stimulat să-mi realizez, în sfârșit, intenția. Mă simțeam dator, desigur, față de istoria literaturii, dar și față de memoria tatălui meu, poetul A. Toma, ținut de aproape jumătate de secol ostatec post-mortem, împreună cu opera sa de o viață, îndeosebi pentru o vină a mea de care el a fost cu totul străin. Ostatec sui-generis: ignorat, desființat, bagatelizat, ridiculizat.

Începusem să lucrez la această scrisoare. Boala îndelungată și moartea prematură a fiului meu Mircea a întârziat cu aproape doi ani încheierea ei.

Am spus ce aveam de spus, ce mă consideram dator să spun înainte de a-mi încheia drumul vieții. Nu intenționez să particip, în continuare, la dispute, să intru în polemici. Calomnia împrumută mii de guri. Cum m-aș putea măsura cu ele?

Indiferent dacă voi fi înțeles și crezut de mulți sau de puțini, sunt convins că adevărul, mai curând sau mai târziu, își va croi drumul.

Cu deosebită stimă,
Sorin Toma

---

[5] Oricât de inadecvat a fost acest limbaj, este inexactă afirmația cuiva că aș fi folosit epitetul "hitlerian" cu privire la Tudor Arghezi. În realitate mă refeream la trufia "eroului liric" al poemului *Vraciul,* – atotputernicul poet-vraci, care refuză omenirii gestul magic ce ar putea s-o salveze: "Aștept, îngenuncheată, plebea să mi-l ceară". O consideram "o trufie cu adevărat neroniană, sau, ca să fim mai în nota timpului, hitleriană". Oricum, regret această comparație, în care își găsea expresia "nota timpului", a acelui timp necruțător.

[6] Decepția și căința pentru erorile săvârșite nu implică renegarea idealurilor pure ale tinereții. Chiar dacă o anumită formă concretă în care le-am crezut întrupate s-a dovedit înșelătoare și perisabilă, aceasta nu dezminte perenitatea esenței: năzuința spre rânduieli care, înfăptuind imperativele democrației politice și ale eficienței economice, să recunoască totodată dreptul democratic al întregii societăți, al tuturor membrilor săi, de a se bucura de beneficiile libertății, prosperității și culturii. Căutând forme noi de viață superioare celor vechi – și nu mă îndoiesc nici azi că ele vor fi găsite – și aruncând la gunoi hârburile și murdăriile, să avem grijă să nu azvârlim și grăunțele roditoare, purtătoare de viitor.

[7] Diagnosticul a fost corect. Pronosticul s-a dovedit eronat.

[8] În numele bunei amintiri ce i-am păstrat din acei ani, i-am schimbat aici apelativul sub care îl citați dv. Să-i zicem aici "Y"...

[9] Lucrarea mea de licență, *L'égotisme de Stendhal et son esthétique réaliste,* a fost acceptată cu elogii.

Notă adițională

Această notă a devenit necesară deoarece, în ale sale *Amintiri deghizate,* dl. Ov. S. Crohmălniceanu încearcă să mă implice într-o chestiune cu care nu am avut în nici un fel de-a face.

Referindu-se la culegerea *101 poeme* a lui Tudor Arghezi, interzisă și retrasă din circulație imediat după apariție (în 1947), și în particular la acele câteva poeme care au determinat interzicerea cărții, dl. Cr. își amintește că acest grup de poeme fusese publicat încă în 1941 în "Revista Fundațiilor Regale".

Pornind de la acest fapt, d-sa lansează o ipoteză. Dl. Cr. "înclină să creadă" că poemele amintite au fost inspirate **nu** de răpirea Basarabiei și Bucovinei de Nord de către U.R.S.S., ci de intrarea trupelor Reichului german în România în toamna anului 1940. Este mai puțin decât o ipoteză. În primul rând, ambele evenimente avuseseră loc **înainte** de prima publicare a poemelor, care deci le puteau viza pe amândouă sau pe oricare din ele. În al doilea rând, aşa cum recunoaşte şi dl. Cr., autorul poemelor a folosit un scris "învăluit", "o manieră aluzivă şi piezişă", datorită căreia "e greu să se stabilească referiri absolut precise" la un anumit fapt istoric. Deşi baza presupunerii d-sale este aşa de şubredă, aceasta nu-l împiedică pe dl. Cr. să sugereze concluzia că enervarea partidului aflat la putere şi reacţia vehementă ce i-a urmat au fost gratuite, fără obiect real, fiind provocate de o interpretare eronată, tendenţioasă, posibil răuvoitoare.

Ajunsă aici, această ingenioasă împletire de fapte şi presupuneri îşi leapădă deghizarea. Autorul ei lansează, în sfârşit, atacul la care se străduia să ajungă: "S–ar putea ca, în cadrul cabalei urzite contra lui Arghezi, Sorin Toma să fi obţinut **şi aceasta,** invocând tocmai interpretarea respectivă". Sublinierea îmi aparţine: **şi aceasta...**

Cu alte cuvinte: – De ce ne-am mulţumi să-l acuzăm pe S. T. doar pentru articolul pe care l-a scris şi pe care l-a semnat? Bineînţeles, fără să renunţăm la binecunoscuta legendă calomnioasă, dimpotrivă, amplificând-o. Dar de ce ne–am mulţumi doar cu atât, când acestui S. T. îi putem pune în cârcă orice, fără osteneala de a dovedi şi fără risc? De ce să nu-i atribuim o vină "şi mai şi": însăşi iniţierea conflictului între Arghezi şi partidul comunist! Şi anume, cu mult timp înainte de articolul încriminat! Şi de ce să nu insinuăm că acest conflict a fost artificial, fiind clădit pe motive inventate de S. T.?

În realitate, nu am fost implicat nici direct, nici indirect în această afacere. Nu cunoşteam cartea. Desigur, interzicerea ei m-a determinat s-o citesc. Tatăl meu însă a fost blamat pentru că, deşi în calitate de director al Editurii de Stat citise manuscrisul, a dat dovadă de "lipsă de vigilenţă". Insinuarea d-lui Cr. este destinată celor care nu cunosc sau care nu-şi mai amintesc împrejurările în care s-au produs faptele.

Raportate la problematica timpului şi la atmosfera puternic tensionată a vieţii publice din acea perioadă, problemele suscitate de volumul *101 poeme* nu se puneau pe planul reconstituirilor istorico-filologice, ci pe plan politic. Mai precis, **pe planul actualităţii politice.**

Indiferent în ce moment fuseseră scrise şi ce eveniment le prilejuise iniţial, aceste poeme, scrise într-o manieră "aluzivă şi piezişă" de un maestru în meşteşugul de "a scrie pe dedesubt" (îl citez din nou pe dl. Cr.) deveneau atemporale şi multivalente. Parabole acuzatoare, apte să sugereze oricând, în orice împrejurare şi împotriva oricui, acelaşi lucru: conivenţa cu înstrăinarea teritoriului naţional.

În 1947 trecuseră ani de la înfrângerea Germaniei, iar problema Transilvaniei fusese rezolvată cu succes. Parabolele argheziene arătau acum cu degetul în cu totul altă direcţie: spre Basarabia şi Bucovina, punând sare pe o rană încă deschisă. **Includerea lor de către autor în noul volum căpăta o semnificaţie politică actuală.** Faptul vorbea de la sine. El nu putea să rămână neperceput de conducerea partidului comunist. Nu era deloc nevoie să vină un Sorin Toma cu interpretarea care sărea în ochii oricui.

În concluzie: substanţa conflictului era reală, nu inventată. Inventată şi gratuită este calomnia pe care o practică dl. Cr.

Evitând să ia în considerare şi să analizeze obiectiv faptele şi condiţiile care le-au determinat, dl. Cr. preferă să folosească metoda simplistă, care se pretează la falsificări, a reducerii "ad personam", precum şi înlocuirea esenţei cu efecte anecdotice mai mult sau mai puţin picante.

Rezultatul? Variaţii pe tema vechii legende calomnioase. Amplificând-o, dl. Cr. întoarce totodată vârful atacului spre tatăl meu, poetul A. Toma, împroşcând cu noroi un om cu totul străin de "cazul Arghezi", cu care nu a avut nici o contingenţă, fie cât de minimă.

Mai mult, autorul *Amintirilor deghizate* se mândreşte că – în virtutea unei puteri discreţionare cu care se crede investit ca istoric literar – l-a exclus pe A. Toma din istoria literaturii române, l-a desfiinţat ca scriitor. Parcurgând cartea d-lui Cr., nu poţi să nu fii uimit de câte ori, cu câtă obsesivă asiduitate revin de-a lungul ei ieşiri vitriolice la adresa lui A. Toma. Cât priveşte forma lor, s-ar părea că autorul se delectează proferând, reproducând sau punând în gura altora (care nu mai pot dezminţi) vorbuliţe denigratoare sau batjocoritoare, calomnioase, sau pur şi simplu insulte. D-sa savurează invectiva, mai ales când aceasta frizează obscenitatea. A. Toma nu este singura victimă a acestei predilecţii. Printre ele se numără... însuşi Tudor Arghezi. Mă refer la ultima pagină a copertei.

Nici măcar eroii Rezistenţei franceze, unii dintre ei foşti luptători ai "Brigăzilor internaţionale" antifasciste din Spania sau evadaţi din lagărele de concentrare nu par a fi meritat un strop de respect din partea autorului, care face din ei nişte simpli "desperados". "Nepreaavând ce pierde, consimţeau uşor la gesturi disperate".

Nepreaavând ce pierde? Nici măcar Olga Bancic, soţia lui Al. Jar, decapitată cu securea de către nazişti? Ea, în urma căreia rămânea un copilaş de trei ani? "Nepreaavând ce pierde" s-au dus ei din atâtea ţări – şi din România – tocmai în Spania să dea piept cu legiunile fasciste înarmate până în dinţi (şi mulţi, să moară acolo)?

Pe unii dintre ei i-am cunoscut de aproape. Nu erau nicidecum nişte "desperados". Erau oameni care nu trăiau numai pentru interesele personale. Oameni capabili de devotament.

Desigur, nota de faţă nu este locul potrivit pentru a examina mai amănunţit gradul de veracitate şi ţinuta "amintirilor" cuprinse în cartea d-lui Cr. Din păcate, chiar aşa, "deghizate", greu pot justifica pretenţia de a fi luate, toate, drept contribuţii autentice la istoria literaturii.

ERATA

În prima parte a acestui material (publicată în numărul nostru precedent) a fost omisă, dintr-o eroare tipografică, nota nr.4 (pag.38, col.3). Redăm mai jos această notă, precedată de pasajul la care se referă:

...Pe întreg parcursul elaborării lui (a articolului, n.r.), Chişinevschi a fost singura mea legătură. El a subliniat că îmi transmitea indicaţiile conducerii partidului şi că iniţiativa a avut-o însuşi "tovarăşul Dej".(4). De altfel, şi în etapele următoare, el s-a referit la conducerea partidului "şi" la Gheorghiu-Dej.

[4] Pas cu pas, Gheorghiu-Dej a prins gustul şi a deprins meşteşugul "demascărilor" senzaţionale. Pe scriitorul Al. Jar, care-i fusese tovarăş de detenţie în lagăr, el însuşi l-a atras în capcană, îndemnându-l să spună "tot ce avea pe suflet" într-o adunare a "activului de partid" al sectorului 1, unde "executarea" lui Jar a fost regizată până în cele mai mici amănunte de însuşi G. D. Mai târziu au avut parte de o mare demascare-spectacol compozitorul Mihail Andricu şi sculptoriţa Miliţa Pătraşcu. Merită să fie amintită şi o altă "demascare" de o amploare deosebită, aceea a "cosmopoliţilor", pe care G. D. personal a iniţiat-o, desemnând totodată şi prima ei victimă, prof. dr. Blatt, oftalmologul său personal. Un proiect avortat înainte de realizare a fost, după 1956, "demascarea" scriitorului Nagy Istvan.

…Episoade care au fost însă lăsate în umbră de altele.

După ce, în 1949, din însărcinarea Kremlinului, îi "demascase" pe Tito şi pe ceilalţi conducători comunişti iugoslavi drept o bandă de "asasini şi spioni", G. D. s-a simţit apt să treacă la iniţierea şi organizarea unor acţiuni proprii de mare anvergură politică, menite să-i asigure puterea personală şi totodată să consolideze linia stalinistă a guvernării.

Mă refer la "procesul" de "trădare" înscenat lui Lucreţiu Pătrăşcanu şi la "lichidarea devierii de dreapta". Afaceri tenebroase, în adâncurile cărora abia în ultimul timp au început să pătrundă unele raze de lumină (am în vedere cercetările, în unele privinţe, revelatoare, ale istoricului american Robert Levy).

●

Ministerul chinez de externe s-a grăbit să precizeze că declaraţiile mult comentate ale preşedintelui Jiang Zemin à propos de drepturile omului ("bineînţeles că noi am putut comite anumite erori") au fost greşit înţelese.

Deştepţi oameni, chinezii ăştia. Înţelepţi, cu adevărat. Ei nu vor face nici o dată eroarea de a recunoaşte că au făcut erori.

Palestinienii din Shehem ies mereu la demonstraţii, în piaţă, ducând în spate o rachetă «Skud» irakiană pe care scrie: Direcţia: Israel! Din fericire, racheta e confecţionată din carton.

Baruch Ha-Shehem !

LA MULŢI ANI 1998 !
«BITAHON»
BAT-YAM
STR BALFUR 123
★ ★
פלדלת
רב-בריח
• DESCHIDEREA UŞILOR ŞI REPARAREA ÎNCUIETORILOR LA AUTOMOBILE
• DUPLICATE (COPII) LA TOATE TIPURILE DE CHEI
• CONFECŢIONAREA A ORICE FEL DE CĂRŢI DE VIZITĂ GRAVATE, DIN ALUMINIUM, ARAMĂ, PLASTIC
TELEFON:
5523873
■
SERVICI PERMANENT
(24 DE ORE).

SPITALUL DE BOLI CRONICE ŞI DE BĂTRÎNEŢE
«BEIT RAHEL»
RAMLE – AHDUT HAIVRIT 6
TELEFON: 08-9224255 ŞI 08-9223079
LA MULŢI ANI 1998 !
ÎNGRIJIRE ATENTĂ, AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ, SUPRAVEGHERE MEDICALĂ PERMANENTĂ, + TRATAMENTE, FIZIOTERAPIE, ACTIVITĂŢI EDUCATIVE

DICTIONAR NECONVENTIONAL

AL.MIRODAN

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

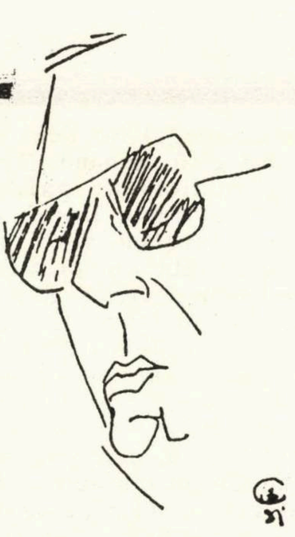

Sebastian Costin
văzut de Tudor George

DICŢIONARUL
ÎŞI IA RĂMAS BUN DE LA
SEBASTIAN (SEBI) COSTIN

Dintre poeziile lui Sebastian Costin - toate de calitate,- caz rar când examinezi cu lupa creaţia unui scriitor - una ne-a plăcut, de la început, în mod deosebit. E vorba de Balada din Far West. În Dicţionar, la capitolul consacrat lui Sebastian Costin, vorbeam despre ea ca *"piesa tare a poetului"*. şi ca *"numărul său de aur"*. Mai nou, dând seama despre o culegere de versuri, **Pădurea de aer,** apărută la Bucureşti, în 1997, o numisem chiar **Balada lui Sebastian Costin;** într-atât de definitorie ni s-a părut pentru sufletul şi arta autorului.

Să o citim, sau mai bine să o intonăm, din nou.

"Jimmy, scoate carabina, indienii se-nmulţesc,
e o ploaie arămie pe retina noastră rece.
Dinspre munţii fără ceţuri, umbrele căzând vestesc
că ne paşte înserarea peste-un ceas sau peste zece.

Ne-nconjoară din trei laturi tribul păsării de fier,
tribul păsării de apă se aţine pe a patra.
Mii de diavoli, scoate-o dată
carabina Winchester,
nu vezi ochii lor în noapte cum sticlesc
uscaţi ca piatra?

Ne-am pierdut în preerie, calul a fugit de mult,
poate-n râpile stâncoase i-au mâncat cadavrul
corbii,
şi duşmanii ne-mpresoară într-un taciturn tumult
şi se-apropie prin ierburi, pipăindu-şi drum,
ca orbii.

Ţine-ţi bine scalpul, Jimmy, trage-ţi-l
peste urechi,
zbate-te ca o hienă când vor vrea să ţi-l răpească.
Ne mai trebuie, bătrâne, scalpul caraghios şi vechi
plin de mari idei ciudate dintr-o lume nelumească.

Într-un fel, secretul spaimei e să nu te temi deloc.
Într-un fel, secretul morţii e să nu mori niciodată.
Iată, vine lent prin aer tribul păsării de foc,
îl presimt după săgeata ce mi-a ars în beregată.

Nu mai e nici o scăpare. Şi ne-aşteaptă-n
New Orleans
Toate fetele din lume cu sâni dulci şi guri amare.
Toate vinurile lumii ameţite de balans.
Toată liniştea constrânsă într-un gest,
într-o eroare.

Parcă la plecarea noastră mai aveam
de spus ceva,
parc-a mai rămas o vorbă, sau o carte,
sau o viaţă...
Ah, mereu plecăm în noapte înainte de-a putea
să le aşezăm pe toate pentru mâine dimineaţă!

S-a-nnoptat. Pământu-i rece. Mai avem de apărat
un ocean de clipe contra catastrofei ce ne soarbe,
şi n-avem decât o puşcă, Jimmy, bietul meu băiat,
şi noi doi nu ştim să tragem,
şi cartuşele sunt oarbe..."

În seara de sâmbătă 29 noiembrie cartuşele pe care Sebi se bizuise ca să tragă în moarte s-au dovedit a fi, într-adevăr, oarbe. Ducând mâna la inimă, el a gemut a durere, şoptind soţiei: mi-e rău, cheamă doctoriţa.

D-na Eugenia Costin, înţelegând că situaţia e gravă (poetul suferea de mulţi ani de inimă, dar nici o dată nu arătase la faţă ca în clipele acelea) a chemat Salvarea. Medicul de la Maghen David Adom l-a întins pe covor, a constatat că bolnavul făcuse un infarct, i-a administrat o injecţie şi a decis să-l transporte pe o brancardă în ambulanţa care aştepta în stradă, cu motorul pornit. Pe drum spre spital, medicul a făcut semn şoferului să oprească. *"Ce s-a întâmplat ?"*, a întrebat soţia lui Sebi. *"Trebuie să-i mai fac o injecţie"*. La spitalul Wolfsohn a fost dus de îndată la secţia de terapie intensivă, fiind branşat la aparate.

Repezindu-se la el, cu un taxi, seara târziu, I.

Schechter, colegul lui Sebi de la redacţia din Salame, l-a găsit dormind. *"Sperăm să fie bine"* i-a spus medicul de gardă. După un timp, bolnavul s-a trezit. Dorea să comunice soţiei ceva, dar - neputând vorbi din cauza măştii de oxigen de pe faţă - a cerut Eugeniei, prin semne, să-i dea hârtie şi creion. El a scris câteva bileţele adresate rudelor (să nu fie îngrijorate, el o să-şi revină) şi colegilor de la "Tribuna Magazin" *(materialele pentru numărul viitor sunt în sertarul din stânga - jos).* Faptul că era conştient şi că scria, făcând - în definitiv - ceea ce făcuse o viaţă întreagă, a dat speranţe celor din jur. Sebastian Costin obişnuia - ori de câte ori era întrebat cum o duce cu sănătatea (în anul ce trecuse, a pierdut un ochi) - să răspundă zâmbind: *"Ce e rău, nu piere".* Aşa e. Numai că dânsul nu făcea parte din speţa celor răi. Dimpotrivă. Aşa că, lovit din nou de un infarct, şi-a dat sufletul pe patul de spital. Era duminică, 30 noiembrie , ora opt seara.

■ ■ ■

Ceea ce a urmat va rămâne, desigur, în istoria vieţii literaro-gazetăreşti din Israel. Vestea a zguduit pe toţi cei ce-l cunoscuseră îndeaproape sau doar prin scris pe Sebastian Costin. A fost un amestec de stupoare, de revoltă şi de durere cum rar s-a simţit aici la aflarea ştirii despre moartea cuiva.

A contat, fireşte, şi vârsta lui Sebi. Astăzi, nu-se-mai-moare la 58 de ani.

A contat şi senzaţia de **calitate** pe care ţi-o dăduse, de-alungul anilor, scrisul său. Sebastian Costin a tipărit puţin, dar versurile lui erau lucrate sub semnul exigenţei maxime; lipseau impurităţile sau zgrunţurii, de parcă autorul şi-ar fi şlefuit poezia la nesfârşit, aşa cum făcea Brâncuşi cu sculpturile sale. Aceleaşi însuşiri le avea şi ziaristica sa. Articolele iscălite de Sebi erau limpezi, precise, perfect articulate, trădând o mână sigură. Cititorul nu se întreabă nici o dată de ce anume îi place un text precum acelea semnate de Sebastian Costin, dar el *simte* întotdeauna, aşa cum deosebeşte o vioară bună de un scârţâit.

A contat, pe urmă, şi stilul de viaţă al scriitorului. Într-o lume unde mulţi - atât de mulţi ! - sunt în permanenţă ofensaţi, ofuscaţi, nedreptăţiţi, jigniţi, persecutaţi, el era un senior, pe cât de rezervat, pe-atât de cordial, care nu se plângea nici o dată şi nu aducea învinuiri nimănui.

Într-o lume unde mulţi - atât de mulţi ! - s-au obişnuit să ceară cotidian câte ceva, cu vaiete de martir sau cu răcnete, el nu a cerut nici o dată nimic.

Într-o lume unde mulţi - atât de mulţi ! - se comportă la modul trivial - el era un civilizat, un elegant, un aristocrat plin de căldură.

Sebastian Costin a publicat, de-alungul vieţii, câteva cărţi care vor rămâne în istoria literaturii.

Dar «best-seller»-ul său este amintirea pe care a lăsat-o în conştiinţa contemporanilor.

De fiecare dată când aflăm de săvârşirea din viaţă a cuiva, noi obişnuim a spune: despre morţi, numai bine.

În cazul oamenilor de felul lui Sebastian Costin, la moartea lor se poate vorbi numai de foarte bine.

PREMIUL ARCADIA

Felicia Keifa

Se apropie sorocul decernării Premiului literar Arcadia pe 1996, premiul cel mai de prestigiu şi cel mai râvnit din viaţa literară a **alialei.**

Juriul - format din Sebastian Costin (z.l.), Al. Mirodan, Mircea Săucan, I. Schechter şi Andrei Strihan - a decis. Iar aprecierile formulate de regretatul nostru coleg şi prieten, Sebastian (Sebi) Costin la adresa lucrării premiate au fost - se poate spune - printre cele din urmă cuvinte rostite de el.

Hotărârea juriului urmează a fi adusă la cunoştinţa publicului în cadrul unei festivităţi care va avea loc în ziua de 17 ianuarie 1998 la Casa Scriitorilor din Tel Aviv. Până atunci, să aducem încă o dată aminte că premiul **«Arcadia»** pe 1996 se va decerna în numele aceleia care a fost scriitoarea de rară calitate - **Felicia Keifa (Rollinger).**

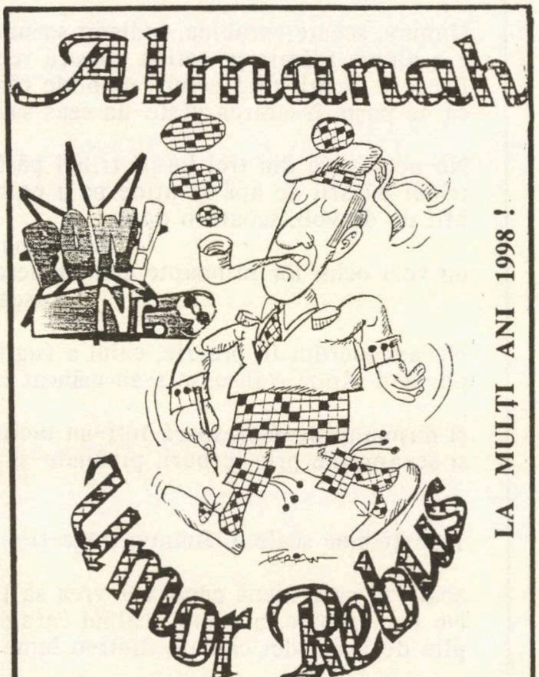

IOSEF EUGEN CAMPUS

CU DUMNEZEU PE STRADA PECA

Marcel Marcian este un scriitor contestat. Adeseori, şi după părerea mea, pe bună dreptate. Căci, în scrisul său năvalnic, sclipirile de frumuseţe artistică sunt înecate într-un şuvoi mâlos de cuvinte care, cel puţin nouă, oamenilor de rând, ni se par ininteligibile, poliloghie dezmăţată. Majoritatea textelor adunate în volumul “Cu Dumnezeu pe strada Peca” – scrise şi mereu refăcute între anii treizeci şi nouăzeci – au fost şi ele prezentate diferitelor reviste şi edituri din Bucureşti şi, în general, li s-a refuzat publicarea.

Cele mai multe dintre aceste texte aduc însă, fiecare în felul său, ceva interesant.

“Eu nu fac sinucidere” surprinde prin precizia notaţiei în scena din trenul de Constanţa. Femeia ceva mai în vârstă şi bărbatul mai tânăr s-au întâlnit la Constanţa şi au petrecut împreună. Acum se întorc, anulând legătura lor vremelnică, fiecare la ale sale. Dar personajul principal este omuleţul chel, care, în compartiment, îşi arogase dreptul de a proteja un copilaş de curentul provocat de tânăr prin deschiderea uşii şi a ferestrei. Aflăm însă despre el că s-a apărat, în primul rând, pe el însuşi. E grav bolnav. Condamnat la moarte. Într-adevăr, are o criză. Povestitorul îl însoţeşte la hotel, îl veghează toată noaptea, în conformitate cu instrucţiunile primite de la medicul chemat la căpătâiul bolnavului. Spre dimineaţă, bolnavul îşi dă sufletul. Povestitorul se duce să se culce în camera alăturată. Dimineaţa, mortul a dispărut. Povestitorul găseşte un bilet în care chelul se scuză, ruşinat, că nu a murit efectiv. A fost o criză trecătoare.

“Trilogia” cuprinde trei versiuni ale aceluiaşi fapt: Benu s-a întors viu din lagărul de la Auschwitz. Acum, nu-şi mai poate reface viaţa modestă de covrigar. Se simte vinovat, întinat. În una din versiuni, autorul povesteşte că Benu s-a salvat ascunzându-se în cenuşa din cuptorul de ars morţii. În cealaltă versiune, că a scăpat cufundat în hazna.

“Un Trimandru, doi Trimandri” înfăţişează dialogul celor doi bătrâni prieteni care se întâlnesc în plimbarea lor zilnică, visând la tinereţe şi încercând să întârzie moartea. Impresionant este ataşamentul unuia dintre ei pentru scârţâitul uşii. Scârţâitul acesta este, pentru el, o fiinţă vie, singura din preajmă-i.

“Petrecerea cu Lebis” – mult mai închegată, mai reuşită decât povestirile citate înainte – aduce în scenă un fel de “nebun al satului”. De fapt, un om liber: *“Arată lumii pieptul gol şi păros”*. Are o anumită mândrie, a lui. Se simte, faţă de zănatecii care-l batjocoresc, o putere: *“Îndesat, gros, plimbă înaintea lui un braţ uşor îndoit, mişcat o dată cu umărul, nu se ştie, tatonând cu el şi pus în gardă?, presărând, ca semănătorii, aer, vânt sau propria lui suflare”*.

Nedespărţit de câinele lui, care-l urmează pretutindeni ca o umbră, ca un alter ego. Iată-l prânzind: *“A scos din buzunar un bucăţoi de pâine lutoasă şi zgrunţuroasă şi a început să muşte din ea mărunt, risipind firimituri, pe care câinele (ştiam, mai văzusem) le atingea cu limba ca pe fulgi de zăpadă şi le topea...”*. La sinagogă, oamenii îşi bat joc de el. După slujbă, din greşeală, ceauşul îi încuie câinele în sinagogă. Lebis pleacă, pentru prima oară, singur, el, “Bătrânul planetei”: *“Un schimnic neschimnic esenian răscuaternar şi ovreiaş templier, şi român de viţă adoptivă – aşa se ducea”*.

◆

Textul cel mai lung (100 de pagini) este cel care dă, pe bună dreptate, şi numele volumului: “Cu Dumnezeu înainte şi îndărăt pe strada Peca”.

Mai întâlnim şi aici pagini care, aşa cum spuneam, ne apar nouă oamenilor de rând, ca divagări fără sens, poliloghie. Există şi lungimi inutile, grăsimi indezirabile, care ar putea fi eliminate, spre binele textului.

Dar, neîndoielnic, ne aflăm în faţa unei povestiri reuşite artistic şi profund originală. Purtând, indelebilă, pecetea autorului. Un univers sui generis, realist şi supranatural totodată, inconfundabil. Şi un personaj de neuitat, durat din lut şi stele. Crescut din noroi, mitic.

Scriitorul a reluat şi dezvoltat aci complexul de motive, atât de potrivit talentului său – din “Petrecerea cu Lebis”.

Ne aflăm într-un oraş de provincie, în Moldova, cu cartierele sale evreieşti. Cea mai mizeră dintre cele trei străzi locuite de evrei este strada Peca. Aci oamenii sunt atât de săraci, încât puţini îşi pot îngădui “luxul” de a face copilului plăcerea jinduită de a se desfăta, nu, Doamne fereşte, cu prăjituri, ci cu hârtia zaharată în care a fost coaptă turta: *“Din liota de copii care s-au ţinut după dânsul, s-a desprins unul singur şi a intrat, la capătul unde duce strada spre piaţă, la* ***ţikermahăr,*** *să cumpere hârtie zaharată, ei nu cumpără turtă dulce, cumpără numai hârtia în care s-au copt în tăvi dulciurile, ţikerpapir, ceilalţi nici atât”*.

Această stradă este domeniul lui Haimeier “Mit di longă eier”, Haim Meier Coaie lungi. Domeniu pe care-l parcurgea în sus şi în jos, fără a-i depăşi niciodată limitele. Mereu tăcut, urmându-şi traiectoria lui fixă, ca un astru măsurând parcă trecerea timpului: *“Cu paşi mici, parcă-i număra, şi egali, ca să nu se înşele”*.

Porecla indică o trăsătură caracteristică a personajului. Lungimea neobişnuită a coaielor îi constituie un al treilea picior. Imagine care revine mereu de-a lungul textului, şi la al cărei "brevet" autorul ţine cu încăpăţânare, polemizând, ca în nota publicată în "România Literară" sub titlul "Coincidenţele sau Diavolul în persoană".

În acest "nebun al satului" transfigurat, nevinovatul Velvele, dar şi povestitorul, presimt ceva supraomenesc, o forţă creatoare, un fel de Mesia, ba chiar un Dumnezeu. Povestind despre Haimeier Boaşe lungi, pe care-l urmăreşte pretutindeni pentru a-i desluşi secretul, cronicarul "oficiază", de parcă ar fi un nou evanghelist.

Haimeier străbate strada Peca în sus şi în jos în "trimers", cu cele trei picioare ale sale (două normale, plus al treilea, "procreatorul" prelung). Mereu tăcut, refuzând orice comunicare cu exteriorul. *"Tace, închis într-un surâs"*. Satisfăcut, în sfera lui. El, cu el însuşi, neavând nevoie de nimic din afară. *"Se are totului tot"*. Autonomie absolută. Ca a lui Dumnezeu.

Scena culminantă este aceea a onanării în mijlocul naturii, într-o noapte cu lună, pe malul Bistriţei. Asistăm la un adevărat ritual. Întins la pământ, făcându-se una cu pământul. Apoi, abluţiunea rituală. Se spală cu apa Bistriţei. Îşi curăţă coapsele şi procreatorul: *"Haimeier l-a făcut curat – vrednic de a fi"*. Intonând o melopee, numai vocale (vorbirea e mai mult decât scrierea, vocalele sunt miezul viu al vorbirii). Şi sfârşind prin cuminecarea cu propria spermă, adunată cu o linguriţă curată de pe coapse. Gest simbolic al autonomiei sale! Se hrăneşte cu propria-i substanţă.

❖

În această povestire, stilul – prea adesea rebarbativ şi descumpănitor, al autorului – nu supără. Ci, potrivit obiectului, contribuie la crearea unei atmosfere specifice. Jucând cu pricepere paralelisme din idiş şi ebraică, fraza se desfăşoară amplă, bogată în nuanţe, dar nu de neînţeles, ci plină de sensuri. Uneori, lexicul existent nu-i mai ajunge autorului. Inventează atunci cu har cuvinte noi: semnit, graviditat, vorbăreşte etc. Uneori recurge la jocuri de cuvinte, improvizând nebănuite familii de cuvinte: *"Scrototici şi Scrotulete. Scrotovici. Lunge boaştele. (...) Scrotulbolbolici"*.

În revărsarea nestăvilită de cuvinte şi idei, autorul ajunge să dezbată şi unele teme care-l preocupă. Aşa, de pildă, raportul dintre vorbire şi scriere. Precum Hana Arendt – care susţinea că specificul culturii iudaice este auzul, pe când al celei elene este văzul – Marcian afirmă că scrisul ebraic are drept specific captarea auzului. *"Moise a adus pe lume scrisul, asta a fost* ***revelaţia,*** *scrisul ca redând, captând vorbirea. În cuneiforme, în hieroglife nu se aude vorbitul. Nu se aude nimic"*.

Scrisul însă pierde ceva din bogăţia vorbirii. Rămâne mai prejos de ea. Are, în schimb, avantajul fixării. Durează.

O altă temă care-l preocupă pe autor este aceea a raportului între iudaism şi creştinism. Haimeier se simte atras de biserici, riscând să fie acuzat că unelteşte cine ştie ce. De fapt, aşa cum mărturiseşte chiar paznicul bisericii, nu vrea decât să privească, cel mult să pipăie cu degetul: "Noaptea se apropia, se atingea cu degetele de zidurile ctitoriilor cristice, tatona, palpa. Un fel de a bate la uşă".

❖

Indiferent dacă pe unii cititori îi supără năvala nezăgăzuită a şuvoiului de cuvinte, indiferent dacă îi sperie îndrăzneala transfigurării actului onanării, rămâne, cred, neîndoielnic faptul că Marcian a izbutit aci, ca nici o altă dată, să creeze o operă adevărată, întreagă, purtând semnătura inconfundabilă a talentului său.

LA MULŢI ANI 1998 !

A apărut

●

AL. MIRODAN

DICŢIONAR
NECONVENŢIONAL
AL
SCRIITORILOR
EVREI
DE
LIMBĂ ROMÂNĂ

vol. II

DEF

●

Damian, Dan Monica, Dan S., Deleanu, Desen, Dollinger, Dominic, Doctori (mulţi...), Dorian D., Dorian E., Dorian M., Dragu, Duda, Ebion, Editori (Benvenisti, Ocneanu, Samitca, Şaraga, etc.), Evrei, Fagure, Farsă, Feller, Femeie, Feraru, Fischof, Fosha, Frică, Froda, Fudul, Fulger, Fundoianu, Furtună, Şi alţii, şi altele

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de shekeli pe adresa MINIMUM P.O.B. 11472, TEL AVIV Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA şi celelalte: 40 dolari

ELENA-ESTHER TACCIU

INSULA INFERNALĂ

● O insulă care nu există pe hartă.
Dar pe care noi o cunoaştem nespus de bine.

Cum se întâmplă des în arta modernă, motivul insulei trece din echivalenţa paradisului terestru, locuit de perechi fericite, în registrul izgonirii şi al alienării. Această din urmă faţă demitizantă a simbolului a ales-o în urmă cu peste două decenii Iosif Petran pentru a figura "societatea claustrată" din România anilor 1970. Dacă Thomas Morus imaginase, în 1516, o Utopie, plasând-o într-o suprarealitate edenică a vârstei de aur sub semnul armoniei sociale,- tânărul pe atunci Iosif Petran a dat parabola perversiunii morale şi politice cu exilaţi supuşi dictaturii de tip comunist. O insulă infernală. Cititorul din România de atunci n-a putut lua însă cunoştinţă de carte, căci, respinsă cu bune temeiuri de lupa necruţătoare a cenzurii, ea a luat drumul sertarului şi, apoi, drumul Israelului. I-a fost dat acestei cărţi să vadă lumina tiparului tot în România, ţara căreia-i aparţine prin etapa biografică a romancierului şi prin direcţia ei polemică. Este **Portul pustiu** (Ed. Eminescu, 1997).

O incursiune în stilistica prozei româneşti a acelui moment mi se pare astfel justificată, iar selectarea de către I. Petran a unei parabole cu adresă socială "dizidentă", nu tocmai inexplicabilă. Ştie oricine că orice tresărire negativă în faţa Epocii de aur, mai cu seamă cu uneltele literaturii, era aprioric culpabilă. Pasionaţi cititori ai lui Kafka, şi unii, ai lui Orwell, bine dosiţi, ai lui Soljeniţin, scriitorii din România s-au adresat simbolului, metaforei şi, de multe ori, construcţiei epice cu sensuri subtextuale multiple,- parabola. Uneori romanele lui Marin Preda conţineau episoade de această natură, ca de pildă în "Moromeţii", tăierea salcâmului din ogradă, cu sensul prăbuşirii sociale şi morale a satului tradiţional. "Cel mai iubit dintre pământeni" cuprinde capitolul despre şobolani, emisarii forţelor întunecate care sosesc din subterane spre a invada societatea normală. Metafora bolii şi a spitalului (psihiatric) susţine romanele lui Buzura, Breban, Bujor Nedelcovici, Bălăiţă. Unele sunt publicate prin lupta dramatică a editurii Cartea Românească, mai cu seamă, altele (ca a colegului nostru israelian Mircea Săucan şi, iarăşi, a «Portului pustiu», volumul ce-l recenzăm acum), au rămas decenii în manuscris. Interesant de precizat că o carte cu acelaşi destin, apărută după fuga autorului în Franţa (Albin Michel, 1985), distinsă cu premiul «Pen Club», a fost «Le second messager» de Nedelcovici, un serios romancier român. Şi ea are în centru parabola insulei-gulag cu spital psihiatric. Isidor Mânecuţă, eroul lui Săucan (despre care am scris), este scriitorul sau creatorul însuşi, scos din regimul vieţii pentru crima de a-şi fi exprimat dorinţa de libertate. Big Brother cu genialul său sistem de denunţuri prin constrângere şi foamete, se află în spatele tuturor acestor parabole epice moştenite din izvorul fertil al literaturii, dar şi ţâşnite din nevoia de defulare a subconştientului torturat în totalitarism. «Portul pustiu» al lui Petran se nutreşte din aceeaşi tragedie istorică şi apelează, dublu motivat, la povestea alegorică a unor deţinuţi înfometaţi, pretins fericiţi şi liberi. Ei sunt cunoscuţi şi văzuţi (literar) de Max, tânăr dezabuzat, de "bani-gata", picat printr-un accident al avionului său personal, în această lume paranoică. Ficţiunea literară a Străinului, procedeu clasic şi el (Voltaire, Montesquieu), are astfel a reflecta microdictatura penitenţei care vizează involuţia progresivă a fiecărui individ. O inspirată şi curajoasă abordare literară cu majoră acoperire artistică.

"Străinul" - Max - nu rămâne însă numai lentila măritoare a lumii gulagului. El însuşi, cu conştiinţa încărcată de o crimă (înlăturarea prin ucigaş plătit a Almei, iubita gravidă) şi pervertit de milioanele paterne, va suferi un proces de erodare, devenind "insular" ca ceilalţi; urmărit, ameninţat, denunţat, înjosit fizic şi obsedat de foame, slab şi amoral aprioric, răsfăţat de traiul (probabil) american, el devine un ins obedient, laş, manevrabil în faţa Consiliului - un fel de C.C. insular. Are iniţiative joase în faţa noilor patroni, le repetă silabele; chemat, tremură la audienţele grangurilor, îşi schimbă - ca Pristanda - părerile la poruncă, şi obţine ca sentinţa (bănuită) de execuţie să-i fie comutată în "insulă pe viaţă". Resemnat, abulic, aproape renunţând la visul evadării cu avionul (ascuns din porunca "Şefilor"), el reuşeşte să decoleze în final prin hazardul luptei pentru putere dintre cei dintâi. Gulagul n-a făcut decât să-i adâncească falia morală şi, desigur, să-i arate lui faţa "epocii de piatră" comuniste. Dar faptul că Max Breda, fiul de milionar, e evreu, are semnificaţii intenţionale ? Pun doar întrebarea la care mai am de reflectat. Mania retoricii cu care-şi copleşeşte interlocutorii, locurile comune despre istorie, civilizaţia condamnabilă contemporană şi - mai ales - acceptarea lozincii "Să nu te arăţi deştept în faţa şefilor" ne comunică adevăruri triste, Max conturându-se de fapt ca un anti-erou.

Izbânda artistică majoră a autorului constă în individualizarea prototipurilor puterii, membri ai "Consiliului", grupul guvernant totalitar. Fiecare conjugă funcţia sa politică cu un anume tip de diversiune, menită să strivească orgoliul şi demnitatea gulagului ca grup social aberant, cât şi ca esenţă a personalităţii libere, a individului ca entitate irepetabilă. Idealul guvernanţilor este "Muncă, austeritate, supunere şi spirit coactivist", ceea ce sună aproape ca inscripţia de pe poarta de la Auschwitz, sau ca alte ştiute lozinci staliniste. Traducând dezideratul menit să formeze utopia "Omului Nou", prin sinonime mai directe, aflăm formule ca "Ocnă" sau, vorba autorului, "insulă pe viaţă, sărăcie, sclavie şi spirit de turmă". All, şeful suprem cu personalitate ştearsă, dar abil în metodica urmăririi, are voluptatea de a "tăia raţia" oamenilor săi, mai ales de carne, pe un număr de zile în funcţie de gravitatea abaterii. Mult mai personal, proteic, folosind hipnoza şi paradoxul, vizibil sau invizibil după dorinţă, Kass este adevăratul stăpân din umbră. Dacă cineva este Big Brother în insula infernală, acela e Kass. Klim poliţaiul, namila brutală, înspăimântă prin simplă înfăţişare şi mărimea pumnilor. Deloc prost, ştie să gradeze ameninţările, să ia femeile altora cu dezinvoltură, sancţiune pe care i-o administrează lui Max, pregătit s-o ia pe Gina de nevastă. Legea lui Kass e abuzul. Insula-gulag are şi un Doctor Mengele al ei, practicând "eliminarea bătrânilor", "accelerarea malformaţiilor". Asasin serial în trecut şi homosexual, doctorul va fi omul crimei metodice, savurată anticipat. Artistul Gulagului, Julian, autor al sculpturilor-portrete de geniu, trăieşte - deşi orb - utopia evadării, de mult eşuată în fapt. Condiţia artistului, de revoltat aservit totuşi Puterii, ne spune mult, căci portretele sale eternizează mai ales "Consiliul". Bătrânul Adolf, singurul evreu al C.C.-ului local (ceea ce aflăm spre final), mărturiseşte a fi autorul ideologic al "soluţiei finale" sui-generis, de a-i strămuta pe criminalii ţării natale într-o insulă vulcanică definitiv izolată în ocean. Hotărârea sa de a împărtăşi soarta victimelor sale îi asigură disculparea viitoare, nu fără a fi primit de la stăpânii săi o cantitate serioasă de benzină bine ascunsă. Singurul necriminal, Adolf reuşeşte să-şi ucidă tot în final rivalul, pe marele All, cu pistolul rechiziţionat de la Max. Dar în loc să preia funcţia supremă, cade într-un delir abulic, ridiculizat vulgar de Max. Până şi instituţia culturală socialistă, Clubul, un bordel travestit, are două proxenete, Mina şi Kalina. Ele ţes intrigi complicate cu şefii din Consiliu. Vituperant şi sarcastic, I. Petran dă viaţă acestor personaje groteşti, ce concentrează în portrete subtile de tip pamfletar tipologia ce ne-a mâncat mulţi ani din viaţă.

Şi acum, o altă alegorie, swiftiană, să zicem. O "Constituţie" absurdă se încheagă prin sistemul de interdicţii, născând monstruosul trăirii interioare,- adevăratul gulag al alienării savant născocite, prin care într-adevăr nazismul se întâlneşte cu sistemul lagărelor comuniste. Scopul muncii fără răgaz al coloniei insulare este hrănirea parazitarelor vrăbii, devenite agresive şi - pare-se - dresate spre a lovi, sfâşia, zgâria. Şanţul care se sapă într-una n-are viitor, căci nu există apă potabilă în apropiere. Orice memoriu capătă răspuns în trei luni sau dacă nu, în trei ani. Se afirmă că oamenii înşişi propun să li se taie raţia, stratagema lui All. Folosirea cuvântului "plop", copacul care creşte în Golf, teritoriu negat, ca inexistent, este de fapt interzisă. Trecutul intră în temele interzise şi ele, abaterea fiind foarte gravă. Concursurile de alergare prezidate de All atribuie premiul I concurentului codaş şi rahitic. Lipsa totală a obiectelor de uz cotidian le face să devină fetişuri: săpunul, ţigările, ochelarii de soare, clanţele. În paturi au voie să doarmă numai cei căsătoriţi. Imaginaţia sadică cu mecanism stupefiant asigură ura reciprocă, denunţul, adâncirea perversiunii sufleteşti, altfel spus, Omul Nou. Fiecare element al parabolei naşte viciul moral, boala abisală, alienarea,- convingător, coerent, vituperant. Lirismul, mai rar în acest proces alegoric al gulagului, ni-l arată pe autor aşa cum l-am cunoscut din nuvelele sale (volumul "Alături de foc"). Un singur exemplu: Vaca naşte. Fragilitatea viţelului, miracolul vieţii în acest teritoriu al infernului, încheagă un poem. Bogăţia şi precizia stilului, rafinamentul lexicului, topica bine cumpănită ne face lectura lacomă şi stimulatorie de-a lungul celor aproape 300 de pagini. Într-adevăr, un roman scris "cu forţă tânără", cum ne mărturiseşte semnatarul însuşi în postfaţă.

Obiecţiile mele sunt minore faţă de romanul «Portul pustiu», pe care-l consider foarte important. Unele episoade implică prea multă "invenţie" epică, narativul nu totdeauna semnificativ, estompând liniile şlefuite puternic ale parabolei. Dezbaterile ideologice, uneori pretenţioase în faţa staturii reale a personajelor, concură la acelaşi efect. Retorica trădează partitura autorului deseori. Iarăşi - mi se pare - construcţia unei parabole cere o mai aspră cenzură a discursului, din orice parte ar veni.

Cartea lui Iosif Petran ne prezintă un romancier de vocaţie, iar parabola infernului totalitar are astfel o semnătură cu totul originală.

◆

Ami Popper, individul care a asasinat în 1990 şapte arabi într-o staţie de autobuz, s-a căsătorit în închisoare, s-a "întors la credinţă", are şi un copil, susţine că regretă fapta comisă şi cere să fie eliberat din închisoare, făcând apel la simpatia opiniei publice.

Degeaba, domnu' Popper. Poţi să te-ntorci şi de douăzeci de ori la Tşuva şi să mai faci trei copii încă, dumneata nu vei fi niciodată mon Ami.

◆

"Laicii trăiesc datorită nouă, dreptcredincioşilor"
(Rabinul Yehoshua Hagar, preşedintele Consiliului Înţelepţilor Thorei din "Agudat Israel"; în cadrul unei cuvântări rostite la o festivitate organizată de mişcarea Shas pe stadionul Yad Eliahu din Tel Aviv; 1997)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

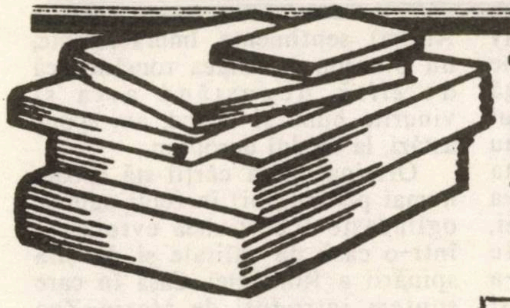

PRIMIM LA REDACȚIE

• CĂRȚI • REVISTE • ȘI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

- **Cornel Iancu se apropie de zilele noastre**
- **Avny a ținut un Jurnal (poate-l ține și astăzi)**
- **Casele Mariei-Zoe Ionescu**
- **Poezii, poezii...**
- **Eseuri, eseuri**

Carol Iancu
«LES JUIFS EN ROUMANIE (1919-1938) DE L'ÉMANCIPATION À LA MARGINALISATION»
Ed. Peeters, Paris-Louvain

La început a fost "Evreii în România (1866-1919) - de la excludere la emancipare". Prima descriere a istoriei tribului din epoca amintită, efectuată pe baza documentației "la zi" și în spiritul istoriografiei contemporane.

Acuma, pe masa redacției noastre, se află tomul masiv (cu 430 pagini), consacrat anilor "buni" de până la 1938 (guvernul Goga-Cuza și cunoscutele legiuiri antisemite).

Pentru a înțelege dintr-o ochire despre ce vorbește această lucrare a lui Carol Iancu,- profesorul de la Universitatea Paul Valery din Montpellier,- să-i dăm cuvântul profesorului francez Pierre Guiral, autorul prefeței:

"*Așa cum (autorul) a arătat într-o precedentă lucrare, căreia cea de față îi urmează ca o dureroasă prelungire, în 1919, la sfârșitul războaielor balcanice și a Marelui Război, la ora păcii generale, a păcii dreptului, emanciparea pare a fi dobândită în fine; justiția a învins prejudecățile ancestrale, guvernele epocii au cedat în fața acțiunii liderilor evrei și a presiunii internaționale. (...)*

Dar să nu ne lăsăm înșelați de aceste schimbări! Prejudecățile rămân în vigoare, ura persistă. Rădăcinile creștine ale antisemitismului sunt mai puternice în România decât în orice altă țară europeană, legenda omorului ritual mai este încă răspândită. În cea mai bună ipoteză, evreul rămâne străinul, chiar dacă a trăit de secole la București sau la Iași sau în orice alt oraș din România. "Evreii - scrie Carol Iancu - sunt priviți ca o entitate străină, amenințând omogenitatea și existența însăși a poporului român". Nenorociții de evrei cumulează: ei sunt în același timp jidanii disprețuiți și creaturile diavolului, invidiați și temuți pentru inteligența și puterea lor financiară. Apărarea lor este privită ca o presiune inadmisibilă din partea puterilor occidentale, ele-însele iudaizate. Strigătul «Jos Franța»! răsună chiar dacă, de la Napoleon al III-lea, Franța a protejat România independentă. Intelectuali de talent și de renume au făcut corp comun cu studenții lor exaltați. Nicolae Iorga, în genere considerat ca cel mai mare istoric român, le pune în cârcă evreilor răspunderea revoltei țărănești din 1907. Partidul liberal, care-și poartă destul de prost numele, se ilustrează în această bătălie, iar partidul național-țărănesc nu refuză întotdeauna tentația demagogică. Stăpân al Germaniei din 1933 și mare inspirator al antisemitismului mondial, Hitler care - așa cum a arătat Eberhard Jeckel - va merge până la sacrificarea existenței țării sale,- câștigă în prestigiu și influență pe lângă un tineret fanatizat. El este pavăza și modelul. Anumiți lideri români participă la Congresul de la Nürenberg. Codreanu este prozelitul său....

Din nenorocire nu e vorba doar de o simplă ideologie ce nu recunoaște nici creștinismul, nici drepturile omului. Guvernele care se succed erodează cu o rară încăpățânare și o pricepere remarcabilă avantajele care au putut fi consimțite. «Numerus clausus» *este impus profesiunilor medicale într-o vreme în care medicii evrei sunt numeroși (noi-înșine am cunoscut câțiva în orașul Montpellier, în cursul celui de-al doilea război mondial). În final, accesul în facultățile de medicină le este interzis. Baroul este supus acelorași reguli. Manifestații violente, una după alta, au loc la Oradea Mare și la Cluj. Bătrânii sunt molestați, magazinele jefuite, sinagogile pângărite, oameni politici asasinați. O atmosferă de teroare. Legiunea Arhanghelului Mihail transformată în Garda de Fier devine stăpâna străzii și inspiră puterea. După ce, în 1936-1937, Tătărescu dusese o politică de românizare excesivă, cabinetul Goga-Cuza marchează apogeul unei politici anti-evreiești în ajunul celui de-al doilea război mondial.*

În perspectiva «politicii evreiești» a guvernelor românești și îngrijorătoarei ascensiuni a extremei-drepte, se pot percepe mutațiile care au afectat puternica și importanta minoritate evreiască din România. Autorul îi consacră un studiu pertinent, scoțând în evidență repartiția ei geografică, evoluția sa demografică, economică, culturală și religioasă, insistând - pe drept cuvânt - asupra comportamentului politic și factorilor care au determinat procesul marginalizării sale."

După cum s-a înțeles, avem de-a face cu o lucrare mult necesară, mult așteptată, întemeiată pe documente și mărturii de mâna întâia și purtând pecetea unui autor capabil nu numai să dezvăluie, prin laborioase cercetări de arhivă, ceea ce este de dezvăluit, ci şi să interpreteze faptele, fără patimă (dar şi fără timorare).

Despre condiţia evreilor români în epoca interbelică au apărut, în vremea din urmă, cărţi importante de mărturii, documente şi analiză; iar «Jurnalul» lui Mihail Sebastian, deşi nu e operă de istoric şi istorie - a reuşit să lumineze numeroase zone rămase în penumbră. Carol Iancu - înfăţişând cu claritate această condiţie a evreului, mereu mai apăsătoare o dată cu ascensiunea fascismului - şi-a propus (şi a reuşit) să descrie, ca nici o dată până astăzi, viaţa **comunităţii** evreieşti: partide şi organizaţii, polemica sionism-asimilism; lumea religioasă, presa, etc., etc., şi să prezinte personalităţile *tribului:* liderii de toată mâna - de la rabini la oameni politici şi la figurile de prim rang ale culturii. Găsim adunaţi în pagini pe rabinul M. Halevi şi tânărul, foarte tânărul rabin Alexandru Şafran, pe Michel Landau şi pe dr. W.Filderman, pe Horia Carp şi pe A.L.Zissu, pe Moses Gaster, Felix Aderca, I.Peltz sau Marcel Iancu.

Unii cititori s-au mirat văzând că anunţăm apariţia acestei cărţi la "Ultima Oră" a rubricii noastre. De ce să ne mirăm? Aşa procedează toate ziarele atunci când află în ultimul moment că s-a petrecut un **eveniment.**

S. Avny
«OLE HADAŞ ÎN ŢARĂ»
(OLE BE-ARETZ)
Jurnal; în ebraică
Ed. Iaron Golan, Tel Aviv 1997

S. Avny, ziarist, scriitor, Assir Zion, fost redactor la "Viaţa noastră", este, dacă nu greşim, cel dintâi condeier din *trib* care a ţinut un «Jurnal», consemnând întîmplările şi trăirile sale de "Ole", din 1960 - anul sosirii în ţară - şi până în 1996.

Este, s-o spunem dintru început, o mărturie sinceră, fără ipocrizii, şi un document. De care istoricul *alialei* va trebui, obligatoriu, să ţină seama. Iar pentru cititor, cartea lui Avny constituie o şansă rară de a pune faţă-n faţă propria sa experienţă de viaţă cu aceea a cunoscutului publicist. Ia să vedem cum s-au purtat cei de la Misrad ha-Clita cu Avny... Ia să vedem cum s-a simţit Avny printre colegii săi, mai vechi sau mai noi, de redacţie... Ia să vedem, cum s-a împăcat Avny cu obiceiurile şi năravurile a fel de fel de şefi din trib? Ia să vedem, mai cu seamă, cum a străbătut Avny marele drum numit confruntarea dintre imaginea lui despre ţară şi realitate....

În multe rânduri, te vei recunoaşte în autor ca într-o oglindă. În alte rânduri vei spune: omul vede lucrurile prin ochelari prea negri; eu sunt de altă părere.

Ceea ce este foarte bine. Fiindcă Jurnalul lui Avny - o scriere captivantă - îţi dă prilejul să intri în dialog cu autorul. Aşa cum ai discuta, pasionat bineînţeles, ba chiar pătimaş (că aşa suntem noi) cu un prieten în living, pe marginea situaţiei politice la zi.

Maria-Zoe Ionescu
«CASELE GRĂIESC»
- roman (vol.I» -
Coperta: Michel Vouillemy
Ed. Litera, Bucureşti, 1997

E vorba, întâi şi întâi, de casa autoarei. Profesoară de tehnică vocală la Institutul de Teatru din Bucureşti în anii '60-'70, Maria-Zoe Ionescu s-a stabilit la Paris, unde, reprofilându-se, ca să zicem aşa, a trecut de la sunete la cuvinte scrise, încercându-se într-un roman. Încercare încununată de succes. Fiindcă aceste case care grăiesc, ne oferă prilejul să traversăm, împreună cu eroina cărţii, pianistă de talent, un oraş - Bucureştii - şi o epocă: aceea de la primul război mondial până în 1941. Presupunem că volumul II ne va aduce "la zi".

Scrisă la persoana I-a, având aer şi substanţă de memorialistică, romanul te plimbă, cum ziceam, în timp şi spaţiu. E un fel de ghid printre moravuri, mobile, viaţa muzicală a vremii (drumul eroinei spre concerte constituie un leit-motiv), străzi (cartierul Antim), sentimente, îmbrăcăminte, un plonjon în lumea românească de *elită*, degustând arta şi vinurile bune şi trăind, am spune astăzi, la modul european.

Originalitatea cărţii stă (poate numai pentru noi) în felul cum se oglindeşte "chestiunea evreiască" într-o casă de calitate şi de şira spinării a României. Casa în care suntem introduşi de Maria-Zoe Ionescu este locuită de oameni care au legături strânse, de zi cu zi, cu evrei, trăind împreună cu aceştia dramele epocii. Inclusiv zilele (şi nopţile) rebeliunii legionare din ianuarie 1941.

Fragment:

"Era către sfârşitul lunii ianuarie. Într-o după-amiază - Alexăndrel abia sfârşise ultima consultaţie - nea Ionică năvăli în birou: - Domnul Alex, lumea-i îngrozită de ce se petrece în oraş.. Pe Văcăreşti şi pe Dudeşti legionarii sparg şi jefuiesc prăvăliile oamenilor! Se zice că au să vină şi în părţile noastre. Mai toţi am închis şi am tras obloanele... Îşi conteni vorbele ca să-şi liniştească respiraţia învolburată, şi adăugă: - M-am gândit la profesorul de-alături şi la vecinul David. Să nu aibă vreun rău. Să fie poate un ceas, Ioana l-a chemat sus la noi...

- V-a văzut cineva ?

- Cine ştie, era încă lumină...

- Nu-i bine, nu-i deloc bine, a pălit Alexăndrel prins de îngrijorare, dumneata eşti tot negustor!... Şi încercând să desluşească o dezlegare mai bună, porni - ca deobicei - să-şi facă rotogoale în jurul gurii cu degetul mare şi cel arătător. După un răgaz de timp deveni neşovăitor:

- Ionică, ai să-l aduci la mine pe domnul David. Atenţie, să nu te vadă nimeni...

Nea Ionică nici nu apucă să-i răspundă căci Alexăndrel şi era pe culoarul de lângă bucătărie, strigând pe Veta şi pe Reghina:

- Vecinul David doarme în noaptea asta în camera voastră!... Te rog Veta să încropeşti un cotlon şi în podul podului. Ceva mai ascuns. Aşterni ceva pături...

- Da ce-i domnu-avocat, lumea grăieşte de prăpăd mare în oraş! se tângui Reghina, strângându-şi colţurile basmalei.

- Este o rebeliune, fată, o

pornire nestăpânită de bestialitate. De aceea vă cer la amândouă să nu se afle ceva. Auziţi ?

– Vai, vai, gemu Veta, făcându-şi cruce şi apucând-o către pod.

Alexăndrel urcă în dormitor, unde Marta se îmbrăca: – Astă seară nu plecaţi. Nici un concert...

– De ce, iubitule ? rămase ea cu pantofii în mână.

În oraş sunt violenţe, se devastează magazine. (...)

Curând l-am zărit pe domnul David, însoţit de Ioana şi de Ionică, cum dă colţul dintre cele două străzi, intră în curte şi cum urcă scara din dos. Odată ajunşi, nea Ionică îi arătă camera femeilor, spunându-i: – Noaptea asta ai s-o petreci aici, vecine !

El suspina, clătina din cap, neîndrăznind să treacă pragul. Atunci Ioana îl împinse binişor şi mai adăugă: – Nu-ţi fie frică, la domnul avocat eşti mai ferit decât la noi, ne ajută bunul Dumnezeu să trecem ceasul cel rău..."

Andrei Zanca
«DUPĂ AMIAZĂ CU BRANDUARDI»
– poeme –
Ed. Press, Braşov, 1997

Branduardi, Enrico Branduardi este, adică a fost, un prieten vagabond al autorului, întâlnit cândva în Italia şi ucis de frig acolo unde-l duseseră paşii, în Nord, lângă Marea Baltică. Volumul lui Zanca îi este închinat.

Iar Andrei Zanca este un poet, vagabond la rându-i, în felul său. Branduardi vorbea, Zanca scrie.

Şi nu ca oricine. Aşa cum a observat, tresărind (între alţii), Mircea Ivănescu, unul din **marii** versului românesc de astăzi: "Mă bucur foarte mult – scria el – că mi se dă prilejul de a-mi mărturisi admiraţia (în care intră în – cum se spune – proporţii inegale iubirea, invidia şi încântarea, ca faţă de orice mare lucru de preţ) pentru poetul de limpede – şi dureros – înalt sunet care este Andrei Zanca".

Domnule, ne-am zis, ca să stârneşti invidia lui Mircea Ivănescu, nu e lucru oarecare. Ia să vedem noi dacă sentimentul lui Ivănescu, poetul din Sibiu, are acoperire.

Are.

Dovadă (între altele, multe) poemul «**mulcomie**» (nu, nu-i o greşeală de tipar, nota red.):

"ce-ţi rămânea , când alţii hălăduiau peste îndepărtate meleaguri/ decât calea de nemişcare, în care minutarele se rătăcesc/ şi oşti ascunse bat deodată-n tobe ?// aceasta nu e povestea pădurii, ci a copilului în pădure/ şi călător şi meleag mi-a fost./ dincolo de storuri,/ întunericul era sită unei zăpezi/ cum aburul ceaiului unei dupăamieze de vară târzie...// străzile dinspre piaţă se ghemuiau ori se-ntindeau alene sub puhoiul de lume/ când împroşcându-se, când alunecând sub porţi/ deodată atinşi de nobleţea străzii furişându-se blajin dincolo de somn...// şi-n zori, doamne, ce mulcomie de coline pestriţe/ cum şorţul bunei ţinându-te în poală/ şi tu, molfăind pâinea încă aburindă/ sub ploaia de umbră a frunzelor.../ ...şi-acum,/ vântul la fel de blând/ sub răcoarea boltirii oglindite-n apă/ departe de vuietul tramvaielor/ ricoşând între ziduri/ unde stai sub peretele pătat de răsfrângerile râului/ ciugulind din coliva unui necunoscut... tu,/ atât de aproape de curgere – pe cât de departe/ este acum acea de mult ninsoare./ însă tu eşti aici şi acolo. deopotrivă./ şi-n ciuda verilor mult întârziate... de-atunci... de-acum... deodată,/ această ninsoare peste râul mut"

Simona-Grazia Dima
«SCARA LUI IACOB»
– poeme –
Ed. Hestia, Timişoara, 1996

O poetă a inocenţei. Ba, mai mult, o *activistă* a inocenţei. Simona-Grazia Dima, unul din condeiele ce s-au impus în lirica română din anii din urmă, se uită – voit – la lumea cea serioasă, gravă şi aşa mai departe prin ochii copilului, demontând-o piesă cu piesă şi demonstrând cât de acidă poate fi candoarea, la o adică.

Dovadă, poemul «**Certaţi de copil**»:

"Nu mai amestecaţi aici atâtea trupuri,/ spuse copilul, jignit. Lăsaţi glasul cărţii/ să vorbească. Stingeţi focul acela înecăcios,/ opriţi maşina de iubit care hârâie, arătaţi-le/ drumul oamenilor încărcaţi de desagi, despovăraţi/ cărarea, seceraţi vântul umil, inteligenţa difuză/ durând zidiri peste cel adormit. Şi mai terminaţi/ cu schimbul acesta de saci plini şi de obiecte/ mici, obscene, de aur, adăugă, apoi se mulţumi/ să miroase o floare, în timp ce mileniile/ ardeau cu pocnet de castane coapte."

O idee bună întâlnim în «**Socrate şi reporterii**»:

"O armată îşi făcu apariţia/ lângă jeţul lui Socrate/ ocupat să-şi bea cucuta:/ Ce proiecte aveţi?/ Ce planuri, maestre?/ Ce intervenţii mai pregătiţi?/ întrebau insistent, pe când el/ îşi turna pe gât, sură, otrava".

Dr. Iancu Feldstein
«VIAŢA ÎN ECHILIBRU – MIRCEA BÂRSAN ŞI TERAPEUTICA SA»
Ed. Persona, Buc.1997

După două volume de memorialistică şi reflecţii («Momente» şi «Destăinuiri, reflexii») publicate la Tel Aviv, d-rul Iancu Feldstein (N. 1916, Galaţi), fidel dorinţei sale de a împărtăşi confraţilor mai tineri învăţămintele trase din anii mulţi de meserie (şi în România, şi în Israel, la Haifa), ne oferă prin volumul de faţă un nou prilej de a intra în culisele vieţii medicale. De data aceasta, subiectul scrierii îl constituie doctorul român Mircea Bârsan, obstetrician cu faimă, profesor la Universitatea din Iaşi şi, aşa cum se înţelege, maestrul lui Feldstein. Maestru întru toate: şi-n privinţa profesiunii, şi-n privinţa atitudinii faţă de bolnav, şi în privinţa legăturii (obligatorie, s-ar zice) între medic şi cultură.

Utilă, întâi şi întâi, medicilor de astăzi, prea obişnuiţi să cerceteze maladiile numai prin computer, şi uitând adesea să-şi mai arunce privirea şi asupra pacientului, cartea ar merita, zicem noi, să fie citită şi de şefii Histadrutului care dau, cu sânge rece, doctorilor şi infirmierelor ordin de a face grevă în spitale. Dacă s-ar gândi o clipă cam ce-ar spune Mircea Bârsan (şi nu numai el) aflând că bolnavii pot fi lăsaţi de izbelişte, în mizerie fiziologică şi-n chinuri, pe baza unui telefon primit din partea d-lui Amir Peretz,- poate că *liderii* cu pricina s-ar cutremura.

Gheorghe Kovacs-Eichner
«DEMNITATE ŞI DEMOCRAŢIE»
Eseuri; Bucureşti, 1997

Născut la Arad, România, în 1928, cetăţean astăzi al Beer-Shevei, autorul este un observator atent şi pasionat al fenomenelor social-politice din secol ca şi al istoriei poporului evreu. Eseurile sale cuprind observaţii interesante despre calea ce duce la descoperirea adevărului istoric, totalitarism, noua clasă din "socialismul real", credinţa iudaică, socialism, naţionalismul tribal, omucidere, război, acte de justiţie, etc., teme mereu, mereu la ordinea zilei.

(M. RAFAEL)

Michèle Kahn
«SHANGAI-UL EVREIESC»
– roman –
Ed. Flammarion, Paris, 1997

Multă vreme, o cortină grea a ascuns o parte importantă a istoriei evreilor – istoria comunităţii evreieşti din Shangai şi, în special, perioada 1933-1948. Cortina aceasta este, însfârşit, dată de-o parte de autoarea cărţii care – cu o admirabilă forţă romanescă – devăluie o perioadă grea a evreilor fugiţi din Austria şi Germania la începutul dominaţiei naziste, şi care ajung într-un oraş cu moravuri deosebite.

Veniţi fără nici un fel de avere, uneori cu un bagaj mizer, aceşti de două ori blestemaţi de soartă,- şi ca refugiaţi, şi ca evrei,- aceste "umbre" încearcă să-şi recapete o situaţie oarecare, un mijloc de trai şi – mai ales – o demnitate omenească.

Pe marginea fluviului Wagpoo, tulbure, eroul Walter Neuman, ziarist vienez, se trezeşte într-o cetate misterioasă, ieşită din mlaştini şi în care abundă blocurile clădite de financiari, hotelurile, băncile, toate dominate de vacarmul străzii unde cărucioarele trase de oameni contrastează cu automobile somptuoase. Apar pe rând o mulţime de personaje, descrise cu un penel realist. Feng Si, prostituata cu inimă de aur, Horst Werner, proprietarii cafenelei Wiener Kaffe – Bauer, enoriaşii Sinagogii Beith Aaron, bogătaşii disperată, căutându-şi o identitate într-un Shangai care oscilează între zeităţi diferite, opium, jocuri de noroc, O comunitate convulsionată de trepidaţiile unei existenţe nesigure.

După Pearl Harbour, japonezii ocupă Shangai-ul, îi bagă pe emigranţii evrei în ghetto-uri şi încep să-i tortureze sistematic, să-i trateze cu o cruzime demonică.

O vastă frescă, o umanitate pradă decrepitudinii şi desnădejdii, descrisă cu o forţă literară de prim rang a autoarei Michèle Kahn, care se înscrie în galeria creătorilor de adevărată literatură.

(S. Iacobson)

NEOT AVIV – CENTRU PENTRU NEAJUTORAŢI

Tel Aviv – Jaffo, str. Şivtei Israel 48-50, colţ cu str. Dr. Ehrlich
Tel.: 03-5189291-2-3. Pelefon : 050-456564 şi 052-871424

MODERN!

S-a deschis un Centru nou pentru persoane handicapate, cu autorizaţia şi sub supravegherea Ministerului Sănătăţii.

Acest Centru comportă secţii pentru: neajutoraţi (persoane care nu se pot servi singure) ● deprimaţi sufleteşte ● suferinzi de Alzheimer ● convalescenţi.

LA MULŢI ANI 1998 !

בפיקוח
משרד
הבריאות
נאות אביב
מרכז סיעודי חדיש

CONDIŢIILE DE LOCUIT:
- **Camere spaţioase cu aer condiţionat, WC şi duş alăturat**
- **Posibilităţi de telefon şi televiziune în fiecare cameră**
- **Instalaţie perfecţionată de alarmă, la nevoie**
- **Instalaţie de televiziune cu circuit închis**
- **Lobby mare la dispoziţia locatarilor şi a familiilor lor**
- **O curte cu flori, îngrijită, pentru bolnavii de Alzheimer şi neajutoraţi**

ÎNGRIJIREA MEDICALĂ şi de AJUTORARE:
- **O echipă de surori şi medici specializaţi, cu multă experienţă**
- **Institut de fizioterapie perfecţionat, corespunzător cerinţelor bolnavilor**
- **Refacere prin ocupaţie, jocuri, lucru manual şi activităţi de grup**
- **Bucătărie casher, sub supravegherea unei dieteticiene de profesie.**

CU OCAZIA DESCHIDERII, REDUCERI SUBSTANŢIALE.

PRESA

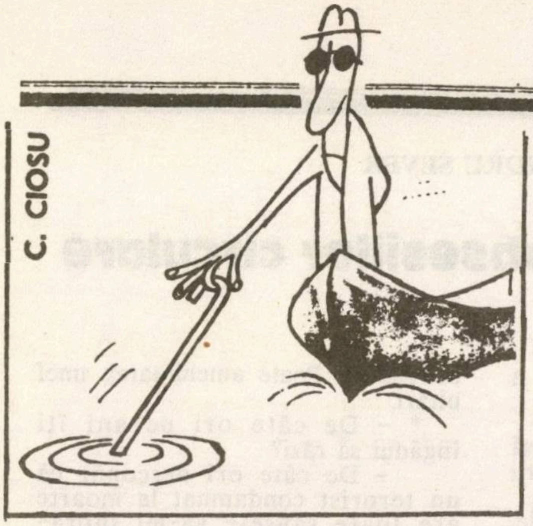

PESCUITORUL DE PERLE

Noi am spus-o de mult

"Sub patronajul preşedintelui francez Jacques Chirac şi al cancelarului german Helmut Kohl se va pune în aplicare un plan al "oraşelor germane" israeliene, palestiniene şi ale celor din Europa".

("Orient Expres", nr. 136/1997; comunicată de Nicky Rantzer, Rh. Shlomo Hamelech 21, Tel Aviv 64378; ideea că Germania de azi e atât de puternică şi-n plină expansiune încât va face ca oraşele de la noi, din teritorii şi din ţările europene să devină germane, ideea aceasta, zic, te face niţel să tresari; deşi, dacă e vorba de curăţenie, ordine şi muncă, anumite oraşe n-ar pierde nimic sub stăpânire nemţească; totuşi, se pare că - cel puţin deocamdată - nu este vorba de oraşe germane ci de oraşe gemene).

Cele şase cadavre erau cinci

CINCI CADAVRE LA CASTEL

- Repede! Chemaţi jandarmii! E pe cale să omoare pe toată lumea.

E aproape 6, trei persoane sunt deja moarte, o a patra e rănită. Iar carnagiul e departe de a fi terminat...

Jandarmii nu apucă să tragă. Joseph îi abate pe toţi trei, ucigându-i pe loc.

("Revista mea", nr. 1801/1997; comunicată de ing. Sanda Marcusohn, POB 8042, Ţfat - 13.200; care constată - împreună cu noi - că unul din cele şase cadavre n-avea nici pe dracu', făcând ca mortu-n păpuşoi).

Un oraş ministru-adjunct

"Îmi amintesc că, jucător fiind la C.C.A. (e vorba de fotbalistul român Ion Alexandrescu - n.red.), când tatăl meu a fost din nou arestat, s-a dus personal generalul Staicu (Dumnezeu să-l odihnească!) la Rm. Vâlcea, pe atunci ministru-adjunct la Interne, şi l-a scos din închisoare."

(Revista "Fotbal Plus", nr.276, Bucureşti, 1997; comunicată de ing. Iulian Marcusohn, rh. Menachem Beghin 42, Ţfat - 13.200; împreună cu D-sa, notăm că Rm. Vâlcea a deţinut funcţia de ministru-adjunct, ceea ce constituie o realizare frumoasă cu care alte oraşe vecine, ca Mizilul sau Buzăul, nu se pot lăuda.

E cu totul altceva

"După toate scandalurile grave în care d-sa (Bibi Netaniahu) este implicat, se constată că nu 20% din cei interview-aţi... îl apreciază drept un bun conducător şi consideră că el nu trebuie să-şi dea demisia ci 21% sau chiar mai mulţi se declară în favoarea sa"

("Ultima Oră", nr.818/1997; comunicat de Roxana Godeanu, POB 3845, Haifa)

Adevărul despre Focşani

"Da. La Focşani eram o comunitate de 50.000 de evrei, ceea ce reprezintă zece la sută din întreaga populaţie a oraşului"

("Tribuna Magazin", 14 noiembrie 1997; comunicată de Harry Michelstein, POB 20340, Tel Aviv; încântat, corespondentul nostru care are o simpatie deosebită pentru oraşul de pe Milcov, a descoperit că adevărul iese până la urmă la lumină şi Focşanii, cu cei 500.000 de locuitori ai săi, este - de fapt - al doilea oraş al României, întrecând la distanţă şi Iaşii, şi Clujul şi Braşovul sau Timişoara).

POŞTA

Arthur Avidan, Holon; *Marcel Engler*, Kfar Saba; *Luci Silberman*, Manchester, Anglia (observaţii bune, dar nu perle); *Iosef Rosen*, Ierusalim; *S. Brucăr*, Ghivat Nesher (când aveţi dreptate, aveţi dreptate: data de pe coperta I-a a numărului pe noiembrie era greşită: 1 octombrie. Am dat o erată în nr. trecut, oftăm şi astăzi); *Henriette Goldberger*, Natzeret Illit (faptul că "Ultima Oră" recomandă un restaurant franţuzesc unde o masă pentru două persoane te costă 400 de shekeli, nu constituie o perlă propriu-zisă; decât în sensul că - la banii ăştia - poţi să-ţi cumperi una sau două perle...); *Harry Shoshany*, Ramat Hanassi, are amabilitatea - pentru care îi mulţumim - să ne trimită următoarele versuri:

"Pescuitori de perle, dur îşi riscă viaţa,/ În loc să facă zilnic, în Tel Aviv un drum,/ Pe Zamenhoff să vină, oricând dimineaţa,/ Unde au perle gratis, la sediul «Minimum»./ Doar Mirodan e-n stare de-asemenea surprize,/ Uimind lumea-ntreagă, bătrâni, copii, maturi,/ Fără laboratoare şi fără analize,/ Să pescuiască perle, din... tipărituri !"

STYX

S-au zis fel de fel de lucruri despre manevrele de culise care au dus la alegerea d-rei Diana Hayden (24) din India, ca Miss Univers.

Adevărul este însă că, oricare ar fi fost mişculaţiile din timpul concursului, fata este o persoană bine, cu sex-appeal şi că îţi vine să-i murmuri la ureche:

- Hayden braţele mele, Diano!

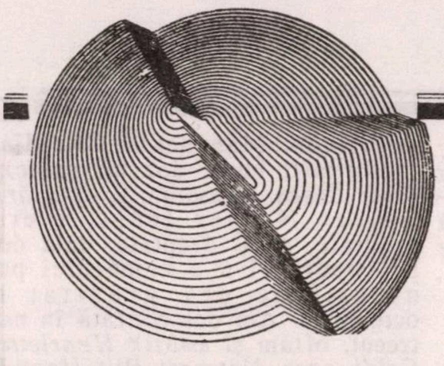

IDEI

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

* Clamată în vorbe mari, admiraţia aduce a linguşeală.

* Flacăra şi gândirea. Secreţiile cele mai pure ale materiei.

* E uşor să fii înţelept dacă pentru a fi înţelept e de-ajuns să taci.

* Tăcerea nu crează nimic; câtă valoare e în tăcere, asta o datorează cuvântului care precede sau celuia care îi urmează.

* Cel care aude fără să înţeleagă, nu are ce laude să aducă nici urechilor sale, nici spiritului său leneş.

* Un spectator inapt pentru miracole e un "spectator leneş".

* Fii cuminte, dar nu abuza !

* Ca să faci copii, la asta se pricepe orice nătărău. E, probabil, singura "facere" care se scuteşte de asistenţa inteligenţei.

* Taie-ţi unghiile, dar păstrează-ţi o ghiară.

* Unii ştiu să vorbească chiar şi când nu au nimic de spus.

* Să aştepte a îmbătrâni, pentru ca să moară liniştit, i-a fost o obligaţie necunoscută: omul fusese destul de prudent să se nască bătrân.

* Sfântul inteligenţei. Singurul sfânt de care credinciosul nu are nevoie pentru ca să creadă. De aceea, nici nu i s-a hărăzit un nume.

* "Înţelepciunea divinităţii", loc comun în toate religiile, nu e decât un har în nume colectiv. Numai grecii şi-au permis luxul să aibă şi o zeiţă a înţelepciunii.

* Ce naşte femeia în dureri, pământul îngroapă în tăcere. Nu e singurul sfârşit făgăduit durerii, dar e cel mai sigur.

* Acest du-te vino al gândirii... Dansul sublim prin excelenţă !

* Scrie versuri. E felul lui de a sluji o liturghie.

* E foarte greu, după ce ai privit în oala de noapte a unui geniu, să-i admiri imensitatea frunţii. Ba, câte unii, fascinaţi de fundul pomenitei oale, uită chiar să-şi mai ridice ochii din ea.

* "Eroismul inteligenţei" - nu e subiect pentru epopee. Ca să devină unul pentru roman, va trebui să aştepte o altă vârstă a epicului.

* Mă crezi atât de prost ca să mă înfurii de două ori pentru aceeaşi jignire ?

* Un om care are o vocaţie, asta vrea să zică un om care răspunde unei chemări.

* A ieşi din ambiguitate înseamnă a ieşi în calea Domnului.

* Nimeni nu poate să facă destul pentru altul, dacă n-a fost îndeajuns de pregătit de ceea ce trebuia să facă pentru el însuşi.

* Ori de câte ori e ameninţat în esenţa lui, romanul se regenerează în contact cu istoria. Istoria e "pământul lui de baştină".

* Nu Paradisul, Infernul e şcoala omului; Paradisul nu e decât o curte de recreaţie.

* Animalul ce-şi pierde coada. Asta nu-mi aminteşte decât de prostul ce-şi pierde capul. O fi şi în asta un avantaj: să pierzi numai ce-ţi prisoseşte.

* Pentru cine manifestă tendinţa de a cădea, prima treaptă a unei scări poate fi tot atât de primejdioasă ca oricare alta.

* Preferă infernul nopţilor de dragoste, oricărui paradis de toate zilele.

* Nu te teme de propriile tale contradicţii; ele sunt date de însăşi natura unităţii tale.

* Geaba încerci să pătrunzi abisul uman; vine un ceas când te loveşti de schelet.

* Întotdeauna am avut convingerea că a pălmui pe cineva este cea mai mare ofensă pe care ţi-o poţi aduce ţie însuţi.

* E tare greu să ierţi cuiva răul pe care i l-ai făcut; dar nu e chip să te împaci cu tine însuţi decât acceptând, ca pe o ispăşire, răul care ţi se poate face.

* Câte înfrângeri mai mult sau mai puţin ignorate contribuie la victoria finală ?

* Nu-ţi nesocoti anume însuşiri numai pentru că beneficiul lor este cu scadenţă îndepărtată.

* Încerc să înţeleg ce poate să însemne pentru un violoncel o coardă ruptă, sau un arcuş nevrednic. Poate ameninţarea unei uitări.

* - De câte ori pe ani îţi îngădui să râzi?

- De câte ori descopăr că un terorist condamnat la moarte are toate şansele să-mi supravieţuiască.

* Grijuliu, îşi face datoria, dar nu uită să-şi satisfacă viciile.

* La moartea unui mare artist, şi Muza lui poartă doliu.

* Nu ne desparte decât distanţa dintre două trotuare. Atât doar: trotuarul meu e la o distanţă de două mii de ani.

* În smoking şi în pantofi de lac, cu papion negru la gât şi cu batistă albă la buzunar, părea în sicriul bătut în argint şi căptuşit cu catifea vişinie, un magnific cadavru de lux.

minimum

EDITEAZĂ

- **Aveţi în manuscris memorii personale?**

Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?

- **Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?**

- **MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură**

MINIMUM

●

Există, în sfîrşit, o editură:
MINIMUM

ARMINIUS CASSVAN
New York

SPIRITUL AMERICAN

Când libertatea e suptă o dată cu laptele mamei

"Baseball, chewing gum, Chevrolet and apple pie", adică cele patru elemente caracteristice care îl defineau pe American: baseball, guma de mestecat, mașină Chevrolet și plăcinta de mere. Spun «îl defineau», căci astăzi e cam greu să-l restrângi la atât de puțin. Și totuși, "basically"... Chiar și expresia asta, care s-ar putea traduce mai liber prin "practic vorbind", reflectă preocuparea americanului pentru obiectivitate, nu care cumva să-ți spună ceva mai puțin decât exact. Americanul urăște "bullshit"-ul, în traducere exactă "căcatul de taur", iar în traducere liberă, "tendința de a debita aiureli". El (și ea) trăiește pașnic, în orașele care seamănă mult unul cu altul, cu o "main street" (stradă principală), un magazin universal, o farmacie, un A and P sau Dan's sau King Kullen, nume de supermarkete, o Pizza Hut, un MacDonald, o biserică și poate o sinagogă și o sală de cinematograf care, în caz de prosperitate, se multiplică până la patru sau opt săli, proiectând simultan diferite filme. Dacă localitatea conține un număr suficient de irlandezi, mai găsești și un "pub", în orice caz un "diner" deschis 24 de ore din 24, de obicei grecesc, căci în materie de specialități "diner"-urile sunt proprietate grecească, chiar dacă chelnerii sunt filipinezi sau latinos, standurile cu zarzavaturi și fructe - coreene, magazinele cu "delicatessen" - nemțești, etc.

Americanul se scoală devreme chiar dacă e pensionar, pentru că "vrea să se plimbe dimineața ca să fie liber după masa", asta fiind - evident - o glumă. În general însă, prezența unui mare număr de oportunități nu poate să-l țină târziu în pat pe Americanul întreprinzător. Fie că lucrează pentru sine-însuși - ceea ce pentru mulți este ideal - sau pentru alții, condițiile de muncă trebuie să fie echitabile. Muncitorul american este poate cel mai exigent, pentru că e bine informat și emigranții învață repede cum să beneficieze de excelentul standard de viață realmente unic din America.

Corupția nu lipsește, dar e parcă mai limitată în orășelele mici, și mai răspândită în cele mari. Sistemul judiciar, bazat pe juriul format din 12 cetățeni în procesele importante, pare, dimpotrivă, mai vulnerabil în orașele mici. Cei mai coruptibili s-ar putea să fie avocații: să fii licențiat în Drept și să reziști numeroaselor tentații de a face bani fără un efort considerabil, e greu.

Politologi români de talia lui H.R.Patapievici consideră de-a lungul unei cărți de exegeză supra-sofisticată, numită "Cerul văzut prin lentilă", sistemul american, capitalist și liberal - ambele noțiuni fiind foarte criticate de numeroși pro-socialiști - drept ideal pentru orice țară, el având în vedere România.

Spiritul american înseamnă - în primul rând - noțiunea de libertate pe care americanul o poartă în el și o duce în orice altă țară. Un film recent, "Colțul roșu", cu Richard Gere, descrie brutala înjosire a unui american acuzat în China de o crimă pe care nu a comis-o. I se dă o avocată care să-l apere mai mult simbolic: vinovăția lui, bazată pe o evidență grosolan măsluită, pare categorică. Este sfătuit să admită crima pentru că în felul acesta i se poate oferi o anumită clemență. Americanul refuză să facă ceea ce orice acuzat în înscenările staliniste ar face pentru a-și salva familia. Avocata este treptat mai puțin simbolică și - jucată de o fostă participantă la manifestația din Piața Tian-an-men - se auto-convinge de inocența acuzatului pe care îl apără, în cele din urmă, în mod eficient. Totul emană din concepția de libertate atât de tipică pentru orice american.

Așa cum prejudecățile rasiale - care există, fără discuție, și în America, dar încă neprimejdioase, moderate - par supte o dată cu laptele mamei, așa este și conceptul de libertate care-i face pe americani să nu accepte regimurile totalitare.

A apărut

DR. ERUHIM ROISMAN
„Jocul aparențelor"
povestiri... povestiri... povestiri...

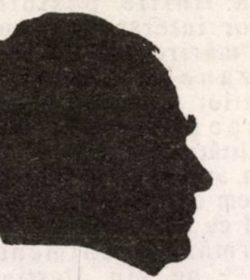

"Amestec de realism și fantastic, de raționalism și recunoaștere a misterului...".
I. E. Campus -
«Minimum»

"O carte pe care simți impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul și-ar onora în ea, postum, vocația de medic al sufletelor".
Sebastian Costin -
«Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăție de imagini care transmit o emoție poetică."
Tania Lovinescu -
«Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganță și "savoir faire".
Rodica Grindea -
în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogățește cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască»
București.

Cartea poate fi procurată trimițînd suma de 40 șkalim la: următoarea adresă:

Roisman
Emden - pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

LA MULȚI ANI 1998!

ELENA-ESTHER TACCIU

O PROGNOZĂ PENTRU 1998-1999

(Continuare din nr. trecut)

Să vedem în continuare ce prevede americanul Sydney Omarr - în noua sa carte - pentru anii ce vin. El fixează în Prefaţă liniile posibile ale relaţiilor interstatale, cum am văzut, "mărirea şi decăderea"... curtezanelor, pardon, a prestigiilor consacrate, până la Horoscopul unor anume personalităţi. Reluând, S. Ommar vede un an senin în '98, faţă de cel extrem de conflictual '99; asta, în acord cu Nostradamus. Dar noi vom urmări evenimentele - sperăm - pe viu. Destinul lui Fidel Castro se va finaliza printr-un adio amărui. Poate fi vorba de cădere politică, dacă nu şi fizică. În mod făţiş, duşmanii vor pune piedică efortului său de a supravieţui fără Rusia şi fără blocul comunist. Ironia soartei va voi ca Fidel să devină mai popular în căderea sa decât pe vremuri, în gloria zgomotoasă de dictator militar.

Astrologul american îşi încheie prognoza schiţând evoluţia vieţii sociale pe mai multe planuri. Până şi sportul, iată, are din partea lui premoniţii destul de detaliate. Noi campioni, spune el, vor fi încoronaţi în fotbal, chiar dacă meciurile vor fi însoţite de violenţe şi traume tot mai dese. Vom auzi de incidente grave, chiar mortale, la campionatele de box. Numeroşi sportivi vor fi răniţi mai ales în regiunea umerilor şi a braţelor.

În ce priveşte economia generală, pariurile vor înflori la cursele de cai, la ruletă; vor fi risipite, la jocuri de noroc, sume enorme.

Social vorbind, procentajul divorţurilor va fi imens şi numeroase căsătorii se vor încheia prin oribile violenţe.

În ce priveşte sănătatea publică globală, astrologul american prevede extinderea maladiilor sângelui. Intervenţii chirurgicale deosebit de reuşite vor fi la coloana vertebrală, după care invalizii totali vor începe să păşească. Din păcate, însă, accidentele de automobil şi aviatice vor compensa negativ succesele medicale. Totuşi, vor exista puncte luminoase în acest cadru general plin de violenţă; violenţă determinată - cum am explicat în numărul trecut - de persistenţele agresive ale lui Marte.

Căutările spirituale vor marca în continuare creşterea interesului pentru parapsihologie, filosofie, istoria religiilor, astrologie; pisicile vor urca în favoarea iubitorilor de animale, în dauna căţeilor. Oamenii vor afirma tot mai des că au stabilit comunicarea prin limbaj cu animalele; şi se pare că nu vor fi invenţii. Artele, publicaţiile vor înflori; stocurile de ţigări se vor volatiliza. Ziariştii liberali vor fi întâmpinaţi cu urale de către un public masiv. '98 nu va fi - ce-i drept - anul comentatorilor conservatori, dar vremea lor va veni după aceea.

De Bibi
va depinde
pacea lumii

Această Prefaţă este urmată de o anexă interesantă cu "Celebrity Predictions", purtând subtitlul de "De la John F. Kennedy Jr., la Benjamin Netanyahu", pentru 1998. Tânărul ziarist de scandal, fiul lui John F. Kennedy, e Săgetător cu Neptun, şi Ommar îl vede perfecţionist, autocritic, dornic de a aborda jurisdicţia internaţională. El are titlul frisonant de "cel mai sexy bărbat în viaţă", şi-l justifică, după mine. Practică toate sporturile, ca Săgetător tipic. Horoscopul îi prezice drumul către dimensiunea istorică. Doar că trebuie să se ferească de foc şi accidente în '98. Şi acum, Horoscopul sumar al lui Beniamin Nataniahu (nume scris de mine pe româneşte). Faptul că astrologul american îl include în cartea sa de mare succes, ne spune ceva. În cele ce urmează, voi traduce textual rândurile lui S. Ommar. "Deci Nataniahu este Balanţă, la ora asta cel mai puternic om politic din Orientul Mijlociu. Are o dominanţă jupiteriană. Marte, Ascendentul său, contribuie la o contradicţie interioară între spiritul de luptător şi dorinţa de armonizare. Primul Ministru israelian e numit «hard-liner» (un dur). A avut trei căsnicii şi doi copii, un fiu şi o fiică (aici corectăm, are acum doi fii - n.n.). Liderii arabi îl acuză că una zice şi alta face. De acest născut sub Balanţă va depinde, în cele din urmă, pacea lumii."

Horoscoapele din cartea lui Sydney Omarr ne dau de gândit...

◆

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
În Editura Du Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

◆

Cartea poate fi procurata trimiţînd contravaloarea a 50 de shekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

LA MULŢI ANI 1998 !

ŢICU GOLDSTEIN
Bucureşti

Le găseşti
chiar şi în partidele...
respectabile

Florile răului...

Nu, nu va fi vorba despre mucegaiurile argheziene şi nici de poemele lui Baudelaire!... Din grotele istoriei ies din nou fantome care să ne amintească faptul că trecutul nu numai că nu a murit de tot, ci că este gata, chiar în aceleaşi straie, să-şi facă reapariţia. O economie a minţii neprelucrată critic e pregătită să preia o moştenire care deşi s-a dovedit păguboasă, speră să revină pe scena vieţii româneşti. Nimic nu i-a stat şi nu îi stă în cale. Nici Carol al II-lea care a decapitat-o, nici Antonescu, care aproape a asasinat-o, nici Ceauşescu care a deghizat-o în purpură. Ea vrea să fie o permanenţă a neamului, o găselniţă românească ("S-avem şi noi faliţii noştri!"). Ea refuză comparaţia cu nazismul, cu fascismul: ea e "originală", condiţia ei elementară e totuşi aceeaşi cu a congenerilor ei: criza economică şi slăbiciunile democraţiei. Atunci şi acolo îşi face ea cuibul pe unde poate: în Mişcarea, la Vatra Românească, în AFDPR (organizaţia foştilor deţinuţi politici), dar chiar şi în partide mai mult sau mai puţin respectabile... Mişcarea aceasta are două ţeluri principale: să se reorganizeze (cuiburi... cuiburi...) şi să-şi rescrie istoria. Ca în faimosul roman al lui Orwell, "1984", Ministerul Adevărului se străduieşte să semene confuzie în minţile încă neprihănite sau în cele dispuse să se înşele a doua oară. Se naşte un nou "folclor" legionar. Cine l-a ucis pe N. Iorga? Nu legionarii. Ci agenţii sovietici infiltraţi în acest scop în mişcare la ordinul lui Stalin! Sursa: un român deportat în Siberia, care a aflat de la un general rus căzut în dizgraţie (Ion Coja, *Legionarii noştri,* p. 56; cartea este de altfel plină de astfel de mărturii "de la gură la gură"...). Acum mişcarea intră tot mai mult în mit şi legendă. La televiziune un istoric cu pretenţii povesteşte despre apariţia carismatică a lui Codreanu pe un cal alb, făcându-i pe bătrânii satului să amuţească de admiraţie şi pe tineri să-l urmeze fără crâcnire... Un chioşc din centrul capitalei, doldora de cărţi noi, etalează în geam două cărţi format mare, alăturate prin hazard, inocenţă sau perversiune: "Învăţaţi limba ebraică" şi "Marea conspiraţie evreiască" a unui oarecare Traian Romanescu (evreii distrug tot ce le iese în cale şi domină lumea prin masonerie!). În afară de multă maculatură apar şi cărţi ale unor intelectuali cu pretenţii. Istoricul ieşean Gh. Buzatu publică "Radiografia dreptei româneşti, 1927-1941". Pogromul de la Abator nu a existat, fiind deci o scorneală antonesciană menită a-i compromite pe legionari. Şi dacă asta nu-i adevărat, de ce ar fi restul adevărat? Aici e întărit şi de ultima apariţie, cartea lui Ion Coja (vicepreşedinte al Vetrei Româneşti), "Legionarii noştri", în care se susţine că legionarii n-au nimic de-a face cu violenţa antisemită. Mai mult. Ce dovadă mai clară a nevinovăţiei legionare decât faptul că nu au fost judecaţi ca criminali de război la Nürnberg şi au fost chiar primiţi cu braţele deschise în Occident? Z. Ornea e criticat că nu a stat de vorbă cu bătrâni legionari, să audă şi părerea lor. "Dl. Z. Ornea este contemporan cu un număr apreciabil de legionari. Legionari, nu foşti legionari! Este clar pentru cine citeşte «Anii treizeci», că autorul nu s-a ostenit să-i cunoască decât din presa acelor ani..." Când oameni serioşi şi normali declară în presă, după '89, că **legionarii nu au omorât nici un evreu** (s.n.), de asemenea afirmaţii nu ai voie să nu ţii seama când vorbeşti despre "antisemitismul funciar al legionarilor" (p. 92). Dl. Coja formulează de asemeni "ipoteza" (p. 69) că "violenţele antisemite petrecute în România anilor '40 au un caracter întâmplător, nu sunt caracteristice comportamentului românesc şi nu se poate spune că ele sunt subscrise unei politici de stat"!... Cât despre antisemitismul lui Antonescu, se ştie că acesta "i-a fost impus". Şi tot astfel, mergând cu curajul proaspătului inocent înainte sprijină aserţiunea lui Gh. Buzatu că "în anii 1938-1964 Holocaustul în România a fost nu doar antievreiesc ci antiromânesc! Mai mult: "Pentru cine cercetează antisemitismul legionar este obligatorie raportarea fenomenului legionar la mişcarea sionistă". Potrivit unor vorbe auzite de la Petre Ţuţea (iar folclor), "legionarii ar fi fost dispuşi chiar să-i ajute material şi militar pe evreii din România pentru a-şi redobândi patria". Până una-alta, cine striga pe toate drumurile "Jidanii la Palestina!"? Ajutor, nu glumă! Doar nerăbdarea i-a făcut să scape "altfel" de câteva sute de mii de evrei!... Punem toate astea cap la cap şi mai adăugăm una: un profesor, cititor al revistei "22", scria recent negru pe alb la rubrica "Curier": "Pentru noi răul cel mai mare nu a fost fascismul". Gura păcătosului!...

Că acum, în România, răul cel mai mare pentru societatea românească nu e mişcarea legionară, ci mai degrabă demagogia populisto-antisemită, e adevărat ! Dar în perspectivă ?

Luând cuvântul ca invitat de onoare la recentul Congres al Partidului România Mare de la Bucureşti, d. Jean-Marie Le Pen, liderul "Frontului Naţional" din Franţa (partid, cum se ştie, xenofob, de extremă dreaptă), a propus d-lui C.V.Tudor, preşedintele PRM înfiinţarea unei... "internaţionale a naţionaliştilor" din Europa.

Le Pen a şi lansat, cu ocazia asta, numele noii alianţe: ERONAT (de la Europe şi national).

Mi se pare o denumire cât se poate de potrivită. Dacă n-o găsea Le Pen, aş fi propus-o eu.

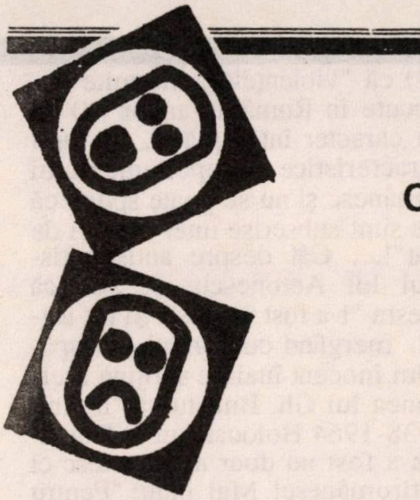

ANDREI STRIHAN

O STEA CU NUME "GEFILTE FIŞ" la Habima

În repertoriul teatrelor de proză se remarcă, de o bună bucată de vreme, prezenţa tot mai insistentă a spectacolului muzical, de divertisment. Contrapondere la dramele şi tragediile în care tristeţea şi de multe ori violenţa sunt predominante. În acelaşi timp, această prezenţă exprimă nevoia crescândă a publicului de a ieşi din cotidian, prea plin de nenorociri individuale şi colective.

Această tendinţă programatică am întâlnit-o în spectacolele teatrelor **Idiş Şpil, Beit Zwi, Studioul Universităţii Tel Aviv, Hacameri** şi, nu de mult, chiar la Teatrul Naţional **Habima**.

În sala foarte mică de la subsol, amenajată ca un cabaret, cu mesuţe rotunde, au luat loc cei 60 de spectatori, aflaţi - în majoritate - la vârsta de aur. Pe mica estradă, trei instrumentişti (orgă, chitară şi baterie) precum şi vedeta serii muzicale **Gefilte fiş**, tânăra actriţă Orna Rotberg.

Cokteilul de cântece, vechi şi noi, evreieşti, israeliene, franţuzeşti şi americane, traduse în ebraică de Oded Gadir şi executate de Orna Rotberg în "mame luşen" lituanian - idişul cărturarilor - au fost intersectate de scurte comentarii în ebraică, punctate cu vervă şi aplomb de carismatica actriţă şi prefaţată cu următoarele vorbe adresate asistenţei: "*Mă întrebaţi de ce în idiş? Fiindcă idişul mi-o aminteşte pe mama mea care, în fiecare dimineaţă îmi repeta că eu sunt pentru ea unicul lucru sfânt. Şi dacă vorbim de mama, numai în idiş îi pot aduce Şalom ve bitahon*".

Această actriţă, neînzestrată cu un fizic ieşit din comun, dar dotată în schimb cu o extraordinară putere carismatică, captează publicul de la primele note emise. Prin mobilitatea deosebită a feţei, prin intermediul privirii-oglindă perfectă a dinamismului stărilor sufleteşti, ea transmite cu o vrajă indescriptibilă întreaga-i energie emoţionala. Orna dispune de un larg registru vocal - de la contralto la acut - de o voce caldă, rar întâlnită. Nemai vorbind de jocul ei de scenă simplu, fără farafastâcuri, de frazarea clară şi nuanţată, de impecabila eleganţă a dansului, pe scurt, de momentele de destindere, dar şi de satisfacţie estetică pe care le dăruieşte publicului, în cele 75 de minute cât durează spectacolul.

Orna Rotberg

Câteva date despre această nouă stea: Orna Rotberg s-a născut la Holon. A absolvit cu brio Şcoala de teatru Beit Zwi; a continuat să studieze la Şcoala de muzică şi Dramă «Gilhul» din Londra, apoi, revenind în ţară, a jucat în numeroase roluri, la teatrele: Han, Habima, Hacameri (Cabaret - Haiei Rimona) şi Lessin, în filmul «Fetele». E laureată (premiul I) a Festivalului de spectacole pentru copii.

În loc de încheiere, o recomandare: grăbiţi-vă s-o vedeţi şi s-o auziţi, la Habima, pe Orna Rotberg, în deliciosul «Gefilte fiş».

●

Toţi turiştii care se întorc de la Kiev spun că, după desprinderea ţării de ex-URSS şi trecerea la capitalism, situaţia Ucrainei este mai rea ca nici o dată. Rata natalităţii a scăzut cu 29%, iar cea a mortalităţii a crescut cu 23,4%. Şomajul, alcoolismul, efectele catastrofei de la Cernobil, subalimentaţia au făcut ca media de vârstă a bărbaţilor să coboare la 61,7 ani. În loc să progreseze, Ucraina a dat îndărăt cu sute de ani.

Kiewul Mediu.

RESTAURANTUL
HAIM
cu renumitul său grătar şi specialităţi culinare româneşti felicită onorata clientelă cu ocazia Anului Nou 1998 urîndu-i:
"LA MULŢI ANI"!

TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
TEL.5244963

FILM

JOCUL

Film american
Regia:David Fincher
Scenariul: John Brancato
și Michael Ferris
Cu: Michael Douglas, Sean Penn, Deborah Kara Unger ș.a.

Un scenariu inteligent. Un film - asemenea.

Un tânăr multi-milionar (Michael Douglas) care trăiește singur cuc într-o vilă somptuoasă din San-Francisco, este bântuit (ca tot omul) de fel de fel de complexe dobândite în copilărie și iubește afacerile riscante, unde poți să pierzi toți dolarii într-o noapte,- tipul acesta, zic, primește de ziua lui un cadou din partea fratelui său mai mic (Sean Penn). Fratele cu pricina e un băiat bizar (am zice smucit). Iar cadoul despre care vorbim este, la rându-i, bizar: un bilet care-ți dă dreptul să participi la un «joc» (de-aici titlul filmului: The Game). Un joc deasemeni bizar. Un joc cum n-a mai existat până acuma.

Despre ce e vorba ? Înarmat cu acest bilet (destul de scump), cetățeanul se prezintă la societatea "Servicii distractive pe măsura clientului". Funcționarul (un individ bizar și el) la care te duci, îți controlează biletul, spune O.K. și te informează că **jocul** va începe fără întârziere.

În zilele ce urmează, eroului nostru i se întâmplă fel de fel de lucruri. Neașteptate. Și nu vesele: să nu vă așteptați la surprize de genul fata - goală - care - iese - dintr-un - tort - trimis - de - amici. El este urmărit de un șofer de taxi cu priviri ucigașe, se trezește cu cineva misterios care s-a așezat la masa lui de la restaurant, își dă seama că până și cei de la CNN - care transmit buletinul de știri economic - au ceva cu el... Și-așa mai departe. Și așa foarte departe. În orice caz, domnul Michael Douglas este servit. Frate-su l-a băgat în niște încurcături de zile mari.

Criticii de film din Statele Unite și din Europa se ceartă între ei pe tema: care e, de fapt, înțelesul filmului ? Fiindcă - trebuie să o spunem - totul este echivoc, ambiguu, imprecis, și nicăieri autorii peliculei nu ne dezvăluie ce anume au intenționat ei cu adevărat.

După părerea noastră, **Jocul** acesta are vreo două semnificații.

1.- Satirizarea - ușoară, fină - a americanului de astăzi, liber și bogat, care negăsindu-și mulțumirea în ceea ce-ți oferă viața (dragoste, lectură, călătorii, sport etc.), caută, caută frenetic ceva ieșit din comun. Care să-i biciuie nervii, să-i pună-n mișcare creierul, să-i ofere o cantitate suficientă de șocuri și emoții tari.

2.- Satirizarea - tot ușoară, tot fină - a dorinței omului de astăzi de a trăi ca-n filme. Ca în filmele de «acțiune» pe care el le devorează în întunericul sălii, ronțăind semințe. Ca în filmele care-i dau cheful să evadeze din monotonia, cenușiul sau plictisul cotidian, pentru a cuceri, măcar o dată, o blondă ca Sharon Stone, a cumpăra ca Robert Redford, în smoking, o Demi Moore pe-o noapte, contra un milion de dolari, sau a lichida, ca Clint Eastwood, fără nici un surâs, paișpe bandiți într-un minut.

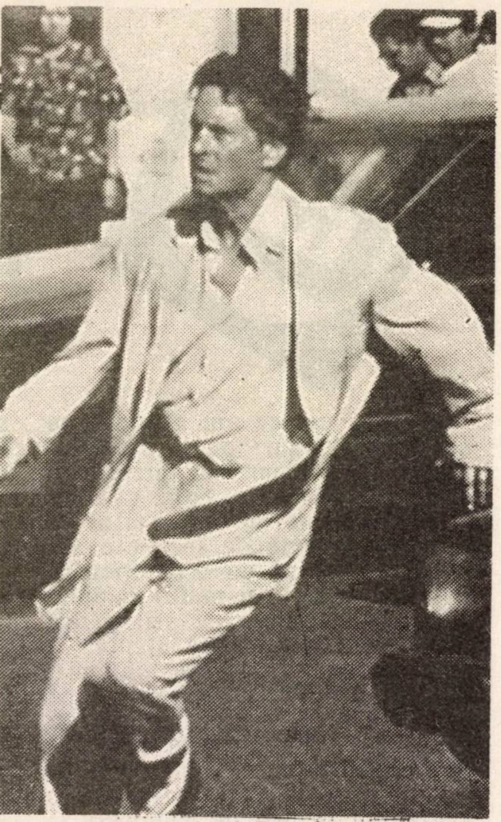

Michael Douglas:
Senzații tari ai vrut ?
Satură-te de senzații tari

NEVE OREN
CASĂ PENTRU PĂRINȚI
RAANANA, STRADA ȘABAZI NR. 19
SUB CONDUCEREA ȘI SUPRAVEGHEREA UNUI MEDIC
ȘI A UNEI SURORI MEDICALE CALIFICATE
•
PRIMEȘTE INDEPENDENȚI ȘI SLEIȚI DE PUTERI
•
DEASEMENI PENTRU CONVALESCENȚĂ,
CHIAR PERIOADE SCURTE
= FIZIOTERAPIE =
= ACTIVITĂȚI SOCIALE =
= CAȘER =
TELEFON : O9 - 7749812
LA MULȚI ANI 1998 !

CLAUDIA ROSENSTREICH

ÎNTOARCEREA LUI ABE NATHAN

Pentru cei ce-am aterizat pe aceste meleaguri pe la sfârşitul anilor '70 şi chiar mai târziu, una din mângâierile (oh, cât de puţine!) ce ne-au mai ajutat să îndurăm greutăţile inerente ale începutului, în condiţii (pentru unii sau chiar mai mulţi) complet diferite de ceea ce ştiam din viaţa noastră de până atunci,- a fost un post de radio, denumit "Vocea Păcii" ("The Voice of Peace") şi care-şi transmitea programele non-stop de muzică - să-i zicem "clasic-uşoară" - de pe un vaporaş alb, ancorat la o zvârlitură de băţ de Tel Aviv şi vizibil de pe toate plajele sale. Melodiile cunoscute şi îndrăgite de noi încă de pe vremea când erau şlagăre post-belice, interpretate de Edith Piaf, Aznavour, Brel, Brassens, ş.a., ş.a.,- melodii ce ne ţineau de urât şi ne mai scădeau din teama zilei de mâine, în lungile nopţi de insomnie şi frământări...

Cine era patronul acestei graţioase siluete albe ce se legăna, zi şi noapte, aidoma pescăruşilor, pe valurile când liniştite, când învolburate ale Mediteranei de sub ochii noştri ?

Numele lui, cunoscut mult mai departe decât doar aici la noi, datorită nenumăratelor sale acte de simplă bunătate faţă de săracii şi oropsiţii de prin lumea-ntreagă, îndeobşte copii, numele acestui incorigibil convins de necesitatea păcii oriunde pe-acest pământ era - şi este - ABE NATHAN, originar din India şi, ca şi Zubin Mehta, marele dirijor brahman, iremediabil îndrăgostit de Israel. Cu diferenţa că Abe Nathan e şi evreu. (Ssst ! să nu mă audă rabinul Solomon din Petah Tikva care zice că cei imigraţi din India nu sunt evrei !).

La una din emisiunile lui Meni Peer - "Etzel Meni" - am avut şi bucuria, dar şi trista surpriză să-l revedem pe Abe Nathan: bucuria, deoarece ştiam că, dezamăgit de toate mizeriile cu care fusese răsplătit pentru cele mai bune intenţii ale sale, părăsise definitiv Israelul. Într-adevăr, în anii '80 se votase o lege care interzicea oricui orice fel de contact cu O.E.P.-UL în vederea unor convorbiri preliminare pentru tratative de pace. Cine încălca această lege, era pasibil de pedeapsă cu închisoarea. Abe Nathan, cunoscut fiind ca un om al păcii şi invocând dubla sa cetăţenie (şi americană, dacă nu mă-nşel), a nesocotit aceste interziceri şi s-a dus, ziua-n amiaza mare, să se întâlnească cu Arafat. De trei ori. Şi de trei ori a fost judecat, condamnat şi pus să ispăşească pedeapsa. Nu s-a dat în lături, dar - scârbit de dialogul de surzi - după ultima eliberare a plecat. Definitiv, se zicea.

Acum câteva luni însă, a suferit un atac de congestie cerebrală în America, drept care s-a întors *acasă*, pentru a fi tratat şi îngrijit. De aci, trista surpriză de a-l revedea într-un fotoliu cu rotile, cu mâna şi piciorul stâng total nemişcate şi insensibile.

Meni Peer l-a adus în emisiunea sa, de la spitalul geriatric Shmuel Harofe şi, tot chestionându-l, dialogul dintre ei s-a înfiripat cam aşa:

Meni Peer: *A.B., care a fost prima ta senzaţie conştientă după accidentul cerebral ?*

Abe Nathan: Mai eram culcat pe spate pe scările pe care căzusem şi am văzut deodată, aievea, o poartă mare deschizându-se şi cineva pe care nu l-am putut distinge, mi-a zis: "Poftim. intră !"

Meni Peer: *Şi ce i-ai răspuns?*

Abe Nathan: Am zis...ţ-ţ-ţ... încă nu, mai am ceva de făcut aicea, jos !

Meni Peer: *Câţia ani ai, A.B. ?*

Abe Nathan: 70. Şi pentru că un mare Guru din India mi-a spus de mult, exact, cât am de trăit - până la 79 de ani - nu mă grăbesc să accept alte invitaţii !

Meni Peer: *Bun, şi cum stai cu recuperarea după boală ? Mişcă ceva ? Mâna, piciorul ? Ce spun medicii ?*

Abe: Abeceul generozităţii

La care Abe Nathan, cu inegalabilul său humor şi zâmbind, jumătate hâtru - jumătate trist, răspunse: "Uite, Meni, eu cred că doctorii care mă îngrijesc s-au întors cu toţii la credinţă pentru că, de câte ori îi întreb cât timp trebuie să-mi mai petrec în acest fotoliu (ştii doar, eu mai am o mulţime de treburi de terminat !), ridică ochii şi degetul gros la cer şi-mi răspund: "Totul depinde de El...!"

Conversaţia s-a mai desfăşurat câteva minute pe marginea acţiunilor întreprinse de Abe Nathan, în special în favoarea copiilor desmoşteniţi de soartă (citez: *"dacă ar fi să aleg între copilul meu, ce-mi stă alături de scaun şi-şi aşteaptă bucata de cozonac, şi un copil înfometat care se uită la mine cu ochii minţii, mari deschişi, şi-mi transmite de la capătul pământului că-i e foame,- eu las copilul meu să aştepte, sar în primul avion şi mă duc să-i duc acelui copil necunoscut o pâine cât roata carului...")*, după care Meni i-a făcut o veritabilă şi imensă surpriză, aducându-i-o în studio pe una din nepoate, în vârstă de 16 ani, plecată din Israel la vârsta de 6 luni cu părinţii, şi care s-a hotărât să se întoarcă definitiv aici, lângă bunicul ei: bucuria acestui om bun şi drept, care se străduieşte din răsputeri (şi reuşeşte!) să-şi recapete vorbirea fluentă,- această legendă vie care a făcut atâta bine, dar care a înscris pe viitoarea lui piatră de mormânt doar un cuvânt: "Nissiti !" ("Am încercat !"), ei bine, bucuria lui a fost şi a noastră.

MUZICĂ

1998

1998, an în care Israelul împlineşte o jumătate de veac, predispune, invită chiar la o recapitulare a perioadei de început, cu opriri fireşti la primele date legate de renaşterea, aidoma pasărei Phönix, din cenuşa Patriei, a patriei celor risipiţi, persecutaţi, părăsiţi şi nimiciţi. Ursitoarele prezente la (re)naştere (ne-)au hărăzit atunci, în 1948, un drum dificil presărat cu duşmănie, cu jertfe fără de sfârşit, dar ocrotitoare de Ţară: o ţară plină de contradicţii dar o ţară fermecătoare, ţara noastră a tuturor.

Anul jubiliar, marcat prin diferite manifestări culturale, artistice, literare sau - de ce nu - sportive, a inclus şi un Memento dureros inserat pe filele jurnalului muzical întreţinut cu generozitate de către Filarmonica israeliană: "Supravieţuitorul din Varşovia" de Schönberg. Programul Instituţiei de mare prestigiu nu-şi răsfaţă auditoriul cu prea multe momente specifice locului, nu face apel la compozitorii autohtoni decât rar, mult prea rar; lucrarea lui Schönberg însă, prezentă în anul 50 al ţării, în cadrul stagiunii de concerte a Filarmonicii, a însemnat o reculegere sonoră în amintirea victimelor căzute în răzvrătirea Ghetto-ului din Varşovia.

Interpretarea lucrării "Supravieţuitorul din Varşovia", concepută pentru cor, orchestră şi narator, i s-a încredinţat lui Kurt Mazur, azi unul din cei mai celebri dirijori din lume, iar renumitului actor Klaus Maria Brandauer, textul declamat. În compania corului din Slovacia şi a Orchestrei Filarmonice Israeliene, cei doi oaspeţi - originari din fosta Germanie de Est - au dăruit o ofrandă memoriei victimelor şi martiriului lor.

SOFIA GELMAN

DEVOTATEI NOASTRE CLIENTELE
LA MULŢI ANI!
COFETĂRIA
PITARU

ÇU TOATĂ PLĂCEREA, VĂ STĂM LA DISPOZIŢIE SI ÎN 1998 CU PRODUSE PROASPETE, DE FOARTE BUNĂ CALITATE ŞI ÎN SORTIMENT BOGAT CARE SATISFACE TOATE GUSTURILE.

HOLON - STR. ŞENKAR 47
TELEFON 5041664

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCA

LA MULŢI ANI 1998 !

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center).
Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech
2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit.
Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

CASETE AUDIO:
Muzică populară
şi uşoară, poveşti pentru copii

MARCHIZUL DE SADE: POVESTEA JULIETTEI

Prezentare şi traducere de EMIL WITTNER

Marchizul de Sade (1740-1814) un precursor al suprarealismului

După cum ne amintim, dr. Emil Wittner a publicat nu de mult în «Minimum» un poem obscen al marelui François Villon; tălmăcirea a şocat, iar unii cititori (precum d. S. Sfarti din California, S.U.A.) şi-au exprimat dezacordul cu iniţiativa medicului-publicist din Petah Tikva.

Dar dr. Wittner continuă netulburat să scoată la lumină scrieri *inadmisibile*.

Aşa cum este textul de faţă din Marchizul de Sade.

Marchizul de Sade: un autor care, coborând în iadul firii şi spiritualităţii omeneşti, ne ajută să înţelegem de unde izvorăşte şi cum se manifestă «sadismul» tiranilor de tot felul, de ieri şi de azi.

Inclusiv sadismul unor indivizi însetaţi de putere, precum d. Peretz de la Histadrut şi ai săi, care juisaseră fericiţi în ceasurile grevei generale, văzând cum reuşesc ei să umilească şi să calce-n picioare o naţie întreagă.

Sade = sadism. Termenele de ***despotism*** *şi* ***tiranie,*** *folosite până către sfârşitul secolului XIX, aveau să fie îmbinate în secolul nostru, o dată cu dezvoltarea psihiatriei, cu noţiunea de sadism. Iată însă că unul din criticii cei mai avizaţi ai operei lui Sade, Maurice Heine, a protestat cu aceste cuvinte în monografia închinată marelui scriitor: "Se pare că acest cuvânt (sadism) a fost făurit în sens contrar, în sprijinul falsei teorii a unui Sade «sadic» pentru a escamota faptul istoric al unui Sade «filozof», căruia îi revine onoarea de a fi studiat cel dintâi, în mod obiectiv, metodic şi complet, una din marile forţe morale ale omului".*

Cine şi ce a fost în realitate acel Donatien Alphonse François, marchiz (apoi conte) de Sade, exclus mai bine de un veac din istoria literară pentru a fi cantonat în istoriile anecdotice şi psihiatrice? Aceasta până la "reabilitarea" lui datorită suprarealiştilor francezi şi în special lui André Breton, el însuşi medic psihiatru. Denumit prin antifrază "divinul marchiz", Sade provenea dintr-o veche familie aristocratică provensală, care revendica un oarecare grad de rudenie cu Laura, iubita cântată de poetul italian Petrarca. De la vârsta de patru ani, adică din 1744 şi până în 1750, micul Donatien intră sub tutela unchiului său patern, abatele de Sade d'Ebreuil, el însuşi un spirit libertin, care avea să influenţeze negativ educaţia nepotului său. Între 1755-1763, deci de la 15 ani, tânărul de Sade intră la şcoala de ofiţeri de cavalerie uşoară, unde certificatele sale de nobleţe îl ajută să avanseze rând pe rând sublocotenent, ofiţer port-drapel, căpitan, fiind până la urmă reformat, ceea ce-i permite, în 1763, să se căsătorească cu Renée-Pélagie Cordier de Launay de Montreuil, dintr-o mică familie nobiliară dar având o dotă mare, de la care va avea doi băieţi şi o fată. Câteva luni după căsătorie, marchizul de Sade începe lunga sa viaţă de desfrâu, marcată prin sejururi în închisoare întrerupte de scurte perioade de libertate. I se impută legături amoroase cu diverse actriţe, ademenirea unei tinere cerşetoare, Rose Keller, într-o căsuţă la Arcueuil, unde este flagelată în mod sălbatic. Devine obiectul unui răsunător proces, urmat de închisoare, de unde evadează; se vorbeşte de scene de sodomie şi flagelaţie reciprocă între Sade şi valetul său Latour, în care sunt antrenate şi două fete, dintre care una se crede otrăvită de bomboanele cu cantaridă (o substanţă afrodiziacă) ale marchizului. Urmează un nou şir de condamnări la moarte, de graţieri, ca în final, în 1785, Sade să fie încarcerat la Bastilia. Aici găseşte posibilitatea să scrie pe rulouri de hârtie de câteva zeci de metri lungime primele sale lucrări: "Cele 120 de zile ale Sodomei", "Nefericirile virtuţii" şi povestirea "Eugénie de Franval". Eliberat în timpul Revoluţiei din 1789, prezintă în 1790 la Comedia Franceză prima sa piesă, "Soţul credul"; se încurcă cu o tânără actriţă, Marie-Constance Renelle, care-i va rămâne credincioasă până la moarte; mai prezintă pe diferite scene alte cinci piese, printre care "Justine", "Contele Oxtiern sau efectele libertinajului" etc. După încă un şir de recluziuni în închisori şi aziluri de nebuni este eliberat în 1795, când încredinţează tiparului celebra sa lucrare "Filozofia în budoar", urmată curând de "Istoria Juliettei", "Istoria Emiliei", "Rătăcirile libertinajului" şi altele, constituite în câteva zeci de volume.

Operă a unui grafoman, fără îndoială, dar a unui grafoman de geniu, care avea să-şi sfârşească zilele în 1814 la azilul de nebuni de la Charenton, "Istoria Juliettei", din care am tălmăcit capitolul de mai jos, este caracterizată printr-o alternanţă de violente scene libertine, de-a dreptul "sadice", dar de un uluitor suprarealism (cu un veac şi mai bine înainte de naşterea curentului!), şi prin dialogurile sale filozofice. Scriere protestatară împotriva conformismului şi moralei din epoca sa, "Istoria Juliettei" este captivantă şi prin eleganţa şi modernitatea stilului, care fac din marchizul de Sade – îl citez pe André Breton – "primul mare scriitor modernist al veacului trecut, înaintea lui Isidore Ducasse, contele de Lautréamont, autorul "Cântecelor lui Maldoror".

ISTORIA JULIETTEI

– Sunt moscovit, născut într–un orăşel de pe malurile Volgăi. Numele meu este Minski. Tatăl meu, la moarte, mi-a lăsat bogăţii imense, iar natura a proporţionat facultăţile mele fizice şi gusturile mele cu favorurile soartei. Cum nu mă simţeam făcut să vegetez în fundul unei provincii obscure ca aceea în care văzusem lumina zilei, am început să călătoresc. Întregul univers nu mai apărea suficient de vast pentru întinderea dorinţelor mele, ba mi se părea chiar prea mărginit; nu din vina lui, fireşte. Născut libertin, necredincios, desfrânat şi feroce, nu am străbătut lumea decât pentru a-i cunoaşte viciile, iar eu nu mi le-am însuşit decât pentru a le face să fie şi mai rafinate. Am început cu China, Mongolia şi Tartaria; am străbătut toată Asia; apucând-o în sus către Kamciatka, am intrat în America prin faimoasa strâmtoare Bering. Am parcurs această vastă parte a lumii, mai întâi la popoarele civilizate, apoi la cele sălbatice, fără să copiez vreodată altceva decât crimele unora, viciile şi atrocităţile celorlalte. M-am întors în fine în Europa voastră cu năravuri atât de periculoase încât am fost condamnat să fiu ars pe rug în Spania, sfârtecat pe butuc în Franţa, spânzurat în Anglia şi biciuit în Italia; bogăţiile mele m-au ocrotit însă de toate.

Am trecut apoi în Africa; ei bine, acolo mi-am putut da seama mai bine că tot ceea ce dumneavoastră numiţi nebuneşte depravare, nu-i altceva decât starea naturală a oamenilor, de cele mai multe ori consecinţa locului unde i-a zvârlit natura. Aceşti bravi copii ai soarelui îşi bătură joc de mine când vrui să-i dojenesc pentru barbaria de care dădeau dovadă faţă de femeile lor. Da' mă rog, ce-i altceva o femeie, îmi replicau dânşii, dacă nu un animal domestic pe care natura ni-l hărăzeşte să ne satisfacă în acelaşi timp nevoile şi plăcerile noastre? Ce drepturi au ca să merite de la noi mai mult decât găinaţul din ogrăzi? Singura deosebire pe care noi o vedem, îmi spuneau aceşti oameni cu bun simţ, este că în timp ce animalele noastre de casă merită oarecare înţelegere pentru blândeţea şi supuşenia lor, femeile, în schimb, merită doar asprime şi sălbăticie, din cauză că sunt făcute doar pentru înşelăciune, răutăţi, trădări şi perfidii. Şi dacă le futem, ce mare scofală-i? În fond, la ce altceva mai e bună o femeie pe care ai futut-o, decât să te serveşti de ea ca de-un bou, de-un măgar, sau s-o ucizi şi să te hrăneşti mâncând din ea?

Ce să vă mai spun, în acele locuri am putut observa mai adânc omul vicios din fire, feroce din rafinament; ori caracterul acesta îmi plăcu la nebunie, îl găseam mai aproape de natură şi îl preferam grosolăniei simpliste a americanului, înşelătoriilor europeneşti şi cinicei slugărnicii a asiaticului. După ce-am avut prilejul să ucid oameni, vânându-i împreună cu cei dintâi, după ce-am băut pe rupte şi am învăţat cum să mint ca secunzii, după ce-am futut pe deşălate cu cei din urmă, am mâncat şi oameni, tot cu aceştia. Şi nu ştiu cum se face, dar am păstrat în mine toate gusturile acestea: toate resturile de stârvuri ce le vedeţi aici nu sunt decât rămăşiţele creaturilor pe care le-am devorat; nu mă hrănesc decât cu carne omenească; nădăjduiesc că veţi fi mulţumiţi de regalul pe care doresc să vi-l pregătesc, întrucât am dat ordin să fie tăiat pentru supeul nostru un băieţandru de cincisprezece ani pe care l-am futut chiar ieri, şi care gândesc că va fi pentru dumneavoastră un adevărat deliciu.

După zece ani de voiajuri, m-am întors să fac un tur şi în patrie; mama şi sora mea erau încă în viaţă. Eu eram moştenitorul natural al amândorura; nemaivoind să-mi calce tălpile în Moscova, am considerat ca esenţial să unesc la un loc cele două moşteniri: le-am violat şi le-am masacrat în aceeaşi zi. Mama mea era încă foarte frumoasă, înaltă ca mine, şi deşi sorumea nu măsura mai mult de şase picioare, era, vă jur, cea mai superbă creatură ce putea să fie văzută în cele două Rusii.

Am strâns ce-mi revenea din aceste moşteniri, şi cum aveam acum vreo două milioane de păpat toţi anii de-aci încolo, am trecut din nou în Italia cu intenţia de a mă stabili acolo. Numai că eu doream un loc mai deosebit, mai rustic, mai misterios, unde să mă pot deda tuturor perfidelor rătăciri ale închipuirii mele; ori aceste rătăciri nu sunt deloc uşoare, dragii mei prieteni: să petrecem vreo câteva zile împreună şi vă veţi da seama singuri, nădăjduiesc. Nu există o singură pasiune libertină să nu fie scumpă inimioarei mele, nici o nelegiuire să nu mă amuze. Dacă n-am mai făptuit noi omoruri, asta a fost pentru că nu mi s-a oferit prilejul; nu mă pot căi să fi scăpat unul singur. Dacă aş fi avut fericirea să dublez suma nelegiuirilor mele, aş fi păstrat mai multe amintiri plăcute; însă cele ale crimelor sunt delicii care nu trebuie prea des multiplicate.

Aceasta introducere precis mă face să trec în ochii dumneavoastră drept un scelerat; ceea ce veţi avea de văzut în casa aceasta îmi va întări, sper, reputaţia. Nici că vă puteţi imagina întinderea acestei locuinţe: este imensă şi închide în ea două sute de copilandri între cinci şi şaisprezece ani, care vor trece grămadă din patul meu în măcelăria mea, precum şi aproape acelaşi număr de tineri aleşi de mine să mă fută. Iubesc la nebunie această senzaţie: nu cred să fie una mai dulce pe lume decât să-ţi simţi curul frecat vârtos pe răzătoare, ceea ce te amuză în cel mai înalt grad cu putinţă. Cum v-am văzut chiar eu mai adineaori fremătând de plăcere, sper să împărtăşiţi cu mine modul acesta de a vă destrăbăla prin futai. Iată de ce vă vorbesc cu atâta sinceritate: fără asta, zău dacă n-aş face din voi, cât ai zice peşte, nişte victime.

Posed două haremuri. Primul conţine două sute de copiliţe între cinci şi douăzeci de ani: le mănânc de vii atunci când, sleite de atâta desfrâu, sunt pe jumătate moarte; două sute de femei între douăzeci şi treizeci de ani se află într-al doilea: veţi vedea şi dumneavoastră cum ştiu să mă port cu ele. Cincizeci de servitori de ambele sexe sunt angajaţi în slujba acestui considerabil număr de obiecte ale lubricităţii, iar pentru recrutarea lor dispun de o sută de agenţi dispersaţi în toate marile oraşe de pe mapamond. Aţi fi în stare să credeţi oare că agitaţia prodigioasă pe care o pretind toate acestea s-ar putea realiza pătrunzând în insula mea doar pe singura cale pe care v-am condus eu? Fără îndoială că o asemenea cantitate de creaturi nu s-ar putea scurge numai prin această misterioasă potecă.

Şi aflaţi dumneavoastră că niciodată vălurile pe care le întind peste tot ce posed nu pot fi sfâşiate. În privinţa asta nu am a mă teme de ceva; teritoriul acesta ţine de statele marelui duce de Toscana: este arhicunoscută anomalia comportamentului meu, dar banii pe care-i semăn mă pun la adăpost de toate neplăcerile.

Pentru a mă face pe deplin cunoscut domniilor voastre, mai aveţi nevoie acum de o mică schiţă despre propria mea persoană. Am patruzeci şi cinci de ani; facultăţile mele lubrice sunt de aşa natură că nu mă culc niciodată fără să mă fi descărcat de zece ori. Ce-i drept, extraordinara cantitate de cărnuri omeneşti cu care mă hrănesc contribuie mult la augmentarea şi la grosimea materiei seminale. Oricine va încerca acest regim îşi va tripla cu siguranţă facultăţile sale libidinoase, independent de forţa, de sănătatea, de prospeţimea pe care o întreţine într-însul acest mod de nutriţie. Ce să vă mai vorbesc despre delicatesa mea: de ajuns să gustaţi o dată din ea şi nu mai există altă carne, de animal sau de peşte, care să se poată compara cu dânsa. Nu-i nevoie decât să-ţi învingi dezgustul pe care îl simţi la început şi, odată zidurile dărâmate, chiar că nu te mai saturi. Întrucât sper să ne descărcăm cu toţii împreună, este cazul să vă previn asupra înspăimântătoarelor simptome ale crizei dinăuntrul meu. Înfiorătoare urlete o preced, o însoţesc, iar jeturile de spermă ce ţâşnesc în aceeaşi clipă ajung până în tavan, nu rareori câte cincisprezece, douăzeci la rând. Şi, vă jur, niciodată repetarea acestor plăceri nu mă istoveşte: ejaculările mele sunt şi a zecea oară la fel de tumultuoase, la fel de abundente ca prima dată. Iar a doua zi nu am simţit vreodată eforturile depuse în ajun. Cât priveşte membrul din care toate pornesc, priviţi-l, zise Minski scoţând la lumina zilei un ştremeleag lung de vreo optsprezece centimetri cu o circumferinţă de şaisprezece, împodobit deasupra cu o ciupercă stacojie, largă cât fundul unei pălării. Da, da, priviţi-l bine, se prezintă întotdeauna în starea în care-l vedeţi şi acum, fie că-i adormit, fie că-i treaz şi activ.

– Oh! Sfinte Dumnezeule! exclamai eu privindu-i scula. Dar spuneţi-ne, scumpă gazdă, dumneavoastră ucideţi toate femeile şi toţi băieţii cu care aveţi de-a face?

– Aproape pe toţi, îmi răspunse moscovitul, şi cum mănânc tot ce fut, asta mă face să nu mai am nevoie de un măcelar. E nevoie de multă filozofie pentru a mă face înţeles... Da, ştiu: sunt un monstru, vomitat de natură să cooperez cu ea la distrugerile pe care le pretinde... Sunt o fiinţă unică în felul meu... un... Oh, da, ştiu toate înjurăturile cu care sunt răsfăţat, dar mă simt îndeajuns de puternic să nu am nevoie de ajutorul cuiva, destul de înţelept ca să mă complac în singurătatea mea, să-mi fie scârbă de toţi oamenii, să înfrunt cenzura lor şi să-mi bat joc de sentimentele lor faţă de mine. Destul de instruit ca să fac praf din toate cultele, să batjocoresc toate religiile şi să mi se rupă în paisprezece de toţi Dumnezeii, destul de trufaş ca să detest toate guvernele şi să mă aşez deasupra tuturor lanţurilor, tuturor frâielor, tuturor principiilor morale, ca să mă simt fericit în micul meu domeniu. Aici îmi pot exercita toate drepturile de suveran, aici gust din toate plăcerile despotismului, nu mă tem de nimeni şi trăiesc în deplină mulţumire. Primesc puţine vizite, chiar niciuna, afară doar dacă în timpul hoinărelilor mele întâlnesc inşi care, ca dumneavoastră, să-mi pară îndeajuns de filozofi ca să petreacă un timp la mine, singurele persoane pe care le invit şi îmi face plăcere să-mi iasă în cale. Puterile cu care m-a înzestrat natura mă fac să întind aceste plimbări până hăt, departe: nu e zi în care să nu străbat pe jos zece-cincisprezece leghe.

– Iar ca urmare faceţi şi câteva noi capturi, îl întrerupsei eu.

– Capturi, tâlhării, incendii, omoruri: toate simţămintele mele ucigaşe mi le pun în aplicare, pentru că natura m-a hărăzit cu gustul şi cu facultatea tuturor crimelor şi nu-i una pe care să n-o îndrăgesc şi care să nu-mi producă cele mai dulci plăceri ale vieţii mele. Cât priveşte justiţia, e nulă şi neavenită în ţara asta. Iată de ce m-am stabilit aici: cu bani faci tot ce vrei... mă pricep să-i risipesc cu ghiotura.

Doi sclavi masculi ai lui Minski, tuciurii şi cu mutre hidoase, veniră să ne anunţe că supeul era servit; se aşezară în genunchi în faţa stăpânului lor, îi linseră cu profund respect coaiele şi borta curului, după care trecurăm în altă sală.

– N-am ordonat preparative deosebite pentru dumneavoastră, spuse uriaşul Minski: toţi regii de pe pământ ar râvni să mă vadă dacă m-aş îndepărta de uzanţele mele. Însă localul şi accesoriile încăperii în care am intrat acum merită să vi le descriu în mod special. Mobilele pe care le vedeţi aici, ne spuse gazda noastră, sunt toate vii: toate vor începe să meargă la cel mai mic semn al meu.

Minski făcu acest semn şi masa începu să înainteze: cum se afla într-un colţ al sălii, ea veni şi se aşeză drept în mijloc; de asemenea cinci fotolii se înşirară de jur împrejur; două lustre coborâră din plafon şi planară în mijlocul mesei.

– Această mecanică este cât se poate de simplă, ne lămuri uriaşul, invitându-ne să privim îndeaproape compoziţia mobilelor. După cum vedeţi, această masă, lustrele, aceste fotolii, sunt compuse din mănunchiuri de fete artistic dispuse; platourile cu mâncăruri vor fi aşezate fierbinţi, cum sunt, pe şalele acestor creaturi; lumânările sunt înfipte zdravăn în chimizdrocurile lor, iar dosul meu şi ale voastre înfundându-se în aceste fotolii se vor sprijini de fapt pe dulcile chipuri sau pe ţâţoancele dalbe ale acestor demoazele; de aceea, vă rog să vă despuiaţi şi dumneavoastră, doamnele mele, iar dumneavoastră, domnilor, să vă daţi jos izmenele, pentru ca, potrivit spuselor Sfintei Scripturi, *carnea să se poată odihni pe carne.*

– Minski, atrăsei eu atenţia moscovitului nostru, dar rolul pe care îl joacă aceste fete este de-a dreptul istovitor, mai ales când staţi mult timp la masă.

– În cel mai rău caz, spuse Minski, pot crăpa câteva, ori aceste pierderi sunt prea uşor reparabile ca să mă preocupe o singură clipă măcar.

În timp ce ne despuiam, iar bărbaţii îşi scoteau izmenele, Minski pretinse să-i arătăm fesele noastre: el le pipăi, le morfoli între dinţi, iar noi remarcarăm că din cele patru cururi ale noastre, acela al lui Sbrigani, datorită unor capricii rafinate uşor de presupus la un bărbat ca Minski, fu cel care-i plăcu mai cu osebire; el îl giugiuli aproape un sfert de oră. Odată acest ritual îndeplinit, ne aşezarăm de-a dreptul pe ţâţoancele şi pe mutriţele sultăniţelor, mai bine zis ale sclavelor lui Minski.

Douăsprezece fete goale, între douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani, serviră platourile pe mesele vii, şi cum erau toate de argint şi al dracului de fierbinţi, pârjolind fesele sau ţâţoancele creaturilor care formau mesele, s-a produs o agitaţie convulsivă foarte amuzantă, care semăna cu freamătul valurilor mării. Peste douăzeci de antreuri şi platouri cu fripturi garniseau masa, în timp ce pe nişte măsuţe servante compuse din câte patru fete înmănunchiate, şi care se apropiau şi ele la cel mai mic semnal, erau plasate vinuri de toate soiurile.

– Prieteni, spuse gazda noastră, v-am prevenit dintru început că nu veţi fi hrăniţi aici decât cu carne omenească; nu-i platou, din cele ce vedeţi aici, care să aibă şi altă carne.

– Vom gusta din fiecare, zise Sbrigani; greaţa ar fi o adevărată absurditate; ea se naşte din lipsa de obişnuinţă. Toate cărnurile sunt făcute să nutrească omul, toate ne sunt dăruite în acest scop de către maica natura şi nu nu mi se pare mai extraordinar să mănânci carne de om decât carne de pui.

Acestea fiind zise, soţul meu înfipse furculiţa într-o halcă de băieţandru care i se păru mai bine prăjită şi, aşezând în farfurie cam vreo două livre de carne, le devoră fără să pregete. Îl imitai la rândul meu. Minski ne tot îmbia; şi cum pofta sa de mâncare era egală cu toate celelalte pasiuni ale sale la un loc, el goli repede o duzină de platouri.

"Vă rugăm să confirmaţi sau să desminţiţi următoarele: în ziua de 8 mai 1991, la hotelul "Excelsior" din Little Rock, acuzatul Clinton şi-a expus penisul în faţa Paulei Jones".

Aşa sună somaţia pe care judecătorii americani au trimis-o preşedintelui Statelor Unite ale Americii de Nord, Bill Clinton.

În caz că preşedintele va desminţi cele de mai sus, tribunalul îşi rezervă dreptul să ceară la proces ca acuzatul să-şi arate organul amintit deoarece, potrivit reclamantei, acesta are un semn particular pe care dânsa e gata să-l recunoască.

Eu nu ştiu cum arată penisul lui Bill Clinton (şi nici nu mă interesează), dar ştiu că, acceptând - de frica «mediei» - să iscălească această somaţie, judecătorii în cauză s-au arătat lumii în goliciunea lor toată, de tremurici şi laşi.

Şi m-au făcut să văd că - atunci când vine vorba să dea piept cu teroarea exercitată de presă - ei nu au «cohones» acelea, cărora pe româneşte le zice altfel.

In legătură cu Mihail Sebastian

Articolul-pamflet al lui I. Atlas pe marginea **Jurnalului** lui Mihail Sebastian («Minimum», nr.129) a stârnit, aşa cum era de aşteptat, reacţii numeroase. Pro şi contra.

Printre cei ce nu sunt de acord cu punctul de vedere "anti-Sebastian" al d-lui Atlas, se numără şi d. Teşu Solomovici. A cărui reacţie, vehementă, o vom publica în numărul viitor.

LA MULŢI ANI 1998!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE.

GETTA BERGHOFF

Un concediu neprevăzut

O povestire à propos de liniştea, aerul de munte şi căsuţele vesele din Tirol, precum şi de à propos

Bety pleca cu copiii la Innsbruck într-o mică şi neaşteptată excursie de şapte zile: o acţiune a lui Gold MasterCard oferită la un preţ derizoriu. Ginerele şi fiica o invitaseră şi pe ea pentru că cineva trebuia să se ocupe de copil. Nici unul din ei n-avea răbdare şi putere să răspundă la întrebările inocente şi curioase ale copilului. Buji avea patru ani şi voia să ştie "ce" şi "de ce" se întâmplă atâtea în jurul lui. De ce ziua e luminoasă şi noaptea întunecoasă? Şi unde se ascunde soarele?

Părinţii lui nu-i răspundeau la toate întrebările. "O să-ţi explic altă dată..." îi răspundeau de cele mai multe ori ca să-i astâmpere curiozitatea. De aceea o luaseră pe Bety. Dacă se bucura cineva de această excursie, aceia erau bunica şi nepotul.

Totul venise pe neaşteptate, astfel că Bety a trebuit să se acomodeze şi cu ideea plecării şi să se pregătească de plecare în numai două zile. O hotărâre a tinerilor devenea pentru ea o hotărâre fără drept de apel.

"Generaţia de azi gândeşte în grabă şi hotărăşte tot în grabă...", îşi spuse Bety cu un surâs de ironie şi resemnare pe buze... Cum nu trăiau sub acelaşi acoperiş, Bety nu cunoştea niciodată programul lor, dar se obişnuise cu felul lor de viaţă şi-i socotea nişte copii pripiţi, de aceea, adesea, era chiar mulţumită să afle cât mai puţin. Ştia numai că atunci când ei doresc ceva în care persoana ei e implicată, dorinţa lor devine o obligaţie pentru ea. Aşa fusese şi de astă dată. "Au hotărât" s-o ia şi pe mama ca să se ocupe Buji. Şi n-au uitat să-i atragă atenţia că biletul de avion avea să şi-l plătească singură...

Amănuntul cu plata biletului îi trecu prin minte repede, ca zgomotul unei maşini care se pierde în stradă. Era obişnuită şi cu refrenul "n–avem bani...". Trăiau totdeauna mânaţi din urmă de timp. N-aveau răbdare, nu erau obişnuiţi să aştepte. Voiau totul dintr-o dată şi totdeauna le lipseau 90 de centime până la sută. Dar Bety nu se împotrivise, ba chiar se oferise bucuroasă să-şi plătească toate cheltuielile. Când altfel ar fi avut ea ocazia să vadă lumea? Şi încă împreună cu Buji...

Imagini despre viitoarea călătorie se ţeseau în mintea ei ca o pânză aurită, lucrată în plină zi, în plină lumină. Niciodată până acum, la bătrâneţe, nu se încumetase să călătorească. De una singură? Vedea lumea pe ecranul televizorului. Acest fel de-a vegeta în acelaşi loc îl avea de-acasă, moştenit din moşi-strămoşi. În aceeaşi casă trăiseră bunicii, apoi părinţii şi-apoi ea. Copiii se năşteau, creşteau, se maturizau şi îmbătrâneau sub acelaşi acoperiş. Ea fusese cea dintâi care, spre amurgul vieţii, plecase singură în Israel. Atunci aşa erau timpurile. Pentru că tinerilor nu li se permitea să plece, plecau cei vârstnici... Ca să deschidă pârtie de ieşire copiilor. Şi a plecat şi ea. Cum de-a putut? N-a stat să se gândească. Şi-a ferecat sufletul, şi-a acoperit ochii şi n-a privit înapoi. În Israel ajunsese singură, trăise singură şi se descurcase prin propria ei strădanie. Şi nimeni n-o întrebase vreodată dacă avea nevoie de ceva.

Acum i se ivea ocazia să vadă lumea. Când îşi pregătea valiza, lacrimile îi curgeau şi mâinile îi tremurau. Voia să aibă cât mai puţin bagaj, fără să se lipsească de o haină potrivită. Inima îi bătea emoţionată, impulsionată de două bucurii: o vacanţă cu Buji şi o ieşire în lume...

Totul se desfăşura parcă în favoarea ei. Chiar şi locurile de avion erau repartizate două câte două, astfel că ea stătea lângă Buji, căruia-i cedase locul de la geam. De bucurie Buji o îmbrăţişase strâns, o sărutase pe amândoi obrajii şi se cuibărise la pieptul ei ca să-i şoptească fără să-l audă cineva: "Ce mult te iubesc, bunico, şi ce bine că ai venit cu mine!..."

Cu maşina închiriată la Innsbruck au trecut pe sub autostrada Europebruck, urcând spre minunatele defileuri. Aşezată pe bancheta din spate, alături de Buji, Bety privea nesăţioasă peisajul ce i se înfăţişa înaintea ochilor ca nişte pagini de carte necitite... Nu îndrăznea să vorbească. N-ar fi vrut ca încântarea ei să strice buna dispoziţie a celorlalţi.

Atâta frumuseţe nu-şi închipuise că există pe lume... Din goana maşinii privea mirată cum oamenii din partea locului, vârstnici, se încumetau să urce pe biciclete spre creasta muntelui... Sus, satul Igls părea ascuns între ceaţă şi soare, parcă pitit înadins între văi, lăsându-i pe ei să-l dibuiască...

Vila care-i găzduia la Igls era din lemn, cu flori în pridvor şi în ferestre. În depărtare se-ntindea pădurea.

Oboseala, liniştea dimprejur şi aerul de munte îi îmbie pe cei tineri la somn. Bety privi iarba verde în care roua dimineţii încă nu se uscase. Soarele urca pe cer. I se părea că săvârşeşte un păcat rămânând în casă. Să închidă ochii în faţa atâtor frumuseţi? Bety ieşi în stradă, îşi făcu palma streaşină la ochi şi privi versantul muntelui pe care se înşirau gospodăriile localnicilor. Se minuna de hărnicia oamenilor şi de tihna vieţii lor. O ghicea din mişcările lor liniştite. Când treacea pe lângă un localnic îl privea curioasă, parcă bucurându-se să-i descopere chipul liniştit. Nu întâlnea oameni nervoşi sau grăbiţi. Pe chipurile arse de soare citea o linişte, o tihnă moştenită din generaţie în generaţie. Ce nu reuşeau să facă azi, vor face mâine. Ziua de mâine avea să aducă în mod sigur aceeaşi tihnă ca cea de azi.

În dimineaţa următoare se trezi devreme. Odaia împărţită cu Buji era plăcută şi curată. Buji încă mai dormea, cu chipul senin de vise. Un picioruş îi ieşise din plapuma de puf. Îl privi cu duioşie şi traversă odaia în vârful picioarelor spre uşa ce dădea în pridvor.

Liniştea şi răcoarea dimineţii o făcură să-şi ţină respiraţia. Se aşeză pe şezlong şi se lăsă cuprinsă de încântare. I se părea că asistă la un concert în aer liber în care arcuşurile atingeau strunele viorilor într-un fel de pizzicato de triluri. Ceaţa albă şi deasă urca treptat şi coroanele brazilor apăreau suspendate. Conturul munţilor apărea din pâcla care se îndepărta plutind. Deşi era aşezată, avea o senzaţie de imponderabilitate. "Vecinele" în trening îşi plimbau câinii către desişul pădurii şi Bety admiră supleţea dobermanilor. Femeile se plimbau fără grabă, fără să-şi drămuiască timpul. Totul părea imobil, numai foşnetul frunzelor, legănatul crengilor, bătaia aripilor păsărilor şi ciripitul lor vesteau ziua nouă şi senină ivită o dată cu zorii.

Peste câteva zile şi-au încărcat bagajele în maşină şi au pornit spre Bolzano. Bety nu se sătura privind munţii şi apele, defileurile neasemuite. Asemăna natura cu femeia, uneori mai frumoasă în realitate decât în fotografie. Toţi tăceau, numai Buji, într-o permanentă vervă, voia să i se explice de ce munţii şi apele şi natura toată erau atât de "întinse" şi oamenii, chiar şi "cei mari", păreau atât de mici văzuţi din depărtare.

Traseul de la Innsbruck la Bolzano i-a dezvăluit o altă lume, cu totul diferită de a lor. Au avut şi-o zi cu ploaie, dar nici atunci cerul nu părea înnourat. Bety era obsedată de o avalanşă de întrebări: de ce aceşti oameni sunt atât de deosebiţi de noi, ce soi de hrană or fi având, de ce atâta calm pe chipurile lor, de ce atâta tensiune în viaţa noastră?

Aşteptau să li se servească prânzul pe o terasă deschisă, cu mese întinse şi mulţi clienţi. Cu coada ochiului Bety îi cerceta pe oamenii de alături, adunaţi în jurul unei mese pline de halbe de bere. Stimulaţi de băutură, erau cu chef şi gălăgioşi. Taifasul în care erau antrenaţi era întrerupt de hohote de râs şi zâmbete pe sub mustaţă.

Mama lui Buji, cu obrazul în bătaia soarelui, protejată de ochelari de soare, părea absentă. O lacrimă i se rostogolise pe obraz, mărturisind că gândurile ei erau în altă parte.

Buji prinse gestul tatălui care-şi aşezase mâna pe a mamei întrebând–o: "Ce-i cu tine…?" Pentru că mama nu răspundea, Buji explică: "Mama se uită la pasărea de sus…" şi arătă spre cer cu degetul.

"Ăla e un uliu", interveni bunica, oprind cu mâna gestul copilului care nu-i era pe plac, încurcată că nu cunoştea numele păsării în ebraică.

"Nesher", îi veni în ajutor ginerele, privindu-şi cu duioşie copilul, nedumerit de lacrima de pe obrazul soţiei.

"Ce-i cu tine?", repetă întrebarea strângându-i mâna.

"Ce e azi, vineri?" şopti mama lui Buji.

"Da, vineri", îi confirmă bărbatul şi pentru a-şi întări afirmaţia reaminti: "Mai avem două zile şi ne întoarcem acasă".

"Voi ştiţi…" rosti mama lui Buji, "…astăzi sunt patru săptămâni de atunci… Exact la ora aceasta…" – făcu o pauză să-şi privească ceasul – "băusem deja cafeaua la Apropo… eu, Marga şi Adina… Doream să ne întâlnim şi niciodată nu reuşeam… În ziua aceea eram toate trei libere şi ne-am fixat locul de întâlnire la Apropo…"

Se opri şi nimeni nu îndrăzni să tulbure tăcerea. În afară de Buji, toţi cunoşteau întâmplarea. Fiecare retrăia spaima resimţită în primele ore după atentat, când nu ştiau unul de celălalt. Adina murise pe loc, Marga fusese rănită grav şi transportată la spital, iar mama lui Buji, proiectată de suflul exploziei într-o jardinieră, se alesese doar cu răni uşoare.

Lacrimile, mai multe, cădeau acum libere pe obrazul ei. Îşi îndepărtă ochelarii şi-i cuprinse pe toţi cu o privire afectuoasă. Degetele ei se împletiră cu cele ale bărbatului şi tăcură amândoi. Nici de astă dată nimeni nu îşi găsi vorba potrivită ca să rupă tăcerea, să risipească amintirea. Chiar şi Buji, plimbându-şi privirea de la bunică la mama şi la tatăl lui, îşi mărturisea nedumerirea fără vorbe.

Tatăl fu acela care întrerupse tăcerea: "De mâine în două săptămâni mă duc la miluim…". Vorbise cu o voce liniştită, amintind amănuntul ca pe un fapt divers, intrat în rutina vieţii lor.

Bety îi privi pe toţi şi nu spuse nimic. Mângâie doar capul lui Buji şi se întrebă în sinea ei câte s-or mai fi întâmplat în cele şapte zile cât lipsiseră din ţară… Tăcută ca întotdeauna, îşi ridică ochii spre cerul senin şi doar în gând îl întrebă pe Dumnezeu de ce i-a numit pe evrei "poporul ales"…

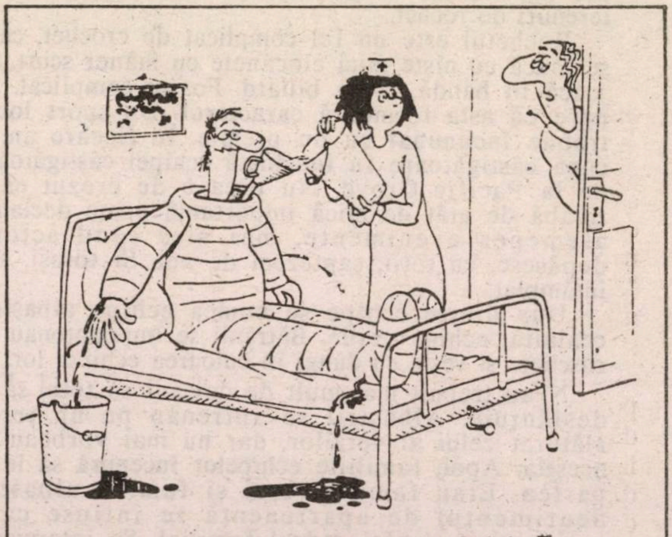

— Trebuia să-i fac o baie! E în ghips de două săptămîni!

JOHN STEINBECK

Marele război al jucătorilor de rochet

Iată o povestire a marelui scriitor american John Steinbeck.

O povestire care nu are nici o legătură cu viața noastră cea de toate zilele din Israel.

Nici o legătură cu războiul dintre religioşi şi laici. Nici o legătură cu bătălia crâncenă dintre dreapta şi stânga. Nici o legătură cu schimburile de focuri dintre ashkenazim şi sfaradim.

Însfârşit, o poveste care să ne mai scoată dintr-ale noastre.

Pacific Grove şi Monterey sunt două orăşele californiene alăturate, situate pe o colină de pe coasta Pacificului, dar nu se aseamănă cu nimic între ele. În timp ce Monterey a fost înfiinţat cu mult timp în urmă de către nişte străini, Indieni sau Spanioli, iar oraşul s-a format cam cum a dat Dumnezeu, fără vreo noimă sau plan, Pacific Grove s-a născut cu forma sa definitivă dintr-o religie psicho-ideo-legală. Creat prin 1880, s-a născut gata major cu legile, idealurile şi obiceiurile sale. În statutul oraşului este înscrisă interdicţia de a importa alcool. De aci, o mare prosperitate în comerţul cu vinuri tonice. La Pacific Grove există o lege care-i obligă pe cetăţeni să coboare storurile de la ferestre după apusul soarelui, dar nu înainte. Sunt prevăzute vitezele maxime permise bicicliştilor. Băile în mare şi canotajul sunt interzise duminica, precum şi jocul de zaruri toată săptămâna.

Pe parcursul istoriei sale, Pacific Grove a cunoscut o perioadă de agitaţie. Trebuie spus că oraşul a fost înfiinţat pentru a servi drept loc de odihnă pentru micii pensionari. Pensionari de unde? Nu se prea ştia. După un timp, au început să se amestece în treburile publice. Atunci, un filantrop, pre numele său M. Deems, a oferit oraşului două terenuri de rochet.

Rochetul este un fel complicat de crochet, care se joacă cu nişte mici ciocănele cu mâner scurt. Se joacă în bandă, ca la biliard. Foarte complicat. Se pare că asta formează caracterul. Un sport local trebue încununat cu un premiu. În fiecare an, o cupă câştigătoare fu înmânată echipei câştigătoare de la Pacific Grove. Nu prea e de crezut că o treabă de atât de mică importanţă poate declanşa asemenea evenimente, mai ales când actorii depăşesc, cu toţii, şaptezeci de ani. Şi totuşi, s-a întâmplat.

Una dintre echipe se numea echipa albastră, cealaltă, echipa verde. Bătrânii se împopoţonau cu caschete şi veste cu dungi în culoarea echipei lor.

N-au trebuit mai mult de doi ani ca totul să se deslănţuie. Albaştrii se antrenau pe un teren alăturat celui al verzilor, dar nu mai vorbeau cu aceştia. Apoi, familiile echipelor începură să le ia partea. Erau familii verzi şi familii albastre. Sentimentul de apartenenţă se întinse ca o pecingine şi depăşi cadrul familial. Se interziseră căsătoriile între verzi şi albaştri. Scurt timp după aceea se amestecă şi politica şi nici un verde nu mai votă pentru un albastru. Se produse şi o fisură în mijlocul bisericii. Verzii şi albaştrii se grupară fiecare de-o parte a aleii centrale. Concepură chiar planul de a construi biserici separate.

Situaţia se învenina în preajma campionatelor. Susceptibilitatea creştea văzând cu ochii. Bătrânii jucau cu o pasiune de necrezut şi deseori se descopereau, printr-un străfund de pădure, doi octogenari încăieraţi de moarte. Fiecare partid creă un jargon.

Lucrurile ajunseră atât de departe, încât autorităţile comitatului se alarmară. Unui albastru i se dădu foc la casă iar un verde fu găsit mort, pocnit cu lovituri de ciocănel. Un ciocănel de rochet cu mâner scurt este prototipul instrumentului contondent care provoacă răniri mortale. Bătrânii ajunseră să nu mai plece de-acasă decât cu ciocănelul legat cu o cureluşe de încheietura pumnului, ca o măciucă. Fiecare clan îl acuza pe celălalt de toate crimele pământului şi mai ales de crimele pe care nu le-ar fi putut comite, având în vedere vârsta lor. Albaştrii nu mai cumpărau la negustorii verzi. Domnea în oraş o atmosferă de "noaptea Sfântului Bartholomeu". Blândul filantrop, cauza primordială a acestei stări de lucruri, M. Deems, era un bătrânel deosebit de simpatic, care fuma puţin opiu şi-şi îngrijea tensiunea arterială. Când văzu ce declanşase oferind terenurile de rochet orăşelului Pacific Grove, întâi se întristă, apoi se îngrozi. Înţelese ce trebuise să simtă Dumnezeu.

Meciul trebuia să aibă loc la 30 iulie şi atmosfera era de răscoală. Locuitorii ieşeau înarmaţi. Copiii verzi şi copiii albaştri se războiau. M. Deems îşi spuse că - în definitiv - din moment ce înţelegea sentimentele Creatorului, putea proceda ca El. Oraşul sărise peste cal. În noaptea de 29 iulie, M. Deems închirie un bulldozer. În zorii zilei, în locul în care se aflau terenurile de rochet, nu mai exista decât o imensă gaură în pământ. Dacă ar fi avut timp, M. Deems ar fi mers până la capăt şi ar fi umplut gaura cu apă, ca Dumnezeu.

Şi părăsi Pacific Grove, căci locuitorii, dacă le-ar fi căzut în mână, l-ar fi tăvălit prin pene şi gudron şi l-ar fi linşat. Dar la Monterey era la adăpost, şi acolo-şi putea încălzi în continuare opiumul pe mica lui lămpiţă.

De atunci, la fiecare 30 iulie, tot oraşul Pacific Grove se adună pentru a arde efigia lui M. Deems. În cursul sărbătorii, se îmbracă un manechin de paie în mărime naturală şi se spânzură de un copac. Mai târziu, i se dă foc. Oamenii trec pe dedesubt cu torţe şi biata imagine inocentă a lui M. Deems se mistuie în fum în fiecare an.

Unii vor spune că acest basm este o minciună, dar ceva ce nu s-a întâmplat, nu este neapărat o minciună.

(În româneşte de Claudia Rosenstreich)

RODICA WEINBERG
PREZINTĂ PAGINILE DE
JOCURI

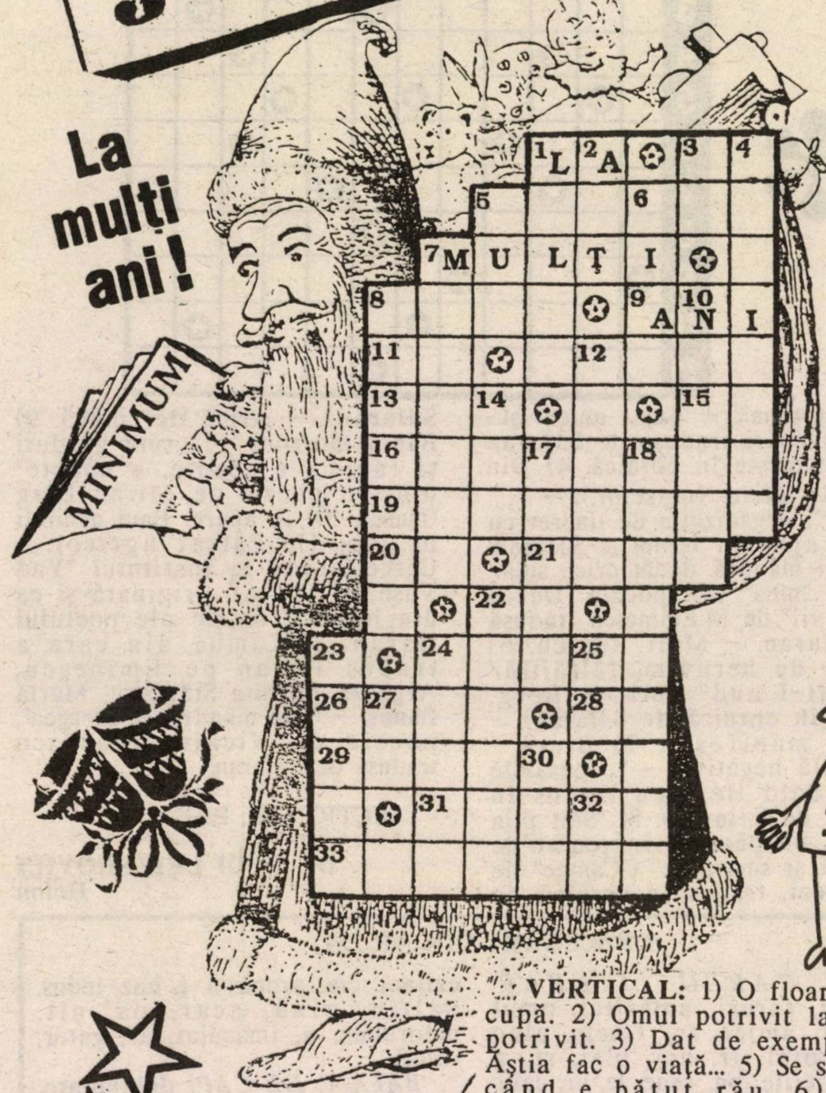

ORIZONTAL: 1)... 3) Punct final... în acţiune ! 5) A fost cândva fruntaş. 7)... 8) Vai de pielea celor care au de-aface cu ea. 9)... 11) Declanşează entuziasmul ! 13) Spectacol nocturn... la revistă ! 15) Poleit ! 16) Specialist în reproduceri. 19) Deosebit de veseli. 20) Tare mici! 21) Povara lui Moş Crăciun (pl.). 22) Se scoate din sac... la Crăciun! 24) Secretul... iubirii ! 26) Crai cu încurcături ! 28) Opus 13 ! 29) "La mulţi ani!" (pl.). 31) Camera unde sunt primiţi oaspeţii. 33) Expuneri în vitrină.

VERTICAL: 1) O floare ca o cupă. 2) Omul potrivit la locul potrivit. 3) Dat de exemplu. 4) Ăştia fac o viaţă... 5) Se strâmbă când e bătut rău. 6) Liră dezacordată ! 7).... 8).... 10) Iubiţi de bunicul Moş Crăciun. 12) "Jobenul" lui... papa. 14) Pepsi ! 17) Neam de traistă. 18) Strânşi la gură. 22) Stea de mare. 23) Manuale uzuale pentru medici. 24) Cunoscută staţiune de odihnă. 25) Un pic de noroc ! 27) Una care... e în orice caz urare ! 30) Refren de colindă. 32) Şi încă un pic de noroc !

Nota autorului: Dezlegând corect grila veţi afla pe verticalele 7 şi 8 numele celui care vă urează "La mulţi ani".

Dr. RUDI LAIZEROVICI
Holon

Violon d'Adar

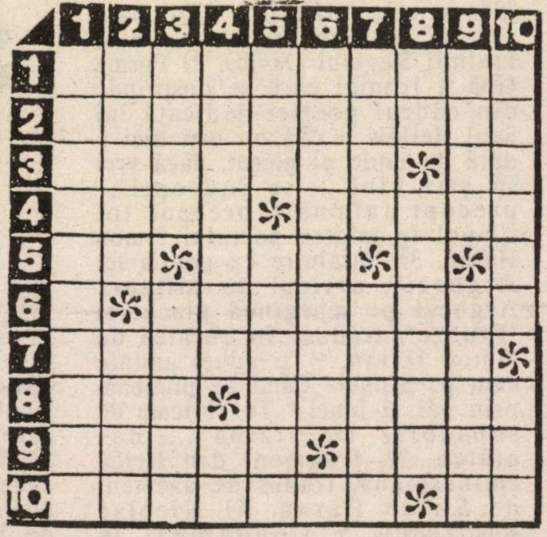

ORIZONTAL: 1) Cu mare putere de atracţie (pl.). 2) Trădător... literar (fig.). 3) A luat-o razna - Cap de bovină ! 4) Nimic mai mult - De la Dumnezeu citire... 5) Apelativ popular - Număr prim. 6) Curg domol (fem.). 7) Făcut cu încetinitorul, 8) Tot pe loc, pe loc, pe loc... - Excitat la culme. 9) I se ştie de frică - Mititei sub lupă. 10) Fără de lege (fem.) - Trec pe de lături !

VERTICAL: 1) Şi-au schimbat locul. 2) Scuze prezentate în scris - Demonstrativ mai îndepărtat. 3) Oferiţi - A da... în schimb. 4) Băutură alcoolică (fig.) - Ucis ! 5) Pasăre solitară - Nu sunt de recunoscut. 6) Tratat cu acizi. 7) Capi de familie - Centrul dragostei. 8) Aproape... tot ! - Tomată... care nu e roşie. 9) Oameni stăpâniţi - Începutul cursei. 10) Ascuţişul umorului - Mecanic... auto.

ADAR DARIAN
Tel Aviv

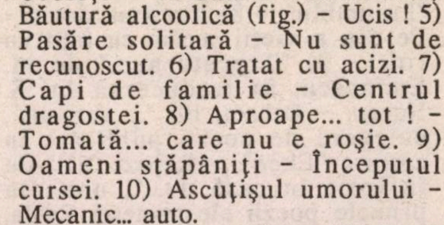

MINIMUM E OM CA TOŢI OAMENII

SIMON HARAN

UITE, ĂSTA SUNT EU

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1									✪			
2					✪							
3							✪				✪	
4			✪							✪		
5		✪				✪			✪			
6				✪						✪		
7			✪					✪				✪
8							✪					
9	✪				✪							
10						✪					✪	
11							✪					

ORIZONTAL: 1) Oraş în Nord-Estul României în care s-a născut şi copilărit Simon Haran. - "Seara vine plânsul,... dimineaţa veselia" (versetul 30, psalmul 6 în Psalmii Regelui David). 2) Forma fină a ironiei care se desprinde din cadrul poeziei dedicată lui Saul Bellow. - "Să nu uiţi nici o dată de unde ai plecat, dacă vrei să ştii bine.... te îndrepţi",- precept talmudic prezent tot timpul în mintea poetului Simon Haran. 3) "Întâlnire cu poezia lui Arghezi", articol de Mitzura Arghezi pe marginea plachetei "Frunze", tradusă în ebraică de Simon Haran. - "ţi-aduci aminte cum pe-atunci/ Când ne plimbam prin văi şi lunci,/ Te ridicam de subsuori/ De-atâtea ..., de-atâtea...?", fragment din lirica eminesciană, tradus de-asemeni de Simon Haran. 4) Nicolae Kiriţescu. - Condamnat la degradare. - "Scrisori de... colegi de breaslă", volum de S.Haran. 5) Lac alpin în Germania. - "...lumea asta sunt femei/ Cu ochi ce izvorăsc scântei.../" de M. Eminescu. - "Eu umblu... loc în loc", din poezia lui S.Haran. 6) Termen de asigurare. - "Mă simt ca un stihar de voevod/ Ţesut... cu degetele calde" (din poezia "Cântec" de Arghezi, tradus de S.Haran). - "Cel ce-a văzut făptura..." din poezia lui S.Haran. 7) Eugen Relgis. - Necredincioşi. - "Eu umblu din loc în loc/ pe urmele servitoarelor şi cărătorilor de.../", alt fragment din poezia "Eu umblu". - 8) Înzestrat, dotat. - Pe cea a vieţii jucăm cu toţii un rol. - 9) "Trecuta-au..." de M. Eminescu, în traducerea lui S. Haran. - Dibaci. 10) "... verivam", culegere de poezii publicate în editura "Eked". - Repezi. 11) "Am înflorit în casă de...", una din primele poezii ale poetesei Zelda, tradusă în româneşte de S.Haran.

VERTICAL: 1) "Dacă gust ceva şi eu, o să-mi ierte...?", fragment din poezia lui Haran, "Întrebare". - Carte.... mică. 2) "Boii înnebuniţi de... alergau", volum de versuri ale lui S.Haran (ed. Eked, 1980). - Arbori de origine canadiană. 3) Culoarea speranţei. - "Mi-e totuna de vii sau nu vii,/ ... gonitul," din poezia "Mi-e totuna". - "Şapte autori şi... doi", povestiri traduse de S.Haran din româneşte în ebraică. 4) Din când în când (masc.pl.). - ".... Hanoar", organizaţie de tineret cu care a ajuns în Israel şi S.Haran. 5) "Mai mândră decât orice stea/ ...mea, ...mea" din poezia "De ce nu-mi vii" de M.Eminescu tradusă de S.Haran. - Meir Rudich. 6) "Aripă de heruvim, fâlfâitul/ până ţi-l aud" (Miron Berg, tradus în ebraică de S.Haran). - Clari, manifeşti. 7) Bine! - Particulă negativă. - "... păsările mor" (Solo Herescu tradus în ebraică de S.Haran). 8) "Sînt plin ca de... un părete/ îngreuiat de nimburi şi smaralde" ("Cântec" de T. Argezi, tradus în ebraică de S.Haran). - Armă defensivă. 9) Banul morţilor. - "...sunt gânduri şi fapte;/ e noapte, e noapte" dintr-o poezie de Miron Berg (masc). 10) A apare. Bani achitaţi pe loc. 11) Pătrat agricol. - Cercetătoare la institutul "Yad Vashem" (Dora), originară şi ea din locurile natale ale poetului Haran. 12)Limba din care a tradus Haran pe Eminescu, Arghezi, Nichita Stănescu, Maria Banuş. - "...de mândru ea mergea", poezie de Nichita Stănescu tradusă de S.Haran.

DICŢIONAR: EIG

Dr. RUDI LEIZEROVICI
Holon

DEZLEGĂRI DIN NR.129

UN CAREU LITERAR: pădure, faruri, amărîtul, omul, teribil, amici, ir, Tomis, alac, mina, otel, ir, aci, plai, st, g, acolo, fetiţe, on, rege, le, ur, calic, grele, m, o, ogar, aversa, lovituri, lorn, urin, da, noroi, latină, aurită.

ALAMBICĂRI: enigmă, apta, moţăi, va, az, aromati, ici, no, ezitant, cia, arenă, o, i, caz, indus, paltin, oină, acar, oa, nit, umorebus, u, imaculat, ar, gater, calmă.

BĂTAIE DE CAP: delapidare, acoperitor, roca, ivită, ana, asini, molar, nu, i, amiral, tun, Titanic, rt, uşă, jongla, ritmat, cer, atestat, ti.

MINIMUM E OM CA TOŢI OAMENII

Sănătatea

BINEFACERILE VINULUI

Doi francezi, un medic – dr. Hervé Robert, nutriţionist – şi un scriitor, Michel Montignac, au publicat recent în Editura Flammarion o carte, "Beţi vin pentru a rămâne sănătoşi", în care demonstrează binefacerile consumului moderat de vin, explicându-le din punct de vedere ştiinţific.

Trei condiţii sunt necesare, după cei doi autori, pentru a profita de calităţile binefăcătoare ale vinului: 1) să se bea cu moderaţie (de la 2 la 4 pahare de 10 centilitri pe zi; femeile, care au mai puţine enzime digestive, trebuie să bea mai puţin); 2) să se bea regulat, adică zilnic; 3) să se bea numai în timpul mesei (niciodată în afara mesei): vinul nu trebuie băut de sete, ci degustat pentru a însoţi un fel de mîncare. Bineînţeles că aceste sfaturi se adresează persoanelor sănătoase, fără antecedente de alcoolism şi fără alte dependenţe grave (tabagism, droguri), şi persoanelor cărora alcoolul nu le este contraindicat din cauza anumitor tratamente medicale.

Cel mai important efect binefăcător al vinului este prevenirea riscului cardio-vascular. Aceasta datorită unor substanţe, polifenolii, care evită oxidarea lipidelor şi formarea de blocuri de aterom. S-a constatat că la persoanele care beau 1-2 pahare de vin pe zi frecvenţa maladiilor cardio-vasculare scade cu 53 la sută.

Vinul are un efect binefăcător şi asupra sistemului digestiv, deoarece stimulează secreţiile gastrice din stomac.

O calitate importantă a vinului este acţiunea sa oxidantă, care provoacă încetinirea procesului de îmbătrânire a celulelor. Un studiu recent efectuat de cercetători din cadrul Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii a condus la concluzia că riscul apariţiei maladiei Alzheimer scade în proporţie de 75 la sută în urma consumului zilnic de 25 până la 50 centilitri de vin.

În fine, vinul băut cu moderaţie are şi un efect anti-stress; un studiu din 1994 a dovedit că indivizii cei mai afectaţi de stress şi depresiune nervoasă sunt cei care beau prea mult vin şi cei care… nu beau deloc!

De reţinut că cele mai sănătoase sunt vinurile roşii, mai ales cele rezultate în urma unui proces îndelungat de fermentaţie. Vinurile albe conţin mai puţini polifenoli decât cele roşii, dar cum polifenolii din vinurile albe sunt deosebit de activi, şi acestea au anumite efecte binefăcătoare asupra organismului. De evitat sunt în schimb vinurile cu fermentaţie scurtă, aşa-numitele "vinuri noi".

Nota redacţiei: După părerea noastră se poate bea, cu folos, şi şampanie. Cu condiţia de a se evita marca Avishai Raviv.

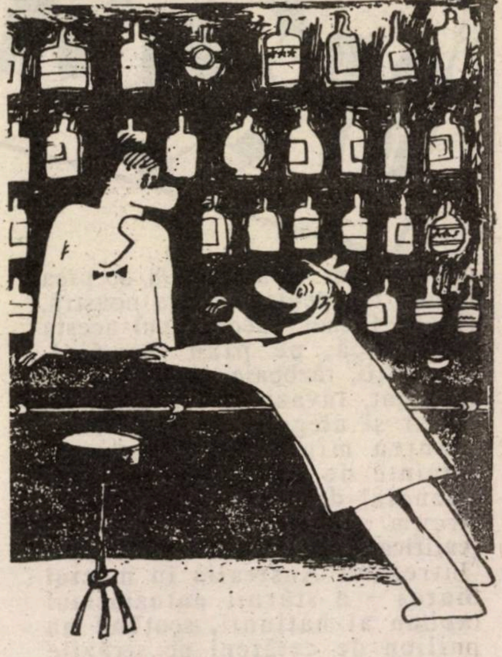

— Mai dă-mi... hic!... un gin mic!
— Numai cu reţetă!

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ "ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

*** Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale ***

Tratăm cu succes:
*** Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune ***

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI
TEL.: 08-9414254; 08-9456135

LA MULŢI ANI 1998 !

ZISE...

"România se consideră membră a NATO, chiar dacă procedurile de aderare nu au început"
(Victor Ciorbea, prim-ministru al guvernului României; după "Academia Caţavencu", Buc. 1997)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

MINT E OM CA TOTI OAMENII

~~~ Am intrat în 1998. Se prea poate ca, pentru colega noastră, Elena-Esther Tacciu, anul acesta să aducă, pe plan mondial, revoluţii, războaie, cutremure de pământ, invazii de lăcuste, ba chiar şi alegeri noi în Israel,- pentru mine 1998 înseamnă, înainte de toate, Campionatul mondial de fotbal din Franţa. Acum se cunosc şi echipele calificate, toate: ultima, Iranul, - întrecând Australia în meciul baraj - a stârnit entuziasmul nebun al naţiunii, scoţând un milion de cetăţeni pe străzile Teheranului şi oferindu-ne prilejul s-o vedem şi pe-asta: o manifestaţie de bucurie omenească, fără homeinisme împuţite, fără schimonoseli de ură şi fără arderea rituală a steagurilor american şi israelian. Să fie fotbalul un leac... împotriva... ?

~~~ Mai cunoaştem acuma, după tragerea la sorţi de luna trecută de la Marsilia, şi grupele din Franţa, opt la număr. România (cap de serie!), a căzut în grupă cu Columbia (merge), cu Tunisia (merge) şi cu Anglia (aici e hopul cel mare). Noi aplaudăm de pe acuma intrarea 11-lui condus de Puiu Iordănescu pe teren şi strigăm: "Hai, băieţii !"

~~~ Ştim şi cine se vor întâlni în meciul inaugural de pe noul "Stade de France", de la St. Denis (la o aruncătură de piatră de Paris), programat pentru 10 iunie la ora 17,30: Brazilia (deţinătoarea cupei) - Scoţia.

~~~ Mai ştim şi cât vor costa biletele. Poate interesează pe cei ce se vor nimeri să fie în Franţa la începutul verii: pentru partidele din grupe preţurile sunt între 145-300 Franci francezi, pentru optimi între 200-500 F., pentru sferturi între 250-750 F., pentru semifinale între 300-1850 F., pentru finala 3-4 între 200-500 F., iar pentru finală între 350-2950 Franci.

~~~ Ştim şi că "Stade de France" va *rupe gura* tuturor. Preşedintele Federaţiei Internaţionale de Fotbal, brazilianul Joao Havelange, a spus despre construcţia de la St. Denis că este o capodoperă; şi cel mai frumos stadion din lume. Tribunele sunt, cum se zice, multi-funcţionale. La o apăsare de buton, stadionul are 18.000 de locuri (pentru spectacole în aer liber), 75.000 de locuri (pentru atletism) sau 80.000 pentru fotbal şi rugby. El are nouă nivele, restaurante, săli de conferinţe, ascensoare, 148 de loji, separate, ca la teatru, pentru musafirii de seamă (sau mafioţii cu bani); lojile pot fi închiriate pe un an, pe zece sau pe toată viaţa, aşa cum făceau, pe vremuri, conţii ruşi la Balşoi Teatr. O instalaţie de camere de luat vederi înregistrează mişcările tuturor spectatorilor: vor băga ele spaima în huligani? În vecinătatea stadionului întâlneşti un hotel (ca să nu pleci seara târziu, după meci, la drum), un muzeu al sportului, o sală de sport, etc., etc, etc. Acoperişul e din sticlă, în totalitatea lui. Dar poanta stadionului e că scaunele, oricât ţi s-ar urca ţie sângele la cap şi-ai vrea să arunci cu scaunul în arbitru, acesta (scaunul, vreau să zic) nu poate fi rupt, el fiind construit dintr-un material special. Poate comandăm şi noi pentru meciurile «Betar»-ului din Ierusalim.

~~~ Mai ştim multe. Ştim, de pildă, că Federaţia Germană de Fotbal a promis jucătorilor, în caz de calificare în finală, câte 2 milioane şi jumătate de mărci de cap de om, iar în caz de câştigare a cupei, câte 3 milioane şi trei sute de mii de mărci (întrebăm încă o dată: se-aude, domnu' Neeman, ministrul nostru de finanţe?). Ştim că s-au luat măsuri incredibile pentru transportarea Cupei din Brazilia până-n Franţa. După teribila păţanie din 1982, când trofeul, aflat şi atunci în Brazilia, a fost furat şi transformat rapid în lingouri de aur, iar păgubaşii au trebuit să realizeze o copie identică, trofeul este păzit ca un preşedinte american în vizită de lucru în Afganistan. Cupa a fost încredinţată, pe bani grei, unei societăţi particulare de pază ai cărei funcţionari, legaţi prin jurământ, n-au scos o vorbă despre amănuntele călătoriei, cu toate că mass-media i-a bombardat la sânge cu întrebări. Închipuiţi-vă că soarta cupei ar fi fost dată pe mâna Knessetului nostru...

~~~ In fine, mai ştim - şi încă de mai multă vreme - că noi nu vom fi acolo. Vreau să spun că naţionala nu va fi pe "Stade de France". Fiindcă, altminteri, vom fi foarte bine reprezentaţi de-un grup masiv de activişti ai Federaţiei Israeliene de Fotbal, care vor studia temeinic meciurile şi vor cumpăra bluze de damă la magazinele «Tati» unde se vinde mai ieftin. Iar dacă le prinzi în Solduri, ţi-a pus Dumnezeu mâna-n cap.

~~~ Dar să nu fim răi. Ai noştri au obţinut totuşi, în vremea din urmă, o performanţă lăudabilă în domeniul fotbalului. Firma israeliană Taloz, specialistă în remedieri de terenuri de sport, a reparat gazonul stadionului «Steaua» de la Bucureşti. Decât nimic, bine şi asta.

~~~ Dar *chiar* să nu fim răi. Echipa noastră de juniori mici (până la 16 ani) a învins formaţia similară a Germaniei cu 1-0, calificându-se astfel pentru turneul final al Campionatului European din Scoţia (luna Mai). Golul victoriei l-a înscris Katan (Katan şi-al dracului !) E o veste care te face să priveşti viitorul mai cu optimism. Avem perspective. Cu condiţia, fireşte, ca băieţii ăştia minunaţi să nu crească prea repede, ajungând ca seniorii.

~~~ Dar *chiar* să nu fim răi. Acum, o spun pe bune. Dacă la capitolul fotbal stăm cum stăm, în schimb, baschetbaliştii au ieşit, se pare, din criză. Macabi Tel Aviv merge O.K. în Cupa Campionilor Europeni: victorii la Real-Madrid, TSKA- Moscova, etc., iar naţionala se ţine şi ea bine, mai bine parcă decât în anii trecuţi: victorii în Cupa Europei la Bielorusia, la Ucraina, la Danemarca...

Să ne bucurăm de succesele lor şi să aruncăm necazurile la coş !

INTERIM

MINIMUM E OM CA TOTI OAMENII

LA RESTAURANT

LUCULLUS și invitații săi

S. JACOBSON

PLANETA - HOLLYWOOD

Esplanada
Herbert Samuel 86-88
(TAYELET)
TEL AVIV

Peregrinând pe malul mării ne-a frapat forma acestui restaurant. Dacă l-am ales, nu a fost pentru un motiv gastronomic ci pentru un motiv "astral". Nu e puțin lucru să faci cunoștință cu o nouă planetă în epoca aceasta a realității cosmice.

Intrarea restaurantului nu e prea atractivă, scări cenușii, pereți nedecorați. Dar o dată intrați, am avut o surpriză: spațiu larg, becuri multicolore, o motocicletă pe care a apărut Mel Gibson, în vitrine costume pe care le-au purtat actorii în filme, tunica pe care a purtat-o Raymond Burr într-unul din filmele sale, rochia Juliei Roberts din alt film, o statuie a lui Schwarzenegger, o maimuță împăiată din "Planeta maimuțelor". Pe două ecrane cât un perete, apar tot mereu alte și alte scene din filme. O muzică destul de violentă dar veselă și - în sfârșit - un public de o tinerețe exuberantă și, bineînțeles, gălăgioasă.

Menu-ul este o combinație orientalo-europeană bine echilibrată.

Impreună cu partenera mea, am ales o salată majestuoasă în care tronau, printre toate legumele, artichaut și broccoli asezonate cu un sos intitulat (nu știu de ce) "1000 de insule".

La felul doi am optat pentru un hamburger, dar - spre deosebire de hamburger de la MacDonald - nu era scăldat în ketchup, ci fript atât cât trebuie, zemos și gros aproape cât un Châteaubriand, așezat pe un pat format dintr-o pâiniță rotundă cu Zatar: delicios !

Partenera mea a preferat un piept de pasăre preparat cu vin alb, sprijinit pe o "canapeluță" ca un fel de chiflă prăjită și având alături legume drept garnitură, totul acoperit de un excelent sos Barbecue de casă, de o savoare deosebită. Pe lângă toate acestea erau și cartofi prăjiți cum rareori găsești la noi, crocanți, aromați și cu miez pufos.

La această sindrofie gastronomică am băut o sticlă de Semillon alb demi-sec. Iar ca desert, o suculentă prăjitură de ciocolată cu înghețată de vanilie, frișcă și migdale.

E adevărat că muzica și televizorul ne împiedicau discuțiile, dar la ieșire, în soarele de decembrie, ne-am simțit tineri și aș fi îmbrățișat toată lumea; conștient însă de realitate, m-am mulțumit să-mi îmbrățișez partenera.

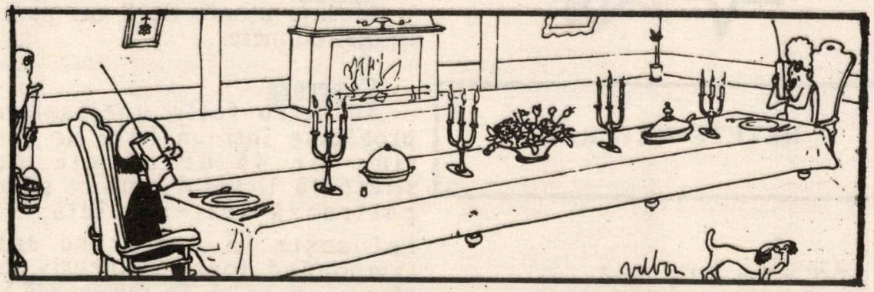

MAMAIA מַאמַאיַה
Restaurant
românesc
GRĂTAR - PESCĂRIE
•
AER CONDIȚIONAT.
AMBIANȚĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONȘTIINCIOS.
PREȚURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 - 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
5237784
VORBIM ȘI ROMÂNEȘTE
•
• LA MULȚI ANI 1998 •
RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

MINIMUM E OM CA TOȚI OAMENII

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

REȚETE NATURALE

"Trebuie să luptăm împotriva bătrâneții ca împotriva unei boli"
CICERO

Contra durerilor reumatice

Cojile de la 1kg. de mere se usucă în cuptor, apoi se pisează într-o piuliță de lemn până se obține o pudră care se păstrează într-un borcan. Din această pudră, la nevoie, se fierbe o lingură într-un litru de apă, timp de cca. 10 minute. Se beau cinci pahare pe zi din această fiertură.

Împotriva durerilor încheieturilor de la mâini și de la picioare, stoarceți un kg. de struguri; zeama o folosiți ca băutură, iar cojile le înveliți într-o pânză pe care o legați în jurul încheieturii dureroase.

Contra constipațiilor

4 smochine fierte în apă sau lapte, dimineața, pe stomacul gol.

O ceașcă mare de apă în care au stat peste noapte 6 prune uscate; a se bea dimineața, pe stomacul gol.

Tot dimineața, înaintea cafelei sau ceaiului, o lingură de ulei de măsline.

Herpes

Se aplică pe locul respectiv un amestec de suc de mere proaspete și ulei de măsline.

Dureri de cap

Într-o jumătate de litru de apă se fierb 8 mere tăiate în sferturi, cu puțină scorțișoară, 2 linguri pline cu stafide, zeama unei lămâi și coaja rasă de la o jumătate de lămâie. Se lasă la fiert până se moaie merele. Se strecoară și se pasează bine toată compoziția. Gelul obținut se îndulcește cu o lingură de miere. Se recomandă - în afara durerilor de cap - și la golurile de memorie, tuse, și ca fortifiant general.

Varice

Masaje ușoare de 2 ori pe zi cu oțet de mere.

Cuperoza

Se fierb foile unei salate proaspete într-un litru de apă timp de 45 de minute. Se strecoară lichidul obținut și se păstrează într-o sticlă. Se folosește în comprese sau tamponând locul respectiv de câteva ori pe zi. Se recomandă și împotriva coșurilor de pe ten, în combinație cu infuzia unei legături de pătrunjel. Contra coșurilor se folosesc și tamponări cu oțet de mere, ca și împotriva tenurilor grase sau acneice.

Proprietăți astringente și antiseboreice le au și infuziile de mentă, de flori de mușețel, sub formă de comprese locale. Tenurile ridate vor beneficia de comprese locale cu infuzii de sunătoare cu mușețel și o lingură de miere de albine la 1/4 litru de apă fiartă, aplicate de 2-3 ori pe zi.

O mască pentru tenurile devitalizate și ridate: 1/2 miez de avocado, 1/2 banană, sucul unei jumătăți de portocală, o linguriță de miere. După ce amestecăm bine toate ingredientele de mai sus, le pensulăm pe tenul curățat în prealabil, apoi ne întindem pe o canapea pentru o relaxare totală, timp de 20-30 de minute. Scoatem masca cu ceai de mușețel călduț și - în încheiere - aplicăm o compresă cu apă minerală rece.

Această mască se folosește de 4 ori pe săptămână și rezultatele ei sunt spectaculoase. Pentru variație, se poate înlocui banana cu un măr fiert (descojit) în lapte.

Impresarul de spectacole Marcel Avram (vai - din «trib»), stabilit în Germania, după ce trecuse prin Israel, că la nemți se câștigă mai bine (trăiești ca-n sânul lui Avram), a fost arestat și trimis în judecată pentru fraudele fiscale de 9 milioane de mărci pe care le-a comis firma sa "Mama Concerts".

Zilele trecute, după ce, bolnav fiind, patronul lui "Mama Concerts" a fost ținut în spital cu lanțuri de picioare - a început procesul. Iar tribunalul de la München, care nu s-a dat în lături să-l bage la închisoare, tot pentru evaziuni, pe tatăl vestitei campioane de tenis, Steffi Graff, este pus pe pedepse exemplare.

Ce să mai zici ? Vai de Mama lui !

"În prezent ne aflăm într-o plină criză a grâului, pe care o recunoaștem cu umilință, și sunt mândru că trăiesc această criză"
(Dinu Gavrilescu, ministrul Agriculturii din România; după "Academia Cațavencu", Buc. 1997)

...ȘI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

POŞTA

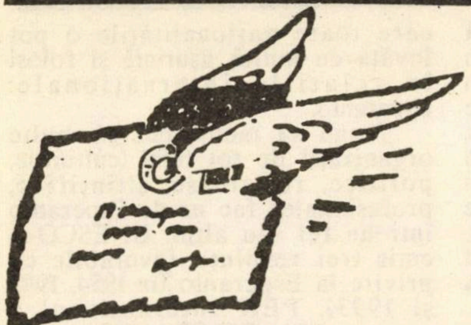

Grevele

În mijlocul secolului 19, în Anglia, în unele întreprinderi, muncitorii nemulțumiți cu condițiile de muncă și salarizare impuse de patroni, au protestat lăsând lucrul. Astfel s-a născut greva, ca un mod de a lupta al clasei muncitoare.

Multe State au înscris în Constituțiile lor toate drepturile și libertățile, inclusiv cel al grevei. Doar Elveția face excepție din rândurile acestora, limitând această cucerire a poporului de la caz la caz.

În toate țările din "blocul comunist" greva era ceva împotriva ideilor partinice. Cum poate poporul, posesorul tuturor bunurilor materiale (nici nu știam exact cum îmi aparține și mie o bucățică din uzinele "23 August" - Malaxa), să se ridice împotriva intereselor lui? Nici în țările cu altfel de dictaturi (fie în Italia lui Mussolini, Chile sub Pinochet, fie în Libia sau Irak) greva nu intră la ordinea zilei.

În țările cu adevărat democrate, SUA, Franța, Suedia, ş.a. sunt din când în când greve care, în general, se termină cu un compromis între părți.

Noțiunea s-a extins și și-a schimbat conținutul, astfel că oamenii se supără pe mâncare și fac o grevă a foamei pentru că nu li se repartizează o locuință, sau împotriva unor măsuri politice contradictorii vederilor lor.

O pătură neproductivă a societății noastre - unele grupări religioase - dacă este nemulțumită că nu i se alocă mai multe fonduri cerute, face grevă - de fapt e un șantaj - prin reprezentanții săi, miniștri care boicotează ședințe ale guvernului.

Israel, Stat foarte democrat, este - ca țară și popor, altfel. Se face grevă în orice sector, de către oricine, pentru motive deobicei întemeiate. Efectele, le cunoaștem.

Ministerul de Interne nu virează fondurile prevăzute primăriilor și salariații nu-și primesc lefurile. Spitalele și policlinicile nu-și primesc ce li se cuvine, de aici nemulțumire și grevă. Elevii nu se duc la școală pentru că Statul nu-i plimbă în diverse excursii, și când le e lumea mai dragă unor turiști, se trezesc la aeroport că avioanele nu decolează sau aterizează, iar benzile rulante cu bagaje nu funcționează. Sute de studenți au pierdut luni de studii, pentru că parte din personalul didactic luptă prin grevă să-și capete drepturile cuvenite.

Eu nu știu și nu înțeleg unde e pricina. Cine e vinovat? Ministerul de Finanțe? Histadrutul? Banii s-au redus în cantitate, vistieria s-a cam golit, nevoile sunt multe și mari. Stilul de viață al cetățeanului s-a schimbat. Salariile însă, prea puțin. E foarte greu să fie satisfăcute toate doleanțele. Că elevii nu pleacă în excursii sau că unor turiști li se întârzie plecarea în "hu'l", nu e grav; dar ce s-a întâmplat în spitale atinge neînchipuitul și tragicul. Zile în șir, bolnavii au rămas fără mâncare și fără curățenie, fără rufe și așternut primenit. Mormanul de lingerie murdară, plină cu sânge, infectată de puroi și urină, neridicat, e ca o crimă.

Dr. G. MĂNESCU
Bat Yam

Am fost șocată profund atunci când Pix scrisese că dânsul privește Histadrutul de astăzi, condus de Amir Peretz, ca pe o organizație teroristă. M-a șocat și judecata extrem de severă a lui G. Mosari din nr.129, privind cele ce se petrec cu Histadrutul în anul 1997.

Dar după greva generală declanșată la începutul lui decembrie, m-am îngrozit de cinismul, de cruzimea d-lui Peretz și a colaboratorilor săi. Și am înțeles că «Minimum» a avut dreptate.

LOTTI AVRAMSON
Petah Tikva

Dragă D-le Al. Mirodan,

Sunt o cititoare permanentă a MINIMUM-ului. După 32 de ani de muncă în România, m-am ales cu nimic. În Israel am lucrat 12 ani și am o pensie mică - pentru care sunt fericită, căci sper să nu ajung să cer de la copii.

În nr. 128 al revistei se vorbește mult împotriva lui Amir Peretz, care amenință mereu cu greva generală. Să vă spun drept: unul din lucrurile cu care m-am obișnuit foarte greu în Israel, a fost greva. N-am putut înțelege cum pot face grevă medicii. În acest timp suferă bolnavii. Fac grevă profesorii, iar copiii nu învață și pierd din cunoștințele așa de necesare pentru formarea lor. Dar dacă printre drepturile pe care le apără grevele se află, de exemplu, neștirbirea micii mele pensii câștigate prin muncă, atunci eu sunt cu Amir Peretz, vrând să-mi apăr pensia.

Știu că pensionarii și muncitorii nu se pot considera "o forță" ca cei care conduc. Vezi ce se întâmplă: tot felul de mașinații pentru a nu pierde puțin din frișca pe care o mănâncă. E cam virulentă poziția împotriva lui Amir Peretz. Se vede că cei din vârf uită: 1.- de unde au venit; 2.- ce au promis; 3.- că bazele piramidei tot cei mulți o constituie.

Mă apucă o mare nostalgie: Unde o fi oare creatorul pieselor "ZIARIȘTII", "CELEBRUL 702", "NOAPTEA E UN SFETNIC BUN"?

SILVIA BRUCĂR
Givat Nesher

De la François Villon la d-rul Wittner

Subiectul întâmpinării de față este lunga corespondență (cu exemple în text) publicată în numărul din Iulie 1997 al revistei Minimum, autor Dr. Emil Wittner.

Nu m-a deranjat excesiv pasionata pledoarie în favoarea pornografiei demonstrată de respectivul publicist. Fiecare cu preferințele lui, iar pornografia crasă are o sumedenie de amatori, așa cum o demonstrează nenumăratele publicații de "specialitate" care apar pe toate meridianele.

Citind însă "Balada borțoasei Margot" în traducerea "liberă" a domnului Wittner, imaginea pe care o aveam despre Villon-poetul - recunosc, pe baza unui singur vers - a suferit o dramatică lovitură.

Corespondența d-rului Wittner mi-a pus o serie de întrebări:

- care e adevăratul Villon, cel care evocă zăpezile dispărute, sau cel care o "cântă" pe Margot?

– cât din întreaga operă a lui Villon poate fi grupată în zona "zăpezilor" şi cât anume în cea a tavernelor/bordeluri ?

Pentru mine, întrebările – o dată puse – nu dispar decât atunci când am găsit răspunsuri satisfăcătoare (o fi o deficienţă profesională). Dar unde să găsesc aici, în SUA, operele complete ale lui Villon, când o bibliotecă normală de cartier (oraşel) poate poseda printre cele 20.000-30.000 de volume (nu exagerez) maximum 20-30 de volume în germană şi franceză (luate la un loc) ?

Realitatea a fost însă alta: însăşi biblioteca oraşelului (Santa Fe Springs) în care locuiesc poseda – spre marea mea uimire – o carte apărută în anul 1960: OPERELE COMPLETE ALE LUI FRANÇOIS VILLON în traducerea engleză a lui Anthony Bonner.

Presupunând că volumul aflat în posesia d-rului Wittner nu conţine şi alte variante ale poeziilor lui Villon, mă voi referi la cele prezentate de această culegere. Ceea ce pentru mine s-a dovedit hotărâtor în concluziile pe care am reuşit să le trag e faptul că fiecare poezie e prezentată – juxtapus – în limba originală, franceza medievală, greu de înţeles pe alocuri, şi în traducerea în engleza modernă.

Concluziile mele: 1.- "BALLADE (de la grosse Margot)" – poezia tradusă de dr. Wittner – e unică în ce priveşte colecţia de expresii pornografice. Se pot găsi izolate şi alte poezii cu unele expresii mai licenţioase, dar care nu cad în vulgaritate. 2.- Marea majoritate a poeziilor au un caracter satiric, sarcastic, dar nu lipsesc nici cele cu caracter adevărat poetic, ca de ex. "BALLADE (des dames du temps jadis)" cu celebra referire la zăpezile de altă dată.

Comparând traducerea oferită de d-l Wittner cu originalul, am observat, fără deosebită dificultate, o discrepanţă. Nu e greu de văzut că în traducerea sa, d-l Wittner a "colaborat" intens cu Villon, introducând o serie de expresii care, nu numai că accentuează vulgaritatea poeziei, dar alterează intenţiile autorului. Eliminând adaosurile wittneriene, caracterul pornografic este diminuat considerabil. Vă întreb, în concluzie: consideraţi admisibilă o asemenea "contribuţie" care deformează imaginea unui poet care nu poate răspunde în nici un fel ? Câte cazuri cunoaşteţi în care un traducător să colaboreze atât de "intens" cu opera pe care, în loc să o respecte, o coboară la un nivel mult sub cel existent? Şi aceasta, nu din motiv de incompetenţă, ci în mod deliberat...

SIMON SFARTI
Santa Fe Springs, Calif., SUA

N. Red.: *Traduttore, tradit.ore... Discuţia e veche de când lumea. Şi nu va lua sfârşit niciodată. Traducătorul cu personalitate (cazul lui E. Wittner) nu se mulţumeşte să transpună fiecare cuvânt din franceză (cazul de faţă) în limba română (iarăşi, în cazul de faţă) ci, într-un fel, re-crează poezia respectivă. Uneori, făcând-o să sune mai bine chiar decât originalul: vezi, de pildă, fabulele lui Krâlov în versiunea română a lui Tudor Arghezi. Tălmăcirea lui Wittner este, în opinia noastră, colorată, suculentă şi, evident, îndrăzneaţă. Iar dacă asemenea traduceri stârnesc discuţii (aprinse), cu atât mai bine. Să ne mai certăm niţel şi din cauza lui François Villon, nu numai din cauza lui Bibi Netaniahu.*

Zamenhof pe Zamenhof

Stimate Al. Mirodan,

Citesc cu plăcere – atunci când îmi cade în mână – interesanta revistă a cărei director sunteţi.

Îmi permit să aduc în atenţia dumneavoastră faptul că la 15 decembrie 1859, s-a născut un mare umanist evreu, Doctorul Ludovic Lazăr Zamenhof.

L.L.Z. s-a născut la Byalistock (Polonia), oraş de frontieră, unde locuitorii erau de diverse naţionalităţi. Neavând o limbă comună, locuitorii nu se puteau împrieteni.

Crescut în spiritul dragostei pentru aproapele său, Zamenhof se mâhnea adânc când auzea pe stradă apostrofeli şi insulte de felul "tu eşti polonez, sau jidan, sau rus, etc." De copil, el era obsedat de iubirea între popoare de diverse naţionalităţi. Ca şi Ben Iehuda, contemporanul său, care a creat pentru poporul evreu o limbă uşor de învăţat (astăzi, limba oficială a Statului Israel), L.L.Zamenhof a creat o limbă pe care toate naţionalităţile o pot învăţa cu multă uşurinţă şi folosi în relaţiile internaţionale: Esperanto.

Vreau să menţionez că multe organizaţii de tot felul (culturale, politice, religioase, ştiinţifice, profesionale) fac uz de Esperanto într-un fel sau altul. UNESCO a emis trei rezoluţii favorabile cu privire la Esperanto (în 1954, 1985 şi 1993). PEN International a acceptat PEN-ESPERANTO.

Umberto Ecco, André Martinet, Claude Hagege şi mulţi alţi lingvişti de renume mondial, găsesc Esperanto o limbă demnă de o mai mare atenţie. În Israel, ca şi în multe alte ţări, există străzi, alei, pieţe, instituţii care poartă numele de Esperanto sau Dr. L.L.Zamenhof. Chiar şi sediul dvs. este pe strada Zamenhof.

Esperantiştii israelieni, de comun acord cu autorităţile locale, au luat iniţiativa ca în anul 2000, al 85-lea Congres Mondial de Esperanto să aibe loc la Tel Aviv. În legătură cu aceasta ar fi foarte potrivit ca un număr cât mai mare de israelieni să aibe posibilitatea să înveţe Esperanto.

De aceea vă propun să vă pun la dispoziţie un *"Curs complet de limbă Esperanto în 10 lecţii"*, care poate fi publicat câte o lecţie în fiecare număr al revistei. Spaţiul necesar este de aproximativ un sfert de pagină.

În aşteptarea răspunsului dumneavoastră, pe care îl sper favorabil, vă rog Domnule Director, să primiţi salutările mele cordiale.

GIGI HARABAGIU
San Francisco, SUA.

Nota Red.: *Nu suntem siguri că iniţiativa va avea succes. Mulţi dintre noi n-au reuşit să stăpânească bine nici ebraica; cum să-i pui să înveţe o nouă limbă? Dar, oricum, trimiteţi-ne cartea. În calitatea noastră de Zamenhofişti (calitate ce obligă!) vom studia cu atenţie propunerea D-voastră.*

De la Doamna Anne Sinclair... la ale noastre

Renumita ziaristă Anne Sinclair – responsabila programului politic al primei reţele a televiziunii franceze, a părăsit recent locul de muncă, după o activitate prodigioasă de

13 ani, încununată cu o consacrare totală şi cu admiraţia a milioane de telespectatori.

Anne Sinclair îşi motivează demisia pe considerentul că, în continuarea activităţii, ar putea fi suspectată de parţialitate, având în vedere faptul că soţul ei, Dominique Strauss-Kahn este ministru în actualul guvern socialist.

Pentru această ziaristă fermecătoare şi carismatică, ar fi de neconceput planarea unei suspiciuni de abatere de la normele de etică şi profesionalism cu care şi-a identificat o carieră îndelungată şi strălucită. În elogiul pe care i-l adresează cunoscuta scriitoare şi ziaristă Françoise Giroud, este realizată o portretizare de excepţie, reliefându-se atributele neasemuite ale acestei personalităţi încântătoare: o mare Doamnă, un talent incontestabil şi o minunată interlocutoare.

Anne Sinclair, după cum se ştie, în programul "7/7" pe care-l conducea în prima zi a fiecărei săptămâni, se întâlnea cu personalităţi de diferite orientări politice; aceste întâlniri se desfăşurau într-o ambianţă deconectată, plină de amabilităţi şi umor. Ea punea întrebări, nu o dată dificile, asculta răspunsul, dar nu-şi permitea să-şi exprime propriile ei preferinţe politice.

Televiziunea franceză, ca şi B.B.C.-Londra şi altele, este concepută ca o instituţie nepartinică ce cuprinde, zi de zi, atât programe social-culturale, cât şi pe acelea de informare fidelă şi completă a opiniei publice. Nu este, aşadar, o instituţie politică şi nu poate fi un instrument politic, vocea unui anumit partid. Anne Sinclair, cu inteligenţa, talentul şi farmecul ei, a oferit informaţii variate opiniei publice, spre marea admiraţie a telespectatorilor de pretutindeni.

Coborând la realitatea israeliană, se constată că televiziunea noastră (canalul I) nu este aşa cum ar fi trebuit să fie - o instituţie publică şi apolitică. Se poate susţine fără ezitare că această instituţie, pusă permanent în slujba stângii, reprezintă chiar un instrument de manipulări politice, unde se dezlănţuie libertatea de a insulta, de a calomnia, de a manipula faptele, de a organiza conflicte. Cităm - ca exemplu - afacerea Hebron-Bar-On, lansată cu pretenţia că ar exista un document compromiţător, dar pe care nu l-am văzut nici până azi: minciuni, minciuni proferate luni de-a rândul. O ţesătură de intrigi şi calomnii, un scenariu de prot gust care, de altfel, a capotat lamentabil. Creaţie pură a televiziunii în scopul doborârii guvernului.

Întrebările la adresa unor interlocutori (evident, din coaliţia guvernamentală) depăşesc limitele decente permise; ele se succed pe un ton agresiv sub forme presante, ultimative. Corespondenţii canalului I, cu ochii holbaţi şi chipul grav, somează pur şi simplu pe interogaţi, îi încolţesc ca într-o partidă de box, încercând - prin crearea unei tensiuni ridicole - să smulgă răspunsul voit de televiziune.

În lumina acestor realităţi locale, imaginea ziaristei Anne Sinclair pare de domeniul irealului, iar televiziunea franceză aparţine, desigur, altei lumi.

Dr. GABRIEL FRIEDMAN
Givat Savion

Germania

În scrisoarea din «Minimum» (nr.127), D-nul A. Peternell porneşte de la un neadevăr, pe baza căruia îşi construieşte o argumentare care nu are nimic de-a face cu cele relatate de mine la rubrica "Poşta".

Eu nu am afirmat niciodată că în Germania postbelică se duce o propagandă antisemită oficială (asta ne-ar mai lipsi!). Nici măcar una oficioasă. Nu a fost nici măcar o singură dată folosită sintagma: "antisemitism oficial". Eu am vorbit de o atitudine foarte anti-israeliană, situaţie pe care o reafirm cu toată tăria.

În altă ordine de idei, îmi permit să observ că acceptarea în Germania a unui număr de evrei din Răsăritul Europei, nu a fost o danie a germanilor, ci una plătită cu şase milioane de victime ale Holocaustului, altfel aceste familii nu s-ar afla astăzi pe acest pământ.

Cât priveşte eventuala mea manie a persecuţiei, la care se referă d-nul Peternell, ea nu ar fi de mirare după cele petrecute în Europa acestui secol. Antisemitismul, propaganda anti-israeliană sunt, din păcate, la mulţi evrei din Germania, teme «tabu». La mulţi, dar nu la toţi.

MONICA BILAN
Hannover

Ultimele cuvinte ale unui corespondent

Israelienii care au dorinţa şi capacitatea de a gândi, nu vor înţelege de ce stânga de la noi este "imbecilă" şi occidentalii sunt "idioţi", crezând că Arafat vrea pace cu-adevărat cu Israelul *(vezi Minimum, nr.128)*.

Arafat vrea pace conform intereselor sale politice, Nataniahu vrea o pace adevărată, conform ideologiei sale. Partidele de stânga şi cele religioase desemenea vor pace, deci toată lumea vrea pace, şi din acest motiv se duc tratative, pentru a apropia ideile care, actualmente, sunt depărtate.

Pentru a se realiza acest deziderat, este necesar ca, din rândurile israelienilor cât şi ale palestinienilor, să fie înlăturată ideologia naţionalismului extremist agresiv şi a fundamentalismului religios.

ILIE MARCEL
Petah Tikva

P.S.: *Aceste rânduri au fost concepute la 9.XI. de Ilie Marcel care era un mare admirator al revistei «Minimum».*

El a fost foarte suferind în ultimele luni şi a decedat în ziua de 11.XI.

SILVIA ILIE
(soţia)

Spinoza avea dreptate

Istoria poporului nostru ne învaţă că pe ură nu poţi clădi, precum nu poţi pe o mlaştină. Ura creşte prin ura reciprocă, aşa spune Baruch Spinoza, filosoful din sec. 17.

Regele Solomon moare în jurul anului 928 (î.e.n.)şi lasă în urma lui o ţară înfloritoare, unită. Dar în urma luptelor fratricide între fiul lui Solomon şi Ieroboam, ţara este slăbită şi împărţită, în acelaşi an, în două: Jehuda şi Israel. Luptele fratricidice continuă şi Israelul slăbit este distrus în 722 de către Asiria; cele zece triburi care locuiau aici sunt deportate şi împrăştiate în toate direcţiile. Urmele acestor triburi au rămas până azi necunoscute, pierdute pentru neamul nostru. Şi slăbitul regat Jehuda este distrus în 586 de Babilon, locuitorii fiind deportaţi în exilul babilonian.

În acea vreme profetul Schemaia clama în zadar: "Aşa grăieşte Iahve, să nu luptaţi cu fraţii noştri israeliţi".

În urma acordurilor Oslo, noi am predat lui Arafat oraşele din Jehuda, Shomron şi Gaza şi am ajutat la formarea unei armate palestiniene de peste 30.000 de soldaţi. Dar o serie de probleme vitale ca: stabilirea graniţelor între noi şi ei, problema Ierusalimului, soarta aşezărilor noastre din Jehuda, Shomron şi Gaza, problema apei, problema unor despăgubiri şi nu la urma urmei, întoarcerea arabilor plecaţi de aci în timpul războiului de independenţă şi a războiului de şase zile,- au rămas nelămurite.

Fostul prim ministru, regretatul I. Rabin a spus că acordurile Oslo au "o mulţime de găuri". Guvernul actual luptă să repare o parte din greşeli. Vrea să se dicute întâi problemele cele mai grave. Mai ales că şefii Autorităţii Palestiniene şi ţările arabe care ne înconjoară vor distrugerea "entităţii sioniste între Mediterană şi Iordan". Se impune să ne concentrăm toate forţele şi să facem un front comun, unit împotriva duşmanilor. Din păcate, folosim mai multă energie în lupta contra guvernului, în locul luptei contra duşmanului adevărat. Opoziţia politică, ziariştii, radioul şi televiziunea noastră ne transmit zilnic ştiri descurajante, deprimante, înfricoşătoare. Zilnic suntem ameninţaţi de aceşti factori cu explozia situaţiei, cu război. Zilnic se toarnă sare peste rănile noastre.

Gândurile te duc la legenda Calului Troian. Este vorba de stratagema subminării din interior a poziţiei duşmanului.

Însuşi prozatorul şi dramaturgul A.B.Iehoshua, care nu poate fi categorisit printre simpatizanţii sionismului de dreapta, a afirmat recent: "ziariştii nu se ocupă decât de aspecte negative".

Istoria îndepărtată a poporului nostru să ne înveţe încotro mergem? "Quo vadis"?

Istoriograful şi omul politic roman Crispus Gaius Sallustius (85-33 î.e.n.) ne spune: "prin unire cresc lucrurile mici, prin vrajbă pier şi cele mari".

Dr. ADOLF WEITMAN
Tel Aviv

Galaţi, sâmbătă 21 iunie 1941

Calendaristic vorbind, astăzi e ziua cea mai lungă a anului, solstiţiul de vară.

După o iarnă deosebit de grea, mai ales din punct de vedere moral, începutul acestei frumoase veri influenţează în bine buna dispoziţie a oamenilor. Zorile încep a miji foarte devreme, soarele ce răsare în culori pale la început, şi le transformă apoi treptat în portocalii şi roşietice, până apare pe cer în plină semeţie, inundând toată atmosfera cu o lumină caldă, plăcută; şi până la apusul său, seara târziu, ne oferă una din cele mai frumoase zile ale anului.

Nici natura nu se lasă mai prejos în aceste zile: miresmele plăcute ale teilor şi salcâmilor fac deliciul miilor de persoane care se plimbă prin parcuri şi grădini; alţii fac excursii pe Dunăre, sau se adună prin restaurante şi cofetării pentru a petrece împreună clipe plăcute. În săptămânile de primăvară care ne-au mai rămas până la canicula verii, e timpul cel mai potrivit pentru a ne face programul de concediu.

Din păcate însă, anul acesta ziua de 21 iunie este o zi care se naşte sub auspicii sumbre. De câteva săptămâni, un aer ameninţător pluteşte în văzduh, toată atmosfera pare încărcată. Tot felul de zvonuri fantastice sunt colportate cu asiduitate.

Acum câteva săptămâni, trupele germane au terminat campania începută la 6 aprilie şi au ocupat toate statele din Peninsula balcanică, culminând cu intrarea în Insula Creta. Şi-acum, fiecare se întreabă unde vor da următoarea lovitură-trăznet. Toată regiunea de răsărit a României a început să se umple făţiş cu trupe germane, iar zvonurile că germanii se pregătesc să-i atace pe ruşi se înteţesc pe zi ce trece. Noi, tinerii evrei, am fost chemaţi să săpăm tranşee în locuri virane pentru populaţia civila. Am crezut că suntem puşi la muncă pentru ca să nu ne plictisim. Pe zi ce trece, atmosfera e şi mai încărcată. Şi marele semn de întrebare, nerostit dar prezent pe buzele tuturor, s-ar formula cam aşa: de ce oare ruşii, ştiut fiind că posedă cel mai bun spionaj din lume, nu dau semne că ar vedea marile concentrări de trupe. Numai cu două zile înainte au acostat în portul Galaţi două vapoare ruseşti încărcate cu grâne şi alte lucruri de primă necesitate. Asta înseamnă că toate concentrările germane sunt un act de disimulare şi ei se pregătesc să dea o lovitură în altă parte.

La noi însă, îngrijorarea creştea de la o oră la alta. S-a aflat că toată arhiva din oraşul Galaţi a fost evacuată în Vestul ţării. Scădea din ce în ce numărul pietonilor de pe străzi, tramvaiele circulau goale, oraşul era împânzit cu agenţi de poliţie pentru păstrarea ordinei.

În acea sâmbătă, 26 Sivan 5701 după calendarul evreiesc, s-au oficiat în toate sinagogile din lume şi în special pe liziera de est a graniţei cu Rusia, rugăciunea pentru o lună nouă. Evreii l-au rugat pe Creator să le dea o lună binecuvântată cu pace, viaţă lungă, sănătate şi trai bun.

În seara de 21 iunie, soarele se pregătea să apună, aşa cum apune în Europa, foarte încet, inundând cu incandescenţa luminii sale apusul oraşului. Dar cine mai stătea să se mai uite şi să-l admire, când aproape că nu se mai vedea ţipenie de om.

Noaptea se aşternu înfricoşător, cu o beznă pe care o puteai tăia cu cuţitul. Pe stradă se lipiseră afişe care ameninţau cu pedepse grele pe cei ce nu vor respecta cu stricteţe absolută camuflajul. Asta însemna că războiul era iminent şi groaza începu să se înfiripe adânc în suflete. Seara, tatăl meu ne-a spus să ne culcăm pe jumătate îmbrăcaţi. Am ieşit puţin în curte, bezna era completă. Doar câteva stele abia-abia se vedeau pe cer. Era o noapte neagră, fără lună. Întunericul, acest bun complice al invadatorilor, a permis trupelor germane să amplaseze tunuri pe colinele oraşului.

Am adormit cu sufletul închircit de frică pentru ce ne aştepta. Pe la 4 dimineaţa, o puternică bubuitură de tun ne-a trezit pe toţi, brutal. Până să ne dumirim, o ploaie îngrozitoare de salve a cutremurat văzduhul şi l-am auzit pe tata spunându-ne cu vocea sugrumată: "Repede, la beci!" Nu ţiu minte cine a ridicat capacul beciului, sora mea cea mică a alunecat pe scări, eu, de groază, mi-am pus pantalonii pe cap, iar sărmanul tata îngâna "Shma, Israel" şi alte rugăciuni. După aproape două ore, bubuitul

POŞTA

tunurilor încetă brusc, aşa cum începuse. N-am ştiut dacă germanii au atacat, sau ne-au bombardat ruşii. Radio n-aveam nici noi, nici vecinii, căci încă înainte cu două luni evreii trebuiseră să predea aparatele de radio. Iar pe vecinii creştini ne-a fost frică să-i întrebăm. Dimineaţa, pe la ora 7, a apărut ziarul local "Acţiunea" în ediţie specială, cu ordinul lui Antonescu: "Vă ordon, treceţi Prutul!"

Aşadar, începuse războiul.

SHLOMO BERCOVICI
Rehovot.

◆

Av. Ady Carmi, Ierusalim (după cum veţi fi remarcat desigur, am făcut rectificarea de cuviinţă: istoricul român Andrei Pippidi nu este fiul, ci nepotul lui N. Iorga); *Robert Schwartz*, Azur (citind însemnările Dvs. de călătorie, pe cât de lungi, pe atât de interesante şi nu lipsite de loc de originalitate, am constatat că, din textul primit, lipseşte ultima parte: o pagină, trei, nu ştim. Poate e vina Dvs.: stressul cotidian. Poate e vina noastră: acelaşi stress. Oricum, vă rugăm să ne trimiteţi restul, adică ceea ce urmează după subcapitolul 9); *Enciu Asher*, Haifa (studiul amicului Dvs. despre Thomas Mann ni s-a părut valoros, dar - din păcate - şi amploarea lui, şi tema dezbătută nu se potrivesc cu profilul - şi spaţiul ! - revistei noastre. Aşteptăm altceva. Pentru «Minimum»); *Sadan Levi*, Tzur Shalom, Kiriat Bialik (povestea despre Hanuka a ajuns la noi prea târziu, numărul pe decembrie se afla deja la tipografie; dar păstrăm textul, poate vom găsi un prilej: despre lumini şi curaj se poate vorbi nu numai de Hanuka); *Lică Landskron*, Kiriat Shaul, Raanana (just: a.- d. Eliakim Rubinstein nu este procuror general al Statului ci consilier juridic al guvernului; b.- Kashmirul nu este - aşa cum aţi citit în articolul lui I. Artzi - o ţară, ci o regiune aflată în componenţa Indiei; cei din Kashmir se luptă pentru independenţă, curge mult sânge pe tema asta, dar asta e altă poveste). *Harry Shoshany*, Ramat Hanassi ("Fraţii Maxim şi David Levi: Deplâng în fraze sărăcia,/ Ei, care-au ajuns cârmaci;/ Dar, n-am văzut, când iau simbria/ Să rupă-o zi, pentru... săraci".); *av. Sergiu Brandt*, New York (îi transmitem pe această cale colaboratorului nostru, Alexandru Sever, omagiile Dvs. de cititor căruia i-a plăcut, pe vremuri, în România, romanul "Cezar Dragoman"; şi, tot pe această cale, vă comunicăm adresa lui: Rh. David Hamelech 37/I - Beer Sheva); *Victor Horodniceanu*, Cfar Saba (aveţi dreptate: prestigiul pe care se întemeiază un premiu literar sau artistic vine din prestigiul juriului care a decernat premiul; iar atunci când aflăm din ziare că cutare a primit premiul cutare, fără a ni se spune nimic despre juriu, încercăm, ca şi Dvs., un sentiment penibil, lucrul are aer de şanţ); *Harry Rozenzweig;* Natania; *Dora Chirigiu*, Hedera (expuneri interesante despre istoria evreilor, dar lungi, prea lungi pentru spaţiul nostru ne-elastic); *Albert Sinnreich*, Haifa (în câteva cazuri aveţi dreptate - în altele nu; dar să le luăm pe rând: 1.- Da, lui I. Schechter i se spune acasă Şerbu; de altfel, el a folosit adesea acest pseudonim, mai ales în România, la "Contemporanul" sau "Viaţa studenţească"; 2.- Da. Rateş, de la Nestor Rateş, cunoscutul ziarist de la "Europa Liberă" înseamnă... han; aşa citim în Dicţionarul limbii române; 3.- Da. Primăria Tel Aviv a hotărât ca o stradă din oraş să poarte numele publicistului şi activistului sionist Moshe Maur, dar ceremonia de *botez* încă n-a avut loc; 4.- Nu. Criticul literar Leon Volovici nu e din Braşov, ci din Iaşi. Ca şi poeta Bianca Marcovici, de altfel. 5.- Nu, avocatul Uri Adar nu este fiul lui Felix Aderca, ci nepotul de frate al marelui scriitor. 6.- Nu. Dr. Eruhim Roisman nu s-a născut la Bârlad ci la Chişinău. 7.- Nu, dramaturgul Dorel Dorian, redactorul şef al revistei "Realitatea evreiască", nu este senator ci deputat în Parlamentul de la Bucureşti. 8.- Nu. Prozatoarea Getta Berghoff nu locuieşte la Beersheva, ci la Holon. Mai aveţi ?) *Louis Pollingher*, Tirat Shalom (vă rog să transmiteţi d-lui Harry Shoshany - a cărui adresă nu o cunosc şi ale cărui vederi politice nu le împărtăşesc - cele mai sincere urări de sănătate şi prosperitate pentru rodnica-i activitate publicistică şi - în mod special - pentru geniala epigramă dedicată "frigidei" şi publicată în nr. 129); *Leon Haimovici*, Rishon Le Zion ("Am citit cu interes scrisoarea d-lui Nathan Bron din Kiriat Ata ("Minimum" nr.129). Chiar şi după lectură, convingerile mele anti-Oslo au rămas neschimbate"); *Av. Moshe Schwartz*, Ashdod (pentru a obţine cartea dorită, vă propunem să vă adresaţi fie la reţeaua de librării "Lim", fie la Federaţia Comunităţilor Evreieşti din Bucureşti - dr. Kuller, fie la "Realitatea Evreiască", str. Popa Russu 24, Bucureşti); *Shaul Ghelberg*, Ierusalim; *Dr. Leon Grisaru*, Ierusalim; *Victor Eşanu*, Holon; *Nelu Solomon*, Metulla; *Raluca Zimbler*, Milano, Italia; *Cassian Târnoveanu*, Braşov, România; *Harry Lazarovici*, Ierusalim; *Irène Strulovici*, Tel Aviv; *Valeriu Ionescu-Gorj*, Bucureşti; *av. Carolla Shneuer*, Barcelona, Spania; (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

◆

LA MULŢI ANI 1998 !
UREAZĂ
FREDDY
DE LA ANGLO-SAXON
Care vă stă mereu la dispoziţie în probleme de închirieri şi vînzări de case şi terenuri
BAT YAM,
BD. HAAŢMAUT 67
TEL. 03/6582157 - 6582157

CLEPSIDRA

Turism

LAURA D'ALLAVA, traducătoare, editoare; de la Paris; la rude.

FELICIA ANTIP, ziaristă ("Adevărul literar și artistic") și **CONST. ANTIP**, ziarist ("Magazin istoric"); de la București; la rude.

SERGIU COMISSIONA, dirijor; din S.U.A.; pentru a conduce un concert al Orchestrei simfonice Radio - Ierusalim.

H. ZALIS, critic literar; de la București; la rude.

Premiu

RADU KLAPPER, poet, publicist: Premiul «MIHAIL SEBASTIAN», acordat de Asociația Scriitorilor israelieni de limbă română.

Aniversare

Dr. SERGIU LEVIN, critic literar, animator de frunte (și de spirit) al mișcării literare din lumea *alialei;* 70 de ani de la naștere.

Comemorări

TUDOR VIANU, critic literar, estetician, profesor la Universitatea din București, membru al Academiei Române; 100 de ani de la naștere. Tudor Vianu a fost întemeietorul școlii estetice moderne din România.

JACQUES BYCK (1897-1964), profesor la Universitatea din București; 100 de ani de la naștere. Centenarul a fost marcat printr-o adunare la sediul Federației Comunităților Evreiești din România, la care personalitatea marelui lingvist a fost evocată de acad. N. Cajal, acad. Al. Balaci, acad. Gh. Mihăilă, profesorii și cercetătorii Florica Dumitrescu - Niculescu, Mioara Avram, Iancu Fischer, Maria Simionescu, Al. Rizescu, Stela Toma, H. Kuller.

Placă comemorativă

La Templul Coral din București; în amintirea victimelor pogromului din ianuarie 1941.

Decese

SEBASTIAN COSTIN, scriitor, ziarist (vezi «Dicționarul Neconventional»).

EMIL BOLDAN (Bernstein) (88), istoric literar, profesor la Universitatea din București; în urma unei maladii necruțătoare, la Toronto, Canada. Câteva scrieri: «Alecu Russo» (1948); «Școala ardeleană» (1959); a editat «Corespondența Al.I.Cuza - Costache Negri» (1980) și «Țiganiada» lui I. Budai-Deleanu în versiune proprie, modernizată.

ARISTIDE HALANAY, prof. dr. docent la Universitatea din București, laureat al Premiului de Stat, unul din cei mai de seamă matematicieni din epoca postbelică a României; la București.

Carnet

Prospectări literare

Așa ar trebui să se cheme vizita efectuată, de curând, de către Nicolae Țone, directorul revistei **"Aldebaran"** din București și Vasile Blendea, foto-reporter. Cei doi au adunat material documentar pentru un număr al **"Aldebaran"**-ului consacrat lui Marcel Iancu și - în același timp - au discutat îndelung, tot în vederea unor numere de revistă închinate «avangardei» literare-artistice, cu Liana Maxy (care le-a pus la dispoziție date și material inedit despre pictorul M. H. Maxy), d-na Herșcovici din Haifa (văduva poetului supra-realist Paul Păun) și poetul Sesto Pals; acesta din urmă fiind unul din ultimii supraviețuitori ai marei aventuri moderniste; ceilalți, doi la număr - scriitorii Gelu Naum și C. Nisipeanu - trăiesc la București.

Manifestări, manifestări

Tel Aviv: 11-12-1997: Seară literară la sediul H.O.R. Tel Aviv, consacrată trilogiei **"Ce s-a întâmplat cu evreii din România"** de Marius Mircu. Au vorbit: A.B.Yaffe, Sandu David, dr. Jean Ancel, M. Mircu și prof. A. Strihan, moderatorul reuniunii.

Tel Aviv, 25-12-1997: Adunare comemorativă în amintirea prof. Martin Bercovici, organizatorul învățământului tehnic la București, în anii războiului, pentru studenții evrei.

Tel Aviv, dec. 1997: Ședință specială a cenaclului literar «Punct» (animatori: soții Mariana și Solo Juster) în amintirea lui Sebastian Costin.

Tel Aviv, 29-12-1997: Seară comemorativă dedicată poetului și ziaristului Sebastian Costin, organizată de Asociația Scriitorilor israelieni de limbă română.

Dorim lui

COCA și Dr. MARC DONA

cu ocazia zilei lor de nuntă, la mulți ani cu fericire, împreună până la 120 de ani.

Prietenii

◆

Cu adâncă durere anunțăm împlinirea a patru ani de la dispariția scumpului nostru

MOISE MANDY
(economist, București),

Nessy - soție
Alexandra - fiică
Daniel - nepot
Jean - frate
Anny - cumnată
Vladimir - ginere

Se împlinesc 10 ani de când nu mai este printre noi

GRINBERG HAIM
(I. GORUN)
Bârlad - București

Om de cultură, autodidact
Tehnician tipograf
Soldat în Armata Roșie
(luptător pe frontul antihitlerist 1941-1944)
Sincer iubitor al Israelului

ZAHARIA - frate

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte:

După o carieră artistică unică în istoria Teatrului mondial
revine în Israel
cel mai celebru actor român din toate timpurile

RADU BELIGAN alături de maestrul **ION LUCIAN**

în comedia celui mai cunoscut autor american de teatru **NEIL SIMON**

„BĂIEŢII DE AUR AI AMERICII"

Comedie în 2 acte, distinsa cu Premiul Pulitzer şi ecranizată de trei ori la Hollywood

BELIGAN

Distribuţia:

Willie Clark....... RADU BELIGAN
Al Levis............ ION LUCIAN
Ben................. MARIUS DROGEANU
Sora................. GABRIELA CODREA
Domnişoara....... IULIA GAVRIL
Regizorul........... NICOLAE MACOVEI

LUCIAN

TEL AVIV – „Ohel Shem"
sîmbătă, 7 februarie, ora 20
Canaf, Allenby 91, tel. 6293838

NATANIA – „H. Hatarbut"
miercuri, 4 februarie, ora 20
tel. 8603392 şi 8330335

HOLON – „Yad le Banim"
luni, 9 februarie, ora 20
Tel. 5037781 şi 6515885

IERUSALIM – „Behar"
joi, 12 februarie, ora 19
Bilete „Klaim", tel. 6256869

TEL AVIV – „Beit Zionei America"
sîmbătă, 14 februarie, ora 20

BEER SEVA – „H. Hatarbut"
vineri, 6 februarie – ora 20 Tel. 6233397
Bilete „Mofa", tel. 6233397

HAIFA – „Beit Hahayal"
marţi, 10 februarie, ora 20
Bilete: Nova, tel. 8665272

KIRIAT HAIM – „Beit Nagler"
vineri, 13 februarie, ora 20,
Bilete la casă, tel. 8724694 şi 8665272

PETAH TIKVA – „Saret" marţi, 3 februarie, ora 20
Bilete „Bicoret", tel. 9301195

RISON – „Mofet"
duminică, 8 februarie, ora 20
Bilete „Hacartis", tel 9666141

RAMAT GAN – „Mofet"
miercuri, 11 februarie, ora 20
Bilete la casă, tel. 6720223

La mulţi ani!

La telefon – maestrul !

RADU BELIGAN
O lună cu piciorul în ghips

– Alo, maestrul Radu Beligan ?
– Chiar el !
– Cum e cu sănătatea ?
– Adică, cu piciorul ? Am stat o lună în ghips. Acum totul este O.K. şi plec la repetiţii.
– Ce repetaţi, maestre ?
– Noii directori ai Teatrului Naţional din Bucureşti, Ion Cojar şi Gelu Colceag, mi-au oferit rolul Actorului din "Azilul de Noapte" de Maxim Gorki. E un rol grozav, aşa că am acceptat.
– Şi cu comedia "Băieţii de aur ai Americii" ce va fi ?
– Ce să fie, continuăm s-o jucăm la Bucureşti şi în toată ţara, iar la 2 februarie sosim în Israel.
– Vă aşteptăm cu dragoste.
– Dragoste împărtăşită.

(T. S.)

E.W.T.R.
România
31

E.W.T.R. ISRAEL
ŞI E.W.T.R. ROMÂNIA

UREAZĂ

**TUTUROR TURIŞTILOR, PRIETENILOR
ŞI AGENŢILOR NOŞTRI DE VOIAJ
UN AN BUN, PROSPERITATE ŞI
REÎNTÎLNIRI CÎT MAI PLĂCUTE PE
MERIDIANUL TURISTIC ROMÂNESC**

LA MULŢI ANI !

OFERTĂ SPECIALĂ

SCHI CLUB
EWTR
POIANA BRAŞOV

CENTRU SPECIALIZAT ÎN VACANŢE DE IARNĂ,
SCHI ŞI AGREMENT MONTAN

495$

*O săptămînă de vacanţă
în Carpaţii înzăpeziţi*

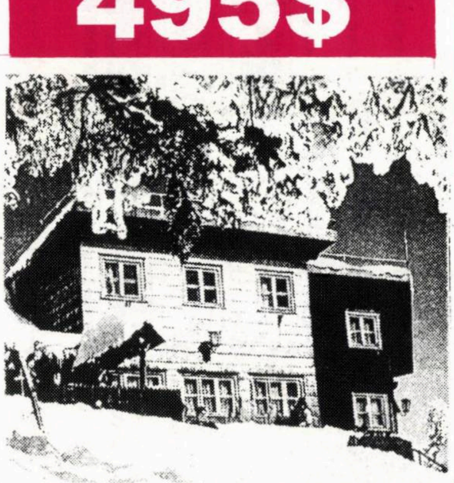

Preţul cuprinde:
- Bilet avion Tel Aviv – Bucureşti – Tel Aviv
- 7 zile/6 nopţi – cazare în camere duble, hotel „Ciucaş" şi „Piatra Mare" – Demipensiune
- Toate transferurile

Posibilităţi pentru şcoală de schi, închiriere de materiale şi echipamente, cursuri de iniţiere în schi, sub conducerea echipei de monitori-instructori EWTR.

Preţul nu cuprinde:
Taxe de aeroport
şi 49 $ taxă de înscriere

Folosiţi şi sistemul „Telemesser"-EWTR 03-5652033 şi veţi primi la domiciliul dv. informaţiile turistice solicitate.

minimum

RADU BELIGAN
ŞI
ION LUCIAN
AU VENIT, DIN NOU,
PE LA NOI.
EU, UN SINGUR
LUCRU VREAU
SĂ LE SPUN:
MULŢUMESC!

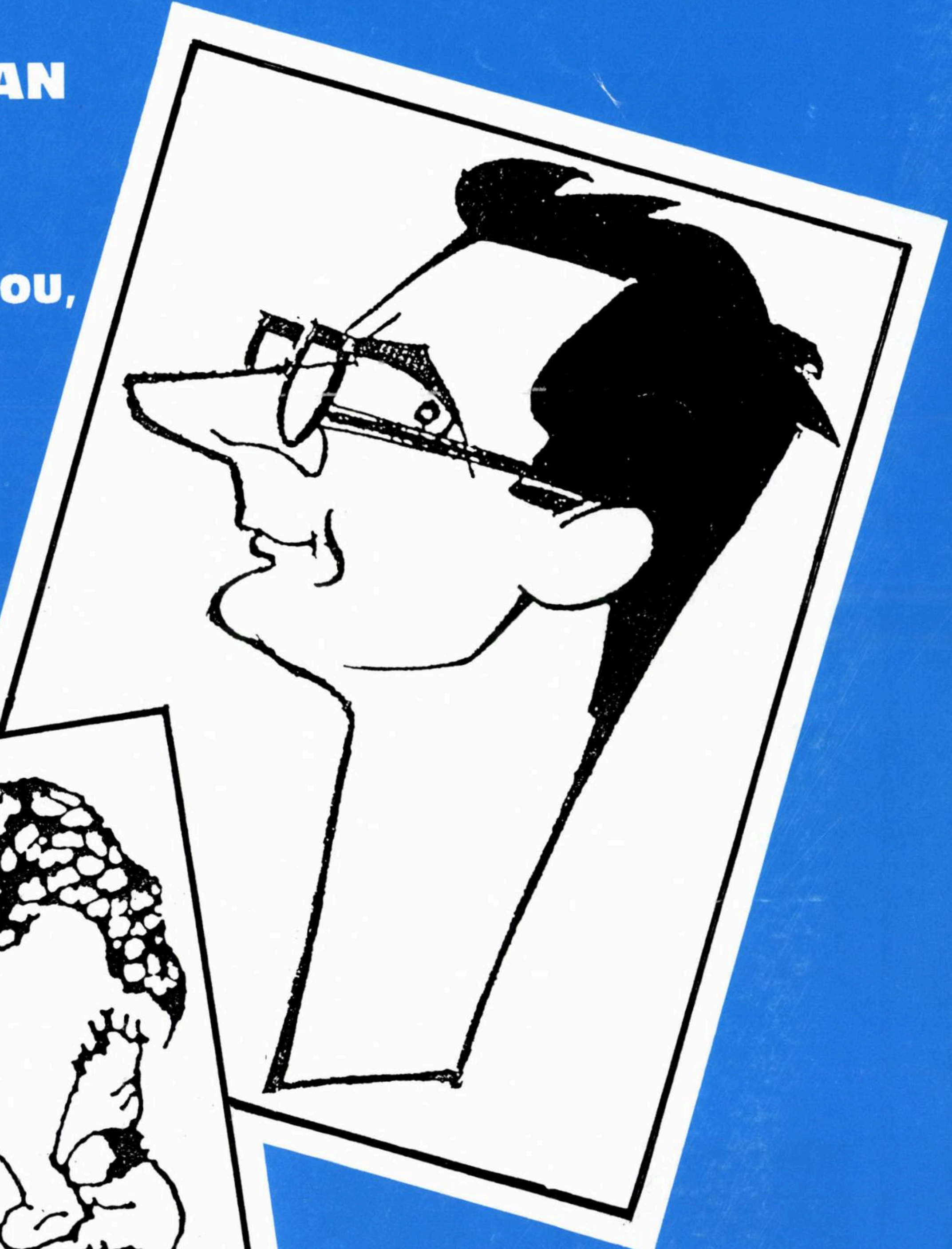

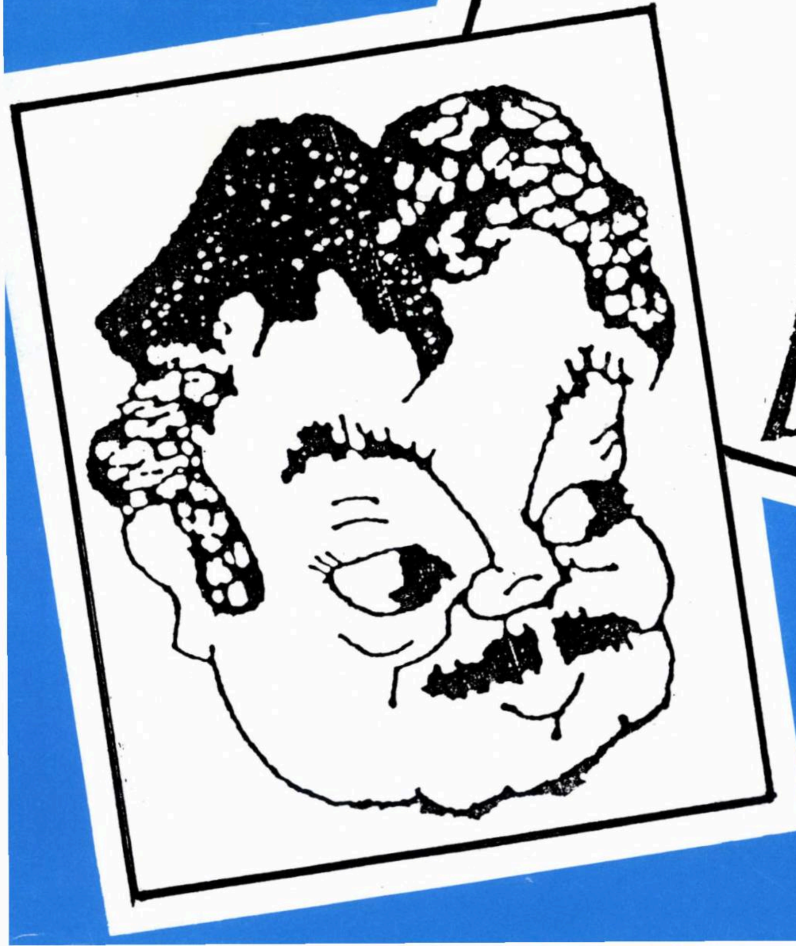

● ANUL XII ● NR. 131 ●
● FEBRUARIE 1998 ●
● 13 SHEKELI ●

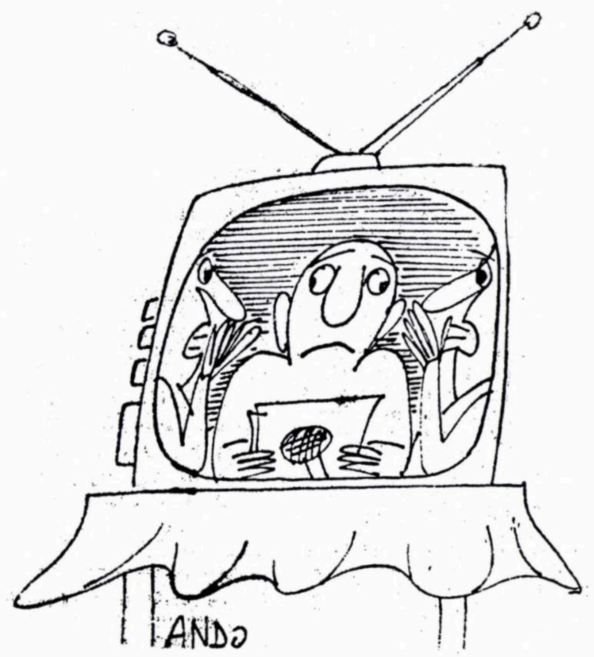

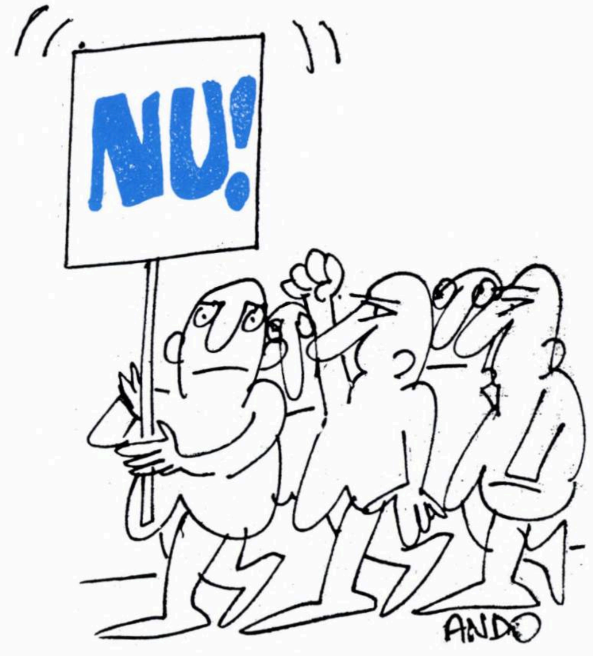

. ANDO

DESENEAZĂ LA BUCUREŞTI
IAR NOI ZÂMBIM
LA TEL AVIV

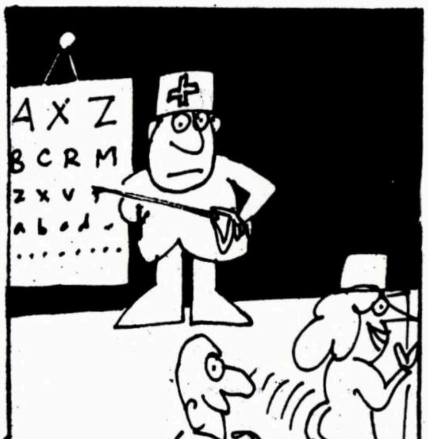
A X Z
B C R M
Z X V
a b c d

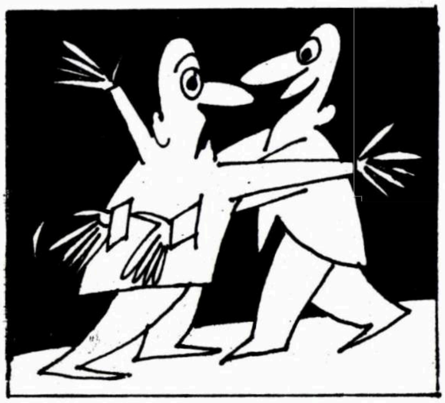

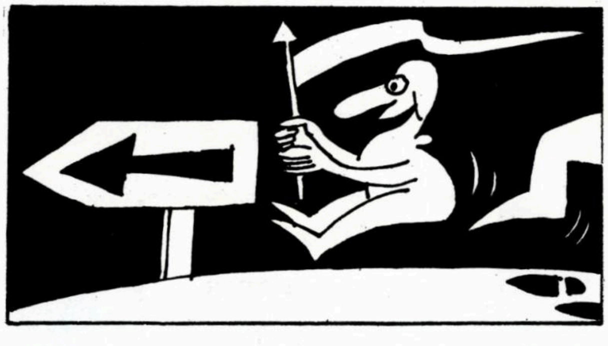

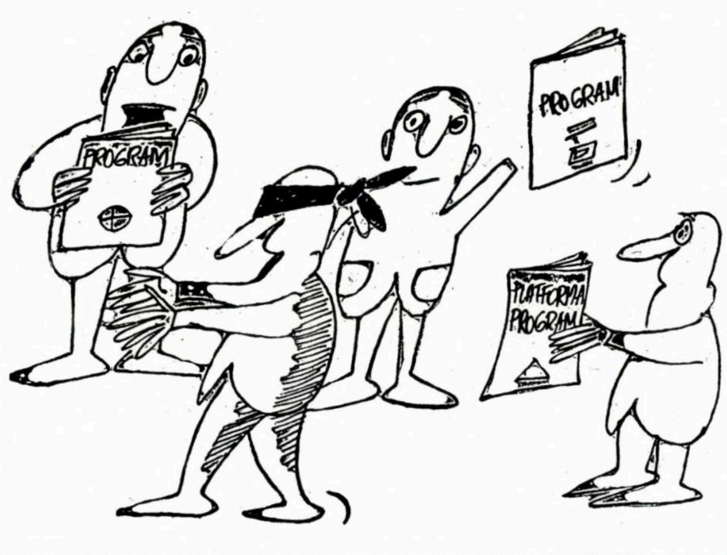
PROGRAM
PROGRAM
PLATFORMA PROGRAM

Coperta noastră

• BELIGAN şi LUCIAN •

Băieţii de aur ai teatrului românesc au venit în Israel pentru a juca în comedia "Băieţii de aur ai Americii" de Neil Simon.

Prezenţa lor printre noi este, ca deobicei, un eveniment. Unul din evenimentele (nu multe) care marchează anul cultural al alialei române. Iubitorii de teatru vorbesc despre spectacolele oferite de marele Beligan şi de vechiul său partener de succese memorabile, aşa cum vorbeau pe vremuri în România melomanii, ori de câte ori venea să concerteze la Ateneu vreuna din vedetele mondiale ale muzicii simfonice: *"A venit Toscanini ! Mă duc la Iehudi Menuhin !"*

Turneul lui Beligan şi Lucian constituie, cum spuneam, un eveniment. Dar un eveniment din două puncte de vedere.

Mai întâi, fireşte, avem de-a face cu un **concert extraordinar** de teatru, prezentat de către doi virtuoşi ai comediei. Nu ai prilejul, în fiecare zi, să dai peste asemenea **Artişti**.

Pe urmă, însă, avem de-a face cu doi prieteni (adevăraţi însă, să ne înţelegem) ai Israelului. Nici cu asemenea prieteni nu ai prilejul să te întâlneşti chiar în fiecare zi.

M.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
ceea ce înseamnă 25 ianuarie

Mai întâi, luni de zile, s-a spus în mass-media (cu bucurie nestăpânită) că preşedintele Bill Clinton nu-l va invita pe Bibi Netaniahu la Casa Albă, fiind rău supărat pe el, din cauză că guvernul de la Ierusalim nu se grăbeşte cu efectuarea celei de-a doua faze a retragerii noastre din teritorii.

L-a invitat.

După aceea, s-a spus că da, mă rog, îl va primi dar numai pentru zece minute, "de formă", pentru a-l pasa apoi pe oaspete celor din eşalonul secund: Madeleine Albright ş.a.

Convorbirea dintre Clinton şi primul ministru a durat o oră şi jumătate, iar a doua zi, cei doi s-au întâlnit din nou, tot pentru o oră şi jumătate de discuţii.

În continuare, s-a spus că, sigur, cei doi vor sta de vorbă, însă scopul lui Clinton este de a atrage atenţia în termeni duri, ultimativi, lui Netaniahu că aşa nu mai merge cu "procesul de pace", şi de a exercita presiuni serioase asupra premierului, obligându-l să satisfacă, fără întârziere, cererile lui Yasser Arafat.

Clinton n-a ridicat tonul la Bibi şi nici n-a exercitat mult aşteptatele presiuni serioase. El a precizat chiar - în cadrul unei conferinţe de presă - că "nici nu poate fi vorba de presiuni", adăugând o propoziţie semnificativă: "Israelul va decide singur asupra securităţii sale". Cu alte cuvinte, chestiunile legate de acordul cu OEP-ul nu-i privesc pe cetăţenii din Arkansas ci pe cetăţenii din Petah Tikva.

Bineînţeles, americanii (ca şi europenii, desigur) sunt, în continuare, pentru aplicarea cât mai grabnică şi în totalitatea lor a prevederilor cuprinse în acordul «Oslo». Dar ei contează, pentru asta, pe capacitatea opoziţiei de la noi de a răsturna guvernul: o nouă campanie de presă, o nouă grevă generală, o nouă moţiune de neîncredere în Parlament...

Până atunci, Casa Albă ia act de voinţa lui Bibi şi o respectă. Aşa cum respecţi voinţa unui şef de stat prieten care îşi exprimă limpede şi neted punctul de vedere.

■ ■ ■

A murit, la 62 de ani, lovit de-un cancer nemilos, preşedintele Partidului Naţional Religios, Zvulun Hammer.

Ministrul Învăţământului a fost un exponent al sionismului religios (adepţii Mafdal-ului fac, dintotdeauna, armată), un reprezentant al dreptei moderate. Nu ţipa, nu provoca scandaluri în Knesset, nu ameninţa de trei ori pe zi cu demisia. Era, în limitele concepţiilor sale politice, un conducător pozitiv, străduindu-se să păstreze echilibrul între dreapta şi stânga Mafdal-ului. A lăsat o amintire bună.

Dispariţia lui va face, probabil, ca balanţa în partid să încline în favoarea dreptei. Şi, prin urmare, ca ponderea miniştrilor din guvern care se opun retragerii masive din teritorii să crească. Poate chiar simţitor.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 - Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare

Director
Al. Mirodan

Publicitate: 1 inch - 45 shekeli
Abonamente Israel
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii
Străinătate: (1 an - 12 numere): Europa - 70 de dolari; România - 65 dolari; U.S.A., Canada - 80 dolari; America de Sud, Australia, Noua Zeelandă - 95 dolari; Insulele Fidji - 150 dolari.
Expediţia cu avionul.

Grafica:
Eugen Iacob

Culegere computerizată:
Claudia Rosenstreich

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Rvistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS
LTD.

TENDINŢE

Israel: marea dihonie din marile partide

Ne-am obişnuit să spunem - şi cu drept cuvânt - că ţara este divizată în tabere opuse (dreapta - stânga, religioşi - laici, etc.) care - vai! - se duşmănesc reciproc.

Dar, în vremea din urmă, e din ce în ce mai clar că nu numai ţara este divizată în tabere ci şi taberele sunt, la rându-le... divizate. Şi gata parcă de a exploda.

Să privim mai întâi la dreapta,- Coaliţia guvernamentală, în frunte cu Likudul. De la începutul guvernării Netaniahu, au părăsit guvernul câţiva miniştri: Beni Beghin, apoi Dan Meridor şi David Magen. Mai nou, s-a rupt din coaliţie ministrul de externe David Levy, împreună cu deputaţii din Gheşer. Iar scandalul izbucnit la conferinţa Likudului în legătură cu renunţarea la sistemul *Primaries* pentru alegerea candidaţilor la viitorul Knesset, scandalul acesta s-a potolit, însă numai pentru moment. El poate izbucni din nou la proxima discutare a chestiunii, ba chiar cu furie sporită.

Acum, pe agenda politică a guvernului se află două chestiuni incendiare, care pun la grea încercare capacitatea premierului Netaniahu de a asigura unitatea Coaliţiei: a) hotărârea privind faza a doua a retragerii Zahalului din teritorii şi b) Legea convertirii la judaism. Va reuşi Bibi să sară hopurile, aşa cum a reuşit cu prilejul dezbaterilor (de coşmar) pentru aprobarea bugetului ?

La capitolul "Faza a doua a retragerii", Netaniahu este sprijinit de numeroşi miniştri şi deputaţi în cap cu Itzhak Mordehai şi contracarat de alţii, în frunte cu Beni Beghin. În plus, cu excepţia Shas-ului, partidele religioase s-au pronunţat împotriva retragerii. Iar ca să fie limpede, oponenţii lui Bibi (şi, implicit ai lui Bill Clinton care presează la maximum pentru efectuarea retragerii) au organizat luna trecută o mare demonstraţie în Piaţa Rabin din Tel Aviv, reunind - spre surprinderea celor mai mulţi observatori din presă - aproape 40.000 de cetăţeni care au avertizat guvernul să nu aprobe retragerea. Cât despre legea convertirii la judaism, partidele religioase au spus-o fără echivoc: dacă trece legea în Parlament, noi ne retragem din Coaliţie. Şi guvernul va cădea.

... Să privim, însă, niţel şi la stânga. Şi aici - unde te-ai fi aşteptat ca lumea să fie strâns unită înaintea clipei în care vor fi anunţate noile alegeri - zâzania bântuie din plin. Shimon Peres, care nu a digerat de fel eliminarea sa - mai mult sau mai puţin politicoasă - din fruntea Partidului Muncii, a luat luna trecută câteva iniţiative de răsunet, care au provocat convulsii serioase în clădirea de pe Hayarcon.

În primul rând, a propus alcătuirea unui guvern de uniune naţională (el urmând a ocupa postul de ministru de externe, lăsat liber de David Levy); după ce Ehud Barak şi alţii din partid au respins enervaţi propunerea, Peres a pus pe picioare o nouă organizaţie denumită "Forumul pentru pace". La ora de faţă, în Israel există 20 (douăzeci) de asemenea organizaţii. Ar însemna că «Forum»-ul lui Shimon Peres este a 21-a. Ea se deosebeşte, totuşi, de celelalte prin aceea că în rândurile ei au intrat şi oameni de dreapta (primari likudişti, notabilităţi din Partidul Naţional Religios). Ehud Barak vede în acest «Forum» un viitor partid, la concurenţă cu «Avodaua», iar în Peres un fracţionist (cum ar fi zis I.V.Stalin), dornic să spargă unitatea stângii. Panica este reală în rândul oamenilor din jurul lui Barak; cu atât mai mult cu cât Peres nu e singur. El dispune la ora de faţă de sprijinul a opt deputaţi (Micha Goldman, Rafi Elul, Rafi Edri ş.a.) care s-au angajat nu numai să sprijine «Forum»-ul (asta încă n-ar fi nimic) ci să voteze, împreună cu Peres, pentru realizarea Fazei a 2-a, oferind astfel "inamicului", recte lui Netaniahu, *"o plasă de*

TENDINŢE

"siguranţă" în momentul votului. Aşadar, după "rebelii" din Likud, au apărut pe scena politică şi "rebelii" din Partidul Muncii.

Toată această supraproducţie de rebeli şi de rebeliuni a creat, aşa cum era firesc, condiţiile pentru înfiinţarea unui nou partid, menit să atragă atât pe "disidenţii" din marile partide cât şi electoratul dezamăgit de prestaţiile lui Bibi Netaniahu şi Ehud Barak. Un partid de «Centru» care, spre deosebire de modesta grupare "Calea a 3-a" a lui Avigdor Kahalani, să aibe în frunte figuri de anvergură, cu impact la marele public. Numit **Atid,** noul partid este condus (încă neoficial) de Roni Millo, fruntaş al Likudului şi primar al Tel Aviv-ului. Unii vorbesc deja de o alianţă a acestuia cu Shimon Peres. Şi cu alţi nemulţumiţi din Hayarkon, ca deputatul Haim Ramon.

Israel: haredimii

Se pare că haredimii au întins aţa prea tare. Şi că aceasta s-a rupt. Aşa s-ar zice dacă ţinem seama de reacţia publicului, atât la ultimele atacuri dezlănţuite fără jenă, ale partidelor ultrareligioase împotriva avutului naţional (şantajul exercitat de deputaţii Ravitz, Gafni sau Benizri în cadrul dezbaterilor asupra bugetului pe 1998 s-a întipărit adânc în mintea tuturora), cât şi la dezvăluirile ce te iau cu friguri, făcute de "Institutul pentru studii israeliene" din Ierusalim.

Potrivit sociologului Momi Dahan, care a condus un studiu efectuat de susnumitul Institut, 60% (şaizeci la sută!) din totalul bărbaţilor haredimi nu lucrează. De loc şi în nici un fel. Nici în sectorul productiv al economiei, nici într-acela al serviciilor.

Alte constatări:

- 51% din venitul familiilor de haredimi provine din banii publici.
- Familiile ne-haredime (eu, dumneata, dumnealui) plătesc de trei ori mai multe impozite decât familiile de haredim.

Şocul produs de aceste cifre se explică prin aceea că, dacă până astăzi laicii se obişnuiseră - mai mult sau mai puţin (de fapt, mai puţin) - cu fuga haredimilor de armată (să moară ăilalţii, dom'le!), Israelul a descoperit, nu fără uimire, că super-religioşii noştri nu binevoiesc nici măcar să pună mâna la bunul mers al ţării.

Drept urmare, pe întreg eşichierul politic s-a auzit, la unison, strigătul: Paraziţi ! L-au scos, acest strigăt, şi oameni politici de stânga ca Iosi Sarid, şi cei din dreapta laică; iar deputatul Eliezer Zandberg din «Tzomet» (partidul lui Rafael Eitan) a adăugat: nu o să-i mai ducem mereu în spinare pe ăştia.

Bineînţeles, cei vizaţi au sărit în sus, socotindu-se defăimaţi şi (of course) persecutaţi. Ba chiar, deputatul Moshe Gafni, din partidul "Tora unită", a ameninţat cu represalii, informându-ne că oamenii lui se vor înarma pentru a răspunde la atacuri. Şi că dacă laicii vor război civil... îl vor avea. Este, dacă te gândeşti bine, modul de gândire (pardon pentru cuvântul gândire) al terorismului palestinian: tu formulezi câteva critici neplăcute la adresa *Autorităţii* din Gaza, el îţi răspunde cu o să aruncăm bombe în Tahana Mercazit.

Până la ora de faţă, ameninţările n-au reuşit să astupe gura celor revoltaţi. Roni Millo, de pildă - posibil candidat la funcţia de prim ministru - a spus-o scurt şi cuprinzător:

"Ei sunt paraziţi şi o voi spune pretutindenea, fără echivoc. Toată lumea tremură de frica haredimilor. Eu nu. Şi nu-mi pasă dacă va trebui să plătesc un preţ politic pentru asta".

"Să plătesc un preţ politic".

Nu e greu de ghicit ce anume a vrut să zică primarul Tel Avivului. Mai întâi, desigur, că el este perfect conştient că nu va putea conta pe votul şi sprijinul partidelor religioase. Apoi, însă, omul a aruncat o piatră în grădina marilor partide politice, Likudul şi Maarahul, care nu au fost şi nu sunt dispuse să plătească preţul de cuviinţă.

Ceea ce, o ştim cu toţii, este sută-n sută adevărat. Aşa cum, ca un ecou parcă la «aluzia» lui Roni Millo, a recunoscut d. Shimon Peres (unul dintre politicienii care-au «plătit» preţul...) mai deunăzi, într-un interview acordat ziarului "Jerusalem Post":

"Până astăzi, au existat la noi o dreaptă şi o stângă şi fiecare s-a străduit să obţină sprijinul partidelor religioase. Drept rezultat, religioşii au devenit din ce în ce mai puternici şi nici dreapta, nici stânga nu au reuşit să-şi atingă obiectivele. Până în 1977, religioşii ne-au sprijinit pe noi, iar noi am avut majoritatea. După 1977, ei au sprijinit Likudul iar Likudul a avut, în consecinţă, majoritatea.

...Vreau să spun că dacă nu schimbăm structura politică (Peres se referă în primul rând la sistemul actual de alegere a primului ministru prin vot direct - *n.red.), vom fi victimele acestuia. Noi vom continua să alergăm după partidele religioase, acestea vor deveni din ce în ce mai puternice, iar noi ne vom plânge că ele devin din ce în ce mai puternice".*

...aşa e, domnu' Peres. Dar cine v-a împiedicat să spuneţi asta atunci când eraţi preşedintele Partidului Muncii şi prim ministru ?... Cine ?... Poftim ?... Mai tare, vă rog, că nu aud, trece o maşină de pompieri pe Zamenhof...

Israel: Şi totuşi, cine l-a asasinat pe Rabin ?

Este o întrebare care, în ciuda eforturilor depuse de 90% din mass-media de a "ascunde subiectul sub covor" (ssst!), îşi face din când în când apariţia.

Astfel, ziarul în limba rusă "Vesti", care apare în ţară, a publicat de curând un articol potrivit căruia primul ministru Itzhak Rabin nu a fost asasinat de Igal Amir, ci de o altă persoană, scurt timp după ce a intrat în maşină, în drum spre spitalul "Ichilov".

Potrivit ziarului "Ultima Oră", "Vesti" pretinde că "adevăratul asasin" a acţionat la dispoziţia

TENDINȚE

unor factori din tabăra de stânga, care au vrut să exploateze crima pentru a defăima dreapta, pentru a crea o stare de confuzie în rândul activiștilor din mișcările de stânga și pentru a continua procesul de pace "fără nici o piedică".

"Igal Amir nu a putut să-l omoare pe Itzhak Rabin, se afirmă în articolul publicat pe două pagini în ziarul "Vesti". *Igal Amir a putut fi foarte ușor acuzat de asasinat, căci el reprezintă profilul oponenților procesului de pace: el este religios, susținător al dreptei și de origine orientală. Tabăra de dreapta a fost acuzată de asasinarea lui Rabin, deși cei care sunt responsabili pentru asasinarea primului ministru fac parte din tabăra păcii"*.

În articolul menționat se explică de asemenea că asasinatul făcea parte dintr-un plan secret al factorilor de stânga în colaborare cu Shabakul. Agentul Shabakului, Avișai Raviv, l-a convins pe Igal Amir să atenteze la viața lui Rabin și i-a înmânat gloanțe oarbe. Mulți dintre paznicii Shabakului, dacă nu toți, și probabil câțiva dintre polițiștii plasați în piața primăriei la 4 noiembrie 1995 au fost informați dinainte despre acest plan. Imediat după asasinat, Amir urma să fie arestat iar guvernul trebuia să înceapă o vastă campanie împotriva oponenților procesului de pace.

Ziarul "Vesti" susține că *"Igal Amir a tras într-adevăr gloanțe oarbe, Rabin a fost adus în mașină nevătămat și acolo, pe bancheta din spate, l-a așteptat adevăratul asasin"*. Ziarul pretinde că Rabin, care era la curent cu planul Shabakului de a se comite un atentat contra lui, nu știa însă ce avea să se întâmple mai târziu, în mașina care-l aștepta. *"Această altă persoană care se afla pe bancheta din spate l-a împușcat pe primul ministru în abdomen și rănile suferite i-au provocat moartea. Înainte de a ajunge la spitalul Ichilov, asasinul a ieșit din mașină. Aceasta nu este o teorie, ci ceea ce s-a întâmplat în realitate"*, menționează ziarul "Vesti".

Nota red. «Minimum»:

Și-acum, câteva observații:

1.- Așa cum cititorii noștri își amintesc, desigur, «**Minimum**» a semnalat, încă în 1995, faptul bizar că în presă n-a apărut nici o fotografie din care să reiasă că Rabin ar fi fost ucis, sau rănit, după atentat (sau "atentat"). Singura fotografie dată publicității ne arăta picioarele unui bărbat - se presupune Rabin - trântit la pământ de unul sau doi agenți de pază. Deasemenea, celebrul film video al *amatorului* aflat la fața locului se oprește în clipa când Igal Amir a tras în Rabin.

2.- Imediat după transportarea premierului în mașină, câțiva martori oculari, citați copios în noaptea respectivă (4 spre 5 noiembrie 1995) la TV. au declarat că agenții strigaseră: *"gloanțe oarbe, s-a tras cu gloanțe oarbe !"*

Pe urmă însă nu s-a mai vorbit despre asta. Iar comisia de anchetă - întrebată în legătură cu chestiunea - a răspuns că, din păcate, nu a reușit să identifice persoana sau persoanele care strigaseră: "gloanțe oarbe".

Israel:
Ghici unde-și fac iordanezii cumpărăturile...

Dacă treceți zilele acestea prin Kikar Hamedina, din Tel Aviv (cartierul acela locuit de evreii-turci, cu bani, și plin de butici "ca la Paris sau Londra"), veți întâlni prin magazine fel de fel de iordanezi (și, bineînțeles, iordaneze) veniți la *shopping*. De ce să te duci pentru o rochie "la zi" pe Avenue Montaigne din capitala Franței, când găsești obiectul dorit la doi pași de casă ?

Socoteala vecinilor noștri e simplă. Ei pleacă din Amman la 8 dimineața, trec granița cu Israelul și ajung să probeze un pantof italienesc sau un deux-pièceș exact la orele 11.

"Iordanezilor le place să vină în Tel Aviv - a declarat săptămânalului "City Lights" din Ierusalim, Yoram Hashin, proprietarul magazinului «Gucci» din Kikar Hamedina - *din cauză că s-au convins că magazinele noastre oferă produse la cel mai înalt nivel"*.

Se face cumva reclamă în ziarele de la Amman ? Da' de unde. *"Veștile despre noi circulă din gură în gură. Clienții sunt mulțumiți de achizițiile lor; ei examinează mărfurile cu atenție, au gust bun și... nu se uită la preț"*.

Și încă o remarcă a lui Hashin, menită să ne facă plăcere. Și să ne ajute ca - fără a trece cu vederea peste *problemele* existente în Iordania - să facem mai bine comparația cu celălalt partener al nostru de pace, Egiptul:

"Majoritatea iordanezilor care intră în magazinul nostru sunt foarte mândri de țara lor și de pacea cu Israelul".

Lumea arabă:
Scriitorii (conștiința neamului carevasăzică) și Israelul

Cel de-al 20-lea congres al Uniunii generale a scriitorilor arabi, care s-a desfășurat în capitala Siriei, a dat publicității un comunicat în care se menționează: "Entitatea sionistă este dușmanul numărul 1 al națiunii arabe, iar invazia occidentală și sionistă vizează identitatea noastră națională. Trebuie să facem față acestei invazii culturale pentru a păstra patrimoniul nostru cultural și a proteja națiunea, astfel ca ea să-și poată îndeplini rolul civilizator".

Desfășurată sub lozinca luptei contra normalizării relațiilor cu Israelul, reuniunea de la Damasc a denunțat acordurile dintre Israel și arabi, susținând că acestea legitimează ocuparea

TENDINȚE

pământurilor arabe de către Israel. S-a recomandat crearea unor comitete care să împiedice normalizarea relațiilor cu Israelul.

Următoarea sesiune va avea loc la Bagdad.

...Adică la locul potrivit.

Autoritatea Palestiniană: metode originale de a face rost de bani pentru salariile funcționarilor

Asaf Hefetz - fostul comandant al poliției israeliene - a declarat că este convins că hoții de automobile israeliene acționează mână-n mână cu Autoritatea Palestiniană.

Argumentul lui Hefetz: *"Fapt e că atunci când îi rugăm să depisteze o anumită mașină furată de la noi, poliția palestiniană știe să o descopere foarte repede".*

Ierusalimul: Ce a fost, ce este și ce va fi (după părerea lor...)

"Ierusalimul a fost, este și va fi arab și islamic"

(Dintr-o declarație a Imamului Al Azhar Sheik Mohamed Sayed Tantui, cea mai înaltă autoritate a Islamului sunit, Cairo, 1998)

Taiwan: Metode noi în bătălia politică

"O stripteuză și, în același timp, fostă politiciană din Taiwan, a încercat un nou mod de a câștiga popularitate, căsătorindu-se goală-pușcă, scrie Reuters. Hsu Shao-Tan și proaspătul ei soț, Wu Jung-Chang, s-au căsătorit duminică în orașul taiwanez Kaohsing (sud) în cadrul unei ceremonii publice, precedată de ceea ce mireasa a denumit o demonstrație a "artei corpului". Spectacolul a fost oferit de dansatori nuzi, cu corpurile pictate în diferite combinații de culori. "Vreau să demonstrez că nuditatea nu înseamnă neapărat pornografie; nuditatea poate fi artă", a declarat stripteuza, cu puțin timp înaintea ceremoniei.

Învinsă în ambele scrutine parlamentare la care a candidat, devenită între timp o populară prezentatoare a unui post de radio, ea nu a exclus posibilitatea de a candida din nou la viitoarele alegeri."

(Dintr-o rubrică de note externe de Mihaela Mătăchiță, în "România liberă", Buc. 1997)

S.U.A.: Politically Correctness - o maladie care bântuie cu furie

Cât pe-aci era ca America să-și piardă busola, humorul și libertatea de expresie. Adunându-se sub un drapel marcat cu literele "PC", acest însemn-slogan a vrut să însemne doar "politically correct".

Și iată cum acest neo-maccarthysm a reușit să creieze o magistrală diversiune în sânul celei mai mari națiuni ce se pretindea - până nu de mult - campioana democratică neînvinsă a Drepturilor Omului, libertăților individuale și chiar colective, capabilă de eradicare ne-războinică a racilelor sociale.

Expresia "Corectitudine politică" este un nou fel de a gândi, care face școală și bântuie America așa cum altădată - vă mai amintiți? - "o stafie bântuia prin Europa". Apărută pentru prima oară în cartea polonezului Czeslav Milosz "Spirite captive", în anul 1951, ea denunța comunismul, în timp ce "stânga" americană o transforma în program pentru "ce s-ar cuveni",- mișcare ce lua îndeobște partea minorităților. În 1975, NOW (organizația națională a femeilor americane) a adoptat-o și ea și de atunci această filozofie s-a întins ca un foc de paie în Universități, sub impulsul Negrilor și al femeilor.

În primul rând, ea impunea modificarea vocabularului, ca de pildă: În loc de "handicapat",- "persoană diferită"; în loc de "Negru", "Afro-American"; în loc de "prizonier",- "client" sau "invitat la sistemului carceral"; iar pe panourile de circulație cu inscripția "dead end" a trebuit să se scrie în loc "no outlet" (fără ieșire), cuvântul "dead" (moarte) având o rezonanță macabră... În Universități nu se mai discuta despre gen sau rasă iar în campus-uri, "PC" a devenit un factor de intimidare: elevi și profesori erau terorizați de ideea de a fi taxați drept rasiști sau sexiști. Majoritatea femeilor vedeau în fiecare privire a bărbaților o intenție necurată, o formă de agresiune sexuală, iar la Minneapolis au mers până la a se îndoi de reprezentarea masculină a Creatorului.

Universitățile, religioase sau laice, au fost și mai sunt, pur și simplu, șocate. Aventura lui F.Snyder, 63 de ani, profesor la Seminarul Teologic din Chicago, a pus capacul acestui neo-maccarthysm: folosind un exemplu din Talmud pentru a ilustra două interpretări diferite ale Moralei (tradiția iudaică nu consideră "adulter" un accident neintenționat petrecut într-o întâlnire fortuită, în timp ce Isus Christos susține adulterul ca valabil chiar dacă nu a depășit stadiul de "dorință"), a reușit să șocheze o studentă de peste 30 de ani care l-a reclamat la Direcție ! Rezultatul: Snyder, plasat în "libertate supravegheată" a fost rugat să "se trateze" și să-și facă autocritica.

De aici a început contraofensiva: Snyder a hotărât să reacționeze și a fost copios urmat de o sumedenie de alți profesori ce refuză asemenea condamnări, așa cum subliniază Michael Mac Donald, președintele Asociației de apărare a Drepturilor Individuale.

Antropologul Ann Britain din Miami explică:

"Americanilor le-a ajuns până peste cap această poveste de "correctness", căci este practic imposibil astăzi să mai scoți o vorbă fără să insulți pe cineva !"

În plus, prin excesele sale, "PC" aproape că a desființat simțul humorului și a provocat o puternică reacție în sens invers, mediatizând-o pe toate căile posibile cu expresii care mai de care mai triviale și calificând feministele radicale drept "feminaziste".

(După un articol de Pierre Cayrol, în "L'Évènement du Jeudi", Paris)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva scrisori:

Întrebare: *"Cum vă explicați că Bibi Netaniahu, care a comis atâtea stângăcii, gafe și greșeli, a reușit totuși – cel puțin până la ora de față – să iasă viu și mai mult sau mai puțin nevătămat din toate încurcăturile ?"*
(Ing. Victor Neumann, Haifa)

Răspuns: Bibi este un piroman care se pricepe ca nimeni altul să stingă focurile aprinse de mâna lui.

Întrebare: *"Mă întreb cum e posibil ca Partidul Muncii, care vociferează fără încetare în legătură cu faza a 2-a a retragerii din teritorii, acuzând guvernul că sabotează această retragere prevăzută în acordul Oslo, cum e posibil ca acest partid să declare astăzi că va vota în Knesset împotriva retragerii, atunci când Netaniahu va prezenta spre aprobare hotărârea respectivă ? Mă întreb: s-a mai pomenit cândva ca un om, politic sau nu, să acționeze, liber și nesilit de nimeni împotriva propriilor sale convingeri ?"*
(Retta Hollender, Natania).

Răspuns: S-a pomenit... s-a pomenit. Iar Alfred de Vigny a exprimat această situație într-un vers celebru: "eu nu sunt întotdeauna de părerea mea".

Întrebare: *"Am impresia că, cu cât se apropie anul 2000, cu atâta crește numărul superstițiilor și al acelora care își fac idoli din oricine. Și nu e vorba numai de cei primitivi care se închină lui Rav Kaduri, ci și de tineri intelectuali care-și fac idoli din diferiți cântăreți pop. Unul din aceștia mi-a mărturisit fericit că a obținut de la o vedetă engleză, David Bowie, privilegiul de a mânca un rest de friptură lăsat de acesta în farfurie și de a căpăta o șuviță de păr, pe care o poartă într-un medalion atârnat de gât. Credeți că se poate mai mult decât atâta în materie de omagiu adus idolului ?"*
(Tiberiu Glanz, Ghivataim)

Răspuns: Cred că da. Recordul – după mine – a fost stabilit, în veacul trecut, de prințul rus Orloff. Pe vremea aceea, la Opera din St. Petersburg, strălucea, seară de seară, balerina Taglioni. "Cultul personalității" ce se țesuse în jurul ei (rușii sunt neîntrecuți când e vorba să adore ceva) era atât de mare, încât, într-o zi, Orloff a cerut bucătarului său (un *chef* adus de la Paris) să pregătească un fel anume închinat divei. Prințul dădea o recepție în cinstea Operei. Bucătarul i-a prezentat rețeta ("este o compoziție originală, înălțimea voastră"), Orloff a dat din cap aprobator (da, da, maître), după care a scos dintr-un scrin un mic pachet învelit în mătase chinezească. "Le pui și pe-astea în tocăniță". "Pe-astea ?" – făcu bucătarul, uluit, după ce desfăcu pachetul. "Da, le tai mărunt-mărunt și le amesteci cu celelalte. Fă cum îți spun eu. Sunt convins că mâncarea va avea un gust dumnezeesc". În pachet erau pantofii de balet ai frumoasei domnișoare Taglioni.

Întrebare: *"La început crezusem, ca și alții, că Rabin a fost ucis de Igal Amir și că n-a existat nici un fel de «conspirație». Dar ultimile dezvăluiri din presă, din care reiese destul de convingător că regretatul premier ar fi fost victima unui complot îngrozitor, cu participarea lui Avișai Raviv din Shabak, și altora ca el, m-a derutat complet. Nu mai știu ce să cred. Dvs. cum vă simțiți în fața acestor dezvăluiri ?"*
(Delia-Sorina Weissman, Rehovot)

Răspuns: Ca un detectiv care, după ce a cercetat cu de-amănuntul odaia unde s-a produs crima, se-așează într-un fotoliu, își aprinde pipa și murmură: nu știu cine-i vinovatul, n-am nici o dovadă, dar am găsit lângă cadavru amprentele digitale ale Shabakului.

Întrebare: *"De ce credeți că a ținut morțiș Arafat ca să viziteze Muzeul Holocaustului de la Washington ?"*
(Robert Samuelson, Beersheva)

Răspuns: Ca să vadă cu ochii lui (unii ar spune: să se documenteze) cât de ușor este să strângi în câteva lagăre 6 milioane de oameni, să-i jefuiești de tot avutul lor, să-i dezbraci în pielea goală și să-i introduci în camerele de gazare.

Întrebare: *"Noi și prietenii noștri am început să colecționăm cele mai bune* perle *din declarațiile șefilor ultra-religioși. Vineri seara ne întâlnim, cu schimbul, la câte unul dintre noi și, după masă, dăm citire, în salon, la descoperirile noastre. Pe cele mai slabe le dăm de-o parte, iar pe cele mai bune le notăm într-un caiet. Vă rugăm să ne dați și Dvs. concursul și să ne comunicați perla Dvs. favorită".*
(Fiți și Dan Polinger, Ramat Gan)

Răspuns: O sentință halahică, pronunțată nu de mult, de rav Ovadia Iosef, liderul spiritual al mișcării «Shas»,– și care sună așa:
"Este interzis să te scobești în nas de Shabat".

PIX

Alarmată (în sfârșit) de masacrele din Algeria, unde sunt căsăpiți zilnic 50–100 de nefericiți, cu topoarele, satârul, pistolul, etc., Comunitatea Europeană a hotărât să trimită câțiva miniștri la Alger pentru "a descoperi cauzele intolerabilei situații".

Păi, ce să căutați voi tocmai în Algeria? Cauzele "intolerabilei situații" se află (iar Dvs. o știți prea bine, nu mai faceți pe mironosițele) la o aruncătură de băț de casele Dvs.: vreau să spun, la centrele Hamasului sau Djihadului islamic de la Londra, Bruxelles, Paris și Bonn, care alimentează pe asasinii islamiști din G.I.A. cu bani, arme și indicații prețioase, profitând din plin de libertățile democrației occidentale.

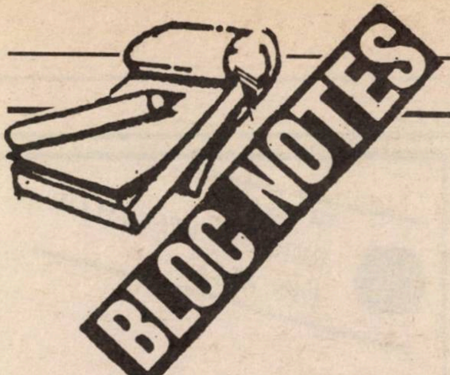

• 30 de zile •

I. ARTZI

DE VORBĂ LA NEW-YORK CU RAV SCHINDLER DESPRE

CONFLICTUL (CUMPLIT) DINTRE ORTODOCŞI ŞI REFORMIŞTI

În perioada sărbătorilor de iarnă, ritmul trepidant al New-York-ului devine aproape insuportabil. Hotelurile sunt pline, magazinele aşişderea iar străzile - arhipline. Ţi se pare că toată America s-a mutat la New York. Ca să prinzi un taxi liber, poţi aştepta şi o jumătate de oră: Lexington Avenue e plină până la refuz de taxi-uri ocupate iar autobuzele circulă cu o viteză de melc. La faimosul magazin de cadouri pentru copii «Schwartz» (căruia americanii îi zic «Fa.O.Şuarţ»), coada de pe trotuar, la intrare, e mai lungă de-o sută de metri, ba chiar poate ajunge până la Fifth Avenue. Un cetăţean - pe care l-am întrebat dacă "Şuarţ" distribuie cadouri gratuite - s-a uitat mirat la mine şi mi-a răspuns: "Ce cadouri? Stăm la rând ca să cumpărăm !"

Nici pe Fifth Avenue nu m-am putut mişca mai în voie: am fost nevoit să circul inclus în blocul pietonilor.

Cartierul evreiesc al oraşului nu se desminte: pe lângă bradul din vitrine, ca şi în locurile publice, n-a fost uitată Menora de Hanuka.

Iar după nebunia acestor zile de sărbători, New York-ul s-a întors la ritmul normal al sezonului de iarnă.

Într-un asemenea voiaj de lucru participi la şedinţe, te întâlneşti cu diferite persoane, vizitezi instituţii, rezolvi probleme, te vezi cu prieteni. Uneori ai şi nişte întâlniri ieşite din comun. Aşa cum a fost - de pildă - întâlnirea cu Rabbi Dr. Alexander (Alex) Schindler, conducătorul curentului reformist şi una din figurile proeminente ale Judaismului american contemporan. Ne-am întâlnit la masă, în Centrul evreiesc.

"Vezi Clubul de vis-à-vis?" îmi arată Dr. Schindler intrarea elegantă în clădirea alăturată. *Acesta era un loc în care evreii fuseseră declaraţi indezirabili. Noi am înfiinţat aici Clubul nostru, în care se întâlnesc acum evrei, dar dacă şi ne-evreii o doresc, ei sunt oricând bineveniţi."*

Iată unul din paradoxurile vieţii americane: acum, când evreii din Statele Unite se află în culmea puterii lor financiare şi politice, mai există în New-York-ul cu peste un milion şi jumătate de evrei, Cluburi în care ei sunt indezirabili.

Mişcarea reformistă cuprinde astăzi cea mai mare comunitate evreiască din Statele Unite. Moravurile lor nu sunt pe gustul meu. Personal, am crescut într-o ambianţă ortodoxă, de aceea mă deranjează anumite comportări ale reformiştilor.

La masă era şi pâine. Eu nu obişnuiesc să fac rugăciunea de "Hamotzì lehem min haaretz" ("Binecuvântat fii tu Doamne care scoţi pâinea din pământ"). Rabbi Schindler spune această rugăciune, dar cu capul neacoperit. Când a văzut nedumerirea mea, mi-a explicat: *Kipa-ua, acoperirea capului este doar o tradiţie, nu o obligaţie. Strămoşii noştri nu purtau nici streimel şi nici pălării: ei mergeau în capul gol.*

Explicaţia Dr-ului Schindler e justă şi corectă. Şi totuşi, rabinul care a spus rugăciunea susamintită cu capul descoperit, m-a deranjat.

Părinţii Sionismului au crezut că ideea sionistă este suficientă pentru a conserva poporul evreu. Realitatea a dovedit că s-au înşelat. Sionismul a realizat acum 50 de ani un lucru de necrezut: Statul iudeu, o chezăşie pentru existenţa poporului evreu. Şi totuşi, Statul n-a salvat Diaspora de la asimilare: 50% din căsătorii sunt mixte şi fac ravagii în viaţa poporului nostru. Am fost 16 milioane înainte de război. Astăzi mai suntem doar cca. 11 milioane. Numai credinţa, religia evreiască mai poate conserva poporul evreu. Toţi acei care trăiesc după riturile ortodoxe vor rămâne evrei cu adevărat; dar din sânul întregului popor, doar o infimă minoritate este dispusă şi capabilă să respecte în viaţa de zi cu zi cele 613 precepte ale religiei. Ce se va întâmpla cu ceilalţi? Curentele religioase moderne apărute acum un secol în Apus, încearcă să dea un răspuns prin intermediul comunităţii din Statele Unite: religia evreiască într-o haină nouă, modernă, caracterizată prin flexibilitate, schimbări radicale în datini şi moravuri, eliminarea preceptelor pe care un om modern nu le poate respecta (a nu circula sâmbăta, caşrut riguros, rugăciuni lungi, nerecunoaşterea căsătoriilor mixte). Tendinţa lor este de a păstra esenţialul, dar cu învelişul schimbat.

La Conservatorii şi Reformiştii ce domină astăzi scena americană, accentul se pune pe integrarea în comunitate, respectarea câtorva datini, brit mila (circumcizia), nunta tradiţională şi convertirea superficială. În esenţă, ei vor să menţină evreul în interiorul taberei, chiar cu preţul diluării conţinutului credinţei sale.

Aceste curente şi-au făcut - fireşte - simţită prezenţa şi în Israel: în mai puţin de zece ani am primit aproape un milion de emigranţi din fostul imperiu sovietic. Au venit după 70 de ani de comunism ateist, negând orice apartenenţă religioasă. Ei nu vor trece de la ateism sau agnosticism (lipsa de legătură cu vreo religie) la ortodoxism. Curente moderate da tip conservator sau reformist i-ar putea apropia, poate, de religie şi întări apartenenţa lor la poporul evreu. Dar ortodocşii nu acceptă, clamând: totul sau nimic. Ei preferă situaţia actuală: ignoranţa în locul unei apropieri prin curente religioase alternative. În concepţia establishmentului ortodox, tot ce nu respectă în totalitate Halahaua este ne-evreu. *"Deci, aceste curente religioase ce domină Israelul ne scot din judaism. Pentru ei, noi nu suntem evrei. În Israel n-avem nici un alt drept decât acela de a lupta pentru Israel pe plan politic și de a-i asigura sprijinul financiar":* așa analizează Rabbi Schindler situația.

Dacă această atitudine va deveni oficială, ruptura este inevitabilă.

Partidele religioase din Knesset nu se sfiesc să susțină că aceasta este atitudinea lor.

Problema la ordinea zilei o constituie sistemul de convertire în Israel. Ortodocșii cer ca procedura și ceremonia de convertire să fie un drept exclusiv al lor. Reformiștii și Conservatorii cer același drept și pentru rabinii lor.

Guvernul a numit o comisie condusă de ministrul finanțelor. Comisia Neeman caută compromisuri acceptabile. Iată un exemplu:

În Israel, convertirea va fi efectuată de către o comisie de trei rabini: unul ortodox, unul conservator și unul reformist. Oficiantul va fi rabinul ortodox, ceilalți doi jucând rolul de asesori sau observatori. În felul acesta convertirea este ortodoxă, în prezența altor doi rabini. Comisia Neeman tinde să aprobe compromisul. Rabinatul din Israel nu și-a spus deocamdată cuvântul. Pe ei îi deranjează prezența celorlalți doi, pe care nici măcar nu-i consideră rabini.

"Marea noastră grijă este pericolul de a se produce o ruptură gravă în sânul poporului evreu îmi spune cu mare îngrijorare Dr. Alex Schindler. *Noi avem majoritatea în Statele Unite. În SUA ortodocșii agresivi, gălăgioși, sunt în minoritate."*

Dacă nu se ajunge la un compromis în Israel, se va întâmpla cea mai mare tragedie istorică din viața poporului evreu: unitatea se va sparge. Riscăm o situație în care vor exista două popoare evreiești: unul în Israel, de tip ortodox, și altul condus de conservatori și reformiști.

"Noi luptăm din greu ca noua generație de rabini și enoriași să mențină relațiile cu Israelul - explică Schindler. *Îi organizăm pentru a susține lupta politică a Israelului și a acorda ajutorul necesar proiectelor de clitare în Israel. Dacă se va produce însă o spărtură, cercurile noastre se vor îndepărta de Israel și aceasta va fi o altă nenorocire istorică"* - mai adaugă, cu tristețe, Rabinul Schindler.

Și totuși, el crede în victoria compromisului, a logicii și a răspunderii istorice. Dar o asemenea atitudine trebuie să fie asumată de ambele părți.

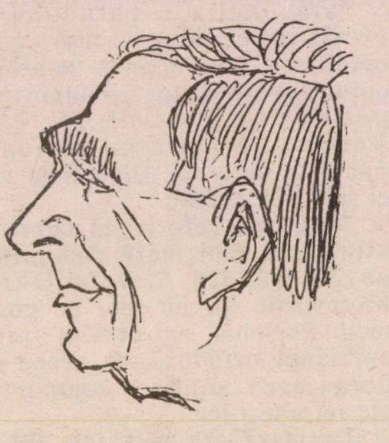

SERGIU LEVIN LA 70 DE ANI

L-am căutat pe Sergiu Levin iar și iar. Nu e de găsit. Pare-se, se află de mult și va mai rămâne în Germania la copii. Adresă necunoscută.

Totuși, la 29 ianuarie - aflu din Calendarul «Minimum» - este ziua lui de naștere. Împlinește 70 de ani. O vârstă respectabilă, ca să nu zic venerabilă. O cotitură în viață. Intră și el în categoria oamenilor "în vârstă". Nu bătrâni, Doamne ferește.

Nu pot să las un atare eveniment nemenționat.

Deși ne aflăm pe poziții critice radical deosebite, dacă nu chiar opuse, ne stimăm și ne apreciem reciproc.

În ceea ce mă privește, nu uit articolul lui despre mine acum câțiva ani, când împlineam 80 de ani. Un articol strălucit ca întotdeauna, dar mai cu seamă onest, judicios.

Îi urez deci, colegial, spor la muncă și tot ce își dorește.

Ad mea ve-esrim.

IOSEF EUGEN CAMPUS

BURSA PERSONALITĂȚILOR DIN ALIA

În urcare:

I. Artzi, fost deputat în Knesset: un număr din ce în ce mai mare de voci din rândurile HOR-ului cer ca el să preia conducerea organizației.

Sandu Mazor: comandant al secției de anchete a poliției: titlul de **Omul nr.1 al anului din aliaua română**, decernat de revista **«Minimum»** l-a propulsat la calitatea de **lider potențial** al alialei.

Staționar:

Zwi Rosen, președintele HOR - Ierusalim: organizația condusă de el se arată a fi mereu activă și prezentă în viața culturală a alialei.

Odette Schwartz, ziaristă: cronicile sale din «Yediot Ahronot» sunt urmărite cu interes constant, ca și aparițiile sale la televiziune.

În cădere:

Esther Salmovici, ex-deputată, din partea Partidului Tzomet: a intrat într-un con de penumbră, fiind practic absentă de pe scena politică.

Alex. Goldfarb, fost deputat din partea Partidului Tzomet, trecut - înainte de votarea acordurilor Oslo 2 - în rândurile Partidului Muncii: eforturile sale de a reveni pe scena politică au dat greș, alegătorii săi din Ashdod nu îi iartă "trădarea".

Întrebat de-un reporter când anume va renunța la activitatea politică, d. Shimon Peres a răspuns:

"Mă oblig să mă retrag din viața politică în clipa când va fi pace".

Am înțeles. Fostul nostru prim ministru n-are de gând să se retragă până la sfârșitul zilelor sale.

• CA SĂ ŞTIM • CA SĂ ŞTIM • CA SĂ ŞTIM •

Ce gîndesc (şi ce spun cu glas tare) ei despre noi

În urmă ceva mai mult de doi ani, la 28 septembrie 1995, primul ministru Itzhak Rabin şi conducătorul OEP-ului Yasser Arafat au semnat solemn la Casa Albă acordul Oslo-2.

Până acum, interlocutorii arafatocratici ai Israelului au ignorat, în mare măsură cu consimţământul nostru tacit, acele prevederi ale acordurilor de la Oslo a căror îndeplinire ar fi arătat că doresc într-adevăr pacea. Dar poate şi mai flagrant este faptul că ei continuă în mod activ, repetat, zi de zi, să încalce paragraful 16 al acordului Oslo-2, care spune: "Ambele părţi se angajează să întărească înţelegerea şi toleranţa, să prevină instigarea şi propaganda ostilă..."

În această privinţă ei aplică cu scrupulozitate principiul enunţat de Aldous Huxley: "Scopul propagandistului este să facă o parte a populaţiei să uite că alte părţi ale populaţiei sunt oameni" (citat din *Tezaurul internaţional de citate*). Şi fac aceasta în modul descris şi perfecţionat de Adolf Hitler şi propagandistul său, Josef Goebbels: "Marea masă a populaţiei ... va cădea mai uşor victimă unei minciuni mari decât uneia mici" (Hitler, *Mein Kampf*).

Printre cei mai veninoşi dintre răspânditorii de otravă antisemită, antiisraeliană şi antioccidentală se află unii dintre clericii arabi. Unul din cei mai cunoscuţi este Ikrama Sabri, muftiul favorit al lui Arafat. Stilul lui Sabri aminteşte de acela al vărului lui Arafat, colaboraţionistul nazist Amin Al-Husseini, care a fost muftiul ales de înaltul comisar Herbert Samuel în urmă cu 75 de ani.

La 12 octombrie, imediat după cuvântarea de 10 minute adresată de ministrul de externe american Madeleine Albright elevilor din Ramallah, tradusă în arabă, postul de radio oficial al Autorităţii palestiniene, Vocea Palestinei, a găsit de cuviinţă să transmită următoarea infamie a lui Sabri:

"...America este căpetenia teroriştilor. ... Oh, Allah, distruge America, pe agenţii şi pe aliaţii ei! Aruncă-i în propriile lor capcane şi vopseşte Casa Albă în negru! ... Scopul vizitei (lui Albright) este sprijinirea poziţiei israeliene... Oh, Allah, distruge America, pe agenţii şi pe aliaţii ei! Doamne, ridică drapelul Islamului pe moscheea El-Aksa, deasupra Ierusalimului şi Palestinei...".

Într-o dejecţie anterioară, acest înalt prelat al partenerului nostru de tratative de pace a înălţat următoarea rugă în auzul întregii lumi: "Oh, Allah, distruge America, căci e condusă de evrei sionişti... Musulmanii spun Britaniei, Franţei şi tuturor popoarelor necredincioase că Ierusalimul este arab... Singurul care contează este poporul musulman, care nu va permite amestecul naţiunilor necredincioase... Allah se va răzbuna pe colonişti, care sunt fii de maimuţe şi de porci...".

Şi mai înainte, Sabri jurase: "În ciuda tuturor conspiraţiilor, Ierusalimul şi Palestina de la Iordan până la Marea Mediterană vor rămâne musulmane până în ziua judecăţii de apoi...".

Şi fiindcă veni vorba de conspiraţii: "În lumea arabă există tendinţa de a explica evenimentele istorice nefavorabile prin conspiraţii". Astfel afirmă Mohamed Sid-Ahmed în publicaţia egipteană semi-oficială în limba engleză "Al-Ahram Weekly", în numărul său din 4 septembrie 1997.

El continuă spunând: "Numai democraţia poate neutraliza obsesia conspiraţiilor şi asigura o gândire raţională".

Şi alţi intelectuali arabi vorbesc despre înclinaţia arabilor de a nu-şi asuma răspunderi. Sociologul prof. Sania Hamady scria: "Ca rezultat al orientării lui deterministe, arabul găseşte întotdeauna o scuză bună ca să arunce răspunderea pe forţe exterioare. Racilele societăţii sale, propriile lui greşeli şi eşecuri, el le atribuie fie soartei, diavolului, fie imperialismului *(Caracterul şi temperamentul arabilor,* N. Y., Twayne, 1960).

Dr. Fayez Sayegh, un propagandist anti-israelian de frunte din Statele Unite de pe la jumătatea secolului nostru, scria: "Arabul refuză să-şi asume răspunderea pentru nenorocirile personale sau naţionale şi este înclinat să arunce întreaga vină pe umerii altora. Arabului îi place grozav să critice – pe străini, pe compatrioţi, pe conducători, întotdeauna pe «ceilalţi», rareori pe sine însuşi" *(Pentru înţelegerea modului de gândire arab,* Washington DC, Organizaţia studenţilor arabi din SUA, 1953).

Dar şi noi, evreii israelieni, am căpătat obiceiul de a arăta cu degetul, de care ar trebui să ne dezbărăm cât mai repede.

În spiritul lui Ikrama Sabri şi Amin Al-Husseini, organul oficial al Autorităţii palestiniene, "Al-Hayat Al-Jedida" a găsit de cuviinţă să publice o "analiză istorică" a unui oarecare Nabil Salam, care încheia spunând că "Nu există nici o diferenţă între Hitler şi Ben-Gurion".

Salam ajungea la această concluzie vorbind despre "rădăcinile comune ale gândirii naziste şi ale celei sioniste, care explică colaborarea dintre evrei şi nazişti în timpul celui de-al doilea război mondial".

Mulţi dintre noi îşi amintesc, iar ceilalţi pot găsi în ziarele din perioada respectivă sau în cărţile de istorie, detalii cu privire la colaborarea activă dintre Husseini şi alţi conducători arabi şi musulmani, pe de o parte, şi Germania nazistă, Italia fascistă şi aliaţii lor pe de altă parte.

Cu trei zile înainte de masacrul de pe Ben Yehuda din Ierusalim din vara trecută, "Al-Hayat Al-Jedida" a publicat următoarea poveste fantastică demnă de "Dosarele X", a "autorului islamic" Safi Naz Kassam:

"Nu există un popor sau o ţară numită Israel. Israel este patriarhul nostru Yacoub. (...) Noi suntem fiii lui Israel. Aceşti oameni (evreii) sunt fiii entităţii sioniste, (...) ai entităţii colonialiste. Aceşti sionişti nu sunt demni să constituie un popor sau să aibă propria lor limbă sau măcar propria lor religie. Ei nu sunt altceva decât nişte corcituri".

Cu aceşti oameni vrem noi să creăm un "Nou Orient Mijlociu"?

*(Dintr-un articol de Moshe Kohn, în **Jerusalem Post**)*

Nu. Nu sunt haredimii «ultra» din Mea Shearim, care calcă-n picioare steagul Israelului, se reped, ca vitele, cu pumnii în femeile care îndrăznesc a se ruga la Zidul Plângerii, scuipă pe soldaţii din Tzahal la Ierusalim şi urlă ca ieşiţi din minti atunci când ministrul finanţelor, Iacob Neeman (om cu kipa!) propune rabinilor ortodoxi să se întâlnească cu rabinii conservatori şi reformişti pentru a rezolva – calm şi omeneşte – problema convertirilor la judaism.

Nu. Persoanele din fotografie sunt nişte Talibani din Kabul, capitala Afganistanului.

Manifestări, manifestări...

Tel Aviv – 4.1.98: Seară organizată cu prilejul împlinirii a zece ani de la înfiinţarea Centrului Goldstein-Goren de pe lângă Universitatea din Ramat Aviv. Prof. Zvi Javetz a prezentat o comunicare intitulată "Scriitori latini despre daci şi evrei".

Tel AVIV – 4.1.98: Întâlnire la Casa Scriitorilor din Tel Aviv cu romancierul Gh. Schwartz, din Arad, România.

Tel Aviv – 10.1.98: Adunare prilejuită de împlinirea a douăzeci de ani de la apariţia revistei «Punct», editată de soţii Solo şi Mariana Juster.

Ierusalim – 19.1.98: Întâlnire la Cercul Cultural din Ierusalim cu scriitorii Norman Manea şi Virgil Duda.

Tel Aviv – 22.1.98: Masă rotundă organizată de mişcarea "Tribuna de centru" (Merkaz Habama) pe tema: "Israelienii originari din România". Vorbitori: deputatul A. Poraz, av. I. Artzi, M. Vecsler, prof. A. Ioinovici.

Ierusalim – 22.1.98: Întâlnire a originarilor din România la clubul HOR, în întâmpinarea celei de-a 50-a aniversări a Statului Israel. A conferenţiat Moshe Kreisel pe tema: "Iubitorii Sionului din România".

Tel Aviv – 24.1.98: Seară literară la Casa Scriitorilor consacrată câtorva cărţi ale scriitorilor israelieni, apărute la Bucureşti; în prezenţa unei delegaţii din România, formată din: Sorin Botez, ministru al informaţiei publice, istoricul literar Z. Ornea, poetul Radu Cârneci, Prof. dr. Cristian Nichituş, pro-rector al Academiei de Teatru şi Film din Bucureşti, Georgeta Adam, redactor la Radiodifuziunea Română, Maria Angelescu, Steriana Gheorghe (editura Institutul European din Iaşi), Ileana Andrei-Cudalb.

PE LEGEA MEA

O rubrică de
G. MOSARI

UNDE-I LEGE... E TOCMEALĂ

De fapt, nu se spune aşa ca în titlu, ci din contra: **unde-i lege, nu-i tocmeală** !

Dar cum între teorie şi practică sunt uneori diferenţe fundamentale, ne vedem obligaţi să confirmăm cunoscuta zicală: **"teoria ca teoria, dar practica te-omoară."**

În rândurile de faţă nu ne vom referi la legi în ansamblu, ci doar la anumite acte care se încadrează în categoria contractelor, acordurilor, convenţiilor, tratatelor, pactelor, etc., adică a unor documente juridice generatoare de drepturi şi obligaţii între două sau mai multe părţi. Aceste acte se întocmesc ţinându-se seama de norme generale, dar ele în sine reprezintă "legea părţilor semnatare".

Ne referim, în primul rând, la documente internaţionale.

În anul 1939 (raportat la timpul istoric, asta înseamnă recent) s-a încheiat un pact de neagresiune între Germania şi fosta Uniune Sovietică. Chiar de la semnare, nemţii au manifestat intenţii necinstite, dorind doar să câştige timp, să liniştească spiritele, să inducă în eroare, iar după doi ani, au denunţat pactul şi au atacat URSS-ul de atunci. Deci legea şi convenţia internaţională n-au valorat nimic în ochii germanilor fascişti.

Acesta e un exemplu clasic, dar l-am dat spre a sublinia care poate fi soarta acordurilor dintre state şi asta fiindcă în prezent Israelul se află tot în "zodia" de semnare a unor documente asemănătoare cu ţările arabe.

În urmă cu aproape 20 de ani s-a încheiat un tratat cu Egiptul, în schimbul restituirii unor teritorii. De la semnare şi până în prezent relaţiile s-au tot degradat, iar dacă la conducerea Egiptului vor ajunge fanaticii islamului, sau măcar nişte anti-israelieni mai înfocaţi, va exista pericolul transformării tratatului într-un petec oarecare de hârtie.

Cu palestinienii s-a încheiat convenţia de la Oslo, care prevede retrocedarea unor suprafeţe de teren pe etape şi termene, în schimbul încetării ameninţărilor arabe şi a acţiunilor teroriste. Desigur, e vorba de un tratat primejdios din punctul de vedere al Israelului care rămâne fără zone importante de apărare, dar s-a mizat pe obţinerea păcii. Într-adevăr, Israelul este obligat să respecte îndatoririle sale, indiferent dacă semnatarii Oslo-ului au fost alţi guvernanţi decât cei de azi; răspunderea şi angajamentele asumate rămân în vigoare, pentru a nu complica statul în litigii internaţionale şi a se pierde încrederea în valabilitatea semnăturilor reprezentanţilor ţării. Israelul nu-i Germania de ieri şi nici nu are morala ţărilor arabe ! De aceea, poziţia unor extremişti de la noi în legătură cu anularea acordurilor de la Oslo, e de mentalitate... orientală.

Asta nu înseamnă însă că una dintre părţi trebuie să-şi execute îndatoririle, iar cealaltă să justifice doar de ce nu-şi respectă angajamentele. Dacă lui Arafat i s-a recunoscut dreptul de a semna în numele palestinienilor, el nu poate justifica menţinerea terorismului prin faptul că anumiţi politicieni fac parte din organizaţii pe care el nu le poate controla sau desfiinţa. Ca şef al unei "Autonomii" cu tendinţe de a se transforma în "stat palestinian", el trebuie să controleze întregul teritoriu pe care-l administrează, având răspunderea pentru tot ce se petrece acolo.

E drept, acordul de la Oslo, precum orice alt contract intern sau extern ce se încheie pretutindeni în lume, nu este şi nu poate fi perfect, articolele şi paragrafele care-l alcătuiesc putând fi interpretate în fel şi chip.

De fapt, "interpretarea" reprezintă pâinea juriştilor şi din cauza ei se ajunge la milioane de procese şi conflicte.

Cei rău intenţionaţi în respectarea unor contracte,

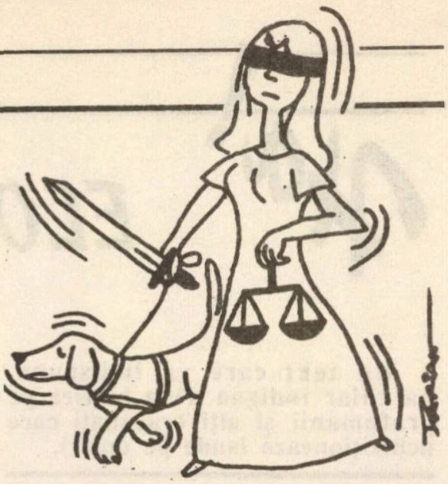

tratate, etc., profită de anumite interpretări spre a justifica desfiinţarea sau neaplicarea documentului semnat. Se ajunge astfel la situaţia pe care am menţionat-o în titlu: unde-i lege, e tocmeală.

Dacă dorinţa ambelor părţi e cinstită, se găseşte numitorul comun, dar dacă nu, actul scris e supus încălcării fie într-o formă brutală, grosolană (ca în pactul Germania - Uniunea Sovietică), fie prin interpretări, justificări, motive de tip palestinian (ca la acordul Oslo).

Desigur, nu numai pe plan internaţional avem de-a face cu tocmeală în aplicarea legilor, ci şi - sau chiar în special - pe cel intern.

Dar despre aceasta, în rubrica de luna viitoare.

Nabil Shaat, unul din şefii Autorităţii Palestiniene a cerut (ca şi Arafat şi ceilalţi din Gaza) OEP-iştilor să sprijine din toate puterile pe Saddam Hussein în lupta sa "împotriva agresiunii imperialiste americane".

Na,bill Clinton, îţi place că i-ai primit pe toţi ăştia la Casa Albă cu covor roşu şi şampanie ?

Avigdor (Ivet) Lieberman se ocupă-n zilele acestea cu strângerea de documente menite să combată acuzaţiile înaintate împotriva lui de către Sandu Mazor, şeful anchetelor poliţieneşti, în legătură cu vânzarea (se pare ne-legală) a unui automobil.

Întâlnit pe stradă în vreme ce se grăbea să intre într-o instituţie, Ivet a fost întrebat:

- Da unde alergi aşa ?

- Mazorit Sandu !

• gura humorului •

Ha!

I. SCHECHTER

ELOGII LA PREŢURI ACCESIBILE

Ha!

Un text care va indispune, ba chiar indigna de-a binelea pe grafomanii şi alţi crăcănaţi care achiziţionează laude pe dolari.

Drept să vă spun, nu mai ştiu în ce direcţie s-o apuc. Clasicismul este ocupat, modernismul este aglomerat, iar un stil nou nu văd să apară pe piaţă.

Sunt într-o situaţie de să nu mă-ntrebi. Am inspiraţie, am subiecte, soţia mi-a aranjat un birou frumos, cu bibelouri şi statuetă a lui Ovidiu în exil la Constanţa, ca să nu mai spun ce Parker mi-am cumpărat la Duty Free şi ce caiete cu foi veline - dar când e să mă apuc de creat, e o nenorocire. Nu pot să mă hotărăsc la un stil care să fiu sigur că am să am succes cu el.

În trecut era simplu: ţi se dădeau indicaţii şi modele. Eu ani de zile am scris după modelul lui Constantin Simonov. O rugam şi eu pe iubita mea imaginară să mă aştepte, luându-mi angajamentul ferm că am să mă întorc deşi, bineînţeles, eu nu plecam nicăieri şi nu aveam de unde să mă întorc. Dar aşa e în poezie - poţi să fabulezi, adică să-l minciuneşti pe cititor. Cu modelul ăsta am luat două premii - unul la un concurs al revistei din Piteşti şi încă unul la unul din cenaclurile dintr-unul din raioanele din capitală, mi se pare că Tudor Vladimirescu.

Când s-a dat voie să se scrie ca poeţii încâlciţi şi zurlii din occident, mi-a fost ceva mai greu fiindcă ei lucrează cu materiale psihologice - anxietăţi, angoase, disperări - şi eu a trebuit să renunţ la avânturi, entuziasme şi viitoruri clare. Ţin minte că am scris un poem oniric din care nu am înţeles nimic, dar m-am bucurat: însemna că am ajuns şi eu la acea treaptă înaltă care se cheamă dificultatea lecturii.

Aici, în Israel, e o harababură generală. Indicaţii nu se dau - probabil din răutate. Eşti lăsat să te descurci singur, ca un biet imigrant într-un Parnas privatizat.

Sunt şi în Israel realizări măreţe în industrie şi agricultură, dar dacă le cânţi nu te aude nimeni: o parte din producţie merge la consumul local, o altă parte merge la export, astfel că ar însemna ca odele pe care le scrii să le scrii numai pentru Camera de Comerţ şi pentru Agrexco. Ar fi penibil.

Am scris în ultimul timp o groază de poezii pesimiste, eu care sunt aşa de optimist. Poeziile astea sunt ca nişte reclamaţii la poliţie. Mă plâng în ele că mi s-a furat busola, că rătăcesc fără noimă, că mi-am pierdut încrederea în oameni şi că am să mă omor la momentul oportun. Să zici că măcar o singură fiinţă umană mi-a strigat: Stai frate ! Nu te sinucide ! Rămâi cu noi să dai o mână de ajutor la biruirea vicisitudinilor... Da' de unde ! Nimeni nu s-a sesizat. Am fost lăsat să aştept momentul oportun şi să mă omor.

Mai rău e că nici o revistă n-a vrut să mă publice. O fi invidia, o fi altceva, nu ştiu. Noroc că vremurile s-au schimbat şi poţi să pleci la Bucureşti să te publici singur cât vrei şi în condiţii grafice elegante. E doar o chestiune de bani. De bani americani. Românilor le plac banii americani mai mult decât banii româneşti. Asta deschide o perspectivă foarte largă literaturii. Eu mi-am publicat, cu dolari, vreo trei volume de versuri, prefaţate, postfaţate, elogiate cu nu foarte multe parale americane. În Israel m-ar fi costat o avere. La Bucureşti însă elogiile sunt la un preţ accesibil, aşa că pot să creez în linişte, cu certitudinea succesului asigurat.

ANCHETA NOASTRĂ

Cu care anume femeie din lumea politică v-ar face plăcere să petreceţi o seară ?

Aceasta este întrebarea pe care am pus-o câtorva personalităţi din trib.

Răspunsuri:

H. ZALIS, istoric literar, Bucureşti:

DALIA ITZIK, deputată din partea Partidului Muncii.

Dr. L. VOLOVICI, istoric literar, Ierusalim:

LIMOR LIVNAT, ministrul Comunicaţiilor.

I. SCHECHTER, scriitor, ziarist, Tel Aviv:

ESTHER SALMOVICI, ex-deputată din partea Partidului Tzomet.

V. BÂRLĂDEANU, scriitor, secretar general al Asociaţiei Culturale România - Israel, Bucureşti:

GHEULA COHEN (când era tânără....)

SCRIITORILOR ISRAELIENI
LIMBA ROMÂNĂ
DECEN EXIST

La prezidiul adunării (de la stânga): Al. Mirodan, preşedintele juriului, dr. I.E.Campus, I.Schechter, organizatorul clubului Arcadia şi animatorul serii, Liana Maxy, prof. dr. A.Strihan, membru al juriului

Aspect din sală (de la stânga): Dr. Gh. Popescu, ambasadorul României, Gh. Istode, noul consilier al Ambasadei, Andreea Păstârnac, ataşat cultural

Aspect din sală (de la st. la dr.): Teşu Solomovici, soţii Sanda şi Nanu Peri

Foto: Dan Pasăre

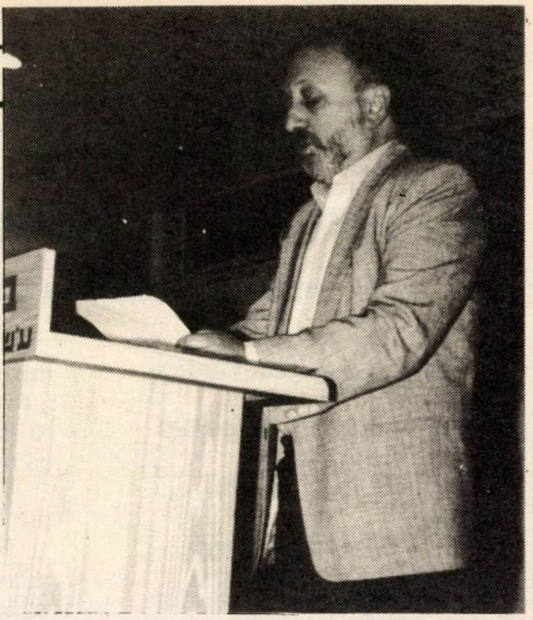

Leon Volovici: mulţumesc juriului, în numele meu şi al colegei mele de la Bucureşti, Gabriela Omăt

● PREMIUL LITERAR ARCADIA

Leon Volovici şi Gabriela Omăt, laureaţi ai premiului «Arcadia» pentru scoaterea la lumină şi editarea cărţii «Jurnal» de Mihail Sebastian.

Sâmbătă 17 ianuarie a.c. a avut loc la Casa Scriitorilor din Tel Aviv evenimentul literar nr.1 al anului din viaţa alialei noastre: decernarea premiului **«Arcadia»**.

Acordat de data aceasta în numele celei ce-a fost prozatoarea de calitate Felicia Keifa (Rolinger), premiul a revenit istoricului literar dr. Leon Volovici din Ierusalim şi editoarei Gabriela Omăt de la Bucureşti. Meritul lor: acela de a fi scos la lumină, în condiţii exemplare, extraordinara scriere a epocii noastre care este «Jurnalul» lui Mihail Sebastian. Seara, la care au participat numeroşi scriitori, ziarişti şi iubitori de cultură din «alia», a fost condusă de I. Schechter. El a dat cuvântul criticului I.E.Campus, care a evocat chipul celei ce-a fost Felicia Keifa. În continuare, Schechter a anunţat (emoţiile erau mari, în sală) numele câştigătorilor. După ce Al. Mirodan a înmânat lui Leon Volovici cele două diplome (una pentru acesta şi una pentru Gabriela Omăt), noul laureat a rostit o alocuţiune pe marginea «Jurnalului», dând citire, în continuare, unui mesaj trimis «Arcadiei» de Gabriela Omăt. Dar, mai multe despre cele ce s-au spus în acea seară, în numărul nostru viitor.

G. IOSUB

DRAGOSTEA DE LA PRIMA VEDERE: HARPA

Interviu cu Mariana Schwartzbard

- **Leonard Bernstein: Unde e Mariana?**
- **Zubin Mehta: Să vă puneţi numaidecât cravata!**
- **Specialistă în bucătăria italiană**
- **Copiii trebuie să meargă la şcoală aici în Israel**
- **Schimb Florenţa contra Beer-Sheva**

Mariana Schwartzbard, născută la Bucureşti, este o cunoscută cântăreaţă de harpă. Locuieşte la Beer-Sheva, dar am abordat-o la Conservatorul din Tel Aviv, unde este profesoară.

G. I.: Când ţi s-a descoperit talentul muzical?

M. S.: Părinţii mi-au povestit că încă de la vârsta de trei ani dovedeam aptitudini muzicale, că redam corect un cântec auzit la radio. La şapte ani am început să iau lecţii de pian. Am urmat apoi la liceul de muzică tot la pian. Mama mă încuraja să urmez cariera muzicală. Tatăl meu, ca orice tată evreu din Galut, dorea să învăţ o meserie mai practică, ingineria de pildă. Dar făceam parte dintr-o familie în care arta a reprezentat mai mult decât pâinea cea de toate zilele, care oricum în acei ani în România era greu de procurat. De mare ajutor mi-a fost bunicul meu, Moşe Balan, cunoscut actor şi scriitor de limbă idiş şi în acelaşi timp cantor la o sinagogă din Dudeşti, care a reprezentat pentru mine un exemplu şi o călăuză pentru viitoarea mea activitate artistică.

G. I.: Şi cum ai ajuns să cânţi la harpă?

M. S.: La vârsta de 10 ani, la şcoala unde învăţam s-a deschis o clasă de harpă. Curiozitatea m-a împins să mă duc să văd acest curios şi rar întâlnit instrument muzical. Întâlnirea mea cu harpa a fost ca dragostea la prima vedere şi din acel moment am înţeles că mi-am găsit drumul…

G. I.: Vrei să ne spui ceva despre harpă?

M. S.: Harpa este un instrument muzical cu coarde diferite ca lungime. Sunetele se obţin prin ciupire sau alunecare. Desene vechi de 5.000 de ani ale strămoşului acestui instrument s-au găsit pe pereţii unor peşteri. În Biblie se arată, la capitolul destinat regelui David, că acestuia îi plăcea să cânte la harpă. Ulterior acest instrument a fost răspândit în Europa de către celţi. Când am vizitat Marea Britanie am văzut în Wales (ţinut locuit de urmaşii celţilor) că există un adevărat cult pentru harpă. În timpul Renaşterii acest instrument a fost des utilizat, îndeosebi în Spania. Lope de Vega a cunoscut o tânără de 17 ani care cânta atât de bine încât stârnea admiraţia ascultătorilor. La începutul secolului al XIX-lea harpa a fost perfecţionată adăugându-i-se nişte pedale, prin a căror acţiune se pot obţine toate sunetele gamei cromatice.

G. I.: Şi deci ai început să înveţi să cânţi la harpă.

M. S.: Da. Am terminat liceul de muzică, după care am intrat la Conservatorul "Ciprian Porumbescu", unde am avut-o ca profesoară de harpă pe renumita Liana Pasquali. Aici am urmat doi ani. În 1971 am venit cu părinţii în Israel, unde mi-am continuat studiile la Academia de muzică din Tel Aviv. După terminare am urmat un curs de specializare în Statele Unite, la Cleveland.

G. I.: Şi după terminarea studiilor?

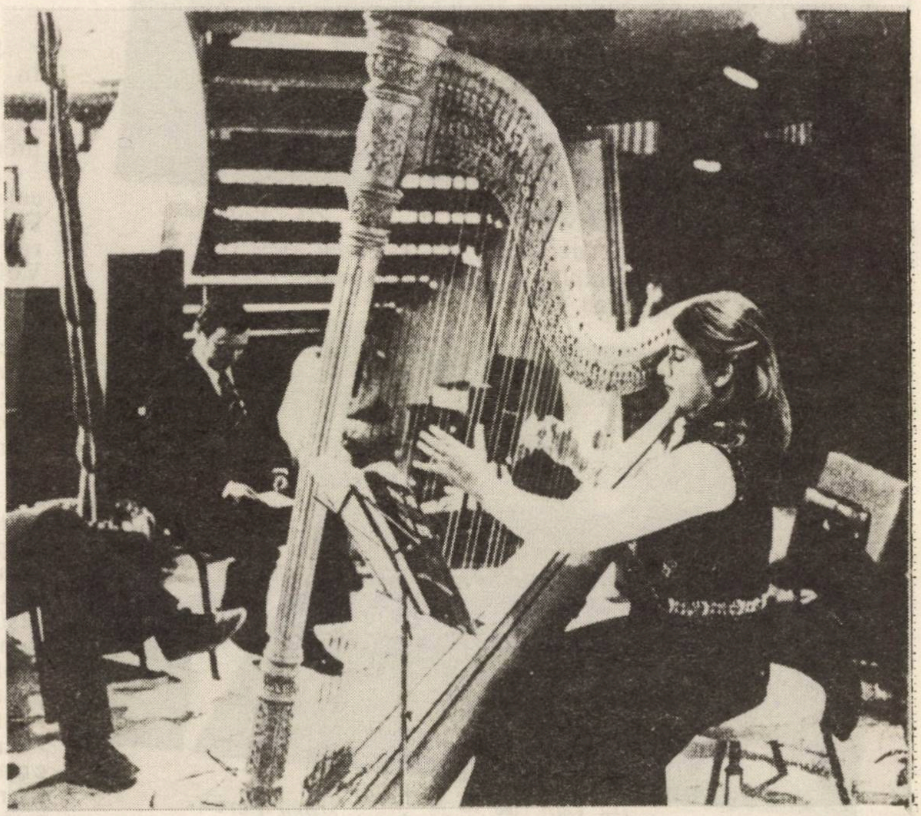

Mariana Schwartzbard: la început a fost curiozitatea

M. S.: Am lucrat scurt timp la Opera din Tel Aviv, după care, în urma unui concurs, am fost primită la Filarmonica acestui oraş, unde am lucrat zece ani, în care timp am avut fericita ocazie să cânt sub bagheta unora din cei mai mari dirijori, ca să nu-i numesc decât pe Zubin Mehta şi Leonard Bernstein. În legătură cu acesta din urmă mi-amintesc de-o întâmplare: Filarmonica din Tel Aviv a plecat într-un turneu în Europa, sub conducerea acestuia. Ajuns la prima escală, Viena, Leonard Bernstein observă că harpista care cântase cu el la Tel Aviv nu e prezentă. Ce se întâmplase? Din motive de economie fusese redus numărul membrilor orchestrei ce a făcut deplasarea. Bernstein s-a supărat foarte tare şi a declarat că nu mai continuă turneul. Am fost luată val-vârtej şi trimisă în 24 de ore la Berlin, următoarea escală…

Şi o altă întâmplare tot cu Filarmonica din Tel Aviv, de astă dată condusă de Zubin Mehta. Eram invitaţi să cântăm la Washington. Seara, mare recepţie cu participarea a numeroşi miniştri, când, deodată, Mehta constată că o parte a membrilor orchestrei erau în haine de stradă şi fără cravate. S-a înfuriat, i-a apostrofat cu cuvintele: "Vreţi să faceţi de râs Israelul?" şi i-a trimis înapoi la hotel să-şi schimbe hainele…

G. I.: Ştiu că un timp ai locuit în Italia. Cum ai ajuns acolo?

M. S.: În urma invitaţiei primită de soţul meu, şi el muzician (actualmente prim violist), din partea cunoscutului compozitor italian Luciano Berio să cântăm în orchestra din Florenţa, ne-am luat cele două fetiţe care apăruseră între timp, instrumentele şi am plecat într-o nouă aventură…

G. I.: Deci doi muzicieni israelieni, Marian şi Mariana, la Florenţa…

M. S.: Da. Pe lângă activitatea muzicală deosebit de interesantă şi intensă pe care am avut-o, atât în cadrul orchestrei cât şi în concerte de cameră, m-am îndrăgostit de Italia în general şi de Florenţa în mod special. Bineînţeles că pentru noi, vorbitori de limbă română şi care cunoşteam şi franceza, n-a fost greu să învăţăm italiana, iar terminologia muzicală este oricum italiană. Pe lângă aceasta, italienii sunt renumiţi pentru ospitalitatea lor, fapt ce ne-a făcut să ne simţim bine. Pe lângă minunăţiile arhitecturii, artei, peisajului, la atmosfera prietenească s-a adăugat şi bucătăria italiană, pe care m-am străduit s-o învăţ şi s-o practic în viaţa de zi cu zi. Oaspeţii mei mă lăudau că am devenit specialistă în materie. Apropo, printre oaspeţi am avut mulţi din România, ca de pildă renumitul violoncelist Radu Aldulescu, un vechi prieten de-al nostru, care a dat buzna peste noi într-o zi, mai bine spus într-o noapte, căci era trecut de ora 12, şi care a locuit un timp la noi. Ne-am revăzut cu el la Gstaad, la şcoala de muzică a lui Yehudi Menuhin.

G. I.: Te-ai revăzut şi cu alţi români?

M. S.: Am părăsit România acum 27 de ani şi n-am mai avut ocazia s-o mai revăd. Dar cu foşti colegi ai mei de Conservator, cu profesori şi prieteni din România ne-am întâlnit deseori în diverse colţuri ale lumii. Am fost, de pildă, anul trecut în Elveţia să înregistrez un disc şi am descoperit la graniţă, în Germania, pe un fost director la casa de discuri "Electrecord" din Bucureşti, B. Bernfeld, care a devenit şi inginerul de sunet al discului meu. La stăruinţa lui, înregistrarea s-a făcut nu în studioul care m-a invitat ci la o biserică din Zürich, pe care el o cunoştea şi ştia că are o acustică deosebită.

G. I.: Şi cum ai ajuns din Florenţa înapoi în Israel?

M. S.: Când copiii au crescut şi se apropia momentul când trebuiau să meargă la şcoală am decis – împreună cu soţul meu – că ar fi mai bine să se dezvolte în ţara unde s-au născut şi să nu le creăm probleme de identitate, aşa cum am avut noi în România. Am profitat de invitaţia amabilă a dirijorului Mendi Rodan şi ne-am stabilit la Beer-Sheva. Aici cântăm în orchestra simfonică. Eu dau concerte în Israel şi în străinătate. Chiar acum de curând m–am întors de la Londra, ultimul loc unde mi-am folosit instrumentul meu muzical. La Beer-Sheva conduc o clasă de harpă la Conservator, prima clasă din Israel unde se învaţă acest instrument. Începând de anul trecut conduc o clasă asemănătoare la Conservatorul din Tel Aviv. Activitatea mea pedagogică mă pasionează deoarece doresc să dăruiesc cât mai multor tineri posibilitatea de a-şi însuşi acest străvechi instrument.

PIETRE FUNERARE,
MARMORĂ ŞI GRANIT

FRIEDMAN

Firma cunoscută
încă din Bucureşti,
Şoseaua Giurgiului
şi Filantropia

Ţ.A. – KIRIAT SHAUL
Tel.: 6471594, 6476279

- PREŢURI CONVENABILE
- VENIM LA DOMICILIU
- EXECUŢIE IREPROŞABILĂ
- ÎNLESNIRI DE PLATĂ

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE
•
SE PRIMESC COMENZI
ATÎT PENTRU KIRIAT SHAUL
CÎT ŞI PENTRU HOLON

ETC... ETC...

»»» Zilele trecute am primit un telefon de la Paris: *"Gata, e gata"*. "Ce anume e gata?" am întrebat noi, nedumeriţi. *"Jurnalul" lui Mihail Sebastian. Cartea e tipărită la Gallimard, am văzut un exemplar de probă, acum se pun coperţile..."* Aşadar, versiunea franceză e gata şi, peste câteva zile, lumea (largă) va şti ce a fost cu evreii din România. Ne bucurăm. Cu adevărat. Dar ne şi întristăm. Tot cu adevărat. De ce a fost nevoie să treacă o jumătate de secol până la scoaterea la lumină a acestui extraordinar document despre istoria noastră ? De ce s-a încrâncenat, până în ultima clipă a vieţii sale, Beno Sebastian, fratele din Franţa al scriitorului, să refuze tipărirea cărţii ? De ce, Doamne, de ce ? Ne gândim la un bileţel primit din partea Ellei Bernfeld, de la "Ultima Oră", a doua zi după ce citise "Jurnalul": *"păcat de toţi cei ce au aşteptat cartea şi au murit înainte de a fi apucat să o vadă..."*

»»» Pictorul american Andy Warhol a avut o vorbă care a rămas: *"Astăzi, la sfârşitul secolului XX, fiecare om poate să-şi aibe sfertul lui de ceas de celebritate"*. E ceea ce s-a întâmplat cu micul buletin "Informaţia" din Carmiel, scos de filiala H.O.R. din localitate. Luna trecută, băieţii care scot foaia lunară s-au trezit, fără vina lor, celebri în tot Israelul. La radio Kol Israel s-a vorbit despre ei. S-a vorbit despre ei, cu titluri de-o şchioapă, şi în «Maariv» şi în «Yediot». S-a vorbit la Televiziune. Precum şi - fireşte - în presa de limbă română. Motivul e cunoscut. Întrun articol anti-Netaniahu din publicaţia condusă de inimosul Leo Shaier, primul ministru a fost făcut de "führer". Câţiva likudişti din oraşul din nord s-au supărat, înaintând către autorităţi plângere pentru defăimarea premierului şi incitare. Incitare la ştim noi ce. Iar reporterii din «media», care umblă pe la poliţie după «scoop»-uri, s-au repezit pe ştire, difuzând-o cu entuziasm nebun. Năuciţi de trăznetul căzut asupra capetelor lor, HOR-iştii din Carmiel nu şi-au revenit nici până-n ziua de astăzi, de-a binelea. Cei şapte activişti s-au întrunit în şedinţă plenară lărgită, exprimându-şi cu fermitate regretul pentru cele întâmplate. La Clubul HOR nu s-a mai jucat şah două zile. Şi nici măcar remy cu pietre. Primăria oraşului, despre care s-a scris că finanţează publicaţia (câteva sute de shekeli pe lună) şi-a cerut scuze, prin glasul primarului, d. Avi Eldar. »»» Părerea noastră cu privire la istoricul incident este că toţi cei amestecaţi în faimosul caz şi-au pierdut, într-un fel sau altul, minţile. Mai întâi, cei cu Führerul. Nu se poate ca - pe de-o parte - să faci gălăgie toată ziua à propos de afişele ce-l arătaseră în 1995 pe Itzhak Rabin în chip de gestapovist (incitare la asasinat !), iar pe de altă parte, cu aceeaşi mânuţă a ta, să-l faci pe primul ministru de azi de Hitler. Asta nu mai este incitare? Şi dacă nu e, atunci ce este? Ironie subţire? Critică (constructivă) de jos în sus? În al doilea rând, s-a văzut că zevzecii din «media» - care se repeziseră să dea ştirea în *prime time*, alături de vestea despre demisia lui David Levy sau conferinţa de presă a lui Bill Clinton - habar n-aveau despre ce vorbesc. Dacă s-ar fi ostenit să facă ceea ce face în asemenea cazuri un gazetar cât de cât adevărat, ei ar fi verificat niţel ştirea. Drept care, ar fi aflat că «Informaţia» nu este - cum s-a spus - un *ziar* românesc din Israel, ci un tenace şi modest buletin lunar (pe care l-am lăudat nu o dată), tras la xerox, că tipăritura nu este organul HOR-ului pe ţară ci foaia HOR-iştilor din Carmiel, că povestea cu Führerul nu era "punctul de vedere al HOR-ului" ci o scăpare nefericită de condei aprins al unui paşnic cetăţean din oraş.

»»» Se mişcă ai noştri din Haifa. Da, se mişcă. Aşa cum reise dintr-o corespondenţă primită de la Sorina Malcaş: *"Nu de mult a avut loc la cofetăria Kapulsky din oraş o întâlnire restrânsă iniţiată de Shlomo David, coordonatorul Fundaţiei Culturale Ianculovici. «Scoop»: înfiinţarea Cercului Cultural A. Clain (poetul nonagenar, dragul nostru doctor Avram Clain) care să ofere sutelor de amatori din «trib» prilejuri de destindere: reuniuni lunare, conferinţe şi dezbateri pe teme de literatură, artă, ştiinţă. Comitetul de organizare: poeta Bianca Marcovici, poeta Luiza Carol, ziariştii Uly Velureanu, Bitty Caragiale şi Miriam Constantinescu, sub îndrumarea lui Shlomo David care a redactat şi alcătuit volumele (trei; al patrulea pe cale de apariţie) despre Dorohoi. Comitetul respectiv, după câteva întâlniri, a hotărât subiectul primei reuniuni: versuri recitate de Bianca Marcovici şi Luiza Carol; Uly Velureanu ne va iniţia în tainele Internetului şi, probabil, ne va încânta muzica unei orchestre de «Klezmeri». Bineînţeles, vom primi în curând invitaţii cu programul amănunţit, pentru data de 25 februarie, când vom culege roadele muncii Comitetului. Spun "roadele", pentru că în aceeaşi zi se sărbătoreşte TU BE SHVAT când înfloresc pomii şi gustăm primele migdale..."*

»»» E o adevărată manie. Obiceiul unora (cam porcuşori, după părerea noastră) de a răspunde, când sunt întrebaţi, că s-au născut în Transilvania sau în Estul Europei (vorba baschetbalistului Micky Bercovici) numai ca să nu zică România,- obiceiul acesta, zic, a început să fie practicat şi în "lumea bună" din occidenturi. Astfel, într-o relatare din săptămânalul cu pretenţii de mare intelectualitate «Le Nouvel

Observateur» din Paris, despre pictorul din *trib* Victor Brauner, citim următoarele: *"născut în Carpaţi în 1903, Brauner s-a stabilit la Paris în 1930 etc., etc."*. D-le Jean Daniel, director al vestitei reviste cu pricina, află de la noi că în Europa nu există nici o ţară cu numele de Carpaţi. După cum nu există ţara Alpi sau statul Pirinei. Iar dacă vrei să ştii cum a apărut chestia cu Carpaţii în revista dumitale, fă bine şi cercetează cine din redacţie a formulat ştirea. Facem pariu pe o sticlă de palincă virgulă că autorul este ungur de felul lui. Fiindcă cu asemenea potlogării se ocupă - din câte ştim, pe la Paris - băieţii (şi fetele) care nu se împacă în ruptul capului cu ideea că în România s-ar putea naşte oameni de valoare.

Prezenţe, prezenţe peste hotare:

»»» Dr. Leon Volovici, proaspătul laureat al premiului «Arcadia», a fost invitat la Oxford, în Anglia, la o conferinţă internaţională despre antisemitismul contemporan. El a prezentat o comunicare intitulată: "Viaţa şi opera rabinului Moses Rosen".

»»» Istoricul literar Henri Zalis, de la Bucureşti, a participat luna trecută la sărbătorirea centenarului Tudor Vianu, organizată sub auspiciile Centrului Cultural Român de la Paris. Cu acest prilej, H. Zalis - fost student al marelui estetician şi unul dintre cei mai importanţi cercetători ai operei acestuia - a evocat aspecte din viaţa lui Vianu.

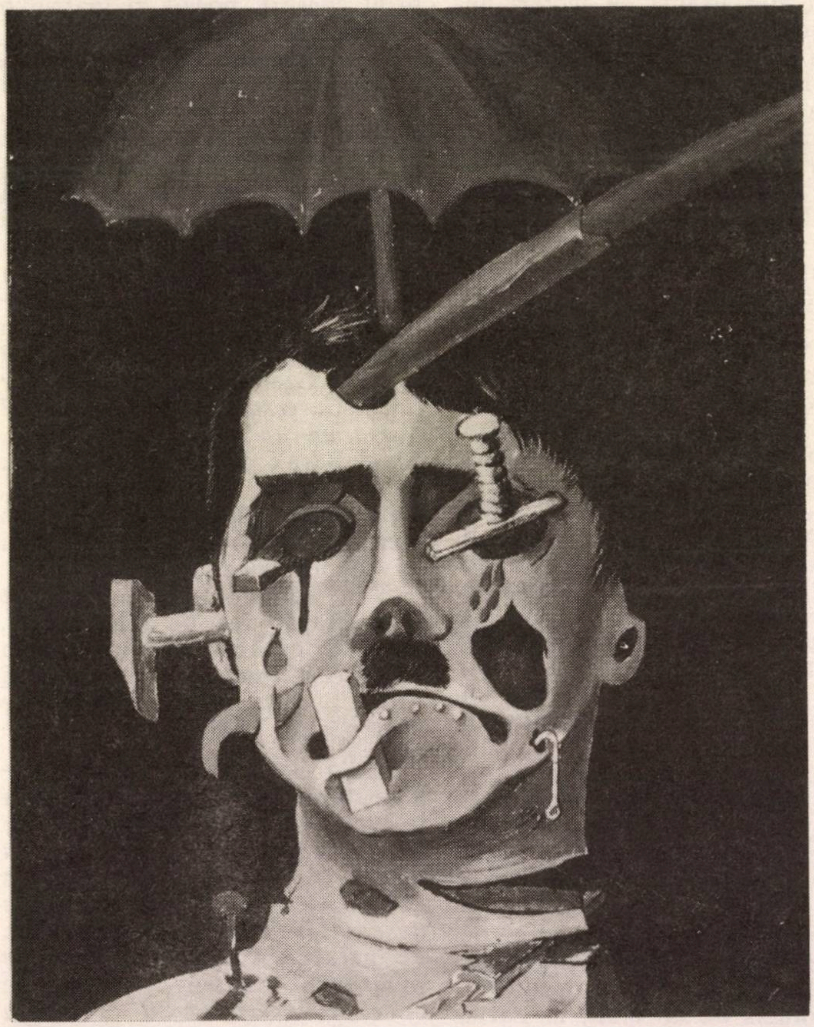

Victor Brauner
«Fără titlu (Hitler)», 1934

»»» În noua ediţie a cunoscutului Dicţionar francez de autori Laffont-Bompiani, figurează numeroşi scriitori români, plus listele bibliografice. La capitolul "Mihail Eminescu", în cadrul literaturii critice, este consemnat studiul: Eminescu - Poezia elementelor, de E.Tacciu, 1979, Bucureşti.

»»» Tânărul Vladimir Radian (fiul ziaristului Mânzu Radian, ex-redactor şef la "Flacăra") s-a impus în Canada, acolo unde locuieşte, printre poeţii buni ai momentului. El a câştigat de curând concursul pentru versurile noului imn canadian.

Prezenţe, prezenţe, dar - vai ! - prin tribunale şi puşcării:

»»» Impresarul Marcel Avram (despre al cărui proces vorbisem în nr. trecut), patronul firmei "Mama Concerts", a fost găsit vinovat de evaziuni fiscale totalizând 5 milioane de mărci, şi condamnat de tribunalul de la München la trei ani şi jumătate închisoare.

Avram, în vârstă de 59 de ani, este la ora de faţă bolnav, drept care judecătorii au hotărât că va începe să-şi ispăşească pedeapsa de îndată ce se va însănătoşi. Noi, ca să fim drepţi, ne simţim în încurcătură: să-i dorim lui Marcel Avram însănătoşire grabnică (aşa cum ne împing sentimentele noastre umane), sau...?

»»» Paul Grünwald (cetăţean israelian de origine română) a înşelat - pe baza unor acte false purtând antetul Băncii "Columna" - diferite firme şi persoane particulare, cu 65.000 de dolari, 48.000 de mărci şi 60 de milioane de lei. »»» Isak Shalev (40 de ani), tot de pe meleagurile noastre, patron al firmei bucureştene «Isrom S.A.», a fost prins pe aeroportul Otopeni pe când încerca să scoată din ţară 220.000 de dolari. El susţine că-i câştigase cu o seară înainte la cazinou (am avut baftă, dom'le!). Banii au fost confiscaţi iar persoana reţinută (aşa-i zice acum). »»» Yeheskel Goldenberg (născut la Brăila) şi fiul său (Avraham Goldenberg) au încheiat un contract între firmele lor "Goldenberg şi fiul" şi "Lindell 1979", şi uzina "Rulmentul" din Bârlad, în vederea realizării unei fabrici de diamante industriale. Ei au încasat (după cum citim în presă) peste 8 miliarde de lei, însă cele două firme ale lor nu au livrat nimic în schimb. Motivul e simplu: aceste firme nu există. Acum, tatăl şi fiul sunt căutaţi cu poliţia pe continente. Ştiţi ce ? Suntem trişti şi ne pare rău. Pentru noi...

»»» Au trecut vreo cinci luni de zile de când primul ministru român Victor Ciorbea făgăduise, la Conferinţa internaţională a scriitorilor de la Neptun, că va face - şi-ncă rapid - tot ce trebuieşte pentru transmiterea prin cabluri a emisiunilor TV Române în Israel. Şi nu s-a întâmplat nimic. Păi, ce facem, domnule prim ministru ? Băgăm ardeiul în pagină, ca la HOR-ul mai jos menţionat ?

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie. Nici o mişcare. Acum, ni se spune că va avea loc în februarie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. În consecinţă, aşa cum aţi constatat din numerele noastre trecute, am hotărât să le oferim celor din str. Alexandru Ianai, din Tel Aviv, o cantitate anume de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce rezultatul scontat.

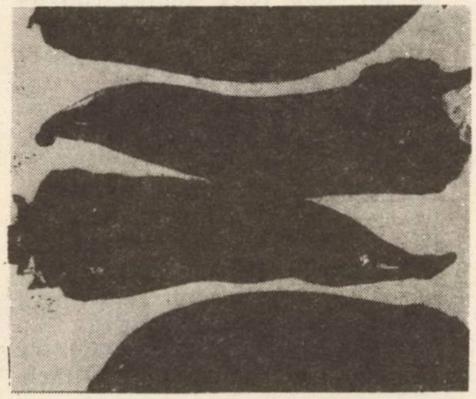

»»» Ni se cer mereu noutăţi despre d. Pierre Moscovici *al nostru*, ministru secretar de stat pentru chestiunile europene la Quai d'Orsay (Ministerul de externe francez). Mare lucru despre dânsul n-am aflat. Doar că, oricând prinde 2-3 zile libere, îi place să se repeadă la Biarritz, pe malul oceanului Atlantic; şi că, pasionat de ciclism fiind, citeşte totul despre sportul cu pedale, fiind o adevărată enciclopedie ambulantă în materie de Turul Franţei (dar fotbalul de ce nu-ţi place, Petrică ?) În schimb, suntem în măsură să vă comunicăm mai multe despre bătrânul domn Moscovici, tatăl demnitarului. Acesta n-a fost un fitecine. Dim-po-tri-vă. Serge Moscovici - aşa îl cheamă - s-a ilustrat în domeniul psihologiei sociale din Franţa cu lucrări de referinţă. El a publicat deasemenea o lucrare memorialistică, "Cronica anilor rătăciţi", unde vorbeşte despre România de dinaintea şi din timpul celui de-al doilea război mondial. Aşa cum aflăm dintr-un articol de Mircea Iorgulescu, din revista bucureşteană «Dilema», cartea urmează a fi tradusă acuşi-acuşi şi în româneşte.

»»» După unul, două, trei volume de versuri scrise în limba ebraică (scrise direct, vreau să spun, nu traduse), poetul Andrei Fischof a fost primit în Asociaţia scriitorilor ebraici. E o performanţă. Până mai ieri, ori de câte ori se vorbea despre scriitorii veniţi din România şi care au reuşit să stăpânească ebraica la perfecţie, lumea îl dădea ca exemplu pe Sebastian Costin. Pe regretatul nostru Sebi... Acum, avem plăcerea de a-l arăta cu degetul pe confratele nostru Andrei Fischof.

»»» Actorul român Radu Duda, soţul Principesei Margareta de România (în fotografie, împreună cu Regina Ana, soţia Regelui Mihai), a prezentat (cu succes) la "Théâtre-Poème" din Bruxelles un spectacol bazat pe poemele suprarealistului din *trib*, Gherasim Luca (scriitorul care s-a sinucis nu de mult, la Paris, aruncându-se în Sena). Ţinând seama că în România se discută din ce în ce mai stăruitor despre reinstaurarea monarhiei şi că Regele Mihai a desemnat-o luna trecută pe Principesa Margareta drept succesoare la tron, tot ce putem spune este că, în caz că talentatul Radu Duda va deveni prinţ consort, poezia şi teatrul o vor duce bine în România.

»»» Deputatul Avram Poraz, preşedintele partidului «Shinui» este un om cu capul pe umeri. Avocat de meserie, uns cu toate alifiile bătăliilor parlamentare, lui nu-i place să se îmbete cu apă rece. De aceea, în zilele fierbinţi ale dezbaterilor pe marginea bugetului, când foştii săi colegi din «Meretz» şi «Avoda» destupaseră sticlele de şampanie întru sărbătorirea căderii guvernului, el i-a avertizat: *"Opoziţia îşi face iluzii. Guvernul va mai rezista cel puţin un an"*. În acelaşi timp, Ehud Barak dă ca sigur că vom avea alegeri peste câteva luni. Vom vedea (sănătate să fie) şi ne vom lămuri care din cei doi lideri le vede mai bine la politică.

»»» Recunoştinţa e o floare rară. Rară, dar nu inexistentă. Dovadă, criticul muzical român George Bălan, care nu vrea să uite ce datorează străinei de neam Dorei Massini:

Am scris acum în româneşte - a declarat el ziarului "România liberă" - *prima dată după 20 de ani, o cărticică despre marea cântăreaţă de operă Dora Massini, căreia îi datorez descoperirea vocaţiei mele. Este un omagiu şi o autobiografie pentru că această persoană, pe care am adorat-o la 19 ani, a venit la mine la Sankt Peter (în Germania), m-a ajutat. Din nefericire, a plecat dintre noi.*

Sper ca această carte să apară în România la Editura Muzicală".

»»» O nouă stea în lumea dansului american ? Micuţa Eva Rado din Forrest Hills, New York, are talent, imaginaţie şi vervă şi, cu siguranţă, vom mai auzi vorbindu-se de ea. Până una-alta, Eva poate fi întâlnită sâmbătă seara pe esplanada de la Lincoln Center din Manhattan, unde - în sunetele orchestrei care atrage ca un magnet pe iubitorii de dans - ea îşi dă drumul la piruete, stârnind admiraţia publicului.

»»» În 1998 se împlinesc o sută de ani de la naşterea lui B. Fundoianu. Cu acest prilej vor apărea numeroase studii şi vor avea loc o seamă întreagă de manifestări dedicate marelui poet mort la Birkenau. Despre câteva din acestea ne informează buletinul «**Cahiers B. Fondane**» (Ierusalim):

* Publicaţii:

- «*Europe*», număr special (directoare: Monique Jutrin), martie 1998.
- B. Fondane, «*Studiu despre Lupasco*», introducere de M. Finkenthal, Paris-Meditérranée.
- B. Fondane, «*Fals tratat de estetică*», Paris-Méditerranée.
- «*Fondane-Ballard: corespondenţă*» (1932-1944), ediţie îngrijită şi adnotată de M. Jutrin şi I. Pop. Fundaţia Culturală Română şi Paris-Méditerranée.
- «*Caiete Benjamin Fondane nr.2*»: "Benjamin Fondane şi tradiţia evreiască".

* Colocvii:

- "Întâlniri în jurul lui Benjamin Fondane": 24, 25 şi 26 aprilie 1998, Fundaţia Royaumont - Franţa.
- "Benjamin Fondane: purtător de cuvânt al gândirii existenţiale ?"; sesiunea congresului internaţional al Asociaţiei Istoriei ideilor în secolul XX. ISSEI, Universitatea din Haifa, 16-21 august 1998.
- Colocviu Fundoianu-Fondane organizat de Fundaţia Culturală Română, cu concursul Institutului Francez din Iaşi; la Iaşi, octombrie 1998.
- Seară la Casa Scriitorilor (rue de Verneuil, 53, Paris 75007) marţi 28 aprilie 1998 la ora 19.
- Lectura unor texte dramatice la Festivalul de la Avignon (organizată de Eric Freedman), de la 11 la 14 iulie 1998. Actriţa Florence Bourgès, printre altele, va citi texte dramatice inedite din opera lui Fondane, mai cu seamă extrase din «Philoctète», la Atelierele din Amphoux, 10-12 rue d'Amphoux, 8400 Avignon, în timpul Festivalului de la Avignon (11-14 iulie 1998).

»»» Aflăm (nu fără oarecare surprindere) că printre laureaţii premiului "România Mare" (director: C.V.Tudor) pe anul ce-a trecut se numără şi d. Biţu Fălticineanu, regizor la Teatrul de revistă C. Tănase. Să fie dânsul evreul de servici ?

»»» Am relatat în numărul nostru trecut despre faimoasa listă de personalităţi evreieşti, publicate în foaia "Atac la persoană" (director: Dumitru Dragomir) din Bucureşti, listă cu cântec din două puncte de vedere. Întâi... de-aia, apoi fiindcă acolo sunt înşiraţi de-a valma evrei şi români get-beget ce trebuiesc a fi *pedepsiţi* în felul acesta. Unii dintre românii trecuţi la catastiful demascator au tăcut din gură. Alţii - au sărit în sus, trimiţând gazetelor dezminţiri categorice: nu sunt, dom'le. Alţii, mai temperamentali, au sărit chiar la bătaie. Cel puţin aşa înţelegem dintr-un reportaj apărut în tipăritura cu pricina şi reprodus în "România Mare", reportaj referitor la un incident petrecut cu prilejul unei recepţii oferite de conducerea noului post de televiziune bucureştean "Prima-TV":

"După o jumătate de minut, Cornel Nistorescu (directorul cotidianului "Evenimentul zilei") s-a îndreptat rapid spre Mihai Antonescu (autorul *listei),* pe care l-a apucat strâns de braţul stâng, rupându-i cu această ocazie sacoul «Gardens». Cu mâna rămasă liberă, Nistorescu şi-a apucat victima de păr. Replicile care au urmat la reproducem întocmai. **Mihai Antonescu:** Nu te da în stambă! **Cornel Nistorescu:** Cum ai îndrăznit să mă faci evreu, f...ţi morţii mă-tii?! **Mihai Antonescu:** Eşti beat, să nu ne dăm în spectacol! **Cornel Nistorescu:** Mă, o să te prind singur şi o să te curăţ! **Mihai Antonescu,** către Mihai Cârciog (patronul lui Cornel Nistorescu), care se întorsese şi el din drum: Astea nu sunt maniere, domnule Cârciog! **Mihai Cârciog:** Aşa e, dar tu de ce l-ai făcut jidan? (...)

Eduard Shewarnadze, fost ministru de externe al Rusiei, în prezent preşedintele Gruziei, aflat într-o scurtă vizită, săptămânile trecute, în Israel, a propus guvernului nostru să colaboreze la un proiect, la care musafirul nostru ţine foarte mult. E vorba de numitul «Transceca», menit să contribuie la transportarea mărfurilor din regiunea Mării Negre în regiunea Mării Caspice.

De acord cu proiectul. Numai să nu fie «TransCeka».

●

Predă-ţi
voia ta
în voia
Domnului,

şi vei fi
tare în
suferinţă,
mai mult
decît
biruitor.

MB

PASUL TĂU URMĂTOR ÎN CALENDARUL ABONAŢILOR

MG SPORT

La o asemenea maşină nici n-aţi visat.

MGF SPORT, maşina care "pompează adrenalina" în sângele adevăraţilor iubitori ai volanului, este acum "cireaşa" în programul abonaţilor.

În cadrul tragerii săptămânale, puteţi începe s-o visaţi. Încă în cursul săptămânii curente ea vă poate aparţine

ŞI UN MILION ŞI JUMĂTATE DE SHKALIM

Şi premiul întâi a crescut semnificativ, un milion şi jumătate în fiecare săptămână.

Începând de astăzi şansele Dvs. sunt mult mai mari în programul abonaţilor.

Pentru a vă alătura programului, telefonaţi la 03-6940000 , în zilele de duminică până joi între orele 9-21, iar vineri, între 9-13

תכנית המנויים
מפעל הפיס

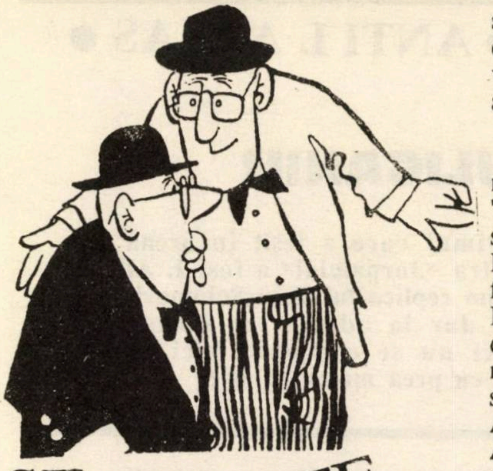

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . Reprezentanţii O.E.P. la Bucureşti sunt în relaţii f. f. bune şi fructuoase cu d. Dumitru Dragomir, patronul săptămânalului antisemit «Atac la persoană».

. . . Aceiaşi reprezentanţi ai aceleiaşi organizaţii depun mari eforturi pentru a obţine eliberarea din închisoare a faimosului sirian Zaher Iskarandani din Timişoara (cetăţean sirian şi român deopotrivă), acuzat de contrabandă în valoare de peste 10 milioane de dolari. Motivul presiunilor exercitate de oepişti asupra magistraţilor: fratele lui Zaher este consilier politic al lui Yasser Arafat.

. . . În cam aceeaşi ordine de idei, trecerea subită la islamism a unor sate întregi din... Ţara Moţilor are la bază o cauză cât se poate de simplă (şi lesne de înţeles): fiecare nou convertit primeşte pentru osteneala sa suma de 1000 de dolari.

. . . Circa douăzeci de activişti ai H.O.R. - pornind de la constatarea că preşedintele organizaţiei, d. Menahem Ariav este ocupat, întâi şi-ntâi cu conducerea primăriei din Natzeret Illit (un oraş plin de probleme la capitolul şomajului) - au propus actualului lider să elibereze locul în favoarea lui Itzhak Artzi; care, susţin cei de mai sus, dacă ar candida la preşedinţie, în cadrul viitorului congres al H.O.R., ar fi ales cu mare majoritate de voturi.

. . . Relaţiile dintre d. Ariav - mai înainte pomenit - cu firma "România-Consult" din Tel Aviv sunt extrem de încordate. Primarul din Natzeret nu iartă firmei că, în loc să colaboreze cu HOR-ul în chestiunea pensiilor din România cuvenite *olimilor* mai vechi şi mai noi, a preferat să intre în combinaţie cu Ambasada României de pe strada Adam Hacohen din Tel Aviv (la doi paşi de sediul societăţii "România Consult".

. . . Ex-trezorierul Histadrutului, Arthur Israelovici - al cărui proces se judecă zilele acestea - a început să-şi scrie memoriile; această carte - susţine un intim al fostului Boss al alialei române - nu va fi câtuşi de puţin plictisitoare...

. . . Romanciderul Gh. Schwartz din Arad, România, care a lucrat în urmă cu câţiva ani în diplomaţie (de unde a demisionat cu scandal) a primit un fax în Israel (unde se afla în vizită) cu rugămintea de a se întoarce cât mai repede în ţară: noul ministru de externe, Andrei Pleşu, vrea să-l convingă să reintre în diplomaţie, ca ataşat cultural.

Poliţia franceză este alarmată de creşterea necontenită a actelor huliganice din oraşele ţării: molestarea pasagerilor din autobuze, maltratarea cetăţenilor albi din cartierele cu mulţi arabi şi a elevilor la şcoală, etc., etc.

Huliganismele acestea sunt considerate, în documentele oficiale, a fi "acte de violenţă gratuită".

Gratuită, gratuită, dar costă scump !

D. Amir Peretz a cerut scuze pentru "diferitele neajunsuri ce au fost cauzate cetăţenilor în zilele grevei generale din decembrie."

Din informaţiile pe care le deţinem, cetăţenii respectivi nu au acceptat scuzele.

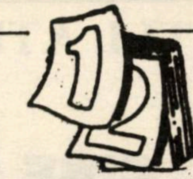

CALENDAR

FEBRUARIE

1 februarie s-a născut I. M. Ştefan (1922)
5 februarie s-a născut Iosif Eugen Campus (1915)
7 februarie a murit I. Voledi (1994)
7 februarie s-a născut Florin Mugur (1934)
8 februarie s-a născut A. L. Zissu (1888)
11 februarie s-a născut Alexandru Toma (1875)
11 februarie s-a născut Liana Maxy (1923)
12 februarie s-a născut I. Peltz (1899)
14 februarie s-a născut Ion Călugăru (1902)
15 februarie s-a născut Petre Solomon (1923)
15 februarie a murit Israil Bercovici (1988; n. 1921)
16 februarie s-a născut Emil Dorian (1891)
18 februarie s-a născut Maria Arsene (1901)
18 februarie s-a născut Radu Albala (1924; m.1994)
22 februarie s-a născut Eduard Jurist (1928)
25 februarie s-a născut Iosif Cassian-Mătăsaru (1896)
25 februarie s-a născut Virgil Duda (1939)
26 februarie s-a născut A. Axelrad (1879)
28 februarie a murit C. Săteanu (1948)
? a murit Iosef Pinath, anticar (1928)

Ni se spune că direcţia postului TV OEP-ist din Gaza vorbeşte toată ziua de Palestina (chiar atunci când se referă la Tel Aviv sau Haifa) şi evită să pronunţe cuvântul Israel.

E vită.

• ANTI I. ATLAS • ANTI I. ATLAS • ANTI I. ATLAS •

TEŞU SOLOMOVICI

CINE S-A ÎNHĂITAT CU HULIGANII?

Evenimentul literar nr.1 din ultimii ani l-a constituit, fără îndoială, apariţia «Jurnalului» lui Mihail Sebastian. Iar cea mai bună dovadă că avem de-a face cu o carte extraordinară este faptul că scrierea a provocat, şi în România şi la noi, discuţii multe şi pasionante. Ba chiar şi polemici, destul de vârtoase.

In Israel, primul care a ieşit în arenă în «Minimum» contra «Jurnalului» a fost I. Atlas. Iar acum, găzduim replica lui Teşu Solomovici.

Atlas a fost dur la adresa lui Sebastian. Teşu Solomovici nu se comportă nici el, la adresa lui Atlas, cu prea multă duioşie.

Scriu aceste rânduri, cu durere şi disperare, în calitate de «fan» al lui Mihail Sebastian, după ce am citit atacul violent al fostului «fan» I.Atlas împotriva aceluia care a scris "Steaua fără nume" şi "De 2000 de ani" (vezi «Minimum» nr.129, dec.1997).

Pur şi simplu, am îngheţat. Cum de a fost posibilă atâta neînţelegere estetică? Şi cum de au putut fi scrise asemenea violenţe la adresa celui mai important scriitor evreu născut în lumea românească ?

Grav nu este că Sebastian se culca cu nevasta bancherului evreu Aristide Blank şi primea cu împrumut bani de la soţul încornorat, şi nici faptul că doamna Zissu (soţia liderului sionist şi publicist A.L.Zissu) i se părea autorului «Jurnal»-ului "tipul jidoavcei parvenite", ci grozăvia punerii sub acuzaţie a evreităţii lui Mihail Sebastian.

Răstignirea lui Sebastian a început, de fapt, cu multă vreme în urmă şi - ironia soartei ! - la această lucrătură au colaborat cu frenezie evrei, sionişti şi asimilişti, alături de creştini, antisemiţi notorii. Acest evreu de excepţie a stat întotdeauna între *"mitralierele ideologice ale extremei drepte şi ale extremei stângi"* şi cu toţii - mentori legionari şi lideri sionişti, profesori asimilişti evrei şi activişti comunişti - şi-au dat mâna întru demascarea "mitului Sebastian".

Uneori mă duce gândul la destinul lui Josephus Flavius, rabinul şi comandantul evreu din antichitate, repudiat de aristocraţia religioasă evreiască, şi care, la Roma, jeluia distrugerea Templului lui Solomon.

Efortul supraomenesc al lui Sebastian poate fi detectat în ceea ce filosoful român, Gabriel Liiceanu, observa cu atâta acuitate: *"Năzuinţa lui spre inclasabil, pornirea firească de a fi - întotdeauna la momentul potrivit - "fiinţa pe dos", insul în răspăr care rupe ritmul turmei şi refuză tropăitul univoc în direcţii prestabilite, care face doar ca el şi deobicei împotriva bătăii vântului, a "spiritului vremii" şi a calculului cu istoria. Sebastian, inclasabilul, hulit de "ai săi" pentru prietenia cu Nae Ionescu, Camil Petrescu sau Mircea Eliade, întâmpinat cu o ridicare din umeri şi cu tăceri jenante, în anii '40, de Nae, Mircea, Camil, Haig sau Marietta Sadova. Ce poate fi mai minunat decât să nu poţi fi pus pe lista nimănui, să fii propria ta listă !"*

Ei bine, a luat masa cu familia Zissu şi - turmentat de umilinţa şi greaţa de a fi fost silit să primească bani de la ei, notează în «Jurnal» că *madam Zissu e vulgară, ostentativă şi urâtă, iar domnul Zissu - om de treabă, dar neinteresant şi sordid.* Rezultă de undeva, din această înscripţie, dispreţul lui Mihail Sebastian pentru poporul evreu ?

A nota în «Jurnal» că, într-o predică, rabinul-şef Şafran a fost *"stupid, pretenţios, fără adâncime şi fără seriozitate"* înseamnă oare că Sebastian a abjurat credinţa strămoşească ?

Jurnalul este prezenţa unui om în faţa oglinzii. De fapt, tot o aventură singulară, inclasabilă. Şi ajungem astfel la acuzaţia cea mai gravă a lui I.Atlas: Sebastian *"caută să se identifice cu aristocraţia naţionalistă creştină şi încearcă să se ţină la distanţă de oamenii de cultură evrei, pe care îi dispreţuieşte profund".*

Chiar aşa ?

Acuzaţia e veche şi împotriva ei a luptat şi Mihail Sebastian după apariţia romanului "De 2000 de ani" (cu faimoasa prefaţă antisemită a profesorului Nae Ionescu). Războiul provocat de această carte, iată, durează până în zilele noastre. Însuşi autorul prevedea, încă din 1935, năvălirea în arenă - în timp - a unor noi cruciaţi, "temperamente nervoase, idealişti viguroşi şi vizionari irascibili", scandalizaţi de ideile şi problemele formulate în carte. Sebastian ştia prea bine că "polemica de idei" se face adesea cu obsesii, nu cu adevăruri, astfel că lupta este profund inegală.

«Jurnalul» lui Sebastian răzbate azi printr-o atmosferă de incendiu asemănătoare cu cea prin care a trecut romanul "De 2000 de ani". E greu de înţeles în zilele noastre, jumătate de secol după Auschwitz, "suferinţa" unui scriitor evreu (l-am numit aici pe Mihail Sebastian), condamnat să înregistreze rinocerizarea celor mai buni prieteni ai săi. Mai cu seamă când aceşti prieteni reprezentau elita elitei bucureştene. Aidoma fluturelui atras mortal de lumina lămpii, Sebastian trăieşte alături de Mircea Eliade, Marietta Sadova, Haig Acterian, Cioran, şi, disperat, priveşte neputincios la felul în care cămaşa verde este îmbrăcată de toţi prietenii pe care i-a iubit şi preţuit.

Până ce - într-o zi - la 16 ianuarie 1938, avea să noteze în «Jurnal»: *"Am fost la Mircea Eliade azi. Credeam că ne vom* *explica... Dar, vorbind, mi-am dat seama că e inutil - şi poate chiar imposibil. Totul e sfârşit între noi şi lucrul ăsta îl ştim foarte bine amândoi. Restul - explicaţii, scuze, reproşuri - nu duce la nimic"* (pag. 148).

Acelaşi sentiment de cenuşă îl va avea Sebastian vis-à-vis de profesorul Nae Ionescu - mentorul căruia îi datora cariera publicistică - rinocerizat şi el: *"Sentimentul de ireparabil atenuează o despărţire. Aici, ca şi în iubire, greu este când păstrezi impresia că totul nu e încă rupt, că mai poate fi reluat, restabilit... Dar când ruperea e definitivă, când plecarea e fără întoarcere,- şi uitarea e mai repede, şi consolarea mai uşoară"* (pag.149).

Sebastian n-a scris politică, el nota în «Jurnal» cu suferinţă dezgustul său pentru inconsecvenţa prietenilor, frica şi umilnţa care-l devorau, dezumanizarea lumii româneşti, el - evreul, el - victima absolută.

E adevărat, prefera anturajul unor Rosetti, Mihail Ralea, Eugen Ionescu, Vişoianu, prinţul şi prinţesa Bibescu, Cantacuzino, Comarnescu, Pippidi, Ciorănescu, Noica, Cioran, Eliade, da, elita intelectuală românească creştină a epocii, dar nici o dată nu-şi va renega calitatea de evreu.

E adevărat, se ţinea de-o parte şi evita cercurile evreieşti unde trona un I.Ludo. Sebastian avea oroare de trivial, de tipii oarecum "familiari cu abstracţiile", destul de "intimi cu ideile", puţini "porci cu nuanţele" şi care "se tutuiau cu toate problemele din lume". Şi erau destule specimene de acest fel în lumea evreiască interbelică.

De unde până unde atunci acuzaţia că această fugă de urâtul "plebei" ar exprima la Sebastian "ura de sine a intelectualului evreu care nu s-ar fi vrut evreu"?

Refuzul lui Sebastian de a se înregimenta în coloana mediocrilor şi de a activa alături sau sub diriguirea unor I.Ludo, Ury Benador, Ion Călugăru, Emil Dorian sau Iosif Chişinevschi (la începuturile «Scânteii» comuniste) nu înseamnă dispreţ faţă de tot ce este evreism. Cu o asemenea logică bolnavă nu ajungem departe. Cum l-am putea convinge pe dl. I.Atlas că Mihail Sebastian era înzestrat cu orgoliul de a fi evreu ?

Citându-l pe "acuzat".

Mihail Sebastian se considera evreu şi mărturisea că nu va înceta **"desigur nici o dată să fiu evreu. Asta nu e o funcţie din care să poţi demisiona. Eşti sau nu eşti. Nu e vorba nici de orgoliu, nici de jenă"**. Totodată, Sebastian se considera un român (**"dacă Valahia înseamnă nu atât un despărţământ geografic, cât unul psihologic şi dacă un neam valah nu există, ci numai un climat valah, atunci da, eu sunt, în ordinea valorilor româneşti, un valah, un muntean"**). Şi îşi mai spunea că-i un evreu, român, de la Dunăre: **"Mi se pare mai urgent şi mai eficace să realizez în viaţa mea individuală acordul valorilor iudaice şi al valorilor româneşti din care această viaţă e făcută, dacât să obţin sau să pierd nu ştiu ce drepturi civile. Aş vrea să cunosc bunăoară legiuirea antisemită care va putea anula în fiinţa mea faptul irevocabil de a mă fi născut la Dunăre şi de a iubi acest ţinut".**

Sebastian poate fi înţeles numai din această triplă ipostază. Somat - de-a lungul deceniilor - de a se hotărî dacă-i evreu, român sau om de la Dunăre, Mihail Sebastian a răspuns întotdeauna cu un surâs patetic şi exasperant: **sunt evreu, român, dunărean...**

●

Milionarul Ben Zion (72), condamnat în 1975 la închisoare şi despăgubiri pentru furtul a cca. 40 de milioane de dolari de la banca "Eretz Israel - Britania", a cerut luna trecută tribunalului să fie scutit de plata amenzii.

Tupeul său nu ne miră de loc. Ben Zion a obţinut, în urmă cu ani, să fie eliberat din închisoare pe motive de boală gravă; în realitate, el nu avea nimic, dar la analize schimbase urina sa cu cea a unui deţinut bolnav de-adevăratelea.

Succesul dobândit atunci i-a dat curaj, făcându-l să creadă că poate face pipi oricând de justiţie.

A apărut

●

Al. MIRODAN

DICŢIONAR
NECONVENŢIONAL
AL
SCRIITORILOR
EVREI
DE
LIMBĂ ROMÂNĂ

vol. II

DEF

●

Damian, Dan Monica, Dan S., Deleanu, Desen, Dollinger, Dominic, Doctori (mulţi...), Dorian D., Dorian E., Dorian M., Dragu, Duda, Ebion, Editori (Benvenisti, Ocneanu, Samitca, Şaraga, etc.), Evrei, Fagure, Farsă, Feller, Femeie, Feraru, Fischof, Fosha, Frică, Froda, Fudul, Fulger, Fundoianu, Furtună, Şi alţii, şi altele

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de shekeli pe adresa
MINIMUM
P.O.B. 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA şi celelalte: 40 dolari

RODICA GRINDEA

Nu ne ajungea un Albert Poch? Se pare că nu

Dovadă: faptul că pe piaţa amatorilor din trib de a înjura Israelul a apărut, în vremea din urmă, şi numitul Sergiu Klein

De multă vreme au încetat să ne mai impresioneze gângăvelile senile, interceptate conştiincios de alde "România Mare", ale unor bieţi bătrâni sau mai puţin bătrâni căzuţi de mult în mintea copiilor - până la stadiul de... scutece - depăşind chiar faza ireprimabilului dezgust provocat de o senectute decrepită, dacă respectivii se numesc Albert Poch din Natzeret Illit, sau Meyer Sinderman din Bucureşti, înfocaţi pamfletari anti-israelieni. În schimb, ne depăşim cu greu dezamăgirea şi consternarea, faţă de o seamă de articole de atitudine - în măsura în care sunt demne de acest nume - ale unui cotidian bucureştean, pe nume "Evenimentul zilei", căruia îi acordasem, încă de la apariţie, ceva mai mult credit profesional şi moral. Credit neonorat, după "perlele" pe care le descoperim tot mai frecvent în coloanele sale.

Acum vreun an şi jumătate ne vizita la redacţia "Ultimei Ore" un tinerel - în aparenţă - spălăţel, spilcuit, şcolit - fălindu-se nevoie mare cu realizările sale în activităţi umanitariste de tot soiul. Printre altele, informându-ne că este corespondentul pentru Israel al cotidianului susamintit. Până aici, toate bune şi frumoase.

Frumoase, până când ne-au căzut în mână... corespondenţele cu pricina. Şi descoperind, absolut din întâmplare, cine este proaspătul "ziarist" căruia... îi pasă. De toţi şi de toate, cu deosebire de "victimele" Israelului, căruia i-a făcut... favoarea să-l aleagă drept patrie de adopţiune, în ultimii ani ai urgiei ceauşiste. Aşa am descoperit, tot din întâmplare, că "nerecunoscătorul" Israel nu s-a grăbit să-l "ducă-n bunuri şi-n duium" pe nemuncite, iar cele câteva locuri de muncă, norme de profesor de liceu, abandonate cu conştiinţa genialităţii neînţelese, nu i s-au mai oferit punându-l în dificultate de alegere.

De libertate - n-a dus lipsă. A beneficiat chiar de libertatea de a părăsi Israelul - lăsând bine încurcate - şi familie şi şcoală - pentru a o lua pe urmele personajelor picareşti care i-au delectat adolescenţa. Şi a poposit în Spania, mai exact la Barcelona - capitala catalană. Acolo însă, au avut "neobrăzarea" să-i pretindă autorizaţie de lucru, pentru un post conform pregătirii de care dispune. Avea în schimb dreptul, dacă dorea, de a spăla vase la câteva localuri din Barcelona, de a lustrui pantofii turiştilor de pe Ramblas, ba chiar de-a avansa până la înalta demnitate de chelner. Atunci, i-a acordat pentru a doua oară Israelului favoarea de a-l onora cu prezenţa, făcând figură de... naufragiat. Drept urmare, dl. Sergiu-Picaro- Klein - aşa îl cheamă - s-a înfuriat teribil pe lumea asta vinovată de "crima" propriilor frustrări şi a început să se simtă solidar cu "victimele": o serie de articole, găzduite fără urmă de discernământ de acelaşi "Evenimentul zilei", îi căinau nevoie-mare pe "sărmanii palestinieni" care "gem sub cizma israeliană". Când excelentul ziarist Sorin Cunea a "cutezat" să-l mai tragă puţin de mânecă, junele Klein ne-a "făcut ziua", cu fiecare scrisoare trimisă la redacţie, reacţie istericoasă la binemeritata punere la punct.

Pe urmă, a descoperit alte "victime" cu care să se identifice: unul din numerele trecute ale lui «Minimum» cita articolul, cu titlul generic "Şantierele israeliene - lagăre de exterminare pentru muncitorii români", cu care acelaşi "Eveniment" încerca să-şi înspăimânte compatrioţii pe care-i bate gândul de a-şi căuta norocul pe la noi. Problema complicată încă, a situaţiei lucrătorilor din România, era tratată acolo cu o părtinire neaşteptată de la o publicaţie care se pretinde democrată şi justiţiară.

Ignorând (voit?) încercările, dacă nu destule, cel puţin considerabile, de a reglementa situaţia acestor lucrători. Şi, cum se spune la mine-n Moldova, pentru că "nu se poate nuntă fără smultă", trona printre aceste picături de venin şi nelipsita corespondenţă a "amicului" Klein.

Mi se pare uşor previzibilă următoarea reacţie a ziaristului frenetic după scandaluri: alte scrisori, alte valuri de venin la adresa unei ţări care i-a oferit o pâine (albă chiar), câştigată cinstit, dar pe care a binevoit s-o considere nedemnă de geniul pe care şi-l atribuie.

Recent, mi s-a transmis o informaţie de ultimă oră: o societate de pază ierusalmiteană l-a angajat pe "ziaristul-cavaler-al-dreptăţii", înzestrându-l chiar cu un pistol. Vreau să sper că nevricosul copilandru nu şi-a propus să folosească "jucăria lui cea nouă" pentru a-i... convinge pe cei câţiva prieteni descurajaţi în ideea de a-l mai face om, dar şi pe... subsemnata, care l-a prevenit să se mai cuminţească.

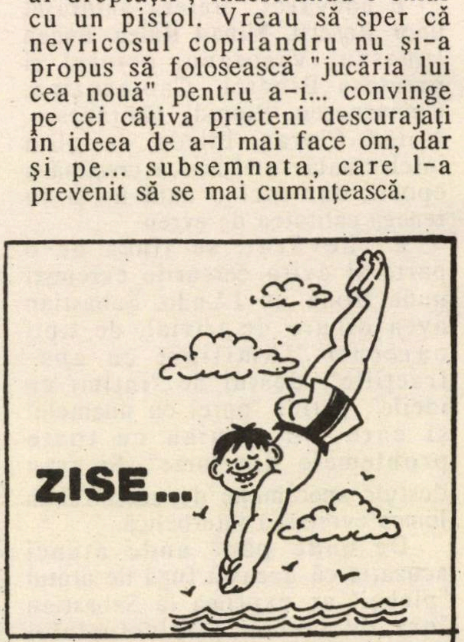

"Vadim Tudor n-a scris niciodată vreun articol antisemit"
("România Mare". Buc. 1997)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

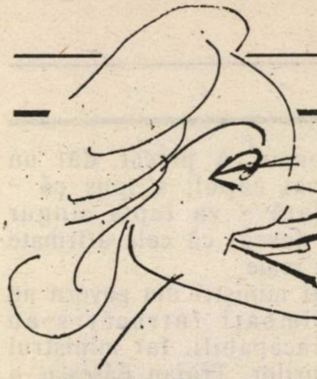

Beate Fredanov văzută de Nell Cobar

LIANA MAXY

In memoriam

Beate Fredanov

Orele nopţii ne pun întrebări şi noi nu ştim să le răspundem, deci ne prefacem că nu le-am auzit, fiindcă e foarte greu să te întorci la vârsta adolescenţei când părul îţi este traversat de fire argintii. Dar iată că se întâmplă un eveniment neaşteptat. Cineva a trecut pragul vieţii către moarte. Ştirea şi-a întins aripile şi a zburat în toate direcţiile unde se aflau suflete capabile s-o înţeleagă. Mesajul era scurt şi anunţa că marea actriţă şi profesoară de teatru Beate Fredanov nu mai este. În Canada l-a auzit fiul ei, în Germania cei din blocul în care ea a locuit, în România foştii ei spectatori, în Israel foştii ei elevi. Cum eu provin din această ultimă categorie, căci participasem la cursurile de artă dramatică pentru a deveni cronicar teatral, am învăţat de la Beate Fredanov legile mişcării scenice, ale frazării, ale pauzelor în cadrul dialogului şi încă multe asemenea taine menite să contribuie la calitatea artistică a unui spectacol. Dar în anii aceia de război şi de prigoană rasială, când pe buzele noastre, ale evreilor din România, frecvente erau cuvinte ca muncă obligatorie, deportare, lagăr, Transnistria etc., tot de la ea am învăţat cuvintele curaj şi speranţă. Cu ele am îndreptat şira spinării şi am aprins flacăra demnităţii. În clădirea aceea de pe Strada Sfinţilor din Bucureşti, denumită "Şcoala de arte pentru evrei", unde ne întâlneam cei care, iubind teatrul sau artele plastice, muzica ori dansul, visam să devenim slujitorii lor, am beneficiat de îndrumarea unor profesori de strălucită calitate. Ei se numeau Beate Fredanov, Alfred Mendelsohn, M. H. Maxy, Radu Negreanu, Alexandru Finţi, Mila şi Eduard Lindenberg.

Beate ne povestea adesea despre anii ei de studii la Viena, unde îi fusese dascăl marele regizor Max Reinhardt. Era pasionant să o vezi pe această fiinţă blondă, subţire, nu prea înaltă, începând să declame un vers, cu glasul abia şoptit, pentru ca încet-încet să urce tonul transformându-l în ţipăt al disperării. Se oprea apoi o clipă şi ne spunea: "Vreau să vă învăţ şi pe voi să faceţi la fel. Este o problemă de tehnică a respiraţiei". Apoi îşi desfăşura lecţia cu profesională răbdare.

Despre toate acestea am discutat acum câtva timp cu câţiva din foştii colegi. Iniţiativa întâlnirii au avut-o Alex Hadary şi Itzhak Bareket, care ne-au invitat într-o sală a "Studioului de artă dramatică" din Tel Aviv, condus de Nisan Nativ. Acolo i-am întâlnit, în afară de organizatori, pe Teodora Anca, sosită cu cei doi fii ai ei, Amos şi Ioram Alperin (violoncelist la Filarmonica israeliană), Carol Feldman, cunoscutul actor al teatrului idiş, regizorii Radu Miron, Mihai Pascal şi Haim Ionas; artista plastică Sonia Natra şi soţul ei compozitorul Sergiu Natra, psiholoaga Lucia Pascal. Deşi toţi eram israelieni de multă vreme, nu ne-am recunoscut imediat. Grebla timpului ne marcase şi mi-a fost greu să răspund la salutul regizorului Haim Ionas când el m-a întrebat: "Ce mai faci, Liana? Nu mă mai ţii minte? Când veneai în vacanţă la Câmpina, eu aveam nouă ani şi tu zece". Dialogurile din acea seară, udate cu lacrimi când evocam numele unor colegi decedaţi, se împleteau cu amintiri despre parcursul fiecăruia dintre noi. Apoi ne-am despărţit. Dincolo de bucuria revederii se aşternuse în fiecare dintre noi pânza aceea întunecată ce înveleşte în mod ireversibil numele celor plecaţi. Acolo se afla şi cel al profesoarei noastre: BEATE FREDANOV.

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zîmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

STAN VLAD

CORESPONDENȚĂ DIN BUCUREȘTI

LA AN NOU, GUVERN (APROAPE) NOU

Dacă l-am apucat și pe 1998, ce mai e până în 2000? O nimica toată. Așa cum ne vedem și ne scriem acum, sperăm să fie și peste numai doi ani; să fim martori la încheierea veacului. (Ca oameni ce suntem, atunci când vom fi în 2000, abia o să mai vrem. Măcar pentru a ști cum va începe mileniul al treilea !)

Acum, să rămânem la anul 1998 - din care, uite, o lună s-a și dus - pe care, cei trăitori prin România l-am primit cu inima îndoită... Prea a fost greu 1997, ca să ne mai rămână ceva rezerve de entuziasm. Să credem însă în speranță !

Am început anul 1998 cu un guvern aproape nou (deci tot de la politică o luăm, întrucât este o prezență constantă în viața noastră). După un an de experiențe dureroase pe pielea noastră, guvernul lui Victor Ciorbea, deși n-a recunoscut, a dat chix; a trebuit să schimbe 9 din miniștri săi. Ultimul dintre miniștrii vechi, și poate cel mai important - Adrian Severin, ministrul de externe - a fost înlocuit chiar în preajma Anului Nou. Succesorul lui este cunoscutul om de cultură, Andrei Pleșu, directorul revistei «Dilema». Dar să rămânem puțin la Adrian Severin. De la bun început a intrat sub focul naționaliștilor extremiști, pe motiv că ar fi evreu. Severin însă nu s-a lăsat impresionat; el este un luptător ambițios. Numai că ambiția i-a jucat feste, deseori. Este cunoscut deja în lume cazul Gildei Lazăr, purtătoarea de cuvânt a lui Severin, care s-a lăsat provocată de o așa-zisă ziaristă de la Washington și a făcut la telefon (neștiind că interlocutoarea înregistrează convorbirea) declarații ofensatoare la adresa premierului Victor Ciorbea. Se zice că aprecierile ei la adresa premierului ar fi coincis cu cele ale lui Adrian Severin (dar asta-i altă treabă). Strâns cu ușa, ministrul de externe a trebuit s-o sacrifice și după o lună de scandal, a demis-o.

Abia se mai liniștise treaba aceasta și Adrian Severin a făcut alta și mai gogonată; la 22 septembrie 1997 a declarat în ziarul «Azi», că doi-trei directori de ziare și cam tot atâția lideri de partide politice din România sunt agenți ai unor servicii străine de spionaj. Vă imaginați ce scandal s-a iscat. În această situație i s-a cerut lui Severin să prezinte dovezile. Președintele Constantinescu a însărcinat două din serviciile secrete românești - S.R.I. și S.I.E. - să verifice materialele prezentate de Adrian Severin. Au avut termen două luni.

În ajun de Crăciun, pe 22 decembrie 1997, a avut loc ședința Consiliului Suprem de Apărare a Țării, o ședință maraton care a durat 12 ore. Pe la miezul nopții, președintele a apărut (concomitent) la toate posturile de televiziune și radio, care și-au întrerupt brusc transmisiile de parcă ar fi fost vorba de-un comunicat privind intrarea țării în război. Și... nimic! Nu se confirmă acuzațiile formulate de dl. Adrian Severin. Da. În schimb se confirmă... fenomenul specific românesc: în decembrie 1989 au fost acte teroriste dar n-au fost teroriști; mai apoi, în vremurile iliesciene, a existat corupție dar n-au existat corupți; și tot așa. Acum, se face spionaj în România, cu agenți români, dar nu sunt... spioni!

În aceste condiții, lui Adrian Severin i s-a cerut să-și asume răspunderea politică. În asemenea cazuri nu urmează decât demisia, pe care a și înaintat-o a doua zi. El rămâne mai departe deputat și vicepreședinte în partidul lui Petre Roman. A plecat, dar nu și-a plecat capul: a spus că - deocamdată - va lupta singur pentru a dovedi că cele afirmate de el sunt reale.

Ceilalți miniștri din guvern au fost schimbați întrucât s-au dovedit incapabili. Iar ministrul transporturilor, Traian Băsescu, a demisionat deoarece criticase în public guvernul. Noua echipă a pornit efectiv la drum în primele zile ale lui 1998. Promisiuni nu prea mai fac (făcuseră prea multe în urmă cu exact un an). Dar treabă fac? Deocamdată, doar intenții, proiecte. Vor trebui să mai miște ceva întrucât acum, în februarie, le vine inspectorul examinator Poul Thomsen de la F.M.I. (Fondul Monetar Internațional) și dacă iar obțin note proaste, nu mai văd tranșa de 86 de milioane de dolari (care se tot amână din noiembrie 1997 !).

EXTREMA DREAPTĂ E ÎN ASCENSIUNE ȘI CE ZICEȚI CĂ FACE PREȘEDINTELE EMIL CONSTANTINESCU ?

Nu ne face plăcere, dar va trebui să scriem despre un fenomen mai mult decât îngrijorător: ascensiunea - în rândurile electoratului - a lui Corneliu Vadim Tudor. Nici unii din străinătate, dar ceea ce e mai grav, nici politicienii din România nu realizează că această ascensiune constituie un real pericol pentru țară. După ultimul sondaj (făcut de o instituție specializată a Fundației Soros), Vadim a urcat pe locul al doilea (după Constantinescu) în preferințele alegătorilor. Iliescu a coborât mult, Petre Roman nu se mai vede iar alții nici nu mai contează.

Presa din România urlă, atrage atenția asupra pericolului ce ne paște, dar politicienii - cei aflați la putere - se fac că nu aud (sau poate nu înțeleg ce ne-ar putea aștepta). În schimb, ce credeți că face principalul exponent al forțelor democratice din România - Emil Constantinescu, președintele țării? Când o să citiți n-o să vă vină să credeți: dl. Constantinescu a participat la ședința de constituire a Organizației foștilor luptători din munți, care este alcătuită din foști şi actuali adepţi ai mişcării legionare (peste 90 la sută). "Sufletul" organizaţiei este un bătrân legionar, pe nume Ogoreanu, care, de câţiva ani, se ocupă de a readuce în plan politic mişcarea legionară, folosind cele mai diferite forme. El este iniţiatorul organizării taberelor legionare de instruire şi pregătire militară a tinerilor legionari, de la Predeal şi Eforie Sud. Toate cluburile şi organizaţiile legionare înfiinţate până acum (mereu mai multe) îl recunosc de "părinte" spiritual pe acest Ogoreanu. Şi-am mai putea spune multe. Alături de un astfel de specimen apare preşedintele actual al României (creştin şi democrat) la o adunare publică, dându-i girul prezidenţial pentru constituire! Ce mai poţi crede despre astfel de treburi?! Să nu fi ştiut preşedintele (sau consilierii săi) ce urmăreşte o astfel de organizaţie? Atunci de ce să ne mai mirăm că partidul şi persoana lui Vadim (cu acoperire parlamentară) acced în sferele înalte ale politicii româneşti? În asemenea condiţii era normal ca Vadim să dea publicităţii o "scrisoare deschisă" în care-l face pe Emil Constantinescu trădător de neam şi ţară, agent pus în slujba serviciilor secrete americane, germane, evreieşti, care l-au propulsat la putere. De ochii lumii, puterea actuală intenţionează să-i ridice imunitatea parlamentară ca să fie judecat pentru "ofensă adusă autorităţii". Să vedem dacă va reuşi. Ne întrebăm, întrucât în rândul ţărăniştilor - partidul conducător al Convenţiei Democrate - s-a cuibărit şi se dezvoltă virusul naţionalismului iar parlamentarii acestui partid votează acum după cum le dictează interesele lor personale, nu cele ale grupării din care fac parte (şi care i-a adus în Parlament). Ar fi poate suficient să amintim de cele întâmplate în Senat la dezbaterea modificărilor la Legea învăţământului.

Mulţi se întreabă de ce oare are succes de public Vadim Tudor? Simplu: situaţia marei majorităţi a populaţiei este foarte grea (mai mult de jumătate trăieşte sub pragul sărăciei). Există mari nemulţumiri (ţara se află în pragul revoltelor) faţă de foştii şi actualii guvernanţi. Vadim speculează toată această situaţie şi în cuvântările lui demagogice, populiste, ridică problemele care-i interesează pe cetăţenii de rând, promiţând rezolvarea lor în cazul în care ar ajunge la putere. El a şi spus că până la finele lui 1998 va fi preşedintele României (după alegeri anticipate). Cine gândeşte şi analizează ştie prea bine că nu va face nimic dacă e ales preşedinte şi că va fi şi mai rău, dar cine are timp de aşa ceva? Acum se amăgesc mulţi cu vorbele lui Vadim, vorbe care nu-l angajează cu nimic.

Fireşte că Vadim îşi face jocul şi interesele lui. Dar ce fac ceilalţi politicieni, în deosebi cei aflaţi la putere? Se fac că nu aud, nu contracarează, nu argumentează, nu informează oamenii despre ceea ce fac şi de ce fac aşa şi nu altfel şi - mai ales - unde am putea ajunge. Şi astfel, Vadim are câmp liber de acţiune. Oamenii încep să creadă că el are dreptate şi se lasă atraşi în mrejele lui.

Se pare că puterea - cel puţin la noi *(oh, nu numai la voi, stimate Stan Vlad, nu numai la voi ! - n. red. «Minimum»)* - este un virus care acţionează asupra creierului: încetineşte gândirea şi acţiunea !

ZVASTIKA

● Un titlu bulversant în acelaşi excelent cotidian "Naţional": "Luna aceasta se pot vâna ciori şi "ţigănuşi". Staţi puţin, nu luaţi încă benzina, nu redeschideţi Aushwitz-ul şi graniţa către Bug, nu-i vorba de minoritarii noştri, ci de nişte specii de zubrătoare nevinovate şi nu infractoare ca omonimelele lor humanoide. Ca să vezi cum te poate păcăli cu titlu!... Deocamdată...

ADOLF

Zvastica. E un titlu de rubrică din săptămânalul "Atac la Persoană" (director: Dumitru Dragomir). O rubrică iscălită Adolf (ca să n-avem vorbe), O rubrică unde apar fel de fel de treburi, inclusiv bancuri - à la Bulă - cu Auschwitz-ul.

Zvastica.

Adolf.

România 1937 ? Nu. 1942 ? Nu. 1998.

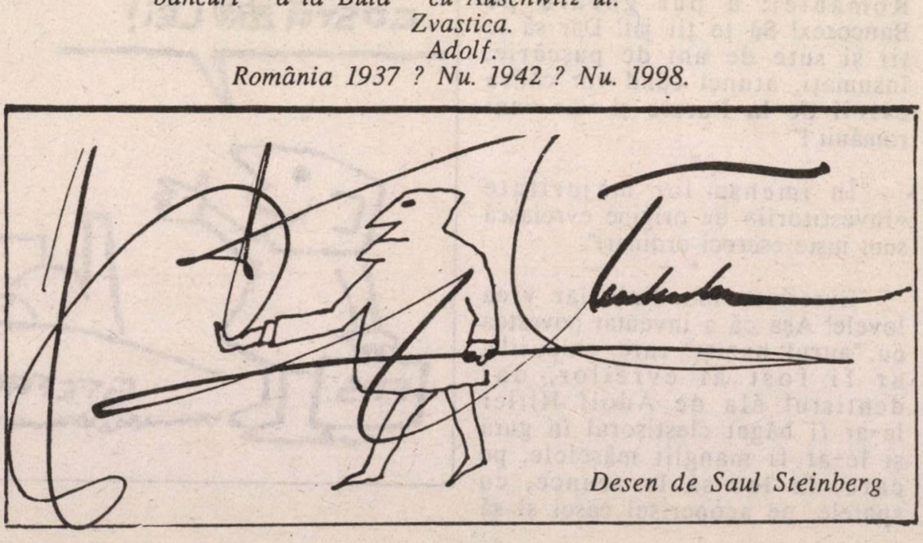

Desen de Saul Steinberg

SCURT

*** Jidănuşul obraznic * Oficina evreiască * Dentistul ăla de Adolf Hitler şi oltenii tăiaţi împrejur * Lipitorile planetei * Nişte plumb, pentru evrei, s-o mai găsi * Scopul evreilor: ruinarea fizică şi psihică a oamenilor ***

*

"TVR, postul public de televiziune a dat în judecată oficina evreiască a lui Adrian Sârbu (postul PRO-TV) pe motiv că a folosit, fără să plătească... secvenţe din partida de fotbal "Bastia - Steaua".

*

"După o rafală de procese intentate celor doi ţigani cu urdori la ochi şi muci în loc de creier, D.I.Mirescu şi S.R.Stănescu şi după un alt proces împotriva jidănuşului obraznic Andrei Cornea, senatorul (C.V.Tudor) l-a dat în judecată şi pe cretinul Caius Dobrescu, de la falimentara fiţuică "Curentul".

*

"P.D.-F.S.N. mai dă o lovitură României: a pus gheara pe Bancorex! Să te ţii jaf! Dar să te ţii şi sute de ani de puşcărie, însumaţi, atunci când vor cădea evreii de la Putere şi vor veni românii !"

*

"În imensa lor majoritate «investitorii» de origine evreiască sunt nişte escroci ordinari".

*

"Evreimea mondială iar vrea lovele! Aşa că a inventat povestea cu "aurul nazist" care, chipurile, ar fi fost al evreilor, dar dentistul ăla de Adolf Hitler le-ar fi băgat cleştişorul în gură şi le-ar fi manglit măselele, pe care, în loc să le arunce, cu spatele, pe acoperişul casei şi să cheme cioara să le dea dinţi de lapte, el, Führerul, le-a dat la topit şi le-a făcut lingouri. Vă daţi seama câte miliarde de măsele aveau "oltenii" ăştia tăiaţi împrejur, de-au rezultat milioane de lingouri, după cum revendică azi? Fenomen mare, dom'le! De ce, Adorele, ai făcut chestia asta? Acum lipitorile Planetei vor să bage "vastul" şi în buzunarele rupte ale Poporului Român, cerând zeci de tone de aur de la Banca Naţională a României(?!). Aur de dat n-avem, dar nişte plumb, acolo, s-ar mai găsi...

*

"Emisiunea B.B.C. în limba română a interview-at o babă surdă, pe nume Ghizela Weisshaus (evreică unguroaică). Deşi născută în Transilvania, zgripţuroaica nu mai ştia o boabă româneşte, ca şi şmecherul ăla de Elie Wiesel, care mârâie ca motorul Diesel, aşa că a vorbit într-un fel de engleză de baltă. Ştiţi ce-a făcut impostoarea asta? S-a dus până la Londra, ca să ceară bani de la Conferinţa organizată pe tema aşa-zisului aur evreiesc! La B.B.C. ea a declarat că, atunci când ar fi intrat pe poarta Auschwitz-ului, ar fi avut ascunse bijuteriile în căptuşeala hainei, dar fritzii ăia au fost nişte flăcăi f.f. răi şi i-au şterpelit comoara. Păi se poate una ca asta? După ce-au muncit sute de ani (ca fraţii Goldenberg, şi Vladimir Cohn, şi Alfred Moses, şi Shimon Amy, şi Radu Budeanu, şi Neulander, şi Rosengreen) până au agonisit ceva avere, evreii ăştia nevinovaţi să fie aşa deposedaţi, de aşa mitocani de germani! Oi, oi, ce antisemiţi mai sunt goimii ăştia! Am aflat, tot de la B.B.C., că s-a creat un Fond Naţional de Despăgubiri, cu bani colectaţi de la 9 state.

Câteva concluzii: 1) Periodic, sionismul mondial joacă teatrul ăsta infect, de vreo 50 de ani, ca să stoarcă profituri grase; 2) Negoţul cu proprii morţi este cea mai sinistră profanare de cadavre din Istorie; 3) De unde-or fi avut evreii "ăştia" atâtea comori, dacă nu din furat? 4) Sfătuim Germania, Elveţia, Austria şi celelalte Ţări şantajate să nu mai dea nici un sfanţ, fiindcă Statele care se respectă nu negociază cu teroriştii."

*

"Faptul că unii evrei "iluminaţi" au pus în sarcina românilor holocaustul are câteva scopuri clare: culpabilizarea poporului nostru, ruinarea economică, sfârtecarea teritorială, colonizarea Ţării. Evreii care fac aceasta în numele Noii Ordini Mondiale, care vizează formarea Statului Planetar în care ei să fie "poporul ales", îşi terfelesc propria religie - iudaismul - şi

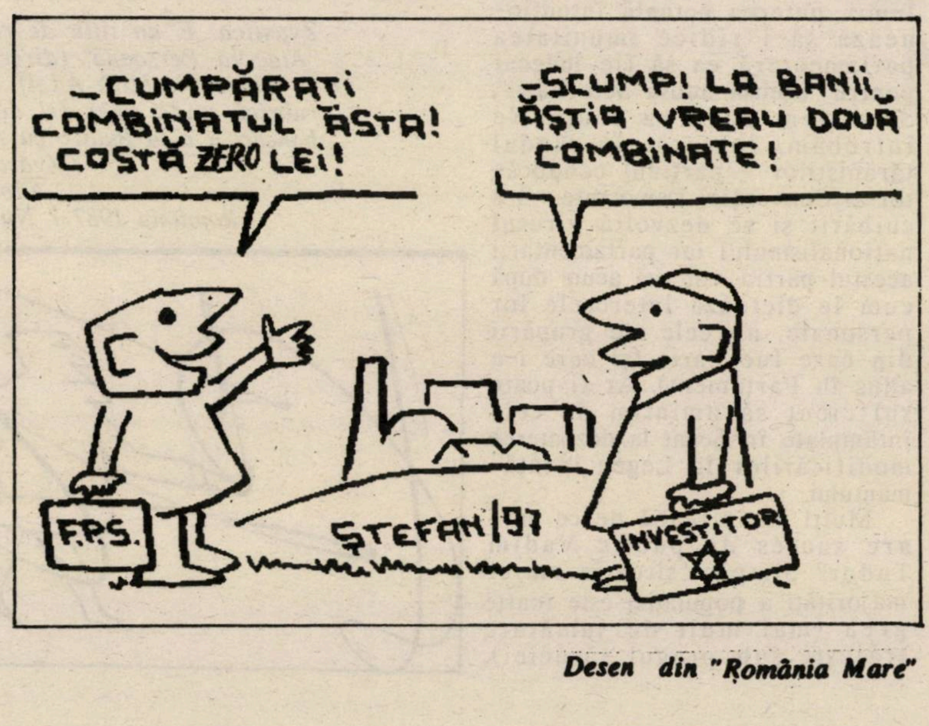
-CUMPĂRAŢI COMBINATUL ĂSTA! COSTĂ ZERO LEI!
-SCUMP! LA BANII ĂŞTIA VREAU DOUĂ COMBINATE!
F.P.S.
ŞTEFAN/97
INVESTITOR

Desen din "România Mare"

îşi bat joc de strămoşul lor Avraam, care a primit de la Dumnezeu următoarea promisiune: *"Toate neamurile Pământului vor fi binecuvântate* (nu ruinate sau ocupate - n.a.) *în sămânţa ta" (Geneza 22:18).* Deţinând poziţii-cheie în politica şi economia mondială, "aleşii" şi masoneria pe care o dirijează exercită o tiranie fără precedent în istoria omenirii - un adevărat holocaust - exemplele fiind multiple: Irak, Coreea de Nord, Cuba, România, etc. Scopul lor esenţial este distrugerea identităţii naţionale, ruinarea fizică şi psihică a indivizilor (droguri, SIDA, homosexualitate, arme parapsihologice, etc.), situaţie evidenţiată şi în ţara noastră."

(Din "România Mare", Buc. 1997)

Amintirile din copilărie ale unui redactor al postului de radio «Europa Liberă»

Liviu Vălenaş: *La Brăila, în timpul copilăriei şi adolescenţei, cu ce curente politice v-aţi confruntat ?*

Şerban Orăscu: De copil am luat contact cu politica, din cauza faptului că în casa noastră se discuta foarte multă politică ! La noi în casă se făcea politică liberală, străbunicul meu, arhitectul Alexandru Orăscu, unul din marii arhitecţi ai României moderne (aveam, prin '70, să scriu o carte despre el, în România), a fost ministru liberal, la 1876, într-un guvern conservator, prezidat de generalul Florescu. În casa mea domnea şi o atmosferă de respingere a curentelor extremiste, nu atât faţă de comunişti, pe care nu-i cunoşteam, căci practic nu contau în viaţa politică a Brăilei, ci faţă de legionari, foarte prezenţi în oraşul nostru. Sub acest raport am avut în şcoală unele conflicte cu colegii, care făceau parte din Frăţiile de Cruce. Ţin minte că, într-o recreaţie, un coleg din Frăţiile de Cruce mi s-a adresat cu "comunistule!"... Eu, desigur, nu aveam nici un fel de simpatie faţă de comunişti şi ideile lor, din contră, îi dispreţuiam, dar legionarii aveau obiceiul să-i catalogheze pe toţi cei care nu erau de acord cu ei ca fiind "comunişti".

L. V.: *Erau mulţi din colegii dvs. în Frăţiile de Cruce ?*

Ş. O.: Nu erau aşa de mulţi în liceu, dar bănuiesc că şi mai mulţi, fără a fi membri ai Frăţiilor de Cruce, erau simpatizanţi ai lor. Totul s-a schimbat odată cu rebeliunea legionară din 21-23 ianuarie 1941, în sensul că generalul Antonescu i-a eliminat pe toţi legionarii de la orice funcţie publică în stat, inclusiv a desfiinţat toate organizaţiile lor. Însă înainte de această dată, din septembrie 1940, legionarii conduceau toată Brăila, îmi amintesc bine de prefectul de poliţie, legionar, îmbrăcat în cămaşă verde, care conducea şi un ziar local, unde publica articolele de fond, iar eu, împreună cu prietenii mei, mă amuzam citind aceste articole. Eu eram de partea liberalismului social, nu agream doctrina legionară. Apoi a urmat rebeliunea legionară, eu şi familia mea eram de-a dreptul îngroziţi că legionarii ar putea pune mâna pe putere, fapt ce nu s-a întâmplat, din fericire".

(Dintr-o convorbire a lui Liviu Vălenaş cu Şerban Orăscu; în "Lumea Liberă", New York, 1997)

Vizele pentru Occident: un coşmar

"Nu puţine obstacole întâmpină românul pentru a obţine o viză de călătorie în Occident. Lucru arhicunoscut, pus pe tapet chiar la întâlnirile dintre şefii de state. Dar de ani de zile nimic nu s-a schimbat. De fapt, sunt câteva consulate care nu fac faţă valului de cereri zilnice, mai ales în perioada de vară. În faţa lor se formează cozi de sute de persoane care vin din toată ţara. Se stă şi noaptea. Se întocmesc liste şi se face prezenţa. Ca participant, trebuie să-ţi ştii numărul de ordine, iar când îl auzi, să-ţi strigi numele cu putere. Dacă nu eşti la ora stabilită pentru prezenţă, vei fi tăiat de pe listă. Te vei reînscrie la coada ei. Uneori, se întâmplă să vină indivizi "deştepţi", care inventează noi reguli şi noi ore de adunare. Aşa că, nici venind la ora convenită cu toată lumea, nu poţi fi sigur că mai eşti trecut pe listă. Dacă e aşa, eşti nevoit să o iei de la capăt. Ca la "Nu te supăra, frate". Nu câştigi nimic revoltându-te, mai ales de eşti bucureştean. Îţi sar în cap cei din provincie, siliţi de împrejurări să stea tot timpul la coadă şi să doarmă prin maşini: "Voi adică, să mai mergeţi pe acasă, să mai beţi o cafeluţă, să mai trageţi câte un pui de somn, iar noi să stăm aici non-stop. E o nedreptate cruntă."

În perioadele cele mai aglomerate coada poate dura şi cinci zile. Bărbaţii au ochii roşii şi feţe de lupi nebărbieriţi. Femeile devin străvezii. Uneori ies încăierări cu ruperi de liste. Există şi agitatori "profesionişti" cu interese precise. Fiindcă există bineînţeles şi o mafie a cozilor. Indivizi care se înscriu la anumite intervale de timp, pentru ca apoi, odată ajunşi în faţă, să-şi vândă locurile. Suma e deobicei "50 de mii de lei de bucată". De eşti în pericol să pierzi avionul, vei apela la aceste "servicii". Totul e să fii cu ochii în patru şi să prinzi mişcarea. Altă metodă este o înţelegere cu poliţistul de la poartă. Te poate introduce peste rând, spunând că eşti chemat înăuntru de autorităţile consulare. Deţinătorul listei rămâne totuşi omul cel mai important. El poate multe. Iar când intră să-şi depună propriile acte şi trebuie să predea ştafeta altuia, apare un moment delicat. Se schimbă "puterea" şi e posibil ca regulile vechi să fie întoarse pe dos. O cale de a preîntâmpina posibile matrapazlâcuri e să faci o copie a listei. Un fel de control civil. Când haosul devine de nestăpânit, mai intervin şi poliţiştii. Mai anii trecuţi, însuşi consulul Austriei ieşea din când în când şi făcea ordine, răcnind. Îi aşeza pe oameni doi câte doi, ca la şcoală. În unele porţiuni, în faţa porţilor, există cordoane sau lanţuri care reglementează intrarea. Când acestea, din cine ştie ce motive, nu mai sunt la locul lor, se găsesc persoane care să le revendice: "Domnule poliţist, aduceţi-ne lanţurile". Spectacolul e halucinant.

Pe măsură ce te apropii de

poarta consulatului, apar zvonurile şi vocile alarmiste: "azi nu-i mai primesc decât pe delegaţii din partea firmelor"; "trebuie să aveţi copie şi după paşaport"; "nu-s valabile formularele cu ştersături"; "invitaţia să fie cu ştampilă"; dacă n-aţi semnat peste tot ca-n paşaport, vă refuză". Culmea e că unele din cele mai absurde lucruri se dovedesc până la urmă a fi chiar adevărate. În orice caz, în ultimele momente îţi revezi cu spaimă toate actele. Poza îţi cade pe jos şi lumea te strigă. Nu mai ai mâini să le ţii pe toate, căci uneori e vorba de zeci de hârtii. O adevărată broşură despre propria-ţi persoană. Când, în sfârşit, te vezi înăuntru, respiri uşurat. Te bucuri de aerul condiţionat şi de lipsa aglomeraţiei. Te străduieşti să nu-l superi pe funcţionarul destins şi zâmbitor dar suspicios, din spatele ghişeului. Ai o mutră de parcă ai fi făcut greva foamei iar el te întreabă din ce vei trăi pe parcursul sejurului. Apoi îţi spune că te cunoaşte de undeva. Nu-l iei în serios, ştii că e doar un test psihologic. Uneori îţi spune că nu toate actele sunt în regulă sau că-ţi lipseşte ceva. În asemenea cazuri, n-ai decât să te duci să-ţi pui la punct documentele. Urmează coada şi lista, de la capăt."

(Dintr-un reportaj în revista «Dilema», Buc.   )

*

...Tot despre vize, dar mai la concret *vorbeşte şi scriitorul Mircea Mihăieş, de la «România literară»:*

"Incidentul îl are ca erou nedorit pe marele prozator Mircea Nedelciu. Opinia publică de la noi cunoaşte bine starea dramatică în care se află liderul generaţiei literare '80. Ţintuit într-un cărucior cu rotile de o maladie ce nu poate fi tratată în România, el urma să se deplaseze în Franţa, pentru un control menit să stabilească faza în care se află boala. Deşi înaintase la serviciul consular toate actele trebuincioase (invitaţie, confirmarea spitalului din Martigues că Mircea Nedelciu este aşteptat pentru control şi tratament), deşi depusese în bancă suma de bani necesară, deşi îşi cumpărase biletul de avion tur-retur pentru Marsilia (nu din proprie iniţiativă, ci pentru că aşa pretinde procedura consulatului francez, de a avea, în momentul când depui actele, biletul de călătorie asupra ta), cu un cinism incalificabil, ambasada franceză îi refuză viza !

Ar mai trebui spus că Mircea Nedelciu a călătorit de mai multe ori în Franţa, că a lucrat la Universitatea din Montpellier ca lector de literatură română, că a fost operat acolo şi că personalitatea sa a lăsat o impresie excelentă. Se va spune că refuzul acestei vize e un simplu accident, că atâţia români călătoresc nestingheriţi în Franţa. Adevărat, până la un punct. Dar când suntem trataţi drept ţară de mâna a paisprezecea chiar în comparaţie cu vecinii est-europeni, nu prea mai e în regulă.

Dacă la asta conduc îmbrăţişările fraterne între preşedinţii României şi Franţei. . . !"

Dragă Ana Blandiana, nu ai dreptate !

"Răsfoiesc zilnic ziarele, uneori chiar le citesc, şi de cele mai multe ori mă frapează raportul disproporţionat ocupat în paginile lor dintre comentarea vorbelor şi cea a faptelor. Vorbele sunt deobicei ale politicienilor, spuse într-o doară la ieşirea dintr-o consfătuire, pe culoarele Parlamentului, sau ale Preşedinţiei, sau ale Guvernului; sau, dimpotrivă, spuse cu intenţii precise şi regizate cu grijă, în conferinţele de presă ale partidelor. O frază aruncată într-unul din aceste locuri sacrosancte devine automat manşetă de ziar şi, cu cât este mai iresponsabilă, cu atât ţine afişul mai mult timp, o întreagă armată de ziarişti recoltând alte fraze, reacţii la fraza iniţială, şi apoi reacţii la reacţii ş.a.m.d.

E sigur că interesul pentru analiza vorbelor este infinit mai mare decât cel pentru analiza faptelor şi că, din când în când, programate sau nu, se stârnesc adevărate furtuni de cuvinte care întunecă pentru câte o scurtă perioadă orizontul înţelegerii realităţii, deturnând, intenţionat sau nu, atenţia generală.

Încerc să-mi imaginez, în alte ţări şi în alte limbi, fenomenul. Dar nu numai *Frankfurter Allgemeine Zeitung* sau *The Independent*, dar nici *Le Monde* sau *Corriere de la Sera* nu pot fi imaginate titrând cu litere de-o şchioapă simple afirmaţii fără acoperire ale cuiva, însoţindu-le de pagini întregi de comentarii şi – după ce toată lumea s-a plictisit de propria prostie – uitându-le ca şi cum n-ar fi fost. Numai noi ne permitem să ne ascundem nouă înşine realitatea, acoperind-o cu spuma murdară şi repede trecătoare a gâgismelor şi şmecheriilor politice".

(Dintr-un articol de Ana Blandiana, în «România liberă», Buc. 1997; un articol unde cunoscuta poetă şi lideră a "Alianţei Civice" se înşeală grav. "Numai noi" îşi închipuie ea. Eroare. Mai ştim noi o ţară unde presa lansează zilnic "furtuni de cuvinte". O ţară mică şi foarte cunoscută cititorilor noştri.)

Idealul

"Idealul pentru momentul de faţă ar fi o monarhie demnă dublată de o dictatură militară (sunt prost de sincer cu voi, cititori ingraţi, care vă şi văd că mă turnaţi la Cotroceni)..."

(Dintr-un articol de Liviu Cangeopol, în "Lumea Liberă", New York)

Semne

"În timp ce coaliţia şi guvernanţii pierd puncte, de partea cealaltă, singurul care câştigă în mod vizibil este România Mare. Există destule semne că înclinaţiile spre isterii naţionaliste pot prinde în România. Că într-o bună zi, graniţa sensibilă care există între fundamentalismul ortodox şi naţionalişti s-ar putea să dispară şi să asistăm la creşterea unei forţe politice devastatoare."

(Dintr-un articol de Cornel Nistorescu, în "Evenimentul zilei")

Prieteni la New York

Centrul Cultural Românesc de la New York are o conducere nouă. Director: d. Coriolan Babeti,- unul dintre intelectualii distinşi ce s-au afirmat după '89,- iar director ajunct, poeta Carmen Firan, ex-secretar general al Fundaţiei Culturale Române (preşedinte: acad. Augustin Buzura) şi bună prietenă a Israelului, lui Carmen Firan datorîndu-i-se câteva cărţi ale scriitorilor de limbă română de la noi, apărute prin grija Fundaţiei.

Fanii lui Dracula

"Un tânăr cuplu din Montpellier, Franţa, Léa şi Gregory Silhol, a înfiinţat recent o asociaţie înregistrată legal cu numele de «Cercul de studii vampirice». Preocupările lor în materie datează din 1989 când, împreună cu alţi împătimiţi de scrierile unor autori precum Bram Stoker (de la apariţia romanului său - celebrul «Dracula» - se va împlini curând un secol), au format o grupare de "amatori de vampiri".

Dracula va face obiectul unei serii de manifestări totodată intelectuale şi ludice. Despre program nu se ştie, deocamdată, decât că vor fi vernisate expoziţii, vor avea loc simpozioane, spectacole nocturne de cinema şi - nici nu se putea altfel - inevitabilul bal al vampirilor."

(Dintr-o relatare de Al. Mihalcea, în "România liberă", Buc.)

Bişniţă cu carne vie

După decembrie '89, au apărut, precum ciupercile, tot felul de localuri de noapte, cărora li s-a spus "Sexy-club"-uri, cele mai multe dintre acestea, nişte spelunci. Patronii acestora sunt, în majoritatea lor, adevăraţii proxeneţi. În spatele acestor rechini ai traficului cu carne vie se află oameni cu mare influenţă politică şi/sau economică. Pe lângă acest gen de prostituţie, a proliferat un altul care, oricât am vrea să-l minimalizăm, el există cu tot cortegiul de riscuri ce-l poartă cu sine: SIDA, boli venerice, etc. Acest reportaj-anchetă a fost realizat prin inserarea declaraţiilor unor "peşti" şi fete de consumaţie din Argeş, care m-au ajutat în documentare. Mai precizez că, la cererea lor expresă, nu mă voi folosi de numele lor reale.

O categorie aparte a prostituatelor din Argeş o formează traseistele. Acestea pot fi întâlnite la intrarea pe autostradă sau la kilometrul 80, făcând cu mâna TIR-urilor, mai ales străine. Pentru sume cuprinse între 10 şi 25 DM, traseistele fac, din mers, o partidă de sex oral. După satisfacerea clientului, coboară din TIR, traversează autostrada şi se urcă în primul TIR care vine dinspre Bucureşti.

O traseistă cere totdeauna plata anticipat. Dacă vreun şofer doreşte ceva mai mult decât sex oral, creşte şi tariful. Astfel, "pentru un tacâm complet, preţul poate ajunge şi la 100 de DM". După o zi de muncă, o traseistă poate câştiga, în numai 5 curse, circa 500 de DM. Aceasta însă, mai mult teoretic, pentru că, nu de puţine ori, traseistele s-au ales "şi bătute, şi cu banii luaţi înapoi de turc".

Din aceste motive, fiecare traseistă are asupra ei un mic arsenal: spray-uri paralizante şi lacrimogene, electroşocuri, cuţite, pistoale cu aer comprimat sau cu gaze. Cu toate acestea, majoritatea lor trăiesc pe picior mare, deţinând apartamente, maşini şi chiar conturi în bănci.

O altă categorie de prostituate e reprezentată de cele care "lucrează" în oraş, pe lângă hoteluri, sau în parcurile de TIR-uri. Acestea au fiecare în spate câte un proxenet sau o proxenetă. Ele nu trebuie nici să "agaţe", nici să se lase "agăţate". Cei care se ocupă cu găsirea clienţilor, adică "peştii", negociază şi preţul, care e diferit, în funcţie de "marfă" şi de "serviciile prestate". Acesta oscilează între 100.000 şi 150.000 lei/ora, timp în care "marfa" e cu totul la "dispoziţia celui care plăteşte banu'", însă intră în buzunarele "peştilor". Cea mai mare căutare pe "piaţa" traficului cu carne vie o au "târfele care practică orice fel de sex fără să facă nazuri".

Unul dintre proxeneţii cu care am discutat este poreclit "Râmă". Acesta nu a avut niciodată "muncă", asta nu înseamnă că s-a târât, aşa cum vor fi tentaţi unii cititori să creadă din cauza poreclei. Dimpotrivă. Pe vremuri, nu tocmai de mult apuse, pe care de altfel le regretă, "Râmă" făcea bişniţă cu motorină. O cumpăra de la tractorişti "pe mai nimic" şi-o vindea şoferilor de TIR la un preţ puţin mai mic decât cel practicat de staţiile PECO. Astfel, a ajuns să cunoască foarte mulţi şoferi, mai ales turci, care tranzitau Piteştiul de mai multe ori pe lună. "Râmă" văzându-i tot timpul cu "banu' pe ei", şi-a propus să-i "jumulească". A apelat la "serviciile a două tipe" pe care le-a convins să "lucreze" pentru el, "contra cost", prin parcările pentru TIR-uri. Până dimineaţa, "fetele" treceau prin toate cabinele maşinilor aflate în

Campioană la TIR

parcarea respectivă. Banii îi împărţeau frăţeşte, fiecare luând câte o treime. Astfel şi-a început "Râmă" afacerile cu carne vie. Acestea se întâmplau înainte de 1990. După revoluţia din decembrie '89, când parcarea din centrul Piteştiului s-a desfiinţat, au mai "lucrat" o vreme în parcarea de la Valea Ursului, apoi s-au despărţit. De câtva timp, "Râmă" s-a "reprofilat" pe eleve de liceu. Fiecare oră petrecută de un client cu una dintre "fetele" lui "Râmă" în apartamentul acestuia costă cel puţin 150.000 lei.

(Dintr-un reportaj de Ştefan Dumitrescu, în "România liberă", Buc. 1997)

Can-canuri...

...întâlnim, ca de-obicei,
în revista V.I.P.:

* Cântăreaţa Loredana Groza *(femeie frumoasă, n.red. Minimum)* se mărită * Fiica ziaristului Ion Cristoiu s-a îmbolnăvit când a aflat că acesta se însoară * Cântăreaţa Maria Dragomiroiu e frigidă * În timp ce fotbalistul Militaru (de la Steaua) se duela cu englezii (de la Aston Villa), casa lui era prădată de hoţi * Ion Cristoiu îşi îndemna ajngajatele (de la "Evenimentul zilei") să se aşeze pe genunchii parlamentarilor * Băiatul cântăreţei Irinel Loghin a vrut să o violeze pe fata Ionelei Prodan * Stela Popescu şi-a petrecut sărbătorile de iarnă la Miami.

Mica Publicitate

* Femeilor de 25 de ani, încercaţi să mă satisfaceţi. Aţi încercat toate trucurile şi toate poziţiile pe care mi le-am putut imagina. Degeaba... Oare nu s-a născut aceea care să fie capabilă să mă facă să plutesc? Focoaso, am CP 24-86, Of. Poştal 24, Bucureşti, Free Gee Dull.

* Jupânul, familist onorabil, amorez rentabil, iubeşte trădarea. Urăşte, însă, trădătoarele, pedepsindu-le cu asprime. Subsemnatul, (inginer, 39), delator stimabil, însă anonim, nu seara - 336.70.42.

* Juvete de 27/168/58, bun la cupă, slab la pică, cu deschidere în minte, caut damă mică pentru pereche cu noroc la treflă. Oradea, info Cămila.

* Titrat, 34/176/72, celibatar, m-am gândit să renunţ la starea asta, deşi Al. Bundy îmi spune altfel. Licenţiată simpatică, sub 30 de ani, care să-l contrazică, să-mi scrie la OP 13 - CP 9, Braşov.

(Anunţuri - autentice - din revista "Academia Caţavencu", Buc. 1997)

Aniversări

Ninetta Gusti, Dina Cocea, Colea Răutu, actori; 85 de ani de la naştere.

Decese

Corneliu Baba (91), pictor, membru al Academiei Române, una din personalităţile de frunte ale picturii româneşti postbelice.

Ion Vlasiu (89), sculptor, scriitor. Câteva cărţi: "Am plecat din sat"; "O singură iubire"; "Obraze şi măşti".

Radu Budeanu (54), ziarist, redactor al cotidianului "Ziua", senator din partea Partidului Democrat; în urma unui atac de cord.

Mircea Veroiu (56), regizor de film. Câteva pelicule: "Apa ca un bivol negru"; "Mara"; "Adela"; "Somnul insulei".

Lia Manoliu, campioană olimpică la aruncarea discului; în urma unei congestii cerebrale (Lia Manoliu a fost cumnata publicistului Nicoale Minei, din Ierusalim).

MAMAIA מַאמַאִיָה
Restaurant
românesc
GRĂTAR - PESCĂRIE
AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 - 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
5237784
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE
RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENȚĂ DIN FRANȚA

Caleidoscop parizian

- **Mivtza: o bijuterie constituită din 1223 de diamante**
- **O rochie care costă cât o garsonieră**
- **Zola ? O epavă a ghetto-ului. Flaubert ? omul unei idei imbecile. Picasso ? Sifilisul în pictură**
- **De unde vine paté-ul de foie gras ? Ai să râzi... de la...**

Mă gândeam să încep acest caleidoscop cu evocarea unor simptome evidente care anunță o creștere a influenței partidului lui Le Pen, dar mi-am zis: ai puțintică răbdare, domnule, în primăvară vor fi alegeri pentru consiliile regionale și vei putea vorbi atunci mai pe larg despre viața politică franceză. Apoi, m-am gândit, nu se cade la început de an să vă relatez despre lucruri neplăcute, aveți voi destule griji în Israel, mai bine e, de la Paris, să vă ajut în felul meu să surâdeți, sau măcar, întrucâtva, să vă amuzați.

Încep deci cu "grijile", mai bine zis cu preocupările pe care le–au avut de sărbătorile Crăciunului și Anului Nou francujii cu conturi extrem de confortabile în bancă.

Îmi închipui că nu e un secret pentru nimeni că în această perioadă, domnii sau doamnele, cu sau fără particula "de", se agită pentru a cumpăra cadouri dintre cele mai neobișnuite, dintre cele mai scumpe, inaccesibile simplului muritor. O să vă întrebați: unde se află aceste minuni care sunt menite a desfăta doar pentru câteva clipe pe privilegiații soartei? Vă voi răspunde. Perimetrul e destul de restrâns: doar în Faubourg Saint-Honoré, avenue Montaigne și mai ales în Place Vendôme, unde sunt concentrate cele mai extraordinare bijuterii ale planetei (în paranteză fie spus, și dumneavoastră, israeliencele de origine română, dacă vă aflați la Paris, aveți dreptul și posibilitatea nu de a le cumpăra, ci de a le privi în vitrinele bine păzite ale acestui templu al bogaților).

Să urmărim deci peregrinările unei cucoane ce face parte din înalta societate pariziană. Să zicem că vrea să-și cumpere sau să ofere cadou o poșetă, "un sac" cum zic francujii. Poposește o clipă la casa Dior, care a lansat poșeta "Lady Dior", confecționată în 12 culori diferite. Cea mai elegantă, din satin roșu, costă un mizilic: 30.000 de franci. Succesul acestor poșete e mare, reclama a avut grijă să răspândească vestea că era poșeta preferată a lui Lady Diana!

După ce a trecut pe la Nina Ricci, unde s-a uitat o clipă la o rochie, o combinație din mătase și dantelă ce costa numai 6.000 de franci (prea ieftin pentru o doamnă din înalta societate!), a aflat că alături, la casa Genny, putea cumpăra un mantou din blană de vizon, ieftin, cum se zice aici, "par rapport qualité-prix": 600.000 de franci! Prea târziu. Intrând în butică, află că o libaneză în trecere prin Paris i-a suflat acest exemplar unic. Cucoana noastră s-a consolat repede. La magazinul Hermes a mai cumpărat o altă poșetă, numită Kelly (ce-i plăcea lui Grace Kelly), din piele de crocodil: 46.000 de franci.

Dar nu poți fi considerată o doamnă "bine" dacă nu te vânturi prin Place Vendôme, cum îi ziceam templul bogaților, la care se cuvine a adăuga termenul de regatul bijuteriilor. Sărmana doamnă era "dans un grand embarras: l'embarras du choix". Ce să alegi: un colier Chanel de 14 milioane franci, prezentat amatoarelor într–un mic salon bine supravegheat? Un Rolex din aur și diamante de numai 150.000 de franci care, în plus, îți indică ora exactă? N-am aflat până acum ce-a cumpărat doamna. Știu doar că a fost invitată să mai întârzie nițel de către magazinul – eu i-aș zice palatul lui Ali Baba – Van Cleef et Appels, unde prețul bijuteriilor variază între 300.000 și 40 milioane de franci. Aici, împreună cu alte cucoane alese pe sprânceană, a avut prilejul să admire "la parure" (podoaba) numită Andromeda, constituită (vă jur că nu inventez), nici mai mult nici mai puțin decât din 1.223 de diamante montate într-un email suplu de aur gri într-o spirală de rubine. Nu am aflat ce ființă de sex feminin a izbutit să-și atârne de gât acest superb obiect de artă. Sigur, nu o cenușăreasă. Discretă, prudentă, "la maison" Van Cleef n-a dezvăluit până acum cine a devenit fericita proprietăreasă, nici prețul faraonic al bijuteriei.

O abandonez pe cucoana "ficționară" – vorba lui Radu Cosașu – și mă întreb: cum se poate ca în aceste vremuri de criză economică industria de lux să prospere? Ei bine, se poate! Dacă vă temeți cumva că se află în pragul falimentului, liniștiți-vă: afacerile merg bine mersi. De pildă departamentul de croitorie al casei Dior, care are 1.000 de cliente recrutate din lumea întreagă, nu mai prididește să satisfacă comenzile: rochia cea mai ieftină costă 80.000 de franci, o rochie de seară brodată e pur și simplu smulsă la prețul unui studio în plin centru al Parisului (adică la un milion de franci). N-am aflat care e cifra beneficiilor totale ale diverselor case de modă sau de bijuterii – secretul e bine păzit - cert e că n-a crescut în 1997 față de anul precedent. Dacă numărul șomerilor e în creștere, e în creștere și numărul nababilor. O fi știut ceva antisemitul de tata Marx...

Oscar Wilde, care avea o pasiune deosebită pentru bărbați, ceea ce nu l-a împiedicat să fie directorul unei reviste destinată femeilor cărora le plăcea luxul, lansase această butadă într-una din cronicile sale: "Ce este în definitiv moda? Din punct de vedere artistic e un soi de urâţenie atât de intolerabilă încât te obligă s-o schimbi la fiecare şase luni!"

O fi ştiut şi el ceva, domnul Wilde!

● Nu ştiam că lui Hitler îi era teamă de cineva, o teamă care îl făcea să izbucnească în accese de furie isterică când dădea de urmele lăsate de acest om. Omul e cunoscut sub numele de John Heartfield. Şi urmele lăsate de el sunt de fapt nişte fotomontaje, caricaturi s-ar putea spune, mai curând nişte opere de satiră politică. Obsesia lui Heartfield: nazismul, Hitler.

Am aflat de existenţa acestui artist cu ocazia unei expoziţii care a avut loc la Arles în cadrul manifestărilor intitulate "Rencontres internationales de photographie".

John Heartfield nu era englez, cum s-ar părea după nume. Era german şi se numea Helmut Herzfeld. În semn de protest împotriva anglofobiei ultranaţionaliştilor germani după primul război mondial, Helmut devine John şi Herzfeld se botează Heartfield. Astfel îşi începe cariera John, prieten cu un antinazist cunoscut, pictorul Georg Grosz, şi, pare-se, cu Tristan Tzara. Pentru că el este co-întemeietorul mişcării Dada la Berlin. O dată cu apariţia primejdiei hitlerismului el declară: "Noi probleme politice impun noi mijloace de propagandă. În acest scop, fotografia este mijlocul cel mai eficace".

Cum proceda artistul, care zicea cu modestie că nu e decât un soi de inginer? Aduna pe un geam gros imagini – fotografii din presă, reclame, afişe de propagandă, reproduceri de pictură – la care adăuga texte decupate din cotidiene. După un retuş, montajul era fotografiat şi transpus într-un format de ziar.

Câteva exemple de fotomontaje care au putut fi văzute la Arles. Unul din cele mai celebre, "S. M. Hitler", prezintă un hibrid grotesc. Ironizând delirul de grandoare al lui Hitler, artistul îl îmbracă în uniforma kaizerului Wilhelm (şi el antisemit notoriu), făcându-l să declare: Vă conduc spre bancrute grandioase! În 1932 aranjează fotografia unui Hitler minuscul, salutând şi primind în aceeaşi mână milioanele care i-au asigurat victoria în alegeri (a nu se uita astăzi, când extremiştii de dreapta avansează în Europa că Hitler a cucerit puterea pe calea alegerilor democratice!). Asta e sensul salutului hitlerist, comentează ironic legenda montajului fotografic: "Milioanele se află în spatele meu".

În 1933 Heartfield ia calea exilului, mai întâi spre Praga, apoi la Londra. În 1950 se întoarce în R.D.G., dar realismul socialist nu îngăduia nici el montaje fotografice satirice, încât artistul antihitlerist dispare în 1968, după ce a fost marginalizat şi uitat.

● Scrisesem într-una din corespondenţele anterioare că insultele între confraţii scriitori francezi de astăzi sunt floare la ureche în comparaţie cu cele proferate de predecesorii lor celebri. Ferocitatea literară, care poate fi asemănată cu un meci de box, poate fi explicată prin faptul că diatriba e mai gustată, deci mai citită decât panegiricul sau veneraţia? Mă îndoiesc că acesta e mobilul adevărat. Mai curând, pur şi simplu, invidia, gelozia care nu l-au scutit pe Voltaire când îl ataca pe Rousseau sau pe Beaumarchais când "dădea" în Rivarol.

Octave Mirbeau, care taxa statul de "diaree verde" (de ce verde?) făcea portretul lui Théophile Gautier în următorii termeni: "e o biată stridie într-o perlă falsă". Léon Daudet, antisemitul, îl atacă pe Emile Zola în Le Figaro din 6 ianuarie 1895 în timpul procesului Dreyfuss, după ce acesta lansase celebrul "J'accuse!" cu aceste epitete: "Are culoarea trădătorului. Faţa sa e pământie… a unui străin cu siguranţă, epavă a ghetoului…" La care Zola, pare-mi-se mai inspirat, îi răspunde: "Léon Daudet, sau marele căcat!"

Léon Bloy, alt antisemit, dar, să recunoaştem, un pamfletar teribil, avea următoarele amabilităţi la adresa unor scriitori francezi celebri. Rimbaud: "pitic care se uşurează la poalele Himalaiei"; Huysmans: "curcan ramolit"; Edmond de Goncourt: "fazan"; Zola: "un Hercule mânjit care umblă prin bălegarul lui Augias"; Flaubert: "un om curajos, însă încăpăţânat să urmărească o idee imbecilă, străduindu-se, timp de 20 de ani, să extragă din intestinul său o tenie răsculată şi imposibil de smuls din inspiraţia sa". Leconte de Lisle, atacat de Bloy, îl botează "porc epic". Dar Paul Bourget se razbună, caracterizându-l astfel pe Bloy: "Brutal, isteric, obscen, care lansează bulgări ce put în saloane, individ trist, spălăcit, invariabil abject: un Diogene de lupanar şi o marionetă cinică, rezumând în el toate viciile, toate compromisurile, toate josniciile, în fine un făţarnic lubric şi parazit". Alt scriitor, mai puţin cunoscut, Laurent Tailhade, îl califica pe Bloy "Saint-Jean-Gură de Gunoi". Până şi Max Jacob, timidul şi drăguţul poet, gazat şi el de către nazişti, care nu-l iubea probabil pe Picasso, se dezlănţuia astfel împotriva acestuia: "Picasso? Acest om care mestecă tot timpul între dinţi ceva verzui şi ţi-l scuipă drept în faţă, vrei să-ţi spun ce e? E apariţia sifilisului în pictură!" Nici mai mult nici mai puţin.

Drept să vă spun, mă apucă dezgustul citînd asemenea fraze pline de ură şi-mi spun: înjuraţi, înjuraţi, dar cu talent şi, mai ales, cu umor!

Câteva minime: ● De curând a fost inaugurată o nouă aripă a Luvrului, dedicată artei egiptene. Preşedintele Franţei Jacques Chirac a fost însoţit în vizita sa cu această ocazie de Pierre Rosenberg, directorul celui mai prestigios muzeu din lume, ales de curând membru al Academiei Franceze. O mică informaţie: Rosenberg, născut la Paris în 1936, e fiul unor intelectuali evrei germani care s-au refugiat în Franţa după ce Hitler a venit la putere în 1933 şi au reuşit să se salveze adăpostindu-se într-o comună din Lot-et-Garonne. ● Freud a întreţinut nişte relaţii destul de stranii cu oraşele pe care le-a vizitat; acestea i-au dat senzaţii apropiate de nevroză, de sublimare sau de refulare ce-ar merita să fie psihanalizate. Parisul a fost oraşul unde s-a format, dar unde a avut multe inhibiţii. Nu era prea sigur de franţuzeasca sa. El povesteşte că în tinereţe, atunci când era invitat la un dineu simţea că inima începe să-i bată tare şi pentru a-şi astâmpăra nelnişteа era silit să consume câteva grame de cocaină. Despre franţuji, pe care nu-i iubea prea tare, zicea că sunt poporul "marilor epidemii psihologice şi al convulsiunilor istorice de masă". ● Revelaţiile asupra rolului avut de băncile elveţiene în timpul celui de al doilea război mondial coincid cu revelaţiile aduse de Urs Bircher, autorul unei biografii asupra lui Max Frisch apărută la Zürich. Bircher n-a fost un inamic al dramaturgului, ci dimpotrivă, a colaborat cu el la Schauspielhaus, unde au fost prezentate majoritatea pieselor acestuia. Ce susţine autorul biografiei? Că în tinereţe, Max Frisch era ziarist la *Neue Züricher Zeitung,* ziarul dreptei naţionaliste elveţiene germane, unde a scris articole antisemite. De necrezut: autorul celebrei piese "Andorra", care împreună cu "Oraşul cu un singur evreu" (prefer primul titlu al operei dramatice, cunoscută astăzi sub numele "Contract special de închiriat oameni") de Al. Mirodan pot fi considerate cele mai bune piese scrise împotriva antisemitismului? Nu ştiu dacă e adevărat sau nu. În 2011 se va şti cu siguranţă, pentru că atunci va lua sfârşit embargoul asupra scrierilor intime şi a corespondenţei sale.

Oricum, sigur e că în tinereţea sa, Al. Mirodan nu poate fi bănuit de scrieri antisemite… ● La Théâtre du Tourtour au avut loc 12 reprezentaţii excepţionale dedicate lui B. Fundoianu, având titlul "Crier toujours. Jusqu'à la fin du monde". Montajul poetic era însoţit de cântece evreieşti. În primăvara anului 1998 e anunţat un colocviu important despre opera marelui nostru poet francez-evreu-român asasinat de nazişti. ● Există un obicei simpatic patronat de primăria oraşului Paris: întinerirea cădirilor vechi, nimbate de istorie. Semnalul a fost dat de André Malraux când era ministrul Culturii: zugrăvirea în culori deschise a imobilelor murdărite de fum şi intemperii. În anul 1997 premiul pentru cea mai bună "înălbire" l-a obţinut l'Hôtel des Abbés de Fécamp, mărturie vie a arhitecturii secolului al 16-lea, situat în rue Hautefeuille. ● Ştiaţi că 85 la sută din producţia mondială de foie gras e produsă de Franţa? Dar poate că nu ştiaţi de unde vine obiceiul de a mânca pateu de foie gras: de la strămoşii noştri, les hebreux, cum recunosc astăzi francezii. Ei ştiau să îndoape gâştele pentru ca să fie mai gustoase. *Caciche rirdâh,* se zicea în târguşorul Podul Iloaiei.

D. Ignatz Bubis, preşedintele Comunităţii evreieşti din Germania, şi-a luat inima-n dinţi, atacându-l în termeni duri pe comandantul şcolii de ofiţeri din Hamburg care l-a invitat pe şeful neo-nazist Manfred Roeder să ţină o cuvântare pro-hitleristă în faţa elevilor şcolii.

Bravo, Ignatz ! fără oi-veisme !

Bis, Bubis !

D-na Anne Gazeau-Secret, purtătoarea de cuvânt a ministerului francez de externe, a declarat presei, mai deunăzi, că guvernul de la Paris este profund îngrijorat de construcţiile de la Har Homa din Ierusalim.

Lăsaţi-vă, doamnă, de îngrijorările astea. Nu e un Secret pentru nimeni că declaraţiile Dvs. au drept scop să câştige simpatia ţărilor arabe şi să le convingă să semneze cât mai repede câteva contracte comerciale cu Franţa.

A apărut

DR. ERUHIM ROISMAN
„Jocul aparenţelor"
povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".
I. E. Campus – «Minimum»

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".
Sebastian Costin – «Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."
Tania Lovinescu – «Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".
Rodica Grindea – în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască» Bucureşti.

Cartea poate fi procurată trimiţînd suma de 40 şkalim la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

Bârlogul şacalului

Ceauşescu: Să vină Carlos la Bucureşti

Nu toate căpeteniile teroriste au norocul să ia Premiul Nobel pentru Pace. Unii mai sunt arestaţi şi chiar condamnaţi la închisoare pe viaţă. Aşa cum s-a întâmplat nu de mult cu celebrul Carlos, pe care justiţia franceză l-a condamnat pentru asasinarea câtorva cetăţeni francezi. Cu ocazia asta, presa din lumea întreagă a evocat pe larg isprăvile vestitului ucigaş.

Şi în România s-a vorbit despre el. Mult. Cu atât mai mult cu cât Carlos a fost un colaborator preţios al lui Ceauşescu. Aşa cum vedem din relatarea de mai jos, apărută în "România liberă" din Bucureşti, sub semnătura lui P.M.Băcanu. Extrase:

- **Ilici Ramirez Sanchez, zis şi "Carlos", "Şacalul", "Salim", "Mohamed Ali Aldoros";**
- **Născut la 12 octombrie 1949 la Caracas, din părinţi venezueleni bogaţi, dar cu vederi marxiste;**
- **Specializat în acţiuni conspirative în Cuba şi la Moscova;**
- **Moral bun, degajat, maniere delicate.**

Paşnicul voiaj al lui Carlos în România

Activităţile Şacalului erau cunoscute încă din anii '70 de Securitate, care avea un întreg dosar despre "acţiunile teroristului internaţional Carlos", dar autorităţile nu s-au dat în lături să-l invite oficial la Bucureşti. Nu se ştie cine i-a sugerat lui Ceauşescu să-l folosească pe Carlos în acţiuni teroriste împotriva indezirabililor români, dar cel care a cerut o întâlnire secretă cu Şacalul a fost chiar Ceauşescu: îl vreau pe Carlos la Bucureşti!

Colonelul de securitate Sergiu Nica a dat de urmele Şacalului prin 1979, după ce aflase că acesta trăia în ţările socialiste. Carlos se bucura de toate onorurile în Ungaria, Cehoslovacia, Polonia, Iugoslavia şi RDG, unde avea asentimentul autorităţilor să se antreneze şi să organizeze acţiuni teroriste.

În vara anului 1979 colonelul Sergiu Nica s-a deplasat în Cehoslovacia pentru a-l contacta pe Carlos în vederea neutralizării "trădătorului" Pacepa. Întâlnirea dintre cei doi a avut loc într-un mic castel din Praga, pus la dispoziţia Şacalului şi a numeroşilor lui "colaboratori" de către autorităţile comuniste. Se pare că şi Carlos era interesat să contacteze autorităţile din România, astfel că vizita emisarului lui Ceauşescu venea la timp. Cu această ocazie s-a creat un sistem de legătură cu Şacalul, oriunde s-ar fi aflat acesta în Europa. Colonelul Nica a afectat două posturi telefonice numai pentru legătura cu Carlos. Oficialităţile germane, care efectuează în prezent o amplă anchetă, au stabilit că posturile telefonice cu numerele 13.64.60 şi 33.49.91 din Bucureşti au fost conectate la reţeaua internaţională, iar apelurile veneau dintr-o singură direcţie: Carlos. Lângă aparatele telefonice stăteau zi şi noapte ofiţeri de securitate vorbitori de spaniolă şi engleză.

Carlos: erau buni dolarii de la nea' Nicu, ai ?

Bîrlogul de la Otopeni

Carlos a acceptat să vină în România, pe unde ulterior aveau să se perinde numeroşi membri ai organizaţiei lui teroriste. La Bucureşti i s-a pus la dispoziţie o vilă situată în apropiere de Otopeni, care-i servea nu numai drept reşedinţă şi loc de întâlnire cu conducătorii Securităţii, ci şi drept depozit pentru armele şi explozibilii folosiţi în acţiunile teroriste din alte locuri. Aici au fost pregătite atentatele teroriste asupra reactorului atomic din Creys Malville (18 ianuarie 1982), asupra trenu-

Vila lui Carlos de la Otopeni: căsuţa noastră, cuibuşor de nebunii lui rapid Paris-Toulouse (29 martie 1982), la redacţia ziarului "Al Watan al Arabi" (Paris, 22 aprilie 1982), contra ambasadei franceze din Beirut (25 mai 1982), asupra ambasadorului Arabiei Saudite la Atena (13 aprilie 1983). Clădirea fusese bine aleasă. Nu avea nici o construcţie în jur, deci putea fi văzut orice intrus. La una din vizitele lor în România, Carlos şi grupul lui au fost cazaţi chiar lângă vila lui Ceauşescu de la Neptun.

Neutralizarea "trădătorilor"

În schimbul organizării unei întâlniri la Bucureşti între terorist şi mama sa, apoi între Carlos şi Lilly – concubina, iar din 1985 soţia lui – Şacalul a promis să-l neutralizeze pe Pacepa, obsesia pe Ceauşescu.

"Neutralizarea" lui Pacepa nu s-a putut realiza, în primul rând pentru că acesta era bine păzit de americani, iar Şacalul avea forţe insuficiente în SUA. Dar în cursul frecventelor întâlniri cu Carlos, generalul de securitate Pleşiţă a avut ideea înfiinţării unui serviciu care se ocupa de "trădători", foşti ofiţeri de securitate care ştiau multe secrete. Acest serviciu trebuia să-i identifice, adică să-i "localizeze", apoi să-i dea pe mâna Şacalului. Pleşiţă a pus la dispoziţia lui Carlos arme cu amortizor, încărcături explozive şi dispozitive de declanşare de la distanţă. Acestea au fost folosite împotriva "trădătorilor" Ion Şerban, refugiat în Elveţia, şi Gheorghe Mandache, aflat în R. F. Germania, condamnaţi la moarte de tribunalele lui Ceauşescu. Ion Şerban a fost rănit la picior, iar maşina lui Gheorghe Mandache a fost incendiată. Pleşiţă a ordonat să fie lichidat şi Aurel Popescu din Timişoara, care fugise în Austria cu un avion utilitar. Tot Carlos trebuia să-i "anihileze" pe disidenţii Virgil Tănase şi Paul Goma, dar nu a reuşit.

Pentru serviciile aduse de Carlos lui Ceauşescu, acesta a primit în schimb numeroase paşapoarte false şi carnete de conducere pentru membrii grupului lui. Au urmat şi contraserviciile: urmărirea cetăţenilor străini care trăiau în exil, la indicaţia securităţii.

Trei opozanţi români – Şerban Orăscu, Paul Goma şi Nicolae Penescu – au primit prin poştă din Spania în aceeaşi zi – 4 februarie 1981 – câte un pachet exploziv.

În anii '80-'83 au fost organizate cele mai multe acţiuni de "anihilare" a opozanţilor, prin UM 0544/R, sub comanda generalului Nicolae Pleşiţă. Dacă cineva ar fi avut curiozitatea să cerceteze după revoluţie arhiva UM 0544, se ajungea cu siguranţă la acţiunile securitate-Carlos, dar în cei opt ani care au trecut de la revoluţie documentele au dispărut pentru totdeauna.

Procuratura germană îl anchetează de doi ani pe Johannes Weinrich, "mâna dreaptă" a lui Carlos, zis şi "Peter", "Steve", "Leon Iosif" sau "Hussein Abdul Nabi Mohamed". Acesta a fost extrădat în Germania din Yemen abia în 1995, pentru delicte teroriste şi de omor şi atentate cu materiale explozive. Firele duc şi la Magdalena Kopp, zisă şi Lilly, membră a grupului Carlos şi concubina acestuia, cu legături în România. Magdalena Kopp a fost membră a organizaţiei extremiste Fracţiunea Armata Roşie. Autorităţile germane au stabilit că la una din vizitele ei la Bucureşti i se deschisese un cont de o mie de dolari la Banca Română de Comerţ Exterior. Banii proveneau de la Securitate şi se află şi azi în acelaşi cont.

Autorităţile germane au ajuns la concluzia că atentatul cu explozibili din 21 februarie 1981 asupra postului de radio "Europa liberă" a fost comandat de Securitate. Un agent strecurat la "Europa liberă" i-a ajutat pe terorişti furnizându-le o schiţă a localului şi indicându-le locul unde putea fi amplasată încărcătura explozibilă. Weinrich şi ajutoarele sale au plasat şarja lângă zidul clădirii, producând o pagubă de patru milioane de mărci. Magdalena Kopp a recunoscut că atentatul era răsplata pentru serviciile făcute de Securitate grupului Carlos, mai ales pentru emiterea de documente personale false. Conform însemnărilor lui Weinrich din agenda găsită de Procuratura germană, acesta a primit în mai 1982 de la Securitate alte 24 de kilograme de materiale explozibile pe care le-a depus în păstrare la ambasada Siriei din Berlin. Un an mai târziu, Weinrich arunca în aer Consulatul general francez din Berlinul de Est. El este acuzat şi de atentatul de la Casa Franţei din Berlin, din 25 august 1983. În total, el are de dat socoteală pentru 12 omucideri.

Autorităţile româneşti ştiau că temutul terorist Weinrich era căutat pe plan internaţional încă din 1975, când atacase un avion de pasageri israelian pe aeroportul Orly.

"Convorbiri protocolare"

Cu toate că cercetările germane şi franceze duc tot mai mult spre generalul Pleşiţă, acesta susţine că n-a fost implicat direct în acţiunile teroriste, ci că a purtat doar "convorbiri" cu caracter "protocolar" cu Carlos în cadrul "acţiunilor de influenţă" întreprinse de Securitate pentru a-l convinge pe Şacal să nu săvârşească acţiuni teroriste împotriva României. Generalul a apucat însă să facă în scris această declaraţie: *"În schimbul serviciilor oferite de Carlos şi de Steve, aceştia au cerut să li se permită tranzitarea teritoriului României şi cu alte ocazii şi să le fie puse la dispoziţie unele documente de identitate şi de călătorie"*. El nu a pomenit însă nimic nici despre centrul de antrenament pus la dispoziţia grupului lui Carlos pe teritoriul României, la Dejani-Vaida Recea, nici despre banii primiţi de Carlos de la autorităţile române. Documente din arhivele STASI şi ale securităţii cehoslovace relevă că la una din vizitele lui Carlos în România, Ceauşescu i-a dat un milion de dolari. Carlos a trecut prin Moscova şi s-a oprit la Damasc, unde, în faţa unor agenţi secreţi, a recunoscut: "Ăştia-s bani de la Ceauşescu".

MADE IN USA

HARRY FOSHA
New York

UN NOU INFINIT ?

Mi-aduc aminte cu plăcere de modul în care profesorul nostru de matematici. Grigore Orăşanu, ne-a introdus în lumea infinitului matematic: *"Luăm un număr pe care să-l considerăm cel mai mare posibil. Dacă-i adăugăm o unitate (un "1"), am obţinut un număr şi mai mare. Dacă-l socotim drept cel mai mare, adăugăm un "1"... şi aşa mai departe, până la... infinit !*

Unii - cărora le repugnă - afirmă că nici o noţiune legată de matematici nu poate face cuiva o plăcere. Dar chiar şi cei neinteresaţi de infinitul numeric trebuie să facă faţă, în condiţiile vieţii moderne, unui... infinit de numere.

Fiecare american posedă o aşa zisă semicarte de identitate ("Social security") care poartă înscrise pe ea 9 cifre; la fel şi cealaltă semicarte de identitate, Permisul de şofer, care comportă tot 9 cifre. Orice american care se respectă are un carnet de cecuri care contribuie cu alte 9 cifre la acest infinit de numere. Cartea de credit aduce, la rândul ei, o altă impozantă contribuţie: 16 cifre. Şi dacă adăugăm că numeroşi americani au până la 10 cărţi de credit, ne apropiem cu paşi rapizi de noul infinit! Telefonul de astăzi are 10 numere. Cifra se triplează atunci când posesorul telefonului are şi fax şi telefon mobil.

Literele iau şi ele parte la procesul de modernizare a vieţii. A fost o vreme când ştiam că un cuvânt se compune din mai multe litere, vocale şi consoane. Vocala era baza cuvântului şi de aceea primele litere din abecedar erau "o-i=oi".

Astăzi, datorită computerului şi acoliţilor săi, putem citi "cuvinte" ca cele din exemplul următor: "www.movielink.com". (E vorba de o companie care procură bilete de cinematograf!). Acum, cu infinitul de numere şi "alfabetul" computerului, avem nevoie de ajutoare suplimentare pentru a ţine minte toate aceste produse ale vieţii moderne. Astfel, de când au apărut telefoanele cu memorie, apeşi pe un buton şi telefonul "programat" face singur numărul.

...Din păcate însă, ne putem găsi într-o situaţie ca în următorul dialog: "- Dă-mi diseară un telefon. - Ce număr ai? - Nu ştiu! Când chem acasă de la birou, apăs pe butonul al treilea din dreapta !"

ŢINUTA DE GALĂ: PLASTRON ŞI... BRETELE !

Puţini oameni se pot lăuda sincer cu mulţumirea de a face ceea ce doresc şi cu câştigul peste necesităţi. Unul dintre aceştia este Larry King, autorul emisiunii de convorbiri de la postul de televiziune CNN, emisiune care-i poartă numele. De mic copil Larry a visat să fie autorul unei emisiuni de discuţii. Ceea ce a realizat întocmai, ba chiar mai mult: emisiunea este urmărită pe tot globul. Nu sunt cu nimic ieşite din comun telefoanele primite de la Paris sau Bangkok în cursul emisiunii sale. De când Ross Perot şi-a anunţat candidatura pentru preşedinţia Statelor Unite în cadrul emisiunii "Larry King live", a devenit o tradiţie ca orice om politic, candidând pentru o anumită funcţie, să-şi prezinte programul în cadrul emisiunii lui Larry.

Al doilea om supra-satisfăcut de carieră şi venituri este actorul de comedie Jerry Seinfeld, autorul serialului care-i poartă numele. Într-o emisiune de discuţii, Jerry a recunoscut că este plătit prea mult! Anul trecut a câştigat 92 (nouăzeci şi două) milioane de dolari. E foarte mulţumit de succesul emisiunii "Seinfeld" şi nu-şi doreşte nimic în plus. Când succesul serialului se va epuiza, îşi va relua emisiunea de comic monologist.

Revenind la Larry King, acesta a creat o nouă "modă": indiferent de felul în care se prezintă îmbrăcat oaspetele său pentru interview - cu cămaşă şi guler deschis sau cu cravată, în ţinută de sportiv cu tricou sau arborând sobrietatea clasică a unui cap de stat - Larry King îl primeşte în cămaşă, şi cu (devenite) faimoasele sale bretele. Un alt purtător de bretele e Dan Rather, crainicul reţelei CBS. Cu cca. 10 minute înainte de emisiune, el apare - cu bretele - în programul precedent, anunţând sumarul emisiunii sale şi voind, parcă, să sublinieze faptul că e în plină activitate de pregătire a propriului program. 10 minute mai târziu însă, Dan Rather apare, aşa cum e obiceiul, cu haină şi cravată.

De curând, Asociaţia comedienilor americani şi-a onorat câţiva dintre membri, şi anume, pe Candice Bergen, Cybill Shepherd, Roseanne, Kelsey Gramer, Jim Conway şi Keenan Ivory Wayans. Spectatorii şi telespectatorii erau curioşi să vadă cum va fi îmbrăcat Larry King, dat fiind că toţi bărbaţii erau în smoking şi femeile în rochii create de mari creatori de modă. Ei bine, Larry King a apărut în cămaşă şi bretele !

Întrebarea care se pune este dacă avem de-aface cu o nouă modă bărbătească, sau e o fantezie trecătoare a lui Larry King, aşa cum - la un moment dat - Woody Allen purta smoking şi tenişi !

●

Erata

La nr.130, pag.6, par.II, r.19, se va citi:

"Oana Sârbu, cântăreaţa, fata lui Romulus Sârbu din cuplul comico-fantezist «Anton şi Romică».

DE CE NU AU PRINŢII ARABI BANI PENTRU FRAŢII LOR DIN GAZA ?

E o întrebare.
La care, însfârşit, am găsit răspunsul.
Prinţii respectivi au fel de fel de obligaţii financiare - importante - cărora trebuie să le facă faţă.
Trebuie să fim cinstiţi.
Şi să-i înţelegem.

Înconjurată de discreţie, afacerea încă n-a făcut valuri în Monaco. Era ora 7 dimineaţa când poliţiştii s-au prezentat la Hôtel de Paris. Personalul a început să se agite: acest hotel venerabil, unul din cele mai elegante din principat, nu este obişnuit să primească asemenea oaspeţi. Reprezentanţii legii au întrebat ce cameră ocupa o oarecare Cornelia Süss şi, fără să se anunţe, au urcat imediat să-i bată la uşă. Uimirea recepţionerilor nu cunoştea margini. Doamna Süss, o clientă atât de bună şi respectabilă! Stătea la Hôtel de Paris de două luni, dădea bacşişuri generoase şi nu provocase niciodată nici cel mai mic scandal. O femeie cultivată (vorbeşte perfect germana, franceza şi engleza), înaltă, blondă, cu forme opulente, întotdeauna de o eleganţă puţin bătătoare la ochi.

Născută la Viena în urmă cu 34 de ani, de naţionalitate austriacă, Cornelia Süss conduce agenţia "Miss Austria Corporation" şi filiala ei, "Contacta International". Cunoscute ca onorabile, cele două firme, cu sediul la Viena, sunt specializate în organizarea de concursuri de frumuseţe şi parade ale modei. O afacere aparent rentabilă: Cornelia nu-şi refuză nici toalete elegante, nici bijuterii şi conduce, se spune, un Ferrari, când nu închiriază o limuzină spaţioasă ca un vagon de tren. Se ştie de asemenea că participă destul de des la pregătirea unor petreceri misterioase. Dar cum ar putea fi bănuită că are activităţi deocheate?

După câteva minute, poliţiştii au coborât. Cornelia îi însoţea, foarte palidă, cu cătuşe la mâini.

După un arest de 24 de ore la direcţia poliţiei judiciare, celebra organizatoare de concursuri de frumuseţe a fost inculpată, conform Codului de procedură penală în vigoare în Monaco, de unul din cei doi judecători francezi detaşaţi în principat, d-na Richet. În aceeaşi zi a fost transportată la închisoare, unde riscă să rămână între şase luni şi trei ani, acuzată de a fi înfiinţat şi condus o reţea internaţională de call-girls. O mare premieră la Monaco, unde până acum nu se înregistrase nici o afacere de proxenetism.

Nenorocirile Corneliei începuseră cu câteva zile înainte de arestarea ei, când un membru al familiei regale a Arabiei Saudite a depus plângere contra unui alt străin cu reşedinţa în Monaco, tot arab, care l-ar fi escrocat de un milion de dolari. În cursul cercetărilor în anturajul reclamantului şi al acuzatului, poliţia a descoperit că prinţul destina o parte din această sumă considerabilă retribuirii tinerelor pe care i le recruta omul său de încredere, un francez care cumula funcţiile de secretar şi paznic de corp. Interogat, acesta a mărturisit că majoritatea fetelor erau recomandate de Cornelia.

Poliţia a confiscat albumul de fotografii pe care femeia de afaceri vieneză îl prezenta clienţilor ca să-şi aleagă fete pe gustul lor. Potrivit acuzaţiei, fiecare fată primea în medie circa 4.000 de dolari pe zi, agentul ei încasa 6.000 de dolari, iar Cornelia îşi rezerva partea leului, de circa 8.000 de dolari, în chip de comision. În total, costul unei call-girl se ridica la vreo 20.000 de dolari, un fleac pentru bogaţii prinţi arabi, cărora

Madam' Süss: şi-ncă n-a spus 1% din ce ştie

Cornelia le dădea numele generic de "beduini".

Revista franceză "Paris Match" a găsit la Viena câteva regine ale frumuseţii folosite de Cornelia Süss. Unele din ele nu păreau surprinse de aventurile lor din Monaco, dar altele spuneau că au fost înşelate. "Anul trecut", a povestit Anita (17 ani), "m-am prezentat la concursul de frumuseţe pentru titlul de Miss Viena. Acolo am făcut cunoştinţă cu doamna Süss. Cam autoritară, dar simpatică. După câteva zile secretara ei mi-a telefonat şi m-a întrebat dacă sunt liberă de week-end. Organiza o paradă a modei pentru un prinţ arab la hotelul Bayerischer Hof, unul din cele mai elegante din München, şi voia să particip împreună cu alte patru fete. Înainte de paradă trebuia să luăm masa cu prinţul. Urma să primim câte 800 de dolari fiecare şi toate cheltuielile erau pe seama firmei. Am semnat un contract în regulă, conform căruia mă angajam să-i plătesc doamnei Süss o amendă de 8000 de dolari dacă aş fi contravenit ordinelor ei. La hotel am primit o cameră împreună cu o fată de 20 de ani, Gudrun. În seara sosirii, pe la ora 9, doamna Süss ne-a cerut să ne pregătim. Masa era servită: caviar, somon, homari, şampanie la discreţie... A apărut şi prinţul. Cântărea peste

130 de kilograme. Spunea că ţine dietă, dar mânca cât şapte. Printre meseni se aflau patru membri ai familiei lui şi vreo zece paznici. După desert a improvizat un fel de juriu şi parada a început. A durat cam un sfert de oră. Noi, fetele, eram în costume de baie cu eşarfele noastre de regine ale frumuseţii. Concursul l-a câştigat o fată din Cehia. Prinţul i-a oferit un trandafir roşu de care era prins un plic. Înăuntru erau 2.500 de dolari. Eu am primit 1.500 de dolari, iar Gudrun 1.000. Cornelia ne-a rugat apoi să cântăm şi să dansăm şi, ameţite de şampanie, ne-am executat, poate cu mai mult elan decât ar fi trebuit. Prinţul a vrut să danseze cu mine, mi–a dat jos bretelele de la rochie şi a început să mă sărute pe umăr. L-am respins cu blândeţe şi în zori am urcat în camera mea. Aproape imediat, unul din paznicii lui de corp a bătut la uşa mea. Prinţul voia să mă vadă imediat. Speriată, am sunat-o pe doamna Süss. Mi-a spus să mă duc, că n–am de ce să mă tem, că dacă ar fi vrut sex ar fi adus o prostituată. Aveam încredere în ea ca în propria mea mamă şi în plus mă temeam şi de amendă. M-am dus. Prinţul m-a sărutat pe gură, apoi mi-a cerut să mă culc cu el. «Dacă accepţi, îţi dau 10.000 de dolari, o maşină, o casă, tot ce vrei», mi-a spus el. Abia pe la ora 10 dimineaţa am reuşit să plec de la el. Ar fi trebuit să plec la Viena, dar voiam să-mi încasez banii şi, ca o proastă, am rămas. La miezul nopţii doamna Süss a venit să ne ia la masă cu prinţul, care din nou a insistat să se culce fie cu Gudrun, fie cu mine. Amândouă am refuzat…"

NIEDERÖS
Kleiner
Feigling

Miss Niederösterreich:
şi violată şi cu banii luaţi

Povestea Anitei e confirmată de Gudrun, care adaugă: "După week-endul de la München am acceptat, din interes, un week-end cu prinţul la Monte Carlo. Cornelia mi-a jurat că de data asta e vorba de o adevărată paradă a modei. Mi-a promis 3.000 de dolari pe care nu mi-a plătit niciodată. De la aeroportul din Nisa am fost conduse cu limuzina la hotelul Mirabeau. Seara, prinţul ne-a invitat la restaurant iar pe la 11 noaptea eram cu toţii la piscina de la Hôtel de Paris, pe care o închiriase până dimineaţa, şi a trebuit să dansez cu paznicii lui în timp ce el se uita la picioarele mele. În seara aceea nu s-a întâmplat nimic. A doua zi am fost condusă pe yachtul lui. Mi-a cerut să-l tutuiesc… Din fericire, o altă fată s-a oferit să se culce cu el."

Eva, o tânără de 19 ani, a fost aleasă în 1996 Miss Niederösterreich, o provincie austriacă. "Puţin după aceea", povesteşte ea, "Cornelia m-a întrebat dacă pot participa la o paradă a modei în Monaco. Mi-a dat a înţelege că va fi prezidată de prinţul Albert. Mai erau cu mine Katherina, care era Miss Viena, o regină a frumuseţii din Danemarca şi una din Columbia. Seara, în loc de prinţul Albert, am descoperit un arab obez. Am fost dusă cu forţa pe yachtul lui şi prinţul s-a încuiat cu mine în cabină. În ciuda protestelor mele, şi-a atins scopul şi m-a violat. De îndată ce am scăpat am sunat-o pe Cornelia la Viena, care a încercat să mă liniştească: «Totul se va aranja, stai acolo şi fii liniştită!» Dar n-a făcut nimic. Nici măcar nu ne-a plătit. Violul căruia i-am fost victimă m-a traumatizat. Am de gând să stau ascunsă un timp, căci mi-e teamă de represalii pentru că am vorbit…"

Katherina, Miss Viena 1996, e mai puţin vorbăreaţă dar la fel de vehementă: "Prinţul mă «cumpărase» cu 5.000 de dolari pentru prietenul său Pascal, un avocat parizian. Coşmarul meu a durat de la 5 dimineaţa până la ora 2 după-amiază, dar m-am zbătut până am scăpat. I-am spus că sunt bolnavă, că am nevoie de medicamente şi, impresionat de paloarea mea, m-a lăsat să plec. Mi-a fost îngrozitor de frică. Şi sunt foarte supărată pe Cornelia, care ne-a manipulat cu bună ştiinţă".

Potrivit declaraţiilor altor martori care din prudenţă ţin să rămână anonimi, petrecerile prinţului saudian se desfăşurau întotdeauna în prezenţa a 20-30 de invitaţi. Programul era invariabil: ziua liberă, seara – restaurant, apoi, dacă prinţul dorea şi fetele acceptau, sex. Se pare că circula şi cocaină.

Deputata britanică Pauline Green, preşedinta grupului socialist din Parlamentul European, a bătut cu pumnul în masă, cerând excluderea din acest parlament a lui Jean Marie Le Pen, şeful "Frontului Naţional" din Franţa, judecat nu de mult şi condamnat de un tribunal parizian pentru xenofobie şi rasism.

Bravo, doamnă Green: i–ai spus–o verde, de la obraz, lui Le Pen.

Deportările în Transnistria: proporțiile masacrului și credibilitatea surselor

Interviu cu RADU IOANID, realizat de Andrei Cornea

Andrei Cornea (autorul convorbirii de față cu Radu Ioanid) este istoric de artă, filosof, interpret erudit al gânditorilor din antichitate (greci, latini) și, în plus, comentator politic la săptămânalul «22» din București.

Numele său se află azi pe buzele tuturora; în urma unui articol în care afirmase că "România Mare" este o publicație fascistă, el a fost dat în judecată pentru calomnie de către senatorul C.V.Tudor, directorul publicației în cauză. Și lumea se întreabă: va fi condamnat Cornea ? Va intra la pușcărie ?

Radu Ioanid este doctor în filozofie, absolvent al Facultății de Filozofie, secția Sociologie, la Universitatea București, 1976. Cărți publicate: "Urbanizarea în România" (Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1978) și "The Sword of the Archangel" (East European Monographs, Boulder, Colorado, 1990). Este directorul Registrului Național al Supraviețuitorilor Holocaustului de la Muzeul Holocaustului din Washington.

Numele Muzeului Holocaustului din Washington apare din când în când în presa română. Vă rog să faceți o prezentare a acestei instituții.

Muzeul Memorial al Holocaustului din Statele Unite este o agenție federală situată la Washington, înființată cu sprijinul administrațiilor Carter, Reagan și Bush, sub directul patronaj al Congresului SUA. Deschis de președintele Bill Clinton la 22 aprilie 1993, Muzeul Holocaustului are mandat din partea Congresului SUA să descrie tragedia tuturor grupurilor etnice, politice, religioase sau de altă natură (țiganii, martorii lui Iehova, socialiștii, comuniștii, homosexualii, prizonierii de război sovietici etc.), care au căzut în masă victima anihilării fizice organizate de Germania nazistă și de aliații acesteia.

S-ar putea vorbi de spirit partizan în favoarea evreilor?

Dacă am încerca să menajăm sensibilitățile istorice ale fiecărui grup de interese, muzeul nu ar mai exista. Măsura în care unii evrei au fost unelte în cadrul procesului de distrugere a lor este de asemenea prezentată în muzeu: spre exemplu, rolul poliției evreiești în deportările din ghetourile din Polonia. Unul din principiile care stau la baza acestei instituții este acela că ea nu poate fi critică față de istoria altor popoare fără a fi critică față de propria istorie, cea a Statelor Unite ale Americii. Responsabilitatea americană în a nu ajuta pe refugiații evrei și neevrei din Europa care încercau să scape de avansul nazismului în perioada războiului sau răspunsul birocratic dat de administrația Roosevelt la cererile de a bombarda Auschwitzul sunt amplu prezentate în Muzeul Memorial al Holocaustului.

Ce ne puteți spune despre sursele documentare privind Holocaustul în România?

În momentul de față, arhivele noastre se află în posesia a aproximativ 500.000 de pagini de documente privind distrugerea și supraviețuirea evreilor și țiganilor sub administrația românească în timpul celui de-al doilea război mondial. Aceste documente, în mare majoritate în limba română, provin din arhive din România, Moldova, Ucraina și Rusia. În plus, National Archives din Washington au o impresionantă colecție de documente germane și americane pe același subiect – fie captură de război a armatei americane, fie documente diplomatice americane.

În comparație cu alte țări, negocierile cu arhivele românești au fost mai lente și mai laborioase. În România avem acorduri de cooperare cu Arhivele Statului, Ministerul Afacerilor Externe, Marele Stat Major, Serviciul Român de Informații. Din momentul semnării acordurilor, nu am avut senzația că ni se ascunde ceva. Am fost impresionați de competența profesională a arhiviștilor de la Marele Stat Major și de la Serviciul Român de Informații.

La ce fel de documente ați avut acces și în ce proporție au fost ele inedite?

Am avut acces la documente provenind de la Consiliul de Miniștri, cabinetul militar al lui Antonescu, cabinetul pentru administrarea Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei, guvernămintele Basarabiei, Bucovinei și Transnistriei, Marele Stat Major și Marele Cartier General, pretoriatele militare, Inspectoratul General al Jandarmeriei, mari unități militare, Serviciul Special de Informații, Ministerul Afacerilor Străine, în general la documente provenind de la administrația centrală și locală, militară și civilă. De asemenea, am avut acces la documente ale Centralei Evreilor și la materialele proceselor criminalilor de război români, precum și la documente de poliție și diplomatice germane. În mare parte, aceste documente sunt inedite și ele confirmă cele mai serioase cercetări făcute până acum pe acest subiect, cum ar fi **Cartea Neagră** a lui Matatias Carp, analiza lui Raul Hilberg în capitolul său despre România din faimoasa sa lucrare **The Destruction of European Jews** și analizele istoricului israelian Jean Ancel.

Care sunt proporţiile masacrului din anii 1940-1944? Cum s-au putut stabili diversele cifre? Cât sunt ele de credibile?

La recensământul din 1930, România avea un număr de 759.000 de evrei. Din aceştia, 150.000 trăiau în Ardealul de Nord. Aproape toţi au fost deportaţi de Jandarmeria maghiară în 1944 în lagărele de exterminare naziste din Polonia, unde marea majoritate au fost ucişi. Numai 15.000 au supravieţuit. Aceste deportări au avut loc sub jurisdicţie maghiară, deci răspunderea autorităţilor române a fost în această privinţă nulă.

Puteţi face cu această ocazie o comparaţie între Holocaustul în Ungaria şi Holocaustul în România?

Sălbăticia Gărzii de Fier în omorârea evreilor la rebeliunea legionară din 1941 este identică cu cea a Crucilor cu Săgeţi la execuţiile evreilor din Budapesta în 1944. Cruzimea Jandarmeriei române în Basarabia, Bucovina şi Transnistria în 1941-1942 este foarte asemănătoare cu cea a Jandarmeriei maghiare din 1944, în procesul de ghetoizare şi deportare a evreilor din Ardealul de Nord şi Ungaria. Autorităţile române au început procesul de distrugere a evreilor din Basarabia, Bucovina de Nord şi Transnistria devreme şi l-au încetat devreme. Un pragmatism care venea în contradicţie cu interesele germane a prevalat în cazul României în anii 1942-1943. În Ungaria a învins fanatismul fără acoperire politică: deportarea masivă a populaţiei evreieşti a început târziu, în 1944, când era evident că Germania va pierde războiul.

Să revenim la proporţiile masacrelor care au avut loc sub jurisdicţie românească şi la credibilitatea surselor.

Aproximativ 600.000 de evrei trăiau în sudul Transilvaniei, Muntenia, sudul Moldovei, Basarabia şi Bucovina. Din aceşti 600.000, jumătate trăiau în Basarabia şi Bucovina de Nord, care au fost ocupate de Uniunea Sovietică între iulie 1940 şi iunie 1941. Încă înaintea începerii operaţiunilor militare împotriva Uniunii Sovietice au avut loc în România câteva pogromuri ai căror autori au fost la Dorohoi (1 iulie 1940 – 50 de victime) şi Galaţi (30 iunie 1940 – 400 de victime) subunităţi ale armatei române, iar la Bucureşti (24 ianuarie 1941 – 120 de victime) membri ai Gărzii de Fier.

În vechiul Regat, evreii au fost trimişi în detaşamente exterioare de muncă, au fost privaţi de orice drepturi civice, au fost jefuiţi şi deseori maltrataţi, deportaţi dintr-o zonă în alta, dar nu sistematic exterminaţi. Excepţiile sunt cele 8.000-12.000 de victime ale pogromului de la Iaşi, cei 7.000 de evrei dorohoieni care au pierit în deportare în Transnistria (12.000 de evrei din Dorohoi au fost deportaţi) şi cel puţin 587 de evrei de asemenea deportaţi în Transnistria pentru intenţia de a emigra în 1940 în URSS, care au fost executaţi în deportare de germani.

O soartă diferită au avut evreii din Basarabia şi Bucovina de Nord. Rapoarte militare germane, ale Oficiului de Studii Strategice al SUA, precum şi documente româneşti din perioada războiului duc la concluzia că din cei 300.000 de evrei din Basarabia şi Bucovina de Nord aproximativ 100.000 au fost deportaţi de autorităţile sovietice în Siberia sau au fost încorporaţi în Armata Roşie sau s-au retras cu autorităţile sovietice. Deci imediat după ce trupele române, în alianţă cu cele germane, au intrat în Basarabia şi Bucovina de Nord, după 22 iunie 1941, au găsit acolo aproximativ 200.000 de evrei. Ordinul generalului C. Z. Vasiliu, inspectorul general al Jandarmeriei, de curăţare a terenului prevedea exterminarea evreilor din teritoriul rural şi internarea în ghetouri a celor din teritoriul urban. În consecinţă, zeci de mii de evrei au fost executaţi de jandarmi români sau de trupe române şi germane în primele luni ale războiului. Supravieţuitorii au fost internaţi în lagăre de tranzit (dintre care cele mai mari au fost Secureni, Edineţ, Vertujeni, Mărculeşti) şi ghetouri (cele mai mări au fost Cernăuţi şi Chişinău), de unde au fost deportaţi în totalitate în toamna anului 1941 în Transnistria. Excepţia au făcut-o aproximativ 20.000 de evrei din ghetoul de la Cernăuţi, din care 4.000 vor fi deportaţi în Transnistria în vara anului 1942. Raul Hilberg estimează că înaintea sau în cursul acestor deportări aproximativ 45.000 de evrei au fost executaţi sau au murit în lagărele de tranzit înainte de deportare. Numai în Basarabia, conform unui raport oficial al procuraturii militare a administraţiei Antonescu din decembrie 1941, din 75.000-80.000 de evrei internaţi, 25.000 au murit împuşcaţi sau "de moarte naturală" înainte de deportare.

Aşa cum spunea Alexander Dallin într-un studiu al lui Rand Corporation, Transnistria a fost în timpul guvernării Antonescu "groapa de gunoi etnică a României". Conform documentelor Jandarmeriei române, au fost deportaţi în Transnistria prin cinci puncte de trecere un număr minim de 126.000 de evrei români, din care 118.000 în toamna anului 1941 şi restul în 1942. Dintre aceşti deportaţi se mai aflau în viaţă la 1 septembrie 1943, tot conform Jandarmeriei române, 51.000 de evrei români. Deci cel puţin 75.000 de evrei români au pierit în Transnistria de foame, frig, tifos, executaţi de jandarmi români sau predaţi germanilor pentru a fi executaţi. O altă categorie de victime ale administraţiei Antonescu în Transnistria au constituit-o evreii ucraineni. Cel puţin 22.000 de evrei ucraineni (documente ale Abwehr-ului menţionează 40.000) au fost executaţi la Odesa ca represalii la aruncarea în aer a comandamentului român la 22 octombrie 1941. Autorii execuţiei au fost jandarmi români, ofiţeri şi soldaţi ai batalionului 10 mitraliere din regimentul 23 infanterie sub ordinele colonelului Mihail Coca Niculescu, pretorul diviziei a 10-a, şi ale colonelului Nicolae Deleanu. Un număr de 30.000 de supravieţuitori evrei de la Odesa au fost la începutul lui 1942 deportaţi de autorităţile române la Berezovka. De asemenea, din ordinul prefectului judeţului Golta, Modest Isopescu, jandarmi români şi poliţişti ucraineni sub comandă românească au executat, în decembrie 1941-ianuarie 1942, 70.000 de evrei la Bogdanovka, Dumanovka şi Akmicetka. Tot în Transnistria au fost executaţi de către poliţişti ucraineni de origine etnică germană înrolaţi în SS un număr de cel puţin 30.000 de evrei, în majoritate ucraineni, în zona Berezovka. Mii de evrei români au fost predaţi de către autorităţile române trupelor germane, peste Bug, care i-au executat. O altă categorie de deportaţi în Transnistria au fost ţiganii. Cel puţin 25.000 de ţigani din Vechiul Regat au fost deportaţi în 1942 în Transnistria. Spre deosebire de evrei, aceştia nu-şi pierduseră drepturile cetăţeneşti şi unii dintre ei aveau rude de gradul întîi care luptau pe front pentru România. Un număr de 11.000 dintre ei au fost imediat împuşcaţi de SS în gara Trihati. Alte mii de ţigani au pierit de foame, frig şi tifos exantematic. Numai 5.000 dintre ei s–au reîntors în România. Autorităţile române au permis Germaniei naziste să deporteze în lagărele de exterminare din Polonia cel puţin 4.600 de evrei români din Franţa, Germania şi Austria. În toată această succintă descriere statistică a tragediei din Basarabia, Bucovina şi Transnistria am utilizat în mod deliberat cifre minime provenind din documente oficiale româneşti de epocă. Numărul de evrei români morţi în Transnistria ar putea fi mai mare. Spre exemplu, surse ale ambasadei germane la Bucureşti din timpul războiului şi Ion Antonescu în timpul procesului său menţionau cifre între 160.000 şi 180.000 de evrei deportaţi în Transnistria. Personal cred că este prudent, până la proba clară contrarie, să utilizăm cifrele cele mai mici.

Şi totuşi cum se explică faptul că o parte importantă a evreilor români a supravieţuit?

Acesta este reversul medaliei privind Holocaustul din România. Dintr-un complex de motive de natură internă şi externă, în toamna anului 1942 Antonescu a decis să amâne deportările evreilor din Vechiul Regat spre lagărul de exterminare de la Belzek. Aceste proiectate deportări n-au mai avut loc. Mai mult, în 1943 şi 1944 anumite categorii de evrei (orfanii, evreii din Dorohoi, cei deportaţi pentru sustragere de la munca forţată) au fost repatriate din Transnistria şi s-a înlesnit emigrarea evreilor spre Palestina. Aceste măsuri au permis supravieţuirea a aproximativ jumătate din numărul evreilor români. Pentru o ţară ca România, a treia din Europa ca mărime a populaţiei evreieşti, o ţară aflată în orbita Germaniei naziste, un procent de supravieţuire de 50 la sută este foarte mult. Chiar Transnistria, cu toate ororile ei, a avut un procent de supravieţuire mult mai ridicat decât zonele din Ucraina aflate sub control german.

Au existat români care au protestat sau s-au împotrivit politicii de exterminare dusă de Antonescu?

Au fost cazuri în care oameni de rând, militari şi civili, au riscat enorm pentru a-şi ajuta semenii ajunşi în nenorocire. Mulţi dintre aceştia au fost trimişi în faţa curţilor marţiale. Au existat şi câteva personalităţi politice sau ofiţeri superiori care s-au împotrivit pe faţă. N. Lupu, unul din liderii P.N.Ţ., a intervenit la Antonescu de câteva ori în favoarea evreilor români. Constantin I. C. Brătianu i-a trimis o scrisoare foarte dură lui Antonescu, considerând deportarea ţiganilor ca un act de cruzime nejustificată. Traian Popovici, primarul Cernăuţiului, care a salvat câteva mii de evrei, a protestat în scris împotriva deportărilor din Cernăuţi. La 19 iulie 1942, el i-a scris lui Antonescu, protestând împotriva "decimării evreilor ca turme de vite". Colonelul Alexandru Constantinescu, comandantul lagărului de la Vertujeni, şi-a dat demisia la începutul lui septembrie 1941, văzând "mizeria indescriptibilă" a zecilor de mii de evrei din acel lagăr.

Cum se pot stabili diferitele responsabilităţi, inclusiv rolul efectiv al lui Antonescu?

Cei care încearcă să-l reabiliteze pe Antonescu neagă fapte pe care acesta şi le-a asumat. Antonescu nu a încercat, nici în timpul războiului şi nici în timpul procesului său, să scape de responsabilitatea sa faţă de ordinele pe care le-a dat. Dimpotrivă, el şi-a asumat răspunderea clar şi neechivoc. Spre exemplu, în timpul procesului său, Ion Antonescu a semnat o depoziţie conform căreia au fost deportaţi în Transnistria 150.000-170.000 de evrei din Basarabia şi Bucovina. Ordinul de deportare a evreilor din Basarabia şi Bucovina spre Transnistria a fost anunţat de Ion Antonescu în şedinţa Consiliului de Miniştri din 6 octombrie 1941. La fel ordinul de internare în lagăre de tranzit şi trimitere a evreilor la muncă forţată în vara anului 1941 a fost dat tot de Ion Antonescu. Ordinul de execuţie a evreilor din Odesa a fost trimis în numele lui Ion Antonescu de şeful cabinetului său militar, colonelul Davidescu. Copia acestui ordin se află în arhivele noastre, ca şi alte ordine similare date de Ion Antonescu şi vârfurile administraţiei sale. În şedinţa Consiliului de Miniştri din 13 noiembrie 1941, Ion Antonescu l-a întrebat insistent pe Alexianu, guvernatorul Transnistriei, cât de severă a fost represiunea la Odesa şi a insistat ca el să îşi asume toată răspunderea. În timpul procesului său, Ion Antonescu a recunoscut că a dat ordin de represalii la Odesa, ordinul de deportare a evreilor din Bucovina şi Basarabia, precum şi ordinul de deportare a ţiganilor. Ion Antonescu a dat ordinul de deportare a evreilor din Odesa în şedinţa Consiliului de Miniştri din 16 decembrie 1941. Cu această ocazie, el a declarat că nu aşteaptă o soluţionare a problemei evreieşti de la Berlin, ci vrea soluţii proprii. În ceea ce-i priveşte pe principalii coinculpaţi care au fost executaţi o dată cu el, există multe ordine semnate şi parafate – fie în numele lui Antonescu, fie cu de la sine putere. Ei au aplicat politica de deportare şi asasinat în masă. Mihai Antonescu, vicepreşedintele Consiliului de Miniştri, C. Z. Vasiliu, ministru subsecretar de stat la Interne şi inspectorul general al Jandarmeriei, Gheorghe Alexianu, guvernatorul Transnistriei, au fost împreună cu Ion Antonescu singurii criminali de război executaţi în România.

Puteţi să confirmaţi informaţia potrivit căreia Muzeul Holocaustului se află în posesia filmului lui Gologan care arată execuţia lui Antonescu?

Nu suntem în posesia acestui film, pe care nici eu, nici colegii mei nu l-am văzut. Avem numai fotografiile execuţiei menţionate.

Este prezentată România în Muzeul Holocaustului într-o lumină nefavorabilă în raport cu alte ţări?

România este prezentată în muzeu pe o suprafaţă mică în raport cu spaţiul destinat altor ţări. Este descris procesul autonom de distrugere a evreilor aplicat de regimul lui Antonescu în Basarabia, Bucovina şi Transnistria, proces de distrugere care cel mai adesea nu a fost coordonat cu Germania. În acelaşi timp se menţionează în mod clar şi neechivoc că datorită unui complex de factori interni şi externi politica lui Antonescu în privinţa deportării şi exterminării evreilor s–a schimbat în toamna anului 1942 şi în consecinţă jumătate din evreii din România au supravieţuit. Emigraţia copiilor orfani din Transnistria spre Palestina în primăvara anului 1944, rolul unor români în salvarea evreilor, ca de exemplu cel al lui Traian Popovici, primarul Cernăuţiului, îşi au de asemenea locul în expoziţia permanentă a muzeului. Modul în care facem prezentarea nu este nici favorabil, nici nefavorabil, şi aceasta nu priveşte numai România. Nu încercăm să-i convingem pe vizitatorii noştri şi nici nu încercăm să le creăm stări emoţionale. Noi prezentăm faptele istorice prin documente fotografice sau scrise, filme documentare, obiecte, toate din perioada respectivă. Vizitatorii trag propriile lor concluzii. Arhivele noastre sunt deschise pentru toată lumea 7 zile pe săptămână şi vizitatorii noştri, istorici sau nu, sunt liberi să-şi aprofundeze cunoştinţele sau să controleze veridicitatea prezentării când doresc.

Face parte extremismul fascizant din Europa – în special atunci când capătă trăsături antisemite – din sfera preocupărilor dumneavoastră?

Grupările politice antisemite din Europa sunt o problemă a democraţiei, a instituţiilor politice din ţările respective. În mod normal, o democraţie viabilă îşi dezvoltă anticorpii care pot neutraliza aceste grupări. În caz contrar, calea dictaturii este deschisă. În cazul în care grupările naţionaliste şi xenofobe în cauză încearcă să reabiliteze politicieni sau militari care au promovat teoria şi practica exterminării fizice a unor populaţii în timpul celui de-al doilea război mondial, aceasta intră în sfera mandatului pe care îl avem. Tendinţe mai mult sau mai puţin directe de reabilitare a unor criminali de război se manifestă în aproape toate ţările est-europene. Aceste tendinţe se combină deseori cu un naţionalism extremist şi xenofob. În Rusia, Jirinovski îşi permite să insulte şi să ameninţe naţiune după naţiune, iar în Ungaria, Horthy este reînhumat cu participarea "neoficială" a membrilor cheie ai guvernului. În Slovacia, înalte oficialităţi se exprimă despre ţigani într-un mod incalificabil. În Croaţia, străzi şi pieţe capătă nume de criminali de război, iar în Letonia foştii membri ai SS primesc pensii de veterani de război. Atunci când instituţii guvernamentale se implică în astfel de campanii de reabilitare situaţia devine şi mai îngrijorătoare.

Care este poziţia instituţiei dumneavoastră în legătură cu grupările antisemite româneşti şi în legătură cu campania de reabilitare a lui Antonescu care se desfăşoară aici?

Dat fiind faptul că mandatul nostru este să păstrăm memoria victimelor Holocaustului, nu putem să privim decât cu maximă îngrijorare campania de reabilitare a lui Ion Antonescu. Poziţia Congresului Statelor Unite este foarte clară în această privinţă. Rezoluţia Congresului nr. 186 din 8 iulie 1991 a condamnat "renaşterea antisemitismului în România, a organizaţiilor şi publicaţiilor extremiste care promovează astfel de idei respingătoare". Aceeaşi rezoluţie l-a considerat pe Ion Antonescu vinovat de moartea a cel puţin 250.000 de evrei. La fel de clar este în această privinţă Departamentul de Stat, care în comunicatul de presă dat publicităţii la încheierea vizitei ministrului de Externe al României, la 16 decembrie 1993, a subliniat că "aderenţa la normele internaţionale privind drepturile omului este esenţială pentru continuarea îmbunătăţirii relaţiilor americano-române şi a cerut guvernului român să condamne în mod clar grupurile politice care încearcă să reînvie naţionalismul extremist sau antisemitismul. Partea americană a exprimat îngrijorarea în legătură cu ridicarea unui monument în memoria mareşalului Antonescu, care ca dictator al României între 1940 şi 1944 a fost responsabil de crime de război în Basarabia şi Ucraina". Punctul de vedere al Consiliului şi Muzeului Holocaustului este la fel de clar şi de simplu: Ion Antonescu a fost un criminal de război vinovat de lichidarea în masă a cel puţin 250.000 de evrei şi 20.000 de ţigani. A încerca reabilitarea lui sau a o tolera este un afront la adresa memoriei victimelor, a familiilor care trăiesc în Statele Unite, la adresa democraţiei şi valorilor umaniste. Cei care încearcă reabilitarea dictatorului român, precum şi cei care tolerează această reabilitate, ignoră un lucru esenţial: aliat al lui Adolf Hitler, Ion Antonescu s-a aflat în război cu Statele Unite şi a fost un inamic al Americii. Ei fac abstracţie, deliberat sau nu, de impactul internaţional al reabilitării unei persoane care s-a făcut vinovată de omor în masă.

Nu este dreptul suveran al României să construiască statui acolo unde doreşte şi în memoria cui doreşte?

România are dreptul să construiască în fiecare oraş al ei statui ale lui Ion Antonescu şi ale altor criminali de război. Statele Unite au la rândul lor dreptul să-şi determine politica faţă de România luând în considerare şi acest factor.

Ce părere aveţi despre ideea conform căreia prin abordarea acestui subiect se încearcă culpabilizarea poporului român?

Poporul român nu este vinovat nici pentru crimele lui Antonescu, nici pentru cele ale lui Gheorghiu-Dej sau Ceauşescu. Dacă însă vorbim despre aparatul represiv al dictatorilor români, despre Jandarmeria lui Antonescu sau despre Securitatea lui Ceauşescu, situaţia se schimbă. În acest caz se poate în mod cert discuta în termeni de culpabilitate. Această diversiune are însă şi o altă latură. Se încearcă simultan blamarea evreilor pentru schimbările radicale din istoria României. Evreii sunt "vinovaţi", chipurile, de a fi introdus capitalismul în România în secolul XIX şi, un secol mai târziu, de a fi introdus comunismul.

În acest fel, responsabilitatea pentru problemele României nu aparţine clasei politice româneşti. Această diversiune, combinată cu o certă tradiţie politică şi culturală antisemită, este, cred eu, explicaţia de bază a persistenţei antisemitismului românesc. Combinaţia dintre propaganda antisemită a Gărzii de Fier şi a Partidului Naţional Creştin, politica de exterminare a lui Antonescu şi comerţul cu evrei practicat de Ceauşescu au rezolvat "problema evreiască" în România.

Există diferenţe notabile între reacţiile autorităţilor româneşti actuale şi cele ale altor ţări din Est în relaţia cu supravieţuitorii Holocaustului?

În cele mai multe ţări est-europene s-a făcut un efort real de a-i despăgubi moral şi material pe supravieţuitorii Holocaustului. Cred că în România sunt la ora actuală aproximativ 500 de supravieţuitori evrei din Ardealul de Nord, reveniţi de la Auschwitz şi alte lagăre naziste, şi probabil un număr şi mai mic de supravieţuitori evrei şi ţigani din Transnistria. Marea lor majoritate sunt pensionari şi, în măsura în care au domiciliul permanent în România, ei nu au fost despăgubiţi.

Nota red. «Minimum»: Şi-acum, stau şi vă-ntreb: păi, cum să nu-ţi vină să-l bagi la Jilava pe Andrei Cornea ? (Fiindcă lui Radu Ioanid, cel puţin deocamdată, n-ai ce să-i faci: omul trăieşte la Washington).

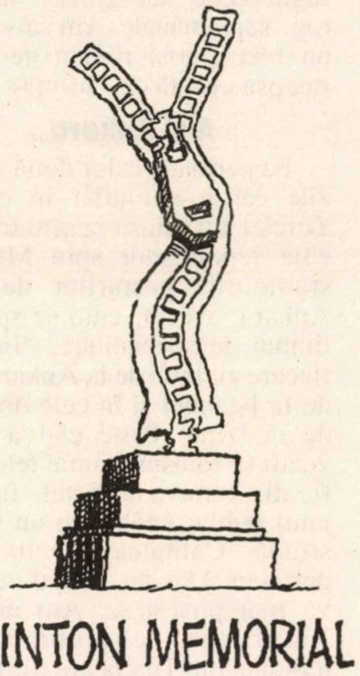

PREŞEDINTELE FERMOAR

Aşa va rămâne Bill Clinton în istorie ?

Tot ce se poate, dacă ne luăm după desenul de faţă din «Newsweek», S.U.A.

Un desen care, aţi înţeles, se referă la faimosul proces intentat de numita Paula Jones preşedintelui american, pentru că acesta, în urmă cu ani (mulţi) ar fi "tracasat-o sexual" într-o cameră de hotel din Arkansas, făcându-i propuneri ruşinoase.

Om fi noi, aici în Israel, iubitori de mânjire şi distrugere a conducătorilor, dar nici cu fraţii noştri mai mari, de peste ocean, nu mi-e ruşine.

Cine şi-ar fi închipuit că, zilele trecute, o judecătoare din Washington (cu aprobarea Curţii Supreme de Justiţie) îl va pune faţa-n faţă pe Clinton cu celebra borfetă, silindu-l să răspundă, timp de şase ore încheiate, la fel de fel de întrebări privind viaţa sa sexuală din tinereţe şi circumferinţa penisului ?

Ţie-ţi vorbesc, Americă !, vorba poetei Maria Banuş. Fă un duş de gheaţă, naţional, şi trezeşte-te din beţia care te-a aruncat în şanţul lipsei totale de bun simţ, al neobrăzării absolute, al privirii hămesite, ca «voyeur»-iştii, pe gaura cheii, în dormitoare, şi al lubricităţii colective.

SORIN CUNEA
München

Aferim, tamam, ciubuc

După ce pusesem punct corespondenţei trecute, apărute în "Minimum", mi-am dat seama că v-am lipsit de alte amănunte pitoreşti înregistrate cu prilejul vizitei în Turcia a împuşcaţilor Nicolae şi Elena Ceauşescu, vizită oficială, de stat, la care am fost acreditat la fel de oficial, ca trimis al postului de radio Europa Liberă.

În programul unor asemenea vizite intră şi o primire la primăria capitalei statului respectiv, în cazul nostru primăria din Ankara. Îmi amintesc că era într-o după-amiază, după ce "înalţilor oaspeţi români" li s-a servit cafeaua turcească la reşedinţa care le fusese rezervată. Ca reporter disciplinat, m-am prezentat la locul de întîlnire cu câteva minute înainte de sosirea celor doi. Mai erau prezenţi, în afara primarului, a ajutorului de primar, a membrilor consiliului municipal şi a câtorva ziarişti veniţi de la Bucureşti cu "şeful" şi "şefa", câţiva ziarişti locali şi puţini, foarte puţini corespondenţi străini acreditaţi în capitala Turciei.

Scopul festivităţii era înmânarea cheii de aur a oraşului oaspetelui român. Ce or fi ajuns toate aceste chei care, evident, nu erau nici măcar suflate cu aur, nu ştiu. Probabil că le-au subtilizat după 22 decembrie '89 invadatorii palatului prezidenţial din cartierul Primăverii. Aceştia nu ştiau, probabil, că nu tot ce străluceşte este aur. Nu mă mai lungesc la scris şi trec la inian. A vorbit primarele, a vorbit Ceauşescu, s-a dat un lehaim şi s-a mâncat rahat. După ce s-a terminat "jocul de Purim", a venit la mine, disperat, trimisul special al Agerpres-ului, pe vremea aceea singura şi unica agenţie de presă românească cu agenţi de securitate mascaţi în corespondenţi speciali în diferite capitale de pe mapamond. De ce era atât de disperat dl. Badea (uite, nu i–am uitat numele nici după 28 de ani!)? Nu-i înregistrase magnetofonul discursul lui Ceauşescu, pe care el, "trimisul", trebuia să-l transmită integral la Bucureşti. Reportofonul meu, cu baterii încărcate şi schimbate la timp, nu ratase însă discursul. Ştiind cam ce-l poate aştepta după o asemenea pană, cum eu nu aveam de gând să introduc în relatarea mea nici măcar o frază din stupidităţile şi agramatismele şefului statului român, i-am oferit cu generozitate banda magnetică "colegului" de la Agerpres. Cred că şi astăzi, pe unde o fi, mă pomeneşte în rugăciunile sale zilnice sau, mă rog, săptămânale. Am salvat şi eu un biet ziarist român de la pedeapsa cruntă ce-l aştepta.

Aici Ankara...

Pe perioada celor două sau trei zile cât m-am aflat în capitala Turciei am folosit pentru transmisiile reportajelor spre München studiourile posturilor de radio Ankara; aveam, cum se spune în limbaj de specialitate, "linie" în fiecare zi. Întâi de la Ankara, apoi de la Istanbul şi în cele din urmă de la Izmir. Peste câţiva ani aveam să folosim numai telefonul, fie din camera de hotel, fie chiar unul public întâlnit la un colţ de stradă. Calitatea sunetului era perfectă. Dar nu asta doream să vă mai povestesc. Am aflat, la Ankara fiind, că postul de radio naţional din Turcia are o emisiune zilnică în limba română. Bineînţeles că am vrut să-i cunosc pe cei care redactau această emisiune. Erau doi redactori, doi învăţători din Cadrilater, veniţi în Turcia de pe vremea lui Osman Paşa, doi oameni admirabili care se străduiau din toate puterile să adune laolaltă câteva materiale menite să umple emisiunea adresată românilor.

Ceea ce m-a frapat la cei doi colegi turci a fost faptul că între ei vorbeau... turceşte, limba lor maternă învăţată în România. Numai la microfon se exprimau în limba pe care ei o credeau limba română! Nu vreau, păcatele mele, să-i dezavuez. Repet ca să se ştie: erau doi oameni extrem de binevoitori şi cumsecade, care se întreceau în a-mi oferi câte o cafea pregătită de ei sau o masă la un restaurant cu specialităţi turceşti pe care, singur, este greu de închipuit că l-aş fi depistat. M-am despărţit de ei ca de nişte prieteni vechi. Mi-au făcut şi nişte mici daruri, printre care păhărele ca nişte ventuze în care turcii beau cafea şi ceai. Şi chiar aşa se cheamă şi în turceşte: "ceai"! Unul dintre ei mi-a strâns mâna şi mi-a spus (n-am să uit niciodată): "Domnule Cunea, vă mulţumim pentru vizită. Să ştiţi că ne-aţi făcut o mare bucurie. De mult nu am mai auzit vorbindu-se o limbă românească atât de frumoasă". Era vorba de limba românească pe care am început s-o învăţ în urmă cu mulţi, mulţi ani cu dl. Teofănescu, învăţătorul nostru de la şcoala no. 2 din Bacău şi pe care n-am uitat-o nici până astăzi.

Tamam, tamam...

Când vizita prezidenţială s-a mutat de la Istanbul la Izmir, am luat avionul ca să sosesc, aşa cum se cuvine, înaintea "înalţilor oaspeţi". Întâmplarea a făcut să stau în avion alături de un tânăr ziarist, corespondent al postului de radio Istanbul, care se deplasa la Izmir tot pentru vizita Ceauşeştilor... Ştiind că de la hotel va trebui să ajung la postul de radio local, de unde urma, la ora 14, să-mi transmit relatarea, l-am întrebat cum se spune în turceşte radio Izmir. "Foarte simplu, mi-a spus colegul, care vorbea deopotrivă şi franceza şi engleza: «Izmir radiosu»".

Primului taximetrist, luat de la aeroport, i-am spus pre limba lui: "Hotel Buiuk Efess". Mi-a spus: "Tamam!" (ceea ce înseamnă O.K.) şi m-a dus la adresă. Mi-am lăsat valiza şi chiar din faţa hotelului am luat un alt taxi, spunându-i şoferului, aşa cum fusesem instruit în avion: "Izmir radiosu!". Maşina a demarat şi eu, calm, îmi făceam câteva notițe pe baza cărora urmam să-mi întocmesc relatarea. Auzisem la Istanbul că, cu o zi înainte, Ceaușescu își anulase conferința de presă care era trecută în protocolul vizitei. Nici o explicație. Ca la București. Deci, aceasta urma să fie tema comentariului meu din acea zi. Când am văzut că drumul către "Izmir radiosu" durează mai mult decât mă informase colegul turc, i-am atras atenția șoferului cu cele două cuvinte magice din O mie și una de nopți: "Izmir radiosu!". Mi-a răspuns zâmbind: "Tamam, tamam!".

Nu vreau să vă pun răbdarea la încercare. Turcul, șmecher, bucuros de alișveriș, a vrut să mă tragă în piept cu o cursă mult peste realitatea distanței și m-a scos din oraș, preț de 60 de kilometri, ducându-mă la locul unde se aflau... antenele postului lui "Izmir radiosu". Era rândul meu să dau dovadă de disperare. Mai aveam destul de puțin timp până la ora transmisiei și nu văzusem nici un ziar turcesc sau de altă limbă din care să pot "ciuguli" câteva păreri pe marginea anulării conferinței de presă. Am intrat ca o furtună în localul antenelor și am întrebat de cineva care să vorbească o limbă, dar nu turca. S-a prezentat un domn foarte bine, inginerul-șef al instituției, căruia i-am explicat ce mi-a făcut taximetristul. Nu știu ce i-a spus celui de la volan, care mă aștepta, dar știu că acesta a pornit ca din pușcă și în mai puțin de o oră am fost la... ați ghicit! – "Izmir radiosu!"

În curte mă aștepta chiar directorul postului de radio Izmir, anunțat telefonic de ceea ce mi se întâmplase. Voia să plătească cursa. Nu era nevoie. Europa Liberă și oamenii ei nu făceau economie de doi poli. Mi s-a pus la dispoziție un redactor care știa și alte limbi în afara limbii materne. I-am spus că vreau să spicuiesc din presa locală opinii în legătură cu... Băiat isteț, s-a descurcat repede. Mi-a tradus ceea ce mă interesa și eu am transpus totul în limba română lăudată de cei doi colegi de la Ankara. Ba am mai avut timp și de un prânz la cantina radioului. La ora 14, în fața microfonului, am început cu cuvintele: "Așadar, Nicolae Ceaușescu și-a contramandat conferința de presă...".

Nu mă despart de dvs. până nu vă destăinuiesc un secret. În noaptea aceea, la Izmir, am dormit sub același acoperiș cu cel mai iubit fiu al poporului român și soția care-l însoțea. Ei într-o suită, eu într-o cameră extrem de confortabilă a hotelului "Buiuk Efess" din Izmir. Eu m-am dus seara la barul hotelului să văd programul cu dansul burții, nea Nicu dormea sus, păzit de doi mastodonți, lângă coana Leana. Când, mai târziu, i-am povestit mătușii mele din Haifa că am dormit în același hotel cu Ceaușescu, ea, sărăcuța, și-a dus speriată mâna la bărbie și m-a întrebat... "Și nu ți-a fost frică, vei...IZMIR!"

Dr. Ashraf Kurdi, ministrul sănătății din Iordania, a declarat că Yasser Arafat nu suferă, așa cum se spune, de Parkinson, ci de o depresie nervoasă pe care i-au provocat-o ultimile cuvântări ale lui Bibi Netaniahu.

Nu știam că primul nostru ministru are asemenea puteri para-normale. Păi, dacă-i așa, domnule Bibi, fă te rog o declarație despre Saddam Hussein, poate-l vâri în spital, la neurologie...

Prins (cu ajutorul camerei video) că a furat un after-shave din rafturile supermarketului din Noua Tahana Mercazit din Tel Aviv, un polițist a fost trimis în judecata comisiei de disciplină a instituției și obligat să-și dea demisia.

Un after-shave... Așa se rade omul și de funcție și de pensie !

În editura „Integral" din București
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
și nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigrației
și se referă la noi, evreii reveniți
în patria strămoșilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy și a familiei sale)
și „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea folosește o autentică limbă literară,
un ritm alert și un stil propriu.
CĂRȚILE POT FI OBȚINUTE TRIMIȚÎND UN CEC BANCAR
SAU POȘTAL PE ADRESA: P.O.B. 1114,
RAMAT GAN 52111. TEL.: 7519839
– Bătrînul ieri și nenăscutul mîine – 40 șekeli
– Punctele mele cardinale – 40 șekeli
– Nucleul magic – 60 șekeli

IOSEF EUGEN CAMPUS

Bătălie pierdută

Când am primit volumul "Pădurea de aer" l-am chemat la telefon pe Sebastian Costin să-i mulțumesc pentru carte, să-i spun că mi-a plăcut și că scriu despre ea. Mi-am cerut scuze că până la apariția articolului în "Minimum" va mai dura luni de zile.

Și acum, Sebastian Costin nu mai este. De necrezut.

Articolul critic a devenit, cu nesfârșită tristețe, necrolog.

"Pădurea de aer", volumul apărut la București în editura Eminescu, cuprinde poeziile lui Sebastian Costin de-a lungul întregii sale activități, începând cu cele ale strălucitului său debut literar, în 1969, în România comunistă, patru ani înainte de plecarea definitivă și așezarea sa aici, în Israel.

Trei cicluri: "Femios", "Conspirația sunetelor" și "Pădurea de aer". Fiecare, cu coloratură distinctă.

Primul ciclu (cel mai vechi, din 1969) are caracter clasicizant. Eroi din antichitate: Femios, Ovidius, Arhimede. Se vorbește de zei și temple. Ritmurile au uneori ceva simplu, sacadat. Poeziile, de înaltă ținută literară, par săpate în marmură. *"Vai, te-am scăzut din anotimp / și mi-a rămas o sumă mică"* (Arhimede). În strofa finală revine același motiv, lărgit și adâncit până la dimensiuni metafizice: *"Căci te-am scăzut din anotimp / și nu mai știu ce jertfe cere / neliniștitul gol de timp / lăsat de ultima scădere"*.

Abundă epitetele inedite, îndrăznețe, și imaginile surprinzătoare, cutremurătoare: *"pământul obsedat de lună"*, *"De nevăzute ierni atinsă / în ornic ora bate ninsă / și pier cărările-n grădini / sub viscole de pași străini"*. Pastelul (ora apusului) și erotica diafană se împletesc magic într-o viziune cosmică largă. Imaginea iubitei se întrupează din *"culorile cutremurate"* ale cosmosului, se confundă cu cosmosul: *"Pe dealuri bate ora când / se-aud pădurile crescând / și tu revii, să netezești / c-un gest neliniștea cărării / și te zăresc uimit cum crești / din toate unghiurile zării. / Treci în materie treptat, / de parcă lumea e prea plină / de chipul tău neîntrupat / și nu mai poate să-l rețină"* (Amurg).

Al doilea ciclu e alcătuit exclusiv din balade: "Balada diavolului brun", "Balada despre conspirația sunetelor", "Balada despre apa vie", "Balada doamnei de fum", "Balada alchimistului", "Balada din Far-West". Aici, coloratura este romantică, sumbră. Imaginile devin vehemente, se dezlănțuie furtunos, ca un puhoi nestăvilit. În una dintre cele mai frumoase balade asistăm la un cumul de imagini auditive variate, într-o simfonie modernă amețitoare: *"Călcăm peste sunete vechi, respirăm / atomi de văzduh ce constrâng câte-un sunet, / un scrâșnet e-n piatra pe care visăm, / un geamăt e-n iarbă, în pâine e-un tunet"*. "Balada despre conspirația sunetelor" se încheie cu un acord de tragică măreție: *"Atunci vom pricepe că nu e scăpare / și-n marea lumină vom sta nemișcați, / statui de-ntuneric ce-așteaptă dezastre, / și până spre ziuă vom fi devorați / de zgomotul sumbru din oasele noastre"*.

În al treilea ciclu – poate greșesc – dar am impresia că se face simțită o alunecare spre subiectivizare și, în același timp, spre abstractizare: *"Nu, nu cred că e vina mea. / Ceea ce se întâmplă nu e, pesemne, decât / o urmare a neputinței cuvântului "pasăre" / de a se ridica de la pământ"* (Vina).

Imaginile sunt uneori banale (*"și-un voal s-așterne peste lume"*) sau dure, brutale: *"Ce dimineață triumfală / pătrunde-n trup ca un burghiu!"* sau: *"Dar dimineața ascuțită / pătrunde-n carnea mea scrâșnind"* (Oglinzi). În "Marină", brutalitatea imaginilor este însă justificată prin ansamblul tragic al tabloului: *"Întunericul care se dezlipește de obrazul mării scrâșnind / ca o fâșie de bandaj adeziv smulsă în pripă / lasă în urmă o dâră de sânge prost închegat. / Iată-mă, am venit să pipăi rana cu mâinile tremurătoare, / să-i ling sarea din lacrămi."*

◆

Motivul dominant - prezent în toate cele trei cicluri, și din ce în ce mai dominant – îmi pare acela al bătăliei pierdute. Inevitabil și de la început pierdute.

Poemul Femios – apreciat, pe drept cuvânt, de Laurențiu Ulici ca "întru totul antologic" – devine, sub pana lui Sebastian Costin, o elegie a înfrântului. Ulise s-a întors în sfârșit în Itaca, acasă, la femeia care l-a așteptat, credincioasă, de-a lungul anilor grei, mereu refuzându-i pe pretendenții tineri care o asaltau. Femios era unul dintre aceștia. Ei cad răpuși de săgețile răzbunătoare ale lui Ulise. Înfrânt, inevitabil înfrânt este Femios. Și totuși. A existat poate o clipă când el, cântărețul, a mișcat sufletul Penelopei. Și poate și acum, sub îmbrățișarea stăpânitoare a soțului, femeia îl poartă încă în gând: *"Îți vei privi femeia cu mari pupile arse, / vei dibui cu glasul auzul ei, ca-n vis, / dar simțurile ei vor fi întoarse / spre un țărm lăuntric, ție interzis"*.

În al doilea ciclu, motivul înfrângerii apare și mai neînduplecat. Înfrânt, inevitabil, este eroul din "Balada doamnei de fum": *"Și se pierdu, intrând înaltă / în toamna vânată de ploi / a lumii-n care laolaltă / nu încăpusem amândoi, // și-n urma ei simțeam cum crește / un viscol alb, sporind treptat / și risipind cu deznădejde / aburul meu însângerat."*

Înfrânt, iremediabil, este și alchimistul care a încercat zadarnic să creeze viața descântând elementele primordiale ale universului: *"Am aşteptat să ardă-n Capricorn / nesigura conjuncţie de astre / ca în retorta palidă să torn / un punct din chintesenţa cărnii noastre"* (Balada alchimistului).

Înfrânt, totuşi, în final, şi eroul din "Balada despre apa vie", care, o clipă, pare că şi-a realizat visul, a doborât balaurul şi se apropie de izvorul fermecat cu *"apa luminoasă ce leagă os de os / şi nervii singurateci îi ţese în reţele, / redându-mă mai viu şi mai frumos / în aşteptatul cerc al nunţii mele."* Nădejdea îi este definitiv spulberată. Pipăindu-şi drumul a trecut *"de marginea din faţă a poveştii, // (...) şi porţile poveştii se cască înapoi, / unde, cu rânjet negru, ultimul cap aşteaptă."*

Înconjurat de indieni, Jimmy îşi dă seama că nu mai e nici o scăpare. Îşi primeşte destinul cu surâsul pe buze. Cutezător. Ironic. *"Într-un fel, secretul spaimei e să nu te temi deloc".* Acest înfrânt victorios spiritualiceşte ştie, cum o spune el ironic şi dezabuzat, că bătălia e dinainte pierdută: *"Şi n-avem decât o puşcă, Jimmy, bietul meu băiat, / şi noi doi nu ştim să tragem, şi cartuşele sunt oarbe."* Simbol al destinului omenesc, aşa cum îl vede Sebastian Costin. Înfrângere inevitabilă, înecată în ironie şi duioşie a regretelor: *"Parcă la plecarea noastră mai aveam de spus ceva, / parc-a mai rămas o vorbă, sau o carte, sau o viaţă... / Ah, mereu plecăm în noapte înainte de-a putea / să le aşezăm pe toate pentru mâine dimineaţă!"*

Ciclul al treilea radicalizează motivul bătăliei pierdute. Domină disperarea. Poetul ajunge la concluzia: "Doamne, am ajuns prea târziu." Totul a fost hotărât. Împărţit definitiv, irevocabil. Puţinul care ni s-a dat, l-am şi risipit: *"Totul e împărţit, / cântărit, / măsurat. / Lucrurile poartă peceţi sau stigmate. / Ce ni s-a dat, ni s-a dat. / Am risipit jumătate."* (...) *"Nu e loc, / nu e timp, / nu e drum / pentru alte peceţi"* (Nu e loc).

Să fie aceasta concluzia finală a lui Sebastian Costin?

Minunata "Pădure de aer" parcă mi-ar reteza, neînduplecătoare, orice speranţă. Universul, precum pădurea magică, e un imens non-sens, un vid care te îngheaţă. *"Din lipsa rădăcinilor creşte lipsa de trunchiuri, / Ramuri de aer, frunze imaginare, / păduri de non-arbori prin care e atât de greu / să străbaţi / crusta de vid. / Cuvintele pot înlocui orice, / dar cine nu aparţine nu are / nici măcar cuvinte. / Rătăceşte mut prin pădure / ascultând limba necunoscută a vântului / şi însăşi puţina lui respiraţie / are un sunet străin."*

Şi totuşi, nădejdea mea persista. Îndreptăţită, cred, de existenţa – sănătoasă, vie – a autoironiei: *"Mai rămân atât cât se mai poate / în penumbra veche de sub bolţi. / Mă găsiţi la birt, c-un şiş în spate. / Dacă nu – puţin mai sus, pe colţ"* (Puţin mai sus).

L I M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCA

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti

Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center). Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech 2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit. Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

CASETE AUDIO:

Muzică populară şi uşoară, poveşti pentru copii

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

- Evreii mai scriau şi în idiş, domnu' Kuller !
- Un filosof: Radu Florian
- Geo Şerban despre Galaction
- Un licăr în beznă
- Liana Maxy aspiră să devină poetă

Dr. Harry Kuller
«PRESA EVREIASCĂ BUCUREŞTEANĂ»
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1997

Autorul începe prin a arăta: "Presa o fac gazetarii, iar istoria presei, cronicarii-istorici; eu nu sunt nici una, nici alta". Şi cu toate că nu e nici una, nici alta, aceasta nu l-a împiedicat să realizeze - cu competenţă - o lucrare de mare merit.

Eu sunt "şi una şi alta", adânc implicat în presa evreiască din Bucureşti (şi nu numai din Bucureşti) de pe vremea mea, implicat şi în istoria presei evreieşti din România, ca unul care am publicat ("Shevet Romania" nr.1, Tel Aviv, mai 1977) prima trecere în revistă a presei evreieşti din România; iar la Kol Israel în limba română am expus - în aproape 200 de episoade săptămânale - "Povestea presei evreieşti din România"; în plus, numeroase articole în presa israeliană de limbă română.

Mă socot deci oarecum îndreptăţit să afirm că lucrarea d-lui H. Kuller este binevenită, întrucât - după un sondaj pe care l-am întreprins la populaţia israeliană originară din România, şi chiar la evreii din România - cei întrebaţi n-au ştiut să înşire decât câteva titluri: "Egalitatea", "Curierul Israelit", "Renaşterea", "Adam", "Revista Cultului Mozaic"... Or, în România au apărut, de-a lungul anilor, cam o mie de ziare, gazete, reviste, almanahuri evreieşti. Domnul Kuller nu se ocupă de toate aceste publicaţii ci se limitează la cele apărute în Bucureşti.

Observ însă că nici de acestea nu se ocupă în totalitatea lor (aşa cum ar indica-o titlul cărţii); dânsul a lăsat de-o parte nu numai unele titluri, ci categorii întregi: presa abundentă în limba idiş, cea în ebraică... La fel cum a procedat, la vremea lui, S. Podoleanu în extrem de preţioasa sa lucrare "Istoria presei evreieşti din România": mergând până la 1900, a omis-o şi pe cea în idiş, şi pe cea în ebraică.

M-a surprins faptul că într-o lucrare despre presa *bucuresteană* nu figurează, de pildă, vestitul "Hajoeţ" (Sfetnicul evreilor din România) care, împreună cu urmaşul său, "Der wahre Hajoeţ" a bucurat cititorii aproape patru decenii !

Sper că lucrarea apărută acum este doar primul volum, că următoarele vor cuprinde şi presa în alte limbi decât româna; de asemenea, că se vor ocupa de presa evreiască din restul României, nu mai puţin numeroasă şi valoroasă decât cea din Bucureşti.

M-a mai surprins şi faptul că despre "publicaţia miracol" (cum, pe drept cuvânt, denumeşte autorul "Revista Cultului Mozaic") se ocupă extrem de sumar (nici măcar o pagină de carte), mai puţin decât, de pildă, de publicaţiile blamabile ale Comitetului Democrat Evreiesc (trei pagini).

Încă o observaţie: la pagina 84 se indică, în subtitlu, "Un prim cotidian, Mântuirea". Dar "Mântuirea" nu a fost prima încercare de cotidian evreiesc în România. Prima a fost gazeta "Apărătorul" din Bucureşti, scoasă de A.S.Gold la 12 ianuarie 1881; era un săptămânal care timp de şapte zile a fost cotidian. A doua încercare a făcut-o "Înfrăţirea", apărută tot la Bucureşti, între 1913-1916, ca organ al "Uniunii Evreilor Pământeni", la început - săptămânal, apoi zilnic, apoi de două ori pe săptămână. Amintesc că şi gazeta în limba idiş "Hajoeţ" a apărut la început săptămânal, apoi de două ori şi chiar de patru ori pe săptămână, când evenimentele se precipitau.

Am citit cu mult interes cartea d-lui H.Kuller şi m-am bucurat să retrăiesc astfel o adevărată epopee pe care o reprezintă presa evreiască din România.

Alcătuind această carte, autorul şi-a dezminţit propria afirmaţie cu care o începe: s-a dovedit (sau a devenit) şi gazetar, şi cronicar-istoric.

(Marius Mircu)

Radu Florian
«CONTROVERSELE SECOLULUI XX»
Ed. Diogene, Bucureşti, 1997

Autorul acestei cărţi, evreu născut la Iaşi (1927), a dispărut anul trecut, în plină putere de muncă. El a fost profesor la Facultatea de Filosofie a Universităţii din Bucureşti, director al Institutului de Teorie Socială al Academiei Române, preşedinte al Clubului UNESCO "Societate şi Cultură", precum şi fondator al revistei "Societate şi Cultură". Noua Alternativă", emanaţie a celor două instituţii amintite.

Volumul reuneşte studii care reprezintă analize ale crizelor istoriei care au stat în centrul marilor controverse ale secolului, înmănunchiate firesc ca secţiuni ale unei cărţi, întrucât se completează reciproc şi formează un tot superior părţilor. Acest tot conturează imaginea specificităţii şi unicităţii secolului care, în curând, se va termina.

Acest secol a fost scena unor mari controverse de idei, care au trezit mari pasiuni şi au provocat puternice conflicte. Astfel, dispute ca cele dintre democraţia liberală şi fascism; fascism şi antifascism; democraţia liberală şi dictatura partidelor comuniste, colonialismul şi mişcarea de eliberare, liberalismul economic şi economia socială de piaţă care au însoţit marile conflicte ale veacului, constituie principalele capitole ale volumului.

Pe lângă acestea, autorul mai prezintă şi dezbate teme ca: masacrul de la Iaşi din 29-30.6.41 - un prim act al genocidului evreilor; cultura şi intelectualitatea în anii dictaturii; tranziţii în modernitate; sugestii pentru o nouă filosofie politică a stângii contemporane; probleme critice ale tranziţiei societăţii româneşti ş.a. Subliniem grupul de 3 articole în care autorul analizează - cu înaltă competenţă şi remarcabil curaj - filosofia lui Marx, adevăratul ei mesaj şi relaţiile de adversitate cu totalitarismul stalinist, punând-o în adevărata ei lumină şi readucând-o pe soclul ce-l merită.

Volumul se încheie cu o "Addenda" care conţine două articole critice la adresa unor emisiuni ale TVR: una în care se cere reabilitarea juridică a gen. I. Antonescu şi a doua în care autorul critică atitudinea filosofului G. Liiceanu care, într-o emisiune a muzicologului I. Sava, aruncă peste bord întreaga operă filosofică a lui Marx, o dată cu deformările ei produse de regimurile totalitare.

(Vladimir Eşanu)

Dumitru Hâncu
«UN LICĂR ÎN BEZNĂ»
= Oameni şi fapte de excepţie =
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1997

Reunit, cu prilejul lansării cărţii menţionate mai sus, în sala Grigore Gafencu de la Ministerul Afacerilor Externe al României, un numeros şi distins public alcătuit din diplomaţi, istorici şi publicişti au omagiat memoria unor oameni ale căror fapte dintr-un trecut sumbru i-ar îndreptăţi azi la un loc însorit pe Aleea Drepţilor din Ierusalim.

Documentele publicate acum, păstrate de familie sau regăsite în arhive, atestă că unii dintre diplomaţii care au lucrat la reprezentanţa română de la Vichy în anii 1942-1944, printre care Dumitru Metta, s-au străduit să salveze numeroşi evrei, cetăţeni români. În cuvântul său, reamintind mai întâi cifrele reale ale celor omorâţi în timpul regimului Antonescu, Dl. Zigu Ornea menţiona că dintre cei cca. 15000 de evrei români aflaţi în Franţa, cam 3000 au fost salvaţi cu paşapoarte româneşti, pe care adesea se "uita" să se menţioneze că e vorba de evrei.

Conştiinţa profesională a diplomaţilor români, precum şi unele jocuri de interese ale celor din centrală, au făcut ca acţiunea să nu se reducă la simple formalităţi consulare, grupurile celor salvaţi fiind însoţite spre ţară şi ferite de impedimentele create de autorităţile franceze, germane sau maghiare care nu agreau asemenea excepţii, oricât de oficiale păreau ele.

Multiplele semnificaţii istorice şi actuale ale faptelor invocate în această nouă carte-document publicată de editura Hasefer au fost prezentate de Dl. Şerban Stati, consilier al Ministrului Afacerilor Externe şi de Cristian Popişteanu, directorul revistei "Magazin Istoric".

Nu este mai puţin interesantă partea a doua a acestei cărţi, în care se reliefează rolul excepţional al juristului Solomon Rosental în viaţa politică şi diplomatică interbelică din România. Cititorul va fi surprins să găsească aici recunoaşterea competenţei unui evreu de către mari personalităţi, de la regele Ferdinand la Tudor Arghezi.

(Prof. Alexandru Singer, Bucureşti)

GALA GALACTION
O reeditare după 70 de ani

O reeditare care ne interesează în chip cu totul şi cu totul deosebit. Şi pe marginea căreia, cunoscutul critic român GEO ŞERBAN a publicat o recenzie în "Realitatea Evreiască":

Cititorii popularului cotidian «Dimineaţa», din 1927, puteau urmări, în premieră, etapele unei călătorii, de dată recentă, întreprinsă de scriitorul-preot Gala Galaction în "Pământul Făgăduinţei" - cum spunea el - acolo unde se cristalizau nucleele viitorului stat Israel. Foiletoanele publicate de-a lungul mai multor luni urmau să alcătuiască o carte elogios receptată de criticii vremii (Perpessicius, Pompiliu Constantinescu) sau de confraţi de talia lui Alex. Al. Philippide, la apariţia ei, în primăvara lui 1930. Ecourile prelungite printre contemporani ale însemnărilor de călătorie făcute publice de Gala Galaction vor fi contribuit, probabil, ca şi alţi scriitori (un Alexandru Sahia, un Anton Holban) să-i repete, măcar parţial, experienţa. Exista, de altfel, un curent mai general întreţinut, între altele, de pagini memorabile datorate Marthei Bibescu şi care îi antrena, deopotrivă, şi pe artiştii plastici: Arnold, de pildă, la rândul lui stimulat de tablourile cu care revenea la Bucureşti pictorul Reuven Rubin, câţiva ani după strămutarea sa la Tel Aviv. E de semnalat că Galaction însuşi comenta lucrările lui Rubin de inspiraţie preponderent biblică (vezi "Adevărul" din 19.nov.1924) cu un entuziasm ce-i va fi intensificat dorinţa de a cerceta personal leagănul atâtor miracole fundamentale pentru omenire.

Cartea din 1930 este acum retipărită pentru prima dată, în cadrul seriei de **Opere** ajunse la vol. III, sub îngrijirea celui mai perseverent exeget al moştenirii lăsate de Galaction, istoricul literar Teodor Vârgolici, susţinut în eforturile sale recuperatoare de Editura "Minerva". (...)

Cititorul actual se contaminează, ajunge să împărtăşească întru totul emoţiile duble ale călătorului de acum 70 de ani. Sunt, mai întâi, revelaţiile eruditului teolog, de cum debarcă la Haifa: *"voi trece de pe corabie pe acest uscat fără pereche, voi umbla pe cărările pe care umblară eroii «Sfintei Scripturi»;*

soarele va proiecta, pe pereţii şi pe coastele munţilor biblici umbra mea; voi privi cu ochii mei ţărmul, pajiştile şi treptele de piatră pe cari le privirǎ proorocii, regii lui Israel şi ucenicii Domnului".

Itinerarul său începe la Grota Profeţilor şi la Peştera Sfântului Ilie, sub poalele Carmelului, ca să culmineze în inima Ierusalimului, la Sfântul Mormânt. În tot locul, memoria sa găseşte prilej de a reînvia episoade evanghelice, sprijinit pe copioase citate din Vechiul şi Noul Testament, din Psalmi, din zicerile Sfântului Petru şi ale altora.

Adâncul spirit al textelor sfinte ascute, concomitent, sensibilitatea călătorului pentru realitatea imediată, configurată sub ochii săi, avizi de a descoperi sensuri actuale vechilor învăţături.

"...suntem în Galileea, leagănul împărăţiei sufleteşti întemeiate de Mântuitorul şi - după cum începe să se vadă - atelierul sacru în care Dumnezeu prinde să-şi frământe din nou, pentru noi porunci şi pentru noi minuni, argila sa predilectă - poporul Israel".

Galaction, interesat îndeaproape, cucerit de argumentele fondatorului sionismului, Theodor Herzl - înregistrează, vizibil încântat, aceste "noi minuni", fie că le descoperă în modul de funcţionare a unei colonii agricole de emigranţi (unii originari din Transilvania) ce prefigurau Kibutzurile de mai târziu, fie în avântul edilitar al Tel Aviv-ului, cu totul la începuturile sale, pe atunci.

Pentru cine a străbătut, în anii din urmă, Israelul, nu puţine sunt surprizele rezervate de relatările recent retipărite: frecvente coincidenţe, cum ar fi atestarea existenţei turnului cu ceas în piaţa din Iaffo, splendorile grădinii Rothschild la Rishon Le Zion, azi parc public, ori înălţarea pe Scopus a edificiilor universitare ce puneau, încă din 1926, bazele reputatei cetăţi studenţeşti din prezent. Aproape paradoxal, "Pământul Făgăduinţei" îngemănează, reconfortant, în viziunea lui Gala Galaction, evlavia mistică şi o robustă perspectivă de viitor, generos confirmată. Erau pe deplin legitimate autorităţile locale când decideau, cu trei-patru ani în urmă, să acorde unei pieţe din Ierusalim tocmai numele lui Gala Galaction.

«ARBORELE MEMORIEI»

**Antologia poeţilor
de limbă română din Israel
Ediţie de Radu Cârneci
cu o prefaţă de Roxana Sorescu
Desene de Dragoş Morărescu
Coperta: C. Potângă
Ediţie bilingvă româno-engleză
Traducerea: Marica Voiculescu,
Ileana Cudalb, Adrian Solomon
Ed. Orion, Bucureşti, 1997**

După o antologie similară apărută în urmă cu doi ani la editura "Fundaţiei Culturale Române", un nou prilej oferit cititorului român (dar şi anglofonului de pretutindenea) de a lua contact cu lirica *alialei*, pe româneşte.

Prefaţa substanţială a Roxanei Sorescu dă judecăţi de valoare sigure despre autorii antologaţi (de la M. Rudich la Noemi Pavel, reprezentanta «noului val»), iar gustul lui Radu Cârneci, poet de mâna întâia şi admirabil tălmăcitor al Psalmilor, şi-a pus pecetea pe alegerea versurilor incluse în volum.

Surprinde absenţa lui A. Clain din Haifa, virtuosul nonagenar pe care "Dicţionarul Neconvenţional" îl numise "depozitarul limbii române din Israel". Deasemeni, cu toate că n-a scris în româneşte în anii săi din urmă, suprarealistul Paul Păun s-ar fi cuvenit, credem, să-şi găsească un loc în carte. După cum s-ar fi cuvenit să-l întâlnim în pagini şi pe Ion Ştiubea.

Surprinde deasemenea, ba chiar uimeşte de-a binelea hotărârea editorilor de a adăuga la finele antologiei un mic capitol intitulat "Aspiraţii" şi cuprinzând versuri de Liana Maxy, I. Atlas şi alţi autori. Este o idee, trebuie să recunoaştem. Dar o idee proastă. Ce să înţeleagă cititorul de-aici ? Că Liana Maxy şi ceilalţi sunt nişte începători care aspiră şi ei, ca tot tânărul de douăzeci de ani, să devină poeţi şi pe care noi, cei cu antologia, îi batem părinteşte pe umăr, îndemnându-i să citească din clasici cu sârg şi să muncească de zor asupra cuvântului pentru ca într-o zi să promoveze în categoria poeţilor *adevăraţi ?* Sau că, ţinând seama de vârsta respectivilor, avem de-a face cu nişte condeieri care tot aspiră de-o jumătate de veac să devină poeţi şi, ce să-i faci, nu au reuşit să-şi realizeze aspiraţiile, aşa cum eu, de pildă, visez de când mă ştiu să-mi cumpăr o insulă în Caraibe, ca regretatul dansator Rudolf Nureev, dar (vai - overdraftul permanent) nu mi-a mers...

Solo Har
«GENERAŢIA CONFRUNTĂRILOR» (THE CHALLENGED GENERATION)

**= Interview-uri =
Ediţie bilingvă româno-engleză
Traducerea din română
în engleză: I. Barbu, A. Cârâc
Coperta: A Poch
Ed. Hasefer, Bucureşti 1997**

Avem de-a face cu o sinteză produsă prin strângerea la un loc a convorbirilor apărute la Tel Aviv, în volumele «Generaţia de sacrificiu" (1981) şi "Generaţia confruntărilor" (1994). Autorul a scos câteva texte, a adăugat altele, scopul său fiind de a prezenta publicului român personalităţile scrisului literar sau gazetăresc din Israelul de limbă română. Şi gândurile acestora. Întâlnim între cele două coperţi ale binevenitei cărţi nume de ieri şi de astăzi (citâm la întâmplare şi în dezordine), de la M. Rudich la I. Schechter, Liana Maxy, Elena-Esther Tacciu, de la Ludovic Bruckstein la I. E. Campus, A. Fischof sau A. B. Yoffe, de la dr. Eruhim Roisman la Leon Volovici, I. Petran sau Bianca Marcovici, de la Eugen Luca la Tania Lovinescu, Eliezer Frenkel, G. Mosari sau soţii Solo şi Mariana Juster,

O lucrare utilă, foarte utilă, îndeosebi pentru istoricul literar din România care doreşte să ştie ce şi cum este *aici.*

(M. Rafael)

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Calomniile nu mă indispun din cale afară numai câtă vreme nu mă păgubesc de prieteni care le dau crezare; dar şi dacă le dau crezare, ce fel de prieteni or fi aceia?

❖ Nu ţin să-mi pun tot sufletul pe hârtie; nu de alta, dar s-ar putea ca sufletul acesta, înălţat din hârtie, să-mi facă într-o bună zi o opoziţie de care n-aş şti cum să mă apăr.

❖ Dictatorul căruia împrejurările i-au înlesnit – în spiritul unui suprem arbitraj – privilegiul de a decide de viaţa şi de moartea altora, îşi poate lesne închipui că e destul de liber să-şi edicteze chiar şi propriul său destin. Dar dacă exerciţiul puterii poate să întreţină iluzia unui arbitru liber de orice cenzură, şi a unui arbitraj oricât de arbitrar, Moartea – ca întotdeauna în lumea tuturor iluziilor – are grijă să le denunţe îngropând arbitrul.

❖ Cine cheamă Noaptea să-l odihnească, acela şi aspiră deja după un strop de moarte.

❖ Ce raţiune poate avea conceptul de “istorie universală” câtă vreme, cultivând exclusiv ideea unei istorii a aventurii umane în univers, ignoră – şi nici că ar putea fi altfel – istoria universului însuşi? Bineînţeles, unele sisteme religioase au încercat să lege “istoria omului” de o “istorie a universului”, dar tot ce au putut ele dărui istoriei a fost basmul unui început: adică un Început de basm.

❖ Când oare seamănă mai bine un câine bătrân cu căţelul care a fost odată? Atunci când se împiedică de propriile lui picioare.

❖ Spune-mi ce legi ai prefera să legiferezi, sau măcar ce legi respecţi, şi am să-ţi spun ce fel de om eşti.

❖ Să faci un gentleman dintr–un nărod; să dezveţi o maimuţă să se strâmbe!

❖ Uneori aşa mi se pare: că printre atâtea adversităţi prin câte am fost şi încă sunt silit să trec – nu sunt nimic alta decât un călător clandestin pe o planetă străină.

❖ Se întâmplă să descoperim, nu fără oarecare surprindere, că dispreţuim la alţii tocmai ceea ce multă vreme n-am avut destul curaj să dispreţuim la noi înşine.

❖ Acela care cedează ispitei, sau are proasta inspiraţie de a se privi cu ochii duşmanilor de totdeauna ai seminţiei sale, acela nu poate spera să ajungă altundeva decât la ura de sine şi la dispreţuirea alor săi.

❖ Notorietatea mea de scriitor – atât cât se poate vorbi de aşa ceva – nu este totuşi decât echivalentul unui giulgiu de mătase; chiar pavat cu elogii şi luminat de toate stelele cerului, drumul spre Şeol nu făgăduieşte nimic decât Tăcerea, Întunericul şi Nemişcarea.

❖ Nimeni nu-i atât de singur pe cât se crede. Chiar şi de ne-am putea imagina sterilizaţi de amintirea oricărui semen, încă ar rămâne să ne dea mărturie despre oameni conştiinţa propriei noastre umanităţi. Cu adevărat singur e numai cadavrul.

❖ O carte pe care am rătăcit-o; o femeie care n-a venit la întâlnire; o fiică care a plecat; un prieten mort; chiar un manuscris deplasat în aşteptare de pe masa mea de lucru pe un raft din bibliotecă... Sunt absenţe care se întorc împotrivă-mi ca să mă întrebe cu asemenea cuvinte împrumutate din dicţionarul tuturor obsesiilor: “Cui oare vei lipsi tu?”

❖ După ce şi-a petrecut o bună parte din viaţă tot rezistând ispitei de a-i pune un capăt, ajuns la venerabila vârstă de 80 de ani, şi înfăţişându-i-se în fine moartea, a oftat obosit: “Cel puţin nu mi se va putea reproşa că am poftit-o eu”.

❖ Să te naşti, asta presupune în spatele oricărui nou născut, de–a lungul timpurilor, un lung şir de strămoşi, de fapt un nesfârşit lanţ de morţi. **A fi** ar implica, aşadar, condiţia esenţială de a te naşte pe un munte de cadavre. Încât s-ar zice că, pentru a fiinţa, pruncul trebuie să-şi devoreze retroactiv toţi strămoşii, lui însuşi impunându-i-se cândva să fie, la rându-i, devorat în favoarea unui prunc.

❖ Pentru ca **ceva** să moară, acest ceva trebuie să preceadă moartea. De unde şi ideea rezonabilă că viaţa e ceva mai bătrână decât moartea. Dar cu cât mai bătrână? Şi ce poate să însemne acest **plus** într-un timp fără calendar, şi acest avans de bătrâneţe la scara întregului univers?

❖ Unicul avantaj, deloc neglijabil, după ce ţi-ai pierdut toate iluziile, sau după ce ai fost jefuit de toate, este de a şti măcar cam ce-ţi rămâne cu adevărat, pe ce anume adică te poţi bizui ca să te mai împaci cu tine însuţi şi să-ţi mai suporţi semenii.

D. Ghidi Lax, directorul general al fabricii Kitan din Natzeret Illit s–a dovedit a fi un om extrem de rigid, refuzând orice discuţie cu salariaţii rămaşi pe drumuri în urma deciziei D–sale de a închide întreprinderea.

Domnu' Lax... Fii şi dumneata mai înţelegător... vreau să spun că, atunci când e vorba de şomaj, ar trebui să ai o atitudine mai laxă faţă de chestiunile economice.

Preşedintele ceh Vaclav Havel a declarat nu de mult, în legătură cu discursurile rostite de diferiţi miniştri pe marginea frământărilor economice prin care trece ţara sa, că "un om politic nu trebuie să mintă".

Zău ? Şi–atunci cum să mai câştige alegerile ?

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte:

ÎN CADRUL MANIFESTĂRILOR FESTIVE CARE MARCHEAZĂ JUBILEUL
50 DE ANI DE INDEPENDENŢĂ A ISRAELULUI
50 DE ANI DE RELAŢII DIPLOMATICE CONTINUE
ÎNTRE ROMÂNIA ŞI ISRAEL

RADU BELIGAN alături de maestrul **ION LUCIAN**

în comedia celui mai cunoscut autor american de teatru NEIL SIMON

„BĂIEŢII DE AUR AI AMERICII"

Comedie în 2 acte, distinsa cu Premiul Pulitzer şi ecranizată de trei ori la Hollywood

BELIGAN

Distribuţia:

Willie Clark....... RADU BELIGAN
Al Levis............. ION LUCIAN
Ben.................... MARIUS DROGEANU
Sora................... GABRIELA CODREA
Domnişoara....... IULIA GAVRIL
Regizorul........... NICOLAE MACOVEI

LUCIAN

TEL AVIV – „Ohel Shem"
sîmbătă, 7 februarie, ora 20
„Canaf, Allenby 91, tel. 6293838

NATANIA – „H. Hatarbut"
miercuri, 4 februarie, ora 20
tel. 8603392 şi 8330335

HOLON – „Yad le Banim"
luni, 9 februarie, ora 20
Tel. 5037781 şi 6515885

IERUSALIM– „Behar"
joi, 12 februarie, ora 19
Bilete „Klaim", tel. 6256869

TEL AVIV – „Beit Zionei America"
sîmbătă, 14 februarie, ora 20

BEER SEVA– „H. Hatarbut"
vineri, 6 februarie – ora 20 Tel. 6233397
Bilete „Mofa", tel. 6233397

HAIFA – „Beit Hahayal"
marti, 10 februarie, ora 20
Bilete: Nova, tel. 8665272

KIRIAT HAIM– „Beit Nagler"
vineri, 13 februarie, ora 20,
Bilete la casă, tel. 8724694 şi 8665272

PETAH TIKVA – „Şaret" Dum. 15 februarie, ora20
Bilete "Bicoret", tel: 9301195

RISON – „Mofet"
duminică, 8 februarie, ora 20
Bilete „Hacartis", tel 9666141

RAMAT GAN – „Mofet"
miercuri, 11 februarie, ora 20
Bilete la casă, tel. 6720223

ASHDOD - "Matnas Kofef"
Sâmbătă, 14 febr., ora 19,30

ÎNTÂLNIRI ŞI REÎNTÂLNIRI

"Băieţii de aur" reprezintă a treia mea întâlnire cu Neil Simon. Primele două, "Prizonierul din Manhattan" şi "Poveste din Hollywood" au însemnat succese solide ale Teatrului Naţional.

Interesant este că acum douăzeci şi cinci de ani, la Londra, la o întâlnire, Laurence Olivier mi-a semnalat cel dintâi pe acest autor, apreciat de el drept cel mai bun comediograf contemporan.

Îi eram dator lui Harry Eliad o apariţie pe scena TES-ului. Într-un moment greu al vieţii mele profesionale, a fost singurul director de teatru care mi-a oferit un angajament. Sunt fericit că mă reîntâlnesc cu vechiul meu complice Ion Lucian ("Rinocerii", "Opinia publică", "Supeul"), care apare aici şi în calitate de regizor.

După Sică Alexandrescu, este singurul om de la care am mai avut de învăţat câte ceva din inefabila artă a comediei.

RADU BELIGAN

ARMINIUS CASSVAN
New York

DOCTORUL SANDU LIEBLICH

"Partidul e o dihanie mare".

Cuvintele acestea au fost pronunţate de doctorul Sandu Lieblich, prezent la capitolul **doctori** al celui de-al doilea volum al **«Dicţionarului neconvenţional...»** al lui Mirodan,- după ce ieşise din perioada aşa zisului "fanatism", când ideile lui nu mai corespundeau liniei Partidului.

Doctorul Lieblich venea regulat în casa în care locuiam în Bucureşti, pe strada Popa Soare şi, înainte, pe strada Brâncoveanu. El era prietenul mamei mele de mulţi ani, de când tatăl meu îl trimisese să mă îngrijească pentru o amigdalită, părinţii mei fiind divorţaţi (iar la ora de faţă, decedaţi).

Doctorul Lieblich dorea să mă cucerească şi nu pregeta nici un efort în această direcţie. Pasiunea mea, în copilărie, era fotbalul de care el, evident, nu avea habar. S-a interesat totuşi şi mă uimea cu nume de jucători şi echipe şi chiar tactici în diferite meciuri.

Mergând pe stradă cu el, în anii războiului, pe la 16 sau 17 ani, fără nici un motiv am scris ceva pe un zid cu o bucată de cretă. Era complet inofensiv şi venea din nevoia de a face un "act gratuit" - de la André Gide citire. Un poliţist s-a ivit ca din pământ şi a vrut să mă aresteze ca element subversiv. Doctorul Lieblich a ştiut cum să-i vorbească, exagerând frăgezimea vârstei mele şi strecurându-i în mod expert un şperţ, aşa încât m-a scăpat. Avea experienţa poliţiei pentru că fusese închis înainte de 23 august. Era ginerele lui Max Wexler şi comunist ilegalist. Dar asta nu l-a ajutat să scape din închisorile comuniste.

Doctorul Sandu Lieblich era, în primul rând, un intelectual. Citea necontenit, mai ales «Comedia umană», cele câteva zeci de volume cu acest nume, ale lui Balzac. Se interesa de artă şi muzică în calitatea sa de amator luminat. care achiziţiona lucrări de valoare de la Iser la Victor Brauner, Maxy sau Marcel Iancu.

Ca doctor, era un bun specialist în endocrinologie, elev al lui Parhon, coleg cu Milcu. A lucrat într-o vreme la spitalul Bucur ca internist.

Era şi dur, mai ales cu religioşii, dar nu din lipsă de respect, ci din nevoia de a îndeplini o sarcină trasată: lupta contra misticismului! Şi totuşi, probabil că nu era suficient de dur şi nici nu putea fi realmente fanatic precum Bercu Feldman sau Moraru. De aceea a fost închis şi tratat brutal, ca un duşman de clasă, după atâţia ani de sacrificii pentru cauza comunistă. S-a dat de nenumărate ori cu capul de zid în închisoare, încercând să se sinucidă, şi un mare "cucui" putea fi observat cu uşurinţă după eliberare. Ar fi vrut foarte mult să depună actele dar îi era frică de Partid, acea *"dihanie mare care te găseşte oriunde te duci"*. Aşa cum l-a găsit pe Trotzky în fortăreaţa acestuia din Mexico City...

Un grup de cercetători americani, în frunte cu dr. Michael Schechter (nici o legătură cu humoristul) a ajuns la concluzia că sutienul măreşte riscul cancerului la sân.

Dacă-i aşa, eu nu mai susţin sutienul.

Prin **Leibovici**
Herman şi Viviane
realizaţi o vacanţă reuşită
pe orice meridian
PERMANENT LA DISPOZIŢIA DV.
Agenţia de voiaj
Proper Travel Ltd.
Tel Aviv, str. Ben Iehuda 56. Tel. 6297477, 5289992

Bilete de avion, excursii organizate şi individuale,
închirieri auto, rezervări hotel, Eurailpass
Zboruri EL-AL şi TAROM
spre Bucureşti, Europa, America, etc.
Reduceri la programele
EWTR, OPHIR, BONISA, GEOGRAFIC,
NATOUR, ETC.
Pentru muncitorii din România
bilete de avion la preţuri convenabile
•
Oferim cadou o geantă de voiaj
celor care cumpără bilete de avion
în lunile ianuarie şi februarie 1998

Folosind serviciile noastre,
sîntem siguri că veţi reveni!

• idei •

ELENA-ESTHER TACCIU

Psihanaliza, formula astrală şi Freud

Catherine Aubier, autoarea unui excelent Dicţionar în domeniul nostru, face într-un dens capitol legătura dintre psihanaliză şi datele Hărţii natale. Este, întâi de toate, dovada clară că în secolul nostru astrologia a părăsit de mult "vrăjile" rituale şi a devenit, fără exagerare, un fel de ştiinţă.. Evident însă că această mutaţie e numai la îndemâna individului cu orizont umanist format. Oricum, vremea noastră nu mai permite în nici un domeniu diletantismul. În concluzie, astrologia are numai de câştigat în precizie şi subtilitate, apropiindu-se de psihanaliză, placa turnantă în revoluţia spiritului de la începutul secolului XX.

Interesant este că la începuturile psihanalizei, acuzaţia iritată a adversarilor a vizat subiectivitatea : analogiile şi intuiţia. Aceleaşi puncte sunt atacate azi de "stăpânii" altor ştiinţe, când infirmă dreptul astrologiei la cuvânt. Ştim că psihanaliza a biruit cabala pozitivismului intolerant şi s-a oficializat. Cine ştie; să vedem dacă şi ce i se întâmplă astrologiei. Principiul ei analogic, al organismului uman proiectat pe o planetă, luând în consideraţie şi influenţa concomitentă a celorlalte planete, este la fel de motivat ca referirile conştientului la subconştient, sau ale maturităţii la crizele copilăriei şi adolescenţei. Cât despre interacţia ambelor discipline şi adresa comună, viaţa sufletească a omului, ea poate că nu mai necesită argumente. Astrologia şi psihanaliza coexistă şi au dreptul la interferenţă.

Catherine Aubier îşi construieşte eseul pe ideea legăturilor profunde dintre Freud şi practica astrologică. "Id", subconştientul se varsă în fluviul acelui "Ego" (Eul) contribuind la formarea acestuia. Cerinţele lucide ale Ego-ului nu pot însă aboli nevoile tiranice adânci ale lui "Id" - instinctul, care pot dinamita tot destinul, dacă le dăm frâu liber, ca unei lave. Etajul superior, "Super-Ego", supra-Eu, indus de educaţia părinţilor şi şcoală, reprezintă idealul unei personalităţi. Acesta vine - explicabil - în conflict cu acel "Id" subteran, haotic.

Astrologia, de pildă, are şi ea două axe, Asc, "A doua Zodie" şi "Zodia natală" care dau conturul Eului (Ego). Subconştientul lui Freud corespunde cu poziţia Lunii în Harta individului, ea dă impulsurile fiziologice, imaginaţia, sentimentele. Categoria primă, apropiată voinţei, e Soarele astrologic, semnul naşterii. Supra-eul e fixat analogic de perechea Jupiter-Saturn, de care depinde realizarea indivizilor superiori. Alt exemplu. Eros şi Thanatos, viaţa şi moartea, axele lui Freud, conjugă instinctul vital, "libido". Eros include nevoia de perpetuare a speciei, în conflict cu "egoismul" (de la "Ego"), care se opune pericolelor şi schimbării de destin. Thanatos, polul advers vieţii, duce la refuz, la osificarea sentimentului şi a dorinţei, la autodistrugere. Analogiile astrologiei ne duc la principiul lui Venus, să zicem, în cazul zodiei austere a Taurului, care nu poate renunţa la plăcerea alimentaţiei, a sexului în pofida axei extrem de puternic-volitive (Eros/Venus, şi Thanatos, voinţa Zodiei de Pământ/ Taur). În alt caz, al unui Scorpion sub Venus, foarte instinctual deci, putem discerne pericolul mortificării de la un Marte/Pluton, care are tendinţa să refuze dictatul "Libido"-ului, să se apere, de unde, la indivizii foarte puternici, o blocare a instinctelor vitale ce poate duce la autodistrugere (Thanatos).

Numeroase sugestii conţinute în asemenea exemple sunt fertile atât pentru psiholog, cât şi pentru astrolog. Cu condiţia firească pentru amândoi, să se ia în serios. Pe ei şi pe cel din faţa lor care vine să primească un sprijin în clipele de răscruce.

●

Ministrul apărării din Germania, d. Volker Ruhe, a declarat în faţa Bundestagului că, după părerea lui, presa exagerează à-propos de incidentele neo-naziste din armata germană şi că face prea mult zgomot în jurul acestor cazuri.

Prea mult zgomot? Eu ştiu ce-ai dori dumneata, domnule Ruhe. N-am decât să mă uit la numele d-tale: linişte !

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU În Editura Du Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală,. ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurată trimiţînd contravaloarea a 50 de shekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

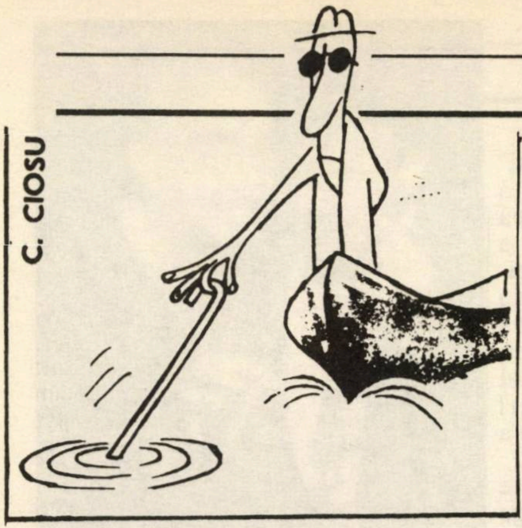

PESCUITORUL DE PERLE

Fiecare cu păsărica lui

Poştaşii americani obişnuiesc să se mai şi destindă în timpul lucrului; Marthei Cherry îi plăcea să se uite după veveriţe şi să miroasă florile

("Ultima Oră", nr.767/97; comunicată de Rodica Bereşteanu, Haifa, POB 3148,- care constată, împreună cu noi, că numita Martha e, de fapt, un bărbat; şi se întreabă dacă nu cumva, tot privind, fascinat, la veveriţă, redactorului cu pricina din Salame nu i-au umblat sticleţii prin cap).

Deci, nu numai Sara Netaniahu...

"Deputaţii nu-s mulţumiţi cu bufetul Knessetului. Circa 150 de "aleşi ai poporului" au semnat o jalbă către preşedintele Knessetului, Dan Tihon, prin care îşi exprimă această nemulţumire: preţurile sunt ridicate, chelnerii sunt nepoliticoşi, mâncarea fără gust, porţiile mici..."

("Tribuna Magazin", 19.11.97; comunicată de Nicky Rantzer, rh. Shlomo Hameleh 21, Tel Aviv - 64378; corespondentul nostru care ştie, ca toată lumea, că în Knesset sunt numai 120 de deputaţi, emite ipoteza că restul de 30 de persoane nemulţumite sunt nevestele aleşilor, dornice să cumpere pentru acasă şniţele mari şi ieftine).

Încă o piedică în calea intrării României în Comunitatea Europeană

"Parlamentul European este de părere că... acest proces (de aderare la Comunitatea Europeană) ar trebui să înceapă pentru toate aceste ţări la începutul lui 1997"

("România liberă", Bucureşti, nr.2341/97; comunicată de Viorel Lascu, Bucureşti 14, POB 34589)

Să turtim nasul autorului

"Prima etapă a peregrinărilor mele a reprezentat-o o promenadă vie, agitată prin cartierul evreiesc al Parisului care poartă sugestivul nume de "Le Pletzl", adică, în idiş, "Piaţeta".

("Ultima Oră", 21.11.97; comunicată de Baby Marcus, rh. Frumkin 13/18, Natania,- care precizează că «Pletzl» nu înseamnă piaţetă (aceasta numindu-se «marché»), ci ceva turtit: o pită, o prăjitură uscată în cuptor, sau un nas turtit...)

Ce-aveţi cu Radu Tudoran ?

"Radu Tudoran... are ce are cu internaţionala evreiască, de care face caz în pamfletul său. Mărturisim surpriza de a găsi aceste nuanţe în scrisul lui Radu Tudoran "disident cunoscut", refugiat în S.U.A. şi bine hrănit acolo din fondurile organizaţiilor de binefacere (...) evreieşti".

("Ultima Oră", nr.854/97; comunicată de Valeriu Weinberg, Ramat Gan, POB 8432; cititor fidel şi admirator al regretatului Radu Tudoran - frate mai mic al lui Geo Bogza - corespondentul nostru atrage atenţia că autorul severelor rânduri sus citate l-a confundat, desigur, pe cunoscutul romancier cu poetul şi publicistul Dorin Tudoran)

Mai citiţi-l o dată pe Şafran

"Noi, care suntem din România, şi care am citit numeroase mărturii din perioada nazismului, inclusiv memoriile fostului rabin-şef Alexandru Şafran, nu ne amintim de vreo intervenţie a papei Pius al XII-lea pentru salvarea noastră"

("Ultima Oră", dec.1997; comunicată de Betty Marcusohn, Petah Tikva, POB 3451; recunoscând împreună cu autorul observaţiilor de mai sus, că Pius al XII-lea a avut, în general, o atitudine deloc lăudabilă în anii războiului, corespondentul nostru subliniază că pentru **noi,** *tocmai pentru noi, pontiful a făcut ceva. El - aşa cum reiese limpede din memoriile lui Alexandru Şafran - l-a autorizat pe monseniorul Andrea Cassullo, reprezentantul Vaticanului la Bucureşti, să intervină pe lângă Antonescu în favoarea evreilor români. Ceea ce Cassullo a făcut din plin, intervenţiile sale fiind salutare).*

POŞTA

Lică Landskron, Raanana (aşa e; steagul francez apărut în publicaţia «Pnai Plus»... nu e steagul francez; redactorul a încurcat borcanele); **Viviane Bernstein,** , Holon; **Tedy Rozei,** Naharia; **Dan Turgeman,** Ierusalim (observaţii bune, dar nu perle); **Solomon Reichman,** Bruxelles; **Caty Manta,** Bucureşti (nu, nu orice greşeală de tipar e o perlă).

ANDREI STRIHAN

DOMNUL WOLF

de Hillel Mittelpunkt
la Teatrul Hacameri

Hillel Mittelpunkt, unul dintre cei mai prolifici și talentați dramaturgi israelieni contemporani, autor a peste douăzeci de piese, jucate cu succes pe scenele Teatrelor Hacameri, Beit Lessin, Haifa și Beersheva, prezintă la Hacameri noua sa comedie satirică, «Domnul Wolf», după piesa «Volpone» a scriitorului englez Ben Jonson (1572-1637). Un spectacol - o spun de la început - reușit, bine condus și bine interpretat, care va ține afișul multe stagiuni de-acum înainte.

Adaptarea lui Mittelpunkt are puține puncte asemănătoare cu versiunea originală: nici în privința intrigii, nici în cea a personajelor, și nici în cea a situațiilor dramatice. O diferențiază de «Volpone» nu numai titlul, ci direcția, finalitatea satirei. În structura comediei lui Mittelpunkt, nu există elemente eterogene mediului estetic al comicului propriu zis, în stare să estompeze din aciditatea și severitatea criticii la adresa societății înfățișate. Nici un moment autorul nu e dispus să-i acorde vreunuia din personaje circumstanțe atenuante, sau să le înțeleagă fireștile "slăbiciuni" omenești. Această intransigență contribuie esențial la menținerea coerenței logice și artistice a piesei, și la succesul reprezentației.

Mittelpunkt se întâlnește cu Jonson în folosirea cu maximă economie a mijloacelor, a tehnicii comediei, debarasându-se de tot ceea ce poate încărca inutil acțiunea scenică și încețoșa audiența la public.

Cu excepția unor momente scenice, puține la număr, intriga se desfășoară într-un tempo rapid și cursiv în același timp, reliefând atât performanța fiecărui actor în parte, cât și viciul pe care acesta îl întruchipează. Merită să subliniez un aspect nu prea frecvent în arta scenică israeliană, anume că majoritatea interpreților, în pofida ritmului amețitor reușesc, printr-o frazare inteligibilă și inteligentă, să reliefeze cu aplomb sensul ascuns al replicii, provocând cascadele de râs ale spectatorilor. Excelează în această direcție experimentații actori: Rami Baruch (din părinți băcăuani) în rolul Bizzi, ajutorul ultramiliardarului Isaac Wolf; Yossi Graber (Dl. Wolf) și Ilan Dar (Tzalel Wolf). Excelează regizorul Ilan Ronen, prin distribuția judicioasă mai întâi, și nu în ultimul rând prin mânuirea și imprimarea meșteșugită a ritmului care asigură o pulsație regulată jocului și o intensitate crescândă acțiunii scenice, care culminează, șocant și imprevizibil, în lovitura de teatru din final. Nu de mult, la Habima, în «Mandragora», Ronen s-a dovedit a fi unul dintre regizorii care stăpânesc secretul artei de a monta o comedie, aducând la suprafață, când este cazul, latura ei tragică ascunsă. Împreună cu autorul piesei, el a reușit să contureze un tablou tipic și specific al escrocheriei israeliene, amestec bizar și pitoresc de fariseism și intoleranță, de viclenie și avariție, de abjecție și tandrețe, în hărmălaia de piață asezonată cu mirosuri de pește umplut.

În roluri de mai mică întindere s-au afirmat Osnat Fischman (Esther Wolf), Dalia Rudnițki (Procuror), Shlomo Vishinski (Judecător), Gadi Rabinovici (Gorila lui Isaac Wolf).

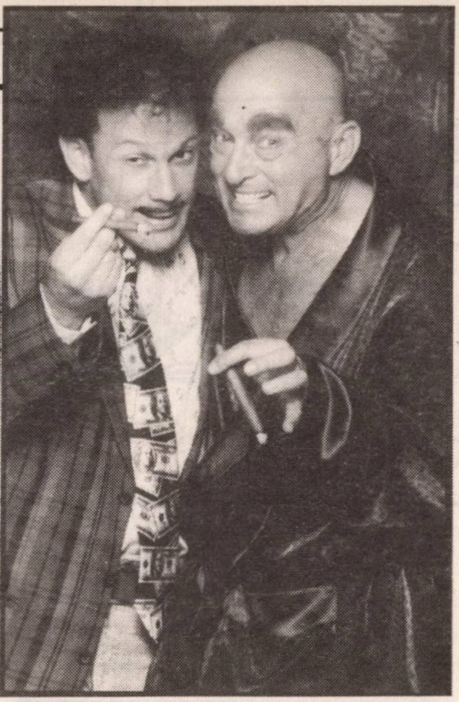

Rami Baruh (st.) și Iosif Graber: abjecție și tandrețe

minimum

EDITEAZĂ

• Aveți în manuscris memorii personale?
Vreți să vă publicați jurnalul intim?
• Doriți să scoateți la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?
• MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginație și corectură tipografică, coperta, prefața și diferite forme de publicitate vi le asigură

MINIMUM

•

Există, în sfîrșit, o editură: MINIMUM

FILM

ZIUA DE MÂINE NU MOARE NICI O DATĂ

(Tomorrow never dies)
Regia: Roger Spottiswoode
Scenariul: Bruce Feirstein
Cu: Pierce Brosnan, Jonathan Price. Michelle Yeoh, ş.a.

Un nou film cu James Bond, al optsprezecelea la număr. Un film care - tocmai când îţi puneai întrebarea împotriva cui va lupta numitul 007, agentul englez pe cât de incoruptibil, pe atât de descurcăreţ, de necruţător şi de eficient - oferă spectatorilor un inamic public cu totul neaşteptat şi cu totul inedit. De data aceasta, omul lui MI 5 - celebrul serviciu secret britanic - nu se mai ia la trântă cu personaje diabolice, dornice să terorizeze şi să stăpânească lumea cu ajutorul unor bombe atomice furate din depozitele armatei americane, sau să dezlănţuie haosul financiar prin jefuirea aurului de la Fort Knox, ci cu un mare patron de presă. E vorba de numitul Eliot Carver, stăpân pe o reţea uriaşă de staţii TV şi de ziare (un fel de Ted Turner combinat cu australianul Ruppert Murdoch).

Paranoic (ca atâţia ultra-ambiţioşi, nu-i aşa?), Carver (interpretat de Jonathan Price) face tot ce poate şi ceva în plus, pentru ca «rating»-ul (procentajul de ascultare) al posturilor sale de televiziune să urce, să urce necontenit întru turbarea concurenţei, iar ziarele sale să se tipărească în mereu mai multe milioane de exemplare zilnic. El nu se mulţumeşte, deci, să fie prezent cu camerele de luat vederi acolo unde izbucnesc războaie sau se cutremură pământul, ci are grijě să provoace el însuşi evenimentele. Adică să pună la cale, cu bani grei, războaie şi masacre în toată puterea cuvântului. Pentru ca reporterii săi aflaţi "pe teren" să fie cei dintâi care transmit măcelurile prin satelit.

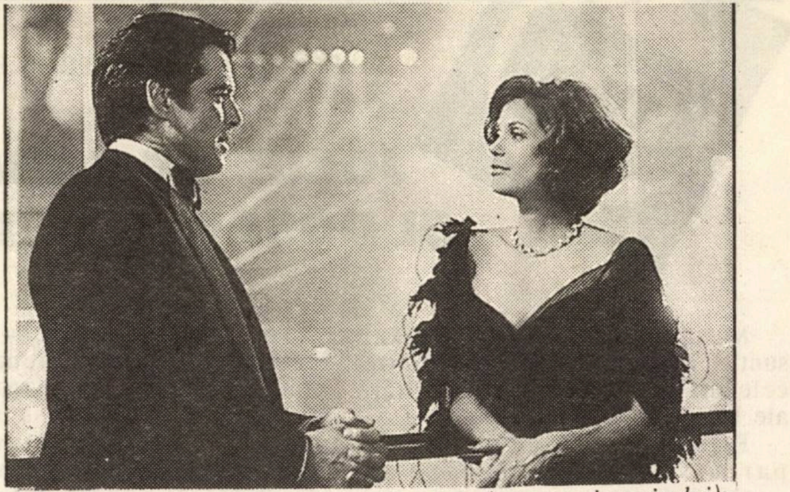

Pierce Brosnan (Bud) cu Teri Hatcher (nevasta inamicului): cam pe-aici a găsit cu cale scenaristul să bage literatură

Ideea filmului este excelentă. Fiindcă nici o dată n-a avut «media» mai multă putere de influenţare, în bine sau în rău, ca în zilele noastre; iar când media cu pricina încape pe mâinile unui singur individ, este ca şi cum toate bombele atomice din lume s-ar afla în posesia lui Saddam.

Din fericire, în film, agentul James Bond înlătură marea primejdie. Irlandezul Pierce Brosnan nu are virilitatea, duritatea şi natura metalică a lui Sean Connery (primul şi inegalabilul Bond!), dar e o prezenţă plăcută, un 007 deştept şi sprinţar. Ne-a plăcut şi Michelle Yeoh, actriţa din Hong-Kong, care aduce pe ecran multă, multă sensualitate asiatică.

Sunt însă şi lucruri care nu ne-au plăcut. Mai întâi, dorinţa scenaristului de a complica relaţiile între personaje, introducând fel de fel de ambiguităţi psihologice, de echivocuri şi neclarităţi, de parcă ar fi vrut să ne-arate că ştie şi el să facă filme "intelectuale". Nu ştie. Şi doza aceasta de "literatură" nu are ce căuta într-un James Bond. "Bondurile" sunt şi trebuie să fie ca «western»-urile de altă dată - simple ca bună ziua: cei buni de-o parte, cei răi de altă parte; cei buni sunt buni 100%, cei răi sunt răi 100%. Punct. Asta-i regula jocului. Cine o încalcă - pierde.

Apoi, nu mi-a plăcut, ba chiar m-a enervat de-a binelea modul gros în care se face în pelicula de faţă reclamă comercială. Ştim cu toţii că producătorii filmelor - de-acest gen, se înţelege - înainte de a începe turnajul, iau legătura cu anumite firme: Allo, societatea Chevrolet? Daţi o jumătate de milion de dolari? Îl pun pe James Bond să conducă un Chevrolet. Allo, McDonald? Daţi un milion? Îl pun pe James Bond să tragă în duşman cu o rază laser care porneşte dintr-un hamburger cu marca voastră. Afacerile sunt afaceri.

Îi înţeleg pe producători. Nimic de zis. Şi eu am nevoie de bani. Dar în cazul de faţă, băieţii îşi dau fustele peste cap. Rău de tot. Când ţi-e lumea mai dragă, cameramanul se opreşte, îndelung, îndelung, asupra firmei cutare (nu dau nume că nu vreau să fac publicitate; gratuită...). Acţiunea porneşte din nou şi după un timp ne trezim cu ochii înfipţi temeinic pe eticheta sticlei de băuturi Cutare...

M-am simţit prost, ca tot omul care înţelege că un jmecher de duzină vrea să-l păcălească, luându-l de fraier. M-am simţit ca în zilele grevei generale când Amir Peretz and his band declarau, privindu-ne vesel în ochi, că grămezile de gunoaie aruncate pe străzi sunt, de fapt, spre binele clasei muncitoare.

M. RAFAEL

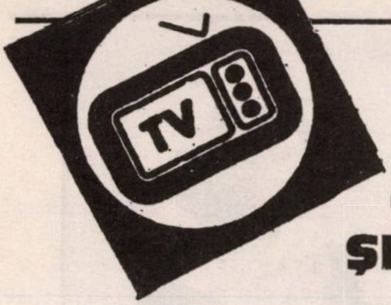

CLAUDIA ROSENSTREICH

JOCUL DE ŞABAT ŞI DOSARUL PRESEI

Menashe Raz şi Razi Barkaì sunt - indiscutabil - două dintre cele mai cunoscute personalităţi ale Radio-televiziunii israeliene.

Primul, cunoscut de noi pe parcursul anilor aproape în exclusivitate ca reporter sau crainic la jurnalele de actualităţi, s-a hotărât - acum câteva luni - să-şi întocmească o emisiune proprie şi a intitulat-o "Jocul de Shabat" ("Mishak ha Shabat"). Ea se transmite - pentru cei ce privesc şi sâmbătă dimineaţa la televizor - la orele 10 pe canalul I (11) TV, iar pentru cei ce respectă regulile religioase, emisiunea se retransmite şi seara, la orele 19,30 deobicei, tot pe canalul I.

De ce e intitulată «joc»? Pentru că Menashe Raz a făurit o formulă în care stă de vorbă, alternativ, cu două echipe, fiecare aşezată la altă masă de la alt capăt de studio. Prima, alcătuită din câte doi invitaţi, rareori trei, este formată din persoane cu păreri în general opuse din diferite puncte de vedere: politic, ştiinţific, social, religios, educativ, etc. Cea de-a doua echipă se compune - deobicei - din două persoane constante: Roni Millo, primarul Tel Aviv-ului şi - până nu de mult - preşedintele organizaţiei mondiale a Likud-ului, şi Hanan Crystal, ziarist vechi şi apreciat, cunoscut pentru vederile sale orientate mai degrabă către stânga. Rareori li se adaugă un al treilea invitat, dacă împrejurările o cer. Aceştia au rolul de a comenta şi aprecia, în funcţie de convingerile personale, spusele invitaţilor dinainte, de la masa cealaltă, şi Menashe Raz trecând de la unii la alţii, joacă rolul fie al liantului, fie al celui care, prin întrebări meşteşugite, provoacă formularea şi exprimarea concluziilor comentatorilor permanenţi.

Jocul este interesant, iar Menashe Raz, totdeauna calm, zâmbitor, politicos şi respectuos cu fiecare, face un succes din această emisiune altminteri fierbinte uneori, atât prin temele abordate cât şi prin felul argumentării lor.

Tot sâmbătă, dar la ora 12, pe canalul II (22) TV (şi retransmisă,- din aceleaşi motive ca mai sus,- duminică seara pe canalul 23, la orele 20,30) are loc emisiunea denumită "Dosarul presei" ("Tic Ticşoret"), întocmită de Razi Barkaì,- ziaristul care prezintă la radio Galei Tzahal, în fiecare dimineaţă afară de marţi şi sâmbătă, programul "Ma boer?" ("Ce arde?").

Foarte dinamic de felul lui, cu o minte deosebit de ascuţită, Razi Barkaì invită deobicei în studio confraţi de la diverse gazete şi le pune întrebări cu privire la materialele publicate de ei în cursul săptămânii ce a trecut, comentându-le prin optica lui sau cerând lămuriri în anumite domenii ce i se par a nu fi fost tratate corespunzător.

Dotat cu un deosebit simţ al humorului dar cu tot atâta respect pentru părerile altora, el se amuză uneori reamintindu-ne că rolul lui este, mai ales, acela de "avocat al diavolului", adică de a contrazice chiar şi evidenţa, cu scopul de a-i determina pe colegi să-l combată şi să genereze astfel un dialog eficient cu privire la temele tratate.

Ambele emisiuni, prin densitatea şi vioiciunea cu care sunt conduse, merită din plin să fie urmărite, mai ales pentru că ambii gazetari-reporteri stăpânesc la perfecţie arta selecţionării problemelor celor mai fierbinţi la ordinea zilei.

Au apărut două volume
de
GINA SEBASTIAN - ALCALAY
●
= PEREGRINĂRI =
şi
= PE URMELE ALTORA =
●

Două noi volume de povestiri şi eseuri apărute în 1997, la Bucureşti în Editura "Cartea Românească" şi la Tel Aviv, în Colecţia "Izvoare".

"Aş dori să relev două din coordonatele esenţiale ale volumului «Pe urmele altora»: răspunsul propriu pe care încearcă să-l dea angoaselor lumii moderne şi deschiderea spre Celălalt (...) Cine citeşte cartea, se poate convinge că nu avem azi în România mulţi eseişti de talia Ginei Sebastian Alcalay"

Criticul Dan Cristea
Directorul Editurii
"Cartea Românească"

"Spontaneitatea, exuberanţa asociaţiilor de idei (...) antrenează şi stimulează participarea cititorului, îi conferă rolul de complice iniţiat al căutărilor şi bucuriilor spirituale ale autoarei"

Felicia Antip,
"Adevărul literar şi artistic"

"Ambele volume sunt româno-israeliene, inspirându-se din viaţa acestor două fragmente ale planetei. Ele trec, aproape pe nesimţite, de pe un tărâm pe altul, legându-le cu firul sensibilităţii la frumos şi al ororii faţă de urât"

Carol Isac, "Ultima Oră"

"Scriitoarea ne face cu admirabilă dezinvoltură părtaşii periplului său în lumea spiritului, a artei, a conştiinţei şi destinului altora (...) Ceea ce ne oferă eseurile Ginei Sebastian Alcalay este surpriza de a ne regăsi în gândurile de o tulburătoare sinceritate şi luciditate, în întrebările existenţiale, în îndoielile, frământările şi iubirea ei de frumos"

Hélène Elli,
"Orient Express"

Comenzi la autoare, contra
40 shekeli fiecare volum
(inclusiv expediţia):
Rh. Harav Herzog 3/19, bl.673
ASHDOD - 77344
Tel: 08-8533180

● MUZICĂ

BINE ŞI MAI PUŢIN BINE LA SIMFONIA IX-A

Există lucrări în literatura muzicală consacrată care fac parte din lista opusurilor mereu prezente în repertoriul sălilor de concerte; ele se constituie în pagini (arhi)cunoscute, fredonate de toată lumea - chiar dacă nu se cunoaşte autorul sau titlul exact - într-un cuvânt, pagini de mare popularitate. Dată fiind notorietatea lor, lucrările respective reclamă, prin definiţie, un nivel interpretativ mai înalt decât cele mai puţin cunoscute, deoarece, în aceste cazuri, există tendinţa, chiar involuntară de a compara diferitele versiuni. Te aştepţi, aşadar, ca în reprogramarea unei binecunoscute lucrări să descoperi ceva nou, sau - cel puţin - să te delecteze la fel de mult ca şi imaginea ultimei versiuni păstrate cu sfinţenie în memorie, fiindcă ţi-a plăcut. Mult. Mult de tot.

Simfonia IX-a de Beethoven face parte, indubitabil, din paginile fredonate de marele public, în special ultima parte, a patra, construită pe "Oda bucuriei" de Schiller, unde compozitorul - ca o mare noutate a timpului - introduce în forma prin excelenţă monumentală, solişti şi cor.

Filarmonica Israeliană a programat în actuala stagiune, sub bagheta unuia dintre cei mai mari dirijori contemporani - Kurt Masur - capodopera beethoveniană. Cum era firesc, reeditarea acestor memorabile pagini a suscitat un interes deosebit în rândurile melomanilor. Primele trei părţi, cele pur instrumentale, s-au dovedit a fi remarcabile; viziunea dirijorului Kurt Masur, lesne de desluşit, a transmis fără echivoc toate tainele partiturii printr-o gestică pe cât de limpede, pe atât de sobră. Finalul simfoniei însă, partea care ar fi trebuit să constituie surpriza serii o dată cu apariţia soliştilor - soprană, mezzosoprană, tenor şi bas - şi a corului, a marcat o vădită cădere. Soliştii şi corul au fost departe de nivelul interpretativ înregistrat de dirijor şi orchestră în primele trei părţi, situându-se între mediocru şi bun: cântăreţii au fost buni, dar atât, iar corul, mediocru. A lipsit strălucirea scăpărătoare a părţilor solistice şi atmosfera de unică sărbătoare conturată, în rolul corului, prin sonorităţi de mare generozitate. Desigur, se ştie că Beethoven tratează vocea umană ca fiind un instrument; de aceea, a-i interpreta muzica e foarte greu. Dar mulţi, foarte mulţi reuşesc să se ridice deasupra dificultăţilor tehnice şi să se dedice exclusiv muzicii care se ascunde dincolo de greutăţile iminente cuprinse în partitură; soliştii Kelley Nassief - soprană, Annette Markert - mezzosoprană, John Aler - tenor, Wolf Matthias Friedrich - bas şi Corul Filarmonicii Slovace, n-au făcut parte dintre aceştia. Păcat.

SOFIA GELMAN

D. Rehavam Zeevi, zis şi Gandi, conducătorul partidului «Moledet», s-a ridicat cu hotărâre împotriva proiectului de lege (inspirat de noua şi uşor dementa legislaţie americană) care prevede sancţiuni grave pentru aşa-zisa "tracasare sexuală", ca de-o pildă doi ani de puşcărie dacă ciupeşti o cucoană, la birou, de fund.

Mă bucură că bătrânul deputat nu se lasă influenţat de curentul de peste ocean, şi că arată tuturor ce înseamnă a Gandi cu capul tău.

Poliţia din Ierusalim a instalat camere video în oraşul vechi pentru a supraveghea locurile şi a înregistra pe film pe derbedeii dornici de a provoca tulburări. Primele rezultate sunt bune: incidentele au scăzut în luna din urmă cu 40%.

Veni, video, vici.

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317
SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON
APARATE AUDITIVE INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE
* Consult şi îndrumare fără plată
* Baterii de lungă durată
* Laborator de reparaţii
* Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE.

PIERRE BELLEMARE & JACQUES ANTOINE

SST!

NICI UN CUVÎNT ÎN ZIARE! NICI UN CUVÎNT LA RADIO ŞI TELEVIZIUNE!

Oridecâteori li se reproşează «paparazzilor» şi altor derbedei din presă că intră cu picioarele (nespălate) în viaţa intimă a oamenilor sau comit indiscreţii ce se pot solda cu nenorociri (vezi cazul coaforului Aphota din Ierusalim, care şi-a omorât nevasta şi apoi s-a sinucis, din pricină că o foaie din capitală vorbise despre aventurile extraconjugale ale d-nei Aphota),- oridecâteori, zic, li se reproşează asemenea fapte, indivizii în cauză îţi răspund rânjit: publicul are dreptul să ştie! Orice? - întrebi tu. Orice, răspund ei. Dar nu e adevărat. Iar relatarea de mai jos demonstrează că, atunci când în «media» lucrează ziarişti şi nu dejecţii, se poate ca dreptul mult trâmbiţat al publicului de a afla totul să poată fi nesocotit. Cu plăcere. Şi cu mare mulţumire sufletească.

Una dintre cele mai prodigioase afaceri criminale de după război a rămas şi cea mai ignorată de marele public. Era în iulie 1956. Concesionarul, pentru Europa, al unei mari firme comerciale - ceea ce se numeşte astăzi "o multinaţională" - distribuie în lumea largă un produs destinat copiilor şi organizează un concurs ale cărui câteva premii sunt o călătorie în Statele Unite, respectiv la Disneyland.

La sfârşitul lunii mai se despoaie scrutinul. La începutul lui iunie sunt desemnaţi laureaţii. La 7 iulie, tânărul James Guilford, în vârstă de 14 ani, de naţionalitate engleză, Wilhelm Vilshofen, un neamţ din Bremen, Emilio Conti, un italian din Milano, ambii de 15 ani, şi - înfine - François Leteldur, prâslea, un lyonez de 13 ani şi jumătate, se urcă în avion la aeroportul Le Bourget. Un avion cu elice, bineînţeles. Sunt însoţiţi de un reprezentant al firmei de la secţia de relaţii publice, şi de o educatoare americană, poliglotă, prenumită Nandy. Prima lor destinaţie este New York, după o escală la Terra Nova, apoi San Francisco, Los Angeles, etc.

La San Francisco, în timp ce vizitează faimosul «Fisherman's Warf», cei tineri însoţiţi de Nandy dispar. După o jumătate de oră de întârziere, blondul şi elegantul reprezentant al firmei, care ocupă o cameră la hotelul «Splendid», începe să telefoneze în toate părţile pentru a-i regăsi şi a afla cauza întârzierii. Două ore mai târziu, nefericitul funcţionar al firmei - complet înnebunit - previne poliţia. Şi încă o oră mai târziu revine cu un telefon, deoarece portarul hotelului i-a remis o scrisoare redactată de educatoarea ce însoţeşte copiii, în următorii termeni:

Patru copii răpiţi.
Împreună cu Nandy.

"John,

Repede, înştiinţează imediat direcţia generală. Suntem sechestraţi de trei indivizi care cer fiecare câte 300.000 dolari. Obţine suma cât mai iute posibil, altminteri nimeni n-o să ne mai vadă vreodată. Mai ales, nu anunţa poliţia. Dacă ziarele vorbesc, ne omoară. De cum vei avea banii, dă următorul anunţ la *Examiner*, la rubrica mesajelor personale: *"L" pregătit să încheie afacerea. Rog a se anunţa când şi unde să fie livrată marfa"*. Şi aşteaptă răspunsul. Răpitorii noştri vor *fiecare* 100.000 dolari în bancnote de 20, 100.000 în bancnote de 50 şi 100.000 în bancnote de 100. Toate bancnotele trebuie să fie folosite şi să nu poarte nici un semn. Numerele lor să nu fie în serie ci disparate. Nandy".

La direcţia poliţiei, comunicatul obişnuit semnalând dispariţia a fost deja pregătit, iar şeful informaţiilor de la jurnalul *Chronicle* a şi adunat o echipă pentru a pregăti o ediţie specială. Dar căpitanul Irish, un poliţist grăsan şi chel cu ochelari de miop, care nu era de serviciu dar s-a nimerit pe-acolo, citeşte scrisoarea. Şi sare:

"- Trebuie anulat comunicatul presei. Vreau tăcere absolută.

- Dar *Chronicle* se ocupă deja de treaba asta!" îi răspunde responsabilul cu presa.

Căpitanul Irish se năpusteşte la telefon şi cheamă ziarul.

"- Prea târziu", răspunde şeful informaţiilor, "reporterii mei sunt deja răspândiţi în tot oraşul".

"- Cheamă-i imediat înapoi!" strigă căpitanul Irish. "E în joc viaţa a patru puşti, veniţi din cele patru colţuri ale Europei şi însoţiţi de o femeie".

Urmează o lungă discuţie despre libertatea presei. Oricine ştie că presa, în Statele Unite, nu e numai totalmente liberă, dar şi supusă unui regim de concurenţă care o face deosebit de eficace şi rapidă în acest gen de fapte diverse.

Astfel, direcţia ziarului *Chronicle* nu acceptă să tacă decât cu condiţia expresă ca toate celelalte organe de informare să promită că vor face la fel. Ori, în 1956, există 21 de staţii de radio şi 7 staţii de televiziune în perimetrul oraşului San Francisco, fără a mai pune la socoteală trei agenţii de presă, cinci mari cotidiene şi mai mult de o duzină de ziare mai mici...

Irish îşi ia obligaţia de a le contacta pe toate şi reuşeşte în mai puţin de o oră, ceea ce reprezintă o performanţă în sine. Ediţia specială de la *Chronicle* este deci anulată şi toţi ziariştii din regiune subscriu la un pact al tăcerii fără precedent, până atunci, în istoria jurnalismului american.

Dar Irish a promis fiecăruia dintre ei:

"Vă voi ţine la curent cu tot ce se petrece şi cu fiecare detaliu al anchetei. Trimiteţi-mi unul din oamenii voştri, îl voi aştepta acasă la mine. Pentru a evita un du-te - vino suspect în jurul palatului de justiţie, voi stabili cartierul general la mine acasă".

Şi, ştergându-şi cu o batistă craniul chel şi leoarcă de sudoare, căpitanul Irish le declară colaboratorilor săi:
"- Risc o belea întreagă, dar cred că se poate avea încredere în ei".

Trimiteţi 900.000 de dolari. Şi nu anunţaţi poliţia !

Apoi îl convoacă la el, cât mai discret posibil, pe micul "public relations" al firmei.

Când acesta soseşte la domiciliul căpitanului, unde treizeci şi ceva de ziarişti se strivesc şi-şi calcă pe bătături unul altuia în living-ul transformat în birou, elegantul tinerel păleşte şi protestează:

"- Dar scrisoarea spunea că nu trebuie prevenită presa ?

- Fii liniştit, îi răspunse căpitanul, am încheiat un acord. Poţi răspunde la întrebările mele de faţă cu ei. Mai întâi, ai luat legăură cu firma ?"

- Da. Dar n-am vrut să vorbesc cu oricine. Astă-seară la opt mă întâlnesc cu directorul financiar.

- Crezi că va lua asupra lui plata sumei ?

- Nu cred. Va trebui să raporteze P.D.G.-ului (directorul firmei).

- Şi crezi că P.D.G. va putea hotărî fără să anunţe consiliul de administraţie ?

- Nu ştiu.

- Oricum, trebuie să li se spună să nu se grăbească. Trebuie să ne lase timp să acţionăm.

- E periculos.

- Copiii sunt probabil mai puţin în pericol atâta timp cât răscumpărarea nu e plătită. După aceea, riscăm să nu-i mai vedem niciodată. Ei sunt singurii în stare să-şi recunoască răpitorii şi să depună mărturie împotriva lor. Nu le va mai rămâne acestor tâlhari decât o singură soluţie, logică, aceea de a-i ucide. Iată ce trebuie să spui chiar astă-seară conducătorilor firmei dumitale."

Sub apărarea unei providenţiale furtuni ce s-a abătut asupra oraşului zguduindu-l zdravăn, inspectorii pot instala un post emiţător în camera micului funcţionar de la hotelul Splendid, şi o lungime de undă secretă este atribuită cartierului general pentru a comunica cu maşinile de patrulare ale poliţiei.

Dar în acest răstimp, şeful informaţiilor de la *Chronicle*, redactorii de la cinci cotidiene, 21 de staţii de radio, şapte staţii de televiziune, trei agenţii de presă şi mai mult de o duzină de ziare mai mici îşi rod zăbalele şi frâul. Au pregătit, cu ajutorul unui personal restrâns pus în temă, depeşe-fluviu, ediţii speciale, reportaje senzaţionale şi - când se întorc acasă în seara aceea - sunt cu toţii pradă unei stări de frustrare profesională. Este evident că această conspiraţie a tăcerii nu poate dura prea mult. Căpitanul Irish o ştie prea bine.

În aceeaşi noapte, micul "public relations" al firmei s-a întâlnit cu directorul financiar şi amândoi l-au sculat din somn, pe la patru dimineaţa - datorită decalajului orar - pe P.D.G. care locuieşte la New York. Reacţia acestuia este imediată şi categorică:

"- Procedaţi imediat la îndeplinirea formalităţilor de plată ! Plătiţi imediat !"

Se gândeşte desigur la reputaţia firmei sale. Ce catastrofă dacă publicul s-ar gândi că ezită să plătească o sumă, chiar atât de enormă, când este în joc viaţa a cinci persoane din care patru sunt copii. Şi poate că se gândeşte, într-adevăr, şi la viaţa acestor puşti...

"- Dar poliţia ne cere să tergiversăm, să nu acţionăm prea repede, explică directorul financiar.

- Plătiţi! Plătiţi imediat! insistă P.D.G.

- Dar nu compromitem nimic dacă mai tragem puţin de timp!

- Vă spun să plătiţi!

- Răpitorii ar înţelege foarte bine dacă li s-ar spune că sunteţi obligat să cereţi acordul consiliului de administraţie.

- Plătiţi! urlă P.D.G.

O jumătate de oră mai târziu se stabileşte legătura telefonică între P.D.G. şi căpitanul Irish.

"- Aţi dat ordin să se plătească imediat, zice căpitanul. Vă înţeleg hotărârea. O firmă ca a dvs. nu poate să aibă aerul că se tocmeşte. Dar, în cazul dvs., adevăratul curaj ar fi să nu plătiţi. Cel puţin deocamdată, căci unica noastră şansă de a-i revedea pe aceşti copii în viaţă, este aceea de a-i aresta pe vinovaţi, nu de a le plăti.

Preşedintele firmei vrea să plătească, dar şeful poliţiei îl imploră să mai aştepte

- Explicaţi-vă!

- Am stabilit cu mare greutate un black-out total asupra acestui caz. Îl pot menţine atâta timp cât nu veţi plăti. În secunda în care veţi vărsa banii, se va produce o explozie în toată ţara. Oamenii mei anchetează şi ziariştii sunt la curent cu fiecare gest. M-am angajat să le spun totul. Dacă copiii şi femeia ce-i însoţeşte vor fi eliberaţi, se vor putea face portrete-robot. În secunda în care veţi plăti, nu va exista nici un singur american care să nu fie la curent cu fiecare detaliu. Va fi o vânătoare de oameni cum nu s-a mai văzut. Concluzia: răpitorii, de cum vor primi banii, nu vor avea altă soluţie decât să-şi omoare ostatecii".

La New York, P.D.G.-ul pe care ni-l putem imagina în pijama, aşezat la biroul său, cu soţia alături privindu-l consternată, rămâne fără glas câteva clipe, ezitând.

" Şi aceasta se întoarce împotriva dumneavoastră ! conchide brutal căpitanul Irish. Căci voi fi obligat să spun că aceşti copii au murit fără ca dvs. să ne fi dat posibilitatea să-i salvăm. Au murit pentru că nu v-aţi gândit decât la reputaţia firmei!"

Din nou tăcere la capătul firului.

" Nu vă cer să nu plătiţi! Vă cer să aveţi curajul - şi ştiu că trebuie mult - să trageţi de timp cel puţin 48 de ore. De acord ?

- Aveţi cuvântul meu. Vă las să hotărâţi, aveţi depline puteri din partea mea."

A doua zi după masă, numărul ziariştilor la curent cu afacerea crescând din oră în oră, căpitanul Irish este nevoit să-şi transfere cartierul general la palatul de justiţie, unde o sală specială a fost amenajată pentru presă.

Din cei o mie opt sute de inspectori din efectivele sale, el a ales o sută, care izbutesc să reconstituie fazele răpirii: copiii şi însoţitoarea lor au fost îmbarcaţi în două taxiuri, conduse de răpitori, şi au dispărut. Taxiurile sunt regăsite, părăsite. Au fost desigur furate pentru circumstanţă şi nu poartă nici o indicaţie, nici o amprentă, în afară de ale copiilor.

Nici unul din ceilalţi inspectori şi nici măcar agenţii în uniformă nu au habar de ce se petrece. Li s-a spus doar că au dispărut patru puşti şi că sunt căutaţi. Patrulează deci, fiecare în sectorul lui, cu fotografiile în buzunar pentru cazul, dealtfel improbabil, că-i vor întâlni.

La palatul de justiţie, după ce a reflectat temeinic, căpitanul Irish îi dictează micului funcţionar al firmei mesajul care trebuie să apară în *Examiner* , la rubrica "mesaje personale": *"L", vărsarea preţului de vânzare imposibilă. Trebuie acordul consiliului de administraţie. Rugăm, luaţi contact cu noi".*

Ceea ce ar vrea căpitanul Irish este să-i facă pe răpitori să telefoneze la hotelul Splendid pentru a intra în contact cu omul de la "public relations". Organizează rapid un sistem minuţios de detectare. Sunt mobilizaţi douăzeci de tehnicieni pentru a repera originea apelurilor telefonice care ar parveni la hotel.

În aceeaşi seară, *New York Herald Tribune* - pe baza unei informaţii anonime - îi telefonează corespondentului său din San Francisco, care se nimereşte a fi unul din redactorii de la *Chronicle*, dar, din păcate, dintre cei pe care direcţia nu i-a pus la curent.

" O răpire, aici? se miră nevinovatul redactor. E bizar, n-am auzit nimic. Stai puţin, mă duc să mă informez".

Câteva clipe mai târziu revine la telefon şi vorbeşte cu o voce scăzută care-l umple de mirare pe interlocutorul său:

"E adevărat. Au fost răpiţi patru copii şi o femeie. Dar toate organele de presă din San Francisco şi-au luat angajamentul să păstreze tăcerea. Viaţa acestor copii şi a acestei femei sunt în joc".

Câteva ore mai târziu, una dintre cele mai importante reţele de radio-difuziune află, la rândul ei, noutatea. Din fericire, telefonează poliţiei din San Francisco şi căpitanul Irish reuşeşte, cu preţul unui nemaipomenit efort, să-şi convingă interlocutorul să reţină informaţia.

Din minut în minut, nervozitatea creşte. Devine din ce în ce mai evident că, în orice moment, o gazetă sau o staţie de radio, mai puţin scrupuloasă va difuza ştirea. Şi odată pactul rupt, toate celelalte vor urma, provocând catastrofa.

În locul apelului telefonic aşteptat de căpitanul Irish, o simplă scrisoare redactată de Nandy soseşte la hotelul Splendid:

"Dragul meu John, este ziua a doua şi mai suntem în viaţă. Dar te rog, grăbeşte-te! Nu uita că ei cunosc toate "sforile". M-au asigurat că, dacă jucăm cinstit, ne vor lăsa să plecăm fără să ne facă nici un rău. Dar dacă poliţia sau presa vor fi puse la curent înainte ca banii să se afle în mâinile lor, sau dacă li se va întinde o capcană, ne vor omorî. Slavă Domnului, ziarele n-au pomenit încă nimic."

Înfine, după-amiază, sună telefonul în camera de la hotelul Splendid.

"Am citit anunţul dvs. din *Examiner*, mormăie o voce gravă, mai degrabă vulgară. Ce-i povestea asta cu consiliul de administraţie?

- Dar P.D.G.-ul nostru nu poate să aprobe singur suma.

- Hai să vă cred. Oricum, acum este ora şapte la New York. Al dracului să fie dacă nu a avut loc consiliul de administraţie... Aşa că, de data asta, să vă executaţi. Mâine seară ne trebuiesc cei 900.000 de dolari. Inseraţi mâine dimineaţă anunţul stabilit în *Examiner*. Şi fără aiureli. Copiii sunt foarte obositori. Tare-am vrea să ne descotorosim de ei."

Şi interlocutorul închide telefonul, în timp ce tehnicienii poliţiei încearcă să localizeze apelul, fără succes deoarece a fost prea scurt. Micul "public relation", în culmea panicii, îl previne pe P.D.G. care decide să plătească fără să mai aştepte.

"I-am lăsat poliţiei timp să acţioneze. Nu ne mai putem juca cu focul. Nu spune o vorbă nimănui, mai ales poliţiei. Şi contez pe tine pentru a înmâna suma cerută".

De partea cealaltă, căpitanul Irish trăieşte momentele cele mai dramatice din cariera sa. Cei patru copii au familii în Italia, în Germania, în Franţa şi în Anglia. Aceste familii, care ar trebui să primească zilnic veşti, sunt surprinse că nu primesc nimic şi încep să se îngrijoreze. Una din ele n-a luat de bune vagile explicaţii date de New York şi se adresează Scotland Yard-ului, care alertează Interpolul la Washington. Secretariatul general de la Saint Cloud - Franţa, este şi el informat, bineînţeles, dar şi Interpolul de la Roma, Paris şi Wiesbaden.

**Toate ziarele ştiu. S-a aflat şi în Europa.
Iar agenţiile de ştiri pomenesc, pe teleprintere,
de răpire. Dar nu apare nimic !**

Şi asta încă nu-i nimic: un reporter, corespondent la San Francisco al grupului de presă german «*Spiegel*», telefonează tatălui său la München şi-i povesteşte incidentul că ziarele din San Francisco ţin în rezervă, de două zile, o ştire senzaţională de răpire. Tatăl, el-însuşi director de jurnal, nu înţelege că e vorba de un mesaj confidenţial şi cere detalii redactorului şef al său. Acesta, stupefiat, îi roagă pe cei de la Associated Press să verifice ştirea. Astfel încât cererea de precizări apare pe telescriptoarele lui Associated Press în toate sălile de redacţie din Statele Unite: *"Suntem informaţi cu privire la o răpire de patru copii europeni, cu o cerere de răscumpărare de 900.000 de dolari. Care-i adevărul?"*

Directorul de la Associated Press din San Francisco se repede la telefonul său şi-i explică directorului lui Associated Press de la München tragica necesitate a unei tăceri totale, absolute. Dar e imposibil, evident, să ajungi la toţi cei ce au putut citi cererea de confirmare pe telescriptoare.

Biroul central naţional al Interpolului de la Washington cere atunci tuturor centralelor europene să contacteze organele de presă pentru a le solicita să respecte, cel puţin pentru câteva ore, această lege a tăcerii. Dar devine din ce în ce mai evident că oala va exploda: ea fumegă deja destul.

O a treia scrisoare a parvenit în acest răstimp la hotelul Splendid.

"Fie-ţi milă, John. Pentru numele lui Dumnezeu, nu încerca să negociezi. Iţi jur că ei sunt în stare de orice. M-au amenințat cu mutilarea dacă mai așteptați. Vă conjur, faceți exact ce vi se cere, altminteri le vor tăia testiculele copiilor și vi le vor trimite ca să vă facă să pricepeți că e prea târziu și că suntem morți!".

A doua zi dimineața micul anunț prevăzut apare în *Examiner*. Căpitanul Irish a încercat să-l convingă pe P.D.G.-ul firmei să livreze banii de răscumpărare în bancnote false, dar acesta a refuzat. Bancherii solicitați de firmă, mirosind o urgență tragică, dau autorizația pentru un avans imediat de fonduri contra unui simplu apel telefonic al P.D.G.-ului. Casierii, fără să știe de ce, se apucă să aleagă bancnote vechi și să le numere în conformitate cu exigențele răpitorilor.

Atunci, căpitanul Irish își convoacă consiliul de război. Craniul său chel strălucește de sudoare și oboseală. Trebuie puși în alertă toți supraveghetorii de cabine telefonice pentru a-i avertiza că răpitorii vor telefona cu siguranță în cursul zilei la hotelul Splendid. Numărul hotelului, scris cu caractere groase, este lipit, la înălțimea ochilor, pe toate standardurile din San Francisco și toate telefonistele sunt avertizate: *"De cum va fi cerut acest număr, întârziați transmiterea legăturii, identificați postul chemător și anunțați-mă imediat. E o chestiune de viață și de moarte. Contez pe voi".*

Un telefon de la o cabină publică

Pe la orele 14, unul dintre răpitori cheamă hotelul Splendid. Nu pronunță decât:

"- Aveți cei 900.000 de dolari?"

- Da.

- În bancnote vechi, așa cum v-au fost cerute ?

- Da.

- Atunci, fiți gata."

Și închide. Dar de data aceasta sistemul de reperaj permite determinarea cartierului de unde a venit apelul și căpitanul Irish trimite acolo mașini de poliție.

La opt seara, United Press, aflând de răpire, cere informații pe toate telescriptoarele. Direcția, prevenită, nu-și mai repetă cererea dar, bineînțeles, mii de jurnaliști citind-o, se și aruncă pe această afacere precum câinii pe-un os.

La 2,45 dimineața, într-o centrală telefonică, o tânără standardistă vede o lumină roșie aprinzându-se pe tabloul ei, înfige o fișă și spune: "- Ascult..."

Apoi, deodată, rămâne fascinată de numărul de telefon lipit în fața ochilor ei.

"Asta-i hotelul Splendid!" îi murmură ea supraveghetorului, astupând cu palma microfonul.

În timp ce supraveghetorul alertează poliția și detectorii se pun pe treabă, tânăra telefonistă îl întreabă pe corespondent:

" Vă rog, ce număr doriți ?"

Și ca să-l mai întârzie puțin, repetă:

"Mă scuzați, ce număr ați cerut?"

Apoi face legătura. Este, bineînțeles, unul dintre răpitori care-i indică micului "public relations" locul unde trebuie să depună răscumpărarea: pe plajă, lângă vechea moară de vânt din Golden Gate Park, la ora opt dimineața.

Micul "public relations" încercând să câștige timp, întreabă de soarta copiilor. Dar răpitorul închide fără să răspundă.

"Cheamă-l iute înapoi!" urlă supraveghetorul centralei către telefonistă. Fișa mai este branșată. Telefonista cheamă și, spre stupefacția ei, corespondentul ridică receptorul.

"Un moment, vă rog, este o suprataxă de plătit" spune ea.

Deodată, aude un zgomot de luptă și o voce gâfâindă îi spune: "Aici poliția! Dă-mi fuga direcția brigadei! Repede!"

Printr-un noroc nemaipomenit, una din mașinile poliției ce brăzda cartierul fusese anunțată că răpitorul era în curs de conversație telefonică cu hotelul Splendid. Conductorul a văzut un om pregătindu-se să iasă dintr-o cabină telefonică. N-ar fi avut timpul necesar să oprească și să-l prindă înainte ca omul să fugă, dar soneria din cabină a răsunat din nou și omul s-a întors, mașinal, ridicând receptorul. Era unul din răpitori.

Ceilalți, arestați câteva momente mai târziu, au fost imediat inculpați. Era vorba de foști detectivi în pană de bani și - aparent - în pană de crime. Au fost condamnați pe viață.

Acest caz n-a avut în presă decât un efemer răsunet deoarece, când ziarele relatară înfsârșit afacerea, totul era terminat, copiii întregi și sănătoși, ca și tânăra educatoare.

"Dar cu ce preț!" conchise căpitanul Irish, care nu număra nimic în bilete de bancă, nici măcar uzate...

(În românește de Claudia Rosenstreich)

PESAH LA NATANIA !

HOTELUL "PALACE"

Vă invită să petreceți PESAHUL într-o atmosferă sărbătorească, lîngă mare și aproape de centrul primitorului oraș Natania.

- 650 $ PENTRU 9 NOPȚI DE PERSOANĂ ÎN CAMERĂ DUBLĂ
- 350 $ ÎN PLUS , PENTRU CAMERĂ SIMPLĂ

HOTEL "PALACE"
NATANIA
Str. Gad Mahnes 33
Tel.: 09-8620222

FREDERICK FORSYTH

CONTRACTUL

Să ne închipuim că avem nevoie de un «killer», un asasin de profesie, ca să lichidăm pe cineva. Contra un teanc de dolari, sau de shkalim, e totuna. Se poate să găseşti un asemenea «killer»? Se poate. De ce nu ? Totul e să ai relaţii în "Olam ha-Tahton". Problema este ca tu, atunci când închei târgul, să-i ceri «killer»-ului să-şi scoată casca de motociclist care-i acoperă faţa.

Fiindcă, altminteri, poţi să ai surprize.

Micul bar de pe colţ, ca de altfel aproape toate clădirile de pe strada aceea din cartierul Canarsie din Brooklyn, văzuse şi zile mai bune.

Barul era retras la vreo câţiva metri de trotuar: o construcţie joasă, cu ziduri scorojite, având deasupra două etaje de depozite goale. O firmă cu litere de neon anunţa că era "Barul lui Joe", dar litera "r" era stinsă.

Clădirile de pe stradă fuseseră cândva case curate, bine întreţinute, adăpostind mândra clasă muncitoare din Brooklyn, dar degeneraseră în simple adăposturi în care vagabonzii îşi duceau zilele de azi pe mâine.

Nici unul din ei nu observă – sau dacă observă, nu dădu nici un semn – când limuzina neagră se opri în faţa barului pe înserat, într-o zi cenuşie şi ploioasă din 1983.

În maşină erau patru bărbaţi. Cel de lângă şofer şi unul din cei doi din spate se dădură jos. Amândoi purtau costume strâmte de culoare închisă; amândoi închiseră încet portierele şi scrutară strada. Totul, în înfăţişarea lor, spunea "Mafia". Traversând trotuarul, se apropiară de uşa barului lui Joe. Unul intră, celălalt se întoarse cu spatele spre uşă ca să bareze intrarea.

Gangsterul care intrase se uită în jur. La o masă şedeau doi lucrători. Barmanul sfrijit ştergea un pahar cu o cârpă murdară. Când îl văzu pe cel ce intrase, îngheţă. Gangsterul scoase o bancnotă de 100 de dolari dintr-un sul şi-o împinse pe tejghea, mârâind un ordin. În câteva secunde barmanul le spuse lucrătorilor că barul se închide şi că băuturile sunt pe socoteala lui. Oamenii se ridicară şi ieşiră strecurându-se pe lângă paznicul de la uşă. Apoi barmanul dispăru într-o cămăruţă urât mirositoare din spate.

Doar atunci, la un semn din cap al omului de la uşă, bărbatul care rămăsese pe bancheta din spate a limuzinei coborî. Era mai scund, mai bătrân, îndesat, într-un pardesiu scump de culoare închisă şi pălărie, cu o servietă în mână. Traversă trotuarul, paznicul îi ţinu uşa deschisă şi-i făcu loc să intre.

Bărbatul strâmbă din nas scârbit, dar barul era exact ce-i trebuia: liniştit, gol, fără martori ai întâlnirii lui. Alese un separeu din fund, gorila lui se urcă pe un scaun înalt de la bar şi aşteptară.

După zece minute sosi o motocicletă, o Yamaha puternică cu un motociclist în costum de piele neagră. Acesta urcă pe trotuar, între limuzină şi uşa barului, descălecă şi fixă motocicleta pe suportul ei. Nu-şi scoase casca şi nici nu-şi ridică vizorul de culoare închisă.

Din uşa barului, paznicul ridică mâna în semn de avertisment şi motociclistul aşteptă răbdător în timp ce era percheziţionat. Căutarea fu rapidă şi expertă; hainele de piele erau atât de strâmte încât nici o armă n-ar fi putut fi ascunsă sub ele. Satisfăcut, paznicul dădu din cap şi vizitatorul intră.

Bărbatul de pe scaunul de la bar se lăsase să alunece jos şi-l privea circumspect în timp ce motociclistul dădu roată cu ochii prin vizorul lăsat, îl văzu pe bărbatul mai în vârstă din separeu şi se îndreptă spre el. Ajuns la masă, se aşeză pe bancheta din faţa lui.

Mafiotul îl măsură pe vizitatorul din faţa lui. Din spatele vizorului, vizitatorul îi întoarse privirea.

– Tu eşti tipul căruia i se spune Mecanicul? întrebă gangsterul.

Casca şi vizorul încuviinţară încet.

– Se spune că nimeni nu ţi-a văzut faţa. Îţi place să fii prudent, ai?

Doar gura Mecanicului se vedea, deasupra benzii care-i proteja bărbia, sub vizor.

– Încă mai sunt în viaţă, şi am de gând să rămân, spuse el scurt. Bărbatul în vârstă dădu din cap aprobator.

– Îţi cunosc condiţiile, mormăi el. Jumătate înainte, jumătate la încheierea misiunii. Bătu cu palma în servietă: Prima jumătate e aici. Accepţi treaba?

– Spune-mi despre ce e vorba, spuse Mecanicul. În sinea lui era intrigat. Ştia cine era bărbatul din faţa lui. Louie Passante, unul din oamenii de încredere ai Familiei Gambino, care controla tot Brooklynul. Tocmai de aceea era nedumerit. Bătrânul Carlo Gambino murise, noul şef al Familiei era acum Big Paulie Castellano, un şef de modă veche, ca Passante, obsedat de idei ciudate ca "onoare" şi respect". Dar tinerii mafioţi din noua generaţie, în frunte cu Gotti, stăteau în poziţie de drepţi în faţa lor.

Oricum, dacă un grangure mafiot voia să lichideze pe cineva, putea folosi un "om-buton", pistolari rapizi, care ascultau orbeşte ordinele şi nu costau nimic. Era ştiut că Gotti îl folosea pe Roy de Mayo şi "echipa" lui, pe psihopaţii aceia de Henry Rosenberg şi Joe "Dracula" Guillermo. Ce nevoie ar fi avut să angajeze pe cineva din afara Familiei pentru o misiune de lichidare?

Passante împinse spre el o fotografie.

– Individul ăsta îşi face de cap cu fiică-mea. Nimeni nu-şi face de cap cu fata mea. Lichidează-l, dar fă aşa ca să pară o agresiune de stradă.

Aha... deci asta era. O chestie de prestigiu. Familia nu trebuia să ştie. Nici fata.

Din fotografie îl privea un bărbat tânăr, cu o faţă atrăgătoare, nu de o frumuseţe clasică, ci aspră, brăzdată de o cicatrice subţire de la tîmpla stângă până la colţul gurii, un chip de genul pe care femeile îl găsesc interesant.

– Adresa?

– N-o ştiu, mârâi Passante. Dar acum stă la ea, pe Brownstone, în Greenwich Village. Ea-şi zice acum Victoria Passmore şi-nvaţă la Şcoala de artă dramatică.

Repetă adresa, pe care Mecanicul o învăţă pe dinafară, şi puse o a doua fotografie pe masa pătată de bere. Tânărul îndrăgostit din fotografie era de înţeles: fata era frumoasă de-ţi tăia răsuflarea. Mecanicul strecură amândouă fotografiile în buzunarul jachetei de piele, luă servieta şi se ridică.

– Se rezolvă, zise liniştit. Fata n-o să ştie niciodată.

Traversă încăperea trecând pe lângă gorila de lângă bar şi ieşi afară. Pe trotuar deschise cutia-portbagaj a motocicletei şi puse teancurile de bancnote înăuntru, îndesându-le ca să încapă. Apoi se îndreptă, închise servieta goală şi se întoarse la uşă.

– Bossul a spus că vrea servieta înapoi, spuse el. Paznicul gândea prea încet ca să se întrebe de ce şeful ţinea să i se înapoieze o servietă ieftină. Deschise uşa şi Mecanicul îi dădu un brânci care-l propulsă înăuntru. Uşa cu arcuri se închise în urma Mecanicului. Mâna lui înmănuşată apăru din spatele servietei şi trase de două ori din revolverul cu amortizor.

Amândouă gloanţele nimeriră gorila de la bar în tâmplă. Colegul lui, care traversa încăperea vorbind cu Passante, se întoarse brusc, cu mâna dreaptă căutându-şi arma sub braţul stâng. Prea târziu. Următoarele două gloanţe trase de omul în costum de piele neagră îi pătrunseră în frunte la doi centimetri distanţă unul de celălalt. Passante era pe jumătate ridicat când muri.

Mecanicul lăsă servieta goală pe masa din separeu, dovadă a unui jaf săvârşit de persoane necunoscute, se întoarse la motocicleta lui şi plecă.

La vreo trei kilometri de bar se opri lângă rampa de gunoi de pe Fountain Avenue. Ploaia se potolise. Singur pe strada pustie, îşi scoase casca şi vizorul, le puse pe rezervorul de benzină al motocicletei şi scoase din buzunar cele două fotografii.

Pe a fetei o păstră. Se uită la cealaltă, cea a tânărului, şi ridicând mâna, îşi trecu degetele peste cicatricea care-i brăzda obrazul de la tâmpla stângă pînă la colţul gurii.

Rupse fotografia în bucăţele, le aruncă în vânt, care le împrăştie în groapa de gunoi pentru totdeauna, şi plecă.

Traducere de SANDA PERI

De ce a vrut Arafat să viziteze Muzeul Holocaustului de la Washington ?

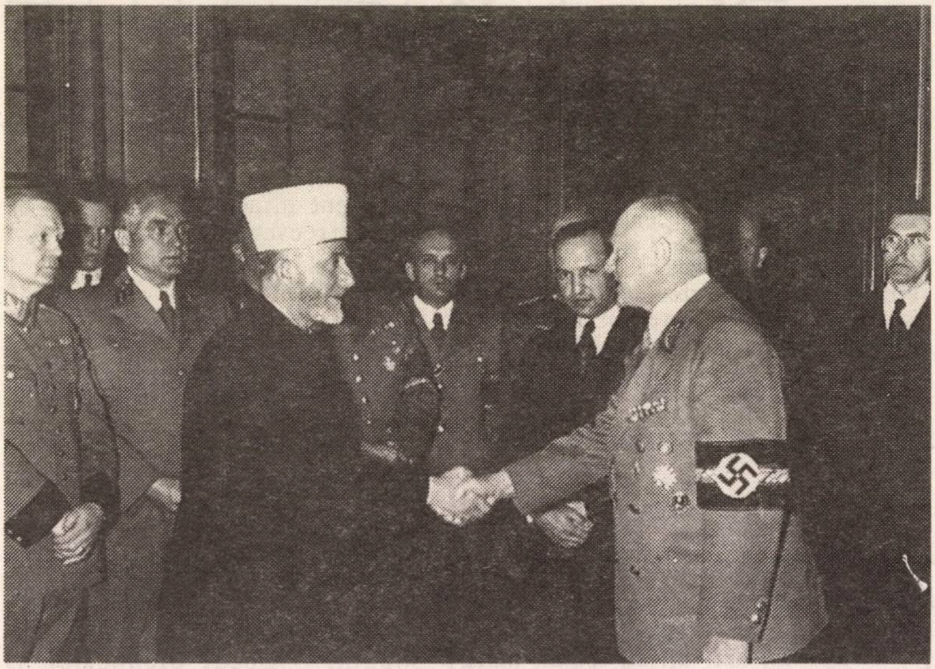

...fiindcă moare de curiozitate să vadă dacă la muzeu a fost expusă – mai ştii ? – fotografia de mai sus: aici îl întâlnim pe muftiul Haj Amin al Ierusalimului (unchiul şefului OEP) aflat în vizită de lucru la Berlin, în 1941, unde se sbătuse să-i convingă pe nemţi să bombardeze Tel Aviv-ul.

Şeicul Yassin a declarat, de la domiciliul său din Gaza, că, dacă Israelul se retrage din toate teritoriile, desfiinţează toate colonizările, eliberează toţi deţinuţii din Hamas şi acceptă înfiinţarea unui stat palestinian cu capitala la Ierusalim, "Hamasul va suspenda toate operaţiunile militare pentru o anumită perioadă de timp".

Două săptămâni, probabil, adică atâta cât vor dura festivităţile organizate la Ierusalim cu ocazia întemeierii statului.

După aceea, ne întoarcem din nou la lucru.

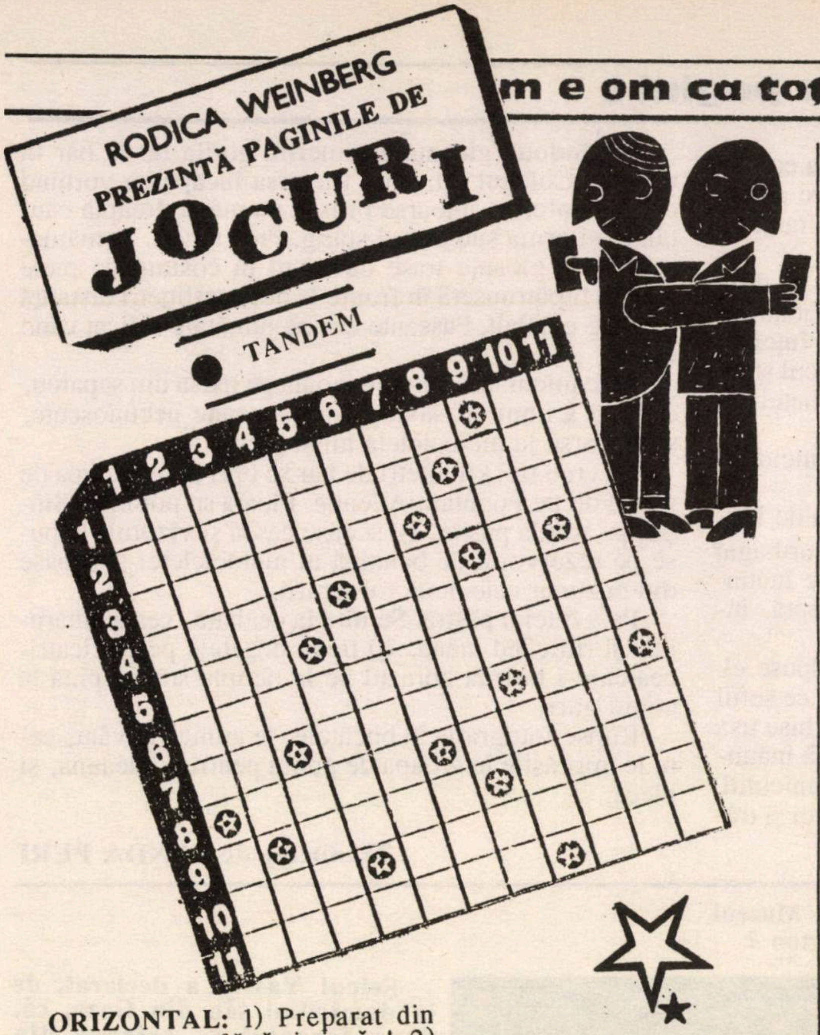

• TANDEM

ORIZONTAL: 1) Preparat din carne - Corp fără inimă ! 2) Miezul unui film - Îţi stă pe cap (dacă nu te-a părăsit !). 3) Unealta care îşi impune amprenta - Interogativ întăritor. 4) Femeie bine (pop.) - Primele semne de ebrietate ! 5) Verbul apariţiei fugare - Miroase bine (fem.). 6) Contopit în sunet şi imagine. 7) Campionul campionilor - Joc... cu figuri - Căit ! 8) Porţia animalelor - Inimă de fier. 9) Ce e val, ca valul trece... - Urmă de război. 10) Omonim uman - Tras pe nas. 11) Tratat cu diminutive - E într-o ureche.

VERTICAL: 1) Plagiat artistic - A se opri din mers. 2) Muncitor cu gura... la partid - Fragil la picioare ! 3) Proprietar ad-hoc - A prinde... cu urechea. 4) Ieşirea din carantină ! - Florile dalbe (sing.). 5) Dragoste... animalică - Soldat... în termen ! 6) Trăieşte bine fără aer. - Precum am zis. 7) Mereu în frunte ! - Bun ca pâinea caldă - Pentru... puţin. 8) Nota trei la muzică - Sau aşa... sau altfel. 9) Trăieşte pe spinarea altora (fem.). 10) Se plimbă cu boii - Încercat cu prudenţă. 11) Remis - Îşi numără bobocii.

Prof. Dr. MIHAEL ELIAS
Ashkelon
ADAR DARIAN
Tel Aviv

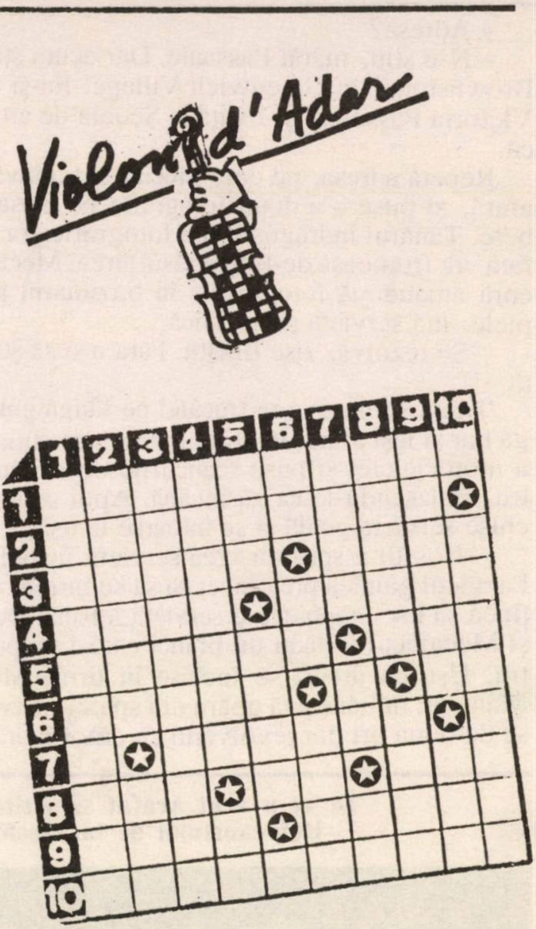

Violon d'Adar

ORIZONTAL: 1) E la înălţime. 2) Floare cu alternativă (pl.). 3) Vin cu apă - A căuta (reg.). 4) Rege... din Letonia - Stimulent olfactiv. 5) Indicator de înaltă frecvenţă - Corp de pitic! 6) Magistrat musulman - Începuturile istoriei! 7) Conservă de flori. 8) Şi-năuntru şi-nafară - Motor de Fiat! - Personal feminin... la televiziune! 9) Bine! - Recrut. 10) Ţinut la distanţă... pe linie.

VERTICAL: 1) Tristeţe cu gust prost. 2) A muri... după pietre - Are mijlocul gol. 3) Cu ea nu-i de glumă. 4) Pictură murală realizată în acva-forte - Interior de seră! 5) Tăiaţi pe jumătate! - Individualitate (pl.). 6) Urs fără coadă! - Apelativ popular - Locul pledoariei. 7) Prin urmare - Castă! - Acum! 8) Pantaloni ţărăneşti - Neprietenos (fig.). 9) Cu noaptea-n cap (pl.) - Marea galbenă. 10) Ajutor de băgător de seamă.

ADAR DARIAN
Tel Aviv

DEZLEGĂRI DIN NR.130

LA MULŢI ANI !: La, ct, căprar, multi, a, rîie, ani, en, atlet, vis, i, po, imitator, supăraţi, tm, saci, a, ac, i, t, amant, raci, ou, urări, r, salon, etalări.

VIOLON D'ADAR: Seducători, traducător, rătăcit, bo, atît, divin, ma, unu, i, i, u, prelinse, tărăgănat, aci, aţîţat, temut, mari, ilicita, tc.

SIMON HARAN: Darabani, iar, umor, încotro, mozaic, ori, m, nk, ruinat, la, e, eib, in, din, zău, încet, ta, er, atei, apa, utilat, scenă, ani iscusit, orcam, iuţi, i, piatră, ţinut.

• minimum e om ca toţi oamenii •

NEÎNŢELEGERI

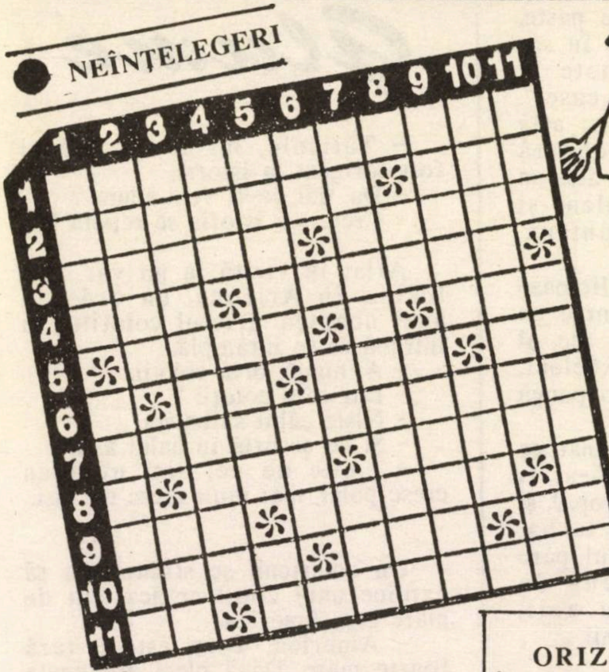

ORIZONTAL: 1) Apare între cei ce nu se înţeleg. 2) Imprecis – Sportul cu arma. 3) Prăjituri făcute din foi de aluat pe care s-a pus cremă şi fructe – Focar de lumină. 4) Încheie haina ! – Monedă turcească. 5) Bine... înţeles – Recipient pentru cereale. 6) Listă ! – Sticlă cu gâtul lung (pop.) – Pronume... amical. 7) Prevestitor de rău. 8) Astru... când răsare ! – Vechile hotare. 9) Comparativ pentru un om sănătos – Sunt de prost gust. 10) Seninul cerului – Verb agricol – Apret ! 11) Cunună ! – Aranjament frumos (pl.)

VERTICAL: 1) E întotdeauna contra – Producător de ghioage naturale. 2) Nimica... toată – A trage foloasele, rămânând ponoasele. 3) Cunoscut critic şi scriitor român. 4) Cum nu pot fi caţele (sing.masc.) – Specialitate de limbă – Nota 2 la muzică. 5) Provenit din grăsimi – Fir textil. 6) Zona de Vest ! – Simbolul chimic al cositorului – Sfârşitul şahului. 7) Cercetătoare sui-generis. 8) Campion – Careu rebusistic. 9) Acţionat magnetic – Nici ai mei, nici ai săi. 10) Stabileşte concentraţiile unor substanţe cu metode chimice – Mic şi înfigăreţ. 11) Perioade lungi de timp – Uzuale... în expresie.

Dicţionar: INA.

Dr. VLADIMIR EŞANU
Beer Sheva

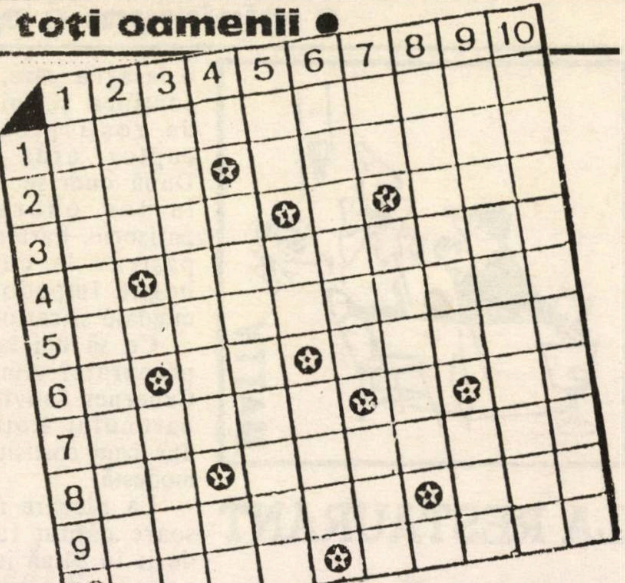

RĂSPÂNDIRI

ORIZONTAL: 1) Răspândită în natură. 2) Introducere în etimologie! – Rău de mare. 3) Prefix... imens – Fântână. 4) Atinşi cu tot felul de tentaţii. 5) Când e mult... ne face sânge rău. 6) Amici! – Cărţile anului. 7) Formă socialistă de organizare a muncii – Intrare pe orbită ! 8) Cută... la faţă – Luaţi peste picior, în mediu rural. 9) A sista – Armă albă. 10) Înşelată la anumite curse – Casa lui... McDonald.

VERTICAL: 1) Regim ţinut de tot poporul (pl.). 2) Trase la război – Leziune. 3) Pecetluit ca atare – Carte poştală. 4) Aduce bine. 5) Zar prost la table – Post-scriptum – Frânghia spânzuratului. 6) Trecută pe roşu – Cad... înapoi ! 7) Sere ! – Cântăreţ de operă. A ţinti în sus – Acesta-i de la ţară. 9) Repetare inutilă... cu alte cuvinte. 10) Omul marilor lovituri.

Dicţionar: ETI

Prof. Dr. MIHAIL ELIAS
Ashkelon

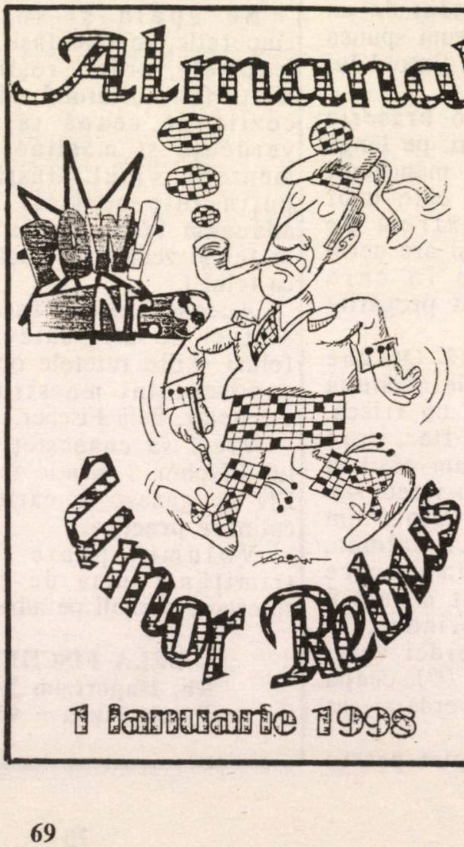

LA RESTAURANT

LUCULLUS şi invitaţii săi

S. JACOBSON

PATISERIE

Tel Aviv - Kikar Masaryck

Cunoşteam de ani de zile localul acesta mic condus de un bătrânel care - după cum spunea el - era acolo încă din timpul lui Ben Gurion.

Acum ,localul e o braserie (bodegă) în care găseşti, pe lângă patiserii, şi o listă de mâncăruri interesante. Localul este uşor renovat, nu este extrem de încăpător dar e curat şi are aerul simplu al unui loc în care produsele culinare sunt pregătite cu grijă.

Am găsit pe listă Quiche Lorraine - o preparaţie alcătuită dintr-o cocă umplută cu frişcă, ouă şi alte produse. Dar, spre surprinderea noastră, am găsit şi o Quiche cu salmon, cu vinete sau cu urdă (!). Pentru mine, am comandat-o pe cea cu salmon, care era delicioasă, în timp ce partenera mea a luat o salată "Patiserie" care cuprindea, în excelentă simbioză, ardei verzi prăjiţi, lămâi murate (!?), ceapă roşie, măsline, salată verde şi sos "al casei".

La felul doi, am optat pentru o lasagna care, înafară de paste, conţinea şi foi de spanac în sos de roşii proaspete, vinete la cuptor, urdă şi "sosul casei". După cum se vede, urda se află la loc onorabil în această patiserie. Partenera mea a ales un păstrăv la cuptor, suculent şi bogat împodobit cu smântână, migdale şi cartofi crocanţi.

Ce să bei la aceste delicioase preparate? Am opinat pentru un Cabernet Sauvignon negru, sec, al baronului Rothschild: excelent, dar cam costisitor pentru o pungă modestă.

La plecare ne-a întâmpinat un soare călduţ (cum mulţi şi-ar fi dorit în plină iarnă în Europa), şi ne-au umplut privirea iarba, copacii şi florile din micul parc în care câteva perechi de pensionari îşi plimbau anii, zâmbetele şi - uneori - câinii.

SĂ TE LINGI PE BUZE !

SALATĂ DE CIUPERCI

Se spală şi se opăresc ciupercile, se taie fâşii. Adăugăm legumele, ardeii, roşiile, ceapa tăiate felii, usturoiul tăiat mărunt, cozile de ceapă tăiate fâşii, verdeaţa şi măslinele, condimentele, vinul. Gustăm să fie puţin iute-acrişor. Uleiul îl adăugăm la urmă cât e necesar, la fel şi zeama de lămâie. Servim ca felul I.

Această salată face parte - alături de alte câteva sute de feluri - din reţetele originale ale cunoscutului maestru într-ale bucatelor, Bela Fischer.

Vreţi să cunoaşteţi secretele lui Fischer ? Nimic mai simplu. Ele se găsesc în cartea **Reţete culinare practice.**

Volumul poate fi primit trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

BELA FISCHER
Rh. Haportzim 2A/2,
Petah Tikva - 49207

Glume

- Tăticule, mi-ai spus că ai fost corigent la istorie.
- Da, dar ce-ţi veni acum ?
- Cred... că istoria se repetă !

Aflat în vizită la un văr care locuia în Arizona, un orăşean auzi noaptea urletul coioţilor şi întrebă ce se întâmplă.
- A, nimic, urlă coioţii.
- Dar ce-s coioţii ?
- Nişte câini sălbateci.
- Şi de ce urlă în halul ăsta ?
- ...uite de ce, aici nu prea cresc pomi, mai mult cresc cactuşi.

Un american se străduieşte să explice unui copil englez, cât de mare este America.
- America, Tom, este o ţară foarte mare. Dacă pleci dimineaţa din Texas, a doua zi la prânz vei fi tot în Texas; ai înţeles ?
- Da, Sir, am înţeles... şi la noi în Anglia merg trenurile la fel de prost.

Bunicul, indignat de comportarea prietenelor nepoatei sale, îi spune acesteia:
- Pe vremea mea, fetele mai ştiau să şi roşească.
- ... da, bunicule, cine ştie ce le ziceai dumneata.

Voltaire, marele filosof şi scriitor francez, se întâlneşte pe o alee îngustă cu un duşman de-al său. Acesta-i spune, nervos:
- Nu mă voi da în lături din calea unui nemernic !

Voltaire, dându-se la o parte, îi răspunde zâmbind:
- Bine... eu, în schimb, o voi face.

Judecătorul către acuzat:
- Poţi dovedi că eşti nevinovat ?
- Fireşte, daţi-mi timp să mă gândesc.
- Bine, îţi dau cinci ani.

- Ce crezi despre bărbaţi ?
- Toţi sunt la fel, doar... salariile lor diferă.

(Comunicate de Ludy Borstein, Tel Aviv)

• Sànàtatea

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

EUGENIU – Ashdod: Astăzi tratamentul cu "Laser" este foarte răspândit în practica medicală. Se întrebuinţează în tot mai multe boli şi înlocuieşte bisturiul în foarte multe intervenţii chirurgicale. Chiar şi în populara operaţie de "cataractă senilă". Bolnavul nici nu trebuie internat, pleacă acasă în aceeaşi zi a operaţiei efectuată cu "Laser". Iar de simţit, nu simte nici o durere nici în timpul, nici după intervenţie. Aşteptăm să ne scrieţi rezultatele.

PĂRINTE NECĂJIT: Am analizat temeinic toate punctele de vedere consemnate de dvs. şi am căutat să vă lămuresc, chiar cu riscul ca – la început – să vă supăr. Încerc să dau o interpretare vinovăţiei dvs., afirmând că nu aţi înţeles procesul de dezvoltare şi adaptare al copiilor la viaţa modernă de azi, chiar dacă sunteţi amândoi părinţi tineri. Cei doi băieţi sunt diferiţi ca fire, dar amândoi observă şi etichetează conduita părinţilor ca lipsită de inteligenţă şi de bun-simţ. Cel mic îşi învinuieşte mama, apostrofând-o cu animozitate că se comportă ca o "polische mame", că doreşte să-l stăpânească de parcă ar mai fi "legat de cordonul ei ombilical". Îl controlează de zece ori când iese din casă, îi numără flanelele puse pe el, să fie suficiente, îl controlează la ciorapi, etc. Iar când pleacă în excursii cu şcoala, este pur şi simplu sufocat de droaia de sfaturi pe care grijulia mămică nu mai termină să i le dea. Nu i se permite nici o iniţiativă personală, i se îngrădeşte total libertatea. Băiatul răzvrătit (şi pe bună dreptate) dă tot timpul de exemplu alte mame ale colegilor, care permit dezvoltarea iniţiativelor copiilor lor şi nu încearcă să le înăbuşe în faşă.

Iată de ce, stimate domn, mi se pare mai realist să nu spunem "părinte îngrijorat", ci "copii îngrijoraţi" de faptul că li se împiedică orice cale de dezvoltare normală.

Dacă veţi acorda mai multă libertate de acţiune copilului, el nu va mai adopta o atitudine obraznică, dură sau agresivă.

Şi-acum, despre cel mare. Ne scrieţi că are 17 ani, că nu manifestă nici un pic de dragoste faţă de părinţi şi că, în general, are chiar manifestări ostile. Vă necăjiţi, desigur, şi vă întrebaţi cu ce aţi păcătuit? Vă spunem noi: băiatul a făcut, pe parcursul anilor, o serie de observaţii deloc măgulitoare la adresa părinţilor săi, şi a conchis că nu aveţi o comportare corespunzătoare faţă de el. În ce sens ? În acela al obligaţiilor pe care ar fi trebuit să vi le asumaţi pentru dezvoltarea lui normală, armonioasă. Leit-motivul dvs. a fost mereu "avem venituri modeste"; dar chiar şi aşa, puteaţi dirija preferinţele băiatului către concerte, spectacole, gustul de a citi literatură bună, de a asista la manifestări sportive, şi să nu-l ţineţi în casă "din lipsă de fonduri". Ar trebui să-i organizaţi de pildă, de ziua naşterii, o sărbătorire la care să-şi poată invita colegii de clasă (ceea ce n-aţi făcut în toţi anii), ţinând cont de obiceiurile vremii, adică angajând eventual humorişti, scamatori, solişti de muzică, etc., în limita posibilităţilor. Tinerii de azi nu mai suportă stilul nostru vechi, cu invitarea unchilor, mătuşilor, sau altor persoane mai apropiate de vârsta noastră decât de a lor. Deasemeni, ei nu mai suportă cadouri ca pe vremuri, sau obligaţia de a spune frumos o poezie, după care "tanti-doda" îl sărută pe frunte, exclamă "ce frumos"! şi-i dă o punguţă cu bomboane. Ce cadouri îşi doresc ei astăzi, de ziua lor de naştere? Aparate electronice, telefon portativ, video sau casete video, cărţi despre tehnică, totul în pas cu vremea. Copilul acceptă economii la multe, mai ales dacă i se explică, dar nu la obligaţia de a-l ajuta să crească pentru a deveni un om întreg şi integrat în epoca sa.

Încercaţi să vi-l apropiaţi, să discutaţi cu el prieteneşte, oarecum de la egal la egal, chiar dacă e vorba de necazuri: el este capabil să le înţeleagă şi – uneori – să găsească şi anumite soluţii la care dvs. nu v-aţi gândit. În felul acesta veţi deveni părinţi adevăraţi, şi nu numai "părinţi necăjiţi".

Dacă veţi încerca să ne urmaţi sfaturile, veţi avea surpriza să descoperiţi că fiul dvs. cel mare este permeabil la tentativele dvs. de apropiere, căci la vârsta aceasta adolescenţii se manifestă direct, fără ocolişuri. Îi veţi câştiga încrederea şi dragostea, iar fiecare bucurie şi realizare a lui va fi şi a dvs.

Dacă totuşi întâmpinaţi greutăţi în tentativele dvs. de apropiere, adresaţi-vă cabinetului specializat de la Kupat Holim, care se ocupă de problemele familiale.

MATHILDA, Tel Aviv: Nu cred că există vreo femeie care ar accepta continuarea căsniciei după ce a aflat că soţul e bisexual. După mărturisirea împricinatului însuşi, el practică acest sistem de viaţă sexuală de multă vreme, reuşind să vă inducă în eroare. Noi însă nu avem căderea să vă soluţionăm problema, în schimb, vă sfătuim să consultaţi un medic psihiatru sau un medic sexolog.

Capacitatea profesională nu este, în general, afectată de astfel de comportamente, dar desigur că acolo se petrece ceva anormal.

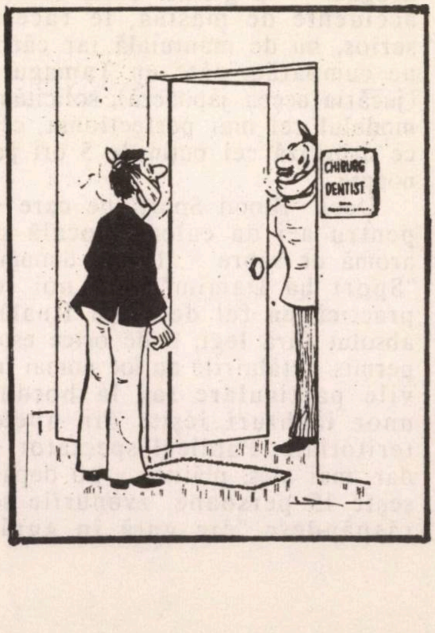

SPORT

ÎNJURĂ TURI

BLOOD SPORT - VARIANTA ISRAELIANĂ

În «Minimum» nr.116 din noiembrie 1996, la pagina 71, consemnam o formă de "sport", o aberaţie a boxului clasic ce transforma disciplina pugilistică într-o "păruială" fără reguli, unde interzise erau doar loviturile în testicole şi muşcăturile. Puţin oripilat şi, evident, fără nici un fel de veleităţi profetice, încercam să destind atmosfera întrebând ironic: *"Pe când o gală şi la Tel Aviv ?"* Pe când ?!?!

Noi, israelienii, trăim într-o ţară foarte mică, foarte tracasată şi extrem de nervoasă. Poate că din aceste motive avem o tendinţă de a-i imita pe cei "mari, tari şi liniştiţi", încercând să ne comparăm cu aceştia ori să ne asimilăm printre ei, vrând să ne dovedim nouă înşine faptul că suntem "şi mai egali" decât restul lumii. Noi, când ne drogăm, ne drogăm - nu glumă. Când facem accidente de maşină, le facem serios, nu de mântuială iar când ne cumpărăm câte un Tamaguci (jucăria aceea japoneză), solicităm modelul cel mai perfecţionat, cel ce urinează cel puţin de 5 ori pe noapte...

Deci, "Blood Sport" pe care - pentru a-i da culoare locală şi aromă de sabre - îl vom denumi "Sport ha Damim"... La noi se practică un fel de luptă finală, absolut fără legi, unde orice este permis. Întâlnirile au loc numai în vile particulare sau la bordul unor iachturi ieşite din apele teritoriale. Publicul spectator - dar, mai ales, plătitor - nu depăşeşte 15 persoane, zvonurile se răspândesc "din gură în gură" printre fani,- un grup redus ca număr dar gata să plătească sume enorme pentru distracţie, şi mai ales pentru pariuri. Legea principală este discreţia iar legitimaţia de intrare o constituie banii, de la 5000 de dolari în sus per spectator.

În cazul nostru nu se pune problema arbitrilor, a medicilor, interdicţiilor sau micilor frivolităţi ce caracterizează "Blood Sport"-ul american, detalii excluse cu desăvârşire din seratele de "Sport ha Damim" israeliene. Avem de-aface numai şi numai cu bani iar un meci se termină prin trecerea în inconştienţă a unuia dintre luptători. Dar cine sunt aceştia ?

Organizatorii, conexaţi lumii interlope locale, importă luptători profesionişti din străinătate ori se folosesc de "serviciile" unor soldaţi americani din trupele de "Marines" stabiliţi temporar în Israel, care-şi fac serviciul militar - de exemplu - în cadrul personalului auxiliar de pe marile port-avioane ancorate când şi când la Haifa. Din partea israeliană participă de regulă tineri afiliaţi cluburilor de box thailandez, sau veterani ai unităţilor militare de elită. Deasemeni, participă şi obişnuiţi ai sălilor de culturism, mai puţin versaţi într-ale luptei propriu-zise, ce se bazează în primul rând pe forţa lor fizică şi pe capacitatea de suportare a durerii.

Gajurile combatanţilor se plătesc în funcţie de sumele investite în pariuri, ajungând la 30.000 de shekeli pentru învingător şi 5000 pentru perdant, plus bacşişuri. "Alef", un campion israelian, are peste 50 de ani şi gurile rele spun că s-ar fi născut la Bucureşti...

"Gambler"-ii joacă pe sume între 5000 şi 20.000 de dolari, iar un pariu câştigat poate înzeci investiţia iniţială. Fiind vorba despre un cerc restrâns, participarea fizică nu este absolut necesară, pariurile făcându-se de multe ori prin fax. Din punct de vedere al (i)legalităţii acestor întâlniri, pot menţiona că poliţia este bine informată, numai că - pentru moment - nu există vreo lege care să justifice intervenţia acesteia, căci e vorba despre "serate" particulare petrecute de multe ori în largul mării, adică nu în Israel.

Pentru a scuti cititorul de amănuntele cumplite ale celor petrecute pe ring, dar mai ales în culise unde este scos învinsul, pot numai să relatez faptul că organizatorii şi acoliţii acestora se ocupă de "toate cele", în funcţie de gravitatea situaţiei. Varietatea soluţiilor improvizate de aceştia, începând cu o cafea tare ori nişte feşe şi culminând cu o maşină gonind în noapte, este practic nelimitată...

MARTIN MARCUS

GLUME

La Stadion. Băieţelul, cocoţat pe umerii tatălui, face comentarii de cunoscător, uimindu-i pe cei din jur. Deodată tatăl îl dă jos şi-i trage câteva la fund. Oamenii îl privesc cu indignare pe tată, care se justifică:

- Ştie să spună ofsaid, gol, 11 metri, numai pipi nu !

Pacientul:

- Nevasta m-a părăsit şi toată familia ei mă evită.

Doctorul:

- Spune-mi şi mie cum ai făcut !

Doi psihiatri stau de vorbă:

- Cum poţi sta aşa de calm şi bine dispus, aici, la o cafea, după ce ai ascultat toată ziua pacienţii povestindu-ţi tot felul de probleme şi aiureli?

Colegul mai în vârstă:

- Cine spune că i-am ascultat ?

……

(Comunicate de Edith Cohen, Frankfurt/Main)

• minimum e om ca toţi oamenii •

Adevărul este că «setea de sânge» despre care vorbeşte colaboratorul nostru Marcus, a devenit, (sorry) la acest final de secol, un fenomen din ce în ce mai răspândit în lumea sportului.

Dovadă: câteva fapte, culese la întâmplare de pe stadioane şi din afara lor, fapte care, ca să fim drepţi, te iau cu friguri:

~~~Fotbalistul brazilian Alexandre Rocha (20 de ani), nemulţumit că arbitrul Valmir Dos Santos (34) îl eliminase din joc pentru faulturi repetate, a părăsit terenul (asta-i legea) dar s-a întors după un sfert de oră cu un pistol, descărcând patru gloanţe în arbitru. ~~~ Gianluca Grassadania, fundaş al echipei italiene Salernitana, din divizia a II-a, a înscris (ghinion) un auto-gol în meciul decisiv cu Perugia pentru promovarea în divizia I-a. După joc, trei suporteri ai formaţiei sale l-au aşteptat, mascaţi, ca bandiţii cu hold-up-urile, năpustindu-se asupra lui sălbatic şi lăsându-l într-un lac de sânge. ~~~ Brazilianul Ailton de la clubul Guarani a fost rănit (grav) de-o piatră aruncată de suporterii echipei în automobilul fotbalistului; ei nu puteau ierta vedetei că Guarani făcuse numai 0-0 cu echipa Juvendude. Îngrozit, Ailton a declarat presei că, din ziua aceea, el nu mai are curajul să iasă din casă. "Nu ştiu ce mi se poate întâmpla". De fapt, ştie. ~~~ Armando Sousa, antrenorul echipei portugheze din Mangualde (din divizia a IV-a) era foarte bucuros. 11-le condus de el învinsese cu 3-0 pe Oliveira de Frades, promovând astfel în divizia a III-a. Bucuria lui fu însă de scurtă durată. Câţiva fani ai lui Oliveira l-au urmărit cu maşina şi l-au împuşcat (mortal)

în cap. ~~~ Câteodată, nici nu e nevoie de revolver, tensiunea (faimosul «stress») de după meci are acelaşi efect ca un Kalacinikov. Dieter Fischdink, preşedintele clubului MSV Duisburg din Germania (o ţară liniştită), încolţit de gazetari la o conferinţă de presă pe stadion, a făcut o criză cardiacă, murind pe loc. ~~~ Se părea că apariţia echipelor feminine de fotbal pe stadioane va avea darul să îmblânzească moravurile. Da' de unde ! Jucătoarea italiană Silvia Cacioli, de la clubul Arezzo, s-a înfuriat pe arbitru (acesta o eliminase de pe teren pentru faulturi) lovindu-l pe cavalerul fluierului în fluierul piciorului cu atâta sete încât l-a trimis la spital. ~~~ Nenorocirea de la recentele campionate de handbal feminin, de la Berlin, ne este prezentă tuturora în minte. Înnebunit că danezele se îndreptau spre victorie, un neamţ s-a repezit cu cuţitul asupra a trei turişti danezi din tribune: doi au murit, al treilea a fost internat în spital cu răni grave. ~~~ Câteodată viaţa sportivilor este pusă în primejdie din motive... financiare. Marea atletă rusă Irina Privalova, multiplă campioană la 100 şi 200 metri plat, a fost luată la ochi de gangsterii de la Moscova. Motivul: ziarele au dezvăluit sumele câştigate de Privalova la diferite concursuri internaţionale. Mafioţii au ameninţat-o că dacă nu le plăteşte "taxă de protecţie" (cam 100.000 de dolari) va avea surpriza să fie tăiată cu cuţitul; bucăţele. Ea a anunţat poliţia care i-a atras pe bandiţi într-o cursă şi i-a arestat. De-atunci, sprintera umblă cu body-guarzii după ea. ~~~ Dar să punem punct. Şi, încercând să uităm toate cele de mai sus, aşa cum uităm un coşmar, să privim înainte. Ce înseamnă pentru noi «**înainte**» ? Turneul final al campionatului mondial de fotbal (Franţa), bineînteles. Suntem în februarie şi mai avem doar patru luni până în iunie. Nici nu-ţi dai seama ce repede trece vremea. Trei-patru moţiuni de cenzură în Knesset - şi gata Parisul. Vom vorbi, desigur, mai pe îndelete despre marea nebunie din vară. Până atunci, să amintim care este situaţia la bursa pariurilor de la Londra. Favorita nr.1 este Brazilia, campioană mondială «**en titre**». Urmează: Germania, Argentina şi Italia.

Irina Privalova:
fuge repede (de mafioţi)

INTERIM

Urmărim cu interes procesul lui Yehuda Gil, agentul Mossadului care, ani de zile, a oferit instituţiei informaţii scoase din burtă despre planurile armatei siriene.

Avocatul lui Gil susţine că clientul său a făcut ce-a făcut din cauză că - slab de nervi fiind şi angoasat - se temuse că dacă nu furnizează "date", nu va mai prezenta nici un interes în ochii şefilor săi.

Agentul fra-Gil.

Administraţia Knesset-ului a hotărât că, până în anul 2000, se vor amenaja pentru deputaţi 55 de birouri noi înzestrate cu tot confortul, inclusiv duşuri.

O idee excelentă, care va folosi din plin aleşilor poporului. Cu condiţia ca duşurile să fie reci.
~~~

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

SFATURI PRACTICE PENTRU UN REGIM SĂNĂTOS DE SLĂBIRE

Cel mai important:
Înaintea fiecărei mese se vor bea două pahare de apă.

Sub nici o formă nu se vor consuma:
Bere, sucuri dulci, Coca-Cola, băuturi alcoolice sau alcoolizate.

Legume permise:
Ardei, salată, varză, conopidă, castraveţi, mărar, pătrunjel, ciuperci, spanac, ridichi, asparagus, artichaut, ceapă, usturoi, broccoli.

Băuturi permise:
Apă, ceai sau cafea fără zahăr, la discreţie

Brânzeturi permise:
Brânză albă 5%, Cottage 5%, Labane, Gil, iaurt 3%, cu sau fără paprica, scorţişoară (chinamon) sau chimen

Foarte puţină sare.

PRIMA ZI DE DIETĂ:

Permis o singură dată
în 24 de ore:

- 1 ou
- 2 mere
- 1/2 pahar lapte
- 2 linguriţe ulei
- 10-12 pahare apă

sau:

- Legume (cele de mai sus)
- Iaurt, Gil.
- Băuturi la discreţie:
Apă, soda, ceai sau cafea fără zahăr, Cola-Diet, Sprit-Diet
- Brânză 5%, Cottage 5%
- Paprica, ardei iute, chinamon

A 2-a ZI DE DIETĂ

- 1 ou
- 1/2 pahar lapte
- 1-2 roşii
- 2 linguriţe ulei
- 150 gr. tuna (în apă) sau
- 150 gr. pui fără sos, fiert sau la grătar, fără pieliţă, sau
- 150 gr. peşte la grătar
- 1 singur fruct: măr, pară, piersică, prună, portocală, 1/2 grapefruit sau 1/2 pahar de suc de căpşuni

A 3-a ZI DE DIETĂ

La ora 10:

- legume
- 1 ou
- 2 linguri brânză 5%
- 1/2 roşie
- 1 Leben (iaurt)

De la ora 10 în sus se poate mânca la discreţie: pui, curcan, tuna, stec de vacă, pastramă de curcan, salată de castraveţi; Cola-Diet.

Atenţie: a se evita crapul.

A 4-a ZI DE DIETĂ

Dimineaţa: legume, 1 roşie, 100 gr. brânză 5%, 1 iaurt
La prânz: legume, 1 roşie, supă de legume, 100 gr. brânză 5%, peşte sau pui
Seara: legume, 1 roşie, 100 gr. brânză 5%, 1 ou

A 5-a ZI DE DIETĂ:

Dimineaţa: 2 felii pâine sau orez presat, unse cu brânză 5%, 1 castravete + băutură
La prânz: 2 felii orez presat, legume, 1/2 cutie brânză 5% sau 100 gr. tuna, sau peşte, sau pui, sau 4-5 felii orez presat + băutură
Seara: 2 felii orez presat, 1 ou, legume, 1 roşie, 1/2 brânză 5% + băutură.

Important: În prima săptămână sunt interzise acriturile, inclusiv lămâia şi oţetul.

Se vor bea zilnic 10-12 pahare cu apă.

În primele patru zile nu se vor fierbe legumele.

După cele 4 zile, se pot fierbe legumele (supă, cremă, etc.) dar nu se va consuma mai mult de o cană.

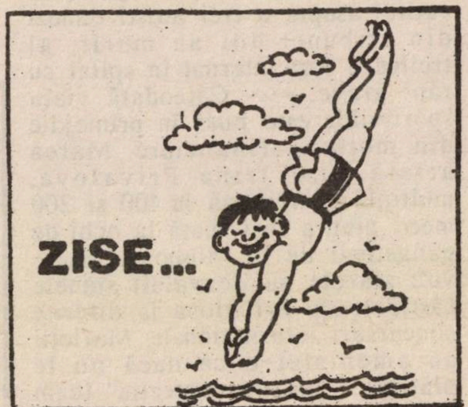

"Lucrurile trebuie văzute într-un sens biunivoc"
(Remus Opriş, secretar general al guvernului român; dintr-o declaraţie făcută ziarului "România liberă" din Bucureşti)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ "ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

*** Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale ***

Tratăm cu succes:
*** Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune ***

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI

TEL.: 08-9414254; 08-9456135

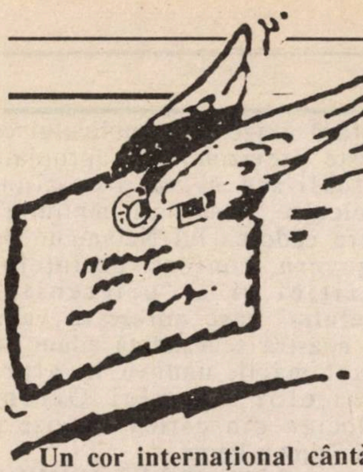

• poşta •

Un cor internaţional cântă aria calomniei

Cine face o plimbare pe canalele informaţionale (presa scrisă, radio, tele) de la Urali în Est şi până la Atlantic în Vest, poate constata cu uşurinţă prezenţa aproape zilnică a unor ştiri sau/şi comentarii anti-israeliene, croite vădit tendenţios, ce preiau fără discernământ punctele de vedere ale arabilor. Un cor bine acordat şi abil dirijat, cântă la unison pe scenele lumii aria calomniei pe seama Israelului, picurând cu perseverenţă în conştiinţa oamenilor ura oarbă faţă de statul iudeu, având drept scop să pregătească opinia publică pentru a accepta ca un fapt necesar şi echitabil distrugerea statului şi a poporului israelian.

Mulţi dintre evreii din ţară şi străinătate au sesizat cu îngrijorare această stare de fapt, care nu de puţine ori este exprimată şi în coloanele din «Minimum». Malignitatea ofensivei propagandistice anti-israeliene creşte pe zi ce trece, astfel că azi se poate vorbi - fără teamă de a greşi - că s-a conturat o *coaliţie anti-israeliană patronată de statele europene* în bună înţelegere cu statele arabe şi musulmane.

Epoca pogromurilor cu caracter limitat şi deci "ineficient" este de mult învechită. Statele europene (în marea majoritate), animate de milenarul lor antisemitism, ştiu că nu se pot implica direct într-un nou mult dorit holocaust. Ca urmare, aplică cel mai clasic tipar gangsteresc-mafiot, angajând ucigaşi plătiţi, pe care i-au găsit cu uşurinţă prin statele arabe şi musulmane, dotate cu armatele lor, cu fundamentaliştii lor, cu petrolul lor.

Aceleaşi state europene dezgroapă ferădelegi comise în timpul lui Hitler: în Olanda Anei Frank, localnicii vindeau cu preţ de nimic Gestapoului pe evreii ascunşi; în Franţa, Papon este judecat pentru participare la genocid; în Suedia sunt date în vileag mănoasele afaceri făcute cu hitleriştii; în Elveţia se constată că băncile au jefuit averile încredinţate lor de evrei şi că o întreprindere transforma în lingouri aurul dinţilor smulşi din gurile celor ce trecuseră prin camerele de gazare. Vaticanul, după ce a acceptat genocidul, a ajutat la "evacuarea" criminalilor de război în America de Sud, şi sigur că lista nu se încheie aici. Totodată se acordă o atenţie deosebită evreilor "neaoşi" ("sunt ei evrei, dar sunt de-ai noştri"), încercându-se astfel mascarea adevăratelor intenţii.

Astfel disjuncţia sionism-stat şi popor israelian pe de o parte şi evreii în general pe de altă parte,- se prezintă pentru statele europene (şi nu numai pentru ele) ca o "axiomă" care le permite să acţioneze în spiritul antisemitismului virulent şi agresiv.

Această "logică" (asemănătoare aceleia care a "născut" şi "poporul palestinian") consideră că evreii sunt una, iar statul şi poporul israelian, cu totul altceva: în acest fel ei împacă şi capra şi varza: una e să fii antisemit - fapt reprobabil - şi alta e să fii contra statului şi poporului israelian - fapt admisibil.

Statele care acceptă o astfel de "concepţie" sunt conştiente că falsifică realitatea obiectivă: în zilele noastre, cine este anti-israelian, este - implicit - antisemit (şi invers), iar sprijinirea celor ce urmăresc ştergerea de pe hartă a statului Israel, coincide cu sprijinirea unui nou genocid.

Cum este posibil ca state cu un înalt grad de cultură şi civilizaţie să decadă moral atât de mult încât să sprijine ideologic, propagandistic şi material intenţiile de distrugere ale unei ţări şi - implicit - ale unui popor ?

Se pare că acţionează o serie întreagă de factori, printre care: 1) antisemitismul care, în 2000 de ani de practică, lasă impresia că a devenit patrimoniu genetic; 2) marile interese economice legate de ţările arabe şi musulmane (petrol + pieţe de desfacere + mână de lucru ieftină); 3) anti-americanismul, ca replică şi opoziţie faţă de singura supraputere mondială.

Prof. Dr. MICHAEL ELIAS
Ashkelon

Câteva observaţii critice

Doresc să-mi exprim părerea cu privire la calitatea revistei apărută la începutul lunii decembrie şi anume că pare a avea un conţinut mai interesant decât cele precedente.

Mai puţine nuvele, povestiri, schiţe şi altele asemenea, corespunde preferinţelor mele. Dacă găsesc pe undeva o publicaţie cu asemenea gen de povestiri, o pot cumpăra sau refuza, pe când în revista «Minimum» sunt nevoit să le accept, pentru că nu pot face selecţia cuprinsului revistei pe care am şi plătit-o. Prefer să am în faţa ochilor mai multe ştiri din ţara de baştină, ca şi din cea în care m-am născut pentru a doua oară, decât fel de fel de nuvele a căror apreciere mă feresc a o face.

Un mod de a umple spaţiul liber al revistei îl constituie anecdotele şi calambururile.

Anecdotele par a fi povestite de nişte tineri născuţi ieri-alaltăieri, unor bătrâni de 70-80 de ani, care le-au povestit bunicilor lor, când erau de vârsta celor care le povestesc azi.

Calambururile au efect - consider eu - dacă jocul de cuvinte nu denaturează cuvântul iniţial care stă la baza calamburului. Nu sunt filolog, dar cred că uneori legătura dintre numele sau denumirea subiectelor pe care le folosiţi ca bază în jocul de cuvinte şi concluzie (aşa se spune?) se potrivesc ca "nuca'n perete". Cred că e mai bine mai puţin şi bun, decât mult şi prost.

Exemple pozitive (nr.129):

- Pag.63: *"saxofonistul" care nu se lasă "trombonit" de Saddam* - E splendid !
- Pag. 15: *"Ăsta-i Macabi cel Real"* - Bun de tot !

Exemple negative:

– Pag. 76: *"Cel puţin aşa spun Kurile rele"*. Insulele Kurile au accentul pe "i" iar "gurile" cu care se asociază jocul de cuvinte are accentul pe "u", ceea ce demonstrează îmbinarea forţată a calamburului ("K" cu"G" nu se substituie).

– Pag. 8: Ce legătură este între cuvintele "reanimat" şi "Ranimat" ?

Concluzia: un calambur forţat !

=

În prima pagină a revistei din decembrie, "articolul de fond" (să-i zicem aşa...) intitulat "La închiderea ediţiei", se încheie cu o concluzie în care se foloseşte o expresie cam tare... *"imbecili"*. Cred că aceasta nu cadrează cu nivelul general al revistei şi ar fi bine dacă asemenea expresii ar putea fi evitate în viitor.

Stimate domnule director, sper că nu îmi veţi lua în nume de rău cele scrise mai sus şi că vă vor fi de folos, măcar în proporţie de 5%, aşa cum a spus cineva, cândva...

Cu toată stima,
Louis Pollinger
Tel Aviv

À la Popolitica

În ziarul "Ultima Oră" a apărut o scrisoare a d-lui ing. S. Doron din Kiriat Yam, în care îşi exprimă părerea despre anumite aspecte ale programului «Popolitica» (difuzat la televizor pe canalul I în fiecare luni seara), în felul următor: *"Intervenţiile inoportune ale gazetarului Dan Margalit şi de cele mai multe ori "întreruperile" impuse vorbitorilor în mijlocul expunerii ideilor sau părerilor lor personale, nu ne dau posibilitatea de a urmări firul conducător al discuţiilor în problema respectivă. Toţi vorbesc deodată şi nimic nu se mai înţelege. Adeseori problemele sunt lăsate în... vânt. Nici o concluzie, şi chiar ne întrebăm "despre ce anume a fost vorba?"*

De mult am vrut să scriu şi eu despre cele de mai sus. Dar, scurtă vreme după publicarea scrisorii d-lui ing. Doron, a intrat şi «Popolitica» într-o lungă vacanţă, o dată cu retragerea lui Dan Margalit de la acest program T.V. de dezinformare publică şi de demoralizare, cu scopul – dealtfel neatins – de a determina demiterea guvernului. Din păcate însă, nici Nissim Mishal, care l-a înlocuit pe Dan Margalit, nu a reuşit – şi poate nici n-a vrut – să schimbe metoda sau atmosfera. Aşa, de pildă, într-una din emisiunile trecute, nu a reuşit "religiosul" Nissim Mishal (nedespărţit, cel puţin formal, de kipa) să împiedice scene şi expresii anti-religioase (sau anti-iudaice şi anti-naţionale) cum nici măcar la un post de radio de tip hitlerist nu se prea puteau auzi. Un ziarist de la democratul ziar Haaretz a spus că nu poate suferi să-i vadă pe străzi pe "aceşti dezgustători purtători de kipa". Desigur, nu are nimic împotriva basmalelor de tipul celor cu care-şi acoperă capetele Arafat şi "civilizaţii" terorişti, şi nici a celor cu care-şi acoperă feţele ca să nu fie recunoscuţi la manifestaţiile lor.

Spiritul popolitic, anti-democratic şi în special antitolerant faţă de orice cuvânt neconform cu dorinţa urmărită de conducătorul dezbaterii, a pătruns şi în radiofonie. Programul de la "Reshet Bet", între 10-12 dimineaţa, condus de ziarista Sheli Iehimovici, a transformat emisiunea "Ha col diburim" ("Vorbe - vorbe") într-o campanie electorală care defăimează toate curentele ce se opun lui Shalom Ahshav (mai bine zis: Halom ahşav = vis actual), Meretz-ului sau Partidului Muncii. Ziaristul specializat în "problemele de partid" Iaron Dekel, ştie tot, vede tot şi informează ascultătorii despre ceea ce se întâmplă ori e pe cale să se întâmple în Likud, Mafdal, Gesher, Tzomet şi partidele religioase de diferite nuanţe. Acest ziarist aduce rezultatele "senzaţionale" ale sondajelor de opinii făcute după imperativul momentului (adică formarea unui guvern de "goaliţie", sau căderea lui Netaniahu), dar cu aceeaşi exactitate ca şi "barometrul" d-nei Mina Tzemah, care prevăzuse în 1996 şi «victoria» lui Shimon Peres cu "mare majoritate". Probabil, dl. Gadi Sukeinik de la canalul II va trebui să investească ceva bani ca să achiziţioneze un «barometru» îmbunătăţit care să satisfacă exigenţele publicului ce doreşte previziuni mai apropiate de realitate şi nu previziuni astrologice, "visate ca împlinite", despre căderea lui Netaniahu de la guvern, conform dorinţelor opoziţiei şi a "prietenilor Israelului" care doresc să vadă ţara noastră scufundată adânc în fundul mării, undeva în afara graniţelor «Noului Orient Mijlociu» din cartea de vise a d-lui Shimon Peres.

ROSH PELEG IEHUDA
Raanana

Prima femeie – avocat din Timişoara

Graţie corespondentului nostru, prof. T.C.Nicolau din Tel Aviv, am intrat în posesia unui mic document privind istoria, mereu necunoscută a «tribului».

Este vorba de o diplomă (aci, de faţă) precum şi de o relatare din ziarul maghiar «Temeşvar Hirlap» (14-11-1928) din care aflăm că prima femeie-avocat din Timişoara a fost numita Maria Gandelman.

Extras:

"Sâmbătă, la şedinţa conducerii baroului (...) au fost primiţi printre rândurile membrilor, stagiarii **Gandelman Maria,** *Popovici Aurel şi Pincu Livius.*

Gandelman Maria este prima femeie avocat stagiar, membră a baroului din Timişoara. Originară din oraşul basarabean Bălţi, tânăra domnişoară cu părul negru (strâns în coc – minunea minunilor !) şi de statură "filigran", poate apare în faţa tribunalului, în virtutea admiterii sus-amintite.

Colegul nostru, după ce şi-a exprimat admiraţia, i-a pus următoarea întrebare:

– Aveţi nevoie de foarte mult curaj pentru a vă încerca norocul într-un loc complet necunoscut Dvs. Ce v-a derminat să veniţi la Timişoara?

Domnişoarei i se deschide faţa toată într-un zâmbet strălucitor, la fel cu dantura ei imaculată:

– Aveţi dreptate, dacă n-ai puţin curaj, nu te duci în vecini! Mi-am terminat liceul la Bălţi, am absolvit facultatea de Drept

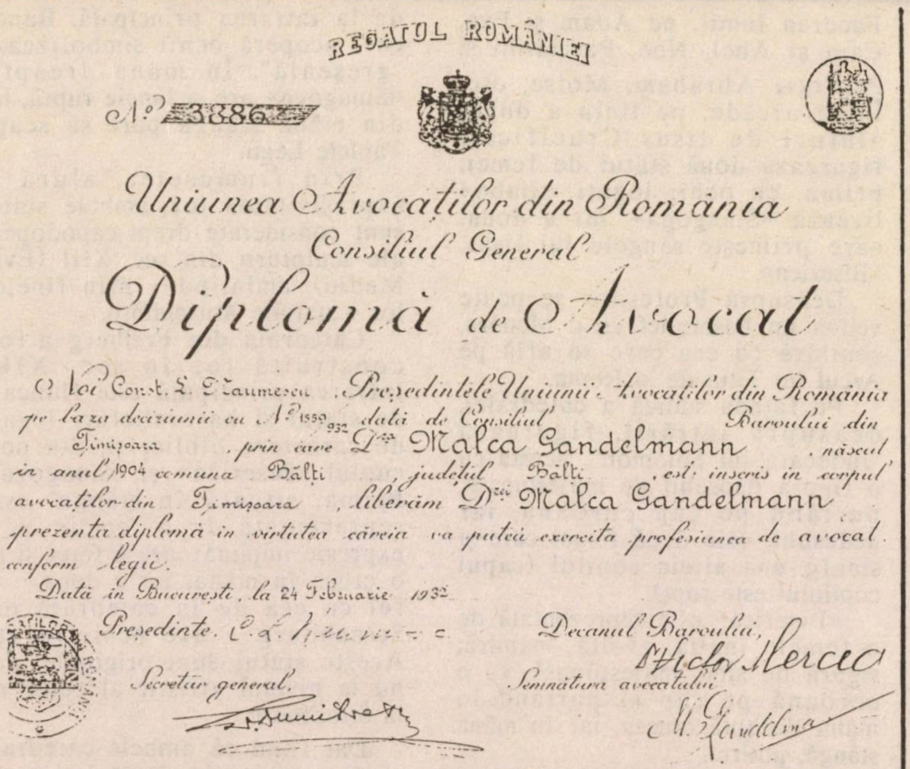

REGATUL ROMÂNIEI

No. 3886

Uniunea Avocaţilor din România

Consiliul General

Diplomă de Avocat

Noi Const. L. Naumescu, Preşedintele Uniunii Avocaţilor din România pe baza deciziunii cu No. 1559/932 dată de Consiliul Baroului din Timişoara, prin care D-na Malca Gandelmann, născut în anul 1904 comuna Bălţi, judeţul Bălţi, est înscris în corpul avocaţilor din Timişoara, liberăm D-nei Malca Gandelmann prezenta diplomă în virtutea căreia va putea exercita profesiunea de avocat conform legii.

Dată în Bucureşti, la 24 Februarie 1932

Preşedinte.

Decanul Baroului,
Victor Mercea

Secretar general,

Semnătura avocatului
M. Gandelman

şi mi-am luat diploma la Iaşi, după care m-am întors la Bălţi unde-l cunoşteam pe unul dintre cei mai renumiţi avocaţi, rugându-l să mă ajute să găsesc un post. M-a primit cu multă căldură dar, foarte curând, mi-am dat seama că mă amăgea doar cu promisiuni ce nu duceau nicăieri. Am vrut să-i demonstrez că ***fără nici o protecţie, din propriile-mi puteri îmi pot aranja viitorul, şi - mai în glumă, mai în serios - i-am spus că de va fi nevoie, voi merge de la Nistru până la Tisa!***

O prietenă a mea care a trăit aici, la Timişoara, acum câţiva ani, mi-a descris oraşul cu adoraţie - pot spune: oraş mare, frumos, bogat. Aşa m-am hotărât să vin aici. Deocamdată am fost repartizată la biroul secretarului de barou, dr. Komer, în aşteptarea unei eventuale angajări într-unul din birourile de avocatură. Din păcate, în afara limbii oficiale nu vorbesc decât ruseşte, dar sper ca, în curând, să învăţ cel puţin germana, mai ales că în copilărie am vorbit limba lui Goethe.

Deocamdată însă, cea mai mare dorinţă a mea este să mi se încredinţeze un caz: aş vrea să arăt, în sfârşit, ceea ce ştiu !"

Ultima vizită a lui Ion Călugăru (1902-1956) în oraşul său natal

L-am cunoscut personal pe maestrul Ion Călugăru în primăvara lui 1946 când a venit să-şi revadă oraşul natal.

Era o frumoasă zi de aprilie, foarte însorită, când l-am aşteptat pe peronul gării din Dorohoi, alături de prefectul judeţului, prof. Alex. Faliboga, primarul oraşului, dl. maior Găluşcă, ajutorul de primar Efraim Pomârleanu, secretarul primăriei, dl. Const. Stan, avocat Jack Lövensohn, secretarul consiliului judeţean al sindicatelor, Sandu Sulimovici, secretarul Comunităţii evreieşti Dorohoi, Iancu Abramovici, avocat Iancu Şaiovici, Avram Davidsohn-Ţurulnicu, cpt. Gândescu Gică, dr. Leizerovici Leizer, directorul spitalului judeţean şi o numeroasă asistenţă formată din localnici veniţi în întâmpinarea oaspetelui.

Când a coborât din vagon, a rămas foarte impresionat, având lacrimi în ochi pentru frumoasa primire.

Primarul Găluşcă l-a întâmpinat cu un arătos coilici împletit, şi cu sare, ca pe un iubit şi distins oaspete.

Ion Călugăru a mulţumit celor prezenţi si a promis că va mai reveni pe aceste meleaguri, în vederea realizării unui vis de a scrie un mare roman despre viaţa în acest oraş.

De la gară, numeroasa asistenţă l-a însoţit pe jos spre centrul oraşului, în aplauzele celor întâlniţi pe traseu. A fost cazat la hotelul Federalei cooperativelor de consum. Seara a avut loc un somptuos banchet în saloanele cooperativei "Deşteptarea" din centrul oraşului, la care au participat notabilităţile oraşului, delegaţii ale breslelor munciţoreşti, fruntaşi şi conducători de întreprinderi, cunoştiinţe şi prieteni.

A doua zi am pornit să vizităm oraşul pe urmele trecutului oaspetelui, care ni l-a înfăţişat etapă cu etapă, aşa cum au fost descrise în cărţile **"Caii lui Cibicioc", "Copilăria unui netrebnic"**, etc., etc. Cu această ocazie ne-a dezvăluit că intenţiona să înceapă redactarea unui nou roman, *"Cei ce n-au trecut Jijia niciodată"*; l-a început, dar - din păcate - nu a mai reuşit să-l termine, ca şi alte proiecte rămase în manuscris.

Când am ajuns pe b-dul Regele Ferdinand, s-a oprit în dreptul unei sinagogi şi ne-a zis: *"aici, la sinagoga «Gaverona» mi-am petrecut copilăria; veneam cu părinţii şi chiar singur, este una din amintirile mele pe care nu le pot uita"*. Apoi ne-a dus să ne arate cartierul copilăriei sale, dar casa natală dispăruse în decursul anilor. Era o construcţie improprie din scânduri şi chirpici, una dintre cele mai sărace şi care, neconsolidată la timp, a cedat intemperiilor. Călugăru ne-a povestit amintiri legate de fiecare vecin din jurul casei sale părinteşti.

Aici, în schimb, a găsit mulţi foşti vecini de-ai săi cu care s-a întreţinut: îi ţinuse minte pe toţi.

S. MOSCOVICI-KARMOSS
Toronto, Canada

Noi... şi catedralele

În continuarea călătoriilor mele prin diferite colţuri de lume, urmărit de hobby-ul descoperirii prezenţelor iudaice, am vizitat recent şi unele catedrale pe frontispiciul cărora se află basoreliefuri cu scene biblice sau grupuri statuare privind şi legendele şi istoria poporului nostru.

Două au fost catedralele care mi-au atras atenţia în mod deosebit: cea din Strasbourg (Franţa) şi cea din Freiburg-Breusgau (Germania).

Catedrala din Strasbourg a fost construită în secolul XIII, sub conducerea lui Erwin von Steinbach, cu ajutorul unui maestru al artei gotice, adus probabil de la mânăstirea Chartres.

Pe frontispiciul catedralei din Strasbourg, deasupra intrării principale, figurează în centru Regele Solomon stând pe tron. Pe arcadele dintre statuia aceluiaşi rege şi poarta catedralei se află basoreliefuri ce reprezintă: Facerea lumii, pe Adam şi Eva, Cain şi Abel, Noe, Patriarhii şi Profeţii Abraham, Moise, etc. Între arcade, pe linia a doua, alături de Iisus Crucificat, figurează două statui de femei: prima. cu ochii legaţi, simbolizează «Sinagoga», iar a doua, care primeşte sângele lui Iisus, «Biserica».

Deasupra Profeţilor se poate vedea un basorelief cu o Menora, similară cu cea care se află pe Arcul lui Titus de la Roma.

Pe faţada sudică a catedralei, deasupra intrării, figurează "Judecata lui Solomon", acesta cu o figură deosebit de majestuoasă, purtând pe cap coroana, iar dedesubt, cele două femei care-şi smulg una alteia copilul (capul copilului este rupt).

«Biserica» este reprezentată de o femeie înaltă, zveltă, mândră, sigură de sine, majestuoasă, cu o coroană pe cap şi purtând în mâna dreaptă crucea, iar în mâna stângă, potirul.

«Sinagoga» este deasemeni reprezentată de o femeie, dar cu capul plecat, cu faţa tristă şi ochii legaţi, asemănătoare celei de la intrarea principală. Banda ce-i acoperă ochii simbolizează "greşeala". În mâna dreaptă, «Sinagoga» are o lancie ruptă, iar din mâna stângă pare să scape Tablele Legii.

Strasbourg: Regele Solomon

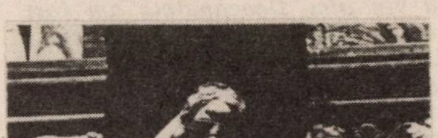

Freiburg: Sinagoga (Cu ochii legaţi: aşa era «linia»)

Prin frumuseţea, alura şi expresivitatea lor, ambele statui sunt considerate drept capodopere ale sculpturii din sec. XIII (Evul Mediu), amintind - prin fineţea lor - statuile Antichităţii.

Catedrala din Freiburg a fost construită tot în sec. XIII. Intrarea principală este flancată de statui şi basoreliefuri legate de caractere biblice şi, din nou, cuplul «Biserica» şi «Sinagoga». Prima, situată în stânga, este reprezentată de o femeie cu o expresie impunătoare a feţei şi cu o cruce în mână, iar a doua - la fel cu cea de la catedrala din Strasbourg - are ochii legaţi. Aceste statui sunt originale, dar nu la nivelul artistic al celor de la Strasbourg.

Dat fiind că ambele catedrale au fost construite în acelaşi secol şi în aceeaşi zonă europeană, iar aspectul acestor două statui prezintă caractere similare, se pune întrebarea:

A fost acelaşi sculptor, sau a fost... aceeaşi directivă ?

Ing. OCTAV MOSCUNA
Naharia

P.s.: Aş dori să aflu părerea cititorilor despre aspectul statuii ce reprezintă «Sinagoga».

●

Arie L. Miller, Tel Aviv (previziunile din schiţa despre anul 2271 sunt pasionante, dar - ca s-o spunem pe-a dreaptă - ne interesează mai mult observaţii pe marginea vieţii noastre cea de toate zilele; din 1998.); *Dr.G.Mănescu*, Bat-Yam (lui Harry Shoshany - Ramat Hanassi: "Fiind likudnic înfocat/ Liber eşti orice să crezi,/ Dar un lucru e păcat/ Că pe jumătate vezi.// Ce-i cu Bibi şi Sharon?/ Uiţi ce-a spus Shamir odată?/ Dar cu Maşal şi Bar-On/ Şi cu starea dezolată?// Eu, politică nu fac/ Sunt de ea foarte departe,/ Dar nu pot să mă împac/ Cu promisiuni deşarte.// C-ai să-mi faci o epigramă/ Mă aştept. Dar în ce fel?/ Mă vei înjura de mama?/ Mă provoci la un duel?// Sau poate că vei declara/ C-a fost puţin necugetat./ Ar fi frumos de-ar fi aşa./ Şi-i bine./ Eu m-am înşelat.// Oricum va fi, eu îţi promit/ Nu încep discuţii-n scris./ Pentru mine-a luat sfârşit,/ Nu mai am nimic de zis."); *Harry Shoshany*, Ramat Hanassi (câteva versuri à-propos de o călătorie la Paris: «*Întâmplare ciudată*»: "O fâşneaţă, la Paris,/ M-a oprit şi îmi vorbeşte;/ Dar prin semne i-am transmis,/ Că eu nu ştiu franţuzeşte./ Ea, atunci mi-a arătat/ Adresându-mi-se mie,/ O noptieră şi un pat/ De pe o fotografie./ Că nici astăzi n-am habar/ Cum de-a ştiut această fată/ Că sunt... meseriaş tâmplar!?" «*Bucuroşi de oaspeţi*»: "Cred că m-au simpatizat,/ Cu zâmbete am fost primit;/ Şi în special, m-a încântat/ Că şi "Gioconda" mi-a zâmbit!" «*Visuri*»: "În Turnul Eiffel m-am suit,/ Cu dorinţele intime,/ Să mă declar om fericit,/ Azi, ajuns la... înălţime!" «*Părere de rău*»: "Dar niciodată n-am văzut,/ Ca de obicei în frac,/ Să pot cu stimă să-i salut/ Pe Preşedinţii... Jacques şi Rac!"); *Abonat de la nr.1; Sexi-club; Don Quijotte; Histadrutofob; Sisilon; Păzitori de mitzvoturi; Cineva; Sâni pietroşi, etc., etc.* (nu, nu luăm în consideraţie scrisorile anonime); *Jacob Fuchs*, (Montréal, Canada ("În legătură cu articolul meu apărut în nr. 128/97, precizez că arhiva personală a lui Alex. Cretzianu, fost ambasador al României la Ankara în anii războiului, va putea fi consultată abia în anul 2020, nu în 2000"); *Lili Rosenberg*, Ierusalim; *D. Bratu*, Rochester, N.Y., S.U.A.; *Gh. Kovacs-Eichner*, Tivon; *Tuli Marcovici*, Birmingham, Anglia; *Nathan Bron*, Kiriat Ata; *Cornelia Marian*, Radio - Bucureşti, România; *Nelu Solomon*, Metulla; *Ruxandra Hausser*, Bremen, Germania; *Anton Celaru*, Bucureşti; *Ing. Eligia Moisescu*, Tel Aviv; *Prof. Mircea Ioanid*, Nantes, Franţa; *Moshe Kreisel*, Ierusalim; *Miron Miron*, Ramat Gan; *Sorin Bacalu*, Tel Aviv; *David Blumenfeld*, Kiriat Yam; *Prof. E. Frenkel*, Ashdod; *George Kelemen*, Beersheva; *Ludovic Borstein*, Tel Aviv; *Lora Ştirbu*, Denver, Colorado, S.U.A.; *Savin Solacolu*, Bruxelles, Belgia; *Paul Kuntz*. Beersheva (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

●

Erata

La nr. 130, pag.57, col.3, în loc de *"aserţiunea lui Gh. Buzatu: în anii 1938-1964, Holocaustul în România a fost nu doar antievreiesc ci antiromânesc!"*, se va citi:

"aserţiunea lui Gh. Buzatu: în anii 1938-1964, Holocaustul în România a fost nu antievreiesc ci antiromânesc!"

BEIT HORIM
MIŞKENOT DIZENGOFF

„Părinţii noştri merită tot ce este mai bun!"

Mişkenot Dizengoff, Centrul locativ cel mai prestigios pentru oamenii vîrstei de aur, în locul cel mai bun din nordul Tel Avivului (Arlozorov colţ cu Dizengoff) Atmosferă de familie pentru numai 40 de persoane

Încă o lună 10% reducere

Cu noi nu sînteţi singur

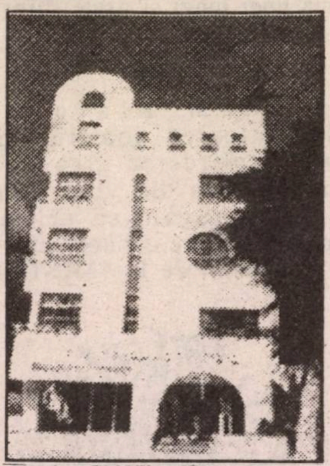

- **Pensiune completă – cinci mese pe zi**
- **Camere de lux, cu bucătărie, frigider, aer condiţionat şi telefon**
- **Supraveghere medicală 24 de ore pe zi**
- **Bogate activităţi în comun, gimnastică, concerte, fizioterapie şi lucru de mînă**
- **O atitudine călduroasă şi familială din partea unui personal calificat şi cu experienţă (ajutor la baie şi la mese)**
- **Posibilităţi de a plăti în prealabil taxa de intrare şi reducerea plăţii lunare**

Pentru informaţii suplimentare:
str. Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03-5272846,
pelefon 052-938157

Olim hadaşim (Nou veniţi)

ALEXANDRU SEN (N.1924), psiholog, specialist în pedagogie; autor de cărţi pentru copii.

Turism

ZIGU ORNEA, istoric literar directorul editurii «Hasefer»; de la Bucureşti; la prieteni.

GH. SCHWARTZ, romancier; de la Arad, România; la prieteni.

DOREL DORIAN, dramaturg, redactor şef al revistei "Realitatea Evreiască", deputat în Parlamentul de la Bucureşti; la Conferinţa miniştrilor şi parlamentarilor evrei din întreaga lume, de la Ierusalim.

NORMAN MANEA, romancier; din S.U.A.; la rude.

DIDI IONESCU, actriţă la Teatrul de revistă C. Tănase, în anii '50-'70; la prieteni. Didi Ionescu a fost soţia scriitorului Aurel Felea.

SORIN MLADOVEANU, ziarist, fost secretar general de redacţie al ziarului "Scânteia"; de la Paris; la rude.

Aniversări

SHLOMO LEIBOVICI-LAIŞ, publicist; preşedintele ACMEOR; 70 de ani de la naştere.

D. HÂNCU, eseist, traducător, specialist în literatura germană; 75 de ani de la naştere; la Bucureşti.

ŞLOMO FRIDENTAL, scriitor în limba idiş; 90 de ani de la naştere; la Iaşi.

Premii

MENDI RODAN, dirijor, premiul Ministerului Învăţământului pentru interpeţii de muzică simfonică.

Dr. LEON VOLOVICI, istoric literar şi **GABRIELA OMĂT** (Bucureşti); premiul «Arcadia» pentru literatură (vezi darea de seamă din corpul revistei).

ANDREI FISCHOF, poet; premiul «Sion» pentru literatură pe anul 1997.

• **CĂUTAM agent de publicitate, bine remunerat. Tel: 03-5227269.** •

Spitalizare

Acad. Prof. Dr. NICOLAE CAJAL, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România; la spitalul «Hadassa» din Ierusalim; în vederea unei intervenţii chirurgicale la stomac (intervenţia a fost reuşită şi, la ora când trimitem rândurile la tipar, pacientul se află în convalescenţă).

Expoziţie

MIMI ŞARAGA-MAXY (KAN); la Centrul Edmond Michelet din Brive, Franţa: picturi realizate în ultimii ani pe tema "crimelor împotriva umanităţii".

Decese

MIRIAM LUCIA MARBE (N.1931), compozitoare de muzică simfonică, profesoară la Conservatorul de muzică din Bucureşti. Câteva lucrări: "Ritual pentru setea pământului", "Concert pentru vioară şi orchestră", "Păsările artificiale".

MARIANA (Miţ) PÂRVULESCU (Rosen), critic de teatru, fost cronicar dramatic la "România liberă"; la Paris, în urma unei lungi şi grele suferinţe.

●

Suntem alături de colaboratoarea noastră, **Sanda Peri**, la pierderea grea suferită prin încetarea din viaţă a mamei sale şi o rugăm să primească sincerele noastre condoleanţe.

Prietenii de la «MINIMUM»

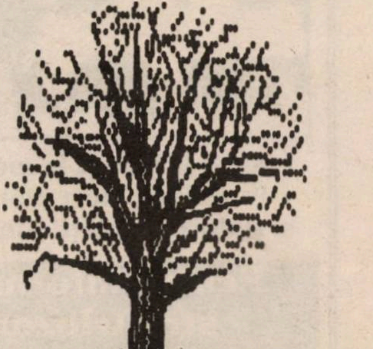

Cu aceeaşi durere anunţăm că pe 7 februarie se împlinesc 4 ani de la decesul scumpului nostru

I. VOLEDI
ziarist şi scriitor

Nu te vom uita niciodată.

Familia

Se împlineşte un an de la dipariţia scumpului nostru soţ şi tată

ARMAND SUFRIN
(fost director al ziarului «Adevărul»)

Requiem-ul va avea loc vineri 6 februarie, la ora 12, la cimitirul Hayarcon.

Întâlnirea la poarta principală.

Ada – soţie
Andrei, Sorin şi Iosi – fii

Cu durere în suflet anunţăm încetarea din viaţă a fratelui nostru adorat

CUŞMARU M. HERŞ
Focşani – Bacău –
Kiriat Shmuel (Haifa)

Sfinţirea pietrei funerare a avut loc la 29.1.1998 la cimitirul Kfar Samir din Haifa.

Clarisse Rodan, soră
Cuşmaru Jack, frate

Trecut-au 4 ani de lacrimi şi mulţi vor trece încă, din ora de urgie în care te-am pierdut

HARRY SEGALL
Bucureşti – Bat Yam

Comemorarea va avea loc în ziua de 27 februarie, ora 11, la cimitirul Hayarkon.

Un gând pios în amintirea lui.

Laura, soţie
Familia, prietenii

ZVI BARBIRO • CORNELIU FILIP
UN ROMÂN PRIN
ISRAEL
MAP OF CANAAN
MEDITERRANEAN
OR
GREAT SEA

EVENIMENT
EDITORIAL

În cinstea
aniversării a 50 ANI de la
intemeierea STATULUI ISRAEL

ZWI BARBIRO şi CORNELIU FILIP
oferă originarilor din România

CEL DINTÂI GHID
ENCICLOPEDIC
ÎN LIMBA ROMÂNĂ
DESPRE ISRAEL

Volumul cuprinde, într-o ediţie de lux, în 250 pagini şi 270 imagini date privind:

- Istoria veche şi contemporană a Israelului
- Biblia - Vechiul şi Noul Testament, credinţe religioase, tradiţii, obiceiuri
- Pe urmele lui Iisus Hristos; biserici şi mânăstiri din ţară
- Repere politice, economice, social-culturale din statul modern - Israel
- Imagini şi itinerarii turistice din peste 30 de localităţi
- Hărţi turistice, informaţii utilitare
- 800 cuvinte şi expresii uzuale într-un vocabular ebraic-român

O EDIŢIE SUPERBĂ
LA UN PREŢ POPULAR
PREZINTĂ O ISTORIE
ÎNTR-O SINGURĂ CARTE

Volumul «UN ROMÂN PRIN ISRAEL" poate fi procurat trimiţând un cec în valoare de 55 şekeli - pe adresa :
"România Consult" - Tel Aviv - str. Arlozorov nr.62; tel: 03-5277005; fax: 03-5276446.

ROMANIA
CONSULT

VĂ INVITĂ PENTRU ÎNTOCMIREA DOSARELOR
DE
REDOBÂNDIRE A PROPRIETĂŢILOR
ŞI PENSIILOR DIN ROMÂNIA

Înscrieri, programări şi amănunte
la Tel: 03-5277005, Fax: 03-5276446
TEL AVIV, STR. ARLOZOROV NR.62
(lângă Ambasada României)

UN MINUNAT CADOU OFERIT CU OCAZIA CELEI DE-A 50-A ANIVERSĂRI A STATULUI ISRAEL

From Hungary with love!

(Din Ungaria... cu dragoste)

Tomy Herescu-Herskovits
în colaborare cu Inter Co Production Budapesta
sub înaltul patronaj al ambasadorului Ungariei în Israel,
dr. Istvan Csejtei
prezintă într-un

SUPER SPECTACOL-CONCERT:

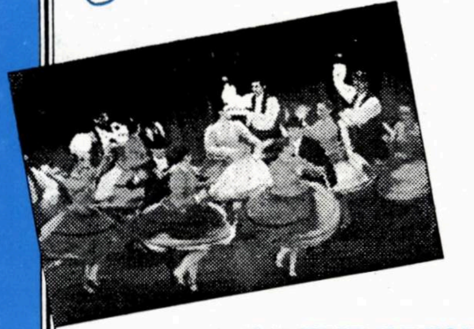

ANSAMBLUL DE FOLCLOR
„DONAU" AL MINISTERULUI
FORŢELOR ARMATE
Coregrafia şi regia: Mucsi Janos

BUDAPESTER KLEZMER BAND
solişti: Ilenyi Katica şi Kohan Istvan
dirijor: Javori Fedia

SECŢIA DE MUSIC-HALL
ŞI OPERETĂ A TEATRULUI
„MADACH" BUDAPESTA –
solişti: Csutka Istvan – Vèrtes Zsuzsa

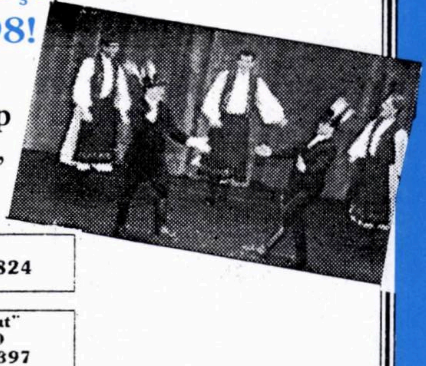

O feerie de muzică, dans şi culoare – 60 de interpreţi
Numai 8 spectacole în Israel, între 5-15 martie 1998!

Cu participarea extraordinară a actorului Dunai Tamas
Sponsorii acestui grandios spectacol: Fundaţia „Lauder" – Dentalcoop Budapest,Tungsram" K.F.T., Hotel Cazino Atrium Hyatt Budapest, Thermal Hotel Helia – Biroul de Turism Holidays Tel Aviv şi Malev Hungarian Airlines

TEL AVIV – Spectacol de galá televizat: Heihal Hatarbut
Simbată, 7 martie, ora 20.30 Bilete: Kanaf, Allenby 91, tel. 6293838. Rokoko, Dizengoff 93, tel. 5248824

KFAR SABA – „Heihal Hatarbut"
Duminică, 8 martie, ora 20.30
Bilete la casă, tel. 09-7649230

NATANIA – „Heihal Hatarbut"
Luni, 9 martie, ora 20.30
Bilete la 09-8603392

IERUSALIM – „Henri Krown"
Marţi, 10 martie, ora 20.30
Bilete la: Klaim 02-6256869

REHOVOT – „Vics"
Miercuri, 11 martie, ora 20.30
Bilete la „Lotus" 08-9467890
sau la casă – 08-9343352

HAIFA – „Auditorium"
Joi, 12 martie, ora 20.30
Bilete la „Kupat",
tel. 04-8662244

BEER ŞEVA – „Heihal Hatarbut"
Vineri, 13 martie, ora 20.30
Bilete la „Peleg", tel. 07-6233397
sau la casă: 07-6271065

KIRIAT HAIM – „Teatron Haţafon"
Duminică, 15 martie, ora 20.30
Bilete la Kupat 04-8420430
şi la casa teatrului

minimum

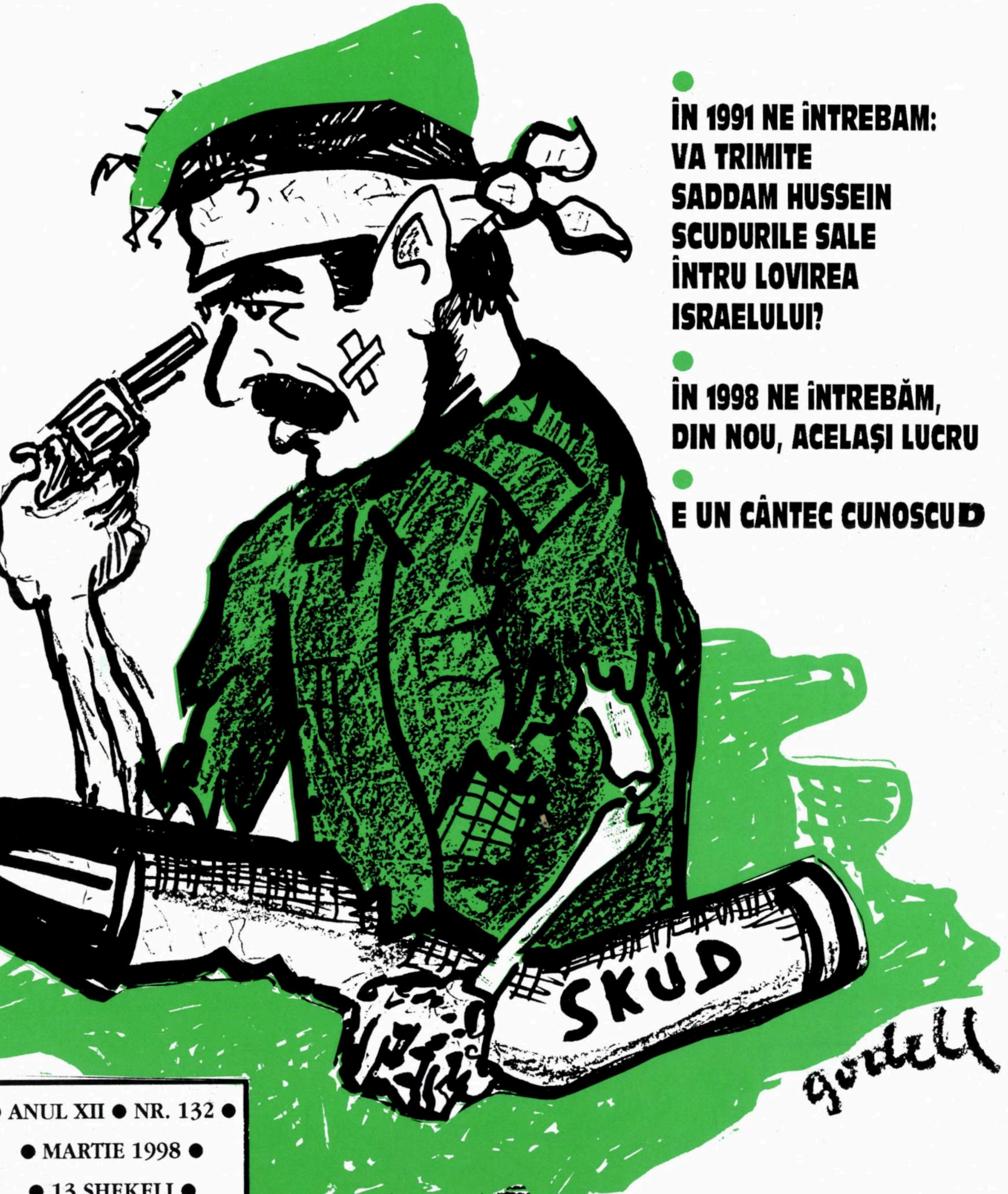

- ÎN 1991 NE ÎNTREBAM: VA TRIMITE SADDAM HUSSEIN SCUDURILE SALE ÎNTRU LOVIREA ISRAELULUI?
- ÎN 1998 NE ÎNTREBĂM, DIN NOU, ACELAŞI LUCRU
- E UN CÂNTEC CUNOSCUD

• ANUL XII • NR. 132 •
• MARTIE 1998 •
• 13 SHEKELI •

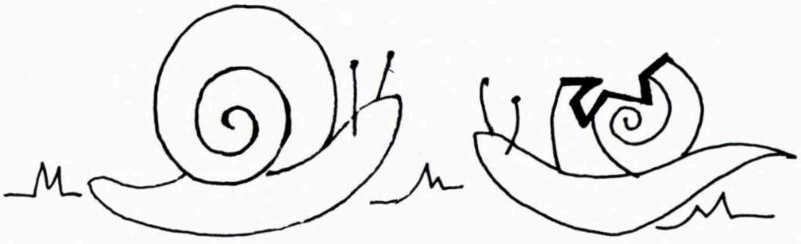

- Unde aşa grăbit ?
- La Miştara. Mi-au spart casa.

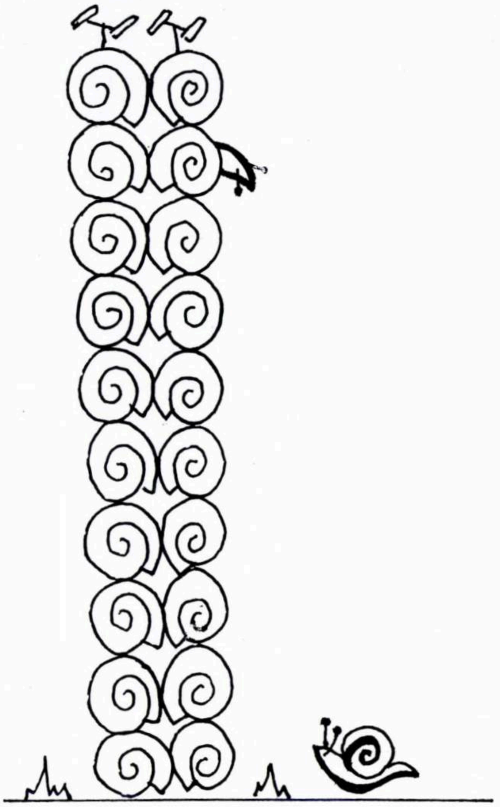

- Ia liftul. Etajul 8 ap.21

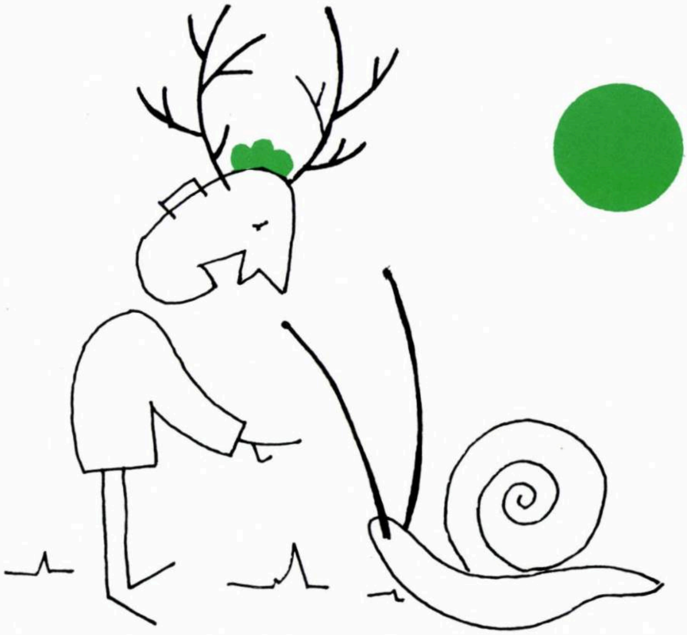

- Şi Dumitale ?

LIVADARU

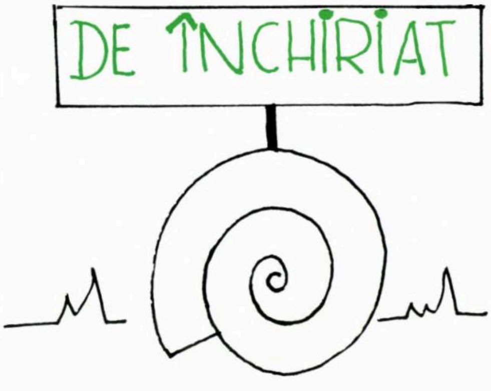

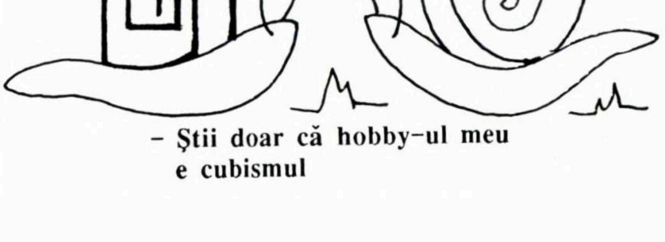

- Ştii doar că hobby-ul meu e cubismul

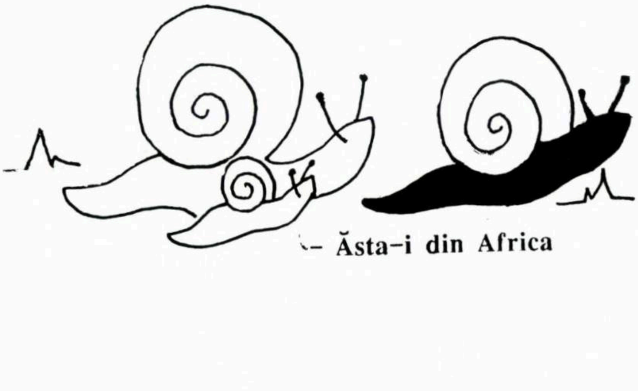

- Ăsta-i din Africa

PURIM

"Sărbătoarea Sorţilor, 14 Adar. Comemorează salvarea evreilor de la distrugerea plănuită de Haman, mai marele dregătorilor Persiei, care a aruncat sorţii pentru a fixa data holocaustului. Poporul a fost salvat de Estera, pe care regele Ahasuerus o alesese să-i fie regină. De Purim, se citeşte de două ori cartea Esterei. Este o sărbătoare veselă, când se împart daruri şi milostenii (mişloah manot), *se organizează carnavaluri şi piese de teatru – totul într-o atmosferă de bună dispoziţie generală."*

Este, pe scurt, definiţia Purimului, aşa cum o întâlnim, de pildă, în «Dicţionarul de Iudaism" al lui Dagobert D. Runes. Dacă o reproducem aici, nu facem asta pentru cititorii şi prietenii noştri: aceştia ştiu, desigur, ce anume sărbătorim noi curând, în martie.

Nu. Rândurile de mai sus sunt destinate mai cu seamă duşmanilor, de lângă noi şi de mai departe. Acestora, care pun la cale de zor un nou holocaust, le recomandăm să ţină cont că planurile lor pot fi zădărnicite la fel cum au fost cele ale lui Haman.

Cu singura deosebire că pe fiinţa miraculoasă pe care ne bizuim să salveze de la pieire poporul nostru, nu o mai cheamă Esthera, ci Zahal.

M.

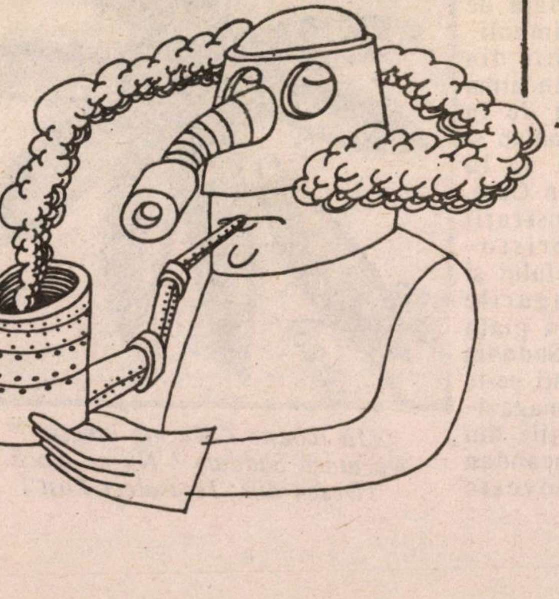

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
ceea ce înseamnă 23 februarie

Toţi ochii lumii – şi în primul rând ochii noştri – sunt aţintiţi asupra Israelului. Cum se comportă ţara în aceste zile când se vorbeşte pretutindenea despre un posibil atac irakian cu arme chimice asupra noastră ?

Preocupare evidentă şi firească ? da. Atenţie – mărită! – ca la alarmele aeriene ? da. Hotărârea de a respecta cu stricteţe indicaţiile autorităţilor ? da. Telefoane fără de număr cu familia, colegii şi vecinii de etaj (tu unde-ţi faci camera «atum»? tu, ce fel de conserve ai cumpărat?), da. Nelinişte ? da. Îngrijorare ? da. Panică ? Nu.. Nu. Şi asta în ciuda strădaniilor remarcabile ale «mediei» şi, în deosebi, ale canalului I de la TV, care au injectat cât au putut, frica de ghetou şi isteria în rândurile publicului.

De ce n-a fost şi nu este panică ? În primul rând, din cauză că toţi factorii de răspundere ai ţării, fără excepţie, de la primul ministru Netaniahu şi până la şeful Opoziţiei, Ehud Barak, au vorbit la unison: riscul ca Irakul să lanseze rachete este foarte mic. Este, de altfel, prima şi singura dată când cei doi adversari politici s-au aflat pe aceeaşi lungime de undă.

Apoi, subconştientul colectiv şi-a spus şi el cuvântul. Lumea n-a uitat atmosfera bolnavă, apocaliptică din timpul războiului din Golf, din 1991, când muntele ce se scremuse la Bagdad a dat naştere unui şoarece la Ramat Gan. Pentru mulţi, amintirea Scud-urilor lucrează ca un util şi usturător memento: pericolul există, fără doar şi poate, trebuie să fim atenţi dar... să n-o luăm razna.

Cel mai recent sondaj de opinie în legătură cu atmosfera ne-a oferit o constatare interesantă (şi poate surprinzătoare): peste 30% dintre cei întrebaţi, nu au de gând să-şi procure măşti de gaze şi nici să-şi amenajeze la domiciliu «camere etanşe».

Sunt ei, aceşti 30%, mai clarvăzători decât ceilalţi ? Nu ştim. Dar ceea ce ştim este că treimea aceasta (era să-i zicem sfântă) refuză, în numele nostru, al tuturora, diktatul spaimei. Şi că, indiferent de ce se va întâmpla în aceste zile (rachete sau ne-rachete), semnul ăsta de tărie sufletească – necesară în orice împrejurare – reprezintă cea mai bună garanţie că Israelul trăieşte şi va trăi.

PURIM SAMEAH!

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 - Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare

Director
Al. Mirodan

Publicitate: 1 inch - 45 shekeli
Abonamente Israel
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii
Străinătate: (1 an - 12 numere): Europa - 70 de dolari; România - 65 dolari; U.S.A., Canada - 80 dolari; America de Sud, Australia, Noua Zeelandă - 95 dolari; Insulele Fidji - 150 dolari.
Expediţia cu avionul.

Grafica:
Eugen Iacob

Culegere computerizată:
Claudia Rosenstreich

Difuzarea: ATLAS
Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Rvistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS
LTD.

TENDINTE

Israel: noi şi Irakul

Luna trecută s-a desfăşurat, toată, sub un mare semn de întrebare: vor bombarda Statele Unite Irakul ? Sau Saddam va accepta în ceasul al 12-lea ca echipele ONU să cerceteze, nestingherite de nimeni, peste tot - inclusiv în azi vestitele palate prezidenţiale ale lui Saddam Hussein - întru găsirea şi desfiinţarea armelor de distrugere în masă ? Iar în caz că americanii atacă, Irakul va ataca, la rându-i, Israelul cu rachete ?

Revista noastră - care pleacă la tipar, de la o vreme, taman în zilele de sfârşit de lună când se *întâmplă ceva* important, pe plan intern sau internaţional - nu cunoaşte la ora de faţă răspunsul la dramaticele întrebări de mai sus. Kofi Annan, secretarul general al ONU a fost la Bagdad într-o încercare de ultimă oră de a-l convinge pe Saddam să "fie cuminte" şi, în felul acesta, să poată fi evitat războiul. Nu ştim cu ce s-a întors Annan la New York. Şi în clipa când scriem aceste rânduri, nu ştim ce se va întâmpla.

Dar un lucru ştim, de mare însemnătate pentru noi. De mai mare însemnătate, şi în prezent şi à-propos de viitor pentru existenţa Israelului. E vorba de atitudinea palestinienilor faţă de Saddam; şi de ceea ce simbolizează el pentru OEP-iştii din teritorii. În săptămânile din urmă ale crizei, n-a trecut zi de la Dumnezeu în care, la Ramallah şi la Hebron, la Djenin şi la Bethlehem, şi bineînţeles în Gaza, să nu asistăm la demonstraţii isterice, de gen hitleristo-homeinist împotriva Israelului şi a Statelor Unite. Steagurile alb-albastre erau arse în piaţa publică. Portretele lui Saddam erau purtate de manifestanţi peste tot şi atârnate în toate magazinele, şcolile şi universităţile din teritorii. Demonstranţii scandau lozinci ca: "Saddam, loveşte Israelul cu arme chimice!", "Moarte Americii!", "Saddam, distruge Tel Avivul!". În timp ce israelienii se pregăteau să se mascheze de Purim, OEP-iştii se demascau. (Încă o dată). Şi toate acestea se desfăşurau sub privirile şi oblăduirea Autorităţii palestiniene, condusă de Yasser Arafat. "Autoritatea" după un vechi obicei, a emis ordine de interzicere a demonstraţiilor (asta fiindcă aşa suntem noi, avem simţ politic...) dar, în acelaşi timp, poliţia făcea cu ochiul, complice, manifestanţilor, lăsându-i în treaba lor: "Am dat ordinul ăsta, aşa, ca să-i fraierim pe americani şi pe israelieni".

Se pare însă că şocul produs de aceste demonstraţii a fost atât de puternic încât a zguduit credinţele multor fraieri de la Tel Aviv (poate şi de la New York), făcând ca numărul cetăţenilor intoxicaţi cu antraxul iluziilor să scadă simţitor.

Aşa cum reiese, de pildă, din articolul de mai jos al cunoscutului comentator politic de la «Maariv», Shmuel Schnitzer:

În timp ce Secretarul de Stat Madeleine Albright îşi desfăşura misiunea ei de convingere a statelor din Golf,- care misiune,

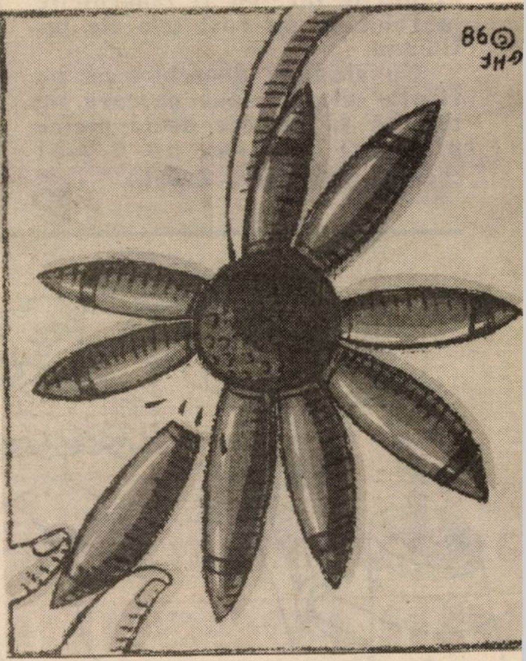

"Mă iubeşte ? Nu mă iubeşte ?"
Ne-atacă Saddam ? Nu ne atacă ?
(Desen din "Jerusalem Post")

TENDINTE

aparent, n-a reuşit să provoace vreo veritabilă manifestare de sprijin, ci doar unele slabe semne de entuziasm,- la Bethlehem palestinienii îşi ţineau marea lor demonstraţie de suport pentru Saddam Hussein.

Americanii dau dovadă de talente deosebite în materie de preferinţe acordate celor dependenţi de ei, patronând cu precădere pe cei a căror distracţie publică favorită este arderea voioasă a steagurilor americane. Nu există nici o îndoială că noile priviri înduioşate ale inimilor americane pentru bieţii palestinieni, sunt de aceeaşi natură cu cele triste experimentate deja de Statele Unite, dar din care n-au învăţat nimic. Astfel s-a format un triunghi sentimental în care americanii îşi exprimă dorinţa de a face orice vor cere palestinienii, în timp ce aceştia din urmă pică exact în amor cu omul care-i urăşte cel mai tare pe americani.

Este deajuns să te plimbi pe străzi şi să arzi steaguri americane, pentru ca administraţia americană să se lase pusă la zid pentru tine, promiţându-ţi mai multe teritorii şi o mai mare suveranitate. Ca adevăraţi creştini ce sunt, americanii nu pot decât să iubească pe cei ce-i urăsc. Poate că nu vor chiar să-i întoarcă lui Saddam şi celălalt obraz, dar lui Arafat i-l vor întoarce, fără nici o îndoială.

Există totuşi aici o lecţie secretă de învăţat, şi nu numai pentru americani. Şi noi avem ceva de învăţat din marile demonstraţii în care palestinienii şi-au exprimat admiraţia pentru un individ care nu suportă nici libertatea, nici democraţia.

Ni s-au spălat atât de grijuliu creierele cu basmele despre Noul Orient Mijlociu, am ajuns deasemeni să credem că palestinienii s-au preschimbat într-o altă naţie, moderată şi rezonabilă, gată să uite setea de sânge ce-i caracteriza de-o viaţă şi să se comporte ca un popor civilizat. Şi iată că vine demonstraţia de masă de lângă Bethlehem ca să ne aducă aminte că Noul Orient Mijlociu este o iluzie care nu a fost încă realizată, iar aceiaşi palestinieni care au dansat bucuroşi pe acoperişuri în timp ce Scud-urile ne distrugeau căminele acum şapte ani, gândesc din nou că Saddam Hussein este un om demn de a fi admirat şi susţinut.

Iar acum, chiar dacă nu există motive pentru a dansa de bucurie la spectacolul evaporării Ramat-Gan-ului, se pot totuşi trimite dictatorului irakian mesaje de suport şi să i se promită că palestinienii vor fi alături de el în eventualitatea unui război în Golf. Ei vor din nou să-i trimită felicitări din Ţara Sfântă. Poate că de data asta nu va putea arde jumătate din Statul Israel, dar nu i se poate nega intenţia; iar nobilul popor palestinian ştie să admire la fel de bine şi o dorinţă neîndeplinită.

Gaza: ce vor ei

Un sondaj realizat de "Institutul palestinian pentru comunicaţii şi mass-media" din Ierusalim în rândurile populaţiei palestiniene, în legătură cu "cazul" Saddam Hussein, a dezvăluit că 94% dintre cei întrebaţi şi-au exprimat sprijinul faţă de Irak în lupta acestuia contra Statelor Unite şi... Israelului.

Gaza: ce vor ei

Ziarele de la noi, precum şi multe cotidiene şi săptămânale din străinătate au publicat luna trecută o fotografie şocantă. Ea ne arăta un grup de palestinieni din Gaza, demonstrând mulţimii - care privea scena cu nesaţ şi aplauda de zor - cum se răpeşte un soldat israelian.

Indivizii cu pricina sunt din Hamas? Nu. Din Djihadul islamic? Nu. Din organizaţia lui George Habash? Nu. Din organizaţia lui Hawatme? Nu.

Ei fac parte din *Fatah*, organizaţia condusă de Yasser Arafat, laureat al Premiului Nobel pentru Pace şi partenerul nostru (însă sincer) la tratativele de pace.

Israel: Ce gânduri au ai noştri

Potrivit unui sondaj efectuat de institutul **Dahaf**, condus de Mina Tzemah, 73% dintre cetăţenii israelieni nu cred că Saddam va lansa rachete împotriva ţării noastre, 23% cred că da, iar 4% nu au nici o părere.

...Şi acum, uite ce vă propunem noi: să tăiaţi cu foarfeca ştirea de mai sus, să o lipiţi cu Uhu de-un pe- rete al camerei cu nylon la uşi şi ferestre şi, după ce se va termina povestea cu Irakul, să vedem cum anume s-a comportat creerul israelian în aceste împrejurări.

Israel: şomajul

Crizele de tip Irak au, între altele, însuşirea de a face ca problemele social-economice la zi să treacă pe un plan secundar. Cui îi mai arde de rata şomajului, de pildă, acum când noi nu ştim dacă Saddam va trimite rachete în Gush Dan ?

Şi totuşi, şomajul există. Ne loveşte. Şi ne îngrijorează. Cu atât mai mult cu cât astăzi, când economia este - cum se zice mai nou - *mondializată* şi când, adică, prăbuşirea monedei în Thailanda face ca întreprinderile noastre să exporte mai puţine produse la Bangkhok, mult mai puţine, destinul nostru (ca şi al tuturor ţărilor) atârnă, în mare măsură, de ceea ce se întâmplă în curtea vecinului. Chiar dacă acest vecin se găseşte la 3.000 km. de noi.

Dar să vedem cum stăm în comparaţie cu alte ţări. La ora de faţă, rata şomajului în Israel este de 8,1% şi, cu această cifră, ocupăm locul 8 în lume.

Înaintea noastră se află: Japonia, cu 3,4% (dar perspectivele niponilor sunt sumbre), Elveţia, cu 4,8% (îi prinde bine aurul din dinţii smulşi de nemţi la Auschwitz), Olanda cu 5,3%, etc.

După noi, vin câteva state serioase: Germania - 11,8%, Franţa - 12,5%, Italia - 12,8%, Belgia -

TENDINŢE

13,4%, Spania - 20,8%, ş.a.m.d. Şi, să fim înţeleşi, statistica are-n vedere numai ţările dezvoltate: de şomajul din India, Mexic sau alte Somalii să nu mai vorbim.

Washington: Preşedintele şi Monica

...Şi în timp ce avioanele americane se îndreaptă spre ţărmurile Irakului, în timp ce soldaţii din Oklahoma şi Arkansas îşi iau rămas bun de la logodnice, în lacrimi, neştiind ce soartă îi aşteaptă mâine în Golful Persic, în timp ce piloţii se pregătesc să ţintească, la ora H, în bazele militare ale lui Saddam Hussein, în timp ce diplomaţia SUA face eforturi supraomeneşti pentru a convinge şi ţările arabe, şi pe ruşi, chinezi sau francezi să sprijine într-un fel sau într-altul încercarea de a reduce - pe cât se poate - devastatorul arsenal chimic şi biologic de la Bagdad, în timp ce întreaga lume îşi ţine răsuflarea,- în timpul ăsta, zic, atotputernica şi glorioasa «mass-medie» americană se întreabă pe toate canalele de radio, TV şi pe toată pagina I-a a ziarelor dacă preşedintele Statelor Unite şi comandant suprem al armatei americane, William (Bill) Jeferson Clinton s-a culcat ori ba cu Monica Levinsky.

Faptele sunt cunoscute şi răscunoscute cititorilor noştri. După ce adversarii lui Clinton, din Partidul Republican, ajutaţi temeinic de procurorul independent (eu aş zice "independent") Kenneth Starr, precum şi de judecătorii de la Curtea Supremă, au pus la cale procesul Paula Jones - Clinton, în cadrul căruia preşedintele este învinuit de tracasare sexuală,- mai nou, haita de la Washington i-a aranjat un alt scandal, din aceeaşi familie de spirite. Liderului american i se reproşează că s-ar fi puncte-puncte cu fata sus-amintită, pe vremea când aceasta lucra ca funcţionară la Casa Albă. Noi nu ştim care e adevărul şi, mai ales, chestiunea ne lasă totalmente rece: ceea ce ne interesează pe noi, cei de pe Zamenhoff, în Tel Aviv, este ca şeful Statelor Unite să scape lumea de gazele, microbii şi ce mai trebuie de pe la Bagdad, şi nu să fie dat drept exemplu copiilor, mâine, la şcoală, ca o Maica Tereza masculină, ca unul ce respectă cu sfinţenie morala proletară. Tot aşa cum, în iunie 1967, cetăţeanul din Israel nu-i cerea lui Moshe Dayan , ministrul apărării, să renunţe la cele trei amante ale sale, ci să-i radă, dintr-o bucată, pe sirieni şi ceilalţi arabi (uite ce diplomat sunt, nu dau nume de ţări) care se repeziseră întru lichidarea noastră.

Toate acestea sunt însă ştiute. Mai puţin ştiută şi, în orice caz, mai puţin înţeleasă cu adevărat este, mi se pare, reacţia americanilor la uriaşul scandal (numit Monicagate), menit a-l porcăi pe Clinton acasă şi în străinătate, a-l coborî până-n prăpastie în ochii oamenilor şi a-i da lovitura de graţie: Nixon II.

Te-ai fi aşteptat ca gazele toxice lansate de «media» să anihileze complet puterea de judecată a cetăţeanului. Ei bine, surpriză pentru patronii de TV şi gazete, n-a fost aşa. În toiul scandalului, când orişicum lumea se anflamează repede (că aşa e omul), sondajele de opinie au arătat că 67% dintre cei întrebaţi s-au declarat mulţumiţi de felul cum conduce Clinton treburile ţării. Este un scor rar întâlnit în zilele noastre. Un Helmuth Kohl, în Germania, un Chirac în Franţa răsuflă uşuraţi când prind 50% din aprecieri favorabile. Iar dacă obţin 52,7%, încep să dea de băut.

Semnificaţia sondajului este, după părerea noastră, f.f. importantă. Ea se traduce prin aceea că în 1998, oamenii din lumea liberă nu mai pot fi manevraţi chiar atât de uşor de marea putere numită «media». Că, dacă privirea este aţintită până la fascinaţie pe micul ecran, mintea, ei bine, mintea îşi păstrează (sau şi-a redobândit) libertatea de gândire. Ne comportăm, tot mai adesea, în faţa televizorului, ca evreul din anecdota celebră, care-l întreabă pe vecinul său de compartiment din tren: "Dvs. unde mergeţi ?" "La Bacău", răspunde vecinul. "Aha - îşi spune cel ce-a întrebat - de fapt mergi la Roman, dar vrei să mă faci să cred că o să cobori în gară la Bacău".

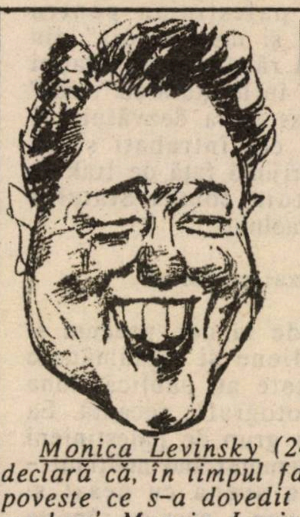

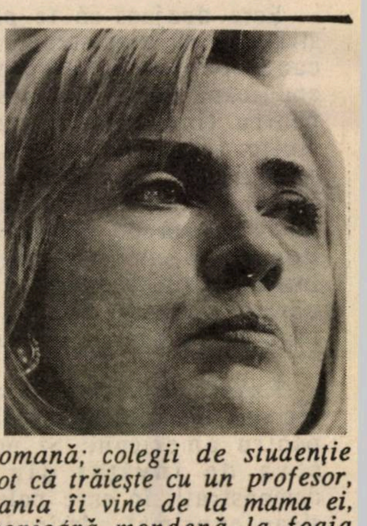

Monica Levinsky (24): are reputaţie de mitomană; colegii de studenţie declară că, în timpul facultăţii, povestea peste tot că trăieşte cu un profesor, poveste ce s-a dovedit a fi invenţie curată. Mania îi vine de la mama ei, madam' Marcia Levinsky (49), un fel de cronicară mondenă la foaia «Hollywood Reporter» din California; obsedată - ca şi fiică-sa - de a se împopoţona cu relaţiile ei "în lumea mare", a lansat zvonul că s-ar fi culcat cu faimosul tenor Placido Domingo; un zvon, din păcate (pentru dânsa) neîntemeiat, marele cântăreţ rămânând totalmente placid la avansurile cucoanei.

Hillary Clinton, soţia preşedintelui: despre ea se vorbeşte cel mai puţin, deşi s-ar cuveni să se vorbească cel mai mult. Atitudinea ei în murdara furtună a fost admirabilă. S-a aflat, dintru început, alături de Clinton, respingând cu dispreţ acuzatiile scormonitorilor de aşternuturi şi gunoaie.

TENDINŢE

România:
Generalul Pleşiţă spune totul: Carlos este omul lui Arafat !

Da. Şi fără vorbe. Aşa cum a dezvăluit ex-şeful spionajului românesc în anii '90, într-un interview acordat unui reporter de la ziarul «Cotidianul» din Bucureşti (interview pe care-l preluăm după «Lumea Liberă» din New York).

Extrase:

Rep.: *De ce aţi fost chemat astăzi la Parchetul Militar ?*

G-ral N. Pleşiţă: Am fost la prietenii mei de la Procuratură.

Rep.: *În discuţie s-a adus vorba despre dosarul Carlos-Şacalul ?*

N. P.: Nu.

Rep.: *Dar luni, spre exemplu, în acest dosar au fost audiaţi Iulian Vlad şi Tudor Postelnicu, şi ei au dat vina pe dumneavoastră, că dumneavoastră aţi ţinut permanent legătura cu Carlos.*

N. P.: Ha, ha, ha! Ori el e glumeţ ori dumneata eşti glumeaţă, pentru că nu e vorba de aşa ceva.

Rep.: *Cine a dat ordin să se facă legătura, la Praga, cu Carlos ?*

N. P.: Bă, copii, e o treabă ce vă depăşeşte pe voi. Afacerea Carlos e o afacere mare, nu aşa, de trei lulele, cum e tratată de presa românească.

Rep.: *De ce credeţi că e aşa importantă ?*

N. P.: Uite-aşa.

Rep.: *Motivaţii există ?*

N. P.: Există. Nu vi le spun, deşi vă iubesc, pentru că eu îi socotesc pe ziarişti rubedeniile mele apropiate.

Rep.: *Aţi primit ordin de la Ceauşescu să-l executaţi pe Pacepa prin Carlos, sau altfel ?*

N. P.: Pacepa este condamnat la moarte pentru trădare. Un general nu are voie să dezerteze, cum a dezertat Pacepa. Şi va fi executat. Fie pe unde e, fie în ţară.

Rep.: *De cine ?*

N. P.: Cum de cine ? Păi, nu trebuie dusă la îndeplinire hotărârea judecătorească ?

Rep.: *Cum adică, "pe unde e"? Aveţi ofiţeri pentru asta ?*

N. P.: Care ofiţeri ? Te trimit pe tine, frumoaso, că ai penetrare!!

Rep.: *Eu nu accept crima, am alte vederi.*

N. P.: Atunci îl pupi, nu faci crimă.

Rep.: *Dar coletele ucigaşe, care au fost trimise de Carlos, la comanda lui Ceauşescu ?*

N. P.: Vedeţi-vă de treabă. Astea sunt aiureli.

Rep.: *Dar există rapoarte pe această temă, în arhivele fostei Securităţi.*

N. P.: Care Securitate ? Care documente ? Fugi de-acolo, dragă! Am citit şi eu în presă aiurelile alea.

Rep.: *Care este implicarea ţării noastre în afacerea Carlos ?*

N. P.: Auzi, îmi stă la îndemână o treabă, dar nu o spun acuma. Că te-aş trimite eu să întrebi despre această implicaţie, care ştie precis şi care, peste câteva zile, va fi primit la Casa Albă să se pupuie cu Clinton şi care îi dă onorurile lui Clinton. Peste două-trei zile, va fi primit de Clinton o persoană.

Rep.: *E vorba de Netanyahu ? La el vă referiţi ?*

N. P.: Lasă-l pe Netanyahu, că nu ştie nici el pe unde să scoată cămaşa.

Rep.: *La Yasser Arafat ?*

N. P.: La Arafat, dragă ! Ce, se pupuie cu mine Clinton ? Se pupuie cu el.

Rep.: *Arafat era şeful lui Carlos ?*

N. P.: Sigur, nu e nici un secret.

Rep.: *Carlos a fost în România ?*

N. P.: Nu ştiu, nici nu l-am văzut.

Rep.: *Nici n-aţi auzit de el ?*

N. P.: Aaa, cum să nu ! Am fost şeful Serviciului de Informaţii al României, băăăi ! Cum să nu ştiu eu ce se întâmplă pe lumea asta ?! Ştiu ! Ştiu !

Rep.: *Cum a fost implicat Arafat în afacerea Carlos ?*

N. P.: Carlos este omul lui Arafat. Carlos a lucrat în slujba lui Arafat. Carlos şi echipa lui au fost reprezentanţii filialei lui Arafat a OEP-ului. Filiala pe Europa, dragă.

Rep.: *Dar şi Ceauşescu a colaborat cu Arafat.*

N. P.: Da'ce, numai Ceauşescu? Acuma şi Clinton colaborează cu Arafat. Cine nu colaborează cu arabii, dragă, şi cu nodul din Orient ? Cine ? Aşa că e încâlcită socoteala. Iar în ce-l priveşte pe Ceauşescu, că a colaborat cu Arafat sau n-a colaborat, păi, cum să nu colaboreze ? Păi, nu se pupa cu el aici, aşa cum se pupă acum cu el Clinton la Casa Albă ?

România:
Alegeri anticipate

Posibil. Ba chiar probabil. După un an şi jumătate de guvernare, cabinetul condus de Victor Ciorbea a intrat în criză. Partenerii săi din Partidul Democrat s-au retras de la guvernare, pe motiv că Ciorbea şi ai săi din Convenţia democrată nu fac nimic sau mai nimic pentru înfăptuirea reformei.

Partidul Democrat s-a angajat printr-un acord că va sprijini guvernul în Parlament, cam vreo 2-3 luni de zile. Cu anumite condiţii, desigur.

Majoritatea comentatorilor politici susţin că acest guvern minoritar nu va rezista la prima moţiune de neîncredere mai serioasă. Şi că preşedintele Emil Constantinescu va fi silit să proclame noi alegeri parlamentare. În septembrie sau octombrie.

Israel:
Partea bună a lucrurilor

Da, da... Fiindcă, aşa cum ne învaţă dialectica, orice fenomen are două laturi: una pozitivă şi una negativă.

"Un lucru e clar. Indiferent dacă panica s-a produs de la sine sau a fost creată, în această situaţie, de stagnare economică gravă, ea dă "rezultate" pozitive. Numeroase fabrici lucrează ore suplimentare, stocurile de nylon, benzi adezive, haine de ploaie, treninguri, conserve, termose, lanterne se epuizează de la o zi la alta".

(Dintr-un articol de Ella Bernfeld, în "Ultima Oră", 1998)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *"Pe mine şi pe soţia mea ideea duşmanilor lui Bill Clinton de a trimite o prietenă de-a Monicăi Levinsky, să o tragă de limbă,- înregistrând convorbirea "amicală" cu un aparat legat de picior,- ne-a revoltat şi scârbit. Presupunem că şi dumneavoastră ideea aceasta - care nu prea face casă bună nici cu prietenia, nici cu drepturile omului - v-a dat de gândit."*

(Paul Siggenreich, Natania)

Răspuns: Aşa e. Până azi, ori de câte ori mă întâlneam la redacţie, la cafenea sau într-altă parte cu o cucoană care voise să-mi vorbească, obişnuiam să o privesc în faţă. De-aci înainte, mă uit la picioarele ei.

Întrebare: *"Este limpede pentru mine că mass-media israeliană a "învăţat" lecţiile de cinism ale presei de scandal din Anglia şi Statele Unite, scormonind fără scrupule în viaţa particulară a oamenilor politici sau din domeniul artei. Şi toate acestea se fac, cu neruşinare, în numele dreptului pe care l-ar avea fiecare dintre noi de a şti orice. Oare aşa, cu cruzime sufletească şi fără sensibilitate s-a comportat presa noastră întotdeauna ?"*

(Viorica Argintaru, Holon)

Răspuns: Nu. Elie Wiesel aminteşte în memoriile sale de o întâmplare legată de Ben Gurion. Bătrânul avea un aghiotant militar, un anume Nehemia. Acesta se legase într-atâta de Ben Gurion, încât - dornic să se afle în preajma şefului ca un câine credincios şi să-l ajute 24 de ore din 24 - nu mai avea casă, părinţii îi vedea o dată la două săptămâni şi, bineînţeles, gândul de a se căsători şi a întemeia o familie îi era străin. Până într-o zi când, întâlnind o femeie superbă care-l "dăduse gata", s-a îndrăgostit cum nu i se mai întâmplase până atunci şi a cerut-o de nevastă. Se pare însă că un militar în situaţia lui (umbra lui Ben Gurion, care cunoştea zeci de secrete de Stat) era obligat, prin lege, pentru a se căsători, să ceară încuviinţarea "organelor competente". Ofiţerul de la "organe" cu care discutase l-a felicitat din toată inima pentru hotărârea de a se însura, i-a urat *Mazal tov*, l-a asigurat că băieţii vor vedea ce e cu logodnica şi îi vor comunica răspunsul peste câteva zile. *"Poate-o săptămână, ştii cum e cu verificările astea. Poate două"*. Două săptămâni mai târziu, ofiţerul în cauză l-a chemat pe Nehemia, cerându-i să vină urgent la dânsul. *"E vorba de...?* a întrebat Nehemia. *"Da"*. *"Şi nu poţi să-mi spui la telefon ?"* a râs el. *"Nu"*. Când aghiotantul lui Ben Gurion a intrat în biroul ofiţerului, acesta l-a poftit să ia loc, i-a oferit o ţigară, l-a privit lung pe Nehemia şi, după o tăcere, i-a spus că nu se poate căsători cu frumoasa femeie în cauză. *"De ce?"* a strigat îndrăgostitul, sărind de pe scaun. *"Ce are?" "E spioană"*.

Nehemia a murmurat într-un târziu: *"înţeleg"*, s-a dus acasă, a scos legătura cu chei din buzunar, a deschis un sertar de la birou, a scos un revolver şi şi-a tras un glonte în cap.

Problema era cum să-l anunţi pe Ben Gurion de cele întâmplate; cu atât mai mult cu cât «bătrânul» - care-l privea pe Nehemia ca pe fiul său spiritual - era bolnav şi cu nervii întinşi la culme. Era seara. Ziarele aflaseră de sinucidere, ştirea intrase la tipar, pe pagina I-a a lui «Yediot», a lui «Ha-Aretz»... Dacă a doua zi dimineaţa primul ministru, căruia i se aduceau la pat o dată cu cafeaua şi gazetele, dădea cu ochii de fotografia lui Nehemia, ar fi putut face un şoc. Trebuie să câştigăm timp. Trebuie să-l pregătim... Doi sau trei consilieri ai lui Ben Gurion s-au repezit la directorii de ziare, închizându-se cu aceştia în birouri şi şoptindu-le ceva la ureche. La început, directorii au făcut ochii mari: cum se poate ?, apoi au închis ochii, s-au gândit niţel şi-au dat din cap: se poate. Au alergat cu toţii în tipografie, unde rotativele funcţionau din plin, trăgând marile cotidiene. A doua zi dimineaţa, când Ben Gurion îşi aruncă privirile asupra ziarelor, el - spre deosebire de ceilalţi cititori din Israel - nu văzu nimic despre nenorocirea din ajun. Ziariştii la care ne referiserăm mai înainte, se înţeleseseră cu toţii să scoată, fiecare, un exemplar special de gazetă fără reportajul despre moartea lui Nehemia. Pe urmă, la birou, primul ministru fu luat deoparte de câţiva miniştri care erau în temă şi "pregătit sufleteşte" să ia cunoştinţă de un fapt pe care toată lumea îl cunoştea deja de la şapte dimineaţa. Încălcând, aşadar, dreptul sacru al cetăţeanului (şi cu atât mai mult al primului ministru) la adevăr, presa israeliană a salvat ţara, probabil, de la prăbuşirea nervoasă a conducătorului ei, dacă nu chiar de la infarct sau congestie cerebrală.

Întrebare: *Sunt conştient că vă cam bat la cap, dar mi-au plăcut atât de mult exemplele din categoria «prostiile oamenilor inteligenţi» pe care le-aţi publicat mai de mult, încât, fiindcă foamea vine mâncând, vă rog să ne mai oferiţi şi altele.*

(Nissim Bercovici, Beersheva)

Răspuns: Curios om sunteţi! Nu vă ajung prostiile politicienilor, "experţilor" şi ziariştilor de astăzi? Mă rog, uite, vă mai dau câteva exemple, dar să nu se mai repete...

"Aparate care să fie mai grele decât aerul şi totuşi să zboare ? Imposibil !"

(Lord Kelvin, preşedintele Societăţii Regale de ştiinţe, Londra, 1895. Câţiva ani mai târziu vor apare primele avioane).

=

"Să forezi pământul pentru a găsi petrol ? Vrei să spui să forezi în adâncul pământului ca să cauţi şi să găseşti petrol ? Eşti nebun !"

(Acesta a fost răspunsul dat în 1859 americanului Edwin Drake de către un grup de specialişti în domeniul prospecţiunilor petrolifere)

"Acţiunile la Bursă au ajuns la un nivel înalt care, după părerea mea, se va menţine aşa în permanenţă".

(Irving Fischer, profesor de economie la Universitatea Yale, S.U.A., 1929.

1929 este anul când s-au prăbuşit acţiunile la Bursa de pe Wall Street, provocând cea mai mare criză economică din secolul 20).

=

"Avioanele sunt nişte jucării interesante, dar nu au nici o valoare militară".

(Mareşalul Foch, comandant al armatei franceze şi profesor de strategie la Şcoala Superioară de Război de la Paris)

=

"Chirurgia umană nu va ajunge niciodată să efectueze operaţii în abdomen, la plămâni şi pe inimă".

(Sir John Ericksen, chirurgul-şef al Angliei, 1873)

=

"Tot ce poate fi inventat pe lumea asta, a fost inventat".

(Charles Duell, şeful Oficiului de Patente al Statelor Unite, 1899)

*

Întrebare: *"Ai senzaţia că domneşte pretutindenea în lume absurdul şi demenţa. De la islamiştii algerieni care căsăpesc tot algerieni, cu topoarele, şi dansează pe cadavrele mutilate ale copiilor, până la prăbuşirea economică din Asia, de la pogromurile musulmanilor din Indonezia împotriva comercianţilor chinezi, până la hotărârea justiţiei americane de a-l obliga pe preşedintele Clinton să-şi arate penisul în procesul cu Paula Jones, de la dreptul pe care i-l dă un preşedinte democrat ca Jacques Chirac lui Saddam de a folosi, nederanjat de nimeni, arma chimică, până la atmosfera de panică şi isterie pe care «media» de la noi o cultivă, conştient, în rândurile populaţiei à-propos de Irak. Cum s-ar putea caracteriza, pe scurt, perioada pe care o trăim ?"*

(Prof. Renata Schönberg, Ghivataim)

Răspuns: Aşa cum a definit-o Shakespeare la vremea lui, prin glasul lui Hamlet: *The time is out of joint* (Timpul şi-a ieşit din ţâţâni).

Întrebare: *"Fiecare zi constituie pentru mine un nou prilej de a mă minuna de obrăznicia celor cu "Autoritatea Palestiniană" din Gaza. Pe de o parte, pălăvrăgesc despre dorinţa lor de pace cu Israelul, iar pe de altă parte, cu o "candoare" ce te lasă bouche bée, cer lui Saddam să bombardeze Tel Avivul cu arma chimică. Întrebarea mea sună aşa: care este, după părerea Dvs., cea mai neruşinată dintre manifestările arafatiştilor ?"*

(Dr. Tiberiu Danon, Paris)

Răspuns: Declaraţia "ministrului" sănătăţii de la Gaza care, după ce aplaudase rupându-şi palmele pe demonstranţii ce ardeau steagul american în piaţă şi strigau: *Saddam aruncă rachetele cu arma chimică asupra Israelului !*, a cerut guvernului de la Washington să trimită urgent palestinienilor măşti de gaze în eventualitatea unui atac irakian.

Aşa, fătuco ! Fără spaime, fără tremurici, fără istericale. Ca să nu-i dăm lui Saddam prilej să râdă de noi, înfundat, prin palatele sale din Bagdad. Fii cu băgare de seamă (masca de gaze, nylon, skotch, apă minerală), paza bună trece primejdia rea, dar altfel vezi-ţi de-ale tale: un pahar de coniac, o ţigară de foi şi, mai ales, un zâmbet sfidător.

Aşa, de afţăluhăs.

I. ARTZI

MIKE GOLDMAN - AGENTUL 06 ŞI CELE 81 LOVITURI DE BICI

Aniversarea a 50 de ani de la înfiinţarea Statului Israel prilejuieşte televiziunii noastre ecranizarea săptămânală a serialului **TKUMA** (Renaşterea), în care sunt cuprinse momentele istorice culminante ale actualelor noastre meleaguri.

Una din marile drame ale epocii, prezentate în acest serial, a fost Procesul Eichman. Prinderea lui Adolf Eichman în Argentina şi traducerea lui în faţa Justiţiei Israelului a schimbat radical atitudinea opiniei publice israeliene faţă de Holocaust.

Procesul însuşi a cuprins episoade dramatice, dintre care unul este legat de persoana lui Miki Goldman,- astăzi Mihael Gilad, pensionar, fost ofiţer de poliţie. Îl intâlnesc din când în când la şedinţele Comitetului ce acordă titlul de «Drept al Popoarelor» acelora care au salvat evrei cu riscul vieţii lor. Miki este unul dintre cei mai harnici membri ai Comisiei. Dosarele prelucrate de el poartă amprenta bogatei experienţe a anchetatorului care ştie să "răsucească" dosarul, până ce ajunge la concluzia justă din punct de vedere juridic.

▪ ▪ ▪

În perioada prinderii lui Eichman, Michael Goldman era ofiţer de poliţie. Ca supravieţuitor al Holocaustului şi cunoscător al câtorva limbi europene, printre care şi germana, Goldman (poreclit Miki) a fost detaşat la unitatea 06 care avea sarcina de a concentra materialul istoric din arhivele interne şi externe, necesare pregătirii detaliilor procesului. Pentru aceasta, Miki era zilnic prezent în sala Beit Ha-Am din Ierusalim unde aveau loc dezbaterile, precum şi în contact permanent cu Ghideon Hausner, acuzator din partea Statului în acest proces istoric.

În cursul procesului, într-o bună zi apare şi martorul Dr. Buşminski (fost Diamant), care povesteşte despre suferinţele şi lichidarea evreilor din oraşul galiţian Przemysl. Miki, originar el-însuşi din acest oraş, urmăreşte cu înfrigurare mărturia. Şi aude astfel cum martorul povesteşte despre actele barbare ale ofiţerului nazist Schwammberger, care obişnuia să dezbrace copiii şi să-i lovească cu cureaua până ce leşinau. Nici un copil n-a rezistat la mai mult de 50 de lovituri. Odată leşinaţi, Schwammberger scotea pistolul şi-i împuşca.

"Îmi amintesc de o singură excepţie - continuă martorul - *şi anume, de un copil care a rezistat la 80 de lovituri. Impresionat de o asemenea putere de rezistenţă, Schwam-*

În timpul procesului Eichman

Mike - agentul 06

mberger a hotărât să lase copilul în viață".

Zguduit de această depoziție, Miki l-a abordat pe martor în pauza ce a urmat, și i-a dezvăluit: *"Eu sunt copilul cu cele 80 de lovituri, despre care ai povestit și care a supraviețuit".*

Episodul acesta avea să capete valoare de simbol, căci martorul, fără să știe, relatase exact povestea copilului devenit anchetator de frunte al asasinului Adolf Eichman, singurul criminal de război tradus în fața Justiției israeliene. Și acum, după 40 de ani, povestindu-mi dramaticul episod, vocea lui Miki tremura de emoție.

Ecou îndepărtat al acelor vremi, această mărturie l-a obsedat pe Michael Goldman de-alungul întregului proces și - Eichman fiind condamnat la moarte - el a fost unul din puținii care au asistat la executarea lui Eichman prin spânzurătoare. Rămășițele acestuia din urmă au fost arse. Un grup de ofițeri, din care făcea parte și Miki, au ieșit cu o barcă înafara apelor teritoriale ale Israelului și au împrăștiat cenușa în vântul nopții. După care barca s-a reîntors către malul Tel Aviv-ului unde pescarii scoteau peștii din plase înainte de a se întoarce acasă. Începea o nouă zi.

"Aceasta a fost consolarea și răzbunarea mea" conchide Miki. După proces, el a părăsit poliția, îndreptându-se către alte orizonturi.

Luni de zile mai târziu, într-un cerc de israelieni, Miki s-a întâlnit cu un grup de scriitori și publiciști. Fără să știe că se află printre ei eroul acestei întâmplări, ei o comentau, oarecum sceptici: *"E de necrezut! Cum de a rezistat un copil la 80 de lovituri și n-a murit?"* Și Miki îmi explică: *"Pentru mine, această manifestare de neîncredere a fost lovitura a 81-a!"*

Nota redacției

De ce l-a durut pe Miki Goldman remarca... publicistului: din același motiv care ne-a îndurerat atunci când, pe scena teatrului Cameri, se prezentase o piesă "post-sionistă" în care Hana Szeles, parașutista din Eretz Israel, prinsă, torturată la sânge și ucisă de Gestapoviști era porcăită pe întinsul a trei acte subvenționate de Stat,- așa ca să terminăm noi cu miturile astea.

Lumea: Ce se întâmplă dacă (așa cum vrea domnul Chirac, de-o pildă) lumea occidentală este dezbinată

"...NATO are responsabilitatea unui teritoriu de dimensiuni impresionante - Orientul Mijlociu și o parte considerabilă din Africa - partea cea mai volatilă și imprevizibilă a lumii actuale.(...) Dacă, la o viitoare criză, Statele Unite vor considera că se anunță un pericol major iar europenii or să creadă că n-au de ce să fie neliniștiți, consecințele pot fi dezastruoase. Pericolul ar putea fi evitat dacă Europa și Statele Unite își vor aminti lecțiile primite la înfrângerea lui Hitler și la prăbușirea comunismului. Dacă rămân solidare, sunt invincibile. Vor face față și puterii crescânde a Chinei și rătăcirilor imprevizibile ale Islamului și eventualității resurecției Rusiei Imperiale. Dimpotrivă, dacă Europa și Statele Unite o vor apuca pe căi diferite, la mijlocul secolului XXI, ele vor fi doar două dintre cele 4-5 puteri a căror luptă pentru supremație ar putea declanșa cel de-al treilea război mondial. Aceasta este miza succesului sau eșecului pentru noul NATO".

(Dintr-un articol de Brian Beedhum, în "The Economist", Londra 1998)

BURSA PERSONALITĂȚILOR DIN ALIA

(martie 1998)

In urcare:

Gita Munte, actriță. Performanța ei în spectacolul "Lumea lui Amy" la Teatrul "Ha-Cameri" a fost primită cu elogii de critica dramatică și de public.

Micky Haimovici, prezentatoarea buletinului de știri de la ora 20, la Canalul TV2: prezența ei calmă și plăcută a contribuit ca *rating*-ul emisiunii să crească cu 5%.

Staționar:

Bruno Landesberg, patronul firmei «Sano»: în ciuda crizei economice prin care trece țara și a greutăților legate de exporturile în Asia, a reușit să asigure mersul normal al societății și să nu concedieze salariați.

În cădere:

Avigdor Lieberman, fost director general al cabinetului primului ministru; după demisia sa din funcție (provocată de scandalul din Centrala Likudului à-propos de anularea cunoscutelor *Primaries)* a intrat într-un con de umbră.

Menahem Ariav, președintele H.O.R.: starea de letargie în care a căzut organizația, precum și neputința d-lui Menahem Ariav de a organiza congresul H.O.R. au făcut ca tot mai mulți activiști să se gândească la alegerea unui alt președinte.

S-a constatat că cel mai mare număr de divorțuri din anul trecut, l-a dat Tel Avivul: o treime din totalul divorțurilor pe țară. În schimb, orașul Țfat a dat un singur divorț.

Fraților, eu vă dau un țfat: luați-vă nevestele și mutați-vă la Țfat !

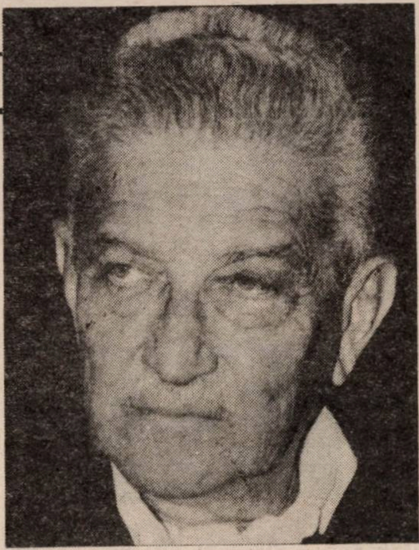

I. ARTZI

WEIZMAN TREBUIE REALES

Scurtă vreme după apariţia acestor rânduri, Knessetul va alege un nou Preşedinte al Israelului. Sper ca el să fie vechiul-nou Ezer Weizman.

În atmosfera de politicianism îmbâcsit ce domneşte actualmente la noi, nu mai ştim cum să complicăm în plus lucrurile, în loc să încercăm să le simplificăm pe cât e cu putinţă. În ultimele săptămâni s-a produs o adevărată furtună într-un pahar cu apă pe tema alegerii noului Preşedinte al Statului, de parcă n-am avea alte probleme, alte frământări.

Ce motive au anumite partide, cercuri sau persoane să-l înlocuiască pe Ezer Weizman ? Oare n-a fost el un preşedinte bun ? Ce condiţii deosebite trebuie să îndeplinească faţă de cei ce se lansează întru justificarea schimbării lui cu unul dintre ei ?

Are vreunul dintre ei o biografie mai eroică decât acel care a adus în 1948 primele avioane pentru apărarea Israelului, iar în 1967, în calitate de şef al aviaţiei israeliene, a adus victoria asupra aviaţiei egiptene - victorie care a redus durata războiului la doar şase zile?

Care candidat este mai carismatic - acest dar dumnezeiesc de a fermeca oamenii, luând parte de-adevăratelea la durerile lor şi căutând soluţii împreună cu ei - decât Ezer Weizman ? Şi care dintre ei va putea asigura mai bine balanţa politică decât el ? Cine cunoaşte mai bine ca el învolburata istorie a acestor locuri şi oamenii care i-au determinat sau influenţat soarta? Cine e mai cunoscut şi va fi mai bine primit de către regi, preşedinţi şi conducători de popoare, decât Ezer Weizman ?

Ezer a creat şi un stil de lucru propriu care îi face cinste. Oriunde e nevoie de o prezenţă care să exprime nevoia stringentă de unitate şi solidaritate naţională, Ezer Weizman e prezent: el îi încurajează pe răniţii din războaie, ce luptă pentru viaţa lor; el vizitează şi consolează familiile îndoliate; el e prezent la beduini, la năpăstuiţi, amărâţi sau frustraţi, atunci când societatea israeliană îi lasă cu impresia că sunt desconsideraţi.

Ezer e un preşedinte pe teren: dacă la Ofakim a explodat problema şomajului, Ezer s-a dus la faţa locului pentru a vedea, a culege impresii "în direct" şi a interveni la nevoie.

Casa preşedintelui găzduieşte evenimente şi oameni care au nevoie de prestigiu, de consideraţie accentuată. Şi deşi vederile sale politice diferă de cele ale guvernului, aşa cum s-au deosebit de cele ale guvernului precedent, el îşi exprimă părerile cu măsură şi civilizaţie.

Nu am intenţia să-mi manifest vreo părere împotriva contracandidatului său, deputatul Shaul Amor, sau a oricărui alt candidat. Vreau doar să pledez în favoarea lui Ezer. Şi chiar dacă preşedintele ia uneori atitudini sau scapă expresii ce nu sunt pe placul tuturor, nu trebuie să uităm că fiecare dintre noi poate spune uneori lucruri ce nu sunt neapărat satisfăcătoare pentru toată lumea.

La al doilea mandat, Ezer este poate cel mai bogat om în experienţe israeliene şi - sunt sigur - nu va recidiva cu micile greşeli pe care le-a comis. Oricum, nici un candidat nu-i poate fi superior, de aceea el trebuie reales pentru un al doilea termen.

Şi să n-o uităm nici pe Doamna soţia sa, Reuma Weizman (fiica avocatului Zwi Schwartz, originar din Basarabia). Modestă, retrasă, dar cu un suflet deschis oricând alinării nevoilor şi suferinţelor, prezenţă permanentă în umbra soţului ei, ea este cea mai potrivită persoană pentru rolul de Primă Doamnă a Israelului, de care avem atâta nevoie.

Înţeleg jocurile de partid pentru satisfacerea ambiţiilor, intereselor, vanităţilor. Dar jeţul prezidenţial nu este locul destinat rezolvării problemelor de partid sau lansării unor oameni lipsiţi de experienţa necesară pentru postul de Preşedinte al Statului Israel.

Sunt convins că în ultimul moment înaintea alegerii se vor risipi norii discordiilor şi Knessetul va vota în conformitate cu interesele vitale ale ţării, adică îl va alege pe Ezer Weizman pentru un al doilea termen ca Preşedinte al Israelului.

Nota redacţiei

Împărtăşim întru totul opinia lui Artzi.

Amorul nostru se îndreaptă spre Ezer Weizman.

●

Deputatul Moshe Gafni a declarat că ultra-religioşii pe care îi reprezintă d-sa se vor înarma pentru a lupta, la o adică, împotriva noastră, a laicilor.

Vedeţi? Cine spunea că haredimii nu sunt dispuşi, nici să-i pici cu ceară, să pună mâna pe-un Kalaşnikov şi să se bată ?

Ba sunt dispuşi. Numai că ei vor să tragă doar în evrei.

●

Ministrul finanţelor din Japonia, d. Mitzuzaki Hiroshi, a demisionat din cauza valului de falimente industrialo-bancare care ameninţă să arunce-n aer întreg sistemul financiar internaţional.

Domnu' Hiroshi, de ce n-ai fost cu băgare de seamă, uite că acuma ne trezim cu o Hiroshimă economică !

Bibi în cătuşe la tribunal? Poate.
Dacă plângerea juristului egiptean Helmi va fi luată în considerare.
E o plângere extrem de gravă. Ea se referă la

CEL MAI MARE JAF DIN ISTORIE

Războiul de 100 de ani al arabilor contra evreilor în Eretz Israel a instaurat o nouă modă: agresorul învins îl dă în judecată pe agresat şi pretinde despăgubiri pentru daunele suferite, iar lumea îi recunoaşte dreptul de a da în judecată şi de a fi despăgubit.

Un proaspăt exemplu al acestei mode este intenţia unui jurist egiptean, Nabil Helmi, profesor de drept la Universitatea Zagazig, de a da în judecată Israelul pentru plata a ceea ce el pretinde a fi o datorie veche de 34 de secole a poporului evreu faţă de Egipt.

Să sperăm că şi de data aceasta tribunalele şi restul lumii vor recunoaşte valabilitatea procesului, dându-ne ocazia să răspundem.

Pretinsa datorie este aurul şi argintul pe care egiptenii l-au împrumutat strămoşilor noştri înrobiţi cu puţin timp înainte de a le cere să părăsească ţara.

Aceasta este povestea, aşa cum e relatată de publicaţia semioficială "Al-Ahram Weekly" din Cairo.

Bazându-se pe Biblie, Helmi observă că vechii egipteni ţineau la robii lor evrei şi ca atare le-au împrumutat obiecte de aur şi argint, precum şi veşminte (*Exodus,* 12:35-36). Aceasta pentru a respecta făgăduiala şi instrucţiunile date de Dumnezeu lui Moise (*Exodus,* 12:21-22) şi făgăduiala făcută patriarhului Avraham (*Geneza,* 15:14).

Helmi spune că obiectele împrumutate "par a nu fi fost înapoiate" şi că "guvernul statului evreu modern ar trebui să plătească datoria, plus dobânzile acumulate".

Mai spune că pasajele citate din Biblie "dovedesc cu prisosinţă jaful săvârşit de vechii evrei, cel mai mare jaf din istorie".

Cu o dobândă anuală de 5 la sută, apreciază Helmi, valoarea de azi a datoriei noastre faţă de egipteni este de 9 milioane tone de aur. Biblia nu menţionează valoarea obiectelor luate cu împrumut de evrei, iar Helmi nu explică cum a ajuns la această cifră.

El spune că în acest caz nu trebuie aplicată prescrierea, deoarece "e vorba de un proces istoric, iar drepturile egiptene nu pot fi confiscate".

Potrivit publicaţiei "Al-Ahram Weekly", procesul a fost ideea comunităţii egiptene din Elveţia, ca reacţie la pretenţia Israelulului la banii şi alte bunuri nerevendicate de victimele Holocaustului.

Helmi spune că încă nu s-a hotărât unde va fi depusă reclamaţia: în Egipt sau în Elveţia. "Mai sunt necesare pregătiri", a spus el.

"Al-Ahram Weekly" relatează de asemenea că "experţii în drept sunt de părere că şansele lui Helmi sunt nule" şi că şi el "îşi dă seama că procesul, după toate probabilităţile, va fi respins de tribunale. El crede însă că acest proces are mai mult decât o valoare simbolică".

"Israelienii apelează la Biblie pentru a revendica dreptul de proprietate asupra Palestinei, pe care o descriu drept Ţara Promisă", a spus Helmi. "Ca atare şi noi apelăm la aceeaşi sursă pentru a ne dovedi drepturile. Dacă tribunalul ne va respinge procesul sub motiv că versetele biblice nu constituie documente juridice, atunci acelaşi principiu ar trebui să se aplice şi în chestiunea Ţării Promise."

Să sperăm deci că dosarul va ajunge la tribunal, fie în Egipt, fie în Elveţia, fie la Tribunalul Internaţional de la Haga.

Atunci vom putea răspunde aşa cum a răspuns avocatul nostru când egiptenii i-au chemat pe strămoşii noştri la judecata lui Alexandru cel Mare în anul 331 î.e.n., cînd acesta a ajuns în Eretz Israel. În acelaşi timp, o delegaţie de "expatriaţi palestinieni", girgaşiţii, şi o delegaţie pan-arabă, ismaeliţii, au venit de asemenea la Alexandru cel Mare să ceară dreptate. Toţi îşi bazau argumentaţia pe Biblie.

Avocatul era un oarecare Geviha ben Pessisa, un cocoşat umil care s-a oferit voluntar pentru această misiune fiindcă nimeni n-a fost dispus să şi-o asume. După ce a respins reclamaţiile girgaşiţilor şi pe ale ismaeliţilor, Alexandru dând câştig de cauză evreilor în ambele cazuri, Geviha a abordat reclamaţia egiptenilor.

El a admis valabilitatea pretenţiilor lor, cu o condiţie: în lumina paragrafului 12:10 din *Exodus,* care spune că evreii i-au slujit pe egipteni timp 430 de ani, să se calculeze cât le datorau aceştia evreilor pentru munca gratuită a 600.000 de oameni şi cum se echilibrează cele două datorii.

Egiptenii au fost de acord, au calculat şi au ajuns la concluzia că la un salariu de un dinar pe zi, Egiptul ar da faliment după plata salariilor pentru primii 100 de ani. Şi şi-au retras plângerea.

Cum şi Helmi îşi bazează pretenţiile pe Biblie, să calculeze cât datorează la rândul său Egiptul evreilor pentru cei 430 de ani de muncă a 600.000 de oameni, plus dobânda anuală acumulată de 5 la sută.

Întâmplător, Helmi a trecut cu vederea faptul că la scurt timp după acest împrumut, egiptenii le-au cerut evreilor să părăsească ţara fără întârziere, uitând să le ceară returnarea împrumutului (*Exodus,* 12:30-33).

(Dintr-un articol de Moshe Kohn, în *"Jerusalem Post"*)

9 milioane tone de aur ! De unde să le scoată d. Iacob Neeman când el se plânge că n-are bani nici măcar pentru concursul Miss Univers, de la Eilat ?

CALENDAR

MARTIE

1 martie s-a născut Luiza Carol (1947)
1 martie s-a născut Solomon Marcus (1925)
2 martie s-a născut Eugen Relgis (1895)
3 martie s-a născut Felix Caroly (1933)
4 martie au murit la cutremurul din Bucureşti: Veronica Porumbacu, M. Petroveanu, Savin Bratu (1977)
7 martie s-a născut E. Schwarzfeld (1855)
10 martie a murit Gherasim Luca (1994)
12 martie s-a născut N. Tertulian (1929)
13 martie a murit Sergiu Dan (1976)
13 martie a murit H. Tiktin (1936)
14 martie s-a născut A.B.Yaffe (1924)
17 martie a murit Mihail Rinea, ziarist (1995)
18 martie s-a născut Gina Sebastian Alcalay (1927)
18 martie a murit Iulius Pach, anticar (1951)
19 martie s-a născut Adrian Rogoz (1921)
20 martie s-a născut Andrei Fischof (1940)
21 martie a murit Ionel Jianu (1995)
22 martie a murit B. Luca (1931)
23 martie s-a născut Radu Lupan (1920)
25 martie s-a născut Alf Adania (1913)
26 martie s-a născut Felix Aderca (1891)
26 martie a murit Alf Adania (1979)
26 martie s-a născut S. Săveanu (1917)
28 martie s-a născut Margareta Sterian (1897)
28 martie s-a născut H. Fosha (1922)
28 martie a murit Aurel Felea (1996)
29 martie s-a născut Vladimir Tamburu (1913)
30 martie a murit N. Steinhardt (1989)
31 martie s-a născut Mihail Rinea (1907)
31 martie s-a născut pictorul Jules Pascin (1895)

H. ZALIS

ÎN DEŞERT

- Ce-ai vrut să vezi anume, de data asta ?

Iată o întrebare pe care o punem colegilor noştri de scris când vin prin Israel. Şi când revin. Istoricul literar Henri Zalis (65) de la Bucureşti a vrut să vadă deşertul. Iar rândurile de faţă scrise pentru «Minimum» ne arată că drumul lui prin Neghev nu fu în deşert.

Mergem înspre inima deşertului. Neghevul, privit pe hartă, pare un con cu vârful în sud, la Eilat, şi cu baza în nord, un nord relativ, căci în fapt, el începe din Beer-Sheva, adică dintr-un punct ce corespunde geografic jumătăţii inferioare a Israelului.

Maşina aleargă pe şoseaua pustie, cu viteze ce nu coboară sub 100 de kilometri. E sâmbătă dimineaţa. Dacă ne întâmpină semne de viaţă, acestea vin de la aşezările de beduini, risipite printre dune, mici corturi din pânză neagră peticită, copii ce mână la păşunat câte-un măgăruş ori câteva capre. Într-un singur loc văd, depărtat, un pâlc de cămile.

Mă întreb de ce am ţinut să trăiesc experienţa asta. Sunt capabil să cred că este un semn al destinului. O momeală pentru ceva iniţial euforic apoi repede prefăcut în poveste gravă. Una magică, de parcă totul a fost cândva, la începuturi, o întindere neîncetat străbătută de voiajul pulberilor fine peste care a plouat cu uscăciuni fierbinţi, neprietenoase, sufocante. Adio palmieri somptuoşi, adio verdeaţă; acum şi din timpuri imemoriale doar soare ucigător, tufe rare de iarbă arsă, milioane de pietre, un soi de grohotiş inepuizabil, o lume din care lipsesc zgomotele civilizaţiei, melancoliile uşoare, inflexiunile candide.

Un geamăt de undeva. Pe semne un efect al vântului perfid. Sunt aproape două ceasuri de când maşina ne duce spre unica aşezare din miezul Neghevului, Mitzpe Ramon. Suntem brusc, benefic, smulşi din tăcerile noastre de o supremă întâlnire cu istoria. Pe un platou înalt, la sute de metri de banda de asfalt, se înalţă o ruină impunătoare, cetatea Avdat, a Nabateenilor, veche de peste două milenii. Abilitatea celor ce au înălţat-o nu a fost suficientă; evenimente nedorite au trecut ca un tăvălug peste zidurile de piatră, peste splendidele coloane de marmură. O inscripţie grecească, obiect de mare interes, mă face să observ că, din motive diverse, totul devine praf şi pulbere. Atunci unde este morala ? Păi morala ar fi cam aceasta: primim atâta credit cât să adunăm trecătoare orgolii, dar apoi peste ce a durat, se năpustesc forţe nemiloase, infinite antinomii...

Sar peste pietre. Mă frământă un gând. Tot drumul şi mai departe înapoi către casă spre înserat sunt tentat să cred că din lecţia acelei zile petrecute în deşert, între perdele de stânci refugiate din calea timpului, într-o atemporalitate unică, pot reţine o concluzie. Drumul se întunecă din nou, norii de furtună se liniştesc brusc, prinde să continue către linia orizontului o pace tulbure.

La fel şi cu noi, evreii. Dacă cetăţile noastre din deşert şi din afara lui s-au dovedit - prin secole - vulnerabile, am ştiut să le reclădim interior, fără pauze lungi. Iar dacă din configuraţia atâtor mişcări s-a nimerit să le dăm un contur, un contur imposibil de ghicit până la sfârşit, aceste cetăţi lăuntrice s-au aşezat împreună cu fanteziile ce le-au mutat în veşmânt material şi mărturisesc, am senzaţia, despre geniul nostru de a ieşi din dileme. Este geniul care, în plin deşert, edifică şosele, însănătoşeşte piatra arsă de arşiţe şi o trece în monumente, în clădiri, în ziduri groase de case, în mişcări lente, de la civilizaţia minutului la cealaltă, a tărâmului fără vârstă, ţesând de o dată, în jurul lui, răbdare şi încredere.

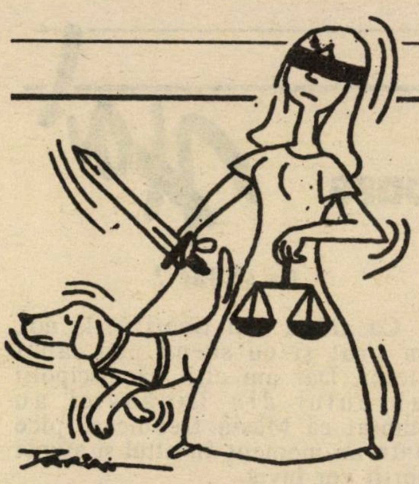

PE LEGEA MEA

o rubrică de
G. MOSARI

UNDE-I LEGE... E TOCMEALĂ

În comentariul de luna trecută, sub acelaşi titlu, ne-am referit la "tocmeala" în aplicarea unor acte, convenţii, contracte internaţionale. Spuneam însă atunci că, în domeniul intern, situaţia e chiar mai gravă, iar în articolul de faţă vom ilustra aceasta prin câteva aspecte.

Israelul este o ţară care trăieşte, în bună măsură, datorită construcţiilor. Aceasta înseamnă că oamenii sunt angajaţi în executarea contractelor de tipul "Constructor - beneficiar" (aşa numita "mâna întâia" pentru locuinţe noi) sau "vânzător - cumpărător", care privesc imobile existente (deci, "mâna a doua"). Pentru ambele categorii se încheie contracte care, conform legii, trebuie să se întocmească în scris, să cuprindă elementele fundamentale ale afacerii - deci preţul, termenele de plată, predare a locuinţei, ş.a.

Până aici e bine şi frumos, dar ce te faci când vânzătorul sau cumpărătorul văd în actul încheiat o simplă hârtie ? Dacă unul din cei doi semnatari încalcă obligaţiile asumate, cel care suferă din această cauză trebuie să-şi caute dreptatea prin tribunale. Aici însă intervin "interpretările" diferitelor articole din contract, fiecare parte susţinând teze diferite, deşi ambii citesc acelaşi text. Cu alte cuvinte, în faţa instanţelor începe... tocmeala. Rolul tribunalelor e să pună treburile la punct, să dea - pe cât posibil - soluţia cea mai echitabilă. Uneori, anumite cazuri devin "precedente juridice", ele servind în rezolvarea dosarelor în probleme asemănătoare. În practică, datorită avalanşei de procese, se propun "concilieri" care au ca rezultat mulţumirea şi... nemulţumirea combatanţilor. În urma compromisului însă, cel vinovat real de încălcarea contractului ajunge să plătească o sumă mai mică decât ar fi trebuit, astfel încât cel care-i lezat de conciliere îşi dă seama că pentru partea cu care a încheiat contractul, legea n-a contat, fiindcă a triumfat tocmeala.

Aşa e. Din păcate. Iar de această transformare a Legii în prilej de "mai dă tu, mai las eu", ca-n şuk, profită toţi borfaşii.

O exemplificare concretă: un cetăţean a primit un mic avans la contract, după care, ştiind că a vândut locuinţa, a încheiat şi o convenţie de achiziţionare a unui apartament în schimb. Numai că cel ce se angajase prin semnătură, prin act definitiv să cumpere casa, a invocat că nu poate primi împrumut bancar şi renunţă la contract, dar prin aceasta i-a cauzat pagube vânzătorului care şi-a asumat obligaţii de plată pentru noua locuinţă. S-a provocat deci o dereglare în lanţ. Cazul a ajuns la tribunal, dar prin "conciliere", cumpărătorul pentru care legea n-a contat, a scăpat doar cu o plată măruntă a unor despăgubiri.

O categorie importantă de contracte încălcate e cea a închirierilor: în nenumărate cazuri chiriaşii pleacă din locuinţe fără a achita chiria, lăsând datorii la primărie, telefoane, gaz, electricitate, sau pur şi simplu deteriorează pereţii caselor, strică mobilierul proprietarului. Desigur că e vorba de nerespectarea, uneori gravă, a obligaţiilor, dar sancţiunile stabilite nu pot fi aduse la îndeplinire decât uneori, căci proceduri complicate şi costisitoare încurajează pe cei care ridiculizează normele legale.

La un recent proces de evacuare pentru neachitarea chiriei şi a taxelor lunare, chiriaşul a declarat că ţipase că n-are de unde să plătească, nu-i pasă şi dacă poate cineva să-l scoată cu forţa, s-o facă ! Acest caz nu este izolat, ci tipic! Împotriva chiriaşilor care ridiculizează obligaţiile, legea e foarte slabă (am mai spus aceasta şi cu alte ocazii în coloanele revistei), iar aplicarea ei este greoaie şi costisitoare, favorizând astfel pe cei fără de lege !

Convenţiile pentru împrumutul unor sume de bani la bănci, societăţi diverse, etc., au de multe ori soarta documentului de închiriere. Cei care beneficiază de împrumut, îşi achită datoriile prin intermediul... giranţilor, cărora li se pune sechestru pe avere, fiindcă "titularii" şi-au lăsat notele neplătite, pentru ei legea n-a contat.

Şi cluburile sportive din Israel încheie contracte cu diferiţi jucători de fotbal, handbal ş.a., inclusiv din străinătate, se obligă să onoreze diferite sume de bani, dar ştiu din capul locului că jucătorii le pot fi "victime financiare" în sensul că nu vor primi drepturile pentru care conducătorii organizaţiilor de sport se angajează prin semnătură. Cluburile vor invoca tot felul de justificări (lipsa de fonduri, încasări slabe şi alte 1001 de motive) dar vor plăti mai puţin decât trebuia pentru că se bazează pe tocmeală, nu pe lege, sau fiindcă ştiu că se poate aplica legea... tocmită !

Exemple se pot da nenumărate şi din toate domeniile. Dar nu asta e important, ci faptul că ceea ce reprezenta cândva un principiu sfânt şi anume, că unde-i lege, nu-i tocmeală, s-a transformat într-o asemenea măsură, încât ni se confirmă titlul comentariilor din revistă şi anume, unde-i lege, e tocmeală !

I. SCHECHTER

Cititorii pun întrebări încuietoare

Mai mulţi cititori au luat obiceiul de a ne pune întrebări la care nu ştim să răspundem fiindcă ele depăşesc ştiinţa, informaţia şi bunăvoinţa noastră. Reproducem câteva mostre în speranţa că nu se vor mai recidiva.

Pot să mă bucur ?

Am auzit că s-a auzit că în România se dau înapoi casele şi aş vrea să ştiu dacă este cazul să încep şi eu să mă bucur. Întreb fiindcă am avut o căsuţă care mi s-a luat, una modestă dar veselă şi cu preţuri foarte accesibile în Crucea de Piatră.

Cici Lina
Tel Baruh

Discriminare

De ce în ţara noastră bărbaţii sunt aşa de pe nedrept discriminaţi - şi încă în favoarea nevestelor lor ?

După lege, dacă un bărbat moare, soţia lui are dreptul la un anumit procent din pensia lui. În schimb, dacă moare o femeie, soţul ei nu ia un sfanţ din drepturile ei.

Atunci ce interes mai pot avea bărbaţii să le moară nevestele ?

Avram Iancu
Munţii Golan

Cu dosul la americani

Doresc să-mi exprim acordul cu iniţiativa înţeleaptă a prim ministrului Bibi de a răci relaţiile cu America Statelor Unite. Până n-o să le dăm o lecţie usturătoare, americanii n-or să se înveţe minte. Ei uită că au nevoie de noi tot aşa cum noi NU avem nevoie de ei.

Nu credeţi că este cazul să le întoarcem dosul şi să refuzăm asistenţa lor financiară ? Să vedem dacă vor găsi pe cineva s-o primească !

A. Huhem
Ramat Ghiborim

Vreau să ştiu

M-am bucurat tare, tare, aflând că guvernul a hotărât să privatizeze băncile. Probabil că o dată cu Bank Leumi si celelalte, se vor pune în vânzare Banca de sânge şi Banca de piele. Dar aş vrea să ştiu dacă se vinde cumva şi Banca de spermă.

Întreb fiindcă eu am acolo overdraft.

Ş. Fontz
Loco

Un frământat

De mult mă frământă pe mine o întrebare: de ce saloanele de festivităţi organizează numai nunţi şi nu şi petreceri cu ocazia divorţurilor ?

La o nuntă, dacă e să fim sinceri, bucuria este prematură fiindcă nu se ştie cum va merge căsnicia. Pe când divorţul este aproape întotdeauna o bucurie certă.

Sara Ilie
Cfar Safta

Ce să fac ?

Ca atâţia alţi tineri de la noi, am vrut şi eu să-mi pun capăt zilelor. Dar am citit că discipolii rabinului din Liubavici au anunţat că Mesia trebuie să pice dintr-un moment în altul şi atunci morţii vor învia.

Timpul trece însă şi nu văd nici picior de Mesia. Sunt derutat.

Dacă mă sinucid, risc să apară Mesia şi să mă readucă la viaţă. Dacă însă ne trage clapa şi nu vine, oare nu-i păcat de viaţa mea că mi-o trăiesc ?

Simha Haim
Bat Yam - Holon

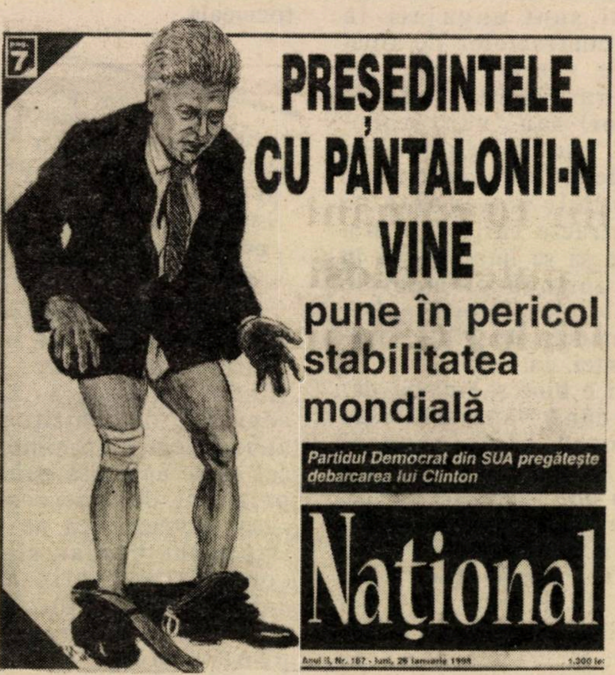

7

PREȘEDINTELE CU PANTALONII-N VINE pune în pericol stabilitatea mondială

Partidul Democrat din SUA pregătește debarcarea lui Clinton

Național

Aşa se vorbeşte în presa de la Bucureşti (şi nu numai) despre Bill Clinton. Bănuim că organizatorii campaniei "de demascare" de la Washington sunt mândri de isprava lor. Dacă imaginea preşedintelui american nu a putut fi zdruncinată în SUA, în schimb ea a devenit obiect de băşcălie şi batjocură prin alte locuri ale globului.

Cât despre desenele de felul celui de mai sus, ne întrebăm şi noi, aşa, ca omul de pe stradă, dacă asemenea treburi sunt de natură să-l convingă pe Clinton să militeze cu entuziasm pentru primirea României în NATO.

G. IOSUB

La taclale cu Tuvia Juster

- La 5 ani am câştigat o ciocolată cântând «Zumbalai»
- La început am fost actor: jucam alături de Vraca şi Calboreanu
- Un an de zile într–o sectă religioasă din America
- Îmi place să mănânc, îmi place să beau, îmi place să...
- Prietena mea este argentiniană

Tuvia Juster: el tot visează la pace...

La Ein Hod, satul artiştilor plastici, întemeiat de Marcel Iancu, şi-a stabilit domiciliul, acum aproape 40 de ani, sculptorul Tuvia Juster.

Locuinţa lui, o fostă casă arabă părăsită, pe care el a reamenajat-o, se află aşezată în mijlocul unei grădini uriaşe în care pomi fructiferi alternează cu sculpturi. În loc de gard, nişte stânci uriaşe suprapuse amintesc de monştrii din basme. Printre ele, Tuvia Juster, înalt cât un jucător de baschet, dar masiv, pare el însuşi un sfarmă-piatră. O sculptură înfăţişând binecuvântarea mâinilor unui cohen străjuieşte un grătar pe care nu întotdeauna se frige carne cuşer. În fundul grădinii se înalţă o "coloană infinită" executată din sticle goale de vin.

Intrând în casă ne-am aşezat la o măsuţă, cu câte un pahar de vin roşu în faţă, şi am început să discutăm.

G. Iosub: Eşti născut în 1931 la Brăila, oraş despre care se spune că şi un orb îl nimereşte.

Tuvia Juster: Oraşul lui Panait Istrati, un oraş cosmopolit, ca orice port. L-am părăsit copil fiind. La cinci ani mi-am câştigat aici cinstit prima mea recompensă, un baton de ciocolată, cântând "Zumbalai, zumbalai meştere" într-o cârciumioară unde tata mă luase cu el.

G. I.: Şi de acolo, împreună cu familia, te-ai mutat la Bucureşti. Ce-ai făcut acolo?

T. J.: Am absolvit şcoala de meserii "Ciocanul", care m-a ajutat ca şi pe Brâncuşi. Apoi părinţii au plecat în Israel, iar eu mi-am căutat o slujbă. Am intrat ca figurant la Teatrul Armatei, pe Uranus. Datorită staturii mele impozante mi s-au repartizat şi roluri, astfel că am ajuns să fiu partener cu Vraca şi Calboreanu. Circa zece ani am fost actor. Între timp, tot datorită fizicului meu, sculptorul Boris Caragea m-a angajat ca model. Şi din una în alta am început – sub oblăduirea sa – să învăţ sculptura.

În 1959 am plecat în Israel. Pe vapor, cei de la Sohnut m-au întrebat ce profesie am. Am oscilat între cea de actor şi cea de sculptor. Până la urmă m-am hotărât pentru sculptură şi am venit direct la Ein Hod, unde auzisem că exista un sat al artiştilor plastici înfiinţat de Marcel Iancu. Aici am avut surpriza să aflu că acesta era rudă cu mine.

G. I.: Ai încălcat porunca "Să nu-ţi faci chip cioplit"?

T. J.: În primul rând porunca sună: "Să nu te închini unui chip cioplit". Aşa că eu n-am încălcat porunca. În plus, eu nu m-am închinat niciodată nimănui. Cât despre chipurile cioplite de mine, la începutul profesiei mele erau într-adevăr de oameni, căci eram ucenic al lui Boris Caragea şi îl aveam drept mentor pe Rodin. Când i-am arătat lui Marcel Iancu ce lucram, el mi-a zis: "Tu nu eşti sculptor, ci fotograf". Şi am reînceput să învăţ. L-am descoperit pe Brâncuşi (în România era interzis, socotit decadent) şi am înţeles că arta plastică contemporană nu trebuie să copieze pur şi simplu natura, ci să o interpreteze, să descopere simboluri. Astfel, la Maalot, în Galileea, am o sculptură în piatră în greutate de 20 de tone simbolizând izvorul vieţii şi înţelegerii. Lucrarea e închinată convieţuirii între evrei şi arabi. În satul Cancan Aburhagia, nu departe de Haifa, am o sculptură din piatră şi fier închinată păcii. Pacea este simbolizată printr–un soare, iar războiul prin nişte şenile de tancuri calcinate.

G. I.: Ai lucrări şi în străinătate?

T. J.: N-aş vrea să mă laud, dar lucrări de ale mele figurează în muzee, în aer liber şi în colecţii particulare în Europa, America şi Africa de Sud. Subliniez că nu e numai meritul meu, ci şi al renumelui de care se bucură Ein Hod în lumea întreagă, de unde vin anual numeroşi vizitatori.

G. I.: Unde şi când ai avut ultima expoziţie personală?

T. J.: Anul trecut, la Haifa, şi închinată păcii. A fost cea de a 44-a expoziţie personală.

G. I.: În România ai mai fost?

T. J.: Am fost acum patru ani, invitat de Fundaţia Culturală Română la un simpozion ţinut la Sibiu, la care au participat români din diaspora. Eu am ţinut o conferinţă despre Brâncuşi.

G. I.: Pe unde ai mai fost în străinătate?

T. J.: Pe unde n-am fost? Am cutreierat Europa oprindu-mă unde îmi plăcea. Odată am plecat de la Viena în Italia, unde urma să petrec câteva săptămâni, dar trecând prin Toscana am fost vrăjit de cele văzute şi am rămas acolo şase luni. În Statele Unite m-am oprit pentru un an, căci acolo m–am căsătorit. Soţia mea era membră a unei secte numită Antroposofia (ştiinţa despre om), un amestec de diferite religii şi creată de un imigrant austriac după primul război mondial. Scopul sectei era frumos: ajutorarea oamenilor sărmani şi a celor cu probleme de sănătate, cultivarea hranei fără substanţe chimice, îngrijirea copiilor. Eu personal m-am ocupat de copii, i-am învăţat jocuri şi cântece israeliene. Dar n–am putut fi convins să devin membru al acestei secte, deoarece ea interzicea consumul de băuturi alcoolice. Aşa că am părăsit secta şi nevasta... şi m–am întors în Israel.

G. I.: Mulţi artişti plastici, deşi foarte talentaţi, ca Van Gogh, au trăit în sărăcie, ajungând celebri abia după moarte. Alţii, ca Salvador Dali, care au ştiut să-şi facă publicitate, au ajuns bogaţi în viaţă fiind. Îţi spun aceasta ca o introducere la întrebarea: cum stai din punct de vedere financiar?

T. J.: Într-adevăr, actualmente – mai ales datorită televiziunii – arta se bazează mult pe publicitate. La întrebarea ta voi răspunde însă cu un citat din Talmud: "Cine este bogat? Cel ce se mulţumeşte cu ce are!" Eu n-am avut pretenţii mari de la viaţă. Mă mulţumesc cu ce am. Restul este lux şi luxul nu mă interesează.

G. I.: Cum îşi petrece Tuvia Juster timpul liber?

T. J.: De fapt tot timpul meu este liber, deoarece fac numai ce-mi place. Dacă, de pildă, stau cu burta la soare, unii ar socoti că e timp pierdut; pentru mine nu, dacă-mi face plăcere. Îmi este milă de cei ce se chinuiesc să-şi umple timpul liber. Mie îmi place să citesc, să ascult muzică, să mănânc bine, să beau…

G. I.: Se spune despre tine că duci o viaţă boemă. Scriitorul Păstorel Teodoreanu – care se lăuda că a băut la viaţa lui câteva podgorii – avea un inel gros de aur pe care îşi înscrisese deviza lui: "În artă fac ce pot, în viaţă fac ce vreau". Tu ai o deviză a ta?

T. J.: Nu m-am gândit la o deviză, dar asta a lui Păstorel îmi place şi mi se potriveşte. Aşa că sunt gata să o adopt.

G. I.: Ai fost prieten cu graficianul Godell, şi el un cunoscut boem. Poţi să-mi spui ceva despre el?

T. J.: El a aflat de mine din cronicile plastice pe care le scriam, pe vremuri, la "Viaţa Noastră", şi într-o zi m-am pomenit cu el la Ein Hod. Şi de atunci s-a legat între noi o prietenie strânsă care n-a încetat decât o dată cu dispariţia lui. Dar îl port, în continuare, în memoria mea.

G. I.: Dar cu dragostea cum stai? Ai vreo muză care să te inspire?

T. J.: Există un cântec: "Dacă nu am ce iubesc, / Iubesc ceea ce am / Şi dacă nu întotdeauna e pe placul meu / Ce rost are să-mi fac sânge rău…" În realitate am o prietenă, argentiniană (tot gintă latină…) care de zece ani stă cu mine şi cu care îmi împart bucuriile şi necazurile.

G. I.: Într-un interviu, un profesor de istoria artei spunea că "arta are două motoare puternice: religia şi erotica".

T. J.: Asta aşa e, şi pot spune că erotica este de fapt strâns legată de religie. E suficient să citeşti Biblia.

G. I.: În încheiere aş dori să–mi spui când vei avea o nouă expoziţie.

T. J.: Mă apropii de o dată simbol: anul viitor voi împlini 40 de ani de când am venit în Israel. Şi pentru marcarea acestui eveniment pregătesc o expoziţie retrospectivă. Dar până atunci, ca un preludiu, voi expune în acest an câteva lucrări aici, la o galerie din Ein Hod.

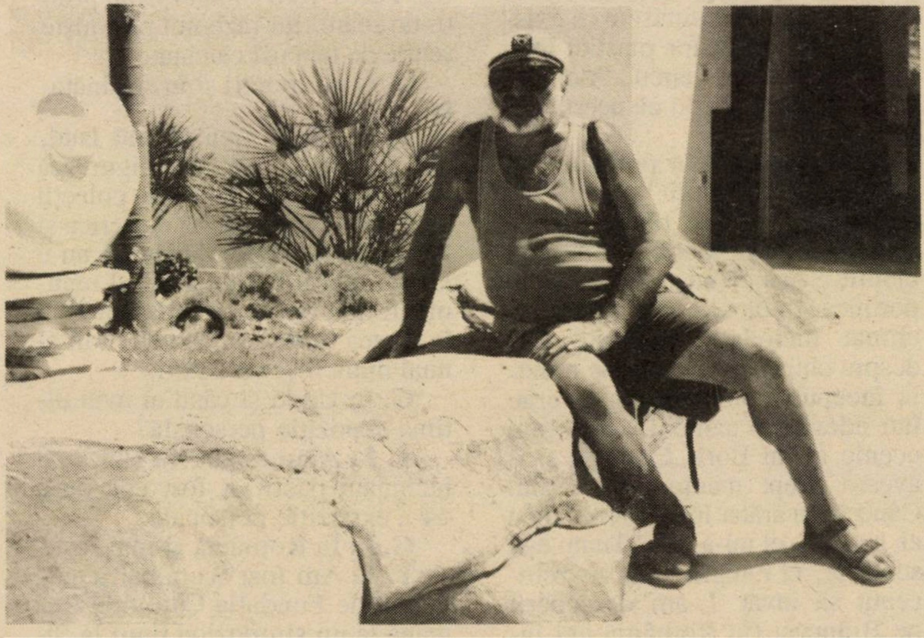

Un short, un maieu, o pereche de şlapi, o şapcă marinărească: restul e lux...

Făcând front comun cu Rusia şi China, preşedintele Franţei, Jacques Chirac s–a declarat împotriva unei intervenţii americane în Irak.

Jacques ChIrak.

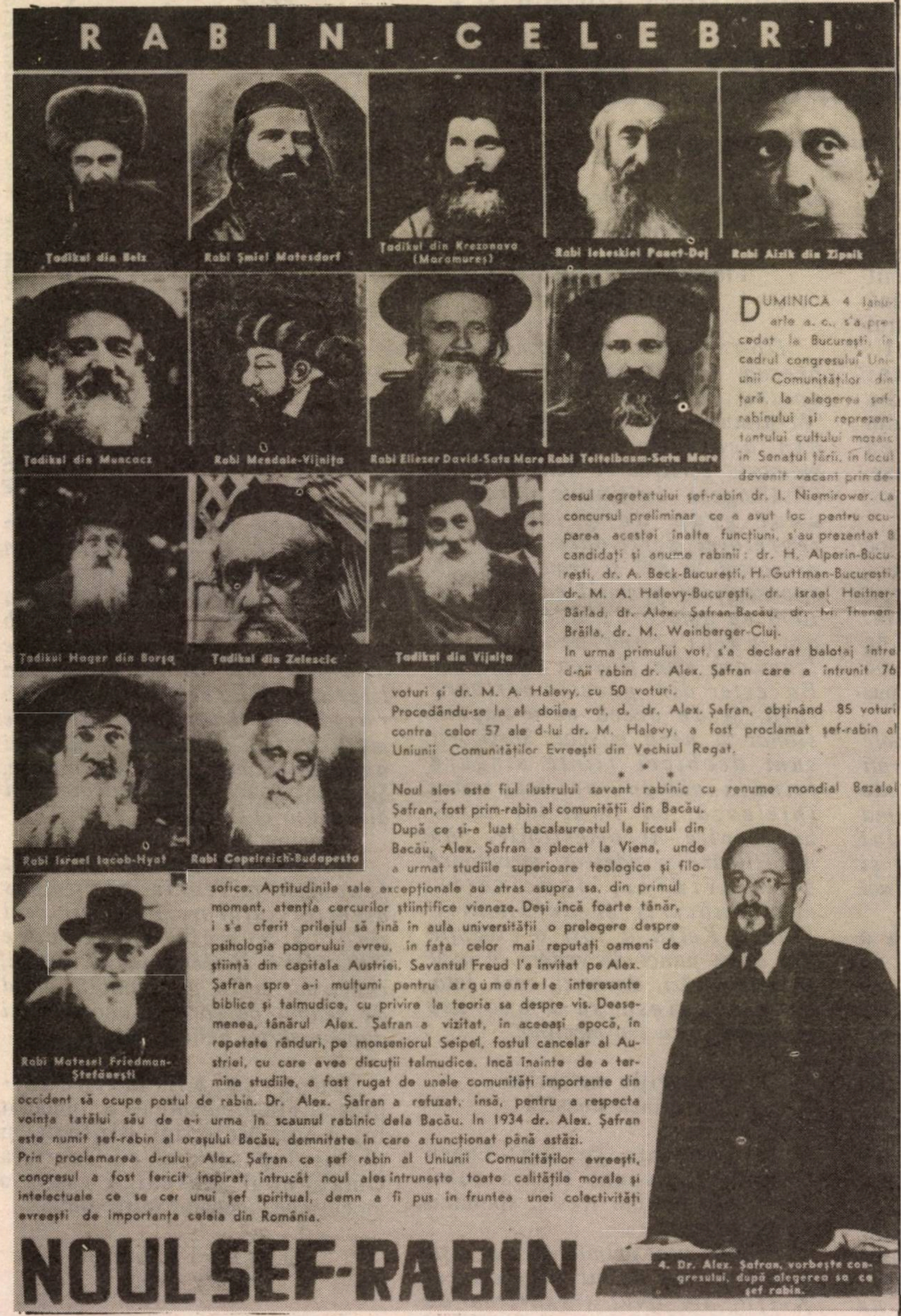

RABINI CELEBRI

Țadikul din Belz

Rabi Șmiel Matesdorf

Țadikul din Krezonava (Maramureș)

Rabi Ieheskiel Panet-Dej

Rabi Aizik din Zipsik

Țadikul din Muncacz

Rabi Mendale-Vijnița

Rabi Eliezer David-Satu Mare

Rabi Teitelbaum-Satu Mare

Țadikul Hager din Borșa

Țadikul din Zalescic

Țadikul din Vijnița

Rabi Israel Iacob-Hușt

Rabi Copelreich-Budapesta

Rabi Motesal Friedman-Ștefănești

DUMINICA 4 Ianuarie a. c., s'a procedat la București, în cadrul congresului Uniunii Comunităților din țară, la alegerea șef-rabinului și reprezentantului cultului mozaic în Senatul țării, în locul devenit vacant prin decesul regretatului șef-rabin dr. I. Niemirower. La concursul preliminar ce a avut loc pentru ocuparea acestei înalte funcțiuni, s'au prezentat 8 candidați și anume rabinii: dr. H. Alperin-București, dr. A. Beck-București, H. Guttman-București, dr. M. A. Halevy-București, dr. Israel Heitner-Bârlad, dr. Alex. Șafran-Bacău, dr. M. Thenen-Brăila, dr. M. Weinberger-Cluj.

In urma primului vot, s'a declarat balotaj între d-nii rabin dr. Alex. Șafran care a întrunit 76 voturi și dr. M. A. Halevy, cu 50 voturi.

Procedându-se la al doilea vot, d. dr. Alex. Șafran, obținând 85 voturi contra celor 57 ale d-lui dr. M. Halevy, a fost proclamat șef-rabin al Uniunii Comunităților Evreești din Vechiul Regat.

* * *

Noul ales este fiul ilustrului savant rabinic cu renume mondial Bezalel Șafran, fost prim-rabin al comunității din Bacău.

După ce și-a luat bacalaureatul la liceul din Bacău, Alex. Șafran a plecat la Viena, unde a urmat studiile superioare teologice și filosofice. Aptitudinile sale excepționale au atras asupra sa, din primul moment, atenția cercurilor științifice vieneze. Deși încă foarte tânăr, i s'a oferit prilejul să țină în aula universității o prelegere despre psihologia poporului evreu, în fața celor mai reputați oameni de știință din capitala Austriei. Savantul Freud l'a invitat pe Alex. Șafran spre a-i mulțumi pentru argumentele interesante biblice și talmudice, cu privire la teoria sa despre vis. Deasemenea, tânărul Alex. Șafran a vizitat, în aceeași epocă, în repetate rânduri, pe monseniorul Seipel, fostul cancelar al Austriei, cu care avea discuții talmudice. Încă înainte de a termina studiile, a fost rugat de unele comunități importante din occident să ocupe postul de rabin. Dr. Alex. Șafran a refuzat, însă, pentru a respecta voința tatălui său de a-i urma în scaunul rabinic dela Bacău. In 1934 dr. Alex. Șafran este numit șef-rabin al orașului Bacău, demnitate în care a funcționat până astăzi.

Prin proclamarea d-rului Alex. Șafran ca șef rabin al Uniunii Comunităților evreești, congresul a fost fericit inspirat, întrucât noul ales întrunește toate calitățile morale și intelectuale ce se cer unui șef spiritual, demn a fi pus în fruntea unei colectivități evreești de importanța celeia din România.

NOUL ŞEF-RABIN

4. Dr. Alex. Șafran, vorbește congresului, după alegerea sa ca șef rabin.

Ştiaţi că în 1940 apăruse la Bucureşti o revistă ilustrată cu numele de «Palestina» ? Publicaţie – cum se înţelege – sionistă, «Palestina» voia să răspândească în rândurile cititorilor ideea legăturii fireşti între judaismul românesc şi Eretz-Israel.

În numărul pe care îl avem în faţă, redacţia prezintă pe o pagină întreagă evenimentul nr.1 din lumea comunităţii: alegerea noului şef rabin în persoana tânărului, foarte tânărului (nici 30 de ani !) dr. Alexandru Şafran. Pe care revista îl vede în chip de urmaş al marilor rabini din istoria judaismului.

AL MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

VOL. II

DEF

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă"
I.Eugen Campus, «Minimum».

*

"Şuetă... cozerie... dexteritate de psihanalist"
Rodica Grindea – «Orient Express»

*

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă"
Costache Olăreanu «Realitatea evreiască, Buc.»

*

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână"
Z. Ornea «România literară», Buc.

*

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»"
I. Petran, «Orient Express»

*

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină"
George Pruteanu «Dilema» - Buc.

*

"O mână sigură, de maestru"
I. Ştiubea Radio Kol-Israel

*

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan"
Geo Şerban «Realitatea evreiască», Buc.

*

"Un eveniment... un roman"
Elena-Esther Tacciu, «Ultima Oră»

●

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de shekeli pe adresa
MINIMUM
P.O.B. 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

* EVENIMENT CULTURAL * EVENIMENT CULTURAL *

PREMIUL ARCADIA

sub semnul lui Mihail Sebastian

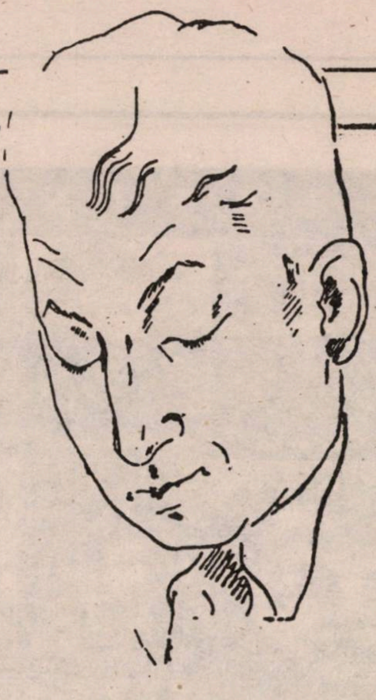

Mihail Sebastian văzut de Mac Constantinescu

Aşa cum scrisesem în numărul nostru trecut, Clubul **Arcadia** a decernat (cu întârziere, dar a decernat) premiul său, devenit tradiţional, pentru cea mai bună carte a anului. Laureaţii acestui premiu exigent (după unii, supărător de exigent) sunt cunoscuţi: dr. Leon Volovici din Ierusalim, şi Gabriela Omăt din Bucureşti, pentru editarea «Jurnalului» lui Mihail Sebastian. Şi tot cum scrisesem atunci, revenim acum cu amănunte.

Seara literară, care a avut loc la Casa Scriitorilor din Tel Aviv, a fost condusă de I. Schechter, organizatorul Clubului **Arcadia.** Vorbind în stilul său cunoscut, de animator de talk-show-uri pe limba română, Schechter a spus printre altele:

"Doamnelor şi domnilor, poate n-aţi băgat de seamă, poate n-aţi simţit, dar au trecut 7 ani de când ne-am întrunit în prima şedinţă publică a Clubului ARCADIA. Vedeţi ce uşor şi plăcut trece timpul dacă nu faci nimic şi stai în şedinţe ?

Astăzi ne întrunim pentru a 6-a oară cu impresia că ne englezim - în sensul că ne transformăm într-un fel de club britanic conservator unde timpul nu este membru şi unde ravagiile sale nu sunt lăsate să intre. De aceea prevăd că peste 10 sau 20 sau 40 de ani ne vom reuni tot în această sală, tot pentru decernarea premiului ARCADIA, tot cu acelaşi prezentator.

Cred că e bine s-o ţinem aşa, fără schimbări. Ce nevoie avem de schimbări ? Ştim doar din experienţă că schimbările nu schimbă nimic în bine.

Sunt bucuros că d. Mirodan împărtăşeşte această părere a mea că nu trebuie schimbat nimic. Dovadă că el a fost de acord ca tot eu să scriu invitaţiile, să le duc la tipografie, să le scot de la tipografie, să le pun în plicuri, să lipesc plicurile numai cu limba mea şi să le pun la poştă. D. Mirodan mă apreciază şi are încredere în mine.

Floarea rară (rară !) a prieteniei

Doamnelor şi domnilor, precum s-a anunţat prin ziarul nostru "Ultima Oră" şi prin "Minimum", premiul ARCADIA din acest an se acordă în memoria scriitoarei Felicia Keifa (Rollinger). Iniţiativa a fost a unui grup de prieteni ai regretatei scriitoare. Ei s-au prezentat la noi şi s-au oferit să sponsorizeze premiul cu suma de 1000 de dolari. Cu această ocazie am putut constata cât de frumoasă este floarea prieteniei. Ea este, din păcate, o floare rară, şi de aceea ne-a impresionat şi ne-a mişcat. Scriitorii sunt deobicei fiinţe singure fiindcă nimeni nu vrea să-i înţeleagă. În jurul lor cresc buruienile necomestibile, rău mirositoare şi adeseori strivitoare ale invidiei, opacităţii, răstălmăcirii şi defăimării. Felicia Keifa a fost o excepţie din acest punct de vedere. A avut prieteni calzi, devotaţi, care, iată, se străduiesc să-i onoreze memoria şi să i-o menţină."

O apariţie meteorică în lumea noastră

În continuare, Dr. Iosef Eugen Campus a evocat figura celei ce-a fost Felicia Keifa, spunând între altele:

"Când am primit şi am citit volumul de debut al Feliciei Keifa, am avut tresărirea de bucurie pe care o simte criticul la descoperirea unui talent încă necunoscut.

I-am telefonat să-i mulţumesc. Mi-a răspuns un glas tineresc şi melodios, surprinzător de tineresc pentru vârsta înaintată a acestei târzii debutante.

Volumul al doilea, apărut doi ani mai târziu, confirma aprecierea pozitivă. În mini-tragediile sale prezenta un caleidoscop fascinant al cuplului.

Fenomenul Felicia Keifa a stat - la început - şi rămâne sub semnul surprizei. Surprinzătoare apariţia ei târzie pe arena literaturii israeliene de limbă română. Surprinzătoare maturitatea artistică a acestei debutante în proză şi poezie. Surprinzătoare - din pacate - şi dispariţia ei timpurie.

Apariţie meteorică.

Ne bucură faptul că acest fenomen meteoric s-a impus atenţiei tuturor. Premiul ce-i poartă numele şi pe care ARCADIA îl decernează astăzi, confirmă şi în plan public darul de seamă pe care îl acordăm, şi după moarte, Feliciei Keifa."

După ce Al. Mirodan,- preşedintele juriului,- a înmânat lui Leon Volovici diploma şi premiul pentru el şi Gabriela Omăt, noul laureat a rostit o alocuţiune, spunând între altele:

Şi să nu-l uităm pe Harry From

"Nu de mult mi-a telefonat un membru al juriului şi mi-a anunţat în felul următor alegerea din acest an: "Ne-am decis să acordăm premiul ARCADIA lui Mihail Sebastian, pentru cea mai bună carte a anului. În absenţa lui, veţi lua voi premiul, cei care aţi îngrijit ediţia «Jurnalului»". Într-adevăr, premiul are, în acest

an, un caracter omagial și comemorativ, cu mai multe semnificații decât moartea prematură a lui M. Sebastian.

Fără ca nimeni să poată prevedea, e mai întâi un omagiu postum adus unui membru al juriului – lui Sebi Costin, minunatul poet. Întâmplarea a făcut ca unul din ultimele sale gesturi prietenești față de mine să fie traducerea unor fragmente din «Jurnal», de care aveam nevoie pentru o conferință în limba ebraică la Universitatea din Tel Aviv.

Aș vrea să omagiez apoi memoria delicatei și atât de înzestratei scriitoare Felicia Keifa, autoarea subtilelor «Povești, povești...». E un gest emoționant de solidaritate intelectuală din partea prietenilor de a cinsti memoria Feliciei Keifa prin subvenționarea unui prestigios premiu literar.

Pe neașteptate, numai cu câteva luni înainte de apariția «Jurnalului», a dispărut și cel care are meritul principal în apariția lui: regizorul de film Harry From. Pasionat de opera și personalitatea lui Sebastian, Harry a câștigat încrederea familiei scriitorului și a reușit s-o convingă să ne încredințeze «Jurnalul» spre publicare integrală și apoi a sprijinit neobosit eforturile noastre, ale Gabrielei Omăt și ale mele, de pregătire a ediției. Evenimentul din aceată seară este și un omagiu adus regretatului Harry From. (....)

Ținând seama de ecouri și de comentariile apărute, impactul «Jurnalului» în România – inclusiv printre intelectualii evrei – a fost copleșitor. Gabriela Omăt, excelenta îngrijitoare a ediției, a rezumat foarte bine acest "sindrom Sebastian" în "gândurile despre Jurnal" prilejuite de primirea premiului ARCADIA."

Am citit «Jurnalul» de șase ori

Apoi Leon Volovici a dat citire acestor "gânduri" trimise de Gabriela Omăt pe adresa **Arcadiei:** (extrase):

"Într-o piață saturată de carte a izbutit «Jurnalul» să bată probabil toate recordurile de-a lungul anului literar. Am să enumăr care sunt după părerea mea câteva dintre aceste recorduri. 1.- Recordul de expectabilitate. A fost de departe cea mai așteptată carte a momentului. Zvonurile că va apărea duseseră, încă din toamna lui 1996, la asaltarea editorilor cu somațiile multor nerăbdători. 2.- Recordul de validare critică. Într-o vreme când cărți și autori notorii așteaptă cu lunile spre a fi măcar consemnați de presa de profil, «Jurnalul» a ținut mai bine de jumătate de an capul de afiș al publicațiilor scrise, și nu numai, din România. 3.- Recordul de incitare a opiniei. «Jurnalul» s-a dovedit poate cartea cu cea mai acută actualitate potențială în materie de radiografie de mentalități. Cartea a stârnit controverse aprinse și chiar contestări de autenticitate, fără însă ca cineva să nege oportunitatea și efectul moralmente salubru al publicării ei. 4.- Recordul de respect și cordialitate. Nici măcar polemiștii sau comentatorii lezați în modul cel mai serios de conținutul notațiilor nu au prezentat semne de ostilitate sau de contestare umorală. Buna-credință nu i-a pus-o nimeni la îndoială lui Mihail Sebastian și numai subiectivitatea sau complexele lui intime au putut fi invocate spre eventuala deconstruire a probatoriului mărturiei lui. E cu atât mai semnificativ aceasta cu cât spusele din carte sunt câteodată de o gravitate și o forță de șoc considerabile pentru conștiința intelectualității românești de azi. 5.- Recordul de audiență și de accesibilitate la publicul larg. «Jurnalul» a fost, cred, nu doar cea mai cumpărată și mai des împrumutată carte de literatură a anului trecut, dar și cartea cea mai citită cu adevărat, pe nerăsuflate și nu pe sărite, ci de la un capăt la altul. 6.- Recordul de eficiență a mesajului. Cine frunzărește oricât de rapid comentariile foarte numeroase pe marginea acestei cărți, vede numaidecât că majoritatea constau în antologarea și re-povestirea celor mai izbitoare secvențe consemnate în Jurnal, care abia dacă sunt interpretate: par să prezinte elocvență prin simpla lor enunțare literală.

Îmi mai rămâne de făcut acum o mărturisire în nume personal – în calitate de coechipier printre toți cei care au făcut posibilă publicarea acestei cărți, în speță ca îngrijitor al textului. Nu practic profesia de editor din proprie opțiune, ci în urma unui concurs de împrejurări care s-a dovedit până la urmă de nemodificat. Strădania de a transfera cât mai mult din pasiunea pentru istoria și critica literară în îngrijirea și editarea textelor nu a înlăturat un anumit sentiment de exil într-un domeniu pentru care nu simțisem chemare. Voi spune despre «Jurnalul» lui Mihail Sebastian – și mă voi gândi mereu la el în acești termeni – că este singura carte, dintre cele la care am "trudit" în câteva decenii de meserie, pe care nu regretam că o re-citesc, a patra, a cincea, pe alocuri și a șasea oară, cu lupa, cu încetinitorul, silabisind, presupunându-i și nu o dată empatizându-i comunicarea. Este singura carte pe care, citind-o, cum se spune până la învățare pe de rost, nu m-am simțit decât privilegiată prin accesul din interior la o experiență umană de referință, în pulsul și timbrul ei caracteristic."

*

În sala din str. Kaplan au fost prezenți numeroși scriitori ca: Liana Maxy, Elena-Esther Tacciu, Tania Lovinescu, Getta Berghoff, Maria Găetan-Mozes, Gina Sebastian Alcalay, Rodica Grindea, Marius Mircu, Virgil Duda, Andrei Strihan, Shaul Carmel, I. Avian, I. Atlas, G. Mosari, M. Gorun, etc., etc.; ziariști și publiciști ca: I. Artzi, C. Isac, Gh. Iosub, I. Știubea, Sanda Peri, Cornel Safirman, Teșu Solomovici, Claudia Rosenstreich, Martin Marcus; personalități din alia ca d-nele Floriana Roisman, Jeni Costin, Fany Spătaru, ing. Nanu Peri, etc.

Au fost de față, de asemenea, d-nii Gh. Popescu, ambasadorul României, Gh. Istode, consilier și d-na Andreea Păstârnac, atașat cultural, prieteni ai mișcării literare din Israel.

VICTOR NĂMOLARU

Cărţi poştale ilustrate

...din oraşul lui Victor Brauner, Sergiu Dan şi Dorel Dorian

Am primit din partea clubului de cartofilie din Piatra Neamţ o monografie ilustrată a pitoreştii aşezări moldovene. Coordonată de un pasionat cartofil, ing. Constantin Paţilea, lucrarea reproduce circa 200 cărţi poştale ilustrate vechi – unele deosebit de valoroase, de aproape 100 de ani – înfăţişând cadrul natural al oraşului, cu acel uriaş dulău de piatră, Pietricica, ce-i păzeşte una dintre porţi, ctitoriile lui Ştefan cel Mare, imagini specifice locului (plutăritul pe Bistriţa), străzile şi pieţele aşezării, ca şi arhitectura ei, aşa cum au cunoscut-o părinţii şi bunicii noştri.

Pentru israelianul originar din România, oraşul Piatra Neamţ nu are nevoie de recomandări deosebite. Simpla rostire a acestui nume îi aminteşte că aici trăiau mulţi evrei – mai bine de un sfert din populaţia oraşului – care erau elementul vital în meserii, comerţ şi o parte din industrie. Valorile şi tradiţiile iudaice erau preţuite şi cultivate. Nu întâmplător Nahum Sokolov, fost preşedinte al Organizaţiei Sioniste Mondiale, care l-a vizitat în 1912 şi a fost impresionat de răspândirea ideilor sioniste şi de tinerii intelectuali pe care i-a cunoscut – A. L. Zissu, Mişu Weissman-Amir, Eugen Relgis, J. Juster etc. – a denumit urbea "Ieruşalaim be Romania".

Erau aici multe sinagogi, printre care şi vestita sinagogă de lemn, veche de vreo 250 de ani – declarată monument istoric – şi care, potrivit legendei, ar fi fost locul de rugăciune al renumitului Rabi Baal Şem Tov. Acest lăcaş de închinăciune al întemeietorului hasidismului, aflat în vecinătatea Templului Mare, ori pietrele tombale din 1677 şi 1689 găsite la Piatra Neamţ, sau vechiul cimitir evreiesc – vorbesc mult despre chipul propriu, specific, al acestui oraş, ca şi faptul că aici au deschis ochii spre lume celebrul pictor Victor Brauner, romancierul Sergiu Dan şi dramaturgul Dorel Dorian, iar Mendel P. Mendel a întocmit primul dicţionar ivrit-român.

De aceea, după ce răsfoieşti acest album, simţi un regret că nu există nici o imagine cu subiect iudaic. Specialiştii susţin că nici una din cele aproape 600 ilustrate consacrate oraşului Piatra Neamţ nu ar avea un asemenea conţinut. S-ar putea să fie exact. Până se va ivi una cu această tematică – şi dacă o vom vedea vreodată! – să ne mulţumim să privim reproducerile unor ilustrate evocatoare de oameni ori de întâmplări deosebite. Piaţa Mare, înfăţişată în câteva imagini, a fost, în noiembrie 1917, martora unui spectacol neobişnuit: un car alegoric improvizat, tras de 12 boi împodobiţi cu ghirlande, alături de care păşeau 12 copii evrei; în urma lor, mulţi dintre evreii oraşului, care sărbătoreau în acest mod Declaraţia Balfour. Dealurile ce înconjoară locul, larg prezentate în monografie, îndeosebi Cernegura şi Cozla, au fost teatrul unor repetate ciocniri între tinerii sionişti şi legionari. Coborând spre "centru", ne oprim, spre exemplu, la reproducerea ce înfăţişează strada L. Catargiu; firma pe care o distingi, "La trandafir – Moritz Kriegler", o asociezi cu nepotul său Bercu Kriegler, cunoscut specialist în turism din Tel Aviv. În apropiere se afla tipografia Löbensohn, care edita săptămânal "Telegraful", concurent redutabil al "Reformatorului" lui Leon Goldner-Leonescu, şi el realizator de ilustrate pietrene. Pe aceeaşi stradă, către prefectură, hotelul "Continental", care va deveni mai târziu un local renumit datorită lui Jenică Leibovici, "conu' Jenică", cum îi spuneam, tatăl unui prieten de-o viaţă, Meir Roban din Ierusalim.

Păcat că reproducerea ilustratei cu strada Cuza Vodă nu-i suficient de clară. Denumită şi Strada Mare, cu impunătoarea clădire a laboratoarelor Vorel, burduşită cu zeci de magazine evreieşti, ea avea un parfum aparte; prietenii care au crescut pe acest Lipscani în miniatură, israelieni şi ei, cum au devenit mulţi concetăţeni – mă gândesc la dr. Milu Rotemberg, decedat recent, la Liviu Terner, dr. Sami Segal şi alţii – îţi evocă anii tinereţii, inclusiv marea aventură a liceului evreiesc ce a fiinţat, în anii dictaturii antonesciene, într-o hardughie care numai liceu n-a visat să ajungă. Bulevardul Costinescu sau Bulevardul Gării, reprodus şi el în mai multe variante, îţi readuce în memorie nu numai faimoşii lui castani, ci şi tragedia lui Abir Marc, tânărul de 20 de ani condamnat la mulţi ani de temniţă pentru sionismul lui militant, sau de părinţii cărturarului bucureştean Ştefan Cazimir, care au locuit, o vreme, pe această stradă. Şi, deşi vitregia vremurilor m-a oprit să-i mai trec pragul, nu pot omite liceul Petru Rareş, unde au învăţat mulţi tineri evrei, cu acea pleiadă de dascăli – Ghiţescu, P. Popovici, Botez, părintele Vasiliu şi alţii de acelaşi calibru – pe care-i ţii minte o viaţă.

Remarcabilă şi extrem de interesantă este lista editorilor de cărţi poştale cu imagini din Piatra Neamţ, ce se află la sfârşitul monografiei. Din cele 69 de persoane şi edituri repertoriate, două treimi sunt evreieşti, ceea ce arată că şi în lucruri aparent minore cum este o carte poştală ilustrată, o "vedere" – nu numai în răspândirea operelor lui Caragiale, Creangă sau Eminescu – rolul evreilor a fost demn de luat în seamă.

ETC... ETC...

»»» Felicitări şi condoleanţe confraţilor noştri din Salame pentru iniţiativa de a prezenta, în întâmpinarea semi-centenarului Statului Israel, pe cele mai importante personalităţi din aliaua română. Începutul a fost făcut în "Ultima Oră" cu Lya König şi Sandu Mazor. Cine este pentru ? Toţi cei din sală. Cine este împotrivă ? (întrebare, desigur, retorică după "da"-ul unanim). Nimeni. Cine se abţine ? Aşişderea. Pentru această binevenită (şi incitantă) idee, născătoare de discuţii prin livingurile şi telefoanele tribului, sincere felicitări, aşa cum ziceam la început. Dar şi nu mai puţin sincere condoleanţe. Fiindcă parcă-i vedem pe crăcănaţii şi ţaţele de limbă română, cu sau fără «funcţii» prin organizaţiile binecunoscute, care se vor năpusti (de fapt, aşa cum aflăm, s-au şi năpustit) cu rugămintea mieroasă, cu ironia rânjită (va să zică, eu nu merit... să...), cu intervenţiile pe lângă cumnaţii şi verişoarele primare ale direcţiei, cu ameninţarea pe faţă ("o să ţin minte"), cu şantajul şi cu urletele-n redacţie menite a-i înfricoşa pe gazetari: "dacă nu mă puneţi şi pe mine, printre cei 50...". Stimaţi colegi de condei şi computer, vă rugăm să ne consideraţi alături de voi în aceste momente grele.

»»» Aţi auzit de pictoriţa Mimi Kan, născută la Bucureşti în 1923 ? Nu cred că aţi auzit. Şi totuşi o cunoaşteţi foarte bine. Mimi Kan nu este alta decât Mimi Sharaga-Maxy. Măritată cu Albert Kan şi stabilită în Franţa, în 1995, cunoscuta artistă a luat numele soţului ei, expunând sub această identitate nouă în diferite galerii de pictură din hexagon. Cea mai nouă expoziţie a ei a avut loc nu de mult la Centrul Cultural Edmond Michelet din Brive. *"De-o sensibilitate extremă* - scrie cronicarul ziarului local - *Mimi Kan are o singură preocupare: să înfăţişeze adevărul. Operele sale, figurative şi abstracte, picturi sau desene, strigă peste tot suferinţele oamenilor, denunţă tiraniile, Statele - închisoare, nazismul, sărăcia, mizeria umană şi violenţa de toate felurile".*

Pictoriţa printre tablouri

»»» Orice teatru de pe acest pământ îşi are istoria sa, plină nu numai de înfăptuiri artistice (atunci când e cazul) ci şi de accidente, incidente, păţanii de toată mâna, care sunt povestite de martorii oculari şi incluse în cărţile de amintiri, spre deliciul cititorului. Teatrul Evreiesc de Stat (TES) din Bucureşti nu face nici el excepţie de la regulă. Iar ceea ce s-a petrecut nu de mult pe scena vechiului Baraşeum, va intra, cu siguranţă, la capitolul "cazuri". Actorul Mihai Răzuş joacă rolul unui negru în noul spectacol cu piesa "Să nu faci umbră" de E.W.Kaplan, regizat de Liana Ceterchi (soţia dramaturgului şi senatorului Radu F. Alexandru). La premieră, totul mergea O.K., băiatul îşi spunea replicile, convingător, dar - la un moment dat - aceste replici erau auzite în sală din ce în ce mai greu. Spectatorii strigau: "mai tare!" sau "nu se-aude!", unii îşi închipuiseră că s-au stricat microfoanele. Dar nu se defectase nici un microfon. Actorul nu mai putea vorbi normal. Vocea lui slăbea mereu, până când nu s-a mai auzit nimic; nici măcar din rândul I. Alarmat, regizorul de culise făcea semne disperate: "mai tare, Răzuş !" Răzuş, la rându-i, trimitea semne disperate în culise: "nu mai pot !"

Amuţise. Şi nu şi-a mai revenit nici până astăzi. Spectacolul urma să plece în turneu în Statele Unite, dar din motivul susamintit, turneul a fost amânat. Şi nu se ştie când va avea loc. Soarta turneului se află în mâinile oto-rino-laringologului care-l tratează pe Răzuş.

»»» Pe cât de des întâlnim prin gazete numele plus poza bişniţarilor de alia, de preferinţă preşedinţi, vicepreşedinţi sau secretari de organizaţii de carton, pe-atât de rar îşi fac drum în coloanele de ziar valorile nebăgăreţe. Una dintre acestea este actorul Justin Grad. Prin anii '50-'70, copiii din Bucureşti erau captivaţi de Grad (şi trebuie spus, în cel mai înalt grad): autorul interpreta la Teatrul de Păpuşi "Ţăndărică" pe celebrul personaj "Aşchiuţă" şi, graţie televiziunii, el devenise pentru cei mici la fel de cunoscut ca George Vraca sau Radu Beligan în lumea celor mari. Între timp, mulţi dintre spectatori au plecat în Israel, cu tata şi cu mama, fiind astăzi oameni serioşi, cu colesterol la Holon şi overdraft la Afula. Nu de mult, întrebat de ziarista bucureşteană Paloma Paşca despre Aşchiuţă, Justin Grad şi-a amintit:

"La Televiziune era o fetiţă drăgălaşă, de 14 ani, pe nume

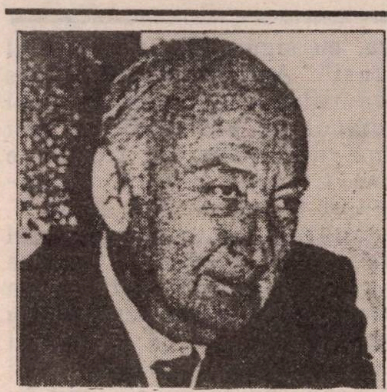

Justin Grad:
vezi că te spun lui Aşchiuţă,
dacă nu mai apari pe scenă

Daniela Anencov. Irina Opran a fost cu ideea să existe şi o păpuşă alături de această fetiţă. Ella Conovici (scenografă, scriitoare de literatură pentru copii) a fost mama creatoare a viitorului «Aşchiuţă», care a fost botezat aşa de Margareta Niculescu, directoarea teatrului. Şi aşa a apărut din '57 până în '70 celebrul "Aşchiuţă" în casele tuturor copiilor.

Personajul a plăcut foarte mult publicului şi l-am asimilat. Devenisem ghiduşar, ironic. Mă jucam cu Daniela, îi făceam tot felul de surprize, îi dădeam teme de improvizaţie, ea era spontană, vie şi emisiunile deveneau interesante, chiar dacă trebuia să ţinem cont de cenzură. Emisiunea mea avea şi implicaţii sociale, pentru că ne scriau copiii de pretutindeni. Cea mai plăcută amintire este a unei fetiţe de 7 ani abandonată de tatăl ei. Fetiţa ne-a trimis o poză ca să o arătăm lumii, să o vadă tatăl ei ce mare şi cuminte a crescut şi să se întoarcă acasă. Am realizat atunci o convorbire telefonică în direct cu fetiţa. Peste câteva săptămâni ne-a trimis o altă fotografie; ea era încadrată de ambii părinţi, care s-au împăcat; cu mii de mulţumiri. Copiii mă aşteptau peste tot şi-mi spuneau "Aşchiuţă", ne scriau, ne făceau daruri, desene, fotografii, etc. Aşchiuţă a jucat un rol important în viaţa copiilor. Îmi amintesc că părinţii îşi ameninţau copiii cu acest personaj: "Vezi că te spun lui Aşchiuţă că n-ai fost cuminte sau că nu ai mâncat !" *etc. M-am întâlnit pe stradă cu un domn care m-a salutat şi mi-a spus că avea 8 ani când l-a cunoscut pe Aşchiuţă şi de atunci numai la el se gândeşte".*

Întrebat ce s-a întâmplat cu el după 1970, Grad a răspuns:

"Am plecat din România în Tahiti, trimis de d-na Margareta Niculescu, prin UNIMA. Cei din Franţa au cerut un actor pentru Casa de Cultură din Tahiti, unde era directoare Marie-Claire Valene, actriţă şi regizoare. Am stat acolo doi ani, am făcut turnee peste tot, am participat la "Festivalul Pcificului de Sud" (două săptămâni) în Noua Zeelandă. Mi s-a reînnoit contractul după ce s-a schimbat direcţia. Apoi Margareta Niculescu m-a solicitat la Oslo pentru o montare cu "Peer Gynt". Dar visul meu a fost să obţin un contract în Paris. A fost foarte greu, aşa că în '83 am plecat în Israel şi am lucrat trei ani la Tel Aviv. Acum trăiesc din pensie socială şi vizitez prietenii. Nu am bani, dar nici nu duc lipsa lor. Sunt fericit că am creat un personaj de neuitat."

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în martie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. În consecinţă, aşa cum aţi aflat din numerele noastre trecute, am hotărât să le oferim celor din str. Alexandru Ianai o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce rezultatul scontat.

»»» Revista «Memoria» din Bucureşti, publică cu regularitate, la rubrica "Unde sunt cei care nu mai sunt" numele foştilor deţinuţi politici care au murit în închisoare, şi despre care se cer detalii biografice. În nr. 21 al publicaţiei apar şi câţiva evrei:

SCHECHTER Abraham - unul din medicii dictatorului N. Ceauşescu, a fost deţinut la spitalul "I.C.Frimu", într-o secţie specială, unde s-a sinucis, aruncându-se (după unele versiuni ar fi fost aruncat) de la etajul 7 al clădirii.

SCHEIN (?) - inginer, evreu de origine, acuzat de sionism; a murit în temniţă.

SCHMERTZ (?) - gazetar, evreu de origine, a murit în închisoare.

SCHREIBER Iosif - n.1896, ziarist din Bucureşti, a murit la Aiud în 1951.

SCHWARTZ Harry - a fost executat la Jilava în octombrie 1959.

SCHWARTZ Iosif - aflat în detenţie la Colonia Salcia, a fost electrocutat într-un garaj de către brigadierul Cârcu Nicolae şi deţinutul Kiss pe 14 noiembrie 1953 şi după două zile a murit.

SCHWARTZ Rudolf - a murit la Gherla în 1955 (1957?)

»»» Un fragment din «Jurnalul» lui Emil Cioran (scriitor francez de origine română) apărut de curând la Paris:

"Românii. În contact cu noi, totul a devenit frivol, chiar şi evreii noştri. I-am sterilizat, i-am făcut să-şi piardă geniul, mai ales geniul religios. Nici urmă de rabin miraculos la noi, nici vorbă de hasidism. Scepticismul visceral al rasei noastre le-a fost funest. Şederea printre noi a fost pentru ei mai nefastă decât o asimilare. I-am făcut aproape la fel de «superficiali» ca noi; încă puţin şi i-am fi asimilat pe de-a-ntregul".

Eu nu zic că Emil Cioran are dreptate şi nici că nu are dreptate. Eu zic numai că observaţia lui merită un moment de reflecţie.

»»» Toată suflarea literară de la noi a fost uimită de bizara idee a celor ce-au pus la cale editarea, la București, a volumului **"Arborele memoriei"** (Antologia poeților de limbă română din Israel), de a adăuga la finele cărții un mic capitol, ca un fel de bacșiș, intitulat *Aspirații* și cuprinzând câțiva autori, precum Liana Maxy, I. Atlas și alții . De unde și până unde ideea aceasta, pe cât de originală pe-atâta de nu știu cum să-i spun? Misterul a fost elucidat. Mitocăneasca inițiativă nu s-a născut (nici n-avea cum, la București) ci, așa cum a dezvăluit "Ultima Oră" - un ziar îndeobște bine informat - în numărul său de vineri 30.1.98, *ideea* și-a avut originea la Tel Aviv, mai exact în sentimentele colegiale ale unora de la Asociația Scriitorilor...

»»» Pe lista cetățenilor din «alia» despre care ne vine cam greu să pretindem că sporesc gloria patriei în lume, se numără și d. Tohani Zion (54 de ani). Așa cum afirmă ziarele bucureștene, acesta a fost prins la aeroportul Otopeni, pe când voia să plece din România în direcția Frankfurt cu suma de 31.000 dolari, ascunsă în pantofi. Valuta a fost confiscată iar cetățeanul s-a ales, în plus, cu o amendă de un milion de lei. À-propos de chestia cu pantofii, noi nu vrem să intrăm cu bocancii în sufletul nimănui, dar trebuie să mărturisim că nu ne plac nici oamenii proști ca o cizmă, nici persoanele cu obrazul de toval.

»»» În așteptarea clipei când va ajunge în librăriile de pe malul Senei «Jurnalul» lui Mihail Sebastian (editat de "Stock" și nu cum greșit fuseserăm noi informați, la "Gallimard"), cititorul francez are prilejul - în sfârșit ! - să ia cunoștință de romanul "De două mii de ani". Cam târziu, dar, ce să-i faci, d. Beno, fratele scriitorului, nu s-a prea omorât (asta ca să ne exprimăm blajin) cât trăise cu scoaterea la lumină a scrierilor lui Mihail Sebastian. Tradusă bine și prefațată, tot bine, de Alain Paruit (omul care a făcut pentru răspândirea literaturii române în Franța cât opt ministere de externe de la București), cartea a fost bine primită. O cronică de scriitor care știe despre ce vorbește semnează în "Le Monde" amicul nostru Edgar Reichmann, ajutându-l pe cititor să plonjeze în contextul social al scrierii și în sensibilitățile lui Sebastian.

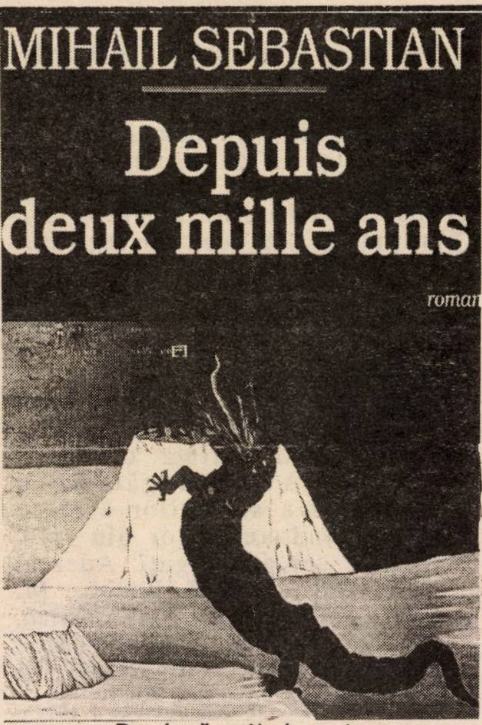

De două mii de ani
A așteptat vreo șaptezeci de ani ca să apară în franceză

»»» și fiindcă veni vorba de Reichmann, să notăm că se află sub tipar, la editura Hasefer din București, cunoscutul său roman «Denunțătorul», Apărut în urmă cu ani la Paris, în franceză, «Denunțătorul» (o carte excelentă) are ca temă faimosul *hold-up* organizat de "Banda lui Ioanid" în anii '60. Este prima scriere unde se vorbește despre incredibila afacere. Iar Reichmann îl portretizează în carte, în primul și în primul rând pe omul pe care l-a cunoscut mai bine, istoricul cu stofă de aventurier, Sașa Mușat, care a fost condamnat la moarte și executat împreună cu ceilalți membri ai bandei.

Edgar Reichmann: îl denunțăm că scrie bine

»»» Colette Avital (fost consul general la New York) s-a plictisit de diplomație: pișcând-o demonul politicii, ea s-a hotărât să candideze în alegerile pentru funcția de primar al Tel-Avivului. Din partea Partidului Muncii și, bineînțeles, dacă Ehud Barak va fi de acord să-i aprobe investitura. Oricum, cât am fi noi de neutri și independenți în asemenea treburi, o spunem de pe-acuma, răspicat: noi votăm cu Colette fiindcă-i de-a noastră, din Iași, fiindcă-i femeie frumoasă și fiindcă-i deșteaptă.

»»» Un nou premiu literar. Familia regretatului Itzhak Carmel (fratele poetului Sh. Carmel) a constituit premiul literar "Itzhak Carmel" pentru satiră și humor. Persoanele dornice de a candida la premiu vor trimite lucrările lor până la 30 martie a.c. pe adresa "Asociația Scriitorilor", P.O.B. 7108, Holon.

D-na Susan Fain, juristă, profesoară la Universitatea din Washington, a declarat că, din punct de vedere legal, riscurile Monicăi Levinsky, implicată - cum știm - în scandalul Clinton, "sunt minime".
Minime ? Fain !

Președintele român Emil Constantinescu a aprobat primirea unui împrumut în valoare de 125 de milioane de Écu, rambursabil în șapte ani, din partea CUE (Consiliul Uniunii Europene).
Faceți cum vreți, dar să știți că orice Stat care primește un asemenea împrumut își bate CUE în talpă.

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . Pictorița Liba Iacobson din Tel Aviv (soția publicistului Dr. S. Iacobson) a oferit lui Amir Peretz, președintele Histadrutului, un dar... original. Ea a pictat un morman de gunoaie, adunat pe Dizengoff în zilele grevei generale. Pentru a fi sigură că pictura va ajunge la destinatar, autoarea l-a rugat pe dl. Dan Tihon, președintele Parlamentului, să înmâneze lui Amir Peretz, deputat în Knesset, tabloul cu pricina.

. . . Printre cetățenii de la noi, afectați de hotărârea Curții Constituționale de la Ankara de a închide cazinourile din Turcia, se numără și d-nul George Edri, patronul ziarului "Viața noastră": jucător pasionat și talentat, d. Edri obișnuia să se repeadă adesea în timpul week-end-ului la Antalya.

. . . Tânăra Irena Lustig, absolventă a facultății de cinematografie de la Harvard, S.U.A., pregătește un film documentar despre celebra "Bandă a lui Ioanid", care a atacat o dubă cu bani a Băncii Naționale la București, în anii '60. I.L. este nepoata Monicăi Sevianu, una din persoanele implicate în cunoscutul hold-up.

. . După listele cu "evreii din România" apărute în reviste ca "Atac la persoană" și altele, publicațiile *specializate* pregătesc o listă cu cetățenii din Israel care s-au stabilit, în ultimii ani, în România; lista cuprinzând nu numai numele, ci și adresele respectivilor, ar urma să fie intitulată: *"Au venit să sugă din nou sângele românilor".*

. . . Stimulată de scandalul provocat de apariția în «Minimum» a textelor erotice (ba chiar porno) din clasicii francezi, în prezentarea și traducerea d-rului Emil Wittner, o editură din Tel Aviv pregătește o antologie a scrierilor erotice aparținând autorilor din trib. Printre cei antologați: Aderca, Camil Baltazar, H. Bonciu, M. Sebastian (Jurnalul), Nina Cassian, etc., etc. *"Însfârșit* - ar fi mărturisit inițiatorul volumului - *o carte care se va vinde !"*

●

Aflăm că d. Walter Reich, directorul Muzeului Holocaustului de la Washington, a fost dat afară din slujbă ca pedeapsă că a refuzat să-l invite la muzeu pe Yasser Arafat.

Ce-i cu teroarea asta, fraților ? Unde ne trezim ? la al treilea Reich ?

●

D. Bertrand Dufourq, secretar general la Ministerul francez de externe, a încercat, vreme de trei ore și jumătate, să-l convingă pe Saddam Hussein să respecte rezoluția ONU privind inspectarea depozitelor de arme neconvenționale.

La întoarcerea sa la Paris, diplomatul francez a mărturisit, oftând, colaboratorilor apropiați că a avut Dufourqă cu Saddam.

În editura „Integral" din București
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
și nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigrației
și se referă la noi, evreii reveniți
în patria strămoșilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy și a familiei sale)
și „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea folosește o autentică limbă literară,
un ritm alert și un stil propriu.
Cărțile pot fi obținute trimițînd un cec bancar
sau poștal pe adresa: P.O.B. 1114,
Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839
– Bătrînul ieri și nenăscutul mîine – 40 șekeli
– Punctele mele cardinale – 40 șekeli
– Nucleul magic – 60 șekeli

MĂŞTI DE PURIM

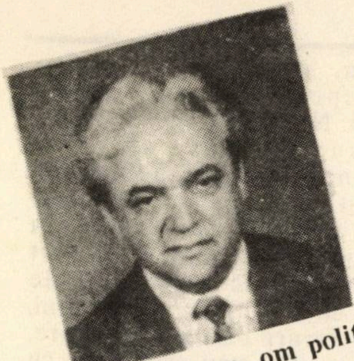
2. Zwi Rosen, om politic

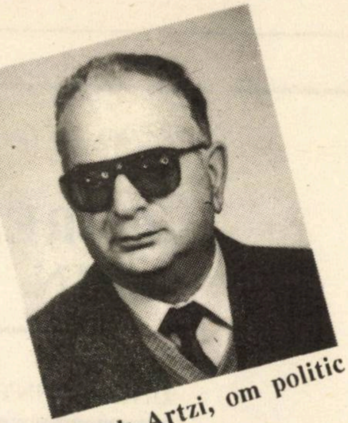
4. Itzhak Artzi, om politic

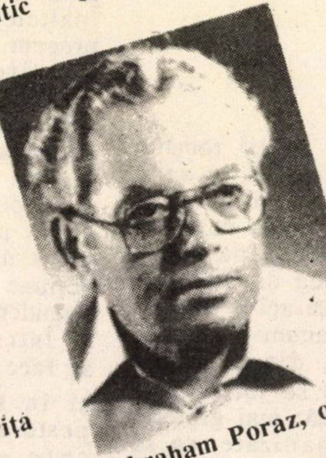
7. Abraham Poraz, om politic

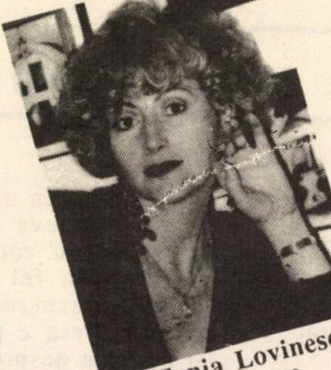
12. Tania Lovinescu, scriitoare

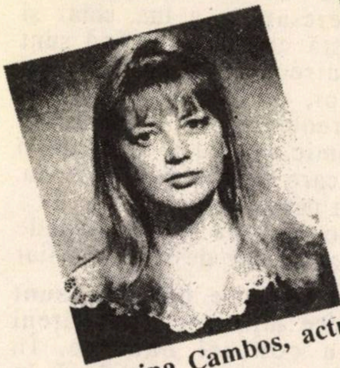
5. Rosina Cambos, actriţă

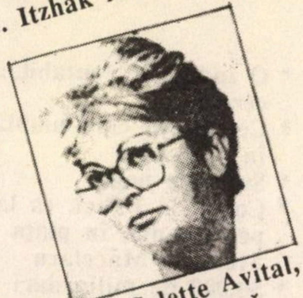
11. Colette Avital, diplomată

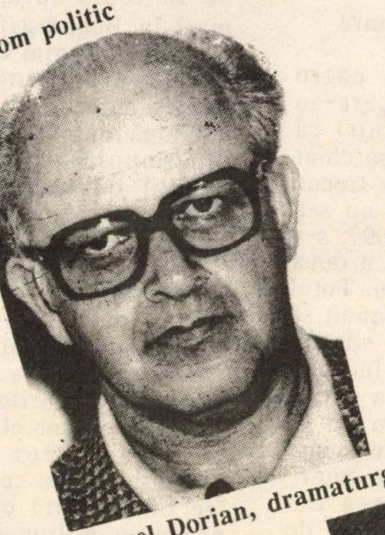
1. Dorel Dorian, dramaturg

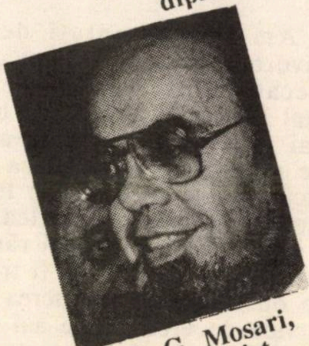
13. G. Mosari, publicist

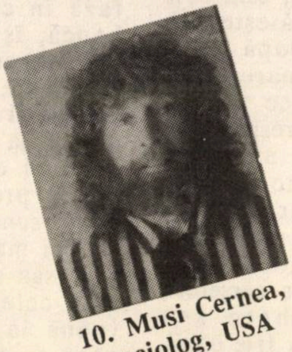
10. Musi Cernea, sociolog, USA

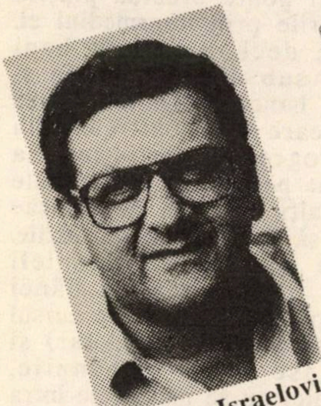
9. Arthur Israelovici, om politic

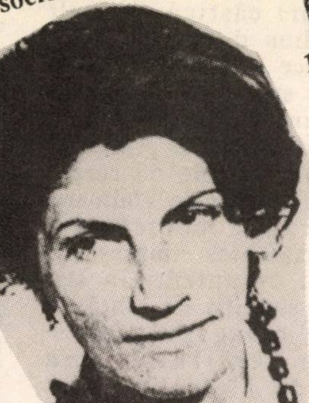
14. Tricy Abramovici, actriţă

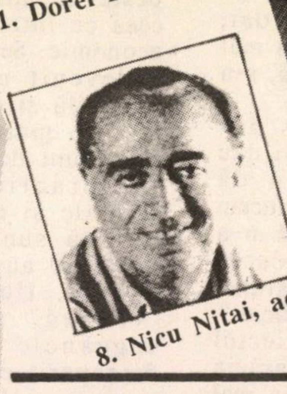
8. Nicu Nitai, actor

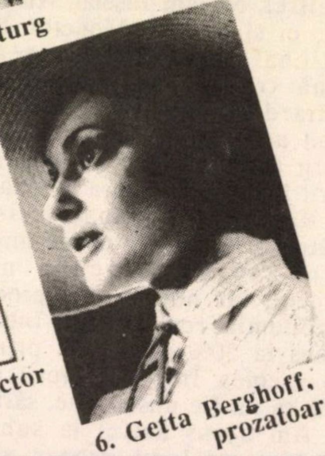
6. Getta Berghoff, prozatoare

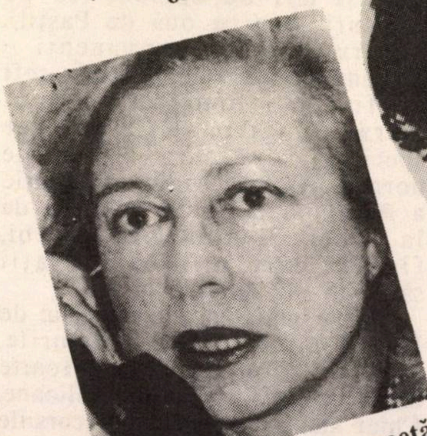
3. Bianca Marcovici, poetă

Toată lumea se maschează de Purim.
I-am mascat şi noi pe aceşti oameni de frunte din trib, **dîndu-le alte identităţi decît acelea adevărate.**
Smulgeţi-le masca şi descoperiţi adevărul.

(Răspunsul în pag.45)

STAN VLAD

CORESPONDENŢĂ DIN BUCUREŞTI

UNDE SUNT SĂRACII ROMÂNIEI ?

* **O industrie rentabilă: cerşetoria**
* **Cerşetorul care umblă în Mercedes**
* **Sutanele negre**
* **Coadă la Bănci, ca la ouă, pe vremuri, în piaţa Matache Măcelaru**
* **50.000 de miliardari**
* **Mare criză politică, mare**

Am fost anunţaţi de către guvernanţii ţării (şi cei care-au plecat, şi cei care-au venit) că anul 1998 este tot auster, ba chiar mai greu decât cel care-a trecut. De ce ? Simplu. Reforma nu s-a făcut (ce se începuse în 1997, s-a pierdut pe drum în partea a doua a anului şi acum e mai rău. Totul se ia de la capăt). Ar fi trebuit să ne obişnuim cu renaşterea noastră ciclică de vreo 50 de ani încoace! Numai că de data aceasta (după toamna lui 1996) crezusem că va fi altfel. Ne-am înşelat. Nu numai noi, ci şi Fondul Monetar Internaţional care în 1997 ne-a dat două tranşe din jumătatea de miliard de dolari promisă, dar, când a văzut că lucrurile nu mai merg aşa cum se înţeleseseră, s-a oprit înainte de tranşa a treia.

Repet ce-am mai scris de-atâtea ori: dacă ei nu ne mai dau bani (că pe degeaba nu dă nimeni) iar noi nu mai producem (economia românească încă n-a ajuns la 50% din ce se producea pe vremea Împuşcatului), atunci cum să nu fie austeritate, sărăcie ?

Am ajuns astfel la subiectul pe care mi l-am propus: sărăcia în România - subiect de cea mai mare actualitate. Numai despre aceasta se vorbeşte toată ziua, între oameni, prin presă. Este un fel de văicăreală generală. Oriunde se duc (prin lume), ori cu cine se întâlnesc (mai ales cu cei ce vin de prin alte părţi), românii nu fac altceva decât să se vaite cât e de rău, cât de greu o duc. A devenit un fel de imn naţional cântat permanent şi pe toate vocile. Presa e plină de reportaje şi anchete despre săraci şi sărăcie, televiziunile (că acum sunt vreo 50 în toată ţara, din care opt mari în Bucureşti) se întrec în a prezenta imagini cât mai groteşti, cu chipuri desumanizate, ca să impresioneze.

După datele oficiale, cam 50% din populaţia ţării trăieşte sub pragul de sărăcie. După alţii, procentul ar fi mai mare: vreo 70% (depinde de pe ce poziţie "militează" organizaţia respectivă). Câţi vor fi fiind cu adevărat săraci, nu se ştie. Foarte mulţi se dau săraci, se plâng, dar mult mai puţini sunt săraci în realitate. Străzile, trenurile, autobuzele şi tramvaiele sunt pline de cerşetori; în urma unor anchete s-a constatat că un cerşetor (fie copil, fie om matur) câştigă cu mult peste un milion de lei pe lună, ceea ce întrece salariul mediu pe economie. Se spune că cerşetoria a devenit un fel de industrie rentabilă şi de aceea a proliferat atât de mult. Formele de cerşetorie sunt de o fantezie uluitoare. Iar practicanţii cerşetoriei stradale şi mai ales "impresarii" lor (că sunt organizaţi în stil mafiotic) au condiţii de viaţă de nababi. Un ciung prăpădit - "vedetă" a cerşitului prin vagoanele de Metrou, a fost descoperit cu Mercedes la scară şi cu o vilă ce valorează peste trei miliarde de lei. Iar oamenii milostivi, impresionaţi de handicapul lui fizic, îi dau, fiecare, câteva sute de lei. Şi se adună - uneori - şi o sută de mii într-o zi ! (Facem o paranteză: mai nou, şi preoţii, în sutane negre specifice, au devenit cerşetori. Nu pentru ei - se zice - ci pentru construirea sau refacerea unor lăcaşuri de cult. Îi întâlneşti prin gări, prin pieţe publice, pe străzi mai animate, cu o plăcuţă pe piept pe care sunt înscrise cuvinte creştineşti de milă, şi cu o cutiuţă pentru bani. Înaltele foruri bisericeşti - care, precum se ştie, stau chiar bine cu averile, cu banii - cunosc "afacerea" dar nu reacţionează; sunt interesaţi în a lua, chiar şi pe-această cale, bani. Când sunt atacaţi direct, spun că aceia nu sunt popi, ci ţigani mascaţi în haine preoţeşti. Dar n-au întreprins nimic pentru a desfiinţa o acţiune care compromite biserica. Închidem paranteza).

Într-o ţară ca România unde se face atâta caz de sărăcie, chiar şi în statisticile oficiale, sunt peste zece milioane de cetăţeni care au conturi bancare. În România nu s-a ajuns încă la faza în care oricine are cont la bancă, îşi poate efectua plăţile sau afacerile prin intermediul ei. E vorba, deci, numai de bani agonisiţi sub diferite forme şi depuşi la bancă pentru a produce dobânzi care sunt mari aici, din cauza progresului inflaţiei. La bănci sunt permanent cozi, făcute de cei mulţi care vin să-şi încaseze sau să-şi calculeze dobânzile. Dar cele mai mari înghesuieli (până la bătaie) sunt la bănci când se produc... seisme în cursul valutar (schimbul leu-dolar) şi când cresc brusc dobânzile. Practic, nici nu se mai poate intra într-o bancă din cauza cozilor de sute şi mii de oameni (ca pe vremuri, pentru ouă de Paşti!). Pentru clienţii permanenţi - oameni de afaceri, patroni, şefi de firmă - băncile au făcut intrări, legitimaţii şi ghişee speciale, ca să meargă treburile normal. Aşa că, săraca populaţie a României o găseşti la cozile de la bănci. Şi-atunci te întrebi, fireşte: care or fi adevăraţii săraci ai României ?

Să vă mai dau un exemplu: de Revelionul 1997-1998, preţurile, îndeosebi la munte, au fost foarte mari, de ordinul multor milioane. Chiar mai scumpe decât excursiile în străinătate (cu acelaşi prilej) şi am scris despre aceasta. Ce n-am scris atunci ? Despre bătălia uriaşă, despre super-intervenţiile care s-au făcut pentru a se obţine o cameră la un hotel într-o staţiune montană. Turişti străini au fost puţini. Românii s-au luptat din răsputeri, aruncând cu miliardele în stânga şi-n dreapta pentru ca Anul Nou să-i găsească cocoţaţi pe munte. Desigur, sunt şi în săraca Românie cam 50.000 de miliardari (de carton, făcuţi prin escrocherii, contrabandă, jafuri din averea publică, etc.) dar aceştia nu-şi mai petrec sărbătorile în România, ci pe riviere mai calde de pe glob sau prin zăpezi elveţiene. Acasă, s-au bătut pentru locuri la munte cei din linia a doua a patronatului şi cei cu lefuri de demnitari şi directori generali, chipurile bugetari ! Cei mai "necăjiţi" au plecat fie în Thailanda, fie în Egipt, fie...

Şi totuşi, există săraci reali în România. Nu-i socotim aici pe alcoolici, pe cei anormali (ca să nu zicem dereglaţi psihic) care ar fi săraci în orice sistem social şi indiferent de câte ajutoare ar primi. Săraci sunt o parte dintre pensionari (că şi aici sunt pe căprării), sunt ţăranii de prin satele de câmpie aflate mai departe de oraşe, neputându-şi deci valorifica produsele gospodăriei lor. Sunt săraci reali, dar cu demnitate în rândul intelectualilor adevăraţi, îndeosebi printre cei din lumea creaţiei artistice-literare, printre cercetătorii pasionaţi de ştiinţă.

Anul 1998 va duce la adâncirea sărăciei. Adevăraţii săraci vor deveni şi mai săraci. În acest timp, ca în orice perioadă de criză socială, economică, nenorociri,- escrocii îşi vor mai rotunji procentele şi conturile din bănci (mai ales la cele din străinătate, că aşa e moda acum). Noii guvernanţi din 1998 - cam cu toţii noi - promit că la sfârşitul anului vom depăşi criza prin care trecem acum. Dar aşa au zis şi cei din 1997, care erau din acelaşi arbore genealogic şi am ajuns la o situaţie mai grea ca înainte. Renaştem iar. Să vedem pentru cât timp. Speranţa însă ne rămâne. Dar şi caracteristica generală: stilul de viaţă plângăcios.

Poate că nu aşterneam aceste gânduri pe hârtie dacă aş fi avut un subiect mai bun. Acum e foarte greu de discutat cu cineva despre ceva. Anul 1998 a început sub semnul unor mari conflicte, sociale şi, mai ales, politice. Partidul Democrat al lui Petre Roman s-a certat cu aliaţii săi din Convenţia Democrată: criză mare de guvern !

Lumea este pur şi simplu consternată. Din cauza marilor înfruntări dintre cei aflaţi la putere (Ciolaniada - cum se numeşte tot ce s-a întâmplat în primele două luni ale noului an). oamenii sunt derutaţi, descurajaţi; li se face lehamite de tot. Nimeni nu ştie unde va ajunge. Viitorul este întunecat, ca... pe vremuri !

Să sperăm însă că, până la viitoarea corespondenţă, ne vom mai lumina şi vom şti măcar încotro mergem. Şi cu cine !

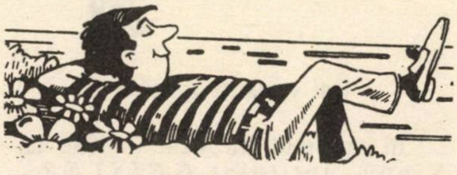

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCA

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti

Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center). Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech 2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit. Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

CASETE AUDIO:

Muzică populară şi uşoară, poveşti pentru copii

SCURT

Doi consuli români

În volumul publicat în 1996 la Viena, intitulat *GEISTER-BESCHWÖRUNG, Eine jüdische Jugend in Wien der Kriegsjahre* (Conjuraţia spiritelor, O tânără evreică la Viena), doamna Eliszabeth W. Trahan, care trăieşte în momentul de faţă în Statele Unite ale Americii, povesteşte felul în care familia sa, ca şi alte familii de evrei originari din România, aflate, în timpul celui de-al doilea război mondial în Austria, au fost ajutate de consulii generali ai României la Viena, în perioada 1941-1944. Cei doi consuli au fost Constantin Mareş şi Radu Flondor, reuşind să salveze viaţa şi avutul evreilor români prin proceduri care, dacă ar fi fost cunoscute de autorităţile din Austria, anexată în 1938 Reichului nazist, ar fi atras represiuni dure asupra lor şi a ţării. Este vorba de eliberarea pentru unele din aceste persoane, act ilegal din punct de vedere al legislaţiei rasiale naziste, de paşapoarte româneşti (în decembrie 1943), ceea ce dădea posibilitatea membrilor familiilor evreieşti să circule în libertate. De asemenea, consulul, manifestându-şi indignarea faţă de procedeele naziste ("Germanii nu au dreptul să aresteze români") a eliberat acestora adeverinţe care specificau că persoanele respective ar fi fost "doar pe jumătate evrei", ferindu-i astfel de aplicarea, pe actele de identitate, a ştampilei cu fatidicul "J" ("evreu"). În felul acesta, membrii familiei doamnei Trahan, ca şi alţi evrei originari din România, erau la adăpost de a fi reţinuţi de poliţie şi puteau căpăta atât de preţioasele cartele de alimente.

Mai mult decât atât, unele din aceste persoane au fost adăpostite în localul Consulatului în perioada în care aveau loc transporturi de evrei în lagărele de exterminare.

În perioada 15 octombrie 1941-1 ianuarie 1943, postul de consul general al României la Viena a fost ocupat de Constantin Mareş. Din documentele aflate în Arhiva diplomatică a Ministerului Afacerilor Externe, aflăm că se născuse în 1905 şi urmase cursurile de drept privat şi public ale Universităţii din Paris, obţinând, în 1932, titlul de doctor. Dobândise, prin concurs, gradul de secretar de legaţie şi mai îndeplinise misiuni diplomatice la Vatican (1938).

Radu Flondor a fost consul al României la Viena în perioada 1 aprilie 1943 - 1 aprilie 1944. Se trăgea dintr-o ilustră familie bucovineană, fiind fiul lui Nicolae, cavaler de Flondor, şi al Elenei, născută Cavaler de Grigorcea. A avut o carieră diplomatică prodigioasă, dobândind gradul de consilier de legaţie şi ministru. A îndeplinit misiuni diplomatice la Sofia, Tokio, Rio de Janeiro, iar după Viena a activat, până în august 1944, ca delegat pe lângă Consiliul Dunării fluviale. Şi-a încetat activitatea în cadrul Ministerului de Externe în 1947, după care a fost angajat al Academiei Române. A decedat în 1956.

Singura dorinţă pe care o mai are doamna Trahan este aceea de a-şi îndeplini datoria de a mulţumi familiilor celor doi consuli pentru ajutorul vital oferit în acele momente în care existenţa ei şi a familiei sale, precum şi a altor persoane, era periclitată.

(Dintr-o corespondenţă de la Viena, de Alexandru Popescu; în "Curierul Românesc", Buc. 1998)

* Jidoafcă fanariotă * Evreii din Australia scormonesc pământul * Numai jidani, ţigani, ş.a.m.d. * România: colonie israelitеană * Pistrui şi usturoi *

"O altă Grădină Zoologică a prins viaţă la Ministerul de Externe: a plecat «Broscoiul» (Adrian Severin, n.red.), a venit «Maimuţoiul»! (Andrei Pleşu, n.red.). O să vedeţi ce surprize vom avea cu borfaşul ăsta! Deocamdată să constatăm că a plecat un jidan şi a venit un ţigan. De fapt, asta-i problema României, că e condusă de minoritari obraznici: Emil Constantinescu e jidan basarabean (ta-su se numea Pataievici), Nadia Bogorin-Constantinescu e rusoaică; Zoe Petre e jidoafcă fanariotă; Petre Roman e jidan maghiaro-spaniol"...

*

"Pe teritoriul României se mişcă în libertate un criminal deosebit de periculos. Numele: Mihai de Hohenzollern. Naţionalitatea: germano-greco-ruso-scoţiano-evreiască".

*

"Un titlu delirant a apărut în "Cotidianul": "În Apuseni, năvălesc miliarde de dolari". (?!) Unde am mai auzit noi de promisiunile astea? Aha, la Ţapul Metafizic (Emil Constantinescu, n.red.), în timpul campaniei electorale. De fapt, nişte şarlatani evrei din Australia vor să scormone măruntaiele pământului la Minele de aur de la Roşia Montană şi Brad. Deşi li s-a interzis să scoată probe şi documente din România, baraţii ăştia lacomi au transportat 2 tone de minereu în Australia, cu avionul. Şi încă n-au fost arestaţi. Dacă ar fi făcut nişte români chestia asta, în orice altă ţară, ar fi putrezit în puşcărie, sau ar fi încasat un glonţ în ceafă."

*

"Şi astfel a fost vârâtă cu forţa, pe gâtul românilor (autorul se referă la un spectacol oferit în cinstea Regelui Mihai, la Bucureşti, n.red.), adunătura aia monarhisto-alogenă, în care nişte venetici îşi dădeau ifose în faţa unui rebut al Istoriei: pe scenă clămpănea din falca aia, prelungă ca un galoş, ţiganul Dan Grigore, prezentat şi anturat de găgăuţul Victor Rebengiuc, iar în sală îşi dezveleau fasolea şi îşi duceau mâna la tâmplă, în mod studiat, secături de teapa lui Patapievici. Nici un român adevărat, numai jidani, ţigani, unguri, armeni şi alte măşti de-astea, cu rictus obraznic."

*

"Scopul interviului din "Adevărul" (acordat de Nicuşor Cajal, n.red.), este: Pământul românesc: rezervă, refugiu şi necreştină colonie israeliteană. Adică, peste blândele meleaguri dunărene urmează să se reverse dezmăţatele sonorizări ale rock-urilor plăsmuite de "modernii", neo-psalmiştii proslăvitori ai stelei cu şase colţuri. Mai explicit, pădurile carpatine ar urma să se irosească, asigurând materialul lemnos necesar fabricării hârtiei pe care patronii tipografiilor evreieşti să imprime scornelile "literare" prin care coreligionarii lor îndeamnă la "libertatea erotică" distrugătoare a trăiniciei familiei, la nerespectarea îndatoririlor bisericeşti Creştin-Ortodoxe, la indiferentismul religios, la ateism, în timp ce bogăţiile României şi munca locuitorilor ei vor trece dincolo de fruntarile Ţării, pe un pumn de valută, care va ilustra cât suntem de jecmăniţi. Asemenea pricopseli ("gheşefturi") pe care ni le rezervă Israelul sunt mai mult decât dăunătoare, indiferent de numărul persoanelor care se vor aciuia efemer sau "rezidenţial" la noi".

N. red. Minimum: După cum se observă, autorii au în vedere pe cetăţenii israelieni care s-au repatriat în România şi care... au început să fie "luaţi la ochi".

Balada lui Petrică (Roman)

Sunt român de viţă veche,/ Ardelean, pot să vă jur,/ Decupat din cartea ţării,/ Decupat şi împrejur.// Coborând, ca şi plutaşul,/ De pe munte în zăvoi,/ Răspândesc în jur miresme/ De pistrui şi usturoi./ Am făcut şcoală înaltă, La Zoia Komsomolista/ Şi cu Carmen Dumitrescu/ M-am jucat de şi-a rupt lista.// Botezat în sinagogă, Şi cu pască, de Purim./ Totu-i cuşer, să vă spună/ Şi amicul meu, Vadim// Joc şi sârba, şi căluşul, Ştiu Ciuleandra, ştiu şi Hora, Sug la KGB Şi CIA/ Precum mă învaţă Tora.// Sunt cinstit, dija se vede/ Că mi-s os de ardelean/ Chiar dacă-mi lipseşte gâtul/ Şi preputu-i la Brucan// Acum zbor spre Europa,/ Avion... Comision.../ Şi vă urez, româneşte,/ Doamne-ajută şi Şalom!"

(Din "România Mare", Bucureşti)

O nouă metodă pentru a scăpa de vameşii care "nu închid ochii"

Aurel Manu, şeful Vămii Timişoara, a fost ţinta unui incident nedorit. În timp ce îşi bea obişnuita cafea matinală, în sediul instituţiei, şeful Vămii a descoperit că aceasta avea un gust neobişnuit. După ce a strecurat cafeaua, dl. Manu a observat câteva granule care s-au dovedit a fi de mercur. Şeful Vămii a fost dus la Spitalul judeţean Timişoara, unde i s-au efectuat urgent analize, care au stabilit că se află în afara oricărui pericol. El a fost intoxicat însă cu substanţe metalice pe bază de mercur. În opinia specialiştilor, este periculoasă şi inhalarea vaporilor de mercur, darămite să bei o asemenea substanţă! Dacă dl. Manu ar fi apucat să bea mai mult din cafeaua buclucaşă, acest lucru i-ar fi putut fi fatal. Până ieri, poliţia nu identificase eventuali suspecţi.

(Dintr-o relatare de Corina Caramete, în "România liberă", Buc.)

Necazuri în Canada

Am amintit în numerele noastre trecute despre faimoasa *listă de evrei* din România de azi, publicată în săptămânalul **Atac la persoană** (director: Dumitru Dragomir),- listă ce cuprindea câteva zeci de... români get-beget, care trebuiau să fie, în felul acesta, compromişi şi desfiinţaţi.

Metoda, din câte aflăm, face furori şi prin străinătate, în rândurile diasporei româneşti. Dacă vrei să lichidezi un rival, viu sau mort, îl faci de Goldenberg şi ai terminat partida. Iar peste victimă (plus familia respectivă) se prăvăleşte cerul...

Aşa cum s-a întâmplat, mai deunăzi, în familia Cătălin Gasparic din Canada:

"Am scris în revista noastră despre mitul tânărului poet

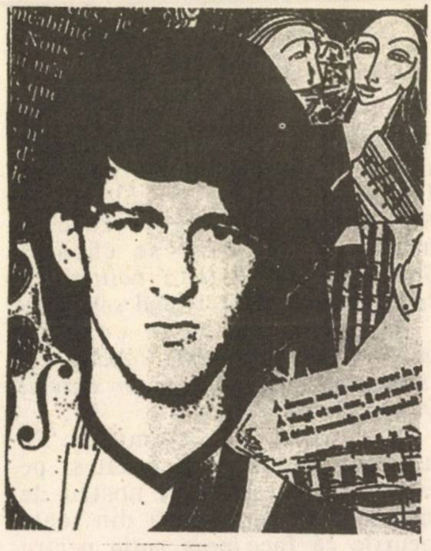

Ronald Gasparic: nu e dom'le !

Ronald Gasparic, asasinat în mod bestial, la numai 23 de ani, la Brăila, în 25 iulie 1991.

Primim, între timp, din partea d-lui inginer Cătălin Gasparic, din Canada, noi desluşiri privind cazul, dar şi o fişă completă (sau la zi) a evoluţiei celor trei Gasparic, ca să zicem aşa, după emigrarea în Ţara Marelui Cer. S-a înţeles, sigur că da, că d-l inginer este tatăl poetului asasinat şi, în continuare, fruntea şi inima Casei.

Intervine o "mică" problemă: Gloria, cum se ştie, crează admiraţie, dar şi gelozie. "În scurt timp, ni se scrie, lirica lui Ronald Gasparic va cuceri Canada, dar în limba franceză şi cu promisiuni în limba engleză". După succesul (sau chiar marele succes) cu Spectacolul de poezie Ronald Gasparic de la Sherbrooke, familia are, în schimb, numai necazuri. Dar nu din partea ţării de adopţiune, sau a unor cetăţeni canadieni propriu-zişi, ci din partea unui românaş de-al nostru, poet el-însuşi, dar şi redactor, al unei reviste româneşti din Montréal... "Probabil invidia l-a făcut, observă d-l inginer Cătălin Gasparic, să ne acuze în comunitatea română de aici că suntem jidani şi alte invective."

("Curierul Românesc", Bucureşti)

Un cântec pentru ministrul de interne

Aceasta este piesa de rezistenţă (la care nu se-aştepta nimeni) a albumului muzical scos de compozitorul şi cântăreţul Alexandru Zărnescu. Cântecul (rock, bineînţeles) se cheamă *Gavril Dejeu (Balada poliţistului de circulaţie)* iar refrenul sună aşa: *"Pentru că sunt corect,/ intransigent şi calm,/ lăudat voi fi mereu/ de şeful meu/ Gavril Dejeu/ O, yé !/"*.

Se spune că, stimulat de succesul melodiei şi bazat şi pe faptul că ministrului nostru de interne i se reproşează din toate locurile că face prea puţin pentru stăvilirea valului de crime din ţară, un compozitor de la noi (pare-se, Nancy Brandes) a compus un cântec despre Avigdor Kahalani:

"Deşi nu prind pe nimeni în flagrant delict/ de tentativă de omor,/ şeful meu Avigdor/ mă lasă-n pace./ Cum să nu-l ador?/ O, yé !"

Yoghinii lui Bivolaru luptă pentru salvarea României din ghearele masonilor şi (of course) ale sioniştilor

"Guvernul american a scăpat de sub control acţiunile extratereştrilor". Vestea cade năprasnic. Un domn mai în vârstă a rămas cu pumnii înfipţi -n scaun. Cetăţeanul de alături s-a aplecat ca lovit în plex. Cine ar fi crezut că după patru ceasuri în care i s-a uscat gura, omul de la pupitru mai poate spune ceva atât de năucitor? Hotărât - tipul e inepuizabil. "Guvernul e într-o situaţie delicată. Extratereştrii nu mai respectă contractul din 1976. Au ajuns să răpească persoane în plină zi. Doar liderii sionişti mai au legătură cu ei"...

Joi noapte, pe străzile din Alba Iulia trebuie să fi fost o activitate febrilă. A doua zi, oraşul era plin de afişe roşii, galbene şi albastre (unele în română, altele în maghiară) şi caricaturi cu satanişti. "Vreţi să aflaţi cum au conceput francmasonii Sida în laborator pentru a omorî (urmăresc zerourile cu degetul - n.n.) 5.000.000.000 de oameni?" "Vreţi să aflaţi cum se urmăreşte distrugerea României prin măsurile impuse de FMI, Banca Mondială, Uniunea Europeană, NATO? sau Cum suntem manipulaţi?"

Strânse în grupuri şi grupuleţe, fetele decoltate şi machiate nu par foarte pioase. Câţiva băieţi suflă fumul spre tavan. Se cunosc între ei. "Suntem prieteni", zic. În sală s-au strâns la vreo 150 de persoane. Sunt şi femei în toată firea, unele destinse, altele cu înfăţişare severă de profesoară. Tinerii cu organizarea aduc material didactic: videocasete, pachete cu cărţi, un televizor.

Ora 17,30. Sosesc cei doi conferenţiari: dl. ing. Viorel Roşu - trecut de 30 de ani, mustăcioară până la colţul gurii, costum şi cămaşă descheiată la guler şi soţia sa, d-na dr. Camelia Roşu - brunetă, ciorchini de perluţe albe în urechi, catifea neagră, volănaş în talie. Familia Roşu zice că reprezintă un grup de intelectuali. Dl. ing. se porneşte: "Români, indiferent de naţionalitate...", "aici, în Cetatea Unirii", "Să începem cu vocea lui Mihai Viteazul". Ghinion, a uitat casetofonul în maşină. Conferenţiarul îi dă 'nainte: va prezenta informaţii acumulate în 15 ani, părerile unor specialişti de renume despre "organizaţia ocultă şi satanică care este francmasoneria". Aflăm: lojile sunt conduse de mişcarea sionistă, "bogătaşii care deţin aurul şi finanţele lumii". SUA sunt manevrate de ei. Apar primele argumente. Sunt 24 de protocoale elaborate în 1897, la Basel, de francmasonii sionişti. D-na Roşu face citire: "Crizele economice mondiale sunt în mod intenţionat întreţinute de mişcarea sionistă", "Îi vom împinge pe creştini la război", "se vor prosterna în faţa legii băncilor noastre". Informaţiile sunt deţinute de la masoni pocăiţi pe patul de moarte care au recunoscut totul. Geamurile se izbesc de perete, afară e furtună puternică. În sală sunt prezentate scenarii sinistre ale francmasonilor. Prima lor deviză - "prin haos la ordine". După juma' de ceas, conferinţa e trasă spre România. Împrumuturile şi condiţiile băncilor internaţionale ne vor înrobi. Bat clopotele la Catedrala Reîntregirii. Minute bune, dl. Roşu dă citate din declaraţii apărute în presă.

Se iveşte primul răzvrătit: "Da' ceva concret n-aveţi? Că ziare citim toată ziua". "Noi vrem să auzim" - din mijlocul sălii porneşte un cor de fete. "Corect", se ridică, din flancuri, câteva glasuri bărbăteşti. Dezvăluirile despre Sida reînvie interesul. D-na dr. e în temă: virusul a fost creat în laborator şi injectat o dată cu vaccinuri antivariolice şi antihepatice. La fel s-a întâmplat şi cu copiii din România, unde vaccinările au fost susţinute de cluburi masonice. Cât despre Ebola - aceeaşi poveste. E jale. Asistenţa a înlemnit. Pentru că nu mai pot controla atâta puhoi de omenire, masono-sioniştii vor să rărească populaţia globului cu 90%. Pentru viitorul apropiat, însă, se vor mulţumi să ne controleze minţile cu cip-uri înfipte în frunte sau pe braţe. "E semnul satanei, 666", zice dl. Roşu.

Sunt abordate pe rând domeniile în care sioniştii şi-au vârât coada. Se pare că nu le-a scăpat nici unul. "Şi ce putem face împotriva masoniştilor?", vine din sală. Asta e! România e însemnată, ţara geme de "energie telurică". Ne vom ruga toţi deodată între orele 20.00 şi 20,07, ca să atragem binele. "Binele înseamnă lipsa totală a răului". Şi viceversa. Banalităţile sunt spuse cu hotărâre. "Poporul român are un suflet românesc deosebit". Câţiva spectatori o şterg, însă, englezeşte. "Am văzut că au ajuns abia la jumătatea hârţoagelor şi tot bat apa în piuă", zice un fugar.

Pe hol, în faţa sălii. "Ai reuşit vreodată să nu gândeşti nimic?" mă întreabă un puştan. "Nu", recunosc. "Te relaxează", zice. A citit mult şi cu folos manuale de yoga, reuşind să nu gândească "un minut întreg". La 24 de ani e un adevărat strâmbă-chei. Opt ore a frecat nişte chei într-o mână şi o cheie, în cealaltă. După aia a avut atâta energie, încât a strâmbat-o şi a făcut-o la loc. Lângă el - un bărbat slăbuţ. E dintre organizatori, a lipit şi afişele din oraş. Face parte de opt ani din MISA lui Bivolaru. Zice că în Alba mai sunt vreo 70 de "cursanţi", iar în ţară - cam 30.000. Plătesc 17.000 de lei pe lună şi participă la antrenamente, beneficiază de cursuri tipărite şi conferinţe. Cea de acum a fost organizată pentru că informatorii MISA au aflat că în septembrie "sioniştii plănuiesc ruperea Transilvaniei". Soţii Roşu au mai fost în Timişoara, Arad, Baia Mare, Cluj, iar luni vor fi la Sibiu. Cei doi Roşu sunt în conducerea SYP (Societatea de Yoga şi Parapsihologie) - abilitată de Ministerul Sănătăţii să pregătească instructorii lui Bivolaru. Cei doi au scris şi o carte pe subiectul acestor conferinţe itinerante. Costă 7.000. Se vindeau la uşa sălii, alături de casete şi casete video.

Tânărul intrat de opt ani în MISA e fizician. Câţiva ani a fost şi cadru universitar Şi-a adus şi fratele în Mişcare. Avea încurcătură de maţe şi Bivolaru l-a făcut bine: a închis ochii câteva minute şi i-a descurcat măruntaiele. E adevărat că se face sex în grup ? Nu - astea sunt poveştile masonilor. Urină se mai consumă, dar în cantităţi mici şi cu scop curativ. Eu am băut. După o săptămână ligamentele s-au înmuiat şi făceam lotus-ul fără probleme".

La final, o gospodină coboară agale treptele. "V-a folosit la ceva această conferinţă?", o întreb. "Mult de tot şi chiar vreau să mai fie".

(Dintr-un reportaj de Adrian Cercelescu, în "Adevărul", Bucureşti)

Atenţie când schimbaţi bani: băieţii lucrează !

"Un turist german a fost "ţepuit" în plină stradă cu 1100 DM de doi falşi poliţişti. Karl Bukfing, cetăţean german, în timp ce se afla pe Bdul Carol I din Bucureşti, a fost acostat de un individ necunoscut care i-a propus efectuarea unui schimb valutar. Turistul a fost de acord cu propunerea făcută, moment în care au mai apărut alţi doi indivizi. Aceştia s-au legitimat cu acte false şi au declarat că sunt poliţişti. Ei l-au condus pe Karl Bufking într-un gang din apropiere, loc unde l-au percheziţionat. După terminarea percheziţiei, cei trei au dispărut, Karl Bufking şi-a numărat banii şi a constatat că îi lipseau 1100 de mărci... Toată acţiunea s-a petrecut în miezul zilei, în jurul orei 12".

(Dintr-o relatare de Monica Rădoi, în "România liberă", Buc. 1998)

Senzaţii tari la Topliţa

"În căutare de ceva nou, Adrian S., un bărbat de 40 de ani din Topliţa şi-a introdus penisul într-un inel de oţel, gros de şase milimetri şi cu un diametru de doi centimetri. El a reuşit să obţină mult dorita excitaţie, aşa cum auzise de la alţi colegi, dar "senzaţiile tari" încercate s-au transformat în groază când şi-a dat seama că nu-şi mai poate elibera organul captiv. Adrian a lăsat ruşinea la o parte şi a apelat la ajutorul echipei Spitalului Mobil de Urgenţă şi Descarcerare (SMURD) din Târgu-Mureş. Singura soluţie pe care a reuşit să o găsească medicul de gardă a fost să apeleze la ajutorul unui coleg de breaslă, stomatolog. Acesta a reuşit să pună capăt chinurilor lui Adrian secţionând inelul cu ajutorul unei freze dentare. Surse din cadrul SMURD spun că acest caz, petrecut la sfârşitul săptămânii, nu este deloc singular în zonă, şi alţi bărbaţi din Topliţa apelând la ajutorul medicilor după ce s-au pomenit în situaţii la fel de jenante."

(Dintr-o relatare de Corina Ruja, în ziarul "Naţional", Buc. 1998)

Bancuri

Până astăzi ştiam că scriitorul Camillo Baciu, din trib, este posesorul celei mai mari colecţii de anecdote din lumea humorului românesc: zece caiete a 100 de file fiecare, scrise mărunt şi totalizând cca. 20.000 de bancuri. Aflăm acum că recordul lui Camillo a fost bătut. Performanţa aparţine lui Dumitru Vasi-Soimoşanu, care a publicat în editura "Maşina de scris" de la Bucureşti, un volum intitulat "Iubirea e un lucru foarte mare". Cartea conţine 24.000 de glume, toate pe tema amorului.

Mica Publicitate

* Tânără, intelectuală, 30, caut un filolog frumos, să-mi dea structura. 659.97.51.

* Profă blondă, serioasă (35/160/56), cu copilă lipicioasă, vreau relaţie luminoasă, nu aventură amoroasă. 623.57.47.

* Două mâini, două picioare, douăzeci degete întregi, gură, nas, urechi, păr ochi, membru în tot utilitar, doresc parteneră tot completă, fără "membru", trei decenii de moravuri, plete lungi, poale scurte, urechile binenfundate, răguşite de se poate, fără vicii şi obligaţii. Pune-o poză şi trimite scrisoare la C.P. 38-51 Bucureşti.

* Sunt isteţ, şugubăţ, posed şi bile şi băţ, copt-răscopt, doresc o teacă, de mărimea-mi să nu treacă - 27/172/70<19 - blondă, brună sau roşcată. Poză pentru C.P. 38-51 Bucureşti.

(Anunţuri autentice, din revista "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

Can-canuri

aflăm, ca de-obicei, din săptămânalul V.I.P.: "Cântăreaţa Maria Ciobanu trăieşte cu fostul soţ al Ilenei Sărăroiu", "Fostul iubit al Paulei Iacob (avocata care l-a apărat pe Nicu Ceauşescu) îndrăgea mai mult bărbaţii decât femeile", "Călin Popescu Tăriceanu (exministru liberal) s-a îndrăgostit de o stewardesă", "Florin Piersic a băut palincă cu Jean Marais", "Ion Cristoiu are o nouă amantă", "Adrian Păunescu a făcut prima oară dragoste într-un lan de porumb", "Fiica cântăreţei Ionela Prodan a fost arestată în Germania", "Irina Petrescu a fugit de la Hollywood pentru Liviu Ciulei", "Compozitorul Moculescu s-a însurat cu slujnica după ce a lăsat-o gravidă. Acum, compozitorul o acuză de frigiditate şi prostituţie", "Cântăreaţa Corina Chiriac a rămas fără serviciu", "Ca să slăbească, Ion Cristoiu s-a internat într-un spital din Franţa", "Maia Morgenstern a dansat din buric în casă la

Mircea Dinescu", "Tatăl regizorului de film Sergiu Nicolaescu a fost acuzat că a ucis evrei în lagăr".

Aniversări

Grigore Gonța, actor, regizor, decan al Facultății de Teatru, de la Academia de Teatru și Film din București; 60 de ani de la naștere.

Victor Rebengiuc, actor la Teatrul Bulandra, una din marile personalități ale scenei românești contemporane; 65 de ani de la naștere.

Decese

Ion Onoriu, cântăreț de muzică populară, soțul cântăreței Gabi Luncă; în urma unui accident vascular; I.O. trăia în ultima vreme sub o mare presiune nervoasă, datorită faptului că fiul său fusese dat în judecată pentru accidentarea mortală, cu automobilul, a două persoane, între care o femeie gravidă.

Constantin Bărbulescu (N.1917), actor la Teatrul Național din București.

Secretara particulară a lui Bill Clinton, d-na Betty Currie, a găsit de cuviință să declare presei că - băgând capul pe ușă, în ziua de 25 decembrie, anul trecut - l-a văzut pe președinte discutând aprins în birou cu Monica Levinsky.

Curr ie.

Cetățeanul Mahmud Gumaa, din cartierul Abu-Tor din Ierusalimul răsăritean, și-a bătut nevasta la sânge, provocându-i o hemoragie internă și trimițând-o la spital în stare gravă.

Judecându-l pentru fapta sa, Tribunalul de Pace din Ierusalim l-a condamnat la 6 luni închisoare cu suspendare plus 200 (două sute) de shekeli amendă.

Asta nu e pedeapsă, domnilor judecători. Asta înseamnă să ștergi cu Gumaa un act de sălbăticie în toată puterea cuvântului !

COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE

BIDAN

Garanție - un an de la instalare.
Cu posibilitate de prelungire.

„BIDAN" - BNEI BRAK
Str. Hakishon nr. 16
Tel. 03/5709955 - 5709977
5700831

• BIDAN este un scaun modern care transformă orice closet în bideu și folosește la spălarea părților inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă și la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel de creează pentru cel ce-l folosește o senzație de totală curățenie și prospețime.

• Noul procedeu este binevenit atît pentru adulți cît și pentru copii , evitîndu-se contactul mîinii cu fecalele și secrețiile urît mirositoare și total insalubre. Femeile gravide găsesc prin BIDAN o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupții, eczeme în părțile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operației.

BIDAN-ul se prezintă într-o varietate de modele și culori:

• BIDAN TURBO, aparat care încălzeste apa și usucă cu aer cald,

• BIDAN CU INCĂLZIREA APEI,

• BIDAN OBIȘNUIT

Se fac instalații în orice loc din țară o Se poate plăti cu carte de credit

• Instalarea este simplă și ușoară - 95 șkalim (inclusiv legătura electrică)

BIDAN
se vinde în rețelele
HOME CENTER și ACE
după sistemul:
«cumpără și montează-ți singur»

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENŢĂ DIN FRANŢA

Caleidoscop parizian

- **Tribunalul calcă peste cadavrul lui Yves Montand**
- **În fiecare an se nasc 80.000 de copii din părinţi necunoscuţi**
- **Laureatul premiului Nobel aleargă gol-goluţ, pe culoarele hotelului, după o prostituată suedeză**
- **Scriitorii francezi faţă cu bordelul**
- **Procese: mai mult sau mai puţin bine inspirate**
- **Un Rothschild care a fost Rothschild**
- **Mi-e ruşine să spun cum se cheamă strada mea**
- **...Şi câteva bancuri**

* Când cineva a murit, dacă a fost un om oarecare care n-a făcut rău în viaţa sa, i se urează, cum se cuvine: odihnească-se în pace! Dacă nu şi-a iubit semenii, dacă i-a maltratat într-un fel sau altul, fizic sau psihic, românul constată doar, ironic: a dat ortul popii! Am făcut această introducere pentru a discuta cazul Yves Montand care, post-mortem, a stârnit o extrem de vie discuţie în Franţa. Milioane, poate zeci de milioane de oameni l-au iubit şi îl iubesc dincolo de moarte pe marele cântăreţ, actor, personalitate publică originală, curajoasă, pe numele său adevărat Yves Livi (diverşi antisemiţi îi schimbau vocala i în e şi-i ziceau Levi: adevărul e că nu era de origine evreiască, ci italiană, dar în ochii lor avea defectul de a fi un mare prieten al evreilor şi Israelului). Avea şi el dreptul, după ce a fost fulgerat la 70 de ani, în plină activitate creatoare, de doamna cu coasa, să se odihnească în pace.

Ei, nu. Curtea de Apel din Paris a decis de curând altfel: ca trupul neînsufleţit, sau ce-a mai rămas din el, al celui ce-a fost Yves Montand, să fie dezgropat. Asta, drept urmare a cererii unei tinere de 24 de ani - Aurore Drossart - care susţine că Yves e tatăl ei şi, ca atare, a cerut şi i s-a aprobat să se facă o expertiză, extrăgându-se un eşantion ADN din cadavrul "părintelui iubit". Un grup de 4 specialişti au fost desemnaţi pentru această operaţie şi, în curând, cel mai târziu la 30 iunie 1998, vor trebui să-şi prezinte raportul.

Aflând de această hotărâre a justiţiei am rămas tablou, cum se zicea pe vremuri. Mulţi, foarte mulţi ca mine. Să dezgropi un cadavru ca să verifici dacă a fost tatăl unei fete e ceva enorm, monstruos. Nu ştiu dacă undeva în lume s-a întâmplat o asemenea faptă, consecinţă a unei hotărâri judecătoreşti, care ultragiază milenii de respect tradiţional al morţilor.

În plus, câteva detalii. Primul: Domnişoara Drossart ceruse o asemenea expertiză când Montand era viu. Şi el refuzase. Ceea ce îi dădea ca drept legea, care prevede că o asemenea operaţie nu se poate face fără consimţământul respectivului. Curtea de Apel din Paris n-a ţinut seama de refuzul *celui viu*, considerând că mortului n-ai cum să-i ceri acordul. Mi-aş permite să o taxez de chiţibuşeală avocăţească. De ce? Justiţia nu respectă testamentele celor ce nu mai sunt printre noi? Bineînţeles că da. Obligatoriu. Oare refuzul, scris sau oral, al lui Montand nu are valoare de testament? Al doilea detaliu: de la dispariţia lui Yves Montand au trecut 8 ani. Mulţi specialişti se îndoiesc că după atâţia ani de zacere în pământ, se va mai da de urma ADN-ului sau, dacă da, se va mai putea desluşi ceva. Cu alte cuvinte, într-o asemenea eventualitate mormântul a fost profanat degeaba.

S-au găsit însă unii care apără decizia curţii de Apel. Un filosof, nu-i dau numele, destul de obscur, susţinea într-un articol publicat în "Le Monde" că progresul ştiinţific va obliga omenirea să aleagă între adevăr şi morală. Cu alte cuvinte, pentru aflarea adevărului, pentru că ştiinţa o permite, chiar dacă e împotriva moralei tradiţionale, ai dreptul să dezgropi morţii. Un altul, preşedinte al unei asociaţii ce apără pe copiii nerecunoscuţi de taţii lor (am aflat cu ocazia asta că în fiecare an se nasc în Franţa 80.000 de copii din părinţi necăsătoriţi) pleda pentru dreptul Aurorei Drossard de a cere să fie recunoscută ca fiică a lui Yves Montand, aducând câteva argumente: 1) asemănarea ei cu celebrul cântăreţ şi actor e frapantă; 2)suferinţa ei de ani de zile de a fi lipsită de un tată care refuză s-o vadă şi s-o recunoască; 3) justiţia trebuie să fie de partea celor slabi, copiii nerecunoscuţi. Argumentele sunt, deci, umane, nu juridice.

Bine, mi-am zis, o compătimesc pe biata Aurore care a pătimit atâţia ani. Să zicem că era convinsă că Yves e tatăl ei. Şi eu, sau oricine altul în locul ei, aş fi suferit cumplit de năpasta care m-a lovit. Nu ştiu dacă aş fi suferit în tăcere sau aş fi făcut ceva pentru ca el să mă recunoască. În orice caz, el ar fi fost idolul meu. Nu cred că aş fi recurs la justiţie pentru ca să se recunoască paternitatea. În nici un caz n-aş fi cerut să se dezgroape cadavrul "tatălui meu iubit". Vă întreb, dumneavoastră, stimaţi cititori ai «Minimum»-ului, aţi fi făcut altfel ?

Un ultim mic amănunt. Intrebată de ziarişti à-propos de moştenirea actorului, în cazul când procedura judiciară îi va da dreptate, ea a răspuns: "nu văd de ce n-aş avea dreptul la o parte". Aici, cred, e cheia întregii probleme: setea de bani, călcând - cum s-ar zice - peste cadavre, în speţă, a presupusului tată. Banul, ochiul dracului. Poate că mă înşel, poate că n-am dreptate, poate că sunt subiectiv, pentru că ţin prea mult la cel ce-a fost marele Yves Montand.

Vom trăi, sper, până-n iunie şi vom vedea... Oricum, concluzia pentru cel ce se teme că undeva, cineva, va susţine că e fiul sau fiica unui tată fără voie, cel mai sigur e să scrie în testamentul său: ultima mea dorinţă e să fiu incinerat !

* Oricât de ciudat ar părea, nu toţi cei care au primit premiul Nobel au avut după aceea o comportare normală. De pildă, Roger Guillemin, care a fost laureat pentru medicină în 1977 a avut o criză mistică. Alt francez, Jean Dausset, premiul pentru medicină în 1980, a avut, nu el o comportare anormală, ci o cucoană care l-a privit la televizor şi... ce credeţi că a făcut bogătaşa? I-a trimis, nici mai mult, nici mai puţin decât 50 de milioane de franci. Urmarea? Jean Dausset a putut crea un laborator realizându-şi visul: din hematolog a devenit peste noapte genetician.

Bineînţeles, una din consecinţele cele mai evidente ale "nobelizării" este ieşirea din anonimat. Pentru Carlo Rubbia, premiul primit pentru fizică în 1984 a fost ca un cutremur de pământ. Acest laureat care, până atunci, nu avea altă pasiune decât cercetarea ştiinţifică, a descoperit dintr-odată că plăcerea sa cea mai mare e să vorbească la posturile de televiziune, de radio să dea interview-uri ziarelor. Imposibil să reziste unei asemenea ispite, recunoştea împricinatul. În schimb un altul, Francis Crick (medicină, 1962), prudent, pentru a se feri de asaltul mas-mediei, şi-a tipărit o carte de vizită cu următorul text: "*Doctorului Crick îi pare rău, dar declină cererea de a vă trimite un autograf, de a vindeca boala dvs., de a vorbi la o recepţie, de a da un interview, de a scrie o carte, de a vorbi despre cercetările sale, etc., etc.*"

Pe unii îi paşte paranoia. De pildă, William Schockley (fizică, 1956) se credea a fi un asemenea geniu fără pereche, încât a binevoit să ofere în dar preţioasa sa spermă unui institut care se ocupă de colectarea acestor produse în vederea creării de "supraoameni". În plus, stimabilul a încercat să creeze o teorie a raselor, uitând că alţii i-au luat-o înainte, cu consecinţele cunoscute.

Un caz excepţional, mai recent, e acel al savantului Karey Mullis, premiul pentru chimie 1993. Nu avea decât 48 de ani când l-a primit, pentru că a descoperit tehnica ce a permis demarajul biologiei moleculare. Ce credeţi că a făcut savantul nostru chiar în seara decernării premiului? A încercat s-o seducă pe fiica regelui Suediei. Fără succes. S-a consolat după aceea, aducând în camera sa o prostituată pe care a urmărit-o, gol puşcă, pe culoarele hotelului.... Reîntors în SUA, a continuat să facă tot felul de minunăţii: a depus ca martor, fără ca cineva să i-o ceară, în favoarea lui O.J.Simpson, jucătorul de fotbal american acuzat că şi-a ucis soţia, a declarat că Sida nu e provocat de un virus, a recunoscut că a fraudat fiscul, că a consumat droguri, că şi-a bătut nevasta. Dar domnul Mullis nu e chiar atât de scrântit cum pare. Abandonând ştiinţa, a devenit om de afaceri. Pe lângă dividendele care îi sunt aduse de invenţia sa, a întemeiat o societate care fabrică bijuterii conţinând ADN-ul celebrităţilor (ADN-ul pe care-l vor căuta experţii în cadavrul lui Yves Montand!). Viaţa şi-o petrece noaptea în baruri, iar ziua face sport marin la San Diego. Cu alte cuvinte, trai pe vătrai, cum ar zice - dacă nu mă-nşel - Ion Creangă...

Karey ăla care fuge gol puşcă prin hotel ?

O serie de sociologi au studiat consecinţele perverse ale atribuirii premiului Nobel. Şi au ajuns la concluzia că, după ce l-au primit, oamenii de ştiinţă publică mai rar ca înainte. Statistic vorbind, cu 9% mai puţin. Concluzia? Prea multă faimă strică... Deh, şi oamenii de ştiinţă ar putea zice: Oameni suntem !

* Cred că nu e nici o ruşine pentru un bărbat să recunoască că prima sa experienţă sexuală a cunoscut-o mergând la bordel. La Bucureşti, cartierul curvelor, înainte de ultimul război, ba puţin timp şi după, era situat în Crucea de Piatră. De ce am făcut această introducere la această notă? Pentru a vă spune că scriitorii francezi s-au complăcut deseori în a merge la bordel şi a scrie despre escapadele lor. Este ceea ce relevă o carte recent apărută în editura Flammarion, intitulată «**Les artistes au bordel**» de Hervé Maneglier. Şi ce aflăm acolo? Că, de pildă, marele Flaubert nu folosea eufemismul şi zicea: ""*Toate femeile pe care le-am posedat n-au fost pentru mine decât o saltea pe care f....m o femeie visată*". În compania unei "fille de joie" (e nostim că francezul a ştiut să aprecieze o curvă: o fată care îţi aduce bucurie...) pe care a poreclit-o «Boule de suif» şi-a făcut intrarea în literatură Maupassant. Cu ea şi cu alte câteva surate scriitorul a împărtăşit de toate, până şi un sifilis fatal. Barbey d"Aubervilly îşi păstra prosoapele sale personale într-un dulap dintr-o casă de toleranţă. Blaise Cendrars îşi amintea cum în 1910, într-un stabiliment din Anvers, şi-a satisfăcut impulsurile sexuale cu Iulia, regina bordelului, o femeie de 120 de kg. care se lăsa posedată fără a-şi părăsi fotoliul. Cum? Cendrars nu intră în detalii... Roger Vailland, mare libertin, nota: "A face dragoste mă plictiseşte din ce în ce mai mult, exceptând - când e cazul - cu o curvă". Aragon nu ascundea faptul că-i plăcea să meargă la bordel. "E locul, zicea el, unde bărbatul îşi reface nodul de la cravată uitându-se într-o oglindă".

Ştiţi cum erau poreclite grădinile de la Palais Royal? Clitorisul Parisului! Pentru că era locul de plimbare şi de ademenire al "curtezanelor" şi unde puteau fi întîlniţi Balzac, Stendhal, Prosper Mérimée, Alfred de Musset. De altfel, atracţia pentru reprezentantele amorului tarifat nu era caracteristică numai pentru scriitorii francezi. Un exemplu: Tolstoi rătăcea prin lupanarele Rusiei Sfinte pentru a-şi astâmpăra nevoia imperioasă de a schimba femeile ca pe cămăşile sale. Care va să zică, vrem - nu vrem, bordelul intră şi el în istoria literară.

Ophélie
Etoile de la voyance
120 F la consultation
04 92 98 05 67
Minitel 3615 KOSMOS (2,23 F/mn)
S. 413 899 584 000 10

CABINET
ALEXIS RAÏS
SPÉCIALISTE DE LA VOYANCE AMOUREUSE ET DU FUTUR PROCHE
Medium pur. Don de naissance.
Prédictions très précises
7/7j - 9 H/2H du matin
80 F les 10 mn + 19 F mn sup.
01 45 25 60 90
voyance Flash 2,23 F la mn.
08 36 68 22 14
RC 88 B 02 985

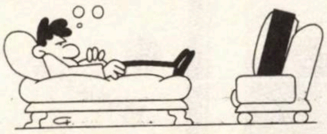

MACHA
MEDIUM
IMAGES PRECISES
AIDE IMMEDIATE
01 45 44 70 70
24 h/24 - 7 j/7 - 119 F 10 mn - 17 F/mn sup
SANS CARTE BANCAIRE 08 36 68 16 14 2,23 F/MN
CHEQUE
2,23 F/mn
RC B 339 832 834

Evelyne
LECLERCQ
DES MILLIERS DE COUPLES SE SONT FORMÉS GRÂCE AU
08 36 68 58 58
...QU'ATTENDEZ-VOUS?
RC: [illegible] 000 19 2,23 F / mn

Economia merge prost.
Şomajul a ajuns la 12%.
Dar ramura ghicitoarelor
prosperă.

* Într-o relativ scurtă perioadă de timp au avut sau au loc patru procese: Carlos, Papon, Roger Garaudy şi Le Pen.

Carlos, faimosul terorist, pretins revoluţionar, asasin feroce, virulent inamic al Israelului, în câteva zile a fost judecat şi condamnat la zeci de ani de închisoare. Cum s-ar zice, nu a fost lăsat să vorbească mult, i s-a tăiat macaroana, perfect. Procesul lui Papon, obscur subprefect pe vremea Vichy-ului, acuzat de crimă contra umanităţii. "Prea mare cinste pentru un asemenea gunoi", cum ar zice francezul. În plus, are 87 de ani şi e bolnav. Tocmai bine ca să stârnească mila, în loc de o ură binemeritată. Proces care va avea, cred, un rezultat invers decât cel scontat. Apoi, cel intentat lui Roger Garaudy, fostul stalinist, fostul comunist liberal, fostul convertit la creştinism, actual musulman. A scris o carte, violent pamflet contra Israelului, în care neagă şi realitatea gazării evreilor. Carte de care nu ştia nimeni. Nu merita decât un scuipat, un scuipat rapid. Vâlvă în presă. Proces. Rezultatul? Garaudy, mare vedetă în lumea arabă solidară cu "martirul". Curg milioanele de petrodolari în buzunarele ticălosului. Cartea a devenit un best-seller. Repet, un simplu scuipat nu era mai bun ?

Însfârşit, proces contra lui Le Pen pentru că în Germania a repetat celebra sa frază precum că exterminarea evreilor a fost "un mic detaliu din timpul celui de-al doilea război mondial". Judecat rapid, condamnat la despăgubiri şi cu obligaţia ca în vreo zece ziare să plătească publicarea textului care explică de ce e condamnat... Perfect. Dar despre Le Pen şi mişcarea sa de extremă dreaptă vom reveni în numărul viitor.

Câteva «minime»:

* Charles Aznavour, care a împlinit 74 de ani (mulţi înainte!) a făcut săli pline timp de două luni de zile la "Palais des Congrès", care are câteva mii de locuri. Pe parcursul timpului, Charles şi-a dezvoltat imensul său talent de cântăreţ şi actor. Cu acelaşi farmec de june-prim şi cu superba sa voce el exprimă iubirile senzuale, fredonează refrenul etern al amanţilor. * *"Un Rothschild care nu e bogat, nu e evreu, nu e filantrop, nu e foarte harnic şi care nu duce o viaţă demnă de averea lui, nu e un Rothschild".* Butada aparţine chiar unui Rothschild, Edmond de Rothschild, care şi-a dat de curând obştescul sfârşit la vârsta de 71 de ani. Şi care, bancher, participant la viaţa comunităţii evreieşti din Franţa şi în lumea de afaceri din Israel, donator în dreapta şi în stânga, extrem de activ în zeci de consilii de administraţie, pasionat de artă, de castele dar şi de vinurile de Bordeaux, a confirmat, prin viaţa sa, butada... * Probabil că ştiţi că lăzile de gunoi în Franţa poartă numele de "poubelle". Jette à la poubelle = aruncă la gunoi. Nu ştiu însă dacă ştiţi că acela care a inventat aceste lăzi, făcându-le obligatorii de la sfârşitul secolului al 19-lea pentru toate imobilele Franţei, a fost un prefect, Monsieur Eugène Poubelle. De unde şi numele recipientelor. Cred însă că s-ar fi răsucit în mormânt dacă ar fi auzit milioanele de francezi zicând zilnic "jette à la poubelle"... * Şi pentru ca să ne amuzăm, ţin să vă spun că locuiesc într-un impas, de fapt într-o curte cu mai multe imobile, din strada Popincourt, stradă cu trecut istoric bogat legat de Revoluţia franceză. Numai că numele acestei străzi se pronunţă fonetic "popâncur". Şi când un român în trecere prin Paris mă

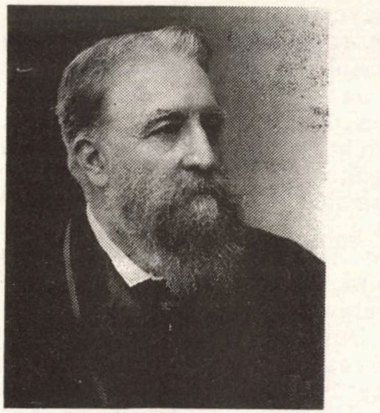

Poubelle:
Uite că nu a fost aruncat
la groapa de gunoi a istoriei

întreabă: "Unde stai?" şi-i spun:" Pe strada Pupăncur", nu e normal să izbucnească în râs? * Numai în Paris îşi exercită "meseria" zeci de mii de "voyants" şi "mediums", care îţi ghicesc trecutul, prezentul şi viitorul. O consultaţie costă cel puţin 150 de franci, mai scump decât la un medic obişnuit. Sonia Medium, de pildă, îţi ia 160 de franci numai pentru 10 minute, Macha, Ofelia, Isabelle, Estelle, Claude, Elya şi atâţia alţii/altele câştigă bani mulţi şi buni pe spinarea naivilor. Proşti, dar mulţi. Sute de mii, spre fericirea profexcrocilor...

Câteva bancuri (supliment !)

* Un bărbat intră într-un magazin de confecţii şi cere să i se arate o rochie pentru logodnica sa. Întreabă: cât costă? Şi i se răspunde: 1000 de franci. Suspină adânc. Se uită la altă rochie. - Dar asta cât costă? întreabă el. - Două suspine, îi răspunde vânzătorul. * Două găini se uită la televizor. Ce văd? O secvenţă cu o găină la cuptor. - Te rog, zice una din ele, mută postul, nu pot suporta filmele de groază. * Într-un bar, trei tipi joacă poker cu un câine. Un client se apropie de unul dintre jucători şi-l întreabă: - E al dvs. câinele? - Da. - Şi joacă bine? - În general, da. Are însă un defect. De fiecare dată când are o carte bună, dă din coadă! * O mamă îşi sfătuieşte fiica gata să se mărite: - După ce te-ai căsătorit, dacă bărbatul tău va munci cu spor, arată-i că-l apreciezi, dă-i mai mulţi bani de buzunar. * Un regizor de film ar vrea să facă un film despre viaţa lui Charles Aznavour, dar nu ştie ce actor să aleagă pentru a interpreta rolul. Asistentul său i-l propune pe Depardieu. - Nu, zice regizorul, e prea gras şi urât. - Ia-l atunci pe Travolta? - E prea înalt. - Atunci de ce nu-l iei chiar pe Aznavour? - Nu, e prea mic, îi răspunde cineastul. * O tânără pariziană se hotărăşte să părăsească domiciliul conjugal. Cheamă un taxi, dar pe drum se răzgândeşte şi cere şoferului să se întoarcă. Sună la uşă, dar n-o găseşte decât pe menajeră. - M-am întors, zice ea. Du-te şi cumpără o sticlă de şampanie ca să sărbătoresc cu soţul meu împăcarea. - O să fie cam mult pentru domnul. A băut deja două sticle pentru a sărbători plecarea dvs. * În Africa, doi crocodili discută: - Unchiul meu e formidabil. Se bucură de aplauzele parizienilor. - Ce vorbeşti? A fost prezentat la Jardin des Plantes? - Nu, nu, e prezent la multe defileuri de marochinărie. * O cucoană a cumpărat un papagal dar constată că acesta refuză să vorbească. Se întoarce la magazin şi cere explicaţii vânzătorului. - Înţeleg, doamnă, nemulţumirea dvs., dar el a aparţinut unui tip care a fost condamnat pentru escrocherie, aşa că nu vorbeşte decât în prezenţa unui avocat. * Închipuie-ţi că am auzit că o englezoaică face o grevă a foamei de vreo 20 de zile. - Şi nu i s-a întâmplat nimic? Bineînţeles că da, trei scoţieni au cerut-o în căsătorie. * O contesă, furioasă, se adresează guvernantei: - Cum de îndrăzneşti să mă tutuieşti? - Iertaţi-mă, am greşit, numai pe domnul conte îmi îngădui să-l tutuiesc. * Un învăţător zice elevilor: pentru fiecare greşeală îmi daţi 1 franc, pentru 2 greşeli, doi franci. Shlomo se ridică şi întreabă: - Cât costă un abonament pentru un an întreg ?

Până nu de mult, procurorul american Kenneth Starr era un quasi-anonim. De vreo două luni încoace însă,- adică de când s-a pus să-l înfrunte pe preşedintele Clinton à-propos de Paula Jones, Monica Levinsky şi altele asemenea,- fotografia lui apare pe prima pagină a tuturor ziarelor americane iar reporterii de la televiziune îl urmăresc pas cu pas, ca pe Madonna, implorându-l să le acorde declaraţii în exclusivitate mondială.

...Şi uite-aşa, un fitecine ajunge, graţie «mediei» un Starr peste noapte.

UNICĂ ÎN INIMA TEL AVIVULUI
CASA DE PĂRINŢI
«Neot Habima»
ELEGANŢĂ ŞI SERVICII DE ORDINUL 5 STELE
ASIGURĂ ODIHNĂ, CONDIŢII DE CONVALESCENŢĂ, 5 MESE ZILNICE CU MENIURI VARIATE ŞI ATENT ÎNTOCMITE
În vecinătate: Teatrul Habima, Heihal Hatarbut, Dizengoff Center
TEL AVIV
Str. Berdicevski nr. 14
tel. 5616757 - 5619041

- Monicatastrofă
- Monicalamitate
- DeMonica Levinsky

ARMINIUS CASSVAN
New York

Piersicile din Atlanta

Fiecare din cele 50 de state şi multe oraşe care alcătuiesc SUA au un semn distinctiv, de pildă New-Yorkul – mărul (the Big Apple), Illinois – preeria, California este "the Golden State", ş.a.m.d. Atlanta are ca emblemă o piersică ("peach"). Una dintre cele mai faimoase străzi se cheamă strada piersicii, care "conţine" cel mai înalt punct în susnumitul oraş. Există un nu mai puţin cunoscut centru al... copacului cu piersici şi fără îndoială multe apelaţii menţionând acelaşi fruct zemos. Numai că în Atlanta nu există piersici decât ca o raritate. Şi atunci? Numele vine de la o silabisire (spelling) greşită a cuvântului "pitch", însemnând fructele bradului. De ce brad sau din familia acestui copac? Pentru că făcea parte din vegetaţia abundând pe malul râului Chattahoochee, nume de provenienţă americană indigenă (piei roşii), în jurul căruia s-a ridicat Atlanta.

Dar de ce Atlanta, de unde vine numele? Nu de la Oceanul Atlantic, cum ne-am fi închipuit, nici de la numele legendarului continent scufundat, Atlantida. Mult mai terestru, de la numele unei căi ferate, "Western and Atlantic Railroad", de prin partea locului.

Cu trei milioane şi jumătate de locuitori, Atlanta, capitala Georgiei, se poate mândri cu Olimpiada din 1995, cu centrul Martin Luther King, înfiinţat în oraşul natal al asasinatului campion al luptei pentru drepturile cetăţeneşti, cu locul unde s-a realizat filmul de imens succes "Pe aripile vântului", prin "Lumea Coca-Colei", spectaculoasa expoziţie permanentă prezentând istoria lichidului care a potolit setea a milioane de oameni, cu "Underground", 12 hectare sub pământ de magazine, restaurante, săli de spectacole etc. şi, "last but not least", cu cea mai mare reţea de ştiri din lume, pre nume CNN. Singurul tur... turistic pe care l-am luat în Atlanta a fost la CNN şi a fost impecabil condus de o jună americano-braziliană care ne-a informat, după cuvintele de bun venit, că durata este de 45 de minute, că nu se va opri la closete, că nu va permite mâncare sau băutură, că un ofiţer ne va ghida prin detectoarele de metal, ca în aeroporturi, că după această verificare de securitate vom lua scara rulantă de opt etaje către "Expoziţia Turner" (Ted, unicul proprietar al CNN-ului, soţul lui Jane Fonda), că acolo vom petrece câteva minute şi ea va răspunde la orice eventuală întrebare şi se vor putea face fotografii. Grupul de turişti este apoi plimbat prin diferite studiouri, precum sala principală de control, unde vizionează emisiunea din timpul războiului din Golf, considerată de mulţi drept momentul când CNN a devenit "the World's Newsleader". Urmează studioul special EFX, unde ghida demonstrează diferite elemente folosite în procesul de producţie, ca TelePrompTer-ul sau sistemul Albastru Chroma-Key. Primul foloseşte două metode de a proiecta ştirile: prima, tradiţională, în care câteva foi de hârtie plasate cu faţa în sus pe o bandă rulantă sunt dirijate către teleprompterul ataşat la aparatul de filmat al studioului; a doua, mai sofisticată, e dirijată prin computer; operatorul bate la maşină textul dorit pe o claviatură şi acesta e transmis electronic către teleprompter. "Dacă priviţi partea frontală a camerei veţi vedea când textul comentatorului va fi transmis. Veţi remarca un monitor privind în sus ataşat de cameră. Direct deasupra monitorului se află o oglindă "two ways" care reflectă textul direct în faţa crainicului. Această procedură îi permite sa citească ştirile din teleprompter privind direct în lentila camerei, creând un solid contact vizual şi de asemenea iluzia memorizării. Când priviţi emisiunea de ştiri, veţi observa că crainicul are în faţa lui un teanc de foi de hârtie numite "hard copy". Aceste hârtii servesc drept referinţe rapide şi ca o a doua soluţie în caz de deficienţă a teleprompterului. Veţi observa cum crainicul întoarce aceste pagini fără să se uite în jos. Există un simbol în teleprompter indicând când trebuie să întoarcă pagina, permiţându-i să rămână pe aceeaşi pagină ca şi teleprompterul. Veţi remarca de asemenea că acest element are numai trei sau patru cuvinte pe un rând. Aceasta pentru ca crainicul să nu trebuiască să-şi mişte capul pentru a citi ştirile".

Se poate scrie mai mult despre CNN dar spaţiul e limitat. Atlanta este la ora aceasta centrul lumii în ceea ce priveşte buletinele de ştiri date la orice oră din orice parte a globului, inclusiv din Irak, unde în timpul războiului din Golf Saddam Hussein putea fi văzut urmărind cu febrilitate ştirile.

A început în 1985 sub forma unei reţele de hoteluri în Europa pentru călători vorbind englezeşte. Şi-a câştigat popularitatea în timpul războiului din Golf în 1991 şi este urmărit astăzi în 210 ţări şi teritorii de pe întregul glob. CNN International este transmis exclusiv în englezeşte. Unul din ţelurile lui CNN International este să regionalizeze programele. Turul se încheie cu ultima aventură a lui Ted Turner, "CNN en español", care transmite în acest moment în America de Sud şi în anumite regiuni din SUA. S-a lansat în martie 1997.

Dacă Atlanta nu are piersici, are în schimb, printre altele, o reţea de radio şi televiziune care a adus transmiterea ştirilor la un nivel imposibil de imaginat înainte de 1991.

Elveţia:

OMUL CARE ŞTIA PREA MULTE

Christoph Meili, paznic de noapte la Uniunea Băncilor Elveţiene din Zürich, este omul datorită căruia a fost dezvăluit rolul virtuoasei Elveţii în afacerile naziştilor. Documentele secrete descoperite de el au declanşat furtuna venită din trecutul tulbure al celei mai discrete ţări din lume.

Nu de mult Meili s-a aflat, împreună cu soţia sa, în vizită în Israel. În ziua când cei doi se plimbau prin Ierusalim, în revista "Paris Match" apărea un interviu acordat de Mieli ziaristului francez Dany Jucaud. Un interviu care răspunde la întrebarea: cum de-a aflat tânărul elveţian teribilul adevăr? Şi de ce nu şi-a ţinut gura?

Extras:

"Era pe la patru şi jumătate după-amiază. Ultimii oameni de serviciu ai băncii tocmai plecaseră. Ca în fiecare zi, îmi făceam rondul ca să sting luminile şi să văd dacă totul e în ordine. Mă aflam alături de sala unde se distrug documentele, când privirea mi-a fost atrasă de trei lăzi enorme pline cu registre verzi, voluminoase, destinate să fie distruse. Pe coperta unuia din ele scria: "Protocol al direcţiei băncilor naţionale 1916-1917". Mi s-a părut ciudat, dar nu mai mult decât atât. Prima mea reacţie a fost să plec. Apoi, gândindu-mă mai bine, mi–am zis că locul unor asemenea registre este într-un muzeu, nu într-un coş de gunoi! Mi-am urmat intuiţia şi m-am întors în sală.

Nu ştiam ce conţin registrele, dar în toată povestea asta era ceva bizar. În ultima vreme ziarele erau pline de poveşti despre conturile evreieşti din băncile elveţiene. Oare toate astea aveau vreo legătură cu registrele? De ce se aflau acolo? Le-am scos din lăzi şi le-am aşezat în ordine cronologică pe podea. Era o documentaţie completă a arhivelor băncii, de la 1875 la 1970, scrisă cu stiloul, în care erau trecute acţiunile, obligaţiunile, toate mişcările de fonduri ale băncii în ultimii ani. O listă de patruzeci de pagini conţinea patrimoniul imobiliar: vreo sută de clădiri la Berlin, la Breslau… din anii '30-'40, cînd naziştii conduceau Germania. Unele documente erau adnotate de mână: "Foarte important". Am văzut datele plăţilor, creditele, adresele. Multe din aceste clădiri fuseseră confiscate, cumpărate simbolic pe câteva mărci şi apoi vândute pe sume uriaşe. Erau acolo şi mişcările de fonduri ale fabricilor de săpun. Ştiind de unde provenea săpunul în timpul războiului, am simţit cum mi se face pielea de găină. Mi-a venit în minte o scenă din filmul "Lista lui Schindler": cea în care Schindler, văzând cum evreii erau ridicaţi de la casele lor, devine brusc conştient de ceea ce se petrece. Deodată mi-am dat seama că ţineam în mână un fragment de istorie.

Am simţit că trebuie să vorbesc cât mai repede cu putinţă. Nu sunt evreu, dar m-am gândit că ei au dreptul să ştie. Am încercat imediat, chiar de la bancă, să contactez un ziarist care se ocupa de acest subiect, ca să-l informez de descoperirea mea. Am sunat de cinci ori la ziarul lui. Ori nu era nimeni acolo, ori apelurile mele nu erau transmise. Am luat două registre şi am plecat acasă.

Soţia mea şi cu mine ne-am petrecut noaptea studiind documentele. A doua zi am telefonat la ambasada Israelului la Berna, de unde mi s-a spus să trimit dosarele prin poştă! Am mai telefonat o dată şi am vorbit cu altă persoană, care mi-a spus acelaşi lucru. În disperare de cauză, am luat legătura cu organizaţia evreiască din Zürich, care a reacţionat imediat. Din punctul meu de vedere, afacerea era încheiată. Nu ştiam că de fapt abia începea.

A doua zi, preşedintele organizaţiei evreieşti din Zürich m-a vizitat. Mi-a spus că documentele pe care le deţineam sunt o adevărată dinamită pentru instituţiile financiare elveţiene. Serviciile secrete au vrut numaidecât să ştie de unde le avea. Nu le-a spus nimic. Dar ei au făcut investigaţii şi au descoperit că eu i le dădusem.

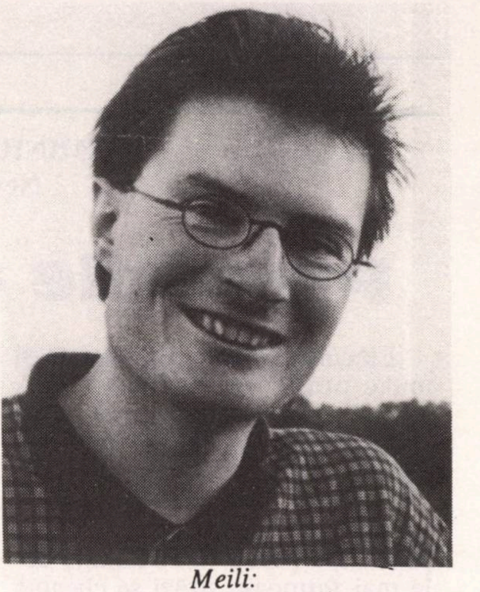

Meili: aşa i–a dictat conştiinţa

Am fost interogat timp de peste patru ore de un procuror. Voia cu tot dinadinsul să ştie cu cine mai vorbisem. Am fost acuzat că sunt plătit de o organizaţie evreiască. La întoarcerea acasă am găsit o scrisoare prin care eram informat că am fost concediat. Motivul: trădarea secretului bancar.

Am fost nevoit să cer azil politic. În Elveţia, oamenii nu sunt lichidaţi cu focuri de revolver. Sunt lichidaţi economic. Patru luni am căutat de lucru şi n-am găsit. Nu mai aveam nici un viitor. Am primit ameninţări cu moartea. Am fost chiar ameninţat că-mi vor fi ucişi copiii. Când senatorul D'Amato mi-a propus să vin în Statele Unite cu familia, am acceptat imediat. La două ore după sosire mi s-a propus o slujbă.In Elveţia risc 15 ani închisoare şi o amendă de 100.000 de franci elveţieni (80.000 dolari). Dacă vor, autorităţile elveţiene pot decide că sunt un trădător, că–mi vorbesc ţara de rău în străinătate. Sunt sigur că dacă m-aş duce la Zürich, poliţia m-ar aştepta la aeroport. Dar nu regret nimic. Am făcut ceea ce-mi dicta conştiinţa".

**S-a terminat cu prinţesele din basme.
Am intrat în epoca prinţeselor care deschid prăvălii**

Prinţesa Stéphanie: Muncesc ca să asigur viitorul copiilor mei; niciodată nu se ştie ce se va intîmpla

... Da. Astea-s cuvintele spuse de ea revistei "Paris Match"

De pe terasa hotelului "Paris" din Monaco, Stéphanie pozează în pantaloni stretch şi bluză de bumbac. Contemplă îndelung principatul în care deţine rolul de ambasadoare a modei. La Barcelona inaugurează magazinul *Replay* împreună cu fratele ei, prinţul Albert, şi cu asociatul ei Claudio Buziol, patronul vestitei firme *Replay*, care acordă o mare încredere profesionalismului prinţesei: "Ea dă un nou impuls creaţiilor noastre...". Stéphanie a deschis vara trecută un magazin de modă la Monte Carlo, asociată cu Daniel Ducruet – fostul ei soţ –, dar de când au divorţat îl conduce singură. Un rol pe care îl pune efectiv la inima ei atât de solitară.

Sâmbătă, ora 10, strada Grimaldi din Monte Carlo. O maşină albă parchează ca în fiecare dimineaţă pe trotuar, la câţiva metri distanţă de magazin. Prinţesa coboară însoţită de doi paznici de corp. Poartă tricou şi pantaloni jeans negri, bineînţeles marca *Replay*, şi sandale cu şireturi groase în picioare, care-i reliefează silueta de manechin. Părul strâns într-o coadă de cal dă chipului ei un aer rebel. Tenul bronzat îi accentuează albastrul ochilor. Stéphanie este în plină formă, pare eliberată şi deschisă. Acceptă, între doi clienţi, să-mi vorbească despre munca ei. Mă previne: "Nu voi face nici un comentariu cu privire la cartea publicată de fostul meu soţ. Viaţa lui nu mai are nimic comun cu a mea." Fratele lui Daniel Ducruet, Alain, mai este deocamdată directorul administrativ al firmei *Replay*. Întreprinderea numără vreo 15 lucrători: patru bucătari, trei barmani, doi chelneri şi patru vânzători. Stéphanie îşi ia munca în serios. Nu se mulţumeşte să facă doar o figuraţie inteligentă, ci supraveghează efectiv totul. Cum a început această aventură profesională? "Foarte simplu, explică prinţesa. Sunt peste doi ani de când unul din prietenii mei, Claudio Buziol, creatorul modei *Replay*, pe care l-am cunoscut la Los Angeles, mi-a mărturisit dorinţa lui de a deschide un magazin în Monaco. I-am spus că mi-ar face plăcere să colaborez cu el. A acceptat. Am găsit acest garaj pe care l-am amenajat. I-am dat ideea să deschidă un restaurant cu intrarea din magazin. M-am gândit că ar fi o ambianţă potrivită pentru a cumpăra îmbrăcăminte. Eu aleg modelele pe care mi le propun diferiţi reprezentanţi. Nu am dificultăţi! Rochiile pe care le-am purtat când eram fotografiată pentru comenzi s-au vândut cu repeziciune. Pur şi simplu s-a golit magazinul. Sunt încântată, şi bineînţeles, gata s-o iau de la capăt!"

Entuziasmul ei e atât de mare încât ar fi în stare să vândă... nisip unei cămile! E exclus să se încăpăţâneze la un anumit model; ea ştie precis ce place şi ce nu. Mărturisesc că m-a epatat. "La început unii clienţi erau surprinşi să constate că sunt o prinţesă accesibilă, continuă ea, că îi servesc şi că îi sfătuiesc în alegerea lor. Într-o zi mi s-a întâmplat ceva nostim. A intrat în magazin o doamnă care m-a întrebat: «O cunoaşteţi pe prinţesa Stéphanie? Va fi aici după-amiază?» Cu greu mi-am putut stăpâni râsul şi m-am bâlbâit: «Da, da, reveniţi mai târziu, va fi aici, fără îndoială!» Când vorbesc la telefon, nimeni nu-mi recunoaşte vocea. Vă rog să mă credeţi: sunt fericită când văd plimbându-se pe străzile din Monte Carlo doamne elegante, chiar snoabe, având în mână sacoşa de hârtie *Replay*, fiind convinsă că dacă n-aş fi eu îndărătul tejghelei, ele n-ar călca pragul magazinului. Celor care se miră că văd o prinţesă muncind le răspund: o fac ca să asigur viitorul copiilor mei. Niciodată nu se ştie ce va surveni. În zilele noastre lumea e atât de crudă! Am inaugurat încă un magazin la Barcelona, în Paseo de Gracia. Împreună cu cel din Monaco mi-am asumat multe responsabilităţi. Trebuie să menţin un nivel înalt pentru că un client nemulţumit e un client pierdut."

Zilele sale încep toate la fel: "Mă scol la ora 7, apoi îmi trezesc copiii şi luăm împreună micul dejun. La ora 8 şi jumătate îi conduc la grădiniţă. Apoi merg la supermarket pentru târguieli. Ştiu bine că toate astea dau loc la felurite comentarii. Prinţesele din basme nu există. Repet, simt nevoia de a mă realiza, de a munci. N-am de gând să rămân toată ziua acasă, să ronţăi seminţe privind la televizor, aşteptând ora când trebuie să-mi aduc copiii de la grădiniţă. Bineînţeles, am şi obligaţii oficiale. Ieri, la Monte Carlo, am avut plăcerea să inaugurez «Sărbătoarea copilului». Mâine, împreună cu întreaga familie suntem invitaţi de oraşul Menton, în cadrul festivităţilor oranizate cu prilejul împlinirii a 700 de ani de la înfiinţarea principatelor. Să nu uităm că strămoşii mei, Grimaldi, au fost întemeietorii oraşului, pe care l-au stăpânit timp de cinci secole."

Doi delfini pe glezne

Pentru Stéphanie familia constituie punctul de sprijin. "Am un noroc deosebit. El nu m-a dezamăgit niciodată. Ceea ce mă întristează cel mai mult este faptul că de când sunt divorţată, nu pot zâmbi sau vorbi cu vreun bărbat fără să mi se atribuie o aventură sentimentală. Găsesc ridicol să mă justific. De exemplu, să fiu obligată să precizez că instructorul de schi al copiilor mei mi-e doar prieten şi atâta tot. Da, există prietenie între un bărbat şi o femeie! De ce o anumită presă simte nevoia de a mă bârfi şi de a mă prezenta drept o isterică? În ce mă priveşte, sunt imunizată, dar lupt pentru a-mi ocroti copiii. E regretabil să li se ofere o astfel de imagine a mamei lor şi mi-e teamă de cruzimea colegilor lor".

Când o întreb ce-şi doreşte pentru viitor îmi răspunde: "Înainte de orice aş vrea ca toţi cei pe care-i iubesc să fie sănătoşi." Stéphanie a devenit înţeleaptă. "Prin forţa împrejurărilor, mărturiseşte ea. Am înţeles mai bine ceea ce este esenţial. N-aş vrea să ajung la vârsta de 60 de ani şi să-mi spun ca atâţia alţii: n-am realizat nimic în viaţă. Întotdeauna trebuie să faci ceea ce crezi tu că e bine. Eu mi-am urmat intuiţia până la capăt. A meritat din plin. Da, a fost şi dureros. Dar când izbuteşti să depăşeşti o încercare grea, cum e cazul meu, devii mai tare. Viaţa e splendidă, dar atât de fragilă! Ştiu că totul poate să se răstoarne de la o clipă la alta. De aceea viaţa trebuie trăită intens. Nu e timp de pierdut." Observ pe braţul ei drept un tatuaj, o brăţară cu un soare. O întreb ce semnificaţie are. "Pur şi simplu soarele, pentru că-l iubesc şi reprezintă viaţa. Nu de mult mi s-a năzărit să-mi tatuez un inel pe un deget. Nu o verighetă, precizează ea cu malitiozitate. Şi încă doi delfini pe glezne, care să nu mai poată fi şterşi".

Oare ce gândeşte tatăl ei, prinţul Rainier? "Îi place!" De altfel i le gravează un profesionist, Dominique, miercurea şi joia, în anticamera restaurantului ei. El realizează temele alese de clienţii localului.

Oare o cuprinde vreodată nostalgia scurtei cariere de cântăreaţă? "Nu voi uita niciodată minunatele momente trăite pe scenă. Astăzi mă mulţumesc să creez o ambianţă muzicală în restaurantul meu. Din trei în trei săptămâni schimb programul. Pare uşor, dar trebuie să ştii să nu dai greş. În fiecare joi seara invit o formaţie muzicală care dă un concert. Am instalat un ecran imens care permite să se urmărească concursurile sportive. Caut permanent idei noi." În timp ce conversăm, înregistrează cumpărăturile unor clienţi. Ca şi sora sa Caroline, Stéphanie are o siluetă de vis. Secretul? "Nimic special. Sunt atentă la ce mănânc. Fac gimnastică în mod regulat. Îmi place sportul. Practic schiul nautic, înotul şi mersul pe jos. Ador munţii, unde mă plimb cu cei trei câini ai mei: Valentine, Magic, păzitorul meu cu care nu mă tem de nimic, şi Hagler. Copiii mei Louis şi Pauline îi adoră. A fi mamă este cea mai minunată ocupaţie! Nu mai ai nevoie de nimic altceva când trăieşti o asemenea iubire. Nimic nu o poate distruge".

Oare crede că se va mai îndrăgosti vreodată? "Nici nu mă gândesc! Copiii sunt totul pentru mine. În cazul că se va întâmpla, Louis şi Pauline rămân primordiali. Profit la maximum de prezenţa lor, căci copilăria zboară atât de repede! Ştiu că într-o bună zi îi vor prefera pe prietenii lor şi-mi vor spune: «Salutare, mamă!»"

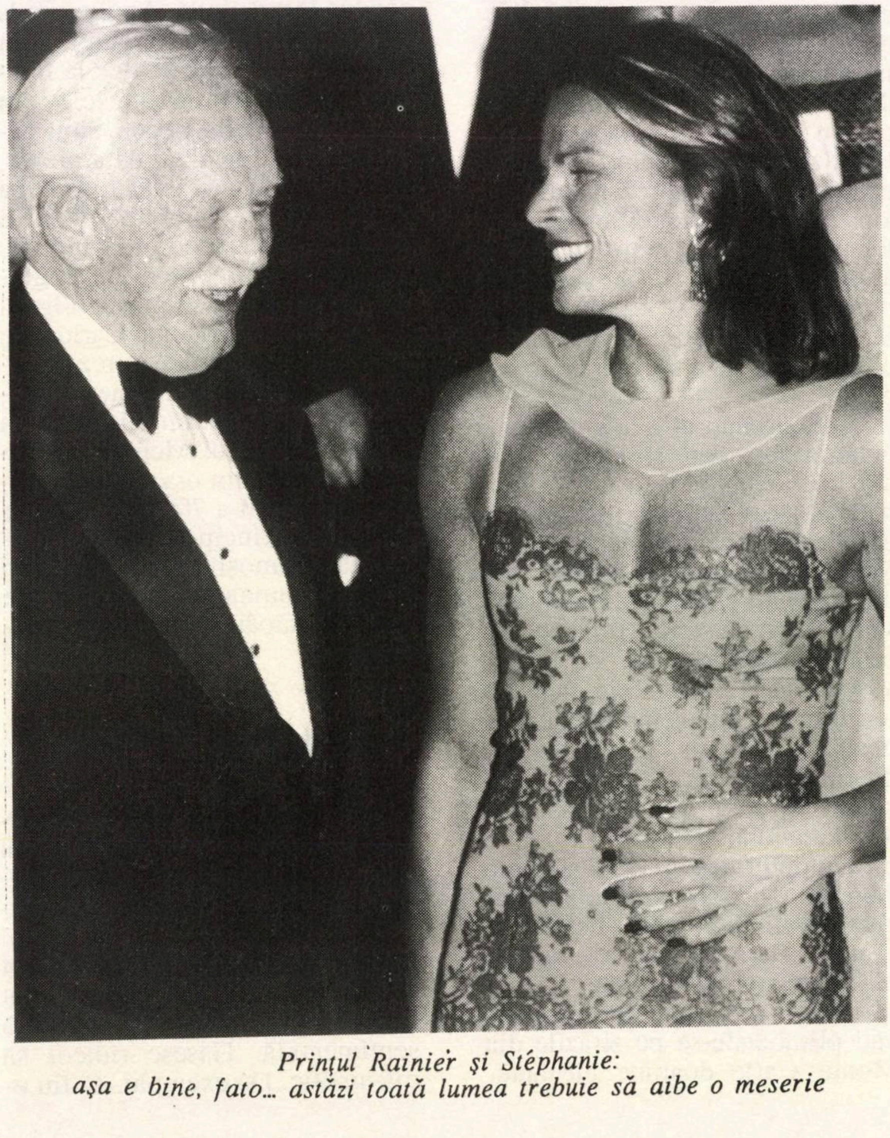

Prinţul Rainier şi Stéphanie:
aşa e bine, fato... astăzi toată lumea trebuie să aibe o meserie

La Bucureşti a luat fiinţă ARD - Asociaţia Română pentru Dezvoltare.

O idee excelentă.

Acuma, ard de nerăbdare să văd rezultatele.

THEODOR TOIVI

Prin Germania, cu Ford Escortul şi cu Dacia

Călătorim prin Germania de astăzi, la volanul unui Ford Escort. Şi ne amintim de-o altă excursie, de mai de mult, la volanul unei Dacia 1300.

Suntem în R.F.G. Şi ne amintim de R.D.G.

În mai, Airbus-ul companiei Austrian Airlines, pictat în exterior cu figurile personalităţilor istorice ale Austro-Ungariei, ne-a lăsat pe aeroportul München-Freising, via Viena, la câteva ore după decolarea de la Ben Gurion. În următoarele ore, Escort-ul nostru rulează pe autostrada de Salzburg, apoi virează spre dreapta în direcţia Insbruck, prin splendidul traseu Achenpass. Oprim pentru o noapte la Maurach, pe lacul Achensee. Întrerupem iar pentru o oră în piaţa Maria Tereza din Insbruck, flancată de fantasticul perete de piatră al muntelui Nordkette, imagine care ne taie respiraţia ca şi în urmă cu ani. În continuare, peste podul Europa – o experienţă de neuitat – prin pasul Brenner spre Italia, pe drumul stupefiant al Dolomiţilor, către Cortina d'Ampezzo, înconjurată de dramaticul scenariu alpin Tofana di Mezzo şi Monte Cristallo...

Această recentă incursiune în spaţiul germanofon, care, incluzând regiunea Alto-Adige din nordul peninsulei, se întinde longitudinal tocmai din nordicul Hamburg până aproape de autostrada meridională Veneţia-Verona, mi-a readus în minte întâmplări petrecute acum un sfert de veac, pe care încerc să le redau în rândurile care urmează.

Trebuie să mă întorc cu 25 de ani în urmă, când am călătorit prima oară la volanul unui automobil prin Republica Democrată Germană, cum se numea atunci partea de est a Germaniei, incluzând printre altele, Saxonia, Thuringia şi Berlin-Brandenburg.

În acei ani, când RDG-ul nu trecuse încă din cărţile de geografie în cele de istorie, o asemenea escapadă pornită din România nu era ceva comun.

Logistica preliminară a unei asemenea aventuri turistice era o problemă în sine. Delicata acţiune de procurare a valutei a fost rezolvată de ONT prin comandarea unor servicii turistice scumpe la marile hoteluri de pe traseu, care urmau să returneze banii turiştilor interesaţi să stea în campinguri, de altfel confortabile, la preţuri sensibil reduse.

Itinerariul, pornind din Ploieşti, urma să treacă prin Budapesta şi Praga, cu destinaţia finală Berlin-Est, pe o distanţă de 2.000 de kilometri, dar notele mele de drum devin cu fiecare zi o incursiune mai mult în timp şi mai puţin în spaţiu...

Dresda: pionierii, führerul lor şi funcţionarii care ne dau bani ca să locuim în hoteluri de lux

Ultima localitate cehă se numeşte Cinovic. Fac plinul de benzină şi trec spre punctul de frontieră german Zinnwald. Şoseaua se împarte deodată în trei benzi separate. Indicatorul împarte vehiculele în grupe *etnice* distincte. La dreapta vehiculele din Germania de Vest, la stânga cele din ţările socialiste, iar înainte – cele din *alte ţări*.

Un militar cu steguleţe în mână se uită la Dacia noastră, focalizează majuscula R şi semnalizează intrarea pe culoarul stâng. Mă conformez, vameşul ne cere politicos paşapoartele prin fereastra maşinii, găseşte numele noastre pe un tabel dactilografiat şi le bifează meticulos. Salută şi fără altă formalitate ne face semn să ne continuăm drumul. Demarez, dar reuşesc să văd în dreapta maşinile din Republica Federală, marcate cu majuscula D, având capacele portbagajului şi motorului ridicate, pentru un control vamal frăţesc...

Suntem deja pe teritoriul german. Staţionez câteva minute şi privim emoţionaţi culmile înceţoşate ale munţilor Erzebirge, care separă Saxonia de spaţiul (acum) ceh Sudetenland. Afară cade o ploaie măruntă de munte şi gândurile îmi readuc fără voie imagini din tot ce citisem despre al treilea Reich. În mod ciudat, aceste imagini aveau să mă însoţească adeseori în cursul acestei călătorii pe teritoriul RDG din acel iulie 1972...

Serpentinele asfaltate coboară spre Dresda şi după puţin timp parcăm în faţa hotelului Königstein din centrul oraşului. Sferele de apă pulverizate savant de multiple fântâni arteziene dau locului o oarecare notă de unicitate. Tânărul de la recepţie este amabil, studiază lista de pasageri şi ne înmânează cheile camerei.

Afară, Dacia 1300 iese în evidenţă într-o parcare dominată de autoturisme Trabant şi Warburg, fiind imediat înconjurată de numeroşi curioşi, aşa cum se întâmplă prin alte părţi cu maşinile Lamborghini sau Maserati. Chestia mă măguleşte oarecum şi în prezent nu ezit s-o povestesc colegilor din alte *eidot*...

E deja întuneric, dar ne propunem o raită de recunoaştere prin oraş. Atraşi de zgomotul infernal care se aude afară, ajungem în piaţa dreptunghiulară din *centrum*, plină până la refuz cu adolescenţi cu torţe aprinse, tobe şi trompete. La început am crezut că se turnează un film de epocă cu Hitlerjungen, dar din placarda situată deasupra tribunei înţelegem că e vorba de conferinţa naţională a pionierilor din RDG.

Atmosfera era complet neobişnuită. Am fost şi eu pionier cu ani în urmă şi, după canoanele vremii, am asistat la mitinguri violente, unde tipi cu texte dactilografiate în mână strigau "Jos labele de pe Coreea" sau, respectiv, "Vietnam". În ultimii ani, *acolo* fiind, vizionasem pe micul ecran mitinguri cu iz naţional-socialist, conduse de un anume poet. Strigătele sacadate ale acestuia, urmate de *feedback*-ul publicului, a uşurat, pentru mulţi dintre noi, dilema opţiunii de alia.

Prin canalele televiziunii suntem familiarizaţi de altfel şi acum cu declanşările violente de ură din Gaza sau Beirut, unde tipi mascaţi strigă *Allah Akhbar*.

Dar, revenind în trecut, această conferinţă naţională de pionieri părea să depăşească tot ce văzusem până atunci sau ceea ce aveam să văd în viitor.

Tipul de la tribună urla lozinci scurte, iar tinerii pionieri cu cravate albastre şi cămăşi ce păreau brune răspundeau sacadat ceva care suna a *Sieg Heil*. Atmosfera era încălzită de staţiile de amplificare reglate la maximum, de zecile de ambulanţe şi maşini de poliţie cu luminiţe roşii sclipind sacadat şi de răpăitul halucinant al tobelor.

Deodată petrecerea s-a spart şi micii teutoni, la comanda tânărului *oberführer* de la tribună, au început să se îmbarce în autobuzele parcate din timp pe străzile laterale. Operaţiunea a rămas, pentru mine cel puţin, un model de organizare nedepăşit până azi... Tipul de la tribună bubuia acum ceva corelând numărul grupei cu cel al autobuzului. Detaşamentul, ca să folosesc un termen curent în anii '50, se întorcea la dreapta şi pornea în marş prin culoarul eliberat de grupurile precedente. La marginea pieţei grupul se oprea, copiii făceau simultan la stânga şi se îndreptau în răpăitul sacadat al tobelor spre autobuzul specificat de *oberfuhrer*, unde intrau şir după şir, într-o ordine guvernată de legi necunoscute nouă, celor din alte zone geografice.

Ne-am trezit singuri în piaţa goală, rămasă surprinzător de curată, când, în spatele nostru, providenţa parcă a deschis o tonetă albă cu cârnaţi, varză şi bere, unde am dat o folosinţă ideală celor trei mărcuţe RDG procurate cu puţin timp în urmă de la o colegă a soţiei.

Dimineaţa, la biroul de turism aflăm că principiile stabilite acasă sunt inaplicabile la Dresda. Nu ne este permis să renunţăm la hotelurile de lux plătite acasă, dar opţiunea returnării banilor la cerere fiind stipulată, vom primi banii înapoi. Mi se pare bizar la extrem, dar primim înapoi în mărci suma plătită în lei la ONT pentru cazare, o dată cu lista hotelurilor din Dresda, Leipzig şi Berlin unde urma să locuim.

Tipul de la ghişeu îmi explică politicos că autorităţile din această ţară trebuie să cunoască precis locul unde se află fiecare turist în orice noapte petrecută în RDG, dar totodată autorităţile respectă toate clauzele din contractele turistice. Spun *danke schön*, pun mărcuţele în portmoneu împreună cu lista de hoteluri, binecuvântând curiozitatea autorităţilor de a şti unde îmi petrec nopţile în Germania Democrată...

Dar timpul trece şi începem cu obiectivul turistic major al Dresdei: Palatul Zwinger, cu celebra galerie de tablouri returnate "în mod generos" de autorităţile sovietice, în care Madona Sixtină de Rafael este numai una din pânzele semnate de marii maeştri ai Renaşterii.

Oraşul, numit odinioară Florenţa Nordului, a fost distrus în februarie 1945 de un atac aerian al aliaţilor şi păstrează până acum ruinele din acele timpuri, multe înconjurate de gărduleţe şi note explicative. Fotografiez o parte din ele, inclusiv o catedrală despicată dramatic în două. Copacii cresc nestânjeniţi pe clădiri, dând o tentă ciudată acestor imagini sumbre. După cum înţeleg, autorităţile păstrează aceste relicve din considerente amestecate. Nemţii trebuie să ştie ceea ce li se va întâmpla dacă nu vor fi cuminţi şi totodată să fie convinşi că băieţii cei răi sunt americanii, care le-au distrus oraşele – în contradicţie cu sovieticii, băieţii cei buni, care îi ajută să le reconstruiască; desigur, cu blocuri standard, ca oriunde în est.

O clipă de odihnă pe malul Elbei, colorată de vaporaşe turistice. Un autoturism Dacia trece în viteză pe lângă noi, şoferul vede inscripţia PH (Prahova) de pe automobilul nostru şi ne strigă "Hai Petrolul!"...

Meissen: porţelanuri şi pantofi

Drumul spre Leipzig continuă prin oraşul Meissen, celebru pentru porţelanurile fabricate acolo încă din Evul Mediu. Păstrez şi acum, aici sus pe Carmel, o farfurie rămasă de la bunica mea din Fălticeni, cu marca vestitei fabrici germane.

Parcăm Dacia pe malul Elbei şi urcăm scările nesfârşite ale fortăreţei şi catedralei Albrecht. Generoasa privelişte merită oboseala şi, uşor emoţionaţi, coborâm înapoi prin *Centrum* pentru a studia posibilitatea achiziţionării unui suvenir din porţelan. Dar preţurile splendidelor obiecte erau total prohibitive şi cum încheiasem deja capitolul respectiv la magazinele cehe din Brno, am optat în mod pragmatic pentru un magazin alăturat de... pantofi. Modelele expuse erau literalmente superbe, categoric diferite de cele de pe Calea Victoriei, iar preţurile, considerând cursul de schimb, erau vădit avantajoase.

În următoarele 15 minute patru cutii de carton erau în portbagaj, soţia se gândea satisfăcută la efectul probabil pe care sandalele cu barete late vişinii şi tocuri pătrate masive îl vor face la înapoiere, iar maşina înainta cu viteza reglementară spre Leipzig.

Am perfectat de atunci câteva tranzacţii convenabile de pantofi la Lancaster (Pennsylvania), în Plaza del Sol din Madrid sau pe 5-th Avenue din New York, dar fără îndoială că Meissen a rămas pentru noi afacerea secolului...

Leipzig: în restaurantul unde a mîncat Goethe

Oraşul este cunoscut din anul 1170, iar Universitatea din 1409. Urcăm în Vechiul Turn din Marketplatz şi privim panorama oraşului. Aici a trăit multă lume bună, cum ar fi Lessing, Leibnitz, Schumann, Bach sau Wagner...

Încerc să înţeleg acest univers şi privesc vag amuzat uriaşa pancartă de lângă hotel, unde scrie cu litere albe pe fond roşu "Trăiască în veci prietenia dintre RDG şi Uniunea Sovietică". Istoria a decis altfel, dar asta e altă poveste.

Turnul primăriei oferă o vedere panoramică a oraşului. Vizităm monumentul "Bătălia Naţiunilor", dedicat înfrângerii lui Napoleon în 1813 şi construit simbolic în 1913, adică după 100 de ani. Alături este plasat prestigiosul Târg Internaţional, cu emblema formată din două litere W.

Gândurile mi se întorc cu doi ani în urmă, când un *baby* al meu (cuvânt argotic folosit pentru un produs conceput de cineva) a primit aici medalia de aur. Purtam încă în mine sentimente amestecate de mândrie şi frustrare, dar evenimentul a fost decisiv pentru mine, influenţând pozitiv acea parte din viaţa mea care a precedat aliaua, precum şi *curriculum vitae* de după...

Dar las istoriile personale la o parte; vine vremea prânzului şi intrăm la vestitul restaurant Auerbach Keller, unde Goethe a scris celebrul Faust. Coborâm sfioşi în renumita pivniţă plină de tablouri de epocă desenate în peniţă şi ne aşezăm la o masă. Comand un şniţel vienez şi vin roşu. Gândurile mă poartă acasă, la volumul Faust, copertat modest în albastru şi neînţeles în profunzime până azi. De fapt cunoştinţele mele asupra subiectului se rezumau la muzica cunoscutei opere de Gounod şi la filmul "Frumuseţea diavolului", cu neuitatul Gérard Philippe.

Plătesc consumaţia şi în loc să mă comport la înălţimea situaţiei, fac un calcul meschin privind cursul valutar al şniţelului, care a revenit mai ieftin decât produsul similar servit în urmă cu două săptămâni la Bucureşti, în turnul din faţa Sălii Palatului...

Urcăm în grădina de sus pentru o fotografie alături de bustul titanului Goethe şi mă aşez la o masă unde presupun că a fost creată nemuritoarea operă şi frumoasa Margareta.

Au trecut ani şi uneori, din snobism, proiectez acest splendid *diacolor* rudelor sau prietenilor. Fără nici o legătură cu autorul lui Faust, reacţia tuturor este invariabil aceeaşi: "Ce tânăr erai atunci!"

Potsdam: şi Voltaire şi Stalin

Intru pe autostrada Leipzig-Berlin şi sunt surprins de vegetaţia bogată care înconjoară drumul. Nu, în mod categoric aceste pajişti şi păduri verzi nu erau imaginea industrială a Germaniei, cu coşuri fumegânde, pe care mi-o formase literatura în copilărie.

Potsdam este oraşul unde, în 1945, la palatul Cecilienhof, puterile învingătoare s-au întrunit într-o celebră conferinţă, menită să decidă soarta viitoare a milioane de oameni...

Masa cu steguleţe unde s-au semnat acordurile se păstrează şi acum şi fiecare îşi poate imagina clipele în care Truman şi Stalin definitivau liniile de demarcaţie între viitoarele zone de influenţă.

Noi însă optăm pentru o după-amiază la palatul rococo Sans-Souci, înconjurat de fantasticul parc amenajat de Friedrich cel Mare. Galeria de tablouri, pavilionul chinezesc sau camera unde Voltaire a locuit un timp, natura generoasă dominată de pomi înalţi cu ramuri orizontale, paralele cu solul – toate acestea le revăd uneori cu nostalgie, ca şi figurile noastre tinere, aşa cum erau în 1972, fotografiate în culori de aparatul Zorki...

Părăsim oraşul Potsdam pe înserate şi ratez intrarea pe autostradă, nimerind într-un labirint de străduţe întunecoase. Ne trezim brusc într-o zonă necunoscută, obsedaţi de teama unei intrări accidentale în Berlinul occidental, ale cărui văpăi de neon luminau deja cerul la mică distanţă. O asemenea greşeală de navigaţie mi-ar fi putut complica sensibil viaţa la întoarcere, în acei ani dominaţi de suspiciuni.

Dar văd indicatorul salvator *Berlin Hauptstadt der DDR* la stânga şi mă conformez imediat, trezindu-mă luminat de reflectoare puternice şi oprit de un grup de ofiţeri în uniforme care le amintesc în mod surprinzător pe cele ale Wermachtului. Dar *alles ist in ordnung,* aici este aeroportul Shonnfeld din RDG, tipii văd cu cine au de-a face, ne salută cu amabilitate şi urmez disciplinat indicatoarele *Centrum,* care mă conduc până la hotelul Berolina (5 stele) de pe Karl Marx Allee, cum se numea atunci strada principală a oraşului.

Berlin: de-aici, de la *Stasi,* se trimiteau bani pentru coloana a V-a din Israel

Indicatorul cu numele străzii ne provoacă o firească emoţie. Unter den Linden a fost şi este probabil strada cea mai renumită din Germania. Construcţiile refăcute cu meticulozitate după planuri şi fotografii de arhivă arată, după cum ne informează paginile ghidului, exact ca înainte de război.

Universitatea Humboldt, Deutsche Staatsoper şi Zeughaus sunt câteva din punctele cunoscute ale celebrei străzi care se termina (atunci) la Brandenburger Tor, construită în 1791. Vestita sculptură Quadriga, mai pe româneşte carul cu patru cai, instalată pe frontonul acestei porţi, a fost dusă în 1806 la Paris de către Napoleon, dar înapoiată în 1813 după înfrângerea împăratului.

La începutul străzii se află un mic muzeu de istorie contemporană. Uşile larg deschise şi blocul de cristal aflat în hol, în interiorul căruia se zbătea o flacără roşie, ne-au determinat probabil să-l vizităm. Sălile elegante, dar practic fără vizitatori, prezentau exponate despre cel de-al treilea Reich şi ceea ce noi denumim acum Holocaustul.

Au trecut aproape 25 de ani din acel iulie '72, dar şi acum, în faţa computerului *Acer* la care scriu aceste rânduri, amintirea acestui muzeu îmi provoacă aceeaşi indispoziţie. Încerc să redau în mod succint ceva din conţinutul plăcuţelor transparente dispuse într-o arhitectonică elevată şi explicând în câteva limbi europene punctul de vedere RDG-ist asupra problemei.

Ei, bieţii germani, au fost subjugaţi de către nazişti. Cei internaţi în lagărele de exterminare au fost luptători antifascişti. 6 milioane de asemenea luptători şi-au dat viaţa pentru eliberarea poporului german de sub jugul fascist. Nu se aminteşte nicăieri, dar absolut nicăieri, că au fost şi evrei acolo. Apăreau, ce-i drept, uneori, menţiuni despre *cetăţeni ai altor state europene care, în perioada respectivă, au suferit şi ei alături de germani.*

La sfârşit, Armata Sovietică şi comuniştii germani au salvat Germania atât de fascişti, cât şi de imperialiştii anglo-americani care bombardau în mod barbar frumoasele oraşe germane...

Am scris în cartea de impresii fără prea multă prudenţă şi am părăsit eleganta oficină de *istorie contemporană* situată de altfel nu departe de clădirea STASI (securitatea din R.D.G) de pe Friederichstrasse, unde U-Bahn-ul, aproape gol, trecea în Berlinul de Vest. În perioada respectivă nu auzisem de sinistrul *camarad* Marcus Wolf sau de podul denumit *Checkpoint Charlie,* aflat alături.

Personaje din această clădire cenuşie au fost implicate atât în acţiuni antiisraeliene brutale, cum ar fi asasinatele din cadrul Olimpiadei de la München, cât şi în altele, mai subtile, cum ar fi transferul de petrodolari pentru sponsorizarea unei "coloane a cincea" de limbă ivrit...

Afară soarele strălucea puternic şi spectacolul de muzică şi jocuri de apă din gigantica piaţă a primăriei a erupt instantaneu. Fanfara cânta fără discriminare muzică de Offenbach şi Kalman, jeturile fântânilor arteziene urcau şi coborau în ritmul can-can-ului, iar mulţimea de turiste cu fuste mini colora fără îndoială imaginea severă a clădirii Rathaus, primăria din Berlin, scăpată ca prin minune de bombele *barbarilor americani...*

Turnul de televiziune din apropiere domina întreaga zonă iar seara, *esticii* care serveau cafeaua la restaurantul din vârf, plasat ca înălţime deasupra turnului Eiffel, puteau să admire în mod absolut liber luminile din Berlinul de Vest.

Încerc să încadrez într-un clişeu întreaga atmosferă. Nu este uşor; mă aplec cu lentila aproape de sol ca să cuprind cât mai mult. Este ora şase seara şi celula aparatului indică luminozitatea maximă, specifică zonelor situate la nord, departe de paralela 45. Soţia arată splendid, suplă la maximum, cu coada de cal fluturând în briza serii, îmbrăcată în taior bleumarin şi sandalele vişinii cumpărate la Meissen şi asortate la geanta paralelipipedică de aceeaşi culoare. Filmul color Orwo Crom, atunci la modă, accentua puternic culorile şi cerul albastru intens, ca şi acum, în egală măsură, nostalgiile...

În ziua următoare am reluat Unter den Linden la volan. Am parcat Dacia exact în faţa porţii Brandenburg, lângă indicatorul care informa că orice trecere este categoric prohibită, şi am rugat pe unul din numeroşii ostaşi sovietici aflaţi în apropiere să ne fotografieze. Tipul, în permisie probabil, avea o uniformă elegantă, şapca cu cozoroc strălucitor, pe mânecă se reliefa emblema "CA" (Sovietskaia Armia), iar manipularea noului meu aparat rusesc Zenith, cumpărat aici la Berlin, îi era vădit familiară.

Undeva, la circa două sute de metri în stânga, se afla vestitul bunker unde s-a sinucis Hitler în 1945, iar după Poarta Brandenburg, pe lângă clădirea neagră a Reichstagului, se întrevedea ceva din *lumea liberă...*

Kilometrajul maşinii ne informează în mod pozitiv că de acasă şi până aici în Alexanderplatz Dacia noastră a rulat 2.000 de kilometri, distanţa la care în acele vremuri schimbarea uleiului era imperativ necesară. Intru ca un domn la autoservice-ul din centrul oraşului, plasat sub hotelul cu 39 de etaje care domină Alexanderplatz.

Încep să scot cantitatea necesară de ulei din portbagaj, ulei cumpărat *cu lei* acasă şi plimbat prin jumătate din Europa. Mecanicul, în combinezon albastru de lucru cu emblema hotelului pe piept, priveşte uimit operaţiunea. Se uită la cămaşa mea *bordo* cu eticheta unei firme din occident, primită de la verişoarele din Haifa, până când, în final, privirea lui fixează litera R de lângă numărul de înmatriculare şi am senzaţia că devine înţelegător. Mă informează că este necesară execuţia unei chei pătrate pentru dopul rezervorului şi respinge indignat recomandarea mea de folosire a cleştelui patent în acest scop.

Supraveghez circumspect întreaga operaţie, dar tipul îmi recomandă cu demnitate să-i las cheia de contact şi să fac o plimbare turistică prin oraş, după ce mă asigură că nu se va aduce nici un prejudiciu maşinii sau obiectelor din portbagaj.

Incep să mă simt foarte *balcanic* în cămaşa mea străină de tricot bordo şi părăsesc garajul admiţând *că ei sunt totuşi într-un fel nemţi...*

Seara nu oferă aici atracţii deosebite. Karl Marx Allee nu e Champs Elysées şi nici măcar Bulevardul Magheru. La ora 18 magazinele – de altfel, bine aprovizionate cu mărfuri ruseşti de negăsit la Moscova – se închid, iar după ora 21 luminile de la ferestrele blocurilor se sting sau poate sunt camuflate şi oraşul arată ca şi cum s-ar fi anunţat un bombardament atomic.

Teatrul lui Berthold Brecht este închis în iulie şi amân vizionarea piesei "Cercul de cretă caucazian" pentru o dată ulterioară, care s-a întâmplat să cadă tocmai într-o stagiune trecută, la teatrul nostru din Hadar, cu trupa de la Hacameri…

A treia zi vine rândul muzeului Pergamon, una din atracţiile forte ale Berlinului. Muzeul include un oraş întreg din Asia, dislocat de la locul de baştină şi instalat în imensa clădire afectată muzeului, inclusiv altare imense, porţi şi monumente din cultura greco-romană şi babiloniană.

Vizitarea muzeului Pergamon îmi generează sentimente de admiraţie pentru o artă străveche, dar şi senzaţii involuntare de repulsie. Mârâi ceva urât printre dinţi contra occidentalilor de *cultură,* care se opun în mod ipocrit lucrărilor arheologice israeliene de la Ierusalim, după ce au umplut muzeele Europei cu obiecte jefuite de pe alte continente…

Dar *Haptstadt der DDR,* cum zic ei Berlinului de Est, are şi ruine mai recente. Gigantica clădire a Domului şi alte clădiri guvernamentale alăturate, distruse cu ocazia *eliberării* din '45, prezintă ziduri cenuşii şi ferestre prin care se vede cerul liber. Imaginea ar fi probabil sinistră, dar natura şi timpul au decis să le îmbrace cu o vegetaţie abundentă amintind de Dresda…

Am proiectat aceste imagini aici, în Haifa, familiei şi prietenilor, în timp ce posturile TV ale fostelor puteri aliate şi axei atacau la unison diferite operaţiuni militare ale forţelor Zahal. Mulţi dintre prietenii care au vizionat aceste diapozitive au oftat, spunând ca pentru ei: "Ăia da profesionişti, ştiau să facă război…"

Elveţia saxonă: Întîlnire pe Elba

Ne întoarcem spre Cehia pe malul Elbei, prin aşa numita Elveţie Saxonă, o zonă turistică atractivă, presărată cu castele şi munţi având forme geologice deosebite. Urcăm la obiectivul culminant al drumului: fortăreaţa şi stânca Königstein. Cotul Elbei, ca de altfel întreaga regiune privită de la această înălţime, oferă o imagine de neuitat. Apa curge lent către Republica federală către punctul imortalizat în filmul sovietic "Întâlnire pe Elba", unde la sfârşitul războiului mondial s-au întâlnit ruşii şi americanii.

Noi ne întoarcem cu ale noastre în amontele fluviului, prin Bad Shandau, în direcţia socialismului, uşor emoţionaţi de cele văzute, dar şi de controlul vamal aflat în apropiere, care pentru noi – neavând nimic de ascuns – s-a dovedit a fi pur formal…

●

Anii au trecut, iar legile implacabile ale istoriei, sau mai curând ale economiei, au trimis în neant zidul Berlinului, stema cu compasul şi camarazii de pe strada Friederichstrasse. Ca un ecou al acelor vremuri, în nopţile cu lună, o ureche avizată poate distinge nu arareori, în vacarmul unor emisiuni TV, câte un ivrit perfect gramatical având suavul accent est-german…

●

MĂŞTI DE PURIM

Dezlegarea jocului din pag.25

1. Arthur Israelovici, om politic
2. Dorel Dorian, dramaturg
3. Colette Avital, diplomată
4. Zwi Rosen, om politic
5. Bianca Marcovici, poetă
6. Tricy Abramovici, actriţă
7. Itzhak Artzi, om politic
8. G. Mosari, publicist
9. Abraham Poraz, om politic
10. Nicu Nitai, actor
11. Getta Berghoff, prozatoare
12. Rosina Cambos, actriţă
13. Musi Cernea, sociolog, USA
14. Tania Lovinescu, scriitoare

Moshe Baţri, fiul rabinului David Baţri a anunţat că tatăl său va înălţa rugăciuni speciale la Tel Aviv pentru apărarea noastră împotriva unui eventual atac irakian. "Toţi evreii, a spus el, trebuie să se roage o dată pe zi şi să facă numai fapte bune pentru a sprijini rugăciunile tatălui meu".

Să mă rog o dată pe zi, nu ar fi un capăt de ţară, dar chestia cu faptele bune e peste puterile mele. Am atâtea strâmbe de băgat confraţilor mei şi atâtea poliţe de plătit....

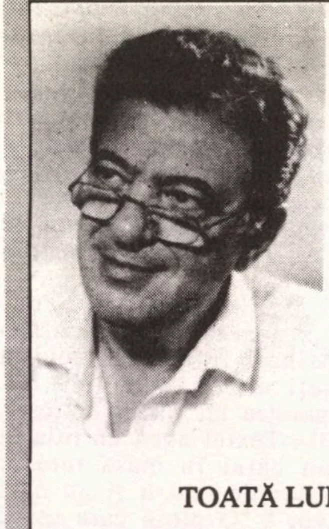

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zîmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

DICTIONAR NECONVENTIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL.MIRODAN

G

GAD, Henri (Botoşani, 1896 - Paris, 1930), prieten, a rămas în istorie ca *fan* al lui Camil Petrescu. Cel dintâi dintr-un şir de body-guarzi evrei ai scriitorului, precum Jean Gad, fratele lui Henri, Carol Grünberg, Cella Serghi, Leny Caller, mai târziu Mihail Sebastian, apoi, după 1944, critici ca Ov. S. Crohmălniceanu, N. Tertulian, Paul Cornea,- care, atraşi de inteligenţa rară, de tip proustian, a lui Camil, de intransigenţa morală a eroilor săi de teatru şi roman, de oroarea faţă de trivialitate, de absenţa quasitotală a antisemitismului în scrierile sale, îşi juraseră să-l apere, cu pieptul, de atentatele duşmanului. Şi să-l ajute să ajungă nevătămat pe scenele teatrelor sau în tipografiile editorilor.

Acest Gad, va mărturisi Camil Petrescu peste ani, în 1947 (în "Addenda la Falsul tratat pentru uzul autorilor dramatici") era "... *dintre puţinii tovarăşi de acum 30 de ani - un... prieten, cald şi impetuos al* «Jocului ielelor», *care, după strămutarea* (lui Camil Petrescu - n.n.) *de pe lângă Arsenal, era musafir zilnic în bucătărioara din strada Plantelor, transformată în locuinţă de dramaturgul debutant... Pamfletar de îndârjit talent, preţuit în redacţiile de stânga, îndeosebi, el făcuse din această lucrare «o cauză» pentru care lupta cu ardoare, mergând până acolo că într-o zi s-a prezentat, însoţit de camaradul francez din tranşeele de pe valea Sişiţei, Nevière, acesta încă în uniforma lui de locotenent, domnişoarei Maria Ventura, argumentându-i agresiv că trebuie neapărat să joace această piesă a unui tânăr talent necunoscut, de care garantează el că va fi un mare autor dramatic. Henri Gad a şi publicat, de altfel, într-o revistă săptămânală un articol despre* «Jocul ielelor», *pe care el o anunţa ca o mare lucrare de virtuţi ibseniene sau aşa ceva, cum de altfel în noaptea premierei* Sufletelor tari, *după căderea cortinei pe ultimul act, avea să scrie în foaia d-rului Lupu, al cărui redactor era, un articol de impresii arzător ca o torţă. Nu mai e nici acest preţios prieten astăzi în viaţă, care, după ce se impusese, la Paris, printre vizionarii revoluţionari ai regiei filmului, se prăbuşea lovit de o maladie fulgerătoare..."*

Articolul despre «Jocul ielelor» a apărut, aşa cum aflăm de la Mihail Ilovici, în revista **Letopiseţi** nr.5-6, 1918-1919 (cf. M.I.: Tinereţea lui Camil Petrescu, Buc. 1971). Textul avea un titlu ca un pumn bătut în masa tuturor directorilor de teatru şi un o să vedeţi voi !: "O piesă care se va juca". Pentru a da intervenţiei sale un plus de autoritate, Gad îl convinge (ba chiar îl mobilizează) pe directorul revistei, un anume Dragoş Protopopescu-Blebea să scrie o *manşetă*. După care vine ofensiva lui Gad, menită să arunce în aer indiferenţa cronicarilor dramatici ai zilei faţă de încercarea tânărului Camil Petrescu de a debuta la Bucureşti, precum şi un fragment din «Jocul ielelor».

Nu mai puţin combativ (dar şi nu mai puţin pătrunzător) se va arăta amicul, peste un timp, la premiera «Sufletelor tari». În cronica din "Aurora" el scrie: "*... o realizare concretă a «absurdului» este modelul psihologic al piesei lui C.P.,* "Suflete tari", "*deconcertant pentru analist în piesa lui C.P. este tratarea unui subiect ibsenian cu procedee Bernstein-Bataille, (...) eroul e un temperament anarhic, fundamental revoltat, o cristalizare a Binelui abstract şi de aceea în stare a săvârşi tot Răul...*"; "*...un individualist etic...: Gellu Ruscanu vrea să înfăptuiască absolutul într-o lume de relativităţi. Ca şi Solnes, el simte că e (...) în imposibil ceva care solicită şi atrage... Gellu e un artist deghizat în revoluţionar... Un dezrobit de prejudecăţile mărunte moare pentru un adulter... O transpunere a ideologiei nordice în claritate latină. Replica scurtă, viguroasă, matură, uneori de un teatral neliterar, alteori încărcată de polen liric, nu are nimic din vagul înspăimântător de armuri lunecând fără zgomot, al dialogului nordic... Gellu Ruscanu este (...) târât de şuvoiul căruia încearcă să-i puie digurile unui Ideal abstract de Adevăr şi Dreptate*".

Mai târziu, în 1922, văzând că direcţia Teatrului Naţional programează spectacolul prea rar (în timp ce comediile bulevardiere ale lui... sau dramele patriotarde ale lui... ştim noi de câte ori sunt puse pe afiş), sare din nou la atac, pamfletăreşte (dragă Camil, ştii că pe mine poţi conta, eu pe ăştia nu-i iert!). În mica revistă «Clopotul» scoasă de el-însuşi (a nu se confunda cu "Clopotul" botoşănean al lui Scarlat Callimachi), Gad se repede la beregata duşmanului care asupreşte "Sufletele tari": "*Zece reprezentaţii pe apucate, în zile* *de luat vacanţă, au fost crezute suficiente ca să răsplătească munca înverşunată de aproape 10 ani, a unuia dintre cei mai buni scriitori în viaţă, poet unanim preţuit şi dramaturg a cărui piesă a fost o victorie a teatrului românesc. Dacă ar fi fost Camil Petrescu deputat în Parlament!"* (cf. Camil Petrescu, "Comentarii şi delimitări în teatru", ediţie de Fl. Ichim, Buc. 1983).

Dacă ar fi fost Camil deputat... ehei !, i-ar fi pus ăştia de la teatru piesa de trei ori pe săptămână, iar duminica matineu şi seara ! Iar dacă ar fi fost Henri Gad bancher ca Aristide Blank, i-ar fi făcut lui Camil un teatru, ca să-şi joace, fără probleme, toate piesele ! Aşa însă, Gad se mulţumea să-şi pună condeiul de muşchetar în serviciul d'Artagnan-ului său, vădind nu numai un devotament à la cultul personalităţii ci şi intuirea fără greş a valorii prietenului din bucătărioara de pe strada Plantelor.

Între timp, adică între două articole şi zece drumuri prin redacţii în favoarea lui Camil (*pune, te rog, o vorbă pentru «Suflete»)*, Henri Gad publică articole despre Fraţii Karamazov în «Scena», "tablete" despre orice în «Aurora» şi «Facla», precum şi o cronică politică în «Îndreptarea», sub pseudonimul Ion Grăunte. Apoi, pleacă la Paris să-şi încerce norocul, asemeni lui Fundoianu, Voronca sau Claude Sernet. Din puţinele ştiri ce parveniseră la Bucureşti, graţie fratelui său, avocatul Jean Gad, pe care Henri îl lăsase-n loc, ca un fel de adjunct al său pe lângă Camil, înţelegem că omul pusese pe picioare o mică trupă de marionete şi că se lansase în cinematografia de avangardă.

Timpul nu i-a îngăduit însă să-şi dea măsura talentului, aşa încât elogiul lui Camil Petrescu, din 1947 *("Gad... se impusese printre vizionarii revoluţionari ai filmului")* sună encomiastic, ca un omagiu la mormânt. Moare la 34 de ani, ucis de maladia *aceea.* Nu înainte de a fi aflat că omul căruia antisemitismul îi provoca revulsii, fratele său de generaţie - Camil Petrescu - izbutise, în sfârşit, să se impună, datorită mai cu seamă romanului «Ultima noapte de dragoste, întâia zi de război» printre scriitorii mari ai zilei. Dar înainte de a fi avut prilejul să descopere - aşa cum a aflat Mihail Sebastian (în felul său, un Henri Gad al anilor '30-'40), ce anume gândea Camil despre evrei:

Joi 25 iulie 1936

Ieşind de la Capşa, am făcut câţiva paşi pe stradă şi (Camil) mi-a explicat din nou atitudinea lui faţă de ultimele bătăi antisemite.

- E regretabil, dragă, dar tot ovreii poartă răspunderea.

- De ce, Camil ?

- Pentru că sunt prea mulţi.

- Dar ungurii sunt şi mai mulţi !

- Poate, dar cel puţin sunt masaţi la un loc, în aceeaşi regiune (N-am înţeles argumentul, dar n-am vrut să insist...)

În continuare mi-a spus:

- Dragă, ovreii provoacă, au o atitudine echivocă. Se amestecă în lucruri care nu-i privesc. Sunt prea naţionalişti...

Joi 30 decembrie 1937

Se retrag permisele de tren ale ziariştilor (ca urmare a deciziei luate de guvernul Goga-Cuza de a se anula permisele pe C.F.R. ale gazetarilor evrei - n.n.). *Se interzice evreilor profesiunea de ziarist.*

- La urma urmelor - spune Camil - recunoaşte şi d-ta că prea s-a abuzat. Recunosc. Se poate să nu recunosc. Recunosc orice.

Sâmbătă 12 februarie 1938

Camil mă întâlneşte în Piaţa Palatului (după demisia guvernului Goga-Cuza, n.n.).

- Să vezi cum au năvălit ovreii la "Corso". Toată cafeneaua e plină de ei. E o adevărată "luare în posesie".

L-am luat de braţ, am intrat la "Corso", am făcut ocolul întregii cafenele, oprindu-ne de la masă la masă şi numărând figurile suspecte. În total, să fi numărat 15 evrei, într-o cafenea arhiplină, agitată, plină de grupuri pasionale.

Vineri, 28 martie 1941

Camil Petrescu se vaită că probabil lui nu i se va da nici una din casele luate de la evrei.

- Mie nu mi se dă niciodată nimic - spune el descurajat.

- Ei bine, de astă-dată - răspund eu - chiar dacă ţi s-ar da, sunt convins că nici n-ai primi !

- Să nu primesc ? De ce să nu primesc ?

(din Mihail Sebastian, «Jurnal», Buc. 1997)

■

O **poreclă:** Sfântul Ilie.

Scoatem cărţi în orice condiţii ?

Ne bucură să aflăm de o nouă carte a unui scriitor israelian de limbă română apărută la noi sau în România. Apar nu puţine, mai cu seamă în ultima vreme.

A apărut la Bucureşti cartea lui Solo Har-Herescu, "Generaţia confruntărilor". Tot la Bucureşti, antologia de poezie "Arborele memoriei", a lui Radu Cârneci. Evenimente culturale. Motive de mândrie, dar, din păcate, şi de tristeţe. Cu nenumărate defecţiuni tehnice: greşeli de corectură (de fapt, de culegere), file amestecate, file aşezate invers...

Încă nu mi-a trecut mâhnirea de când la Bucureşti mi-a apărut "Oameni de omenie în vremuri de neomenie", cu numeroase intervenţii ale editurii (pagini adăugite, pagini eliminate, fraze şi cuvinte modificate), toate acestea fără să fiu consultat, nici înştiinţat.

Aminteam de cărţi apărute la Bucureşti. Nu mi-e... ruşine nici cu unele apărute la noi. De pildă "Un român în Israel". La prima vedere, o încântare; dar când o consulţi cu atenţie (sau fără prea mare atenţie): o proclam cartea israeliană de limbă română cu cele mai numeroase neglijenţe, cu un record absolut de greşeli de corectură(de culegere şi de corectură).

Trag un violent semnal de alarmă: autori, editori, nu vă mândriţi cu lucrările pe care le publicaţi, dacă nu aveţi răbdarea să vă ocupaţi de ele din toate punctele de vedere !

MARIUS MIRCU

Z. ORNEA

Dicționarul lui Al. Mirodan

Știm. Până la 22 decembrie 1989 nu apărea nimic la București despre scrierile pe românește din Israel. Despre cei care "au plecat". După 1990, libertatea presei (cu cele bune și rele) a lichidat și acest «tabù». Și, încet-încet, lumea a luat cunoștință de viața literară de la noi. Iar astăzi, critica literară românească discută, la modul firesc, creațiile scriitorilor de la Ierusalim și Tel Aviv. Semnificativă în acest sens este cronica publicată de cunoscutul critic literar Z. Ornea în revista "România literară" din București, pe marginea «Dicționarului Neconvențional»...

Dicționarele literare se supun, cumva obligatoriu, unor canoane lexicografice bine statornicite. Le știm cu toții, cei avizați, și judecăm astfel de lucrări mai totdeauna în funcție de respectarea canonului. Sunt și excepții? Sunt. Una dintre acestea e *Dicționarul neconvențional al scriitorilor evrei de limbă română* realizat de dl. Al. Mirodan. Titlul îi precizează, deschis, fizionomia specifică. Acel "neconvențional" din titlu anunță că dicționarul d-lui Mirodan încalcă deliberat canonul. E un dicționar de un fel special. Dar, mă grăbesc să adaug, totuși un dicționar. Ordonându-și materia după criterii alfabetice (păstrând, prin asta, ceva din canonul lexicografic), acest dicționar năzuiește să surprindă, mai curând, o stare de spirit. Sau, mai bine, o contribuție spirituală. E evident din lectura celor două volume ale Dicționarului că autorul își propune să releve contribuția spirituală a oamenilor de cultură evrei trăitori, de-a lungul timpului, în România. Aici, se știe, a existat o populație relativ însemnată de evrei. În 1899 erau 269.015 evrei, în 1912 numai 216.703 (diminuarea cifrei se datora unui val masiv de emigrare spre S.U.A.), recensământul populației din 1930, ca urmare a realipirii la România a provinciilor până acum subjugate, constata existența a 756.930 evrei, reprezentând 4,2 la sută din structura populației. Sursă permanentă de tensiune și agitație antisemită, această populație evreiască, cu știută propensiune spre carte și cele ale spiritului, a creat apreciate valori cultural-științifice, recunoscute ca atare. Pe acestea voiește să le valorifice dl. Al. Mirodan, pentru a nu fi uitate. Mai ales că, de prin 1946-1947 și până prin anii optzeci, populația evreiască trăitoare în România a emigrat masiv în Israel. Ar fi plecat acolo, după unele statistici neverificate, cca 400.000 persoane, care și-au găsit rostul și o nouă patrie, mai toți fiind azi de vârsta a treia. Continuă să vorbească românește, vizitează nostalgic țara de origine, se interesează acut de tot ceea ce e românesc. Ba unii dintre ei, scriitori, continuă să scrie cărți (în mai toate genurile literare) în limba maternă, pe care le editează acolo, pe speze proprii (în ultima vreme și aici, în România), căutându-și, cu mari dificultăți, cititorii. Apar și câteva publicații (două sunt cotidiene), una dintre ele – cu siguranță cea mai bună – fiind revista *Minimum* editată chiar de dl. Al. Mirodan, care o scrie în mai mult de jumătate din conținutul ei. (Pe vremuri, în primul deceniu al veacului, Gh. Panu a inițiat și condus, la București, revista *Săptămâna*. Această publicație, strălucită, avea, sub frontispiciu, mențiunea mândră "revistă scrisă de Gh. Panu", editorul ei scriind-o efectiv în întregime. Dl. Al. Mirodan nu a ajuns integral la această performanță, dar mult nu are să o atingă.) Îi cunosc bine pe acești colegi ai noștri, scriitori de expresie românească din Israel. Ei trăiesc, de fapt, o dramă efectivă. Gândesc, simt și scriu într-o limbă care nu e a țării în care trăiesc, noua lor patrie, și își pun nădejdea în cititorii din România. Osteneala lor estetică trebuie să fie comentată în presa literară din România, iar o viitoare istorie a literaturii române are datoria să facă loc producției literare a acestor scriitori, cum trebuie să se întâmple cu toți scriitorii de expresie românească trăitori în afara hotarelor țării.

Dar să mă întorc la *Dicționarul* d-lui Al. Mirodan, nu înainte de a spune că și el este un eșantion reprezentativ al travaliului creator al scriitorilor de expresie românească din Israel. De astă dată e vorba, în fapt, de o carte istoriografică, apropiată, prin scop și structură, istoriografiei literare și culturale. Pentru că, de fapt, ca orice dicționar, lucrarea d-lui Al. Mirodan este una de istorie literară, constituindu-se într-un util instrument de lucru. Un instrument de lucru istoriografic care își depășește, cum spuneam, cu bună știință, condiția. Și asta pentru că, adesea, paginile acestui dicționar sunt, lucru rar la o astfel de scriere, efectiv fermecătoare prin scriitură, dispunerea și alcătuirea articolelor. Am uitat să spun că lucrarea pe care o comentez e al doilea volum al Dicționarului acesta neconvențional, tratând materia rubricată sub literele D-F (primul volum a apărut în 1986). Desigur că proba de foc a unei astfel de lucrări este calitatea articolului despre opera și viața scriitorilor. Încălcând canonul de severă sobrietate a unui astfel de articol de dicționar, aceste articole izbutesc să fie, în cele mai multe cazuri, ceea ce trebuie să fie. Dar și aici abaterea de la regulă e deliberat păstrată prin caracterul său pronunțat eseistic și, de aceea, chiar jucăuș. Exemplificator e, de pildă, articolul despre S. Damian. E surprins în datele sale temperamentale, sunt înfățișate momente caracteristice din biografia criticului, se relevă, de pildă, că și-a format gustul în atmosfera secolului trecut, de vreme ce îl interesează înainte de toate conținutul cărții pe care o analizează, e prezentat în calitate de mentor al unei anumite generații de scriitori, dar nu aflăm aici analize a întregii sale opere (de pildă cartea despre Călinescu, reprezentativă cu totul pentru scrisul lui S. Damian, e doar menţionată în bibliografie). În schimb, citim bune pagini eseistice despre dl. S. Damian la Heidelberg, inserându-se, aici, şi câteva epistole primite de dl. Al. Mirodan de la critic. Nu se poate spune, repet, că din acest întins articol (are 12 pagini), deloc de dicţionar, nu aflăm portretul spiritual şi psihologic al lui S. Damian. Şi dacă, uneori, analiza e carentă, ne amintim că scopul acestei întreprinderi (ca şi al întregii lucrări) este chiar portretistica. În aceeaşi manieră e, de asemenea, lucrat articolul despre Al. Dominic, tot de mare întindere (24 de pagini). Întreg articolul e un lung şi plăcut eseu despre un scriitor enigmatic, poet şi dramaturg mediocru, jucat fără succes pe scene româneşti dar şi în Germania, om avut care a finanţat apariţia revistei *Mişcarea literară* (1924-1925), condusă de Rebreanu, care a interesat, o vreme, prin scrierile sale expresioniste, zbătându-se să impună acest curent în viaţa literară românească şi – uluitor – ar fi fost, în 1920, pe lista unor candidaţi la premiul Nobel. Dreaptă e aprecierea despre sterilitatea timpurie a scriitorului, care din 1927 n-a mai publicat nimic până în anul morţii, intervenită în 1942, deşi acredita prin presă informaţia că lucrează la un roman, pe care de fapt nu l-a scris. Aceeaşi bună impresie lasă articolul (23 pagini) despre Fundoianu, surprins mai ales sub raport portretistic, cu informaţii tulburătoare despre perioada pariziană şi arestarea sa, în martie 1944, pentru a sfârşi, gazat, la Birkenau, împreună cu sora sa Lina, de care a refuzat să se despartă (dacă accepta despărţirea ar fi scăpat de deportare). Bune şi chiar foarte bune sunt şi articolele (să mai spun că tot portretistice?) despre Virgil Duda, Emil Dorian, Dorel Dorian şi B. Elvin. În schimb, scrierile lui Enric Furtună sunt cam supraapreciate. Romanul, rămas inedit, l-am citit acum doi ani şi am constatat că e un eşec. Dar nu se spune că Enric Furtună a fost, în tinereţe, bun prieten cu Sadoveanu, care i-a făcut, epistolar, mărturisiri esenţiale despre anii debutului. La plecarea din ţară a lui Furtună, acesta a predat, mai mult silit, un mare lot de scrisori primite de la Sadoveanu. Recuperate, aceste scrisori (71 la număr) au fost publicate în 1977, la Editura Minerva, sub titlul *M. Sadoveanu, Corespondenţa debutului*, epistolele către Furtună ocupând aproape întreg volumul. Cam exagerată, pe alocuri, este şi aprecierea despre literatura lui Emil Dorian, poet şi prozator cu totul modest.

Farmecul acestui dicţionar îl constituie însă formula lui integratoare. Autorul anunţa încă în prefaţa primului volum că nu se va ocupa numai de scriitori, ci şi (dacă nu în primul rând) de ceea ce numeşte, după o expresie camusiană, "aerul timpului", adică, o notez din nou, întreaga atmosferă intelectual-culturală a evreimii româneşti, adică reviste, animatori, editori, cafenele şi altele asemenea. Acest al doilea volum al Dicţionarului se deschide cu două eseuri despre dambla (adică hachiţe ale unor personaje). Personajul din al doilea articol, Nuţu Spodheim, e excelent creionat. Am cunoscut bine personajul, prezenţă cuceritoare în boema culturală a Botoşaniului meu liceal, şi aşa a rămas, reiese din ceea ce spune dl. Al. Mirodan, şi la Tel-Avivul Israelului. La litera D aflăm inserat un compact set de portrete despre doctori (medici) evrei cu renume la vremea lor. Aici aflăm, bine creionate, portrete despre Iacob Felix, L. Ghelerter, Marcu şi Nicolae Cajal, Sandu Lieblich, Ştefan Stâncă, Dr. Ygrec (I. Glicsman) şi mulţi alţii mai puţin ştiuţi. Cuceritor e, aici, portretul unui Sotek-Leteanu I., care şi-a consumat energia toată în scopul transcrierii scrierilor din idiş şi ebraică în alfabet latin. Dacă izbutea (dar nu era cu putinţă) azi ebraica s-ar fi scris în litere latine, cum s-a întâmplat cu limba poloneză. La litera E e integrat un stoc corpolent de articole despre editori evrei, care au contribuit, în mod considerabil, la propăşirea literaturii şi a culturii româneşti. Defilează aici, cu rolul şi rostul lor cultural în epocă, editori ca ieşeanul S. Goldner, tatăl epigramistului Giordano (editor al ziarului ieşean *Opinia*), fraţii Şaraga (care au avut meritul de a fi primii editori ai operei lui Creangă), dinastia Samitca din Craiova, excelenţi editori, care, de fapt, au întemeiat, mai târziu, Institutul de arte grafice "Scrisul românesc", Simion Benvenisti (Editura Ancora), editorul operei lui Lovinescu (inclusiv al primei serii a revistei *Sburătorul*) şi a lui Camil Petrescu, Hortensia Papadat-Bengescu, Gh. Brăescu, Victor Eftimiu, Camil Baltazar şi a altora, adică a tot ce provenea din cenaclul *Sburătorul*. A fost un editor corect în relaţiile cu autorii, falimentând, în 1930, probabil şi datorită generozităţii sale. La dispariţia Editurii Ancora, Lovinescu şi Victor Eftimiu au scris cu recunoştinţă şi regrete înlăcrimate. Mai aflăm în această secţiune portretele editorului, tot interbelic, Em. Ocneanu, directorul editurii universale Alcalay, cel al lui S. Ciornei (Editura Naţionala Ciornei) şi câte unul dintre cei ce se ocupau, tot pe atunci, de Editura Adevărul, apoi Ignat Hertz, editor al literaturii de consum în interbelic, iniţiatorul colecţiilor "15 lei" şi "Femei celebre", de tristă faimă pe atunci. Ingenios, autorul dicţionarului despre care scriu găseşte mereu prilejuri de a insera în carte articole eseuri care să trezească interesul pentru lectură. Sub titlul de "eveniment", la litera E, scrie câteva bune pagini despre jurnalul lui Sebastian, judicios caracterizat. Şi tot la litera E e inserat un interstiţiu intitulat "evrei", cu opinii simptomatice pro şi contra acestei etnii din România. Iar la litera F aflăm articole despre francmasonerie şi, mai ales, cel – excelent – despre frică. Sau la litera D sunt incluse două cu totul interesante articole despre donaţie, primul dintre ele evocând vestita donaţie, din 1923, a bancherului Jacques Elias, care a testat aproape întreaga sa mare avere (un miliard de lei) Academiei Române, donaţie care furnizează, şi azi, venituri importante celebrei instituţii.

Dicţionarul d-lui Al. Mirodan oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână, odată lectura începută. Ceea ce pentru un dicţionar, fie şi neconvenţional (sau tocmai de aceea), e o performanţă.

Glume

Deţinutul o întreabă pe soţia lui venită la vorbitor:

– Ce mai e pe-acasă ? Copiii ce fac ?

– Au crescut. Au ajuns la vârsta întrebărilor şi vor să ştie... unde ai pitit comoara ?!

– Ospătar, nu-mi place vinul dumitale dar îţi admir brăţara, ghiulurile... câte grame cântăresc ?

– 252, domnule.

– Din aur curat ?

– ...Aş, din apă curată, domnule.

O franţuzoaică cere unei fete bătrâne care ţinea de 20 de ani biblioteca într-un sat:

– Aveţi "Amantul Doamnei Chatterley"?

– Dacă-l aveam – răspunde cu melancolie celibatara – crezi că aş mai fi aici să-nvârt hârţoage ?

– Mihai, trezeşte-te, scârţâie un şoricel.

– Ei şi ce, vrei să mă scol să-l ung ?

Înaintea sărbătorilor de iarnă un tânăr îi spune iubitei:

– Dacă ţi-aş şti adresa, aş veni de sărbători la tatăl tău să-i cer mâna ta.

– Va fi cam greu...

– De ce ?

– ...Pentru că nici mama nu i-a aflat încă adresa !

(Comunicate de Ludy Borstein, Tel Aviv)

Poşta dicţionarului

Scriitorul S. Avny din Tel Aviv are o idee (cam îndrăzneaţă) :

Dicţionarul Neconvenţional al lui Al. Mirodan mi-a trezit următorul gând.

În 1986 a apărut la New York, editat de Berl Cohen, o enciclopedie a celor care au scris în idiş. Opera conţine 5800 de nume...

Ce-ar fi dacă scriitorii evrei, originari din Polonia, din Ungaria, din ţările fostului imperiu sovietic, etc., ar încerca să-l imite pe Al. Mirodan, publicând dicţionare, convenţionale sau neconvenţionale, ale evreilor care au creat în poloneză, maghiară, rusă, uzbekistană, etc., etc.?

Cum ar trebui să arate o operă asemănătoare care să prezinte creaţia evreilor în limba germană? franceză? sau engleză? Ideea lui Al. Mirodan, transpusă pe plan general evreiesc ar avea proporţii nemaipomenite. Închipuiţi-vă creaţiile evreilor din Spania până în 1492 ? Din «Gniza» de la Cairo s-au descifrat până acum – a declarat profesorul Ezra Fleischer la un Congres internaţional al cercetătorilor culturii judaice – 57.000 documente cultural-literare şi cercetările sunt departe de a fi epuizate. La o asemenea operă trebuie luate în consideraţie şi creaţiile din antichitate, în vechea elenă şi latină şi... şi... şi...

Un biet popor cu atâtea bogăţii literare, care nu are cum şi unde să le păstreze. Ideea aceasta m-a chinuit, văzând cum Mirodan a reuşit să depoziteze pentru viitorime un pătrăţel din acest tezaur.

MAMAIA מַמַאיָה
Restaurant
românesc
GRĂTAR – PESCĂRIE
AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 – 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
5237784
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE
RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

IOSEF EUGEN CAMPUS

O carte bine făcută

Noua carte a lui Virgil Duda "A trăi în păcat" (editura Cartea Românească, Bucureşti) cuprinde trei părţi distincte, dar alcătuind un tot bine închegat, ca o mobilă bine proiectată şi construită cu pricepere, de parcă autorul ar fi transpus în arta romanului ceva din măiestria meşteşugărească a eroilor principali, Paul Nahmanson şi Alex Haimovici, prieteni din tinereţe şi tovarăşi la fabrica lor de mobilă bună.

Când începi să citeşti partea întâi (Vise, visuri, visări), ai impresia că te afli în faţa unui lucru uşurel, scris ce-i drept cu acurateţe, cu scene amuzante. Dar atât. Ni se înfăţişează uriaşul imobil din strada Ştefan cel Mare, la Iaşi, proprietatea Doamnei Fotiade, nobila cucoană din protipendada românească, dar care acum se retrăsese din viaţa strălucitoare a cercurilor ei mondene şi se împrietenise cu locatarii ei evrei, soţii Nahmanson şi Haimovici. Doamna Fotiade a primit o scrisoare anonimă, în care e mustrată că-şi lasă prea liberă fata, Mihaela, care, deşi căsătorită, trece din bărbat în bărbat şi acum, culmea destrăbălării, se întâlneşte cu Alex, cu un evreu, în casa vestitului chirurg Vălureanu. Paul face tot felul de supoziţii (interesante în amănuntele argumentărilor succesive), Alex vrea să se adreseze poliţiei. Rămân însă la nivelul amoros. Numai Doamna Fotiade îi dă importanţa necesară, socotind scrisoarea o manifestare a cercurilor legionare, care încep să ridice capul şi constituie un pericol real, împotriva căruia se cuvine să lupţi cât mai devreme, cu mijloace potrivite.

Această scrisoare constituie singurul element "grav" din prima parte, deşi încă învăluit în foiţa roz a intrigilor amoroase. Ea pregăteşte însă tonul grav al celei de a doua părţi (A trăi în păcat), în care se povesteşte evoluţia dramei pasionale dintre Paul şi Clara, soţia prietenului său Alex. Autorul ştie să înfăţişeze cu multă pătrundere analitică începutul, aparent inofensiv, al acestei legături. S-au întâlnit când Clara – plecată în căutarea mătuşii Hermina, bolnavă mental, care obişnuia, în momentele de criză, să-şi părăsească locuinţa şi să rătăcească în neştire pe străzi – se repede curajoasă în mijlocul derbedeilor naţionalişti care o cotonogeau pe bătrână. Împreună cu Paul, o duc la doctor şi apoi o internează în spital. Se cunoşteau de zeci de ani, trăiau în apartamente alăturate, se vedeau zilnic, dar nici o dată nu se văzuseră cu adevărat. Clarei îi place acum bărbatul acesta îndatoritor. Paul, reflectând retrospectiv, descoperă cu uimire că, deşi în general îi era indiferentă, Clara îi provocase, în câteva momente fugitive, înfiorări erotice, ascunse apoi în subconştient. Pentru a se răzbuna pe soţul ei care o înşela cu Mihaela, Clara hotărăşte să plătească ochi pentru ochi, dinte pentru dinte. Să-i dea o lecţie usturătoare lui Alex, culcându-se şi ea cu un alt bărbat. Şi, cum pe Paul îl are la îndemână, şi cum nu-i displace, se decide să i se dăruie acestuia. Cu atât mai bine, mai usturător va fi resimţită răzbunarea, dacă amantul ales va fi tocmai prietenul lui Alex. Clara îi dă deci întâlnire lui Paul în casa pustie a mătuşii Hermina (internată în spital). Dar întâlnirea constituie o lovitură de trăznet. Cei doi descoperă că se iubesc cu adevărat. Profund şi iremediabil. Sufleteşte şi trupeşte. Sunt – aşa cum se spune – făcuţi unul pentru altul.

Dragostea lor este furtunoasă, dar şi liniştitoare. Una dintre paginile cele mai fermecătoare ale romanului este aceea în care ni se descrie ritualul aşteptării, înaintea întâlnirii, în casa pustie – univers izolat al dragostei lor. Clara soarbe un prim pahar aromitor de ceai, pentru a se linişti. Apoi aprinde focul la cazanul din sala de baie şi se încălzeşte, treptat, la căldura lui. Apoi face baie, desfătându-se în apa caldă, simţindu-şi corpul trezit la viaţă. În halat de baie, soarbe un al doilea pahar de ceai, de data asta cu rom, ca un afrodiziac cuminte. Bea pe îndelete, aşteptându-şi iubitul, care trebuie să vină din clipă în clipă.

Partea a treia (Dincolo de capătul nopţii) adânceşte şi mai mult gravitatea tonului, creşte şi mai mult intensitatea dramatică. Şi lărgeşte orizontul: de la drama personală a iubirii celor doi, la drama poporului evreu prigonit, la drama întregii ţări. Cei doi tovarăşi Alex şi Paul se văd nevoiţi să vândă fabrica de mobile unui lucrător român. Atacurile antisemite se îndesesc şi devin din ce în ce mai brutale. Într-o bună zi, cu o listă în mână, – organizare, aprobare, măcar tacită, a autorităţilor! – îşi face apariţia un vlăjgan brutal, însoţit de un grup de bătăuşi, care sparg uşa Raşelicăi, şi, negăsindu-l pe Ozias, amantul acesteia, o cotonogesc pe ea. Sparg de asemenea uşa magaziei de sub scară a lui Moni, îi încarcă marfa în camion şi-l bat aşa de crunt încât trebuie internat în spital şi, după o îndelungată suferinţă, moare.

Casa devine un fel de închisoare. Nu o poţi părăsi de frica pericolelor ce te pândesc pe stradă, dar te înăbuşi! Paul suferă cel mai mult de acest domiciliu forţat. Mai cu seamă că, date fiind evenimentele, Clara îl convinsese să pună capăt legăturii lor, şi acum se vedea silit să trăiască, în acest spaţiu închis, atât de aproape de ea şi totuşi atât de departe.

Când împlineşte 40 de ani, Adina, soţia lui Paul, ţine morţiş să organizeze o mică petrecere familială, care să-i facă să uite, măcar pentru o clipă, evenimentele înfiorătoare de afară.

Romanul cuprinde şi elemente de farsă caragialiană, ca scena intrării intempestive a maiorului Obedenaru, venit să ceară satisfacţie pentru călcarea în picioare a onoarei doamnei lui. Toată lumea crede că e vorba de Raşelica, pentru că e de notorietate publică faptul că maiorul mascul este, de câtăva vreme, amantul *en titre* al prostituatei Raşelica. Dar nu, el venise să ceară satisfacţie lui Ghiţă Berbec, studentul la politehnică îndrăgostit timid de Raşelica, pentru înalta doamnă profesoară Vălureanu, pe care o părăsise de dragul Raşelicăi. Până la urmă, nu explică nimic şi devine prieten cu Ghiţă Berbec.

Scena petrecerii are şi ea, într-o oarecare măsură, caracterul de farsă, sau cel puţin de teatru. Un teatru melancolic şi ironic-satiric. O minunată reuşită artistică. În sunetele unui vals lent, difuzat de patefonul din colţul salonului, evoluează, în lumina estompată a lămpilor, ca nişte umbre fantomatice, cuplurile înlănţuite în dans. Mai întâi, cuminte, legal. Alex cu soţia lui, Clara. Paul cu soţia lui, Adina. Ghiţă Berbec, devenit, după cotonogirea de către derbedei a Raşelicăi, "soţul" acesteia (îi mărturiseşte solemn lui Paul că e decis să-i facă şi un copil, ca s-o salveze), Ghiţă Berbec cu Raşelica, în sfârşit cucerită. La un al doilea vals însă, perechile se schimbă. Paul ajunge să danseze cu Clara, care i se lipeşte, caldă, de piept. Muzica, muzica! ar spune Caragiale, ca în tabloul final din "O scrisoare pierdută".

După această culminare a dramei pasionale, drama social-politică ocupă tot mai mult loc, devenind atotstăpânitoare. Punctul ei culminant – punct către care converge măiestrit întreaga carte – îl constituie pogromul din 29 iunie. Clara – ironie a soartei – este împuşcată în timp ce se agăţase cu disperare de picioarele comisarului care, cu revolverul în mână, îl împingea din spate pe Alex, ca să-l ducă la Chestură. Paul fusese ridicat mai înainte, dus la Chestură şi chinuit ca toţi ceilalţi. Fiul lui, Daniel, adolescent care nu împlinise încă vârsta de 18 ani, nu fusese arestat, dar plecase, furişându-se pe străzile oraşului blestemat, ca să-l găsească pe taică-său şi pe văduva lui Moni, blânda şi miloasa Lia, de care era feciorelnic îndrăgostit. Astfel are autorul prilejul să prezinte convingător, văzute prin ochii acestui tragic reporter, grozăviile masacrului, dar şi – autorul păstrează o atitudine echilibrată – relativa ordine şi omenie la ridicarea evreilor în cartierul atelierelor CFR unde locuia Lia. În trenul morţii – trenul infernului, cum preferă să-l numească autorul – se reîntâlnesc tatăl, fiul şi Ghiţă Berbec. Acesta – altă ironie a soartei – neevreul luat drept evreu din cauza nasului său coroiat, îşi găseşte moartea în vagonul de marfă supraîncărcat cu oameni.

❖

Imobilul din strada Ştefan cel Mare devine, deci, în acest roman, un microcosmos care oglindeşte credincios macrocosmosul.

Este un microcosmos urzit şi dominat de creatorul lui, scriitorul. Urzit, cum am văzut, cu mână de mare meşter. Cu fire care, la început abia observabile, se îngroaşă şi se împletesc apoi, îngăduind readucerea pe scenă a personajelor. Toate, bine creionate: Blănaru şi clica lui, omul "cuminte" care izbuteşte să devină noul proprietar al imobilului; Ghiţă Berbec, veşnicul student, urât dar plin de viaţă, îndrăgostit sfielnic de evreica prostituată Raşelica; tanti Veronica, ţăranca inimoasă şi curajoasă, care nu se codeşte să-l ajute pe Paul, zăcând zdrobit pe caldarâmul gării, etc.

Un microcosm în care se desluşesc marile, eternele teme: aceea a prieteniei, a dragostei, a vieţii cuplurilor maritale cu aproape inevitabila lor măcinare, a violenţei şi morţii, a prostiei omeneşti care se lasă influenţată de prejudecăţi şi propaganda ticăloasă, a bestialităţii unor aşa zişi oameni şi a omeniei şi solidarităţii altora.

Se creează astfel un univers în care nu totul este inteligibil şi raţional. Soarta omului pare adesea determinată de un concurs de fapte întâmplătoare, ba chiar absurde (moartea Clarei şi a lui Berbec, "lanţul salvator" de "necazuri" care duc la mântuirea lui Alex şi a lui Ozias).

❖

Dar un univers uneori prea dominat de creatorul său. Hotărârile acestuia par uneori arbitrare, ceea ce scade forţa de impresionare a cititorului. Anumite fapte şi anumite reacţii par prea aranjate. Transformarea lui Daniel în simbol al întregului popor evreu sună patetic, fals retoric: "Căci, nici o urmă de îndoială, pe el îl urmăreau, (...) pe el îl vânau, sub diversele înfăţişări sub care s-ar fi putut ascunde. (...) În fiecare bătrână şchioapă (...), în fiecare copil speriat de moarte, (...) în fiecare din bărbaţii cu mâinile ridicate (...) se afla, aşa simţea Daniel, propria sa fiinţă, esenţa condiţiei sale înnăscute".

Nejustificate suficient, neverosimile, introduse numai din nevoi artificiale de continuare a naraţiunii, par anumite fapte ale personajelor. Nu înţelegem, de pildă, de ce atâta fereală în întâlnirea lui Paul cu Clara când au salvat-o pe mătuşa Hermina. Erau doar cunoscuţi vechi, apropiaţi. Nu înţelegem de ce Clara refuză fără apel ideea divorţului şi preferă să "trăiască în păcat" numai pentru a nu-l tulbura pe Daniel. Daniel nici măcar nu era fiul ei, ci al lui Paul. Şi era destul de mare pentru a-i înţelege şi ar fi preferat poate o atare soluţie limpede, decât alternativa minciunii. Mai curând am fi înţeles dacă ea refuza ideea divorţului dintr-un anumit ataşament inconştient pentru Alex, dintr-un anumit refuz inconştient de a accepta divorţul ca atare, din incapacitatea de a sfărâma unitatea pe care ajunseseră să o formeze ei, cei doi soţi, în decursul anilor. Ne e greu, mai cu seamă, să înţelegem de ce Clara şi Paul au hotărât să pună capăt legăturii lor după atacul banditesc împotriva lui Moni şi a Raşelicăi. Casa le era încă la dispoziţie. Şi dragostea lor aşa de adevărată, așa de adâncă!

Astfel de situații "aranjate", neverosimile, slăbesc întrucâtva impresia de adevăr pe care o lasă, în genere, cartea.

Apreciem, îndeosebi, adevărul cu care sunt înfățișate femeile. o întreagă galerie de femei. De la admirabila Doamnă Fotiade la țăranca tanti Veronica. De la impunătoarea proxenetă Doamna Vălureanu la șmechera prostituată Rașelica. De la Mihaela, care-i povestește Clarei că soțul acesteia "se dă la ea" și că, odată, dacă o prinde într-un moment potrivit, o să-l lase "să-i dea poalele peste cap" – și până la sora Liei, Raisa, care, la înmormântarea lui Moni, simte un irepresibil impuls erotic, îndreptat întâi către Paul, apoi către maiorul Obedenaru. Apreciem mai cu seamă prezentarea veridică a celor trei femei cuminți, monogame: Clara, Adina și Lia. Nici chiar acestea nu se pot reține să nu cocheteze un pic, să nu schimbe surâsuri de înțelegere inter-feminină cu privire la un bărbat atrăgător.

❖

Un farmec special al cărții îl constituie prezența vie a autorului. El întrerupe din când în când narațiunea pentru a se adresa direct cititorului. Apar astfel semnificative observații morale asupra intuiției feminine, dar și notațiimărturisiri cu privire la scrierea – modernă sau clasică – a unui roman: "Nu e nevoie să ne atragă atenția specialiștii în construcția romanului modern – pe care l-am practicat destulă vreme, înainte de a ne permite acum, din motive de substanță, să-l abandonăm temporar – că autorul numai printr-o falsificare stilistică ajunge să pătrundă în mințile altora...".

Cu modestie și bun simț, el nu-și arogă deci drepturi de autor atotștiutor, ci numai dreptul de a emite ipoteze ce i se par plauzibile și de a le supune ca atare judecății cititorului: "Nu este vorba decât de niște presupuneri, lansate de autor, ca bază pentru o discuție cu destinatarul cărții".

Ceea ce nu-l împiedică să creadă în importanța esențială a literaturii și să-și exprime, puțin zeflemisitor, această convingere: "Dar ce te faci dacă literatura este chiar esența realului, care concentrează adevărata măsură a existenței, iar veritabila oglindă a lumii în ea se află?!"

În concluzie, am spune: O carte bine făcută. De un autor bine făcut.

A apărut

DR. ERUHIM ROISMAN

„Jocul aparențelor"

povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism și fantastic, de raționalism și recunoaștere a misterului...".
I. E. Campus – «Minimum»

"O carte pe care simți impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul și-ar onora în ea, postum, vocația de medic al sufletelor".
Sebastian Costin – «Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăție de imagini care transmit o emoție poetică."
Tania Lovinescu – «Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganță și "savoir faire".
Rodica Grindea – în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogățește cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască» București.

Cartea poate fi procurată trimițînd suma de 40 șkalim la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

BEIT REUVEN NEUROLOGICAL NURSING HOME
Ierusalim. Str. Reuven 12, Tel.: 02-731213

CĂMIN MODERN DE ASISTENȚĂ

pentru bolnavii de Alzheimer
– cronici și dependenți

Autorizat și supravegheat de Ministerul Sănătății
Condus de medici, surori și personal administrativ
cu o înaltă calificare.
Strict casher.
Internare pe perioade scurte și lungi.

Detalii se pot obține duminica, luni, marți și joi între orele 9–13, iar miercuri între 11.30–15.
'Tel.: 02-6731213

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

- Evreii sub regimul Antonescu
- Catifelat, necatifelat
- Un român prin Israel
- Dictatorul şi artistul
- Numitul Daniel Bănulescu

Radu Ioanid
«EVREII SUB REGIMUL ANTONESCU»
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1997

Documente şi păreri

Chiar titlul acestei cărţi indică clar că obiectul ei este soarta tragică a unei colectivităţi într-un moment al istoriei, în cadrul unei dictaturi şi nu în principal persoana care a condus-o. Problemele complexe ale acestei perioade de mari suferinţe ale întregului popor român sunt încă tratate adeseori cu o mult mai mare încărcătură emoţională decât cu exigenţele specifice istoriografiei. Aşa s-a întâmplat ca publicistica să ofere diverse păreri unilaterale sau chiar partizane, alimentând în special dezbaterile contradictorii despre rolul şi răspunderile unei personalităţi pe baza unor argumentări sumare.

Treptat s-a ajuns la sublinierea unor distincţii privind raportul dintre datele istorice obiective şi opiniile subiective; dintre contexte istorice integrale şi acţiuni sectoriale; dintre imperative politice şi comportamente grupale, etc.

Cartea lui Radu Ioanid, cercetător la Muzeul Holocaustului din Washington porneşte de la statutul legal al evreilor din România între anii 1800-1944 pentru a prezenta într-un context integral datele obiective şi esenţiale privind viaţa şi moartea evreilor în timpul pogromurilor de la Bucureşti şi Iaşi, al masacrelor din Basarabia şi Bucovina, al lagărelor de exterminare, dar şi cele privind supravieţuirea evreilor români, cu sau fără bunăvoinţa celor ce au avut puteri discreţionare în acele vremuri.

În final autorul tratează şi relaţiile dintre Antonescu şi evrei tot pe baza unor documente şi informaţii obiective, care atestă că: "*Evreii din România îi datorează lui Antonescu atât viaţa cât şi moartea*" (Pag.373). Oricât de zguduitoare pot fi adevărurile istorice, ele trebuiesc acceptate şi înţelese cu toate nuanţele ce le pot evidenţia tratările nepartizane. "*Antisemitismul lui Ion Antonescu* - consideră Radu Ioanid - *era economic, politic şi social, dar nu avea accentele religioase şi mistice ale antisemitismului legionar. Ura lui nu era cea a plebeului cu bâta în mână, ci aceea a unui birocrat care voia să rezolve o problemă în mod fundamental, raţional şi nuanţat. Este foarte probabil ca soarta evreilor din România să fi fost alta în cazul unei guvernări legionare de lungă durată, caz în care România ar fi urmat mult mai îndeaproape modelul Germaniei, cel puţin din punct de vedere ideologic.*" (pag.388).

În concluziile sale, autorul relevă că dincolo de oscilaţiile în timp ale guvernanţilor antisemiţi, trei elemente "*au cântărit foarte mult în balanţa morţii şi supravieţuirii evreilor români: violenţa incontrolabilă, corupţia şi oportunismul*". (pag.405). Tocmai aceşti factori, uşor de stimulat dar greu de controlat au dus la amplificarea nefastului destin al evreilor români şi ecoul lor pare să mai aibe încă reflexe care necesită nu doar o permanentă combatere, ci mai ales o conştientizare a adevărului istoric.

(Prof. Alexandru Singer, Bucureşti)

Solo Juster
«LACRIMA INTERIOARĂ»
= versuri =
Cu o prefaţă de Radu Cârneci şi o postfaţă de Iosef Eugen Campus
Editura Institutului European, Iaşi 1997

O antologie, prima de acest fel, a creaţiei poetice a lui Solo Juster (N. Bucureşti, 1922). O antologie care-i îngăduie lui Radu Cârneci să pună în prefaţa sa un diagnostic precis à-propos de valoarea scriitorului: "*Fără îndoială, cartea de faţă ne prezintă un poet autentic, de o vibraţie sinceră. Sobrietatea expresiei, profunzimea trăirii, ca şi raportul cu jur-împrejurul lumii, au o noutate catifelată care nu deranjează, din contra. Sentimental şi cerebral în acelaşi timp, Juster se aşează, prin creaţia-i lirică, în rândul poeţilor serioşi de limbă română din Israel*".

"Noutate catifelată"... asta vrea să spună, desigur, că personalitatea lui Juster se exprimă fără brutalitate şi violenţe, în tonuri scăzute, moi, dând senzaţia de catifelat.

Aşa ca, de pildă, în «Păgân sărutul» (unul din poemele favorite ale lui Eugen Campus):

"*era noapte oarbă luminările spartel când mi-ai aprins pe buze sărutul/ lumea s-a clintit din rotire/ deslușindu-mi taina de dincolo de moarte// erai neagră una cu noaptea topită/ cum fiarelor ochii-ţi luceau/ când mi-ai aprins pe buze sărutul/*

păgân sărutul - sărutul care nu se uită".

Sau ca în «Steaua albă», unde autorul discută cu soţia în marginea clipei când el va muri:

"la răscrucea de vânturi/ când steaua albă ar pieri/ în lacul de onix/ vor tresări codrii plecându-şi/ frunzişul// ochii-mi se vor stinge/ în lacrima ta/ verde// taraful de greieri zvoniva din scripci/ hang dulce de cuci/ ţinând// să nu plângi/ la răscruce de vânturi/ senină/ de mine/ aminte să-ţi aduci".

Sau ca în «Din turn»:

"ascult cum se topeşte clipa/ timpul cum târşeşte paşii/ cum vântu-şi tremură aripa/ în iarba udă cum ţârâie cosaşii// ascult cum se topeşte clipa/ pendulul sorţilor cum bate/ cadenţa vremii care trece/ albe chipuri deşirate/ păşind pe rând cărarea rece// scrutând din turnul/ ce-am durat pe vârfuri/ ce simple toate mi se par/ sub semnul Morţii e risipa/ de paşi târşiţi în marş bizar// ascult cum se topeşte clipa".

Felix Caroly
«SERTARUL CU ILUZII»
= versuri =
Cu o postfaţă de Andrei Strihan
Editura Institutului European,
Iaşi, 1997

Tot o antologie. Şi tot unul dintre poeţii serioşi de limbă română din Israel. Dar, spre deosebire de Solo Juster, un liric câtuşi de puţin catifelat. Dimpotrivă.

Felix Caroly (actor de pantomimă la începuturile sale) s-a remarcat de la prima sa carte în Israel cu titlu fără de echivoc (**Anotimpul de cenuşe**) ca un contestatar permanent, în spiritul "marginalilor" americani din anii '60 (Alain Ginsberg ş.a.), un om în răspăr cu lumea şi mereu la trântă cu ea. 60 de kilograme de carne vie pe care viaţa s-a îngrijit - şi ieri şi astăzi - să arunce sare, provocând urletele poetului. Ca în «Coşmar», de pildă:

"Pute-n jur a putregai/ şi a borâtură./ Ici şi colo câte-un scai/ creşte-n bătătură.// Trece câte-un şobolan/ chiţcăind a moarte./ Stol de ciori clădesc tavan/ până hăt departe...// Gropile parcă mocnesc/ aşteptând tainul/ Celor ce se prăbuşesc/ să le facă plinul.// Viermi puhavi fără cap/ forfotesc în toate./ Urlu!... Vreau să fug, să scap!.../ Vreau! Şi nu se poate."

Remarcabil este «Fratele meu, Modigliani», prilej pentru Caroly de a-şi declara înrudirea cu "marele blestemat" al picturii:

"Mult nestimaţi,/ băutori de apă,/ în public!/ Purtători asexuaţi/ de pantaloni fără cute!/ Îmbăiaţi cu săpunuri parfumate,/ unşi cu alifii sofisticate,/ stropiţi cu colonii/ valorând sute şi sute/ şi mii şi mii/ de franci, de taleri,/ de guldeni,/ jefuiţi fratelui meu/ decedat în şanţ,/ în gunoi,/ în rahat;/ cel căruia, batjocorindu-l,/ i-aţi strivit/ ca pe nişte păduchi,/ zilele, visele, anii.../ Modigliani!// Fratele meu,/ înzestrat/ c-o scânteie divină,/ beţivul/ care evada/ din lumea noastră murdară/ vărsându-şi ficaţii/ până cădea în letargie,/ bând, ca să uite,/ ca să nu vadă,/ ca să nu vă blesteme/ creând chipuri divine/ cu gât prelung de lebădă/ nălţat,/ undeva,/ departe,/ spre acel departe/ inaccesibil pentru voi,/ cu nuduri fierbinţi/ în culorile-amurgului,/ palmă/ peste burţile voastre/ umflate-n ospeţe,/ atârnând a moarte/ peste sexuri vestejite/ înainte de vreme./ Speculaţi/ tablourile fratelui meu/ ascunzându-vă în spatele lor/ doar,/ doar,/ veţi fi confundaţi/ cu ele,/ cu El,/ după ce l-aţi scuipat,/ l-aţi bătut pân-la sânge/ dat afară, înjurat,/ că bea, că urlă,/ că plânge!/ Crăpa de tristeţe/ flamând ca un ciur,/ şi-i plăteaţi cu o ciorbă/ visele, nopţile,/ zâmbetul pur./ Sunteţi mulţumiţi?... Satisfăcuţi?.../ Înscrieţi-vă/ încă un martir/ pe agendă./ Împodobiţi-vă pereţii/ cu picturile fratelui meu./ Dar nu uitaţi,/ să ştergeţi scuipatul./ Scuipatul vostru!/ În ultimă instanţă, nu-i estetic./ Se vede şi nu se face!/ Ce mai încolo-ncoace,/ acuma când îl cântăriţi cu banii,/ trebuie să aveţi grijă/ de fratele meu,/ Modigliani!"

Zvi Barbiro, Corneliu Filip
«UN ROMÂN PRIN ISRAEL»
Îngrijitorul cărţii:
Akiva(Chiţu) Sommer
Ed. Carta, Ierusalim, f.a.

Un om de afaceri din Israel, inginerul Zvi Barbiro şi un ziarist din România, Corneliu Filip s-au unit pentru a oferi cititorului român o carte gen *ghid* despre Israel. Ideea este bună, realizarea tot bună. Bucurându-se de saluturile lui Alexandru Şafran, rabinul-şef al Genevei, acad. Răzvan Teodorescu, Avi Millo, ambasadorul Israelului la Bucureşti, dr. Gheorghe Popescu, ambasadorul României în Israel, arhimandrit Ieronim, conducătorul Bisericii Române de la Ierusalim, lucrarea - tipărită în condiţii grafice excepţionale (adică din acelea capabile a stârni admiraţia Sandei Peri) şi cuprinzând numeroase fotografii în culori (jos pălăria !) - s-ar fi putut intitula foarte bine şi *"Tot ce vreţi să ştiţi despre Israel"*...

Autorii, cu gândul mai întâi la turiştii sau muncitorii din România ce se pregătesc să aterizeze la Lod, furnizează sfaturi în legătură cu pregătirile de călătorie (obţinerea buclucaşei vize, etc.), dau informaţii privind viaţa cea de toate zilele (poştă, asistenţă medicală, adrese utile), fac o incursiune prin istoria ţării, explică omului cum e cu religia evreiască, înfăţişează situaţia social-politică-economică a ţării, descriu pe larg, aşa cum se cuvine, locurile sfinte ale creştinismului, recomandă, cu hărţile de rigoare, câteva itinerarii turistice şi încheie cu un mic dicţionar român-ebraic.

Un scurt capitol se ocupă de valorile literar-artistice ale *alialei*, autorii citând numele pe care ei le consideră a fi cele mai reprezentative în materie. Dar, întrucât ori de câte ori ne întâlnim cu asemenea liste (treabă delicată, delicată...), avem - c-aşa e firea omului, cârcotaşe - ceva de mârâit, vom spune şi noi că ne-a supărat absenţa unor condeie de ieri şi de azi, precum: M. Rudich, Ludovic Bruckstein, Dora Litani, E. Luca, E. Roisman, Moshe Maur, Th. Lavi, Sebastian

Costin, Idov Cohen, Dr. A. Clain, M. Mircu, Virgil Duda, Liana Maxy, Mircea Săucan, Andrei Strihan, I. Petran, Elena Tacciu și alții și alții... Scăpări ce pot fi, desigur, remediate la o viitoare ediție a acestei lucrări, care merită să ajungă până la ediția 8-a.

Norman Manea
«DESPRE CLOVNI: DICTATORUL ȘI ARTISTUL»
Coperta: Gabriela Melinescu
Biblioteca "Apostrof", Cluj, 1997

"Dictatorul" vrea să zică Ceaușescu și tot ce reprezintă acesta: simbolul tiraniei de ieri și de azi. Iar "artistul", artistul înseamnă autorul cărții și tot ce reprezintă acesta: simbolul scriitorului obligat să trăiască și să creeze în totalitarism.

Cartea cuprinde câteva eseuri solide, consistente, pe această temă, eseuri întemeiate atât pe experiența lui Norman Manea (născut în 1936, prozatorul a trăit și publicat în România până la finele anilor '80), cât și pe aceea a contemporanilor săi de la București și din alte capitale răsăritene:

"La venirea mea în Occident - scrie Norman Manea în introducerea cărții *- cu câțiva ani în urmă, urgența de a descrie existența sub dictatura din România - și, încă mai important, învățămintele ce s-ar fi putut desprinde dintr-o astfel de experiență biografică - s-a lovit de lehamitea de a spori clișeele suferinței deja clasificate și comercializate în repertoriul disidenței est-europene. (...)*

Ceea ce aș fi fost înclinat să dezbat, în debutul exilului, era mai ales relația între scriitor, Putere și nu chiar atât de inocentele mase oprimate. Și, firește, relația dintre scriitor și propria sa vulnerabilitate.

In orice sistem politic care folosește cultura ca armă (onorând artistul cu exagerate privilegii sau pedepse), scriitorul confruntă, continuu, capcane menite să-l compromită, să-i distrugă, treptat, integritatea și, astfel, identitatea. El trebuie să învețe a se apăra mai ales de capcanele mentale, de viziunile simpliste, nu doar din interiorul sistemelor totalitare, ci de oriunde. Ceea ce pare uneori o elementară polaritate s-ar putea dovedi, de fapt, doar complementaritate. Mulți antifasciști au fost comuniști, cum se știe; destul de frecvent, adversarii unui sistem totalitar (fascism, comunism, fundamentalism religios) sunt, conștient sau inconștient, advocații altui totalitarism. Autenticul spirit liberal al democrației nu este doar opus totalitarismului, ci îi este străin și, prin însăși natura sa, se află deasupra polarităților.

Presupun că ați remarcat fraza: "El trebuie să învețe a se apăra mai ales de capcanele mentale, de viziunile simpliste, nu doar din interiorul sistemelor totalitare, ci de oriunde".

De **oriunde**, carevasăzică. Adică și din "interiorul sistemelor democratice"; sau "libere", cum vreți să le spuneți.

Eseul "Felix culpa" - piesă de rezistență a volumului - ilustrează cât se poate de convingător ideea de mai sus. Consacrat perioadei fasciste din viața (și scrisul) lui Mircea Eliade, publicat după Revoluția (sau "Revoluția") din decembrie 1989, eseul a provocat reacții furioase nu numai în foile pro-hitleriste ale momentului (*Te legi de Mircea Eliade ?!*), ci și în rândurile scriitorilor democrați, europeni, occidentalofili, doritori de NATO, iubitori de Piața Comună Europeană și gata oricând să-și verse sângele pentru apărarea libertății de gândire.

Morala eseului ? Mentalitatea totalitaristă nu este un produs exclusiv al sistemului, ea trăiește, și-ncă bine mersi, și în societățile cele mai liberale cu putință.

Daniel Bănulescu
«TE PUP ÎN FUND, CONDUCĂTOR IUBIT !»
= roman, vol.I =
Coperta: Mihai Mănescu
Ed. Nemira, Buc. 1997

E un titlu. Dar și o carte. Fiindcă ceea ce ni se arată în vitrină, înlăuntru-i viu și adevărat. Daniel Bănulescu este unul din prozatorii cei mai de seamă ai României *de tranziție*, un reprezentant autentic și de clasă al "noului val". Teribilist, fără îndoială (*pour épater le bourgeois* - cunoaștem, cunoaștem...), dar teribilist cu talent de zile mari. Spărgător de convenții, de canoane și de limbaj "normal", dar spărgător care lasă ceva, prețios, la locul spargerii. Romanul său (nu-i mai repet titlul că mi-e teamă de cititorii bine crescuți) ne prezintă pe Ceaușescu și epoca sa sub semnul deriziunii și al *bășcăliei* superioare. Domnule Daniel Bănulescu, mi se pare că dumneata ești de acord cu Marx cum că ne despărțim de trecut râzând.

O mostră din roman, scoasă la întâmplare, ne arată că da, așa se petrec lucrurile:

"Pe pardoseala fierbinte, Brav Conducător zăcea cu o mână întinsă la spate și se scărpina în cur cu poporul român.

Ceea ce, cu tandrețe, numea el "poporul român" era doar o măturică drăgălașă de baie, cu incrustații de fildeș, de care nu se putea dezbăra și pe care îi plăcea s-o știe tot timpul aproape.

De cum se înturna de la sfintele lui slujbe de prin Comitetul Central, sărea ca un greiere din limuzină, își ungea lăbuțele cu bidonelul de spirt și fuga la saună să se intereseze ce e cu poporul român.

- Ce e cu poporul român? gâfâia Președintele.

- Tovarășe Comandant Suprem - sâsâia grupul de masori numai slipuri, fireturi și stele - raportăm: Cu poporul român este bine! S-a spălat, s-a uscat și așteaptă acum pe policioară, nerăbdător la ordinele dumneavoastră!"

Cum ziceam, cartea de față este volumul I din "Te pup..." ș.a.m.d. Așteptăm volumul II. Dar nu cu răbdare.

(M. Rafael)

Irakul desminte categoric că ar poseda arme chimice și bacteriologice.

Irakul des minte

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Dacă îmi măsor orgoliul, lumea mi se pare o cuşcă; dacă îmi scrutez leşul, universul mi se pare o groapă comună.

❖ Mă tem ca moartea mea să nu fie anunţată de un dobitoc şi plânsă de nişte ipocriţi.

❖ A intrat într-o catedrală nu pentru ca să-l caute pe Dumnezeu, ci ca să-l găsească pe arhitectul care a clădit-o.

❖ Pe un drum fără soare, nici umbra nu-ţi este tovarăş de drum.

❖ Surprinsă de un pesimism polar fapta a îngheţat în intenţii.

❖ Ce linguşitor mai vorbesc celui sărac banii din mâna altuia!

❖ Forţa oarbă şi dreptatea schiloadă, oaspeţi siguri la chemarea prăpastiei.

❖ Eu îi spun că e mort şi el nu mă crede.

❖ Viitorul nu spune nimic aceluia care nu ştie să-şi scruteze trecutul. (Întreabă-ţi trecutul dacă vrei să-ţi spună ceva viitorul.)

❖ Să ai vârsta unui diavol. Să ai adică vârsta la care poţi premedita orice ticăloşie.

❖ Profesiunea lui e să tălmăcească destinul altora. Lui însuşi nu-şi recunoaşte nici un destin.

❖ Ce fir de iarbă îşi aşteaptă rândul în univers ca să se hrănească din moartea mea?

❖ Când un zeu vrea să fure chipul unui om, atunci spune că-l iubeşte.

❖ Frica ne urmăreşte. Curajul ne precede.

❖ Sunt zei care îşi prelungesc viaţa împrumutând câte ceva din atributele altora. O transfuzie de sânge la nivel divin.

❖ Nu există dogme care să nu merite, odată şi odată, a fi călcate şi hulite.

❖ Pentru câinele meu, divinitatea mea e indiscutabilă; indiscutabilă, în orice caz, pentru că, lipsit de harul cuvântului, îi lipseşte posibilitatea de a mi-o contesta; dar şi dacă mi-o contestă, nu poate face decât să mă latre în faţa lui Dumnezeu.

❖ Dumnezeu este sclavul credinţelor pe care le inspiră.

❖ Sunt bărbaţi care ştiu ce vor şi femei care aşteaptă. Vântul are o direcţie, parfumul stăruie.

❖ Prefer sfinţilor care mor pentru oameni pe aceia care ştiu să trăiască pentru ei.

❖ Pensionarul iadului. Cel care trăieşte din beneficiul unei ticăloşii.

❖ Zeul pe care trebuie să-l gâdili pentru ca să-ţi surâdă nu-şi merită nici credinţa ta, nici rugăciunile cu care îl hrăneşti, nici tămâia pe care i-o cumperi.

❖ Când văd un băiat cu graţii feminine, înclin să cred nu că "natura a greşit", ci că s-a lăsat ispitită întru atingerea unui ideal de perfecţiune umană.

❖ Ajută-mă să trăiesc pentru tine.

❖ Nu poţi crucifica pe cine nu are braţe.

❖ Iată o femeie pentru care Ziua nu este decât anticamera plictisitoare a Nopţii.

❖ Ce de-a bătălii pierdute pot trăda un surâs!

❖ Un regat pentru un măgar! Nu, nu Richard al III-lea a spus cuvintele astea, ci Sancho Panza. Numai că Cervantes a neglijat să ni le comunice.

❖ Sunt cuvinte care ţin loc de lacrimi. Şi chiar de sânge.

❖ Cine caută unghiuri într-un cerc şi curbe într-un pătrat?

❖ La moartea ei am vrut să mă sinucid.

– Şi ce te-a împiedicat?

– Gândul că dacă ar învia ar râde pe cadavrul meu.

❖ Dacă aş avea posibilitatea de a fi altceva decât ceea ce sunt, doar asta aş vrea să fiu: Stea.

❖ Sângera: ai fi zis că plânge pe toate rănile sale.

❖ Nu sunt mulţi cei dispuşi să–şi dea viaţa, chiar când nu mai au cine ştie ce de dat.

❖ Să dansezi când se cutremură pământul.

❖ În visul cărui zeu doarme viitorul şi destinul meu?

❖ De-ar fi să iubesc numai perfecţiunea – de câte bucurii aş fi obligat să mă lipsesc!

❖ Vieţile noastre sunt legate precum filele dintr-o carte. Ne pot despărţi multe file, dar cu toţii trăim între tartajele aceleiaşi cărţi.

NOU

Infuzie de cultură
in pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
În Editura Du Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurată trimiţînd contravaloarea a 50 de shekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03–5590829

• idei •

ELENA-ESTHER TACCIU

Psihanaliza, formula astrală şi Freud

Dacă şi Jung ia în serios astrologia

Un titlu poate prea serios, ca acesta - urmare din numărul trecut - nu va fi totuşi urmat de o prelegere indigestă. Ideea este să convingem pe cei ce au curajul să citească rubrica de faţă, că adevărul astrologiei ne dezvăluie multe despre fiinţa umană. Şi, la urma urmelor, tot ce aduce un plus de lumină în viziunea noastră despre om, nu ne poate lăsa indiferenţi. Dacă la influenţa acestui argument logic putem adăuga şi prestigiul unui pioner al psihanalizei, elev al lui Freud, anume Carl-Gustav Jung, care acordă toată atenţia astrologiei,- de ce să n-o facem ?

Fără a intra în terminologia complicată cu Ascendent, Descendent (Zodia orei de naştere şi Zodia concepţiei), ca şi Zodia solară (data trecută în "Teudat Zeut"), vom spune doar că schiţele făcute de mâna lui Jung includ paralele interesante. Partea Horoscopului de deasupra orizontului, construcţia raţională a omului, corespunde cu verbul *a acţiona*, valoarea centrală pentru Jung, iar cea subterană, subconştientă, instinctuală, cu *a fi*, care include intuiţia. Ea este şi la Jung un dat decisiv al vieţii sufleteşti. Pe de altă parte, Spiritul, *Animus*, corespunde în Harta astrală Soarelui, iar Anima, Sufletului, Psyché,- Lunii. Raţiunea şi Imaginaţia constituie şi la el doi poli. Nu ne aşteptăm, desigur, ca Jung să înlocuiască determinările psihologiei prin formula influenţelor astrale concentrate în anume Zodii. Cu toate acestea, microcosmosul şi cosmosul vast apar interdependente în parantezele din lucrările lui. Introducerea la o ediţie germană a "Cărţii Tibetane despre marea eliberare" semnată de Jung, enunţă corespondenţa dintre organism şi cosmos într-un fel deloc depărtat de mult contestata doctrină astrologică. Iată un text autentic al savantului, fragment din această prefaţă: "*Fiecare moment temporal* - scrie Jung - *diferă la fel de mult de altele, ca şi o frunză a unui copac, de frunzele altor copaci. Efectul influenţelor astrologice nu va fi nici el identic pentru două momente care se succed. Datorită mişcării neîntrerupte a corpurilor cereşti şi a unghiului diferit de înclinaţie al Pământului, caracterul influenţei e mereu în schimbare. Pe aceste aspecte variabile se şi bazează de fapt astrologia. Fiecare substanţă organică şi anorganică are structura ei, altfel spus, gustul ei. Astrologul e un fel de degustător, sau unul care calculează calităţile astrologice ale momentului dat, fixat pe scala Timpului. Cunoscând diferitele influenţe astrologice, acţionând în momentul anume al naşterii, se poate stabili, fireşte, caracterul fizic, intelectual sau psihologic al omului. Putem de asemenea afla cum sintezele influenţelor ondulatorii, magnetice, fizice şi psihice, emise de Soare şi Lună, de astrele şi de însuşi spaţiul cosmic vor acţiona asupra influenţelor pe care individul le-a şi captat în momentul naşterii sale*". Acesta este textul lui Jung ce dovedeşte lecturi suficient de speciale din domeniul numit de mulţi "neserios", fără a fi avut vreodată în mână o carte despre principiile sale. Cartea de astrologie tibetană pe care Jung a avut plăcerea de a o citi şi prefaţa, a însemnat un acord şi aprioric cu principiul corespondenţelor universale. Şi, să nu trecem cu vederea că Jung, specialist şi în mitologie şi nu doar în psihologie, întemeietorul doctrinei despre inconştientul colectiv, a configurat structura contemporană a psihicului individual şi social.

În concluzie, creditul arătat astrologiei nu vine doar din partea celor care o practică. Ci, iată, din partea unui mare umanist contemporan, pe care nici măcar parlamentarii noştri nu-l pot trece cu vederea (ne referim la cei ce fac alergie numai auzind cuvântul "astrologie").

HOROSCOP PERSONAL

- **Cronica astrologică din «Minimum» v-a oferit până acum argumente teoretice în favoarea astrologiei ca "lucru serios".**
- **Din rubrica "Horoscop personal", care va apare în «Minimum» din 1-IV-a.c. veţi afla lucruri mai concrete despre Dumneavoastră pentru anul 1998.**
- **Condiţia noastră este să vă adresaţi din timp la P.O.B. 2104, Holon, tel: 03-5590829, cu o fotografie recentă, data şi ora naşterii, numele şi telefonul Dvs.**

* * *

Criticul literar Laurenţiu Ulici (preşedintele Uniunii Scriitorilor), prim-vicepreşedintele PAR (Partidul Alternativa României) l-a acuzat pe premierul Victor Ciorbea de "ipocrizie", afirmând că "de-acum încolo, nu mai suntem dispuşi să jucăm un rol decorativ în viaţa politică românească" şi că partidul său va critica fără menajamente guvernul.

Adică-i va da cu PAR-u-n cap.

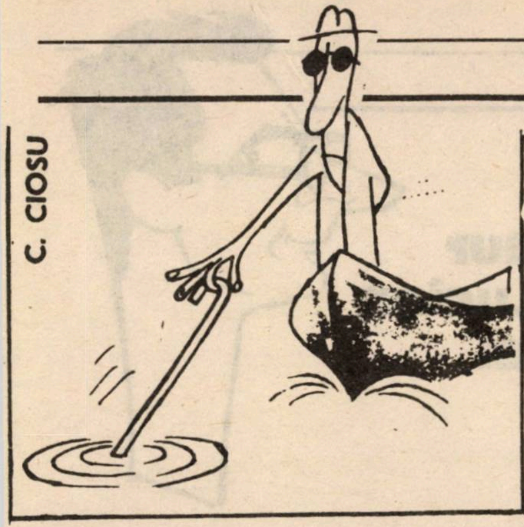

PESCUITORUL DE PERLE

Viceversa

"Cât despre legea convertirii la judaism, partidele religioase au spus-o fără echivoc: dacă trece legea în Parlament noi ne retragem din coaliţie. Şi guvernul va cădea". ("Minimum", nr. 131/1998)

(Comunicată de David Şmilovici, rh. Bar Ilan nr. 15/2, Kfar Saba, care atrage atenţia că "partidele religioase sunt cele ce au propus această lege,- atunci de ce să demisioneze dacă legea va trece prin Parlament?")

Geniu precoce

Geniu al literaturii lirice mondiale, evreul Heinrich Heine, poetul naţional al Germaniei, s-a născut la Düsseldorf, în ziua de 13 decembrie 1797, deci acum 200 de ani.

În 1797 apare, ca o explozie fulminantă, volumul care va lumina întreaga epocă romantică a secolului 18, "Buch der Lieder", "Cartea Cântecelor".

("Ultima Oră", 12.12.97; comunicată de David Şmilovici, rh. Bar Ilan 15/2, Cfar Saba,- care atrage atenţia că, degeaba se face atâta caz pe seama geniului precoce al lui Mozart, când Heine, un evreu de-al nostru, a debutat - şi-ncă cu răsunet! - la vârsta de maximum 18 zile)

Sexploatare

"Ea s-a plâns că patronii săi o puneau să lucreze peste 200 de ore pe săptămână pentru un salariu de 2000 de franci"

("L'Union", 20.12.97; comunicată de Sorina Mazu, Bordeaux, Bd. Charles de Gaulle 56)

Încă unul care scrie cu picioarele

"La ieşirea din maşină, fotbalistul Lama, cu mâinile în buzunare şi cascheta pe cap, a iscălit câteva zeci de autografe"

("L'Équipe", Paris, 24.12.97; comunicată de Boris Drucker, Paris, C.P. 45872, Arr.5)

Discreditare pozitivă pentru românii din Harghita şi Covasna

PSDR propune aplicarea discriminării pozitive în judeţele Harghita şi Covasna pentru populaţia română, care este minoritară în acea

("România liberă", Buc., nr.2328/1997; comunicată de Radu Tărnăuceanu, Braşov, POB 3451,- care - ştiind ceea ce ştie despre necazurile românilor din judeţele respective, populate în majoritate de maghiari - consideră că totuşi e ceva bun aici: decât o discreditare negativă, mai bine una pozitivă)

POŞTA

David Seltzer, Raanana (aveţi dreptate; în articolul din publicaţia amintită, despre Cornel Bogdan, câteva nume sunt scrise greşit. Pe diplomatul român acuzat şi condamnat pentru spionaj nu-l cheamă Radu Răceanu, ci Mircea Răceanu; iar pe vărul din Israel al regretatului Cornel Bogdan, ministru adjunct la externe după 22 decembrie 1989, nu-l cheamă Paul Lupescu ci Paul Lupaşcu);*Marius Roşu,* Petah Tikva (aşa e: 120 de dolari pentru un pastel de Iser, la o licitaţie din Bucureşti, nu înseamnă un preţ... mare, aşa cum cam reieşea din nota de la rubrica ETC.) *Arthur Avidan,* Holon (Regretăm dar, aşa cum am precizat în nenumărate rânduri, nu putem lua în consideraţie decât perle însoţite de extrasul din publicaţia respectivă: tăietură cu foarfeca din gazetă sau copie xerox); *Nicky Rantzer,* Tel Aviv (just: bronzul de Rodin din grădina Fundaţiei Norton Simon nu avea ce căuta ca ilustraţie la articolul din "Orient Expres" nr.143/98 despre Centrul Getty din Los Angeles; după cum e cam aiurea să ilustrezi un reportaj despre Place Pigalle din acelaşi "Orient Expres" cu o fotografie a Turnului Eiffel); *Luiza Cristescu,* Constanţa; av. *Dorian Daskal,* Rio de Janeiro, Brazilia; *Tiberiu Rosen,* Herzlia Pituah (nu); *Vera Grünberg,* Montréal, Canada (de asta vă arde acum când, din cauza frigului, aţi rămas fără electricitate în casă ?... şi-acum să răspund la întrebarea Dvs.: de ce unele greşeli de tipar sunt considerate perle, iar altele - nu? Explicaţia e simplă: sunt greşeli de tipar care produc efecte humoristice, făcându-te să tresari şi să râzi, în vreme ce peste altele, treci cu indiferenţă; să luăm ca exemplu următoarea frază: *"În sala tribunalului era frig; avocatul Haimovici şi-a îmbrăcat roba şi etc., etc."* Acum, să presupunem că în loc de roba, citim soba: *şi-a îmbrăcat soba...* bineînţeles că râdem: avem de-a face cu o perlă. Dar dacă în loc de roba apare «moba» sau «goba», noi sesizăm că este vorba de o greşală de corectură, însă faptul ne lasă rece...

STYX

D-na Eti Altman a protestat vehement împotriva intenţiei lui Bill Clinton de a ataca Irakul. D-na Altman este purtătoarea de cuvânt a Asociaţiei "Lăsaţi animalele să trăiască" din Israel.

Le lăsăm. Uite că nimeni nu împiedică gâsculiţele şi alte vieţuitoare să se bage în politica înaltă.

ANDREI STRIHAN

Băieţii noştri de aur Radu Beligan şi Ion Lucian în turneu în Israel

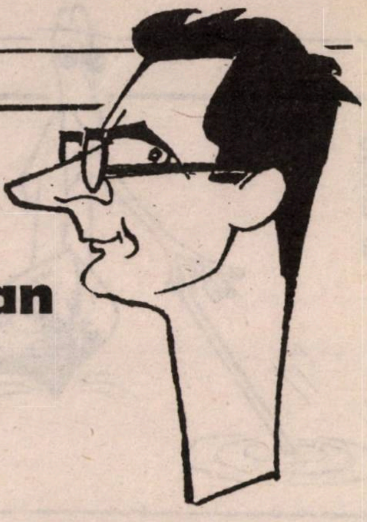

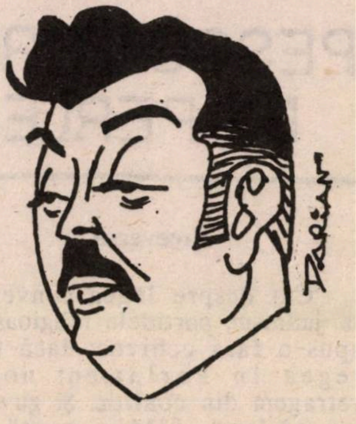

Dintre toate artele, teatrul se apropie cel mai mult de formele vieţii însăşi, de trăirile omului, de reacţiile lui sufleteşti, trezind adeseori, cu o forţă imaginativă inegalabilă, amintiri de mult intrate în memoria noastră afectivă.

De cel puţin patru decenii, cu perseverenţă diabolică, ba chiar omenească, urmăresc miraculoasa artă actoricească a lui Radu Beligan, artist unic şi proteic în acelaşi timp. Cu fiecare rol, el adaugă galeriei sale de portrete un nou caracter care o îmbogăţeşte şi-i marchează specificul de a reflecta o psihologie profund omenească, pe cea a unor inşi persecutaţi de societate sau fiinţând în afara realităţilor ei brutale.

De la visătorul căutător în stele, Miroiu, la abulicul Tuzenbach, de la Bérenger (Rinocerii, Ucigaş fără simbrie),- personajul "contrareplică" creat de Eugen Ionescu,- la Celebrul 702 şi Şeful sectorului suflete de Al. Mirodan, dela Prizonierul din Manhattan de Neil Simon (T. Naţional Bucureşti) la piesa aceluiaşi reputat dramaturg, Băieţii de aur ai Americii, prezentată luna trecută în Israel, Radu Beligan se mărturiseşte ca interpret ideal al acestor "existenţe ciuntite", cărora le-a dăruit cu generozitate pasiunea şi talentul său.

Impresionează puternic sensibilitatea spectatorilor uluitoarea sa vioiciune, prezenţa sa stenică, replica lui redutabilă. În faţa ta ai un fenomen al naturii. Numai acum am înţeles adânca semnificaţie a replicii personajului ionescian, Choubert (Victimele datoriei), uimirea lui în faţa miracolului existenţei: *"mă mir că sunt, mă mir că sunt!"* care ia aspectul unei revelaţii extatice.

Beligan îşi conduce personajul (Willy Clark, actor de succes în urmă cu 40 de ani în spectacolul "Băieţii de aur ai Americii", ajuns la vârsta senectuţii, când trăsăturile negative din tinereţe se accentuează supărător) cu detaşare dar, în aceeaşi măsură, şi implicat, cu ironie dar şi cu autoironie, propunându-ne imaginea unui bătrân cicălitor, arogant şi concesiv, orgolios şi umil, al cărui comportament scenic declanşează râsul aprobativ şi aplauzele frenetice ale spectatorilor. De la surâsul flegmatic la ironia amară, o întinsă canava ţesută cu fire de poezie autentică, confirmă atracţia pe care o exercită acest magician al umorului subtil.

El are în persoana lui Ion Lucian un partener de talie egală, cu o experienţă îndelungată în arta, pe cât de complexă şi de variată, pe atât de dificilă a comediei, a transpunerii ei pe scenă. Cu o virtuozitate care merge până la cel mai mic detaliu gestual sau vizual (inclusiv cel vestimentar), cu o privire care spune mai mult decât pot spune vorbele, prin talentul excepţional de a da replica, Ion Lucian creionează chipul lui Lewis, cel de-al doilea personaj al tandemului, "Băieţii de aur ai Americii".

Folosind buna traducere românească a lui Andrei Bantaş, făcută într-o limbă sugestivă, regia lui Lucian conferă piesei lui Neil Simon o consecvenţă ritmică susţinută, care contribuie substanţial la decantarea filonului dramatic de învelişul lui verbal comic. Maestru al artei rostirii şi frazării logice, al mişcării scenice, Ion Lucian exploatează orice situaţie, orice resursă, oricât de insignifiante ni s-ar părea, pentru a provoca râsul. Lovitura din finalul spectacolului e o "găselniţă" de mare şi inteligentă inventivitate.

Semnalez prezenţa meritorie a tânărului actor Marius Dogeanu care a reuşit să-şi înfrunte cu talent şi succes unchiul, Willy Clark.

Băieţilor noştri de aur, Radu Beligan şi Ion Lucian, nemărginita admiraţie a "hronicarului".

●

Meir Pelavski, ofiţer de securitate la "Partidul Muncii", a dezvăluit presei că - la alegerile din 1992 - "garda tânără" din partid, condusă de deputatul Nissim Zvili a răspândit pe străzi... prezervative cu figura lui Itzhak Shamir, conducătorul de pe-atunci al Likudului.

Când au descoperit tărăşenia, victimele au jurat să se răzbune la proxima ocazie. Aşa că, acum înţelegem cu ce i-au f... tinerii din Likud pe adversarii lor la alegerile din 1996.

FILM

Titanic

Film american
Regia și scenariul:
James Cameron
Cu: Leonardo DiCaprio,
Kate Winslet, Billy Zane,
Kathy Bates ș. a.

Kate Winslet și Leonardo DiCaprio:
clasa I-a clasa III-a

Îmi pare rău, dar n-am ce-i face. Așa cum se plângea și cronicarul cinematografic de la "Newsweek", a vorbi despre *Titanic* înseamnă, înainte de orice, a vorbi despre bani. Fiindcă pelicula a costat vreo 200 de milioane de dolari, făcând din *Titanic* cea mai scumpă producție din istoria cinematografului. 200 de milioane de dolari. (Gândiți-vă numai câte ieshivoturi ar fi putut amenaja cei din "Iahadut Hatora" cu acești bani și câți flăcăi de la noi, zdraveni, ar fi putut scăpa în felul acesta de armată!) De altfel, regizorul Cameron este specializat în super-producții de genul acesta. El a făcut *Terminator 2* și *Minciuni adevărate,* care, la vremea lor, au constituit "cele mai scumpe filme din istorie". Și să nu ne mire câtuși de puțin dacă la anul, pe vremea asta, tot Cameron (cum naiba îi convinge pe producători să scoată, fără a zice nici pâs, atâția bani sau, ca să fim în ton cu *Titanicul,* să iasă cu atâția marinari pe covertă?) va regiza "cel mai scump film din istoria cinematografului".

Acestea fiind zise, să fim cinstiți și să recunoaștem că omul n-a aruncat milioanele în apă. Filmul despre care vorbim este o super-producție de zile mari. Faimosul pachebot de lux Titanic a fost reconstituit aidoma originalului, până la ultimul detaliu: cabine super-elegante de clasa întâi, restaurante cu veselă de porțelan și argintărie, baruri ca la Ritz. Vasul (cel mai mare din lume la ora aceea) care, pornind în cursa sa inaugurală la 10 aprilie 1912 din portul irlandez Belfast în direcția New York, cu 2207 persoane la bord, și care s-a ciocnit de-un iceberg în noaptea de 14-15 aprilie la orele 23.40, – vasul acesta despre a cărui tragedie (1503 persoane și-au pierdut viața) s-au scris sute de cărți, – este, de fapt, un mare personaj al filmului. Iar scufundarea lui, înceată, ca și filmările submarine reprezintă adevărate performanțe din punct de vedere tehnic.

Dar nu e numai asta. Spre deosebire de predecesorii săi (ca David Lean), James Cameron a vrut să facă un film social. El a plasat în centrul acțiunii o poveste de dragoste (ca și înaintașii săi), dar eroii acestei *love story,* isprăvită sub semnul tragediei, fac parte din clase sociale diferite. Totalmente diferite. D-ra Rose De Witt Butaker, în vârstă de 17 ani (interpretată de Kate Winslet) provine din "înalta societate" și călătorește la clasa întâi; tânărul Jack Dawson (interpretat de Leonardo DiCaprio, un june care calcă pe urmele *frumoșilor,* din categoria Robert Redford sau Tom Cruise) e un artist nepricopsit, fără un sfanț, călătorind la clasa a treia. Fata e promisă unui tânăr din aceeași castă aristocratică (interpretat de Billy Zane), amorul înfiripat pe puntea pachebotului pare fără de speranțe (familia nu ar admite niciodată o asemenea căsătorie); până aici avem un fel de Romeo și Julieta. Dar, surpriză, James Cameron urmărește, de fapt, altceva. Regizorul se folosește de această poveste de iubire pentru a-și exprima opiniile sale cu privire la... societatea americană (de ieri și de azi) împărțită în clase sociale. Iar opiniile sale sunt cum nu se poate mai limpezi. Pasagerii cei bogați de la clasa I sunt (cu o excepție-două) încrezuți, suficienți, antipatici cât cuprinde, gen cetățeni care cer palme, tocmai buni să-i atingi cu o naționalizare. De altă parte, cei de la clasa a III-a, săracii care va să zică, sunt, in corpore, oameni cumsecade, buni de pus pe rană, bref, sarea societății. Dacă pelicula ar fi fost realizată la *Mosfilm* (pe vremea URSS), săreai în sus, ca ars, strigând: asta-i propagandă curată, "realism socialist" sută la sută! Dar așa, cum să acuzi Hollywoodul 1997 de bolșevism?

Adevărul este că gândind *Titanicul* așa cum l-a gândit, James Cameron a vrut, cum se spune, să transmită un mesaj cu privire la starea lumii de azi. Un mesaj pe care el l-a exprimat pe scurt, într-o declarație făcută presei după premiera filmului: "Când mă uit la răul și mizeria de pe glob, înțeleg că multe din acestea se datorează faptului că marile bogății sunt concentrate în mâinile câtorva oameni. Și niciodată nu mi-a fost asta mai limpede decât atunci când am cercetat mini-cosmosul de pe Titanic". Atenție, fraților! Lumina vine de la Apus!

M. Rafael

CLAUDIA ROSENSTREICH

SHELY IECHIMOVICI ŞI CONFERINŢA EI DE PRESĂ

Ziarista Shely Iechimovici este o fată frumoasă. Natura a înzestrat-o cu trăsături echilibrate şi cu un păr pe care ştie să şi-l aranjeze astfel încât să-i pună şi mai mult în valoare aspectul unei feţe tinere şi atrăgătoare.

Dar pentru un program T.V. difuzat săptămânal, joia seara după ştiri, pe canalul I, şi - mai ales - intitulat "Conferinţă de presă", trebuie mult mai mult decât atât.

Bine inspirată, Shely şi-a alcătuit emisiunea de aşa manieră încât să poată fi sprijinită de "tancurile" şi "monştrii sacri" ai televiziunii israeliene, şi anume: în prezenţa şi cu concursul unei colege sau unui coleg "consacraţi" (de tipul Rafik Halabi, directorul programelor de ştiri, Moti Kirschenbaum, directorul general al canalului I, sau vechi redactori/oare de emisiune), ea discută - pe marginea temelor la ordinea zilei - cu un al treilea coleg sau colegă, realizând astfel o adevărată "Conferinţă de presă".

Numai că... ei, aici e-aici: formată la şcoala lui Dan Margalit, în a cărui fostă emisiune "Popolitica" a debutat ca parteneră la crearea scandalului general, Shely Iechimovici nu şi-a modificat nici măcar cu o iotă năravurile deprinse pe vremea aceea, continuând - cu aceeaşi dezinvoltură - să nu-l lase pe musafirul întrebat să-şi termine ideea, fraza sau formularea părerii. Mai rău: în general, nu abordează un singur subiect, ci aduce în discuţie tot soiul de idei disparate, vrând să cuprindă într-un biet sfert de oră întreaga actualitate la zi. Iar dacă cel invitat să dea răspunsuri încearcă să emită un punct de vedere diferit de al ei, îşi repede înainte bărbia pătrată foarte, schimonosindu-şi fără rost bunătatea de faţă frumoasă. După care, dă drumul la un torent de vorbe printre dinţi şi... trece la subiectul următor, continuând să-şi prezinte cât mai în prim plan camerelor de luat vederi profunda ei nemulţumire.

Nu pot uita, cu precădere, una din emisiunile în care - având-o drept parteneră de susţinere pe Oshrat Kotler (asta, da, ziaristă !) iar ca invitată pe Ayala Hasson (care, nici ea nu mai are nevoie să fie prezentată) - am fost de-adreptul impresionată de diferenţa dintre ele. Vorba acesteia din urmă: "Ce bine ne-ar prinde asemenea întâlniri de cucoane mai des !" Atât ea cât şi Oshrat Kotler, două adevărate doamne, alegându-şi cu grijă dar şi cu dorita fluenţă cuvintele, cu feţele liniştit zâmbitoare şi - mai ales - fără mimici de dezgust sau dezaprobare,- sunt, pe scurt, două apariţii pe care ai tot vrea să le mai întâlneşti, indiferent de părerile exprimate, şi de la care Shely Iechimovici mai are TOTUL de învăţat.

tv

HARTZUFIM

Îndrăgita şi populara emisiune de satiră, ce exprimă - prin intermediul unor reuşite măşti - diferite sentimente şi păreri la adresa unor politicieni sau oameni de afaceri de-ai noştri sau de-ai altora, a fost brusc întreruptă acum câteva săptămâni, în timpul unei secvenţe cu masca lui Ehud Barak, de nişte zgomote şi pârâieli ca de bruiaj, după care a apărut în prim plan pe ecran figura unui tânăr ultra-religios, cu pălărie neagră, ce profera în gura mare ceva de genul: *"O să vedeţi voi, stângişti şi atei, mâncători de mortăciuni, cu cine veţi avea de-a face..."*. Şi după alte câteva pârâituri, emisiunea cu masca lui Ehud Barak a revenit pe micul ecran, dar partea sonoră - după întreruperea de cca. 30 de secunde - nu mai avea continuitate cu textul dinaintea incidentului.

Pe marginea acestui fapt, redactorul Ady Golani de la ziarul "Yediot Ahronot", sub titlul **"Deranjamentele din emisiunea "Hartzufim" de ieri - parte din serial"**, a publicat, a doua zi dimineaţa, următoarele:

"Serialul «Hartzufim» transmis aseară la televizor, a provocat reclamaţii ale telespectatorilor şi dezordine la direcţia programelor TV2.

Emisiunea a fost "deranjată" de către o staţie de radio (??! - n.n.) pirat. Mulţi telespectatori care nu au înţeles că e vorba de o secvenţă din serial, au telefonat la Societatea «Telad» şi la direcţia canalului 2 şi s-au plâns de deranjamente în emisiune. . .

Întrebat, **Moni Baroş**, *purtătorul de cuvânt al soc. «Telad», a declarat: "În clipa în care am realizat că s-a produs o neînţelegere şi o parte din public s-a temut că ar fi avut loc o încălcare neaşteptată, adevărată, din partea unei staţii pirat, am şi redactat o înştiinţare pe care am proiectat-o pe ecrane, anunţând că era vorba doar de serialul în sine. Acest anunţ a mai fost proiectat o dată şi în timpul programului lui Ghidi Gov, care a urmat după "Hartzufim".*

Dat fiind că, de câtava vreme, se face din ce în ce mai mult caz - atât la radio şi la TV., cât şi în presă - pe seama înmulţirii rapide a staţiilor pirat de toate felurile, dar mai ales ale "haredimilor", ce folosesc un limbaj nu tocmai "blând şi nevinovat", părerea mea este că O.K.-ul dat de către organizatorii canalului 2 pentru introducerea respectivei secvenţe în mijlocul unui program de cu totul altă factură - stricându-i astfel şi înşiruirea logică - a fost o glumă de cel mai îndoielnic gust posibil.

● MUZICĂ

MASTER CLASS

La Conservatorul Israelian de Muzică din Tel Aviv, str. Stricker, sub îndrumarea deosebit de competentă a doamnei Smadar Shazar, se desfăşoară la un interval de aproximativ şase săptămâni, lecţii model susţinute de muzicieni din ţară şi de peste hotare. Beneficiarii sunt - de obicei - studenţii Academiei Rubin din Tel Aviv, iar cei care se delectează cu tainele atelierului muzical sunt cei ce asistă la elucidarea enigmelor, adică publicul din sală alcătuit din muzicieni de profesie şi (mai rar) melomani.

Pianistul Andras Schiff, născut într-o familie de evrei, la Budapesta, în anul 1953, stabilit la Florenţa de câtva timp, este de multe ori oaspetele Filmonicii Israeliene, ca solist. Stagiunea actuală l-a găzduit cu Concertul pentru pian şi orchestră de Dvorak, alături de un recital în care a interpretat "Variaţiunile Goldberg" de Bach. Cu aceeaşi ocazie, pianistul Andras Schiff a susţinut la Conservatorul Israelian de Muzică din Tel Aviv, un ciclu de "lecţii-model" în contextul cărora s-a cântat Bach, Scarlatti, Haydn, Mozart şi Schubert.

Publicul din sală a urmărit cu interes deosebit evoluţia studenţilor şi explicaţiile lui Schiff. Pe scenă - două piane: unul pentru student, iar alături, cel pentru Andras Schiff. Studentul execută o parte - să zicem - din "Concertul pentru pian şi orchestră nr.19 în Fa major" de Mozart. Schiff îl ascultă, deosebit de atent (fără partitură), iar la sfârşit revine la diferitele faze ale interpretării. Aici începe «evenimentul», fiindcă observaţiile pe marginea partiturii se dovedesc a fi un pretext cu intenţia de a ne conduce într-o lume de înalt profesionalism. Când cântă la pian, exemplificările sale se transformă într-un recital în care MUZICA se revarsă cu generozitate; iar când explicaţiile se referă la partea orchestrei, ştimele diferitelor instrumente se citează din memorie cu o exactitate desăvârşită. Paralelisme între diferite motive ale Concertului pentru pian şi scene din diverse opere de Mozart, plimbări în cronologia muzicală prin prisma dezvoltărilor tematice şi a reluărilor lor din unghiul de vedere al compozitorilor aparţinând diferitelor epoci stilistice, sunt doar câteva momente ale «lecţiei». Incursiuni filosofice, istorice, literare, comparaţii între arta plastică şi cea muzicală, toate acestea într-o manieră elegantă şi de o naturală erudiţie, constituie trăsăturile caracteristice ale prelegerilor şi dialogurilor conduse de Andras Schiff.

SOFIA GELMAN

Celui ce caută
ajutorul său la
Dumnezeu
nimic
nu-i poate lipsi.
DUMNEZEU
în atotputernicia
Sa poate
să-ţi ajute.
DUMNEZEU
în dragostea Sa
vrea să-ţi ajute.

MB

**Au apărut două volume
de
GINA SEBASTIAN - ALCALAY**

**= PEREGRINĂRI =
şi
= PE URMELE ALTORA =**

Două noi volume de povestiri şi eseuri apărute în 1997, la Bucureşti în Editura "Cartea Românească" şi la Tel Aviv, în Colecţia "Izvoare".

"Aş dori să relev două din coordonatele esenţiale ale volumului «Pe urmele altora»: răspunsul propriu pe care încearcă să-l dea angoaselor lumii moderne şi deschiderea spre Celălalt (...) Cine citeşte cartea, se poate convinge că nu avem azi în România mulţi eseişti de talia Ginei Sebastian Alcalay"

**Criticul Dan Cristea
Directorul Editurii
"Cartea Românească"**

"Spontaneitatea, exuberanţa asociaţiilor de idei (...) antrenează şi stimulează participarea cititorului, îi conferă rolul de complice iniţiat al căutărilor şi bucuriilor spirituale ale autoarei"

**Felicia Antip,
"Adevărul literar şi artistic"**

"Scriitoarea ne face cu admirabilă dezinvoltură părtaşii periplului său în lumea spiritului, a artei, a conştiinţei şi destinului altora (...) Ceea ce ne oferă eseurile Ginei Sebastian Alcalay este surpriza de a ne regăsi în gândurile de o tulburătoare sinceritate şi luciditate, în întrebările existenţiale, în îndoielile, frământările şi iubirea ei de frumos"

**Hélène Elli,
"Orient Express"**

●

**Comenzi la autoare, contra
40 shekeli fiecare volum
(inclusiv expediţia):
Rh. Harav Herzog 3/19, bl.673
ASHDOD - 77344
Tel: 08-8533180**

ALAIN GERBER

Ucenicul scriitor

Scriitorul Murger căuta un editor. Bun.
L-a găsit.
Era patronul editurii «Mesteacănul».
Dar, după ce l-a întâlnit şi a semnat contractul pentru cartea sa cea nouă – în viaţa lui Murger s-a petrecut ceva. Ceva întru totul neaşteptat.

Am recitit ultimul paragraf. Destul de bun. Nici mai mult nici mai puţin decât mii de rânduri scrise de mii de autori de mii de ani. Pagina, purtând numărul 227, am scos-o de pe rulou şi într-o clipă am aruncat-o cu dexteritate la coşul de hârtii. De data asta nu m-am mulţumit cu atât. Am pus pe maşina de scris capacul regăsit în fundul dulapului, unde stătea de cincisprezece ani. Apoi, cu picioarele cocoţate pe marginea biroului, mi-am aprins o ţigară. N-aş putea preciza care din noi doi, eu sau literatura, am fost mai puţin fideli unul faţă de celălalt. A scrie este o experienţă insurmontabilă pe care diavolul, ca să-i distrugă pe cei care riscă, o prezintă ca pe un fapt uşor de realizat. Dar nu pentru multă vreme. Timp de douăzeci şi cinci de ani, dacă memoria nu mă înşeală, am publicat unsprezece romane, două antologii de nuvele, un eseu consacrat ficţiunii "minimaliste" şi o biografie amănunţită a Gretei Garbo, ceea ce mi-a permis să-mi plătesc apartamentul de lângă grădina Luxemburg. Scriitorii au obiceiul să justifice monomania lor pretinzând că nu ştiu să facă altceva. Dar oare ştiu să scrie? Puteţi paria că nu! Câteodată mă bate gândul că scriem doar ca să descoperim cât suntem de incapabili să facem altceva… Şi iată de ce frica ne întovărăşeşte permanent. Şi nu e, cum s-ar părea, angoasa zilei de mâine, teama de insucces, şi nici o anumită spaimă sacră datorată ameţelii provocate de coala albă de hârtie. Nu, e pur şi simplu frica. O senzaţie bine definită, care se plasează ca un gol în stomac. Cunosc toate şiretlicurile folosite de alţii în speranţa de a scăpa de ea: vagabondajul lui Hamsun, whiskyul lui Faulkner, jurnalul lui Virginia Woolf, inteligenţa lui Borges, paranoia lui Hemingway, damnaţiunea lui Céline, agitaţia lui Dagerman, zgârcenia lui Rulfo, petrecerile ostentative şi disperările cumplite ale lui Scott Fitzgerald.

E limpede că aceste aşa zise remedii sunt cam alarmante. Conştient de toate acestea (pentru că cel mai important este să fim lucizi), trebuia să supravieţuiesc. Deci, m-am hotărât să vând celui mai serios ofertant romanul care poate nu va vedea niciodată lumina tiparului. Un demers hazardat. În săptămânile următoare am participat la şapte dejunuri, la şapte restaurante diferite, aflate doar la cinci sute de metri primul de ultimul. În felul ăsta mi-am putut face o idee de valoarea mea comercială: toţi interlocutorii mi-au propus cam aceleaşi condiţii. Nu grozave. Prietena mea, Isabelle, agenta mea încă de la debuturile mele, m-a sfătuit să întâlnesc încă un editor: Georges Janovski. Oricum, Janovski, ce idee… În cercurile iniţiaţilor, editura "Mesteacănul", pe care a fondat-o după război, se bucură de un anumit prestigiu, publicând texte scurte şi sobre, calificate drept "pretenţioase". A continuat să tipărească o literatură "elitistă" sub pretextul că nu e adresată idioţilor de la ţară…

– Tu mă cunoşti, Isabelle, Janovski nu are nevoie de unul ca mine.

– El caută autori, şi e gata să rişte.

– Autori, desigur! Dar nu pe mine. M-aş mira. Nu cred că şi-a dat osteneala să mă citească. De altfel prefer să nu-i cunosc părerea despre proza mea.

– Zău? Şi dacă ţi-aş spune că te stimează?

– Janovski?

– Janovski!

Am fixat întâlnirea cu polonezul. A ales un bistro de care nu auzisem niciodată. Dornic să n-o fac pe poetul am ajuns mai devreme de ora fixată, dar el mă precedase. Georges Janovski mi-a făcut impresia propriei sale caricaturi: nasul violet, plin cu acnee, mustaţa zbârlită, urechi enorme, cravata lucioasă, demodată, o cămaşă de tăietor de lemne, o vestă groasă de catifea… Pe masă, un pahar în care mai rămăsese puţin vin, fărâmituri de pâine. Aveam ca de obicei o carte la subţioară, ca să-mi trec timpul în metrou. Înainte de a-l saluta, am pus-o pe masă.

– Scriitorii n-ar trebui să citească, mormăi după ce-mi răspunse dând din cap. Asta o fac numai ca să nu citească şi să recitească ce au scris ei înşişi. Bineînţeles! E vreo muncă mai descurajantă decât a scrie, crezi? Adevărul e că toţi încearcă să-şi scurteze corvoada. Toţi! Eu consider lectura o diversiune.

Am socotit că e mai diplomatic să iau cartea şi s-o ascund în buzunar. Să fi fost efectul vinului? Janovski vorbea fără întrerupere cu o voce mult mai caustică decât la radio, la emisiunile literare, unde era invitat tocmai pentru aptitudinea sa de a exprima fără ocol ceea ce gândea, răspândind astfel în studio o agitaţie veselă.

– De fapt, reluă el privind spre buzunarul meu, cine are nevoie să citească fleacul ăla? E doar o bucăţică de rahat trandafiriu.

Autorul romanului era un tânăr carismatic căruia presa îi saluta fiecare apariţie ca pe un eveniment... Spre deosebire de celelalte dejunuri, acesta era presărat de lungi pauze de tăcere. Interlocutorul meu îşi încrunta sprâncenele sau îşi aranja mustaţa, apoi îşi cufunda nasul în farfurie, absorbit de mâncare, de parcă nimic altceva nu-l interesa. Mai ales, nu subiectul întâlnirii noastre. La desert a apărut pe masă încă o carafă cu vin. Nici cea mai mică aluzie la încheierea unui contract.

– Murger, aş vrea să vă spun... mi se adresă el brusc. Oare aveţi stofă de scriitor? Eu cred că da. E suficient să fi scris un singur lucru bun, unul singur. Sunt convins că într-o bună zi vă veţi realiza. Poate nu mâine. Poate nu înainte de zece, cincisprezece ani. Dar veţi reuşi.

– Scuzaţi-mă, i-am spus. Aţi citit ceva scris de mine?

– "Balustrada". Am răsfoit-o aseară.

– Răsfoit?... Şi?

– Şi? E foarte bine scrisă. Da, da, nu e rău. Mai ales începutul. Mi-ar place s-o public.

– Ascultaţi-mă, domnule Janovski – mă admiram în sinea mea că n-am sărit pe el – dumneavoastră, care aveţi de atâta vreme de-a face cu autorii, le ştiţi defectele. Aceste opt pagini reprezintă în ochii mei tot ce poate fi mai...

– Reprezentativ? Revelator? Parcă spuneaţi că e o excepţie...

Eram cât pe ce să-i înfig furculiţa în ochi:

– O consideraţi bună sau nu?

– Ştiţi tot atât de bine ca mine că e excelentă.

– Dar?

– De fapt nu e o nuvelă. Pe de altă parte nu reprezintă nici punctul de plecare şi nici un vârf din opera dumneavoastră.

– Continuaţi vă rog. Sunt numai urechi.

– Poate că e cel mai reuşit lucru din tot ce aţi publicat până acum, dar s-ar fi putut tot atât de bine să nu-l fi scris. Oare mă înşel?

Înţelegeam la ce se referea polonezul meu. Şi atunci la ce bun atâta formalism dacă servea doar la denunţarea lipsurilor? Cufundat în gândurile mele, l-am auzit bombănind:

– E deja ora trei. Hai să semnăm contractul, aruncă degajat, de parcă mi-ar fi propus să trecem pe la tutungeria din colţul străzii.

L-am urmat. Tăceam amândoi. Mi s-a părut că am mers sute de kilometri până la editura "Mesteacănul" Am semnat contractul.

Cum am ajuns acasă m-am pus pe lucru. Am muncit timp de nouă zile fără întrerupere, surescitat, neîngăduindu-mi să mă odihnesc decât atunci când cădeam obosit mort. Dar şi atunci visam că scriu şi compuneam în somn paragrafe întregi pe care le ştiam pe de rost. De îndată ce mă trezeam, le treceam în manuscris. Exaltarea risipise teama atât de mult, încât într-o seară am format numărul de telefon al lui Janovski, cu intenţia de a-i citi pagina pe care tocmai o terminasem. Era după opt seara. N-a răspuns nimeni.

Ce s-a întâmplat în cea de a zecea zi? Nu ştiu! Am fost nevoit să întrerup scrisul datorită unor obligaţii mondene de la care nu m-am putut eschiva. Ajuns acasă, mi-am turnat un pahar cu vin, stând la birou. deşi băusem cam mult toată seara, am golit paharul până la ultima picătură, cu ochii închişi. Când i-am redeschis am văzut brusc manuscrisul şi am avut revelaţia că este cenuşa cărţii pe care credeam că am scris-o!

Era la începutul verii. Am rămas pe scaun până în zori, cu ochii aţintiţi pe manuscris ca pe un mormânt. Nici în acea zi şi nici în zilele următoare n-am avut curajul să-l ating. Rătăceam năuc prin apartament. Frica mi-a revenit. M-a năpădit până în oase. Nu mai răspundeam la telefon.

M-am anunţat la Janovski. M-a primit imediat. Am scos contractul din servietă şi l-am pus pe birou. Nici măcar nu l-a privit.

– Rupeţi-l, i-am spus. N-am avut deloc intenţia să scriu.

Tolănit pe fotoliu, s-a uitat la mine cu o curiozitate îndepărtată, ca un medic alienist, nesimţindu-se obligat să împărtăşească aiurelile mele.

– Am ars manuscrisul acum două ore. Aş fi ars şi contractul dacă mi-ar fi aparţinut.

– Şi acum?

– Cum adică "acum"? gata, Janovski, renunţ. Nu am nimic de adăugat.

– Vă rog, Murger, aş dori să-mi spuneţi de ce.

Aveam de gând să-l înfrunt, dar nu ştiu ce senzaţie de umilinţă, de melancolie, de fraternitate în tonul vocii sale m-a făcut să ezit. Nici n-a clipit din ochi în timp ce-i descriam starea în care ajunsesem, de a nu mai putea scrie, nici cu permanenta mea frică, nici fără ea.

– Am impresia că trăiesc între paranteze. De-a lungul anilor literatura m-a exclus din propria mea existenţă.

– Da, înţeleg. Permiteţi-mi să vă fac o confidenţă. Aş vrea să cunoaşteţi povestea unui tânăr care se numea Nathan Typpesh. Aveţi puţin timp?

Am schiţat cu mâna un gest vag ca să-i arăt că-i stăteam la dispoziţie.

– S-a întâmplat în urmă cu vreo treizeci de ani, începu el încet, de parcă-şi cântărea fiecare vorbă. Eu n-am fost întotdeauna editor. În tinereţea mea am lucrat ca muncitor tipograf la Lodz. Situaţia materială modestă a părinţilor mei nu mi-a permis să studiez prea mult, dar eram deja îndrăgostit de cărţi – mai bine zis eram nebun de îndrăgostit, şi cum aveam un moment liber îl petreceam la biblioteca municipală. Mi-amintesc că din prima leafă mi-am cumpărat "Un secret fierbinte" de Ştefan Zweig. Îl ştiţi?. Nu citeam prea bine germana, dar n-aveam răbdare să aştept o traducere. Pe Nathan Typpesh l-am întâlnit în trenul care ne ducea spre lagărele de exterminare. Era singurul care surâdea. Nu trecea o zi, nici măcar un ceas, fără să zâmbească. Mi-a atras privirea tocmai acest surâs absurd. În penumbra unde stăteam toţi grămadă, lentilele ochelarilor săi rotunzi reflectau ca un fel de semnale luminoase. Avea un chip de bufniţă. Montura fiind de metal, la cea mai mică mişcare a capului lentilele sclipeau deasupra zâmbetului său atât de nepotrivit în acel tren. Ah, vă rog să mă credeţi, era un tip tare caraghios! Imaginaţi-vă un prichindel de vreo douăzeci şi cinci de ani, aproape chel şi slab ca un băţ. Îmi stârnea curiozitatea. Ajunşi la destinaţie am fost despărţiţi şi nu l-am mai văzut... Să fi avut mai puţin noroc decât mine? Nici nu mă puteam interesa ce-i cu el, pentru că nu-i cunoşteam numele. Şi apoi, într-o duminică dimineaţă, a fost transferat cu încă trei tipi în baraca noastră. Şi cum salteaua de paie de lângă mine era liberă, i-am propus să-mi fie vecin. Imaginaţi-vă, numai că n-a sărit în sus de bucurie.

– Desigur, sunteţi Janovski, tipograful? m-a întrebat emoţionat. Am auzit vorbindu-se de dumneavoastră. Mă numesc Nathan Typpesh, ucenic scriitor. Ce plăcere, maestre! Ce onoare pentru mine!

Bineînţeles, cu toţii ne tutuiam , dar de la el n-am putut obţine să mă trateze ca pe un egal. N-am reuşit nici să-l conving că nu sunt reîncarnarea lui Johannes Gutenberg, ci doar salariatul unui meseriaş modest din cartierul evreiesc. Spre seară se apropie încetişor de mine, neîndrăznind să mă privească în ochi:

– N-aş vrea să abuzez de bunăvoinţa dumneavoastră, maestre. Aţi accepta să-mi daţi câteva sfaturi?

– Eu, sfaturi? Ce sfaturi, Dumnezeule?

– Adică... în sfârşit... În legătură cu ce v-am spus...

Nu izbuteam să ghicesc unde vrea să ajungă.

– Ca să învăţ să scriu, murmură el, timid.

– Să scrii, Nathan? Aici? Păi ce te-aş putea învăţa? Eu nu sunt...

– Totul! mă întrerupse el cu o ardoare bruscă. Totul, fără îndoială, Jerzy Janovski! Puteţi să mă învăţaţi totul pentru că eu nu ştiu nimic. Nu ştiu cu ce cuvinte să încep şi nu ştiu cu ce cuvinte să sfârşesc. Nu ştiu cum să descriu înfăţişarea oamenilor. Nici cum se exprimă. Cum să explic întâmplările lor ca să fie interesante. Şi totuşi doresc să ajung scriitor. Dintotdeauna. E unica mea dorinţă. Niciodată n-am dorit altceva. La noi, la ţară, mă aşezam la fereastră cu carnetul. Am puţină practică. În curte era un mesteacăn: îl priveam atent, aşa cum fac profesorii de desen, şi începeam să-l descriu. Întâi înălţimea, forma, culorile, apoi impresia mea. Îmi băgasem în cap că dacă aş fi reuşit să-l descriu astfel încât părinţii mei, citind textul, ar spune "ia te uită, seamănă cu mesteacănul de la noi din curte", ar fi însemnat primul pas spre a putea povesti o mică istorioară... De exemplu, despre doi îndrăgostiţi care şi-au dat întâlnire, la sfârşitul balului, lângă mesteacăn. Dar n-am îndrăznit să arăt cuiva carnetul. Ba puneam prea multe detalii şi nu se înţelegea că-i vorba de un copac, ba dimpotrivă, descrierea era atât de vagă că părea un arbore din dicţionar. Vedeţi cât de mult am nevoie de ajutorul dumneavoastră? Singur nu voi reuşi niciodată!

Şi cum am rămas cu gura căscată, uluit de cele auzite, Typpesh îmi luă mâna cu delicateţe. Am ridicat capul şi l-am privit. Avea acelaşi zâmbet inocent până la urechi, ca un imbecil, cu ochii dispăruţi dincolo de lentilele sclipitoare.

– Aţi observat? şopti el încântat. Şi aici în curte este un mesteacăn...

Şi uite aşa, Murger, am devenit criticul ucenicului scriitor Nathan Typpesh. La două sau trei zile îmi aducea câteva rânduri supraîncărcate cu ştersături şi adăugiri aşternute cu un scris minuscul, ca să facă economie de hârtie. Observaţiile mele îl încântau. Îmi lăuda răbdarea şi perspicacitatea. Se cufunda în scuze şi mulţumiri, apoi rectifica textul în sensul indicat de mine şi mi-l arăta iar şi iar, cu obrajii îmbujoraţi. Doar titlul rămânea mereu acelaşi: "Mesteacănul". În timp ce-i descifram scrisul, îmi cerceta chipul reţinându-şi răsuflarea, sperând să mă vadă aprobând. Dacă nu era aşa îşi pleca ruşinat ceafa, reluându-şi surâsul.

– Ce îi spuneaţi?

– Adevărul, Murger. Un astfel de om merita să i se spună întotdeauna adevărul, nu-i aşa?

– Deduc că textele sale...

– ...erau sub orice nivel. Sărmanul, nu făcea nici cel mai mic progres. Dacă se descotorosea de un defect se înfunda în altul şi mai detestabil. Eram nevoit să-i explic toate astea zi de zi, ca un profesor cicălitor, fără să-i ascund nici una dintre imperfecţiuni, care se numărau cu sutele. Se necăjea mult că nu este un elev bun, dar nu pierdea speranţa că va izbuti. Niciodată n-a acceptat gândul să renunţe la vocaţia de scriitor, care constituia de fapt o ghiulea suplimentară de care oricine altcineva din lagăr s-ar fi debarasat cât mai repede. Nu numai că se chinuia să-şi depăşească uluitoarea lipsă de aptitudine pentru scris, dar era obligat să se expună riscurilor cu care *streng verbotten* ne ameninţa permanent. De fapt un singur lucru îl frământa: cum să-şi procure hârtie de scris. Toţi eram lipsiţi de strictul necesar, dar pe el îl întrista faptul că nu găsea gumă de şters. Pentru cel care nu avea privilegiul să muncească într-un birou, un asemenea obiect era mai inaccesibil decât un colţ de lună. În schimb se mai găseau rămăşiţe de hârtie de împachetat, bucăţele de carton, dar în ce hal! Doamne, în ce hal! Nathan era gata să facă orice ca să le obţină. Mi-ar face plăcere să vă spun că eram extrem de solidari unii cu alţii. Vai, nu pot s-o fac! Ştiu că asta e versiunea oficială şi sper că un astfel de discurs drăguţ va avea efect asupra generaţiilor viitoare, dar între noi fie vorba... Da, unii au dat exemple de abnegaţie, dar mulţi alţii au sacrificat din instinct de conservare stropul de omenie lăsat de nazişti. Ucenicul scriitor Nathan Typpesh a plătit scump procurarea materialului indispensabil continuării învăţăturii. Aceste comori nepreţuite valorau mai puţin decât hârtiile aruncate în coşul pe care-l vedeţi aici, dar el le acorda o importanţă tot atât de vitală ca aerul pe care-l respira. El dispunea de o unică monedă cu care le putea obţine...

Polonezul tăcu şi-şi îndreptă privirea spre fereastra de unde se zărea un colţ de cer. S-au scurs câteva minute înainte de a-şi întoarce capul spre mine, parcă cu regret.

– Sunteţi o persoană delicată, mă ironiză. Constat că nu mă întrebaţi la ce fac aluzie. Şi totuşi o să vă satisfac curiozitatea. Ce monedă? Ei bine, ce monedă, după părerea dumneavoastră? Evident, el însuşi. El, Murger! Ce avea altceva de dat? Nathan Typpesh şi-a vândut viaţa câte un pic în fiecare zi pentru o mulţime de deşeuri. De fiecare dată când obţinea câte o fărâmă de hârtie cât jumătate din palma mea, îşi binecuvânta soarta şi râdea bucuros îndărătul ochelarilor cu rame ruginite. "Iată, Jerzy Janovski, iată, striga fluturând sub nasul meu hârtia. De data asta am reţinut tot ce mi-aţi spus. Am înţeles ce trebuia să rectific. Încă puţin şi veţi vedea!" Şi se punea iar pe lucru cu o mână care tremura în egală măsură de stimulare, de febră şi de frig. Apoi analizam în detalii eşecul unei noi încercări. "Mesteacănul. De mic copil mesteacănul e pentru mine copacul favorit. O, ce dragi îmi sunt aceşti arbori! O, cât sunt de graţioşi, de feminini!" Dumnezeule, citeam frazele astea şi nu puteam ignora faptul că pentru a ajunge la acest rezultat patetic, micuţul Nathan a fost nevoit să modifice timp de câteva zile, cu riscul de a atrage furia paznicilor noştri. Sau poate că şi-a cedat raţia de supă şi de pâine neagră. Şi pentru că nutrea atâta dragoste şi respect pentru literatură n-aveam dreptul să-l mint: ar fi fost mai grav decât a înşela un orb. El, care cu surâsul pe buze şi-a creat în mijlocul infernului propriul lui infern, nu mi-ar fi iertat-o niciodată. Tot ce puteam face era să împart mâncarea mea cu el. Dar nebunul nici nu voia să audă. "Nu, vă sunt prea îndatorat!" Dacă insistam, mă privea drept în ochi şi pretindea că nu-i e foame. Pe atunci cântărea, îmbrăcat, mai puţin de 30 de kilograme. Refuza să recunoască, dar forţele sale decădeau din zi în zi, în timp ce el se înverşuna să facă rost de hârtie. Încet, încet, pielea sa ca pergamentul devenea transparentă... În ziua în care Nathan a părăsit această lume, la 3 decembrie 1944, s-a petrecut ceva neobişnuit. "Mă simt puţin cam obosit, Jerzy Janovski, mi-a spus, cred că astă seară nu voi scrie. Dar înainte de a mă culca, aş dori să citiţi rândurile astea; le-am scris ferindu-mă de dumneavoastră. Le am de câteva zile, dar n-am îndrăznit să vi le arăt. Totuşi... Poate totuşi...". Avea privirea arzătoare. Mă străpungea ca un fier în flăcări... "O, tu, dragul meu mesteacăn!" Aveam ochii înceţoşaţi, literele dansau în faţa mea. Totuşi...

– Era reuşit? am întrebat plin de speranţă.

– Cel mai îngrozitor lucru posibil... Mi-am auzit vocea spunând: "Ai izbutit, Nathan. De data asta, bătrâne, ai izbutit. Ucenicia ta s-a încheiat". A doua zi, când i-au dus trupul la crematoriu, zâmbetul îi lumina chipul...

Polonezul şi-a urnit de pe fotoliu trupul greoi care părea că-şi dublase greutatea.

– A fost unica dată în viaţa mea că n-am spus adevărul unui autor. Mai târziu am înţeles că dacă voi profera această minciună voi deveni cu orice preţ ceea ce doresc, cu orice preţ: un editor. Cu orice preţ, Murger.

Îmi amintesc şi astăzi zgomotul făcut de contractul meu când Janovski l-a rupt calm şi l-a aruncat la coş...

⁂

De atunci au trecut mulţi ani. Poate zece. Poate cincisprezece. În curând voi fi un om bătrân. Când sunt întrebat ce profesiune am, continui să răspund "scriitor", cu toate că baza veniturilor mele este redactarea de anunţuri publicitare. Zilele, săptămânile, lunile, zboară din ce în ce mai repede. Frica mea persistă. Scriu zilnic cu ea sau fără ea. Când mă vizitează Isabelle, o dată sau de două ori pe an, am slăbiciunea de a-i citi paginile mele preferate, pe care încă nu le-am aruncat. Câteodată nu sunt dezamăgit. Oh, nu e ceva deosebit.

...Dar într-o bună zi, cu un dram de noroc, poate totuşi...

Traducere de Sorina Malcaş

CALITATEA VIEŢII
specialist
PINHAS POLIAK

Trei tratamente într-unul singur
(Reflexologie - Shiatsu - Kiropractica);
plus multe sfaturi utile de dat celor interesaţi
(bolnavi şi sănătoşi) în legătură cu sănătatea
corpului nostru;
plus tratament contra stărilor depresive;
plus tratament pentru înbunătăţirea
flexibilităţii corpului.

DURERI DE SPATE, GÂT ŞI CAP,
SCOLIOSIS, DISCOPATII, IMPOTENŢĂ,
OBOSEALĂ, MIGRENĂ, OSTEOFITE.

În centrul ţării, în centrul oraşului
TEL AVIV, Dizengoff 138.
Pelefon: 051-313212 Telefon: 03-9225808

Wiesel şi Ludovic Bruckstein

Da. S-au cunoscut. Cu prilejul unei călătorii făcute de Wiesel în Sighetul din care erau de fel amândoi. În «Memoriile» sale (Ed. Hasefer, Bucureşti) celebrul scriitor, laureat al Premiului Nobel pentru Pace, vorbeşte despre întâlnirea sa cu regretatul nostru prieten maramureşean. Aşa cum a trăit-o Wiesel. Aşa cum a văzut-o el.

Ludovic Bruckstein

Nişte prieteni mi-au dat numărul de telefon al lui Leibi Bruckstein, scriitor idiş comunist (văr cu romanciera Baba Traub) care locuieşte pe strada "mea". Îl sun. Se teme să se vadă cu mine singur: suntem în 1964. Zidurile au urechi. Ne întâlnim, totuşi, pentru o oră sau două. Afară.

– Va trebui să-mi fac raportul, mă previne.

Bine, să-şi facă raportul. Îl înţeleg. Vizita mea riscă să-i provoace neplăceri din partea Securităţii. Va trebui să fiu atent.

Ne plimbăm. Aici, casa în care locuia prietenul meu David. Iar acolo, Izu. Şi mai departe, Idelă. Îl văd parcă pe bunicul lui, *dayanul*, judecătorul rabinic: totdeauna elegant, discret, surâzător. El a fost acela care, împreună cu tatăl meu, falsifica, în 1944, acte de stare civilă pentru a salva evrei străini. În faţă, un vechi *şil*.

– Pot intra?

Însoţitorul meu şovăie, apoi acceptă:

– Da, dar va figura în raportul meu.

Foarte bine, să pună tot ce vrea în afurisitul lui de raport. Foarte încet, îl întreb:

– Cum poţi trăi în atmosfera asta înăbuşitoare?

Aruncă în jur priviri speriate; nu ne urmăreşte nimeni. Şopteşte:

- Grozav aş mai vrea să plec în Israel. Complicat. Greu. Dacă ceri o viză de ieşire, devii suspect. Izolat. Marcat. Şi apoi, ce-aş putea să fac acolo? Sunt prea bătrân pentru a reîncepe viaţa de la zero.

De departe, îmi vine un ecou: tatăl meu folosise aproape aceleaşi cuvinte.

– Nu rămâne aici, îi spun scriitorului comunist evreu, mai mult evreu decât comunist. Regimul ăsta te va zdrobi.

Îi propun să-l ajut să obţină viza. Dă din cap pentru a-mi arăta că este de acord. Voi vorbi despre asta Şef Rabinului de la Bucureşti, doctorul Moses Rosen. Şi unor prieteni israelieni care se ocupă de evreii din Est. Scriitorul evreu comunist, soţia lui şi fiul lor vor emigra în Israel. În 1982, voi fi surprins zărindu-l în faţa Zidului Plângerii. Cum, el, comunistul ateu, în mulţimea care se roagă, băgând o hârtiuţă în interstiţii? Ce anume ar putea cere? Voi înţelege mai târziu: şi soţia lui şi el erau grav bolnavi; le rămăsese puţin timp de trăit. Fiul lor, Freddy, este astăzi un profesor universitar şi un cercetător foarte stimat; predă în Israel şi în Statele Unite.

Deocamdată, suntem încă la redescoperirea Sighetului. Strada evreiască. Atâtea obloane trase, atâtea uşi bătute în cuie. Toate aceste case goale, aceste odăi întunecoase, mici, neaerisite. Cum puteau trăi între aceşti pereţi prietenii mei şi familiile lor? Brusc, realitatea mi se dezvăluie încă o dată, ca purtată de un elan sfâşietor: erau tare săraci minunaţii evrei din Sighet; cu toţii eram săraci, chiar dacă – n-o voi repeta niciodată îndeajuns – nu-mi dădusem seama pe vremea aceea de mizeria înstăpânită în cartierele evreieşti. Frânturi de amintiri ies la suprafaţă. Se detaşează siluete. O văduvă care, vinerea, venea la magazin, implorând să i se mai dea pe datorie. Un bătrân care, în dimineaţa de Tişa b'Av, m-a acostat la intrarea în sinagogă şi mi-a spus: "Posteşti azi? Eu postesc în toate zilele anului". Şi tatăl meu, îl văd iar pe tatăl meu transpirat tot. Îngrijorat. Şi mama mea, o văd şi pe ea, tandreţea întruchipată, epuizată de zilele lungi şi de serile de trudă în spatele tejghelei. Îi revăd într-o seară de iarnă, foarte târziu. Sunt preocupaţi. Le lipseşte o sumă pentru a achita o anumită scadenţă: de la cine să împrumute? O milă vagă mă cuprinde în prezent. Ca pentru toate lucrurile, e prea târziu.

Ţin să revăd sinagogile. Cele mai multe sunt închise. Într-una din ele mă împiedic de sute de cărţi sfinte care zac în praf: autorităţile le-au adunat din casele părăsite şi le-au depus aici. Febril, încep să scotocesc şi, bineînţeles, descopăr câteva cărţi care mi-au aparţinut. Scotocesc mai departe, scotocesc întruna. Într-o carte de comentarii la Biblie dau peste nişte pagini îngălbenite, şterse: le scrisesem eu, la vârsta de 13-14 ani. Comentariul meu la comentarii. Scriere stângace, idei confuze. Îmi plesneşte capul. Ies în grabă şi, pe stradă, am impresia că am înnebunit: cerşetori – bărbaţi ursuzi, cu priviri buimace, femei fără vârstă cu păr vâlvoi acoperit de basmale negre, schilozi sprijiniţi în cârje – mă aşteaptă cu mâna întinsă, cerând de pomană. Erau cumva ultimii, cei mai de pe urmă evrei din ceea ce a fost marea şi înfloritoarea comunitate din Sighet? Cum de au ghicit prezenţa celui care, în povestirile sale, le spunea pe fiecare pagină că sunt bineveniţi cu toţii? Sunt victima unei năluciri? Le împart tot ce am la mine: ţigări, bomboane, bani. Murmură cuvinte de neînţeles. Îmi povestesc oare propriile lor experienţe? Dintr-o dată, mă simt din nou în primejdie; simt că raţiunea mea se clatină. Repede, trebuie să plec repede, s-o iau la fugă, s-o şterg de-aici ca un evadat.

Câţiva ani mai târziu mă întorc la Sighet cu o echipă a reţelei de televiziune americane NBC. Leibi, scriitorul idiş, e tot acolo. Eliberat de spaima lui? Nu întru totul. Autorităţile i-au ordonat să ne servească drept ghid oficial. Filmări în curtea casei mele, la cimitir, în birourile a ceea ce a mai rămas din comunitate (vreo sută de membri, cei mai mulţi originari din satele învecinate).

RODICA WEINBERG
PREZINTĂ PAGINILE DE

JOCURI

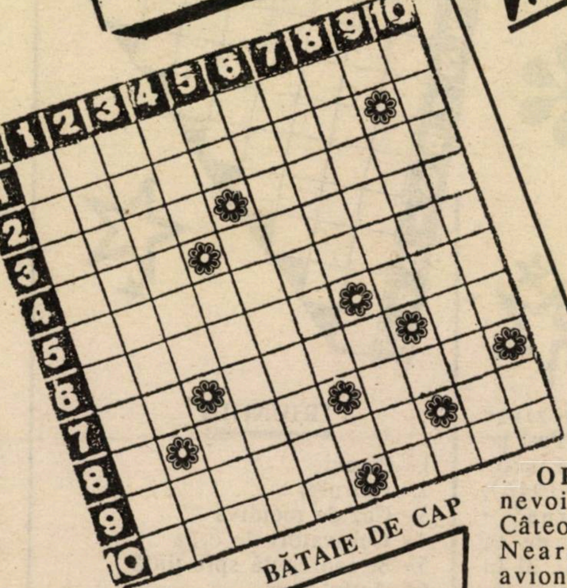

BĂTAIE DE CAP

ORIZONTAL 1) Are un efect cutremurător. 2) Băgat în răcori. 3) Bun de glumă - Prezentator de modă veche. 4) Se închină la idoli - Ochii dragostei. 5) Împărţiri superficiale realizate după un anumit soi. 6) Zâna... cu mila! - Proiectează... cu rezultate dezastruoase. 7) Garată... dinainte! - E ceva de dorit - Supra... estimat. 8) Locul mâinilor în poziţia de farniente - Cavalcade!! 9) Răsplătiţi platonic pentru rezultate meritorii - Bucăţi de stofă... la pantof! 10) Ia din viaţă ce-i frumos - Vin de la rude şi familii (sing.).

VERTICAL: 1) Apar primele la piaţă. 2) Dă câştig de cauză uneia din părţi - Punct înscris pe o filă de carte. 3) Ce-i a lui e pus deoparte - Proiectează baloane. 4) Gol la piele - Vinete... ce apar la frig. 5) Interior... exterior! - Are fire de militar. 6) Spus... la mai mare. 7) Soluţii de îndreptare pentru anumite scrânteli - Menu fix la botul calului. 8) Element de dotare... la geniu. 9) I s-a pus capac (fem.). 10) Vorbe-n vânt - Triumful raţiunii.

Dr. RUDI LEIZEROVICI
Holon

Violon d'Ader

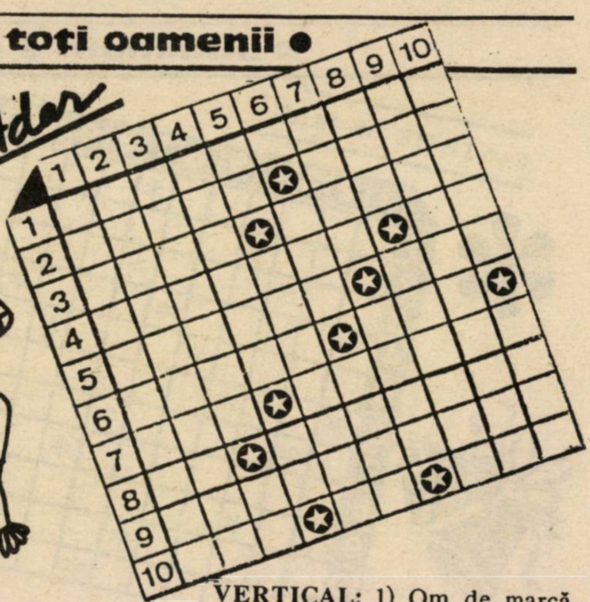

ORIZONTAL: 1) Buni la nevoie. 2) Centrul dragostei - Câteodată. 3) Joc pe numere - Nearătoşi. 4) Verbul hidroavionului - Mijloc de fată! 5) Domeniu de cultură - Fură la cântar... de mică. 6) Creşte o dată cu noi - Măsuri luate în domeniul culturii. 7) Selecţionată sportivă - Albia moldovenilor. 8) În pripă! - Tot pe drum, pe drum, pe drum... 9) Unelte agricole. 10) Obraz subţire - Până la brâu! - Semnul timpului.

VERTICAL: 1) Om de marcă. 2) O imitaţie cu răsunet. 3) Om de carte... cu carte - În inima ocnei! 4) Lichidat (fig.) - Pe jumătate rece! 5) Posesiv - Dări la fund. 6) A toci - Învelitoare de casă. 7) Statul... în mare - Nada vie a pescarilor. 8) Pus în cumpănă - Bun de gură. 9) Nu-şi găsesc calea. 10) A trece pe roşu - Sterp.

ADAR DARIAN
Tel Aviv

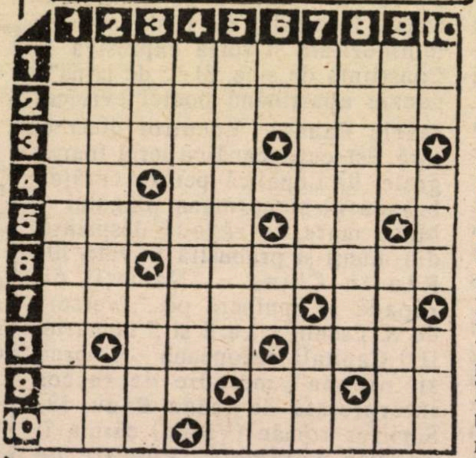

VARIETĂŢI

ORIZONTAL: 1) Repetiţie automată. 2) Îndreptar de circulaţie. 3) Asta-i "fruncea" - Mare ghinion să cazi pe el. 4) Colţurile ringului! - Lumină incertă. 5) Momentan nu e înăuntru - Răpus... dintr-o lovitură! 6) Eter aproape evaporat! - Pătat (fig.). 7) Turtiţi - Oprită la ieşire! 8) Pătrate agricole - Format de ou. 9) Încheierea unor inventare! - Trasă în bară! - Leşie! 10) Personal feminin - Recidivist la triaj.

VERTICAL: 1) Concizie... care suprimă ornamentele. 2) Bătutul ţintelor - Apel... la calm! 3) Einstein, după ce a fost operat de pietre... - La ocnă fără nici o vină. 4) Revenire la patria mumă. 5) Existenţă indiscutabilă şi independentă (pl.). 6) Note medii! - Schimbă concluziile - Limbă de miel. 7) Permite odihna activă - Împlinită minut cu minut. 8) Se tot repetă. 9) Puşti de calibru redus - Ieşite pe gură. 10) Avar fără măsură! - Bun de tipar - Lipsit de duh.

Dicţionar: EIN

Dr. VLADIMIR EŞANU
Beer-Sheva

• minimum e om ca toţi oamenii •

FANTEZIE DE IARNĂ

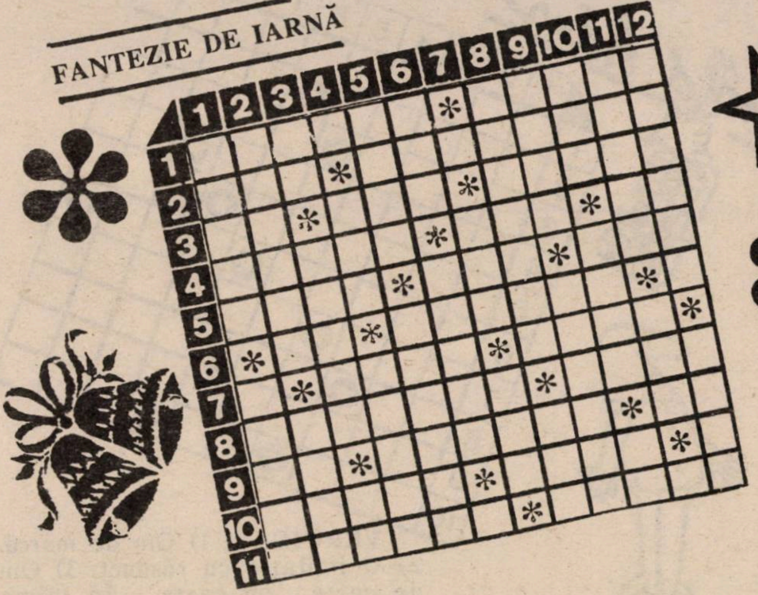

ORIZONTAL: 1) Poet latin (Publius... Naso), exilat lângă Constanţa, autorul poeziei "Iarna la Tomis" - Compozitor şi dirijor evreu din România, autorul melodiei "Valsul iernii" (Elly). 2) Filmul ".... în iarnă", cu Peter O'Toole şi Catherine Hepburne (neart.) - Acoperite cu multă zăpadă. 3) La 5 şi 6 ianuarie! - "... unei nopţi de iarnă", piesă de Tudor Muşatescu (neart.) - Scriitor şi publicist român (Ion), autorul poeziei "Frig de iarnă", din ciclul "Steaua somnului". 4) "Topirea zăpezii pe valea...", pictură de Ianoş Kriszan - Document de plată sau de încasat - Nuc sec! 5) "Visul... nopţi de iarnă", poezie a regretatului Nichita Stănescu - "Toată iarna... şi frig", cântec de Gheorghe Dima - Navă spărgător de gheaţă. 6) Se înnoieşte în mijlocul iernii - Personaj din basmele populare româneşti, ce răceşte şi îngheaţă orice. 7) Nu se prinde boala de el nici iarna... - Patruped fabulos din Ethiopia. 8) "... de iarnă", versuri de Nicolae Labiş - Visul unei nopţi de iarnă! (pl.). 9) Refuz - Roată cu caneluri prin care se rulează parâma de oţel (pl.) - Argint. 10) Cretin - Sunt trei în fiecare iarnă... 11) Explorator polar norvegian, care a iernat o dată cu vasul său "Fram" în arhipelagul "Franz Josef (Fridtjof) - "... goneşte, zările se sparg", poezie de S. Esenin.

VERTICAL: 1) Autoarea versurilor "Urme sângerând prin zăpadă" (Pia) - Compozitor român, autorul cântecului "Paşi pe zăpadă" (Anatol). 2) Pictor brăilean (Arthur, 1868-1946), autorul peisajului "Iarna" - Coboară şi ea cu turma de la munte, la apropierea iernii. 3) În ciudă! - "... de iarnă", versuri ale liricului român Adrian Maniu - Din senin!. 4) Plini de viaţă... - "... de zăpadă", poezie de Nicolae Tăutu. 5) Sloi de gheaţă ce pluteşte iarna pe ape - Persoane cu o cută de grăsime sub bărbie. 6) Sceptrul zeilor egipteni Amon-Ra şi Phtah - Poşete. 7) "... de iarnă", pictură pe pânză de Marc Chagall, de o deosebită luminozitate şi forţă expresivă - Conştiinţa de sine. 8) "... de iarnă", poezie aparţinând poetei evreice Maria Banuş - Locuitor dintr-o ţară Est-europeană cu ierni foarte grele. 9) Lopăţică pentru curăţat brăzdarul şi cormana plugului - Masă mare de zăpadă desprinsă din munţi şi prăbuşită la vale. 10) Râu în China - "Nămeţii de zăpadă se spulberă pe...", versuri de S. Esenin - La 2 şi 3 ianuarie! 11) Capitală europeană - "... iarna şi ningea", melodie de succes interpretată de Ioana Radu. 12) Scriitor român (Vasile) căruia îi aparţin volumele "Poveste de iarnă" şi "Fum şi ninsoare".

Dicţionar: EALE, UAS, MIN.

IOSEF BACALU
Kiriat Ata

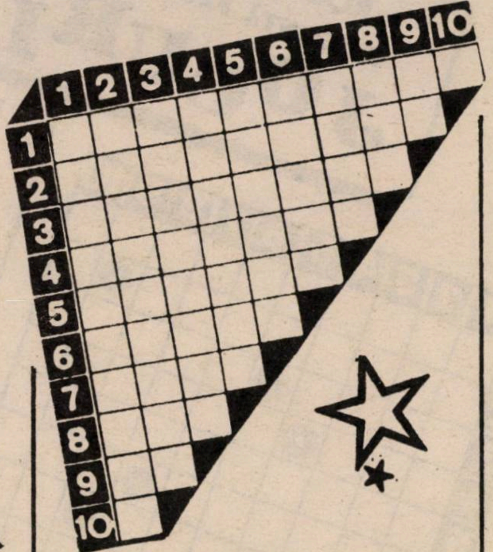

TRIUNGHI

1.- Posaci
2.- Chirurgi
3.- Caz de recidivă
4.- Cultivatori de orez
5.- Se îndreaptă spre ţintă
6.- Astfel spus
7.- Perdele celeste
8.- Adunate cu minutul
9.- Îs pe dos !
10.- Aşezaţi!

AMNON LEVI
Bat Yam

DEZLEGĂRI DIN NR.131

TANDEM: Pastramă, cp. acţiune, păr, stanţă, oare, tipă, eb, r, d, ivi, aromată, sincronizat, as, rebo, it, tain, motor, s, undă, rană, tiz, aspirat, alintat, aţa.

VIOLON D'ADAR: Altitudine, margarete, apari, câta, rigă, miros, adesea, iţi, cadiu, c, is, i, ierbar, t, uşă, ia, ele, nene, răcan, ecartament.

NEÎNŢELEGERI: animozitate, nebulos, tir, tarte, carte, ina, icosar, tîlc, d, sac, c, li, şip, tu, ameninţător, s, ăst, otare, tun, amari, n, azur, ara, t, na, estetice.

RASPÂNDIRI: Dispersată, eti, corsar, mega, s, puţ, o, ispitiţi, colesterol, r, am, anale, artel, o, or, ta, nădragi, înceta, şis, iapă, coteţ.

• Sănătatea

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

LEAHU: Şoarecii pot propaga şi turbarea, deci sunt foarte periculoşi. Vă sfătuiesc să faceţi deratizarea locuinţei, adresându-vă unei societăţi specializate în acest domeniu.

ELHANAN: Nu este cazul de a primi vreun tratament. Va trece de la sine.

MILES: Bronchectazia aţi căpătat-o din cauza unui tratament neregulat şi prelungit al bronchitei cronice. Actualmente aveţi nevoie de un tratament adecvat care se efectuează în secţiile de pneumologie ale spitalelor.

VEROES: 1.- Circulau pe vremuri argumentele celor dornici de plăceri carnale găsite în corpurile altor femei decât ale respectivelor lor soţii. Medical, vă răspundem că aceste argumente nu sunt reale, erau bune doar cu 2 secole în urmă. 2.- În ceea ce priveşte rolul ciocolatei ca stimulent sexual, asta da, este un adevăr verificat de ştiinţa medicală. Totuşi, cei care suferă de constipaţie nu vor trebui să consume mai mult de 10 gr. de ciocolată pe zi şi cu mare atenţie să nu fie veche, ci proaspătă. 3.- Ciocolata de producţie autohtonă este tot atât de bună şi eficace ca şi cea de import. Poftă bună şi satisfacţie maximă pentru amorez !

CERVANTES: Ce aveţi, este o boală psihică manifestată prin tulburări de comportare. Trebuie să vi se administreze anumite medicamente care nu se pot indica sau recomanda prin scris.

DINCĂ IOSEF: V-aţi luat după alţi bolnavi şi aţi întrebuinţat aceleaşi medicamente ca dânşii, dar nu v-a reuşit. Fiţi prudent şi nu vă luaţi decât după recomandările medicului. Nu tot ce se potriveşte vecinului meu de palier, mi se potriveşte şi mie.

REGINE: Hematologia este o ramură medicală care se ocupă de studiul sângelui şi bolilor sale. Este cazul să vă adresaţi unui medic hematolog.

După cum se ştie, haredimii din guvern sunt indignaţi că frumoasa cântăreaţă Dana International – aleasă să ne reprezinte la concursul «Eurovision» din primăvara asta – şi-a făcut, în urmă cu câţiva ani, o operaţie de schimbare de sex.

Nu te lăsa, duduie, impresionată de ţipetele respectivilor. Cu trupul dumitale faci ce pofteşti. Şi fiindcă văd că nu ţi-e teamă de cuţit, eu zic să te mai operezi o dată: poate-ţi schimbi şi vocea...

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ "ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

*** Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale ***

Tratăm cu succes:
*** Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune ***

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI

TEL.: 08-9414254; 08-9456135

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

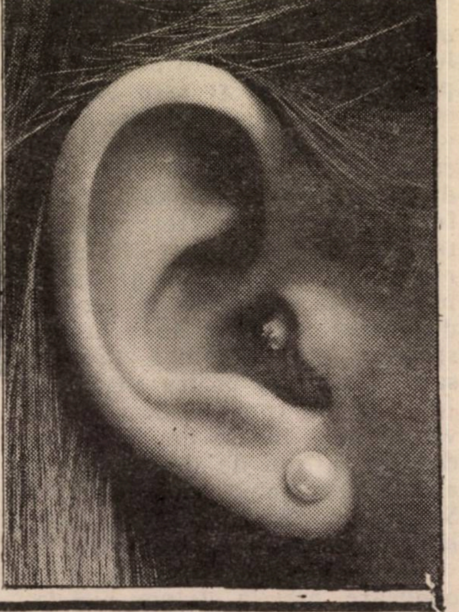

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

- **Consult şi îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparaţii**
- **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE.

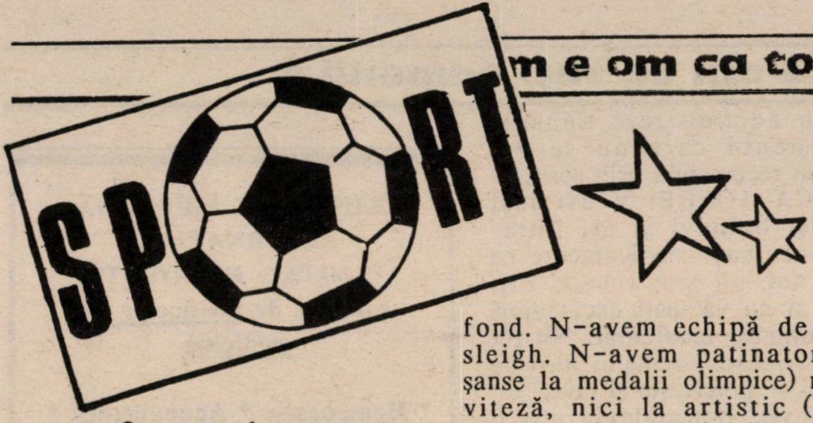

~~~ O consolare pentru microbiştii care, pe de-o parte, aşteaptă luna iunie cu Mondialele de fotbal din Franţa, iar pe de altă parte, suferă că echipa noastră nu s-a calificat pentru turneul final. La Geneva a avut loc tragerea la sorţi pentru grupele de calificare la... campionatele europene din anul 2000, care vor avea loc în Belgia şi Olanda (nu mai e mult până atunci). Ai noştri au căzut în grupă cu Spania, Austria, Cipru şi San-Marino.

Spania e Spania, n-ai ce-i face, rămâne ca Israelul să-şi fixeze drept obiectiv Austria (asta, fireşte, presupunând că Klinger & Co. nu vor mai capota la Limasol, în Cipru, cum au făcut-o în grupa pentru Mondiale). Nu-i uşor, dar nici imposibil. Eu nu sunt chiar aşa de optimist ca Scharf, antrenorul naţionalei, care se declarase f.f. mulţumit de rezultatul tragerii la sorţi, dar, fără îndoială, avem o şansă *reală* de a ne clasa pe unul din primele două locuri.

~~~ *"Colonei şi generali, aţi ajuns miliardari"*. Această lozincă, rostită pe mii de voci din peluze, a fost şi este adesea auzită pe stadioanele «Steaua» şi «Dinamo» din Bucureşti. Explicaţia: s-a aflat, aşa cum am avut de-altfel prilejul să scriem într-unul din numerele noastre trecute, că diferiţi şefi ai cluburilor militare s-au înfruptat binişor (să nu le fie de deochi) din sumele plătite de echipele străine, gen Barcelona, Brescia sau Galataseray pentru angajarea jucătorilor români; de fapt, e vorba de a încasa un comision: dai un milion de dolari ca să aprob transferul lui cutare în Spania sau Turcia, zece la sută intră în buzunarul lui băiatu'!

~~~ N-avem schiori, nici la coborâre, nici la slalom, nici la fond. N-avem echipă de bobsleigh. N-avem patinatori (cu şanse la medalii olimpice) nici la viteză, nici la artistic (de ce n-aduce Sohnutul nişte olimi, campioni din Rusia ?). N-avem decât o mică delegaţie care-a plecat la Marea Competiţie de Iarnă, ca să defileze frumos, cu steagul, la ceremonia de deschidere şi să participe oarecum simbolic la întrecere. Aşadar,- practic, n-avem nici o treabă cu sporturile de iarnă (cu toate că anul acesta a nins la Ierusalim), ne uităm ca mâţa-n calendar la săritorii de pe trambulină, dar ăsta nu e un motiv să nu salutăm Olimpiada de iarnă ce s-a desfăşurat, sub privirile noastre aţintite pe micul ecran, la Nagano, în Japonia. A fost frumos, dar - pentru noi - ca un ceva de pe altă lume. Ca agitaţia navei Soiuz în spaţii...

~~~ Că Bill Clinton n-are voie, în nici un chip, să înghesuie o secretară la Casa Albă şi s-o sărute pe furiş în Camera Ovală, este un fapt pe care îl cunoaştem şi răscunoaştem. Dar că povestea cu tracasarea sexuală şi alte morale proletare americane a ajuns şi pe gazon, la asta nu ne aşteptam. Fotbalistul italian Alessandro Veronese (26) de la clubul Battaglia obişnuieşte, ca tot omul, să mai pună o talpă, să mai faulteze un inter-stânga. Drept care, nu de mult, el a primit un cartonaş roşu, fiind eliminat de pe teren de către arbitrul Anna Di Tomi. Arbitru, aşa cum arată şi prenumele, femeie. Jucătorul cu pricina a acceptat - disciplinat - sancţiunea şi, în semn că nu poartă pică severei Anna, s-a repezit la arbitru şi a sărutat-o pe amândoi obrajii (ţoc-ţoc!). Nu mă întrebaţi ce-a urmat. Indignată, victima l-a reclamat pe Alessandro pentru tracasare sexuală iar tânărul fotbalist a fost suspendat pe două etape de campionat. Eu vă spun, fraţilor, dar nu vreţi să mă ascultaţi: vine sfârşitul lumii !

~~~ Până atunci însă, vine, vine turneul final al Mondialelor de fotbal. În numărul trecut v-am informat despre care sunt favoriţii întrecerii, aşa cum reiese din constatările birourilor de pariuri de la Londra; unde nu există păreri sau sentimente, oamenii se călăuzesc după sumele depuse de pariori pe-o echipă sau alta. Pe locul I se afla (şi se află şi azi) Brazilia, campioana mondială *en titre;* urmează Germania, Argentina şi Italia. Dar nu toată lumea (vreau să zic lumea competentă în materie) gândeşte precum pariorii care, ca la cursele de cai, mizează lire sterline grele pe favoriţii lor. Sunt cetăţeni, oameni de meserie, care se miră că Franţa, ţara gazdă, nu apare printre marile favorite. După cum nu apare nici Anglia. Franz Beckenbauer, zis şi kaiserul, campion mondial cu echipa Germaniei în 1974, ca jucător şi în 1990, ca antrenor a declarat unui ziar jugoslav: "În urma Braziliei există câteva ţări cu mari şanse la titlu. Şi, în primul rând, Franţa. Pe urmă, Italia şi Anglia; aceasta din urmă este - după părerea mea - una din favoritele din umbră". Dar, à-propos de Franţa, ziarul japonez «Shukan Hoseki» este şi mai categoric. Cronicarii niponi dau pe băieţii antrenorului Aimé Jacquet ca învingători siguri, ba chiar indică şi rezultatul din finală: Franţa-Argentina 2-0. Să fi introdus confraţii noştri de la Tokio campionatul pe un calculator «Sony» ultra-sofisticat? Şi, pe urmă, să fi citit rezultatul pe ecran ? Aşa s-ar zice. Cu atât mai mult cu cât ei ne dau şi... numele jucătorilor care vor marca cele două goluri: Karambeu şi Zidane !

INTERIM

Bill Clinton l-a chemat de urgenţă la Casa Albă pe prietenul său, avocatul Mickey Cantor, fost ministru al comerţului, ca să-l sfătuiască în legătură cu scandalul Paula Jones, Monica Levinsky & Co.

Cantor ? Eu, în locul lui Clinton, aş fi apelat la un rabin.
~~~

LA RESTAURANT

LUCULLUS şi invitaţii săi

S. JACOBSON

„Auberge"

Str. King George 4
Tel Aviv

Aşa cum ştiţi probabil, *auberge* înseamnă han. Hanurile erau răspândite în toată Franţa, acolo poposeau diligenţele, se schimbau caii şi călătorii obosiţi luau masa. În genere mâncărurile erau tradiţionale, rustice, specifice mai ales satelor din regiunea de sud a Franţei. Există şi azi o reţea de restaurante numită "Relais", care este asemănătoare.

"Auberge"-ul acesta israelian este situat într-o fostă casă arăbească. Nu e extrem de spaţios, dar are o atmosferă tipic franţuzească, un fond muzical de şansonete şi un şef bucătar, pe numele lui Franco, volubil şi alert, gata să-şi prezinte concepţiile şi bucatele cu brio.

Am ales, atât eu cât şi partenera mea, un menu (79 şekeli) pe care şeful îl schimbă după cum găseşte produsele necesare. Am luat întâi un pernod, o băutură alcoolică uşoară, iar partenera mea un "marc", care e sinonim cu drojdia românească. Primul fel, pentru mine, a fost un paté de foie în vin de Madera; pentru partenera mea, un "chauvignon chaud", care e o brânză de oaie caldă, delicioasă. Felul principal l-am ales curios să văd cum e preparat aici: un steak filé cu ardei graşi şi brandy. O carne de o savoare şi o prospeţime emoţionante. Partenera mea a ales o raţă originală cu mure şi cremă de "cassis" (leguma aceea albă ca o ceapă plată, cu gust de arak). Iată o combinaţie neobişnuită: mure, raţă, cassis. Între feluri ni s-a servit tradiţionalul "sorbet" (îngheţată pe apă).

Ca desert, am preferat de data aceasta un espresso, un digestiv şi o ţigară de foi (deşi nu sunt fumător). Partenera mea a optat pentru obişnuita mousse chocolat. Totul acompaniat de o carafă (nu sticlă) de Beaujolais Carmel.

Am plecat de acolo parcă auzind în imaginaţia noastră nechezatul cailor înhămaţi la diligenţe şi frou-frou-ul crinolinelor frumoaselor călătoare de pe vremuri.

Erata

La nr.131, p.17, col.II-a, par.I, se va citi: *Dr. Leon Volovici, proaspătul laureat al Premiului "Arcadia" a prezentat la Oxford o comunicare intitulată* "Stereotipuri etnice în presa post-comunistă".

SĂ TE LINGI PE BUZE !

SALATĂ DE CARTOFI

Punem cartofii, ceapa roşie şi cea albă tăiate felii într-un castron adânc, adăugăm maioneza, condimentele, usturoiul tăiat mărunt, vin alb, zahăr, după gust. Amestecăm uşor ca să nu se sfărâme cartofii. Aşezăm pe platoul de salată şi garnisim cu ouă tari, tăiate felii. Ouăle se pot adăuga în salată şi salata se poate garnisi numai cu felii de ceapă şi măsline negre. Ardeiul roşu, tăiat cuburi mărunte, împreună cu verdeaţa, le vom presăra deasupra şi în jurul salatei, pe platou. Servim ca felul întâi.

Această salată face parte – alături de alte câteva sute de feluri – din reţetele originale ale cunoscutului maestru între-ale bucatelor, Bela Fischer.

Vreţi să cunoaşteţi secretele lui Fischer? Nimic mai simplu. Ele se găsesc în cartea **Reţete culinare practice.** Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

Bela Fischer,
Rh Haportzim 2A/2,
Petah Tikva – 49207

Johann Strauss
în Israel!
Capodopera lui
„LILIACUL"
o vom vedea
în luna martie
în interpretarea
Teatrului
de Operetă
din România

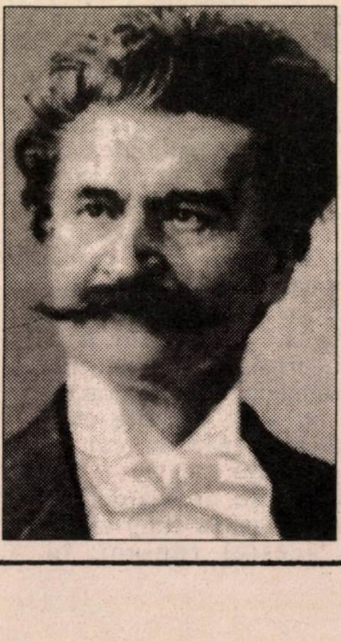

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

PLATYSMA

Grupul de muşchi situaţi anterior şi lateral sub pielea gâtului, între bărbie şi partea superioară a toracelui, poartă numele de "Platysma". Ei mobilizează pielea gâtului şi ţesuturile subcutanate. Contracţia puternică a platysmei imprimă feţii un aspect neplăcut (furie), iar prin tragerea în jos a colţurilor gurii, marchează dispreţul.

Neîngrijirea adecvată a acestei zone musculo-pieloase va provoca - în timp - atârnarea pielii obrajilor, apariţia bărbiei duble şi a unor cute transversale adânci, în derâdere denumite uneori "şiraguri de mărgele".

Lipsa de îndeletnicire sportivă sau a unei gimnastici cât de scurte sau uşoare, neîngrijirea cosmetică zilnică, mai ales în vremea noastră de activitate cerebrală intensă, unde capul şi gâtul stau imobilizate în majoritatea timpului (citit, cusut, şofat, lucru la computer sau altă maşină, exersat la pian, etc.), duc la o relaxare permanentă a platysmei, urmată de atonie. Circulaţia sângelui este încetinită, ţesuturile nu sunt hrănite cum trebuie şi atât pielea cât şi muşchii se atrofiază.

De aceea, este obligatoriu a consacra măcar puţin timp zilnic îngrijirii acestei regiuni: în maximum doua luni veţi avea satisfacţia de a constata, dacă nu dispariţia totală, măcar atenuarea substanţială a ridurilor. Pentru aceasta, se recomandă:

1.- Exerciţii în faţa oglinzii: a) contractaţi colţurile gurii în sus - de 6 ori - şi în jos, tot de 6 ori; b) pronunţaţi, încet, prelung şi cu răbdare, sunetele O (rotunjind gura şi ţuguind buzele), U (ca fluieratul trenului) şi X (IIICSS - lung), de 10 ori, ori de câte ori aveţi ocazia.

2.- Comprese, alternativ calde şi reci: pregătiţi două vase cu apă, într-unul fierbinte, într-altul rece, stoarceţi în fiecare câte o lămâie, şi 2 prosopele împăturite; ungeţi gâtul cu o cremă hrănitoare, apoi aplicaţi primul prosopel muiat în apă rece şi stors, sub bărbie, presându-l cu degetele mari orientate spre interior iar cu palmele încadrând faţa; repetaţi cu al doilea prosopel muiat în apă caldă; continuaţi alternarea de cca. 6 ori, de 2-3 ori pe săptămână. Este o excelentă gimnastică a vaselor sanghine.

3.- Pentru tratamentul bărbiei, veţi folosi un şervet mai îngust. Preliminariile sunt aceleaşi ca mai sus, apoi veţi apuca un capăt al şervetului şi veţi lovi cu el uşor, rapid şi repetat zona maxilarului stâng, a bărbiei şi a maxilarului drept. Repetaţi de 10-12 ori.

Când citiţi, ţineţi cartea la o distanţă de cca. 30 cm de ochi; când mergeţi pe jos, ţineţi capul drept, cu privirea îndreptată înainte.

ÎNGRIJIREA TENULUI GRAS SAU ACNEIC

Faţa se şterge cu prosoape de hârtie.

* Soluţii pentru spălat:

- Albuş de ou amestecat cu zeamă de lămâie
- Apă fiartă şi răcită în care se dizolvă o linguriţă de bicarbonat
- Suc de castraveţi proaspeţi amestecat cu alcool diluat cu apă
- Suc de varză proaspătă

* Măşti:

- 25-30 gr. drojdie de bere proaspătă dizolvată în ceai călduţ (pentru tenul normal se adaugă o linguriţă de miere)
- Făină cosmetică (folosinţă zilnică), 20 gr. tărâţe de grâu, 5 gr. mălai, 2,5 gr. borax.

O dată pe săptămână: 5-10 minute, compresă cu infuzie de cimbru.

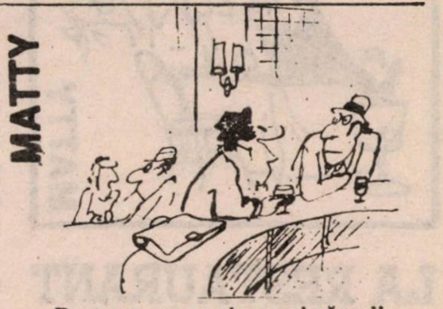

De-acum, cu venirea primăverii, pot spune iarăşi acasă că am fost la meci...

AERUL CURAT DE GHEDERA ÎNSĂNĂTOŞEŞTE

SPITALUL DE VÂRSTNICI
EXISTENT DE 40 DE ANI
CU EXPERIENŢĂ
CORESPUNZĂTOARE
VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI

SANATORIUL
«GANIM»
• GHEDERA •
STR. ŢUCKERMAN 14
TEL.: 08-8591101, 8594124

• CASHER •

• SE OCUPĂ DE VÂRSTNICI ŞI BOLNAVI CRONICI, ASIGURÂNDU-LE ÎNGRIJIRE ATENTĂ, CONFORT ŞI HRANĂ EXCELENTĂ
• ASISTENŢĂ MEDICALĂ PERMANENTĂ
• TRATAMENTE
• FIZIOTERAPIE
• ACTIVITĂŢI EDUCATIVE

• poşta •

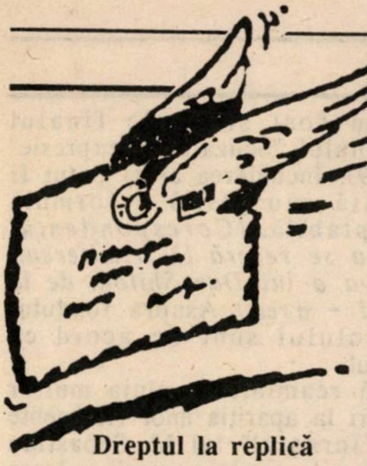

Dreptul la replică

Domnule Mirodan,

Nu este pentru prima oară când **Minimum** îşi freacă mâinile de plăcerea de a trimite câte o împunsătură la adresa ACMEOR-ului.

Bineînţeles că despre activitatea prodigioasă a ACMEOR-ului în domeniul cultural, decernare de premii şi editarea de cărţi, **Minimum** se vede scutit de a pomeni.

Nu am reacţionat până acum şi ceea ce mă îndeamnă s-o fac acum, este faptul că inventivitatea a luat la **Minimum** un avânt deosebit.

Pisica neagră între ACMEOR şi dl. Andrei Strihan nu este o noutate. Când oamenii nu-şi dau seama cât sunt de ridicoli, nu e bine. Cineva care n-a scos nici o carte în româneşte, în Israel, se situează în postura de Preşedinte al Asociaţiei Scriitorilor israelieni de limbă română, bazat pe meritele cucerite în România (şi ele nu sunt secrete) şi practică procedee asemănătoare celor de atunci acolo, nu mai este un partener pentru ACMEOR. Dar de ce dezgroparea unei ştiri cu barbă, acum ?

Soluţia la **Minimum.**

În ceea ce priveşte relaţiile cu **Ultima Oră.**

De unde aţi mai luat-o şi pe asta, că *"oamenii nu-şi mai dau nici bună ziua"*? Credeam că am trecut de mult de anii grădiniţei. În ultimul timp am şi vizitat localul redacţiei **Ultima Oră,** din păcate - la un eveniment nefericit, decesul prietenului meu Sebi Costin, care doar cu câteva zile înainte de a închis ochii mi-a înmânat cartea sa apărută recent în România, cu o dedicaţie deosebit de prietenească.

Politica ziarului **Ultima Oră** de a nu publica pe cei ce sunt publicaţi şi la concurenţă, nu este acceptabilă pentru ACMEOR, fiind o asociaţie destinată tuturor evreilor originari din România, indiferent de ce ziar citesc.

De aici şi până la pisica neagră sau a nu da bună ziua, diferenţa este cam mare. Dacă urmăreaţi ultimele numere, găseaţi în **Ultima Oră,** pe ici pe colo, şi câte-o ştire legată de ACMEOR.

Şi atunci, cui prodest - aceste răutăţi ieftine ?

Dar dacă mai lipsea dovada relaţiei lui **Minimum** faţă de ACMEOR, vine scurta ştire publicată la rubrica "Clepsidra" şi o dezvăluie în toată nuditatea ei.

Adunarea comemorativă în amintirea prof. Martin Bercovici, a avut loc, bineînţeles, fără tată. Rolul ACMEOR-ului în organizarea, conducerea şi comemorarea Acad. prof. Bercovici este trecut sub totală tăcere. De ce ? Probabil din pur profesionalism şi obiectivitate gazetărească.

V-aş ruga să publicaţi cele de mai sus, în virtutea dreptului la replică al celui vizat.

Dr. SHLOMO LEIBOVICI-LAIŞ
Preşedinte

Reflecţii şi reflexe

Afirmaţia ministrului de Finanţe, Neeman, că pe plan intern grevele produc mari perturbări în viaţa economică, a fost strălucit ilustrată şi confirmată de greva generală hotărâtă de sindicate, grevă care a produs - în zilele care au urmat - un haos general, paralizând total ţara. Trebuie să ne fie clar însă că, dacă Siria îşi va termina pregătirile de a ne ataca prin surprindere, ea va aştepta prima grevă generală însoţită de paralizie totală, ca cea de mai sus, ca - o dată cu ele - să declanşeze atacul. Se ştie că în regiunea noastră primele zile şi chiar primele ore ale războiului sunt hotărâtoare. O hotărâre pripită a sindicatelor poate să ne ducă la catastrofă.

"Dreptul de a şti" pe care ziariştii îl proclamă în numele nostru, al publicului, e o impostură care caută să mascheze întrecerea frenetică dintre ei în a prezenta «scoop»-uri; acestea, prin natura lor, sunt legate, în majoritatea cazurilor, de securitatea statului; când e vorba de acest tip de ştiri care pot folosi duşmanului, publicul renunţă la "dreptul de-a şti".

Dintre toate popoarele, evreii sunt poporul cu istoria cea mai lungă şi cu memoria cea mai scurtă.

Nu există dragoste între ţări. Alianţele se fac când apare o frică comună.

Nu poate să-ţi fie partener unul cu care te omori pentru aceeaşi bucată de pământ.

Tatăl maestrului terorist Carlos a declarat: "Fiul meu a fost subordonat lui Arafat"; iată-ne deci pricopsiţi cu încă un "partener", în virtutea zicalei: "Partenerul «partenerului» nostru este şi «partenerul» nostru".

Destinul nici unui om nu depinde într-o măsură atât de mare de naţia căreia îi aparţine, ca destinul evreului.

În fizică şi chimie, în laborator, poţi repeta o experienţă de câte ori vrei, până iese cum vrei; în istorie n-o poţi face decât o dată: dacă n-a reuşit, totul e pierdut.

Echivoc. Nu e clar dacă Stânga critică guvernul pentru că teritoriul pe care acesta vrea să-l cedeze lui Arafat e prea mic sau prea mare. Critică să fie !

Barak a făcut o greşcală neaşteptată când l-a numit ca şef de cabinet pe shalomahşavnicul extremist Ţali Reshef; este de prevăzut că va pierde un număr important de voturi, al celor de Centru-Dreapta, nemulţumiţi de Bibi.

Ceea ce a fost München pentru Cehia este Oslo pentru Israel.

LEON HAIMOVICI
Rishon Le Zion

În dezacord cu Minimum

Stimate Domnule Mirodan,

După cum ştiţi, sunt un fidel al revistei. Caut să pun pe hârtie idei, impresii şi fapte contemporane, trecute printr-un spirit critic. Dvs. le publicaţi după cum credeţi de cuviinţă şi când apar, mă bucur de apreciere şi de telefoanele primite de la cunoscuţi. Amorul propriu !

Constat că în timpul din urmă, revista "oamenilor inteligenţi" (parcă aşa aţi definit-o) îşi schimbă, încetul cu încetul, profilul. Neutralitatea ei politică se şterge treptat şi ia cale fermă spre dreapta. Nu cred că toţi cititorii din «trib», din ţară şi din străinătate sunt de acord.

În altă ordine de idei: în urmă cu mai multă vreme, într-o convorbire telefonică cu Dvs. am abordat, printre altele, şi problema expresiilor scabroase dintr-o poezie a d-rului A. Clain. Mi-aţi replicat că, având în vedere prestigiul, vârsta şi activitatea poetică a respectivului, nu vă îngăduiţi a interveni în textele sale. Am luat-o de bună.

În nr. 124 din iulie 1997, au apărut cele scrise de Dr.E.Wittner despre Villon, şi acum, cu nr. 130, îmi dau seama că "traduttore traditori" şi m-am consolat.

Aveţi curaj, e drept, dar cred că nu vă avantajează în această direcţie. De ce trebuie să scuzăm expresia adresată lui Dan Shilon (pag.99, nr.130) când putea fi altfel exprimată şi scrisă ? Sunt de acord cu conţinutul şi mi-e greu să mă obişnuiesc cu gluma "haromanim ganavim".

Tot în acest sens, cred că Minimum pretându-se să publice articolul "Marchizul de Sade" de acelaşi Dr. Wittner (prezentare şi traducere), a mers pe un drum greşit. E adevărat că şi Arghezi şi Geo Bogza au folosit: cur, puţă... ca şi M. Sebastian în "Jurnal" (nu l-a scris pentru a fi publicat, ci pentru el) cuvinte neaoş româneşti, dar şi trivialitatea are o margine. O fi interesantă "Istoria Juliettei", dar n-am găsit în ea nici o delectare de a citi şi nici un învăţământ de viaţă. Doar nişte aberaţii scabroase şi o inspiraţie bolnăvicioasă a autorului. Dar de ce şi a traducătorului ? Dr. Wittner îşi face o faimă "să scoată la lumină scrieri inadmisibile". Bravo lui. Să le publice. Dar eu cred, nu aici. Îţi trece uneori pofta de a citi şi nici de cum a gusta cele scrise. E părerea mea şi a celor din jurul meu, fără a fi deloc puritani.

Dr. G. MĂNESCU
Bat Yam

=

După polemica Gherea-Maiorescu, s-a considerat de majoritatea criticilor că arta cu tendinţă este valabilă, dar tendinţa fără artă, nu ! Prin analogie, aş spune că textul delirant al lui De Sade ("Minimum" nr.130) este pornografie fără artă. El îmi aminteşte de o dezbatere la TVR, în legătură cu revistele pornografice. Redactorii acestora invocau exemplul dat de Creangă cu a sa "Poveste a p...". Dar prof. Şt. Cazimir remarca faptul că interlocutorii, pretins eliberaţi de "tabu"-uri, se fereau totuşi, public, să pronunţe cuvântul respectiv ! Desigur, raţional ar fi ca, vara, să se practice nudismul pe bulevarde. Statuarul antic şi pictura Renaşterii ar putea fi aduse drept argument. Anatole France regreta vălurile aruncate de iudeo-creştinism pe trupuri şi cuvinte, dar scrierile sale, sau ale lui... Păstorel sunt delicioase prin ceea ce au ele aluziv şi nu făţiş ! Nu prin excesele de limbaj rămân Rabelais şi... suprarealiştii în istoria culturii şi nici prin acuplările din amfiteatre studenţii parizieni în hronicul anului 1968 ! Cred că opreliştile, ca şi politeţea, purced nu neapărat dintr-o făţarnică pudoare, ci din nevoia unui "modus vivendi" în societate. Defularea instinctelor este prielnică terapiei psihanalitice individuale, dar până şi-n Roma cea licenţioasă, pândită încă de pe-atunci de decadenţă, Horaţiu a scris celebrele stanţe: "Est modus în rebus..." (e o măsură în toate).

Dr. A. PAPO
Carmiel

=

În numărul din ianuarie 1998 s-au strecurat unele aspecte neplăcute - după părerea mea. Ţinând seama de faptul că majoritatea cititorilor revistei sunt trecuţi de 50 de ani, ar trebui să se ţină cont de exigenţele acestora (tinerii originari din România citesc în ebraică presa israeliană).

Am fost şocat de finalul articolului "Scuzaţi de expresie" (pag.9). Încheierea ar fi putut fi evitată sau găsită o formulă acceptabilă. *(Corespondentul nostru se referă la trimiterea... undeva a lui Dan Shilon, de la TV II - n.red.).* Asupra fondului articolului sunt de acord cu autorul.

Vă reamintesc opinia multor cititori la apariţia unor fragmente din "Jurnalul" lui M. Sebastian privitor la unele expresii vulgare sau la unele pasaje care vizau anumite personaje. Dacă autorul şi-ar fi publicat "Jurnalul" în timpurile actuale, toate aceste expresii ar fi fost înlăturate, dar din păcate moartea prematură a hotărât altfel.

Articolul "Marchizul de Sade - Povestea Juliettei" al D-rului E. Wittner ar fi putut fi eliminat complet din revista D-voastră, dar ar putea figura cu succes în revistele pornografice apărute ca ciupercile în România post-revoluţionară, ale căror cititori, puţini la număr, nu reprezintă structura poporului român.

Dacă e valabil motto-ul revistei că *"articolele semnate de colaboratori reprezintă personalitatea şi p.d.v. al acestora"*, redacţia e obligată totuşi să discearnă ce e acceptabil şi ce nu pentru cititori. Şi în trecut, "perlele" d-rului Wittner au produs reacţii negative printre cititori.

Se scrie mult şi defavorabil despre activităţile greviste ale Histadrutului şi ale conducătorului acestuia, Amir Peretz, care au adus prejudicii unor pături ale populaţiei, pagube materiale mari, etc. Mă asociez părerilor Dvs, dar am o întrebare: oare vinovatul e numai Peretz, sau - în egală măsură - şi ministrul finanţelor şi primul ministru, care nu au respectat un aranjament anterior, favorabil maselor de pensionari şi s-au cramponat de un refuz categoric zile în şir, sub motivul lipsei de bani ? Cât de valabil s-a dovedit argumentul lui Neeman, s-a văzut la sfârşit când, ameninţat de pierderea funcţiei, dl. Netaniahu a preluat ştafeta şi a găsit fondurile cerute de partidele din coaliţie şi de reprezentanţii partidelor "parazitare". Acelaşi lucru nu-l puteau face şi în cazul grevelor ? Şi-atunci mă asociez şi eu la părerea d-nei Silvia Brucăr (Poşta - pag.75) care spune că "dacă pentru drepturile pe care le apără grevele se află neştirbirea micii mele pensii, câştigată prin muncă, atunci eu sunt cu Amir Peretz, vrând să-mi apăr pensia". Aceasta e şi opinia miilor de pensionari.

Articolul "Care este adevărul în cazul Arghezi" al lui Sorin Toma, trebuia - după părerea mea - eliminat. "Justificările" ulterioare ale beneficiarilor din plin ai regimului comunist, nu interesează largul public. Dl. Toma ar trebui să stea liniştit în banca lui căci aceste "justificări" tardive nu sunt valabile. Să ia exemplul multora care au fost înşelaţi în idealurile lor din tinereţe şi care azi îşi fac "autocritica", dar nu în public.

Ing. JEAN SEGAL
Holon

Antisemitismul după Holocaust

Pamfletarul german Wilhelm Marr din Hamburg, fiul unui actor evreu botezat, întrebuinţează pentru prima dată, în anul 1873, în scrierea lui defăimătoare "Victoria iudaismului asupra germanismului" termenul de "antisemit". Prin acest nou termen noi apărem ca o ramură a rasei semite, spre deosebire de cea ariană, iar ura contra noastră nu trebuie să fie îndreptată împotriva religiei mozaice ci împotriva ramurei rasiale din care ne tragem. Deci o nouă variantă, cea rasială, a cauzei urii antievreieşti.

După Holocaust, antisemitismul din ţările occidentale a cunoscut o perioadă de regres. Chiar biserica catolică a recunoscut că Papa Pius XII (1939-1959) nu a protestat împotriva măcelurilor anti-evreieşti din timpul Holocaustului.

Pare paradoxal că - tocmai în fostul lagăr socialist care s-a constituit după război, având înscris ca unul din principiile de bază condamnarea rasismului - antisemitismul a luat proporţii nebănuite.

Imediat după război sunt executate în Uniunea Sovietică importante personalităţi intelectuale evreieşti, membri ai fostului Comitet Antifascist evreiesc ruso-american, sub învinuirea de spionaj. La începutul deceniului al şaselea sunt arestaţi mai mulţi medici evrei renumiţi, fiind acuzaţi de acordarea intenţionată de medicamente ucigătoare unor înalte personalităţi sovietice, în cap cu Stalin. Numai moartea lui Stalin, în 1953, i-a salvat de la execuţie.

În perioada în care la ONU funcţiona Kurt Waldheim ca secretar general (demascat ulterior ca fost membru al S.A. şi fost ofiţer în armata hitleristă), s-a votat o rezoluţie, cu sprijinul activ al Uniunii Sovietice, precum că mişcarea noastră de eliberare naţională, sionismul, este o mişcare rasistă. Astfel că, ulterior, toţi duşmanii noştri puteau duce o politică antisemită sub masca luptei antisioniste. În prezent, politicianul rus Jirinovski agită stindardul antisemitismului în Rusia. În Ucraina, partidul fascist şi antisemit UNSO aţâţă mereu împotriva evreilor.

În ghetto-ul oraşului Hielce din Polonia se aflau în 1941 27.000 de evrei. După război au revenit 150 de supravieţuitori. La 4 iulie 1946 izbucneşte acolo un pogrom, motivat de un presupus omor ritual: 42 de evrei au fost ucişi. Monumentul funerar ridicat este distrus în scurtă vreme de către polonezii localnici. Primul secretar al Partidului Muncitoresc Unit Polonez, Wladislav Gomulka, arborează - oficial - o atitudine antisemită.

În România evreii au fost scoşi din funcţii mai importante sub motivul "îmbunătăţirii compoziţiei naţionale".

Astăzi mişcarea legionară a renăscut, se încearcă reabilitarea criminalului de război Ion Antonescu, iar Holocaustul românesc este negat.

Chiar şi în Germania au loc, în rândurile armatei, răbufniri antisemite, iar în rândurile tineretului, violente demonstraţii pro-hitleriste. În Franţa, partidul xenofobului Le Pen câştigă din ce în ce mai multe voturi la diverse alegeri. În Statele Unite, conducătorul negrilor, Louis Farakhan, aruncă cu mult succes lozinci antisemite, acuzându-ne că"sugem sângele negrilor prin mijloace economice". În Argentina, elemente antisemite, pro-naziste, sabotează de ani de zile anchetarea atentatelor comise asupra ambasadei noastre şi a clădirii Comunităţii evreilor din Buenos Aires, soldate cu cca. 80 de morţi şi sute de răniţi.

Egiptul, cu care avem un tratat de pace, este centrul antisemitismului arab care cultivă ura împotriva evreilor în ţările arabe. Iudeofobia lor este întreţinută de propaganda electronică şi presa lor.

Şi nu tocmai la urmă vreau să amintesc de Iranul musulman extremist, centrul conducător al antisemitismului în lumea musulmană.

În decursul celor 2000 de ani ai împrăştierii noastre, ura tradiţională a găsit diferite pretexte: religioase (deicidul, omorul ritual), financiare (cămătăria), sociale, rasiale, politice ("lupta noastră pentru a domina lumea"), etc., etc. Acum se reeditează în proporţie de masă abjectele tipărituri intitulate "Protocoalele înţelepţilor Sionului" şi "Mein Kampf".

Împreună cu forţele democratice din lume este necesară lupta împotriva acestui flagel. În primul rând însă, este necesară întărirea educaţiei iudaice în Galut şi lupta susţinută pentru încurajarea imigraţiei în patria reînviată.

Dr. ADOLF WEITMANN
Tel Aviv

Ion Coteanu

Am aflat cu mare mâhnire ("Minimum" din ianuarie 1998) de moartea filologului Ion Coteanu, membru al Academiei Române. Despre meritele sale ştiinţifice şi pedagogice se vor găsi, desigur, destui care să pomenească. Eu îmi amintesc acum cu câtă amărăciune îmi vorbise odată (deşi mă cunoştea doar foarte puţin iar dânsul era cogeamite director de Institut al Academiei R.P.R.) despre studenţi valoroşi ai săi, care, după absolvire, s-au dus profesori la ţară, unde, dacă nu practicau favoritismul şi şpaga, se trezeau izolaţi şi chiar duşmăniţi. Şi despre tinere profesoare care-şi părăseau apostolatul rural, pentru că nimeni nu le asigura acolo condiţii decente de trai şi nu le ocrotea de asalturile erotice ale unor energumeni locali. Democrat până în străfundul sufletului, drept şi omenos în toate împrejurările, Ion Coteanu nu şi-a dezminţit nicicând obârşia "sănătoasă", trecutul neprihănit, cinstea şi abnegaţia în muncă. Refuza tot ceea ce, pe atunci, constituiau privilegii şi de care, în poziţia ce deţinea, s-ar fi putut bucura. Se mulţumea cu o locuinţă modestă. Refuză automobilul cu şofer la care-i dădea dreptul funcţia sa. "Prefer autobuzul - îmi spuse el o dată - pentru că, în împrejurările actuale, îmi chezăşuieşte o optică socială corectă...". A fost un umanist în adevăratul înţeles al cuvântului, un vrednic continuator al marelui şi înţeleptului cărturar Iorgu Iordan, pe plan nu numai ştiinţific, ci şi moral.

ADELA ARON
Carmiel

Un maior român la Iaşi

În preajma pogromului din Iaşi, început la 29.6.1941, un grup de meseriaşi evrei efectuau muncă obligatorie în incinta cazărmii din zona Copou, fiind în subordinea maiorului Grigore Păstrăvanu. Printre aceşti meseriaşi se afla şi o rudă îndepărtată de-a mea, de la care am aflat cele relatate aici.

Aflând despre începerea pogromului, maiorul Păstrăvanu i-a "arestat" pe toţi meseriaşii evrei care lucrau acolo şi i-a ţinut în arest până ce pogromul s-a terminat, după care i-a trimis la casele lor, însoţiţi fiecare de câte o santinelă.

Consider că şi acest episod merită a fi menţionat în coloanele revistei «**Minimum**».

NORBERT ZILBERMAN
Iaşi - România

* * *

O scrisoare deschisă pe adresa d-lui Ion Cristoiu

Stimate Domnule Cristoiu,

La finele anului 1997, aflată în Bucureşti pentru o scurtă vizită, am căutat să-mi procur volumul dvs. **"Lumea văzută de un român rupt în fund"**. Constatând că se epuizase imediat după apariţie, la plecarea mea din România mi-am rugat vechii prieteni să-mi procure - dacă pot - aceste note de călătorie. Şi, într-adevăr acum, în 1998, la mine-acasă, în Israel, citesc lucrarea dvs. Rândurile de faţă nu au intenţia de a analiza, din nici un punct de vedere, sus-numitul volum. Vreau numai să vă lămuresc o anumită problemă, care mi se pare curios că nu o cunoaşteţi. Iată despre ce este vorba:

La pag.75, sub titlul « **O înălţime ratată: Golanul**», faceţi următoarea afirmaţie: "*...Războiul din 1967 a dus la cucerirea Înălţimilor Golan de către israelieni. Indiscutabil, de aici Damascul se vede şi mai de sus. Din nefericire, până la încheierea păcii dintre Siria şi Israel, de acest privilegiu beneficiază doar soldaţii evrei*".

Ce înţelegeţi prin "soldaţii evrei"? Vă gândiţi la soldaţii de religie mozaică - adică evrei - din armatele diferitelor ţări care, eventual, ar veni în excursie în Israel şi ar putea numai ei, nu şi alţi excursionişti, să ajungă în anumite puncte pe Golan ? Sau vă referiţi la soldaţii israelieni care, aşa cum ştiţi şi aţi afirmat, au câştigat războiul din 1967, după ce au fost atacaţi de unele state arabe ? Aceşti soldaţi, aflaţi pe Golan din motive binecunoscute, fac parte din armata Israelului numită «**Tzahal**», nume format din prescurtarea unor cuvinte care, traduse în româneşte, înseamnă «**Armata de apărare a Israelului**». Mă miră mult faptul că tocmai dvs. nu ştiţi că din această armată fac parte şi cetăţeni ne-evrei, precum druzii sau beduinii. Nu ştiţi deasemenea că bărbaţii creştini din unele căsătorii mixte, care au emigrat cu soţiile lor evreice în Israel şi au devenit cetăţenii acestei ţări, bucurându-se de toate drepturile, au şi ei datoria de a face stagiul militar ?

E ştiut faptul că, în timpul războaielor religioase combatanţii sunt numiţi în funcţie de religia lor. Din motivele cunoscute de toată lumea, M. Eminescu, în "Scrisoarea a III-a", spune la un moment dat: "*Peste-un ceas păgânătatea e ca pleava vânturată./ ...Iar în urma lor se-ntinde falnic armia română*". Poetul nu spune armia "creştină".

Când, în epoca noastră, se aminteşte de lupta României în primul război mondial, se vorbeşte de preţiosul aport al "armatei române" din care - precum se ştie - făceau parte, pe lângă soldaţii români de religie creştină, şi soldaţii români de religie mozaică - evreii din România. Tatăl meu, soldat în Regimentul 11 Siret, a făcut tot frontul, primind chiar şi o distincţie militară pentru contribuţia lui la formarea "României mari", ceea ce însă nu a împiedicat ca peste un anumit număr de ani, o parte din familie să fie deportată şi ucisă în Transnistria.

Şi acum, după 50 de ani de la înfiinţarea statului Israel, dvs. vorbiţi de soldaţi "evrei" şi nu de soldaţi "israelieni"? De ce, domnule Cristoiu ?

Aş fi foarte bucuroasă să-mi răspundeţi dacă folosirea termenilor "soldaţi evrei" în loc de "soldaţi israelieni" este o exprimare folosită în virtutea unui vechi obicei, sau chiar nu aţi ştiut că ţara noastră este apărată de armata Statului Israel ?

Prof. LILY PLAIU
Beer-Sheva, Israel

* * *

Dr. Erwin Elias, Beersheva ("Prin bunăvoinţa Dvs. o să-i pun o întrebare d-lui Sorin Toma: Credeţi că articolul dvs. atât de dur, pe care l-aţi scris la adresa lui T.Arghezi, a influenţat-o pe Miţura Arghezi, fiica poetului, să intre, după 1990, în conducerea partidului "România Mare"? Vă adresez cele de mai sus sub formă de întrebare, căci eu sunt convins că în casă la T. Arghezi s-a discutat destul pe marginea celor scrise de dvs. atunci"); *Lică Landskron*, Kiriat Sharet, Raanana (a.- aveţi dreptate: Traian Borcescu - care a încetat din viaţă nu de mult, la peste 90 de ani - nu a fost şeful Serviciului Secret român din anii războiului, ci unul dintre directorii serviciului,- şef al SSR fiind Eugen Cristescu. b.- Se pare că nu aveţi dreptate. Vestitul Avigdor Liberman, ex-director general al cabinetului lui Bibi Netaniahu a venit în Israel de la Chişinău, unde trăia cu părinţii săi, dar de născut, s-a născut la Bucureşti; se întâmplă, oricât ar părea de ciudat; cine ar fi bănuit, de-o pildă, că regizorul de film şi prozatorul Mircea Săucan, emigrat la Natzeret Illit direct din Piaţa Amzei de la Bucureşti, s-a născut la... Paris ?); *Harry Shoshany*, Ramat Hanassi (un răspuns pentru dl. Louis Pollingher din Tirat Shalom, în semn de mulţumire pentru elogiile aduse de acesta: "*Dragul meu admirator,/ Am scris din nou versuri şi poante,/ Epigrame cu humor, / Precum îţi plac, toate picante./ Am să-ţi dau şi-o veste rea;/ Băţul ce l-am pomenit,/ S-a muiat ca o peltea şi-ngheţata s-a... topit!"//;* Şi o epigramă pentru Bibi: "*Bibi e original,/ Şi-n secret se-aude şoapta,/ Paradox ocazional:/ Un stângaci, care-i de ...dreapta!"//;* Iată şi câteva picante: *Sentimentul dragostei,/ La bărbaţi şi la femei,/ Întâi de toate e normal/ Să treacă... examenul oral//; Obosiţi. bătrânii soţi,/ Îi atrage mult culcatul;/ E curios însă, pe toţi/ Tare-i supără... sculatul!//; Începând de dimineaţă,/ Se constată din păcate,/ Unii fac totul pe faţă,/ Alţii însă... pe la spate!//; Ca pisica - dar în pat -/ Se lingeau cu frenezie,/ Fapt care i-a inspirat/ Şi-au deschis o... lingerie!*); *Nelu Solomon*, Metulla (luăm act de faptul că nu suportaţi pentru nimic în lume semnăturile unde prenumele este exprimat prin iniţiale: vreţi Alexandru Şafran, nu Al. Şafran; Isac Schechter, nu I. Schechter, Itzhak Artzi, nu I. Artzi, Moshe Maur, nu M. Maur, ş.a.m.d.; Goldenberg Mosari, nu G. Mosari, etc., etc.; bine); *Marcel Meridan*, Tel Aviv (o epigramă dedicată unui dentist iubitor de vin: "*Trage bine când îi vin/ Dinţi stricaţi şi rădăcini/ Dar plăcere dânsul are/ La măsea când trage tare.*"); *Relu Weissman*, Ierusalim (nu obişnuim să publicăm, nici măcar la rubrica "Se zvoneşte că...", informaţii precum cea primită de la Dvs. unde aflăm că respectivul şef sau şefuleţ de organizaţie din «alia», om însurat şi cu copii, are o ţiitoare la Bucureşti; adresaţi-vă pentru aceasta unui ziar ebraic, serios, sau la "Washington Post",- unde se scrie pe trei pagini de ziar despre amantele lui Bill Clinton,- Departamentul Politică Internă, Secţia Curve); *G. Bruckmayer*, Bucureşti (avem ghinion cu Dvs.; după ce scrisorile pe care ni le-aţi trimis sunt, aşa cum v-am scris, greu descifrabile, iată că xeroxul după fotografia lui Alfred Kaufman este totalmente întunecat, nu iese nimic din el la tipografia noastră; ah, să nu uităm: folosim acest prilej pentru a atrage atenţia corespondenţilor noştri să ne trimită, pe cât e cu putinţă, fotografii în alb-negru, evitând fotografiile color; şi, cu acelaşi prilej, rugăm pe aceiaşi corespondenţi să scrie pe o singură parte a foii de hârtie; mulţumim cu anticipaţie pentru înţelegerea acordată ochilor noştri); *Viorica David*, Toronto (ca să vezi, articolul «anti-Sebastian» al lui I. Atlas a produs valuri în Atlantic, ajungând până în Canada; textul Dvs. e interesant, substanţial, vom publica extrase în curând); *Mihai Nadu*, Ierusalim; *Beno Dollingher*, Lausanne, Elveţia; *Dr. A. Pappo*, Carmiel; *Valentina Caraion*, Lausanne, Elveţia; *Miron Bergman-Dragou*, Paris, Franţa (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

Viviane şi Herman Leibovici
Travel Experts
La dispoziţia celor interesaţi pentru servicii turistice
La Agenţia Proper Travel Ltd.
Tel Aviv, str. Ben Yehuda 56.
Tel. 6297477, 5289992

- **Bilete avion, rezervări hotel, închirieri auto.**
- **Excursii organizate Natour, Ophir, Rimon,Geografic, Ghil Hazahav, Kishrei Teufa etc.**
- **Rezervăm programe turistice, staţiuni de odihnă şi tratament oferite de EWTR, Ophir Tours, precum: România, Cehia, Slovacia, Ungaria, Bulgaria, Austria, Italia.**
- **Programe de zbor şi hotel: New York, Londra, Paris, Istanbul, Antalia, Bucureşti, Braşov, Poiana Braşov, Sinaia etc.**

Pentru muncitori din România, bilete de avion Tel Aviv-Bucureşti

Rugăm notaţi adresa noastră, spre a o folosi la nevoie.

Olim hadashim (nou veniţi)

JULIETA ALEXANDRU, Dr. în pedagogie, cercetătoare la Institutul Pedagogic din Bucureşti şi la Centrul pentru studierea istoriei evreilor din România.

Aniversări

HARY MAIOROVICI (N. Sighet), compozitor de muzică simfonică, autor – între altele – al muzicii a peste 100 de filme, cetăţean de onoare al oraşelor Cluj şi Sighet; 80 de ani de la naştere.

Premii

VALERIU MOISESCU, director de scenă la Teatrul Bulandra din Bucureşti; Premiul UNITER (Uniunea Teatrală din România) pentru întreaga activitate artistică.

Prof. Dr. ANDREI HOIŞIE, Şeful catedrei de germanistică a Universităţii din Iaşi; premiul austriac "Gottfried von Herder" pentru *"Contribuţia la conservarea patrimoniului cultural comun european".*

Decese

BENIAMIN MENDELSOHN, jurist, creatorul disciplinei ştiinţifice cunoscută sub numele de *victimologie;* la Ierusalim.

ANDREI BART, (N. Bartfeld, n.1920), ziarist, fost redactor la săptămânalul «Flacăra» din Bucureşti, corespondent în Suedia al ziarelor "Ultima Oră" din Israel şi "România liberă"; la Stockholm (Andrei Bart a avut o soră care trăieşte în Israel).

GAVRILĂ SAMOILĂ BARANI (83), activist sportiv, preşedinte de onoare al Uniunii Internaţionale de Tir, membru în Comitetul Executiv al Consiliului Olimpic Român; la Bucureşti.

NICOLAE MORARU (86), activist P.C.R., critic literar, fost redactor-şef al redacţiei Publicaţiilor pentru străinătate; la Bucureşti. Necrologul publicat de Uniunea Scriitorilor constituie un document semnificativ privind modul cum sunt văzuţi *activiştii* de felul lui Nicolae Moraru:

"Nicolae Moraru – citim în necrolog – *se afirmă ca un autoritar critic în şi pentru perspectiva marxist-leninistă, cu accente stalinist-jdanoviste ale literaturii noastre. A scris în colaborare cu Aurel Baranga două piese politice în 1951 şi 1953. Inspirator şi îndrumător principal al unei literaturi de tip proletcultist, depune eforturi importante pentru transformarea literaturii naţionale într-un instrument de propagandă la dispoziţia PCUS şi PMR-PCR. Scrie note de călătorie din URSS, Albania şi America. Dumnezeu să-l ierte !"*

Carnet

Draga mea soră bună
MIA CAHN
cu ocazia zilei tale de naştere – 15 martie a.c. – îţi urează din toată inima, sănătate şi fericire, fratele tău
Norbert Schmetterling
din Rishon Le Zion

ÎN MEMORIA VICTIMELOR POGROMULUI DE LA GALAŢI

Rudele sau prietenii sutelor şi sutelor de evrei basarabeni, ucişi fără milă în piaţa Gării Galaţi la 30 iunie 1940, sunt solicitaţi să comunice publicistului Simion Săveanu orice amănunte cunosc, referitoare la acest masacru. Aceste evocări ar urma să apară într-o carte. Adresa: Beer-Sheva – 84773, rh. Megiddo 26/1, tel. 07-6422632.

Manifestări, manifestări

Ierusalim, 6-2-98: Spectacol de teatru cu piesa "Moscova – Petuşki", după romanul lui V. Erofeev, regizat de Gheorghe Miletineanu şi interpretat în ebraică de Ghil Amitai, absolvent al şcolii de teatru "Beit Zwi" – Ramat Gan; sub egida Cercului Cultural din Capitală.

Tel Aviv, 10-2-98: Seară de umor evreiesc, organizată la sediul H.O.R.. A conferenţiat ziaristul G.Iosub.

Tel Aviv, 14-2-98: Seară literară organizată de cenaclul literar "Mariana şi Solo Juster", dedicată lansării cărţilor scrise de membrii cenaclului. Tania Lovinescu a prezentat volumul "Jocul aparenţelor" de Dr. Eruhim Roisman (z.l.), iar Carol Isac a vorbit despre cărţile "Peregrinări" şi "Pe urmele altora" de Gina Sebastian-Alcalay.

Haifa, 25-2-98: Reuniune a cercului cultural "A. Clain" pe tema: *"Comunicare interumană – Internetul, Mass-Media, Arta şi Literatura".* Participanţi: I. Schechter, ing. A. Segal, Uli Fraiberg-Vălureanu, Luiza Carol, A. Fischof, Bianca Marcovici, Ion Ştiubea, Shlomo David.

Tel Aviv, 29-2-98: Seară literară dedicată scriitoarei Liana Maxy. Vorbitori: C. Isac, I. Tuvia, A. Strihan, Sh. Carmel.

CĂUTĂM agent de publicitate (persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română), bine remunerat. Tel.: 03-5227269.

A trecut un an de când, la 8 martie, draga noastră

MARIANA RĂDULESCU

a intrat în veşnicie.

In sufletele şi gândurile noastre zbuciumate, ea va dăinui veşnic.

Puiu,
Ducu şi Cleo,
Mioara şi Gheorghe,
Noemi şi Iael,
Emanuel şi Andrei.

La 19 martie 1998 se împlinesc 5 ani de când soarta nemiloasă l-a smuls dintre noi pe cel care a fost

Dr. SAVIN MANDLER

Rămâne veşnic prezent în gândurile şi inimile noastre.

FAMILIA.

E. C. PRODUCTION PREZINTĂ:

În cinstea sărbătoririi a 50 de ani de la proclamarea STATULUI ISRAEL și a 50 de ani de relații diplomatice româno-israeliene neîntrerupte

Sub auspiciile d-lui Ambasador al României în Israel, dl. Dr. Gheorghe Popescu

Turneul oficial al Teatrului de Operetă din România

cu întregul său ansamblu de 80 participanți în frunte cu:

BIANCA IONESCU, DANIEL EUFROSIN, N. MĂGUREANU, E. SPĂTARU. Dirijor: EMIL MAXIM

LILIACUL

cu muzica marelui compozitor Johann Strauss

4 tone de decoruri și costume fastuoase

Mare eveniment artistic. Numai 12 spectacole în toată țara.

TEL AVIV – „Beit Hahaial"
Miercuri 18 martie 1998, ora 20.00
și Sîmbătă 28 martie 1998, ora 20.30
la „Ohel Shem". Bilete agenția Kanaf, Allenby 91, tel. 6293838, 6295154
și Rococo str. Dizengoff 93,
tel. 5276677 și 5276699

RIȘON LE ZION – „Mofet"
Joi 19 martie 1998, ora 20.00
Bilete la agenția Hacartis, tel. 9666141
și Mofet tel. 9645711.

BEER ȘEVA – „Heichal Hatarbut"
Vineri 20 martie 1998, ora 20.30
Bilete la agenția Kol Mofa - Peleg,
tel. 07-6233397 și Kupat Haehal
tel. 07-6271065.

REHOVOT – „Vix" Institutul Weizman
Duminică 22 martie 1998, ora 20.00
Bilete la agenția Lotus, str. Hapoalim 4,
tel. 08-9467890 /9364979
și Kupat Wix tel. 08-9343207.

IERUSALIM – Gerard Behar
Luni 23 martie 1998, ora 20.00
Bilete agenția Bimot, str. Șamai 8,
tel. 02-6240896 și Kupat Gerard Behar
tel. 02-6251139.

KIRIAT HAIM – Teatron Hațafon
Marți, 24 martie 1998, ora 20.30
Bilete la agenția Nova Berger, str. Herzl 32-34
Haifa, tel. 04-8665272.

NATANIA – Heichal Hatarbut
Miercuri 25 martie 1998, ora 20.00
Bilete agenția Mofa, tel. 09-8330335
Kupat H. Hatarbut, tel. 09-8612453.

Biletele s-au pus în vînzare în întreaga țară. Publicul este sfătuit să rețină din timp bilete.

HAIFA – „Auditorium"
Sîmbătă 21 martie 1998, ora 20.30
Bilete la agenția Nova Berger,
Herzl 32-34 Haifa, tel. 04-8665272.

CFAR SABA – Heichal Hatarbut
Joi 26 martie 1998, ora 20.00
Bilete la agenția Kupat H.Hatarbut,
tel. 09-7649230 sau 7649227
și agenția Lean Raanana str. Ahuza.

NAHARIA – Heichal Hatarbut
Vineri 27 martie 1998, ora 20.30
Bilete agenția Nova Berger
str. Herzl 32-34, Haifa
tel. 04-8665272.

HOLON – „Yad Lebanim"
Duminică 29 martie 1998, ora 20.30
tel. casa teatrului 5037781
și Biduron 6515885

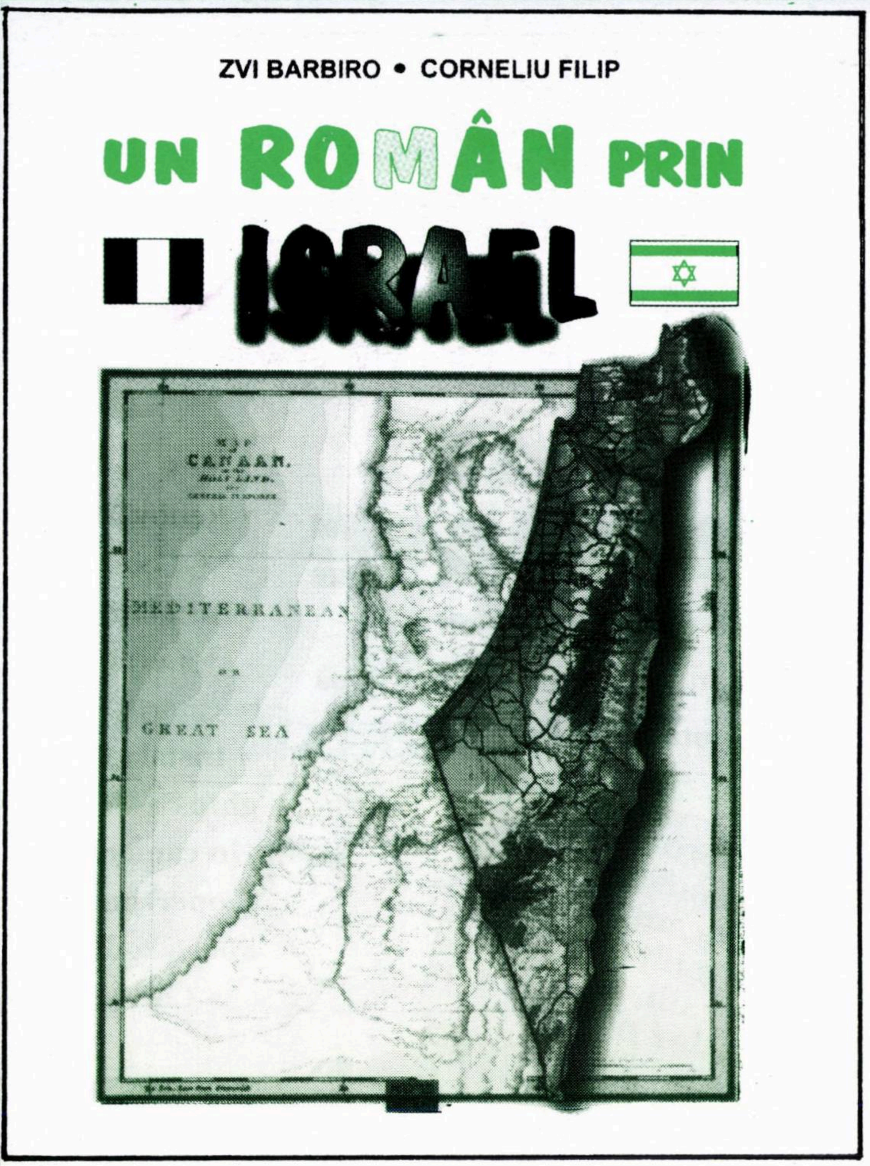

ZVI BARBIRO • CORNELIU FILIP

UN ROMÂN PRIN ISRAEL

EVENIMENT EDITORIAL

În cinstea
aniversării a 50 ANI de la
intemeierea STATULUI ISRAEL

ZWI BARBIRO şi CORNELIU FILIP
oferă originarilor din România

CEL DINTÂI GHID
ENCICLOPEDIC
ÎN LIMBA ROMÂNĂ
DESPRE ISRAEL

Volumul cuprinde, într-o ediţie de lux, în 250 pagini şi 270 imagini date privind:

- Istoria veche şi contemporană a Israelului
- Biblia - Vechiul şi Noul Testament, credinţe religioase, tradiţii, obiceiuri
- Pe urmele lui Iisus Hristos; biserici şi mânăstiri din ţară
- Repere politice, economice, social-culturale din statul modern - Israel
- Imagini şi itinerarii turistice din peste 30 de localităţi
- Hărţi turistice, informaţii utilitare
- 800 cuvinte şi expresii uzuale într-un vocabular ebraic-român

O EDIŢIE SUPERBĂ
LA UN PREŢ POPULAR
PREZINTĂ O ISTORIE
ÎNTR-O SINGURĂ CARTE

Volumul «UN ROMÂN PRIN ISRAEL" poate fi procurat trimiţând un cec în valoare de 55 şekeli - pe adresa :
"România Consult" - Tel Aviv - str. Arlozorov nr.62; tel: 03-5277005; fax: 03-5276446.

ROMANIA
CONSULT

VĂ INVITĂ PENTRU ÎNTOCMIREA DOSARELOR
DE
REDOBÂNDIRE A PROPRIETĂŢILOR
ŞI PENSIILOR DIN ROMÂNIA

Înscrieri, programări şi amănunte
la Tel: 03-5277005, Fax: 03-5276446
TEL AVIV, STR. ARLOZOROV NR.62
(lângă Ambasada României)

minimum

Pesah Sameah!
Și să ne fie
tuturora
viața
frumoasă
precum chipul
Claudiei
Schiffer

• ANUL XII • NR. 133 •
• APRILIE 1998 •
• 13 SHEKELI •

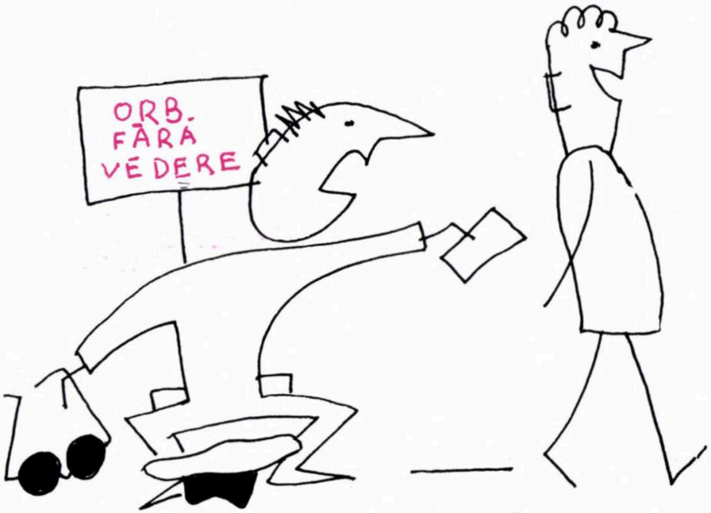
ORB.
FĂRĂ
VEDERE

- Mi-ai dat o sută falsă...

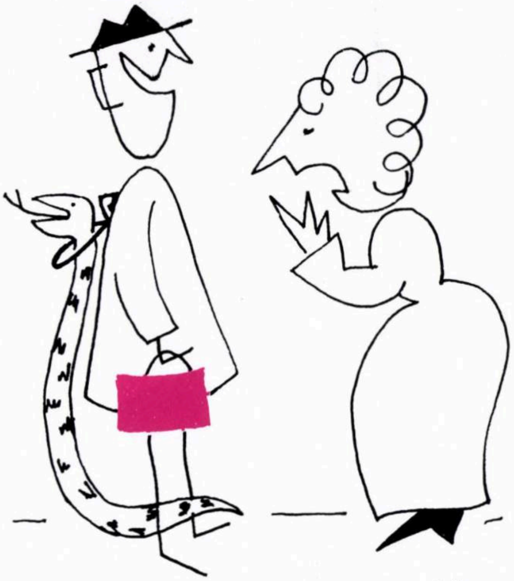

- Azi nu m-a păcălit nimeni !

LIVADARU

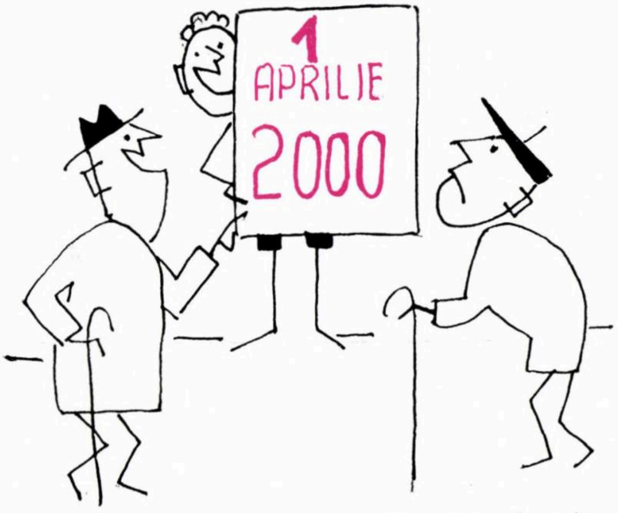
1
APRILIE
2000

- Slavă Domnului că l-am prins şi pe ăsta !

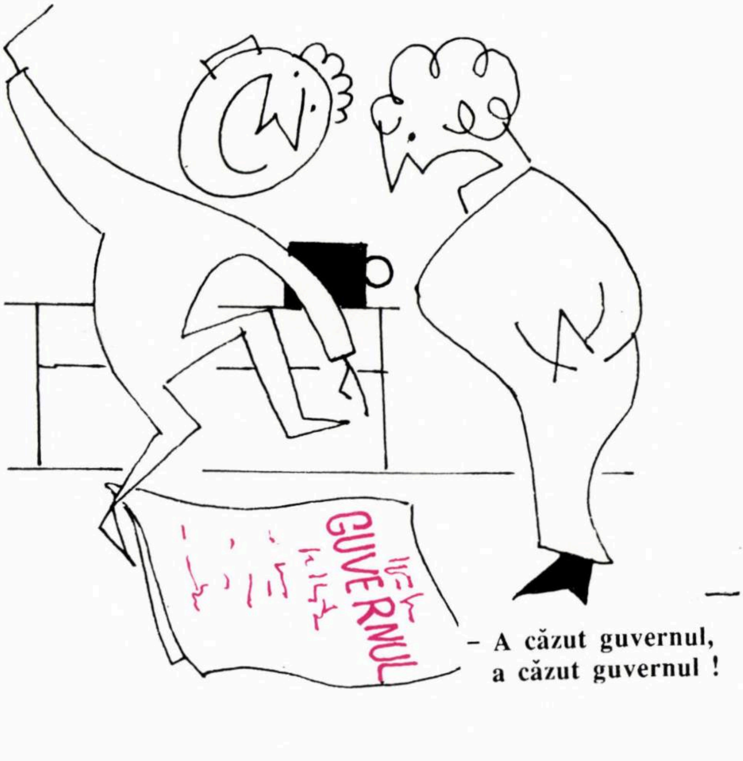

- A căzut guvernul,
a căzut guvernul !

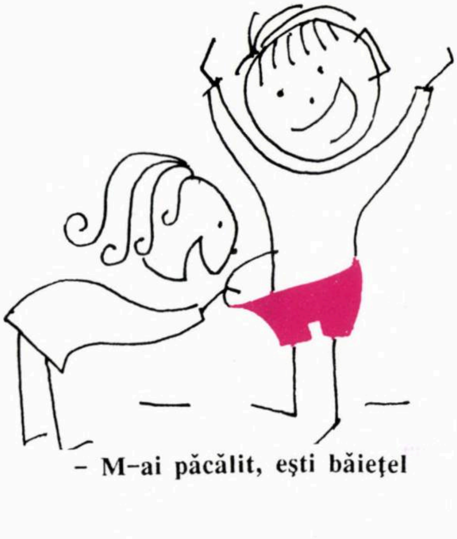

- M-ai păcălit, eşti băieţel

Pesah

Sărbătoare de primăvară care începe la 15 Nisan şi ţine şapte zile în Israel sau opt în diaspora. Comemorează Ieşirea din Egipt, dar are şi alte semnificaţii naţionale, religioase şi agricole. Nu se mănâncă nici un aluat dospit; pâinea se înlocuieşte cu azimă. Se folosesc alte vase şi ustensile de bucătărie decât cele utilizate în mod curent în restul anului. În prima seară a sărbătorii sau în primele două seri (în diaspora), are loc «Sederul» - ritualul familial de comemorare, care cuprinde, în principal, citirea Hagadei, recitarea Halelului, binecuvântări, cina propriuzisă şi, în încheiere, cântece tradiţionale.

(După "Dicţionar de iudaism" de Dagobert D. Runes)

Aşa cum reţinem din cele de mai sus, Pesahul simbolizează ieşirea evreilor din Egipt, adică eliberarea de sub stăpânirea faraonilor.

Şi de-atunci, în fiecare primăvară, neamul nostru sărbătoreşte această eliberare, amintindu-şi de vremea robiei şi legându-se, în noaptea de Seder, să respecte cu străşnicie libertatea atât de chinuitor dobândită în timpurile străvechi.

Acesta este gândul care ne stăpâneşte şi astăzi. Când, ca întotdeauna de-alungul vremii, libertatea noastră trebuieşte apărată din toate puterile. Cu inteligenţă, energie şi îndrăzneală.

CĂTRE CITITORI

URĂM TUTUROR
CITITORILOR,
COLABORATORILOR
ŞI CORESPONDENŢILOR
NOŞTRI
UN PESAH SAMEAH,
SAMEAH, SAMEAH !

M.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
ceea ce înseamnă 25 martie

LIBANUL

O iniţiativă bună, dovedind - în sfârşit! - imaginaţie din partea guvernului. Premierul Netaniahu, sprijinit de doi miniştri grei, Arik Sharon şi Iţic Mordehai, a propus ca Israelul să se retragă din sudul Libanului. Până acum, ideea retragerii era însoţită - întru totul logic, de altfel - de semnarea unui acord de pace cu guvernul de la Beirut.

Iniţiativa de luna trecută nu mai pretinde un asemenea acord de pace, ci numai angajamentul clar al Beirutului de a instala armata libaneză pe teritoriul ce urmează a fi eliberat şi de a împiedica atacurile organizaţiei Hizbollah împotriva aşezărilor noastre de la graniţă.

Aşa cum era de aşteptat, în prima clipă planul israelian a fost respins de guvernul de la Beirut. Libanul a devenit, cum se ştie, o colonie siriană, iar Damascul insistă, de ani de zile, pe ideea că o înţelegere în legătură cu sudul Libanului va fi posibilă numai în momentul când Israelul se va retrage şi de pe Podişul Golan. Este ceea ce Assad înţelege prin "Un acord global"; acord în care, bineînţeles, intră şi problema palestiniană.

Cu toate acestea, există câteva semne bune. Aşa cum scrie Ron Ben Ishai în «Yediot Ahronot», "tot mai mulţi libanezi cu influenţă susţin că pretenţiile siriene sunt împotriva intereselor libaneze. De aceea, spun acei libanezi, trebuie să încercăm a-i convinge pe sirieni să-şi reevalueze poziţia".

La aceasta, se cuvine să adăugăm că americanii şi francezii au primit în mod favorabil iniţiativa israeliană. Oricât ar fi de pro-siriano-libanez guvernul de la Paris, el nu poate să nu admită că iniţiativa Ierusalimului este... greu de respins. Şi preşedintele Iranului, Khatami care - de când a fost ales - cochetează din ce în ce mai mult cu americanii, s-ar putea să dea "indicaţii preţioase" întru moderarea poziţiilor mişcării Hizbollah pe care o patronează Teheranul.

Oricum, planul israelian este bine venit. Atacând surprinzător şi spectaculos în domeniul diplomatic, guvernul nostru a trimis mingea pe terenul adversarului. Obligându-l pe acesta să joace balonul. Care nu poate fi respins cu uşurinţă.

• hag pesah sameah! •

Numărul nostru consacrat
Zilei Independenţei
va apare la 1 Mai a.c.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 - Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare

Director
Al. Mirodan

Publicitate: 1 inch - 45 shekeli
Abonamente Israel
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii
Străinătate: (1 an - 12 numere): Europa - 70 de dolari; România - 65 dolari; U.S.A., Canada - 80 dolari; America de Sud, Australia, Noua Zeelandă - 95 dolari; Insulele Fidji - 150 dolari.
Expediţia cu avionul.

Grafica:
Eugen Iacob

Culegere computerizată:
Claudia Rosenstreich

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Rvistă editată de
MINIMUM - PUBLISHERS LTD.

TENDINTE

Israel:
Preşedintele este Weizman

Am răsuflat uşuraţi. Având de ales între Ezer Weizman (care-şi încheiase prima cadenţă) şi deputatul Shaul Amor din Likud, pentru funcţia de preşedinte al Statului, Knessetul a optat, la vot secret, în favoarea lui Weizman. Cu toate păcatele lui, parlamentul s-a orientat aşa cum se cuvenea, dovedind că, măcar uneori, conştiinţa naţională a deputaţilor oglindeşte voinţa societăţii: peste 70% dintre cetăţeni se pronunţaseră, aşa cum arătau sondajele, pentru Ezer Weizman.

Pentru non-conformistul, "gafeur-ul" şi charismaticul lider a votat, mai cu seamă, opoziţia. Dar nu toată. Familia Rabin, care n-a putut să treacă peste conflictul vechi şi adânc cu familia Weizman, a convins câţiva deputaţi din Partidul Muncii să voteze pentru contracandidatul likudist sau să se abţină de la vot.

Pentru Shaul Amor a votat, mai cu seamă, coaliţia guvernamentală. Dar nu toată. Câţiva deputaţi de dreapta, mobilizaţi de likudistul Ehud Olmert - primarul Ierusalimului - ajungând (nici nu era greu) la concluzia că una e ca Israelul să fie reprezentat în lume de Ezer Weizman şi altceva, cu-totul-altceva, să te reprezinte Shaul Amor (un politican harnic, inimos, dar fără aura naţională şi internaţională necesară funcţiei), au introdus în urnă buletinele cu numele lui Weizman.

La prima vedere s-ar zice că premierul Netaniahu, care l-a susţinut pe Amor, a înregistrat o înfrângere. Dar lucrurile sunt ceva mai complicate.

Mai întâi, că sprijinul primului ministru a fost pe cât de clar.... pe atât de temperat: se vedea de la o poştă că Bibi nu dă din coate ca să-l scoată preşedinte pe Amor. Apoi, lansându-l pe Amor în cursa prezidenţială, el s-a achitat de o veche datorie faţă de deputatul căruia îi făgăduise mereu un post de ministru sau măcar de ministru adjunct, fără a se ţine însă nici o dată de cuvânt. Acuma, s-a isprăvit: Amor nu-i mai poate reproşa nimic lui Netaniahu. Dimpotrivă: el trebuie să-i spună săru-mâna până la sfârşitul vieţii pentru cadoul princiar pe care i l-a făcut conducătorul Likudului, propulsându-l - măcar pentru o singură lună - pe acelaşi plan cu Weizman. În fine - şi acesta este lucrul cel mai important - Netaniahu a dat o mică "lovitură" politică. Susţinând un "marocan" (unul din aceia pe care demagogii din Shas ş.a.m.d. îl numiseră reprezentant al celui de-al doilea Israel), Bibi s-a ales (ca şi Menahem Beghin la vremea sa) cu eticheta de *ashkenaziul-cel-bun-care-i-sprijină-pe-sfaradim-împotriva-elitei-polonezo-ruso-anglo-americane.* Este o etichetă cât se poate de utilă, o investiţie politică. O investiţie care, în mod normal, va da beneficiile de cuviinţă la alegerile viitoare.

Israel:
Ce se întâmplă cu o frază

"Ehud Barak a afirmat zilele trecute că dacă ar fi fost palestinian, s-ar fi angajat într-o organizaţie de luptă contra Israelului. Este exact ceea ce am făcut noi, devenind soldaţi ai Hamas-ului".

(Dintr-o declaraţie a lui Ayman Kapisha, unul din cei patru terorişti judecaţi la Tribunalul din Lod pentru uciderea soldatului Sharon Edri şi rănirea gravă a 11 civili în cursul unor atentate din 1995 şi 1997; Lod, 1998)

Israel:
Vizita lui Cook

A fost o gafă politico-diplomatică ? Nu, n-a fost nici o gafă. Scandalul pricinuit de vizita de luna trecută a ministrului britanic de externe, d. Robin Cook, a fost premeditat şi calculat la milimetru. Tot aşa cum fusese premeditată şi calculată criza de isterie televizată a preşedintelui francez Jacques Chirac, în timpul vizitei sale de anul

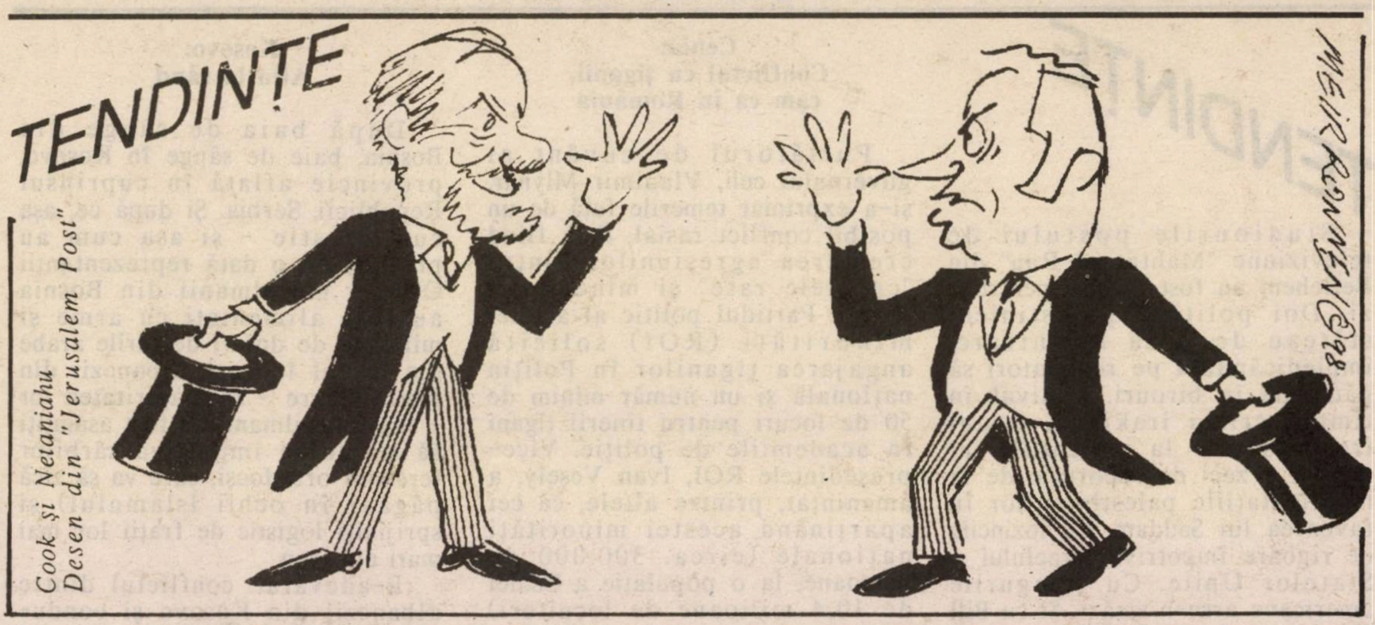

Cook și Netaniahu
Desen din "Jerusalem Post"

trecut în Ierusalimul răsăritean, când a dat spectaculos din mâini și din picioare în semn de protest împotriva agenților de pază ai Shabak-ului care-l înconjuraseră prea de-aproape.

Atât Chirac cât și Cook au urmărit, prin comportarea lor, să transmită țărilor arabe un mesaj simplu și limpede: nu, noi nu suntem, cum ne acuzați dumneavoastră, prieteni cu Israelul, noi suntem cu Arafat și cu voi. N-ați văzut la CNN că ne-am certat la cuțite cu Netaniahu ?

În cazul lui Cook, necesitatea de a emite un asemenea semnal (gen jmecherii care fac cu ochiul) a fost și mai presantă încă decât în cazul lui Chirac. Bagdadul, Damascul și alte capitale arabe reproșează guvernului de la Londra că și-a trimis trupele în Golful Persic pentru a lupta, la o adică, cot la cot cu americanii împotriva lui Saddam Hussein. Și că s-a dat - pe față - cu iudeo-americanii.

Ca un șofer care simte că merge prea pe stânga șoselei, Cook a răsucit brusc volanul, încercând să aducă Rolls-Royce-ul mai pe dreapta. În acest scop, el a făcut următoarele:

1.- A refuzat să viziteze Yad Vashem-ul (n-avem timp).

2.- A vizitat (în schimb!) șantierul de construcții de la Har Homa și - în ciuda înțelegerii avute cu guvernul israelian - a luat acolo și dinadins legătura cu un deputat al OEP-ului pentru a marca, în văzul tuturora și fără echivoc, că pentru englezi, Ierusalimul de Răsărit este teritoriu palestinian. Acest rendez-vous *simbolic* a reprezentat, cum știm, motivul oficial al scandalului.

3.- A refuzat să includă în programul său tradiționala întâlnire cu șeful Opoziției. Ciudat la prima vedere, faptul că ministrul britanic a evitat să-l vadă pe Ehud Barak, are și el explicația sa. Liderul Partidului Muncii (dincolo de necazurile sale binecunoscute, prilejuite de declarația nefericită privind terorismul palestinian) s-a situat mai la centrul eșichierului politic, distanțându-se net de Meretz în privința Ierusalimului. Știind că nu va obține de la Barak condamnarea mult așteptată a construcțiilor de la Har Homa, d. Robin Cook a preferat să declare că i-ar fi plăcut să se întâlnească cu reprezentanții mișcării pro-OEP-iste, "Shalom Ahshav". De-altfel, chiar Ehud Barak s-a grăbit să mărturisească la TV că nu regretă de fel că nu s-a văzut cu Cook. Și că, oricât ar fi dânsul de critic la adresa politicii lui Netaniahu, este de acord cu vederile guvernului israelian à-propos de Ierusalim.

...Cât despre hotărârea lui Bibi Netaniahu de a contramanda (tot în chip de semnal diplomatic) dineul pregătit în cinstea vizitatorului, nu e cazul să-l plângem pe d. Cook: acesta a pierdut un gefilte fisch la Ierusalim, în schimb s-ă asigurat de-o porție dublă de cuscus la Bagdad.

*

Domnu' Cook,
las-că ți-o Cook eu !

Gaza: gaze

Agențiile de presă transmit: "Reprezentantul Israelului la Comisia internațională a drepturilor omului, de pe lângă ONU, a adresat o scrisoare președintelui comisiei în care protestează împotriva faptului că observatorul Autorității palestiniene nu și-a retras gravele acuzații aduse Israelului.

Reprezentantul israelian Iosef Lamdan menționează în scrisoarea sa că afirmațiile lui Nabil Ramlawi, potrivit cărora Israelul a inoculat virusul AIDS la 300 de copii palestinieni, nu au fost retrase nici până în prezent, în pofida protestelor israeliene și criticilor aduse de președintele sesiunii anterioare, Miroslav Somol.

Într-o scrisoare adresată acestuia, reprezentantul palestinian afirma că informațiile sale se bazează pe știrile publicate în presă".

Ministerul Sănătății a dezmințit categoric toate aceste acuzații. Ministrul Iehoșua Matza a spus că e vorba de "defăimări lipsite de temei".

TENDINȚE

Studiourile postului de televiziune "Mahtat al Raa" din Betlehem au fost închise pentru o zi. Doi polițiști palestinieni stăteau de pază la intrare, împiedicându-i pe realizatori să pătrundă în birouri. Motivul: în timpul crizei irakiene, postul transmisese - la indicațiile lui Arafat - zeci de reportaje de la manifestațiile palestinienilor în favoarea lui Saddam. Cu lozincile de rigoare împotriva Israelului și Statelor Unite. Cu steagurile americane arse-n străzi. Și cu Bill Clinton ars, la rându-i, în efigie.

Întrucât americanii s-au supărat, punându-i în vedere lui Arafat că - în condițiile astea - Washingtonul nu va mai putea sprijini revendicările Autorității Palestiniene în legătură cu Oslo II (și că va închide robinetul cu dolari), Yasser Arafat a hotărât să închidă, în mod demonstrativ, postul și să interzică până la noi ordine emisiunile anti-americane. *"Vedeți, eu nu sunt anti-american, cum mă acuză ăia din Israel, eu sunt prietenul Statelor Unite".*

*

În aprilie va avea loc la Atena o conferință internațională dedicată **mass-mediei,** conferință la care fuseseră invitați și 35 de jurnaliști palestinieni.

Atât Arafat cât și "Asociația Jurnaliștilor Arabi" (confrații aceia care ne dau nouă lecții despre libertatea presei și drepturile omului) a cerut palestinienilor să boicoteze Conferința: cine participă, va fi exclus din Asociație.

Într-o declarație trimisă tuturor ziariștilor în cauză, d. Naeim Tubassi, președintele susnumitei Asociații a subliniat că oricine va participa la Conferința din Grecia va fi considerat ca un palestinian *"care fraternizează cu dușmanul".*

Cehia: Conflictul cu țiganii, cam ca în România

Purtătorul de cuvânt al guvernului ceh, Vladimir Mlynar, și-a exprimat temerile față de un posibil conflict rasial, dată fiind creșterea agresiunilor dintre "capetele rase" și minoritarii țigani. Partidul politic al acestei minorități (ROI) solicită angajarea țiganilor în Poliția națională și un număr minim de 50 de locuri pentru tinerii țigani în academiile de poliție. Vicepreședintele ROI, Ivan Vesely, a amenințat, printre altele, că cei aparținând acestei minorități naționale (circa. 300.000 de persoane, la o populație a Cehiei de 10,4 milioane de locuitori) ar putea recurge la arme "Kalașnikov", dacă nu se soluționează, rapid, problema rasismului în societatea cehă."

(După Agenția "Rompres", Buc. 1998)

Germania: Cap de turc

"Germania continuă aceeași strategie ca și înainte de război. Asta înseamnă că țările din Centrul și Estul Europei sunt astăzi de mare importanță strategică pentru ea".

(Dintr-un interview acordat de Mesut Yilmaz, primul ministru al Turciei, ziarului englez "Financial Times", interview care acuză Germania că, lucrând la divizarea ex-Cehoslovaciei, ex-Jugoslaviei, etc., cu rezultatele binecunoscute, nu face decât să realizeze prin mijloace politico-economice obiectivele pe care Hitler încercase să le atingă pe calea războiului). Revoltat de aceste afirmații, d. Klaus Kinkel, ministrul de externe de la Bonn, a caracterizat cele spuse de Yilmaz drept rezultatul unui «acces de demență».

Se prea poate să fie așa. Numai că noi, care avem părerile noastre despre demență, ne amintim mereu de vechea vorbă românească ce sună așa: «adevărul în gura nebunului».

Kosovo: Alta la rând

După baia de sânge din Bosnia, baie de sânge în Kosovo, provincie aflată în cuprinsul Republicii Serbia. Și după ce, așa cum se știe - și așa cum au precizat nu o dată reprezentanții ONU - musulmanii din Bosnia au fost alimentați cu arme și milioane de dolari de țările arabe (cu Iranul în cap), albanezii din Kosovo care - în majoritatea lor - sunt musulmani, au fost asmuțiți să se ridice împotriva sârbilor (creștini ortodocși, care va să zică păgâni în ochii Islamului) și sprijiniți logistic de frații lor mai mari din Iran.

E-adevărat: conflictul dintre albanezii din Kosovo și conducerea de la Belgrad nu datează de azi, de ieri. Iar elementele *radicale* din Priștina (capitala regiunii), organizate în "Armata (zisă) de eliberare din Kosovo", militează cu sârg pentru ieșirea din sânul Serbiei și alipirea cu Albania; ca și cu albanezii din Macedonia.

De ce însă a izbucnit tocmai luna trecută incendiul ? De ce s-au năpustit, cu mitralierele, albanezii tocmai luna trecută împotriva polițiștilor sârbi, provocând masacrul care a umplut ecranele televizoarelor de pretutindenea ? 40 de albanezi din "Armata de eliberare" uciși și 4 polițiști sârbi. De ce ? Răspunsul e foarte simplu și ni l-a dat ziarul italian «Manifesto»: fiindcă cei din "Armata de eliberare" și-au terminat instrucția militară și au primit ordin să pornească la atac.

Instrucția la care ne referim se face, în ascuns, de luni de zile, în câteva tabere din Albania: una la Elbasan, alta la Surel (20 km. de Tirana). Iar instructorii sunt... iranieni. Veniți de la Teheran cu armele necesare și cu bani pentru amenajarea taberelor, iranienii au instruit cca. o mie de albanezi, trimițându-i apoi peste graniță, în Kosovo, la luptă; și ținând legătura cu ei prin radio.

La început, dezvăluirile reporterilor de la «Manifesto» au fost primite cu oarecare scepticism de ziarele italienești. Acestea au anchetat, la rândul lor, (legăturile dintre Italia și Albania sunt foarte strânse) și au ajuns la aceeași concluzie ca «Manifesto». Și «Corriere della Serra» și «Il Messagero» discută acuma, pe larg, despre *"noua intervenție iraniană în Balcani"*.

Statele Unite: Președintele Clinton și Madam' Willey

Când am văzut-o la TV,- dând un interview lui Ed Bradley de la emisiunea «60 de minute» a CNN-ului,- pe d-na Kathleen Willey (51), ex-funcționară la Casa Albă, am fost profund impresionat: femeia părea sfărâmată sufletește, simțeai că-i vine greu să-și răscolească memoria și să dea în vileag actele cumplite de tortură și umilință la care o supusese Bill Clinton, la 29 noiembrie 1993, în biroul oval de la Casa Albă.

Când am auzit-o mărturisind, cu voce gravă de actriță într-o tragedie de Sofocle, că Bill Clinton a înghesuit-o într-un colț, pipăind-o, am rămas legat de micul ecran, așteptând, ca la un striptiz, să văd ce urmează.

Când am auzit-o apoi mărturisind că președintele a sărutat-o pe gură, am așteptat să văd ce urmează.

Când, după aceea, am auzit-o mărturisind că Clinton a ciupit-o de țâțe, m-am dat mai aproape de televizor, așteptând să văd ce urmează.

Kathleen Willey: pe cine vrei să prostești, cucoană?

Când, mai încolo, am înțeles că - de fapt - cam asta fu tot, și că Bill Clinton nu a violat-o sălbatic pe covor, nu a bătut-o cu cureaua până la sânge, nu i-a smuls lanțul de aur de la gât,- am avut o clipă de derută, încercând să pun ordine în gândurile mele.

Când, a doua zi după zguduitorul interview de pe CNN, am aflat din gazete că madam' Willey nu s-a plâns nici o dată, din 1993 până mai astăzi de cele întâmplate, așteptând 5 ani de zile până să-și arate trauma sufletească în fața poporului american - în gândurile mele s-a ivit o lumină.

Când, pe urmă, am aflat că femeia aceasta, căreia Bill Clinton i-a distrus cei mai frumoși ani din viață, îi trimisese președintelui - după scena infernală din 1993 - vreo cincisprezece scrisori de simpatie, prețuire și căldură,- lumina ce mijise în gândurile mele s-a făcut ceva mai mare.

Când, mai deunăzi, am aflat că madam' Willey - pe care soțul care s-a sinucis din cauză de ceva afaceri necurate, a lăsat-o fără un ban, silind-o să împuște francul,- a oferit unei edituri din New York, contra 300.000 de dolari, povestea aventurii ei cu președintele,- atunci, ei bine, atunci lumina din capul meu a devenit de-a dreptul orbitoare: văzând că Paula Jones, Monica Levinsky, Linda Tripp (prietena cea bună care a înregistrat vorbele Monicăi fără știrea acesteia) și celelalte dudui amestecate în campania anti-Clinton au devenit celebrități mondiale, cu paparazzi după ele și conturi din ce în ce mai respectabile în bancă, d-na Willey și-a zis, după o profundă meditație: păi, eu de ce să mor proastă, eu de ce să nu dau lovitura ?

Dar lucrul cel mai interesant s-a petrecut după câteva zile de la noul scandal. Intrebați, în cadrul unui sondaj, ce părere au astăzi despre Clinton, 67% dintre americani au răspuns că sunt mulțumiți de felul cum conduce țara președintele lor. Și că nu văd nici un motiv ca el să fie debarcat. De unde se vede că noi, cei de la **Minimum**, nu suntem singurii deștepți pe lumea asta și că majoritatea americanilor nu se mai lasă intoxicată, cu una cu două, de samsarii de presă din mass-media.

Paula Jones: parcă am văzut-o pe plaja de la Tel Baruch

Monica Levinsky: râde ca proasta;

Linda Tripp are aer de codoașă-n Cruce;

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva scrisori:

Întrebare: *"Sunteţi religios sau anti-religios ?"*
(Tamara Rosenberg, Ierusalim)

Răspuns: Eu nu sunt nici religios, nici anti-religios. Eu sunt evreu.

Întrebare: *"Cu cât trece vremea, cu atât observ că, în loc ca resentimentele să dispară încet-încet, cu atâta parcă se înteţesc polemicile referitoare la Holocaust, la rolul Bisericii Catolice în timpul războiului, la dramele evreilor-români sub Antonescu. Nu credeţi că a venit ceasul să ne gândim mai degrabă la ziua de mâine şi să îngropăm acest trecut care nu face decât să învenineze relaţiile dintre oameni?"*
(Ing. Radu I. Tărtăreanu, Paris, Franţa)

Răspuns: Cum să îngropi ceea ce este viu ? Aşa cum spunea cândva Faulkner: "trecutul nu a murit; ba nici măcar nu a trecut".

Întrebare: *"Pe de-o parte mă amuz de toate poveştile cu Paula Jones, Monica Levinsky, Kathleen Willey şi alte femei care-l acuză pe preşedintele Clinton de tracasare sexuală în toată regula,- pe de altă parte mă uluieşte şi mă îngrozeşte această campanie puritană care a făcut ca justiţia din Statele Unite să se amestece în viaţa intimă a conducătorilor politici. Cum credeţi că poate fi caracterizată scormonirea prin dormitoarele oamenilor şi această sete de "demascare", după toate regulile artei, a lui Bill Clinton ?"*
(Robert Drimer, Haifa)

Răspuns: McCarthysm sexual.

Întrebare: *Sincer vorbind, nici mie nu mi-au plăcut anumite scene şi comentarii din serialul* «**Tkuma**» *(Renaşterea) de la Televiziune. Cu toate că nu am fost niciodată un om cu vederi de dreapta, dimpotrivă, am votat cu «Meretz»-ul la ultimele alegeri, cred că nu e cazul ca într-un film documentar în cinstea celei de-a 50-a aniversări a Statului să se vorbească la Televiziunea publică cu atâta... simpatie despre ucigaşii din organizaţiile teroriste palestiniene. Cu toate acestea, nu aş fi de acord ca serialul să fie interzis, aşa cum au cerut unii. Îmi dau seama că Dvs. nu puteţi iubi acest serial. Dar, în acelaşi timp, ştiu că sunteţi un apărător convins al libertăţii de expresie.*

Cum se poate rezolva această dilemă pe care eu o numesc «Cazul Tkuma» ?"
(Ana-Mira Argintaru, Ghivataim)

Răspuns: Foarte simplu. Ce atâta tevatură în jurul «cazului» ? Se vede că în conducerea televiziunii nu există nici un ziarist inteligent. Tot acest nod gordian poate fi desfăcut în cinci secunde. Laşi serialul aşa cum e, dar îi schimbi titlul: în loc de "Renaşterea poporului evreu", pui "Renaşterea poporului palestinian".

Întrebare: *"Răspunsul lui Ehud Barak la întrebarea: ce-aţi fi făcut dacă eraţi un tânăr palestinian" a fost - într-adevăr - nefericit. Sunt de acord cu I. Artzi care, într-un articol din "Ultima Oră" l-a caracterizat drept o "imensă greşeală". Credeţi totuşi că este drept să judecăm un om politic după o singură frază ? Unii susţin că Barak nu-şi va mai putea reveni nici o dată din cauza cuvintelor sale nesăbuite. Credeţi că e posibil ca, într-o societate democrată, cariera unui conducător să fie curmată din cauza unei fraze rostite în neştire ? Mai cunoaşteţi vreun asemenea caz în istorie ?"*
(Harry Solomon, Beer Sheva)

Răspuns: Mai cunosc. C. Argetoianu vorbeşte în memoriile sale despre o «imensă greşeală» făcută de Nicolae Iorga în 1931. Marele istoric conducea la ora aceea guvernul românesc, având-l ca mână dreaptă pe Argetoianu (Interne şi Finanţe). Criza economică bântuia din plin, salariile funcţionarilor de Stat erau neplătite cu lunile, debitorii - pe care băncile îi strângeau de gât - aşteptau aşa zisa lege a conversiunii datoriilor pe care guvernul o făgăduise în repetate rânduri, oamenii se repezeau la uşa lui Iorga cerându-i să-i scape de năpastă.

Barak: i-a filat o lampă ?

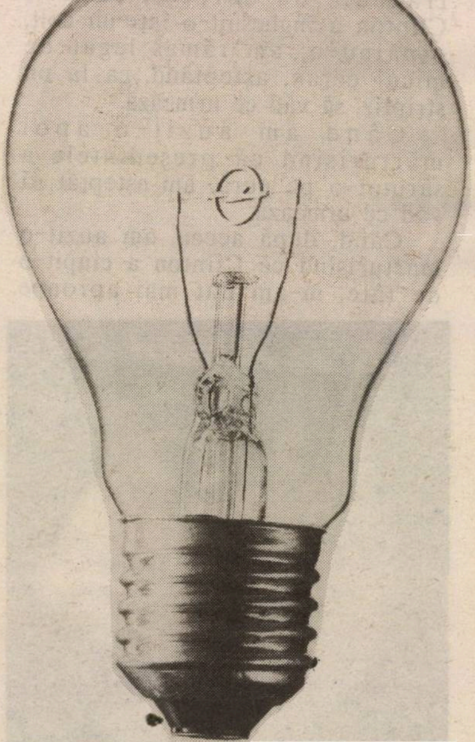

"Din nefericire pentru el - povesteşte Argetoianu *- nu se mărginea la răutăţi îndreptate împotriva mea, dar mai da drumul şi la prostii în serie aşa încât oamenii nevoiaşi veniţi la dânsul pentru un sfat sau pentru*

o încurajare, plecau buimăciţi de atâta incoerenţă şi de atât venin. Reamintesc aici, fiindcă a făcut mult zgomot şi a fost viu comentată de toată presa o asemenea ciocnire între o delegaţie de debitori din Constanţa şi irascibilul prim-ministru. Debitorii se văicăreau şi declarau că-şi pun singura nădejde în măsurile care le voi lua eu, *dar cereau să le iau mai repede şi cât mai repede şi cât mai radicale. Atât a fost de-ajuns ca să scoată pe Iorga din sărite: "Ce măsuri, domnilor, ce măsuri are să ia* ăla *(ăla, eram eu), n-are să ia nici o măsură, v-o spun pe şleau!" Sideraţi şi disperaţi, bieţii oameni se uitau unul la altul şi nu mai ştiau ce să spună. Unul din ei, mai isteţ a replicat: "Dar bine, domnule prim-ministru, ce ne facem noi atunci ?" - "Ei, dhrrragă, ce vă faceţi? Uihte, am să spuhn eu ce să vă fhaceţi. Să vă dhuceţi să vă ahrrruncaţi în mahrrre!" Aruncarea debitorilor în mare a rămas de pomină, până la sfârşitul guvernării lui Iorga, şi mai târziu, cu toate explicaţiile şi dezminţirile comunicatelor oficiale".*

Să nu mă întrebaţi ce-a urmat. Chestia cu "să vă aruncaţi în mare" l-a aruncat pe Iorga, după câtva timp, din fruntea guvernului şi, pe băncile opoziţiei de-atunci încolo, nu a mai ocupat nici funcţia de prim-ministru, şi nici măcar pe accea de ministru.

Întrebare: *"Vă întreb şi eu cum l-a întrebat reporterul de la TV pe Ehud Barak: "ce-aţi fi făcut dacă eraţi un tânăr palestinian ?"*

(Bella Adania, Ramat Hasharon)

Răspuns: Aş fi aruncat cu pietre în israelieni fiindcă - aşa cum reiese dintr-un raport al Zahal - Arafat plăteşte 15 dolari de cap de om pentru fiecare demonstraţie.

PIX

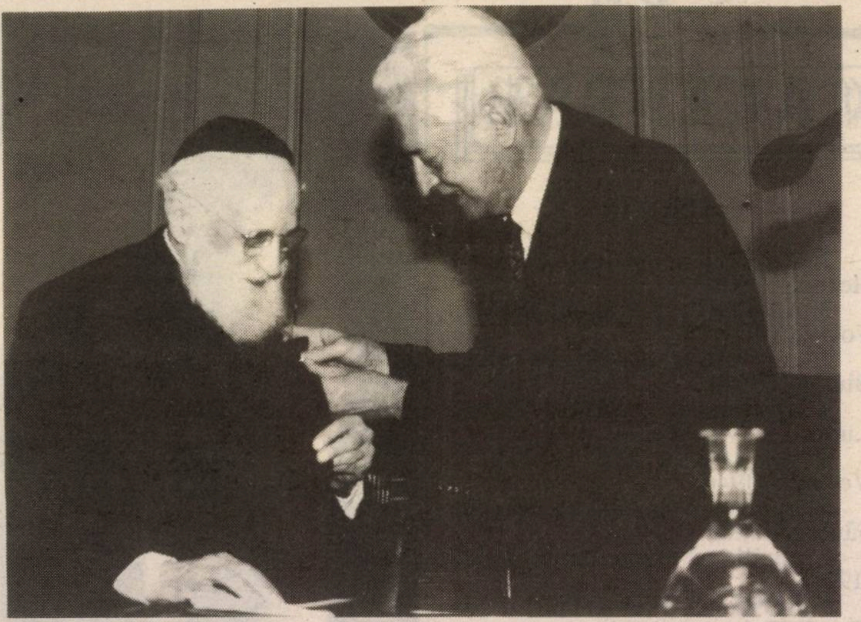

ŞAFRAN
şi lanţul slăbiciunilor

În 99 de cazuri din 100, plicurile sosite pe adresa revistei noastre cuprind scrisori pe diferite teme de actualitate, ştiri diverse, versuri, mici proze, documente, proteste din categoria "dreptul la replică", etc., etc., iar într-un caz din cele 100 primim câte-o fotografie sau un desen.

Mai nou, am găsit într-un plic fotografia aici de faţă, unde-l vedem pe Rabinul-Şef Dr. Alexandru Şafran primind din partea Acad. Prof. Dr. Virgil N. Constantinescu insigna de membru de onoare al Academiei Române.

Realizată de fotoreporterul Silviu Covaci, fotografia a ajuns la noi prin bunăvoinţa inginerului Leopold Binder din Kiriat Bialik, care a primit-o de la scriitoarea Felicia Marinca-Crişan, care a primit-o, la rândul ei, pentru «Minimum», de la doamna Elena Solunca-Moise, publicistă, şefa biroului de presă al Academiei. Mulţumim tuturor celor care au făcut parte din acest plăcut *"lanţ al slăbiciunilor"*.

BURSA PERSONALITĂŢILOR DIN ALIA

În urcare:

Lya Kőnig şi Tatiana Canelis Olier: performanţele realizate de ele în spectacolul **Sonia Muşcat** de la Teatrul «Habima» au fost primite cu elogii unanime de către cronicarii dramatici din presa israeliană.

Staţionar:

Rav Menahem Hacohen, din Ierusalim: prestaţia sa, în calitate de rabin al Comunităţii din Bucureşti este considerată satisfăcătoare, predicile lui sunt gustate; drept urmare, el a primit titlul de Mare Rabin.

Maayana Shenhar: rubrica sa (din revista «La-isha») de convorbiri cu cititorii pe marginea vieţii sexuale se bucură, în continuare, de acelaşi succes ca şi în 1997.

În cădere:

Avraham Poraz, deputat, preşedintele partidului **«Shinui»:** declaraţiile sale privind posibilitatea ca «Shinui»-ul să intre în combinaţie cu partidul de centru al lui Roni Millo (încă în faşe) au descumpănit pe cei din *alia* care începuseră a se obişnui cu ideea că Shinui-ul va deveni un partid "românesc" **de facto.**

CALENDAR

APRILIE

2 aprilie a murit Mircea Herivan (1996)

3 aprilie s-a născut Florin Tornea (1914)

4 aprilie s-a născut Lică Bluthal (1928)

4 aprilie s-a născut I(sac) Ludo (Jacovitz) (1894)

5 aprilie a murit Ilarie Voronca (1946)

5 aprilie s-a născut Mircea Săucan (1928)

7 aprilie a murit Aurel Felea (1996)

9 aprilie a murit Paul Păun (Dr. Z. Zaharia) (1994)

10 aprilie s-a născut Maria Banuş (1914)

10 aprilie s-a născut Horia Gane (1936)

12 aprilie a murit I. Fîntînaru (1994)

13 aprilie s-a născut Andrei Strihan (1924)

14 aprilie s-a născut Iosif H. Andronic (1897)

16 aprilie s-a născut Tristan Tzara (1896)

17 aprilie a murit Emil D. Fagure (1948)

19 aprilie s-a născut Adrian Rogoz (1921)

19 aprilie s-a născut Ileana Vrancea (1929)

19 aprilie s-a născut Petre Rado (1946)

21 aprilie s-a născut Moshe Olier (1926)

23 aprilie s-a născut Emmerich Deutsch (1913)

25 aprilie s-a născut Sebastian Ungureanu (Ianfred Silberstein) (1950)

27 aprilie s-a născut Cornel Safirman (1937)

27 aprilie a murit H. Bonciu (1950)

27 aprilie a murit Camil Baltazar (1977)

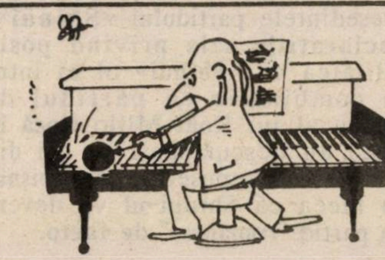

Țâțe

Precum acelea ale d-nei Kathleen Willey pe care preşedintele Statelor Unite ale Americii de Nord, Bill Clinton, le-ar fi ciupit în anul 1993. Ciupirea în cauză este cercetată astăzi cu toată atenția de către Tribunalul Suprem de la Washington.

În editura „Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
şi nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigrației
şi se referă la noi, evreii reveniți
în patria strămoşilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy şi a familiei sale)
şi „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea foloseşte o autentică limbă literară,
un ritm alert şi un stil propriu.
CĂRȚILE POT FI OBȚINUTE TRIMIȚÎND UN CEC BANCAR
SAU POŞTAL PE ADRESA: P.O.B. 1114,
RAMAT GAN 52111. TEL.: 7519839

- **Bătrînul ieri şi nenăscutul mîine – 40 şekeli**
- **Punctele mele cardinale – 40 şekeli**
- **Nucleul magic – 60 şekeli**

*** HAG PESAH SAMEAH ! ***

I. ARTZI

PE DRUMUL LUI STEVEN SPIELBERG

Transnistria,- locul în care deportările şi holocaustul petrecute acolo au determinat pieirea a cca. 258.000 de evrei (dintre care 88.000 politici) din Basarabia, Bucovina, regiunea Dorohoiului şi evrei localnici,- este calificată în Apus drept «Cimitirul uitat» (The Forgotten Cemetery).

Spre deosebire de alte focare de distrugere şi moarte - Auschwitz, Treblinka sau Maidanek, cercetate în amănunt şi despre care există o amplă documentaţie - despre Transnistria se ştie foarte puţin în lume şi supravieţuitorii acestui loc de suferinţă şi exterminare se plâng, pe bună dreptate, de faptul că au fost daţi uitării.

În ultimii ani au început să apară - pe ici, pe colo - cărţi, memorii personale, studii istorice. Cei care se ocupă de acest subiect sunt demni de toată lauda şi consideraţia noastră. Cu atât mai mult cu cât, în zilele noastre, filmele proiectate în săli de cinematograf sau la televiziune, tind să înlocuiască - deobicei, cu un binemeritat succes - lectura chiar şi a celor mai reuşite cărţi: filmul "Lista lui Schindler", de pildă, al lui Steven Spielberg, care a adus un fragment al dramei holocaustului în faţa a sute de milioane de spectatori. Personal, de ani de zile mi-am format convingerea că fără un film documentar de vastă inspiraţie, realizat la modul profesional, vom continua să ne văităm şi să plângem inutil, că istoria noastră nu este cunoscută.

Acum doi ani, Televiziunea Educativă a încercat să facă ceva în acest sens. Perseverenţa şi devotamentul a doi producători, originari din România - Marcu Simionovici şi Zoltan Terner - au dus la o primă realizare. Cu mijloace modeste, ei au realizat un film bazat în majoritatea lui pe interview-uri cu supravieţuitori. Lipseşte însă un film care să arate Transnistria propriuzisă,- locurile şi nu numai oamenii. Pentru că Transnistria anilor 1941-1944 trăieşte astăzi doar în amintirea celor chinuiţi acolo. De aceea, se impune realizarea unui film la locul amintit. Şi nu e vorba numai de cimitire - în majoritatea lor părăginite - ci de locurile pe care au fiinţat ghetto-urile, atâtea câte au mai rămas identificabile până în zilele noastre. Căci după 55 de ani, puţine lucruri mai amintesc de ceea ce s-a petrecut acolo. Tăvălugul vremii, dezvoltarea construcţiilor au înghiţit multe urme, schimbând în majoritatea lor faţa oraşelor.

Acum câţiva ani am revizitat oraşul Moghilev, unde fusesem în 1944, anume pentru a înregistra orfanii care urmau să fie transferaţi în România. Drumul de la Atachi la Moghilev mi-a mai amintit câte ceva din peisagiile de atunci. Dar o dată ajuns la destinaţie, am căutat în zadar locul ghetto-ului. Nu l-am putut găsi şi nimeni nu m-a putut îndruma. Mulţi nici un ştiau despre ce vorbesc. Până la urmă, am descoperit un evreu bătrân, un rar supravieţuitor al acelor vremuri.

- "Vii după mine".

M-am ţinut după el. Împreună, am ajuns la o stradă plină cu prăvălii, maşini, o stradă cu activitate trepidantă.

- "Aici a fost ghetto-ul".

În depărtare se vedea Nistrul; deasemeni, podul de trecere în locul pontonului peste care fuseseră trecuţi deportaţii. Iar cimitirul era aproape devastat.

Aceste imagini de azi ar trebui completate cu imagini de atunci, fotografii, filme din arhivele germane, româneşti, ruseşti, relicve, obiecte şi amintiri personale.

Până acum, n-au fost fonduri. Recent, am făcut rost de o sumă substanţială pentru realizarea unui asemenea film, dar Televiziunea e şi ea datoare să participe la buget. Poate că - deoarece imaginile trebuiesc filmate într-o regiune care aparţine astăzi Ucrainei - ar fi cazul să se organizeze o coproducţie israelo-ucraino-română. Avem nevoie de un scenariu redactat de profesionişti şi bazat pe fapte istorice. Mărturiile personale îşi vor avea locul lor, dar esenţialul este *imaginea*, nu cuvântul.

După ani de zile în care s-a tot vorbit şi s-a tot visat, iată-ne ajunşi într-o fază în care, realizând acest proiect, putem vedea lumina de la capătul tunelului. «Cimitirele uitate» ar trebui - încă în 1998 - să devină cimitire cunoscute care să transmită generaţiilor viitoare mesajul tragediei transnistriene din anii Holocaustului.

Eveniment în lumea alialei

CONGRESUL H.O.R.

Însfârşit ! După ce a fost amânat în repetate rânduri, Congresul H.O.R. - mult aşteptat în rândurile *alialei* şi, mai cu seamă, în lumea activiştilor din *snifuri* - a fost convocat pentru luna aprilie.

Lucrările Congresului vor avea loc în zilele de 17 şi 18 - IV - a.c., în sala de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv. Aşa cum am fost informaţi, Congresul - la care urmează a participa, pe bază de invitaţii, numai conducerile filialelor - va avea un caracter de lucru.

Pe ordinea de zi figurează trei puncte:

1.- Raportul de activitate prezentat de d. Menahem Ariav, preşedintele H.O.R.;

2.- Alegerea noului comitet de conducere H.O.R.;

3.- Diverse.

(Continuare în pag.33)

• CA SĂ ȘTIM • CA SĂ ȘTIM • CA SĂ ȘTIM •

SOCIETATEA FILANTROPICĂ HAMAS

D. Sprinzak e cam sprințar

În cursul istoriei lui milenare, poporul evreu a înfruntat mulți dușmani și le-a supraviețuit tuturor. Dar acum avem de-a face cu un dușman care pare a fi pe punctul de a ne lichida o dată pentru totdeauna, așa cum era cît pe ce să facă atunci când Moshe ne-a scos din Egipt.

La o jumătate de secol după ce ne-am ridicat din cenușa conflagrației declanșate de Germania, la 50 de ani după recâștigarea suveranității în propria noastră patrie, 50 de ani în care am respins atac după atac, am reușit o integrare fără precedent a exilurilor și am construit o viață socială, intelectuală și economică viguroasă, care a câștigat admirația tuturor – acest dușman pare a fi pe punctul de a ne elimina din istorie.

Acest dușman, bineînțeles, suntem noi înșine.

Imaginați-vă că cineva ar descrie partidul nazist al lui Hitler, la vremea respectivă sau astăzi, în felul următor: "Partidul nazist nu este doar un simplu grup terorist... El este și o largă mișcare socio-religioasă, antrenată în munca de folos obștesc… angajată în reconstruirea societății și economiei germane".

Imaginați-vă că autorul ar explica apoi că naziștii au devenit violenți numai din cauza Tratatului de la Versailles; din cauză că guvernul de la Weimar dezmembra Germania – și guvernul, bineînțeles, era plin de evrei, care înjunghiaseră armata germană lipsită de apărare pe la spate și continuau să-i umilească pe germani.

Cam în termenii aceștia a descris recent un specialist israelian în extremismul politic organizația Hamas. E vorba de prof. Ehud Sprinzak de la Universitatea Ebraică, care este și profesor asociat la Institutul de Pace din Washington.

Într-un articol publicat în *Washington Post,* intitulat "Israelul judecă greșit Hamasul și terorismul său", Sprinzak începe prin a spune cititorilor săi că atât Shimon Peres, pe când era prim ministru, cât și succesorul său, Beniamin Netaniahu, au demonizat Hamasul.

Peres a făcut-o din motive de conveniență, deoarece, potrivit învățatului și ultra-liberalului nostru profesor, acceptând cuvântul teroristului Hassan Salame, asasinarea de către israelieni a lui Yhie Ayash, "inginerul" ucigaș al Hamasului, a fost aceea care "i-a determinat pe adepții lui să organizeze cele trei atentate sinucigașe care au zguduit Israelul la începutul anului 1996".

Sprinzak observă că, la vremea respectivă, Peres a încercat să ne facă să credem în mod greșit că cele trei masacre "au fost motivate de hotărârea strategică de a doborî guvernul israelian doritor de pace". Netaniahu, chipurile, demonizează Hamasul pentru că "el nu crede cu adevărat în procesul de pace de la Oslo". (Nici majoritatea evreilor israelieni, din care 99,9 la sută doresc cu ardoare pacea, nu cred în "procesul de pace de la Oslo", pentru că nu cred că partenerii noștri în acest proces năzuiesc la pace în sensul acceptat al cuvântului. Dar aceasta este altă problemă.)

După părerea lui Sprinzak, "faptul că Hamasul se împotrivește procesului de pace nu i-a făcut niciodată pe conducătorii săi să adopte o strategie globală de atentate sinucigașe. Mai curând, atentatele sincigașe au fost permise ca o măsură de răzbunare tactică împotriva acțiunilor israeliene umilitoare".

Nu e nevoie să enumerăm pretinsele acțiuni umilitoare, pentru că însăși prezența noastră suverană aici este o umilință pentru anumiți arabi, în special refuzul nostru de a-i lăsa să învingă în repetatele lor agresiuni contra noastră.

Sprinzak continuă spunând că în ciuda "imaginii lui din presa occidentală, Hamasul nu este doar un grup terorist", ci "a dat la sute de mii de palestinieni posibilitatea de a supraviețui și de a trăi o viață decentă". Hamasul "a recurs la lupta armată abia în 1988, după ani de muncă obștească nonviolentă".

Așadar, dacă n-am fi noi, blestemații de sioniști, Hamasul ar putea continua să-și consacre toate energiile nobilelor lui activități filantropice.

Dar în loc ca prof. Sprinzak sau eu să vă spunem ce este Hamasul, să vedem cum se descrie el însuși în Charta sa, publicată în august 1988.

Această chartă începe cu trei motto-uri. Primul este un paragraf din Coran, versetul 3, care declară că "poporul cărții" (adică evreii și creștinii) sunt în majoritate "răufăcători" și "soarta lor va fi infamia".

Al doilea motto este un citat din scrierile "imamului și martirului Hassan Al-Banna", fondatorul, în 1920, al mișcării "Fraților Musulmani" din Egipt, din care a emanat Hamasul: "Israelul se va ridica și va rămâne în picioare până când Islamul îl va elimina, așa cum i-a eliminat pe înaintașii lui".

Articolul 5 al chartei declară că Hamasul "este o mișcare palestiniană distinctă, care … aspiră să ridice stindardul lui Allah deasupra întregii Palestine".

Articolul 7 se încheie cu citarea unei tradiții musulmane târzii *(hadith)* potrivit căreia Ziua Judecății va veni doar atunci când "musulmanii îi vor învinge pe evrei (și-i vor omorî); când evreii se vor ascunde după pietre și copaci, care vor striga: «O, musulmani! un evreu se ascunde în spatele meu; veniți și omorâți-l!»".

Articolul 13 declară: "Inițiativele (de pace) și conferințele internaționale cu scopul de a rezolva problema palestiniană sunt contrarii credințelor Hamasului . Căci a renunța la orice parte a Palestinei înseamnă a renunța la o parte din religie. Nu există altă soluție pentru problema palestiniană în afară de *jihad* (războiul sfânt)".

În câteva locuri, charta Hamasului spune că evreii, care "s-au aflat în spatele revoluției franceze și al revoluțiilor comuniste de pretutindeni", s-au folosit de banii lor "pentru a înființa organizații clandestine cu scopul de a distruge toate popoarele și de a promova interesele sioniste". Printre aceste "organizații destructive, de spionaj" se află francmasonii, cluburile Rotary, Lions, Bnei Brith, "și altele asemenea lor".

Aceasta este Organizația de Binefacere și Ajutor Reciproc Hamas.

(Dintr-un articol de Moshe Kohn, în *"Jerusalem Post"*)

BIJUTERIA
PERETZ
PETAH TIKVA, REHOV
HOVVEI ZION 15
DISPUNE DE O GAMĂ
VARIATĂ DE
CEASURI ȘI BIJUTERII
PREȚURI MODERATE
VISA ȘI ISRACARD
TELEFON: 03-9340303
Clientelei noastre devotate:
HAG PESAH SAMEAH !
La jubileul celor 50 de ani
prezentăm
OMAGIUL NOSTRU
STATULUI ISRAEL
pentru impresionantele
sale realizări,
și urări de continuă
PROSPERITATE și PACE !

Celebrul violonist Iehudi Menuhim a înjurat din nou (după un mai vechi al său obicei, moștenit de la tatăl Domniei Sale, care era un anti-sionist fanatic), Statul Israel. Într-un interview acordat ziarului francez "Le Figaro" el a declarat că atmosfera care domnește astăzi în Israel îi amintește de cea din Germania hitleristă. "Este de mirare – a spus el – că unele lucruri nu dispar nici o dată pe deplin, inclusiv boala care a lovit, ieri, Germania nazistă și care astăzi se răspândește și în Statul Israel".

Așa e, stimate maestre. Este de mirare, de pildă, că unele lucruri, precum boala numită ura de sine nu dispar nici o dată pe deplin.

RESTAURANTUL ROMÂNESC
„LA GETTA"

Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
„LONDON MINISTOR"
Tel. 03-6959843
vă invită să gustați renumitele produse ale
bucătăriei românești
și toate specialitățile la grătar,
într-o ambianță plăcută și de neuitat.
JOI, VINERI
ȘI SÎMBĂTĂ SEARA
Program muzical
cu renumita cîntăreață din România
MARIANA LUNGU
acompaniată la orgă electronică
Un program special
de muzică românească și internațională
DANS - ANTREN - VOIE BUNĂ
PRIMIM COMENZI PENTRU
ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
Vă așteptăm cu plăcere să ne vizitați
Restaurantul este deschis zilnic
de la ora 12 la prînz pînă la miezul nopții
CU PROGRAM NESCHIMBAT
ȘI ÎN ZILELE DE PESAH
Cu prilejul Jubileului Statului
ne asociem bucuriei generale
și urăm ca
ISRAEL
SĂ TRĂIASCĂ ȘI SĂ ÎNFLOREASCĂ !
* HAG PESAH SAMEAH ! *

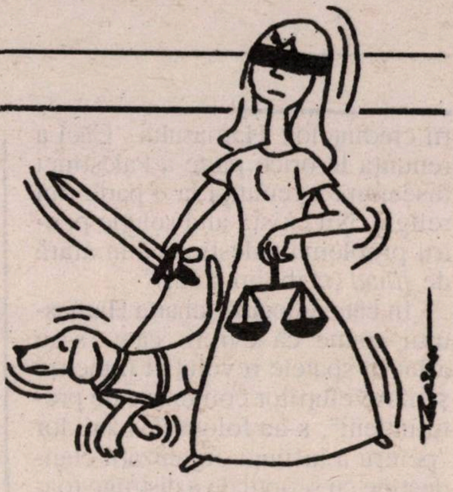

PE LEGEA MEA

O rubrică de
G. MOSARI

O ŢARĂ BOGATĂ ÎN... LEGISLAŢIE

Cinci decenii de existenţă, mai ales când ele sunt primele din viaţa unei ţări, reprezintă perioada în care se face "botezul focului" spre a pregăti etapele viitorului. Pentru Israel în special, cei 50 de ani ce s-au scurs de la proclamarea lui ca Stat, au fost deosebit de grei datorită confruntărilor militare permanente cu vecinii arabi care au încercat (şi încă n-au renunţat la acest scop) să şteargă de pe harta lumii patria evreilor.

În apărarea realizărilor şi a democraţiei adevărate, Israelul a avut nevoie şi necesită, pe plan de frunte, o justiţie puternică şi corectă, ca şi legi care să slujească interesele ţării şi ale cetăţenilor.

Desigur, la înfiinţare, în 1948, în domeniul legislaţiei nu era vid, fiinţau legi şi regulamente care oglindeau obiectivele stăpânitorilor turci, iar mai târziu, a celor ce asigurau «mandatul britanic».

Se înţelege aşadar că Israelul avea nevoie de legi proprii, ceea ce implica o activitate uriaşă, ca şi de organizări judecătoreşti menite să ţină seama de tradiţiile soluţiilor în procesele dintre evrei de-alungul veacurilor ((în general "judecata religioasă"), ca şi de realităţile locului.

La început au fost menţinute unele reglementări turceşti, iar influenţa legilor engleze s-a făcut simţită în mod substanţial. Desigur, nu se pot efectua schimbări şi salturi de la o legislaţie la alta, spontan, peste noapte: aceasta necesită ani îndelungaţi.

Considerăm util să subliniem că, încă de la înfiinţare, Israelul a avut grijă să-şi asigure legislaţia necesară pentru organizarea şi conducerea statului, norme modificate şi îmbunătăţite pe parcursul anilor, în funcţie de experienţa acumulată. În Israel există mai multe "legi de bază", cum ar fi acelea privind Knessetul, Guvernul, Preşedintele ţării ş.a., iar toate la un loc suplinesc - de fapt - ceea ce ne lipseşte: Constituţia ţării.

Juriştii - şi nu numai ei - doresc să fie votată legea fundamentală a Statului, adică o Constituţie, dar interese antagoniste dintre diferite mişcări politice împiedică deocamdată adoptarea acestui act normativ esenţial.

De-alungul anilor s-au elaborat legi, regulamente, etc. care au asigurat buna desfăşurare a activităţii tuturor sectoarelor, iar legislaţia penală prevede măsuri de pedepsire a infractorilor, nu doar în raport cu gravitatea faptelor, ci şi urmărind o posibilitate de a-i reda societăţii, după un număr de ani, pe cei condamnaţi.

Fără teama de a greşi sau măcar a exagera, pot spune că Tribunalul Suprem a fost alcătuit - în toţi cei 50 de ani - din jurişti de frunte ai ţării şi că această instanţă a apărat cu devotament principiile democraţiei. Cuvinte bune avem şi la adresa celorlalte instanţe de judecată, pentru marea majoritate a judecătorilor, dar nici măcar în cadrul unui articol «festiv» nu putem trece cu vederea că unii judecători se consideră superjurişti şi transformă uneori şedinţele de judecată în mijloc de a-şi descărca nervii sau chiar a leza alţi profesionişti.

Preocuparea pentru organizarea modernă şi eficientă a instanţelor, ţinând seama de specificul israelian şi importanţa fiecărei probleme, n-a fost abandonată nici un moment pe parcursul celor cinci decenii, de aceea reformele din justiţie au fost întotdeauna bine venite. Astfel, destul de recent s-au înfiinţat judecătorii speciale pentru probleme de familie, iar în prezent se pregătesc noi modificări în ierarhia şi competenţa instanţelor civile, penale şi religioase.

Spre regretul nostru, avem datoria să menţionăm că grupări religios-extremiste, în frunte cu mişcarea Shas, încearcă să denigreze justiţia şi, în primul rând, Tribunalul Suprem, şi să lovească în legile democrate pentru ca ei, reprezentanţii retrograzi ai lumii, să-şi întindă tentaculele. Din păcate, împotriva acstor defăimători care periclitează interesele ţării şi ale cetăţenilor, nu s-au luat şi nu se iau măsuri, ceea ce e grav. Ne vedem obligaţi să dăm semnalul de alarmă cuvenit, înainte de a fi prea târziu.

●

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ
"ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

*** Homeopatie * Acupunctură ***
Plante medicinale *

Tratăm cu succes:
*** Dureri de orice origine**
*** Paralizii (inclusiv faciale) ***
Astma * Alergii * Nervozitate
*** Insomnii * Impotenţă ***
Prostată * Diabet * Colesterol
*** Hipertensiune ***

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI
TEL.: 08-9414254; 08-9456135

*** HAG PESAH SAMEAH ! ***

I. SCHECHTER

CE RĂMÂNE?

Multe sunt întrebările care se pun - fireşte, cu scopul de a se primi măcar un răspuns la fiecare din ele - dar sunt şi întrebări retorice, la care eu ţin enorm, fiindcă ele nu-ţi pretind un răspuns, au fost puse aşa, ca să nu rămână nepuse şi să nu fii lăsat în pace, nepisălogit.

Există însă şi o a treia specie de întrebări, cele retorice dar la care totuşi tare se vrea un răspuns. O asemenea întrebare este întrebarea: Ce rămâne? Adică ce anume s-a scris în trecut şi va rezista în viitor cu toate că în prezent s-a uitat de parcă n-a fost odată ca niciodată.

M-am nimerit nu de mult într-un grup de amărâţi dar optimişti, care voiau neapărat să lămurească, încă în seara aceea, ce anume rămâne. Nu admiteau nici o amânare, de parcă asteroidul despre care s-a anunţat că va cădea în anul 2028 peste bunătate de glob pământesc, şi-ar fi precipitat căderea şi este pe cale să cadă.

Un nuvelist care a debutat cu o schiţă la "Scânteia tineretului" dar nu a mai apucat să-şi prelungească debutul măcar cu o nuvelă, a întrebat:

- Credeţi că din marea literatură sovietică rămâne ceva ?

Problema era că trebuia să-ţi încordezi tare de tot memoria ca să-ţi aminteşti de literatura aceea din urmă cu parcă un secol. În discuţia care a urmat s-a spus că din Şolohov nu poate rămânea nimic fiindcă el personal n-a scris nimic, el doar a furat manuscrisul unui ofiţer rus alb despre care nu se ştie nimic decât că n-a rămas din el nimic.

Din romanele lui Leonid Leonov şi Boris Polevoi, ca şi din poeziile lui Simonov şi Surkov ar fi putut rămâne ceva dacă admiratorii lor ar mai fi trăit până în viitor şi n-ar fi murit de durere că a venit prezentul acesta neaşteptat.

Subiectul acesta de discuţie s-a încheiat cu concluzia că din marea literatură sovietică rămân doar operele scriitorilor clasici ruşi care au fost tipărite în epoca marii literaturi sovietice.

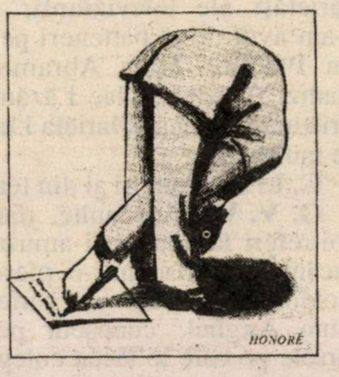

A urmat partea a doua, mai dramatică: ce rămâne din literatura nouă în care noi înşine ne-am născut multilateral şi ne-am dezvoltat impetuos ? Discuţia în jurul acestui subiect a început bine, cu o tăcere de trei sferturi de oră, şi e păcat că nu s-a terminat aşa.

- Vreţi să spuneţi că din romanele despre Bicaz şi din poemele despre Canal nu rămâne ceva ? a întrebat un liric realist-socialist înainte ca cineva să fi spus că nu rămâne nici atât.

Părerile au fost diferite. Cineva a spus că este cert că Beniuc va înfrunta veacurile, dar nu se ştie cum. Altul a spus că dacă romanele realiste ale lui Nicolae Jianu şi Ion Istrati vor fi trecute în categoria romanelor utopico-fantastice, au şanse să găsească în viitor un număr de cititori.

Unii au fost de părere că scrierile scrise de Nicolae Moraru, Eugen Frunză, Paul Everac ar trebui traduse în dialectul canibalilor din jungla Amazonului. Ei nu cunosc gustul literaturii realist-socialiste şi s-ar putea s-o mănânce.

Fiindcă nu s-a putut termina cu o concluzie, discuţia aceasta s-a încheiat cu o propunere: Dacă experienţele de clonare a oamenilor vor reuşi, să se facă o comandă specială de câteva sute de oameni din ăştia, făcuţi şi nu născuţi, care să citească numai ceea ce s-a scris în trecut. Ei nu vor avea încotro şi vor fi nevoiţi să le placă romanele întrecerii socialiste şi poemele însămânţării în cuiburi în pătrat.

Ambasadorul egiptean în Israel, d. Mohamad Basiuni, urmează să fie convocat la tribunal pentru a răspunde acuzaţiilor lansate împotriva lui de-o cunoscută (şi frumoasă) dansatoare a burţii, care pretinde că d. Basiuni, fire pătimaşe, ar fi încercat să o posede - contrar voinţei ei - în apartamentul unui prieten comun.

Ca să fiu sincer, eu îl simpatizez pe acest diplomat egiptean, căruia, cum ar fi zis Marx, nimic din ce este omenesc nu-i este străin.

În mintea mea, el va rămâne întotdeauna ambasadorul Pasiuni.

Nu e Ea: dar tot bună e

G. IOSUB

Cine eşti, Gabriela Vlad Werner?

- **Primul meu rol a fost cel al Ofeliei din "Hamlet"**
- **Am jucat la teatrul "C. Tănase"**
- **Am fost prietena lui Florin Piersic**
- **Nu cred în reclama produselor cosmetice**
- **Nu-mi place să gătesc... dar gătesc**
- **Clinton e un bărbat frumos şi viril**

Cei ce au văzut spectacolul "Bravo Tănase" au fost plăcut surprinşi de apariţia unei actriţe frumoase şi talentate care a jucat alături de Florin Piersic. Şi, pe drept cuvânt, s-au întrebat cine e şi de unde a apărut.

Iată de ce mi-am luat sarcina să o prezint. Am luat loc la o măsuţă dintr-o cafenea pe Dizengoff şi i-am spus:

G. Iosub: Doresc ca cititorii revistei "Minimum" să ştie cine eşti şi de unde vii.

Gabriela Vlad Werner: Sunt născută la Bucureşti. Mama mea, Ruxandra Vlad, este o foarte cunoscută interpretă de operă şi operetă. Dar când a fost să-mi aleg o carieră s-a împotrivit ca eu să devin actriţă. "Cunosc foarte bine greutăţile prin care trece un artist. Fă ce vrei, dar nu actorie. Ai talent la limbi străine, urmează filologia". N-am ascultat-o pe mama – de la care am moştenit plăcerea de a cânta – şi am dat concurs la facultatea de teatru, pe care am absolvit-o cu succes, şi primul meu rol a fost cel al Ofeliei din "Hamlet". Este cunoscută replica: "Ofelia, du-te la mânăstire", însă eu am fost trimisă... la Bârlad, fiind repartizată la teatrul de acolo. N-am stat însă mult, căci am revenit în Bucureşti, unde am jucat mai întâi la Teatrul "Barbu Delavrancea", ulterior "Ion Vasilescu", şi apoi la Teatrul "Constantin Tănase". În paralel eram des invitată la emisiunile de varietăţi ale televiziunii, unde i–am avut drept parteneri pe Florin Piersic, Tricy Abramovici, Hamzi Cerchez, Nae Lăzărescu, Cristina Deleanu, Marieta Luca şi pe mulţi alţii.

G. I.: Ce amintiri ai din teatru?

G. V. W.: Am multe, dar mă voi referi la două mai amuzante. Jucam la Bârlad într-o piesă de Goldoni şi aveam un partener, Nino Anghel, cunoscut pentru farsele pe care le făcea colegilor. La un moment dat i se aduce pe scenă o cafea pe care el urma s-o bea pe nerăsuflate. Or colegii lui, ca să se răzbune pe el, i-au turnat în cafea piper şi sare. Drept care după ce a băut-o s-a sufocat şi a început să tuşească. Eu nu m-am mai putut abţine şi am izbucnit în hohote de râs. Spectatorii, crezând că aşa e rolul, au început şi ei să râdă şi să aplaude...

Altă dată repetam un rol la televiziune şi vine un maşinist la mine, spunându-mi că mă caută o doamnă. Am întrerupt repetiţia, am ieşit pe coridor şi am tras o sperietură grozavă, căci îmi ieşise în cale nu o doamnă, ci o vrăjitoare. Cine era? Florin Piersic, care şi el era pus pe farse...

G. I.: Apropo de Florin, ştiu că ai avut o legătură specială cu el...

G. V. W.: Da, aşa e. Mai mult decât o simplă legătură. Relaţiile dintre noi au durat mulţi ani şi ele şi-au pus pecetea pe viaţa şi activitatea mea.

G. I.: Ce reprezintă teatrul pentru tine?

G. V. W.: Teatrul este însăşi existenţa mea. Trăiesc teatru, respir teatru, văd teatru, predau teatru.

G. I.: Unde predai teatru?

G. V. W.: La Ashdod, unde locuiesc şi unde am deschis un studio de teatru.

G. I.: Şi totuşi un timp n-ai mai jucat. De ce?

G. V. W.: Da. M-am îndrăgostit de un israelian, Marcel Werner, om de afaceri, care avea un birou comercial la Bucureşti şi cu care m-am căsătorit. Urmărit de securitate, care nu ştiu ce avea cu el – presupun că voia să-i stoarcă nişte bani – ne-am mutat la Viena, unde locuia tatăl său. Dar acolo n-am stat decât doi ani, deoarece securitatea română, care avea o agentură puternică la Viena, condusă chiar de un frate al lui Ceauşescu, continua să-l şan-

Trăiesc teatru, respir teatru, fumez teatru...

tajeze şi să-l ameninţe. Aşa că am părăsit Austria şi am venit în Israel. Între timp am născut prima fetiţă. Cea de a doua s-a născut în Statele Unite şi are deci şi cetăţenie americană.

În Israel, cât copiii erau mici, am fost nevoită să mă ocup de creşterea lor. Dar mi-era greu să renunţ definitiv la profesia mea. Soţul meu se opunea reluării carierei mele artistice. De fapt evoluam în două lumi diferite: el în lumea afacerilor, iar eu în lumea artistică. Ne-am iubit într-adevăr, dar ajunsesem să nu ne mai înţelegem. Şi ne-am despărţit, sunt şapte ani de-atunci. Am rămas însă prieteni, căci avem un bun comun: copiii. Iar eu, pentru a nu crea probleme copiilor, care au rămas la mine, mi-am păstrat numele de Werner.

G. I.: De când eşti în Israel?

G. V. W.: Din 1986 definitiv. Dar în 1981, când eram cu Florin Piersic, el m-a luat cu el într-o excursie în Israel ca să-mi arate Ţara Sfântă, de care este legat şi care mie mi-a devenit a doua patrie.

G. I.: Cum ai ajuns să joci în revista "Bravo Tănase"?

G. V. W.: Producătorul revistei Teşu Solomovici trăgea de mult de mine să joc în spectacolele lui, însă eu ezitam. Dar acum, Florin Piersic a vrut să mă aibă de parteneră.

G. I.: Ce părere ai de publicul israelian de limbă română?

G. V. W.: Un public cald şi receptiv, care însă din păcate e pe ducă. Tinerii, chiar dacă mai vorbesc româneşte, preferă, pe drept cuvânt, spectacolele în limba ebraică.

G. I.: Cum stai cu ivritul?

G. V. W.: Foarte bine. Cum am mai spus, am talent la limbi străine. Vorbesc curent şapte limbi. Am învăţat ivritul de la radio, de la televiziune şi cel mai mult de la copiii mei.

G. I.: Eşti o actriţă talentată, dar şi o femeie frumoasă. Cititoarele revistei noastre ar dori să ştie cum îţi menţii frumuseţea, silueta?

G. V. W.: M-am adaptat la clima israeliană. Aici sunt necesare alte produse cosmetice decât în Europa. Nu mă iau după reclame, căci mi se pare că dacă se face prea mult tapaj în jurul unui produs cosmetic, asta înseamnă că e prost şi nu se vinde. În plus, cred că frumuseţea vine din interior. Trăiesc cu ideea că fiecare om este produsul propriei sale firi. Duc o viaţă echilibrată. Mănânc orice, dar cu măsură. Nu fac excese de nici un fel, nu-mi pierd nopţile şi merg mult pe jos.

G. I.: Dintotdeauna ai fost o femeie elegantă. Cum te îmbraci: după gustul tău sau după sfaturile specialiştilor în modă?

G. V. W.: Mă îmbrac după gustul meu. Îmi place să mă simt bine cu ce port pe mine. Nu mă iau după modă, îmi adaptez eu moda la necesităţile mele, la ce cred eu că-mi vine bine. Nu-mi plac extravaganţele, stridenţele, dar nici să-mi fac cumpărăturile la magazinele de confecţii de gata, căci nu sufăr să merg îmbrăcată "stas"...

G. I.: Cum îţi petreci timpul liber?

G. V. W.: Stau cât mai mult timp posibil cu copiii mei. Ascult muzică, îmi place să cânt şi să dansez şi am un grup de prieteni, în majoritate actori, cu care mă văd. Printre ei Rozina Cambos, Rodica şi Moscu Alcalay, Odette şi Ilan Schwartz şi alţii. De asemeni îmi place să colecţionez obiecte de artă, mai ales miniaturi.

G. I.: Te pricepi la gătit?

G. V. W.: Nu-mi place să gătesc, dar am învăţat de la tatăl meu, ziaristul Stan Vlad, care e un excelent bucătar. Copiilor mei le place ce gătesc, căci pentru ei fac această treabă gospodărească.

G. I.: Ce părere ai de viaţa amoroasă a lui Clinton?

G. V. W.: Campania de defăimare a lui e o ruşine. E o cruzime să scormoneşti în viaţa personală a unui om. Clinton e un bărbat tânăr, frumos şi viril, şi escapadele lui sexuale îi descarcă nervii încordaţi şi-l fac să muncească mai bine. Singura în drept să ia atitudine e soţia sa, care e înţelegătoare. Asta îmi aminteşte de o butadă: "Ce fac bărbaţii după actul sexual? Zece la sută se întorc cu faţa la perete, în timp ce nouăzeci la sută se întorc la nevestele lor...".

G. I.: Şi o ultimă întrebare: ce proiecte de viitor ai?

G. V. W.: Aş vrea să-mi reiau cariera, dar la un nivel mai înalt, să recuperez ce-am pierdut. Am fost invitată la începutul lui mai la un spectacol la Habima la care vor participa toţi actorii originari din România. Am invitaţii pentru spectacole la Bucureşti şi, în perspectivă, să merg cu câţiva colegi români într-un turneu prin Europa. Şi aş mai dori ca studioul meu din Ashdod să devină o adevărată şcoală de teatru, după sistemul de învăţământ din România, care a dat atâţia actori de valoare.

●

minimum

EDITEAZĂ

• **Aveţi în manuscris memorii personale?**

Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?

• **Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?**

• **MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură**

MINIMUM

•

Există, în sfîrşit, o editură: MINIMUM

ETC... ETC...

»»» Suntem - de dimineaţa până noaptea târziu - bombardaţi, prin ziare şi radio-TV, cu tot felul de statistici şi sondaje. Ba chiar şi la telefon, în baie, te trezeşti cu o voce care te întreabă: dacă alegerile s-ar ţine mâine, cu cine aţi vota: cu Bibi sau cu Barak ? Adevărul este că unele din aceste statistici ne interesează, de ce să minţim ? Ne-am obişnuit să ingurgităm cifre şi date ca pe seminţe. Printre datele ce ne-ar interesa ar fi şi cele legate de *aliaua* noastră cea de toate zilele. În afară însă de faimoasa *"cei 400.000"*, pe care-o auzim de când am aterizat la Lod, altceva despre realităţile din *trib* nu mai ştim. Cele 140384000572009 organizaţii, asociaţii, instituţii şi institute pe româneşte, cu ştampilă, hârtie cu en-tête şi ifose, nu s-au învrednicit nici una, să iniţieze asemenea statistici. A trebuit să vină la Haifa confratele nostru Uli Friedberg - Vălureanu (ex-redactor la "România liberă" din Bucureşti), pentru ca ghiaţa să fie - în sfârşit! - spartă şi (oh, Caragiale !) să avem şi noi statisticile noastre. Pătimaş al computerului, domnul Uli stă 25 de ore din 24 în faţa Internetului, intră în contact cu de-ai noştri de la San-Francisco şi Hong-Kong, scoate un buletin de ştiri intitulat "Carmelul şi marea" şi - mai nou - a efectuat, cu ajutorul aparatului de la domiciliu, un mic sondaj pe tema «Presa de limbă română din Israel". Iată câteva din constatările *sondorului:*

"Israelienii vorbitori de română, cu acces la Internet, preferă ediţia de vineri a ziarului "Ultima oră" şi revista lunară "Minimum". Dar ceva mai mult de un sfert dintre ei nu mai citesc nici un ziar şi nici o revistă de limbă română.

Acestea sunt câteva din posibilele concluzii ale unui mini-sondaj de opinie organizat de buletinul electronic "ZECE ŞTIRI DIN ISRAEL" - editat la Haifa - în legătură cu preferinţele gazetăreşti ale israelienilor vorbitori de română, posesori de adrese Internet. Un chestionar a fost trimis prin poşta electronică la adresele a peste 150 de vorbitori de română cu acces la noul mediu de comunicare. În următoarele zile au venit răspunsuri de la 25 de persoane. Iată o sinteză a răspunsurilor primite:

* *Opt persoane citesc ediţia de vineri a ziarului "Ultima oră"; doi repondenţi îl citesc zilnic. Cotidianul "Viaţa noastră" e citit vinerea de patru dintre participanţii la sondaj iar un al cincilea îl citeşte "sporadic".*
* *"Minimum" e citită în mod regulat de opt dintre interview-aţi, alţi doi citesc revista "rar" sau "uneori".*
* *Săptămânalul "Orient Expres" e citit de cinci internetişti.*
* *Interesant de remarcat faptul că persoane care nu mai citesc de mulţi ani ziare şi reviste în limba română, au revenit la limba de care au "divorţat" prin intermediul buletinelor electronice !*

»»» Dar mai avem ceva de spus în legătură cu Internetul lui Uli (era să scriem *Internetul Alialei*). Nu de mult, Internetul cu pricina a atras atenţia d-lui Shlomo David, *"preşedintele Organizaţiei israelienilor originari din oraşul şi judeţul Dorohoi. Oaspetele dorea să se documenteze, la prima mână, despre Internet, poşta electronică şi weburi. La venire, a fost parcă puţin sceptic. La plecare, era sub influenţa vizibilă a universului fascinant cu care tocmai făcuse cunoştiinţă.*

Rezultatul: a decis să facă un web al Organizaţiei (OIOD). După vreo săptămână, webul - primul de acest fel al unei organizaţii de «romanimi» din Israel - a început să funcţioneze cu pagini care reflectau, în română şi engleză, istoria iudaică a Dorohoiului.

În perioada care a trecut, webul a fost "vizitat" de peste 3.500 de persoane,- din Israel, din România şi alte ţări europene, din Brazilia şi Peru, din Canada dar mai ales din Statele Unite. Mulţi au trimis mesaje pentru a se interesa de rude sau/şi prieteni de dinaintea celui de-al doilea război mondial. Cineva a cerut sprijin pentru a găsi informaţii despre un stră-stră-străbunic care a fost rabin la Dorohoi în secolul trecut!

Câteva organizaţii evreieşti bine organizate în Internet s-au oferit să facă "link-uri" (legături automate), făcând şi mai popular în lume webul "Jewish-Dorohoi". Poate cel mai frumos omagiu adus acestui web construit la Haifa este includerea lui într-un alt web, care adună toate sursele de bază ale culturii şi istoriei iudaismului în lume !"

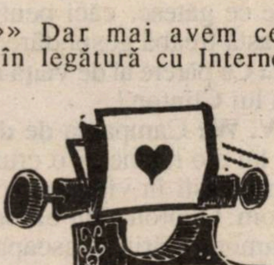

»»» Dar mai avem ceva de spus:

"Între miile de weburi create în Internet în limba română - în România, Israel şi în diverse alte ţări - ne comunică Uli Vălureanu - *şi-au făcut apariţia în ultimul an şi câteva "aşezări" legionare sau cu vizibile simpatii legionare. Există şi o revistă legionară în spaţiul ceibernetic. Unii simpatizanţi legionari au încercat să-şi vehiculeze ideile şi în news-grupurile de limbă română din Internet. Fapt semnificativ, au fost izolaţi. În "Romanians",*

unul din cei cca. opt sute de participanţi la discuţii, care a folosit expresia "jidani" a fost exclus din newsgrup !

Întrucât e vizibilă tentativa de a face propagandă legionară, inclusiv antisemită în diversele foruri ale Internetului, Dan Coren din Tel Aviv s-a decis să o combată pe acelaşi teren. El a deschis în decembrie un web anti-legionar !

Reacţia unor legionari a fost furioasă. Unul l-a şi ameninţat în cartea de impresii: "Mâna noastră e lungă, şi te vom găsi, Jidane!" Curajosul aderent al lui Corneliu Zelea Codreanu nu şi-a dat numele şi nu a menţionat nici ţara în care se află. Un altul, care poseda - se pare - un web în Germania, a scris de cinci ori "SIEG HEIL!"

Un alt vizitator din Germania, dl. Dan Pârjol, i-a scris însă lui Dan Coren că webul pe care l-a făcut e "folositor şi necesar. E timpul ca şi noi, românii, să confruntăm acest capitol urât din istoria noastră şi să acceptăm responabilitatea noastră pentru nedreptăţile şi crimele comise, pentru ca ele să nu se mai poată repeta".

»»» În încheiere, iată şi adresa Internetului:

Poştală: Căsuţa poştală - POB 4516, Haifa 31044
Electronică: uli@netvision.net.il
www.accordnet.com/uli/

(Întrucât noi, cei de la «Minimum» suntem tămâie în materie de weburi şi alte tehnologii de secol 21, nu garantăm că în adresa de mai sus nu s-a strecurat o literă în plus sau că nu lipseşte vreo virgulă esenţială).

»»» N-avem teatru pe româneşte aici în Israel (cu excepţia turneelor de la Bucureşti, fireşte), ne plângem de ani şi ani de zile că excelenţii comici *aliaţi* în Eretz nu au reuşit să înjghebe nici o trupă pe limba lui Caragiale, dar uite că surpriza s-a produs, de-acolo de unde nu te aşteptai. Colaboratorul nostru, Gh. Iosub, om serios, în toată firea, septuagenar, cu păr alb şi mustaţă, comentator extern de felul lui pe vremuri la "România liberă", la radio şi televiziune, a ţinut, nu de mult, aşa - de amorul artei - o conferinţă despre humorul evreiesc. Cu citate din Shalom Aleichem & Co şi cu bancuri de suşă dâmboviţeană. Şi cu interpretare pe măsură.

Conferinţa a avut un asemenea succes, încât lui Iosub i s-a dus buhul de one-man-showist (*dom'le, ne-am distrat nemaipomenit...*). Acum, toate snifurile HOR-ului, de la Bat-Yam la Natania şi de la Hedera la Carmiel îl trag de mânecă să "vină" cu conferinţa. Sălile sunt arhipline iar Gh. Iosub, uluit de neaşteptata turnură pe care a luat-o viaţa sa, la sfârşit de secol, este atât de ocupat cu «spectacolele» încât, ori de câte ori îl inviţi la un saumon fumé mâine seara, îţi răspunde ridicând neputincios din umeri: îmi pare rău, nu pot, sunt în turneu la Ghivataim...

»»» Se discută din ce în ce mai mult la Bucureşti despre dr. W. Filderman, patronul indiscutabil de pe vremuri al «Comunităţii» din România. Regizorul Manasse Radnev a prezentat la TV, nu de mult (cu succes), un film documentar despre legendarul conducător; iar mai nou, în sala de conferinţe a Radiodifuziunii Române a avut loc o masă rotundă consacrată lui Filderman. Printre vorbitori: acad. N. Cajal (pe deplin refăcut după operaţia din iarnă, de la spitalul Hadassa din Ierusalim), acad. Răzvan Theodorescu, acad. Şerban Papacostea, dr. Cristian Popişteanu (directorul revistei «Magazin istoric»), Victor Bârlădeanu, ing. Th. Wexler (nepotul lui Filderman).

Filderman: şeful

»»» Printre protagonistele dezbaterii - vii, foarte vii, extrem de vii - care are loc astăzi în Franţa pe marginea lucrării «Cartea neagră a comunismului» (lucrare destinată să înfăţişeze crimele din perioada stalinistă) - se află şi d-na Lily Marcou (carevasăzică Marcu, pe vremea tinereţii bucureştene, când învăţa la Facultatea de Filologie). Specialistă, în Franţa, în istoria Cominformului, autoare a unei biografii a lui Stalin intitulată «Stalin intim» (un mic best-seller), Lily Marcou l-a acuzat, în «Le Monde» pe Nicolas Werth, unul din autorii "Cărţii negre" că lansează cifre exagerate, supte din deget, în scopul de a abate atenţia de la crimele nazismului. Replicând nervos, preopinentul a făcut-o pe doamna Marcou de calomniatoare; ordinară. Directorul lui «Le Monde», Jean-Marie Colombani a intervenit la rându-i în discuţie, luând apărarea istoricului din *trib* şi solidarizându-se cu tezele acesteia. Dezbaterea continuă, cu cuţitele pe masă. Şi va mai continua. Cel puţin două sute de ani.

»»» Încă un scandal à-propos de cetăţenii de pe la noi care fac afaceri prin România. Pictorul Viorel Mărgineanu, fost ministru al Culturii, este anchetat în legătura cu suma de 400 milioane de lei pe care ar fi dat-o unui domn Galan din Israel, de meserie medic stomatolog, pentru instalarea unui sistem de alarmă la Muzeul de Artă din Bucureşti (fostul Palat Regal). Banii fură cheltuiţi, dar sistemul de alarmă nu a intrat în funcţiune nici până astăzi. Ceea ce, normal, i-a făcut pe cei de la Poliţie să intre în alarmă.

Domnule medic stomatolog Galan, noi avem un dinte pe cei ce ne fac neamul de ocară peste graniţi; aşa încât vă propunem să lămuriţi lucrurile, lichidând de urgenţă abcesul cu pricina.

»»» Stimulaţi, incitaţi, ba chiar aţâţaţi de-abinelea de succesul Cercului Cultural din Ierusalim, animat de Leon Volovici şi Costel Safirman, condeierii noştri din nord au pus pe picioare, aşa cum anunţasem în nr. nostru trecut, **Cercul Cultural Haifa - A. Clain**; numit aşa, în cinstea poetului nonagenar pe care recenta Antologie a poeţilor israelieni de limbă română (apărută la Bucureşti, pe baza materialelor trimise de la Tel Aviv) nu a binevoit să-l includă în paginile ei.

Cercul a debutat în sala Muzeului Municipal din Haifa cu o seară pe tema *"Comunicarea interumană - Internetul* (aici se vede mâna lui Uli Vălureanu), *Mas-Media, Arta şi Literatura"*. Au participat cu cuvântări sau proiecţii video: Bianca Marcovici, Ioni Tuvia (de la radio Kol Israel), Andrei Fischof, Luiza Carol, Uli Vălureanu, ing. A. Segal, dr. Bela Aftenie. A prezentat: Shlomo David.

Allo, Beersheva (oraşul cu Alexandru Sever, Simion Săveanu, Vladimir Eşanu) - se aude ?

»»» *"Trebuie să-l lichidăm pe Paul Cornea!"* Acesta este cuvântul de ordine pe care şefii neo-nazismului de la Bucureşti l-au dat de la *"secţie"*, şi nu numai, ca până acum, gazetelor specializate în chestii anti, ci şi revistei «Literatorul», auto-intitulată de la început "apolitică" şi editată fiind de Ministerul Culturii. În consecinţă, băieţii au publicat în elevatul lunar bucureştean un articol echivalent cu o găleată de lături în capul cunoscutului istoric literar. Până aici, de fapt, nimic deosebit: foile democrate şi europene şi (of course) apolitice sunt pline de asemenea treburi. Mai deosebită este reacţia colegilor de meserie ai lui Paul Cornea. Aceştia nu s-au mulţumit, cum este obiceiul, să exprime regrete platonice, după care mergem cu toţii la o ţuică, ci au trimis ziarelor un Protest, limpede, răspicat şi de răsunet. Pe care îl redăm mai jos:

"Subsemnatii, cadre didactice ale Facultăţii de Litere din Universitatea Bucureşti, ne exprimăm pe această cale indignarea faţă de afirmaţiile calomnioase la adresa colegului nostru prof. dr. Paul Cornea formulate într-o notă din nr. 1-2/1998 a revistei «Literatorul» (redactor-şef: Fănuş Neagu; comitet director: Dan Grigorescu, Dumitru Micu, Fănuş Neagu, Eugen Simion). Într-un context antisemit şi la adăpostul anonimatului, nota respectivă îl numeşte pe Paul Cornea "profesor universitar prin efracţie" Şi îl acuză că şi-ar fi dobândit titlurile ştiinţifice prin tranzacţii cu Nicolae Ceauşescu.

După cum este bine ştiut, profesorul Paul Cornea - fost decan al facultăţii noastre şi fost ministru adjunct al Educaţiei după 1989 - este un eminent specialist în istoria literaturii şi literatură comparată, autor de lucrări fundamentale publicate în ţară şi peste hotare, cercetător recunoscut de comunitatea ştiinţifică internaţională şi onorat cu funcţii de conducere în organismele acesteia - membru al Biroului Executiv, apoi vicepreşedinte al «Asociaţiei Internaţionale de Literatură comparată» (AICL), *actualemente preşedinte al Comitetului de Experţi al AICL - creator de şcoală în cercetarea literară românească.*

Considerăm inadmisibil un asemenea act de iresponsabilitate a presei, întrucât el contribuie la deteriorarea climatului intelectual şi la agravarea confuziei valorilor în societatea românească actuală.

(Semnat): Prof. dr. Mircea Anghelescu, lector Mircea Cărtărescu, lect. dr. Maria Cvasnii Cătănescu, prep. dr. Romaniţa Constantinescu, , prep. dr. Andreea Deciu, asist. Claudia Ene, prep. Oana Fotache, prof. dr. George Gană, lect. dr. Emil Ionescu, lect. Ion Bogdan Lefter, prof. dr. Mihaela Mancaş, asist. Ion Manolescu, lect. dr. Mihai Marta, prof. dr. Mircea Martin, prep. Laura Mesina, asist. Gabriel Mihăilescu, asist. Cristian Moroianu, prof.dr. Eugen Negrici, lect. Liviu Papadima. asist. Ioana Pârvulescu, asist. Simona Popescu, lect. Nicolae Raţă, prof. dr. Liliana Ruxăndoiu, conf. dr. Monica Spiridon, conf. dr. Ion Vasile Şerban, asist. dr. Andra Şerbănescu, conf. dr. Cezar Tabarcea, prof. dr. Antoaneta Tănăsescu, conf. dr. Alexandru Tudorică, asist. Mircea Vasilescu, asist. Ovidiu Verdeş, prof. dr. Mihai Zamfir."

Faţă de acestea, noi, cei de la «Minimum» suntem puşi înaintea unei adevărate dileme. Ce să facem, mai întâi şi întâi? Să-l compătimim pe Paul Cornea pentru infamia din «Literatorul» sau să-l invidiem pentru extraordinara manifestare de solidaritate pe care fiinţa şi opera lui au provocat-o în lumea universitarilor bucureşteni ?

»»» Centenarul marelui estetician Tudor Vianu a fost marcat prin lungi articole în revistele literare, simpozioane, evocări sau cărţi masive, precum biografia lui H. Zalis (vezi la «Cartea» recenzia Elenei-Esther Tacciu). Foştii studenţi ai neuitatului profesor au scos în relief meritele lui Vianu dar unii dintre aceştia, mai exact, unul dintre aceştia, a găsit de cuviinţă să discute şi anumite aspecte pe care admiratorii evrei ai lui Vianu se fereau, până acuma, să le ia de coarne *(hai dragă, să trecem peste asta...)*

Tudor Vianu: un contencios

Persoana în cauză este Zigu Ornea. Într-un articol din «România literară» - consacrat cărţii lui H. Zalis - cunoscutul istoric literar scrie:

"Tudor Vianu s-a născut, în decembrie 1897, la Giurgiu, din părinţi evrei care s-au creştinat cu doi ani înainte de naşterea viitorului cărturar. Acest legat al descendenţei iudaice a fost izvorul unui contencios, mereu în stare eruptivă. (...) Dar acest contencios al iudaităţii sale originare, mereu activ în conştiinţa şi subconştientul profesorului, l-a purtat pe albia sutelor de compromisuri. Aşa e, de pildă, colaborarea statornică la revista «Gândirea». Dl. Henri Zalis emite ipoteza, bizuindu-se pe mărturia lui Vianu că, deşi antitradiţionalist, profesorul găsea aici o propensiune spre modernitate prin cultivarea expresionismului. E o declaraţie acoperitoare. În realitate profesorul stătea, la «Gândirea» (o vreme chiar ca redactor) sub patronajul lui Crainic, antisemit notoriu şi tradiţionalist autohtonizant doctrinar, pentru că-şi voia pus la adăpost contenciosul, oricând inflamabil, al evreităţii sale originare. Pe când Pompiliu Constantinescu, în 1930, primind din partea lui Vianu propunerea de a colabora la revista lui Crainic refuza categoric prin "atitudinea mea anterioară faţă de ortodoxism". Să admitem că nu-l deranja pe Vianu ortodoxismul doctrinar (asimilat, să zicem, dimensiunii expresioniste). Dar nici antisemitismul potrivnic democratiei practicat de Crainic la "Cronica măruntă" a «Gândirii» şi în întreg corpul ziarelor «Calendarul» (1932-1933) şi «Sfarmă Piatră (1935-1941)? Îl tolera el, ca evreu, deşi botezat, fără a simţi nevoia unui gest de delimitare de principiu? Dar apropierea de Goga şi partidul acestuia? Nu putem detecta şi aici, un semn al plusării lui Vianu pentru a-şi pune la adăpost contenciosul originar? Goga, preţuindu-l, l-a sprijinit, esenţial, în 1935, la intrarea ca membru corespondent al Academiei. Vianu, apropiat lui Goga, se afla înscris, mai demult (alături de fratele său Alexandru), în Partidul Naţional Agrar condus de poet. Dar în 1935 partidul lui Goga fuzionează cu L.A.N.C. al lui A.C.Cuza, constituind Partidul Naţional Creştin. Doctrina acestui partid de extremă dreaptă era violent antisemită. Alexandru Vianu, împreună cu un întreg grup, părăseşte, încă de la fuziune, noul partid, motivând gestul prin raţiuni doctrinare. Tudor Vianu nu procedează asemenea fratelui său, continuând să rămână în Partidul Naţional Creştin. Dl. Henri Zalis ştie că abandonul s-ar fi petrecut (asta numai citind o informaţie culeasă de la Ion Petrovici, neverificată în vreun fel) în 1931 (nu în 1937?), după pronunţarea de către Goga a unui violent discurs antisemit. Dar antisemitismul doctrinar al acestui partid nu era vizibil, cu ochiul liber, încă de la constituire, de vreme ce vicepreşedintele său era monomanul A.C.Cuza?"

...Ba era vizibil. Tot atât de vizibil ca şi faptul că diagnosticul lui Z. Ornea à-propos de "maladia sufletească" a lui Vianu este cât se poate de precis.

»»» Academia de Medicină din Franţa a acordat doctorului Robert Ségaléa «Marele Premiu Anual» pentru cartea "Medicina tradiţională a Indiei". Aşa cum ne informează colaboratorul nostru, dr. S. Iacobson, Ségaléa este originar din România. El e fiul lui A.S.Sigalia, fostul director al şcolii primare spaniole din Bucureşti şi a fost coleg de bancă cu S. Iacobson.

HITAHDUT OLEI ROMANIA
IERUSALIM

OMAGIU STATULUI ISRAEL

ÎN POFIDA DUŞMANILOR, GREŞELILOR ŞI PIEDICILOR FĂRĂ NUMĂR, STATUL ISRAEL, LA 50 DE ANI, REPREZINTĂ UN SUCCES FĂRĂ PRECEDENT ÎN ISTORIA OMENIRII. POPOARELE LUMII - PRIETENI ŞI DUŞMANI - PRIVESC CU UIMIRE REALIZĂRILE NOASTRE ÎN DOMENIUL CULTURII, ŞTIINŢEI, TEHNICII SUPER-SOFISTICATE, AGRICULTURII DE RENUME MONDIAL.

CU PRILEJUL JUBILEULUI, DORIM POPORULUI EVREU PROGRESE PE DRUMUL PĂCII ŞI SECURITĂŢII, PACE ÎN SOCIETATEA NOASTRĂ PLINĂ DE CONTRADICŢII, REALIZAREA IDEALURILOR DE DREPTATE SOCIALĂ.

COMITETUL EXECUTIV H.O.R.
IERUSALIM

Preşedinte,
ZWI ROSEN

Corespondenţă din Stockholm

O mare poetă GABRIELA MELINESCU ne scrie despre

Amintirea lui Andrei Bart

În peisajul cu amintiri al vieţii mele, Andrei Bart ocupă un loc privilegiat. Acum, când el nu mai este printre noi, la fel de neaşteptat de dureros ca şi poetul Sebastian Costin, sufăr cu tot ce a fost bun în viaţa mea.

Prietenii şi colegii de la Centrul de Presă din Stockholm mărturisesc, cu o adâncă melancolie în voce, că le e atât de greu să vadă locul gol rămas după moartea lui Andrei, loc în care el îşi scria articolele şi angaja discuţii aprinse în toate limbile europene despre problemele importante ale realităţii. Cuvântul «Israel» era mereu pe buzele lui ca şi cuvântul «România» - ţara în care se născuse acum 77 de ani.

Andrei Bart a fost prietenul şi colegul nostru, dar şi veteranul în ziaristica internaţională, reprezentant al unei strălucite generaţii de oameni pe care-i întâlneşti din ce mai rar în zilele noastre. El era ziaristul prin excelenţă, mereu interesat de istoria intoleranţei. El însuşi a fost persecutat ca evreu în ţara în care s-a născut, şi deportat într-un lagăr de muncă în Transnistria, ca apoi, în anii tinereţii, să descopere tenebrele regimului comunist. În Suedia unde a emigrat împreună cu fiul său, Valentin, s-a angajat activ, până în ultima clipă a vieţii sale, în polemici acerbe cu extrema dreaptă şi cu fanaticii stângii. El a luptat chiar şi în pacifica Suedie cu provocările antisemite, ca şi împotriva valului de neonazism şi rasism.

Andrei Bart avea prieteni ziarişti în toate ţările, de toate religiile, posedând parcă o cheie pentru inimile tuturor. Un cuvânt cald, un zâmbet şi marea lui generozitate îl ţineau tot timpul ocupat cu ajutorarea celor în dificultate. Marea lui nobleţe se manifesta în egală măsură faţă de prieteni, ca şi faţă de necunoscuţii goniţi de dubla persecuţie din fostele ţări comuniste.

Pentru mine, Andrei Bart a reprezentat întotdeauna tot ce avea marea cultură evreiască mai bun: profunda umanitate, generozitatea şi înţelegerea faţă de toate fiinţele, aspiraţia către vechea înţelepciune pusă în practică de dorinţa zilnică de a face binele, precum şi debordanta sa fantezie întru găsirea de soluţii şi speranţe în momentele cele mai grele ale vieţii.

Întreaga viaţă a lui Andrei Bart şi a generaţiei din care a făcut parte, a fost o mărturie despre nebunia istoriei, despre extremismul naţionalist şi comunist, despre coşmarele exterminării. Nebunie ale cărei urme adânci, din nenorocire, se întind până în zilele noastre când asistăm la revărsarea noului val de nazism şi rasism, ca şi la încercarea negării exterminărilor ce au avut loc în întunecaţii ani 1933-1945.

De curând a apărut în Suedia o carte despre Holocaustul comis în acei ani criminali: o carte pentru informarea tinerilor şi a ignoranţilor, dar şi a celor care vor să uite acest trecut.

Îmi este mereu prezent în gând prietenul meu dispărut, atunci când răsfoiesc această carte preţioasă, publicată prin grija guvernului suedez, inteligent scrisă de Stéphane Bruchfeld şi Paul A. Lévine, şi purtând titlul: "Despre asta trebuie să povestim". Este o carte de aducere aminte a crimelor săvârşite în Europa, între anii 1933-1945. Cu conţinutul acestei cărţi în minte am fost noi, colegii şi prietenii lui Andrei Bart la înmormântarea lui, în cimitirul evreiesc din Stockholm. Şi poate că nu din întâmplare a început deodată să ningă, coborând peste noi fulgi mari, albi, ca de lumină, în momentul despărţirii.

Odihneşte-te în pace, Andrei Bart, Abraham Bartfeld, iubit şi neuitat prieten, la a cărui inimă generoasă ne-am încălzit atâţia ani.

Andrei Bart la Centrul de Presă din Stockholm, dând mâna cu Regina Silvia a Suediei

Şeicul Badi Bani (60), primarul satului Basilia din Iordania, l-a dat în judecată (şi el!) pe Bill Clinton pe motiv că preşedintele şi-a botezat câinele cu numele Buddy, ceea ce pe englezeşte se pronunţă Badi; susţinând că oamenii din sat îşi râd, din această cauză, de el, Badi Bani a cerut lui Clinton 4 milioane şi jumătate de dolari despăgubiri. Uluită, presa americană s-a întrebat pentru ce s-a aruncat şeicul, aşa, aiurea-n tramvai, în afacerea asta ?

Cum, pentru ce ? Pentru Bani !

A. VELUREANU - GAL

Thelet Semel

Când o fată spune "nu !" e... "nu!"

- **Numai roluri de fetiță**
- **La 15 ani, primul sărut**
- **Dacă rolul îi cere să apară goală, ei bine, apare goală**
- **Tânăra actriță (din familia lui I. Artzi) e fată bună și... liberă**

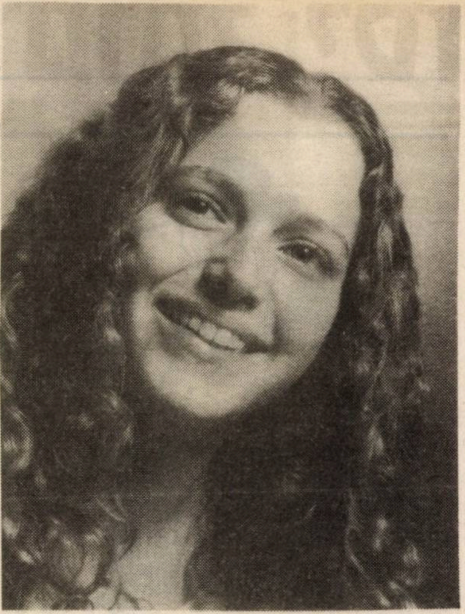

Thelet Semel: Primul sărut la 15 ani

Thelet Semel e încă o fetiță, la cei 17 ani și ceva câți are. A apărut pe scena ebraică aidoma unui ghiocel plăpând care se grăbește să se arate soarelui, cu floarea lui albă, când încă lapovița acoperă întinderile. Thelet Semel a părăsit școala medie de arte "Talma Yalin" cu mult înainte de vreme, preferând să lucreze ca îndrumătoare de pronunție ebraică cu actorii olimi de la teatrul "Gheșer", simțindu-se astfel cu un picior pe scenă. A rămas la mijloc cu învățătura și fără bacalaureatul absolvit, convinsă că școala nu-i oferă nimic în plus, ceea ce nu a fost chiar pe gustul părinților ei. Și-a închiriat o garsonieră, de una singură, ce-i drept, în vecinătatea casei părintești, căci bobocul de fată s-a gândit că numai așa poate dovedi că-i independentă. Fiindcă de un an încoace, de când nu mai e școlăriță și a fost distribuită într-un spectacol la teatrul "Hasifria" din Ramat Gan ("Drumul spre libertate"), în filmul pentru micul ecran "Aviv" și, mai cu seamă, de când joacă la "Ha-Cameri" în spectacolul-șlagăr "Crimă" de Hanoh Levin (în regia lui Omri Nitzan), "gurile rele" nu încetează s-o bârfească. Cică Thelet Semel primește roluri fiindcă tata lucrează la "Arutz 8", iar mama e redactoarea unei publicații de artă; fiindcă unchiul ei, Noam Semel, e directorul teatrului "Ha-Cameri", iar mătușa ei, Nava Semel (à-propos: fiica lui Itzhak Artzi) e scriitoare cunoscută: "*Mi-e silă că peste tot... mă urmărește... arborele genealogic*", zice ea cu un ton de fecioară pe care viața a îmbogățit-o cu multă experiență.

Thelet nu se recomandă drept actriță: "*sunt o tânără care joacă teatru*" - își prezintă ea cartea de vizită. De la vârsta de 5 ani s-a văzut însă pe scenă. La 11 ani, a început să participe la cursuri de dramă, mai târziu a rezistat 3 ani bătuți pe muchie la o școală de canto, sperând să devină cântăreață de operă. Apoi s-a întors la teatru, dar n-a avut răbdare până la capăt: "*M-am născut o fată bătrână de 60 de ani, supărată pe toată lumea*",- a mărturisit Thelet. Norocul ei a fost că, la o tabără de vară, a cunoscut un instructor, deasemenea cu veleități de actor, care i-a deschis ochii, i-a întărit convingerea că are talent, că trebuie să se iubească pe sine, dar să iubească și lumea care o înconjoară... Acum, "fata bătrână" se recunoaște - înfine - drept ceea ce este: "*Sunt mai copilă decât am fost. M-am maturizat în sens invers*". Mignonă, cu păr blond, cârlionțat, ochi expresivi, Thelet are în repertoriul ei de actriță debutantă doar roluri de fetiță. În "Drumul spre libertate" am văzut-o jucând într-un rol fără cuvinte, al unei copile de șase ani găsită într-un morman de cadavre de către doi bărbați tineri, "în căutarea libertății". Rol mut, pe care Thelet - pentru întâia oară în fața unui public de teatru - l-a realizat într-un mod foarte sugestiv. În filmul "Aviv", i-a fost rezervat tinerei debutante tot un rol de copilă; de astă dată, acela al unei fetițe de 14 ani, care-și urăște tatăl vitreg dar îl și iubește, ca fiică neascultătoare și provocatoare ce este. Acum, la teatrul "Ha-Cameri", însuși regizorul Omri Nitzan a vrut ca Thelet Semel să întruchipeze o copilă nevinovată din piesa lui Hanoh Levin, "Crimă", care - pur și simplu - nu crede în moarte...

La ora actuală, Thelet are o impresară care se îngrijește de cariera ei. Din spusele ei reiese că a trecut prin multe de când a hotărât să-și ia soarta în propriile-i mâini, să nu mai fie "fata mamei și a tatii". Nu știe exact ce-i va aduce ziua de mâine în carieră, dar de pe acum promite că, dacă rolul îi va cere să apară goală, nu va strâmba din nas. Dealtfel, și în filmul "Aviv" domnișoara a trebuit să apară în chiloți și sutien, în secvențele cu sărutur și... două tentative de viol. Ea s-a pretat la realizarea acestor scene "provocatoare", căci din proprie experiență știe că așa se întâmplă și în viața de toate zilele. Principiul lui Thelet în materie contrazice tot ce știam până la... ea: "*Când o fată spune "nu", ea gândește că-i "nu"!...*" Deși susține că-i lipsește siguranța de sine, principiul citat mai sus, ca și felul ei independent de a trăi, vădește exact contrariul. Sau poate că, asemeni ghiocelului care, pe cât e de firav, pe atât de dârz vrea să se arate ca vestitor de anotimp nou, Thelet Semel dorește să pară - în ochii celor ce o cunosc - ca o voinică. În realitate, primul sărut l-a gustat la 15 ani; de primul cavaler care i-a făcut curte vreun an și ceva și de care s-a despărțit, nu vrea să vorbească, iar prieteniile și le caută numai printre colegii de breaslă. E o "fată bună și cuminte" la urma urmei: "*Nu știu dacă-s fată bună. N-am bacalaureat, nu-s vedetă, dar nici fată rea nu sunt. Îmi place să ajut oamenii, sunt sensibilă și... liberă*" - se autocaracterizează ea, uitând să precizeze și faptul că are ochi înțelepți, e blondă, frumușică și pasionată să joace. Deci, e și modestă.

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . Timişoreanul Ioan Hollender, directorul general al Operei de Stat din Viena, a fost eroul unui scandal de culise în legătură cu... faimoasa Monica Levinsky, scandal pus la cale de câţiva deputaţi din partidul ultra-naţionalist al lui Haider. Aceştia l-au acuzat pe Hollender că ar fi cerut mult discutatei amice a preşedintelui Clinton să participe ca invitată de onoare la tradiţionalul Bal al Operei din Viena. Hollender a spulberat acuzaţiile, precizând că: 1) Balul respectiv, în ciuda a ceea ce se crede, nu este organizat de Opera din centrul Vienei: aceasta se mulţumeşte doar să pună sala, contra cost, la dispoziţia organizatorilor; 2) nici el, nici altcineva de la Operă nu a trimis vreo invitaţie d-rei Levinsky.

. . . Printre manucrisele rămase de la Dr. Eruhim Roisman se află şi un jurnal intim ţinut cu regularitate de către regretatul medic-publicist în ultimii săi ani de viaţă. Un jurnal cuprinzând - între altele - fel de fel de însemnări despre lumea literaro-gazetărească a *alialei*.

. . . Nu de mult, Uzi Arad, consilier politic al prim-ministrului Netaniahu, aflat într-o misiune la Paris, s-a întâlnit cu Pierre Moscovici, ministru secretar de stat la Externe; cei doi, originari din trib, ar fi fost văzuţi şi auziţi vorbind româneşte la restaurantul (cu mititei) «Doina» de lângă Tour Eiffel.

. . . Ideea confraţilor de la "Ultima Oră" de a selecţiona - cu prilejul semi-centenarului Statului - cele mai importante personalităţi ale *alialei*, a stârnit o adevărată furtună în rândurile amatorilor de a figura "pe un loc sigur" în "echipa celor 50"; unii *şefi* de organizaţii nu se mulţumesc numai cu intervenţii pe lângă conducerea ziarelor din Salame ci au trecut la ameninţări directe; ziaristul I. Schechter, de pildă, a găsit mai deunăzi în cutia sa poştală de la domiciliul de pe str. Zamenhof două scrisori - evident, anonime - care făgăduiau represalii... fizice în caz că o anumită persoană nu va fi inclusă pe listă...

. . . Oamenii de afaceri S. Ofer (firma «Zodiac Shipping), Philip Bloom (firma GBG), Peter Blum, I.Guterman ş.a., cetăţeni israelieni, au fost luaţi la ochi de poliţia română în legătură cu diverse operaţiuni oneroase din punct de vedere financiar, fiind pasibili de trimitere în faţa justiţiei.

. . . Dumitru Dragomir, patronul săptămânalului antisemit "Atac la persoană" de la Bucureşti, este sprijinit din umbră, politiceşte şi băneşte, de d. Virgil Măgureanu, fost şef al SRI (Serviciul Român de Informaţii).

. . . Patronii grupului de publicaţii din str. Tchlenov au de gând să închidă săptămânalele în idiş şi poloneză, precum şi revista «Facla».

D. Hazayel, primarul aşezării de beduini din Rahat se plânge că starea localităţii este proastă fiindcă bugetul primit de la Stat este prea mic.

Bugetul de la Stat nu e nici prea mare, nici prea mic, e aşa cum e, dar primarul, în loc să investească banii în treburi gospodăreşti, i-a împărţit printre amici, făcând Rahatul praf.

* HAG PESAH SAMEAH ! *

⁂

A apărut cartea aşteptată

ARABESCURI

• Portrete
• Vise
• Destine

de

Dr. S. JACOBSON

Autorul volumului de succes

CALEIDOSCOP

"În aproape toate paginile recunoaştem calităţile descriptive, culorile calde aplicate pentru a întregi atmosfera romantică şi migala investigaţiei de diagnostician a unor complicate psihologii..."

Carol Isac

Cartea se poate obţine trimiţând un cec de 30 de shekeli (cec bancar sau numerar) pe adresa:

Dr. S. JACOBSON
78, Dizengoff St.
64332 TEL AVIV

⁂

STAN VLAD

CORESPONDENŢĂ DIN BUCUREŞTI

INTELECTUALII NU SE IMPLICĂ...

- **Se clatină guvernul Ciorbea**
- **Miliarde şi obrăznicie**
- **Te bagi în tărâţe, te mănâncă porcii**
- **Ruşii cumpără totul**
- **Dolarul vine de la răsărit !**

În toamna lui 1996, în timpul campaniei electorale, când ţinea discursuri fulminante, prezentând România ca o ţară în care va curge lapte şi miere, preşedintele actual - Emil Constantinescu - ne asigura că are la dispoziţie, gata pregătiţi să administreze ţara, 15.000 de specialişti în toate domeniile. (Mai spunea şi că va primi din Occident 60 de miliarde de dolari cu care va face un Eden din România - dar asta-i altă poveste de care nu ne vom ocupa acum; banii, fie ei şi verzi, oricum nu există !).

Ajunşi la putere, Constantinescu şi ai lui - P.N.Ţ.C.D., principalul partid de guvernământ - abia au găsit un aşa-zis specialist, Victor Ciorbea, ca să ocupe postul de prim-ministru al ţării. (Ciorbea a fost activist sindical, de formaţie jurist, fără pricepere economico-administrativă. Dar n-ar fi bai din asta). Treburile la guvernare au mers (şi merg) atât de prost, încât ţara a ajuns mai rău ca în urmă cu un an şi ceea ce e mai grav, nu are perspectivă de redresare nici în 1998. Cei care au sesizat şi apoi acuzat permanent, gravele erori în guvernarea ţării au fost şi sunt oamenii lui Petre Roman - Partidul Democrat, care face parte din coaliţia majoritară. Crizele au apărut spre finele lui 1997 şi, o dată cu ele, unele încercări de remaniere a Guvernului. Au fost introduşi şi unii specialişti care nu erau membri ai vreunui partid. Dar şeful guvernului a rămas tot Victor Ciorbea. Partidul lui Roman susţine că răul de-aici vine şi drept urmare a cerut capul lui Ciorbea. Ţărăniştii nici n-au vrut să audă. Atunci, Roman şi-a retras miniştrii din guvern (unii din ei chiar foarte buni) şi a promis coaliţiei că va susţine guvernul în Parlament, dar numai în acele acte legislative destinate direct accelerării reformei, scoaterii economiei ţării din dezastrul în care se află. Îşi vor mai pune problema să participe direct la guvernare numai în cazul în care se va constitui un nou guvern, fără Victor Ciorbea. Realitatea este că toată lumea vrea capul lui Ciorbea din cauza incompetenţei sale, dar şi a aroganţei sale. (Ştiţi ce-a zis Caragiale: una fără alta nu merge!). Termenul dat de Petre Roman a fost 31 martie 1998. Acum, la început de aprilie, frământările se amplifică. Guvernul minoritar al lui Ciorbea va rămâne şi mai... minoritar (şi ştiţi ce se poate-ntâmpla!) când nu va mai avea în Parlament voturile Partidului Democrat.

Cam lungă introducerea aceasta, dar ştiţi de ce am făcut-o? Fiindcă am vrut să ajung la neimplicarea intelectualilor în actul de guvernare, în politică în general. Un specialist în orice domeniu, este un intelectual. Nici nu se poate altfel.

Are sau nu are România specialişti, intelectuali în domeniile economic, tehnic, administrativ? Are - spunem noi fără să şovăim - şi încă mulţi şi foarte buni. Ar fi suficient să amintim doar faptul că foarte mulţi sunt angrenaţi, cu rezultate excelente, în foruri, organizaţii, academii, universităţi din toată lumea. (Lista de nume ar fi prea lungă). De ce nu se implică atunci în treburile ţării, care sunt atât de importante acum? Cauzele sunt multiple şi ţin de structura şi de mentalitatea societăţii, în general.

Cauza principală o constituie însă clasa politică românească actuală. Este foarte greu să găseşti acum, în rândurile politicienilor români (indiferent de culoare) oameni valoroşi. Câţiva sunt cinstiţi, dar atât; cei mai mulţi sunt preocupaţi de interesele lor, nu de cele ale ţării şi înţeleg participarea la treburile publice ca un mijloc de a-şi rezolva problemele personale (ale lor şi ale familiilor lor), de a se îmbogăţi. Cu ajutorul politicienilor, dar şi din rândurile acestora, România - o ţară în care sărăcia străluceşte - are peste 50.000 de miliardari, «de carton» - cum îi numeşte opinia publică.

Cum să se alăture unei clase politice ca aceasta un intelectual de valoare? Se ştie doar că cei cu funcţii şi cu bani devin aroganţi, sfidători. S-ar putea umili un intelectual adevărat în faţa acestora? Nu. Preferă să rămână doar cu ce-i asigură profesiunea sa şi să-şi păstreze propria demnitate.

Un distins academician îmi spunea că la politică se duc cei care în meseria lor nu se pot realiza sau cei care n-au o altă meserie. Un profesor, un doctor, un inginer, un ziarist, un cercetător care se realizează în meseria sa, nu are nevoie de nimbul politicii. Devine cunoscut pentru ceea ce face în specialitatea sa.

Dincolo de toate acestea sunt şi o serie de cauze obiective (în mod special la noi, unde s-a stat aproape jumătate de secol sub comunism) care îi îndepărtează pe oamenii cu bun simţ, dar şi cu o mentalitate superioară, de sferele politice. *"Te bagi în tărâţe, te mănâncă porcii"* spune o veche vorbă românească. În politică nu poţi scăpa fără să fii batjocorit. Cei groşi de obraz suportă, având compensaţii materiale şi alte avantaje în faţa cărora demnitatea personală nu mai are nici o valoare. La ei !

●

PE AMERICANI ÎI AŞTEPTĂM DE PESTE JUMĂTATE DE VEAC, DAR AU VENIT TOT... RUŞII !

Primele luni ale anului 1998 consemnează un eveniment la care nu ne aşteptam (tocmai acum): pătrunderea ruşilor în economia româneească. Ştiţi şi dvs., cititorii noştri mai în vârstă, că din 1945 i-am tot aşteptat pe americani. N-au venit, fiindcă cei mari ai lumii de la vremea aceea le-au lăsat răsăritul Europei ruşilor (numiţi pe-atunci "sovietici").

Dar să lăsăm istoria mai veche, deşi tot noi am trăit-o. Mai nou, România fost din nou «retrocedată» intereselor ruseşti. Căci dacă România n-a intrat în NATO (la Madrid), tot ruşii au hotărât aceasta la întâlnirea dintre Clinton-într-un-picior şi ţarul Boris (Elţin), la Helsinki. Ca sferă de influenţă, deci, aparţinem tot imperiului de la Răsărit, chiar dacă politicienii lumii şi ai noştri nu recunosc (oficial) această realitate.

În ziua de azi nu se prea mai cuceresc teritorii cu arma în mână, chiar dacă armele sunt acum foarte sofisticate şi eficiente. Penetraţia se face în plan economic. Prilejul de a începe să perorăm pe această temă ni l-a dat un eveniment economic petrecut recent. Marele concern rusesc "Lucoil" (cu ceva acţiuni internaţionale, că aşa-i stă mai bine !) a cumpărat marea rafinărie "Petrotel" din România, la suma de 300 de milioane de dolari (din care 100 sunt datorii). Este socotită afacerea anului! Ruşii sunt acum în tratative pentru a mai cumpăra şi alte rafinării, uzina de utilaj petrolier de la Ploeşti (renumită în lume) şi alte societăţi din sistemul petrolier. Sunt interesaţi să cumpere uzine metalurgice (chiar dacă-s păguboase) şi unităţi din agricultură. Cel puţin aşa scrie Cernomârdin într-un mesaj către Constantinescu, trimis în ziua semnării contractului "Petrotel". (Premierul rus nu i-a scris premierului român, întrucât era bine informat că Ciorbea se clatină !)

Aşadar, ruşii şi-au propus să intre adânc în industria petrolieră - de fapt, în economia românească. Pentru început. Plătesc banii (milioanele de dolari) ca pe nimic. Revin pe locurile pe unde au mai fost în acest secol. Au deja primul "Sovrompetrol", ca pe vremuri şi vor avea mai multe. Guvernul actual este dispus să vândă păguboasele (dar uriaşele) combinate siderurgice, chimice, metalurgice, agro-industriale. Foamea de dolari este prea mare. Organismele financiare, companiile internaţionale nu investesc în România. De la Coca-Cola n-a mai venit nici o companie cu bani în România. Doar mărunţişuri. Aşa o fi strategia celor doi mari, stabilită la Malta (după celebra Yalta), şi apoi la Helsinki.

Şi dacă americanii nu vin, nemţii se cam codesc, franţujii vin doar cu vorbe dulci, atunci vin ruşii. Nu cu tancurile, ci cu dolarii (americani!).

Războiul petrolului, şi în această parte a lumii, este foarte puternic. Primul front este deschis pentru câştigarea drumului petrolului de la Marea Caspică spre Europa Occidentală. Acesta ar traversa Marea Neagră, ar intra în România pe la Constanţa şi, pe conducta europeană, ar ajunge la Triest. Ar fi cel mai ieftin drum, foarte avantajos pentru România, dar mai ales pentru Rusia, ale cărei interese se găsesc şi la Marea Caspică, dar şi în România de-aci înainte. Cei care ar dori să dea o contralovitură, sunt ucrainienii: ei susţin acum realizarea unei conducte prin ţara lor, mai scumpă dar mai eficientă pentru ei. Bătălia e în curs.

Ruşii au înfipt bine piciorul în România. Ei deţin acum 10% din capacitatea de prelucrare a ţiţeiului; din producţie, vor exporta 60% şi ne promit că va fi cum nu se poate mai bine.

Ce să facem? Dacă americanii nu ne vor!

DE 5 ORI

« HAGHIGA ROMANIT »

Intenţia este clară: o sărbătoare românească ! Aşa cum marocanii se adună la «Mimuna», sau irakienii la sărbătoarea lor, evreii-români sunt invitaţi la Tel Aviv, Haifa, Beer-Sheva, Kiriat-Haim şi Rishon le Zion să sărbătorească un jubileu: 50 de ani de Independenţă a ţării şi 50 de ani de relaţii diplomatice continue între România şi Israel.

La Tel Aviv, sărbătorirea va avea loc la «Heihal Hatarbut». Impresarul Teşu Solomovici ne-a declarat că o seară în această sală prestigioasă costă vreo 100.000 de shekeli.

Au devenit tare scumpe şi sărbătorile noastre ! Impresionant este şi afişul pe care figurează strălucitoarele nume ale spectacolului românesc (Florin Piersic, Corina Chiriac, tenorul Dorin Teodorescu, Stela Popescu, Arşinel, ansamblul de cântece şi dansuri «Periniţa - Doina României», etc.) şi israeliene (Nancy Brandes, Nicu Nitai, dr. Harry Reininger, Dorothea Livio, Gaby Vlad, etc.).

Corina Chiriac: şi voce şi sexy

"Este cel mai bogat spectacol care a avut loc vreodată în româneşte în ţara noastră", ne-a declarat impresarul.

Am simţit în vorbele sale mândrie şi bucurie. Justificate !

Preşedintele Cehiei, Vaclav Havel, a declarat mai deunăzi la TV, că într-o democraţie "un om politic nu trebuie să mintă".

Zău ? Şi-atunci cum să câştige omul alegerile ?

SCURT

Domnule Gulea, domnule Gulea...

"Stimate Stere Gulea,

Am urmărit la o oră de vârf, la TVR1 (plătită din banii publici), o emisiune cu tinere şi tineri îmbrăcaţi în cămăşi verzi, legionari ai anului 1998, în România garanţilor Constituţiei democratice.

Au lăudat credinţa Căpitanului, dorinţa de a "făuri un om nou", o jună educatoare în verde ne-a asigurat că va creşte copiii ca adevăraţi legionari.

A vorbit şi un istoric, corect, foarte pe scurt, numărând primminiştrii hăcuiţi în numele unei ţări "ca soarele sfânt de pe cer". *Nu s-a dat* fotografia cadavrului lui Nicolae Iorga, ciuruit de gloanţe, aruncat în margine de pădure... *Nu s-au înfăţişat*, stimate Stere Gulea, în emisiunea *pentru care domnia-ta răspunzi – ca director general al TVR* – nu s-au înfăţişat fiinţele umane atârnate de legionari în cângile abatorului din Bucureşti (ni s-a amintit, în schimb, că "neamul blestemat" urmăreşte să domine omenirea). Nu s-a milostivit organizatorul perfid al emisiunii legionarilor să aducă sub ochii tinerilor *imaginea ostaşului în uniforma armatei române, stropit cu benzină şi ars de viu de luptătorii Arhanghelului...* În schimb, un alt istoric – care semnează maculatură totalitară la editura "Majadahonda" – ne-a asigurat că legionarii au fost "cei mai hotărâţi anticomunişti". Cum adică, *mai hotărâţi* decât Himmler? ...

Un june – şi el "isteric" – pretenţios şi artificial, copiind penibil expresii din noua limbă de lemn "elitară" – şi-a pus cu ipocrită amabilitate întrebarea dacă nu este cazul să "ne temem că legionarii sunt inactuali". Dacă nu rămân cumva în trecut cu nobilele lor preocupări, curate dar romantice, paseiste... Nu, domnule director general al Televiziunii de stat! Legionarii nu fac păcatul *"să rămână în trecut"*. Ei se îmbracă *azi* în cămaşa verde, apar *azi* – dornici să facă prozeliţi – prin Televiziunea *plătită azi cu banii abonaţilor români*, controlată de Parlamentul *plătit azi cu banii impozitaţi românilor*.

Emisiunea *pentru care răspundeţi*, domnule Stere Gulea, se cuvine să intre în lungul şir al actelor de otrăvire a tineretului român... Se cuvine să intre alături de atacurile cu cuţitul *împotriva rectorilor şi profesorilor universitari*. Trebuie aşezată alături de actele "guvernului" – quisling de la Viena, condus de Horia Sima cu binecuvântarea naziştilor, *după* eliberarea Transilvaniei de către armata română."

(Dintr-o scrisoare deschisă către d. Stere Gulea, directorul general al TV române, trimisă de Constantin Căpuşan, istoric din Bucureşti; în revista «Dilema», Buc., 1998)

N. red. «Dilema»: *Scrisoarea e însoţită de o precizare pentru redacţia noastră:* "Vă asigur că autorul scrisorii pe care o primiţi este român, creştin, ortodox şi anti-totalitar".

* Evreii – criminalii lumii * * Se întorc veneticii ! * * Nemţii caută un godin, un reşou * Englezii sunt evrei * Ce mişto era dacă Hitler ar fi câştigat războiul ! * * Un senator... liberal *

"Ţara, după '89 este condusă de evrei, la care îşi aduc contribuţia şi unii criminali români şi unii din rândul minorităţilor conlocuitoare, care nu mai au mamă, nu mai au tată, nu mai au credinţă în Dumnezeu. Mergem din rău în mai rău, căci ăsta este scopul evreimii mondiale şi al celor din ţară pentru a distruge credinţa noastră ortodoxă şi chiar Poporul Român. În România mai sunt în prezent circa. 16.000 de evrei dar din aceştia majoritatea sunt în funcţii de conducere (economie, presă, justiţie, armată). Ministere, instituţii-cheie sunt conduse de evrei sau de cei pregătiţi de ei pentru distrugerea României. Nu ştim de ce nu se implică mai mult Biserica Ortodoxă, preoţii ortodocşi şi din celelalte confesiuni în a face cunoscute Protocoalele evreieşti şi scopul Organizaţiei secrete francmasone, care acţionează acum în văzul lumii, fără teamă. Multe ţări ale lumii sunt conduse în prezent de oameni care fac parte din această organizaţie criminală. Aceşti inamici ai Poporului nostru încearcă să ne scoată din minte Istoria noastră, conducătorii noştri, de la Burebista, Decebal, Cuza, Ceauşescu, cultura noastră naţională, şcoala noastră tradiţională. Noi până când trebuie să stăm cu braţele încrucişate şi să privim cu nepăsare la tot răul ce ni-l pregătesc aceşti criminali ai lumii şi ai Poporului Român – evreii ?"

*

"Furturi, tâlhării, escrocherii, delapidări de bunuri publice, corupţie şi invadarea Ţării de haite de venetici care vin sau SE ÎNTORC ca să jefuiască".

*

"Arză-v-ar acidul sulfuric pe maţe, de vagabonzi şi şarlatani internaţionali! Cum vă caliciţi voi la pâinea săracului! Şi uite aşa creşte antisemitismul în lumea întreagă iar nemţii se uită tot mai insistent după câte-un godin, sau un reşou, acolo, ca să-i mai gâdile pe-ăştia la tălpi".

*

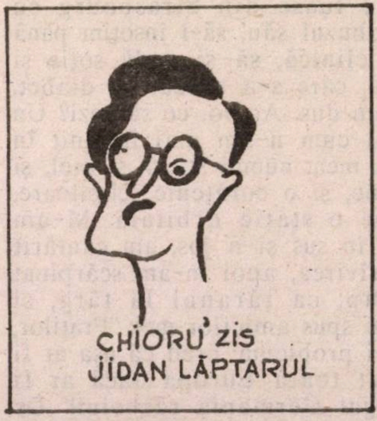

Desen din "România Mare"

Premierul Victor Ciorbea înfăţişat ca un «jidan»

"... Tony Blair, la scurt timp după preluarea funcţiei de prim ministru al Angliei, a declarat la Brighton: "Suntem desemnaţi să fim cei mai puternici" Pe ce se bazează această afirmaţie? Încă din 27 aprilie 1587, Sir Francis Drake, într-o scrisoare adresată lui John Foxe, susţinea următoarele: "Pentru ca Dumnezeu să fie preaslăvit şi pentru a avea pace neîntreruptă în Israel trebuie ca Biserica Sa şi Regina să fie păzite, iar duşmanii Adevărului învinşi". În 1840, medicul englez John Wilson a publicat lucrarea "Originea noastră israelită", în care afirma că englezii sunt descendenţi în linie dreaptă din "tribul pierdut" al lui Efraim. Şi reverendul Glover, în 1861, menţiona, într-una din lucrările sale, despre faptul că există conexiuni între leul britanic şi cel al tribului lui Iuda. În 1870, Edward Hine, din Manchester, publica, în aceeaşi ordine de idei, lucrarea "Naţiunea engleză identificată cu tribul pierdut al lui Israel prin cele douăzeci şi şapte de elemente de identificare", susţinând printre altele, superioritatea castei engleze ca reprezentantă a "adevăratului Israel".

*

"În aprilie 1997, întorcându-mă de la Strasbourg, unde participasem la ce de-al X-lea Congres al Frontului Naţional din Franţa, am poposit la Frankfurt pe Main. Bunul meu amic, Nuţu, stabilit de mulţi ani într-o suburbie a marelui oraş german (Offenbach) ne-a rugat, pe mine (C.V.Tudor) şi pe deputatul Sever Meşca, după ce ne luase din Strasbourg cu microbuzul său, să-l însoţim până la o clinică, să-şi vadă soţia şi fetiţa, care s-a născut cu diabet. Ne-am dus. Acolo, ce să vezi? Un spital cum n-am mai întâlnit în viaţa mea: numai sticlă, şi oţel, şi neoane, şi o curăţenie sclipitoare, ca pe o staţie orbitală. M-am uitat în sus şi-n jos, am cântărit cu privirea, apoi m-am scărpinat în cap, ca ţăranul la târg, şi le-am spus amicilor mei: "Fraţilor, asta-i problema: cred că aşa ar fi arătat toată Europa dacă ar fi câştigat Germania războiul!" De câştigat, aveau să-l câştige dusmanii de moarte şi ai Germaniei, şi ai României, şi ai civilizaţiei, în general: sionismul şi bolşevismul."

*

"Senatorul PNL-CD (Partidul Naţional Liberal), Niculae Cerveni, a făcut o declaraţie de bun-simţ: "După felul cum au vorbit atunci şi Varujan Vosganian, şi Petre Roman, şi Adrian Severin, părea că ţara nici nu mai există. Şi mi-am zis atunci, în sinea mea: "cum să iubească ăştia Ţara, unul armean şi altul evreu?!" O singură remarcă: unul armean şi doi evrei".

*

În presa germană au început să apară atacuri tot mai mari în contra pretenţiei americanilor de a fi "jandarmii lumii". Din păcate, unii lideri americani, în special evrei, au început să-i trateze pe cei 6 miliarde de locuitori ai Planetei ca pe triburile "pieilor roşii", pe care le-au masacrat ori le-au vârât în rezervaţii ca pe animale. Poporul american are nevoie de lideri creştini, nu de terorişti."

(Din "România Mare", Bucureşti)

Un campionat european de şah... al scriitorilor !

Aşa cum am mai spus-o, Laurenţiu Ulici, preşedintele Uniunii Scriitorilor, este un om "cu idei". Dovadă (nouă), relatarea Isabellei Francia din ziarul «Libertatea»:

"Scriitorii noştri s-au gândit că nu ar strica să se mai distreze şi ei. Ca atare, Uniunea Scriitorilor din România (USR) şi Fundaţia Alternativa 2000 au organizat cea de-a doua ediţie a Concursului Naţional de Şah pentru Scriitori. Locul de desfăşurare: Cumpătu - Sinaia.

Aproximativ 20 de scriitori au fost prezenţi la această acţiune mai neobişnuită a USR, între care cei trei ocupanţi ai podiumului primei ediţii, adică cea din 1996, şi anume: Diter Fuhrman, Laurenţiu Ulici şi Voicu Bugariu. Alţi concurenţi: Alex. Ştefănescu, Mihail Grămescu, Octavian Simu, Draga Mirianici, Nicolae Turturean, Ion Hobana, D.R.Popescu, Dan Giosu şi Vasile Vasilache (Chişinău).

Laurenţiu Ulici, preşedintele USR, vrea ca în toamna acestui an să organizeze Campionatul European de Şah al Scriitorilor. În '98, este posibil ca acesta să se organizeze datorită unor promisiuni de finanţare pe care USR le-a primit. Laurenţiu Ulici crede că acesta se va desfăşura la vila de la Gura Văii (primită din partea Ministerului Culturii) sau la Neptun. Acesta menţionează că vor fi invitate echipe de 2-3 şahişti-scriitori din cât mai multe ţări, nefiind excluse şi participările individuale".

. . . Va participa şi o echipă din Israel ? Nu ştim nimic. Dar, oricum, *tribul* va fi bine reprezentat dacă la campionat va lua

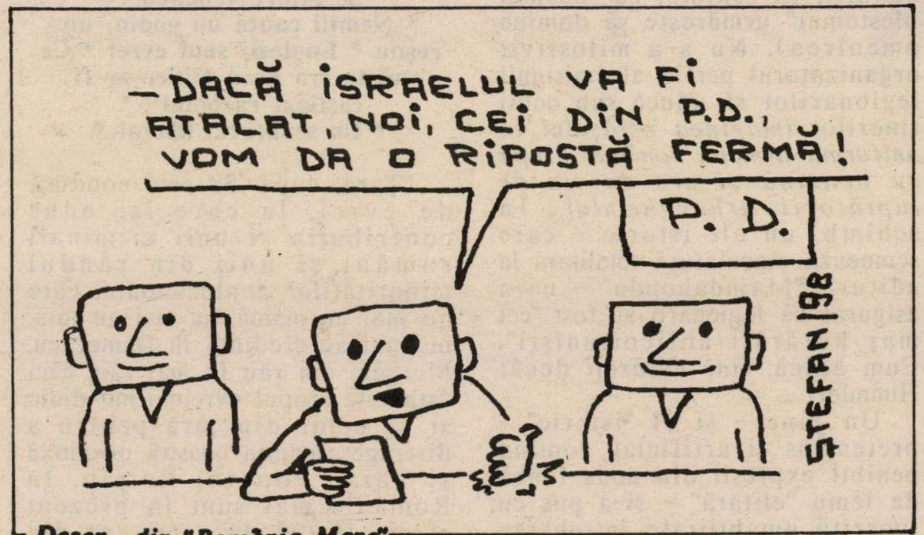
— DACĂ ISRAELUL VA FI ATACAT, NOI, CEI DIN P.D., VOM DA O RIPOSTĂ FERMĂ!
P. D.
ŞTEFAN 98

Desen din "România Mare"
din zilele când se vorbea despre rachetele lui Saddam

parte şi criticul literar S. Damian, din Heidelberg, Germania: omul – să nu uităm – făcuse parte, pe vremuri, din lotul naţional de juniori al României.

Can-canuri

... întâlnim, ca deobicei, în revista VIP din Bucureşti (dar şi în alte publicaţii): "Cântăreţul Gică Petrescu a suferit un accident de maşină"; "Fotbalistul Gică Popescu se va însura cu cumnata lui Gică Hagi"; "Daniela Vlădescu, foata amantă a lui Nicu Ceauşescu, are un iubit mult mai tânăr decât ea"; "Colea Răutu e în proces cu statul român"; "Vali Sterian apare cherchelit la televizor"; "Fotbalistul Adrian Ilie a cumpărat un restaurant la Craiova"; "Cântăreţul de Operă Ludovic Şpies şi-a luxat piciorul"; "Vrăjitoarea Ana Matei i-a descântat de la distanţă preşedintelui Clinton".

Scandalul de la Facultatea de Teologie

Una din cele mai căutate facultăţi din Bucureşti, în momentul de faţă, este cea de teologie. Tot mai mulţi tineri doresc să îmbrăţişeze cariera preoţească. Lupta pentru a reuşi la concursul de admitere este aprigă, îţi aduce-aminte de bătăliile, intervenţiile de tot felul şi manevrele pentru a intra la Medicină în anii '40-'70 şi, oricât ar părea de ciudat, dacă te gândeşti la natura facultăţii, profesorii se lasă ispitiţi, ca şi colegii lor din învăţământul laic, de diavolul corupţiei.

O anchetă publicată în "România liberă" a dat la iveală faptul că, pentru un loc în facultate, candidaţii plătiseră şi 5.000 de dolari. Rezultatul: teze slabe, de nota 2, au primit nota 9 şi lucrări strălucite (dar nesusţinute financiar) au fost tratate cu 3, 5.

Ancheta la care ne referim – întemeiată pe documente – a explodat ca o bombă în lumea tăcută a învăţământului religios. Autorităţile s-au sesizat şi au hotărât suspendarea profesorilor prinşi cu ocaua mică. Şi anularea concursului de admitere.

Legalizarea prostituţiei: cei ce o practică vor plăti impozite ca orice prestator de servicii

Deputatul PD Mariana Stoica lucrează la un proiect de lege privind legalizarea prostituţiei. Mariana Stoica consideră că o astfel de lege ar proteja în primul rând sănătatea populaţiei, în al doilea rând pe cei care se prostituează, indiferent că aceştia sunt femei sau bărbaţi. Persoanele care se prostituează vor beneficia de un control medical riguros periodic, dar vor plăti impozite ca orice prestator de servicii.

(Dintr-o relatare de Lucian Purcăreanu în "Jurnalul Naţional", Buc. 1998)

Zvonurile

(la Bucureşti ca la Tel Aviv)

N. Manolescu: Manipularea informaţiei se cunoaşte la noi mai ales sub forma intoxicării. Eu cred că, la ora actuală, dacă am încerca să stabilim un procentaj între informaţia corectă şi informaţia falsă, manipulată, tendenţioasă, mai bine de jumătate din cantitatea totală de informaţie vehiculată ar cădea în a doua categorie. La această situaţie contribuie, mai mult sau mai puţin, toate mijloacele de informare.

Bogdan Ghiu: *La originea ei se află, cumva, un defect de fabricare şi de căutare a informaţiei ?*

N.M.: Cred că la baza fenomenului de intoxicare se află principiul zvonurilor.

R.G.: *Ştirea nu a reuşit să înlăture zvonul ?*

N.M.: Nu. Noi ne aflăm încă sub imperiul zvonurilor. Zvonul este o informaţie neverificată, parţial adevărată, de foarte multe ori falsă.... Zvonul este mai credibil decât ştirea corectă...

Forţa zvonurilor este, într-adevăr, teribilă, pentru că noi toţi suntem formaţi, educaţi, dresaţi în acest sens. Suntem mult mai dispuşi să dăm crezare zvonurilor decât ştirilor corecte. Zvonul are avantajul că, netrebuind să fie verificat, poate fi pus în circulaţie mai uşor."

(Dintr-un interview acordat de criticul literar N. Manolescu, directorul revistei "România literară", lui Bogdan Ghiu de la săptămânalul "Dilema", Bucureşti)

Deputat cu pensiune completă

"Am primit la redacţie un telefon de la o pensionară din Bucureşti care ne roagă să facem publică dorinţa ei de a primi cu pensiune completă un deputat. Aflând de la televizor că suma aprobată pentru cazarea la hotel a unui deputat din provincie este de 9 milioane de lei lunar, pensionara propune ca, pentru numai 4,5 milioane, să ofere celui care va accepta următoarele servicii: cazare în cameră cu intrare separată, mobilată, curăţată zilnic, inclusiv schimbarea aşternutului. Baie completă separată. Mic dejun şi cină. Deşteptare de dimineaţă pentru a participa la şedinţele Parlamentului. În cadrul aceleiaşi sume, fiul doamnei va fi zilnic la dispoziţia deputatului cu autoturismul proprietate personală pentru a-i asigura prezenţa la şedinţe la timp."

(Din "România liberă", Buc. 1998)

Cafeluţele lui Bândac

"Recordul în materie de furturi pe calea ferată l-a atins, în ultimele luni, recidivistul Ion Bândac, de loc din comuna Valea Seacă (judeţul Bacău). La 36 de ani, omul are deja un palmares infracţional... solid: 6 condamnări, mai toate pentru furt. La începutul lunii septembrie 1997, el a beneficiat de eliberare condiţionată, scăpând astfel de ispăşirea unei "codiţe" de arest, de 237 zile. Încurajat de clemenţa arătată, Bândac şi-a zis că i-ar prinde bine o "vacanţă" în Grecia, după atâta... plictiseală. Spera, nu atât să-şi desfete ochii cu privelişti noi, cât să-şi îmbogăţească propria odisee cu "tehnici" şi "practici" moderne, internaţionale, în câştigarea existenţei fără muncă şi efort. Se pare că "norocul" i-a surâs: turişti berechet, verzişori la îndemână. Prea absorbiţi de peisajul atenian, mulţi îşi lăsau (prea) la vedere gentile sau portofelul, spre bucuria hoţilor de buzunare. Şi, cum Bândac avea, pe deasupra, şcoala penitenciarului, nu i-a fost greu să-şi garnisească propriu-i portofel cu... mii de dolari "turistici". Vreo 11.000 la număr, se fuduleşte el. Tot pe-acolo, pare-se, a dibuit şi găselniţa cu "adormitul prin cafea": într-o sticlă de jumate pune cafea şi un pumn de pastile psihotrope, şi "capcana"-i gata. Nu-i mai rămâne decât să-şi aleagă cu grijă victima, s-o ducă cătinel cu vorba şi, la momentul potrivit, pac, îi oferă, "din omenie", se înţelege, o ceaşcă de cafeluţă. E drept, Bândac şi-a pus la punct propriul lui "model": 60 de pastile de Diazepam şi 20 de Romergan, la jumătate litru de cafea. Prea destule, nu numai să adoarmă tun orice fiinţă omenească, dar chiar să-i facă de-a binelea felul.

Nu-i, aşadar, de mirare că unele dintre victimele sale - destule la număr - erau gata-gata să treacă în lumea celor drepţi, dacă poliţiştii nu i-ar fi dus de urgenţă la spital, salvându-i."

(Dintr-un reportaj de C. Chihaia, în "Adevărul", Buc. 1998)

Sex oral

"În America, cântăreaţa Ionela Prodan făcea sex oral cu taximetriştii. În timp ce-i satisfăcea, le fura din buzunare". Dezvăluirile sunt făcute de John Enciu, cetăţean american de origine română, stabilit la Washington."

(Din revista V.I.P., Bucureşti; reprodus după "Lumea Liberă" New York, 1998)

Listele colaboratorilor din străinătate

"Sunt stabilit prin azil în Marea Britanie din 1972. În prezent deţin dublă cetăţenie, britanică şi română, efectuându-mi repatrierea în 1995 şi sunt coordonator al grupării Comunitatea Română din Marea Britanie. Aş vrea să relev importanţa pe care ar avea-o deschiderea dosarelor Securităţii în ochii democraţiilor vestice, lucru care ar da o mai mare credibilitate actualei guvernări în cercrile ei de integrare a României în organizaţiile paneuropene şi panatlantice. Un lucru ştiut de ţările vestice, documentat însă doar pe căi oculte, şi doar parţial, este faptul că diaspora românească a fost puternic infiltrată de-a lungul anilor de diverşi informatori, agenţi de influenţă sau pur şi simplu cârtiţe care aşteptau să fie scoase la lumină ca să spioneze. După Revoluţie, discutam cu domnul ambasador Sergiu Celac posibilitatea publicării unor liste cu aceste personaje, pe care le estimam la un număr de câteva mii doar în Marea Britanie. Domnul ambasador mi-a răspuns atunci că listele se află la Bucureşti, la Ministerul de Externe."

(Dintr-o scrisoare de Şerban Nicolae Ionescu, în "România liberă", Buc.)

Mica publicitate

* Ana Matei (romancă) adevărata Regină a Magici Albe. Rezultatele numeroase au fost menţionate în Paranormal, Dracula, la posturile Pro-TV, 7ABC, Antenal, Amerom. Avertizez cetăţenii să se ferească de escrocii care-mi folosesc numele şi-şi aduc mulţumiri. Ofer consultaţii de la distanţă gratuit. 092-200147; 240.7547; 642.1011.

* Luminiţa, ghicitoarea care a prevăzut la Pro-TV şi Antenal totul în bine; desface ori ce fel de farmece, vindecă boli, ajută femei şi bărbaţi cu probleme. Tel. 776.4579.

* Mulţumiri doamnei Elena din Galaţi, făcătoarea de minuni care prin puterea ei mi-a împreunat casa şi copiii. Ea este pricepută în dezlegat de farmece, de cununii, vindecă anumite boli ce doctorii nu le pot vindeca. Tel. 036/467822.

* Mă numesc Năstase Marian din Deva şi pe această cale aduc mulţumiri doamnei Roza pentru binele făcut. Am 43 de ani şi de 2 ani sunt despărţit de soţie. Mergând la această doamnă am aflat că sunt legat, iar prin puterile sale m-a dezlegat şi m-a împreunat cu soţia. Pe această cale îi aduc mii de mulţumiri şi îi îndrum, pe cei ce au nevoi, să se adreseze cu încrederea că nu vor rămâne nerezolvaţi. Adresa doamnei Roza este str. Răscoalei nr. 67. Tel. 038/434514.

(Din ziarul "Naţional", Buc. 1998)

* Dacă eşti drăguţă, dacă nu mai vrei să fii sclavă şi să trăieşti visând, fă-ţi curaj, sună-ne şi te vom ajuta ! 336.41.19.

* Oameni de afaceri generoşi dorim companie studente fără prejudecăţi. Oferim sprijin material. Tel. 094-830.817

(Din "România liberă", Buc. 1998)

Aniversări

Ana Cartianu, profesoară de engleză la Universitatea din Bucureşti; 90 de ani de la naştere.

Ion Irimescu, sculptor, 95 de ani de la naştere.

Radu Cârneci, poet; 70 de ani de la naştere.

D. Beni Gaon, directorul general al concernului "Koor" s-a retras din funcţie, urmând a primi, ca drepturi de pensie, suma de 6,8 milioane shkalim.

Tuturor acelora care au ridicat surprinşi din sprâncene la auzul sumei, noi le răspundem: de ce nu ? o viaţă are omul şi-o gaură-n "Koor".

M.SEGAL

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

MAGAZIN DE LINOLEUM ŞI TAPETE
TEL AVIV, STR. LEVONTIN NR. 6
TEL. 560 09 29
ASORTIMENT BOGAT DE TAPETE, LINOLEUM, PLASTIC, HÎRTIE DECORATIVĂ, FEŢE DE MASĂ, PERDELE
●
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

• HAG PESAH SAMEAH! •
URĂM ONOR CLIENTELEI, RUDELOR ŞI PRIETENILOR

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENȚĂ DIN FRANȚA

Caleidoscop parizian

- Și ce facem cu Le Pen ?
- Scandalul Bill Clinton, pe de-o parte, viața amoroasă a președinților francezi, pe de altă parte...
- Când Woody Allen își pierde simțul humorului
- Divorț fără proces ?
- Regină cu privirea de safir

* În momentul când încep să scriu această corespondență nu cunosc rezultatul alegerilor pentru consiliile regionale care au loc în cursul lunii martie. Alegeri extrem de importante pentru că ele vor oferi o radiografie a raportului de forțe între partidele politice în Franța, dar și pentru că vor desemna conducerile regiunilor. În urma descentralizării, conducătorii regiunilor au un rol cel puțin tot atât de important ca primarii orașelor. Modul de scrutin în alegerile parlamentare face ca un deputat să fie ales în fiecare circumscripție dacă a depășit 50% din voturi, ceea ce se cheamă scrutin majoritar și nu proporțional. Adică, dacă un partid n-a obținut în nici o circumscripție majoritatea voturilor, chiar dacă pe țară totalizează 4 milioane de voturi, nu va avea în Parlament nici un deputat. (E cazul Frontului Național, partidul lui Le Pen, care are, cu chiu cu vai, un singur deputat). În schimb, în alegerile pentru consiliile regionale modul de scrutin e proporțional.

Un sondaj efectuat cu o lună înainte de aceste alegeri a dat următoarele rezultate: majoritatea guvernamentală de stânga: 42%, opoziția de dreapta (RPR+UDF): 32%, iar Frontul Național 16%. Cred că previziunile asupra rezultatelor ce vor fi obținute de partidele democratice vor fi confirmate. Socialiștii sunt de prea puțin timp la guvern pentru a fi respinși de alegători, iar opoziția de dreapta a avut la rândul ei prea puțin timp pentru a-și restabili forțele după recenta înfrângere în alegerile parlamentare. Întrebarea e ce se va întâmpla cu Frontul Național al lui Le Pen. Din experiențele precedente rezultă că sondajele, minimizându-l, s-au înșelat întotdeauna asupra scorului pe care l-a obținut la diverse alegeri.

În mod normal, rațional să zicem, câteva fapte recente ar trebui să ducă la scăderea popularității lui Le Pen. De curând a fost condamnat pentru că în Germania, într-o conferință de presă ținută în prezența unui prieten al său, un Waffen S.S., a afirmat din nou că Holocaustul e "un punct de detaliu" în istoria omenirii. În momentul de față Le Pen se află în fața tribunalului din Versailles, judecat pentru violențe și injurii la adresa unei femei, candidată socialistă. De curând au fost arestați câțiva indivizi care fuseseră conducătorii fracțiunii Frontului Național din poliție, acuzați că fac parte dintr-o bandă de gangsteri, în legătură cu Mafia. Nici faptul că Le Pen e frate de cruce cu Saddam Hussein, nici faptul că e invitat de onoare al ambasadei Iranului la Paris,- nimic din toate acestea și nici din cele amintite mai sus n-au avut până acum vreo influență asupra popularității sale.

Le Pen: în acțiune

Cum se poate ca în Franța Drepturilor Omului să existe o mișcare de extremă dreaptă de o asemenea forță? Se poate. Câteva explicații.

Șomajul: cei peste 3 milioane de fără de lucru, împreună cu familiile lor, fac peste 10 milioane de nemulțumiți. Nu întâmplător majoritatea celor care votează cu Frontul Național sunt proletari, tineri. Deci, un vot protestatar care, altă dată, se îndrepta spre Partidul Comunist.

Imigrația clandestină + cei 4 milioane de arabi care, cum zice el, fură pâinea de la gura adevăraților francezi. Promițând că-i va expulza și va rezolva astfel șomajul, Le Pen, prietenul extremiștilor arabi, știe prea bine că toate astea nu-s decât vorbe aruncate în vânt pentru a cuceri puterea.

În sfârșit, partidul lui Le Pen, care se reclamă de la Jeanne d'Arc, se prezintă ca singurul partid național, celelalte fiind înfeudate străinilor. În plus, trebuie să recunosc, Le Pen este un puternic animal politic, un demagog foarte talentat, o adevărată mitralieră de vorbe, un tip extrem de primejdios, care poate fascina mulțimile.

Până acum, atacurile îndreptate de partidele democratice împotriva lui s-au rezumat în a-l desemna ca rasist, antisemit, ceea ce și este. Dar prea puțin sau deloc s-a insistat asupra demagogiei sale economice și politice, asupra vidului din programul său și, mai cu seamă, asupra anti-patriotismului (complicitatea "internaționalistă" cu toate mișcările de extremă dreaptă europene - germană, în primul rând - și cu integriștii arabi).

Din păcate, ce se întâmplă în

Franţa nu este un fenomen unic. Criza economică, cu cohortele ei de şomeri, e un teren fertil pentru mişcările extremiste. Şi în Estul, şi în Vestul Europei ele au, cum ar zice franţuzul, "vântul în pânze" ("Le vent en poupe").

Nu mă aştept ca la alegerile pentru consiliile regionale Frontul Naţional să aibă un număr mai mic de voturi în comparaţie cu alegerile anterioare. Dimpotrivă. Ei speră ca în regiunea unde se află Marsilia şi Coasta de Azur, să obţină conducerea şi să-l instaleze pe Le Pen preşedinte. Eu sper că nu.

În schimb sunt pesimist asupra rezultatului lor de ansamblu şi a faptului, cvasicert, că pe baza scrutinului proporţional, vor intra masiv *în toate consiliile regionale*, fiind, de multe ori, arbitri în alegerea preşedintelui. Dea Domnul să mă înşel...

* Uf ! Trec la un subiect mai vesel, mai nostim, mai picant. Încep cu cuvântul «Dacă»... Ce s-ar fi întâmplat dacă în Franţa presa cea mai serioasă, «Le Figaro» sau «Le Monde», ca să nu mai pomenesc de Televiziune, ar fi reacţionat ca «New York Times» sau ca «Washington Post», ca să nu mai vorbesc de CNN, în cazul când un preşedinte al Republicii Franceze ar fi îndrăznit să etc., etc., cu altă femeie decât cu soţia sa ?

Răspunsul la o asemenea întrebare, mă încumet să spun, e că Franţa ar fi trecut dintr-o catastrofă politică într-alta. Nu e nevoie să ne întoarcem foarte departe în trecut în istoria atâtor regi şi a nenumăratelor lor amante care au devenit personajele unor colecţii ce apăreau în România sub numele de «Femei celebre». La sfârşitul secolului al 19-lea, în 1899, preşedintele în exerciţiu, Felix Faure, obişnuia să-şi întărească "moralul" luând prea multe afrodisiace, ceea ce i-a pricinuit moartea... în braţele amantei sale, Meg Steinhell. Un asemenea sfârşit nu i-a ştirbit renumele, ci l-a aureolat, înscriindu-l în tradiţia - să-i zicem - republicană, de indulgenţă faţă de cei ce păcătuiesc în amor. Pare-se că relaţiile prea tumultuoase dintre Gambetta şi Léonie Léon, iubita sa, au provocat moartea tribunului. Un alt om politic, Jean Paul Boncour, a avut imprudenţa de a scrie unei prea scumpe amante următoarele: *"Când mă aflu în braţele tale, mi se rupe în paişpe de ce se întâmplă în Jugoslavia!"* (Nota redacţiei «Minimum»: fraţilor, v-am spus de-o mie de ori: nu daţi în scris !). Până şi Edouard Daladier şi Paul Reynaud, respectabili capi de familie, îşi vedeau liniştiţi de afacerile lor amoroase, călcând pe de lături cu marchiza de Crussol şi contesa de Porter.

La noi, la Paris, presa nu se amestecă în ceea ce fac eu cu preşedintele.

După război, Republica a IV-a succedând celei de-a III-a, a păstrat aceleaşi tradiţii "republicane". Se zicea despre diverşi lideri politici că nu erau deloc uşă de biserică, că multe scandaluri de concubinaj erau înnăbuşite în faşă pentru a nu dăuna prestigiului. Un exemplu: până şi austerului Antoine Pinay îi plăcea să-şi plimbe mâinile prin fustele junelor, unde? o să râdeţi, în ascensor... De-aia, poate a trăit peste 100 de ani...

Moravurile nu se schimbă o dată cu întemeierea celei de-a V-a republici de către De Gaulle. Madame De Gaulle, tanti Yvonne cum i se mai zicea, veghea cu străşnicie la respectarea moralităţii miniştrilor. De tot hazul e cazul unui strălucit ministru al Marinei, Louis Jacquinot, homosexual arhi-cunoscut: a fost obligat să se căsătorească. Şi n-a făcut o afacere proastă. Ce şi-o fi zis? *"Dacă tot în loc de bărbat sunt obligat să iau o femeie, să fie atunci o bogătaşă: Simone Lazard, moştenitoarea celebrei Bănci"*. Olivier Guichard, unul din cei mai fideli companioni ai lui De Gaulle, n-a putut fi numit prim ministru pentru că era amantul - ştiut de toată lumea - doamnei Daisy de Galard, soţia ziaristului Hector de Galard, unul din întemeietorii lui «Nouvel Observateur». În schimb, nevasta lui Guichard era metresa lui Roger Frey, ministru de Interne şi, bineînţeles, bun prieten al soţului ei. Frey rămânea ministru de Interne pentru că, pur şi simplu, tanti Yvonne nu ştia ce ştia tot satul... Singurul care a beneficiat de o indulgenţă deosebită a fost André Malraux care trăia, necăsătorit, cu Louise de Vilmorin şi, după moartea ei, cu nepoata acesteia, Sophie de Vilmorin.

După dispariţia lui De Gaulle, lucrurile, mai bine zis amorul şi adulterul, îşi reiau cursul firesc. Pompidou şi soţia sa sunt totalmente îngăduitori cu zeul Eros. Ei înşişi sunt victimele unei campanii de presă injuste. Dar cel ce dă tonul schimbării, este noul preşedinte al Republicii: Valéry Giscard d'Estaing, "junele" în vârstă de 48 de ani. "Tout Paris" era plin de zvonuri cu privire la apetitul lui Giscard pentru tinerele actriţe. Se pare că-i plăcea să-şi stabilească rendez-vous-urile într-un han care purta un nume predestinat: "Le petit coq au champ" (Cocoşelul din câmpie). Se mai zicea că-i căzuse cu tronc o mare vedetă de cinema (Brigitte Bardot? Catherine Deneuve? Cine ştie?) Printre cuceririle sale figurează Sylvia Cristel, super-blonda Christine Roussel. Până şi... o să vă minunaţi: Catherine Bocassa, soţia ex-împăratului Africii Centrale...

Ce să mai vorbim de François Mitterrand, marele seducător, despre care se spunea că are o amantă în fiecare regiune a Franţei? Nu intru în amănunte, e suficient să amintesc că ani de zile a trăit cu amanta sa Anne Pingeot într-un apartament separat de cel oficial, cu îngăduinţa soţiei sale, şi că fructul acestei uniuni amoroase a fost fiica sa Mazarine, oficializată. Şi că Franţa, precum şi lumea întreagă, a fost martora vizuală a ceremoniei funebre unde îl plângeau laolaltă soţia şi amanta, fiii legitimi şi fiica nelegitimă...

Repet ce spuneam la început. Dacă în Franţa presa şi oamenii politici ar fi exploatat istoriile amoroase ale preşedinţilor sau ale liderilor, istoria cocoşului galic ar fi fost o permanentă catastrofă. Ar fi fost sute de afaceri Bill Clinton. Din fericire, singura manieră în care se rezolvă lucrurile aici e bârfa. De la om la om. Asta îmi aminteşte de plăcerea unui vechi prieten, scriitor şi ziarist, aflat acum în Israel, care cum intra în casă, ne întreba: Ce mai e nou? Cine cu cine?

* Sub impresia sentimentelor pe care le-a încercat când a turnat *"Lista lui Schindler"*, Steven Spielberg a lansat în 1994 proiectul de a se înregistra pe casete video mărturiile ultimilor supravieţuitori ai Holocaustului de pe tot globul. Creând fundaţia **"Survivors of the Shoah – Visual History Foundation"** el declara că *"voia să conserve istoria aşa cum ea ne-a fost transmisă de cei ce-au trăit-o şi au reuşit să supravieţuiască; este esenţial să le vedem feţele, să auzim vocile lor şi să înţelegem că sunt oameni obişnuiţi, ca şi noi."*

În trecere prin Paris, Michael Berenbaum, preşedintele acestei fundaţii, a acordat un interview unei ziariste de la «Libération», Annette Lévy-Villard, soţia unuia dintre producătorii filmului «Train de vie» de Radu Mihăileanu. Mi s-a părut că relatările acestui american în trecere prin Paris pot interesa cititorii «Minimum»-ului şi i-am cerut permisiunea doamnei Lévy-Villard de a folosi datele existente în acest interview. Permisiune ce mi-a fost acordată.

Proiectul mai sus amintit prevedea un buget de 60 de milioane de dolari şi a fost finanţat personal de Steven Spielberg, de M.C.A. Universal, N.B.C. Time Warner. Suma respectivă a fost adunată la sfârşitul lui 1997 după trei ani de colecte. Până ce-au izbutit să strângă toţi dolarii, cei ce lucrează la această fundaţie n-au stat cu mâinile-n sân. **Ei au înregistrat 39.000 de mărturii în 30 de limbi diferite. Iar dacă cineva ar dori să vizioneze tot materialul adunat, privind casetele 24 de ore din 24, ar avea nevoie de 9 ani şi 6 luni !**

Povestirile supravieţuitorilor se referă în bună parte la viaţa lor dinainte de Holocaust şi la cea de după război; în felul acesta s-a reconstituit viaţa comunităţilor evreieşti în secolul al 20-lea. E prima oară, deasemenea, că istoria unui eveniment – cel tragic, Holocaustul sau Shoah – se sprijină nu pe documente sau pe relatările unor personalităţi, ci pe ale oamenilor care l-au trăit.

Materialul adunat va fi depus în patru locuri: la Muzeul Holocaustului din Washington, la Muzeul moştenirii evreieşti din New York, la Centrul Simon Wiesenthal din Los Angeles şi la Yad Vashem din Ierusalim.

În interview-ul său, Michael Berenbaum zicea că în Statele Unite Holocaustul este considerat a fi Răul absolut şi dădea două exemple pentru a arăta interesul americanilor pentru ceea ce s-a întâmplat altă dată în Europa:

Lista lui Schindler, Filmul lui Spielberg, a fost văzut la televiziune în 65 milioane de familii, iar Muzeul Holocaustului din Washington a fost vizitat de 10 milioane de persoane din care numai 20% erau evrei.

Munca celor ce înregistrează mărturiile supravieţuitorilor e uneori dramatică. Trei salariaţi au avut fiecare câte un infarct ascultând grozăviile povestite. Ei sunt obligaţi să-şi dezvolte simţul umorului, altfel îi paşte nebunia. De altfel, sunt încurajaţi de victime care îşi păstrează simţul ironiei şi ştiu să râdă. Unul, de pildă, povestea că în ghetto-ul din Varşovia s-a găsit scrisă următoarea anecdotă: Cineva întreabă pe un copil: – Dacă ai fi fiul lui Hitler, ce ţi-ai dori cel mai mult? Copilul: – Să fiu orfan !

Cred că sunteţi de acord să facem această urare "copilărească" tuturor urmaşilor lui Hitler de ieri şi de azi...

Câteva "minime":

* Ministrul Justiţiei, Elisabeth Guigou, declarase de curând: "Când o pereche doreşte să divorţeze şi ambii sunt de acord cu privire la împărţirea bunurilor şi la relaţiile cu copiii, de ce să fie obligaţi să se adreseze judecătorului?" Un sondaj efectuat imediat indică cifra de 70% francezi care sunt de acord cu o simplă formalitate: primarul să pronunţe divorţul. Nemulţumiţii? Bine înţeles, avocaţii: jumătate din parnusa lor s-ar duce pe apa Sâmbetei! * Woody Allen în trecere prin Paris, cu ocazia prezentării ultimului său film, declară revistei «Tribune Juive»: "Mulţi ziarişti israelieni prezenţi la festivalul de la Veneţia au apreciat mult filmul şi m-au invitat la Tel Aviv. Mi-a fost întotdeauna teamă că această cifră de 6 milioane de victime ale Holocaustului ar putea fi depăşită în viitor. Mi-a fost întotdeauna teamă de extremişti, integrişti, fascişti. Totul e posibil". * Drăgălaşa şi inteligenta Anne

Anne Sinclair: regină

Sinclair, care părăsise emisiunea săptămânală "7/7" din motive de soție a actualului ministru de Finanțe, e din nou "pe cai". A publicat o carte delicioasă, plină de humor, cu portrete nostime ale mai marilor Franței, și a inaugurat o rubrică lunară pe canalul 1 al Televiziunii unde își dă cu părerea asupra evenimentelor mai importante. Alain Rollat în «Le Monde» e în extaz: "La Sinclair a revenit ca o regină cu privirea ei de safir și cu dulceața surâsului ei". * Marcel Marceau, celebrul mim, care are - să nu-i fie de deochi - 74 de ani, nu se lasă bătut. La Espace Cardin a dat, timp de 2 luni, două spectacole: unul solo, celălalt împreună cu cei 12 elevi ai noii sale companii. * Disneyland-ul din Marne la Vallée, care se află la o aruncătură de băț de Paris, a fost vizitat într-un an de 12,6 milioane de persoane, bineînțeles, majoritatea copii. * Fiind vorba de milioane, știți câți câini, nu vagabonzi, ci bine hrăniți și dormind fiecare ca un pașă are Franța? Nu ghiciți? 10 milioane! * Rețineți un nume: Yasmina Reza. Scriitoare, dramaturg de excepție, piesa ei «Art» se joacă cu cassa închisă. Nu numai la Paris. Franțuzoaică, fiică a lui Israel.

Yasmina Reza: rețineți numele

Cum va transforma Dumnezeu necazul meu nu știu, că El îl va transforma este sigur.

MB

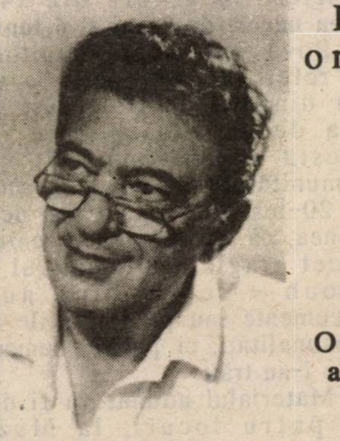

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa și una cu microscopul asupra realităților israeliene și străine.
Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zîmbet și rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Prețul plus expediția – 20 șekeli

*** PESAH SAMEAH ! ***

• e o lume •

HARRY FOSHA
New York

MADE IN USA

ARE TATA ŞAPTE STARURI !

Pe vremea tinereţii mele, la un moment dat, avea succes un tango al cărui text spunea: "Te voi iubi mereu/ Asta-i minciuna/ Ce-o spui şi tu şi eu/ Întotdeauna"!

Cu tot succesul, tangoul era nedrept ! "Te voi iubi mereu" nu este o minciună ci reflectă starea de exuberanţă a îndrăgostitului. Realităţile vieţii distrug de cele mai multe ori afirmaţia cu "Întotdeauna".

Mi-am amintit de tango şi de cele... adiacente lui, auzind declaraţiile pe care le-a făcut (şi acţiunea care le-a urmat, cum se va vedea mai jos) fericitul tată al celor 7 gemeni, Kenny McCaughey. Fără să uzeze - ca tangoul - de afirmaţia cu "Întotdeauna", tatăl a declarat imediat după naşterea gemenilor că nu-şi va transforma septupleţii într-un "big show" şi nu-i va expune publicului. N-a terminat bine expresia de negare şi proaspetele vedete au şi apărut în emisiunea "Dateline" a reţelei NBC.

Ce s-a întâmplat? A fost de ajuns să confrunte intenţia cu realitatea şi dl. McCaughey s-a dat bătut, înţelegând că are nevoie de bani. Când te gândeşti că-i trebuie 50 de scutece pe zi... Asta numai ca un exemplu.

Pornit pe calea show-business-ului, tatăl (e interesant că nimeni nu pomeneşte de mamă!) a semnat un contract cu Wes Yoder, reprezentantul agenţiei Ambasador din Nashville. Acum toate drumurile spre show-business sunt deschise. Trebuie doar puţină imaginaţie !... Cu o mică modificare în text vom putea vedea o nouă versiune a "clasicului" «Sound of Music» (cu Julie Andrews), în care toate rolurile de copii să fie interpretate de septupleţii Mc-Caughey.

Şi acum, când spre deosebire de anunţurile filmelor din anii '30-'40 (*"orice asemănare cu persoanele în viaţă sau decedate este cu totul neintenţionată"*) se spune *"bazat pe o întâmplare adevărată"*, ce-ar fi să vedem o nouă versiune a filmului "Albă ca zăpada" cu piticii vii, bineînţeles, toţi din familia McCaughey. Până la noi dispoziţii, trupa trebuie să semneze un contract şi cu o firmă de avocaţi care să-i apere drepturile, pentru că exact în oraşul de baştină al noilor vedete au apărut cămăşi (ilegale) - aşa zisele T-shirts - cu numele starurilor.

Toate bune şi frumoase. Să ne rugăm ca cei 7 McCaughey să fie sănătoşi şi... să nu apară prea repede o familie în care s-au născut (cel puţin) opt gemeni !

Povestea are şi un P.S. În urmă cu vreo 60 de ani s-au născut primele 5 gemene, faimoasele Dionne. Bine înţeles că la nivelul anilor respectivi s-au făcut contracte şi filme şi etc ! Cât de fericite au fost gemenele Dionne, o spun supravieţuitoarele într-o scrisoare deschisă adresată d-lui McCaughey, atrăgându-i atenţia că *"vieţile lor au fost ruinate de această expunere la showbiz"*.

Sperând ca tatăl noilor născuţi să ţină seama de scrisoarea lor, Dionnele în viaţă conchid: *"Dacă scrisoarea aceasta va schimba cursul evenimentelor pentru noii născuţi, atunci poate vieţile noastre au adus un folos"*.

STRADA 42 BIS

A fost o vreme când expresia "Strada 42" avea un înţeles deosebit în lumea spectacolului american. A fost şi un film faimos şi au fost şi musicaluri cu acelaşi titlu.

Dar la un moment dat, faimoasa Stradă 42 din New York a început să decadă. În locul cinematografelor cu filme de succes, au apărut filmele aşa-zise pentru adulţi, în realitate adevărate filme pornografice. Li s-au alăturat, înmulţindu-se ca ciupercile după ploaie, magazinele cu video-porno şi reviste-magazin ilustrate de acelaşi gen.

Aşa cum se întâmplă, decăderea srăzii a dus la dezvoltarea crimei şi a fărădelegilor, ajungându-se ca traversarea străzii să reprezinte un adevărat risc.

Din fericire, o acţiune combinată a mai multor foruri oficiale şi particulare a dus la crearea unei adevărate noi Străzi 42. Negustorii de porno au fost alungaţi şi au apărut primele teatre noi. Primul a fost "The New Victoria Theater" specializat în spectacole pentru tineret. "The New Amsterdam Theatre" prezintă "Lion the King": e vorba, nu de o adaptare a filmului de mare succes, ci a unei prezentări originale de tot atât de mare succes.

În sfârşit, în aceste timpuri când multe săli de cinema se transformă în 6, 8, sau chiar 10 săli mai mici, creatorii de la "Ford Center for the Performing Arts" au construit un teatru combinând alte două: Lyric şi Apollo. Şi aici se joacă un musical de succes: "Ragtime".

După toate câte le-am citit prin jurnalele americane despre preşedintele Clinton - à-propos de faptele comise de acesta în biroul său de la Casa Albă - noi nu mai putem să spunem «Camera Ovală» ci «Camera Ovară».

CONGRESUL H.O.R.

(Urmare din pag.9)

Iată un eveniment pe care noi, cei de la «Minimum» - care-i "terorizăm" pe HOR-işti cu ardeiul iute de la rubrica ETC. - îl salutăm cu sinceră bucurie.

Cu toate că ştirea despre convocarea Congresului constituie doar o păcăleală de 1 aprilie.

O discuţie cu Vladimir Pană despre

Arhiva „Saşa Pană", avangarda românească şi Tristan Tzara

consemnată de Nicolae Ţone

Pe strada Dogarilor din Bucureşti, se află o bibliotecă unică în felul ei: biblioteca avangardei româneşti; sunt acolo, adunate prin grija lui Saşa Pană, lucrări pe care nu le găseşti în nici o bibliotecă din lume. Criticul literar Nicolae Ţone, din Bucureşti, a cercetat de curând casa din strada Dogarilor. El a discutat cu Vladimir Pană, fiul lui Saşa, şi a dat seama de cele văzute în revista «Aldebaran», pe care o conduce.

– *Domnule Vladimir Pană, pentru mine, ca şi, sunt convins, pentru foarte mulţi confraţi preocupaţi de literatura interbelică,* Arhiva Saşa Pană *are semnificaţia unui teritoriu magic. Vă rog, pentru început, să ne faceţi o prezentare a acesteia în datele sale esenţiale.*

– Este un lucru ştiut că tatăl meu a avut, toată viaţa sa, o pasiune de colecţionar. A avut, cum se spune, în sânge, acest fetiş al hârtiei scrise şi tipărite. În general, aproape tot ceea ce intra în casă, manuscris sau volum imprimat, nu mai ieşea afară. Era clasat şi aşezat în mapa sa specială. În primul rând tot ceea ce era legat de noua literatură, de mişcarea de avangardă, pe plan literar şi artistic, incluzând deci şi pictura, muzica, sculptura, arhitectura, îl interesa deopotrivă de mult. Prin urmare, lăsând deoparte manuscrisele proprii şi cărţile pe care le-a tipărit, şi pe care era normal să le aibă, el a căutat să adune şi să păstreze documente importante de la scriitorii şi artiştii pe care-i frecventa şi care-l frecventau, îndeosebi suprarealiştii şi alţi avangardişti. Cu câţiva dintre ei a avut o corespondenţă bogată, cu alţii una mai puţin consistentă, dar oricum, a păstrat de la aproape fiecare câte ceva, manuscrise, poezii, volume importante cu dedicaţii, cel puţin câte o scrisoare-două.

– *Cu cine a avut corespondenţa cea mai susţinută?*

– Cred că este Claude Sernet cel care, într-o foarte lungă perioadă de timp, imediat după anii '30 şi până spre anii '70, i-a trimis tatălui meu cele mai multe scrisori. Unele dintre ele au o importanţă documentară deosebită, fiind legate de traducerile pe care acesta le-a făcut din limba română în limba franceză *Primelor Poeme* ale lui Tristan Tzara, scrise până în momentul plecării sale la Zürich, în toamna lui 1915.

Unul dintre cei mai buni prieteni ai săi a fost, după propriile mărturisiri, Ilarie Voronca, dar împrejurările – mă refer îndeosebi la anii de război – nu au permis susţinerea unei corespondenţe numeroase. Aşa că mapa cu scrisorile acestuia nu este una chiar atât de voluminoasă.

– *Să continuăm prezentarea arhivei.*

– Ceea ce vedeţi aici, unde ne aflăm acum, este doar vârful aisbergului. Sunt numai documentele, volumele, manuscrisele asupra cărora lucrez în prezent. Arhiva este foarte bine organizată, fiecărui autor, în ordine alfabetică, fiindu-i dedicate dosarele respective. Meticulozitatea cu care tata s-a ocupat de ea a fost nelimitată. Să vă amintesc câteva dintre piesele de rezistenţă din cuprinsul său. Mă opresc, mai întâi, la caietul-manuscris cu *Poemul invectivă,* al lui Geo Bogza, care a apărut, în loc de ilustraţie, cu amprentele autorului. Există şi fişa originală cu amprentele, aşa cum au fost ele luate cu câteva zile înainte de apariţia cărţii. Se păstrează cea mai mare parte a desenelor, manuscriselor articolelor şi poeziilor tipărite în revista *unu.* Sunt prezente aici, dincolo de *unu,* colecţiile complete ale aproape tuturor revistelor de avangardă: *Contimporanul, Punct, 75 HP, Integral, Urmuz, Alge, Meridian* etc. Între ele este şi o revistă de frondă, scoasă în 13 exemplare numai, în afara comerţului, de Perahim şi de Baranga. Ea poartă numele neaoş al organului sexual masculin şi este cunoscut

Tată şi fiu: Saşa Pană cu Vladimir Pană faptul că foarte tinerii artişti i-au trimis un exemplar profesorului Iorga. A urmat un scandal enorm. Ei bine, din cele 13 exemplare, două au rămas la tatăl meu. Unul din ele a fost arătat, în '46, lui Tristan Tzara, cu prilejul venirii aici, în casă. Acum în arhivă mai există doar un exemplar. Celălalt a ajuns, cu acordul meu, la Ştefan Andrei; asta se-ntâmpla în perioada când era ministru de externe. Valentin Lipatti a insistat foarte mult pe lângă mine şi, până la urmă, am cedat, fiind convins că acea raritate bibliofilă ajunge în biblioteca unui om rafinat, bun cunoscător şi degustător de literatură.

Să adaug, în privinţa corespondenţei, că ea nu se rezumă numai la reprezentanţii avangardei române, ci şi la reprezentanţii avangardei europene. Tata a avut legături epistolare cu câteva mari personalităţi literare din Franţa. Îi amintesc, de pildă, pe André Breton, pe Paul Eluard. De asemenea, sunt epistole de la exponenţi ai noii literaturi din Germania şi Italia. Există un dosar cuprinzător cu materialele unui preconizat număr special al revistei germane *Der Sturm,* dedicat avangardei noastre. Şi încă un lucru trebuie menţionat: existenţa ediţiilor originale ale cărţilor avangardiştilor şi, apoi, a suprarealiştilor români. Multe exemplare sunt unicate, ele neexistând în nici o bibliotecă din ţară. Includ aici, bineînţeles, şi Biblioteca Academiei.

– Cercetătorii au avut acces la toate aceste lucruri?

– Da. Tata a permis multora să vină în casă şi să cerceteze arhiva. Vă dau doar două nume: Ion Pop şi Marin Mincu. Amândoi au avut sprijinul necondiţionat al tatălui meu, care le-a pus la dispoziţie tot materialul documentar strâns în decursul anilor. Amândoi au realizat lucrări de referinţă despre sau dedicate avangardei româneşti. Mai mulţi studenţi şi-au făcut, apoi, lucrările de licenţă studiind la noi. După aceea, cu prilejul diverselor manifestări dedicate avangardei sau reprezentanţilor acesteia, diferiţi specialişti, diferite instituţii, muzee, au apelat la sprijinul meu şi nu-mi amintesc să fi refuzat vreodată pe cineva.

– Aţi luat vreodată în calcul şi posibilitatea de a integra în circuitul public acest veritabil tezaur reunit aici?

– Da, dar, iată, până azi nu s-a materializat nimic. Chiar eu am încercat, la un moment dat, ceva în acest sens, dar văzând cât de greu se mişcă lucrurile, m-am lăsat păgubaş.

– Arhiva se păstrează în forma pe care a lăsat-o tatăl dv.?

– Până de curând totul a fost exact cum arăta iniţial. Nemaiputând, însă, trăi din leafa de la revista *Albina,* pe care o conduc, am fost nevoit să închiriez apartamentul de la parter, în care locuiseră părinţii. Am reconstituit, prin urmare, biblioteca la demisol, în bune condiţii de conservare, pregătind minuţios camerele de aici.

– Dacă ar sosi o propunere viabilă, să zicem, din partea Uniunii Scriitorilor, cu privire la organizarea unui punct de cercetare sau muzeal, aţi accepta-o?

– Sigur că da. Aş readuce imediat biblioteca la starea de mai înainte. Totul ar urma, deci, să fie ca şi în anii în care tatăl meu trăia încă. S-ar putea face un centru documentar de maxim interes, de care ar beneficia, necondiţionat, toţi cercetătorii care vor să scrie despre avangardă. Am putea crea un club al iniţiaţilor, cum, de pildă, în Franţa, s-a înfiinţat cu prilejul inaugurării *Mişcării pentru studiul Mişcării "Dada",* din care au făcut parte, între alţii, Marcel Iancu, Claude Sernet, Saşa Pană. Camera mare de aici ar putea fi uşor transformată în salon literar, unde, săptămânal sau bilunar, ar putea avea loc diferite întâlniri. Este, de asemenea, spaţiu şi pentru o cafenea în buna tradiţie a boemei interbelice.

– Am discutat până acum despre Arhiva Saşa Pană. *Să vorbim şi despre… scriitorul Saşa Pană, care se află, de câteva decenii – există o excepţie: apariţia excelentului volum de amintiri* Născut în '02 *– într-un pronunţat con de umbră.*

– Deoarece aţi amintit de *Născut în '02,* cred că este bine să vă fac câteva precizări. Mai întâi, e bine de ştiut că acest volum, deşi a fost redactat pe baza jurnalului, a însemnărilor zilnice pe care tata le-a ţinut ani în şir, nu este o transcriere a acestora. Deci, a vorbi despre *Născut în '02* şi despre aceste însemnări zilnice, înseamnă a despărţi oarecum lucrurile. Închipuiţi-vă că sunt peste douăzeci de caiete voluminoase de notaţii nude, proaspete, redactate zi de zi. Tot ce a trăit tata, ca viaţă particulară, ca viaţă literară, ca legături cu mulţii lui prieteni, din anii '20 şi până la dispariţia sa, în 1981, este consemnat aici. Pregătind acest dialog cu dv. am recitit în caiete tot ce a notat el în perioada deciziei de a edita şi a tipăririi efective a *Primelor Poeme* ale lui Tzara şi am alcătuit o selecţie care sunt sigur că vă va interesa foarte mult. Pe baza acestei selecţii avem o imagine mult mai bogată asupra acestei întreprinderi decât aceea care rezultă din *Născut în '02.*

– Născut în '02 *se încheie, dacă nu mă înşel, la 1944. Din ce-mi spuneţi dv., caietele continuă însemnările încă mai bine de 30 de ani…*

– Da. Şi mă gândesc că tipărite, ele ar avea o relevanţă şi un ecou extraordinar. Scriitorul Saşa Pană din aceste însemnări este unul deosebit de important. Asta ca să nu mai vorbesc despre importaţa lor propriu-zis documentară.

– Nu se mai vorbeşte nimic despre poetul Saşa Pană, şi nu este drept aşa ceva. Un volum reprezentativ, sever alcătuit, sunt sigur că ne va prezenta un poet original, rezistent la trecerea timpului. Poate încercăm împreună să realizăm un astfel de volum şi să îl tipărim la editura noastră, "Vinea".

– Poate. Sunt convins că din volumele sale, îndeosebi din cele tipărite până-n 1944, multe creaţii se pot reţine şi ele pot constitui o surpriză agreabilă pentru generaţia de tineri poeţi şi critici de azi. O reeditare este, prin urmare, şi necesară, şi binevenită. Ar fi un gest de dreptate, el însuşi fiind, să nu uităm, un editor calificat, iar editura *unu* un factor important în impunerea noii literaturi în spaţiul românesc. De asemenea, am convingerea că şi proza sa, mă refer la schiţele şi nuvelele pe care le-a publicat, rezistă trecerii vremii.

– *Mai există inedite Saşa Pană?*

– Mi s-a mai pus această întrebare şi am fost solicitat de către unele redacţii să le pun la dispoziţie asemenea materiale. Au fost câteva, le-am tipărit în revista *Ateneu* cu mult timp în urmă. Dacă excludem caietele cu note zilnice, nu mai există inedite Saşa Pană.

– *Care a fost traseul lui Saşa Pană după război şi, mai ales, cum de a ajuns, în cele din urmă, să intre aproape în anonimat?*

– Mai întâi a scos revista *Orizont*, unde, pe lângă multe lucruri de excepţie – nu uitaţi paginile întregi dedicate primirii lui Tzara, de evocările dedicate lui Fundoianu ori lui Voronca – au răzbătut şi câteva, nu se putea altfel, din exagerările epocii. Pe urmă a lucrat la *Revista literară*, pe urmă la *Flacăra*. El a fost totdeauna un om de stânga, ca de altminteri mai toţi scriitorii care au aparţinut avangardei. Erau cu toţii adepţii noului, voiau să dinamiteze atmosfera epocii, s-o schimbe. Era deci normal să fie de stânga, să fie un simpatizant şi chiar un militant de stânga. Nenorocirea pentru el a început în momentul în care şi-a dat seama că una e să fii animat de idealuri de stânga şi alta e să fii obligat, să fii constrâns să faci neapărat literatură angajată la stânga. Pentru că vom vorbi despre Tzara, faptul că el a făcut parte din Rezistenţă, că a fost membru al Partidului Comunist Francez, că a fost la stânga, a rămas fără consecinţă în poezia sa. Nu a făcut concesii în literatura sa, nu i-a dictat partidul ceea ce trebuia să scrie. Acest lucru se putea realiza la Paris, într-o lume liberă, nu însă şi la Bucureşti. În România lucrurile erau complicate, a-ţi păstra independenţa era o iluzie. Aşa că după ce a scos revista *Orizont*, încă din toamna lui '44 au început ingerinţele, a început să i se ceară ce să publice şi ce nu. S-a desfiinţat, în cele din urmă, publicaţia şi a trecut, cum am precizat deja, la *Revista literară*, pe urmă la *Flacăra*. Era însă din ce în ce mai nemulţumit, chiar scârbit. Cuvântul e tare, dar cred că e la locul lui. În acele momente şi-a adus aminte că, de fapt, meseria sa de bază este aceea de medic militar. Cu solda sa de locotenent scosese revista *unu*. Aşa era în perioada interbelică: cu o soldă de locotenent îţi puteai permite să editezi o revistă, să iniţiezi o editură şi să-ţi mai rămână şi – ce-i drept, puţini – bani pentru casă şi pentru familie. A cerut, prin urmare, să revină în armată, de unde fusese îndepărtat din motive rasiale, împreună cu o serie întreagă de ofiţeri. După ce cu numai câteva săptămâni înainte generalul Antonescu îi semnase ordinul de avansare la gradul de căpitan, tot el i-a semnat şi ordinul de scoatere din armată. S-a prezentat, deci, la Ministerul Forţelor Armate – ministru era Emil Bodnăraş – şi a cerut să i se îngăduie să reintre ca medic militar. Şi a fost reprimit, cu gradul de colonel, dar i s-a pus o condiţie, pe care iniţial nu a putut-o refuza. "*Tovarăşe*, i s-a spus, *eşti scriitor, eşti om de cultură, aşa că înţelege că nu de medici avem nevoie, ci de oameni care să lucreze pe tărâmul artei. Uite, te reprimim în armată, îţi recunoaştem vechimea, dar trebuie să scoţi o revistă...*" Aşa că a lucrat în Consiliul artistic al Teatrului Armatei şi s-a îngrijit de revista *Educaţia artistică*, unde mai semnau Nicolae Tăutu, Constantin Ghiban, Mircea Radina ş.a. Dar n-a putut rezista aici decât doi ani. De ce? Pentru că nu putea face literatura lui, pentru că n-a putut să reziste în condiţiile în care totul era dirijat. Toate încercările sale de a promova şi literatură de calitate s-au soldat cu eşec şi atunci şi-a dat seama că nu are de ales, că trebuie să insiste pentru a fi lăsat să lucreze ca medic militar. I s-a acceptat cererea şi a fost trimis la Ploieşti, la Spitalul militar de acolo. Mai târziu a fost transferat în Bucureşti şi a ajuns medicul şef al garnizoanei Capitalei. Aceasta era situaţia lui la data pensionării.

Revenind la întrebarea dv. iniţială, putem spune că, în mare măsură, conul de umbră în care tatăl meu a intrat, la un moment dat, şi l-a creat singur. N-a vrut, pur şi simplu, să scrie la comandă, socotind că e mai onest să se dedice medicinei. Nu uitaţi, în acelaşi timp, că literatura, poezia pe care le-a practicat erau şi ele într-un pronunţat con de umbră. Erau socotite decadente şi, ca atare, interzise. Literaturii noastre de avangardă nu i se putea găsi locul în nici un cotlon al realismului socialist.

Într-o perioadă de relativ dezgheţ, în 1968, a scos *Antologia literaturii de avangardă*, care a fost prima lucrare de referinţă în domeniu şi care va avea, cu certitudine, o lungă bătaie în timp. În 1971 a scos o ediţie nouă, adăugită, a *Primelor Poeme* ale lui Tzara, apoi a tipărit *Născut în '02*, despre care am mai vorbit. Cartea aceasta s-a bucurat de un succes enorm, ecourile au fost extraordinare, neaşteptate, surprinzătoare chiar şi pentru el. Îmi amintesc de o vizită la noi, în acele zile, a lui Alexandru Ivasiuc. Entuziasmat de volum, l-a îmbrăţişat şi l-a sărutat.

De asemenea – după ce, se ştie, tot el îl editase întâia dată – l-a reeditat pe Urmuz, într-o ediţie deosebită.

– *Să ne referim, în continuare, pe larg, la legăturile statornicite în timp între Saşa Pană şi Tristan Tzara. A fost mai întâi ideea de a realiza o culegere cu poemele scrise de Tzara în limba română, înainte de a pleca în Elveţia.*

– Derularea – mentală şi faptică – a acelei ediţii se poate perfect urmări în caietele sale de însemnări, din care, cum spuneam, v–am pregătit o selecţie cu privire la această temă. Cartea a apărut într-un tiraj de 213 exemplare, dintre care 13 însoţite de o aquaforte de Yves Tanguy. Unul din primele exemplare care i-au fost trimise repede lui Tzara în Franţa s-a întors cu o dedicaţie de la acesta.

– Ce alte cărţi cu autograf de la Tzara mai sunt în arhivă? M-aş bucura mult să fiţi de acord să publicăm facsimilele acestor autografe.

– Cred că – mai puţin *Aventura celestă*... – toată opera lui Tristan Tzara tipărită în timpul vieţii sale, însoţită de autografe către tata, se află aici. Din ediţia de *Opere complete,* scoasă la Flammarion de Henri Béhar, avem numai primele trei tomuri, din şase câte există.

– Din revistele Dada, *din manifestele dadaiste, ce aveţi în bibliotecă?*

– Relaţia tatălui meu cu Tristan Tzara fiind de-abia din 1928-1930, revista *Dada* şi alte materiale din anii 1918-1921-1922 nu puteau ajunge aici. Dacă avea de unde s-o procure, el ar fi procurat-o, cu siguranţă, această publicaţie fiind de o raritate extremă. Au fost în casă, însă, două manifeste dadaiste. Acum nu mai există decât unul, pe celălalt l-am stricat eu, când eram copil. Era aşezat între două plăci de sticlă şi rezemat pe un raft al bibliotecii. Mă jucam cu mingea prin casă şi l-am lovit: s-a făcut praf.

– Cum a reacţionat tatăl dv.?

– A fost atât de dezolat încât a şi uitat să mă pedepsească pentru năzbâtia mea. Atunci n-am realizat importanţa acelui document, dar mai târziu, când am înţeles despre ce era vorba, mi-a părut cumplit de rău.

– În 1946, la venirea lui Tzara la Bucureşti, prima vizită a fost la dv. acasă.

– Într-adevăr, unul din primele drumuri le-a făcut aici, în Dogarilor 36. Aveam pe atunci 11 ani, deci eram destul de măricel pentru a ţine minte ceea ce s-a întâmplat. Ei bine, Tristan Tzara, ca persoană, nu m-a impresionat în mod deosebit. Era departe de a fi un om exuberant, înalt, cu o figură de actor, cum era de pildă Voronca. Acela da, mă impresionase şi parcă văd şi azi chipul lui luminat de bucuria de a-i reîntâlni pe tata şi pe mama. Pot spune însă că am fost uimit de uşurinţa cu care Tzara vorbea în franceză, ca şi de faptul că vorbea foarte bine româneşte. Ştiam că nu mai fusese în ţară de două decenii, chiar mai mult, despre el în casa noastră vorbindu-se destul de des. Aşadar, când a venit aici, tata i-a pregătit o surpriză. I-a arătat manuscrisul poeziei *Îndoieli,* din ciclul *Primelor Poeme.* Tzara s-a arătat foarte plăcut surprins. A notat în partea de jos a acelei coli păstrate ca prin miracol că da, poemul este scris de mâna sa, l-a semnat şi a desenat pe el o seceră şi o floricică, în locul ciocanului atotprezent la comunişti.

– De cine a fost însoţit atunci Tristan Tzara?

– Era prezent Gheorghe Dinu. Era şi soţia sa, Medi. Mai erau, parcă, şi câteva doamne, nu le mai ştiu numele. În acele zile, într-o seară, împreună cu mai mulţi scriitori, a fost prezent în casa Ioanei Postelnicu, unde funcţiona un cenaclu, în continuitatea mai vechiului cenaclu lovinescian. Au mai fost şi la Maxy acasă, alături de câţiva dintre vechii avangardişti români.

– L-aţi însoţit, la aceste întâlniri, pe tatăl dv.?

– Nu, eram prea mic. Eram încă un copil, nu prea eram băgat în seamă. Eram privit, însă, cu o curiozitate anume, cu simpatie, pentru că tata scrisese şi difuzase între prietenii săi o plachetă căreia îi dăduse ca titlu numele meu, *Vladimir,* unde pusese câteva poezii de-ale sale dedicate mie şi reproduse, pe deasupra, şi câteva fragmente din vorbirea peltică – dar cu surprinzătoare întrebări – şi tocmai de aceea hazlie, a odorului său.

– Placheta aceasta se găseşte la Biblioteca Academiei?

– Nu ştiu. Cred că nici n-a fost pusă în comerţ. O am, în orice caz, aici, în bibliotecă. Ea, aşa cum spuneam, a fost împărţită tuturor prietenilor şi, în ochii lor, aveam aura unui "personaj" simpatic.

Dar să revenim la Tristan Tzara. În tot sejurul său la Bucureşti, din iarna lui 1946, tata l-a însoţit pretutindeni. Şi la Societatea scriitorilor, şi la Ioana Postelnicu, şi la celelalte manifestări publice. Tzara a promis apoi că va reveni – şi chiar a dorit acest lucru foarte mult – în România, dar dorinţa lui nu s-a îndeplinit. A continuat, însă, să-i trimită prietenului său din ţară cărţile lui, i-a scris...

– Aveţi, cumva, dincolo de corespondenţa publicată de H. Béhar în Manuscriptum, *şi alte piese necunoscute?*

– Am mai găsit, dincolo de ceea ce se publică acolo, două scrisori, dar esenţialul, ceea ce este cu adevărat valoros, important în cadrul acestui schimb epistolar, se află în materialul deja tipărit.

– Aţi afirmat, puţin mai devreme, că Aventura celestă a Domnului Antipirin *nu se găseşte în biblioteca dv. O putem găsi, cumva, într-o altă bibliotecă din România?*

– Nu. Nu ştiu să existe nicăieri la noi. Eu, cel puţin, nu am cunoştinţă de aşa ceva.

– Peste ani, îl întâlnim pe Saşa Pană la Moineşti, oraşul natal al lui Tristan Tzara, conferenţiind despre el. Cum s-au derulat lucrurile atunci? Era practic, după vizita din 1946, prima dată când numele său era adus în prim plan.

– La Moineşti se afla atunci un publicist, Victor Macarie – acum se află la Iaşi – care era pasionat de personalitatea lui Tzara. (De altfel, foarte recent, el a publicat în revista ieşeană *Cronica* un articol unde susţine o ipoteză extrem de cuceritoare cu privire la originea denumirii Dada.) Lui îi revine meritul de a fi lansat propunerea de recuperare a acestuia în aşezarea natală. El a căutat – şi a găsit – diverse documente Tzara la Starea Civilă, cum ar fi, de pildă, certificatul de naştere. A luat deci legătura cu tatăl meu, cu Ştefan Roll, alias Ghiţă Dinu, şi cu pictorul M. H. Maxy. Ei trei au sosit, prin urmare, la Moineşti, şi s-au întâlnit cu localnicii. A fost una din rarele împrejurări, după 1946 – o mai făcuse Saşa Pană, de exemplu, cu prilejul unei conferinţe din 1965 la Sala mică a Palatului – când numele lui Tristan Tzara a fost readus, în mod public, în atenţia generală. De fapt, toată literatura noastră de avangardă fusese pusă la index, nu numai literatura lui Tzara. Ani întregi nu se putuse nici măcar aminti de ea. Iar atunci când, totuşi, menţionarea ei nu se putea evita, era caracterizată negativ în totalitate, ca literatură decadentă, periculoasă pentru năzuinţele atotstăpânitorului realism socialist.

Deci în 1968, la invitaţia lui Victor Macarie, tata a conferenţiat la Moineşti. Macarie mi-a povestit cu câtă emoţie, cu cât entuziasm a vorbit, mai ales că sala era înţesată de tineri, de elevi în special. Şi a vorbit nu numai despre Tristan Tzara, ci şi despre avangardă, pe larg. În fine, pe marginea acestui episod a fost publicat un destul de amplu material în revista *Manuscriptum,* în urmă cu câţiva ani.

– În 1969, Saşa Pană a plecat la Paris, cu prilejul constituirii Asociaţiei pentru studiul Mişcării Dada. *Ce ne puteţi spune în această privinţă?*

– Edificatoare în această privinţă este corespondenţa cu Claude Sernet. A primit, cum se obişnuia, o invitaţie, vechiul său prieten de la Paris, care realizase, în urmă cu câţiva ani numai, în 1965, prima versiune în limba franceză a *Primelor Poeme,* neconcepând ca tata, editorul român al lui Tzara, să nu participe la un asemenea eveniment. Pe baza invitaţiei primite, tata a început diligenţele pe lângă Uniunea Scriitorilor. Chiar spre uimirea sa, a fost întâmpinat favorabil. Mai mult, aici s-a luat hotărârea de a se alcătui o delegaţie din trei persoane care să reprezinte România la această manifestare. Entuziasmul din prima clipă s-a spulberat însă repede, pentru că în momentul în care s-a trecut la realizarea propriu-zisă a documentelor de plecare, au început greutăţile. Cu chiu cu vai, s-a obţinut un singur paşaport, numai pentru Saşa Pană, şi nu pentru o delegaţie, cum se convenise iniţial. Ştiu că tata a ţinut o conferinţă la Sorbona. Am afişul ei. S-a realizat Societatea respectivă, tata a fost trecut între fondatorii ei. S-a văzut cu Claude Sernet, cu sora sa, Colomba Voronca, cu Eugen Ionescu, cu care el nu avusese niciodată relaţii de apropiere. A fost, cu alte cuvinte, o ieşire benefică pentru el, din toate punctele de vedere.

– Aţi expus, într-o expoziţie recentă – fapt cu totul senzaţional – un text, lucrare inedită a lui Tristan Tzara la vârsta de 14 ani. Despre ce este vorba?

– Este vorba despre o comunicare, surprinzător de bine documentată, purtând titlul *Importanţa, istoricul şi foloasele igienei.* Ea este datată: *5 martie 1910, Bucureşti.* Vorbeşte aici despre Pasteur, despre dr. Felix, despre o serie de lucruri interesante, ceea ce dovedeşte o bună documentare.

– Cum a ajuns acest manuscris la Saşa Pană? Cine i l-ar fi putut da? Să fie vorba despre sora poetului, aflată încă în ţară?

– Nu ştiu. Nu mi-a vorbit niciodată despre el. A fost o surpriză chiar şi pentru mine faptul că l-am descoperit în arhivă. De fapt, mai de fiecare dată când cercetez documentele de aici, dau peste lucruri care înainte vreme fie mi-au scăpat, fie că nu mi-au spus nimic. Cu privire la această teză mai pot adăuga un lucru. Şi anume că tata aminteşte de ea în corespondenţa cu Sernet. Astfel, înainte de a pleca în Franţa, el îi scrie acestuia: *"Am această conferinţă şi poate că o s-o aduc şi la Paris".* Nu ştiu dacă a luat-o cu el – probabil că da – dar mărturisea în acea epistolă că este încântat de rigoarea ştiinţifică a redactării ei. S-ar putea ca într-adevăr materialul de care vorbim să fie cumva *"senzaţional"*, cum te-ai exprimat dumneata, dacă mă gândesc că organizatorul expoziţiei Tzara din primăvară, de la Dalles, nu a reţinut din bogăţia de documente pe care i le-am pus la dispoziţie – şi care au fost bine preţuite de către public şi specialişti la o şi mai recentă expoziţie organizată la sediul UNESCO din Paris – decât pe acesta!

– Aţi amintit de prezenţa dv. la Paris, la jumătatea lunii noiembrie. L-aţi întâlnit pe fiul poetului, pe dl. Christophe Tzara? Cum consideraţi că este apreciat azi Tristan Tzara în Franţa?

– Desigur, l-am întâlnit şi dacă amintirile mele despre tatăl său trebuie puse sub semnul îndoielii, dată fiind vârsta pe care o aveam la venirea în România a lui Tristan Tzara, trebuie să mărturisesc că fiul lui m-a fermecat. Este o persoană încântătoare şi doctă în acelaşi timp, cu o conversaţie elevată. De fapt, ca să o spun pe franţuzeşte, e un om… şarmant!

Aviz cercetătorilor şi, deopotrivă, editorilor de la noi! Oricum, Tristan Tzara este, în Franţa, printre cele mai cunoscute nume de oameni de artă proveniţi din România.

Un înalt funcţionar din ministerul finanţelor din Japonia, Yoshiu Sugyama (46 de ani), acuzat de delapidare, s-a sinucis trăgându-şi un glonte în inimă. Tadasuke Saito (63 de ani), preşedintele unei mari întreprinderi poligrafice, prins cu evaziuni fiscale, şi-a omorât soţia, după care s-a spânzurat.

Acestea sunt numai două dintre sinuciderile care au zguduit – în primele luni ale lui 1998 – lumea politico-economică de la Tokio. În toate cazurile, sinucigaşii au lăsat scrisori mărturisind că nu pot suporta ruşinea ca ei şi ai lor să fie arătaţi cu degetul ca răufăcători.

Acum înţelegeţi de ce japonezii sunt o naţiune mare ?

DICTIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL.MIRODAN

G

GAFĂ

"În 1954 (o, să nu socotim câți ani s-au rostogolit peste noi de atunci !) Tudor Arghezi era un *"talent în afirmare"*. Cum vă spun! După ani de surghiun în deșertul Mărțișor, unde nu avea voie să publice (poate nici să scrie), începuse să fie scos la lumină. Mai întâi în lumina unui bec modest de 25 de wați, publicând în «Contemporanul» note despre o expoziție de folclor, apoi câte o traducere din Krîlov.

Când Horia Liman, redactorul șef al «Contemporanului», ne-a relatat în redacție (unde eram și eu) că Arghezi a spus că vrea să publice și poezii personale, nouă, celor tineri și realist-socialiști, ne-a venit să râdem și cred că am și râs. Cum de are d. Arghezi, un poet așa de decadent, naivitatea de a crede că va putea să-și publice versurile în presa noastră care plesnește de sănătate?

Câteva luni mai târziu, în scaunul de redactor șef a fost instalat George Ivașcu, proaspăt ieșit din pușcărie, și el l-a invitat la redacție pe maestrul Arghezi. (I se spunea maestru ca să nu i se spună domnul și să se evite a i se spune tovarășul).

Arghezi era deja bătrân - avea 74 de ani - și de aceea, după terminarea vizitei, Ivașcu m-a rugat (eram cel mai tânăr din redacție) să-l conduc până la mașina care îl aștepta.

Redacția «Contemporanului» era în Casa Scânteii. Redacție mică în comparație cu "Scânteia" și "România liberă" care ocupau câte două etaje, dacă nu mai mult, «Contemporanul» avea un singur coridor. Dar lung și cu vreo douăzeci de camere, cred. Era lume multă în acea redacție mică. Să-i amintesc numai pe N. Tertulian, S. Damian, Eugen Luca, Iosif Conta (dirijorul), George Bălan (criticul muzical), H. Rohan, Tita Chiper, Victor Vântu, I. Bălănescu etc.

Mergând pe coridorul acela, cu sprijinul meu și al bastonului, Arghezi se uita în dreapta și-n stânga cu priviri în care se citea o întrebare mirată: Unde mă aflu? Nu cumva pe sala pașilor pierduți?

Nu mai văzuse nici o dată - și nici nu putea concepe - o redacție cu zeci de camere, el care a scos singur o revistă într-o odaie cât un pătrat de fagure. La un moment dat și-a făcut curaj și m-a întrebat: Cât personal are redacția asta ?

La care eu, cu o mândrie pe care n-am știut că nu trebuie s-o am, i-am spus: 60 de oameni, maestre.

Țin minte că s-a uitat la mine lung, parcă pentru a verifica dacă nu cumva îl mint sau glumesc. Dar n-a spus un cuvânt.

A doua zi, Ivașcu, care a primit de la Arghezi un telefon de mulțumire pentru vizita la redacție și cu această ocazie a fost întrebat dacă într-adevăr are 60 de oameni, m-a chemat în birou.

- Ce mi-ai făcut, măi băiete ? I-ai spus bătrânului câți suntem. E o gafă.

- De ce ? Nu-i adevărat ?

- Asta-i gafa, că n-ai mințit. Trebuia să-i spui că suntem 16 sau 6 ca să ne socotească normali."

(I. SCHECHTER
Text scris pentru «Dicționarul Neconvențional»; Tel Aviv, 1998)

Horia Gane: artist ludic, mustăcios

GANE, Horia (N. Scăieni, Prahova, 1936), poet, a fost deportat cu părinții într-un lagăr din Ucraina, în anii războiului; scapă cu viață, familia se întoarce-n țară, băiatul învață la o școală profesională; apoi, părinții fiind săraci, tânărul se angajează ca muncitor la fabrica de postav din Buhuși (1952-1954). Incapabil să stea locului, se mută la o fabrică de confecții, urmează o facultate muncitorească, absolvă Filologia de la București, devine metodist cultural, publică versuri prin reviste, nu-și găsește locul, lucrează ca bibliotecar, se ceartă cu șefii, publică versuri prin reviste, pleacă la altă bibliotecă, se ceartă cu șefii, pleacă la altă bibliotecă, publică versuri prin reviste ș.a.m.d.

Într-o **Schiță de portret** (mai precis, de autoportret), întâlnită în volumul de versuri **"Sânii la vremea caiselor"** (București, 1995), ni se spune că avem de-a face cu *"un cap de artist ludic, mustăcios, îmbătrânit în relele altora, sărac de nu are pereche la suta de lei. Laureat al premiului internațional «Praful de pe Tobă». Căutat și astăzi de Poliția Română pentru a i se* *restitui inima rămasă la Revoluţie, etc., etc."*

Toate acestea te duc cu gândul la un dur al timpurilor noastre, la un poet din clasa răzvrătiţilor violenţi, à la Alan Ginsberg, la un artist *maudit*, cu sticla de vin într-o mână şi cu mâna cealaltă îndreptată ameninţător către cer: *o să vă arăt eu, vouă !* În realitate, primele sale volume de versuri ("Lumină întârziată" - 1967, "Plante gânditoare" - 1977, "Melior" - 1981, "Puntea de hârtie" - 1986, toate Bucureşti) ne dezvăluie o fiinţă cum nu se poate mai paşnică, un *clochard* blajin, cu o sticlă de vin în mână, ce-i drept, dar cu cealaltă mână aruncând cocoloaşe de pâine peştilor din Sena. S-ar zice că, departe de a-l fi înrăit, viaţa l-a îmblânzit într-atâta pe Gane încât i-a extirpat muşchii şi i-a preschimbat strigătul în şoaptă.

Casă mică (din volumul «Puntea de hârtie») ne ajută să stabilim diagnosticul poetului: un "normal" care, pentru a trece prin vremuri, şi-a biciuit organismul, străduindu-se să-l facă hipotensiv şi învăţându-l să trăiască la foc scăzut, sub semnul bemolului.

Într-un ţinut foarte mic,
foarte mic,
am o casă foarte mică,
foarte mică.
Mergând, port ţinutul sub paşi,
intrând, casa respectuos se ridică.

Încap exact între podea şi tavan,
fereastra suportă doar o privire,
vorbesc cât să umplu
un singur cuvânt,
o nepotrivire.

De fapt, nici nu spun nimica,
nimic,
de fapt, nu visez nimica, nimică,
într-un ţinut foarte mic,
foarte mic.
într-o casă foarte mică,
foarte mică.

Aceeaşi senzaţie ţi-o dă **Vino**, o poezie care i-a plăcut lui Nicolae Manolescu:

Îngenunchez ca o carte,
ţin în braţe un prunc.
"Vino !... Vino !" o rog.
Până şi zidul e-o mască.
Într-un loc al fiinţei
dorinţa de moarte-i mai mare
decât în altul.

Dar nu vine. Parcă
sunt după degetul lui Dumnezeu.
Mi se vede numai poezia.

Poetul se prelinge pe lângă ziduri, ferindu-se a deranja în vreun fel pe contemporanii săi, şi încercând într-atâta să nu atragă atenţia, încât ai zice că scopul existenţei sale este de a-şi demonstra inexistenţa. El este, scuzaţi-l, doar *"o întâmplare a sevei"*, o fiinţă subţiată la culme, fără oase şi putere, o *"rouă"*; sau, cel mult *"omul de iarbă"* alergând orbeşte pe străzi; neamul său e unul de *"fâpturi leşioase"*.

Marii timizi stau, în audienţă, pe-un colţ de scaun, în semn de sfială. Gane e gata să înfrunte valurile vieţii şi cu numai o jumătate de corp: *"Mai lesne tangoul pe bolta/ dintre degetele şi călcâiul unei singure tălpi/ Mai puţin sânge în risipire"*. De altfel, lipsit totalmente de pretenţii, poetul dă în scris că *"ne-am mulţumi şi cu sfert de soare"*. Singura lui dorinţă (dacă se poate, dacă se poate) ar fi *"să iei o floare şi să stai plecat"*.

Nu e de mirare că, aceasta fiind situaţia, leit-motivul existenţial este frica. Timpul individului e *"numai de spaimă agăţat"*. Noaptea, când stă şi scrie *"nu ştiu cum/ mi-e şi frică de condei"*. A doua zi, dis-de-dimineaţă, e la fel de rău: *"Ne e teamă să călcăm pe iarba/ care izbucneşte impetuoasă,/ să nu ne proiecteze-n univers"*. Omul se vede pe sine atât de mic, atât de praf şi pulbere, încât se îndoieşte nu numai de realitatea sa în prezent, ci şi de trecutul său (oi fi avut eu, păcătosul de mine, vreun trecut ?): *"Şi te miri îngândurat/ Şi te-ntrebi dacă ai fost."* În concluzie, dacă Horia Gane nu crede în realitatea lui Horia Gane, cum să ne închipuim că Lumea şi-a pierdut vremea să ia cunoştinţă de trecerea pe pământ a poetului: *"ai să vezi mâine... dacă soarele îşi mai aminteşte de tine"*.

Bun. Cu Horia Gane am înţeles. Îl micşorăm necontenit, ca şi cum l-am apăsa într-una cu palma până ce-l transformăm într-o cantitate neglijabilă. Dar ce facem cu Lumea ? Cum procedăm ca ea, care este aşa cum e, colosală şi cutremurătoare, să nu ne strivească ?

Nimic mai simplu.

O micşorăm şi pe dânsa, ca şi cum i-am smulge ghearele şi i-am distruge arsenalurile. Asemenea unui Guliver nimerit în ţara uriaşilor, poetul izbuteşte, prin magie, să "dezarmeze" natura, construindu-şi un univers pe măsură:

Marea *"e o frunză în bătaia vântului"*. Soarele (mândrul soare!) *"a ieşit pe brânci"*. Copacul, vajnicul copac, *"îşi exprimă ultima dorinţă: lăsaţi-mă în pace!"* Portul *"leşină"*. Razele umblă, dar *"numai căzute în brânci"*. Nici oraşele, marile oraşe care-i înfricoşează pe cei fără de apărare, nu sunt, dacă le priveşti cu atenţie, chiar atât de puternice pe cât par. Strada mare *"se preface în nenumărate cărări/ încălţate-n opinci"*. Scările mari, de beton *"curgeau ca de ceară"*. Spaimei ce-l bântuie pe poet îi corespund *"stări diferite de spaimă ale materiei"*.

(continuare la **Gane, Horia**
în nr. viitor)

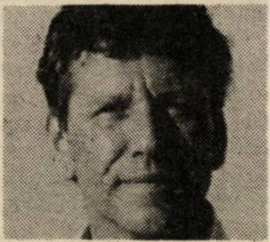

Amos Oz

Deîndată ce s-a aflat că romancierul Amos Oz este laureat al Premiului Israel pentru literatură, deputatul Hendel din Mafdal (Partidul Naţional Religios) a protestat, pe motiv că Amos Oz ar fi publicat, în urmă cu ani, un articol jignitor la adresa celor din "Gush Emunim".

Dar cunoscutul prozator nu s-a pierdut cu firea în faţa celor care au cerut să i se retragă premiul, dacă proaspătul laureat nu-şi cere scuze pentru articolul cu pricina. El l-a tratat pe d. Hendel cu nepăsare, dovedind - aşa cum reiese ori de câte ori îşi declină prenumele - că Are Os.

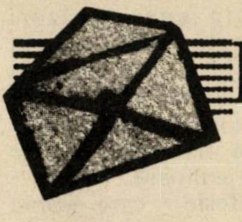

Poşta dicţionarului

O ENIGMĂ NUMITĂ LUPEASCA

Dr. Valeriu Orenstein din Milano, Italia, *vrea să ştie dacă s-a scris ceva "demn de luat în seamă" în proza contemporană, despre "enigmatica figură a Magdei Lupescu", amanta mai mult decât celebră şi ultrapomenită în presă (cel mai adesea la modul negativ), a regelui Carol al II-lea.*

Despre opere literare "demne de luat în seamă" pe această temă nu avem cunoştinţă. Dăm aici însă un fragment din «Memoriile» lui Constantin Argetoianu (v. C.A., Memorii, vol. IX, ed. Machiavelli, Buc. 1998); verosul politician român nu a fost nici romancier, nici nuvelist, dar talentul său într-ale memorialisticii, pe care l-am lăudat nu o dată, ne îngăduie să-l socotim scriitor în toată puterea cuvântului.

"De fapt, Regele-papuc era sub dominaţia exclusivă a Duduiei care exercita această dominaţie prin procuristul (ca să nu zicem curistul) ei Puiu Dumitrescu (*secretarul regelui - n.red.*) Puiu Dumitrescu la rândul lui a organizat banda din jurul Regelui pus sub obroc, a îndepărtat pe cei cu note discordante şi luându-şi nasul la purtare s-a socotit în serios printre factorii noştri constituţionali.

Se va pune desigur întrebarea, de către cercetătorii de mâine, cum un om înzestrat cu o inteligenţă atât de vie precum Carol, încăpăţânat şi încrezut, a putut să fie dominat într-un astfel de grad de o femeie cu însuşiri fizice şi morale mai mult decât mediocre şi cu o cultură cu totul rudimentară. Necunoscând pe Lupeasca (*la ora când scria aceste rânduri; ulterior, Argetoianu a cunoscut-o.- n.red.*), îmi lipseşte, după cum am mai spus-o, un important element de judecată, dar din câte am aflat şi eu se pare că această influenţă nefastă a fost de ordin pur fizic şi patologic. Pentru a pricepe mai bine stările sufleteşti în care s-a zbătut Carol mai întâi ca Prinţ şi apoi ca Rege trebuie bine desluşit punctul iniţial al tuturor mişcărilor sale. Acest punct iniţial *este hotărârea absolută, încăpăţânată, nestrămutată de a menţine neatinsă legătura lui cu d-na Lupescu.* Oricine este împotriva acestei legături, devine vrăjmaşul lui; oricine este pentru, prietenul lui. Neutrii, cei care nu se amestecă în chestiune pot fi folosiţi cu prietenie, dar nu vor câştiga nici o dată deplina lui încredere. Duduia nu a avut o influenţă *politică directă*, "une emprise", asupra lui Carol, ci una *indirectă*. Era destul să-l convingă că cutare sau cutare hotărâre, că cutare sau cutare om prin acţiunea lui puteau compromite legătura lor, pentru ca hotărârea să fie revizuită şi omul înlăturat. Şi viceversa. Astfel se explică cum acest Prinţ încăpăţânat şi clarvăzător în politică a putut fi influenţat nu numai de Lupeasca dar şi de Puiu Dumitrescu şi de atâţia alţii. Securitatea "colajului" lui a fost singurul criteriu care a determinat toate hotărârile Regelui Carol. (...).

În faţa unei asemenea legături, mulţi au căutat să dezlege misterul ei şi să priceapă cum un om cu ochi atât de ageri putuse să fie orbit până la prostie, până la compromiterea situaţiei şi chiar a vieţii sale. Cei care nu puteau bănui nuanţa mai sus însemnată (legătura cu dama mai presus decât dama însăşi) au crezut într-o priză directă a femeii iubită orbeşte asupra unei voinţe slăbite. O asemenea ipoteză nu s-ar putea sprijini decât pe o iubire pătimaşă şi *exclusivă* din partea Regelui. Despre un asemenea amor unic nu poate însă fi vorba căci - nu ştiu ce-o fi făcut cât a stat în Franţa, dar de când s-a înapoiat la Bucureşti, încoronatul amant al Duduiei şi-a încornorat cucoana aproape zilnic. Chiar dacă un asemenea amor ar fi existat, pe lângă că priza directă a unui asemenea om încăpăţânat şi închipuit era riscată, Duduia nu s-a arătat nimănui *ca femeia cu cap politic care să se intereseze de mersul treburilor publice.* Nu pot să nu insist asupra acestui punct şi să repet adânca mea credinţă că întrucât priveşte reacţiile *politice* n-a fost, între Lupeasca şi Carol, atât acţiune directă cât grijă comună de soarta legăturii lor. Că Lupeasca ţinea în ruptul capului la această legătură, chiar fără amor, este lesne de înţeles, dar e mai greu de priceput pentru ce ţinea tot atât la ea şi Carol dacă excludem marele şi unicul amor, care se pare că trebuie exclus.

Rămân motivele patologice. Pentru unii - cei mai mulţi - dintre iniţiaţi, Carol e un priapic veşnic nesatisfăcut, cu însuşiri fizice hipertrofiate, gata să se arunce pe orice femeie şi să-i dea poalele peste cap. Intimele Prinţesei Elena *(fosta soţie a lui Carol al II-lea, viitoarea Regină Mamă - n.red.)* lăsau să se înţeleagă că motivul principal al fobiei acesteia pentru regalul ei soţ era brutalitatea cu care o supunea zi şi noapte, în pat sau la repezeală pe un colţ de canapea - îndatoririlor ei conjugale. De aici "son cri du coeur" la înapoierea Prinţului: "tot ce vrei dar nu anularea divorţului". Generalul Perticari, fostul guvernator al Prinţului, mi-a povestit în legătură cu această însuşire specială, debuturile amoroase ale Alteţei Sale. Regele Carol I socotind că vârsta lui nepotu-său cerea anumite iniţieri, se sfătuise cu Perticari asupra modalităţilor de executare, şi amândoi căzuseră de acord asupra lui Alexandru Davila (cumnatul lui Perticari) ca procurist şi specialist. Davila a pus la dispoziţia Prinţului apartamentul lui şi o fetişcană curăţică, aleasă printre nenumăratele prietene ale celui mai popular dintre Don Juanii noştri. După îndeplinirea riturilor, a doua zi, fetiţa s-a dus la Davila să se jelească: "M-a omorât, nene Alecule, de 14 ori - nici o dată mai puţin!"

Experienţa repetată de fiecare dată cu alta căci damele încercate nu se mai întorceau, au silit pe Prinţ să-şi caute o parteneră la înălţimea apetitelor şi puterilor sale. Această parteneră a găsit-o în fine, după lungi şi complicate dibuiri, în persoana Lupeascăi, singura femeie care putea suporta tot şi oricât. Iată de ce îi era indispensabilă. "Il cerchait les hors-d'oeuvres ailleurs, elle c'était le plat de résistance".

Împotriva acestei ipoteze a *priapismului* ca bază a legăturilor lui Carol cu Duduia se ridică alta, opusă, aceea a erotismului neputincios, care, dată fiind seriozitatea şi importanţa personalităţii care a emis-o, trebuie să fie consemnată aici. Pe la sfârşitul lui 1933 reluasem raporturi directe cu Averescu, după cum voi arăta la timp; în ziua de 17 ianuarie 1934 (ţin să precizez data din cauza enormităţii confidenţelor), mareşalul, în cursul unei vizite ce-i făceam, mi-a spus că Prinţul Carol *i-a mărturisit* că numai cu Lupeasca mai poate avea "erecţiuni" (sic). "Duduia, a continuat Averescu, ţine pe Rege prin cunoştinţa secretelor lui de anomalie sexuală; ştie că aproape în toate nopţile Carol pleacă singur cu un mic automobil şi ridică de pe stradă câte o curvă, şi o aduce la Palat unde se dedă cu prostituata zilei la acte de perversitate anormală. Ce face cu femeile e aşa de ruşinos încât, dacă s-ar şti, n-ar mai putea da ochi cu nimeni."

Confidenţele bătrânului m-au impresionat adânc. Până atunci mă găseam încă, când încercam şi eu să-mi desluşesc rosturile ruşinoaselor noastre aventuri dinastice, pe linia confidenţelor lui Perticari. Priapismul tinereţii nu excludea însă impotenţa maturităţii, dimpotrivă, o explica medical vorbind, prin excesele comise într-o primă perioadă de activitate istovitoare. Ca ministru de interne în 1931, fusesem pus în curent cu ieşirile nocturne ale Regelui, şi m-a mirat cât de bine informat era Averescu căci credeam că numai cei ce trecusem prin Minister eram în curent cu aceste porcării. Informaţia mareşalului era cât se poate de exactă; de 4-5 ori pe săptămână prefectul Poliţiei trecea prin nădușeli, căci Regele o pornea pe din dos, îmbrăcat civil, singur într-un mic Ford cu 2 locuri, şi prin Brezoianu, prin străzile de lângă Sărindar aborda câte o prostituată, o ducea la Palat (ce făcea cu ea nici n-am încercat să ştiu cât am fost ministru de interne, şi ipoteza lui Averescu rămâne ipoteză) şi după o şedinţă, mai scurtă sau mai lungă, îi da drumul cu un bilet de 500 sau de 1.000 lei. La ieşirea din Palat, paţachina era ridicată de agenţii poliţiei şi dusă la Gavrilă Marinescu care îi mai da 5.000 lei şi o ameninţa cu moartea dacă spune ceva. Cu timpul, Gavrilă organizase şi acest serviciu înlăturând din drumul Regelui libera concurenţă şi presărând trotuarele străzilor din jurul Palatului cu clientele lui. Prin discreţia şi dibăcia cu care îndeplinea acest serviciu Gavrilă Marinescu şi-a asigurat încrederea Regelui şi permanenţa la Prefectura Poliţiei, cu toate abuzurile pe care le-a săvârşit.

Când îmi vorbea mareşalul mi-am adus aminte de atâtea şedinţe de lucru, dimineaţa, cu Regele istovit, cu ochii scurşi, cu privirea sticloasă şi cu mintea închisă - înfăţişare ce părea mai mult consecinţa unei epuizări nervoase patologice decât a unei oboseli naturale dar voioase a omului tânăr şi satisfăcut în imperioasele lui cerinţe. Şi mai îmi aduceam aminte şi de anecdota cu faimosul Tăutu - armăsar de profesie - care sosind la Lupeasca fusese primit ca un salvator cu strigătul: "Ia-mă te rog în braţe, că nu mai pot - de două ceasuri mă... sărută Carol, de m-a înnebunit!..."

Fie una, fie alta din ambele ipoteze, ceea ce importă este faptul că legătura între Carol şi Duduia se înfăţişa ca o legătură indisolubilă, bazată unicamente pe raporturi de ordin sexual, probabil patologic, şi nicidecum pe raporturi de ordin cerebral sau sentimental.

■

La cele spuse de Argetoianu trebuie să adăugăm că, în însemnările sale intime (publicate, nu de mult, la Bucureşti), Regele Carol vorbeşte despre Duduia sa în cu totul alţi termeni, exprimându-se în repetate rânduri ca un bărbat care-şi adoră iubita.

Detalii despre relaţia Carol - Lupescu găsiţi şi în Marta Solon - «Amorurile unui Rege», *ed. Tess Express, Buc. 1997.*

HITAHDUT OLEI ROMANIA
BEER SHEVA - NEGHEV

Cu ocazia sărbătorii de
PESAH
dorim tuturor originarilor din România
SĂRBĂTORI FERICITE, PESAH SAMEAH şi CASHER
precum şi toate cele dorite.
Activiştilor noştri împreună cu familiile lor le urăm un călduros
« IAŞAR COAH »

De YOM HAATZMAUT, când împreună cu întregul popor
sărbătorim 50 de ani de la renaşterea Statului propriu,
ne asociem dorinţei generale
ca miraculosul Jubileu de realizări unice să se perpetueze în
ARMONIE, PACE şi PROGRES

HAG SAMEAH !

Comitetul de conducere
Prof. NATHAN COHEN
Preşedintele H.O.R. BEER SHEVA - NEGHEV

IOSEF EUGEN CAMPUS

Poveste pentru Dumnezeu

Şi, dacă e adevărat cuvântul care s-a fost scris în antice cărţi, că Dumnezeu de aceea a creat omul pentru ca să aibă cine-i spune poveşti, apoi tocmai asta şi fac: scriu o poveste pentru Dumnezeu", spune cu drept cuvânt autorul Cărţii morţilor.

Ba chiar mai mult. Cu un zâmbet împletit din justificată mândrie şi autoironie, cutează să se instituie un fel de nou evanghelist. Cartea lui ar fi o continuare a Sfintelor Scripturi. O afirmă – în sceneta metafizică în care, ca de obicei, dialoghează Dumnezeu şi Satanael – însuşi Dumnezeu: "Dacă adevărat este că Facerea lumii continuă şi este infinită, atunci infinită este şi lumea scripturilor (...). Cu îndreptăţire se poate spune că nici o scriptură nu este încheiată atâta vreme cât, din mila Mea, omul cugetă şi trăieşte toate avatarurile timpului său".

Da. Aşa ne apare Cartea morţilor. Nu numai o poveste pentru Dumnezeu, ci şi o poveste a lui Dumnezeu. O nouă, actuală sfântă scriptură, scrisă cu minte şi mână de om. Scrisă cu modestia autoironică a diacului Alexandru Sever, martorul întru eternitate.

⁂

Ediţia integrală, apărută acum la Bucureşti (editura Albatros, 1997), constituie o împlinire. Împlinire în dublul sens al cuvântului. În primul rând, o împlinire a aşteptărilor noastre, confirmare a aprecierilor pozitive prilejuite de tipărirea primului volum în Israel, 1995 (vezi şi articolul meu din Minimum nr. 108). În al doilea rând, o împlinire concretă. Substanţa artistică a celei de a doua cărţi, "Oasele", completează şi dezvoltă substanţa primei cărţi, "Ghemul Drumul", singura cunoscută nouă până acum.

Trecem, de la faza de pregătire a puterii hitleriste, la faza instaurării regimului hitlerist, la faza războiului, cu marile şi fulgerătoarele victorii din primii ani, şi, apoi – inevitabil revers – dezastrul final.

În conformitate cu aceste noi împrejurări, asistăm şi la evoluţia personajelor. Avocatul Breyer se vede nevoit să părăsească Germania. Cu durerea în suflet, căci era tipul evreului asimilat, sincer şi profund ataşat culturii germane. Dar lucid, înţelegând noua realitate creată de Hitler şi imposibilitatea de a supravieţui într-o astfel de situaţie. De aceea, cu calm şi pricepere, fuge la timp în Elveţia.

Cea mai interesantă este evoluţia lui Hitler. Portretul lui, prea caricatural în cartea întâi, devine acum mai convingător, înscris cu trăsături sigure, necruţătoare. Întâi, în perioada de glorie. Îi descifrăm esenţa şi prin descrierea reşedinţei de la Berchtesgaden. Imensa, pretenţioasa construcţie de beton i se arată lui Max ca întruchiparea voinţei de putere, de subjugare a stăpânului: "Felul acesta de a-şi cuceri spaţiul de care avea nevoie pentru propria sa reşedinţă, maniera asta cvasi-militară de a-şi extinde proprietatea (...) Reşedinţa asta era totuna cu stăpânul ei, era carapacea lui..."

Şi, mai târziu, în vremea sfârşitului, prin descrierea buncărului subpământean, în care se ascundea acum fiara încolţită. Max, clarvăzător, recunoaşte identitatea profundă dintre lagărul morţii, în care fusese aruncat el, şi buncărul lui Hitler. "Ele puteau fi separate într-un spaţiu de mii de kilometri şi percepute sub o mie de înfăţişări deosebite, dar moralmente nu erau decât două feţe ale aceleiaşi Morţi. Coborând, intrăm fără să ştim în atmosfera deja ireparabilă a unei sinucideri anunţate". Hitler e acum îmbătrânit înainte de vreme, cu mintea tulburată intermitent de excesul somniferelor şi stupefiantelor prescrise cu dărnicie de medicul său personal, Dr. Morell. Nu-şi mai aduce aminte, de pildă, că numai cu câteva zile înainte i se serbase ziua de naştere. Inevitabilele sale "cugetări", notate cu sfinţenie de stenografii lui Bormann, iau acum aspectul unor divagaţii şi îngăduie autorului să dea acestui final accente shakespeariene: "Naşterea mea e o simplă convenţie cosmică ieşită din superstiţia calendarului. De fapt, cred că exist de (!!!!) Eu, Eva (...) sunt dumnezeul de sub pământ. Înţelegi?" Sau, mai departe: "S-ar putea să mă aflu pe undeva pe afară şi să visez că sunt aici înăuntru... în beci? Nu, nu cred. Sau cumva sunt aici, în beci, şi doar visez din când în când că sunt pe afară. Unde sunt, Eva, afară sau înăuntru? Şi unde e afară şi unde e înăuntru?"

Şi totuşi, Hitler rămâne, şi în această fază finală a decăderii, acelaşi om viclean, preocupat numai de el şi de ambiţiile lui, hotărât să nu cruţe pe nimeni. Nici pe Eva Braun, amanta lui de peste zece ani. Ispitind-o diabolic cu promisiunea că, în sfârşit, o va lua oficial de soţie, o convinge să accepte, în schimbul acestei căsătorii dorite de ea, sinuciderea ce-i va urma imediat. Eva este, pentru el, imaginea frumoasă a Morţii hidoase şi în acelaşi timp, întruparea Germaniei. Nu poate accepta ca Germania să mai trăiască dacă el moare: "Cu Germania va fi altfel. I-am poruncit să crape şi o să crape! Mă gândesc chiar la o proclamaţie de felul ăsta: Germani, omorâţi-vă copiii, femeile şi bătrânii! Omorâţi-vă oriunde şi oricum! Sunt Dumnezeul de sub pământ! Urmaţi-mă!"

⁂

În comparaţie cu prima carte, cred că se poate constata şi o altă "Împlinire". Mai puţine focuri de artificii, scânteietoare dar artificiale. Şi stilistice şi narative. Limba e mai cuminte, iar naraţiunea mai densă. Există încă unele episoade care îmi par neverosimile, dictate nu de psihologia personajelor, ci numai de nevoile romancierului. Aşa de pildă, scoaterea lui Max de la închisoare ca să servească lui Hitler ca reprezentant "autorizat" al duşmanului, sau scoaterea lui Max din lagăr şi refuzul acestuia de a folosi prilejul, oferit de Klaasen, de a fugi de sub escortă, deşi ştie că, în cele din urmă, Hitler îl va omorî. De fapt, toate acestea servesc numai interesele redacţionale ale romancierului. Îi îngăduie să-l înfăţişeze pe Hitler văzut din imediata apropiere şi să-l confrunte mereu cu adversarul necruţător, dar autorizat de însuşi Hitler să reprezinte poziţia duşmanului. Şi apoi, Max trebuie să fie martorul întru eternitate, prezent pretutindeni, nu numai în înalta societate germană şi în lagărul morţii, ci şi, prin decretul autorului, în reşedinţa lui Hitler de la Berchtesgaden şi în buncărul de la Berlin, martor ocular la căsătoria lui Hitler cu Eva Braun şi la sinuciderea şi incinerarea acestora.

Dar paginile scrise cu aceste prilejuri sunt, cel puţin unele dintre ele, atât de reuşite, că iertăm totul. De pildă, minunata scenă, profund semnificativă, în care aghiotanţii lui îl lasă pe Hitler să-şi ţină "ultimul discurs" în faţa unui microfon pe care ei îl ştiu amuţit de când antena a fost lovită de bombardamentul rusesc. Scenă comparabilă, prin zguduitorul ei efect satiric grotesc, cu discursurile mimate din celebrul film al lui Charlie Chaplin, "Dictatorul".

❖

Încă din prima carte, scriitorul folosea cu eficienţă procedeul alternării capitolelor care prezintă viaţa escrocului şi capitolele care înfăţişează viaţa în lagăr. Acum, în cartea a doua, ne dăm seama că nu este vorba numai de alternare, ci şi de o structurare, aş zice geometrică. Ne aflăm în faţa unei compoziţii care ia aspectul a două linii oblice convergente. Cele două planuri opuse nu alternează numai, ci au şi o anumită orientare în spaţiu şi o anumită dinamică. Pe măsură ce înaintăm, cele două planuri se apropie din ce în ce mai mult şi se întâlnesc în cele din urmă. Pe planul biografiei lui Max ni se povestesc evenimentele succesive din cel de al treilea Reich, până când Max este silit de Hitler să aleagă între sinucidere şi trimiterea în lagăr ca evreu. Pe planul lagărului morţii, asistăm la scenele dramatice, scrise cu pricepere de om de teatru, în care conducătorii Sonderkommando-ului se văd în situaţia absurdă de a nu o putea salva pe fata scăpată cu viaţă din crematoriu decât punând în pericol viaţa întregului Sonderkommando. După rebeliunea precipitată, evadarea lui Max şi apoi recapturarea lui de către nazişti, cele două planuri, sincronizate, se întâlnesc. Klausen, trimisul lui Hitler, îl salvează pentru a-l conduce în buncărul – alt lagăr al morţii – unde-l aşteaptă Hitler în pragul sfârşitului.

Deşi mereu sub alt nume, jucând cu pricepere mereu alt rol, eternul escroc – lucid şi autoironic – rămâne în viaţă. Devine omul unei misiuni supreme: să povestească, aşa cum îl lasă puterile, tot ce a văzut. Să scrie Cartea morţilor. Martor întru eternitate.

Notă. *Într-o scrisoare prietenească pe care mi-a trimis-o la 19.5.97, Alexandru Sever sublinia faptul că apariţia integralei bucureştene a tărăgănat patru ani şi că, disperat, a iniţiat, între timp, publicarea, în Israel, a primei Cărţi. Se arată şi el, ca şi noi, nemulţumit de numărul mare de greşeli tipografice neînsoţite nici măcar de o necesară erată. Ne dezvăluie faptul, important, că ediţia bucureşteană nu a inclus nici cele 10-15 pagini de modificări pe care le trimisese redacţiei. Ajunge astfel la concluzia paradoxală: "Aşa se face că unicul text de referinţă (măcar pentru cele 20 de capitole ale volumului întâi), e tocmai textul princeps al ediţiei israeliene".*

AL MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

VOL. II

DEF

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă"
I.Eugen Campus,
«Minimum».

*

"Şuetă... cozerie... dexteritate de psihanalist"
Rodica Grindea –
«Orient Express»

*

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă"
Costache Olăreanu
«Realitatea evreiască, Buc.»

*

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână"
Z. Ornea
«România literară», Buc.

*

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»"
I. Petran,
«Orient Express»

*

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină"
George Pruteanu
«Dilema» – Buc.

*

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan"
Geo Şerban
«Realitatea evreiască», Buc.

*

"O mână sigură, de maestru"
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

*

"Un eveniment... un roman"
Elena-Esther Tacciu,
«Ultima Oră»

●

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de shekeli pe adresa
MINIMUM
P.O.B. 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

ELENA-ESTHER TACCIU

Tudor Vianu – Centenarul naşterii

Şi român şi evreu

Henri Zalis şi-a intitulat monografia extrem de oportun apărută în România (1997) "Viaţa lui Tudor Vianu (O biografie intelectuală)". Ea omagiază memoria acestui profesor ideal prin concursul Editurii Universalia, girată de Doina Uricariu, ea însăşi istoric literar de prestigiu. Reuşita celor doi se conjugă. În cazul colegului H. Zalis (student pios, ca şi mine pe vremuri, în băncile Amfiteatrului Odobescu la cursurile de literatură universală), omagiul său sub formă de studiu critic este foarte interesant în egală măsură pentru cititorii israelieni. De ce? Din cauză că pe lângă izbânda lucrărilor, astăzi clasice, ale lui Vianu despre prozatorii români sau despre poezia lui Eminescu, pe lângă studiile de stilistică, estetică, literatură străină şi comparată, Tudor Vianu a fost omeneşte marcat de dubla sa apartenenţă naţională. Scriitor român, format şi aplicat fenomenului literar al ţării în care se află acel Giurgiu natal al său, el descoperă într-un mod din ce în ce mai dramatic substratul paralel al identităţii evreieşti. Nu în aceeaşi măsură comunicativ precum Mihail Sebastian în *Jurnal,* mai puţin extravertit prin temperament, mai puţin polemic în dialoguri cu amicii, Tudor Vianu n-a fost ocolit de aceeaşi dramă a istoriei contemporane. Nici în 1937, nici în 1940 sau în 1945 şi nici după aceea, până la sfârşitul său timpuriu în 1964, structurile subterane ale puterii n-au şters din dosarul său personal naţionalitatea reală a tatălui, medicul Alexandru Weinberg, erou al Războiului din 1877 şi invalid al celui din 1916. Au existat pe vremea fascismului în calea fiului anchete, aluzii, piedici în ierarhiile universitare, care i-au acceptat greu excelenţa, titlurile, sau, în anii '50, "ieşirile în străinătate". Ca structură adâncă însă, această dublă formulă etnică, acceptată şi explicit afirmată de Vianu în scrisori confesive adresate prietenilor, a stimulat fibra creatoare, proprie oricum Capricornului.

"O biografie intelectuală", cartea lui H. Zalis, departe de a elimina analiza lucrărilor lui Vianu, concentrate în secţiunea "Romanul ideatic – Ideile vieţii", rămâne "fierbinte" prin relevaţia dramatică a omului şi profund subiectivă prin aderenţa autorului. "Viaţa lui Tudor Vianu" aduce vibraţia martorului-student, apoi a martorului-cercetător, a interlocutorului, în cele din urmă a istoricului literar, pasionat de consemnarea documentului olograf şi de elementul personal. Acest "Eu" martor al criticului H. Zalis stimulează lectura despre Vianu, o face palpitantă, însoţind, desigur, multe fapte de viaţă necunoscute. Căci, paradoxal, pe cât de documentaţi suntem despre predecesorii glorioşi depărtaţi în timp, pe atât de puţin, parţial şi falsificat ni-i reprezentăm pe marii contemporani. Iar dramatismul etapei 1930-1960, care i-a impus lui Tudor Vianu masca olimpiană devenită a doua natură, n-a oferit cu uşurinţă descifrarea clocotului tragic din interior. După mine, meritul esenţial al monografiei pe care o discutăm este pătrunderea în inima operei, cu geneza într-o scindare psihologică pe cât de dramatică pe atât de fertilă.

Înălţimea criteriului moral, asceza intelectualului aprofundează rezonanţa oricărui fapt biografic pentru tânărul aspirant la glorie literară, devenit doctor în filozofie la Tubingen în 1923, la 25 de ani. Etapele româneşti ce urmează par atestarea unei ascensiuni triumfale: docent la 29 de ani, Vianu va fi conferenţiar la 30, profesor titular (abia, cu sprijinul emoţionant al lui Ion Petrovici) la 46, membru corespondent al Academiei Române la 57. Dar cântecul victorios creşte din traume, fiind rodul unei lupte crâncene cu adversităţi şi adversari, pe care eventual fiul-memorialist Ion Vianu, doctorul, şi intensitatea halucinată a privirii tatălui ne-o mărturisesc. Foarte bine alese, citatele corespondenţei şi Jurnalului mărturisesc criteriul absolutului aplicat de Vianu vieţii înseşi. Temperament grav, nu doar în faţa spiritului, ci şi a moralei, Tudor Vianu se conturează în rânduri către M. Sadoveanu astfel: *"...este în mine o turbată nevoie de totalitate, de eroism exacerbat, un apetit tragic".* Epistola către M. Sebastian deplânge *"lipsa de scrupule, calomnia uşuratică, injuria grosolană"* în lumea scrisului. Vianu însuşi îşi asumă crucea intransigenţei morale a criticului, *"neatârnarea, dezinteresarea sa practică".* Aceste calităţi deduse de el din portretul lui E. Lovinescu îi erau de la începuturi deziderat personal. Şi într-adevăr, singur E. Lovinescu avea statura morală exemplară a unui model în critica românească, cum îl înţelegea Tudor Vianu. În anul tragic 1944, când toate conştiinţele şi-au arătat măsura reală, iar Vianu trece exemplar proba cea mai grea a existenţei, Teodorescu-Branişte îi adresează un elogiu rar: *"Ca simplu om de pe stradă, am urmărit şi eu cu durere concesiile şi renunţările atâtor intelectuali, şi am preţuit cu atât mai mult demnitatea şi rezerva în care se menţin alţii, din păcate foarte puţini. D-ta faci parte din aceşti foarte puţini".* Riposta profesorului la primul atac al "Scânteii" din acelaşi an crucial '44, vizând carenţele ideologice ale materialismului său istoric (neaplicat), invocă acelaşi criteriu moral. În scrisoarea către Miron Constantinescu, redactor-şef al organului comunist de presă, Vianu îşi relevă cu demnitate meritul de a fi abordat în "Filozofia culturii", apărută în anul 1937, *"în timpul cenzurii"* (noi ştim despre ce e vorba), principiile democrate ale umanismului în virtutea *"curajului şi independenţei intelectuale"* care-l conduc. Dar atacurile şi injustiţia oficială faţă de Vianu au continuat, şi ne vom întoarce la perioada cea mai grea, când a trebuit să poarte masca unui Goethe olimpian peste grimasa suferinţei interioare şi să exprime prin citate din Thomas Mann inaderenţa sa organică la dictatură. Anterior chiar, antifascismul lui Tudor Vianu vibrează cu antenele genelor sale evreieşti încă în romanticul Tübingen, când îi scrie unui prieten despre *"agitaţia gorilei"* (în 1923). În anii marelui succes al lui Nae Ionescu, Vianu celebra "Libertatea cugetării", devenită *"obiectul unei lungi suspiciuni şi al unei multiple învinuiri"* a fanatismului de dreapta. Sub guvernarea Goga-Cuza, el are tăria să facă medalioane democraţilor şi să stimuleze, ca director al Universităţii-Radio, menţionarea tipografilor *"aşa-zicând străini"* (evrei – n.n.) ca fraţii Şaraga, Socec, Alcalay, împărtăşeşte ura lui Eugen Ionescu pentru Rinocerii din toată Europa, inclusiv din România, îl stupefiază dureros degradarea ideologică a unor intelectali din preajma sa.

Astfel, vocaţia literară, care presupune oricum renunţarea la comunicare firească cu semenii, iar pe de altă parte, nevoia adâncă de justiţie socială şi de acţiune în apărarea ei, creează în caracterul său grav încă din tinereţe fisura interioară. Într-o scrisoare timpurie apar deja termeni de *"contradicţie internă şi suferinţă"*. Deziluziile aduse de succesul fascismului din 1937 măresc presiunea polului social negativ. Obsesia dilemei sale genetice între "român" şi "străin", mărturisită de Ion Vianu, fiu şi psihanalist al lui Tudor Vianu, tatăl, este evidentă. Vorbim despre romanul epistolar dintre Matei Călinescu (important scriitor şi critic român, azi profesor universitar în SUA, şi Ion Vianu, stabilit în Elveţia ca reputat psihiatru). Volumul a apărut în România cu câţiva ani în urmă. Obiect al multor pagini din carte, profesorul este reconstituit în dimensiunea lui de personaj tragic într-un "portret de arhivă secretă" pe care poate numai un fiu îl poate certifica total. Capitolul lui H. Zalis, "În căutarea echilibrului", din care vom cita, dintre cele mai dense şi mai emoţionante din monografie, devine esenţial atât în secţiunea "Romanul lumesc – Viaţa ideilor", cât şi în receptarea dramei sale intime. *"Notorietatea lui publică –* scrie fiul – *imaginea pe care o aveau despre el miile de studenţi, nenumăraţii cititori ai operei lui – şi este încă citit şi înţeles, de la învăţătorii şi preoţii de ţară şi până la lumea universitară – toate acestea au făcut şi fac din el un român, unul din cei care au contribuit la formarea unei conştiinţe naţionale mai înalte şi mai rafinate. Dar a existat şi un alt tip de receptare: el ca străin, dacă ne referim la ordinea de stat care l-a persecutat, de altminteri foarte temporar, sau la colegii care sperau, desemnându-l ca evreu, să-l diminueze sau să-l distrugă. Şi în faţa morţii* – scrie fiul-martor –, *se îmbină în el identitatea iudaică, dar şi resemnarea creştină. ECCE HOMO"*, conchide portretul tatălui psihanalistul Ion Vianu. Nu avem cum pune la îndoială o astfel de mărturie, şi nu e important dacă ea satisface sau nu recepţia tuturor. Adevărul vieţii psihice, important în viaţa oricărui individ, rămâne cu atât mai determinant pentru marele creator. Fisura dureroasă, eşecul căsniciei rămasă la urmă doar o aparenţă, iluzia carierei diplomatice de la Belgrad, *"o înfrângere"* (H. Zalis) în condiţiile rusificării politice în '46, planul fugii lui Vianu în Occident, aprioric imposibil, aterizarea în Bucureştiul terorizat al anului 1947 şi multe traume de apoi, din marile instituţii culturale ale ţării ca Universitatea, Academia, secţiunea românească pentru UNESCO. Etapa "vieţii noi" a început pentru Vianu prin eliminarea de la catedră, cu nesiguranţe asupra viitorului, cu împrumuturi de bani, cu memorii (nu aflăm dacă şi cu răspunsuri) către Petru Groza. Revenit, mai bine zis rechemat la catedră, după anchete şi chestionare privind atestarea naţionalităţii, bombardat cu ştirile tot mai numeroaselor arestări sau ale "integrărilor" paradoxale în proletcult, Tudor Vianu, cap de familie ameninţat cu ruina, scrie câteva eseuri reconciliind vag umanismul cu socialismul. Virgil Ierunca îl ataca atunci pe calea undelor la radio "Europa liberă". De atunci, tăind punţile spre comunicarea directă cu actualitatea literară, Vianu abordează numai trecutul clasic în studii de tip academic-comparatist, cu citate sugerând ochiului pregătit subtexte actuale. Nobleţea sa morală se manifestă cotidian prin gesturi riscant-generoase. Trimite pachete constant prietenului Ion Petrovici, condamnat la 18 ani detenţie pentru a fi fost ministru al Instrucţiunii între '41-'44. Or a trimite pachete nu era o simplă operaţie poştală, după 1950. Mai târziu, Vianu e singurul intelectual bucureştean de marcă pentru care Lucian Blaga rămâne mare poet şi prieten. Se zbate să-i asigure traduceri. Dar, omeneşte, şi poate mai atârnător la cântar, face dese călătorii la Cluj să-l viziteze, să-i ducă cele necesare bolnavului persecutat ani lungi de necruţătorul Preşedinte al Scriitorilor şi rival ardelean, Mihai Beniuc. Însemnări intime explodează de erupţii directe: *"abominabilul fiasco"*, *"neputinţa dezgustului"*, *"tensiune de noroi"*. În adânc, nevoia de spirit imaculat ajunge la sursele religiei, dovadă o altă însemnare găsită miraculos: *"Două lucruri mă urmăresc în ultima vreme: înălţimea morală şi spirituală a poporului evreu şi figura sublimă a lui Cristos".* Refuzul minciunii, mascat olimpian, a ruinat în cele din urmă, cum era firesc, fiziologia profesorului. Un prim infarct se conjugă cu depresii şi spaime. Cine putea bănui că cel care ne vorbea prin '58-'59 despre Goethe absent, cu vocea stinsă, convieţuia cu alcoolul? Cine putea bănui că directorul general al Bibliotecii Academiei era supus unor anchete contabile din ordinul perpetuu al lui Ilie Murgulescu, preşedintele Academiei? Onorurile erau formale, călătoriile dificile şi sărace, inima se degrada prin refuzul de a se îngriji. Profesorul era tot mai absent la şedinţe, începea să uite propriile priorităţi. *"Exil interior", "sunt ros pe dinăuntru", "insipid ca şi căminul nostru"* apar ca metafore ale durerii. Obsesia morţii mărturisită în rostire, dar şi în privirea sumbră care sperie. Apoi, după '60, costumele lui Vianu au devenit prea largi, pielea profesorului a început şi ea să fie prea multă, pe faţă, pe gât. Moartea pe patul singuratic de spital a fost desigur o eliberare, la 66 de ani. Poate că biletul testamentar al cauzelor se află în câteva versuri ale sale: *"Ideile cu veşnic legământ / Se prăbuşesc ca idoli pe pământ".* Adevărul e că ideile au fost adevărata inimă a lui Tudor Vianu.

❖

La finele acestui portret fac mărturisirea unei culpe. Nu am trecut în revistă analiza cărţilor pe care H. Zalis o face de fiecare dată, prin lectura "dinăuntru" a operei lui Vianu. El este, de altfel, laureat al premiului "Ion Petrovici" al Academiei Române pentru alt studiu Tudor Vianu, 1995. Am considerat însă că centenarul naşterii profesorului îndreptăţeşte întâi de toate reconstituirea omului. În locul efigiei solemne a academicianului, în studiul lui H. Zalis m-a întâmpinat o trăire permanent tragică, permanent cenzurată şi reprimată. Meritul prim al biografului este, cred, curajul de a ne oferi reperele unei personalităţi în impactul ei cu istoria contemporană a României. Iar mărturisirile, materia documentară, deseori inedită, ne taie răsuflarea prin noutate şi trăire dramatică. O biografie spirituală dilematică a unui Tudor Vianu necunoscut, foarte contemporan cu Mihail Sebastian.

Societatea NTLI a deschis un centru telefonic (nr. 03-5757798) la care toţi cetăţenii bântuiţi de spaimă şi stări sufleteşti negre pot primi sfaturi menite să-i liniştească.

Aseară, când mă cuprinse o angoasă, am încercat şi eu să vorbesc cu cei de la NTLI. Dar suna mereu ocupat.

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti

Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center). Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech 2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit. Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

* HAG PESAH SAMEAH ! *

CASETE AUDIO:

Muzică populară şi uşoară, poveşti pentru copii

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

Shalom Aleihem
«CROITORUL FERMECAT»
Versiune românească
versificată de A. Clain
Coperta: Iziu Şerf
Ierusalim, 1998

Prezent fără pauze în publicaţiile de limbă română din Israel, nonagenarul dr. A. Clain din Haifa, decanul necontestat al condeierilor din *alia*, s-a arătat – de ani şi ani de zile – totalmente nepăsător à-propos de editarea versurilor sale în volum. De când n-aţi mai văzut o carte nouă de Clain ? De mult.

Săptămânile trecute, tăcerea veteranului a fost spartă. Volumul de faţă, reprezentând (ce tânără idee a bătrânului meşter !) transpunerea în versuri a unei **proze** de Shalom Aleihem, ne dă prilejul să constatăm că d-rul Clain este, asemenea marilor violonişti cu părul alb, la fel de virtuos la senectute ca la 25 de ani.

Croitorul fermecat începe cam aşa: *"A fost odată un om în Zlodiewka,/ un târguşor de lângă Mazepewka,/ nu departe de Hoplopovici – Kozodiewka,/ nici de Iampol şi de Stricet nu a fost,/ pe şoseaua din Pişiabede-n Pecihvost,/ care duce pân-la Tetroveţ/ şi de-acolo pân-la Iehupeţ – / şi omul purta numele de Shimen-Elie, un iubitor de păhărel şi de butelie,/ dar poreclit fu/ Shimen – Elie – Ascultă-mi – Doamne – glasul,/ că-n sinagogă nu ştia răspasul,/ ci cânta, nu-n triluri echivoce,/ ba striga pe cea mai-naltă voce./ De meserie a fost omul croitor,/ nu desigur unul superior,/ ce coase după un jurnal de modă,/ ci unul, ce găsise o metodă,/ dovedindu-se cel mai dibaci/ dintre cârpaci,/ în punerea cu iscusinţă a unui petic,/ ca să iasă cât se poate mai estetic;/ faţă-nouă să i-o dea unei perechi/ de pantaloni, fie ei cât de vechi;/ s-astupe-o gaură, ca nici să se cunoască/ şi-o haină veche să o primenească/ şi din ea să scoată un sacou,/ încât să fi putut jura că-i nou."*

Şi continuă în acelaş fel. La sfârşit, te scoli de la masă plescăind din buze, ca după un regal de gastronomie poetică cu bucate româneşti.

- * Clain
- * Domnu' Chiţu, domnu' Chiţu!
- * Mapă de grafică
- * Căci nu e om să nu fi scris un aforism
- * Amintirile unui secretar de redacţie
- * Bătrânul Josephus Flavius

Manaşcu Cotter, Manes Leib
«6 SECOLE DE CONVIEŢUIRE – DIN ISTORIA COMUNITĂŢILOR EVREIEŞTI DIN ROMÂNIA»
Text ales şi stabilit
de Akiva Chiţu Sommer
Ediţie îngrijită de Evelin Fonea
Ed. Litera, Bucureşti

O comoară. Doi cetăţeni, cu vocaţie de *hronicari*, Manaşcu Cotter (N.1907 – Dorohoi, m.1976) şi av. Manes Leib (N.1915 – Săveni, astăzi trăitor în Israel) s-au îndeletnicit ani de-a rândul, pe tăcute, fără pretenţii de savanţi într-ale istoriei, fără subvenţii şi fără huţpa, cu strângerea de date – meticuloase – despre trecutul tribului. Roadele strădaniei lor au fost publicate, rând pe rând şi încet-încet în «Revista Cultului Mozaic», împărtăşind soarta articolelor de gazetă: o zi de viaţă, apoi uitarea. În plus, din dezvăluirile celor doi s-au înfruptat, cu amândouă mâinile, autori mai înfipţi, pricepuţi în scoaterea de cărţi.

Există însă un om, pe numele său Akiva Chiţu Sommer (azi la Tel Aviv), tăcut şi dânsul precum cei doi, care nu s-a împăcat cu ideea morţii gazetăreşti, suflecându-şi mânecile, alegând textele şi adunându-le în volumul de faţă. *(Domnu' Chiţu, poate că te îngropi o dată printre colecţiile nedrept prăfuite de tipărituri pe româneşte, din Israel: nici nu ştii ce se găseşte acolo, nici nu ştii !)*

Rezultatul a impresionat, fiind ca o revelaţie pentru toată lumea, de la acad. Nicuşor Cajal, autorul prefeţei, şi până la dramaturgul Dorel Dorian, din a cărui postfaţă spicuim câteva rânduri:

"Ne-ar fi tentat să consemnăm aici emoţionantele rememorări ale autorilor privind Săvenii şi Dorohoii de baştină, în care se regăsesc, într-o caldă lumină, Hederele copilăriei, primele şcoli israelite, vechile sinagogi (unele dintre ele din lemn, cum mai dăinuie şi azi pe alocuri), sărbătorile tradiţionale şi, din nou, figuri reprezentative ale spiritualităţii evreieşti de altădată, descripţii şi rememorări cuprinzând în acelaşi liant afectiv şi numele unor mari personalităţi ale istoriei şi culturii româneşti, cu reconfirmatul sentiment că şi dăinuirile, în planul istoriei, ca şi în cel al memoriei afective, se înscriu şi se exprimă în perimetrul bunei convieţuiri.

Este o carte care vorbeşte cu îndreptăţit orgoliu despre meseriaşii evrei – într-un moment în care neo-revizioniştii din atâtea ţări ale lumii nu au ochi, evident, duşmănoşi, decât pentru financiarii evrei, consideraţi atotputernici ai lumii. Este o carte care îi cinsteşte, în aceeaşi măsură, pe cărturarii evrei, care *au îmbogățit cultura și limba română – rememorare tot atât de binevenită într-un moment în care fițuici dintre cele mai veninoase vădesc vechea lor preferință pentru acel inventat prototip "Ițic-Ștrul", tarabagiu de duzină cu accent galițian...*

«MAPA DE GRAFICĂ»
Versuri de Irina Gorun
Grafica: Mihael Strihan
Cercul Cultural Petah Tikva, 1998

A treia Mapă de grafică scoasă de Mircea Gorun, animatorul neobosit al Cercului Cultural din Petah Tikva, ne oferă prilejul de a vedea, alăturate, două sensibilități artistice. Câteva poeme ale regretatei Irina Gorun sunt ilustrate, sau mai bine zis, însoțite de desenele lui Mihael Strihan (fiul cronicarului nostru teatral). Înrudirea este frapantă. Amândoi cultivă subțirimea. Amândoi fac parte din spețа delicaților. Amândoi sunt căutători și găsitori de esențe.

Scurtă întâlnire.

■

Același cerc cultural a editat un Caiet de poezie menit să prezinte cititorului pe românește câteva poete ebraice: Rahel Asherov, Irit Weissman și Sara Halfon.

Preluând, așa cum înțelegem din mărturisirea sa (cuvântul traducătorului) ștafeta întru tălmăciri din ebraică în română de la Sebastian Costin, Andrei Fischof a hotărât să-i familiarizeze pe ai noștri cu versurile celor de mai sus. Ca să fim drepți, Fischof, cetățean al Haifei, a făcut dovadă de patriotism local, alegând pentru această plachetă trei condeie din Nordul țării: una trăiește la Haifa, alta la Kiriat Haim, a treia la Nesher. Noi îl iertăm, totuși, fiindcă poeziile sunt bune iar tălmăcirea la nivelul lui Fischof, carevasăzică excelentă.

P.S.: Și totuși, dragă Andrei Fischof, nu crezi că ar fi bine ca, pe viitor, prezentările făcute de dumneata poeților să cuprindă și două-trei date *concrete* (așa, ca să știm și noi unde ne găsim): anul nașterii, cu ce se ocupă persoana (că n-o să ne spui că trăiește din poezie), un titlu de carte, ș.a.

Morel Abramovici
«PE URMELE CĂLCÂIULUI LUI ACHILLE»
= aforisme =
Cu o prezentare de dr. Achille Glauber
Haifa, 1977

Aforismul este, dacă n-ați observat până acuma – unul din genurile favorite ale *alialei*: parafrazând cunoscutul cântec de amor, vom spune că aici, în Israelul de limbă română, *"nu e om să nu fi scris un aforism"*.

Iar printre fidelii cei mai fideli ai genului se numără și Morel Abramovici, din Haifa.

Culegerea de față este ca viața: amestecată, având și bune și mai puțin bune (uite, eram pe cale să fac un aforism). Nu o dată, autorul produce aforisme interesante:

"Calea de mijloc e cea mai îngustă/ Cine nu are nimic de spus, spune multe/ Oamenii au un nivel de trai ridicat atunci când ceea ce a fost lux devine necesitate/ A vrut să ajungă departe pentru a uita de unde a plecat/ In viață poți să te aștepți la orice și în special la ceea ce nu te aștepți/ Om: singurul animal mâncător de suflete."

Alteori, avem de-a face cu locuri comune sau banalități ca:

"Stomacul nu se satură cu promisiuni/ Naivii nu știu că șarlatanii îi așteaptă după colț/ Toată lumea fuge după noroc, dar puțini l-au ajuns din urmă/ Am un prieten scriitor: el mi-a declarat că gramatica nu e problema lui/ Orice Julietă devine cu timpul o femeie acrită."

Multe "aforisme" sunt simple jocuri de cuvinte: *"Ea a primit un buchet de stânjenei și s-a simțit stânjenită"*.

(M. Rafael)

Alexandru Baciu
«DIN AMINTIRILE UNUI SECRETAR DE REDACȚIE»
(Pagini de jurnal 1943–1978)
Ed. Cartea Românească
București, 1998

Alexandru Baciu,– Dudu pentru prieteni,– timp de 30 de ani secretar general de redacție la prestigioasa publicație românească de cultură "Secolul XX" și prolific traducător din limba franceză, prilejuind cititorului român întâlniri cu nume celebre ale romanului, eseisticii, filozofiei și dramaturgiei galice, de la Giraudoux, Cocteau și Marguerite Duras până la Alain, René Girard și Jean Domenach, este pentru mine o veche cunoștință. Am lucrat împreună la Agerpres, apoi am rămas buni prieteni până în ziua de astăzi, atât cu el, cât și cu soția lui, Sarina. Le cunosc bine traiectoria din momentul când, în plină epocă stalinistă, au fost dați afară de la Agerpres: el, pentru a fi fost tributar culturii occidentale (i s-a reproșat că-l iubea pe André Gide și că înainte de război publicase articole antisovietice); ea, în calitate de soție, chiar dacă evreică fiind, trezea pe vremea aceea mai puține suspiciuni.

Prigonit, hăituit, nevoit să accepte orice muncă, oricât de nepotrivită și istovitoare pentru a putea supraviețui, Alexandru Baciu a trăit cu acuitate, ani și ani de zile (chiar și după ce a fost primit să lucreze la Secolul XX, inițial în calitate de corector) teribila alunecare a țării în abisurile totalitarismului comunist, în care teroarea ciclică, sub semnul dosarului de cadre, fluctuațiilor din linia partidului și arbitrarului pur își dădea mâna cu cretinismul.

Dominat de aceste amintiri (Baciu caracterizează, de pildă, prestația lui la Agerpres drept o ședere în "anticamera pușcăriei"), jurnalul reflectă, după cum o spune și prefațatorul volumului, Andrei Brezianu, traiectoria multora dintre intelectualii români loviți de aceeași ursită, dar nu mai puţin şi o experienţă de viaţă cu valenţe constructive. Autorul, un ins delicat şi vulnerabil, anxios şi şovăielnic, înclinat temperamental mai degrabă spre pesimism, defetism şi deprimare, încearcă cu răbdare să se autoeduce, să iasă din inerţie, să-şi păstreze nealterată puritatea sufletului şi integritatea morală, să se inspire în gândirea şi comportamentul său din înţelepciunea unui Alain sau Marc Aureliu. *"Un modus vivendi aici, pe meridianul 45 al planetei Terra, într-o lume hâdă. Să accept jungla care e viaţa, cu bolile şi suferinţele ei, cu moartea care-ţi dă mereu târcoale, cu ura şi egoismul oamenilor (...). Şi totuşi să te bucuri când razele soarelui îţi mângâie mătăsos pielea, când o muzică dragă îţi odihneşte auzul (...) când o femeie frumoasă îţi încântă simţurile"* notează el la 12 iunie 1944. Şi în altă parte: *"Voinţa, mereu prezentă, trebuie să risipească inerţia, toanele şi pasiunile când iau forme nocive. O bună dispoziţie sau măcar o oarecare înclinaţie spre aceasta; inteligenţa care să orânduiască poruncile voinţei şi să le sincronizeze cu potenţialul somatic (...) iată câteva norme simple preconizate de Alain, care mă pot ajuta să nu cad pe panta deznădejdii (...)".*

Aceste coborâri în adâncurile sinelui sunt însoţite de reflecţii şi meditaţii asupra unor probleme de ordin general precum poziţia omului modern într-o epocă încărcată de contradicţii şi paradoxuri în care individul este văduvit de certitudinile sale de altădată; de trimiteri la marile personalităţi ale filozofiei şi literaturii occidentale, în primul rând Malraux - modelul intelectual, moral şi comportamental la care aspiră autorul - dar şi André Gide, Eugène Ionesco, Paul Valery şi mulţi alţii; de portrete ale prietenilor şi colegilor de redacţie sau de breaslă, unii foarte apropiaţi precum N. Steinhardt, N. Schiffer sau criticul de artă Dan Hăulică, redactorul şef al revistei Secolul XX.

(Gina Sebastian-Alcalay)

«SOCIETATE ŞI CULTURĂ. NOUA ALTERNATIVĂ»

- Bucureşti -

Revistă de teorie socială şi cultură democratică, ea a reuşit şi în 1997, prin cele 4 numere apărute, să menţină ştacheta exigenţelor şi a interesului la ridicata cotă cu care şi-a obişnuit cititorii. Din aceste numere citām, ca deosebit de actuale, interesante şi profunde, prin analizele critice efectuate şi bogata informaţie furnizată, următoarele articole: "Semnificaţia teoretică a unor procese actuale" (R. Florian); "Tranziţie şi protecţie socială în România" (R. Iamandi); "Există o societate civilă în China contemporană ?" (S.N.Vintilă); "România modernă, aşa cum a fost" (D. Hurezeanu); "Rigorile şi paradoxurile modernităţii" (Al. Florian); "Perspectivele Europei în mileniul III" (Fl. Diaconu); "Societatea civilă" (Dialogurile institutului); "Opţiuni doctrinare în programul PNŢ din 1926" (I. Ilincioiu); "Democraţia sfârşitului de secol" (Al. Florian); "Reflexii asupra sistemului totalitar stalinist" (R. Pogoreanu); "Despre schimbări în paradigmele ştiinţei politice în ultima decadă a sec. XX" (A. Bazoc); "Libertate şi servitute" (G. Tănăsescu).

Numărul 2/1997 este dedicat memoriei şi operei lui Radu Florian.

(Dr. Vladimir Eşanu)

Flavius Josephus
«ISTORIA RĂZBOIULUI IUDEILOR ÎMPOTRIVA ROMANILOR»
De la Antioh Epiphanes la căderea Masadei
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1997

Apariţia în limba română a acestei epopei istorice este un real eveniment cultural, nu doar unul editorial. Semnalată în ţara noastră de cca. două secole, folosită intens de istorici şi literaţi, opera lui Josephus nu a fost până acum la îndemâna amatorilor de istorie obiectivă. După o trudă îndelungată a unor oameni competenţi şi răbdători, iată, avem o nouă dovadă a celor mai serioase şi temeinice tendinţe ale culturii româneşti, în care buna orientare a traducerilor completează străduinţele creatorilor autohtoni.

Născut să fie Rabin, Josephus, urmaş al Haşmoneilor, joacă temporar rolul de diplomat abil, trimis de iudei la curtea lui Nero; devine comandantul oştilor evreieşti care l-au înfruntat pe Vespasian în Galileea, pentru ca apoi să-l slujească pe acesta la asediul Ierusalimului dintr-un oportunism îmbinat cu vaga speranţă de a-i ajuta cumva pe coreligionarii lui. Viaţa şi opera acestui evreu adoptat de romani este nu numai o sursă de învăţăminte cu certe ecouri în actualitate. Dincolo de faptul că această carte este mărturie peste milenii a unui participant direct la evenimente care au dat naştere religiei creştine şi a căror desfăşurare reală ne ajută să privim mai înţelept trecutul, mi se pare foarte important să subliniez marea responsabilitate a lui Josephus faţă de istorie, domeniu al deplinei sale realizări profesionale, adevărata sa carte de vizită.

Este remarcabil faptul că participând la "cel mai crâncen" război din secolul 1 al erei noastre, Josephus şi-a notat cu grije (cine ar mai face aşa ceva?) fapte referitoare nu numai la lupte ci mai ales la oameni, la comportamentele şi destinele lor, la complexele relaţii sociale ale timpului. Ulterior, la Roma, a scris cartea în arameică şi a tradus-o apoi în greacă pentru a contracara practicile eronate ale pretinşilor istorici din acele vremuri. Dorea să-i combată astfel pe cei ce "au însăilat nişte fapte neserioase şi contradictorii, bazate pe simple pălăvrăgeli, pe care apoi le-au prelucrat după moda sofiştilor". Tot el şi încă de pe atunci atrăgea atenţia asupra distorsiunilor provocate de tratările partizane şi pasionale ale istoriei,

(Prof. Alexandru Singer, Bucureşti)

ÎN NR. VIITOR:

- Costache Olăreanu
- George Pruteanu
- Gh. Schwartz
- Maria Găetan-Mozes
- S. Jacobson ş.a.

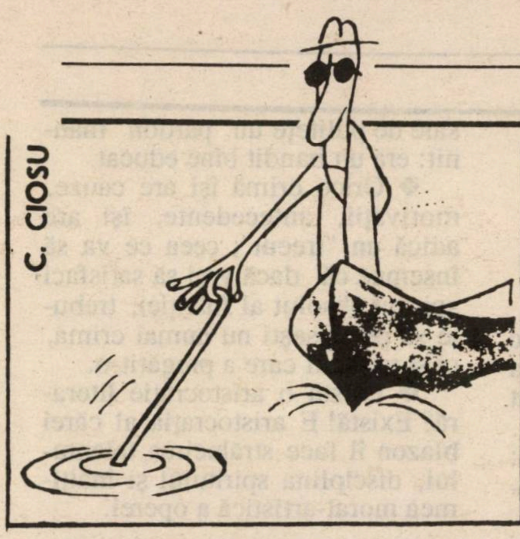

PESCUITORUL DE PERLE

Femeie pierdută

"Pierdut pe Avenue de Marne femeie foarte frumoasă, 40 de ani, răspunde la numele Joëlle, valoare sentimentală. Aducătorului bună recompensă".

(Din revista "Hebdo Bigorre", Franţa, 1998; comunicată de Rolanda Levy-Kahn, Paris, BP 15832)

Fără coajă ?

Reţetă culinară.

"Prăjitură de iaurt: se amestecă un iaurt cu o ceaşcă de ulei, două ceşti de zahăr, trei ceşti de făină, patru ouă fără coajă..."

(Din cartea "100 recettes familiales" de H.G.Campanille, Paris, 1998; comunicată de ing. Andrei Klarsfeld, Lyon, 185, Bd. Charles de Gaulle)

Un gol greşit care dispune o echipă

"Rapid... a întâlnit echipa Mantova (divizia C din Italia) pe care a dispus-o cu 1-0 (0-0) prin golul greşit de Dulca (min. 58)".

("Lumea Liberă", New York, nr. 490/a.c.; comunicată de Voicu Rogalsky, Chicago, USA)

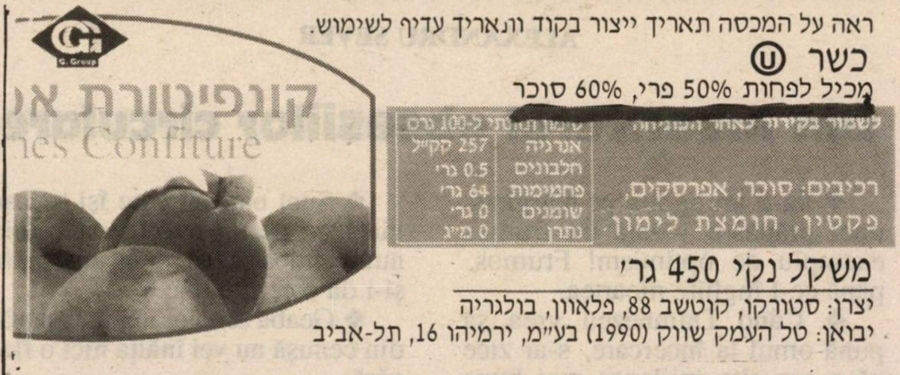

ראה על המכסה תאריך ייצור בקוד ותאריך עדיף לשימוש.

כשר Ⓤ

מכיל לפחות 50% פרי, 60% סוכר

לשמור בקירור לאחר הפתיחה

רכיבים: סוכר, אפרסקים, פקטין, חומצת לימון.

סימון תזונתי ל-100 גרם	
אנרגיה	257 קק"ל
חלבונים	0.5 גר'
פחמימות	64 גר'
שומנים	0 גר'
נתרן	0 מ"ג

משקל נקי 450 גר'

יצרן: סטורקו, קוטשב 88, פלאון, בולגריה

יבואן: טל העמק שווק (1990) בע"מ, ירמיהו 16, תל-אביב

O dulceaţă de reclamă

"Fructe - 50%, zahăr - 60%"

(Indicaţii cuprinse în textul de pe etichetele dulceţei de piersici bulgăreşti, comercializată în Israel de firma Tal-Haemek Marketing din Tel Aviv; comunicată de ing. Kardos Andrei, rh. Sheshet ha Iamim 16/3, Kfar Saba 4426,- care, inginer fiind şi specialist deci în matematici, nu pricepe cum 50%+60% ar putea să dea 100%)

תעריפי חיוג שיחות מחו"ל לארץ ומהארץ לחו"ל (המחירים בש"ח לדקה וכוללים מע"מ)

מזרח אירופה (המשך)

מדינה	קידומת מדינה	מישראל לחו"ל	מחו"ל לישראל
טג'יקיסטן	7	4.69	—
טורקמיניסטן	993	4.69	—
קזחסטן	7	4.69	—
קירגיסטן	996	4.69	—
* יוון	30	2.94	3.42
* קפריסין	357	2.94	3.42

Allo, Bezek !

"Zilele trecute am primit acasă din partea societăţii de telefoane «Bezek» un pliant legat de sistemul de telefonare prin Bezekcart", care mi-a dezvăluit o nouă geografie şi anume:

1) Grecia şi Cipru sunt cuprinse în Apusul Europei.

2) Uzbekistan, Azerbaidjan, Tadjikistan, Turkmenistan, Kazahstan şi Kirchizia sunt cuprinse în Europa de Răsărit".

L. Landskron
Raanana, 40503, POB 20380

Mai bine s-ar fi ales cu cronici ultraelogioase

"Fotbalistul Tal Banin s-a ales cu cronici ultrareligioase şi a primit o notă neobişnuit de ridicată - 9 !"

("Ultima Oră", nr.857/97; comunicată de Raluca Zimbler, Ierusalim, POB 3851)

POŞTA

Ing. A.I.Gisenkrantz, Ramat Gan (mai trimiteţi, mai trimiteţi: aveţi ochi bun); *David Şmilovici*, Kfar Saba: a) just: d. Katzav este ministrul turismului şi nu - din păcate! - al învătământului, aşa cum aţi citit în săptămânalul cu pricina; b) trimiteţi întotdeauna còpii după perlele din gazete); *Iulia Severeanu*, Beersheva, *Toma V. Şoimu*, Miami, SUA (nu); *Eligia Sonnenfeld*, Natania; *Kiky Moscu*, Melbourne, Australia (observaţii bune dar nu chiar perle); *Voicu Basmagian*, Bruxelles, Belgia (da, da, primim şi perle din cărţi, broşuri, etc., nu numai din ziare sau reviste; daţi-i drumul); *Ing. Zoltan Zuckerberger*, Rehovot (aşa e, dar întrucât informaţia greşită cu pricina a apărut într-o reclamă comercială, redacţia ziarului respectiv nu răspunde de conţinutul anunţului).

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Să-ţi ari ogorul pe marginea unei prăpăstii – iată un frumos exemplu de optimism! Frumos, până ce-l înghite moartea.

❖ Când Dumnezeu vrea să pună omul la încercare, s-ar zice că n-are alte mijloace mai bune decât nenorocirile şi durerile; când omul vrea să-l pună la încercare pe Dumnezeu nu găseşte alte mijloace decât să-i pretindă favoruri şi minuni; tot temeiul raporturilor de rudenie dintre om şi divinitate îl face, s-ar părea, o solidă neîncredere reciprocă.

❖ Nici cele trei doctorate pe care le obţinuse, nici cele treizeci de tomuri pe care le publicase nu i-au putut aduce un prestigiu de savant şi-o recunoaştere de înţelept; îi mai lipsea o barbă.

❖ Când oare seamănă mai bine un câine bătrân cu căţelul care a fost odată? Atunci când se împiedică în propriile lui picioare.

❖ De-ar fi să se decerneze titlul de Mare Cernelegiu, nu e deloc sigur că el i s-ar cuveni Diavolului doar pentru a fi avut ideea înscrisului cu sânge. Căci, mai veche şi decât formula "pactului cu diavolul", e formula "istoriei scrisă cu sânge". Şi cine e Cronicarul Anonim care o scrie, asta încă nu ni s-a adeverit.

❖ Tot nou-născutul e, în raport cu Geneza, un pământean întârziat. De unde şi regretul – sentiment târzielnic şi inutil retroactiv – de a nu mai fi putut oferi bunului Dumnezeu niscaiva idei pentru o lume mai bună.

❖ S-ar zice că, în ce priveşte viaţa şi moartea, sexele îşi împart atribuţiile în chipul cel mai echitabil: femeile nasc şi bărbaţii ucid. Bineînţeles, inversarea atribuţiilor e inegal posibilă, adică numai pe jumătate activă: pentru că dacă şi femeile pot să ucidă, bărbaţii – asta e sigur – nu pot să nască.

❖ Sunt oameni care îşi trăiesc viaţa ca pe un provizorat căruia numai moartea îi pune un capăt şi-i dă o certitudine.

❖ Geaba scociorăşti în cenuşă: din cenuşă nu vei înălţa nici o flacără.

❖ Să-şi râdă de un spirit mai înalt, acesta e felul vulgar al individului comun de a-şi procura iluzia compensatorie a unei egalităţi întru spirit.

❖ Să pedepseşti o ticăloşie numai "pe jumătate" decât merită înseamnă, de fapt, s-o recompensezi pe jumătate şi s-o încurajezi pe de-a-ntregul.

❖ Când, incapabili să renunţăm la un obicei prost, sau să schimbăm o instituţie perimată, moştenite fără dificultate şi acceptate în absenţa oricărui spirit critic, preferăm să le sacrăm, să le oferim adică un statut de venerabilitate, nu facem altceva decât să le plasăm în sfera unui regim de extrateritorialitate spirituală menit să le justifice o perpetuare la care nu mai au dreptul cine ştie de când.

❖ Odată născut, nu te întreabă nimeni dacă vrei sau ba să trăieşti: a trăi este o obligaţie care ţi se impune. Pe urmă nu-ţi rămâne decât să continui. Aşa ajung câte unii şi la o sută de ani: în puterea incapacităţii de a pune un **nu** iniţial pe limba unui prunc. D-aia, poate, şi încep toţi pruncii prin a plânge: pentru că n-au altcum să protesteze decât în limbajul universal al lacrămilor.

❖ Într-o lume în care fiecare ar avea parte numai de beneficiile şi de favorurile pe care le merită, destinul ar fi o divinitate fără prestigiu, şi pământul un lăcaş plin de nefericiţi fără speranţe.

❖ Nimerind un alt individ decât acela pe care trebuia să-l omoare, ucigaşul cu simbrie a mai găsit totuşi în dicţionarul rezervelor sale de politeţe un "pardon" mâhnit: era un bandit bine educat.

❖ Orice crimă îşi are cauze, motivaţii, antecedente, îşi are adică un "trecut"; ceea ce va să însemne că, dacă vrei să satisfaci spiritul absolut al Justiţiei, trebuie să pedepseşti nu numai crima, ci şi trecutul care a pregătit-o.

❖ Există o aristocraţie literară? Există! E aristocraţia al cărei blazon îl face strălucirea talentului, disciplina spiritului şi înălţimea moral-artistică a operei.

D. Urs von Daeniken, şeful poliţiei federale elveţiene, a început să mănânce ciuperci, insinuând că agenţii Mossadului, prinşi pe când încercau să intercepteze legăturile telefonice ale unui terorist iranian din ţara cantoanelor, ar fi urmărit să-l lichideze pe amintitul.

D. Urs von Daeniken recunoaşte că nu posedă nici o dovadă în acest sens, dar că "ipoteza nu poate fi exclusă".

Auzi, şefule, lasă-te de "ipoteze" şi plimbă ursul !

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura Du Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurată trimiţînd contravaloarea a 50 de shekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

ELENA ESTHER TACCIU

CRONICA ASTROLOGICĂ

Horoscop personal - 1998

POŞTA NOASTRA: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-550829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul «STELE REGALE» (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997), epuizat în România.*

ZODIA BERBECULUI PENTRU TOŢI (20.3 - 20.4): Un Marte capricios va aduce la început îndeplinirea vechilor planuri, dacă ne bazăm pe intuiţie şi inspiraţie. La fel, noroc de la noile relaţii. Dacă însă v-aţi certat până la sfârşitul lui martie, sunt primejduite succesele din aprilie. Marte va fi mai agresiv în luna aceasta, de deschidere a noului an astrologic. Biosferă nocivă pentru sănătate şi nervi va naşte iar nevoia violenţei generale între 6-20.4. Catastrofe naturale posibile. Recomandăm prevedere, prudenţă. Nu vă aruncaţi în experimente riscante şi în necunoscut. Deducem încă o dată: activaţi mai ales între 1 - 5.04.

DESCHIDEM SERIALUL HOROSCOP PERSONAL 1998 CU

FAMILIA LUI LIBY (Naharya)

ETY.- Zodia Taurului. An important pentru schimbări dorite în casă, mărirea familiei. 9 iunie aduce câteva obstacole trecătoare. Furtunile romantice ale copiilor cuprind rupturi, întâlniri secrete, duşmani dinainte. Dar legăturile stabile sau chiar căsătorii, una cu siguranţă, vin în partea a doua a anului. Vei învăţa atunci să fii mulţumită cu ce ai. Armonii cu Rac în casă, cu Capricorn în venituri şi carieră, cu progres. Zi bună, vineri. Cifrele 2,6,8. Pentru sănătatea ta, '98 e mai bun decât anul trecut. Să respecţi însă dicta prescrisă şi să eviţi lucrul cu "sufletul la gură", fără pauze. Surmenajul şi "performanţele" fizice pe care ţi le propui, te vor duce la îmbolnăviri. Renunţă la ele şi fii mulţumită cu starea energetică mult mai bună din aprilie încolo faţă de lunile iernii. Zodii bune ca indivizi şi perioade: Taurul, Fecioara. Nefavorabile, cu scăderi de energie şi obstacol, Leul şi Balanţa, Scorpionul. Bună pentru reparaţiile din casă, etapa 6.07-6.09, poate că şi pentru altele. Poţi purta turcoaz, coral, aramă, galben, roşu-grena "de noroc". Fii mai maleabilă, mai puţin dominantă. Iată Horoscopul copiilor.

M.L.- Rac cu a doua Zodie (Asc.) Balanţă. Caracter foarte agitat, cu idei extravagante, nerăbdare, toane. Greutate în aprecierea oamenilor, de unde greşeli în alegerea partenerilor, mari iluzii, mari deziluzii. În '98 nu te lăsa "dusă de val". Văd prima parte a anului mai agitată, cu o ruptură care aduce, totuşi, un sentiment bun de independenţă. De evitat un scandal întins pe perioada iunie-oct., dacă nu-l curmi de la început. În zodia Berbec poţi avea un conflict profesional cu şefii. Partea a doua a anului, mult mai bună. Ai şanse să recuperezi fără efort ceva în aparenţă pierdut, în care ai investit timp şi bani. Utili, Leul şi Taurul. Cu Leul, veselie, dar şi cheltuieli. Cu Scorpionul, eventual, un roman durabil, poate chiar definitiv. Literele în numele lor, D.M.V. Nu e exclus să fii furată dar vei recupera lucrurile. Asigură-ţi casa. Dacă vei întâlni Scorpionul, poate fi a doua zodie, de calculat; la început îl vei domina, apoi va fi invers. Într-adevăr, numele al doilea ţi-e mai bun. Evită sâmbăta călătorii în necunoscut sau cu necunoscuţi, certuri, căci vor fi fatale. Interzis total alcoolul, drogurile de orice fel, aduc nenorociri. Zile bune: marţi, joi, vineri. De "noroc", turcoaz montat în argint, inel sau pandantiv.

E.L.- Fecioară cu a doua zodie, Leu. Voinţa de a învăţa, de a face carieră, inteligenţă uneori brutală, alteori sentimentală. An bun în '98, după 2-3 ani răi. Perspectivă de căsătorie care se va clarifica treptat între martie şi decembrie. Dar nu fii excesiv de dominantă, căci e vorba de acel Z., Berbec cu a doua Zodie Gemeni, relaţia cerând tact diplomatic, dulceaţă, tandreţe, răbdare. Încolo, armonia e promiţătoare, deşi multe lucruri depind de înţelepciunea ta. El e energic până la frenezie, dar deştept, practic, cu mii de idei şi cu multe surprize. Importantă, organizarea programului comun şi a căminului pe care ţi-l doreşti. Alte lucruri: lunile iunie şi iulie sunt foarte importante profesional şi social. Vin noi relaţii importante, succese la distanţă (străinătate ?), situaţie stabilă. 28.04 aduce noutăţi pentru carieră în care te poate ajuta un Vărsător. Nu face datorii până în iulie căci vor fi în dezavantajul tău. Banii vor veni între septembrie şi decembrie. Pentru influx de sănătate poţi purta medalion cu Leu de argint pe lanţ mai masiv, lung, de argint, şi un rubin tot în argint (inel). Aduc succes şi la examene, şi în meserie. De purtat gri-bleu, orange, nu sintetic mult (dă alergii). Zile bune: miercuri, duminică. Cu probleme: luni, vineri.

Nota redacţiei

Atenţie, deci: Marte e mai agresiv, biosfera e nocivă pentru nervi, violenţa generală e în aer.

Gândiţi-vă la izbucnirile necontrolate ale lui Ehud Barak şi Shlomo Gazit, stăpâniţi-vă creierul supra-excitat şi ţineţi-vă gura.

●

Aflăm din presă că un librar a fost condamnat recent la o amendă usturătoare pentru că a vândut în magazinul său cartea "Miturile fondatoare ale politicii israeliene" de Roger Garaudy, care, după cum se ştie, contestă Holocaustul şi îi face pe sionişti de criminali.

Ah, era să uit, librarul cu pricina e din Geneva, nu de la Bucureşti.

• EXPERIENŢĂ • EXPERIENŢĂ • EXPERIENŢĂ •

ARMINIUS CASSVAN
New York

AM AVUT UN ATAC CEREBRO-VASCULAR DAR... VIAŢA ÎŞI CONTINUĂ CURSUL

M-am sculat la 1 decembrie 1997, într-o luni, cu o curioasă scâlciere a limbii. N-am ţinut seama de ea şi m-am urcat pe banda rulantă (trade mill) unde urma să-mi fac exerciţiile zilnice care, dimpreună cu polifarmacia, aveau menirea de a-mi diminua blocurile coronariene, ca să nu mai am nevoie nici de o altă angioplastie, nici de "bypass surgery". Dar o slăbiciune subită interveni în dimineaţa aceea şi mă forţă să termin gimnastica în zece minute şi nu în cel puţin o jumătate de oră. Mi-am luat pulsul şi era neregulat, cu multe bătăi lipsă. M-am gândit atunci să renunţ la proiectata operaţie de piele care cere o inimă relativ normală. Am izbutit s-o contactez prin telefon şi să mă fac înţeles de secretara dermatologului precum că, nesimţindu-mă bine, am să contramandez vizita. Era vorba de o intervenţie necesară pentru a extirpa -până la marginile sănătoase ale pielii - o tumoră primejdioasă, denumită "melanom", din fericire descoperită în stadiul ei iniţial, preexistând chiar celor câteva celule denumite "carcinom bazal", şterse chirurgical. Nevastă-mea, care plimba căţelul, a remarcat, întorcându-se acasă, vorba mea scâlciată şi - chemându-l la telefon pe fiul nostru Jeffrey - m-a lăsat să vorbesc cu el. Astfel a realizat că problema e mai gravă şi am fost dus cu maşina la spitalul unde lucrez.

Cum între timp slăbiciunea mâinii drepte şi - mai puţin - a piciorului drept începuseră să se manifeste, nu era greu de pus un diagnostic. Eram afectat de data aceasta cerebral, de un atac (congestie? hemoragie?) declanşat în hemisfera dominantă, adică stânga, şi manifestându-se periferic la extremităţile părţii drepte, plus vorbirea, dar nu înţelegerea. Deci, afazie expresivă şi, mai ales, disartrie. Diagnosticul clinic a corespuns celui radiologic (CTscan) şi magnetic (MRI). Am fost admis pentru o săptămână la spital, în primele cinci zile primind Heparină intravenos, urmată de Coumadine tablete, amândouă puternice medicamente împotriva coagulării. Aflându-mă în clinica unde eram înainte Şeful Reabilitării fizice, am început din prima oră practicarea unui program compus din Logopedie (terapia vorbirii), terapie ocupaţională pentru funcţia mâinii drepte şi fizioterapie pentru întregul corp, în vederea restabilirii echilibrului şi coordonării.

După o săptămână petrecută în spital, am fost admis şi tratat într-un alt centru al aceluiaşi spital (pavilionul geriatric). Iar după două săptămâni am fost trimis acasă. Vorbirea era mult înbunătăţită, deasemeni mâna dreaptă cu care pot scrie acum (dar nu mai pot cânta la pian!). Tratamentul de reabilitare, constând în cele specificate mai sus, a continuat de trei ori pe săptămână, apoi numai de două ori.

În ce fel m-a afectat evenimentul cerebro-vascular din decembrie 1997 ? Mi-a încetinit considerabil funcţionalitatea, probabil până aproape de 50%. Fiind un veşnic "grăbit", aproape automat am început să înlocuiesc mâna dreaptă cu cea stângă în funcţia generală a corpului, mâna stângă devenind peste noapte cea dominantă, deşi toată viaţa mea am fost un exclusiv "dreptaci".

O altă schimbare profund resimţită este cea emoţională. Râd şi plâng fără motiv, am devenit, adică, exagerat şi nestăpânit. La filmele de la televizor reacţionez cu tristeţi sau râsete total necorespunzătoare intensităţii scenelor care le-au provocat; în general, nu-mi pot controla acest soi de manifestări.

Şi, în sfârşit, poate că cea mai semnificativă schimbare de la atac încoace, este modificarea în aprecierea valorilor: ceea ce mi se părea esenţial înainte, a devenit deodată lipsit de orice importanţă. Cel mai bun exemplu este "Jurnalul" meu zilnic. De fapt, nu mai puteam scrie şi asta făcea ţinerea la zi a unor notări detaliate extrem de dificilă. Scrisul cu mâna nedominantă era... stângaci şi inestetic, cu totul nepotrivit pentru notaţii cotidiene. În plus, toate aceste dezavantaje puteau constitui elemente stimulatoare dacă vroiam cu tot dinadinsul să continui Jurnalul. Am renunţat fără părere de rău la această activitate care, şi ea, în noua mea viziune, îşi pierduse valoarea. Singurul lucru rămas neschimbat, deşi pune unele probleme - totuşi rezolvabile - este folosirea scrisului la computer.

În rest, înţelegerea a rămas intactă, ca, de pildă, folosirea metaforei "cearceafurile incestuoase", folosită de fiul unei mame care şi-a pierdut soţul şi s-a măritat repede cu fratele lui, deşi există o suspiciune în ce priveşte moartea soţului.

Shakespeare foloseşte genial metafora aceasta în "Hamlet", exclamând în acelaşi sens "frailty, your name is woman"*)...

---

*) "slăbiciune, numele tău femeie"...

Presa americană, care face fel de fel de speculaţii privind succesiunea lui Fidel Castro, subliniază că Forţele Armate Cubaneze (FAR) au preluat, practic, toate pârghiile de comandă ale ţării.

"FAR - scrie «New York Times» se află pretutindenea. Armata este vizibilă în industrie, în agricultură, în turism...

Cred şi eu că-i vizibilă. Păi, nu e FAR ?

Ziarele de la Bucureşti se plâng pe toate drumurile că cei de la Fondul Monetar Internaţional (FMI) pun fel de fel de condiţii şi fac fel de fel de nazuri atunci când vine vorba să acorde împrumuturi guvernului Ciorbea.

Cine-i de vină, copii ? Eu v-am pus în vedere să nu vă încredeţi orbeşte în FMI (citeşte: FeMeI).

ŢICU GOLDSTEIN
Bucureşti

Comisarul, amicul său Nelu şi mesajele cifrate

Acum doi ani, la Bucureşti, cu ocazia Simpozionului internaţional "Evreii din România", profesorul Carol Iancu, de la Montpéllier, a fost contactat telefonic de o doamnă care dorea să-i încredinţeze un manuscris al bunicului ei. Cum sejurul profesorului tocmai se încheia, am fost rugat să fac eu acest oficiu. Aşa se face că am ajuns într-un cartier bucureştean periferic, la doamna cu manuscrisul.

În timp ce mângâiam cartea, lucrare de bijutier, scrisă în idiş cu caractere ebraice, cu migala unui copist de "sfurăm" – doar un ochi ager putea vedea că e scrisă de mână de om, iar nu prin mijloace mecanice moderne – legată frumos, arătând a carte-carte, am intrat în vorbă cu doamna Liza. Trăia singură cu amintirile ei. Nu toate senine... Tatăl ei, funcţionar la o firmă anglo-americană, fusese surprins, chiar în ziua rebeliunii legionare, în oraş, stând de vorbă cu îngrijorare cu un bun prieten, pe Calea Victoriei colţ cu Bd. Regina Elisabeta, când conversaţia şi viitorul le-au fost curmate brusc de o razie legionară. S-au trezit în beciurile Prefecturii Poliţiei Capitalei, din apropiere, maltrataţi până la desfigurare. Fusese o noapte de groază. Legionarii se foiau prin Prefectură ca la ei acasă, sub privirile neputincioase, dacă nu îngăduitoare, ale poliţiştilor care nu primiseră dispoziţii clare. Comisarul Ionescu, intrând întâmplător în celula în care zăcea tatăl Lizei, a rămas surprins: "Nelu, tu aici?" Descoperea uimit, dar nu peste măsură, o veche cunoştinţă, prieten de pahar, cu care se mai întâlnea din când în când la Capşa. Comisarul, cu o deosebită prezenţă de spirit, s-a întors către o căpetenie legionară care tocmai sosise, spunând: "Pe jidanul ăsta lăsaţi-l în seama mea, că am cu el o veche răfuială". Legionarul a râs, încuviinţând: "Ia-l, că tot n-are multe zile, nu vezi cum arată?" În felul acesta comisarul l-a scos din Prefectură pe dl. Lăzărescu, tatăl Lizei, ducându-l cu maşina acasă, mai bine zis în faţa casei. Comisarul ştia drumul, ştia casa, cunoştea şi familia. A urcat la etaj, lăsându-l pe nenorocitul tată însângerat în maşină. Familia a aflat cele întâmplate şi nu mai ştia cum să-i mulţumească binefăcătorului. "Da, spuse comisarul ferindu-şi privirile, dar, vedeţi dumneavoastră, mi-am asumat şi eu nişte riscuri! Dacă se află? a adăugat el cu şiretenie. Dacă nu-mi daţi 25.000 de lei nu vi-l dau!". În cameră s-a aşternut tăcerea. Nu aveau toţi banii ceruţi. Au obţinut un scurt răgaz. "Vă aştept în maşină, a încheiat comisarul, dar grăbiţi-vă, căci trebuie să mă întorc urgent la Prefectură!". Au pornit cu toţi ai casei, care încotro, la vecini, prieteni, rude, să strângă suma cerută. Pe scurt, şi-au recuperat părintele şi soţul, care, în pofida tuturor îngrijirilor, nu a supravieţuit mai mult de câteva luni...

După război i-au revăzut pe comisar. Fusese deblocat şi trăia din expediente. Venea din când în când la familia victimei, el "salvatorul", în amintirea vechilor prietenii, cu o valijoară în care avea câteva obiecte de lenjerie fină, evident purtată, pe care le oferea, chipurile, spre vânzare. Oferta era refuzată dar fostul comisar Suflet-de-Aur nu pleca niciodată cu mâna goală...

– Ce-aţi făcut, cum v-aţi descurcat apoi? – am întrebat-o pe doamna Liza după o clipă de reculegere.

– Am dus-o foarte greu fără tata. Eu trebuia să am grijă de fraţii mai mici şi de o mamă bolnavă. Moartea tatei şi greutăţile m-au maturizat repede şi am dorit să fac ceva. Nu vă pot povesti acum în ce fel am fost contactată de aliaţi. Mi s-au procurat acte false, cu care am pătruns la comandamentul german, ducând acolo cărţi vechi şi noi de literatură germană, în care erau ascunse mesaje cifrate ce trebuiau să ajungă la un agent al aliaţilor care lucra chiar în cadrul comandamentului...

Am plecat tulburat, cu manuscrisul la subţioară, din această vizită neobişnuită, gândind: şi ea şi-a asumat riscuri, dar altfel!...

Am urmărit şi urmăresc mereu, cu admiraţie, eforturile haredimilor din coaliţia guvernamentală de a obţine, prin orice mijloace (inclusiv ameninţările şi şantajul) cât mai multe milioane de la buget.

Ăştia – evrei adevăraţi. Get-buget.

SONY.
FIRMA
ISFAR
VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI SALA DE
EXPOZIŢIE A PRODUSELOR
SONY.
STR. AHAD HAAM 9 TEL AVIV
MIGDAL ŞALOM MEIR
* HAG PESAH SAMEAH ! *

AMERICAN EXPRESS-TURISM

Travel
Services

(FOST HISTOUR - ELTIV)

* HAG PESAH SAMEAH ! *

Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

Cu prilejul sărbătoririi a 50 DE ANI de existenţă a Statului Israel
şi 50 DE ANI de relaţii diplomatice neîntrerupte între România şi Israel

LICĂ BLUTHAL organizează

EXCURSII DE ODIHNĂ şi TRATAMENT la PREŢURI SPECIALE

E PRIMĂVARĂ ÎN ROMÂNIA

Ghiocei, viorelele şi toporaşii vă întîmpină în acest anotimp

Pentru prima oară preţurile noastre sînt pentru 2 persoane

Tangoul - după tradiţie - se dansează în perechi

5 NOPŢI - 6 ZILE

POIANA BRAŞOV

Hotel CIUCAŞ / PIATRA MARE

$ 730 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde/: avion, hotel, micul dejun, transferuri
Plecare 13.04 întoarcere 18.04

5 NOPŢI - 6 ZILE

PREDEAL

Hotel „ORIZONT" o surpriză turistică

$ 770 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde: avion, hotel, 2 mese pe zi, transferuri
Plecare: 13.04 întoarcere 18.04

8 NOPŢI - 9 ZILE

2 nopţi la **BUCUREŞTI**
6 nopţi la **POIANA BRAŞOV**

$ 999 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde: avion, hotel, micul dejun, transferuri
Plecare: 8.04 întoarcere 16.04

8 NOPŢI - 9 ZILE

2 nopţi la **BUCUREŞTI**
6 nopţi la **PREDEAL**

$ 999 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde: avion, hotel la Bucureşti, mic dejun,
la Predeal două mese pe zi, transferuri
Plecare: 8.04 întoarcere 16.04

UZINE DE SĂNĂTATE ÎN ROMÂNIA

FELIX

Tratamente antireumatismale

15 NOPŢI - 16 ZILE

1 noapte la **BUCUREŞTI**
14 nopţi la **FELIX**

$ 1.536 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde: avion, hotel la Bucureşti micul dejun;
Felix 2 mese pe zi transferuri
Plecare: 20.04 întoarcere 5.05

COVASNA

Tratamente cardiovasculare

14 NOPŢI - 15 ZILE

11 nopţi la **COVASNA**
3 nopţi la **PREDEAL** - Odihnă

$ 1.210 pentru 2 persoane

Preţul cuprinde: avion, hotel peste tot 2 mese pe zi, transferuri
Plecare: 19.04 întoarcere 3.05.

Preţurile de mai sus nu cuprind: taxa de înscriere 49 $ şi taxa de aeroport 26 $
Adresaţi-vă la agenţiile „American Express" (fost Histour - Eltiv) la telefoanele:
Tel Aviv - 03 - 5268888; Beer Sheva - 07 - 6239090; Galil Elion - 06 -6930481; Herţlia 09 - 9559646; Haifa - 04 - 8671313; Ierusalim - 02 - 6241829;
Petah Tikva - 03 - 9271021; Kiriat Bialik - 04 - 8418466; Ramat Gan - 03 - 6721343; Rishon Le Zion - 03 - 9662050;
Sau la agentul dvs. preferat

AMERICAN EXPRESS - TURISM onorează la 2 mai marele spectacol cu peste 100 de artişti şi dansatori
JUBILEUM ISRAEL '50

ANDREI STRIHAN

„TREI SURORI" de... CEHOV?

Domnu' regizor, e vorba de dialog nu de urlete !

De la dreapta la stânga:
Maşa - Evghenia Dudina
Irina - Efrat Ben-Tzur
Olga - Natalia Vitolvici-Manor

În creaţia regizorului Evghenie Arie, director artistic al Teatrului «Gesher» (Podul), preferinţele scenice au devenit un procedeu frecvent şi o trăsătură stilistică distinctivă.

Recenta premieră cu piesa «**Trei surori**» debutează cu o splendidă evocare scenică, transcriind fidel replica Olgăi: *"Acum un an, chiar în ziua de cinci mai, de ziua ta, Irina, a murit tata. Era foarte frig şi ningea"*. În fundal, despărţit de o cortină metalică străvezie, se profilează siluetele câtorva persoane, cu umbrelele deschise, venite să ia parte la funeraliile generalului Prozorov. Fulgi mari şi deşi dănţuiesc în aer, ca apoi să dispară, topindu-se în ritmul marşului funebru, executat de mica fanfară militară în faţa scenei. La terminarea ceremoniei mortuare, din mijlocul podiumului se ridică lent scheletul faţadei casei Prozorov, dar nu drept şi până la capăt, ci rămânând înclinat, ca o anticipare simbolică a destrămării vieţii personajelor.

Concepută de regizor împreună cu decoratorul permanent al teatrului, Alexandru Lisianski, şi realizată de inginerul Abraham Flaks, scenografia îşi împlineşte cu prisosinţă funcţia sa artistică. E un fapt de notorietate publică: la «Gesher», scenografia este o componentă esenţială şi deosebitoare, în acelaşi timp, a profilului acestui teatru în configuraţia teatrelor israeliene şi, incontestabil, evidentă în ultimele două spectacole de succes: «**Satul**» şi «**Oraşul**».

În «**Trei surori**», însă, monumentalitatea decorului, întinderea lui, grevează în mod nedorit asupra *spaţiului de joc*, cât şi asupra jocului propriu zis al actorilor. Dispunerea interpreţilor în scenă la o distanţă mare unii de alţii, face dificilă relaţia dintre personaje precum şi schimbul de replici pe un ton normal. În loc să asistăm la o conversaţie "de cameră", timpanele ne-au fost agresate de vorbirea ţipată a actorilor, pierzându-se, o dată cu aceasta, sensul dinamicii interioare a cuvintelor şi a replicii cehoviene.

Regizorul a subestimat faptul că dramaturgia cehoviană se bazează cu prioritate pe *dialog*. Că dialogul la Cehov reprezintă nu numai un mijloc de comunicare a gândurilor şi, în special, a dispoziţiilor sufleteşti, ci, şi mai cu seamă, un *mod de existenţă:* substituirea trăirii prin discuţii futile, înlocuirea acţiunii cu o flecăreală filozofardă. În acest teatru, personajele se caracterizează în mult mai mare măsură prin ceea ce spun decât prin ceea ce fac. Scriitorul şi revoluţionarul rus A.I.Hertzen (1812-1870) scria că *"în Rusia, «conversaţia» este singura formă de viaţă politică şi filosofică"*.

Din lipsa de înţelegere a partiturii provine prezentarea derutantă a surorilor, în permanentă criză de isterie; a lui Verşinin ca pe un psihopat, plicticos şi şters, foarte departe de a putea trezi dragostea pasionată a Maşei; a Nataşei, redusă la o vulgaritate gestuală exterioară. Cu excepţia Evgheniei Dudina care interpretează rolul Maşei cu o forţă dramatică ieşită din comun, şi a Nelei Guşeva (Anfisa), maestră în arta compoziţiei miniaturale, ceilalţi actori se agită steril, în căutarea personajului pe care doreau să-l întruchipeze. E regretabil să nu poţi recunoaşte prezenţa scenică a lui Solionâi, a lui Tuzenbach, a existenţialistului "avant la lettre" Cebutâkin, a acestei lumi învăluite de autor într-o dureroasă tristeţe ironică.

Numai replica Olgăi, care încheie spectacolul: *"Încă puţin şi poate o să ştim pentru ce trăim, pentru ce suferim! Dacă am şti! Dacă am şti!"*, rostită în liniştea cutremurătoare a scenei şi a sălii, rămâne ca un moment menit să amintească de faptul că drama «**Trei surori**» a fost scrisă de Anton Pavlovici Cehov.

●

Americanul Scott Ritter a revenit în Irak, unde conduce din nou cercetările ce au drept scop descoperirea şi lichidarea armelor chimice ale lui Saddam.

Domnule Ritter, fă-ţi treaba aşa cum se cuvine; altminteri, vezi că te Scott din inima mea.

D. Bogdan Niculescu - Duvăz, vicepreşedintele PND din România, a declarat că îşi doreşte "un guvern mai inteligent decât cel de azi".

Mai ?

ANDREI STRIHAN

Moscova-Petușki, de V. Erofeev, la Țavta 2

De când îl cunosc ca regizor, am apreciat la George Miletineanu cultura lui teatrală, însușirea de a sesiza calitățile dramatice ascunse ale textelor. De aceea, n-am fost surprins că a montat la Țavta–2 un spectacol pe textul unui scriitor de care lumea noastră teatrală n-a prea auzit. E vorba de scriitorul rus Venedikt Erofeev, a cărui biografie și palmares literar nu stârnesc de la prima vedere un interes deosebit. Câteva date sumare: Erofeev s-a născut la 24 octombrie 1938, în peninsula Kola, dincolo de Cercul Polar. Acolo termină liceul, apoi pleacă la Moscova, se înscrie la Universitate, de unde, după numai doi ani, este exmatriculat fiindcă nu frecventase cursurile de pregătire militară. La vârsta de 19 ani își începe așadar calvarul luptei pentru existență: e, pe rând, hamal, pietrar, fochist, sondor, bibliotecar, montor de cabluri telefonice. Și, așa cum se întâmplă uneori în viață, începe să scrie. Se spune că a scris mult, dar a publicat puțin.

Monodrama *Moscova-Petușki* e o adaptare după romanul cu același nume, scris în 1970 și apărut – din motive lesne de înțeles – abia în anul 1989. După afirmația autorului, în această lucrare el s-a regăsit ca profesionist în arta literară.

G. Miletineanu a intuit în acest poem – alternare contrastantă de tragic și grotesc – puternicul său dramatism interior, care se exprimă uneori sub forma unui cinism revoltător. Călătoria personajului cu trenul, de la Moscova la Petușki, e doar imaginară și e construită cu ajutorul și prin intermediul exclusiv al atotsalvatoarei băuturi, vestita vodkă rusească. Când i se termină băutura, se termină și imaginara libertate a acestui intelectual eșuat, care se reîntoarce la cumplita realitate a beciurilor K.G.B.-ului.

Condus cu măiestrie de regizor, tânărul actor Ghil Amitai, absolvent al Școlii "Beit Zwi", reușește să înfrunte cu succes, după o demarare lentă, rolul dificil și complex al acestui unic personaj. Monologului, el îi oferă acente atât de nuanțate și de variate, încât spectatorul aproape nu simte că, de la ridicarea și până la căderea cortinei, s-au scurs 95 de minute. Ceea ce, pentru un spectacol într-un act, și cu un singur actor, reprezintă o performanță apreciabilă. De altfel, spectatorii, în marea lor majoritate tineri, au aplaudat reprezentația cu emoție și cu satisfacția de a fi luat parte la un adevărat act de cultură teatrală.

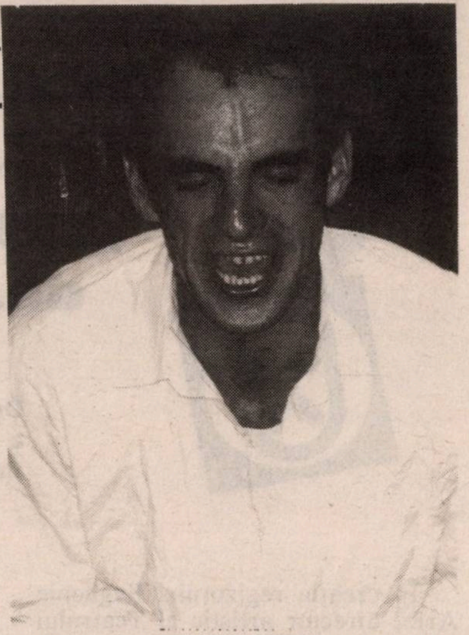

Ghil Amitai: călătorie cu vodka

סלטי
צבר
AZUR, str.Țabar 6
Tel.: 03-5596842 Fax : 03-5596841
Întreprinderea
SALATELE
"ȚABAR"
felicită devotata sa clientelă
urîndu-i
HAG PESAH SAMEAH!

FILM

ASMUŢIND CÂINELE
(Wag the dog)

●

= film american =
Regia: Barry Levinson
Scenariul: David Mamet
şi Hilary Henkin
După romanul "Erou american"
de Larry Beinhardt
Cu: Dustin Hoffman,
Robert de Niro, Anne Heche,
Willie Nelson ş.a.

"Domnule, asta-i telepatie curată !" Iată o propoziţiune pe care fiecare dintre noi a avut şi va mai avea prilejul să o rostească, uimit, cel puţin o dată la trei luni de zile. Umbli în patru labe prin odaie căutând un nasture care ţi-a căzut de la haină, te gândeşti (de ce ? de-aia) la verişoara ta, Betty, din Hedera, pe care n-ai mai văzut-o de-un car de ani. Ce-o mai fi făcând Betty?... În clipa asta, sună telefonul. Te scoli în două picioare, ridici receptorul şi răspunzi: allo, şi... ce să vezi ? La telefon e Betty.

Ei bine pelicula despre care vorbim ne arată că există telepatie şi în materie de film. Că altfel nu pot să-i zic acestui *câine asmuţit* care te duce - obligatoriu - cu gândul la evenimentele furtunoase de astăzi de la Casa Albă.

Preşedintele Statelor Unite este acuzat taman în perioada alegerilor de-o "piţipoancă" oarecare de "tracasare sexuală". Ce ne facem fetelor, ca să muşamalizăm scandalul? Este chemat de urgenţă la Casa Albă numitul Conrad Brean (Robert de Niro), specialist în descurcarea afacerilor ultra-complicate. Acesta ascultă cu atenţie despre ce este vorba, spune: O.K. şi sare, împreună cu Winifred Ames (Anne Heche), persoană de încredere a preşedintelui, în primul avion spre Los Angeles. Acolo, cei doi iau legătura cu producătorul de film Stanley Motss (Dustin Hoffman) şi pun la cale... organizarea unui război împotriva Albaniei (ţară condusă de un dictator sângeros). Organizare nu înseamnă că războiul va avea loc de-adevăratelea, ci numai că producătorul va furniza reţelelor de televiziune imagini şi ştiri bombă privind ciocnirea armată cu pricina; lipindu-i, în felul acesta, pe americani de ecranele TV şi făcându-i să uite de povestea cu tracasarea sexuală.

S-a înţeles despre ce e vorba: Băieţii preşedintelui au pus la cale o diversiune menită a abate atenţia cetăţenilor de la neplăcutul scandal.

S-a înţeles, desigur, şi de ce pomenisem de telepatie, şi de ce acum, în primăvara lui 1998, tot poporul cinefil se amuză nespus la vederea filmului lui Levinson: preşedintele imaginar de pe peliculă egal Bill Clinton, duduia cu tracasarea egal Monica Levinsky, iar războiul contra Albaniei egal războiul (mai precis pregătirile de război) contra lui Saddam Hussein.

Şi pentru ca cititorul, inclusiv cel neiniţiat în tainele filmului aici discutat, să fie convins 100% că noi nu am lansat aşa, în vânt, chestia cu telepatia, vom preciza că romanul lui Beinhardt a apărut în 1993, iar scenariul a fost gata în 1995, adică într-un moment când nici vorbă nu fusese încă de Monica Levinsky...

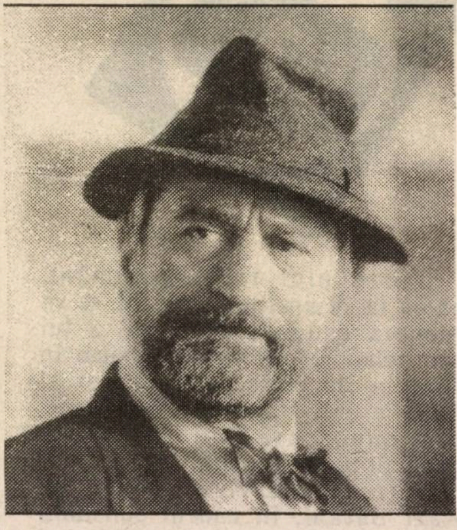

Robert de Niro: Auzi ce poate să-i treacă prin cap !

La toate acestea, trebuie să adăugăm că, dincolo de uluitoarea coincidenţă (care a intrat deja în istoria cinematografiei), «Asmuţind câinii» este un film bun, bun cu gura plină. Barry Levinson este unul din regizorii deştepţi (foc) ai momentului, iar Robert de Niro şi Dustin Hoffman (plus echipa ce-i înconjoară) sunt, aşa cum se zicea pe vremuri despre Banca Angliei, "Casă de încredere".

M. RAFAEL

HITACHDUT OLEI ROMANIA
▬ ASHDOD ▬

UREAZĂ
HAG PESAH SAMEAH
TUTUROR EVREILOR ŞI SE ALĂTURĂ CU PLĂCERE
ÎNTREGULUI POPOR
LA SĂRBĂTORIREA JUBILEULUI STATULUI NOSTRU
CU DEOSEBITELE SALE REALIZĂRI
TRĂIASCĂ ŞI ÎNFLOREASCĂ STATUL ISRAEL
ÎN PACE ŞI ARMONIE !

PREŞEDINTE, **SECRETAR,**
M. GAIER **I. CIOARĂ**
ÎNTREGUL COMITET

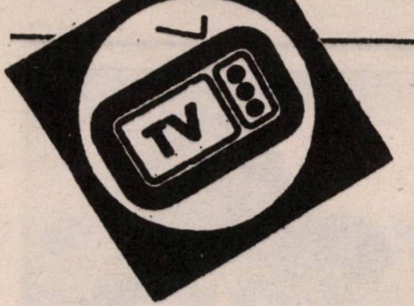

CLAUDIA ROSENSTREICH

Bună dimineața, Israel!

Peste nici trei săptămâni, adică la 18 aprilie, orele 14, se va încheia cadența de 5 ani a lui Mordehai (Moti) Kirschenbaum în funcția de Director General al Televiziunii Naționale Israeliene, cea cunoscută îndeobște sub denumirea de "Canalul I".

Într-un interview acordat lui Razi Barkaì, în cadrul emisiunii televizate "Tic Ticșoret" (Dosarul Presei) de pe canalul 2, Moti Kirschenbaum a făcut o precizare importantă, și anume:

Canalul Național de Televiziune este strict independent, întreținându-se exclusiv din fondurile adunate prin abonamentele plătite de telespectatori și din publicitate. El nu este subsidiat de Stat sau de oricare din guvernele la putere; ca atare, tot aparatul gazetăresc și tehnic al acestui Canal este obligat să informeze populația, și nicidecum să devină purtătorul de cuvânt al unuia sau altuia din partidele coaliției guvernamentale.

Ca director general de pe vremea guvernului anterior condus de regretatul Itzhak Rabin, el avut cu acesta nenumărate înfruntări - unele chiar grele - de principii și păreri, dar totdeauna conduse în spiritul loialității ambelor părți față de populație. În felul acesta, devine explicabilă durata cadenței de 5 ani a unui director general de Televiziune Națională, și nu de 4 ani ca cea dintre alegerile politice.

Se vede treaba că tocmai datorită acestei independențe totale față de orice "ordine venite de sus", Dalia Mazor își alcătuiește programul ei exclusiv de vineri dimineața sub genericul "Bună dimineața Israel", între orele 6,45-8.

Dalia Mazor face parte din galeria (mică) a "marilor consacrați" ai Televiziunii israeliene. Am numit-o cândva, și voi continua totdeauna s-o numesc "Marea Doamnă a micului ecran". Așa cum îi mărturisea acum vreun an sau doi lui Ehud Manor, într-un interview, tot ce a realizat în viață, a fost - în majoritatea cazurilor - legat de împrejurări absolut neprevăzute care au obligat-o aproape să intre în pielea unui rol pe care nu și l-a dorit neapărat. Și de fiecare dată succesul a fost deplin, în așa măsură încât ea însăși se mira... Iar această emisiune de vineri dimineața o confirmă din nou: contrariată - totuși - că nu i s-a oferit emisiunea «Mabat» după plecarea lui Haim Iavin (unde-și făcuse experiența absolută alături de el), a acceptat această alternativă, ai cărei mari câștigători suntem de fapt noi, telespectatorii.

Programul este compus din tot ce se poate imagina că ne-ar putea interesa pe fiecare dintre noi, dar nici o rubrică nu depășește 3-5 minute, fie cea de titluri ale știrilor principale de la început, fie cea de gimnastică de "trezire" ce-i urmează, fie chiar de conținut al știrilor, uneori comentate pe scurt de către cei mai abilitați s-o facă (ea insistând, zâmbitoare dar ferm, pentru amănunte pe care le consideră necesare), fie de scurte rețete filmate în bucătăria gospodinelor sau a «chef»-ilor; deasemeni, prezentări de o carte sau două noi apărute, starea vremii și previziunile respective, iar la sfârșit, un nou evantai de știri, pe cât de succint, pe atât de clar expuse de către un coleg redactor în acest domeniu.

Nu-ți dai seama când trece o oră și un sfert. Cert este că nu te poți mișca din fața televizorului, atât este de antrenantă și interesantă emisiunea Daliei Mazor de vineri dimineața.

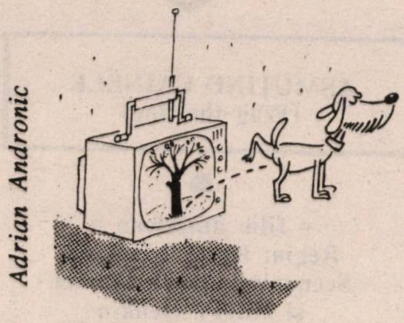

Adrian Andronic

ADIO D-LE GIDI GOV!

Am încercat de multe ori să urmăresc emisiunea "Laila Gov", prezentată de cel ce se crede un foarte bun humorist, Gidi Gov. Mă rog, sunt mulți cărora le place. Mie nu. Țară liberă, nu-i așa ?

Bancurile lui de la începutul emisiunii, debitate în ploaie, nu totdeauna inteligibile (dându-ne penibila senzație că noi nu cunoaștem - și nu cunoaștem, desigur! destul limba), păreau totuși hazoase pentru mulți dintre cei ce asistau în studio la acest "show". Se vede treaba însă că d-l Gidi Gov nu cunoaște deloc limba română și - ca atare - n-a avut de unde să afle ce rău ne-am supărat noi pe Dan Shilon când și-a cerut scuze că a invitat în studio și români care... fură orice, chiar și bancurile vecinilor de scaun. Ca atare, dl. Gov (atenție corectura, să nu apară "Goe") a preluat ștafeta, călcând în străchini cu toată puterea atunci când - printre alte elucubrații - s-a mirat că *"uite dom'le, măcar și România a trimis trupe în sprijinul armatei americane, pentru a lupta contra lui Saddam Hussein: de ce ? păi, e simplu: vor să fure granița Irakului !"*

Granița au "încercat s-o fure" cei persecutați de regimurile totalitare. La dl. Gov nefiind cazul, singura adresă indicată este... cea recomandată de **MINIMUM** lui Dan Shilon.

● MUZICĂ

UN SIR ȘI MULT SIBELIUS

Avându-l la pupitru pe dirijorul Sir Colin Davis, Orchestra Simfonică din Londra a efectuat un turneu în Israel cu destinaţia Tel Aviv şi Haifa; programul a cuprins în principal lucrări de Sibelius, alături de Concertul pentru vioară şi orchestră de Beethoven şi Simfonia a şaptea de Dvorak. Solist, mult apreciatul şi foarte talentatul violonist Maxim Vengerov.

Prezenţa unei orchestre străine pe podiumul ocupat de obicei de Filarmonica Israeliană este binevenită, nu numai pentru a îmbogăţi sursele care configurează elementele sonore, dar şi pentru a îngădui publicului o comparaţie între diferite ansambluri situate aproximativ la acelaşi nivel. Orchestra Simfonică din Londra nu este mai bună decât Filarmonica noastră, deşi uneori pare mai bună,- dirijorul Sir Colin Davis exploatând la maximum posibilităţile ansamblului. Momentele de neuitat au fost acelea în care orchestra londoneză, cu un pianissimo aproape imperceptibil, şi-a uimit auditoriul. "Valsul" de Sibelius se pretează la efecte de genul acesta. Dealtminteri, el a fost oferit ca "bis", recompensând astfel ovaţiile bine meritate ale publicului nostru.

Ne-am fi aşteptat din partea unei orchestre care vine din Anglia, să ne rezerve surpriza programării unor lucrări semnate de Benjamin Britten - de exemplu, compozitor care a ilustrat o perioadă zbuciumată a Europei, unul dintre reprezentanţii de seamă ai literaturii muzicale a secolului XX. Să nu fim înţeleşi greşit, nu avem nimic împotriva muzicii lui Sibelius, dar am fi preferat ca, alături de lucrările sale, să beneficiem şi de culoarea locală engleză care, în cazul de faţă, a lipsit cu desăvârşire. Revenind pentru o clipă la paralela dintre cel două orchestre, am vrea să sperăm ca, în turneele Filarmonicii noastre, să figureze neapărat în program şi un compozitor israelian.

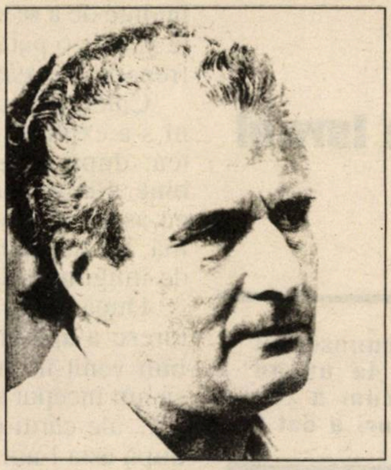

Sir Colin Davis: discret ca un englez, dar...

Vengerov: Maxim

Sir Colin Davis este un dirijor elegant şi gentil, care se rezumă în exprimare la o gestică rezervată, discretă, cu ajutorul căreia dă naştere unor sonorităţi impresionante. Traiectoria pe care o parcurge, de la sunete aproape insesizabile şi până la rezonanţe ample, cuprinde o paletă bogată de infinite nuanţe.

Maxim Vengerov, strălucit violonist, este un virtuoz pentru care tehnica - practic nelimitată - reprezintă un mijloc de exprimare sensibilă a muzicii. În viziunea sa, dincolo de sunetele cântate cu o acurateţe rar întâlnită în rândul violoniştilor, Concertul de Beethoven s-a conturat în toată splendoarea sa.

SOFIA GELMAN

A apărut
DR. ERUHIM ROISMAN
„Jocul aparenţelor"
povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".
I. E. Campus - «Minimum»

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".
Sebastian Costin - «Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."
Tania Lovinescu - «Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".
Rodica Grindea - în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască» Bucureşti.

Cartea poate fi procurată trimiţînd suma de 40 şkalim la: următoarea adresă:

Roisman
Emden - pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

EFRAIM KISHON

Cum am dat buzna în Israel în 1949

Da. Chiar. Cum a dat buzna cunoscutul humorist Efraim Kishon pe-aicea, la un an numai după întemeierea Statului, cum a cotropit dânsul pământurile şi ce lovituri a dat ?

Mii de imigranţi noi nouţi stăteau trişti pe covertă în mijlocul bagajelor, aruncând priviri blânde spre noua lor patrie, căutând să ghicească dacă-şi vor găsi şi ei un locşor. Printre noi, magicienii comerţului arborau o răbdare olimpică, aşezaţi comod pe valizele lor umplute cu câte 200.000 de periuţe de unghii, ca urmare a ultimului zvon precum că periuţa de unghii e articolul cel mai căutat în Israel la ora actuală. O familie de polonezi foarte cunoscută se aprovizionase cu o cantitate uriaşă de lumânări, cu aceleaşi scopuri negustoreşti. În ce mă priveşte, îmi procurasem de la spitalul Rothschild din Viena un aparat electric de confecţionat nasturi din bakelită, cu certificat de garanţie şi cu un randament de doi nasturi pe minut.

Tanti Ida îmi scrisese că exact în această perioadă, cele mai solicitate articole sunt antibioticele şi costumele de scafandru, care produc efectiv bani, dar, din păcate, nu mai avusesem timpul necesar să-mi procur nici unul din aceste articole. Pe de altă parte, unchiul meu Iacob ochise un mic bar la Tel Aviv şi-mi promisese că dacă va izbuti să-l cumpere mă va folosi în chip de automat. Trebuia să am grijă, m-a avertizat el, ca nu cumva să accept să intru în vreun kibuţ, pentru că acolo toţi vorbeau exclusiv ebraica. În orice caz, calitatea mea de fost militant sionist, preciza nenea Iacob, mă va ajuta să obţin un împrumut.

În timpul voiajului pe mare am profitat de orele de reflux ca să mă iniţiez în tainele alfabetului ebraic şi exprimam cu măiestrie în special litera *lamed,* ba chiar ştiam să pronunţ cuvintele uzuale *şalom, toda, kibuţ,* astfel că spre sfârşitul voiajului puteam înjgheba următoarea conversaţie:

– Cât e ceasul, băieţi? Vă rog, răspundeţi-mi pe ungureşte.

Vocabularul meu cuprindea de asemeni *inş'Allah,* fără să ştiu prea bine ce înseamnă. Sporindu-mi întruna cunoştinţele, am citit dicţionarul până la litera *mem.* Viitorul îmi părea trandafiriu. La drept vorbind, mâncarea de pe vapor era destul de mediocră, constând în special din fileu de peşte şi măsline negre, în afară de Shabat, când căpătam măsline verzi. Exact înainte de a se arunca ancora ni se servise fileu de peşte şi câte o pară, astfel că am intonat cu un entuziasm frenetic *Heveinu shalom, toda kibuţ...*

Căldura ne-a incomodat destul de repede, până ce ni s-a explicat că în realitate cauza era doar umiditatea; după această explicaţie ne-am simţit mult mai bine. Fireşte, aceasta nu ne-a împiedicat să criticăm cu asprime guvernul care ne obliga la o astfel de climă. Un pic de isterie nu dăunează niciodată unei mase de imigranţi, dacă vreţi să ştiţi părerea mea.

După ce am aşteptat doar două ore, un personaj pitoresc a apărut pe punte ca să ne transmită urări de bun venit în numele Agenţiei Evreieşti. La iniţiativa sa am început să cântăm Hatikva, imnul nostru naţional, ale cărui cuvinte încă nu le cunoşteam; imediat după asta l-am întrebat:

– Spuneţi-ne, vă rugăm, unde vom locui?

Unii imigranţi intenţionau să se stabilească exclusiv la Tel Aviv. Alţii, mai modeşti, se mulţumeau cu cel mai apropiat cartier din suburbiile Haifei. Negustorii geniali s-au informat avizi despre cursul actual al periuţei de unghii şi păreau dezolaţi să afle că acest articol nu era prea folosit deoarece populaţia avea unghiile tăiate. La fel şi polonezii, cu lumânările lor, erau decepţionaţi. Reacţia lor a provocat o ilaritate generală. Îngrămădiţi în jurul funcţionarului de la Agenţie, îl bombardam cu întrebări:

– Cam cât costă un apartament de 3-4 camere şi bucătărie?

– Noi plasăm noii veniţi pe unde putem, ne-a răspuns cu modestie.

Atinsesem problema cea mai acută: locuinţa. Unii spuneau că la Petah Tikva se închiriau imigranţilor mansarde de un metru şi jumătate, fără loc pentru masă, cu 12 lire pe săptămână, plus două lire pentru folosirea scării. Altul avusese prevederea să cumpere prin corespondenţă un ascensor vechi într-un hotel arab din Iaffo, cu butoanele în stare perfectă. Îl priveam toţi cu invidie. Eu aveam două opţiuni: ori să locuiesc într-un cort, provizoriu, în apropierea Haifei, împreună cu un mecanic tripolitan pe nume Sallah şi cu cei cincisprezece copilaşi ai lui, ori la tanti Ilka, a cărei proprietăreasă, fiind paralizată, n-avea puterea să protesteze.

Între una şi alta, cea mai mare decepţie a mea a fost nenea Iacob, în care-mi pusesem mari speranţe. Acest om era o adevărată legendă în cercurile sioniste din diaspora, unde se povestea că, sosit în Israel în urmă cu treizeci de ani, poseda o bicicletă şi chiar un frigider! M-am dezumflat însă când mi s-a spus că frigiderul îi serveşte drept locuinţă. De fapt el însuşi aprindea becul de fiecare dată când se deschidea uşa. După ce am cântărit bine, am optat pentru Sallah şi cortul de pânză.

Am primit autorizaţia de debarcare. Pe chei era instalată o măsuţă luminată slab. Am zărit un veteran de la Agenţie, lăbărţat pe un fotoliu răsturnat, cu statutul de pionier afişat de o bluză kaki şi vorbind idiş. Eram cu toţii surescitaţi: în sfârşit, stăteam la coadă pentru prima oară în ţara noastră! După câteva ore mi-a venit şi mie rândul. Am păşit pe chei şi m-am apropiat de masă. Funcţionarul kaki m-a privit posomorât pe deasupra ochelarilor:

– Numele?

– Kishont, Ferenc, i-am răspuns emoţionat.

Omul dădea semne de nerăbdare.

– Care e numele tău de familie?

– Kishont.

– Kishon, murmură autoritatea printre ruinele danturii sale.

Scria pe un formular de la dreapta la stânga.

– Nu Kishon, am precizat eu, Kishont, cu "t" la urmă.

Bătrânul mă privi surprins. De ce oare?

– Efraim, consemnă el pe formular.

– Vă rog, Ferenc, nu Efraim.

– Numele ăsta nu există. Următorul!

Cred că exact din acea clipă Statul şi eu am început să scriem împreună povestiri umoristice.

După un asemenea start, greu să te poţi opri!

Traducere de SORINA MALCAŞ

Viviane şi Herman Leibovici

Travel Experts

La dispoziţia celor interesaţi pentru servicii turistice

La Agenţia Proper Travel Ltd.

Tel Aviv, str. Ben Yehuda 56.

Tel. 6297477, 5289992

* Bilete avion ale tuturor companiilor de zbor

* Rezervări hotel, închirieri auto, zboruri charter, croaziere, staţiuni de odihnă şi tratament

* Excursii organizate: Natour, Rimon, Ophir, Bonisa, EWTR, Kishrei Teufa, Geographic, Cosmos, Globus, etc.

* Programe avion + hotel: New York, Londra, Paris, Roma, Istanbul, Antalia, Cipru, Bucureşti, Braşov, Poiana Braşov, Sinaia, etc.

* Reţineţi din timp locuri la excursii de 14 zile, 13 nopţi în România, care încep din luna iunie cu următoarele trasee:

a) Mare-Munte: 6 N. Neptun / Olimp + 7 N. Poiana Braşov (HB)

b) Moldova: 6 N. P.Neamţ + 3 excursii + 7 N. Poiana Braşov (HB)

c) Transilvania Tour: 6 N. + 7 N. Poiana Braşov (HB)

d) Sibiu: 6 N. + 2 excursii (BB) + 7 N. Poiana Braşov (HB)

Zboruri El-Al şi Tarom la Bucureşti cu posibilităţi de a le combina cu Europa, America.

Rugăm notaţi adresa noastră, spre a o folosi la nevoie.

A trecut, la prima lectură, în Knesset "Legea cărnii" prin care, cum se ştie, este interzis importul de carne necasher în Israel. Avem de-a face, aşa cum a precizat deputatul Iosi Sarid, preşedintele Meretz-ului, cu o lege porcească. Iar cei 10-12 deputaţi din Partidul Muncii care au votat în favoarea legii - sperând că, în felul acesta, vor câştiga simpatia partidelor religioase - au dat dovada, cum bine a spus tânărul deputat Elly Goldschmidt (din Partidul de pe Hayarkon), de o mare naivitate.

Nu vă faceţi iluzii fraţilor: cu legea cărnii cu tot, la alegerile viitoare voi nu vă veţi alege din partea religioşilor nici măcar cu un ciolan.

La aniversarea a 50 de ani
de la proclamarea Statului nostru,
Comitetul Filialei H.O.R. NAHARYA
urează întregului popor evreu
din ţară şi de peste hotare

HAG SAMEAH!

Având rădăcini adânci în istoria ţării, tribul evreilor dintre Carpaţi şi Dunăre a fost printre primele care au pus temeliile Căminului Naţional, pentru ca apoi să se evidenţieze în toate domeniile de activitate.

Cinci decenii reprezintă prima etapă, începutul afirmării noastre în lume.

Suntem convinşi că ziua de mâine a Israelului se va înscrie pe acelaşi curs ascendent, asigurându-se progresul ţării, o viaţă luminoasă tuturor cetăţenilor, pacea cu vecinii şi securitatea Statului şi a fiecăruia dintre noi.

COMITETUL FILIALEI
H.O.R. - NAHARYA

◆

Spectatorii care veniseră la ultima reprezentaţie cu piesa «Băieţii de aur ai Americii» (la Petah Tikva) au avut o surpriză neplăcută: cele două tinere actriţe, care aveau fiecare de interpretat câte o scenă din spectacol, au dispărut din distribuţie. Cu o jumătate de ceas înainte de ridicarea cortinei, ele l-au ameninţat pe impresar că dacă nu li se plăteşte o sumă anumită de bani (un *bonus* special), nu coboară din minibuzul ce-i adusese pe actori la teatru, şi... nu joacă.

Cu toate acestea, Radu Beligan, Ion Lucian şi tânărul Marius Dogeanu au hotărât ca - din respect pentru public - să joace piesa chiar în aceste condiţii. Ceea ce au şi făcut. Şi, în plus, cu succes.

Băieţii de la Bucureşti s-au dovedit, încă o dată, că sunt într-adevăr «de aur». Spre deosebire de fete care, ele - ne pare rău să o spunem - sunt făcute din alt metal.

◆

Elie Wiesel şi generosul

Câţi scriitori, ziarişti, actori, cineaşti, etc. din «alia» nu au visat să dea peste un «sponsor» (aşa-i zice acuma) bogat şi iubitor de cultură, care să-i bată pe umeri, spunându-le: - "măi băieţi, aveţi talent, aveţi nume, dacă vreţi să tipăriţi o revistă, să scoateţi o enciclopedie, o istorie a tribului, ceva care cere timp şi bani, să puneţi în scenă un spectacol pe româneşte, să realizaţi un film... veniţi pe la mine, duminică la 5 şi un sfert. Vă dau eu tot ce vă trebuieşte".

Ei bine, peste un asemenea om au nimerit mai de mult, la New York, Elie Wiesel şi prietenii lui, Shuka şi Michel; aşa cum înţelegem din memoriile cunoscutului maramureşean (apărute la ed. Hasefer din Bucureşti, în tălmăcirea Feliciei Antip).

Bine, să revenim la visul nostru, al celor trei: săptămânalul care va fi salvarea iniţiatorilor lui, dacă nu şi a omenirii. Care, să fim serioşi, nu mai poate de proiectul nostru.

Suntem ca nişte cheflii care se îndeamnă unul pe celălalt să bea, cu singura deosebire că noi nu posedăm nici măcar prima sticlă. Dar ce contează? Se poate trăi şi din cuvinte, dacă mă pot exprima aşa.

În mintea noastră totul este cât se poate de clar: proiectul nostru este, indiscutabil, exaltant. Un săptămânal evreiesc gen *Time Magazine*, în trei limbi: engleză, franceză şi spaniolă. În culori, mă rog mata. Vom face apel la cele mai prestigioase semnături. Walter Lippmann pentru politică, Leonard Bernstein pentru muzică şi Saul Bellow pentru literatură. Nici mai mult nici mai puţin. Resurse financiare şi publicitare infinite. Influenţă politică şi culturală. Descoperirea unor tinere talente. Lansarea unor idei originale, a unor iniţiative sociale. Numai să se realizeze proiectul şi viaţa evreiască va fi cu totul alta. Nu ne lipseşte decât modesta sumă de 100.000 de dolari pentru a-l lansa. Încerc să-l cointeresez pe Nahum Goldmann; el mă sfătuieşte să-l tapez pe ultra-bogatul Samuel Bronfman (tatăl lui Edgar) din Montreal. Împreună cu Michel, care face naveta între Paris şi New York, ne încercăm norocul pe lângă Philip Klutznik, fost preşedinte al lui Bnei Brith şi ambasadorul lui Kennedy la Naţiunile Unite; ne sfătuieşte, cu tact şi sinceritate, să ne ducem la Nahum Goldmann.

Într-o bună zi, Shuka îmi dă o ştire care mă face să sar în sus: l-a găsit pe mecena visurilor noastre. Se numeşte... ei, ce contează cum se numeşte: Cezar sau Dupont, îl priveşte (de fapt, se numeşte Oscar). Dar este bogat? Da, este. Şi dispus să ne ajute? E dispus. Când ne poate primi? Când vrem. Să-l anunţ pe Michel? Da, neapărat. Michel soseşte cu primul avion. Petrecem o seară lungă, foarte lungă, pregătind întâlnirea decisivă. Shuka explică: l-a cunoscut pe ultra-bogatul său prieten la Londra, în anii '50; este un evreu emigrat din Cehoslovacia, militant sionist, financiar norocos şi intelectual nenorocos, pentru că nu obţine să fie editat. Deci? Pentru noi este candidatul ideal. Noi o să-l ajutăm să ne ajute şi viceversa.

Domnul Oscar locuieşte la o oră de New York, la Westchester. Ne ducem acolo în vechiul meu Chevrolet, care nu arată cine ştie ce, dar al cărui motor face, în schimb, un zgomot de bolid. Michel nu-şi ascunde temerile: domnul Oscar n-o să ne ia în serios: nu se vine cu "aşa ceva" ca să discuţi o afacere de dimensiuni planetare... Îl liniştesc: îndată după ce vom căpăta primii o sută de mii de dolari, vom cumpăra o maşină respectabilă. Discuţie: ce marcă să alegem, din ce an, ce culoare, cu sau fără aer condiţionat? Să nu ne certăm, pentru că am ajuns. O casă frumoasă, înconjurată de arbori. Piscină, grădină. Sonerie discretă.

Mecena al nostru – moşneag zgribulit, cu o coamă argintie, alură distinsă – ne primeşte cu respectul şi curtoazia datorate unor viitori patroni de presă. Bibliotecă lambrisată, şemineu, tablă de şah pe o măsuţă: locul respiră calmul şi reuşita.

Ceai sau cafea? Foarte englez, domnul Oscar bea ceai. Fireşte. Cei trei vizitatori preferă cafeaua. Ceşcuţe prea mici? Cafetiera este mare.

Şi Dumnezeu la fel.

Căci domnul Oscar, cerul să-l binecuvânteze, este solul Lui. Sol al speranţei, vestitor al fericirii, adevărat înger păzitor: proiectul nostru îl tentează. Mai mult: îl încântă. E multă vreme de când visează să creeze o revistă evreiască, o revistă care să facă, să dreagă, să zică, să trezească, să scuture, să... de ce n-am venit la el acum douăzeci de ani, acum zece ani?... dar nu-i prea târziu... Dumnezeu în persoană ne-a scos în drumul lui. Banii? Asta e treaba lui... Misiunea noastră este să pregătim revista... Să adunăm o echipă care... Şi critici care... Nici n-am făcut bine cunoştinţă şi gata, zburăm împreună spre cerul iluziilor supreme:

– Faceţi-vă treaba voastră, eu o s-o fac pe-a mea, ne spune domnul Oscar. Pregătiţi-mi un buget. Eu unul mă angajez să găsesc mijloacele de a-l finanţa.

Încercăm, cu timiditate, să clarificăm un punct delicat: ce aşteaptă el în schimb de la noi? Elogii în revistă, dreptul sau posibilitatea de a se exprima în ea? Absolut nimic, răspunde. Propunerea lui este total dezinteresată, o face din plăcere. Şi din idealism pur. În gând, mulţumesc Domnului că l-a creat în cea de a doua jumătate a secolului XX.

După ce am golit a cincea ceaşcă de cafea şi am asigurat gazda de toată recunoştinţa noastră, pun o întrebare practică: viitoarea etapă, în ce va consta? Într-o nouă întâlnire. Când? Hotărâm ca de acum înainte să ţinem reuniuni lunare.

Odată afară, în vechea mea maşină, Michel observă, cu obişnuitul lui aer flegmatic:

– Am uitat principalul.

Care?

– Ei bine, banii.

Mă enervez:

– Cum poţi să spui una ca asta? N-a cerut un proiect de buget? N-a declarat că se va ocupa de toate?

Michel zâmbeşte:

– Dar până atunci, cine va plăti biletele mele de avion?

Şi, după o tăcere:

– Şi maşina? Cine o să plătească maşina pe care trebuie s-o cumpărăm cât mai repede ca să nu ne facem de râs faţă de acest Rockefeller evreu care ar putea să-i dea lecţii de gazetărie adevăratului Rockefeller?

Michel va lua un împrumut pentru deplasările lui, iar eu voi lua unul pentru maşină: un Oldsmobile de ocazie. Nu avem încă revistă, dar am şi făcut datorii.

Cu treizeci de ani mai târziu, îmi spun că eram periculoşi de proşti, în primul rând eu. Uitasem imposturile lui Iosef Givon? Cum puteam să fim siguri că domnul Oscar nu ne ducea cu vorba? Credeam noi cu adevărat că proiectul era realizabil? Cum îşi închipuiau trei ziarişti necunoscuţi şi lefteri, unul israelian, altul francez şi al treilea apatrid, abia de curând naturalizat american, că vor fi în stare să creeze un săptămânal în limba engleză, pe care nici unul din ei n-o stăpânea? Pentru noi, domnul Oscar era omul tuturor soluţiilor. Hai, să nu fim pesimişti. Bun e Dumnezeu şi foarte săritor domnul Oscar.

Începe o perioadă de activitate intensă. Ne împărţim sarcinile. Shuka se ocupă de paginile israeliene, Michel de rubricile culturale, iar eu de viaţa evreiască. Cine va semna editorialele? Fiecare dintre noi, pe rând. Mărinimoşi, preocupaţi totuşi de sacrosancta obiectivitate a presei, îi propunem domnului Oscar să fie al patrulea, o merită, nu-i aşa? Pregătim de asemenea un buget anual de 250.000 de dolari, pe care îl prezentăm lui mecena al nostru. El îl critică sever: prea modest pentru ambiţiile lui. La mai puţin de un milion, nici nu merită măcar să stăm de vorbă. Dar unde vom găsi o asemenea sumă? Prudenţa noastră îl enervează: cum, îndrăznim să ne îndoim de cuvântul lui? Dacă poate să găsească 250.000 de dolari, poate la fel de bine să facă rost de o sumă de patru ori mai mare. Logic. După ce ne despărţim de el, nu mă pot împiedica să-l tachinez pe Michel:

– Şi tu, care voiai să-i vorbeşti despre nenorocitele tale de cheltuieli de călătorie...

La un an după prima noastră reuniune de la Westchester, îi prezentăm solemn domnului Oscar o machetă. Teoretic, am putea să deschidem repede birouri, să angajăm secretare, să elaborăm o politică publicitară. Nu ne lipseşte decât contul bancar.

– Într-adevăr, spune domnul Oscar, aprobând analiza noastră. E realizabil.

Se cufundă într-o meditaţie profundă, apoi cuvântă:

– Un milion de dolari, nu-i aşa?

Da.

– Bine, o să vi-i remit în patru tranşe. Vă convine?

Ne convine.

– Numai că...

Numai că? Intru imediat în alertă: n-am încredere în că-uri. De data asta n-am dreptate, căci domnul Oscar continuă:

– ...va trebui să veniţi la Londra. Voi fi acolo săptămâna viitoare. La Dorchester. Vă voi înmâna primul cec.

Ne scoatem agendele, cădem de acord asupra unei date şi, în imaginaţia mea, ne şi văd în fruntea unei gigantice întreprinderi de presă. Cu inima tresăltând de bucurie, Shuka şi cu mine ne întoarcem în Manhattan pentru a sărbători evenimentul. Levita, soţia lui Shuka, râde fără răutate de noi şi de optimismul nostru exagerat, dar noi râdem de pesimismul ei nu mai puţin exagerat.

Michel ia din nou avionul pentru Paris. Shuka şi cu mine, mai lefteri decât oricând, hotărâm că, din motive de economie, Michel se va duce singur la Londra: nu-i nevoie să fim trei pentru a pune mâna pe câţiva dolari. În ziua stabilită, Michel zboară până în capitala britanică, se duce cu taxiul la Dorchester, îi cere portarului să-l anunţe la domnul Oscar. Portarul face ochii mari:

– Domnul Oscar? Nu este la hotel.

– Când se întoarce?

Portarul nu ştie absolut nimic: domnul Oscar n-a tras la Dorchester. Michel se repede la telefon pentru a ne anunţa. Shuka şi cu mine nu înţelegem nimic. Să se fi îmbolnăvit domnul Oscar? Shuka telefonează la Westchester. Nu răspunde nimeni. Michel îmi cere să vin la Paris. Şi banii de bilet? Banca o să-mi acorde un credit. Între timp, Michel va verifica la celelalte mari hoteluri dacă nu cumva, printr-un hazard binecuvântat, mecena se află într-unul din ele. Nu este nicăieri, n-a rezervat nimic, nu este aşteptat. Îi sugerez prin telefon lui Shuka să ia Oldsmobile-ul nostru şi să dea o fugă până la Westchester: să ne punem mintea la contribuţie, este posibil ca bunul domn Oscar să fi fost victima unei crize cardiace. Shuka îl găseşte bine sănătos. Calm, senin.

– Dar ar fi trebuit să fiţi la Londra, strigă Shuka.

Celălalt nu încearcă nici măcar să se scuze. Dimpotrivă, îi reproşează lui Shuka naivitatea noastră:

– Cum? Aţi crezut cu adevărat că o să vă dau un milion de dolari?

Dar atunci, pentru ce acest joc? Ei bine, era singur cuc pe frumoasa lui proprietate, iar noi îi furnizam o distracţie... L-aş trimite bucuros să stea un an într-o rezervaţie din fundul Africii.

Ne-a furat timpul, energia, entuziasmul, numai şi numai pentru a se amuza! Pentru a-şi exercita puterea asupra imbecililor creduli care eram. Într-adevăr, n-am învăţat nimic din păţaniile mele cu Iosef Givon. Am fi făcut mai bine dacă ne-am fi adresat unui politician, unui bancher sau unui patron din industrie: la ei, gustul puterii este mai franc şi mai onest.

A trecut multă vreme până am reuşit să ne plătim datoriile.

Şi să revindem Oldsmobile-ul.

Două povestiri de
GETTA BERGHOFF

Cârpaciul din şteitl

Eram soldat în termen. Trăsesem în gazdă la un cizmar din orăşel. Într-o zi, cizmarul mi-a pus o întrebare.

Eu i-am răspuns aşa cum mă ducea mintea. Pe urmă însă, după ani şi ani de zile, mi-a părut rău de răspunsul pe care-l dădusem cizmarului.

Septembrie 1939. Vâlvătăile celui de al doilea război mondial se apropiau ameninţător de hotarele României. Regimentul 16 artilerie îşi dispusese unităţile în satele din partea de nord a Moldovei. Eram soldat în termen şi unitatea mea era cantonată într-un "şteitl" cu o populaţie atât de predominant evreiască încât târgoveţii erau adeseori auziţi vorbind idiş cu concetăţenii evrei.

Un "şteitl", adică o stradă principală cu case zidite din cărămidă, unele cu etaj şi cu prăvălii la parter. Prăvăliile, mai mult nişte dughene, se înşiruiau pe toată lungimea târgului. Înghesuite printre ele, case sărăcăcioase construite din chirpici rău mirositor, unse cu bălegar în loc de nisip şi var. Strada principală era traversată de uliţe nepietruite, neluminate, cu bojdeuci vechi, înconjurate de terenuri virane, mai rar de câte o curte îngrădită. O lume amărâtă, ca aceea descrisă de pana lui Shalom Alehem sau cum avea s-o descrie peste decenii Geo Bogza, îşi depăna firul noduros al vieţii. Aspect de aşezare urbană avea doar uliţa pe care se aflau biserica, sinagoga, şcoala şi baia rituală. Rareori întâlneai pe uliţele orăşelului picior de băiat tânăr. Târg fără perspectivă, era părăsit an după an de tineret, care lua drumul capitalei. Numai fetele rămâneau în orăşel, aşteptând resemnate reîntoarcerea tinerilor, cu nădejdea că nu vor fi uitate.

Tânăr avocat, proaspăt radiat din barou şi cu buzunarele umflate de vânt, îmi căutam o gazdă în târg. Cu o zi înainte, umblând să-mi dau la reparat o gheată cu pingeaua desfăcută, descoperisem dugheana cârpaciului. Din ziua aceea a început prietenia noastră. Am stat în dugheană cât mi-a reparat ghetele, căci m-a convins să mi-o scot şi pe cealaltă, să-mi întărească pingeaua cu câteva ţinte de lemn. Aşteptând să-şi mântuie treaba, m-am uitat curios în jur.

Curtea casei nu avea gard, astfel că terenul viran oferea loc carelor să poposească, animalelor să fie deshămate, adăpate şi hrănite. Şi deşi împiedicate să n-o ia la goană, dobitoacele aveau o privire blândă, resemnată. Casa cârpaciului era o odaie lungă ce servea de dormitor şi de cameră de toate zilele, la care se adăuga o magazie de scânduri unde-şi păstra lemnele de foc şi făcea bucătăria vara; pe o platformă amenajată ca atelier, lucra cârpaciul.

Şedea pe platformă ca Vodă în împărăţia lui, înconjurat de un maldăr de resturi de talpă, încălţăminte stâlcită şi uneltele de lucru. Un miros înţepător de piele tăbăcită plutea în încăpere. În dreptul lui se afla o ferestruică prin care oamenii îi dădeau încălţămintea adusă la reparat sau primeau încălţămintea gata reparată. Plata se făcea în natură, rareori în bani. Fără tocmeală şi fără un tarif anume, cârpaciul primea ca plată pentru reparaţii câteva ouă, o pungă cu mălai, o pasăre, o sticlă cu ţuică, fructe sau un rest de lapte într-un blid... Ferestruica rămânea deschisă tot timpul, cu excepţia iernii, când nici uşa nu prea se deschidea zile în şir, până când nevoia îl aducea pe vreun târgoveţ...

Cârpaciul era om trecut de 50 de ani şi l-aş fi socotit înalt de n-ar fi fost încovoiat. Cu faţa rotundă, rumenă, încadrată de o barbă căruntă, avea în ochi o limpezime care-i dezvăluia firea blajină. Molcom în gesturi şi la vorbă, manifesta pentru mine un respect, un fel de recunoştinţă pentru că-l alesesem tocmai pe el drept gazdă şi tovarăş de taclale. Avea în el ceva din ospitalitatea ţăranului moldovean, care trăia în paşnică convieţuire cu minoritatea evreiască până la înscăunarea regimurilor fasciste.

Condiţiile grele de trai nu-i alteraseră firea. Nemişcat pe scaunul lui scund, trudea fără răgaz de la ivirea zorilor până seara târziu. O singură zi pe săptămână aducea o miraculoasă schimbare în viaţa cârpaciului. În ajunul acelei zile nevastă-sa freca cu râvnă podelele, iar platforma pe care trudea toată săptămâna era acoperită cu o pânză care ajungea până la podea. Cârpaciul îşi lepăda şorţul şi şapca unsuroasă şi îşi schimba straiele de fiecare zi cu altele de sărbătoare. Pe cap îşi potrivea pălăria neagră, bine periată. Cu cartea de rugăciuni în mână, cu privirea senină, se îndrepta spre sinagogă cu paşi egali, fără grabă. Înainte de a pleca de acasă îl auzeam fredonând:

"...Freitig of der nacht, is ieder id a meleh,
ieder vinkl lacht, in ieder id is freilich..."

În multe rânduri mi-am petrecut seara de vineri în casa cârpaciului. Îmi amintesc şi acum masa acoperită cu un ştergar alb, sfeşnicele de alamă şi "hala" caldă cu aroma îmbietoare de pâine proaspătă, acoperită cu un şervet brodat cu motive româneşti, probabil din zestrea femeii. În capul mesei, cârpaciul, cu mişcări domoale, umplea pocalul cu vin roşu pentru kiduş. În atmosfera de pace şi tihnă din odaia sărăcăcioasă, gătită în întâmpinarea Sâmbetei, se simţea însă o permanentă frământare pentru zilele de nesiguranţă în care trăiam. Odată, într-o astfel de seară blândă şi încărcată de presimţiri, cârpaciul a întins braţele spre mine, simţind nevoia unui contact uman liniştitor. I-am răspuns cu aceeaşi afecţiune, fără vorbe. Ţin minte şi acum îmbrăţişarea noastră tăcută, spaima pe care ne-o stăpâneam ca să nu tulburăm sărbătoarea Şabatului.

Fiecare zi aducea alte restricţii. Soseau ştiri tot mai înfricoşătoare. Bucuros de prezenţa mea, cârpaciul îmi cerea să-i explic evenimentele neînţelese de el. M-a rugat astfel să-l lămuresc în legătură cu criza economică despre care se vorbea, cu zdrobirea Poloniei, hitlerizarea Germaniei şi mi-a cerut părerea despre "agentura legionară", despre "asaltul legionarilor" şi despre asasinarea lui Armand Călinescu, prim ministru al ţării în perioada aceea... Odată, în toiul unei astfel de discuţii, mi-a cerut părerea despre lordul Balfour şi mandatul britanic în Palestina:

– Dumneata vezi posibilă crearea unui cămin în Palestina pentru noi evreii?

Mi-am exprimat pesimismul. În perioada aceea mă simţeam atras de lupta comuniştilor împotriva fascismului. Trebuia să lupt pentru a apăra demnitatea de om; pentru mine aceasta era mai important decât să mă apăr ca evreu. M-am străduit să-i explic cârpaciului părerea mea, retezându-i speranţa. I-am spus că nu văd posibilă crearea unui stat evreu în Palestina...

Odată l-am surprins citind, la flacăra micşorată a lămpii, una din cărţile mele. Apropiindu-mă, am văzut că era vorba de "Thaïs" a lui Anatole France.

– E interesant descris conflictul civilizaţiei alexandrine cu creştinismul năvălitor dinspre Palestina... a rostit el. Apoi, îmbrăţişându-mă cu privirea lui liniştitoare, şi-a depănat mai departe gândurile: ...Am citit câte ceva din Anatole France. Ştiu că era socialist. Cu scrisul lui a contribuit la reabilitarea lui Dreyfuss. De un astfel de militant am avea mare nevoie astăzi noi evreii...

Mi-am tras scaunul mai aproape de el, pregătit pentru o seară de discuţii cu acest om de care mă simţeam tot mai legat sufleteşte. Cârpaciul era pentru mine o revelaţie. În omul acesta simplu, modest, descopeream un gânditor profund, un spirit nesăţios de a cunoaşte. Aş fi rămas mai mult să-i vorbesc dacă n-ar fi intervenit vocea certăreaţă a nevesti-sii, care-i reproşa că într-o astfel de noapte consumă gazul cât în trei nopţi...

Într-una din nopţile următoare eram de gardă la cazarmă când mi-a ajuns în nări miros de fum şi am văzut cerul luminat de vâlvătăile unui incendiu. Cu o presimţire grea, m-am gândit că era tocmai noaptea de vineri spre sâmbătă. În zori, după terminarea gărzii, am plecat în pas alergător spre locuinţa cârpaciului. Mi-a ieşit în întâmpinare chiar în capul străzii. Venea spre mine cu figura descompusă, cu barba răvăşită şi hainele descheiate. Mi-a vorbit printre lacrimi. Mi-a povestit cum geamurile sinagogii fuseseră sparte de o ploaie de pietre şi torţe în flăcări aruncate înăuntru în timpul slujbei de vineri seara, incendiind sinagoga. *Der id habt kein mukm du... Mier darfn bauen unzer land...*

L-am îmbrăţişat fără să-i răspund. Nu găseam cuvinte pentru a-i potoli revolta şi durerea şi n-aveam puterea de a-l contrazice. Privind spre sinagoga pustiită de focul abia potolit, în mine creştea presimţirea că istoria lumii era incendiată...

Am mai petrecut câteva seri de vineri împreună. Am stat în orăşelul acela vreo trei luni. Într-o dimineaţă, la regiment a venit ordin de deplasare spre nord. Sosise momentul despărţirii. Mi-am luat rămas bun de la cârpaci şi ne-am promis să ne revedem după război.

Pe urmă, în regiune au avut loc lupte crâncene. Apoi, în primăvara anului 1942, au început deportările. Care a fost destinul blajinului cârpaci şi al evreilor din târg? Sfârtecaţi de schije, seceraţi de gloanţe, deportaţi în lagărele de exterminare, sau prăbuşiţi de epuizare în convoaiele mânate de la spate, istovite, ameninţate, gonite între baionete şi bice dincolo de Nistru?

După război, când am avut ocazia să văd documente din perioada deportărilor, îl căutam inconştient cu privirea în toate peliculele de filme, în fotografiile păstrate în arhive, depuse la dosare. Cercetam cu atenţie mai ales figurile de bătrâni din convoaie şi căutam să-l recunosc pe cârpaciul meu. Parcă-l vedeam aievea cu o boccea în mână, cu suflarea obosită, fără nădejdea de a-şi mai revedea căminul în care-şi păstra demnitatea şi sărăcia...

De-a lungul anilor m-am gândit adesea la el. În lumina timpului trecut, figura lui se reliefa mai puternic. Abia acum începusem să-l înţeleg... I-am purtat în gândurile mele un doliu profund, pios, iar moartea lui "al kiduş ha-Şem" am pomenit-o peste ani, în amurgul vieţii, când am ajuns pentru prima oară, ca turist, în ţara a cărei posibilitate de existenţă o contestasem în tinereţea mea...

Supravieţuisem urgiilor celui de al doilea război mondial. Suprevieţuisem idealurilor mele nerealizate, înfrânte, denaturate, cărora eu şi generaţia mea ne închinasem tinereţea. Eram deja septuagenar când am venit să-mi văd familia strămutată în Israel cu valurile emigraţiei... Am vizitat ţara de la un hotar la altul. Mi-am revăzut fraţii, cu copii şi nepoţi, mi-am regăsit prietenii, parte din ei kibutnici.

În vizită la Yad Vashem, unde este eternizată memoria celor şase milioane de evrei exterminaţi, am înţeles ceea ce nu puteam înţelege înaintea izbucnirii războiului. I-am cerut în gând iertare cârpaciului pentru că-l dezamăgisem, pentru că-l dezinformasem, pentru că atunci, eu, om cu carte, am făcut eroarea de a nu şti, de a nu intui că poporul evreu îşi va regăsi identitatea, demnitatea şi ţara...

Andrei Fischof

La închiderea ediţiei aflăm că Asociaţia Scriitorilor israelieni de limbă română l-a distins pe poetul Andrei Fischof cu Premiul Sion pe anul 1997 pentru întreaga sa activitate literară. Premiul este sponsorizat de Bruno Landsberg, patronul concernului «Sano».

O alegere bună, foarte bună. Felicitări, prietene Fischof !

GETTA BERGHOFF

IMPORT-EXPORT

Hen fusese trei ani în America, acolo pierduse vremea şi banii toţi şi se întorsese acasă, la fratele său, Shalom.
Era în zilele crizei din Golf.

Ceasul din perete bătea ora patru şi jumătate dimineaţa. Pe Shalom nu-l luase somnul. De multă vreme era năpădit de griji. Profesia lui de şofer de taxi se dovedea lipsită de rentabilitate şi în ultima vreme de–a dreptul periculoasă.

Cu aceste gânduri se perpelise toată noaptea şi acum zăcea întins pe pat, cu ochii larg deschişi. Simţi lângă el suflarea liniştită a fratelui care dormea în acelaşi pat. Parcă-i era necaz de somnul lui liniştit. "O fi Hen atât de obosit? Sau povestindu-mi mie toate necazurile lui se simte uşurat...". Hen pierduse peste ocean trei ani din viaţă şi banii pe care-i avusese. Plecase convins că ceea ce nu reuşise aici, va reuşi acolo. De-o jumătate de an întreba mereu la telefon: "Să mă întorc, Shalom?" Shalom îi răspundea în doi peri. La ce-l putea chema? Acum venise şi trăsese la el. Nu îndrăznise să se-ntoarcă acasă la femeia lui, la copiii lui...

Se întoarse şi-l privi pe Hen, apoi clătină din cap a înţelegere. Cum putea da ochii, cu buzunarele goale, cu femeia care se zbătuse singură să ţină casa şi copiii? Se dădu jos din pat şi se duse la bucătărie. Puse apă la fiert pentru cafea şi pâine la prăjit, şi cu tava încărcată se întoarse în dormitor. O aşeză pe partea lui de pat şi i se adresă lui Hen vorbindu-i pe un ton răstit:

– Scoală, răsfăţatule! E timpul să te obişnuieşti cu orarul de-acasă...

Hen deschise un singur ochi şi se-ntoarse pe partea cealaltă.

– Scoală, insistă Shalom iritat, nu mai eşti copil. Nici mama nu mai e să te răsfeţe...

– Nu e nici cinci, încă nu s-a crăpat de ziuă! protestă Hen, dar întinse mâna spre ceaşca de cafea.

– Azi vii cu mine. Trebuie să te obişnuieşti din nou cu drumurile. Cât ai lipsit şoselele s-au schimbat, sunt altele decât le ştiai tu... Şi-apoi azi mai am şi alte treburi. Poate facem o cursă la aeroport cu flori pentru export de la Beit Hanan. E ajun de Sfântul Valentin şi din ţară pleacă tone de flori în toată lumea. Cunosc pe cineva la societatea de transport. Orice legătură prinde bine...

Hen urcă alături de Shalom în taxi şi-i urmări mişcările cu care se pregătea de plecare. Când fură pe şosea, Shalom contactă dispeceratul anunţându-şi pornirea în cursă, apoi deschise aparatul de radio.

– Să auzim ce-i nou... spuse Shalom.

Tăceau amândoi. "...un accident de circulaţie pe şoseaua 44...", spunea crainicul.

– Acolo nu sunt atâtea accidente ca aici, mormăi Hen, cu privirea pierdută spre zarea care se lumina.

– Acolo nu-s atâtea probleme ca la noi, îi răspunse Shalom. Tăcură din nou. La radio se comentau disputele în jurul sumei alocate manifestărilor pentru sărbătorirea jubileului ţării.

– Când e atâta şomaj în ţară, parcă nu s-ar cuveni atâtea cheltuieli. Cu banii aceştia mai bine-ar deschide câteva fabrici, spuse Shalom.

Hen îşi cunoştea fratele foarte bine. Niciodată nu-l simţise atât de arţăgos. Părea obosit de nesomn şi acrit de necazuri. Probabil şi sosirea lui, acum, era una din cauze.

– Şomajul n-are legătură cu jubileul, răspunse el fără să-l privească. Sărbătoarea e a noastră şi e importantă.

De la dispecerat Shalom fu trimis la o adresă pentru o cursă spre aeroport.

– 50 de ani de existenţă a statului e un eveniment pentru fiecare dintre noi... mai spuse Hen cu ochii pierduţi în zare.

Shalom râse pentru întâia oară în dimineaţa aceea:

– Tu spui asta? Tu, care-ai plecat din ţară?

– Am plecat ca să caut o sursă mai bună de existenţă. Am plecat, dar nu definitiv. N-am părăsit ţara, dovadă că acum m-am întors.

La adresa indicată, la intrarea în bloc aştepta o femeie tânără cu trei valize lângă ea. Veni grăbită spre taxi, dar la vederea celor doi bărbaţi rămase în faţa maşinii şi în loc să se urce întrebă:

– De ce sunteţi doi?

Shalom se plesni pe frunte cu palma:

– Uite ce timpuri am ajuns! I-e frică să urce. Apoi, către femeia rămasă afară:

– Auzi dispeceratul? Vezi că am număr de înregistrare? Ăsta e frate-meu şi a ieşit cu mine odată...

Femeia, în picioare, puţin plecată spre uşa taxiului, ezita. Într-adevăr, auzea vocea dispecerului şi emisiunea postului de radio al armatei. Recunoscu chiar vocea crainicului. Pletele lăsate pe spate îi dezveleau chipul. Era tânără, dar chipul ei arăta prudenţă şi curiozitate. După câteva secunde spuse:

– Fie...

Shalom coborî să încarce valizele şi-l strigă pe Hen:

– Vino să mă ajuţi!

Puseră cele trei valize în portbagaj. Femeia, care urcase pe bancheta din spate, spuse:

– La Ben Gurion.

O auziră cum îşi trăgea răsuflarea...

"La centrele de distribuţie a măştilor de gaze vin tot mai mulţi cetăţeni", se auzea la radio.

– Pe Dumnezeul meu, spuse Shalom, am auzit că la Eilat chiria pentru un apartament a ajuns la două mii de dolari pe lună... Vorbise către Hen, dar îşi privise prin oglindă pasagera şi-o întrebă: Tu pleci din ţară tot de frică?

– Plec pentru că învăţ în străinătate. A trebuit să vin pentru nişte probleme familiale, dar trebuie să mă duc înapoi... În ce priveşte frica, îmi amintesc că în războiul din Golf, când se auzea semnalul de alarmă, îmi clănţăneau dinţii în gură şi intram în dulap de frică...

Hen, cu ochii pe şosea, se gândea şi el la zilele acelea:

– Mi-aduc aminte că pe fetiţa mea, care avea numai un an, o puneam într-un fel de cort de plastic... Doamne, ce urlete scotea că nu voia să intre! Ce panică în toată casa... Era speriată şi de înfăţişarea noastră. Câinele, şi el neliniştit, se agita şi chelălăia a jale... N-aş mai avea puterea să retrăiesc povestea asta...

Hen se gândea la familia lui. Îi revedea pe toţi. "Acum, de Tubishvat, mă duc la ei... Cu punga cu fructe uscate şi dulci... Să le fie dulce, cum e tradiţia", îşi promise în sinea lui.

Femeia rupse tăcerea:

– Zilele astea am mai uitat de necazuri cu Olimpiada de la Nagano. Am urmărit în fiecare zi emisiunile. Sunt foarte mândră că ţara noastră a participat la Olimpiadă, indiferent pe ce loc se va situa... Dragostea noastră de cultură şi frumos ne va reda cândva şi bucuria de a trăi... credeţi-mă...

Ajunseseră la aeroport. Shalom încetini şi trase la trotuar. Femeia căută în portofel bani să plătească cursa, apoi le zâmbi celor doi bărbaţi:

– Presimt că n-o să fie nimic. Lumea e traumatizată. Să ne-ntâlnim în pace...

– Drum bun, spuse Shalom şi-şi văzu de drum.

Când ajunse la Beit Hanan zări de departe camioanele frigorifice înşirate unul după altul, gata să pornească la drum. "Asta înseamnă că şoferii încă n-au venit", gândi. Intră în parcare şi înainte ca el şi fratele lui să coboare din maşină îl văzu apropiindu-se pe responsabilul cu transporturile. Venea frecându-şi mâinile de bucurie că-l vede, fără să spună o vorbă.

– Ţi l-am adus pe frate-meu, să ajute şi el. Dă-i şi lui un camion. Ştiam că azi ai nevoie de ajutor...

– Aşa e. La ocazii din astea ne putem şi noi recupera deficitul din restul anului. Noroc cu Sfântul Valentin... Şi cu un gest al mâinii ceru actele lui Hen să le verifice şi să înregistreze numele celui căruia îi încredinţa al doilea camion.

Hen îi dădu actele şi-l privi pe Shalom recunoscător.

Când Hen fu instalat la volanul camionului, Shalom îl ocoli, ieşi înaintea lui pe şosea şi aruncându-i o privire de încurajare îi făcu un semn cu degetul mare care voia să însemne: "Un început bun"...

Nu-i spusese nimic lui Hen, dar se gândise toată noaptea ce-ar putea face pentru el. Aşa-i venise ideea să-l ia cu el la transportul de flori pentru export. Poate asta e o treabă mai bună decât să devină şofer de taxi.

Când ajunseră la aeroport, rămaseră încolonaţi în şirul lung de camioane încărcate cu flori. Pierdură o mulţime de timp. Pista era aglomerată de avioanele ce aterizau aducând măşti de gaze pentru populaţie.

Lângă camioane, Shalom, Hen şi ceilalţi şoferi supravegheau descărcarea. Shalom îşi aprinse o ţigară şi-i întinse pachetul lui Hen.

– Nu, mulţumesc, m-am lăsat de fumat...

Întoarse privirea de la pistă spre coloana maşinilor care-aşteptau să livreze florile. Trebuiau să aştepte. Florile trebuiau să plece cu prima cursă, încă azi.

CO-OP IERUSALIM – SUPERMARKET

LA CO-OP IERUSALIM SECOLUL 21 A ŞI SOSIT !

LA DISPOZIŢIA DUMNEAVOASTRĂ 20 DE SUPERMARKETE CO-OP ULTRA MODERNE
ÎN CAPITALĂ ŞI ÎMPREJURIMI,
CU MII DE PRODUSE DE CALITATE SUPERIOARĂ, ISRAELIENE ŞI DIN IMPORT.

FIECARE VIZITĂ LA SUPERMARKET CO-OP
UN EVENIMENT PLĂCUT ŞI UTIL !

LA ANIVERSAREA A 50 DE ANI DE LA RENAŞTEREA STATULUI ISRAEL,
DIRECŢIA GENERALĂ CO-OP IERUSALIM UREAZĂ POPORULUI EVREU
PACE ŞI PROGRES ÎN TOATE DOMENIILE.

Director General,
MOSHE GOLDSTEIN

RODICA WEINBERG PREZINTĂ PAGINILE DE JOCURI

● PE ARIPILE CÂNTULUI

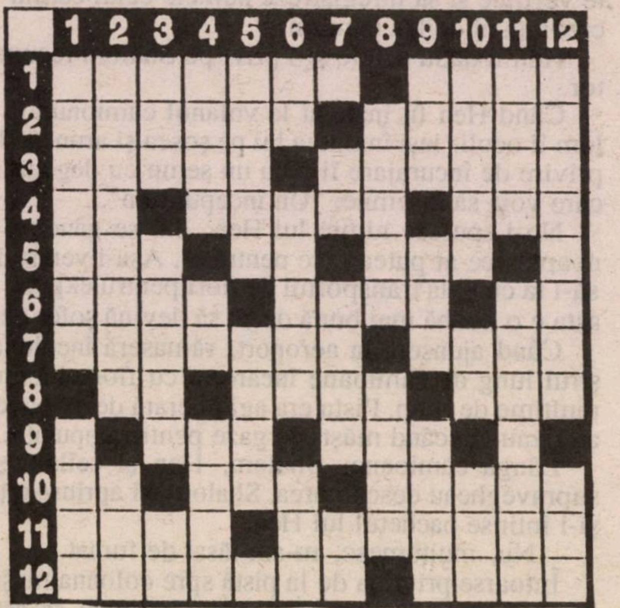

ORIZONTAL: 1) Nici operă, nici comedie muzicală - Mişcări ritmice cu muzică. 2) Fluiere mari - Instrument de suflat din lemn. 3) Astfel de... - Gen muzical instrumental şi formă muzicală specifică. 4) Notă muzicală - Termen de dezmierdare pentru persoana iubită - Aici dă concert broscuța Oac. 5(Fir de urzeală - Asia ! - După mie. 6) Vine de la Ioniță - Compoziție muzicală cu caracter liric - Afirmație. 7) Acordează instrumentele muzicale - Nesuferit. 8) Coadă de pian ! - Localitate în Togo. 9) Academia de Studii Economice (abr.) - Râu în Ungaria. 10) Eu (arh.) - Localitate în Portugalia - 60 de secunde. 11) Ornament muzical - Piane vechi. 12) Cântec - Compoziții vocale.

VERTICAL: 1) Instrument muzical de teracotă care scoate sunete asemănătoare cu ale flautului - Cadență. 2) Titlul unei celebre simfonii de Ceaikovski şi al unei sonate de Beethoven - Are un dans în opera "Gioconda" de Ponchielli. 3) Operetă de Lehar şi prima cântăreață din lume - Neaccentuată - Puțin ilară! 4) La intervale mari - Măsură de suprafață - Partitură destinată unui singur interpret. 5) Frumoasa... lui Offenbach - Cântare în doi. 6) Pronume - Melodie iute - Aici. 7) Început de serenadă ! - Floarea ochilor - Pronume. 8) Notație esențială pentru intensitatea sunetelor - Motiv melodic dintr-o piesă muzicală. 9) Dans neterminat ! - Primul sistem de scriere comană (sec. 7) - Artistă mult admirată de public. 10) Lent - Radiu - Localitate în Rusia. 11) Sunet muzical - Plăci pe care sunt gravate înregistrările sonore. 12) Compoziție muzicală ce se execută sacadat - Arbore cu flori puternic parfumate.

Dicționar: UPIT, SED, OTA, IDU, NIR

RODICA WEINBERG

● FIRE

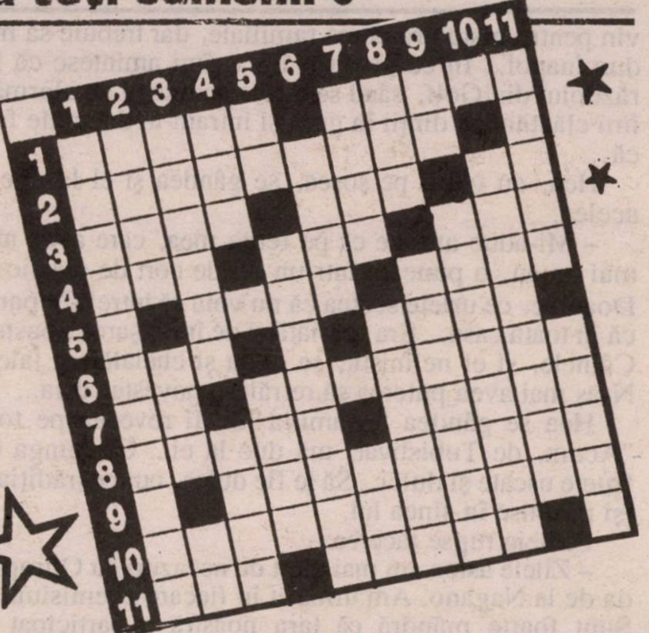

ORIZONTAL: 1) Se joacă cu ghemurile - Fir metalic. 2) Omul care s-a pierdut cu firea. 3) Toarce după pofte (pop.) - Dă satisfacție - Tub gol. 4) La început de prăpastie ! - Vin de-ntunecă pământul - Aceia. 5) Numărul cucuieților din poveste - În legătură directă cu furca. 6) Au o fire neomenoasă - Liturghie la catolici. 7) Acul din urzeală ! - Legați cu fire de plumb. 8) Suport mobil pentru fire şi fibre - Un om în toată firea. 9) Decorate cu fire de urzeală. 10) Oficial vorbind, n-are nici o legătură. 11) Arbore de ceai, cu o fibră foarte elastică - Limpede (fem.).

VERTICAL: 1) Fire. 2) Rime... inverse ! - Vorbuliță rostită la un capăt de fir - bie ! 3) Trecuți în agendă - Plase mari, de plastic sau de pânză. 4) Materie primă pentru războiul de țesut - Suprafață cultivată cu o anumită plantă. 5) Capetele sforilor ! - Ieşit în afara legilor firii. 6) Instrument muzical de suflat - Fular de damă cu broderii. 7) Sfoară răsucită din mai multe fire - Expusă prin gesturi. 8) Ianuarie (abr.) - Muncitor în lucrul cu firele. 9) Carte ! - Implică folosirea firelor şi a acului. 10) Materiale făcute din fire şi fibre. 11) Firul apei - A face pe cineva să-şi iasă din fire.

Dicționar: MISA, SOLA, IAN

BIANCA NIȚĂ

PIETRICELE

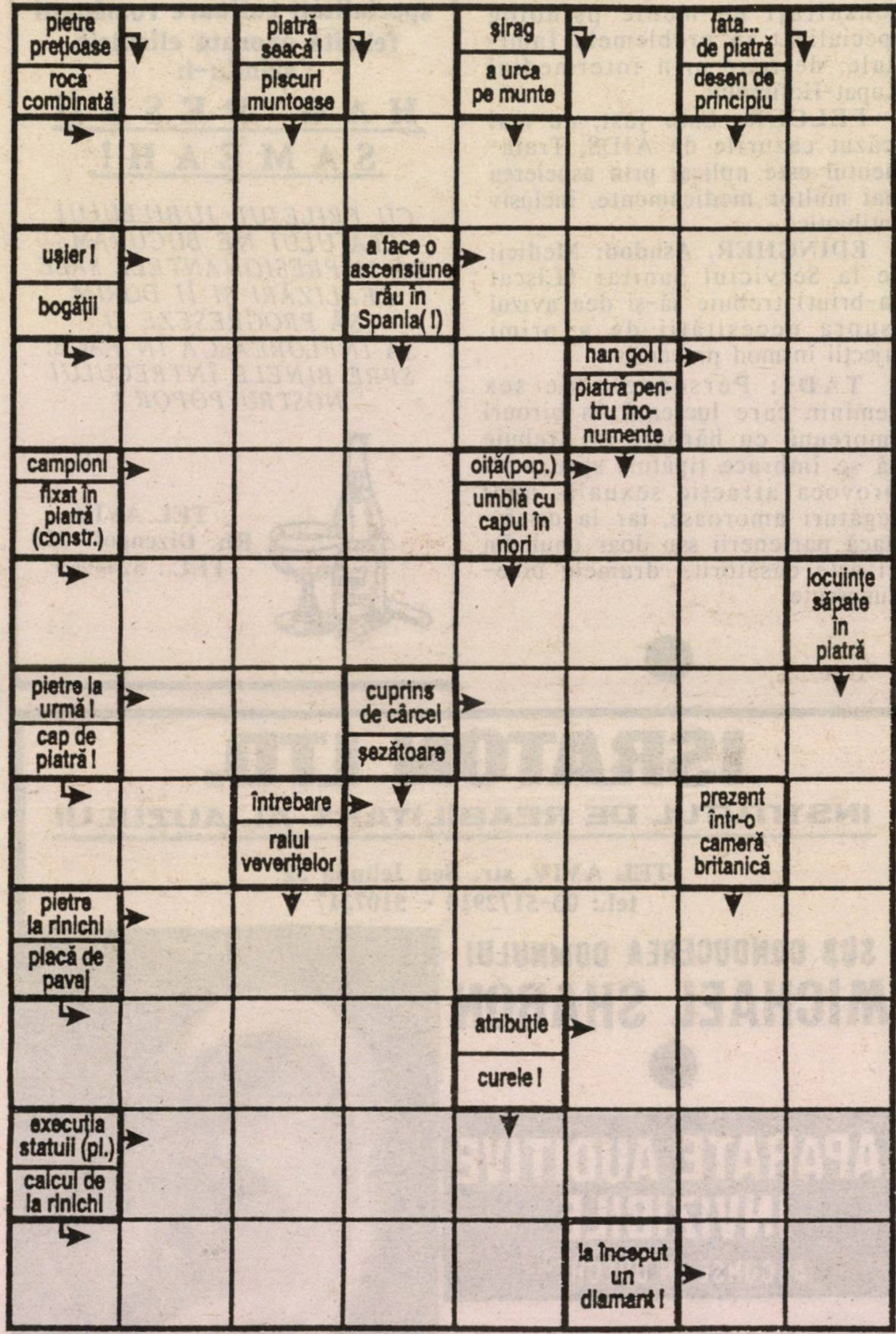
pietre preţioase
piatră seacă!
şirag
fata... de piatră
rocă combinată
piscuri muntoase
a urca pe munte
desen de principiu
uşier!
a face o ascensiune
bogăţii
râu în Spania(!)
han gol!
piatră pentru monumente
campioni
oiţă(pop.)
fixat în piatră (constr.)
umblă cu capul în nori
locuinţe săpate în piatră
pietre la urmă!
cuprins de cârcel
cap de piatră!
şezătoare
întrebare
raiul veveriţelor
prezent într-o cameră britanică
pietre la rinichi
placă de pavaj
atribuţie
curele!
execuţia statuii (pl.)
calcul de la rinichi
la început un diamant!

RODICA WEINBERG

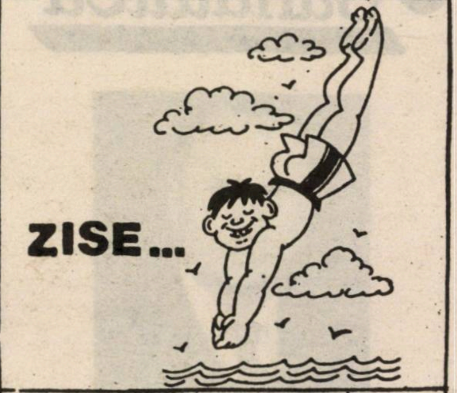

"În Cuba, fără nici o exagerare, te poţi culca cu orice femeie pe care o vezi pe stradă, în maximum 5 minute"

(Dintr-un reportaj de Bogdan Eduard, în "Evenimentul zilei", Buc., 1998)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

DEZLEGĂRI DIN NR.132

BĂTAIE DE CAP: trepidaţie, răcorită, o, umor, telal, fan, galeşi, asolamente, namila, tun, dg, voit, pe, a, sin, apa, lăudaţi, to, estet, neam.

VIOLON D'ADAR: folositori, inima, arar, loto, urîţi, ameriza, at, ţarină, oca, etate, ari, lot, covata, ip, călător, secerători, ten, in, rid.

VARIETĂŢI: stereotipă, orientativ, banat, bec, rg, licărit, ieşit, ra, u, er, păcătos, teşiţi, ir, a, ari, oval, tare, br, le, ele, reales.

FANTEZIE DE IARNĂ: Ovidiu, Roman, leu, nămeţite, ar, vis, vinea, roşie, cec, nc, unei, ger, vas, an, Gerilă, u, a, imun, eale, linişte, veri, ba, raiuri, ag, idiot, luna, n, Nansen, sania.

TRIUNGHI: morocănoşi, operatori, repetare, orezari, catare, atare, nori, ore, si, i.

• Sănătatea

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

GINA: Nu există limită de vârstă în viaţa amoroasă, chiar şi la etatea aceasta, deşi orgasmul nu provoacă la fel ca în tinereţe aceleaşi senzaţii; dacă vă simţiţi minunat din toate punctele de vedere, mergeţi mai departe şi nu vă uitaţi la *Teudat Zeut*.

ROZINA: Puteţi întrebuinţa orice apă minerală, indigenă sau importată. Preferaţi apa negazoasă.

AYALA, Ramat Gan: Înainte vreme se spunea între prieteni în căutare de raporturi extraconjugale, că... "mai schimbă călimara". Ceea ce a făcut soţul se încadrează în această expresie. Să nu vă fie teamă, el va reveni la viaţa normală. Citiţi ziarele cu atenţie şi veţi vedea că nu este unicul caz; deasemeni, cu timpul, se va cuminţi. Procedaţi cu calm, iar dacă îi place sportul, cu atât mai bine !

HANA: Nu este indicat, cel mai sănătos este să consumaţi ceai de muşeţel spre seară, înainte de culcare.

CIO-CIO-SAN: În cazul descris de dvs. suntem contra intervenţiei chirurgicale abdominale, mai degrabă urmaţi tratamentul medicamentos recomandat de medicul gastroenterolog.

DIDINA: "Omul propune şi Dumnezeu dispune" s-a aplicat şi în cazul dvs.: sănătatea vă va reveni şi vă veţi putea comporta ca orice om normal din toate punctele de vedere.

PERLĂ DE MARE: Este o stare psihică, just diagnosticată de medicul curant. Vă sfătuiesc să consultaţi un medic psiholog specializat în problemele familiale, desigur prin intermediul Kupat-Holimului.

FELCER: Este just, au mai scăzut cazurile de AIDS. Tratamentul este aplicat prin asocierea mai multor medicamente, inclusiv antibiotice.

EDINGHER, Ashdod: Medicii de la Serviciul Sanitar (Lişcat ha-briut) trebuie să-şi dea avizul asupra necesităţii de a primi injecţii în mod preventiv.

TADI: Persoanele de sex feminin care lucrează în birouri împreună cu bărbaţi, nu trebuie să se îmbrace ţipător, spre a nu provoca atracţie sexuală, apoi legături amoroase, iar la urmă,- dacă partenerii sau doar unul din ei este căsătorit,- dramele binecunoscute.

RESTAURANTUL
HAIM
cu renumitul său grătar şi
specialităţi culinare româneşti
felicită onorata clientelă
urîndu-i:
HAG PESAH
SAMEAH!

*CU PRILEJUL JUBILEULUI
STATULUI NE BUCURĂM
DE IMPRESIONANTELE SALE
REALIZĂRI ŞI ÎI DORIM
SĂ PROGRESEZE ŞI
SĂ ÎNFLOREASCĂ ÎN PACE,
SPRE BINELE ÎNTREGULUI
NOSTRU POPOR !*

TEL AVIV
Rh. Dizengoff 228
TEL.: 5244963

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

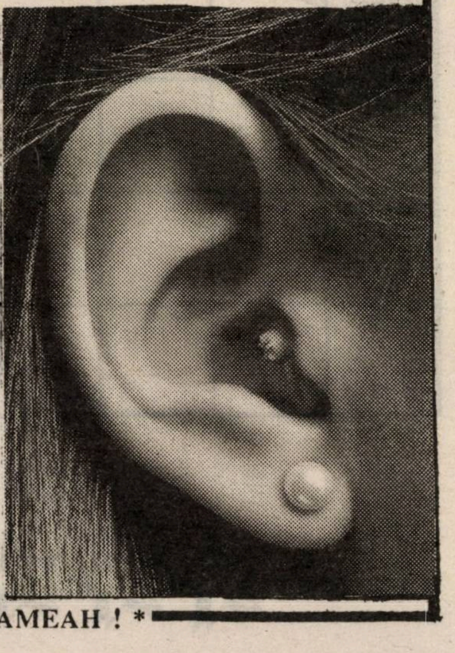

- Consult şi îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparaţii
- Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE.
* PESAH SAMEAH ! *

~~~ Emiratul Dubai a interzis canotorilor din echipa de vele a Israelului participarea la Campionatele mondiale de luna trecută: aşa, simplu, de-aia, fiindcă nu le plac ochii noştri albaştri.

Care-i baiul cu Dubaiul ? mai întâi, că a încălcat grav, inadmisibil, ba chiar porceşte de-abinelea legile Federaţiei Internaţionale care spun că ţara gazdă a campionatelor mondiale se obligă să asigure participarea tuturor echipelor naţionale, fără nici un fel de discriminare sau excepţie; obligaţie pe care orice stat care solicită dreptul de a organiza, acasă la el, un campionat olimpic, mondial, european şi-aşa mai departe, şi-o asumă în scris, solemn şi cu ştampilă; altminteri nu primeşte aprobarea de cuviinţă.

Dar mai există un bai şi cu occidentalii civilizaţi şi bine educaţi din conducerea Federaţiei Internaţionale de Canotaj; aceştia, în loc să se comporte ca nişte apărători ai legii, spunând gazdelor în cauză că "aşa nu se poate", au înghiţit diktatul petrodolarist, sub pretext că ar fi păcat să anulăm întrecerile din pricina excluderii Israelului. Cu o mână, ei şi-au şters scuipatul de pe obraz, cu cealaltă au băgat bacşişul corespunzător în buzunar: gurile rele de la Geneva (sediul Federaţiei Internaţionale) susţin că dubaiştii i-au atins la manşetă pe conducătorii Federaţiei cu trei milioane de dolari.

~~~ Întrucât, de la o vreme, toată lumea foloseşte, în legătură cu orice necaz, formula *"dar se vede lumina la capătul tunelului"*, hai s-o utilizăm şi noi à-propos de situaţia atletismului local. La recentele campionate europene de sală de la Valencia (să mai precizăm: Spania ? nu e nevoie), Nahum Rogel s-a clasat la proba de triplu-salt pe locul IV (la o nimica toată de locul III şi medalia de bronz), cu 16,76 m., iar Hai Margalit a intrat în finală la înălţime, sărind 2,20 m. Hai Margalit şi Hai Rogel, Olimpiada din anul 2000 vă aşteaptă !

~~~ Şi-acum să revenim la ceea ce ne doare pe noi mai mult şi mai mult: Mondialele de fotbal din Franţa. Primăria Parisului a instalat pe Turnul Eiffel un tabel luminos indicând câte zile au mai rămas până la 1 ianuarie 2000. Frumos. Eu unul aş fi preferat să văd câte zile au mai rămas până în iunie când, pe noul stadion de la St. Denis (o aruncătură de băţ de Paris), arbitrul va fluiera începutul primului meci din cumplitul turneu final: Brazilia - Scoţia. ~~~ În aşteptare, să vedem ce se mai întâmplă la acest capitol. ~~~ La bursa pariurilor de la Londra, Brazilia (campioana mondială «*en titre*») se află, în continuare, pe locul I. Deşi... Deşi *imbatabilii* de la Rio de Janeiro au fost învinşi, într-un meci amical, de echipa... Statelor Unite, cu 1-0, făcându-l pe bătrânul Pele să se ia cu mâinile de cap şi să strige că 11-le condus de antrenorul Zagallo (67) nu mai poate fi considerat favorit, ca până acuma. Interesant este că Zagallo însuşi s-a grăbit să-i ţină isonul lui Pele, zicând: da, da, nu avem şanse la titlu, echipa noastră e mai slabă ca în trecut. Interesant, spuneam. Atât de interesant încât mă întreb dacă văicăreala este "pe bune" sau avem de-a face cu o manevră de intoxicare a adversarilor. ~~~ De altă parte, la bursă s-au produs schimbări în săptămânile din urmă. Franţa care, cum arătasem în numărul trecut, cu mirare, nu se număra printre favoriţi, a săltat pe locul II. Şi-or fi dat seama pariorii că, totuşi, nu e puţin lucru să fii ţară-gazdă. Pe locul trei - Germania, mereu în *top*, mereu temută (aşa cum e temută Republica Federală prin Balcani, pe plan politic). România se află pe la mijlocul clasamentului, la egalitate cu Belgia. Pe ultimul loc, Iranul. Cota fotbaliştilor din ţara cu ayatolahi este de 500-1. Cu alte cuvinte, dacă pariezi o liră sterlină pe ei, câştigi 500 şi ai dat lovitura. Cu condiţia, desigur, ca teheranezii să învingă în finala din iulie. Ceea ce, dacă nu dau cu bombe în adversar, nu văd cum ar putea izbuti. ~~~ În paralel cu pronosticurile, lumea se ocupă de problema biletelor de intrare la meciuri. Aici, se pare că franţuzii au fost mult mai puţin eleganţi decât îi arată casele de modă de pe avenue Montaigne sau felul admirabil în care se exprimă la bistrou sau la televiziune. Ei şi-au rezervat partea leului (cine împarte, parte-şi face), alocând musafirilor de peste hotare o cantitate cam mititică de bilete. Federaţia Engleză de Fotbal s-a declarat "dezamăgită şi uluită": pentru meciul Anglia - Columbia de la Lens (de-o pildă), insularilor li s-au rezervat numai 2.589 de bilete, cu toate că stadionul are 42.000 de locuri. Scoţienii s-au plâns, la rândul lor, de... zgârcenia organizatorilor la meciul inaugural cu Brazilia: *fanii* veniţi de la Glasgow şi Edimbourgh vor avea la dispoziţie numai 5000 de locuri, din cele 80.000 ale stadionului. Nemţii, care s-au trezit cu numai 3.500 de bilete pentru meciurile din grupă, neştiind cum să-i satisfacă pe cei peste 40.000 de solicitanţi, au hotărât să organizeze o loterie. Fiecare amator primeşte un bilet, iar câştigătorii pleacă în Franţa. ~~~ Toate acestea i-au făcut pe unii să miroase că cineva... undevă... pe la Paris... a făcut ceva mişculaţii, punând la cale o bursă neagră de toată frumuseţea. Astfel, la Federaţia Belgiană de Fotbal, care se plânsese că n-a primit decât 5.400 de bilete pentru meciul cu Olanda, din grupă, a sunat mai deunăzi telefonul. La capătul firului era un domn binevoitor din Franţa care s-a oferit să furnizeze belgienilor 10.000 de bilete în plus. Dar (aţi înţeles!) nu la preţul oficial de 250 de dolari, ci la 430.

INTERIM
~~~

LA RESTAURANT

LUCULLUS şi invitaţii săi

S. IACOBSON

CHE BELLA CUCINA !

●

TAVOLA TRATTORIA
Str. Hanassi, 75
Herzlia – Pituah

Iată, se împlinesc 50 de ani de când a luat fiinţă mica, frământata şi minunata noastră ţărişoară şi ne-am gândit - prietenii mei şi cu mine - să sărbătorim evenimentul la un dineu festiv într-un restaurant mai deosebit. Cu atât mai mult cu cât, anul acesta, se împlinesc 38 de ani de când umilul Dvs. cronicar, vechi epicurean şi robit bunătăţilor acestei lumi, îşi publică elucubraţiile gastronomice în diverse tipărituri din ţară.

După acute conciliabule, am ales un restaurant italian cu carismă, al cărui patron este argentinian (!). Sala spaţioasă, bine luminată, personal atent şi eficace.

Dineul a început cu o primă surpriză: un fund grandios de lemn pe care tronau - într-o frăţească comuniune - o întreagă selecţie de brânzeturi, salamuri, mozarella cu tomate, bazilic, usturoi şi ardei verzi prăjiţi, însoţite de nelipsitul ulei de măsline. Un al doilea aperitiv a fost o specialitate a casei: crevete prăjite împreună cu mule marinate.

Ca feluri principale au apărut în faţa noastră Lasagna, Ravioli cu spanac şi Foccacia prăjită pe nişte pietre speciale care căptuşeau un cuptor de lemn, amintind Neapole de acum cinci sute de ani. Am mai fost serviţi cu steak fript cu sos pizzaiola şi viţel în sos de usturoi însoţit de cepe Julienne.

S-a băut Chianti, Valpollicela - un vin uşor de la Verona şi Bardolino, un vin roşu din regiunea lacului di Garda.

Cei dintre comeseni care au mai fost capabili, au comandat şi un desert ales ca, de pildă, un parfait de migdale învelit în ciocolată caldă. Eu m-am mulţumit cu un păhărel de rachiu Grappa.

La sfârşitul acestui festin ne-au venit în minte tot ce-a dat Italia omenirii în vremea noastră: regizori de cinema ca Fellini, Visconti, Zefirelli, scriitori ca Moravia, Primo Levi, Umberto Eco, creatori de modă ca Versace, Valentino, Gucci şi Cerrutti, bel-canto şi operă, şi puţin euforici şi doritori a spune ceva în limba lui Dante, am exclamat "Bella Notte, Bella Italia e Dio ! Che bella Cucina..."

SĂ TE LINGI PE BUZE !

CIORBĂ DE VIŢEL

Se fierbe carnea cu osul la foc potrivit. După 1/2 oră se rumeneşte ceapa în puţin ulei, adăugând treptat zarzavaturile. După ce s-au rumenit auriu, se stinge cu supă şi se adaugă în supa mare. Se drege cu ou şi cu smântână. Punem ca verdeaţă mărar şi pătrunjel.

Această ciorbă face parte din reţetele originale ale cunoscutului maestru între-ale bucatelor,- **Bela Fischer**,- publicate în cartea **Reţete culinare practice.** Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

Bela Fischer
Rh. Haportzim 2A/2
Petah Tikva - 49207

MAMAIA מַאמַאיה
Restaurant
românesc
GRĂTAR – PESCĂRIE

AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 – 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
237784.
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

●

RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

* HAG PESAH SAMEAH ! *

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

ÎNGRIJIREA TENULUI ÎN LUNA APRILIE

Frigul, umiditatea, vântul şi ploaia – alternând la noi cu zilele de hamsin din cursul lunii aprilie – au o influenţă negativă asupra tenului şi, în general, asupra porţiunilor pielii expuse acestor intemperii.

Persoanele cu tenul gras vor suferi mai puţin, dar vor trebui totuşi să-i acorde îngrijirile de bază, curăţându-l zilnic cu lapte călduţ 3% în care au picurat puţină zeamă de lămâie, după care-l vor unge cu o cremă adecvată, iar în jurul ochilor şi gâtului, cu o cremă grasă hidratantă. Pentru o curăţire mai profundă, după baie, când tenul mai este înmuiat, se poate face un piling uşor din tărâţe de grâu muiate în apă; apoi se şterge cu apă de roze şi se aplică prin pensulare o mască din albuş de ou cu zeamă de lămâie şi un cubuleţ mic de drojdie de bere; se lasă masca aplicată timp de 20 de minute (este recomandabil să staţi întinsă în acest răstimp) după care se scoate cu apă călduţă.

Pentru o curăţire mult mai profundă (puncte negre, comedoane, grăsime), este indicat a se apela o dată pe lună la o cosmeticiană bună.

Persoanele cu ten uscat sau deshidratat sunt obligate să ia o serie de măsuri în plus pentru protejarea tenului. Temperaturile scăzute influenţează negativ aspectul tenului, prin vasoconstricţie şi micşorarea secreţiei glandelor sebacee. Cantitatea de grăsime naturală, oricum insuficientă, se micşorează şi mai mult, provocând cojirea, iritarea, uscarea şi ridarea tenului. În consecinţă, acest tip de ten având nevoie de îngrijiri mai consistente, va fi spălat dimineaţa cu apă călduţă şi un gel special pentru acest scop, sau cu lapte călduţ cu puţină miere de albine. Se va folosi un burete special sau o periuţă moale. Apoi se limpezeşte cu apă şi se unge cu o cremă hidratantă, iar în jurul gâtului şi ochilor, cu o cremă mai grasă. Pudra aplicată este un factor de apărare în plus. Seara se va curăţa tenul la fel, aplicând pentru noapte o cremă hrănitoare. Şi o dată pe săptămână, după un masaj uşor cu ulei de măsline, se va aplica o mască cu albuş de ou şi miere.

Împotriva înroşirii nasului la umezeală rece sau la frig, se vor aplica comprese călduţe cu infuzii de pătrunjel.

Persoanele cărora li se usucă şi le crapă buzele, trebuie să se ferească de obiceiul de a le umezi mereu; în loc, se recomandă folosirea alifiei de struguri, sau ungerea cu glicerină sau vaselină.

Toate aceste sfaturi sunt valabile pentru ţările cu frig serios; la noi, unde anotimpul aşa-zis rece e mult mai blând, aceleaşi sfaturi sunt utile în măsura în care umiditatea rece poate provoca neajunsurile descrise mai sus.

* HAG PESAH SAMEAH ! *

I. ATLAS VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI

LOCURILE NATALE

în orice punct geografic al României
în care nu ajung de obicei excursii organizate.
La Botoşani sau la Craiova, la Sighet sau la Rădăuţi, la Arad sau la Brăila,
oriunde puteţi vizita cu maşina şi şofer la dispoziţie.

TRASEUL ÎL STABILIŢI D-VOASTRĂ!
Grupe mici, familiale, 4-5-6-8 persoane,
în circuit 7-10-12-14 zile (minimum 4 persoane în maşină)

DE LA 64 DOLARI PE ZI
(MINIMUM 8 ZILE/7 NOPŢI)

Preţul include: maşină sau minibuz cu aer condiţionat
la dispoziţie, hotel cu mic dejun, cazarea şi hrana şoferului,
asigurarea maşinii, benzină, vizitarea oraşelor pe traseu,
obiective turistice şi excursii în împrejurimi.
Preţul nu include avionul, taxa de înregistrare şi anulare.

Excursia şi valabilitatea biletului de zbor se pot prelungi
Plecări în fiecare zi a săptămînii

+++

Excursii organizate în toată lumea,
staţiuni de odihnă şi tratament în România şi Europa
Bilete de avion cu preţ redus
I. ATLAS – Gordon Tours,
Tel Aviv, Ben Iehuda 184. Tel. 5270767

Nici un pas fără Atlas!

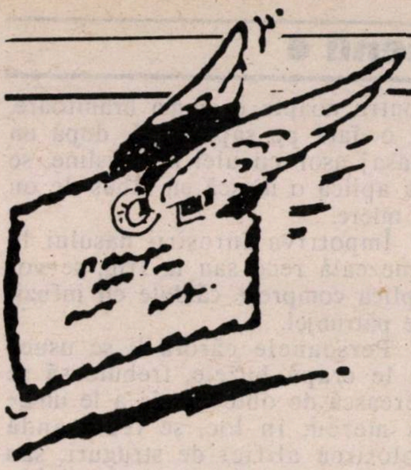

- "Închide fereastra că plouă afară!"
- "Şi dacă am să o închid, n-o să mai plouă?"

Tare aş vrea să-i cred pe acei palestinieni când vorbesc cu o convingere de care parcă nici ei nu mai sunt siguri, că dacă (nu, nu se mai referă la Orientul Mijlociu de tip nou, căci formula asta magică se pare că au părăsit-o, deocamdată) Israelul va dovedi maturitate, generozitate, perspectivă istorică şi va efectua în trupul său, în pământul strămoşesc - Iehuda şi Shomron - o rezecţie cât mai largă în favoarea palestinienilor, atunci, o, atunci, dumnealor ne vor acorda pacea mult dorită, iar Iranul va înceta goana înarmării cu rachete nucleare, chimice şi biologice; şi Irakul la fel, bine- înţeles.

Şi dacă le vom da pământuri, după cum ne lăsăm jumuliţi de sute de milioane de dolari pe care-i vărsăm în conturile lui Arafat, le plătim până şi daunele provocate de Intifada lor, ne lăsăm prădaţi de zeci de mii de maşini pe an, ne fură unelte agricole, recoltele şi cirezile de vite, iranienii nu ne vor mai pregăti pieirea? Nu i-am auzit nici o dată pe iranieni să propăvăduiască altceva decât izgonirea noastră din Orientul Mijlociu.

Ba chiar câteva căpetenii palestiniene cu care negociem "pacea", ne recomandă să ne întoarcem în ţările de unde am venit şi să ne luăm cu noi şi morţii, cu tot cu morminte.

AURELIA SAMOILSOHN-SCHERER
Kiriat Haim

Scuzaţi de expresie

Pe marginea scurtului şi înfiptului text «Scuzaţi de expresie» (MINIMUM, nr.130), aş vrea să fac o mică precizare în legătură cu acei originari din România care, puşi în situaţia de a răspunde de unde sunt originari, devin îngroziţi, dau din colţ în colţ, căutând găselniţe à la Micki Bercovici, care mărturisise că s-a născut în... Europa Centrală !

Nu de mult am ascultat, în cadrul unei emisiuni al cărei nume nu-l reţin, un interview al lui Meni Peer luat unui lucrător al Sohnutului, pe nume Junger Carol, în legătură cu aventura salvării evreilor din Abhazia în timpul războiului civil de pe acele meleaguri, când Republica Autonomă Abhazia încerca desprinderea de Gruzia.

După relatarea unor fapte interesante în care a fost implicat dl. Junger, Meni Peer l-a întrebat de unde este originar. Răspunsul a fost: *"Transilvania"*. O singură concesie a făcut dl. Junger, precizând că vorbeşte, pe lângă limba maghiară, şi româna, ca o consecinţă a originii sale transilvane.

Omul care a trecut cu "brio" examenul de curaj în salvarea evreilor din ţinuturile dificile ale Abhaziei, în plin război civil, a căzut lamentabil la examenul de atitudine civică.

N-ar fi cazul ca şi aceşti indivizi să fie prinşi de-un nasture şi trimişi pe urmele lui Dan Shilon ?

LANDSKRON L.
Raanana

Mult stimată Redacţie,

Sunt o asiduă cititoare a revistei «Minimum» de la prima ei apariţie, şi mi-aş permite să mă opresc asupra limbajului folosit în nota «*Scuzaţi de expresie*» din numărul pe ianuarie. Sigur, nimeni dintre noi nu poate fi de acord cu aluziile jignitoare de la televiziune faţă de aliaua noastră, dar în acelaşi timp, nu cred că este demn, ţinând seama de prestigiul revistei, să se recomande cititorilor de a-l privi în ochi pe Dan Shilon şi a-i spune *"Du-te în pizda mătii"*.

ELVIRA GOLDMAN
Bat Yam

Operaţiile de cataractă

Este a doua oară (fără rezultat) că vă scriu pe teme de oftalmologie - aceasta şi datorită faptului că «Minimum» este citit şi în România, unde ne bucurăm de foarte mult prestigiu în domeniul medical. Deocamdată. Adică, până ce colegii noştri de acolo vor citi că operaţia de cataractă se face astăzi cu "Laser"; ceea ce este o inepţie.

În majoritatea cazurilor, cataracta se scoate astăzi cu phakoemulsificare (ultra-sounds). În nici un caz nu se scoate cu laser.

Prof. RIRI S. MANOR
Kfar Saba

Tot despre pornografie şi despre traducerile D-rului Wittner

Câteva remarci în legătură cu comentariul Dvs. pe marginea interpelării mele în "afacerea" Villon/Wittner:

Apărarea traducerii d-lui Wittner, ca o "re-creare" şi apoi ca o abatere inerentă în munca de traducere (tra- duttore, traditore), aducerea pe acelaşi plan a traducătorului Wittner cu traducătorul Arghezi o consider, cel puţin, nefericită.

Mă abţin să comentez calificativele "colorată, suculentă, îndrăzneaţă" pe care le acordaţi cu generozitate traducerii "libere" a d-lui Wittner. Poate, totuşi, veţi reciti poezia "Blesteme" a lui Arghezi şi o veţi compara cu înşiruirea de măscări şi înjurături din opera "poetică" re-creată de domnul Wittner...

Departe de a pretinde că sunt un specialist în materie de literatură sau artă şi nesigur dacă cunoştinţele mele în aceste domenii mă îndreptăţesc măcar la calificarea de autodidact, îmi voi permite, totuşi, anumite consideraţii care separă, după mine, cel puţin, *erotismul* de *pornografie*.

Incontestabil, mai toate operele literare conţin - mai mult sau mai puţin detaliate sau extinse - pasaje licenţioase, erotice. Acestea însă, se încadrează *armonic* în opera respectivă. Nu mai aduc în discuţie alte arte, pictura sau sculptura, în care pretenţii puritanice ar fi absurde (însuşi Michelangelo a reuşit să-şi impună punctul de vedere, în opoziţie cu cel al Papei, şi să prezinte pe Adam şi Eva, pe plafonul Capelei Sixtine, aşa cum i-a făcut... Dumnezeu!).

Lucrările pornografice - dimpotrivă - au ca obiect *principal* descrierea unor activităţi sexuale, normale sau nu, iar restul "operei" este subordonat acestui obiectiv. Din acest punct de vedere, martorii "citaţi" de d-l Wittner: Villon, D.H.Lawrence, Arghezi, la care s-ar putea adăuga o altă sumedenie,- în sprijinul tezelor d-sale pro-pornografice, aceştia sunt retrogradaţi pe un teren care nu le aparţine. Aceşti "citaţi" au - incontestabil - la activ lucrări cu caracter erotic, ceea ce nu le scade nimic din valoarea lor artistică. Domnul Wittner - şi Dvs. nu-l contraziceţi - pledează, în fond, pentru ceva complet diferit, transformând în *parodie* (şi încă de prost gust) poezia lui Villon.

Persistenţa d-lui Wittner în a găsi sensuri "adânci" - de data aceasta filosofice - în alte "opere" pornografice (Sade, în «Minimum» nr.130) nu mă mai surprinde. Ce m-a surprins şi continuă să mă surprindă este "complicitatea" Dvs. în promovarea acestui gen de "literatură".

SIMON SFARTI
Santa Fe Spring
California SUA.

■ ■ ■

Sunt o cititoare asiduă şi pasionată a revistei dvs., care este foarte bună din mai multe puncte de vedere, pe care nu vreau să le menţionez aici. Din păcate, în ultimul timp, aţi dat spre publicare anumite traduceri ale D-rului Wittner, cu care nu sunt de acord, cred că nu au ce căuta în revista dvs., care este serioasă. De aceeaşi părere este şi Simon Sfarti din California, om cu multă cultură şi pe care îl cunosc, căci este fratele meu.

Zilele trecute am discutat cu o prietenă din Carmiel care, venind în Israel, s-a recăsătorit cu inimosul ziarist L. Şaier. Şi ea a fost de aceeaşi părere cu mine: aceste traduceri scad nivelul revistei şi este păcat.

Cu bine,
J. ŞVARŢ
Carmiel

Stratul de praf

Cred că n-ar strica dacă «MINIMUM» ar da la o parte stratul mare de praf care s-a aşternut peste ghinionul care le paşte pe nefericitele victime ale Batalioanelor de Muncă Obligatorie ale Armatei Române din anii 1940-1944. Oameni care au fost torturaţi, ucişi, intoxicaţi cu alimente alterate şi au murit la Otaci-Lipnic în anii terorii; ei au lucrat şi iarna în apa Nistrului la reconstrucţia podului care lega Otaci de Moghilău, au muncit la Ediniţi-Hotin, cariera de piatră din Halahora, Poharna, Floreşti, Rediu Tătar-Iaşi,. la săpatul tranşeelor în faţa frontului rusesc, şantierele din judeţele Teleorman, Vaslui, etc.

Este inadmisibilă această nepăsare a forurilor în drept care s-au ocupat de alte victime ale terorii fasciste şi au reuşit, dar pentru zecile de mii de victime ale acestor batalioane ale morţii din România nu s-a rezolvat încă nimic pentru îndulcirea ultimelor clipe ale vieţii lor.

Nu trebuie uitat că aceste victime ale terorii fasciste au astăzi peste 70-80 de ani, poate şi mai mult, şi nimeni nu mişcă nici un deget pentru a le uşura viaţa în ceasul al 12-lea al existenţei lor.

Vă rog, faceţi un efort şi treziţi la realitate pe cei care ar trebui să se ocupe măcar acuma de această problemă strict umanitară şi urgentă.

S. MOSCOVICI-KARMOSS
Beaconsfield, Canada

●

Iozsi

Iozsi se aciuise în teatrul satului. Era un teatru deosebit, mândria sătenilor. Îl arătau tuturor ce se nimereau să treacă pe acolo. Sătenii îl prezentau cu respect, cu modestie, dar simţeai un sentiment special de proprietate, ca şi cum fiecare din ei, personal, era responsabil acolo. Era un teatru amenajat într-o grotă mare, formată într-o stâncă, la marginea satului. Înăuntru erau bănci lungi, câteva scaune de lemn, o scenă cu draperii de pluş, avea chiar şi instalaţie de lumini şi canalizare.

Pentru mine, Iozsi nu avea vârstă. Când m-am născut, era acolo, când am plecat la oraş, la şcoală, m-am dus să-mi iau rămas bun de la el. Era totdeauna îmbrăcat la fel, cu un fel de mantie gri-neagră, fără o culoare definită, cu ghete care păreau că au crescut în picioarele lui, o dată cu ele şi că nu le-a scos nici o dată din picioare. El făcea parte din teatru şi dacă satul ar fi avut nevoie de un paznic la teatru, nimeni n-ar fi ezitat să-l propună, doar, orişicum, era întotdeauna acolo. Din când în când sosea câte o trupă să dea un spectacol; Iozsi asista la toate repetiţiile, de la început până la sfârşit, aşezat în rândul întâi, primul scaun la marginea din stânga, dădea aprobator din cap, dar nu scotea un sunet. Casieriţa ştia că acela era locul lui Iozsi şi, când vindea biletele, nici o dată nu vindea locul "acela". Locul era ocupat definitiv şi iremediabil de Iozsi.

Nu ştiu din ce trăia. De multe ori mama mă trimetea cu o ulcică cu mâncare, când aveam ceva mai deosebit. Iozsi o primea ca şi cum i se cuvenea, cu demnitatea unui lord, se aşeza şi mânca totul fără un cuvânt, până la ultima înghiţitură. Îmi întindea ulcica goală, spunea un "mulţumesc" scurt şi răguşit şi pleca înapoi în colţul lui. Colţul lui era pe scenă, o ladă pătrată şi mare de lemn, care, în timpul spectacolului ascundea cabina sufleurului. Iozsi o trăgea în stânga, la capătul scenei, sub perdeaua grea de pluş. Se acoperea cu un colţ de perdea când se culca şi asta îi era de ajuns. Apă avea destulă, apa curgea acolo la toaletă câtă voiai, lumină era destulă ziua, când uşa era deschisă, iar seara, dacă nu era spectacol, când se întuneca, nu avea nevoie de lumină ca să stea culcat pe spate, cu ochii la candelabrul sau la tavanul scenei şi să se gândească la cine ştie ce sau să viseze cu ochii deschişi. Doar uneori dispărea, cam pentru o săptămână, nimeni nu ştia unde, nimeni nu ştia când, dar întotdeauna venea înapoi şi îşi relua locul "lui".

În sat a fost linişte până când Toma, băiatul măcelarului, a crescut mai mare şi a început să arate ce poate. Era un băiat frumuşel, nălţuţ pentru vârsta lui şi pe la 12 ani avea deja personalitate şi păreri proprii şi manifesta calităţi de conducător printre băieţi. La început venea singur la teatru şi îl sâcâia pe Iozsi cu întrebări şi înjurături. După aceea a venit însoţit de alţi băieţi şi a început să arunce cu lemne, pietre şi tot ce găsea. Se bucura când ceilalţi băieţi râdeau şi aplaudau. A devenit din ce în ce mai agresiv. Iozsi nu reacţiona, se ferea de pietre, se uita la băieţi cu o privire umilă şi tăcea.

I-am povestit mamei ce se întâmpla, ea i-a povestit tatei şi tata s-a dus să vorbească cu măcelarul. Dar, bineînţeles, asta n-a făcut decât să-l întărâte pe Toma care, în special vara, organiza "o seară de teatru" pentru plăcerea de a chinui. Nimeni din sat n-a spus un cuvânt, tuturor le era frică să nu arunce Toma o piatră în geamul casei sau să-i dea otravă câinelui şi toţi tăceam. Tăcere de laşi, şi mă durea, nu ştiam ce să fac. Eram mai mic decât Toma cu 3 ani şi mai pipernicit. Ştiam că n-am nici o şansă.

Încetul cu încetul ne-am obişnuit. Toma avea "accese", dar iarna nu se ducea pe acolo şi bietul Iozsi avea "pauză" din noiembrie până în aprilie. Dar nu pleca de acolo şi nimeni nu îndrăznea să-l întrebe de ce nu pleacă. Era "casa" lui, "locul" lui.

Au venit nemţii. Într-o zi au intrat şi în teatru. Au adus un pian hodorogit şi în loc de spectacole. se organizau acolo chefuri. Bineînţeles, Iozsi nu avea ce căuta acolo în timpul chefurilor, ieşea afară şi, oricât era de frig, aştepta cu răbdare să treacă "urgia". Câteodată nemţii, beţi, adormeau pe jos sau pe bănci şi atunci Iozsi trebuia să-şi petreacă noaptea afară, sau în spatele scenei, pe frânghii şi resturi de decoruri uitate. Dar nu pleca de acolo. Era "casa" lui, "locul" lui.

Într-o zi, doi soldaţi nemţi l-au adus pe Toma cu ei. Toma era acum mare, avea 19 ani, era un băiat frumos şi voinic şi ar fi trebuit să fie la muncă obligatorie sau la armată, nu să se ascundă în frigiderul lui taică-său. Dar se pare că cineva a şoptit ceva şi l-au găsit. Când l-au adus la teatru, Iozsi era acolo. Nici nu s-a uitat spre Toma, nu-l cunoştea. Nemţii au început să-l bată pe Toma, cu picioarele, cu mâinile, cu un scaun, cu ce se nimerea. Toma avea mâinile legate la spate, se zvârcolea pe jos şi doar gemea: "Mamă, mamă!"

La un moment dat între nemţi şi Toma a apărut o arătare. Un munte de om cu o barbă uriaşă, cu o mantie gri-neagră roasă de vreme şi cu o furcă în mână pe care a început s-o rotească ameninţător. Nemţii au rămas uimiţi, cu scaunul în mână. Iozsi s-a uitat pieziş spre Toma şi i-a spus: "fugi spre toalete". Cu greu Toma s-a sculat şi a luat-o la fugă şchiopătând. Toaletele aveau un geam care dădea spre munte. Cărarea de acolo ducea în satul vecin. Toma a fugit. Unul din nemţi a scos pistolul şi a tras. Un singur glonte, atât. În ochii lui Iozsi a revenit privirea blândă şi umilă. Ca să dispară, au trebuit să-i dea jos pleoapele cu mâna.

GEORGETA CATAP
Holon

De cine se teme Abdulach Frandji ?

Cine este Abdulach Frandji ? El este marele împuternicit al Administraţiei palestiniene la Bonn, omul care dă interview-uri ziariştilor germani şi străini, omul care ameninţă Israelul din proprie iniţiativă sau pus la cale de stăpânii săi, omul care circulă în Mercedes-Benz, ca şi stăpânii săi, omul care are un corp de "body-guarzi", de îndată ce păşeşte afară din maşină. De curând, dorind să prezinte personal o expoziţie de pictură palestiniană, desigur, pe teme idilice, susnumitul Abdulach, la ieşirea din limuzina care a tras chiar la scară, avea în spatele său trei persoane care să-l apere: doi bărbaţi şi, pentru ca lucrurile să fie mai picante, o femeie (care nu era soţia sa germană). De cine să-l apere, împotriva cui ? Doar la Olimpiada din München palestinienii i-au ucis pe israelieni şi nu invers.

Este ştiut că ipocrizia în politică, şi chiar în viaţa socială, constituie ingrediente de bază, formele ei de comunicare cu alţii, de persuasiune. Politica consecvent anti-israeliană (nu trebuie să ne lăsăm înşelaţi de unele manevre de bunăvoinţă faţă de israelieni) a Germaniei şi a Franţei capătă forme de o mare ipocrizie care merg de la farse şi vodeviluri până la denaturarea istoriei. Poate fi observată până la hilar "mina plină de suferinţă a moderatorilor germani şi francezi" atunci când difuzează opiniile unor israelieni "ultra-reacţionari, ultraconservatori" (*Noi v-am lua apărarea dar voi nu vreţi să fiţi cuminţi...*), până la felul cum este prezentat momentul istoric al constituirii Statului Israel. Nici nu se pomeneşte de coaliţia palestiniano-arabă chiar de a doua zi după proclamarea Statului, de războiul sângeros purtat de Israel împotriva unor forţe mult superioare lui, şi apoi de toate celelalte războaie ce le-au fost impuse israelienilor, în aceleaşi condiţii.

Şi dacă ar fi doar minciună şi ipocrizie; lucrurile ajung însă la incitare la război (tot vorbind ei de pace).

Masacrul de la Luxor, conflictul dintre Statele Unite şi Irak sunt declarate direct, uneori în reluare de la arabi, ca fiind generate de existenţa Israelului. Nu faptul că o parte (mare) din populaţia musulmană a Egiptului, Irakului, Algeriei, Iranului, Libiei, Pakistanului etc., etc., complet fanatizată, îi ameninţă pe Occidentali sau socotelile acestora, nu de ei se tem, cu ei se pot "aranja",- ci de Israel, de la el vine pericolul cel mare. Şi nu există nici un fel de reticenţă dacă se pune problema ca acest Israel să fie sacrificat, să fie aruncat în gura palestinienilor ca momeală...

Şi de fiecare dată, în momentele de mare tensiune pentru Israel, când atitudinea Occidentului este dură, grosolană şi aţâţătoare, pe plan intern, ca o compensaţie "absolut obiectivă" sunt sărbătoriţi cu mare pompă artişti, oameni de ştiinţă evrei (de data aceasta aniversări şi comemorări: H. Heine, Felix Mendelsohn-Bartholdy), dar şi alţii: mass-media îşi arată compasiunea pentru cele petrecute acum o jumătate de secol ca un *alibi* pentru aţâţarea la un nou holocaust.

MIŞU GOLDSTEIN
Dresden - Germania

S. Moscovici-Karmoss, (precizăm că locuiţi în Beaconsfield, Québec, şi nu la Toronto, aşa cum a apărut greşit în urmă cu două numere, derutând pe amicii Dvs. care şi-au închipuit că v-aţi mutat); *George Zăgănescu*, Paris (mulţumim pentru xeroxurile din cartea despre Antonescu); *Harry Shoshany*, Ramat Hanassi (Ecouri din coaliţia actuală: *"Fiecare vrea să tragă/ Spuza peste turta sa;/ Cum pot ei uniţi să meargă/ Unul HĂIS şi altul CEA ?"*; ...şi din opoziţia condusă de Ehud Barak: *"Conducerea s-o-ntinerească,/ Au procedat exagerat;/ Că cel ales, ca să domnească/ E un... copil nevinovat!"*; Iată şi ceva despre anumiţi poeţi de astăzi: *"Poezia e bolnavă;/ Din succesul ei imens/ Biata, e în stare gravă/ Scrisă-n fraze fără sens./ Altădată poezia,/ Mult sfinţită-n dragoste,/ Azi umbreşte nostalgia/ Devenind o pacoste./ Este abracadabrantă,/ Scrisă-n mod total obscur,/ Până ieri ne-a fost amantă/ Într-o blană de samur.../ Nătărăi din lumea mare,/ Unii însă, mai semeţi,/ Au scris rânduri la-ntâmplare/ Şi s-au declarat «poeţi»!/ Iată însă, din păcate, Că şi oameni de la noi,/ Parcă vor să ne arate/ Că sunt de acelaşi soi./ Renunţaţi! Că e o crimă,/ Nu vă faceţi socoteli;/ Fără sens şi fără rimă,/ Tot ce scrieţi sunt AIURELI!"*); *Viorica Sternberg*, Ierusalim (înţelegem supărarea Dvs. şi a prietenului Dvs. din România. Cartea pe care ne-aţi trimis-o din partea dumisale, cu o frumoasă dedicaţie, aşteaptă cam de mult pe raftul nostru din redacţie; ne întrebaţi, f.f.enervată, ce se întâmplă? Păi, uite ce se întâmplă: în vremea din urmă primim, atât din Israel cât şi din străinătate, zeci de cărţi, plachete, broşuri, broşurele, reviste tipărite sau scoase la xerox, etc., multe din acestea demne de atenţie; din păcate, «Minimum» nu are nici redactori capabili să citească un roman într-o jumătate de oră, şi nici paginile revistei consacrate recenziilor de carte, nu sunt elastice; aşadar, puţintică răbdare; de altfel, pentru a evita asemenea nemulţumiri din partea autorilor, ne bate gândul ca - faţă de acest val de tipărituri - să procedăm ca toate revistele, consemnând la început doar datele lucrării - autor, titlu, etc. - urmând ca mai târziu să revenim, de la caz la caz , cu comentarii: *Carol Vidraşcu*, Bat Yam; *Harry Lazarovici*, Ierusalim (notăm că nu sunteţi de acord cu faptul că «Minimum» a reprodus articolul din ziarul rusesc "Vesti" privind asasinarea lui Rabin; la întrebarea de ce am făcut asta, răspunsul este simplu: am considerat, ca şi confraţii noştri de la "Ultima Oră" şi de la numeroase publicaţii ebraice, că textul din "Vesti" este interesant pentru cititorii revistei; cu atât mai mult astăzi când au loc discuţii aprinse la Procuratura Statului în legătură cu trimiterea în judecată a faimosului Raviv, zis Şampanie, agent provocator al Şabakului); *Ing. Martin Ellenbogen*, Haifa (nu înţelegem nici noi de ce se lâlâie atâta cei de la Primăria Tel Aviv să desemneze strada ce va purta numele regretatului publicist Moshe Maur; doar hotărârea de principiu a fost luată de mult, de mult, ea trebuieşte pur şi simplu aplicată; poate că funcţionarii cu pricina, influenţaţi de cuvintele frumoase aruncate-n capul *tribului* pe canalele urât mirositoare ale televiziunii, or fi bătut în retragere, socotind că nu e cazul să inaugurăm tocmai acuma o stradă ce poartă numele unuia din «alia»); *Irena Strulovici*, Tel Aviv (am primit materialul despre Esperanto, vom reflecta, vom reflecta; până una-alta, atragem atenţia tuturor iubitorilor de Esperanto de la noi că pot căpăta informaţii şi lămuriri despre învăţarea limbii inventate de Zamenhoff, de la doamna sus-amintită, care răspunde la tel. 5281110); *Dr. Carol Ulpian*, Haifa (dacă aveţi dreptate, aveţi dreptate: în vreme ce recenzia la volumul "Un român în Israel" este, una peste alta, elogioasă, nota lui M. Mircu cuprinde reproşuri amare à-propos de greşelile de tipar din carte; e, într-adevăr, o contradicţie; dar o contradicţie care se poate rezolva uşor, citind împreună ambele însemnări, luând în consideraţie atât laudele cât şi observaţiile critice); *Avigdor Ben-Haim*, Ashdod (noi nu publicăm propuneri de candidaţi pentru *"Cele 50 de personalităţi ale alialei"*, personalităţi ce urmează a fi proclamate cu prilejul spectacolului festiv din mai în cinstea jubileului de 50 de ani de la înfiinţarea Statului; cu asemenea propuneri se ocupă colegii noştri de la "Ultima Oră" care şi-o caută; drept care, am transmis lista Dvs. pe adresa cotidianului din Salame: decât să plângă mama mea, mai bine să plângă mama lor).

Eric Nussbaum, Bucureşti; *Iser Olga*, Ness-Ziona; *Sarina Schwefelberg*, Los Angeles, SUA; *Ghizela Szasz*, Beersheva; *Stroe Lazarovici*, Milano, Italia; *ing. Marcela Iacobsohn*, Bnei Brak; *Maria Zoe Ionescu-Vouillemy*, Puteaux, Franţa; *Leon Şaim*, Ierusalim (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

●

TURISM

Dr. N. Robănescu, specialist în ortopedie; publicist; de la București; la rude.

ANIVERSĂRI

Prof. Marc Clarian, publicist, specialist în istoria judaismului; 85 de ani de la naștere; la București.

Tia Peltz, graficiană; 75 de ani de la naștere; la București.

Şmaia Avny, (N. com. Strâmtura - Maramureş), ziarist, scriitor, traducător; fost Assir Zion; 75 de ani de la naștere; în Israel.

Iosif Sava, muzicolog (a publicat 40 de cărți despre lumea muzicală), animator al "talk-show"-ului «Serata muzicală», una din cele mai populare emisiuni ale TV din România; 65 de ani de la naștere.

PREMII

Lya König, actriță; Premiul «Rosenblum» pentru întreaga sa creație teatrală.

Anatol Vieru, compozitor; Premiul pentru muzică de cameră al Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România, pe anul 1997.

I. Aurescu, R. Bărbulescu, Irina Gorun-Bercovici (z.l.), **C. Isac, F. Carmely, Sebastian Costin** (z.l.), **V. Duda, Evelin Fonea, Mariana Juster, Al. Mirodan, Rav Tuvias Mordehai, Cotter Manaşcu** (z.l.), **Leib Manes, Hava Schechter;** premiul Fundației Ianculovici (Haifa) pentru creații în domeniul literar; în cadrul unei festivități ce va avea loc la Haifa în ziua de 2 aprilie a.c.

Hero Lupescu, regizor la Opera Română; Premiul «Magnum» al Uniunii Criticilor Muzicali «Mihail Jora» pentru întreaga activitate.

DECESE

Felix Israelovici-Puiu, sociolog la Institutul de Expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă din București.

Ernest (Ernő) Kahan, activist al mişcării "Hanoar Hatzioni" în România, unul din organizatorii emigrației evreilor unguri în Eretz Israel în anul 1945; în Uganda - Africa, unde s-a stabilit în anii '70.

COMEMORĂRI

Mihail Rinea (N. Bereşti - Bârlad, 1907), doctor în Științe juridice, ziarist; a colaborat în România la «Cuvântul», «Zorile», «Semnalul», «Liberatea», apoi, după sosirea în Israel, în 1963, la presa de limbă română; 3 ani de la încetarea din viață.

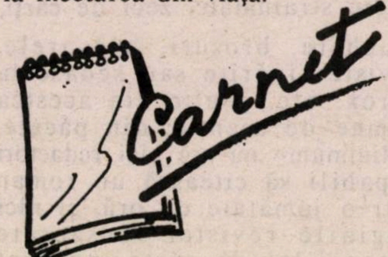

În memoria victimelor pogromului de la Galați

Rudele sau prietenii sutelor și sutelor de evrei basarabeni, uciși fără milă în piața Gării Galați la 30 iunie 1940, sunt solicitați să comunice publicistului Simion Săveanu orice amănunte cunosc, referitoare la acest masacru. Aceste evocări ar urma să apară într-o carte. Adresa: Beer-Sheva, 84773, rh. Megiddo 26/1, tel.: 07-6422632.

Manifestări, manifestări

4-III-a.c.: Comemorarea martirilor de pe vasul «Struma»; la Sinagoga Gutmann din Tel Aviv; serviciul a fost oficiat de rav Efraim Gutmann.

16-III-a.c.: Seară literară la Universitatea Ebraică din Ierusalim, consacrată «**Jurnalului**» lui Mihail Sebastian. Vorbitori: prof. Dalia Ofer, criticul A.B.Yaffe, prof. Moshe Idel, Dr. Leon Volovici - editorul, împreună cu Gabriela Omăt, al «Jurnalului» lui Sebastian.

21-III-a.c.: Seară literară la Casa Scriitorilor din Tel Aviv, consacrată cărții «**Pe meleaguri străine**» (în ebraică) de A.B.Yaffe. Vorbitori: I. Artzi, Dr. I. E. Campus, A. Strihan, Sh. Carmel.

27-III-a.c.: Seară pe tema «**Figura evreului în filmul românesc**», organizată de Cercul Cultural din Ierusalim. Prezentarea: Costel Safirman.

30-III-a.c.: Seară literară organizată de H.O.R., la Tel Aviv, în cinstea scriitorului I. Petran. Vorbitori: I. Avian, C. Isac, H. Elli.

A trecut un an de la decesul

Ing. HENRY (RICU) ROSENBERG

Îl deplâng sora și cumnatul
Coca și Dr. Marc Dona
și prietenii

Amintim că la 23 aprilie 1998 se împlinesc 6 ani de când a închis ochii întru veșnicie

ROZA BERCOVICI
(1901, București - 1992, Tel Aviv)

Soție, mamă, bunică (OMA) și soacră a cărei noblețe sufletească, înțelepciune și dăruire de sine vor rămâne nestinse în sufletul nostru zbuciumat de dor.

In memoriam.
Daisy Macadziob - fiică
Dr. Sorina Macadziob - nepoată
Familia

Soția, AKA, anunță cu regret că acum 6 luni, în sept. 1997, a încetat din viață în vârstă de 70 de ani

Ing. AMOS WITTENBERGER

Un pios omagiu inginerului și omului și să ne amintim cu drag de zilele luminoase din tinerețe, petrecute împreună în cinste, muncă, elan și voie bună, în România.

Vizita în Israel a d-lui Victor Klima, cancelarul Austriei - vizită ce a avut loc a doua zi după plecarea din țară a lui Robin Cook - s-a desfășurat într-o atmosferă plină de cordialitate și căldură. Altă Klimă, alt climat politic...

Aliaua română sărbătoreşte

*** 50 ani de Independenţă a Israelului**
*** 50 ani de relaţii diplomatice continue**
între România şi Statul Israel

SUB AUSPICIILE H.O.R. ŞI ALE COMITETULUI DE ONOARE **JUBILEUM ISRAEL '50**

UN SUPER SPECTACOL MAGNIFIC
cu **100** de artişti din **România** şi **Israel**

„HAGHIGA ROMANIT“
GALA JUBILIARĂ ISRAEL '50

Direcţia organizatorică: **TEŞU SOLOMOVICI** * Director de producţie: **LICĂ BLUTHAL**

Corina Chiriac

Florin Piersic

Prinţul Operetei
Dorin Teodorescu

Stela Popescu

Alexandru Arşinel

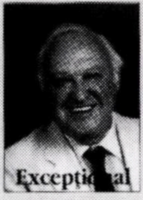

Harry Reiniger

Dorothea Livio

Nancy Brandes

Olga Ciolacu
Rep. Moldova

Nicu Nitai

Gabriel Dorobanţu
Cîntăreţul nr. 1 al României

Gabi Vlad

Sorina Dan

Boris Agaiev

Lucica Ciobanu

Olga Axinte

PERINIŢA
hora prieteniei

Marele Ansamblu Folcloric **„DOINA ROMÂNIEI“**	**Ansamblul Israelian** **„NAŢERET ILIT“**	**Orchestra de Muzică Populară** **„BARBU LĂUTARU“**

Tel Aviv – „Heihal Hatarbut”
sîmbătă, 2 mai – ora 20.15
Bilete: Canaf,tel. 629338 sau 6295154,
alte agenţii şi la H.O.R.

Haifa – „Auditorium”
marţi, 5 mai – ora 20
Bilete: Nova, tel. 8665272 şi la H.O.R.

BEER ŞEVA – „Heihal Hatarbut”
vineri, 1 mai – ora 20
Bilete: Peleg, tel. 6233397,
la casă, tel. 6271065 şi la H.O.R.

RISHON LE ZION „Mofet”
duminică, 3 mai – ora 20
Bilete: Hacartis, tel. 9666141
şi Kupa, tel. 9645711

KIRIAT HAIM – „Teatron Hatzafon”
luni, 4 mai – ora 20
Bilete: Nova, tel. 8665272,
la casă, tel. 8420430 şi la H.O.R.

AMERICAN EXPRESS Travel Services

AMERICAN EXPRESS – *Travel Services*
La deschiderea sezonului turistic onorează „JUBILEUM ISRAEL '50”

E.W.T.R.
România
31

* HAG PESAH SAMEAH ! *

OFERTÅ SPECIALÅ
E.W.T.R.

VÎNT DE PRIMĂVARĂ ÎN CARPAŢI
O SĂPTĂMÎNĂ DE VACANŢĂ ÎN POIANA BRAŞOV

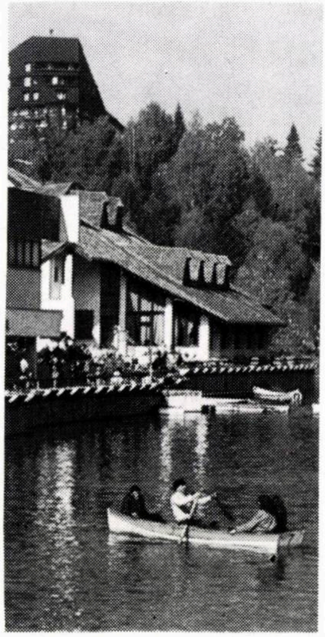

Poiana – Perla Carpaţilor

450 $

PREŢUL CUPRINDE:

- **Bilet de avion TEL AVIV - BUCUREŞTI - TEL AVIV**
- **7 ZILE / 6 NOPŢI cazare hotel CIUCAŞ**
- **2 mese pe zi**
- **Şi trei excursii speciale în circuit**

1. TUŞNAD - LACUL ROŞU - CHEILE BICAZULUI
2. SIBIU - DUMBRAVA SIBIULUI
3. SINAIA - CASTELUL PELEŞ

La întoarcerea în Bucureşti - Turul oraşului -
Plecare în fiecare miercuri
Preţul nu curpinde 49 $ - taxă de înscriere şi 26 $ - taxe aeroport

Înscrieri şi informaţii suplimentare
La agentul dvs. preferat

minimum

ISRAEL
50
1948-1998

ŞI AŞA MAI DEPARTE...

• ANUL XII • NR. 134 •
• MAI 1998 •
• 13 SHEKELI •

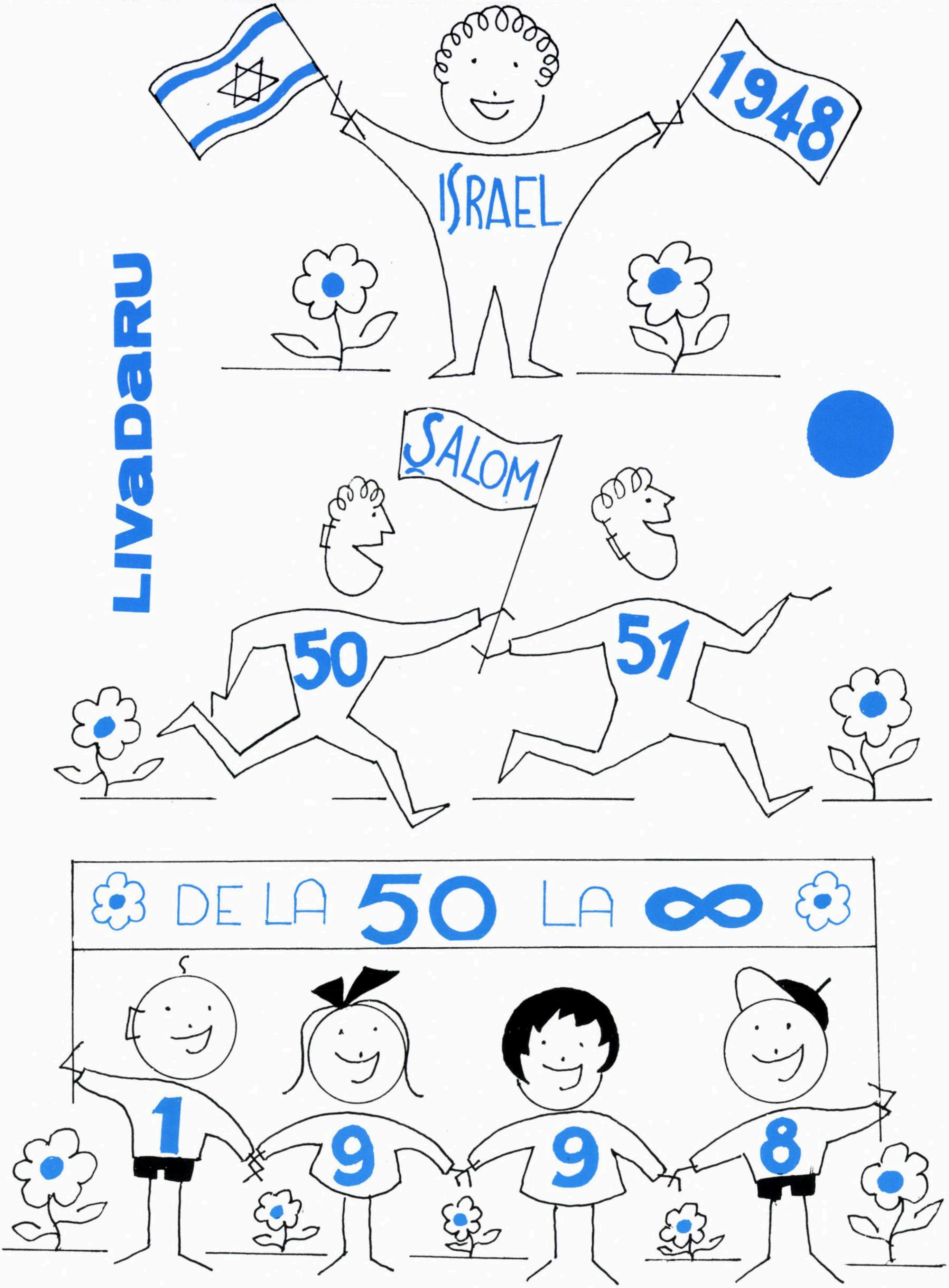
1948
ISRAEL
LIVADARU
ȘALOM
50
51
DE LA 50 LA ∞
1
9
9
8

David Ben Gurion *cu soţia sa,* **Pola,** *în* **Ziua cea mai mare** *din Mai 1948. Ştiţi câţi eram atunci ? 600.000. Astăzi suntem 6.000.000. Eu atât am avut de spus.*

●

CU PRILEJUL ZILEI INDEPENDENŢEI
TRANSMITEM TUTUROR CITITORILOR
ŞI COLABORATORILOR NOŞTRI
CELE MAI BUNE URĂRI
ŞI LE ŞOPTIM LA URECHE:
CÂND O FI MAI RĂU, AŞA SĂ FIE !

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
ceea ce înseamnă 23 aprilie

50

În mai 1948, imediat după ce Ben Gurion proclamase înfiinţarea Statului Israel, ţările arabe – care se împotriviseră necontenit şi pe cele mai sângeroase căi acestei dorinţi de veacuri a neamului evreiesc – s-au năpustit asupra tânărului stat cu armatele şi, în acelaşi timp, au dat ordin arabilor de la Haifa, Tel Aviv sau Ierusalim să fugă în ţările vecine; pentru ca – în felul acesta – să scape de prăpădul anunţat. A doua zi, toate agenţiile de presă, luând în consideraţie raportul de forţe (10-1 în favoarea arabilor) vorbeau despre distrugerea Israelului. Dar Israelul nu a fost distrus, a rezistat potopului de soldaţi şi tancuri, a învins în ceea ce mai apoi s-a chemat Războiul de Independenţă şi a dăinuit.

În iunie 1967, coaliţia statelor arabe, îmbogăţită peste noapte datorită petrolului şi înarmată până-n dinţi, se pregătise, sub conducerea lui Nasser, preşedintele Egiptului, să dea lovitura de graţie Israelului. În clipa aceea, toate agenţiile de presă vorbeau despre distrugerea Israelului iar evreii din Diaspora (vă mai amintiţi ?) urmăreau, cu sufletul torturat de îndoieli, mersul evenimentelor, temându-se că va avea loc Holocaustul nr.2. Dar Israelul nu a fost distrus. Armata a atacat cu 5 minute înainte de ora H a arabilor şi a învins. Şi ţara a dăinuit.

În octombrie 1973, de Yom Kipur, Egiptul, Siria şi alte state arabe, înarmate cu tehnica cea mai avansată şi aruncând în bătălie peste un milion de soldaţi, au atacat pe neaşteptate,- profitând de marea sărbătoare evreiască şi batjocorind-o (ei, care se arată atât de sensibili la capitolul religiei). După cele dintâi succese ale invadatorilor, la Canalul de Suez şi la graniţa cu Siria, agenţiile de presă vorbeau – iarăşi – despre capitularea şi, mai apoi, distrugerea Israelului. Dar Israelul nu a fost distrus. Armata şi-a revenit şi – în ciuda grelelor pierderi suferite – a respins duşmanul, ajungând la 100 de km. de Cairo şi la 40 de km. de Damasc. Unde a fost oprită prin intervenţia brutală a "comunităţii internaţionale", înspăimântată la gândul că steagul alb-albastru ar putea să fluture deasupra celor două capitale arabe. Armatele noastre s-au întors acasă, iar statul a dăinuit.

De-atunci şi până astăzi, inamicul ne-a ameninţat necontenit cu «intifada», cu atacuri siriene împotriva podişului Golan şi cu rachete irakiene cu «antrax», menite să distrugă Israelul. Dar Israelul s-a încrâncenat, a îndurat multe, a rezistat la toate ameninţările şi la toate crimele – şi a dăinuit, împlinind 50 de ani.

Cu dinţii strânşi, cu atenţia mereu trează la duşmanii de moarte din afară şi dinlăuntrul nostru – ne îndreptăm spre ziua în care ţara va împlini 100 de ani.

M.

minimum

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru anunţuri publicitare

Director
Al. Mirodan

Publicitate: 1 inch – 45 shekeli
Abonamente Israel
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii
Străinătate: (1 an – 12 numere):
Europa – 70 de dolari; România – 65 dolari; U.S.A., Canada – 80 dolari; America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari; Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediţia cu avionul.

Grafica:
Eugen Iacob

Culegere computerizată:
Claudia Rosenstreich

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei. Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Rvistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS LTD.

TENDINTE

Israel: trabucele primului ministru

S-a făcut şi se face în continuare mare caz de faptul că premierul Netaniahu cheltuieşte din banii statului peste 10.000 de shekeli pe lună pentru trabucele pe care le fumează dânsul şi oaspeţii din străinătate, cu ocazia primirilor la Ierusalim.

1.- Acuma, ca să fim drepţi, premierul n-are dreptate să se supere pe ziariştii care au dezvăluit faptul. În cazul de faţă, mai mult decât în altele, se poate spune fără teama de a greşi, că de unde nu e foc, nu iese fum.

2.- Observând că, în timp ce – de luni de zile – ţine discursuri înflăcărate în favoarea economiilor la bugetul guvernului, d-sa admite ca trezoreria să dea bani grei pe trabuce scumpe (Davidoff sau Monte Cristo II), suntem îndemnaţi să-i amintim ce i-a spus Tudor Arghezi, prin anii '50, prozatorului Titus Popovici care, în timp ce scria articole împotriva imperialismului american, fuma de zor ţigări Kent: *"dumneata, una scrii şi alta fumezi..."*

3.- Acestea toate fiind zise, campania de presă furibundă pe tema trabucelor ni se pare umflată peste măsură (ca şi campania dezlănţuită, acum vreo două-trei luni, à-propos de pantofii aruncaţi de Sara Netaniahu în capul servantei). Nu e cazul să transformi micile capricii ale premierului în explicaţie a deficitului bugetar, şi să faci din Bibi ţapul ispăşitor al crizei economice, adică – aşa cum spune francezul – trabouc émissaire. Gata. Destul. Căutaţi altceva. Pe-asta am fumat-o.

Gaza: pentru un pumn de dolari

Evenimentul "exploziv" al lunii trecute l-a constituit moartea lui Muhi Shariff. Poreclit "inginerul nr.2" (omul fusese mâna dreaptă a cunoscutului terorist Ihie Ayash, zis şi inginerul, lichidat de ai noştri în 1996), activist important al Hamasului, specialist într-ale explozibilelor, Shariff a fost găsit mort lângă rămăşiţele automobilului său care sărise în aer într-un garaj de lângă Ramallah. "Accident de muncă". Aşa se părea în primele clipe. Pe urmă, lucrurile s-au complicat. Cu atât mai mult cu cât, la examinarea cadavrului, poliţia palestiniană a găsit (sau ar fi găsit) câteva gloanţe din care rezulta că hamasnicul fusese mai întâi împuşcat.. Deci, avem de-aface cu un asasinat.

Prima reacţie a Autorităţii Palestiniene (ca şi – fireşte – a Hamasului) a fost de a arunca vina pe serviciile secrete israeliene, ameninţând cu atentate devastatoare în chip de răzbunare. Dar, după ce guvernul nostru a dezminţit clar şi răspicat orice implicare a Shabakului sau Mossadului în această afacere, Arafat, văzând că nu poate întinde coarda prea mult, a bătut în retragere, angajându-se să efectueze o anchetă serioasă. Şi tot pe-o anchetă serioasă s-au pus şi conducătorii Hamasului. La ora de faţă circulă, ba chiar bântuie cu furie în teritorii mai multe teorii.

Prima versiune aparţine Hamasului şi sună aşa: Shariff a fost omorât de oamenii lui Arafat, de conivenţă cu autorităţile israeliene, care voiau să-l împiedice pe "inginer" să pună la cale un nou atentat cu bombe. Versiunea ţine şi nu ţine: dacă voiai să-l scoţi din funcţie pe Shariff, ar fi fost destul să-l arestezi, evitând astfel scandalul monstru ce-a izbucnit la Gaza şi în teritorii.

A doua versiune aparţine Autorităţii Palestiniene: în Hamas există două tabere ce se urăsc de moarte, luptând pentru putere. Shariff, care făcea parte dintre duşmanii lui Abdel Aziz Rantisi, şeful executiv al Hamasului (liderul "spiritual" fiind, după cum se ştie, şeicul Yassin), acesta a ordonat lichidarea lui. Versiunea cuprinde mult adevăr, dar nu tot adevărul: şefii şi activiştii Hamasului se luptă-ntre ei, dar nu pentru putere "în general" sau pentru a-şi impune "ideologia" respectivă ei, mai cu seamă,

TENDINȚE

pentru bani. Organizația primește milioane de dolari pe an din partea sprijinitorilor din afară, iar grupul condus de Rantisi preferă să-i cheltuiască fără a da rivalilor săi partea cuvenită din ciolan. Cearta cea mare a izbucnit atunci când grupul din care făcea parte inginerul nr.2 a cerut socoteală pentru o sumă de 800.000 de dolari, pe care Rantisi și ai săi o băgaseră în buzunar. 800.000 de dolari sunt bani buni, oamenii omoară și pentru o sumă mai mică...

Gaza: cum ne gândim să distrugem Israelul

"Organizațiile islamice au descoperit, în sfârșit, secretul pentru a-l distruge pe dușman, iar acesta este folosirea armamentului biologic de distrugere în masă".

(Dintr-o declarație a lui Nasser Asad El-Tamini, conducător al Djihadului islamic, la o ceremonie de comemorare a teroristului Shariff, organizată de Hamas, Aman, 1998; amintim în treacăt că Aman este capitala Iordaniei, țară cu care Israelul a iscălit un tratat de pace sinceră, solidă și trainică).

Gaza: Fumul narghilelelor

«Nargileh news» (noutățile din narghilea) este una dintre vechile expresii subtile, altădată folosite pe larg, dar care - cu timpul - au căpătat un sens pejorativ. Ea descrie închipuirile ce luau naștere în mințile înfierbântate ale propagandiștilor arabi, în fumul narghilelelor lor, și care adăugau culoare și picanterie propagandei lor de ură. Într-una dintre publicații era chiar rezervată permanent o coloană cu ton semi-ironic, care conținea elemente de propagandă arabă ostilă. Să luăm, de pildă, credința - larg răspândită timp de mulți ani printre arabi - că undeva în Knesset ar fi existat o hartă care descria granițele până la care Sionismul dorea să se extindă, desemnând un Stat Evreiesc care s-ar fi întins până la râul Euphrat. Nimeni n-a văzut până acum aceată hartă cu ochii proprii, dar asta nu i-a împiedicat pe propagandiștii arabi s-o menționeze cu orice ocazie pentru a demonstra nefastele intenții ale evreilor.

Relativ recent, Arafat a modificat formula: această hartă revelatoare nu se află în Knesset, dar este imprimată pe moneda divizionară de 10 agoroți, pe care poate fi văzută o Menora pe un fond de formă nedefinită, care fond, dacă vrei, ți-l poți imagina ca pe o hartă a Orientului Mijlociu (și dacă nu vrei, înseamnă că te afli sub influența propagandei sioniste). Arafat n-a catadicsit nici o dată să ne explice de ce crede el că a trebuit să imprimăm cele mai intime secrete ale noastre pe dosul unei monede, astfel ca ea să poată fi reprodusă în sute și mii de exemplare și expusă privirilor întregii lumi. O adevărată "poveste de narghilea" nu are nevoie de logică. Cu cât este mai potrivnică logicii, cu atât mai ușor este răspândită.

Ultima "poveste de narghilea" a fost relatată de către președintele Autorității Palestiniene la Conferința Națiunilor islamice de la Teheran. El a expus acolo o sălbatic de exagerată descriere a teribilelor fapte comise de israelieni la Ierusalim și - ca să-și șocheze și mai tare ascultătorii - le-a dezvăluit faptul că a fost informat despre un nou plan al evreilor, și anume, acela de a scoate moscheia El-Aqsa de pe Muntele Templului, pentru a elibera locul în vederea construirii Templului.

Arafat are un obicei oarecum ciudat. Când vede un microfon în fața lui și o grămadă de ascultători pregătiți să creadă închipuirile și invențiile sale, el tinde să uite că este implicat într-un proces de pace cu Israelul și că s-a angajat să nu incite și să nu difuzeze informații false. I s-a părut că la o Conferință islamică totul este permis, și dacă n-a avut cine știe ce succes în dovedirea reclamației sale anterioare - cum că tunelul săpat pe sub Zidul Plângerii a fost, de fapt, o încercare a evreilor de a pătrunde pe sub fundațiile Moscheelor de pe Muntele Templului - nu există nici un motiv ca noua sa invenție să nu fie crezută, anume că evreii, care s-au abținut vreme de 30 de ani lăsând Muntele Templului în mâinile musulmanilor, se pregătesc acum să scoată de-acolo unica moschee din Ierusalim menționată în Coran, pentru a reconstrui Templul lui Solomon. Conferința n-a cerut dovezi că ceea ce susținea el în fapt, corespunde cu ambițiile israeliene. Conferințele islamice se pare că nu au nevoie de evidențe. Oricine fumează o narghilea, poate vedea pericolul în fumul pipei sale cu apă, iar cine nu poate, este probabil un turc și nu un musulman adevărat.

(Dintr-un articol de Shmuel Shnitzer, în «Maariv», 1998)

Irlanda de Nord: Pace ?

Așa s-ar zice. După treizeci de ani și mai bine de lupte fratricide, soldate cu cca. 4000 de morți și de două ori pe-atâția răniți grav, catolicii și protestanții de la Belfast au căzut de acord să pună capăt vărsării de sânge. Și să ajungă la o înțelegere. Înțelegere înseamnă că Irlanda de Nord se va bucura de un grad sporit de autonomie și va fi condusă, de-aici înainte, de un Parlament comun.

Pentru a împrospăta memoria cititorului, amintim că protestanții (cam 55-60% din populație) vor ca provincia să rămână sub stăpânire engleză, în vreme ce catolicii luptă pentru unirea ținutului cu Republica Irlanda (catolică).

La realizarea acordului au contribuit din plin premierul englez Tony Blair (precedat de John Major, omul care spărsese

TENDINȚE

gheața) și președintele american Bill Clinton: locatarul de la Casa Albă și-a fixat înfăptuirea păcii în Irlanda de Nord printre marile obiective ale politicii sale externe.

Acuma se pune întrebarea: va aduce acordul din Aprilie *cu adevărat* pacea mult râvnită? Mai întâi, trebuie ca *massele* să subscrie și ele la angajamentul conducătorilor. Ori Gerry Adams, liderul lui Sinn Fein, partidul catolicilor, se luptă din greu pentru a obține asentimentul a lor săi. Apoi rămâne de văzut cum facem cu legarea teoriei de practică.

În această privință, reacțiile «medici» sunt semnificative. Pe de-o parte, toate ziarele salută Pacea, pe trei coloane - **Peace! Peace! Peace!** - iar pe de altă parte, ei se feresc să cadă în cursa Euforiei. Situația ultra-fragilă din Bosnia (plus focul mai nou din Kosovo) după acordurile de la Dayton, precum și criza fără de sfârșit din Orientul Mijlociu, a îndemnat pe toți comentatorii, de la «Times» la «The Independent», să sufle în iaurt. Optimism? Da, bineînțeles. Dar optimism măsurat. Ba chiar foarte măsurat.

Austria: Nu vrem în NATO

Sună ciudat. În vreme ce România și alte țări din răsăritul Europei fac eforturi ieșite din comun pentru a fi primite în NATO, Austria - pe care occidentalii o poftesc (Bitte schön!!) în marele pact militar condus de Statele Unite - nu se grăbește de loc să dea curs invitației.

Dimpotrivă. Un sondaj recent, publicat în ziarul «Standard» din Viena, arată că 54% dintre cei interogați sunt contra aderării la NATO, 28% pentru, iar ceilalți... nu au nici o părere. De notat că Partidul Social-Democrat al Cancelarului Victor Klima s-a pronunțat, hotărât, contra. Socoteala austriecilor este simplă și clară. Țara este neutră din 1955, lumea se bucură de toate libertățile, Viena întreține relații bune atât cu Occidentul cât și cu rușii, standardul de viață este invidiabil, de ce să-i zgândărim pe ruși, intrând într-un pact militar care... orișicât. Astăzi, Moscova nu este primejdioasă. Dar mâine ?

Judecătoarea Wright: Right !

Statele Unite: Una la mână

Acum, în mai, urma să se judece procesul intentat de Paula Jones președintelui Bill Clinton. După cum se știe (și-ncă cum!), numita susține că în mai 1991, pe când era guvernator al statului Arkansas, Clinton ar fi chemat-o printr-un om al său într-o cameră a hotelului *Excelsior* din Little Rock, făcându-i propuneri rușinoase și, în plus, arătându-i penisul. Mai mult decât atâta ? Nu. Viol ? Nu. "Hărțuire sexuală". Și acte indecente. Martori ? Zero absolut. Dovezi ? Așișderea. Dar madam' Jones, fire sensibilă ce pozase pentru "Penthouse", a fost atât de traumatizată încât cere acum condamnarea președintelui. Condamnare care ar fi preludiul la celelalte condamnări puse la cale: pentru "hărțuirea" d-rei Monica Levinski, a d-nei Kathleen Willey ș.a.m.d.

Dar judecătoarea Susan Webber Wright, din Little Rock, a decis altfel. Simțind, probabil, că Marea Înscenare organizată de Republicanii dornici să-l lichideze pe Clinton, și de «mass-media» a întrecut măsura, fiind nu numai stupidă, obscenă și dementă, ci de-a dreptul compromițătoare pentru justiția americană, arătată cu degetul în toate caricaturile globului,- a pus punct afacerii. Ea a considerat (acționând ca un fel de procuror al statului din Israel) că nu e cazul de proces. Și că (totuși!) societatea americană nu are nevoie în clipa de față ca președintele Statelor Unite ale

Paula Jones *(ce mutră de borfetă !)* cu **madam' McMillan** *(stânga)*, *republicana ultra-bogată care o finanțează și îi dă indicații prețioase*

TENDINȚE

Americii de Nord să-și arate penisul în fața tribunalelor.

O dată cu decizia judecătoarei au scăzut și șansele celorlalte doamne (dacă li se poate spune așa) de a declara procese lui Bill Clinton. Au scăzut, instantaneu, ca la Bursă, și șansele Republicanilor de a provoca faimosul *impeachment* din Congres care înseamnă - practic - scoaterea președintelui din funcție. "Gata", a spus senatorul (Republican!) Arlen Spector, "chestiunea trebuie închisă". Odată cu decizia doamnei Wright, a crescut și numărul glasurilor care socotesc că afacerea a durat destul. Un sondaj inițiat de săptămânalul "Newsweek" arată că 57% dintre cetățeni, contra 38%, consideră că procurorul Keneth Starr - omul care și-a jurat că-l va lichida pe Clinton - trebuie să renunțe la cazul Monica Levinski și la celelalte. Și, în genere, să-și vadă de treburile lui.

Asta e și părerea lui **Minimum**: decizia judecătoarei din Arkansas ne-a bucurat nespus, făcându-ne să sărim în sus de bucurie. De ce? Uite-așa... Fiindcă nu-i înghițim de fel pe magistrații libidinoși (plus directorii de ziare asemenea) care, sub cuvânt că țara are nevoie de adevăr (ce frumos sună! ce înălțător!) se uită prin gaura cheii în biroul președintelui, salivând la ideea că-l vor prinde cu mâna sub fustele secretarelor. Pe urmă, așa cum nu suportăm asasinatul pur și simplu, cu glontele sau cu toporu-n cap, tot așa nu suportăm asasinatul moral. Nici în Statele Unite, nici în Israel, nici altundeva.

România:
Guvernul Vasile

Criza de guvern de la București a luat sfârșit. După demisia primului ministru Victor Ciorbea al cărui cap fusese cerut de partenerii de coaliție din Partidul Democrat (Petre Roman) pe motiv că reforma economică bate pasul pe loc, președintele Constantinescu l-a însărcinat pe Radu Vasile, secretarul general al PNȚ-CD (principala forță de guvernământ) cu formarea noului cabinet. Acesta seamănă - în linii mari - cu precedentul (plus câțiva miniștri noi și minus câțiva care nu mai sunt) și a început să lucreze.

Chestiunea aflată pe buzele tuturora este dacă Radu Vasile va reuși acolo unde a dat greș Victor Ciorbea, un politician muncitor și corect (după spusele multora) dar slab și nehotărât (tot după spusele multora); ori, înfăptuirea reformei cere hotărâre și îndrăzneală de chirurg în sala de operații: tai sau nu tai? A tăia, în cazul de față, înseamnă, în primul rând, a privatiza mamuții industriali care lucrează de ani de zile în pierdere, trebuind să fie subvenționați de stat cu sute de milioane de dolari anual. Ceea ce seacă bugetul țării. Dar ideea de a intra cu bisturiul în corpul bolnav nu e lipsită de riscuri. Mari.

Să luăm, de pildă, Combinatul Siderurgic de la Galați. A-l vinde, cum este la mintea cocoșului, adică a oricărui adept al reformei, e lucru simplu. Statul dă o dublă lovitură: încasează din partea cumpărătorului (din țară sau din străinătate) o mare sumă de bani (așa cum a încasat Iacob Neeman al nostru după vânzarea acțiunilor de la Bank Hapoalim) și, în plus, scapă de obligația de a subvenționa întreprinderea. Pe de altă parte însă, ce anume va face - în mod obligatoriu - noul proprietar dacă vrea (și cum să nu vrea?) ca Galațiul să devină rentabil? Va concedia, în 24 de ore, cel puțin jumătate din salariați. Ceea ce înseamnă aruncarea în șomaj a multe mii de muncitori. Își poate îngădui guvernul să riște (gândiți-vă la închiderea fabricii de la Ofakim) mari mișcări de stradă, cu consecințe incalculabile? Nu prea. Sau, își poate permite guvernul să acorde, pe timp nelimitat, tuturor celor concediați ajutoare de șomaj echivalente cu salariul pierdut? Nu prea. Atunci? Atunci mâinile chirurgului tremură, sora de lângă el îi șterge broboanele de sudoare de pe frunte și medicii din echipă se întreabă: ce face profesorul? Victor Ciorbea a fugit din sala de operații, amânând intervenția chirurgicală la nesfârșit. Radu Vasile își va asuma riscurile de cuviință ?

O altă problemă o constituie mult discutata restituire a caselor, terenurilor, etc. către foștii proprietari. Câtă vreme fuseseră în opoziție, Convenția Democrată și Emil Constantinescu îl acuzaseră mereu pe Ion Iliescu și pe ai săi că nu fac nimic în această privință: sunt comuniști !

În noiembrie 1996 au venit anti-comuniștii la putere și... tot n-au făcut nimic. Într-un reportaj din «Lumea Liberă» de la New York, ni se vorbește - sub semnătura Elenei Damian - de o întâlnire a d-nei Mociornitza (moștenitoarea fabricii de încălțăminte Mociornița) din Statele Unite cu președintele Constantinescu: *"Cum anume se va rezolva problema, d-le președinte, pentru că ați promis ce ați promis tuturor?"* - l-a întrebat vizitatoarea. Dl. președinte a dat din umeri și a spus: *"Da, am promis, am vrut, dar, deocamdată, nu pot să fac nimic!"*

Numirea dlui Radu Vasile a fost bine primită în România, ziarele subliniind că noul premier este o persoană simpatică, un "șuetar" plăcut, o fire jovială. În mod neașteptat însă, presa occidentală s-a arătat mai sceptică, reproșând d-lui Vasile că ar fi prea moale și concesiv. *"Demisia premierului Ciorbea* - scrie «The Economist» (Londra) - *nu înseamnă sfârșitul crizei din România: este începutul ei... Este îndoielnic că Radu Vasile ar putea determina cu adevărat această echipă guvernamentală să aplice reformele"*. Iar alte agenții de presă au înregistrat faptul că «media» de la București a înfățișat ca pe-o **calitate de seamă** a d-lui Vasile.... activitatea politică din trecut a părinților săi: aceștia au fost legionari cunoscuți, fiind condamnați la închisoare pentru faptele lor (să fi vrut vreun coleg al d-lui Radu Vasile să-i facă un pustiu de bine aruncând această informație pe piață?). Așa cum observă Cornel Dumitrescu, în aceeași "Lume Liberă" citată mai sus, biografia părinților reprezintă un amănunt nesemnificativ, dar popularizarea

TENDINȚE

din plin a *amănuntului* nu servește de fel eforturilor românești de a cuceri simpatia occidentului.

România:
Fair - Play

"Redacția revistei «România Mare» urează mult succes Naționalei de Fotbal a Țării noastre în partida amicală pe care o va disputa cu echipa similară a Israelului. Nu că oaspeții ar fi evrei, dar merită să li se dea o lecție și să li se scoată fotbalul din cap".

...așa a întâmpinat cunoscutul săptămânal bucureștean prezența echipei conduse de Shlomo Scharff pe stadionul Ghencea, dovedind încă o dată că este animat de spirit sportiv și de eleganță.

După cum se știe, 11-le israelian a învins echipa lui Puiu Iordănescu cu 1-0. Cu toate acestea, succesul alb-albaștrilor, pe cât de plăcut și neașteptat ar fi fost el, nu ne-a îndemnat nici pe noi, și nici pe ceilalți gazetari israelieni să facem «bășcălie» pe seama adversarului. Echipa gazdă a prins o zi proastă (se întâmplă la casele cele mai mari), meciul a fost amical, făcând parte din pregătirile românilor pentru Mondialele din Franța; suntem cu capul pe umeri, știm că «team»-ul lui Hagi a fost și este mai bun cu o clasă decât al nostru și - în concluzie - balonul e rotund. După părerea noastră, Scharff are toate motivele să se bucure de victorie dar nu să jubileze: să nu uităm că a fost un joc amical, fără miză, tăria reală a echipei noastre o vom vedea de-abia în septembrie, o dată cu partida **oficială** cu Austria pentru Campionatul European din anul 2000. Iar suporterii români n-ar trebui să urle a disperare, înjurându-și echipa de mamă, așa cum au făcut-o după meci: formația lui Iordănescu cuprinde jucători foarte buni, unii mari de-a dreptul și, cu siguranță, România va avea un cuvânt greu de spus la Mondialele din iunie.

P.S.: Ne-a bucurat, bineînțeles, și victoria naționalei în meciul cu Argentina de pe stadionul Teddy din Ierusalim. Acest 2-1, obținut împotriva echipei care-l are în frunte pe celebrul Battistuta, nu e un rezultat de ici de colea: succesul merită apaluzele noastre. Dar, ca și în jocul cu fotbaliștii români, a fost vorba de un amical. Așa că rămâne cum ne-am înțeles.

În ceea ce-i privește pe oaspeții cu mare carte de vizită, ei ne-au dezamăgit, făcându-ne să ne ștergem cu Battistuța la nas...

Lumea:
Hoții de tablouri

S-a vorbit și se vorbește mult despre faptele criminale săvârșite de naziști în timpul războiului.

S-a vorbit și - încă - se vorbește prea puțin despre jaful de proporții uriașe pe care hitleriștii din Germania și din alte locuri l-au comis - între două discursuri fulminante despre crearea omului «nou» - în aceiași ani.

Abia în vremea din urmă - o dată cu descoperirea *gheșeftului* făcut pe tăcute de către băncile elvețiene cu aurul furat de rasa pură de la evrei (coroane zmulse din gură, etc., etc.) - s-au dezvăluit lumii proporțiile adevărate ale tâlhăriei. Iar unul din obiectivele favorite ale fasciștilor l-au constituit obiectele de artă: picturi, sculpturi, antichități. Hitleriștii de pretutindenea au pus mâna pe aceste piese de valoare și, prin 1944-5, când simțiseră că vine sfârșitul, le-au vândut pe bani grei; bani cu care cei ce apucaseră să fugă din Germania au trăit apoi bine-mersi în Spania, Argentina și alte țări asemenea.

În fotografie, Hitler și Goering admirând o pictură de preț și discutând cam unde ar face mai bine să fie atârnată ea. Este (alături de imaginile de la Auschwitz) una din fotografiile care dau azi idei șefilor OEP-ului și altor Hamasnici din Gaza: lichidăm Israelul cu gaze antrax, apoi ne repezim la Muzeul din Ierusalim și punem mâna pe niște tablouri de Renoir, de Picasso, de Chagall, pe cinste...

* * *

Aglomerația de la Mecca (Arabia Saudită), cu prilejul pelerinajului de luna trecută, a fost atât de mare încât, atunci când mulțimea a ajuns în localitatea Mina (10 km. de Mecca), oamenii s-au călcat în picioare, rezultatul fiind tragic: 118 morți (după cifrele oficiale) și câteva sute de răniți.

Ținând seama că nu e prima oară când se produc asemenea nenorociri la Mina, noi ne îngăduim a sugera autorităților să evite, pe viitor, această așezare: e teren minat. Și de fiecare dată când se petrec asemenea grave accidente, organizatorii nu au de loc o mină bună.

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *"Guvernul socialist al lui Lionel Jospin face mari eforturi pentru a introduce în Franța săptămâna de lucru de 35 de ore (de la 38), ca o soluție pentru crearea de noi locuri de muncă și reducerea șomajului. Credeți că ar fi cazul să se adopte o măsură asemănătoare și la noi?"*

(Lupu Horenstein, Haifa)

Răspuns: La noi? Mi-e teamă că va fi cam greu. Nu-i văd eu, de pildă, pe funcționarii de la ministere sau de la Bituah Leumi să-și iasă din ritmul lor și să sară de la 20-22 ore cât lucrează pe săptămână, la 35...

Întrebare: *"M-am bucurat și eu, ca toți cei din jurul meu, că Ezer Weizman a fost reales de Knesset ca președinte al Statului. Credeți că, după toate conflictele lui cu primul ministru Rabin în anii trecuți, și apoi cu Bibi Netaniahu - conflicte ce erau să-l coste realegerea - a tras oare concluzia că, potrivit legislației noastre israeliene, președintele nu trebuie să-l "concureze» pe primul ministru?"*

(Tania Mayersohn, Raanana)

Răspuns: Nu cred. După câte mi-am dat seama, Ezer Weizman este primul militar din lume care n-a înțeles că două săbii nu încap în aceeași teacă.

Întrebare: *"Acum, când facem bilanțul primilor 50 de ani de la înființarea Statului, îmi dau seama nu numai cât de grea și sângeroasă a fost toată perioada când ne aflam în război cu țările arabe, dar și cât de grea și, da, da, sângeroasă este perioada prin care trecem, perioada «păcii». Cum vedeți Dvs. această problemă ?"*

(Liliana Stabholtz, Beersheva)

Răspuns: Cam așa cum povestește pe undeva Regele Mihai că i-ar fi răspuns, prin 1943-44, bătrânul Constantin Argetoianu (un politician deștept foc și uns cu toate alifiile) la întrebarea: *"și cum credeți, d-le Argetoianu, că vom reuși să ieșim din război?"*; "Războiul ca războiul, Sire, dar să vedeți când o izbucni pacea !"

Întrebare: *"Mă îngrozesc, mă revoltă și mă îngrijorează atacurile tot mai dese ale haredimilor din partidele religioase împotriva instituțiilor noastre democratice care - de bine, de rău - au constituit pilonii Statului o jumătate de secol: justiția, parlamentul, președinția și altele. Nu înțeleg de unde vine ura lor împotriva democrației".*

(ec. Roland Weiss, Ierusalim)

Răspuns: Nici eu nu înțeleg. În locul lor, m-aș ruga de trei ori pe zi pentru supraviețuirea acestui regim. În definitiv și la urma urmei, democrația este singurul regim care îngăduie apariția fascismului.

Întrebare: *"Ce impresie v-a făcut serialul «Tkuma», așa cum a fost realizat de regizoarea Ronit Weiss-Bercovici ?"*

(Sidonie Râmniceanu, Holon)

Răspuns: O impresie bună. Pelicula este construită cu meșteșug, imaginile sunt frapante, ritmul e viu, muzica aleasă cu grijă. După ce am văzut serialul, și mai ales episodul «Biladi - Biladi», m-am gândit, oftând nițel, ce grozav ar fi fost să avem și noi un regizor cum o are OEP-ul pe d-na Ronit Weiss-Bercovici...

Întrebare: *"Îmi permit o indiscreție. Mă aflam, împreună cu soția, la o cafenea de pe str. King George din Tel Aviv și v-am văzut la o masă vecină, discutând cu Puiu Peretz, marele fotbalist din România, de pe vremuri. Discutați despre sport, dar nu despre fotbal, ci despre atletism și îi atrăgeați atenția lui Peretz că refuzul Marocului de a da viză - deși se angajaseră în scris la aceasta - reprezentanților noștri la Campionatele mondiale de Cross au o mult mai mare importanță politică decât apreciază comentatorii sportivi în ziare. Apoi v-ați ridicat de la masă, ați plecat și n-am mai auzit continuarea. De ce a avut incidentul cu Marocul o importanță politică atât de mare?"*

(Vali Cușmaru, Tel Aviv)

Răspuns: Fiindcă gestul regelui Hassan ne arată (încă o dată) cât preț pun conducătorii arabi, inclusiv cei mai "moderați" și "europeni" (suveranul de la Rabat se îmbracă la Londra, pe Saville Row și dă interview-uri într-o franțuzească perfectă la Canalul II al televiziunii pariziene) - pe iscălitura lor.

Întrebare: *"Ministrul de externe englez Robin Cook m-a uluit, pur și simplu, în cursul vizitei sale la noi. Dădea impresia că a venit ca stăpânul pe moșia lui tat-su și că vrea să-i asigure pe arabi că le va livra Ierusalimul pe tavă. Tony Blair are alt stil, el a încercat să dreagă busuiocul cu zâmbetul lui fermecător, însă, în realitate, a ținut să transmită arabilor același "mesaj": Vom avea grijă ca Ierusalimul să fie al vostru. Ce i-a apucat pe englezi, din senin, să adopte această atitudine?"*

(Lora Schönzwich, Ramat Hasharon)

Răspuns: Cred că atitudinea aceasta este legată de destrămarea imperiului, care a culminat anul trecut cu restituirea Hong-Kong-ului și cu vânzarea către nemți a uzinelor de automobile, care făceau mândria regatului. Eu îi admir pe englezi, îi socotesc cei mai civilizați oameni din lume (cu un cap peste alți civilizați și culți), dar în ziua când am auzit că britanicii au vândut până și firma Rolls-Royce, m-am gândit cu o strângere de inimă la cele spuse de Napoleon: "când englezii nu vor mai avea nimic de vândut, vor vinde libertatea popoarelor".

PIX

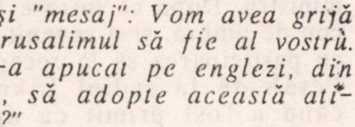

BURSA PERSONALITĂȚILOR DIN ALIA

În ascensiune:

Gita Munte, actriță, numită "cea mai bună actriță a anului" pentru rolul din piesa "Cocota din Ohio" de la Teatrul Cameri.

Rami Baruh, actor, numit "cel mai bun actor într-un rol secundar" pentru participarea sa la spectacolul sus-amintit.

Dubi Zeltzer, compozitor; noua sa lucrare simfonică **«Requiem pentru conducător»** (dedicată amintirii lui Itzhak Rabin) a fost interpretată cu succes de Filarmonica Israeliană, sub conducerea lui Zubin Mehta.

Staționar:

Avigdor Lieberman, ex-director de cabinet al primului ministru. După ce intrase într-un con de umbră, și-a revenit o dată cu participarea sa la recepția de Pesah de la sediul Likudului, când a fost primit cu aplauze furtunoase de către activiștii partidului; și aceasta, în ciuda atacurilor violente dezlănțuite împotriva sa de către Michael Eitan, ministrul Științei.

În cădere:

Colette Avital, director adjunct la Ministerul de Externe: zvonurile din presă despre legătura sa amoroasă cu Shimon Peres au aruncat-o pe frumoasa noastră ieșeancă în gura țațelor de mahala.

Nancy Brandes, muzician; articolul publicat de I. Atlas în «Ultima Oră» din 27-III-a.c. pe marginea comportării lipsite de demnitate a cunoscutului compozitor și interpret față de insultele cu «*rumanim ganavim*», proferate de Dan Shilon, a produs efectul scontat asupra admiratorilor artistului.

Lumea:
El Niño și politica

"Fenomenul El Niño, despre care s-a spus că ar fi "vinovat" de distrugerea recoltelor și de incendiile devastatoare din Asia de Sud-Est, este acum "acuzat" că s-ar afla la originea gripei, epidemiilor și chiar a revoluțiilor din istoria omenirii. La Canberra (capitala Australiei), în cadrul unui simpozion științific desfășurat pe această temă, cercetătorul australian Richard Grove a susținut că principalele evenimente politice și marile epidemii din istoria omenirii ar fi avut legătură cu fenomenul El Niño.

El și-a argumentat afirmația explicând că cea mai recentă legătură dintre politică și El Niño s-a putut vedea în Indonezia, unde seceta a exacerbat criza financiară. Este aceeași situație ca la Revoluția Franceză, când condițiile sociale erau propice declanșării unei schimbări, care, a spus Grove, nu s-ar fi produs dacă nu ar fi intervenit fenomenul El Niño dintre anii 1787 și 1788. Legătura dintre efectele fenomenului El Niño și Revoluția Franceză se poate demonstra prin recoltele foarte slabe din 1785 și 1788, asociate cu ierni foarte aspre, primăveri ploioase și veri uscate. După cum susține cercetătorul australian, manifestările lui El Niño au fost și la originea celor mai mari inundații din istorie, care au dus la înmulțirea populațiilor de muște, țânțari și șobolani, și, implicit, la declanșarea epidemiilor. Cele mai multe dintre epidemiile de gripă înregistrate între 1557 și 1900 par să fie legate de fenomenul El Niño, o legătură similară existând și în cazul epidemiilor de malarie și de vărsat.

Manifestările aceluiași fenomen, înregistrate în secolul al VII-lea, în Asia de Sud-Est, au provocat scăderea la jumătate a populației din unele regiuni, cum este Java, din cauza răspândirii malariei. Așa-numita "moarte neagră" sau ciuma, apărută inițial la rozătoarele din Asia și centrul Chinei și răspândită apoi, efectiv, în toată lumea, este și ea asociată fenomenului El Niño.

Un alt exemplu dat de cercetătorul australian este cel al condițiilor meteorologice neobișnuite cu care s-a confruntat Irlanda în 1845 - un an de vârf pentru El Niño - când recoltele de cartofi au fost distruse de mană, generând foamete. Totodată, în India, unde ploile musonice par să preceadă fenomenul El Niño, marile inundații din perioada Evului Mediu au condus ulterior la construirea sistemului de irigație și a unor rețele de canale, a mai spus Richard Grove, concluzionând că, din punct de vedere istoric, El Niño a avut un impact economic și politic uriaș."

(Din "România liberă", Buc. 1998)

●

ZISE...

"Nu sunt sigur că aceste demonstrații sunt în sprijinul lui Saddam"

(Dr. Haidar Aziz, fruntaș al OEP, conferențiar la Universitatea Al-Kuds din Ierusalim,- răspunzând la o întrebare a ziaristului Herb Keinan de la "Jerusalem Post", în legătură cu manifestațiile palestiniene din teritorii, cu portretul lui Saddam purtat triumfal și cu urlete de: Saddam, distruge Israelul !)

...ȘI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

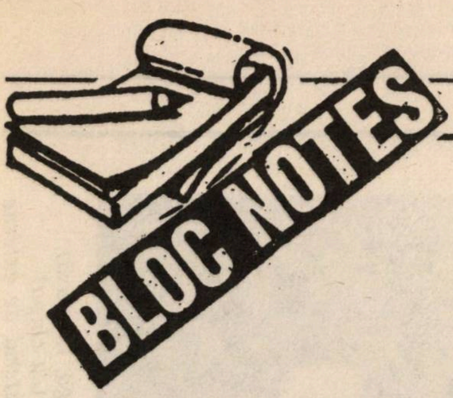

I. ARTZI

DRUMUL MEU CEL LUNG DE LA CERNĂUŢI LA IERUSALIM

Un cancelar austriac şi un cetăţean israelian în zilele Jubileului

Vizita oficială în Israel a Cancelarului Austriei, VIKTOR KLIMA, la aniversarea a 50 de ani de la proclamarea Statului nostru, a avut o deosebită semnificaţie.

Până la invazia Austriei de către nazişti, în 1938, trăia acolo o comunitate evreiască înfloritoare. Voi pomeni doar două nume de faimă: Szigmund Freud şi Theodor Herzl.

Cum ar fi arătat lumea fără Freud ?

Cum ar fi arătat poporul evreu fără Herzl ?

După criza Waldheim - un fost ofiţer nazist în fruntea Austriei - vizita Cancelarului Klima deschide o nouă eră în relaţiile bilaterale.

În curând Austria va prelua Preşedinţia Consiliului European. De aceea, această vizită nu a îmbrăcat numai un caracter simbolic, reflectând schimbările radicale în destinul evreiesc pe parcursul ultimilor 50 de ani, ci a fost şi de o mare importanţă politică.

Părinţii mei s-au născut în Sighet - Bucovina, pe vremea Imperiului austro-ungar condus de Împăratul Franz Josef, poreclit de evrei Froim Fişel,- şi sunt sigur că nu şi-ar fi imaginat nici în cele mai fantastice visuri ale lor că va veni o zi în care fiul lor va sta "la o cafea de vorbă", calm, jovial şi ca de la egal la egal cu Cancelarul Federal al Austriei, Bundeskanzler Viktor Klima. Şi unde ? La Ierusalim, în cadrul vizitei de Stat pe care acesta din urmă a efectuat-o la noi: încă unul din paradoxurile de necrezut ale istoriei noastre şi a fiecăruia dintre noi.

Preşedintele Sohnutului, Avram Burg, m-a solicitat să-l însoţesc la întâlnirea dumisale cu Cancelarul Austriei, pentrucă-şi dorea alături un supravieţuitor al Holocaustului, vorbitor de limbă germană.

Iată-ne deci faţă-n faţă cu proeminentul musafir în suita dumisale, în care se mai aflau asistenta sa, o specialistă în finanţe, oameni de afaceri, reprezentanţi ai Comunităţii evreieşti din Viena în frunte cu preşedintele lor, Dr. Paul Gross. De-asemenea, ambasadorul Israelului în Austria, Nathan Meron (originar din România), precum şi delegatul ministerului nostru de Externe, tânărul diplomat Ilan.

După o lungă serie de convorbiri cu cei de faţă, Kanzler-ul rămase doar cu noi doi. Faţa sa nu trăda oboseală, personalitatea sa iradia prietenie, căldură, apropiere. Şi conversaţia începu cu întrebări personale: de unde germana asta a mea ? I-am povestit că am învăţat-o în casa părinţilor mei, înainte de a fi fost înscris la şcoala română,- precum şi câte ceva din climatul cultural german al Bucovinei, până la intrarea trupelor sovietice în Cernăuţi, în vara anului 1940.

Înainte de aborda convorbirea oficială, i-am mai făcut o confidenţă cu iz de notă personală - şi anume - că printre cei prezenţi în sală, sunt singurul care a auzit ultimul cuvânt al **Cancelarului Schuschnig**, rostit înaintea intrării trupelor germane naziste în Viena, în 1938, deci cu 60 de ani în urmă.

În oraşul Siret funcţiona un singur aparat de radio, în casa farmacistului Silberbusch. El ştia cât de mult mă pasionează pe mine urmărirea evenimentelor politice. De aceea mi-a permis să ascult la aparatul său de radio emisiunile ce puteau fi captate acolo.

Şi astăzi îmi sună în urechi ultimul cuvânt al **Cancelarului Schuschnig:**

GOTT,
SCHÜTZE ÖSTERREICH !

«Doamne, apără Austria!», iar după o mică întrerupere, izbucnind - literalmente - imnul nazist al lui Horst Wesel: *Die Strasse frei den braunen Batalionen* ("Eliberaţi strada pentru batalioanele brune" - culoarea uniformelor tineretului hitlerist).

Acesta a fost sfârşitul Austriei independente.

Şi am adăugat: *"Dumnezeu n-a apărat nici Austria, nici pe evrei"*. La care, Kanzler-ul, vădit emoţionat, răspunse: *"Eu n-am putut auzi acest discurs: sunt născut în 1951"*.

Avram Burg, luând cuvântul, i-a prezentat el mai întâi problemele ce-l frământă: jefuirea bunurilor evreieşti, problema restituirii averilor particulare şi comunitare, a bunurilor artistice.

Apoi eu, expunându-i-le pe cele ale supravieţuitorilor, i-am vorbit despre problema pensiilor individuale, despre obligaţia autorităţilor de a-i ajuta pe cei care au nevoie de documente pentru a-şi dovedi cererile, precum şi despre crearea de fonduri pentru intensificarea colaborării culturale austro-evreieşti.

Toate acestea au fost notate în protocolul întâlnirii. După care, Cancelarul a promis să examineze cu simpatie doleanţele noastre.

În încheierea acestei memorabile întrevederi, am ţinut să remarc că, în calitate de vicepreşedinte al Internaţionalei Liberale, am acţionat pentru ca Jurgen Haider - preşedintele aşa-zisului Partid Liberal austriac - să fie eliminat din rândurile Internaţionalei Liberale, din cauza atitudinii antisemite şi xenofobe a membrilor acestui partid.

"Declar aci în modul cel mai formal: cu acest partid nu vom face nici o alianţă politică. Ei

sunt în declin și în pierdere de teren" – ne-a afirmat Cancelarul Klima.

A doua zi, ne-am reîntâlnit în Căminul de bătrâni din Ramat Hen, o reședință pentru vârstnici construită și din fonduri alocate de guvernul austriac. Cancelarul, în preajma plecării (era vineri, în orele târzii ale după-amiezii), a trecut printre mese, a strâns mâna fiecăruia dintre cei prezenți, apoi a vorbit cu căldură despre vizita sa, despre emoția întâlnirii cu victimele cotropirii naziste: *"... Nu numai germanii au comis fărădelegi. Au făcut-o și mulți austriaci. Vrem să reparăm ce se mai poate repara"*. Bătrânii aveau lacrimi în ochi.

Și, în timp ce Cancelarul Klima și suita sa se îndreptau spre aeroport, în casele evreiești se aprindeau lumânările de Shabat: luase sfârșit o vizită fructuoasă, de mare importanță pentru ambele țări.

Cancelarul Klima *(stânga, la masă)*, *cu* **I. Artzi, A. Burg** *(cu chipa)* *și un funcționar de la Ministerul de externe*

Răspundere, reparație, reconciliere: se poate și așa !

Noile relații dintre țările noastre vor avea drept bază acceptarea – din partea noastră – a răspunderii pentru cel mai întunecat capitol din istoria Austriei și anume, expulzarea și exterminarea cetățenilor evrei ai țării mele.

Recent s-au împlinit 60 de ani (martie 1938) de la înfăptuirea unuia dintre cele mai rușinoase și grave evenimente din istoria noastră (Anschluss),- eveniment care a însemnat pentru mulți austrieci pierderea căminelor lor, refugiul în alte țări sau pieirea în lagăre de concentrare.

Cancelarul Vranitzki, predecesorul meu, a exprimat – în cuvântarea sa ținută la Ierusalim – răspunderea și determinarea noastră onestă de a întreprinde ceva, în sensul ajutorului pe care ne vom strădui să-l acordăm celor ce-și caută dreptatea, precum și onorarea victimelor trecutului. (...)

Ca membru al unei generații născute după război, vă asigur că atât această generație cât și cea a copiilor mei nu va voi să uite (....), nu ne va fi teamă să ne confruntăm cu evenimentele care s-au petrecut și cu faptul că Austria nu a fost doar o victimă, ci mulți dintre ai noștri l-au primit pe Hitler cu brațele deschise și au participat activ la atrocitățile petrecute.

Nu putem schimba ceea ce s-a făcut. Dar este de datoria noastră morală de a nu uita, de a transmite ceea ce știm generațiilor viitoare, de a activa pentru reconciliere și a împiedica astfel ca cele întâmplate să se mai repete vreodată.

(Din discursul Cancelarului Austriei, Viktor Klima, la Universitatea Ebraică din Ierusalim, 1998)

La ora când trimitem revista la tipar, nu se știe dacă Duma (parlamentul) de la Moscova va aproba propunerea președintelui Boris Ielțin ca tânărul Serghei Kirienco (35) să fie numit prim ministru al guvernului rus. Duma a respins în două rânduri această propunere, și dacă o respinge și a treia oară, Ielțin – așa cum i-a avertizat pe deputați – va dizolva parlamentul, proclamând alegeri noi.

Observatorii scenei moscovite sunt de părere că, față de această amenințare, Duma îl va vota pe Kirienco. Pentru ca deputații să nu-și piardă scaunele. Și să se-apuce să cânte, la o vodcă, Dum-acasă măi tramvai...

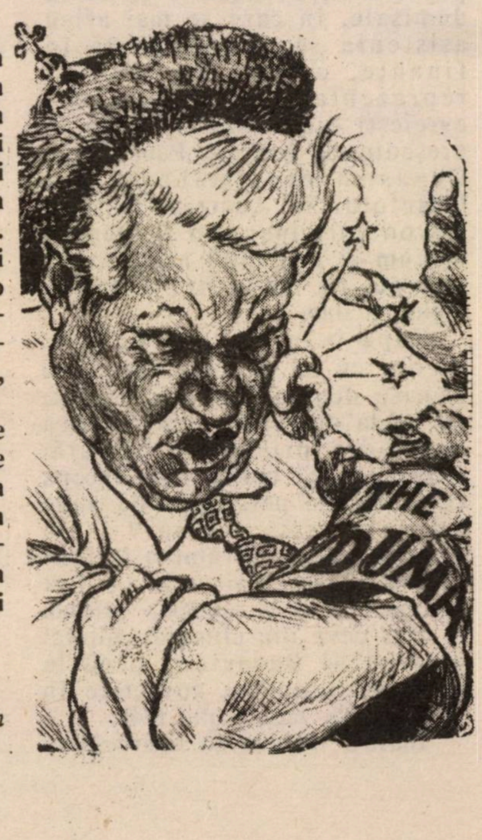

(Desen de Oleg din «Jerusalem Post»)

Istoria - un câmp de luptă

Ştiaţi că arabii s-au aflat aici înaintea noastră? Nu. Nu ştiaţi.

Ştiaţi că «Zidul Plângerii» de la Ierusalim este un monument musulman? Nu. Nu ştiaţi.

Ştiaţi cam ce transmit cei cu Autoritatea Palestiniană pe Internet? Nu. Nu ştiaţi.

Citiţi rândurile de faţă şi veţi afla cu ce se ocupă "secţia de propagandă" din Gaza acum, la aniversarea Israelului.

De Tisha Be'Av, mii de evrei se adună în piaţa din faţa Zidului Plângerii, rugându-se, postind şi plângând pentru distrugerea celui de al doilea Templu în urmă cu aproape 2.000 de ani.

Un efort considerabil pentru un edificiu care n-a existat niciodată.

Ample cercetări istorice şi arheologice au arătat că templul pentru care evreii s-au rugat şi după care au tânjit mii de ani n-a existat niciodată. De fapt, evreii par a fi avut un impact neînsemnat asupra Ierusalimului. Ca toate populaţiile care au trecut prin oraş, ei au zăbovit în Ierusalim câţiva ani şi apoi au plecat liniştiţi mai departe, lăsând locul celor care au dat oraşului semnificaţia lui actuală: hoardele musulmane care l-au cotropit în secolul VII e.n.

Astfel, cel puţin, s-ar putea înţelege din cele publicate oficial de Autoritatea Palestiniană. Prin Internet, televiziune şi la toate sărbătorile naţionale, Autoritatea Palestiniană le prezintă cetăţenilor săi – şi lumii – un nou punct de vedere asupra istoriei regiunii, care fie că neagă cu desăvârşire prezenţa evreiască antică în ţară, fie că o minimalizează.

Istoricii şi cercetătorii Bibliei îşi bat joc de asemenea teorii, socotindu-le nedemne de ripostă. Dar dincolo de noua viziune asupra istoriei pe care o oferă, asemenea idei au un vădit scop politic: negarea legăturii istorice a evreilor cu Israelul, adică tocmai a fundamentului mişcării sioniste.

O vizită la posturile de pe Internet ale Autorităţii Palestiniene oferă ample dovezi de istorie antică denaturată în folosul politicii moderne.

Un document difuzat prin Internet, intitulat "Ierusalimul, un oraş care cere dreptate" sare zglobiu de la întemeierea Ierusalimului sub iebusiţi până la cucerirea lui de către califul Omar în anul 639 al erei noastre, ignorând cei peste 1.000 de ani de hegemonie evreiască asupra oraşului, menţionaţi de Biblie şi de alte surse.

Un capitol intitulat "Manipularea istoriei Ierusalimului" prezintă săpăturile arheologice ale Israelului ca pe nişte încercări disperate, dar nereuşite, de a găsi dovezi ale unei prezenţe evreieşti în antichitate, cu sinistre mobiluri ascunse: subminarea şi dărâmarea moscheilor de pe Muntele Templului. Zidul Plângerii – rebotezat Zidul Al-Boraq şi prezentat drept unul din cele mai însemnate obiective musulmane – este descris ca "important pentru unii evrei religioşi ortodocşi", ale căror rugăciuni la zid au în realitate scopul de a distruge moscheile.

"Toate studiile istorice şi săpăturile arheologice au eşuat în găsirea vreunei dovezi" (a existenţei unor temple evreieşti antice), încheie Autoritatea Palestiniană.

"Bineînţeles că templele nu pot fi găsite; ele sunt sub Muntele Moria", spune Avraham Biran, şeful secţiei de arheologie de la Hebrew Union College şi fost director al Regiei israeliene a antichităţilor. "Şi cum ar putea fi găsite? Înlăturând moscheea Omar?"

Dar în lupta pentru drepturile istorice asupra Palestinei, dovezile par să nu conteze.

Hamdan Taha, şeful departamentului de antichităţi din Ministerul palestinian al Turismului şi Antichităţilor, susţine şi el că istoria este deformată fără scrupule în scopuri politice – dar de către evrei.

"S-ar putea" ca şi palestinienii să păcătuiască întrucâtva din acest punct de vedere, spune el. Când li se cere părerea despre încercările Autorităţii Palestiniene de a-i şterge pe evrei din istorie, Taha şi alte oficialităţi palestiniene revin la vechea plângere: israelienii sunt de vină. Actualul curent din istoriografia revizionistă palestiniană este o reacţie la încercarea sionistă de a nega partea neevreiască din istoria regiunii, spune Taha.

Punctul de vedere israelian asupra istoriei este, după el, selectiv şi incomplet. "Noi suntem de părere că istoria Palestinei trebuie înţeleasă ca o istorie cuprinzătoare şi cumulativă, începând de la primele semne de cultură din urmă cu două milioane de ani", spune el. Pe un fundal atât de vast, actorii biblici a căror moştenire a atras interesul occidentului asupra acestui petec de pământ în ultimii 2.000 de ani sunt simpli figuranţi pe scena palestiniană.

Ideea este reluată de Walid Awad, fost director al publicaţiilor străine din cadrul Ministerului palestinian al Informaţiilor şi autorul articolului "Ierusalimul, un oraş care cere dreptate" difuzat prin Internet. "Versiunea evreiască se concentrează asupra anumitor perioade şi exclude orice alt capitol din istorie", spune el.

Deşi nu-i menţionează pe evrei în versiunea sa despre istorie, Awad admite că s-ar putea ca aceştia să fi trăit în Ierusalim timp de câteva secole. Într-adevăr, în timp ce unele capitole din materialul de pe internet al Ministerului palestinian al Informaţiilor neagă povestea biblică, altele se referă la regele David. În cel mai bun caz, sugerează Awad, evreii nu se deosebeau prea mult de alte triburi antice care au rătăcit pe aici în cursul istoriei Palestinei.

De fapt, însă, nu este clar ce pondere au ideile revizioniste în societatea palestiniană. Unui intelectual palestinian proeminent, care a cerut să i se respecte anonimatul – "N-am nevoie de probleme cu Autoritatea noastră democrată", spune el – nu-i vine să creadă că palestinienii pun la îndoială legătura istorică a evreilor cu Ierusalimul. Când i se spune că majoritatea materialului menţionat provine de la postul de pe Internet al Autorităţii Palestiniene, el explodează. "Niciodată nu m–aş fi aşteptat la aşa ceva! Am mai văzut prostii făcute de Autoritatea noastră, dar asta e prea de tot!"

De fapt, dacă zgârii puţin suprafaţa revizionismului palestinian, vezi că nici măcar cei care îl agită nu cred cu adevărat în el. Întrebat cum se împacă afirmaţia lui că al doilea Templu n-a existat niciodată cu relatările istorice despre Isus – pe care Yasser Arafat l-a declarat "primul palestinian"–, Awad bate în retragere: "Eu sunt aici pentru a apăra drepturile palestiniene şi arabe în Ierusalim. Noi apărăm o cauză, iar istoria este un instrument pentru justificarea cauzei noastre".

O altă teorie a palestinienilor este aceea că ei ar descinde din canaaniţi, populaţia păgână pe care evreii au găsit-o în regiune în urmă cu 3.000 de ani, când au cucerit Canaanul sub conducerea lui Iehoshua. Deşi multe grupuri etnice care au trecut prin aceste locuri au contribuit fără îndoială la fondul genetic – ceea ce înseamnă că atât evreii cât şi palestinienii au probabil ceva sânge canaanit – istoricii sunt de părere că palestinienii sunt mai probabil descendenţii războinicilor arabi care au invadat regiunea venind din Arabia sub conducerea califului Omar pentru a răspândi mesajul Islamului.

"Ideea descendenţei canaanite predomină mai ales în rândurile celor cu un nivel scăzut de educaţie şi printre semi-intelectuali. Adevăraţii intelectuali şi populaţia educată ştie că nu este aşa", a spus Sharif Kanaana, profesor de antropologie la Universitatea Bir Zeit. Cel puţin, aceasta era părerea lui în urmă cu un an, când a fost intervievat de un ziar american. Acum, intervievat de o publicaţie israeliană, Kanaana este oarecum evaziv. "Palestinienii de azi sunt oare urmaşii canaaniţilor? Bineînţeles că nu. Dar palestinienii au oare rădăcini printre canaaniţi? În mod sigur, aşa cum au rădăcini şi printre evrei, egipteni şi hicsoşi", spune el.

Mitul canaanit câştigă teren şi s-ar părea că majoritatea palestinienilor îl iau drept bun. El le oferă un atu politic irezistibil: legătura istorică cu pământul răpit de evrei. În plus, de la dispariţia mişcării pan-arabe, el serveşte la glorificarea dinastiilor antice pentru a accentua moştenirea distinctă a fiecărei ţări arabe şi pentru a conferi legitimitate conducătorilor lor. Astfel, Irakul se pretinde continuatorul imperiului babilonian, Egiptul – al dinastiilor faraonice, iar Tunisia – a Cartaginei. Dar nicăieri istoria nu este folosită într-o asemenea măsură în scopuri politice ca în disputa dintre israelieni şi palestinieni şi nicăieri altundeva populaţia nu simte o nevoie atât de mare să-şi stabilească arborele genealogic.

Răspunsurile israeliene la revizionismul palestinian alcătuiesc o gamă care merge de la amuzament şi indulgenţă până la exasperare şi ultragiu. Din când în când, guvernul include unele din cele mai grosolane teorii într-un compendiu al instigărilor palestiniene contra Israelului, destinat să dovedească încălcări ale acordurilor de la Oslo. Unii istorici iau notă de inexactităţi, dar socotesc mai prejos de demnitatea lor să răspundă.

"Opinia generală este că nu sunt credibili", spune Mordehai Kogan, profesor de istorie biblică la Universitatea Ebraică, despre revizioniştii palestinieni. "Ei au dovedit că nu cunosc nici măcar elementele de bază ale meseriei. Au spus ce aveau de spus; acum ar trebui să se ducă la şcoală şi să înveţe ceva".

Mai tipică este reacţia lui Aharon Lerner, a cărui publicaţie, "Independent Media Review and Analysis", încearcă din când în când să respingă aserţiunile palestiniene prin serviciul ei de ştiri de pe Internet.

"Am senzaţia că dacă intru în polemici mă cobor la dezbaterea unor teorii ridicole", spune el. "Pe de altă parte, minciunile acestea grosolane nu pot fi lăsate să circule, deoarece cu cât sunt auzite mai des, cu atât creşte numărul celor care încep să le creadă. O lume întreagă este expusă la bazaconiile acestea: lumea a treia, America, Europa".

S-ar putea argumenta că nu contează, că evreilor n-ar trebui să le pese de ce spun palestinienii. Ce nevoie au evreii de validarea drepturilor lor istorice de către palestinieni? Există, bineînţeles, pericolul dezinformării, care ar putea afecta opinia publică asupra problemelor politice actuale. Dar, la un nivel mai fundamental, revizionismul palestinian atinge un nerv în Israel pentru că atacă însăşi baza dreptului la existenţă al acestei ţări.

(Dintr-un articol de Michael Arnold, în *"Jerusalem Post"*)

D. Haim Burba, fostul şofer al lui Shimon Peres, e atât de supărat pe Ehud Barak – noul şef al Partidului Muncii – încât a anunţat că îi va părăsi pe cei din Hayarkon, trecând la Likud.

Nu e frumos, pentru un şofer ca dumneata, care ai circulat toată viaţa într–o singură direcţie politică, să intri tocmai în serviciul partidului advers. Domnu'Burba, fă marche–arrière!

Trecerea pe la noi a lui Kofi Anan, secretarul general al ONU, a fost paşnică şi chiar plăcută, omul s–a comportat ca un diplomat rafinat, dar vizita sa n–a avut nici un rezultat.

Ananie.

● 30 de zile ●

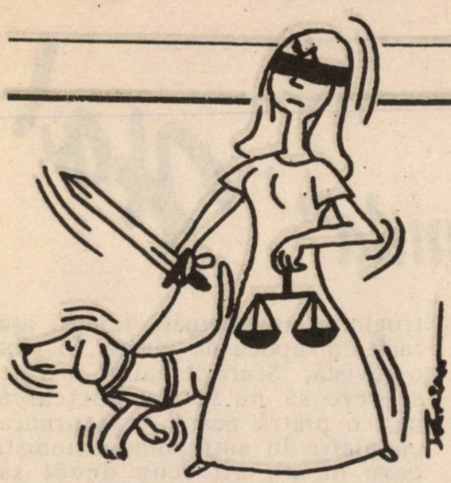

PE LEGEA MEA

o rubrică de
G. MOSARI

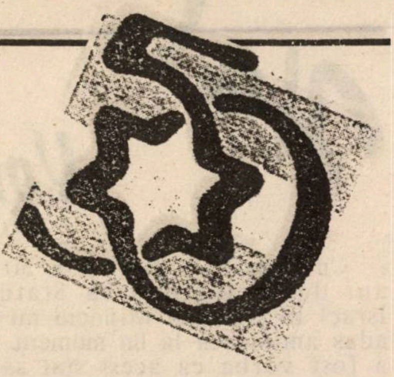

Juriştii *noştri*

Se ştie că aliaua română a venit în Israel cu tălpi de cauciuc, fără surle şi trâmbiţe, ci doar cu dorinţa sinceră de a contribui prin muncă la ridicarea unei ţări pe această fâşie de pământ nisipos. Aliaua noastră, pe parcursul a 50 de ani, a tăcut, dar... a făcut. "Românii" şi-au dovedit capacitatea în toate sectoarele de activitate; nu există un domeniu în care contribuţia lor să nu fi fost esenţială.

Între profesionişti vrem să-i notăm cu majuscule şi pe jurişti, pentru că mulţi dintre ei au avut de înfruntat greutăţi ieşite din comun pentru a-şi practica meseria în statul evreu de lângă Mediterană.

Pentru a vorbi de ei vom trage o linie de demarcaţie şi vom sublinia: avem categoria juriştilor născuţi în România, dar care au învăţat dreptul în Israel, şi cea alcătuită din persoane care au studiat ştiinţele juridice în ţara natală, au practicat meseria acolo, după care, emigrând în Israel, au absolvit aici examenele cerute şi şi-au putut continua activitatea în ţară.

Din ambele categorii putem da zeci şi zeci de exemple nominale, dar n-o facem, atât din motive de etică profesională, cât şi pentru a nu-i nedreptăţi pe unii care ar putea fi omişi.

Se înţelege că între juriştii de formaţie israeliană şi cei de educaţie românească cu adaptare în Israel există deosebiri importante. Cei ce au studiat dreptul aici în ţară au deprins meseria în lumina criteriilor cerute în aceste locuri, au învăţat limba ebraică în liceu, au cunoscut mentalitatea societăţii, a oamenilor, încă înainte de facultate. Fără teama de a greşi, pe cei născuţi în România dar care au studiat în Israel îi putem considera în mare măsură sabri. Ei au intrat imediat după absolvirea studiilor superioare în funcţii juridice, la instanţe judecătoreşti, procuratură sau birouri avocaţiale.

Din câte cunoaştem, cei mai mulţi dintre juriştii din această categorie, deşi nu fac parte din "elita" domeniului (tălpile de cauciuc!), muncesc onorabil, cinstit, cu devotament faţă de cei ce le solicită asistenţă de specialitate. În ceea ce priveşte "elita", avem obligaţia să menţionăm că la nivelul ei pot ajunge doar cei care sunt jurişti din generaţie în generaţie, care-şi transmit adesea şi... relaţiile de la bunici la părinţi şi în continuare la copii ş.a.m.d. De asemenea, în categoria "vârfurilor" mai intră cei care reuşesc în politică, prin mijlocirea ei atingând performanţe de popularitate, deşi calitatea profesională a unora e "umflată" artificial.

Cum se ştie, aliaua noastră nu–şi impune valorile pe baza relaţiilor, a politicii, a moştenirii birourilor de lux, ci doar prin muncă, uneori neagră, chiar şi în acest domeniu în care numai robele trebuie să fie negre.

În legătură cu a doua categorie, a juriştilor din România care au învăţat şi au activat acolo, treburile sunt mult mai complicate. În România, la baza studiilor juridice stă dreptul european-continental, plecând de la cel roman, chiar dacă pe parcursul anilor au intervenit şi influenţe nedorite ale "dreptului sovietic". În Israel, principiile în materie sunt european-insulare, adică engleze, cu concepţii şi soluţii diferite de cele învăţate în România, de aceea trecerea de la un sistem de drept la altul e destul de dificilă. Dacă la aceasta adăugăm sau notăm în primul rând dificultatea limbii ebraice, strict necesară în contactele scrise sau orale cu instituţii, instanţe sau simpli cetăţeni, şi care trebuie posedată la un anumit nivel, cel puţin la cel pretins de profesie, se înţelege că cei care au practicat meseria în România şi o continuă şi aici merită toată stima. Făcând faţă condiţiilor dificile, ei au intrat să lucreze în meserie (majoritatea ca avocaţi) la bănci, instituţii diferite, au deschis şi conduc birouri proprii, iar unii au devenit chiar profesori la facultatea de drept.

În activitatea lor, originarii din România au dat dovadă de devotament, corectitudine faţă de persoanele pe care le reprezintă, politeţe în relaţiile cu clienţii (lucru mai puţin obişnuit pe la noi...), dobândindu-şi un bun renume. De multe ori, faptul că anumite probleme sau dosare juridice sunt rezolvate de jurişti de provenienţă română reprezintă un adevărat certificat de calitate şi o garanţie.

D. Victor Medina, conducătorul Băncii Mizrahi, a primit anul trecut cel mai mare salariu dintre toţi directorii de bancă din Israel: 534.700 shkalimi lunar.

Eize Medina !

Ha! Ha!

I. SCHECHTER

Voiaj în „planul Uganda”

Cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la înfiinţarea Statului Israel în Orientul Mijlociu mi-am adus aminte că la un moment dat a fost vorba ca acest stat să se înfiinţeze în Africa, recte în Uganda. Cu ocazia acestei aduceri aminte mi-am amintit de voiajul meu în Africa, acum n-am numărat câţi ani, când m-am dus şi în Uganda ca să văd ce am pierdut.

Porţiunea de pământ pe care şi Theodor Herzl a fost de acord să se înfiinţeze statul iudeu nu e cine ştie ce mare, ce petroliferă, ce împădurită şi ce virgină. E cam cât Israelul de azi plus hotelul de la Taba. Are ieşire şi la mare şi la munte. Dar nu are multe oraşe. Unul singur şi deloc populat. Ar putea fi capitală dacă pui pe el un parlament şi o percepţie fiscală centrală, dar ar putea deveni şi oraş sfânt dacă aduci într-însul sediile a două-trei partide religioase şi câteva ieşivot.

Primarul acestui oraş mi-a declarat că regretă fără întrerupere că evreii nu şi-au făcut la el un stat independent fiindcă în Africa sunt mulţi muncitori africani şi are cine să are, să însămânţeze, să mături şi să zidească, ieftin, un stat evreiesc.

În plus, are un minus important: nici un pic de populaţie arabă. Din acest punct de vedere, statul iudeu din Uganda ar fi leit Noua Caledonie. I-am atras atenţia că în Noua Caledonie sunt puţini evrei, la care primarul mi-a răspuns că a auzit de la un rabin din Bnei Brak că în Statul Israel nu sunt deloc evrei.

Natural, am ţinut să văd şi teritoriile cu care s-ar fi învecinat statul evreiesc dacă s-ar fi instalat acolo conform «planului Uganda». Am luat un elefant şi am plecat călare pe el în regiunile limitrofe.

Regiunea de la sud este stăpânită de două triburi care se deosebesc unul de altul numai prin faptul că unul îl duşmăneşte mai mult pe celălalt. Ele însă se şi aseamănă foarte mult deoarece situaţia aceasta se schimbă periodic, astfel că tribul care l-a duşmănit mai puţin pe celălalt începe să-l duşmănească mai mult. Şefii ambelor triburi mi-au declarat că le pare enorm de rău că evreii n-au venit acolo căci ar fi făcut din ei un duşman comun şi cele două triburi s-ar fi unit într-o luptă pentru o cauză sfântă.

La nord domină un trib de troglodiţi intelectuali, rămaşi aşa încă din epoca de piatră. Ei scot o revistă, "Sfarmă piatră" în care se cere să nu se precupeţească nici o piatră pentru a se arunca cu pietre în antropologii sionişti care nu au alt scop decât să iudaizeze Africa.

Regiunile de la est şi vest sunt controlate de alte triburi care nu au văzut nici o dată evrei dar au auzit că ei sunt buni de mâncat.

La Kampalla, capitala Ugandei, am găsit câţiva evrei dintr-unul din triburile evreieşti pierdute. Ei s-au declarat foarte decepţionaţi de Statul Israel. Cică faimoasa acţiune de la Entebbe a avut de fapt ca scop ocuparea Ugandei şi transformarea ei într-un stat evreu, dar israelienii, fricoşi şi liberali cum sunt, nu vor să deţină alte teritorii şi au evacuat pământul sfânt al Ugandei.

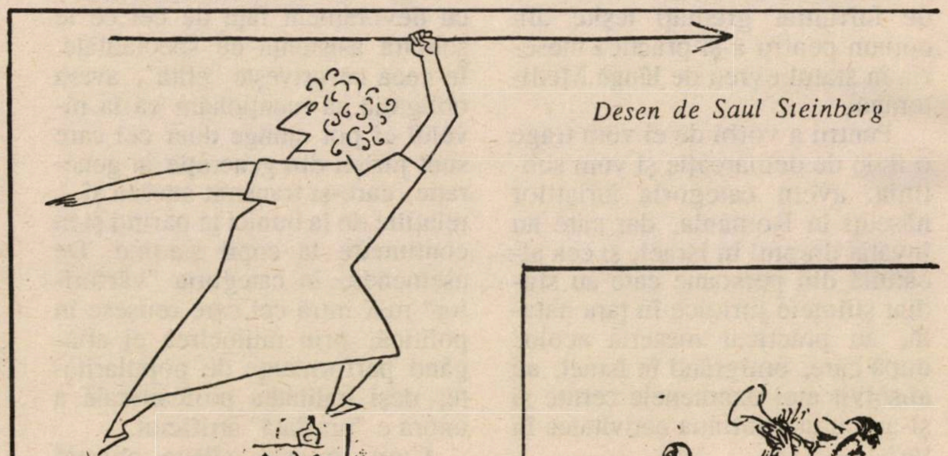

Desen de Saul Steinberg

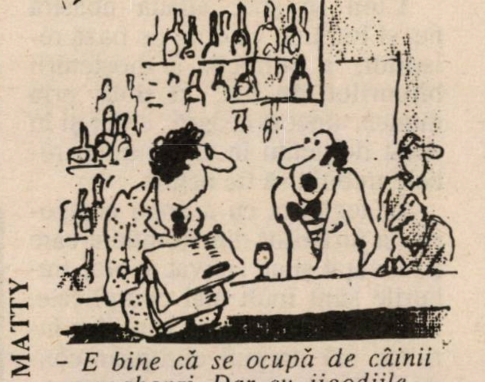

– E bine că se ocupă de câinii vagabonzi. Dar cu jigodiile, cu jigodiile cum rămâne?

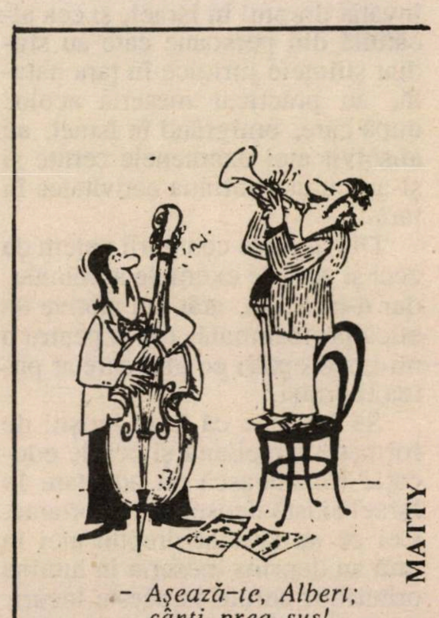

– Aşează-te, Albert; cânţi prea sus!

G. IOSUB

Istoria unui stat văzută prin istoria unei familii

- **Am plecat în 1947 cu vaporul "Pan York"**
- **Interceptaţi de crucişătoare britanice**
- **Proclamarea Statului Israel am aflat-o în Cipru**
- **În Israel am devenit muncitori agricoli**
- **Atacaţi de terorişti arabi din Iordania**
- **În războiul de Iom Kipur ne-a murit un ginere**
- **După 12 ani de stat în barăci am locuit într-o casă**
- **Director al unei întreprinderi agro-alimentare**

Stau de vorbă cu soţii Rosner în apartamentul lor elegant din Rishon Lezion. Împreună, cei doi au aproape 150 de ani... Aşa cum o picătură de apă oglindeşte oceanul, şi istoria unei familii venită acum o jumătate de secol poate oglindi istoria Israelului.

Întrebare: Unde sunteţi născuţi şi ce v-a determinat să plecaţi în Israel?

Răspuns: La Iaşi, unde am trecut prin pogromul din 1941, care s-a soldat pentru familia noastră cu doi morţi: un bunic şi un unchi. Eu am fost până în 1944 în lagăre de muncă forţată. La încetarea războiului ne-am căsătorit şi ne gândeam ce să facem. Era un moment crucial pentru poporul evreu. Europa era un cimitir enorm şi ca supravieţuitori ai Holocaustului doream să ajungem în Ţara Sfântă. Cu ajutorul organizaţiilor sioniste şi al Crucii Roşii am fost primiţi să emigrăm cu cele două mari vase de transport, "Pan Crescent" şi "Pan York". A fost cea mai masivă acţiune de acest fel. Cele două vase comerciale au fost aduse la Constanţa şi amenajate pentru a transporta 15.000 de olimi. Guvernul englez, care nu vedea cu ochi buni această acţiune, a exercitat presiuni asupra guvernului român şi vasele au fost nevoite să părăsească Constanţa şi să ancoreze în portul bulgar Burgas.

Î.: Şi cum aţi ajuns acolo?

R.: Era în zilele Crăciunului anului 1947. Am fost transportaţi cu trenul până la Giurgiu, am trecut Dunărea pe şlepuri şi de acolo, din nou cu trenul, am ajuns la Burgas. Aici ne-am îmbarcat pe "Pan York". Cele două vase şi-au schimbat numele în "Kibutz Galuiot" (Adunerea diasporelor) şi "Atzmaut" (Independenţa). Eram, cum am mai spus, 15.000 de tineri din România, cărora li s-au alăturat 200 de tineri evrei din Bulgaria.

Î.: Ce s-a întâmplat pe drum?

R.: Am trecut cu bine prin Bosfor şi Dardanele, am traversat Marea Egee, dar când am ajuns în Mediterana am fost interceptaţi de flota militară britanică, transformată într-o flotă de piraterie modernă. Am fost somaţi să trecem pe vasele englezeşti. Ne-au ameninţat că dacă nu ne conformăm ordinelor lor, ne scufundă. Noi am refuzat şi ne-am continuat drumul, dar vasele britanice, printre care erau şi patru crucişătoare, ne-au înconjurat şi ne-au obligat să navigăm spre colonia britanică Cipru, unde erau amenajate lagăre pentru emigranţii evrei.

Î.: Şi cum a fost în Cipru?

R.: Am ajuns acolo, adică în portul Famagusta, în ajunul Anului Nou 1948. Militarii englezi nu ne-au tratat omeneşte. Deşi eram obosiţi, nedormiţi şi nemâncaţi, ne-au lăsat aşa până a doua zi, când au terminat ei de petrecut revelionul. Bagajele mele şi ale soţiei, şi aşa puţine (am plecat din România cu câte un rucsac ce nu avea voie să cântărească mai mult de 15 kilograme), s-au pierdut în învălmăşeala debarcării. Am stat într-un lagăr de 8.500 de persoane, în corturi, timp de 13 luni. Lagărul era înconjurat de trei

Soţii Harietta şi Samy Rosner: aşa a fost, nu altfel garduri de sârmă ghimpată, din care unul era electrificat. Din loc în loc erau foişoare de unde militari britanici, înarmaţi cu automate, supravegheau fiecare mişcare. Şi totuşi grupuri de tineri au izbutit să evadeze şi să ajungă în Palestina cu bărci pescăreşti cipriote.

Î.: Cum au izbutit?

R.: Au săpat un tunel pe sub gardurile de sârmă ghimpată. Ca să poată lucra noaptea în subteran aveau nevoie de lumină. Un grup de tineri ieşeni am reuşit să luăm curent din gardul electrificat şi să încărcăm cu el nişte acumulatoare, aduse clandestin de Hagana.

Î.: Ştiaţi în lagăr ce se întâmpla în Palestina şi în lume?

R.: În lagărul în care ne aflam am reuşit – cu ajutorul unui cipriot – să cumpărăm un aparat de radio "Philips" care prindea numeroase posturi, inclusiv pe cel al işuvului din Palestina. Aşa am aflat de proclamarea independenţei Statului Israel. În ajun ascultasem avertismentele puterilor occidentale să nu se proclame independenţa, căci arabii, care ameninţau că-i vor arunca în mare pe toţi evreii, ar fi declanşat un război nimicitor. În cortul unde era instalat aparatul de radio se perindau zilnic sute de oameni, care apoi răspândeau ştirile în tot lagărul. Ne aducem aminte ca acum când s-a transmis proclamarea Statului Israel. A fost un moment de neuitat. Ştirea s-a răspândit ca fulgerul şi miile de oameni au ieşit din corturi cântând şi dansând de bucurie!

Au început apoi plecările din Cipru în Israel. Asta a durat, deoarece era vorba de zeci de mii de emigranţi. Noi am fost transportaţi printre ultimii. Am sosit la Haifa în februarie 1949. Războiul de independenţă se terminase; statele arabe s-au convins că nu pot lichida Israelul şi după lungi tratative au acceptat armistiţiul.

Î.: Şi după sosirea în Israel ce–aţi făcut?

R.: Am fost cazaţi într-un moşav, Şaarei Zion, de lângă Naharia. Am primit câte o cameră pentru două familii. Aici s-a născut fiica noastră Irit. Soţia lucra la grădina de zarzavat, iar eu căram produsele agricole cu o căruţă trasă de catâri. Nu ştiam ivrit şi prima limbă pe care am învăţat-o a fost germana. Moşavul în care lucram fusese înfiinţat de evrei veniţi din Germania şi care vorbeau între ei nemţeşte. Ulterior am trecut la un centru de învăţare a agriculturii, condus de haluţimi. De data asta vorbeam româneşte, toţi erau originari din România.

Î.: Ce-aţi făcut după ce aţi terminat cursul de agricultură?

R.: În ianuarie 1950 ne-am stabilit în moşavul Cfar Şmuel, lângă graniţa cu Iordania, unde fiecare familie a primit câte 20 de dunami de pământ, care era mai mult nisip şi pietre. Locuiam în barăci de lemn. Cultivam furaje şi legume. Creşteam păsări şi la început şi o vacă; ulterior am avut mai multe vite şi ne-am cumpărat un tractor. În 1953 ni s-a născut a doua fiică, Hana. Vorbeam deja curent ebraica. Nu am învăţat la ulpan, ci din practica de zi cu zi.

Ţările arabe vecine şi-au intensificat acţiunile teroriste pe teritoriul Israelului. Dintr-un sat din Iordania veneau noaptea arabi, care la început se mulţumeau să fure. Nouă, de pildă, ne-au furat o vacă şi nişte păsări. Ulterior s-au dedat la crime. Aruncau grenade prin ferestrele barăcilor. Trei moşavnici au fost ucişi. Am luat măsuri de siguranţă. Ne-am pus plase de metal la ferestre şi am început să facem de pază. Într-o mână ţineam lopata şi în cealaltă arma. Văzând că atacurile nu încetează, am organizat o ambuscadă, am omorât câţiva terorişti, iar pe unul, pe care l-am rănit doar, l-am lăsat să scape şi să treacă graniţa, ca să poată povesti celor din satul iordanez ce li s-a întâmplat. De atunci infiltraţiile teroriştilor arabi în moşavul nostru au încetat.

Între timp situaţia economică a Israelului s-a îmbunătăţit, fapt care a permis ca începând de la 31 ianuarie 1959 să se renunţe la sistemul distribuirii alimentelor pe cartelă. Piaţa era îndestulată şi toate mărfurile se puteau procura fără restricţii. Industria de alimente şi îmbrăcăminte producea suficient pentru acoperirea nevoilor pieţei interne şi se putea trece chiar la activizarea exportului.

Eu am urmat câteva cursuri de specialitate în domeniul agro-alimentar şi am devenit instructor agricol, trimis de Sohnut să îndrum activitatea în diferite sate. Nemaiavând timp să îngrijesc de ogorul meu şi sarcina fiind prea mare pentru soţia mea, în 1960 am lichidat ce aveam în moşav şi ne-am mutat la Rishon Lezion, unde am cumpărat un apartament. Era pentru prima oară, după 12 ani de stat în barăci, când locuiam într-o casă adevărată. Ulterior ne-am mutat într-una mai mare, apoi în cea din faţă, mai confortabilă.

În 1968 Sohnutul mi-a propus să conduc o întreprindere de produse alimentare pentru export. Această întreprindere, al cărei director eram, a ajuns una din cele mai importante din acest domeniu. În interes de serviciu am fost în Germania, Franţa, Belgia, Olanda, Elveţia, Austria şi Luxemburg, unde am încheiat importante contracte de export.

Î.: Ce s-a întâmplat cu familia voastră?

R.: Fetele noastre au crescut şi s-au măritat şi au la rândul lor copii.

Î.: Aţi trecut şi prin atâtea războaie...

R.: În războiul din 1967, fiind trecut de 40 de ani, am fost mobilizat pentru pază în spatele frontului. Egiptul a închis pentru vasele israeliene strâmtoarea ce separă Oceanul Indian de Marea Roşie, blocând astfel portul Eilat, şi a concentrat mari forţe militare în Sinai, gata de atac pentru a invada Israelul. Şi la celelalte graniţe, cu Siria, Iordania şi Libanul, se concentraseră numeroase divizii. Israelul n-a mai aşteptat, ci a trecut la atac. Mi-aduc aminte de un fapt: generalul Haim Bar Lev, întrebat de ziarişti ce se va întâmpla, a răspuns laconic: "Îi vom bate repede, tare şi elegant".

Şi aşa a fost, de aceea a şi rămas în istorie sub numele de Războiul de şase zile.

Î.: Şi în războiul de Iom Kipur?

R.: De data aceasta, pentru a nu fi acuzaţi că am fi provocatori, n-am mai dat noi prima lovitură. Şi asta ne-a costat. Egiptenii, bine înarmaţi de sovietici, au trecut cu forţe superioare Canalul de Suez. Soldaţii noştri au făcut totul dar n-au putut opri imediat ofensiva egipteană. În luptele de la Suez l-am pierdut pe ginerele nostru, soţul lui Irit, care era comandant de tanc. Unităţile noastre blindate au contraatacat, dar au fost întâmpinate de o armă de care nu se ştia că egiptenii o posedă: racheta antitanc. Tancul în care şi-a pierdut viaţa ginerele nostru Dov Zelstein a fost găsit calcinat, în deşert, abia după nouă luni. Pentru familia noastră a fost o tragedie. De pe urma lui a rămas un copil de doi ani. Şi celălalt ginere al nostru a luptat în acest război. Locotenent colonel, el a comandat un grup de baterii de rachete antiaeriene.

Armata israeliană a câştigat şi acest război, ajungând până la 100 de kilometri de Cairo şi la 40 de kilometri de Damasc.

Î.: Şi după aceea?

R.: Am trecut prin războiul din Liban şi apoi prin cel al rachetelor expediate din Irak. Dar toate aceste conflicte militare n-au împiedicat Israelul să progreseze. Dacă ne uităm în urmă vedem că acum 50 de ani eram aici doar 600.000 de evrei şi astăzi sunt aproape cinci milioane. Că în 1948 importam hrană pentru populaţie şi majoritatea populaţiei locuia în corturi şi barăci. Astăzi satele noastre asigură producţia agricolă; a fost creată o industrie modernă, Israelul fiind în rândul ţărilor dezvoltate, ocupând locul al 23-lea din lume. În afara celor trei oraşe: Tel Aviv, Ierusalim şi Haifa, care şi ele s-au dezvoltat, s-au creat zeci de oraşe noi de peste 100.000 de locuitori.

Î.: Ce s-a mai întâmplat cu familia voastră?

R.: Fiica noastră Irit e profesoară de geografie şi după mai mulţi ani s-a recăsătorit cu un medic veterinar şi mai are încă un copil. Cealaltă fiică, măritată cu un locotenent-colonel, lucrează la un birou vamal, iar el a trecut în rezervă şi este reprezentantul unei societăţi de asigurări. Au trei copii, cel mare este înrolat deja în armată.

Î.: Şi voi ce faceţi acum?

R.: Aşa cum se vede: avem un apartament confortabil, utilat cu tot ce trebuie, suntem pensionari, călătorim în străinătate, avem grijă de nepoţi când copiii noştri se distrează, ne vedem cu rudele, cu prietenii, mergem la spectacole, urmărim programele de televiziune şi vizităm desigur Kupat-Holimurile. Deh... vârsta.

Şefii Tamililor din Sri Lanka – organizaţia aceea despre care auzi din două-n două luni că masacrează cetăţenii paşnici cu sutele – posedă, aşa cum arată presa japoneză, conturi frumoase în valută forte la Băncile din Elveţia şi Bahamas.

Tamilionari.

CALENDAR

MAI

1 mai s-a născut Ury Benador (1895)
1 mai s-a născut Vladimir Colin (1921)
1 mai s-a născut Adrian Zaharcanu (1914)
1 mai s-a născut Ion Ianoşi (1928)
1 mai s-a născut Solo Har-Herescu (1928)
2 mai s-a născut Simion Alterescu (1921)
3 mai s-a născut Paul B. Marian (1906)
4 mai a murit I. Cassian - Mătăsaru (1981)
5 mai a murit Sidonia Drăguşanu (1971)
5 mai s-a născut Vicu Mîndra (1927)
5 mai s-a născut N. Stroe (1906)
5 mai s-a născut caricaturistul Godell (1911)
6 mai s-a născut Dorel Dorian (1930)
6 mai s-a născut Paul Kidron (1929)
7 mai s-a născut G.Mosari (1933)
7 mai a murit C. Dobrogeanu-Gherea (1920)
7 mai a murit Adrian Verea (1944)
7 mai s-a născut Ştefan Iureş (1931)
8 mai s-a născut I. Voledi (1914)
10 mai a murit Radu Albala (1994)
12 mai a murit S. Benvenisti (editor; 1943)
14 mai a murit Jacques M. Elias (1923)
15 mai s-a născut Savin Bratu (1925)
15 mai s-a născut Sonia Larian (1931)
16 mai a murit Oscar Lemnaru (1968)
18 mai s-a născut Horia Panaitescu (1921)
19 mai s-a născut H. Bonciu (1893)
21 mai s-a născut C.Dobrogeanu-Gherea (1855)
21 mai a murit Tudor Vianu (1964)
21 mai s-a născut Henri Zalis (1932)
22 mai a murit Ion Călugăru (1956)
23 mai s-a născut Dorina Rădulescu (1909)
26 mai s-a născut Stan Golestan (Goldstein); (1875 - m.1956)
29 mai s-a născut Enric Furtună (1881)
29 mai a murit Mihail Sebastian (1945)
31 mai s-a născut Adriana Bittel (1946)
31 mai a murit Max Blecher (1938)

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . O societate particulară de televiziune din Anglia intenţionează să realizeze un film documentar despre Rabinul-Şef Dr. Alexandru Şafran.

. . . Părinţii actorului american de film, Dustin Hoffman, sunt - de felul lor - din România; iar Dustin, tot trăgând cu urechea în copilărie la ce vorbeau tata şi mama pe o limbă necunoscută, ca să nu înţeleagă "ăla mic", a început s-o rupă binişor pe româneşte.

. . . După ce se întâlnise la un restaurant românesc din Paris cu Pierre Moscovici,- ministrul pentru Afacerile Europene în guvernul Lionel Jospin,- Uzi Arad, consilierul primului ministru Netaniahu, s-a întâlnit şi la Washington cu o personalitate din *trib:* Michael Cernea, sociolog la Banca Mondială. Motivul celor două rendez-vous-uri: Uzi Arad ar tatona terenul pentru organizarea unei uniuni a evreilor-români de pretutindenea.

. . . Stimulat, probabil, de performanţa tânărului geniu Ehud Tannenbaum (18), arestat de poliţia israeliană pentru că intrase (ilegal) de-aici, de-acasă, în Internetul Pentagonului, ziaristul Uli Vălureanu din Haifa a realizat, la rându-i, o ispravă asemănătoare, deşi la nivel mai mic: el a pătruns în computerul de la ziarul "Ultima Oră", citind seara, la domiciliu, materialele ce urmau să apară a doua zi în gazetă.

. . . Romancierul Haralamb Zincă, proaspăt înapoiat dintr-o călătorie la Miami, SUA - unde-şi vizitase fiul - s-a trezit că apartamentul său din Bucureşti a fost ocupat... de alţii. Acum el se zbate pe toate drumurile să reintre în locuinţă şi, cel puţin, să-şi recupereze lucrurile.

. . . Actorul Moscu Alcalay de la «Habima» nu mai pridideşte cu vizitele colegilor săi de teatru (din toată ţara) care, după ce sună la uşă, îşi exprimă numaidecât dorinţa de a intra la... baie. Cauza: Moscu - care-l dăduse în judecată pentru calomnie pe comicul Şaike Levi, preşedintele AMI - a obţinut din partea învinuitului o scrisoare de scuze pe care a atârnat-o acolo unde-i este locul, adică în baie. Excedată de aceste vizite inopinate, Rodica, soţia actorului, a lipit pe uşa de la intrare un anunţ cu următorul cuprins:

"Vizionarea scrisorii lui Şaike Levi permisă numai marţi şi joi între orele 18-19,30".

●

KAPO

D. Gerald Kaufman, deputat evreu din partea Partidului Laburist, i-a admonestat sever în revista londoneză «New Statesman» pe membrii «Comitetului de deputaţi evrei din Anglia» pentru îndrăzneala lor de a critica atitudinea ministrului de externe Robin Cook, cu ocazia faimoasei sale vizite în Israel - şi, mai ales, pentru decizia Comitetului de a contramanda un dineu la care urma să participe şi Cook.

Notând în treacăt că d. Cook a scăpat iarăşi o masă, ne vom mărgini să constatăm că deputatul Kaufman, dornic peste poate să servească interesele guvernului laburist, s-a comportat - sorry! - ca în titlul însemnării de faţă.

Dosarul «Struma» readus în actualitate

S-au comemorat recent 56 de ani de la tragedia survenită nu departe de apele Bosforului, când 769 refugiaţi evrei din România au pierit imediat după torpilarea vaporului «Struma». În toamna anului 1996 a apărut volumul **"Salvaţi onoarea civilizaţiei!"** şi rudele şi prietenii victimelor au citit cu interes temerarele încercări ale autorului de a readuce în actualitate dosarul «Struma». Voi cita numai câteva rânduri din mesajul lui Marcel Nadler, din Naharia, care mi-a scris: *"Sunt în vârstă de 86 de ani şi m-aş bucura să apuc vestea că S.O.S.-ul lansat de dvs. a avut ecou favorabil, adică rămăşiţele pământeşti ale celor pieriţi vor fi aduse în Israel."*

Un fapt puţin cunoscut este şi acela că, încă de la 15 iunie 1946, ziaristul Jean Hefter, care a avut un fiu pe »«Struma», a lansat ideea unei anchete internaţionale, publicând-o în cotidianul "Noutatea" ce apărea la Bucureşti. Deci, la câţiva ani după catastrofă, s-a cerut cu insistenţă cercetarea cauzelor care au provocat pieirea celor 769 de călători.

Un prim bilanţ al apariţiei cărţii mele merită cunoscut de cititori. Şi-au manifestat interesul Preşedinţii Ezer Weizman şi Bill Clinton, Al. Gore, vice-preşedintele Statelor Unite, d-na Madeleine Albright şi primii miniştri ai Angliei şi Germaniei. Cel mai important mesaj a fost însă acela expediat de Biroul Federal de externe al Germaniei, care mi-a sugerat ideea alcătuirii unei Asociaţii a rudelor şi prietenilor victimelor, grupare ce ar urma să susţină formarea comisiei internaţionale de anchetă. În concluzie, a sosit momentul înfiinţării unei asemenea Asociaţii, care să lupte pentru temerarele încercări propuse. Numai aşa s-ar putea ca în viitorul apropiat turiştii care vin la Ierusalim să poată viziona exponatele «Muzeului Struma» şi să se roage la monumentul ce va fi ridicat în amintirea victimelor.

Simion Săveanu

ETC... ETC...

»»» De câteva săptămâni, un nume nou în formaţia cotidianului "Ultima Oră": Doina Meiseles. Ne-am mirat. Ştiam că această femeie magnetică, cu apariţie de starletă curtată în orice foyer monden, soţie de universitar, face parte din grupul celor care scot "Viaţa noastră". Ce s-o fi întâmplat ?

Antenele noastre au recepţionat că a fost vorba de o evadare în taină. Câteva zile după ce d-na Meiseles se instalase în redacţia din Salame şi lucra, foştii ei colegi încă nu ştiau nimic, iar când au aflat, n-au vrut să creadă - atât de puternic le-a fost şocul.

Astfel de treceri ale baricadei sunt destul de frecvente în presa israeliană, mai ales de la un canal de televiziune la altul - şi ele sunt legitime. Oamenii îşi aleg locul care li se pare cel mai potrivit şi onorabil. Să fi fost oare Doina Meiseles cumpărată? Puţin probabil. Mai curând bănuim că ea şi-a căutat locul într-un anturaj de gazetari... mai gazetari.

»»» Una din *enigmele* "iepocii de aur" a lui Ceauşescu a constituit-o moartea d-rului A. Schechter, despre care s-a discutat mult (pe şoptite) la vremea respectivă; şi se mai discută şi azi în rândurile celor ce l-au cunoscut. O explicaţie a dramei ne-o aduce generalul I.M.Pacepa, fost şef al spionajului românesc, într-un articol din "Lumea Liberă", New York:

"Ziua de 15 martie 1973, când a fost destituit ministrul de Interne al României, Ion Stănescu, a constituit un moment crucial pentru conducerea DIE (Direcţia de Informaţii Externe). În acea zi, generalul Teodor Sârbu, şeful brigăzii de spionaj tehnologic al DIE, nota în una din agendele sale de lucru: *"În urma încălc. hot. de P., a unor acţiuni provocatoare, Com. Executiv a hot. exclud. din Comit. Executiv şi nu mai e ministru".*

Ce se întâmplase , de fapt? Medicul personal al lui Ceauşescu, Abraham Schechter, a "căzut" de la fereastra apartamentului său. Ceauşescu a suspectat mâna Moscovei, pe care Schechter o acuzase vehement că l-ar fi iradiat mortal pe Gheorghe Gheorghiu-Dej. La câteva ore după ce Dr. Schechter a murit, a început însă să circule zvonul că acesta s-ar fi sinucis datorită şicanelor Securităţii. Zvonul avea o bază reală. Ceauşescu personal ordonase şefului Direcţiei V (Securitatea Conducerii Partidului) să intercepteze toate telefoanele lui Schechter, să-i împânzească apartamentul cu microfoane şi să recruteze cât mai mulţi informatori din rândul prietenilor săi cei mai apropiaţi. Tot Ceauşescu ceruse ca Direcţia VIII (Cercetări Penale) să-l interogheze pe Schechter asupra rudelor sale din Occident. De teamă că aceste ordine vor ieşi acum la iveală, Ceauşescu s-a grăbit să găsească un ţap ispăşitor. *"S-au strâns date şi dosare despre Schechter şi de aceea s-a omorât.*

Totul se făcea pt. ca el să aibe manifestări duşmănoase. Aceasta se făcea prin agenţii securit., prin acţiuni provocatoare şi criminale" a scris generalul Sârbu în agenda sa în aceeaşi memorabilă zi de 15 martie 1973. *"La Dir. 8-a plenara din 1967 nu s-a aplicat şi activit. a fost şi mai duşmănoasă, împotriva conducerii Partidului".*

Am auzit că fiul d-rului Schechter, el însuşi medic, se află lângă noi, în Israel. Dacă ştie mai multe sau altceva decât Pacepa, îl invităm să ia condeiul şi să ne scrie.

»»» Un citat din Vaclav Havel, dramaturg, şi preşedinte al Republicii Cehe, pe care l-am întâlnit în revista **Dilema** din Bucureşti: îl recomandăm tuturor celor din «alia» care nu pricep nici în ruptul capului de unde vin apucăturile acelea care-ţi fac greaţă ale unor şefi şi "personalităţi" din fel de fel de asociaţii:

"Aşa cum i-am cunoscut, indivizii care urăsc au un sentiment permanent de nedreptate fără nici o legătură cu realitatea. Ca şi cum aceste persoane, doritoare să fie apreciate, respectate şi iubite nemăsurat, ar suferi continuu de nerecunoştinţa celorlalţi, care nu numai că nu-i apreciază şi nu-i respectă nemăsurat, ci, mai mult, par să-i ignore. În adâncul sinelui lor, cei care urăsc sunt convinşi că ei sunt singurii deţinători ai adevărului. În consecinţă, se socotesc supraoameni sau zei, ce merită pentru asta o recunoaştere totală din partea celorlalţi, supunere şi credinţă, dacă nu o subordonare totală. Aceşti oameni se cred buricul pământului şi sunt frustraţi în permanenţă de refuzul celorlalţi de a-i vedea ca atare, de slabul interes pe care îl trezesc şi, poate, chiar pentru că sunt luaţi în derâdere."

Vaclav Havel:
acuma-i la spital în stare gravă.
Să-l fi îmbolnăvit ăia cu ura ?

»»» Am citit cu plăcere că numitul "Consiliu pentru cultura idiş", de pe strada Dov Hoz din Tel Aviv, nr. 30, organizează un tur de 7 zile prin locurile de baştină ale spiritului idiş din Ucraina: Berdicev, Berşad, Bratzlav şi altele, cu iz de Baal Shem Tov şi de Shalom Alehem. Am citit însă cu mai puţină plăcere că turul se va încheia în oraşul ucrainean Czernovitz, unde va avea loc şi o mare conferinţă internaţională pe marginea creaţiilor idişiste de ieri, dintre cel două războaie şi de mai încoace. O fi făcând astăzi parte Cernovitz-ul (carevasăzică Cernăuţii) din Ucraina, însă - între cele două războaie - el era oraş românesc. Se-aude, ăia cu organizarea? Şi dacă nu ne credeţi, daţi-i un telefon lui I. Artzi care s-a născut la doi paşi de capitala Bucovinei.

»»» Una bună a lui I. Schechter, în rubrica lui «1 minut» din "Ultima Oră": *"Faptul că atât de mulţi israelieni îşi asasinează soţiile dovedeşte ceea ce s-a spus dintotdeauna, anume că evreul nu-şi bate nevasta"*.

»»» Se şopteşte din ce în ce mai stăruitor că mafia (sau mafiile) din Bucureşti au întocmit liste cu oamenii de afaceri din Israel veniţi cu treburi economice prin România. Primul obiectiv al acestor liste: ne adresăm respectivilor şi le cerem «taxă de protecţie». Al doilea obiectiv: intrăm prin efracţie în locuinţa cetăţeanului şi ne-alegem ce-i mai bun pe-acolo. Este ceea ce s-a întâmplat cu d. Hanan Schiffer, managerul general al Cazinoului **Palace** de pe Calea Victoriei din Bucureşti. Cunoscându-i obiceiurile, hoţii (care până la ora de faţă nu fură descoperiţi) au intrat în apartamentul lui Schiffer din Centrul Civic, lăsându-l gol-goluţ. Nu i-au lăsat omului nici maieurile (ca să nu vorbim de alte desousuri şi mai intime încă).

»»» Câţiva dintre cititorii noştri au sărit, mai deunăzi, de pe scaune, în timp ce vizionau emisiunea poliţistă a lui Rafi Ghinat de pe canalul 2 al Televiziunii. Deschizând aparatele la câteva minute după începerea reportajului, ei au recunoscut-o pe colaboratoarea noastră, Clara Davidescu, deţinătoarea rubricii de sfaturi cosmetice, umblând cam brambura prin Gan Hatzmaut; apoi au auzit vocea baritonală, sumbră a lui Ghinat (grasul): *"ea... a fost... violată... şi asasinată"*. Alarma fu, totuşi, de scurtă durată. Cetăţenii care intraseră în emisiune după începerea acesteia, s-au dumirit că Rafi Ghinat făcea reconstituirea crimei din februarie, din Gan Hatzmaut, când o femeie fusese violată şi ucisă de necunoscuţi. Iar Clara Davidescu (care nu este la prima ei apariţie pe micul ecran) a fost aleasă să interpreteze rolul victimei. Cu care seamănă leit.

»»» Atacul «*scandalos*» declanşat de **Minimum** împotriva lui Dan Shilon de la canalul 2 al TV., în legătură cu ieşirea sa mitocănească împotriva celor din trib, ironizaţi - foarte de sus - de a fi *ganavim*,- atacul acesta, zic, a făcut valuri multe. Mai întâi, cum ştim, el a provocat nemulţumirea unora dintre cititori; revoltaţi şi ei, ca şi noi, de atitudinea lui Shilon,- gazetarul acela care ne face săptămânal educaţie civică - dânşii nu au fost de acord cu ideea noastră de a-l pofti pe autorul infamiei să se ducă... acolo unde-l invitasem noi. Dar trimiterea undeva a d-lui Shilon a avut şi alte urmări, mult mai importante decât cele de mai sus. Cum-necum, ea a străbătut zidurile studiourilor de televiziune de la Ierusalim (sunt atâţia care citesc »Minimum» printre oamenii de-acolo!), punând pe jăratec anumiţi ziarişti mai cu mintea la cap. Drept urmare, cunoscuta comentatoare Ilana Dayan, autoarea emisiunii **Fapt** (Uvda), a iniţiat o discuţie despre *"libertatea de expresie"* în mass-media, discuţie axată pe întrebarea: are dreptul, moralmente şi din punct de vedere profesional, gazetarul din Israel să batjocorească «triburile» de pe-aici: românesc, marocan, etiopian, persan, sau care-o mai fi ? Pe de altă parte, un deputat din Knesset (din Mafdal) a declarat că va cere Parlamentului să interzică prin lege jignirile despre care discutăm. Ideea deputatului nu ne entuziasmează; am prefera ca jurnaliştii obraznici, cu dispreţul grobian faţă de alţii în sânge, să-şi pună botniţă la îndemnul colegilor sau chiar din iniţiativă proprie. De ce să-i trimitem la Abukabir pe şase luni de zile pentru o mârlănie? Las-mai bine, să-i educăm niţel. Dacă ar fi după **Minimum,** noi l-am condamna, de pildă, pe Shilon, să înveţe pe dinafară, ca la şcoală (2x2 fac 4, 3x6 fac 18), numele militarilor din «trib» care au fost ucişi în războaiele Israelului, şi după ce-o fi gata cu toceala, să se prezinte la examen, în faţa unei comisii conduse de Sorin Herşcu, soldatul care-a fost grav rănit la Entebbe, rămânând paralizat până în ziua de azi.

»»» Vreţi să ştiţi cam ce anume trece prin capul confratelui nostru de la Bucureşti, dramaturgul Aurel Storin? Citiţi cupletul de mai jos pe care cunoscutul meşter într-ale *revistelor* de la Teatrul C. Tănase (unde funcţionează de ani de zile, cu pipa-n colţul gurii, ca secretar literar) l-a compus pentru a fi interpretat la Comunitate: textul se cheamă "Popor ales", sau "Convorbirea lui Tevie Lăptarul cu Dumnezeu" şi l-am găsit în "Realitatea Evreiască":

"În viaţa asta, potrivită/ Pentru borfaşi, pentru hamani,/ Mi-ai dat o mână de prieteni/ Şi-o lume-ntreagă de duşmani!// Poţi să fii hoţ, pungaş, ministru,/ Te-njură lumea, sau te ceartă.../ Doar dacă eşti cumva evreu,/ O viaţă-ntreagă nu te iartă!// Poţi fi mai bun, mai învăţat/ Şi mai cinstit, că nu e greu,/ Dar porţi teribilul păcat/ Că, pur şi simplu, eşti evreu...// Sar imbecilii să te rupă!/ Te-njură ziarele ades!/ Te-ar sfâşia şi când te pupă!/ De asta, Doamne, m-ai ales?// De mii de ani nu avem pace./ Ne mor copiii în războí./ Şi n-avem linişte de-o viaţă!/ De asta ne-ai ales pe noi?// Am vrut şi noi puţin "şalom",/ Cuvânt rostit atât de des.../ Dar pacea noastră cu vecinii/ N-ai avut timp s-o fi ales...// De câte ori a vrut destinul/ Ne-a jucat viaţa la noroc!/ Doamne, puteai s-alegi pe alţii/ Şi nu ne supăram deloc!//

Antisemiţii se agită./ Urlă bezmetic tot ce vrei./ Se-ncarcă lumea de prostie/ Şi se descarcă pe evrei...// Avem atâtea premii Nobel/ Şi mari artişti, sub steaua Ta,/ Dar nimeni nu ridică glasul/ Când ne înjură-o haimana!// Poate că lumea joacă teatru:/ Privesc la cer şi văd noroi./ Sunt generoşi cu orişicine/ Şi democraţi! Dar nu cu noi...// Când undeva le merge rău,/ Când ageamiii fac lumină/ Şi nu au bani şi mor de foame,/ Numai evreii sunt de vină!// Când se mănâncă între ei,/ Când se omoară fraţi cu fraţi,/ Săracii - ei n-au nici o vină!/ Numai evreii-s vinovaţi!// Suntem copiii tăi, o, Doamne,/ În casa Ta intrăm smeriţi,/ Şi-atunci de ce ne laşi în lume/ Pe mâna unor troglodiţi?// De ce-i înduri pe asasinii/ Cei fără lege, fără minte,/ Amarnic să ne pângărească/ până şi sfintele morminte?// Cu noi se răfuiesc într-una/ Intelectuali şi derbedei,/ Dar ce-au cu morţii noştri, Doamne?/ Ce vină au că-s morţi evrei?// Tot ce se-ntâmplă-n lumea asta/ Catastrofal şi ne-nţeles/ E doar şi doar din vina noastră!/ De asta, Doamne, ne-ai ales?// Ei pot să facă tot ce vor!/ Să poarte zvastici, căşti sau fes!/ Noi n-avem nici un drept pe lume?/ De asta, Doamne, ne-ai ales?// Se uită acru-n paşapoarte,/ La vămi ne purecă ades./ Noi doar suntem "afaceriştii"!/ De asta, Doamne, ne-ai ales?// De asta ne-ai adus pe lume?/ De asta ne-am crescut copii?/ Să tremurăm pentru secunda/ Ce tu ne-o dai pentru-a trăi?// Tu ne-ai dat multe lacrimi, Doamne./ Ne-ai dat nevoi şi griji şi stress./ Dar Tu ne-ai dat şi Israelul!/ Şi pentru-această fericire/ Todà rabà că ne-ai ales!"

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1998). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în mai. Poate. Până una-alta constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. In consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să le oferim celor din strada Alexandru Ianai o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

»»» O observaţie mai ciudată à-propos de felul cum se scrie în presa de limbă română despre Jubileu, ne trimite prin poştă Marius Mircu:

"Întreaga ţară participă cu frenezie la a 50-a aniversare a statului nostru. Presa de toate felurile aduce elogiile cuvenite acestui eveniment.

Totuşi, nu mă pot opri de a face şi o observaţie critică. Desigur, nu asupra evenimentului în sine, ci asupra felului în care presa de limbă română îl prezintă. Mai peste tot se scrie «ANIversarea a 50 de ANI de existenţă a statului». *De două ori ANI într-o scurtă formulare? Nu e mai simplu şi mai corect, de pildă:* «A 50-a aniversare a statului"?

Până şi dragul nostru «Minimum», în nr. pe aprilie crt. publică, între alte reclame corecte (din acest punct de vedere) şi două (pag.63 şi 69) în care citim: «La aniversarea a 50 de ani».

Scriu acestea pentru că doresc ca marea noastră aniversare să fie prezentată fără cel mai mic cusur."

Comentariul nostru la cele de mai sus: No comment. Şi - în tot cazul - la mulţi ANI, în orice zi, venerabilului condeier din «alia».

»»» Noutăţi de pe frontul luptei (pe cât de sângeroase, pe-atât de fără succese până-n prezent) pentru transmiterea prin cabluri a programelor de televiziune de la Bucureşti. D. Adrian Sârbu, directorul postului PROTV, aflat în Israel pentru discuţii pe această temă, a declarat că, gata, totul este O.K. şi că, începând din septembrie, postul condus de d-sa va trans- mite zilnic, pe adresa noastră, câte opt ore de emisiuni (la orele după amiezii şi serii).

»»» Ştiam până acuma că d-rul Carol Iancu este unul din cei mai serioşi istorici ai judaismului românesc, cu volume masive de referinţă în materie. Ştiam şi că el este profesor la Universitatea **Paul Valéry** din Montpellier. Mai nou, am aflat că atât el cât şi soţia sa, Danièle Iancu, cercetătoare la C.N.R.S. (Centrul Naţional de Cercetări Ştiinţifice) din Franţa, au fost aleşi membri ai **Academiei din Vaucluse,** cu sediul la Avignon, instituţie cu vechime (a fost întemeiată în 1801) şi pretenţioasă când vine vorba de a primi membri noi.

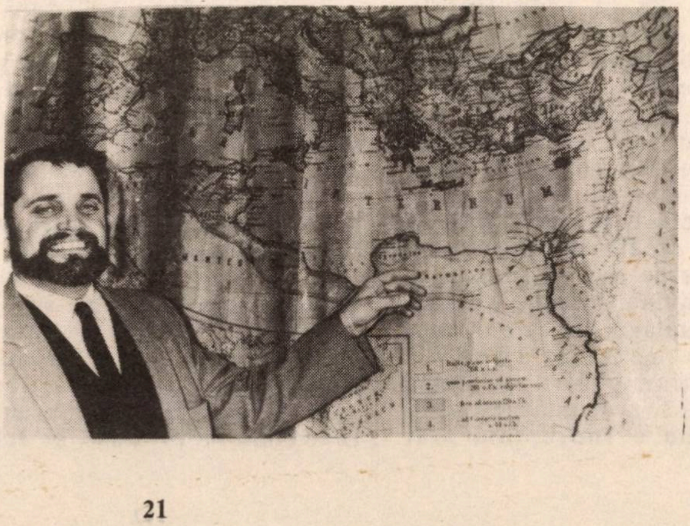

Profesorul Carol Iancu cu mâna întinsă înspre Israel.

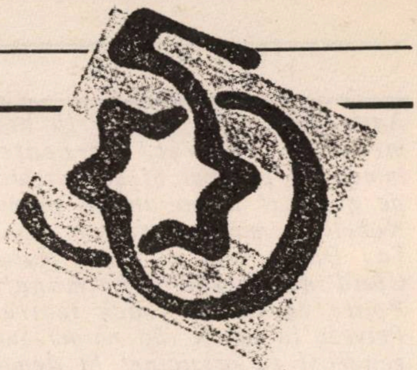

STAN VLAD

CORESPONDENŢĂ DIN BUCUREŞTI

DE LA PRIETENI PENTRU PRIETENI

Din cele cinci decenii pe care le împlineşte acum Israelul, mi l-aş lua şi eu parte pe ultimul, de când vin cu regularitate în ţară şi, mai ales, de când sunt corespondent al revistei «Minimum». An de an vin în vizită în Israel şi lună de lună trimit corespondenţe din România.

O întâmplare fericită face ca în zilele aniversării unei jumătăţi de secol, să mă aflu în Israel participând la momentele de bucurie alături de numeroşii prieteni şi colegi pe care-i am aici. 50 de ani este vârsta deplinei maturităţi, dar în condiţiile în care s-a născut şi a crescut, statul Israel a trebuit să se maturizeze încă din fragedă pruncie !

Cinci decenii aniversează Israelul şi tot atâtea se împlinesc de când s-au stabilit relaţii diplomatice între România şi Israel. (Puţine ţări din lume pot face acum această constatare!).

În aproape un deceniu de când sunt corespondent al revistei «Minimum» în România, am venit în contact cu numeroşi oameni din cele mai diferite straturi ale societăţii, de la preşedintele României şi până la oamenii simpli, obişnuiţi, neimplicaţi politic. Am stat de vorbă şi cu extremişti-naţionalişti (de care România actuală nu duce lipsă), cu antisemiţi înverşunaţi, chiar din rândul noii mişcări legionare care se reîntrupează acum, în condiţiile create de preceptele democratice pe care le speculează cum le convine. Aceştia nu sunt mulţi, dar gălăgia pe care o fac e destul de mare, ei fiind un pericol chiar pentru evoluţia democratică a României. Ura acestora nu e îndreptată atât asupra Israelului (ca stat) cât asupra evreilor în general. Ca să nu pară atemporali (ca să nu zic anormali) în rrromânismul lor exacerbat, zic că sunt numai împotriva oligarhiei evreieşti! Care oligarhie, când în România mai sunt abia 14.000 de evrei, şi aceia - în imensa lor majoritate - bătrâni şi bolnavi !

Să-i lăsăm pe duşmani "în plata Domnului" - cum se zice - şi să ne oprim la prieteni care sunt foarte mulţi şi constituie expresia reală a poporului român. Am scris despre unii dintre aceştia dar, din păcate, despre prea puţini, întrucât o revistă lunară nu prea are spaţiu disponibil pentru... desfăşurare.

Chiar dacă intelectualitatea ocupă un loc aparte în sfera societăţii, baza existenţei rămâne tot economia, creaţia tehnică, afacerile! În viaţa economică a României, Israelul ocupă un loc de top, atât în ce priveşte numărul investitorilor şi valoarea capitalului investit, cât şi în ce priveşte numărul societăţilor mixte constituite. Camera de comerţ şi industrie româno-israeliană a fost prima care s-a constituit la Bucureşti, după 1989 - îmi spunea dl. José Iacobescu, preşedintele acestei prestigioase instituţii economice de la Bucureşti. Ponderea capitalului şi tehnicii israeliene în economia românească întrece cu mult pe cele din ţări cu tradiţie şi posibilităţi mult mai mari. În cea mai mare parte, aprecierile celor ce lucrează cu Israelul (in România sau în Israel) sunt bune şi foarte bune iar relaţiile economice evoluează pozitiv. În timp ce majoritatea ţărilor din zona Orientului Apropiat au adus în România produse şi tehnici depăşite, urmărind doar scopul speculativ, israelienii au venit cu produse, utilaje şi tehnologii la nivelul tehnicii moderne; calitatea şi bunul gust au prioritate. De fapt, într-un interview (publicat în «Minimum») cu dl. José Iacobescu, am detaliat şi argumentat stadiul şi amploarea relaţiilor economice româno-israeliene.

Firesc, problemele de cultură şi-au găsit un loc mai amplu în corespondenţele mele. În rândul oamenilor de cultură români, Israelul are foarte mulţi prieteni. Compozitoarea Liana Alexandru şi-a manifestat prietenia faţă de Israel printr-o compoziţie de mare valoare: poemul simfonic **"Jerusalim"**. Lucrarea a fost prezentată atât la Bucureşti (orchestra Radio Bucureşti), cât şi la Ierusalim (Filarmonica israeliană). Întrucât a avut prilejul să viziteze Israelul, Liana Alexandru s-a inspirat pentru noi creaţii, la care lucrează în prezent, dedicate Israelului: le aşteptăm cu bucurie.

Cunoscutul regizor de teatru Dinu Cernescu (care a pus în scenă spectacole şi în Israel) nu se rezumă doar la a face declaraţii de prietenie, ci chiar acţionează efectiv prin valorificarea creaţiei dramatice israeliene, desigur, în primul rând a celei realizate de dramaturgi israelieni de origine română. Şi fiindcă ne aflăm în lumea teatrului, nu putem să nu scriem numele unuia din cei mai buni prieteni ai Israelului - Radu Beligan - care a demonstrat prin atâtea fapte marea lui dragoste şi stimă pentru Israel şi publicul de aici; iar lista oamenilor de teatru prieteni ai Israelului se poate continua cu Ion Lucian, Stela Popescu, Al. Arşinel, Florin Piersic, Cristina Stamate şi mulţi, mulţi alţii.

Am scris, în urmă cu vreo doi ani, despre unul din cursurile de învăţare a limbii ebraice existent în Bucureşti. Printre cursanţi erau puţini evrei care urmau să emigreze; în schimb, erau mulţi tineri români care doreau să cunoască câte ceva din limba ebraică, interesaţi fiind să vină în vizită în Israel, despre care auziseră atâtea lucruri frumoase.

Cu toate că - în timp ce lucrează în Israel - sunt "prelucraţi" prin intermediul revistei antisemite "România Mare" pe care o primesc gratis prin poştă deşi nici unul n-a cerut-o,- marea majori- tate a muncitorilor români se înapoiază în România nu numai cu bani mai mulţi decât ar fi putut câştiga acasă ci şi cu excelente impresii, povestind rudelor şi prietenilor lucruri deosebit de interesante, elogioase, despre Israel. Un animator al activităţii filialei Asociaţiei de prietenie România-Israel, din Constanţa - dr. Friedman - a organizat într-o zi o întâlnire (cu public) cu câţiva constructori constănţeni care au lucrat în Israel. Am rămas impresionat de câte lucruri deosebite despre Israel au reţinut aceşti lucratori, care deja îşi întocmeau contracte noi pentru a reveni aici la lucru.

M-am referit doar la oameni fără implicare politică, întrucât aceştia nu au ce pierde sau câştiga, indiferent de conţinutul declaraţiilor lor. Deci, sunt mai sincere, nu doar de convenienţă.

După asemenea declaraţii şi fapte, după felul cum sunt privit în toate cercurile când spun că sunt corespondent al unei reviste din Israel, sunt convins că Israelul se bucură de multă stimă, de o prietenie adevărată în România.

●
CĂUTĂM agent de publicitate, bine remunerat. Tel: 03-5227269.
●

Primul ministru albanez, d. A. Patos, a propus omologului său Netaniahu mărirea substanţială a schimburilor economice între cele două ţări, precum şi ridicarea reprezentanţelor celor două ţări la rang de ambasadă.

Noi sprijinim fără rezerve propunerile premierului de la Tirana. El şi-a pledat cauza cu atâta Patos încât ne-a convins.

Faimosul Udai, fiul lui Saddam Hussein, a fost atât de contrariat când o fată cu care voia să se culce l-a refuzat, încât, aşa cum citim în «Sunday Times» din Londra, a ucis-o cu trei gloanţe de revolver. Apoi, ca să stingă scandalul, Udai a dat familiei respective 700 de dolari şi o limuzină Oldsmobile.

Udai un ban, dar face.

CASA DE PĂRINŢI
NEOT MARGOA LTD.
în inima oraşului
NESS ZIONA
Str. Ben Gurion 53
Tel.: 08-9402482 - 08-9403561

Pentru
INDEPENDENTI
şi EXTENUAŢI
CASĂ DE PĂRINŢI
DE ÎNALT NIVEL

Primeşte părinţi pentru convalescenţă, refacere şi îngrijire de zi

SCURT

*** Gaşca de evrei care conduce lumea ***
*** Colonii de ploşniţe ***
*** Presiuni de factură sionistă ***
*** Netaniahu = Hitler ***

"Aşa cum a declarat zilele trecute preşedintele P.R.M. (C.V.Tudor), gaşca de evrei care conduce lumea îi asmute pe creştini şi pe musulmani să se extermine reciproc".

*

"Ne vedem obligaţi să o repetăm: marile fraude din România ultimilor ani îi au la origine pe fiii lui Israel. Fie că aceştia au venit de peste Mări şi Ţări, fie că sunt băştinaşi - sângele apă nu se face şi, proporţional, evreii au pricopsit România cu cei mai mulţi bandiţi. (...) Iată de ce nu mai vrem evrei în Guvernul României. Pentru că toţi au fost hoţi şi au pripăşit, pe lângă ei, colonii de ploşniţe, care au supt vlaga acestei Ţări."

*

"Recent, la presiuni de factură sionistă, Guvernul Ciorbea a hotărât să mai bage o dată, adânc, scalpelul în ţeasta românilor şi să facă rost de uriaşa sumă de 1,5 miliarde de dolari, pentru a fabrica 98 de elicoptere de atac (!), în condiţiile în care lumea e lihnită de foame".

*

"...à-propos de şoricelul israelian, Sandy Berger este unul din membrii "Sfintei Treimi" care are grijă de siguranţa externă a Statelor Unite: Madeleine Albright, despre care s-a descoperit recent, cu mare surpriză, că e evreică; William Cohen, ministrul Apărării, care cu siguranţă nu e cecen şi, în postura Sfântului Duh, acest încântător Samy Berger, care dacă s-ar însura cu o bănăţeancă ar putea să se fudulească, precum Roman, că şi el e os de transilvănean".

*

"...mulţi încep să se întrebe: dacă Saddam, acest nou "Hitler" trebuie pus cu botul pe labe înainte de a fi reuşit să dea foc Mapamondului, de ce americanii şi O.N.U. nu procedează în mod identic cu celălalt "Hitler", tot aşa de periculos, Netanyahu de la Tel Aviv ?!"

*

"Noi am avertizat de vreo trei luni că se coace acapararea instituţiilor militare de către evrei şi spioni".

*

"Să mai stea americanii şi la ei acasă. Ei sunt elefantul condus de un şoricel. Elefantul este S.U.A. şi şoricelul este Israelul".

(Din "România Mare", Buc. 1998)

I-aş omorî pe toţi ţiganii

"Vă scriu de la Timişoara, trimiţându-vă gânduri bune şi aer primăvăratic, alături de un material, dacă nu vă e cu supărare. Câteva amănunte despre geneza lui; proaspătă studentă la jurnalistică, m-am mobilizat într-o toamnă să ajut la revenirea *Forumului studenţesc*. De la o anchetă stradală, printre studenţi - cercetându-le toleranţa - am ajuns la interesanta discuţie cu R. şi A., studenţi autointitulaţi "nazişti". (Extrase):

Eu: *Cum aţi ajuns nazişti, de ce şi când ?*

R.: Deci, n-am ajuns nazişti numa' pentru că, vai, am auzit şi noi că *punker*-ii sunt nazişti. Eu nu sunt punker, el e punker. Am citit şi mi s-a părut că doctrina nazistă e cea mai potrivită.

Eu: *Spune-mi câteva cuvinte despre doctrina nazistă...*

R.: ORDINE - ăsta-i primul cuvânt al doctrinei naziste. Contrazi-mă, dacă n-am dreptate.

Eu: *Purificarea rasei ?*

R.: Cum să zic, în primul rând... ţiganii. Consider că România este pentru români, nu pentru ţigani. Nu am nimic cu ungurii şi cu restul. Părerea mea este că ar trebui să-i extermine, neapărat. Sau, efectiv, să-i mute în altă parte, să se ducă în India, că, am înţeles, acolo e ţara lor.

Eu: *Primul vostru contact cu doctrina...*

R.: Bunicul meu are o părere foarte bună despre nazişti. A luptat în al doilea război mondial şi are o părere foarte bună despre nemţii de atunci. Nu el mi-a cerut să-mi placă, eu am ales. Am citit cărţi despre viaţa lui Hitler şi... Bine, multe dintre ele erau scrise de americani şi ei sunt contra lui, normal. Trebuie, despre Hitler, ca să-ţi faci o părere, să citeşti o carte ca lumea, fie şi americană, dar

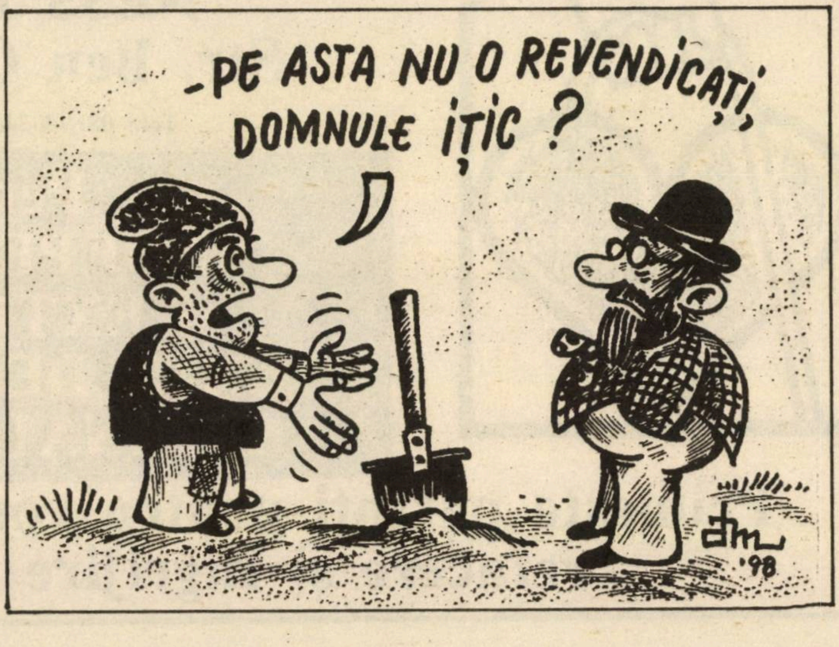
-PE ASTA NU O REVENDICAŢI, DOMNULE IŢIC ?
dm '98

Desen din săptămânalul "Politica" (director: C.V.Tudor), Buc. 1998 nepărtinitoare. Sau germană. Neapărat germană. Se ştie cât bine a făcut Hitler Germaniei. C-a făcut, cât de cât, bine. Da' ce economie au avut! Ca dovadă, Germania a ajuns ce-a ajuns! Economia germană din timpul lui era extraordinară, chiar dacă era război...

Eu: *Cum v-aţi schimbat voi, ca oameni, de când cu doctrina nazistă? Sunteţi mai intoleranţi?*

R.: Nu. Singurul lucru pe care-l am, îl am cu ţiganii. Nu cu negrii, cu ţiganii. Am crescut în Bucureşti, printre ei. Dar, văd că, la ora actuală, ei au banii. Au ajuns ei, care sunt rasa cea mai împuţită, să ne domine pe noi. Păi, aşa ceva nu se tolerează...

A.: Şi eu am avut probleme. Stau într-un cartier cu ei - în Deva stau. Şi am avut probleme destule, inclusiv pentru faptul că ascult muzică rock sau punk. Dacă se aude că asculţi aşa o muzică eşti neapărat din ăla, împuţit sau nespălat sau prost. Eu vorbesc din prisma mea. Eu nu sunt anticrist (sic!). Sunt ateu, cred că există Dumnezeu... Evreii? N-aş avea nimic cu ei dacă n-ar conduce lumea. Ei, efectiv, conduc lumea. Sunt de părere că, într-o oarecare măsură, se erijează în conducătorii lumii. Efectiv, ei au banii. Exact ca ţiganii. Şi, oricum, eu pe evrei îi identific cu masonii.

Eu: *Ce părere ai despre masonerie ?*

A.: Păi, am înţeles că majoritatea oamenilor de ştiinţă sunt de părere că Titu Maiorescu a fost un mason de gradul 39, de grad mare. Ca şi Sadoveanu. Poate că o să se organizeze şi naziştii, într-un club care să facă concurenţă cluburilor masone. Dar situaţia politică din România nu-i grozavă, am rămas la stadiul de acum 45 de ani. (...) Că degeaba-i democraţie. Imaginează-ţi, să înfiinţezi un club nazist! Dacă aş ieşi pe stradă cu un tricou cu zvastica, la primul colţ m-ar opri nişte poliţai şi mi-ar cere actele. Am făcut rost de un tricou cu inscripţia de la Auschwitz "Arbeit macht Frei", şi cu crucea lui David, dar, practic, mi-e frică să-l port.

Eu: *Ce părere aveţi despre manifestaţiile antinaziste de prin lume ?*

R.: Fiecare cu treaba lui. (...) Şi apropo, s-or fi săturat nemţii de ţiganii noştri, de cât au furat din magazine şi au mai mâncat şi lebedele în Austria! Cred că toţi s-au săturat. Ar trebui să le facă lagăre - aşa cum le-a făcut Hitler evreilor - dacă va fi cazul. Dar eu cred că nu trebuie să se mai întâmple ceva ca să fie cazul. O să ajungă, la un moment dat, să ne domine cu totul. În 20-30 de ani, dacă le merge cum le-a mers şi până acum, o să ajungă ca un român să ceară voie să trăiască de la un ţigan! Ceea ce e inadmisibil.

Crede-mă, poate sunt sadic, dar, dacă mi s-ar da ocazia, aş omorî de la copilul din leagăn - care habar n-are că-i ţigan - până la cel mai bătrân. Să nu mai existe rasa asta pe pământ. Dacă aş putea, i-aş muta, ca să nu îmi fac păcate, ca să zic aşa. Dar, dacă nu s-ar putea, aş proceda ca Antonescu. I-a îmbarcat pe vase mari, s-a înţeles cu aviaţia sovietică şi ăia au bombardat vasele. Păcat că au mai rămas reminiscenţe. Şi, cum ăştia obişnuiesc să se înmulţească repede..."

(Dintr-o scrisoare adresată de Valentina Olariu revistei «Dilema», Buc. 1998)

* Sionul, fiara apocaliptică *
*Nu-i nimic, pân-la Auschwitz e un pic *

"Sionul este fiara apocaliptică, Balaurul cu 7 capete (dintre care al şaselea, comunismul, a fost rănit de moarte), al cărui nume, Sion, conţine ascuns numărul "supermalefic" 666 ("numărul numelui fiarei"). Împreună cu cea de-a doua fiară apocaliptică, fiara comunitară cu două capete (CEE (UE) şi CSI), susţin o altă creaţie malefică Desfrânata cea mare, ONU şi alături de alte multe oficine sioniste (NATO, FMI, BM, USA, etc.) încearcă până în anul 1998 (666X3) sau până în anul 1999 (unde pe 999 îl văd întors, deci ca pe un 666) să pună definitiv stăpânire pe întreaga planetă ale cărei popoare sunt aproape copleşite de acţiunea celor şapte capete ale Balaurului sionist şi a celor zece coarne ale sale (însetarea, înfometarea, crima, minciuna, înşelătoria, teroarea, neştiinţa, bolile, băuturile alcoolice tari şi erotismul exacerbat), popoare care ar trebui să se supună până la urmă în opinia mafiei sioniste unui guvern mondial".

*

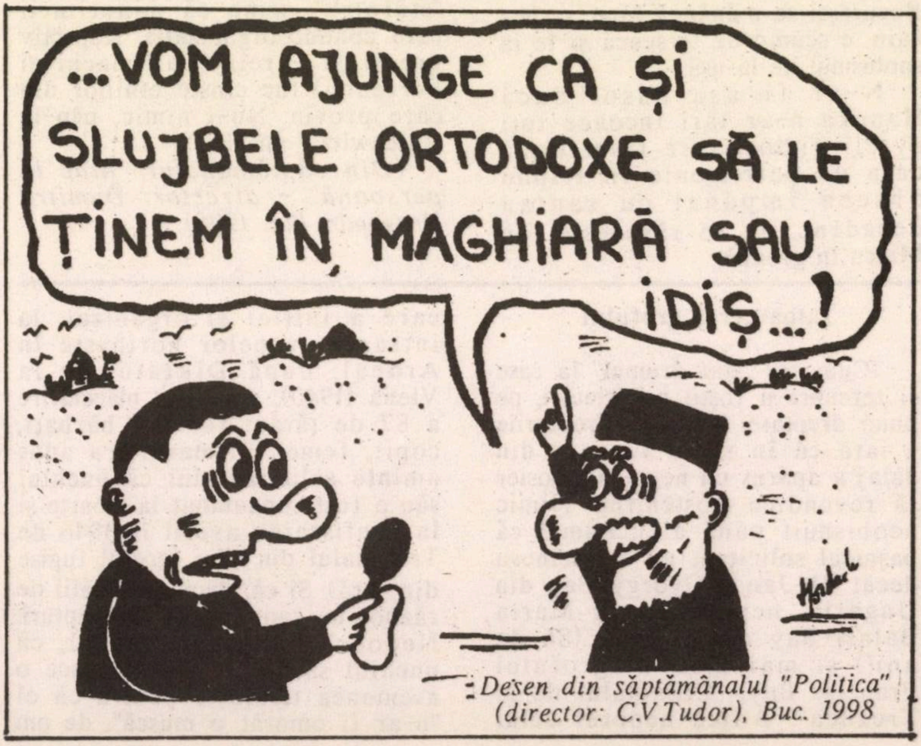
...VOM AJUNGE CA ŞI SLUJBELE ORTODOXE SĂ LE ŢINEM ÎN MAGHIARĂ SAU IDIŞ...!

Desen din săptămânalul "Politica" (director: C.V.Tudor), Buc. 1998

Cea mai mare amenințare la pacea lumii

TERORISMUL EVREIESC EXISTĂ !

Titlu din "Atac la persoană", Buc. 1998

"Un oarecare Stănescu bate câmpii într-o rubrică «Accente» a cotidianului "Adevărul". Zice KK că în vremurile superbe ale lui 1937 români cinstiți și de bine spuneau: "Numai proștii și vânduții nu vor să vadă primejdia infiltrațiunii comuniste pe calea presei iudaice din Sărindar". Alții - "Nici un rând scris de Șabăsgoimul spurcatelor canalii din Sărindar nu trebuie să mai găsească adăpost în casa voastră". Sau că-l numeau pe Sadoveanu "Mehală Jidoveanu"... Ei, și ce e rău în asta? Se mai distra și lumea, mai dădeau foc la o carte, la un ziar, mai alergau un jidănaș, în fine, știa lumea să trăiască !"

*

"La Casa Vernescu din București se mănâncă bine, se bea fain, e scump de te seacă și te ia snobismul de la ușă.

N-ar fi așa nasol dacă Hanuka n-ar târî încoace toți evreii vicioși care transformă casa de patrimoniu în tripou obscen împănat cu șantan decadent, de se răsucește Ion Mincu în groapă. Se dansează din buric, se joacă pe covorul de parai așternut pe jos de cei care calcă Talmudul și beau până se fac ca Lot și dănțuiesc ca David pe lângă chivot, acesta din urmă fiind înlocuit de masa de ruletă.

Dacă cei de la Vama Otopeni văd un Moș Crăciun cu un sac mare, moșul e sigur tăiat împrejur, iar sacul e plin cu dolari iliciți !

*

Niște băieți zburdalnici au înființat Asociația Antifasciștilor din România AAR. Longobarzii s-au apucat să-i scrie președintelui neamului că suntem în mare pericol de a fi din nou o țară fascistă, că legionarii fac tentative de reabilitare etc. Blânzii antifasciști lansează îndemnuri la "stârpire", semn că minoritarii care conduc organizația, respectiv grecii și evreii (Callimachi și Berceanu) fac cinste etniilor din care provin. Nu-i nimic, pân-la Auschwitz e un pic !

(Din săptămânalul "Atac la persoană" - director: Dumitru Dragomir, Buc. 1998)

Întoarcerea grofului

"Cum s-a "dat drumul" la case și terenuri și foștii proprietari, pe bună dreptate, își caută drepturile - iată că în satul Treznea din Sălaj a apărut un nepot de moșier să revendice moștenirea. Nimic neobișnuit până aici: numai că pașnicul solicitant nu e altcineva decât dl. Janos Gyorgy Bay din Ungaria, nepotul d-nei Marta Balasi-Bay din Elveția (86 de ani!) și mai ales, al grofului Francisc Bay, "Criminalul de la Treznea". Adică nepotul celui care a inițiat și organizat, la intrarea trupelor horthyste în Ardeal, după Diktatul de la Viena (1940), cumplita măcelărire a 87 de țărani români, bărbați, copii, femei. Primarul i-a adus aminte solicitantului că unchiul său a fost condamnat la moarte și la confiscarea averii în 1946 de Tribunalul din Cluj (groful fugise din țară). Și că, deci, criminalii de război nu sunt repuși în drepturi. Nepotul a răspuns, candid, că unchiul său n-ar fi putut face o asemenea ticăloșie pentru că el "n-ar fi omorât o muscă", de om bun ce era. Auzind tărășenia, țăranii din martirizatul sat s-au răsculat. Deocamdată situația s-a liniștit în speranța că nepotul, și o dată cu el fantoma sadicului grof, nu se vor mai întoarce".

("Curierul Românesc", 1998)

Revista celor înșelați

"O nouă publicație a ajuns la numărul 40, dar n-am observat-o până acum. Ea se numește "Fidelitatea" și se subintitulează, atenție!, "revista celor înșelați"! Nu reiese din formulare dacă înșelații sunt cei care editează revista sau cei cărora li se adresează. Cred că v-ați dat seama cam despre ce fel de publicație este vorba. Ei bine, oricât v-ați fi folosit imaginația, tot nu ați fi ajuns la adevărata dimensiune a revistei cu pricina. Vă dau câteva titluri reper pentru a vă demonstra că realitatea depășește imaginația: "Ritualuri de apărare, de noroc și de dragoste", "Sfaturi pentru sâni frumoși", "Fă-o chiar dacă n-ai chef", "Sănătatea pisicii depinde de o alimentație echilibrată", "Dobermanul, o creație a acestui secol".

(Dintr-un articol de I.T.Morar, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

Reabilitarea care inundă tarabele

"O altă sursă a extremismului ține de redescoperirea și "martirizarea" mișcărilor fasciste interbelice, în primul rând a Gărzii de Fier. Este vorba, pe de o parte, de militantismul supraviețuitorilor acestei mișcări, aureolați, unii dintre ei, și de curajul real demonstrat în anii '50, în lupta de rezistență anticomunistă. Pe de altă parte, avem de-a face cu o elementară psihologie a lucrului interzis: datorită propagandei obsesive duse de partid, securitate, armată împotriva legionarilor, aceștia au ajuns să fie percepuți de segmente ale unui tineret frustrat din aproape toate punctele de vedere, și înainte de și după 1989, drept unica alternativă serioasă la comunism. Rezultatul acestui arc între generații este literatura, de cele mai multe ori imundă și semidoctă, de reabilitare a Căpitanului şi a bandelor sale de asasini care inundă tarabele. Considerate neînsemnate, aceste grupuri reuşesc, totuşi, să reînvie ocazional mitul răsuflat al complotului iudeo-masonic mondial sau să deturneze şi să manipuleze o parte din curentul de angajament religios relativ puternic în rândurile tinerei generaţii".

(Dintr-un articol de Caius Dobrescu, în "Dilema", Buc. 1998)

Oraş particular

"Patronul care a vrut să construiască un oraş particular lângă Bucureşti este căutat de poliţiştii din întreaga ţară pentru evaziune fiscală, fals, uz de fals şi înşelăciune, iar mai multe clanuri de ţigani, pe care le-a înşelat cu sute de milioane de lei, încearcă, de asemenea, să-i dea de urmă, au declarat surse din IGP. Ştefan Ababei a făcut vâlvă în România când a anunţat că va construi un oraş particular, la marginea Bucureştiului. El a primit peste două mii de solicitări de la persoane care doreau o casă. Prima escrocherie de care este acuzat Ababei a fost vinderea, în acelaşi timp, către mai multe persoane, a unui număr de apartamente de lux. Printre păgubiţi se numără antrenorul Victor Piţurcă şi procuratorul Ioan Becali. În continuare, Ababei este învinuit că a păgubit mai multe persoane fizice, firme, bănci şi clanuri de ţigani din Galaţi, Călăraşi şi Bucureşti cu aproape zece miliarde de lei".

(Din "Lumea Liberă", New York, 1998)

...Şi uite-aşa sunt învăţaţi cetăţenii din Occident că România este ţara vampirilor

"În cinematografele germane rulează filmul "Bastardul", o coproducţie franco-germano-engleză, realizată în studiourile poloneze "Heritage Films", peliculă în care viaţa în România este zugrăvită ca un adevărat coşmar. Acţiunea filmului se petrece (chipurile) în ţara noastră, în decorul dezolant al unei case de copii de genul celor deseori prezentate de televiziunile străine în anii trecuţi şi care ne-au creiat o tristă faimă. Dacă până acum subiectul copiilor handicapaţi sau abandonaţi a captat interesul ziarelor şi televiziunilor străine, iată că el devine şi temă de "dezbatere" artistică, abordarea prin intermediul cinematografiei având însă un impact infinit mai mare asupra conştiinţelor decât abordările neutre, profesionale ale ziariştilor. Mitul lui Dracula, care a făcut din Transilvania un tărâm mistic, o ţară a vampirilor, este folosit şi de data aceasta, însă cu mici modificări: eroul principal, de sorginte polono-britanică, un deţinut asocial şi fără şanse de îndreptare, este trimis la Gura Neagră, un sat românesc, unde trebuie să presteze munci sociale la un cămin de copii. Cum este România la Gura Neagră ? Brute (Brută), personajul principal, "călit" în bătăile cu puşcăriaşii şi scârbit de viaţă, se umanizează treptat în faţa realităţilor înfricoşătoare din căminul de copii: conducerea stabilimentului alcătuită din oameni fără conştiinţă şi care nu urmăresc altceva decât câştigul, fără să se dea în lături de la nimic. Banii pentru aparatură şi medicamente sunt deturnaţi, copiii vânduţi fără a se ţine seama de calitatea părinţilor adoptivi, ţiganii sunt vopsiţi blond pentru a fi mai uşor de plasat amatorilor occidentali de adopţii. Cei care vor să îndrepte lucrurile şi de partea cărora trece şi Brute riscă să fie ucişi de directorul adjunct al stabilimentului".

(Dintr-un articol de Şerban Stoica, în "Naţional", Buc. 1998)

N. red. MINIMUM:
Filmul a fost realizat pe baza unei subvenţii acordate de Comunitatea Europeană; adică de indivizii care ne dau şi nouă, de trei ori pe zi, lecţii despre adevăr şi drepturile omului. S-o spunem pe şleau: aşa cum nu ne place propaganda ticăloasă anti-israeliană, nu ne place nici propaganda - tot ticăloasă - anti-românească.

◆

Poate vreţi să ştiţi de ce nu-i plăcea lui Ceauşescu ca oamenii să se bucure de viaţă

"Ceauşescu nu era vesel deloc. Nicolae Ceauşescu era uscat ca o iască. Discordant este faptul că-i plăceau romanţele, care denotă sentimentalism. E adevărat, sentimentalism de frizer cu mandolină. Mai avea o caracteristică ciudată: nu putea suferi oamenii fericiţi. Îi făcea rău fizic starea de bine a altuia. Dacă voiai să-l indispui cu ceva, nu trebuia decât să-i povesteşti cât de bine te-ai simţit la o masă în ajun sau cât de plăcută este o anumită femeie. În viaţa de toate zilele, nu putea suferi oamenii fericiţi. Doar la modul general vorbea continuu de fericirea poporului".

(Din cartea "Alexandru Bârlădeanu despre Dej, Ceauşescu şi Iliescu" de Lavinia Betea, Buc. 1997)

Iubirea cea mare

Fostul ministru al Muncii şi Protecţiei Sociale, Alexandru Athanasiu, a afirmat că în România clasa politică s-a preocupat mai mult de putere decât de problemele ţării. *"Noi, clasa politică, în general, am iubit mai mult puterea decât România, şi este foarte rău"*, a afirmat Athanasiu".

Azil politic în Franţa ? Nu e uşor

"Răspunzând unor interpelări adresate de Senat, ministrul de Externe al Franţei, Hubert Vedrine, a prezentat o situaţie a cererilor de azil pe primele nouă luni ale anului 1997. Ministrul francez a arătat că numărul acestor cereri s-a ridicat la 14.171, cu 16% mai multe faţă de întregul an 1996.

Repartiţia cererilor de azil în Franţa arată astfel: România 21,2%, China 8,6%, Sri Lanka 6,9%, Turcia 6,2%, ex-Zair 5,8%, Jugoslavia 5,1%.

Procentul de acceptare a cererilor de azil este relativ apropiat de cel de anul trecut (pentru români a fost de 1%).

Făcând calculele necesare, rezultă, în cifre absolute, că numărul românilor care au solicitat azil în Franţa în 1997 s-a ridicat la circa 3.000, iar numărul cererilor admise la 30".

(După România liberă", Buc. 1998)

Paznicii de noapte şi filmele sexy

Un inedit studiu elaborat de poliţiştii sibieni şi remis ieri publicităţii relevă faptul că vigilenţa paznicilor de noapte este practic alterată, în segmentul orar cuprins între 1.00 şi 3.00 noaptea.

Controalele inopinate efectuate de poliţiştii sibieni la societăţile comerciale din municipiul de pe Cibin au evidenţiat faptul că, în intervalul menţionat, paznicii de noapte sunt preocupaţi, mai mult, de vizionarea filmelor erotice transmise de diversele posturi de televiziune decât de exercitarea atribuţiunilor de serviciu. Din acest motiv, în prima lună a acestui an, numărul sancţiunilor contravenţionale aplicate de către poliţişti paznicilor s-a dublat, în comparaţie cu aceeaşi perioadă a anului trecut.

(Dintr-o relatare de Ion Gârnod, în "Cronica Română", Buc. 1998)

Câţi români trăiesc în străinătate ?

E o întrebare. La care, ziaristul Valentin Hossu-Longin, care a efectuat o amplă investigaţie, dă următorul răspuns în ziarul "România liberă":

"Coroborând mai multe surse documentare, îi putem împărţi pe românii "de dincolo" în două mari grupe: cei din imediată apropiere a graniţelor şi cei de peste mări şi ţări.

Iată-i pe cei din primul eşalon: în Republica Moldova: 3.500.000; în Transnistria: 250.000-300.000; în Ucraina: 500.000; în Serbia: 1.000.000-1.200.000; în teritoriile ex-URSS: 500.000-600.000; în Bulgaria: 250.000-700.000; în Albania: 300.000-500.000; în Slovacia: 10.000-15.000; în ex-Jugoslavia: 75.000-100.000.

A doua categorie o formează diaspora propriu-zisă (exil, emigraţie): în SUA şi Canada: 1.100.000; în Germania şi Austria: 1.000.000 (din care mai mult de jumătate o formează saşii şi şvabii originari din România, cu organizaţii proprii); în Franţa: 60.000-100.000; în Spania şi Portugalia: 3.000-5.000; în Olanda, Belgia şi Luxemburg: 5.000-6.000; în Marea Britanie şi Ţările Scandinave: 15.000-25.000; în Australia şi Noua Zeelandă: 45.000-80.000; în America Latină: 50.000-100.000; în Africa: 30.000; în Italia: 25.000; în Turcia: 30.000; în alte zone: 500.000; în Israel: 400.000 (evrei originari din România, plus 100.000 de români care muncesc în această ţară).

Deputatul şi camerista

Se vorbeşte pretutindenea, în presa bucureşteană, despre legătura amoroasă dintre senatorul Ioan Gavra (P.U.N.R.) şi o cameristă de la hotelul «Bucureşti», unde locuieşte politicianul clujean, ori de câte ori se află cu treabă la Parlamentul din Capitală. Dacă ar fi vorba numai de-o pasiune, n-ar fi fost mare lucru. Se pare însă că amintita cameristă, o frumoasă blondă de 20 de ani, îi face senatorului şi servicii de altă natură decât erotică.

Aşa cum relatează Sorin Voinea în "România liberă",- "pe lângă plăcerile pe care i le oferă domnului chestor, respectiva domnişoară a devenit şi o adevărată sursă de informaţii despre activităţile extraparlamentare ale deputaţilor şi senatorilor cazaţi la hotelul sus-amintit. Frumoasa cameristă, atunci când deretică prin camerele celorlalţi parlamentari, îşi aruncă ochii şi prin însemnările acestora. După care îi povesteşte d-lui Gavra ceea ce a aflat.

Şarmul, perfecţiunea trupului, înălţimea şi charisma deosebită ale tinerei sunt coordonatele pentru care Ioan Gavra "ar face orice". Nu este de mirare că, de Ziua Mărţişorului, onorabilul domn Gavra a "îngropat-o" în cadouri şi "mici atenţii" pe misterioasa cameristă a Hotelului Bucureşti.

Aceleaşi surse care, evident, doresc să-şi păstreze anonimatul, ne-au precizat că astfel se explică nemulţumirea unor parlamentari, care s-au plâns de mai multe ori că anumite secrete de partid au ajuns pe mâna lui Gavra, fiind adesea folosite de acesta ca obiect de şantaj."

Idee pentru alegerile viitoare

"Deputatul Ovidiu Muşetescu are o idee, cel puţin originală. La alegerile viitoare, mâna votantului trebuie să fie ştampilată cu un tuş greu de şters, pentru a se evita fraudele".

(Din "Lumea Liberă", New York, 1998)

Mica Publicitate

* Viitor licenţiat, tânjesc la plictiseală în doi. Defect: băiat. Vicii: ador limbile străine. Slăbiciuni: fetele mai deştepte ca mine. Melancolicul. CP9-924 Constanţa.

* Femeie uşoară, 42 de ani, doresc bărbat cu greutate pentru a-mi face curte. Rog seriozitate.

* Pentru Capricornul abundenţei: albină lucrătoare, 42 ani, cu şanse de regină, caut trântor harnic şi serios, pe termen nelimitat. Drosofila melanogaster.

* Dedic gânduri altruiste femeilor mai sufletiste. Domn, oarecum auster, dar inginer (vârsta: 57 ani), bogăţii, totuşi, ofer. 637.35.31.

* Leu feciorelnic, bine negociat, 28/187/88, caut cu disperare fată cu studii medii sau joase, înzestrată mai ales umoristic. OP51-CP50 Bucureşti.

(Anunţuri matrimoniale **autentice** *din săptămânalul "Academia Caţavencu", Buc. 1998)*

* Bătrân, 61 kg, 1,74 m, cetăţean american, slujbă banală, situaţie materială zero, demoralizat, fost cineva, dar astăzi decăzut, conservator şi foarte serios, oferă minte şi spirit, absolut numai unei intelectuale inteligente până în 50. Rog scrieţi: PO BOX 1788, Bowling Green Statodn, NY, NY 10274 (41a43).

(Din revista "Meridian Românesc", S.U.A., 1998)

Can-canuri

...aflăm, ca de-obicei, din revista **V.I.P.**: * Adrian Năstase, vicepreşedinte al PSDR - (Iliescu) îşi petrece serile cu o ziaristă * Fiul antrenorului de fotbal Em. Ienei face parte din "Garda regală a Serbiei" * Cântăreaţa Ionela Prodan (deşi desminţise acuzaţiile) a făcut totuşi sex oral cu şoferii de taxi din New York * Automobilul Mercedes 500 SE, aparţinând cântăreţei Loredana Groza, a fost furat; iar poliţia nu l-a găsit nici până azi *

Aniversări

Mihai Popescu, publicist; 80 de ani de la naştere.

Valentin Gheorghiu, pianist; 70 de ani de la naştere.

Pol Pot

Agenţiile de presă se întreabă dacă cetăţeanul înfăţişat în chip de cadavru la televiziune este cu adevărat Pol Pot, dictatorul care a ucis prin foamete, schingiuire şi glonţ, peste două milioane de cambodgieni,- sau - mai ştii - vreo sosie de-a marelui asasin.

Autorităţile cambodgiene ne asigură că individul ars la repezeală pe un rug alcătuit dintr-o saltea şi două pături este Pol Pot cel autentic, care ar fi murit de un atac de inimă.

De inimă ? Atunci nu e el.

COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE

BIDAN

Garanţie - un an de la instalare.
Cu posibilitate de prelungire.

"BIDAN" - BNEI BRAK
Str. Hakishon nr. 16
Tel. 03/5709955 - 5709977
5700831

• **BIDAN este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.**

• Astfel de creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de **totală curăţenie şi prospeţime.**

• Noul procedeu este binevenit atît pentru adulţi cît şi pentru copii , evitîndu-se contactul mîinii cu fecalele şi secreţiile urît mirositoare şi total insalubre. **Femeile gravide găsesc prin BIDAN o rezolvare ideală á igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.**

BIDAN-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

- **BIDAN TURBO, aparat care încălzeste apa şi usucă cu aer cald,**
- **BIDAN CU INCĂLZIREA APEI,**
- **BIDAN OBIŞNUIT**

Se fac instalaţii în orice loc din ţară o Se poate plăti cu carte de credit

• Instalarea este simplă şi uşoară - 95 şkalim (inclusiv legătura electrică)

BIDAN
se vinde în reţelele
HOME CENTER şi ACE
după sistemul:
«cumpără şi montează-ţi singur»

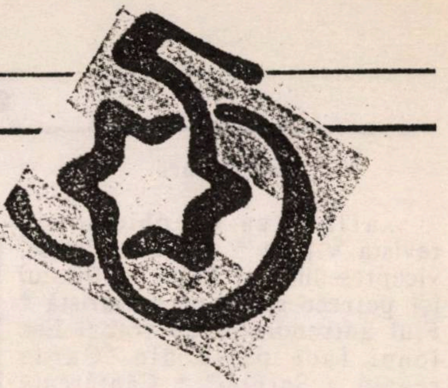

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENȚĂ DIN FRANȚA

Caleidoscop parizian

- **Ce gândește un evreu de la Paris despre Israel ?**
- **Și ce gândea creștinul André Malraux**
- **Și ce-mi spusese, la București, antrenorul echipei de tir a Israelului**

Acum, când se sărbătoresc 50 de ani de existență a statului Israel, nu încetez să-mi zic, când stau de vorbă cu mine: nu uita, omule, că Israel, adică poporul evreu există, ca să nu spun supraviețuiește, de peste 5000 de ani. Și că n-are de gând să părăsească nici istoria, nici planeta. Dar n-am să merg până într-acolo încât să afirm că este nemuritor, deși...

S-ar fi cuvenit deci, în calitate de corespondent conștiincios al «Minimum»-ului la Paris, să relatez ce se pregătește aici pentru a sărbători cei 50 de ani de la crearea statului Israel. Numai că, în momentul când scriu aceste rânduri, în afară de niște conferințe sau concerte ale unor formații israeliene, nu se știe mare lucru despre ce se va întâmpla la începutul lui Mai. Presupun că vor exista telegrame sau discursuri oficiale ale celor mai importanți conducători ai Franței.

Până atunci însă mi s-a părut că e interesant să reproduc ce a gândit, ce a scris despre marele eveniment al întemeierii Israelului o personalitate pe care o consider de prim plan al diasporei, Manes Sperber (1905-1984). Romancier, eseist, psiholog (a fost discipolul lui Alfred Adler), militant comunist până în 1937 când au avut loc procesele de la Moscova, iar apoi, când Hitler invadează Europa, se înscrie în Legiunea Străină. După eliberarea Franței, se stabilește definitiv la Paris. Printre prietenii lui se numără Malraux (care a redactat și o prefață la scrierile sale), Camus, Koestler, Raymond Aron, Cioran. Timp de 30 de ani a fost editor. Grație lui a fost "descoperit" Jurnalul Annei Frank și au fost traduși în Franța Joseph Roth, Herman Hesse, Patricia Highsmith.

Operele sale cele mai importante: «Și tufișul devine cenușă» (Et le buisson devient cendre), trilogie romanescă, precum și o trilogie de «Memorii» unde regăsim și retrăim lupta pentru libertate într-un secol marcat de stalinism și de nazism.

Manes Sperber nu și-a uitat nici o dată ștetl-ul său, Zablotom din Galiția orientală unde s-a născut. El n-a renegat nici o dată judaismul său. În editura Odile Jacob a apărut, în urmă cu câțiva ani, un volum de eseuri intitulat «Être juif» (A fi evreu), din care sunt extrase rândurile care urmează, caracteristice, cred, pentru ceea ce gândesc despre crearea statului Israel intelectualii evrei din Europa, care nu sunt nici militanți sioniști, nici religioși (deși, în paranteză fie spus, Sperber a început să învețe Biblia de la vârsta de 3 ani și n-a încetat s-o recitească până la sfârșitul vieții):

"De decenii nu trece o zi fără să mă gândesc la acea epocă în vremea căreia poporul meu, în inima Europei, a fost umilit până la dezumanizare și eliminat de ucigașii la putere. Nu trece o zi în care să pot uita indiferența cu care lumea a tolerat acest lucru timp de ani. (...) Evenimentele la care fac aluzie mi-au transformat ființa mea de evreu, dar - pentru a relua o metaforă simbolică - mi-au încordat și mai tare grumazul, până am devenit inflexibil. Altă dată aveam încredere într-un viitor care va reconcilia pe toți oamenii și toate popoarele; această încredere o mai nutresc încă, dar adeseori ea îmi inspiră autoironie sau o nerăbdare arțăgoasă față de mine-însumi. Memoria nu vrea să dispară, ea își amintește de vapoarele încărcate cu evrei rătăcind pe mări și oceane și care sfârșeau prin a se scufunda pentru că nici un port, nici o țară, nici cea mai puternică, nici cea mai mică nu voia să le acorde azil, nici măcar provizoriu; ea îmi amintește de răsculații din ghetto-ul din Varșovia care, într-un peisaj lunar vid de orice existență umană, provocau un dușman atotputernic; ei nu mai sperau nimic, pentru că nici măcar disperarea nu mai era acordată acestor tineri: ei mureau în neant.

Răspunsul dat acestor tineri, care a sosit destul de târziu, nu putea veni nici din Polonia, nici din Europa, ci din Palestina evreiască ce și-a cucerit independența de stat și națională în lupte care păreau fără sfârșit. În secret, dar susținuți cu eficacitate de puterea mandatară britanică zdruncinată, toate armatele arabe au luat cu asalt țara. Victoria pe care evreii au obținut-o împotriva acestor trupe, și nu numai cu ajutorul armelor, fu în primul rând succesul tuturor acelora care au transformat acest teritoriu lăsat de izbeliște într-un teritoriu uman, într-o patrie. **Dacă o tânără națiune nu s-ar fi născut din nou pe acest pământ bătrân, judaismul n-ar fi izbutit să învingă, spiritual și intelectual, catastrofa organizată de nemți, încurajată activ de alte popoare și privită cu indiferență de restul lumii. Nenorocirea s-ar fi transformat într-o boală incurabilă care ar fi putut distruge forța sa vitală; și - o dată cu ea - voința de a trăi** (sublinierea mea, I.M.).

Toţi contemporanii, evrei şi neevrei, au putut s-o constate încă o dată în 1967, în timpul celor câteva săptămâni care au precedat Războiul de Şase Zile, când Nasser şi toţi ceilalţi conducători ai statelor arabe proclamau că armatele lor unite vor rade definitiv de pe hartă Israelul şi poporul său. Timp de săptămâni puterile occidentale păreau paralizate; ele se pregăteau să accepte fără să acţioneze – dar cu regrete profunde – dispariţia Israelului. În acea vreme, în săptămânile din luna mai şi în primele zile din iunie, evreii, chiar cei mai asimilaţi dintre ei, chiar şi acei care, conformându-se politicii externe a Moscovei erau antisionişti, au înţeles că dispariţia Israelului primejduia propria lor existenţă (...). Ei presimţeau că dacă scăpau de la distrugere, nu era decât ceva provizoriu.

Există o înjosire căreia nici un individ, nici un popor nu îi poate supravieţui fără ca existenţa sa să fie problematică; fără ca să-i fie tot atât de imposibil să-şi ascundă identitatea cât să şi-o mărturisească. Răsculaţii din ghetto-ul din Varşovia nu s-au bătut pentru viaţa lor, ci pentru demnitatea poporului lor. **Bărbaţii şi femeile Israelului au salvat acest popor din cea mai profundă umilinţă şi au restabilit sensul, aproape totalmente distrus, al existenţei sale".** (sublinierea mea, I.M.).

Cum spuneam mai înainte, Sperber a fost unul din cei mai apropiaţi prieteni ai lui André Malraux. Şi pentru că Malraux a reprezentat pentru mine unul din scriitorii care mi-au fost şi îmi sunt cei mai dragi, cred că e momentul să reproduc un text, aproape necunoscut, pe care el l-a scris despre statul Israel. E vorba de o prefaţă la un superb album apărut cu ani în urmă la o editură din Lausanne, cu imagini semnate de un mare fotograf, Izis, cu coperta semnată de Chagall, cu texte scrise de mari scriitori israelieni, de scriitori idiş, de clasici francezi. Din păcate, volumul e epuizat şi n-a mai fost reeditat. Şi "pour la bonne bouche", Malraux a dedicat textul "pentru Ienka Sperber", soţia prietenului său Manes, decedat la ora aceea. Are deci cuvântul Malraux:

(...) E vorba de un popor căruia i-au fost distruse până şi ruinele, dar care poartă pe obrazul său semnele celui mai vechi trecut din lume. Izis (fotograful) n-a reprodus într-o manieră exaltantă construcţii sau tractoare, el ne arată că istoria israeliană nu e nici a unui colhoz, nici a unui baraj. El a izbutit să înalţe într-o epopee modernă tulburătoarea majestate a unei obsesii spirituale. Dacă fata care râde în faţa deşertului nu e numai o păzitoare a caprelor care a scăpat din ghetto, e pentru că există o unitate perfectă între ea şi urmele oilor albe şi a calului negru pe pietrele incandescente ale Carmelului. Un fotograf exprimă cu uşurinţă bucuria, pentru că n-are decât să aleagă râsul; poate însă că are nevoie de un rar talent sau o şansă deosebită pentru ca fotografiile sale să surprindă copilul care răspunde voios, când învăţătoarea îi vorbeşte de Zidul Plângerii: "Pentru a înălţa Templul, n-ar fi nevoie de construit decât trei ziduri". Fotografiilor care reprezintă construcţiile din Mishkat Ashkelon, străzile din Tel Aviv le răspund cu cea mai frumoasă fotografie din carte. O arcadă caldeiană pe care se află trei afişe: al Statului, al unui partid politic, al unui cinematograf care uneşte sângele cu visul, un film american despre «Mein Kampf», *altul despre* «Hoţul din Bagdad» (ce coincidenţă, i-aş zice Criminalul din Bagdad, n.m.); *ceva mai jos, la pământ, un cerşetor asemenea lui Jov doarme un somn de profet. La o distanţă de câteva pagini (dar de câţi ani!), un bătrânel care îi seamănă priveşte nişte copii care plantează Pădurea Martirilor, unde şase milioane de copaci se vor înălţa pe colina Ierusalimului, în amintirea victimelor lui Hitler.*

(...) Pionierii Occidentului se supuneau unuia dintre cele mai violente instincte ale rasei lor: America împotriva Europei. Israelienii nu-i continuă pe Evrei, ei îi metamorfozează (...). Israelianul în short ar fi – în comparaţie cu bunicul său în caftan – ceea ce străzile din Tel Aviv sunt faţă de străduţele ghetto-urilor din Polonia. Înseamnă a uita că nepotul se

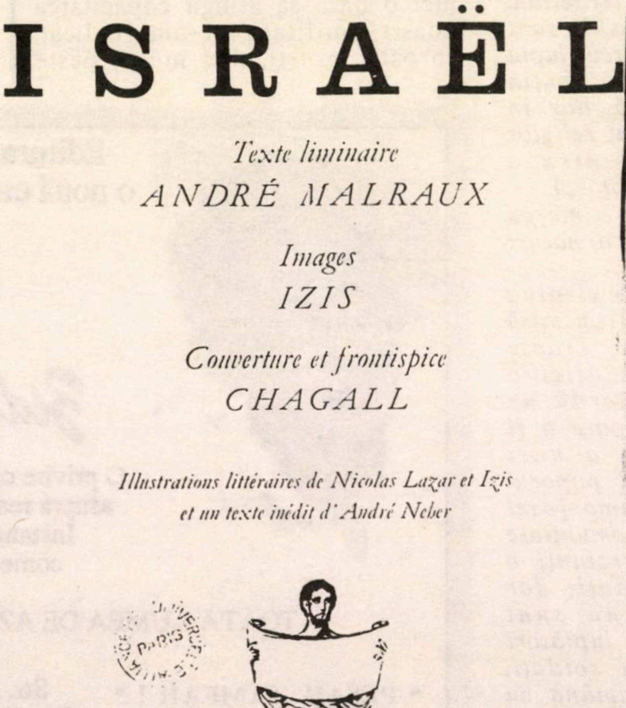

ISRAËL

Texte liminaire
ANDRÉ MALRAUX

Images
IZIS

Couverture et frontispice
CHAGALL

Illustrations littéraires de Nicolas Lazar et Izis
et un texte inédit d'André Neber

André Malraux
şi volumul
despre Israel

bate în timp ce bunicul se lăsa asasinat; că descoperirea curajului, în sensul în care îl înțelege Occidentul, e mult mai semnificativă decât copia unor zgârie-nori; și că israelienii nu-și datorează curajul străzilor din Tel Aviv, ci străzile din Tel Aviv există datorită curajului lor.

Tradiția, se știe, cunoaște un singur erou: Iehuda Macabeul, în care ea vede mai curând un erou al sacrificiului decât al revoltei. Și nici un ciclu de cântece eroice nu s-a creat în tradiție evreiască. De unde s-a tras concluzia că le era străin curajul; absența de curaj, în Occident, sugerează slăbiciune, dar Evreii au supraviețuit tuturor imperiilor care i-au aservit. O virtute diferită de curajul militar, dar nu mai puțin eficace, intra în joc.

Statul sionist s-a născut datorită curajului; **fără el,** *chiar banii veniți din Statele Unite ar fi fost zadarnici; fără curaj, sionismul nu s-ar fi zmuls din utopie (...). Fără îndoială, istoria acestei metamorfoze, care presupune atâtea altele, pare a fi una din cheile cărții. Ea pare să fi început în Europa de Răsărit, când ghetto-urile au cunoscut în același timp Revoluția Franceză și pogromurile (...). Primele figuri simbolice ale curajului israelian, Trumpeldor și Jabotinski, sunt ruși. În fața lui Dumnezeu, lupta revoluționară nu era mai puțin zadarnică decât cealaltă, dar în Revoluție exista un accent religios destul de profund pentru a acoperi pe cel al tradițiilor...(...)*

Și totuși, Dumnezeu e mereu aici; și Biblia, literatura națională a statului Israel.

De unde și complexitatea dialogului fără sfârșit transmisă atât de bine în imagini. Transformarea decisivă care asigură viața Statului nu-i acordă un sens: armata Israelului pare a fi miliția revoluționară a unei revoluții necunoscute. E poporul înarmat, simbolul metamorfozei care a făcut dintr-o comunitate de intelectuali și comercianți o națiune de țărani soldați; dar țăranii din kibutz nu sunt asemenea altora; acești luptători nu sunt pur și simplu soldați, această națiune nu seamănă cu vechile națiuni ale Europei; și nici cu națiunile Americei, create de energii dezrădăcinate. Națiunea israeliană adaugă apelurilor milenare un raționalism dârz, amestecă crearea Republicii sale sub protecția lordului Balfour cu reîntoarcerea în țara Făgăduinței sub conducerea lui Mesia. Poporul său de orășeni nu vrea să uite metafizica, poporul său pătruns în adâncuri de Dumnezeu e pătruns tot atâta de justiție, pe care n-o uită când descoperă rațiunea de Stat (...)".

Opresc aici traducerea textului lui Malraux care, fără declarații răsunătoare, a fost un prieten al Israelului și al poporului evreu.

La textele înălțătoare pe care le-am citat, aș adăuga din partea mea câteva cuvinte prozaice pentru cei 50 de ani de existență a Israelului.

Cu câtva timp înainte de a pleca la Olimpiada de la München, vărul meu drag, Keath Schor, conducătorul echipei de tir a Israelului, venise la București pentru a se antrena împreună cu echipa română. Am stat îndelung de vorbă despre destinul statului evreu. Îngrijorat de primejdiile care îl amenință din partea arabilor, îl întrebam: "și ce-o să fie?". Iar el mi-a răspuns: "sunt mulți, dar proști. Nu vor izbuti nici o dată să atingă capacitatea noastră militară". I-am replicat: "proști, proști, dar mulți, peste 200 de milioane, Israelul e o insulă într-un ocean arab. Și apoi, nu-s nici chiar așa de proști..."

Peste câteva zile dragul meu Keath Schor își găsea moartea în oribilul atentat de la München.

După cum îmi amintesc de vorbele bunului meu prieten, dr. Avram Faibiș, dispărut după ce făcuse aliaua în Israel. "Dragul meu - îmi spunea el - o să fie nevoie de câteva secole pentru ca arabii să se obișnuiască cu existența Israelului".

Ce-ți doresc eu ție, dulce Israel ? Să devii cu adevărat Țara Făgăduinței, așa cum au visat-o peste 2000 de ani evreii rătăcitori, eternă și iubită de lumea întreagă...

●

Se vorbește mult la Haifa de un Guru care are mare succes în rândurile tinerilor, făcându-i să-i urmeze învățăturile cu sfințenie și să nu iasă din vorba lui. Acelora care-l învinuiesc pe Gurul respectiv că face operă de prozelitism, acuzatul le răspunde că dânsul e fidel deopotrivă judaismului și principiilor indiene.

Nu cred. Ascultându-i predicile cu atenție, am ajuns la concluzia că omul umblă cu gurul în două luntre.

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plângerii

O privire cu lupa și una cu microscopul
asupra realităților israeliene și străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zîmbet și rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

* PESAH SAMEAH ! *

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Prețul plus expediția – 20 șekeli

HARRY FOSHA
New York

MADE IN USA

ÎNTRE SCÂNTEIA ŞI NEW YORK TIMES !

Povestea spune că, prin anii '49-'50, un român norocos ajunsese la New York. În prima duminică omul s-a dus să exploreze cartierul în care locuia. Nu ieşise însă bine din casă, când s-a întors abia respirând şi cu ochii bulbucaţi. "Ce s-a-ntâmplat?" îl întrebă soţia. Şi el, cu mari eforturi: "Şi aici se vinde duminică Scânteia!" (Pentru cititorii mai tineri care nu ştiu despre ce e vorba, o scurtă lămurire. Printre alte diabolice invenţii ale comunismului era şi vânzarea de către "voluntari" a Scânteii de duminică. După ce erai obligat să te abonezi voluntar, după ce în cursul săptămânii la servici citeai în cor, cu glas tare, articolul de fond din Scânteia, duminică ieşeai să o vinzi. Cui? Vecinului, care era şi el exact în aceeaşi situaţie). Mai lămurită decât soţul său, femeia l-a liniştit spunându-i că oamenii care i s-au părut că umblă cu zeci de exemplare ale Scânteii. n-aveau decât un exemplar al lui New York Times, compus din câteva sute de pagini şi cumpărat de la chioşcul din colţ.

Între timp, New York Times s-a mai dezvoltat şi ediţia de duminică are aproximativ o mie de pagini, după cum urmează: 2 fascicole de informaţii, o secţie de artă şi recreaţie, o secţie de afaceri, o secţie de sport, o secţie (sau două) de mică publicitate, o secţie de călătorii, o revistă a cărţilor apărute împreună cu analize, o secţie de analize a actualităţii politice şi un magazin.

Acum câteva luni ediţia zilnică din cursul săptămânii a suferit mari schimbări. În primul rând s-a introdus culoarea. Fiecare primă pagină a unei secţii are fotografii sau grafice în culori. Fiecare zi a săptămânii şi-a păstrat caracteristica (luni, de pildă, sport, marţi, ştiinţă). Acum fiecare exemplar are o secţie de Artă. În sfârşit, ultima schimbare, aducând ziarul mai aproape de secolul 21, secţia intitulată «Circuite» dedicată exclusiv problemelor legate de computer.

CEL CEL CEL ŞI CEA CEA CEA !

Mai dihai decât copiii la începutul verii, suntem în plină perioadă de decernare de premii cinematografice. Numeroase instituţii au acordat premii de mai mare sau mai mică importanţă, până s-a ajuns la prestigioasa Asociaţie a Presei Străine,- adevărata premergătoare (spune tradiţia şi experienţa) a premiilor Oscar.

Premiile au fost însoţite, ca deobicei, de o risipă de superlative de tot felul. Filmul «Titanic», care a obţinut 11 Oscaruri, a primit - între altele - calificativul de "cel mai producător de bani". La ora când scriu aceste rânduri s-a ajuns la 400 de milioane de dolari, suma continuând să crească vertiginos. Calculele contabiliceşti i-a adus alt titlu de "cel mai" «Titanic»-ului: cel mai scump film din istoria cinematografiei: 250 de milioane de dolari.

Inflaţia de "cel mai frumos bărbat din lume" şi "cea mai frumoasă femeie din lume" le-a supus cititorilor o listă cu fericiţii aleşi, care, chiar dacă sunt consideraţi "cei mai" din lume, sunt - de fapt - americani sau - în cel mai bun caz - din ţări cu legături artistice cu Statele Unite. Astfel, între o «actriţucă» de soap opera din America şi o mare tragediană din Italia, autohtona câştigă.

De fapt, nimic nu-i mai trecător decât favoarea publicului şi a revistelor de specialitate. De pildă "cel mai" sexy bărbat la ora actuală este vedeta filmului «Titanic», Leonardo Di Caprio. Cu o reticenţă demnă de admirat, n-a fost propus pentru premiul Oscar. Revoltată, o admiratoare a cerut schimbarea regulamentului şi să i se acorde lui Di Caprio premiul Oscar! Nici o grijă, peste doi ani cel mult, devine un actor ca oricare altul. Vă mai amintiţi de Brat Pitt? Acum doi ani era "cel mai, cel mai" bărbat din lume. Acum i-a trecut !

Dl Iehoshua Matza, ministrul sănătăţii a propus d-nei Rosi Bindi, omologul său din Italia, ca Israelul să asigure, cu medici şi infirmiere, asistenţa medicală la Roma şi-n alte oraşe în anul 2000, adică atunci când, cu ocazia sărbătorilor, vor veni în peninsulă peste 35 de milioane de turişti.

Ce-i cu dumneata, domnule Matza, ai căpiat ? Vrei să te trezeşti, la Roma, în plină vară, cu o grevă de toată frumuseţea - ca la Tel Aviv - care să-i lase pe turişti de izbelişte ?

●

"România a pierdut în 6 luni tot ceea ce a câştigat în 2000 de ani"

(Valeriu Tabără, preşedintele P.U.N.R.-Cluj; după "Academia Caţavencu", Buc.)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

Dr. G. MĂNESCU

La bella Italia

Roma, plină de istorie, artă şi cultură, este străbătută de turişti din toată lumea; acum predominau asiaticii. Circulaţia e înnebunitoare, uneori dezordonată, şi mulţimea de motorete – Vespa – se bagă ici-colo, fără a ţine seama de vreo regulă. Un pericol pentru pietoni şi maşini. Pinii veşnic verzi şi aşa frumos cântaţi de Respighi dau un farmec deosebit oraşului. Şoseaua care duce spre Roma, de exemplu, e străjuită, de-o parte şi de alta, de pini uriaşi care îşi unesc coroanele, şi pe o distanţă de kilometri treci ca printr–un tunel. Curăţenia e destul de bună în centru, unde măturătorii îşi duc activitatea (şi mi s-a părut că nu sunt olim hadaşim). Mai spre periferie, e ca la noi.

Italienii, amabili, vorbesc repede şi tare şi parcă ne întrec pe noi, israelienii, în gesticulare şi sublinierea cuvintelor cu mişcări ale mâinilor. Într-un autobuz, cum vorbeam româneşte, cineva din faţă, adresându-mi-se cu "scusi", a vrut să ştie ce dialect vorbim, că înţelegea aproape totul. Ginta latină! Pastele, pizza şi espresso le-am savurat "la mama lor" şi parcă aveau alt gust. Cred însă că e o idee preconcepută. Am mâncat un steak copios cu vreo 30 de şekeli (la noi e cam dublu), dar am şi plătit cam 12 pentru o Cola. O comparaţie e greu de făcut.

Am început "per pedes", să admir monumentele, să-mi reîmprospătez memoria. În Piazza Venezia am urcat treptele la Capitoliu, proiectat de Michelangelo (azi e primăria şi un muzeu), în faţă fiind statuia ecvestră a lui Marc Aureliu, din secolul II. În Forul Roman am privit Arcul de triumf al lui Titus, ridicat în anul 81, după ce a cucerit Ierusalimul şi a distrus Templul în anul 70. Se văd, în basoreliefuri, evreii duşi în sclavie, şi pe fundal o menora. În Forul cu Columna lui Traian am observat pe ea, tot în basoreliefuri, scene din cucerirea Daciei de către romani. Mi-a revenit în minte cum în liceu, la ora de istorie a evreilor, profesorul nostru pentru "elevii de rit mozaic", domnul Derbaremdigher (of! ce nume!), ne învăţa despre "faptele de eroism şi suferinţă ale poporului nostru", iar la orele de istorie antică, domnul Arbore ne învăţa despre "străbunii noştri, dacii şi romanii". Coliseul este în restaurare; s-a curăţat etajul superior şi a apărut la iveală albeaţa originală a pietrelor.

Nu poţi fi la Roma fără să treci pe la Fontana di Trevi, ca s-o admiri şi să arunci în ea o monedă, să-ţi poarte noroc. Pe fund sunt kilograme de monede variate, adunate periodic de municipalitate. Mai departe, în Piazza Navona, am avut o deziluzie: statuia celor patru fluvii, opera lui Bernini, parcă e mai puţin impresionantă, clădirile din jur sunt murdare şi delăsate. Multe tarabe, mult zgomot. Am dorit să-l revăd pe "Moise" al lui Michelangelo; am bătut drumul până la biserica San Pietro in Vincoli (Sf. Petru în lanţuri) şi am dat de "chiuso" – închis. Haval!

Alt punct turistic important a fost Basilica San Pietro. Piaţa enormă şi biserica parcă te cutremură. Te opreşti ici-colo, admiri altarul, statuile, mormintele. Dacă la Luvru se păzeşte celebra Mona Lisa, aici se face acelaşi lucru cu "Pietà" a lui Michelangelo. De-a lungul secolelor, oamenii au tot frecat un picior al lui Hristos – ca să le aducă fericire – încât s-a subţiat. Rezultatul: un perete de sticlă îi ţine pe vizitatori la distanţă.

Un loc pe care puţini turişti ştiu să-l viziteze, seara, este terasa de la Observator. Îţi stă la picioare Roma iluminată. Privelişte rară.

Drumul cu maşina spre sud, cu soarele pe cerul albastru mediteranean, zic eu, e o încântare a ochilor. Treci întâi prin Napoli, metropola cu aspect variat, cu renumitul cartier Santa Lucia (de aici şi canţoneta) şi cu golful lui, despre care se spune că e unul dintre cele mai frumoase din lume, împreună cu cele de la Sydney şi Haifa. În urmă cu ani, italienii spuneau "Vedi Napoli, poi muori". Mucaliţii au parafrazat şi şi-au spus: de ce să mori? Mai bine vezi întâi Napoli şi apoi Mori! Pompei, acoperit de lava Vezuviului timp de aproape 2.000 de ani şi readus la lumină abia în 1860, a fost, cu cei 25.000 de locuitori ai săi, unul din oraşele mari şi importante ale Imperiului Roman. Ce locuinţe, ce băi, bucătării au avut! Nu-ţi vine să crezi.

Pe coasta amalfitană se înşiră pitoreştile Positano, Salerno, Amalfi. De pe şoseaua cu serpentine strânse, în sus şi în jos, ţi se deschide o perspectivă rar întâlnită.

Sorrento, cu magazine elegante, cu hoteluri de lux, este unul din punctele de plecare spre insula Capri. După 45 de minute vaporul acostează în portul insulei. Cu un microbuz, urci sus la Ana-Capri. O stradă principală, hoteluri, buticuri, magazine de dulciuri şi casa-muzeu a medicului-scriitor suedez Axel Munthe. Când, în urmă cu foarte mulţi ani, am citit "Cartea de la San-Michele", nu eram sigur, dar am sperat că într-o zi mă voi putea plimba prin grădina vilei lui.

Cu vizitarea Grotei Albastre, am terminat excursia.

Iar la Fiumicino, iar zborul, iar panica de care scăpasem o bucată de timp, iar "paraşale". Am intrat în "normal".

DICTIONAR NECONVENTIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL.MIRODAN

G

GANE, Horia (Roşu-Guttman, H.)

(urmare din nr. trecut)

ELIBERAREA

Dar, după decembrie 1989, tonul poeziei se schimbă, Gane sărind de la bemol la diez. Revoluţia română a adus, peste noapte, nenumărate libertăţi, inclusiv pe aceea de a te mărturisi (dacă vrei) ca evreu. Şi de a rosti câteva cuvinte "pe şleau" în marginea *chestiunii*. Până atunci, poetul nu-şi ocolise copilăria din lagăr (dimpotrivă, un capitol din volumul «Plante gânditoare», intitulat **Sâmbătă, după război,** izvorăşte din incomodul subiect), dar Transnistria este numită prin sugestii, detectabile doar dacă cititorul este avizat sau avertizat (fii atent, în poezia de mai jos, la versul *"Şi-un cântec verde-n stradă")*:

Nu, şi nu am fost copil,
Ionel, Ioane, Ion,
nici în luna lui aprilie,
nici în anii ce-au venit,
nici în cei de dinainte,
Ionel, Ioane, Ion.

Că s-a dat o dezlegare
de la Ochiul cel mai Nalt,
Şi un cântec verde-n stradă,
unul negru sub şosea,
Ionel, Ioane, Ion.

Şi-am sărit într-un picior
ca o babă la şotron,
din mormânt în alt mormânt,
şi în fiecare-un om
desenat într-un genunche,
Ionel, Ioane, Ion.

Cuvântul lagăr scoate capul o singură dată, pe furiş:

Chipul fără nas, fără ochi,
fără gură, coajă de ou,
ieslea lagărului, lut
ros pân'la magnetism,
o mână apucându-mă de ceafă
mă scufundă într-o apă
care-l detesta pe Arhimede.

Gustul cartofului putred
din care viermele mă privea
ca pe un semen.

De-abuşilea aduc un vreasc
în gură, brodeala fumului,
scântei moi, floarea paştelui,
zburd cu o albină pe ceafă...

Tată, ştiai că voi pierde sarea.
De ce mă mai aduci şi azi acolo,
lângă pirostrii ?

Acum însă, când s-au schimbat regulile, lumea joacă cu cărţile pe masă, aşa cum telegrafiştii de pe vapoare nu mai transmit în Morse, ci în alfabetul cel de toate zilele. Fasciştii scriu *jidani perciunaţi*, făcând elogiul hitlerismului, ca pe vremuri în "Porunca Vremii" sau în "Sfarmă piatră", evreii şi amicii lor răspund, tot ca pe vremuri, în "Cuvântul liber" sau în "Azi". Fenomenul de după '90 este inedit, trăim o adevărată revoluţie într-ale expresiei, dar marea noutate a deceniului o constituie renaşterea vechiului.

In acest context, Horia Gane a ieşit şi el din "ilegalitatea" verbală, scoţând la iveală trăiri auto-cenzurate ani de-a rândul. Precum călătoria, în vagonul de vite, înspre lagărul din Transnistria:

Călătoream.
Se-nfăşura pe roţi,
pământul ţării şi la-ncrucişări,
liniile-oftau a despărţire.

H. Gane cu fiul său, Daniel. Bucureşti, 1990

Călătoream.
Prin gratii de ferestre,
se arunca în urmă câte-un pom,
câte-o ploaie, câte-un colţ de gară.

Vagonul se înăbuşea. Eu stam
într-un ungher unde un cal, cândva,
îmi lăsase-anume amintire,
în scânduri o curbură de copită.

Călătoream de-o lună sau de ieri?
Pe roţi se mai înfăşura doar vântul,
căci trebuia să fim de mult acolo,
unde-i pe vulturi sprijinit Pământul!

(Deportarea)

Sau zilele de iarnă «de-atunci»:

A căzut prima ninsoare,
ca petale de gutui.
Stă prin lagăr fiecare,
ghemuit în foamea lui,

lângă morţii grei de parcă,
şi-au trăit acum, odată,
toate vârstele. Şi viii,
nu mai prididesc să-i scoată.

Ne-a uitat cu totul cerul?
Lupii se aud cum latră.
Nu poate săpa nici fierul,
gropi în lutul ca de piatră.

Corbii se aud cum cer,
şi răgazuri între mese.
Lupii muşcă-adânc din ger,
prin petale tot mai dese...

(Ninsoarea)

Toate acestea trebuiesc spuse:

Mă bântuie iarăşi coşmaruri,
cu morţi şi cu sârme cu ghiare,
O, Doamne, nu vreau aşa daruri,
ascunde-le toate-n uitare!

Să uit? Cum, când alte asceze
de veac bat cu pumnii în uşă?
Deschid: intră viii-n proteze,
şi morţii de fum şi cenuşă.

Ce poate-n uitare rămână?
Războiul - nedemn de natură,
Pământul îl ţine-ntr-o mână,
Şi râde privindu-l cu ură.

Să uit? Să ascund, când mai sânger,
trecutul în fragede punţi?
Mi-ar smulge condeiul un înger, şi-ar scrie pe cer: "Să nu uiţi!"

(Uitarea)

Trebuie să vorbim, de-asemenea, şi despre cartierul bucureştean (simbol) Văcăreşti-Dudeşti, ras în anii '80 de buldozere şi golit de locuitorii săi:

În Văcăreştii străbuni şi Dudeşti,
se demolează cartiere-evreieşti...
"Eil mulle rahamim", rugăciunea funebră,
pentru pitoreasca noastră sărăcie.

Peste tot macarale şi praf,
case oarbe ca după pogrom,
chiţăind îşi caută noi adăposturi
şoarecii diasporei.

Dar unde-s evreii? Perciunaţii evrei,
care vindeau cărţi, mosorele, iluzii,
şi, uneori, vorbeau cu Dumnezeu?
Căci iată, nici eu nu mai pot deveni,

înţeleptul de vremuri. Osias
cel care şi-a dăruit copiilor averea,
soţiei inima, cezarului birul,
păstrând pentru sine,

un loc sub un palid măslin,
pe care soarele, atunci când apune,
îl luminează cu mai multă răbdare...
Amin!

(Înţeleptul)

Eliberarea poeziei a coincis şi cu eliberarea poetului. Ultra-sfiosul Gane s-a răzvrătit împotriva a cinci decenii de lacăt la gură (fii cuminte, fii cuminte...) începând să emită gesturi teribiliste à la avangardiştii anilor '30-'40. Iată cum arată o mică "postfaţă" la volumul «Sânii la vremea caiselor», din 1995:

Atenţie !

CARTE DE FOLOSINŢĂ ÎNDELUNGATĂ !

APĂRUTĂ ÎN REGIA AUTONOMĂ
A AUTORULUI ÎNTR-UN TIRAJ DE MASĂ
DE 25 (douăzecişi cinci) DE EXEMPLARE

INTERDICŢII:

REPRODUCEREA NU E PERMISĂ
DECÂT PE CALE ORALĂ!

INTERZISĂ PE VREMEA DICTATURII.

INTERZISĂ ELEVILOR ŞI STUDENŢILOR
CARE AU PICAT LA EXAMENE!

INTERZISĂ PREŞCOLARILOR
ŞI TINERILOR DE PESTE 75 DE ANI!

INTERZISĂ AUTORULUI DIN LIPSĂ
DE FONDURI!

PERICOL!

CARTE PIRAT - CU UN OCHI DE LEMN ŞI
UN PICIOR DE STICLĂ!

Citind rândurile de mai sus, înţelegem că astăzi Horia Gane a început să semene cu el însuşi.

Câteva cărţi: **Dimineaţa noului venit** (roman, 1974); **Frageda fire** (versuri pentru copii, 1990); **Toleranţa** (versuri, 1995); toate la Bucureşti.

În 1991 a hotărât să rescrie romanul **Dimineaţa noului venit.**

O piesă de teatru: **O şansă la un milion** (Bucureşti, 1996); subintitulată «O întâmplare a omeniei», piesa pune, sub semnul ecumenismului, chestiunea convieţuirii dintre români şi evrei; făcând "realism socialist" şi - oricum - artă cu tendinţă (bună), autorul pledează cauza, atrăgându-ne atenţia pe coperta a IV-a a volumului asupra unei replici a personajului numit Otto, care constituie, de fapt, motto-ul lucrării:

"Este o piesă în care sunt amestecaţi evreii cu creştinii până când nu li se mai vede decât omenia".

O dovadă de naivitate: indicaţia regizorală la piesa sus-amintită şi care sună aşa: *"Accentul evreiesc trebuie folosit fără excese. Orice exagerare e o pierdere de conţinut".*

Un volum de versuri în pregătire: «Holocaust».

Un poem dedicat lui H. Gane de olandezul Eugène Van Itterbeek, secretar general al Asociaţiei Europene pentru Promovarea Poeziei, Leuven, Belgia.

Poem pentru Horia Gane

"Holland ist ein Traum", spune el
cu braţele uşor deschise
asemeni unui preot care cheamă la rugăciune.
Cu mine vorbeşte în germană:
"Mein Leben ist fertig! (...)
Nu-mi spune tu ce-i democraţia!
O bucată de pâine, un pahar de vin,
asta-i singura realitate.
Moise a traversat deşertul,
i-au trebuit cincizeci de ani,
ca numai cei puri să ajungă în Canaan.
Aşa se va întâmpla şi cu noi.
De ce vorbesc atât de bine germana?
N-am mai vorbit-o de ani şi ani,
de-acolo, din lagăr, de unde am ieşit
ca un câine, cu mâna întinsă,
pentru o fărâmă de pâine.
Niciodată n-am fost copil,
iar acum e mult prea târziu...
Mein Leben ist fertig!
Dar Olanda aş vrea s-o văd într-o zi..."

(Din volumul "VERLORENE VLUCHT" - "Zbor pierdut"; Leuvensee - Schrijversaktie, 1993, Olanda).

O observaţie (dintr-o scrisoare trimisă sorei sale din Israel, Lotty Cojocaru): *În România sunt la ora asta mai multe bancuri cu evrei decât evrei".*

Câteva cuvinte pe adresa troglodiţilor: "...dar cine mai ştie astăzi ce a fost un lagăr în Transnistria ?

Ba mai sunt pe lumea asta şi nişte troglodiţi care vor să ne convingă pe noi - supravieţuitorii - că aşa ceva nici n-a existat ! Ei fac spume la gură prin gazete "patriotice", considerând rostirea adevărului o "lezare a demnităţii naţionale".

(Din postfaţa la volumul **Toleranţa**).

Un precept al lui Plaut (la care Horia Gane ţine în mod deosebit, socotindu-l drept cheia succesului în căsnicie): *"Soţul şi soţia au un scop comun în viaţă - amândoi urmăresc fericirea soţului".*

Un sport în care a excelat: gimnastica

O carte de vizită (tipărită la finele volumului **Sânii la vremea caiselor**):

CARTE DE VIZITĂ

VĂ ROG SĂ MĂ VIZITAŢI LA TELEFONUL
666.05.93

NUMAI A DOUA ZI DIMINEAŢA !

(Continuare la Gane, H. în numărul viitor)

MAMAIA מַאמַאיָה
Restaurant
românesc
GRĂTAR - PESCĂRIE
SANDU CEL BUN
•
AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE.
ORELE 12 - 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
5237784
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE
•
RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, STR. BEN IEHUDA
192

Poşta dicţionarului

Criticul literar **N. Ţone**, *directorul revistei* **Aldebaran** *din Bucureşti, ne împărtăşeşte câteva impresii de pe urma vizitei sale în Israel. Extrase:*

Iubite Domnule Mirodan,

Vă scriu cu întârziere din mai multe motive, unul dintre ele fiind faptul că am vrut să vă scriu pe larg despre excelentele impresii cu care m-am întors acasă din Israel, în urma călătoriei de documentare din noiembrie trecut.

Le port tuturor celor pe care i-am întâlnit amintiri de neuitat. Eu sunt un optimist de felul meu, dar ţin să vă spun că de data aceasta mi-au fost întrecute toate aşteptările.

M-a impresionat la modul cel mai plăcut căldura, încrederea cu care m-a primit d-na Dadi Iancu. Mi-a prilejuit accesul aproape neîngrădit (spun *aproape* deoarece, din lipsă de timp, n-am putut parcurge în totalitate multitudinea de materiale Iancu pe care domnia sa le păstrează cu sfinţenie) în arhiva familiei. M-a cucerit cu totul această deschidere deosebită, această generozitate fără limite. Am avut, în toate întâlnirile - şi au fost patru sau cinci, fiecare lungi de mai multe ore - senzaţia aproape fizică, da, că Marcel Iancu însuşi încuviinţa această generozitate, această emoţionantă ospitalitate. S-au născut, astfel, premisele realizării unor proiecte care vor veni în continuitatea numărului special al *Aldebaran*-ului şi care, cu certitudine, vor însemna o renaştere a interesului pentru Iancu în România, şi nu numai aici.

Iancu mă pasionează, ca şi Vinea, ca şi Tzara. Îmi place mult, de asemenea, Maxy, şi în această direcţie am avut câteva extrem de plăcute şi de fructuoase întâlniri cu d-na Liana Maxy. Sper ca încă din acest an să republic revista *INTEGRAL* (retipărirea *Contimporanului* lui Vinea şi Iancu o amân pentru anul viitor, din cauza volumului mare - peste 100 de numere - al publicaţiei). Lucrez la acest proiect care se include în programul pe care mi l-am impus, de readucere în prim plan a avangardei româneşti.

Tuvia Iuster a fost precum un mag din poveste, adică uriaş şi la propriu şi la figurat. Ne-a găzduit în casa domniei sale ca şi când ne-ar fi ştiut de când lumea. Este un mare artist şi un om cu sufletul ca pâinea caldă. Am pregătit aici, în ţară, un număr al unei noi reviste literare, *Facla* (de la ziarul - revista din anii interbelici), cu reproduceri fotografice după sculpturile sale. Aştept răspunsuri de la nişte tipografi cu preţuri rezonabile pentru a vedea în ce măsură este posibilă tipărirea unui album purtând numele său.

La fel, în aceeaşi *Facla*, vor fi tipărite patru pagini cu poezii de Sesto Pals, pe care mi le-a trimis recent, aşa cum am convenit în urma întâlnirii pe care am avut-o cu domnia sa şi cu soţia, la Tel Aviv.

Întâlniri fructuoase am avut cu dl. Sandu David, dl. Shaul Carmel, cu Leon Volovici (de admirat temeinicia, competenţa, ştiinţa deosebite cu care se ocupă de biografia şi opera lui Fundoianu), cu Ioni Tuvia, care, colegial, ne-a permis accesul la postul de radio *Vocea Israelului*.

Am păşit, cu multă emoţie, în casa lui Paul Păun şi am discutat mult cu soţia sa, doamna Reni. Aş dori mult să fac aici, în ţară, posibile retipărirea lui Păun şi a lui Pals. În ceea ce-l priveşte pe Păun, aştept, la o viitoare călătorie în Israel, să capăt acordul d-nei Reni pentru a porni lucrul în acest sens. Din păcate, n-am reuşit să-i scriu încă. O voi face însă curând şi sper că şi acest demers va fi pozitiv.

Acum sunt foarte, foarte ocupat. Sunt săptămâni de când nu mai ştiu dacă e noapte sau zi. Ce fac? Realizez un **ALBUM VIANU**, cu peste 400 de fotografii (formatul cărţii: 23 X 30 cm., hârtie mediaprint de 150 gr.); chiar în clipele în care scriu se tipăreşte coperta la o altă carte impresionantă, în română şi-n germană, de Ingo Glass: *Influenţa lui Brâncuşi asupra sculpturii din secolul al XX-lea.* Volumul cuprinde şi circa 100 de planşe cu reproduceri; în fine, trimit la tipar săptămâna viitoare, **URMUZ,** revista din 1928-1929, a lui Bogza.

Vă trimit, prin d-na Dumitrescu, şi un volum Tzara. El va fi în întregime cu coperta celofanată. Atenţie - îl voi pune - urmăresc o strategie anume - abia peste vreo două luni în circulaţie !

Dr. Magda Greiff *din Beer Sheva, ne oferă date privind pe Jean Gad (fratele lui H. Gad despre care am discutat în nr.131, la «Dicţionar»):*

Stimate domnule Mirodan,

Poate vă interesează ceva în legătură cu avocatul Jean Gad (1900-1952), fratele lui Henri Gad.

Avocat cunoscut, om de vastă cultură, Jean Gad a scris vreo 3-4 piese de teatru. Cea mai valoroasă din punct de vedere literar era «Petrol la Veneţia», scrisă prin 1950-51. Acţiunea: La Veneţia se descoperă petrol. Luptă la început diplomatică, între autohtoni şi celelalte ţări, pentru a stăpâni zăcământul. Prilej de confruntare ideologică între cele două lagăre (pactul de la Varşovia avea să fie semnat peste câţiva ani). În actul 3 nu mai e petrol; totul fusese o alarmă falsă. Se evită, astfel, un al treilea război mondial, pe cale de izbucnire şi toţi se întorc la treaba lor.

Acţiune rapidă, dialoguri inteligente şi pline de umor, utilizarea aşa-zisei "limbi de lemn", stereotipuri de exprimare ce n-au dispărut nici azi, toate într-o epocă în care noul regim abia se organiza.

Lecturile s-au făcut în cerc foarte restrâns - familie, prieteni siguri - piesele fiind mai explozive decât nitroglicerina.

Celelalte piese, în 1-3 acte, mai slăbuțe, dădeau impresia de repetare.

Jean Gad a fost închis vreo câteva luni, prin 1951-52, apoi eliberat și trimis direct la Azuga cu domiciliu forțat. Nu și-a mai văzut locuința și familia. A lucrat ca muncitor lângă Azuga. La 10 aprilie 1952, în drum spre casă, mergea în apropierea căii ferate. Un buștean care depășea lățimea unui vagon l-a lovit în cap. Adus la spitalul din Azuga, a decedat după o comă de 3-4 ore.

Văduva lui Jean Gad a distrus absolut toate hârtiile lui, inclusiv piesele de teatru, de frica percheziţiilor din partea securităţii. Ea a plecat în 1960 la Paris, unde a murit la 1 iulie 1990.

Fiica lor, medic psihanalist, locuiește în SUA (Minessotta).

****

"Vom prelua puterea și vom guverna 100 de ani"

(Nicolae Mischie, președintele filialei Gorj a PDSR - Iliescu; după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

...ȘI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

„Diva"

Am fost foarte mulțumiți de alegerea cântăreței Dana International (alegere care, cum știm, a scandalizat pe haredimi din cauză că persoana în cauză și-a făcut o operație de schimbare a sexului) ca reprezentantă a Israelului la Concursul «Eurovision» de anul acesta.

Melodia e bună, iar Dana nu are numai voce ci este întru totul plăcută și atractivă la vedere. Atât de atractivă încât avem impresia că și-a făcut nu numai o operație de sex ci și una de sex-appeal.

Deputatul Iosif Beilin din Partidul Muncii l-a criticat cu asprime pe d. Eitan Ben Tzur, directorul general al Ministerului de Externe, pentru că s-a întâlnit la Zagreb cu președintele Croației, Franjo Tudjeman care - după cum se știe - tipărise în urmă cu ani o carte cuprinzând câteva ieșiri antisemite.

Critica d-lui Beilin ni se pare întru totul îndreptățită.

Dumneata, domnule Ben Tzur, nu știai că oficialitățile noastre se întâlnesc numai cu persoane ca Yasser Arafat, Abu Mazen și alții care nu au proferat la viața lor nici o insultă și nici o infamie la adresa poporului evreu ?

Întrebat dacă legătura amoroasă cu d-na Colette Avital reprezintă pentru el un lucru important, d. Shimon Peres a răspuns:

A ! Vital !

AL MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

VOL. II

DEF

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă"

I.Eugen Campus,
«Minimum».

"Un model de studiu istorico- literar... o metodă foarte personală... o lucrare de pionerat... o încercare cu totul singulară de a ieși din canoanele istoriei literare".

Cornel Moraru
«Vatra» - Tg.Mureș

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă"

Costache Olăreanu
«Realitatea evreiască, Buc.»

"Dicționarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână"

Z. Ornea
«România liberă», Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicționar»"

I. Petran,
«Orient Express»

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coțcar și știe să nu fie searbăd pe nici o pagină"

George Pruteanu
«Dilema» - Buc.

"O puzderie de protagoniști sub bagheta magică a lui Al. Mirodan"

Geo Șerban
«Realitatea evreiască», Buc.

"O mână sigură, de maestru"

I. Știubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman"

Elena-Esther Tacciu,
«Ultima Oră»

*

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 100 de shekeli pe adresa
MINIMUM
P.O.B. 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA și celelalte: 40 de dolari

*

Henri Wald faţă cu umorul

...adică cu acel simţ pe care neamul nostru l-a avut neîntrerupt de-a lungul istoriei şi pe care, oricât de grav şi solemn ar fi momentul Jubileului, nu-l putem trece cu vederea.

Dimpotrivă. Să-i dăm ceea ce se cuvine, ascultându-l pe filosoful Henri Wald de la Bucureşti, explicând (cu exemplificările de rigoare) cum devine cazul cu acest humor.

(Fragment din volumul: **H. Wald, Confesiuni,** *ediţie de Alexandru Singer, ed. Hasefer, 1998, Bucureşti)*

Alexandru Singer: *Domnule Profesor, multă lume vă apreciază judecăţile pline de bun simţ şi adesea însoţite de calambururi, de replici ferme şi subtil ironice la adresa unor evenimente sau persoane. Unele dintre acestea încă mai circulă şi produc voie bună.*

Henri Wald: Mi s-a reproşat de multe ori că fac prea multe calambururi, uneori mai supărătoare, mai ales în timpul cînd umorul era destul de persecutat, fiind în general expresia spiritului critic. Calambururile pot fi de diferite adâncimi, de diferite înălţimi. Îmi amintesc de un calambur de mare înălţime, care aparţine unui celebru savant francez, Claude Lévi-Strauss, şi se referă la antropologie ca ştiinţă a apariţiei şi dezvoltării omului. El a spus că această ştiinţă ar trebui să se numească mai degrabă *en*tropologie, pentru că este ştiinţa degradării şi dispariţiei omului. Astfel el voia să reducă antropologia la justele ei proporţii, pentru că, după cum se ştie de la Norbert Wiener încoace, entropia nu poate fi oprită, ea poate fi doar frânată prin creaţie culturală. Dar toate victoriile entropiei sunt locale şi vremelnice, oricât de mult ar dura aceste victorii.

Vezi, aşadar, că şi calamburul îşi are rostul lui. Îmi amintesc de marii noştri calamburişti: Oscar Lemnaru. Şerban Cioculescu şi atâţia alţii. Îmi amintesc, de pildă, de o scenă la doctoratul lui Mircea Eliade, cu celebra lui lucrare "Yoga". Oscar Lemnaru se apropie de urechea lui Şerban Cioculescu şi-i spune: "Şerbane, eu am impresia că Mircea i-a *h*indus pe toţi în eroare". La care Cioculescu răspunde: "Sst, yogafă!". Sau alt calambur celebru al lui Oscar Lemnaru referitor la Ion Barbu, care-i zisese: "Mă Oscare, de ani şi ani te văd cu cojocul ăsta ponosit. Ai putea totuşi să-ţi iei altul". Lemnaru i-a răspuns: "Ce să fac maestre, eu n-am un co-joc secund" (aluzie la volumul de versuri "Joc secund" de I. Barbu, n. red.).

Revista *Minimum,* din Israel – condusă de Alexandru Mirodan – îmi aminteşte de două calambururi ale mele, pe care le uitasem. Spune el: "Mă întâlnesc pe Calea Victoriei, în dreptul telefoanelor, cu Henri Wald, care mă întreabă de ce sunt aşa de grăbit. Îi răspund că am o întâlnire la Capşa şi am cam întârziat. La care Wald a replicat: «Puteam să-mi închipui, căci te-am văzut cu Capşa pusă»."

Acum mai bine de 40 de ani eram la Pelişor, unde se decernau premiile Uniunii Scriitorilor. Unii erau mai mult sau mai puţin cunoscuţi şi cineva întreabă: "De unde până unde cutare a devenit laureat?". La care am răspuns: "În urma unui concurs de... împrejurări!". Calambururile vizează cam aceleaşi lucruri ca şi gluma şi umorul, pe care eu, spre deosebire de alţii, le disting. A glumi înseamnă a râde de ceilalţi, a avea umor înseamnă a râde de tine însuţi. Este cea mai mare victorie pe care poate s-o aibă omul asupra lui însuşi. Când un coleg l-a întrebat pe actorul Benedict Dabija, aflat pe patul de moarte, cu un cancer generalizat: "Cum te simţi?", Dabija i-a răspuns: "Dragul meu, ca-n-cer". Bergson spunea că prin râs, noi îi pedepsim pe oamenii care decad la nivelul lucrurilor sau care se manifestă ca nişte lucruri: râsul pedepseşte, în sensul etimologic al cuvântului. Ca şi pedagogia, el evidenţiază o semnificaţie pentru a învăţa. Este o pedeapsă aplicată unei tare remediabile, nu împotriva omului care a manifestat-o. Tarele neremediabile stârnesc plânsul, nu râsul. De aceea mi se pare că râsul are o valoare aproape filozofică. Gluma, în general, ca expresie a spiritului critic, şi râsul de sine sunt forme de pedagogie socială. De aceea râdeam de felul cum vorbesc la televiziune oameni care se consideră intelectuali, şi pe care îi consider, în cel mai bun caz, titraţi, şi care vorbesc o limbă de lemn. Ei nu vorbesc limba română, ci se lasă duşi de un limbaj confecţionat în afara propriului lor efort de gândire. Ei sunt simpli agenţi de circulaţie ai unei vorbiri standardizate dincolo de ei, fără participarea lor, fără efortul lor de gândire filtrantă, fără responsabilitatea lor faţă de sine şi faţă de alţii. Este de lemn această limbă pentru că nu mai are demnitatea umanităţii şi ori de câte ori omul decade din demnitatea sa trebuie să râdem, ca să remediem această nedorită situaţie.

A. S.: *Aşadar, departe de a fi superficială, capacitatea de a râde, de a face calambururi şi glume este o profundă manifestare a demnităţii umane. Calamburul nu este doar percutant, ci şi persistent.*

H. W.: Cu cât e mai scurt, cu atât viteza lui e mai mare.

A. S.: *Şi cu cât este mai contrastant, cu atât este mai expresiv.*

H. W.: Evident. Şi adeseori gluma poate fi un splendid calambur, deşi nu totdeauna. Eram, cam acum 50 de ani, la un prânz, la Capşa, între mai mulţi: Zaharia Stancu, Paul Georgescu, Mihail Petroveanu, Păstorel Teodoreanu şi alţii. Unii opinau că nu se poate ca americanii să ne lase sub cizma sovietică, vor trebui totuşi să intervină. Pe atunci nu se ştia nici de Yalta, nici de alte înţelegeri între cei mari. Ei păreau foarte optimişti şi încrezători în grija americanilor faţă de noi. Păstorel, cu spiritul lui profund critic şi, după cum s-a dovedit până la urmă, cu inteligenţa lui politică, spune: Fugiţi mă d'aicea, nu le arde americanilor de ţara noastră, nici nu ştiu măcar unde suntem pe hartă, mutaţi-vă gândul". Şi în clipa aceea se deschide uşa, apare un ofiţer american, într-o uniformă superbă, se uită de jur-împrejur, căutând probabil o persoană cu care avea întâlnire. Nevăzând–o, se retrage şi închide uşa. Păstorel se întoarce către toţi ceilalţi şi zice: "Ei, cam asta a fost". Iată o glumă care realizează acelaşi efect ca un calambur: reduce la proporţiile juste ceea ce a căpătat proporţii anormale, nereale, închipuite, sau afirmate cu aroganţă. La procesul lui, mi se pare că a luat şapte ani, preşedintele tribunalului i se adresează cu binecunoscuta propoziţie finală: "Acuzatul are ultimul cuvânt". "Ce-aş putea să spun? zice Păstorel. Poate îmi permiteţi doar să pun o întrebare: de cincizeci de ani fac bancuri şi tocmai Dv. v-aţi găsit să mă luaţi în serios?"

A. S.: *Apropo de astfel de remarci, care devin nu atât legendă, cât un fel de motto pe un capitol de istorie, mi-amintesc una dintre afirmaţiile Dv. care risca la un moment dat să fie luată prea în serios. Se tot străduiau profesorii de socialism ştiinţific să demonstreze superioritatea absolută a socialismului şi tocmai atunci v–aţi apucat Dv. să scrieţi, într–un articol, că "socialismul nu este perfect, ci doar perfectibil". Din fericire, sfertdocţii (cum îi numeaţi Dv.) de la propagandă au primit-o ca pe un colac de salvare dintr-o situaţie ce risca să devină evident ridicolă. Şi aşa s-a ajuns ca această afirmaţie să vă fie lăsată într-o carte şi să fie folosită şi de alţii. Am găsit-o şi la Petrică Pânzaru.*

H. W.: Ca şi Heine, vă rog să–mi iertaţi comparaţia, am ajuns un filozof folcloric.

A. S.: *Circula şi o altă remarcă a Dv., cred că n-a mai putut fi publicată, referitoare la Teza a II-a despre Feuerbach, a lui Marx: "Filozofii n-au făcut decât să interpreteze lumea, e timpul să o şi schimbe". Dv. aţi spus: "Socialismul a schimbat lumea, e timpul să o şi contemple".*

H. W.: S-a întâmplat ceva mult mai grav, şi anume, mimând o confuzie, am scris într-una din cărţile mele această butadă. Unii nu şi-au dat seama şi alţii au devenit complicii mei şi mi-au spus s-o las aşa, că-i nostimă. Eu am avut totdeauna impresia că unii de la cenzură se făceau că nu pricep aluziile mele.

A. S.: *Ba chiar aţi ajuns să fiţi primul filozof român publicat, în acele vremuri, de o revistă franceză.*

H. W.: Da, e vorba de *Revue de Métaphysique et de Morale*, prin anii '60. Asta pentru că nu am folosit căi ascunse, am avut inspiraţia să-mi scriu pe plicul pe care l-am trimis în Franţa numele şi adresa, precum şi, foarte clar, numele lui Jean Wahl, care era directorul revistei căreia i-am trimis articolul. Am pus plicul la poşta cea mai apropiată şi nerecomandat, simplu.

A. S.: *Dar să revenim la calambururile Dv., sper că vă mai amintiţi de ele.*

H. W.: Poate că nu e chiar un calambur, dar îmi amintesc o replică a mea, cu oarecare haz, dată lui Gogu Rădulescu, cu care am avut relaţii amicale şi care ajunsese vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri. Într-o zi, întâlnindumă, chiar în faţa Institutului de Filozofie, care pe atunci era vizavi de Consiliul de Miniştri, mă întreabă: "Ce mai faci?", la care i-am răspuns că mai scriu şi eu câte ceva. "Da, am auzit. Mi-au spus tovarăşii că nu prea te ţii de treabă. În loc să scrii şi tu un studiu serios, despre transformarea socialistă a agriculturii, te ocupi de raportul dintre limbaj şi gândire, cine are nevoie de aşa ceva?". Eu, uşor iritat, îl întreb: "Gogule dragă, fii bun şi spune-mi tu mie cine a fost vicepreşedinte al guvernului în vremea lui Immanuel Kant, în Prusia Orientală?". Şi mai contrariat, el ripostează: "Ce întrebare e asta? Poate că nici istoricii nu ştiu". "Ei, vezi, adaug eu, cine crezi că va şti peste o sută de ani cine a fost vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri la Bucureşti în vemea lui Henri Wald?". Fiind un om cu umor, nu s-a supărat, ba chiar s-a apucat să povestească şi la alţii, încât într-o dimineaţă primesc un telefon de la George Ivaşcu, care mă invită să-l vizitez la *Contemporanul*, unde era redactor-şef. Când ajung la el, îmi arată că în pagina veselă a unei reviste canadiene apăruse întâmplarea doar cu numele meu şi cu funcţia lui Gogu, ca să nu se şocheze diplomaţii.

A. S.: *Aşadar sunt şi waldisme internaţionalizate. Mi-amintesc că unii potentaţi ai vremii spuneau, cu nobilă îngăduinţă: "Wald* *spune uneori lucruri dure, dar le zice într-o formă interesantă".*

H. W.: Cred că au făcut un lucru care mie mi-a folosit. Unele glume de-ale mele puteau primi între 7 şi 14 ani şi totuşi eu n-am fost priponit niciodată, doar dat afară de patru ori din slujbe, cu sancţiuni de partid, dar liber. Mă tratau ca pe un glumeţ de-al lor.

Îmi amintesc că într-un Sfântu Ion, fiind acasă la Ralea, care tocmai se întorsese împreună cu Tudor Vianu dintr-o călătorie în India, Puiu (D.I.)Suchianu i se adresează lui Vianu: "Tudore, ar trebui să-ţi schimbi din nou numele". În paranteză fie spus, Tudor Vianu era foarte iritat când i se făcea vreo aluzie la evreitatea lui. Totuşi, spre sfârşitul vieţii, şi-a însuşit cu demnitate originea lui evreiască. Dar cu decenii în urmă nu suporta aluzii, şi-l întreabă pe Suchianu: "De ce să-mi schimb din nou numele, mă Puiule?". "Păi, acum, când ai venit din India – zice Suchianu – ar trebui să te numeşti Rabin-rahat Tudore". Regret că e cam vulgară această amintire, dar mi se pare că ar fi păcat să se piardă, eu fiind singurul martor supravieţuitor. Este un calambur perfect, pentru că viza o realitate păzită într-un mod nu prea demn.

A. S.: *D-le profesor, în anii activităţii Dv. la Universitate aţi participat, cu sau fără voia Dv., la unele întâmplări cu substrat umoristic, care merită să fie dezvăluite pentru a da culoare amintirilor despre o epocă depăşită.*

H. W.: Este adevărat. Încerc să-mi reamintesc câteva astfel de întâmplări şi sper ca dezvăluirea lor să nu deranjeze pe nimeni. Râsul este nu numai sănătos, dar şi instructiv. Îmi amintesc că la un examen de istorie, dacă nu mă înşel, la profesorul Gh. Ştefan, un student, după ce a tras subiectul, a rămas blocat şi profesorul, încercând să-l ajute, l-a întrebat ce scrie pe biletul pe care l-a tras. "Domnule profesor, scrie Războaiele lui Macedon". "Ei, şi nu ştii nimic despre treaba asta?". Studentul tace. Profesorul îl întreabă: "Câţi ani ai, domnule student?". "Păi, am 23 de ani, D-le profesor". "Ştii D-ta că la această vârstă Alexandru Macedon cucerise toată lumea cunoscută pe vremea sa?". "Da, D-le profesor, dar el l-a avut profesor pe Aristotel!".

O altă întâmplare, despre care nu ştiu dacă-şi mai aminteşte cineva şi cred că merită s-o povestesc, se referă la Mihail Novicov, zis Mişa. Făcea cursul de limbă şi literatură rusă şi ţinea să arate că s-a adaptat foarte bine aici şi că stăpâneşte limba română şi istoria poporului nostru. Din când în când îi plăcea să amintească o zicală pe care a enunţat-o astfel, într-o lecţie: "Aşa cum spune poporul român, cine se scoală de dimineaţă, cade el într-însa!". Auditoriul a rămas întâi cu gura căscată, apoi a izbucnit în râs. Când mi s-a comunicat întâmplarea, am spus: "Să ştiţi că cele două jumătăţi rămase pe dinafară au un sens mai interesant: cine sapă groapa altuia ajunge departe!". Altă întâmplare de care-mi amintesc este că Gh. Micle, secretarul general al Frontului Plugarilor – dacă nu mă înşel –, după ce acest partid a încetat să mai existe urma să primească un alt post, suficient de important pentru a-i răsplăti serviciile făcute Partidului. A fost făcut profesor, şeful Catedrei de istorie a literaturii comparate. El nu ştia nici o limbă străină şi doar aproximativ româneşte, cu un puternic accent maghiar. Din această catedră făceau parte Tudor Vianu, Edgar Papu şi alţii. La o lecţie, Dl. Micle citează: "Aşa cum spunea marele scriitor spaniol Bomarşez...". Lui i se părea că sună ca şi Velasquez sau alte asemenea nume spaniole. În cancelarie, puţin jenat, Tudor Vianu îi spune că nu e vorba de un scriitor spaniol, ci de marele scriitor francez Beaumarchais. "Ei, francez – replică Dl. Micle – atunci ce-o căutat la Sevilla?". Era un argument covârşitor, care i-a lămurit pe toţi membrii catedrei cu privire la erudiţia D-lui Micle.

A. S.: *Astfel de întâmplări v-au produs şi neplăceri, nu doar amuzamente.*

H. W.: Într-adevăr, la facultatea de filozofie, la un examen s-a prezentat o călugăriţă. Eu eram la catedra de materialism dialectic, condusă de Miron Constantinescu. Călugăriţa a răspuns foarte bine şi eu nu puteam să fiu de acord cu indicaţia ce ni se dăduse ca în astfel de situaţii (nu se gândiseră la călugăriţe, ci la exponenţi ai fostelor clase dominante) să punem astfel întrebările încât să-l putem "trânti" pe candidat. Călugăriţei i-am pus nişte întrebări mai grele, nu pentru a o încurca, ci pentru a vedea cât de pregătită este. A răspuns deosebit de bine şi i-am dat 10. Într-o şedinţă de partid, dacă nu mă înşel Tamara Dobrin a spus că tovarăşul Wald ar trebui sancţionat. Ce fel de nivel ideologic are ca să dea, la materialism dialectic, nota 10 unei călugăriţe? La care, spre hazul general, am răspuns: "Ce puteam să fac eu, dacă a răspuns... dumnezeieşte?". Şi am rămas, atunci, doar cu o mustrare nescrisă. Ba chiar am auzit, ulterior, că replica mea a ajuns să fie cunoscută şi la secţia de propagandă şi agitaţie de pe vremea aceea.

A. S.: *Dar de sancţiuni nu aţi scăpat, căci mai târziu aţi primit un vot de blam cu avertisment, şi cu vâlvă publică, pentru... autoplagiat!*

H. W.: Este adevărat. Lucrurile s-au întâmplat în felul următor: Eram deja dat afară de la Facultatea de filozofie, de către Joja, care mi-a reproşat că am făcut un gest de inimiciţie faţă de el pentru că am publicat cartea *Introducere în logica dialectică,* mai târziu tradusă şi în limba engleză şi publicată în Statele Unite, înainte ca el, preşedintele Academiei Române, să fi publicat ceea ce el intenţiona să publice ca un fel de Novum Organum Dialecticum, pentru a-l continua pe Aristotel şi Bacon. Am rămas totuşi cercetător ştiinţific la Institutul de Filozofie, chiar şeful secţiei de logică, şi acolo, în 1975, după ce fusesem la Piatra Neamţ, unde spusesem că a fost o gravă greşeală politică suspendarea spectacolului *Revizorul*, regizat de Lucian Pintilie, un spectacol excelent, contemporaneizat, foarte antitotalitar…

A. S.: *Iertaţi-mă că vă întrerup, dar parcă acest spectacol a fost regizat de Liviu Ciulei.*

H. W.: Ciulei era directorul Teatrului "Lucia Sturza Bulandra", unde s-a pus în scenă acest spectacol, şi a fost sancţionat o dată cu regizorul. Mi se pare că pe atunci Ceauşescu personal, care era şi preşedintele comisiei ideologice, a dat dispoziţie să se suspende spectacolul. Închipuieşte-ţi că eu, la simpozionul de la Teatrul Tineretului din Piatra Neamţ, m-am apucat să spun că a fost inadmisibilă această ingerinţă a unor nepricepuţi şi scoaterea de pe afiş a unui spectacol excelent.

A. S.: *Dv. aţi apucat să vedeţi spectacolul?*

H. W.: Îmi amintesc că Toma Caragiu mi-a dat un telefon şi mi-a spus: "D-le profesor, să veniţi astă-seară la premieră!". I-am răspuns că fiind sâmbătă, şi eu de multă vreme mă duc sâmbăta la un prieten, nu pot veni în acea seară, dar voi veni în ziua următoare. El a insistat să vin în acea seară; am înţeles că e ceva mai deosebit şi împreună cu soţia m-am dus la premieră. Sunt multe de spus despre acest spectacol. Îmi amintesc că una din scene, probabil mult prea transparentă, a fost următoarea: Toma Caragiu cobora scările ca să-l întâmpine pe revizor, şi în timp ce cobora scările îi spunea soţiei: "Vezi, urcăm mereu", şi la fiecare coborâre pe altă treaptă repeta această remarcă contrastantă. Această scenă a fost extrem de aplaudată, fapt grav, şi toată lumea şi-a dat seama că "n-o să meargă".

A. S.: *Se sugera prea clar raportul invers dintre vorbe şi fapte, dintre propagandă şi realitatea socială.*

H. W.: Exact. După cele spuse de mine la Piatra Neamţ s-au supărat foarte tare pe mine că am vorbit împotriva unei hotărâri de partid (care fusese şi publicată), dar n-au vrut să dea amploare subiectului real şi s-a dat dispoziţia "căutaţi-i şi lui ceva ca să-l potolim". Aşa proceda partidul: oblic. Se căuta un pretext oarecare, consonant cu interesele ideologice şi înşelător pentru opinia publică, ca să te scuture şi să-ţi dea de gândit că poate fi şi mai rău. Slujitorii fideli ai partidului, sub conducerea unui colonel de securitate (nu-mi amintesc cum îl chema) care controla Institutul de Filozofie, au căutat să-mi atribuie o defecţiune morală. Unii au spus că aş avea o garsonieră pe care o împrumut prietenilor pentru întâlniri amoroase. Bineînţeles, o asemenea năstruşnicie a căzut repede. Alţii au spus: Ceva face el, de vreme ce soţia şi fiica lui sunt foarte elegante. Până la urmă au aflat că soţia şi fiica mea erau foarte elegante pentru că îşi confecţionau singure rochiile, taioarele, chiar şi paltoanele. Soţia mea croşeta cu un talent deosebit şi a învăţat-o şi pe fiică. Eleganţa lor provenea din faptul că erau unicate făcute cu măiestrie. Mi-a lăsat şi mie câteva pulovere foarte elegante. Căzând şi această treabă, s-au legat de faptul că mi-am preluat nişte articole publicate în reviste pentru a le republica în cărţile mele. S-a socotit că încasam de două ori bani (ştii ce mulţi erau!) pentru acelaşi text. Deci, în timp ce poporul construieşte socialismul, eu, imoralul, încasam de două ori bani pentru aceeaşi muncă!

A. S.: *Şi s-a convocat o şedinţă specială pentru a înfiera imoralitatea Dv.*

H. W.: Da, şi am fost condamnat – pardon, sancţionat, cu vot de blam cu avertisment pentru abateri de la morala proletară. Cineva a remarcat că nu poate fi vorba de prea mulţi bani. Ceilalţi i-au reproşat că nu înţelege că nu e vorba numai de bani, ci de faptul că în acest fel eu lăsam impresia că aş munci mai mult decât ei. Deci, nu doar arghirofilism, ci şi o falsă glorie. Poate este interesant faptul că un mare articol incriminator, pregătit pentru *Revista de filozofie*, a fost redus serios la indicaţia lui Cornel Burtică, pe atunci secretar cu propaganda, care era supărat pe mine pentru că, atunci când fusese numit, eu am spus (şi el a aflat): "Ei, până acum partidul scotea lozincile din burtă, acum le va scoate din… Burtică". A rămas doar o notă, care a fost citită chiar şi în străinătate, inclusiv de Virgil Ierunca, care a făcut două emisiuni. Pe una a terminat-o cam aşa: "Cazul lui Henri Wald ne dovedeşte nouă, celor din străinătate, că în România a devenit destul de dificil să fii şi marxist!".

A. S.: *Aţi fost sancţionat şi pe linie administrativă.*

H. W.: Da, am fost dat afară. Câteva luni am stat în afara Institutului, apoi am cerut să fiu transferat la Institutul de Lingvistică, pentru că mă ocupam de filozofia limbajului. Comitetul Central a dat dispoziţie Ministerului Învăţământului să refuze cererea lui Ion Coteanu ca eu să fiu transferat la Institutul de Lingvistică, pe care-l conducea, şi am rămas pe dinafară în continuare, până am fost transferat totuşi la Institutul de Dialectologie, pe care-l conducea Alexandru Rosetti. Trebuie să-ţi spun că nici aici n-au lipsit momente de haz.

A. S.: *Sau tragicomice, dar Dv. aţi ştiut totdeauna să râdeţi.*

H. W.: Aşa cum ţi-am mai spus, aş dori ca aceste înregistrări transcrise să fie citite cu plăcere, chiar să producă râsul, sau măcar zâmbete. Maiorul de securitate care controla acel institut m-a chemat în biroul şefului de cadre, recunosc, într-un mod foarte politicos, şi mi-a spus: "Am venit să vă rog, spre binele Dv., să nu mai faceţi glume pe seama tovarăşului Ceauşescu". Mirat, l-am întrebat la ce se referă. "Păi, vă bateţi joc de felul cum vorbeşte, neţinând seama de faptul că atunci când a fost chinuit de Siguranţă, ca ilegalist, i s-a smuls o bucăţică de limbă". Nestăpânit, ca de obicei, l-am întrebat: "Şi o dată cu bucăţica de limbă i s-a smuls şi o bucăţică de gramatică?". Maiorul a fost cam supărat, dar n-am păţit nimic. Probabil că cineva, acolo sus, a apreciat că nu trebuie să se dea amploare unor vorbe de duh, a căror sancţionare poate avea efect invers. În general eu sunt un om fricos, mi-e frică însă înainte să dau replica, dar niciodată nu mi-e frică în momentul când dau replica. Cu alt prilej, într-o şedinţă, acest maior a spus că noi trebuie să facem sacrificii mari pentru că avem de construit o nouă societate, în care o s-o ducem mai bine, deci un viitor luminos ne aşteaptă şi vom trece peste greutăţile pe care le întâmpinăm acum. Când mi s-a dat cuvântul, am spus că aş cere Comitetului Central să dea şi prezentului ceva din acest viitor luminos, căci nu mi se pare just ca o întreagă generaţie să-şi sacrifice un prezent sigur pentru un viitor probabil. Dacă viitorul este sigur, se poate da un aconto şi prezentului. Maiorul a ţinut să mă pună la punct şi a replicat că se miră că un om ca mine, cu un nivel ideologic atât de ridicat, poate să uite că sute de mii de sclavi au murit ridicând piramidele. La care i-am atras atenţia că o astfel de comparaţie, între poporul român de azi şi sclavii din trecutul Egiptului, este hazardată, mai ales că, din câte ştiu eu din istorie, măcar sclavii aceia nu erau obligaţi să strige Ramses! Ramses!... S-a făcut o linişte înfiorătoare, pentru că şi râsul participativ putea fi sancţionat, şi mai ales interpretat ca o manifestare publică. Peste câteva clipe, cu totul întâmplător, a trecut prin faţa geamurilor deschise o maşină a miliţiei cu sirena în funcţiune. Iar eu m-am ridicat şi am întrebat: "Au şi aflat?". S-a dezlănţuit un hohot de râs eliberator. Toate astea s-au tot adunat până am fost dat afară şi de acolo. Deşi legea îmi permitea să mai lucrez, am fost nevoit să ies la pensie.

● **CĂUTĂM agent de publicitate, bine remunerat. Tel: 03-5227269.** ●

Ce calmbur ar face Wald à-propos de rusul Grabov ?

Un celebru prezicător rus, care este şi expert guvernamental, susţine că un virus mai puternic decât cel care provoacă SIDA se va manifesta din cauza apariţiei unor găuri în stratul de ozon al atmosferei terestre.

Grigori Grabov, fizician-matematician de profesie, spune că apariţia acestui virus catastrofal, precum şi cataclismele ecologice pe care le va genera această stare de lucruri vor putea fi oprite dacă guvernele lumii vor organiza "un centru care să reacţioneze la profeţii". În sprijinul teoriei sale, Grigori Grabov susţine că, în regiunile unde există găuri în stratul de ozon, microorganisme inofensive vor suferi mutaţii genetice.

Contaminarea regiunilor din zonele unde stratul de ozon este subţiat, şi concentraţia mare a razelor infraroşii va transforma aceşti viruşi în adevăraţi "asasini", a declarat Grabov.

Într-un interview acordat ziarului "Rossijkaia Gazeta", fizicianul-prezicător de la Moscova avertizează opinia publică asupra cataclismelor ce vor urma, menţionând între acestea o deversare de substanţe toxice în Urali, una din regiunile cele mai industrializate din Rusia, şi apariţia unor grave probleme ecologice la Moscova, unde se vor prăbuşi numeroase clădiri. Convins că Rusia este ameninţată de o apocalipsă ecologică, Grigore Grabov a precizat că marea concentrare de reziduuri toxice din regiunea Vladivostok va declanşa în luna august o criză ecologică.

Membru al Academiei de Ştiinţe Naturale din Rusia, Grigore Grabov a prezis deja fapte care s-au dovedit mai târziu a fi pertinente. Grabov face parte din grupul de experţi ai Consiliului Securităţii Rusiei, organism al Kremlinului, format din preşedintele rus şi titularii ministerelor de forţă, care se ocupă de studierea principalelor probleme ale statului.

(Din "România liberă", Buc. 1998)

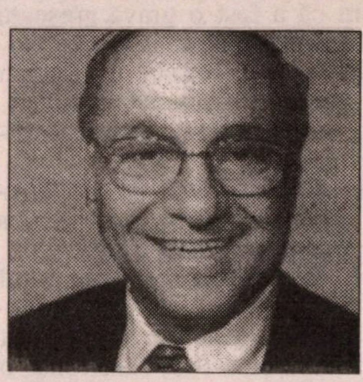

Iacov Neeman

Cu prilejul sărbătorilor de Pesah a avut loc ceremonia tradiţională în cadrul căreia reprezentanţii autorităţilor, d-nii Iacob Neeman - ministrul finanţelor - şi rav Israel Lau au vândut cetăţeanului arab Hussein Djabar, din satul Abu Gosh de lângă Ierusalim, Statul, până după Paşte, contra sumei de 20.000 shekeli.

Mai bine zis, ce-a mai rămas din Stat. Că restul, l-au vândut alţii, mai înainte.

●

Nu, n-am uitat nici până astăzi palma pe care neruşinaţii organizatori ai campionatelor mondiale de cross de la Rabat au dat-o atleţilor noştri, interzicându-le să intre în Maroc şi silindu-i ca, de la Paris unde ajunseseră, să se întoarcă acasă.

Ca să fim drepţi, ne-am fi aşteptat ca Federaţia Internaţională de Atletism să-i sancţioneze pe marocani exemplar, pentru încălcarea grosolană a angajamentului de a acorda viza de intrare tuturor selecţionatelor naţionale.

Dar nu s-a întâmplat aşa, oficialităţile respective mulţumindu-se să-şi exprime, murmurat, regretele sincere.

Da, cam aşa stau lucrurile în toate privinţele. Occidentul acordă Rabat arabilor ori de câte ori aceştia nu-şi respectă obligaţiile faţă de Israel.

●

IOSEF EUGEN CAMPUS

Prinzând rădăcini

Evreii români s-au aşezat în Israel mult înaintea întemeierii statului. Au fost printre primii care au fondat colonii. După înfiinţarea statului au venit în massă. Aproape că nu au rămas evrei în România. Şi cu toate acestea, ca grupă socială, au rămas insuficient recunoscuţi. Nici pe departe nu se pot compara cu actuala alia masivă din Rusia. Au fost o alia cuminte, prea cuminte. Nu s-au organizat în grupări politice distincte, nu şi-au strigat revendicările juste, în raport cu numărul lor şi cu contribuţia la consolidarea economică, militară şi culturală.

Liniştiţi, dornici să se integreze cât mai repede şi mai temeinic, s-au înglobat individual în marea masă a israelienilor, identificându-se şi luptând pentru idealurile comune.

Ceea ce nu înseamnă câtuşi de puţin că şi-au uitat ţara în care s-au născut şi s-au format sufleteşte. Conştienţi de valoarea culturii române, legaţi indisolubil de limba română, ei au gravată în suflet, adânc, o dublă realitate: patria israeliană, în care trăiesc şi cu care se identifică, şi ţara de naştere - România - în care s-au format sufleteşte.

Precum eroii mistici, vinovaţi fără vină, poartă o rană nevindecabilă. E o sfâşiere zdrobitoare. Dar o sfâşiere care poate şi potenţa creativitatea.

Scriitorii se zbat între cele două realităţi, contrapunându-le, conştient sau inconştient. Întâlnim în opera lor problematica realităţilor israeliene dar şi amintirea, adeseori nostalgică, a realităţilor din România. Ar vrea să se integreze curentului general, să scrie în ebraică, limba ţării.

Foarte puţini izbutesc. Numai cei veniţi aici la o vârstă încă fragedă ca Sandu David. Sau cei înzestraţi cu o voinţă de fier şi o putere de adaptare neobişnuite, ca Andrei Fischof, stabilit în ţară la vârsta de 36 de ani.

Fie că scrie în ebraică, fie că scrie româneste pentru că numai în această limbă îşi poate exprima integral arta, scriitorul israelian de origine română nu este un scriitor român, precum cel din România. Nu este nici un exilat. Este un cetăţean israelian care a prins rădăcini în patria străbunilor, deşi în el sunt încă vii reminiscenţele româneşti şi nu se poate exprima deplin decât în limba maternă, limba română.

*

Stabilirea în Israel - proces dificil şi dureros ca orice dezrădăcinare şi re-înrădăcinare - reprezintă, din punct de vedere creator, o şansă în plus. Orizontul lui se lărgeşte, vede lucrurile - chiar realităţile româneşti - de la distanţa necesară. Aşa, de pildă, criticul Eugen Luca, vorbind despre C.Dobrogeanu-Gherea, îl poate aprecia mai just. Sau, atunci când evocă pogromul de la Iaşi, scrie o operă nu numai profund emoţionantă, dar şi adevărată, o operă artistică deplin realizată.

Tot astfel, cred că viziunea justă din "A trăi în păcat", cel mai recent roman al lui Virgil Duda, se explică nu numai prin talentul autorului, ci şi prin faptul că a fost scris în Israel, nu în România, din perspectiva mai largă, devenită posibilă prin aşezarea lui Duda aici, la noi.

*

În ultimii 34-40 de ani, literatura israeliană de limbă română s-a dezvoltat nu numai cantitativ, ci şi calitativ. Nu mai domină, ca la început, maculatura. Nimeni nu mai îndrăzneşte astăzi să susţină că trebuie sprijinită orice lucrare în limba română, indiferent de calitatea ei artistică. Nimeni nu mai îndrăzneşte să susţină că rolul criticii este să facă reclamă operei respective, să-l ajute pe "sărmanul" autor în vânzarea mărfii sale.

Avem astăzi o literatură bogată şi variată - poezie, roman, umor, eseistică, critică, dramaturgie - cu personalităţi bine conturate. În poezie: Andrei Fischof, Sebastian Costin, SoloJuster, Solo Har, Shaul Carmel, M. Rudich, A. Goldenberg, Felix Caroly, Maria Găetan-Mozes, Tania Lovinescu, Elena Esther Tacciu, E. Sela, A. Clain, şi mai tinerele Luiza Carol, Bianca Marcovici, etc. sunt inconfundabili, au fiecare un profil precis, al lor şi numai al lor. În proză - nuvele, romane, schiţe satirice, eseistică, critică literară - ocupă un loc de cinste Ludovic Bruckstein, Bittman Ruga, I. Schechter, Z.B.C., Iona Atlas, Iehudit Coman, Dr. E. Roisman, Rodica Grindea, Felicia Keifa, Mariana Juster, Iosif Petran, Liana Maxy, Vladimir Eşanu, Gina Sebastian Alcalay, Eugen Luca, Sergiu Levin, Andrei Strihan, Leon Volovici, Marius Mircu, I. Voledi, Adrian Zahareanu. În sfârşit, câţiva scriitori de talie inter- naţională: Al. Mirodan, Al. Sever, M. Săucan, V. Duda.

*

În situaţia actuală a literaturii israeliene de limbă română, două fenomene îmi par demne de remarcat. Primul ridică un semn de întrebare. Al doilea are un caracter clar pozitiv.

Scriitorii noştri păstrează, în bună măsură, tonul şi atmosfera literară a epocii în care s-au format spiritualiceşte în România, şi a epocii în care au părăsit ţara de naştere. Lucrul apare evident, de pildă, în opera unui A. Goldenberg sau Felix Caroly şi chiar Shaul Carmel. Cu totul deosebită este atmosfera, puţin cam zgomotos modernistă, din opera Biancăi Marcovici, venită mult mai târziu din Iaşi.

Se mai poate scrie azi aşa cum se scria în România acum 20-30 de ani ? Cred că, în principiu, da. Esenţial este ca autorul să scrie în stilul care îi este propriu. Dovada strălucită a făcut-o Mariana Juster cu minunata ei carte "La noi, la Frumuşica", scrisă din perspectiva israeliană, dar într-o limbă cu autentic parfum moldovenesc, emoţionant nostalgică, scrisă aici despre acolo, scrisă azi, despre atunci.

Totuşi, îţi pui întrebarea dacă nu ne aflăm în faţa unui fenomen de "întârziere", datorit poate secluziunii noastre. Aşa cum spuneam şi altă dată, principiul lovinescian al sincronismului este valabil ca o constatare a unei realităţi literare, nu ca o cerinţă imperativă adresată, dinafară, scriitorului.

Al doilea fenomen este direct îmbucurător. Tot ca o constatare a realităţii, nu ca un imperativ impus scriitorului. Mulţi cereau cu insistenţă să se renunţe la prezentarea trecutului, să se treacă la înfăţişarea noilor realităţi israeliene. Inutil apelul. Creaţia nu e dirijabilă de sus. Un adevărat creator nu poate vorbi decât despre ceea ce a devenit carne din carnea lui, suflet din sufletul lui.

Practic, considerăm în ultima vreme că deziderațul a devenit o realitate. În proză şi în poezie, realităţile israeliene ocupă un loc din ce în ce mai important, chiar dacă, încă, contrapus adesea realităţilor româneşti, din trecut.

Aşa, de pildă, în opera Feliciei Keifa. Întâlnim impresionante peisaje de deşert nisipos, sau cartiere orăşeneşti cu specificul lor, ba chiar şi amănunte vestimentare specifice. În poezie, la Elena Esther Tacciu, Luiza Carol, Solo Juster atmosfera israeliană, cu încordarea ei perpetuă provocată de prezenţa continuă a pericolului, se simte din plin, în forme artistice autentice.

Uneori, ne copleşeşte gândul că literatura israeliană de limbă română nu are viitor. Vechii imigranţi îmbătrânesc şi mor. Alţi olimi nu mai au cum să sosească. Cine să mai scrie româneşte aici ? Şi pentru cine ?

Mă consolez spunându-mi că, chiar dacă moartea va veni, ea va fi lentă şi paşnică. Literatura aceasta va muri încet, frumos. De moarte naturală.

Şi - cine ştie ? Până atunci, contactul intensificat cu masa largă de cititori din România ne va aduce ozonul necesar. Şi, poate, până atunci operele de seamă vor fi apucat să fie traduse în limba ebraică. Vor trăi, mai departe, acolo.

În editura „Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
şi nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigraţiei
şi se referă la noi, evreii reveniţi
în patria strămoşilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy şi a familiei sale)
şi „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea foloseşte o autentică limbă literară,
un ritm alert şi un stil propriu.
CĂRŢILE POT FI OBŢINUTE TRIMIŢÎND UN CEC BANCAR
SAU POŞTAL PE ADRESA: P.O.B. 1114,
RAMAT GAN 52111. TEL.: 7519839
– Bătrînul ieri şi nenăscutul mîine – 40 şekeli
– Punctele mele cardinale – 40 şekeli
– Nucleul magic – 60 şekeli

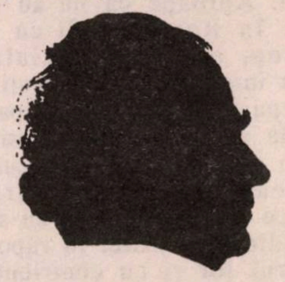

A apărut
DR. ERUHIM ROISMAN
„Jocul aparenţelor"
povestiri... povestiri... povestiri...
"Amesteć de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".
I. E. Campus - «Minimum»
"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".
Sebastian Costin - «Tribuna Magazin»
"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."
Tania Lovinescu - «Ultima Oră»
"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".
Rodica Grindea - în «Orient Expres"
"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască» Bucureşti.
Cartea poate fi procurată trimiţînd suma de 40 şkalim la: următoarea adresă:
Roisman
Emden - pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

IONI TUVIA

PE URMELE A DOUĂ CĂRŢI

După o pseudo-tăcere de aproape trei ani, întreruptă efemer de inaugurarea seriei de proză a caietelor literare editate de Cercul Cultural de la Petah Tikva, scriitoarea Gina Sebastian Alcalay recidivează brusc, nu cu unul, ci cu două volume, apărute aproape simultan în România şi Israel: "Peregrinări" (Tel Aviv) şi "Pe urmele altora" (Bucureşti).

În debutul din 1994, cu surprinzătoarea culegere de nuvele "Poate mâine" remarcam nu doar talentul de mare originalitate al autoarei, dar şi caracteristica reflexivităţii, ca apanaj al vârstei sale reale, care făcea din personajul Mimi o apariţie pe cât de contradictorie, prin diversitatea trăsăturilor pe care le reunea, pe atât de credibilă. În prelungirea acestei înclinaţii către analiza lucidă şi introspecţia celor mai adânci straturi psihice, Gina Sebastian Alcalay propune de această dată şi un alt cadru de dezbatere, care este cel al confruntării de idei în modalitatea de expresie a eseului politic, cultural, moral, după caz.

Noutatea celor două volume cu care Gina Sebastian Alcalay revine în actualitatea culturală românească şi israeliană, o reprezintă, fără îndoială, dimensiunea lor teoretică, recursul la virtuţile eseului în abordarea celor mai tulburătoare teme ale meditaţiei contemporane. Fizionomia spirituală a secolului pe care îl încheiem, destinul individului prins ca într-un cleşte de mecanismul implacabil al istoriei, rolul şi sensul culturii, problema raţiunii şi demnităţii umane cu corolarul lor firesc, libertatea, sunt tot atâtea întrebări care au solicitat minţile cele mai lucide ale secolului, de la filosofi şi politologi ca Hana Arendt, Jean-Paul Sartre, Albert Camus sau André Glücksman, la romancieri ca Arthur Koestler, Panait Istrati sau Soljeniţin. Tuturor acestora şi multor altora, scriitoarea le acordă locul şi importanţa cuvenită în demontarea celor două edificii ideologice, nazismul şi comunismul, care au marcat funest istoria contemporană; după cum, în limitele aceleiaşi abordări teoretice, naţionalismului şi fundamentalismului religios le sunt rezervate analize la fel de pătrunzătoare, sprijinite pe o impresionantă erudiţie care asigură, de fapt, substanţa ambelor volume. În această perspectivă, rezolvarea conflictului dintre forţele distructive care se ascund în spatele acestor realităţi politice, şi tendinţele integrative, manifestate la nivelul unor iniţiative de tipul Comunităţii Europene, par să fie dependente, sugerează autoarea, de o altă dialectică, manifestată de această dată la nivelul culturii şi al rolului deţinut de "minoritatea inteligentă". Or, tocmai la acest nivel, se constată o periculoasă decadenţă spirituală prin standardizarea gândirii şi a existenţei sociale sub impactul maşinăriei divertismentului popular, care, în forma unor sub producţii culturale, tinde să înlocuiască influenţa exercitată altădată de scriitori, lăsând câmp liber izbucnirilor de violenţă şi barbarismelor de tot felul. Este, de aceea, cât se poate de simptomatică remarca eseistului Don Dellilo, citată de autoare, că locul scriitorului a fost luat de terorist, sau observaţia lui Gabriel Matzneff că libertatea îi sperie pe oameni întrucât - completează autoarea - aceasta presupune meditaţie, introspecţie, dialog cu ei înşişi, în afara şi împotriva iureşului gălăgios de fiecare zi care dă iluzia trăirii plenare.

Acesta ar fi, vag schiţat, perimetrul rezervat de Gina Sebastian Alcalay eseului politic în economia celor două volume. Eseul moral si observaţii asupra limbajului stereotip, a traseului unor valori în contextul unei societăţi hipertehnicizate sau a comportamentului kitsch se adaugă primului, prilejuind pagini de pătrunzătoare analiză psihosociologică în care veridicitatea notaţiei este egalată doar de virtuţile expresiei artistice. Celor două le urmează apoi eseul cultural care, înainte de orice, relevă generoasa disponibilitate a autoarei pentru opera confraţilor săi de breaslă. Virgil Duda, I. Schechter, Shaul Carmel, Tania Lovinescu, Solo Har, Eruhim Roisman, Shlomo Leibovici-Laiş, Vlad Solomon, David Grossman, Ana Blandiana, Radu Cosaşu, Gabriel Liiceanu, Otto Starck sunt doar câţiva dintre scriitorii evocaţi sau analizaţi în paginile celor două volume.

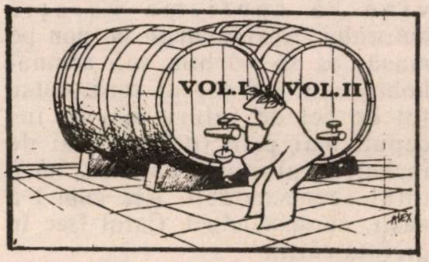

"Şi lucrurile irevocabile se pot revoca"

Ion Diaconescu, preşedintele PNŢ-CD, preşedintele Camerei Deputaţilor; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

Dr. S. Iacobson
«ARABESCURI»
(portrete, vieţi, destine)
Tel Aviv, 1998

După volumul **Caleidoscop**, care ne-a oferit prilejul să facem cunoştinţă cu un povestitor de imaginaţie şi culoare, doctorul S. Iacobson - cronicarul nostru gastronomic, expert în cele gustoase - revine în, era să zicem, librării (dar - vai! - nu avem librării de carte pe româneşte) cu o nouă culegere de proză care vine să confirme vocaţia autorului. **Arabescurile** ne pun pe masă, ca să vorbim sub semnul hobby-ului culinar al scriitorului, fel de fel de feluri, mai de început, mai, principale şi mai de încheiere, alcătuind un *menu* întru totul recomandabil. Aşa cum l-a găsit, consumându-l, Carol Isac în prefaţa cărţii:

"Pe uliţa literară românească din Israel, doctorul S. Iacobson este aidoma aristocratului care nu renunţă la tabieturile păstrate din trecut. Tabietul său de marcă este proza în stil clasic: fluidă, concisă şi punând în evidenţă un fragment de viaţă concretă. Doctorul scrie proză aşa cum îşi consultă pacienţii, auscultându-le, cu stetoscopul, ritmurile interioare ale existenţei...

În volumul de faţă, punctul forte îl constituie schiţa psihologică. În aproape toate paginile recunoaştem calităţile descriptive, culorile calde aplicate pentru a întregi atmosfera romantică şi migala investigaţiei de diagnostician a unor complicate psihologii; fără a nedreptăţi celelalte texte, remarc cele dedicate universului muzicii: "Prinţesa şi acordorul de piane" într-o Vienă de altădată, "Dirijoarea", "Viorile slujnicei".

Exigent cu propriile cuvinte, curăţindu-le insistent de asperităţi, doctorul S. Iacobson ilustrează patima celui care - dispunând de vaste şi alese lecturi - îşi impune criteriile severe ale unui gust rafinat. Astfel că îl citim, întâi de toate, cu plăcere. Distingem în proza sa acordurile calme ale încrederii într-o eternă frumuseţe a vieţii, chiar şi când o turnură tragică se profilează la orizont. Este aici harul unui observator de acută sensibilitate al naturii omeneşti".

- Gusturile doctorului
- O poetă căreia îi pasă
- Nicolae Manolescu despre Sorin Toma
- Gheorghe Schwartz pe urmele lui Dreyfus
- Glasul lui Costache Olăreanu

Maria Găitan-Mozes
«MĂRTURII»
= versuri =
Tel Aviv 1998

Dacă ar trebui să o caracterizăm în două cuvinte pe Maria Găitan-Mozes, am spune că scriitoarea face parte din speţa celor cărora *le pasă;* fără ostentaţie, fără gălăgie declarativă, fără bătutul cu pumnul în piept. Le pasă, de toate câte se întâmplă pe-aici, cu adevărat (asta se simte).

Ca în **"Părtaşă"**, de pildă:

"Pământul acesta/ mi-a fost sortit şi mie./ Mi s-a dăruit/ precum/ un talant./ Să mă culc pe o ureche/ aşteptând din neant/ râuri bogate de lapte/ ulcioare cu miere/ ori blidul încărcat/ să mi-l aducă un altul/ şi-n puf şi mătăsuri/ să mă primească patul?!/ Mă vreau parte şi eu/ acolo,/ unde se cere./ Umărul să-l pun/ atât cât pot,/ fără să dau târcoale/ la trudă/ şi să fur ca un trântor/ din rod. Vreau/ Ca şi lacrima mea/ să fie în plâns/ iar cântecului/ să-i adaug pe portativ/ şi notele mele/ de bucurie/ fiindcă inima mea/ aici/ a găsit/ îmbărbătare/ şi omenie."

Sau în **Ne pasă**, poemul programatic al plachetei:

"Arma/ e ceva mai mică/ decât înălţimea ei./ Purtătoarea?!/ O copilă/ cu breton/ şi ochi scântei./ Cu nimicuri, burduşită,/ geanta/ a ascuns sub braţ/ un căţel/ cu nas de sticlă/ şi mărgele-n loc de lanţ./ Şi... mai cară-un sac/ în spate/ desenat/ cu semnături.../ Vreascuri pentru focu-n care,/ se călesc prietenii/ şi se mistuie/ visarea, încrustând maturitatea/ pe obrajii de copii./ Nu e singură soldata/ Cu aşa un "arsenal"./ Nu-i pornită la paradă,/ nici reclamă/ la turişti./ Nu-i războinică din fire/ şi cu mâna/ pe trăgaci./ Dar la noi, încă-i nevoie/ haina de soldat/ să-mbraci./ Te uimeşti că e fragilă,/ somnoroasă uneori.../ După nopţi aspre de veghe/ zâmbetul/ însă-i rămâne/ floare proaspătă din zori./ Şi de-acest zâmbet/ ne pasă!/ Îl ferim/ de zgura urii/ şi atunci,/ când amarul toarnă/ uneori o picătură/ şi sculptează/ tinereţea/ ştirbă într-un colţ/ şi dură..."

Sh. Carmel - Ileana Cudalb
«YTZHAK RABIN - PEACE KILLED ITS SOLDIER»
Foreign Languages Press Group
Publicată cu ajutorul Guvernului Român,
Bucureşti, 1997

Este traducerea în limba engleză a volumului **I. Rabin - Pacea şi-a ucis soldatul,** volum despre care am dat seama la vremea sa. Ideca de a tălmăci lucrarea în engleză este binevenită. Interview-urile cuprinse în carte, cu personalităţi de seamă din Israel (Lea Rabin, Shimon Peres ş.a.) şi România (Ştefan Andrei, Valeriu Georgescu, Radu Homescu ş.a.) îngăduie cititorului din toată lumea (care toată lumea trăieşte din ce în ce mai mult sub semnul limbii lui Shakespeare) să cunoască mai îndeaproape viaţa extraordinară a lui Rabin, ca şi împrejurările nu mai puţin extraordinare în care a fost asasinat primul ministru al Israelului.

«România literară», Bucureşti, publică, sub semnătura cunoscutului critic Nicolae Manolescu, şi sub titlul "După o jumătate de veac", un editorial în marginea scrisorii de răsunet a lui Sorin Toma despre "Cazul Arghezi", scrisoare apărută concomitent în revistele **«Vatra»** din Tg.Mureş şi **«Minimum»**. Extrase:

"În patru numere consecutive din 5-10 ianuarie 1948 ale cotidianului "Scânteia", dl. Sorin Toma publica articolul de tristă faimă despre T. Arghezi, intitulat *Poezia putrefacţiei sau putrefacţia poeziei*. Împlinirea unei jumătăţi de veac de la cea mai cunoscută (dar nu unica!) demolare a, pe atunci, proaspătului laureat al Premiului Naţional de Poezie a trecut neobservată. Cu o excepţie: numărul din *Vatra* din decembrie 1997, în care dl. Mircea Zaciu reia cazul, publicând un *Argument (Restitutio in contextu)*, textul d-lui Sorin Toma din 1948, o scrisoare de explicaţii pe care i-o adresează acelaşi în 1997 şi cele două articole ale lui M. R. Paraschivescu împotriva lui Arghezi de la începutul anului 1947 (dl. Al. Cistelecan adaugă la dosar un comentariu la o carte intruvabilă a d-lui Baruţu T. Arghezi, *Înaintea uitării*, scoasă în 1996 la editura orădeană "M. Eminescu").

Un caz Arghezi a fost, şi el depăşeşte cu mult împrejurările legate strict de articolul d-lui Sorin Toma. Lămuririle pe care autorul articolului le oferă acum, în scrisoarea către dl. Mircea Zaciu, la fel ca şi textul din iulie 1989, *O mărturie, o mărturisire*, difuzat de Europa Liberă şi tipărit apoi în broşură (...) sunt convingătoare şi onest autocritice. (Aş spune şi că detaliile furnizate despre sine de dl. Toma sunt extraordinar de interesante, configurând o biografie şi un personaj).

Dl. Toma are dreptate că *Poezia putrefacţiei* nu putea reprezenta o iniţiativă personală. Nici n-am crezut vreodată asta. În calitatea sa de redactor-şef al "Scânteii", articolul i-a fost solicitat direct de Iosif Chişinevschi (fără filiera Leonte Răutu care ar fi fost normală), sfătuit acesta de Gheorghiu-Dej şi de alţii. Presiunile asupra lui Arghezi deveniseră o problemă de partid şi de stat. Unele elemente personale n-au lipsit. Până la a lua caracterul pamfletului critic din *Poezia putrefacţiei*, ele se manifestaseră în diverse alte forme începând chiar din 1945. Articolul lui M.R.Paraschivescu din "România liberă" (21 februarie), *Un impostor: Tudor Arghezi*, cel dintâi din serie, era, într-un fel, mai grav decât acela al d-lui Toma. Iar M.R.Paraschivescu era obsedat de Arghezi, cum se ştie.

Fapt este că, după eşecul "coruperii" poetului, în 1946, când i s-a decernat Premiul Naţional, partidul comunist decisese eliminarea lui din viaţa publică. În ianuarie 1948, acest lucru se realiza. Pamfletul d-lui Toma încheia de fapt o campanie începută cu trei ani mai înainte."

Gheorghe Schwartz
«PROCESUL»
(o dramă evreiască)
Ed. Helicon, Timişoara, 1997

Este vorba de procesul Dreyfus. Dar un proces văzut prin ochii unui anume Löbl; acesta are un frate, căpitan în armata franceză (ca şi Dreyfus), "lucrat" (ca şi Dreyfus) de nişte ofiţeri încurcaţi în afaceri dubioase şi scos (ca şi Dreyfus) din armată. Scos, însă (spre deosebire de Dreyfus), fără proces de înaltă trădare şi fără tam-tam, trecut în rezervă adică şi pus în situaţia de a-şi găsi un rost în viaţa civilă.

Dar domnul Löbl, fratele nedreptăţitului căpitan nu se lasă, refuză a se împăca cu infamia şi umblă pretutindeni după dreptate. Şi - cuvânt mare! - după adevăr.

D. Löbl este deci contemporan cu afacerea Dreyfus, urmărind (mai bine zis, trăind) pas cu pas dramaticele evenimente. El este *martorul* pe care arădeanul Gheorghe Schwartz - unul dintre cei mai buni prozatori din România de azi - l-a plăsmuit, în scopul de a ne explica ce şi cum s-a întâmplat în timpul procesului Dreyfus şi după aceea. După aceea înseamnă şi primul război mondial şi al doilea, D. Löbl fiind un tip de-o longevitate rară. El a fost la Auschwitz, a scăpat cu viaţă, s-a întors la Paris şi se ocupă, în continuare cu spunerea adevărului şi facerea dreptăţii în «*Chestiunea evreiască*».

Aşa cum reiese din finalul cărţii lui Schwartz:

"Sărac, jerpelit, cu hainele atârnând pe el, slab de i se văd toate oasele, domnul Löbl, abia întors la Paris, începe să cutreiere din nou marile bulevarde. Poartă, ca întotdeauna, garoafa la butonieră, chiar dacă nu mai are posibilitatea s-o schimbe zilnic şi dacă, de multe ori, din această pricină, floarea se ofileşte şi emană un iz neplăcut. E mereu proaspăt ras şi mirosind a colonie fină.

Pe stradă, domnul Löbl se întâlneşte cu unul dintre domnii "foarte importanţi" dintre cei cunoscuţi în lagăr. La revenire, omul şi-a regăsit fabrica ruinată şi e hotărât să părăsească Franţa. Mulţi evrei intenţionează să emigreze, rănile sunt încă prea proaspete şi unii au şi plecat.

Peste câţiva ani, domnul Löbl nu se mai simte printre cunoştinţe decât la vechiul cimitir evreiesc... Monumentele din cimitirul evreiesc valorează milioane. Şezând pe o bancă (...), îl salută cu efuziune pe unul dintre trecătorii de pe alee, unul dintre puţinii oameni pe care-i mai cunoaşte. Omul vine din Israel spre a-şi vizita străbunii.

"- Domnule Löbl, de ce nu veniţi şi dumneavoastră în Israel?" îl întreabă celălalt.

"- Cum să vin acolo ?!"

"- Mai puteţi sta aici după toate prin câte aţi trecut ?"

"- Cine va pune flori pe aceste morminte, dacă plec şi eu?"

"- Şi pentru asta rămâneţi aici ?!"

"- Nu ajunge?" domnul Löbl a auzit de mai multe ori de la tineri că doar bătrânii sunt de vină că au suferit atâta: ei, tinerii, preferă să moară cu arma în mână. Mai ales că ei au învăţat să lupte! Da, dar până să ajungă aici a trebuit să curgă atâta sânge.... "Vă salut cu multă stimă şi deosebită consideraţiune!" îl salută domnul Löbl.

Celălalt, înainte de a se despărţi, îi comunică nişte lucruri extrem de importante. Extrem de importante! Păcat că domnul Löbl nu prea mai are cui le povesti. Totuşi, pe Bulevardul General Leclercq stă de vorbă, peste o oră, cu un personaj foarte important din Ministerul Justiţiei.

Viaţa nu s-a oprit încă."

...S-ar putea înţelege din toate cele de mai sus că dl. Löbl ar avea ceva de spus despre d. Maurice Papon, de-o pildă, eroul procesului care s-a încheiat luna trecută la Bordeaux: 10 ani de închisoare pentru deportarea a 1500 de evrei în Germania.

Costache Olăreanu
«UCENIC LA CLASICI»
= Jurnal =
Ediţie definitivă
Coperta: Iacob Lazăr
Ed. Alpha, Bucureşti, 1998

Născut la Huşi în 1929, mutat împreună cu părinţii (tatăl era magistrat) la Târgovişte, stabilit apoi la Bucureşti, prozatorul Costache Olăreanu este (şi aşa va rămâne) identificat cu «Şcoala de la Târgovişte», alături de Radu Petrescu, M.H.Simionescu, Al. George, Tudor Ţopa şi - de ce să nu o spunem - de Sandu David al nostru, din moşavul de lângă Tel Aviv.

"Ucenic la clasici" este un jurnal ţinut în anii studenţiei (1949-1953), urmat de câteva **"Portrete şi alte scrieri"**.

Întâlnim aerul - marcat de dramatism - al vremii, pe străzile Capitalei şi în sălile Universităţii. Întâlnim mărturii despre colegii de generaţie, ajunşi - ca şi Olăreanu - scriitori cu nume şi renume *(târgoviştenii,* apoi Radu Enescu, Radu Stanca). Întâlnim patronii cei mari ai literelor (Călinescu, Vianu, Perpessicius, Ion Barbu), întâlnim la Cluj pe Lucian Blaga (autorul a locuit o vreme-n gazdă la acesta!). Întâlnim de-asemeni, şi câteva prezenţe din *«trib»*:

"Ajuns de dimineaţă la Huşi. Dealuri însorite, cu dungi negre şi verzi pe spinări. Pe Ştefan cel Mare, aceleaşi prăvălii evreieşti, cu scăunele aşezate în faţa uşilor, pe care jupânii stau seara să privească promenada. Tata mă duce la frizer ca pe vremuri. Noaptea târziu aud prin fereastra deschisă sirena unui tren îndepărtat. Un semnal de alarmă al unui vas naufragiat pe o mare plină de ceţuri.

*

A murit Ghidale, tăietorul de lemne din copilărie !

Totul era uriaş în înfăţişarea lui. Venea la noi şi-mi amintesc cum se apleca mult ca să poată intra în casă, apoi se ducea în magazie şi, după câteva momente de linişte, liniştea de dinaintea furtunii, dezlănţuia ceea ce eu numeam pe atunci Ghidale sparge magazia. *Am şi acum în urechi zgomotul asurzitor al pocniturilor lui, bombele şi grenadele pe care le lansa de la înălţimea pieptului fornăitor ca un motor de avion. Ieşeau nori de praf prin toate crăpăturile, scândurile vibrau precum clapele unui xilofon lovit de un cântăreţ nebun, se speriau câinii, pisicile şi găinile, fugeam şi eu înspăimântat în braţele mamei.*

Când totul se termina, Ghidale ieşea din magazie ca dintr-un abataj: plin de pulberi, de aşchii şi de nori, îşi sufla nasul (mă aşteptam că vor cădea pe jos numai copaci şi stânci), întindea o palmă ca să-şi primească bănuţii, o palmă care ne-ar fi putut lua pe toţi, cu casă, cu grădină, în sus, se depărta în mers legănat, cu toporul pe umeri, şi izbea poarta de parcă însuşi vântul ar fi izbit-o.

*

Cu Paşii Profetului, *la vie. Mama îmi spune că fostul prieten din copilărie, Carolică, a murit. Ce veste tristă !*

Înalt, roşcovan, pistruiat, băiatul proprietarului singurului cinematograf din Huşi, m-a învăţat cum să intru în sală fără bilet, aplecându-mă cât mai mult, pe sub ghişeul doamnei Copilovici, maică-sa, în timp ce el o ţinea de vorbă. În alte dăţi, amândoi intram pe brânci, neobservaţi.

Carolică, plecat acum patru ani în Palestina, a murit pe front într-o crâncenă bătălie. Mă gândesc că, poate, mersul pe brânci pentru a intra în sala de cinematograf a fost ca o prefigurare a târârii sale de mai târziu prin tranşeele acelea îndepărtate.

Dar fără filmele de altădată !

*

Una din zilele cele mai pline. Am început Craii de Curtea Veche !

Pentru că am primit zilele trecute o scrisoare de la tata în care îmi cerea să-i cumpăr o surdină de vioară, azi am intrat în atelierul, de lângă Capşa, al lui Pollak.

La început a fost mirosul, un miros puternic de cleiuri şi vopsele, miros ce nu-mi era necunoscut, îl mai întâlnisem, de pildă, în atelierul de tâmplărie al lui Dobre din Huşi. Apoi, din acel miros au prins a se contura câteva burţi de violoncele, arcuşuri de toate dimensiunile şi formele, de la cele de vioară până la cele de contrabas, piepturi desfăcute ale unor instrumente de coarde, bucăţi de lemn, un panou cu scule nemaivăzute (un fel de linguri foarte ascuţite cu care lutierul scobeşte alăutele sale), două sau trei rafturi pline cu borcane sau sticle cu substanţe de toate culorile. Bănui că de-acolo venea şi mirosul acela ameţitor. În fundul prăvăliei, pe un scăunel ca de cizmar, stătea Pollak, cu un şorţ gri, foarte pătat. N-a ridicat capul, voia tocmai să aşeze cu o pensetă popul din interiorul unei viori şi era extrem de atent, manevrând în aşa fel încât "eful" să-i vină cât mai la îndemână. Figura lui se înnobila deasupra strălucirii viorii bine lăcuite, o strălucire mărită şi de întâlnirea miraculoasă a luminii unei veioze cu o rază de-afară.

Când m-a întrebat ce doresc, am întors capul instinctiv spre burta unui violoncel. Eram sigur *că acel glas nu putea veni decât de-acolo."*

Mai presus de orice însă, întâlnim un *stil*. Sau mai bine zis, un *ton*. Olăreanu se comportă ca un aristocrat al sensibilităţii, evitând condeiul gros, ţipetele, stridenţele, văicărelile la modă (*"păi să vedeţi ce-am păţit eu!"*); el descrie lucrurile moale, paşnic, cu ironie blândă, de bunic tânăr la gura focului, înconjurat de nepoţii care-l ascultă captivaţi, ţinându-şi gura. Dar captivaţi nu de întâmplările auzite (lipsesc grozăviile şi senzaţionalul exterior) ci de glasul cu care acestea sunt rostite.

Un glas cu farmec rar. Ba chiar rarisim.

(M. Rafael)

«DILEMA» nr.262,
Bucureşti, 1998
publică o cronică a lui
George Pruteanu
la
«Dicţionarul Neconvenţional»

Extrase:

"Al. Mirodan reuşeşte (...) pe această linie, o carte-spectacol, mereu imprevizibilă, în care-şi pune în valoare felurite talente: pe cel de muzeograf, de dramaturg, de prozator, de umorist melancolic şi, *last but not least*, pe cel de critic literar.

Nonconformismul anunţat din titlu te ia în primire de la prima pagină a acestui al doilea volum (**D-E-F**). În ordinea alfabetică a cărţii figurează, ca titluri de articol, nu doar nume de scriitori, ci şi substantive comune (ca, de pildă: *"dambla"*, *"dedicaţie"*, *"dejun"*, *"despuiere"*, *"eveniment"*, *"farsă"*, *"frică"*, noţiuni sub care se plasează un episod memorialistic, un document, o reflecţie sau o microantologie (cum e cazul celor cu un conţinut mai larg, ca *"editori"*, *"evrei"* etc.). Aceste cuvinte funcţionează ca nişte *madlene* proustiene. De fapt, chiar şi termenului de "scriitori", din titlu, i se lărgesc la maximum malurile: intră astfel şi oameni ca Jacques Elias (pentru donaţiile sale către Academie), medici, editori (Şaraga, Samitca, Benvenisti, ş.a.). Pretextul coagulant e adesea surprinzător: sub genericul *"fatal (act)"*, aflăm câte o scurtă evocare a acelor scriitori evrei de limbă română care şi-au luat singuri viaţa (Steuerman-Rodion, Voronca, Celan, Baranga, Gherasim Luca); sub titlul *"disperare"*, e vorba de alt sinucigaş.

În articolele monografice propriu-zise, Al. Mirodan schimbă, inventiv, strategia de la caz la caz. La S. Damian, dominant e portretul psihologic, al omului *"tăcut, rezervat, nespus de politicos, sfios, roşind la orice înjurătură mai neaoşă"* cu o *"răbdare transilvană"* şi o *"sensibilitate kafkiană"*. Locurile în care trăieşte rimează cu protagonistul: *"Sami locuieşte la o pensiune pe Holderlinnweg (linişte, iederă)"* - remarcaţi, cred, forţa "balzaciană" a ultimelor două cuvinte. Nu lipseşte, totuşi, judecata structurală: *"gusturile, sau mai bine zis, vederile literare ale lui S. Damian au rămas, pe undeva, în secolul al nouăsprezecelea"*.

La Sergiu Dan, soluţia (pentru că Al. Mirodan mărturiseşte că nu reuşeşte să-l "prindă") e un amplu dialog cu criticul Sergiu Levin. La Mihail Davidoglu, metoda e rezumatul de tip călinescian (cu ironie blândă, cu strunită tendenţiozitate) al operei, dar şi ceva în plus: observând că a zeflemisi în anii '90 texte ca ale lui Davidoglu e facil, Mirodan, care a trăit epoca anilor '50, face o reconstituire ipotetică a elaborării, decodând imixtiunea *"C.C.-ului"* în pagina de literatură. Ideea e apreciabilă, chiar dacă produce o excesivă generozitate axiologică (nu cred că putem vorbi, la acest autor, de *"simţ scenic"* sau de *"bună ureche muzicală în materie de limbă")*; ea poate fi, însă, perfect aplicată la autori mai vânoşi, ca Petru Dumitriu. Cu aceeaşi caldă înţelegere e tratat Dorel Dorian.

O adevărată micro-monografie este articolul despre un literat scos parcă dintr-un amestec de Wilde, Mateiu Caragiale şi ceva din fantasticul lui Eliade: A. Dominic. Articolul e "senzaţional" ca şi "personajul", chiar dacă încep cu o glumiţă cam săltăreaţă (un "general" de la "Biroul II al istoriei literaturii universale" îi trimite pe "detectivii" Ornea şi Zincă să ancheteze "cazul"). (...).

La Virgil Duda, intră în acţiune anatomistul, analistul literar din Mirodan, cu bune mijloace exegetice. Sub egida propoziţiei definitorii *"Duda este o privire"*, e desenată figura unui "hiper-realist", un "ochi monstruos", un proustian al obiectelor.

O formulă memorabilă tipică e şi cea care o rezumă pe Margareta Dorian: *"M.D. este o femeie botanică, având nevoie vitală de iarbă, de frunze, de copac şi de mişcarea necontenită a plantelor"*.

Fineţe simpatetică au şi filele dedicate lui B. Elvin, pus, şi el, sub semnul unei imagini unice, integratoare: aceea a unui "prelungitor", "continuator", un "dublu" (o clonare!) al lui Mihail Sebastian.

În privinţa portretului prin paralelism, Al. Mirodan are veritabile pasaje de virtuozitate; iată un exemplu: *"Scarlat Froda se comporta ca un senior evreu. El era elegant ca Marghiloman, om de gust ca Rothschilzii în materie de mobile, şi tot ca aceştia în materie de femei (...), amfitrion ca prinţesa Marta Bibescu, priceput într-ale finanţelor ca Aristide Blank, diplomat ca Titulescu, causeur ca Victor Eftimiu, leneş ca Ion Vinea (...)"*.

Trei regrete mă încearcă la sfârşitul lecturii acestui *panopticum* enciclopedic al spiritualităţii româneşti de sorginte evreiască (inutil să spun că problema "evreităţii" acoperă suprafeţe considerabile), a acestui compendiu alfabetic de istorie literar-politică vivace îngemănat cu un bogat muzeu-arhivă personal (Al. Mirodan e pentru scriitorii evrei ceea ce a fost Saşa Pană pentru suprarealişti), a acestei cărţi, în ultimă instanţă, de bună literatură (Mirodan are condei coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină): că bibliografia critică e superficială, că n-ar un indice de nume şi că se termină prea repede.

În nr. viitor: Cornel Moraru, Geo Şerban, Bianca Marcovici, Şt. Zicher, Leone del Sommi, ş.a.

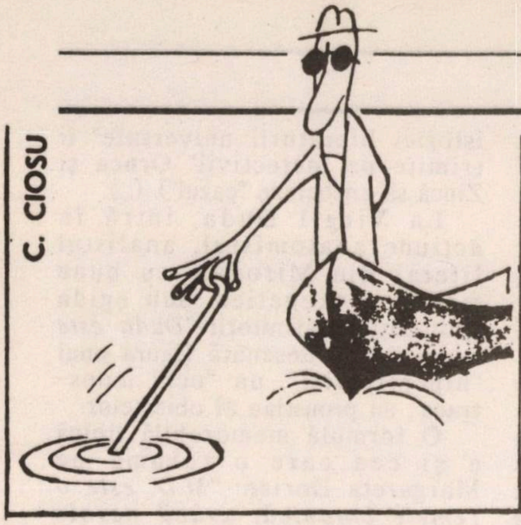

PESCUITORUL DE PERLE

Buclucaşul an 2000

"Sperăm să fie şi peste numai doi ani... să fim martori la încheierea veacului... atunci când vom fi în 2000... măcar pentru a şti cum va începe mileniul al treilea !"

(Minimum, nr.131/98; comunicată de Radu Capelleanu, rh. Maapilei Egoz 65/11, Tel Aviv; conştient că "a mai întâlnit această greşeală şi în alte publicaţii", corespondentul nostru precizează:

"Ţin să atrag atenţia că numărătoarea greşeşte cu un an. Vor fi trei ani până la încheierea mileniului II şi tot atât şi o zi până la debutul celui de-al III-lea mileniu.

Anul 2000 aparţine în mod indubitabil secolului XX, deoarece numărătoarea anilor a debutat cu anul 1 şi nu 0. Deci abia încheierea celui de-al 2000-lea an va marca şi încheierea mileniului II. Numărând "băbeşte": 1998, 1999, 2000 rezultă deci trei ani până la memorabila dată. Anul 2000 va fi deci anul de încheiere al sec. XX iar anul 2001, anul de debut al sec. 21".

N. Red.: *Noi, care am fost educaţi în spiritul autocriticii, ne însuşim observaţia deşi - ca să fim sinceri (fiindcă am fost educaţi şi în spiritul sincerităţii) - nu ne este clar de fel cum stau lucrurile. Ne doare capul. Rugăm pe cititorii mai tari la matematici să ia cuvântul.)*

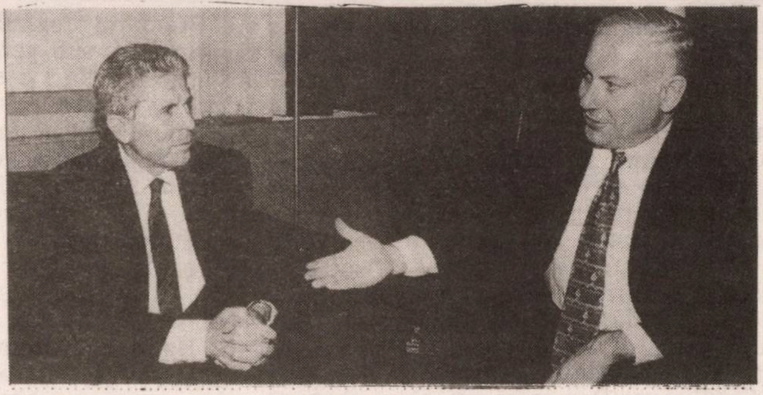

Netanyahu meets with Austrian Chancellor Viktor Klima yesterday.

Un libanez preşedinte al Austriei

(Jerusalem Post", nr.19884/98; comunicată de Dan Woinovsky, Ashdod, POB 3854, care precizează - dacă mai era nevoie - că persoana ce stă la conversaţie cu Bibi Netaniahu nu este Victor Klima, preşedintele Austriei - aşa cum sună explicaţia la fotografie - ci generalul Antoine Lahad, comandantul armatei Libanului de Sud)

Din noapte, zi

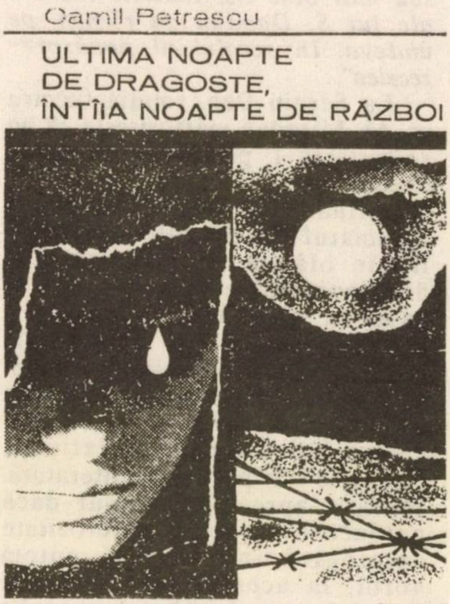

Camil Petrescu

ULTIMA NOAPTE DE DRAGOSTE, ÎNTÎIA NOAPTE DE RĂZBOI

(Coperta cunoscutului roman al lui Camil Petrescu, aşa cum a apărut acesta, de curând, în populara colecţie «Lyceum», destinată şcolarilor, la Bucureşti; comunicată de Baby Marcus, rh. Frumkin 13/18, Natania 42287,- care, revenindu-şi cu greu din surpriză, atrage atenţia editorilor că titlul exact al cărţii este "Ultima noapte de dragoste, întâia zi de război")

Aşa o catifea !

"Balconul suitei directoriale de la etajul V al hotelului Athénée Palace din Bucureşti... dă în piaţa unde a avut loc revoluţia de catifea din 1989"

("Jerusalem Post" din 20-3-98; comunicată de Iolanda Zimmberger, Rehovot, POB 5871,- care notează că revoluţia din 21-22 decembrie 1989 de la Bucureşti, soldată cu peste o mie de morţi, nu a fost tocmai-tocmai de catifea)

Ochi pentru ochi, dinte pentru dinte

"Cât îl priveşte pe Başar, oftalmolog de profesie... îşi are birourile la palatul Al-Muhajiran, unde-l aşteaptă dosare politice şi nu durerile de dinţi ale pacienţilor"

(«Orient Expres» nr.154/98; comunicată de Rebeca Goldschmidt, rh. Bnei Batira 8/20, Ierusalim 93595; corespondenta noastră ia notă, nu fără surprindere, de dubla specialitate a d-lui Başar şi crede că e de datoria ei să sugereze medicilor de ochi din Israel să trateze şi durerile de dinţi)

De la Sud la Nord

"În august 1944, opinia publică din România stia prea puţin...

despre soarta evreilor din Sudul Transilvaniei, anexat de Ungaria prin "arbitrajul" de la Viena... În 1984, la 40 de ani de la deportarea evreilor din Transilvania de Nord de către autoritățile ungare..."

("Viața noastră", 20-3-a.c.; comunicată de Lică Landskron, POB 20380, Kiriat Sharet, Raanana 43504)

Un român, președintele Ungariei și tot un român – primul ministru al guvernului de la Budapesta !

"Agenția Reuter transmite: Președintele Ungariei, Emil Constantinescu l-a numit ca prim ministru pe Creștin-Democratul Radu Vasile".

(«International Herald Tribune», 3-4-1998; comunicată de ing. Nanu Peri - Kiriat Sharett, Holon; aceeași perlă a fost culeasă și de av. Ady Carmi din Ierusalim).

POȘTA

Dr. L. Kaufman, Ashkelon (Ne pare rău dar ne-ați trimis tăieturile fără a nota pe ele numele publicațiilor de unde le-ați scos; pe viitor, așadar, și numele tipăriturii, și data apariției); **Prof. Felix Pascal, Holon** (aveți dreptate, cele patru epigrame din revista respectivă s-au dovedit a fi cinci; o neglijență de paginație care duce cu gândul la cei patru evangheliști care-au fost trei); **Dr. Rolanda Merișan, Lyon, Franța** (perle bune dar, din păcate, ați uitat să ne trimiteți tăieturile din ziarul cu pricina; or, noi trebuie să verificăm, orice-ar fi, autenticitatea perlelor; nu putem crede pe nimeni pe cuvânt); **Ruth Semo, Beer Sheva; Barbu-Gianni Rosenberg, Chicago, SUA; Titu Ciubotaru, Natania** (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

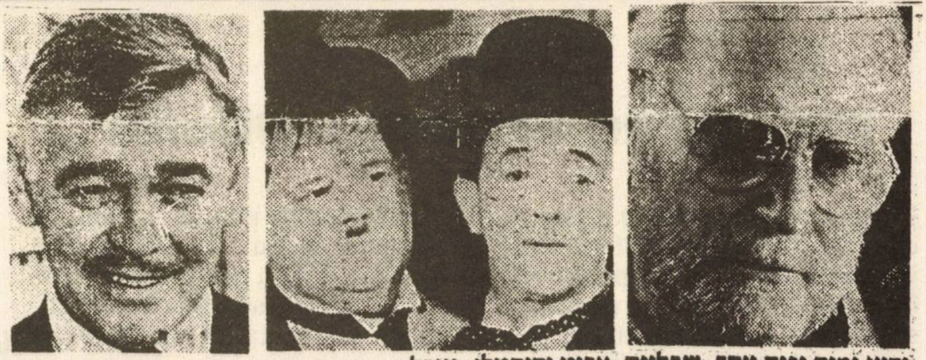

ידעו ימים יפים יותר, שבלייה, אבוט וקוסטלו, גייבל

«Yediot Ahronot» a cunoscut și zile mai frumoase

"Au cunoscut și zile mai frumoase: Chevalier, Abbot și Costello, Gable"

(«Yediot Ahronot» din 6-3-98; comunicată de ing. I. Soicher, rh. Tchernikovski 67/14, Rehovot 76503; iubitor de cinema încă din copilărie, ing. Soicher s-a lămurit că redactorul cu pricina a încurcat borcanele. În afară de Gable (primul din stânga) care e Clark Gable, ceilalți sunt cu totul alte persoane decât acelea indicate în marele cotidian: Stan și Bran (și nici un Abbot și Costello) și Laurence Olivier (care n-avusese nimic de-a face cu Maurice Chevalier)

Viviane și Herman Leibovici
Travel Experts
La dispoziția celor interesați
pentru servicii turistice
La Agenția Proper Travel Ltd.
Tel Aviv, str. Ben Yehuda 56.
Tel. 6297477, 5289992

* Bilete avion ale tuturor companiilor de zbor
* Rezervări hotel, închirieri auto, zboruri charter, croaziere, stațiuni de odihnă și tratament
* Excursii organizate: Natour, Rimon, Ophir, Bonisa, EWTR, Kishrei Teufa, Geographic, Cosmos, Globus, etc.
* Programe avion + hotel: New York, Londra, Paris, Roma, Istanbul, Antalia, Cipru, București, Brașov, Poiana Brașov, Sinaia, etc.
* Rețineți din timp locuri la excursii de 14 zile, 13 nopți în România, care încep din luna iunie cu următoarele trasee:
a) Mare-Munte: 6 N. Neptun / Olimp + 7 N. Poiana Brașov (HB)
b) Moldova: 6 N. P.Neamț + 3 excursii + 7 N. Poiana Brașov (HB)
c) Transilvania Tour: 6 N. + 7 N. Poiana Brașov (HB)
d) Sibiu: 6 N. + 2 excursii (BB) + 7 N. Poiana Brașov (HB)
Zboruri El-Al și Tarom la București cu posibilități de a le combina cu Europa, America.

Rugăm notați adresa noastră, spre a o folosi la nevoie.

LUCIAN BOZ
Sidney

Problema veacului: Shoah

Sunt mai bine de 50 de ani de când nazismul s-a prăbuşit, dar interesul pentru acea epocă e viu în mintea şi sufletul nu numai ale celor ce l-au experimentat pe propria lor piele, ci şi ale intelectualilor de pretutindeni.

În rândurile ce urmează voi vorbi despre un articol de ziar şi despre unele cărţi, recent apărute, ce evocă acel timp, în ale căror pagini, deşi profund diferite, Holocaustul revine ca un leitmotiv.

Voi avea lipsa de modestie de a pomeni şi despre mine, când am fost supus aceluiaşi sistem de degradare fizică şi morală.

Încep cu vizitarea lagărului de la Auschwitz de către un australian, publicată într-un ziar din Sydney. Într-una din săli vede un morman de pachete conţinând părul victimelor, tăiat înainte de gazarea lor. I s-a explicat că zisul păr era expediat uzinelor textile germane pentru fabricarea de materiale de îmbrăcăminte. Precipitarea cu care şefii lagărului au fugit în faţa armatelor aliate a întrerupt această expediţie. Erau acolo şi tone de ghete, cămăşi, haine, până şi piepteni şi perii de dinţi, totul minuţios catalogat şi etichetat.

Autorul acestei dări de seamă, Simon Busch, îmi aminteşte versurile lui Mircea Rădulescu şi Constantin Solomonescu, autorii revistei *Di Granda,* ce a descreţit frunţile celor refugiaţi la Iaşi în timpul primului război. Iată-le: *Neamţu-i meşter măi băiete / Pune tălpi de lemn la ghete / Face din borhot magiun / Şi din câini săpun.* Nimeni n-ar fi crezut posibil că ei vor produce săpun din cadavrele deţinuţilor. Am văzut acest săpun, ce purta iniţialele R.Y.S. *(Reine Ydische Seife).*

Stăpânindu-şi dezgustul, Busch era gata să se urce în autobuz, când atenţia i-a fost atrasă de o tânără pereche poloneză, care, cu zâmbetul pe buze, se fotografiau reciproc în faţa cuptoarelor în care erau incinerate cadavrele victimelor. Comentariul lui: o generaţie ce nu vrea sau nu poate înţelege enormitatea crimelor naziste.

❖

Sunt cunoscute diversele idei puse în practică de cei ce nu doreau să cadă în mâinile Gestapoului. Aşa, bunăoară, erau numeroşi cei ce utilizau hârtii false. Am folosit, împreună cu soţia, acest truc dar, fiind denunţaţi, am fost arestaţi şi trimişi la Drancy. Vreau însă să menţionez un caz rarisim: cel al unei tinere evreice poloneze, Helen Moskiewicz, ce se afla la Bruxelles. Într-o bună zi, pe când ea nu era acasă, părinţii au fost arestaţi şi trimişi la Auschwitz, de unde nu s-au mai întors.

Tânăra Helen, blondă cu ochi albaştri, vorbind perfect germana, ia contact cu Rezistenţa belgiană şi capătă de la ei o carte de identitate germană cu numele de Olga Richter. Instruită de prietenii din Rezistenţă, reuşeşte să devină secretară dactilografă la Gestapoul din Bruxelles.

Bătând la maşină numele evreilor destinaţi deportării, a căutat, dar nu întotdeauna cu succes, să-i avertizeze pe cei ameninţaţi. Unde însă Helen a dovedit că are nervi de fier a fost când, la cererea Rezistenţei, a fost obligată să-l ucidă pe Muller, şeful Gestapoului local. Acest episod îmi aminteşte un caz analog, citit în memoriile unui rezistent francez, căruia i s-a dat ordinul de a asasina un colaboraţionist notoriu, prilej de a reflecta: *"Tuer, quel métier!"* (A ucide, ce meserie!).

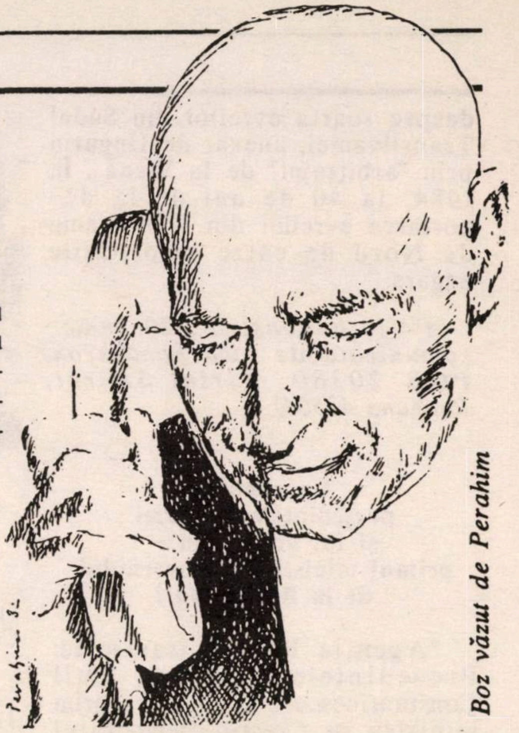

Boz văzut de Perahim

Claude Gutman e autorul unui roman, *Les Passages* (Trecerile), favorabil recenzat în presa franceză.

Subiectul e banal. Un tânăr evreu nu se simte în siguranţă în Parisul ocupat de nazişti. Caută să-şi convingă părinţii să părăsească Parisul pentru a se ascunde, dar aceştia refuză, preferând să rămână la maşina lor de cusut.

Revenit la Paris după eliberare, află că părinţii au fost deportaţi. Vorbind cu prietenii din cartier ai părinţilor, constată cu surprindere că se uită la el cu un fel de jenă că eroul cărţii n-a fost deportat.

Întrebarea pe care şi-o pune Gutman este: trebuie oare să nu facă altceva decât să se simtă vinovat că a rămas în viaţă, sau să continue, cum spune cronicarul din *Le Monde* care i-a recenzat cartea: "să trăieşti sau să supravieţuieşti împotriva umbrelor şi spectrelor istoriei".

❖

S-ar zice că totul a fost spus despre lagărele de concentrare naziste. Personalităţi remarcabile ca Primo Levi sau Elie Wiesel au descris în mod magistral viaţa de coşmar prin care au trecut deţinuţii. Imaginea e absentă, realitatea fiind mai puternică decât ficţiunea…

François Katz e eroul romanului *Anus Mundi* (Anusul lumii) scris de Daniel Zimmerman, tânăr student ai cărui părinţi, atei, îl înconjoară cu marea lor afecţiune. Viitorul îi surâde… până ce e arestat şi deportat. E ştiut faptul că *Anusul lumii* este titlul, imaginat de nazişti, pentru lagărele de exterminare. François e trimis la Drancy şi, de acolo, la Treblinka, apoi la Auschwitz. Execută tot ce i se ordonă, uneori împotriva fraţilor de suferinţă.

Cu umor negru, naziştii au pus la intrarea lagărului Auschwitz o enormă pancartă, pe care era scris cu litere de-o şchioapă: *Arbeit macht frei*. Zimmerman preferă celebra frază a lui Dante: "Voi, care intraţi (în Infern), lăsaţi orice speranţă".

Romancierul îl lasă pe cititor să găsească o soluţie sau o explicaţie a ororilor ce-au avut loc în lagărele naziste, Zimmerman refuzând să ne spună ce gândeşte el despre această teribilă problemă.

❖

Un filozof german, Reiner Schurman, a publicat, puţin înaintea decesului, o carte intitulată *Supremaţii fragmentate*. Ideea centrală a acestei lucrări este dubla decădere a Occidentului: Holocaustul şi nepăsarea omenirii faţă de rapida deteriorare a planetei.

Nu mă voi ocupa de tezele filozofice, expuse pe larg de Schurman, ce contrastează cu ideile kantiene sau cu cele ale lui Heidegger. Ceea ce am vrut să subliniez este că, alături de deteriorarea spaţiului ce ne înconjoară, cealaltă mare crimă a secolului este Shoah-ul.

❖

O carte care, spre deosebire de cele comentate mai sus, nu abordează probleme filozofice, mulţumindu-se să descrie un act de antisemitism banal. Scrisă de fostul ministru francez al Justiţiei, Robert Badinter, cartea e intitulată *Un antisémitisme ordinaire* (Un antisemitism obişnuit).

Lucrarea, bazată pe documente şi statistici irefutabile, arată cum baroul francez s-a debarasat de colegii evrei sub regimul de la Vichy, prefăcându-i într-un fel de "paria", adică persoane dispreţuite, respinse de societate. Celebrii jurişti Massé, Crémieux şi Valensi sunt trimişi la Drancy, unde sunt vizitaţi de decanul baroului parizian, Charpentier. Dar n-a fost o vizită de încurajare, de solidaritate cu cei arestaţi, ci numai pentru a-i informa că au fost radiaţi din barou.

La fel s-au petrecut lucrurile în ţară. Mă refugiasem la Paris la venirea la putere a guvernului Goga-Cuza. Acolo am primit o scrisoare recomandată, semnată de decanul baroului bucureştean, anunţându-mi radierea din baroul de Ilfov. Am simţit degradarea suferită o dată cu confraţii rămaşi în ţară.

❖

Politica hitleristă de distrugere a evreimii revine cu monotonie în romane, studii filozofice, în date statistice. Antisemiţii de-a lungul continentelor continuă campania menită să demonstreze că lagărele de concentrare n-au existat, că totul nu este decât o maşinaţie sionistă. Iată de ce trebuie luptat fără încetare împotriva otrăvii antisemite. E meritul acestei reviste de a fi creat rubrica "Minimum nu uită", unde e publicată seria de minciuni şi provocări antisemite, contracarate de texte explicative inteligent prezentate.

I. ATLAS VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI

LOCURILE NATALE

în orice punct geografic al României
în care nu ajung de obicei excursii organizate.
La Botoşani sau la Craiova, la Sighet sau la Rădăuţi, la Arad sau la Brăila,
oriunde puteţi vizita cu maşina şi şofer la dispoziţie.

TRASEUL ÎL STABILIŢI D-VOASTRĂ!
Grupe mici, familiale, 4-5-6-8 persoane,
în circuit 7-10-12-14 zile (minimum 4 persoane în maşină)

DE LA 64 DOLARI PE ZI
(MINIMUM 8 ZILE/7 NOPŢI)

Preţul include: maşină sau minibuz cu aer condiţionat
la dispoziţie, hotel cu mic dejun, cazarea şi hrana şoferului,
asigurarea maşinii, benzină, vizitarea oraşelor pe traseu,
obiective turistice şi excursii în împrejurimi.
Preţul nu include avionul, taxa de înregistrare şi anulare.
Excursia şi valabilitatea biletului de zbor se pot prelungi
Plecări în fiecare zi a săptămînii

✈✈✈

Excursii organizate în toată lumea,
staţiuni de odihnă şi tratament în România şi Europa
Bilete de avion cu preţ redus
I. ATLAS – Gordon Tours,
Tel Aviv, Ben Iehuda 184. Tel. 5270767

Nici un pas fără Atlas!

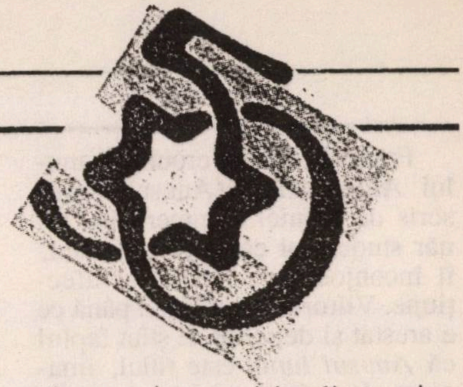

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

Despre statul evreilor. 50 de ani e vârsta unui stat tânăr. Dar cât de tânăr, totuşi, poate fi statul unui popor bătrân,- un bătrân căruia îi place să-şi numere anii încă de la Facerea lumii ?

Dacă acest stat restabileşte, fie şi peste o fractură de 2000 de ani, o legătură cu anticul stat evreu, atunci se poate spune că statul evreilor, deşi nu chiar atât de bătrân cât poporul însuşi, e totuşi mult, mult mai bătrân decât ne indică calendarul secolului.

Dar ideea cea mai tulburătoare, care ne poate da de gândit mai mult decât arătările unui echivoc calendar, e aceea potrivit căreia, de fapt - dacă nu de drept - statul evreilor n-a încetat nici o dată să existe...

Pentru că fiecare evreu, oriunde s-ar fi aflat pe toată întinderea globului, era parte din întregul de mai odinioară. În acest sens, s-ar putea spune că anticul stat iudeu nici măcar n-a fost distrus. Şi n-a putut fi distrus pur şi simplu pentru că "de fapt" era indestructibil. El doar s-a abstractizat ! Şi s-a abstractizat anume pentru a se conserva, şters de pe harta politică a lumii, el şi-a fost găsit sălaş în imaginar... Ceea ce, pentru un popor în aşa măsură înzestrat cu harul abstractizării încât să imagineze un Dumnezeu invizibil şi să creadă în el, era o minune mai de toate zilele ! Aşa se face că, asemenea acelor stele care, în urma unei explozii cosmice, desprinse dintr-o planetă-mamă, continuă totuşi să graviteze în jurul ei, evreii - asvârliţi ca o miraculoasă sămânţă peste tot pământul - n-au încetat să graviteze în jurul ideii de stat, cu tendinţa manifestă de a rămâne în sfera de atracţie a întregului care a fost odată.

Şi, lucru cu adevărat de minune: anume parcă pentru a îndreptăţi aşteptarea unei resurecţii, deşi statul încetase să existe pe harta politică a mapamondului, cetatea lui de scaun nu numai că nu şi-a uitat numele nici o dată, nu numai că a continuat să fie cetatea de scaun ideală a unui stat nicăieri altundeva existent decât în Idee, dar parcă anume pentru a da mărturie a indestructibilităţii acestuia, şi a întreţine astfel memoria unităţii lui primordiale, ea şi-a asumat destinul de excepţie de a-şi spori autoritatea, fixând sub sceptrul său centrul sacru a trei religii universale.

Proclamarea statului evreu n-a făcut decât să dea expresie politică acelui imprescriptibil principiu de drept, tainic conservat în ideea unităţii de fapt. Şi, dacă e adevărat că, preţ de 2000 de ani, fiecare evreu, chiar şi dacă nu avea conştiinţa clară a faptului, era purtătorul unei fărâme dintr-un întreg, atunci se poate spune că statul de azi tinde să se reconstituie cu fiecare evreu care cedează atracţiei irepresibile de a integra fărâma sa de evreitate, divinului puzzle.

Şi, totuşi, evreul care se întoarce azi la străvechea lui matcă, nu mai este acelaşi care a plecat. El aduce în bagajul memoriei sale milenare nu numai amintirile cu care cândva a fost azvârlit în lume, dar şi ceva din moravurile şi din spiritualitatea popoarelor care l-au adăpostit oricât de trecător, şi chiar oricât de precar. Încât, pe drept cuvânt, se poate spune că la renaşterea acestui stat al evreilor, şi la reintegrarea celor risipiţi, au participat - şi încă participă - într-un fel cu totul original, toate seminţiile câte au adăpostit vreodată un evreu, chiar şi acelea care azi îl duşmănesc. S-ar zice, într-adevăr, că mai presus de orice calcul politic, şi chiar în pofida oricărei duşmănii, asta a fost - şi încă este - o misiune încredinţată tuturor popoarelor. Şi dacă va fi fiind adevărat că, după ce a dăruit lumii întregi atât de mult din propria sa spiritualitate, şi a încorporat la rându-i atât de mult din spiritualitatea întregei lumi, s-a fost hotărât tuturor seminţiilor să participe la reintegrarea lui Israel pe pământul lui de baştină, e de la sine înţeles că astăzi misiunea de cea mai înaltă slavă a acestui popor sacerdotal nu poate fi alta decât aceea de a împăca toate contrariile. A se deschide spre lume şi a rămâne el însuşi - acest fel de a se păstra autentic în spiritul unei reciprocităţi care desfide orice inamiciţie, acesta este, cu siguranţă, singurul fel de a rămâne - în limitele condiţiei umane, şi în cultul inteligenţei practice - un popor între popoare.

Meditând atent, vom afla, în fine, că renaşterea unui stat al evreilor într-un dublu sfârşit - de secol şi de mileniu - nu e fără anume semnificaţie; şi dacă este să tâlcuim legătura dintre "o renaştere" şi "un sfârşit", atunci datori suntem - după ce abia ne izbăvirăm dintr-un trecut plin de atâtea primejdii - să ne gândim şi la primejdiile de azi şi de mâine. Şi, mai înainte chiar de a lua seama la duşmăniile din afară, să luăm aminte la dihonia dinlăuntru. Căci nu încape îndoială, deşi ideea de stat a continuat, într-un fel sau altul, să se perpetueze de-a lungul unui întreg ciclu istoric, nu se cade să uităm că, în absenţa unei forme politice de stat, "tradiţia structurilor statale", în deplina lor specificitate şi cu toate obligaţiile pe care le implică, dacă nu s-a pierdut cu totul, s-a înceţoşat uneori până într-atât încât există astăzi destule obraze înnecate în barbă care, cu justificarea ideologică a unei experienţe istorice de două ori milenare, acceptă fără cutremur posibilitatea unei continuităţi scutite de orice formă de organizare statală. Dar ideea că în condiţiile antagonismelor care sfâşie astăzi lumea şi în dispreţul oricăror raporturi de forţă, o curte rabinică poate să ţină loc de stat, o asemenea idee nu poate fi nimic altceva decât o stupidă invitaţie la sinucidere.

Salus populi suprema lex esto – acestui principiu fundamental de drept public roman, pe care până în zilele noastre se întemeiază, legiferat sau ba, aproape totalitatea statelor actuale, i se opune cu tot dinadinsul un principiu de drept divin, cu evidenta ignorare a faptului că aici nu e loc pentru nici un fel de opoziţie câtă vreme, pentru a se manifesta şi a se impune activ, principiul de drept divin are nevoie de mijlocirea unui principiu de drept uman. A dispreţui principiul acestei mijlociri înseamnă a ignora, de fapt, condiţia omului în univers, felul lui particular de a fi o punte între spirit şi materie. Dumnezeu însuşi, dacă a vrut să dea o Lege poporului său, i-a mijlocit-o săpând-o în piatră, şi dacă a ţinut să-l statornicească, nu o curte rabinică i-a dăruit, ci o bucată de pământ de dimensiunile unei Ţări. Şi statul evreilor poate tocmai acesta ar şi trebui să fie, dacă nu cumva în bună măsură şi este: un magnific mijlocitor între sacru şi profan.

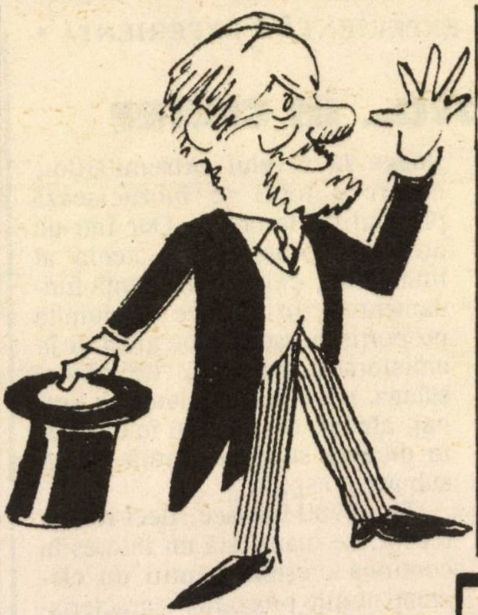

Purtarea binecunoscută a d-lui Robin Cook, ministrul britanic de Externe, din timpul vizitei sale în Israel, a enervat într-atât pe liderii Comunităţii evreieşti din Anglia, încât aceştia fac ce fac şi evită orice întâlnire cu înaltul demnitar. Care, la acest capitol, a rămas singur Cook.

Generalul Mustafa Tlas, ministrul de război al Siriei, a repetat pentru a suta oară că preşedintele Assad posedă un document oficial din care reiese că fostul premier I. Rabin s-ar fi angajat să evacueze Podişul Golan.

Ştii ce, domnu' ministru? Mai Tlasă-te de manses; şi, aşa cum întreba zilele trecute d. Shimon Peres (care cunoaşte toate dedesubturile negocierilor israelo-siriene), dacă Assad are într-adevăr un asemenea document cu iscălitura lui Rabin, oare de ce nu-l pune pe masă ?

Vezi, v-aţi damascat ca mincinoşi.

"Ceea ce am eu în mânecă nu poate fi demonstrat cu probe" *(Vasile Matei, deputat în Parlamentul României; după "Academia Caţavencu"; Buc. 1998)*

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

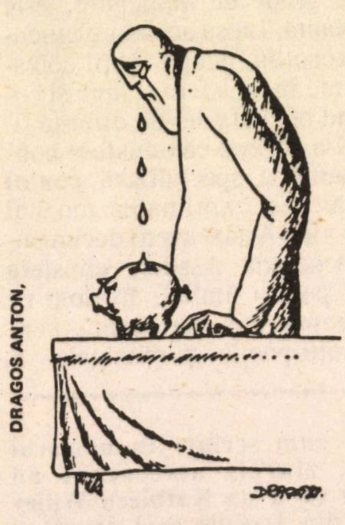

PIETRE FUNERARE,
MARMORĂ ŞI GRANIT

FRIEDMAN

Firma cunoscută
încă din Bucureşti,
Şoseaua Giurgiului
şi Filantropia

Ť,A. – KIRIAT SHAUL
Tel.: 6471594, 6476279

- PREŢURI CONVENABILE
- VENIM LA DOMICILIU
- EXECUŢIE IREPROŞABILĂ
- ÎNLESNIRI DE PLATĂ

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

●

SE PRIMESC COMENZI
ATÎT PENTRU KIRIAT SHAUL
CÎT ŞI PENTRU HOLON

ARMINIUS CASSVAN
New York

* EXPERIENŢĂ * EXPERIENŢĂ *

Stînga şi dreapta... în creier

Se ştie că afazia, deficienţă majoră a limbajului, e conectată cu emisfera dominantă, de obicei stângă, a creierului. De altfel, numele "dominantă" a fost dat acestei părţi pentru că adăposteşte o zonă foarte importantă pentru vorbire, numită cu un eponim "zona lui Broca", aflată la a treia circumvoluţiune a lobului frontal al creierului. Pierderea capacităţii de a vorbi, de a te exprima, a fost considerată dominantă, de unde şi numele. Această capacitate se referă fie la imposibilitatea de exprimare în timp ce înţelegerea este intactă (afazie expresivă sau motorie), fie la imposibilitatea de a înţelege, în timp ce exprimarea este normală (afazie receptivă sau senzorială). Este considerat practic ca prima să fie numită afazie non-fluentă şi a doua fluentă. Într-adevăr, în cazul primei categorii, vorba, dacă există, se împleticeşte la tot pasul, dar înţelegerea nu este afectată – cazul meu ca rezultat al accidentului cerebro-vascular din decembrie 1997. În a doua categorie pacientul poate emite fraze întregi care n-au nici un sens.

Tot ce s-a discutat mai sus se referă, cum am spus, la jumătatea dominantă, deci de obicei stângă, a creierului. Căci, trebuie precizat, nu se poate vorbi ştiinţific despre un creier când sunt atâtea diferenţe între cele două emisfere. Aşa încât ce se petrece în emisfera dreaptă, non-dominantă, din punct de vedere limbaj? Trebuie stabilit faptul că un accident cerebro-vascular poate afecta fiecare emisferă. Este adevărat că el arată altfel dacă afectează emisfera non-dominantă. Există probleme majore precum echilibrul, verticalitatea, deci dificultatea de a asuma poziţia staţionară şi de a merge, dificultăţi în recunoaşterea părţii stângi a corpului şi a extremităţilor, căci tot ce este dreapta la nivelul creierului devine stânga la nivelul extremităţilor, deoarece totul se încrucişează plecând de la creier. Dar într-un domeniu proeminent, acela al limbajului, există o diferenţă fundamentală. În timp ce o anumită proporţie a pacienţilor afectaţi în emisfera dominantă, de obicei stânga, dezvoltă deficienţe de limbaj, afazie, cei afectaţi în emisfera dreaptă sunt de regulă intacţi sub acest aspect.

Din 1980 încoace, deci relativ recent, se manifestă un interes în continuă creştere pentru un element numit prosodie, caracteristic emisferei drepte, non-dominantă. Ce este prosodia? Ştiinţa formelor poetice, inclusiv cantitatea şi accentul silabelor, versificaţia şi compoziţia metrică. Luată din prestigiosul dicţionar Webster, definiţia a fost completată de diferite studii ca să cuprindă ca asociaţii atitudinea, emoţiile şi în special gesturile. În mod specific prosodia, fie ea melodie, pauză, intonaţie, accente, ton afectiv, subtile grade de înţelegere, este importantă. Lipsa acestor elemente, aprosodia, ocupă spaţii corespondente în emisfera stângă şi corespund deci afaziei de diferite tipuri. S-a sugerat că emisfera non-dominantă e specializată pentru receptarea şi exprimarea muzicii şi prosodie. Astăzi avem documentaţia necesară. Aşadar, emisfera stângă pentru limbaj, în timp ce cea dreaptă, non-dominantă, pentru emoţii poetice şi muzicale.

Aşa cum scriam în numărul trecut, ziarele americane au dovedit că d-na Kathleen Willey – una din femeile ce-l acuză pe Clinton de tracasare sexuală – a cerut unei edituri 300.000 de dolari pentru publicarea dezvăluirilor ei senzaţionale.

Cucoana în chestiune are mare nevoie de bani. Între altele, pentru întreţinerea Willey sale de la Washington.

După scandalul cu oamenii Mossadului care se ocupaseră cu nişte interceptări telefonice în Elveţia, preşedintele ţării Cantoanelor, d. Flavio Cotti, anunţase că – în semn de represalii – va renunţa la vizita sa în Israel, programată pentru luna Mai.

Între timp, omul – care se ţinuse băţ cu refuzul – a revenit la sentimente mai bune şi-o Cotti, hotărând să viziteze Ierusalimul între 17-19 Mai.

D. Ted Arison, compatriotul nostru din SUA, care a cumpărat anul trecut Banca «Hapoalim», a decis să cumpere 66% din acţiunile transatlanticului de lux "Queen Elisabeth II".

Eu zic că dacă omul tot e pus pe cheltuieli, poate cumpără şi un volum de poezii al unui scriitor pe româneşte din Israel.

Cînd
Dumnezeu
este de partea
noastră,
se luptă pentru noi -
Cel Atotputernic,
ce a făcut
cerul şi pămîntul -

cine şi ce ne
mai poate
face vre-un rău?

MB

ELENA ESTHER TACCIU

CRONICA ASTROLOGICĂ

50 - VÂRSTĂ DE CUMPĂNĂ

50 de ani este o vârstă de cumpănă. Omul se uită în urmă, dar şi înainte. Atunci se pot vedea roadele, trunchiul care va zămisli altele noi. Casa cu copii mari şi arome bune. Dacă-şi încruntă sprâncenele, omul poate zări şi urmele greşelilor din tinereţe, fisurile, erorile, trădările pe care am prefera să le ştergem din memorie. Morţii din albumele puse undeva pe sus, mai sunt pomeniţi în zilele lor de hotar, şi ne ducem cu flori la ei (dacă sunt aici) şi mereu, mereu, la rânduri de soldaţi.

Israel, statul cel tânăr are şi el această vârstă: 50. La naşterea sa, în zodia pământului fertil, Taurul, în 14 mai 1948, Ben Gurion a citit: "În virtutea dreptului nostru naţional şi legitim, în virtutea rezoluţiei Adunării Generale a Naţiunilor Unite, noi proclamăm întemeierea unui Stat al Israelului în Palestina, care se va numi Statul Israel". *Dar Israelul mitului biblic are 4000 de ani, dacă începem numărătoarea de la Cripta Patriarhilor. Ce semnifică aşadar cifra 50 - jumătate de veac - faţă de aceste milenii care ne-au lăsat strălucirea zidurilor albe? Poate că nimic decât un miracol al istoriei, care a aşteptat să se ivească din pământul nisipos al fâşiei mediterane luciul verde al unei tulpini. Rădăcina, însăşi istoria evreilor pe care vechimea a consemnat-o, iar rânduri de scribi au comentat-o, a ivit în preajma ei hărţi cu munţi simbolici ca Sionul, arbori genealogici cu regi şi seminţii de triburi iudaice. Şi s-au numit cu toţii Israel, ca astăzi.*

HOROSCOP PERSONAL - 1998

POŞTA NOASTRĂ: Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul «STELE REGALE» (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997), epuizat în România.

ZODIA TAURULUI PENTRU TOŢI (21.4 - 20.5): *Începutul ei cuprinde ultima săptămână a lunii aprilie, când posibilitatea armonizării între indivizi şi colectivităţi îşi revine. Iniţiativele pot fi manifestate, mai cu seamă că şi buclucaşul Mercur intră în normal. Prudenţa se cere totuşi păstrată în ce priveşte sănătatea şi mânuirea tehnicii. Luna va mai reconsidera relaţiile profesionale şi umane în urma multiplelor schimbări survenite. Luciditatea ne va ajuta să privim analitic situaţiile, şi să le facem constructive mai ales între 1 şi 20 Mai. Tratate, contracte, planificări, audienţe trebuie concentrate atunci, căci perioada ce urmează, încheiând luna mai şi deschizând Gemenii, nu ne va fi la fel de fastă.*

RINA (Haifa).- Eşti Vărsătoare sub Săgetător, Zodie complicată prin probleme de sănătate, inimă, ochi, accidente pe drum. Un Marte dizarmonic (de evitat mari călătorii), cu voinţa duşmanilor de a-ţi face rău, şi iluzii, erori în casa căsătoriei. Anul '98 e însă mult mai bun decât 94-96, în care acel Marte s-a combinat cu un Saturn negativ şi cu un Uran catastrofic. Sinteza lor ţi-a provocat acel oribil accident de maşină, descris de tine. Revenind la anul acesta, îl văd în primul rând cu căsătorie posibilă, pentru care vei avea discuţii, uneori dispute, de pildă în 22.08. Căsătoria pare să fie "programată" astral în decembrie, la începutul lunii, sub Săgetător. Câteva lucruri bune se anunţă astfel: mai mulţi bani în acest an, în iarnă şi mai ales la sfârşitul lui august. Te vei despărţi definitiv de trecut, îţi vei reorganiza casa şi nu vei rămâne singură, vei fi soţia partenerului de acum. El e Leu dublu, tot cu un Marte năbădăios. Nu suportă poziţia de subaltern în serviciu, asta e propriu Zodiei, dar Marte nu-i dă energia de a o lua pe jos şi de a învinge treptat. Şi dependenţa de familie din trecut se explică la fel. Va trebui să fii tu ceva mai prevăzătoare, să iei decizii şi să-l convingi treptat de utilitatea lor. În '98 el trebuie să scape de o povară străină, pe care n-o poartă numai el, ci şi tu. Ai daune din asta. Pentru el, de ajutor sunt Gemenii, Fecioarele, Săgetătorii (probabil tot tu), cu literele E.N.V. în numele lor. Cifrele lui bune în toate 3.5.9 sunt şi ale tale. Tu-i aduci noroc. Revin la tine spre a-ţi spune cu siguranţă că armonia există între voi, dar tu va trebui să conduci casa. Perioade mai bune, cu înseninare: mai-iulie, când s-ar putea să vină cineva la tine, dorit. Călătorii între iulie şi octombrie, încheieri de asocieri, parteneri, serviciu mai bun. După 3 propuneri din iarnă - primăvară, cu drame, viaţa ta va deveni mai stabilă şi Saturn mai perseverent, fără piedici. După 9 iunie şi sănătatea se stabilizează. Fă medicină alternativă. Poartă medalion cu Săgetător de argint şi lanţ la fel, mai lung, el îţi va aduce noroc, nu Vărsătorul. Un an cu MAZAL TOV !

Cu urări de împlinire ale celor bune, tuturor,

E.-E. T.

P.S.: Aşteptăm corespondenţa voastră, cu număr de telefon, neapărat. Şi fotografie.

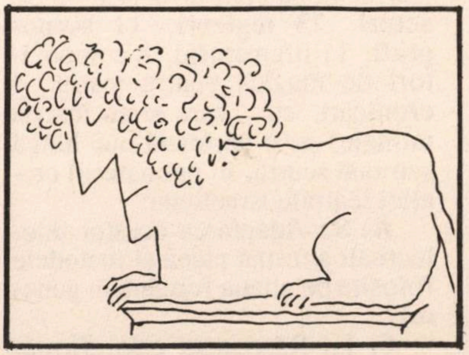

ANDREI STRIHAN

Tribul pe scene

De vorbă cu Shimon Levari, directorul Centrului israelian de documentare în arta scenică al Universității din Tel Aviv

Andrei Strihan: La edificarea statului, imigranţii evrei din România au adus o contribuţie substanţială în toate domeniile vieţii sociale, inclusiv în cel al culturii. Mă adresez dumitale, Shimon Levari, fiind cel mai indicat să furnizezi revistei *Minimum* date şi nume de actori, regizori, scenografi, dramaturgi, cronicari etc., proveniţi din România, care s-au afirmat în teatrul din Israel.

Shimon Levari: Mai întâi vreau să-i asigur pe cititori că răspunsurile mele se bazează pe fapte şi documente a căror obiectivitate nu poate fi pusă la îndoială. O primă constatare: artiştii veniţi din România au fost prezenţi în **toate** compartimentele vieţii teatrale: în actorie, regie, scenografie, dramaturgie, compoziţie de muzică pentru scenă, mişcare scenică, machiaj, cronică de teatru, documentare, conducere de teatre şi de sindicate profesionale, etc.

Până la mijlocul anului 1990, când a început aliaua masivă din Rusia, aliaua din România era cea mai numeroasă imigraţie, iar din punct de vedere cultural reprezenta zece la sută din numărul total al oamenilor de teatru din Israel. De la înfiinţarea statului şi până în anul 1995, când am terminat această cercetare, pot fi enumeraţi peste 130 de oameni de teatru, după cum urmează: 75 de actori, 23 regizori, 11 scenografi, 11 dramaturgi, 8 compozitori de muzică pentru teatru, 4 cronicari, etc., care şi-au înscris numele, pe o perioadă mai lungă sau mai scurtă, în palmaresul creaţiei teatrale israeliene.

A. S.: Adaptarea acestor intelectuali a urmat calea şi metodele folosite de aliaua română în general?

S. L.: Răspunsul este afirmativ. Spre deosebire de aliaua română de la sfârşitul secolului al 19-lea, prin excelenţă ideologică (idealuri sioniste), cea care a urmat înfiinţării Statului Israel exprima dorinţa evreilor de a scăpa de regimul totalitarist din România şi de a se reuni cu familiile lor din Israel. Aceşti imigranţi au înţeles că greutăţile de adaptare sunt trecătoare, depăşind lent dar sigur barierele limbii ebraice şi pe cele ale mentalităţii autohtone, pe drumul unui proces de identificare cu noua ţară.

Aidoma acestora, oamenii de teatru, prin străduinţe adesea chinuitoare şi nu de puţine ori umilitoare, şi-au însuşit limba ebraică în aşa fel încât, într-un timp relativ scurt, au început să joace, să-şi practice profesiunea şi să-şi câştige existenţa în mod onorabil, lucru esenţial într-o societate bazată pe libera concurenţă.

O minoritate a actorilor n-a reuşit să-şi însuşească limba ebraică în asemenea măsură încât să poată juca pe scenele teatrelor ebraice şi a preferat să joace în spectacolele de teatru idiş sau româneşti; unii au părăsit teatrul şi s-au profilat pe alte profesiuni, iar alţii au plecat spre alte meleaguri. Părerea mea e că nu numai problema însuşirii limbii ebraice explică inadaptarea şi deziluzia acestora, ci în special incapacitatea lor de a se obişnui cu mentalitatea israeliană.

A. S.: Adică trebuiau să se obişnuiască cu indiferenţa crasă a unor birocraţi, cu plăcerea de a se lăsa umiliţi, de a fi purtaţi de la Ana la Caiafa, de a fi amânaţi *sine die?*

S. L.: Nu. Evident că nu. Ci trebuiau să arate – cred eu – mai multă tenacitate, mai multă îndrăzneală în apărarea propriilor drepturi.

A. S.: Care sunt cei care şi-au pus pecetea numelui şi talentului lor pe firmamemtul teatrului israelian?

S. L.: Mă pui într-o situaţie dificilă, fiindcă ar trebui să-i numesc pe foarte mulţi dintre ei şi nu vreau să supăr pe nimeni.

A. S.: Oricât aş vrea să te înţeleg, cititorii revistei nu pot aştepta. Te rog, deci, să le satisfaci, acum şi aici, curiozitatea legitimă.

S. L.: N-am încotro. Încep cu actorii. Cu cele două doamne ale teatrului ebraic, Lia König şi Miriam Zohar. Lia König, societară a Habimei, e de aproape patru decenii pe scena Naţionalului. Roluri memorabile: Mutter Courage, Semiramis ("Scaunele" de Eugen Ionesco), Mirale Efrat, Ranevskaia ("Livada cu vişini"), Clara ("Vizita bătrânei doamne"), personajul A. ("Trei femei înalte" de E. Albee), Lidia (recenta premieră "Sonia Muşkat" de Savion Liebrecht). E laureată a Premiului Israel. Miriam Zohar, şi ea societară a Habimei, e de 50 de ani pe scenele teatrului israelian. A interpretat cu succes numeroase roluri din dramaturgia clasică universală şi din cea contemporană israeliană: "Maria Stuart" (Schiller), "Medeea", "Pescăruşul", "Mirale Efrat", "Acasă, acasă" (Sobol). E şi ea laureată a Premiului Israel.

Pe scena Habimei s-au afirmat ca interpreţi de prim rang Alex Peleg, Moscu Alcalay, precum şi actriţele de mare talent Tatiana Canelis Olier şi Rosina Cambos.

De mai bine de douăzeci de ani, Gita Munte se află în topul trupei de actori şi al succeselor înregistrate de Teatrul Hacameri. Cele peste douăzeci de roluri (printre ultimele, cele din "Prostituata din Ohio" şi "Lumea lui Amy") sunt impregnate de stilul ei inimitabil. La Hacameri, un aport susţinut şi reliefant au adus şi aduc Nathan Cogan, Sandra Sade şi Rolanda Chagrin, Mihaela Eshet, Nathan Nathanson, Yehuda Fuchs şi Carol Marcovici.

Amintesc Teatrul "Hasimta", creaţie a multilateralului om de teatru, actor, regizor, traducător şi director Nicu Nitai, care ocupă un loc aparte şi bine definit în peisajul teatral israelian.

La Teatrul din Haifa e de menţionat activitatea prodigioasă a actorilor Anatol şi Munte, ca şi cea a actriţei Rieber. Din rândurile actorilor itineranţi semnalez contribuţia Getei Luca, a lui Rafi Tavor, Shimon Levari şi Bebe Bercovici.

Rozina Cambos
a adus în Orientul Mijlociu pe vino-ncoacele din România

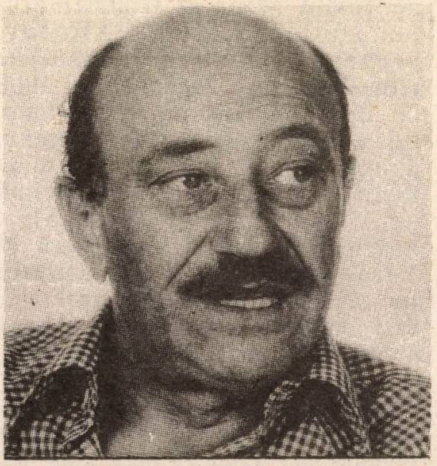

Moscu Alcalay:
Moscu, pur şi simplu

Extrem de importantă este prezenţa şi contribuţia oamenilor de teatru din tribul nostru la creşterea prestigiului artistic al Teatrului "Idiş–Şpil". Să-i numesc pe I. Bodo, I. Alperin, Yehudit Kronfeld, Tery Gabor, Avraham Naimark, Anabella Iaacov, Carol Feldman, Trici Abramovici.

Nu pot să închei acest capitol fără să-i amintesc pe cei care nu mai sunt, dar care în timpul vieţii şi-au închinat teatrului israelian energia şi talentul lor actoricesc. Mă refer la Itzhak Havis, Shimon Bar, Jeni Luvici.

În privinţa regizorilor, e de menţionat că deşi în marea lor majoritate au activat sporadic, spectacolele montate au avut un ecou favorabil în rândurile publicului spectator; să-i numesc pe I. Taub, Zwi Stolper, Teodor Toma, Gh. Miletineanu, Vladimir Mirodan, Magdalena Klein, Andrei Călăraşu, Radu Miron, şi nu în ultimul rând pe Mihai Pascal, care a pus în valoare, în şcolile de aici ca şi la postul de radio Bucureşti, piese din dramaturgia israeliană contemporană.

Contribuţia în domeniul dramaturgiei este marcată de numele următorilor scriitori: Lică Grimberg, Iosef Mundi, Haim Naghid, Iona Atlas, N. Horodniceanu, Mihael Kahane, Izu Leibovici, Andy Kessler, Iotan Reuveni.

De o largă popularitate s-a bucurat scenografia semnată de talentata decoratoare Lidia Pincus, după cum merită semnalată activitatea scenografilor Adina Reich, Beno Friedel, Mihaela Lica. O notă specifică aduce muzica compusă pentru scenă de Dubi Zelţer, Arie Levanon, Paul Cosla, Poldi Schatzman. Deşi unica reprezentantă a tribului în arta machiajului, menţionarea numelui Malicăi Schechter este absolut obligatorie, fiindcă ea s-a remarcat ca una dintre cele mai bune din ţară în această profesiune.

Cu voia dumitale, consider că nu poate lipsi din această listă de contribuţii cea a cadrelor didactice universitare şi din şcolile de specialitate care au predat şi predau practica şi teoria teatrului şi care fac parte din tribul nostru. Citez în acest sens următoarele nume: prof. Lidia Pincus – scenografie; prof. Andrei Strihan – teoria teatrului; Dr. Madeleine Schechter – teoria teatrului; Shimon Levari – actorie, la Facultatea de Arte a Universităţii din Tel Aviv; Ileana Mizrahi – actorie; Gheorghe Miletineanu – regie, la Şcoala de Arte "Beit Zwi".

A. S.: Shimon Levari, în numele redacţiei îţi mulţumesc.

Michel Eddé, ministrul de stat în guvernul libanez, a avut neobrăzarea ca, după toate atacurile criminale ale Hizbollalei împotriva aşezărilor noastre din Nord, să afirme că Israelul trebuie să plătească despăgubiri Libanului.

Acest Michel Edde pălmuit.

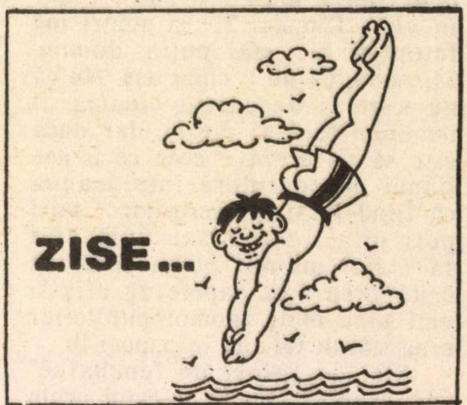

"Coaliţia guvernamentală nu constituie problema mea principală, deoarece ea este formată dintr-un singur om, şi anume eu-însumi"

(Dintr-un interview acordat de Benjamin Netaniahu cotidianului american «Washington Post» 1998)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

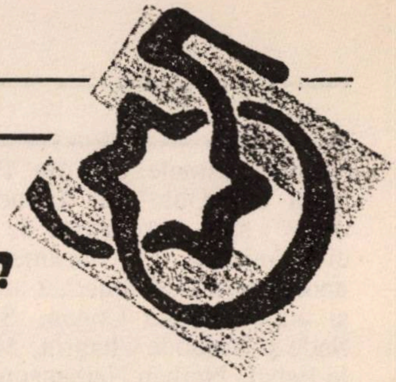

COSTEL SAFIRMAN

UNDE NE SUNT CINEAŞTII?

Nu ştiu alţii cum sunt, dar eu, când vine vorba despre cinematografia israeliană, intru în alertă. Nu că n-aş avea ce să vorbesc despre ea, slavă Domnului, dar oricât ai spune şi de oriunde ai lua-o, tot ţi-ar sări în cap cu toţii că nu, nu acesta este filmul israelian. Că e mult mai complicat, mai subtil, mai patriotic, mai... căci orice om de bună credinţă deţine un doctorat în materie. Şi atunci vine prietenul Mirodan şi te îndeamnă: scrie, domnule, ceva despre ce-au făcut ai noştri în cinema-ul israelian. Adică vrei să mă înfunzi, domnu' Mirodan ? Păi ştie tot omul - mai nimic, doar ici colo câte-o luminiţă. Despre scriitori, pictori, muzicieni, actori de teatru - da, cu gura plină. Dar despre cineaşti? Unde ne sunt cineaştii ?

Iată însă că a venit ora bilanţurilor - 50 de ani în viaţa unui stat e mult ? e puţin ? dar în viaţa filmului ? - şi atunci mă întorc şi zic: stai puţin, domnu' Mirodan, că nu e chiar aşa. Nu că nu s-ar fi descurcat cinema-ul israelian fără ai noştri, dar dacă este să fii drept - ceea ce israelianul nu consideră întotdeauna ca fiind în firea lucrurilor - nu-i poţi uita, ignora sau cum vrei să-i zici, numai pe motivul că n-au prea fost capete de afiş şi nici prea mult zgomot publicitar n-au stârnit (aliaua în papuci !).

Aici aş folosi un "enchaîné" (ştiţi dumneavoastră, efectul acela de înlănţuire a imaginilor, când una nu apucă să dispară şi cealaltă, hop, îi şi ia locul), căci gândul mă duce în urmă cu vreo 10 ani, când aterizam cu ai mei la Lod, având ca bagaj doar alef-bet-ul pe care mi-l pusese în traistă - prevăzător poate - profesorul Eugen Campus, prin anii '43-'47, la Şcoala Spaniolă din Bucureşti. În rest, numai temeri, aspiraţii, îndoieli, mirări. Şi deodată cineva - înduioşat probabil de rătăcirile unui ole hadaş cam tomnatic ce tânjea după cinema - îmi încredinţă aşa, într-o doară, ca să mă încerce (!), "răspunderea" de a aranja nişte cărţi în biblioteca Cinematecii din Ierusalim. Persoana binevoitoare mă surprinsese chiar de câteva ori asupra faptului - le şi citeam ("Caută-mi, te rog, ceva despre Fellini; - Vreţi o cronică la "Opt şi jumătate" sau la "Strada"? întreb eu; - Cum domnule, ştii ce filme a făcut Fellini ?"). Altă dată am văzut pe masă ultimul număr din "Cahiers du Cinéma" (în iarna aceea românească din care descinsesem, aproape că uitasem de existenţa revistei căci nimic pe valută nu mai intra în ţară) - dar unde ai învăţat dumneata franceza ? Şi uite-aşa, încet-încet, prin forţa împrejurărilor, mă confruntam cu prejudecăţi, dar regăseam o pasiune de tinereţe - scormonirea prin documente îngălbenite de vreme şi filme vechi, uscate, păstrând încă nealterată imaginea altor vremi. La masa de montaj sau în sala de proiecţie "învăţam" istoria Israelului - ţara unde mă "reîntorceam" - prin filme. Aşa am descoperit că operatorii lui Lumière, plecaţi în lume să depună sămânţa celei de-a şaptea arte, au poposit în România şi în Palestina cam în aceeaşi perioadă a anului 1896. Aici, ştafeta a fost imediat preluată de câţiva pionieri entuziaşti. Fără Baruch Agadati, Nathan Axelrod, Yaacov Ben Dov sau Helmar Lerski ar fi lipsit din arhivă câteva mărturii importante despre istoria sionismului, despre relaţiile dintre evrei şi arabi pe pământul Palestinei, despre viaţa evreilor în timpul Mandatului Britanic şi câte şi mai câte. Dar lucrurile cele mai interesante le-am putut afla văzând filmele realizate după întemeierea Statului, imagini grăitoare despre înverşunarea cu care arabii din afara ţării întâmpinau dezvoltarea tinerei democraţii israeliene, despre greutăţile de adaptare ale olimilor hadaşim sosiţi din toate părţile lumii.

Şi uite-aşa, alergând peste imagini de film, am dat de figuri cunoscute: băiatul acela înalt şi subţirel îmi aminteşte de un vechi prieten de care mă despărţisem în Bucureştii anilor '50, la vârsta pionieratului, când împărtăşeam aceeaşi pasiune pentru teatru; îl chema Sandu Stromingher, era grăsuţ şi cu aceeaşi privire intensă în ochi; da, este chiar el, Alex Peleg, actorul de frunte al Habimei de azi, uite-l aici într-o coproducţie franco-israeliană: "Omul nostru de la Damasc" în regia lui Denis De La Patellière, sau în "Pe un fir subţire" (Mihal Bat Adam, 1981) alături de Gila Almagor, în "Timpul Adevărului" (Uri Barabash, 1991) sau - cine nu şi-l aminteşte - în serialul TV consacrat lui Kastner. Pe Lia Koenig - doamna de azi a scenei israeliene - pe care nu o mai văzusem de la acea neuitată interpretare a Annei Frank pe scena Teatrului Evreiesc din Bucureşti, o regăsesc cu plăcere alături de Yehuda Barkan în comediile cinematografice realizate de Menahem Golan prin anii '70-'71 ("Katz şi Karasso", "Lupo", "Regina străzii"). Iată-l şi pe fostul actor al Giuleşti-ului bucureştean, Moscu Alcalay, prezent în distribuţia multor filme realizate începând cu 1968 de Ephraim Kishon, Assy Daian, Boaz Davidson, Amos Gutman, Shimon Azulai şi alţii. Pe Yacov Bodo - vedeta teatrului israelian de limbă idiş - l-am întâlnit alături de Carol Feldman şi Yacov Alperin (vi-l mai amintiţi de la T.E.S.-ul din Bucureşti ?) într-un film jucat în idiş ("Dacă se dă, ia !", Alfred Steinhart, 1982) dar şi în altele interpretate în ebraică prin anii '60-'70 şi realizate de Uri Zohar, George Ovadia sau Yoel Zilberg. Cea mai emoţionantă revedere am avut-o însă cu Nicu Nitai, aventurierul singuratic de la «Hasimta» din Yaffo, acest mic teatru devenit laboratorul de experienţe scenice al fostului actor bucureştean al anilor '60, Nicu Iacob, instructorul meu de teatru din vremea studenţiei. Dar el s-a dovedit nu mai puţin activ pe platourile de filmare şi televiziune: în 1964 apare alături de Shaike Ofir în "8 contra 1" (Menahem Golan) şi, mai târziu, în câteva filme străine (printre ele producţia Televiziunii franceze "Noaptea miracolelor" împreună cu Théâtre du Soleil în regia Arianei Mnushkine) şi în emisiuni TV (copiii anilor '80 şi-l mai amintesc probabil în serialul de succes "Curcubeul şi Norul"). Un dicţionar al actorilor israelieni găsit în bibliotecă mai menţionează, printre actorii de film vorbitori de limbă română, şi pe Constantin Anatol, Yona Atlas, Shimon Bar, Hanna Rieber, Ytzhak Bareket, Nathan Cogan, Nelu Livianu, Arie Layish, Yehuda Fuchs, Alexandru Munte (minunatul actor al Naţionalului clujean din anii '50-'60), Ofelia Strahl şi încă mulţi alţii. Numărul mare de interpreţi din «trib» înscrişi pe genericele filmelor israeliene - aici ar trebui, poate, să mai adăugăm câteva comentarii pertinente despre calitatea cutărei interpretări, despre forţa de expresie a actorului X - dovedeşte că nu stăm chiar aşa de prost la acest capitol.

Deschizi orice istorie a cinematografului israelian şi chiar de la primele pagini ţi se vorbeşte despre aportul noilor emigranţi: americanul Larry Frish, polonezul Natan Gross, ungurul Ephraim Kishon. De ce nu se pomeneşte însă nimic despre românul Andrei Călăraşu (iată, luna aceasta împlineşte 76 de ani - La mulţi ani !), creatorul comediilor "...Şi Ilie face sport" şi "Alo, aţi greşit numărul", care, o dată sosit în Israel în 1965, devine un creator prolific de emisiuni TV de mare popularitate ? Câţi au auzit despre Pavel Constantinescu ? Ajuns aici în 1972 şi lăsând în urmă o carieră de regizor la Studioul "Al. Sahia" (reportaje de război din Vietnam, un ciclu de filme despre Brâncuşi), a realizat sub numele de Pavel Ben Josef zeci de filme educative şi de reclamă pentru Televiziunea israeliană. Un alt regizor de la "Sahia", Zoltan Terner, lucrează de 11 ani la Televiziunea Educativă din Ramat Aviv, realizând reportaje şi filme documentare unanim apreciate - printre ele serialul "Încotro, evrei ?" şi filmul "Transnistria, infernul" (medalia de argint la Festivalul TV de la New York, 1996). Cât despre soarta lui Mircea Săucan, ce s-ar mai putea spune ? Stabilit la Natzeret Illit după o viaţă de regizor hăituit numai pentru că a crezut cu încăpăţânare în dreptul artistului de a se exprima liber, realizează - nu, nu la propunerea vreunui producător israelian - "unul dintre cele mai frumoase filme despre bătrâneţe", care îşi aşteaptă şi astăzi, la 8 ani după ce a fost realizat, premiera. Disperare ? Abandon ? În nici un caz. El îşi "editează" în continuare filmele între două coperţi de carte.

Şi atunci mă întorc şi zic: «românii» şi-au adus în Israel nu numai actorii, muzicienii, scriitorii,- ci şi cineaştii. Nu-i cunoaşteţi ? Este problema dumneavoastră. Ei există. Ei lucrează.

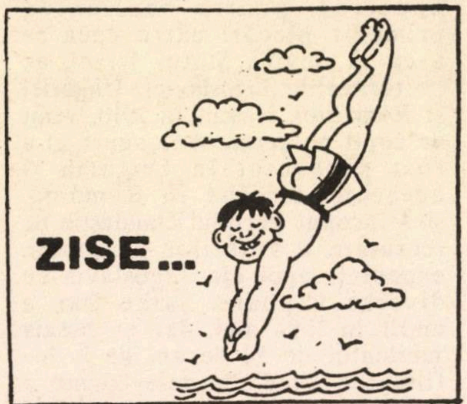

"Eu gândesc în interior, iertaţi-mă!"
(Mircea Ciumaru, ministrul Industriilor; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

MIRCEA SĂUCAN 70

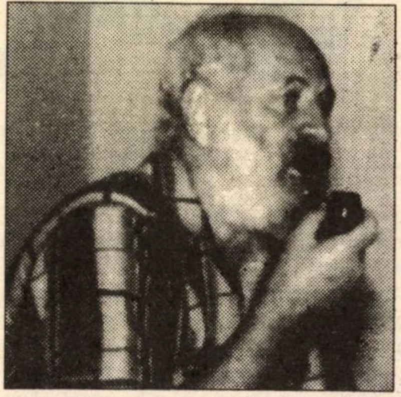

Aşadar, Mircea Săucan, sihastrul din Natzeret Illit, a împlinit luna trecută 70 de ani.

El a fost în România - unde şi-a trăit copilăria, tinereţea şi ceva din maturitate - unul din cei mai de calitate şi mai chinuiţi regizori de film din anii noştri. De calitate: fiindcă peliculele lui, toate, de la *"Când primăvara e fierbinte"* la *"O sută de lei"* sau *"Meandre"*, au dezvăluit un artist de mare fineţe, un psiholog de adâncimi, un magician al imaginei, ritmului şi montajului. Chinuit: fiindcă, voind cu îndărătnicie să înfăţişeze adevărul pe ecrane, el s-a izbit întotdeauna (dar *realmente* întotdeauna), ca puţini alţii, de refuzul cenzurii şi de veninul colegilor, filmele sale fiind fie interzise, pur şi simplu, fie scoase a doua zi de pe ecrane.

Aici, în Israel, Săucan, om ca noi toţi, cu două feţe (inclusiv creatoare), s-a «reprofilat» (în paralel cu realizarea unei pelicule comandate de Ministerul Culturii din Franţa) pe literatură. Vechiul scenarist de la Bucureşti s-a dovedit a fi un excelent prozator la Natzeret. Cărţile sale (*"Manuscrisul de la Ciumaţi", "Isidor Mânecuţă", "David Rege"*) l-au impus printre condeierii de elită ai scrisului din «trib», aducându-i stima criticii şi distincţia cea mai căutată dintre toate: Premiul **Arcadia.**

La 70 de ani, Mircea Săucan este la fel de neconcesiv ca la 25 de ani şi la fel de exigent faţă de creaţia sa.

Salutăm această rară exigenţă şi îi urăm **"La mulţi ani !"**

M.

CLAUDIA ROSENSTREICH

O istorie mare pe un mic ecran

Într-una din recentele emisiuni intitulate «De azi pe mâine», transmise la orele 23,30 pe canalul I, realizatorul lor, Emanuel Halperin, împreună cu Uri Ben Bar (fostul director al relaţiilor culturale din Ministerul de Externe, numit între timp ambasador în Turcia) au trecut în revistă o întreagă listă de manifestări ce aveau să aibă loc aproape în toată lumea, cu prilejul semicentenarului Statului nostru.

Din Japonia şi China la Paris, de la Praga şi Budapesta la New York şi Washington, din Canada şi până în Argentina, peste tot se fac pregătiri pentru nenumărate manifestări culturale, comemorative şi artistice, spectacole şi expoziţii ca cea de la Centrul Kennedy din capitala SUA - de pildă - al cărei director este deosebit de activ.

Televiziunea israeliană nu s-a lăsat nici ea mai prejos, programând - în timp - pe mai toate canalele, emisiuni cu personaje mai mult sau mai puţin cunoscute marelui public, a căror contribuţie la înfiinţarea şi consolidarea Statului a fost fie de domeniul activităţii eroice, fie diplomatice, fie uneori total necunoscută publicului.

Serialul «Tkuma», (reînfiinţare, renaştere) de înaltă clasă (prezentat la început de Iehoram Gaon - ierusalmitean din tată-n fiu), retransmis săptămână de săptămână duminică seara pe canalul I şi în reluare sâmbătă seara, a acoperit atât perioada de clandestinitate a imigraţiei în Ţara Promisă, cât şi problemele grave, acute, iscate de războaie, lipsuri, migrări, probleme sociale, ideologice, politice, religioase, etc., inerente - de fapt - unui Stat tânăr (calendaristic vorbind) şi care, în pofida acestor uriaşe greutăţi a reuşit, ca nimeni altul, să transforme un deşert într-o grădină, câştigând respectul, admiraţia (şi invidia, mai ales !) a lumii întregi.

Desigur că un asemenea film documentar avea să iște şi controverse,- unii socotind că timpul de emisiune acordat anumitor faze istorice a fost prea lung în raport cu importanţa lor, păgubindu-le de amănunte esenţiale pe celelalte,- iar alţii au considerat viziunea regizorală ca o netă expresie a urii de sine,- sau de noi înşine,- subiectivism care a dus chiar la demisia lui Iehoram Gaon din funcţia de prezentator al emisiunii. De atunci, Yaacov Ahimeir a preluat această prefaţare a fiecărui episod.

Cu 12 ani în urmă, la emisiunea "Haim şe ca ele" ("O viaţă"), ne-a fost prezentat unul dintre cei mai activi luptători clandestini de la sfârşitul celui de-al doilea război mondial, pre numele lui Şaike Dan (din *aliaua* noastră), pentru realizarea primelor plecări către ceea ce avea să devină Statul Israel, de pe teritoriile Jugoslaviei, Ungariei şi României. Născut în 1910, venit de copil pe aceste meleaguri, el a fost paraşutat în Ungaria şi de-acolo, trecând în România, şi-a început periplul clandestin de recrutare a viitorilor emigranţi, expediaţi apoi din Jugoslavia cu diverse vapoare. Şaike Dan a murit în 1994 aici, dar cu ocazia jubileului de 50 de ani de la înfiinţarea Israelului, televiziunea a retransmis această emoţionantă peliculă: "O viaţă" de om cu nespus de mult humor, care a avut ca principiu - pe cât posibil - munca de unul singur.

O altă asemenea emisiune - dedicată vechiului-nou Preşedinte al nostru, Ezer Weizman, compusă în majoritatea ei din documente de arhivă, filmate, la vremea lor, în alb-negru, a rescris Istoria Israelului prin intermediul activităţilor lui - nepotul primului Preşedinte al acestui Stat, Haim Weizman.

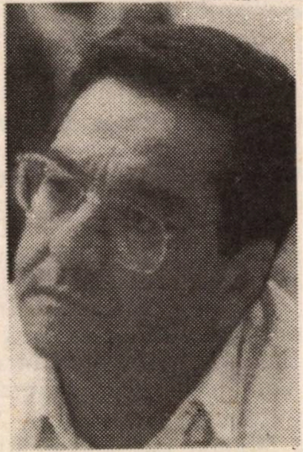

Yaacov Ahimeir: poate asistăm şi la «Tkumaua» acestui bun comentator care a cam fost trecut pe banca rezervelor

Celelalte canale ale Televiziunii israeliene au retransmis şi ele, aproape zilnic, diferite programe legate de sărbătorirea acestui eveniment, prin intermediul celor mai buni reporteri ai ei şi diverselor lor programe: Nissim Mishal cu interview-uri personale sau la "Popolitica", Razi Barkai la "Tic Ticşoret", Menashe Raz, Ehud Iaari, Dan Margalit, Ehud Manor, Meni Peer, Oshrat Kotler, Gilad Adin, Iair Lapid ş.a., ş.a., aducând în studiouri personalităţi marcante, foşti şefi de Mossad (astăzi pensionaţi sau cu alte preocupări), vechi şi mai puţin vechi politicieni, foşti militari sau corespondenţi de război (astăzi pensionaţi sau ziarişti în activitate), sociologi de renume mondial, scriitori, artişti, intelectuali din domeniile ştiinţelor exacte, etc., etc.

Se poate spune că Televiziunea israeliană şi-a făcut datoria cu prisosinţă şi sperăm ca, pe viitor, sub noua conducere a lui Uzi Porat, să ne dea mai departe satisfacţiile la care suntem îndreptăţiţi.

●

● MUZICĂ

50

Muzica, cea mai "nepământească" dintre arte, cum spune Ana Blandiana, este, totuși, purtătoarea unor mesaje ale timpului prezent cu destinație clar conturată și îndreptată către viitor. Creatorul este purtătorul de cuvânt al vremurilor sale, este legat de destinul pământului căruia îi aparține. Israelul (re)născut își are traiectoriile proprii în diverse domenii, traiectorii care până la urmă conduc către edificiul durat în timp și spațiu numit cultură.

Acum, când o retrospectivă se impune, se cuvine a menționa – evident, imposibil în mod exhaustiv – rolul *tribului* în tendința desăvârșirii artei și a culturii tânărului stat. Ne vom opri la doi muzicieni de anvergură aparținători *tribului:* compozitorul Sergiu Natra și pianistul (z.l.) Mândru Katz.

Autorul unei vaste creații, compozitorul Sergiu Natra se apleacă asupra multiplelor posibilități oferite de larga paletă a mixturilor timbrale ale ansamblului căruia i se adresează, dovedind constant o invincibilă dragoste pentru culoare. Este, probabil, trăsătura principală care caracterizează creația sa, indiferent de subiectul abordat sau de perioada în care lucrarea a luat naștere. Harpa, instrumentul care ocupă un loc central în creația maestrului, constituie un punct de referință. Printre altele, un cvartet dedicat instrumentului preferat stă mărturie asertiunii. "Fantezia" pentru violoncel și pian sau "dezvoltări" pentru violă și pian, alături de diverse cicluri de lieduri din mai multe perioade de creație, ca și opusurile concepute pentru orchestră, pledează pentru explorarea potențialului timbral. Dragostea pentru culoare este omniprezentă, valorificându-se cu generozitate prin configurații sonore policrome, în care fascinația nuanței se împletește totdeauna firesc cu rigoarea eșafodajului în construcția formei. Sergiu Natra este prezent în programele sălilor din țară și frecvent în concerte peste hotare. Opusurile parafate de personalitatea sa relevă un limbaj al zilelor noastre, în care se exprimă sensuri ce vizează adâncimi greu de pătruns.

Regretatul muzician Mândru Katz a fost unul dintre pianiștii de seamă ai secolului XX. Izvoarele artei sale îl călăuzesc, în prea scurta sa carieră, de la premizele formării la celebra școală "Florica Muzicescu" din România la debordanta sa personalitate, tradusă în viziunea particulară și convingătoare a versiunilor sale interpretative. Pedagog strălucit, de numele căruia se leagă conturarea profilului exigent al educației tinerei generații, Mândru Katz îmbogățește cunoștințele discipolilor săi prin personalitatea sa enciclopedică. Răsunătoare succese alcătuiesc palmaresul său concertistic. Este poate singurul care a reușit să umple până la refuz sala Auditoriului Mann cu ocazia unui recital. Turneele sale se desfășoară în Statele Unite, Europa, Australia sau Africa de Sud; în paralel înregistrează discuri care se bucură de aprecierea criticii și a publicului în egală măsură. Mândru Katz a fost un poet al pianului, un artist de o scăpărătoare strălucire și electrizantă prezență, care timp de aproape două decenii a dus arta interpretativă israeliană pe meridianele lumii cu mult succes. A murit pe scenă, la Ankara, cântând o sonată de Beethoven, în timp ce-și îndeplinea misiunea: aceea de a sluji muzica.

SOFIA GELMAN

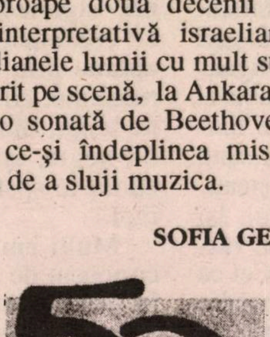

"Până la crearea acestui fond, turismul era finanțat prin Ministerul Turismului. Dar finanțarea era zero"

(Akos Birtalan, ex-ministrul turismului din România: după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

...ȘI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura Du Style
București

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităților de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naștere, fiecare din acești eroi își dezvăluie și drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurată trimițînd contravaloarea a 50 de shekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

O povestire de
GETTA BERGHOFF

MONEDELE

...ŞI ÎNTR-O BUNĂ ZI,
ŞI-A VĂZUT VISUL CU OCHII.
A GĂSIT O COMOARĂ.

La ora patru după-amiază uşa se deschise şi activitatea băncii fu reluată. În cabinetul său, directorul îşi sorbea ceaiul de mentă. Mirosul plantei îi pătrundea în nări cu izul lui proaspăt. "Ce binevenit e ceaiul acum, când afară e hamsin...", gândi, sorbind băutura fierbinte din ceaşcă.

Un individ cu înfăţişarea exaltată intră fără să bată la uşă şi se aşeză pe scaunul destinat clienţilor, întinzându-şi coatele de-o parte şi de alta a biroului, pufăind pe nări şi pe buze.

Directorul încremeni în fotoliul lui. Într-o frântură de secundă îşi aminti de ziua când, împreună cu toţi funcţionarii băncii, fusese nevoit să ridice mâinile în faţa unor spărgători. Izbit de un val de mirosuri usturătoare şi fermentate, alungă amintirea jafului şi se trase cu fotoliul înapoi cât îi permitea spaţiul. Numai de la acea distanţă ridică privirea asupra individului, dominându-l. Nevoit să-şi ţină respiraţia, îşi prinse între degete vârful nasului aşa cum prinzi între ele ţigara. Era un bărbat înalt, cu înfăţişarea tânără, bine conservată, cu părul de un alb imaculat. Ştia să-şi modeleze vocea în funcţie de clientul cu care vorbea. Într-un fel vorbea cu un deponent pe care voia să-l câştige şi în altul cu un datornic care trebuia ţinut la respect. Ştia să poruncească fără argumentări, ştia să se folosească de manierele elegante, să vină în întâmpinarea deponentului cu braţele deschise, cu strângeri de mâini, ştia să se plece, când interesele îl obligau, păstrându-şi pe buze surâsul. Era un mânuitor abil al cuvintelor cu rezonanţă în coardele sensibile ale fiinţelor omeneşti. Astfel, se folosea de limba idiş când vorbea cu cei bătrâni, ivrit cu cei ce-l cunoşteau, franceza cu cei nou veniţi şi poloneza cu ai lui. Îşi trata clienţii după cuantumul capitalului fiecăruia, răspunzând tuturor cu conştiinciozitatea cuvenită. Cel ce se aşezase în faţa lui cu coatele pe birou nu se încadra în nici o categorie a clientelei lui. Şi nici jefuitor nu era.

Conducea banca din primele zile ale înfiinţării ei în oraş, trăise o dată cu oraşul toate evenimentele tumultuoase petrecute în ţară. Aproape că îmbătrânise o dată cu banca, o dată cu oraşul, o dată cu ţara, dar un asemenea caz nu mai întâlnise. Cu aceste gânduri, fără să renunţe la măsurile de precauţie de ordin olfactiv, reuşi să-l întrebe pe cel din faţa lui:

– Ce doreşti?

– Am adus bani, răspunse omul mulţumit de sine, desfăcându-şi surtucul. Din despicătura cămăşii scoase o legătură imensă, grea după felul cum o strângea în mână, învelită într-o cârpă jilavă de culoare nedefinită. O puse pe birou fără să-i dea drumul din strânsoarea pumnului. Un val de mirosuri pestilenţiale năpădi cabinetul. Fără grabă, cu mişcări precaute, slăbi strânsoarea, desfăcu bocceaua şi-i arătă conţinutul. Cu viteza unei comete, roţile fotoliului se apropiară de masa pe care era desfăcută bocceaua. Cu mâinile ridicate într-un gest de consternare, directorul nu mai percepea mirosul. Era buimăcit. Se simţea incapabil să evalueze conţinutul, cu toată străduinţa ochiului său versat. Era transfigurat nu de mirosurile dimprejur, ci de valoarea conţinutului. Banii trebuiau depuşi în valutele respective, convertiţi în moneda ţării la cursul zilei...

◆

Cu ani în urmă străbătuse stâncile munţilor Atlas ca să ajungă în ţara străbunilor. Bătuse drumul desculţ, cu picioarele arse de soare, cu tălpile bătătorite de mers în nisipurile fierbinţi. Cei din capul coloanei nu dădeau semne de oprire, iar el trebuia să ţină pasul cu orice preţ. Astfel tăiase piscurile printre coloanele în care se amestecau cei călare pe măgari cu alţii, legănaţi de tropotul leneş al cămilelor. Uneori câştiga avans, alteori îl pierdea.

Venise la puţin timp după înfiinţarea statului, mânat de dorinţa împlinirii visului evreului de pretutindeni: "La anul la Ierusalim". Acolo unde se oprise existau doar câteva clădiri ciuruite de gloanţe, înconjurate de nisip, de dune fără sfârşit, presărate cu corturi de pânză şi barăci de tablă. Acolo a gustat fiecare nisipul scrâşnind între dinţi; cei veniţi din nordul Africii la întâlnirea cu cei din centrul Europei, zvârliţi de istorie ca scoicile de fluxurile marine.

Printre aceste dune ajunsese şi el, copil din văile munţilor Atlas, amestecându-se cu tunisienii, libienii, algerienii şi yemeniţii, fiecare în costumele lor, cu credinţele lor într-o mulţime de demoni de care se apărau prin tot felul de amulete. Mărunţi, cu pielea măslinie, cu trăsături delicate, purtau turbane şi caftane lungi, dungate, iar femeile lor, îmbrăcate în djalabii negre, îşi purtau pruncii atârnaţi în saci pe care-i cărau în spate. Şi cu toţii atât de istoviţi, atât de săraci...

Mulţi ani trecuseră şi acum era gunoier şef. Era cunoscut de toată lumea, obişnuită să-l vadă apărând în fiecare dimineaţă printre cei mai matinali, totdeauna cu aceleaşi haine cenuşii, o şapcă pe cap şi o cămaşă colorată, descheiată, îmbrăcată peste hainele de gunoier. Era zdravăn, neatins de ani, drept şi sigur de sine, cu părul uşor albit spre favoriţii prelungiţi de-a lungul obrazului. Păstra mersul sprinten, ochii ageri, cu neastâmpărul sfredelului; neîncrezător în nimeni, era mânat de curiozitatea să pătrundă înlăuntrul vieţii fiecăruia. Călca apăsat în cizmele de cauciuc, înalte până la genunchi, în care avea înfipt întotdeauna un pumnal ce strălucea în afara cizmei.

În dimineaţa aceea ieşi ca de obicei o dată cu zorii. Străbătu oraşul de la un capăt la altul, începând din cartierul veteranilor, numit pe vremuri "Cartierul tinerelor perechi". Şi cartierul, şi oamenii, cu toţii deveniseră veterani...

La un colţ de stradă se opri să se privească într-o vitrină cu oglinzi. Îşi dădu şapca pe spate ca să-şi vadă mai bine chipul şi, cercetându-se pe îndelete, imaginea îl satisfăcu.

Îşi continuă drumul inspectând cu privirea curţile, curios să pătrundă în cele mai ascunse înfundături. Un anunţ mortuar îl făcu să se oprească în dreptul unei case. Silabisi de două ori numele scris cu litere mari, negre. Nu-i venea să creadă. Îşi muşcă unghiile ca de fiecare dată când avea de socotit timpul sau banii şi încercă să-şi facă ordine în memorie: murise deci bătrânul care îşi pierduse fiul într-un război şi nepotul în altul... "Sărmanul"... gândi el cu tristeţe. Mutându-şi greutatea trupului de pe un picior pe altul, mai zăbovi câteva clipe gândindu-se la bătrân. După moartea băiatului plecase din moşav şi venise la oraş să-şi ducă singur bătrâneţile... Chiar lui i se tânguise într-o dimineaţă de necazurile care-l năpădiseră, de nepotul rămas fără tată, cu o mamă recăsătorită ce-i adusese alţi fraţi pe lume. Şi gunoierul şi-l aminti pe bătrân pe vremea când, cu faţa gălbejită şi smochinită, venise la oraş.

Două lucruri îi fuseseră dragi bătrânului: nepotul şi banii adunaţi din camătă. Când îl întâlnise întâia oară, gunoierul fusese sigur că bătrânul n-avea s-o mai ducă mult şi boarfele lui vor fi aruncate la gunoi, aşa cum se întâmplă după fiecare. În viaţă oamenii adună, o dată cu micile agonisiri, şi înduioşătoare amintiri legate de familia şi locul unde au trăit. Broderia bunicii putea emoţiona generaţiile următoare în alte epoci; în cele de acum nimic nu mai impresionează. Chiar şi inima păstrătoare altădată de sentimente de iubire sau ură, acum pulsează după cursul valorilor. Tot ce nu prezintă valoare, interes, totul ajunge la gunoi. La fel aştepta să se întâmple şi cu lucrurile bătrânului... Numai că aşteptase treizeci de ani. Sunt unii care te înşeală la pungă, alţii la cântar, alţii cu vorba... Ei, bătrânul acesta îl înşelase cu înfăţişarea lui.

Trase cu lăcomie aerul în piept şi sentimentul iertării veni să şteargă cei treizeci de ani de aşteptare. Începu să-şi frece mâinile ca înaintea unei trebi migăloase... Intră în curtea casei şi făcu o inspecţie amănunţită. Era dreptul lui să-şi caute partea, boarfele bătrânului, obiectele mărunte sau ce-o vrea Dumnezeu să fie partea lui. "Tot răbdarea e măgarul cel mai de nădejde...", îşi spuse el. Şi chipul bătrânului îi stăruia în ochi.

◆

...O săptămână întreagă gunoierul dădu târcoale casei, fără să vadă vreo schimbare, vreun semn de interes din partea cuiva. Abia spre sfârşitul săptămânii ferestrele erau deschise. Nu se vedea ţipenie de om şi cutia de gunoi era încărcată până în vârf. O privire îi fu de ajuns să-şi simtă broboanele de sudoare pe frunte. Cioburi de porţelan se amestecau printre monedele coclite. Trase lada spre poartă, peste ea aruncă salteaua şi cu toate puterile începu să împingă lada la drum. Roţile păreau zdravene, astfel că ocolind străzile principale, după vreo două ore ajunse în ograda lui. Intră direct în şopron, trase zăvorul în urmă, se dezbrăcă până la brâu şi începu să desfacă cu migală mai întâi salteaua. Broboane de sudoare i se prelingeau de pe frunte în sprâncenele stufoase.

Afară, soarele începea să coboare.

...Întors acasă făcu ocolul şopronului. Era o baracă simplă din scânduri, ce nu–i oferea nici o siguranţă pentru încărcătura din ladă. Ceasul era târziu şi emoţiile zilei îl ajungeau cu o mare osteneală, astfel că hotărî în grabă să mute lada din şopron într-una din odăile lui. Dar tocul uşii îi stătea în cale. Munci din greu, scoase tocul, trecu lada în odaie şi bătu câteva scânduri la fereastră. Încuie uşa şi cheia o lăsă să-i lunece în cizmă.

Începură zile de nelinişte. Nelinişte, curiozitate şi spaimă. Nelinişte pentru avuţia lui, curiozitatea de a-i afla valoarea, spaima să nu fie bănuit de furt... Acum nu mai e ca-n timpurile de altădată, gândea el, când nici gunoaie, nici hoţi nu aveam...

Noaptea nu-i mai aducea odihna. Încuiat singur în odaia cu pricina îşi înfunda mâna în lada de gunoi, pipăind cu degete febrile monedele năclăite, fără clinchet de-atâta murdărie, lăsându-le să-i lunece din palmă... Monedele erau de culori şi mărimi diferite şi păreau din alte timpuri şi din alte locuri.... Se aşeza pe podea şi, străduindu-se să nu adoarmă, cădea pradă gândurilor. În cealaltă odaie femeia şi fetele dormeau înghesuite la un loc. Un alt gând îl înfricoşa şi mai mult: dacă păstra acest bănet în casă, femeia, fetele aveau să ia din el ca să-şi facă podoabe... "Câte Golde? Câte Golde valorează tot bănetul acesta?" Acesta era gândul care-l măcina. Iată ce voia el să ştie. Dar pe cine să întrebe? În cine se putea încrede?

Neliniştea sporea în el. Ce să facă cu tot acest bănet? Cum să-l pună la adăpost? Câte necazuri pe el, după o viaţă de aşteptare... I se părea că bătrânul, cămătarul cu faţa smochinită, îşi râde de el şi după moarte...

De când cu grija bănetului nici de gunoaiele lui nu-i mai păsa. Nici de oraşul întreg. Îşi lăsase în voie echipele, iar lăzile de gunoi musteau de scursori şi fermentaţie şi muştele roiau în voie... Gospodarii trimiteau reclamaţii la primărie, iar el umbla pe străzi, puţin plecat, cu gândurile rătăcite de necazurile lui.

Intr-o dimineaţă, după ce făcu rondul oraşului, se întoarse acasă, tăie câteva fiare pe măsura geamului şi în locul scândurilor puse zăbrele. Pregăti două găleţi de tencuială groasă, o coloră în albastru închis şi începu să o întindă mai întâi pe plafonul încăperii, apoi pe pereţi, înfigând în pasta groasă, încă moale, câte un bănuţ... Aşa cum îi veneau la mână. Şi pentru că monedele i se păreau neîndestulătoare, printre ele fixa şi câte un ciob colorat. Munci ziua întreagă, fără răgaz, fără să-şi ude gâtlejul nici cu o cană de apă. Monedele şi cioburile dădeau strălucire albastrului pereţilor, ca astrele pe bolta cerească.

După ce isprăvi toată treaba, odaia de altădată i se părea acum un colţ de reculegere. O linişte de mult uitată îi umplu sufletul. Chipul smochinit al bătrânului, care-l înşelase cu înfăţişarea treizeci de ani, veni iarăşi să-i viziteze gândurile... Din câteva cioburi rămase fără întrebuinţare încropi o farfurie mică, puţin adâncă, şi aprinse în ea o lumânare de sufletul bătrânului...

Zorile îl găsiră iarăşi în stradă. Îşi recăpătase sprinteneala mersului şi cozorocul îmbâcsit de sudoare, ridicat pe vârful capului, lăsa să i se vadă arcul negru al sprâncenelor deasupra ochilor neastâmpăraţi, curioşi să cunoască viaţa fiecăruia. Crescuse şi el o dată cu oraşul, care se întindea acum până departe. Erau la început două uliţe, iar acum, ca să traversezi drumul, trebuia să aştepţi la semafoare, singurele în stare să oprească şirul maşinilor...

De peste drum, zări un copac doborât într-un accident de circulaţie. Privi copacul frânt, trunchiul verde, şi îşi aminti de zilele când planta puiet după puiet. De nu s-ar fi pierdut în socoteli şi-ar fi putut reaminti şi anul când îl sădise...

În fiecare dimineaţă, gunoierul mergea şi el la bancă. Venea înaintea orei de deschidere, ca toţi clienţii privilegiaţi, venea să-şi verifice capitalul. Venea şi pe–nserate, la asfinţitul soarelui, să controleze dacă socotelile n-au suferit modificări. Comentariile auzite la radio îl îngrijorau.

În cabinetul lui, directorul, mulţumit de mersul afacerilor, obişnuia să fredoneze "zmirot". Numai câteodată, atunci când inima-i era plină şi liniştită. Vizitele de seară ale gunoierului îl îmboldeau să cânte aceste "zmirot" cu mai mare pasiune. Văzându-l, îşi amintea de zilele începuturilor în ţară, de amalgamul de lume adunat din Babel, din lagărele de concentrare din Europa, din Africa, Chile şi India, de peste tot pe unde se stabilise poporul fără ţară. Cânta în surdină "zmirot" şi în amintire avea pestriţul carnaval vestimentar defilând pe unicul drum ce ducea la casa de rugăciuni, prin praful încins al drumului, în dimineţile tăcute de sâmbătă: caftane, tunici albe, surali şi barişuri, togi de pânză, pijamale vărgate şi papuci de casă, îmbrăcămintea comodă, expresia odihnei şi a confortului cuvenit celei de a şaptea zi a săptămânii... Un amalgam de tradiţii în care primitivismul parcă hohotea în nasul civilizaţiei... Un carnaval ce-i sufoca în vâlvătaia orientului pe cei îmbrăcaţi în haine cusute după moda europeană.

Acum, de câte ori îl vedea pe gunoier, se simţea dator să-şi părăsească fotoliul, să-i vină în întâmpinare, să-l bată pe umăr în semn de bun venit. Şi el se număra printre clientela de vază a băncii. Îl bătea pe umăr şi se retrăgea grăbit spre toaletă să se spele pe mâini.

CLINICA DE MEDICINĂ
ALTERNATIVĂ
"ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

* Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale *

Tratăm cu succes:
* Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune *

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI

TEL.: 08-9414254; 08-9456135

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

* Consult şi îndrumare fără plată
* Baterii de lungă durată
* Laborator de reparaţii
* Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE.

RODICA WEINBERG PREZINTĂ PAGINILE DE

JOCURI

ANIVERSARE

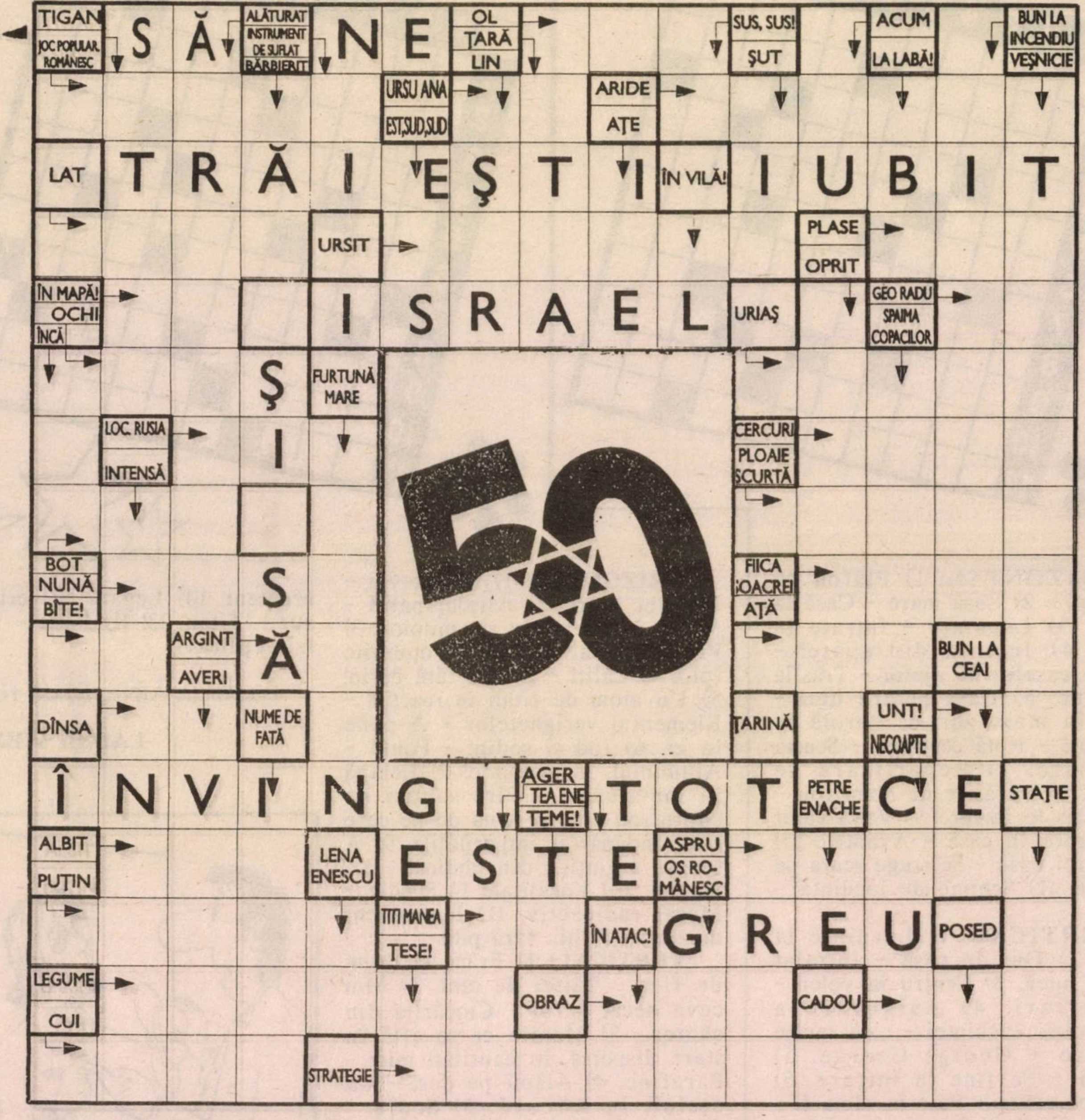
ŢIGAN
JOC POPULAR ROMÂNESC
S Ă
ALĂTURAT
INSTRUMENT DE SUFLAT
BĂRBIERIT
N E
OL
ŢARĂ
LIN
SUS, SUS!
ŞUT
ACUM
LA LABĂ!
BUN LA INCENDIU
VEŞNICIE
URSU ANA
EST,SUD,SUD
ARIDE
AŢE
LAT
T R Ă I E Ş T I
ÎN VILĂ!
I U B I T
URSIT
PLASE
OPRIT
ÎN MAPĂ!
OCHI
ÎNCĂ
I S R A E L
URIAŞ
GEO RADU
SPAIMA COPACILOR
Ş
FURTUNĂ MARE
LOC. RUSIA
INTENSĂ
I
CERCURI
PLOAIE SCURTĂ
50
BOT
NUNĂ
BÎTE!
S
FIICA SOACREI
AŢĂ
ARGINT
AVERI
Ă
BUN LA CEAI
DÎNSA
NUME DE FATĂ
UNT!
NECOAPTE
ŢARINĂ
Î N V I N G I
AGER
TEA ENE
TEME!
T O T
PETRE ENACHE
C E
STAŢIE
ALBIT
PUŢIN
LENA ENESCU
E S T E
ASPRU
OS ROMÂNESC
TITI MANEA
ŢESE!
ÎN ATAC!
G R E U
POSED
LEGUME
CUI
OBRAZ
CADOU
STRATEGIE

DICŢIONAR : SIT - ANE - AIU - ABA.

RODICA WEINBERG

DEZLEGĂRI DIN NR.133

PE ARIPILE CÂNTULUI: Opereta, dans, cavale, fagot, atare, sonata, re, înger, lac, ita, aa, tie, c, nita, lied, da, acordor, urît, an, upit, aso, r, ase, sed, c, io, ota, minut, tril, clavire, melodie, arii.

FIRE: Tenis, sîrma, emoţionat, l, mita, bun, tb, pra, nor, cei, e, trei, fuse, rai, f, misa, al, sigilaţi, mosor, matur, e alesaturi, necăsătorit, tei, clara, a.

PIETRICELE: G, p, s, s, micasist, ur, urcă, averi, hn, asi, mia, betonat, re, arac, pi, cum, h, calculi, dala, rol, lucrari, renal di.

• minimum e om ca toţi oamenii •

DE-ALE CASEI

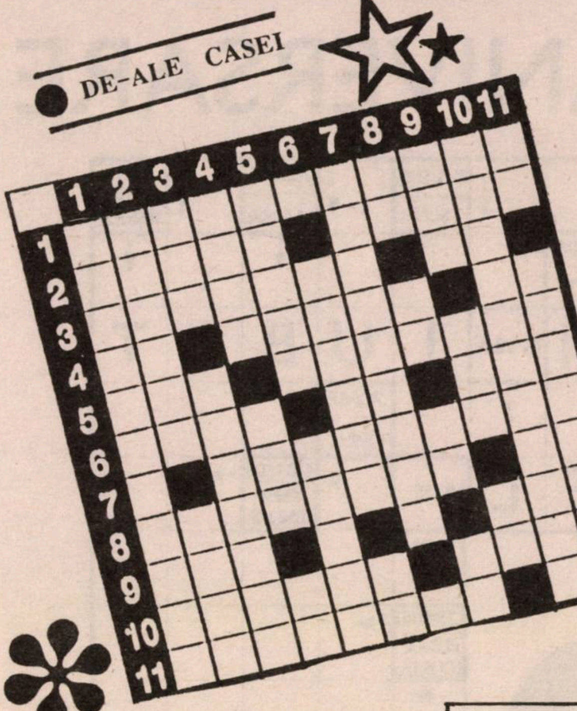

ORIZONTAL: 1) Plafon de casă (pl.). 2) Casă mare - Casă la şosea. 3) Locuinţe - Intrate în casă! 4) Ieşirea din spate! - Scopul caselor de ajutor - Tras la margine. 5) Casa pentru unii - Ieşit în mare zor. 6) Parolă în interior! - Hotă centrală! - Scurtă plimbare. 7) Repartizare de spaţiu. 8) Părăsire de domiciliu - Acoperiş la intrare! 9) Venit curat la intrare în casă - Avantaj. 10) Ţine trei case - Se trage seara pe la case. 11) Schimb de locuinţă - Radiu.

VERTICAL: 1) Locuinţe la bloc. 2) Om de casă - Instalat într-o nucă. 3) Centru la volei! - Închirieri. 4) Asigurare a securităţii locuinţei - ...cu multe broaşte - George George. 5) Caturi - Se ţine la intrare. 6) Casă pe roate - Puse în cămară! - 7) Fac còpii. 8) Sonerie la intrare! - Antenă deasupra! - Cămine la periferie! - Case în est! 9) Mutat la centru! - A ocupa o locuinţă - Intrare în atelier! 10) Omul care restaurează. 11) Interioare mobilate! - A ieşi tiptil pe poartă.

Dicţionar: AROL, VERM

BIANCA NIŢA

METAL

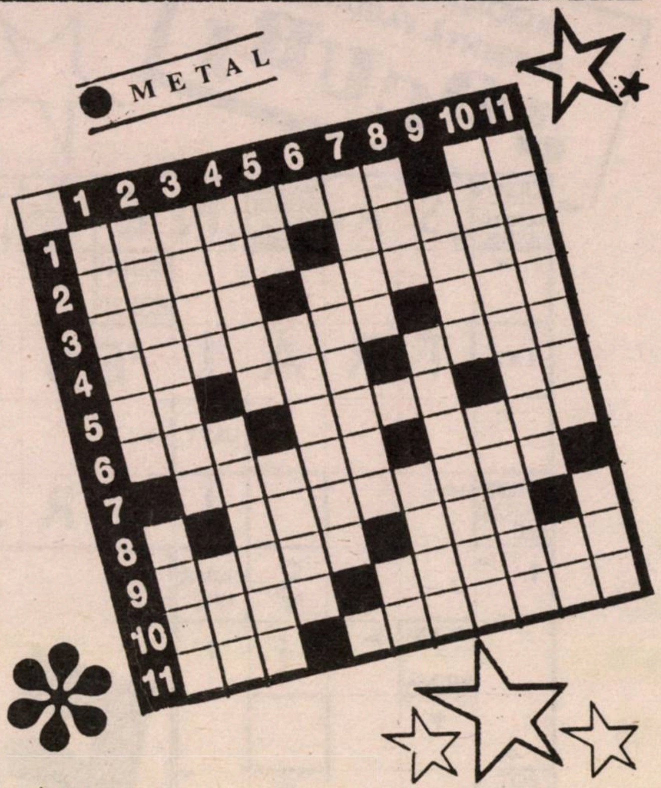

ORIZONTAL: 1) Argint viu - Magnet scurt! 2) Aliajul palid - Metal dur, argintiu şi... mitolog. 3) Prăjină metalică - Leagă oţelurile (pl.). 4) Căliţi - Limbă fără bariu! 5) Un atom de titan în reacţie! - Elementul verighetelor - A pune la zi. 6) Iod şi sodiu! - Fontă - Aluminiul, în manuale! 7) Echipă în metalurgie - Fire subţiri de cupru sau oţel. 8) Una de pe care s-au îndepărtat impurităţile. 9) A scoate arginţii... din platină! - La leagăn. 10) Localitate în Suedia - Metal radioactiv. 11) Instrument muzical - Piliţi... fără pilă.

VERTICAL: 1) Frâne la drum de fier - Tăiţei de oţel. 2) Mai ceva decât aurul - Ciocârlia din cântec... 3) Metale ce se află în stare dispersă, în cantităţi mici - Parafine. 4) Alămi pe dos! - Ca oţelul, în sorcovă. 5) Sodiu - Ciuperci albe-gălbui. 6) A prelucra metalul la strung - 3-4 plumbi! 7) Toc - Piesă la şah (pl.). 8) Fluviu în Norvegia - Fierul... când e cald. 9) Tablă groasă, de o anumită mărime - Munteni. 10) Legată cu verigă de aur - Titan 23! 11) Fiare - Fierul lui Pepelea.

Dicţionar: AINE, ETUI, NID

LAURA WEXLER

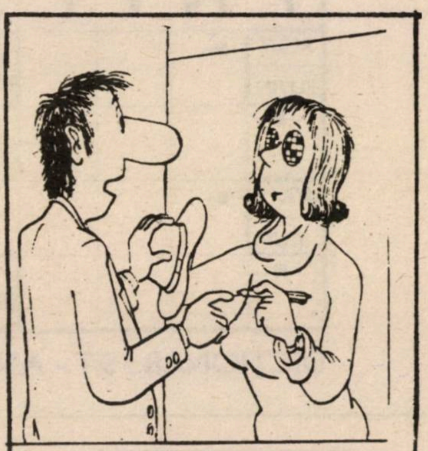

Cu ce te-ai ocupat astăzi, draga mea?

E-adevărat că d-na Colette Avital s-a colat cu Shimon Peres ?

• Sànàtatea

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

TATIANA: Hormonii sexuali sunt cei care dictează apetitul sexual la femeie. Eu aş recomanda ca la încheierea unei căsătorii, fie civile, fie religioase, să se prezinte şi certificatul de sănătate în care să fie trecut rezultatul titrării hormonilor sexuali în urină, ca şi elementele potrivirii de caracter. Astfel se va evita ca - pe parcurs - să se constate că partenerul nu are posibilitatea să satisfacă nevoile femeii, declanşate de o prea mare abundenţă de hormoni sexuali.

PAGLIACI: Medicul ORL-ist, cu ajutorul unui aparat numit laringoscop, poate vedea precis ce se petrece la nivelul laringelui dvs. Prescriindu-vă apoi tratamentul necesar, iar dvs. urmându-l, vocea vă va reveni ca şi mai înainte.

TADEUS: Zona testiculelor este cea mai sensibilă şi cea mai dureroasă. Consultaţi un medic de specialitate şi până atunci, pe cât posibil, feriţi-vă de atingeri sau vătămări în regiune.

TANIA: Certificatul medical pe care îl solicitaţi nu este de competenţa noastră. El trebuie eliberat de către medicul de familie şi contrasemnat de medicul obstetrician şi medicul legist.

MOROEŢII: Nu se strică o căsnicie numai pentru că soţul... vorbeşte porcării. Nici nu se potriveşte termenul acesta. Realitatea este că pofta sexuală trebuie întreţinută şi prin conversaţii. Şi nu este nici o culpă dacă se mai scapă şi câte ceva... fără perdea. Chiar şi în căsnicie.

HORVASC: Chiar dacă sunteţi farmacist, nu este o acoperire pentru întrebuinţarea unui medicament fără avizul competent al unui medic. Legea asceasta e valabilă pe tot globul pământesc. Dacă şi în cosmos se aplică, vom vedea. Deocamdată noi nu suntem competenţi să ne dăm avizul.

DINA: Igiena alimentară aplicată în bucătărie este primul pas către menţinerea sănătăţii. Continuaţi-o fără încetare.

I.L.: Evitaţi contactul sexual fără prezervativ. Sunteţi în pericol de a contracta boli venerice dintre care unele sunt foarte periculoase.

BĂNICĂ: Sunt persoane care suferă de cancerofobie, adică au o frică exagerată de cancer. Cel mai mic semn de slăbire sau de anemie le aminteşte de cancer. Aceştia ar trebui să consulte un psihiatru şi nu un specialist în cancer. Această obsesie este perfect vindecabilă.

TAROMIS: Sportul, practicat fără exagerare, este sănătos chiar şi pentru unii bolnavi cardiaci, dar numai sub recomandarea şi controlul medical de specialitate.

D. Ron Huldai, directorul gimnaziului din Herzlia, candidatul la funcţia de primar al Tel Aviv-ului, a declarat d-rei Mihal Eden, reprezentanta lesbienelor din oraş, că el nefiind "homofob", va ocroti din toate puterile mişcarea lesbienelor şi homosexualilor.

Sprijiniţi-l pe Huldai în alegeri, domnişoară ! Veţi trăi ca în Eden !

"Va veni o zi când pe globul pământesc va fi o căldură de 1500 de grade şi laicii vor arde ca ţânţarii... Ţzz... Ţzz... Vecinii religioşi nu vor înţelege aceste strigăte şi nici unde au dispărut laicii"

(Dintr-o cuvântare a rabinului Amnon Itzhak la o adunare a celor "întorşi la credinţă; Ashdod, 1998)

*

N. red.: Ecoul vorbelor de mai sus a fost atât de mare în presă, lumea l-a batjocorit în asemenea chip pe cel ce ne face de ţânţari (mersi) încât, până una-alta, cel ce s-a ars şi face toată ziua Ţzz... Ţzz... este rav Amnonul sus citat.

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

Să-i felicităm mai întâi pe baschetbaliştii de la Macabi Tel Aviv care au câştigat Cupa Israelului învingând pe confraţii de la Hapoel Galil Elion cu 83-70 şi să-i rugăm să nu uite că de la ei (firmă mare, cu pretenţii) aşteptăm o prestaţie mai acătării în Cupa Campionilor Europeni pe 1998. Să le felicităm apoi pe baschetbalistele de la Elitzur Ramle fiindcă au câştigat Cupa mult râvnită, întrecând pe fetele de la Elitzur Holon, şi să-i tragem de urechi pe organizatorii meciului care au umplut sala cu ai lor, nemailăsând locuri pentru *fanii* veniţi cu autobuzele de la Holon; potoliţi-vă, fraţilor, dacă nu vreţi ca, pe viitor, să aveţi Eliţurăs. Să-i felicităm, în fine, pe tenismenii noştri tineri, care i-au învins pe austrieci la Ramat Hasharon, în Cupa Davis; şi să le urăm succes în meciul următor din septembrie cu echipa Franţei, care va fi de-o sută de ori mai greu; mai întâi, pentru că vienezii s-au prezentat pe teren fără Muster şi Schaller,- vedetele lor,- apoi fiindcă francezii au câştigat nu o dată Cupa Davis, de-alungul vremilor.

Şi-acum, după ce ne-am îndeplinit toate obligaţiile protocolare, să trecem la chestiuni mai serioase: turneul final al Campionatului mondial de fotbal din Franţa. Meciul de deschidere va avea loc luna viitoare pe stadionul cel nou de la St. Denis, iar pe noi ne-a apucat, de pe-acuma, Reisefieber - ca înaintea unei călătorii la care visăm şi tot visăm. Un Reisefieber care bântuie în toată lumea balonului rotund, dând naştere la fel de fel de drame, întâmplări, speranţe, spaime şi multe, multe vorbe. Ca de-o pildă...

* Preşedintele lui Atletico Madrid, d. Jesus Gil, s-a supărat într-un asemenea hal pe nişte declaraţii ale lui Javier Clemente, antrenorul naţionalei, încât (temperament spaniol !) l-a ameninţat pe acesta că va interzice fotbaliştilor de la Atletico să joace în echipa naţională la Paris. Oh, Jesuse, chiar aşa, sabotaj? * Puiu Iordănescu s-a necăjit niţel în urma înfrângerii cu 0-1 în meciul amical de la Bucureşti cu Israelul, dar o ştire mai nouă i-a descreţit fruntea. Mijlocaşul tunisian Hassene Gabsi, rănit la genunchi, nu va putea participa la jocul din grupa G, cu România. Numitul Gabsi, un fel de Maradona al Tunisiei, este piesa nr.1 a nord-africanilor. Şi în absenţa lui, viaţa lui Hagi şi a lor săi va fi mai uşoară. * Brazilienii care - cum am mai spus-o - nu sunt de loc siguri pe ei (în ciuda victoriei cu 2-1 la Frankfurt în amicalul cu Germania), au hotărât să mărească primele acordate jucătorilor în caz de câştigare a Cupei Mondiale. În 1994, Romario şi ai săi, după victoria de la mondialele din Statele Unite, primiseră câte 130.000 de dolari de cap de om. Acum, suma s-a ridicat la 150-170.000 de dolari de persoană. Confederaţia Braziliană de Fotbal pune la bătaie, pentru turneul din Franţa, 10 milioane de dolari în totului tot. O înţelegem. Teama ca - în caz de înfrângere - *fanii* brazilieni să nu facă prăpăd la Rio de Janeiro pe străzi şi să nu-şi dea foc pe plaja de la Maracana, i-a determinat pe şefi să *facă totul...* * Turiştilor care nu au reuşit să-şi procure bilete pentru meciuri, francezii - parşivi - le-au oferit, totuşi, o şansă. La cabaretul **Lido** din Paris se va instala un ecran uriaş, iar spectatorii, aşezaţi la mese, vor bea şampanie, vor vedea goluri şi, ca să zicem aşa... goale. Direcţia cabaretului cu preţuri piperate a pus rapid în scenă un spectacol intitulat «*Lido Stadion*». * Măsura aceasta, plină de omenie şi delicateţe a gazdelor, nu i-a potolit însă pe străinii nemulţumiţi că au fost lăsaţi fără bilete. Grupul socialist din Parlamentul European a anunţat la Bruxelles că se va adresa tribunalelor de pe continent pentru a obliga Franţa să pună la dispoziţie europenilor mai multe bilete. Au mai rămas, ţinute sub obroc, circa 160.000 de bilete, iar Parlamentul vrea să pună mâna pe ele. * E frumos. Şi, totuşi, e frumos... De fapt, altfel, mondialele n-ar avea nici un haz.

* Şi-acum, să vedem cum stăm la bursa pariurilor de la Londra. Răsturnări spectaculoase, ca în Wall Street sau la Bursa de acţiuni din Tel Aviv (ca să nu mai vorbim de cele din Hong-Kong sau Seul) nu s-au produs. Cota echipelor este, ca să zicem aşa, staţionară. Brazilia ocupă, în continuare locul I (3 lire sterline contra 1), urmată de Franţa - ţara gazdă! - (6-1) şi de Germania, o putere pe care nu o subestimează nimeni (7-1). România ocupă, ca şi luna trecută, locul 12 la egalitate cu Belgia.

INTERIM

În nr. viitor: Pronosticurile lui Puiu Peretz din Tel Aviv, fost component al naţionalei române.

Ezer Weizman
face calambururi

"Aţi venit în Muddle East, nu în Middle East"

(Cuvinte adresate de preşedintele Weizman lui Kofi Anan, secretarul general al ONU, cu prilejul vizitei acestuia în Israel: Muddle East înseamnă Orientul încurcat, confuz, încâlcit)

LA RESTAURANT

LUCULLUS
şi invitaţii săi

S. JACOBSON

Gastronomie... de Ziua Independenţei

Să-mi permiteţi, dragi cititori, să fac o derogare de la cotidian şi, în loc să vă descriu un restaurant, să vă deapăn câteva amintiri despre felul în care sărbătoream Ziua Independenţei în anii '59-'60.

Locuiam pe atunci în Naharia, oraş înfiinţat de evreii din Germania în 1933. Oraş micuţ, curăţel, care arborase lozinca revoluţionară "Nahariyableibt deutsch", prin care fondatorii îşi exprimau nu apartenenţa lor germană, ci dorinţa de a instaura în oraş ordinea, tenacitatea şi curajul acestor evrei refugiaţi dintr-o ţară pe care o socotiseră patria lor şi în care fuseseră persecutaţi. Rabinul oraşului era Dr. Keller, un om elegant, cu o barbă neagră, cu ochi vii. Nu ştiam pe atunci dacă e aşkenazi sau sfaradi, nici nu m-ar fi interesat, dar era un om minunat, cu care discutam adesea probleme medicale şi spirituale.

Ceremonia Independenţei începea seara, în ajunul sărbătorii, când toată populaţia asista la şcoală la comemorarea foştilor elevi căzuţi în războaiele Israelului. După aceea, cu toţii, în frunte cu orchestra şcolii, ieşeam şi defilam pe strada principală a Nahariei. Ne opream pentru o clipă la pensiunea "Pinguin" sau la "Tutti Levy", unde, pe trotuar, se aflau imense butoaie cu vin, din care toată lumea bea un pahar gratuit. După ce dansam, poposeam obosiţi la hanul celebrului actor şi cântăreţ Fredi Dura, unde mâncam celebra "gulasch suppe" a casei şi nu mai puţin celebrul "appfel-strudel", ştrudelul cu mere, în timp ce Fredi Dura prezenta cu marele lui talent un "one man show" în care abundau anecdotele în ivrit, în nemţeşte sau într-un idiş suculent. Spre dimineaţă ne duceam la culcare. A doua zi dimineaţa plecam cu Jeep-ul pe care mi-l dăduse Kupat Holim spre nord, la Yehianu, la chibuţul Eilon, la Sasa sau la Ţfat, şi culegeam rakafot (ciclame), irişi, anemone, margarete, lalele, panseluţe, care acopereau dealurile cu horbota lor multicoloră. La întoarcere poposeam la Gheşer Ahziv, unde luam un prânz compus din saramură de barbuni sau un peşte la proţap. Alteori luam masa la Clubul Méditerranée nou înfiinţat, al cărui medic eram, şi ni se servea un Pernod sau un "marc". Mâncam un "boeuf bourguignon" sau un "escalope de veau" şi încheiam cu "crèpes Suzette". Ne mai opream uneori la Acco, la un mic restaurant din oraşul vechi, unde patronul arab ne servea un humus preparat de el personal în faţa noastră. Parcă-l văd, amestecând humusul cu mişcări ritmice, în timp ce capul lui se apleca în acelaşi ritm. Humusul era servit cu ulei de măsline, cu câteva fire de pătrunjel, cu "ful" (bame) şi cu o pastă roşie foarte piperată. Beam arak şi bere. Uneori, mai aventuroşi, plecam la Haifa, în port, la un restaurant arab, unde mâncam o "sunia", mâncare din carne tocată cu sos de thina şi ţnobar (mană) şi o brânză apetisantă, "labane", sub formă de minge, care se păstra într-un borcan cu ulei de măsline, iar ca desert o baclava admirabilă.

D. Ehud Barak, atacând-i pe cei care-i reproşau şi îi reproşează în continuare celebra frază à-propos de ce-ar fi făcut el dacă era un tânăr palestinian, a strigat: "- Să nu-mi dea mie nimeni lecţii de luptă împotriva terorismului !"

Da' nu-ţi dă nimeni, iubite Domnule Barak asemenea lecţii. Oamenii îţi dau lecţii de luptă împotriva tâmpeniilor pe care le scoţi pe gură...

ZISE...

"Toţi cei ce-au încercat să încalce Shabatul au dispărut de pe faţa pământului"

(Rav Menahem Porush, conducătorul partidului Agudat Israel; la un meeting de protest organizat împotriva refuzului lui Roni Millo, primarul Tel Aviv-ului, de a interzice funcţionarea magazinelor de Shabat; 1998)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

BOLILE DE PIELE FRECVENTE LA NOI

Rare sunt locurile din lume unde dictonul "Pielea oglindeşte sănătatea întregului organism" este mai valabil ca aici, la noi. Pe lângă frumuseţile inerente şi realizările de proporţii, problemele de stress de tot felul însoţind specificul atmosferic atât de schimbător (căldură, umiditate, răcire bruscă – totul aproape de la o zi la alta, sau chiar de la zi la noapte şi invers), influenţează în cel mai înalt grad corecta funcţionare a organismului nostru, exprimată, în majoritatea cazurilor, la nivelul pielii.

O piele elastică, moale dar tonică, armonios colorată denotă sănătate. Ea nu se cojeşte, nu se înroşeşte, nu ustură şi se ridează mult mai târziu.

La nivelul pielii pot răbufni multe semne ale unor boli interne. Aşa sunt, de pildă, urticariile (mici umflături localizate, însoţite de roşeaţă şi mâncărimi puternice), datorite unor fenomene alergice ale organismului la diverse substanţe din natură, alimente alterate, etc; exemele pot exprima şi ele o infecţie locală (râia, ciupercile, etc.) care, în timp, prin asocierea lor cu alţi microbi, pot da loc la complicaţii denumite "piodermite" (infecţii de tipul furunculelor).

Un prim factor esenţial întru apărarea sănătăţii pielii este curăţenia, mai ales a mâinilor ce ating tot felul de obiecte şi strâng microbi dintre care unii destul de dăunători: stafilococi, streptococi, spirochete, ca şi virusuri, etc.

Am amintit mai sus de ciuperci şi revenim asupra lor pentru că la noi, în Israel, procentul este destul de mare datorită căldurii şi umidităţii. Cea mai mică zgârietură sau înţepătură poate constitui o poartă de intrare şi dacă nu veghem la curăţenia pielii, rezultatele în timp sunt destul de greu de înlăturat.

Un alt număr de afecţiuni ale pielii se datorează unor substanţe din mediul de muncă: uleiurile minerale, anumite spray-uri de vopsele, etc. Praful adunat pe o piele murdară, transpiraţia, iritaţia din jurul firelor de păr nespălate multă vreme pot şi ele provoca boli de piele. In această categorie intră şi foliculitele provocate de zmulgerea firelor de păr cu penseta fără o dezinfecţie ulterioară imediată. În 80% din cazuri se produc inflamaţii sub formă de pată roşie care se umflă şi se transformă apoi în băşicuţe cu puroi. Dacă această foliculită este superficială, ea se sparge şi dispare după 4-5 zile, dar dacă este mai profundă, vindecarea ei durează mai mult, dacă nu cumva a apucat să se întindă pe o suprafaţă mai mare. Pentru a o evita, după pensare este recomandabil a se tampona locul cu tinctură de iod.

Sicosis este o boală a pielii ce apare deobicei vara, la căldură şi se manifestă îndeobşte la bărbaţi, sub nări, acolo unde se află mustaţa, sau în locurile unde creşte barba. Ea arată ca o pată roşie mai umflată ce se acoperă în timp cu coji sau băşicuţe mici ce zmeuresc. Fiind tot o afecţiune localizată în jurul rădăcinii firelor de păr, ea necesită acordarea unei atenţii deosebite curăţeniei şi dezinfectării aparatelor de ras şi a locului obişnuit de bărbierit. Sicosis-ul poate fi şi parazitar, provocat de o ciupercă numită tricofiton, transmisă de la un alt purtător. Pentru tratarea acestor cazuri, cel mai indicat este să vă adresaţi medicului dermatolog. Iar în afară de recomandările lui, o viaţă sănătoasă, cu deosebită curăţenie şi evitarea mâncărurilor piperate şi a stress-ului vor scurta durata bolii.

Fostul fotbalist român, Victor Piţurcă, a fost numit, după o luptă grea, în funcţia de antrenor al naţionalei de fotbal a României; spuneam o luptă grea, fiindcă duşmanii lui Piţurcă s-au opus la numirea lui, invocând faptul că, în urmă cu ani, omul fusese condamnat la închisoare pentru că juca zaruri (barbut) pe bani.

Dar vocile inamicilor săi nu au fost luate în seamă. Iar intrigile ce se mai fac auzite şi astăzi nu mai pot provoca anularea hotărârii Federaţiei Române de Fotbal. Gata. Zarurile au fost aruncate.

minimum

EDITEAZĂ

• Aveţi în manuscris memorii personale? Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?

• Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

• MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

MINIMUM

•

Există, în sfîrşit, o editură: MINIMUM

• poşta •

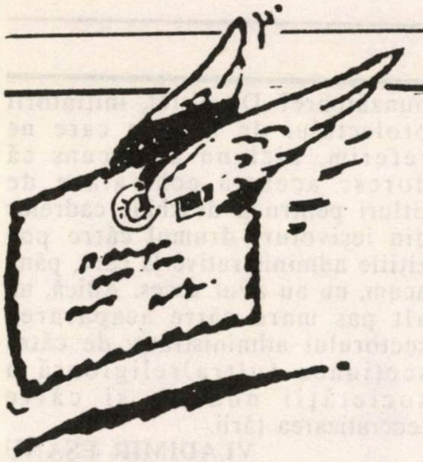

Şi totuşi, un partid al nostru

În ultimii doi ani, în "Ultima Oră", la pagina cu scrisori de la cititori au apărut foarte multe corespondenţe prin care s-a arătat dorinţa originarilor din România de a se constitui într-un partid politic, pe motive bine întemeiate. În urmă cu 5-6 luni, a apărut în acelaşi ziar un articol al d-lui Artzi, intitulat cam aşa: "Nu ne trebuie un astfel de partid!" De atunci, n-am mai întâlnit corespondenţe în favoarea *partidului nostru;* în schimb, au apărut articole care apărau teza contrarie, cu argumente puerile ("antisionist", "clan", "nu se justifică"). Mai mult: au apărut şi în «Minimum» îndemnuri în sensul de a irosi din nou voturile noastre în favoarea d-lui A. Poraz, care nu intră însă în vederile noastre, deşi la trecutele alegeri - luaţi prin surprindere de faptul că pe lista Partidului Muncii nu se afla nici un originar din România, de supărare am votat cu Meretz-ul.

Socot că ar fi bine să vă implicaţi mai mult în organizarea unui partid al originarilor din România, având în vedere simpatia mare ce o avem pentru dvs.

În felul acesta nu vom mai fi marginalizaţi atât în viaţa politică, cât şi în cea culturală, şi poate că nu vor mai îndrăzni cei de la Televiziunea Publică să ne împroaşte cu epitetul bine cunoscut de *ganavim*.

LUCIAN TZAICU
Ierusalim

Dreptul la replică

Mult stimate Domnule Mirodan,

În legătură cu nota Domnului M. Mircu («Minimum» nr.131, pag.47) sunt nevoit să vă informez, cu dovezile anexate, că ea este incorectă (ca să mă exprim delicat).

Precizez că, din respect pentru senectutea şi bogata activitate publicistică a d-lui M. Mircu, nu am răspuns până acum la acuzele sale false.

(După cum îşi amintesc cititorii, M. Mircu acuza editura Hasefer din Bucureşti, de redactarea neglijentă a cărţii sale «Oameni de omenie în vremuri de neomenie» - n.red.)

Desigur, opiniile sale de principiu sunt corecte şi noi subscriem la cerinţele sale privind exigenţele editoriale. Doar că referirea la cartea sa, "masacrată" de mine, sunt contrazise de probele anexate.

I-am făcut o carte onestă dintr-un noian de tăieturi din ziare şi reviste, unele depăşite în timp şi nerevizuite de autor. L-am ţinut la curent cu toate fazele lucrării şi a promis că va veni la Bucureşti să avizeze ultima corectură. Nu a venit şi nici nu a răspuns la propunerea mea de a delega pe unul din fraţii săi să-l suplinească la avizarea ediţiei.

Nu am adăugat nimic, absolut nimic. E adevărat că am cerut scoaterea unor pasaje care vorbeau despre anumite acţiuni, cel puţin neverificabile.

Îmi vine greu să înţeleg cum poate un publicist prestigios să lanseze acuze neîntemeiate, făcându-se că uită propria sa corespondenţă.

Dacă în acest mod crede că poate exercita presiuni ca să-l mai publicăm, cred că-şi face calcule greşite.

Eu îi doresc sănătate.

Vă cer scuze că am abuzat de bunăvoinţa Dvs. prezentându-vă această penibilă problemă. Asta tocmai înainte de Pesah.

Hag Sameah !

Prof. ALEXANDRU SINGER
Ed. «Hasefer», Bucureşti

Dreapta ar fi putut fi mai generoasă cu Barak

În urmă cu vreo două luni, ziaristul Ghideon Levi de la TV I i-a întins o capcană lui Ehud Barak, întrebându-l cum s-ar fi comportat el, în aceste timpuri, dacă s-ar fi născut arab într-o tabără de refugiaţi. Barak n-a găsit un răspuns mai bun decât că ar fi comis ceea ce comit acum arabii, inclusiv actele de teroare. Barak ar fi putut să răspundă foarte bine că ar putea şi el să întrebe cum s-ar fi comportat Arafat dacă s-ar fi născut evreu, în ghetoul din Plonsk.

E clar că întrebarea ziaristului era fără sens, chiar prostească şi nu merita răspuns. Din păcate, despre răspunsul nefericit al lui Barak se discută şi astăzi.

Barak e un om cu un trecut militar exemplar şi e singurul din conducerea Partidului Muncii care a criticat o serie de aspecte negative al acordului Oslo; răspunsul lui de mai sus e datorit, probabil, unei carenţe de spontaneitate. Ar fi fost o ocazie ca Dreapta să se fi arătat generoasă şi să fi renunţat la exploatarea gafei lui Barak; ar fi dus la o destindere în relaţiile dintre coaliţie şi opoziţie, relaţii încordate la extrem.

LEON HAIMOVICI
Rishon Le Zion

Profesorul meu, domnul Campus

Sunt un român stabilit în Brazilia şi graţie amabilităţii unor evrei români, vecini de-ai mei, am putut răsfoi revista Dvs., pe care o găsesc foarte interesantă deoarece te introduce în realităţile şi specificul românesc.

Revista a avut darul să-mi aducă şi o mare satisfacţie de ordin personal. În cuprinsul revistei nr.131, am găsit fotografia şi un articol de critică literară ale D-lui Iosef Eugen Campus, scriitor şi critic de limbă română. Cum port o admiraţie deosebită pentru vechiul meu dascăl de la Liceul Sf. Sava din Bucureşti, v-aş ruga să-i transmiteţi mica mea scrisoare, în care îi transmit gânduri de ale mele şi stima ce i-o port.

Vă mulţumesc pentru bunăvoinţă şi vă doresc multă sănătate şi realizări profesionale.

DAN BOLINTINEANU
Sao Paulo, Brazilia

N. red.: Am transmis cu plăcere colaboratorului nostru, Dr. Iosef Eugen Campus, mesajul fostului său elev, Dan Bolintineanu.

Rabinii şi diplomele

Înţelegerea mentalităţii(lor) care dirijează societatea israeliană constituie un ţel principal al eforturilor de adaptare al celor care s-au repatriat. Faptul - cu totul original - că evreul e definit simultan de naţionalitate şi religie, asigură acesteia din urmă un loc central în viaţa noastră spirituală. Numai că, printr-o extensie pe care - în primul rând, teoretic - o socot abuzivă, autorităţile religioase se preocupă intens de extinderea influenţei lor, mult dincolo de graniţele spiritual-religioase.

Faptul care m-a împins la formularea celor de mai sus îl constituie recenta tentativă de a legaliza asimilarea titlurilor rabinice cu cele universitare (şi, eventual, academice). O asemenea cerere constituie însă o absurditate şi iată de ce:

Titlurile universitare, ca şi cele academice se acordă pentru aporturi importante aduse în ştiinţă şi artă. Acestea au un numitor comun: cunoaşterea. Religia nu este un domeniu al cunoaşterii (studiile care se fac în ieşivoturi sau în seminariile teologice sunt doar "luări la cunoştinţă" a unor scrieri, învăţarea lor şi, eventual, aprecierea lor critică după criterii *sui generis*, şi nu acte de cunoaştere, componente ale acelui proces complex de ridicare a vălului ignoranţei şi scoaterii la lumina cunoştinţei şi înţelegerii obiective a esenţei obiectelor şi fenomenelor - de la cele fizice la cele psihice şi artistice - a modului lor de existenţă şi funcţionare, folosind metode adecvate (logică, modelare, experiment, ş.a.)

Realitatea religiei se bazează pe o ipoteză. O ipoteză neverificabilă şi pe care teologia nici nu-şi propune s-o verifice. Dimpotrivă. În timp ce ştiinţa este dispusă să renunţe la explicaţiile care se dovedesc a fi greşite sau depăşite şi a adopta noi explicaţii - mai exacte şi mai cuprinzătoare - ale fenomenelor ce compun Realul din care facem parte, religia se opune cu străşnicie unei asemenea practici, socotind - doar pe temeiul unei încrederi oarbe şi nejustificate decât de porniri subiective ce n-au nici o tangenţă cu procesul de cunoaştere - că modelul său ipotetic este Adevărul pur şi întreg, imuabil şi etern. Şi, pentru a nu lăsa loc vreunei îndoieli asupra existenţei unei eventuale dorinţe a religiei de a cunoaşte obiectiv şi verificat, vom aminti că - împotriva propriilor comandamente etice şi încălcându-le fără preget şi regrete - religia a reprimat sângeros, cu o duritate împinsă la extrem, încercările şi reuşitele ştiinţei şi artei, care-i ignorau, negau sau periclitau ipoteza pe care era clădit tot edificiul său ideologic. Să ne gândim, de pildă, la Galileo Galilei...

În total contrast, ştiinţa şi arta nu au cunoscut asemenea practici. Ele nu au practicat auto-dafé-uri, dar şi-au luat libertatea de a critica idei, în mod deschis, public, liber. Nici ştiinţa, nici arta nu şi-au impus ideile cu sabia şi focul, ci cu munca şi raţiunea. Ele nu au făcut nici o dată prozeliţi cu forţa armelor şi a politicii, ci cu cea a ideilor şi a dovezilor.

Absurditatea acestei tentative rabinice încalcă însăşi bazele eticii religioase. Există o ierarhie rabinică, bazată pe merite şi calităţi, după norme proprii. Aceleaşi merite să fie, oare, suficiente pentru dobândirea suplimentară a unor titluri universitare laice? Pe ce bază, din moment ce toate studiile rabinice nu au puncte comune cu cerinţele universitare, ba chiar se exclud? Cum ar reacţiona forurile rabinice dacă un cadru universitar (sau academic) ar solicita un titlu rabinic şi demnităţile corespunzătoare? De altfel, iniţiatorii proiectului de lege la care ne referim, nici nu au ascuns că doresc această echivalare de titluri pentru a deschide cadrelor din ieşivoturi drumul către poziţiile administrative la care, până acum, nu au avut acces. Adică, un alt pas mare către acapararea sectorului administrativ de către secţiunea (ultra)religioasă a societăţii noastre şi către teocratizarea ţării.

VLADIMIR EŞANU
Beer Sheva

Godell

La lectura convorbirii intitulate **"La taclale cu Tuvia Juster"** realizată de Gh. Iosub (**«Minimum» nr.132**) am tresărit văzând că se vorbeşte despre *graficianul* Godell.

Este vorba, desigur, de o definire greşită a regretatului caricaturist, atribuindu-i-se astfel o nouă identitate.

De la vârsta de 13 ani şi până la sfârşitul vieţii sale, Godell s-a consacrat caricaturii, care i-a adus mari satisfacţii şi notorietate. Sporadic, de-a lungul anilor, a avut şi alte preocupări de circumstanţă. Astfel, în jurul anilor '30 a fost ziarist la un cotidian ieşean; după 23 august 1944 a fost corespondentul pentru Transilvania al ziarului "România liberă". În Israel a organizat expoziţii personale, dintre care una în incinta Knessetului.

Pentru asigurarea existenţei sale materiale cât şi a familiei, şi-a deschis la Petah Tikva un atelier de înrămat tablouri. A publicat o serie de articole în cotidianul de limbă română, iar după 1990, o savuroasă carte de amintiri la Bucureşti. În ultimii săi ani s-a ocupat, cu un real talent, de pictură şi - pe ici, pe colo - de grafică pentru coperţi de carte şi reviste, ilustrări de texte, etc. Dar preocuparea sa dominantă, în care a investit talent şi pasiune, a fost întotdeauna caricatura, şi nu grafica.

Nu am intenţionat, prin rândurile de faţă, să-i ridic o statuie sau să-l înalţ pe un soclu pe regretatul Godell, ci să restabilesc adevărata identitate a celui ce-a fost considerat în România ca unul dintre cei mai preţuiţi şi populari caricaturişti. În urmă cu ani am publicat în cotidianul de limbă română două articole în care îmi exprimam unele consideraţii cu privire la creaţia sa, de aceea nu voi mai reveni aici asupra lor. Dar folosesc acest prilej pentru a transmite gânduri de bine soţiei sale devotate,- Coana Tinca, tovarăşa sa de-o viaţă şi la bine şi la rău.

...Şi un gând pios în amintirea celui care a fost marele caricaturist Godell.

Dr. GABRIEL FRIEDMAN
Tel Aviv

Bucovina de Nord, Bucovina de Sud

În nr. 131 - februarie 1998 - al revistei se publică un interview cu Radu Ioanid, realizat de Andrei Cornea de la revista «22» din Bucureşti, intitulat: "*Deportările în Transnistria: proporţiile masacrului şi credibilitatea surselor*", care m-a surprins prin următoarele:

1.- Nu se ţine seama de faptul că Bucovina este şi azi împărţită în două: partea de Sud - jud. Suceava de azi - face parte din România şi partea de Nord, cu oraşul Cernăuţi, care aparţine Ucrainei.

2.- În aliniatul cu privire la cruzimea jandarmeriei române, pag.42, se afirmă: "*Autorităţile române au început procesul de distrugere a evreilor din Basarabia, Bucovina de Nord şi Transnistria...*"

3.- Or, adevărul este că evreii din oraşele Bucovinei de Sud: Câmpulung Moldovenesc, Vatra Dornei, Gura Humorului, Suceava, Rădăuţi, Siret au fost deportaţi **cu toţii** în octombrie 1941 în Transnistria (jud. Moghilev în majoritate).

4.- Cu un an înainte, în toamna anului 1940 toţi evreii din satele Bucovinei de Sud au fost expulzaţi în oraşe, jefuiţi, percheziţionaţi, umiliţi, bineînţeles copiii scoşi din şcoli (şi eu printre ei), etc.

5.- Recomand tuturor celor interesaţi să citească cele două volume despre **Martiriul evreilor din Câmpulung Moldovenesc** apărută în 1997. Aici există, de altfel, o mărturie purtând numele meu.

IOSEF BERGMAN
Holon

George Enescu pe meleagurile natale

În toamna anului 1945 Maestrul George Enescu hotărâse să vină să-şi revadă satul natal, **Livenii Dorohoiului.**

Eu lucram, pe vremea aceea, la ziarul ieşean "Lupta Moldovei" de sub direcţia doamnei Sanda Benditer şi am fost invitat telefonic să particip atât la festivitatea de primire, cât şi să-l însoţesc pe maestru în deplasările sale prin judeţ.

Pe peronul gării Dorohoi, frumos împodobit cu steaguri, aşteptau reprezentanţii autorităţilor locale, civile şi militare în frunte cu Prefectul judeţului dl. prof. Alex. Faliboga şi primarul oraşului - maiorul Găluşcă.

La sosirea trenului special, Maestrul George Enescu şi suita sa au fost întâmpinaţi cu pâine (sub forma unui colac împletit, aşezat pe o tavă împodobită cu un frumos şervet moldovenesc) şi sare, şi cu urări de bun sosit exprimate în numele tuturor de către primarul Găluşcă.

În sala de festivităţi a modestei gări din Dorohoi (de fapt, biroul şefului de gară, dl. Pălămaru), a avut loc apoi o mică recepţie cu pastramă de la fabrica fraţilor Cornişteanu, şi cu vin din pivniţele moşiei Enescu de la Liveni.

De la gară şi până în centrul oraşului, de pe ambele trotuare cetăţenii care se adunaseră spre a-l primi, aplaudau şi scandau "Enescu, fiul nostru eşti".

După cocteil-ul ce a avut loc la Primărie, toţi cei prezenţi au fost invitaţi la reşedinţa conacului Enescu din str. Al. I. Cuza de către directorul conacului, dl. Ciudin, unde a avut loc un prânz somptuos la care a participat o numeroasă asistenţă.

După-amiază, în aula liceului Grigore Ghica, a avut loc întâlnirea maestrului George Enescu cu reprezentanţii intelectualităţii şi ai breslelor meşteşugăreşti din oraş. Personal, l-am rugat pe maestru să ne împărtăşească impresiile d-sale despre dezvoltarea oraşului şi a judeţului, precum şi unele amintiri din turneele întreprinse prin lume. Deosebit de bine dispus şi cu un calm absolut, dânsul mi-a replicat: "*tinere Moscovici, îmi pare foarte rău dar eu nu ştiu să port discuţii lungi şi să ţin discursuri; mai degrabă pot vorbi prin intermediul unei viori*". Zis şi făcut: din dotarea liceului s-a adus imediat o vioară de preţ şi maestrul ne-a delectat cu un buchet de fragmente din Rapsodia Română şi alte compoziţii ale sale. A fost formidabil. Lumea, în picioare, îl aplauda fără întrerupere şi toată acea după-amiază a fost ca de basm.

Seara, în saloanele cooperativei "Deşteptarea" din Dorohoi a avut loc un mare banchet oferit de prefectul prof. Alex. Faliboga, la care au participat toate notabilităţile oraşului. Orchestra, condusă de cunoscuţii Muntean şi Antoneac, au delectat asistenţa cu cele mai frumoase melodii populare româneşti.

A doua zi, o suită de maşini s-a îndreptat spre Livenii Dorohoiului unde se născuse şi trăise acest geniu al muzicii româneşti şi de pretutindeni. Şi aici a fost primit de sătenii lui iubiţi şi de elevii de şcoală.

La alegerile din 6 martie 1946 a fost ales ca deputat din partea judeţului Dorohoi.

S. MOSCOVICI-KARMOSS
Beaconsfield, Québec, Canada

Literatură şi Pornografie

Stimate domnule Mirodan,

Cele câteva reacţii de nemulţumire ale unor cititori, din cauza publicării în «Minimum» a două traduceri semnate de mine din - eu o numesc aşa - "literatura clasică" erotico-pornografică, şi anume "Balada borţoasei Margot" de François Villon (1431-1463) şi "Povestea Julietei" a Marchizului de Sade (1740-1816) ridică încă o dată problema limitelor morale ale subiectelor şi limbajului literar. Spre surprinderea mea, "forţând nota", unii corespondenţi, de pildă dl. ing. Jean Segal, exercită un soi de cenzură a scrisului, considerând că povestea Julietei putea fi eliminată complet din revista dvs., locul ei fiind mai potrivit în fiţuicile pornografice, "apărute ca ciupercile în România post-revoluţionară". Alt corespondent şi încă un confrate de-al meu, d-rul G. Mănescu, care pretinde literaturii - citez - "o delectare de a citi şi învăţăminte de viaţă", emite diagnosticul prezumtiv (foarte delicat, nimic de zis!) că "aberaţiile scabroase şi inspiraţia bolnăvicioasă a autorului (de Sade) nu este (sic!) cumva şi a traducătorului (E. Wittner"). Şi, la fel ca dl. ing. Segal, propune şi d-sa, pentru viitor, aplicarea cenzurii directoriale.

Dintr-odată problema pudoarei exagerate a unor cititori vârstnici, sechelă a "minciunilor convenţionale", cum le numea Max Nordau, cu care ne-a hrănit în tinereţe sistemul educativ din vechea şcoală şi din vechile familii, degenerează într-o atitudine represivă, anti-democratică, un soi de "şantaj moral" asupra directorului revistei care a publicat textul şi limbajul celor două tălmăciri.

Tare aş fi curios, stimate d-le Mirodan, s-o rugăm pe d-na Mina Ţemah pentru o investigaţie statistică, să ştim şi noi câţi la sută se oripilează, şi câţi la sută "se delectează", ştiind prea bine că cei din urmă, din aceeaşi pudoare cu a cititorilor mai protestatari, nu ar lăuda în scris cele două traduceri ?

Departe de mine gândul de a critica ipocrizia ("Ipocrite lecteur, mon semblable, mon frère", cum spunea Baudelaire) acelor cititori care, implicit, mă acuză de atentat la bunele moravuri şi de folosirea unor cuvinte ce lezează simţul moral. De vină este ipocrizia social-religioasă care a stabilit un "cod secret" al exprimării în scris a sexualităţii şi aspectelor ei, fiindu-le interzisă folosirea de termeni direcţi, "pe şleau", sub pretextul vulgarităţii, şi obligându-i pe autori să folosească ori termeni "ştiinţifici" (phallus, penis), ori sintagme ocolitoare, neînţelese de majoritatea cititorilor. Mai ţin minte ce revoltaţi erau părinţii noştri, ba chiar şi unii critici "ai vremii" când, prin 1933, a apărut în româneşte "Amantul d-nei Chatterley", citind infamantul cuvânt "cur", ca să nu mai vorbim de dubla condamnare la penitenţă aplicată lui Geo Bogza, autorul "Poemului-invectivă".

Dacă onoraţii corespondenţi ar fi cunoscut textele incriminate în original, sau măcar să fi citit câteva recente apariţii în editurile româneşti, romane de autori celebri ca Nabokov, Henry Miller, Kundera, Céline şi alţii, presupun că sentinţa lor nu ar fi fost inchizitorială faţă de vocabularul pe care eu şi alţii ca mine vroim să-l liberalizăm, să-l eliberăm de scoriile prejudecăţilor retrograde...

Dr. EMIL WITTNER
Petah Tikva

Frida Ball, Ierusalim (deşi poşta ne-a adus rândurile Dvs. cu întârziere şi, uite, ne-apropiem de vară, redăm cu plăcere cele scrise de Dvs. despre... zăpezile de odinioară, adică din luna martie: *"Ştiţi, palmierii, portocalii şi lămâii (citrici) sunt acoperiţi de zăpadă. E uimitor; e minunat totuşi căci mâine când zăpada va fi plecată - portocalii şi lămâii vor fi iar cu fructele de aur strălucitoare şi se vor întreba miraţi "ce-a fost? Un vis?");* *Sandu Dac,* Tel Aviv (da, amintirile prietenului Dvs. fotbalist ne interesează); *Ricu Bernstein,* Carmiel (a.- aveţi dreptate, desigur, à-propos de suma scandaloasă ce urma a fi plătită cântăreţei patrioate Rita pentru a interpreta, la Jubileu, imnul naţional Hatikva; dar, între timp, după cum aţi aflat din gazete, întâi a renunţat să mai cânte, apoi, la rugămintea directă şi specială a primului ministru Netaniahu, a acceptat să cânte pentru o sumă mai "normală", care va fi donată unei organizaţii ce se ocupă de copiii desmoşteniţi de soartă; aşadar, problema s-a rezolvat. b.- vă rugăm - şi cu această ocazie îi rugăm pe toţi cei care procedează ca Dvs. - să scrieţi pe o singură parte a foii de hârtie); *Mircea Sânpetru,* Bucureşti (corespondenţa Dvs. despre cei trei afacerişti de pe la noi care plătesc drept taxă de protecţie câte o mie de dolari pe lună directorului respectivei publicaţii din România, pentru a nu fi atacaţi în gazetă, este interesantă, fără doar şi poate, şi impresionantă, în sensul că ţi se face greaţă când afli cum se comportă aceşti bişniţari, dar... dar... dar... nu o putem publica atâta vreme cât aserţiunile Dvs. nu sunt însoţite de dovezi; fără de asemenea dovezi, sorry); *Nathan Bron,* Kiriat Ata ("Aflu recent că tribunalele rabinice vor funcţiona numai cu bărbaţi, deoarece *"dactilografele grefiere îi împiedică pe judecători să se concentreze"*.- Măsura este profund condamnabilă, lăsând pe drumuri zeci de salariate, iar motivarea este pur şi simplu de râsul lumii. Umilirea femeii, desconsiderarea ei, dispreţuirea femeii ca fiind doar unealtă a plăcerii carnale a bărbatului, menţinerea ei sub acoperişul familial numai dacă "pântecele ei este roditor", sunt obiceiuri preluate din timpul lui Avraham, care nu mai au nici o legătură cu realităţile de azi. Şi apoi, dacă dactilografele împiedică pe rabinii judecători "să se concentreze", de ce nu ar fi valabil acest lucru şi pentru profanii care, volens-nolens, lucrează alături şi împreună cu femei?

Iar în ce priveşte rabinii care nu se pot concentra, spre a judeca în mod corect datorită unei dactilografe-grefiere, consider că mult mai corect şi cu adevărat eficient ar fi îndepărtarea din funcţia de judecător a rabinului în cauză şi nicidecum a dactilografei, care-şi face meseria conştiincios, singura ei uriaşă greşeală (nu de maşină) fiind doar aceea că s-a născut femeie, conform «hotărârii lui Dumnezeu»."); *Shlomo Bercovici,* Tel Aviv ("Nu de mult s-au împlinit 60 de ani de când a venit la putere faimosul guvern de tristă amintire, condus de doi antisemiţi înverşunaţi, A.C.Cuza şi Octavian Goga. Guvernul a venit la putere printr-o manoperă machiavelică a lui Carol al II-lea, la sfârşitul lui decembrie 1937. Ca în mod la fel de brusc, pe data de Joi 10 februarie 1938, guvernul să fie demis.

Acest guvern care era să ducă de râpă Statul român, în special pe plan economic, a comis în scurt timp toate samavolniciile posibile contra evreilor, şi a fost demis în mod ruşinos. Ziarul «Semnalul» care apăruse imediat după demisia guvernului, înlocuind ziarul «Adevĕrul» (care fusese şi rămăsese suspendat), a caracterizat scurt demisia guvernului: "Copilul a murit de timpuriu, înainte de a fi... botezat". Scriind aceste rânduri, mi-am amintit de o epigramă a unui anume Dacian, adresată lui A.C.Cuza: *"Una e visul, alta e somnul/ Una e focul, alta e spuza/ Una este Cuza Domnul/ Alta este domnul Cuza/".);Harry Shoshany*, Ramat Hanassi (două epigrame à-propos de cazul Clinton: "În general este bizar/ Să critici în mod permanent/ Un şef politic, Demnitar,/ Pe simplul fapt că e... potent!"; Femeile defăimătoare/ Idealul şi l-au realizat;/ Doar astfel ele-au fost în stare/ Să iasă din anonimat!"); *Nelu Solomon*, Metulla; *Raluca Zimbler*, Ierusalim; *Toto Gheorghiade*, Bruxelles, Belgia; *Evelyn Schwartz*, Bucureşti; *ec. Leo Mandler*, Herzlia; *Mioara Munteanu*, Beverly Hills, Los Angeles; *Rubin Bogomolni*, Rehovot; *Baby şi Beno Marcus*, Natania (mulţumim pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

Corespondenţii noştri desenează

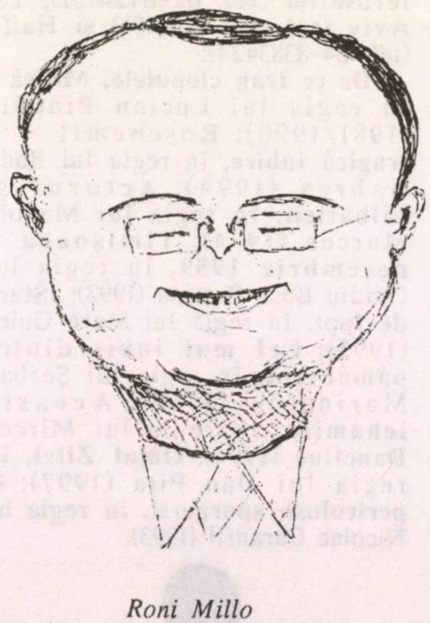

Roni Millo
văzut de Marcel Meridan

În ciuda dificultăţilor fără de sfârşit pe care la întâmpină – în cadrul misiunii sale – de a convinge guvernul de la Ierusalim să accepte o retragere de 12-13% din teritorii, Denis Ross, trimisul special al Departamentului de Stat în regiune, s-a jurat să-şi continue eforturile până la capăt.

Mă uit la el şi-mi dau seama că Denis acesta e Ross de ambiţia de a rezolva problema cu care l-a însărcinat preşedintele Clinton.

D-na Iaffa Deri, soţia lui Arie Deri, conducătorul Shasului, a declarat surâzătoare la Televiziune că speră din toată inima ca cei doi fii ai ei să nu facă armata, deoarece vor avea o treabă mult mai importantă de făcut pentru ţară, şi anume, să înveţe la ieshiva.

Foarte bine, cucoană !

Ia ffa cu amândouă mâinile tot ce-ţi oferă Statul ăsta sionist şi lasă-i pe fraieri să-şi pună viaţa-n joc pentru apărarea dumitale şi a mişpahalei.

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCA

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center). Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech 2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit. Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

CASETE AUDIO:
Muzică populară
şi uşoară, poveşti pentru copii

TURISM

B. Elvin, scriitor, redactor-şef al revistei «Lettre Internationale» (ed. română); de la Bucureşti, la rude.

Stan Vlad, ziarist, corespondent al revistei **Minimum** la Bucureşti; la rude.

Mira Iosif, critic de teatru, fost redactor la revista «Teatrul» din Bucureşti în anii '60-'80; de la Bruxelles, Belgia; la rude.

Evelyn Fonea, redactor al «Realitatea Evreiască», Bucureşti; la rude.

ANIVERSĂRI

Samuel Stein, traducător din idiş şi ebraică în româneşte, fost redactor al paginii de ebraică a «Revistei Cultului Mozaic» (actuala «Realitate Evreiască»); 85 de ani de la naştere.

Dumitru (Dolfi) Solomon, (N. Galaţi), autor dramatic, redactor-şef al revistei «Teatrul azi»; 65 de ani de la naştere.

Ion Ianoşi, profesor la Facultatea de Filosofie a Universităţii din Bucureşti; estetician; 70 de ani de la naştere.

Solo Har-Herescu, poet, publicist; 70 de ani de la naştere.

PREMII

Radu F. Alexandru, scriitor: Premiul Uniunii Cineaştilor din România pentru scenariul filmului «Omul zilei».

DECESE

Willy Moglescu, publicist, critic de teatru, membru al comitetului de conducere al Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România; la Bucureşti.

Bruno Tessler, muzician, profesor de muzică; la Eilat (a fost, în trecut, soţul cântăreţei Monica); B.T. s-a sinucis.

Ionel Grubea, doctor în istoric; profesor de istorie la liceul "Matei Basarab" din Bucureşti.

Iona Rodan (77), autor şi regizor de spectacole în limba română în Israel; la Bat Yam.

Andrée Fleury-Gropeanu (100), traducătoare din limba franceză (a tălmăcit proze şi versuri de Marin Preda, Gellu Naum, Maria Banuş ş.a.); colaboratoare a emisiunii în limba franceză a postului de radio Bucureşti; la Bucureşti.

COMEMORĂRI

Dida Solomon-Callimachi, actriţă; 100 de ani de la naştere; a interpretat cu succes roluri în teatrul lui Strindberg, Ibsen, Cehov, Shaw, Ronetti-Roman, Ciprian, etc.; a fost căsătorită cu publicistul român Scarlat Callimachi, numit şi *"prinţul roşu"*, din cauza adeziunii sale, din anii '30, la mişcarea comunistă.

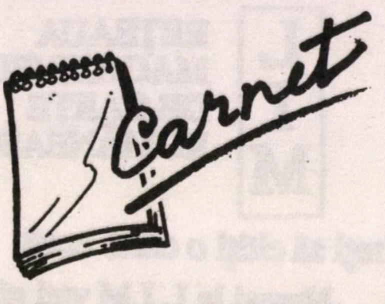

Suntem alături de colaboratorul nostru, **Dr. Rudolf Leizerovici,** la pierderea grea suferită prin încetarea din viaţă a mamei sale şi îl rugăm să primească sincerele noastre condoleanţe.

Prietenii de la «Minimum»

Dispariţia dragei noastre prietene
LILICA ROSENBLUM
ne-a îndurerat profund.
Niciodată n-o să te uităm.
Betty, Lelia,
Saly şi Mioara

Manifestări, manifestări

21.4.a.c.: Seară literară organizată de HOR - Tel Aviv, în cinstea cărţii **"În câte feluri se poate suferi din dragoste"** de **Rodica Grindea.** Prezentarea: **Doina Meiseles.** Cu acelaşi prilej a avut loc vernisajul expoziţiei de pictură **Lyvia Kessler.**

6.5.a.c.: Reuniune a Cercului Cultural Haifa, dedicată împlinirii a 50 de ani de la crearea Statului Israel. Vor avea loc întâlniri cu generali israelieni originari din România, Shmuel Katz, fost consilier la ambasada Israelului din Bucureşti, Angelica Rozeanu, fosta campioană mondială la tenis de masă; scriitorii A. Clain, Luiza Carol, Bianca Marcovici, Andrei Fischof, Hari Bar Shalom, Mirel Brateş; Avram Stetner, fost decan al Facultăţii de Contabilitate a Universităţii din Haifa; Marta Constantinescu (fostă cercetătoare la Centrul de istorie al Comunităţii Evreilor din România), ziarista Batia Zilberman, Rabinovici Marcel, invalid din războiul de uzură, şi sculptoriţa Lelia Zuav.

Programul va avea loc în sala Muzeului Municipal din Haifa, Rh. Shabetai Levi, la ora 17, şi va fi prezentat de Shlomo David.

17-26.5.a.c.: Ambasada României în Israel şi Arhiva israeliană de filme / Cinemateca din Ierusalim anunţă organizarea **ZILELOR FILMULUI ROMÂNESC ÎN ISRAEL.**

Cu acest prilej se va afla în Israel o delegaţie de cineaşti români din care fac parte: Radu Gabrea, secretar de stat şi regizor, Mariana Mihuţ, Victoria Cociaş şi Victor Rebengiuc, directorul Teatrului "Bulandra" din Bucureşti.

Inaugurarea oficială are loc duminică 17 Mai 1998, ora 20.45, la Cinemateca din Ierusalim, cu filmul **De ce trag clopotele, Mitică ?**, în regia lui Lucian Pintilie.

Proiecţiile următoarelor filme vor avea loc la Cinematecile din Ierusalim (tel. 02-6724131), Tel Aviv (tel.: 03-6917181) şi Haifa (tel.: 04-8383424):

De ce trag clopotele, Mitică ? în regia lui Lucian Pintilie (1981/1990); **Rosenemil - o tragică iubire,** în regia lui Radu Gabrea (1994); **Actorul şi sălbaticii,** în regia lui Manole Marcus (1974); **Timişoara - decembrie 1989,** în regia lui Ovidiu Bose Paştina (1993); **Stare de fapt,** în regia lui Stere Gulea (1995); **Cel mai iubit dintre pământeni,** în regia lui Şerban Marinescu (1993); **Această lehamite,** în regia lui Mircea Daneliuc (1994); **Omul Zilei,** în regia lui Dan Piţa (1997); **E pericoloso sporgersi,** în regia lui Nicolae Caranfil (1993).

PASUL TĂU URMĂTOR ÎN CALENDARUL ABONAŢILOR

MG SPORT

La o asemenea maşină nici n-aţi visat.
MGF SPORT, maşina care "pompează adrenalina" în sângele adevăraţilor iubitori ai volanului, este acum "cireaşa" în programul abonaţilor.
În cadrul tragerii săptămânale, puteţi începe s-o visaţi. Încă în cursul săptămânii curente ea vă poate aparţine

ŞI UN MILION ŞI JUMĂTATE DE SHKALIM

Şi premiul întâi a crescut semnificativ, un milion şi jumătate în fiecare săptămână.
Începând de astăzi şansele Dvs. sunt mult mai mari în programul abonaţilor.

Pentru a vă alătura programului, telefonaţi la 03-6940000 , în zilele de duminică până joi între orele 9-21, iar vineri, între 9-13

תכנית
המנויים
מפעל הפיס

E.W.T.R.
România
31

OFERTĂ SPECIALĂ E.W.T.R.

PENTRU VACANȚA ŞI TRATAMENT

Continuăm tradiționalul aranjament

O SĂPTĂMÎNĂ GRATUIT !!

PLĂTIȚI 2 SĂPTĂMÎNI ŞI PRIMIȚI SERVICII PENTRU 3 SĂPTĂMÎNI

FELIX + POIANA

777 $

21 zile / 20 nopți

- 17 nopți Felix - Hotel Internațional
- 3 nopți Poiana - Hotel Ciucaş / Piatra Mare

Plecare 25 mai - reîntoarcere 14 iunie

COVASNA + SINAIA

699 $

21 zile / 20 nopți

- 17 nopți Covasna - Hotel Căprioara
- 3 nopți Sinaia - Hotel Sinaia

Plecare 18 mai - reîntoarcere 7 iunie

Prețurile cuprind:

- *Bilet de avion **TEL AVIV - BUCUREŞTI - TEL AVIV***
- *Cazare în camere duble*
- *Demipensiune*
- *Tot tratamentul medical prescris*
- *Toate transferurile*

O SĂPTĂMÎNĂ DE VACANȚĂ ÎN POIANA BRAŞOV

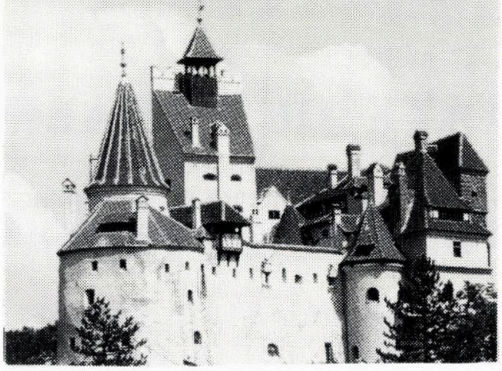

Prețul cuprinde:

- ● Bilet de avion TEL AVIV - BUCUREŞTI - TEL AVIV
- ● 7 ZILE / 6 NOPȚI cazare hotel CIUCAŞ
- ● 2 mese pe zi
- ● Şi trei excursii speciale în circuit
  - * Lacu Roşu - Piatra Neamț - Oituz
  - * Sibiu - Dumbrava Sibiului
  - * Bran - Castelul Bran
  - - La întoarcerea în Bucureşti - Turul oraşului

450 $

Plecare în fiecare miercuri

Prețurile nu cuprind: *Taxa de înscriere - 49 $ şi taxele de aeroport*

Solicitați oferta specială EWTR Agentului dvs. preferat

minimum

Iunie:
Campionatul mondial
de fotbal, din Franţa.
Pe stadion
– ca şi în viaţă –
totul e să nu primeşti
gol!

• ANUL XII • NR. 135 •
• IUNIE 1998 •
• 13 SHEKELI •

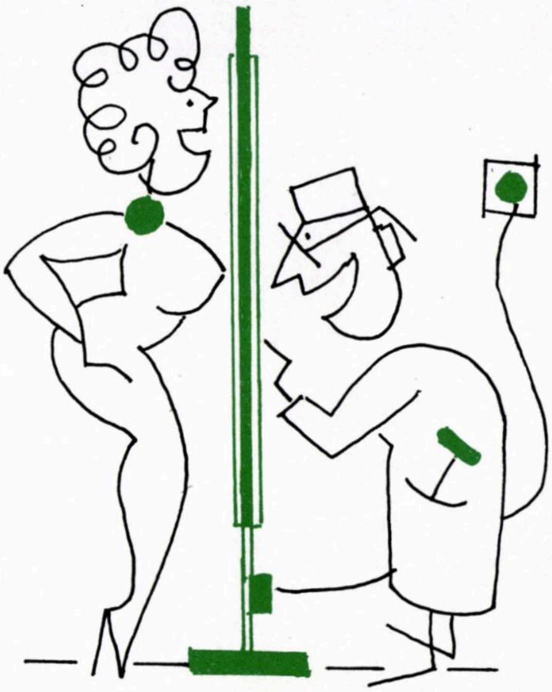

- Vezi ceva doctore ?
- Eşti plină de draci...

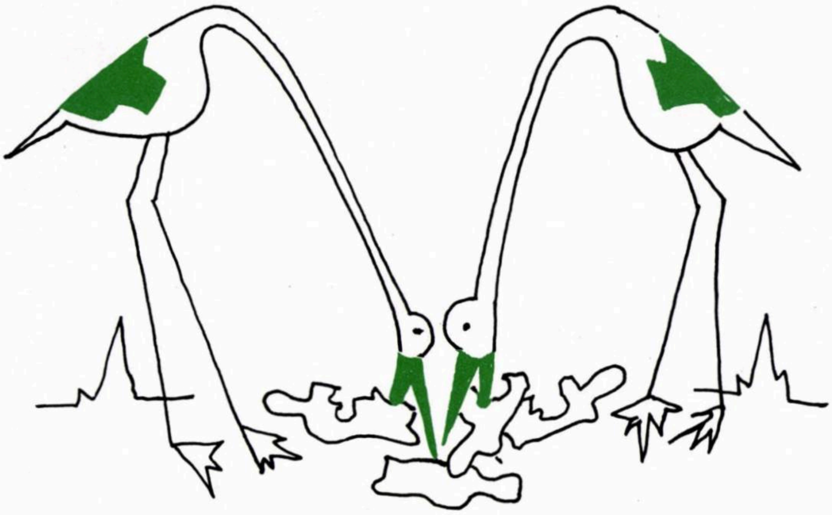

—Prezervativele astea ne–au mâncat parnusa...

LIVaDaRU

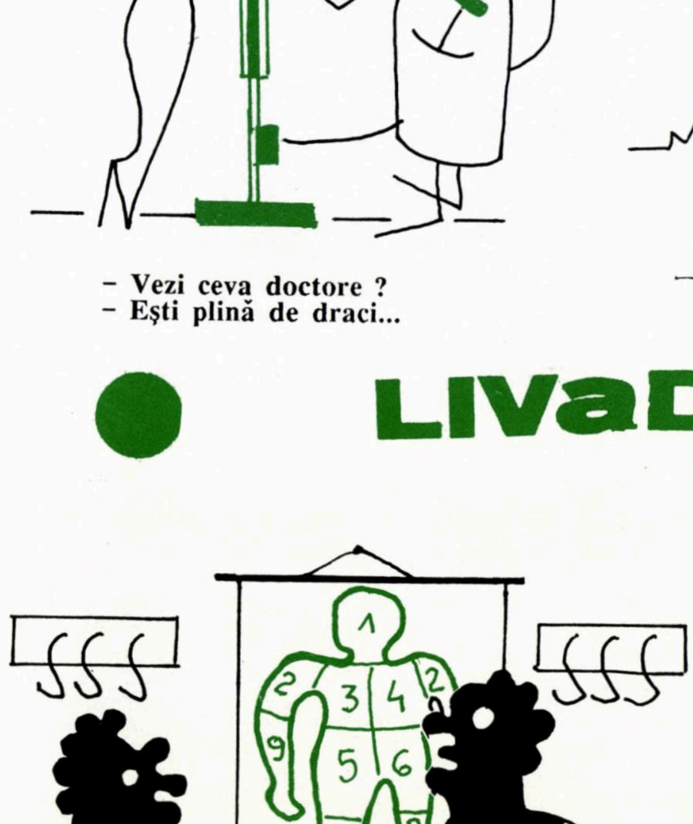

- Ceva proaspăt ?
- S–a terminat. Mâine dimineaţă...

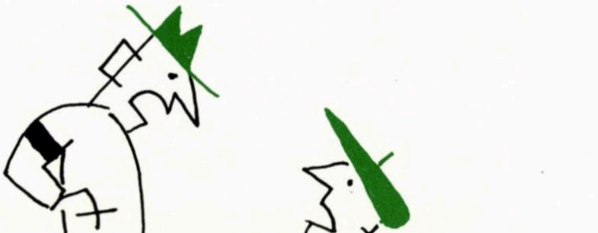

- Nu se poate mai adâncă ?
E pentru soacră–mea...

NUMITORUL COMUN

Guvernul argentinian a descoperit – în sfârşit! – că atentatele de la Buenos Aires din 1994 împotriva ambasadei israeliene şi a centrului comunitar evreiesc au fost puse la cale, fără nici un dubiu, de iranieni, care acţionaseră la ordinele ambasadei ţării lor. Drept urmare, preşedintele Carlos Menem a hotărât expulzarea majorităţii "diplomaţilor" de la ambasada amintită.

Poliţia engleză a comunicat, tot în aceste zile, că – în sfârşit – au fost descoperiţi cei ce finanţaseră şi furnizaseră explozibil teroriştilor din Irlanda de nord, care l-au ucis, în urma unui atentat cu bombe, pe străzile Londrei, pe Lordul Mountbatten, unchiul Reginei Elisabeth: agenţii libieni ai colonelului Kadaffi.

Afacerea de contrabandă «Ţigareta», care a zguduit România ca un Watergate (v. rubrica «Tendinţe»), a avut printre protagonişti zece sau doisprezece arabi.

Ce legătură este între toate cele de mai sus ?

La prima vedere, s-ar zice că nici una.

La a doua vedere, observăm că există o legătură, un numitor comun: islamul.

COPERTA NOASTRĂ

...este închinată Campionatului de Fotbal din Franţa.

Fiindcă **MINIMUM** respectă întotdeauna, aşa cum se cuvine, evenimentele de seamă ale timpului nostru. La rubrica noastră de sport: pronosticurile lui Puiu Peretz, fostul jucător al naţionalei române de fotbal.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

ceea ce înseamnă 25 mai

Luna trecută, pe când Israelul sărbătorea Jubileul de 50 de ani de la înfiinţarea Statului, Autoritatea Palestiniană din Gaza a "sărbătorit" numita Nakba (Catastrofa). Fiindcă pentru Arafat şi ai săi, existenţa Israelului pe acest pământ asta înseamnă şi numai asta: o catastrofă.

"Nakba" a fost aniversată în două feluri: prin discursuri incendiare urmate de arderea steagului alb-albastru în pieţele din Gaza şi teritorii, şi prin atacuri violente – cum rar s-au văzut în anii din urmă – împotriva militarilor şi civililor israelieni. Atacurile acestea, transmise pe toate antenele de televiziune, nu au fost opera Hamas-ului sau altor organizaţii "marginale" pe care OEP-ul s-a obişnuit să arunce răspunderea crimelor, că aşa e mai comod pentru Arafat. Ele – aşa cum a precizat generalul Iacob Galant, comandantul forţelor Zahal din regiunea Gaza – s-au datorat "Autorităţii Palestiniene care a încurajat şi, în anumite cazuri, a participat direct la manifestaţiile violente ce au dus la moartea a 8 palestinieni şi la rănirea a cca. 150". După cum se vede, generalul nu este de loc galant cu Arafat.

După cum nu au fost nici alţii, observatori ai evenimentelor, printre care comentatorul politic Aharon Papo, de la «Maariv». Remarcând că "Nakba" a constituit un nou prilej pentru OEP de a arăta a lor săi că prevederile din Carta palestiniană referitoare la distrugerea Israelului sunt în vigoare, ba chiar mai în vigoare ca oricând, Papo scrie: "Atunci când primul ministru israelian insistă ca amintita Cartă să fie abrogată în întregime de către două treimi din Consiliul Naţional Palestinian (aşa cum se specifică în articolul 13), jurnaliştii noştri îşi râd de el. În vreme ce Arafat se pregăteşte de război săpând fortificaţii, aceşti jurnalişti nu înţeleg că ei se identifică cu agresorul. La fel ca reporterii britanici care, în ajunul celui de-al doilea război mondial aplaudau înţelegerile de la München şi sfătuiau Occidentul să nu-l provoace pe Hitler.

Primul ministru are perfectă dreptate atunci când condiţionează retragerea din teritorii de anularea de către Arafat a acelor prevederi din Cartă ce contravin acordurilor de pace.... De fapt e vorba de a se pune capăt jurământului arab care cere distrugerea Statului Israel. Regretatul general Yehoshafat Harkabi scria despre Cartă: "Ideea distrugerii Israelului este prezentă în aproape jumătate din paragrafele Cartei".

Clauzele din Cartă pe care Arafat refuză cu încăpăţânare să le modifice vin în contrazicere totală cu acordurile de pace. Existenţa acestor clauze are un singur înţeles, şi anume, că OEP îşi continuă vechea strategie de a obţine, pas cu pas, diferite teritorii israeliene pentru ca apoi să dea lovitura de graţie: distrugerea Israelului. La urma urmelor, articolul 9 din Cartă stipulează că "lupta armată este singura cale de a obţine eliberarea Palestinei – aceasta este strategia noastră globală şi nu o fază tactică, pur şi simplu". Articolul 19 spune că "împărţirea Palestinei în 1947 şi crearea Statului Israel sunt acte absolut ilegale". Articolul 20 "anulează"declaraţia Balfour, precizând că toate pretenţiile cu privire la legăturile istorice sau religioase ale evreilor cu Palestina sunt incompatibile cu adevărul istoric".

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia:
Str. Zamenhoff nr.13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472 Tel Aviv
Tel.: 5227269
Fax numai pentru
anunţuri publicitare: 5270443

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 shekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 65 shekeli
1 an (12 numere): 130 shekeli
Preţul include costul expedierii

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari
U.S.A., Canada – 80 dolari
America de Sud, Australia,
Noua Zeelandă – 95 dolari
Insulele Fidji: 150 dolari.
Expediţia cu avionul

Grafica:
EUGEN IACOB

Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS
Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte întotdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.
Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde
de conţinutul anunţurilor
comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PUBLISHERS
LTD.

●

TENDINŢE

Israel: Războiul chiloţilor şi urmările sale

Luna trecută s-a ilustrat printr-o ofensivă surprinzătoare, fără precedent, a ultra-religioşilor pe frontul luptei împotriva lumii laice: lume laică – e bine să precizăm mereu – care, în imensa ei majoritate, simte evreieşte, gândeşte evreieşte şi respectă tradiţiile esenţiale ale judaismului.

Am numărat cel puţin trei sau patru. atacuri pe acest front. Mai întâi, scandalul legat de trupa de balet Batsheva. Programaţi să evolueze la Ierusalim în cadrul spectacolului festiv organizat în cinstea Jubileului Statului, balerinii au fost somaţi de liderii religioşi să se îmbrace mai... bine, acoperindu-şi chiloţii pentru a nu jigni sentimentele alese ale haredimilor din fotolii. Refuzând – după o şovăială şi o convorbire dramatică cu preşedintele Weizman – balerinii în cauză n-au mai apărut pe scenă. Că intervenţia şefilor religioşi a avut aer de cenzură şi de indicaţii preţioase de la Cabinetul 2, asta e limpede şi mai presus de orice îndoială. De altă parte însă, conducătorii vestitului balet s-au arătat lipsiţi de supleţea necesară, în acele împrejurări. În definitiv, nu era vorba de spectacolul lor de la teatru, cel de toate zilele (acolo nu s-a amestecat nimeni, nici o dată), ci de o manifestare într-un cadru festiv şi oficial care-şi are legile lui, în orice ţară din lume, cât de liberă ar fi ea. În plus, părăsind scena, cei de la Batsheva au încălcat legea de fier a teatrului: orice s-ar întâmpla, spectacolul trebuie să continue. Şi în plus, balerinii au uitat că arta lor minunată nu se află în chiloţi, ci – dacă ni se permite să ne ex- primăm aşa – în ceea ce acoperă chiloţii, anume lucrul acela pe care spaniolii îl numesc cu un cuvânt ce sună şi frumos şi decent: *los cojones*.

Dana International:
mulţumim pentru victorie

Al doilea atac haredimii l-au dezlănţuit, cum era de aşteptat, pe frontul Eurovisionului. Toată ţara a urmărit cu sufletul la gură întrecerea de la Birmingham, Anglia, sărind în sus când, la sfârşitul sfârşitului (ca la fotbal în minutul 90), melodia noastră, compusă de Zwika Pick şi interpretată de Dana International, a fost declarată câştigătoare a concursului. S-a produs în seara aceea o explozie de bucurie a unei ţări pe care Soarta nu a răsfăţat-o în anii din urmă cu prea multe bucurii. Numai şefii haredimi, ei, au socotit de cuviinţă să se pună de-a curmezişul sentimentului general (atât de simplu, atât de omenesc), încruntându-se grav şi azvârlind o căldare de lături indignate în capul cântăreţei. Ei nu pot ierta (că nu-i pe linie) faptul că un tânăr chinuit, pe nume Cohen, şi-a schimbat sexul printr-o operaţie grea şi riscantă, devenind domnişoara Dana International. D. ministru Ben Izri a refuzat să participe la primirea ei în Knesset, sărbătorească; iar rav Miller, viceprimarul Ierusalimului, a decretat, obraznic, cu mutra lui de *activist* plin de sine.

TENDINŢE

din categoria omul-care-cere-palme, că, nu, următorul concurs Eurovision nu se va ţine la Ierusalim. C-aşa vrea dumnealui. C-aşa vor dumnealor.

Puşi pe tras din toate poziţiile, teroriştii cu alibi mistic au ameninţat că vor boicota ceremonia de învestitură a preşedintelui Weizman, în caz că la festivitate va cânta un cor mixt. Umaniştii din Degel Hatorah şi altele asemenea nu admit ca femeile să le cânte la ureche. Nu e casher. Weizman a cedat într-un fel, în cele din urmă, aranjând ca amintitul cor să nu cânte în sala de şedinţe, ci - după învestitură - în sala "Chagall" din clădirea Knessetului, unde au fost invitate la o recepţie post-festivă 1200 de persoane.

Spuneam ca "s-a tras din toate poziţiile". Expresia aceasta cu iz militar e cât se poate de potrivită, mai cu seamă în cazul generalului Yacov Amidror, consilier al ministrului apărării. Acesta e un ofiţer religios, cu kipa, pe care nu l-a împiedicat nimeni să înainteze în grad şi de care nu s-a legat nici unul dintre camarazii săi fără kipa. Cu toate acestea, în plin "război", generalul a găsit cu cale să declare, într-un interview, că *laicii din Israel sunt nişte străini (goi) care vorbesc ebraică.* Grăbindu-ne să spunem mersi domnu' Yacov pentru delicateţe, trebuie să notăm că dacă în gura mea sau a dumitale declaraţia constituie o tâmpenie, în gura unui ofiţer superior în uniformă, ea constituie o tâmpenie periculoasă.

Aşa cum era normal, ofensivei despre care discutăm i s-a răspuns cu o contraofensivă (aşa e la război, atunci când cei atacaţi nu sunt chiar nişte indivizi de pripas). În Piaţa Rabin din Tel Aviv s-au strâns în acele zile 25.000-30.000 de cetăţeni, protestând împotriva deşănţării. «Media» a lovit şi ea cât a putut în aţâţările decise în yeshivot.

Roni Millo:
Pe aripile vântului

Dar reacţia cea mai semnificativă s-a produs în planul vieţii politice. Simţind încotro bate vântul opiniei publice, Roni Millo, Primarul Tel Aviv-ului, a anunţat, în sfârşit, că se pune în fruntea noului partid **Atid,** şi că va candida la postul de prim ministru în alegerile viitoare. Calul de bătaie nr.1 al lui Millo: teroarea ultra-religioşilor. Cât despre **Atid,** acesta ar urma să fie un partid de centru, la egală distanţă atât de Likudul pe care Millo l-a părăsit în mod oficial luna trecută ("e prea la dreapta, à-propos de arabi") cât şi de Partidul Muncii ("e prea la stânga à-propos de arabi").

Ceea ce a simţit Roni Millo, cu nasul său de politician deştept şi versat, a simţit şi Ehud Barak, preşedintele Partidului Muncii. Aruncându-se pe creasta valului popular, el s-a repezit să propună în Knesset legea mult aşteptată privind anularea scutirii de serviciul militar a elevilor din yeshivot. Barak a înţeles că, făcând această mişcare, oricum nu pierde mare lucru, deoarece haredimii nu-l vor vota în nici un caz în alegeri, preferându-l pe Netaniahu. Pe de altă parte, el a încercat, printr-o decizie fulgerătoare, să "taie macaroana" lui Millo şi să devină el conducătorul marei *contraofensive.*

◆

Israel: Şeful Statului Major

Din păcate, nici armata n-a fost scutită, luna trecută, de mizeria morală care bântuie în *establishmentul* nostru politic. Să se fi molipsit militarii de maladiile ce fac ravagii prin Knesset?

Fapt este că, într-un domeniu unde intrarea politicii ar trebui să fie "strict interzisă" (şi chiar aşa este, *în principiu),* cum ar fi alegerea şefului Statului Major şi a altor conducători militari, dihonia bine cunoscută a pătruns şi încă din plin, otrăvind aerul.

O dată cu plecarea lui Amnon Lipkin-Shahak din funcţia de Şef al Statului Major, s-a pus problema ca guvernul să aleagă între doi candidaţi: generalul Matan Vilnai, adjunctul lui Lipkin-Shahak şi generalul Shaul Mofaz. Vilnai era candidatul nr.1, favoritul. Mofaz era outsider-ul. Vilnai este mai cunoscut în armată şi mai experimentat. Mofaz este mai puţin cunoscut, mai tânăr şi mai puţin experimentat. Vilnai se bucura de sprijinul primului ministru. Mofaz se bucura de sprijinul lui Iţik Mordehai, ministrul apărării. Vilnai, trebuie să adăugăm, nu se înţelegea bine cu Mordehai (i-o luase înainte acestuia, în urmă cu ani, la promovări). Mofaz se înţelege bine cu Mordehai.

După câteva zile de *suspens,* zarurile au căzut: Mofaz. Iar Vilnai, aflat încă în uniformă, ca şi suporterii săi, au reacţionat urât vorbind despre o "afacere ruşinoasă". Atât de urât a sunat reacţia lui Vilnai, încât până şi deputatul Iosef Beilin, din Partidul Muncii, care ar fi avut tot interesul să profite de caz pentru a lovi în guvern,- l-a tras de urechi pe eminentul general, atrăgându-i atenţia că nu s-a purtat ca un gentleman.

Acum, lăsând la o parte luptele de culise şi supărările, se pune întrebarea (singura care, de fapt, ne interesează): cum e mai bine pentru armată şi, în consecinţă... pentru evrei? Să ai un şef de Stat Major ca Vilnai, cu experienţă mai bogată în materie dar care se are precum câinele cu pisica cu şeful său direct, minis-

TENDINTE

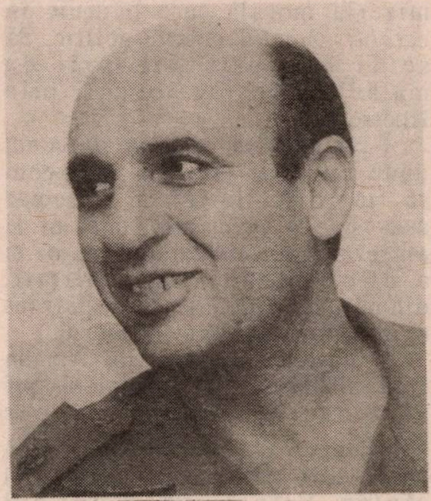

Shaul Mofaz

trul apărării, sau să ai un şef de Stat Major ca Mofaz, cu mai puţine state de serviciu, dar care se înţelege dintr-o privire cu şeful său ?

Raţiunea îţi spune că varianta a doua este preferabilă, fiindcă nimic nu e mai periculos, în deosebi în armată, decât lipsa de unitate la «vârf».

Două exemple din istoria ţării ne arată cât se poate de clar la ce dezastre pot duce disensiunile dintre conducători, în momentele de criză.

În zilele războiului de Independenţă din 1948, Ben Gurion care, pe lângă funcţia de prim-ministru o ocupa şi pe aceea de ministru al apărării, îi ceruse lui Ygal Yadin, şeful Statului Major, să atace cu toate forţele cetatea de la Latrun, care bloca drumul spre Ierusalimul asediat de arabi, împiedicând Zahalul să vină în ajutorul celor 95.000 de locuitori evrei ai Capitalei. Yadin s-a opus categoric şi vehement, susţinând că Latrunul nu poate fi cucerit la ora aceea şi că soldaţii,- mulţi, foarte mulţi dintre ei, *olimi* proaspăt debarcaţi de pe vapor şi fără nici un fel de pregătire militară (majoritatea nu ţinuseră în viaţa lor o puşcă în mână) vor fi trimişi la moarte sigură. Şi inutilă. Dar Ben Gurion, care nu-l prea avea la inimă pe Yadin, a bătut cu pumnul în masă, cerându-i subordonatului său să execute ordinul. A urmat masacrul cunoscut (soldat cu câteva mii de morţi din rândurile noastre) şi Latrunul nu a fost cucerit. Iar la Ierusalim s-a ajuns mai târziu, pe un drum ocolit.

În octombrie 1973, cu o zi înaintea izbucnirii războiului de Yom Kipur, David Eleazar, şeful Statului Major, i-a propus lui Moshe Dayan, ministrul apărării, şi Goldei Meir, prim-ministru, să decreteze mobilizarea generală. Dayan (care nu era, în multe privinţe, la unison cu Eleazar) s-a opus categoric. *"Nu, arabii nu vor ataca, Eleazar a intrat în panică, spune prostii"*. A doua zi egiptenii şi sirienii au atacat la Suez, respectiv în Golan şi a urmat ceea ce a urmat.

Israel:
Viitorul prim-ministru

După ce Roni Millo, primarul Tel Avivului şi-a anunţat candidatura la funcţia de prim-ministru, un sondaj de opinie realizat de "Institutul cartografic" în luna mai a dat la iveală următoarele rezultate, bineînţeles întrebarea sunând aşa: cu cine aţi vota astăzi, în caz de alegeri ?

Bibi Netaniahu:	35%
Ehud Barak:	27%
Roni Millo:	13%

La cele de mai sus se impun două observaţii:

1.- Până la alegeri, adică fie în anul 2000 (cum sună!), fie mai devreme, în caz de spargere a coaliţiei guvernamentale pe tema retragerii din teritorii, mai pot apărea şi alţi candidaţi.

2.- Scorul bun, pentru multă lume surprinzător, al premierului Netaniahu, se explică prin faptul că formidabila campanie de presă naţională şi internaţională care durează de la începutul guvernării lui Bibi a avut, aşa cum se întâmplă adesea în asemenea cazuri, un efect contraproductiv. În conştiinţa (şi mai ales în subconştientul) cetăţenilor, el apare ca un nedreptăţit, persecutat fără milă, datorită refuzului său de a accepta ultimatumul arabo-americano-european privind retragerea necondiţionată din teritorii; şi, pe urmă, din Ierusalim. "Încăpăţânarea" aceasta stârneşte critica multor israelieni "moderaţi", însă, pe de altă parte, dă satisfacţie sentimentului de demnitate naţională a omului. Care sentiment există. Iar politicienii care-l nesocotesc, cu dispreţ, sunt condamnaţi să piardă partida.

... Aşa cum, fără nici o legătură cu subiectul nostru, s-a observat săptmânile trecute în India. Fără a anunţa pe nimeni şi fără a ţine seama de reacţiile marilor puteri, guvernul de la Delhi a efectuat trei explozii nucleare subterane. Provocând - fireşte - reacţia violentă a Statelor Unite ş.a., dar şi o explozie nemaivăzută de entuziasm pe străzile subcontinentului.

Liban:
Israelul nu trebuie să mai existe

"Israelul nu trebuie să mai existe. Noi cerem lui Netaniahu fiecare grăunte de nisip de pe pământul sfânt al Palestinei. Nu vom înceta nici o dată lupta noastră, orice s-ar întâmpla".

(Dintr-o declaraţie a şeicului Hassan Nasralah, secretarul general al mişcării Hisbollah, Beirut, 1998)

Irak:
un ziarist spaniol mi-a spus...

"Un ziarist spaniol care s-a întors zilele trecute de la Bagdad, mi-a spus: *"dacă iei dictatura fascistă a lui Franco din anii '50 şi o multiplici cu 20, tot nu vei reuşi să înţelegi cum arată regimul de teroare care domneşte în Irakul de astăzi. În întreaga mea viaţă de gazetar n-am văzut vreodată o asemenea spaimă, o asemenea teroare, un asemenea cult bolnav al personalităţii. Poporul irakian suferă şi va suferi în continuare din partea lui Saddam Hussein până când regimul acestuia se va prăbuşi"*.

(Dintr-un articol de Sever Plotzker, în «Yediot Ahronot», 1998)

●

TENDINȚE

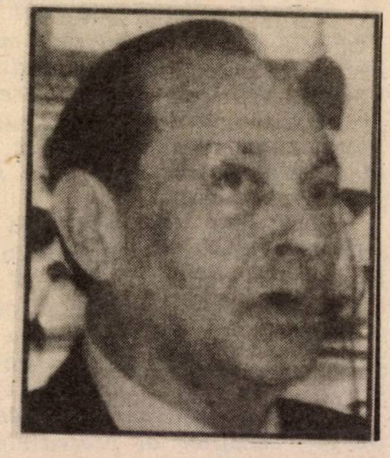

MODAI

Nu era simpatic. Nu poseda nici charisma necesară pentru aceasta. Și nu se poate spune despre el că ar fi fost iubit peste măsură. Iar limbajul său era de politician lucid, uns cu toate alifiile, adică tăios, și nu o dată brutal.

Dar când s-a auzit că Itzhak Modai a încetat din viață luna trecută la 72 de ani, lumii i-a părut rău. Fiindcă omul avusese, ca ministru (mai întâi liberal, apoi, după unificarea cu partidul lui Beghin, likudist), în repetate rânduri - și, mai cu seamă, ca ministru al finanțelor, reputația de conducător eficient. Competent ca puțini alții și eficient.

Însărcinat în 1985 să elaboreze (și mai ales să supravegheze) un plan pentru stăvilirea inflației ce bântuia cu furie de la începutul anilor '80, el a reușit. Din plin și exemplar.

Ceea ce explică faptul că - astăzi când, dacă putem spune așa, Modai să pui șefi peste departamente vitale ținând seama numai de obligațiile de coaliție și culise - moartea fostului demnitar a fost privită de tot omul cu bun simț ca pierderea unui conducător adevărat.

Paula Jones: *asta ar merita...* *pe* **Dalia Itzik,** *domnu' președinte, propun s-o lăsați în pace*

Palme

Președintele Weizman, gură slobodă cum îl știm, a provocat un nou scandal din categoria "șovinismul masculin". După ce, mai de mult, afirmase despre Shulamit Aloni, fosta președintă a «Meretz»-ului, că ar trebui să o.... cineva, ca să se potolească, mai nou, el a mărturisit că ar fi gata să dea câteva perechi de palme deputatelor Dalia Itzik și Anat Maor: acestea reproșaseră președintelui că a cedat în fața diktatului religios, à-propos de ceremonia de învestitură de la Knesset: să nu cânte femei în cor.

Adevărul este că președintele n-ar fi trebuit să spună ce-a spus. Pe femei nu trebuie să le atingi nici cu o floare. Pe de altă parte însă, cât ai fi tu de ofițer și gentleman, tot ești îndemnat din când în când să scapi un dos cinstit de labă unei fufe care se îndeletnicește cu emanarea de otrăvuri în viața lumii. Așa cum ar fi, de-o pildă, numita Paula Jones, de tristă faimă mondială.

Indonezia

Poliția din Jakarta, capitala Indoneziei, dă cu sete în demonstranții care au protestat împotriva crizei economice (inflație, șomaj, demență), cerând demisia președintelui Suharto.

Acesta a condus țara mai bine de trei decenii, timp în care a pus mâna, împreună cu fiii și fiicele sale, pe vreun sfert din băncile, societățile petrolifere, firmele de asigurări, fabricile de automobile, rețelele de supermarket, etc., etc. ale patriei sale. Precum, ca și diferiți Bokasa sau Mobutu africani (sau diferiți șefi ai OEP-ului din Gaza), pe milioanele primite din partea Băncii Mondiale și Fondului Monetar Internațional, drept ajutor destinat țărilor în curs de dezvoltare (c-așa le zice de vreo

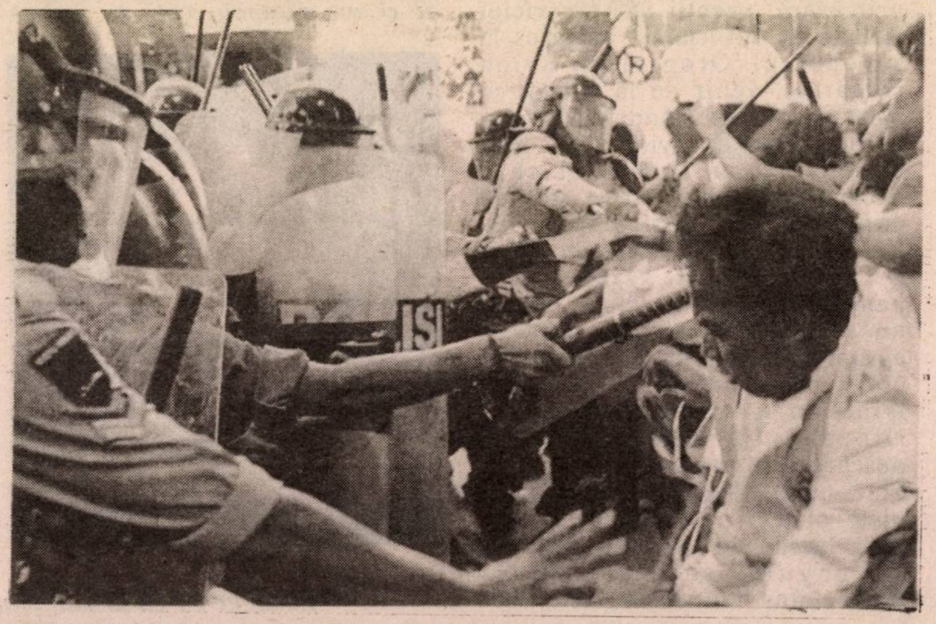

TENDINTE

câteva decenii). Oameni strângători, care nu risipesc banii la poker sau cu restaurantele, membrii familiei Suharto au pus de-o parte, după cum aflăm din "New York Times", cam 40 de miliarde de dolari. Ca să aibe, ca tot salariatul, un ban la bătrâneţe, că nu poţi s-o scoţi la capăt numai cu Bituah Leumi.

România: Ţigariada

Aşa (făcând cu ochiul la vestitul poem epic «Ţiganiada» de I. Budai-Deleanu) numeşte Liviu Cangeopol, de la săptămânalul "Lumea Liberă" din New York, scandalul care a zguduit România în vremea din urmă. Un scandal care a monopolizat atenţia presei şi a opiniei publice, făcând ca celelalte probleme (arzătoare cu adevărat!) la ordinea zilei să treacă pe planul al doilea. Ba chiar pe-al treilea. Toate. Şi urcarea necontenită a preţurilor, şi Reforma, şi privatizarea mamuţilor industriali, şi dosarele de la Securitate şi NATO şi Comunitatea Europeană şi Eurovisionul şi, era gata-gata să zicem campionatul mondial de fotbal.

De ce, însă, Ţigariada: fiindcă într-o frumoasă noapte de primăvară, agenţii SRI (Serviciul Român de Informaţii) au prins la aeroportul Otopeni un avion bulgăresc, venit de la Atena, cu 3000 de baxuri (lădiţe) de ţigări de contrabandă; avion care, după descărcare, ar fi decolat cu o mare cantitate de arme (tot de contrabandă) înspre Ucraina. Până aici n-ar fi chiar un capăt de ţară; s-au mai văzut contrabandişti la casa omului. Ceea ce nu s-a mai văzut însă este că aeroportul citat nu era Otopeniul civil, cunoscut de tot românul israelian, ci aeroportul militar Otopeni. Iar persoanele care descărcaseră marfa din avion nu erau nişte băieţi de prăvălie, ci nişte ofiţeri ai armatei române, care lucrau cu capetele acoperite de cagule, sub îndrumarea colonelului Truţulescu (zis Truţi), şef la SPP (Serviciul de Pază al Preşedinţiei), cu sediul la Palatul Cotroceni; alături adică de biroul unde lucrează preşedintele Emil Constantinescu.

Acum, Uraganul "Ţigariada" face ravagii: e greu să-l stăvileşti de tot. Şeful SPP, Nicu Anghel, a fost obligat să demisioneze. Colonelul Truţulescu a fost arestat, după o urmărire cu *suspans* prin toată ţara, ca într-un film cu Clint Eastwood. A fost arestat şi generalul Florică, fostul şef al Poliţiei Economice. Au fost arestaţi şi câteva zeci de militari, directori de la aeroportul Otopeni, de la vamă, etc. Au fost arestaţi sau puşi sub urmărire câţiva afacerişti arabi, amestecaţi - din plin - atât în afacerea sus-amintită cât şi în altele (reţeaua mafiotă lucrează de mult, de mult) asemănătoare care au ieşit la iveală: Jamal al Atm (sirian), Hitam Silim (irakian), Nawa Salami (sirian), Chanin Nazar (sirian), Talan Kansou (libanez), Mohamed Fadel (irakian), Nabil Bagdizan, Jihad Afnan şi alţii care se numără printre protagoniştii scandalului.

Din cele aflate până în prezent, banii obţinuţi prin contrabandă ar avea două destinaţii: a) îmbogăţirea autorilor, bineînţeles, şi b) finanţarea partidelor politice din Convenţia Democrată.

"Părerea mea - scrie Liviu Cangeopol - *este că afacerea, moştenită de la predecesori, care şi ei au moştenit-o de la precedenţii (de multe ori aceiaşi), se derula cu aprobarea tuturor instituţiilor statului, în frunte cu marele luptător contra corupţiei, dl. preşedinte. Banii proveniţi din încasări erau, în cea mai mare parte, distribuiţi partidelor de la putere, în vederea viitoarelor alegeri, ca să mai omenească poporul cu încă un mandat, că tare pricepute la guvernare mai sunt."*

Dacă vrem să înţelegem cu adevărat starea de spirit de la Bucureşti, acum la începul de iunie, e deajuns să închidem ochii o clipă şi să ne închipuim că astăseară, la «Mabat», Gheula Even anunţă următoarele: *"F.B.I.-ul a descoperit că Sandy Berger, consilier al preşedintelui Clinton, conduce de mai bine de un an de zile, din biroul său de la Casa Albă, o reţea mafiotă care face contrabandă de morfină şi uraniu".*

Lumea: În 1998, doar 21 de milioane de oameni vor muri înainte de a împlini 50 de ani

Experţii Organizaţiei Mondiale a Sănătăţii (OMS) estimează că decesele înaintea vârstei de 50 de ani se vor reduce la jumătate până în anul 2025, iar speranţa de viaţă a populaţiei planetei - actualmente de 60 de ani faţă de 45 de ani în 1945 - va ajunge la 73 de ani. Tendinţa principală

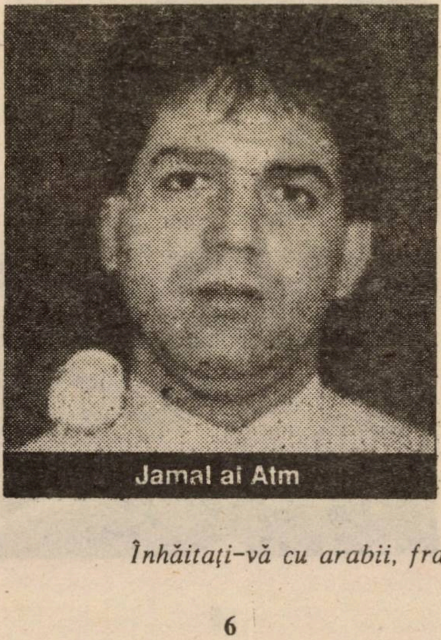
Jamal ai Atm

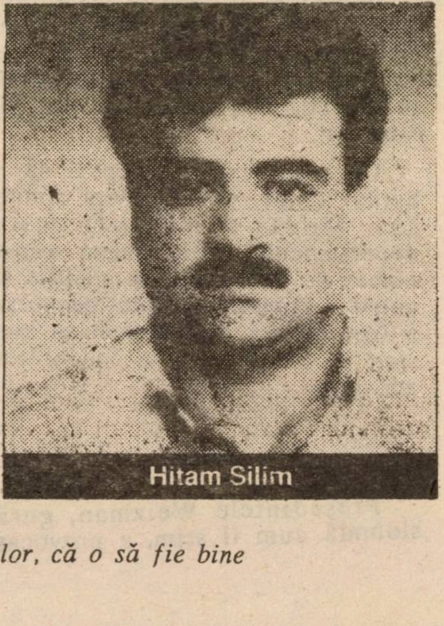
Hitam Silim

Înhăitaţi-vă cu arabii, fraţilor, că o să fie bine este o incontestabilă evoluţie spre o viaţă mai lungă şi mai sănătoasă, declara directorul general al organizaţiei, Hiroshi Nakajima, precizând însă că, în 1998, 21 de milioane de persoane vor muri înainte de a împlini 50 de ani. Raportul anual al OMS, intitulat "Viaţa în secolul al XXI-lea", relevă că anul trecut bolile infecţioase şi parazitare au fost principalele cauze ale mortalităţii, provocând decesul a 17,3 milioane persoane în întreaga lume. Din totalul de 52 de milioane decese înregistrate în 1997, 3,7 milioane s-au datorat infecţiilor respiratorii, tuberculoza a cauzat alte 2,9 milioane morţi, diareea - 2,5 milioane, virusul HIV (SIDA) - 2,3 milioane şi malaria - 2,7 milioane. Dintre celelalte maladii, cele ale aparatului circulator au produs 15,3 milioane decese, cancerul - 6,2 milioane, iar condiţiile de dinainte şi de după naştere - 3,6 milioane.

(Dintr-o relatare de Gabriela Anghel, în "România liberă", Buc. 1998)

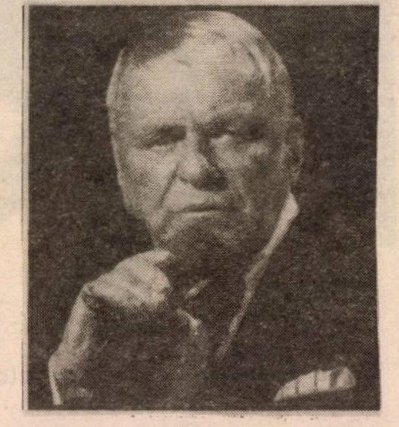

Vocea

Aşa i se spunea lui Frank Sinatra: Vocea. Fiindcă celebrul cântăreţ american, care ne-a părăsit la 82 de ani, lovit de-un atac de cord, la Los Angeles, avusese vocea nr.1 a generaţiei sale. O voce virilă şi catifelată deopotrivă, care-l instalase în fruntea interpreţilor de muzică uşoară (sau aşa zis uşoară) din epocă.

Dar şi fiindcă viaţa sa, plină de peripeţii (de la cele patru căsătorii, dintre care două cu actriţele Ava Gardner şi Mia Farrow, la scandalurile sale faimoase din tinereţe şi la sulfuroasele legături ce le întreţinuse în taină cu "Mafia") îl făcuse o voce a anilor noştri, aşa cum sunt ei, cu sublim şi violenţă, cu "lumini şi umbre", cu dispreţuirea făţărniciei şi a lui "vai, nu se face".

Să mai adăugăm că pentru noi, israelienii, Sinatra a fost şi o voce a prieteniei. El a cântat în mai multe rânduri aici, nu întotdeauna pentru bani, şi a clădit pe numele lui un cămin la Universitatea din Ierusalim şi un cămin de copii la Nazaret. Şi ori de câte ori a fost cazul, vocea lui s-a ridicat - fără a se teme de ameninţările arabe - în sprijinul ţării pe care duşmanii au vrut de la începuturi şi vor şi astăzi să o nimicească...

IDOV COHEN

Era bolnav, de mulţi ani. Îşi pierduse vederea de tot. Tăcea. Şi lumea uitase de el.

Luna trecută, când s-a anunţat în ziare că a murit, cei ce-l

ÎN ATENŢIA
CETĂŢENILOR ROMÂNI
CARE LUCREAZĂ ÎN ISRAEL

Conform contractului semnat între societatea română de asigurare C.A.R.S.A. şi societatea israeliană „SHILOAH", cetăţenii români asiguraţi prin C.A.R.S.A. pot primi GRATUIT serviciile

• CU RECOMANDAREA MEDICULUI •

LABORATORULUI MEDICAL DE ANALIZE „OIERU"

din centrul comercial KIRON,
str. Hacalanit nr. 5, tel. 03-6359454

Şi cetăţenii asiguraţi prin societatea FEMI pot primi aceleaşi servicii

Laboratorul este situat între spitalul Tel Hashomer şi Universitatea Bar Ilan

Deschis între orele 7.30 – 18.00

Linii de autobuze din direcţia Tel Aviv: 35, 55, 57, 68, 69,168, precum şi legături cu toate aşezările din jurul Tel Avivului

VORBIM ROMÂNEŞTE

cunoscuseră au tresărit: ah, Idov... Idov Cohen... Iar cei mai tineri sau mai nou veniţi în ţară s-au întrebat: dar cine a fost Idov Cohen ?

Idov Cohen a fost unul din cei buni, mai cinstiţi, mai adevăraţi, mai citiţi, mai generoşi şi mai puri oameni din câţi a dat judaismul românesc.

Născut în 1909 la Mihăileni, a cunoscut, încă din adolescenţă, două pasiuni: scrisul şi sionismul. Sunt cele două pasiuni despre care vorbeşte Al. Mirodan în «Dicţionarul Neconvenţional» (vol.I, pp. 361-362):

"La Bucureşti el devine unul dintre autodidacţii cei mai culţi ai generaţiei, scrie în trei limbi (română, idiş şi ebraică), citeşte în încă vreo trei (germană, franceză, mai târziu engleză), e un talmudist periculos, cu citate cunoscute doar de iniţiaţi, recită la comandă pasaje întregi din Goethe; această tobă de carte nu are totuşi stofa retrasului de bibliotecă, ci a omului social, ba chiar hiper-social. El este redactor la Ştiri din lumea evreiască *(1929-31), face secretariatul de redacţie la săptămânalul* Ilustraţiunea evreiască *(1929-31), scrie în* Renaşterea noastră *(1929-1939), devine, împreună cu Miron Grindea, co-director al revistei* Adam *(1937-39), după plecarea lui I. Ludo de la cârma acestui lunar de literatură, este secretar al organizaţiei* Keren Kayemet, *ţine conferinţe în 59 de oraşe, complotează pentru angajarea de vapoare care să transporte emigranţi (olim) în Eretz Israel, pe scurt este paradigma activistului cu condei.*

La sfârşitul lui 1939 (mai precis în noaptea de Revelion), se urcă pe-un vas în direcţia Haifa, având asupră-i, ca unic bagaj, o geantă mică de doctor; C., lipsit de viza necesară pentru a intra în Palestina, se dăduse drept medic, comunicând grav autorităţilor portuare că trebuia să examineze de urgenţă câţiva pasageri; pericolul de epidemie e mare! Când se auzi sirena vasului, medicul sever, cu ochelari, dispăruse: se afla în cală, pitit între baloturi.

Ajuns în Eretz Israel (după şase luni de lagăr englezesc destinat ilegalilor), motorul lui Idov Cohen va funcţiona din plin, fără opintiri şi pene, ca un Rolls în deşert. La el, emigrarea nu e o dramă existenţială, o ruptură, ci o continuare, volumul II al romanului început în România.

Clima, care pe alţii îi sfărâmă, pe el îl lasă rece. Limba - acest handicap fatal pentru oamenii scrisului - nu e o problemă: ebraica, învăţată în copilărie la heder, *ţâşneşte, nu se ştie cum, de sub stratul românesc, făcându-l să scrie articole pentru ziarul* Haaretz, *într-un ivrit de* sabru *trăit la Ţfat într-o familie veche de şapte generaţii; fiindcă, spre uimirea generală, fraza lui C. nu e pur şi simplu corectă, ci încărcată cu arhaisme, cu rarităţi lingvistice; cazul dădu senzaţia de Costache Negruzzi coborât în ebraică printre lynotipurile din Tel Aviv.*

Toate acestea îl ajută să conducă (şi în Orientul Mijlociu) câteva ziare: Muncitorul sionist *(redactor-şef),* Hazman (Timpul *- redactor-şef adjunct), să susţină, cu deceniile, o rubrică săptămânală în cotidianul* Maariv, *să construiască o editură (Bronfman & Cohen, în 1969), să tipărească, între altele, un* Who's Who *israelian, căutat de toţi interesaţii în materie, să facă politică într-un partid, (liberal-independent), nici de dreapta, nici de stânga, nici religios, nici antireligios, deci - s-ar zice - foarte românesc în spirit şi cu mulţi simpatizanţi din Dorohoi şi Bucureşti, să fie ales membru supleant în cel dintâi* Knesset *(Parlament) al statului Israel (1948-49), să organizeze o grevă a foamei, cu răsunet, în sprijinul sioniştilor din închisorile anilor '50, să fie prezent în toate comitetele, fundaţiile şi juriile culturale ale vieţii româneşti, să dea cu mâna lui câteva sute de premii şi burse necăjiţilor creaţiei, pentru a primi, în schimb, stima generală a "olimilor", răsplată care lui îi este, se pare, suficientă.*

Stilul de viaţă al lui Idov Cohen este al unui realist hotărât să joace rolul "idealistului", al unui om cu picioarele pe pământ, căruia îi place să evolueze ca în nori, al unui contemporan dornic să se poarte "retro", precum un produs spiritual al casei londoneze de modă Laura Ashley. El circulă pe străzile Tel Avivului ca un paşoptist luminat, ca un theodor-herzlian la prima generaţie şi un credincios permanent, pentru care fiecare zi înseamnă un Yom Kipur, adică un prilej de a-şi biciui omeneştele porniri egoiste şi a săvârşi o mitzva."

Din toate cele de mai sus, cuprinse în «Dicţionarul Neconvenţional», se înţelege că, aici la Tel Aviv, Idov Cohen părea de pe altă lume.

Şi poate chiar era de pe altă lume.

M.

Victor Rebengiuc: un mare actor, însă cu adevărat mare

Manifestări, manifestări

Ierusalim, 26.4.a.c.: Adunare la HOR-Ierusalim în cinstea celei de-a 50-a aniversări a Statului. Au vorbit: Zwi Rozen, preşedintele HOR din Capitală, Moshe Kreisel şi dr. Tiberiu Lustig.

Tel Aviv, 3.5.a.c.: Adunarea generală de alegeri la Asociaţia Scriitorilor. În funcţia de preşedinte a fost reales prof. Andrei Strihan.

Ierusalim, 18.5.a.c.: Întâlnire organizată de Arhiva Israeliană de Film / Cinemateca şi Cercul

Cultural din Ierusalim cu prilejul "Zilelor filmului românesc în Israel". Au participat membrii delegației de cineaști români: regizorul Radu Gabrea, secretar de Stat în guvernul român, actorul Victor Rebengiuc, directorul Teatrului "Bulandra" din București, actrițele Mariana Mihuț și Victoria Cociaș, precum și ambasadorul României în Israel, dr. Gh. Popescu.

Ierusalim, 19.5.a.c.: Seară organizată la Universitatea din Ierusalim pe tema "Mircea Eliade și legăturile sale cu judaismul și evreii". Vorbitori: Prof. Moshe Idel, Dr. Leon Volovici, Prof. Michael Finkenthal, Dr. Aharon Keidar.

BURSA PERSONALITĂȚILOR DIN ALIA

În urcare:

Moshe Ghill, istoric; specialist în istoria judaismului din Evul Mediu: recenta sa premiere cu Premiul Israel l-a propulsat pe scena *tribului*, aducând la cunoștința ignoranților (cam mulți...) că el reprezintă una din valorile de primă mână ale alialei (...și că refuzul a fel de fel de ștabi de limbă română de a populariza și cinsti asemenea talente este o porcărie din ce în ce mai dezgustătoare).

Colette Avital, ambasadoare, director general adjunct în Ministerul de externe; inteligența, stăpânirea de sine și demnitatea cu care a înfruntat scandalul din «media» à-propos de presupusa ei legătură cu Shimon Peres, au impus respect tuturor.

Staționar:

Rav Efraim Guttman; manifestările de simpatie - numeroase și vizibil sincere - cu care a fost salutat la cea de-a 70-a aniversare a sa, au confirmat că rabinul de la sinagoga Guttman, din Tel Aviv, reprezintă și astăzi, așa cum a făcut-o mereu, sentimentele religioase ale alialei, bazate pe respectarea tradiției, pe echilibru și toleranță.

În cădere:

Avram Poraz, deputat: hotărârea sa de a părăsi sala Knessetului în momentul când se suna din șofar la învestitura președintelui Ezer Weizman, a fost apreciată în presă ca un gest totalmente deplasat; iar argumentul său că a făcut aceasta în semn de protest față de renunțarea - sub presiunea religioșilor - la corul mixt, a fost considerat derizoriu.

ANCHETA NOASTRĂ

Întrebare: *Dacă ați afla că poimâine vine sfârșitul lumii, ce ați face mâine ?*

Răspuns:

B. Elvin, scriitor, redactor-șef al revistei "Lettre Internationale", București:

"Slavă Domnului că vine poimâine și nu mâine !"

I. Schechter, humorist, ziarul "Ultima Oră":

"Într-un eventual ajun de sfârșitul lumii mi-aș vedea liniștit de treburi fiindcă din experiența sfârșiturilor de până acum ale lumii, am învățat că lumea nu se sfârșește când ia sfârșit.

Doar atât: se distrug unele principii eterne și mor anumite valori nemuritoare.

Dar concomitent cu decesul ei, lumea renaște și merge înainte, țanțoșă, credulă și fraieriță, până la următorul ei sfârșit."

«IARDEN»
NOU ÎN NAHARIA

CASĂ DE BĂTRÎNI
PENTRU O VIAȚĂ FRUMOASĂ ȘI PLĂCUTĂ
• Cu tot confortul modern
• Supraveghere medicală
• Prețuri convenabile
• Numai plată lunară

Sub conducerea lui
MOȘE LEIBOVICI

• Vorbim și românește •

NAHARIA - Rh. HAMEYASDIM 48
Tel.04 - 9922966
Fax: 04-9927105

Pentru moment nu sînt locuri libere așa că se recomandă celor interesați să se înscrie din timp spre a beneficia de cele care se vor elibera.

Getta Berghoff, prozatoare, Holon:

"Aş scrie o poveste cu acest subiect, notând toate gândurile ce-mi trec prin minte în acele clipe, aş introduce manuscrisul într-o sticlă şi aş arunca sticla în Mare, pornind de la ideea că... cine ştie... poate... cineva... o va găsi."

Al. Mirodan, scriitor, Tel Aviv:

"Până m-aş hotărî ce să fac mai întâi şi-ntâi, ar trece ziua..."

umor

– Aş vrea ca rav Ben Izri, ministrul adjunct de la Sănătate, tipul care n-a vrut să o salute pe Dana International, să-şi facă şi el o operaţie de schimbare a sexului.

– De ce ?

– Ca să-l f...

A sta aşa, în picioare, fără să faci nimic, este un lucru profund ne-evreiesc... De ce să risipim clipe preţioase, care sunt, fiecare din ele, un dar şi o şansă ?"

("Jerusalem Post", 30.4.a.c.; dintr-un articol de Jonathan Rosenblum în care autorul încearcă să explice de ce refuză haredimii să se oprească locului pe stradă şi să păstreze un minut de reculegere atunci când sună sirenele de Ziua Holocaustului şi de Ziua Amintirii)

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ (CU ACCENTUL PE Ă)

Sesizaţi că, de la o vreme, dispar bicicletele oamenilor pe capete, poliţiştii din Raanana şi din Kfar Saba au descoperit o bandă care se specializase în furtul acestor mici vehicole pe care, de fapt, nimeni nu le păzeşte cu adevărat.

Aflând de acest succes al poliţiei, păgubaşii au încercat un sentiment de mulţumire, fiind convinşi că dacă nu-şi mai văd bicicletele înapoi (majoritatea lor fură vândute în teritorii), măcar borfaşii îşi vor primi pedeapsa cuvenită.

Iluzii. Aşa cum vedem că se petrec lucrurile prin tribunale, hoţii vor ieşi până la urmă basma curată. Ce să le ia justiţia ? Caii de la bicicletă ?

Câţiva arabi l-au atacat pe Dov Driban (29) din ferma Maun şi – profitând de faptul că cetăţenii din aşezările din teritorii nu mai au dreptul să poarte armă – l-au ucis cu trei gloanţe de revolver; după care s-au refugiat în localitatea Yata.

Şi Yată unde duce hotărârea armatei de a-i împiedica pe oamenii din teritorii să se apere singuri.

Abdul Kalam, şeful proiectului nuclear ştiinţific şi militar al Indiei, a asigurat presa internaţională că lumea n-are nici un motiv să se teamă de recentele experienţe nucleare efectuate de guvernul de la Delhi. "Bombele noastre atomice sunt sub control, aşa cum sunt în SUA, Franţa, China şi alte ţări care ne critică pe noi".

Aşa să fie, domnu' Abdul, că altminteri ne trezim cu o Kalamitate.

Referindu-se la recentele experienţe atomice ale Indiei, preşedintele Clinton a spus, vădit îngrijorat: "Escaladarea nucleară poate să ducă la un nou război rece".

Rece ? Asta încă n-ar fi o nenorocire. Am mai văzut noi de-astea. Problema este să nu fie cald...

FOARTE, FOARTE INTERESANT !
În special pentru locatarii din inima Tel Aviv-ului

CLUB cu BAZIN
DE ÎNNOT
în DIZENGOFF
CENTER
PE ACOPERIŞ

מועדון
הבריכה

* Apa (fără clor) se încălzeşte, astfel încât bazinul funcţionează în orice anotimp.
* Clubul are la dispoziţie APARATE DE GIMNASTICĂ şi SAUNA
* Cercuri de YOGA şi gimnastică după procedeul FELDENKRANTZ.

Abonaţii – femei şi bărbaţi între 20 şi 90 de ani – beneficiază de colţuri umbroase pentru odihnă şi mese de ping-pong pentru amatorii de mişcare. Se serveşte ceai şi cafea.

PREŢURI MODERATE.
De probă, se acceptă şi abonaţi pentru o lună.
Lămuriri suplimentare la telefon 6201130

Merită toată atenţia,
căci SPORTUL, ODIHNA şi SĂNĂTATEA primează.

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *"Am citit de-abia zilele trecute într-un număr din revista «Le Point» despre scandalul pricinuit în presă de declaraţia generalului Ehud Barak, noul şef al Partidului Muncii: "dacă eram un tânăr palestinian, aş fi devenit terorist". Pe cei din familia mea "gafa" i-a revoltat, apoi, pe unii i-a amuzat. La un moment dat chiar am ajuns să practicăm, între prieteni, un fel de joc de societate, bazat pe întrebarea la care a "zbârcit-o" Barak. Aşa că vă întrebăm şi pe Dvs.: Ce făceaţi dac-aţi fi fost un tânăr palestinian ?"*

(Ing. Sergiu Rozner, Paris, Franţa)

Răspuns: M-aş fi angajat, ca studenţii de la universitatea Bir-Zeit, din teritorii, să arunc cu pietre în Gaza în soldaţii israelieni. Aceşti tineri sunt plătiţi cu 15 dolari de demonstraţie (de obicei, la orele după-amiezii, ca să poată învăţa dimineţile); iar când sunt de faţă şi reporterii televiziunilor din Occident, Casieria OEP-ului le dă băieţilor, din dispoziţia lui Arafat, un bonus de 5 dolari.

Întrebare: *"Situaţia economică de la noi este îngrozitoare. Mitunul face ravagii vizibile, oriunde te întorci auzi despre noi şomeri. Ştiu că Dvs. nu aţi privit nici o dată cu ochi buni acordurile de la Oslo, dar trebuie să recunoaşteţi că dacă guvernul n-ar fi blocat procesul de pace cu palestinienii şi n-ar fi stricat relaţiile noastre cu vecinii, situaţia ar fi fost alta şi n-am fi ajuns ca procentul şomerilor să fie de 9%".*

(Harry Căciularu, Ierusalim)

Răspuns: Oh, sigur că da. În condiţii de pace, situaţia şomajului e cu totul alta. Franţa, de pildă, care-o duce excelent cu vecinii, are 11% şomeri, Germania aproape 13% iar Spania a ajuns la 23%.

Întrebare: *"Orice s-ar spune, cred că nici o dată n-a ajuns lumea să ia în derâdere ca în zilele noastre importanţa cuvântului dat. Am 84 de ani, am trăit multe şi-am învăţat multe, nu sunt un copil naiv, dar cinismul şi lipsa de scrupule cu care sunt privite astăzi angajamentele, nu îşi au asemănare cu mentalitatea de pe vremuri. În anul 1913, un unchi al meu din Oradea, care nu putuse să achite o datorie de onoare la cărţi, n-a suportat ruşinea şi s-a spânzurat în baie. Astăzi, cred că datornicul ar râde în nas celor care-i cer banii, ba i-ar şi bate, dacă ar putea. Nu totul era bine acum o sută de ani, dar onoarea era onoare iar jurământul era jurământ".*

(Theodor Bar-Avi, Montréal, Canada)

Răspuns: Nu e chiar aşa. Şi feriţi-vă să cădeţi în cursa în care cad, de când lumea şi pământul, toţi nemulţumiţii vieţii, idealizând trecutul: ce vremuri, ce caractere, ce eleganţă spirituală! Iată, de pildă, à-propos de jurăminte sfinte, o întâmplare legată de pictorul şi poetul englez Dante Gabriel Rossetti (1828-1882), întâmplare ce mie mi s-a părut întotdeauna a fi *o culme* în materie. Artistul era căsătorit cu Elisabeth Siddal (al cărei chip poate fi întâlnit adesea în picturile pre-rafaelite ale lui Rossetti), însă mariajul nu fusese fericit - dimpotrivă - aşa că femeia şi-a pus capăt zilelor la 29 de ani, înghiţind o doză mare de laudanum. Rossetti fu distrus sufleteşte. Îl măcina şi gândul că era vinovat de moartea soţiei. La înmormântare, voind să-şi răscumpere într-un fel păcatele, aruncă în sicriu manuscrisul ultimului său volum de poezii: "Le îngrop o dată cu tine, ele nu vor vedea lumina tiparului nici o dată". Era un gest. Ţi-am distrus viaţa, în schimb eu îmi distrug arta. Câţiva ani mai târziu, Rossetti care luase un avans din partea editorului pentru o carte, descoperi neliniştit că n-are ce să dea la tipar: versurile scrise în vremea din urmă nu-l mulţumeau, omul simţea că sunt slabe. Atunci porunci vizitiului să înhame caii la trăsură şi să-l ia şi pe servitorul din casă pe capră. Urcând în trăsură, poetul zise scurt: la cimitir! Aici, el ceru celor doi să deschidă mormântul soţiei, să desfacă sicriul şi să scoată (dânsul nu avea puterea să privească ce mai rămăsese din cadavru) manuscrisul. Acesta rezistase împrejurărilor, fiind legat în piele de viţel. Era unu noaptea. A doua zi, Rossetti, după ce şterse manuscrisul cu o cârpă înmuiată în alcool, se repezi la editor, aruncând volumul pe masă: ţi-am adus cartea !

Întrebare: *"Înţeleg foarte greu sensul anumitor crime comise de islamişti. Cei din organizaţia G.I.A. din Algeria, ca să dau un exemplu, au tăiat cu securile capetele unor călugări catolici francezi care trăiau într-o mânăstire, lângă Alger. Aceasta se poate explica prin ura islamului faţă de creştinism. Despre crimele comise împotriva evreilor, nu are sens să ne punem întrebări. Motivele sunt clare. Dar n-am înţeles de ce năvălesc aceşti GIA-işti în sate şi aruncă copii arabi în cuptoare. Din ce motiv religios sau ideologic fac ei asta ?"*

(Rodica Bereşteanu, Ghivataim)

Răspuns: Din nici un motiv religios sau ideologic.
Din plăcere.

Întrebare: *"V-au bătut şi alţii la cap, vă bat şi eu. Mi-au plăcut atât de mult exemplele pe care le-aţi dat mai de mult din "prostiile oamenilor inteligenţi" (sau măcar bine informaţi), încât eu şi soţul meu vă rugăm să ne mai daţi câteva.*

(Vali Bacalu, Beer Sheva)

Răspuns: Iată (pentru Dumneavoastră!) câteva exemple. Să le luăm în ordine cronologică.

1). În noiembrie 1932, von Pappen demisionase din postul de cancelar al Germaniei. Hitler, care se pregătea să ia puterea, l-a chemat la Berlin de urgenţă, pe Goering care se afla la Roma unde se întâlnise cu Mussolini. Telefonul lui Hitler îl găsise pe Goering în plin banchet dat de Il Duce. C. Argetoianu povesteşte în memoriile sale că Goering, aplecându-se la urechea lui Mussolini, i-a cerut acestuia un avion ca să plece numaidecât în Germania. "Un avion? Pe vremea asta?... Sunt furtuni... Eu îţi propun să mergi cu trenul. Durează ceva mai mult, dar e mai sigur. Şi, în tot cazul, mai confortabil." "Nu - a stăruit Goering - Hitler mi-a cerut să vin urgent". "Bine, cum doreşti". După ce Goering ieşise în pas alergător din sala banchetului, Mussolini râse, făcându-l pe viitorul mareşal de naiv care-şi închipuie că naţional-socialiştii vor pune mâna pe putere. "Cât va trăi Hindenburg (preşedintele Germaniei), militarii vor bara calea lui Hitler şi nu-l vor lăsa să treacă". Câteva zile mai târziu, bătrânul mareşal Hindenburg îl chemă pe Hitler şi îi încredinţă puterea.

2). Generalul Ion Gheorghe era ambasadorul României la Berlin în anii celui de-al doilea război mondial. Avea legături bune cu conducătorii Reichului, ca militar înţelegea perfect situaţia de pe fronturi, discutând cu ambasadorii ţărilor neutre (Suedia, Elveţia, Turcia ş.a.), cunoştea fel de fel de lucruri despre planurile sovieticilor şi ale anglo-americanilor. Avea şi reputaţia de om deştept. În vara lui 1944, adică după debarcarea aliaţilor în Franţa, şi într-un moment când ruşii intraseră în Polonia şi România, el trimise un raport lui Antonescu la Bucureşti, în care sublinia că "nu exclude de fel" o "înţelegere a Germaniei cu dictatorul Rusiei"; aceasta cu atât mai mult cu cât "Stalin este, după cum spun toţi cei care l-au cunoscut, un om lipsit de vanităţi şi de exagerări".

3). Ierusalim. Anul 1988. Suntem în plină şedinţă a Comitetului pentru afaceri externe şi de apărare al Knessetului. Un general din serviciul de informaţii al armatei (Aman) este ciuruit cu întrebări în legătură cu războiul dintre Irak şi Iran, care bântuia din plin. "Cât timp va mai dura?" "Ah, răspunse generalul, mult, mult; şi asta în ciuda faptului că secretarul general al ONU încearcă din răsputeri să pună capăt conflictului." Şedinţa se termină, generalul îşi pune documentele în servietă, iese din clădirea parlamentului, se urcă în maşină, porneşte motorul şi răsuceşte butonul aparatului de radio. "Aici Kol-Israel, transmitem buletinul de ştiri: secretarul general al ONU a anunţat că, în urma convorbirilor purtate cu Teheranul şi Bagdadul, guvernele celor două ţări au convenit să iscălească mâine dimineaţă un acord de încetare a focului".

Întrebare: *"Unde o să ne ducă politica lui Netaniahu de confruntare cu americanii în legătură cu retragerea noastră din teritorii? Toate ziarele din lume scriu că Bill Clinton, care este un prieten al Israelului, şi-a pierdut răbdarea. Despre europeni să nu mai vorbim, cei din Uniunea Europeană sunt hotărâţi chiar să aplice sancţiuni Israelului dacă nu se realizează retragerea de 13% din Iehuda şi Şomron. Eu consider că o ţară mică aşa cum este a noastră, trebuie să ţină seama în mod obligatoriu de punctul de vedere al Statelor Unite şi al Europei. Puterile occidentale au o viziune largă, globală asupra situaţiei din regiune şi văd realitatea cu obiectivitate. Nu credeţi că un guvern israelian responsabil ar trebui să ţină seama - aceasta ca o regulă de aur - de recomandările marilor puteri prietene ?"*

(Serena Marcovici, Raanana)

Răspuns: Depinde, depinde... Câte o dată e mai înţelept să procedezi aşa cum spuneţi Dvs. Alteori însă se poate ca tu, ţara cea mică, să vezi mai bine lucrurile decât "cei mari". Cu atât mai mult atunci când *problema* te priveşte pe tine, direct şi nemijlocit.

În 1956, Ben Gurion declanşase "Operaţiunea Kadesh", cunoscută azi mai mult sub numele "Campania de la Suez". Armata israeliană acţionase, în alianţă cu francezii şi englezii, pentru redeschiderea canalului de Suez (pe care Nasser hotărâse să-l naţionalizeze) şi a strâmtorii Tiran (unde, acelaşi Nasser, ordonase să nu se mai îngăduie trecerea vaselor israeliene). Zahalul ocupase Gaza şi pătrunsese fără probleme în Sinai. Capitularea egiptenilor era o chestiune de zile. Atunci, Statele Unite - ca şi sovieticii, de altfel - s-au supărat. Fluturând "drapelul luptei împotriva colonialismului", preşedintele Eisenhower a bătut cu pumnul în masă, cerând *invadatorilor* să se retragă fără discuţii din Egipt. "Noi respectăm cu sfinţenie independenţa altor state". Aşa cum s-a văzut, mai târziu, în Vietnam sau Nicaragua. Londra s-a supus. Parisul s-a supus. Ierusalimul, la rându-i, s-a supus. Ce să facă? Nu te pui tu,

Ben Gurion *(st.)* **cu Eisenhower**

Curios lucru, mi s-a stricat vederea, trebuie să mă duc la oftalmolog. În loc de Ben Gurion îl văd pe Bibi Netaniahu, în loc de Eisenhower, pe Clinton de unul singur, cu Statele Unite, că nu ţi-ai pierdut minţile. Bătrânul prim ministru ştia - mai mult - simţea că nu-e-bine (şi că, în fapt, scopul americanilor era de a lua locul englezilor şi francezilor în Egipt şi, în genere, în lumea arabă a petrolului), dar n-avea ce face. Tancurile Zahalului, conduse de Moshe Dayan, s-au întors în ţară, Nasser fu aclamat de zece milioane de egipteni pe străzile Cairo-ului, ca omul care a învins pe invadatorii occidentali, devenind liderul necontestat al naţionalismului arab. Cum anume a evoluat naţionalismul în cauză după această "victorie" oferită de Eisenhower islamului, ştim prea bine cu toţii.

În 1965, Max M. Fischer din Detroit, unul din conducătorii organizaţiei "United Jewish Appeal" şi suporter al Republicanilor lui Eisenhower, a bătut la uşa vestitului general care se retrăsese din politică şi îşi vedea de cai la ferma sa din Gettysburg, Pennsylvania. El venise să-l roage pe fostul preşedinte să primească o medalie jubiliară a U.J.A, în semn de preţuire pentru rolul lui Eisenhower în eliberarea deţinuţilor din lagărele de exterminare din Germania. Generalul fu mişcat de acest gest, i-a mulţumit lui Fischer, era (aşa cum avea să povestească mai târziu vizitatorul biografului său, Peter Golden) bucuros că evreii nu l-au uitat. Cei doi au stat apoi la taclale, ca-ntre vechi amici, vreo două ceasuri, după care, când Fischer se ridicase să plece, generalul l-a prins de-un nasture, spunându-i: *"Ştii, Max, gândindu-mă la chestia cu Suezul, îmi pare rău de ce-am făcut. N-ar fi trebuit să oblig nici o dată Israelul să se retragă din Sinai".*

Lui Peter Golden - gazetar cu experienţă-n meserie şi sceptic de felul său - nu-i venea să creadă cele relatate de Max Fischer. Dar dacă vrea acesta, aşa, din "sionism", să-i atribuie lui Eisenhower nişte cuvinte pe care, în definitiv (ca şi în cazul Clinton - Paula Jones) nu le-a mai auzit nimeni altcineva, întâlnirea de la Gettysburg fiind între patru ochi? Vrând să-l verifice pe Fischer, Golden a discutat cu Richard Nixon care, în calitatea lui de vice-preşedinte sub Eisenhower, era la curent, desigur, cu gândurile generalului. Nixon a confirmat cele spuse de Fischer: "Da, aşa e, în anii '60 Eisenhower mi-a spus şi mie - şi cred că a spus-o şi altora - că regretă hotărârea pe care a luat-o în cazul Suezului. El era convins că a făcut o greşeală"

Întrebare: *"Ce anume aţi dori să spună mâine istoricii presei despre rolul jucat de «Minimum» în lumea «tribului» în Israel şi din Israel ?"*
(Dr. Laurian Weisser, Haifa)

Răspuns: Ceva în genul celor spuse de Julien Gracq, scriitorul francez, despre rolul mişcării suprarealiste între cele două războaie mondiale: "a dat ceva oxigen vieţii noastre".

Întrebare: *"Ce impresie v-a făcut cântăreţul / cântăreaţa Dana International, fost domnul Cohen înainte de operaţia faimoasă de schimbare a sexului - la întâlnirile ei cu presa şi politicienii, după triumful de la Eurovision ?"*

Răspuns: O impresie excelentă. Ţinuta ei, demnitatea, modul civilizat şi reţinut în care răspunde detractorilor ei, mi-au arătat încă o dată că Dana International este un adevărat Domn.

PIX

I. ATLAS VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI

LOCURILE NATALE

în orice punct geografic al României
în care nu ajung de obicei excursii organizate.
La Botoşani sau la Craiova, la Sighet sau la Rădăuţi, la Arad sau la Brăila,
oriunde puteţi vizita cu maşina şi şofer la dispoziţie.

TRASEUL ÎL STABILIŢI D-VOASTRĂ!

Grupe mici, familiale, 4-5-6-8 persoane,
în circuit 7-10-12-14 zile (minimum 4 persoane în maşină)

DE LA 64 DOLARI PE ZI
(MINIMUM 8 ZILE/7 NOPŢI)

• Preţul include: maşină sau minibuz cu aer condiţionat la dispoziţie, hotel cu mic dejun, cazarea şi hrana şoferului, asigurarea maşinii, benzină, vizitarea oraşelor pe traseu, obiective turistice şi excursii în împrejurimi.
Preţul nu include avionul, taxa de înregistrare şi anulare.

Excursia şi valabilitatea biletului de zbor se pot prelungi
Plecări în fiecare zi a săptămînii

✈✈✈

Excursii organizate în toată lumea,
staţiuni de odihnă şi tratament în România şi Europa
Bilete de avion cu preţ redus
I. ATLAS – Gordon Tours,
Tel Aviv, Ben Iehuda 184. Tel. 5270767

Nici un pas fără Atlas!

AMERICAN EXPRESS

Travel
Services

AMERICAN EXPRESS-TURISM

(FOST HISTOUR - ELTIV)

Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

ROMÂNIA PLUS

19 zile
TECHIRGHIOL
TRATAMENTE ANTIREUMATISMALE
558 $
Prețul cuprinde:
hotel, 3 mese pe zi,
tratamente, transferuri
Tarif valabil:
01/06 - 15/09

NOU!!

16 zile
BALVANYOS
TRATAMENTE CARDIOVASCULARE
699 $
Include avion EL-AL
Prețul cuprinde:
hotel, 3 mese pe zi,
tratamente, transferuri
Tarif valabil:
18/06 și 02/07

NOU!!

14 nopți - 15 zile
Institutul Geriatric
Otopeni prof. dr. Ana Aslan
970 $
Tratamente pentru afecțiunile:
sterilitate, lipsă de virilitate,
prostată, boli ginecologice
boli legate de vîrsta
a treia

EXCURSII PENTRU TOATE BUZUNARELE

15 zile
MARE – MUNTE
7 nopți NEPTUN -
7 nopți POIANA BRASOV
690 $
Include avion EL-AL
Prețul cuprinde:
hotel, 2 mese pe zi, transferuri
Tarif valabil:
16/06 - 17/09
Toată vara

NOU!!

EXCURSIE și ODIHNĂ
IASI - orașul meu drag
495 $
7 nopți - 8 zile
Include avion EL-AL
Prețul cuprinde:
hotel, transfer, micul dejun
și o masă festivă la „Bucium"
Plecări la cerere în două orașe din Moldova:
Roman, Bacău, Suceava, Dorohoi,
Vaslui, Bîrlad, Piatra Neamț
Tarif valabil toată vara

AI, N-AI PLECI !

7 nopți - 8 zile
POIANA BRASOV
475 $
Include avion EL-AL
Prețul cuprinde:
hotel, 2 mese pe zi, transferuri
Plecări toată vara
începînd din 16.06

6 nopți - 7 zile
IASI – CHISINAU
570 $
Include avion
Prețul cuprinde:
hotel, mic dejun, toate transferurile,
plecare în unul din orașele Moldovei,
excursie la Bălți și Orhei, o masă festivă
Excursia minimum
4 persoane

14 nopți - 15 zile
IASI – CHISINAU
– POIANA BRASOV
690 $
Include avion
Prețul cuprinde:
avion, transferuri, micul dejun
La Iasi și Chișinau; la Poiana Brașov
2 mese pe zi, o vizita în unul
din orașele Moldovei, excursie
la Balți și Orhei, o masa festivă
Excursia minimum
4 persoane

Prețurile nu includ:
taxă de înscriere 49 $ și taxă de aeroport

7 nopți - 8 zile
CEHIA – ROMANIA
5 nopți PRAGA -
2 nopți BUCURESTI
~~799~~ $ 687 $
Prețul cuprinde:
avion, hotel, micul dejun, transferuri
Plecări în fiecare
miercuri

7 nopți - 8 zile
ROMANIA – AUSTRIA
2 nopți BUCURESTI -
5 nopți VIENA
799 $
Prețul cuprinde:
avion, hotel, micul dejun, transferuri
Plecări în fiecare
duminică

Informații
Tel 03-5268888
(Str. Ben Yehuda 32)
Tel Aviv Bloc EL-AL
la agențiile
American
Express-Turism
din țară sau
la agentul dvs.
preferat

LICĂ BLUTHAL VĂ AȘTEAPTĂ!

I. ARTZI

PROFESORUL JAWETZ ŞI PĂRERILE LUI SENECA DESPRE SHABAT

Profesorul Zwi Jawetz, laureat al Premiului Israel şi prietenul meu, este unul dintre fondatorii Universităţii din Tel Aviv. Astăzi pensionar, el nu se culcă pe laurii victoriei şi continuă să fie ultra-activ. În lumea academică este considerat drept unul din cei mai mari specialişti în istoria Romanilor. El a rămas un profesor atât de solicitat încât aproape că nu poate face faţă tuturor invitaţiilor primite din toate colţurile lumii. Cursurile sale sunt audiate la Universităţile din Tel Aviv, New York, München şi, uneori, chiar şi la Firenze unde - după propria-i expresie plină de humor - predând istoria Romanilor, se simte ca un negustor care ar vinde ghiaţă eschimoşilor.

Cu câtva timp în urmă, profesorul Jawetz a fost invitat de către profesorul Andrei Pleşu (actualul ministru de Externe al României) pentru a vorbi unui grup de istorici de frunte şi academicieni din România, despre evrei şi daci în scrierile latine.

Jawetz are o predilecţie deosebită pentru cercetarea felului cum se reflectă istoria antică în contemporaneitate. Pentru conferinţa de mai sus, el a ales ca subiect ceea ce se cheamă, în zilele noastre, «antisemitism». Această noţiune, atât de populară astăzi, nu avea acelaşi sens în vremea Romanilor, care îi urau pe evrei ca atare şi nicidecum ca aparţinând gintei semite. Din acest motiv, Jawetz a preferat termenul de iudeo-fobie, care se potriveşte şi noţiunii ebraice de *Sinat Israel* (ură faţă de evrei).

"Ura contra evreilor este un fenomen special, care nu poate fi comparat cu atitudinea Romanilor faţă de barbari, pentru că evreii n-au fost - pur şi simplu - barbari, ci barbari cu un pic mai mult" afirmă profesorul Jawetz, care îşi susţine teza comparând atitudinea autorilor latini faţă de Evrei, cu cea faţă de Daci şi Geţi. Jawetz găseşte între evrei şi daci câteva puncte comune. De pildă, aşa cum Romanii au distrus în anul 70 e.n. Ierusalimul şi au ars în întregime Templul (Beit Hamikdash), exilându-i pe evrei,- tot aşa au luptat şi contra dacilor, distrugând în anul 106 e.n. capitala Sarmisegetuza şi străduindu-se să-i nimicească pe daci.

Atât dacii cât şi evreii au subestimat puterea Romanilor, îndrăznind să se revolte. Shimon Bar-Ghiora şi luptătorii săi, în loc să capituleze, s-au sinucis pe culmile Massadei. Iar Decebal, ajungând la aceeaşi disperată concluzie, s-a sinucis şi el.

Cicero - care nu i-a pomenit pe daci - scriind despre evrei, şi-a exprimat satisfacţia că naţiunea evreiască a fost înfrântă; în ura şi dispreţul său faţă de evrei, el a fost influenţat de dascălii săi greci care, şi ei, îi detestau pe evrei, atât din cauza rezistenţei acestora faţă de helenism, cât şi din duşmănia purtată Macabeilor.

Seneca îi caracterizează pe evrei cu cea mai infamantă dintre expresii, şi anume, "un popor de scelerați" şi cere interzicerea aprinderii lumânărilor de Shabat, pe care nu-l acceptă ca zi de odihnă. *"În această zi, oamenii îşi pierd o şeptime din viaţă"* scria Seneca.

Şi la Tacitus, ura faţă de evrei îmbracă forme extreme: el îi consideră drept leproşi expulzaţi din Egipt, rasa cea mai urâtă de Dumnezeu. Iar Moses a fost conducătorul care a insuflat acestui trib marea siguranţă de sine. Rătăcind prin pustiu, evreii s-au ţinut după un grup de măgari, ce i-au dus la o oază bogată în apă... Tacitus a cules şi el aceste "perle" din scrierile greceşti.

La baza iudeo-fobiei romane stă credinţa că Roma, şi nu Ierusalimul e Capitala lumii; că Romanii şi nu Evreii sunt "poporul ales".

Spre deosebire de Daci, consideraţi "sălbatici nobili", Evreii erau un popor straniu, cu o religie specială, rituri unice, restricţii numeroase şi neînţelese, şi care, învinşi şi exilaţi, au continuat să-şi menţină legătura lor spirituală cu patria pierdută.

Nici un autor latin n-a vorbit elogios despre curajul micului popor care şi-a apărat Templul Sfânt şi Ierusalimul, murind cu miile. Nici un cuvânt de admiraţie pentru apărătorii Massadei care, urmând maxima lui Seneca, au preferat să moară decât să devină sclavi.

Spre deosebire de Evrei, Dacii, o dată învinşi şi cuceriţi, s-au asimilat în cadrul imperiului roman. De aceea Dacilor nu li s-au impus biruri speciale aşa cum s-a impus Evreilor acel "Fiscus Judaicus".

Acestea sunt doar câteva spicuiri dintr-o prelegere de 45 de pagini, bazate pe 184 de note şi citate din sursele de documentare. Dar din cele de mai sus se pot desprinde două concluzii:

1.- Romanii i-au detestat pe Daci ca barbari; în timp ce pe Evrei i-au detestat nu numai ca barbari, ci şi ca pe un popor unic, cu o religie abstractă şi o Diaspora ce nu-şi uită patria.

2.- Acum 2000 de ani, înaintea apariţiei lui Iisus, iudeofobia se adăpa din aceleaşi surse din care suge astăzi antisemitismul clasic şi cel modern.

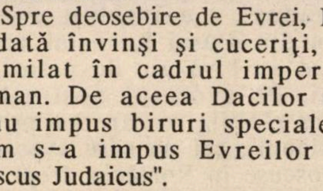

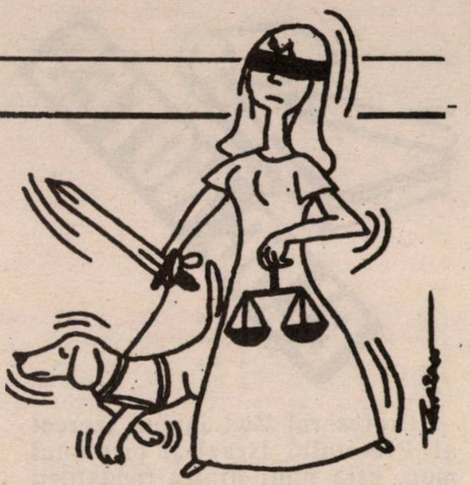

PE LEGEA MEA

O rubrică de
G. MOSARI

SĂ VEDEŢI CE MI-A SPUS UN AVOCAT

Uneori televiziunea ne înfăţişează aspecte din sălile tribunalelor pentru a informa despre cazuri de viol, furt, crime. Tu - telespectator - priveşti figurile infractorilor, în majoritate tineri, îi vezi cum se agită, se ceartă cu poliţiştii care-i păzesc, răspund urât de multe ori judecătorilor.

"Ăştia-s evrei ?" întrebi, mirat, când constaţi cum arată specimenele din boxă, în care tu, cetăţean civilizat, descoperi sălbatici cu ochii ieşiţi din orbite, crescuţi nu cu lapte, ci cu droguri.

"Da, sunt evrei !" vei primi răspunsul, la care te vei consola spunându-ţi că *"e vorba de drojdia societăţii"*.

Dar cum se comportă în general oamenii în relaţiile privind domeniul juridic, adică în probleme care au legătură cu aplicarea legii ? Pentru a răspunde la această întrebare, vom povesti câte ceva din întâmplările concrete ale unui avocat care a venit aci din România în urmă cu 12-14 ani.

După câteva luni de la încoronarea lui cu splendidul titlu de "ole hadaş", s-a întâlnit cu un prieten din oraşul lui natal, amic pe care nu-l văzuse de peste 20 de ani. Pe avocatul nostru l-a surprins răceala cu care l-a privit "israelianul", cel pe care avocatul îl cunoscuse în România drept un om cald şi prietenos.

"Aici se schimbă oamenii", i-a spus interlocutorul, ghicindu-i gândurile parcă. "Fiecare pentru el, concurenţa e mare, iar dacă nu te încadrezi în regulile junglei, n-ai nici o şansă de supravieţuire. Atunci când întâlneşti pe cineva şi stai de vorbă cu el, să ştii că acel «cineva» se gândeşte, în timpul conversaţiei cu tine, ce profit poate avea de pe urma ta. Dacă n-are nimic, te părăseşte şi nici nu te cunoaşte".

Pentru avocatul nostru, cele aflate au reprezentat un şoc: *"Oare chiar aşa să fie?"* - se întreba cu nedumerire. Iată însă că la aproape un an de când păşise în «Ţara Făgăduinţei», soţia avocatului a dat 10 cecuri conducerii unui mare magazin de produse electrice, spre a achita în rate obiectele pe care le cumpărase pentru casă. Puţine zile după ce a predat cecurile, a considerat că e bine ca plata s-o facă din alt cont, unde era mai sigură că va avea bani ca să-şi onoreze datoria. În consecinţă, a pregătit un set nou de 10 cecuri, spre a le înlocui pe cele anterioare. La conducerea magazinului i s-a spus că poate lăsa noile cecuri pe încredere până a doua zi, când se va face schimbul de cecuri în banca la care au fost depuse. A doua zi, femeia s-a dus să-şi ia înapoi primul lot de 10 cecuri, dar când a ajuns la magazin, a citit pe uşă un afiş măreţ: «*închis: faliment*».

Se înţelege disperarea persoanei care s-a văzut înşelată de conducerea marelui complex comercial. Dar care a fost soarta cecurilor? Ele fuseseră depuse la una dintre principalele bănci israeliene unde-şi avea contul magazinul respectiv, iar banca încasa banii în scopul recuperării datoriilor făcute de magazin. De la femeia de care povestim, banca a pretins plata tuturor celor 20 de cecuri, susţinând prin avocatul ei că n-avea nici o importanţă situaţia ce a condus la schimbul de cecuri ! !

S-au făcut reclamaţii la conducerea centrală a băncii, la ministerul clitării şi în alte locuri, iar până la urmă, datorită presiunii, avocatul băncii a restituit 10 cecuri. El nu voise să facă aceasta de la început pentru a nu pierde onorariul ce i se cuvenea pentru încasarea cecurilor prin executoriul judecătoresc.

De ce-i astfel? se întreba avocatul de care vorbim, obişnuit cu relaţii de cordialitate cu colegii lui, din anii când lucra prin străinătăţi. Dar după acest semn de întrebare şi-a mai pus şi altele, ceva mai târziu când, în activitatea profesională pe care o începuse în Israel, a avut de-aface cu colegi avocaţi mai vechi sau născuţi aici.

De ce cutare îmi dă acte care n-au legătură cu cazul despre care vorbim, şi vrea să inducă în eroare? De ce cutare îndeamnă clienţii mei să vină la el, că le ia sume mai mici? De ce cutare sfătuieşte diverse persoane să facă reclamaţii la Colegiu împotriva altor avocaţi? De ce, de ce, de ce? Multe semne de întrebare, unele fără răspuns...

Dar avocatul din relatarea noastră ne povesteşte şi despre "clienţii" israelieni. El era obişnuit cu politeţea oamenilor, cu bunul simţ, dar când i-a intrat în birou un individ cu cămaşa scoasă din pantalonii fără curea care i se sprijineau pe burtă, şi fără să zică bună-ziua, i-a cerut să-i confirme o semnătură pe o declaraţie, s-a convins că "marfa" e foarte variată în sens negativ. O dată stătea în biroul lui şi discuta cu câteva persoane probleme legate de un proces. În mijlocul şedinţei a fost întrerupt de alţi clienţi care aveau de depus nişte acte şi care au intrat în birou fără să-i intereseze că avocatul era ocupat; l-au întrerupt din activitate şi au cerut cu obrăznicie să le primească actele căci ei nu au timp să aştepte...

Aici toţi se agită şi aleargă fără să ajungă nicăieri. Altă dată, un individ care-i datora echivalentul a 500 de dolari şi a semnat pentru obligaţia respectivă de plată, i-a adus doar 200 şi i-a spus: *dacă vrei, bine, dacă nu, dă-mă în judecată. Hârtia pe care ţi-am iscălit-o nu face doi bani, aşa că spune mulţumesc dacă ţi-i dau şi pe ăştia...*

●

I. SCHECHTER

Român caută traducător din româneşte

Am primit o scrisoare din Piteşti şi mi-a fost greu s-o citesc. N-am înţeles zeci de cuvinte şi împerecheri de cuvinte. M-am gândit că poate e de la un turc care mi-a expediat-o din România. Sau poate de la un yemenit din Petah Tikva care studiază ceva, vreo ştiinţă exactă, vreo artă aproximativă, la Bukarest. Dar nu, nu. E o scrisoare în româneşte de la un prieten român din oraşul românesc Piteşti din România.

Atunci ce s-a întâmplat? Ştiu că românii vor să se debaraseze de limba aceea de lemn care le-a legat limbile şi nu se mai puteau înţelege între ei din cauza *"luptei pentru ridicarea continuă a nivelului de trai al poporului"* şi a *"eforturilor susţinute pentru dezvoltarea producţiei de conserve de carne de porc în suc propriu"*. Dar nu mi-am închipuit că au înlocuit limba de lemn cu o limbă de plastic. Piteşteanul, care încearcă să-mi descrie situaţia de la ei, mă asigură că o face *"sub semnul confidenţialităţii"* fiindcă n-ar vrea ca *"organele abilitate"* să afle că el îşi *"denigrează în negru"* ţara.

El susţine că sunt greutăţi *"în achiziţionarea softului necesar"* şi că din cauza aceasta *"multe instalaţii neperformante sunt sistate în oprire"*. Pare grav, într-adevăr.

Piteşteanul se plânge de *"cotaţiile de la casele de schimb"*, de *"medicina în două viteze"* ca şi de *"neconstituţionalitatea unor ordonanţe"*. Toate astea, scrie el, au apărut şi într-un *"studiu de fetabilitate"*.

El spune că se resimte *"o dorinţă de a printa pe propria imprimantă"* dar ea se loveşte de *"protipendada mediatică"*, aceea care determină *"un proces de aculturaţie"*. Nu am înţeles, dar simt eu că aici el are dreptate.

După spusele lui, *"preţurile promoţionale"* au ajuns să fie aşa de... aşa de promoţionale, zic eu, încât omul nu-şi mai poate achiziţiona *"nici măcar un termoplonjor"*. Am crezut că termoplonjorul o fi un aliment de bază, dar am aflat de la un turist venit din Bucureşti că nu e altceva decât gheara aceea electrică pe care o bagi într-un pahar când vrei să-ţi fierbi un ceai sau o supă. În această situaţie, piteşteanul le deplânge cel mai mult pe *"gospodinele matriceale"*.

Nu sunt însă deloc sigur că am înţeles bine. S-ar putea ca de fapt amicul din Piteşti să fi lăudat *"protipendada mediatică şi preţurile promoţionale"*. De unde să ştiu eu?

Mi-ar trebui un traducător din româneşte în româneşte.

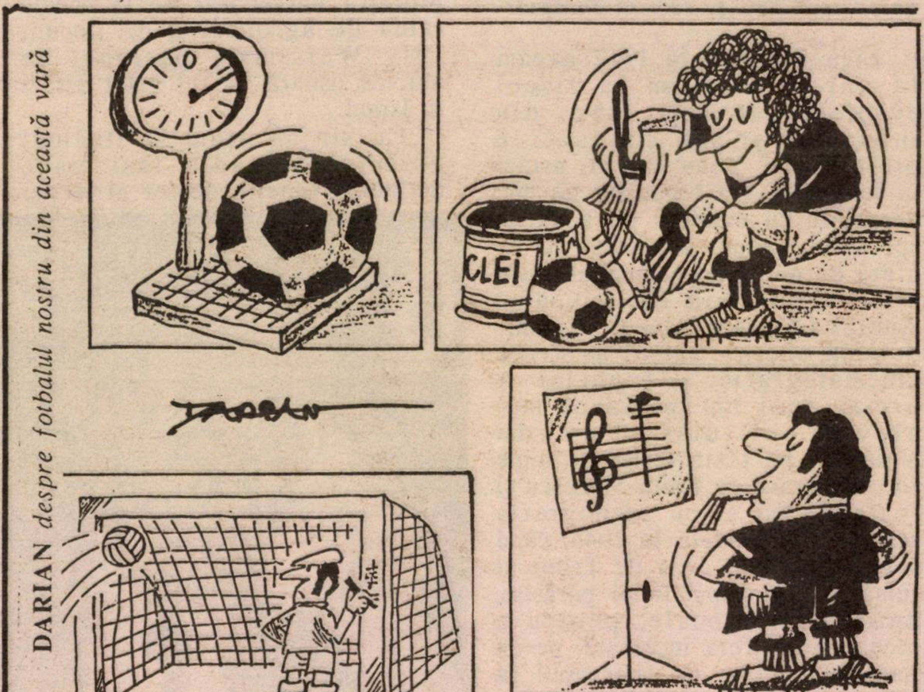

DARIAN *despre fotbalul nostru din această vară*

G. IOSUB

DE VORBĂ CU LICĂ BLUTHAL despre Artă şi Turism

- **Pasiunea pentru teatru am căpătat-o încă din liceu**
- **Am fost director adjunct al Teatrului Naţional din Iaşi...**
- **Cu lăutarii după mine...**
- **25 de miliarde de dolari a câştigat anul trecut societatea de turism la care lucrez...**
- **Am vizitat numai... 74 de ţări**

G. Iosub: *Vorbeşte-mi mai întâi de perioada trăită în România, când activitatea ta a animat scena, estrada, programele de radio. Când şi cum ai început?*

Lică Bluthal: În 1942 aveam 14 ani şi învăţam la liceul evreiesc din Iaşi când, din iniţiativa şi sub conducerea profesorului Yona David, astăzi la Ierusalim, s-a organizat un mic ansamblu cu menirea de a da un spectacol şcolar. Am notat că, în afară de mine, au participat, între alţii, elevii Biţu Fălticineanu, Andrei Călăraşu, Mendi Rodan,- deveniţi ulterior maeştri ai scenei, cinematografiei şi baghetei. A urmat apoi un spectacol mai elevat, intitulat «**Parada Veseliei**» pe texte scrise de mine în colaborare cu Radu Stănescu şi fratele său, şi cu scenografia semnată de Godell. În 1944, când Iaşul ajunsese oraş de front şi jumătate din populaţie îl părăsise, autorităţile locale, pentru a atenua atmosfera încărcată, ne-au permis să dăm un spectacol în sala cinematografului Scala, subvenţionat de Comunitatea evreilor şi regizat de Biţu Fălticineanu. Printre spectatori se aflau şi mulţi militari. În timpul reprezentaţiei a avut loc un bombardament aerian. Noi ne-am ascuns sub scenă iar publicul a evacuat sala, fugind în adăposturile apropiate. După încetarea alarmei, au revenit cu toţii, şi-au reocupat locurile şi spectacolul a continuat...

G. I.: *Şi după terminarea războiului ce-ai făcut ?*

L.B: Pasiunea mea pentru teatru s-a accentuat. Am scris un spectacol intitulat «**Baba Hârca la estradă**». În el am introdus şi un text inedit de Topârceanu, pe care îl primisem de la Otilia Cazimir. Au urmat apoi spectacolele **"Întinereşte bătrânul Iaşi"**, **"Trubadurii din Cipru"** şi **"Rapsodii de toamnă"**, scrise în colaborare cu Radu Miron şi în regia acestuia. Interesant este că partea muzicală a spectacolelor a fost compusă de un onorabil profesor universitar de la Facultatea de agronomie, dr. docent July Weissman, pasionat de muzică uşoară... şi el aflat astăzi în Israel.

Cu slujba eram la studioul postului de radio Iaşi, unde deţineam funcţia de şef al secţiei culturale, în care calitate răspundeam şi de emisiunea de satiră şi umor unde aveam colaboratori din Bucureşti pe I. Avian, Sadi Rudeanu şi Radu Stănescu.

Apoi, de la radio, am fost promovat director adjunct al Teatrului Naţional din Iaşi.

G. I.: *Şi ce te-a determinat să pleci din România şi să vii în Israel ?*

L.B: Atitudinea discriminatorie faţă de evrei. Aş putea da multe exemple, dar mă voi referi la două care m-au atins personal. O echipă a televiziunii din Bucureşti vine să filmeze un spectacol de Anul Nou la Iaşi. Pentru textul tradiţionalului Pluguşor candidez şi eu alături de câţiva scriitori şi ziarişti. Până la urmă, cei de la TV au ales textul meu. Dar când emisiunea a fost dată pe micul ecran, numele meu nu figura printre realizatori...

Iar ceea ce a pus capac la toate, s-a întâmplat în 1972 când, la un spectacol intitulat **"Cupidon pe portativ"**, la al cărui text eram coautor, nu mi s-a permis

Lică Bluthal: *"Allo!... E bună, mă, e bună... Poate-o bag în spectacolul meu de revistă...*

să figurez pe afiş. Întrebând de ce, responsabilul de la partid mi-a răspuns cu cinism: *"Fiindcă eşti evreu şi mulţi de-ai voştri depun acte de plecare în Israel!"* Am venit acasă şi i-am spus soţiei: "Nu mai avem ce căuta aici!". Am părăsit slujba de director adjunct al Naţionalului ieşean şi am depus actele de plecare în Israel.

G. I.: *Venind în Israel, ai trecut - bine înţeles - prin greutăţile adaptării ?*

L.B: Pentru a-mi câştiga existenţa am intrat ca paznic la "Colbo Shalom", întâi de zi, apoi - la cererea mea - de noapte, ca să pot lucra liniştit texte, căci gândul meu tot către teatru se îndrepta.

G. I.: *Şi ai reuşit să răzbeşti în teatru ?*

L.B: În timp ce eram paznic de noapte am scris spectacolul satiric "**Până când?**" pe care eu însumi l-am regizat. A urmat apoi spectacolul "**Când era bunica fată**", scris în colaborare cu I. Avian, la care au participat actorii israelieni Erika Pfeifer şi Tobi Bălan şi la care şi-au dat concursul cunoscutele vedete bucureştene Nae Roman, Bimbo Mărculescu şi Olimpia Panciu. Spectacolul a fost regizat de Mihai Pascal. Au urmat spectacolele "**Hop şi eu în Ţara Sfântă**" şi "**Coana Chiriţa în Orientul Încurcat**", scris împreună cu Sig. Horowitz. Acest din urmă spectacol s-a jucat în 1975 în sala de la Heichal Hatarbut.

G. I.: *Totuşi ai renunţat la teatru şi te-ai reprofilat pe turism. Din ce cauză şi cum ?*

L.B: Depindeam de impresari fără cultură, mercantili, care cereau să introduci expresii triviale, de prost gust. În plus, munceai mult, dar de câştigat - mai nimic. Ca să trăiesc, continuam să fiu paznic la Colbo Shalom. Şi într-o bună zi îmi vine o idee trăznită: ce-ar fi dacă aş organiza nişte excursii vesele? Zis şi făcut; am tipărit nişte afişe mari cu titlul "Excursie cu lăutarii după mine!" şi le-am întins pe faţada uriaşei clădiri unde lucram, am tocmit nişte autobuze şi nişte lăutari şi vizitam, la sfârşit de săptămână, câte un loc interesant din Israel. Pe drum, muzicanţii ne distrau în autobuz...

O mare societate de turism, "Melia", văzând că sunt om cu idei, a pus ochii pe mine şi, până la urmă, m-a angajat. Nu după mult timp am ajuns directorul departamentului Europa. Am lucrat acolo 17 ani, până când societatea s-a desfiinţat, deoarece proprietarul ei a făcut o investiţie proastă: a cumpărat cu un miliard de dolari studiourile "Metro Goldwin Mayer" care au dat faliment.

G. I.: *Şi ce a urmat ?*

L.B: Am fost imediat angajat la o altă societate de turism, "Histour", ce aparţinea Băncii "Hapoalim" şi pe care aceasta a vândut-o concernului "Koor". De curând, acest concern a lansat-o în lanţul internaţional de turism "American Travel Services", cea mai mare şi mai veche firmă din lume în acest domeniu. Înfiinţată în USA acum 107 ani, a avut anul trecut un venit de 25 de miliarde de dolari !

Iar eu sunt acum directorul departamentului pentru Europa de Est.

G. I.: *Şi, desigur, în calitate de specialist în turism, ai vizitat toate ţările lumii ?*

L.B: Nu chiar toate... Numai 74 !

G. I.: *Şi totuşi flirtul tău cu teatrul nu s-a terminat, căci te-am văzut figurând ca director de producţie pe afişul spectacolului jubiliar cu prilejul aniversării a 50 de ani de independenţă a Israelului.*

L. B.: Într-adevăr, am sprijinit această acţiune. Mai mult, m-am adresat directorului meu general, rugându-l să figureze printre sponsorii acestui mare spectacol, lucru pe care el l-a acceptat.

G. I.: *Ce moment din viaţa ta te-a impresionat foarte mult ?*

L. B.: Atunci când regretatul rabin şef Mozes Rosen a organizat în sala Teatrului Naţional din Iaşi comemorarea pogromului ce a avut loc în 1941 în această localitate şi unde eu am adus, cu această ocazie, 1200 de israelieni originari din Iaşi.

Un moment de mândrie: 28 de autobuze, pe care fluturau steagurile Israelului, staţionau în faţa Teatrului unde eu, cândva, am fost director adjunct...

G. I.: *O ultimă întrebare: deşi ai depăşit de multişor vârsta pensionării, continui să fii activ. Ce planuri de viitor ai ?*

L. B.: Doresc să deschid o filială în România, o filială a societăţii de turism pentru care lucrez. Vreau, de asemenea, să scriu textul unui nou spectacol, sponsorizat de mine, la care să invit mari vedete din România.

●

minimum

EDITEAZĂ

• Aveţi în manuscris memorii personale?

Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?

• Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

• MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

MINIMUM

•

Există, în sfîrşit, o editură: MINIMUM

O ziaristă de pe altă planetă

Sara Davidovici

Ziarista Sara Davidovici este o cronicară mondenă care nu umblă prin gunoaie şi nu înjură pe nimeni, şi totuşi, are succes. Mare.

Cum ? E posibil să ai succes, astăzi fără să arunci o găleată cu lături în capul personalităţilor ? Fără să fii porc sau scroafă ?

Da. E posibil.

Aşa cum reiese din reportajul de faţă din «Jerusalem Post», semnat Greer Fay Cashman.

Sara Davidovici, reporteră de cancanuri la săptămânalul ierusalmitean "Kol Ha'ir", are faima că nu spune niciodată vreun cuvânt rău la adresa celor despre care scrie.

Într-o lume care a făcut o artă din asasinatul moral, din înjunghierea pe la spate, denigrare şi umilire, Sara, care nu are nici un dram de răutate în firea ei şi vede numai părţile bune ale celorlalţi, pare descinsă dintr-o altă planetă. "E o fiinţă sociabilă, drăguţă şi simpatică", spune despre ea Ludmila Tihon, soţia preşedintelui Knessetului Dan Tihon, care nu de puţine ori a fost victima altor reporteri de cancanuri. "Sara nu bârfeşte pe nimeni. E diferită de alţi ziarişti din domeniul ei, care în general scriu lucruri urâte şi când nu găsesc lucruri urâte despre care să scrie, le inventează".

❖

Israeliancă la prima generaţie, Sara s-a născut la Ierusalim dintr-o mamă rusoaică şi un tată român, imigraţi în 1948. Până la vârsta de zece ani a crescut în Katamon, cartierul ambasadelor şi consulatelor din Ierusalim. Mai târziu a locuit cu bunica ei într-o clădire din centru în care se afla sediul local al ziarului "Yediot Aharonot" şi, ca toţi copiii din bloc, le spunea pe nume tuturor reporterilor. Cele două locuinţe în care şi-a petrecut copilăria i-au influenţat întreaga viaţă; astăzi Sara e la ea acasă în mediul diplomaţilor şi a făcut carieră în presă.

Intrarea în înalta societate i-a fost facilitată de prietenul ei – care i-a devenit mai târziu soţ – Mati Davidovici. Avea 16 ani când l-a cunoscut. Mati, care-şi făcea pe atunci armata la aviaţie, cânta în orchestra Zahal şi de câte ori avea o permisie îşi câştiga banii de buzunar cântând pe la nunţi sau la alte evenimente familiale. Cum nu aveau alte ocazii să fie împreună, Sara mergea cu el peste tot.

Aşa a avut prilejul s-o cunoască pe Golda Meir, pe atunci prim ministru. Sara intrase în vorbă cu şoferul acesteia, Avraham Noi, şi el i-a prezentat-o. Golda a invitat-o să se aşeze lângă ea şi să stea de vorbă. Cele două s-au împrietenit şi nu peste mult timp, ajutată de firea ei extrovertită şi de darul ei natural pentru limbi – vorbeşte ebraica, araba, franceza, engleza, idişul, româna şi rusa – Sara se simţea la largul ei printre personalităţi. Toate uşile îi erau deschise şi peste tot era binevenită.

Pentru că era văzută adesea cu personaje publice, a devenit ţinta fotografilor, care-i promiteau că-i vor trimite şi ei fotografii, dar nu se ţineau de cuvânt. Atunci şi-a spus că şi ea poate face poze la fel de bine şi a început să folosească aparatul de fotografiat pe care Mati îl primise la Bar-Mitzva. După un timp şi-a cumpărat un aparat mai bun, automat.

La început nu avea de gând să–şi publice fotografiile. Voia doar amintiri de la oamenii importanţi pe care avea prilejul să-i întâlnească. Dar ziaristul Haim Shibi, care a văzut câteva fotografii făcute de ea cu Elizabeth Taylor, a fost impresionat. I-a spus că nu peste multă vreme va scoate o revistă, "Yerushalaim", o versiune săptămânală locală a ziarului "Yediot Aharonot", şi i-a oferit o rubrică de cancanuri sub titlul "Personalităţile Sarei".

"Peste noapte", îşi aminteşte ea, "devenisem o persoană importantă, căutată de funcţionarii de la Casa Preşedintelui, Knesset şi din tot felul de locuri. Toată lumea voia să apară în pagina mea". Când Itzhak Navon era preşedinte, i-a spus că dacă evenimentele de la Casa Preşedintelui nu erau comentate la rubrica ei, era ca şi cum n-ar fi avut loc.

Odată l-a întrebat pe Menahem Beghin dacă-l poate fotografia, şi primul ministru, galant ca întotdeauna, i-a spus că el este cel

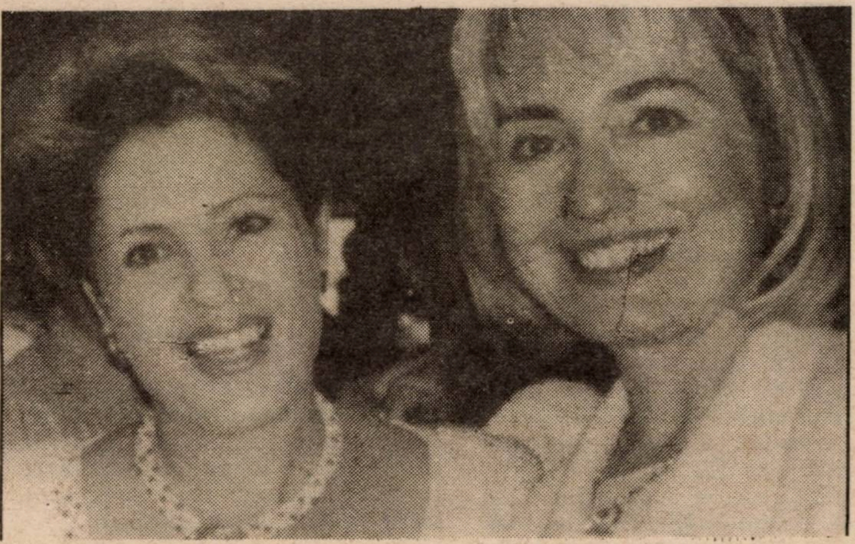

Cu soţia preşedintelui american:
Cine–i blonda aia care se plimbă pe stradă cu Sara Davidovici ?

care ar vrea să fie fotografiat cu ea. Șoferul lui i-a fotografiat cu aparatul Sarei. Acesta a fost începutul colecției ei de fotografii în care apare cu cele mai marcante personalități, israeliene și străine. Pereții casei ei sunt plini cu fotografii în care poate fi văzută cu foștii prim miniștri britanici Margaret Thatcher și John Major, fostul președinte polonez Lech Walesa, președintele ceh Vaclav Havel, cancelarul german Helmut Kohl, fostul președinte american Jimmy Carter sau regele Juan Carlos al Spaniei. Într-o fotografie președintele francez Jacques Chirac poate fi văzut sărutându-i suav mâna; în alta Sara pare a discuta politică înaltă cu Bill Clinton la înmormântarea lui Itzhak Rabin.

Uneori alți fotografi o roagă să le pozeze alături de diferite celebrități, în ideea că prezența Sarei în fotografie va atrage atenția cititorilor asupra articolului pe care-l ilustrează.

Sara spune că deși unii oameni publici se străduiesc să dea impresia că nu-i interesează publicitatea, aceasta este pentru ei la fel de necesară ca oxigenul. "Faptul că presa scrie despre ei le dă energia de a continua. Simt nevoia ca noi să spunem lumii ce au spus, cum erau îmbrăcați, ce au mâncat și cu cine au vorbit. De aceea au consilieri de relații publice, purtători de cuvânt și consilieri de presă. Când deschid ziarele și nu văd nimic despre ei, au o zi neagră".

Cariera ei a fost ajutată în parte de faptul că Mati, astăzi consilier de investiții, face parte adesea din delegațiile oamenilor de afaceri care-i însoțesc pe miniștri în străinătate și o ia și pe Sara cu el. Așa a reușit ea să-l fotografieze pe Papa Ioan Paul II, la puțin timp după stabilirea relațiilor diplomatice dintre Israel și Vatican, când Mati a făcut parte din delegația care l-a însoțit la Roma pe Shimon Shitrit, pe atunci ministrul Cultelor.

Sara Davidovici petrece mult timp la Knesset. Unii ziariști se plâng că ea are intrare liberă acolo unde alți reporteri, mai serioși, trebuie să înfrunte tot felul de piedici birocratice pentru a trece dincolo de corpul de pază. Dar politicienii care beneficiază de publicitatea benignă pe care le-o face Sara nu le împărtășesc părerea. "Persoana care i-a dat permisul de intrare a considerat, evident, că îl merită", a spus ministrul de Interne Avigdor Kahalani. "Sara Davidovici este o adevărată doamnă. Cunoaște pe toată lumea și toată lumea o cunoaște. E o femeie bună, cu o inimă bună".

Nu toți redactorii șefi pe care i-a avut Sara au apreciat bunătatea ei. În decursul anilor, mulți au îndemnat-o să pună mai mult "piper" în relatările despre prietenii ei celebri, dar ea a refuzat cu fermitate.

"Principiul meu este că nimeni nu are dreptul să-i judece pe ceilalți", spune ea. "Întotdeauna trebuie să vezi partea bună a oamenilor, să gândești pozitiv, să te simți bine și să faci bine".

●

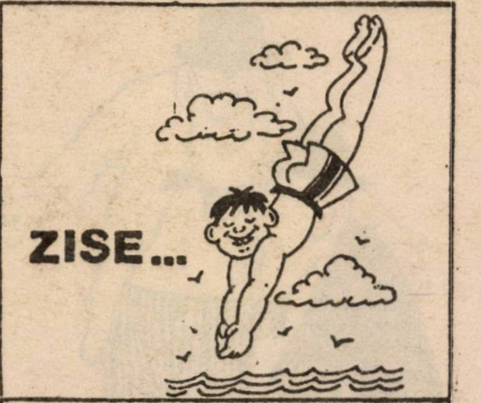

"Anul 1998 va fi un an al reformei sau nu va fi deloc"
(Emil Constantinescu, președintele României; după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

...ȘI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

●

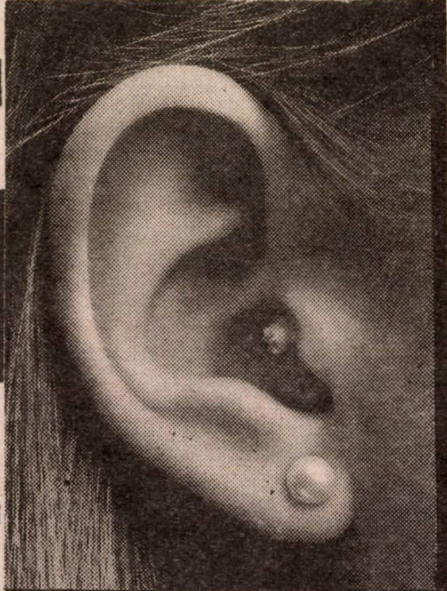

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

- Consult și îndrumare fără plată
- Baterii de lungă durată
- Laborator de reparații
- Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim

VORBIM ȘI ROMÂNEȘTE

SE ZVONESTE CĂ ...

. . . Mai mulţi cetăţeni de pe la noi, care au stabilit relaţii bune cu anumiţi foşti ofiţeri MAI din România, au reuşit să-şi cumpere dosarele de la Securitate contra sumei de 150 de dolari; bucata...

. . . Refuzul îndărătnic al celor de la primăria Tel Aviv de a stabili strada ce urmează a purta numele publicistului Moshe Maur - cu toate că aprobarea de cuviinţă s-a dat de mult - se datorează unor funcţionari **Danshilonişti** din marea clădire aflată în Piaţa Rabin: aflând că Maur fusese, de felul său, din România, respectivii ar fi spus: las-că poate să mai aştepte.

. . . Nathan Meron, ambasadorul Israelului la Viena se întâlneşte destul de des, la spectacole, cu timişoreanul Ioan Hollender, directorul general al Operei din Capitala austriacă. Cei doi vorbesc între ei româneşte, aşa cum ne-a comunicat cineva care-a luat masa cu ei la restaurantul hotelului Sacher de lângă Operă.

. . . Absenţa mult remarcată, a cunoscutului regizor Mircea Săucan de la festivităţile organizate cu prilejul «**Zilelor filmului românesc**» din Israel are o explicaţie foarte simplă. Lui Săucan îi venise foarte greu să dea mâna cu conducătorul delegaţiei române, regizorul Radu Gabrea, ministru secretar de Stat în guvernul de la Bucureşti. În urmă cu ani, Gabrea l-a atacat violent pe Săucan în publicaţia antisemită "Săptămâna" (director: Eugen Barbu), à-propos de un film, sfârtecat de cenzură, al colegului său. Ori, ideea de a-l întâlni pe d. Gabrea la Ierusalim l-a făcut pe Săucan să... cum să vă zic... mă-nţelegeţi.

. . . Compozitorul de muzică uşoară Harry Reininger a cumpărat o vilă pe Valea Prahovei, pe care a amenajat-o în chip de hotel-pensiune; şi ori de câte ori se află în România, cunoscutul muzician îşi delectează clienţii, la pian, cu un mult gustat potpuriu de melodii româneşti.

. . . Dan Shilon, de la canalul II al Televiziunii încearcă "să dreagă busuiocul", invitând la emisiunea sa diferiţi «români» cu prestigiu, pentru a dovedi că el nu are nimic cu «tribul»; nu de mult, Shilon ar fi apelat, în acest sens, la confratele nostru I. Schechter, rugându-l să participe la o emisiune; din informaţiile pe care le deţinem, Schechter a declinat - la modul cel mai politicos, de altfel - invitaţia telefonică, mormăind apoi la adresa celor din redacţie: "eu n-am stofă de Kapo".

. . . Impresarul şi publicistul Teşu Solomovici ar fi devenit partener de afaceri cu cunoscutul ziarist român Ion Cristoiu, de la ziarul "Cotidianul".

●

●

CĂUTĂM
AGENT DE PUBLICITATE

●

PERSOANĂ DORNICĂ
SĂ PROCURE
RECLAME PENTRU
PUBLICAŢIE
ÎN
LIMBA ROMÂNĂ
BINE REMUNERAT

TEL.: 03 - 5227269

●

CALENDAR

IUNIE

2 iunie a murit Jules Pascin (1930)
4 iunie s-a născut Ioan Massof (1904)
5 iunie s-a născut Al. Mirodan (1927)
6 iunie s-a născut B. Luca (1873)
7 iunie s-a născut M. Rudich (1913)
9 iunie s-a născut Marius Mircu (1909)
10 iunie a murit Aurel Baranga (1979)
12 iunie a murit F. Brunea-Fox (1979)
14 iunie s-a născut Iosif Petran (1932)
14 iunie s-a născut Lazăr Cassvan (1919)
15 iunie s-a născut Maria Găitan-Mozes (1928)
20 iunie s-a născut Aurel Baranga (1913)
20 iunie s-a născut Sandu Lieblich (1901)
20 iunie s-a născut L. Vero (1882)
21 iunie s-a născut Silvian Iosifescu (1917)
21 iunie s-a născut Eugen Luca (1923)
21 iunie s-a născut Eugen B. Marian
22 iunie s-a născut Bianca Marcovici (1952)
24 iunie a murit N. Stroe (1990)
25 iunie s-a născut Al. Simion (1925)
30 iunie a murit Enric Furtună (1968)

Nu trece săptămâna să nu afli din gazete că guvernul chinez a mai eliberat un disident din închisoare şi că guvernul american i-a acordat numaidecât viză de intrare, primindu-l cu braţele deschise în Statele Unite.

Allo, Washington-ul ! Fiţi cu băgare de seamă şi nu mai făgăduiţi azil politic oricărui cetăţean care vorbeşte împotriva regimului de la Beijing. Ăştia pot să vă trimită un miliard de chinezi.

ETC... ETC...

»»» O veste plăcută la capitolul tipărituri pe româneşte în Israel. A reapărut - după o absenţă îndelungată şi ţipătoare - **Ecoul Nahariei.** Revenirea pe scenă a foii conduse de Victor Nămolaru l-a bucurat şi pe Marius Mircu, care ne-a trimis rândurile de faţă:

"Am primit din nou «Ecoul Nahariei», după o absenţă şi o prezenţă absentă de mai multă vreme.

Reţin nota autocritică a Dr. Sergiu Climescu, preşedintele filialei locale H.O.R., sub egida căreia apare (sau nu apare) această publicaţie, ceea ce arată că "românii" din Naharia şi-au dat în sfârşit seama că, dacă au la dispoziţie un bun meseriaş în ale gazetăriei, e păcat să nu-l folosească.

În alte localităţi - şi chiar la Naharia - li se reproşează unora că elemente bune stau deoparte, nu participă la viaţa filialei H.O.R. La Naharia s-a întâmplat invers: un element strict necesar - Victor Nămolaru - a fost lăsat o vreme deoparte, după ce cu trup şi suflet se confundase cu «Ecoul Nahariei».

O lecţie de folos şi altor filiale H.O.R.

»»» Ne-a sosit şi nr. 3 din **Orizonturi,** buletinul HOR-iştilor din Beer Sheva, animaţi de prof. Nathan Cohen. Îl rugăm pe redactorul-şef al publicaţiei, George Eleazar Kelemen, să nu ne mai facă emoţii. De la numărul precedent a trecut cam multă vreme, începusem să cădem pe gânduri: s-o fi stins focul? Nu. Băieţii din Neghev sunt puşi pe tenacitate. «» Ca şi, cum am spus-o nu o dată, buletinul «Pro şi Contra» al Cercului Cultural Petah Tikva, animat de M. Gorun. În numărul pe care-l avem în faţă şi care ne aminteşte că publicaţia a împlinit trei ani (mulţi înainte!), întâlnim versuri, texte critice şi însemnări de Liana Maxy, Bianca Marcovici, Alexandru Sen (încă o dată, bun venit în Israel), Nina Cassian, Ion Ştiubea, Andrei Băleanu, E. Wittner, Marius Mircu, Hélène Elli, Vladimir Eşanu, Evelin Fonea, M. Pascal, etc., etc. precum şi un bun grupaj de poezie românească de azi. «» Vorbisem de tenacitate? Atunci să notăm că *Informaţia* din Carmiel, campioană în materie de strângere din dinţi şi înfrângere a greutăţilor apare şi tot apare, lună de lună. După cum vedem cu plăcere, pe masa noastră redacţională, un număr nou (10/1998) al foii "Semnalul Petah Tikvei". «» Şi-acum, o sugestie, dacă nu e cu bănat, pe adresa buletinelor scoase la lumină de filialele H.O.R. Lăsaţi-vă, stimaţi confraţi, de articole politico-ideologice, scrise de veleitari care ţin morţiş să se dea mari şi să facă pe Walter Lippmanii în domeniu, şi ocupaţi-vă întâi şi-ntâi de viaţa cea de toate zilele din oraşele respective. Iar când spun viaţă, mă gândesc în primul rând la oameni. Sunt atâţia cetăţeni minunaţi care ar avea atâtea de spus şi despre care s-ar putea spune atâtea... Aruncaţi la coş "comentariile" grave despre Orientul Mijlociu şi problema mondializării, şi înlocuiţi-le cu nişte convorbiri pe două pagini, cu fotografii, din care să aflăm şi noi cine sunt anonimii aceia din alia...

»»» Prezenţe, prezenţe peste hotare. Revista în limba română **Observator** din München (director: Radu Bărbulescu) se dovedeşte, ca şi «Argo»-ul lui Al. Lungu, o bună gazdă a condeierilor din Israel. În ultimul număr găsim versuri de Bianca Marcovici şi Ion Ştiubea, fragmente din proza Ginei Sebastian-Alcalay, recenzii la cărţile mai noi ale lui Iosef Rudel, M. Mircu, I. Ştiubea. «» O recenzie favorabilă la volumul de versuri **Ţara extremelor** de Bianca Marcovici publică ieşeanul Vasile Iancu în "România liberă" din Bucureşti; iar în "Realitatea evreiască" - revista condusă de Dorel Dorian, Iulia Deleanu recenzează, tot favorabil, noile volume ale Ginei Sebastian-Alcalay: «Peregrinări» şi «Pe urmele altora».

»»» La 6 mai 1998 s-a inaugurat, în Hanul cu Tei din Bucureşti, o placă comemorativă în amintirea scriitorului Itzhak Peltz, autorul a peste 40 de romane, multe din ele cu subiecte din viaţa evreiască (Foc în Hanul cu Tei, Calea Văcăreşti, Nopţile D-rei Mili, Israel însângerat, etc.). La 12 februarie 1999 se vor împlini 100 de ani de la naşterea scriitorului. Lea Peltz, din Bat Yam, fiica lui I. Peltz şi sora pictoriţei Tia Peltz, s-a îngrijit să ne aducă la cunoştinţă cele de mai sus.

Allo, aici e Stroe !

»»» Nu, lumea nu l-a uitat pe Stroe (aşa e cu talentele, oricum ai răsuci-o, ele tot rămân înscrise în memoria contemporanilor). Octogenarul Ion Vova, meşter cunoscut şi răscunoscut al humorului radiofonic, şi-a amintit de marele comic, cu prilejul unui interview acordat Puşei Roth de la revista "Steaua" din Cluj. Extrase:

"Puţini ştiu că începutul (emisiunii de humor la Radio) a

fost făcut de actorul Ion Manu de la Teatrul Naţional din Bucureşti, care, cu cele zece minute de "causerie" ale sale, a semnat actul de naştere al "Undei vesele". În 1932 au apărut Stroe şi Vasilache, ei propunând ca structura emisiunii să nu fie doar pur teatrală, ci şi muzicală. Semnalul primei lor emisiuni a prins, a devenit binecunoscut, premiera însăşi fiind reluată.

Stroe şi Vasilache alcătuiau un cuplu inimitabil, succesul fiecăruia dintre cupletele lor era de proporţii şi emisiunea s-a impus deîndată. Numai că imediat după instalarea regimului de tristă amintire, până şi semnalul a trebuit refăcut. Cei doi comici se adresau cu "doamnelor şi domnilor", ceea ce era de neacceptat. Şi atunci "unda veselă" s-a transformat în ora de "Satiră şi umor". După 1989, am preluat vechiul semnal al emisiunii cu un alt cuplu de valoare, Horia Şerbănescu şi Radu Zaharescu, cuplul cu cea mai lungă carieră după Stroe şi Vasilache.

Când am venit eu în Radio, Vasilache murise de mult (a murit la bombardamentul din 4 aprilie 1944). În anii '50, când eram la începutul carierei mele regizorale, am avut ocazia să lucrez mult cu Stroe, care mă pomeneşte într-o carte a lui de amintiri. Era un comic de forţă, îşi păstrase neatinsă prospeţimea şi spontaneitatea.

Aşi vrea să ştiţi că am păstrat un cuplet cu Stroe şi Vasilache, un cuplet celebru, unicat în arhiva Radioului: "Alo, alo, aici e radio!". Îmi amintesc că pe la începutul anului 1991 am înregistrat o emisune cu Aurel Felea, un mare cunoscător al trecutului teatral şi care a făcut parte, ca autor de texte, din trupa "Atlantic", în care jucau Stroe, Rolanda Camin ş.a. "Atlantic" juca într-o clădire din spatele actualului magazin Romarta de pe Calea Victoriei. Aurel Felea avea un respect nemaipomenit pentru actul teatral şi amintirile lui preţioase m-au ajutat enorm în realizarea retrospectivei Stroe şi Vasilache".

»»» Una caldă, una rece. Dacă Stroe şi alţii asemenea au lăsat amintiri bune, nu acelaşi lucru se poate afirma despre anumiţi afacerişti de astăzi de pe la noi care - cum am mai spus-o şi altădată - ne cam fac obrazul de râs. Un cetăţean răspunzând la numele Ben Yehuda Costa, reprezentant al firmei "Shapiro Bancorp LLC", înregistrată în SUA, a reuşit - dacă e să dăm crezare ziarelor - să obţină prin fel de fel de mişculaţii de la FPS (Fondul Proprietăţii de Stat) şi să ia cu dânsul peste graniţi suma de 700.000 de dolari. Scandalul pricinuit de acest Costa ne costă. După cum ne costă revenirea în coloanele ziarelor a cuplului Iehud Deckel şi Mircea Blecher, pe care «România liberă» îi califică drept escroci în specialitatea automobile: după ce încasaseră bani buni de la diverşi cumpărători pentru câteva sute de maşini Skoda, Daewoo şi Piaggio, cei doi s-au lăsat cam greu cu livrarea mărfii; atât de greu, încât (iarăşi dacă dăm crezare cunoscutului cotidian) clienţii aşteaptă şi astăzi automobilele mult visate.

»»» Şi fiindcă tot suntem printre zăbrele, să notăm că celebrul impresar Marcel Avram, condamnat la trei ani şi jumătate închisoare plus cinci milioane de mărci amendă de către justiţia germană pentru fraude fiscale, a fost vizitat la München de nu mai puţin celebrul cântăreţ Michael Jackson. Superstarul american a vrut, în felul acesta, să-şi manifeste solidaritatea cu fostul său impresar şi să-l consoleze. E bun şi asta la casa omului. Cu atât mai mult cu cât pe cetăţenii pomeniţi de noi mai înainte nu i-a mângâiat nimeni sufleteşte. Dragă Corina Chiriac, poate-i faci o vizită d-lui Ben Yehuda Costa...

»»» Una din cele mai autentice si impresionante mărturii despre Transnistria îi aparţine d-nei Ruth Glasberg Gold. Deportată împreună cu părinţii în lagărul din Berşad, pe când avea numai 13 ani, a publicat în editura americană "University Press of Florida" un volum de amintiri intitulat "Ruth's Journey" (Călătoria lui Ruth). Ziarul new-yorkez «USA Today» a elogiat cartea, iar cei din "Loja Dr. W. Filderman" din Toronto, Canada, au prezentat-o de curând - aşa cum aflăm din lunarul "Semnalul" - în cadrul "Săptămânii cărţii evreieşti" (Toronto). Vorbiţi cu rudele sau amicii din Canada să vă trimită cartea: merită.

»»» În săptămânalul «Tinerama» din Bucureşti a apărut, nu de mult, aşa cum aflăm dintr-o corespondenţă scârbită a lui Sorin Cunea, un interview luat de ziarista Mihaela Onofrei d-lui Ibrahim Shugaa Sultan, ambasadorul Irakului în România. Acesta a obţinut, pe Kenturi şi magnetofoane, o diplomă de absolvent al Facultăţii de Filologie din Bucureşti şi, dacă nu prea le vede el la Matei Caragiale sau la semiotică, în schimb, tot mâncând pe dolari la Capşa, a învăţat destul de bine româneşte. Aşa cum se vede din extrasul de mai jos, din interview:

Sultan: "America a bătut tobele războiului. De fapt, decizia nu-i aparţine chiar lui Clinton, ci celor ce-l înconjoară, consilierii, senatorii... Cunoaşteţi ce culoare au aceştia".

Reporter: *Sunt Democraţi.*

Sultan: "Sunt evreii, jidanii".

«Tinerama» îl are ca proprietar şi director pe Max Bănuş, evreu după "Halaha".

»»» Cu fiece zi ce trece, descoperi - spre marea şi vai! dureroasa ta surprindere - câte-un intelectual democrato-european care-ţi înjură neamul şi Israelul birjăreşte, sau stilizat într-o tipăritură, tot democrato-europeană, de la Bucureşti. Am început să-i cunoaştem. E cazul, în acelaşi timp, să-i cunoaştem mai bine pe românii de calitate care se află alături de noi cu tot sufletul. Unul (una) dintre aceştia este scriitoarea şi pictoriţa Felicia Marinca-Crişan: ea a prezentat în capitala României câteva zeci de picturi inspirate de călătoriile sale prin lume, inclusiv şi la loc de cinste, remarcabile lucrări izvorâte din vizitarea Ierusalimului.

»»» Aţi uitat? Nu-e cazul să

uitaţi. Procesul deschis de membrii familiei lui Gheorghe (Babu) Ursu, poetul-inginer ucis în închisoare în 1985, se află în continuare pe agendă. După ce fusese "închis" că aşa vrură unii, el a fost redeschis mai deunăzi la stăruinţele soţiei, Sorana Ursu şi copiilor, Olga şi Andrei, care trăiesc în Statele Unite. Avocata familiei, Eugenia Crângariu, a cerut să fie audiaţi cei 13 ofiţeri ai Securităţii care l-au anchetat pe Gh. Ursu, 4 foşti colegi de celulă, precum şi medicii legişti. După cum am relatat într-unul din numerele noastre trecute, pe baza unui amplu material documentar primit de la Camillo Baciu, scriitor şi prieten al celui ucis, asasinul ar fi - după propriile sale mărturisiri - un deţinut de drept comun, Marian Clită. Acesta l-ar fi lovit pe Ursu în abdomen, provocându-i moartea. Se aşteaptă audierea martorilor. Se aşteaptă şi aflarea adevărului. După părerea persoanelor competente, acesta va ieşi, în cele din urmă, la lumină şi nu mai târziu de anul 2037.

»»» D-na Viola Adania din Haifa, ne întreabă unde "dă spectacole" tânăra (ba chiar foarte tânăra) balerină Veronica Rado, fiica soţilor Petre (critic de film) şi dr. Judith Rado. *"Plec în iunie la New York şi ţin neapărat să o văd, fiindcă i-am cunoscut bine pe părinţii ei".*

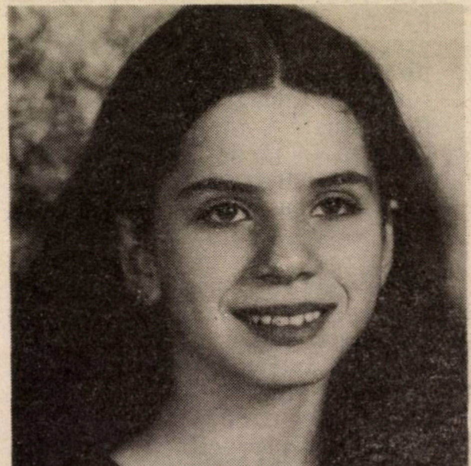

Veronica Rado:
piruete în Manhattan

Vreţi s-o vedeţi în postură de balerină? Nimic mai simplu. Căutaţi-o în fiecare sâmbătă seara pe esplanada de la Lincoln Center, din Manhattan. Acolo, vis-à-vis de Opera "Metropolitan", se află un ring de dans, pus la dispoziţia talentelor "din noul val". Înarmată cu fotografia de faţă, o veţi descoperi cu siguranţă pe Veronica. Piruetele ei sunt urmate întotdeauna de aplauzele publicului.

»»» Există în teritorii un singur cetăţean israelian care lucrează sub jurisdicţia Autorităţii Palestiniene. Mai precis, o singură cetăţeancă. Şi face parte din aliaua română. Ca la noi, la nimenea. O cheamă Rose Bilbool şi se ocupă de creşterea fructelor cunoscute sub numele de papaya. Născută în 1912 la Sighet, în familia unui cunoscut inginer constructor (specialitatea: poduri), Rose a studiat biologia la Universitatea din Bucureşti, luându-şi diploma în 1938 (dar, cum îşi aminteşte, nu înainte de a fi bătută bine de camarazii nazişti, pe scările facultăţii). La izbucnirea războiului pleacă în Eretz, îşi ia doctoratul la Ierusalim şi... descoperă că fructul papaya are mari proprietăţi curative, fiind tocmai bun de folosit pentru anestezii. Descoperirea, utilizată din plin în anii războiului mondial, îi aduce o diplomă de merit din partea Armatei Engleze. După război - şi după ce aflase că părinţii şi fraţii ei, rămaşi în Ardealul ocupat de unguri, fuseseră ucişi la Auschwitz - întâlnind un evreu irakian, se instalează împreună cu acesta la Beirut. Până când se aşează acolo palestinienii lui Arafat. Atunci se întoarce în Israel şi începe să cultive papaya la Jericho. Strădaniile ei de a cultiva nu numai fructul suspomenit ci şi amiciţia dintre evrei şi arabi sunt apreciate de toţi palestinienii de bine din Jericho, însă, mai deunăzi, a fost sunată de şefii Autorităţii să lase vraişte plantaţia şi s-şi ia urgent catrafusele de acolo. Acum, la 85 de ani, ea suspină şi - aşa cum reiese dintr-o mărturisire făcută ziarului «Jerusalem Post» - a ajuns la concluzia că *"politica te împinge să săvârşeşti fapte oribile"... N-am fost în stare nici o dată să înţeleg ura".*

Acuma o înţelege.

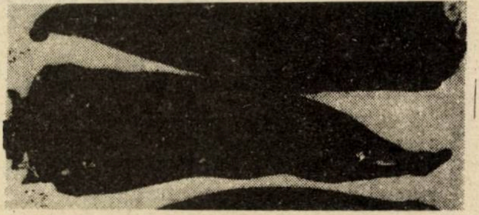

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997). N-a avut. Apoi în octombrie, noiembrie, decembrie. N-a avut. Apoi în ianuarie (1998), februarie, martie, aprilie, mai. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în iunie. Poate. Până una-alta constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. In consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să le oferim celor din strada Alexandru Ianai o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

Increde-te în
Dumnezeu
ca în TATĂL
tău cu toată
convingerea:

TATĂL MEU
ştie totul,
poate totul,
face totul bine.
Tatăl meu
este bun!
Tatăl meu
mă iubeşte.

MB

STAN VLAD

CORESPONDENŢĂ DIN BUCUREŞTI

CU MÂNUŢELE-ASTEA DOUĂ...

"Cu mânuţele-astea două, fac o Românie nouă!" - zice-se că ar fi declarat economistul ieşean Radu Vasile, atunci când a fost investit cu funcţia de prim-ministru.

O fi sau n-o fi aşa, asta nu mai ştim cu exactitate, dar ştim că avem un alt premier cu un program nou de guvernare. Drept urmare, în corespondenţa de faţă, ne ocupăm tot de politică (cel puţin în prima parte) fiindcă de asta nu scăpăm. După eşecul guvernării Ciorbea (cam 14 luni), asistăm acum la încercările şi - mai ales - la promisiunile guvernării Radu Vasile. Promisiunile sunt la fel de... măreţe fiindcă guvernul actual îşi are obârşia tot în Convenţia Democratică, adică dinspre centru-dreapta. Au reintrat în guvern şi cavalerii lui Petre Roman (totuşi ceva mai iscusiţi decât ai altora!) şi s-au mai păstrat din specialiştii (apolitici?) folosiţi de Ciorbea în ultimele luni, în încercarea de a mai salva ceva.

În fapt, ne aflăm tot în perioada de experiment (tranziţie - cum îi zicem acum). Şapte ani de zile, oamenii lui Iliescu au dus ţara la ruină. Când în toamna lui 1996 au venit la putere... specialiştii (vreo 15.000 se zicea) lui Constantinescu, s-a... desăvârşit opera de ruinare sub "conducerea înţeleaptă" a lui Ciorbea. Ca să nu aibă loc alegeri anticipate, Convenţia Democratică încearcă să mai dreagă busuiocul cu un economist (tot ţărănist însă) - Radu Vasile: Programul e cam la fel cu cel făcut în 1996 de Ciorbea: mici diferenţe, nesemnificative. Dar nu de program e vorba, ci de îndeplinirea lui. Românii privesc cu disperare - nu cu încredere - la acest program, iar organismele financiare internaţionale (mai ales Fondul Monetar Internaţional) îl analizează, îl confruntă permanent cu realitatea din ţară, dar nu dau nici un ban cu împrumut! Cum bani de-afară nu vin iar în ţară nu se produce decât foarte puţin şi de slabă calitate, prea multe speranţe nu ne putem face.

De aceea, forţele de opoziţie (în prim plan aflându-se cele naţionalist-extremiste) dau ca sigure alegerile anticipate din toamna lui 1998. Între timp, cei aflaţi la putere - ţărănişti, liberali, democraţi, udemerişti - se mai tocmesc ca la gura oborului pentru posturi de demnitari, la centru şi în judeţe, căci fiecare vrea să obţină un ciolan cu cât mai multă carne pe el... Bine zice românul: "pleacă-ai noştri, vin ai noştri, iar noi răbdăm ca proştii!". Să vedem însă până când. Acum, se descurcă fiecare cum şi pe unde poate. Mai vine şi perioada de vacanţă. La toamnă vom număra bobocii (dacă o să avem ce!). Atunci o să vă spunem şi noi mai multe şi, mai ales, mai precise !

NIMENI NU NE VREA...

Scriam într-o corespondenţă anterioară că după ce i-am aşteptat aproape cinci decenii pe americani, în România au venit tot... ruşii! Aceştia revin însă cu interese mari, de tot felul. Pe investitorii occidentali îi tot aşteptăm, îi invităm, îi dorim, dar ei nu se prea grăbesc să răspundă... ospitalităţii tradiţionale a românilor. După "Coca-Cola" şi apoi grupul israelian "Eisenberg", investitori mai... barosani n-au venit. Peşti mari - nu, ci doar peştişori, care caută să câştige numai ei, nu şi românii. Unii au acum dosare şi procese penale pentru escrocherii, mulţi au luat ce s-a putut şi au dispărut. Chiar şi cei de origine română, care nu s-au prea realizat prin Europa şi America, au revenit în România cu intenţia de a se... reface, cu aere de ajunşi dar fără bani. Unii au şi rămas în ţară, însă cei mai mulţi sunt din domeniul artistic. Corina Chiriac, bunăoară, n-a ajuns să cânte la Las Vegas - aşa cum declarase într-un interview - ci s-a întors să cânte la Constanţa (în Bucureşti locurile se cam ocupaseră, între timp). La fel Adrian Romcescu, recent răposatul la Paris Dem. Furdui, Done Octavian Dumitru şi mulţi alţii.

Şi-acum sunt mulţi, cu sau fără meserii precise, care-şi mai încearcă norocul prin străinătăţuri. Numai că ţările occidentale nu-i mai primesc pe români. După 1989, celebra cortină de fier s-a prăbuşit, dar occidentalii, printr-un sistem de vize discriminatorii, au ridicat o cortină de oţel. Ţări mai aproape de Occident ca Polonia, Cehia, Ungaria au reuşit s-o străpungă. Celelalte - foste socialiste - nu! Condiţiile pe care le pun ţările occidentale pentru a-ţi acorda viza turistică sunt atât de umilitoare, încât orice om cu o fărâmă de demnitate, renunţă.

Este, desigur, vorba despre o politică bine concertată. În NATO nu ne-au primit; în Uniunea Europeană ne-au spus că ne vor primi cam pe la calendele greceşti; ca turişti, ne vor primi poate după anul 2000. Mulţi români - desigur nu de condiţie intelectuală - încearcă să forţeze intrarea în ţările occidentale prin tot felul de sisteme care n-au legătură cu legea. Sunt prinşi, sunt întorşi de la graniţă, sunt expulzaţi. Germanii le pun la dispoziţie chiar avioane "Lufthansa", numai să-i vadă plecaţi de la ei.

L-am întrebat pe ministrul de externe român Andrei Pleşu (chiar pe el!) de ce nu se aplică sistemul reciprocităţii; să li se... ofere occidentalilor aceleaşi condiţii de intrare în România. N-am primit un răspuns precis şi-am insistat. Până la urmă mi-a spus: interesele economico-financiare ne determină să fim...

îngăduitori! Într-un fel, ar fi o explicaţie. Dar vedem că nici cu rezolvarea problemelor băneşti nu stăm de loc bine.

Adevărul e că noi îi vrem, dar ei nu ne vor! Mai aşteptăm, mai încercăm. În fond, de două mii de ani avem răbdare...

FEL DE FEL

*** Ce bun era salamul cu soia!** Aşa spun acum foarte mulţi români, deşi în urmă cu doar câţiva ani înjurau pe capete acest celebru aliment. "Salamul cu soia - spun cei mai mulţi - nu era aspectuos şi gustos, dar era oricum mai sănătos decât mezelurile de azi". De ce? Întrucât cohortele de turci şi arabi care au năpădit România, au umplut oraşele de aşa-zise fabrici de mezeluri care folosesc drept materie primă resturi de carne, carne alterată şi tot felul de chimicale,- un adevărat pericol pentru sănătate. Sigur, nu te otrăveşte imediat, dar în timp, se poate ivi ceea ce nu doreşti.

Aşa că în România nu se prea consumă mezeluri. Sunt şi din cele de calitate aduse din Germania şi Italia (în principal), dar astea sunt foarte scumpe. Cei mai mulţi (oficial, 50% din populaţie trăieşte sub pragul de sărăcie), ca să nu se îmbolnăvească de cine ştie ce boală, nu consumă mezelurile existente pe piaţă şi regretă salamul cu soia !

*** Islamul racolează !** Islamicii n-au invadat România doar cu mărfurile lor de cea mai proastă calitate (dar ochioase ca ambalaj) ci şi cu doctrine religioase. Prin oraşe, prin sate sunt răspândite numeroase pliante şi broşuri (fireşte, în limba română) care le... explică românilor valenţele "superioare" ale învăţăturii islamice. Şi-au găsit destul de mulţi adepţi. (Când e sărăcie... prinde orice fel de doctrină care susţine că aduce binele de pe lumea asta şi cealaltă!). Centre importante în care lucrează ideologi islamici şi învăţăcei români, sunt la Bucureşti şi Constanţa. Alte centre islamice de diferite... culori, sunt chiar şi prin sate. Iar mai nou, un sat întreg din Transilvania a trecut la islamism şi acum se construieşte acolo un lăcaş de cult. De ce? Fiindcă islamicii au foarte mulţi bani pentru propagarea credinţei lor. Cei ce-au trecut la islamism au acum bani mulţi şi trăiesc bine pe lumea asta şi, în plus, sunt îndoctrinaţi că pe lumea cealaltă vor fi fericiţi.

*

În clipa în care scriam această corespondenţă mi s-a confirmat oficial o ştire mai veche: apariţia hârtiei de 100.000 lei, "rod" al inflaţiei în continuă creştere. Este prima... realizare a guvernului Radu Vasile, pregătită însă de predecesorul său Victor Ciorbea. La cursul dolarului (acum, la începutul lunii mai), aceasta înseamnă cam 12 dolari (8500 lei un dolar). Salariul mediu al românilor care mai şi muncesc, se va... compune din opt bilete de bancă, însă noi !

*

Ne oprim aici. Noi vă înşirăm vrute şi nevrute, iar d-voastră, cititorilor noştri, vă e gândul la vacanţa de vară. După datele pe care le deţinem, mulţi, chiar mai mulţi decât anul trecut, vă veţi petrece vacanţa în România. Surprinzător (pentru că Israelul are trei mări), mulţi îşi vor petrece vacanţa în staţiunile de pe litoralul Mării Negre. Deci, vacanţă cât mai plăcută !

●

Miliardarul german Gerhard Fray, conducătorul partidului de extremă dreaptă, xenofob, antisemit şi cât se poate de hitlerist, "Uniunea Poporului German", a obţinut un răsunător succes în alegerile din landul Saxonia-Anhalt (fosta RDG); aproape 13% la sută din voturi.

Aşa a fost întotdeauna, în Germania şi în alte locuri, aşa va fi întotdeauna: ori de câte ori bântuie şomajul (peste 21%), ca în landul cu pricina, şi spaima viscerală de ziua de mâine, se vor găsi milioane de fraieri gata să se-arunce în braţele unui tip ca Fray.

MAMAIA מַמָאיָה

Restaurant

românesc

GRĂTAR – PESCĂRIE

●

AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 – 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
237784.
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

●

RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

SCURT

*** Evreii infestează pe români cu SIDA * Jidani împuţiţi * Statul nemeritat al sioniştilor * Pieirea ta prin tine, Israel ! * Papa Katz al II-lea * Vadim vă va face de petrecanie mai rău ca la Auschwitz ***

"Scriitorul rus Butmi, în lucrarea «Duşmanul neamului omenesc» avertiza (încă din 1907) opinia publică mondială asupra faptului că în unele lucrări secrete ale unei părţi a evreimii - evreii "iluminaţi" - se vorbeşte despre fabricarea şi răspândirea unei boli asemănătoare bolii SIDA. Prin aceasta se urmărea stoparea înmulţirii altor neamuri. Destrăbălarea îi va omorî, iar abstinenţa sau folosirea prezervativelor va opri creşterea demografică. În cazul României, obiectiv principal al "iluminaţilor" evrei, infestarea populaţiei cu HIV, corelată cu celelalte tipuri de agresiuni la adresa fiinţei noastre naţionale, există un scop precis enunţat în 1988 de către rabinul Mozes Rosen unui agent Mossad: "Luptă şi cucereşte pământul făgăduinţei".

*

"Antena 1 difuzează, săptămână de săptămână, un excelent serial consacrat marelui poet Octavian Goga. Toţi istoricii şi memorialiştii care se perindă prin faţa camerei de luat vederi sunt de acord cu un lucru: fostul prim-ministru nu era împotriva evreilor, doar atât că nu putea să-i sufere. Păcat că nu e repusă în circulaţie maxima lui favorită: "Pieirea ta prin tine, Israel!"

*

"Titlul săptămânii a apărut în «Sportul Românesc» şi se referă la ruşinoasa înfrângere pe care Naţionala de Fotbal a României a suferit-o, acasă, în amicalul cu echipa similară a Israelului (0-1): "N-am făcut nici un gheşeft, Mizrahi fu mai dăştept. Ne-au chinuit ca pe Isus Christos!"

*

"Iosif Sava... bătrânul evreu leninist trecuse prin oraşul său natal (Iaşi) şi nu se făcea să nu i se lingă pantofii. N-am văzut atâta scârboşenie în viaţa noastră. Nici dacă ar fi înviat George Enescu şi Ciprian Porumbescu, vizitând locurile natale din Moldova, nu s-ar fi năpustit ţucălarii ăştia într-un asemenea hal. Întâi a fost filmată, pe toate părţile, casa de pe strada Ipsilanti nr.1, unde a văzut leşia zilei bostanul lucios al micului ovreiaş, Iosif Segall (aşa îl chema, pe numele lui de domnişoară). Pe urmă au curs şuvoi toate cele trebuincioase unui film omagial, ca pentru un clasic al muzicii universale: poze de familie, când micuţului Iosif i se tăia puţulica împrejur, cu aţa de la mămăligă (oy, oy, ce durere!), catalogul de note (unde avea între 4 şi 7, ca un cretin), amintiri ale colegilor de şcoală, ale vecinilor, pe urmă imagini de arhivă, din Iaşii de odinioară, şi iarăşi dialoguri în direct, în studio, cu vocea de joagăr a satanistului."

*

"Romanovii şi-au lăţit stăpânirea/ Peste Ţări şi popoare, înspăimântând omenirea!/ Şi din Pribaltica la Vladivostok/ Mujicii mai joacă şi azi kazacioc!/ Dar de la prada ţaristă, ca nişte hiene ce sunt,/ Nu puteau să lipsească evreii rătăcitori pe Pământ/ Ocrotiţi, cum zic ei, de al lor Dumnezeu,/ Pe pământ e musai să conducă poporul evreu/ Pentru împlinirea acestui vis, Romanovii trebuiau ucişi/ Iar în Moscova lor pe vecie să fie proscrişi!/ De acest plan diabolic în Rusia/ Nu şi-au dat seama nici Ivan, nici Marusia/ Şi căzură mujicii în plasa' lui Iuda/ Şi se aleseră cu moartea, sărăcia şi ciuda/ Astfel sinistrul anarhism rusesc/ Deveni retevei mondial în mâinile unui clan evreiesc!/ Leon Bronstein (zis Troţky) se puse pe treabă/ Şi scoase pravoslavnica Rusie pe tarabă/ Povestea cu Lenin a fost doar un bluf/ Ce aduse ruşilor numai năduf/ Dar Troţky, evreul, îşi găsi şi el naşul/ Stalin tătucul îi dădu în cap cu făraşul/ Şi cum Stalin era mai satrap ca antevorbitorii/ Instaură pe Pământ echilibrul Terorii/ Fugiră evreii din Rusia, unde nu mai era de glumă/ Şi condamnară comunismul ca pe-o ciumă/ Niet!... Popor ce te-ai crezut deştept şi ales,/ Ce-ai semănat prin crime, iată, ai şi cules!/ Geaba prosteşti România cu NATO şi Piaţa Comună,/ Răstignirea lui Isus pe evrei se răzbună!/ Şi lăsaţi-le românilor ce-au construit şi avutul/ Că doar nu ei v-au bătut cu soarta şi cnutul!" (Florin Iordache)

*

"Evreieştile "seifuri" devin neîncăpătoare pentru noi şi noi bogăţii. Căci în nestatornica

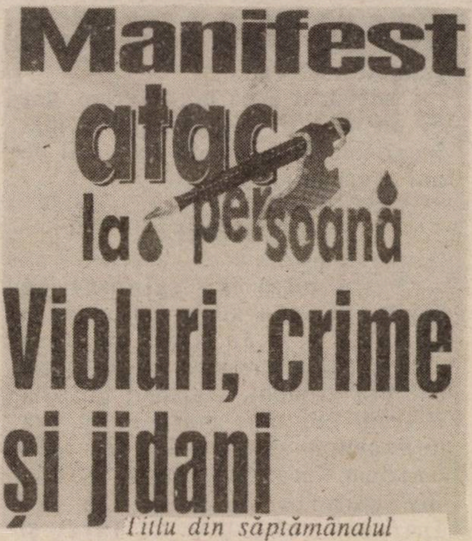

Manifest

atac la persoană

Violuri, crime şi jidani

Titlu din săptămânalul «Atac la persoană», Buc. 1998

Încet, dar sigur

România este transformată într-un alt Israel!

Titlu din săptămânalul «Atac la persoană», Buc. 1998

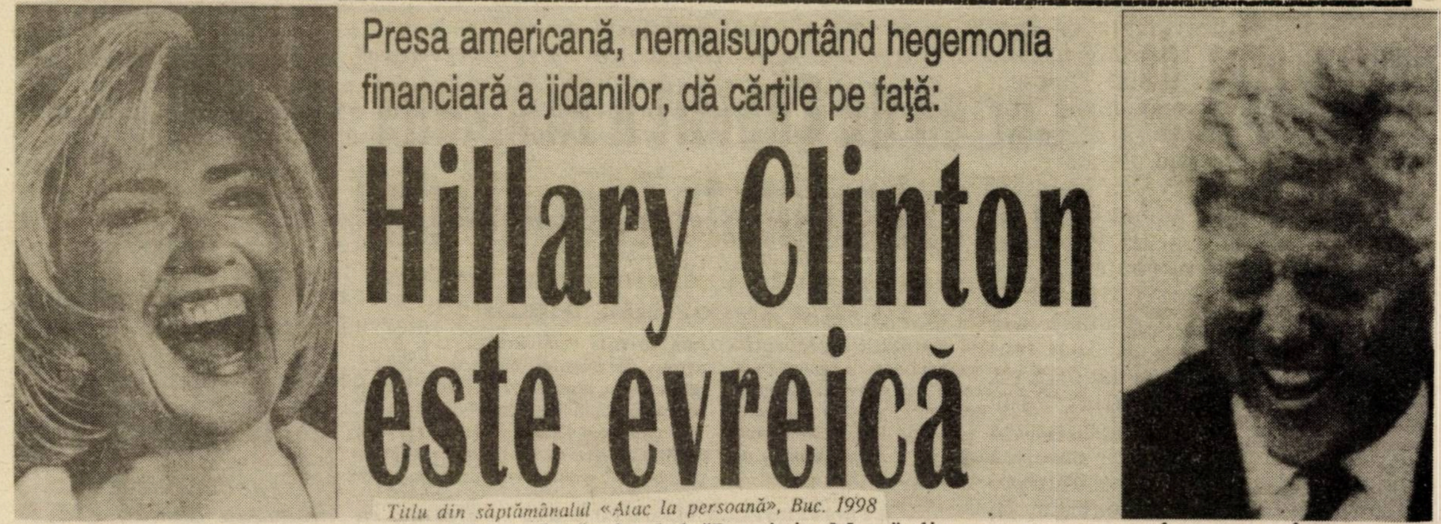

Presa americană, nemaisuportând hegemonia financiară a jidanilor, dă cărţile pe faţă:

Hillary Clinton este evreică

Titlu din săptămânalul «Atac la persoană», Buc. 1998

natură, totul sporeşte precum stă scris, impunător, în bergsoniana operă «L'évolution créatrice" (sic!). Ce creaţiuni noi mai aşteptau dărâmătorii de biserici? Poate extinderea zidurilor Kremlinului stalinist, apogeul francmasoneriei întărită prin includerea mafiei, scamatoriile sioniste pentru a menţine un stat nemeritat de mincinoşii pârâtori la urechile lui Pilat sau chiar trâmbiţarea homosexualităţii".

*

"Vorba istoricului Viorel Roman, profesor la Universitatea din Bremen: în România există două partide etnice aflate la Putere, partidul etnic maghiar U.D.M.R. şi partidul etnic evreiesc P.D.-F.S.N."

*

"Scrisoare deschisă adresată domnului Marius Badea, directorul general al publicaţiei "Meridianul Românesc" editat în limba română în California, SUA.

Stimate domnule Marius Badea,
La 9 ianuarie 1998, în publicaţia dvs., trageţi un semnal de alarmă că "Ultranaţionalismul vă ameninţă, iar articolul de pe pagina 11 este intitulat "ROMÂNIA - O NOUĂ IUGOSLAVIE?" apoi la sfârşitul articolului semnaţi: Marius Badea, român creştin-ortodox. Nu doresc să contest că sunteţi român, probabil că v-aţi născut din părinţi români-ortodocşi, dar tot ce faceţi şi tot ce publicaţi arată că sunteţi antiromân! Un român din New York v-a trimis articolul care i-a fost publicat în săptămânalul "România Mare" din Bucureşti, cu titlul "Procesul Monarhiei Hohenzollern", la data de 19 decembrie 1997, însoţit de o scrisoare intitulată "Jidani împuţiţi". Autorul articolului a avut dreptul constituţional să nu semneze scrisoarea, i-a fost frică de teroarea sionistă din SUA. În ceea ce mă priveşte, mă situez pe baricada de luptă împotriva sinistrului sionism şi a sculelor sale abjecte de tipul celor care s-au asociat lui.

(Din săptămânalul "România Mare", Buc. 1998)

"Acelaşi jidan împuţit despre care scriem de atâta timp (*autorul notei nu precizează despre cine e vorba, dar, ca să zicem aşa, nu contează - n. red.)* ne-a dovedit că e şi porc şi canalie. Întreaga lui familie e beţivă, amanţii săi s-au îmbolnăvit de sifilis. În plus, individul e idiot de-a binelea, cretin şi bou. Dar aşa e el, vina e a naturii şi a familiei, restul ne priveşte pe noi". **(Adolf).**

*

"...au început să se bată pe publicaţia noastră din momentul în care au apărut articole cu şi despre evrei. Evrei, cărora, în intimitatea familiei române, li se spune, să recunoaştem, "jidani".

Ca filosionist ce mă autodeclar, apreciez, parafrazându-i pe cei de la "Academia Caţavencu", că ai noştri cititori sunt cei mai deştepţi şi că, orice ar fi, un "jidan", chiar mort, e mai demn de subiect de presă decât un rahat de politician român.

Aşa încât problema pe care o vor pune cititorii inteligenţi ca şi ziariştii ori politicienii ce le sunt mentori peste tranziţie va fi "Cine vine în locul lui Ciorbea?" sau, "Pe cine susţine PD-ul" sau... Pe când ai noştri, mai la obiect, întreabă: "Şi ăsta-i jidan?"

*

"Între războaie, Nuhăm Weissmann jefuia pădurile aparţinătoare de "Letea" iar Matilda Herşcu codrul Văratecului. Miliardele agonisite le-au lăsat peste hotare... Complicii la jaf au fost politicienii mari şi mici, plevuşca administraţiei locale vândute pe bani care le-au ajuns la aceeaşi măsură: 2 metri pătraţi în cimitir, dar trădători ai neamului lor, al copiilor şi viitorului acestora. Acestea sunt averile pe care le revendică evreimea până în aprilie 1998 la Consiliul Europei".

*

"Sub denumirea de "privatizare" în România are loc o masivă vânzare a patrimoniului naţional pe sume simbolice la care sunt anexate obligatoriu comisioane în valută. Printr-o mare varietate de metode, evreii intră în stăpânirea acestui patrimoniu, iar România pare să devină o bază strategică a evreimii mondiale în general şi a Israelului în special.

Băncile occidentului, despre care nici nu mai e cazul să amintim că sunt - majoritatea - controlate de evrei, cumpără în fostul bloc estic societăţi de transport sau le falimentează (vezi TAROM), de căi ferate, de telecomunicaţii, bănci, fabrici, pământuri. Impertinenţa cu care sunt cerute spre restituire averile evreieşti, când este bine cunoscut că acestea au fost agonisite prin cămătărie, jaf şi muncă necinstită, adică 100% hoţie este uluitoare.

Se mai ştie că averea imensă a Vaticanului este administrată de Banca Rothschild şi că Papa este un fel de placă turnantă la care apelează toţi şefii de state. Cercurile bine informate ale Vaticanului susţin că obscurul prelat polonez, evreu la origine, Carol Voytila Katz, alias Papa Ioan Paul al II-lea are misiunea de a subordona biserica catolică mozaismului şi de a recunoaşte vina Bisericilor creştine în ansamblu faţă de prigoana la care a fost supusă evreimea. Biserica ortodoxă a devenit în acest sens o ţintă principală a strategiei papale".

"Dragi cititori, zilele trecute am primit la redacţia ziarului următoarea scrisoare de ameninţare (trimisă din New York, dar nesemnată) însoţită de o copie a revistei "România Mare" din Bucureşti de pe data de 19 decembrie care cuprinde articolul "Mesaj din SUA - "Procesul Monarhiei Hohenzollern" de ing. Theodore Burlacu-Bogza din New York:

Jidani împuţiţi,

Nu aţi avut ce face şi v-aţi luat de senatorul Tudor Vadim la care v-a răspuns în ziarul ce vi l-am trimis. Dacă va ieşi conducătorul în viitoarele alegeri şi vă prinde prin România vreodată, vă va face de petrecanie mai rău ca la Auschwitz ori Dachau, cu mâna lui.

Aţi căutat pe dracu şi l-aţi găsit. Fiti atenti!!!

Din săptămânalul "Atac la persoană"; director: Dumitru Dragomir, preşedintele Ligii Fotbaliştilor Profesionişti; Buc. 1998,- care preia o ştire din revista "Meridianul Românesc". S.U.A.)

Sataniştii de la Ploieşti

"Cimitirul "Viişoara" din Ploieşti este cartierul general al sataniştilor locali. Descinderile nocturne ale poliţiştilor nu s-au soldat cu prinderea capilor satanisti. Se spune că "Scaraoţchi"-şef ar fi un om de 57 de ani, care îşi strânge ciracii în unul din cavourile din cimitir. Acolo se trage la sorţi numele celui care trebuie să se sacrifice.

Primul caz de sacrificat a fost în anul 1994, când un tânăr de 17 ani s-a sinucis în cada de baie. La acel moment s-au cunoscut toate amănuntele care l-au împins pe tânăr să-şi ia viaţa. Poliţia însă a tăcut. Şi rău a făcut. Pentru că zilele trecute un alt tânăr avea să-şi pună capăt zilelor. Tiberiu Constantin Mihai, de 18 ani, elev la Grupul Şcolar Industrial "1 Mai", avea să sfârşească la fel ca predecesorul său. El avea scris pe mână numărul 65 (zile rămase până la Apocalipsă!?!). Amicii lui Tiberiu spun că următoarea satanistă care trebuie să se sacrifice este chiar sora sinucigaşului.

Ploieştenii sunt indignaţi de aceste adevărate crime şi se întreabă când are de gând poliţia să intervină? Se vehiculează ideea că barul "Pussy" din centrul oraşului, este un adevărat imperiu al sataniştilor, dar şi al plasatorilor şi consumatorilor de droguri".

(Dintr-un reportaj de Stela Ştefan, în "România liberă", Buc. 1998)

Televizorul sabotează munca câmpului

"De aproape trei luni de zile publicul telespectator (asimilabil cu electoratul şi chiar cu populaţia României) este victima unei excelent organizate operaţii de spălare a creierului, căreia i se supune fără să crâcnească şi nu fără o masochistă plăcere. Am aflat astfel cu stupoare, stând de vorbă cu locuitorii unui sat din Câmpia Dunării, că, deşi trebuie să se scoale în zori să-şi hrănească animalele, urmăresc talk-show-urile nocturne şi umblă apoi toată ziua năuciţi, vorbind în formulele vânturate peste noapte

Mai sunt iţitzi

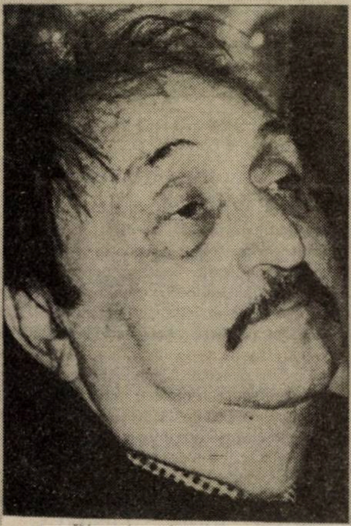

Din «Atac la persoană» Bucureşti, 1998

Pentru a veni în sprijinul „listei" cu personalităţi de origine... ebraică includem mai jos, aşa la întâmplare, câteva nume, scăpate tot din întâmplare: **BITZU FĂLTICINEANU**, regizor, Teatrul Tănase, **GABRIEL ANDREESCU**, sociolog (?), Grupul de Dialog Social, Fundaţia Soros, **MIHAI ŞORA**, simplu filosof, **PAUL CORNEA** şi fiul, profesor universitar pensionar, **GEORGE BĂLĂIŢĂ**, fost membru CC PCR, scriitor din Bacău, **EMIL BRUMARU**, poet (bun!), doctor (prost) vodcar (bun!) din com. Dolhasca de unde e şi... Arşinel, dragul de el, **ROŞCA STĂNESCU** - Ciripoi după bunica primei neveste şi după mama norei, care e pe listă, dar nu-i nimic, îl mai trecem o dată, **NORA IUGA**, poetă şi atât..

Dacă mai doriţi, mai avem. Să fie, cu toţii „sănătuhăşi"!

O. FECIOARĂ

de cei câţiva lideri de băşcălie. Mai mult: cineva mi-a spus, fără să-mi vină să cred, că, atunci când un motiv sau altul îl împiedică să fie la miezul nopţii în faţa televizorului, îşi pune ceasul să sune la 4, pentru a vedea în reluare discuţiile. În timpul acesta gospodăriile se părăginesc".

(Dintr-un articol de Ana Blandiana, în "România liberă", Buc. 1998)

La Paris, un film despre ţiganii din România

Într-o zi am fost invitat într-un club de presă parizian la prezentarea unui film: Gadjo Dilo realizat de Tony Gatlif. Filmul a primit deja mai multe distincţii internaţionale printre care Leopardul de Bronz decernat interpretei principale, Rona Hartner. Şi eu mi-am adus aminte de copiliţa cartierului Crângaşi din Bucureşti, cea care mergea o oră cu transportul în comun până la Liceul german.

Filmul povesteşte aventura lui Stephan, un tânăr francez care pleacă în România, obsedat de găsirea unei cântăreţe, Nora Luca, şi cu un unic reper, o casetă pe care tatăl lui a ascultat-o până în ultimele clipe. La Bălteni, într-o şatră, Stephan este găzduit de Izidor, bătrân lăutar şi tatăl nefericit al lui Adriani, cel închis după un incident cu secretarul Primăriei. Numai că apariţia străinului trezeşte temerea ţiganilor cărora le este frică să nu li se fure găinile, puradeii şi femeile. La eliberarea lui Adriani are loc în cârciuma satului o altă gâlceavă care se termină cu moartea secretarului de Primărie. Sfârşit care declanşează mânia ţăranilor ce vor da foc sălaşului, îl vor arde de viu pe Adriani şi-i vor izgoni pe ultimii nomazi. Filmul abundă cu secvenţe din viaţa de toate zilele a şatrei: nunţi, pomeniri, scene de dragoste toridă, pe malul unui râu; mici dialoguri la limita decenţei, alcool, jocuri de noroc şi imagini cu o cruzime de documentar...

Sabina, *frumoasa ţigancă*

Filmul vrea să atragă atenţia că la sfârşit de mileniu mai există prejudecăţi şi pedepse colective pentru minoritari. Filmul are meritul de a întreba cât de greu este să fii ţigan în România sau vecin cu ţiganii în România de azi.

Publicul parizian a remarcat naturaleţea cu care joacă Izidor Şerban în rolul lui Izidor, lăutar din Transilvania; vocea tulburătoare a lui Adrian Simionescu - copilul minune despre care se va mai scrie şi de la care se aşteaptă înregistrări, şi talentul Ronei Hartner în rolul Sabinei, ţiganca fără bărbat, liberă să-şi trăiască iubirile...

Departe de ţară, la Paris, în sângele cărui bărbat nu strigă amintirea muierilor tinere şi nomade: Rachel cu ochii verzi, Maria cu ochii căprui, sau Ilonca, ţigancă de la Ungureni, cu ochi albaştri şi cosiţa blondă?

...Acum, în 1998, de la Bălteni la Paris au ajuns şi nomazii: oamenii de pe drumuri, ţiganii şi ţigăncile care ghicesc în palmă, cerşesc şi vând flori în pridvorul Catedralei Notre Dame.

Eu scriu din vecinătatea clopotniţei gotice şi o ţigăncuşă îmi oferă brânduşe culese din pădurea Fontainbleau şi citeşte peste umăr, surâzând, ca şi cum m-aş numi Quasimodo...

- Moşu... legi căţeaua de căruţă?...

(MIRCEA ALEXANDRESCU
Gentilly, Franţa)

« 22 »

Marea surpriză a lunii trecute la capitolul «media» a constituit-o apariţia în săptămânalul «22»,- revista "Grupului pentru Dialog Social" din Bucureşti şi organ, de fapt, al "Alianţei Civice",- a unui anunţ ce făcea reclamă unei cărţulii editate de mişcarea... Hisbollah şi consacrată (of course) sionismului imperialist şi altor evrei care sug sângele poporului. Şocul produs de acest anunţ generos revărsat în pagini, a fost mare printre admiratorii preţuitului «22», o foaie care militează cu sârg, de la începuturi, pentru democraţie, ne-şovinism şi drepturile omului. Şocul a ajuns şi până la noi, pe Zamenhoff, făcându-ne să tresărim, să ne repezim în stradă, ca bucureşteanul la demonstraţie, şi să scandăm: *21 - 22 - de ce-aţi - tras - în - noi ?*

Una bună a lui Conu' Alecu Paleologu

"Pluralism înseamnă de fapt, la noi, mai multe PCR-uri"

(Alexandru Paleologu, scriitor, senator PNL, Buc. 1998; pentru cititorul neiniţiat în culisele politicii româneşti de azi, precizăm că prin formula de mai sus, menită a face carieră, Paleologu vrea să spună că toate partidele, inclusiv cele violent "anticomuniste", sunt - de fapt - conduse de fostul aparat al PCR; e mai mult decât o butadă, e o informaţie).

Mache

Aşa se cheamă o nouă revistă de humor apărută la Bucureşti. Publicaţia - botezată cu numele vestitului personaj din schiţele lui Caragiale - este, aşa cum suntem informaţi, "un ziar pentru pahar" şi are tipărită, deasupra titlului, deviza următoare: *"Cine nu bea cu noi, bea împotriva noastră".*

Cartea anului

În 1997 cartea anului a fost «Jurnalul» lui Mihail Sebastian. Deşi suntem doar în luna aprilie, un concurent serios pentru palmaresul anului 1998 este «Anatomia mistificării» de Stelian Tănase. Cele două cărţi nu sunt doar best-selleruri, cu toate că Editura Humanitas se află în situaţia fericită de a face continuări de ediţii. Este vorba de un impact profund al acestor cărţi asupra conştiinţei publicului, care, după lectura lor, redimensionează istoria învăţată şi, în cadrul ei, aşezarea propriilor vieţi.

Acestui public îi aparţinem noi toţi, cei ce am făcut Şcoala în comunism şi n-am putut să corectăm manipulările ei, decât prin lecturi întâmplătoare şi amintiri de familie. Vocile unor martori de epocă ne-au revelat cu întârziere că în idealizata epocă interbelică coloane de manifestanţi strigau în stradă "Moarte jidanilor". "La moarte", "Moarte lor" s-a strigat, după 20 de ani, unor bieţi artişti şi intelectuali fragili, judecaţi pe scena Operei, cu uşile închise, pentru că citiseră nişte cărţi azi aflate la îndemâna oricui şi avuseseră în şoaptă discuţii libere ("Anatomia mistificării").

(Dintr-un articol de Gabriela Adameşteanu, în "România liberă", Buc. 1998)

Can-canuri

aflăm din revista V.I.P.: * Actriţa Cezara Dafinescu a rămas fără locuinţă * Scriitorul Fănuş Neagu a fost bătut cu mătura de o portărească * Premierul Radu Vasile vorbeşte acasă ungureşte * C.V.Tudor şi-a făcut operaţie ca să scape de burtă * Actriţa Florina Cercel a trăit cu soţul actriţei Carmen Stănescu * Din cauza regizorului Lucian Giurchescu (fost director al Teatrului de Comedie din Bucureşti), actorul Vladimir Găitan a vrut să renunţe la teatru * Actriţa Maia Morgenstern se iubeşte cu un elveţian.

Mica Publicitate

= Dandanache, bun prieten cu Caţavencu, o caută cu disperare pe coana Zoiţica. Mesaje indecente la pager 2509090, indicativ 22577.

= Se caută o agregată suplă, blondă şi inteligentă (Doamne, nu e prea mult?) pentru un agregat din stoc, vechime 25 de ani, 170/60, produs cu licenţă, cu o funcţionare în parametri, pentru livrare la pachet pe piaţă (= în viaţă). Adresa: Cămilă, Maşina de aburit.

= Pentru BB: sper că compania e veselă. În rest, un rătăcit prin Bucureşti, simpăticuţ, încăpăţânel, neînsurăţel vrea să te cunoască. Adresa la Cămiluţă, Divizia D-25.

= Motan bucureştean tânăr, 24/187/80, oarecum student, haios, inteligent, fără prejudecăţi, al dracu' de bine arătos, caut tânără, 20-35, cam cu aceleaşi calităţi + hogeac propriu / chirie'n doi. Amănunte la Cămilă.

= Pentru Sabin: brunetă sau roşcată, sexy, dacă zici că ştii de deget, poate facem duş împreună. Lorelei.

= Exemplar cu păr şi fără năravuri (21/182/68), sătul de poveşti vânătoreşti, caut Scufiţă Roşie pentru schimb de idei şi sentimente. Bârlogul meu e la Cămilă. Lupu' din poveste.

= Pentru Bidiviul focos: Scrie o iapă înfierbântată, că la montă ar sta o dată, dar un păşunat ar fi de preferat. De-aş avea ce păşuna, sigur nu vei regreta. Iapa Geamăna.

(Anunţuri **autentice** *de la rubrica «Matrimoniale» a revistei "Academia Caţavencu", Buc. 1998)*

Paula Jones, Kathleen Willey şi altele sunt nişte dulci copile în comparaţie cu...

ziarista **Magdalena Amancei,** *care publică în revista* **V.I.P.** *un serial întreg despre fostul ei iubit, cunoscutul gazetar* **Ion Cristoiu.**

Fragment:

“Mi s-a părut ciudat că, de la un timp, începuse să mă întrebe la ce oră am de gând să mă culc. În jur de miezul nopţii, de obicei, eram în pat. A doua zi, televizorul şi video-ul erau date peste cap, încât trebuia să vină cineva să le reprogrameze! Aveam să înţeleg mai târziu misterul, cât şi preocupările nocturne ale lui Ion Cristoiu. Trezită de zgomote în sufragerie, ştiind că Ion lucrează în biroul său, am coborât din pat să văd ce se întâmplă acolo. Era ora trei dimineaţa. Maestrul stătea lungit pe canapeaua din faţa televizorului, îmbujorat la faţă şi cu telecomanda în mână. L-am întrebat ce face la ora aceea târzie şi ce mai vede la televizor. Mi-a răspuns că se uită la ştirile de pe «Euronews». Pe ecran, într-adevăr, era prins postul de ştiri european. Din nefericire, însă, brusca mea apariţie nu i-a mai dat timp maestrului să oprească şi aparatul video, care încă mai mergea şi afişa că are o casetă pe care o derula. Am oprit aparatul şi am scos o... casetă porno! «De asta mă tot iscodeşti tu la ce oră mă culc?! Asta lucrezi tu noaptea?!» Înţelegeam, în sfârşit, şi problemele conjugale avute cu prima lui soţie... A început să strige, înfuriat la culme: «În casa mea fac ce vreau. Am chef să mă masturbez, asta fac, şi dacă nu-ţi convine, cară-te!» A fost prima lovitură cumplită din partea lui Ion, dar nu cea de graţie. A doua zi, am răsturnat toată casa şi am dat scaunele de toţi pereţii, singură, hohotind de plâns”.

Decese

Dumitru Furdui, actor (una din vedetele "Teatrului Mic" în anii '70); stabilit la Paris în 1980, Furdui a jucat mici roluri în câteva piese şi filme, dar în anii din urmă nu se mai vorbea de loc de el. După spusele poliţiei, el ar fi căzut de la etajul 8 al imobilului unde locuia. Accident? Sinucidere? Cauzele morţii nu au fost elucidate până la ora de faţă.

Francisc Păcurariu (N. 1920), scriitor, diplomat (a fost ambasador în Brazilia, Grecia, etc.).

Erich Bergel (68), dirijor. Aşa cum notează Sofia Gelman, cronicarul nostru muzical:

"Israelul a pierdut în persoana sa un mare prieten. Numeroasele concerte la pupitrul Orchestrei Filarmonice, şi al Orchestrelor Simfonice din Ierusalim şi Haifa stau mărturie succesului de care se bucura prezenţa sa în ţară".

Succesul uimitor obţinut recent în alegeri de partidul fascist "Uniunea Poporului German", ne arată limpede că nemţii respectivi au votat, ca şi părinţii lor în anii '30, nu cu capul, ci cu altă parte a corpului omenesc.

"Uniunea Poporului German"? Nu , asta e "Uniunea Popoului German".

ION MIHĂILEANU

CORESPONDENŢĂ DIN FRANŢA

Caleidoscop parizian

* Război din cauza unui pahar cu apă ?
* McDonald contra bistrou
* Să mă ierte dr. Watts
* Infarctul vindecat cu antibiotice
* Ia să vedem, cui i-a sărutat mâna regizorul de film Jean-Luc Godard ?
* Cuvântul cel mai des folosit

* N-am obiceiul să scriu la gazetă despre cei patru nepoţi ai mei. Simt însă nevoia irezistibilă să amintesc de cel mai mic dintre ei, un prichindel de 18 luni, pe numele său Tom. Veţi vedea numaidecât de ce, à-propos de subiectul cu care încep această corespondenţă.

Bebeluşii au tot soiul de preferinţe. Unii, dacă le dai un biberon plin cu lapte, încetează să plângă. Alţii adoră ceaiul, un suc de roşii sau de fructe. Nepoţelul meu, Tom, are o altă pasiune. El nu pronunţă încă multe cuvinte. Deşi parizian get-beget, a învăţat cuvântul românesc care îi dă dreptul să obţină tot ce vrea: apă ! Cum zăreşte un pahar cu apă, repetă cuvântul magic şi părinţii sunt obligaţi să-i satisfacă dorinţa. Dacă ar fi după el, ar bea toată ziua apă. Foarte bine - veţi zice - un copil modest, n-are pretenţii mari.

Nu-i chiar aşa.

Mi-am dat seama de acest lucru urmărind lucrările Conferinţei Internaţionale dedicate apei, lucrări care s-au desfăşurat recent la Paris. Miniştri din 84 de ţări au tot discutat timp de două zile pentru a găsi, dacă nu soluţii, măcar recomandări pentru ceea ce eu, ca nespecialist, îndrăznesc să definesc drept criza planetară a apei.

Am aflat o serie de lucruri de mi-a stat ceasul. Ştiam, de pildă, că apa acoperă cea mai mare parte a Terrei (70%) dar nu-mi închipuiam că 97% din volumul ei conţine prea multă sare pentru a putea fi utilizată în scopuri industriale şi agricole. Iar restul de 3% apă dulce se află, în majoritatea ei (70%) în gheţurile şi zăpada veşnică din Antarctica şi Groenlanda. Din acest mai puţin de 1% din ce mai rămâne din apa - să-i zicem, valabilă - agricultura şi industria consumă 92%, iar pentru alimentaţia şi igiena umană rămâne un 8% din 1%. Faceţi calculului şi veţi vedea de cât de puţină apă potabilă beneficiază globul terestru.

Dacă la această situaţie nu prea strălucită adăugăm câţiva factori dependenţi de evoluţia economică şi socială a omenirii, vom vedea că termenii «*criza planetară a apei*» nu sunt de loc exageraţi.

Să le înşirăm pe rând. La începutul secolului, mapamondul număra 1 miliard 500 de milioane de locuitori; în 1950, 2 miliarde 500 de milioane iar acum, 6 miliarde; pentru anul 2025 se prevede cifra de 8 miliarde iar spre mijlocul secolului 21 circa 10 miliarde. Consumul de apă a crescut de 7 ori faţă de cît se consuma în 1900 iar cantitatea disponibilă pe cap de locuitor, începând din 1970, a scăzut cu 40%. În cadrul acestui factor demografic să amintim că în jurul anului 2000 planeta va număra 21 de oraşe locuite fiecare de 10 milioane de oameni. Urbanizarea galopantă face să explodeze cererea de apă potabilă, ceea ce nu înseamnă că oraşelele sau satele dominate de agricultură pompează mai puţină apă, când e evident că producţia agrară se bazează din ce în ce mai mult pe irigaţie.

Progresul tehnologic are efecte nocive asupra calităţii apei. Poluarea este principalul ei inamic. Nitraţii, pesticidele, tot soiul de metale se infiltrează treptat în râuri şi în sol, unde se află rezervele subterane. Ceea ce prespune operaţii de epurare complicate şi costisitoare ce duc la creşterea preţului apei.

În sfârşit, precum în lume există bogaţi şi săraci, tot aşa Dumnezeu sau natura a făcut ca 8 ţări (Brazilia, Rusia, Canada, Statele Unite, China, India, Indonezia şi Columbia), plus o serie de ţări europene să fie bogătaşe în apă, iar altele să fie sărace în apă (Orientul Mijlociu, Sudul Africii, sud-vestul Americii de Nord, nordul Chinei, sudul Europei) dar cu un soare strălucitor. Ceea ce permite ca pe cap de locuitor în SUA consumul (industrial, alimentar, agricol) să fie în medie de 600 de litri pe zi, în timp ce pentru un african să fie de numai 30.

Şi ce-o să fie? se întreba, dacă vă amintiţi, marele comic Raikin. Şi răspundea: bere rece! Poate că bere rece o să fie (deşi fără apă, nici bere n-o să fie de loc); apă, mai greu.

Perspectivele nu sunt încurajatoare, afirmă toate agenţiile de specialişti. Se pot imagina scenarii catastrofale, războaie pentru un strop de apă, dacă omenirea nu va şti să se chivernisească mai bine, dacă oamenii de ştiinţă nu vor găsi noi soluţii, să zicem, de desalinizare a mărilor şi oceanelor (Israelul e printre primele ţări din lume în această direcţie). Poate că Tom, nepoţelul meu, mare consumator de apă, va fi unul din inventatori.

În concluzie, tare aş vrea să ştiu părerea unui văr al meu, inginerul Marius Gruber din Rishon Le Zion, care era în România un mare specialist în problema apei. Poate că trimite opinia lui revistei «Minimum».

* Cred că - pe bună dreptate - Franţa e invidiată de toţi gurmanzii din lume pentru diversitatea şi originalitatea bucătăriei sale. Abordabilă în zecile de mii de restaurante, bistrouri, cafenele pariziene şi din provincie.

Iată însă că mondializarea şi ritmul vieţii moderne îşi spun cuvântul şi în această problemă. Îmi amintesc că, în urmă cu mai bine de 40 de ani, când împreună cu Al. Mirodan am vizitat prima oară Parisul, prietenul nostru, scriitorul şi cineastul Roger Boussinot era alarmat de înmulţirea self-service-urilor şi se temea că vor dispare bistrourile. Invitaţi de el la "cantina" sa, bistroul "La Tour d'Auvergne", dacă mi-aduc bine aminte, i-am spus că e imposibil ca francezul să adopte self-service-ul de tip american. Şi că bistroul va exista tot atâta timp cât şi Franţa. Nu ne-am înşelat. Self-service-urile au dispărut aproape complet iar bistrourile continuă să fie sumedenie.

Dar situaţia e acum diferită. Bistroul nu are doar un singur rival. Începând cu unităţile "McDonald" care s-au înmulţit ca ciupercile, nu e cartier al Parisului unde să nu se afle mai multe citadele ale hamburgerului. Elegante, cu diverse cadouri şi atracţii pentru copii care se simt aici ca la ei acasă. Succesul lor e atât de mare încât până şi celebrele Galeries Lafayette de pe Bd. Haussman s-au hotărât să instaleze la etajul 4 un McDonald în mijlocul raionului de jucării, cu banchete pentru copii şi fotolii pentru adulţi,- cu gândul ascuns că, în cele câteva ore petrecute la masă, copiii vor avea destul timp să-i determine pe părinţi să le cumpere jucăriile dorite.

Întrebarea e dacă pervertirea gustului la copii va persista atunci când vor deveni adulţi, dacă vor continua să prefere uniformitatea hamburgerului sau vor lua din nou drumul bistroului.

Alţi rivali: sălile de cinema U.G.C. care au inaugurat un soi de restaurante rapide, magazinele FNAC (discuri, cărţi) care au deschis cafenele. Până şi câteva magazine de lux precum Courrèges, Colette sau Emporio Armani oferă cumpărătorilor posibilitatea" să ronţăie câte ceva". Şi în acest domeniu Franţa urmează exemplul Statelor Unite şi Japoniei pentru a oferi posibilitatea clienţilor grăbiţi să mănânce în câteva minute oriunde, la orice oră.

Totuşi cred - ca acum 40 de ani - că bistroul nu va fi învins de noii săi concurenţi. În ajutorul său vin în fiecare an milioane de turişti care vizitează Franţa, între altele, şi pentru bucatele sale unice. Dacă până şi new-yorkezii au ajuns să fabrice baghete şi "croissants"...

* Să mă ierte Dr. Watts, specialistul revistei «Minimum» într-ale sănătăţii, dacă îndrăznesc să mă amestec în domeniul său, dar o fac în calitate de telespectator şi de pacient, impresionat de o emisiune recentă a televiziunii franceze având ca subiect o problemă care preocupă multă lume: infarctul.

Sigur că toţi medicii o ştiu, dar e bine s-o ştie şi Grivei, adică eu, tu şi el/ea: de îndată ce simţim o durere toracică intensă, bruscă, ce te arde şi radiază înspre umeri, gât, uneori spre maxilare, nici o clipă de întârziere, telefon la Salvare. Câte-odată dispare în câteva minute: e un avertisment, un fel de ţipăt al inimii, nu e încă infarct, dar a doua oară va fi. Totuşi, nu pacientul poate judeca dacă e infarct sau nu. Profesorul Philippe Beaufils, cardiolog la spitalul Lariboisière din Paris, constata cu regret că *"prea mulţi oameni persistă în greşeala de a nu ţine seama de semnalul de alarmă, de durerea toracică şi telefonează prea târziu sau se jenează, să nu deranjeze"*. Fiecare secundă contează. O treime din victimele infarctului decedează în mai puţin de 10 minute.

Am văzut, în cadrul acestei emisiuni, un reportaj interesant filmat la Lille. Echipa «Samu» (Salvarea) soseşte în 7 minute la domiciliul bolnavului. E înzestrată cu tot materialul necesar pentru a înregistra o electrocardiogramă, pentru a oxigena bolnavul în caz de infarct, pentru practicarea unei trombolize (dizolvarea cheagului de sânge) sau reluarea activităţii inimii, prin stimulare electrică, după un stop cardiac.

Graţie organizării remarcabile a ajutorului de urgenţă şi a progreselor în aparatura şi în tehnica chirurgicală, în ultimii zece ani decesele - consecinţă a infarctului - au scăzut cu 40%. Experienţa mea personală, ca şi a altor prieteni şi cunoscuţi, mă îndreptăţeşte să spun că asistenţa medicală în Franţa este de cea mai bună calitate, poate printre cele mai bune din lume. (Nu degeaba bugetul a ceea ce se numeşte "Sécurité sociale" este impresionant).

Animatorul emisiunii, François de Closets, zicea glumind (pe jumătate) că infarctul ar trebui să devină un fel de "gripă cardiacă". Poate că va fi aşa dacă se va adeveri ceea ce am aflat în aceeaşi emisiune şi anume că, în unele cazuri, infarctul ar fi o... maladie infecţioasă datorită unor microbi. Un medic, Loîc Capron, de la spitalul Hôtel Dieu din Paris, anunţa cu această ocazie că va publica un studiu prin care va arăta că mai multe antibiotice ar putea preveni infarctul.

Îl rog pe d-rul Watts să corecteze, dacă e cazul, pe umilul pacient, subsemnatul.

Câteva «minime»:

* Franţa se pregăteşte intens pentru campionatul mondial de fotbal. În ziua de 9 iunie, în preajma primului meci, pe străzile Parisului va avea loc o mare sărbătoare a fotbalului. În mod normal, capitala Franţa primeşte în fiecare an 21 milioane de turişti. Bilanţul pe anul acesta va fi probabil mai mare. Pentru cele peste 100.000 de bilete rămase libere (vândute prin telefon) a ieşit un scandal nemaipomenit. Milioane de apeluri telefonice din toată Europa au rămas fără rezultat. Hotelurile afişează complet în lunile Iunie - Iulie. Va fi inaugurat Stade de France cu o capacitate între 80.000-100.000 locuri. * Zâmbete, ilaritate, chiar hohote de râs printre francezi. De ce, vă veţi întreba? Doamnele Guigou, Royal şi Voynet, membre în guvern, au îndrăznit să-şi spună "Madame la Ministre" şi imediat Maurice Druon, în numele Academiei Franceze, s-a adresat, alarmat, preşedintelui Republicii, Jacques Chirac, cerându-i ajutorul "pe post de protector" pentru a pune la punct neruşinatele cucoane. Unde ajungem, domnule, se gândea autorul "Regilor blestemaţi" dacă se vor feminiza atâtea meserii... Rezultatul? A reuşit să reînvie un banc mai vechi: Academia Franceză e ca prostata, ea izbuteşte să provoace râsul când se vorbeşte de ea. * A murit de curând Alain

Bosquet, poet, romancier şi critic, pe care l-am preţuit în special pentru poemele sale, ca şi pentru două romane care m-au emoţionat: *Une mère russe* (marele premiu al Academiei Franceze, 1978) şi *Lettre à mon père qui aurait eu cent ans.* Născut la Odessa în 1919, el a emigrat împreună cu familia sa; tatăl - Alexandru Bisk, poet evreu, a fost primul traducător al lui Rilke în rusă. Activitatea lui de scriitor e prodigioasă, imposibil de descris în câteva rânduri. L-au preţuit André Breton, Samuel Beckett, Lawrence Durrel. * Un senzaţional roman în imagini despre "inventarea psihanalizei" la televiziunea franceză, realizat de două femei. Regia: Elisabeth Kapnişt. Textul: Elisabeth Roudinesco (de origine română). Emoţionantă o imagine a lui Freud, în grădina locuinţei sale, rezumând în câteva vorbe ce-a făcut: "*Am debutat în viaţa profesională ca neurolog. Am încercat să-i ajut pe pacienţii mei nevrozaţi. Am descoperit fapte noi şi importante despre inconştient. Din aceste descoperiri s-a născut (adică nu el a inventat-o - I.M.) o nouă ştiinţă, psihanaliza. Rezistenţa a fost implacabilă*". Modestia geniului...

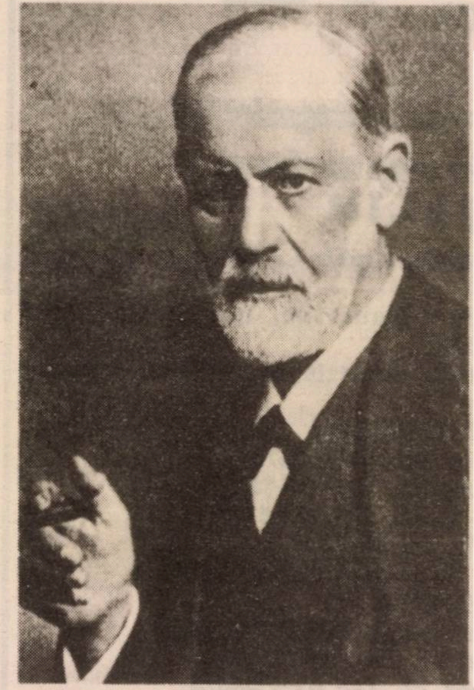

Freud: *modestia geniului*

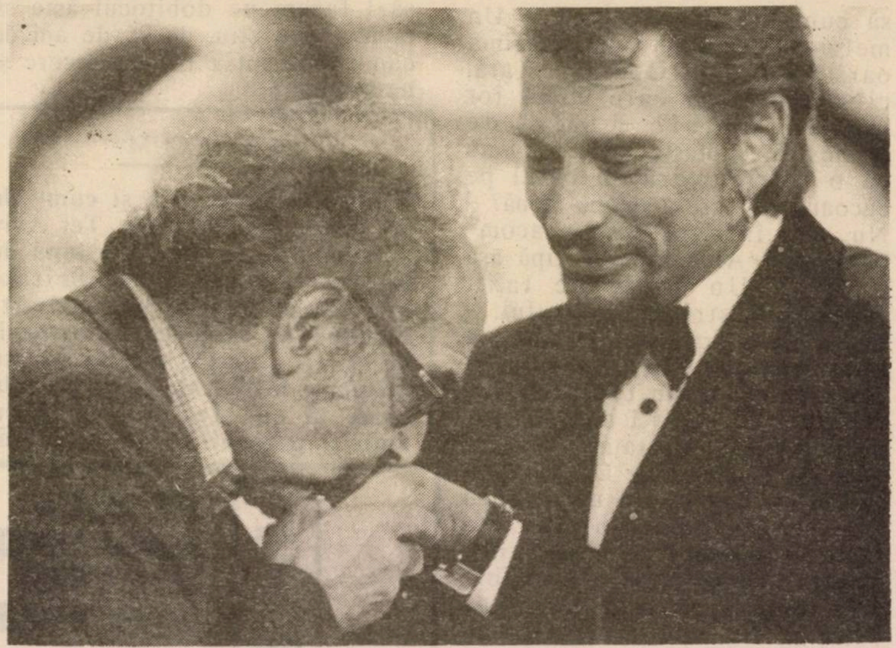

Jean-Luc Godard: *Săru' mâna, nene !*

* La împărţirea ultimelor premii César acordate celor mai bune filme şi celor mai buni interpreţi, o scenă stupefiantă. Jean Luc Godard primeşte un "César d'honneur". Cel care-l distribuie, cântăreţul Johny Halliday. Şi ce credeţi că se întâmplă? Godard îi pupă mâna lui Halliday! Ca unui popă! Îmi amintesc de o scenă asemănătoare în România când, la o aniversare majoră a lui Arghezi, Geo Bogza a îngenunchiat şi i-a sărutat mâna. Simbolic. Ca un omagiu, modest, geniului! Altceva... * Care sunt vorbele cel mai des folosite de francezi? - Ça va? - Oui, ça va! ori de câte ori se întâlnesc? Nu. Vă înşelaţi. *Merde!* e cuvântul unanim rostit, de la copiii de trei ani până la centenari. Cred că nu e nevoie să-l traduc. Fiecare cunoaşte echivalentul românesc. E pasionantă istoria acestui cuvânt şi merită să mă opresc asupra ei într-una din corespondenţele viitoare.

P.S.: Şi câteva bancuri cosmo-polite:

Într-o expoziţie de pictură. Un tablou abstract. Un vizitator întreabă pe autorul prezent semnificaţia tabloului. - Sunt niște vaci pe o câmpie. - Dar nu se vede iarba. - E firesc, vacile au păscut iarba. - Dar nu văd nici vacile! - Evident. Aţi văzut vaci păscând când nu există iarbă? # Doi inşi aleargă după un autobuz. Unul izbuteşte să-l ajungă şi să urce. Celălalt, continuând să alerge, strigă: Faceţi ceva, opriţi-l! Cel din autobuz: - Nu pot face nimic, nu sunt şoferul. Celălalt, tot continuând să alerge după autobuz: - Ştiu că nu sunteţi şoferul. Şoferul sunt eu. # - Tată, a sunat cineva. E un domn care face chetă pentru noua piscină municipală. - Dă-i un pahar cu apă! # În drum spre o ţară africană un avion se prăbuşeşte pe o insulă necunoscută. Singura supravieţuitoare, o bătrânică. E înconjurată de o ceată de canibali. Şeful lor: - Luaţi-o şi faceţi din ea o supă... Bătrânica, înspăimântată: - Nu aveţi dreptul să faceţi din mine supă. Sunt bolnavă. Sunt diabetică. - Am înţeles, faceţi din ea dulceaţă. # - Nu rămân o clipă cu tine, mă întorc la mama. - Prea târziu, maică-ta s-a certat cu tatăl tău şi s-a întors la bunică-ta. # - Cum, vindeţi concomitent arme şi instrumente de muzică? - Bineînţeles, e normal. Când cineva vine să cumpere o trompetă, e foarte rar ca peste câteva zile vecinul său să nu vină

să cumpere un revolver. # Un meloman îşi duce pentru prima oară puştiul la Operă. - Tată, cine e domnul care mişcă tot timpul braţul? - Şeful de orchestră, şopteşte tatăl. - Şi de ce o înfricoşează cu băţul pe cucoana aia grasă de pe scenă? - Nu, n-o înfricoşează, o acompaniază. - Atunci de ce ţipă aşa tare? # Un şofer de taxi, înnebunit, strigă clientului: - M-au lăsat frânele. Nu mai pot opri maşina. Clientul, calm: - Opreşte cel puţin contorul! # - Dragul meu soţ, îţi dau un sfat, nu-ţi mai căni mustaţa. - Cum, se vede că o cănesc? - Da, pe gâtul secretarei tale. # Un notar, dând citire testamentului în faţa familiei adunate cu acest prilej, spune: - Răposatul a transformat toată averea în cecuri de voiaj şi, din nefericire, le-a luat cu el în călătoria sa. # Clientul către frizer: - Ar trebui să-mi luaţi mai puţini bani pentru că am foarte puţin păr. - În cazul dvs. plătiţi pentru timpul pierdut pentru a găsi câteva fire. # La un dineu, stăpânul casei rosteşte un discurs lung. Unul din invitaţi, către vecina sa: - Cum am putea să-l facem pe dobitocul ăsta să tacă? - Nu ştiu, de 25 de ani de când sunt soţia lui tot încerc şi nu reuşesc !

«CA ŞI CUM»

Restaurantul «Ca şi cum» de pe strada Shenkin din Tel Aviv a dobândit, la numai o lună de la deschidere, o celebritate naţională fără precedent. Pornind de la ideea că oamenii merg la restaurant nu ca să mănânce neapărat, ci ca să vadă lume şi să stea de vorbă cu amicii, patronii localului oferă, contra sumei de 10 shekeli (de Shabat - 20 de shekeli), un menu care... nu cuprinde nimic (nici măcar o chiflă).

Am fost şi eu la «Ca şi cum». E simpatic. Mă duc şi miercurea viitoare, ca să mă obişnuiesc cu formula. Dacă şomajul şi "mitun"-ul or ţine tot aşa ca până acum, m-am gândit că e bine să mă învăţ cu ideea de a mânca nimic.

P.S.- Între timp, am aflat că restaurantul s-a închis. Pe semne că lumea şi-a dat seama că dacă-i vorba să nu mănânci nimic, asta se poate şi acasă, şi-ncă pe gratis.

Nou!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune".

L I M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele L I M

Numai la L I M veţi găsi cărţi româneşti

Ultimele noutăţi la L I M

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (în pasajul Ophir Center). Tel: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim, Derech Hamelech 2115/1. Tel: 08-8652095
ASHDOD: Mercaz Mishari Daled, magazin nr.33 Haim Schapira Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel: 03-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Mercazit. Tel: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et.3, magazinul nr.3243 (sub Mac Donald). Tel: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel: 03-5283665

CASETE AUDIO:
Muzică populară şi uşoară, poveşti pentru copii

Dr. Ing. ANDREI BORŞAI

„From Russia with Love"

Autorul rândurilor de faţă şi soţia lui s-au aflat, în urmă cu cincizeci de ani, ca studenţi în fosta Uniune Sovietică.

Acum, soţii Borşai, cetăţeni ai Israelului, s-au hotărât să revadă locurile tinereţii lor. Să se întâlnească şi cu străzile şi cu oamenii şi cu ideile de pe vremuri.

A fost o experienţă.

În urmă cu cincizeci de ani, soţia mea Lory şi cu mine terminam liceul în două colţuri diferite ale României (ea la Bucureşti, eu la Cluj), în perioada în care statul român trimitea anual sute de tineri la studii superioare în Uniunea Sovietică. Am acceptat cu bucurie să fim trimişi printre aceşti studenţi bursieri şi, întâmplător, am nimerit împreună în oraşul Kazan. De acele locuri se leagă multe amintiri ale tinereţii noastre: eforturile de a ne însuşi meseria într-o limbă străină, greutăţile psihologice ale confruntării idealurilor şi visurilor cu realitatea dificilă din jurul nostru, înfiriparea prieteniei şi dragostei între noi. De mult visam să revedem locurile care au avut o înrâurire atât de mare asupra drumului nostru în viaţă.

Anul acesta, înainte de a ne hotărî să plecăm în vizită în Rusia, ne-am sfătuit cu mai multe cunoştinţe. Presupun că n-o să vă miraţi dacă mărturisesc că toţi ne–au "desfătuit". "Ce aveţi de văzut acolo?" – se revoltau unii. "Ceea ce n-a fost distrus de comunism timp de 75 de ani, acum se destramă de la sine. N-o să găsiţi nimic din ceea ce aţi văzut în tinereţe prin ochelari roz. Nu numai că realitatea s-a amărât, dar şi ochelarii au dispărut." Alţii au fost mai "îngăduitori", dar concluzia lor a fost aceeaşi: "Desigur, sunt multe locuri frumoase şi interesante de vizitat, dar o asemenea călătorie trebuie să fie foarte periculoasă. Astăzi nici pentru ruşii autohtoni nu este asigurată securitatea personală în public, dar pentru voi, despre care de la o poştă se vede că sunteţi străini!"

După asemenea "încurajări" ne-am hotărât că orice-o fi, noi plecăm.

Dimensiunile uriaşe ale Rusiei, precum şi multitudinea aspectelor ei care prezentau interes pentru noi ne îndemnau să ne lansăm într-o călătorie lungă, de o amploare deosebită, dar pe baza experienţei din ultimii ani în privinţa rezistenţei noastre fizice, soţia mea, în mod înţelept, n-a fost de acord sub nici un motiv să plecăm pentru mai mult de trei săptămâni. Şi într-adevăr, după douăzeci de zile ne-am întors acasă fizic bine obosiţi, dar într-o efervescenţă spirituală deosebită şi îmbogăţiţi sufleteşte; nu ne-am plictisit nici o secundă, dar pentru mai mult n-am fi avut nici nervi, nici putere.

Traseul nostru a cuprins patru oraşe: St. Petersburg, Moscova, Kazan şi Soci. Pentru a dejuca intenţiile criminale ale şoferilor de taxi din mafia rusă, care-i pândesc pe turişti la sosirea lor noaptea direct din străinătate, de exemplu din Tel Aviv – cu acest scenariu ne speriau cunoscătorii "bine informaţi" ai situaţiei de acolo – am schimbat "pasul nostru de deschidere" în felul următor: din Tel Aviv am zburat mai întâi la Soci, unde ne-a aşteptat o rudă (ce-i drept, necunoscută, dar despre aceasta mai târziu) şi de unde a doua zi, cu o cursă de zbor intern, am ajuns, **pe lumină,** la un aeroport mai apropiat de oraşul St. Petersburg, iar aici eram aşteptaţi de un necunoscut (explicaţia tot mai încolo), care purta în mână o pancartă cu inscripţia "Andrei". S-ar putea ca, de fapt, cu această genială stratagemă să ne fi driblat numai pe noi înşine, dar cum practic nu ne-a costat nimic în plus, am fost foarte satisfăcuţi de realizarea ei cu succes.

La St. Petersburg am stat cinci zile. De aici am plecat la Moscova cu un tren de noapte, într-un vagon de dormit compartimentat pentru câte două persoane, foarte comod, curat, bine înzestrat, printre altele şi cu porţii de mâncare rece, ca în avion. La Moscova am petrecut şase zile. De aici am plecat tot cu un tren de noapte la Kazan, şi după numai două zile şi jumătate am zburat înapoi la Soci. Aici am stat şase zile, după care ne-am întors la Tel Aviv.

Sufletul slav

Cu câteva săptămâni înainte de plecare, povestind la serviciu despre planurile noastre de călătorie, o tânără colegă – ingineră, venită în urmă cu şase-şapte ani din Leningrad – mi-a propus ca pentru cazare să ne adresăm fratelui ei, rămas acolo, care eventual ne-ar putea ajuta. Ne-a dat numărul lui de telefon, ca detaliile să le stabilim între noi. Când am ajuns la St. Petersburg, fratele – Saşa – ne aştepta la aeroport, iar în ultima zi ne-a condus la gară la trenul de Moscova. Din locuinţa lui de patru camere, în care stătea cu soţia şi socrul, ne-a pus la dispoziţie exclusivă două camere, cu folosirea liberă a dependinţelor. În fiecare dimineaţă, după un mic dejun copios, Saşa ne conducea, cu tramvaiul şi metroul, în centrul oraşului şi fie că se plimba cu noi toată ziua, fie că ne aştepta până seara târziu – dacă plecam în vreo excursie organizată – ca să ne conducă acasă, unde ne aştepta din nou o masă copioasă.

Preţul total al tuturor acestor servicii deosebit de valoroase a fost ZERO: Saşa şi soţia lui n-au fost dispuşi să accepte nici un ban, nici în ruble, nici în dolari. A trebuit să găsim căi de recompensă prin diferite cadouri.

La Moscova, rudele noastre din Soci ne-au recomandat să ne adresăm unei prietene apropiate a lor, Tamara Petrovna. Tamara, o văduvă singuratică, cam de vârsta noastră, ne-a pus la dispoziţie o cameră cu intrare separată, cu acces la dependinţe – tot fără nici o plată. Cu greu a acceptat să ne lase să participăm la cumpărăturile zilnice.

Şi aici am avut parte de un ghid voluntar, singura persoană cunoscută din trecutul îndepărtat al tinereţii: Ianka, o fostă colegă a soţiei mele la facultatea de medicină. Pe vremuri fuseseră foarte bune prietene şi s-au redescoperit nu de mult, prin cunoştinţe comune. Ianka s-a purtat cu noi de parcă nu cincizeci de ani, ci nici măcar o zi n-ar fi trecut de când ne-am despărţit. A fost cu noi în fiecare zi, de dimineaţă până seara, conducându-ne peste tot, arătându-ne şi explicându-ne totul.

Singurul oraş în care am fost nevoiţi să tragem la hotel a fost Kazan. După mici peripeţii am găsit, la un hotel situat nu departe de centrul oraşului, o suită de două camere, destul de ieftină, surprinzător de comodă, curată şi civilizată.

Toate amintirile noastre sunt legate de oraşul Kazan, în care am învăţat, soţia mea şi cu mine, ca studenţi bursieri. Aici ne-am cunoscut, ne-am îndrăgostit, ne–am căsătorit, am adus pe lume un copil şi am obţinut diplomele de absolvire, soţia ca medic iar subsemnatul ca inginer. În cursul celor două zile pe care le-am petrecut aici, am străbătut oraşul pe jos în lung şi-n lat, în căutarea unor clădiri cunoscute de care sunt legate amintiri personale.

Au fost locuri pe care le-am găsit foarte uşor, de exemplu părculeţul aflat între cele două cămine în care am stat separat, precum şi străduţele adiacente pe care, chiar şi în cele mai reci seri de iarnă (la minus 27-28 de grade!), ne conduceam unul pe altul de nenumărate ori, dus şi întors. În schimb, căminul mare, în care am stat împreună şi care pe atunci se afla într-o pustietate în afara oraşului, l-am identificat foarte greu în mijlocul blocurilor unui cartier cu totul nou.

Dintre oamenii cunoscuţi – foşti colegi – din păcate, nu ne-am întâlnit cu nimeni...

Rude apropiate... de departe

De la Kazan am plecat la Soci. De unde am eu rude pe malul celălalt al Mării Negre, la Soci? Aceştia sunt urmaşii răposatului meu bunic din partea mamei, dr. Alexandru Herz, care pe vremuri fusese un dentist cunoscut şi apreciat în oraşul Lučenec din Slovacia de azi. La sfârşitul secolului trecut el a înfiinţat prima Asociaţie antialcoolică a muncitorilor din nordul Austro-Ungariei. La sfârşitul primului război mondial a părăsit Partidul Social-Democrat şi a devenit membru fondator al Partidului Comunist din Cehoslovacia şi în calitate de reprezentant al acestui partid a fost senator în Cehoslovacia până în anul 1931. După expirarea mandatului, şi deci a imunităţii sale parlamentare, împreună cu fiica lui cea mai mică (sora mamei mele), soţul şi fetiţa lor de patru ani, a emigrat în patria mult dorită a oricărui comunist de sinceră credinţă, Uniunea Sovietică. Aici, în anul 1938, pe baza unor acuzaţii inventate, absurde şi false, bunicul meu şi ginerele lui au fost arestaţi şi deportaţi în Siberia; bunicul, în vârstă de 63 de ani, n-a rezistat decât câteva luni în condiţiile inumane ale lagărului şi a murit. Ginerele a suferit 17 (!) ani; după moartea lui Stalin a fost eliberat şi în 1955 s-a repatriat în Ungaria. Poate este inutil să menţionez că în 1956 amândoi au fost oficial reabilitaţi (bunicul, postmortem). Mătuşa mea murise în 1938 de leucemie; fiica ei (verişoara mea), ajunsă la orfelinat, a crescut, a devenit învăţătoare, s-a măritat, a născut şi a crescut trei copii, doi băieţi şi o fată.

Cu verişoara mea m-am întâlnit o singură dată în viaţă: în iulie 1953, la Moscova, după moartea lui Stalin, dar înainte de reabilitări. Am vorbit o după-amiază şi o noapte întreagă... La încercările mele de a coresponda a refuzat să răspundă în mod consecvent, ca o prudentă cetăţeancă sovietică ce era, care îşi însuşise temeinic dispoziţiile de a nu întreţine relaţii cu străinătatea. Când, în sfârşit, situaţia s-a schimbat radical şi am început să ne scriem, s-a îmbolnăvit de cancer şi cu o repeziciune uluitoare a murit în 1993.

Cu ocazia vizitei noastre am făcut deci cunoştinţă cu soţul văduv al verişoarei mele şi cu fiica lor de 34 de ani care, împreună cu fiul ei de şapte ani, a venit recent, după întoarcerea noastră, în Israel ca ola hadaşa. Toţi ne-au primit foarte frumos, cu adevărată căldură familială, ca şi cum ne-am fi cunoscut de decenii.

Amintiri contradictorii

În timpul destul de scurt al vizitei noastre am reuşit totuşi să vedem destul de multe.

Am vizitat patru muzee de renume mondial, din care două, Muzeul Ermitaj la St. Petersburg şi Muzeul Puşkin la Moscova, conţin capodopere străine, iar celelalte două, Muzeul Rus din St. Petersburg şi Galeriile Tretiakov din Moscova, expun cele mai bune opere ale pictorilor ruşi. La castelele din jurul oraşului St. Petersburg (Peterhof, Pavlovsk şi Puşkin), înconjurate de parcuri imense, am admirat frumuseţea clădirilor dar am privit cu oarecare reţinere ornamentaţia fastuoasă din interior, căci nu sunt şi n-am fost niciodată pasionat de bogăţia strălucitoare întruchipată în condiţiile de viaţă ale aristocraţiei sau bogătaşilor. În schimb, plimbându-mă liniştit prin parcul interior al Kremlinului, printre brazii înalţi şi stejarii impunători, am descoperit deodată cei mai simpli pomi fructiferi cunoscuţi din copilărie: mărul, părul, nucul. Iar lângă ei, numeroase tufe de trandafiri cu florile puţin ofilite, care pe de o parte îmi aduceau aminte tot de copilărie, iar pe de altă parte de scenele cu efecte ieftine ale unui film vechi, în care aceşti trandafiri erau îngrijiţi de către conducătorul înţelept şi blând al omenirii progresiste, tătucul nostru al tuturor... Stalin. Deodată am simţit curentul războaielor şi revoluţiilor, măreţia jetfelor în lupta dreaptă pentru eliberare şi oceanul imens al suferinţelor provocate de abuzul mincinos. Sub efectul amintirilor contradictorii care m-au năpădit în acelaşi timp, am încremenit. Iar această "dare de seamă" face şi ea parte dintr-un proces de "autopurificare" internă prin care încerc să echilibrez contradicţiile acumulate în mine din trecut.

Emoţii neimpărtăşite

Trebuie multă îndrăzneală – poate chiar mai mult: tupeu – pentru ca pe baza vizitei noastre de scurtă durată, a impresiilor noastre superficiale şi subiective, să-mi permit să trag nişte concluzii cu caracter general, dar eu îmi asum acest risc.

"Socoteala" noastră personală cu comunismul – când şi de ce am devenit adepţii lui, din ce cauză şi cum am fost deziluzionaţi – este o problemă aparte, la care această relatare nu se referă. Dar o întrebare de bază, pe care ne-am pus-o în mod conştient încă înainte de călătorie şi la care am ţinut neapărat să primim răspuns pe parcursul excursiei noastre, a fost: cum apreciază poporul rus cei 75 de ani petrecuţi sub regim sovietic?

Cu câteva săptămâni înainte de plecare văzusem la televizor un serial documentar al studiourilor BBC despre principalele evenimente ale secolului XX. Printre altele, pe baza relatării obiective a unor evenimente istorice, ne-am putut convinge de faptul că poporul rus, în două perioade istorice decisive (la naşterea sistemului sovietic, în anii războiului civil şi ai intervenţiei armatelor străine care au urmat revoluţia din 1917, precum şi la zdruncinarea din temelii a Uniunii Sovietice, în urma enormelor pierderi umane şi materiale suferite în cursul celui de al doilea război mondial), a susţinut în marea sa majoritate regimul comunist, manifestând un spirit de sacrificiu formidabil, în pofida suferinţelor de nedescris. In schimb, după toate acestea, la începutul anilor '90, acest sistem s-a prăbuşit practic fără nici o violenţă, jertfe sau amestec extern, din lipsa totală de sprijin intern, ca şi cum desfiinţarea acestui regim ar fi fost dorinţa cea mai naturală a fiecărui cetăţean sovietic.

Elucidarea cauzelor fundamentale ale acestei contradicţii necesită un studiu ştiinţific, cuprinzător şi sistematic la care noi, bineînţeles, nu ne-am putut angaja. Dar din asamblarea, chiar şi incompletă, a unor detalii poate să reiasă un tablou care reflectă, în mod mai mult sau mai puţin fidel, realitatea întreagă.

Iată câteva detalii. Gazdele noastre, fără excepţie, vârstnici sau tineri, evrei sau neevrei, toţi cei cu care am avut o conversaţie chiar şi de numai o jumătate de oră, au ţinut să ne împărtăşească persecuţiile, nedrepte şi inumane, la care au fost supuşi ei personal sau membri ai familiilor lor sau simple cunoştinţe în anii groaznici ai abuzurilor staliniste. Mărturisirea suferinţelor, refulate şi ţinute sub strict secret timp de decenii întregi, ţâşneşte din inimile multora, în căutarea vindecării rănilor sufleteşti, doar acum, când au devenit siguri că asemenea lucruri nu se mai pot repeta.

În mai multe oraşe, de câte ori am văzut o statuie a lui Lenin rămasă în picioare, Lory şi cu mine am fost cuprinşi de emoţie – lucru neîmpărtăşit de nimeni din anturajul nostru, nici de trecătorii din jur şi nici de tovarăşii noştri de plimbare. Indiferenţa totală manifestată de populaţie atât faţă de aceste statui, cât şi faţă de alte simboluri mărunte rămase în urma sistemului sovietic (de exemplu stema Uniunii Sovietice pe faţadele unor clădiri şi inscripţia CCCP) ne-a dat impresia că pentru oamenii de rând acest regim ţine deja de trecutul ireversibil şi golit de orice patimă, ca şi, de exemplu, ţarismul.

La St. Petersburg pe strada Nevski Prospekt, iar la Moscova în preajma Pieţii Roşii, stau bărbaţi şi femei voluntari, de vârsta mea sau mai în vârstă, care vând ziarele şi broşurile celor 10-12 (!) partide comuniste care se autodeclară existente. De câte ori am trecut pe acolo, eu am fost singurul trecător care a manifestat un oarecare interes – şi singurul cumpărător. Am cumpărat o serie de ziare cu intenţia să le studiez în timpul călătoriilor noastre de noapte cu trenul. Am reuşit acest lucru doar parţial, căci chiar şi mie, cititor naiv şi plin de bunăvoinţă, mi-a fost imposibil să trec peste anacronismul incredibil al textelor. Articolele parcă tratau probleme actuale, dar cu o frazeologie generală şi învechită care deja cu multe decenii în urmă devenise lipsită de sens şi, din acest motiv, respingătoare.

Pe baza observaţiilor noastre – repet, fie ele cât de parţiale şi subiective – impresia noastră categorică este că pentru o perioadă lungă de timp, în Rusia nu există nici o şansă, respectiv nici un risc, de reîntoarcere a comunismului.

Permanenţe

Soarta noastră, a lui Lory şi a mea, a evoluat în aşa fel încât într-o perioadă foarte receptivă a tinereţii noastre Rusia a devenit, potrivit liberei noastre alegeri, un fel de a doua patrie pentru amândoi. De atunci s-au petrecut multe şi profunde schimbări, atât în Rusia cât şi în noi. Cu ocazia acestei excursii am putut cântări ce şi cât a rămas în noi din vechiul ataşament, dincolo de sentimentul de nostalgie faţă de amintirile cândva atât de însufleţitoare.

Bilanţul, după mine, este pozitiv. În timpul călătoriei ne-am simţit aproape de tot, ca de ceva care ne aparţine, de peisajele şi oraşele ruseşti, de arta rusească, de ospitalitatea caldă a oamenilor ruşi. Ne pare rău că a încetat între noi legătura ideologică; acest fapt, natural, creează o senzaţie de insuficienţă. Dar ţara, Rusia, o iubim ca în trecut.

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

G

GANE, Horia (Roşu-Guttman H)
(urmare din numărul trecut)

Câteva scrisori trimise de Horia Gane rudelor sale din Israel, Lotty Cojocaru, de la ziarul "Ultima Oră", şi Willy Cojocaru, soră şi cumnat; scrisori care ne îngăduie să înţelegem mai bine cum gândeşte şi cum trăieşte un scriitor evreu din România în anii '90.

Câteva lămuriri: LUCICA: soţia poetului. DANIEL: fiul soţilor Gane.

Din citirea corespondenţei se înţelege că avem de-a face cu o căsătorie mixtă, ceea ce explică faptul că Gane şi soţia lui respectă deopotrivă sărbătorile evreieşti şi creştine, sub semnul ecumenismului.

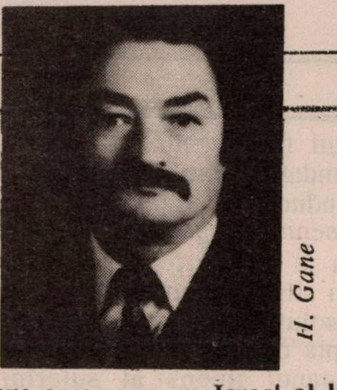
H. Gane

Fiecare evreu are un Israel al lui (iar unii nu-l au deloc)

Bucureşti,24 august,1994

Dragii noştri,

Chiar aseară, după a 50-a Aniversare a Zilei de 23 August, Eliberarea României de sub ocupaţia fascistă şi ocuparea ei de către trupele sovietice (noi eram la Noua-Suliţa, iar tata "voluntar" pe front - nu, Lotty ?), i-am condus la taxi, pe o ploaie torenţială, pe cei doi domni Kremer. (Ei m-au întrebat dacă nu ninge, fiind convinşi că în România te poţi aştepta la orice... minune!).

Ca de obicei, invităm la noi rudele sau apropiaţii care ne aduc mesajele voastre, chiar dacă nu vin sau nu prea avem ce le pune pe masă, numai din dorinţa de a mai afla veşti despre voi şi despre Israel, teritoriu a cărui existenţă mai ţine - în ceea ce mă priveşte - de domeniul fantasticului. Asta şi din cauza faptului că fiecare evreu are un Israel al lui (iar unii nu-l au deloc!). Aşa se face că este realmente un eveniment apariţia cuiva dintr-o ţară din imaginaţie...

Deci, răspunsul vostru la scrisorile noastre fiind scurt şi cuprinzător (...), ne-a venit iarăşi rândul să vă scriem noi alte veşti de prin partea asta de suflet iudeo-creştin, pe unde se mai caută etnia bărbaţilor în pantaloni. Şi doar le-am explicat antisemiţilor că pot avea surpriza să constate că unii bărbaţi, din acest punct de vedere, nu au nici o etnie... Cum însă într-o viaţă de om am cunoscut şi destui evrei antisemiţi, mi-am zis vorba aceea: Să te ferească Dumnezeu să te calce un şchiop pe picior! şi nu m-am mai mirat de antisemiţii de drept... comun.

Despre noi, orice v-am scrie, cuvintele nu fac decât să acopere o singură realitate: Ne zbatem să existăm. Idealul ar fi fost ca măcar la vârsta asta să avem un minimum de supravieţuire şi eu să mă pot ocupa de cărţile mele, acum cât mă mai duce mintea şi sănătatea, pentru că ele sunt chiar viaţa mea. Dar fiind iarăşi somat, ca de când mă ştiu: "Banii sau viaţa?!" am fost nevoit să răspund, pentru prima oară: "Viaţa!" Şi nici nu se întrevede vreo speranţă că va fi vreodată altfel, deşi deosebirea dintre un scriitor şi un negustor este ca cea dintre a avea blazon şi a avea cazier. De fapt, nu înţeleg: De ce nu mă ajută Dumnezeu, care este atotputernic - şi tot evreu este!

Herman.

Rubricile de can-canuri din presă sunt pline şi astăzi de comentarii maliţioase privind faptul că - după ce se vorbise în ziare despre presupusa legătură amoroasă dintre Colette Avital, de la Externe, şi d. Shimon Peres, acesta din urmă a asistat, împreună cu soţia sa, Sonia, la spectacolul "Sonia Muşcat" de la Habima.

Ieşirea în lume a soţilor Peres a fost cu atât mai remarcată cu cât, după cum se ştie, soţiei fostului prim ministru nu-i plac de loc mondenităţile, evitând ca nici o altă nevastă de lider politic, evenimentele sociale.

Se vede treaba însă că, de data asta, desvăluirile din presă despre aventura soţului au Muşcat-o serios pe Sonia.

Nu am câştigat la Lotto dar am câştigat la Lotty !

Bucureşti, 31 decembrie, 1994

Dragii noştri,

(...) Şi fiind un sfârşit de an, ne facem şi noi un bilanţ al "măreţelor înfăptuiri" pe ultimele 12 luni. Cea mai mare realizare constă în întâmplarea că apucăm anul următor. Tot aici trebuie să notăm că nu s-a înfăptuit proorocirea "unora" că familia noastră nu va rezista mai mult de cinci ani, după care va urma dezastrul. Vorba ceea: Cine zice, ăla e! Alte realizări: Ferestre duble la întreg apartamentul (şi am avut deja parte de câteva zile de viscol ca în Stepa Calmucă), tv-color (la mâna a 2 şi 1/3), "victoria" echipei de fotbal a României cu selecţionata Israelului în deplasare (1-1), precum şi faptul că avem servicii onorable, fără de care nu ştiu cum am fi supravieţuit. O victorie în genul Irakului a reuşit-o şi Lucica mea, căreia i s-a furat un portofel cu vreo 30.000 lei. Ne-am cam necăjit noi, dar de astă dată am avut de unde să nu ne supărăm pe destin. De altfel, la noi hoţii nu sunt băgaţi la puşcărie ca să nu se depopuleze ţara...

Este drept că de vreo cinci ani nu mi-a mai apărut nici o carte şi nu prin absenţă poţi atrage atenţia cititorilor, dar am învăţat să mi le fac singur pe computer (într-adevăr, un succes al lui '94), iar rezultatele se vor vedea foarte curând. De asemenea, am publicat destul de puţine texte prin reviste, dar scrisul meu a fost foarte bine plătit în valută forte, adică scrisorile expediate vouă mi-au adus un beneficiu de câteva sute de dolari neimpozabili. Sau, altfel spus: Nu am câştigat la Lotto, dar am câştigat la Lotty! (şi nici la Willy nu am pierdut!). O realizare majoră, echivalentă cu pacea dintre Iordania şi Israel, consider şi faptul că şi rudele mele din Orient au observat că sunt scriitor. (Sau încă nu ?!). De fapt, a fi scriitor este o chestiune extrem de simplă: Îţi dedici viaţa scrisului. Recunoaşterea însă este o continuă aşteptare. Dar mai bine o aşteptare fără sfârşit, decât un sfârşit neaşteptat ! (...)

Numele sorei mele în căsuţa tipografică a unui cotidian israelian

Pesah, 5755 (1995)
Bucureşti

(...) N-am rămas indiferent, dragă Lotty, la faptul că numele singurei mele surori se află în căsuţa tipografică a unui cotidian israelian ("Ultima Oră"), ceea ce nu este la îndemâna oricui. Se ştie că şi la voi destule fete de 18-19 ani (deci mai tinere cu... doi-trei ani decât tine), visează asemenea serviciu. Şi dacă, totuşi, renunţi, nu mi se pare nimic anormal în treaba asta - 50 de ani de muncă ar cam fi deajuns, sau chiar prea mult. Păcat doar că n-ai avut norocul să lucrezi de la bun început pe un computer. Acum este cazul să înveţi să conduci japoneza voastră cu faruri migdalate, poate te repezi, măcar o dată pe săptămână şi pe la noi. Cu asemenea maşină, nu cred că Tel Avivul e mai departe de Bucureşti decât Bacăul de Buhuşi... Până una, alta, dragă surioară, constat că ne-am îndeletnicit amândoi cu scrisul toată viaţa, ceea ce poate fi considerat un destin.

Dragă Willy, despre relaţia scrisori-telefon, află că la noi o convorbire telefonică cu Israelul nu costă mai mult de 5$. Aşadar, pentru rentabilizarea situaţiei, ori veniţi să ne telefonaţi de la noi, ori, atunci când vreţi să ne scrieţi 20 de scrisori, ne trimiteţi 12$ şi vă telefonăm noi o dată...

Şi fiindcă am rămas foarte puţini evrei aici, antisemiţii au început să-i caute şi în morminte

Bucureşti, 29 iunie, 1955

Dragii noştri,

Ieri v-am expediat o scrisoare, iar astăzi vă scriem din nou ca să nu pierdem emoţia momentului. Cea de ieri e scrisă de mână (deci nu e de picior!), pentru că zilele acestea la serviciul nostru este din nou mare harababură - ne mutăm biblioteca şi computerele la altă adresă (o sală la demisolul liceului "Lazăr"). Totul seamănă cu o aventură, sunt destule dezavantaje, singurul avantaj constînd în faptul că la venirea şi la plecarea de la serviciu putem face o plimbare pe o latură a Cişmigiului.

Acum am aflat şi noi cât de preţios este timpul când lucrezi la un patron, iar pe de altă parte eu sunt cel îndreptăţit să ştiu cel mai bine că nu în orice clipă a vieţii sale se poate aşeza omul la masa de scris, dar atunci când nu avem veşti de la voi, facem tot felul de presupuneri şi sunt lucruri care nu trebuiesc lăsate pe mâna copiilor şi imaginaţiei.

*

...suntem decişi să adoptăm şi noi "modelul avicol" al vieţii propus de rabinul din Buhuşi... Adică, un deştept ştie că nu e de-ajuns, de pildă, să crească găini, căci dacă vine o inundaţie îi poate îneca găinile. El trebuie să crească şi gâşte, care plutesc pe apă, dar şi porumbei, pentru cazul în care îi ia casa foc. Şi se pare că tot rabinul nostru a spus (nu ştiu dacă se gândea la mine!), că un prost nu poate ajunge celebru nici măcar prin prostia sa.

Pe aceeaşi lungime de undă, dar de data asta prin intermediul postului naţional de radio (care s-a "emancipat" şi transmite bancuri cu evrei), populaţia României a aflat că rabinul din Constanţa l-a invitat pe rabinul din Buhuşi să vadă şi el marea... Ştim şi noi că la Buhuşi nu există decât o mare... sărăcie. Şi rabinul din Buhuşi admiră îndelung marea şi, mai ales, plaja aglomerată cu tinere femei foarte dezbrăcate, după care întreabă îngrijorat: "Ce fac aceste fiinţe umane pe nisipul acela atât de fierbinte?".

"Se prăjesc la soare", îi răspunde rabinul din Constanţa. Şi rabinul din Buhuşi: "Da' parcă aşa crude, nu sunt bune ?!"

Ei, cam aşa e politica la noi, pentru că ne tragem din Caragiale precum alţii din maimuţă. Dar tot "politică" se numea şi dacă s-ar fi făcut ceva împotriva huliganilor care ne profanează cimitirele - bastarzii legionarilor se luptă cu morţii pentru că nu au curajul să dea ochii cu cei vii. Antisemitismul e o armă redutabilă în mâna politicienilor şi pentru că au rămas foarte puţini evrei aici, au început să fie căutaţi şi în morminte. De fapt, politica, cel puţin prin părţile acestea de lume, are un înţeles mai aparte... Adică, unii ţipă împotriva a ceea ce ţipă alţii şi toată gălăgia care iese din treaba asta se numeşte politică. Cât despre lideri, cam prea mulţi sunt dintre aceia pe care văzându-i doar îţi vine să tragi apa.

Un computer, un computer, un regat pentru un computer

1 ianuarie 1996

...Suntem în 1 ianuarie al noului an, dar cu gândul tot la voi, iubită soră şi dragă cumnate. Afară ninge în continuare, dar acum mult mai molcom, ca şi cum şi zăpada a îmbătrânit peste noapte. Totul e acoperit de o nea pură şi e o linişte adâncă de parcă nimeni şi nimic nu ar vrea să deranjeze nici măcar cu un sunet trecerea acestui an.

Deci, am revenit acasă, pentru că unde e mai bine ca acasă? Depinde, fireşte, ce înţelege fiecare om prin "acasă". De pildă, pentru mine "acasă" înseamnă acel loc din lume unde pot să scriu în linişte, înconjurat de cei dragi mie.

Acasă, aşadar, după o călătorie de astă dată tihnită. Când am plecat spre Bacău, noi aveam locurile rezervate din timp, dar rapidul a fost luat cu asalt de o lume desperată într-un haos şi o barbarie ca refugiaţii pe vremea războiului. Am reuşit să escaladăm o scară, iar cei din urma noastră ne-au împins pe culoar. Lucica şi-a luxat o coastă, iar Daniel a leşinat din cauza aerului viciat. Eu am reuşit să rezist în picioare şase ore (o oră şi ceva "rapidul" a staţionat în câmp pentru că i s-a defectat locomotiva), cu care ocazie am aflat cum se simte o sardină într-o conservă fără ulei.

Revelionul l-am petrecut în familie, într-o adevărată atmosferă sărbătorească, pe masă au fost mâncăruri tradiţionale, am avut şi un brăduţ frumos împodobit (dăruit de vânzătoarea de la centrul de pâine), iar la miezul nopţii am destupat o sticlă de şampanie cumpărată de Daniel din banii pe care i-a câştigat umblând cu colindul.

2 ianuarie 1996

Mai avem o zi liberă şi mai facem vreo trebuşoară prin casă, mai lenevim în faţa televizorului, mai privim afară unde peisajul de iarnă adevărată, pe care l-am avut de Anul Nou este mocirlit de ploaie - se anunţă inundaţii în Ardeal, dar nu şi în apartamentul nostru... Eu am suficient timp să vă scriu amănunţit precum gândesc, apoi stau cu Lucica la taclale şi ne facem proiecte pentru anul de abia început. Şi dacă ar fi să trăim numai pentru ele, ar trebui să trăim mult timp de acum încolo !

Primul proiect ar fi să ducem la bun sfârşit casa de la Bahna unde sunteţi cei dintâi invitaţi. Tot "primul" este obligaţia de a preda la Editura "Cartea Românească", în formă finită, romanul: **"Cina de frunze"**, precum şi la alte edituri, romanele: **"Acasă"**, **"Azilul cu clopoţei"**, **"Dimineaţa noului venit"**, acesta din urmă complet refăcut şi **"Ţara pentru doi copii"** - va fi deci un an al prozei. Continuarea romanului **"Cina de frunze"**, scrisă deja la prima mână, ca şi cartea de povestiri ştiinţifico-fantastice trebuie să le las pentru anul viitor sau, dacă n-am să pot să mă ţin numai de scris, pentru secolul şi mileniul următor.

În sfârşit, dacă va fi cu putinţă, începem să adunăm bani pentru un computer. De ce un computer? Pentru că nu se mai pot preda cărţile la edituri decât procesate pe computer şi pentru că este o unealtă strict necesară pentru a-mi vedea tipărite, înainte de a-mi da sufletul, toate cărţile care-mi justifică viaţa.

Bucureşti, 2 iulie, 1996

Dragii noştri,

Situaţia din România, în general, şi a noastră, în particular, nu trebuie să v-o mai descriem. Chiar de astăzi s-au scumpit toate produsele, îndeosebi energia şi alimentele cu o sălbăticie cu adevărat de junglă! Motivul care se invocă? Aşa ne impune Fondul Monetar Internaţional pentru a intra în rândul ţărilor... civilizate. Şi iarăşi o spun: Păi, dacă FMI-ul ne aduce în sapă de lemn şi în izmene şi va trebui să ne ucidem între noi pentru o bucată de pâine, atunci cu adevărat vor avea motive ca să nu fim primiţi în rândul ţărilor civilizate, ci doar să rămânem o colonie a lor. Şi asta cred că şi vor ! (...)

Deci, pornind de la constatarea că ne este tot mai greu să avem un serviciu din următoarele motive: *sănătatea precară*, *programul de lucru* (zilnic între orele 10-18 chiar şi sâmbăta, uneori şi duminica şi ajungem acasă târziu, frânţi de oboseală), *atmosfera de la serviciu* otrăvită de un antisemit pus şef peste noi care mă păzeşte ca nu cumva să-mi mai editez vreo carte şi nu în ultimul rând, *salariul* care este de 42$ pe lună pentru fiecare din noi - şi cum nu ne putem angaja la alt patron pentru că se caută numai tinerimea - am ajuns la concluzia că avem mult mai mult de câştigat lucrând acasă.

Acasă fiind, nu am pierde atâta timp cu drumurile, am evita relaţia patron-slujbaş, am avea timp şi pentru alte treburi presante, am putea lua şi noi masa omeneşte, am putea să-l supraveghem mai îndeaproape pe Daniel şi - foarte important! - am câştiga mult mai bine.

Cum? Cu condiţia de a avea un computer al nostru, chiar neperformant, dar cu imprimanta sa. Având aparatul, putem face lucrări de diplomă pentru absolvenţi (studenţi, elevi) pentru că acum, la noi, sunt la modă cele computerizate. Putem executa diverse lucrări pentru firme particulare (avem deja oferte), putem organiza nişte cursuri de iniţiere în utilizarea computerelor, la noi acasă, cu doi-trei elevi (vraja informaticii i-a cuprins şi pe-ai noştri, dar puţini au acces la un computer) şi, desigur, mi-aş putea lucra şi eu cărţile mele - vis de-o viaţă. Şi de ce nu? Trebuie să recunoaşteţi că şi câteva vise de-ale mele s-au împlinit.

L-am rugat ceva pe unchiul Elias

Bucureşti, 9 septembrie 1996

... Nu ştiu dacă unchiul Elias v-a spus că (după ce l-am rugat să-mi povestească, din punctul lui de vedere, istoria familiei noastre) s-a decis să mi-o relateze pe un casetofon şi să-mi trimeată benzile prin poştă. Această istorie mi-ar fi fost foarte necesară nu numai ca să mă dumiresc eu asupra lumii în care am trăit, ci şi ca material documentar pentru un roman pe care trebuie să-l duc la bun sfârşit înainte de a ajunge în situaţia de a mă uita pe buletin ca să-mi amintesc cum mă cheamă.

1 ianuarie 1997

Din păcate, nu mai am timp să scriu literatură, ci mai mult să o trăiesc

...Şi din 22 decembrie încoace, neaua s-a tot aşternut, a fost viscol, au fost geruri, natura s-a mai odihnit, dar anul acesta parcă a pregătit anume peisajul pentru sărbătorile de iarnă. De aici, de la etajul al 12-lea, se vede cartierul ca un sat troienit, nişte câini care se aleargă prin zăpadă, trei copii, bine înfofoliţi, trec pe uliţă cu sorcove în mâini. E iarnă ca în copilăria noastră...

La noi în casă e curat, avem hrană, avem căldură, primim urători, ne mai odihnim, ca tot omul după revelion, ba e Daniel la televizor iar eu la computer, ba invers, ne facem proiecte de viitor...

Şi pentru toate îi mulţumim lui Dumnezeu. Cel puţin mie, mi se pare foarte frumos faptul că Lucica nu uită nici o dată ritualul şi, în fiecare vineri seara, ne închinăm Dumnezeului Unic stând alături în faţa aceloraşi lumânări. De altfel, ea îşi spune rugăciunea în fiecare seară, iar eu scriu în fiecare dimineaţă - adică nu are importanţă pe ce cale ajungi la eternitate, important este ca ea să fie acolo unde o cauţi.

Din păcate însă, nu mai am timp să scriu literatură, ci mai mult s-o trăiesc. A trăi literatură fără să scrii este ca şi cum ai consuma fără să produci, ceea ce va provoca, inexorabil, un dezastru economic - vezi situaţia României! În cazul scriitorului dezastrul e sufletesc.

Şi iarăşi apropo: Iată că nici n-a apucat să ia bine cârma ţării preşedintele Emil Constantinescu & Guvernul Ciorbea şi ne-au şi ars o scumpire a tot ce se poate cumpăra în România, căreia cel puţin 50% din populaţie nu-i va face faţă! Şi nici n-au avut măcar răbdare diriguitorii să trecem pragul noului an. "*Alinierea preţurilor la standardele internaţionale*" ne-a fost făcută cadou cu câteva zile înainte de revelion, aşa, ca să ştim ce ne aşteaptă de-acum înainte !

Fireşte că bunii noştri comercianţi au dosit deîndată toate mărfurile pentru a le vinde, după Anul Nou, cu preţuri întreite. Şi numai să fi văzut cum alerga lumea de la un magazin la altul ca să cumpere, de pildă carne şi nu se găsea mai multă decât pe vremea lui Ceauşescu. Iar asta, după ce în campania electorală ni s-a promis, printr-un "*Contract cu România*", nu altcumva, că nu vor mai exista majorări de preţuri dacă vom vota *schimbarea*... De fapt, aleşii s-au ţinut de cuvânt: Au făcut o schimbare, dar *numai* de preţuri... La mulţi ani - şi s-o ţinem tot aşa, până-n anul 2000, că după aceea, poate nici nu ne mai pasă !

Ci, stai şi te întrebi, chiar fără să te pricepi la politică sau la economia de piaţă, cum vine treaba asta? Dacă noua orânduire se vrea pentru om şi nu împotriva lui, atunci ar fi trebuit să se alinieze întâi salariile şi pensiile la standardele internaţionale !

Deci, nu ne mai rămâne decât să fim fericiţi! Avem preţuri ca-n Occident, dar salarii ca-n România.

De Pesah, la «Ma niştana», mi-am pus mie însumi patru întrebări

15 mai 1997

Dragii noştri,

...Ei da, am făcut şi eu primul pas spre 70. Fireşte, m-am învoit de la servici pentru această *zi specială*, fără să spun motivul - dar nu ştiu cum de li s-a năzărit unor prieteni (numai doi), ca tocmai de 10 aprilie să treacă pe la mine, ca să stăm la un pahar de vorbă. Am stat la mai multe şi, deşi nu aveam făcute nici un fel de pregătiri, totul a decurs cu frumuseţe şi voie bună. Mi s-a tot urat: "*La mulţi ani!*" şi din Bacău şi de la cei doi copii ai mei şi-ai mamei lor, ani pe care eu nu am nici un motiv ca să nu-i împlinesc. Nu ştiu alţii cum sunt dar eu, de câte ori mai însumez o vârstă, sunt foarte emoţionat pentru că, dacă mă iau după câte am avut de îndurat într-o viaţă, nu puteam spera să trec dincolo de cincizeci de ani.

Iar după zece aprilie, s-au abătut asupra noastră "*acele nemernice evenimente neprevăzute*", de care spuneam, în altă scrisoare, că mi-este cu adevărat teamă... (H. G. se referă la faptul că a fost concediat din postul său de *computerist* la Uniunea Scriitorilor - n.n.).

De Pesah, am avut şi *maţăs* şi *maţă meil* şi un vin "Carmel", toate kaşer, de la Comunitate. Lucica a aprins lumânările sărbătoreşti, iar eu i-am învăţat pe toţi să spună: *Hag Pesah văsameiah!* şi, în timp ce luam masa (pregătită după preceptele pe care le mai ştiu şi eu) - femeile cu baticuri, iar noi, bărbaţii, cu pălării pe cap (dar cu destul *humăţ* împrejur!), le-am povestit *Exodul* (Fuga din Miţraim-Egipt), după 210 ani de robie, istorie care i-a interesat foarte mult.

De bună seamă că, la acest original *Seder*, pe masă s-au aflat şi oul şi cartoful şi bucăţica de carne, dar au lipsit rădăcinile amare, pentru că le simţeam eu în gură, ca orice evreu singur într-o lume creştină.

La *Ma niştana*, nu am mai ţinut minte şirul întrebărilor din *Hagada* dar - date fiind împrejurările! - mi-am pus mie însumi patru întrebări, conform ritualului, întrebări care frământă desigur minţile multor evrei:

1) Dacă fiii lui Israel sunt *poporul ales*, atunci de ce a mai îngăduit, Adoinoi, să se abată asupra evreilor atâtea năpaste de-a lungul istoriei, cea din urmă fiind Holocaustul secolului 20? Condamnarea la moarte este o pedeapsă rezervată criminalilor, dar poporul evreu nu poate fi acuzat de nici un fel de crimă ci, dimpotrivă, el a fost întotdeauna victima.

2) De ce a lăsat Dumnezeu posibilitatea celor de alte religii să spună: "*Nici Dumnezeul lor nu-i iubeşte pe evrei!*"?

3) Dacă Dumnezeu este atât de mare şi bun, de ce nu a iertat păcatele poporului pe care singur şi l-a ales să-l slujească ?

4) De ce, după ce s-a chinuit toată viaţa să trăiască, omul trebuie să moară ?

Paharele au fost însă mai multe decât *arba cosot* şi nu am uitat nici cupa pentru Eliahu Hanavi. Şi, dacă nu mă înşel, exact când m-am dus să-i deschid larg uşa Profetului, nici n-a mai fost nevoie, pentru că a şi venit prin firul telefonului (s-a modernizat şi el!), sub forma glasului lui Lotty şi Willy (...).

Şi Paştele creştin a fost frumos pregătit de cele două gospodine: ouă roşii, cozonac, pască, fripturi în băi de vin (într-o baie de vin nu e greu pentru nimeni să devină friptură), ciorbe acre (şi la acestea, când le mănânci, trebuie să porţi pălărie, ca să aibă ce să-ţi sară din cap!) şi multe alte bunătăţi pe care le ştim bine, noi, cei crescuţi în partea asta de lume.

Când s-au ciocnit ouăle cu rituala zicere: "Hristos a înviat!", am răspuns şi eu: "Adevărat a înviat!" - şi, ca să potolesc mirarea celor care au crezut că m-am convertit, am adăugat imediat: "Cum să nu cred că Hristos a înviat? Evreii sunt în stare de minuni şi mai mari!"

Despre nebunia preţurilor din România, ştiţi şi voi. La piaţă, o legăturică de buruieni comestibile costă 1500 de lei, iar pensia mea, scriitoricească, este de 240.000 lei pe lună. Dar nici cel din urmă bou nu paşte numai buruieni. În schimb, nişte inşi a căror valoare umană şi socială este de doi bani şi trei surcele, ne sfidează cu bogăţia lor şi, exact ca pe vremea lui Ceauşescu, guvernanţii ne conving, avântat, cum că falimentarea întregii economii naţionale şi menţinerea majorităţii veniturilor sub nivelul de supravieţuire sunt, categoric, în binele nostru, bine-nţeles, pentru ca, după asta, vine *viitorul de aur al omenirii!...*

Sebastian Costin a fost în România

Bucureşti, 17 iunie, 1997

(...) În altă ordine de idei (cum se zice), Sebastian Costin a fost în România şi s-a întâlnit cu un prieten de-al meu, Grişa Gherghei. Dat fiind că Grişa este în Consiliul Uniunii Scriitorilor, eu i-am dat şi lui un exemplar din "Contestaţia" pe care am depus-o, apropo de serviciul meu. La rândul lui, Grişa i-a dat-o lui Sebastian Costin, care l-a asigurat că o publică în Israel.

Eu nu ţin neapărat să se întâmple asta, dar în cazul în care a apărut sau va apare acolo, vă rog să decupaţi şi pentru mine textul, având grijă să notaţi pe margine numele ziarului, toate datele de apariţie şi pagina în care a apărut. Se înţelege că nu sunt eu unul dintre aceia care să stârnească un scandal internaţional (chiar şi fără mine există dispute teritoriale între ţările noastre, în sensul că oltenii cer alipirea la Israel), dar nici nu sunt unul dintre cei care se lasă călcaţi pe bătături. (...)

Lucica, Horia şi Daniel

Cei de la Uniune mi-au făcut reputaţie de beţiv, scandalagiu, afemeiat şi chiar... antisemit !

14 septembrie 1997

(...)Este bine de ştiut că - pentru a-şi acoperi propria lor mizerie, cei de la Uniune încercau să mă discrediteze în fel şi chip. Şi aşa se face că, la o anume reuniune a scriitorilor evrei de limbă română din Israel, cu cei din România, la care am participat şi eu, Şaul Carmel al vostru s-a apucat să-l certe pe Grişa Gherghei că stă în compania mea compromiţătoare, pentru că dumnealui *ştie, de la conducerea Uniunii*, că eu sunt beţiv, scandalagiu, afemeiat şi chiar... antisemit!

N-a lipsit mult ca prietenul meu, Grişa, care mă cunoaşte de-o viaţă, să-i tragă un pumn în gură acestui (...) Şaul, şi să-i pună şi-o masă în cap, cu tot ce se afla pe ea! Oricum, n-a scăpat de nişte înjurături româneşti consacrate...

Şi când s-a întors lângă mine, Grişa mi-a mărturisit, cu o amicală invidie: "Ciudate mai sunt capriciile gloriei... Cum ai reuşit tu oare să-ţi faci faima asta de beţiv şi afemeiat, că eu am schimbat cinci soţii şi beau de-o viaţă întreagă, fără să mă ia nimeni în seamă !" (...)

Sfaturile lui Willy m-au făcut să-mi judec situaţia de scriitor

București, 12 noiembrie 1997
Dragii noştri,

Vă mulţumim şi vouă şi bunului Dumnezeu care ne ajută prin voi (...), ne-am făcut aprovizionarea cu "alimentele de bază", apoi ne-am plătit întreţinerea, telefonul, lumina şi altele angarale din aceeaşi familie.

După asta am ascultat "fericiţi"... *Comunicatul* Guvernului prin care se anunţau noi majorări de preţuri (unele de peste 100%), "numai" la energie, combustibili, alimente, transporturi şi bunuri de larg consum - şi asta, la o devalorizare criminală a leului, o inflaţie sufocantă şi toate chiar în prag de iarnă!... Oamenii ies în stradă cu miile, protestează, se revoltă, strigă, dar în loc să li se îmbunătăţească nivelul de trai nu obţin decât cel mult... o remaniere guvernamentală. Nu ştim ce le trece guvernanţilor noştri prin cap, noi însă nu putem decât să spunem: "De cap să le fie!" (...)

Willy m-a întrebat la ce mai lucrez şi m-a sfătuit să nu vă mai trimit cărţi făcute pe computer ci numai cele apărute la o editură în multe exemplare şi care să-mi aducă şi ceva glorie şi bani.

Bun sfat şi bine intenţionat. Parcă eu îmi doresc altceva ?

Pornind de la sfatul lui Willy, am stat şi mi-am judecat situaţia de scriitor cât se poate de obiectiv. Astfel, mi-am dat seama că mi-am ruinat viaţa şi îmi consum şi astăzi timpul cu texte fără rost care nu îmi aduc nici faima şi nici bogăţia. Într-adevăr, este foarte uşor de văzut că nu mi-am cucerit celebritatea ca scriitor până acum, iar de acum încolo scrisul nici nu este altceva decât un fel de a-mi găsi o ocupaţie fără folos pentru vârsta a treia.

Şi pentru că m-am pus eu însumi în faţa acestor adevăruri atât de evidente, vă promit că începând chiar din ziua de azi mă las pentru totdeauna de literatură. Acest viciu mi-a adus mai mult neplăceri decât bucurii. (...)

Şi înainte de a încheia scrisoarea trebuie să vă mai spunem că suntem foarte îngrijoraţi de situaţia foarte explozivă care s-a creat din nou în Orientul Apropiat. Părerea noastră este că dacă Irakul are curajul să sfideze iarăşi ONU, implicit America, deşi a luat-o cu numai câţiva ani în urmă peste bot, înseamnă că deţine o armă teribilă cu care nu va ezita să atace întâi Israelul. Aşa stând lucrurile, ne întrebăm dacă nu ar fi cazul ca, până când se revine la normal, să ne faceţi o vizită... (...)

Lucica, Horia şi Daniel

Ce înseamnă bogăţia

Bucureşti, 2 ianuarie 1998
Dragii noştri,

...Deci a trecut şi anul 1997!... Urmele Revelionului mai sunt şi acum în casa noastră peste tot: frigiderul este pustiu, debaraua este goală, prin portmoneu bate vântul, mi s-a terminat cerneala imprimantei (cum să mai tipăresc scrisoarea asta?), în loc de felicitări, în cutia poştală am găsit somaţii de plată a luminii, întreţinerii şi telefonului, tubul de neon de deasupra biroului mi s-a ars...

Cât despre reclame... De ce n-a avut nimeni curajul să transmită, înainte de 1989, pe postul naţional de televiziune o reclamă la prezervative în care se arată pe viu şi cum se folosesc? Cred că cel care ar fi făcut-o, declanşa o revoluţie înaintea pastorului Laslo Tökeş. (...)

Într-un anume fel, pot spune că revelionul l-am petrecut pe 30 decembrie, când s-au abătut pe la mine doi amici scriitori ca să ne luăm împreună rămas bun de la anul 1997. (Un al treilea m-a vizitat în chiar dimineaţa zilei de 1 ianuarie!). Şi nu au venit nici la mâncare, nici la băutură (băutura au adus-o ei), ci pentru a mai face cu mine un schimb de merinde culturale. Venirea lor m-a bucurat nu numai pentru că, deşi m-am cam retras din agitaţia scriitoricească, ei nu m-au uitat, ci şi pentru că... am mai puţine cărţi apărute decât prieteni scriitori care mi-au murit.

Ca scriitor, ei au despre mine o părere mult mai bună decât îndrăznesc eu să mi-o fac, iar ca om m-au tot testat în foarte multe împrejurări şi sunt convinşi că am fost tot timpul consecvent cu mine însumi în sensul că mi-am respectat întotdeauna felul meu de a fi în pofida convenţiilor sociale. Acest portret din cuvinte l-am înrămat cu o strângere de inimă şi l-am pus în brăduţul de anul nou printre celelalte lumini.

Aşadar, cum să nu cred că, cel puţin pentru mine, anul 1998 va fi un an bogat? Doar nu am semnat un contract cu sărăcia pe viaţă! Până şi Miriam m-a anunţat că prin martie sau aprilie mă face bunic... Apariţia încă a unui om din neamul nostru pe planeta Pământ nu înseamnă oare bogăţie? Se pare că am mai spus vorba asta pe undeva: Viaţa este molipsitoare, se ia de la om la om.

Fireşte că Willy are dreptate şi simţim pe propria noastră piele ce înseamnă această inumană "reformă" care se practică în România, dar pentru noi bogăţie mai înseamnă şi puterea de a te bucura de bucuriile altora, pentru că dacă te bucuri numai de ale tale, acestea sunt mult prea puţine şi rămâi pe totdeauna sărac.

"Bogăţie" mai numesc eu şi cărţile scrise până acum şi cele la care lucrez, chiar dacă în loc să producă glorie şi bani, consumă hârtie, cerneală şi viaţă.

E.W.T.R.
România
31

OFERTĂ SPECIALĂ

E.W.T.R.

O SĂPTĂMÎNĂ DE VACANŢĂ MONTANĂ
SINAIA - „Perla Carpaţilor”

Plecări la 08, 17, 24, 29 iunie

399 $

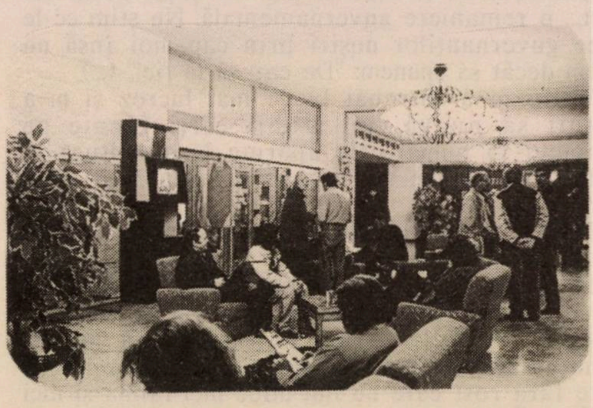

Preţul cuprinde:

- **Bilet de avion**
- **Cazare 6 nopţi hotel Sinaia**
- **Mic dejun**
- **Toate transferurile**

NUMEROASE POSIBILITĂŢI DE EXCURSII OPŢIONALE:

- **O zi la BUCUREŞTI**
- **SIBIU • TUŞNAD • BRAŞOV • POIANA BRAŞOV • BRAN**

LA PLECĂRILE DIN 8 şi 17 IUNIE
CONDUCEREA ISRAELIANĂ A HOTELULUI SINAIA ACORDĂ
O REDUCERE SUPLIMENTARĂ DE 50 $ DE PERSOANĂ

Plecări cu - RO 8154, ora 03.30
Întoarceri cu - RO 8153, ora 19.30
Preţul nu cuprinde taxa de înscriere 49 $ şi taxe de aeroport

Solicitaţi oferta specială EWTR
Agentului dvs. preferat

Mihail Sebastian
Desen de Mac Constantinescu

IOSEF EUGEN CAMPUS

UN DOCUMENT DE PRIM ORDIN :

JURNALUL LUI MIHAIL SEBASTIAN

Articolul de faţă a fost redactat în momentul apariţiei «Jurnalului». Din motive independente de voinţa noastră, el vede lumina tiparului abia acum, cu o întârziere de peste un an.

Manuscrisul Jurnalului (8 caiete) – salvat din România prin intermediul legaţiei israeliene şi păstrat apoi de fratele mai mare al autorului, Andrei Benu Sebastian, stabilit la Paris – nu a fost pus la dispoziţia Fundaţiei Mihail Sebastian spre publicare decât după multe reticenţe. Anunţat de mult, aşteptat cu nerăbdare, îl avem, în sfârşit, în faţă. Un volum masiv de aproape 600 de pagini (cuprinzând perioada 12 februarie 1935 – 31 decembrie 1944) îngrijit de Gabriela Omăt, adnotat şi prefaţat de Leon Volovici (editura Humanitas, Bucureşti).

Prefaţa – concisă, sobră, echilibrată – dă o bună imagine de ansamblu a Jurnalului, cu cele trei "niveluri" ale sale: cel intim, cel de creaţie şi cel politic.

▪

Trebuie să recunosc de la început că nu fac parte dintre admiratorii entuziaşti care-l idolatrizează pe Mihail Sebastian. Am avut întotdeauna impresia că este supra-preţuit. Poate şi din pricina vâlvei pe care a făcut-o romanul "De două mii de ani" şi Prefaţa lui Nae Ionescu, poate din pricina legăturilor lui de prietenie cu mulţi dintre scriitorii cei mai de seamă ai epocii, poate din pricina strălucirii mondene a lumii teatrale bucureştene şi a contactelor sale cu înalta societate românească, oameni politici şi familii princiare (Bibescu, Cantacuzino), poate din cauza morţii sale premature şi absurde într-un accident de circulaţie. Am apreciat intelectualitatea lui, discreţia şi fineţea spirituală a scrisului său străluminat pe alocuri de o undă de poezie. Dar opera nu atinge profunzimi adevărate, iar omul – deşi fermecător, simpatic – e lipsit de tărie, de consecvenţă şi intransigenţă morală.

Jurnalul îmi confirmă această imagine bipolară.

▪

Te izbeşte contrastul evident între imaginea sumbră de mizerie şi deznădejdea vieţii sale aşa cum o vede şi o prezintă autorul Jurnalului – şi situaţia reală, aşa cum rezultă din faptele relatate.

"*Încolo, totul cum ştii* (interesantă această adresare la persoana a doua într-un jurnal către un prieten ideal, care i-a lipsit, în fond?) *Adică absurd, umilitor şi de nesuportat. De unde iau puterea de a târî după mine traiul ăsta nefericit, zi de zi, nu ştiu*". Şi adaugă apoi, lucid, autocritic: "*Probabil din lene – singura mea forţă*".

Se plânge mereu că nu are bani pentru coşniţă, pentru chirie, etc. Împrumută de la prieteni, români sau evrei, scrâşnind din dinţi, dispreţuind pe cei de la care împrumută (de pildă, A.L.Zissu). Dar din aceşti bani împrumutaţi, chiar când nu mai are aproape nimic, îşi permite să cumpere un bilet la concertul germanului Walter Gieseking sau un disc cu un concert de Bach.

În vremurile cele mai grele, pleacă totuşi la ski în munţi, sau la mare, la Balcic. Eventual se lasă invitat – pentru o săptămână sau chiar, o dată, pentru cinci săptămâni – la moşia prinţului Antoine Bibescu.

Continuă să "dineze" la Capşa sau la Athénée Palace cu Al. Rosetti şi Camil Petrescu, ia masa la prietenii săi legionari, se culcă – în continuare – cu Zoe, adepta fanatică a legionarismului.

Banii pe care-i primeşte lunar de la liceul evreiesc, unde predă limba română, sunt – pentru el – floare la ureche. Ce contează o leafă de 10.000 de lei ? Lui îi trebuie sute de mii. Prelucrând, pentru teatrul Baraşeum, piesa «Potopul», câştigă 400.000 de lei, iar de la reprezentarea, cu nume de autor camuflat, a «Stelei fără nume», îi rămân 5.000.000 lei.

Omul trebuie însă înţeles. În comparaţie cu ceilalţi evrei, oameni de rând, fără relaţii cu lumea actoricească, cu scriitorii români şi protipendada română, izolaţi efectiv în gheto-ul lor, viaţa lui Sebastian este relativ mai uşoară. Dar asta numai obiectiv. Pentru el, ceea ce contează este realitatea subiectivă. Artist cu sensibilitatea exacerbată, el suferă. Suferă efectiv:

> "*...un gust groaznic de a bea, de a dormi, de a uita. Mi se pare că sunt la limită. Nimeni în lume nu poate face nimic pentru mine. Am aşa de puţine raţiuni adânci de a trăi, încât o întâmplare ca asta (care, pentru altcineva, în alte condiţii, ar fi o durere dar nu un dezastru) devine pentru mine un prilej de moarte*".

▪

Unul din aspectele cele mai interesante ale Jurnalului îl constituie prezentarea vieţii culturale din România acelor vremuri.

Lumea teatrului, cu directorii şi regizorii bine cunoscuţi (Rebreanu, Victor Eftimiu, Sică Alexandrescu), cu actorii şi actriţele celebre (Leni Caler, Marietta Sadova, Maria Mohor, Tanţi şi Dina Cocea, Nora Piacentini, Mircea Şeptilici, Timică, Beligan, Vraca), cu febrilitatea repetiţiilor şi strălucirea neaşteptată a premierelor, cu meschinăriile şi intrigile din culise apare în toată varietatea sa multicoloră. Dragostea pentru Leni Caler, cu rezervele, întortochierile şi amânările, visurile şi decepţiile ei, devine, în Jurnal, un adevărat roman de dragoste. Lucid, ca întotdeauna, Sebastian înţelege repede că are de-aface cu o târfă ingenuă, dar şi cu o actriţă de talent, capabilă să joace just, intuitiv, chiar şi ceea ce nu înţelege raţional. Autorul nu se sfieşte să redea textual replica, truculentă în vulgaritatea ei, a actriţei Nataşa Alexandra, pentru că o consideră semnificativă ca răbufnire anti-legionară: "Unde e Generalul, să-i pup coaiele, să-i sug pula că ne-a scăpat de legionari".

Pasionante şi instructive documentar sunt paginile în care autorul povesteşte despre scriitori. Unele fapte constituie direct o surpriză. La Cercul Sefard, unde ţinuseră - el şi Aderca - o conferinţă despre Camil Baltazar, Aderca îşi declară admiraţia pentru Codreanu: "*Îmi spunea că deplora moartea lui Codreanu care a fost un mare om, o apariţie genială, o forţă etică fără seamăn şi a cărui "moarte de sfânt" este o pierdere ireparabilă*".

În general însă, notaţiile confirmă cele ştiute, dând o mare bogăţie de amănunte de-a lungul întregului Jurnal. Leon Volovici are dreptate când atrage atenţia asupra unei greşite înţelegeri a notaţiilor. "*Cât de uşor ne putem înşela (sau, mai grav, putem înşela pe alţii) alegând de pildă câteva însemnări depreciative sau zeflemisitoare despre Camil Petrescu*". E adevărat că numai totalitatea referirilor poate da o imagine justă. Dar mi se pare că, în Jurnal, tocmai această totalitate a referirilor dă un portret consecvent negativ, subliniind iar şi iar grandomania şi oportunismul lui Camil Petrescu. Ceea ce nu exclude prezenţa, tot atât de clară, a prieteniei lui Sebastian. Tot astfel în cazul Nae Ionescu şi Mircea Eliade, Sebastian discerne clar greşelile ideologice şi păcatele morale ale marilor săi prieteni. Dar continuă să se întâlnească şi să-i aprecieze, să le păstreze prietenia. Nu ia atitudine netă, nu reacţionează cu vigoarea necesară. Îi lipseşte intransigenţa morală. Acceptă prea uşor compromisurile, cum singur recunoaşte. Ca să evite conflictul, să fie lăsat în pace. Să nu i se tulbure liniştea. "*Aş cere vieţii doar puţină linişte, o femeie, cărţi şi o casă curată*".

Sebastian e indignat să constate insensibilitatea fundamentală a multor români la ceea ce el numeşte "incompatibilitate". Oameni care se bucură de succesele pe front ale aliaţilor, dar continuă - până una alta - să deţină posturi însemnate şi bine plătite în administraţia antonesciană. O vede la alţii. Dar, ciudat, el, care este în general foarte autocritic - ceea ce constituie una dintre marile sale calităţi morale - nu vede această insensibilitate la el însuşi. Gândeşte just - cu privire la el însuşi, cu privire la prieteni, cu privire la situaţia politică, cu privire la felul său de a munci fără continuitate - dar nu acţionează, nu schimbă nimic. Continuă relaţiile cu românii de dreapta prohitlerişi şi antisemiţi, continuă vizitele la moşia lui Bibescu, continuă să se culce cu toate femeile ce i se oferă, unele cu insistenţă (Leni, Margot, Maryse, Dorina, Cella, Thea, Virginica, Zoe, Alice, Madeleine, etc., etc.). Cum remarcă şi el, cu auto-ironie, a devenit un homme à femmes, un fel de Don Juan. Dar pasiv.

■

Evenimentele politice, războiul şi persecuţiile, ocupă locul cel mai amplu în Jurnal. Notarea precisă a faptelor constituie un tablou veridic şi impresionant în dramatica lui desfăşurare. Încercările lui Sebastian de a prevedea viitorul pe baza unei analize logice dau mereu greş. Realitatea se dovedeşte imprevizibilă. Spre cinstea lui, trebuie subliniată atitudinea demnă de aderare la evreism în vremuri de prigoană: "*Undeva, într-o insulă cu soare şi umbră, în plină pace, în plină securitate, în plină fericire, mi-ar fi, la urma urmelor, indiferent dacă sunt sau nu sunt evreu. Dar aici, acum, nu pot fi altceva. Şi cred că nici nu vreau*". De-asemeni, neclintita sa condamnare a hitlerismului: "*Am ştiut totdeauna, până în adâncul inimii, că aş fi murit bucuros ca să grăbesc măcar cu o fracţiune de milimetru prăbuşirea Germaniei. Germania e prăbuşită - şi eu mai trăiesc. Mai mult ce pot cere?*"

Trebuie menţionată înţelegerea şi simpatia cu care îi priveşte, după 23 august 1944, pe soldaţii ruşi, aceşti sălbatici zâmbitori. Dar şi discernerea pericolului pe care îl reprezintă noul regim, cu conformismul şi tendinţele lui dictatoriale: "*Imbecilitatea îndoctrinată e mai greu de suportat decât imbecilitatea pură şi simplă*".

■

Evenimentele politico-sociale sunt amplu prezentate şi în alte Jurnale, ca de pildă în cel al lui Emil Dorian, redactat în aceeaşi epocă. Acolo însă, partea de Jurnal de creaţie este mult mai restrânsă. În anii aceia, Emil Dorian a lucrat la o singură operă: monumentala antologie a poeziei idiş. La Mihail Sebastian, anii 1935-1944 sunt ani de intensă activitate literară.

Jurnalul acordă un spaţiu larg comentării acestei bogate activităţi. Este partea care, pe mine personal, m-a interesat cel mai mult. Scriitorul dă amănunte interesante cu privire la elaborarea operelor importante scrise atunci: Jocul de-a vacanţa, Accidentul (pe care, după pierderea mansucrisului în timpul călătoriei spre Paris, a trebuit să-l rescrie şi să-l termine), Ultima Oră, Insula, Steaua fără nume. Se vorbeşte despre numeroase proiecte care au rămas nerealizate: o piesă intitulată Grodeck, o altă piesă, un studiu despre romanul românesc, un eseu intitulat «Despre realitatea fizică a minciunii», o altă piesă, o carte despre Balzac (a cărui operă o citeşte în ediţia Pléiade) şi o alta despre Shakespeare (din care şi traduce şi despre opera căruia ţine un curs la Colegiul Onescu).

Cel mai important este nu atât istoricul amănunțit al elaborării acestor opere - și el material de preț pentru istoria literară - cât amănuntele cu privire la însuși procesul de creație. Aflăm, de pildă, cum, în «Accidentul», o scenă scrisă dimineața este complet schimbată apoi, pentru că autorul își dă seama că a greșit: *"Nora trebuie să pornească cu skiurile în noapte, într-un fel de amețeală disperată. Numai așa cabana lui Gunther devine un miracol, o salvare. În versiunea mea de azi dimineață (....) era calmă, împăcată, gândindu-se liniștită la a doua zi"*. Aflăm cum ia naștere uneori un personaj: *"...mi-a venit în minte numele de Hagen (Götterdämmerung) și, dintr-odată, antrenat de acest nume, am văzut un întreg nou personaj luând ființă și am presimțit o sumă de lucruri tainice în cabana lui Gunther"*. Descoperim relația dintre anumite elemente din realitate și elaborarea lor literară: *"Mă amuză să mă gândesc din câte lucruri mărunte s-a născut Gunther - și ce diferit iese de tot ce am gândit. Cine m-a făcut să mă gândesc întâi la el a fost Margit de la Ghilcoș, care îmi povestise o iarnă petrecută de ea, bolnavă, pe chaise-longue, la vila Wagner. Pe urmă a fost o inscripție găsită sus pe Schuler la S.K.V. (...) Pe urmă a fost Blecher (...) Numele de Gunther l-am luat de la unul din copiii care urcau în iulie 1937 la S.K.V. Și din toate astea, iată că iese un om atât de curios, atât de neașteptat"*.

Găsim date extrem de interesante cu privire la felul său specific de a lucra. Scrie greu, foarte greu, reflectând îndelung la fiecare cuvânt, făcând multe ștersături. Câteva pagini pe zi. Iar și iar se dovedește incapabil de a reface, așa cum își propusese, ceva ce apucase să scrie.

Ce-i drept, ideea unei opere sau scene îi vine dintr-o dată, ca o străfulgerare. O «vede». Concret, chiar cu destule amănunte. La 8 august nota: *"Scriu un scenariu de piesă (...). Un moment, gândurile care se îmbulzeau în timp ce precizam pe hârtie, azi după masă, m-a cuprins un fel de febră, vechea mea febră care mă amețește când «văd» o carte sau o piesă (...). Aș fi vrut parcă să încep imediat să lucrez"*. Ar fi simplu, zice el, dacă ar fi suficient să «vadă» opera. Tragedia începe când se apucă să scrie efectiv: *"Dar când iau tocul în mână, totul redevine opac și atunci începe munca absurdă, plată, greoaie a scrisului..."* Analizându-se auto-critic, ajunge la concluzia: *"De altfel, trebuie să convin că nu sunt un romancier. Pot scrie lucruri delicate de reflecție, de reverie interioară, de solilocviu, dar nu pot să mă avânt cu ușurință între mai multe personaje pe care să le fac să trăiască"*. Scrie de asemenea, cu relativă ușurință, teatru, teatru cu comic bun, dar nu vulgar, care să prindă masele, înălțat cu o fină boare de poezie. Scrie însfârșit, cu o continuitate lăudabilă, un Jurnal. Lucru de rutină, declară el. Dar față de care, cu tot exemplul strălucit al lui Renard (pe care-l luase ca model și Emil Dorian), are rezerve: *"...este ceva artificios în însuși faptul de a ține un jurnal intim. Nicăieri scrisul nu mi se pare a fi mai fals. Îi lipsește scuza de comunicare"*. Și, mai concret, cu privire la propriul său jurnal: *"Jurnalul ăsta nu-mi servește la mare lucru. Îl recitesc uneori și mă dezolează lipsa lui de sunet adânc. Lucruri consemnate fără emoție, cenușiu, inexpresiv. Nu se vede nicăieri că-l scrie un om care merge, zi de zi, ceas de ceas, cu gândul morții lângă el, în el"*.

Aprecierea aceasta mi se pare nedreaptă, excesivă. Jurnalul lui Sebastian nu e un jurnal literar, scris cu gândul la cititor și la viitorime, ci un jurnal nud, cu notații precise, fără stilizare literară. Dar - poate tocmai de aceea - impresionant. Un document de prim ordin.

●

În editura „Integral" din București
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
și nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigrației
și se referă la noi, evreii reveniți
în patria strămoșilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy și a familiei sale)
și „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea folosește o autentică limbă literară,
un ritm alert și un stil propriu.
Cărțile pot fi obținute trimițînd un cec bancar
sau poștal pe adresa: P.O.B. 1114,
Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

– Bătrînul ieri și nenăscutul mîine – 40 șekeli
– Punctele mele cardinale – 40 șekeli
– Nucleul magic – 60 șekeli

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÎNTEIERI • DE • GENIU •

- **Domnule doctor Şafran, de ce ne-ai trimis nouă cartea aceasta ?**
- **«EUROPE» şi un poet din neamul numit de Dan Shilon "rumanim ganavim"**
- **Mămăligă şi caviar**
- **Geo Şerban despre Alin Voinescu**
- **Cornel Moraru**

ALEXANDRE SAFRAN

«ÉTHIQUE JUIVE
ET MODERNITÉ»
Éd. Albin Michel, Paris, 1998

Carevasăzică morala judaică şi modernitatea. Carevasăzică întrebarea care-i chinuie atâta pe israelienii de astăzi: cum îmbini principiile religiei noastre cu realitatea acestui sfârşit de veac şi mileniu? Cum înfăptuieşti sinteza, împăcarea, alianţa dintre ideile din Thora cu cerinţele vieţii noastre cea de toate zilele, aşa cum este ea, aşa cum este ea ?

Cartea cea nouă a lui Şafran - Înţeleptul de la Geneva - se străduieşte şi izbuteşte în chip strălucit să dea răspuns la această întrebare. Un capitol se cheamă **"Morală şi societate în epoca modernă"**. Altul: **"Maimonide şi ştiinţa contemporană"**. Altul: **"Judaismul faţă cu ştiinţa"**. Altul: **"Concepţia evreiască despre om"**. Scrise în stilul rafinat şi de maximă limpezime al lui Şafran, aceste mari capitole sună ca nişte predici erudite adresate credincioşilor de pe toate continentele. La cei aproape 92 de ani ai săi, rabinul-şef Alexandru Şafran nu mai vorbeşte decât în cazuri excepţionale la sinagogă. Amvonul său este pagina de hârtie.

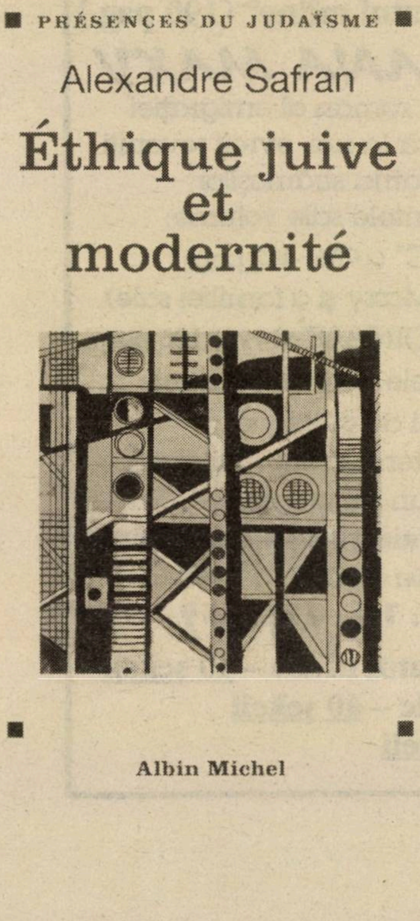

■ PRÉSENCES DU JUDAÏSME ■

Alexandre Safran

Éthique juive
et
modernité

■ ■

Albin Michel

Rostul şi mesajul cărţii ni le dezvăluie autorul în câteva cuvinte din prefaţă: necesitatea (şi posibilitatea!) de a armoniza *"individul cu societatea, cetăţeanul cu Statul, naţiunile cu celelalte naţiuni, continentul cu celelalte continente... Libertatea cu responsabilitatea, proprietatea cu justiţia socială, bucuria de a trăi cu stăpânirea de sine... Justiţia cu dragostea, raţiunea cu stările afective, ştiinţa cu morala, cerinţele tehnicei cu natura"*.

... Acestea fiind zise, îl întrebăm pe doctorul Şafran: de ce ne-aţi trimis nouă această carte? Noi, cei de la «Minimum», suntem de acord dintotdeauna cu ideile Dumneavoastră. Pe noi ne-aţi convins. De mult. Mai bine ar fi să-i trimiteţi cartea lui rav Miller de la primăria Ierusalimului şi celorlalte ayatole harediste, ca să înveţe şi dânşii lecţia lui Şafran care zice că a fi evreu adevărat (după Torah!) nu înseamnă să batjocoreşti steagul Israelului, nici să dai din fund, obraznic, de Yom Hazikaron, când sună sirena întru cinstirea celor căzuţi în războaie şi nici să-ţi terorizezi semenii, mitocăneşte, până la exasperare, 24 de ore din 24.

«EUROPE»
Revistă literară lunară
Paris, 1998.
Număr special
Benjamin Fondane.

D. Dan Shilon de la televiziune nu a auzit - bănuim - de poetul Benjamin Fundoianu, devenit - în Franţa - Fondane şi ucis la Auschwitz. Nici d-nii Ghidi Gov sau Amnon Levi de la aceeaşi televiziune, specialişti întru ştampilarea celor din *trib* cu rumanimii ganavim de rigoare. Alţii însă au auzit. Şi la noi, şi la Bucureşti şi la Paris. Şi fiindcă anul acesta se împlinesc o sută de ani de la naşterea marelui scriitor, lumea a găsit de cuviinţă să amintească de viaţa şi opera acestuia. Iar «Europe» (revistă fondată în 1923) îi închină un număr special. Era să zicem "nu întâmplător". În 1929, Fondane publica în aceeaşi «Europe» primul său text în franceză despre filozoful Chestov.

Numărul de faţă cuprinde atât fragmente, unele inedite, din opera lui Fondane: jurnal, poeme, etc., etc. cât şi studii, evocări, ş.a., iscălite Monique Jutrin, Michael Finkenthal, (animatori, împreună cu Leon Volovici, ai "Caietelor Benjamin Fondane", tipărite în Israel), Jean Lescure, E.M.Cioran, Claude Vigée, Mircea Martin, Marc Kober, Eric Freedman, Ann Van Sevenant, Michel Carassou, Ramona Fotiade, ş.a., ş.a. Unul dintre eseuri aparţine lui Leon Volovici şi "atacă" problema delicată, gingaşă, iritantă şi incitantă a *identităţii* poetului: evreu, român, francez? ia să vedem. Dar despre textul lui Volovici (Métamorphoses de l'identité) vom mai discuta.

(M. RAFAEL)

Bianca Marcovici
«MĂMĂLIGĂ ŞI CAVIAR»
Desenele: Bianca Marcovici
Haifa, 1998

Toate volumele lirice ale poetei, inclusiv cel de faţă se află sub influenţa suprarealismului interbelic românesc din care au făcut parte şi Fundoianu, şi Tristan Tzara. Lumea grotescă, formată din fragmente, războiul şi pacea, moartea şi tehnica nouă, poetul, un exilat social, maşina, computerul, robotul sunt tot atâtea motive literare. În plus, în locul retoricii muzicale, aflăm tehnica dictării automate, lipsa predicatului, antiteza simbolurilor concrete şi abstracte, sau aceea a umorului în faţa tragediilor contemporane.

Mămăligă şi caviar este un asemenea simbol. Deşi alimentar, el mai face o volută. Lumea cotidiană, substanţial-românească în substrat mental şi rafinamentul delicatesei; aduc ideea decantării prin poezie. Foarte des, de altfel, Bianca Marcovici are nevoie de reculegeri în spaţiul bucătăriei, "în lumea picantă a cratiţelor". Ea trăieşte "delicioasele clipe de abstinenţă în faţa polonicului cu supă". Rezultanta literară nu e însă lipsită de aripi, căci, incontestabil, Bianca Marcovici este poetă de talent. Ea nu poate fi redusă la tăcere, căci "cuvântul nerostit mă înţepa viespatic".

Ce ne comunică despre ea acest caiet liric cu coperţi roz şi mască dublă cu "râsu-plânsu"? Că aşteaptă alinarea "zbuciumului" dar nu visează liniştea, ci "lumina dintâi a poetului", că "mămăligă şi caviar" sunt pe masa ei lucru firesc, că legumele în "covor fermecat" o duc cu gândul la piaţa din Ierusalim cu explozia teroristă a acelei zile de vară, cu sânge de om stropind dalele şi zidurile. Mai spune poeta despre iubitul cu voce de astăzi, schimbată, ce nu-i mai aduce "înmugurire" ca odinioară; despre "adâncirea treptată a cutei / din fruntea bronzată", semn al anilor. "Încăpăţânarea scribului", cum scrie ea frumos, seamănă "pe ecranul alb al calculatorului steril" visări şi invocări, poezia, "puntea ce ne rămâne". Bianca Marcovici urcă apoi în spaţiul familiar extins colosal, în "gotica bucătărie a răspunderii colective". Ideea umanismului într-o metaforă a cosmosului intim, proprie acestei poete a emoţiei autentice şi reculese.

(E.-E. TACCIU)

«REALITATEA EVREIASCĂ», 1998, publică o recenzie a lui Geo Şerban la «JURNALUL» lui Alice Voinescu.

Extrase:

"Înainte de a-şi consolida prestigiul prin cărţi, solide exegeze filosofice şi literare *(Montaigne, 1936; Aspecte din teatrul contemporan, 1941; Eschil, 1946)*, Alice Voinescu izbutise să se facă remarcată la catedră şi în sălile de conferinţe, luate cu asalt de un public nerăbdător ori de câte ori era anunţată prezenţa profesoarei. Era o "vedetă" îndată după primul război mondial, preţuită în cercul select de intelectuali ce susţineau revista **«Ideea europeană»**. Arghezi nu-şi precupeţea elogiile pe seama personalităţii ei proeminente, într-o tabletă din **«Bilete de papagal»**, la 1929. Este tocmai anul când Alice Voinescu lua decizia să ţină un *Jurnal*, unde să consemneze tot ce simte, tot ce gândeşte, ca pe o spovedanie a relaţiilor sale cu semenii.

Obsesia eşecului în "viaţa sentimentală" proprie pălea în faţa dezamăgirii pricinuite de tristul spectacol al lipsei de caracter de pe scena politicii interne şi internaţionale, ce anunţa, încă din 1930, iminenţa dezastrelor: "Tergiversările politicienilor - dezolant! Nici entuziasm care să şteargă imoralitatea în conştiinţa lor, nici convingere care să primeze totul. Numai oportunism, nici măcar de cel hazardat, totul mic, cusut cu aţă albă" (la 27 iulie)... Şi se produce, la finele lui 1933, oribila crimă de pe peronul gării Sinaia, cu asasinarea premierului I.Gh.Duca de către complotişti legionari. Reacţia Alicei Voinescu atinge registrul mâniei: "De trei zile trăiesc în stupoare. Moartea lui I.G. Duca m-a consternat... Era prea cinstit şi fin să bănuiască atâta mişelie! Pe lângă durerea de a vedea dispărând un om bun - unul de care o ţară întreagă avea nevoie -, durerea e mult mai ascuţită, când mă gândesc la tineretul nostru rătăcit! Şi dacă ar fi numai tineretul! Oameni bătrâni, cu pretinsă cultură, cu răspunderi mari şi influenţe şi mai mari, se aprind pentru o mişcare inumană, retrogradă, barbară!" (2 ianuarie 1934). Perfect lucidă, comentatoarea pune degetul pe rană, denunţând substratul ideologic aberant: "Patriotismul rasist îmi apare ca un principiu de crescătorie de cai, nu de oameni! Sângele să fie cel care decide de valorile spirituale?" Măsurile antisemite răspândite pe urmele propagandei naziste o oripilează, îi jignesc fibra spirituală cea mai nobilă, cizelată în tinereţe pe băncile Universităţii din Marburg: "Ce am citit azi din Germania mă întristează de moarte. Ce-i mai deosebeşte în sălbăticie pe nemţi de ruşi sau de japonezi? Ca şi cum n-ar fi copiii lui Luther şi ai lui Goethe şi Kant! Simt cum înaintează barbaria..." (1 noiembrie 1938). La mai puţin de un an, venea confirmarea temerilor sumbre, o dată cu împuşcarea pe stradă, în miez de zi, a celuilalt premier căzut pradă hoardelor huliganice, Armand Călinescu. Revelator este că observatoarea realizează pe loc implicarea intereselor străine şi condamnă actul trădării: "Am simţit o furie şi o ură împotriva asasinilor şi a tuturor legionarilor, încât i-aş fi desfiinţat ca pe muşte. Trădători de ţară, imbecili furioşi, mârşavi tâmpiţi... Ieri îi acuzam pe toţi de a fi fost cumpăraţi de nemţi, azi cred că numai cei mari sunt în solda inamicului, iar necunoscuţii de troglodiţi nu speră decât o căpătuială când li s-ar împlini planul lor de vânzători de ţară" (22 septembrie 1939). Aversiunea împotriva zisului "tip nou" uman, zămislit în practica sălbaticelor discriminări rasiale, crește la Alice Voinescu pe măsură ce realizează suita abdicărilor de la principiile libertăților individuale, pentru a face loc mentalităților de turmă, la cheremul unor dictatori fioroși: "Nu vreau să budez, constat că am fost slabi în fața barbariei crescânde. Credința noastră democratică n-a fost trăită destul de intens pentru a învinge creșterea barbară a primarului și a sclavilor" (21 august 1940). Slăbiciuni, trădări, manevre de culise înlesnesc forțelor suprastatale să ne ciuntească teritoriul, mai întâi Basarabia și parte din Bucovina, apoi Ardealul. Frazele din *Jurnal* cad ca o ghilotină: "Blestem din toată ființa mea... blestem pe Hitler, pe Mussolini și Stalin... Tigrii și hienele sunt rușinea animalității" (31 august 1940)."

Carol Bines
«DIN ISTORIA IMIGRĂRILOR ÎN ISRAEL (1882-1995)»
Ed. Hasefer, București, 1998

Pe autor, sociolog de felul său, îl puteai întâlni în redacția revistei "Contemporanul" din București, unde a lucrat prin anii '60-'70. Stabilit în 1971 în Israel, a devenit director adjunct al secției de demografie din cadrul Biroului Central de Statistică de la Ierusalim. Și-acum, scoțând nasul din mormanul de cifre, date, statistici și diagrame în care a trăit îngropat mai bine de două decenii, a tipărit cartea susamintită despre imigrările în Israel.

Este exact genul de carte despre care - după ce-i citești titlul științific foarte - spui: aha... asta-i o treabă serioasă, pentru specialiști, și o arunci într-un raft de bibliotecă, "să fie acolo"; cine știe, poate o dată când oi avea nevoie de ceva date...

Dar dacă apuci să te uiți nițel pe pagina I-a (ca să știu și eu despre ce e vorba mai la concret), întorci foaia și citești și pagina 2-a, apoi și pe-a 3-a... până când ajungi la pagina 229 și ultima a cărții. Fiindcă statisticianul are darul, rar în materie, să îmbine cifrele seci și tabelele ce-ți produc alergie, cu mici comentarii vii, atrăgătoare, de medic abil care dă copilului înfricoșat pilula amară, acoperită cu o glazură de ciocolată.

O mostră din știința de publicist deștept cu care Bines vorbește despre aliaua română:

> *"Perioada a IV-a (1958-1966): Perioadă de renaștere a valului de alia, cu o medie anuală ridicată, de peste 14.000.*
>
> *În ziua de Iom Kipur 1958 intervine o schimbare radicală în atitudinea autorităților comuniste față de alia. În această zi, autoritățile de imigrare publică un comunicat în care se spune că orice evreu care vrea să părăsească România și să emigreze în Israel, se poate prezenta la Miliție să depună cererea de plecare. Evreii din Capitală și din orașele de provincie din întreaga Românie s-au prezentat în rânduri interminabile să depună cererile lor. Fenomenul s-a repetat zile în șir. Mii de evrei din București (printre care și autorul acestor rânduri) au format cozi care se întindeau pe mulți kilometri la Miliția Capitalei. Autoritățile românești și conducerea comunistă au rămas stupefiate de forța fenomenului. Fostul Șef Rabin Mozes Rosen, referindu-se la o audiență pe care a avut-o la președintele de pe atunci al Consiliului de Miniștri al României, Ion Gheorghe Maurer, la începutul lunii martie 1959, acesta i-a declarat: "Nu am știut câți evrei vor să emigreze. Ne-am așteptat la zece-douăzeci de mii! Dar am primit 130.000 de cereri".*

Citiți-o la noapte. În loc de romanul polițist de James Hadley Chase cu copertă sexi care vă așteaptă pe noptieră.

«LEONE DE' SOMMI and the PERFORMING ARTS»
Edited by Ahuva Belkin
(culegere de studii)
Tel Aviv, 1998

Dar, mai întâi, cine este acest Leone de' Sommi? Și ce vrea ?

Născut în Italia, la Mantova, în 1527 (a murit în 1592), Leone de' Sommi Portaleone, pe numele său ebraic Jehuda Sonimo, a fost un om de teatru (multilateral dezvoltat, cum erau toți slujitorii scenei la ora aceea): dramaturg (are la activ 13 piese, inclusiv una în ebraică: "Comedia logodnei", socotită a fi cea dintâi piesă de teatru scrisă în această limbă); actor, regizor, producător, maestru coregraf și, mai cu seamă, teoretician al teatrului. Lucrarea sa «**Patru dialoguri despre spectacolul de teatru**», reprezintă primul studiu pe această temă din analele artei spectacolului, un adevărat tratat de regie. Câteva secole de-a rândul nu s-a știut mai nimic despre opera evreului din Mantua: dar secolele trec repede (nici nu-ți dai seama) și prin anii '60 (ai veacului nostru) specialiștii l-au descoperit, ca după niște săpături arheologice, cu exclamații de uimire, pe îngropatul de' Sommi.

Aici trebuie să notăm că printre cei ce s-au ocupat și se ocupă necontenit de aducerea la lumină a ideilor lui de' Sommi, se numără și colaboratorul nostru, Andrei Strihan. Acționând ca un adevărat agent de publicitate al marelui "teatrolog", Strihan a tălmăcit din italiană în franceză **"Dialogurile"** și s-a zbătut pentru răspândirea ideilor din scriere. Inclusiv pentru realizarea cărții de care vorbim și care cuprinde câteva studii despre viața și opera amintitului. Mulțumind, în cuvântul ei înainte, celor ce-au contribuit la înfăptuirea lucrării de față, Ahuva Belkin, editoarea volumului, scrie: *"Sunt recunoscătoare în mod special prof. Andrei Strihan, un pioner în domeniul cercetărilor despre teoriile lui Leone de'Sommi și unul din inițiatorii acestei înfăptuiri științifice."*

Ștefan Zicher
«CAPCANA DE ȘOBOLANI»
= Teatru =
Ed. Unitext, Buc. 1997

Născut la Oradea în 1939, medic de meserie, Ștefan Zicher scrie, în orașul natal de care nu s-a despărțit nici o dată, versuri, proză şi, mai cu seamă teatru, impunându-se printre dramaturgii "care au de spus ceva" ai momentului.

Volumul de faţă cuprinde trei piese de teatru. Tustrele se petrec în trecut şi cum se înţelege, tustrele vorbesc despre ziua de azi. «Capcana de şobolani» ne transportă în evul mediu european, punându-ne faţă-n faţă cu apariţia "nebuniei colective" (nazismul de peste veacuri, nu-i aşa?); şi cu ideea că nu numai otrăvitorii de minţi sunt vinovaţi ci şi cei ce consumă de bună voie otrava şi care, deci, n-au dreptul moral de a fugi de răspundere.

Dar originalitatea lui Zicher o întâlnim în celelalte două piese: «**Oreste în străinătate**» şi «**Aglaia**» (o continuare a lui «Oreste»). Avem de-aface cu problema *aceea* (cancer sufletesc) care-l macină la nesfârşit pe evreul din Diaspora: a fi străin. A fi tu, socotit străin de către ceilalţi, de naţia majoritară.

"Oreste - mărturiseşte doctorul Zicher într-o confesiune pentru publicaţia "Radio-România" - *e "venetic" în Atena secolului al V-lea î. Hr., venit nu se ştie de unde, dar crescut la Atena, simţindu-se mai atenian decât cei născuţi la Atena, de mulţi ani dascăl consacrat al copiilor din Atena. În această perioadă, după moartea lui Pericle, la conducerea cetăţii se aflau incompetenţii şi nedemnii. Viaţa e din ce în ce mai grea, nemulţumirea creşte, Oreste devine treptat, în urma intrigilor lui Gorgias, element străin, suspect, neatenian. Trăieşte tragedia însingurării înfierat ca fiind de altă obârşie. "Străinii sunt de vină pentru toate", spune Corul Mic, reprezentantul puterii, Corului Mare, care nu poate vorbi: nu are voie şi nici nu ştie.*

Un amănunt nu lipsit de importanţă: Gorgias, cel atât de zelos în demascarea lui Oreste ca străin în cetate, cel ocrotit de putere şi copleşit de onoruri - acest Gorgias e străin, "mai străin" decât Oreste. El a venit nu de mult din Leontinoi. E singura notă de optimism în această piesă pe care a trebuit s-o scriu ca să-mi limpezesc gândurile, să-mi duc viaţa mai departe. Au trecut treizeci de ani de atunci, aş vrea să fie perimată, demodată, dar mă tem că nu e aşa. Sper ca Gorgiaşii, parcă din ce în ce mai numeroşi, să rămână străini şi pe mai departe, în sensul cel mai profund al cuvântului."

Speră, domnule Zicher, speră! În definitiv, fiecare dintre noi îşi duce "viaţa mai departe", întemeindu-se pe o speranţă sau alta...

ELI LAZAR, PLOIEŞTI
= în ebraică =
Kfar Saba, 1997

După Dorohoi, Săveni, Bacău, Ştefăneşti, Iaşi, Hârlău şi alte oraşe moldoveneşti (mai puţin Bârladul, rămas în această privinţă în urmă), după amintirile legate de Cluj, Oradea sau Târgu-Mureş, iată şi o lucrare muntenească: ploieşteanul Eli Lazăr ne pune la dispoziţie o scriere vorbind despre comunitatea de ieri din marea cetate a petrolului. Întâlnim date despre sinagogi, şcoli şi alte instituţii ale obştei, figuri de donatori : Luca Moise, Mendel Predinger sau sionistul Baruh Kahana (în memoria căruia a fost numit moşavul Kfar Baruh din Israel), lăcaşuri de cultură ca "Institutul de Cultură Evreiască", fondat de Th. Lövenstein-Lavi, portrete de fruntaşi ai juda- ismului local. O scriere bine venită şi utilă.

Ploieştenii dornici să-şi procure broşura sunt rugaţi să ia legătura cu d. E. Lazar la tel. 04-7477344.

«VATRA», Târgu-Mureş, nr.2/1998, publică sub semnătura criticului literar **Cornel Moraru,** directorul revistei, o cronică despre **«Dicţionarul Neconvenţonal),** intitulată:

«Un Dicţionar mai puţin obişnuit»

Extrase:

"O lectură plăcută, instructivă şi incitantă, la tot pasul, oferă Al. Mirodan cu al său *Dicţionar Neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română* (I - ABC şi II - DEF), publicat la Tel Aviv, în 1986, respectiv 1997. Este un dicţionar mai puţin obişnuit, cum atenţionează şi titlul, destinat nu numai unei bune informări pentru cei interesaţi, ci şi lecturii, pur şi simplu. Acest ultim aspect, de obicei neglijat de autorii de dicţionare, este copios fructificat de scriitorul Al. Mirodan, director al unei excelente publicaţii în limba română, intitulată *Minimum*, sub sigla căreia a apărut şi dicţionarul. Acesta nu e doar o lucrare de informaţie seacă, deşi conţine măcar esenţialul din bibliografia fiecărui scriitor evocat. Este şi o antologie, inteligent alcătuită şi cu mult bun gust, de confesiuni, mărturii, fragmente reprezentative din opere sau din textele critice referenţiale. Aceasta e o metodă foarte personală, pusă uşor ostentativ sub semnul *Neconvenţionalului*, metodă mai puţin uzitată în dicţionare. De altfel, nici nu e la îndemâna oricui. Este nevoie de nişte calităţi în plus, dincolo de documentarea exhaustivă pe care o presupune elaborarea propriu-zisă. Autorul «dicţionarului neconvenţional» le are cu prisosinţă.

Autorul «dicţionarului neconvenţional» întreprinde o lucrare de pionierat, asumându-şi unele riscuri inerente, având meritul însă de a trasa destul de exact liniile despărţitoare şi a face deja un bilanţ extrem de semnificativ, poate primul de acest gen în spaţiul literar astfel delimitat.

Desigur, nu doar dicţionarul în sine e neconvenţional, conceput şi făcut altfel decât un dicţionar "stas". Chiar şi portretele scriitorilor, figurina critică dedicată fiecăruia, arată puţin altfel, mai nuanţat şi mai viu, decât imaginea consacrată, ştiută de noi dinainte, din manuale, cursuri sau istorii ale literaturii.

Dintre numele de rezonanţă cuprinse în dicţionar amintim pe Felix Aderca, Radu Albala, Camil Baltazar, Maria Banuş, Aurel Baranga, Ury Benador, Max Blecher, H. Bonciu, Savin Bratu, folcloristul Harry Brauner, pictorul avangardist Victor Brauner, Marcel Breslaşu, filosoful Iosif Brucăr, Brunea-Fox, filologul I.A.Candrea, Nina Cassian, Ştefan Cazimir, Vera Călin, Ion Călugăru, Paul Celan, Paul Cornea, Radu Cosaşu, Ov.S.Crohmălniceanu. Toţi aceştia figurează numai în primul volum. Din al doilea, merită menţionaţi măcar B. Fundoianu, S.Damian, Virgil Duda, B.Elvin, Dorel Dorian, Doru Davidovici, M.Davidoglu, Emil Dorian (pentru noi, o surpriză), Andrei Fischof (o veche cunoştinţă de la *Vatra)*. Ne dăm seama de ce *Dicţionarul Neconvenţional* nu poate părea nici supradimensionat şi nici "plicticos". Are destulă substanţă pentru a ne trezi, constant, interesul şi mai ales, constituie o încercare cu totul singulară, după ştiinţa noastră, de a ieşi din canoanele prea standardizate ale istoriei literaturii.

Un comentariu special ar merita tocmai partea "cealaltă" a «dicţionarului neconvenţional», deosebit de consistentă: ceea ce reprezintă materialul viu, "magma vieţii" literare, cum o numeşte autorul. Pe lângă stâlpii de susţinere ai construcţiei, izolaţi prin forţa lucrurilor, mai cu seamă într-un dicţionar, conexiunile de tot felul stabilite între autori, curente, publicaţii, mentalităţi, reacţii şi contrareacţii asigură nota izbitoare de originalitate şi, nu în ultimul rând, de *credibilitate*. O astfel de lucrare trebuie să fie şi credibilă, fiind implicit - pe alocuri, şi explicit - o carte de atitudine, nu un lexicon de pură erudiţie şi informaţie literară. De ne-am limita numai la colajele alcătuite, bunăoară, în scopul de a ilustra reacţii româneşti la aşa numita "chestiune evreiască", cu exprimări de poziţie cel mai adesea contrare, şi ar fi suficient să probeze veridicitatea demersului întreprins de Al. Mirodan. Ceea ce convinge mai ales, în acest caz, e nota de detaşare şi de largă disponibilitate a dialogului, învăluită uneori într-o undă de umor, lăsând faptele (textele) să vorbească mai mult de la sine, fără a forţa verdictul, dar nici căutând a-l escamota sau învălui în ambiguitate. Totul e pus în pagină cu precizie, fără echivoc. Asemenea momente invită serios la reflecţie, în perspectiva unei evaluări cât mai corecte şi mai nuanţate a fenomenului.

Dar «dicţionarul neconvenţional» oferă şi alte motive de reflecţie, la fel de incitante, nelipsite totodată nici de o savoare cu totul specială pe care o produce de regulă numai spiritul critic inteligent şi dezinvolt, aflat în acţiune. Nimic nu pare aşezat la întâmplare în paginile acestei cărţi, care dezvoltă din detalii de tot felul, unele amuzante, un *subtext* şi un *context* pe măsură, de considerabilă deschidere culturală, dar şi cu vădite reverberaţii (în ce-i priveşte pe unii dintre) în planul conştiinţei morale şi artistice.

Fără îndoială, acest *Dicţionar Neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română* este o carte utilă şi necesară, un model de studiu istorico-literar.

Formula neconvenţională de prezentare, de o vivacitate extraordinară, provocatoare chiar, serveşte perfect scopului propus. Demontează mituri şi complexe, înlătură atâtea prejudecăţi şi blocaje acumulate de-a lungul a ani şi ani de convieţuire. Fiecare articol din dicţionar este o pledoarie pentru adevărul viu, actual, chiar dacă şocant uneori, despuiat de convenţii şi mistificări, o pledoarie din care nu lipsesc verva, inteligenţa, bunul simţ şi, mai ales, bunele intenţii. Clădit pe temeiul unor autentice criterii selective de valoare şi de gust, *Dicţionarul Neconvenţional* este şi o contribuţie meritorie, cu un larg ecou favorabil deja, la dezvoltarea culturii româneşti de azi, îmbogăţind-o cu o nouă şi interesantă lucrare de referinţă.

RESTAURANTUL ROMÂNESC
„LA GETTA"
Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
„LONDON MINISTOR"
Tel. 03-6959843
vă invită să gustaţi renumitele produse ale bucătăriei româneşti
şi toate specialităţile la grătar, într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.

JOI, VINERI ŞI SÎMBĂTĂ SEARA

Program muzical
cu renumita cîntăreaţă din România
MARIANA LUNGU
acompaniată la orgă electronică
Un program special
de muzică românească şi internaţională
DANS - ANTREN - VOIE BUNĂ
PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
Vă aşteptăm cu plăcere să ne vizitaţi
Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prînz pînă la miezul nopţii

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

* N-am nici o încredere în pocăitul care îşi învaţă pocăinţa din penitenţialul curent al instituţiei religioase sau al politicii de partid.

* Personajele debile ale romanelor stufoase nu-mi sugerează decât schelete dichisite în ample malacoave.

* Uite la el: dezbrăcat, desculţ, analfabet, incapabil să înţeleagă principiul de funcţionare al celui mai elementar instrument! Dar pune-i în mână o puşcă: va şti să ţintească, să apese pe trăgaci, şi să împuşte pe oricine i-l va indica, îndeajuns de autoritar, un deget arătător... Fantastica difuzare a armei de foc a făcut cu neputinţă colonialismul, dar, în acelaşi timp, a activat în chipul cel mai fabulos toate creierele potenţial asasine.

* Sunt scriitori care respiră şi scriitori care gâfâie. Şi ceea ce divulgă scriitorul de scurtă respiraţie, tocmai asta este: gâfâiala.

* Certitudinea este întotdeauna fiica unei îndoieli învinse. Acolo unde n-a avut de învins nici o îndoială, certitudinea nici nu-şi merită numele: ea nu e decât o credinţă oarbă.

* N-am auzit vreodată de gânditori ieşiţi din rândul atleţilor alergători. Lucru perfect de înţeles: gânditorul e zăbavnic; nu în picioare se încurcă el, în gânduri; între a păşi şi a sta, numai mintea îi merge.

* A spune despre cutare roman că e "cea mai bună carte a cutărui scriitor", încă nu înseamnă a formula o apreciere în spirit critic. La urma urmei, tot prostul se întâmplă să scrie o carte mai bună decât alta. Adevărata valoare a unei scrieri nu se poate măsura doar în raport cu scrierile care au precedat-o, ci, mai ales, în raport cu valorile absolute ale genului... Dar, şi până să ajungă la mâna unor critici, de-ar avea destul curaj să-şi ia măsura în raport cu "cei mari", chiar şi scriitorul cel mai stupid-orgolios ar avea prilejul nu numai să se instruiască asupra propriei sale valori, dar să şi înveţe ce este modestia.

* Un Mercur cu aripioare la glezne, îngeri aducători de mesaje, paseri purtătoare de ştiri, săgeţi transmiţătoare de semne – s-ar zice că cei vechi au imaginat poşta aeriană cine ştie de când... Şi, totuşi, a mai fost nevoie de câteva milenii pentru ca visul să-şi capete, pe lângă aripile de cuviinţă, elicea care să-l înşurubeze în cerul tuturor realităţilor. De la principiul-motor al Divinităţii la motorul cu reacţie s-a consumat o lungă şi dificilă trecere de la o eră la alta a inteligenţei. Atât doar: când e vorba de bobârnacul de la originea universului, nici o inteligenţă, oricât de fortificată în spiritul disciplinei ştiinţifice, n-a putut face încă de prisos principiul motor al Divinităţii.

* Leacurile prea puternice pentru suferinţele de tot insignifiante, sunt întotdeauna mai rele decât boala pe care o vindecă.

* Îl îngrijeşte o femeie de aparenţă modestă - bătrână, binevoitoare şi infinit răbdătoare - al cărei continuu du-te vino în preajmă-i, îl urmăreşte totuşi cu un ochi suspicios: pentru că nu poate scăpa de impresia că în jurul lui se învârte Moartea în capot de casă.

* Cine se mută mereu nu prinde rădăcini nicăieri.

* Nu e un păcat să cumperi mai multe cărţi de câte poţi citi. Păcat e numai să nu citeşti nici măcar atâtea câte ţi-ar îngădui răgazul.

* Dormim jumătate din viaţă - nu pentru că asta ne-ar fi voia, ci pentru că asta ne este nevoia. Dar natura noastră are nevoie de viaţa noastră întreagă.

* Cine îşi caută prieteni fără cusur, singur va fi toată viaţa; cine aşteaptă în altar să-i fie soaţă un înger, nu va fi tată nici o dată.

AL MIRODAN
DICŢIONAR
NECONVENŢIONAL
VOL. II
DEF

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă"
I.Eugen Campus,
«Minimum».
"Un model de studiu istorico- literar... o metodă foarte personală... o lucrare de pionerat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
«Vatra» - Tg.Mureş
"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă"
Costache Olăreanu
«Realitatea evreiască, Buc.»
"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână"
Z. Ornea
«România literară", Buc.
"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»"
I. Petran,
«Orient Express»
"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină"
George Pruteanu
«Dilema» - Buc.
"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan"
Geo Şerban
«Realitatea evreiască», Buc.
"O mână sigură, de maestru"
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel
"Un eveniment... un roman"
Elena-Esther Tacciu,
«Ultima Oră»
*
Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de shekeli pe adresa
MINIMUM
P.O.B. 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 dolari. Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari
*

ARMINIUS CASSVAN
New York

Oraşul îngerilor

Urmăream deunăzi o emisiune televizată intitulată "Evrei, filme şi Hollywood-ism", menţionând abundent contribuţia evreilor est-europeni în industria filmului. Emisiunea, la canalul "Arts & Entertainment", fusese programată cu o zi înaintea decernării premiilor "Oscar" pentru a 70-a oară. Au mai fost emisiuni de felul acesta, dar, după câte îmi amintesc, nici una atât de categorică. Hollywood-ul este, se pare, creaţia evreilor emigraţi de frica pogromurilor şi a persecuţiilor pe la începutul secolului de care ne vom despărţi. Ei au avut ideea Californiei şi cu precădere a unui oraş de mari dimensiuni în care să poată clădi, a unui sat de dimensiuni uriaşe numit "Oraşul îngerilor", Los Angeles. Căci Hollywood-ul, după cum ştie fiecare, e numai o suburbie a acestui suprem conglomerat californian unde există Brentwood – cunoscut prin procesul lui O. J. Simpson, Century City, Beverly Hills, Santa Monica, Downtown L.A., cu Civic Center, etc.

O dată fixaţi asupra locului, crearea studiourilor nu mai prezenta o problemă. Louis B. Mayer, Warner, Fox, Laemmle, şi le-au construit aproape unul de altul pe un perimetru de 15-20 de acri, adică uriaşe. Dar scăpaţi de persecuţii şi le-au amintit, deci au vrut să se asimileze. Până şi Mayer, producătorul cel mai bine plătit din lume, a trecut la catolicism, deşi a fost înmormântat ca evreu.

În tot timpul cât evreii erau atotputernici nu s-au făcut, se pare, decât două filme despre antisemitism, de către regizori şi producători neevrei şi, se pare, în ciuda presiunilor mogulilor evrei să nu se facă. În timpul războiului împotriva lui Hitler au început să se refere la soldaţi americani de origine evreiască (era şi timpul). Cu foarte puţine excepţii, numele unor actori proeminenţi au fost americanizate. Kirk Douglas, Tony Curtis, Melvyn Douglas, Edward G. Robinson, John Garfield, Danny Kaye sunt fără discuţie nume americane ca şi Shelley Winters, Lauren Bacall, Paulette Goddard, Joan Collins, Rosalind Russel, Sylvia Sydney. E foarte îndoielnic că actorii de mai sus ar fi reuşit cu propriile lor nume. Edward Goldenberg (devenit Robinson), de felul lui din Cernăuţi, nu cred că ar fi fost apreciat în filmul care l-a făcut faimos, "Little Caesar". Lauren Bacalu, tot din părţile noastre ca familie, nu prea ar fi avut o şansă ca parteneră a lui Humphrey Bogart.

Ce ar vrea să demonstreze exemplele date?

Faptul că, în ciuda prezenţei abundente a evreilor în Hollywood, cetatea filmului a acţionat la începuturi ca aristocraţii care nu acceptă evreii decât dacă uită ce sunt şi mimează creştinismul. Astăzi, lucrurile arată cu totul altfel. Spielberg, de exemplu, e... Spielberg. Segal e Segal. Streisand e Streisand.

Cu marile bulevarde şi locuri ca "Sid Grunman Chinese Theater", care poartă pe asfalt palmele şi tocurile plus pingelele actorilor de renume, Hollywood-ul, al cărui nume este spectaculos "gravat" pe un fel de Rushmore Mountain, rămâne perla Oraşului îngerilor, pe care dacă l-ai omis, realmente nu ai văzut America.

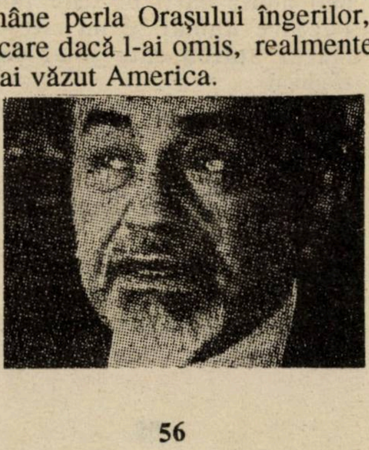
Robinson

A apărut

DR. ERUHIM ROISMAN
„Jocul aparenţelor"
povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".
I. E. Campus –
«Minimum»

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".
Sebastian Costin –
«Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."
Tania Lovinescu –
«Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".
Rodica Grindea –
în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".
«Realitatea evreiască»
Bucureşti.

Cartea poate fi procurată trimiţînd suma de 40 şkalim la: următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

ELENA ESTHER TACCIU

CRONICA ASTROLOGICĂ

HOROSCOP PERSONAL - 1998

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104, tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul «STELE REGALE» (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997), epuizat în România.*

ZODIA GEMENILOR PENTRU TOŢI (22.5 - 15.6): Prima etapă din Gemeni, dintre 22.05 - 5.06, poate aduce agitaţie, pornind de la schimbările cadrului general în deciziile personale de principiu, în legăturile externe şi financiare. Viteza excesivă în iniţiative şi tratative e de evitat. Călătoriile sunt favorizate, dar din păcate, totodată, ciocnirile individuale şi colective. În a doua etapă din zodia Gemenilor continuă încordările (5.06 - 15.06), prin opoziţia lui Marte faţă de Pluto. Abia între 15 şi 21.06 etapa e armonică, iar obstacolele pot fi ocolite prin inteligenţă şi abilitate. Vor promova oamenii din Media, cu reorganizări. Partenerii corecţi de afaceri câştigă în stabilitate, ca şi cuplurile romantice.

RĂSPUNSURI CĂTRE CITITORI

WALTER - Haifa: Probabil că va trece vreme până ce vei afla că rubrica noastră se află în «MINIMUM», pentru că ai făcut greşeala de a nu-ţi da nr. de telefon în scrisoare. Eşti un dublu Săgetător, cu un Jupiter puternic şi norocos. Horoscopul îţi mai oferă în plus un Leu, care dă prestigiu şi noroc în ocuparea posturilor înalte. Energia nu-ţi lipseşte oricum, doar că începuturile pun numeroase obstacole. Cum însă vârsta ta tânără, privirea optimistă şi inteligenţa lasă loc speranţelor, fii sigur că vei intra, cred, chiar în acest an într-o fază de realizări. Dacă ai voinţa de a învăţa mult, ţi se indică Dreptul, dacă nu, comerţul de orice fel, unde vei ajunge să conduci un colectiv. Ai grijă însă de duşmanii pe care ţi-i faci, luptând pentru dreptate, şi nu fii prea tăios şi ironic în răspunsuri. Sinceritatea totală e periculoasă. Banii vin încet dar sigur, dacă nu-i dai aproape pe toţi familiei şi prietenilor. Datele norocoase din orice lună: 4, 8, 13, 17, 22, 26, 31. Tot ele sunt datele de naştere ale armoniilor tale, prieteni, asociaţi, iubite. De purtat Săgetător de argint. Anii de realizări, 31, 35 mai cu seamă. Zodii prietene: Berbec, Leu, Balanţă, Rac, Gemeni; nu, Scorpionul. În acest an încă eşti în cursul emoţiilor ce vin de la trei propuneri, între care ai de ales. Schimbări diverse ai în familie. Ai de învăţat tehnologii noi, în interesul tău. Curând soseşte cineva drag. Lunile tuturor realizărilor ţin din septembrie până la sfârşitul lui decembrie. Vei scăpa de altfel de o povară care nu e a ta, ai dus-o dar n-ai primit nici măcar un mulţumesc. Atenţie la călătorii.

LISA şi IOSEF: Îmi exprim speranţa că veţi citi «MINIMUM» şi vă veţi bucura. Nici tu nu ţi-ai dat numărul de telefon şi nici adresa. Dar lucrurile se află până la urmă. Deci tu eşti Balanţă, cu al doilea semn important, Fecioara, cu intuiţie bună. Soţul e Capricorn destul de năbădăios, cu al doilea semn Balanţa, care v-a armonizat foarte bine în viaţă. Sper că nu greşesc. Doi ultimi ani v-au fost grei în totul, dar acesta vă va fi mai lin, cu îmbunătăţirea sănătăţii amândorura. Un Vărsător va fi important ca asociat. În chestiunea de care întrebi, tu, Lisa, trebuie să iei asupra ta decizia, căci Fecioara e potrivită pentru aşa ceva. Oricum, înainte de iunie nu e de făcut nici un pas. De curând ai primit probabil un răspuns pentru o vacanţă; bun şi ăsta. Cea mai bună perioadă pentru toate realizările, şi băneşti, va fi septembrie - decembrie. Dacă îmi ceri mie opţiunea pentru întrebarea care te frământă, chiar dacă nu mi-e uşor s-o fac, eu nu o văd în favoarea voastră. Vă va depăşi puterile. Mulţumiţi-vă cu călătorii scurte şi cu anul bun pe care sper că-l veţi avea. Purtaţi lanţ de argint.

Cu urări de împlinire a celor
bune tuturor,
E.-E.T.

P.S.: Aşteptăm corespondenţa voastră, cu număr de telefon, neapărat. Şi fotografie.

NOU

Infuzie de cultură
în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
În Editura Du Style
Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, . ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia ša de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurata
trimiţînd contravaloarea a 50 de
shekeli la adresa:
ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

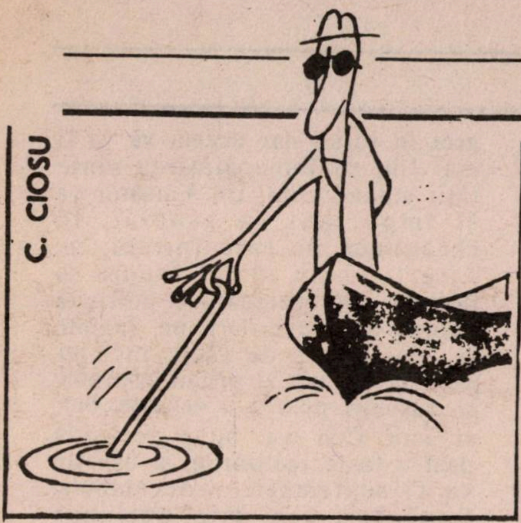

PESCUITORUL DE PERLE

În urmă cu politica

"Scriitori şi ziarişti, evrei originari din România, scot astăzi cele mai numeroase publicaţii care apar într-o limbă străină, în Israel: "Viaţa noastră", "Ultima Oră", "Facla", "Adevărul", "Revista familiei", "Secolul XX", "Izvoare", "Revista mea", etc."

("România liberă", Bucureşti, nr. 2445/98; comunicată de Richard Pomârleanu, POB 35814, Haifa,- care aminteşte celui care a furnizat datele de mai sus că "Adevărul" nu mai apare de vreo doi ani, de la dispariţia regretatului A. Sufrin, iar "Secolul XX" - director: E. Bogokovsky - cam de vreo zece ani şi mai bine).

Canada vrea să intre (şi ea !) în Europa !

"Pentru a deveni membru al Uniunii Europene, statul canadian (a declarat Andrei Pleşu, ministrul român de externe) trebuie să îndeplinească cinci criterii"

("Revista mea", nr. 1824/98; comunicată de Lică Landskron, Kiriat Sharett, POB 2038, Raanana - 43504; corespondentul nostru este de părere că pentru a deveni o revistă demnă de această denumire, trebuie să îndeplineşti tot cinci criterii, unul din acestea fiind grija redacţiei de a citi cu atenţie rândurile trimise la tipar şi de-a nu confunda România cu Canada)

Cei patru evanghelişti erau trei: Mona şi Dan

Mona Scotti, Dan Ştefănică şi Duma Gheza

(Revista "Căminul românesc", Geneva, 1-4-1998; comunicată de av. Ady Carmi,- rh. Hillel73, Ierusalim,- care, dând peste fotografia de mai sus, a întâlnit un trio care-i duo)

Somnul care explică frumos

"Explici foarte frumos, somnule Schieber. Se vede că eşti îndrăgostit de meseria dumitale."

(Din volumul «Arabescuri» de dr. S. Iacobson, Tel Aviv, 1998, pag.18, r.13; comunicată de David Blumenfeld, Şderot Ieruşalaim 66/10, Kiriat Yam - 29035)

Să am încredere în corectori ? Să nu am încredere ?

Stirea sună aşa. În titlu ni se spune: **"Ielţin: Nu am încredere în primul ministru"**. Iar din text aflăm că **"Ielţin are totală încredere în Cernomîrdin"**.

("Ultima Oră", 24-3-98; comunicată de Sergiu Halperin, rh. Rotenstreich 16/17, Tel Aviv)

Un Istoric care te lasă cu buzele umflate

"Antonescu era general în momentul preluării puterii (22 iunie 1941)"

*

"În momentul când el (Antonescu) a implicat România în război, Anglia şi SUA nu erau în război împotriva Germaniei"

("România liberă", suplimentul Aldine; Bucureşti, 21-3-98; comunicată de Victor Tărnăuceanu, Bucureşti, POB 13852; corespondentul nostru semnalează două inexactităţi, cu atât mai surprinzătoare cu cât ele aparţin d-lui prof. dr. în istorie, Gh. Buzatu: a) Antonescu nu a preluat puterea la 22 iunie 1941, ci la începutul lui septembrie 1940, după abdicarea lui Carol al II-lea; 22 iunie 1941 este data intrării României în război; b) La data intrării României în război (22 iunie 1941), Anglia se afla de mult în război cu Germania, mai precis din 1939)

Ziarul legendar

"La 4 octombrie 1940, sub regimul legendar, se numesc "comisari de românizare"

*

"Desigur, dacă războiul ar fi înclinat în favoarea Reich-ului nazist, «românizarea» ar fi dus la apropierea şi excluderea totală a evreilor"

("Viaţa noastră", 3-4-98; fragmente dintr-un articol apărut în revista "Magazin istoric" din Bucureşti; comunicată de acelaşi Lică Landskron, care observă că dacă ar fi reprodus în mod corect textul cu pricina, ziarul ar fi evitat cu uşurinţă două perle: 1) regimul legendar în loc de regimul legionar şi 2) apropierea evreilor, în loc de exproprierea lor, ceea ce este, desigur, cu totul şi cu totul altceva)

POŞTA

Nicky Rantzer, Tel Aviv (de data asta, nu); **ing. Lora Rosinger**, Los Angeles, SUA; **Vicky Rosenfeld**, Ierusalim; **Tudor Merişor**, Cluj, România; **Solo Aberfeld**, Ghivataim (observaţii bune dar nu perle); **Dr. L. Kaufman**, Ashkelon (observaţie bună, într-adevăr, ilustraţia din ziar nu are legătură cu textul, dar, din păcate, xeroxul pe care ni l-aţi trimis după fotografia cu pricina este înnecat în cerneală, fiind cu neputinţă de reprodus).

ANDREI STRIHAN

De patru ori bravo!

Sonia Muşcat

de

SAVION LIEBRECHT

la Teatrul Habima

Premiera piesei SONIA MUŞCAT de Savion Liebrecht satisface gusturile cele mai variate şi exigenţele cele mai sofisticate. De patru ori bravo !

Bravo conducerii Habimei, directorului artistic, pentru curajul de a fi inclus în repertoriu piesa unei începătoare în dramaturgie, Savion Liebrecht, cunoscută - nu de prea multă vreme - ca autoare a unor volume de proză scurtă şi a câtorva scenarii de televiziune. E - trebuie să recunoaştem - un act temerar, căci pentru nimeni nu e un secret că, în repertoriul Naţionalului se ajunge foarte greu şi plătind un tribut important în timp, răbdare, nervi, umilinţe, etc.

Bravo proaspetei debutante care a trecut cu brio botezul scenei. Ea aduce în dramaturgia israeliană o notă aparte, distinctă şi specifică în construirea şi mânuirea conflictului, ca şi în conturarea caracterelor personajelor. Încă din start, la această primă şi deocamdată unică piesă, Savion Liebrecht dovedeşte o maturitate excepţională în stăpânirea dialogului, în gradarea şi dezvăluirea treptată şi nuanţată a mobilului adevărat al conflictului, ca şi o bună şi aprofundată cunoaştere a psihologiei şi comportamentului celor două lumi opuse ireconciliabil. Deşi perioada (cel de-al doilea război mondial) şi locul acţiunii (Ungaria - primăvara anului 1944) puteau sugera Holocaustul ca temă centrală a piesei, la puţină vreme după ridicarea cortinei devine clar că cele două elemente, de timp şi spaţiu, nu reprezintă altceva decât cadrul în care se desfăşoară un conflict de familie, latent şi inofensiv la început, şi ofensiv, agresiv şi exploziv pe măsură ce acţiunea avansează, punând în evidenţă cu expresivitate multipla-i semnificaţie psihologică, etică şi socială. Surorile Muşcat, Lidia (Lia König) şi Paula (Tatiana Canelis-Olier), ca şi fiul primei surori, Albert (Alon Abutbul), sunt nevoiţi, ca evrei, să trăiască ascunşi în pivniţa proprietăţii lor de la ţară, de teama de a nu fi prinşi de nemţi sau de unguri şi deportaţi, ca alţi coreligionari la Auschwitz. Acest spaţiu închis, ca şi prezenţa Soniei (Edva Adani) - o tânără ţărancă unguroaică trimisă de un prieten creştin al celor două surori ca să locuiască împreună cu ele şi să le asigure aprovizionarea, descoperită mai târziu ca fiica surorii lor vitrege, născută din legătura tatălui lor cu o slujnică - sunt factorii cauzali care conduc la separarea celor patru locatari în două tabere adverse, până la despărţirea lor irevocabilă, prin plecarea Soniei şi a lui Albert, cei doi logodnici preferând riscurile iadului din afară, chinurilor sufleteşti ale iadului familial.

Pentru subtilitatea unui asemenea text, nu se putea o mai bună alegere ca aceea a regizorului Itzik Weingarten. În spectacolele montate de acest regizor, adversar declarat al superficialităţii, al frazării emfatice, grandilocvente, al gestualităţii exagerate, actorii se implică în rol, împrumutându-i o sinceritate şi credibilitate depline. În performanţele sale regizorale se remarcă de asemenea o calitate

De la stânga la dreapta: **Alon Abutbul, Tatiana Canelis-Olier, Lya Koenig, Edva Adani.** *Doamne, dar ce s-a întâmplat? Două din cele patru vedete sunt din «trib», stricând astfel compoziţia naţională a spectacolului. Nu e bine... Sst! Să nu afle Dan Shilon şi Ghidi Gov de la Televiziune !*

nu prea des întâlnită la colegii de breaslă, anume aceea de a găsi ritmul potrivit intrigii acţiunii şi derulării conflictului până la deznodământul final, dozând cu migală şi meşteşug reacţiile fizice şi psihice ale fiecărui interpret. Regia lui, concepţia şi munca cu actorii se simt, nu se văd, în spectacol. Pentru el, actorul e sufletul reprezentaţiei. Bravo domnule Weingarten! Să menţionăm neapărat pe creatorii inspiraţi ai decorului (Frida Shoham) şi ai costumelor (Yossi Ben-Ari): un spaţiu închis şi sufocant în care se consumă existenţa precară şi meschină a personajelor; o schimbare a îmbrăcămintii, sugerând şi scurgerea timpului, dar şi procesul degradării lor fizice şi morale.

Cei patru actori joacă cu o credinţă excepţională, de zile mari. Pe întreg parcursul spectacolului se crează o strânsă legătură între ei, ceea ce conferă jocului o unitate stilistică, rareori întâlnită pe scenele teatrelor noastre. Replica celor doi tineri actori, Edva Adani şi Alon Butbul, este dată la timp, cu aplomb, cu ecou, dar mai cu seamă fără complexe în faţa redutabilelor actriţe Lia König şi Tatiana Canelis-Olier. Caracteristic, în acest sens, este momentul înfruntării Edvei Adani cu Lia König. Cruzimea mijloacelor folosite de Sonia pentru a smulge de la Lidia adevărul, declanşează o tensiune insuportabilă, jucată de cele două actriţe cu o forţă dramatică neobişnuită.

În rolul Lidiei se oglindesc, ca într-un caleidoscop, faţetele multiple ale marelui talent artistic al Liei König: ştiinţa ei de a privi, de a vorbi tăcând, de a comunica prin gesturi mărunte, de a-şi asculta şi stimula partenerul, de a da expresie celor mai tainice simţăminte şi gânduri, de a face vizibil invizibilul, de a râde şi plânge în acelaşi timp, de a trece cu viteza luminii de la o stare la alta, de la o dispoziţie la alta, de a-şi modula vocea în funcţie de înţelesul cuvintelor, al replicii, al situaţiei. In galeria bogată a acestei Doamne care, de aproape patru decenii, slujeşte cu devotament Teatrul Habima, personajul creat de Savion Liebrecht va ocupa cu siguranţă un loc de frunte.

Jocul Tatianei Canelis-Olier, l-am urmărit cu admiraţia şi curiozitatea celui care, acum douăzeci şi ceva de ani, consemnase primii paşi făcuţi pe scena Teatrului Giuleşti de fosta studentă a Institutului de Teatru I.L.Caragiale, la clasa renumitei actriţe, regretata profesoară Beate Fredanov. Din momentul în care apare, ea umple scena, atrăgând ca un magnet atenţia spectatorului. Îţi dai seama de îndată că te afli în prezenţa unei actriţe de clasă, cu un stil propriu de joc. Ţinuta ei pe scenă, felul cum îşi poartă capul, frazarea logică a textului, folosirea iscusită a pauzei în darea replicii, modul de a-şi exprima reacţia prin gest sau privire, chiar dacă în momentul respectiv nu este direct implicată în acţiune, modalitatea de a se identifica sau de a se distanţa de rol, seriozitatea cu care îşi însuşeşte partitura şi imaginaţia pe care o cheltuieşte cu economie în configurarea personajului, iată doar câteva din trăsăturile caracteristice ale acestei actriţe de anvergură.

Regizorului şi celor patru actori: Edva Adani, Alon Abutbul, Tatiana Canelis-Olier şi Lia König, de cinci ori bravo !

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ
"ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

* Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale *

Tratăm cu succes:
* Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune *

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI

TEL.: 08-9414254; 08-9456135

FRANCE 98
WORLD CUP

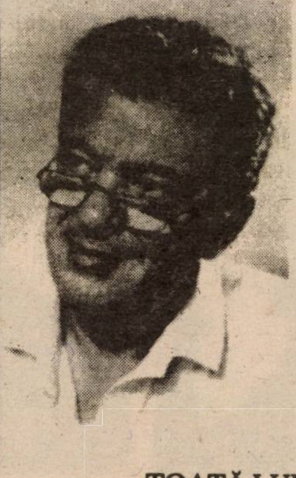

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plângerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri, comentate cu zîmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

OMUL CU MASCA DE FIER

**Film american după romanul
lui Alexandre Dumas
Regia şi scenariul:
Randall Wallace
Cu: Leonardo Di Caprio,
Jeremy Irons, John Malcovich,
Gabriel Byrne, Gérard
Depardieu, Anne Parillaud**

...Şi cum l-am aşteptat ! Şi cum l-am aşteptat ! Romanul lui Dumas se numără printre cărţile care ne-au încântat copilăria. Subiectul e cunoscut şi arhicunoscut (cel puţin de către cei cu părul oarecum alb din generaţiile noastre). Regele Ludovic al XIV-lea al Franţei urcase pe tron la vârsta de numai 5 ani (1643). Copil fiind, aflase că are un frate geamăn cu care semăna leit şi pe care familia regală îl ţinea undeva, în secret. Gelos pe acest frate şi temându-se ca să nu-i ia cumva locul, micul Ludovic (tânăr, tânăr, însă déjà...), porunceşte ca dublura sa, Philippe, să fie aruncat în temniţă, sub un nume fals. Şi, în plus, să i se aplice pe faţă - până la sfârşitul vieţii - o mască de fier pentru ca nimeni, nici măcar temnicerii să nu-i vadă adevăratul chip, şi să nu înceapă a vorbi prin crâşme, după orele de servici. Tot e frumos, vom spune, că regele n-a dispus lichidarea fratelui. Un Saddam Hussein nu s-ar fi dat în lături de la aşa ceva. Şi, ca să fim drepţi, nici anumiţi lideri civilizaţi de astăzi, şefi de state, membre ale ONU. Bun. Aflând de cele întâmplate, cei trei muşchetari, Athos, Porthos şi Aramis, plus - fireşte! - D'Artagnan, revoltaţi de nedreptate, îşi propun să-l salveze pe Philippe şi, la o adică, să-l aşeze pe tron în locul fratelui său ticălos. De-aici, fel de fel de peripeţii de care este plin romanul lui Dumas.

Adevărul este că nici astăzi nu se ştie dacă *Omul cu masca de fier* a existat în realitate sau constituie doar o legendă. Dar nu contează. Noi ne-am dus la cinema ca să vedem un film bun.

Şi n-am văzut. Scenariul este mediocru, regia aşişderea, filmul e - se vede - făcut la marea viteză (dacă nu chiar la aia a mă-sii), felul cum sunt folosiţi actorii te face să urli.

Ce s-a întâmplat? Producătorul şi regizorul au avut, din plecare, un singur gând: o afacere. O afacere cu gust de şuşanea. Să găsească în doi timpi şi trei mişcări o poveste pentru tânărul Di Caprio, pe care rolul din *Titanic* l-a lansat pe orbita mondială - şi să exploateze la sânge puterea acestuia de a desfunda mahalalele din Bronx, Istanbul şi Bangladesh. Di Caprio, un june frumos şi talentat de altminteri, interpretează rolul dublu al filmului: Ludovic al XIV-lea şi fratele său cu masca de fier. Şi omul îşi face datoria, atât cât îi îngăduie stofa (nu englezească) a regizorului să şi-o facă. Cât despre muşchetari - a căror prezenţă pe ecran tu o aşteptai cu sufletul la gură - aceştia fac un fel de figuraţie, comportându-se ca nişte băieţi de mingi în serviciul campionului de tenis Di Caprio, sau ca nişte ridicători de minge la fileu într-un meci de volei. Să ai tu, regizor, la dispoziţie actori formidabili ca Jeremy Irons (Aramis) sau John Malcovich (Athos), capabili, fiecare dintre ei să ducă singur un film în spinare, sau profesionişti ultra-încercaţi ca Gérard Depardieu (Porthos) ori Gabriel Byrne (D'Artagnan) - şi să-i obligi a juca nişte roluri absolut secundare, este ca şi cum antrenor de fotbal fiind şi având în echipa pentru mondiale un Maradona în plină formă, l-ai trimite pe teren numai pentru 12 minute.

Asta nu înseamnă, desigur, că pelicula nu va avea succes de public. Şi că dolarii nu vor curge cu găleata în contul din bancă al producătorului. Fetele de pe planetă se îmbulzesc şi se vor îmbulzi trepidând, să-l vadă pe Di Caprio, aşa cum se reped întru bâţâire viscerală la concertele lui Michael Jackson. Cât despre Malcovich, Irons şi calitatea filmului, astea-s nişte *manses* ce-i pot interesa numai pe indivizi precum

M. RAFAEL

Philippe, fratele regelui (Di Caprio - stânga) primeşte din partea lui Athos (John Malcovich) lecţii à la codul manierelor elegante: dacă va fi rege...

CLAUDIA ROSENSTREICH

Sufletul comerţului?

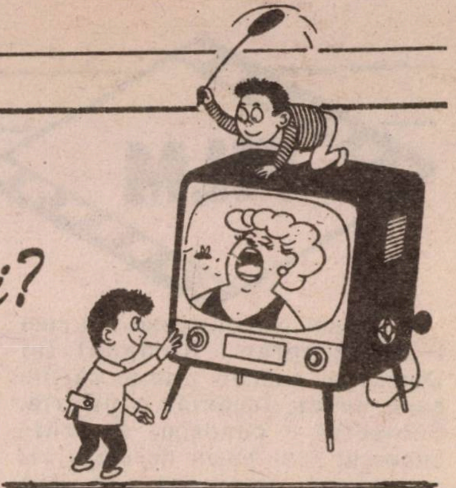

Încă de când eram de-o şchioapă, auzeam în jurul meu - printre alte "verdicte" de-acelaşi gen - că **"reclama e sufletul comerţului !"**

Nu ştiu de ce, dar acest sistem de reclamă a reclamei (ca şi alte lozinci asemănătoare) a avut întotdeauna darul de a mă zburli, la propriu şi la figurat. Poate pentru că logica mea personală îmi şoptea - la modul absolut inconştient - că... ceva e putred în marfa asta, de trebuie mereu trâmbiţată ca să fie totuşi vândută. Şi cu cât era mai insistent lăudată, cu atât îmi mărea suspiciunile.

Cu timpul, modul de a face reclamă a evoluat şi el în paralel cu restul felurilor de comportamente iar eu, ajungând la vârsta părului cărunt, unul din lucrurile care mă fac să-mi sar din papuci cât mai repede şi mai sus cu putinţă este sistemul de reclame practicat de către televiziunea noastră. Şi nu mă refer doar la conţinutul adeseori idiotizant (vezi *"ze mi a loto..."* - de pildă, sau, în acelaşi context, împopoţonarea cu costume şi coroniţe de pe vremea lui Pericle a celor trei nedespărţiţi comici,- ilustrând astfel doar vulgaritatea şi prostul gust ale celor ce le aleg pentru a fi ecranizate), dar şi la faptul că vocea aleasă pentru a profera unele dintre respectivele inepţii, trage de poala cuvintelor ca de o peltea zaharisită care ţi se lipeşte de urechi, desfăşurându-se şi tot desfăşurându-se de-ţi vine să închizi televizorul până ce termină ea de rostit acele interminabile cozi de cuvinte de la finele propoziţiunii! Mai bine ar folosi acest timp pierdut pentru completarea unor date legate de reclamele făcute, ca de pildă: *"Ce vă lipseşte la maşină? Piese de schimb? Cauciucuri? Adresaţi-vă la Auto-Depo* (sic!): *deschis 24 de ore".* Punct. Nu tu adresă, nu tu nr. de telefon... nimic.

Cândva mă enerva la culme vocea crainicului Dan Kaner, care, de "intelectuală" ce se voia, dădea de-a dreptul în tonul "preţioaselor ridicole" ale lui Molière. Ei bine, trebuie să recunosc că Dan Kaner nu era decât un blând şi dulce copil, pe lângă vocea mai sus descrisă !

O altă... plagă, de-a dreptul, este anti-talentul aproape general pentru rostirea corectă a cuvintelor străine, fie că sunt substantive comune, fie citate sau nume proprii. Cel mai recent exemplu pe care-l pot da este acela al reclamei făcute circului Medrano: care dintre noi - cei 400.000 - nu-şi aminteşte de clipele fericite ale copilăriei petrecute la spectacolele date în incinta acestui circ şi, mai ales, care dintre noi n-a reţinut corect numele respectiv, chiar înaintea vârstei învăţării unei limbi străine de cea maternă? Ei bine, a trebuit să ajung aici şi să aud la televiziunea asta a noastră (la care se perindă toate limbile pământului, corect articulate, pe banda sonoră a filmelor, reportajelor şi chiar a reclamelor date de societăţi străine), cât de inconştient şi necontrolat se stâlceşte un nume de celebritate mondială, cum e acela al circului Medrano, botezat de circumstanţă de către ai noştri, "Me-de-ra-no"!!!

Mai există şi mania întreruperii fără nici o noimă a unui program (film, transmisie în direct de la diverse manifestări, interview, etc.) pentru a înghesui cu de-a sila o reclamă, aşa cum s-a întâmplat într-o seară pe canalul 33, în timpul unui concert al Filarmonicii noastre: dirijor era Zubin Mehta, iar solist - Daniel Barenboim care executa (magistral, ca deobicei) concertul de pian în la minor de Schumann. Ei bine, partea I-a şi a II-a a concertului de pian au fost despărţite de o reclamă, scoţându-ne pe noi, telespectatorii, şi din atmosferă, şi din balamale...

Dar cel mai condamnabil aspect al acestor sisteme (ca să nu zic chiar "tragic", prin urmările pe care le poate stârni), este acela al reclamei făcute băuturii denumite RC-Cola, sau aşa ceva: patru tineri îmbarcaţi în nacela unui balon pentru o expediţie de plăcere, zburând la mică altitudine, ajung într-o zonă accidentată, plină de piscuri şi gropi adânci între ele; exact atunci, nu se ştie din ce motive, balonul începe să piardă brusc din înălţime şi - fireşte - tinerii încep să arunce din lest, dar fără succes: balonul continuă să coboare vertiginos către o crevasă fără fund. Şi atunci unul din tineri, care stătuse tot timpul aşezat pe o stivă de ambalaje de carton pline cu recipiente umplute cu sus-amintita băutură răcoritoare, mascându-le privirilor celorlalţi, este filmat în secvenţa imediat următoare ca unicul ocupant al nacelei, bând cu voluptate dintr-o cutie faimoasa RC-Cola şi reflectând cu voce tare: *"ce-mi trebuie mie altceva"* (subînţelesul: "chiar şi prieteni",- cărora, probabil, le-a făcut şi lor vânt peste bord) *"ca să-mi fie bine?"*

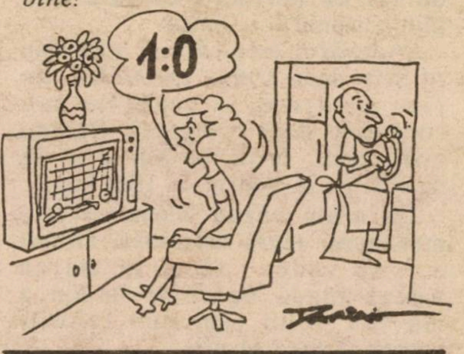

● EU NU M-ABAT DE LA MABAT.

• MUZICĂ

CONCURSURILE SUNT PENTRU CAI ?

"Concursurile sunt pentru cai" – spunea Chopin. Posibil. Totuşi, există mulţi candidaţi care, înfruntând efortul fizic şi psihologic deosebit de mare,– să recunoaştem,– sunt gata să intre în arenă pentru a demonstra că limitele capacităţii umane încă nu s-au atins. Aproape cincizeci de tineri pianişti din numeroase ţări (limita de vârstă este de 32 de ani) şi-au dat întâlnire la Tel Aviv spre a participa la întrecerea de prestigiu desfăşurată sub egida numelui de neuitat al celui care a fost Arthur Rubinstein.

Susţinut o dată la trei ani, ajuns la ediţia a noua, concursul şi-a dobândit renumele exigenţei şi calităţii. Spre a fi inclus pe lista participanţilor, trebui să fii (cel puţin) posesorul unui premiu internaţional. Membrii juriului sunt, fără exagerare, marii pianişti ai lumii. La ediţia din anul acesta au fost prezenţi, printre alţii, Pnina Salzman, Martha Argerich, Dimitri Bashkirov, Sandor Gyorgy, nume de rezonanţă în lumea muzicii interpretative internaţionale. Faza finală este rezervată, desigur, celor mai buni dintre cei mai buni, cu lucrări concertante acompaniate de orchestra Filarmonicii Israeliene, avându-l la pupitru pe maestrul Mendi Rodan. Repertoriul stabilit încă de pe vremea când Arthur Rubinstein prezida juriul, cuprinde în principal lucrări ale literaturii romantice dar, cu unele momente de incursiune în lumea lui Mozart, Beethoven sau a muzicii secolului XX – Prokofiev sau Bartok, de pildă – alături de opusuri semnate de compozitori israelieni ca Eliezer Elper şi Ghil Shohat.

În urma unei dispute de două săptămâni, timp în care, cu nervii încordaţi la maximum, candidaţii şi-au dezvăluit posibilităţile tehnice şi interpretative, după două săptămâni de emoţii împărţite în câteva faze dătătoare (sau nu) de speranţe, juriul l-a declarat învingător pe pianistul Igor Tchetuev din Rusia, la numai cei 18 ani ai săi! Premiul doi i-a revenit pianistului Vitali Samoshko din Ucraina, iar premiul trei celei care, după opinia multor specialişti – şi nespecialişti, dar melomani versaţi – a fost marea revelaţie a ediţiei a noua a concursului, Jong Gyung Park – Coreea. Aşa cum marea revelaţie a ediţiei precedente a fost, fără echivoc, Alexander Korsantia, pianist căruia – vorba lui Arie Verdi, preşedintele juriului – "nu îi lipseşte nimic"! Câştigător al marelui premiu în 1995, Korsantia a revenit în Israel, de data aceasta ca solist al Filarmonicii Israeliene cu care a interpretat excelent, repetăm: excelent, Concertul pentru pian şi orchestră nr.2 de Prokofiev. Vom avea probabil ocazia să-l ascultăm şi pe Igor Tchetuev în compania orchestrei Filarmonice din Tel Aviv, cu toate că am fi preferat-o pe Jong Gyung Park.

SOFIA GELMAN

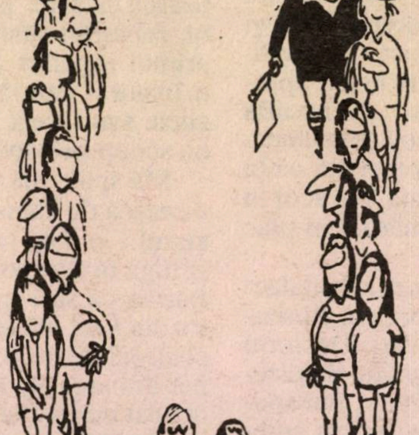

Insulele Kurile (Oceanul Pacific) sunt ameninţate în acest an – 1998! – de un cutremur de gradul 9 (!) pe scara Richter care ar putea avea efecte devastatoare asupra Japoniei şi a regiunilor învecinate din Rusia .

...Cel puţin aşa susţin Kurilele de la "Agenţia rusă pentru prevenirea catastrofelor naturale".

Mulţi de pe la noi s-au întrebat de ce Jean Marie le Pen, şeful partidului xenofob "Frontul Naţional" din Franţa a salutat cu entuziasm posibila intrare a lui Rehavam Zeevi, zis Gandhi – conducătorul Moledet-ului – în guvernul de la Ierusalim.

Cum de ce? Pentru că amândoi au acelaşi fel de a Gandhi.

Zece rechini au fost transportaţi, închişi într-o cuşcă specială, cu o cursă El-Al de la Miami la Londra unde erau aşteptaţi pentru a fi duşi în autocamioane la aquarium-ul de la Plymouth.

Ceilalţi rechini, oameni de afaceri şi politicieni – au călătorit la clasa I-a.

Nava Barak, soţia lui Ehud Barak, preşedintele Partidului Muncii, a hotărât să ia parte din plin la campania dusă de soţul ei pentru a-şi păstra postul de conducător al partidului şi a-l învinge pe Bibi Netaniahu în alegerile viitoare.

Dar, aşa cum s-a confesat d-na Barak unui intim al familiei, nu-i vine de loc uşor să fie prezentă şi surâzătoare la toate activităţile fostului general.

Nava Barak se luptă din greu cu valurile politicii israeliene, străduindu-se să nu se scufunde.

Organizaţia «Amnesty International» a denunţat hotărârea justiţiei române de a o condamna pe tânăra Mariana Cetiner la 3 ani de închisoare pentru lesbianism.

Cetinere şi deja lesbiene !

Wiesel

ELIE WIESEL

Givon

Givon. Să nu spuneţi că nu l-aţi cunoscut pe Givon. Fiecare dintre noi l-a întâlnit, măcar o dată-n viaţă, pe Givon. Sau "un" Givon. Care l-a uluit, l-a fascinat, l-a înnebunit.

Aşa cum l-a înnebunit pe Elie Wiesel, maramureşeanul, «Givon»-ul aici de faţă.

(Din Memoriile lui Elie Wiesel, traduse de Felicia Antip şi apărute la ed. «Hasefer» *din Bucureşti)*

A venit vremea să vă povestesc despre Iosef Givon. Nu vă spune nimic numele ăsta? Chiar nimic? Omul care-i dădea lecţii de strategie planetară lui Stalin, confidentul lui Mao Tze Dun şi al lui Juliette Gréco, cel care a servit drept mediator între Ho Şi Min şi Pierre Mendès-France şi după aceea între generalul de Gaulle şi algerieni? Cum aşa, tot nu vă spune nimic numele lui Iosef Givon? Atunci, ascultaţi aici:

În 1953, sunt în Israel. Am de gând să rămân aici o lună, pentru a-mi termina reportajele despre India şi pentru a face cunoştinţă mai bine cu redacţia lui *Yediot* şi cu ţara. În mod excepţional, trag la hotel; apartamentul Bătrânului este cu josul în sus, căci familia pregăteşte nunta lui Dov şi a Leei. Savoy (Menahem Beghin şi-a trăit în acest hotel o mare parte din viaţa sa în clandestinitate) este aproape de plajă. Mă scol în zori şi mă duc să mă plimb pe ţărmul mării. Îmi plac aceste clipe de linişte.

Zece zile magnifice. Îmi petrec dimineţile la redacţie şi serile cu Noah, cu Dov sau cu doctorul Rosenblum. Întâlnesc scriitori, ziarişti şi artişti. Doctorul Shimshon Yunitchman, veteran al mişcării sioniste-revizioniste, pe care l-am cunoscut la Paris, îmi spune că primele mele articole despre India au fost apreciate la Ministerul afacerilor externe: este primul compliment pe care-l primesc de la o personalitate cunoscută, mă simt flatat. Sunt dus la teatru, la concert. Sunt invitat la recepţii, sunt prezentat unor deputaţi în incinta Knessetului. Bătrânul stăruie să-l însoţesc în drumurile sale prin ţară. La Ierusalim, mă prezintă unui hasid al lui Lubavici, de felul lui medic, care mă învaţă cântecul întemeietorului mişcării, Rabi Şneur-Zalman din Ladi. Cu această ocazie, fac cunoştinţă cu cea mai mică dintre fiicele lui. Bătrânul urmăreşte un plan... I-ar face plăcere ca... Dar Rachel este încă şi mai timidă decât mine. De altfel, cum se procedează pentru a firta cu o fată evlavioasă?

În dimineaţa celei de-a unsprezecea zile, telefon urgent de la Dov:

– Praga va elibera un cetăţean israelian, pe un anume Furmand, care l-a cunoscut pe Mordehai Oren în închisoarea de la Pancracz. *Maariv* îşi trimite cel mai bun reporter la Paris pentru a-i lua un interviu. Întoarce-te imediat. Încearcă să i-o iei înainte. O să fie un scoop!

Ah, iar vorba asta magică, de care mi-e groază: un scoop! O visez noaptea, o visez ziua în amiaza mare. Pentru un scoop de anvergură, un ziarist care se respectă şi-ar da mâna dreaptă (sau mâna stângă). Cu un scoop a-ntâia, îl "baţi" pe concurent, faci să se vorbească de tine, primeşti o primă sau, în familia *Yediot,* felicitări călduroase. O, Dumnezeu al lui Moise – primul reporter şi editorialist din istoria noastră frământată – îndură-te: dă-mi scoop-ul meu cel de toate zilele sau, dacă ai angajamente anterioare, cel puţin un scoop pe săptămână!

Mă spăl, mă îmbrac în grabă, beau pe nerăsuflate o ceaşcă de cafea, sar în maşina pe care mi-a trimis-o ziarul – o dată nu înseamnă c-o să mă învăţ cu asta – şi fuga la aeroport. N-am timp nici măcar să trec pe la Bătrân ca să-i spun la revedere. Corespondentul nostru din Lod mă aşteaptă. Mă ajută să trec în viteză prin controalele de poliţie şi de vamă. După cinci minute, mă îmbarc. Şi, bineînţeles, scaunul de lângă mine e ocupat de rivalul meu de la *Maariv.* Îl întreb cu un aer pe jumătate inocent pe jumătate perfid de ce pleacă la Paris.

– Motive personale, îmi răspunde. Mătuşa mea e bolnavă şi trebuie să mă duc s-o văd.

Şi, după o tăcere:

– Şi dumneata? Dumneata de ce mergi acolo?

– Eu? Unchiul meu e doctor; o tratează pe mătuşa dumitale.

Izbucnim în râs în acelaşi timp.

Rezultatul este că amândoi patronii noştri sunt mulţumiţi. După ce deţinutul a fost pus în libertate, i-am luat amândoi interviuri în aceeaşi după-amiază (confratele meu, trebuie să precizez de dragul adevărului istoric, m-a devansat cu o oră). Declaraţii de mare răsunet. Căci Praga fascinează şi nelinişteşte. Praga înseamnă procesul Slansky. Or, Slansky era legat de Oren, sau viceversa. De partea cealaltă a cortinei de fier, toate se leagă. Praga înseamnă Moscova. Moscova înseamnă Stalin, iar Stalin e nebun, ura este cea care-l face nebun. În Israel, care nu mai are relaţii diplomatice cu URSS şi cu sateliţii acesteia, stânga este profund descumpănită: nu înţelege antisemitismul feroce şi implacabil al lui Stalin şi al staliniştilor. Oren, duşman al clasei muncitoare? Imposibil. El, agent imperialist? De neconceput. Nu e deci de mirare că numele lui este pe toate buzele. Cea mai neînsemnată ştire despre el ajunge pe manşeta ziarelor. Un tribunal l-a acuzat de spionaj, de subversiuni de tot felul. Procesul lui, mărturisirile lui, condamnarea lui: ziarele se războiesc pe viaţă şi pe moarte pentru un simulacru de informaţie. Numai că nu-i deloc uşor să obţii aşa ceva. Praga este o fortăreaţă inaccesibilă. Nu se duce acolo cui i se năzare s-o facă. Nu se întoarce de acolo cine vrea. Singurul căruia Praga îi deschide intrările ei secrete este marele, unicul, atotputernicul Iosef Givon.

Cine mai e şi ăsta? Un fel de Shushani al gazetăriei,un aventurier de mare clasă sau un mistificator de geniu? Vă implor, nu mă întrebaţi. Dacă n-o ştiţi încă, n-o să ştiţi niciodată. E cu adevărat cineva. Un personaj, cum să zic, foarte singular, destul de bizar, dar ce spun eu: un personaj rar, fără pereche, unic. Întrebaţi-i, vă rog, pe poetul israelian Haim Guri, pe Ijo Racher, primarul din Beer Sheva, sau pe fostul purtător de cuvânt al guvernului israelian, Dan Patir: vă vor jura că n-au întâlnit în viaţa lor o personalitate de calibrul lui Iosef Givon.

Am făcut cunoştinţă cu el la o recepţie la ambasada Israelului. Este un bărbat încă tânăr sau veşnic tânăr – Guri găseşte că seamănă extraordinar cu actorul Peter Lore – cu ochi de un albastru deschis de copil uluit, trăgându-şi cu dificultate piciorul stâng şi mâna dreaptă, îmbrăcat într-un elegant costum bleumarin, cu emblema de aur a Palmahului la rever. Este adâncit în conversaţia cu o actriţă de la Habima şi, fără să vreau, prind câteva frânturi. Actriţa vrea să ştie cine i-a conferit decoraţia. Răspunsul lui, şoptit:

– Itzhak... generalul Itzhak Sade în persoană.

– Cum, Sade? Bătrânul comandant al trupelor de şoc?

– Da... eram în subordinea lui în Palmah. Aveam gradul de colonel. Decoraţia mi-a fost înmânată în plină şedinţă a cartierului general.

– Pentru ce? întreabă actriţa, căreia încep să-i ardă obrajii.

– Iertaţi-mă domnişoară, dar n-am dreptul... Cu siguranţă că nu vă supăraţi pe mine, că înţelegeţi...

Da, înţelege. Şi eu înţeleg: trebuie să fie membru al serviciilor secrete sau de securitate. Se plimbă de altfel prin saloanele ambasadei ca un om de-al casei. Îi cunoaşte pe ambasador, pe ataşatul militar, pe consilieri, pe secretari şi toţi aceştia par să-l cunoască şi ei. Intrigat, îl întreb pe un ataşat:

– Cine e?

– Habar n-am, îmi răspunde. Dar poate că nu trebuie să-l cunosc.

Aşadar, intuiţia mea a fost corectă: acest luptător eroic, acest invalid de război face parte cu siguranţă din "servicii".

Ceva mai încolo, un grup discută ultimele ştiri despre Oren. La pândă, ascult cu toate fibrele fiinţei mele. Nu se ştie niciodată: s-ar putea să-i scape din greşeală cuiva o mică bombă, fie chiar şi una foarte mică şi tot ar fi ceva mai mult decât informaţiile de rutină. Deodată îl aud pe erou spunând:

–...Şi totuşi, îl prevenisem... I-am spus că trebuia să renunţe...

– Despre cine este vorba? întreabă cineva.

– Despre Mordehai Oren, răspunde cu un calm enervant.

Tresar: cum asta? Îl cunoaşte pe Oren?

– Da, îl cunosc. Bineînţeles că-l cunosc! Am fost împreună în Berlinul de est. Şi la Praga. Am prieteni acolo, vă daţi seama. Suspuşi. Unul dintre ei m-a sfătuit să-i trimit mesajul lui Mordehai: era supravegheat. Trebuia să plece. Cât mai curând cu putinţă. Fiecare oră conta. L-am implorat: Mordehai, Mordehai, gândeşte-te la tine, la familia ta, ia primul avion spre Paris, Viena sau Bangkok... Grăbeşte-te, eşti în primejdie... Nu simţi că-ţi arde pământul sub picioare? A refuzat să mă asculte, idiotul... Dar, la urma urmei, n-am fost mai puţin idiot decât el... În final am fost arestat şi eu...

Acum sunt îngrijorat, supărat că a povestit toate astea cu voce tare. Confraţii mei se află în sală; nu-i exclus să ni se alăture; numai asta ar mai lipsi. Dar cum să procedez? Pentru o dată, am cutezanţa de a avea o idee. Şi de a o aduce la îndeplinire. E simplu. Îi şoptesc lui Iosef Givon că trebuie să-i transmit un mesaj confidenţial. Din partea frumoasei actriţe care tocmai l-a fermecat. Ne retragem într-un colţ. Mă prezint; schiţează un gest vag:

– Citesc *Yediot*.

Se prezintă şi el.

– Aveţi un avantaj asupra mea, îi spun. Nu ştiu cine sunteţi.

Adoptă o atitudine condescendentă:

– Şi mesajul confidenţial? Despre ce este vorba?

– Vă cere să aveţi încredere în mine, îi răspund, cu o voce mai scăzută.

– Asta-i tot?

– Nu. Mai doreşte...

– Da?

– Să nu vorbiţi despre asta decât cu mine.

Pufneşte în râs, dar râsul lui e straniu: ai impresia că e un râs mut.

– Nu vă pricepeţi să minţiţi. Nu vi s-a mai spus asta? Bine, hai să ieşim.

De bucuros ce sunt, îmi vine să dansez.

– Ei bine, reia odată ajunşi în stradă, pentru că aşa doreşte o femeie frumoasă care este pe deasupra şi actriţă, o să vă dezvălui două sau trei lucruri.

Căutăm o cafenea liniştită. Pe drum, evocă viaţa de la Praga: i-a cunoscut pe Rudolf Slansky şi Artur London... se număra printre intimii lor... A ştiut înaintea tuturor că vor fi arestaţi, puşi sub acuzare, judecaţi...

– Întrucât erau evrei, am crezut că e bine să-l informez pe Moshe.

Moshe? Care Moshe?

– Sharet, precizează. Ministrul afacerilor externe.

Îl cunoaşte?

– Am făcut împreună anumite lucruri, mărturiseşte cu un aer flegmatic.

Să nu-mi spună că-l cunoaşte şi pe David Ben Gurion! Ba da, îl cunoaşte:

– De câte ori mă duc în Israel, e primul pe care-l vizitez. M-a pus să-i promit acest lucru. Şi m-am ţinut totdeauna de cuvânt.

În faţa a două ceşti de cafea neagră, îl asaltez cu întrebări la care răspunde invariabil cu vocea liniştită, profesională, sigură a aceluia care ştie despre ce vorbeşte. Ca un copil într-un magazin de jucării, nu mai ştiu ce să cred, ce să întreb:

– Malenkov... A pus să fiţi căutat... Căutat cu un avion militar ?Pentru a vă destăinui ce?

Interlocutor al mareşalului Jukov? De ce ţinea Mao Tze Dun să-l primească? A fost confidentul intim a lui Slansky? Când l-a văzut pentru ultima oară? Mi se învârteşte capul, sunt ameţit, dar Givon rămâne senin. Şi prudent. Înainte de a răspunde, se uită de jur împrejur, ca pentru a se asigura că nu suntem ascultaţi. Nu se ştie niciodată: anumite servicii ar plăti scump pentru a obţine confidenţele pe care le şopteşte. Şi eu? Eu le primesc gratis. Fiecare dintre aceste dezvăluiri face cât de o mie de ori valoarea ziarului meu; iar el mi le oferă pe nimic. Există, fără îndoială, un Dumnezeu care-i ocroteşte pe ziariştii săraci şi timizi.

Tot ceea ce debitează pare precis, bine documentat. Şi chiar veridic. Accentuez, veridic, căci la început, vă rog să mă înţelegeţi, refuz să cred divagaţiile lui. Asta-i bună, drept cine mă ia? Nu m-am născut ieri. Ştiu când am de-a face cu un fabulator, cu un mitoman. Malenkov, Ho Şi Min, Stalin şi Ben Gurion să-l primească pe individul ăsta care are, vă rog să mă iertaţi, alura unui vagabond obsedat de ideea de a fi elegant? Îşi dă probabil seama de scepticismul meu, deoarece, cu o nonşalanţă de gentleman, scoate din buzunarul interior vreo treizeci de fotografii pe care mi le întinde. Dintr-o dată, neîncrederea mea se spulberă: iată-i pe Givon şi pe Stalin, pe Givon şi pe Marele Cârmaci chinez. Givon, înconjurat de generali şi mareşali sovietici. Nu, nu, de o mie de ori nu, îmi spun, e imposibil! N-o să mă las totuşi îmbrobodit; inventează, brodează, nu-i cu putinţă să fi negociat soarta omenirii cu mai marii acestei lumi, dacă ar fi fost aşa s-ar fi ştiut, nu? Fotografiile? Un montaj remarcabil, asta-i tot. Uimitor de bine executat. Le examinez cu atenţie şi trebuie să accept evidenţa: pentru amatorul care sunt, par autentice. Înseamnă oare că individul nu mă duce de nas? L-a cunoscut pe Rudolf Slansky,. a avut schimburi de cuvinte – mai curând violente – cu acuzatorii şi cu judecătorii lui? Şi l-a întâlnit pe nefericitul deţinut israelian înainte şi după ce a fost arestat? Da, şi ar putea să-mi descrie închisoarea, să-mi povestească dedesubturile acestei afaceri despre care întreaga lume vorbeşte de luni de zile. Dar dacă aşa stau lucrurile, acest Iosef Givon este o sursă preţioasă, o sursă inestimabilă, o mină de aur şi diamante şi aş face bine să-l cultiv... Poate să-l cumpăr? Să-i ofer – ce să-i ofer? Bani? A, da, o să-i telegrafiez lui Dov... Dar o să mă creadă? N-o să mă fac de râs? Deodată, Iosef se ridică:

– Scuză-mă, îmi spune tutuindu-mă. Trebuie să plec. Am o întâlnire urgentă cu Sartre.

– Dumneavoastră... tresar. Ai spus chiar Sartre? Jean-Paul Sartre? Filozoful?

– Bineînţeles. E... un vechi prieten.

Are aerul că nu înţelege de ce m-am zăpăcit. De fapt, are dreptate. De ce n-ar fi prieten cu un scriitor ilustru un om care-i cunoaşte pe şefii de stat? Bine, să trecem peste asta. Când o să-l văd din nou?

– Mâine. O să te sun eu.

Până atuci, pot să folosesc informaţiile lui într-o telegramă către *Yediot Aharonot?*

– A, nu! strigă. Mai ales asta nu. M-ai face să înfrunt riscuri pe care nici nu ţi le poţi închipui...

Îmi promite însă că-mi va aduce, chiar a doua zi, ceea ce-mi trebuie pentru a scrie un material sen-za-ţi-o-nal. Psihologul din mine mă avertizează că e preferabil să nu insist şi să mă prefac că am încredere.

– Fie, îi spun. Să-ţi dau numărul meu de telefon...

Mă priveşte cu ochii lui albaştri de copil dezarmat:

– Nu te osteni. Ştim cum să dăm de tine.

Ştim? A vorbit cu adevărat la plural? Când ne despărţim, precizează:

– Să fii lângă telefonul tău mâine dimineaţă la 10.35. OK?

– OK, răspund.

– Să ne sincronizăm ceasurile, adaugă.

– Am înţeles, să trăiţi!

Ne despărţim şi pornim în direcţii opuse.

În telegrama mea, îi indic lui Dov că s-ar putea să am în curând dezvăluiri importante – ce zic eu, senzaţionale – în legătură cu Oren. După cum era de aşteptat, Dov mă trezeşte la cinci dimineaţa:

– Despre ce este vorba?

Îi răspund că nu-i pot spune mai mult la telefon.

– Doar un cuvânt, insistă, spune-mi un cuvânt, un singur cuvânt.

E rândul meu să joc rolul celui care ştie:

– Nu pot. La telefon nu pot.

Leon Leneman, corespondentul cotidianului israelian *Haboker,* la care locuiesc din 1951 (în schimb îi traduc propriile lui articole din idiş în ebraică), nu-şi poate ascunde curiozitatea:

– Cine te-a sculat atât de devreme... sper că nu-i nimic grav?

– Nu, totul e în regulă, îl liniştesc.

Nu mă crede întru totul, dar asta-i viaţa.

La 10.32 mă plantez în faţa telefonului. Va suna sau nu va suna? Sună. Iluzie sau realitate? Recunosc vocea tărăgănată. Trăiască Iosef Givon! Lăudat fie Iosef Givon:

– S-a aprobat, spune.

Îmi dau seama că am uitat să respir.

– Domnul să te binecuvânteze, dar...

– Dar ce? Nu eşti mulţumit?

– Ba da, foarte mulţumit. Numai că...

– Numai că ce?

– Păi, la ce te referi?

– Vei înţelege când va veni vremea.

– Când?

– Să fii jos astăzi după-amiază la ora 16,48.

Mi se învârte capul. Dacă mai adaugă cumva fraza lui obişnuită, "să ne sincronizăm ceasurile", voi exploda. Am pălit, probabil, căci Leneman îşi manifestă îngrijorarea:

– Veşti proaste?

– Totul e în cea mai perfectă ordine, îi răspund.

Şi totuşi, nu mai sunt deloc sigur că aşa stau lucrurile. Este, în toată această afacere, ceva care nu-mi place. Nu presupun că noul meu prieten mă minte, dar mă tem să nu mă antreneze într-o poveste de spionaj sau în nu ştiu ce situaţie îndoielnică. De ce nu vorbeşte deschis? Bine, să aşteptăm până la 16,45, pardon, până la 16,48.

Să aşteptăm? Uşor de spus. Străbat camera în sus şi în jos, fumând ţigară după ţigară. Doamna Leneman îmi oferă o ceaşcă de cafea; n-am poftă de cafea. N-am poftă de nimic. Ba da: aş avea poftă să dau bice timpului, să-l fac să înainteze mai repede. Încerc să citesc ziarele; zadarnic. Să scriu un articol; în van. Afurisitul ăsta de Givon mă sâcâie şi mă zăpăceşte.

În fine, e ora fatidică. Sau aproape. 16,40. Sună telefonul.

– E pentru dumneata, îmi spune Leon Leneman.

Îi cer să răspundă că nu sunt acolo: trebuie să cobor, dintr-o clipă în alta va sosi Givon.

– Tipul spune că e urgent.

Ghinion. Iau receptorul şi aud vocea deja familiară:

– Sunt la aeroport. Am fost rechemat la Praga. Va trebui să amânăm întâlnirea. Lunea viitoare îţi convine?

Îngân un da slab, dezamăgit. Fireşte, luni îmi convine. Înainte de a închide, adaugă:

– S-ar putea să te chem de acolo... Nu te depărta de telefon.

Descumpănit, nefericit, mă închid în camera mea; nu vreau să văd pe nimeni, nu mai vreau să alerg după ştiri, nu mai vreau să trimit telegrame. O să demisionez de la ziar, din societate; mă voi întoarce în India pentru a deveni ascet...

De bine de rău, mai curând rău decât bine, trece şi săptămâna. Sâmbătă seara, apel de la Praga:

– Ne vedem luni?

– Categoric.

– Apropo, am aranjat totul.

– Totul? Ai aranjat? Dar pentru cine?

– Pentru tine, idiotule.

Ce-ar fi putut aranja pentru mine la Praga?

– O să-ţi spun luni. Jos, la aceeaşi oră.

Buna doamnă Leneman este îngrijorată din cauza mea:

– Arăţi rău. Eşti cumva suferind?

Îi mulţumesc: nu, nu sunt bolnav.

– Atunci eşti îndrăgostit?

Schiţez un surâs stingherit şi nu răspund. Creadă ce-o vrea. Ah, dacă ar şti! Ar avea cu adevărat de ce să fie îngrijorată şi să angajeze pentru mine un bun psihiatru evreu, care să...

Prost dispus, aştept întâlnirea, convins că va fi încă o dată amânată. Eroare. Exact la 16,48, un taxi se opreşte în faţa casei cu numărul 8 de pe Avenue de la République. Iosef Givon în persoană mă invită să mă sui. Cu degetul la buze, mă face să înţeleg: tăcerea e de aur. Ne oprim în apropiere de Châtelet şi, mare senior, îmi permite să plătesc, după care îmi arată terasa unei cafenele. Îl întreb cu glas scăzut:

– Crezi că se poate?

Inspectează împrejurimile şi decide:

– Se poate.

– Ei, cum a fost la Praga?

– Ca de obicei. Am făcut ce aveam de făcut. L-am văzut pe Mordehai. I-am înmânat un colet...

Tot sângele mi se suie la cap:

– L-ai văzut... pe Oren? La închisoare?

Da.

– Pot să public asta?

Nu. Nu? De ce nu?

– Pentru că am ceva mai bun pentru tine.

Eu unul nu vreau ceva mai bun, scoop-ul ăsta îmi ajunge cu prisosinţă. Parcă văd titlul în pagina întâi: Mesajul lui Oren... În exclusivitate pentru *Yediot Aharonot*... Confraţii mei vor înverzi de invidie şi vor roşi de ruşine.

– Nu, repetă Iosef, gata să se supere. Şi cu asta basta: vrei să ştii tot, dar nu mă laşi să vorbesc.

Se închide în sine. Trebuie să-l împac neapărat.

– Hai, Iosef, iartă-mă, te rog, că te-am întrerupt. Continuă, te implor s-o faci. Ce mai face Oren? Spune-mi care sunt condiţiile de detenţie! Este abătut? Are moralul ridicat? E singur în celulă? Ce mănâncă? Ce citeşte?

Givon se preface că nu ascultă şi sfârşeşte prin a întrerupe fluxul întrebărilor mele cu un gest al mâinii lui valide:

– O întrevedere cu Oren; te interesează?

Îmi piere glasul, mi se taie răsuflarea: dacă nu e nebun, eu o să fiu cel care o să înnebunesc.

– Râzi de mine? Cum vrei să-l întâlnesc?

– Am pus problema autorităţilor de acolo, răspunde placid Givon. La început "s-a" manifestat o oarecare reticenţă. Am reuşit însă să conving că este necesar... Înţelegi, secretara procurorului general ţine mult la mine... Cred că e amorezată de mine...

Dacă nu încetează, o să mă rog de bunul Dumnezeu să mă trezească din acest coşmar. Ei bine, continuă:

– Vii cu mine săptămâna viitoare.

Mă stăpânesc să nu strig:

– Dar cum vrei să mă duc la Praga?

– Cu avionul, spune cu calmul care-l caracterizează. Biletul ţi-l ofer eu.

Şi viza?

– Mă ocup eu.

Cu ce paşaport? Fiind apatrid, nu pot să mă duc oriunde vreau şi în mod cert nu pot trece cortina de fier. Dacă sunt arestat, nici un guvern nu va sări în ajutorul meu.

– Nu-ţi face probleme. Mă ocup eu de asta. Apropo, vrei un paşaport elveţian sau unu belgian?

E o farsă de prost gust, îmi spun: îndrăzneşte să-mi propună un paşaport fals!

– Ba nu, nu va fi fals. Va fi pe numele tău, cu fotografia ta şi cu semnătura ta.

Altfel spus un fals paşaport adevărat sau un adevărat paşaport fals? Dar nu-i ceva ilegal?

– Nu, nu este. Câteodată, rareori, dar se întâmplă, nouă ni se permite să facem acest gen de lucruri. În mod legal.

A, a repetat "nouă". Care "noi"?

– Trebuie să reflectez, îi spun.

Se simte jignit: cum, n-am încredere în el? Încerc să-l îmbunez: ba da, ba da, am deplină încredere în el, dar trebuie să înţeleagă situaţia mea: nu pot lua nici o hotărâre fără a informa ziarul. Mărinimos, înţelege:

– Îţi acord cinci zile. Dacă vii cu mine, vei avea scoop-ul anului, ba chiar al deceniului. Vei fi primul, nu, singurul ziarist occidental care va fi admis între zidurile de la Pancracz şi care-i va lua un interviu lui Mordehai Oren.

Cu cine să mă sfătuiesc? Dov e prea departe şi ar fi imprudent să-i vorbesc la telefon despre asta. Atunci cu cine? Îmi vine o idee: cum colonelul Iosafat Harkabi, şeful serviciului de informaţii al armatei israeliene (şi viitor "porumbel"), se află actualmente la Paris, de ce să nu-i expun problema? La urma urmei, trebuie să fie la curent, de vreme de Givon lucrează pentru el sau pentru un serviciu înrudit cu al lui... Un prieten de la ambasadă îmi aranjează întrevederea. Colonelul mă ascultă atent, înainte de a-mi mărturisi:

– Givon? Numele îmi spune ceva, dar îmi vine greu să-l situez. Bine, mă ocup eu de asta. Sunaţi-mă peste 48 de ore.

Îi telefonez cu două zile mai târziu. Răspunsul lui este scurt:

– După părerea mea, ar trebui să spuneţi nu.

Asta-i tot?

– Da, asta-i tot.

Dar de ce? Cine este Iosef Givon? De unde provine puterea lui? Să fie cumva agent dublu? Dar atunci ce semnificaţie are prietenia lui cu Itzhak Sade, cu Sharet şi cu Ben Gurion? Nu poate totuşi să mintă într-un asemenea hal! Şi fotografiile lui? Călătoriile lui la Praga? Relaţiile lui cu personalităţi cunoscute în întreaga lume? Colonelul nu este în măsură să-mi satisfacă curiozitatea. Misterul devine din ce în ce mai nepătruns. Este oare cu putinţă ca Givon să fie un agent atât de secret încât nici măcar şeful serviciului de informaţii militare să nu fie abilitat să-i cunoască identitatea? Şi de altfel, pentru cine lucrează dacă nu pentru Israel? Ce instituţie sau organizaţie obscură îl foloseşte dept agent? Este cumva amestecat în activităţi ilegale, condamnabile, ceea ce ar explica sfatul de a nu-l însoţi?

– Ei, ce faci, vii? vrea să ştie Givon când îl întâlnesc la o cafenea de pe Champs Elysées. Născocesc o mie de scuze: un apatrid n-are dreptul să nu ţină seama de unele lucruri, el are faţă de sine însuşi datoria de a fi prudent. Excesiv de prudent. Dacă sunt prins cu un paşaport fals risc să fiu închis sau expulzat...

– Ţi-e frică, asta e, nu?

Trec la mărturisiri: da, asta e. Mi-e frică. Da, sunt laş. Nu vreau să-mi risc libertatea şi viitorul pentru un scoop, fie el chiar şi un scoop senzaţional. Givon pare dezamăgit. Eu, la fel. Cu atât mai rău.

Pleacă singur, sau, cel puţin, fără mine. De la Praga, îmi telefonează de câteva ori, în general pentru a mă anunţa în cod sau în clar că mă va chema din nou mai târziu. Dar această ocazie pierdută mă amărăşte, mă necăjeşte. Dov se străduieşte să mă consoleze:

– Sunt lucruri care se întâmplă oricui.

Ceea ce nu mă împiedică să mă simt idiot, micşorat în propriii mei ochi, timorat.

Pe Givon îl voi mai revedea, voi avea cu el şi alte aventuri, alte întâmplări rocamboleşti, incredibile.

În ciuda intervenţiilor repetate ale Ministerului nostru de Externe, un magistrat din Tel Aviv, pe nume Dan Arbel, a hotărât să dea curs plângerii înaintate de d-ra Shulamit Shalom, dansatoare din burtă, împotriva ambasadorului egiptean Mohamed Bassiuni, pe motiv de... hărţuire sexuală.

Ce rost are, domnule Arbel, ca din cauza unei afaceri stupide, gen Paula Jones, să punem în primejdie relaţiile, şi aşa pe muchie de cuţit, între Ierusalim şi Cairo ?

Pe mine, vă rog să ştiţi, mă doare-n cot de sensibilităţile lui madam Shalom, pe mine mă interesează Shalomul cu Egiptul !

m e om ca toţi o

RODICA WEINBERG
PREZINTĂ PAGINILE DE

JOCURI

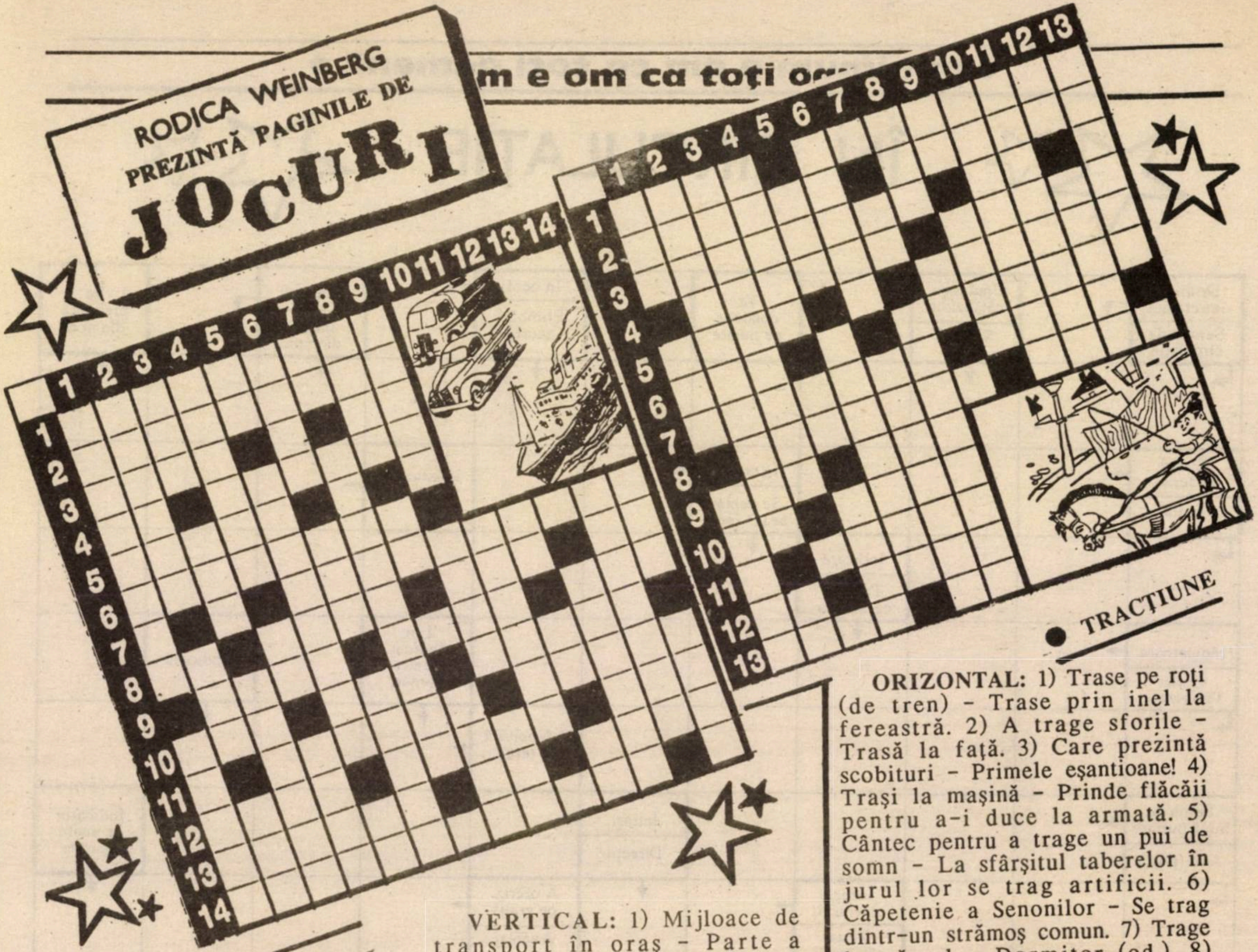

● TRANSPORTURI

ORIZONTAL: 1) Forţă care pune în mişcare un vehicul. 2) Nave care duc alte nave (sing.). 3) Anexă la motocicletă - Primii la tort! 4) Mere! - Tren care transportă mărfuri. 5) Urmează locomotiva. 6) Persoana care este de faţă. 7) Mijloace de transport aerian cu elice. 8) Economie (abr.) - Asalt - Tulpina cerealelor - Numeral. 9) Forţa lui poate pune în mişcare locomotiva - Uzină în Rusia - Monedă în Siam. 10) Aceea - Zeul vântului - Căi de transport pentru mici ambarcaţiuni. 11) Vas nou introdus în apă - Totalitatea căilor de transport. 12) Vârf în Carpaţi - Programul plecării şi sosirii trenurilor (pl.). 13) Asigură transportul corespondenţei - Heliu - Cost. 14) Vehicul care transportă lichide.

VERTICAL: 1) Mijloace de transport în oraş - Parte a avionului. 2) Un tramvai în depou - Artere de circulaţie - Abia apărut. 3) A iubi - Ambarcaţiune sportivă - Pietrişul de sub traversele căii ferate. 4) Univers - Interjecţie de durere - Prefix pentru maşini. 5) Primele tramvaie! - Trăsură pe două roţi care se poate lega, în vederea transportului, cu o bucătărie de campanie - Macaz. 6) Primul zburător - Diminutiv feminin - Uscăţivi. 7) Udrescu Horia - Mijloc de transport în munţi. 8) Clară - Telecomunicaţii (abr.) - Staţie de poştă pe timpul poştalionului. 9) Greşeli - Partea groasă a osiei, care intră în căpăţâna roţii - Lac în Irlanda. 10) Punerea pasului. 11) Primii tineri! - Ursu Erna - Pene! 12) Cale de circulaţie (pl.). 13) Ultimul cent! - Măiestrie.

DICŢIONAR: Utos, att, eol, inau, gig, taht - opor - ree.

BIANCA NIŢĂ

● TRACŢIUNE

ORIZONTAL: 1) Trase pe roţi (de tren) - Trase prin inel la fereastră. 2) A trage sforile - Trasă la faţă. 3) Care prezintă scobituri - Primele eşantioane! 4) Traşi la maşină - Prinde flăcăii pentru a-i duce la armată. 5) Cântec pentru a trage un pui de somn - La sfârşitul taberelor în jurul lor se trag artificii. 6) Căpetenie a Senonilor - Se trag dintr-un strămoş comun. 7) Trage la năvod - Dormitor (od.). 8) Trag cu tunurile - Nimic mai mult. 9) Bâtlan cu ciocul scurt! - Cititor în stele. 10) Posesiv - Clară. 11) Sub 18 ani. 12) Interjecţie de durere - Localitate în Indonezia. 13) Una bună rezolvă o problemă grea (pl.) - Bluze populare (pl.).

VERTICAL: 1) Se extrage din fructe - Nărod - Trageri de... scatoalce. 2) Nu poate fi tras la răspundere - Umed. 3) Inocent. 4) Pe băncile şcolii - Ultimii la înnot! - Pronume nehotărât. 5) Prefix pentru trei - A trage. 6) La 6 ani îl tragi cu aţa - Care trag la plug. 7) Mioare - Trase-n ţeapă şi făcute pe foc. 8) Prefix - Apelativ popular. 9) Primele poveşti! - Gen de insecte rhyneophore. 10) A-şi aplica funcţia. 11) Revoltat. 12) Spetează - Trage în ţeapă în regnul animal. 13) Mâncare de fasole.

DICŢIONAR: Aco, ciru, abs, aome

RODICA WEINBERG

ÎN CIRCULAŢIE

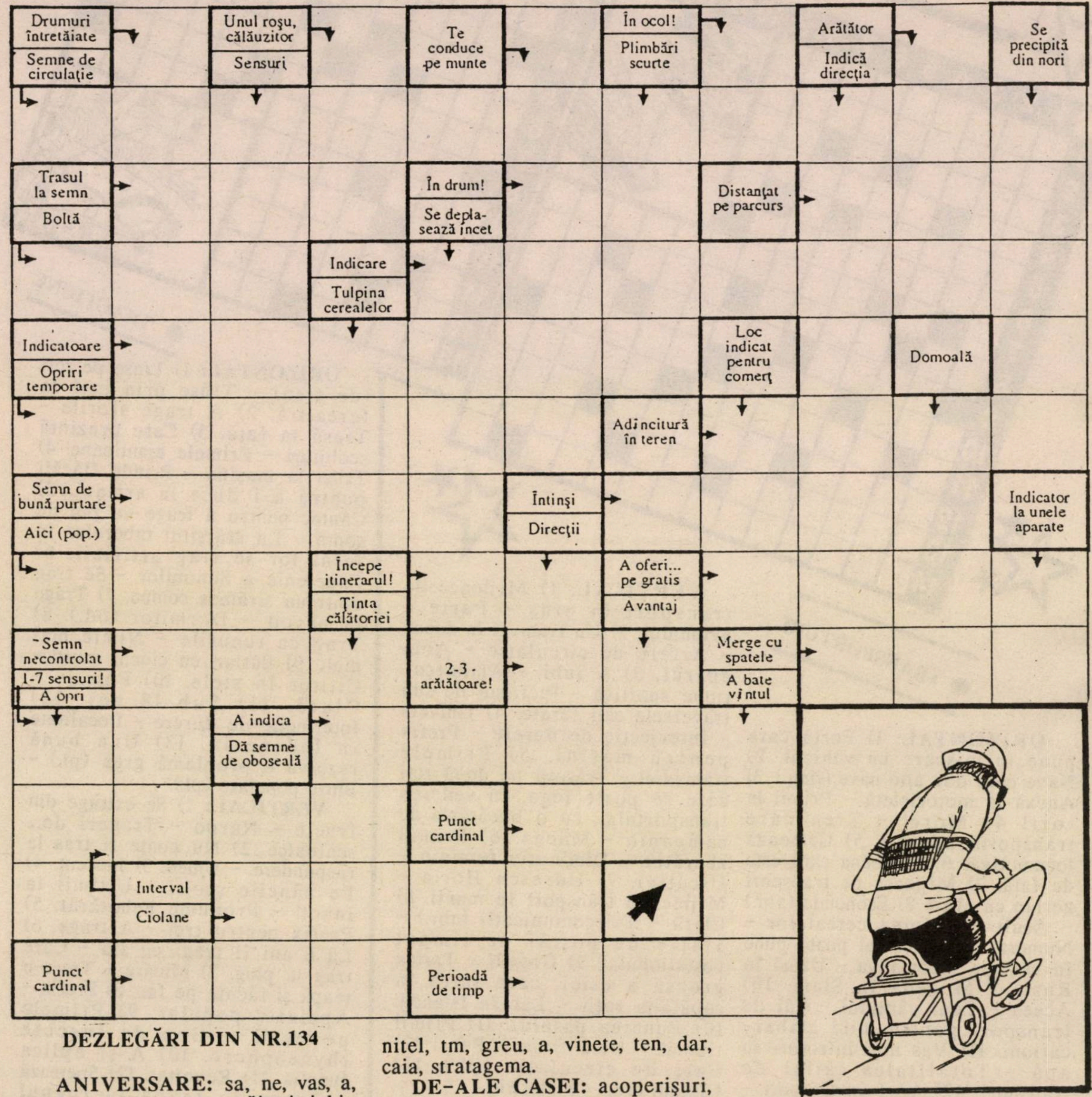
Drumuri întretăiate
Semne de circulaţie
Unul roşu, călăuzitor
Sensuri
Te conduce pe munte
În ocol!
Plimbări scurte
Arătător
Indică direcţia
Se precipită din nori
Trasul la semn
Boltă
În drum!
Se deplasează încet
Distanţat pe parcurs
Indicare
Tulpina cerealelor
Indicatoare
Opriri temporare
Loc indicat pentru comerţ
Domoală
Adîncitură în teren
Semn de bună purtare
Aici (pop.)
Întinşi
Direcţii
Indicator la unele aparate
Începe itinerarul!
Ţinta călătoriei
A oferi... pe gratis
Avantaj
Semn necontrolat
1-7 sensuri!
A opri
2-3 arătătoare!
Merge cu spatele
A bate vîntul
A indica
Dă semne de oboseală
Punct cardinal
Interval
Ciolane
Punct cardinal
Perioadă de timp

DEZLEGĂRI DIN NR.134

ANIVERSARE: sa, ne, vas, a, s, capra, ua, uscate, trăieşti, iubit, gros, sortit, ane, ap, Israel, p, gr, iris, titan, a, aiu, roti, rit, r, ropot, nasa, nora, tt, ag, fir, t, ea, a, t, te, învingi, tot, ce, sur, este, aprig, nitel, tm, greu, a, vinete, ten, dar, caia, stratagema.

DE-ALE CASEI: acoperişuri, palat, motel, aşezări, as, ri, ajuta, ts, tel, elansat, arol, ot, tur, m, cantonare, evacuare, ac, net, m, i, atu, trigam, stor, emigrare, ra.

METAL: sprinten, ma, alama, titan, bara, sudori, oţeliţi, lim, ti, aur, data, ina, tuci, al, aliaj, lite, s, curăţată, plati, uta, c, aine, uraniu, nai, ameţiţi.

∼∼∼ Uff! Mult a fost, puţin a rămas. Suntem (uite că am ajuns şi aici) în iunie, iar acuşi-acuşi, pe ziua de 14, seara, echipele Braziliei (campioana mondială «en titre») şi Scoţiei vor ieşi din tunelul de sub tribune, intrând pe gazonul noului *"Stade de France"* de la St. Denis, pentru meciul inaugural al turneului final al Campionatului Mondial de Fotbal 1998.

∼∼∼ Neliniştea franţujilor e mare, îndeosebi à-propos de faimoasa violenţă de pe stadioane. Suporterii englezi, mai cu seamă, sunt priviţi cu suspiciune, ca hamasnicii ce se pregătesc să intre în Israel. Deşi Federaţia de fotbal din Anglia a făcut, în anii din urmă, eforturi supraomeneşti pentru a-i transforma pe *fanii* britanici în gentlemani, aceştia nu dau semne de linişte. Dimpotrivă, la un meci Everton-Aston Villa suporterii au năvălit pe teren pentru a se răfui cu (bineînţeles) arbitrul. Fără intervenţia şi bastoanele de cauciuc ale poliţiei, nefericitul de cavaler al fluierului ar fi fost linşat. Acelaşi lucru s-a petrecut şi la un meci Barnsley-Liverpool. Iar pe stadionul din Gilingham, un suporter al echipei oaspe, Fulham, a fost ucis. Nici mai mult, nici mai puţin. O primă măsură a organizatorilor din Franţa: se interzice categoric intrarea pe stadion cu băuturi alcoolice, spectatorii fiind căutaţi la intrare ca la noi, în sacoşe după bombe, când intri la Hamaşbir. A doua măsură: grupurile de suporteri străini sunt plasate (era să zic internate) în spaţii izolate prin garduri de metal. Poliţiile naţionale ale celor 32 de ţări participante vor trimite câte 6 (şase) reprezentanţi care să se îngrijească, împreună cu poliţia şi jandarmeria franceză, de securitatea meciurilor. Ştiţi ce? Campionatele astea vor fi păzite mai straşnic chiar decât Bibi Netaniahu...

În final, să reţinem că pe şeful serviciului de securitate pentru Mondiale îl cheamă Dominique Spinosi. Numele potrivit la locul potrivit: problemele de care se loveşte susamintitul sunt realmente spinoase.

∼∼∼ Cât or fi fost de obsedate de bombe, autorităţile franceze s-au mai gândit totuşi să-l apere şi pe turistul venit la Mondiale de ofensiva speculanţilor. Întâi şi-ntâi la capitolul hoteluri: aici e-aici când e vorba de bugetul călătorului nemilionar. D-na Michelle Demessine, secretar de stat la turism, a lansat, în acest sens, operaţia botezată **Prix Bleu** (deşi noi, când auzim că situaţia în domeniul preţurilor este albastră, ne pierdem buna dispoziţie). Obiectivul acţiunii e simplu. Hotelierii au fost solicitaţi să participe la această operaţie, adică să se angajeze că nu vor mări preţurile cu nici un chip în perioada campionatului. Participanţii vor lipi la intrarea hotelului inscripţia «**Prix Bleu**» ataşată pe o minge de fotbal şi însoţită de lozinca: **"aici preţurile nu au crescut"**. În schimb (fiindcă trebuie să existe şi un "în schimb"...) turiştii vor primi la aeroporturi, în gări, şi la toate punctele de frontieră un pliant cu lista hotelurilor respective. Ceea ce echivalează cu o bună (şi binemeritată) reclamă. Până aici, toate bune şi frumoase. Din păcate însă, nu toţi hotelierii s-au grăbit să dea curs apelului lansat de d-na Demessine. Mulţi, foarte mulţi preferă lozincile cu "piaţa liberă", "legea cererii şi a ofertei" ş.a.m.d., mărind preţurile fără prea mari probleme de conştiinţă. În consecinţă, aşa cum arată revista «*Que choisir*» (Ce să alegi), hotelurile din oraşele unde se dispută meciuri pentru Marea Cupă au ridicat preţurile cu 41% în medie. Cel mai mare salt îl înregistrează hotelurile aflate lângă noul Stade de France de lângă Paris: 58%. Reporterii publicaţiei au găsit şi câteva stabilimente care, după spusele lor (ale reporterilor) "exagerează", mărind preţurile cu 209%!

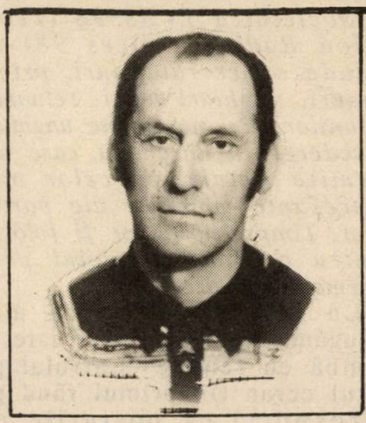

Puiu Peretz:
admiratorii săi de odinioară îi spun "dom' Puiu"

Una peste alta, tariful mediu pentru o cameră dublă, fără micul dejun (deci fără "croissants"-urile celebre) a sărit de la cca. 65 de dolari pe noapte la cca. 90 de dolari. Ce să alegi ?

∼∼∼ Păi, să vă spun eu ce să alegi. Exact ce am ales noi, hotărând să rămânem la casele noastre, să facem o bună provizie de seminţe şi alune sărate şi să vedem meciurile la televizor. Că nu moare nimeni dintr-asta... Dimpotrivă. Aşa cum citim în "România liberă" care preia o telegramă *France Presse*:

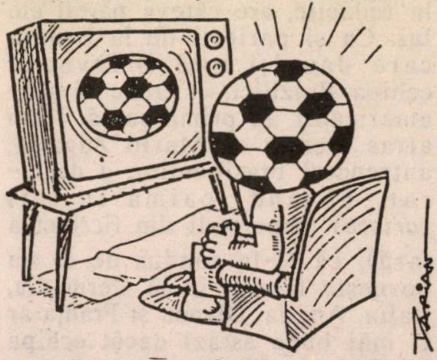

"Cupa Mondială de fotbal va oferi miliardelor de telespectatori din întreaga lume imagini de vis, cele 64 de partide ale turneului final urmând a fi transmise cu ajutorul a câte 17 camere de luat vederi, folosindu-se ultimele tehnologii ale televiziunii digitale. Televizarea partidelor, asigurată

de societatea TVRS-98 (Television Radio Services 98) va include super-ralantiuri, primplanuri, unghiuri mari, reluarea acţiunilor din mai multe unghiuri şi vederea în ansamblu, care vor permite detalierea celor mai interesante momente ale partidelor. Timpii morţi vor fi folosiţi pentru a analiza meciul prin intermediul graficii".

La toate acestea să mai adăugăm, în folosul celor care se plimbă cu remote-controlul pe micul ecran (în primul rând pe Eurosport) că posturile de televiziune au angajat câteva ex-vedete pentru a comenta jocurile. Francezii au pus mâna pe Pele (Perla Neagră a Braziliei din anii '60-'70), iar la alte staţii îi vom întâlni pe Amoros, Brehme, Wenger, Johny Rep şi alţii.

PRONOSTICURILE LUI PUIU PERETZ

Şi-acum să venim la problema fundamentală a verii 1998: cine câştigă Cupa? Puiu Peretz, fostul jucător al *Petrolului* din Ploieşti şi al echipei naţionale de fotbal a României (a jucat, între altele, atunci când românii învinseseră în 1954 pe jugoslavi la ei acasă, cu 1-0, ceea ce la ora respectivă era o performanţă de zile mari, fiindcă sârbii aveau echipa lor "de aur", cu Beara, cu Vukas, cu Milutinovici), Puiu Peretz, zic, cu care am stat de vorbă pe îndelete la redacţie, are câteva păreri ale lui. Ca şi pariorii de la Londra care dau (şi astăzi) favorită echipa Braziliei, el crede că sud-americanii au prima şansă. I-am atras atenţia că Mario Zagallo, antrenorul brazilienilor, a declarat, băgând spaima în toţi *cariocas* (suporterii din fierbintea ţară), că 11-le condus de el nu porneşte favorit şi că Germania, Italia, Anglia, Olanda şi Franţa ar fi mai bune astăzi decât echipa lui Ronaldo. "Ştiu - ne-a răspuns Puiu - **e adevărat că Brazilia nu se distanţează, ca pe vremuri, de celelalte formaţii, dar în zilele meciurilor ea va fi cu un cap mai bună decât la ora de faţă. Brazilienii, şi mai ales cei tineri, se zbat să fie angajaţi de marile cluburi europene şi ştiu că obţinând Cupa, cota fiecărui jucător la bursa transferurilor creşte cu 100%. De aceea, ei vor juca la nebunie".** Sau, cum ar fi zis nea' Nicu, *vor face totul...*

O echipă pe care interlocutorul nostru o vede în finală este Franţa. **"Din două motive. Întâi, fiindcă 11-le antrenat de Aimé Jacquet este realmente, la ora când discutăm, excelent. Un portar ca Lama, un înaintaş ca Zidane sunt oameni care pot decide o victorie. În al doilea rând, să nu uităm că Franţa este ţara gazdă şi că, de regulă, în asemenea situaţii, avantajul terenului echivalează cu un cadou picat din ceruri. Sprijinul pe care-l simţi atât pe stadion cât şi pe stradă din partea «a lor tăi» joacă un rol efectiv, el îţi dă aripi. E, ca să zic aşa, ca în «Turul Franţei», unde suporterii înşiraţi pe marginea şoselei se reped la ciclişti, împingându-i (deşi nu e voie!) de la spate, ca să câştige una sau două secunde. În anii '60 mondialele se desfăşuraseră la Stockholm. Suedezii aveau un 11 bun, dar de valoare medie, nimic excepţional. Cu toate acestea, atmosfera din jur i-a electrizat în asemenea grad, încât au ajuns în finală, unde brazilienii şi numai brazilienii au reuşit să-i oprească din marşul spre Cupă".** Alţi favoriţi? **"Argentina (pe Puiu Peretz înfrângerea lui Batistutta & Co.** în amicalul cu ai noştri de la Ierusalim, în aprilie, nu l-a impresionat de fel), **Germania, Italia".** Dar România? Fostul internaţional cade pe gânduri şi-ntr-un târziu răspunde: **"Lucrurile sunt amestecate... Uite care-i chestia. Echipa lui Iordănescu nu mai e ce-a fost în urmă cu 4 ani la mondialele din Statele Unite. Marii jucători, Hagi şi ceilalţi au cam îmbătrânit. Pe de altă parte, lui Puiu Iordănescu nu i-a fost deloc uşor să pregătească formaţia. Majoritatea fotbaliştilor, aşa-numiţii «stranieri», joacă la cluburi din străinătate, în Spania, în Anglia, în Italia, în Germania, în Turcia, în Elveţia şi e foarte greu, un adevărat coşmar, să-i aduci când vrei tu la Bucureşti, pentru antrenamente. Rezultatul: lipseşte coeziunea. O dovadă în acest sens ne-a dat-o înfrângerea naţionalei române, cu 0-1, în faţa Israelului, la Bucureşti".** Aici, Puiu Peretz ridică degetul în semn de *"atenţie, nu vă grăbiţi"* şi continuă: **"Dar... dar... situaţia e pe cale să se îmbunătăţească. După jocul cu ai noştri, românii i-au întâlnit pe greci, tot la Bucureşti, şi au învins cu 2-1. Apoi - şi aici e aici - au jucat la Bruxelles cu Belgia, tot într-un amical de pregătire. Iordănescu i-a avut la dispoziţie şi pe Hagi, şi pe ceilalţi «mari» care lipsiseră în partida cu Israelul şi a scos un egal: 1-1, după ce românii conduseseră cu 1-0. Belgia nu e Grecia, «diavolii roşii» cum li se spune, s-au calificat şi ei pentru turneul din Franţa, un meci nul pe terenul lor e un rezultat care mă face să cred că românii au ieşit din criză".**

Şi-acum, o întrebare de 25 de puncte: crezi că echipa lui Iordănescu se va clasa pe unul din primele două locuri din grupă şi, în felul acesta, va merge mai departe în optimile de finală? **"Da. Cred. Nu numai că doresc, dar şi cred. Cu cine au de jucat Hagi şi ai săi? Cu Anglia, Columbia şi Tunisia. Pe tunisieni, în mod normal, îi baţi. Pe englezi, hai să zicem că - tot în mod normal - nu-i baţi. Rămâne Columbia. Sudamericanii joacă-n viteză, sunt periculoşi, dar, după părerea mea, coaliţia formată din «bătrâni» (Hagi, Dan Petrescu, Stelea, Dorinel Munteanu, Sellimesy şi tinerii Viorel Moldovan, Adrian Ilic, etc.) are şansa întâia. Ori, cu două victorii în grupă, la tunisieni şi columbieni, românii şi-au asigurat locul doi în grupă (cel puţin locul II) şi merg mai departe. Iar o dată ajunşi în optimi, ei au posibilitatea să meargă... şi mai departe". În sferturi? "Da, spune Puiu Peretz, în sferturi. Printre primele opt echipe ale lumii. Eu le-o doresc din toată inima"...**

Şi noi, şi noi. Drept pentru care strigăm, de-aici până în ţara cocoşului galic:

hai băieţii !

INTERIM

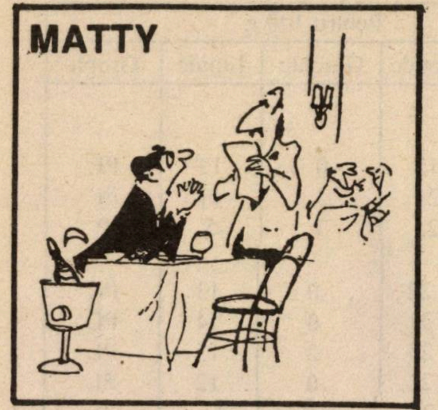

LA RESTAURANT

LUCULLUS și invitații săi

S. IACOBSON

IN - BAR INTERNET
Gastronomie computerizată
Str. Shlomo Hamelech 2
Tel Aviv

Trăim o epocă glorioasă, în care computerele și Internetul ne cronometrează viața, ne urmărește activitatea, știe totul despre noi și deține dosarul nostru personal, mai abitir decât ni le țineau comuniștii pe-ale noastre. Ceea ce însă n-am bănuit, este faptul că și o cafenea poate fi pusă sub semnul gastro-Internetului. Iată că am descoperit o asemenea formulă ambițioasă. Această mică și drăguță cafenea, situată în centrul Tel-Avivului, aproape de Dizengoff Center, se prezintă ca un pub elegant. Pe 5 scrinuri în stil antic stau 5 computere. În fața scrinurilor, un fotoliu, tot în stil antic pe care ahtiații computerelor se pot instala confortabil pentru a lua legătura cu tot globul. Lista de menu-uri este simplă dar instructivă: sandviciuri cu roast-beef și castraveciori murați crocanți, sandviciuri cu tuna, cu ouă. Pentru felul întâi există și salate cu mozarella și ulei de măsline, sau o salată suculentă cu roast-beef și legume proaspete.

Am băut o sticlă de vin Merlot Caberenet-Sauvignon italian care mergea admirabil cu roast-beef-ul, iar ca desert, ni s-a servit o "pie" (plăcintă) de pere (original) și una de alune.

În timp ce mâncam, priveam amuzați la turiștii care-și etalau jovialitatea și bunăstarea, la oamenii de afaceri de toate națiile care acționau febril computerele sub indicațiile și supravegherea «chelnerului», în timp ce - pe perete - 8 ceasornice mari arătau ora exactă pe tot mapamondul.

Am petrecut la acest bar momente interesante, urmărind înfrigurarea cu care oamenii cântau pe claviatura computerelor Simfonia neterminată a Tehnicii, și ne-am gândit ce mici suntem și ce formulă nouă constituie gastronomia computerizată. Prețuri normale. Utilizarea computerelor începe de la 15-20 de șekeli jumătatea de oră.

• Sănătatea

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

HENRIETTE: Toate funcțiile organismului sunt încetinite o dată cu instalarea bătrâneții. De această perioadă se ocupă ramura medicală denumită «Geriatrie». Cazul pe care ni-l relatați este tocmai un caz geriatric și trebuie tratat de respectivul specialist în geriatrie. În orice caz, nu vă faceți griji, nu este demență senilă.

TOMA NECREDINCIOSUL: Așa cum precizează autoritățile de resort, tuberculoza a revenit în Israel. Originea trebuie căutată în valurile de olimi din țările unde teribila boală este endemică. Totuși, după afirmațiile ministerului sănătății, populația nu este în pericol, având în vedere măsurile de profilaxie ce se iau în permanență.

MARIETTA: După rezultatele tuturor examenelor de laborator și radiografiilor, precum și ECO, boala de inimă de care suferiți este localizată la valvula bicuspidă (aorta). Se poate opera de către specialiști notorii, în spitalele mari din orașele principale ale țării.

KATHY: La locul de muncă aveți dreptul să-i cereți patronului ce vi se cuvine, aducându-i o dovadă de la medicul din Kupat Holim, în sprijinul revendicărilor dvs.

HANIKRA: Este recomandabil să întrerupeți complet relațiile sexuale în timpul sarcinii. Dealtminteri, și natura a prevăzut această necesitate, inhibând apetitul sexual în perioada respectivă. Am mai scris-o: *"vaca având vițel în burtă, nu-i arde de buhai"*.

PERTALA: Fizioterapie se poate face și la domiciliu, dar în funcție de recomandarea medicului curant.

Z.I. NESS ZIONA: Dacă soțul se comportă ca un zbir, de-abia își împinge soția spre destrăbălare în societatea altora.

●

Ministrul iordanez al Informațiilor, Nasser Lauzi, a declarat că poliția de la Amman a arestat opt teroriști islamici aflați în slujba sirienilor, și care pregăteau niște atentate împotriva Israelului.

Așa o fi, domnu' ministru, sper că nu te Lauzi !

Fost actor de cinema, ca și Ronald Reagan, d. Joseph Estrada (65) a candidat - mizând pe popularitatea sa în rândurile cetățenilor - la președinția Filipinelor și a învins.

Da, da, astăzi, în țările unde-i votul liber, Estrada care hotărăște soarta alegerilor.

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

CALORIILE !

La persoanele de vârsta a 3-a, obezitatea este un factor mult mai mare de risc în domeniul îmbolnăvirilor digestive, respiratorii, circulatorii, putând chiar favoriza accidente fatale, mult mai uşor decât la persoanele tinere.

Se impune deci observarea unui regim alimentar care să provoace slăbirea, sau să menţină o anumită greutate corporală a unui organism marcat de povara anilor.

Pentru evitarea pe cât posibil a oricăror neajunsuri în acest domeniu, este recomandabil să încercaţi a vă menţine consumul caloric alimentar zilnic la 1200 de calorii.

Pentru edificarea dvs. deplină, redăm mai jos tabele de alimente cu numărul de calorii al fiecăruia dintre ele.

Singurul lucru care vă rămâne de făcut, este acela de a vă calcula personal cele 1200 de calorii necesare zilnic şi, în funcţie de această socoteală, să vă alcătuiţi menu-ul.

PRODUSUL	Pentru 100 g				
	Calorii	Protide	Glucide	Lipide	Grupa
CARNE					
ORGANE					
Măruntaie creier	155	12	0	12	PL
Ficat pasăre	194	21	3	11	PL
Ficat viţel	165	25	3	5	P
Peşte gras					
Pastă peşte	205	22	0	13	PL
Anghilă	205	21	0	14	PL
Hering	233	23	2	15	PL
Macrou	190	22	0	12	PL
Ştiucă	95	22	0	1	P
Crap	135	20	0	6	P
Merlan	80	17	0	1	P
Limbă de mare	92	21	0	1	P
Peşte marin	90	20	0	1	P
Mihalt	77	18	0	1	P
Morun	80	18	0	1	P
Ton natur	130	23	0	4	P
Păstrăv	128	23	0	4	P
Calcan	88	16	0	2	P
OUĂ					
Ou întreg	155	13	1	11	PL
Albuş	45	10	1	0	P
Gălbenuş	370	16	0	35	PL

Din ziua când am citit în ziar că un băiat de patru ani din oraşul american Greensboro (Carolina de Nord) a ucis, cu un glonte tras în ceafă, pe-un copil de 6 ani, felul meu de a mă comporta pe stradă s-a schimbat radical.

De unde până atunci mă feream de huliganii întâlniţi pe trotuar şi de sacoşele rezemate de copaci (bombă?), acum, ori de câte ori văd înaintea mea un cărucior de copil, eu o iau rapid pe vis-à-vis.

Jean Marie le Pen, preşedintele "Frontului Naţional" din Franţa (dreapta) cu Bruno Mégret, adjunctul său şi ideologul cunoscutului partid neo-fascist. Lui Mégret, din cauza asta, i se spune Goebbels. Şi culmea e că seamănă cu acela...

• poşta •

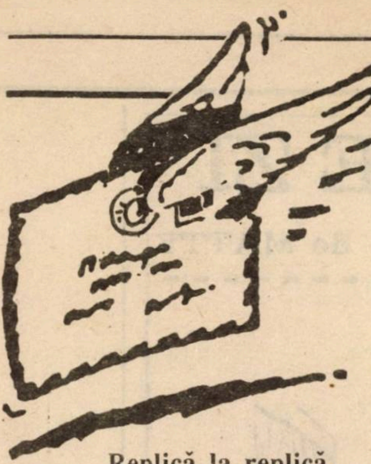

Replică la replică

În loc să-şi ceară scuze pentru felul cum mi-a (mal)tratat lucrarea "Oameni de omenie în vremuri de neomenie" pe care mi-a editat-o "Hasefer" din Bucureşti, editura - prin d. Alex. Singer - mă atacă viguros, ca în amintirea din copilărie pe care am relatat-o nu de mult, cu hoţul care, ca să deruteze, strigă el "Prindeţi hoţul!".

E clar: nici o editură nu are dreptul să intervină într-o lucrare fără acordul autorului. Prin nota publicată în «Minimum» de la 1 mai crt., editura afirmă că mi-a lucrat ea cartea. Tocmai aceasta îi reproşez, că a dispus la bunul ei plac de manuscrisul meu.

Este adevărat că îmi propusesem să vin eu la Bucureşti pentru a da "bunul de tipar". Nu mi-a mai fost posibil să mă deplasez la distanţe mari. Dar dacă mă deplasam, aş fi fost pus în faţa unui fapt împlinit: cartea era gata de tipar. Este inexact că editura *"m-a ţinut la curent cu toate fazele lucrării"*. Nicidecum nu m-a înştiinţat că va interveni în text. Dacă aş fi cunoscut intenţiile editurii, opream lucrarea. Editura recunoaşte că *"a scos unele pasaje"*, ceea ce ar fi de-ajuns ca s-o condamn; dar nu numai unele pasaje au fost eliminate.

Propun editurii, când un reprezentant al ei va avea prilejul să se afle în Israel, să organizeze o întrevedere la redacţia «Minimum», la care să arăt nenumăratele intervenţii şi omisiuni din lucrarea mea.

Oricum, se poate constata deosebirea dintre cartea apărută la Hasefer şi cea veritabilă, scoasă ulterior de mine în Israel, în prima parte din al treilea volum **"Ce s-a întâmplat cu evreii din România"**.

Nu numai că editura nu-şi cere scuze, dar, în nota din «Minimum» are curajul să mă ameninţe să nu mai contez pe ea !

Prindeţi hoţul !

MARIUS MIRCU
Bat Yam

Nicu Kaner

Nicu Kaner a fost unul dintre puţinii actori evrei-români care s-a bucurat - în cadrul unei îndelungate activităţi - de mult succes.

Născut la Bucureşti în 1897, fiu al unui cunoscut bijutier, el a avut o soră, Lola, care a reuşit să devină Contesă de Montmorency.

După absolvirea Conservatorului, a debutat pe scena Naţionalului, pe care însă l-a părăsit după două stagiuni, angajat fiind de compania de operetă N. Leonard - Ciucurete. Iar când Leonard a fost nevoit de boală să se retragă din teatru, Nicu Kaner şi-a continuat activitatea la compania Demetrescu de Silva - Ciucurete, unde a făcut o carieră excepţională, fiind cel mai bun june comic al Operetei româneşti. Iar în rolul "Boni" din opereta "Sylvia" de Kalmann, a fost considerat ca cel mai bun actor al epocii. A Munte, temutul cronicar al ziarului "Dimineaţa" a scris atunci: *"Nicu Kaner, în Boni, a făcut o creaţie care cred că i-a depăşit chiar şi imaginaţia lui Kalmann"*.

Întâmplarea a făcut să aibă ca partenere actriţe de aceeaşi calitate, tot evreice, ca, de pildă, pe superba Any Aurian (soţia lui V. Maximilian şi mama viitorului director de scenă Puiu Maximilian), şi pe strălucitoarea Florica Florescu, emigrată ulterior în Israel unde a sfârşit în anonimat.

O dată cu încetarea activităţii Teatrului de Operetă, Nicu Kaner începe o nouă carieră: aceea de director, autor şi actor al unei trupe de revistă, având-l drept asociat pe cunoscutul comic cupletist I. Pizone. În acea perioadă - cu excepţia teatrului "Cărăbuş" al lui C. Tănase ale cărui spectacole erau de o factură asemănătoare celor pariziene - se mai juca o aşa-zisă Revistă la cinematografele de cartier, în completarea filmului proiectat, sau vara, prin rarele grădini de teatru. Protagoniştii acestor spectacole erau Jana Doljan, Nataliţa Pavelescu, Grigore Sandi-Huşi (Al. Giugaru), D'Ayol (evreu, tatăl actriţei Juju Pavelescu), Tomazian, Titi Mihăilescu şi alţii.

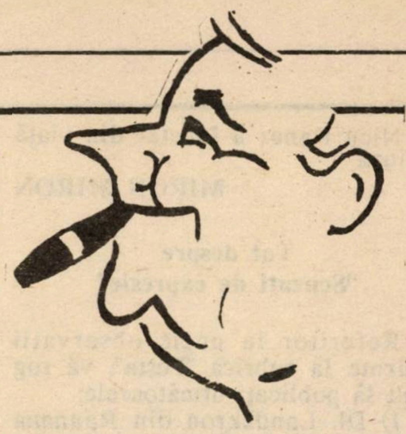

Kaner: avea mereu un trabuc în colţul gurii

N. Kaner aduce pentru prima oară revista de calitate în plin centrul oraşului, la cinematograful Femina, pe b-dul Elisabeta, sub titlul "E ca la mama acasă"; jucată cu un enorm succes, ea a ţinut afişul mai mult de un an de zile, în completarea filmului. În această revistă (în care a fost lansată Sili Vasiliu) au jucat Tuki Eremia, Elena Zamora, Rozina Viquelin, un cuplu de tineri dansatori: Ani şi S. Siomin, şi este readusă Marilena Bodescu (viitoarea soţie a lui N. Vlădoianu) care nu mai fusese distribuită nicăieri de când, în timpul războiului, în Bucureştiul ocupat de germani, recitase cupletul "Neamţule, să facem pace".

Mai târziu, în perioada Baraşeumului colaborează masiv, jucând şi scriind cuplete de genul "Peste tot facem afaceri" (interpretat de Jeni Şmilovici) sau "Mămica mea de la galerie" (scris pentru Adina Podeanu).

În toată perioada de prigoană rasistă colaborează cu celelalte teatre româneşti, sub semnătura lui Nikon (Nicuşor Constantinescu), iar după război continuă sub propria sa semnătură-pseudonim, "Nikan".

În singurul turneu făcut în Israel a declarat la o recepţie: *"În lunga mea carieră şi viaţă nu mi-am închipuit că voi trăi o asemenea minune: cântăreţi şi actori consacraţi "goimi" să-şi înveţe textele în ebraică pentru a fi pe placul spectatorilor israelieni originari din România, plecaţi de acolo din motive şi în condiţiile ştiute"*.

Nicu Kaner a încetat din viaţă în 1974.

MIRON MIRON

Tot despre "Scuzaţi de expresie"

Referitor la unele observaţii apărute la rubrica "Poşta", vă rog mult să publicaţi următoarele:

1) Dl. Landskron din Raanana este intrigat de faptul că distinsul preopinent al lui Meni Peer - pre nume Junger Carol - fiind pus în grea dificultate de întrebarea cu privire la ţara sa de origine, a răspuns: Transilvania. E unul din refugiile celor cărora le vine greu să mărturisească "ruşinosul" nenoroc de a se fi născut în România. De aceea, dl. Landskron se întreabă dacă nu cumva ar fi cazul ca şi dl. Junger Carol, "occidentalul" prin excelenţă, să fie trimis pe urmele lui Dan Shilon.

2) D-na Elvira Goldman, referindu-se, în acelaşi număr al revistei, la nota "Scuzaţi de expresie", consideră că, ţinând seama de prestigiul (într-adevăr binemeritat) al revistei «Minimum», recomandarea de a-i spune lui Dan Shilon, pentru mojicia lui, *du-te în pizda mătii,* nu este cea mai potrivită.

3) Părerea mea, deşi aparent paradoxală, este aceea că ambii corespondenţi au perfectă dreptate. Având în vedere dimensiunile neruşinării şi ale injuriilor la adresa originii româneşti, manifestate de unii "români", precum şi de unii foarte superiori israelieni pur-sânge, eu aş propune ca să nu mai fie utilizată vulgaritatea şi lipsa de respect, de care se simte ofuscată d-na Elvira Goldman, urmând ca celor în cauză să li se adreseze cu respect formula: *Stimate domn, vă rog să vă duceţi în .... mamii domniei-voastre, multilateral dezvoltată!*

Asta aşa, cu năduf şi cu toată greaţa posibilă, dar şi cu eleganţa binemeritată de asemenea personaje care ar avea nevoie de mult mai multă minte şi înţelepciune decât au reuşit să adune ei, ca nişte nesimţiţi ce sunt, scuzaţi de expresie !

NATHAN BRON
Kiriat Ata

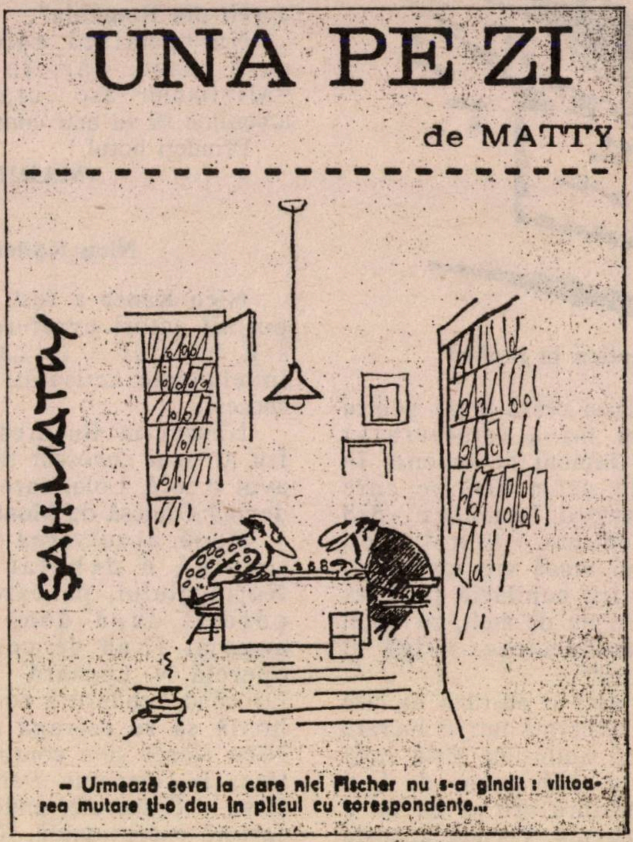

UNA PE ZI

de MATTY

— Urmează ceva la care nici Fischer nu s-a gîndit: viitoarea mutare ţi-o dau în plicul cu corespondenţe...

Şah-Matty

Stimate domnule Director,

Întrucât am remarcat că în ultimele numere «Minimum» a publicat unele din lucrările regretatului caricaturist Matty Aslan, trimit cu titlu informativ o copie după desenul publicat de ziarul "România liberă" (Bucureşti, 1972) cu prilejul celebrei confruntări de la Reykjavik (Islanda), pentru titlul de campion mondial de şah.

Expresivitatea grafică a subiectului abordat, precum şi autograful pe care mi l-a acordat autorul în contextul caricaturii (caracteristic pentru umorul său spontan), au situat-o pe aceasta printre piesele de rezistenţă din colecţia mea de cartofilie şahistă.

Dr. ISAC TEICH
Ierusalim

Tot despre arta "porno"

Interesul ce-l manifest faţă de arta (da, există şi o artă!) erotică pornografică datează încă din anii adolescenţei fugoase, din urmă cu peste şase decenii, petrecuţi în cercul suprarealiştilor români de la revista "unu": Saşa Pană, Geo Bogza, M.R.Paraschivescu, Gelu Naum ş.a., ş.a. Conştiinţa rupturii care există între lumea exterioară şi cea interioară, între fantezie şi realitate, îl determinase pe ghidul spiritual al mişcării suprarealiste, poetul francez André Breton, medic psihiatru de profesie, şi pe prietenii săi Paul Èluard, Louis Aragon, Picasso, Dali ş.a. să-şi orienteze cercetările teoretice (publicate în revista "Suprarealismul în slujba revoluţiei") înspre trei personalităţi: Marx, ca teoretican al libertăţii sociale, Sigmund Freud ca teoretician al libertăţii individuale şi marchizul de Sade, considerat - scrie Breton - "cea mai autentică anticipare a lui Freud şi a întregii psihopatologii moderne... artistul care a vrut să redea omului civilizat puterea instinctelor primitive". "Sadismul" a devenit astfel o componentă a creaţiei suprarealiste în literatură şi pictură, "porno" devenind un gen literar cultivat de majoritatea "avangardiştilor", la fel cum regizorii şi actorii Hollywood-ului erau obligaţi, prin contract, să realizeze cel puţin o dată un film Western. Deşi prin anii '32-'35 pornografia era interzisă şi autorii pedepsiţi prin lege cu închisoarea, nu numai Geo Bogza, dar aproape toţi poeţii şi pictorii sprarealiştii din România au compus lucrări "porno".

Veche, precum cea mai veche profesiune din istoria omenirii (*porné* înseamnă de altfel în greceşte *prostituată*), lipsa de prejudecăţi în practica şi literatura sexualităţii a creat o deplină libertate literaturii erotico-pornografice din antichitate şi până spre sfârşitul secolului 18, vorbele spuse pe şleau, indecenţa, trivialul, obscenul bucurându-se şi ele de o largă permisivitate.

În eseul său "Voinţa de a cunoaşte", cunoscutul filosof contemporan Michel Foucault (1926-1984), afirmând o nouă concepţie a istoriei prin analizarea diferitelor forme de instituţii represive (închisori, lagăre, ospicii) consideră că, începând cu secolul 19, aşa zisele "coduri morale" legiferate sub "regimul victorian" din Anglia şi aplicarea lor mai târziu în întreaga Europă apuseană, au pus sexualitatea sub obroc, "confiscând-o până şi din patul conjugal". Dreptul la cuvânt a dispărut şi el deopotrivă, fugărit, tăgăduit ori redus la tăcere. Lupanarele şi ospiciile deveniră singurele spaţii de toleranţă, prostituatele, clienţii şi proxeneţii, la fel ca psihiatrul şi "istericii" lui mutând pe furiş plăcerea în sfera lucrurilor ce nu se spun! Denunţând această absurdă "tabuizare" a unor lucruri pe care ai voie să le practici, dar despre care nu ţi-e îngăduit să scrii, în esenţă încă o formă de represiune anti-democratică a libertăţii de gândire şi de expresie, Michel Foucault ridica sceptic întrebarea: *"Ne vom putea oare elibera pe deplin de aceste două secole în care istoria sexualităţii trebuie privită în primul rând ca o cronică a represiunii crescânde ?"*

Dr. EMIL WITTNER
Petah Tikva

Încă ceva despre Babu

Un eminent jurist evreu din România (Beniamin Mendelsohn) a creat o nouă ramură în Drept – ştiinţa victimologiei. El a afirmat, printre altele, că nu rareori victima îşi provoacă nenorocirea prin ţinută vestimentară, neatenţie, indiscreţie, credulitate.

Dar ce evenimente au contribuit la dramaticul sfârşit al lui Babu Ursu ? Să vedem...

În urmă cu peste 60 de ani, o tânără nostimă şi elegantă opreşte maşina în care se afla şi întreabă de o stradă pe un domn care se grăbea către slujbă. Ulterior, aceşti doi tineri se vor uni; amândoi soţii sunt medici; ea, mărunţică, evreică ardeleancă, el neobişnuit de înalt, creştin regăţean. Din dragoste, domnul doctor Vasile Ursu a vrut să se şi circumcidă,- lucru pe care l-au aflat Tuţa şi Babu, cei doi copii, citind scrisorile rămase de la părinţi.

Doamna Margareta Ursu a fost o femeie inimoasă, foarte capabilă şi generoasă. Nu o dată a plătit unei ţărănci biletul de tren pentru ca să nu se chinuiască în căruţă după o operaţie grea.

Soţul ei era bine cunoscut în Galaţii de după război, se ţinea foarte drept şi iarna purta o căciulă ţuguiată. Dacă mai adaug că era un tip de o rară cinste, care lua atitudine în faţa nedreptăţilor, nu e de mirare că eu, elevă de liceu, îl vedeam ca în descrierea poetului *"...poartă o cupolă pe frunte/ Şi vorba-i e tunet şi sufletul ger/ Şi Vodă singur e-un munte..."*.

Babu şi Tuţa au cunoscut în casa părintească afecţiune, respect reciproc, încredere, generozitate.

Înzestrat cu un talent neobişnuit, Gheorghe Ursu, inginer şi poet, îşi notează pe parcurs de zeci de ani în jurnalul lui intim tot ce-i impresionează retina sau urechea. Citind cartea lui **"Europa mea"**, am fost copleşită de descrierile atât de amănunţite în care natura, clădirile, contactele cu oamenii sau cina prea frugală sunt redate în egală măsură. Notiţele ce şi le tăcea zilnic erau la fel de detaliate. Pentru roboţii inculţi care l-au "anchetat", nu a fost greu să-i găsească un capăt de acuzare.

La câteva luni după asasinarea lui, sora lui îmi scria din Cipru unde îşi vizita fiica cea mare, căsătorită cu un coleg de studii, grec. A fost cea mai dramatică lectură a vieţii mele. Înspăimântată de cele trăite, Tuţa m-a rugat să distrug acest *"j-accuse"* al timpurilor noastre. Buna şi draga mea prietenă care, pe lângă eforturile de a-şi alina familia proprie, a sprijinit cu fapta, enorm, campania de publicare şi reabilitare a fratelui ei, a rămas în umbră. Foarte modestă, a susţinut-o pe Sorana, soţia fratelui şi pe cei doi copii, Andrei şi Olga (toţi aceştia trăiesc în America) pentru a putea suporta coşmarul şi a-şi lichida apoi gospodăriile. Nici după decembrie '89 nu a avut succes în dorinţa ei de a se face dreptate. Cele două desenatoare tehnice care l-au denunţat pe Babu, merg la slujbă ca deobicei şi se bucură de viaţă.

Georgeta Berdan - "Tuţa" pentru toţi cei care au cunoscut-o şi iubit-o, a murit la 27.1.95, răpusă de o boală cruntă.

N.B.: Am copilărit în Galaţi.

Tatăl meu a fost prieten cu d-rul Ursu, diferenţele sociale şi de vârstă netulburând amiciţia unor oameni foarte oneşti şi care şi-ar fi dorit o viaţă mai bună pentru toţi. De aci derivă cunoştinţa şi prietenia mea cu tot clanul Ursu, afară de protagonistul principal... aici ar mai fi ceva de spus, dar am abuzat de răbdarea dvs. - cred - destul.

Cu simpatie şi stimă

EDITH COHEN
Frankfurt am Main
Germania.

"Pan York" şi "Pan Crescent"

În istoria sionistă evreiască, anul 1947 a marcat debutul unei mari efervescenţe, în special în Europa milioanelor de exterminaţi de către fiara nazistă. Uliţa evreiască a cunoscut atunci începutul unei exaltări fără seamăn, în speranţa că ceea ce mai rămăsese din locuitorii ei, va putea - în fine - pleca în ţara mult visată. Nimeni nu-şi punea întrebarea ce va face, odată ajuns acolo, ci - visând doar la aspectele mesianice ale problemei - fiecare îşi închipuia că simpla venire în ţară va rezolva toate problemele.

În cadrul primelor plecări pe scară mare s-au numărat şi acelea efectuate la bordul navelor "Pan York" şi "Pan Crescent".

În luna decembrie 1947, toţi cei îndreptăţiţi la Alia (pentru că se pare că existau şi unii fără acest drept), au fost anunţaţi să se pregătească de plecare. Eu mă aflam atunci la Gura Humorului şi de acolo am fost trimis la control medical şi la poliţie pentru întocmirea actelor necesare.

Luni 22 decembrie 1947, pe un ger năprasnic, seara pe la orele 8, sute de oameni - printre care şi eu - au primit paşapoartele pe peronul gării unde - într-un târziu - a sosit o nesfârşită garnitură de tren de marfă, cu vagoanele acoperite de ţurţuri de ghiaţă şi în care aveam să ne îmbarcăm.

Am năvălit cu toţii în aceste vagoane, fiecare cu cele 40 de kg. la care avea dreptul, încălzindu-ne doar cu propria noastră răsuflare. După o oră trenul s-a urnit din loc, dar a doua zi, 23 decembrie, trenul ajunsese abia la Buzău. Pentru cei păstrători de tradiţie, această zi de 10 Tevet în care se postea, a fost o zi foarte grea.

În dimineaţa zilei de 24 decembrie am reuşit să vedem, printr-o crăpătură dintre scândurile vagonului, falnicul pod de la Cernavodă peste care tocmai treceam, iar seara am ajuns la punctul de graniţă Negru Vodă.

Am coborât din vagoane cu bagajele în mâini, ne-am încolonat, şi atunci doi grăniceri au trecut printre rânduri, au cerut să vadă paşapoartele şi... ni le-au luat. Ne simţeam anonimi, rătăciţi în ţara nimănui. Câteva sute de metri mai încolo am fost din nou urcaţi în vagoane de marfă, de data asta bulgăreşti; spre seară s-a urnit şi acest tren din loc, cu vagoane la fel de friguroase, numai că atmosfera dintre noi devenise foarte veselă. Spre seara zilei de 25 decembrie am ajuns în portul Burgas, unde am fost transferaţi pe nişte vapoare feeric iluminate: era noaptea de Crăciun. Fiecare vapor avea o capacitate de 8000 de tone, în fiecare din ele s-au urcat cca. 8000 de persoane, fără să ştim în ce pericol ne aflam: într-adevăr, depăşisem cu mult capacitatea de încărcătură şi cea mai mică avarie putea să ne coste viaţa. În ziua următoare ni s-a dat ceva de mâncare, am fost duşi la nişte robinete improvizate unde ne-am spălat puţin doar faţa şi mâinile.

La 27 decembrie au sosit şi ultimele trenuri cu emigranţi şi vasele ar fi trebuit să ridice ancora imediat, dar... altă complicaţie: fiind sâmbătă, evreii religioşi s-au împotrivit plecării. A trebuit să li se explice că s-ar fi anulat toată plecarea, pentru a-i convinge să cedeze. La ora 12 s-au ridicat, în fine, ancorele, în timp ce 15.000 de evrei se găseau pe punţile vaselor şi cântau într-un glas «Hatikva»...

În zilele următoare am ajuns la Istanbul, am traversat Bosforul, apoi strâmtoarea Marmara, ajungând astfel în Marea Egee. Dar aici am văzut, în depărtare, vasele englezeşti apropiindu-se şi împresurându-ne treptat. Şi tot pe vapor am aflat că Regele Mihai a fost silit să abdice. Ceea ce însemna că dacă plecarea noastră din România mai întârzia cu 2 săptămâni, cine ştie dacă mai plecam.

La 31 decembrie, la ora prânzului, englezii ne-au somat să ne predăm, ordonându-ni-se drastic să nu ne împotrivim nici măcar prin aruncarea unei măsline: un asemenea gest ar putea să se soldeze cu mulţi răniţi.

Joi, 1 ianuarie 1948, am ajuns în Cipru, unde am fost debarcaţi a doua zi şi internaţi. Se terminase Odiseea plecării. Începea Odiseea din lagăr. Dar asta, cu altă ocazie.

SHLOMO BERCOVICI
Rehovot

Gânduri la «Seniorie»

La vârsta "Senioriei" (cum se spune pe-aici), adică atunci când eşti pensionar, timpul îţi permite să studiezi ziarele ce apar în limbile engleză şi română în SUA, revista «Minimum», diversele emisiuni politico-economice de la TV, «Time»-ul şi altele asemenea, ce-ţi permit să te ţii la curent cu ce se petrece prin lume, inclusiv ploile şi furtunile care au distrus o grămadă de case aici la noi, lăsându-i pe locuitorii respectivi fără adăpost, sau cutremurele din Iran cu ştiutele consecinţe. Iar aici, în America, unde o echipă de oameni se zbat să rezolve o seamă de probleme vitale pentru întreaga omenire, femei între 24-55 de ani îşi amintesc dintr-odată, aşa, de "avansurile erotice" ce le-ar fi fost făcute de preşedintele SUA acum 7 sau 27 de ani. Ca să nu mai vorbim de sistemul judiciar sub orice critică, ce permite cohortei de avocaţi ai acestor... să nu le zic pe nume, care avocaţi câştigă milioane de dolari (de unde?) să ducă o campanie furibundă împotriva sus-zisului Preşedinte şi a familiei sale, să-i distragă atenţia de la rezolvarea problemelor într-adevăr importante pentru toţi, în favoarea unor - pur şi simplu - maimuţăreli.

Am învăţat aici, la Seniorie, că America este condusă de un Preşedinte (cu echipa lui), de un Congres (Senat şi Cameră) şi de un sistem judiciar (Curtea Supremă). Dar ce face oare Curtea asta Supremă, dacă lasă un Preşedinte să fie târât în noroiul adunat peste el de avocaţii respectivi (deveniţi şi "vedete" pe chestia asta), şi care se bazează pe simplele afirmaţii, fără umbră de dovezi, ale acestor femei ce pretind că, acum 7 sau 27 de ani s-ar fi "culcat" cu Clinton sau ar fi fost "pipăite" de el ? Bătrâna Tripp, de pildă (care a fost şi arestată acum vreo 30 de ani), zice că "a înregistrat pe furiş" lăudăroşeniile unei tinere aventuriere ce vroia să-şi dea aere.

Săptămâna trecută, în "Meridianul" românesc, Mircea Crişan spunea - cu obişnuitu-i humor - că pe el "îl doare-n fund", ca de altfel pe toţi oamenii de bună credinţă, de ce face un preşedinte, un şef de stat sau un alt lider (vezi portretul lui Arafat din "Orizonturi roşii") în viaţa lor particulară, dar îl interesează la maximum ce face pentru stat şi populaţie, dacă economia merge bine, dacă ştiinţa şi cultura se dezvoltă, dacă ucigaşii şi armele lor sunt descoperiţi sau nu, ş.a.m.d. Mai bine - spunea Crişan - milioanele de dolari care se irosesc pe avocaţi şi pe femei tenebroase, s-ar da României, s-o ajute să-şi mai revină puţin. Eu aş spune că mai bine aceşti bani s-ar da pentru construirea de case pentru "Seniorii" imigranţi în SUA care-o duc mai greu, sau să fie ajutaţi sinistraţii ploilor recente, sau... sau... sau...

Iertaţi-mă că vă scriu, dar aşa-mi spune inima !

JOSEPH LEV
San Jose, California

T. Ernest, Tel Aviv (just: *nimic din ce e omenesc nu mi-e străin:* maxima folosită de Marx destul de des, aparţine poetului latin Terenţiu (190-159 î.e.n.); *Harry Shoshany*, Ramat Hanasi (Câteva epigrame: Lui Dan Shilon, care a insultat la TV aliaua română: *"Ai insultat o alia/ arătându-ţi astfel ura;/ acuma, toţi vor observa/ cât de strâmbă-ţi este gura!"*; D-lui ministru Itzhak Mordehai: *"Generalul Mordehai/ e glumeţ chiar la necaz;/ cu ameninţări în grai,/ m-a făcut să MOR-DE-HAZ!"*; D-lui Bill Clinton: *"A fost şi este un tip bine,/ s-o fi culcat cu careva;/ în principal, ştie oricine,/ pe noi nu ne va... regula!"*; Răspuns d-lui dr. G. Mănescu, care m-a ironizat că, din punct de vedere politic, văd numai jumătate din realitate: *"Nu cred că sunt medici mulţi,/ aşa precum eşti dumneata,/ fără ca să mă consulţi/ să ştie suferinţa mea./ Văd totul pe jumătate/ că vederea nu-i intactă;/ Doctore, zău, ai dreptate,/ la un ochi am... cataractă!"*; Un turist printre arabi: *"Am avut marea surpriză/ s-aud "Ha Bibi" şi-n pustiu;/ e clar, Bibi are priză/ în Orientul Mijlociu!"*; Saddam pregăteşte un război microbian: *"Ar trebui eliminat/ acest dictator dur şi snob,/ iar locul lui dezinfectat,/ că însuşi el, e un... microb!"*; Bibi spre Washington: *"Ca fiecare om fidel,/ se roagă Bibi în avion,/ să n-aibe Bill nimic cu el,/ nici în CLIN şi nici în TON!"*; Fraţii Levy, liderii mişcării Gesher (pod): *"Fraţii David şi Maxim/ au alt "Pod" de construit,/ Constatând în mod intim/ că cel vechi s-a şubrezit!"*); *Monica Bilan*, Hannover, Germania (câteva gânduri pe marginea Jubileului: "Avem nevoie de Patria noastră ca de aerul pe care îl respirăm... Faptul că peste 2000 de ani am stat cu chirie, ne-a adus prejudicii mari, discriminarea şi ura celor din mijlocul cărora am trăit - şi aceasta, în pofida faptului că am fost chiriaşi solvabili, oneşti şi devotaţi, în pofida faptului că am ţinut casa curată, aducându-i îmbunătăţiri şi apărând-o, atunci când am fost lăsaţi s-o facem. Am rămas mereu nişte paria nedoriţi - nu aveam propria noastră casă. Cine cunoaşte, de exemplu, traseul antisemitismului românesc, se poate convinge de acest adevăr: uneori, nu ne-a rămas decât soluţia de a ne arunca în mare (cazul gălăţenilor expulzaţi din România pe la jumătatea secolului trecut). Acum avem această casă".); *S. Sfarti*, Santa Fé Springs, Los Angeles, SUA (Câteva sugestii pe adresa lui Leon Volovici în vederea ediţiei a II-a a «Jurnalului» lui Mihail Sebastian: 1) Prefaţa se adresează doar celor ca noi (de vârstă destul de înaintată) şi neglijează toate generaţiile mai tinere, alfabetizate după moartea lui M.S. (şi sunt de atunci peste 50 de ani) şi care iau - posibil - contact pentru prima oară cu acest scriitor; 2) volumul tipărit ar fi trebuit să conţină o listă a lucrărilor scriitorului precum şi o bibliografie - fie şi redusă - a studiilor şi articolelor critice mai importante, apărute în volum sau reviste tratând creaţiile lui M.S.; 3) e necesar, în special, lămurirea condiţiilor în care M.S. s-a ataşat de ziarul «Cuvântul», de Nae Ionescu, prietenia sa cu Mircea Eliade precum şi o explicaţie - eventual psiho-analitică - de ce acest ataşament a rămas în continuare destul de puternic şi mult timp după ce aceştia au evoluat către extrema dreaptă"); *Renie Leizerovici*, Petah Tikva (colaboratorul nostru I. Schechter nu este una şi aceeaşi persoană cu d. Itzhak Schechter din comitetul sinagogii Guttman); *Dr. Savel Tirer*, Hod Hasharón ("Suntem un grup de prieteni cărora ne place să dezlegăm careuri de cuvinte încrucişate. De aici, o observaţie: de la un timp încoace, aceste jocuri au devenit foarte uşor de dezlegat, cu răspunsuri "mură-n gură". Noi v-am ruga, şi credem că suntem în asentimentul multora, să se revină la formularea definiţiilor de aşa manieră încât să trebuiască să gândeşti mai mult şi, în final, să reuşeşti abia mai târziu să găseşti răspunsul"); *Sandy Scherer*, Kiriat Haim ("Un omagiu adus revistei «Minimum», cu prilejul Jubileului de 50 de ani al Statului Israel. O desfătare, pe tot parcursul de la apariţia n-rului 1 al revistei şi până azi. Maestrul Mirodan cu ŞEFUL SECTORULUI, care nu-i uşor de condus, fiind vorba de SUFLETE, realizează împreună cu ZIARIŞTII colaboratori această minunată apariţie. Urez CELEBRULUI ca, împreună cu celelalte realizări ce se întâmplă în micul dar puternicul, vrednicul, înţeleptul şi curajosul nostru Israel, să ajungă împreună la apariţia «MINIMUM Nr. 702». Iar după asta, vom mai vedea".); *ing. Leopold Binder*, Kiriat Bialik, Tzur Shalom; *Viorica Weissman*, Ierusalim; *Petre Rado*, Forrest Hill, New York, SUA; *Dr. V. Eşanu*, Beersheva; *Titi Moisescu*, Stockholm, Suedia; *Ioan Holender*, Viena, Austria; *Sorina Menssinger*, Natania; *ing. Crin Ionescu*, Modiin; *Victor Franc, Haifa; Moshe Kreisel*, Ierusalim; *Irina Gad*, Bethesda, SUA (mulţumim pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice. Ceilalţi pe curând).

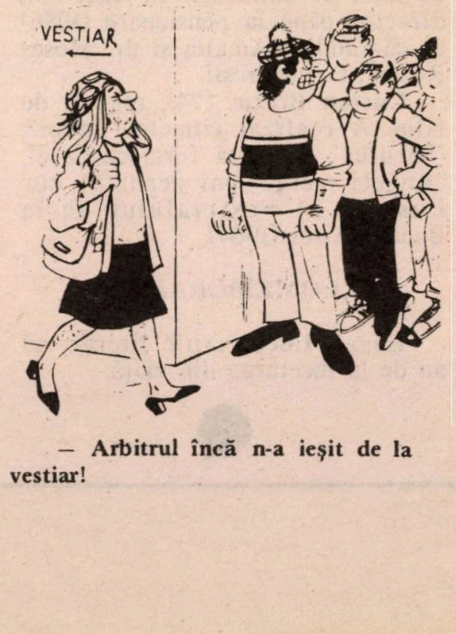

— Arbitrul încă n-a ieşit de la vestiar!

TURISM

S. Moscovici-Karmoss, ziarist; de la Beaconsfield, Québec, Canada; la rude (tel. 02-6410901)

ANIVERSĂRI

Maria Găetan-Mozes, poetă; 70 de ani de la naştere.

Moshe Weinberger-Carmelly, Rabin-Şef al Comunităţii din Cluj în anii războiului, colaborator al Rabinului-Şef Dr. Al. Şafran la acţiunea de salvare a evreilor din Ardealul ocupat de unguri.

PREMIU

Dumitru Hâncu, Premiul "Tudor Teodorescu-Branişte" al Fundaţiei Culturale "Magazin istoric" din Bucureşti.

SPITALIZARE

Tania Lovinescu, scriitoare; la spitalul Ichilov, în vederea unei intervenţii chirurgicale la genunchi; starea generală satisfăcătoare.

DECESE

Idov Cohen, publicist, om politic, personalitate de seamă a alialei române; la Tel Aviv. (v. articolul din corpul revistei).

Aurel Cerbu, regizor de spectacole de revistă; la Houston, Texas, SUA.

Prof. dr. docent Marcel Saragea, specialist în fiziopatologie, laureat al Premiului Academiei Române, ministru adjunct al Sănătăţii în anii '60, director până la pensionare (1996) al căminului "Amalia şi dr. Moses Rozen"; la Bucureşti.

Lucian Bratu, (74), regizor de film. A realizat filmele "Tudor", "Sărutul", "O fată fermecătoare", "Angela merge mai departe", etc. Laureat al Festivalului de la Buenos Aires (1964).

COMEMORARE

Eugen Luca, critic literar; un an de la încetarea din viaţă.

●

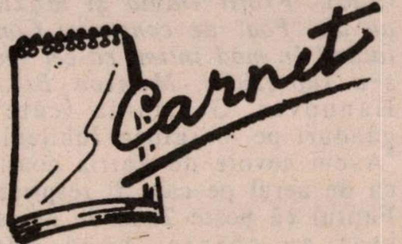

Inginerului Valeriu Frimu, cercetător pasionat al judaismului românesc de astăzi, cele mai bune urări cu prilejul zilei sale de naştere.

Prietenii de la «Minimum»

Închiriez în Bucureşti apartament complet - televizor - telefon, de la 1 iunie a.c. Informaţii: 04-8232876 - **Puiu**

Cu imensă tristeţe amintim că pe data de 13 iunie se împlineşte un an de la decesul lui

RAUL RADU

Emilia - soţie
Sao Paulo, Brazilia

Cu aceeaşi profundă durere anunţăm împlinirea unui an de când ne-a părăsit pentru totdeauna scumpul şi iubitul nostru soţ, tată şi bunic

EUGEN LUCA
(Jean Leibovici)

Requiemul va avea loc vineri 3 iulie 1998, la orele 12,15, la cimitirul Sde Yoshua (Neve David) din Haifa.

Întâlnirea la poarta Oren.

Dr. Tamara Luca, soţie
Dr. Roxana Reichman, fiică
Dr. Iosi Reichman, ginere
Yael, Ran şi Inbal, nepoţi

Veşnic neconsolaţi, amintim că la 17 mai s-au împlinit 6 ani de la dispariţia dragei noastre

FRIDA STRULOVICI z.l.

Fie-i amintirea în veci binecuvântată.

Familia

Pe 4 mai 1998 s-au împlinit 30 de zile şi respectiv 15 ani de la încetarea din viaţă a dragilor mei părinţi

ARON (Aurel) ROTARU (Rotenberg)
şi ERNESTINE (Tina Schwartz)
(Bucureşti - Tel Aviv)

Requiemul a avut loc la cimitirul din Holon.

Miriam Rohar Solomon

Am aflat cu durere de moartea, în tragicul accident de la centrala electrică din Ashkelon, a muncitorilor români **Nicolae Cuteanu, Constantin Dău, Alexandru Dincă, Viorel Gălăţean, Gheorghe Lupu, Constantin Marin** şi **Ignat Oltean.**

Transmitem familiilor îndoliate din România sentimentele noastre de sinceră compasiune.

Fie-le ţărâna uşoară !

MINIMUM

Familia şi prietenii reamintesc că la 21 iunie se împlinesc 8 ani grei de la dispariţia, într-un tragic accident, a dragei lor

BELLA CALMANOVICI
(Beby)

inginer la Tehnion-ul din Haifa.

●

La mulţi ani dragului nostru
Norbert Schmetterling
Rh. Hashmonaim 5/3, et.I,
Nahlat Yehuda, Rishon Le Zion
Prietenii

הולידייס

HOLIDAYS

TRAVEL & TOURS

נסיעות ותיירות

TEL AVIV,Bloc EL AL (pasaj, parter)
strada Ben Jehuda 32, Tel. 5285272/3

Tomy Herescu-Herskovits vă propune:

✱ **Grupe de tratament la FELIX – România prin Budapesta:
18 zile (4 Budapesta – hotel 4 stele
şi 2 săptămîni la Termal – Internaţional/Felix)
inclusiv zbor, tratamente, demipensiune**

1266 $

☆

✱ **NOU – EXCLUSIV: Grupe de tratament la clinica prof. dr. Dinu Aurel de la noul Hotel Holiday Inn, singurul hotel luxos de pe Valea Prahovei**

**din SINAIA Staţiunea regilor
Regina staţiunilor !**

**2 săptămîni, incluzînd zborul – transfer – demipensiune
şi 4-5 tratamente zilnice, microbuz gratuit pentru transfer
în oraş şi înapoi la hotel (din oră în oră), etc., la preţul de**

1275 $

***Numai pentru cei cu adevărat interesaţi
de servicii de calitate şi un tratament unic în Europa!***

☆

✱ **TUR ORGANIZAT: „ORAŞELE IMPERIULUI" – 11 zile – Budapesta – Praga – Karlsbad – Viena, o excursie de neuitat, cu ghid israelian vorbind şi limba română, autobuz de lux, inclusiv zborul
Plecări: 30 mai; 27 iunie; 18 iulie; 8 august; 22 august etc.
Posibilitate de combinare cu o săptămînă sau două la tratament, la Hotel „Helia Thermal" din Budapesta la sfîrşitul turului.**

1099 $

**Informaţii suplimentare, prospecte la Holiday Travel
şi toate agenţiile de voiaj**

HOLIDAYS TRAVEL & TOURS
נסיעות ותיירות

ALL MERIDIAN TOURS LTD.

ALL MERIDIAN TOURS LTD.
TRAVEL & TOURIST AGENCY

Tel Aviv - Str. Ben Yehuda nr.1 (pasaj Migdalor)
Tel. 5179393, 5179394, 5162040: P.O.B. 26175; Fax 972-3-5161049

PENTRU SEZONUL 1998
ROMÂNIA vă aşteaptă cu
OFERTE ATRACTIVE!!!

● COVASNA - staţiunea inimii dumneavoastră!

Hotel BRADUL - cu cea mai modernă aparatură şi servicii de calitate

Plecare garantată 10.06
14 nopţi / 15 zile

679 $

- Bilet de zbor, 14 nopţi cazare hotel pensiune completă, tratament, transfer direct

● HERCULANE - Hotel ROMAN

Plecare 10.06
18 nopţi / 19 zile

769 $

- Bilet de zbor, 18 nopţi cazare hotel, demipensiune, transfer

Preţurile nu cuprind taxa de înscriere 49 $ şi taxa de aeroport 26 $

● „ROMÂNIA PITOREASCĂ" - „Legendă, folclor, tradiţie"...

EXCURSII ORGANIZATE: **8 zile - de la** **599 $**

13 zile - de la **799 $**

Preţurile nu includ: taxa de înscriere 49 $, taxa de aeroport 26 $, tipim 2.50 $ pe zi

● PROGRAME FAMILIALE

2 părinţi + 2 copii

Închiriere de maşină Toyota Corolla şi cazare hotel cu mic dejun

De la **153 $** ***pe zi.***

• ACTIUNI SPECIALE •
PENTRU LUNILE IULIE-AUGUST

minimum

Domnu'
Bibi Netaniahu,
dacă vrei
să învingi,
învaţă
de la fotbalişti:
atacă,
atacă,
atacă!

● ANUL XII ● NR. 136 ●
● IULIE 1998 ●
● 13 SHEKELI ●

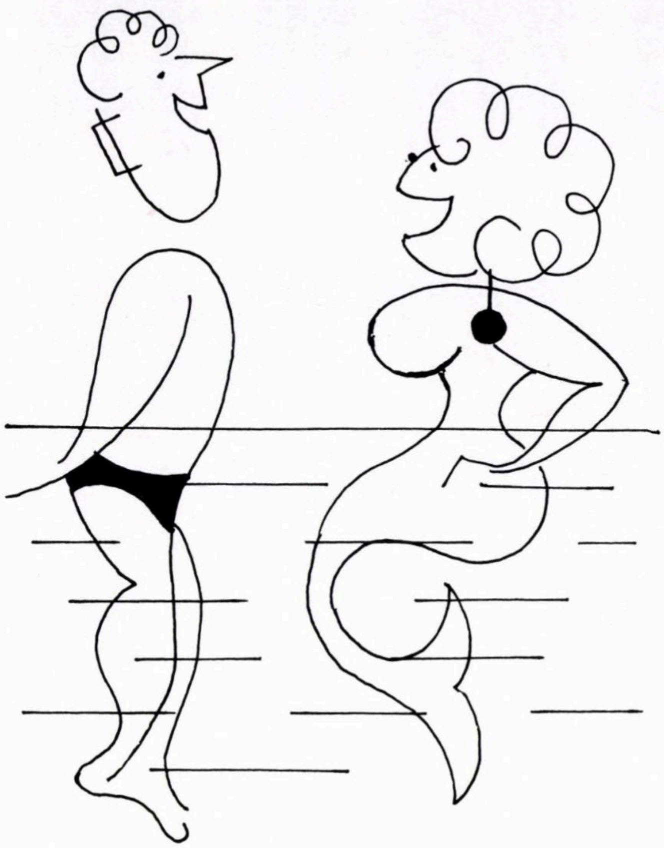

– Veniţi des la mare?

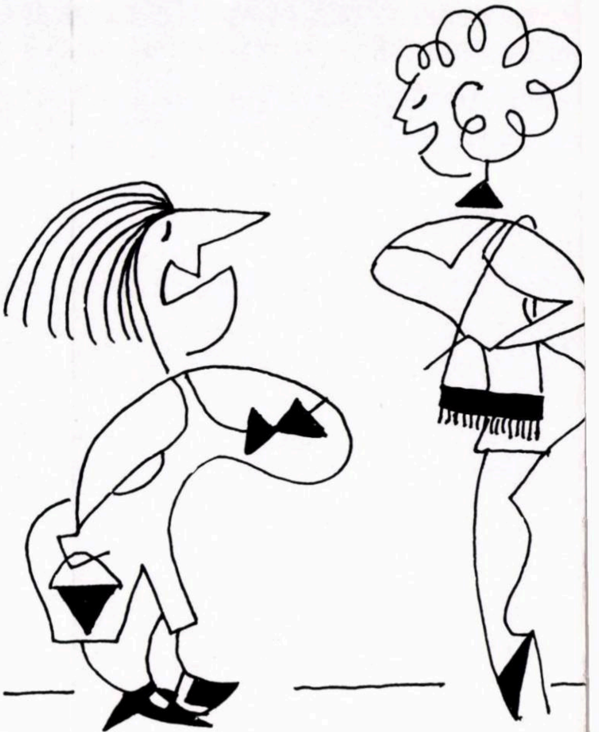

– Vin de la institutul de beauté.
– Şi era fermé!

LIVADARU

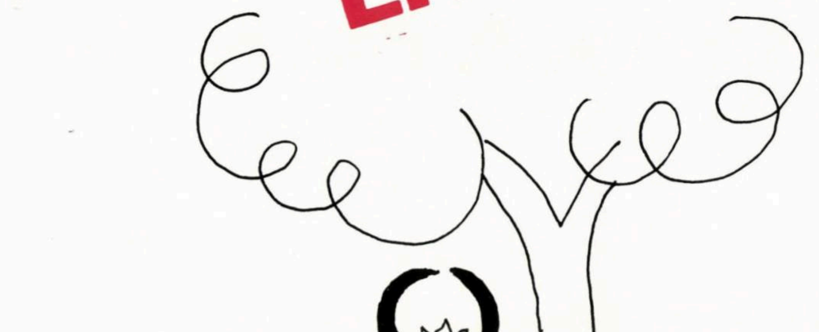

– My darling! Sunt nebună după tine…

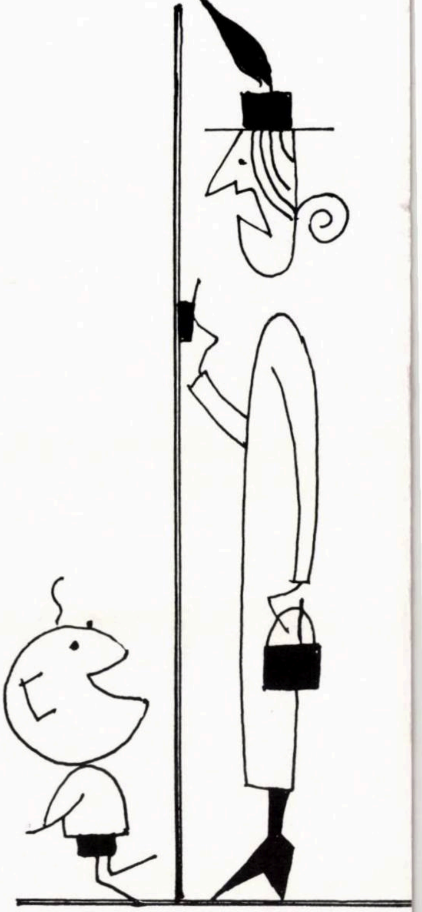

– Cine e?
– Mam'mare!

Către cititori

Potrivit tradiţiei noastre, intrăm în vacanţă pentru o lună de zile.

Aşadar, numărul următor al lui *Minimum* va apare în chioşcuri la 1 septembrie a.c., în zilele cînd ne pregătim să întîmpinăm anul nou.

Un an nou care va aduce şi anume înnoiri în alcătuirea revistei noastre.

Vom renunţa la câteva rubrici, vom introduce altele noi. Şi, mai ales, vom căuta să publicăm mai mult material de lectură: povestiri, memorialistică, documente despre viaţa noastră şi a generaţiei noastre.

P.S. Cât despre abonaţii noştri, ei cunosc "regula casei": din cauza vacanţei toate abonamentele se prelungesc automat cu o lună. Fiindcă un abonament pe un an înseamnă un abonament pentru 12 numere.

◆

D. Ofer Nimrodi, preşedintele consiliului de administraţie al ziarului "Maariv", s-a recunoscut, în sfârşit, în faţa Tribunalului, vinovat de a fi interceptat convorbirile telefonice ale confraţilor de la ziarul concurent "Yediot Ahronot", ca şi, de altfel, ale unor ziarişti din propria sa redacţie.

Crima săvârşită de Nimrodi este fără de precedent în istoria presei israeliene. Şi inexcuzabilă.

Eu îi ofer d-lui Nimrodi o şansă pentru a ieşi din situaţia imposibilă pe plan moral în care se află: demisia.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 23 iunie

Meciul

Fiindcă tot trăim zilele acestea sub semnul campionatului mondial de fotbal din Franța, hai să spunem că cele întâmplate luna trecută între Israel, OEP și lumea arabă (plus numeroşii sprijinitori ai acesteia) seamănă cu un meci de fotbal. Strâns, dur și dramatic. Un meci care-a început, de fapt, mai de mult și care se caracterizează printr-un atac continuu la poarta Israelului.

Mai întâi e vorba, desigur, de retragerea (13%) Zahalului din Iehuda și Shomron (teritoriile). Adversarii exercită un pressing sufocant în careul nostru. Echipa condusă de Bibi Netaniahu a blocat până acum atacurile toate, la fel ca 11-le paraguayan în fața Spaniei și Bulgariei, premierul "ține mingea" (spre nemulțumirea unora și satisfactia altora), dând senzația că-și potrivește balonul pentru a înscrie în poarta adversă. Până una-alta știm că guvernul cere în schimbul preconizatei retrageri (obligație inclusă în acordurile Oslo) anularea cu adevărat a paragrafelor din Charta palestiniană privind distrugerea Israelului. Tot de capitolul ținerea mingii se leagă și ideea, răspândită în zilele din urmă, de a se organiza un referendum pe tema retragerii.

În al doilea rând, OEP-ul a dezlănțuit un atac pe tărâm diplomatic, încercând a obține la ONU ridicarea statutului organizației, de la acela de observator la un grad mai mare, carevasazică de "aproape" Stat. Asta așa, la înghesuială, ca parte din planul binecunoscut al partenerilor noștri de pace. Cu toate că acordurile Oslo interzic orice fel de asemenea inițiativă până la tratativele finale dintre Israel si OEP. Reprezentanții noștri la ONU au protestat, energic și fără tremurici, împotriva manevrei.

În fine, tot la înghesuiala din fața porții noastre, deputatul Taleb A-Sana, din "Lista araba unificată", a propus în Knesset interzicerea imnului național "Hatikva" pe motiv că acesta ar avea caracter național evreiesc (ori, dupa cum se știe în Gaza, Israelul nu este țara evreilor). Propunerea insană a susnumitului deputat a fost - bineînțeles - respinsă cu mare majoritate de voturi. Cu aceeași mare majoritate cu care, desigur, ar fi respinsă în Parlamentul de la Paris propunerea de a se modifica textul Marseillezei, pe temei că, alaturi de francezi, pe teritoriul țării trăiesc 2-3 milioane de musulmani.

Meciul continuă.

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunţuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 65 şekeli
1 an (12 numere): 130 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari;
U.S.A., Canada – 80 dolari;
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari;
Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediţia cu avionul

Grafica:
EUGEN IACOB

Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PULISHERS LTD.

TENDINȚE

Gaza:
Ne pregătim de război

"Arafat s-a jurat să declare înfiinţarea Statului Plaestinian anul viitor, chiar dacă aceasta va duce la pornirea unui război împotriva Israelului".

(Ahmen Abdul Rahman, secretarul Consiliului Palestinian; într–un interview acordat unui cotidian din Arabia Saudită, 1998)

Cairo:
Dacă trebuie, ucide-l pe israelian...

"Dacă trebuie să-l loveşti pe israelian, loveşte-l. Dacă trebuie să-l ucizi, ucide-l. Dacă trebuie să te sacrifici în lupta contra acestui duşman al nostru, atunci vei deveni un martir".

(Imamul Al Azhar, cea mai înaltă autoritate religioasă a suniţilor din Egipt; declaraţie rostită la Colocviul Ligii Arabe de la Cairo; 1998)

Ierusalim:
Cine-i ăla care zicea că Zidul Plângerii are vreo legătură cu evreii?

Şeicul Ahram Ţabari, muftiul Ierusalimului, numit şi controlat de Autoritatea Palestiniană, a afirmat nu de mult că musulmanii nu ştiu ca Muntele Templului sau zidurile lui să aibe vreo legătură cu "sfinţenia iudaică". Şeicul a declarat: "Musulmanii au stăpânit această ţară timp de 600 de ani. Abia acum şi-au amintit evreii să-şi ceară drepturile asupra Muntelui Templului? Chiar şi Zidul Plângerii aparţine musulmanilor".

(După o telegramă a agenţiei ITIM – Ierusalim)

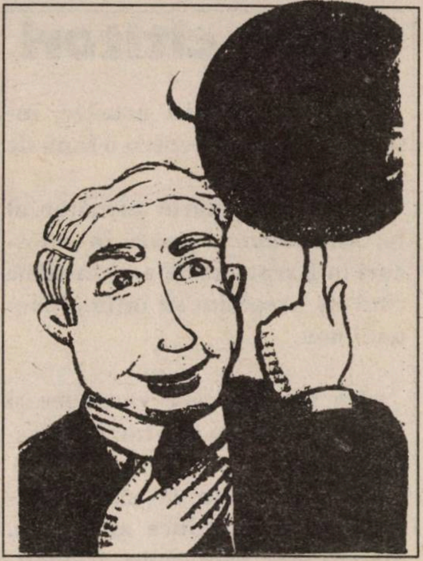

Rezistând – incredibil – presiunilor interne şi mai ales externe de a "fi cuminte şi ascultător", premierul Bibi Netaniahu dă impresia că ţine globul pământesc în degetul său mic. Observatorii toţi privesc uluiţi spectacolul, întrebându-se: Ce va urma?

(Desen de Ronnen, în "Jerusalem Post", 1998)

Israel:
Oh, Ierusalime!

D. Marwan Barghouti este membru în Consiliul Legislativ palestinian şi şeful organizaţiei Fatah, aflată sub conducerea lui Arafat.

Dr. Aaron Lerner, co-director al organizaţiei independente IMRA/Independent Media Review and Analysis", a discutat cu Barghouti pe marginea conflictului israelo-palestinian.

"Problema Ierusalimului – a subliniat Barghouti – constituie miezul procesului de pace din Orientul Mijlociu. Dacă israelienii acceptă orice în afară de Ierusalim, atunci procesul de pace se va prăbuşi".

Întrebat dacă mai există posibilitatea unui compromis în legătură cu Ierusalimul, Barghouti a răspuns:

"Nu. Prefer să trăiesc fără pace şi să mă lupt, decât să accept un compromis în legătură cu Ierusalimul. Este cât se poate de clar că oricine ar accepta un asemenea compromis, va fi considerat ca un trădător al cauzei palestiniene".

TENDINȚE

Palermo: Prea multe cântece în ebraică

La Palermo, Italia, s-a desfășurat luna trecută săptămâna întâlnirilor euro-mediteraniene, cu participarea a 27 de miniștri de externe din țările Uniunii Europene și din bazinul Mării Mediterane.

În preliminariile acestei întâlniri a avut loc un concert oferit de primarul orașului, Leoluca Orlando, și președintele Camerei deputaților italieni, Luciano Violante.

Reprezentanții Algeriei, Siriei, Tunisiei și cei ai Autorității palestiniene au părăsit sala în semn de protest. După ce au citit programul concertului, ei au spus că există prea multe cântece în ivrit, interpretate de cântăreața italiancă Miriam Megnagi.

Cântecele acesteia, intitulate "Dialoguri mediteraneene", alcătuiau o invitație la o călătorie printre culturile muzicale ale zonei.

Israel: alegerile (sau nealegerile) pentru Histadrut

Alegerile pentru conducerea Histadrutului urmau să constituie evenimentul politic nr. 1 al lunii trecute. Așa cum era de prevăzut, evenimentul s-a transformat într-un non-eveniment. Dovadă: procentajul de participare la vot a fost, de departe, cel mai scăzut din istoria alegerilor pentru marea centrală sindicală: 40 la sută dintre persoanele cu drept de vot. Majoritatea celor ce s-au prezentat la urne au fost pensionarii: pe aceștia, greva din iarnă organizată de Amir Peretz i-a convins că Histadrutul ține să le apere interesele. Salariații aflați în producție au strălucit în schimb prin absenteism.

Două sunt cauzele marei indiferențe:

a) Lipsa unui concurent serios la candidatura lui Amir Peretz, șeful populist al sindicatelor. D. Maxim Levi (susținut de fratele său, David Levi, conducătorul partidului Gheșer) este un tip fără carte de vizită, nepopular, o mutră gravo-scorțoasă de secretar 2 de la județeană, gata să te ia cu "măi toarășe". În consecință, grupul condus de Peretz a obținut peste 75 la sută din voturi.

Amir Peretz: nașul

b) Lipsa mizei ideologice. Alianțele puse la cale în preajma alegerilor au demonstrat clar că *activiștilor* care au pus stăpânire pe aparatul și bugetul uriaș al Histadrutului li se (puncte, puncte) de idei, de programe și de alte vorbe asemenea, bune de adormit copiii politici și că singurul lor scop îl reprezintă cucerirea sau păstrarea cu dinții a puterii. Altfel nu se explică nonșalanța vecină cu sictirul cu care Amir Peretz s-a aliat cu... dușmanii săi jurați din Likud, cu Shasul foarte religios, cu Partidul Democrat Arab și, de fapt, cu oricine. Lipsea, din strania coaliție, numai Asociația Cultivatorilor de Papaya și Uniunea fetelor democrate de la Tel Baruch.

La polul opus, întru completarea spectacolului, i-am văzut pe frații Levi, din Gheșerul de dreapta, născut acum câțiva ani din trupul Likudului, ca Eva din coasta lui Adam, înfrățindu-se cu "Meretz"-ul pro OEP-ist.

Semnificația și *mesajul* transmis populației prin înjghebarea acestor alianțe fără precedent în istoria socială a țării, a fost perceput cu ușurință de majoritatea alegătorilor: epoca bătăliilor ideologice a luat sfârșit, am intrat – pe față și fără jenă – în epoca bătăliilor pentru marele tort (ca să nu zicem ciolan). Bătălii importante, fără doar și poate, dar care nu-l privesc pe cetățean, pe "sindicalistul de rând" cu leafă și tosefet ioker. Ele îi privesc în exclusivitate pe membrii oligarhiei sindicale (președinți, vice-președinți, secretari și așa mai departe).

Drept care, așa cum se întâmplă în asemenea cazuri, lumea își spune: ei cu-ale lor, noi cu-ale noastre.

Israel: Dl. Singer este rugat să facă mărturisiri complete

Cine n-a auzit de Ioel Singer? În zilele dinaintea acordului de la Oslo numele lui era rostit cu aceeași frecvență ca și acelea ale d-lor Shimon Peres, Iosi Beilin, Uri Savir și celorlalți "arhitecți" ai celebrului acord între Israel și OEP.

Singer fusese consilierul juridic al echipei secrete de negociatori. Misiunea lui era de a garanta că toate prevederile acordului sunt – paragraf cu paragraf – solide din punct de vedere juridic; și că nu pot fi "interpretabile" (m-ați înțeles) pentru ca partenerul de pace să le poată folosi cum poftește el împotriva Israelului.

Pe urmă, după iscălirea acordurilor, Israel Singer a dispărut de pe scenă, reîncepând a se ocupa de treburile sale avocățești din Statele Unite.

Până când a apărut din nou în mijlocul nostru. A apărut în chip surprinzător și intempestiv; a apărut, – nu cum te-ai fi așteptat, ca apărător pasionat al acordurilor, – ci... cam la din contră!

Recenzând în ziarul "Haaretz" (cotidian pro-Oslo) o carte de curând apărută a d-lui Uri Savir, fost director general în Ministerul de Externe, Ioel Singer a ținut să pre-

TENDINȚE

cizeze: *"Ciorna acordului a fost redactată la modul neprofesionist. Ideile incluse în ciornă mi s-au părut unele bune, dar pe altele le-am găsit a fi prea în favoarea părții palestiniene... Eu m-am temut că entuziasmul lui Peres, Beilin ș.a. la ideea că există posibilitatea să ajungem la o înțelegere cu OEP-ul, i-ar putea face să treacă cu vederea peste defectele acordului. Pe mine unul nu m-au impresionat povestirile lor despre "chimia" ce s-ar fi produs în timpul convorbirilor de la Oslo și eram convins că în afară de chimie, mai trebuie să existe și fizică. Asta însemna ca interesele israeliene să fie limpede formulate în cadrul acordului. În consecință, am hotărât să le recomand în termenii cei mai duri să nu iscălească acordul".*

Dar Peres și Beilin nu l-au ascultat.

Citind mărturisirile acestea, deputatul Beni Beghin a cerut Comisiei Knessetului pentru Afaceri Externe și Securitate să-l invite pe Singer să explice mai cu de-amănuntul, cu textul acordului pe masă, despre ce e vorba.

Cititorii noștri, care cunosc nu de azi-de ieri opinia lui "Minimum" à-propos de acorduri, nu se vor mira desigur dacă ne asociem la propunerea lui Beghin.

Și îl rugăm pe Singer să povestească totul de-a fir în păr.

Italia:
Bologna, bază logistică a terorismului islamic

Umbra Grupului Islamic Armat (GIA) se întinde și asupra Italiei, Bologna fiind o importantă bază logistică și un refugiu sigur pentru teroriștii gata să lovească în toată Europa.

Ei și-au dat la iveală prezența în nordul Italiei mai întâi cu un bilet semnat de integriștii islamici prin care a fost amenințat casierul unei bănci. A urmat, la câteva zile după aceea, un telefon la agenția de știri italiană, ANSA, prin care se confirma că atacul băncii a fost organizat de GIA. "Miercuri l-am pus la probe pe fratele nostru să acționeze în banca din via Lepido. De ce nu scrie nimic în ziare? Dacă nu se face publică acțiunea noastră, vom acționa". Faptul că un grup de teroriști internaționali revendică atacul împotriva unei bănci ca să-l facă public, arată că ei au nevoie să-și asigure credibilitatea amenințărilor, după cum sunt de părere specialiștii în lupta antiteroristă, care se ocupă de caz împreună cu carabinierii. Ei au fost alertați nu atât de metoda folosită de bandit (cu fața acoperită de o mască de medic, fără să scoată un cuvânt, a întins un bilet casierului în timp ce-i arăta un pachet învelit în hârtie), ci de conținutul biletului, care se încheie cu expresia deja cunoscută "moarte necredincioșilor" (creștini, evrei și tot ce este nemusulman, n. red.).

Prezența GIA la Bologna a fost descoperită vara trecută aproape din întâmplare. Carabinierii erau pe urmele unui tunisian care făcea parte dintr-o rețea de răspândire a bancnotelor false de o sută de mii de lire italiene. Percheziția făcută la locuința lui i-a lăsat cu gura căscată pe polițiști. Pe lângă pașapoartele a doi teroriști din Brigada Musulmană tunisiană, care au luptat în Bosnia, urmăriți de Interpol și de Europol, s-a găsit un mic arsenal: șapte puști cu lunetă, pistoale de fabricație sovietică, muniții. Câteva luni mai târziu, în septembrie, Bologna se pregătea pentru Congresul Euharistic. Dar Interpolul a fost alertat că în oraș fusese identificat Arnine Mohamed Akli, cunoscut terorist algerian. Poliția locală organizează o razie într-o noapte și arestează 14 presupuși teroriști de diferite naționalități, suspecți de a fi membri ai GIA. Iar la începutul lui octombrie este prins și Akli. Imediat își face apariția la Bologna poliția franceză, care descoperise, într-o ascunzătoare a teroriștilor islamici depistați la Lille, două numere de telefon cu indicativul... Bologna.

Bologna este un important centru de refugiu al GIA, ai cărei membri se adună din Franța, Spania, Bosnia și Turcia pentru a-și găsi o acoperire și a pleca din nou, cu alte identități".

(Dintr-un articol de Cristiana Terenche, în "România liberă", Buc. 1998)

❖

După alte informații, Bologna a fost ales ca bază islamică și din cauza apropierii dintre Italia și Jugoslavia + Albania.

În zilele acestea din urmă, din orașul italian au pornit sume importante de bani, armament și instructori pentru sprijinirea albanezilor (musulmani) din Kosovo, care se află în conflict deschis cu statul jugoslav. Atacurile celor din Kosovo împotriva sârbilor – atacuri menite să provoace ieșirea provinciei din cadrele Jugoslaviei – sunt dirijate de la Teheran și alte capitale arabe și fac parte – ca și războiul civil din Bosnia – din planul general de înființare a unui puternic Stat islamic în Balcani.

Statele Unite:
Tracasarea sexuală

Campania dezlănțuită de "puritanii" de pe continentul american împotriva tracasării sexuale a dat primele roade. După promulgarea câtorva legi pe această temă, după sute de demonstrații organizate la New York, Chicago și Oklahoma de Asociațiile furioase ale femeilor, după ce președintele Bill Clinton a fost și este pus la stâlpul infamiei ca libidinos în biroul oval de la Casa Albă, rezistând eroic în fața oștirilor dușmane, iată că au căzut și primele victime pe frontul războiului împotriva ciupirii de sân și a invitației șuierată-n ureche: Ce faci astă-seară, Țuțu?

La marea companie de automobile Ford, cinci salariați au fost concediați pentru *hărțuirea* colegelor, iar alți nouă au fost sancționați

TENDINȚE

(retrogradare) din acelaşi motiv. Respectivii sunt, în majoritatea lor, burlaci şi plini de viaţă. Ce s-a întâmplat? 33 de colege i-au acuzat (vreau să spun: i-au turnat) la secţia personal (egal cadre) de următoarele crime: unul dintre ei obişnuia, când intra dimineaţa în secţia unde lucrează, să fluiere admirativ la adresa sânilor onorabili şi să exclame: *ce balcoane!* Altul îşi rătăcise mâna pe o pulpă din apropiere de computerul său. Altul a chemat, într-o pauză de cafea, două funcţionare de la secţia "marketing" pentru a le arăta o fotografie sexy din revista "Penthouse", ş.a.m.d.

Auzi, madam' Smith, dacă nu vrei să fii hărţuită la serviciu, atunci acoperă-ţi naiba picioarele

Îşi dau seama americanii ce fac? Şi cum îi priveşte lumea din afara Statelor? Se pare că nu. Drept care, amicii lor de pe vechiul continent (şi-n primul rând din Franţa cea erotică, bineînţeles), se străduiesc, ba cu ironia blândă, ba cu diplomaţia, ba cu duşul rece, să-i facă să se dezmeticească.

Este ceea ce a încercat, mai deunăzi, să facă d-na Sylvaine Jospin, profesoară de filozofie la Paris şi soţia primului ministru francez, Lionel Jospin, într-o carte à-propos de "tracasare". Discutând pe marginea momentului de demenţă colectivă despre care vorbim, ea a amintit că: a) *"orice femeie normală este bucuroasă să atragă atenţia bărbaţilor şi să i se facă curte"*, şi b) *"dacă femeile vor să nu provoace nici un fel de reacţii din partea bărbaţilor, atunci – mă rog – să facă bine să nu-şi mai arate picioarele, să nu mai poarte decolteuri, să nu se mai parfumeze, etc., etc."*

Adică, adăugăm noi (fiindcă nevasta primului ministru francez nu–şi poate îngădui să spună asta), să se îmbrace ca femeile din ţările islamice: cu văl din cap până-n picioare; şi să şadă încuiate-n casele lor.

Ce-i al meu, e-al meu, şi ce-i al tău, e tot al meu

Stânga şi arabii israelieni vor să se bucure de ce-i mai bun în ambele lumi – un stat palestinian şi un "stat al tuturor cetăţenilor săi".

Ce s-a ascuns în dosul rezervelor arabilor israelieni şi ale unora din stânga liberală evreiască, în momentul sărbătoririi celei de a 50-a aniversări? Dezamăgire datorită amânării instaurării unui stat palestinian? O creştere a sentimentului de discriminare în ajunul acestei aniversări? Sau este începutul unei subminări a principiilor de fond cu privire la dreptul la existenţă a unui stat al evreilor?

Lozinca **"Două state pentru două popoare"**, – explică cercetătorul cultural Maoz Azaryahu, – este cea mai reuşită din istoria dreptului de autor politic în Israel. Forţa sa morală derivă din simetria pe care o proiectează: membrii celor două popoare, evreii-israelieni pe de-o parte şi arabii-palestinieni pe de alta, au un drept egal întru realizarea autodeterminării naţionale pe pământul Israelului. Şi într-adevăr, se pare că lupta dintre noi şi palestinieni este ilustrarea unui conflict în care ambele părţi au dreptate deplină, fiecare dintre ele folosindu-se întru reclamaţie de bineîntemeiata formulă: *"totul este al meu"*. Este de asemeni limpede că lozinca de mai sus reflectă soluţia cerută de principiile legii evreieşti, care spune: *"Când doi (indivizi) reclamă aceeaşi haină… împarte-o!"*.

Acordul de principiu pentru existenţa unui stat arab palestinian alături de Israel, sub o formă sau alta, a crescut – pe parcursul anilor – în sânul publicului israelian. Astăzi, el este acceptat de aproape toate forţele centrale politice. Dar să nu ne înşelăm: când liderii ambelor partide – Likud şi al Muncii – insistă pentru a limita suveranitatea şi teritoriul viitorului stat palestinian, ei nu mai vorbesc de drepturile noastre exclusive asupra teritoriilor cucerite în 1967 (cu excepţia Ierusalimului), ci numai despre dreptul de a continua să ne apărăm existenţa în micul teritoriu care va rămâne în stăpânirea noastră. Astfel, de pildă, fostul ministru de externe Shimon Peres, în cartea sa *Noul Orient Mijlociu,* şi-a exprimat suportul pentru ideea unei confederaţii şi împotrivirea sa la crearea unui stat palestinian independent în Gaza şi teritorii, – din teama inspirată de creşterea progresivă a unei armate palestiniene *"care se va instala la porţile Ierusalimului şi de-a lungul graniţei de coastă, creând astfel o adevărată ameninţare pentru securitatea Israelului"*. Când Netaniahu şi Barak cer astăzi ca statul palestinian ce se va forma ca urmare a unui acord (statut) permanent, să fie un "mini-stat", ei nu neagă ideea unui cămin naţional palestinian şi nu se abat nici cu o iotă de la ceea ce este scris în sus-menţionata carte a lui Shimon Peres.

Şi poate că aceasta este problema: pe măsură ce creşte ideea acordului pentru un "stat palestinian", celălalt acord pentru un "stat evreiesc" este subminat. O mare parte a

TENDINȚE

Stângii israeliene, care a pledat tot timpul pentru dreptul palestinienilor la un stat propriu, astăzi militează, cu egală fervoare, pentru negarea "statului evreiesc" și înlocuirea lui cu "un stat al tuturor cetățenilor săi".

Extremiștii aflați printre cei ce neagă statul evreiesc văd naționalismul israelian ca o formă de fascism și proclamă că Legea Întoarcerii, care-i diferențiază pe evrei de neevrei, sau activitățile Agenției Evreiești, sub conducerea lui Avram Burg, pentru implantarea evreilor (și nu a arabilor) în Galileea și Neghev, sunt întru totul rasiste.

Cei ce sunt mai moderați se abțin, desigur, de a califica ideea de bază a lui Herzl cu privire la un stat evreiesc drept fascism, dar din punctul lor de vedere, faptul că 18 la sută dintre rezidenții dinlăuntrul liniei verzi sunt arabi, transformă existența statului național evreiesc, în forma sa actuală, într-o gravă nedreptate. După versiunea lor, chiar dacă ar fi rectificate toate practicile economice discriminatorii aplicate cetățenilor arabi, însăși definirea Israelului ca "stat evreiesc" ar continua să constituie o formă de discriminare emoțională împotriva minorității arabe rezidente între granițele sale. Cum ar trebui să se simtă – întreabă ei – un arab israelian față de Legea Întoarcerii? Ori steagul și imnul național, limba ebraică și Biblia, Holocaustul și renașterea, precum și nenumărate alte simboluri istorice și culturale care ocupă un loc central în sentimentul național și în conținutul sărbătoririlor celei de a 50-a aniversări, sunt de natură curat evreiască.

Timp de mulți ani, la demonstrațiile Stângii, prietenii mei și cu mine am cerut sus și tare "Două state pentru două popoare", în numele dreptății și egalității. Dar ceea ce – în naivitatea noastră – n-am înțeles, a fost că, din unghiul optic al majorității arabilor israelieni și al unei minorități evreiești, punct cu punct și o dată cu crearea unui stat palestinian, ni se va cere – în numele dreptății și eglității – să desființăm căminul național evreiesc.

(Dintr-un articol de Yuval Steinitz, în "Maariv", Tel Aviv, 1998)

Concluzia lui **Minimum:** se trezesc băieții, se trezesc...

BURSA PERSONALITĂȚILOR DIN ALIA

În urcare:

Uly Vălureanu, ziarist: ideea de a lua legătura prin Internet cu evreii-români din întreaga lume, și în primul rând din Statele Unite, a făcut ca ziaristul din Haifa să construiască, de unul singur, o adevărată bancă de date despre membrii tribului și să servească drept intermediar (cunoscut în peste 15 țări) între "românii" din Israel și cei din Diaspora.

Staționar:

Sandu Mazor: cu toate că de când nu mai este șeful anchetelor polițienești, despre persoana lui se vorbește mai rar în "media", numele lui este amintit cu stăruință, alături de cel al Colettei Avital, ca posibil reprezentant al "alialei" în viitorul Knesset.

În scădere:

Menachem Ariav, președintele Hor. Neputința lui de a organiza mult anunțatul și așteptatul Congres al HOR a provocat critici numeroase, inclusiv în rândul filialelor organizației, cum ar fi aceea din Carmiel, care se întreabă deschis dacă nu este cazul să se procedeze la o schimbare urgentă în conducerea HOR.

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plângerii

O privire cu lupa
și una cu microscopul
asupra realităților israeliene
și străine.
Instantanee, portrete,
amintiri,
comentate
cu zâmbet și rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI
ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Prețul plus expediția – 20 șekeli

ZISE...

"Contrabanda nu poate fi nici oficială, nici neoficială".

(Radu Timofte, senator P.D.S.R.; după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva scrisori:

Întrebare: *"Care sunt sentimentele Dvs. faţă de ameninţările guvernelor şi organizaţiilor teroriste de ucigaşi la adresa Israelului ?"*

(Soni Kaiserman, Montréal, Canada)

Răspuns: Câtă vreme sunt ucigaşi, nu mă tem de ei. În clipa când devin sinucigaşi, încep să tremur ca varga.

Întrebare: *"Am avut de curând o discuţie aprinsă cu colegii de la birou pe tema: ce este un intelectual? Cum poate fi definit un intelectual? Un om inteligent şi citit? Un specialist în domeniul său de activitate (medic, inginer, profesor)? Un spirit enciclopedic, în stare să răspundă la orice întrebare din domeniul istoriei, filosofiei şi culturii?"*

(Roxana Serester, Petah Tikva)

Răspuns: Un om care ştie să folosească dicţionarul . Un om care, atunci când a uitat ceva, sau pur şi simplu nu cunoaşte subiectul, ştie unde să găsească răspunsul: într-un dicţionar, o enciclopedie sau în orice altă lucrare de referinţă.

Întrebare: *"Pentru mine este evident că numeroşi ziarişti din «media» sunt oameni cu convingeri pro-Oslo, care s-au angajat să-l doboare pe Bibi Netaniahu. Când lucrezi la un ziar particular, nu e nici o problemă, scrii ce-ţi pofteşte inima. Dar la un post public de televiziune, cum este Canalul I, sau la un post de radio oficios, nu ar fi cazul ca jurnaliştii să-şi păstreze simpatiile şi antipatiile pentru ei şi să prezinte ştirile în mod obiectiv? Sau, în caz că le vine greu să-şi stăpânească pasiunile politice, n-ar fi cazul să ceară superiorilor lor să-i mute la alte emisiuni: culturale, sportive, medicale, etc., etc.? Aşa ar cere, după părerea mea, deontologia profesiunii. Credeţi că sunt nebun dacă gândesc în felul acesta?"*

(Beno Mendelovici, Haifa)

Răspuns: Da. Cred că sunteţi nebun (de legat) dacă vă închipuiţi că vreunul dintre gazetarii de la Canalul I al televiziunii, sau de prin alte locuri, va simţi nevoia, morală sau profesională, de a se comporta aşa cum sugeraţi Dvs. De altă parte, nu sunteţi câtuşi de puţin nebun dacă vă închipuiţi că un ziarist adevărat, din presa adevărată, s-ar putea purta în spiritul ideilor Dvs. În urmă cu trei decenii, aşadar în 1968, un anume Dick Harwood de la «Washington Post» îl însoţea pe senatorul Robert Kennedy, fratele preşedintelui ucis, în campania electorală pentru *primaries* din cadrul Partidului Democrat. Harwood avea reputaţia de jurnalist dur, de killer care nu ţine seama de nimeni şi de nimic, de tip à la n-are mamă, n-are tată. După unul din meeting-urile la care vorbise Robert Kennedy, în California, reporterul fusese atât de rău (câine) încât a doua zi, în avion, Ethel Kennedy, soţia candidatului, revoltată de cele scrise de Harwood, a împăturit «Washington Post»-ul şi l-a plesnit peste obraji pe gazetar. Harwood a rânjit mulţumit, incidentul fu aplanat, caravana electorală a străbătut în continuare Statele Unite două luni de zile şi, bine înţeles, tot aflându-se în acelaşi avion atâta vreme, oamenii au avut prilejul să se cunoască mai îndeaproape. Oamenii, inclusiv adică Robert Kennedy şi gazetarul. După vreo săptămână, Harwood - care văzuse în tânărul senator un fel de filfizon care se hrănea din prestigiul fratelui său ucis la Dallas - şi-a schimbat părerea şi a început să-l simpatizeze. Iar după încă o săptămână, devenise admiratorul tânărului politician.

Robert Kennedy: câteva zile după întâmplarea cu Harwood va fi ucis de-un arab

Reportajele sale din «Washington Post» erau favorabile lui Kennedy, se vedea limpede că Harwood ar fi dorit ca obiectul admiraţiei sale să câştige investitura la *primaries*. Se vedea. Se simţea. Simţea şi el. Atunci, dându-şi seama, într-o noapte, că devenise partizanul lui Kennedy, a dat un telefon din avion la redacţie, cerându-l pe şeful său: *Nu mai pot să dau reportajele despre «primaries». Vă rog să mă schimbaţi.* "Da'ce s-a întâmplat, eşti bolnav?" *"Nu,"* a răspuns Harwood, explicându-i despre ce e vorba, *"îmi dau seama că sunt prea subiectiv în legătură cu Kennedy. Nu mai pot să atac subiectul ăsta. Nu mai sunt obiectiv".* Şeful l-a ascultat cu atenţie şi a mormăit în telefon: "Înţeleg. O.K. O să trimit pe altcineva. Tu te duci la Los Angeles, să vezi ce-i cu negrii din Watt, care-au dat foc cartierului".

Întrebare: *"Şi eu şi prietenii mei citim cu pasiune "prostiile oamenilor inteligenţi" care apar la "Punctul pe I", ca şi la rubrica ZISE. Imbecilităţile de tot soiul ce ies pe gura unor oameni politici sau de ştiinţă şi cultură constituie o mare lecţie pentru noi toţi. Desigur, unele aberaţii sunt rezultatul unor limite ale gândirii, unor analize false, sau pur şi simplu ale ignoranţei. Dar în alte cazuri ai senzaţia că mintea celui ce scoate* perle *sau* porumbei *pe gură s-a întunecat pentru câteva minute, aşa cum se întâmplă adesea la furie oarbă sau la beţie".*

(Dr. Roşu Weinberg, Los Angeles, SUA)

Răspuns: Se pare că mintea noastră este la fel de fragilă uneori ca şi corpul. Dacă-ţi amorţeşte un picior, de ce să nu amorţească pentru cinci minute şi creierul? Dacă ţi se împăienjenesc ochii, de ce nu s-ar împăienjeni şi circomvoluţiunile cerebrale ?

Un exemplu de asemenea împăienjenire ni l-a dat de curând Bernard Wasserstein, profesor de istorie contemporană la Universitatea din Ierusalim; respectivul a voit să demonstreze că Bibi Netaniahu este un prim ministru rău pentru ţară, nu numai din pricina orientării sale politice, ci şi pentru că omul ar fi totalmente incult. Constatarea aceasta cu privire la nivelul intelectual al lui Netaniahu a făcut-o profesorul Wasserstein în timp ce urmărea cu atenţie un film documentar al BBC-ului despre viaţa şi per- sonalitatea premierului. Regizorul peliculei, care-l urmărise pe Bibi câteva zile-n şir cu aparatele de luat vederi, l-a arătat pe Bibi în fel de fel de ipostaze, aşa cum se obişnuieşte în asemenea împrejurări: în şedinţe de guvern, în vacanţă la Eilat, în mijlocul familiei, cu Sara şi copiii, la Casa Albă, discutând cu Clinton, la Knesset, la ski, la concert, la hotelul Claridge la Londra, la micul dejun, la sinagogă, la călărie, ş.a.m.d. Or, văzând şi revăzând - cu carnetul de notiţe în mână - micul film documentar, profesorul a remarcat, vizibil interesat, că nicăieri nu-l vedem pe Bibi stând acasă singur, în halat şi papuci, şi citind o carte. Frapat de această absenţă, el a tras numaidecât concluzia că primul nostru ministru nu citeşte; fiindcă, dacă citea şi el, ca orice om de carte, un roman, un eseu filosofic, o biografie,- atunci, evident autorii filmului ar fi înregistrat aceasta pe peliculă. Aşa însă, a dedus Wasserstein, avem dovezi irefutabile că domnul Bibi este unul dintre aceia care nu pun mâna pe-o carte nici să-i tai. Logica d-lui Wasserstein - care a dezvăluit lumii descoperirile sale în cadrul unui articol din «Jerusalem Post» - este, ca să zicem aşa, întru totul originală. După această logică, dacă eu fac mâine un documentar despre - hai să spunem - Roni Millo, şi nu-l filmez în timp ce face baie, sub duş, frecându-se cu săpun pe spate,- spectatorul va deduce, în chip obligatoriu, că ambiţiosul politician nu se spală. Ca să nu mai spun că dacă fac nişte documentare despre Limor Livnat, Dalia Itzik sau Noemi Blumenthal, fără să le filmez în momentele când, goale-puşcă, ele fac amor cu bărbaţii lor, lumea va deduce că doamnele sus-amintite nu au nici un fel de viaţă sexuală.

Întrebare: *"Astăzi se observă şi în România şi în alte ţări din Estul Europei "fost-socialiste", că au apărut voci care pretind că înainte de răsturnările din 1989 a fost mai bine. Cred că fenomenul este deosebit de periculos. Desigur, trebuie să recunoaştem că tranziţia de la dictaturile comuniste la economia de piaţă nu se desfăşoară lin, au apărut diverse probleme ca şomajul, inflaţia, etc., probleme care sunt la ordinea zilei şi în Indonezia, Coreea de Sud şi alte ţări din Asia de Sud-Est, dar trebuie să admitem că sistemul capitalist a învins fără discuţie, el fiind cel mai bun de pe planeta noastră".*

(Harry Rosenkrantz, Ierusalim)

Răspuns: Ei şi, mare scofală: Ce, asta-i planetă?

PIX

"Conducerile partidelor ştiu mai bine decât alegătorii cine merită să intre în Parlament".

(Răzvan Dobrescu, senator PNŢ-CD; după "Academia Caţavencu", Bucureşti 1998.)

... ŞI-N ADÂNC SE SÇUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

●

După exploziile atomice efectuate de India (cinci la număr), şi apoi de Pakistan (tot cinci, ca să fim la egalitate), specialiştii de la ONU ne asigură că – cu asta – s-a terminat şi nu e cazul să intrăm în panică: alte ţări sau organizaţii teroriste nu au posibilitatea să obţină arma atomică.

Dar eu nu cred nimic. Eu sunt Pakistan păţitu'!

I. ARTZI

CINCIZECI DE DREPŢI AI POPOARELOR, MUSAFIRI AI JUBILEULUI

ARISTINA POP, fetiţa pădurarului din Ardeal

Dintre cei peste 16.000 Drepţi ai Popoarelor, ne-evrei ce au salvat vieţi evreieşti cu riscul propriei lor vieţi, Yad Vashem a invitat 50 din întreaga lume pentru a sărbători alături de noi cei 50 de ani ai Statului Israel. Timp de 10 zile oaspeţii au vizitat ţara în lung şi-n lat. Salvatorii s-au întâlnit cu salvaţii,- întâlniri pline de emoţia revederii şi de recunoştinţă.

Din acest grup, ca reprezentantă a României, a făcut parte şi d-na Aristina Pop (Săileanu) care, împreună cu părinţii ei (ce nu mai sunt în viaţă) au salvat familia Marmor, compusă din doi părinţi şi patru copii.

Am întâlnit-o pe d-na Pop, după multe căutări, la recepţia oferită de preşedintele Ezer Weizman în cinstea acestor Drepţi ai Popoarelor.

Din studiul dosarului în cadrul comisiei de anchetă care acordă titlul, aflasem ce făcuse familia românească Pop pentru salvarea familiei evreieşti Marmor - azi locuitori în Bnei Brak.

Acţiunea se petrecuse în Transilvania de Nord de sub ocupaţia maghiară. La 19 martie 1944 s-a aflat de începutul deportărilor de evrei la Auschwitz. Şi-atunci dl. Pop - tatăl, pădurar, a trimis un mesaj familiei Marmor: "*Nu plecaţi la Auschwitz. Veniţi la mine. Eu vă voi ascunde*". Dl. Pop, în calitatea sa de paznic forestier, avea o colibă în pădure şi aici îi ascunse pe membrii familiei Marmor. Iar Aristina - pe vremea aceea, o fetiţă de 13 ani - le ducea zi de zi mâncare pregătită de mama ei.

Datorită surselor sale de informaţie, dl. Pop află din timp de raziile germane în pădure. Şi atunci îi ascunse pe Marmori şi mai adânc în pădure, astfel încât toţi membrii acestei familii rămaseră în viaţă.

Pentru acest act de omenie, realizat cu riscul vieţii lor, am recomandat să se acorde familiei Pop - celor doi părinţi post-mortem şi fiicei lor Aristina în viaţă, titlul de Drepţi ai Popoarelor (Hasidei Umot Haolam) - cel mai înalt titlu de onoare ce-l poate acorda poporul evreu celor ce şi-au riscat viaţa pentru a-i salva.

M-am bucurat nespus s-o întâlnesc la Ierusalim pe această reprezentantă autentică a omeniei adevărate, ce n-a pregetat să-şi pună viaţa în joc într-o lume indiferentă, ce asista fără protest la nimicirea de copii, femei şi bărbaţi, a căror singură vină era aceea de a se fi născut evrei.

Ce i-a spus Mengele doctoriţei austriece

La ceremonia de la Casa Preşedintelui am fost zguduiţi de povestea doamnei doctor Ella Lingens care a adus Preşedintelui Weizman şi participanţilor mesajul de salut al Drepţilor. Dr. Lingens, la cei 94 de ani ai ei, merge greu, în cârje, asistată de fiul ei. Dânsa este una dintre puţinii ne-evrei austriaci care au fost internaţi la Auschwitz. De ce? Pentru că s-a încăpăţânat să ajute, din motive religioase şi etice, pe evreii în nevoie. Doctoriţă fiind, ea a fost detaşată să lucreze la spitalul din Auschwitz.

Mi s-a încrâncenat carnea pe mine când am aflat că ea a lucrat alături de faimosul criminal dr. Mengele. "*De ce ai ajutat evrei?*" a întrebat-o criminalul medic, răspunzător pentru experienţe biologice asupra evreilor internaţi acolo. "*Pentru că şi evreii sunt creaturile lui Dumnezeu*", a răspuns doctoriţa. Atunci Mengele şi-a pierdut răbdarea: "*În generaţia noastră există două popoare care merită să conducă lumea: evreii şi germanii. Eu vreau ca germanii s-o conducă, de aceea îi nimicesc pe evrei. Iar d-ta îi salvezi! De aceea, vei sta aici ca să vezi cum o fac*".

Preşedintele Weizman şi noi toţi ascultam, cutremuraţi, această zguduitoare mărturie a unui martor ocular.

Fiecare dintre salvatori reprezintă o poveste de înaltă omenie în vremuri de barbarie, iar noi, oricât am face pentru ei, nu e suficient pentru a exprima admiraţia şi mulţumirea pentru ceea ce ei au fost capabili să facă. Iar vizita celor 50 în Israel este unul dintre cele mai frumoase evenimente înscrise în programul aniversării de 50 de ani ai Statului Israel.

●

Cu toate că autorităţile de resort au aprobat de mult propunerea de a se da unei străzi din Tel Aviv numele regretatului activist sionist şi publicist Moshe Maur, funcţionarii de la primărie refuză să pună decizia în aplicare, aruncând-o la coş:

Maurul şi-a făcut datoria maurul poate să plece.

●

Generalul (de fapt, generăleasa) Orit Adatto, conducătoarea femeilor din Zahal, lucrează de zor la un film vorbind despre comportarea militarilor faţă de colegele lor din armată, film care trebuie să fie gata cu orice preţ până-n ziua când Knessetul va lua în discuţie legea împotriva hărţuielii sexuale.

Ofiţerii care o ajută pe camarada lor să termine filmul au intrat în panică: dacă pelicula nu e gata la timp, Orit Adatto-n bară.

PE LEGEA MEA

O rubrică de
G. MOSARI

VIOLENŢA-ŞI FACE DE CAP

În ultimul timp, violenţa a luat la noi proporţii îngrijorătoare, depăşind chiar ceea ce ne-am obişnuit să numim «**linia roşie**». Faza ameninţărilor verbale sau în scris a rămas de mult în urmă, agresiunile fizice – inclusiv crimele de omor – au afectat toate sectoarele, intensificându-se într-atât încât societatea noastră e calificată drept violentă şi periculoasă.

Acum câteva luni am scris în această rubrică despre nenumăratele acte de sălbăticie săvârşite în multe familii şi care au condus nu numai la bătăi şi răniri ale soţilor în conflict sau a diferielor rude apropiate, ci chiar la omoruri, uneori bestiale. Spuneam atunci că, pentru curmarea acestei situaţii, sunt necesare măsuri legislative severe cu aplicare imediată, altfel nu vom reuşi altceva decât să ne lamentăm.

Din păcate, am rămas doar cu oftatul. Rezultatul: violenţa în familie e în floare !

Dar nu numai ea, ci şi alte sectoare au intrat în horă. Să luăm, de pildă, sportul şi, mai concret, fotbalul.

De ani de zile ne-am obişnuit cu faptul că – printre suporterii echipelor – să avem de-aface şi cu lepădături care urlă şi ameninţă, distrug scaunele din tribune, deteriorează maşinile adversarilor şi altele. Fenomenul nu e specific Israelului, el e întâlnit în majoritatea ţărilor, doar că în ultimele luni huliganii de la noi şi-au sporit rândurile şi ne-au plasat pe loc fruntaş în lume la capitolul «violenţă». "Focul" a fost aprins de întrecerea pentru titlul de campioană a ţării, dintre «Betar Ierusalim» şi «Hapoel Tel Aviv», singurele formaţii care în campionatul trecut au dovedit o anumită valoare. **Personal, neavând nici o preferinţă pentru vreuna din cele două echipe, consider că Betar Ierusalim merită titlul de campioană deoarece joacă mai frumos, mai organizat; de altfel, a şi câştigat ambele întâlniri directe cu Hapoel Tel Aviv.**

Se ştie însă că, în fotbal, un rol important îl au suporterii care-şi încurajează "team-ul" favorit, iar în această privinţă galeria "Betarului" este cea mai bună din ţară. Trebuiau antrenaţi, în scopul "concurenţei" şi suporterii echipei Hapoel Tel Aviv. În acest sens, ca şi pentru a aprinde spiritele, au intervenit politicienii care au declarat că Hapoel (cu tricouri roşii) este o echipă muncitorească, cu obligaţia... de partid să răstoarne Betarul (cu tricouri galbene), formaţia Likudului. Deci, întrecerile sportive s-au transformat în lupte politice, cu tot arsenalul cunoscut: ameninţări de la o echipă la alta, manifestări violente ale huliganilor – în special – care au lovit şi rănit adversarii şi conducătorii sportivi, transformând stadioanele în terenuri de luptă. De la cei "mari" s-au molipsit şi cluburile mici, ajungându-se la bătăi pe teren, atacarea arbitrilor cu răngi de fier şi distrugerea bunurilor.

Partea cea mai gravă a violenţei din ţară se referă însă la faptul că a ţintit, în ultimul timp, oamenii legii şi ai ordinei: aruncări de bombe incendiare împotriva unor judecători, asasinarea unor poliţişti, ameninţări permanente cu moartea. S-a ajuns în situaţia ca Procuratura să declare că s-a intrat într-o fază gravă, iar unii infractori – mai ales din grupa extremist-religioasă – sunt deosebit de periculoşi, fiind destul de greu de luptat împotriva lor.

Până şi criminalii organizaţi ai mafiilor acţionează mai violent, nemaicăutând neapărat o anumită victimă pe care trebuie s-o lichideze, ci asasinând sau rănind grupe de oameni în restaurante, pe stradă, etc.

În orice ţară din lume, atunci când pericolul infracţiunilor creşte, se iau imediat două categorii de măsuri: 1) înăsprirea legilor, şi 2) intensificarea activităţii educative.

Ce s-a întreprins la noi ? NIMIC !

Luarea unor măsuri severe e împiedicată atât de anumite interese ale celor ce ar trebui să le adapteze şi să le aplice, cât şi datorită unor concepţii foarte "democrate" în a menţine pedepse uşoare; ceea ce denotă de-a dreptul inconştienţă faţă de pericolele din ce în ce mai grave.

Fără un cutremur serios în domeniul sporirii pedepselor la anumite infracţiuni, fără măsuri de judecată şi condamnare imediată a vinovaţilor, ofensiva violenţei va continua nestingherită.

●

Omul de afaceri Ron Peer a înscris la Tribunal noul partid «Atid», condus de Roni Millo şi s-a angajat să-i asigure sprijinul financiar de cuviinţă.

Nu că vreau să te peeri, domnu' Ron, însă ideea D-tale mi se pare foarte bună.

●

CLINICA DE MEDICINĂ ALTERNATIVĂ
"ANITA - REHOVOT"
condusă de un doctor în medicină

*** Homeopatie * Acupunctură * Plante medicinale ***

Tratăm cu succes:
*** Dureri de orice origine * Paralizii (inclusiv faciale) * Astma * Alergii * Nervozitate * Insomnii * Impotenţă * Prostată * Diabet * Colesterol * Hipertensiune ***

DEASEMENEA:
- SCĂDERE ÎN GREUTATE
- ÎNTRERUPEREA FUMATULUI

TEL.: 08-9414254; 08-9456135

Ha! Ha!

I. SCHECHTER

În afară de români, toţi israelienii au origine română

Mereu mi se întâmplă aşa: fac cunoştinţă cu câte un israelian şi, din vorbă în vorbă, aflu de la el că, de fapt, e român. Nu propriu zis el personal, ci mama lui sau cel puţin bunicii care au făcut-o. Din felul cum îmi face această mărturisire pe care nu o face oricui, deduc că trebuie să fiu măgulit. Chiar dacă nu mă simt obligat să fiu măgulit, nu vreau să se creadă că sunt insensibil la asemenea confidenţe şi de aceea spun:

- Ooo! Şi dumneata eşti român? Vai, nu-ţi închipui cât sunt de încântat !

Sincer să fiu, nu am bănuit că în ţara asta sunt aşa de mulţi români despre care nu se zice că sunt nici când zic ei că sunt.

Doamna din apartamentul de peste unde locuiesc eu, pare de orice naţionalitate vrei, numai românească nu. Până nu de mult nici nu putea să pronunţe România, ci Rumania. Dacă îi vorbeai de Bucureşti ea se făcea că nu înţelege despre ce oraş vorbeşti. Ea auzise numai de Bukarest, care e capitala Ungariei.

De la început, de când m-am mutat unde locuiesc, mă cert cu această doamnă. Acum ne certăm mai bine fiindcă am învăţat limba ebraică. Dar tare greu mi-a fost să mă cert cu ea în anii când nu ştiam ivrit şi când ea nu voia să mă facă de măgar şi obraznic decât în ivrit. Numai reumatismul a silit-o să vorbească româneşte - când s-a dus cu el la băile Felix. Atunci a recunoscut pentru prima dată că originea ei este din Podu Iloaiei, ea care părea a fi cel puţin din Buenos Aires.

De atunci, de când s-a întors de la băi, am intrat în normal: ne insultăm în dulcele grai românesc. Nu mai sunt nevoit să caut echivalenţe ebraice pentru hahaleră, proasto şi hai sictir. Acum e o adevărată plăcere: i le trântesc în româneşte.

■ ■ ■

Poştaşul nostru este yemenit şi crede că nu e de demnitatea lui să aducă scrisori. Am răbdat cât am răbdat, dar m-a apucat şi pe mine nevoia de corespondenţă. De aceea i-am făcut un perdaf, dar mi-a scăpat şi o "mă-ta pe ghiaţă" şi atunci yemenitul s-a scăpat şi el şi mi-a strigat "ba pe-a mătii".

Pe chestia asta ne-am împrietenit şi el mi-a mărturisit că bunica lui e din Bărăgan, că a venit de mult în Palestina, înainte de venirea polonezilor, şi de aceea a fost nevoită să se mărite cu un yemenit. Poştaşul mi-a declarat că se consideră 50% român şi s-a interesat ce mai face Vasile Alecsandri, dacă e tot aşa de antisemit ori s-a făcut sănătos.

Am mai descoperit români la Patriarhia armeană, în Asociaţia kurzilor, în partidul Şas, ba şi câţiva la Gaza, în Fatah.

Muezinul de la moscheea din Hebron are un bunic în Vaslui care punea ventuze şi lipitori, iar el personal cică scrie poezii în româneşte, în timpul postului de Ramadan, ca să-şi ameţească foamea.

La Mânăstirea Taciturnilor de la Latrun este un călugăr tânăr care zice că s-a retras acolo de disperare că Mirodan nu l-a angajat la «Minimum» deşi a urmat şcoala de mecanici agricoli din Botoşani şi este literat mare, mare de tot.

■ ■ ■

Toate astea mă fac să cred că, de fapt, toţi israelienii sunt de provenienţă românească, inclusiv etiopienii. Singurii despre care nu se ştie că sunt români, sunt românii care nu mai ştiu în ce pod să-şi ascundă originea, declarându-se născuţi în Bucovina austriacă sau în Ardealul unguresc.

Mă rog, nimeni nu poate fi obligat să fie de unde nu vrea. Lumea e mare şi are multă geografie în ea. Poţi să-ţi alegi singur un loc de unde să te tragi dacă n-ai chef să fii originar de unde te-ai născut.

---

60 de senatori de la Washington, care au vizionat câteva casete cu emisiuni de tip hitlerist ale televiziunii din Gaza, au protestat indignaţi împotriva faptului că Congresul american finanţează (lăsându-se astfel batjocorit de Arafat) activitatea postului amintit.

În sfârşit, un semn că senatorii cu pricina fac şi ei ceva, nu se mai mulţumesc să ardă Gaza de pomană.

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU În Editura Du Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

●

Cartea poate fi procurată trimiţînd coutravaloarea a 50 de shekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. - 2104
58490, KIRIAT SHARET,
HOLON Telefon: 03-5590829

G. IOSUB

O femeie şi un bărbat la etajul 8

De vorbă cu doamna Suzana Bratosin, doctor în ştiinţe biologice

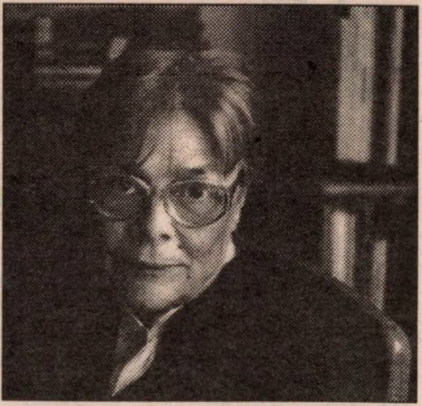

- **În România absolvenţii nu erau repartizaţi după calităţile lor, ci după criteriul "să-i promovăm pe fiii clasei muncitoare"**
- **"Se putea o editură fără un Guttman?", spunea un scriitor antisemit**
- **Până la urmă comunismul a devenit "o politică antisemită aplicată tuturor..."**
- **Când am văzut cât de repede am căpătat dreptul de a părăsi România mi-am spus: "Ăştia aproape ne-au dat afară din ţară..."**
- **În ciuda pesimiştilor, mi-am realizat visul de a lucra la Institutul Weizman!**
- **După pensionare mi-am transformat bucătăria într-un laborator gastronomic**
- **Din România un prieten mi-a trimis o carte de bucate cu menţiunea: "Poate o puteţi folosi voi, nouă ne este inutilă..."**

Ne aflăm într-un apartament situat la etajul al 8-lea, de unde se vede ca dintr-un observator întreg Tel-Avivul. Tablourile atârnate pe pereţi conferă o notă de intimitate, dând o personalitate distinctă apartamentului. Ulterior am aflat că aici locuieşte Harry Guttman, artist plastic cunoscut în Israel, în România şi în Franţa. Scopul vizitei mele este însă să-i iau un interviu soţiei sale, doamna Suzana Bratosin, doctor în ştiinţe biologice, căreia i-a apărut de curând un volum autobiografic intitulat "Amintiri din două lumi.

❖

G. Iosub: Sunteţi născută la Scăeni Prahova, aţi absolvit Facultatea de biologie din Bucureşti şi pentru început aţi lucrat la SRSC (Societatea pentru răspândirea ştiinţei şi culturii).

S. Bratosin: În România anului 1959, cînd am absolvit facultatea, se obişnuia ca absolvenţii să primească din oficiu o repartiţie la un loc de muncă. Repartiţia mea nu s-a făcut după meritele la învăţătură, ci după alte criterii, ca de pildă: "Să-i promovăm pe fiii clasei muncitoare". Aşa că în timp ce trei colege – ce nu s-au remarcat prin nimic în timpul facultăţii – au fost păstrate la catedră ca "viitoare cadre didactice", eu şi alte colege, bine plasate în ierarhia calificativelor de studii, am fost azvârlite pe post de profesoare la ţară. Eu am refuzat să plec, deoarece aveam de crescut un copil mic, şi mi-am găsit singură un post la SRSC, unde se editau broşuri de popularizare a ştiinţei şi unde era nevoie de un biolog. Am lucrat acolo patru ani şi am întâlnit intelectualitatea bucureşteană (academicieni, profesori universitari, scriitori, ziarişti, graficieni).

G. I.: Şi activitatea ştiinţifică aţi abandonat-o?

S. B.: Nu, deoarece căpătasem între timp şi un post la facultatea de biologie, unde începuseră să mă preocupe problemele de genetică. Şi aşa mi-am început cariera de cercetător ştiinţific.

G. I.: Aţi pomenit de faptul că o dată cu terminarea facultăţii aţi avut şi un copil. Sunteţi dispusă să faceţi o scurtă incursiune în viaţa dumneavoastră familială?

S. B.: Fiind încă studentă m–am îndrăgostit de un cadru didactic de la Facultatea de biologie, cu care m-am căsătorit. Relaţiile dintre noi fuseseră bazate pe o reciprocă atracţie fizică, lucru care împodobeşte cu virtuţi imaginare persoana iubită. Asta până ce dorinţa fizică se consumă şi persoana în cauză este redusă la adevăratele ei dimensiuni. El îşi exercita profesiunea cu indolenţă şi nu ţinea să se remarce, fapt pentru care a fost scos de la catedră. Mi-am dat seama că pe zi ce trecea nu mai aveam ce ne spune, că între noi era o diferenţă de cultură, că dacă aş fi continuat, viaţa mea cu el ar fi fost searbădă, anostă, plicticoasă. Aşa că în 1961 am divorţat. El fiind sas de origine, a emigrat în Germania. Fetiţa a rămas la mine şi, practic, cât a fost mică a crescut-o mama mea, care trăieşte şi acum în România şi are aproape 90 de ani.

G. I.: Şi apoi v-aţi recăsătorit cu cineva din cu totul alt domeniu intelectual.

S. B.: Într-adevăr. Soţul meu actual, Harry Guttman, e artist plastic. Şi el mai fusese căsătorit o dată. Când l-am cunoscut, era un tânăr grafician talentat, care colabora intens cu editurile, executând coperţi şi ilustraţii de carte, afişe pentru filme. Colabora şi la revista "Urzica", caricaturile lui fiind apreciate pentru umorul şi satira lor.

În ciuda unor relaţii armonioase, între mine şi Harry au existat uneori dispute izvorâte atât din structurile noastre psihologice diferite cât şi dintr-o bază educaţională divergentă. Eu, cu o formaţie reală de om de ştiinţă, obişnuită să măsor lucrurile în dimensiuni precise, m-am lovit de modul lui de gândire fantezist. Mi-am dat seama că la profunzime şi fineţe, ca şi la umor, îmi era superior, ca şi în unele domenii ca istoria artelor, filozofie, politică. Dar nu de puţine ori l-am surprins depăşit şi dezorientat în probleme practice de viaţă, de găsire a unor soluţii sau în luarea unor iniţiative concrete.

În ciuda divergenţelor, însă, a existat un fond comun, căci eram amândoi oameni de creaţie; că a lui ţinea de domeniul artistic şi a mea de domeniul ştiinţific era mai puţin important.

Am remarcat la el faptul că nu se mulţumea cu activitatea sa de ilustrator de carte, care îi aducea venituri, ci tindea să realizeze opere de artă. Participa la expoziţii cu lucrări originale, a izbutit să-şi facă un nume (chiar dacă al său nu avea o rezonanţă neaoşă) şi a fost primit în Uniunea Artiştilor Plastici din România.

Un paradox: eu, om de ştiinţă, sunt în viaţă, nu în profesie, o persoană dezordonată. El, om de artă – s-ar presupune boem – e în viaţă de o ordine şi o meticulozitate nemaipomenită... Poate de unde contrastele se atrag, îmi zic eu...

G. I.: Să revenim la activitatea dumneavoastră ştiinţifică din România.

S. B.: M-am specializat în microscopia electronică. Începuseră să sosească în România reviste străine şi mi-am dat seama de uriaşul decalaj ce exista în domeniul cercetării ştiinţifice între noi şi occident. Un coleg ce beneficiase de o bursă în Israel la Institutul Weizman, a adus cu el la întoarcere o mare cantitate de volume ştiinţifice primite cadou de la Institut. Aşa mi-am dat seama ce bogăţie de cercetări se făceau acolo. Şi cam atunci a început să mi se înfiripe cea mai curajoasă idee care mi-a trecut vreodată prin cap: să emigrăm în Israel. I-am vorbit lui Harry despre asta şi am găsit la el un ecou relativ favorabil, deşi la început şi-a exprimat unele temeri. De fapt şi el avea năzuinţa de a pleca, fără să ştie ce gândeam eu. În domeniul artelor plastice nu se întrezărea o posibilitate de afirmare atât din cauza izolării şi restricţiilor impuse de "cortina de fier", cât şi din cauza proletcultismului promovat de conducerea partidului comunist. În plus, începuseră să apară manifestări cu iz antisemit. La editura "Cartea Românească", de pildă, soţul meu a fost prezentat unui scriitor cu oarecare suprafaţă. La auzul numelui lui Harry, acesta a spus sarcastic: "Păi se putea o editură fără un Guttman?". Aceste bobârnace aveau să se accentueze pe măsură ce politica oficială devenise mai maţionalistă. Altă dată, Harry a prezentat la o expoziţie un desen reprezentând un cioban. Juriul a întâmpinat lucrarea cu zâmbete ironice, iar unul din membri a aruncat: "Uite-l şi pe Guttman ciubanu'!"...

SUZANA BRATOSIN

Amintiri din două lumi

MINIMUM

Între timp, în România anilor '70 începuse să se contureze o deteriorare economică, o scădere a nivelului de trai care avea să se accentueze şi mai mult ulterior, justificând butada larg răspândită "comunismul a devenit o politică antisemită aplicată tuturor"...

Am depus actele de plecare în Israel şi, spre surpriza noastră, aprobarea a venit extrem de repede. Chiar mi-am exprimat mirarea: "Ăştia aproape că ne-au dat afară din ţară!".

G. I.: Şi în 1974 aţi aterizat în Israel. Aţi avut – presupun – greutăţi de adaptare?

S. B.: Nu ne-a fost uşor. Am urmat un ulpan la Aşdod. O rudă a soţului meu, ce locuia de multă vreme în Israel, când a auzit că eu vreau să lucrez la Institutul Weizman, că soţul meu doreşte să-şi facă o carieră artistică iar eu am şi un copil, s-a uitat la noi ca la nişte nebuni...

G. I.: Şi totuşi aţi reuşit să pătrundeţi la prestigiosul institut. Cum aţi izbutit?

S. B.: În ulpan, o funcţionară care se ocupa cu plasarea profesională a noilor veniţi ne-a propus posturi de profesori de biologie şi desen, pe care noi le-am refuzat. Aşa cum nu m-am angajat nici ca laborantă.

Şi atunci am procedat cum auzisem că se procedează când încerci să intri într-un mare institut de cercetări occidental. Am solicitat în scris, în limba engleză, o întrevedere. Cererea i-am adresat-o profesorului Michael Sela (care ulterior avea să devină preşedintele Institutului), personalitate ştiinţifică de excepţie, care cunoştea şi limba română, deoarece când în Germania venise la putere Hitler, familia lui se refugiase în România şi el a urmat acolo liceul. El era imunolog şi văzând că munca mea tindea spre genetică şi microscopie electronică, m-a îndreptat spre alt profesor, Hans Linder, care s-a uitat cu atenţie la teza mea de doctorat, la pozele mele de microscopie electronică, la diploma mea de ştiinţe însoţită de foaia matricolă cu notele obţinute la examene, şi a conchis cu umor că până şi la marxism leninism mă descurcasem onorabil... După care m-a anunţat că sunt angajată la laboratorul central de microscopie electronică.

G. I.: Şi cu ce se ocupa soţul dumneavoastră?

S. B.: Între timp părăsisem ulpanul, iar Harry îşi găsise un post de grafician la o instituţie comercială, dar n-a lucrat acolo multă vreme. Ne mutasem într-un apartament din Rishon Lezion. Fata mea, care avea 15 ani – şi care a prins cel mai repede ebraica – a intrat la liceu. După un an ne-am mutat la Rehovot, dar nici aici n-am stat mult, căci am obţinut prin Sohnut un apartament – unde locuim şi acum – de patru camere, în sudul Tel-Avivului, unde soţul meu poate avea o cameră în care să lucreze.

G. I.: Şi munca dumneavoastră la Institutul Weizman?

S. B.: Începusem să lucrez într–un ritm infernal, câte 10-12 ore pe zi, la care se mai adăugau încă două ore, drumul între Tel Aviv şi Rehovot. Noroc că în Israel şabatul este respectat şi astfel reuşeam să mă odihnesc şi eu puţin. Lucram într-o echipă condusă de prof. Iosi Aloni şi lucrările noastre au început a fi publicate de cele mai prestigioase reviste de specialitate din ţară şi de peste hotare. În vara anului 1979 am participat la un congres internaţional ce a avut loc în Anglia, la Cambridge. A fost prima mea ieşire în Europa occidentală.

G. I.: Până când aţi lucrat la Institutul Weizman?

S. B.: Până la pensionare. În 1995, subit şi pe nepusă masă, m-am trezit cu dureri artritice foarte intense. Naveta Tel Aviv-Rehovot devenise foarte grea. Şchiopătam serios, deşi mă ajutam cu un baston. Aveam 58 de ani şi mi s-a propus o pensionare anticipată. La început am ezitat, dar ulterior am acceptat şi astfel am pus capăt unei activităţi fructuoase de 30 de ani în domeniul biologiei.

G. I.: Ce faceţi acum, după pensionare?

S. B.: Una din primele măsuri a fost aceea de a-mi reorganiza bucătăria. Şi fără să investesc sume prea mari, am adus bucătăria la nivel de laborator. În sfârşit aveam răgazul să mă ocup de prepararea unor produse culinare mai apetisante. Am acumulat un număr mare de cărţi de bucate, israeliene, româneşti, europene şi chiar asiatice. Un prieten din România mi-a trimis o carte de reţete culinare scriind pe prima pagină: "Poate o veţi putea folosi voi, nouă ne este inutilă...".

O altă modalitate de a-mi umple timpul a devenit colindatul prin magazine, nu atât pentru a face cumpărături, cât pentru a admira tot soiul de produse. Asta îmi creează o stare de destindere, de relaxare...

Şi în plus am scris o carte.

G. I.: Şi soţul dumneavoastră ce face?

S. B.: A izbutit cu greu să se realizeze, dar a izbutit. De la grafică a trecut la pictură. A vândut ceva prin galerii, a avut chiar o galerie proprie, dar a renunţat la ea din cauza cheltuielilor prea mari. Cu ajutorul unui cunoscut a trimis tablouri unei galerii din Paris, care, surprinzător, i-a găsit clienţi pentru ele. Vânzarea tablourilor lui la Paris este menţionată în cataloagele oficiale anuale ale vânzărilor publice, ceea ce înseamnă că are cotă.

După căderea regimului ceauşist, soţul meu a primit un telefon de la Bucureşti prin care i se anunţa că s-a hotărât organizarea unei expoziţii de grafică "Harry Guttman". Asta în cadrul iniţiativelor de recunoaştere şi recuperare a oamenilor de cultură pierduţi peste hotare. Soţul meu s-a interesat dacă e nevoie de o contribuţie financiară din partea lui, dar i s-a răspuns că nu, deoarece o bună parte din lucrările lui au fost cumpărate de către cabinetul de stampe al Bibliotecii Naţionale din Bucureşti, din care achiziţii au rezultat nişte fonduri băneşti cu care s-au acoperit cheltuielile de organizare a expoziţiei.

G. I.: În încheiere care ar fi bilanţul activităţii dumneavoastră?

S. B.: Am venit în Israel cu întârziere. Titlul de doctor se cucereşte în jurul vârstei de 27 de ani. Eu am atins această performanţă abia la 37 de ani. Că eu am beneficiat la Institutul Weizman de câţiva ani de fertilitate s-a datorat în special faptului că am făcut parte dintr-o echipă cu mari calităţi competitive, care a putut atinge performanţe apreciate pe plan internaţional. Şi Harry a pierdut timp preţios cu activităţi nerelevante, pentru a-şi putea câştiga existenţa. Acum el a reuşit să-şi cucerească un nume, o cotă oficială şi un venit mai confortabil, dar asta abia după ce împlinise 60 de ani. Fiica mea s-a căsătorit, are o fetiţă şi stă la zece minute de mine. Pot spune că sunt mulţumită.

CALENDAR

IULIE

1 iulie s-a născut Ion Mihăileanu (1921)
1 iulie s-a născut A. Zaremba (1908)
2 iulie a murit Adrian Zahareanu (1995)
4 iulie s-a născut Haralamb Zincă (1923)
5 iulie s-a născut Iulia Soare (1920)
6 iulie s-a născut Alexandru Sen (1924)
6 iulie s-a născut Doru Davidovici (1945)
6 iulie s-a născut Shaul Carmel (1937)
9 iulie s-a născut Al. Graur (1900)
12 iulie s-a născut Janina Ianoşi (1930)
12 iulie s-a născut Radu F. Alexandru (1943)
13 iulie a murit Eugen Luca (1997)
15 iulie s-a născut Ştefan Berciu (1928)
18 iulie s-a născut Arminius Cassvan (1926)
18 iulie s-a născut S. Damian (1930)
19 iulie s-a născut Norman Manea (1936)
19 iulie a murit M. H. Maxy (1971)
23 iulie s-a născut Gherasim Luca (1913)
25 iulie a murit Petre Iosif (1978)
26 iulie a murit Godell (1991)
27 iulie s-a născut Ludovic Bruckstein (1920)
29 iulie s-a născut N. Steinhardt (1912)
(?) iulie a murit G. Spina (1952)

●

Contra-amiralul Coane, şeful Statului Major al Flotei a VI-a americane, a dat dispoziţie subordonaţilor săi să fie atenţi la escalele din porturile Pireu, Burgas şi Constanţa şi să se ferească de bolile venerice.

Aşa, Coane, ai grije de marinarii dumitale.

ETC... ETC...

»»» 127. Atâtea au fost telefoanele pe care le-am primit la redacţie după ce (dintr-o regretabilă greşeală de corectură) scrisesem, la rubrica «Primim» din numărul trecut (135), à-propos de noua carte a Rabinului Şef Dr. Alexandru Şafran, că autorul ei are aproape 92 de ani. "*Nu-i adevărat* - ni s-a atras atenţia cu reproşuri - *de ce îl îmbătrâniţi, Şafran s-a născut în 1911 şi va împlini 92 de ani abia în mileniul viitor, adică în 2003.*" Da, oricât de ciudat ar suna, aşa e. «Înţeleptul de la Geneva» mai are chiar şi până la 90 de ani. Spuneam "oricât de ciudat ar suna" fiindcă celor care l-au apucat pe Şafran la Templul Coral din Bucureşti în timpul războiului (de mult! de mult!), nu le vine să creadă că liderul spiritual al judaismului românesc n-a făcut încă nici suta. Explicaţia e simplă. Şafran era incredibil de tânăr pentru un rabin-şef (pe care ţi-l închipui, obligatoriu, cu barbă albă); când a fost ales, în 1940, el nu împlinise nici 30 de ani !

»»» Aţi observat? N-aţi observat Toate cele 3401139720 asociaţii, organizaţii, uniuni, societăţi, cercuri, etc., etc. din «alia» au în frunte numai bărbaţi. Să dai cu tunul şi nu găseşti vreo femeie preşedinte de ceva. Ce facem, fraţi lideri şi conducători, ca să intrăm şi noi în rândul oamenilor şi să nu ne mai plaseze lumea pe locul I la şovinismul masculin ?

O posibilitate de a rezolva neplăcuta siuaţie ar fi ca, urmând exemplul Danei International, vreo doi-trei preşedinţi să-şi schimbe sexul, devenind femei. Dar e o treabă complicată, costă o groază de bani şi, în plus, îţi aprinzi paie-n cap cu partidele religioase. Altă posibilitate ar fi ca la viitoarele alegeri (sau aşa zisele alegeri) pentru şefie, câţiva bărbaţi să fie domni şi să propună ceva cucoane la locul I în ierarhie.

»»» Ştiţi câte firme se ocupă în România cu angajarea de muncitori pentru Israel? 148! Comisionul primit pentru fiecare muncitor, din partea instituţiilor de la noi, este bun, e în dolari şi cele 148 îşi fac o concurenţă sălbatică pe tema: care angajează mai mulţi.

»»» După o tăcere care a neliniştit pe mulţi dintre cititorii lui «Minimum», vechiul nostru muşteriu, d. Albert Poch din Natzeret-Illit şi-a făcut reapariţia în paginile săptămânalului bucureştean "România Mare", publicaţia sa favorită. De data aceasta, pentru a se plânge că aici în Israel, el este crâncen sabotat.

Extrase din scrisoarea trimisă săptămânalului:

"*Domnului senator Corneliu Vadim Tudor.*

Aici, în Israel, sunt sabotat. Se stabilise că voi lucra ca operator, am urmat un curs special la Tel Aviv, fiind propus chiar de conducerea fabricii. Am bacalaureatul, am calificările de electrician şi mecanic, vorbesc 4 limbi dar, aşa cum v-am spus în prima scrisoare, unde caut de lucru mă iau la anchetă ca la Securitate şi nu înţeleg de ce. Din moment ce sunt capabil (în anul 1985 am fost electrician -şef pe fabrică, dar de atunci nu mai lucrez în această meserie), sunt sigur că mi se pun piedici fiindcă ştiu toţi că sunt român - unii au aflat şi că vă sunt prieten... Am un copil cu nume neevreiesc, Alain, pe care trebuie să-l cresc, soţia mea lucrează jumătate de normă, deci sunt obligat să accept orice muncă grea care mi se oferă şi lucrez 12 ore pe zi, inclusiv vinerea, deci 6 zile pe săptămână. N-am crezut că evreii, care au suferit în lagărele de exterminare germane, sunt în stare să se răzbune pe mine pentru că sunt un român demn. Fiziologic nu sunt evreu (toţi îşi dau seama de la o poştă de asta), dar nu am crezut că în Israel evreii pot fi atât de cruzi şi antiromâni; m-au făcut slugă, dar eu tot demn am rămas şi sunt mândru că arăt deosebit faţă de ei. De-abia în ultimii ani am înţeles ce greu e să fii minoritar român în Ţara evreilor! Domnule senator, dacă am plecat din România la vârsta de 8 ani, şi totuşi vorbesc, citesc şi scriu în limba română, asta ce înseamnă? Înseamnă că nici o clipă n-am uitat de unde am plecat - din România!

Domnule senator, când primesc revistele "România Mare" şi "Politica", le citesc până la capăt; de obicei, încep cu "Săptămâna pe scurt", dar astăzi am citit mai întâi "Sacrificiul creştin, martiriu şi misiune", articol redând conţinutul unei emisiuni radiodifuzate în direct în ziua de 13 aprilie a.c. pe programul 2 al Postului Naţional de Radio. Ei bine, deşi am o problemă la şira spinării (am ridicat, timp de 6 ore, plăci grele din acoperişul fabricii unde lucrez) şi stau la pat, după ce am parcurs articolul, parcă printr-o minune mi-au trecut durerile spatelui, când am citit rândurile în care spuneţi că dintre toate Bibliile pe care le aveţi, una vă este mai dragă - vă refereaţi la aceea pe care v-am dăruit-o eu acum câţiva ani.

Vă doresc din tot sufletul sănătate, putere şi Dumnezeu să vă ajute să ajungeţi preşedintele Statului Român !

Cu tot respectul,
ALBERT POCH
Israel Sapir 923/39
Nazareth - Ilit

Bănuim că acei dintre cititori care iau pentru prima oară contact cu drama sfâşietoare a d-lui Poch (nepotul de frate al caricaturistului A. Poch de la Bucureşti), îşi vor pune, fără doar şi poate, întrebarea: dar ce anume îl împiedică pe martirul românismului din Natzeret-Illit să se întoarcă în România, pentru a trăi acolo, fericit, alături de idolul său, d.C.V.Tudor? E o taină şi-un mister. Pe care a dezlegat-o de curând o rudă de-a respectivului, când ne-a informat sec: băiatul e plecat cu sorcova.

»»» Trăim într-o lume nebună, nebună, nebună. Pe cât e de pirpirie activitatea HOR-ului central, pe atât de enervaţi şi nerăbdători "să facă ceva" se arată diferiţi oameni de prin oraşe. Mai nou, de pildă, activiştii adevăraţi (adică *activi)* din nordul ţării au înfiinţat o filială HOR la Acco şi una a "Kraioturilor" Haifei (cu excepţia oraşului Kiriat Ata, care are o filială proprie, mai de mult). Până una-alta, oamenii din «trib» au ales un comitet de iniţiativă format din ing. Mircea Segalescu, ing. Ernest Biro, Martin Frits şi ing. Ivan Kestenbaum. Cu atâţia ingineri în frunte, e normal ca filialele respective să construiască ceva temeinic.

»»» Una bună a lui I. Schechter, la cronica sa fantezistă din "Ultima Oră":

"Dintre olimii veniţi în cursul anilor, 1,5 milioane s-au aranjat bine şi au părăsit ţara, dar continuă să ţină la ea şi să ne scrie recomandat express".

»»» Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1998). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Acuma ni se spune că va avea loc în iulie. Poate. Până una-alta constatăm că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu. În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv, o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

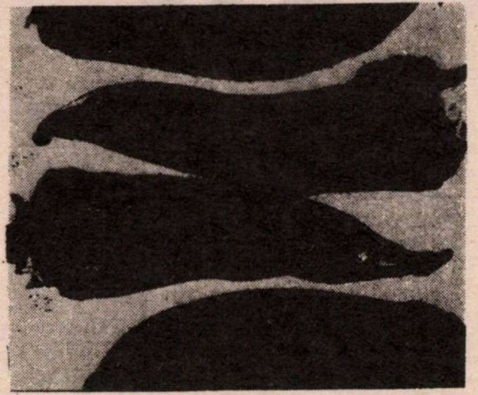

»»» E o problemă. În urmă cu vreo două-trei luni, colegii noştri de la "Ultima Oră" au organizat o anchetă printre cititori pe tema: "Care sunt cele mai importante 50 de personalităţi din aliaua română?" Răspunsurile au pornit să curgă pe adresa cotidianului din Salame. Unele din acestea au fost publicate în gazetă, poporul urmărea propunerile cu interes şi cu comentariile de rigoare: ăsta/asta da, de acord, a luat şi premiul Israel... ăsta e un mare jmecher, o scroafă-n copac, un bişniţar ce s-o fi înţeles cu unchi-su din Bat Yam să-l propună la gazetă. D. Teşu Solomovici anunţase că rezultatele alegerilor (căci despre un fel de alegeri era vorba) vor fi aduse la cunoştinţa publicului cu prilejul spectacolului jubiliar organizat de d-sa în luna Mai.

Dar nu s-a întâmplat nimic şi lumea aşteaptă şi astăzi rezultatele. Cauza blocajului este simplă: vreo zece sau douăzeci şi cinci de cetăţeni, cei mai mulţi cu "funcţii" în organizaţiile de carton ale alialei, au făcut şi fac eforturi disperate pentru a fi incluşi în rândurile celor 50: *"Da'ce, dom'le, eu nu sunt personalitate"?* Unii chiar, cu stofă de mafioţi, au mers până acolo încât l-au ameninţat pe Teşu Solomovici cu represalii contondente, în caz că nu le dă şi lor diploma de rigoare... Cu toate acestea, d. Solomovici ne-a informat că nu are de gând să se lase intimidat şi că festivitatea de decernare a diplomelor va avea loc în curând în sala Z.O.A. de pe strada Ibn Gvirol din Tel Aviv. La ridicarea cortinei, d. Teşu va intra în scenă pentru a pronunţa numele celor 50. Dar nu va fi singur. Ci flancat de patru body-guarzi.

»»» Şi fiindcă suntem la capitolul personalităţi, să notăm că ziarul "Jerusalem Post" a iniţiat, tot cu prilejul jubileului, o anchetă privind contribuţia Israelului la dezvoltarea ştiinţifică, socială şi culturală a lumii. Printre cele 20 de personalităţi aflate în «topul» cititorilor, se numără - o spunem cu plăcere - şi marele pictor Marcel Iancu.

»»» A fost în anii '60-'70 unul din cei mai cunoscuţi graficieni din România. Cu lucrări expuse la Veneţia, Köln şi Liège. În 1974 se stabileşte în Israel, unde se îndeletniceşte mai mult cu pictura, devenind, într-o lume unde concurenţa e acerbă, un «nume» prin galeriile telaviviene. Şi în plus, prin galeriile de artă de la Paris, Lyon şi Montréal. Un nume şi un renume. Ceea ce înseamnă că omul are o cotă bună: tablourile sale se vând.

Nu de mult, Harry Guttman (N.1933), căci despre dânsul e vorba, a deschis o expoziţie la Bucureşti, oraşul său natal. Şi la galeria unde expusese înainte de a pleca din ţară: Simeza. Iar cronicarii de meserie, curioşi să vadă ce s-a mai întâmplat cu Guttman în ultimul sfert de veac, s-au repezit la vernisaj, pregătiţi să-l aştepte pe artist la cotitură. Dar nu l-au prins. Pictorul a trecut examenul cu brio, recoltând aplauzele cunoscătorilor într-ale plasticei.

"Astăzi - scrie Corneliu Antim în "Curentul" - *Harry Guttman revine acasă în galeria unde chiar s-a simţit întotdeauna ca acasă! Expune două consistente serii de gravuri: una în delicata tehnică a point-seché-ului şi cealaltă, spectaculoasă în sine prin viziunea pe ce ne-o propune şi virtuozitatea tehnică pe care o probează după un "reţetar" conceput în cheie proprie. Ambele aduc în faţa privitorului un*

univers de imagini şi structuri compoziţionale care nu transcende integral aluzia la formele recognoscibile din spaţiul real, ci modifică doar accentele discursului plastic în sensul spiritualizării lui mai pregnante. Guttman se bazează în demersul său pe rigoarea tehnică şi pe un arsenal de mijloace de expresie care-i aparţine până la a-l identifica în amprenta stilistică pe care şi-a format-o. Este condiţia libertăţii pe care o are în construirea imaginii într-o demonstraţie de poetică a formelor şi sintaxelor plastice de mare efect."

De altă parte, Cornel Radu Constantinescu scrie în "Adevărul":

"Acum, în 1998, după circa 35 de ani, artistul ne propune o expoziţie de grafică, în galeria la care a debutat, "Simeza". Ne reîntâlnim cu acelaşi talentat şi subtil grafician, ce evocă peisaje urbane, alegorii zoomorfe, structuri materiale, ce tind să coaguleze într-un univers de personaje teatrale. Arta lui are ceva din delicateţea, gravitatea şi aerul deliberativ al lui Paul Klee. El însă ne apare mai sumbru, mai înnegurat, cu un tip special de umor tragic. Istoria condiţiei umane îl apasă şi îl preocupă obsesional. Emblematic în expoziţie e un clovn şi chiar o compoziţie cu nuduri, de o excepţională calitate plastică şi forţă expresivă. În catalog, Veronique Tomaszewski, referindu-se la o expoziţie din 1990, în Canada, scrie: "Este greu de definit opera lui Harry Guttman? Nu, dacă porneşti de la faptul că acest artist semi-abstract este român. Citirea operei sale trebuie să se facă cu un ochi nou, ca un turist ce parcurge pentru prima dată sufletul românesc.» Această flaterie e inutilă şi ineficace în planul valorizării critice. Harry Guttman ne aparţine prin naştere şi formaţie, a pornit în viaţă din chibuţul nostru mioritic, dar el ilustrează cu aplicaţie, personal, ca atâţia alţi artişti români, stilul internaţional, forma de artă universală."

Ca să fim drepţi, chestia cu "chibuţul nostru mioritic" ne-a plăcut. E simpatică.

»»»O iniţiativă bună a ambasadei române din Israel. De la o vreme, diplomaţii din str. Adam Hacohen din Tel Aviv, editează - cam o dată la două luni - un «Buletin Cultural» pe care-l trimit ziarelor şi altor organizaţii din «alia». Buletinul dă seama despre cărţile, revistele, spectacolele noi şi expoziţiile din România. În acelaşi timp, buletinul cuprinde informaţii despre manifestările culturale pe româneşte, de la noi.

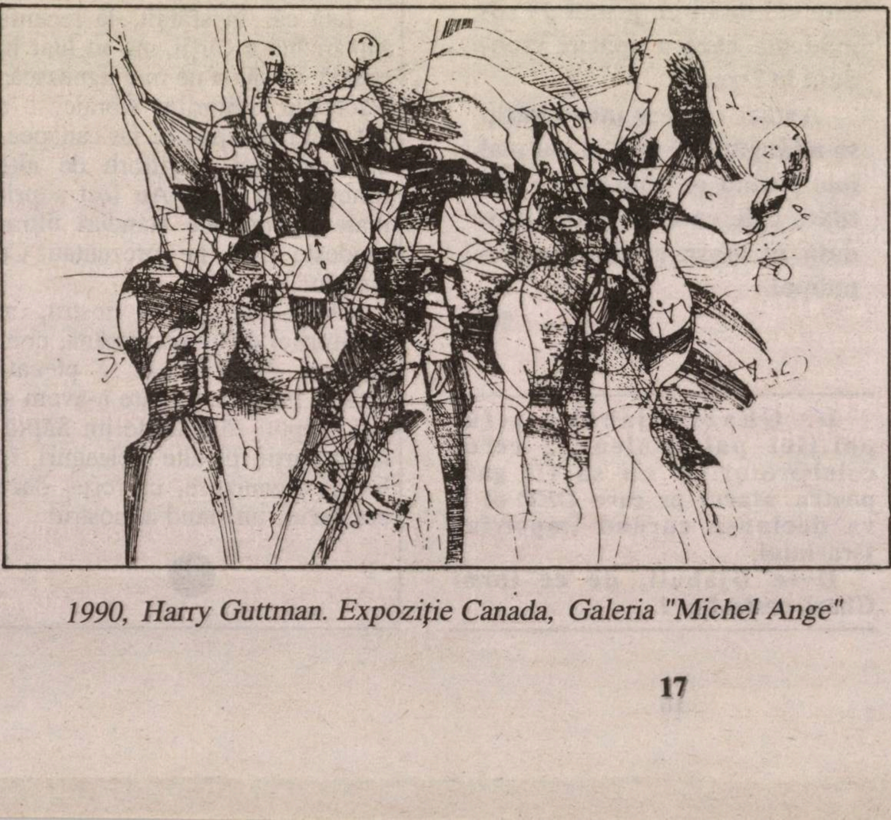

1990, Harry Guttman. Expoziţie Canada, Galeria "Michel Ange"

ŞAFRAN, RĂDĂCINILE ŞI UN PREMIU

Rabinul-Şef Dr. Alexandru Şafran a primit de curând o scrisoare plăcută.

Expeditorul, dl. Daniel Wettstein, producător la postul de televiziune elveţian TSR (Télévision Suisse Romande) îl informa în misiva despre care vorbim, că filmul de televiziune **«Racines» (Rădăcini)**, consacrat vieţii şi operei lui Şafran a fost premiat la al 13-lea Festival Internaţional de Televiziune de la Toulouse (Franţa).

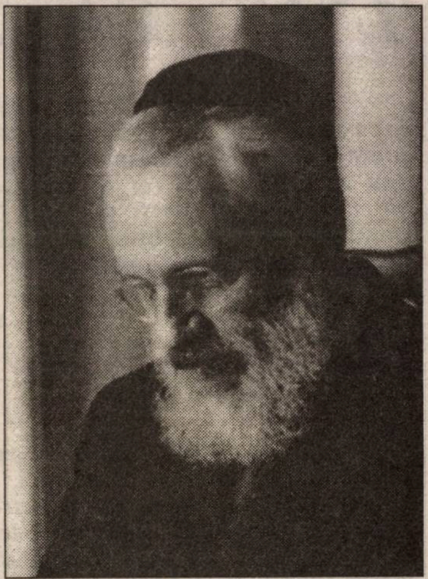

Şafran

"Acest Festival - scrie d. Daniel Wettstein - *are loc din 3 în 3 ani şi prezintă cele mai bune emisiuni religioase din întreaga Europă. Distincţia cu care a fost încununat filmul este una din cele mai prestigioase pe care o poate obţine o reţea de televiziune. Noi suntem foarte mândri că am cucerit-o şi sperăm ca premiul acesta - care omagiază calitatea mărturiilor făcute de Dvs. - va fi de natură să vă facă plăcere."*

Nu cunoaştem reacţia Dr-ului Şafran la scrisoarea de mai sus. Dar, atât cât ne duce mintea, suntem siguri că premiul i-a făcut plăcere.

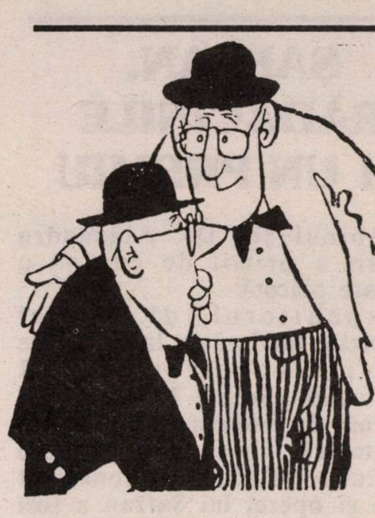

SE ZVONEŞTE CĂ...

. . . istoricul literar Zigu Ornea va fi ales în toamnă membru al Academiei Române; *"nu mai ţine să-l tot lăsăm aşa, pe dinafară"*, s-ar fi discutat în conducerea venerabilei instituţii, *"prea miroase a antisemitism"*.

. . . regizorul de film şi prozatorul Mircea Săucan (sihastrul de la Natzeret-Illit) a terminat un nou roman.

. . . iar Sandu Mazor, comandantul adjunct al poliţiei, a terminat... un volum de versuri. Însă stă la îndoială dacă să-l dea la tipar. *"Mie nu mi-e teamă de primii miniştri* - ar fi mărturisit celebrul poliţist care a condus ancheta în afacerea Bar-On - *dar mi-e frică de critica literară"*.

. . . Roni Millo, primarul Tel-Avivului şi conducător al noului partid politic «Atid», a rugat-o pe colaboratoarea noastră, Dr. Elena-Esther Tacciu să-i facă Horoscopul şi, în special, să-i răspundă la întrebarea: *"este cazul să-mi pun candidatura la funcţia de prim-ministru ?"*

. . . Colette Avital, director adjunct la Ministerul de Externe, a fost solicitată de către un grup de personalităţi din «alia» să candideze la funcţia de preşedinte al H.O.R.

. . . Rodica Alcalay, soţia actorului Moscu Alcalay, şi ea însăşi bine cunoscută agentă teatrală, a fost asaltată nu de mult, cu prilejul unei călătorii la Bucureşti, de reprezentanţii presei române. Cauza? Nevasta lui Moscu a declanşat o acţiune juridică în România pentru redobândirea proprietăţilor deţinute de bunicul ei, Osias Ifrim, până la naţionalizare: o moşie de 300 de hectare, două păduri (una de 49, alta de 50 de hectare) şi alte bunuri. Interesul reporterilor se datorează faptului că Rodica Alcalay este, dintre miile de cetăţeni străini care au făcut cereri similare, persoana cu numele cel mai cunoscut.

„Ultima oră": 1.000

Confratele nostru de pe strada Salame, ziarul „Ultima oră", a împlinit (peste noapte) vârsta de 1.000 de numere.

Nu e de ici, de colo.

Când cotidianul ajunsese la nr. 500, reuşind să se impună ca o gazetă vie şi deşteaptă, scriam că „Ultima oră" este cel mai bun jurnal pe româneşte care a apărut vreodată în Israel.

Astăzi suntem îndreptăţiţi să adăugăm că este şi cel mai bun jurnal pe româneşte din toate cele ce-au apărut vreodată în afara graniţelor României.

M.

D. Ghazi Djabali, şeful poliţiei palestiniene, a cerut colaboratorilor săi să fie gata pentru atacul pe care OEP-ul îl va declanşa curând împotriva Israelului.

D-le Djabali, de ce torni Ghazi peste foc ?

●

MARIUS MIRCU

Ca să nu ne jignească...

...pe noi, israelienii care cutezăm să scriem aici în alte limbi decât ivrit, Asociaţia Editorilor a hotărât să ia taurul de coarne...

Una din bucuriile mele era să iau parte la anuala săptămână a cărţii, la Tel Aviv, unde aveam satisfacţia nu numai să-mi văd expuse cărţile recente, dar să se şi vândă.

Numai că bucuria era însoţită de o mâhnire: în mulţimea exuberantă de standuri, doar două mesuţe erau rezervate cărţilor în diferitele limbi, altele decât ebraica.

Încât, înghesuite unele în altele, cărţile noastre se înecau pur şi simplu. Era jignitor, ca să mă exprim reţinut.

Ani la şir s-au plâns scriitorii, au făcut reclamaţii organizaţiile respective scriitoriceşti (între care, bineînţeles, Asociaţia Scriitorilor Israelieni de Limbă Română), dar vinovaţii păreau să nu se sinchisească.

Iată că, în sfârşit, la recenta săptămână a cărţii, ne-au luat în seamă: ca să nu ne mai jignească, Asociaţia Editorilor Ebraici... a dat afară canapeaua. Iar canapeaua eram noi, scriitorii de alte limbi decât ivrit! Au fost suprimate jignitoarele standuri ultramodeste care ne prezentau! Ce simplu!

Drept răspuns al nostru, al scriitorilor de limbă română, conducerea A.S.I.D.L.R. a plecat, tocmai în zilele în care n-avem şi noi dreptul să sărbătorim Săptămâna cărţii, pe alte meleaguri, în loc să organizeze, cu forţa, dacă era cazul, un stand al nostru!

●

LIANA MAXY

LIANA GRILL

Cu mulţi, foarte mulţi ani în urmă, pe veranda unei case din staţiunea climaterică şi industrială Comarnic, două femei tinere discutau şi priveau cu nesaţ curgerea, când mai lină, când mai grăbită a râului Prahova, în drumul său către Dunăre. Iar în livada întinsă din jurul casei, pomii încărcaţi cu mere şi prune îşi purtau liniştiţi povara din care gazda adunase cele mai frumoase fructe într-un coş împletit din nuiele, ca să le ofere musafirei. Aceasta se întorsese de curând dintr-o călătorie în străinătate. Proaspăt căsătorită cu tânărul pictor, M. H. Maxy, îl însoţise la Berlin unde el avea să-şi încheie studiile de artă plastică. Întâmplarea făcuse să-l întâlnească acolo şi pe pictorul Artur Segal, botoşăneanul care se îndrăgostise cândva de suavul lirism al lui Nicolae Grigorescu, dar hotărâse să caute în lume noi orizonturi artistice, mai compatibile cu flagelul primului război mondial. După ce traversase câteva ţări ale occidentului, se stabilise la Berlin unde arta de avangardă îşi impusese prezenţa şi cucerea noi adepţi. Maxy şi Artur Segal se cunoscuseră cândva în casa familiei Grill, aşa încât firesc a fost ca musafira să-i povestească gazdei (rudă apropiată a pictorului botoşănean) tot ce ştia despre el. Dar cum gazda - care avea o fetiţă, Graţiela - mai aştepta sosirea pe lume a încă unui copil, iar musafira se întorsese de la Berlin cu un prunc în braţe, firesc a fost ca discuţia să alunece destul de repede la întrebarea: Cum o cheamă pe fetiţa ta ?

- Liana, a fost răspunsul.

- Îmi place, exclamă viitoarea mamă. Te-ai supăra oare, dacă eu tot o fată voi avea, îi voi da acelaşi nume ?

Răspunsul pozitiv a fost însoţit probabil de o îmbrăţişare.

În ziua aceea, calendarele purtau pe prima lor filă cifrele anului 1924 !

La 65 de ani de la această întâmplare, în cutia poştală a locuinţei mele din Israel, a fost introdusă o invitaţie la o expoziţie retrospectivă de artă fotografică organizată de Asociaţia Artiştilor Fotografi din România împreună cu Gabriela şi Alexandru Marcovici, nepoţii marei artiste: fotografa LIANA GRILL, de curând decedată.

Cu această ocazie am reuşit să aflu şi câte ceva din activitatea fostei mele prietene de joacă din România, Liana Grill, de care m-au despărţit anii, rosturile, depărtările...

Pe strada Franklin din Bucureşti, aproape de Ateneul Român, Liana Grill a instalat un studio denumit **Baby-Foto** unde fotografia, la început, numai copii. După un timp a organizat acolo un cenaclu literar-artistic la care participa crema intelectualităţii din Bucureşti şi unde ea a deschis o expoziţie pe care a intitulat-o **«Adevăruri»** şi în care a expus, între multe altele, portretele lui Arghezi şi Sadoveanu, Oistrach, Cik Damadian, Miron Radu Paraschivescu, etc. Calitatea ei de portretistă i-a fost răsplătită cu multe premii în România şi în străinătate. Dar cel mai prestigios premiu a fost Medalia de aur primită la Chicago pentru lucrarea **«Enigma»**. Era capul unei tinere din care se vedea doar fruntea. Pălăria în dungi, aidoma coperţilor cărţii în care căuta ponderea adevărurilor, semăna cu un abajur menit să acopere o lumină prea tare. Liana Grill avera oroare de stridenţe. În arta ei domina bucuria echilibrului.

D. Mihnea Motoc, purtătorul de cuvânt al Ministerului de Externe de la Bucureşti, are dificultăţi tot mai mari la conferinţele de presă, atunci când gazetarii îl bombardează cu întrebări legate de eliminarea mafioţilor din cadrul ministerului.

Cu toate că omul n-are nici o vină, încercând să răspundă cât mai diplomatic la întrebări, ziariştii bucureşteni s-au năpustit asupra lui, strigând: Vrem capul lui Motoc !

"Nu există nici o legătură între religie şi cultură"

(Dintr-o declaraţie a comicului Ghidi Gov la TV I, 1998; amintim cititorilor că eminenta personalitate a spiritului israelian, răspunzând la numele de Ghidi Gov, autorul axiomei profunde citate de noi mai sus, este unul şi acelaşi cetăţean care, pe urmele colegului său Dan Shilon, se ocupă de porcăirea noastră cu epitetul de "rumanim ganavim")

...ŞI-N ADÎNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Primul ministru al Iranului, "moderatul" ayatolah Mohamed Kathami, s-a arătat revoltat - cu prilejul unei recepţii oferite lui Roger Garaudy la Teheran - că justiţia franceză l-a condamnat pe cunoscutul filosof antisemit şi antiisraelian la o amendă de 20.000 de dolari pentru cartea sa în care batjocoreşte Holocaustul.

"Guvernele occidentale - a spus Khatami - nu ştiu să se poarte în mod democratic cu autorii care se opun intereselor lor".

Sigur că da. Tribunalul de la Paris ar fi trebuit să se ghideze după felul cum s-au purtat ayatolahii din Iran cu scriitorul Salman Rushdie şi să-l condamne pe Garaudy la moarte.

STAN VLAD

Corespondență din București

Păcăleala la români!

Stam de vorbă cu directorul ziarului "Evenimentul zilei", Cornel Nistorescu, în biroul său, în ziua în care în ziarul ce-l conduce apăruse un reportaj despre o firmă cu nume pompos, "Silver Beach Holidays", din București. Această firmă, printr-o publicitate excesivă, îi momește pe români cu excursii de vis pe litoralul spaniol, excursii câștigate printr-o tragere la sorți fictivă. Povestea e lungă și cred că și dv. cunoașteți asemenea... creații. Firma oferă pliante și casete cu imagini viu colorate, pretinzând că cei ce se lăfăiesc pe însoritele plaje spaniole ar fi chiar români care au câștigat excursii prin "Silver Beach Holidays". Amețiți până la hipnotizare de vorbe și imagini, de minunate perspective, românii creduli dau un aconto (în lei, reprezentând 570 lire sterline!) și semnează un contract în limba engleză (din care nu pricep mai nimic), apoi sunt trimiși acasă (sunt preferați provincialii) ca să aștepte tragerea la sorți, care se desfășoară peste câteva luni. De ochii lumii se comunică rezultatele unei trageri la sorți unde figurează câteva nume, toate inexistente. Celor care nu se numără printre "fericiții câștigători" li se opresc 15 la sută din contravaloarea întregii excursii, ce se ridică la 3.395 lire sterline, separat de avansul contractual. Deci, practic, nu mai primesc nici un ban înapoi.

Și cum constată "Evenimentul zilei", treaba merge; firma încasează zeci de mii de lire sterline (în lei, la cursul zilei respective), dar nici un român n-a ajuns, prin "Silver Beach Holidays", în Spania.

Aberații, înșelătorii, șmecherii de acest gen întâlnim la tot pasul și toată ziua în România, de vreo opt ani încoace. Românii se bulucesc, uneori riscându-și și ce mai au (case, mașini) pentru a se îmbogăți peste noapte fără muncă. Armate întregi de români speră să scape de sărăcie agățându-se de orice idee șmecherească învârtită de escroci. Au fost Caritas-urile și celelalte sisteme de jocuri piramidale, apoi fel de fel de "fonduri" de investiții, titluri financiare de economisire și multe, multe altele.

Ceea ce constatam în discuția cu Cornel Nistorescu este faptul că presa și mijloacele audio și video (oficiale sau particulare) dau un imens ajutor escrocilor autohtoni sau veniți de pe alte meleaguri. Se face o mare publicitate în jurul oricărui sistem de prostire a oamenilor, întrucât așa-zisele firme ce vor să-ți aducă norocul în casă plătesc tot ce se publică. Mass-media are nevoie de bani și sub masca publicității poate apărea orice. (Nu răspunde ziarul sau televiziunea de conținutul materialelor publicitare.) Și nici nu pot fi obligați, trași la răspundere cei ce nu respectă ce-au promis prin reclame. Se practică și șmecheria cu taloane din ziare; trimiți cât mai multe taloane și participi la o tragere la sorți la care automobilul sau frigiderul promis îl "câștigă" cineva care nu există. Da, dar o dată cu talonul sau cu plicul cu etichete trimiți și o taxă de participare.

Dar câte nu se fac! Asupra României s-au abătut toate tehnicile nebune de făcut bani din nimic și de păcălit oameni. Pentru că în România – cum îmi spunea Cornel Nistorescu, directorul ziarului care a făcut cea mai cumplită radiografie a tuturor șmecheriilor – șarlatanii găsesc teren virgin și destui naivi care mușcă din momeală. Multe din aceste aiureli sunt "fumate" prin alte părți sau chiar interzise.

Ce ne rămâne? Să fim cu ochii în patru și să ne apărăm singuri, întrucât în România nu există o lege care să reglementeze astfel de probleme.

Mereu, doar pierdem...

Nu știu dacă face cineva o asemenea statistică, dar cred că între țările răsăritene (foste socialiste) România deține un trist record în ce privește obținerea asistenței financiare internaționale. Nu putem spune că nu ni s-au oferit bani. Ni s-au oferit, dar nu i-am primit. Fiindcă organizațiile financiare din lume nu dau banii aiurea (ni s-au dat ceva bani pe degeaba în 1990, când abia ieșisem din comunism sau măcar încercam!), ci pe baza unor programe, proiecte, criterii de performanță; ori, guvernanții români nu reușesc niciodată să respecte angajamentele pe care și le-au asumat (și au semnat pentru aceasta) față de organizațiile internaționale. (Nu ne referim aici la împrumuturi, deși și aici stăm prost, întrucât Fondul Monetar Internațional și Banca Mondială nu ne-au mai acordat tranșele de împrumut de la finele lui 1997 și începutul lui 1998. În revista "New Europe", negociatorul șef pentru România al F.M.I., Poul Thomsen, a declarat că s-a săturat să țină lecția restructurării în fața neascultătorului guvern român!)

Deci, e vorba de fonduri pe care România urmează să le primească drept asistență tehnică financiară. Să vă dăm un exemplu de actualitate. România urma să primească – în 1998 – un fond de 33 milioane ECU (peste 50 milioane dolari) pentru un proiect de dezvoltare regională. Trebuia ca guvernul român să elaboreze o lege a dezvoltării regionale și să creeze un organism de stat care să înfăptuiască politica dezvoltării regionale și să administreze fondurile conform înțelegerii. Termenul era 20 mai 1998. Abia în noaptea de 19 spre 20 mai, guvernul s-a reunit într-o ședință extraordinară și a aprobat în ultima clipă un proiect de lege privind dezvoltarea regională. Dar acest proiect va intra în dezbaterea Parlamentului abia în sesiunea din toamnă (și nu se știe când și cum va ieși). Așa că banii se vor pierde cu siguranță. S–au mai pierdut, tot în astfel de condiții, multe milioane de dolari ce reveneau țării ca asistență financiară (atâtea programe Phare, peste 200 milioane dolari numai în năpăstuitul sector al asistenței sanitare; și câte, câte altele).

Guvernanţii români vor şi au mare nevoie de bani. Dar fără să facă nimic. De fapt, asta-i mentalitatea generală acum în România. Toţi vor bani, dar nimeni nu munceşte, de la cei mai mari până la cei mai mici.

România are alt guvern acum (aceeaşi... ciorbă, de sorginte ţărănistă!), dar treburile trenează. Se pierd finanţări din afară – împrumuturi, asistenţă tehnică – se împuţinează investitorii străini (România a devenit ţara cu o cotă mare de risc, din luna mai scăzând cu două puncte în clasamentul financiar internaţional), dar nimeni – ne referim la cei de la putere – nu se mişcă mai repede. Până în luna iunie, când scriu aceste rânduri, nu avem încă bugetul ţării pe 1998, buget ce trebuia făcut şi adoptat încă de la finele lui 1997.

Realitatea este că avem o clasă politică, pe ansamblu (putere şi opoziţie) de slabă calitate, dar care ştie să-şi satisfacă interesele personale. Avem destui miliardari (de carton) dar şi o masă uriaşă de amărâţi. Guvernanţii – expresie a clasei politice existente – ori nu se pricep (în cel mai bun caz), ori sunt puşi pe căpătuială (şi asta-i caracteristic). Cei pricepuţi şi cinstiţi aproape că nu se mai văd. Fără programe clare, fără competenţă şi dorinţă de a se face ceva, nu avem şanse să evoluăm. Chiar dacă am primi împrumuturi şi asistenţă financiară de la alţii, ar trebui să facem şi noi ceva, că doar n-o să vină ei să ne facă treaba. De aceea, acum, în vara lui 1998, este mai rău şi mai greu pentru români decât în urmă cu câţiva ani. Măcar atunci mai aveam speranţa! Acum...

Bloc-notes

● Să vă spunem câteva cuvinte despre colaboratorul nostru A. Darian. De câtva timp se află în România, iar în vara aceasta a avut o nouă expoziţie de caricaturi. De data aceasta la Institutul Francez din Bucureşti, unde a expus 36 de lucrări sub genericul "Vedete de ieri şi de azi". Au figurat modele celebre din teatrul şi cinematografia franceză: Brigitte Bardot, Louis de Funès, Jean Paul Belmondo, Jean Marais, Bourvil, Catherine Deneuve, Gérard Depardieu. Cea mai veche caricatură expusă de Darian este a lui Lino Ventura, realizată în urmă cu 50 de ani.

● În România evoluează spectaculos contrabanda, îndeosebi cu ţigări. Un scandal imens a produs afacerea denumită "Ţigareta 2", dar nu ne vom referi pe larg la aceasta întrucât ancheta este în curs şi după unele afirmaţii firele reţelei duc până la palatul prezidenţial de la Cotroceni. În toamnă lucrurile vor fi la fel de actuale şi, poate, mai limpezi.

● Silviu Brucan, cel mai competent, dar şi cel mai controversat analist politic din România, supranumit "Oracolul din Dămăroaia", a publicat o nouă carte, intitulată "De la capitalism la socialism şi retur". Cartea este valoroasă şi a stârnit un interes deosebit. Impresionează luciditatea cu care sunt prezentate momentele traversate în această carte autobiografică.

OLBAR
ELEKTRONIKA

REPARAŢII

Orice tip VIDEO şi TELEVIZOARE ÎN CULORI, APARATE DE FILMAT VIDEO

● Serviciu prompt şi de calitate
● Garanţie 6 luni

● Reparaţii în interval de 12 ore la aparatele care se aduc dimineaţa

● La o reparaţie de durată mai mare, oferim televizor în schimb

BAT YAM, str. Balfour 22
Tel. 6594360, 5080888
Pelefon: 052-443288

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

O rezoluţie de tot hazul

Burtică versus Mirodan

Sub acest titlu a apărut în săptămânalul bucureştean "Expres-Magazin" un cursiv semnat de cunoscutul publicist român Mihai Pelin, din care înţelegem cel puţin două lucruri:

a) că tot scormonind prin dosarele de securitate, cum face pasionatul de istorie contemporană Pelin, dai peste fel de fel de năzdrăvănii;

b) că mintea unora dintre şefii cei mari din vremea lui Ceauşescu (Cornel Burtică fusese secretar al Comitetului Central al Partidului, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri etc. etc.) scotea perle de gândire de toată frumuseţea.

"Alexandru Mirodan a însemnat ceva în dramaturgia românească a anilor '60 şi '70. Piesele ***Ziariştii, Celebrul 702, Şeful sectorului suflete, Transplantarea inimii necunoscute*** *etc. au avut distribuţii de prim rang, au fost jucate pe principalele scene ale ţării şi, în ultimă instanţă, au realizat reţete substanţiale. Altfel spus, autorul lor nu era un consumator, ci un producător de valori, de pe urma cărora sistemul cultural al acelor ani chiar a încasat nişte bani frumoşi. Până în 1977, când Alexandru Mirodan s-a stabilit în Ţara Sfântă. La 5 octombrie, acelaşi an, cererea sa de emigrare a fost notată de Cornel Burtică, mai mare pe atunci în cele ale culturii, cu următoarea rezoluţie:* ***«Nu sunt de acord să i se dea paşaport, să muncească în România, până dă înapoi banii pe care i-a supt de la poporul român».*** *Până la urmă, nişte oameni mai înţelepţi au aprobat plecarea lui Alexandru Mirodan din ţară, la 30 octombrie 1977. Iar Burtică şi ai lui au rămas «să muncească în România» până au dus-o de râpă. Şi nu au dat nici astăzi banii înapoi."*

SCURT

*** Ia să te belim noi la puţă ***
*** Până şi Arpad, ăla care a întemeiat Ungaria, era... ***
*** Pogrom ! Pogrom ! ***
*** Evreii din Satu Mare s-au obrăznicit ***
*** Roosevelt era evreu. Truman, la fel. La fel şi Eisenhower ***
*** E jidancă ***
*** Sinistra vermină sionistă care conduce lumea ***
*** Cartea lui Roger Garaudy merită mai mult respect! ***

"Ah, ni-l şi închipuim pe Brucănel (*ziaristul Silviu Brucan - n.red.)* mic, la etatea fragedă de 8 zile, în urmă cu fo 75 de ani, când rabinul i-a şoptit: "Ei Tăchiţă, acu-i acu! Ia să te belim noi la puţă, ca să fii igienic toată viaţa şi să beleşti şi tu prazul!" Atunci micul pistruiat a slobozit un chiot ("N-aşa! N-aşa!") la care a apărut chiar naşa lui, Ana Pauker, pe care a stropit-o, drept în urechea aia mâncată de sifilis (pe care şi-o ascundea cu o buclă de păr) cu un jet puternic de pişeţel al boului. Ce vremuri minunate şi lipsite de griji! Tăierea împrejur a lui Bruckner a înviorat toate sinagogile din Ţară, hahamii au jertfit miei de ipsos şi au mâncat caşcaval cuşer, după care Mozes Rozen s-a urcat pe gardul de la Balamuc şi a intonat: "Peste munţi şi peste văi/ Trece o căruţă/ Ăia care nu-s haldăi/ Să mă ia de puţă!/ Arde-o, mă!/ N-o lăsa!". Normal că l-au tras de turul pantalonilor şi l-au bătut bine, cu piuliţa de nuci, în timp ce presa lumii urla: "Pogrom! Holocaust!" Astfel de întâmplări magice au avut loc în acea binecuvântată vreme de la începutul veacului, când Silviu Brucan a făcut cunoştinţă cu briciul, dar nu pentru a se bărbieri şi el, ca tot omul, ci pentru a se tăia micul lui orgănel, artistic, în timp ce doica lui, care-i dădea din ţâţă coniac «Carmel», îi îngâna la urechiuşele înfundate cu lumânări de ceară galbenă: "Brăduţ, brăduţ, brăduţ/ Tache, nu mai ai prepuţ!"

*

Arpad, descălecătorul Ungariei, era turcoman de religie mozaică.

*

"Partidul evreiesc P.D.-F.S.N. *Partidul Democrat, condus de Petre Roman - n.red.)* numai cu tâlhăriile s-a ocupat, ceas de ceas, zi de zi, an de an".

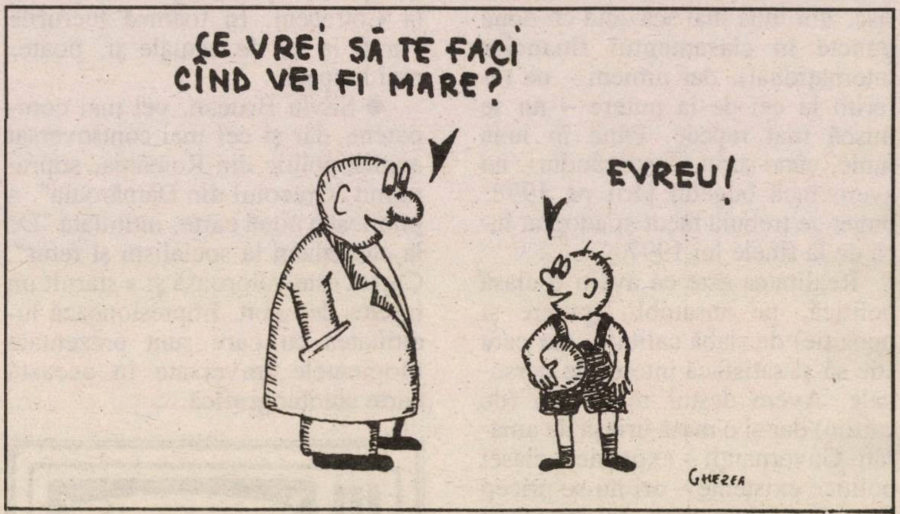
ÇE VREI SĂ TE FAÇI CÎND VEI FI MARE?
EVREU!
GHEZEA

Desen din "România Mare", Buc. 1998

*

"Doi minoritari obraznici - ţiganul Remus Opriş şi armeanul Varujan Vosganian - guiţă, pe unde apucă, împotriva preşedintelui PRM, reclamând ridicarea imunităţii parlamentare a acestuia, reducerea lui la tăcere, etc. Mă, jagardalelor, de ce nu vă vedeţi voi de transpiraţia voastră neagră, care iese prin pânza coviltirului? Că aşa or să vă ia o dată românii de ceafă şi or să vă dea în cap, până o să strigaţi: "Pogrom!, Pogrom!"

*

"Evreii din Satu Mare s-au obrăznicit: solicită, prin Tribunal, restituirea... terenului pe care e amplasată Piaţa de Alimente nr.1! Şi dacă le arzi una peste bot, cu o legăturică de usturoi, te fac antisemit!"

*

"Duminică seara, la Pro TV, am asistat la un fel de spectacol de urlete cu gura strâmbată, ca totul să pară americănesc, intitulat "Setea o cere" - era vorba de o reclamă psihedelică la Coca-Cola, unde doi fraţi pe nume Vintilă, cu părul vopsit în boia roşie, îşi vărsau bojocii pe scenă, iar un prezentator diliman îl punea pe un copil, pe nume Ştefăniţă, să extragă lozul câştigător cu... dinţii, de parcă ar fi fost vreun câine dresat! Până aici s-a ajuns cu delirul tembel promovat de bursierii Sörös sub biciuşca unor evrei lacomi de câştiguri grase şi rapide, prin îndobitocirea populaţiei."

*

"Criminalul Roosevelt, "sfătuit" de alţi criminali evrei de tipul lui Albert Einstein, Oppenheimer, Taylor a fost şi cel care a ordonat construirea bombei atomice, al cărei secret fusese furat de evreica Lisa Meintel, asistenta lui Otto Hahn, descoperitorul reacţiei atomice în lanţ. Evreica Lise Meintel a fugit cu secretul atomic în Suedia, unde o aştepta Niels Bohr, cu care a ajuns întâi în Anglia şi apoi în Statele Unite. Aici, descoperirea reacţiei nucleare în lanţ i-a fost atribuită mai întâi evreicei Meintel, fiind numită în Statele Unite "The Bomb Woman" - "femeia cu bomba"!

Cele două bombe atomice aruncate asupra Japoniei fuseseră construite în Nevada de evreii Robert Oppenheimer, Edward Teller ("Părintele bombei cu hidrogen"), Klaus Fuchs, spion comunist sovietic, ca de altfel şi Oppenheimer. Bombardamentul cu

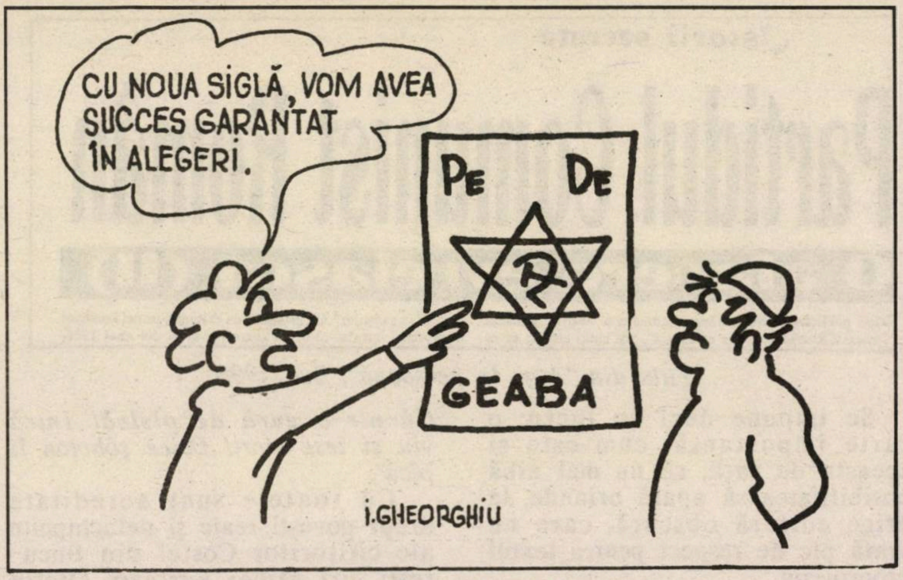
CU NOUA SIGLĂ, VOM AVEA SUCCES GARANTAT ÎN ALEGERI.
PE DE
R
GEABA
I.GHEORGHIU

Desen din "România Mare", Buc. 1998

bombe construite din ordinul evreului Roosevelt a fost ordonat în 1945 de evreul Hary Salomon Shippe, cunoscut sub pseudonimul de Hary Spencer Truman, care a venit la Putere ca preşedinte al Statelor Unite după paraliticul judeo-francmason Franklin Delano Roosevelt, mort la 12 aprilie 1945, deci cu o lună înainte de a-şi vedea împlinit visul de "capitulare necondiţionată a Germaniei".

Bombardamentul atomic asupra Japoniei a fost cea mai mare crimă cunoscută de omenire până astăzi. Criminalul evreu Truman, împreună cu Roosevelt, ordonase şi distrugerea oraşului deschis Dresda, în 13-14 februarie 1945, oraş înţesat de refugiaţi, femei şi copii veniţi din Prusia Orientală, Pomerania şi Silezia, fugiţi din faţa hoardelor sovietice. Truman a fost reales în 1948, pentru ca în 1952 să-i urmeze la preşedinţia Statelor Unite alt evreu ai cărui strămoşi, originari din regiunea Odenwald din Germania, numiţi "Eisenhauer" ("Fierar" pe româneşte) emigraseră în secolul al XVII-lea în Statele Unite, americanizându-şi numele în Eisenhower. Eisenhower a fost comandantul suprem al trupelor aliate din Europa în cursul celui de-al doilea război mondial."

(Din "România Mare", Buc. 1998)

*

"Mai aflăm că noua ambasadoare în Suedia se numeşte Smaranda Enache, pe care autorităţile noastre o numesc cunoscută"personalitate a societăţii civile şi militantă pentru drepturile omului". Phiii, da inculţi trebuie să fim şi noi, şi cititorii dacă n-am auzit de această personalitate a societăţii civile. Şi militantă pentru drepturile omului! Care om? Măi băieţi, de ce faceţi voi ciochii şi ne credeţi proşti? De ce nu spuneţi ferm, "Ştiţi, e gagica lu' x, sau pila lu' y, e fata lu' z, kordaka lu' K, e jidancă, e rudă cu Zoe Petre Roman etc." Că ştim şi noi cum e cu drepturile aproapelor..."

*

"Ordinea (The Order)=26, dirijând sionismul mondial (a cărui formulă este iudaism+sectarism+masonerie+liberalism+socialism+comunism+comunitarism (Piaţa Comună), supune lent, conform planului (The plan 26, Marele Plan 36), ţări după ţări, paralizându-le prin numirea, pe căi oculte, a unor supuşi de-ai săi la conducerea acestora. Slugile Ordinii, slugi ale lui Antihrist (=36), ajung preşedinţi, primi miniştri, miniştri de externe, de interne, de finanţe, ai apărării, consilieri, şefi de servicii secrete etc. şi nu fac altceva decât să promoveze în permanenţă interesele mafiei sioniste, trădând continuu popoarele pe care le parazitează şi pe care le târăsc, între altele, în organizaţii malefice iniţiate şi controlate de sionişti (ONU, NATO, CEE, (UE), CSI, UEO ETC.).

*

Dacă decembrie '89 ne-a adus pe cap o listă de pecetluiţi ca 26 (regimul Iliescu=regimul 26), "schimbarea" din noiembrie '96 a dus la aglomerarea în "sfera puterii" a unui număr mare de personaje ce poartă, fie că ştiu, fie că nu, pecetea lui Antihrist (=36) în nume. Ţara este condusă în fapt de Zoe Petre 36, Marko Bela 36, Szakvary 36, Alianţa Civică 36, Asztalos 36, To Orb 36 666 (Victor Ciorbea), Arapasu 36, Mugur (ug=36) (Isărescu), Petre Roman (TR36, ROM666), aflaţi sub controlul direct al unor agenţi sionişti de marcă gen Poul Thomsen 36, P.Maurdy 36, William Roth 36, M.Albright 36, H.Barajer 36, Velzen 26, Brock 26. Această sinistră vermină încearcă să oprească Resurecţia Antisionistă declanşată de români la 7 noiembrie la Chişinău, care a lovit de moarte comunismul, a provocat agonia socialismului şi va distruge, inevitabil, şi celelalte fronturi anti-naţionale (liberalismul, masoneria, sectarismul, iudaismul şi comunitarismul occidental (UE).

(Din "Atac la persoană", Buc. 1998)

*

Tot scandalul pricinuit de apariţia acum doi ani în Franţa a cărţii lui Roger Garaudy, *Miturile fondatoare ale politicii israeliene*, cunoaşte o undă surprinzătoare şi în România. Traducerea ei de către dl. Alexandru Popescu la editura Alma tip demonstrează (a câta oară!) că editorii români, în goana lor după "tunuri", pentru a-şi umple buzunarele, lucrează contra cronometru şi nu-i mai interesează absolut nimic. Este de aceea inadmisibil ca o asemenea carte, de maxim interes, să apară în româneşte cu nenumărate greşeli de corectură.

O fi avut Garaudy mari necazuri ideologice scriind această carte, dar probabil că nu se aştepta ca în una din traducerile ei din lumea largă să fie în asemenea hal persecutat şi de... tipar.

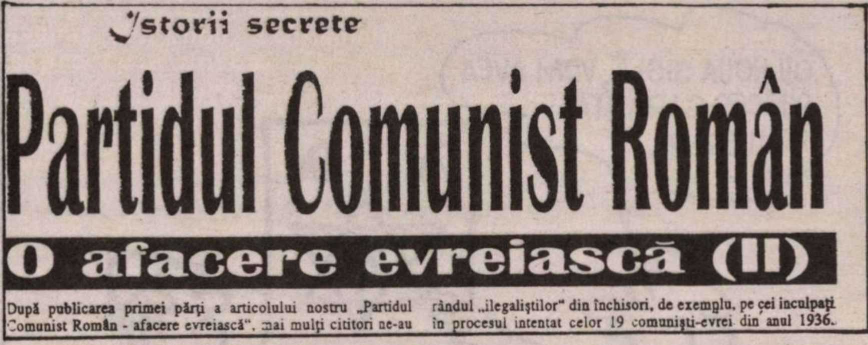

Istorii secrete

Partidul Comunist Român

O afacere evreiască (II)

După publicarea primei părți a articolului nostru „Partidul Comunist Român - afacere evreiască", mai mulți cititori ne-au

rândul „ilegaliștilor" din închisori, de exemplu, pe cei inculpați în procesul intentat celor 19 comuniști-evrei din anul 1936.

Titlu din "Atac la persoană", Buc. 1998

Se impune deci un lucru: o carte importantă, cum este și aceasta de față, să nu mai aibă posibilitatea să apară oriunde, la orice editură obscură, care nu arată pic de respect pentru textul propriu-zis."

(Dintr-un articol de Dan Stanca, în "România liberă"; Buc. 1998)

*

"Sub patronajul Lojei masonice B'nai Brith, reprezentată în România de Alfred Mozes,- Sorin Dumitriu vinde România evreilor!"

(Din ziarul "Ultima oră" - Buc. 1998)

Revistele sexy

"Timpul citirii revistelor de acest tip este scurt, dar momentan de plăcută trebuie să fie minunea. Femeia există în zeci de poziții tinere și lascive, are detalii bine, abundent și color precizate și-ți arată cât de ușor poți să cucerești redutele, transformându-te din obiect de adorație într-unul de manipulație. Bărbatul ești tu, stând, fără vârstă, cât de confortabil e omenește - mai gol decât gol nici că se poate. Femeia din pagină și bărbatul de pe sofa sunt o pereche ideală, în care doar el își apropie momentul marii întâlniri. Și cum stau ei așa, statornic îndrăgostiți și etern străini, au nevoie de rețete de succes.

«*Sexy Bravo*», la 4000 de lei exemplarul, este interzisă celor sub 18 ani pentru că o propune pe Sonia, cea înnebunită după sexul în cizme, pe starleta Conny doritoare de maraton sexual sau pe fabulistul Ginel din Gorj, pe care-l citām prin locurile esențiale: *"Experiența ne învață/ Că-ntr-o gură de pisică/ Intră viu și iese mort/ Orice șobolan îi pică"*.

Cu toatele sunt acreditate drept povești reale și neînchipuite ale cititorilor Costel din București, ori Mihai Buștean. Oferta aceasta vie este împănată de cea mișcătoare a rubricii: *"Parteneriat pentru pace": "Pentru senzații tari acest trup vă stă la dispoziție. Maria din Calafat". "Sunt o stăpână sadică și rea care așteaptă sclavi pentru a-i umili și a-i biciui". "Ești nesatisfăcută? Vrei sex până la epuizare? Un tânăr cu un penis de 20,5 cm te așteaptă"*.

În «*Sex Appeal*» Lucreția Borgia își pune inocenta întrebare privind naturalețea *"poziției «pe la spate»"*. Mița Baston explică cum se înțeleg lesbienele cu homosexualii, iar Agent Scully vorbește doct despre SF-ul erotic.

«Sex și crimă», revista pentru toate gusturile, răspunde la o întrebare arzătoare (la ce se gândește o femeie goală până la mijloc?) astfel: *"la un bărbat gol de la mijloc în jos"*.

«*Fidelitatea*» o are pe doamna N., ce schimbă destine și rezolvă o grea povară a noastră, a tuturor: sexul anal.

«*Eros & Amor*» și-a găsit miss-ele și le reproduce, cât poate revista, de lungi".

(Dintr-un articol de Eugen Istodor, în «Dilema», Buc. 1998)

Regizorul Sergiu Nicolaescu se gândește să-și dea foc

"Dacă se găsește o singură colaborare a mea cu fosta Securitate, îmi dau foc în fața Parlamentului, iar dacă se găsește vreun act artistic de-al meu implicat în elogierea regimului comunist sau îndreptat împotriva țării, mă retrag din Parlament", a declarat ieri senatorul PDSR Sergiu Nicolaescu, în fața plenului Senatului. Declarația a fost făcută ca replică la acuzațiile aduse de actualul ministru al Culturii, actorul Ion Caramitru."

(Dintr-o relatare de Oana Vlăsceanu, în "România liberă", Buc. 1998)

Bunica lui Radu Beligan și... Ion Creangă

"Pe programul 2 al TVR, Iosif Sava l-a invitat pe Radu Beligan și pe fiica sa, Anamaria, care locuiește în Australia. Printre multe și de tot felul, am aflat că actorul se află în același arbore genealogic cu Ion Creangă. Bunica sa paternă a fost vară cu celebrul humuleștean."

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

O după-amiază neplăcută a Regelui Mihai

Liviu Vălenaș: *"Sire, nu ați simțit totuși un gust amar văzând activitatea Exilului Românesc? În timp ce alți exilați sunt deosebit de uniți și eficienți, grecii, polonezii, evreii, ungurii, ca să-i nominalizez doar pe aceștia, românii par mai degrabă preocupați cum să se certe, cum să se denunțe. Deci românii preferă să se mănânce între ei, mâncătorie care continuă și astăzi. Ce părere aveți, Sire, despre aceste lucruri triste?"*

Regele Mihai: "Este cam ceea ce am spus înainte (...). Pot să spun că eu am avut un moment foarte penibil când am fost, acum câțiva ani, la Washington și am discutat cu congresmenul Wolf și, stând de vorbă despre ce se întâmpla la noi, el mi-a spus, la un moment dat, că "nu-i înțelege pe români, în timp ce ungurii s-au strâns la un loc, țipă și se agită pentru Ungaria, pentru România nu a spus nimeni nici un cuvânt". Asta mi-a spus congresmenul Wolf. M-a pus atunci într-o situație extrem de penibilă... Am încercat să-i explic cu Securitatea care s-a infiltrat peste tot, nu ştiu însă dacă cu asta l-am convins, în fine... A fost în mod cert o după-amiază extrem de neplăcută pentru mine, asta este cert..."

(Dintr-o convorbire cu Regele Mihai, realizată de Liviu Vălenaş; "Lumea Liberă", New York, 1998)

Can-canuri

aflăm, ca de obiciei, din revista V.I.P. din Bucureşti: "Regizorul de film Sergiu Nicolaescu se iubeşte cu o învăţătoare"; " Naomi Campbell a aprins la Bucureşti o lumânare pentru mama sa"; "Compozitorul George Grigoriu, la un pas de paralizie"; "Cum a înflorit şi s-a destrămat marea prietenie dintre Ioana Radu şi Ion Dolănescu"; "Antrenorul de gimnastică Octavian Belu are şansa să devină lord"; "Gheorghe Zamfir a cerut 13.000 de dolari să cânte la ziua prietenului său Dumitru Fărcaşu"; "Pe când era în armată, actualul ministru al Justiţiei, Valeriu Stoica, a încercat să se sinucidă"; "Mihai Tatulici de la Televiziune îşi bătea crâncen băiatul"; "Florin Piersic era să se facă veterinar"; "Adrian Pintea a fost din nou la dezalcoolizare"; Leopoldina Bălănuţă suferă pe patul de spital"; "Mirabela Dauer şi-a găsit soţ în America"; "Fiica Ionelei Prodan a fost reţinută de Poliţie pe când încerca să vândă ilegal o armă de foc".

Într-un spital din Israel

"Cele cinci persoane rănite în explozia din subsolul unui imobil de pe strada Grigore Moisil, din cartierul bucureştean Tei, au fost trimise pentru tratament în clinici din Israel şi Olanda, a declarat dr. Alexandru Ciocâlteu, şeful Direcţiei Sanitare a Municipiului Bucureşti.

Dr. Ciocâlteu a adăugat că firma Dual Telecom a alocat câte 150.000 de dolari pentru cei cinci. Trei dintre aceştia au fost transportaţi la o clinică din Israel. Ei sunt însoţiţi de un medic de la Spitalul de chirurgie plastică, reparatorie şi arsuri. Ceilalţi doi au fost duşi, în aceeaşi zi, sub supravegherea unui medic şi a unui asistent de la spitalul Sf. Ioan, la o clinică din Rotterdam - Olanda.

Din informaţiile ulterioare, am aflat că autorităţile de la Bucureşti au apelat la numeroase ţări din apropiere pentru internarea victimelor, dar marea majoritate a celor solicitate au refuzat, pe motiv că nu sunt locuri în spitale; singurele care au acceptat să primească pacienţi români au fost Israelul şi Olanda.

Ultima modă

...la Bucureşti este să porţi caschete şi bluze «Truţi»; mai precis, bluze având pe ele întipărite chipul colonelului Truţulescu (zis Truţi) de la S.P.P., comandantul celebrei afaceri de contrabandă "Ţigareta", despre care am relatat în nr. trecut al revistei.

Criticul literar Mircea Iorgulescu a remarcat, într-un articol din revista «Dilema» pe aceşti *"întreprinzători ingenioşi, cu simţul realităţii, care au fabricat la iuţeală caschete şi tricouri marcate cu numele «Trutzy», scris uneori şi «Truzzi»*. Tot Iorgulescu observă, nu fără admiraţie la adresa negustorilor cu idei, că *"vânzarea merge bine, de nu chiar foarte bine"*.

Universitatea ştiinţelor oculte

"Imaginaţia parlamentarilor noştri nu mai are limită. Deputatul Mădălin Voicu (fiul regretatului violonist Ion Voicu), reprezentantul etniei romilor în Parlamentul de la Bucureşti, ne-a declarat în exclusivitate că va înfiinţa o Universitate a Ştiinţelor Oculte în cadrul căreia o ramură specială se va ocupa de iniţierea în arta practicării ghicitului".

(Dintr-o relatare de Sorin Voinea, în "România liberă", Buc. 1998)

Nici nu a apucat bine să se aşeze pe scaunul lui Suharto, că noul preşedinte al Indoneziei, d. Habibie, s-a trezit atacat cu furie de opoziţie şi o parte din «media», care îi cer să demisioneze urgent şi să organizeze noi alegeri.

Habibie Netaniahu.

Decese

Prof. Dr. Marţian Cotrău, membru corespondent al Academiei de Ştiinţe Medicale; la Iaşi.

Evocând memoria cunoscutului universitar ieşean, "Realitatea Evreiască" din Bucureşti scrie, sub semnătura ing. Pincu Kaiserman:

"A fost un sincer şi constant prieten al etniei evreieşti, al locuitorilor de religie mozaică din oraşul de pe malurile Bahluiului. A dovedit-o în toate împrejurările, prin gând, prin cuvânt, dar mai ales prin faptă. Odihnească-se în pace!"

Mihai Grecu (80), pictor; la Chişinău (Republica Moldovenească), în urma unei congestii cerebrale; M.G. a fost considerat cel mai de seamă pictor basarabean din anii noştri.

Ştefan Bănulescu (N.1929), scriitor, unul dintre cei mai importanţi prozatori din epoca postbelică. Câteva cărţi: "Iarna bărbaţilor" (nuvele), "Cartea de la Metropolis" (roman).

Mircea Alexandrescu, critic de teatru şi film, redactor la revistele "Teatrul azi" şi "Cinema".

◆

Indignat de afacerile descoperite la Consulatul român de la Bonn (unde anumiţi funcţionari se făcuseră complici cu bandele de hoţi care bântuie prin Germania), ca şi la alte reprezentanţe diplomatice, d. Andrei Pleşu, şeful MAE (Ministerul Afacerilor Externe) de la Bucureşti, s-a angajat să verifice la sânge întreg personalul diplomatic şi să purceadă la reformarea din rădăcini a importantului Departament.

Succes, domnule Pleşu! Dar să ştii, după părerea noastră, MAE până la democratizarea totală a ministerului.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Profesia cea mai rentabilă: ghicitul. 100.000 de "specialişti" încasează 20 de miliarde de franci pe an!**
- **Astroloaga Elizabeth Tessier este consultată de regele Spaniei şi de Helmut Kohl**
- **Bărbaţii de gândesc numai la sex; femeile vor ceva sentiment**
- **Adulterul merge bine!**
- **Nevasta-nevastă, amanta-amantă**
- **Saunele mixte de la Bordeaux**
- **Pilula sexuală – marele subiect**

■ Sunt mulţi ani de-atunci. Vreo 25 sau 30, nu-mi amintesc cu exactitate. Mă aflam la Vălenii de Munte împreună cu soţia mea, Veronica, găzduiţi de Miron Radu Paraschivescu în casa încăpătoare cu o superbă livadă, cumpărată de el graţie traducerii operei "Pan Tadeusz" a poetului polonez Adam Mickiewicz. Kilometri de versuri, îmi zicea Miron, mi-au furat câţiva ani... Câte duminici, într-o atmosferă de o rară efervescenţă intelectuală, am petrecut acolo! Nu le voi uita niciodată.

În acea zi de care aminteam la început, apare o ţigancă din Văleni. Mi-am dat seama imediat, după cum a fost primită cu braţele deschise, că e o veche cunoştinţă, care venea deseori să-i vadă pe Lena Paraschivescu şi pe Miron. Cred că aţi ghicit... Era o ghicitoare. În cafea.

Eu aşteptam atunci cu nerăbdare şi cu mult scepticism rezultatul la contestaţia pe care o făcusem împotriva răspunsului negativ la o cerere de viză pentru o călătorie în Franţa. Îmbiat de gazde, m-am lăsat convins şi i-am întins ceaşca de cafea ţigăncii. Ca oracolul din Delfi, mă vedea în mână cu o servietă plină de documente urcând într-un tren pentru o călătorie lungă, în străinătate, în interes de serviciu, unde voi obţine ceea ce doresc. Peste câteva zile primesc un răspuns favorabil la contestaţia făcută şi iau trenul spre Paris cu o servietă încărcată cu documente şi fotografii despre filmul românesc. Graţie prietenului scriitorul Roger Boussinot, autorul impresionantei L'Encyclopédie du Cinéma (astăzi la a treia ediţie), cinematografia românească e foarte larg reprezentată. Cum a ştiut şi cum a prezis ţiganca noastră toate astea, nu e uluitor? (Am eliminat imediat ipoteza că aflase ceva de la Miron.) Mister pe toată linia.

Am făcut această introducere-paranteză pentru că se leagă de subiectul pe care îmi propun să-l abordez: "boom-ul" iraţionalului în Franţa, în ţara lui Descartes! De neînchipuit, dar adevărat.

Ştiţi cât cheltuiesc francezii pe an când se duc să afle prezentul şi viitorul la astrologi, vrăjitori, ghicitori în cărţi? N-o să credeţi! 20 de miliarde de franci. Enorm. Nu ştiu a câta parte din bugetul ţării, care se cifrează la câteva sute de miliarde de franci. Ce-i împinge pe francezi să se adreseze din ce în ce mai mult la tot soiul de prezicători? Criza economică, nesiguranţa zilei de mâine, criza valorilor umane? Probabil că ele joacă un rol, dar nu explică totul.

De curând a avut loc la Paris o expoziţie intiulată "Prezicere şi Parapsihologie", unde s-au putut afla multe lucruri inedite. În Franţa îşi exercită "profesiunea" în jur de 100.000 de profesori ai "ştiinţelor" oculte. Mai mult de jumătate oficiază în mod clandestin fără a achita vreun impozit. Ceilalţi sunt recunoscuţi şi s-au constituit într-un, intitulat pompos, "Institut National des arts divinatoires" (I.N.A.D.). INAD-ul are şi un preşedinte, un anume Youssef Sissaoui, care prevede colegilor săi "un viitor de aur. "La voyance", zice el, "va fi psihiatria secolului al 21-lea". Şi argumentează astfel: "Spre deosebire de psihanalişti, prezicătorii nu se mulţumesc să constate dificultăţile oamenilor. Ei oferă perspective pentru că prevestesc viitorul. Speranţa te ajută să trăieşti, disperarea ucide. Rezultatul? Cabinetele psihiatrilor se golesc, ca şi bisericile, în timp ce ale prezicătorilor sunt pline".

Xavier, unul din "specialiştii" cristalelor, un neo-Isus privind cerul...

Nu e chiar atât de absurd ce pretinde domnul Youssef: fragilitatea psihologică e aceea care îi împinge pe mulţi să-i caute pe ghicitori, mai ales în asemenea vremuri nesigure. Unii vrăjitori îndepărtează undele negative, alţii magnetizează, majoritatea folosesc o sferă de cristal, ca să nu mai amintesc de cei sau cele ce dau în cărţi. Mulţi oferă, contra cost (între 700-2000 franci), ca "porte-bonheur" amulete, pietre cu puteri supranaturale.

Iar afacerile merg strună. Un anume Eram pretinde că posedă un fişier de 500.000 (cinci sute de mii, aţi citit bine) de clienţi ai Parisului. În arondismentul al 10-lea s-a deschis un cabinet denumit Sylva. Un apartament foarte mare a fost împărţit în boxe, cam vreo 30. În fiecare boxă, un înzestrat cu puteri divine, îşi împarte darurile contra unui tarif minimal de 500 de franci. E ca un stup unde se lucrează pe bandă rulantă de la 9 dimineaţa până la 11 noaptea. "Albinele" sunt la rândul lor exploatate, nu primesc decât 7000-8000 franci pe lună. Iar "regina" sau "regele" albinelor nu e altul decât un om de afaceri care a investit bani într-o direcţie care îi asigură o "parnusă" confortabilă. Până şi în arondismentul al 16-lea, unde locuiesc bogătaşii Parisului, există mai multe cabinete luxoase şi discrete care sunt solicitate de capete încoronate, de patronii de întreprinderi sau de staruri internaţionale.

Nu mă mai mir de nimic, când ştiu că François Mitterrand o primea şi o consulta regulat pe celebra astroloagă Elisabeth Tessier, pare-se o femeie foarte frumoasă, întrebând-o: ce mi se va întâmpla mie şi Franţei? Poate că în realitate era mai sensibil la farmecul doamnei decât la lecţia ei de astrologie. Eu, ca şi alţi ascultători ai postului de radio Europe 1, n-o invităm ca altădată Mitterrand la Élysée, avem prilejul s-o auzim în fiecare dimineaţă proorocindu-ne ce ni se va întâmpla în cursul zilei, dacă suntem Cancer, Taur sau Fecioară... D-na Tessier se mai laudă că îi sfătuieşte pe regele Juan Carlos al Spaniei, pe Helmuth Kohl şi pe alţi conducători de state. O cred. Deci nu numai conducătorii de state africane sunt mari amatori de marabuţi, ci şi şefii de state occidentale. Prin 1987 revista germană «Der Spiegel» dezvăluia că Nancy Reagan consulta regulat pe un anume Joan Quingsley şi îi relata soţului ei sugestiile acestuia pentru a-l lumina în deciziile pe care le lua în numele Statelor Unite. Iar Boris Elţin nu se lasă mai prejos, el consultă pe specialiştii aşa zisei Academii ruse de astrologie.

Karl Marx, sunt convins, se răsuceşte în mormânt. El, care zicea că religia e opiumul poporului, constată că istoria îl contrazice: se pare că prezicătorii sunt aceia care distribuie opium poporului!

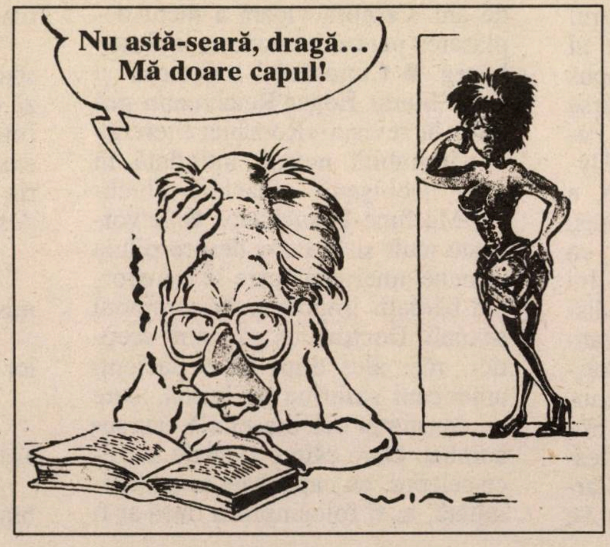
Nu astă-seară, dragă...
Mă doare capul!

■ Din când în când, alături de sondajele în legătură cu cota de popularitate a oamenilor politici, presa organizează o anchetă pe tema: sexualitatea la francezi. E un subiect care aduce întotdeauna noi cititori revistelor sau ziarelor. Cine nu e interesat de ceea ce e atât de uman, chiar dacă a ajuns la vârsta senectuţii?

Câteva întrebări puse de anchetatori: 1) bărbaţii se comportă la pat ca în viaţa de toate zilele? 2) Teama de Sida a instituit un nou tip de sexualitate? 3) Homosexualii sunt mai puţin persecutaţi ca altă dată? 4) Adulterul continuă să prolifereze?

Primul răspuns l-a dat sociologul Maurice T. Masquino, care a publicat recent o carte intitulată "Ei se gândesc numai la asta!". El susţine că cetăţenii francezi de sex masculin, intelectuali subtili sau mai puţin şcoliţi, au păstrat caracterul de vânători doar pentru plăcerile sexuale oferite de femei, în timp ce ele, "victimele", aşteaptă iubire, tandreţe şi consideraţie. Cică, pentru bărbaţi, "împreunarea" (să-i zicem cu un termen delicat) e un scop, în timp ce pentru femei e un mijloc pentru a fi iubite.

Nu ştiu cât e de adevărat ce spune domnul Masquino, "ancheta" mea pe lângă câteva franţuzoaice confirmă opinia lui despre bărbaţi, trataţi uneori cu ironie: *ils ne sont que des "mecs"!*

La a doua întrebare, teama dacă Sida a instituit un nou tip de sexualitate, ancheta răspunde că, în ansamblu, nu. Cu anumite nuanţe. Adică, şi e normal, se foloseşte din ce în ce mai mult prezervativul. Timp de luni de zile s-a desfăşurat o campanie a profesorilor printre liceeni în favoarea prezervativelor. Iar canalele de televiziune au prezentat scurte programe nostime, cu umor, cu aceeaşi pledoarie. Teama care predomina la început a început să se risipească iar sexualitatea a revenit la normal.

La a treia întrebare, à-propos de homosexuali, n-am nevoie să citesc rezultatele anchetei, pot să răspund fără ezitare: nu, domnii homosexuali, ca şi doamnele lesbiene, nu sunt persecutaţi sau persecutate. E adevărat că nu se bat cu pumnul în piept că sunt ceea ce sunt, discreţia e regină, dar au la dispoziţie tot felul de localuri: bistrouri, cafenele unde se întâlnesc. În fiecare an – a devenit o tradiţie – îi poţi vedea defilând pe străzile Parisului, îmbrăcaţi care mai de care cu multă fantezie, cu orchestre, suscitând humorul, stârnind zâmbetele trecătorilor.

În sfârşit, la a patra întrebare, dacă adulterul continuă să prolifereze, răspunsul e clar şi categoric: da !

Extrem de semnificativă e ancheta făcută la Bordeaux, considerat a fi unul din cele mai puritane oraşe ale Franţei. Alain, un medic celibatar, afemeiat, zice că trebuie să-şi caute cuceririle în afară de Bordeaux, altminteri ar fi prost văzut în cercul său. "Însă plăcerea de a se ascunde adaugă plăcerii" spune acelaşi Alain. Dar nu toţi cei chestionaţi au aceeaşi părere. De pildă, Michel M., proprietarul unei exploatări viticole, bate recordul în materie de adulter: de douăzeci de ani e amantul unei doamne, fiind, bineînţeles, căsătorit şi având trei copii. Îşi petrece timpul în mod egal în cele două cămine, iar în vacanţă pleacă ba cu soţia, ba cu amanta. Totul se petrece normal, tot "satul" e la curent, uneori cu certuri şi dureri. Dar o singură condiţie e decisivă: nu va avea copii decât cu soţia legitimă. O sexologă din Bordeaux afirmă: “În oraşul nostru există incomparabil mai multe vieţi duble decât ne închipuim”. Un loc unde infidelii sau infidelele se pot întâlni e o aşa-zisă “saună mixtă”. Sunt vreo şase în Bordeaux. Aici nimeni nu cunoaşte nici nu întreabă care e meseria, situaţia conjugală a celuilalt. Acestui tip de relaţii franţujii îi zic “sexualité de proximité“. Şi care, pare-se, comentează un profesor de la facultatea din Toulouse – înlocuieşte prostituţia.

Concluzia e clară: dacă până şi în Bordeaux...

Câteva «minime»:

● Sergiu Celibidache e la modă la Paris. Se ştie că celebrul dirijor român interzicea înregistrarea pe discuri a concertelor sale. De curând însă, familia sa a autorizat apariţia a câteva compact-discuri. (Între altele, Concertul pentru Orchestră de Bartok, Simfoniile a 4-a şi a 5-a de Beethoven, Simfonia a 40-a de Mozart, a 9-a de Schubert, a 5-a şi a 6- a de Ceaikovski). Am constatat personal că discurile Celibidache se vând ca pâinea caldă, deşi preţul lor nu e foarte accesibil. ● La 25 mai s-a inaugurat canalul de televiziune Shalom-Channel pe teme exclusiv evreieşti şi israeliene. Vor fi prezentate foarte multe imagini din Israel, ca şi reportaje de televiziune israeliene. ● Un american de origine română, dirijorul Lawrence Foster, un pasionat al operei lui George Enescu, a impus Opera «Oedip Rege» în diverse oraşe ale lumii. De data asta la Paris, la Théâtre des Champs Élysées, cu o distribuţie splendidă, a obţinut un foarte mare succes. Presa pariziană redescoperă, cu această ocazie, capodopera lui Enescu şi o înalţă în slăvi. În distribuţie, cântăreţi americani, francezi şi români (George-Emil Crâşmaru, Marcel Roşca). ● Televiziunea, radio-urile acordă o mare importanţă unei operaţii pe cord deschis, efectuată de profesorul Carpentier de la spitalul Broussé. Se pare că e pentru prima oară în lume când mâna chirurgului nu intervine, ci un computer care lucrează cu mai mută precizie decât mâna omenească. În plus, el intră în intimitatea inimii. Profesorul Carpentier zice că nu va trece mult timp şi va putea opera la distanţă, graţie computerului care va executa ordinele sale. Să nu stai să te cruceşti? ● Plecând din Geneva pentru a ajunge la Strasbourg, cineva a fost asigurat pentru 20 de milioane franci. Cine credeţi că e ilustrul personaj? Un miliardar, un conducător de stat? Acel “cineva” nu e altul decât un Stradivarius vechi de câteva sute de ani. Celebra vioară a făcut deplasarea pentru un concert la Strasbourg. ● Cunoscutul romancier şi critic literar Edgar Reichmann publică în revista «România literară» o admirabilă nuvelă intitulată în mod neobişnuit «Flachten-Fluchten-Machine-Besuchten». ● Se vorbeşte mult şi la Paris despre pilula minune americană care ar transforma bărbaţii impotenţi în campioni sexuali. Doctorii de aici sunt sceptici, mai ales după ce 6 pacienţi americani suferind de inimă, care au consumat celebra pilulă, au succombat. Oare câte personaje istorice celebre, cu capacitate sexuală limitată, ar fi folosit pilula dacă ar fi fost disponibilă atunci? De pildă, Ludovic al 16-lea care n-a putut onora apetitul Mariei-Antoaneta. Sau Robespierre, incoruptibilul pe care farmecele feminine îl lăsau de ghiaţă. ● Până şi Proust... Adică cum şi ce? o să întrebaţi. Un anume domn Pierre Leroy, deţinătorul unei scrisori adresate de Proust lui Henry Regnier, secretarul Academiei Franceze de atunci, a autorizat publicarea ei. Şi ea a stârnit senzaţie. Din scrisoare reiese cât se poate de limpede că dragul Marcel a cerut să i se acorde Marele Premiu de Literatură al Academiei, ceea ce, ruşinat, a negat cât timp a trăit. N–a obţinut premiul dorit, în schimb i s–a acordat premiul Goncourt. Asta se întâmpla în 1919. De atunci, unii scriitori au devenit mai subtili, bine înţeles că progresăm, nu-i aşa? Astăzi, mulţi fitecine obţin ba un premiu, ba un altul, nu cerându-l direct ca Proust, ci folosind mişculaţii sau, cum ar zice Conu Iancu, punând în mişcare lanţul slăbiciunilor. ● Dacă cineva are prilejul să petreacă un sejur la Paris, îl sfătuiesc să nu rateze o vizită la Bagatelle, un superb castel (în miniatură) elegant, armonios, de o frumuseţe feminină, creat din iniţiativa şi conform gustului Mariei Antoanetа. Castelul e înconjurat de grădini superbe. El se află în interiorul lui Bois de Boulogne. N-o să mă opresc asupra istoriei sale, foarte interesantă. Poate altădată.

Marcel Proust: până şi el...

Câteva bancuri (mai mult sau mai puţin absurde):

● Un ofiţer de poliţie, mort de spaimă la un dentist, se cramponează cu amândouă mâinile de braţele fotoliului. Până când dentistul, exasperat că nu-şi poate face meseria cât timp pacientul nu vrea să deschidă gura, urlă:

– În numele legii, deschideţi!

● Beat criţă, un tip intră la comisariat:

– N-aveţi cumva lista persoanelor transportate la spital?

– Căutaţi pe cineva?

– De două zile nu m-am întors acasă, şi încep să fiu neliniştit!

● Un cetăţean mic de statură, cu braţul bandajat şi cu un ochi vânăt, intră într-o librărie şi se adresează librarului:

– Ieri am cumpărat aici "Arta de a fi fericit în căsnicie". Aţi putea să mi-o schimbaţi cu un manual bun de karate?

● Unul, care e lefter în permanenţă, îi mărturiseşte prietenului său, în care are încredere:

– Eu nu împrumut bani decât la pesimişti.

– De ce, dragul meu?

– Pentru că tipii ăştia nu speră niciodată că li-i voi înapoia!

● O molie se strecoară într-un dulap unde dă de o fustă, şi se grăbeşte să iasă afară.

– Ce ghinion, dau numai de bucate care nu-mi plac!

● Doi oameni ai cavernelor se ghemuiesc în jurul unui foc. Afară plouă cu fulgere şi tunete asurzitoare.

– Orice s-ar spune, zice unul din ei, asemenea vreme nu exista înainte de a ne aventura în faimoasele experienţe cu arcuri şi săgeţi!

● O doamnă, la avocat, se plânge de bărbatul ei.

– E simplu, n-aveţi decât să divorţaţi!

– Cum, răspunde femeia, după douăzeci de ani de viaţă comună să-l fac fericit?

● La restaurant un cetăţean se aşează la o masă.

– Ce doriţi? îl întreabă chelnerul.

– Aş vrea să mănânc ce mănâncă domnul de alături.

– O să încerc, dar nu garantez că o să fie uşor să-i smulg farfuria.

● În timp ce Titanicul se scufundă, mămica rechin dă ultimele sfaturi puişorilor rechini:

– Amintiţi-vă ce v-am spus întotdeauna, scumpilor, regula de aur la toate naufragiile, pe care vă cer s-o respectaţi, e: mai întâi femeile şi copiii!

● O cucoană se duce la o ghicitoare care dă în cărţi. Nu trec nici două minute şi ghicitoarea urlă:

– Ieşi afară imediat!

– Ce v-a apucat? se miră cucoana.

– Văd în cărţi că peste două zile o să-mi furaţi bărbatul…

● În urma unei inundaţii o sinagogă e plină de apă. Vin pompierii şi încearcă să-l salveze pe rabin, căruia apa i-a ajuns până la piept, dar el refuză. Peste câtva timp pompierii constată că rabinul s-a înecat. Ajuns în cer, el se adresează lui Riboină şel oilom:

– Am aşteptat de la Tine un semn.

– Ce dracu', te-ai prostit? Ţi-am trimis de două ori pompierii!

פלסתום בעיים

COMODITATE ● IGIENĂ PERSONALĂ ● SĂNĂTATE

BIDAN

● Garanţie – un an de la instalare.
Cu posibilitate de prelungire.

„BIDAN" - BNEI BRAK
Str. Hakishon nr. 16
Tel. 03/5709955 - 5709977
5700831

● BIDAN este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

● Astfel de creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

● Noul procedeu este binevenit atît pentru adulţi cît şi pentru copii , evitîndu-se contactul mîinii cu fecalele şi secreţiile urît mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin BIDAN o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

BIDAN-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

● BIDAN TURBO, aparat care încălzeste apa şi usucă cu aer cald,

● BIDAN CU INCĂLZIREA APEI,

● BIDAN OBIŞNUIT

Se fac instalaţii în orice loc din ţară o Se poate plăti cu carte de credit

● Instalarea este simplă şi uşoară - 95 şkalim (inclusiv legătura electrică)

BIDAN
se vinde în reţelele
HOME CENTER şi ACE
după sistemul:
«cumpără şi montează-ţi singur»

HARRY FOSHA

Made in USA

Lumea se desparte de comic râzând...

- Nu, doctore, vă asigur că sunt perfect conştient când spun că nu-mi lipseşte nimic şi totuşi îmi lipseşte ceva !

- Poate apariţia neprevăzută a unei foste dragoste care te-a tulburat.

- Nicidecum. Viaţa mea sentimentală atinge sublimul.

- Poate o dezamăgire profesională. Cineva a obţinut postul la care visai.

- Exact invers. Am fost înaintat într-o funcţie la care nici nu visam măcar.

- Aproape că mă dau bătut. Totuşi o ultimă încercare, pe care n-o găseşti în manualele de medicină. Nu-ţi lipseşte nimic dar îţi lipseşte ceva.

- Întocmai.

- Îţi lipseşte, ca şi atâtor altora, campania de luat rămas bun de la comicul Jerry Seinfeld !

- Doctore, eşti genial! Asta este. De luni de zile nu deschizi un ziar, nu urmăreşti o emisiune de televiziune care să nu aibă cel puţin un articol despre comicul Seinfeld şi cei trei parteneri ai lui «Banda celor 4» cum i-a supranumit cineva.

Până şi prestigiosul şi seriosul New York Times, cu sloganul "Toate ştirile ce merită să fie tipărite", a găsit în fiecare zi ceva ce merita să fie tipărit. S-a făcut caz, de pildă, de oferta ce i s-a făcut lui Seinfeld de a continua programul său umoristic măcar un an. I s-a promis o ridicare de leafă. De la un milion de dolari pe emisiune cât are acum, la 5 milioane pe program. Seinfeld a refuzat, spunând că în cei 9 ani ai programului care l-a scos din anonimat şi l-a dus pe culmile gloriei, a trebuit să se lipsească până şi de cele mai obişnuite satisfacţii. Chiar dacă, amator de automobile sport, Jerry Seinfeld nu ştie exact câte are.

Fiecare program de televiziune a căutat să profite de starea generală seinfeldiană. Unii au organizat concursuri de asemănare cu actorii din cuartetul Seinfeld. Alţii au organizat concursuri de cunoştinţe despre programul Seinfeld şi componentele sale. Un băiat de vreo 10-11 ani a uluit întreaga populaţie televizionistă cu cunoştiinţele sale enciclopedice în materie de Seinfeld-program.

Dar sunt sigur că cei peste 75 de milioane de spectatori câţi au vizionat ultimul program Seinfeld (ţinut sub supraveghere poliţienească până la sfârşitul emisiunii) l-ar sfătui pe proaspătul absolvent în Seinfeldiană să mai înveţe şi puţină matematică. Nimeni în afară de cei 4 şi grupul lor n-a obţinut o slujbă fiindcă ştia câte prietene (girlfriends) pierduse Seinfeld.

CU AUTOBUZUL LA SCARĂ

Pentru a îmbunătăţi traficul, autorităţile de resort au introdus cu ani în urmă autobuzele cu staţii limitate. Acolo unde un autobuz obişnuit face 5 opriri, un autobuz cu staţii limitate face 2 opriri. Dar în ciuda acestei preocupări pentru viteză în anumite părţi ale New Yorkului, numărul de staţii a crescut. Iată de pildă cartierul Seaport. Este locuit în mare măsură de oameni în vârstă. În consecinţă, administraţia autobuzelor a hotărât ca, în Seaport, autobuzele să facă staţii în faţa fiecărui quartal de blocuri.

Pentru a veni în ajutorul cetăţenilor vârstnici în Manhattan, s-a experimentat o altă metodă. După orele 10 seara, când circulaţia este redusă şi cetăţenii bătrâni sunt în mai puţină siguranţă, ei pot cere şoferului autobuzului să oprească exact în faţa casei în care locuiesc.

Deci, pe drept cuvânt, unii au automobilul la scară, alţii, mai numeroşi, au autobuzul la scară.

A apărut

DR. ERUHIM ROISMAN

„Jocul aparenţelor"

povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".

I. E. Campus -
«Minimum»

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".

Sebastian Costin -
«Tribuna Magazin»

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."

Tania Lovinescu -
«Ultima Oră»

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".

Rodica Grindea -
în «Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".

«Realitatea evreiască»
Bucureşti.

Cartea poate fi procurată trimiţînd suma de 40 şkalim la următoarea adresă:

Roisman
Emden - pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

RĂDĂCINILE EXPLOZIEI

Una din marile surprize aduse de răsturnările din Decembrie 1989, din România, a fost celebra "explozie antisemită", aşa cum numise *Minimum,* încă din primele luni ale anului 1990, erupţia de dejecţie fascistă ivită în paginile noilor ziare şi în discursurile a numeroşi politicieni.

De atunci şi până astăzi, fenomenul continuă, făcându-se observat nu numai în foile specializate, ci şi în tipărituri "democratice", "europene" şi "de ţinută": un exemplu recent ni-l dau câteva articole (despre care vom vorbi curând) ale poetului Dorin Tudoran, în "România literară".

De unde – s-a întrebat lumea – această explozie nedeghizată de ură? De unde?

Dintr-o veche şi adânc înrădăcinată tradiţie. Pe care se cuvine să o cunoaştem.

Istoricul Carol Iancu, profesor la Universitatea din Montpellier (Franţa), ne vorbeşte în cartea sa *"Evreii din România (1919-1938). De la emancipare la marginalizare"* (Ed. E. Peeters, Paris 1996) – de această tradiţie.

Carol Iancu

Bazele ideologice ale antisemitismului: moştenirea secolului XIX şi rolul lui A. C. Cuza şi Nicolae Iorga

Moştenirea secolului XIX

Platforma ideologică a antisemitismului românesc s-a cristalizat în perioada Congresului de la Berlin, când problema evreiască a ocupat un loc primordial în discuţiile din parlament, în presă şi în scrierile politice şi literare.

Un loc important în discursurile deputaţilor români ostili emancipării evreilor a fost acordat mitului "evreii – stat în stat" sau "naţiune în naţiune". "Să punem punctele pe i – declara deputatul Pantazi Ghica – şi să ne dăm seama de rolul pe care această populaţie străină, care s-a impus în ţara noastră, care până acum a constituit un *stat în stat* în România...". După senatorul Voinov, indiferent de ţara în care trăiesc, evreii nu se asimilează, ci "formează o *naţiune în naţiune* şi rămân într-o stare imobilă de barbarie". Teoria statului creştin – aplicată juridic prin articolul 7 al constituţiei din 1866, care nu permitea naturalizarea română decât străinilor creştini – a fost susţinută ca un corolar al ideii de naţionalitate şi de latinitate: "Această ţară, de la înfiinţarea ei şi până astăzi, a fost o ţară eminamente creştină şi eminamente latină", declara în parlament deputatul Vizenti. "Acesta a fost marele principiu şi marele sentiment adesea contopite, în virtutea cărora ne-am apărat întotdeauna naţionalitatea şi patrimoniul".

După poetul Vasile Alecsandri, baza şi sprijinul "emancipării evreieşti" erau "francmasoneria şi aurul". În afară de discursurile lui politice, Alecsandri i-a atacat pe evrei în opera sa literară, în care de foarte multe ori titlurile îi arată sentimentele: "Trei ovrei", "Herşcu Boccegiu", "Boieri şi ciocoi", "Lipitorile satelor", "Năvălirea jidanilor".

Ioan Slavici scria într-un violent pamflet antisemit, "«Soll» şi «Haben». Cestiunea ovreilor din România", că acordarea emancipării politice evreilor reprezintă "moartea naţiunii române" şi, cu un macabru simţ profetic, *a prevăzut soluţia finală:* "Dacă lucrurile ajung la cuţit, atunci Europa creştină şi indo-germană va fi de partea noastră şi nu a semiţilor mozaici. Ştim noi cât sunt de iubiţi evreii în ţările occidentale! Să încerce numai să ne aducă la disperare; atunci să nu ne acuze dacă focul aprins pe pământul românesc se va întinde în Bucovina, Transilvania, Galiţia, Ungaria, Boemia şi Austria şi chiar în luminata Germanie".

Antisemitismul care se degajă din scrierile polemice ale lui Mihai Eminescu trebuie considerat ca o componentă importantă a ideologiei sale naţionaliste, şi nu ca o reacţie instinctivă, atavică. El critica poziţia evreilor ca intermediari neproductivi în raport cu ţărănimea, singurul element productiv în ochii lui, şi şi-a exprimat mistica naţionalistă, care însemna respingerea a tot ceea ce era străin românismului, în câteva versuri celebre din "Doina", devenite deviza şi crezul generaţiilor de naţionalişti români xenofobi şi antisemiţi:

Cine-a îndrăgit străinii
Mânca-i-ar inima câinii
Mânca-i-ar casa pustia
Şi neamul nemernicia!

......

Îndrăgi-i-ar ciorile
Şi spînzurătorile!

Eminescu nu a adus nimic nou în acuzaţiile cunoscute, dar spre deosebire de alţi naţionalişti, el credea că problema evreiască trebuie rezolvată constructiv, prin integrarea evreilor. Într-o notă rămasă manuscrisă, el mărturisea după Congresul de la Berlin că din păcate nimeni din ţară nu avea curajul de a propune singura soluţie echitabilă: "tratarea pe picior de egalitate a străinilor [evreilor] şi astfel ştergerea totală a deosebirilor de religie".

Economistul Petre Aurelian (1833-1909), autor al unui "Catehism al economiei politice", se pronunţa pentru ameliorarea situaţiei ţărănimii, pentru descentralizarea industriei şi pentru un protecţionism economic strict. El a fost unul din conducătorii partidului liberal şi, devenit ministru, a fost promotorul mai multor legi (în 1901-1902) contra negustorilor şi meşteşugarilor evrei. Aurelian nu făcea decât să pună în aplicare ideile filologului şi istoricului Bogdan Petriceicu Haşdeu, care publicase în 1866 un eseu contra liberalismului şi activităţii economice a evreilor, intitulat "Industria naţională, industria străină şi industria ovreiască faţă cu principiul concurenţei". Haşdeu îi acuza pe evrei că provoacă tulburări economice din cauza unei "hidoase încununări a trei trăsături negative: tendinţa de a câştiga fără muncă, lipsa simţului demnităţii şi ura faţă de toate popoarele".

După A. D. Xenopol, care şi-a rezumat ideile despre problema evreiască într-un articol publicat la Paris în 1902 în revista "La Renaissance latine", "evreii practică faţă de români exclusivismul economic cel mai riguros şi nu renunţă niciodată la el, deoarece aşa îi îndeamnă religia lor". Născut dintr-o mamă grecoaică şi un tată evreu convertit la religia creştină ortodoxă, Xenopol a fost ostil evreilor atât din motive economice cât şi religioase. Convertirea evreilor era, după el, cel mai bun mijloc de asimilare.

Rolul lui A. C. Cuza şi Nicolae Iorga

Alţi doi teoreticieni naţionalişti au adus o contribuţie notabilă la dezvoltarea antisemitismului românesc înainte de primul război mondial: Alexandru C. Cuza şi Nicolae Iorga.

Spre deosebire de autorii precedenţi, care au militat dintru început pentru un naţionalism integral, A. C. Cuza, care a fost cel mai ilustru agitator antisemit între cele două războaie mondiale şi teoreticianul antisemitismului românesc, şi-a început cariera ca socialist şi ateu. El şi-a schimbat ideile socialiste în contact cu societatea "Junimea" şi a devenit partizanul naţionalismului conservator. În studiul "Meşteşugarul român" (1893) el propovăduia protecţionismul economic cel mai strict şi propunea noi legi excepţionale contra evreilor, pe care îi acuza că sunt un popor neasimilabil, care exploatează şi corupe poporul român.

În cartea "Despre poporaţie", publicată în 1902, Cuza îşi explica teoriile socio-economice şi gândirea naţionalist-antisemită pretinzând că a găsit cheia evoluţiei populaţiei, pe care nici măcar un Thomas Robert Malthus, autorul celebrei teorii care-i poartă numele, n-o putuse găsi. Era vorba, potrivit autorului, de structura naţională, etnică şi rasială a unei populaţii date, de caracterul ei omogen sau eterogen. Rolul statului era de a promova propăşirea fizică, morală şi religioasă a populaţiei sale, pură din punct de vedere etnic şi rasial.

Această carte, care i-a permis lui Cuza să ocupe catedra de economie politică a Universităţii din Iaşi, a fost denunţată de ziaristul Emil Socor ca un plagiat vulgar ("Plagiatul Domnului Cuza, o ruşine universitară", Bucureşti, 1911). Dovada că lucrarea "Despre poporaţie" nu era decât o adunătură de texte copiate după diferiţi autori a fost atât de bine stabilită încât acţiunea lui A. C. Cuza, care-l dăduse în judecată pe Socor, a fost respinsă de tribunal.

În articolul "Naţionalizarea meseriilor", publicat cu ocazia faimoasei *legi a meseriilor* (1902) – prin care străinii care voiau să practice o meserie în România trebuiau să aducă dovada că în ţara lor de origine există dreptul de reciprocitate pentru români – Cuza îşi exprima temerile cu privire la scăderea demografică a românilor etnici: "Acest fenomen de descreştere a elementului român (creştin) în propria sa ţară îşi află explicaţia în legea economică naturală, în virtutea căreia populaţia umană e determinată întotdeauna de cantitatea mijloacelor de trai pe care şi le poate procura. Comerţul şi industria sunt astăzi în mâinile evreilor, care au acaparat toate mijloacele disponibile de trai furnizate de ramurile de activitate. Românilor nu le-au rămas, în oraşe, decât slujbele prost plătite, care nu pot hrăni pe toată lumea şi al căror număr este prin forţa lucrurilor limitat. Iată de ce, în timp ce evreii continuă să se înmulţească, limita dezvoltării lor fiind elastică, fiindcă într-o anumită măsură afacerile comerciale şi industriale sunt capabile de o creştere progresivă, românii continuă să se împuţineze, mijloacele lor de trai fiind restrânse în cadrul unor limite ce nu pot fi depăşite".

Pentru a-i elimina pe evrei de pe poziţiile economice, el cerea intervenţia statului prin legi de protecţie a "muncii naţionale", îşi afirma voinţa de a duce lupta cât mai departe posibil şi încheia: "Ori noi, românii, vom reuşi să ne recucerim poziţiile pierdute în comerţ şi industrie, refăcând clasa mijlocie naţională pentru ca ea să poată absorbi excedentele satelor şi să alimenteze clasele noastre conducătoare, şi atunci vom trăi ca o naţiune existând prin ea însăşi, stabilind o cultură proprie, românească, – ori evreii vor continua să acapareze comerţul şi industria, cucerindu-ne oraşele şi nimicindu-ne, şi atunci ei vor fi aceia care vor alcătui clasa mijlocie străină".

Ciclul de articole "Naţionalitatea în artă", publicate în revista bârlădeană "Făt Frumos" (1904-1905) şi adunate apoi în volum (1906), reprezintă o încercare de definire a spiritului naţional în artă. După Cuza, singurul criteriu estetic valabil era *sângele,* apartenenţa etnică a artistului. *Puritatea rasială* era singura garanţie a valorii unei opere artistice sau literare. În literatura germană, Heine i se părea lipsit de orice calitate estetică. La fel, în spaţiul carpato-dunărean, creatorii de frumos nu puteau fi decât "oamenii de sânge". În această culegere teoretică autorul dă dovadă de un şovinism extremist, de o xenofobie delirantă şi scrierea lui este considerată cea mai violentă şi mai reacţionară din cele apărute în revistele curentului sămănătorist.

Activitatea politică antisemită a lui Cuza şi-a găsit o nouă expresie începând din 1907 prin colaborarea sa la publicaţia "Neamul Românesc", fondată de Nicolae Iorga în 1906. Într-o interminabilă serie de articole, "Anexa evreilor din presă", el se străduia să-i identifice pe ziariştii de origine evreiască. Cel mai adesea identificările lui erau false şi Cuza se grăbea să publice protestele ziariştilor care-şi afirmau sus şi tare puritatea rasială, calitatea lor de români etnici. Ales în 1911 deputat, A. C. Cuza a fost prezent în parlamentul român până la dizolvarea sa de către regele Carol în 1938, când acesta şi-a instaurat dictatura personală.

Nicolae Iorga, care s-a făcut cunoscut foarte de timpuriu ca un istoric talentat şi foarte prolific (a fost autorul a 1.250 de lucrări şi broşuri şi a 25.000 de articole), a devenit foarte repede unul din purtătorii de cuvânt cei mai ascultaţi ai naţionalismului românesc. Născut la Botoşani, şi-a făcut studiile la Universitatea din Iaşi, apoi la Paris, Berlin şi Leipzig. În 1894, la vârsta de 23 de ani, a devenit profesor suplinitor, iar un an mai târziu profesor titular la Universitatea din Bucureşti, post pe care l-a ocupat timp de 46 de ani, până în 1940.

Şi-a câştigat notorietatea de istoric patriot şi naţionalist prin activitatea în învăţământ şi prin lucrările sale istorice. În paralel, la începutul secolului, şi-a început lunga carieră de ziarist politic prin colaborarea la ziarul "Epoca" (1902-1903), la revista "Sămănătorul" (1903-1906) şi mai ales la ziarul "Neamul Românesc", pe care l-a înfiinţat în 1906 şi cu care s-a identificat până la moartea sa. Tot în presă şi-a făcut cunoscute concepţiile naţionaliste antisemite.

Potrivit cercetătorului american William O. Oldson, Iorga nu accepta antisemitismul, dar a fost antisemit toată viaţa. Această judecată trebuie nuanţată – a existat o evoluţie, fluctuaţii în luările sale de poziţie – şi trebuie insistat asupra faptului că antisemitismul era o coordonată "normală", o componentă a naţionalismului său, aşa cum s-a întâmplat la atâţia alţi intelectuali români. Iorga a devenit propovăduitorul ideii antisemite din motive economice, nu religioase, şi înainte de primul război mondial a denunţat permanent "pericolul evreiesc".

În "Neamul Românesc", în care avea o rubrică permanentă, "Problema ţărănească şi evreii noştri", a propagat, datorită cititorilor săi preoţi şi învăţători, veninul urii în masele ţărăneşti. Campaniile lui au avut un rol important în diversiunea antisemită de la începutul răscoalei din 1907. Acuzându-i pe evrei că sunt, ca arendaşi, "exploatatorii" poporului, furia şi obida ţăranilor s-au întors către aceştia, şi nu către boierii care erau adevăraţii responsabili de mizeria lor.

Cu ocazia răscoalei din 1907, naţionaliştii antisemiţi s-au regrupat şi au încercat să dea o expresie politică aspiraţiilor lor. În luna noiembrie a aceluiaşi an, după înăbuşirea în sânge a răscoalei, ei au organizat la Iaşi o mare adunare la care au participat N. Iorga şi A. C. Cuza. Toate discursurile i-au denunţat pe evrei ca responsabili de toate relele de care suferea România. Consulul Franţei la Iaşi, care a raportat guvernului său despre adunare, făcea următoarea observaţie: "Programul naţionalist nu este reprezentat în parlament decât de un singur om, profesorul Iorga, dar acest program este de natură a place unora, şi nu aş fi surprins dacă profesorul Iorga şi-ar recruta adepţi chiar în sânul parlamentului. La Iaşi, aproape tot tineretul din şcoli îi este câştigat şi în profesiile liberale, în proletariatul intelectual care creşte neîncetat în România, stindardul antisemit va ralia întotdeauna numeroşi partizani. Totuşi n–ar trebui trasă concluzia că partidul naţionalist va ajunge într-o zi la putere şi nici, mai ales, că este capabil să-şi pună programul în aplicare".

Istoria avea să infirme previziunile consulului Piat treizeci de ani mai târziu, o dată cu formarea guvernului Goga-Cuza. Dar mai înainte, întâlnirea A. C. Cuza – N. Iorga s-a concretizat în 1920 prin înfiinţarea Partidului naţionalist-democrat, primul partid politic care şi-a axat platforma exclusiv pe politica antisemită. Principiile programului său cu privire la evrei au fost expuse de A. C. Cuza în cele "cinci teze" care reprezentau "soluţia naţionalistă a problemei evreieşti": 1) Eliminarea evreilor şi înlocuirea lor în toate ramurile activităţii economice; 2) Izgonirea evreilor de la sate, excluderea lor din armată, din presă şi din toate posturile de stat; 3) Libertatea de adunare şi libertatea presei garantată numai cetăţenilor români; 4) Interdicţia absolută, pentru evrei, de a face politică; 5) Nemodificarea articolului 7 din constituţie.

Primele organizaţii fasciste, Liga Apărării Naţional-Creştine şi cuzismul

Ca în majoritatea ţărilor europene, originea fascismului în România trebuie căutată în consecinţele primului război mondial. Într-adevăr, formarea României Mari, deşi concretiza aspiraţiile naţionalismului român, n-a fost susţinută de un aparat de stat capabil să răspundă imenselor sarcini impuse de dublarea teritoriului şi a populaţiei. Noua Românie a devenit un stat cu mai multe naţionalităţi, în care, în primii ani de după război, criza guvernamentală a fost permanentă. Piedicile legate de unificarea noilor provincii, marasmul economic şi penuria provocate de război precum şi şomajul au amplificat tensiunile sociale şi au pregătit terenul pentru apariţia mişcărilor extremiste de dreapta şi de stânga.

Teza susţinută de istoricul german Ernst Nolte, potrivit căreia mişcările fasciste au putut lua naştere în cadrul sistemului liberal, dar ca un răspuns la contestarea radicală reprezentată de comunism, se confirmă în cazul României. Celebra sa formulă, "Nu există fascism fără provocarea bolşevismului", se poate aplica în mare parte la primele grupări organizate ale extremei drepte româneşti. Într-adevăr, clasa muncitoare, deşi slabă numeric şi concentrată în câteva oraşe mari, a cunoscut, sub influenţa revoluţiei bolşevice din Rusia vecină, o puternică efervescenţă care a dus la greva generală din 1920. Radicalizarea mişcării muncitoreşti s-a tradus prin înfiinţarea Partidului comunist român şi afilierea sa la Internaţionala a III-a. Cu toate acestea, comuniştii au fost rapid anihilaţi prin reprimarea nemiloasă de către guvernele care, pe de altă parte, sprijineau uneori pe faţă mişcările de extremă dreaptă.

Armătura organizaţiilor de extremă dreaptă, care propovăduiau anticomunismul, antisemitismul şi ideea statului autoritar, era alcătuită din studenţi, învăţători, preoţi, funcţionari de stat şi mai ales din şomeri intelectuali. O primă organizaţie naţionalistă extremistă şi violent anticomunistă, "Garda conştiinţei naţionale", a fost înfiinţată în 1919 de un muncitor tipograf, Constantin Pancu, la Iaşi, unde ideile comuniste pătrunseseră în unele medii muncitoreşti şi intelectuale. Organul de presă al organizaţiei era revista "Conştiinţa", în care Pancu şi-a publicat ideile referitoare la socialismul naţional-creştin.

Afirmându-şi ataşamentul nestrămutat la România Mare, care trebuia să-i cuprindă pe toţi românii şi "numai pe români", precum şi la monarhie şi la Biserica ortodoxă română, el se pronunţa pentru reforme menite să atenueze diferenţele de clasă şi să asigure armonia socială. Măsurile cele mai radicale erau socializarea uzinelor, "proprietate a tuturor muncitorilor", şi împărţirea pământului "tuturor ţăranilor". Gruparea lui Pancu a câştigat o audienţă sporită datorită unui nou recrut, un tânăr student venit la Iaşi pentru a urma cursurile Facultăţii de drept. E vorba de Corneliu Zelinski, care avea să reprezinte timp de vreo cincisprezece ani fascismul român.

Născut în 1899 la Huşi, dintr-o mamă germană şi un tată de origine poloneză, Corneliu Zelinski, devenit Corneliu Zelea Codreanu, a fost crescut în cultul naţionalismului român. Tatăl său, profesor la liceul din Huşi, îşi românizase numele polonez şi-i adăugase un al doilea nume (Codreanu) care indica meseria strămoşilor lui pădurari. El s-a făcut rapid cunoscut datorită antisemitismului lui militant, pe care l-a insuflat şi celor şapte copii ai săi. În afară de atmosfera familială, Corneliu Zelea Codreanu a fost marcat şi de educaţia pe care a primit-o la liceul militar din Botoşani. Un al treilea factor determinant pentru viitorul său a fost revoluţia bolşevică. În primăvara anului 1919, pe când se afla încă la Huşi, el organizase un grup de circa douăzeci de liceeni în pădurea Dobrina din apropierea oraşului, în vederea unei rezistenţe armate în cazul în care ţara ar fi fost cotropită de bolşevici. La Iaşi el a urmat cursurile profesorului A. C. Cuza, care a continuat după război să educe generaţii de antisemiţi extremişti. Din cauza unui grav conflict izbucnit între Iorga (care s-a îndepărtat de antisemitism) şi Cuza, partidul lor naţionalist-democrat s-a scindat în aprilie 1920, gruparea lui Cuza luând numele de Partid naţionalist-democrat creştin.

Cuza a încercat să revitalizeze grupul lui Pancu şi să-l determine să fuzioneze cu o organizaţie naţionalistă extremistă transilvăneană, "Frăţia de cruce", dar nu a avut succes, deoarece autorităţile au hotărât dizolvarea Gărzii conştiinţei naţionale din cauza dezordinilor pe care le provocase. Codreanu şi Pancu au înfiinţat la 9 februarie 1920 un partid numit "Socialismul naţional-creştin", care nu a avut priză, şi abia în 1922, după trei ani de tulburări la Universitatea din Iaşi, Codreanu, devenit preşedinte al "Asociaţiei studenţilor creştini", s-a impus pe plan naţional ca unul din conducătorii mişcării antisemite.

Tot în 1922 profesorul Cuza şi colegul său Paulescu, autorul unui pamflet deosebit de odios contra religiei evreieşti, au înfiinţat "Uniunea naţional-creştină", al cărei obiectiv principal era rezolvarea problemei evreieşti prin eliminarea evreilor din societatea românească. Organul lor de presă a fost revista bilunară "Apărarea naţională", în care Cuza a explicat "ştiinţa antisemitismului". Într-un lung articol cu acest titlu, el făcea teoria formării antisemitismului, în care deosebea trei momente: *instinctul, conştiinţa* şi *ştiinţa*. Potrivit autorului, instinctul este acela care a împins întotdeauna mulţimile contra "parazitismului evreilor", în timp ce "conştiinţa pericolului evreiesc" se dezvoltă treptat, mai întâi la clasele cultivate, apoi în păturile de mijloc şi clasele populare. În fine, ştiinţa antisemitismului, al cărei obiect este "iudaismul ca problemă socială", este rezultatul unei sinteze a tuturor ştiinţelor şi vizează găsirea unei soluţii.

"*Istoria* constată că încă de la început evreii sunt un neam care rătăceşte printre celelalte neamuri, un neam nomad, fără patrie. Ştiinţa antisemitismului stabileşte că nomadismul este contrar vieţii popoarelor sedentare agricole şi că nu poate fi tolerat de acestea.

Antropologia constată că evreii sunt un amestec de rase diferite, neînrudite între ele, ca semiţii, arienii, mongolii. Ştiinţa antisemitismului explică sterilitatea neamului evreiesc în domeniul culturii şi demonstrează că această sterilitate, departe de a sluji civilizaţia celorlalte popoare, nu face decât să le falsifice şi să le denatureze caracterele.

Teologia constată că religia evreiască este o religie particularistă bazată pe un contract special între Dumnezeul lor, Iahve, şi evrei, consideraţi poporul ales, popor sfânt *(am codesh),* deosebit de celelalte popoare. Ştiinţa antisemitismului deduce de aici în mod riguros că o atare concepţie exclude posibilitatea oricărei colaborări paşnice şi a oricărei asimilări a evreilor.

Politica constată că pretutindeni, în interiorul celorlalte state, evreii au organizarea lor socială aparte, constituind un stat în stat. Ştiinţa antisemitismului deduce de aici că evreii sunt un element anarhic, primejdios pentru existenţa tuturor celorlalte state.

Economia politică constată că evreii au trăit dintotdeauna, chiar şi în Palestina, ca un neam suprapus celorlalte neamuri, exploatându-le munca, fără a fi ei înşişi producători. Ştiinţa antisemitismului afirmă că orice popor are dreptul de a-şi apăra munca de exploatarea evreilor şi nu poate tolera ca ei să trăiască ca nişte paraziţi şi să compromită existenţa celorlalte popoare.

Filozofia constată că concepţia evreiască despre viaţă este un anacronism contrar progresului omenirii. Ştiinţa antisemitismului impune ca o datorie faţă de civilizaţie respingerea acestei concepţii monstruoase prin eforturile unite ale tuturor popoarelor.

Ştiinţa antisemitismului îşi bazează concluziile pe constatările obiective ale tuturor acestor ştiinţe, care duc toate la aceeaşi concluzie:

Evreii trebuie eliminaţi din mijlocul celorlalte neamuri, trebuie să se pună capăt existenţei lor parazitare, nefireşti, datorată concepţiilor anacronice, contrare civilizaţiei şi păcii tuturor popoarelor, sătule să le tolereze" ("Apărarea naţională", 15 noiembrie 1922).

Această teorie a lui A. C. Cuza a fost bine asimilată de elevul şi discipolul său Corneliu Zelea Codreanu, care explica la rândul său că problema evreiască s-a născut în România, ca şi în alte părţi, "din încălcarea de către evrei a legii naturale a teritoriului": "Ei ne-au violat teritoriul. Ei sunt nelegiuiţii şi este nedrept ca noi, poporul român, să suportăm consecinţele nelegiuirii lor. Logica elementară ne spune: vinovatul este acela care trebuie să suporte consecinţele greşelilor lui..." (C. Z. Codreanu, "La Garde de Fer", Paris, Ed. Prométhée, 1938).

După o şedere de câteva luni în Germania, unde a auzit pentru prima oară numele lui Hitler ca pe acela al unui conducător antisemit, Codreanu s-a întors în România în ianuarie 1923 şi a pregătit împreună cu colegii lui din Asociaţia studenţilor creştini înfiinţarea unei noi organizaţii a cărei preşedinţie i-a fost oferită lui Cuza: Liga Apărării Naţional-Creştine, cu un program ultranaţionalist şi antisemit şi având ca emblemă svastica. De fapt, Cuza alesese crucea încârligată ca simbol al mişcării lui încă din 1921, înainte ca ea să devină emblema mişcării naţional-socialiste germane.

Tot în 1923 au apărut alte două organizaţii de extremă dreaptă, dar de mai mică importanţă: "Fascia naţională română" şi "Acţiunea românească". Prima, al cărei şef era Victor Lungulescu, era condusă de ofiţeri care se intitulau "salvatorii patriei" şi care au editat săptămânalul "Fascismul".

"Fascia naţională română" a fost influenţată de fascismul italian: în politica externă se pronunţa pentru o alianţă necondiţionată cu Mussolini, iar în politica internă pentru o cale între capitalism şi comunism, precum şi pentru "evacuarea în masă a străinilor".

"Acţiunea românească" l-a avut în frunte pe profesorul Cătuneanu şi printre fondatori pe Ion Moţa, traducătorul în româneşte al celebrului fals antisemit "Protocoalele înţelepţilor Sionului". Organul său de presă a fost o revistă lunară cu acelaşi nume, schimbat ulterior în "Frăţia română".

Cele două organizaţii erau lipsite de adevăraţi lideri şi au sfârşit prin a fuziona în 1925 cu Liga Apărării Naţional-Creştine, cu care ocazie a fost redefinită platforma ideologică a Ligii. Statutul ei preciza principiile care o conduceau ("naţionalismul intransigent" şi "creştinismul integral"). Simbolul ei, svastica, se identifica cu "neamul şi pământul românesc", deviza sa era "Hristos, Regele, Naţiunea", iar drapelul său era din tricolorul românesc cu o svastică neagră pe banda galbenă. În programul său, Liga Apărării Naţional-Creştine apăra regimul monarhiei constituţionale şi menţinerea sistemului parlamentar. Problema evreiască făcea obiectul unui articol aparte, al cărui număr, ales în mod simbolic, era identic cu acela din constituţia dinainte de 1923:

"Articolul 7 – Pentru rezolvarea problemei evreieşti până la eliminarea completă a elementului evreiesc din ţară, în vederea concretizării acestei eliminări vor fi luate următoarele măsuri:

a) Retragerea drepturilor politice şi înlăturarea evreilor de la drepturile de împământenire.

b) Revocarea cu efect retroactiv a legii numelui.

c) Revizuirea tuturor naturalizărilor şi anularea celor făcute pe bază de documente false.

d) Repatrierea tuturor evreilor intraţi în ţară după 1 august 1914, căci din punct de vedere legal nu puteau obţine cetăţenia.

e) Împiedicarea expansiunii economice a elementului evreiesc prin:

1. Expulzarea evreilor din comunele rurale.
2. Exproprierea pământurilor ocupate de evrei şi trecerea lor în mâinile ţăranilor.
3. Anularea contractelor forestiere evreieşti şi transferarea exploatării pădurilor către colectivităţile ţărăneşti.
4. Exproprierea terenurilor şi industriei petrolifere evreieşti în beneficiul statului.
5. Excluderea evreilor din funcţiile publice.
6. Exproprierea treptată a proprietăţii urbane evreieşti în interesul naturalizării oraşelor.
7. *Numerus clausus,* legiferarea proporţionalităţii în toate ramurile activităţii economice.
8. Înăsprirea codului penal în ceea ce priveşte desemnarea şi pedepsirea următoarelor infracţiuni: falsul în acte publice, bancruta, escrocheria, mita, contrabanda, sustragerea de la legile apărării economice, falsificarea produselor alimentare, propaganda pornografică şi anarhistă şi traficul de carne vie".

Cu acest program antisemit extremist, Liga Apărării Naţional-Creştine a reuşit să aibă zece deputaţi în parlamentul ales în 1926.

(Continuare în numărul viitor)

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

ÎNTÂLNIRI

Întâlniri ? Dar cuvântul începe cu Î... Iar Dicționarul se află abia la litera G.

Așa e. Dar întâlnirea cu textul primit prin fax de la Radu Beligan și dorința marelui actor ca mărturisirea lui să apară cât mai repede ("nu mai am răbdare să aștept până la I... credeți că se poate găsi o soluție ?") ne determină să găsim soluția, încălcând pentru o clipă ordinea alfabetică și trecându-l pe Beligan peste rând. Nu de alta, dar așa cum sună titlul lucrării noastre, avem de-a face cu un dicționar neconvențional...

Aproape fiecare dintre noi a avut în viață norocul unei întâlniri providențiale. Mă întreb, de pildă, cum ar fi arătat cariera lui Louis Jouvet dacă nu l-ar fi întâlnit pe Jean Giraudoux.

În ceea ce mă privește, am fost răsfățat de soartă, dacă mă gândesc la fericitele întâlniri care mi-au jalonat existența.

Aș vrea să povestesc aici două dintre ele, două întâlniri cu doi scriitori evrei de limbă română: Mihail Sebastian și Al. Mirodan.

Pe Sebastian l-am cunocut prin Camil Petrescu, al cărui cirac devenisem. Ne-am întâlnit într-o seară din toamna lui 1938, la Café de la Paix, după ce văzusem de trei ori **"Jocul de-a vacanța"**. Entuziasmul meu declarat pentru spectacol s-a lovit de o surprinzătoare reticență. Nu-i plăcuseră câțiva actori, nu era deloc încântat. În schimb, am avut o lungă conversație despre «Jurnalul» lui Jules Renard care era "cartea zilei" și care ne subjugase pe amândoi.

Îl vedeam apoi adeseori seara, în casa Norei Piacentini și a lui Mircea Șeptilici, de pe strada Antim, foarte aproape de propria lui locuință. La sfârșit, plecam împreună, îl conduceam până la el și mă alegeam regulat cu o piesă din "La Petite Illustration" din care avea colecția completă. Am citit astfel, de la această "bibliotecă de împrumut" vreo cincizeci de piese, toate marile succese pariziene ale timpului.

În 1943, în plin război, Sică Alexandrescu i-a comandat traducerea unei piese - culmea ironiei - a unui scriitor evreu ungur, anunțată, bine înțeles, sub un nume fictiv și în care urma să joc rolul principal. Sebastian a tradus primele două acte și a scris în întregime, din nou, actul al treilea. Mi-a mărturisit mai târziu că a simțit, la actorul de comedie care eram atunci, o coardă lirică și a scris o minunată scenă de poezie și sensibilitate.

Amintirea acestui rol l-a făcut ca, atunci când a conceput **"Steaua fără nume"**, să *"potrivească rolul pentru Beligan"*, așa cum notează în «Jurnal».

Ce a însemnat profesorul Miroiu și întâlnirea cu Mihail Sebastian pentru viața mea artistică nu are preț. O adevărată piatră de hotar. Datorită lui am devenit... o stea cu nume.

În 1956 a avut loc cea de-a doua întâlnire fericită cu un autor. Era un tânăr blond, timid, cu gesturi crispate și un surâs fermecător.

Îl chema Al Mirodan. Piesa pe care a prezentat-o atunci Teatrului Național și în care aveam să joc rolul principal anunța un dramaturg de cea mai înaltă clasă. La premiera **"Ziariștilor"**, sala era literalmente în delir. Situată în redacția unei gazete de tineret, piesa însuma zece ani din experiența proaspătului dramaturg și era expresia unui temperament polemic, care concepea viața ca o intensă luptă pentru afirmarea valorilor morale. Fusese scrisă dintr-o răsuflare și avea toate însușirile și defectele unei lucrări de debut: sinceritate și stângăcie, energie sufletească și lipsă de facilitate în expresia artistică. Mai presus de toate, ea impunea un tip de erou cum nu mai întâlnisem încă în literatura noastră dramatică, un erou plin de poezie și elan, care vira spre simbol. Am adorat acest personaj și mă identificasem într-atât cu el, încât tuturor le venea greu să creadă că rolul nu fusese scris special pentru mine.

Astfel am devenit actorul-fetiș al lui Mirodan şi când am înfiinţat Teatrul de Comedie, l-am deschis cu cea de a doua piesă a "autorului meu", **"Celebrul 702"**. Şi această piesă pleacă dintr-o rezervă de forţă sufletească, şi această comedie este mărturia unui spirit viu, vehement. Numai că "Celebrul 702" ridică la un nivel înalt dezbaterile din cea dintâi lucrare. Problema luptei pentru adevăr şi omenie se pune aici în termeni mai gravi, mai patetici, iar umorul are un gust de cianură.

Tandemul Mirodan-Beligan era acum aşteptat cu mare interes de public şi presă. Cea de-a treia ispravă a acestui cuplu fericit, care îşi găsise în Moni Ghelerter regizorul ideal, a fost **"Şeful sectorului suflete"**, în care era vorba de un miraculos şef al unui serviciu închinat problemelor psihologice şi dotat cu însuşirea fantastică de a le rezolva. Dar dragostea lui Mirodan pentru actorul lui preferat l-a făcut ca de astă dată să nu-i mai scrie numai un rol, ci două! Al doilea personaj, Gore, alter ego al primului, lucrează într-un vârf de munte, la o staţie meteorologică.

Dacă în imaginaţia eroinei piesei, cele două personalităţi au aceeaşi înfăţişare fizică, nu e numai fiindcă ea împrumută şefului sectorului suflete trăsăturile lui Gore, bărbatul pe care îl iubeşte, ci mai ales fiindcă ea nu poate fi fericită decât alături de un om care întruchipează programul de viaţă născut din aspiraţiile ei cele mai intime şi mai adânci. Căci, aşa cum spunea Shakespeare, suntem făcuţi din stofa visurilor noastre.

Teatrele se succed. După Naţional şi Comedie, e rândul teatrului Bulandra şi al directorului său Liviu Ciulei, să-i găzduiască pe cei doi complici, asigurând celei de a patra piese **"Transplantarea inimii necunscute"** acelaşi solid succes. Regretatul critic Dinu Kivu scria după premieră:

"Don şi Socrate, cuplul central, sunt figuri cuceritoare, care vor rămâne în antologia comediei româneşti moderne, ca altădată "Mitică Popescu". Aceasta, atât pentru savoarea propriuzisă a dialogului, cât şi pentru generozitatea partiturilor actoriceşti. Rar se poate întâlni - spre exemplu - un rol mai potrivit unui actor de stil, decât cel al lui Don, pentru că personajul însuşi este un mare actor, saturat de stil, inteligenţă şi umor, care a decis să-şi joace viaţa în registrul ironic. Radu Beligan este atât de mult Don, încât o altă soluţie interpretativă pare greu de imaginat".

Se poate vorbi, într-adevăr, de o întâlnire cum rar se întâmplă în lumea teatrului.

Au trecut mulţi ani de-atunci, viaţa i-a despărţit pe cei doi co-echipieri, dar eu sunt mereu cu gândul la viitoarea noastră aventură.

Ea va fi, fără îndoială, admirabila piesă **"Contract special de închiriat oameni"**. Autorul, plecându-se în faţa evidenţei că actorul său a înaintat în vârstă, a scris rolul ceasornicarului David, într-o piesă care vorbeşte despre dificultatea de a fi evreu.

Piesa se află pe masa de lucru a mai multor directori şi aştept să văd cine va trage lozul câştigător. La cele o mie cinci sute de seri dedicate celor patru piese ale lui Mirodan mi-ar plăcea să adaug încă cinci sute, şi asta înainte de anul 2000.

RADU BELIGAN

(Text scris pentru "Dicţionarul Neconvenţional...", Bucureşti 1998)

Ori de câte ori d. Ehud Olmert, primarul Ierusalimului, este întrebat de ce anume îl tolerează ca adjunct al său pe rav Miller (individul care îşi permite ca, în numele religiei, să batjocorească totul, de la steagul ţării până la victoria noastră la Eurovision), d-sa duce degetul la gură, jenat: Ssst! hai să discutăm despre altceva. Iar funcţionarii de la biroul d-lui Olmert sunt la fel de tăcuţi ca şi şeful lor.

În rândurile Mafiei din Sicilia domneşte, după cum se ştie, Omerta: legea tăcerii.

La primăria Ierusalimului domneşte Olmerta.

Viviane şi Herman Leibovici
Travel Experts
La dispoziţia celor interesaţi
pentru servicii turistice
La Agenţia Proper Travel Ltd.
Tel Aviv, str. Ben Yehuda 56.
Tel. 6297477, 5289992

* Bilete avion ale tuturor companiilor de zbor
* Rezervări hotel, închirieri auto, zboruri charter, croaziere, staţiuni de odihnă şi tratament
* Excursii organizate: Natour, Rimon, Ophir, Bonisa, EWTR, Kishrei Teufa, Geographic, Cosmos, Globus, etc.
* Programe avion + hotel: New York, Londra, Paris, Roma, Istanbul, Antalia, Cipru, Bucureşti, Braşov, Poiana Braşov, Sinaia, etc.
* Reţineţi din timp locuri la excursii de 14 zile, 13 nopţi în România, care încep din luna iunie cu următoarele trasee:
a) Mare-Munte: 6 N. Neptun / Olimp + 7 N. Poiana Braşov (HB)
b) Moldova: 6 N. P.Neamţ + 3 excursii + 7 N. Poiana Braşov (HB)
c) Transilvania Tour: 6 N. + 7 N. Poiana Braşov (HB)
d) Sibiu: 6 N. + 2 excursii (BB) + 7 N. Poiana Braşov (HB)
Zboruri El-Al şi Tarom la Bucureşti cu posibilităţi de a le combina cu Europa, America.

Rugăm notaţi adresa noastră, spre a o folosi la nevoie.

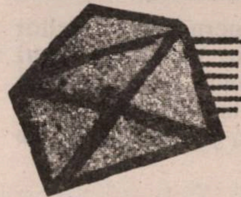

Poșta dicționarului

D-rul A. Pappo *din Carmiel, ne vorbește despre* **Tudor Vianu** *și* **problema** *acestuia (părinții esteticianului erau evrei, trecuți la creștinism):*

"Cred că frământările sale, date acum la iveală, decurgeau, în primul rând, din singurătatea omului de nobilă substanță sufletească și de imensă cultură, sortit să trăiască și să creeze în regimuri succesive de silnicie și obscurantism. Dacă l-au bântuit și alte neliniști, nu cred că acest lucru se datora vreunor fibre atavice, conflictuale, ci antievreismului consubstanțial al societății contemporane lui. D. I. Suchianu, mare cărturar, dar risipit și epicureian, profund democrat și total neantisemit, n-a rezistat tentației de a-l tachina exact în direcția vulnerabilității evreului asimilat (evreu, cum scria Sartre, prin optica celorlalți). La o sesiune UNESCO, în loc de Vianu a fost trimis Alex. Buican. Și-atunci "Suchi" - refractar oricărei colaborări cu regimul comunist (dar director al cinematografiei în 1943!) - i-a spus malițios: *"De fapt evrei sunteți atât tu cât și Buican, dar, pe când dânsul lupta în Spania, tu erai în Partidul lui Goga"*. L-am văzut o dată pe Vianu atât de destins în compania unor tradiționaliști ca Dr. V. Voiculescu și I. Pillat, la locuința acestuia din urmă, încât mă întreb dacă vremelnica sa apropiere de tabăra dreptei era într-adevăr, cum cred unii, defensivă, factice, oportunistă. Nici o mirare că și-a rostit mânia, alături de Sadoveanu, Rădulescu-Motru, Gusti, etc., în "Revista Fundațiilor Regale", atuni când rușii au înhățat Basarabia și Bucovina. Ca mulți alții, Călinescu atribuia îndeobște evreilor "zburdălniciile" culturale, dar pe Vianu îl ironiza ca fiind "prea respectuos de valorile consacrate". Mi se pare că se abuzează de filonul iudaic în explicarea anumitor demersuri filozofice și literare. Îmi imaginez ce exegeze s-ar face operei lui Cioran, dacă ar fi fost evreu! Interesantă mi s-a părut și modestia, lipsa de morgă, al lui T. Vianu, când autoritatea sa era pe deplin recunoscută. Îmi spunea, de pildă, că s-ar fi dorit nu literat, ci doctor, ca părintele și ca socrul său, Dr. Irimescu. De altfel, fiul său, Dr. I. Vianu, după un an de studenție la Litere, a îmbrățișat cariera bunicilor. Când un funcționar al Editurii Academiei m-a chestionat asupra originii mele etnice și, după edificare, a scos o monografie a mea din plan, Vianu (a cărui obârșie am aflat-o după ce a murit) s-a arătat surprins că-s evreu, dar n-a pregetat să mă laude Vicepreședintelui Academiei, I. Iordan, și să contribuie astfel la apariția lucrării mele. Vianu avea atunci o contractură a mușchilor mâinii drepte, gravă în primul rând pentru că fluxul ideilor i se împotmolea dacă trebuia să dicteze. "Crampa scriitorilor" era cunoscută dar un medic, în cazul respectiv, a pus-o pe seamă conflictului dintre conștiința autorului și ceea ce era obligat să scrie. Vianu însă mi-a spus: *"Eu nu aștern pe hârtie ceva care să fie împotriva convingerilor mele"*. Eram între patru ochi și n-am avut nici un motiv să-l fi crezut nesincer".

Dr. Irene Gad, *Bethesda, Maryland, USA, posedă la domiciliu manuscrise ale lui Jean Gad:*

"Stimate Domnule Mirodan,

Verișoara mea, Magda Greiff, mi-a trimis o fotocopie a unui articol ce ați publicat în revista MINIMUM, în care vorbiți despre unchiul meu Henri Gad și îl menționați și pe tatăl meu Jean Gad. Știu că verișoara mea v-a scris și a menționat că la sfârșitul vieții tatăl meu a scris câteva piese de teatru. Una din ele era o dramă istorică despre războaiele punice în care pusese accentul pe alegerea dificilă între dragoste și ambiție, ilustrată de Massinissa, regele Numidic care refuză să o sacrifice pe Sofonisbe, prințesa Cartagineză cu care se căsătorise și pe care Romanii vroiau să o ucidă; Romanii îl omoară și Sifax, vărul și rivalul lui, după ce se căsătorește cu Sofonisbe, îi oferă cadou de nuntă un pahar plin de vin otrăvit și o obligă să-l bea, obținând de la Romani tronul Cartaginei drept recompensă. Din păcate această piesă s-a pierdut. Petrol la Veneția, o comedie de care v-a vorbit verișoara mea, o am în copie. Dacă vă interesează să primiți textul inedit al comediei care nu a fost nici jucată, nici publicată, voi face o copie și o voi trimite când și unde doriți."

Răspuns:
Da, da, ne interesează.

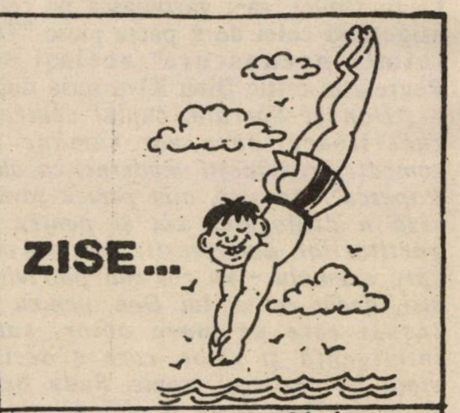

"Imixtiuni politice se întâmplă oriunde în lume, dar în România nu se vor mai produce asemenea lucruri"
(Emil Constantinescu, președintele României; după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

...ȘI-N ADINC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Întunecarea creierului

Ultimul roman al Taniei Lovinescu, tipărit la Bucureşti, editura Cartea românească, poartă un titlu provocativ: "Mă numesc Alzheimer".

Citindu-l, m-am speriat. S-o fi lăsat autoarea sedusă de succesul ieftin al temelor "senzaţionale", acceptând să coboare nivelul lucrării, de la acela de roman la acela de simplu documentar, ilustrat, pe ici pe colo, cu mijloace aşa-zicând literare?

Dar nu. Ne aflăm în faţa unei cărţi serioase, scrisă cu patimă şi înţelegere.

Chiar şi titlul răsunător are o justificare firească. În una dintre scenele puternice, Galea (de ce acest nume rusesc?) obţine pentru Solo Weber, soţul ei bolnav de o boală încă neprecis diagnosticată, un consult la o mare somitate medicală. Profesorul îi ia, ţeapăn, interogatoriul de rigoare: *"Câţi ani ai? – Trei, răspunse Solo emoţionat. – Şi doamna de alături, cine e? – Mama. – Şi cum te numeşti? – Als, als, haamer. – Ce spune, doamnă? Nu înţeleg."* Şi Galea îi explică înţelegătoare, că e vorba, probabil, de o confuzie provocată de faptul că, în spital, studenţii îi spuneau "cazul Alzheimer". Atunci, enervat, profesorul izbucneşte cu neaşteptată brutalitate: *"Doamnă, de ce aţi mai venit?... este complet idiot. Nu e de competenţa noastră. Bună ziua".* Acasă, mama lui Solo, bătrâna doamnă Weber, vrea să ştie cum a decurs vizita medicală, greu obţinută. Observând tristeţea lui Solo, îl întrebă: *"– Ce ţi-a spus doctorul, dragă? Solo o privi drept în ochi şi, foarte clar, îi răspunse: «Idiot»."*

Bolnavul este totuşi conştient de anumite lucruri. Prin pâcla creierului său întunecat pătrund totuşi până la el zvonuri din lumea de afară. Afectiv este chiar super-sensibil, uşor de rănit. Autoarea ştie aceasta, o spune, dar nu ne face să o simţim suficient de-a lungul romanului. Galea şi Santa, sfătuitoarea şi modelul ei, afirmă că suferinţa cea mare o au de îndurat soţia şi, îndeosebi, mama (Solo e tot ce i-a mai rămas pe lume). Bolnavul suferă puţin, având mintea tulburată.

Eu, care am trăit situaţii asemănătoare, nu mi-aş îngădui să fiu aşa de sigur. Afectiv cel puţin, bolnavul reacţionează intens, deşi nu întotdeauna perceptibil pentru cel din afară. Cine poate spune cât suferă el, în sinea lui? De aceea cred că, neinsistând convingător pe această linie, autoarea a pierdut posibilitatea de a explora o latură importantă a tragediei. Nejustificată mi se pare, implicit, tendinţa de a sublinia exclusiv martirajul soţiei, înălţând-o pe un piedestal de fiinţă superioară, când ea nu face decât ceea ce e normal omeneşte (se vorbeşte de Galea ca de o fiinţă special dotată, care are o "misiune" de îndeplinit în lume). Şi, trebuie s-o recunosc, m-a şocat cruzimea inconştientă cu care povesteşte, ca un fapt natural, că de ani de zile, de când s-a îmbolnăvit Solo, ea a cerut să facă neapărat "cameră separată". Nevoile sexuale fireşti ale bărbatului, Galea le expediază cu formula "asta ne-ar mai lipsi!". Aprecierile admirative – explicite sau numai implicite – ale autoarei sunt exagerate în raport cu faptele reale ale eroinei.

Observaţia mea critică rămâne valabilă în cuprinsul acestei cărţi, aşa cum o avem în faţă, chiar dacă în principiu suntem de acord că autorul are dreptul, evident, de a trata subiectul prin prisma sa personală.

◆

În centrul cărţii stă suferinţa celor două femei: soţia şi mama. Ele constituie o forţă duală. Nu reacţionează separat, nu luptă singure cu boala. Gestul, vorba uneia are repercusiuni asupra celeilalte. Tovarăşe de luptă împotriva bolii pentru a asigura îngrijirea bolnavului, dar şi rivale, care se privesc cu o oarecare neîncredere, suspicioase. Galea crede că descoperă mereu în ochii bătrânei acuzaţia că nu i-a îngrijit băiatul aşa cum ar fi trebuit, că mai are capul la prostii, că mai vrea să trăiască. Bătrâna aduce mereu alte cadouri, de parcă i-ar fi teamă că Galea îl va părăsi pe Solo, de parcă ar vrea să o "cumpere". De fapt, amândouă sunt bine intenţionate. Încetul cu încetul, ajung să se cunoască şi să se aprecieze reciproc. Galea o fereşte pe Doamna Weber de asperităţile adevărului prea crud al sfârşitului inevitabil. Bătrâna o încurajează pe Galea să se ducă să-şi cumpere o rochie nouă, ca să nu arate neglijată la festivitatea la care a fost invitată.

Amândouă îl iubesc pe Solo. Fiecare, în felul ei. Mama, cu o dragoste absolută, mai neînduplecată: *"Nu pot accepta, nici o mamă nu poate accepta să-şi vadă băiatul îmbătrânit brusc, lipsit de judecată, aşteptându-şi moartea."* Galea, cu iubirea transformată în milă şi duioşie, mai cu picioarele pe pământ, recunoscând puterea de neînfrânt a realităţii: *"Simţi o milă nesfârşită faţă de acest copil al ei, mare şi blând, nefericit şi totuşi la adăpost de marea suferinţă a celor din jur".*

O idee bună a fost aceea de a sublinia la Galea aspectul ei "uşuratec", dorinţa ei de a se bucura de plăcerile vieţii, de a se îmbrăca frumos, de a fi curtată. Precum şi aspectul ei energetic, de femeie independentă, iubindu-şi cu pasiune munca, profesia. Numai astfel, în conflict cu aceste tendinţe, capătă hotărârea ei, de a-şi închina toate forţele îngrijirii lui Solo, întreaga valoare şi semnificaţie. Remuşcarea că o încântă încă privirea dornică a unui bărbat, sau faptul că a acceptat, fără să şovăie, să bea o cafea cu conferenţiarul care i-a plăcut ca om, toate acestea nu o scad, ci o ridică în ochii noştri. E mai puţin "sfântă", dar mai om, mai femeie adevărată.

Scrisorile către prietenul şi adoratorul din tinereţe întăresc această impresie. Constituie unele din paginile reuşite. Prin căldura şi autenticitatea lor. *"Când văd că prietenii* *nu m-au uitat, mă simt bine. Adun vorbele lor, sper că sunt cu adevărat pline de dragoste, pentru că altceva nici nu ne rămâne".* Sau, într-o scrisoare pe care renunţă să o expedieze: *"...n-am preţuit atunci dragostea ta, dar acum mi-e atât de greu, atât de greu, că aş da un an din viaţă să stau pe o bancă, într-un parc pustiu, desfrunzit, ca să ascult cuvinte de dragoste...".*

Aşadar, o carte serioasă, scrisă cu pasiune şi citibilă tot aşa. Frazele banale, didactice sau pedagogic-moralizatoare rămân, din fericire, puţine. Poate sunt eu prea exigent, dar mi-aş fi dorit să existe o mai marcată gradaţie a tragismului spre deznodământul final şi, mai cu seamă, atingerea unei profunzimi literare care să cumpănească tragicul involuţiei, al întunecării creierului omenesc.

Nici prin gând nu-mi trece să-mi arog dreptul de a scrie eu romanul în locul autoarei. Este evident că ea şi numai ea poate alege perspectiva din care priveşte lucrurile. E clar că, pentru ea, centrul de greutate al romanului îl constituie nu bolnavul, Solo, ci cuplul soţia şi mama bolnavului. Dar, în cuprinsul acestei cărţi, tocmai pentru ascuţirea conflictului, pentru deplina realizare artistică a tragediei, estomparea suferinţei lui Solo şi accentul retoric pus pe martirajul Galei, mi se par o scădere estetică. Simţi ceva artificial, fals, ca într-o pledoarie pro domo.

BEIT HORIM
MIŞKENOT DIZENGOFF
„Părinţii noştri merită tot ce este mai bun!"

Mişkenot Dizengoff, Centrul locativ cel mai prestigios pentru oamenii vîrstei de aur, în locul cel mai bun din nordul Tel Avivului (Arlozorov colţ cu Dizengoff)
Atmosferă de familie pentru numai 40 de persoane
Cu noi nu sînteţi singur

Numai la noi locatarul plăteşte mai puţin şi obţine mai mult!

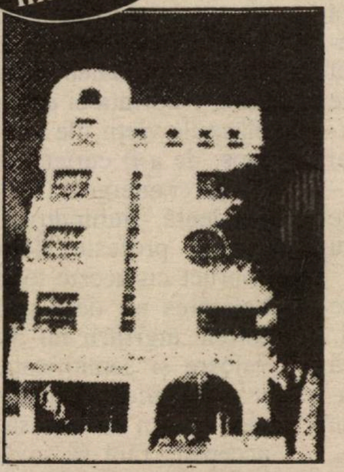

- Pensiune completă – cinci mese pe zi
- Camere de lux, cu bucătărie, frigider, aer condiţionat şi telefon
- Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- Bogate activităţi în comun, gimnastică, concerte, fizioterapie şi lucru de mînă
- O atitudine călduroasă şi familială din partea unui personal calificat şi cu experienţă (ajutor la baie şi la mese)
- Posibilităţi de a plăti în prealabil taxa de intrare şi reducerea plăţii lunare

Pentru informaţii suplimentare:
str. Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03-5272846,
pelefon 052-938157

ZISE...

"PDSR s-a folosit de acest sistem. Probabil ne vom folosi şi noi de el, de aceea trebuie eliminat."
(Alexandru Morţun, deputat din Partidul Naţional Liberal; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ
(CU ACCENTUL PE Ă)

ALEXANDRU
SEVER

ÎNTRE NUMĂRĂTOAREA INVERSĂ ŞI RECURSUL LA IMAGINAR

Povestirea care se înscrie cel mai bine în canonul unei anume strategii memorialistice este aceea scoasă din contextul unui roman apărut în 1980, şi intitulată **«Recursul la imaginar»** - titlu care, de altfel, s-ar fi putut tot atât de bine potrivi întregului volum pe cât se potriveşte **«Numărătoare inversă»** (Bucureşti, 1977). Evident, titlurile îşi sunt complimentare - se suprapun şi colaborează - chiar dacă, aparent, se concurează. Căci orice întreprindere în căutarea timpului pierdut presupune o numărătoare inversă. Şi asta şi face B. Elvin în acest volum de povestiri: de pe pragul unui prezent ipotetic care poate să fie acela al anilor 1980 (pentru prima povestire), sau acela al anilor '90 (pentru celelalte povestiri), el încearcă, privind peste umăr, să regăsească toate acele împrejurări esenţiale care au conlucrat să fasoneze o individualitate şi să identifice o vocaţie. Atât doar, scrupulos şi infinit prudent, Elvin îşi refuză a beneficia, pur şi simplu, de resursele unei memorii oricât de credincioase; de aici şi necesitatea unui personaj ca Matei care să-l reprezinte, dar şi ideea de a-l concepe în spiritul acelui tip de autobiografie pentru care adevărul, cu neputinţă de cuprins în esenţă, se cade să fie creditat, întregit şi susţinut de "poezie". Acum, bineînţeles, sub raport artistic, n-are absolut nici o importanţă cât "adevăr" şi câtă "poezie" coexistă aici; Elvin e un scriitor cu prea mare experienţă ca să nu ştie să se obiectiveze după legile obiectivităţii artistice. Mai important e faptul că pentru a-şi găsi autorul, personajul n-a avut nevoie să-l caute prea departe. De unde şi dubla funcţie a recursului la imaginar: pentru autor, un mod de a se travesti; pentru personaj, un mod de a suplini o carenţă de informaţie. Recursul la imaginar ar fi, aşadar, un recurs la o strategie care, întemeiată esenţial pe datele adevărului trăit, preferă să le comunice sub înfăţişarea de împrumut a "poeziei". E aici o adevărată comedie, mai exact, o adevărată diplomaţie din condei, şi autorul se complace, pe lângă personajul său, într-o complicitate căreia nu-i lipseşte, chiar în momentele de cumpănă, nici zâmbetul, nici ironia.

Şi totuşi, parcă nu cu desăvârşire abandonat de îndată ce toate celelalte şapte povestiri consecutive "Recursului la imaginar", chiar eliberate de umbra unui *alter ego* şi de tutela unui nume de împrumut, continuă, evident, să-şi extragă substanţa din acelaşi fond memorialistic. Dacă "Recursul la imaginar" se constituie ca un fel de portret al artistului în tinereţe, celelalte povestiri, mai îndatorate adevărului decât poeziei, ne înfăţişează un povestitor obiectivat la vârsta unei alte înţelegeri, observator atent şi fără iluzii, respectând, s-ar zice, tot ce nu e adevăr nud.

În sensul acesta, scurta istorie a unei lungi agonii ca aceea din **«Portretul»**, închide pagini cu totul excepţionale. Ca şi povestea unei lente destrămări sufleteşti ca aceea din **«Deocamdată»**. Eliberate de constrângerile epocii şi de orice urmă de autocenzură, scrise cu o libertate de spirit de care o povestire ca **«Recursul la imaginar"**, chiar "revizuită şi adăugită", n-a putut beneficia fără oarecari remuşcări, aceste ultime povestiri nu numai confirmă un scriitor lucid, de fină intelectualitate, dar făgăduiesc o reînoire în spirit superior. Lucru care, ţinând seama de vârsta lui Elvin, e o adevărată făgăduială de tinereţe.

Arafat a declarat unui reporter al canalului arab de televiziune "Orbit" că, indiferent ce spun israelienii, el va proclama în 1999 înfiinţarea statului palestinian

S-ar putea să o facă. Dacă a Orbit.

Fotbalul este oglinda vieţii

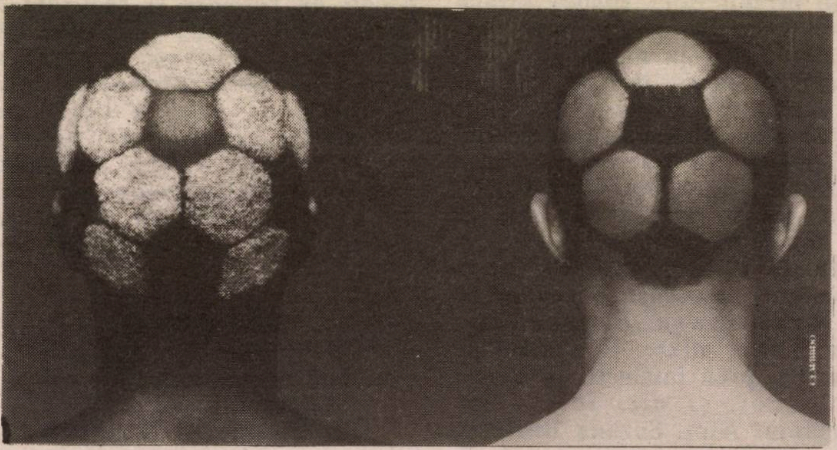

Când iubeşti ceva (o religie, o idee politică, o femeie, un cântăreţ), cu patimă, ai grijă să porţi asupra ta, vizibil, simbolul iubirii tale.

Microbiştii din fotografie s-au dus la frizer cerându-i să le aranjeze părul în chip de minge de fotbal.

PRIMIM LA REDACŢIE

• CĂRŢI • REVISTE • ŞI • SCÂNTEIERI • DE • GENIU •

Suzana Bratosin
«AMINTIRI DIN DOUĂ LUMI»
Minimum, Tel Aviv, 1998

Ea, Suzana Bratosin, era biolog. El, Harry Guttman, era grafician. S-au întâlnit la un chef într-o seară (azi am spune un *party*), s-au iubit şi s-au căsătorit. Apoi, el fiind evreu, au plecat în Israel, împreună cu Cristina, fiica ei dintr-o primă căsătorie.

Aici, ea a lucrat la Institutul Weizman din Rehovot, visul oricărui cercetător ştiinţific, impunându-se şi făcând - cum se spune - o carieră frumoasă.

El, lăsând deoparte grafica (se cam plictisise de ea), s-a aruncat cu totul în pictură, impunându-se - la rândul său - în galeriile snoabe ale ţării, ca şi, mai târziu, în cele de pe malurile Senei (Rive Gauche) unde lucrările semnate Guttman sunt căutate şi cumpărate.

Iar acum, ea a scris o carte despre viaţa lor. **"Amintiri din două lumi"** vrea să zică, aşa cum se înţelege, desigur, amintirile din România tinereţii, plus cele din Israelul maturităţii.

Avem de-a face, s-o spunem de la început, cu un text de valoare.

În primul rând, fiindcă Suzana Bratosin, ca om de ştiinţă ce este, descrie totul la modul concret, precis, ca un scriitor ce priveşte viaţa la microscop. De-aici impresia de densitate extraordinară pe care ţi-o lasă amintirile, de text "fără apă", de covor persan alcătuit din zeci de mii de noduri şi amănunte.

În al doilea rând, fiindcă autoarea atacă (ăsta-i cuvântul), cu francheţe chestiunea căsătoriilor mixte. E o temă pe care n-o prea întâlneşti în scrisul de la noi; şi nici în cel din România. Aici, Suzana Bratosin face, se poate spune, operă de pionierat.

Cât despre motivele ce-au împins-o pe cunoscuta cercetătoare de la Weizman, astăzi pensionară şi bunică, să se închidă-n casă şi să scrie această carte, ele ne sunt limpede înfăţişate într-un mic cuvânt înainte al autoarei:

"Povestirea mea, care acoperă aproape 60 de ani, nu e neapărat o înşiruire foarte meticuloasă autobiografică, nu ţin cu orice preţ să spun totul, nu este vorba în mod special despre nişte date autobiografice sau istorice, ci mai degrabă încerc să compun o argumentaţie, o pledoarie pentru un "modus vivendi" pe care nu toţi oamenii ştiu să şi-l procure, dar care rămâne până la urmă de dorit oricui.

Este vorba despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub un regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune. Şi regăsirea în plan mult superior, în măsura în care aceste lucruri mai erau recuperabile şi surmontabile la datele concrete respective.

Nu este vorba de două destine excepţionale în planul carierelor şi realizărilor absolute (deşi este vorba aici de povestea spinoasă a căii de formare şi realizare a unui om de ştiinţă şi a unui om de artă), nu avem a discuta despre destine excepţionale. Este vorba doar despre căile de formare, căutare şi găsire personală, ce pot fi la îndemâna oricui, se pot întâmpla colegului de bancă, vecinului de peste drum sau unui văr din familie.

Iulia Deleanu
«CU SUFLETUL DESCHIS»
(destine, pasiuni, dăruire)
Coperta: Albert Poch
Ed. "Kriterion", Buc. 1998

Redactor la revista «Realitatea evreiască» din Bucureşti, Iulia Deleanu, care cunoaşte cu de-amănuntul oamenii - şi-n primul rând valorile din *trib* - a adunat în această carte, prin mijlocirea interview-ului, câteva mărturii privind viaţa şi gândurile acestora acum, la fine de veac şi de mileniu. Cele mai multe din aceste mărturii aparţin talentelor ce trăiesc în România. Şi, pentru a da seamă de priceperea cu care autoarea ştie să *scoată*, când discută cu omul, idei şi observaţii autentice, iată câteva exemple.

Victor Bârlădeanu: "Prefer un optimism naiv unui pesimism dezarmant".

N. Cajal: face o confidenţă: "Am scris mai de mult o piesă intitulată «Alogic 14 şi virusurile» de Eu Gen Ionescu, piesă care se va juca".

Dorel Dorian: "Menirea artei este de a ne întoarce cu faţa spre noi înşine".

B. Elvin: "Recunosc... sunt înclinat spre scepticism".

Ţicu Goldstein: "Traducerea cărţii lui Şafran (Un tăciune smuls din flăcări) m-a ajutat să înţeleg mai bine ce am trăit".

Lidia Ilieşiu (soţia regretatului regizor Mirel Ilieşiu): "Singurul limbaj în care mă descurc mai bine este cel al cinematografiei".

Ştefan Iureş: "Ceasului biologic i se aude tic-tacul".

Maia Morgenstern: "E suficient să deschizi televizorul, să urmăreşti ştirile, şi propriile tale drame dispar".

Erich Nussbaum: :În general, filmul de ficţiune se demodează... Nemuritori sunt Stan şi Bran, fraţii Marx".

Z. Ornea: "Sunt un evreu din Moldova şi patria mea este literatura română".

Iosif Sava: "Viaţa este o coridă la care participă oameni în locul taurilor".

Tudor Steriade: "Nu fac mare caz de evreitatea mea fiindcă n-am părăsit-o niciodată".

H. Wald: "Eu îmi compun articolele mai întâi oral, pronunţându-le cu voce tare, fiindcă vreau să le aud cum sună".

H. Zalis: "Literatura e o formă de terapie împotriva răului".

...Iar la toate acestea să adăugăm şi o vorbă a istoricului de artă român, **prof. Răzvan Teodorescu**: "Strigătul evreiesc **«suntem la fel cu ceilalţi»** poate foarte bine să atragă un alt strigăt, al nostru, către evrei: **«suntem ca voi»**".

«ENCICLOPEDIA EROTICĂ»
Ed. Tess-Expres, Bucureşti, 1998

O surpriză? Nu. Publicistul şi impresarul Teşu Solomovici s-a manifestat de mult în paginile revistelor din Israel, ca un amator de literatură şi artă erotică, semnând - împotriva zecilor de prejudecăţi şi sutelor de "vai, nu se face", numeroase texte pe această temă, pe cât de pasionantă (de ce să ne minţim?), pe atât de privită încruntat de către "moralişti".

Cartea de faţă, apărută în bune condiţii grafice, vrea să fie o antologie a erotismului şi a sexualităţii din antichitate şi până-n zilele noastre. Autorul culegerii ne plimbă prin scrierile faimoase-n materie, de la grecii vechi la marchizul de Sade şi de la acesta la D.H.Lawrence, Rebreanu, Henry Miller, Harold Robbins sau alţii aşişderea.

Volumul este ilustrat din belşug cu gravuri tari, purtând iscălituri ilustre, atât de tari însă că - vai! - nu ne putem îngădui să reproducem aici nici una.

Citiţi enciclopedia. Tot ce vă pot spune e că lucrarea lui Teşu e mai eficientă decât pilula Viagra. Volumul poate fi procurat telefonând (în şoaptă) la 6048125.

«DILEMA», Buc.1998, publică un articol de **Florin Ţurcanu** (Asistent la Facultatea de Ştiinţe Politice şi Administrative din Bucureşti), despre

«LEGIONARISMUL DE DIVERSIUNE»

Extrase:

De câteva săptămâni se pot cumpăra în Bucureşti casetele video pe care este înregistrat un ciclu de filme documentare produs de "Vertical Film S.A." şi intitulat **"Dictaturile României"**.

Una dintre casete conţine un film de două ore şi jumătate, consacrat mişcării legionare. Punctul forte al filmului îl reprezintă, fără îndoială, imaginile selectate din jurnalele de actualităţi realizate în timpul efemerului "Stat naţional legionar", adică între septembrie 1940 - ianuarie 1941. Interesul lor documentar este indiscutabil.

Un alt gen de interes stârneşte, însă, comentariul care însoţeşte aceste imagini. Realizat de dl. Dan Mateescu, el poartă girul intelectual al domnului Ioan Scurtu, profesor de istorie contemporană la Facultatea de Istorie a Universităţii din Bucureşti.

Din păcate, comentariul, combinat cu imaginile pe fondul unei ilustraţii muzicale atent studiate, dă filmului un evident caracter prolegionar. Ai uneori impresia că abundenţa de cântece legionare este menită să sugereze ceea ce comentariul se abţine să spună pentru a nu deveni întru totul o apologie făţişă.

Principalul reproş care poate fi adresat comentariului acestui film vizează tocmai lipsa de spirit critic în folosirea documentelor şi în interpretarea evenimentelor. Ni se oferă, de asemenea, mai multe informaţii inexacte, care nu ar fi trebuit să scape atenţiei consultantului ştiinţific, iar în unele cazuri, asistăm chiar la falsificarea relaţiei dintre imagine şi comentariu.

Este manifestă lipsa de spirit critic atunci când, pentru a explica originile comunismului în România, se recurge la o singură mărturie, cea a lui C. Argetoianu. Acesta culpabilizează, în mod global şi lipsit de orice nuanţă, pe evrei pentru apariţia mişcării comuniste în România. Comentariul filmului adoptă explicaţia simplistă, pur antisemită, a originilor comunismului la noi, plasându-se astfel mult mai aproape de ideologia legionară decât de exigenţele unei interpretări istorice profesioniste. De aceea nu trebuie să ne mire faptul că, ceva mai departe, revendicarea studenţilor naţionalişti de la începutul anilor '20 privind limitarea accesului evreilor în universităţi prin "numerus clausus" ne este prezentată drept o pretenţie legitimă, care nu necesită nici o observaţie.

Informaţia inexactă sau trunchiată capătă uneori conotaţii impudice. Aflăm, de pildă, că în vreme ce evreii erau persecutaţi de nazişti în întreaga Europă, poetul Radu Gyr, şeful Direcţiei Teatrelor, după 6 septembrie 1940, sprijinea înfiinţarea teatrului evreiesc "Baraşeum". Afirmaţia este menită să atenueze acuzaţia de antisemitism adusă Gărzii. Autorul comentariului uită să precizeze că înfiinţarea acestui teatru, care nu era autorizat să funcţioneze decât într-un cartier evreiesc, trebuia să marcheze "ghetoizarea" artiştilor evrei daţi afară din toate teatrele bucureştene în septembrie 1940. De fapt, aprobarea înfiinţării teatrului "Baraşeum" a venit abia pe 17 ianuarie 1941, cu numai 4 zile înainte de izbucnirea rebeliunii legionare, iar condiţiile puse funcţionării instituţiei erau foarte restrictive.

Este stupefiantă invocarea acestui "merit" al lui Radu Gyr atunci când, spre sfârşitul filmului, cu ocazia prezentării rebeliunii legionare, comentariul afirmă: *"Cu această ocazie (a rebeliunii, n.n.), legionarii au fost acuzaţi că au înfăptuit cele mai oribile fapte - incendieri de imobile şi magazine, jafuri, omoruri, în special ale evreilor, ardere cu benzină a unor soldaţi şi altele de acest gen. Se pune întrebarea dacă legionarii, puşi în faţa desfiinţării mişcării şi a înlăturării lor de la conducerea ţării, aveau timp şi interes să se ocupe de găinării şi de crime specifice criminalilor de drept comun"*. Răspunsul dat, mai departe, acestei nedumeriri este că faptele respective, care, "foarte probabil", s-au petrecut, ar fi fost opera unor membri dubioşi ai Legiunii, recruţi de ultimă oră !

Rezultatele alegerilor din decembrie 1937, în urma cărora Garda a ocupat locul al treilea în ierarhia forţelor politice, ne sunt prezentate tot printr-o manipulare de imagine, pe fondul muzical al cântecului "Sfântă tinereţe legionară". Aceasta sugerează că partidul "Totul pentru Ţară" conducea, de fapt, în toate judeţele ţării în privinţa numărului de voturi. Rezultatele votului pe judeţe sunt înfăţişate aşa cum au fost ele tipărite în ziarul legionar "Buna Vestire" din 22 decembrie 1937. Aici legionarii sunt plasaţi peste tot în capul listei, cu toate că rezultatele lor îi situau, de fapt, aproape peste tot, pe locurile 2, 3 sau 4. Filmul evită cu grijă să dezvăluie că sursa listelor astfel tipărite este publicaţia legionară amintită, urmărind să creeze, astfel, o impresie de obiectivitate.

Din păcate, cea dintâi grijă a autorului comentariului şi a consultantului ştiinţific nu a fost grija pentru nuanţele adevărului şi pentru formarea unei memorii colective mature în această ţară în care toată lumea se pricepe la istorie cum se pricepe şi la fotbal sau la agricultură. Mi-e teamă că principala lor grijă a fost alta.

(M. Rafael)

Maria Marian
«OPTIMIŞTII ÎNFRÂNŢI»
Ed. Albatros, Bucureşti

"Optimiştii înfrânţi" de Maria Marian este un volum de recitit sau de procurat, în pofida acestei recenzii întârziate. Titlul se referă la generaţia "irosită", cum a numit-o Silviu Brucan, cei care s-au integrat cauzei comuniste, au crezut în ea, spre a eşua apoi, prin asumarea adevărului şi a remuşcării. Autoarea acestui jurnal aparţine ea însăşi lumii activiştilor, încât defilarea celor câteva decenii, între anii '40 şi '90 ne oferă rememorarea din interior a acestei tipologii pestriţe şi paradoxale.

Autoarea, provenită dintr-o familie de maistru muncitor, petrolist din Moreni, cu rădăcini rurale, urmează integrarea firească "originii sănătoase" pe care o are. După o lungă frustrare prin marginalizare şi sărăcie, când pantofii grosolani sunt un vis irealizabil, ea reuşeşte să facă şcoală, şi chiar ajunge studentă în "Piaţa Romană", la Ştiinţe Economice. Membră de partid, tânără, e promovată activistă la C.C., secţia Externe, de unde plecând, ajunge profesoară de "Ştiinţe sociale" la facultăţile bucureştene şi chiar şefă de catedră. Acest roman memorialistic devine, încet-încet, mărturia frustrării morale. Lumea la care naratoarea aderă, se dezvăluie a fi a compromisului şi a trocului de influenţă, a grandomaniei vârfurilor şi a coruperii sistematice, generale. Bunul-simţ, inteligenţa critică a urmaşei de ţărani, humorul ei o feresc pe eroina/autoare de drumul lunecos al demascărilor. al denunţurilor scrise sau verbale. Instinctul îi arată pericolul avansării nejustificate, iar spontaneitatea manifestată în câteva situaţii, la celebrele şedinţe de analiză din anii '50, o feresc de promovările fatale, "vărsând-o" în învăţământ.

Privirea din interior a Mariei Marian discerne în microgrupul universităţii "puterea incompetenţei", "non-valoarea împotriva valorii", reacţionând prin ambiţia de a învăţa cu fanatism, de a nu "arde etape" prin slugărnicii partinice, cum vede în jurul ei. Este o lume sfâşiată de lupte subterane pentru titluri ştiinţifice şi posturi, în care conferenţiarii universitari dau într-ascuns bacalaureatul. Privilegiile se cuceresc prin contraservicii şi denunţuri scrise unde trebuie şi despre cine trebuie, laşităţile şi trădările abundă. Încet-încet eroina înţelege că trece de la "exaltare şi apologie", fireşti într-o adolescenţă frustrată, la "remuşcarea" pentru deceniile de tăcere complice. Metafora struţului cu capul în nisip materializează revelaţia adevărului în 1971. "Nu am reuşit altceva - mărturiseşte M.M. - decât să fiu cu capul în nisip, ca să văd numai ce-mi convenea". Fuga fiului ei în Canada şi demisia grăbită din 1981 aduc despărţirea concretă de privilegii şi manevre generale, dar şi de complexul vinovăţiei.

Interesul psihologic al cazului şi al mediului include şi anume consecinţe stilistice. Nota dominantă a acestui Jurnal nu este ura sarcastică a dizidentului, la adresa, eventual, a noii elite subculturale. Formaţia biografică, implicarea naivă şi idealizată în "cauză", dar şi descendenţa rurală, poate, explică bonomia hâtră, uluirea în faţa perversităţii morale, străină de autoare şi de vendete mult visate.

Ticurile verbale, anchiloza gândirii conferă lumii activiştilor mari şi mici o alură incredibil-comică, în cea mai bună tradiţie caragialescă. Cea mai temută între "nevestele" ilegaliste, Elena Ceauşescu, interzice orice întrebare în plus, chiar dacă nepreţuitele indicaţii rămân absconse pentru subalterni. La întrebarea subordonaţilor de la ICECHIM, unde să se instaleze "pomul de iarnă", "Savanta" răspunde: "Puneţi-l şi voi în haula aia". Cum nimeni nu ştie ce înţelege ea prin "haulă", şi întrebarea în plus e interzisă, pomul nu se mai face. Numele noilor promovaţi în funcţii mari stârnesc râsul, dar şi anecdota. Trei olteni de la secţia Învăţământ a C.C.UTM se numeau Cornel Pacoste, Mitică Turbatu şi Ion Nebunu. Când soseşte un "cadru" nou, se prezintă, cu martori, celor trei. Iată dialogul: *"Primejdie! - Pacoste! - Primejdie! - Turbatu! - Primejdie! - Nebunu! - Dar, tovarăşi! Eu chiar Primejdie mă numesc!"* Există ticuri psihologice. Sute de activişti se specializează în intervenţii la orice nivel, asigurându-şi astfel sute de "datornici pe viaţă", care-i scapă la rândul lor de orice încurcătură. D., adversarul lui Dej, e preşedinte de C.A.P., dar are o curte care-l tămâiază la petreceri cu povestiri despre el însuşi, aproape recitate în cor. Un megaloman pervers, I.Dincă, zis Teleaga, înjoseşte şefii în faţa subalternilor în birouri, în pieţe publice sau la manifestări.

Perversitatea morală o uluieşte pe M.M., participantă la excluderea scriitorului Alexandru Jar, dirijată de fostul său prieten, Leonte Răutu, la cererea lui Dej. Cineva, evident, denunţase replica lui Jar după "devieri" (1952) despre *"ruşinea de a face parte din Partid"*. Sancţionarea aleasă de atotputernicul Răutu a fost să citească şi să comenteze nimicitor toate dedicaţiile lui Jar de pe volumele oferite anterior lui "Răutu, marele său prieten". Ele erau, evident, ditirambice. Iar Jar, scrie M.M. *"se prăbuşea, se năruia, devenea, treptat, o epavă"*.

Dictatorii ştiu să pună în scenă torturile cele mai subtile. Iar memorialista îşi demonstrează vocaţia literară prin grotesc.

(Elena-Esther Tacciu)

Alexandru Singer
«OMUL E CA IARBA»
Bucureşti, 1998

"Mă străduiesc să redactez cât mai bine cărţile altora şi era inevitabil să-mi imaginez că mi-aş putea face şi mie una", scrie Alexandru Singer în "Cuvântul înainte" al cărţii **Omul e ca iarba...**, publicată la scurt timp după apariţia celei mai mari victorii de până atunci a ofensivei lui de editor-instigator - exerciţiul de maieutică al cărui rezultat au fost *Confesiunile* lui Henri Wald - şi cu puţină vreme înainte de finalizarea unei performanţe similare, transcrierea sub formă de dialog a *Biografiei între două revoluţii* a lui Silviu Brucan.

Şi-a făcut-o cu mâna lui, fără măcar să se aciuieze sub aripa protectoare a editurii Hasefer al cărei diligent redactor este. Cei care s-au deprins să-i găsească numele pe paginile de gardă ale multor cărţi importante scoase de excepţionala editură au însă acum prilejul de a descoperi cine este cu adevărat Alexandru Singer, ce alte preocupări în afară de roboteala pe cărţile altora a avut şi are.

Cea mai mare surpriză: capitolul consacrat aducerii la lumină şi comentării corespondenţei pe care a purtat-o cu filosoful Constantin Noica în anii 1956-1958 şi din nou în 1966, după ieşirea lui Noica din închisoare şi care s-a încheiat prin câteva comunicări mai scurte între 1981 şi 1984. După cum ţine să precizeze Alexandru Singer, această mărturie, publicată în 1990 de regretatul Petru Creţia în revista «*Manuscriptum*», "a fost total ignorată de noicieni": "Probabil că au motivele lor. Rămâne însă întrebarea dacă ei au dreptul (şi monopolul) să decidă ce trebuie şi ce nu trebuie să fie luat în considerare din viaţa şi scrierile omului Noica".

Textele din prima parte a volumului **Omul e ca iarba...**, analizează aspecte ale marii treceri româneşti din perspectiva unui observator care cunoaşte resorturile evoluţiei sociale şi are pregătirea teoretică şi experienţa de viaţă necesare pentru a vedea dincolo de aparenţe. *"Timpul cultural integral, alternativă a civilizaţiei loisir-ului; experimentul cultural comunitar, cadru optim de stimulare a creativităţii; nevoia unui nou umanism"* sunt câteva dintre obiectivele a căror atingere îl preocupă pe autor. Principalul drum către această ţintă trece prin şcoală. În materie de sociologie a educaţiei, domeniul spre care şi-a îndreptat atenţia după un prim stagiu de tatonări pe tărâmul filosofiei - mai exact spus între pereţii culoarului îngust accesibil în anii marxismului atotbiruitor - ajunge la concluzii bazate nu doar pe competenţă ci şi pe o clarviziune riguros argumentată. A avut, reiese, posibilitatea de a prezenta în faţa unor foruri şi reuniuni internaţionale aceste concluzii, ele constituindu-se într-o substanţială contribuţie românească la dezbaterea problemelor ridicate de imperativul răspândirii culturii în diversele structuri sociale din întreaga lume. Obsesia lui majoră este însă realizarea unui proiect naţional de promovare şi de garantare a educaţiei permanente. Idealist din fire şi pragmatic pentru că ţine la împlinirea idealurilor lui umaniste, Alexandru Singer îşi dezvăluie timid în această culegere de texte şi faţa până acum secretă de visător romantic. Două rânduri de calificative cu rezonanţă de scuză - *"Gânduri furişate"* şi *"Încercări literare"* - introduc secţiunea finală, din care voi cita primul paragraf al schiţei intitulate *"Valizele"*: *"Într-una îmi ţinusem capul, dar, cu timpul, l-am mâncat. Nu pot să precizez dacă din calcul şi egoism, din frică şi neputinţă sau din ignoranţă şi impertinenţă. Oricum, tot laşitatea îşi băgase coada. Era făcută din mucavaua în care se impregnaseră ideile plimbate de la Protagoras până la Camus. Avea colţare metalice, bătute în ţinte. Mai rezistă, deşi e cam julită, i-a căzut un colţar şi i s-a defectat broasca. Uneori se deschide singură, ca o gură gata să emită un S.O.S. Am fost nevoit să-i pun, ca siguranţă, o centură veche"*.

(Felicia Antip)

Fotbalul este oglinda vieţii

Brazilienii (şi braziliencele!) obişnuiesc, de când îi ştim, să iasă pe stradă cu toţii şi să danseze samba.

Fotbaliştii brazilieni dansează pe gazon.

AMERICAN EXPRESS

Travel Services

AMERICAN EXPRESS - TURISM

Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

Între 12.07 - 19.07

COMEMORAREA MARTIRILOR POGROMULUI DE LA IAŞI

29 IUNIE 1941

FEDERAŢIA COMUNITĂŢILOR EVREIEŞTI DIN ROMÂNIA

Preşedinte: Acad. Prof. dr. **NICOLAE CAJAL**

şi

Marele Rabin **MENAHEM HACOHEN**

şef rabin al evreilor din România

ORGANIZEAZĂ ÎN COLABORARE CU

AMERICAN EXPRESS - TURISM

COMEMORAREA VICTIMELOR CĂZUŢI AL KIDUŞ HAŞEM

Program: 7 nopţi - 8 zile

3 nopţi la IAŞI Hotel **UNIREA/MOLDOVA** **plus** **4 nopţi POIANA BRAŞOV** Hotel **CIUCAŞ**

490 $

Preţul include: **avion - hoteluri, 2 mese pe zi, autobuz tot timpul la dispoziţie cu ghid israelian şi român**

Din program - în contul sumei de mai sus:

a. O excursie la ROMAN şi BACĂU;
b. DOROHOI şi SUCEAVA;
c. La POIANA BRAŞOV excursie la SINAIA, Castelul Bran - vizite la muzee şi turul oraşelor menţionate

Cine doreşte sa prelungeasca şederea PESTE 8 ZILE va achita în supliment 50 $ - biletul de avion fiind VALABIL 30 DE ZILE

Preţul nu include 49 $ taxa de înscriere şi 4 $ pe zi tip

LICĂ BLUTHAL CU ÎNTREG PERSONALUL VĂ STĂ LA DISPOZIŢIE

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul «STELE REGALE» (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

ZODIA RACULUI PENTRU TOŢI (21.06 - 21.07): Planeta dominantă, Luna, dă de-alungul acestei Zodii de apă erori de apreciere, energie greşit canalizată, nemulţumiri, frustrări, dorinţe contradictorii, consum de drog, alcool, medicamente fără prescripţii, excese sexuale. Aceste tendinţe neplăcute provin de la cele trei planete retrograde, Pluto, Uran, Neptun. În plus, indiferenţa la criteriul moral, pasivitatea publicului, crizele şi crimele se asociază cu ceea ce numim azi climat insurecţional pretutindeni, ca şi la noi. În 18.07 se pot produce schimbări financiare. Acum grupăm Zodiile în funcţie de elemente.

ZODIILE DE FOC (Berbec, Leu, Săgetător) au în perspectivă călătorii cu satisfacţii romantice, dar mai de grabă - le recomandăm - nu foarte depărtate. Dificultăţi în primirea informaţiilor, care pot fi greşite. Sănătate sensibilă cu atenţie la spate şi coloană.

ZODIILE DE APĂ (Rac, Scorpion, Peşti) pot promova dacă sunt militari sau artişti din toate ramurile; pot primi majorări de salariu. Dificultăţi, exces energetic, nevralgii, nemulţumiri în toate cele şi faţă de toţi.

ZODIILE DE PĂMÂNT (Taur, Fecioară, Capricorn) au surmenaj acut, grabă nejustificată, neînţelegeri dese, sănătate sensibilă. Odihnă la jumătatea lunii iulie, neapărat.

ZODIILE DE AER (Gemeni, Balanţă, Vărsător) au progres spectaculos în popularitate, şansă, distincţii, câştig bănesc.

RĂSPUNSURI CITITORILOR NOŞTRI

DINO, Bat-Yam: Eşti Rac dominant, cu Ascendent (a doua Zodie) sub Gemeni. Această sinteză, care include un Mercur dublu, îţi dă în primul rând o intuiţie remarcabilă până la telepatie şi vise profetice. Dar şi inteligenţa analitică e peste medie, ca şi imaginaţia. Perfecţionismul şi un oarecare fanatism al performanţei dau întâietate carierei. Ca hobby, în genere, se pare că ai arta, desenul, pisicile, florile, natura acvatică. Mai dificilă e viaţa sentimentală, cu iluzii şi deziluzii dramatice, gelozii, depresii şi singurătate, hărăzite Racului din partea Lunii. Partenerul trebuie să fie echilibrat, protector, tenace şi sigur de deciziile luate (spre deosebire de tine). Nu ţi se recomandă volanul. Armonii cu Tauri, Raci, Gemeni, cu Jupiter (sub Săgetător) sau Peşti (tot cu Săgetător), ca şi Săgetătorul în sine. Dizarmonici: Fecioara, Berbecul, Scorpionul. Iată ce pare să-ţi aducă 1998, după doi ani dificili a căror dominantă a fost depresia care n-a scăzut nici în primăvara '98. În plan sentimental, se pare că ai trecut printr-o rupere de relaţii. Te-ai ales din ea cu sentimentul unei mai mari independenţe, plus libertate pentru ocupaţii profesionale. Sufleteşte, situaţia repetă cele spuse mai sus. Ţi-aş recomanda să porţi o agată de culoare bleu ca medalion montat în argint, ca piatră a sistemului nervos,- neapărat. Greutăţile mai mărunte te-au însoţit probabil până în iulie, Zodia ta, când vei vedea că partea a doua a anului ţi-e mult mai favorabilă, ca şi stabilitatea în carieră, prin contribuţia pozitivă a planetei Saturn, care ţi-a fost negativă în primele şase luni. Din iulie până în octombrie trebuie să fii vigilent spre a evita izbucnirea unui conflict violent şi a-l neutraliza prin tact. În mod surprinzător vei recupera fie bunuri pierdute, fie un proiect în care ai investit timp şi bani. Pentru armonii, fie în amor, fie în afaceri, caută alianţe şi asocieri cu Zodiile menţionate la început. Există posibilitatea de a începe un roman cu Jupiter, fie Rac, fie combinaţie cu Săgetător. Un Leu te va antrena în cheltuieli prea mari. Dacă ai avut conflicte cu conducerea în aprilie, s-ar putea să ai rezolvări neaşteptate în iulie. Asigură-ţi casa contra hoţilor (uşă, zăbrele).

Concluzii: roman important, avansare profesională din iunie încolo, cu vârf în luna decembrie.

TIKVA, Haifa: Anul 1998 îţi va da modificări favorabile în funcţie de Gemenii din Horoscopul tău. Celelalte semne, Leul, Scorpionul îţi aduc mai mult obstacole interioare, depresive, dar şi piedici reale. Nu miza deci nici pe marţi, nici pe sâmbătă, ci pe miercuri. La fel, evită perioadele cu Mercur Retro. Citeşte deci cu atenţie pagina noastră. A doua parte a anului îţi va aduce o stare sufletească mai constructivă. Până atunci te-ai zbătut în probleme "organizatorice" de casă şi servici. Vei avea întâi o realizare profesională, probabil o mutare pe alt post, cu satisfacţii mai mari. Greutăţile cu partenerii se vor rezolva prin acceptarea mai înţeleaptă a realităţii. Vei avea, de la aceeaşi dată, noi asociaţi Gemeni şi Săgetători care îţi vor facilita progresul. Alianţele cu ei nu vor fi de neglijat. Eventual, Săgetătorul îţi va da idei de succes comercial. Lună decisivă: septembrie.

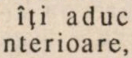

ARMINIUS CASSVAN
New York

Climatul ideal? La San Diego

A treia urbe californiană, după Los Angeles şi San Francisco, unde "mi-aş lăsa inima", este la sud, tot pe Pacific şi se cheamă, tot hispanic şi din domeniul sfinţilor, San Diego. Este locul binecuvântat unde, dacă ar avea mijloacele necesare, majoritatea americanilor s-ar retrage. Ca să fiu cât mai precis, locul ideal unde oamenii de succes şi-ar termina în mod glorios cariera în cel mai sublim climat imaginabil, este în vecinătatea lui San Diego şi şi-a ales ca nume preţioasa "bijuterie" din acelaşi hispanic vast repertoriu, La Jolla.

La Jolla este o relativ mică localitate, mai mult un centru turistic la prima vedere. Este însă mult mai mult decât atât: Centre medicale de mare renume, precum Salk Institute, sunt instalate acolo. Dar evident, marea dezvoltare urbană este San Diego. Veşnic însorit şi cu o minimă variaţie de temperatură, acest binecuvântat oraş oferă o privelişte marină inegalabilă şi o incomparabilă urbanistică. Dar - ca o femeie superbă care nu are nevoie de nimic altceva - viaţa culturală în San Diego este mai puţin spectaculoasă. Când m-am dus acolo pentru prima dată (şi am vizitat oraşul de multe ori, fie cu ocazia deselor Congrese medicale, fie pentru că am familie în sudul Californiei), mi s-a spus că e locul "square-dance"-ului, practicat cu precădere în America rurală: am asistat la această mişcare mecanică, sfioasă, aparţinând parcă vremii primilor colonişti, numită "dans".

În rest, săli pentru spectacole video şi diferite "jocuri" pe computere, cinematografe, o obscură formaţie orchestrală şi câteva săli de teatru, nimic deosebit. Ceea ce este însă cu adevărat unic, se află în afara spaţiilor închise, în plin aer care e divin, în peisajul urban şi maritim. San Diego este o faimoasă bază navală. Portul e populat de o multitudine de vase de toate dimensiunile şi modelele, purtând felurite steaguri. Apoi, inegalabila grădină zoologică... Într-o bună dimineaţă, un poliţist opreşte o maşină decapotabilă în care se află o tânără şi - pe bancheta din spate - două girafe. "Du-le la Zoo!" spune, iritat, omul legii. A doua zi dimineaţa, aceeaşi maşină trece în sens invers, de data aceasta automobilista şi girafele purtând vizibili ochelari de soare. "Nu ţi-am spus ieri unde să le duci?" se înfurie poliţistul, acelaşi. "Ieri le-am dus la Zoo, astăzi mergem la plajă..."

Ca şi San Juan în Puerto Rico, există în San Diego atractivul "oraş vechi". După ce Juan Rodriguez Cabrillo, un explorator portughez în serviciul Spaniei, a descoperit golful în 1542 şi l-a numit San Miguel, Sebastian Vizcain, trimis în 1602 ca să pregătească stabilirea unei colonii spaniole, l-a re-numit San Diego, după San Diego de Alcala de Henares, călugăr spaniol al cărui nume figura pe steagul ambarcaţiei cu care venise din Spania. În 1769 portul a fost ales ca bază de explorare în California, datorită climatului propice şi relativa proximitate a Mexicoului (16 mile la nord). La încetarea hegemoniei spaniole asupra acestei zone şi pacificarea triburilor indiene, locuitorii au fost autorizaţi să se stabilească dincolo de fortificaţiile ce fuseseră necesare, şi să înfiinţeze «Old San Diego» în 1834. În 1846 teritoriul deveni posesiune americană şi Alonzo E. Horton sosi în 1867 cu intenţia de a întemeia un nou oraş la trei mile Sud de Old San Diego.

Restul e istorie. San Diego se dezvoltă rapid ca cel mai înfloritor oraş la sud de Los Angeles, şi Vechiul San Diego fu păstrat ca o preţioasă relicvă a trecutului...

San Diego - La Jolla rămân în memoria vizitatorilor mult timp după ce alte amintiri dispar. Ca şi memoria Paradisului pe care ni-l imaginăm etern...

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"Un monument al literaturii române".
Marin Diaconu
"Radio România"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

❖

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa
MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

NORMAN MANEA

A cincea imposibilitate

Astăzi, numărul scriitorilor care trăiesc în altă țară decât aceea unde s-au născut și au învățat să scrie, este mare. Din ce în ce mai mare.

Ce fac oamenii aceștia? Continuă, oriunde s-ar afla, să scrie în limba maternă? Încep (dacă izbutesc) să scrie în limba țării unde trăiesc? Își pierd mințile?

Prozatorul Norman Manea, care este de felul său din România și trăiește în Statele Unite, a descoperit câteva mărturii ale lui Kafka, mărturii ce te ajută să găsești răspuns la întrebare. Sau să nu găsești.

Despre țara în care s-a născut Kafka scrie rar. Când se referă la limba – adică la adevărata Patrie pe care a locuit-o – el vorbește despre "imposibilități".

Într-o scrisoare către Max Brod, Kafka enumeră trei imposibilități ale scriitorului evreu de limbă germană. De orice limbă, se înțelege, ceea ce înseamnă în orice Patrie, de vreme ce este vorba, de fapt, cum spune Kafka, de "chestiunea evreiască sau disperarea în legătură cu ea".

Kafka se considera el însuși un produs al imposibilului, pe care l-a recreat continuu, ca poezie, deci ca viață, cu o magică și austeră angajare.

Cele trei imposibilități kafkiene ar fi: imposibilitatea de a nu scrie, imposibilitatea de a scrie în germană, imposibilitatea de a scrie altfel. Kafka adaugă acestora o a patra, atoatecuprinzătoare imposibilitate, anume "imposibilitatea de a scrie", ceea ce se traducea, în cazul său, cu imposibilitatea de a trăi, imposibilitatea de "a îndura viața", cum ne relatează o pagină din jurnalul său din anul 1922.

"Întreaga mea ființă este orientată spre literatură... în clipa când o abandonez, încetez a exista. Tot ceea ce sunt, și nu sunt, este rezultatul acesteia". Puțini au fost cei care și-au avut patria atât de dramatic încastrată în scris ca evreul Franz Kafka, scriind în Praga, în germană – felul său paradoxal de "a trece de partea lumii" în lupta cu sine însuși. "Nu sunt decât literatură și nu pot și nu vreau să fiu altceva", repetase el adesea.

Franz Kafka

Ar putea părea surprinzător că Franz Kafka nu a menționat și o a cincea imposibilitate, cea mai kafkiană dintre toate: imposibilitatea exilului sau imposibilitatea operetei, dacă ar fi să-l cităm pe exilatul român Emil Cioran, care credea că este mai bine să încerci a scrie într-o limbă străină. Mai sugestiv, am putea-o numi, totuși, "imposibilitatea melcului": imposibilitatea de a continua scrisul în exil, chiar când scriitorul își ia cu el limba, precum melcul își ia cu sine casa.

Asemenea situație pare decupată din chiar premiza kafkiană și premergătorul nostru clovnesc K. nu ar fi putut decât să fie atras de o astfel de ipoteză a autodistrugerii. Pentru cobaiul imposibilului, expatrierea nu era doar o variantă extravagantă a înstrăinării. Expatrierea fusese uneori o somație imediată, urgentă, chiar demonică. "Jegoasă liotă – așa i-am auzit vorbind despre evrei", ne mărturisește Kafka într-una dintre scrisori. "Eroismul de a persista în același loc, în pofida a toate, este eroismul gândacului, adăugase. *Metamorfoza* poate fi văzută, din acest punct de vedere, ca una dintre cele mai puternice reprezentări literare ale Holocaustului care avea să vină.

Kafka a meditat asupra celei de a cincea imposibilități nu doar atunci când visa, în ultimii ani de viață, să se stabilească în Țara Sfântă. "Sunt aici, la Întreprinderea de Asigurări Generale, și totuși sper să mă aflu cândva în vreo țară îndepărtată, la fereastra unui birou al plantației de zahăr sau contemplând cimitire islamice". Pentru Kafka, salvarea prin autodistrugere păruse, dintotdeauna, un burlesc extrem de atrăgător. "Ceea ce numesc nebunie este ideea că Tibetul ar fi departe de Viena" – astfel de formulări îi poartă amprenta. "Citesc o carte despre Tibet; la o descriere a unei așezări de munte, aproape de granița tibetană, inima mea devine dintr-o dată grea, acest sat pare deznădăjduitor de pustiu, atât de departe de Viena. Ar fi chiar, cu adevărat, așa departe?", o întreba pe Milena, întrebându-se pe sine, și știind prea bine că deșertul nu este, de fapt, deloc departe, ci periculos de aproape de Viena, de Praga, de Întreprinderea de Asigurări Generale unde lucra, de casa familiei Kafka, de camera și pupitrul singurătății sale. Nici plantațiile de trestie de zahăr, nici cimitirele islamice, nici Marele Zid Chinezesc al celebrei sale scrieri nu erau departe. Nu este necesar să ni-l închipuim pe Kafka în deșertul Orientului Mijlociu sau în China comunistă sau în Brazilia, unde atât de nekafkianul evreu vienez Stefan Zweig și-a pus capăt zilelor, pentru a autentifica una dintre torsiunile cele mai expresive ale secolului care își accelerează acum amețitorul final.

Chiar imaginându-l pe Kafka în capitala mondială a exilaților, New York, New-Yorkul personajului său Karl Rossman, sau doi pași alături, în Newark, "într-o cameră din casa unei bătrâne doamne evreice, pe ponosita parte de jos din Avon Avenue", cum sugera Philip Roth, nu am obține vreun important adaus la ceea ce știm despre situația sa sau a noastră. În nocturna sa încăpere din Praga, exilatul prin excelență fusese deja în aceste și multe alte locuri depărtate sau non-existente.

Şi totuşi, şi imposibilitatea melcului, chiar dacă nemenţionată ca atare, va bântui, ca atâtea alte presimţiri ale lui Kafka, printre umbrele neliniştitoarei sale posterităţi carnavaleşti.

Posteritatea kafkiană a extins condiţia de evreu asupra multor categorii de exilaţi, fără a izbăvi, însă, "imposibilitatea evreiască". Primo Levi s-a salvat, la Auschwitz, prin limba germană. Paul Celan a scris, după Holocaust, în limba călăilor mamei sale. Patria lui Mandelstam a rămas, până la capăt, limba rusă, în care Stalin îi decretase moartea.

Joyce, Musil şi Thomas Mann, Conrad şi Nabokov, Gombrowicz şi Bashevis Singer, Beckett şi Ionesco, Brodski şi Danilo Kis şi Cortazar au conferit o nouă legitimitate scriitorului expatriat. Ei sunt doar premergătorii lumii de dezarticulate-articulări în care trăim.

E greu să ni-l închipuim pe Kafka în Lumea noastră Nouă şi încă mai greu să-l vedem în rolul bufon de promotor telegenic al propriei OPERE, cum o cere întreprinderea computerizată de distracţii a Circului Planetar. Felul cum solitarul Franz Kafka a depăşit, fără a depăşi, imposibilităţile, supravieţuind nu doar în limba germană a înstrăinării sale, reaminteşte, însă, epocii noastre fără memorie, speranţa fără speranţă a modelului său irepetabil şi imposibil.

Ne-am putea întreba de ce şi cum tocmai Franz Kafka, exilatul esenţial, şi termenul "kafkaesc", esenţial pentru limba înstrăinării şi exilului, au devenit esenţiale timpului nostru. Unii ar prefera, probabil, să creadă, copilăreşte, că ar fi o dovadă că scrisul, ca rugăciune laică, îşi mai poate găsi un loc în comedia cotidianului.

Oricare ar fi explicaţia, ea îşi păstrează enigma sau gluma, care îşi caută încă locul în repertoriul de curiozităţi al atâtor Patrii derizorii.

Fotbalul este oglinda vieţii

FRANCE 98

Oamenii îşi fac idoli din conducătorii "cu charismă" şi de-aici se trage numitul cult al personalităţii.

Poporul din tribune îşi face idoli din vedete ca Ronaldo.

SALOANELE "RON"
DEOSEBIT DE APRECIATE PENTRU:

- Bucătărie excelentă
- Parcare spaţioasă
- Şi în special, multă, multă bucurie...
- Servici la nivel de ★★★★★

אולמי
Ron

- NUNŢI
- BAR MITZVA
- BRITH MILA
- PETRECERI

SALOANELE RON
BAT YAM. BLD. HAATZMAUT 67
☎ 5072619 - 5072517

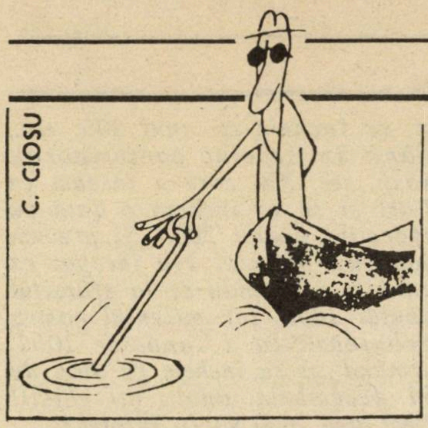

PESCUITORUL DE PERLE

Diagnostic de la distanţă: o metodă nouă în gazetărie

Articolul «Diagnostic de la distanţă: uniforme militare medicale» a apărut... de două ori în acelaşi număr din ziarul "Viaţa noastră", Tel Aviv, la 6.V.1998, şi în aceeaşi pagină: 16 !

(Fenomen comunicat de dr.L.Kaufman din Ashkelon, POB 9023)

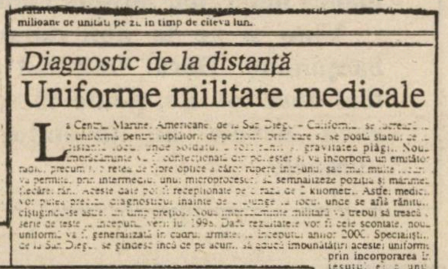

milioane de unităţi pe zi, în timp de cîteva luni.

Diagnostic de la distanţă

Uniforme militare medicale

La Centrul Marinei Americane de la San Diego – California se lucrează la o uniformă pentru luptătorii de pe front, prin care să se poată stabili de la distanţă locul unde soldatul a fost rănit şi gravitatea plăgii. Noua îmbrăcăminte va fi confecţionată din poliester şi va incorpora un emiţător radio, precum şi o reţea de fibre optice a căror rupere într-unul sau mai multe locuri va permite, prin intermediul unui microprocesor, să semnalizeze poziţia şi mărimea fiecărei răni. Aceste date pot fi recepţionate pe o rază de 2 kilometri. Astfel medicii vor putea preciza diagnosticul înainte de a ajunge la locul unde se află rănitul, cîştigîndu-se astfel un timp preţios. Noua îmbrăcăminte militară va trebui să treacă o serie de teste la începutul verii lui 1998. Dacă rezultatele vor fi cele scontate, noua uniformă va fi generalizată în cadrul armatei la începutul anilor 2000. Specialiştii de la San Diego se gîndesc încă de pe acum să aducă îmbunătăţiri acestei uniforme prin incorporarea în ţesutul ei a unui spectometru, care să detecteze natura substanţelor şi a materialelor aflate în rană inclusiv grupa sanguină a rănitului precum şi o serie de antiseptice şi analgezice. Se mai [illegible] fiecare gambă [illegible] la distanţă în caz de hemoragie.

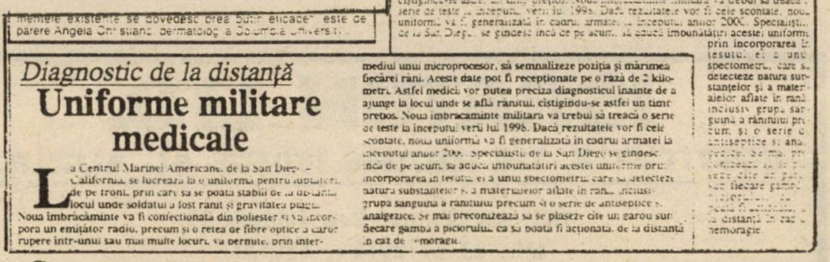

...mentele existente se dovedesc prea puţin eficace" este de părere Angela Christiano, dermatolog la Columbia University.

Diagnostic de la distanţă

Uniforme militare medicale

La Centrul Marinei Americane de la San Diego – California se lucrează la o uniformă pentru luptătorii de pe front, prin care să se poată stabili de la distanţă locul unde soldatul a fost rănit şi gravitatea plăgii. Noua îmbrăcăminte va fi confecţionată din poliester şi va incorpora un emiţător radio, precum şi o reţea de fibre optice a căror rupere într-unul sau mai multe locuri va permite, prin intermediul unui microprocesor, să semnalizeze poziţia şi mărimea fiecărei răni. Aceste date pot fi recepţionate pe o rază de 2 kilometri. Astfel medicii vor putea preciza diagnosticul înainte de a ajunge la locul unde se află rănitul, cîştigîndu-se astfel un timp preţios. Noua îmbrăcăminte militară va trebui să treacă o serie de teste la începutul verii lui 1998. Dacă rezultatele vor fi cele scontate, noua uniformă va fi generalizată în cadrul armatei la începutul anilor 2000. Specialiştii de la San Diego se gîndesc încă de pe acum să aducă îmbunătăţiri acestei uniforme prin incorporarea în ţesutul ei a unui spectometru care să detecteze natura substanţelor şi a materialelor aflate în rană inclusiv grupa sanguină a rănitului precum şi o serie de antiseptice şi analgezice. Se mai preconizează să se plaseze cîte un garou pe fiecare gambă a piciorului ca să poată fi acţionată de la distanţă în caz de hemoragie.

Cum trece vremea

"Cel mai mare restaurant din lume a fost inaugurat acum zece ani, mai precis la 17 martie 1998. El se află la Bangkok, capitala Thailandei".

("România liberă", Buc., nr.2470/98; comunicată de Tudor Predulea, Bucureşti, str. Masarik 58)

Minimum, ce facem cu Geografia ?

"Părinţii mei s-au născut la Sighet - Bucovina"

("Minimum", nr.134, 1998; comunicată de Rosh Peleg Iehuda, Raanana, care aminteşte că e vorba, desigur, de Siret - Bucovina, oraşul natal al colaboratorului nostru I. Artzi,- Sighetul aflându-se în Maramureş)

Ăştia pompieri !

"În legătură cu incendiul de la "Relais d'Orleix", prefectul regiunii Hautes-Pyrénées face următoarele precizări:

Primul apel către pompieri a fost înregistrat la ora 13,58. La ora 13,42, prima maşină de pompieri se îndrepta spre locul incendiului"

("La nouvelle République des Pyrénées", Franţa; comunicată de Roland şi Geta Durandin, Biaritz, POB 38521, Franţa)

Ora 29 sau Parisul, tot Paris !

"24.55 Sport 25.05. Boulevard des clips. 26.05 Fréquenstar Khaled. 26.55 Fan de dance Machine spécial Boys à Bordeaux. 27.20 Jazz 6.28.20 Plus vite que la musique. 28.45 Fanquizz. 29.15 Coulisses: Jean Louis Aubert".

(revista "TV Magazine France-Soir, 5.V.98; comunicată de Roland şi Geta Durandin, care adaugă că au trimis redacţiei o scrisoare de protest, în termeni tari (aşa e în Franţa), cerând celor de la TV Magazine France-Soir să publice şi programul de după ora 29: ora 30, ora 31, ora 37 ş.a.m.d.)

Eu nu zic că e frumos să scapi greşeli de tipar

"Eu nu zic că e frumos ca instituţiile statului să funcţioneze pe baza unei moralităţi absolute",- a spus Zoe Petre (consilier al preşedintelui român Emil Constantinescu)

("România liberă" nr.2445/98, Buc.; comunicată de Vali Semo, Cluj, România, POB 34158)

Asimetrii

("Orient-Expres", 3.5.98; comunicată de Harry Cohn, r. Hashaked 3/4, POB 3064, Yokneam Illit 20692,- care precizează că: a) Estonia de la 3 orizontal nu este o ţară balcanică, ci totalmente baltică, şi că b) caporalul de la 9 vertical nu este superiorul sergentului ci vice-versa, adică inferiorul acestuia)

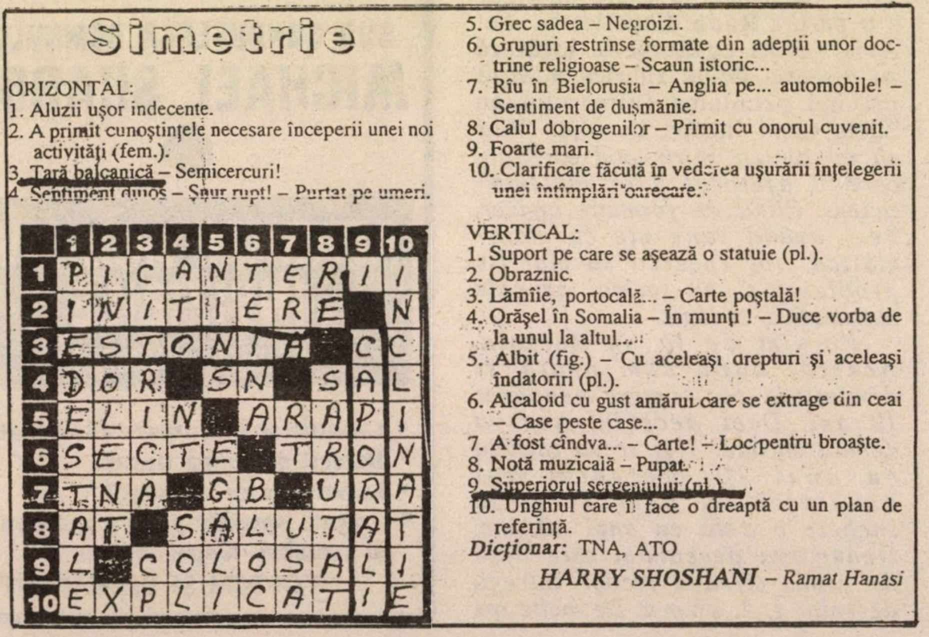

Simetrie

ORIZONTAL:
1. Aluzii uşor indecente.
2. A primit cunoştinţele necesare începerii unei noi activităţi (fem.).
3. Ţară balcanică – Semicercuri!
4. Sentiment duios – Şnur rupt! – Purtat pe umeri.
5. Grec sadea – Negroizi.
6. Grupuri restrînse formate din adepţii unor doctrine religioase – Scaun istoric...
7. Rîu în Bielorusia – Anglia pe... automobile! – Sentiment de duşmănie.
8. Calul dobrogenilor – Primit cu onorul cuvenit.
9. Foarte mari.
10. Clarificare făcută în vederea uşurării înţelegerii unei întîmplări oarecare.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	P	I	C	A	N	T	E	R	I	I
2	I	N	I	T	I	E	R	E	■	N
3	E	S	T	O	N	I	A	■	C	C
4	D	O	R	■	S	N	■	S	A	L
5	E	L	I	N	■	A	R	A	P	I
6	S	E	C	T	E	■	T	R	O	N
7	T	N	A	■	G	B	■	U	R	A
8	A	T	■	S	A	L	U	T	A	T
9	L	■	C	O	L	O	S	A	L	I
10	E	X	P	L	I	C	A	T	I	E

VERTICAL:
1. Suport pe care se aşează o statuie (pl.).
2. Obraznic.
3. Lămîie, portocală... – Carte poştală!
4. Orăşel în Somalia – În munţi ! – Duce vorba de la unul la altul...
5. Albit (fig.) – Cu aceleaşi drepturi şi aceleaşi îndatoriri (pl.).
6. Alcaloid cu gust amărui care se extrage din ceai – Case peste case...
7. A fost cîndva... – Carte! – Loc pentru broaşte.
8. Notă muzicală – Pupat.
9. Superiorul sergentului (pl.).
10. Unghiul care îl face o dreaptă cu un plan de referinţă.

Dicţionar: TNA, ATO

***HARRY SHOSHANI** – Ramat Hanasi*

Din noapte, zi

O perlă dublă, de neiertat, a apărut în nr.132 al revistei noastre. Titlul cunoscutului roman al lui Camil Petrescu "Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război" suna... nițel schimbat: "Ultima noapte de dragoste, întâia zi de război". Colaboratoarea noastră Baby Marcus (din str. Frumkin 13/18 - Natania 42287) a pescuit greșeala, dar, ghinion! (sau poate fenomenul El Ninio), în loc ca noi să o reparăm, am... agravat-o, punând în gura d-nei Baby Marcus aberația, care nu-i aparține, cum că titlul cărții ar suna într-adevăr..."întâia zi de război".

Ne-am desmeticit târziu. Și împreună cu noi au descoperit eroarea și d-na prof. Lily Plaiu din Beersheva - 84460, rh. Mitzva Uvoda 18/7,- și dr. L. Kaufman din Ashkelon.

Făcându-ne "mea culpa" pentru încurcătură, cerem scuze d-nei Marcus și îi cântăm la ureche: "Nu mai plânge, Baby..."

POȘTA

Jeana Bayer, Petah Tikva; **Nicky Rantzer**, Tel Aviv; **Dr. S. Tirer**, Hasharon; ;**Beny Ghinsburg**, Bruxelles, Belgia (observații bune, dar nu chiar perle); **Simona Luduș**, București; **Dr. Theo Reines**, Queens, New York (nu orice greșeală de tipar e o perlă); **Radu Capelleanu**, Tel Aviv (aveți cuvântul în legătură cu discuția de la rubrica noastră privind problema faimosului an 2000. Când începe, de fapt: *"Văd că nu sunteți întru totul edificați, cerând ajutorul unor matematicieni. Fiind de formație inginer, deci având tangențe cu matematica, voi încerca să clarific problema și nu tocmai pe cale matematică, ci logic.*

Pornim de la un deceniu. Acesta, după cum arată și denumirea sa, conține neapărat 10 ani. Deci deceniul unu va debuta cu anul 1 și se va încheia cu anul 10, deceniul doi debutează cu anul 21 și se încheie o dată cu anul 30, etc. Denumirea deceniului este dată de prima cifră a zecilor întregi, deceniul 1, 2, ș.a.m.d. De multe ori se nasc confuzii asupra denumirii deceniului. De exemplu, muzica deceniului 6, sau mai precis, a deceniului 6 al secolului douăzeci, trebuie să conțină muzica scrisă doar între anii 1951-1960 și nu după, cum de multe ori se întâmplă.

Prin extindere, vom trece la secol. Secolul 1 a debutat cu anul 1 și s-a încheiat la sfârșitul anului 100, sec. 2 începe în 101 și se încheie cu anul 200, etc., până în secolul contemporan nouă, sec. XX, care a început în 1901 și se va încheia o dată cu sfârșitul anului 2000. Și precum mai sus: mileniul 1 a început cu anul 1, încheindu-se la sfârșitul anului 1000, iar mileniul nostru debutează la 1 ianuarie 1001, urmând să se încheie pe data de 31 decembrie, anul... ați ghicit! Deci anul 2000 va fi "bifnim"!)

Un călugăr indian din Bangalore, pe nume Sahjamuni Maharajah (64), a explicat mai de mult, în fața a 100.000 de fideli, cum anume a reușit să postească vreme de un an încheiat, fără a mânca nimic, dar absolut nimic.

Vino și pe la noi, domnu' Sahjamuni. Dacă "mitunul" o mai duce tot așa, poate că vom avea nevoie de învățăturile dumitale.

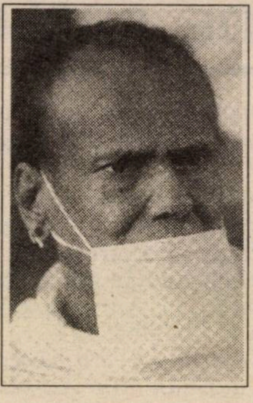

ISRATON LTD.
INSTITUTUL DE REABILITARE AL AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
tel.: 03-5172910 - 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE
ASCUNSE IN URECHE

- **Consult și îndrumare fără plată**
- **Baterii de lungă durată**
- **Laborator de reparații**
- **Prețuri speciale pentru pensionari și membri Kupat Holim**

VORBIM ȘI ROMÂNEȘTE

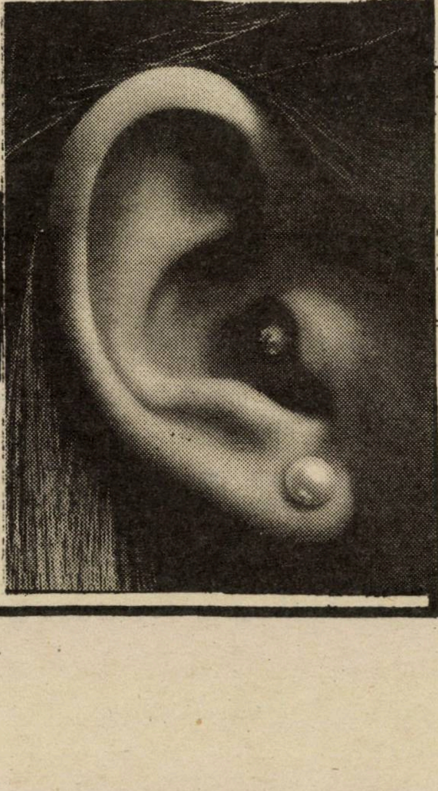

ANDREI STRIHAN

BUSTAN SFARADI

(Livada spaniolă)
de Itzhak Navon
Teatrul Habima

Scenă din spectacol:
destindere + destindere

La 28 de ani de la premiera absolută (14 septembrie 1970, la Casa Poporului, Ierusalim, direcţia de scenă Iosef Milo), regizorul Sadi Ţarfati reactualizează pe scena Habimei piesa **Bustan sfaradi,** de Itzhak Navon, într-o montare fastuoasă (aranjamentul muzical aparţinând cunoscutei cântăreţe Yehudit Ravitz), în interpretarea unui grup de 15 actori tineri, care joacă, cântă şi dansează, conferind un ritm vioi şi susţinut spectacolului şi oferind publicului momente de destindere şi de satisfacţii estetice binevenite şi apreciate. Un spectacol popular care răspunde exigenţelor variatelor categorii de spectatori.

Regia a reuşit să puncteze cu supleţe ambianţa specifică vieţii comunităţii evreieşti de rit spaniol, într-un cartier al Ierusalimului, la început de veac. Cunoscător bun al sufletului şi mentalităţii evreului sefard, regizorul îi subliniază credinţa în prejudecăţi şi superstiţii, dar şi umorul şi înţelepciunea, izvorâte dintr-o îndelungată experienţă de suferinţă şi necazuri. Evreu care din dictonul latin "carpe diem" (bucură-te de ziua de azi) şi-a făcut îndemn cotidian, cheltuit cu dărnicie în piaţa publică.

Dialogul alternează, de-a lungul acţiunii, cu cântece (cântate în ladino) şi cu dansuri spaniole. Acest lucru accentuează caracterul polifonic şi cromatic al reprezentaţiei. Din ampla distribuţie se detaşează interpretele Rubi Porat-Şoval (Sultana), Dafna Armoni (Luna), Şahaf Segal (Mercada), Nirit Aharoni (Zahara) şi Galit Giat (Victoria).

Coloana vertebrală a spectacolului e însă admirabilul Iaacov Cohen, unul dintre rarii actori plurivalenţi întâlniţi pe scenele teatrelor israeliene. În rolul povestitorului (Musheon), actorul evocă, comentează şi anticipează evenimentele şi persoanele implicate în "epopeea" acestui cartier evreiesc ierusalmitean cu o asemenea simplitate şi naturaleţe în frazare, gestică şi privire, încât avem impresia că cele relatate de el apar aievea în faţa ochilor noştri. De la rolul povestitorului la celelalte două roluri (al paracliserului şi al rabinului Omram), Iaacov Cohen, absolvent al Şcolii de Teatru "Beit Zwi" (promoţia 1984), trece cu o uşurinţă, spontaneitate şi o capacitate de a intra în pielea personajului, exemplare. În asemenea momente, chipul său comun, banal, se transfigurează, dobândind însemnele unei frumuseţi interpretative rar întâlnite.

Destindere + destindere + destindere = Bustan sfaradi.

La pomul lăudat...

LUMEA LUI AMY

de David Hare
la Teatrul Hacameri

Aiurea, ca şi la noi, se practică tot mai insistent o reclamă fără acoperire. Pleacă la Londra un impresar, vede coadă mare la teatrul unde se joacă piesa lui David Hare, **Lumea lui Amy**, şi "fandacsia-i gata". Se întoarce cu primul avion la Tel Aviv şi, fără să clipească din ochi, propune Teatrului Hacameri includerea piesei în repertoriu.

Conducerea artistică, extrem de receptivă (la Londra s-a jucat doar cu casa închisă), acceptă propunerea, numeşte un regizor, desigur în ton cu "psihologia" de azi a tineretului, sfătuindu-l să distribuie în rolul principal o actriţă de talia Gitei Munte, lăsându-i în grijă exclusivă alegerea celorlalţi interpreţi şi a accesoriilor de rigoare.

Textul jucat pe scena Teatrului Hacameri nu justifică însă deloc reclama făcută piesei lui Hare. Acest "răsfăţat" al repertoriului teatral israelian (i-au fost reprezentate până acum patru piese), ale cărui producţii,– potrivit aprecierii unui cronicar,– *"par a se modela pe gustul şi preferinţele publicului nostru"* (?!), apare în acest spectacol în postura extrem de penibilă a cuiva care şi-a pierdut pe drum talentul. Conflictul dintre generaţii, dintre viaţă şi artă, condiţia existenţială a artistului modern, aceste filoane tematice ale dramei sunt bâlbâit şi în salturi încropite, iar finalul este pe cât de inutil, pe atât de plictisitor. Până şi Gita Munte, care demonstrează pe toată întinderea reprezentaţiei bogatele

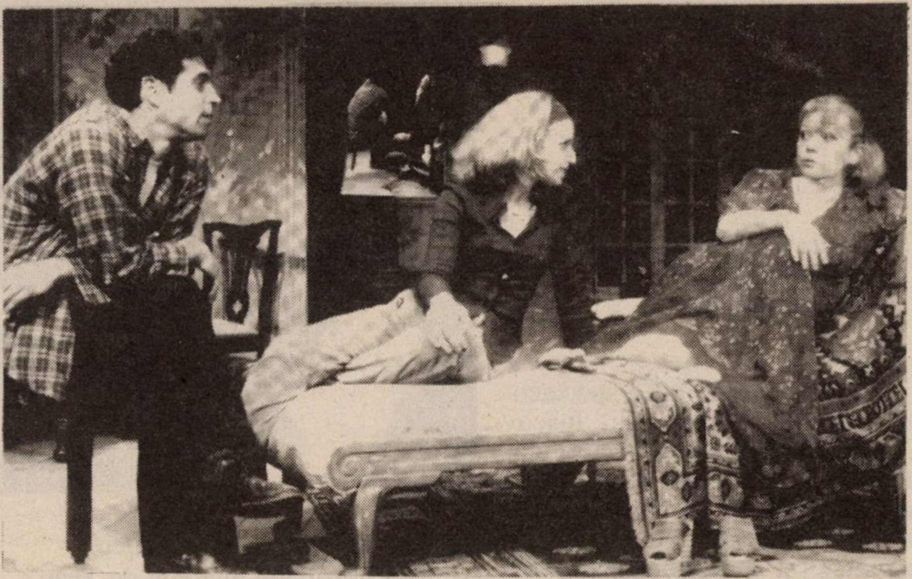

Până şi Gita Munte se învârteşte fără rost

ei resurse actoriceşti, de altfel singura prezenţă artistică autentică, se învârteşte fără rost în acest prelungit şi vâscos sfârşit de spectacol.

La pomul lăudat....

În editura „Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
„Bătrînul ieri
şi nenăscutul mîine" (190 pag.)
de LIANA MAXY
Este un roman al emigraţiei
şi se referă la noi, evreii reveniţi
în patria strămoşilor.
La fel ca în precedentele sale volume:
„NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M.H. Maxy şi a familiei sale)
şi „PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzînd: versuri, nuvele, evocări, portrete,
interviuri, impresii de călătorie,
autoarea foloseşte o autentică limbă literară,
un ritm alert şi un stil propriu.
CĂRŢILE POT FI OBŢINUTE TRIMIŢÎND UN CEC BANCAR
SAU POŞTAL PE ADRESA: P.O.B. 1114,
RAMAT GAN 52111. TEL.: 7519839

- **Bătrînul ieri şi nenăscutul mîine – 40 şekeli**
- **Punctele mele cardinale – 40 şekeli**
- **Nucleul magic – 60 şekeli**

Fotbalul este oglinda vieţii

Ori de câte ori încerci să înscrii un punct în poarta vieţii, se găseşte cineva care să te îmbrâncească pentru a te împiedica să-ţi atingi scopul.

Aşa este şi în fotbal.

Autorităţile de la Cairo au acordat filozofului francez Roger Garaudy cea mai înaltă distincţie islamică a Egiptului pentru cartea sa binecunoscută împotriva Israelului. Cu acest prilej, Ministerul Culturii din ţara vecină l-a invitat pe Garaudy să-şi primească decoraţia şi să viziteze Egiptul, ca oaspete de onoare al guvernului.

Astea toate sunt uşor de înţeles. Ceea ce nu înţeleg este de ce folosesc oficialităţile egiptene cuvinte atât de lungi când e vorba de a desemna anumite ministere. În loc de Ministerul Culturii, se putea spune, mai scurt, Ministerul Urii.

Bombah zilei

Tribunalul Suprem, luând în discuţie plângerea cetăţeanului Itzhak Seci din Kfar Saba, a hotărât ca toate rapoartele pentru parcare ilegală, emise de poliţie în ultimii trei ani, să fie anulate.

Pe avocatul care a convins Tribunalul să ia această decizie surprinzătoare şi care – în urma succesului său – a devenit omul zilei, îl cheamă Ilan Bombah.

Nopţi toride

(BOOGIE NIGHTS)

Scenariul şi regia:
Paul Thomas Anderson
Cu:
Burt Reynolds, Mark Wahlberg, Julianne Moore, Don Cheadle, Heather Graham ş.a.

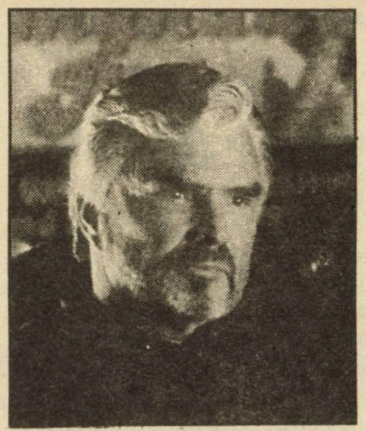

Burt Reynolds (Jack Horner)

Ne-am aşteptat la ceva şi ne-am trezit cu altceva.

Ne-am aşteptat ca pelicula aceasta - care are drept subiect viaţa (şi ce viaţă!) din industria filmelor porno (California anilor '70-'80) - să fie de la început până la sfârşit (155 de minute) plină de scene obscene, de vorbe asemenea, pe şleau, de persoane care nu au altă preocupare decât să ne-arate ce grozav e să fii actor/actriţă de filme porno şi să câştigi un ban bun, tot... bucurându-te de viaţă, opt ore pe zi, sub reflectoare. Dar, surpriză, ne-am trezit cu o producţie unde într-adevăr pătrundem, ca nişte voyeurişti, în garsonierele unde se realizează filmele cu pricina, dar nimerim peste nişte bărbaţi şi femei ca mine şi ca dumneata (cerem scuze persoanelor ce se consideră jignite de afirmaţiile subsemnatului); cu poftă de viaţă şi spaime de necunoscut, cu gânduri de tot felul şi cu stări de spirit aşişderea.

Ne-am aşteptat ca personajul principal, Jack Horner (interpretat de bărbatul mereu bine Burt Reynolds), marele patron al societăţii de filme porno să fie cinic, brutal, trivial, fără scrupule, cu burtă şi lanţ de aur, ca o caricatură anti-capitalistă de pe vremuri; bref, un exploatator sângeros din spiţa acelora ce te îmbie la lupta de clasă. Dar, surpriză, omul e altfel. N-aş merge până într-acolo să susţin că Horner ar fi un fel de Maica Tereza, însă tipul le are pe-ale lui. Se ocupă de "actorii şi actriţele" lui cu un fel de grijă paternă, tratându-i cu o delicateţe şi un respect pe care nu le-ai bănui în cazul de faţă (în definitiv, omul e un mare proxenet, şi punct). În plus, bossul nu se mulţumeşte ca scenele din pat să fie excitante cât cuprinde ci, ai să râzi, pretinde să aibe şi un "anumit nivel artistic".

Ne-am fi aşteptat ca actorii + actriţele care lucrează pentru Horner să fie o adunătură de primitivi şi - iertaţi-mă - curve. Dar uite că nu-i chiar aşa. Cameramanul care-i filmează pe toţi (William Macy) suferă nespus din pricină că nevastă-sa îi pune coarne. Regina-porno din film (Heather Graham) scoate totul de pe dânsa, fără probleme, dar ţine morţiş să rămână cu patinele cu rotile în picioare (asta-i - ca să zicem aşa - păsărica ei, ba chiar un fel de porte-bonheur). Unul din actorii masculi (Don Cheadle) visează ca, după ce a pus un ban deoparte, să deschidă un magazin de obiecte Hi-Fi (staţii stereo, etc.), el fiind mare microbist într-ale muzicii.

Înfine, ne aşteptam ca regizorul să scoată tot ce se poate scoate din trupurile actorilor. Dar Paul Thomas Anderson (vom mai auzi despre el, are stofă) s-a ambiţionat să scoată ceva din sufletele lor.

M. RAFAEL

Fotbalul este oglinda vieţii

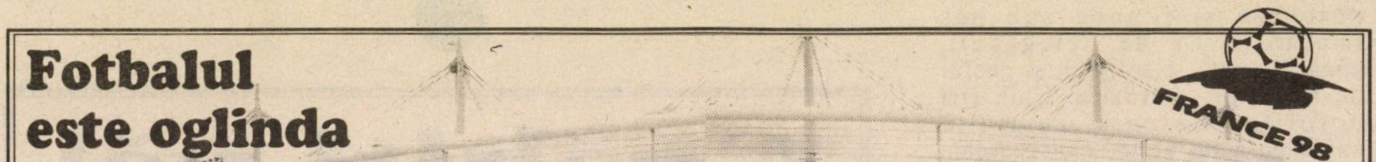

E în firea omului dintotdeauna şi de pretutindeni să construiască, să construiască, să construiască. Fotbalul construieşte şi el stadioane superbe, precum şi cel nou de la St. Denis, lângă Paris.

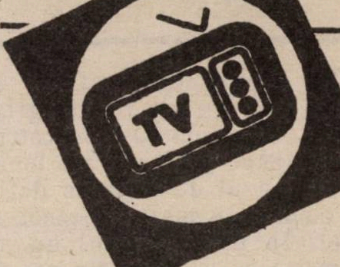

CLAUDIA ROSENSTREICH

Nimic despre fotbal

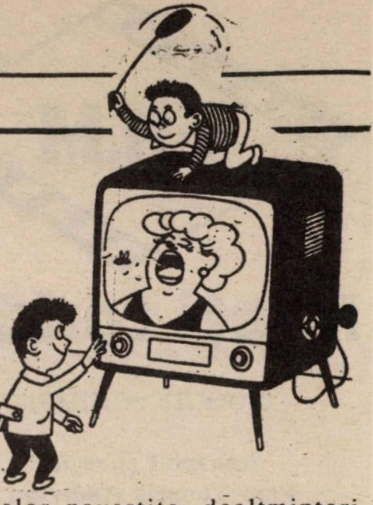

Uite, n-am să vă împărtăşesc nici măcar o literă din părerile mele despre transmisiile TV de la Mondialele de Fotbal din Franţa. Mai întâi şi mai întâi, pentru că - la ora când scriu aceste rânduri, "distracţia" nu s-a terminat încă; apoi, pentru că (sincer!) habar n-am de fotbal; în al treilea rând, pentru că dvs. ştiţi cu siguranţă măcar ceva, dacă nu mult mai mult ca mine, despre acest sport şi aceste manifestări (mai ales, cum ar trebui să arate şi cum au arătat, de fapt); aşa că... să trecem la alt subiect.

Oshrat Kotler, una din ziaristele foarte talentate ale televiziunii noastre - canalul 2, prezintă în fiecare sâmbătă, între orele 12,30-13 un program intitulat "Întâlnire cu ziaristica". Împreună cu alţi doi colegi, şi - în subsidiar - cu dovezi filmate la timpul lor şi proiectate pe ecranul TV de lângă ea, îl invită pe câte-un politician sau o personalitate marcantă a societăţii israeliene şi, la modul cel mai politicos-acerb cu putinţă, îl descoase şi-i pune sub nas imaginile TV de netăgăduit, până-i scoate şi sufletul, şi cheful de a o mai contrazice. Unii, firi potolite, sfătoase, cu multă experienţă de viaţă, charismatici, înţelegători şi, mai ales, cu sănătosul simţ al humorului neîntinat (ca Itzhak Mordehai, de pildă, sau Roni Millo), fac haz împreună cu ea de cele discutate sau petrecute cu ani în urmă. Dar alţii, care cred că le ştiu pe toate ca un tată de familie şi arborează dintru început un aer de superioritate şi de aroganţă, ei bine... n-aş vrea să fiu în pielea lor, nici măcar când le zâmbeşte Oshrat Kotler: urmăresc de mai bine de un an această emisiune şi nu-mi amintesc să fi reuşit cineva vreodată "s-o bage în cofă" (cum se zice pe la noi). Nici măcar dl. primar al Ierusalimului, Ehud Olmert, care - în termeni dispreţuitori - a catalogat "soborul" din faţa lui (din care făcea parte şi Emanuel Rozen, un reporter pe cât de conştiincios, pe atât de serios şi... sensibil, ei da, se mai întâmplă!) drept "amatori de orişice, numai ziaristică să iasă". La care Oshrat Kotler, cu cel mai fermecător zâmbet al ei şi cu nedezminţita-i promptitudine i-a replicat pe loc: "Vă mulţumesc, domnule primar şi pentru apreciere, şi pentru înalta notă acordată ziariştilor !"

Mi-am păstrat convingerea că Iair Lapid şi-a găsit domeniul în care excelează: interview-ul televizat, la modul relaxat, prietenesc, respectuos, ghidându-se cu un fler fără seamăn după felul de a fi al celui din faţa sa.

Dar în interview-ul luat propriului său părinte - Tommy (Iosef) Lapid s-a întrecut pe sine: la modul cel mai simplu, cel mai firesc posibil, i-a lăsat tatălui toată iniţiativa, alegerea episoadelor povestite, dealtminteri, cu un calm de-a dreptul îngrozitor, de către acest alt as al gazetăriei, salvat in extremis, împreună cu mama sa, de către Raoul Wallenberg, în timpul celui de-al doilea război mondial, dar al cărui tată a fost deportat şi ucis la Mautthausen. Iair s-a mulţumit doar să puncteze pe ici pe colo, cu câte-o întrebare de trei cuvinte, amănunte din respectivele episoade, iar la sfârşit, când Tommy Lapid i-a spus: "Iată de ce sunt eu azi aici (în Israel, n.m.), ca tu şi copiii tăi să puteţi exista",- strângându-i mâinile cu propriile sale mâini făcute căuş, i-a spus cu lacrimi în ochi: "Tată, de-ai şti ce mult te iubesc !"

Iar ziarul "Yediot Ahronot", a doua zi după interview, şi-a intitulat darea de seamă astfel: "Lapid îl interview-ează pe Lapid: Fără kitch !"

●

Grăbiţi-vă!
Vin căldurile
Var pe acoperiş cu bigibond şi sarasit.
Smoală pe acoperiş
cu fiberglass şi iută, contra ploilor.
Cu garanţie!
Puiu Peretz **Tel. 6294416**

Carl Nielsen:

PATRU SERI, PATRU DISTRIBUŢII

Academia de Muzică "RUBIN" din Tel Aviv a montat - cu ocazia sărbătoririi a 50 de ani de la Renaşterea Ţării - opera "Saul şi David". Muzica îi aparţine compozitorului danez Carl August Nielsen care, fascinat de personajele legendare ale istoriei antice, imortalizează prin prisma operei celebrul episod al răpunerii uriaşului Goliat de către David. Acţiunea se extinde - prin cele patru acte ale lucrării - în timp, conturând epoca luptelor lui Saul cu Filistinii, luptă continuată apoi de David. Opera descrie şi întâlnirea lui David cu Michal, prietenia care îi leagă de Ionathan, alături de creionarea figurii lui Saul şi a curţii sale.

Muzica pretenţioasă - în cel mai nobil sens al cuvântului - îl situează pe Nielsen (1865-1931) în rândul compozitorilor post-romantici de anvergură. Nielsen este, într-un fel, continuatorul lui Mahler, dar cu însemnele proprii culorii locale căreia îi aparţine. Roluri frumoase dar dificile oferă soliştilor posibilitatea realizării unor veritabile performanţe profesionale. Sub auspiciile directorului instituţiei, Ami Maayani, din iniţiativa sa şi - nu în ultimă instanţă - sub bagheta sa, opera Saul şi David de Carl Nielsen s-a întrupat într-o versiune interpretativă quasi-tradiţionalistă, în care costumele stilizate, frumos conturate şi regia comprehensivă s-au alăturat unor decoruri moderne, deosebit de funcţional concepute. În distribuţia spectacolului, a orchestrei şi a corului au fost incluşi aproape toţi studenţii Academiei, solişti fiind studenţii clasei de canto a Prof. Tamar Rachum şi Agnes Massini. *"Aproape toţi studenţii"* (!) înseamnă că în fiecare dintre cele patru seri cu acest spectacol au fost prezente pe scenă patru distribuţii. Regia semnată de Micha Hendel construieşte o frescă multi-dimensională limpede şi inteligibilă a acţiunii abordate, într-o manieră care lasă suficientă libertate de mişcare soliştilor spre a-i ajuta în formularea tehnică şi exprimarea emoţional afectivă a rolului fiecăruia în parte.

Micha Hendel

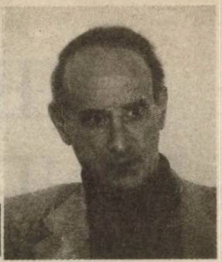

Ami Maayani

Coordonată de către directorul Academiei de Muzică, Ami Maayani, pregătirea spectacolului "Saul şi David" s-a desfăşurat pe parcursul celor două semestre, îngăduind astfel studenţilor să participe la toate cursurile şi seminariile cerute de programa instituţiei; spectacolul de operă s-a constituit astfel într-o experienţă unică pentru toţi cei care au luat parte la edificarea proiectului. Ideea de a aduce pe scena teatrului Noga din Jaffo opera "Saul şi David" îi aparţine tot directorului Ami Maayani. Rezultatul vizual-sonor a dăruit publicului (numeros!) prezent în cele patru seri, ipostaza muncii cu adevărat profesionale.

SOFIA GELMAN

Autorităţile egiptene au arestat 22 de adepţi ai unei secte musulmane care susţineau că luna trecută se va abate un potop nimicitor în ţară şi că numai ei vor scăpa de prăpăd, folosind un fel de Arcă a lui Noe.

Luat la întrebări, şeful sectei, inginerul Hussein Akad (49) a declarat că inspiraţia privind acest potop i-a venit în timpul somnului.

În timpul somnului? Mă miră. Noaptea - aşa cum spune o vorbă franţuzească - e un sfetnic bun...

MAMAIA מַמַאיָה

Restaurant
românesc
GRĂTAR - PESCĂRIE

AER CONDIŢIONAT.
AMBIANŢĂ PLĂCUTĂ.
SERVICIU CONŞTIINCIOS.
PREŢURI MODERATE.
DESCHIS ZILNIC ÎNTRE
ORELE 12 - 24
VĂ RUGĂM A REZERVA
LOCURILE PRIN TEL. NR.
5237784
VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

RESTAURANTUL MAMAIA
TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

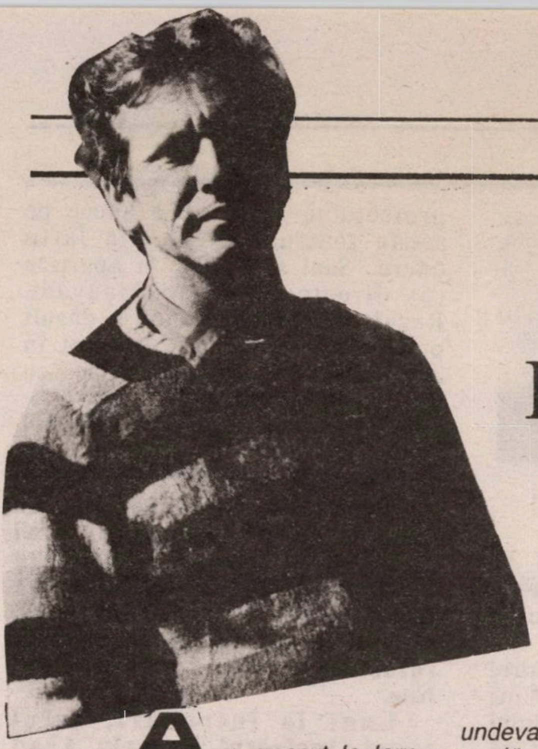

Amos Oz

IERUSALIMUL DINDĂRĂTUL LUNII

Am citit, în zilele acestea legate de Jubileul Statului, fel de fel de mărturii privind împrejurările ce au dus la proclamarea independenței noastre naționale în 1948. Dar am citit mai puține și știm mai puțin despre felul cum se trăia în anii aceia '40, când se pregătea independența. Pur și simplu, despre felul cum trăiau oamenii.

Povestirea de față a cunoscutului romancier israelian Amos Oz, pe care o preluăm din revista «Lettre Internationale», condusă de B. Elvin, la București, ne dă răspuns la această întrebare.

*Am crescut la Ierusalim în anii '40. Abia cu mulți ani mai târziu mi-a devenit limpede că în această perioadă de sub guvernarea mandatară britanică, Ierusalimul a fost un oraș cosmopolit saturat de cultură. Am ajuns mai târziu să cunosc numele unor Gershom Scholem , Martin Buber, Agnon și ale altor mari figuri –, pe atunci însă abia dacă aveam habar de existența lor. Când tata mergea cu mine pe străzi, îmi șoptea uneori: «*Îl vezi pe cel de colo? E renumit în lumea întreagă.» *Nu-nțelegeam ce vrea să spună cu asta, dar presupuneam că a fi «*renumit în lumea întreagă» *trebuie să aibă vreo legătură cu mersul târșâit, căci respectivii domni erau de regulă ceva mai în vârstă, purtau baston în care se sprijineau și chiar și în miez de vară o jachetă groasă de lână.*

Fără nici o îndoială că un Ierusalim cosmopolit se găsea la oarecare distanță de cartierul în care locuiam: la hotelul King David și în alte clădiri unde englezii se întâlneau cu evrei și arabi într-adevăr cultivați. Existau acolo concerte, spectacole, recitaluri de canto, autorii citeau din operele lor – dar asta nu se-ntâmpla în cartierul nostru, în Kerem Avraham. Acest cartier, Kerem Avraham, îi aparținea lui Cehov. Când i-am citit pentru prima oară povestirile în ebraică, am fost convins că este unul de-ai noștri.

Bineînțeles că la noi în cartier trăiau și alte caractere rusești. Mulți oameni împărtășeau viziunea lui Tolstoi asupra vieții. Și mulți chiar și arătau ca el. Când am văzut pentru prima oară o poză a lui Tolstoi, cu barba sa albă, cămașa de mujic purtată pe deasupra pantalonilor largi și strânsă la brâu cu o funie aspră, am fost sigur că-l mai întâlnisem pe undeva. Ori cel puțin că el imita o modă foarte răspândită pe-atunci în cartierul nostru. Tolstoienii ăștia de pe la noi erau vegetarieni, reformatori ai lumii, filantropi; nutreau cele mai profunde și curate sentimente față de natură, de semenii lor și de creaturile fraterne și ardeau de-atâta zel pacifist și de dorul romantic de neîmplinit de a se reîntoarce la țară și a-și afla acolo rădăcinile. Dar nu prea reușeau nici măcar să-și crească modestele lor plante în ghiveci.

În fapt, mulți tolstoieni din aceștia proveneau de-a dreptul dintr-un roman de Dostoievski: erau suflete chinuite, chinuindu-se ele însele – psihologii dostoievskiene având idei tolstoiene și straie tolstoiene. Și cu toate astea lucrau cu toții pentru Cehov: în anii aceia Kerem Avraham era într-adevăr capătul lumii, un loc rămas în părăsire. Și mai exista locul numit «lumea de-afară». Pe-acela îl știam din colecția mea de timbre. Era hăt departe. Până și țara Israel era departe de tot: undeva îndărătul orizontului creștea o nouă rasă de evrei noi – oarecum o specie de «mutanți»: evrei eroici, figuri de pionieri, bronzați, puternici, stoici, diametral opuși tipului obișnuit de evreu din diasporă. Tineri bărbați și femei plini de curaj, care transformaseră noaptea cea mai adâncă într-un prieten apropiat, care lăsaseră în urma lor orice inhibiție între sexe, orice formă de încătușare.

Cât de departe mai era și Tel Aviv ăsta

Trăiau în afara orizontului nostru, în Galileea: în văile de-acolo, undeva departe. Din când în când mă uitam împreună cu alți copii la ei cum își descărcau marfa în piața angro de fructe și legume. Inspiram atunci adânc aerul în piept, îmbătați de aromele lumii lor atât de deosebite de a noastră. Veneau din acea parte a lunii ascunsă vederii celor de pe pământ – un loc neasemuit și minunat unde se petreceau lucruri grandioase, unde oamenii se luptau să construiască o națiune nouă, o lume nouă.

În afară de asta, pe partea nevăzută a lunii mai exista și un oraș numit Tel Aviv, un loc fascinant despre care nu știam decât puține lucruri; doar atâta știam: că acolo se tipăreau ziarele, existau teatrele, noi forme de artă, numeroase partide politice, dezbateri furtunoase și, mai ales, marii sportivi evrei. Și că acolo mai era și marea plină de evrei bronzați și mușchiuloși, care știau ce-i aia înotul. Căci la Ierusalim, în schimb, înotul era ceva absolut de neimaginat. Pentru asta omul ar fi avut nevoie de cu totul alte gene.

Însuși numele ascundea de pe atunci în el o anume vrajă: Tel Aviv. Dacă-l pronunțai încetișor, de unul singur, puteai crea ca prin farmec imaginea unui tânăr viguros, a unui muncitor neînfricat, purtând pe cap o șapcă cu alură îndrăzneață și fumând țigări ieftine, a unui camarad de încredere care lucra manual și care totuși era un om de cultură, care în timpul zilei trudea la construcția de noi case iar seara cânta la vioară, dansa cu fetele, concepea tratate filosofice.

Cât de departe mai era și Tel Aviv ăsta! În toată copilăria mea poate c-am fost pe-acolo de vreo cinci sau șase ori. Mergeam cu toții pe-acolo pentru a serba Pessah împreună cu surorile mamei mele și cu familiile lor. Încă și azi la Tel Aviv lumina solară e cu totul deosebită de aceea din Ierusalim. Dar oamenii și mergeau altfel la Tel Aviv: asa cum calcă *astronauții peste suprafața lunii. Fiecare pas însemna un salt de 7 stânjeni, asta pentru că pe-atunci forța gravitațională era mai mică la Tel Aviv decât la Ierusalim: aici cercetai mai întâi atent solul cu vârful sandalei. Și când în cele din urmă îți lăsai greutatea pe întreaga labă a piciorului, nu prea mai erai dispus să te miști așa de iute din loc.*

După 2000 de ani de exil nu se cuvine să-ți mai abandonezi așa de ușuratec de repede poziția fermă dobândită, când în sfârșit ai reușit să te stabilești la Ierusalim; căci cine știe, s-ar putea ca un altul să vrea să-ți ia locul. Așa că atunci când îți mișcai totuși piciorul, te grăbeai foarte tare să-l și așezi la loc pe pământ. Dumnezeu știe ce ne mai păștea pe-acolo, ce dușmani ne pândeau și ce greutăți ne mai așteptau. Oare nu de-atâtea ori am plătit scump că ne-am arătat prea încrezători, că n-am știut să ne luăm măsurile de siguranță cuvenite?

Așa pășea omul la Ierusalim.

La Tel Aviv, în schimb, omul era ca lăcusta. Oamenii invadau străzile. Clădirile, străzile, piețele însele erau în mișcare. Îmi mai amintesc cum am petrecut odată Pessah la Tel Aviv: am remarcat atunci o piață cu pomi nou sădiți. Când am revenit de Anul Nou, piața nu mai exista. Fusese pur și simplu mutată în alt loc. De parcă ai fi răsucit din vrej întreaga stradă. Mai țin încă minte ce uluit am fost. Nu-mi puteam imagina de fel cum poate cineva îndrăzni să facă asemenea lucru. Era un act iresponsabil și brutal. Cum de putea cineva să se joace cu o piață? Păi, oare ar fi putut careva să mute din loc Muntele Măslinilor la Ierusalim? Ori Muntele Templului?

Despre Tel Aviv vorbeam între noi cu un amestec de invidie, condescendență și admirație, dar și cu un anume aer conspirativ, așa de parcă Tel Aviv ar fi reprezentat proiectul secret al poporului evreu și că deci trebuia să avem mereu în vedere că dușmanul s-ar putea să asculte și el. Marea. Lumina. Se naște un oraș nou-nouț, crește, se întinde: Tel Aviv. Omul n-o pornea cu una, cu două într-acolo, cumpărându-și un simplu bilet de călătorie. Nu – ci era o adevărată expediție. Până și o convorbire telefonică cu Tel Avivul era o treabă de-a dreptul anevoioasă. Cu rudele noastre din Tel Aviv vorbeam la telefon cam la trei luni o dată.

Nici noi înșine, nici mătușile mele nu aveam telefon. (Suntem în 1943 sau 1944, iar eu am patru-cinci ani). Și-atunci, cum telefonează omul când n-are telefon? Mai întâi îi trimiteam mătușii Chaia și unchiului Țvi o scrisoare cu următorul conținut: «Vom telefona pe 19, miercuri, la farmacia din colț, orele 5, pentru că miercurea Țvi vine mai devreme acasă. Vă rugăm așteptați telefonul nostru.» *Scrisoarea asta era trimisă cu mult înainte, iar apoi așteptam răspunsul la ea, care în cele din urmă și sosea:* «Miercuri, 19, e bine. Vom fi acolo și vom aștepta telefonul vostru la ora 5. Nu vă faceți griji dacă mai întârziați ceva cu telefonul – noi așteptăm.»

Nu mai știu dacă ne îmbrăcam sau nu sărbătorește pentru expediția noastră la farmacie, de unde urma să dăm telefonul, dar nu m-ar prea mira s-o fi făcut. Oricum, telefonatul ăsta avea în el ceva grozav de festiv. Lunea tata îi zicea mamei: «Sper că n-ai uitat, Fania? Săptămâna asta telefonăm la Tel Aviv.» *Marțea mama îi spunea apoi tatei:* «Arieh, miercuri să nu te-ntorci prea târziu, ca să nu iasă ceva prost.» *Iar el răspundea: eu? să vin prea târziu? Și amândoi se întorceau apoi spre mine:* «Amos, să nu ne dai bătaie de cap. Să nu faci vreun guturai ori să cazi la pat până miercuri.» *Iar în ultima seară:* «Du-te devreme la culcare, ca să fii mâine vioi la telefon. Nu care cumva să creadă că n-ai destul de mâncare.» *Și-așa agitația tot creștea până în ultima clipă.*

Convorbiri telefonice din farmacie

Locuiam în Amos Street. Farmacia se găsea după colț în Stephania Street. La ora 3 tata îi zicea mamei: «Nu te mai apuca acum de nimic altceva; ca să fii gata la timp.» – «N-ai grijă, mă descurc. Dar nici tu nu te mai cufunda în cărțile tale.» – «Țin ochiul pe ceas, iar Amos îmi va reaminti.» – *Și-așa stăteam eu acolo la cei patru sau cinci anișori ai mei, și pe umerii mei apăsa o răspundere istorică. Tot mereu o zbugheam la ceasul de bucătărie ca să văd care mai e situația, apoi mă-ntorceam și spuneam de parcă ar fi fost vorba de lansarea unei rachete spre lună: încă 25 de minute, încă 20 de minute, încă 15 minute. O porneam deci cu toții la drum, spre farmacie. La intrarea în farmacie îl salutam pe farmacist:* «Bună ziua, domnule Heinemann, ce mai faceți? Am venit să dăm un telefon la Tel Aviv.» *Bineînțeles că el știa deja de asta. Știa încă de mult că vom veni miercuri – dar noi socoteam că așa e bine, să-i reamintim.* «Am venit să luăm legătura cu rudele noastre din Tel Aviv.» *Iar domnul Heinemann spunea atunci cu voce gravă:* «Știu asta. Vă rog să luați loc.» *Apoi tata făcea remarca:* «Formez acum numărul.» *Iar mama întreba:* «Nu-i un pic prea devreme? Am venit mai devreme cu câteva minute.» *El zicea:* «Durează un timp până ce obții legătura.» *(Pe-atunci încă nu puteai forma direct numărul.) Mama însă zicea:* «Dar dacă obții imediat și încă n-au ajuns?» *Tata răspundea:* «În cazul ăsta vom mai încerca o dată.» *Și ea:* «Nu crezi că-și vor face griji dacă ajung la farmacie și li se spune că i-am și sunat deja?» *Când sfârșeau cu întorsul problemei pe toate fețele, iată că se făcuse aproape cinci. Tata se ridica, lua în mână receptorul și zicea:* «Domnișoară, vă rugăm să ne faceți legătura cu Tel Aviv, 6-4-8.» *(sau cam așa ceva – era un univers cu trei cifre.) Uneori domnișoara de la centrală îi spunea:* «Rămâneți vă rog la aparat până ce vă vine rândul. Mai durează câteva minute pentru că acum firul e ocupat de ministrul Poștei» *(sau de dl. Siton, de dl. Nashashibi). Atunci pe toți ne cuprindea îngrijorarea.*

Vedeam literalmente în fața ochilor mei acest cablu, acest unic fir care unea Ierusalimul cu centrala telefonică din Tel Aviv – și prin aceasta cu restul lumii. Iar firul acesta, poftim de vezi, e ocupat, și cât timp rămâne așa, restul Ierusalimului e izolat de lume. Îmi puteam imagina cum firul acesta șerpuia peste dealuri și printre munți. Asta mi se părea de-a dreptul o minune și-ncepeam să tremur. Da' dacă niște animale sălbatice dau noaptea peste cablu și-l sfâșie cu colții? Ori un grup de arabi răi îl taie cu cuțitul? Ori poate că-l distruge vreun torent? Sau un foc de pădure? Sau Dumnezeu știe mai ce – căci acolo afară firul acesta subțire și vulnerabil se-ntindea în bătaia necruțătoare a soarelui. Practic se putea întâmpla orice.

Muncitorii care instalaseră cablul îmi apăreau dintr-o dată ca niște figuri nemaipomenit de eroice. Mă gândeam la ei cu profundă recunoștință. Nu era un fleac, zău așa, să instalezi un cablu telefonic pe distanța Ierusalim – Tel Aviv. Doar știam din proprie experiență cât de extraordinar de greu era să întinzi o sârmă de la fereastra noastră la fereastra lui Elijahu Friedmann, cu numai două case mai departe; trebuia să te lupți cu frunzișul copacilor și cu vecinii supărați.

În cele din urmă tata ajungea la concluzia că s-ar putea ca ministrul Poștei sau domnul Nashashibi să-și fi terminat convorbirea, așa încât spunea: «Scuzați-mă, domnișoară, dacă nu mă înșel v-am rugat să-mi faceți legătura cu Tel Aviv 6-4-8.» *Ea răspundea:* «Sigur, am reținut corect ce mi-ați spus. Vă rog să așteptați până ce vă vine rândul.» *Tata zicea atunci:* «Domnișoară, bineînțeles că aștept până ce-mi vine rândul, atâta numai că și la celălalt capăt al firului oamenii așteaptă.» *Prin asta dădea politicos de înțeles că există totuși și limite ale impoliteții, chiar dacă suntem oameni cultivați. Suntem noi civilizați, dar asta nu-nseamnă că admitem ca alții să-și bată joc de noi. Nu suntem oi pe care le duci la casap. Au trecut vremurile când puteai să faci cu evreii tot ce-ți dă prin minte. Da, astea-s de-acum lucruri trecute. – Și apoi telefonul suna în sfârșit la farmacia din Tel Aviv iar convorbirea se desfășura cam în felul următor:* «Alo, Țvi?» – «La telefon.» – «Aici Arieh; telefonez din Ierusalim.» –«Alo, Arieh. Aici Țvi. Ce mai faceți? La noi toate-s în ordine. Telefonăm din farmacie.» – «Și noi. Ce mai noutăți?» – «Nimic deosebit.» – «Și-n general ce mai faceți, Țvi?» – «Nimic deosebit, nimic nou. Dar voi?» – «Toate-s bune. Nimic nou.» – «Deci totu-i în ordine. Într-adevăr toate-s bune? » – «Ba da, ba da. Toate-s bune. Iar acum Fania vrea și ea să vorbească cu tine.»

Și aria era reluată de la cap. Ce mai faceți? Ce noutăți? Iar acum Amos vrea și el să vorbească cu tine. Și-așa se și-ntâmpla: cum îți merge? Foarte bine. Mai vorbim în curând. Mi-a părut bine să te-aud. Da, și mie. Vă scriem și stabilim data când vă telefonăm din nou. Mai vorbim în curând. Da, negreșit. Pe curând. S-aveți grijă de voi. Numai bine. Vouă la fel.

Era o lipsă acută de cuvinte

Ce-i drept, azi știu că pe-atunci nimic nu era câtuși de puțin vesel. Viața atârna de un fir. Știu azi că nu puteai fi pe-atunci deloc sigur că vei mai avea vreodată ocazia să vorbești cu ceilalți. Dumnezeu știe ce se mai putea întâmpla: vreun act de violență, un pogrom, un masacru, un război, o catastrofă. Tancurile lui Hitler erau în ofensivă în Africa de Nord și în Caucaz, înaintau spre noi din două direcții, aproape că ajunseseră în fața ușii de la casă – și ceea ce la telefon suna a vorbărie goală, de fapt numai goală nu era, ci doar sărăcăcioasă.

Amintindu-mi acum iarăși de aceste convorbiri telefonice, îmi dau seama de cât de greu le venea oamenilor – nu doar părinților mei, ci tuturor oamenilor – să-și exprime sentimentele personale. În viața publică sentimentele nu reprezentau nici un fel de problemă. Erau cu toții oameni foarte emoționali, în stare să se angajeze într-o dezbatere pătimașă despre Bakunin sau Troțki, participând la asta cu tot sufletul. Mai că nu le curgeau și lacrimile. Știau să-și exprime părerile lor divergente despre colonialism, exploatare sau antisemitism, dar când era vorba să-ți transmită un sentiment al lor personal, se blocau și amuțeau. În această privință exista în ei o uscăciune, o crispare, ba chiar și ceva teribil: moștenirea multor generații oprimate, de fapt două forme de oprimare: căci restricțiile burgheze europene sporeau inhibițiile evreilor din târgușoarele de provincie. Aproape că orice fel de comportament era socotit ca fiind necorespunzător.

Dincolo de asta domnea și o acută lipsă de cuvinte. Căci ebraica nu era limba maternă a tuturor și nici instrumentul potrivit să exprime sentimentele intime. Pe atunci oamenii pur și simplu încă nu stăpâneau tonul exact și sensul exact a ceea ce vroiau să spună. Nu puteai fi deloc sigur dacă nu cumva o expresie sau alta nu suna totuși ridicol. Nici chiar oameni ca părinții mei, care știau ebraica, n-o stăpâneau pe deplin. Era cam cum ar fi să șofezi pe străzile unui oraș necunoscut într-o mașină cu care nu ești îndeajuns de familiarizat.

Nu trebuie decât să ne gândim la expresiile triviale din acei ani. Tata abia dacă reușea să-și stăpânească o grimasă furioasă atunci când eu foloseam verbul «a repara». În anii '30, adică cu puțin timp înainte de a mă naște, expresia: «tipul a reparat-o» *însemna că individul respectiv lăsase femeia cu burta la gură și acum nu vroia s-o ia de nevastă. Uneori expresia mai putea însemna și consumarea unei unice acțiuni («tipul a regulat-o dimineața de două ori»). Așadar, când îi spuneam:* «Pot să repar asta», *tata-mi arunca o privire piezișă, fără însă să-mi explice de ce. Cum ar fi putut s-o facă?*

În această lume a imigranților, toate codurile de comportament se bramburiseră. Asta pentru că aici nici nu existau propriu-zis «băștinași». Fiecare era mai mult sau mai puțin un nou imigrant venit de aiurea. Fiecăruia îi era teamă să nu se facă de râs cu ceea ce spune – și în același timp fiecăruia i se mai întâmpla din când în când și să-l mai ia peste picior pe vreun altul. Tatăl meu era un intelectual care purta cravată și un sacou ieftin – un bibliotecar, un om cu vederi conservatoare și de dreapta moderate. De câte ori dădea peste un tip de pionier, de «reformator al lumii» ori peste vreun teoretician al practicii revoluționare, intra într-o stare de confuzie totală. Știa perfect cum se cuvenea să vorbești cu un astfel de individ acasă la Varșovia sau Vilno – acolo unde știai ce poziție ocupi și totuși vroiai să-ți păstrezi aparența democratică și să nu-ți dai aere de superioritate. Dar aici la Ierusalim totul era altfel, nu într-o devălmășie crâncenă ca în Rusia comunistă, ci doar altfel, în mod aproape insesizabil. Pe de-o parte tata era un om aparținând păturii de mijloc, în timp ce interlocutorul lui se autointitula proletar. Pe de altă parte proletarul acela era un pionier, un erou, noua sare a pământului, în timp ce lui taică-meu, cărturarul, oarecum îi intrase în cap ideea despre sine că ar cam fi dezertat de pe frontul patriei ce trebuia reconstruită.

Cei mai mulți dintre vecinii noștri aparțineau păturii mijlocii de jos: funcționari, mici comercianți, profesori, dentiști; aproape toți scriau cu convingere diverse «scrisori de cititori» pe adresa ziarelor. Nu mai mergeau regulat la sinagogă, dar aprindeau totuși lumânările de sabat, ca o măsură de prevenție, ca să zic așa, ori poate pentru a nu-și pierde deprinderea de evrei. Erau cu toții fără excepție niște flecari, dar cu toate astea de părere că e timpul ca poporul evreu să mai lase odată deoparte vorbăria și să treacă în sfârșit la fapte. Pe această temă reușeau să fie mari oratori. Fiecare din ei venea cu soluția lui proprie. Cum trebuie continuat planul sionist? Ce-ar trebui să i se spună în sfârșit guvernului britanic, tare și răspicat? Cum poate fi eliberată clasa muncitoare de-aici și de pretutindeni? Și: «cum poate fi ameliorată situația femeii?». Sâmbătă după-amiaza se strângeau cu toții în grădina noastră minusculă, la un pahar de ceai rusesc, pentru a discuta pătimaș.

Când se mai defecta câte un întrerupător electric, în cartierul nostru nu găseai aproape pe nimeni care să fie în stare să ți-l repare, deși absolut toți se arătau adepți convinși ai dexterității manuale și ai modului de viață «simplu și sănătos». Încă îi mai văd limpede în fața ochilor cum își treceau încetișor buricele degetelor peste borul pălăriei, în timp ce discutau despre noua ordine a lumii ce-și aștepta rândul să vină; cum se simțeau dintr-o dată teribil de stânjeniți și se roșeau la față atunci când mama se apleca ușor înainte pentru a-i servi cu prăjiturele, oferindu-le cu acest prilej și o oarecare perspectivă asupra decolteului modest al rochiei ei. Da, degetele lor! Arătau de parcă ar fi vrut să se devoreze unele pe altele. Pe toate astea le-a descris Cehov, cel mai mare scriitor al cartierului Kerem Avraham, păstrându-le astfel pentru totdeauna în memoria oamenilor.

Ce brânză trebuie să cumperi?

Cehov a prins și sentimentul nostru de provincialism. Totdeauna altundeva în această lume este viața cea adevărată – niciodată aici la noi. Adevărata viață este Europa dinaintea lui Hitler, vibrând de-atâta kultura, unde în fiecare seară scânteiază luminile, unde doamnele sunt îmbrăcate în blănuri scumpe iar domnii fac plecăciuni. Acolo pulsează viața. Acolo marii artiști își creează capodoperele, acolo se îndrăgostesc ei la nebunie de femei neasemuit de frumoase.

Așa ceva nu se-ntâmpla niciodată prin părțile noastre de lume, așa ceva se-ntâmpla numai dincolo de munții cei întunecoși, acolo unde oamenii trăiau periculos. Firește că și în America se trăia periculos: mai întâi învinge-i pe indieni, abia după aia primești drept recompensă fata. Asta era America din perioada edisoniană a filmului. Fata îi revenea celui mai bun pistolar. Ea era premiul cel mare. N-aveam idee la ce folosea un asemenea premiu. Dacă cinematografele mi-ar fi prezentat o Americă unde jocul s-ar fi chemat «Împușcă fetele și câștigă indianul» – la fel aș fi crezut-o. În romanele lui Tolstoi și Dostoievski despre care se discuta neîncetat, eroii trăiau în orice caz periculos. Mureau din dragoste, mureau pentru un ideal; mureau de pneumonie și de inimă frântă. Iar pionierii bronzați din Galileea trăiau și ei periculos. Acolo însă unde trăiam noi, se trăia în silă. Toți, nu numai părinții mei, erau oameni care calculau la rece.

Intrai în băcănia domnului Auster și trebuia să te hotărăști între brânză din satele de arabi și brânză de kibbuz. Se-nțelege de la sine că nu cumpăram decât produse autohtone, nu din import; dar brânza arabilor putea ea fi socotită autohtonă? Când cumperi brânză arabă, trădezi sionismul. La urma urmei, pe undeva prin munții Galileei ori prin sălbăticiile deșertului Negev există o fată într-un kibbuz, care cu lacrimi amare, săracă dar demnă, a împachetat cu mânușițele ei bucata asta de brânză -- chiar pentru tine! Iar tu vrei acum să abandonezi o asemenea perlă de fată?! Așadar va trebui să cumperi brânza asta sionistă.

Pe de altă parte însă: dacă boicotezi produsele din satele arabe, oare nu contribui prin asta la perpetuarea urii între comunități? La urma urmei, felahii ăștia cumsecade nu sunt decât incarnarea autohtonă a mujicilor lui Tolstoi. Chiar vrei să-i pedepsești pe-acești bieți arabi de la sate doar pentru că moșierimea arabă îi urăște pe evrei? Doar pentru că englejii îi asmut împotriva noastră? Nu. Trebuie cumpărată brânză arabă. Dumnezeu știe însă cum mai e cu igiena la aceste ferme de lapte. Poate că pe-acolo microbii se zbenguie în voie. Pe atunci microbii erau una din spaimele noastre cele mai mari. Asta era ca și cu antisemitismul: nimeni nu zărea vreodată la față un microb, dar fiecare îi simțea cum mișună peste tot.

De fapt nu-i adevărat că nimeni nu-i zărise vreodată. Ei i-am văzut. Mă uitam țintă minute în șir la brânză -- până ce începeam să disting diverse mișcări minuscule. La fel ca și forța gravitațională la Ierusalim, pe-atunci microbii erau și ei cu mult mai numeroși ca-n zilele noastre. Și-așa se făcea că la băcănie clienții începeau să răsucească problema pe toate fețele. Pe de-o parte: «Aceeași lege va fi pentru băștinaș ca și pentru străinul care va locui în mijlocul vostru.» (Ex.12, 49), și de aceea trebuie să cumpărăm brânză arabă. Pe de altă parte: «Săracilor din cetatea ta li se cuvine întâietate», și de aceea trebuie cumpărată brânza de kibbuz. Dar ce-ar spune Tolstoi despre cel care alege brînza după religie și origine? Și cu iubirea pentru umanitate cum rămâne? Sau cu universalismul? Și-atunci cum de nu-ți crapă obrazul de rușine să cumperi mai degrabă brânză din cea arăbească, decât de kibbuz, doar pentru că-i mai ieftină c-un gologan? Rușine să-ți fie! Ei, da, într-un fel sau altul -- rușine să-ți fie! Viața era plină de asemenea decizii de care trebuia să-ți fie rușine.

Am crescut într-o locuință micuță – abia dac-avea vreo 32 m^2. O lădiță de țigări și încă una, și una încă și mai mică drept bucătărie. Era întunecos și un aer stătut, dar pretutindeni plin de cărți. De la un perete la altul. Tata știa să citească în șaisprezece sau șaptesprezece limbi, iar de vorbit vorbea unsprezece – pe toate cu un accent rusesc. Mama vorbea patru sau cinci limbi și citea în vreo șapte-opt. Când nu vroiau să-nțeleg ce-și spuneau între ei, vorbeau în poloneză și rusă. Când vroiau să citească «o carte bună», luau una germană sau engleză. Probabil că noaptea în vis vorbeau idiș, pe mine însă nu m-au învățat decât ebraica. Poate că se temeau ca Europa antisemită să nu mă seducă cu vraja ei mortală, în caz că aș fi învățat și alte limbi.

În sistemul lor personal de ierarhizare a lucrurilor, situarea mai la vest însemna totodată o treaptă mai înaltă pe scara culturală. Pe Tolstoi și Dostoievski îi priveau ca fiind de-ai lor, dar cu toate astea erau probabil de părere că în ciuda lui Hitler Germania e o țară mai cultivată ca Polonia și Rusia; Franța mai cultivată ca Germania; în sfârșit, Anglia, mai cultivată ca Franța. Dar America? Cu ea nu puteai fi prea sigur: să împuști indieni și să capturezi fete... Europa rămânea un paradis pierdut, cu piețe și clopotnițe, poduri și catedrale, tramvaie și păduri, cătune și izlazuri.

Cuvântul ebraic pentru izlaz, «achu», m-a vrăjit în toată copilăria mea. Suna de-a dreptul fascinant, a «lume adevărată». Forma sonoră a cuvântului era ca un ecou de vânt, de vaci și păraie, de tot ceea ce nu exista prin munții arizi ai Ierusalimului. Îmi mai amintesc încă de dulceața vorbei «micuță păstoriță». Încă mai înainte să știu că pe lume există și sexualitate, această micuță păstoriță mi se părea că e nemaipomenit de sexy. O vedeam dinaintea ochilor așa cum sta singurică în iarba izlazului, desculță și păzind cârdul de gâște.

Mai existau și alți mesageri din țările europene ale făgăduinței: închizătorile de la obloane care stăteau ridicate drept în sus, ca niște omuleți, atunci când ferestrele erau deschise, iar noaptea spânzurau cu capul în jos ca niște morți, la fel cum fuseseră spânzurați la urmă și Mussolini împreună cu amanta lui. Îngrozitor nu era că fuseseră spânzurați, ci felul oribil în care atârnaseră cu capul în jos. Mi-era milă de ei. Dar oare nu era îngrozitor și să-ți fie milă de Mussolini? Asta era aproape la fel de rău ca și când ți-ar fi fost milă de Hitler.

Am făcut o experiență simplă: m-am lăsat să atârn cu capul în jos de burlanul de lângă peretele casei. După nici două minute tot sângele mi se adunase la cap, credeam că voi leșina. Nu puteam să mai rezist nici un pic. După două minute! Iar Mussolini și amanta lui au spânzurat așa trei zile și trei nopți. Adevărat, erau morți, dar în sinea mea îmi ziceam că pedeapsa asta prea era cumplită. Chiar și pentru un ucigaș. Chiar și pentru amanta unui ucigaș.

Nu c-aș fi avut habar ce-i aia o amantă. La Ierusalim așa ceva nu exista. Aici existau soții, prietene, tovarășe de viață. Ba chiar și «legături amoroase». Lumea spunea uneori – ce-i drept, foarte șovăielnic: «E ceva între Lubiansky și prietena lui Nakdimon». Știam eu prea bine că expresia asta ascundea o taină mare de tot. Dar o amantă? Îmi ziceam: poate că una sau două din astea or exista la Tel Aviv. La urma urmei, la Tel Aviv există cele mai ciudate lucruri cu putință.

Aproape fără ca nimeni să mă ajute am început să citesc pe când mai eram încă foarte mic. Ce altceva putea face omul acolo? Pe-atunci nopțile erau încă cu mult mai lungi, deoarece pământul se-nvârtea mai încet în jurul axei sale decât azi. Lumina electrică era ca vai de ea și existau perioade lungi de întrerupere de curent. Jumătate din timp n-aveai voie să circuli pe-afară, era interzis de englezi, și după asfințit trebuia să rămânem în case. Foarte deseori stăteam la lumina lumânării ori a unei lămpi cu petrol. Chiar când nu se întrerupea curentul, îl foloseam cu mare economie. Părinții mei nu foloseau decât becuri din cele slabe, și asta nu atât din pricina cheltuielilor, ci pentru că lumina puternică însemna risipă iar risipa era o treabă imorală. Pentru că omul trebuia să se gândească mereu și la jumătatea cealaltă a omenirii, cea defavorizată, de afară – la copiii înfometați din India, din cauza cărora eram eu silit să mănânc tot ce-aveam în farfurie (de parcă farfuria mea golită i-ar fi făcut să sufere mai puțin de foame). Și de aceea tata înlocuia becul de 60 W cu unul de 40 W. În fond, pionierii din kibbuzuri erau nevoiți să-și scrie poeziile și tratatele la lumina lumânării. Și-atunci cum o să-și permită el becuri de 60 W?

N-o duceam chiar așa de rău. Tata avea un venit mic dar relativ sigur. Cu lagărele morții ale lui Hitler se sfârșise abia de curând, iar pe drumurile înzăpezite ale Europei pustiite încă mai rătăceau oamenii. Poate că printre aceștia se află și rude de-ale noastre, care nu mai au nici o știre pe unde ne găsim noi acum. Poate că se află undeva în Cipru, într-unul din lagărele de internare britanice, amenajate pentru refugiații evrei pe care nu vor să-i lase să emigreze în Israel. Ca să nici nu mai vorbim de Lumea a Treia și de alte catastrofe amenințătoare. Lupta încă nu s-a sfârșit. Nici englezii nu și-au spus încă ultimul cuvânt, cât despre lucrul acela cumplit pe care arabii intenționează să ni-l facă – încă mai suntem în așteptarea lui. Iată de ce un bec de 60 W nici nu încăpea în discuție.

Mica noastră locuință semăna cu un submarin. Fiecare mișcare pe care-o făceai presupunea o întreagă procedură complicată de trecere dintr-un spațiu într-altul. Când mă duceam la toaletă, cu o mână stingeam lumina din vestibul și cu cealaltă o aprindeam concomitent pe cea de la toaletă. Când ieșeam apoi de la toaletă, procedura se repeta, dar invers. După ce-mi făcusem treaba pentru care venisem, trăgeam doar scurt de lanțul rezervorului de apă (căruia în familie îi spuneam Niagara), căci n-avea rost, ba era chiar interzis să prăpădești o întreagă Niagară pentru doar un pipi. Marile căderi de apă slujeau altor lucruri cărora în familie din bună-cuviință nici nu li se dăduse vreun nume.

Cărți însă existau cu nemiluita. Tata era de-a dreptul ahtiat după ele, un colecționar maniac de cărți. Ființele omenești vin și pleacă, cărțile însă rămân pentru eternitate. În ce privea cărțile, tata era foarte senzual. Îi plăcea să le atingă, să le pipăie, să le mângâie drăgăstos și să le adulmece. Era un biblioman. Pe atunci într-adevăr fiecare carte în sine avea un miros al ei individual. În prezența cărților tata pur și simplu nu-și putea stăpâni mâinile. Le întindea îndată după ele – chiar și după cele ale altor oameni. Multe dintre ele erau legate în pânză, la unele legătura se desprindea uneori în mod seducător de cotorul cărții, formându-se astfel o deschizătură, o crăpătură între pânză și copertă. Puteai să-ți arunci o privire înăuntru și să aspiri un picuț din întunecimea mirosind a mosc...

●

I. ATLAS VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI

LOCURILE NATALE

în orice punct geografic al României
în care nu ajung de obicei excursii organizate.
La Botoşani sau la Craiova, la Sighet sau la Rădăuţi, la Arad sau la Brăila,
oriunde puteţi vizita cu maşina şi şofer la dispoziţie.

TRASEUL ÎL STABILIŢI D-VOASTRĂ!

Grupe mici, familiale, 4-5-6-8 persoane,
în circuit 7-10-12-14 zile (minimum 4 persoane în maşină)

DE LA 64 DOLARI PE ZI
(MINIMUM 8 ZILE/7 NOPŢI)

Preţul include: maşină sau minibuz cu aer condiţionat
la dispoziţie, hotel cu mic dejun, cazarea şi hrana şoferului,
asigurarea maşinii, benzină, vizitarea oraşelor pe traseu,
obiective turistice şi excursii în împrejurimi.
Preţul nu include avionul, taxa de înregistrare şi anulare.

Excursia şi valabilitatea biletului de zbor se pot prelungi
Plecări în fiecare zi a săptămînii

+++

Excursii organizate în toată lumea,
staţiuni de odihnă şi tratament în România şi Europa
Bilete de avion cu preţ redus
I. ATLAS – Gordon Tours,
Tel Aviv, Ben Iehuda 184. Tel. 5270767

Nici un pas fără Atlas!

Povestire de

PAUL KIDRON

Noaptea cămilelor

"Un şuvoi imens de egipteni, mulţi ca furnicile, dădură năvală şi se revărsară cu foc şi oţel în amiaza aceea de sâmbătă.
Am scrântit-o rău, mi-am zis atunci..."

În a patra noapte, camionul militar ne-a transportat iar până la posturile noastre de pază, tocmai în munţi. Stăteam zgribuliţi în păturile aspre, aruncate peste cap. Cu o oboseală mare în oase, amestecată cu o oarecare tristeţe, dormitam ghemuiţi ca oile, în frigul nopţii de octombrie. Ascultam fâşâitul roţilor pe şoseaua presărată cu gropi adânci. Era un drum de câţiva kilometri, dar parcă nu se termina.

Avioane uriaşe de transport aduseseră fără încetare unităţi de rezervişti concentraţi în grabă, cuprinşi de panică, în a treia zi de la începutul războiului.

Urmele dezastrului se vedeau pretutindeni: stâlpi de telefon răsturnaţi, utilaje militare zăcând vraişte, carbonizate în atacul aerian asupra aerodromului central din Repidim.

Un şuvoi imens de egipteni, mulţi ca furnicile, dădură năvală şi se revărsară cu foc şi oţel în amiaza aceea de sâmbătă, ocupară prin surprindere întăriturile de la malul Canalului, le cuceriră prin foc şi sânge, în urlete de victorie şi răzbunare. Avioanele noastre de luptă cădeau unul după altul, doborâte de rachetele de umăr. Înfrângerea nu era departe. "Am scrântit-o rău", mi-am zis atunci, cu faţa cenuşie de grijă, ca o zgură, gândindu-mă la cei dragi din spatele frontului.

Blindatele noastre, concentrate departe de Canal, duceau o luptă îndârjită şi disperată, pe viaţă şi pe moarte. Poziţiile de beton cădeau una după alta. Linia de apărare Barlev se prăbuşi ca un joc de cărţi. Zeci de soldaţi răniţi sau în agonie, echipaje de tancuri au rămas în deşert câteva zile. Timpuri grele de uimire şi dezmeticire după atacul viclean şi mişelesc, zile cu primele morminte, anunţuri mortuare de soldaţi şi ofiţeri, zile de tristeţe şi jale.

❖

După ce am fost împrăştiaţi în corturi, ne-am învârtit ceasuri întregi fără nici o ocupaţie definită. Dar comandamentul nostru militar nu ne-a uitat. Pe seară am fost aleşi din compania mea zece soldaţi şi scoşi să păzim trecerile strategice care duceau direct spre principalul aerodrom militar din sud, atacat în prima zi fără prea mult succes.

Înainte de plecarea în misiune, comandanul plutonului nostru ne-a convocat în faţa cortului. Ne-a cercetat feţele cu lanterna, controlându-ne armele.

– Principalul e să nu vă simtă duşmanul. Staţi liniştiţi şi treji, ne-a vorbit el foarte grav. Suntem informaţi că o unitate de comando a fost paraşutată în regiunea noastră, se învârteşte şi caută pradă. Rolul vostru e să-i surprindeţi voi primii. Fiţi cu ochii în patru! Nimeni nu doarme în pază. Clar?

Ne era foarte clar, aşa că am început să pândim trecerile ascunse, poate ne vor cădea în mâini niscaiva inamici paraşutaţi.

Acum era a patra noapte. Un camion ne-a adus până la locul consemnat, i-am schimbat pe cei care au terminat iar ei au fost transportaţi îndărăt la Bir-Tmade. Când camionul s-a oprit, noi am lunecat jos. Era aproape de miezul nopţii. De departe venea zgomotul canonadei. Răbufneli surde de artilerie, rachete luminoase despicau cerul. Totul părea ireal, ca de vis. De fapt, îmi ziceam, noi suntem cei vânaţi.

– Ce zici? mă întrebă celălalt soldat. Crezi că în noaptea asta vor apărea?

– Sigur că da, am răspuns dus pe gânduri, cred că ceva se întâmplă în noaptea asta!

Ne-am pitulat între stânci, bombănind plini de ciudă despre vitregia soartei care ne-a adus aici. În sfârşit ne-am găsit poziţia cea mai comodă. Ne-am fixat automatele gata la orice, ascultând zgomotele nopţii. Pleoapele îmi cădeau grele, ca nişte pietre de moară.

Lângă mine, celălalt soldat adormi îndată. Îi auzeam sforăitul sacadat. Cel puţin dacă n-ar sforăi.

– Nu adormi, Ionatan! l-am rugat eu.

– Cine doarme, lua-te-ar dracu'! mi-a zis el arţăgos.

Ionatan continuă să sforăie. L-am atins uşor cu cotul, dar el se scutură de mine, silabisi ceva obscen în legătură cu sora pe care n-o am şi iar căzu în ghearele somnului. Iar l-am atins cu cotul, încăpăţânat, dar el mi-a scrâşnit: "Lasă-mă, nu mă sâcâi, că trag în tine! Auzi, trag în tine!". Mi-am dat seama că e inutil.

M-am chircit, hotărât să tac. Era a patra noapte de pândă. Probabil că eram amândoi obosiţi şi măcinaţi de nervi. Cine ştie câte nopţi vom mai aştepta în frig până vom pune pe fugă duşmanii! Eram convins că astfel se vor desfăşura treburile. Pe undeva aveam impresia că cineva face haz de noi, atât de absurdă îmi părea toată povestea cu pânda noastră pe potecile munţilor. Dar în armată nu-i sănătos să întrebi prea mult... Era rece. Mă chinuiam să-mi amintesc ceva concret. Mă gândeam la casă, la familie. Ce depărtate mi se păreau toate! Un dor aprins după copii, după vâlcelele şi luminişurile verzi de lângă casă... Timpul trecea încet. Probabil că adormisem şi eu. Poate trecuse un ceas, poate un singur minut. M-am trezit brusc, speriat şi buimăcit. Aproape de mine, drept în faţa ochilor, se mişcau nişte matahale diforme. Matahalele scoteau un fel de zgomot ciudat, ca un plescăit din limbă. Păşeau de ici-colo, parcă acoperite de ceaţă.

Deodată, de la celălalt post de pază izbucniră rafale isterice de automate.

– Ce stați ca proștii, trageți și voi! ne răcniră ei.

– Stați, că trageți în noi! am urlat. Dar cine mă asculta? Clănțănitul de automat nu înceta. Speriat de răcnete, am apăsat în neștire pe trăgaci, golind toate cartușele automatului.

Le-am zărit prăbușindu-se la pământ cu răgete cumplite. Doamne, dar ce fel de răgete!

După un minut totul se terminase.

Erau niște cămile rătăcite în deșert. Cum au ajuns cămilele astea ridicole tocmai la posturile noastre de pândă nu voi afla niciodată. Poate căutau apă și hrană. Poate erau speriate de bubuitul artileriei, de scrâșnetul șenilelor de tanc, de atacurile aeriene, cine știe? Mijea de ziuă. Am văzut cămilele zăcând la pământ, contorsionate, cu răni adânci și carnea sfârtecată. Pârâiașe de sânge curgeau lângă trupurile lor cenușii.

Adevărat, mă simțeam destul de vinovat. Îmi venea să-mi iau câmpii. Și ce dacă ai văzut niște mogâldețe lângă tine? îmi spuneam eu. De ce ai tras?

Întorși la baza noastră de corturi ne-am aruncat pe saltele, frânți de oboseală. Eram prea bântuit de vedenia ciudată a cămilelor ucise. Printre corturi se discuta numai de întâmplarea din acea noapte. Mulți soldați făceau haz de noi.

Încă în aceeași zi am primit ordinul să plecăm la Um-Hașiba, centrul electronic al comandamentului general al forțelor militare din sudul țării.

Curând s-a anunțat încetarea ostilităților. Începu schimbul de prizonieri. Tratativele directe de la kilometrul 101. În toți anii care au urmat n-am putut goni din amintire această întâmplare cu bietele cămile.

Poate acum, după ce am așternut pe hârtie istorioara petrecută printre dunele de nisip, va dispărea complet în ceața anilor ce trec imaginea cămilelor ucise…

Fotbalul este oglinda vieții

Score! France celebrates its first goal against South Africa

Ori de câte ori eu, tu sau dumnealui obținem vreo victorie în viață (bacalaureat, Premiul Israel sau lozul cel mare), sărim în sus de bucurie.

Fotbaliștii francezi au sărit în sus de bucurie după victoria din primul meci al lor, împotriva Africii de Sud.

O povestire de

MARIANA JUSTER

Vifornița

S-a întâmplat cam pe la jumătatea lui octombrie.

Era într-o zi de iarmaroc, la spartul târgului, când evreii aveau şi ei dreptul să umble prin obor.

Bătrânul Iosif Cohen se dusese anume într-acolo, nu ca să-i întâlnească pe foştii săi muşterii de pielicele, ci să caute pe un anume militar venit din Transnistria. După spusa unora, Gică Văleanu, fiul diaconului din târgul de unde fusese izgonit, ar fi venit în permisie, nu de pe front, ci dintr-un loc dintre Nistru şi Bug. Acolo îşi făcea serviciul militar ca ofiţer. Tot aşa oamenii mai ştiau a povesti că băiatul diaconului fiind om de ispravă, devenise comandantul lagărelor şi că acolo el ţinea în mâini pâinea şi cuţitul. Mergea încă vestea că a adus coanei diaconese şi ibovnicelor puzderie de daruri, giuvaeruri, haine de blană şi ce nu!... În mintea bătrânului Iosif Cohen, care-l văzuse pe Gică crescând şi jucându-se pe toloacă cu fiii săi, încolţi nădejdea că tocmai de la el ar putea afla ceva despre soarta fiului cel mare. Nathan studiase la Cernăuţi, îşi luase doamnă din Bucovina şi nici n-apucase să se împământenească bine acolo, că şi izbucnise războiul. Amândoi soţii fuseseră deportaţi în ţara dintre Nistru şi Bug: Transnistria. Să fie oare adevărat că acolo îi nimiceşte pe toţi? Să fie oare adevărat că evreii sunt puşi să-şi sape gropile înainte de a fi ucişi? Bântuit de asemenea gânduri negre, bătrânul evreu dădu de Gică, alături de diacon şi câţiva ţărani cunoscuţi. Iosif le aţinu calea şi în ochi îi licări un strop de speranţă. Numai o clipă, atât a fost! căci chiar înainte de a deschide gura, domnul ofiţer îl şfichiui cu cravaşa peste steaua galbenă cusută pe piept:

– La o parte, jidane!

Iosif Cohen, strivit de ocară, se feri în lături, căutând a se pierde în mulţime. Umilit şi ruşinat se întoarse acasă.

◆

Sfârşit de decembrie. Noapte de viforniţă. Vântul vuia printre crengile despuiate de frunze, se jeluia prin hogeaguri, de parcă ar fi vestit prăpădul lumii. Vârtejuri de omăt păleau în geamuri, iară uşile se zgâlţâiau gata să sară din ţâţâni. De Iosif nu se lipea somnul. Sta cu privirea aţintită către grinzile afumate ale tavanului. O nelinişte stranie venită din zbaterile de afară puse stăpânire pe el. Plângerile din adâncul nopţii se împleteau cu suspinele din somn ale celor din jur. Doar Ruhl, nevasta, care dormea alături sub acelaşi oghial, simţindu-i sucirile şi răsucirile, îi trase un ghiont în coaste:

– Iosife, dacă tot nu dormi, batâr propteşte ferestrele şi uşile că se dărâmă peste noi, îi zise ca şi când i-ar fi vorbit de pe alt tărâm.

Bărbatul coborî din pat numai în izmană şi flanea, aprinse gazorniţa şi la flăcăruia pâlpâitoare începu a meşteri pe lângă uşi şi ferestre.

De când fusese alungat din târgul său natal, Iosif cu familia lui se aciuise pe lângă oborul Botoşanilor. Vecinătatea târgului de vite îi sporea speranţa că foştii lui muşterii îl vor căuta înfruntând toate opreliştile din acele vremi.

Locuia într-o căsuţă strâmbă cu uşile şi ferestrele şubrede, cu lut pe jos. În trei odăi cu pridvor şi cuhnie, Iosif îşi îngrămădise pe toţi ai lui, fiice, nepoţi şi o mamă foarte bătrână. Ginerii şi fiii fuseseră concentraţi în lagăre de muncă obligatorie prin Basarabia, de unde veştile rare vorbeau de foame, boli, păduchi, frig, umilinţe. Ruhla se prăpădea de dor şi grijă. Dar cea mai mare durere a părinţilor venea din partea primului lor născut, pe care parcă-l înghiţise pământul.

Zbaterile de viscol din această noapte îi răscoliră lui Iosif toate durerile şi necazurile sale. Mâine, din zori, începea înc-o zi de nevoi şi ponoase. Sacul cu făină se apropie de fund. Nepoţii nu mai au ce mânca decât povidlă cu mămăligă. Lui Leială îi trebuie ghiozdan. Copiii orăşeni râd de ea când o văd venind la şcoală cu trăistuţă. Lui Peralǎ i-au crescut degeţelele de la picioare; are nevoie de ghete noi. Davidi, neastâmpăratul, şi-a rupt pantalonii la ţurcă şi nu mai ţin la peticit. Fiica cea mare, mamă a patru copilaşi, tuşeşte din străfundul bojocilor. N-are hrană bună, nici doctorii. Încă oleacă şi vatra se va răci de tot. Lemnele s-au împuţinat. Pentru toate acestea, lui Iosif îi trebuiau mai întâi de toate bani şi iar bani. Cerceii Ruhlei i-a vândut. I-ar fi vândut şi inelul de logodnă dacă n-ar fi trebuit să-l dea jandarmului care l-a prins ieşind din casă fără steaua galbenă pe piept. Mâine, devreme, se hotărî să ducă la vânzare ultimul lucru de preţ ce-l mai avea: ceasul de buzunar cu lanţ gros de aur. Bătrânul privi în neştiut. Se văzu la adunările comunităţii evreieşti sau de sărbători la sinagogă cu ceasul la jiletcă, stârnind admiraţia celor din jur. Acum, în ceas îşi puse singura nădejde de a scăpa de nevoi.

Iosif Cohen aştepta ivirea zorilor...

Deodată, în liniştea odăii străbătu din bezna de afară un hârşâit... Încă un hârşâit... Poarta pârâi sub izbitura unei greutăţi. Iosif se închirci de spaimă. Prin crăpătura oblonului abia ghici o umbră mişcându-se încoace şi încolo. "O fi vreo dihanie flămândă", îşi zise mai mult ca să se liniştească, fiind sigur că lupii nu coboară până în mahalaua oborului. Dar în aceeaşi clipă clanţa uşii se zmuci puternic. Câteva ciocănituri grăbite tulburară tihna nopţii. Ochi iscoditori speriaţi sclipiră dintre perini. Clanţa se zmuci încă o dată, gata să sfarme ivărul ruginit. O sudoare rece îl trecu pe bătrân, care pândi cu străşnicie uşa.

– Cine-i acolo, măi? slobozi Iosif cu glas răguşit.

– Eu, eu, eu mi-s, tătucă... deschide degrabă!

– Care "eu", mă?

– Hai, deschide odată!

În pragul uşii se ivi Nathan, nalt, ciolănos, cu capul înfundat într-o cuşmă trasă până la ochi. Avea pe el un suman flendurit, picioarele înfăşurate în cârpe şi opincile ferfeniţă. Ochii aveau sticlirea sălbatică a unui lup hămesit. După o noapte de zvârcoliri, teamă, buimăceală şi istorisiri cumplite, veni dimineaţa, ivind un soare cu dinţi.

❖

Nathan dormea somn greu în aşternut moale de perini şi chilote, vegheat de părinţi. Într-o firidă din pivniţă îi făcură ascunzătoare. Gura pivniţei se deschidea în cuhnie, iar peste chepenguri aşezară o balie cu leşie şi rufe de spălat. La cea mai neînsemnată bănuială de pericol, Nathan se făcea nevăzut în ascunzişul său întunecos. Nimeni dintre vecini, rude sau prieteni, nu aflase de prezenţa fiului fugar. Paza în jurul casei o făceau cu toţii.

Nathan dădea frâu liber gândurilor, povestind fără istov toate prin câte trecuse, însoţind amintirile cu lacrimi şi suspine adânci. Aşa au aflat părinţii cum nora lor, care purta un făt în luna a opta, a fost împuşcată drept în pântec de către doi soldaţi ce o luaseră drept ţintă... Nathan a văzut-o sfârtecată, murind în chinuri.

La numai câteva zile după aceea, el fusese scos din convoi şi vândut de jandarm unui ţăran căruia îi plăcuse şuba pe care o purta. Urma să fie împuşcat, dar în timp ce ticăloşii îşi numărau banii, Nathan o rupsese la fugă în desişul pădurii, trecuse un pârâu şi izbutise să–şi piardă urma. Hăituit de colo-colo, flămând, se hrănea cu rădăcini, se adăpostea prin hăţişuri, prin sate arse, prin cimitire. Umbla cu minţile rătăcite. Nici nu ştia să povestească cum a nimerit la uşa alor săi...

❖

Dincolo de pereţii casei lor, starea de lucruri nu era prea neliniştitoare. În fiecare zi fiicele lui Iosif Cohen se întorceau de la treburile lor prin oraş cu veşti care mai de care mai îngrijorătoare. Pe ziduri se lipeau afişe îndemnând populaţia să-i denunţe pe dezertori. Străzile erau împânzite cu poliţie. Se făceau razii. Civilii erau opriţi brutal: "actele!". Evreii, chiar dacă aveau toate actele "în regulă" şi steaua galbenă bine cusută pe haină, nu scăpau nebatjocoriţi, neînghiontiţi. Vechi prietenii se destrămară. Privirile erau piezişe, bănuitoare. Lumea se ticăloşise!

Iosif, din zi în zi mai cocârjat, gălbejit, netuns, nebărbierit, părea de nerecunoscut. Ieşea arar din casă. Frica de trecători şi necunoscuţi îl rodea ca un vierme.

Într-o zi s-a întors din obor mai năruit ca altă dată. Avea căutătura disperată. Stătuse la rând la brutăria lui Timofte, ca de obicei la ora permisă evreilor, când au apărut poterele poliţiei. Poliţiştii, scotocind printre sacii cu făină, l-au găsit pe fiul brutarului, dezertor de pe front. Lumea adunată în stradă i-a văzut pe amândoi, fiu şi tată, puşi în fiare, iară în urma lor pe brutăreasă bocindu-i şi smulgându-şi părul din cap. Oamenii, îngroziţi, ziceau că pe băiet îl aşteaptă o judecată scurtă la Curtea Marţială şi plutonul de execuţie! Nimeni şi nimic nu-l poate scăpa! Dar dacă găseau un fugar evreu ce vrasăzică îi făceau?... gândi Iosif înfricoşat. Bătrânul se întorsese acasă tulburat, se azvârlise pe laviţă şi rămăsese aşa în neştire.

Zilele treceau. Omul nu mai ieşea în căutare de alegurii. Tresărea la orice scârţâit de poartă, la orice glas ce răzbătea dinspre uliţă. Avea vedenii. I se părea că jăndarii năvălesc în ogradă, în cuhnie, trag balia, deschid chepengurile, sar în pivniţă şi-l înhaţă pe Nathan. Îşi vedea copiii şi nepoţii străbătând întinderi nesfârşite cu zăpadă, în convoaie, desculţi şi dezbrăcaţi. Îşi vedea fiicele siluite, sfârtecate. Zăcea în aşternut, muiat în sudori reci. Gemea înăbuşit. Apoi zilele următoare deveniseră mai grele decât toate celelalte. Patrule nemţeşti umblau cu câini pe uliţă luând casele evreieşti la rând pentru percheziţie.

Seara se lăsa cu umbre vineţii pe zăpadă. Iosif, galben ca turta de ceară, coborî în pivniţă. La ceas de cumpănă grea, tatăl şi fiul tălmăciră împrejurările în fel şi chip. Afară vifornişa se porni cu vâjâituri şi spulberări de nea.

– Du-te! Du-te! Nu pot să-i primejduiesc pe toţi!... Dumnezeu să te aibă în paza sa!... Şema Israel... şi bătrânul îşi continuă în şoaptă rugăciunea.

Când Nathan, îngrozit, dădu să iasă pe uşa dinspre curte, tatăl îi dădu ceasul său cu lanţ de aur...

Ruhl n-a scos nici o vorbă. Picura lacrimi peste pestelca înflorată. Undeva un câine începu să urle prelung, jeluitor. Nathan se pierdu în noapte. S-a dus, şi dus a fost. Nici până-n zilele noastre nu s-a aflat nimic despre soarta lui...

Mozart Café
■מוצרט קפה■

Localul dumneavoastră
într-o zonă liniştită
a falezei din Bat-Yam.

Veniţi să-l vizitaţi
şi vă veţi delecta!

●

Locuri de parcare
fără probleme

●

Primim comenzi
pentru sărbătoriri
cu o participare de
până la 100 persoane.

●

Bat-Yam, Jabotinsky 2
(fost Kapulski)
Telefon 03-5081174

RODICA WEINBERG prezintă paginile de

JOCURI

APĂ DE PLOAIE

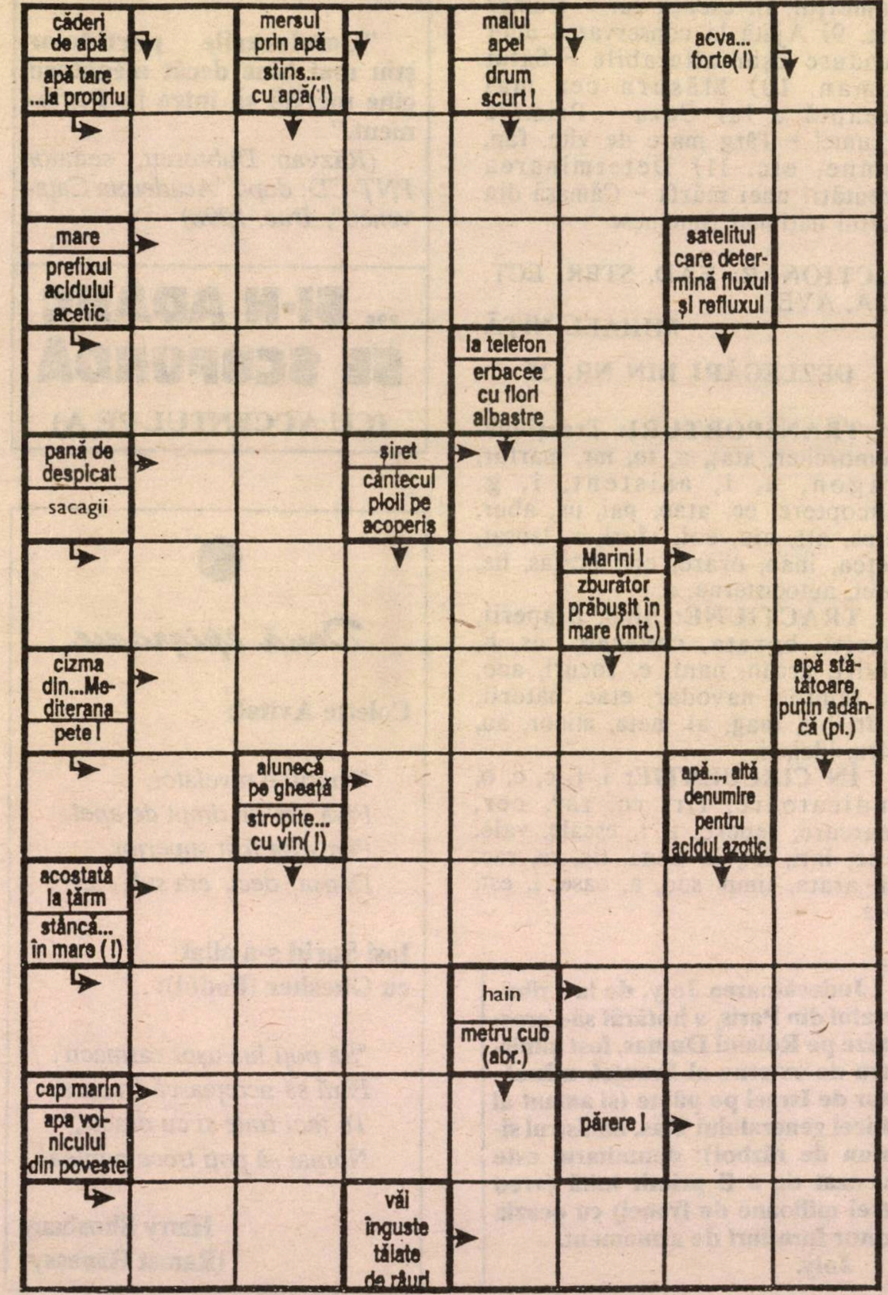
căderi de apă
apă tare
...la propriu
mersul prin apă
stins... cu apă(!)
malul
apel
drum scurt!
acva... forte(!)
mare
prefixul acidului acetic
satelitul care determină fluxul şi refluxul
la telefon
erbacee cu flori albastre
pană de despicat
sacagii
şiret
cântecul ploii pe acoperiş
Marini!
zburător prăbuşit în mare (mit.)
cizma din...Mediterana
pete!
apă stătătoare, puţin adâncă (pl.)
alunecă pe gheaţă
stropite... cu vin(!)
apă..., altă denumire pentru acidul azotic
acostată la ţărm
stâncă... în mare(!)
hain
metru cub (abr.)
cap marin
apa volnicului din poveste
părere!
văi înguste tăiate de râuri

DICŢIONAR : ACET - ISTM - SILUR.

LA FÂNTÂNĂ

ORIZONTAL: 1) Creatorul teatrului naţional spaniol (1562-1635), autorul piesei "Fântâna turmelor" (3 cuv.). 2) Urmări! - Una din cele şapte coline ale Romei, pe care se află celebra fântână "L'acqua felice", lucrată în granit negru. 3) Capitala Egiptului, supranumită "Oraşul cu 300 de fântâni" - Parte a spinării. 4) "Fântâna cu ape...", poezie de Eusebiu Camilar - Lampă electrică. 5) Serveşte! - Prefix - Campion. 6) Pline cu apă - Personificarea forţei creatoare a Universului în mitologia egipteană. 7) Fluviu african - Din India. 8) Poet german (1797-1856) care a scris poezia "La fântână". 9) La revedere - Din când în când. 10) Recreaţii - Colţ de stâncă. 11) Document - Mâncare răcită (masc.).

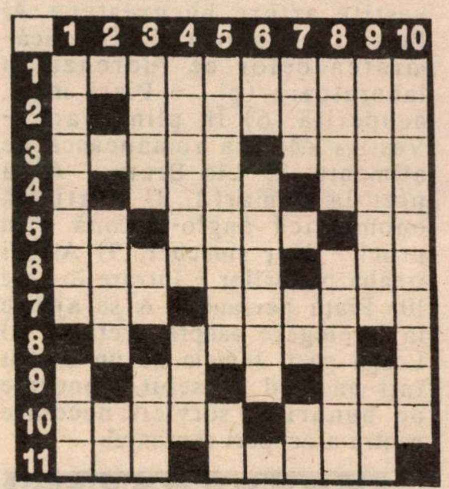
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

VERTICAL: 1) Strălucit pictor român (1868-1916), realizatorul tabloului "Fântâna de la Brebu" - Se scoate din fântână. 2) 60 de minute - Boul venerat de vechii egipteni, pe care aceştia îl înnecau într-o fântână dedicată Soarelui - Primul act! 3) Pe listă! - Vas de lut - Fântână. 4) Exclamaţie de bucurie folosită la rezolvarea unei probleme dificile - Umor. 5) Ţăran din nuvela "Fântâna" de Şerban Nedelcu - Este doar pe jumătate! 6) În temă! - Poet rus (1895-1925), autorul poeziei "Cunosc o budicioară pe care-i o fântână". 7) Fântâna din timpul somnului - Drum naţional (abr.) - Sud-est. 8) Râu în Camerun - Ţinuţi în tensiune (fig.). 9)

Cu ea scoţi apă din fântână - Cea mai puternică substanţă radioprotectoare din lume. 10) "Bardul de la Mirceşti" (1821-1890), cel care a scris "Fântâna Blanduziei".

DICŢIONAR: CIST, FTA, APIS, ENAB, AET.

LAURA WEXLER

LA PIAŢĂ

ORIZONTAL: 1) Tip clasic de unitate de comerţ - Comerţul practicat pe vechile pieţe ale lumii. 2) Echivalarea cu măsuri corespunzătoare a cantităţii de marfă pusă în vânzare - Aici. 3) Balansul acului care indică greutatea pe cadranul unor cântare - Negustorul de mărfuri din Leipzigul de altădată, care a dat numele uneia din cele mai vestite artere bucureştene. 4) Peşteri - Bolduri. 5) Îmbrăcămintea celor ce lucrează în laboratoare (pl.) - Piaţă mare, acoperită. 6) În plină vară! - Vestita cămară românească de alimente. 7) Lia Bratu - A da preţ la o marfă. 8) Particulă onomastică anglo-saxonă - În urbe! - Hoţ şmecher. 9) Asta-i treaba pieţarilor - Intrare în abis! 10) Piaţă persană - A se ajunge la înţelegere asupra preţului. 11) Leagă pe o femeie de un bărbat într-un mod deosebit.-Cantitate de bunuri şi servicii necesare pentru a acoperi consumul.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							■				
2								■			
3				■							
4						■				■	
5							■				
6		■			■						
7			■							■	
8				■		■			■		
9	■							■			■
10						■					
11					■						

VERTICAL: 1) Unităţi de comerţ foarte... mici - La intrare în birou! 2) Cea mai mare şi mai cunoscută piaţă la atenieni - Negustor de produse alimentare. 3) A achiziţiona cu forţa - Cantităţi determinate de substanţe sau de produse. 4) În hală! - Greutate a ambalajelor ce urmează a fi scăzută din ponderea brută a produsului (pl.) - Ţărm. 5) Spectacol de dans - Măsură pentru lemnele de foc. 6) Măsuri pentru teren arabil - Prefix cu sensul de "la exterior". 7) Claxonul birjarilor şi căruţaşilor de odinioară - Material de ambalaj, dar şi pentru redactarea actelor de vânzare-cumpărare. 8) Comerţul, în esenţa lui - Număr mic. 9) Ajută la conservarea unor produse uşor alterabile - Salut roman. 10) Măsura cea mai dreaptă a lui Cuza - Primele legume! - Târg mare de vite, fân, lemne, etc. 11) Determinarea greutăţii unei mărfi - Cămaşă din portul naţional românesc.

DICŢIONAR: EAD, STER, ECT, EPA, AVE.

MIHAEL NIŢĂ

DEZLEGĂRI DIN NR.135

TRANSPORTURI: Tracţiune, remorcher, ataş, a, to, mr, marfar, vagon, u, i, asistent, i, g, elicoptere, ec, atac, pai, un, abur, utos, att, aia, eol, rîuri, r, lansat, reţea, inau, orare, err, postas, he, pret, autocisterna, a.

TRACŢIUNE: Şine, draperii, unelti, boxata, cavernos, es, h, tiviti, arcan, nani, e, focuri, aco, a, familie, navodar, etac, baterii, atît, bit, mag, al, neta, minor, au, ciru, idei, ii.

ÎN CIRCULAŢIE: i, f, c, c, o, indicatoare, tir, ru, rar, cer, marcare, repere, t, t, escale, vale, etic, lati, ici, it, dona, tic, ra, rac, si, arata, timp, sud, a, oase, i, est, era.

Judecătoarea Joly, de la Tribunalul din Paris, a hotărât să-l aresteze pe Roland Dumas, fost ministru de externe al Franţei, mâncător de Israel pe pâine (şi amant al fiicei generalului Tlas, ministrul sirian de război): demnitarul este acuzat de a fi primit mită (vreo trei milioane de franci) cu ocazia unor furnituri de armament.

Joly.

ZISE...

"Conducerile partidelor ştiu mai bine decât alegătorii cine merită să intre în Parlament."

(Răzvan Dobrescu, senator PNŢ-CD; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

●

Două epigrame

Colette Avital:

"Faptul e revelator,
Fără vre-un drept de apel,
Peres i-a fost superior,
Dânsa, deci, era sub... el!"

Iosi Sarid s-a aliat cu Ghesher (Podul):

"Să poţi lua uşor caimacu',
Fără să-ncreţească fruntea,
Te faci frate şi cu dracu',
Numai să poţi trece puntea!

Harry Shoshany
(Ramat Hanassy)

• Sănătatea

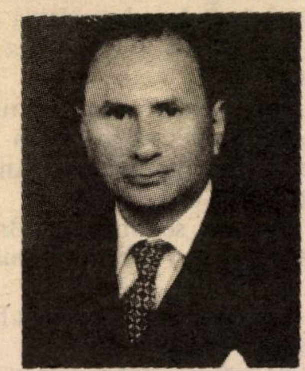

CITITORII ÎNTREABĂ, DR. WATTS RĂSPUNDE

TINCA: Se impune să faceţi mişcare şi, cel puţin de 2 ori pe zi, plimbări în aer liber.

RENÉE: Şi la om, simţul olfactiv (mirosul) are o mare înrâurire în atracţia sexuală. Parfumurile prea tari însă strică.

S.I.ARAD: 1). Până şi în ţările slab dezvoltate s-a reuşit rezolvarea problemei egalităţii dintre femeie şi bărbat în căsnicie. În cazul dvs., dacă nu aţi obţinut această egalitate, vă puteţi adresa justiţiei, prin intermediul unui avocat priceput în probleme familiale. 2). După afirmaţia medicului oftalmolog, afecţiunea oculară de care suferiţi nu este *cataractă*, ci o pată pe retină. Cazul este rezolvabil prin tratamente adecvate, eventual însoţite de intervenţie chirurgicală. Nu neglijaţi tratamentele.

MANEA: Pofta sexuală la femei se menţine şi după instalarea menopauzei, ba chiar, uneori, este mai amplificată. Maximum de viaţă erotică se petrece însă în jurul vârstei de 30 de ani. Vă recomandăm să citiţi «Femeia la 30 de ani» scrisă de Balzac.

FEDOR: Rezolvarea problemelor de sănătate le puteţi obţine doar prin Kupat Holim. Aveţi dreptul să alegeţi orice Kupat Holim şi vi se aprobă automat.

IOSEF, Rishon Le Zion: Am citit cu atenţie scrisoarea dvs. şi am dedus că sunteţi în mâini bune. Nu e cazul să schimbaţi urologul, mai ales că diagnosticul se bazează pe biopsie. Deci, nu aveţi nimic alarmant, înafară de o derogare de la normal a funcţionării căilor urinare: această funcţionare va reveni curând la normal cu ajutorul tratamentului pe care-l primiţi. Vă rog să-mi scrieţi care este situaţia actuală.

BERENSTEIN: Vinul în cantitate moderată, băut la masă, nu este vătămător. Şi noi, medicii, îl recomandăm, convinşi că ajută la digestie, dar nu mai mult de un pahar la o masă.

L
I
M

REŢEAUA
MAGAZINELOR
DE CARTE
ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele LIM
Numai la LIM veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim,
DERECH HAMELECH 2115/1. TEL.: 08-8652095
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel.: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel.: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel.: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel.: 03-5283665

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

SPORT

Din cele (cel puţin) 1001 de concluzii pe care le-am tras de pe urma meciurilor văzute până acuma la Mondialele de fotbal din Franţa, una mă acaparează şi mă frământă întâi şi-ntâi (despre restul de 1000 vom vorbi după finală): diferenţa dintre marile echipe şi cele mici s-a micşorat şi se tot micşorează văzând cu ochii. A trecut vremea când supraputerile balonului rotund făceau 11-0 şi băşcălie de ţărişoarele fără tradiţie-n materie, ba chiar (vezi africanii) fără pantofi Nike în picioare. Astăzi, ei bine, astăzi, Italia (de două ori campioană mondială) este condusă cu 1-2 de Chile, reuşind să egaleze penibil (graţie unui 11 metri acordat aiurea de arbitru peninsularilor la un *"hands" involuntar* în careu). Argentina, (şi ea ex-campioană mondială) şi-a chinuit suporterii ca pe hoţii de cai până să-i învingă pe japonezi (debutanţi într-un turneu final) cu 1-0. Iugoslavia, cu Miatovici cu tot, a jucat lamentabil, desprinzându-se cu greu de Iran cu 1-0. Echipa ayatolahului Khatami, în schimb, a jucat în viteză, fără să-şi tragă răsuflarea, arătând că jucătorii ei sunt, cum se zice, ultra-motivaţi: pe de-o parte la Teheran li se inoculase ideea sfântă că trebuie să-i înfrângă pe păgânii creştini ortodoxi de la Belgrad, pe de altă parte, aşa cum sugera postul de radio Monte Carlo, băieţilor li se făgăduise câte un sfert de milion de dolari de om pentru victorie. Danemarca (fostă campioană europeană) a fost ţinută-n şah de Arabia Saudită: scor 1-0, atât, 1-0, pentru echipa fraţilor Laudrup. Marocul a jucat de la egal la egal (şi în plus, şi frumos) cu Norvegia, micii paraguayeni au smuls un meci nul bulgarilor lui Stoicikov şi Balakov, semi-finalişti la Mondialele precedente, austriecii n-au putut să-i învingă pe camerunezi.

Dar "lovitura" cea mare de la începutul turneului au dat-o nigerienii. Jucătorii africani au învins Spania (după un meci superb) cu 3-2, punând la pământ orgoliul iberic şi dând cu tifla ţării cu Real-Madrid, F. C. Barcelona şi alte cluburi multi-milionare.

...Şi-acuma, câteva **"minime"**, ca să folosim expresia favorită a corespondentului nostru de la Paris, I. Mihăileanu.

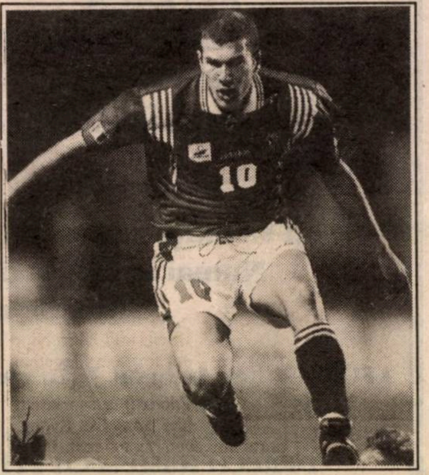

Zidane. Marea speranţă a francezilor: toţi ochii pe el

❖ Situaţia la bursa pariurilor de la Londra o cunoaşteţi din numărul trecut al revistei: Brazilia era favorita nr. 1 a turneului, e şi în continuare. Pronosticurile colaboratorului nostru Puiu Peretz le cunoaşteţi, deasemenea: Brazilia, Franţa, Germania, Argentina, Italia... Un sondaj efectuat în rândurile a 2800 de persoane din ţările Comunităţii Europene a scos la iveală faptul că majoritatea **vede** o finală Brazilia – Germania (învingătoare Brazilia). Iată şi nişte pronosticuri mai puţin obişnuite. Ele aparţin lui Mircea Sandu, preşedintele Federaţiei Române de Fotbal. Fostul jucător al "Progresului" nu se mulţumeşte să dea echipa învingătoare sau finalistele, ci învingătorii, precum şi... scorurile (!) din fiecare meci.

❖ Să vedem cum anume a văzut Mircea Sandu situaţia, începând din optimile de finală (după disputarea jocurilor din cele opt grupe): Brazilia-Camerun 3-1; Italia-Norvegia 2-1; Franţa-Spania 2-0; Danemarca-Bulgaria 3-1; Germania-Olanda 2-1; Belgia-Jugoslavia 2-1; România-Croaţia 2-1; Anglia-Argentina 1-0.

❖ După care urmează sferturile de finală: Brazilia-Danemarca 3-0; Franţa-Italia 1-0; Germania-Anglia 2-0; România-Belgia 1-0.

❖ Şi-acum, semifinalele: Brazilia-Germania 4-1; Franţa-România 2-1.

❖ În sfârşit, finala, marea finală: Brazilia-Franţa 3-1.

Inutil să precizăm că aceste pronosticuri au fost făcute înainte de începerea turneului. Până la finala din 12 iulie mai e mult, dar deja cititorii noştri sunt în măsură să-şi dea seama unde a nimerit-o până acuma Mircea Sandu, şi unde a încurcat-o...

❖ L-am văzut cu toţii la televiziune pe Romario, marele înaintaş brazilian, izbucnind în lacrimi atunci când i se dăduse vestea că din cauza accidentului suferit în urmă cu câteva luni (la pulpa piciorului drept) nu va putea juca în Franţa. Şi câte nu s-au încercat pentru vindecarea omului care a jucat un rol hotărâtor în victoria Braziliei la turneul din Statele Unite (1994): acolo unde medicii se declaraseră neputincioşi, s-a făcut apel la forţe supranaturale: Doña Lita, mama lui Romario, a fost supusă la Rio de Janeiro unei "operaţii" de spiritism de către un medium faimos pentru a-l lecui de la distanţă pe talentatul fotbalist. Ideea era că *mediumul* va transmite mamei sănătatea necesară, iar Doña Lita (mamă, nu-i aşa?) va transmite mai departe, peste ocean, la Paris, infuzia salvatoare.

❖ Guvernele şi federaţiile naţionale de fotbal au pus la bătaie sume întru totul onorabile pentru stimularea echipelor lor. Italienilor, de pildă, li s-au făgăduit 50.000 de dolari (de om) în caz că ajung în finală şi 100.000 de dolari în caz de cucerire a trofeului. Spaniolii s-au angajat să plătească jucătorilor câte 30.000 de dolari în caz de calificare în optimi, 22.000 de dolari (în plus, fireşte) pentru intrarea în sferturi, 45.000 de dolari (tot în plus) pentru intrarea în semifinale şi 100.000 de dolari (încă o dată, în plus) pentru câştigarea Cupei.

❖ Francezii, s-a dovedit din plin în zilele acestea, iubesc balonul rotund. Asta însă nu înseamnă că ei au uitat de pasiunea lor dintâi, şi anume mâncarea (bună). Spectatorii din tribune (circa 2, 5 milioane de cetăţeni) se pot considera nişte răsfăţaţi la acest capitol. Peste 370 de "puncte" alimentare au fost amenajate pe stadioane; iar în afara stadioanelor (ca să ai ce ronţăi înainte şi după meciuri), mai funcţionează vreo 1000 de asemenea "puncte". La fiecare stadion găseşti între 300-800 de persoane care se ocupă numai şi numai cu asigurarea gustărilor de cuviinţă. În saloanele oficiale (unde sunt poftiţi grangurii) se vor servi peste 340.000 de porţii de mâncare (o parte au fost deja consumate), multe din ele opera unor bucătari de 2 şi 3 stele în ghidul "Michelin". Organizatorii au socotit deasemenea că la recepţiile şi cocktailurile oficiale se vor consuma circa 34.000 porţii de mâncare. Şi ce porţii! Şi ce mâncare!

❖ Înnebunit din cauză că nu reuşise să-şi facă rost de un bilet la meciul Anglia-Columbia, cetăţeanul britanic Dave Rogers a publicat un anunţ în "Times", "Sun" şi alte gazete în care informează că este dispus să-şi ofere nevasta, pentru o noapte, persoanei care îi va vinde un bilet. Ispititoare ofertă, n-am ce zice. Da, dar – aşa cum a observat, nu fără perspicacitate, confratele nostru Iosif Petran, un condeier sceptic de felul său, în "Ultima Oră" – sus-amintitul gentleman nu a dat, o dată cu anunţul, şi fotografia soţiei.

❖ Brazilianul Romario, cum văzurăm mai înainte, a plâns ca un copil din cauză că nu poate juca în turneul final. Un alt faimos eliminat din echipa sa, însă, s-a comportat cu totul altfel când i s-a spus că nu va pleca cu echipa în Franţa. E vorba de starul nr. 1 al Angliei, masivul Paul Gascoigne, zis şi Gazza. Pe acesta, antrenorul Glenn Hoddle l-a eliminat din naţională ca urmare a formei sale slabe (s-a cam îngrăşat) şi a beţiilor repetate de vedetă care şi-a luat-o în cap. Omul era atât de sigur că nimeni nu va îndrăzni să-l scoată din formaţie pe idolul tribunelor engleze, adulat în toate *pub*-urile din insulă, încât după aflarea veştii, a urlat ca un nebun, a lovit în toţi cei din jur, ba a spart şi ceva mobile din camera de hotel unde i se adusese la cunoştinţă "sentinţa" antrenorului.

❖ V-aţi fi închipuit vreodată că există pe lume un director de aeroport care să interzică transmiterea prin TV (şi chiar radio) a meciurilor în saloanele, shop-urile, restaurantele, etc. din cuprinsul aeroportului cu pricina? Şi că, în plus, directorul respectiv este de felul lui latino-american? Nu, nu v-aţi fi închipuit. Ei bine, un asemenea individ există. El este directorul aeroportului internaţional de la Ciudad de Mexico. Iar hotărârea lui, ciudată, omul a explicat-o astfel: "Mexicanii noştri sunt atât de înflăcăraţi încât mi-e teamă ca exploziile de bucurie sau de supărare să nu ducă la distrugerea aeroportului".

❖ Un incident grav şi ieşit din comun s-a petrecut în tabăra română. La Bucureşti, jucătorii din 11-le tricolor, în cap cu portarul Stelea şi înaintaşul Viorel Moldovan, s-au supărat pe câţiva ziarişti care îi trataseră, sau mai exact, maltrataseră pe fotbalişti cu epitete triviale, din acelea ce sunt – o ştim de la rubrica "Scurt" – f. f. la modă în presa zilei. Rezultatul: atât la plecarea de la Otopeni spre Franţa, cât şi la sosirea pe aeroportul de la Toulouse (cât şi mai pe urmă) jucătorii au refuzat orice contact cu jurnaliştii. Nici tu declaraţii în "exclusivitate", nici tu bătăi amicale pe umăr (ce mai faci, nea' Antoane?), nici tu conferinţe de presă. O adevărată cortină de fier s-a lăsat între echipă şi "media". Spre uluirea şi indignarea ziariştilor care nu şi-au imaginat că fotbaliştii îşi vor permite să bată, în felul lor, cu pumnul în masă. Nu ştiu cum au mai evoluat lucrurile între timp. Să sperăm că după o scurtă suspendare a relaţiilor diplomatice, conflictul va fi aplanat şi toată lumea va merge la o ţuică...

Hagi: te privim la TV, te aplaudăm...

INTERIM

P. S.: Ne-a bucurat debutul bun al României: 1-0 cu Columbia. Ţinem pumnii strânşi pentru echipa lui Hagi şi o aşteptăm în fazele superioare ale competiţiei.

Hai, băieţii!

●

Amir Peretz, care s-a aflat în fruntea listei "Am" la alegerile pentru Histadrut, a investit în campania electorală frumoasa sumă de 14 milioane de shekeli.

Dacă Am, am.

●

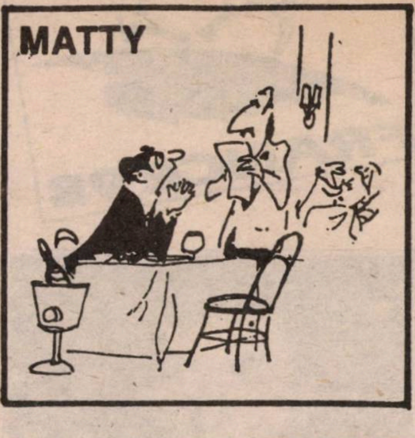

LA RESTAURANT

LUCULLUS ŞI INVITAŢII SĂI

STAN VLAD

Briză marină cu aromă de... mititei !

Am mai scris şi o spun mereu în România: "mititei nu mănânc decât în Israel!" (o dată la un an, sau mai puţin, când vin în vizite - prelungite - la familia mea).

De data aceasta eram de mai bine de-o lună în Israel şi încă nu mâncasem delicioşii mici (mari!) cum numai pe-aici se fac. Ocazia s-a ivit însă, pe neaşteptate, când bunul meu prieten, actorul atât de îndrăgit (şi răsfăţat!) de publicul din... trib - cum se spune pe-aici - celebrul Florin Piersic, mi-a zis că mă duce el să mănânc mici "cum n-am mai mâncat nici o dată".

Aşa am ajuns la renumitul restaurant «SERGIU» (despre care mai citisem prin presa de limbă română) din Bat-Yam (Rh. Ben Gurion nr.61, tel.: 03-5061741). Domnul Sergiu Kornblum (originar din Bacău, dar venit în Israel de trei decenii) s-a dovedit a fi pe cât de ospitalier, pe-atât de priceput în arta culinară (Are acest restaurant de 28 de ani!). În vremurile de debut ale activităţii sale de patron de restaurant, printre clienţii săi permanenţi se aflau şi celebrii Ion Pribeagu, şi N. Stroe. Dar câţi alţii, mai mult sau mai puţin celebri, nu şi-au făcut un obicei de a lua masa, măcar sâmbăta, la "Sergiu"?

Restaurantul se află pe faleza din Bat-Yam, la doi paşi de mare. Cadrul este plăcut, relaxant, elegant. Dar mai important este ceea ce ţi se oferă în acest cadru. Lista de bucate este foarte bogată, pentru toate gusturile. Calitatea bucatelor este excelentă, spre deliciul celor ce mănâncă aici. Inutil să mai subliniem că modul de prezentare şi cantitatea sunt impresionante.

La "Sergiu" se poate servi orice preparat din bucătăria românească, israeliană, internaţională. Desigur, au căutare preparatele româneşti: de la ciorbe (acrite cu borş şi... drese cu leuştean), până la mititei (cu ardei iute), orice mâncare românească tradiţională ţi se poate oferi la "Sergiu". Până sosesc mâncărurile... de bază, îţi stă la dispoziţie o gamă variată de salate, între care cele de icre şi de vinete conduc în "Top".

Am preferat, fireşte, micii (din care abia am putut mânca doi!), dar a mai venit şi-un steak... M-au surprins preţurile; mult mai... jos decât prin alte părţi, unde mai mâncasem.

Toate acestea mi-au demonstrat de ce restaurantul "Sergiu" este atât de solicitat. Clienţii vin întotdeauna acolo unde e bine. Se aduc unii pe alţii. Seara, la "Sergiu" (înafară de duminică), atmosfera încântătoare este sporită şi de formaţia muzicală, având ca soliste două Elene: Grigore şi Pădure, de la "Cerbul Carpatin" din Braşov. De aceea, mulţi îşi petrec momentele aniversare sau sărbătoreşti din viaţă, la "Sergiu".

Doamna Suha Arafat, soţia liderului palestinian, a declarat într-un interview că, după părerea ei, "există o netă diferenţă între poporul evreu, care a îndurat într-adevăr mari suferinţe, şi cel israelian, care se comportă altfel".

Aşa e, madam' Suha. Există o mare diferenţă. Poporul evreu a putut fi mânat, cu milioanele, la Auschwitz, dar poporul israelian, care se comportă altfel, refuză cu încăpăţânare să fie dus la abator.

În curând apare

SPERANŢA

de Dr. Alexandru Marton

Povestea adevărată trăită de autor cu 53 de ani în urmă, în perioada Holocaustului

O carte care trebuie citită, pentru a nu uita ceea ce poate aduce neo-nazismul şi antisemitismul, care renasc în zilele noastre.

Nou!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune".

CLARA DAVIDESCU-BOTZER

TRATAMENTE COSMETICE NATURALE

ALOE: sub forma sa naturală, este un bun cicatrizant în arsuri.

CEAPA: aplicată timp de 2 săptămâni zilnic pe bătături, le face să dispară. Este folosită şi pe locul înţepăturilor de albină.

CĂPŞUNI: pot fi folosite ca atare la ten normal; frunzele zdrobite lasă un suc care se aplică pe tenul cu acnee, sau se masează uşor cu el zona afectată.

CAISA: sucul de caisă este un tonic excelent pentru un ten normal; miezul, trecut peste ten sau asociat cu alte produse naturale, este o mască reconfortantă; caisa conţine vitamina A.

CASTRAVETELE: folosit ca atare sau macerat 48 de ore în lapte cald, se va folosi contra ridurilor şi a pistruilor. Este bogat în vitaminele A, B, C, oxid de calciu, sulf şi magneziu.

CASTANELE DULCI: coapte puţin în cuptor, curăţate şi pasate, se aplică sub formă de mască.

CARTOFUL: cataplasme pe arsuri, pastă pentru înălbirea mâinilor în amestec cu lămâia.

GUTUIA: cojile ei curate, lăsate la macerat timp de 2 săptămâni în puţin alcool sau vodcă, dau o loţiune cu mult mucilagiu, ce are efect astringent pentru tenurile grase cu pori dilataţi.

LĂMÂIA: este antiseptică, cicatrizantă, bogată în vitaminele A, B, C, PP, scoate petele şi pistruii.

MĂRUL: ajută la revitalizarea ţesuturilor pielii, este tonic şi calmant. Sucul amestecat cu ulei de măsline se foloseşte contra herpesului.

MIGDALELE DULCI: la tenurile foarte uscate, uleiul lor este recomandat a fi aplicat cel puţin de 4 ori pe săptămână; de-asemeni, pe călcâie, coate, etc.

MĂRARUL: sub formă de infuzie, se aplică prin tamponare.

MORCOVUL: tonic, folosit contra apariţiei ridurilor, dar cu grijă, pentru a împiedica pigmentaţia pielii în portocaliu; este bogat în vitaminele A, C.

NUCUL: bogat în vitamina E şi uleiuri. Persoanele cu păr castaniu îl pot folosi pentru a-i da reflexe roşcate: se macerează un pumn de frunze proaspete într-un litru de apă până ce lichidul capătă o culoare închisă şi cu el se clăteşte părul.

ROŞIA: Bogată în minerale, calciu, magneziu, fosfor, potasiu, fier, etc. şi vitaminele A, B, C, PP, E, K. Combate acneea şi tenul gras. În psoriazis se folosesc cataplasme din frunzele ei.

PĂTRUNJELUL: preparat sub formă de infuzie, se tamponează zilnic locurile cu pistrui sau erupţiile cutanate; este şi un excelent tonic pentru a curăţa tenul. Consumat sub formă de suc sau decoct, este un întăritor general care combate oboseala.

PEPENELE GALBEN: se foloseşte la îngrijirea tenului uscat, pentru tonificarea şi catifelarea lui.

PIERSICA: are efect tonic şi nutritiv asupra tenului normal.

PORTOCALA: bogată în vitamina C ("vitamina tinereţii"), revitalizează, tonifică şi împiedică apariţia timpurie a ridurilor.

STRUGURII: efect tonifiant şi revitalizant după ştergerea tenului cu un bob de strugure.

VARZA ALBĂ: se pot folosi frunzele ca atare (comprese) sau sucul lor cu care se tamponează tenurile grase şi acneice.

URZICA: 100 gr. fierte timp de 10 minute într-un litru de apă, se aplică sub formă de cataplasme pe locurile afectate de psoriazis.

ŢELINA: consumată ca atare sau rasă, amestecată cu lămâie şi puţin ulei de măsline, sau stoarsă pentru a obţine suc, este indicată în stările de oboseală sau epuizare.

APA TONICĂ NATURALĂ DIN PETALE DE TRANDAFIRI: se pun la macerat timp de 2 săptămâni 50 gr. petale de trandafiri roşii în jumătate de litru de oţet de mere sau de portocale, la care se adaugă o jumătate de litru de apă fiartă şi răcită. După 2 săptămâni se filtrează loţiunea, se îmbuteliază într-o sticlă de culoare închisă şi se păstrează la frigider. Pentru uzul zilnic, se scoate într-o sticluţă mică atât cât cuprinde. Se şterge faţa dimineaţa şi seara. Indicat la tenul normal şi gras.

minimum

EDITEAZĂ

● Aveţi în manuscris memorii personale? Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?

● Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

● MINIMUM este editorul cel mai competent! Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

MINIMUM

●

Există, în sfîrşit, o editură: MINIMUM

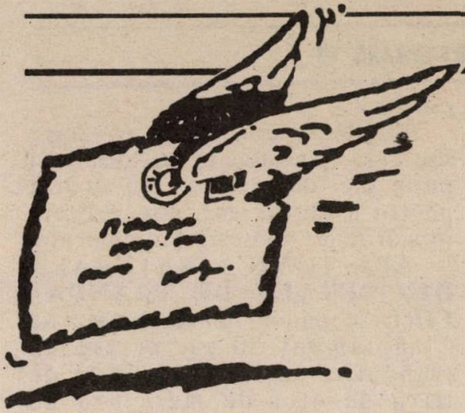

CINE E NORMAL ?

– În ziua în care s-a anunţat că se va semna un acord între Israel şi Arafat, un scriitor israelian (al cărui nume nu l-am reţinut), aflat în Germania pentru documentare, auzind ştirea de mai sus, a telefonat postului nostru de radio, Reshet Bet, şi şi-a exprimat îngrijorarea lui extremă, că israelienii i-au întins lui Arafat o cursă, de care acesta nu-şi dă seama: el făcea apel la cei care gândesc la fel, să facă totul ca Arafat să nu cadă în cursa infamă care i se pregăteşte. Postul de radio a menţionat că acest scriitor e primul israelian care, chemat la "miluim" în Iehuda şi Shomron, a refuzat să se prezinte.

– Doi tineri din "Shalom Ahshav" sunt întinşi cu burta pe nisip (ca să nu fie observaţi); unul din ei, cu binoclul la ochi, urmăreşte operaţia de descărcare a unor caravane sosite într-o aşezare din Iehuda şi Shomron, şi comunică celui de-al doilea care notează, numărul, tipul şi mărimea acestor caravane. A doua zi arabii şi americanii au fost puşi la curent cu cele întâmplate.

– În '82 ia fiinţă în Olanda asociaţia "Prietenii olandezi" ai lui Shalom Ahshav. Cine sunt aceşti "prieteni"? a) olandezi antisemiţi din extrema dreaptă (din rândurile cărora arabii recrutează şi voluntari sinucigaşi, ca de ex. tânărul Stefan Smireck arestat în Israel); b) olandezi filo-arabi din extrema stângă; c) arabi din comunităţile arabe din Europa, şi d) – se putea altfel? – un număr de evrei localnici, debusolaţi, "cetăţeni ai universului" (se pare că aceasta este o cetăţenie exclusivă; n-am auzit nici o dată un ne-evreu care să pretindă că e "cetăţean al universului").

– Într-un ziar, s-a scris că un soldat în termen, din Shalom Ahshav, şi-a pavoazat camera lui cu steagul palestinian şi cu portretul lui Arafat (cu dedicaţie).

– O deputată din Meretz, Anat Maor, cu ocazia unei vizite la Jericho, s-a autopavoazat cu steagul palestinian. La noi, steagurile palestiniene sunt folosite pentru pavoazare, la ei steagurile israeliene sunt arse pe rug.

– La noi, copiii învaţă în şcoli că trebuie să fim prieteni cu arabii; la ei se învaţă că Israelul trebuie distrus.

Suntem în faţa unui fenomen în care o fracţiune din majoritatea etnică a ţării se desprinde, se deplasează în direcţia duşmanului, nu se opreşte nici măcar la linia neutralităţii, renunţă la identitatea lor şi o adoptă pe cea a duşmanului, şi ca totdeauna în aceste cazuri, cu exces de zel, cu patimă, cu fanatism, de care noi n-am avut parte când mai erau de-ai noştri. Succesele palestinienilor sunt şi succesele lui Shalom Ahshav; succesele noastre, pentru Shalom Ahshav sunt eşecuri.

Fenomenul Shalom Ahshav e anormal, pervers, fiind contra naturii, şi are efecte cumplit de dăunătoare asupra securităţii şi relaţiilor noastre externe.

Cu o ideologie de acest fel, nu e deloc de mirare că mentorii acestei mişcări fac toate eforturile posibile ca să elibereze din închisoare oameni care au spionat şi trădat, ca Klingberg şi Vaanunu, precum au reuşit să-l scoată din închisoare, la vremea respectivă, pe Uri Adiv, chibuţnic şi paraşutist, dar plecat clandestin la Damasc ca să se specializeze în acte de sabotaj contra Israelului.

Să vedem dacă acest fenomen ciudat s-a mai întâmplat şi altora:

Conflictul greco-turc din Cipru: fenomenul Shalom Ahshav nu apare în nici o tabără; la fel, nici în conflictul triunghiular din Bosnia; nici în conflictul care se coace în Kosovo; nici în conflictul din Irlanda de Nord dintre protestanţi şi catolici; nici în războiul Iran-Irak; nici în războiul anglo-argentinian pentru stăpânirea insulelor Falkland. Chiar dacă urcăm pe firul Istoriei până la romani şi chiar mai sus; concluzia este: *fenomenul Shalom Ahshav nu există şi nu a existat în nici o ţară; e specific israelian, e unic în Istorie.*

Poporul nostru are şi o a doua unicitate: două mii de ani n-a avut ţara lui şi şi-a pierdut reflexele necesare pentru păstrarea cu orice preţ a statului; evreii habar n-au cu câtă uşurinţă ţi se strecoară o ţară printre degete...

Întrebare: cu o mişcare ca Shalom Ahshav Israel este o ţară normală iar restul ţărilor din lume, fără această mişcare, sunt anormale ? sau invers ?

LEON HAIMOVICI
Rishon Le Zion

IMA ŞELI

Până acum vreo doi ani, "responsabil" cu măturatul străzii mele era "omul cu şapca", cum l-am numit eu într-un articol publicat cândva în «Minimum».

El a dispărut şi a venit apoi o femeie.

De talie mijlocie, de vreo 50 de ani, îmbrăcată totdeauna cu pantaloni, cu o bluză, jachetă, o bonetă galbenă, încălţată cu tenişi, mâinile în mănuşi groase. Peste veşmintele ei poartă o jachetă portocalie dată de primărie. Am văzut şi în alte oraşe din străinătate muncitori pe străzi şi şosele, chiar agenţi de circulaţie, cu veste galbene sau portocalii, spre a fi distinşi mai bine în timp de ceaţă, de ninsoare, etc. Dar la noi? Să se ştie că sunt salariaţi comunali sau nu cumva cineva să creadă că un cetăţean conştiincios a ieşit în stradă să cureţe trotuarul din faţa casei lui. Doar nu suntem nici în Elveţia, Austria sau Germania.

Femeia noastră îşi duce munca într-un stil cam sui-generis: fără grabă, cu mătura adună gunoiul, îl ia cu atenţie în făraşul special şi-l varsă în găleată. Obiecte mai mari: cartoane, sticle, ş.a. le ia cu mâna.

Într-o zi, fără să-mi dau seama, m-am împiedicat de căruciorul ei. Am tresărit când am auzit "sliha". Am schimbat câteva vorbe. E din Ucraina, a fost funcţionară, are două fete mari. Shalom. Shalom.

Deunăzi, ieşind cu soţia din casă, am observat că în faţa noastră mergea o tânără de vreo 20 de ani, înaltă - cam 1,80 m. - cu o jachetă, mini-jupă şi cizme negre. Plete negre, libere, îi cădeau până spre umeri. O siluetă de manechin cu nişte picioare pe care să le tot admiri (ceea ce am şi făcut!). Femeia cu curăţenia, lângă rigolă. Fata se opreşte şi intră în vorbă cu ea; pe ruseşte, bine înţeles.

Ne-am oprit şi noi o clipă. Am întors capul, s-o vedem mai bine pe faţă. Ea s-a uitat la noi şi, cu mândrie în voce şi mâna întinsă spre stradă, ne-a spus: "zot ima şeli" (asta e mama mea). Ima a sorbit-o din ochi, a zâmbit şi ne-a privit mulţumită.

Soţia mea le-a complimentat pe amândouă şi... "leitraot"!

Dr. G. MĂNESCU
Bat Yam

CANIBALUL AL. MIRODAN

Domnule Mirodan,

Nu pot să contest că revista «Minimum» reproduce "din belşug" extrase din "România Mare" (& Co), în care evreii (jidanii) sunt agresaţi în modul cel mai josnic şi-n "corpore" ca speculanţi de cea mai rea speţă, intriganţi, uneltitori, într-un cuvânt duşmani a tot ce este românesc.

Numai că din paginile aceleiaşi reviste «Minimum» nu lipsesc nici o dată epitetele cele mai infamante despre arabi.

Cu un asemenea naţionalism, pe care l-aş numi canibalic, nu aveţi calitatea morală să-l condamnaţi pe un C.V.Tudor !

KOVACS-EICHNER GH.
Tivon

AŞA ERA LINIA

În revista «Minimum» nr.131 din feb.'98 s-a publicat articolul meu "Noi şi Catedralele", în care arătam că pe frontispiciul Catedralelor din Strasbourg şi Freiburg sunt amplasate cuplurile de statui «Biserica» şi «Sinagoga». Prima este reprezentată ca o femeie impunătoare, cu coroană pe cap, ţinând în mâna stângă ferm crucea şi având în mâna dreaptă - ridicată în sus - potirul mântuirii. «Sinagoga» este reprezentată ca o femeie cu capul plecat, ţinând în mâna dreaptă o suliţă frântă, iar din mâna stângă se pare că-i scapă Tablele Legii - inversate.

Statuia "Sinagoga" de la catedrala din Metz

«Minimum» a comentat articolul meu prin: "AŞA ERA LINIA". Da! «Minimum» are dreptate! Şi iată de ce: în primăvara asta, vizitând Catedralele din Reims şi Metz, am regăsit cuplul de statui «Biserica» şi «Sinagoga» reprezentate în acelaşi fel. La Reims, în Muzeul Catedralei amplasat în Palatul Tau, anexat Catedralei, în sala Goliat, sunt originalele parţial deteriorate ale celor două statui. Afară, pe frontispiciul intrării sudice în Catedrală, sunt amplasate replicile celor două statui, aşa cum erau originalele.

În Palatul Tau, alături de originalul statuii «Sinagoga», se află o notă explicativă conform căreia prezentarea tradiţională a «Bisericii», opusă «Sinagogii», provine dintr-o predică a Sf. Augustin, *"Altercatio Eclesiae et Synagogae"* şi simbolizează opoziţia dintre Noua şi Vechea Lege, respectiv dintre Noul şi Vechiul Testament.

La Catedrala din Metz, la intrarea denumită "Poarta Fecioarei", figurează în stânga Statuia «Biserica», triumfătoare, iar în dreapta, statuia «Sinagoga», cu ochii legaţi, asemenea celor de la Strasbourg, Freiburg şi Reims.

Din cele de mai sus rezultă că - într-adevăr - "aşa era linia". Este de remarcat gingăşia obrazului statuii «Sinagoga» de la Catedrala din Metz.

La Châlons sur Marne, în imediata apropiere a bisericii Notre Dame en Vaux, a existat o mânăstire romană, demolată în 1754. În această mânăstire se găsea de-asemeni cuplul Biserica şi Sinagoga. Săpăturile arheologice din 1960 au scos la iveală numai statuia «Biserica», şi asta decapitată. Ea se găseşte azi în Muzeul mânăstirii, în spatele bisericii Notre Dame en Vaux. Sinagoga nu a putut fi găsită.

Ing. OCTAV MOSCUNA
Naharia

COLOSUL A MAI PLĂTIT O RATĂ

Ne place să ne referim la metodele şi mentalităţile comuniste atunci când vrem să criticăm vreun amestec nedorit al Puterii în instituţiile noastre, mai ales în cele de cultură, artă, ştiinţă, învăţământ. Dar ce diferenţă esenţială există între vătafii culturii comuniste - Roller, Tamara Dobrin, Popescu-"D-zeu" - şi zeii noştri cu Kipa? Care s-au "băgat", aşa cum ştim cu toţii, în treburile baletului Batsheva sau în cele legate de prezenţa Danei International la Eurovision? Şi unii - atunci - şi alţii - acum - au putere, bani, aroganţă, intoleranţă, iar aroganţa şi intoleranţa nu se împiedică de norme etice. De ce s-a petrecut totul în ultimul moment? Nu se putea cunoaşte programul din timp - dacă asta e aşa de important - aşa cum o făceau "responsabilii culturii" din Bucureştii deceniilor trecute? Chiar nu s-au temut (ultra)religioşii că ceilalţi artişti care asigurau spectacolul ar fi fraternizat cu colegii lor din trupa "Batsheva" provocând suspendarea acestei mari manifestări jubiliare, la care participau oaspeţi de mare importanţă pentru ţară şi viitorul ei (suferă ţara?... care ţară?)? De asta i-au luat pe nepregătite? Sau, dimpotrivă, au scontat pe etica profesională a artiştilor noştri, pe sentimentele lor patriotice şi - last but not least - pe adânca implicare a oricărui artist veritabil în atmosfera şi emoţiile specifice spectacolului în care urmează să joace şi din care nu se poate sustrage aşa de uşor în ultimul moment? Mai curând au mizat pe ambele efecte şi astfel s-au ales şi cu punctul marcat în poarta laicilor, şi cu spectacolul jucat.

Dar cred că mă complic. Judec totul prea logic. Ultra-şii nu au vrut decât succesul în continua lor ofensivă pentru instaurarea Teocraţiei şi masacrarea, pas cu pas, a democraţiei. Acest preţ poate fi şi trebuie plătit. De către laici şi ţara lor. În război nu se fac fiţe. Mai ales în acest război, în care majoritatea laică se comportă ca un "colos cu picioare de lut", aşa cum se zicea, cândva, despre fosta URSS. Şi colosul a plătit.

Pe când plata următoare ?

VLADIMIR EŞANU
Beersheva

LICA GHEORGHIU ŞI DOCTORUL FAMILIEI

În calitatea mea de salariat al "ONT Carpaţi" din România, adesea eram numit să reprezint instituţia în croazierele făcute cu vasul Transilvania.

În toamna anului 1960, solicitat să însoţesc croaziera pe ruta Odesa-Yalta-Soci-Suhumi-Batumi, mi s-a atras atenţia că va participa şi Lica Gheorghiu,- fiica lui Gheorghiu-Dej. La timpul respectiv, ea era între două căsătorii: se despărţise de Marcel Popescu, fost ministru al Comerţului Exterior, şi urma să se căsătorească cu Gheorghe Rădoi.

Vasul Transilvania a plecat din portul Constanţa în jurul orei patru şi jumătate d.a.

Eu mă aflam pe puntea principală, lângă scara de îmbarcare şi urmăream îndepărtarea navei de la cheiul din faţa gării maritime Constanţa. Eram atent la vreo dispoziţie de ultim moment. În dreapta mea se afla un pasager robust, ce se odihnea sprijinindu-se de balustrada vasului. Înalt, bine legat, să fi avut vreo 30-35 de ani.

Vasul părăsise portul, luându-şi direcţia de marş. Am dat să plec, să-mi văd de treburile mele, când cetăţeanul respectiv mi se adresă întrebându-mă:

- "Tovarăşul Weinberg, unde dorm eu la noapte?"

- "Pe locul indicat în biletul cumpărat", i-am răspuns eu, continuându-mi drumul. Nu ştiam cine e. El, oarecum şifonat, a plecat în direcţia opusă. N-a trecut nici un sfert de oră, când am fost strigat din spate de nea Petrică,- un marinar de vreo 50 de ani, care mă căuta de zor. El lucra pe vas de vreo 15 ani şi avea grijă de cabinele de lux şi guvernamentale.

- "Tovarăşul Paul, vă cheamă duduia Lica", mi-a comunicat el, gâfâind. Bineînţeles că, pentru moment, uitasem de celelalte treburi. Pe puntea superioară a vasului, în continuarea centrului de comandă, erau situate patru cabine de lux şi două guvernamentale, acestea din urmă fiind ocupate de Lica cu copiii. Pasagerii acestui apartament beneficiau de servicii speciale. Mesele le erau servite în sufrageria spaţioasă dintre cele două cabine. Aveau totul la dispoziţie şi nu se amestecau cu pasagerii.

Lica, îmbrăcată într-un capot lung de mătase roşu, înflorat, cu părul ca pana corbului, pieptănată lins, mă aştepta în faţa apartamentului, pe punte, unde, cu o voce duioasă, mi-a adus la cunoştinţă în mod oficial:

- "Tovarăşul Weinberg, cu noi merge şi doctorul familiei, aşa că ai grijă".

- "Am înţeles, duduia Lica. Imediat voi lua măsurile necesare" - am asigurat-o eu. Ştiam despre cine era vorba. Mă simţeam oarecum vinovat de gafa pe care o făcusem, dar m-am consolat singur. Pasagerii sunt pasageri şi eu nu sunt obligat să ştiu cine şi ce hram poartă. Acum îl căutam de zor pe "doctorul" familiei. Într-un sfârşit, m-a acostat tot el pe mine şi l-am "fotografiat" dintr-o privire. După ce mi-am cerut scuze pentru "mica neînţelegere", i-am oferit ce am avut mai bun.

- "Tovarăşe doctor" (nu ştiam cum îl cheamă, nu se prezentase şi nici Lica nu pomenise numele lui), "singurul pat liber pe care vi-l pot oferi e în cabina de lux nr. trei. Dacă doriţi să apreciaţi condiţiile oferite, vă stau la dispoziţie.

- "Unde se află cabina?"

- "Pe puntea superioară."

- "Hai să mergem".

I-am arătat cabina care avea pereţii panelaţi de culoarea lămâiei, un birou, telefon şi o baie cu pereţii din faianţă de culoarea cerului.

Cabina era înzestrată cu două paturi separate, cu noptiere. De fapt, această cabină era rezervată reprezentantului firmei pe vas.

- "Cine doarme aici?" m-a întrebat doctorul.

- "Eu ocup patul din dreapta", i-am răspuns.

- "Bine, trece-mă pe diagramă."

M-am conformat. În dreptul numelui, l-am înregistrat "doctorul familiei".

La Yalta, două maşini guvernamentale pline cu securişti aşteptau acostarea vasului în port.

La invitaţia lui Nichita Sergheevici Hruşciov, Gheorghiu Dej se afla în acea perioadă la odihnă, la Yalta. În realitate, gazda căuta să-l mai aducă pe "linie" pe oaspetele care o luase "razna".

Sub o umbrelă protectoare, Lica a şters-o de pe vas, în timp ce turiştii luau micul dejun. Nu era "politic" să coboare în văzul tuturor.

Eu nu am fost deranjat de nimeni în cabină. Patul din stânga a rămas neocupat. Lica avusese nevoie de "tratament".

PAUL WEINBERG-HUŞI
Milwaukee, Wisconsin, USA.

DESPRE NIŞTE FICTIVE DATE TURISTICE

În 1795, scriitorul francez Xavier de Maistre (1763-1852), parodiind celebrul "Voiaj sentimental" al romancierului britanic Laurence Sterne, a scris "Voiaj în jurul camerei", o carte plină de umor în care îşi invita cititorii să vagabondeze împreună cu el în lung şi latul lumii, fără să părăsească încăperea în care se afla pedepsit cu arest la domiciliu. Succesul cărţii a fost atât de mare încât şi-a găsit mulţi imitatori de asemenea călătorii fictive.

Fără îndoială că dl. dr. G. Mănescu nu a intenţionat să imite autorul citat în a sa "dare de seamă" (mai mult nu e) a unui periplu în "La bella Italia", publicat în nr.134 pe luna mai din revista «Minimum». E o parodie involuntară pe o pagină de revistă, mai mult un fel de epistolă adresată rudelor sau prietenilor, în care ne înşiră, într-o goană frenetică, traseul călătoriei sale, care începe cu Roma şi se continuă cu Napoli, Salerno, Amalfi, Sorente, Ana-Capri încheindu-se cu "vizitarea Grotei Albastre" (?!). Punct.

Până aici n-ar fi nimic. Numai că o dare de seamă turistică necesită şi ea un minim simţ de răspundere pentru a convinge cititorul că voiajul a fost real şi pentru a servi ca o invitaţie la călătorie.

Din păcate, după ce citeşti descrierea "obiectivelor turistice" din Roma, cum le numeşte d-sa, ai impresia că autorul a rezumat câteva pagini dintr-un "baedeker", să zicem faimosul ghid turistic Michelin, cel mai la îndemână, fără să fi văzut cu ochii lui locurile consemnate. Un rezumat, însă, dintr-un ghid turistic într-o limbă pe care autorul nu o cunoaşte prea bine. De unde talmeş-balmeşul de inadvertenţe şi născociri , atât de multe într-o singură pagină încât îţi trezesc justificate bănuieli.

1) În Piazza Venezzia - ne informează la început d-sa - am urcat treptele la Capitoliu (corect spus Capitol sau Campidoglio n.n.), *proiectat de Michel-Angelo.* Nu-i adevărat. Campidoglio a fost proiectată de Maica Natura fiind una din cele şase coline ale cetăţii romane. Michel Angelo, ce-i drept, a fost şi arhitect, dar el a amenajat numai (nu a proiectat) Piazza Capitolină.

2) Columna lui Traian se află nu în Forumul Roman, aşa cum reiese din galimatiasul stilistic al autorului, ci în Forumul lui Traian, unul din cele cinci "Fori Imperiali".

3) Impresia de ficţiune se accentuează când autorul a ajuns la "punctul turistic" Basilica San Pietro. Aici admiră "Pieta", capodopera sculpturală a lui Michel-Angelo, care îl arată pe Iisus, coborât de pe cruce, culcat pe genunchii Fecioarei Maria, care - de aia e fecioară - în viziunea sculptorului, pare mai tânără chiar decât fiul ei. Vroind, cică, să ne informeze, autorul inventează, pur şi simplu, cum că "oamenii au tot frecat un picior al lui Hristos - ca să le aducă fericire - încât s-a subţiat. Drept care, deduce d-sa, un perete de sticlă îi ţine pe vizitatori la distanţă."

În realitate, poate constata oricine că picioarele lui Hristos sunt perfect egale. Mă miră însă faptul că vizitând celebra Basilică, dr.G.M. nu a văzut, vis-à-vis de "Pieta", ditamai statuie în bronz a Sfântului Petru, Prinţul apostolilor considerat primul Papă al catolicilor. E o statuie sculptată de Arnolfo di Cambio, în secolul al XIII-lea, atât de venerată încât avem drept dovadă laba piciorului drept al lui Petru (şi deci nu al lui Iisus), tocită de săruturile milioanelor de credincioşi.

Nu mai continui. Avem de-aface nu cu o dare de seamă, cu o informare turistică, fie ea prozaică, în stil Michelin, ci cu un întreg şir de dezinformări de la un capăt la altul.

Dr. EMIL WITTNER
Petah Tikva

UNDE E FUNDAŢIA STEVEN SPIELBERG ?

Stimate Domnule Director,

Am citit în nr.133 al revistei «Minimum» din aprilie crt., pag.131, despre proiectul lui Steven Spielberg de a se înregistra pe casete video mărturiile ultimilor supravieţuitori ai Holocaustului, de pe tot globul, prin intermediul Fundaţiei.

Subsemnatul mă numesc Ron Michael, cu numele de "fată" Aronovici Mendel, azi în vârstă de 72 de ani, sunt supravieţuitor al Transnistriei, fiind deportat din judeţul Dorohoi în anul 1941, în diferite ghetouri şi lagăre, dincolo de Nistru, ajungând până pe malul Bugului, într-un lagăr german din localitatea Varvarovka-Nicolaev.

În acea perioadă, având vârsta de 14-18 ani, cutiuţa cerebrală a înregistrat totul, putând reda în amănunt locurile, întâmplările şi scenele zguduitoare care - multe din ele - sunt convins că nu sunt cunoscute.

Oamenii din generaţia mea prea mult nu avem timp de aşteptat şi tare mult îmi doresc să am posibilitatea ca mărturiile mele din acele vremuri să fie înregistrate şi să ajungă la Fundaţia sus-amintită.

Din păcate, nu am adresa exactă a Fundaţiei. Aştept ajutorul Dvs. în această privinţă.

RON MICHAEL
Petah Tikva

N. Red: *Informaţii privind Fundaţia lui Spielberg găsiţi la colaboratorul nostru, av. I. Artzi, Rh. Brandeis 9/2, Tel Aviv.*

IMPERATIVUL VREMII, IMIGRAŢIA

Desfăşurarea în sens pozitiv a curbei demografice este unul din cele mai vitale aspecte ale continuităţii Israelului. Ea va dicta viitorul statului nostru. Evoluţia acestei curbe depinde de raportul între imigrare, עליה , şi emigrare, ירידה, între natalitate şi mortalitate din care rezultă sporul natural - imigrarea internă.

În toate acţiunile sângeroase şi nesângeroase ale arabilor ei au făcut încercări să oprească reîntoarcerea noastră. Abu Mazen (Machmud Abaz), membru marcant în Comitetul executiv al Ashafului spune: *"noi vedem în imigrarea evreilor provocarea cea mai importantă care stă în faţa poporului arab."* Iar Arafat spune în 1990: *"vă indic cu cuvinte clare şi explicite să deschideţi focul, faceţi totul ca să opriţi torentul de imigrare."*

Poporul nostru numără la ora actuală 13.800.000 suflete. În Israel trăiesc acum 4.900.000 evrei. În diaspora se află aproape 9 milioane. Redăm, în ordine descrescândă, repartiţia lor numerică: 5.600.000 în Statele Unite, mult peste 1.000.000 în ţările fostei Uniuni Sovietice, 600.000 în Franţa, 360.000 în Canada, 300.000 în Anglia, 230.000 în Argentina. Comunităţi mai mici se află în alte zeci de ţări.

Imperativul suprem al timpului actual trebuie să fie creşterea numărului repatriaţilor, întărirea numerică a poporului nostru. Aşa cum afirmă şi preşedintele statului, Ezer Weizman, trebuie să dublăm într-o perioadă scurtă numărul evreilor din patrie. Imigrarea masivă subminează speranţa arabilor că Israelul ar mai putea fi distrus. Imigrarea întăreşte statul din toate punctele de vedere. Germania de Apus a primit, după 1945, 1.000.000 de expulzaţi şi refugiaţi germani. Absorbţia lor a fost motivul principal al miracolului economic al Germaniei de Apus.

Am rămas întristat când am auzit afirmaţiile cântăreţului Aviv Gefen că tineretul trebuie să facă auto-stop spre aeroportul Ben Gurion şi să plece de aici, sau părerea lui apărută în ziarul londonez "Observator", că "nu se poate trăi în Israel". Să nu ne irosim forţele noastre în lupte fratricide, între laici şi religioşi, sfaradimi şi ashkenazimi, între dreapta şi stânga. Antisemitismul care împrăştie din nou otrava ucigătoare nu face deosebire între evrei. Toţi suntem în aceeaşi barcă.

Dr. ADOLF WEITMANN
Tel Aviv.

Victor Franc, Haifa (mulţumim pentru extrasele din revista cu pricina; ne vor fi de folos; **Ing. M. Segalescu**, Kiriat Bialik (trei întrebări: 1) E adevărat că în acordul de la Oslo se stipulează că palestinienii trebuiau să anuleze din "Charta" lor paragrafele privind distrugerea Israelului? 2) Dacă este aşa, de ce nu se spun lucrurile acestea cu voce tare în discuţiile cu USA şi Europa, şi chiar cu Hussein şi Mubarak? 3) Cum se poate face pace cu cineva care nu te recunoaşte şi vrea să te distrugă?) **Cornelia Wolf**, Baltimore, USA (după ştiinţa noastră, fostul Dvs. profesor de istorie, Ionel Gruber, a trăit în ultimii ani în România şi a decedat la Bucureşti; informaţii privind locul unde a fost înmormântat puteţi obţine la revista «Realitatea Evreiască», str. Popa Russu nr.24, Bucureşti; **Zaharia Gorun**, Haifa (1) Nu cunoaştem amănunte privind moartea marelui comic C.Tănase; zvonurile circulaseră multe pe vremea aceea, în anii '50, dar ştiţi cum e cu zvonurile; 2) În ceea ce priveşte faimosul caz "Banda lui Ioanid", nu ştim să fi apărut la lumină date noi: marea majoritate a mărturiilor şi documentelor confirmă supoziţia că, într-adevăr, "banda" a atacat furgonul cu bani al Băncii Naţionale: vă propunem să recitiţi textele care au apărut în «Minimum» cu câţiva ani în urmă, pe această temă; 3) Calorii sau Kalorii înseamnă acelaşi lucru; 4) Un mesaj pentru colaboratorul nostru, I. Schechter: *"Am auzit că râsul este profilactic pentru bolnavii de inimă. Citesc tot ce aţi scris şi râd dându-mă cu fundul... de scaun. După citirea articolelor dvs. mă simt mai bine (la modul serios), pentru care vă mulţumesc");* **R.Bogomoli**, Rehovot (Am avut la Paris un unchi, frate al mamei, care a locuit la Paris între 1927-1991 - când a decedat - cu o întrerupere între 1941-1944 când a fost "în vizită" la Auschwitz, de unde s-a întors fără soţie. El a fost dirijor în toţi aceşti ani şi a avut norocul să cunoască personal pe unul din ambasadorii Israelului la Paris - tot din aliaua română - care l-a ajutat să-şi transfere în Israel, prin ambasadă, pensia lui din Germania. Acum eu am primit rentă din Germania, vreau să o donez dar nimeni nu vrea să o primească. O fi din cauza valorii? Mi-au trimes cca. 66DM pentru perioada 1995-2000, adică ceva de genul 1,04 DM pe lună! Mai ştiu şi pe alţii în aceeaşi situaţie. Aveţi vreo idee?") **Ştefan Cremnitzer**, Tel Aviv (Notăm, împreună cu Dvs. că anul acesta se împlinesc o sută de ani de la naşterea marelui compozitor George Gershwin. Iudeo-francmasonul din Brooklyn, mort tânăr, la 39 de ani, a rămas în istoria muzicii prin câteva compoziţii care reflectă spiritul modern al Americii: "Rapsodia albastră", "Concertul în fa pentru pian", musicalurile "Un american la Paris", "Porgy and Bess" şi altele şi altele); **Monica Bilan**, Hanover, Germania (aveţi puţintică răbdare); **Dr.G.Mănescu**, Bat Yam (o epigramă pe adresa lui Harry Shoshany: *"Stimate Domnule Shoshany,/ Mai am încă ceva de zis:/ Eu te-am urmărit, cu anii,/ Ai talent în ce ai scris.// Mi-ai răspuns cu glumeţie,/ Politică n-ai abordat./ Mi-a plăcut. Aşa să fie,/ Şi ca la şah, finişu-i PAT.");* **Ing. Leopold Binder**, Kiriat Bialik (O intervenţie în discuţia - aprinsă! - pe tema: când anume începe mileniul 3: *"Secolul XX care este pe sfârşite a început în anul 1901, la 1 ianuarie la ora 00, şi se va termina la 31 decembrie 2000, ora 24. Mileniul al doilea a început în anul 1001 la 1 ianuarie la ora 00 şi se va termina în anul 2000 la 31 decembrie, ora 24, completând astfel mia de ani. Anul 2000 nu reprezintă decât un număr rotund şi este ultimul an al mileniului al doilea. Discuţii în această problemă au avut loc în prestigioasele reviste "Science et Vie" de la Paris, şi "National Geographic" de la Washington - discuţii care au dus la aceleaşi concluzii);* **Harry Michelstein**, Kiron (o precizare à-propos de Ron Huldai, candidat în alegerile pentru primăria Tel Aviv :*"Ron Huldai este directorul Gimnaziului «Herzlia» din Tel Aviv., str. Jabotinsky şi nicidecum director al Gimnaziului din localitatea Herzlia");* **Silvia Brucăr**, Ghivat Nesher (*"În rubrica "Pe legea mea" de G.Mosari, din «Minimum» 135/iunie 1998, am găsit gânduri şi reflexii ce păreau că sunt ale mele. Am citit undeva despre Lev Tolstoi care fusese invitat la o întâlnire şi pe invitaţie scria: Ţinuta obligatorie, fracul. Tolstoi, şocat, a trimis la întâlnire numai fracul. Făcând o analogie inversă, m-am gândit că* *dacă la o reuniune de israelieni s-ar cere politeţe, bună creştere şi respect faţă de ce se construeşte, oare cine s-ar mai duce? A te îmbrăca·corect, curat, a fii politicos înseamnă respect faţă de tine însuţi şi faţă de cei care te înconjoară. Aceasta, legat de eforturile care se fac pentru curăţenie şi bună organizare şi cei care distrug şi murdăresc. Ciudat lucru, acelaşi cetăţean care în casa lui curăţă, lustruieşte şi aranjează, aruncă ambalajul ţigărilor pe fereastra maşinii pe şosea. LO IHPAT LO. De ce oare?");* **Gigi Harabagiu**, San Francisco, USA (Succes la viitorul Congres al Esperantiştilor! Şi - pentru pasionaţii de la noi ai limbii create de Zamenhoff - iată adresa unde pot obţine informaţii privind Congresul: POB 22041, Tel Aviv 61220); **Jacob Fuchs**, Montréal, Canada(materialul despre contribuţia evreilor canadieni la crearea Statului Israel este temeinic documentat şi interesant; din păcate, amploarea lui ne împiedică să-i facem loc în coloane; vă rugăm să ne trimiteţi texte în legătură cu evreii canadieni din «trib»); **Simion Săveanu**, Beersheva; **Nelu Solomon**, Metulla; **ing. Crin Ionescu**, Modiin; **Valeriu Frimu**, Rehovot; **Iser Olga**, Ness Ziona; **Valery Rogoz**, Montréal, Canada; **Sali Jäger**, Petah Tikva; **av. Solo Meirovici**, Paris, Franţa; **dr. Graziella Marcovici**, Ierusalim (mulţumim pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

Carte poştală editată de esperantişti, 1998

A. CLAIN

Scuzaţi de expresie!

Lui Al. Mirodan

În veacul ahtiat de sex / rămâi perplex / când pe o pistă / vezi că lunecă o revistă, / pe solzoşi / termeni neaoşi, / c-a roşit pân-şi hârtia. / Nu e, nu-i **lapsus calami.** */ E-ndrăzneala, e şotia, / trimiterea în poala mamii, / ca pe maidan / sau în tavernă, / dovedind că Mirodan / cunoaşte à fond limba maternă. / Nu avuse încotro / după paharul de Cointreau? / Cel trimis fu Dan Şilon / de la Ra daio – Tel habizion*, / pentru că-şi ceruse scuze, / că i s-a urcat pe buze / cuvântul groaznic de "român". / – Eu dator n-am să-i rămân! / a spus jignit Al. Mirodan / şi l-a trimis – / ba şi în scris. / O revistă de prestigiu / fuge de aşa litigiu. / Câinii latră: / Să ridic de jos o piatră? / Mai mult asmuţu-l. / Lasă-l ca să latre cuţul! / Locul printre dramaturgi / ţi-l păstrezi când nu recurgi / la asemenea expresii / care fac ruşine presii. / Cred că n-ai adus pe scene / replici atâta de obscene. / Nici Mihail Sebastian / nu a fost prustian / în celebrul lui Jurnal, / ce-a stârnit atât scandal. / L-a scris pe când şedea-n Antim / şi e jurnalul lui intim. / Dar s-o prezinţi pe Leni Caller, / actoriţa, ca pe taler, / şi pe Nataşa Alexandra / serviciul că-şi oferă, tandra, / însuşi Mareşalului? / Culme a trivialului! / Cât despre noi, suntem candrii, / însă ne putem mândri / că deşi toţi / am fost etichetaţi ca hoţi, / n-am fost invitaţi la tan-du** / de anchetatorul Sandu.*

---

* Ra daio – Tel habizion = Îndeajuns de rău, colina dispreţului.

* Tan-du = dialog (arameic).

Poezia – severă – a lui A. Clain a fost inspirată de faptul că după ce Dan Shilon ne jignise "tribul" la TV, *Minimum* l-a trimis, pe şleau, ştiţi Dvs. unde.

ZISE...

"În PNŢ-CD (Partidul Naţional Ţărănesc Creştin şi Democrat) există disciplină, dar nu se respectă"

(Ion Diaconescu, preşedintele PNŢ-CD, preşedintele Camerei Deputaţilor din România; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Când
Dumnezeu
este de partea
noastră,
se luptă pentru noi -
Cel Atotputernic,
ce a făcut
cerul şi pămîntul -
cine şi ce ne
mai poate
face vre-un rău?

MB

TURISM

Dorel Dorian, scriitor, redactor-şef al revistei "Realitatea Evreiască"; deputat în Parlamentul român; la prieteni.

Michael Lupu, teatrolog, fost secretar literar al Teatrului Bulandra din Bucureşti, consilier artistic al Teatrului "Guthrie" din Minneapolis, SUA.

Emanuel Valeriu, ziarist, fost director general al Televiziunii Române; cu soţia; la prieteni.

Anton Celaru, scriitor, traducător din limba idiş; de la Bucureşti, pentru a participa la Congresul literaturii idiş de la Ashkelon.

CĂSĂTORIE

Janet (fiica poetei Bianca Marcovici) şi Cobi Ezra, din Haifa: la 1 iulie a. c.

ANIVERSĂRI

Ion Ianoşi, profesor de filozofie la Universitatea din Bucureşti, estetician; 70 de ani de la naştere.

Haralamb Zincă, (N. Roman), scriitor, autor de romane de spionaj şi de evocări istorice; la Bucureşti; 75 de ani de la naştere. Câteva cărţi: "Şi a fost ora H" (evocarea actului de la 23 august); "Spion prin arhivele secrete"; "Moartea mirosea a Christian Dior".

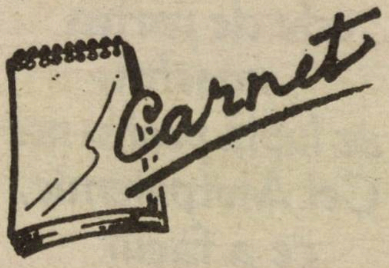

Loja David Marcus: 35

35 de ani nu reprezintă o aniversare chiar rotundă, dar animatorii Lojei "Aluf David Marcus" din cadrul lui Bnei Brith – Ierusalim au ţinut (şi bine au făcut) să marcheze evenimentul tipărind în condiţii civilizate o broşură dedicată evenimentului. O broşură şi instructivă, şi plăcută ochiului. Autorii ei: Sara-Suzy Weissman – coordonatoare, Moshe Kreisel, H. Riemer – redactori, oferă date bogate despre trecutul lojei (întemeierea, personalitatea generalului Marcus "din trib", Th. Lavy, Şimşon Brickman, Dr. L. Anghelovici, Lucia Bady, Raoul Siniol, S. Schafferman, etc.), ca şi despre activităţile sociale şi culturale de azi. Bună inspiraţia redactorilor de a miza din plin pe ilustraţie: foto, desen, facsimil.

Cu ocazia aniversării zilei de naştere a D-nei **Coca Dr. Dona,** îi dorim la mulţi ani cu bucurie din partea soţului, Dr. Marc Dona, a ing. Lilly şi Andrei Wolf şi a celorlalţi prieteni.

Manifestări, manifestări...

Tel Aviv, 2.6. a. c.: la sediul HOR. Conferinţa ziaristului Gh. Iosub intitulată "Interview imaginar cu Golda Meir".

Tel Aviv, 6. 6. a. c.: Vernisajul expoziţiei de pictură Ştefan Caltia, organizată la Centrul de Arte al oraşului Tel Aviv, sub auspiciile Ambasadei Române.

Haifa, 17. 6. a. c.: la Muzeul municipal al oraşului: "Convorbiri culturale Ierusalim – Tel Aviv – Haifa"; seară organizată de "Cercul Cultural A. Clain" din Haifa.

DOROHOI

După vol. I, vol. II. După vol.II, vol. III. Acum urmează volumul IV din vasta lucrare despre evreii din Dorohoi şi împrejurimi alcătuită de David Shlomo.

Cei ce doresc să reţină cartea sunt rugaţi să se adreseze la **"Irgun Ioţei Dorohoi şi împrejurimi",** POB 134, Kiriat Bialik 27101, Israel. (Donaţia minimală: 100 şekeli).

La 5 iulie 1998 se împlinesc 7 ani de la dispariţia scumpei noastre soţie, mamă, soră şi bunică

DORINA ŞNEIER

Fie-i amintirea în veci binecuvântată !

Cu aceeaşi profundă durere, Dr. Leon Areşteanu aduce la cunoştinţă că la 13 iunie s-au împlinit 8 ani de la decesul aceleia care a fost o soţie, o mamă şi o bunică de neuitat

Dr. NISSEIA AREŞTEANU

medic pediatru

Soţul, copiii, nepoţii,
rudele şi prietenii

Cu aceeaşi durere anunţăm împlinirea unui an de la decesul dragului nostru

ISAIA IANCOVICI

ziarist

Recviemul va avea loc miercuri 22 iulie, ora 16.00, la cimitirul Hayarkon.

Puica, soţie
Corina şi Dan, fiică şi ginere
Nira şi Nati, nepoţi

La încetarea din viaţă a lui

SANDU MALCAŞ

distins fiu al Dorohoiului, transmitem soţiei sale, colaboratoarea noastră Sorina Malcaş, condoleanţele noastre cele mai sincere.

MINIMUM

Căutăm

AGENT
DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

Tel. 03-5227269

HOLIDAYS

Tel Aviv, str. Ben Iehuda 32
Tel. 5285272/3

Dacă aţi fost la Covasna, Slănic Moldova, Băile Felix, etc. şi nu v-a ajutat cine ştie ce, ACUM e timpul să alegeţi tratamentele miraculoase de la Hotel PĂLTINIŞ – SINAIA.

SINAIA – STAŢIUNEA REGILOR – REGINA STAŢIUNILOR

În urma insistentelor solicit`ri de tratament şi odihnă sub îndrumarea Clinicii medicale a celebrului prof. dr. Aurel Dinu (reumatism, hipertensiune, boli de nervi, insomnii, diabet, îmbătrînire, oboseală, impotenţă etc).

27 iunie, 11 iulie, 25 iulie, 8 august, 22 august, 6 sept., etc.
(Locuri limitate!)
14 zile = 888 $
(Zbor El-Al, hotel, pensiune completă, tratamente şi transferuri)

Acelaşi program, în condiţii de lux la „HOTEL HOLIDAY INN".
Continuăm acţiunea: 14 zile = 1275 $

Preţul nu include 10 $ examenul medical la clinica prof. dr. Aurel Dinu şi taxa medicală în valoare de 16 $.

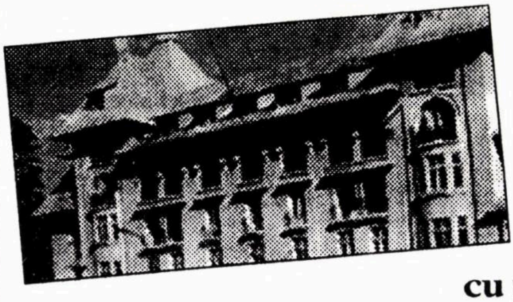

NOU: O săptămînă la hotel Sport POIANA BRAŞOV sau PALAS SINAIA + 3 nopţi la PRAGA cu... 899 $ inclusiv zborul TEL AVIV – BUCUREŞTI – PRAGA cu întoarcere directă PRAGA – TEL AVIV, transferuri etc. Posibilităţi de combinare cu un pachet de 14 sau 21 zile la tratament în oricare staţiune din România la începutul sejurului. Exemplu:

Exemplu: ☛ 14 nopţi la Felix, Covasna sau Techirghiol
☛ 6 nopţi la Poiana sau Sinaia
☛ 3 nopţi la Praga

Total 24 zile: tratament, odihnă şi distracţii la un preţ variind între 1400 - 1500 $ în funcţie de staţiune.

Tomy Herescu şi personalul biroului Holidays vă urează
VACANŢĂ PLĂCUTĂ

PASUL TĂU URMĂTOR ÎN CALENDARUL ABONAŢILOR

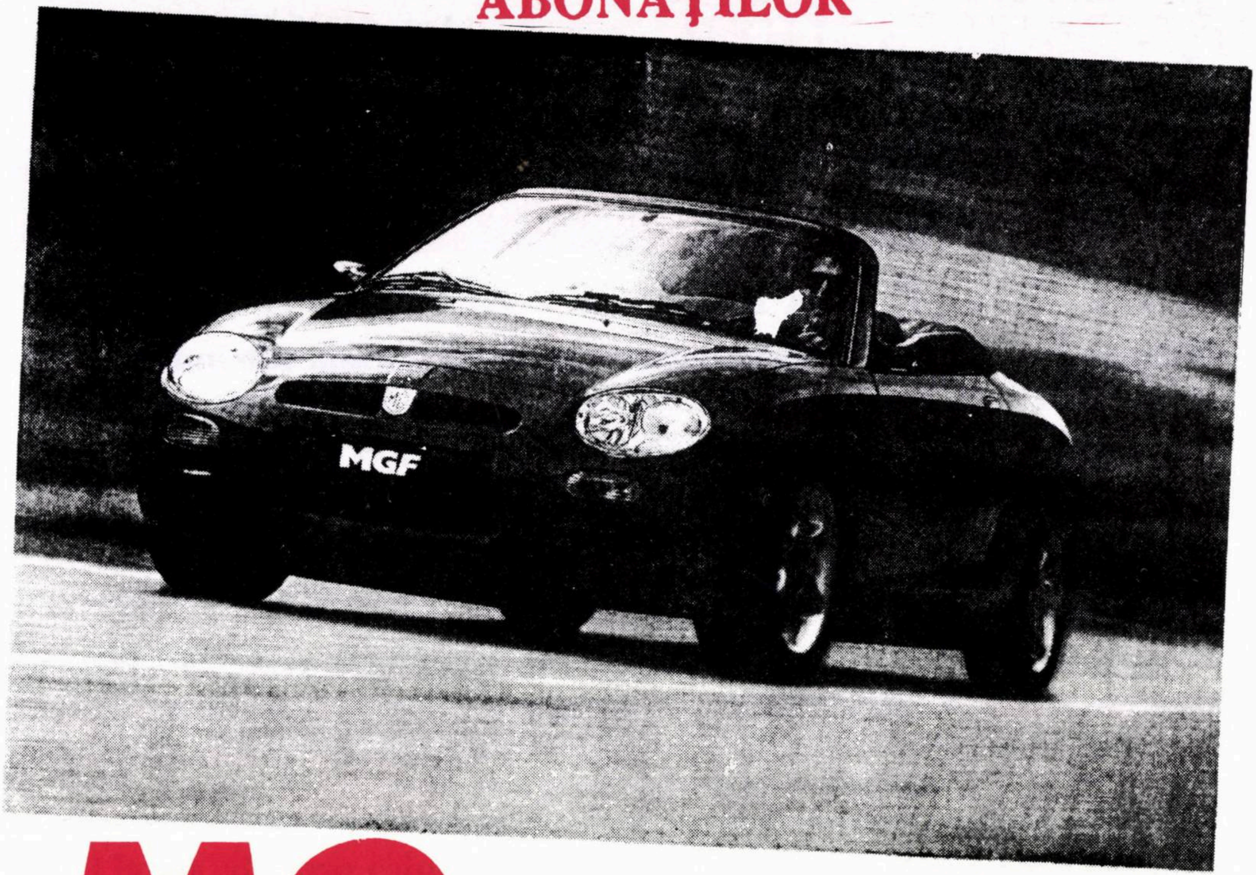

MG SPORT

La o asemenea maşină nici n-aţi visat.
MGF SPORT, maşina care "pompează adrenalina" în sângele adevăraţilor iubitori ai volanului, este acum "cireaşa" în programul abonaţilor.
În cadrul tragerii săptămânale, puteţi începe s-o visaţi. Încă în cursul săptămânii curente ea vă poate aparţine

ŞI UN MILION ŞI JUMĂTATE DE SHKALIM

Şi premiul întâi a crescut semnificativ, un milion şi jumătate în fiecare săptămână.
Începând de astăzi şansele Dvs. sunt mult mai mari în programul abonaţilor.

Pentru a vă alătura programului, telefonaţi la 03-6940000 , în zilele de duminică până joi între orele 9-21, iar vineri, între 9-13

תכנית המנויים
מפעל הפיס

minimum

Shana Tova!

Un an bun, cu bucurii.
Şi cu prilejuri de mândrie de felul celor oferite
de admirabilele soldate Meital Halawi şi Iafit Uliel,
care, plecate să ajute la salvarea de vieţi omeneşti
de sub dărâmăturile de la Nairobi,
au stârnit admiraţia lumii întregi.

■ ANUL XII ■ NR. 137-138 ■
■ AUGUST-SEPTEMBRIE 1998 ■
■ 13 SHEKELI ■

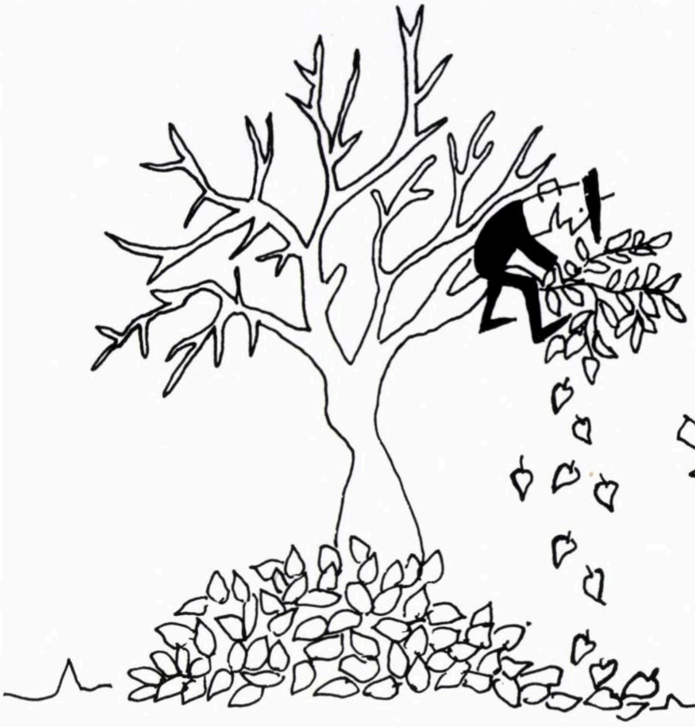

– Mă iubeşte, nu mă iubeşte…

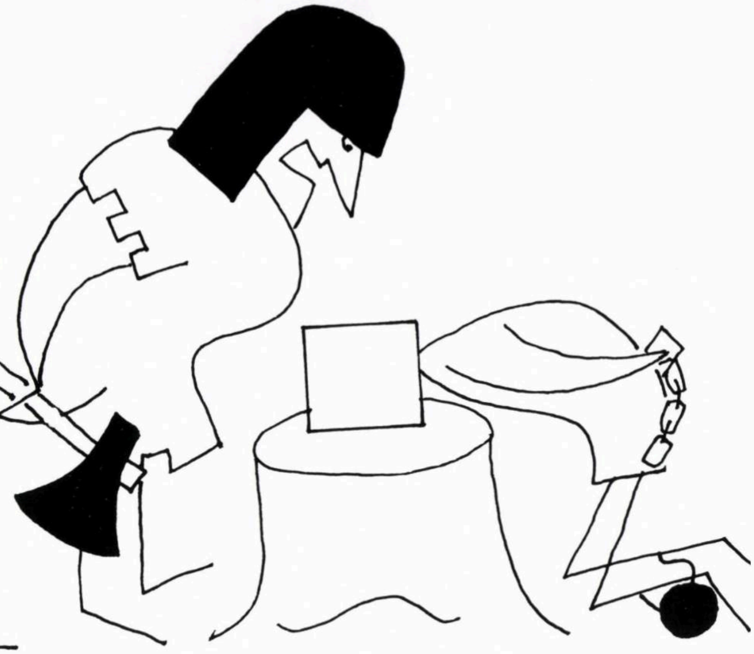

Fără cuvinte

LIVaDaRU

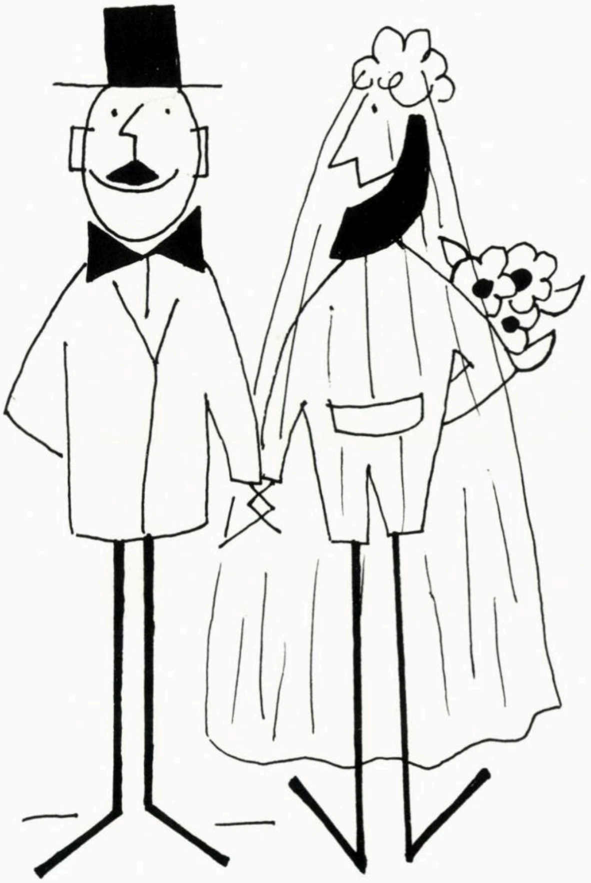

Fără cuvinte

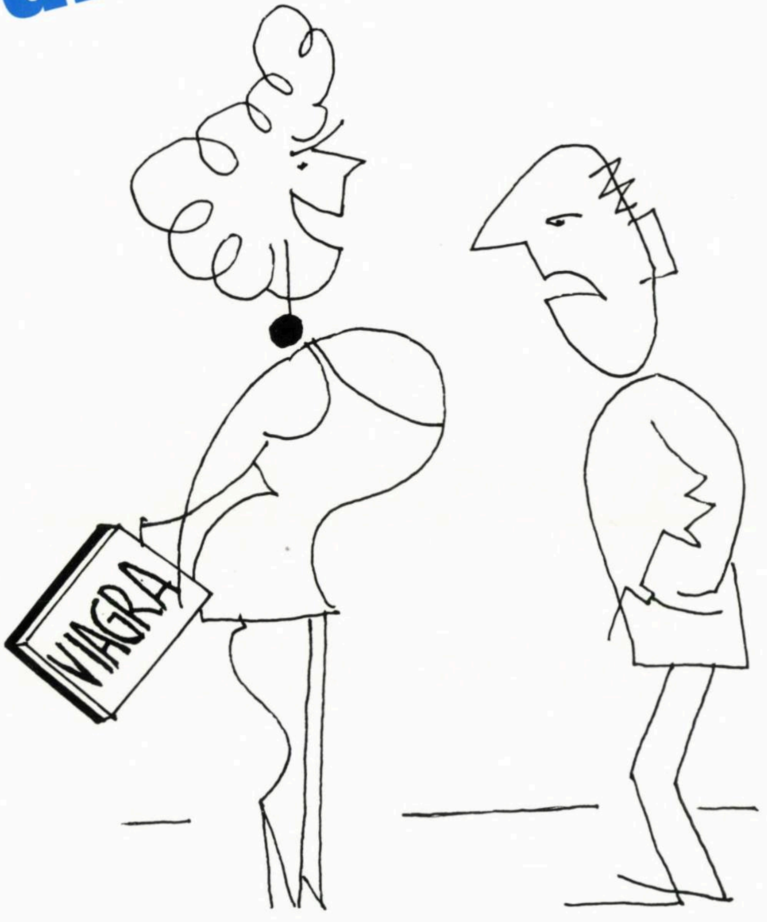

– Păpuşel, ghici ce ţi-am adus?

ANUL NOU

Deschidem o carte ("Dicţionar de iudaism" de Dagobert Runes) şi citim:

"ANUL NOU.

Prima zi a lunii Tişri. În Biblie, "ziua aducerii aminte", când omul îşi aduce aminte de creaţie şi de Creator. Se sună din şofar – cornul de berbec tradiţional – în trei moduri deosebite: o dată, de trei ori şi de şapte ori. Se rostesc poeme şi imnuri speciale pentru această ocazie. Cel mai cunoscut dintre ele este Unetane tokef ("să proclamăm sfinţenia absolută a acestei zile"), compus de Rabi Amnon din Mainz, care a pierit martirizat de germani. În această zi li se îngăduie credincioşilor să îngenuncheze în faţa Domnului. Este începutul celor zece zile de căinţă, care se încheie cu Yom Kipur.

Întoarcem paginile mai departe şi dăm peste Yom Kipur (Ziua ispăşirii). Cea mai sfântă zi din calendarul iudaic, celebrată prin post din seara de 9 Tişri până în seara următoare. Este, în esenţă, o zi de ispăşire, caracterizată ca un "Shabat de odihnă solemnă" şi o "sfântă convocare", când orice fel de muncă este interzisă... Ceremonialul constă într-un serviciu de rugăciune, în care se pune accentul pe mărturisire, pocăinţă şi împăcare deplină cu Dumnezeu şi cu oamenii".

Aşadar, împăcare deplină cu Dumnezeu şi cu oamenii. O împăcare care-ţi purifică sufletul, îţi limpezeşte mintea, dându-ţi puterea să înfrunţi pe vrăjmaşii tăi şi ai lumii tale. Şi să-i birui.

M.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI

Ceea ce înseamnă 25 august

Preşedintele Iranului, d. Mohamad Khatami,- pe care «media» de pe-aici şi din Apus s-a străduit să ni-l înfăţişeze ca pe un lider modern, ne-fanatic, iubitor de Occident şi de valorile acestuia,- a făcut mai deunăzi, la Teheran, o declaraţie în care, dacă se schimbă două cuvinte, dăm peste chemările lui Hitler la exterminarea evreilor: "Israelul este cel mai mare duşman al Islamului şi al umanităţii, iar pentru a face faţă acestei ciume nu există altă cale decât unitatea ţărilor islamice."

Am luat act.

Şi în aceste zile, când ne apropiem de Noul An, noi spunem:

"Islamismul este cel mai mare duşman al Israelului şi al umanităţii, iar pentru a face faţă acestei ciume nu există altă cale decât unitatea poporului evreu".

...Şi fiindcă veni vorba de ciuma cu pricina, să notăm ca, scuturând pentru o clipă cătuşele pe care i le-au pus, de câteva luni de zile, iniţiatorii infamei anchete în cazul Monica Lewinsky (vezi rubrica "Tendinţe"), preşedintele Clinton a ordonat armatei americane să lovească în două dintre bazele terorismului ucigaş: în Afganistan, acolo unde-şi află sediul multi-milionarul Bin Laden, şi în Sudan, unde-a fost lovită o fabrică ce se îndeletniceşte cu producerea de arme chimice. Sperăm ca mâinile lui Clinton să fie libere cât mai mult timp.

Cu prilejul Noului An 5759, urăm tuturor cititorilor şi colaboratorilor noştri

SHANA TOVA
si
GMAR HATIMA TOVA!

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunţuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 65 şekeli
1 an (12 numere): 130 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari;
U.S.A., Canada – 80 dolari;
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari;
Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediţia cu avionul

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PULISHERS LTD.

TENDINŢE

Israel: tratativele, faimoasele şi nesfârşitele tratative

Centrul pentru pace de pe lângă Universitatea Tel Aviv a efectuat un sondaj pe tema "Cum apreciaţi felul în care guvernul conduce tratativele de pace cu Autoritatea Palestiniană".

52% dintre cei interogaţi au răspuns că sunt de acord cu "linia fermă" a guvernului.

33% au răspuns că guvernul ar trebui să aibă o atitudine mai maleabilă faţă de Arafat.

Gaza: nici un metru (nici măcar unul, de sămânţă, la Tel Aviv, pe Dizengoff)

"Poporul palestinian nu va ceda nici un metru din pământul său… Secolul viitor va aparţine Islamului care va ajunge să domnească şi în Palestina. Marile puteri vor fi distruse".

(Dintr-o declaraţie a şeicului Ahmed Iasin, conducătorul Hamasului; Gaza, 1998)

Gaza: copiii noştri, viitorul patriei

"Peste 4.000 de copii palestinieni au urmat un curs de pregătire militară în tabere de vară special organizate de poliţia palestiniană la Hebron.

Ei s-au antrenat pentru atacuri împotriva «inamicului sionist», cu arme Kalacinikov.

La sfârşitul perioadei de instrucţie a avut loc ceremonia înmânării diplomelor.

După aceea copiii între 10-14 ani au simulat un atac împotriva unei «poziţii duşmane» pe care au încercuit-o luând prizonieri.

O tabără similară de antrenament a funcţionat în regiunea Gaza".

(Ziarele)

Gaza: ciugulesc băieţii, ciugulesc…

…iar prin băieţi înţelegem pe majoritatea "miniştrilor" din "guvernul" condus de Arafat; aceştia, se pare, au întrecut măsura la capitolul ciuguleală, vârându-şi mâinile până la coate în bugetul administraţiei palestiniene şi cerând peşcheşuri grase pentru orice aprobare pe-o hârtie. În limbaj civilizat, asta se cheamă corupţie.

Corupţie, adică sustragere de dolari din imensele sume de bani donate "Autorităţii" de ţările arabe, de americani, de Comunitatea Europeană, de Banca Mondială şi de alţii care contribuie la bunăstarea şefilor din Gaza; corupţie, adică mită cerută şi obţinută pentru aprobarea construcţiilor din teritorii sau chiar pentru deschiderea unui chioşc cu răcoritoare; corupţie, adică vilele cu piscină, proprietate particulară, în care se relaxează, după o zi de muncă rodnică, demnitarii din Gaza; ca să nu mai vorbim de conturile din băncile de la Zürich, pe Bahnhofstrasse.

Cât s-au străduit diferiţi cetăţeni să-şi ţină gura în această privinţă (că e mai sănătos), până la urmă aţa s-a rupt, şi trei miniştri din guvernul proaspăt renovat al lui Arafat au demisionat trântind uşile în semn de protest.

D-na Hanan Ashrawi, numită ministru al Turismului şi Antichităţilor, şi-a explicat demisia în termeni diplomatici: "Ar trebui să construim instituţii care să dea socoteală de activitatea lor în faţa poporului". Celălalt demisionar, Abdul Sawad Salah, numit ministru fără portofoliu, a fost mai explicit: "Noul cabinet legitimează lăcomia şi corupţia miniştrilor" (aluzia e mai întâi la Nabil Shaat şi Jamil Tarifi, care – deşi acuzaţi de jaf – nu au fost excluşi din cabinet). După ce-a şovăit niţel, a demisionat şi alt ministru, Salah Tamari.

Fierberea e mare în Gaza. Un sondaj realizat de "Centrul pentru cercetări şi studii palestiniene", din Nablus, a scos la lumină faptul că 56% din cei interogaţi sunt de părere că în instituţiile politice palesti-

TENDINŢE

niene corupţia bântuie din plin; de altă parte, dacă în iulie 61% afirmaseră că, în caz de alegeri, ar vota din nou pentru Arafat, procentajul celor ce-l susţin pe şeful OEP a scăzut la 48%.

Franţa: Săru' mâna, coane!

…cam aşa ar putea suna explicaţia la desenul de faţă al lui Matt, din "Jerusalem Post", înfăţişându-l pe preşedintele Assad al Siriei primit cu covorul roşu şi gardă militară de onoare şi salamalecuri, în vară, la Paris.

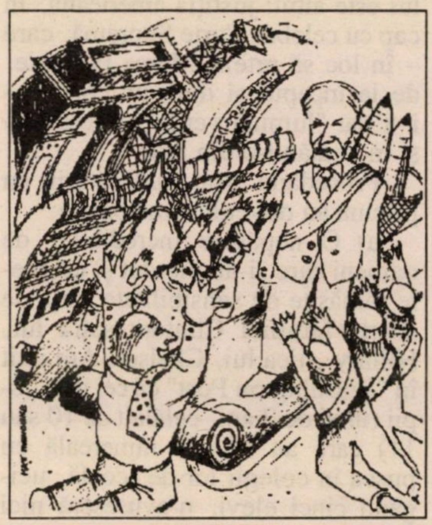

Săru' mâna, coane…

Deşi, atât Jacques Chirac, preşedintele Franţei, cât şi Lionel Jospin, primul ministru, ştiu prea bine că Siria se află, de ani şi ani de zile, pe lista ţărilor care sprijină terorismul.

Deşi guvernul de la Paris ştie că Assad a pus veto la toate încercările Libanului de a ajunge la înţelegere cu Israelul.

Deşi Siria, prietenă la cataramă cu Iranul, îşi procură rachete de zor şi cere imperios Iordaniei şi Egiptului să rupă relaţiile cu ţara noastră.

Prin 1937-38, primului ministru al Franţei, Edouard Daladier, şi altor lideri occidentali asemenea, care făcuseră sluj în faţa lui Hitler, oferindu-i pe tavă Cehoslovacia, li se spunea "conciliatorii". Cum să-i zicem noi, astăzi, lui Jacques Chirac?

Islam: linia

"Dumneavoastră vorbiţi despre normalizarea relaţiilor dintre palestinieni şi israelieni. Eu sunt împotriva oricărei normalizări şi a oricărui dialog cu evreii israelieni… La nivelul poporului nostru, noi suntem împotriva oricărei normalizări cu Statul Israel".

(Dintr-o cuvântare rostită de Ahmeti Fazez al-Shamsi, bancher din Emiratele Arabe Unite, la Forumul organizat de USIA – Agenţia de Informaţii a Statelor Unite – pe tema "procesului de pace"; forum la care au participat atât arabi cât şi reprezentanţi ai "Comitetului Evreiesc American"; Washington, 1998)

Anglia: Lady Diana

N-a fost suficient momentul de delir colectiv, anul trecut, la moartea prinţesei Diana, ucisă într-un accident de automobil la Paris împreună cu tânărul băiat de bani gata Dodi El-Fayed.

Rochiile: Maglavit

N-a fost suficient că, supăraţi că Regina Elizabeth nu plânsese destul, englezii erau – aşa simţeai în zilele acelea – cât pe-aci să arunce–n aer monarhia britanică.

N-a fost suficient că oriunde deschideai televizorul te trezeai cu Elton John cântând zi de zi, ceas de ceas şi-n proporţie de masă imnul închinat popularei prinţese, că magazinele au fost inundate cu bluze, medalioane, ceşti de cafea, brelocuri, farfurii şi poşete de damă cu chipul Dianei şi că un an de zile bătute pe muchie ziarele de tiraj vorbeau, pe pagina întâi, numai şi numai despre domnu' Paul, şoferul, care condusese cu şpriţu-n cap *Mercedesul* fatal în noapte.

Nu. Mai nou, lordul Spencer, fratele prinţesei, a amenajat în castelul familiei un muzeu dedicat lui Lady Diana. Aici, cetăţenii stau la coadă câte-o oră, cumpără un bilet de intrare şi au posibilitatea să vadă, expuse în şase încăperi imense, rochiile frumoasei decedate, fustele, pantofii şi alte pulovere de la Harrod's sau Versace. Nici casele memoriale ale lui Cromwell sau William Shakespeare nu au izbutit să atragă atâta popor, venit de pretutindenea să vadă moaştele, ca la Maglavit sau la mormântul lui Baba Sali.

Zilele acestea s-a împlinit un an de la tragicul accident. Ieşită iarăşi în stradă, lumea plângea, aprinzând lumânări şi smulgându-şi părul din cap. Am plâns şi eu în hohote, dar din alte motive: mă durea moartea bunului simţ *(common sense)* britanic.

Statele Unite: Sperma prezidenţială

La Nairobi, capitala Keniei, un automobil încărcat cu explozibil a aruncat în aer ambasada americană şi clădirile dimprejur. La Dar-es-

TENDINȚE

Salam, capitala Tanzaniei învecinate, o explozie a aruncat în aer ambasada americană. Bilanț total: peste 250 de morți și 4.000 de răniți. După atentate, intervievat la postul de televiziune new-yorkez ABC, miliardarul saudian Usama Ben Laden, aflat în Afganistan și bănuit a fi conducătorul operațiunilor teroriste anti-americane, a mărturisit fără probleme că "noi nu facem deosebire între americanii care poartă uniformă și civili. Cu toții, ei constituie ținte prevăzute în hotărârile noastre de ordin religios". În Iran a fost fabricată și lansată cu succes o rachetă atomică: aceasta este capabilă să atingă nu numai Israelul – așa cum a declarat mândru președintele țării, "moderatul" Khatami, ci și pe militarii americani din bazele NATO din Grecia, Turcia, Germania și Italia. La Bagdad, Saddam Hussein a provocat – iarăși! – o criză, ca în decembrie, silindu-l pe Richard Butler, șeful comisiei ONU pentru inspectarea armelor chimice, să părăsească Irakul. La Kosovo, albanezii musulmani, sprijiniți și bănește și logistic de guvernul de la Teheran, au provocat, sub lozinca luptei pentru separarea de Iugoslavia, un război în toată puterea cuvântului cu armata sârbă ceea ce se traduce prin 40-50 de morți pe zi, și 2-300 de răniți, prin 4-5.000 de refugiați pe zi fugind bezmetic pe șoselele regiunii și, mai ales, printr-o spaimă nebună de incendiu în întreaga peninsulă balcanică, incendiu ce ar putea cuprinde și Grecia și Bulgaria și Turcia; paralizată, faimoasa Comunitate Europeană strigă zilnic: trebuie făcut totul!... dar nimeni, nici la Paris, nici la Bonn, nici la Roma nu mișcă un deget, nu aruncă o găleată cu apă în flăcări, fiindcă singură, de capul ei, fără armata americană, această Comunitate nu este în stare să facă nimic. La granița dintre India și Pakistan se trage cu tunul, curge zilnic sânge, ziarele din ambele țări vorbesc despre iminența și necesitatea unui "război sfânt", iar noi privim într-acolo încremeniți, fiindcă ambele țări, ce se dușmănesc de moarte, au reușit să fabrice bomba atomică. Yenul, moneda japoneză, s-a prăbușit, agravând și mai mult criza economică în care se zbate Asia de Sud-Est și făcând ca acest cutremur financiar cu epicentrul la Tokio să zguduie bursele din New York și din Europa și să provoace – dacă nu se găsește urgent o soluție – închiderea a zeci de mii de întreprinderi și aruncarea pe stradă, în șomaj, a unui miliard de oameni.

Și, în timpul acesta, Bill Clinton, președintele Statelor Unite, comandantul suprem al armatei americane, singurul conducător politic de pe glob care, prin funcția lui, are, acum, după războiul rece, misiunea și puterea de a lua decizii cu efect global și de a ordona punerea lor în aplicare, Bill Clinton, zic, este practic paralizat. În loc să se concentreze pe cascada de probleme politice, militare și economice care s-a abătut asupra lui, Clinton trebuie să-și cheltuiască, împreună cu toți colaboratorii săi, atenția, timpul și energia pentru a găsi răspuns la întrebarea: s-a culcat cu Monica Lewinsky? i-a pătat rochia cu spermă? Toată lumea este, în aceste zile, cu ochii pe eroii spectacolului, analizând fiecare mișcare a acestora și fiecare gest: președintele, Monica Lewinsky, mama respectivei, Linda Tripp, prietena cea bună a Monicăi, care a înregistrat, pe ascuns, niște mărturisiri intime ale respectivei, procurorul Kenneth Starr, etc. etc. După noi, însă, eroul principal al spectacolului este altul: justiția americană, în cap cu celebra Curte Supremă, care – în loc să reteze Marea Porcărie, de la început și dintr-un condei – i–a dat "lumină verde", tolerând-o și încurajând-o din plin.

Monica Lewinsky: scroafă. De ce-ai păstrat, fă, rochia cu pricina în dulap... așa... de-un șantaj la o adică?

Procedând așa, judecătorii cu pricina au dovedit următoarele:

a) O nepăsare incredibilă, de oameni care și-au pierdut și ultimele rămășițe de sensibilitate, față de soarta familiei Clinton: soția lui, Hillary, fiica lui, Chelsea. Am citit în "Washington Post" că cei doi copii (unul de 7 ani, celălalt de 10 sau 11) care au tras la nimereală cu pușca în colegii lor de școală, ucigând cinci elevi, n-avuseseră nici un fel de remușcări. Se comportau la poliție ca niște ființe care nu-și dădeau seama că au comis o crimă. Judecătorii de la Curtea Supremă se comportă în același fel. Dacă-i întrebi: măi, aceștia, voi înțelegeți că, oricum se vor isprăvi lucrurile, ați distrus o familie? – ei se vor uita la tine cu ochi mirați? Da? ce-am făcut?

b) O nepăsare incredibilă, vecină cu inconștiența, față de prestigiul și autoritatea președintelui lor, adică a omului care simbolizează și acasă și în lume națiunea americană. Își dau seama, judecătorii aceștia supremi, că mâine dimineața, când cuplul Clinton va vizita Parisul, Tokio sau Rio de Janeiro, în privirea gazdelor aflate, protocolar, la aeroport va licări, vrând-nevrând, ironia în clipele când Clinton, solemn, va asculta cu mâna pe piept imnul Statelor Unite, iar ne-

Kenneth Starr: procuror. Râzi, bă, râzi? …eşti mândru, nu-i aşa, că ai azvârlit o găleată cu noroi pe Casa Albă şi că ţi-ai făcut ţara de batjocură…

vestele locale îşi vor şuşoti la ureche, arătând-o pe Hillary: săraca, da' cum suportă, dragă, situaţia asta?

c) O nepăsare incredibilă, vecină şi ea cu inconştienţa, dar poate şi altceva, faţă de discreditarea mai întâi şi apoi paralizarea instituţiei prezidenţiale. Un exemplu în această privinţă ni l-a dat Saddam Hussein, care şi-a permis ceea ce şi-a permis cu echipa de control a ONU, pornind de la ideea că preşedintele american, copleşit de scandalul sexual, nu va avea capacitatea să acţioneze aşa cum se cuvine. *"Cu siguranţă* – scrie Matthew Cooper în "Newsweek" – *scandalul Lewinsky i-a dat lui Saddam Hussein impresia că America este acaparată de cazul respectiv şi nu e în măsură să răspundă la provocarea lui. Şi* – tot uitându-se la CNN – *cum putea să gândească altfel?".*

Dacă eu mă reped în cabina de pilotaj a avionului, împiedicându-l într-un fel sau altul pe comandantul aparatului să urmărească tabloul de bord şi să dea echipajului instrucţiunile necesare, lumea va spune că sunt nebun sau scelerat. Cum să-i calificăm noi pe cetăţenii de la Curtea Supremă de Justiţie care îl împiedică pe preşedinte să piloteze, în aceste zile pline de primejdii, aparatul politic american?

La ora când trimitem rândurile acestea la tipar, Monica Lewinsky a depus în faţa juraţilor (după ce căzuse la înţelegere cu procurorul Starr), mărturisind că da, a "făcut sex" în câteva rânduri cu Bill Clinton. La rândul său, preşedintele a făcut, prin video, în faţa aceloraşi juraţi, o depoziţie din care reiese că da, a avut relaţii de afecţiune, intime şi "necorespunzătoare", cu susnumita. Dezbaterea pe această temă continuă, inamicii preşedintelui (recrutaţi mai ales din rândurile dreptei fundamentaliste şi rasiste din SUA) vor să obţină capul lui Clinton, *media* se ocupă, pe tot globul, de subiect.

În 1453, pe când Constantinopole, capitala Imperiului Roman de răsărit, era asediat de armatele musulmane, înţelepţii Bizanţului, indiferenţi la cele ce se petreceau sub zidurile cetăţii, discutau aprins, de luni şi luni de zile, despre sexul îngerilor. Au oare îngerii sex? Şi dacă da, ce fel de sex anume? Istoricii de mâine vor consemna, fără îndoială, că la finele mileniului doi, starea lumii era cum era, iar înalţii magistraţi din Statele Unite discutau despre sexul preşedintelui.

Revenind la problema înfăţişată în titlul acestei însemnări, trebuie să precizăm că nu ştim dacă Bill Clinton a pătat cu sperma lui rochia albastră de seară a numitei Monica Lewinsky, cumpărată cu 50 de dolari la solduri. Dar ştim că prin comportarea lor în această afacere, judecătorii de la Curtea Supremă de la Washington au pătat pe vecii vecilor steagul civilizaţiei americane.

●

Polemica din Occident cu privire la clonarea fiinţelor omeneşti a atins tonuri înalte. Unii savanţi (şi oameni politici) sunt pentru, alţii categoric împotrivă.

Părerea mea în această chestiune este următoarea: eu n-aş avea nimic contra clonării dacă specialiştii ar putea realiza în laborator o mie de Einstein şi o mie de Sharon Stone. Dar dacă ies o mie de Saddam şi o mie de Monica Lewinsky?

●

TENDINŢE

Bursa personalităţilor din alia

În urcare:

I. Artzi. Ghideon Ben Israel, preşedintele Asociaţiei Naţionale a Pensionarilor, i-a propus să candideze pe o listă independentă la alegerile municipale din Tel Aviv. Potrivit unui sondaj efectuat (fără ştirea lui I. Artzi), o listă condusă de colaboratorul nostru ar putea obţine 4 mandate în consiliul primăriei.

Staţionar:

Gary Bertini, dirijor. Contractele cu operele din Paris, Roma şi Tokio (la aceste două din urmă în calitate de director muzical) îl menţin pe Bertini în topul dirijorilor din lume.

În scădere:

Zaharia Drucker, antreprenor. Cunoscutul *kablan* (care a construit între altele noul hotel Hilton din Ierusalim) trece, din cauza crizei, prin mari greutăţi financiare. El datorează băncilor peste 60 de milioane de şekeli. Iar zvonurile din presă privind plecarea sa bruscă în străinătate n-au fost deloc de natură să aranjeze lucrurile.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

I. ARTZI

O vizită reuşită

În cadrul unei vizite complexe, atât protocolare cât şi de lucru prin ţara noastră a primului ministru al României, Dl. Radu Vasile, mi s-a ivit ocazia, pentru prima oară după mulţi ani de activitate publică, de a-l însoţi în fragmentul de timp dedicat vizitării Tel-Avivului, oraş pentru care înaltul oaspe şi suita sa au manifestat un interes deosebit.

Aprecierea reuşitei unei asemenea vizite a fost exprimată pe mai multe căi şi anume:

1) În ecourile ei din presă şi opinia publică în general şi, mai ales, în opinia noastră publică, a celor originari din România.

2) În cercurile oficiale, guvernamentale şi economice.

3) După rezultatele practice.

Luând în considerare aceşti parametri, am ajuns la concluzia că vizita a fost reuşită.

Desigur, baza vizitei s-a desfăşurat la Ierusalim, capitala ţării, dar Tel-Avivul este centrul comerţului exterior, al finanţelor, al băncilor, al asigurărilor. Dealtminteri, aci a avut loc şi prima escală a musafirilor, după aterizarea pe aeroportul Ben Gurion.

Delegaţia care-l însoţea pe primul ministru cuprindea şi oameni de afaceri, investitori, reprezentanţi ai unor mari firme şi concerne româneşti, precum şi pe ministrul Apărării Naţionale. Ministrul Afacerilor Externe, cel al Finanţelor, al Transportului, al Asigurărilor Sociale,- cu alte cuvinte, întregul evantai al relaţiilor dintre România şi Israel.

Primul Seminar Economic a avut loc în somptuoasele saloane de la Beit Asia. La el au participat personalităţi de elită din lumea economiei israeliene, directori de firme, investitori potenţiali ce doreau să se informeze asupra posibilităţilor şi ofertelor României, creând astfel primele relaţii personale pe baza cărora se vor construi colaborările financiare din diverse domenii.

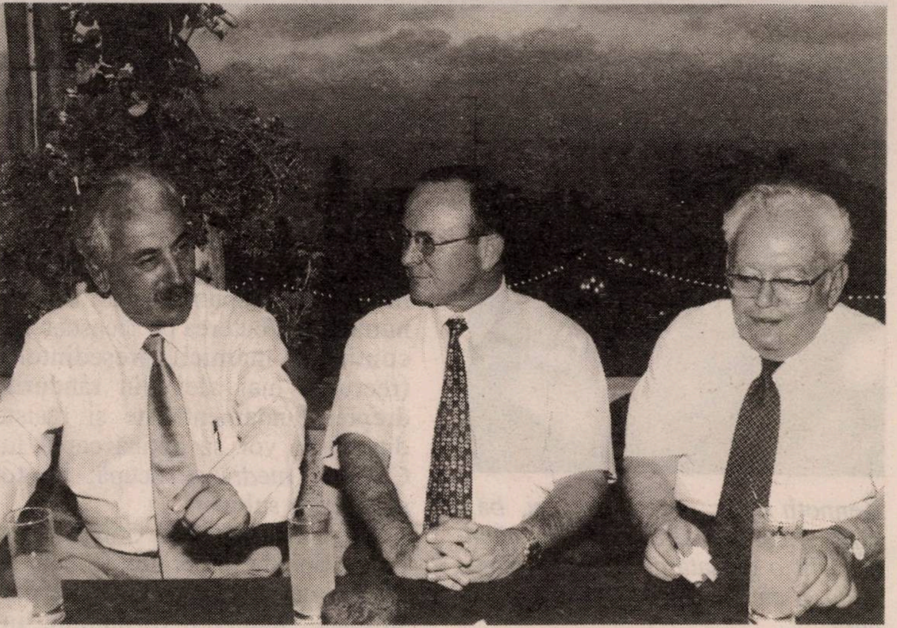

De la stânga: Radu Vasile, Roni Millo şi I. Artzi pe terasa galeriei Ilana Gur

La rugămintea primului ministru al României, Dl. Radu Vasile, şi suita sa, de a vizita şi cunoaşte cât mai mult din Tel Aviv, acest oraş care a fost şi a rămas un model de creativitate, i-am pomenit o vorbă a fostului primar, Shlomo Lahat: "Fără Ierusalim nu putem exista; dar fără Tel Aviv nu putem trăi". Dl. prim ministru a înţeles perfect tâlcul acestor cuvinte.

În timpul scurt pe care l-am avut la dispoziţie, am condus oaspeţii în primul rând la Noul Centru Cultural («Mişcan Haomanut»), care cuprinde Noua Operă şi constituie gazda principală a artei moderne, a muzicii şi dansului.

Directoarea Centrului, d-na Nava Disencic, le-a explicat ideea de bază folosită la construirea clădirii ce avea să realizeze sinteza dintre diferitele arte. Această realizare a costat 60 de milioane de dolari şi până astăzi finanţele oraşului sunt afectate de această serioasă investiţie, căci visteria oraşului plăteşte datoriile. În schimb, Tel Aviv-ul se poate mândri acum cu un Centru Cultural de mare calitate, care-i justifică, printre altele, apelativul de "oraş fără pauză".

Asta însă nu înseamnă că ceea ce este vechi nu mai trebuie vizitat: "Habima" («Scena») este unul dintre exemple. Ea a fost construită datoriă eforturilor unui originar din România, Dr. Michael Landau, şi face parte din complexul Palatului Culturii denumit «Heihal Hatarbut», unde îşi are sediul şi Orchestra Filarmonică Israeliană.

Însoţindu-i şi aci pe oaspeţi, le–am povestit următoarea întâmplare: cu ani în urmă, în timpul vizitei sale la Tel Aviv, fostul Cancelar al Germaniei, Willy Brandt, a fost însoţit de primarul de atunci, Mordehai Namir. Ajungând la Heihal Hatarbut, Namir îi dădu următoarele explicaţii:

– Acesta este Mann Auditorium, auditoriul Mann."

– Care Mann? Thomas Mann sau Heinrich? a întrebat Willy Brandt, bun cunoscător al literaturii germane. – Ce a scris? mai întrebă el.

– Un cec, fu răspunsul.

Prim ministrul şi ambasadorul Popescu au gustat din plin această butadă.

Am plecat apoi spre Jaffo, unde le-am explicat particularităţile convieţuirii dintre un oraş de 90 de ani – Tel-Avivul, unde construim istorie, – şi unul de 4000 de ani, cum este Jaffo, în care căutăm şi dezgropăm istoria.

Domnul Radu Vasile este un distins intelectual, deschis, jovial şi cald, cu o mare doză de curiozitate intelectuală. Dumnealui ştie să asculte dar să şi întrebe. A ascultat cu atenţie povestea profetului Iona (pe care păcătoasa din Ninive, ca să scape de el, îl aruncase în mare şi astfel fu înghiţit de o balenă; dar spre norocul lui, fu apoi scuipat şi aruncat de aceasta pe nisipurile de pe malul Jaffei) şi a înregistrat şi comentariul meu, şi anume că aceasta este prima dată când acest oraş este pomenit în Vechiul Testament.

Dumnealul a mai dorit să afle şi amănunte legate de zona portului. Aşa că i-am povestit şi legenda referitoare la stânca Andromedei, anume că regele elen Perseus şi-a legat fiica de această stâncă cu intenţia de a o jertfi pentru a salva oraşul de la distrugere. A reuşit totuşi să-şi învingă duşmanii, după care a eliberat-o.

Şi tot aci, Richard Inimă de Leu, comandantul Cruciaţilor, s-a luptat cu marele comandant de oşti Salahadin. Le-am povestit şi episodul cuceririi oraşului de către Napoleon Bonaparte, care şi-a vizitat apoi soldaţii bolnavi de ciumă şi internaţi în spitalul armean de aci.

Astfel am ajuns şi la capitolul evreilor pelerini, hasidimii căutători de Dumnezeu pentru care Jaffo a fost poarta de intrare spre Ierusalim şi Tzfat, oraşele din Ţara Sfântă unde îşi doriseră să moară.

Herzl şi mişcarea sa sionistă au folosit de-asemeni Portul Jaffo ca o poartă de intrare pentru o viitoare viaţă nouă pe care urmau s-o întemeieze pe aceste locuri.

Am încheiat această succintă prezentare cu o vorbă rostită cândva de primul Preşedinte al Israelului, Haim Weizman: “Israelul este o ţară cu prea multă istorie, dar cu prea puţină geografie”.

Gânditor, dl. prim ministru Radu Vasile a dorit să facă o mică plimbare pe jos, fapt pentru care oamenii de securitate români şi israelieni s-au organizat imediat.

Întâlnirea cu Primarul oraşului, dl. Roni Millo, s-a produs sub semnul unui schimb de vederi între un prim ministru ales, şi unul care aspiră la această funcţie în Israel. Roni Millo nu şi-a ascuns deloc ambiţia şi speranţa, glumind cu interlocutorul său pe această temă. Cei doi s-au întâlnit în Galeria particulară a Ilanei Gur, care a transformat o fostă ruină într-un adevărat muzeu cu tezaure de artă veche şi modernă. De la balconul vilei ei, am privit cu toţii apusul de soare la Jaffo.

– Ziua de lucru am început-o la miezul nopţii, înainte de decolare, – ni s-a destăinuit dl. prim ministru Radu Vasile. De atunci au trecut 20 de ore de activitate intensă, neîntreruptă. Dar ziua lungă nu s-a terminat încă.

În programul protocolului mai figura şi o cină festivă oficială, care a mai durat şi ea vreo două ore.

În cadrul serii culturale organizate la reşedinţa din Herzlia a ambasadorului României în Israel, dl. Gheorghe Popescu, înainte de plecarea dumnealor la aeroport, la despărţire, am înregistrat cu plăcere aprecierile d-lui prim ministru Radu Vasile, şi anume că această vizită a fost rodnică; şi sperăm ca, în curând, să putem înregistra şi practic rezultatele pozitive ale acestui efort comun.

Festivalul "George Enescu" şi o iniţiativă lăudabilă a firmei "Holidays"

La Bucureşti va avea loc, între 6 şi 20 septembrie a.c. prestigiosul Festival Internaţional "George Enescu", care reuneşte unele din cele mai faimoase ansambluri de muzică simfonică, precum şi numeroşi interpreţi de renume. Astfel, în acest an s-a anunţat prezenţa în România a celebrului dirijor Daniel Barenboim la pupitrul Orchestrei Simfonice din Chicago, pentru două concerte. De notat că la cel din 19 septembrie, solist va fi marele pianist Radu Lupu.

Fiecare ediţie a Festivalului "George Enescu" atrage numeroşi melomani din lumea întreagă. O acţiune lăudabilă a fost organizarea de către dl. Tomy Herşcovici, directorul firmei de turism "Holidays" din Israel, a unei excursii speciale la Bucureşti, pentru cei dornici de a asculta nişte concerte de excepţie, rezervând şi bilete de intrare la manifestările cele mai importante.

FABRICA ŞI MAGAZINUL DE BIJUTERII
BRAUNSTEIN
“THE JEWELLERS HOUSE” LTD.

• *Detail şi en-gros* •
• *Colecţie bogată de bijuterii din aur şi argint cu aur* •
• *Producţie proprie şi import* •
• *Comenzi şi atelier de reparaţii* •
• *Pentru turişti DUTY FREE TAX* •

Magazin: Tel Aviv, Shenkin 8 A
Pentru en-gros: Shenkin 2, etaj 3
Telefon: 620-0916 – 525-0540 Fax: 525-0540
Onorăm toate cărţile de credit
Shana Tova!

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte Stagiunea teatrală românească de toamnă (03-6048125)

TOŢI CEI 4 COLOŞI AI RÎSULUI DE LA TEATRUL DE REVISTĂ „CONSTANTIN TĂNASE"
PENTRU PRIMA OARĂ PE ACEEAŞI SCENĂ ÎMPREUNĂ,
DINTOTDEAUNA A FOST O LUPTĂ ACERBĂ ÎNTRE EI, CINE SÎNT CU ADEVĂRAT
„REGII UMORULUI". IATĂ-I ACUM PE ACEEAŞI SCENĂ! PUBLICUL SĂ DECIDĂ!

STELA POPESCU şi **ALEXANDRU ARŞINEL**
împotriva lui
NAE LĂZĂRESCU şi **VASILE MURARU**
GABRIEL DOROBANŢU CÎNTĂREŢUL NR. 1 AL ROMÂNIEI
MARCELA AVRAM
BIŢU FĂLTICINEANU ACTOR ŞI REGIZOR
ÎNTR-UN SUPER-SPECTACOL DE BIŢU FĂLTICINEANU
(DIRECTOR ARTISTIC AL TEATRULUI „TĂNASE")

PENTRU GRUPURILE DE MUNCITORI ROMÂNI BILETE CU REDUCERE LA CASELE DE BILETE

Ca la TĂnasE

MARCELA AVRAM

Fusta, fusta-i cu belea

Texte: PUIU MAXIMILIAN şi NAE LĂZĂRESCU • Muzica: V. VESELOVSKI şi ION VASILESCU
• Mişcare scenică: E. PATRICHI • Costume: MAYA LEVINŢA

BIŢU FĂLTICINEANU

GABRIEL DOROBANŢU

TEL AVIV – „Ohel Shem"
sîmbătă, 10 oct., ora 20.15,
Bilete: Canaf, Allenby 91, tel. 6293838

RIŞON LE ŢION – „Mofet" miercuri, 7 oct.,
ora 19.30, Bilete: Hacartis, tel. 9666141
IERUSALIM – „G. Behar", joi, 8 oct., ora 19.00,
Bilete: Klaim, tel. 6256869
BEER ŞEVA – „H. Hatarbut" vineri, 9 oct., ora 20,
Bilete: Mofa, tel. 6233397
NAŢERET ILIT – „H. Hatarbut" duminică, 11 oct.,
ora 19.30, Bilete: Dudi, tel. 567890
RAMAT GAN – „Mofet" luni, 12 oct., ora 19.30,
Bilete: Mofet, tel. 6720223

SPECTACOL FESTIV
Tel Aviv – Beit Zionei America
duminică, 18 octombrie ora 18.30
Înainte de spectacol vor avea loc
următoarele festivităţi (cu intrarea liberă)
Între orele 10 dimineaţa şi orele 23:
Expoziţia de CARTE ROMÂNEASCĂ
(1.000 de cărţi noi)
ora 17.30: Lansarea cărţilor
„A trăi în păcat" de VIRGIL DUDA,
„Regii României" de TEŞU SOLOMOVICI
şi „Zîmbete de turist" de G. MOSARI
ora 18.30: Festivitatea Premiile „Jubileu 50"
ora 20.00: Spectacolul
muzical-umoristic „CA LA TĂNASE"
(Bilete la „Canaf")

PETAH TIKVA – „Sharet"
marţi, 13 oct.,
ora 19.30, Bilete: Bikoret

KIRIAT HAIM – „Teatron Haţafon"
miercuri, 14 oct., ora 19.30,
Bilete la casă,
tel. 8420430 şi 8665272

HOLON – „Teatron"
joi, 15 oct., ora 19.30,
tel. 5037781 şi 6515885

HAIFA – „Beit Hahayal"
sîmbătă, 17 oct.,
ora 19.30,
Bilete: Nova, tel. 8665272

Premierul Radu Vasile şi incidentul

După cum se ştie, luna trecută, premierul român Radu Vasile, însoţit de şase miniştri, între care Andrei Pleşu, ministrul de externe, şi de mai bine de douăzeci de gazetari, a efectuat o vizită oficială de trei zile în Israel.

Cu acest prilej, şeful guvernului român s-a întâlnit cu preşedintele Weizman, cu primul ministru Netaniahu, cu reprezentanţi ai cercurilor de afaceri, a depus o coroană la Yad Vashem, a semnat câteva convenţii economice, etc.

Până aici, totul sună ca într-o ştire *Agerpres,* de pe vremuri.

...Ceea ce însă nu a mai sunat ca într-o ştire *Agerpres,* de pe vremuri, a fost întâlnirea, aşteptată de mulţi, dintre d. Radu Vasile şi câţiva deputaţi de felul lor din România, ca Avram Poraz, din Shinui, şi A. Hirschenzon (uite un nume mai puţin cunoscut în *alia),* din Likud. Aceştia au ridicat (încă o dată!) problema aceea, care stă ca un ghimpe în ochii relaţiilor israelo-române, din decembrie 1989 şi până astăzi: restituirea averilor evreieşti confiscate abuziv sub diferiţi dictatori.

Întrucât înaltul oaspe român a răspuns (ca toţi predecesorii săi) că problema este în studiu şi se va rezolva, gazdele au sărit în sus, strigând: asta ni se spune mereu, aşa nu se mai poate. Supărat, d. Radu Vasile, a sărit, la rândul Domniei Sale, în sus, strigând: mă consider jignit.

A fost un moment dramatic, care pe funcţionarii de la Externe ce asistau la discuţie i-a alarmat: ce ne facem, ăsta e un grav incident diplomatic. Dar funcţionarii respectivi, polonezi sau marocani de origine, nu-l cunoşteau pe Caragiale. După câteva clipe de înaltă tensiune, când simţeai că d. Vasile se va repezi la aeroport, întrerupându-şi vizita oficială, cele două părţi au căzut de acord să se constituie o comisie interparlamentară împuternicită a analiza chestiunea în mod temeinic. Este exact metoda lui Napoleon: când voia să rezolve o anumită problemă, dădea un ordin; când dorea ca problema cu pricina să fie amânată la calendele greceşti, forma o comisie.

În felul acesta, incidentul diplomatic fu aplanat, şi toată lumea din sala de şedinţe se duse la o ţuică.

De altfel, în semn de preţuire pentru ţara noastră, premierul român a mai rămas câteva zile în Israel, ca persoană particulară, pentru un tratament dentar la spitalul "Tel Hashomer". Să fi fost acesta un semn că d. Radu Vasile nu are nici un dinte pe Poraz şi Hirschenzon?

Relaţiile franco-germane sunt încordate din cauza luptei pentru postul de director al noii Bănci Europene de la Frankfurt care urmează să emită în curând moneda Euro a Comunităţii Europene. Preşedintele Franţei, Jacques Chirac, s-a zbătut ca cel dintâi director să fie francez, însă cancelarul german Helmut Kohl s-a împotrivit categoric, reuşind să impună deocamdată un olandez (omul lui). Bătălia continuă însă în culise.

Aşa cum transmite corespondentul de la Frankfurt al ziarului "Finacial Times", atmosfera în rândurile celor ce se ocupă de Euro e încărcată.

Eură.

I. ATLAS VĂ OFERĂ
SĂRBĂTORI FERICITE ÎN EXCURSII SUPERBE

7 NOPŢI FEERICE PE MEDITERANĂ
- Vaporul Princesa Amorosa (din Ashdod)
- Vaporul Stela Maris (din Ashdod)
- Vaporul Silver Star (din Haifa)

cazino, baruri, bazin de înot, orchestră de dans, programe artistice, magazine scutite de taxe vamale, etc. etc.

De la $ 679 + $ 166 (taxe)

EXCURSII ÎN EUROPA
- 3 nopţi München + 3 nopţi Salzburg – $ 603
- 6 nopţi Paris – $ 683
- 3 nopţi Paris + 3 nopţi Nisa – $ 675
- 4 nopţi Londra + 3 nopţi Paris – $ 729

Etc. etc. etc.

VACANŢE ÎN ROMÂNIA: Poiana Braşov, Sinaia
- 5 nopţi de la $ 182 plus avion şi taxe
- Excursii familiale (4-6-8 persoane) cu hotel, maşină şi şofer la dispoziţie

7 zile – de la $ 88 dolari pe zi

Shana Tova!

I. ATLAS – Gordon Tours
Tel Aviv, str. Ben Iehuda 184
Telefon: 5270767

Nici un pas fără Atlas!

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări:

Întrebare: *"Cum vedeți situația politică la ora de față când guvernul, din cauza presiunilor contradictorii la care este supus Netaniahu, nu poate lua nici o hotărâre privind procesul de pace, iar Partidul Muncii - mai ales după lovitura primită din cauza declarațiilor "antimarocane" ale deputatului Ori Or - trece printr-o criză grozavă?"*

(Rony Feldman, Hedera)

Răspuns: Israelul este, la această oră, singura țară din lume unde nu există nici guvern adevărat, nici opoziție.

Întrebare: *"Urmăresc cu admirație revista «Minimum» de ani de zile și încerc și eu să scot cu mijloace proprii - trebuie să recunosc, modeste - o revistă cultural-socială. Dar nu-mi pot permite să angajez redactori, iar pe de altă parte sunt ispitit să o fac singur (eventual cu colaboratori ocazionali). Mă întreb însă dacă, scoțând singur revista, am vreo șansă să realizez o publicație de valoare?"*

(Tedy Guttman, Paris, Franța)

Răspuns: De ce nu? Arghezi, la începuturi, a scos **«Bilete de papagal»** de unul singur. **«Unu»** a fost practic revista lui Sașa Pană. Când spui **«Mele»**, din Hawaii, spui Ștefan Baciu. Când spui **«Argo»** de la Bonn, spui Alexandru Lungu. La noi, în Israel, I. Schechter a editat - în urmă cu câțiva ani - fără nici un colaborator, revista satirică **«Lama»**. Așadar, se poate. Și, pe urmă, cum spune italianul: "Se tu sarai solo, tu sarai tutto tuo" (dacă ești singur, îți aparții în întregime ție însuți).

Întrebare: *"Am citit cu uimire că Iafa Rosenbaum, în vârstă de 45 de ani, educatoare la o grădiniță religioasă de copii din Elifelet Galil a fost concediată, după 25 de ani de muncă, din cauză că soțul ei, acasă, nu respectă prescripțiile religioase. Ei i s-a reproșat: "Cum poți educa copiii în spirit religios, dacă nu ai reușit să-ți educi familia?" Dvs. credeți că acesta e un argument valabil pentru concediere?"*

(Rennie Marcusohn, Ierusalim)

Răspuns: Argumentul e la fel de logic ca și cum eu, director în ministerul învățământului, aș da afară din slujbă o profesoară de sport pe motiv că bărbatul ei, un tip leneș, nu face gimnastică suedeză în fiecare dimineață.

Întrebare: *"Așa cum am aflat, faimoasa Monica Lewinsky și mama ei, care au păstrat faimoasa rochie cu "pata lui Clinton" sunt evreice. Faptul acesta are vreo importanță pentru Dvs. sau nu?"*

(Dr. Robert Schwartzbart,
Milano, Italia)

Răspuns: Are. Comportarea lor este dintr-acelea care m-au făcut să-mi fie rușine că sunt evreu.

Întrebare: *"Cunoscând că sunteți un vechi pasionat de sport, aș vrea să știu ce părere aveți despre faptul că poliția și justiția franceză au năvălit în camerele cicliștilor care participau la "Turul Franței", i–au dezbrăcat la piele în căutare de droguri; au provocat scandalul bine cunoscut și, cum susțin mulți, au distrus practic această competiție legendară?"*

(Lucian Weiss, Paris, Franța)

Răspuns: Pentru mine a fost ca și cum, la Mondialele de Fotbal, ar fi năvălit în timpul meciurilor pe stadion câțiva polițiști, pentru a scotoci în sacii de sport ai antrenorilor de pe tușă și a tăia cu foarfecele fâșii din părul jucătorilor ca să le ducă la analiză.

Întrebare: *"Eu și prietenii mei suntem pur și simplu dezgustați de modul dezmățat, nerușinat cum se desfășoară ancheta în cazul Bill Clinton - Monica Lewinsky. V-aș ruga să fiți sincer și să ne spuneți ce anume simțiți Dvs. ca om, cu adevărat, atunci când vedeți și auziți tot ce se petrece în zilele acestea la Washington?"*

(Vicky Bergman, Rehovot)

Răspuns: Dacă scriu ceea ce simt cu adevărat, ar trebui să folosesc niște termeni nepublicabili. Dacă folosesc numai termeni publicabili, nu pot exprima ceea ce simt cu adevărat.

Întrebare: *"Este din ce în ce mai frapant că oamenii de la noi, de la o anumită vârstă în sus (eu, soția și cumnații mei am trecut de 80 de ani), sunt obsedați de boli și de "să nu pățească ceva", și că, din cauza aceasta, ne ducem zilnic la Kupat Holim, ne îndopăm cu medicamente și pas cu pas renunțăm, din frică, la toate plăcerile: mâncare (asta nu!), băut (până și apa de la robinet e primejdioasă), de țigare nu mai vorbesc, ciocolata dă colesterol, plajă nu, că te iradiază soarele și așa mai departe. Nu găsiți că această spaimă nebună de moarte ne împinge să ucidem în mod absurd toate plăcerile posibile?"*

(Moshe Kron, pensionar,
Tel Aviv)

Răspuns: Ba da. Goethe spunea: "La bătrânețe ne cheltuim toate puterile în scopul de a renunța la tot".

Întrebare: *"Luni de zile ați ironizat și atacat cu duritate pe magistrații americani în legătură cu scandalul Clinton-Lewinsky, susținând că justiția nu are a se amesteca în viața particulară a președintelui. Acum, după ce Înalta Curte americană a decis ca Monica Lewinsky și Clinton să depună în fața unui Mare Juriu, nu cumva ați ajuns să priviți cu mai multă "înțelegere" justiția americană?"*

(Harry Grünberg, Holon)

Răspuns: Nu. Între noi există o prăpastie. Judecătorii de la Washington consideră că a refuza să vorbeşti despre o aventură cu o femeie înseamnă să fii mincinos. Eu consider că a tăcea din gură în asemenea împrejurări înseamnă să fii discret.

Întrebare: *"Ce senzaţie v-a produs şirul nesfârşit de vizite pe care le-au făcut lui Arafat, în timpul verii, fel de fel de personalităţi politice din coaliţia guvernamentală şi din opoziţie?"*

(Solo Ben-Haim, Haifa)

Răspuns: Aceaşi senzaţie pe care a încercat-o ziaristul american William Shirer când asista, la Berlin, înainte de război, la pelerinajul a fel de fel de conciliatori ; aşa li se zicea politicienilor englezi, francezi ş.a. care îşi închipuiau că făcând concesii lui Hitler, vor determina Germania nazistă să renunţe la planurile ei de război.

Dacă deschizi «Jurnalul» lui Shirer, vei da, între alte însemnări de acest fel, de una care sună aşa:

Berlin, 3 mai 1937: Gordon Young, de la Agenţia Reuter, şi cu mine dăm peste lordul Lothian pe la miezul nopţii, în holul Hotelului "Adlon". A sosit ieri, pe neaşteptate, pentru a conferi cu şefii nazişti. Chestionat de Young de ce a venit, i-a replicat: "A, m-a convocat Göring!" Am fi vrut să-l întrebăm de când era la ordinele lui Göring.

Pix

●

Ziarul englez "Daily Telegraph" oferă şomerilor care se prezintă pentru lucru la oficiile de plasare, câte-un tub de deodorant, pentru ca oamenii de la coadă să miroase mai plăcut.

E ceva şi asta. Dar mult mai plăcut le-ar fi şomerilor dacă ar primi o slujbă şi o leafă; cu toate că banul n-are miros.

ZISE...

"Israelul a fost înfiinţat pe un teritoriu care nu aparţine evreilor. Am propus Statelor Unite, având în vedere simpatia ce o poartă evreilor, ca să le doneze în schimb Alaska".

(Dintr-o declaraţie a lui Muamar Khadaffi, dictatorul Libiei; Tripoli, 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ROSH HASHANA
şi
HAG SUCOT
la Hotel „Palace"
NATANIA

ROSH HASHANA — 5 nopţi — 1050 şkalim

HAG SUCOT — 9 nopţi — 1750 şkalim

Hotelul PALACE este aproape de centrul oraşului, vis-a-vis de mare
Camerele sunt prevăzute cu telefon, televizor şi aer condiţionat.
Preţurile sunt de persoană, în cameră dublă,
cu PENSIUNE COMPLETĂ şi nu cuprind I.V.S.

Aşteptăm cu plăcere rezervarea de locuri şi vă asigurăm că veţi fi pe deplin mulţumiţi

Hotel „PALACE" – Natania, Gad Mahnes 33, Tel.: 09-8620222

I. SCHECHTER

Înghesuială în vocabular

Multe cuvinte noi s-au infiltrat în vocabular pe nesimţite şi fără aprobarea Academiei de limbă.

Fax, de exemplu. Acest cuvânt-puştan a ajuns o vedetă a limbajului la fel de solicitată ca şi cuvântul telefon care e vedetă de un secol. Internet, cuvânt bastard fiindcă nimeni nu ştie cine-i tat-său, e pe toate buzele, chiar şi pe buzele celor care nu ştiu ce este Internetul şi la ce se întrebuinţează el.

E înghesuială mare în vocabular, locul a devenit strâmt, însă nu atât din cauza avalanşei de cuvinte noi, cât fiindcă zac acolo o mulţime de cuvinte obosite, tocite, ca hainele demodate ţinute în şifonier. Suntem conservatori şi avem speranţa secretă că ele vor reveni cândva la modă. E o naivitate fiindcă niciodată când se întoarce, moda veche nu este aceeaşi care a plecat.

Avem în vocabular cuvântul “independenţă” care a făcut carieră în trecut. Azi însă, când ni se spune că depindem de investiţiile străine, cuvântul “independenţă” e scos de la naftalină o dată pe an: de “Ziua Independenţei”.

Cuvântul “frate” şi derivatele lui “frăţie”, “toţi suntem fraţi” etc. au obosit într-atât, încât nu mai faci impresie cu ele nici asupra copiilor din orfelinate. Nimeni nu mai vrea să fie frate cu cineva - nici măcar cu propriii săi fraţi.

Cândva, dacă aveai renumele de om cinstit, puteai să speri la o partidă cu fiica unui angrosist sau cel puţin la o slujbă de contabil la moară. Acum dacă treci drept cinstit, rişti să rămâi toată viaţa şomer şi burlac. Cine-i nebun să-şi dea fiica unui cineva care nu ştie să ia un şperţ şi crede că banul public e o vacă sfântă? Cine angajează la lucru pe cineva care refuză să-şi spioneze colegii şi să-i toarne?

Mai sunt, mai sunt cuvinte moarte de oboseală.

“Eroism”. Bănuiesc că asta înseamnă fapta unui erou. Dar cine este erou? Un băiat luat şi dus în Liban şi readus pe targă cu helicopterul? Sau mai curând un contrabandist de heroină din Thailanda care are bani să tocmească avocaţi mari, să-l scoată din cătuşe?

Tocite, stoarse de vlagă sunt şi cuvintele “condoleanţe”, “regrete sincere”, “nu vom tolera”, “suntem alături de voi” etc. Le mai rostim aşa, din obişnuinţă, dar nu regretăm nimic, tolerăm totul şi nimeni nu este alături de noi.

Cât despre cuvântul “pace”, el s-a compromis total. Cine zice că vrea pace, este un stângist, un fricos, un suflet vândut arabilor. Dar fiindcă a avut cândva o reputaţie bună, cuvântul “pace” e o togă pe care o îmbracă războinicii la diferite ceremonii.

Pacea este, pardon, un prezervativ îmbrăcat pe o ţeavă de tun.

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ **08/941-4254; 08/945-6135**
Shana Tova!

NOU!
A apărut

SPERANŢA

de Dr. Alexandru Marton

●

Povestea adevărată
trăită de autor
cu 53 de ani în urmă,
în perioada
Holocaustului

●

"Cartea se desfăşoară în faţa minţilor noastre, ca o oglindă cuprinzând mii şi mii de imagini ale infernului".
Al. Mirodan

●

O carte care trebuie citită,
pentru a nu uita ceea ce
poate aduce neo-nazismul
şi antisemitismul, care
renasc în zilele noastre.

●

Cartea se poate obţine
trimiţând 40 şekeli
pe adresa autorului:
Str. Narkis 1
Ierusalim 92461

G. IOSUB

O actriţă cunoscută: Rozina Cambos

- **Bunicii mei au venit din Grecia**
- **Mama mea a fost actriţă şi tatăl regizor**
- **Înainte de a fi actriţă am urmat medicina**
- **După cinci luni de la sosirea în Israel jucam în ebraică**
- **Pregătesc o expoziţie de chilimuri**
- **Predau un curs despre Shakespeare**
- **La TV am prezentat o cină românească**
- **Am un câine ce cântăreşte 70 de kg.**

Rozina Cambos, de fapt, nu are nevoie de prezentare, deoarece este bine cunoscută publicului israelian, fiind una din vedetele Teatrului Naţional Habima. Cei ce au văzut-o în ultimele ei spectacole: “Camera Veronicăi”, “Anna Weiss”, “Bravul soldat Svejk”, “De-a lungul pereţilor”, ca şi în ultima premieră, “Cei care merg prin întuneric”, nu pot uita creaţiile ei memorabile.

Pentru a-i lua un interviu ne-am întâlnit în cafeneaua Habimei.

G. Iosub: Te cunosc din România, ştiu că eşti originară din Bacău şi că ai absolvit Institutul de Teatru şi Cinematografie din Bucureşti, începând să joci la Piatra Neamţ. Eu te-am văzut pe scenă când te-ai transferat în Capitală, la Teatrul Giuleşti. Jucai în “Bolnavul închipuit”, “Opera de trei parale” , dar mai ales în piesa “De ce a rămas Catinca fată bătrână”, unde ai deţinut rolul principal, întruchipând la început o fetiţă de 17 ani, apoi, cu trecerea timpului, ajungeai treptat la rolul femeii de 45 de ani. A fost un examen dificil pe care l-ai trecut cu brio, emoţionând spectatorii care te aplaudau la scenă deschisă.

M-au emoţionat de asemeni participările tale la spectacolele date de Comunitatea Evreilor din Bucureşti, mai ales de Purim sau cu alte ocazii festive. Şi nu pot uita spectacolul de adio pe care l-ai dat în sala din Popa Soare.

Dar spune-mi, te rog, de unde vine numele de Cambos?

Rozina Cambos: E un nume grecesc. La începutul acestui secol bunicii mei din partea tatei au fost expulzaţi din Grecia deoarece erau socialişti. S-au stabilit mai întâi în Cadrilater, apoi, după retrocedarea acestuia către Bulgaria, s-au instalat în Moldova.

G.I.: Şi părinţii?

R.C.: Tatăl meu a fost regizor tehnic timp de 40 de ani la Teatrul din Bacău. Mama mea – care era actriţă la acelaşi teatru şi care provenea dintr-o familie evreiască – s–a căsătorit cu tatăl meu luând numele de Cambos, pe care l-am primit şi eu. Mama mea a decedat, dar tata locuieşte şi acum la Bacău.

G.I.: Deci se poate spune că ai avut de la cine să moşteneşti talentul actoricesc. Erai predestinată scenei.

R.C.: Şi totuşi, când a fost vorba să-mi aleg o profesie, am studiat serios anatomia şi am intrat la Medicină, unde n-am urmat însă decât un an, pentru că nu puteam suferi disecţiile. Am rămas totuşi cu pasiunea pentru medicină. Citesc tot ce-mi cade în mână despre boli şi bolnavi şi cunosc de la bunica mea tot soiul de leacuri, greşit denumite “băbeşti”, pentru că sunt bazate pe multă experienţă de viaţă. De aceea, în familie, printre prieteni sau printre colegii de teatru mi se spune “doftoroaia” şi mi se cer sfaturi...

G.I.: Şi ce te-a determinat să vii în Israel?

R.C.: În România nu mai puteam suferi atmosfera de închisoare, de nesiguranţă. În plus soţul meu, arhitect, a profitat de o călătorie în Elveţia pentru a cere acolo azil politic. Rămasă singură cu un copil de doi ani, ce să fi făcut? Puteam să plec în Elveţia, dar pentru mine şi pentru viitorul fiului meu am preferat Israelul. Venirea mea aici a fost cel mai înţelept lucru pe care l-am făcut.

Rozina: doftoroaia

G.I.: Şi cum te-ai descurcat cu limba ebraică, având în vedere că, pentru un actor, este esenţială perfecta cunoaştere a limbii în care joacă?

R.C.: Ştiind că altminteri îmi periclitez viitorul, am învăţat cu o ambiţie nebună limba ebraică. După numai şase săptămâni, cei de la Ulpan au socotit că nu mai aveau ce să mă înveţe şi mi-au recomandat un Ulpan superior unde, nu după mult timp, m-am trezit vorbind curent. După cinci luni de la sosirea mea în ţară am putut urca pe scena Teatrului din Beer-Sheva. Primul meu rol a fost în piesa “Sâmbătă, duminică, luni” de Eduardo de Filippo. După trei ani am primit un prestigios premiu de interpretare din partea postului de radio “Col Israel”, în urma unui sondaj efectuat între oameni de cultură. Am trecut apoi la Teatrul Habima. Am mai fost premiată, ultima oară la 5 iunie a.c.

G.I.: Ai jucat şi în câteva filme.

R.C.: Am acceptat să joc în filme necomerciale, subvenţionată de către “Fundaţia israeliană pentru încurajarea cinematografiei de calitate". Dar pasiunea mea este teatrul.

G.I.: Ce reprezintă teatrul pentru tine?

R.C.: O vocaţie, un act de dragoste, un mod de existenţă.

G.I.: Vorbeşte-mi puţin despre familia ta.

R.C.: Sosind în Israel am cunoscut un bărbat originar din Piatra Neamţ, Doron Nemţeanu, economist, ne-am îndrăgostit unul de altul, m-am recăsătorit şi acum mai am un băiat. Cel mare, Toma, doreşte să urmeze artele plastice sau arhitectura. Şi cel mic, Adam Hamdi, are talent la desen.

G.I.: Deci băieţii tăi au moştenit de la tine talentele tale artistice.

R.C.: Nu pe cele actoriceşti, ci altele. Mie mi-a plăcut dintotdeauna să desenez, să brodez, să tricotez. Am mâini îndemânatice, ţes chilimuri de pus pe pereţi şi de aşternut pe sofale. Am de gând să-mi fac cu ele o expoziţie chiar în acest an.

G.I.: Ai şi alte talente?

R.C.: Îmi place să gătesc. Toţi spun că mă pricep să dau gust mâncărurilor. Când am oaspeţi, oricât de multă mâncare aş pregăti, nu mai rămâne nimic. Am avut chiar o emisiune la TV unde am prezentat o masă românească compusă din ciorbă de viţel, ostropel şi lapte de pasăre...

G.I.: Dar ai timp să găteşti?

R.C.: Pregătesc repede totul şi pun mâncarea la cuptor. Până se coace eu îmi învăţ rolurile.

G.I.: Iubeşti animalele?

R.C.: Le ador. Am un câine pe care îl cheamă Ben, cântăreşte 70 de kg., de rasă Reach-Bock, rasă poreclită "câinele fermoar", căci au pe spate o dungă de păr care creşte invers şi se ridică... E dresat: dacă, de pildă, îi spun să stea lângă mine, merge lipit de piciorul meu. Îşi merită mâncarea, căci stă în curte şi păzeşte casa.

G.I.: Ai mai fost în România?

R.C.: Da; ultima oară chiar anul trecut. M-am revăzut cu colegii mei de studenţie: Mircea Albulescu, Dan Condurache, Horaţiu Mălăiele şi alţii.

G.I.: Apropo de studenţi, am aflat că ai şi o activitate pedagogică.

R.C.: Începând din acest an predau studenţilor din cadrul Studioului de Teatru "Ioram Levinstein" din Tel Aviv. Cursul meu este despre Shakespeare. Eu le spun că Shakespeare nu se declamă ci se rosteşte; şi le exemplific cu textele marelui autor. Această metodă de a exemplifica am învăţat-o de la maestrul meu Octavian Cotescu. Sunt o profesoară exigentă şi nu permit greşeli de nici un fel.

G.I.: În încheiere, te rog să-mi spui părerile tale despre teatrul israelian.

R.C.: Teatrul israelian are dramaturgi excepţionali, regizori culţi, buni profesionişti, actori talentaţi. Dacă aş face o comparaţie cu teatrul românesc – care are o veche tradiţie şi se bucură de o recunoaştere internaţională – trebuie să spun că teatrul israelian, existent numai de câteva decenii, se impune ca un teatru dinamic şi de viitor.

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele LIM
Numai la LIM veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim,
DERECH HAMELECH 2115/1. TEL.: 08-8652095
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel.: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel.: 03-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel.: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

CASETE AUDIO cu:
Poveşti pentru copii
Muzică uşoară
Muzică populară românească
Umor

Shana Tova!

O carte nouă apărută în librării

Galia Albin scrie despre sine, despre Miki, prieteni şi jacuzzi...

A. VELUREANU-GAL

„Dacă am fost în stare să scriu această carte, altă explicaţie nu am decât că îl simt încă aproape pe Miki. Dragostea noastră e veşnică" – a declarat Galia Albin, cu ocazia apariţiei romanului ei "Dragostea învinge", în care "orice asemănare cu persoane reale nu-i decât o simplă coincidenţă". Dar asemănările sunt cât se poate de clare. Mai ales pentru cei ce cunosc sau îşi mai aduc aminte, din relatările presei, de moartea tragică a lui Mihael Albin (din trib), om de afaceri şi "geniu financiar" (cum a fost calificat), petrecută într-o zi din august 1985. Miki s-a sinucis aruncându-se de la etajul 3 al clădirii poliţiei din Iaffo, lăsând un văl de mister în jurul dispariţiei sale, la vârsta de 41 de ani, în plină putere şi ascensiune. Un mister fără dezlegare. După 12 ani şi mai bine, Galia Albin – văduva sa – a scris primul ei roman (stilizat de Iehudit Rotem şi apărut în editura "Iediot Aharonot") prin care a vrut să scoată la lumină chipul adevărat al lui Miki, precum şi toate "surprizele" pe care viaţa i le–a pregătit. Opt luni i-au trebuit autoarei să aştearnă pe hârtie schiţa viitoarei cărţi, prin care a vrut să se războiască cu vechi prieteni ce i-au întors spatele, şi alţii care l-au trădat pe Miki (după ce i-au recunoscut – printre altele – meritele de matematician care a construit modele matematice şi... modele politice), cu anchetatori de poliţie, jurnalişti, etc. Ea dezvăluie în carte modul cum s-a luptat pentru a-şi salva imperiul economic moştenit de la soţul ei.

Galia Albin (49) e mereu în atenţia opiniei publice. Om de afaceri, cu relaţii suspuse, charismatică, Galia şi-a pus tot talentul ei comercial în editarea cărţii. Nu a vrut să scrie un "document economic" cu personaje într-adevăr cunoscute în lumea marilor afaceri, ci a preferat să-l ia ca model pe Ram Oren, scriitor israelian, autor de best-sellers în serie. A scris un roman în care îşi dau mâna realul cu ficţiunea, întâmplări dure, tragice, dar şi scene erotice "îndrăzneţe". De fapt, ea a scris un roman autobiografic, dar s-a folosit mult de ficţiune. Eroii centrali sunt recunoscuţi: Galia şi Miki Albin; în carte li se spune Talia şi Yoni Schwartz.

Galia Albin

- ***Eroina nu-i ea, dar seamănă...***
- ***"Ferește-mă Doamne de prieteni, că de dușmani mă feresc singur"***
- ***Document, dar și erotică***
- ***Mihael Albin, un "geniu „financiar" din trib și sfârșitul său tragic...***
- ***Le plăcea să facă baie împreună***

"Viaţa ta poate fi un scenariu de film – mi-a spus o dată un prieten şi m-a convins" – a mărturisit Galia Albin, în cariera ei economică numărându-se şi investiţiile pentru producerea a 11 filme artistice. "Dragostea învinge" (Ahava menaţahat) a apărut deocamdată în ebraică, dar autoarea şi–a angajat un traducător care pregăteşte o ediţie în engleză, şi un scenarist american care va lucra la scenariul filmului. Galia s-a gândit deja cine va fi... Talia Schwartz!

Referindu-se la noua sa postură de romancieră, Galia Albin şi-a formulat astfel "profesiunea de credinţă": *"Am scris acest roman ca un manifest adresat femeilor care trebuie să înveţe din experienţa mea. Fiecare din ele se va regăsi, într-un fel sau altul, în paginile cărţii: ca văduvă, ca mamă care-şi creşte copiii de una singură, în relaţiile dintre mamă şi fiică. Dar şi bărbaţii pot învăţa din lectură; bunăoară, cei care au afaceri prospere să ştie că trebuie să-şi întocmească din timp un testament prin care să-şi apere nevasta de... prietenii buni! Nu-i voi ierta niciodată pe câţiva dintre amicii lui Miki care au găsit în moartea lui un prilej de afaceri. Un asemenea "prieten" a reuşit să sustragă din bancă, prin fals, acţiuni şi sume mari de bani. Asemenea oameni au profitat de lipsa mea de experienţă, căci Miki nu a vrut să mă amestece în lumea acerbă a afacerilor, ci doar să mă alinte..."*

Cine-i Talia Schwartz?... Unde-i Galia?

În "Dragostea învinge" există numeroase referiri la copilăria Taliei Schwartz, o copilărie îmbelşugată; dar la vârsta de 14 ani traversează prima criză sufletească. Tatăl ei se îndrăgosteşte de o tânără şi frumoasă chinezoaică, descinsă la Haifa ca soţia consulului francez. Cei doi amorezi dispar de acasă, pe mama Taliei o ruinează sufleteşte zarva produsă în jurul ei, iar când tatăl revine acasă, se trezeşte şi el

Miki Albin

prădat de toată averea. Relatarea acestei copilării conţine multă ficţiune, deoarece tatăl Galiei Albin nu a părăsit nicicând casa familială, dar a murit tânăr în urma unui atac de cord, cadavrul fiind găsit la poalele Carmelului. Aceasta a fost, de fapt, prima criză sufletească a Galiei, relatată în carte pe cale "romanţioasă"...

Galia Neuman s-a născut într-o casă spaţioasă şi bogată din cartierul Hadar din Haifa, părinţii fiind originari din Viena. Vecinii familiei Neuman fuseseră părinţii lui Ezer Weizman, astfel că Şauli şi Mihali Weizman, care-şi vizitau des bunicii, deveniseră şi prietenii buni ai Galiei. Adesea, în casa familiei Neuman se organizau chefuri, uneori cu iz de orgie. Iată ce a povestit Galia pe tema asta unei reportere de la "Maariv": *"Eram prea mică pentru a pricepe toate câte se petreceau în casă. Acum aş spune însă că părinţii mei au fost nişte "neastâmpăraţi" şi că "schimburile de perechi" nu sunt o invenţie a cuplurilor din zilele noastre..."*

Cei trei bărbaţi oficiali

Pe primul ei soţ, Yair Tamir (ofiţer pe-atunci, azi om de afaceri) Galia l-a cunoscut în timpul când ea îşi satisfăcea serviciul militar la aviaţie. După armată, ambii au locuit în America, unde Galia a obţinut titlul de "master" în psihologie. Yair e tatăl primei fiice a Galiei, Efrat Tamir (23), stewardesă şi studentă. După cinci ani de căsătorie, cuplul s-a întors în Israel, divorţat, ambii rămânând însă prieteni. Scurt timp după aceea, Galia l-a cunoscut pe Mihael Albin, care avea 36 de ani, era încă burlac şi unicul fiu, răsfăţat, al Gheniei Albin, pe atunci octogenară şi proprietara – cum a definit–o Galia – "unei jumătăţi a străzii Allenby". Căsătoria lor a durat de-asemeni cinci ani, dar a fost întreruptă tragic. Moli şi Daniela Albin sunt copiii şi moştenitorii averii lăsată de "Savta Ghenia" (care vorbea, uneori, cu nepoţii, pe româneşte...).

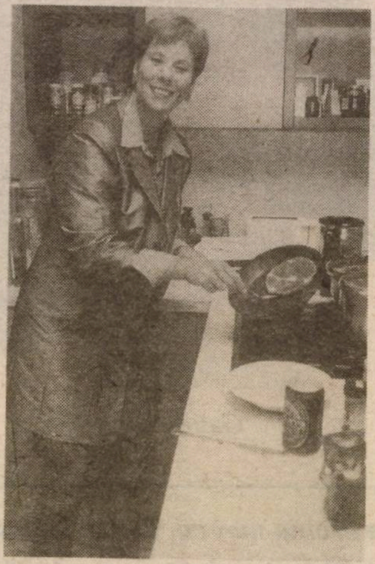

Galia: şniţel ca la ea, nu mai găseşti nicăieri

Al treilea soţ al Galiei a fost Cobi Şavit (astăzi, cu afaceri în China), tatăl lui Ghil (7), cu care, la fel, n-a reuşit să convieţuiască decât... cinci ani. Şi Cobi a rămas în cercul prietenilor Galiei. Iată ce mărturiseşte autoarea cărţii: *"Noţiunile mele cu privire la dragostea adevărată mi le-am însuşit de la Miki. Sunt femeia unui singur bărbat, alături de care trăiesc. Nicicând nu mi-aş trăda omul de lângă mine".* Despre Miki, în calitate de soţ, părinte, amant, afacerist, doar cuvinte de laudă. Dezminte zvonuri: "Cei ce pălăvrăgeau că Miki ar fi avut probleme sexuale nu ştiau ce vorbesc. El a fost un bărbat superdinamic, atât în ocupaţiile zilnice cât şi în intimitate. Uneori îi plăcea să se comporte ca un copil zburdalnic, alteori însă – adevărat gentleman – îmi trimetea buchete de flori şi deseori, în deplasări peste hotare, făceam convorbiri transatlantice cu iz erotic..."

În romanul acuzator, dar şi... senzual (ca să se citească!), Galia presară momente "captivante". O "mostră" referitoare la... Talia Schwartz (nu la Galia, rogu-vă!): *"Talia deschise robinetul de la jacuzzi, umplând cada de forma inimii cu apă clocotindă. Camera se umplu de aburi, ca o ceaţă. De când se ştia, Taliei îi plăcea să se cufunde în apa fierbinte, iar Yoni să împartă cu dânsa plăcerea..."* etc., etc.

❖

Galia Albin e un nume "fierbinte", ca şi... apa din jacuzzi, în viaţa publică israeliană. Om de afaceri cu "mână de fier", călătoare prin lume cu avioane particulare *("e mai convenabil, căci nu trebuie să plăteşti hotelul de la un avion la altul")*, femeie deasemeni înţeleaptă, Galia Albin este invitată la talk-show-urile T.V., ziarele scriu despre ea (până şi referitor la... şniţelul vienez pe care-l prepară tot atât de bine ca mama ei), partidul Gheşer al lui David Levi a primit-o cu braţele deschise în rândurile sale *("Vreau să acţionez în favoarea păturilor slabe")*. De la miliardarul Ted Arison a primit un sfat: *"Când ai două-trei milioane de dolari, poţi trăi ca şi cum ai avea jumătate de miliard..."*. Galia Albin a constatat că Ted are dreptate... Iar redactorii revistei "Minimum" s-ar bucura şi ei să aibă prilejul de a-i da dreptate d-lui Arison.

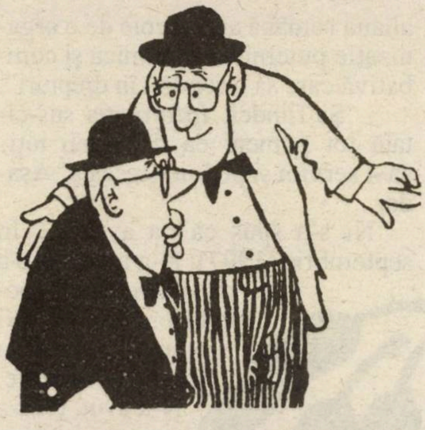

SE ZVONEŞTE CĂ...

...Acad. Nicuşor Cajal, preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România, a făcut o vizită incognito în Israel, pentru un control medical la Spitalul "Hadassa" din Ierusalim, unde fusese supus, în primăvară, unei intervenţii chirurgicale.

Rezultatul controlului: O. K. !

...Între dr. Elena-Esther Tacciu, istoric literar şi cercetătoare pasionată în domeniul astrologiei, – şi confraţii ei de la ziarul "Ultima Oră" a trecut o pisică neagră.

...Un grup de activişti ai H.O.R. din diferite localităţi din ţară intenţionează să demonstreze, cu pancarte, în faţa sediului din str. Alexandru Ianai din Tel Aviv, cerând conducerii să treacă fără întârziere la organizarea mult aşteptatului şi anunţatului Congres al H.O.R.

...Regretatul regizor de film Lucian Bratu (a cărui moarte am anunţat-o într-unul din numerele noastre trecute) a lăsat în manuscris un volum de memorii intitulat «Cu mine în rolul principal», precum şi un jurnal intim, cuprinzând fapte şi comentarii "explozive" despre lumea cinematografiei româneşti.

Cati Bratu, văduva regizorului, încearcă să găsească o soluţie pentru publicarea acestor texte.

...Teşu Solomvici a fost "luat la ochi" de săptămânalul "România Mare" din Bucureşti. Motivul: T.S. colaborează la postul de televiziune "Prima TV", post care nu e câtuşi de puţin favorabil senatorului C.V.Tudor, directorul "României Mari".

...Fostul ministru de finanţe Mircea Ciumara şi-a jurat să o dea afară din casă (de pe strada Albotă din Bucureşti) pe fiica Anei Pauker, deşi aceasta locuieşte cu acte în regulă, fiind moştenitoarea de drept a imobilului.

...Ministrul de externe român, Andrei Pleşu, ar fi mărturisit luna trecută, la o recepţie, în cerc intim, cu prilejul vizitei efectuate de premierul Radu Vasile în Israel: "Aici am fost primiţi foarte bine... în alte ţări nu se uită nimeni la noi".

ZISE...

"Nu e exclus, dacă trecem de semi-finală, să jucăm finala".

(Sorin Pantiş, ministrul Telecomunicaţiilor din România; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

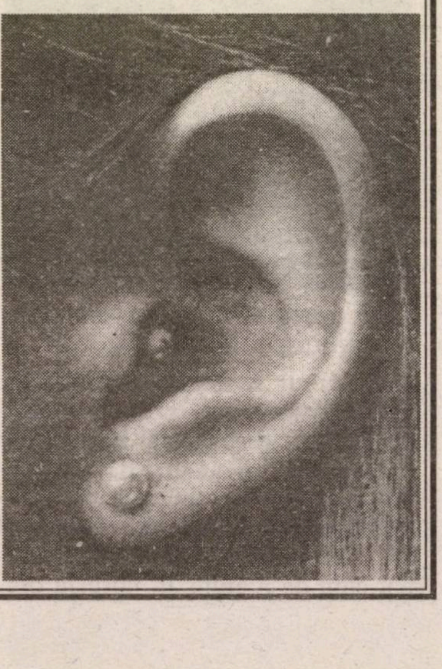

Shana Tova!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39

Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI

MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

ETC... ETC...

•••Rabinul Moses Rosen a făcut să se vorbească despre el, în timpul vieţii, multe şi nevrute. De-altfel, nu-i displăcea publicitatea. Uite însă că despre fostul şef al comunităţii se vorbeşte şi după moarte. Şi nu numai cu prilejul simpozioanelor despre iudaismul românesc contemporan. Nu de mult, numele regretatului lider a fost cap de afiş în presa românească, à-propos de o întâmplare ciudată. Apartamentul de pe strada Maria Rosetti din Bucureşti, unde locuise familia Rosen, a fost spart de unul sau mai mulţi răufăcători. Aceştia, informaţi de cele ce e găsesc prin odăi, au furat diferite obiecte de cult (sfeşnice de argint, menore, cărţi rare, etc.) pe care Rosen le adunase în timpul vieţii, precum şi câteva obiecte depozitate de Comunitate. Până aici, s-ar zice că avem de-a face cu un furt banal. Dar nu e chiar aşa. Obiectele au ajuns, din mână–n mână, la faimosul colonel Truţulescu, zis şi Truţi. Acesta a fost unul din conducătorii SPP (serviciul de pază al Preşedinţiei), şi-a avut biroul la Palatul Cotroceni, lângă preşedintele Emil Constantinescu, şi a fost arestat în legătură cu afacerea "Ţigareta II" (contrabanda de ţigări efectuată pe aeroportul militar Otopeni), scandalul nr. 1 al anului din România. Întrebat cum de-a ajuns în posesia obiectelor respective, col. Truţulescu a răspuns că i le-a oferit cineva spre vânzare, dar că el nu cunoştea de unde vin lucrurile.

Col. Truţulescu: tocmai din casa lui Rosen, domnu' colonel?

•••O nouă (şi binevenită) rubrică în “Realitatea Evreiască”: «Prieteni ai evreilor». Întâlnim aici prieteni, de ieri şi de azi, de la francezul Ernest Renan (născut cu 175 de ani în urmă) şi până la Frank Sinatra. Printre aceşti prieteni îl întâlnim şi pe Radu Beligan. O alegere bună: omul potrivit la rubrica potrivită.

•••Se pare că apa dă în clocot. Avem în vedere nemulţumirile HOR-iştilor de pretutindeni faţă de activitatea conducerii. De unde până acum “activiştii” se mulţumeau să suspine şi să mârâie, acum lumea a început să-şi dea drumul la gură, *pe bune.* Un exemplu ni-l dă buletinul *Informaţia* al HOR-ului din Carmiel. "Adevărul – scrie Ricu Bernstein în articolul “Unde nu-i cap, e vai de... unele picioare” – este că:

“Între Centrala H.O.R. şi filiale s-a creat o prăpastie, fenomen semnalat nu o dată şi de revista «Minimum», şi de ziarul «Ultima Oră». În rândul conducerilor filialelor H.O.R. se manifestă o vădită nemulţumire faţă de inerţia de care dă dovadă conducerea Centralei, mai ales în ceea ce priveşte sprijinirea filialelor şi promovarea intereselor alialei române. Departe de mine gândul că la Centrală se doarme şi nu se face nimic. Dar ceea ce se face este foarte puţin faţă de cerinţe. Ceva scârţâie la Centrală, ceva lipseşte şi îmi permit a spune că lipseşte «capul».

A cam trecut mult timp de când s-a hotărât convocarea unui Congres H.O.R. care să aleagă în mod democratic conducerea Centralei. O conducere care să trezească la viaţă Hitahdut Olei Romania, care să fie cu adevărat organizaţia reprezentativă a alialei române. Ce se aşteaptă? Încă nu ştiu câţi ardei iuţi în «Minimum»? Anul 2000 sau Mesia?

Acum, până nu este prea târziu, aliaua română are nevoie de o organizaţie puternică, dinamică şi combativă care să o repună în drepturi”.

...Şi fiindcă *Informaţia* sus-citată tot pomeni ea de ardeii iuţi, să–i servim şi pe luna aceasta, Aşadar...

Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1998). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s–a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în septembrie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele noastre trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

Prezenţe, prezenţe

Lilly Marcou (n. Iaşi, 1936), plecată cu părinţii în Franţa în anii ‘50, specialistă în istoria comunismului, a fost la Bucureşti cu prilejul apariţiei în româneşte (în editura Antet) a cărţii ei «Sub Stalin şi Dej - Memoriile unui om de stânga».

Lilly Marcu care, după spusele ei, a fost “evreică sub fasciști și burgheză sub comuniști” (exclusă din UTM din pricină de dosar), a scris o carte destul de enervantă pentru mulți. Motivul? Ea refuză ca, sub pretextul de a demasca crimele stalinismului, să se ajungă - pâș-pâș - la minimalizarea sau chiar la absolvirea de păcate a hitlerismului. În plus, ea a rămas - și o spune - un om de stânga, pe linia social-democrației. Ceea ce pentru dreapta de la București e un lucru strigător la cer. • Revista lunară «Semnalul» din Toronto, Canada, publică două schițe de **Getta Berghoff:** «La distanță de 7 ani» și «Import-export». • Tânărul pianist **Eugen Alcalay,** fiul eseistei Gina Sebastian-Alcalay) a participat la un concert de gală dat la “Carnegie Hall” din New York, cu prilejul vizitei efectuate în Statele Unite de președintele român Emil Constantinescu. Alcalay a interpretat cu succes câteva piese muzicale din clasici, alături de Șerban Lupu, Lory Walfisch, Ovidiu Marinescu și alți “originari din România” stabiliți în SUA. • O recenzie favorabilă la volumul de versuri «Lacrima interioară» de **Solo Juster** a publicat Eveline Fonea în “Realitatea Evreiască”. • Și tot o recenzie - la «Dicționarul Neconvențional» de **Al. Mirodan** - a apărut în “Curierul Românesc” sub semnătura lui Victor Bârlădeanu. Iar Roxana Sorescu, cercetătoare la Institutul de istorie literară G. Călinescu, s-a pronunțat în felul următor despre cartea «Stele Regale» de **Elena-Esther Tacciu:** “Stelele” le-am primit și le-am citit cu încântare. Subtilele caracterizări ale operelor, corelate cu destinul scris în stele reprezintă, cred, o premieră în critica literară”. De acord, o premieră, acesta este și punctul de vedere al lui «Minimum». • Semnalăm buna pagină consacrată de “Realitatea Evreiască” câtorva autori din Israel: A. Strihan, G. Mosari, Sh. Carmel, N. Horodniceanu, Maria Găetan-Mozes. • *Paul Celan și «meridianul» său,* așa se intitulează cartea publicată de **Andrei Corbea,** eminentul germanist din Iași, pe marginea poetului cernăuțean care, după ce se impusese în lumea literară europeană, și-a luat viața aruncându-se - acum câțiva ani - în apele Senei. *Meridianul* lui Celan vrea să zică Bucovina în care s-a născut, a copilărit și s-a format ca om de cultură. Și care l-a marcat pentru totdeauna. • “România literară” ne face în ultima vreme fel de fel de surprize. Unele mai neplăcute (vezi articolul lui M. Shafir), altele mai plăcute: printre acestea, un bun poem de Bianca Marcovici.

•••Nu e destul să fii gazetar deștept, cu vreo trei decenii de activitate-n spate la radio “Europa Liberă”. Nu e destul nici să ai ceva capital, să te repezi la București după 1989 și să scoți un săptămânal. Mai trebuie ca oamenii cu care colaborezi în materie de administrație (reclame comerciale, etc.) să nu te “ardă” la bani, cu zâmbetul pe buze. Altfel o pățești ca Max Bănuș care, trezindu-se cu o gaură neașteptată în buget, a fost silit să închidă revista “Tinerama”, una din publicațiile vii din epoca post-decembristă. Noi care trăim într-o lume din care nu lipsesc nici hoții, nici sabotorii, îl compătimim pe Max Bănuș și îi strângem o mână.

•••Tot un redactor-șef cu necazuri este și dramaturgul Dumitru (Dolfi) Solomon. Revista “Teatrul - azi”, pe care o conduce (bine) de ani de zile, a sucombat: Ministerul Culturii de care aparține revista de la începuturi, adică de 42 de ani, nu mai are bani pentru subvenționarea lunarului. Din fericire, Solomon a găsit niște sponsori pe dinafară și, veste bună, publicația va fi prezentă în continuare la chioșcuri, sub numele “Scena”, și într-o formulă nouă.

•••Amănunte despre retrospectiva artistei într-ale fotografiei care a fost Liana Grill, primim de la corespondentul nostru Alexandru Marcovici din Raanana: «Cu prilejul apariției articolului omagial “Liana Grill” în numărul trecut al revistei, doresc să adaug o “postfață” la generoasa contribuție a d-nei Maxy, autoarea acelui articol.

Fiind nepotul marii artiste fotografe și unul dintre organizatorii expoziției retrospective «Liana Grill» de la sala Dalles din București, alături de soția mea și de inginerul Nițu Zisu, aș vrea să mai fac niște precizări de interes pentru publicul “consumator” de artă fotografică.

a) Expoziția a cuprins o selecție din fotografiile realizate de artistă într-o perioadă de 40 de ani, încercând să prezinte evoluția în timp a concepției ei fotografice.

b) S-a remarcat multitudinea de stiluri abordate; deși îi plăcea să spună că este o portretistă prin excelență, trecând în revistă fotografiile expuse s-a putut lesne constata că autoarea pozelor a abordat toate stilurile alb-negrului ca, de pildă, fotografia realistă (“o felie de realitate”), instantaneul semnificant, fotografia de compoziție (cu o organizare vizuală îndelung premeditată și pregătită) și, în fine, fotografia cu alură grafică, cu mesaj estetic și rațional prin excelență.

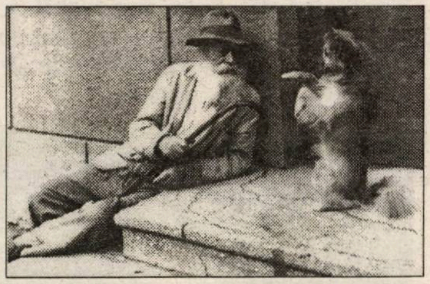

"Prietenie" – Fotografie premiată la Saloane internaționale și interne

c) Dispunerea fotografiilor în spațiul expozițional a fost proiectată de către inginerul Nițu Zisu care și-a transformat hobby-ul (pentru fotografie) într-o pasiune și pasiunea în profesionalism (el însuși fiind un membru marcant al Asociației Fotografilor). Universitatea Populară București a dovedit o generozitate ieșită din comun (în ale noastre vremuri mercantile) prin găzduirea în foaierul sălii Ion Dalles a acestor frânturi din marea artă a marelui talent fotografic care a fost Liana Grill.”

•••O scrisoare de la poeta și corespondenta noastră Noemi Pavel care, între două examene de diplomă la Facultatea de Științe Juridice, își mai găsește timp și pentru “bistrouri” bucureștene:

«Vara ce-a trecut a erupt în România cu inundaţiile din Transilvania şi zăpuşeala din restul ţării - un bun motiv pentru unguri să invoce: "V-am spus noi că Transilvania e a noastră?"

Licenţele şi examenele de bacalaureat, inflaţia şi goana după bani nu-i împiedică pe români să inunde litoralul şi să umple până la refuz pub-urile, bistro-urile şi terasele bucureştene. Dacă nu aţi mâncat încă la "Bistro Atheneu", lângă Atheneul Român, sau la "Taifas", pub-tavernă, atunci a venit timpul s-o faceţi când veţi fi în trecere prin capitala României, pentru că vă veţi aduce aminte de "anii de aur": nu ai "Epocii de aur", ci ai anilor '30-'40, apogeul vieţii mondene bucureştene. Într-o atmosferă de "vechituri din podul bunicii", cu fotografii-poster ale vechiului Bucureşti, ceasuri vechi, radiouri, telefoane, cântare şi alte "alte zachen", veţi fi serviţi impecabil de tinere care vă aduc menu-ul scris cu creta pe o tablă cu marginile pictate cu motive florale, vesele.

Noemi Pavel: La "Bistro" e rost şi de-un :Taifas"

Recomand: "Mousaka", "Ghiveci", cafeaua servită din ibrice turceşti şi - să nu uităm! - papanaşii, care sunt delicioşi! "Bistro" şi "La taifas" au acelaşi patron şi se află una în vecinătatea celeilalte.

Pentru amatorii de terase, puteţi fi servit cu mâncărică românească în zona căminelor studenţeşti din Grozăveşti, la "Sorlei" sau în "Pui de urs", iar pentru amatorii de fotbal sau de curse de maşini, le puteţi viziona în aer liber de pe terasa "Zerillo's", dotată cu televizoare şi amenajată într-un stil aparte, lângă Teatrul "Ţăndărică", în Piaţa Lahovary.

Pentru amatorii de reviste mondene, "Elle" a ajuns în România, tipărită după standardele suratelor ei cosmopolite. Luna aceasta "Elle" a împlinit 8 luni şi se cumpără bine! O altă noutate este "Unica", apărută la finele lui '97, o dată cu "Elle", revistă în care doamna Rodica Ojog Braşoveanu are o rubrică permanentă de povestiri poliţiste de calitate.

După cum vedeţi, nu prea aveţi cum să vă plictisiţi toamna aceasta în România!"

•••O surpriză în "Realitatea Evreiască" din Bucureşti unde, în paranteză fie spus, surprizele (plăcute) nu lipsesc. Cunoscutul publicist român Ion Bucheru (fost vicepreşedinte al Televiziunii române) evocă anii de tinereţe ai lui I. Schechter.

"Dacă revista «Viaţa studenţească» a fost, la apariţie, în 1956, o pată de culoare primăvăratică în peisajul tern, încrâncenat al presei româneşti de atunci, la fel de adevărat este că "sarea şi piperul" noii publicaţii purtau un nume, o semnătură: Igor Şerbu. Câţiva ani - nu prea mulţi: cinci sau şase -, Şerbu a presărat nestemate de umor, de ironie subtilă, de superioară inteligenţă gazetărească în articole şi foiletoane destinate cititorului-student. Doar câţiva ani, nu mai mult, pentru că paznicii dosarelor de cadre l–au acuzat de "intelectualism", de "spirit mic-burghez", i-au lipit şi eticheta de "sionism" şi l-au scos din redacţie. Din toate redacţiile.

Din punctul lor strict de vedere, vigilenţii "cadrişti" chiar aveau dreptate. Într-o vreme când plenarele ideologice ale C.C. (şi care plenară nu era ideologică?) chemau la preamărirea "omului nou" şi la înfierarea tarelor "omului vechi", Şerbu scria cu obstinaţie despre omul etern, cu frumuseţea şi păcatele lui, şi o făcea cu un talent ce i–a fost, până la urmă, fatal....

Mă mândresc cu intuiţia de a fi înţeles încă de pe atunci (de fapt, încă de când i-am citit primele manuscrise) că sunt coleg de redacţie, de secţie şi de birou cu un asemenea scriitor-ziarist, care, pentru a se împlini, are nevoie "doar" de un context mai puţin ostil, de depăşirea complexelor şi înfrângerea comodităţii boeme ce risca să-l năpădească, probabil şi din disperare. Contextul i l-au asigurat serviciile de cadre, obligându-l - prin şomajul perpetuu la care-l condamnaseră - să plece în Israel; restul şi l-a creat singur.

După un timp, din Tel Aviv au început să sosească veşti despre ziaristul Isac Schechter, titularul unei urmărite, gustate şi temute rubrici săptămânale, cu impact politic, social şi cultural ce depăşea aria comunităţii de limbă română din Israel. Mai apoi, au început să sosească şi cărţile, exact aşa cum le aşteptam şi cum eram sigur că vor fi: de o ingeniozitate, vervă, fantezie şi inteligenţă debordante, cu amestecul de ironie amară, fermecătoare autoironie şi uimitoare înţelepciune purtând "marca Şerbu", cu perfecta şi uneori "mai mult ca perfecta" mânuire a cuvântului de limbă română, cu paradoxalul scepticism tonic şi stenic, ansamblu care-l aşează pe Igor Şerbu - Isac Schechter - alături de un Al. Mirodan sau Radu Cosaşu, din a căror familie spirituală face parte.

Permiteţi-mi să închei cu mărturisirea uneia dintre cele mai frumoase amintiri ale tinereţii şi, în acelaşi timp, a unuia dintre cele mai profunde temeiuri de satisfacţie: volumul de debut editorial al subsemnatului (apărut în 1962, la Bucureşti) este unul şi acelaşi cu volumul de debut editorial al lui Igor Şerbu. Carte de proză scurtă, gândită şi scrisă împreună, frăţeşte, poate cu naivitate, dar şi cu buna credinţă a vârstei de atunci, purta pe copertă semnăturile a doi tineri ziarişti de la "Viaţa studenţească". Un asemenea fapt nu se uită şi nici măcar nu se estompează vreodată din memorie."

•••Sandu David, Tania Lovinescu, Shaul Carmel, Luiza Carol, Noemi Pavel sunt prezenţi cu versuri în «Antologia poeziei române contemporane», apărută în Suedia, sub îngrijirea lui Ion Miloş; iar Laurenţiu Ulici a inclus în marea sa antologie a poeziei româneşti de la începuturi şi până azi câteva poeme de Sebastian Costin.

•••În Ecuador trăiesc 1700 de evrei, majoritatea lor proveniţi dintre refugiaţii din Estul Europei, care fugiseră de nazişti în anii '30-'40. Ziarista Odette Lang de la revista franceză "Tribune Juive", care a vizitat comunitatea, a găsit (era să zicem că nici nu se putea altfel) printre ei şi un reprezentant al tribului. Acesta a plecat din România în 1949 şi de-atunci trăieşte destul de bine, după mărturisirile sale, în mica ţară din America Latină. D. B.M.Mehr de la "Realitatea Evreiască", de la care deţinem ştirea, nu ne spune însă nici cum îl cheamă pe cetăţean (Goldenberg? Haimovici?), nici cu ce treburi se ocupă. Propunem dramaturgului Dorel Dorian, redactorul-şef al "Realităţii", să trimită un reporter special în Ecuador întru dezlegarea simpaticului mister.

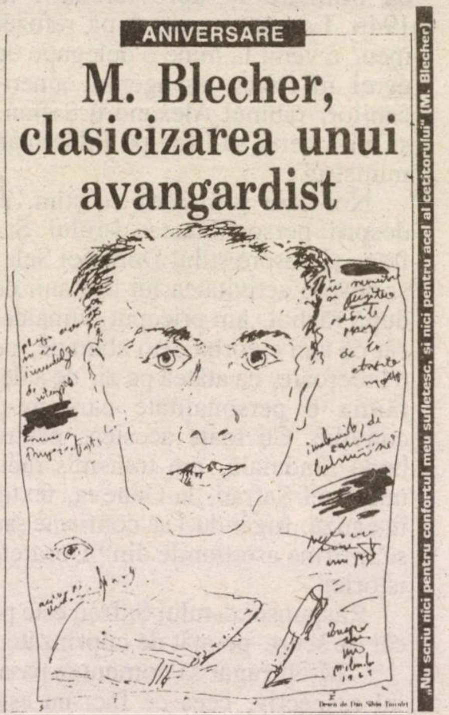
ANIVERSARE

M. Blecher, clasicizarea unui avangardist

„Nu scriu nici pentru confortul meu sufletesc, şi nici pentru acel al cetitorului" (M. Blecher)

Coperta numărului din revista "Cuvântul" (Bucureşti) dedicat lui Blecher. Desen de Dan Silviu Turculeţ

•••O expoziţie dedicată lui M. Blecher a fost organizată la "Muzeul Literaturii" din Bucureşti, cu prilejul împlinirii a 60 de ani de la moartea marelui şi mult chinuitului prozator. Printre exponate (manuscrise, fotografii, corespondenţă inedită), s-a aflat lădiţa pe care Blecher, - bolnav fiind şi neputându-se folosi de un birou, - o ţinea lângă pat, utilizând-o ca masă de scris. Lădiţa aceasta fusese predată de tatăl lui Blecher lui Saşa Pană, iar acum, Vladimir Pană, fiul lui Saşa, a oferit-o Muzeului.

A fost lume multă la vernisajul expoziţiei. Şi au vorbit mulţi. Cuvântul aşteptat şi ascultat cu cea mai mare atenţie a fost acela al d-rului Mihael Livian. Acesta este medic, l-a îngrijit pe Blecher la Roman până la moartea acestuia (1938), are 91 de ani, trăieşte la Haifa şi s-a deplasat anume la Bucureşti pentru a vorbi despre pacientul şi prietenul său. După deschiderea expoziţiei, d-rul Livian s-a dus la Roman unde s-a ocupat de repararea monumentului funerar al lui Blecher.

Dr. Mihael Livian

Să notăm de asemenea că, în revista "Cuvântul" condusă de criticul literar Radu C. Ţeposu (autorul unei cărţi despre Blecher), a apărut o convorbire cu d-na Doina Blecher-Wechsler, sora celui ce-a scris "Inimi cicatrizate". Cu acest prilej, d-na Blecher-Wechsler a dezvăluit câteva lucruri necunoscute până azi, în legătură cu boala fratelui ei; câteva lucruri care în starea de febră în care se găsea lumea la ora «Mondialului» de fotbal, au sunat ca o stranie şi tristă ironie:

"Boala lui are un istoric stupid, pe care nimeni nu-l cunoaşte. Cred că avea 16 ani când, într-o zi, Maniu (aşa i se zicea lui Max Blecher în familie) a venit acasă cu nişte dureri groaznice de spate, în regiunea lombară a şirei spinării. Jucase fotbal şi unul din băieţi l-a lovit foarte tare, cu bocancul, în spate. Un accident de joc care i-a fost fatal. A stat o vreme în pat, cu comprese şi calmante. Mai târziu, medicii i-au prescris sulfamidă. Avea perioade când se simţea bine şi ducea o viaţă normală, dar şi momente în care cădea la pat. Făcuse, de fapt, o infecţie microbiană (şi nu tuberculoză osoasă, aşa cum s-a crezut). Dacă ar fi existat antibiotice pe vremea aceea, Blecher ar fi fost salvat".

•••Gând la gând cu bucurie. Tocmai atunci când ne repezisem, în nr. trecut, asupra buletinelor scoase de H.O.R.-iştii din ţară, rugându-le să renunţe la articole grave despre situaţia planetară şi - în schimb - să ne vorbească despre oamenii din oraşele lor, revista "Ecoul Nahariei" ne-a oferit, sub semnătura redactorului său şef, Victor Nămolaru, un reportaj despre viaţa lui Israel Bercovici, haluţ cu aventuri în tinereţe, lângă Paşcani, şi specialist în Eretz în instalarea conductelor de apă. Şi tot în aceste zile de vară, poşta ne-a adus "Tribuna Nataniei", publicaţie condusă de prof. Michael Streja; o tipăritură vie care şi-a propus să ne arate cine sunt şi ce vor «ai noştri» din Natania. Drum bun, navigatori!

•••Toată lumea ştie că textul imnului nostru naţional, Hatikva, a fost compus de poetul Naftali Herzl Imber în anul 1878, la Iaşi. De felul său din Polonia, omul ajunsese în capitala Modovei unde a trăit o vreme, scriind şi chiar tipărind o carte "Barcai" (Lumina dimineţii).

Toată lumea ştie asta, ziceam. Fireşte, toată lumea cât de cât informată şi... cât de cât cinstită. Există însă şi alte feluri de oameni:

pe cât de temeinic informaţi, pe atât de necinstiţi. Graţie colaboratorului nostru, ing. Valeriu Frimu din Ashdod, am intrat în posesia unui număr din cotidianul în limba rusă «Vesty». Aici dăm peste un articol despre Imber. Acesta *"era o personalitate boemă şi plină de fantezie, care nu avea astâmpăr să stea locului, fiind, pe scurt, un vagabond... Îl chema Naftali. Odată, călătorind prin Balcani, el a cunoscut un englez, creştin-sionist, lordul Oliphant, care-l convinge să plece împreună în Palestina... În 1876, Naftali scrie poezia «Hatikva»*" etc., etc.".

Carevasăzică, prin Balcani pe undeva a scris Imber ceea ce a scris. De ce oare li s-au strepezit celor de la «Vesty» dinţii, când trebuiau să scrie, simplu, Iaşi - România? Până astăzi, eram obişnuiţi cu măgării pe ivrit la adresa tribului, din partea lui Dan Shilon şi altora, aşişderea de la TV. Acum suntem sictiriţi şi pe ruseşte.

•••D. Pierre Moscovici (fiul bătrânului Moscovici din Moldova), ministru secretar de stat pentru Afacerile Europene în guvernul de la Paris, stă prost în sondaje, aşa cum citim în «Paris-Match». El se bucură de încrederea a 37% dintre francezi şi de... neîncrederea a 63%. Ce se întâmplă, domnu' Moscovici, cu afacerile alea europene ? Fii mai atent! Vezi că faci *tribul* de râs.

•••Istoricul literar Leon Volovici din Ierusalim a participat în vară, la Bucureşti, la un simpozion pe tema "Cultura şi politica identităţii în România modernă". El a condus în calitate de moderator (un termen la modă tradus otova din englezeşte şi care pe noi ne face să ne căţărăm pe pereţi) secţia "Intelectualitatea interbelică şi politică", şi a luat cuvântul în mai multe rânduri la dezbateri. Gândindu-se, desigur, la realităţile româneşti de azi, dar trăgând cu coada ochiului şi la cele de pe la noi, Volovici a scos la iveală, parşiv, o vorbă din marele poet Charles Péguy, din 1911: "Tout commence en mistique et tout finit en politique". Da, domnu' Volo, aşa e: începem cu mistica cea pură şi isprăvim prin a pune stăpânire pe parlament, pe guverne, pe buget şi pe farfuria cu ciorbă de pe masa noastră.

•••Aşa cum am scris la vremea respectivă, la Bucureşti, pe locul fostului şi vestitului "Han cu Tei" a fost dezvelită o placă comemorativă cu amintirea celui ce-a imortalizat locul, marele romancier I. Peltz. Acum, admiratorii scriitorului se pregătesc pentru a sărbători centenarul naşterii lui Peltz. Iar cunoscuta pictoriţă Tia Peltz, fiica prozatorului, pregăteşte câteva ilustraţii pentru scrierile părintelui. Un exemplu, aici de faţă: desen la romanul "Nopţile domnişoarei Mili".

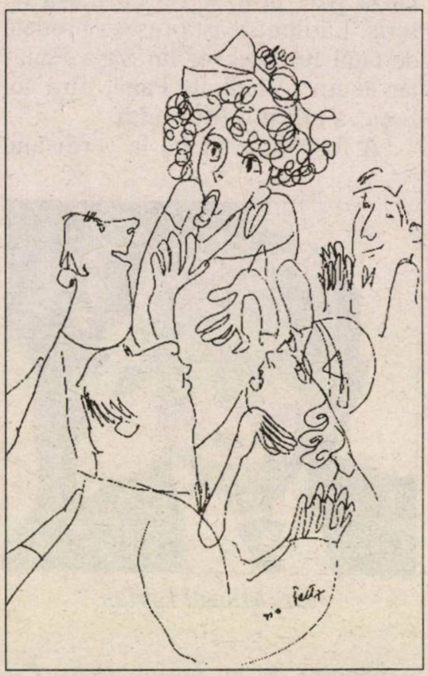

•••Vă era dor de o porcărie? Uite una, pusă la cale într-o publicaţie bucureşteană. E vorba de revista lunară "Dosarele istoriei" (director: Ion Cristoiu). Aici a apărut, nu de mult, sub îngrijirea prof. dr. Gh. Buzatu un text destul de ciudat intitulat "Întrevedere Bodnăraş - Groza, la cererea lui Groza, din 23 iunie 1949, ora 20,30 - 22,30".

Ziceam ciudat, fiindcă textul reprezintă stenograma unei discuţii în care dr. Petru Groza, primul ministru din acea vreme, se plânge lui Emil Bodnăraş, fruntaş al PCR, de necazurile pe care i le fac lui... evreii, şi - în genere - de faptul că nu mai poat respira de atâţia evrei câţi se află în jurul său. Ori, la convorbirea dintre cei doi a mai participat şi a treia persoană, stenografa, care nu era altcineva decât Sulamita Constantinescu, soţia conducătorului comunist Miron Constantinescu. Să-ţi verşi tu aşa focul contra evreilor, de faţă cu o evreică, ni s-a părut niţel curios la un om deştept ca Petru Groza.

Astăzi, când plouă în presa bucureşteană cu "documente" false sută-n sută sau "lucrate" de către specialişti... o asemenea treabă ne-a pus pe gânduri. Dar, ne-am zis apoi, treacă de la noi; aşa o fi fost, cum susţine d. Buzatu.

Atunci când însă, tot citind lunga stenogramă, am dat peste pasajul de mai jos, am exclamat: stai, frate, nici chiar aşa, am început să ne "ocupăm" de rabinul Şafran?

Dar să vedem paragraful cu pricina:

"Am refuzat (spune Groza) să-l primesc pe Filderman, social-democratul (a nu se confunda cu dr. W. Filderman, - *n. red. Minimum*) ca ministru al aprovizionării în 1946. La câteva zile după refuzul meu, a venit la mine o delegaţie de evrei în frunte cu agentul americanilor, rabinul Alexandru Şafran, şi mi-a cerut să-l fac pe Filderman ministru".

Noi care ştim ceea ce ştim, şi despre personalitatea d-rului Şafran, şi despre stilul Domniei Sale, şi despre activitatea lui din anii de după război, am priceput numaidecât că aici e vorba de o aberaţie, de o încercare, ca atâtea pe zi, de a defăima o personalitate care nu-ţi convine. Cu toate acestea, pentru bună rânduială, am transmis rabinului-şef Şafran, la Geneva, textul în cauză, rugându-l să confirme sau să infirme aserţiunile din "Dosarele istoriei".

Răspunsul d-rului Şafran este pe cât de scurt, pe-atât de cuprinzător:

"M-aţi rugat să comentez pasajul respectiv, ceea ce fac: nu este adevărat că am venit la Groza în fruntea unei delegaţii de evrei ca să-i cer să-l facă pe Leopold Filderman ministru".

Că răspunsul lui Alexandru Şafran sună aşa, nu ne miră. Că d. Buzatu, din Iaşi, - care s-a ilustrat ca istoric, între altele, prin memorabila afirmaţie cum că Pogromul de la Iaşi... nu a existat, el constituind o invenţie a iudeo-francmasonilor, - a introdus ciudata stenogramă în revista sus-citată, iarăşi nu ne miră. Că, însă, d. Cristoiu, directorul “Dosarelor istoriei” poate găzdui asemenea mizerie morală, asta ne surprinde şi ne întristează.

Veşti bune pe uliţa literară

Premiul «Sebastian Costin»

Cercul cultural din Ierusalim, condus de Costel Safirman şi Leon Volovici, inaugurează în această toamnă premiul «Sebastian Costin», care îşi propune să omagieze scriitori şi artişti cu merite deosebite în toate domeniile de creaţie. Premiul, în valoare de 1.500 de dolari, a putut fi iniţiat datorită sprijinului generos oferit de soţia poetului, doamna Eugenia Costin.

Fără îndoială că o astfel de iniţiativă corespunde tulburător cu personalitatea regretatului scriitor. Costin a ilustrat cu strălucire întâlnirea dintre poetul format în literatura română, excelentul tălmăcitor din poezia ebraică în română şi din literatura română în ebraică, şi sensibilul comentator al valorilor literare ebraice şi româneşti, ca şi al producţiei literare a confraţilor săi, scriitorii israelieni de limbă română. Acestui spirit al dialogului şi al interferenţelor culturale şi intelectuale, al dragostei pentru artă şi literatură, dincolo de graniţe geografice şi de limbă, îi este dedicat premiul iniţiat de Cercul cultural din Ierusalim. El va fi acordat anual la Ierusalim, în cadrul unei întâlniri închinate special acestui eveniment.

Un juriu format din cinci scriitori şi intelectuali de prestigiu va alege în fiecare an personalitatea căreia i se va decerna premiul. În acest an, juriul este compus din Matei Călinescu, Norman Manea, Costel Safirman, Michael Shafir şi Leon Volovici.

În numărul viitor, revista “Minimum” va anunţa primul laureat al premiului «Sebastian Costin» şi data exactă a festivităţii de premiere.

Un premiu literar pentru Şafran

Un premiu de anvergură. În urmă cu câteva săptămâni, Rabinul-Şef Dr. Alexandru Şafran a primit din partea Consistoriului israelit din Paris o scrisoare, semnată de Moise Cohen, preşedintele Consistoriului, prin care era înştiinţat că i s-a acordat “Premiul literar al Consistoriului din Paris”.

Aşa cum se specifică în scrisoare, “premiul a fost instituit în 1996 pentru a recompensa o operă contemporană evreiască de inspiraţie religioasă, apărută în limba franceză...”. În 1997 premiul a fost atribuit rabinului Josy Eisenberg, bine cunoscut datorită excelentelor sale emisiuni religioase de la Televiziunea franceză.

“Este pentru noi” - se scrie în continuare în scrisoare - “o deosebită onoare faptul că v-am ales pe Dvs. dintre atâţia oameni eminenţi. Dimensiunea Dvs. personală dublată de calitatea scrierilor Dumneavoastră constituie referinţe inestimabile pentru Comunitatea evreiască francofonă”.

Premiul acordat “Înţeleptului de la Geneva” constă în suma de 18.000 de franci francezi şi urmează a fi înmânat D-rului Şafran în cursul unei manifestări oficiale ce se va desfăşura la Paris, după sărbători.

“Vă rugăm” - citim în încheierea scrisorii - “să primiţi încă o dată felicitările noastre cele mai călduroase”.

...Felicitări la care«Minimum» se asociază din toată inima.

M. Raf.

Mihai Tolu
Coautorul supravieţuirii mele cinematografice

Stins prematur, rămâne prezent. Redactor la studiourile din Buftea, unul dintre cei mai competenţi, cultivaţi şi meticuloşi cercetători la Arhivele de filme din Bucureşti, critic de film. Animator al Cinematecii, realizează în anii de dictatură o oază a luminii, a spiritului liber, proiectat pe ecranul imaculat. Constat, ca într-o lectură străină, dintr–o cronică scrisă de alţii, cândva. A fost redactorul meu la filmele mele “problematice” - “Meandre” şi “Ţărmul n-are sfârşit”, alături cu discreţie, cu anumită cuminţenie înnăscută, opus tipologiei de redactor-cenzor-turnător, el reuşeşte să camufleze fără afişaj ostentativ faţă de instanţe, finalitatea reală a proiectelor propuse, care cuprindeau, după cum s-au dovedit în final, substanţă estetică inflamabilă. Ostracizat din cauza complicităţii, este exclus, adică dat afară din slujbă, rămânând marcat ca un subversiv şi tolerant colaborator al celor care credeau în virginitatea peliculei, care se cerea recuperată de avalanşele de butaforie produse de cinematografia din Buftea.

A colaborat cu regizori de prima mână, Jean Georgescu nu dorea să-l aibă lângă el decât pe Mihai Tolu. Spunea, îmi şoptea odată, îmi asigură liniştea, confortul spiritual. El fragilul, delicatul, care nu se ştia apăra pe sine, organiza sisteme de defensivă fără emfază, te salva de micile şicane până la marile tragedii.

Când din ordinul “cabinetului doi”, negativul de la filmul meu “O sută de lei” a fost topit, ars, Mihai Tolu a reuşit să obţină o copie standard şi să o pună la păstrare la “puşcăria” de la Jilava, precum constata sarcastic Radu Cosaşu.

A fost să scriu aceste reci dar adevărate cuvinte despre Mihai, nu pot să adaug nimic decât amintirea lungilor sale tăceri, care vor fi de acum pentru totdeauna. În ziua înmormântării lui Mihai Tolu, am aprins o lumânare, o prozaică lumânare de seu. Ceea ce nu am făcut nicicând. Îmi refuzam sistematic gesturile. Flacăra a luminat cu o verticalitate fără tremur. La Nazareth şi-a consumat lumina o minusculă constelaţie. (Încet, încet, se stinge o epocă).

Mircea Săucan

Vrăjitorul cu baghetă

Bagheta sa miraculoasă îi răpeşte pe cei din sală ducându-i într-o lume de basm clădită de el şi colorată în toate nuanţele imaginaţiei... Vrăjitorul se numeşte Daniel Oren. Cariera sa internaţională a început în anul 1975 când, la numai 20 de ani, tânărul dirijor israelian câştiga premiul Herbert von Karajan. În 1978 dirijează în Statele Unite, iar în 1979 este desemnat director muzical al Operei din Roma. Daniel Oren este invitatul permanent al Metropolitanului din New York, al Covent Garden-ului din Londra, al Arenei din Verona, alături de Operele din Viena, Tokio, Bologna, San Francisco, - spre a aminti doar câteva scene care îl recheamă mereu. La Noua Operă din Tel Aviv a dirijat cu mare succes "Nabucco" de Verdi şi "Boema" de Puccini.

Anul 1998 l-a readus pe Daniel Oren la pupitrul Filarmonicii Israeliene spre a tălmăci, sub formă de concert, opera "Simone Boccanegra" de Verdi, lucrare din ultima perioadă de creaţie a compozitorului. "Simone Boccanegra" este o operă sumbră, culorile sale sunt închise, muzica este mai curând un fluviu de sentimente decât arii conturate, motiv pentru care ariile ei nu se fredonează, spre deosebire de majoritatea partiturilor semnate de Verdi. Daniel Oren a construit eşafodajul muzical cu o deosebită sensibilitate, într-o viziune proprie în care i-a inclus şi pe solişti. Cântăreţii, sub bagheta lui, nu sunt independenţi, Oren nu-i acompaniază în stilul strict clasic al cuvântului ci, părtaş nemijlocit al personajelor întruchipate de către solişti, cor sau orchestră, urmăreşte firul desfăşurării acţiunii în maniera unui "patron" a cărui omniprezenţă este eminamente necesară. El se (auto)implică în creaţie, cântă cu soliştii, respiră cu corul, dă intrările cu o intensitate de necrezut, de parcă el însuşi ar cânta la toate instrumentele incluse în orchestră. Rezultatul sonor - de la un pianissimo abia sesizabil, la cele mai ample sonorităţi - este absolut unic: paleta sa cuprinde toate gradaţiile dinamicii, construirea micilor şi marilor arcuri ale textului muzical deosebit de alambicat, întru conturarea finală a unui întreg limpede, comprehensibil. Şi toate acestea sunt doar câteva dintre trăsăturile ce caracterizează vraja artei dirijorale a lui Daniel Oren.

Sofia Gelman

Focus

Printre emisiunile foarte reuşite ale Televiziunii noastre din ultima vreme, se numără şi cea a lui Rafi Ghinat, intitulată «Focus».

Retransmisă marţi seara între orele 20, 30 şi 21 pe canalul 2, după jurnalul de la orele 20, ea cuprinde atât episoade întregi de întâmplări neobişnuite - provocate de obicei de indivizi fără nici un simţ al răspunderii - cât şi rezolvările lor (acolo unde se mai poate) cu ajutorul celor ce sunt dotaţi cu simţ civic, sau chiar organisme întregi create special pentru salvări de tot felul.

Rafi Ghinat: le rafistolează bine

De exemplu:

- La Auckland, capitala Noii Zeelande, există un lac pe care au loc deseori concursuri între bărci cu motor şi cu propulsie specială care le poate face să zboare aproape la suprafaţa apei, cu o viteză de până la 200 km. pe oră ("Fleetlease"). Pe acest lac, în timpul unor asemenea concursuri, nu are voie să mai navigheze nimeni, nici măcar vaporaşul care transportă călători de la un mal la altul. Dar un asemenea vaporaş a trecut totuşi într-o zi de concurs, cu 5 km. înaintea acestor bărci, creând în urma sa valuri ce au destabilizat bărcile şi au provocat astfel răsturnarea lor după un uriaş salt în aer. Unii dintre concurenţi au fost apoi pescuiţi din apă cu ajutorul scufundătorilor lansaţi din helicopterul sosit imediat la faţa locului. Dar pilotul uneia dintre ambarcaţiuni a fost prins în ea, grav rănit şi transportat apoi de urgenţă la spital.

- Un borfaş care a vrut să prade o bancă, a luat drept ostatecă o casieră, a fugit cu ea în stradă şi a forţat-o - sub ameninţarea pistolului - să intre în maşina lui. Când să pornească însă, prin geamul deschis în partea lui a intrat mâna unui poliţist care se afla din în*tâmplare acolo, care mână i-a apucat arma, i-a confiscat-o pe loc şi, împreună cu restul poliţistului, a procedat apoi la rutina de rigoare!

Să sperăm că din această toamnă emisiunile "Focus" vor fi retransmise ritmic, fără întreruperi ca cele provocate astă-vară din motive de forţă majoră (modificarea orarului obişnuit al multor programe pe parcursul celor 33 de zile ale Campionatului Mondial de Fotbal) şi că, mai ales, nu vor mai fi înlocuite, la modul arbitrar, de emisiunile "Fisfusim" ale lui Igal Shilon, oricum cu mult mai anoste şi mai neinteresante pentru majoritatea telespectatorilor, amatori de "viaţă adevărată" şi nu de infantilele "greşeli de filmare".

Claudia Rosenstreich

"Suntem o vertebră a inimii din România"

(Nicolae Păun, preşedintele Partidului Romilor; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

MICHAEL SHAFIR

O tragicomedie în desfăşurare?

– "E un fenomen marginal". Ori de câte ori, după *explozia* antisemită din 1990, te arătai uluit de toate câte apăreau în presa română, prietenii tăi *de bine* încercau să te liniştească, aruncând neglijent un "ăsta-i un fenomen marginal; nu merită să-i acorzi importanţă".

Iată însă că marginalii aceştia, care în anii din urmă au prosperat, scoţând reviste, editând cărţi şi ocupând locuri – multe – în parlament, au ajuns la centru. Mai precis, în revista "România literară", publicaţia Uniunii Scriitorilor din România (director: N. Manolescu). Adică într-una din citadelele spiritului civilizat şi cult.

Politologul dr. Michael Shafir, director al Centrului de documentare de la Radio "Europa liberă", prieten şi admirator al celor de la "România literară", a avut un adevărat şoc în clipa când şi-a dat seama de *schimbare.*

Analiza aci de faţă este rezultatul acestui şoc. Ea a apărut, mai întâi, în revista "Sfera Politică" din Bucureşti, condusă de Stelian Tănase.

(Subtitlurile aparţin redacţiei *Minimum;* de asemeni şi oftatul.)

În toamna acestui an, la o editură londoneză, va vedea lumina tiparului volumul "Politica extremei drepte", al cărui subtitlu ridică întrebarea dacă avem sau nu de a face cu un fenomen marginal sau unul care începe să ocupe un spaţiu central în viaţa politică contemporană. Redactorul volumului, Paul Hainsworth, mi-a făcut onoarea să mă roage să contribui la acest volum cu un capitol despre România post- comunistă. Cei familiarizaţi cu anevoiosul proces al apariţiilor volumelor colective ştiu bine că, pe lângă alte "surprize" care fac ca mai niciodată o carte să nu poată fi tipărită la data preconizată, asemenea volume au impedimentul de a depinde de disponibilitatea sau indisponibilitatea fiecăruia dintre autori de a produce la timpul convenit atunci când tomul a fost conceput. Aşa se face că şi contribuţia subsemnatului la acest volum, care trebuia să vadă lumina tiparului în 1997, se extinde numai asupra perioadei "iliescene" a României postcomuniste.

Nu aş fi menţionat aici apariţia volumului (prietenii îmi reproşează de ani de zile un anti-talent la ceea ce se numeşte *Public Relations*) dacă unele apariţii, din ce în ce mai frecvente, din ce în ce mai stridente, din presa română în ultimele luni, nu m-ar fi forţat să-mi pun întrebarea cum aş fi încadrat aceste apariţii în articolul din tomul îngrijit de Hainsworth. Nu aş fi avut nici o dificultate teoretică, ba din contra, una din tezele principale ale articolului în cauză fiind cea că un fenomen ce părea marginal şi produs de marginalizaţi, acaparează din ce în ce mai multe segmente ale spectrului politic aşa-zis democrat. Numai că, fără a ignora anumite semne îngrijorătoare venite până în 1966 şi din partea opoziţiei, analiza acestora din urmă se concentra asupra politicii vizibile şi mai puţin vizibile promovate de principalul partid aflat la putere în acea perioadă. Dar, mărturisesc, aş fi avut serioase dificultăţi de natură **personală.**

După câteva nopţi nedormite

Dificultăţile de această natură au contribuit şi la amânarea publicării acestor rânduri. Prefer să las altora banalităţile de genul "prieten mi-e Platon, dar mai prieten îmi este adevărul", mai ales că Platon nu îmi este câtuşi de puţin prieten. Nu aş dori să trăiesc, nici ca "filozof" şi cu atât mai puţin ca "simplu cetăţean" în "Republica" platoniană, şi celor care se întreabă de ce, le recomand (re)citirea lui Karl Popper. Dar de Dorin Tudoran am considerat ani de zile că mă leagă o prietenie, pe alocuri contorsionată de distanţă şi poate de "binevoitori". Şi chiar dacă nu pot spune acelaşi lucru despre legătura pe care am avut-o cu Nicolae Manolescu, ea a fost destul de puternică pentru a mă determina să-i susţin public candidatura la alegerile prezidenţiale din 1996. Iată-mă, însă, deja în curs de a mă angaja într-un detestabil (din punctul meu de vedere) spectacol de "strip-tease intelectual". Or, tocmai concluzia (după câteva nopţi nedormite) că un asemenea spectacol nu poate fi evitat, m-a determinat să tergiversez scrierea acestor rânduri. La toate acestea se adaugă şi faptul că numai rareori, şi după multe reticenţe, am intervenit în polemici în România. Este vorba, pentru a împrumuta fericita sintagmă a Monicăi Lovinescu, de o "minimă decenţă". Una este să analizezi lucrurile de la distanţă cu instrumentele politologului cunoscător (iertată fie-mi lipsa de modestie) al evoluţiilor politice şi al unei culturi politice, şi alta este participarea la aceste evoluţii. După decembrie 1989, şi de la distanţă, alternativa decentă la această participare este tăcerea. Exilul (dacă această noţiune mai are azi vre-

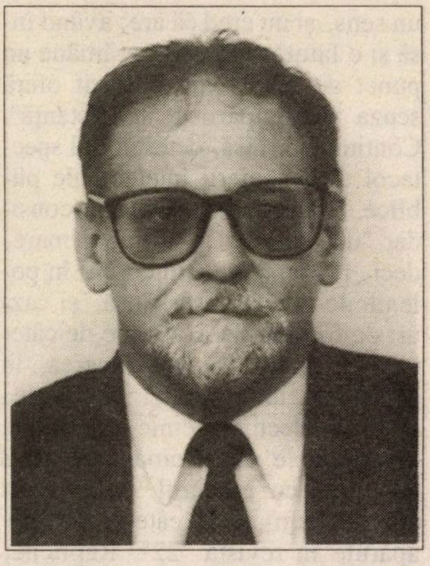

Michael Shafir

un sens, şi nu cred că are) având însă şi o latură subiectivă, rămâne un punct de reper care aparent oferă scuza "participării de la distanţă". Continuând, însă, detestabilul spectacol al despuierii intelectuale publice, mărturisesc că nu mă consider "un exilat". Cu atât mai mare, deci, reticenţa de a interveni în polemicile zilei. Există, însă, şi cazuri de forţă majoră. Vreme de câteva luni, mi-am impus tăcerea, în aşteptarea unor replici din partea elitei intelectuale etnic majoritare la articolele din *România literară* începând cu numărul 9 din acest an, precum şi la câteva articole apărute în revista "22". Replicile, timorate sau foarte-foarte reţinute, au venit numai din partea unui Zigu Ornea şi a lui Andrei Cornea. Păcat. Dar în aceste condiţii, multe din considerentele pe care le menţionam mai sus îşi pierd valabilitatea.

Metamorfozarea unor intelectuali: N. Manolescu, Dorin Tudoran şi alţii

Aceleaşi condiţii ieşite din comun îmi impun abandonarea "distanţei cercetătorului" faţă de obiectul cercetării sale. Este, vreau să sper, o excepţie. Este, în acelaşi timp, şi un abuz. Un abuz de ospitalitatea pe care *Sfera politicii* şi directorul ei au oferit-o în trecut cu generozitate contribuţiilor mele la înţelegerea fenomenului politic românesc, şi nu numai. Şi totuşi, atât cât mai rămâne din rigurozitatea cu care am fost învăţat că orice articol "ştiinţific" are datoria să înceapă înainte de a intra în miezul argumentului, mă obligă să definesc subiectul acestor rânduri. Este vorba de metamorfozarea unor intelectuali consideraţi, pe bună dreptate până nu de mult, drept personalităţi simbolice ale gândirii "liberale", "pro-occidentale" şi "anti-autohtoniste". "Studiul de caz" se referă în special la Nicolae Manolescu şi Dorin Tudoran, dar ar putea fi cu uşurinţă extins. Mai mult, este vorba de îngrijorătoarea alunecare a acestor intelectuali în capcanele "teoriilor conspirative", teorii care, cum arătam în alt context în paginile acestei reviste în urmă cu numai câteva luni ("Sfera politicii", Nr.55, 1997), sunt "ideologice" (în sensul folosit de Hannah Arendt) şi în acelaşi timp tautologice, oferind "explicaţii" axiomatice. Că aceste explicaţii, care nu sunt nimic altceva decât "căutarea inamicului" acolo unde iureşul evoluţiilor sociale produce o dezorientare mai mult sau mai puţin generală, devin singura explicaţie aparent raţională nu este nimic surprinzător. Surprinzător este să constaţi că autorul *Dreptului la normalitate,* Nicolae Manolescu, ajunge să îşi asume poziţii similare cu cele ale unui Dan Zamfirescu, autorul *Războiului împotriva poporului român* (Roza vânturilor, 1993) cu a cărui ridiculizare începea *Dreptul la normalitate* (Litera, 1991). Cel puţin tot atât de surprinzătoare sunt personificările acestor apostaze venite din pana unui Nicolae Manolescu sau a curajosului disident anti-ceauşist Dorin Tudoran, ale cărui luări de poziţie împotriva naţional-comunismului au fost aproape fără de pereche. În ciuda aparenţelor, acest articol (mai bine zis reacţie) nu vine să apere "cauza evreilor" din România, cu atât mai puţin să contribuie la scolastica holocaustului. Autorul nu este competent să se exprime în aceste domenii. Problema ridicată aparţine unui spectru mai larg, afectând mai degrabă prezentul şi viitorul României, decât prezentul şi viitorul evreilor în această ţară, ale căror soluţii vor fi, oricum, biologice. Dar nu mai puţin surprinzătoare este lipsa de cunoştinţe a acestor intelectuali presupus occidentalizaţi, în ceea ce priveşte dezbaterea ce are loc în rândul cercetătorilor evrei (dar nu numai) ai holocaustului. Pentru a fi în măsură să aprobi sau să dezaprobi pretinsa "monopolizare a suferinţei", mi se pare necesar, ca prim pas, să renunţi la cunoştinţe acumulate, vai, din surse secundare sau terţiare în cazul cel mai fericit.

Dreptul la normalitate - trecut şi prezent

"Eroarea mea şi a altora după revoluţie", scria domnul Manolescu în 1991, "a fost de a crede că diversiunea naţionalistă îşi va pierde automat din putere, că lumea va înţelege că ea n-a fost decât o armă printre altele folosite de Ceauşescu împotriva noastră, a tuturor, români, evrei, germani sau unguri. În realitate, diversiunea prinsese rădăcini adânci şi nu putea pieri peste noapte". Tot cam pe atunci, criticul literar a cărui atenţie se îndrepta din ce în ce mai mult către "politic" observa că în ciuda dorinţei unanim împărtăşite de a "intra în Europa", era "destul ca occidentalii să exprime cele mai mici rezerve cu privire la politica actualei conduceri pentru ca ea să se zbârlească". Realitatea, scria Manolescu, era că "guvernanţii noştri doresc să fie acceptaţi în Europa din raţiuni materiale şi de prestigiu, dar nu-şi dau aproape deloc silinţa să se comporte ca nişte europeni. În loc ca alăturarea noastră de ţările lumii civi-

NOU!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune".

lizate să fie spontană şi naturală, ea a devenit o problemă". (*Dreptul la normalitate,* pp. 172-173, 176-177). Tot "o problemă" pare să fie şi astăzi. Dar cauzele acesteia s-au schimbat. S-ar părea că în opinia domnului Manolescu ele nu mai sunt endogene, ci exogene. Cum s–a produs această radicală schimbare de optică?

Adevărul este că în căutarea răspunsului nu ştiu de unde să încep. Să încep cu publicarea, la sfârşitul anului 1996, a *Jurnalului* lui Sebastian, şi reacţiile, de multe ori abia mascat agasate, la ecoul pe care l-a trezit acest document? Să încep cu reacţiile, mai puţin mascate, la protestul cu care a fost întâmpinat demersul Procurorului General al României de a declanşa recursul pentru reabilitarea post-mortem a celor opt membri ai guvernului Antonescu? Sau să încep cu acuzele aduse lui Radu Ioanid şi Alexandrei Laignel-Lavastine pentru articolul publicat în "Le Monde" în urmă cu câteva luni? Cum memoria multora e scurtă, cred că ultima cale este cea mai nimerită. Deci, "la început a fost sfârşitul". Şi, din punct de vedere al datei la care aştern aceste rânduri, "sfârşitul" se numeşte "Ce înseamnă să fii rasist", titlul articolului de fond din *România literară* din 20 mai 1998. Ioanid şi Laignel-Lavastine sunt acuzaţi că ar lăsa cititorului francez impresia că ideea reabilitării mareşalului Antonescu "ar fi împărtăşită de toţi românii, bine cunoscuţi pentru anti-semitismul lor latent". Citesc şi recitesc articolul şi nu găsesc nici în ruptul capului nici una, nici alta. Unde, în ce parte a articolului, este vorba de toţi românii? A opera cu asemenea generalizări ar fi, într-adevăr, stupefiant din partea unor cercetători nu chiar vestiţi pentru incapacitatea cu care ar face uz de materialul brut al investigaţiilor lor. Pot, însă, să ofer domnului Manolescu rezultatele unei investigaţii IRSOP din prima jumătate a anului 1995. La acea dată, potrivit celor publicate la 9 mai 1995 în *Adevărul,* 62% dintre cei chestionaţi aveau "o opinie bună" despre fostul conducător al statului.

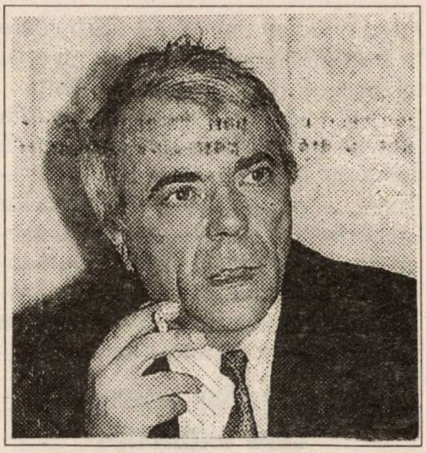

Nicolae Manolescu

De ce a refuzat "România literară" să publice răspunsul lui Radu Ioanid şi al Lyei Benjamin?

E mult? E puţin? Ar fi domnul Manolescu de acord că este cel puţin îngrijorător? Şi cum, de atunci, s-au înmulţit destul de mult volumele şi articolele disculpante şi elogioase, crede domnul Manolescu că ar fi exagerat să presupunem că în anul de graţie 1998 ponderea celor care au această opinie a rămas cel puţin aceeaşi ca în urmă cu trei ani? Cum nu cunosc nici o altă anchetă similară publicată de la acea dată, orice supoziţie este, desigur, legitimă. Aşa cum legitim este, fără îndoială, să afirmi, aşa cum o fac cei doi autori în articolul publicat la 28 ianuarie (şi nu "în această primăvară", cum scrie domnul Manolescu, pentru că tot veni vorba de exigenţa exactităţii) că avem de a face cu un "cult foarte consensual"). "Consensual", desigur, nu înseamnă "general" şi nici "toţi", iar 62% (de n-or fi între timp mai mulţi) este o cifră care se înscrie, desigur, în rigurozităţile necesare aplicării acestui termen. Cei doi mai afirmă că "mitul Antonescu" este departe de a fi "doar apanajul formaţiunilor ultranaţionaliste" (am citat din traducerea publicată în revista "22", nr. 7, 17-23 februarie 1998, acompaniată de o introducere la care voi reveni). Este aceasta o afirmaţie inexactă?

Răspunsul poate fi găsit chiar în colecţia *României literare.* La sfârşitul anului 1995, în numărul 51-52 al revistei, domnul Manolescu explica cititorilor de ce refuză să publice replicile Lyei Benjamin şi ale lui Radu Ioanid la recenzia făcută de Mihai Stoian în nr. 46 al revistei cărţii lui Florin Constantiniu şi Ilie Schiper *Trecerea Nistrului - 1941: O decizie controversată.* Motivul? Cel două replici erau "tendenţioase". În cazul lui Radu Ioanid, din a cărui carte Stoian cita făcând un inadmisibil colaj de "citate în citate", recenzia mai adăuga şi acuza că Ioanid ar fi fost "el sau părintele lui" activist CC al UTM. Las la o parte, deocamdată, problema "păcatelor părinţilor", la care, totuşi, voi reveni. Dar unui atac la persoană nu i se poate răspunde decât oferind celui atacat un spaţiu editorial de aceeaşi anvergură. Se explica, însă, cititorului că, pe de o parte, Stoian recunoaşte că nu-şi aminteşte exact, iar pe de altă parte Antonescu nu poate fi judecat numai din perspectiva crimelor împotriva evreilor. Faptul că aceste crime erau minimalizate în recenzie părea să nu fi jucat vreun rol în decizia editorială care, de fapt, îi admonesta pe cei doi, arătându-le că cititorii s-au cam săturat de această viziune unilaterală şi subiectivă a mareşalului. În orice caz, a fost destul de convingător pentru mine spre a-l considera un "accident" şi a-mi alătura semnătura la susţinerea candidaturii domniei sale pentru preşedinţie iniţiată de Mihai Berindei cu mai puţin de un an mai târziu.

Revista condusă de cele două doamne

Revin însă la "Ce înseamnă să fii rasist". Laignel-Lavastine şi Ioanid mai sunt acuzaţi de faptul că "o parte din informaţiile furnizate în articol erau necontrolate". Las la o parte nefericita alegere, dl. Manolescu dorind, desigur, să scrie "neverificate". Aceeaşi acuză le este adusă celor doi autori de Gabriela Adameşteanu şi Rodica Palade în introducerea la articolul lor publicat în revista "22", introducere ce poartă emblematic titlul de

"Fascism şi Comunism". Emblematic – pentru că titlul trebuie citit pe fundalul unor articole apărute, spre marea mea mirare, anterior în revistă, precum şi pe cel al unor articole ce urmau să apară, şi nu numai în revista condusă de cele două doamne.*) Se afirma, în această introducere, că "întâlnirea de la Muzeul Ţăranului Român nu a fost consacrată lui Corneliu Zelea Codreanu, ci partizanilor care au luptat în munţi împotriva comunismului. Faptul că printre cei care au luat cuvântul la această întâlnire au fost şi legionari, nu înseamnă că manifestarea a fost confiscată în folosul omagierii Gărzii de Fier". Cele două autoare par a nu fi citit relatarea publicată despre întâlnirea de la 6 decembrie 1997 în *România liberă* din 8 decembrie. Faptul că portretele Căpitanului au apărut în momentul în care preşedintele Constantinescu a părăsit sala arată că susţinătorii legiunii sunt mai conştienţi de imaginea negativă ce se poate reflecta asupra preşedintelui decât este SRI-ul, care ar fi avut, totuşi, datoria să-l avertizeze ce se ascunde în spatele comemorării luptătorilor din munţi. Faptul că Ministrul de Interne, Gavril Dejeu, a acceptat să facă parte dintr-un comitet a cărui componenţă era majoritar-legionară, rămâne, pentru mine, inexplicabil.

Desigur, domnia sa a avut un frate luptător în rezistenţă lichidat de comunişti, ceea ce nu înseamnă că acesta ar fi fost legionar. Este însă cel puţin o naivitate să crezi că legionarii, care au format totuşi o bună parte a rezistenţilor, vor renunţa la încercarea de a se impune în fruntea unui comitet format pentru cinstirea memoriei acestora. Nici eu, dacă aş fi în locul lor, nu aş face altfel. Indiferent de ceea ce ne desparte (cam totul!), au această datorie faţă de camarazii lor. Chiar dacă, aşa cum arată Dennis Deletant în "Addenda" versiunii româneşti a recent publicatei *Cărţi negre a comunismului* (p.745), ei nu erau chiar majoritari printre rezistenţi.

Mă văd, din păcate, nevoit din nou să fac o digresiune. Legionarii au avut în închisori un comportament exemplar, în covârşitoarea lor majoritate. O atestă nu numai memoriile unui Ion Ioanid în capodopera sa literară, dar şi câteva memorii ale sioniştilor, ca de exemplu Theodor Lowenstein-Lavi.

Un jurnalist american cere explicaţii

Acest comportament i-a determinat pe mulţi intraţi în puşcării fără să fi fost legionari, să se convertească la acest crez acolo, sau cel puţin la antisemitism. Salut sinceritatea unui Ion Ioanid *(autorul unei importante lucrări memorialistice despre viaţa din închisori - n. red. Minimum)*, chiar dacă ea nu-mi face plăcere. Şi o prefer fariseismului multor altora. Dar problema care se pune este dacă suferinţa comună în Gulagul comunist este suficientă pentru a şterge distincţia dintre cei azvârliţi în aceste temniţe deoarece erau democraţi şi cei care (de multe ori în prelungirea întemniţării lor de către Antonescu) au opus un totalitarism celuilalt. În ochii mei, cel puţin, o asemenea identificare este o impietate la adresa unui Iuliu Maniu, pentru a menţiona unul din câteva zeci de mii de nume de democraţi funciari exterminaţi de comunişti.

Şi astfel ajungem la "problema" Memorialului de la Sighet, imputată de autoarele articolului din revista "22" şi, probabil, aparţinând categoriei informaţiilor "necontrolate" la care se referă domnul Manolescu. Numai că aceste informaţii au fost "controlate". Un jurnalist american rezident în Germania, care a participat la ultima întrunire la Sighet, s-a adresat autorităţilor de la Bonn, cerând explicaţii pentru faptul că el, prin impozitele sale, finanţează o fundaţie care pune în aceeaşi categorie foşti fascişti şi luptători democraţi, aşa cum se întâmplă, potrivit acestui jurnalist, cu inscripţiile memoriale de la Sighet. Mă aflu în posesia acestui "memoriu despre memorial". Mai mult, într-un excepţional articol recent publicat de William Totok în primul număr din acest an al publicaţiei *Halbjahresschrift für südosteuropäische Geschichte, Literatur und Politik,* memorialul de la Sighet este analizat dintr-o perspectivă asemănătoare, analiza fiind acompaniată de o ilustraţie a uneia din inscripţiile memoriale, unde, alături de Gheorghe Tătărescu şi arhiepiscopul Alexandru Todea, apare şi numele generalului Eugen Zvidenek, subsecretar de stat pentru problemele "românizării" în guvernul antonescian. De altfel, îmi amintesc că şi Doina Cornea, la timpul său, a protestat împotriva încercărilor legionare de a domina manifestările de la Sighet. I-am reproşat, însă, lui Radu Ioanid, faptul că în pasajul despre memorial nu a dat mai multă dovadă de discernământ. Iniţiatorilor memorialului li se poate aduce acelaşi reproş. Cum vom vedea, însă, greşeala lui Ioanid şi Alexandrei Laignel-Lavastine în lipsa lor de discernământ nu a făcut decât să alimenteze aberaţia "monopolului evreiesc" asupra suferinţei, monopol care, pasămite, ar sta îndărătul împiedicării atât a unui "proces al comunismului" cât şi al unui memorial dedicat victimelor Gulagului.

În acelaşi articol, dl. Manolescu aduce scriitorului Norman Manea acuza de a-l fi învinovăţit de extremism într-un articol recent apărut (20 aprilie) în *The New Republic*. Acuză nefondată, provenind numai din faptul că "într-un editorial apărut în iunie anul trecut, aş fi deplâns îndelungata marginalizare a unor scriitori ca Hamsun şi Céline, faimoşi pentru opiniile lor antisemite şi filonaziste". Drept care, directorul *României literare* exclamă: "Iată-mă bănuit de simpatii extremiste!" şi adaugă: "Cum nu e vorba doar de mine, dar şi de câţiva colaboratori ai revistei, mă văd obligat să răspund."

Monopolul, faimosul monopol

Aş fi primul care să adere la necesitatea diferenţierii între etic,

---

** La recitirea acestor rânduri, mi se pare necesar să clarific că* ***nu*** *consider* ***nicidecum*** *că Adameşteanu şi Palade ar intra în categoria celor suspectaţi de "rinocerizare"!*

etnic şi estetic, şi nu m-aş aştepta ca lovinescianul care este Nicolae Manolecu să facă altfel. Céline şi Hamsun, doar două dintre mai multe nume care nu pot fi excluse din literatură fără a o păgubi de adevărate comori, nu trebuie şi **nu pot** fi excluşi, aşa cum, de acord cu dl. Manolescu, nu văd cum Mircea Eliade ar putea fi exclus dintr-o istorie a literaturii române. Numai că s-ar impune câteva condiţii în acest demers. Prima ar fi să nu operăm, pe de o parte, cu categorii politice asupra **unora** şi cu categorii estetice asupra **altora.** Dacă ne asumăm distincţia Monicăi Lovinescu între estetică şi "est-etică", ignorarea contribuţiei unui Eugen Barbu la literatura română post-belică este nu numai legitimă, dar şi necesară. Şi este inutil să menţionez că pe plan estetic scriitorul (pentru care, după cum se poate ghici, nu am nici o simpatie ideologică) este ignorat, şi nu numai la *România literară.* A doua condiţie ar fi aceea de a rezuma, totuşi, necesitatea distincţiei între estetic şi "est-etic" la cei care au avut de a face cu estetica. Imi este greu, ba nu, imposibil, să văd cum intră în această categorie un Roger Garaudy, în apărarea publicării căruia dl. Manolescu vine în numărul 9 al editorialului publicat anul acesta sub titlul, din nou emblematic, "Holocaustul şi Gulagul". Presupunând că aş fi capabil, aş fi scris şi eu o asemenea pledoarie pentru o tratare echivalentă (ceea ce nu înseamnă neapărat identică) a celor două atrocităţi ale secolului. Sau cel puţin aş fi fost dispus să-mi alătur semnătura la ea. Iată însă întrebarea pe care şi-o pune dl. Manolescu în cadrul aceluiaşi editorial: "Cineva se teme că pierde monopolul dezvăluirii crimelor contra umanităţii? O probă indirectă în sprijinul bănuielii mele este procesul intentat în Franţa lui Garaudy, care nu spusese că n-a existat holocaust, dar că s-a făcut un teribil lobby în jurul lui. Ei bine, chiar pierderea monopolului asupra acestui fel de lobby pare că-i nelinişteşte pe unii ".

Care să fie identitatea acestora din urmă este lăsat să se înţeleagă, dar nu cred că există un singur cititor al editorialelor domnului Manolescu care să nu fi priceput. Mai ales că aceeaşi cititori sunt ajutaţi întru a înţelege (am ales expresia cu bună ştiinţă) de "colaboratorii" domniei sale, în a căror apărare sare în editorialul din 20 mai. Şi că editorialul din martie era publicat la scurt timp după ce, la 25 februarie, într-o discuţie televizată, Cristian Tudor Popescu, care a publicat lungi fragmente din cartea în dispută în paginile *Adevărului literar şi artistic* în decursul anului 1996, "explicase" telespectatorilor cum stau lucrurile cu monopolul evreiesc asupra mijloacelor mass media la scară internaţională, în combinaţie cu disputa Garaudy şi cu resentimentele româneşti contra evreilor datorate proeminenţei acestora din urmă în timpul comunismului. Totul formând, desigur, o singură ecuaţie.

Garaudy, fratele meu

Să vedem însă pe ce baze "estetice" va fi fost condamnat Garaudy în Franţa, şi librarul care a distribuit cartea lui în Elveţia. Citez din textul difuzat de Victor Eskenasy-Moroşan la Radio Europa Liberă, deoarece cel parţial reprodus în revista "22" nr. 12 din 31 martie – 6 aprilie omite câteva pasaje importante. Tribunalul elveţian stabileşte că volumul "contestă sau pune la îndoială existenţa unui ordin de exterminare dat de instanţele conducătoare naziste, contestă sau pune la îndoială recursul la camerele de gazare pentru executarea acestui plan, contestă că expresia "soluţia finală", figurând în diverse documente ale celui de-al treilea Reich, desemna o asemenea exterminare şi afirmă că, în ceea ce priveşte toate aceste puncte, adevărul istoric a fost în mod deliberat travestit de cercurile evreieşti, în scopul de a obţine avantaje, în mod special economice. Pornind de aici, în lucrarea lui Garaudy se regăsesc practic toate temele tradiţionale ale negaţionismului... Ele sunt tratate în detaliu şi nu în mod aluziv, ajungând să ocupe o parte importantă din ansamblul cărţii. În plus, tonul şi expresiile utilizate sunt în mod sistematic virulente şi de natură să rănească comunitatea evreiască, mergând până la alegerea cuvântului "mit" care, alipit unui element cum este numărul victimelor acestei comunităţi ("Mitul celor şase milioane") constituie în sine o negare sau o minimalizare a genocidului." Domnul Manolescu este, se pare, de o cu totul altă părere. În editorialul publicat la 20 mai, el afirmă că "La urma urmelor, nu e cinic să te întrebi care a fost numărul exact al victimelor, şi în ce fel au fost curmate milioane de vieţi, dacă n-o faci doar de dragul statisticii sau al tehnicii represiunii."

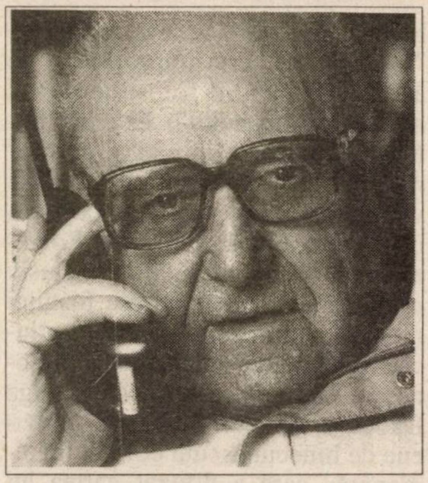
Roger Garaudy

Dar iată ce scrie pe coperta cărţii lui Garaudy în versiunea volumului parţial tradus în româneşte şi recent apărut la editura Alma Tip din România, sub auspiciile Fundaţiei Fronde, care a mai publicat şi în trecut literatură legionară: "Nu este vina mea dacă cei care mă acuză sunt tocmai aceia care au organizat o afacere mondială din vânzarea ciolanelor bunicilor lor". Nu, holocaustul nu este explicit negat de Garaudy. Nici nu este nevoie. Le recomand călduros domnilor Manolescu, Tudoran, C. T. Popescu şi altora, cartea, scrisă de Deborah Lipstadt, *Denying the Holocaust: The Growing Assault on Truth and Memory,* publicată pentru prima oară în 1993 şi de atunci apărută în câteva reeditări. Vor înţelege din ea că una din tacticile celor ce neagă holocaustul (de aceea termenul de "revizionism" este impropriu şi de aceea tribunalul îl foloseşte pe cel al "negaţionismului") este nu numai relativizarea lui, ci şi aruncarea vinei pentru atrocităţi în spatele victimelor. Tactică pe care post-comuniştii o aplică şi în cazul României democrate interbelice, inclusiv prin acuze aduse la adresa fostului monarh pentru rolul pe care l-a jucat în arestarea mareşalului Antonescu. Dar iată ce scrie dl. George Dănescu, directorul librăriei pariziene de binecunoscută coloratură legionară, care a difuzat cartea lui Garaudy *samizdat,* în postfaţa volumului publicat în România: "La cincizeci de ani şi mai bine după război, minciuna istorică a camerelor de gazare a ieşit la lumină. La Nürnberg (sic!) au fost executaţi oameni care n-au avut nici o vină. Procesul-spectacol şi de tip stalinist de la Nürnberg a avut rolul istoric de manipulare a opiniei publice mondiale. Nu se pot ucide milioane de oameni fără să rămână urme. Expertiza tehnică a diverselor instalaţii de la Auschwitz a demonstrat că acestea au fost construite după război, pentru nevoile propagandistice ale tâlharilor de la Yalta... Cine să fie aceşti vânzători de schelete fictive? Cercetătorul atent nu va întârzia să constate încă multe alte lucruri surprinzătoare. De exemplu, în cadrul genocidului comunist contra neamului românesc s-au remarcat prin sălbăticie, cruzime şi sete de sânge românesc, o serie de figuri precum Hannah Rabinsohn-Pauker, Burăh Tescovici alias Teohari Georgescu, Nikolski alias Grunberg, Zeller Dulberger şi alţi români mai români decât Ştefan cel Mare şi Mihai Viteazul la un loc." Desigur, dl. Manolescu poate argumenta că Garaudy nu poate fi acuzat pentru ceea ce alţii fac din afirmaţiile sale. Numai că argumente similare celor prezentate de George Dănescu sunt aduse şi de "colaboratorii" domniei sale, chiar dacă într-o manieră mai mascată. Colaboratori în a căror apărare "este nevoit" să intervină, după cum s–a văzut.

Între Mihail Sebastian şi Gabriel Liiceanu

Ce înseamnă, deci, să fii rasist, după domnul Manolescu? Domnia sa se distanţează de afirmaţiile lui Andrei Cornea în revista 22 (28 aprilie – 4 mai) potrivit cărora rasismul trebuie judecat în primul rând din perspectiva victimei, a "cazului", mai degrabă decât din cea a ideologiei care produce această victimizare. Sunt perfect de acord cu această distanţare. Numai că, atunci, nu văd cum şi de ce denunţă domnul Manolescu ceea ce domnia sa consideră a fi un atac din partea lui Norman Manea la adresa lui Gabriel Liiceanu pentru articolul şi conferinţa intitulate "Sebastian, fratele meu". A fost domnul Liiceanu ameninţat cu anihilarea fizică în numele ideologiei comuniste şi s-au numărat printre torţionarii săi, "evrei care împărtăşeau ideologia criminală", aşa cum scrie domnul Manolescu? După câte ştiu, nu numai că nu este aşa, dar nici nu putea să fie. Când dl. Liiceanu a început să fie persecutat, de mult nu se mai aflau evrei "printre torţionari". Persecuţiile, detestabile şi condamnabile, desigur, nu mai atrăgeau cu sine ameninţarea anihilării fizice. Şi, ca să punem lucrurile într-un context bio-bibliografic mai exact, acestea nu au început când domnul Liiceanu devenise unul din vizitatorii Păltinişului, ci ceva mai devreme, când a încercat să facă disidenţă marxistă, lucru de care, poate, nu îşi aminteşte cu cea mai mare plăcere azi. Că au existat evrei care au o responsabilitate morală pentru prigoana comunistă, nu poate, şi nu trebuie pus la îndoială. Nu voi evita să mă refer, în cele ce urmează, la acest aspect. Dar el nu se aplică cazului Liiceanu, care, potrivit celor publicate în vestita *Carte albă a securităţii,* era ridicol urmărit de "băieţii cu ochi albaştri" în timpul plimbărilor pe cheiul Dâmboviţei cu profesorul Henry Wald. A fost Gabriel Liiceanu căutat de mineri din cauză că era de origine "nesănătoasă" sau, poate, în numele unei ideologii? Fără a diminua cu nimic trauma acelei experienţe, trebuie subliniat, totuşi, că minerii l-au căutat pe el personal şi pe încă câteva zeci ca el. Nicicând nu a fost vorba în acele momente de un destin colectiv hărăzit "liicenilor", în ciuda lozincii "noi muncim, nu gândim". Putea, pe de altă parte, Mihail Sebastian, să se sustragă destinului colectiv pe care îl destinaseră ideologii vremii? Nu lui Sebastian personal, ci tuturor acelora ce aparţineau acestei etnii. Îmi amintesc că după ce l-au căutat minerii, vorbind la telefon cu Liiceanu, care se afla la Paris, l-am sfătuit să-şi amâne reîntoarcerea în România. Ar fi avut Sebastian această opţiune, presupunând că ar fi reuşit să părăsească ţara? Răspunsul îl găsim în destinul lui B. Fundoianu.

Gabriel Liiceanu

Evreii (ăştia) cer o discriminare pozitivă

Dar dacă analogia "fratelui Sebastian" este greşită, intenţiile atribuite lui Norman Manea atunci când scrie că această analogie "nu lasă loc pentru evocarea, aşa cum se cuvine, a antisemitismului şi a holocaustului" sunt de-a dreptul scandaloase. Ar fi vorba, potrivit domnului Manolescu, de o "imorală confiscare a suferinţei". Mai mult, "dacă dl. Liiceanu a văzut în Sebastian un frate, de ce n-ar vedea domnul Manea în victimele comunismului pe fraţii săi?" Numai că Manea nu face nicăieri afirmaţia unei asemenea indisponibilităţi. Poate fi ea dedusă din cele scrise de Norman Manea? Câtuşi de puţin. Ar putea fi vorba de o fraternitate intelectuală, şi rămâne ca dl. Manolescu să demonstreze că Manea o refuză. Ceea ce nu îl împiedică pe distinsul critic literar să-i atribuie lui Manea intenţia de a evita condamnarea tuturor formelor "de rasism". "Logica" este demnă de urmărit în detaliu. Mai întâi, comunismul ar fi, şi el, o formă de rasism. Nu a fost şi nici nu este. Ceea ce, desigur, nu înseamnă că anihilarea fizică în numele "luptei de clasă" ar fi cu ceva mai justificată decât cea în numele "luptei de rasă". Ideologia criminală rămâne criminală, dar escatologia ei e diferită. Nu am spus, **să fim bine înţeleşi,** că ar fi şi justificată. "Nu poate fi considerat antisemit", scrie domnul Manolescu, "cineva care batjocoreşte ori omoară un evreu decât dacă o face pentru că e vorba de un evreu, un ins care aparţine acestei etnii. Rasistul este un criminal (uneori doar potenţial), dar nu toţi criminalii sunt rasişti." Perfect de acord. De aceea crimele comuniste nu sunt crime rasiste. Şi nici toate crimele colective nu sunt rasiste. Rasist a fost genocidul turcesc asupra armenilor la începutul secolului; tot rasist este şi genocidul din Rwanda, precum şi "curăţările etnice" din fosta Iugoslavie. Dar nu genocidul comunist. Este una din distincţiile pe care trebuie să le facem între cele două fenomene, dacă vrem, totuşi, să evităm o confuzie totală. Dar din "logica" domniei sale, dl. Manolescu conchide că Manea ar solicita o "discriminare pozitivă", în sensul că ar considera că "anumite persoane se bucură de intangibilitate întrucât aparţin unei confesiuni, unei rase". De aici rezultă că "antisemit nu este acela care ar contesta, să zicem, valoarea literară a romanelor şi eseurilor sale, ci cel care le-ar considera mediocre pentru că domnia sa este evreu". Să fie oare aceasta explicaţia ignorării aproape totale a acestui scriitor de limbă română de către critica literară actuală din România? Sau alta o fi "culpa" lui Manea? Nu cumva o culpă derivând de la articolul "Felix Culpa" în care analiza trecutul legionar al lui Eliade? Cum, altfel, se explică faptul că scriitorul emigrat cu cel mai mare succes în occident şi cu cele mai multe distincţii literare este quasi-ignorat în ţara lui de origine?

Rezultă că pentru domnul Manolescu "rasist" ar fi Norman Manea, nicidecum un Cristian Tudor Popescu, autorul celui mai dement articol anti-american publicat în România, care, după o scurtă vizită în Statele Unite, conclude că America este cea care a pierdut, de fapt, războiul rece. De ce? Deoarece avem de a face cu o societate dominată de un "Stalinism" (sic!) ce îngrădeşte libera expresie, în care bărbaţii sunt persecutaţi pentru că îndrăznesc să facă la adresa unei secretare o remarcă precum "Ce ţâţe ai!" (singura remarcă "normală" după directorul marelui cotidian bucureştean); pentru că negrii nu mai pot fi numiţi negri ci musai să le spui "afro-americani" şi nu fac nimic altceva decât să stea degeaba şi să "ia bani buni"; pentru că acolo nu se poate exprima nici cea mai "mică nedumerire" în "legătură cu Holocaustul", deoarece avem de a face cu o societate în care dominaţia "puternicului lobby evreiesc" ar face "cazul Garaudy, petrecut în Franţa, o copilărie pe lângă represiunea mediatică şi instituţională care se exercită asupra vreunui astfel de "eretic" (de Primul Amendament al Constituţiei americane marele specialist de pe malurile Dâmboviţei nu pare a fi auzit); unde "homosexualii şi lesbienele sunt cu milioanele" şi unde spitalele sunt pline cu cei aduşi acolo cu "anusul făcut ferfeniţă", unde, pe scurt, nu mai poţi face faţă diurnului dacă se întâmplă să fii "alb, bărbat, creştin, heterosexual". O asemenea manifestare

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"

(190 pag.)

de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

trece neobservată de domnul Manolescu drept un caz de "rasism" care solicită protestul. Întors dintr-o vizită în America la scurt timp după publicarea articolului popescian, dl. Manolescu remarca, într–un articol dedicat în fapt unor aspecte total diferite, că atât în sânul emigraţiei româneşti din Statele Unite, cât şi în România însăşi, "antiamericanismul se poartă din ce în ce mai mult", dar el este ""mai degrabă un soi de invidie prostească" decât "o ideologie, deşi capătă uneori o formă ideologică". Remarcă benignă (dacă remarcă a fost) la adresa aliatului întru garaudysme, căruia, spre deosebire de Norman Manea, nu i se reproşează nici un fel de rasism.

(N. Red. *Dintr-o eroare tipografică, acest pasaj, care începe cu «Rezultă că...» şi se termină aici, nu a fost inclus în textul publicat de "Sfera Politică".)*

Ce mai reproşează domnul Manolescu lui Radu Ioanid şi lui Norman Manea? Faptul că aceştia ar funcţiona ca "monitori" ai României, în scopul de a aşeza "România în colimatorul organismelor internaţionale la care ea doreşte să adere". Să observăm mai întâi că Alexandra Laignel-Lavastine a dispărut subit ca obiect al atenţiei domnului Manolescu. Ea nu se numără printre "monitori". Curios. Apoi, dacă criticului literar Nicolae Manolescu i se poate trece cu vederea o anumită ignoranţă politică, nu aşa stau lucrurile cu un fost şef de partid, un fost candidat prezidenţial şi cu un (actualmente) preşedinte al Consiliului Naţional al unuia din cele mai importante partide politice din România. Dacă este vorba de Consiliul Europei, atunci bine ar fi ca domnul Manolescu să ştie că toţi, dar absolut toţi membrii consiliului sunt supuşi procesului monitorizării. Ceea ce domnia sa vrea să spună, în fapt, este că România riscă să fie plasată pe "lista specială" de monitorizare, ceea ce este cu totul altceva. Această listă urmăreşte evoluţiile în anumite state unde există destule motive de a ridica semne de întrebare sau îngrijorare în ceea ce priveşte înrădăcinarea democraţiei acolo. Sunt, însă, "monitorii" de vină? Ce rol joacă în acest proces articole de genul celui scris de proaspăt-reîntorsul Popescu? Nu este prea facil să atribui, pentru a câta oară în istorie, "străinului" vina pentru "neînţelegerea" propriei naţiuni de către străinătate? Cu ce se deosebeşte această atitudine de cea a precedenţilor guvernanţi? Şi n-ar fi mai raţională o poziţie titulesciană, potrivit căreia o politică internă "sănătoasă" este cea mai bună reţetă pentru un succes pe plan internaţional?

Las acum la o parte faptul că lobby-ul evreiesc de la Washington s-a angajat să sprijine aderarea României la NATO sau că în 1997 profesorul Cajal a fost numit ambasador special în acelaşi scop. Cine este de vină că ea nu a fost încă obţinută? "Monitorii" de originea etnică a lui Ioanid şi Manea, desigur. La urma urmelor, dacă evreii vor, pot. Şi una, şi alta. Argumentul tautologic este reflectat perfect în paginile *României literare* din ultimul an. Ceea ce, însă, e mai mult decât ciudat, este faptul că până la schimbarea din 1996, numai publicaţii de genul *României mari* aduceau asemenea argumente. Identitatea "monitorilor" nu pare a se fi schimbat. În trecut aceştia erau însă alertaţi de cei care acum se simt vizaţi. Iată toată diferenţa. Dar înainte de a supune acest argument analizei, trebuie menţionat că revista pare decisă să-şi infirme propriile poziţii publice dintr-un trecut nu prea îndepărtat. Să examinăm câteva cazuri.

Tactica d-lui Dorin Tudoran

Când Mihai Ungheanu, în calitatea sa de ministru adjunct al culturii, participa în anul 1993 la dezvelirea primului bust al Mareşalului Antonescu, presa "liberală" remarca această participare drept o nouă dovadă a continuităţii "naţional-socialismului" sub regim iliescian. Probabil dintr-o scăpare a mea, nu am văzut nici o luare similară de poziţie împotriva celor publicate de ambasadorul României la Lisabona, scriitorul Mihai Zamfir, atunci când acesta din urmă i-a luat apărarea lui Maurice Papon, după condamnarea de către un tribunal francez pentru crime împotriva umanităţii. Detaliile despre ciudatul argument al scriitorului le las cititorului interesat să le parcurgă. Nu va trebui să parcurgă în acest scop colecţia *României mari,* nici cea a *Politicii* şi cu atât mai puţin cea a *Atacului la persoană.* Le va găsi în *România literară,* numărul 14, din 15-21 aprilie 1998. Dar nu pot să nu întreb, totuşi: unde şi care este diferenţa?

Dacă tot veni vorba de Ungheanu, de ce menţionarea unei liste întregi de participanţi la "acţiuni antiromâneşti" de către acesta în recenzia făcută de Gheorghe Grigurcu în primul număr al anului 1997 cărţii *Scriitorii la miezul nopţii* era (pe bună dreptate) calificată drept un "delir fascistoid" deoarece includea numai nume de evrei, şi recentele afirmaţii ale "prietenului" meu Dorin Tudoran în paginile aceleiaşi reviste ar merita o calificare diferită? Întreb, din nou: unde e deosebirea? Să ne aplecăm cu mai multă atenţie asupra acestora din urmă. Înainte de a o face, să remarcăm că "prietenul" Tudoran, trăit în America, este mult mai versat (dar mai ales versatil) în mânuirea argumentelor decât domnul Manolescu. În consecinţă, spune una, apoi o întoarce pe cealaltă parte mimând respingerea argumentelor pe care le adusese el însuşi, ba mai mult, introduce "remarci ironice" tocmai acolo unde cititorul neatent ar fi înclinat să-i acorde cele mai înalte calificative democratice. Iată un exemplu: în articolul "Mitologii recurente", publicat în numărul 16 din 29 aprilie – 5 mai, Tudoran pare a fi cel mai înfocat apărător al existenţei, la Washington, al unui Muzeu al Holocaustului. Deplânge însă inexistenţa unui Memorial al Gulagului în capitala Statelor Unite şi a Franţei. Două ar fi explicaţiile acestor absenţe, după Tudoran. În Franţa, împotrivirea stângii (vom reveni asupra acestui aspect). În ambele capitale, faptul că "victimele Gulagului (ori doar urmaşii acestora), deşi atât de multe, nu contează încă pe harta financiară a lumii". Cine "contează"... se înţelege de la sine. În rest, cine ar putea argumenta ceva contra "Mitologiilor recurente"?

O tactică similară e folosită de Tudoran şi în seria de două articole publicate în numerele 12 şi 13 ale *României literare*. Domnia sa se distanţează atât de "inepţia" afirmării că "evreii au adus comunismul în România" cât şi de "iraţionalul refuz al multor evrei de a recunoaşte rolul jucat de numeroşi coreligionari ai lor în ceea ce a fost numit "bolşevizarea României". Până aici, în ceea ce mă priveşte personal, nici un fel de obiecţii de ridicat. Şi cum să le ridici când Tudoran îşi aminteşte că i "s-au reproşat prieteniile şi colaborările cu... antisemiţii Ileana Vrancea şi Michael Shafir"? Nu pun la îndoială nici aberantul reproş, mai ales că afirmaţia este făcută de Tudoran pentru a doua oară. În cele ce urmează îi voi căuta şi o explicaţie. Dar cine sunt cei pe care Tudoran îi numeşte "nepoţii gorniştilor", implicaţi în "catalizarea" conflictului între evrei şi români? Lista, de-a lungul celor două articole, cuprinde următoarele nume: Radu Ioanid şi al său "părinte spiritual", răposatul Radu Florian, Petre Roman şi al său părinte Valter, Silviu Brucan şi răposatul şef-rabin Moses Rosen. Cu ce este această listă diferită de cea pe care Grigurcu, în contextul articolului-recenzie la cartea lui Ungheanu, o numea "fascistoidă"? Nu îmi este clară nici calitatea de "nepot" atribuită lui Brucan şi rabinului. Nepoţii cui? Ai lor înşişi?

Gravă mi se pare însă atribuirea "păcatelor părinţilor" urmaşilor. Cred că domnul Roman, atât de versat în citirea volumelor lui Socrates, are destule păcate pentru a nu i se mai atribui şi cele ale părintelui său. Tudoran enumeră păcatele lui Petre, şi bine face. Dar au acestea ceva în comun cu originea etnică (şi aceea parţială, şi de care fostul prim-ministru se dezice) a actualului preşedinte al Senatului României? Pe Radu Florian l-am întâlnit de două ori, şi în nici una din aceste dăţi nu s-a putut stabili între noi o "comunicare". Ne despărţea o lume (ideologică) şi o experienţă de viaţă. Ştiam că este unul din supravieţuitorii "trenului morţii" de la Iaşi. Ca atare, refuzam şi continui să refuz să-i judec opţiunile ideologice din anii '50, tot aşa cum refuz să judec opţiunile ideologice care mă despart de unii supravieţuitori ai Gulagului. Mai ştiam de la foştii lui studenţi că prin anii '60 a optat pentru o disidenţă marxistă gramsciană. Ceea ce nu era tocmai de la sine înţeles în anii ceauşismului. Dar să presupunem că nu aşa a fost. Şi, de data aceasta fără a presupune nimic, să acceptăm că poziţiile pro-iliescene ale lui Florian i-au atras antipatia lui Tudoran. Ce legătură pot avea aceste poziţii cu Radu Ioanid? Sau decretează Dorin Tudoran că urmaşii sunt vinovaţi nu numai pentru opţiunile ideologice al înaintaşilor, dar şi pentru cele matrimoniale? Pentru că Florian a fost "părintele spiritual" al lui Ioanid numai în măsura în care Ioanid e responsabil pentru opţiunile matrimoniale ale mamei sale. Cât despre rabinul Rosen, cu care Tudoran (şi nu numai) are un lung conflict dăinuind peste eternitate, îl invit să citească obiectivul portret pe care i l-a făcut Leon Volovici rabinului, publicat în revista "22", nr. 3, 21-27 ianuarie 1997.

Vo-lo-vici?

"Vo-lo-vici?" îl aud pe Tudoran exprimându-se indignat şi trimiţându-mă, de data aceasta el pe mine, la articolul Ilenei Vrancea, publicat în revista *Agora*, o excepţională publicaţie editată de Tudoran, ale cărui poziţii erau, la acea vreme, radical diferite de cele de astăzi. În volumul VI, nr. 2, al acestei reviste, Vrancea îi ataca pe Volovici şi pe Jean Ancel, ca fiind apologeţi antonescieni atunci când reabilitarea fostului Conducător era mascat promovată de celălalt fost Conducător. Afirmaţie reluată, din păcate, şi de Monica Lovinescu (căreia îi datorez, personal, prea multe pentru a intra în orice polemică cu ea) atunci când critica volumul lui Volovici apărut la editura Humanitas în 1995, în contextul polemicii din jurul trecutului lui Eliade. Pe ce se baza Vrancea? Pe relatări apărute în *Anale de istorie* despre două simpozioane româno-israeliene ţinute la Ierusalim în 1984 şi 1986. S-ar baza astăzi cineva pe relatările de simpozioane din *Lupta de clasă*, despre al cărui mod de "funcţionare" doamna Vrancea este în măsură să ne edifice mult mai bine decât ar face-o alţii? Întâmplarea face că am fost prezent la simpozionul din 1984. Nimic, dar absolut nimic din cele atribuite în *Anale de istorie* lui Ancel nu corespunde realităţii. Volovici a participat la simpozionul

SONY
FIRMA
ISFAR
VĂ INVITĂ SĂ VIZITAŢI
SALA DE EXPOZIŢIE A PRODUSELOR
☆ SONY ☆
Str. AHAD HAAM 9 TEL AVIV
MIDGAL SHALOM MEIR
Shana Tova!

din 1986, unde nu am fost prezent. Dar relatarea din *Anale de istorie* este tot atât de exactă ca precedenta ei. Ştiu că organizatorii israelieni au trimis o notă de protest, cerând corectarea ei. Li s-a promis că se va face, şi se mai aşteaptă şi azi ca redactorii *Analelor* să publice respectiva corectură.

Entuziasmat de intervenţia Ilenei Vrancea publicată în revista "22", numărul 9 al acestui an, în apărarea lui Ion Petrovici (unul din cei opt foşti membri ai guvernului antonescian a cărui reabilitare juridică a fost cerută de Procurorul General Sorin Moisescu), Tudoran îşi continuă – în *România literară*, nr. 14, 15-21 aprilie, sub titlul "Primatul adevărului" (I) – acuzele la adresa lui Ioanid, care, se înţelege din text, s-ar fi făcut vinovat de înmânarea datelor eronate furnizate unor cercuri de decizie din Statele Unite în privinţa reabilitării preconizate. Acuză care, de altfel, figurează explicit şi în prima parte a *"Nepoţilor gorniştilor"* (*România literară* nr. 14, 15-21 aprilie) unde se pune la îndoială şi probitatea lui Ioanid ca cercetător. Între timp, a apărut în România volumul lui Ioanid despre evreii sub regimul Antonescu, aşa că Tudoran nu mai are nici o dificultate în a stabili dacă Ioanid a indus sau nu în eroare ambasadorul american la al cărui "briefing" despre Basarabia au participat împreună. Cu condiţia să îl citească, ceea ce, se pare, nu a făcut încă. Cu toate acestea, Ioanid este inclus, sub altă terminologie, în categoria "monitorilor" răuvoitori ai României contemporane.

Deşi convingător la prima lectură, articolul din "22" al Ilenei Vrancea mi s-a părut cel puţin eronat atunci când l-am confruntat cu documentele istorice care îmi stau la dispoziţie. Şi tocmai "soliditatea" argumentelor istorice vrancene era lăudată de Tudoran, care le contrasta cu şubrezimea (de acord) argumentelor aduse de istorici români în favoarea reabilitării într-un număr anterior al revistei "22". Vrancea m-a convins, însă, că Petrovici a fost un fel de "Gogu Rădulescu" al guvernului antonescian. Un Gogu Rădulescu cu o statură intelectuală mult mai pronunţată, ceea ce nu este neapărat o circumstanţă atenuantă. Poate din contra. Ce relevă, totuşi, documentele? La 16 aprilie 1942, mareşalul Antonescu ordona deportarea evreilor botezaţi la Bug, "la fel cu cei din restul ţării." Ministrul cultelor, Ioan Petrovici, îşi însuşea "în totul propunerile" care prevedeau, printre altele "inadmisibilitatea convertirii evreilor la catolicism sau oricare alt cult istoric". Mai mult, ruga guvernul să ia măsuri pentru punerea în aplicare "cât mai neîntârziat" a "soluţiei adoptate", adică a deportării convertiţilor, care în acest fel încercau să-şi salveze vieţile. Petrovici a fost şi desemnat să supravegheze implementarea dispoziţiilor decretului, iar când, la 4 februarie 1943, din raţiuni de stat legate de protestele Bisericii Catolice şi, evident, de Stalingrad şi apropierea sfârşitului, guvernul decidea să accepte totuşi convertirea evreilor la catolicism, Petrovici îşi exprima rezerve faţă de măsură, nu atât din raţiuni antisemite cât din dorinţa de a "stăvili întinderea greco-catolicilor în Vechiul Regat". (*Evreii din România între anii 1940-1944, vol. 2, Problema evreiască în stenogramele Consiliului de Miniştri pp. 269-273, 393-394, 481-489).* Şi dacă tot veni vorba de nepoţi, mă întreb ce crede Tudoran despre încercările de salvare a evreilor la care participa, prin virtutea funcţiei sale dacă nu altfel, şi ilustrul său înaintaş, cardinalul Iuliu Hosu. Eu, unul, înclin să cred că "goarna nepotului" i-ar fi sunat straniu. Documentele mai relevă că acelaşi Petrovici a fost Ministru al Educaţiei Naţionale în primul guvern care a introdus *numerus nullus* pentru evrei în universităţile româneşti, guvernul Goga-Cuza din decembrie 1937 – februarie 1938.

Floricel

Iată de ce am fost consternat să citesc că Ileana Vrancea, bunică în Israel, şi-ar fi dorit pentru nepoţii ei un ministru al educaţiei de calibrul lui Petrovici. Împărtăşesc întru totul atitudinea critică a doamnei Vrancea faţă de politica guvernului Nethanyahu, şi nu numai în domeniul educaţiei. Mă întreb însă dacă doamna Vrancea l-ar dori pe Petrovici în acea funcţie dacă nepoţii ei ar fi arabi israelieni, nu evrei. Ca membru activ al mişcării "Pace Acum", atâta timp cât am trăit în Israel am protestat public împotriva aberantelor naţionalisme israeliene. Ceea ce, presupun, mi–a atras din partea unor săraci cu duhul, calificativul de "antisemit". Este locul unde mă văd nevoit a face o nouă digresiune, şi, mai grav, a mă angaja într-un nou act de despuiere publică intelectuală. Ca evreu agnostic, pot accepta noţiunea de "popor ales" numai în sensul ei moral. Alternativa (cea laică, cel puţin) este o interpretare nazistă. Sensul moral implică interpretarea "alegerii" drept una care obligă la o conduită mai exigentă decât cea cerută altora. Tocmai de aceea, nu pot accepta argumentul, valabil în dimensiunea lui strict istorică, că numai un număr insignifiant de evrei a contribuit la comunizarea României. Mulţi-puţini, câţi or fi fost, cercetătorul este dator să le dezvăluie identitatea, chiar dacă şi argumentul că nu au comis ceea ce au comis în calitate de evrei (ba, de multe ori, chiar prigonind propria etnie) este şi el valabil. Această datorie provine tocmai din necesitatea respingerii acuzaţiilor că s-ar opera cu două jumătăţi de măsură. Şi, până acum, nimeni nu a făcut–o cu mai mult curaj decât Vladimir Tismăneanu. Dar de aici şi până la asumarea de către Tudoran a afirmaţiilor lui Floricel Marinescu, potrivit cărora "dacă românii şi-au cerut scuze evreilor, nici un membru marcant al evreilor nu şi-a cerut scuze românilor pentru rolul pe care o parte din etnicii evrei l-au avut în subminarea statului român, în bolşevizarea ţării, în crimele şi atrocităţile comuniste", calea este mai mult decât lungă ("Nepoţii gorniştilor-II", *România literară*, 8-14 aprilie). În "tonul afirmaţiei" lui Floricel Marinescu nu există, aşa cum scrie Tudoran, numai "un anumit exces". Ea face parte, pur şi simplu, din bagajul argumentului negaţionist. Nu pot, deci, să nu întreb dacă Tudoran se identifică şi cu celelalte "argumente" ale specialistului în fortăreţe dacice de pământ, peste noapte transformat în cercetător al holocaustului şi al comunismului (oare numai cel internaţionalist ori şi cel naţionalist, pe care l-a servit cu atâta abnegaţie?). De exemplu, cu afirmaţia că datorită evreilor românii au "pierdut nu numai sute de mii de oameni" sau teritorii, ci şi "conştiinţa muncii bine şi eficient făcute" (vezi *Aldine,* supliment săptămânal al *României libere,* 7 martie 1998). Dacă aşa este, ce împiedică o renaştere a acestei conştiinţe astăzi? Mănunchiul de evrei rămaşi în viaţă în România? Sau poate faptul că aceştia, aşa cum nu ezită să "întrebe" intervievatorul preşedintelui comunităţii evreieşti adresându-se "virologului" Cajal, pot fi asemănaţi cu virusul SIDA, fiind astăzi, la "scară mondială", numai "14 milioane", adică "puţini, dar periculoşi" (*Adevărul,* 19 ianuarie 1997)?

Nu ştiu care ar fi răspunsul lui Tudoran, dat fiind faptul că şi pentru el, de pe poziţiile-i actuale, evreii se ascund în spatele oricărei nenorociri căreia trebuie să-i facă faţă România contemporană. Astfel, într-un alt fel de afirmaţie abil "strecurată" într-o analiză altfel foarte judicioasă a evoluţiilor Alianţei Civice, el explică (alianţei? cititorului?) că la rădăcina "divorţului" dintre alianţă şi Convenţia Democrată se află atacul primei asupra partidului lui Petre Roman care, apoi, a aplicat "legea talionului" ("Făcătorii de regi", *România literară,* nr. 17, 6-12 mai 1998). Numai originalitatea lipseşte acestui argument. Pentru că, potrivit lui Cristian Tudor Popescu, neinvitarea fostului preşedinte Iliescu la recepţia oferită de succesorul său la Cotroceni în onoarea preşedintelui Franţei în februarie 1997 s-ar fi datorat presiunilor exercitate de Roman, ale cărui încercări de a avea contacte internaţionale în perioada preşedinţiei iliesciene fuseseră "torpilate" de Iliescu. Dar, adaugă Popescu, Roman uită că "legea talionului nu e românească" (*Adevărul,* 24 februarie 1997).

Fostul meu coleg la "Europa Liberă", d. Sturdza, se exprimă cât se poate de clar şi de vulgar

Să încheiem, în sfârşit, cu aberanta învinuire a "stângii" franceze pentru neconstruirea unui memorial al victimelor Gulagului, afirmaţia fiind făcută în contextul publicării *Cărţii negre a comunismului* şi a reacţiilor la această publicare. Să fi uitat Dorin Tudoran că atunci când în publicaţii ca *Libération* şi *Le Monde* apăreau articole critice la adresa regimului Ceauşescu, dreapta franceză tăcea şi, mai grav, îl onora pe Ceauşescu cu vizite şi recepţii somptuoase? A deduce absenţa unui Memorial al Gulagului la Paris din faptul că stânga se află acum (şi asta numai parţial) la putere este un argument prea pueril pentru a fi luat în serios. Nu însă atunci când sunt vehiculate numele lui Mink şi Szurek în calitate de oponenţi ai paralelei Holocaust-Gulag. O face mult mai clar şi mai vulgar fostul meu coleg şi subaltern la secţia română de cercetare a Europei Libere, Mihai D. Sturdza, într-un amplu articol publicat în revista "22", nr. 6, din 10-16 februarie curent. Articolul lui Sturdza nu m-a (mai) surprins. Mă surprinsese primul său articol, "Ultimele zile ale Europei Libere" în care făcea uluitoarea afirmaţie că materiale de arhivă ce atestau atrocităţile comuniste luaseră, "după unii", drumul spre Israel, pentru a ascunde amploarea acestor atrocităţi, participarea evreilor la ele şi a nu leza monopolul evreiesc asupra suferinţei (citez din memorie). Ca fost şef al departamentului românesc de cercetare pot depune mărturie că asemenea materiale pur şi simplu nu existau în arhivele noastre, excepţie făcând interviuri cu refugiaţi făcute pe la începutul anilor '50 şi pe care CIA-ul, atunci când mai avea un cuvânt de spus la Europa Liberă, le categorisise drept "unreliable legends" (legende nedemne de încredere). Dar, cum totul se baza pe ce au spus "unii", argumentul era de necontestat. Ceea ce m-a surprins însă, a fost spaţiul pe care o revistă ca "22" l-a acordat afirmaţiilor domnului Sturdza (două pagini pline), făcând dovadă de o totală lipsă de discernământ editorial. Dacă ar fi să judecăm după cele afirmate de fostul meu coleg (pentru care "afacerea Dreyfuss" nu a fost decât o "binecunoscută eroare judiciară"), mai toţi oponenţii *Cărţii negre* ar fi de origine evreiască, ceea ce reiese cu claritate din înseşi numele lor. Că mulţi evrei francezi se numără printre sprijinitorii, ba chiar printre pionierii cercetării genocidului comunist (două nume menţionate de Sturdza, a căror origine etnică este însă trecută sub tăcere şi nicidecum clară din sonoritatea lor, sunt Annie Kriegel şi Alain Besançon) nu este menţionat nicăieri în articol. În schimb, este menţionat într-un ton foarte aprobator refuzul "aripii integriste, de dreapta, a catolicilor francezi" de a-şi cere scuze pentru "indiferenţa arătată de ierarhia catolică faţă de deportările evreilor". La o demonstraţie organizată la Paris în luna noiembrie a anului trecut, relatează Sturdza, participanţii din rândurile acestei drepte au "întrebat retoric" "de ce rabinii nu se pocăiesc" pentru crimele comuniste în timp ce "oratorii" au "denunţat" numele liderilor evrei ai revoluţiei ruse"

Dorin Tudoran: Nota de plată

Ce se urmăreşte prin aceste acuze adresate, pasămite, "stângii"? O spune clar Ioan Buduca, tot în paginile *României literare* (nr. 15, 22-28 aprilie) îndemnându-l aprobator pe Tudoran să aibă curajul de a-şi duce concluziile la capăt. "Buba", potrivit lui Buduca, provine din faptul că evreii sunt cei care ar avea nevoie de antisemitism. Şi deci, ei îl şi creează. Mai exact, statul Israel încearcă, creând şi răspândind antisemitismul, să se asigure că se va umple "cu evrei de cea mai bună calitate intelectuală şi morală, nu cu pleavă şi lumpen-inteligheniţie".

Într-un articol publicat în *Agora*

(nr. 2, 1993) ce avea să dea titlul volumului recent publicat de Tudoran la Bucureşti şi Chişinău, *Kakistocratia*, autorul observa cu toată causticitatea adesea inegalabilă ce îl caracterizează: "Când jocurile vor fi încă o dată încheiate pentru un timp, când se va auzi din nou *rien ne va plus*, cei rămaşi pe dinafară vor rămâne astfel, pe dinafară, pentru multă vreme, chiar dacă unii dintre ei se consideră... francofoni. Nimeni nu ştie nici cât de dreaptă, nici cât de nouă va fi Noua Ordine Mondială. În schimb, nu e greu de prevăzut că ea va aduce cu sine destule nedreptăţi. Cei mai puternici nu îşi vor asuma responsabilitatea pentru ele. Nu au făcut-o nici altă dată. Aşa încât, cei mai slabi trebuie să fie pregătiţi de pe acum să îşi asume integral responsabilitatea pentru o nouă rămânere pe dinafară. De la "euro-scepticismul" de azi la trântirea uşii în nas, mâine, drumul nu este prea lung. Mitul unei rapide şi echitabile integrări/acceptări în structuri, comunităţi internaţionale prospere pâlpâie de pe acum. Când el va fi dispărut cu totul, gustul cenuşii va fi amar, iar notele de plată exorbitante. Cineva însă va trebui să plătească". Profetice cuvinte. Nota de plată, însă, e trimisă astăzi la o adresă greşită. Cum afirma Tudoran în acelaşi articol, lumea societăţilor în tranziţie din Europa de est a preluat nu numai antagonisme reale, ci şi "false antagonisme, foarte abil oferite unor societăţi debusolate".

Aceste rânduri au dorit, în primul rând, să tragă un semnal de alarmă. Un semnal asemănător celor trase cu regularitate de un Gabriel Andreescu sau un Andrei Cornea în paginile revistei "22", cu cele trase din când în când de un Mircea Mihăieş (cu ale cărui poziţii anti-Constantinesciene nu mă pot, totuşi, identifica) chiar în paginile *României literare*. Au fost, în acelaşi timp, o încercare, naivă poate, de a pune o "oglindă în faţă", în speranţa că gravitatea afirmaţiilor mai sus analizate nu este total clară autorilor lor. Dacă aşa ceva se numeşte "monitorizare", îmi asum cu mândrie şi eu acest titlu. Dar mai presus de toate, ele au urmărit să se constituie într-un posibil document al unui fenomen de care vorbeşte N. Manea, şi a cărui menţionare (oare, întâmplător?) este evitată de Nicolae Manolescu în reacţia sa la articolul din *The New Republic*. Este vorba de "rinocerizare", un fenomen, este necesar să subliniem de două şi de trei ori, care survine treptat. Dar, o ştim de la *(horribile dictu!)* Karl Marx, o tragedie repetată devine comedie. Despre tragicomedia comunismului românesc a scris deja Tismăneanu. *What next?*

P.S. Am început această analiză cu cuvintele "la început a fost sfârşitul". Sfârşitul este de multe ori dureros, inclusiv când e vorba de prieteni. Ţin să avertizez că nu voi răspunde nici măcar atacurilor la persoană. Scrierea acestor rânduri m-a costat deja prea mult efort sufletesc. Mai ţin să subliniez că articolul reflectă poziţiile autorului, nicicum ale instituţiei unde el lucrează. Cu atât mai puţin reflectă acest articol poziţiile directorului publicaţiei unde el este găzduit, care, fără a încerca într-un fel sau altul să se substituie unui "cenzor", a avertizat autorul cu sincere sentimente de prietenie că stilul folosit nu este în avantajul reputaţiei sale. Încercările de revizuire ale articolului s-au lovit însă de noi dovezi ale procesului de "rinocerizare", publicate în *România literară* ulterior completării lui. "Cronicarul" le va înregistra ca atare. "Monitorul", de asemenea.

D. James Rubin, purtătorul de cuvânt al Departamentului de Stat american, a declarat - à-propos de tratativele israelo-palestiniene - că „stările de incertitudine nu pot dura la infinit".

Ce spui, domnu' Rubin? Unde-ai mai învăţat-o şi pe-asta? Păi, toată viaţa noastră o trăim sub semnul incertitudinilor: există destin? există viaţă de apoi? există reîncarnare? şi, mai ales, incertitudinea care ne frământă în permanenţă: când oare voi muri eu?

A apărut

Dr. ERUHIM ROISMAN

Jocul apareņtelor

Povestiri... povestiri... povestiri...

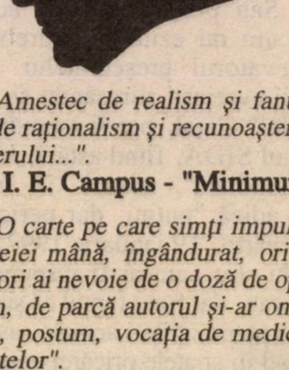

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".

I. E. Campus - "Minimum"

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei în mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".

Sebastian Costin – "Tribuna Magazin"

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."

Tania Lovinescu – "Ultima Oră"

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".

Rodica Grindea – "Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".

"Realitatea evreiască", Bucureşti.

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 40 shekeli la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

SCURT

• România – colonie economică a evreimii • Aşteptăm scuzele evreilor • Bravo, jidane! • Şase Mici mititei • Avem cuptoare calde şi gaze din belşug • Visez noaptea cuptorul de aur •

"Terapia de şoc" impusă de F.M.I. şi Banca Mondială a fost o crimă cu premeditare. Astăzi se ştie cu exactitate de ce s-a comandat economistului evreu Geoffrey Sachs din S.U.A., în 1990, elaborarea unei astfel de teorii. Pentru că oligarhia financiară care domină lumea a fost şocată de "boom"-ul economic înregistrat în Asia de Sud-Est în anii '80, în special de China, Hong-Kong, Taiwan, Indonezia, Malayezia, ca să nu mai vorbim de mai vechile miracole din Japonia şi Coreea de Sud. Un asemenea fenomen nu trebuia să se repete în Europa de Est, după prăbuşirea Zidului Berlinului. Aşa că, sub aparenţa că aceste ţări sunt ajutate, în realitate s-a făcut tot ce este posibil pentru şantajarea lor, pentru distrugerea capacităţilor de producţie, pentru anihilarea exporturilor.

❖

Pentru acordarea de împrumuturi în valoare de câteva sute de milioane de dolari, Fondul Monetar Internaţional, Banca Mondială şi Fondul de Dezvoltare Europeană controlate de evrei, au pus României şi Moldovei condiţii care au dus Poporul Român la dezastru economic: închiderea a nenumărate întreprinderi cumpărate imediat de societăţi mixte cu capital evreiesc, la preţuri de licitaţie, aşa că atât România cât şi Moldova sunt pe cale de a deveni colonii economice ale evreimii.

❖

Absolut enervantă prestaţia lui Iosif Sava, la PRO TV. Se putea să nu se lipească şi evreimea de spectacolul fascinant prilejuit de Cupa Mondială? Nu se putea, că aşa sunt pistruiaţii ăştia, până nu confiscă ei tot ce e frumos şi bănos nu se lasă. Aşa după cum se ştie, vineri seara a avut loc un recital extraordinar susţinut pe o estradă improvizată pe Câmpul lui Marte, lângă Turnul Eiffel, de marii tenori ai lumii Luciano Pavarotti, Placido Domingo şi José Carreras. Un italian şi doi spanioli. Cine a dirijat însă orchestra? Un anume Livain, pe care bănuim că îl cheamă Levin – cap de bufon roşcovan, plăsmuit parcă de pictorul Arcimboldo din varză, gogoşari, morcovi şi, evident, roşcove. Personal, noi n-am auzit de ăsta. În lume există cel puţin 20 de dirijori mai mari şi mai cunoscuţi decât el. Dar l-a lipit Joint-ul cu letconul. Nu se putea încheia grandioasa manifestare, urmărită de 2 miliarde de locuitori ai Planetei, fără un fiu al lui Israel, aşa dă diştept, cum mânuia el beţigaşul ăla, ca un tuşier la ofsaid! De ce ne-a călcat pe nervi prestaţia agasantului Iosif Sava? Pentru că, în loc să vorbească de cele trei voci de aur ale Planetei, ori să tacă naibii din gura aia ca un joagăr stricat, el ne-a împuiat capul cu ovreiul lui. Livain în sus, Livain în jos! Ca în basmul copilăriei: faceţi ca Katz, mâncaţi ca Katz etc. La un moment dat, a zis că apare marele Livain, însoţit de José Carreras, sau cam aşa ceva. Ruşine, PRO TV! Aţi făcut şi voi o transmisie în direct, dar aţi uitat că e de la Paris, crezând că e de la Templul Coral.

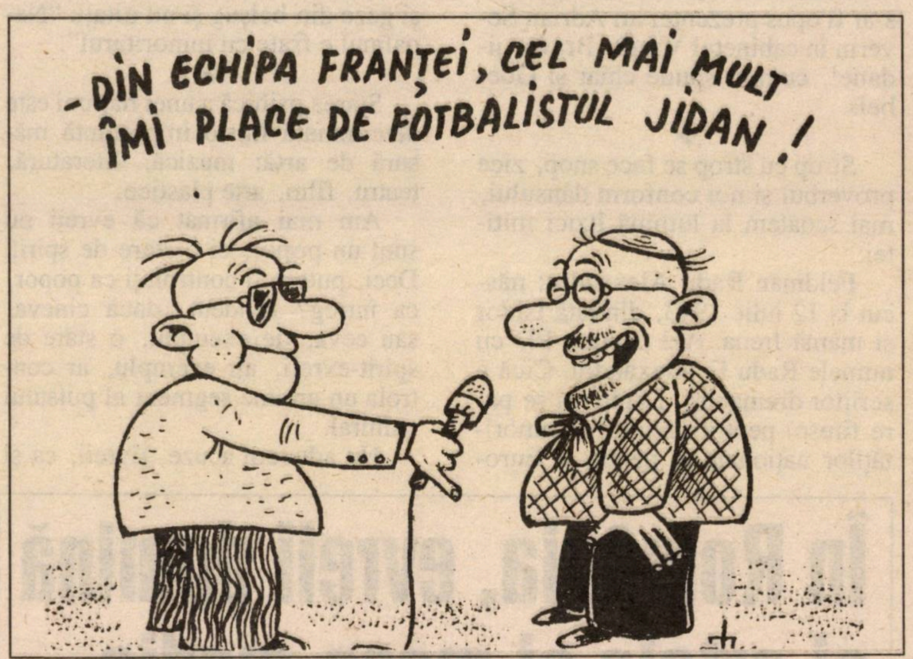
- DIN ECHIPA FRANŢEI, CEL MAI MULT ÎMI PLACE DE FOTBALISTUL JIDAN !

Desen de Miron Dinulescu; din "România Mare"

❖

Aşa cum arăta Dean Milhovan-Mitu, directorul revistei "Dreptatea" din New York, "după ce au ajutat şi acoperit instaurarea comunismului şi subjugarea stalinistă a României, cercurile evreieşti au acţionat mai ales pentru controlul sionist al politicii şi al relaţiilor României cu alte state, înlăturându-i pe conducătorii românilor din străinătate care se împotriveau acestui control. Astăzi, datorită istoriografilor şi cercetătorilor politici, se ştie că ruşinosul târg al sferelor de influenţă de la Moscova s-a făcut în schimbul suportului şi acordului lui Stalin la înfiinţarea statului Israel". Şi conchide Dean Milhovan "sacrificarea României s-a făcut pentru a se promova interesele evreieşti".

De aceea, după restabilirea adevărului, ca o binemeritată reparaţie morală, România aşteaptă scuzele

În România, evreii domină și artele și mass-media

Titlu din "Atac la persoană", Buc. 1998

evreilor, asigurându-se astfel condițiile pentru stabilirea unor relații de genul celor dorite de vizionarul Dean Milhovan.

◆

Cât de dornic aș fi *(cel ce-și exprimă această dorință iscălește Ioan Solomon, evreu creștin; n. red. Minimum)* ca în coloanele revistelor “România Mare” și “Politica” să pot presăra, în continuare, articole despre evreii destructivi (voi explica de ce nu distructivi), luându-mă la harță cu Freud, Leon Blum, Einstein, contemporanii farisei-saduchei, Șafran Cabalistul, sioniștii masoni.

(Din săptămânalul “România Mare”, Buc. 1998)

◆

Petre Roman a făcut un lucru fain, care aproape că scoate un pic de benzină din tancul pe care a venit tac'su în România. Anume, cică s-ar fi opus prezenței lui Adrian Severin în cabinetul Vasile. Bravo, jidane!, cum ar spune chiar și Goebels.

◆

Strop cu strop se face snop, zice proverbul și noi conform dânsului, mai scoatem la lumină Itzici mititei:

Feldman Radu Alexandru: născut la 12 iulie 1943, din tată Isidor și mamă Irena. Azi deputat PD cu numele Radu F. Alexandru. Cică e scriitor dramaturg. Luptă (ni se pare firesc) pentru drepturile minorităților naționale și pentru o Europă... fără frontiere.

Cahan Moise (Ov. S. Crohmălniceanu): zis “Rabinul”, născut la Galați în 16 august 1921. Inginer de meserie, a devenit critic literar promovând scriitori de același sânge. A fost utecist din 1944 (!) și membru PCR din 1945.

Ștefan Cazimir (Ștrul), profesor universitar, născut la (normal!) Iași în 10.11.1932. Fost comunist, apoi parlamentar liberschimbist, apoi pedeserist. Actualmente... umorist.

Szasz Ianos (Isac), tată frizer, din Timișoara, alt activist PCR din 1958 (!). Azi udemerist, iredentist, naționalist. Vodcar de cursă lungă. Când bea, din păcate, scrie și înjură românii.

Toma George Maiorescu (Leiba Maiorovici) născut la Reșița, înainte de revoluție se ocupa cu scrisul. După, cu afaceri și politică. A fost ecologist, liberschimbist, agrarian etc. A rămas pe la CNA - rentier.

Are lanțuri de buticuri în care vinde... nimicuri.

◆

Făcând un apel la pace și liniște, așa cum ne e obiceiul, vă mai poftim pe la noi, avem cuptoare calde și gaze din belșug și nu uitați: “Napalmul e frate cu minoritarul”.

◆

Starea psihică a unei națiuni este determinată într-o importantă măsură de artă: muzică, literatură, teatru, film, arte plastice.

Am mai afirmat că evreii nu sunt un popor, ci o stare de spirit. Deci, putem fi controlați ca popor, ca întreg? Evident, dacă cineva, sau ceva, de exemplu, o stare de spirit-evreii, alt exemplu, ar controla un anume segment al pulsului cultural.

Nu aducem acuze. Evreii, ca și arta, sunt realități pe care le acceptăm, fie că ne plac, fie că nu. Dar, întrucât putem analiza la rece, hai să vedem în ce măsură evreii, această stare de spirit, ne conduc timpul liber, ne formează gândirea, încă din anii primelor lecturi, ne creează ca oameni.

Să vedem acum unde sunt plasați evreii în artă:

– în muzică: George Grigoriu, Angel Grigoriu, Henri Mălineanu, Aurel Giroveanu, Edmond Deda, Horia Moculescu, Sabin Păutza, Aurel Felea, Aurel Storin, Ion Cristinoiu, Dan Crainerman, Dana Bartzer, Oana Sârbu, Dan Bittman, Berti Barbera.

– în teatru și film: Dan Pița, Andrei Blaier, Pavel Știopul, Copel Moscu, Geo Saizescu, Tudor Caranfil, Nae Caranfil, Alexandru Arșinel, Maia Morgenstern, Tora Vasilescu, Roxana Ionescu.

– în literatură: Ovidiu Drimba, Ovid Crohmălniceanu, Zigu Ornea, Ion Hobana, Ștefan Cazimir, Radu Feldman Alexandru, Lucian Avramescu, George Arion, Paul Everac, Laurențiu Ulici, Ioan Buduca, Radu G. Țeposu, Ion Ianoși.

Dar cea mai puternică unealtă cu care poate fi controlată starea psihică a națiunii o reprezintă MASS-MEDIA. Aici, evreii sunt mult mai numeroși. Și mai bine înfipți. Și deci, mai eficienți. Iată câțiva dintre ei: Max Bănuș, Cristian Burcu, Florin Brătescu, Carmen Dumitrescu, Nicolae Melinescu, Aristide Buhoiu, Ovidiu Ioanițoaia, Octavian Știreanu, Adrian Sârbu, Radu Bogdan, Mihai Tatulici, Dumitru Graur, Horia Brenciu, Mihai Călin, Doru Dumitrescu, Dragoș Șeuleanu, Carmen Bendovski, Gilda Lazăr, Eugen Ovidiu Chirovici, Andreea Esca, Ion T. Morar, Sorin Vulpe, Ralu Filip, Sorin Hobana, Gheorghe “Geo” Raețki (finul lui O. Ioanițoaia, în prima căsătorie), Paul Șoloc, Victor Ionescu, Andi Moisescu, Alina Mungiu, Christel Ungar.

Listele sunt departe de a fi complete. Ordinea enumerării este pur întâmplătoare. Întrucât intenția noastră nu conține nimic antisemit, acceptăm orice corecție justificată a materialului prezentat.

Nota redacției *Minimum:*

...După cum își va fi dat desigur seama – nu fără uimire – cititorul nostru, mulți, foarte mulți dintre “evreii” de pe listă... nu sunt evrei

câtuşi de puţin, ci români get-beget.

Publicaţia "Atac la persoană", învăţând lecţia de la mai vârstnica "România Mare" (care, la rândul ei, a învăţat lecţia de la "Porunca Vremii" de pe timpuri), consideră că a-i denunţa ca evrei pe inamicii săi din «media» reprezintă cea mai bună metodă pentru *compromiterea* acestora. Ca şi pentru şantajarea lor: nu eşti cuminte, te dau la gazetă că eşti evreu (sau altfel spus...).

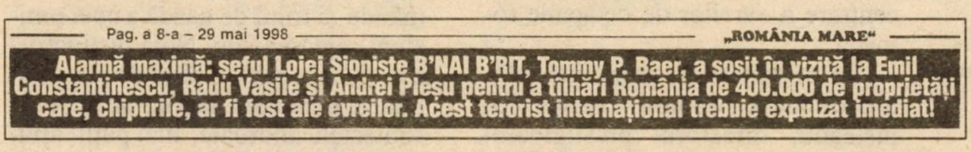

Pag. a 8-a – 29 mai 1998 „ROMÂNIA MARE"

Alarmă maximă: şeful Lojei Sioniste B'NAI B'RIT, Tommy P. Baer, a sosit în vizită la Emil Constantinescu, Radu Vasile şi Andrei Pleşu pentru a tîlhări România de 400.000 de proprietăţi care, chipurile, ar fi fost ale evreilor. Acest terorist internaţional trebuie expulzat imediat!

Titlu din "România Mare", Buc. 1998

Câteva exemple de români etichetaţi fără nici un temei drept evrei (n-or fi plătit "taxa de protecţie"?) ne arată amploarea fenomenului: George Grigoriu, Angel Grigoriu, Horia Moculescu, Sabin Păutza, Ion Cristinoiu, Oana Sârbu, Dan Piţa, Geo Saizescu, Al. Arşinel, Ovidiu Drimba, Ion Hobana, George Arion, Laurenţiu Ulici, Paul Everac, Ioan Buduca (aceştia doi din urmă – culmea! – autori de scrieri antisemite!), Cristian Burcu, Carmen Dumitrescu, Aristide Buhoiu, Ovidiu Ioaniţoaia (acesta conduce un ziar de sport aflat la concurenţă cu ziarul tot de sport ce aparţine afaceristului Dumitru Dragomir, patronul lui "Atac la persoană"...), Adrian Sârbu, Octavian Ştireanu, Gilda Lazăr, Alina Mungiu, dar şi alţii şi alţii şi alţii pe care îi rugăm să ne ierte că nu i-am "reabilitat" aici.

❖

În numărul 3 al "Atacului" publicam textul "România – azilul refugiaţilor MOSSAD".

Din sursele noastre ştim că dosarul unui grup important de oameni de afaceri israelieni se află în cercetare la SIE, SRI şi DGP.

După şase luni am cam aştepta un răspuns...

Poliţia nu răspunde la toate mărunţişurile, la toate bagatelele. Dar cu israelienii de la "Casino Palace - Casa Vernescu", de la "Blindo", de la "Casino Bucur", cu Mircea Bleher, cu Ben-Ari, ce se mai aude, domnilor?

P.S.: Am fost acuzaţi de antisemitism. Personal, vreau să fac cunoscut opiniei publice că mă dau în vânt după evrei, visez noaptea Cuptorul de Aur şi mă spăl numai cu 8X4.

❖

În rest, de 1 Mai s-au bucurat toţi, chiar şi Roman, deşi a dat bani din buzunar, ceea ce nu prea le place jidanilor. Dar, vorba lui Bormann, ia un pic de gaz şi trece orice necaz!

(Din săptămânalul "Atac la persoană", Buc. 1998)

Cămaşa de izbândă

"O nouă apariţie în domeniul presei legionare, "Cămaşa de izbândă", titrează pe prima pagină în chip de lozincă un citat din Corneliu Zelea Codreanu.

Noul săptămânal se difuzează în Bucureşti, în câteva locuri cunoscute de simpatizanţii legionari, acolo unde poate fi achiziţionată presa de această factură (în Piaţa Rosetti, de exemplu).

Cine sunt aceşti noi cavaleri? Care este publicul ţintă, publicul vizat de aceşti gazetari? Cui i se adresează afişele răspândite prin tot Bucureştiul şi până mai deunăzi prin facultăţi («Mesaj către studenţi /.../ Simţiţi nevoia să acţionaţi? Vino atunci într-un cadru organizat, unde vei fi respectat şi apreciat la justa ta valoare iar lupta ta nu va fi niciodată inutilă. Vino să cunoşti Mişcarea Legionară!»). Evident, toate aceste chemări la lupta legionară pentru o Românie «ca soarele sfânt de pe cer» sunt lansate tinerilor.

Acelor tineri dezabuzaţi, amăgiţi de fantasme mistico-naţionaliste, care caută o soluţie tuturor idiosincraziilor ce-i macină, eşuând finalmente în rândurile neofiţilor legionari.

Căci, aşa cum spunea Cioran, legionarismul e considerat de unii «un fel de remediu al tuturor relelor, al plictisului – chiar şi al blenoragiei».

Primul pas al tânărului ce vrea să se angajeze pe acest drum înşelător va fi, desigur, contactarea bătrânilor legionari care se vor ocupa de educaţia sa în cadrul "şcolii" legionare, în cuib, unde învaţă să se conformeze preceptelor formulate de Codreanu şi Horia Sima. În acest mediu va găsi cărţi, casete imprimate cu imnuri legionare, fotografiile "înaintaşilor" etc., distribuite în circuit închis. Pe lângă aceste lucruri, sunt conferinţele organizate cu scopul de a familiariza publicul (în general refractar, exceptând tinerii) cu ideologia legionară.

Într-un moment în care mişcarea fundamentalistă este destul de puternic reprezentată în rândul studenţilor, este de la sine înţeles că legionarismul redevine un sistem de gândire şi acţiune din ce în ce mai agreat. Decizia Biroului Senatului Universităţii Bucureşti de a interzice manifestările de tip religios în mediul universitar a fost aprig criticată de revistele naţionalist-creştine, care nu înţeleg că într-o societate civică sfera catehizării religioase este net separată (şi are un domeniu specific de acţiune) de învăţământ.

În sfârşit, propaganda legionară s-a adaptat la realitatea socio-economică de astăzi. «Gazeta de Vest» publică în ultimul număr un chestionar adresat tinerilor ei cititori (de ce au optat pentru credinţa legionară), testând astfel "piaţa" şi având posibilitatea de a-şi elabora noi strategii de prozelitism."

(Dintr-un articol de Ştefan Postelnicu, în "Cotidianul", Buc. 1998)

Armata e cu noi

"Cine are prilejul să arunce o privire prin publicaţiile editate de Ministerul Apărării Naţionale va fi uluit de politica naţionalistă, xenofobă şi cu accente fasciste emanată de destule articole. Îndrăgostiţi «in corpore» de mareşalul Ion Antonescu, nostalgici ai unui sistem totalitar, semnatarii articolelor sunt, adeseori, aliaţi de nădejde ai partidelor naţionalist-şovine, de genul PRM, PUNR şi altele."

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

Şcoala

"Azi, şcoala Eugen Barbu e continuată de câteva condeie, deloc de invidiat, recognoscibile nu doar prin limbajul suburban şi agresiv, precum o şmecherească substituţie a absenţei argumentelor solide, ci şi prin perseverenţa unei atitudini ideologizate, de la injurierea intelectualităţii anticomuniste până la antisemitismul manifest şi până la izolaţionismul tribal, gen "nu ne vindem ţara".

(Dintr-un articol de Gh. Grigurcu, în "România liberă", Buc. 1998)

O carte care frizează profanarea

"Tot de "mituri" se ocupă şi Roger Garaudy în *Miturile fondatoare ale politicii israeliene* (Alma Tip, Fronde, 1998), carte care a stârnit un scandal quasi-european şi în care, orice s-ar spune, scepticismul pozitivist are o agasantă componentă cinică. Acra contabilitate de cadavre şi voluptatea de a descoperi (ipoteza că) n-au fost atâtea milioane, ci cu unul în minus, frizează profanarea."

(Dintr-o cronică de George Pruteanu, în săptămânalul "Dilema", Buc. 1998)

La Paris

"Nu de mult, în sala de conferinţe a Centrului Cultural Român din Paris, a avut loc o masă rotundă consacrată cărţii "Un licăr în beznă. Acţiuni necunoscute ale diplomaţilor români", apărută la Editura "Hasefer", sub semnătura istoricului Dumitru Hâncu. Bazată pe documente de epocă inedite, cartea d-lui Dumitru Hâncu vine să prezinte o realitate istorică până acum ignorată: aceea a eforturilor substanţiale depuse de diplomaţii români în timpul ocupaţiei naziste în Franţa, pentru salvarea de- lagărele de concentrare a evreilor de cetăţenie română.

La dezbatere au participat, alături de autor, domnii Cristian Popişteanu, directorul prestigioasei publicaţii "Magazin istoric", Emil Metta, fratele diplomatului Dumitru Metta (unul dintre principalii artizani ai acţiunii de repatriere a evreilor români aflaţi în Franţa) şi Horia Bădescu, directorul Centrului Cultural Român şi moderator al discuţiilor. (...) Au fost astfel evocate, deopotrivă, măsurile antisemite pe care guvernul condus de mareşalul Ion Antonescu le pusese în aplicare, precum şi indicaţiile represive venite incontinuu de la Berlin, dar şi atitudinea sinuoasă, duplicitară a ministrului de externe, Mihai Antonescu, omul care vorbea în aceeaşi zi trei limbaje opuse, reuşind astfel să nu dea curs multor cereri germane. La rândul său, dl. Dumitru Hâncu, autorul migăloasei reconstituiri istorice a modului în care au fost salvaţi de la exterminare un bun număr de evrei români, a dat citire unor fragmente de documente oficiale emise de Legaţia Română, de ministerele de externe francez şi, respectiv, român, cât şi de primăriile unor oraşe franceze din zona ocupată.

Redactate, în marea lor majoritate într-un stil elegant şi lapidar, specific corespondenţei diplomatice a acelor vremi, documentele reproduse în volum lasă să se întrevadă cu claritate insistenţele fără număr şi eforturile intense ale diplomaţilor din cadrul Legaţiei Române pentru repatrierea şi, implicit, salvarea de la moarte a compatrioţilor lor. De remarcat, între documentele care au stat la baza lucrării, cele provenind din arhiva personală a secretarului 1 de legaţie, Dumitru Metta, unul din oamenii cheie ai întregii acţiuni."

(Dintr-o corespondenţă de la Cătălina Nicolae, în "Realitatea Evreiască", Buc. 1998)

Stela Popescu, femeile corpolente şi singurătatea

"Stela Popescu de la o vreme îşi împarte timpul şi cu TVR-ul, asumându-şi rolul de gazdă a unei emisiuni săptămânale. Nota distinctivă este dată în primul rând de personalitatea popularei actriţe şi apoi de subiectele abordate, mai puţin atinse de malaxorul fabricanţilor de emisiuni. Româncele supraponderale, după ce s-au întrecut într-un concurs naţional, au discutat fără complexe despre corpolenţa lor, încercând să se simtă bine aşa cum sunt. Stela are tact, spune atât cât trebuie, e gingaşă când subiectul devine vulnerabil, melancolică, hazoasă, după cum i se oferă prilejul.

Ultima emisiune pe care am văzut-o a fost despre singurătate. Doamne necăsătorite, cunoscute şi anonime, se destăinuiau fără reticenţe, ajutate de sinceritatea prezentatoarei."

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

Erotica de piaţă

"Abonaţii conectaţi la telefoanele digitale pot apela la cel puţin nouă firme ce oferă conversaţii erotice, printre alte servicii (horoscop, tarot, concurs cu premii, loteria americană, petreceri, consultaţii juridice, concurs de înjurături şi reţete). Voci tinere răspund la capătul liniilor, botezate cu nume promiţătoare: "Kamasutra", "Striptease", "Reţeaua erotică", Confesiuni toride", "Kabbala", "Zona erogenă", "Clipe fierbinţi", "Mângâieri sublime", "Gay line", "Fetelor, telefonul acesta e doar pentru noi" şi "Căsuţa cu poveşti erotice". Un minut de discuţie toridă costă între 4.500 şi 7.900 lei şi de aici scandalurile de familie, în care tinerii vorbesc şi părinţii plătesc, sau certurile dintre persoanele vârstnice şi Romtelecom, unde primii acuză că nota lor de plată e nejustificat încărcată.

Iată un exemplu catifelat pe firul căruia dăm de Raluca: "Bună, bine ai venit la linia noastră fierbinte.

Tariful meu este de 2.500/30 secunde. Primele 20 de secunde sunt netaxabile. Aşează-te confortabil în fotoliul tău. Vei auzi nişte fete care te vor excita cu adevărat. Dacă o vrei pe Raluca, spune "da" tare... Sunt Raluca, femeia sălbatică din Nord". ...Şi urmează un delir fără perdea în care roboţelul-femeie îi lasă aparent, bărbatului, iniţiativa, comandându-i, de fapt, fiecare gest. Interlocutorul se decomplexează crezându-se eroul unei aventuri perfecte, căreia doar el putea să-i facă faţă.

"Gay Line", în schimb, te aruncă într-un live cu doi-trei oameni împărtăşind aceeaşi pasiune. Dialogul, aici, e mult mai spălat. Totul e intermediere, şi dacă îţi doreşti un bărbat, poate ai noroc să fie chiar pe linie.

❖

Despre firma Test din Ploieşti a început să se scrie în perioada sărbătorilor de iarnă. Soţiile le-au comandat soţilor lor pe Barbie, Ariel şi Chris. Acestea, contra 100 de dolari pentru o oră şi jumătate, executau la domiciliu dansuri sud-americane, turceşti, erotice şi topless. Ca nu cumva cineva să vadă şi altceva decât profesiunea în fiinţele ce se manifestau cu dărnicie, fetele erau însoţite de un bodyguard. De la erotica în mişcare, s-a trecut la arta statică prezentată la Galeria 35. Opt artişti plastici şi-au expus aici obsesiile, cu preţuri până la 1500 dolari. Nedi Gavriliu a reprezentat Periscopul – organe sexuale suprarealiste pentru "era tehnologică". Alina Penţac are o explicaţie simplă pentru lucrarea sa, Compoziţie-3: "Bărbaţii sunt nişte porci".

❖

Prezenţa ştearsă a sportivilor români la Olimpiada albă de la Nagano '98 a fost concurată de vulgara lor apariţie pe pagina de Internet a Jocurilor. Sportivii noştri au răspuns întrebărilor convenţionale ale organizatorilor extrem de normal. Eva Tofalvi are drept filme îndrăgite: Aventura unui c...t pe fundul mării şi Călugărul cu p...a-n ghips. Monica Lăzăruţ îşi doreşte călăria şi călăritul în doi şi iubeşte pockerul pe dezbrăcate."

(Dintr-un articol de Eugen Istodor, în "Dilema", Buc. 1998)

Ajutoare pentru scriitorii nevoiaşi; dar nu bani, altceva

În vara aceasta s-a semnat la Uniunea Scriitorilor (preşedinte Laurenţiu Ulici) un protocol prin care societatea comercială Tecmiaca (preşedinte Marius Iliev) se angajează să acorde unui număr de 40 de scriitori, aflaţi într-o situaţie deosebit de grea, un ajutor material lunar vreme de jumătate de an. Ajutorul nu constă însă, aşa cum te-ai fi aşteptat, în bani, ci în alimente: fiecare scriitor va primi lunar 4 kg. de carne, 4 pui şi 30 de ouă.

E un gest frumos, fără doar şi poate, din partea susamintitei firme. Dar dacă te gândeşti niţel, te ia cu friguri pe şira spinării şi-ţi cam vine să plângi.

Făcătorul de minuni de la Craiova

"După cum se ştie, tratamentul bioenergetic, practicat de Iulian Urziceanu, a cunoscut şi cunoaşte, la Craiova, rezultate uimitoare, incredibile, îndelung mediatizate atât în România, cât şi în străinătate. Dar cele mai senzaţionale cazuri rămân acelea privind tratarea sterilităţii la femei, zeci de paciente trăind bucuria de a naşte, întâia oară, în urma efectuării şedinţelor de bioenergie.

Recent, după apariţia în "Naţional" a articolului: "Iulian Urziceanu a lăsat gravide mai multe femei, fără să le atingă", celebrul bioener-

RESTAURANTUL ROMÂNESC

„LA GETTA"

Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
"LONDON MINISTORE"
Tel. 03-6959843
Urează onoratei clientele

Shana Tova!

şi vă invită să gustaţi renumitele produse
ale bucătăriei româneşti
şi toate specialităţile la grătar,
într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.

JOI, VINERI ŞI SÂMBĂTĂ SEARA
Program muzical cu renumita cântăreaţă din România
Mariana Lungu,
care revine din concediu îndată după 15 septembrie.
Un program special
de muzică românească şi internaţională
DANS – ANTREN – VOIE BUNĂ
PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
AŞTEPTĂM CU PLĂCERE SĂ NE VIZITAŢI

Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prânz până la miezul nopţii, inclusiv de Rosh Hashana

getician a primit sute de telefoane din toată ţara, în care se cerea prioritate la înscrieri. Printre cei care l–au sunat se numără şi simpatica Marina Almăşan de la TV, care, după ce a pus o "pilă" pentru o rudă de-a sa, l-a anunţat că Mădălina Manole, cunoscuta cântăreaţă, din dorinţa de a avea un copil, vrea să vină în Cetatea Băniei, să efectueze un astfei de tratament.

Marina Almăşan îl cunoaşte bine pe Iulian Urziceanu, pe care l-a avut ca invitat de onoare la emisiunea "Ceaiul de la ora 5", reuşind o emisiune-trăznet, unde a chemat şi câţiva dintre bolnavii trataţi de acesta: Niţuică Ana (care tocmai născuse un copil, în urma efectuării mai multor cure de bioenergie), Paul Cenuşă (care fusese paralizat şi, în urma efectuării tratamentului bioenergetic, se vindecase, reuşind chiar să conducă maşina), regretatul Ion Oblemenco, gemenii Paul şi Ion Găman, fetiţa Andia Niculescu etc. Elementul-surpriză l-a constituit o femeie, care a intrat în sală cu un pui de şarpe... spre spaima Marinei. Însă Urziceanu a luat şarpele pe un deget şi, spre uimirea tuturor, l-a apropiat de obraz".

Dar Iulian Urziceanu nu se pricepe numai la vindecarea sterilităţii.

Iată ce se poate afla, răsfoind ziarele, despre talentele sale:

"De-a lungul timpului, Iulian Urziceanu a primit numeroase oferte de a lucra în străinătate, le-a refuzat însă şi a rămas în ţară, ca simplu salariat al Asociaţiei din care face parte. Pe lângă români, a tratat numeroşi bolnavi sosiţi din toate colţurile lumii: Germania, Austria, Elveţia, Egipt, Franţa, Yemen".

(V.I.P., Bucureşti)

"Indiscutabil, una dintre veritabilele vedete ale Craiovei este bioenergeticianul Iulian Urziceanu. Catalogat, în special de presă, drept un «vindecător» de senzaţie, un «miracol» al Cetăţii Băniei ori, pur şi simplu, un «vrăjitor» cu daruri supranaturale, nu mică ne-a fost bucuria să descoperim în acest înverşunat tămăduitor al suferinţelor un om de o nobleţe sufletească rară."

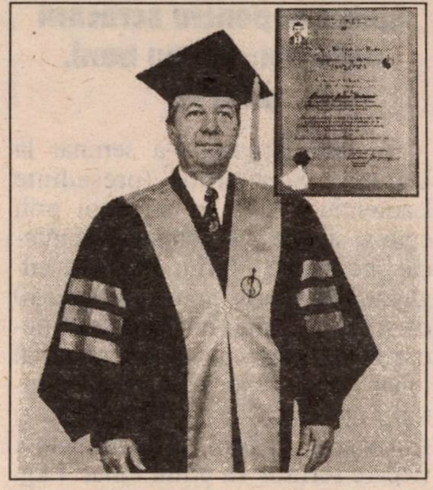

Iulian Urziceanu în robă de "Mare maestru internaţional al vindecătorilor"

("Vedete", Bucureşti)

"Cornelia Marin, 28 de ani, din comuna Conţeşti-Dâmboviţa, a venit cu diagnosticul de "anexită cronică bilaterală şi sterilitate primară". A urmat tratamentul, după şapte luni a rămas însărcinată şi a născut, la termen, un dolofan de 3.800 grame".

("Cuvântul Libertăţii", Craiova)

"Petre Dobre (45 ani, din Craiova), venit cu diagnosticul accident vascular cerebral, cu semipareză dreaptă, hernie de disc, operat la coloana vertebrală, a intrat în cabinet ţipând de dureri, cu cârje, susţinut (nu se mai putea îmbrăca singur). După prima cură de tratament au dispărut durerile, paresteziile, a început să se deplaseze fără cârje. Minunile înfăptuite de dl. Urziceanu sunt numeroase".

("Femeia", Bucureşti)

...Vă interesează? Iată adresa tămăduitorului: Cartierul Cornitoiu, Bl.46 A, Craiova; tel.: 051/197030.

(Dintr-un articol de Constantin Preda, în ziarul "Naţional", Buc. 1998)

Can-canuri

...întâlnim, ca de obicei, în revista V.I.P. din Bucureşti:

"Nicu Constantin şi-a tuns câinele chilug, ca Stelea", "Leopoldina Bălănuţă a ieşit din spital", "La Costineşti, fotbaliştii rapidişti au pândit unguroaice", "Tricolorii şi–au cumpărat ghiuluri de la Paris", "Un corsican bogat i-a propus lui Tiberiu Cela să-l înfieze", "Aura Urziceanu a fost îndrăgostită de Dan Creimerman".

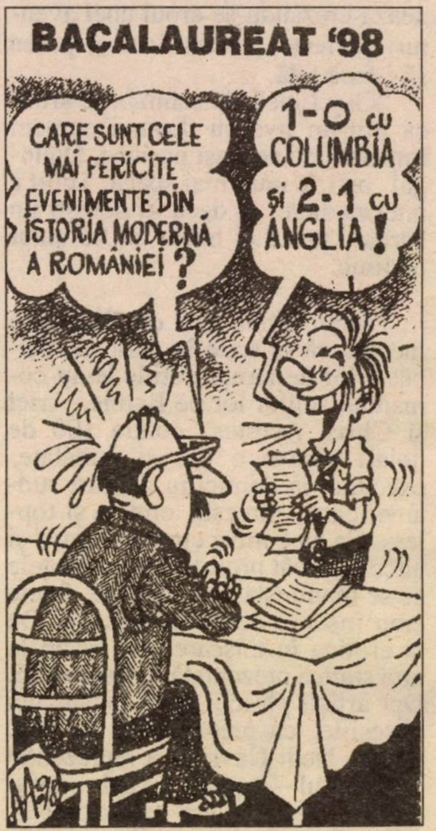
BACALAUREAT '98
CARE SUNT CELE MAI FERICITE EVENIMENTE DIN ISTORIA MODERNĂ A ROMÂNIEI ?
1-0 cu COLUMBIA şi 2-1 cu ANGLIA !

Desen de Adrian Andronic; din "Academia Caţavencu", Buc. 1998

Mită

Îl cheamă Petre Isac. Este inspector guvernamental la Direcţia Control a Departamentului pentru Administraţia Publică Locală. O pâine bună (inspector!).

Obişnuit, că oameni suntem (nu câini) să primească "atenţii" de la diferite firme şi persoane, d. Isac a cerut societăţii americane CWS International suma de 10.000 (zece mii) de dolari ca să nu le facă greutăţi la punerea în funcţiune a câ-

Petre Isac, numărând banii cu inscripţia „Mită"

torva staţii de epurare a apei la Bacău, Zimnicea şi în alte oraşe.

Enervaţi, americanii s-au plâns mai sus. Iar Poliţia i-a sfătuit pe cei de la CWS să plătească, a însemnat bancnotele cu cuvântul "Mită" şi l–a prins pe P. Isac în flagrant delict de primire şi numărare a dolarilor.

◆

*Comentariul lui **Minimum:** 1) atenţie, fraţilor, la «atenţii»; 2) iar când încasaţi bani, nu-i mai număraţi în stradă. Căutaţi şi voi naibii un gang.*

MAMAIA מאַמאַיַה

Shana Tova!

Restaurant
românesc
Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Aniversare

Liviu Ciulei, regizor de teatru şi film; 75 de ani de la naştere.

Decese

Arta Florescu (77), cântăreaţă solistă la Opera Română, profesoară la Conservatorul din Bucureşti; în urma unui stop cardiac.

Constantin Bugeanu, dirijor la Orchestra Filarmonică din Bucureşti.

Anton Uncu (60), ziarist, redactor-şef adjunct la "România Liberă" până în 1997, apoi redactor-şef la cotidianul "Curentul"; în urma unui atac cerebral.

Coca Andronescu, actriţă la Teatrul Naţional din Bucureşti.

Salată de fructe cu sos

Diversele fructe (mere, pere, banane, portocale, ananas, pepene galben, etc.) trebuie să fie de prima calitate şi foarte proaspete.

Le tăiem în cuburi potrivite ca mărime, le punem într-un vas adecvat, din care le vom servi cu următorul sos: zeamă de portocale, zeamă de lămâie, vin alb, zahăr (se poate şi fără), vanilie coniac şi rom. Turnăm deasupra fructelor, amestecăm uşor cu o lingură, degustăm. La nevoie, se poate adăuga zeamă de lămâie şi portocale, vin, vermut. Se poate servi cu frişcă bătută.

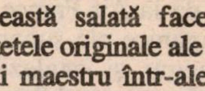

Această salată face parte din reţetele originale ale cunoscutului maestru într-ale bucatelor, Bela Fischer, publicate în cartea «Reţete culinare practice». Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

Bela Fischer
Rh. Haportzim 2A/2
Petah Tikva - 49207

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Fotbalul a revoluţionat viaţa femeilor**
- **...şi nu numai a femeilor**

E imposibil, deşi a trecut un oarecare timp, nu mult, să nu vorbesc despre Campionatul Mondial de Fotbal care a avut loc în Franţa. Să nu vă aşteptaţi de la mine la o analiză a unui meci sau a altuia, de ce românii au înfrânt pe englezi şi au capitulat în faţa Croaţiei, sau cum extraordinara, superba, eleganta Brazilie cu dansatorii ei de samba au încasat 3 la zero din partea Franţei. Sau de ce şi cum a devenit ţara cocoşului galic campioană mondială.

À-propos, citind cartea unui mare specialist, să-i zicem în emblematică, am aflat un lucru surprinzător: cocoşul n-a fost niciodată emblema galilor, ci a romanilor. Iar "strămoşii noştri, galii", cum le place să-şi dea ifose unii întârziaţi "francezi de baştină", aveau ca emblemă, o să râdeţi, un mistreţ... Cum ar suna "ţara mistreţului galic"? Cred că sunteţi de acord că e mai simpatic şi mai nostim cocoşul, chiar dacă stârneşte un surâs. Am închis paranteza.

Ce s-a întâmplat în acele zile în Franţa depăşeşte cu mult semnificaţia unui eveniment sportiv. Început sub o zodie nu prea favorabilă, - greva piloţilor de la Air France, acte huliganice ale suporterilor nemţi şi englezi, afaceri necurate cu biletele, - publicul nu se arăta foarte, foarte interesat de ce se întâmplă pe stadioane. Bineînţeles că o bună parte din bărbaţii francezi ţineau morţiş să urmărească meciurile la televizor. Adică pasionaţi de fotbal, printre care, cu voia dumneavoastră, se număra şi subsemnatul (cred că n-am scăpat niciunul...). Dar femeile? Multe ziare ziceau că–şi vor găsi alte rosturi. Vor avea timp să se întâlnească cu amanţii lor (dar câţi amanţi nu erau microbişti?), sau se vor aduna la o partidă de bridge, sau vor merge la teatru şi cinema, etc., etc. Dar pe măsură ce Campionatul Mondial avansa, din ce în ce mai multe doamne, - îmi permiteţi să mă înclin astfel în faţa lor, - au devenit microbiste, ca şi noi ăştia, muritorii de rând. Nu îndrăznesc să avansez o cifră, în orice caz multe milioane. Se pare că la cele 20 de milioane de suflete franceze care au urmărit finala, între masculin şi feminin proporţia era de fifty-fifty. Nu jur că e aşa, dar cu mâna nu pe cruce ci pe Maghen David, depun mărturie: din câteva cucoane pe care le cunosc – una care detesta fotbalul, alta care habar n-avea ce-i aia, a treia de 86 de ani, văduvă a unui magistrat – prima a devenit pasionată, a doua a cumpărat o carte despre fotbal, a treia a găsit un excelent subiect de conversaţie în partidele de belotă.

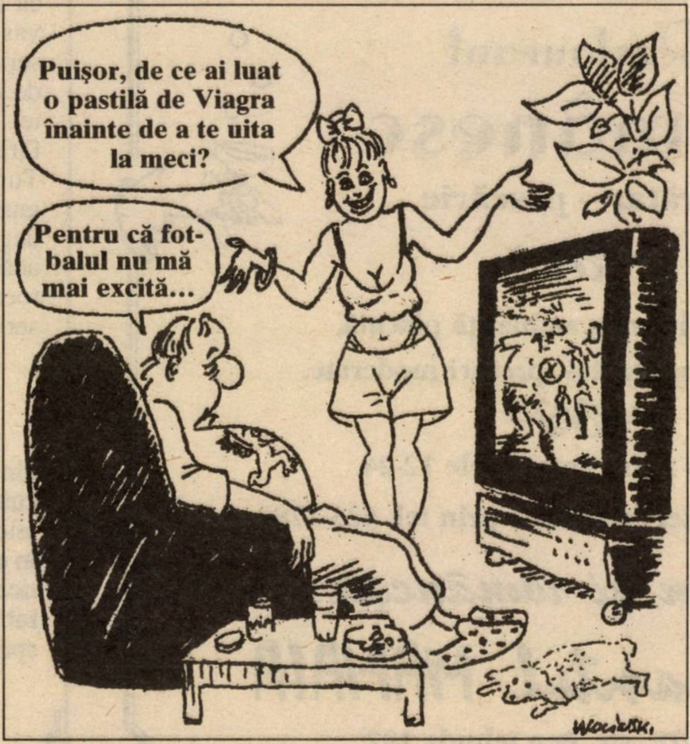
Puişor, de ce ai luat o pastilă de Viagra înainte de a te uita la meci?
Pentru că fotbalul nu mă mai excită...
WOLINSKI

Desen de Wolinski

Bine, hai să zicem că multe femei în Franţa au început să fie atrase de fotbal. Ei şi?

Puţintică răbdare. Conversiunea femeilor e doar începutul unui fenomen care a depăşit limitele fotbalului şi ale sportului în general. Las la o parte faptul că la orele când aveau loc meciurile, multe întreprinderi sau instituţii întrerupeau lucrul şi toată lumea se strângea buluc în faţa televizorului. Sau că străzile Parisului erau aproape pustii în acele momente.

Fenomenul - nu-i pot spune altfel - a apărut evident în preajma finalei Franţa-Brazilia. Era într-o duminică după-masă, câteva ore înaintea meciului. Ieşeam de la un concert Mozart care avusese loc în interiorul bisericii Saint-Jacques (asemenea concerte în biserici au loc extrem de des). Solist, un francez de origine română: Edouard Popa.

Virtuoz de clasă, poate rivaliza cu Maxim Vengherov. L–am felicitat atât pe el cât şi pe soţia sa, care făcea parte din orchestră, şi ne-am dus împreună să luăm o bere la un bistro pe Bulevardul Saint-Michel. Pe drum, să te uiţi, să te ciupeşti şi să te întrebi: ce văd, e-adevărat? Era adevărat. Maşinile claxonau nebuneşte, şoferii şi pasagerii făceau semne prieteneşti pietonilor, steaguri, stegulețe cu tricolorul francez. Pe trotuare, puhoi de lume, mulţi tineri vopsiţi pe obraz cu acelaşi tricolor francez, alţii, mai originali, cu portretul unuia sau altuia dintre jucători. Strigăte, cântece, dansuri, frenezie, atmosferă de mare sărbătoare. De sărbătoare excepţională. Din loc în loc, câte-un brazilian sau o franţuzoaică, iubitori de samba, îmbrăcaţi în galben, participau şi ei la sărbătoare. Nimic violent, doar o mare veselie.

După ce Franţa a devenit campioană mondială, îmi închipui că aţi văzut la televizor cum au reacţionat parizienii în noaptea victoriei: un milion de oameni pe Champs Élysées. A doua zi, aceeaşi mulţime pentru a-i purta în triumf pe fericiţii învingători şi pe Aimé Jacquet, antrenorul. O epidemie care a cuprins întreaga Franţă. Toate oraşele, dar şi cel mai mic sat. Am stat de vorbă cu diverşi francezi. Ziarele au scris acelaşi lucru: nici când în august 1944 a avut loc eliberarea Franţei, n-a existat un asemenea entuziasm. Nici când a avut loc mini-revoluţia din mai 1968 a tineretului studenţesc. Fenomenul, ca proporţie de masă şi intensitate, e unic. Sociologi, politologi şi psihologi au început să se întrebe care sunt cauzele, ce reprezintă el. S-au ventilat câteva răspunsuri din care citez: după ani de zile de depresiune psihică, de pesimism, francezii descoperă, o dată cu o oarecare îmbunătăţire a situaţiei economice, că pot fi victorioşi în multe alte domenii. De asemenea, că ar fi descoperit tricolorul multicolor, adică o Franţă cu mulţi locuitori veniţi din diferite ţări şi care se bat cu aceeaşi ardoare patriotică, dacă nu şi mai şi, pentru victorie. Cuvântul fraternitate din deviza “Libertate, Egalitate, Fraternitate” ar fi fost redescoperit. La recepţia oferită în ziua de 14 iulie de către preşedintele Franţei s-a auzit chiar un slogan: “Zinedine Zidane, preşedinte”. Care, precum îmi închipui că ştiţi, e de origine berberă, sau - cu alte cuvinte - kabil. Şi care a devenit eroul nr. 1 al Franţei, alături de alţii de o culoare mult mai pronunţată, ca să nu zic negri, cum mă vezi şi cum te văd. Ceea ce nu putea provoca bucuria unui Le Pen care zicea, nu de mult, că echipa Franţei nu e formată din francezi. Faţă de delirul (ca să nu zic altfel) al întregii Franţe, a rectificat zicând că Zinedine Zidane e un cetăţean al Algeriei franceze, ceea ce a provocat şi râsul curcilor. Mă întreb ce-ar fi zis dacă Zidane ar fi fost un “jidan”… Şi e păcat că evreii francezi n-au izbutit să dea un mare jucător de fotbal.

Zinadine , eroul…

Oricum, Frontul Naţional al lui Le Pen, - singurul partid care n-a afişat un deosebit entuziasm pentru echipa Franţei, - a suferit o înfrângere. Durabilă, temporară? Fenomenul de fraternitate e un fenomen durabil? Sau un simplu foc de paie? Vom trăi şi vom vedea.

Să coborâm acum pe pământ şi să vorbim de chestiuni mai prozaice, de pildă, cât câştigă cei mai buni fotbalişti francezi: Zinadine Zidane (Juventus Torino): 21 de milioane de franci; Marcel Desailly (Chelsea): 7 milioane; Yuri Djorkaeff (Internazionale Milano): 15 milioane; Didier Deschamps (Juventus Torino): 12 milioane; Karembeu (Real Madrid)... Mă opresc aici; ceilalţi pe care nu i-am amintit câştigă între 7-8 milioane. Ceea ce nu e rău deloc. Dar îndrăznesc să spun, poate exagerez, un mizilic pe lângă cât câştigă alţii. De pildă Ronaldo, de zece ori mai mult decât Zidane, fabuloasa sumă de 205 milioane de franci. Nu e singurul; alţi brazilieni, ca Denilson, 188 de milioane de franci, Rivaldo, 177 de milioane. Nici câţiva europeni nu se lasă mai prejos: Bergkamp, olandezul; 137 de milioane; italianul Roberto Baggio, 110 milioane.

Am uitat să adaug că fiecare din cei 22 de componenţi ai echipei franceze a primit un premiu frumuşel de 4 milioane de franci.

Dacă vreţi să calculaţi în dolari, împărţiţi cifrele la 6 şi veţi constata ca şi mine că nu e rău să fii fotbalist. Din toate punctele de vedere.

❖

• **DACĂ NU MĂ ÎNŞEL,** a fost o vreme când s-a vorbit mult în presa israeliană de existenţa mafiei ruseşti în Ţara Făgăduinţei care - şi e normal - atrage până şi pe criminalii de toate soiurile. Acum, mi se pare că s-a cam aşternut tăcerea şi nimeni nu mai vorbeşte despre existenţa ei în Israel.

Ca să nu rămână mai prejos, iată că şi Franţa a devenit gazdă, fără voia ei, a acestui flagel rus. Cum s-ar zice, iarăşi vorba lui nenea Iancu, avem şi noi aici faliţii noştri.

Reprezentanţa mafiei ruseşti şi–a găsit sălaş în câteva arondismente pariziene, 15, 16 şi 17, printre cele mai “nobile” ale capitalei Franţei. E şi firesc, “nobel eşti, nobel rămâi”: pentru a-şi desfăşura activitatea, au nevoie de apartamente elegante - “high life”. Nici că se poate altfel pentru cei care sunt specialişti în corupţie, răpiri, jocuri de noroc, traficuri de tot soiul, inclusiv droguri şi prostituţie.

E adevărat că, deocamdată, nu–şi permit să săvârşească omoruri pe teritoriul francez, pe care îl consideră un fel de refugiu din care îşi pot desfăşura afacerile lor necurate aici şi în alte ţări. Poliţia a anchetat şi a stabilit că există vreo 15 organizaţii mafiote cu nume semnificative: “Bandiţii din Kurgan”, “Bandiţii din Krasnoiarsk”, “Mafia Aluminium”. Cei 200 de membri ai acestor bande sunt asociaţi cu principalii mafioţi din regiunea Moscovei. Şi se pare că 80% din întreprinderile ruseşti care semnează acorduri cu străinătatea sunt controlate de organizaţii criminale...

Foarte şireţi, mafioţii ruşi investesc în Franţa mai ales în domeniul imobiliar, în societăţi de import-export, în sport, infiltrându-se şi în mica industrie, numeroasă în Franţa. În felul acesta albesc câştigurile dobândite în traficul de droguri sau prostituţie. Mafioţii ruşi au o predilecţie deosebită pentru Coasta de Azur, unde încearcă să cumpere hoteluri, imobile vechi. Deşi nu există statistici precise, poliţia franceză apreciază că investiţiile în Franţa, unde şi-a vârât coada mafia rusă, se ridică la cifra de 40 de miliarde de dolari!

• **DACĂ CHARLES TRENET** ar trebui să-şi rescrie vestitul său cântec «Douce France», ar trebui să fredoneze «Riche France». Şi iată de ce. Există un aşa-numit Consiliu al Impozitelor care a publicat un raport în care face inventarul bogăţei francezilor. Şi ce dezvăluie raportul? Că patrimoniul francezilor reprezintă 24.500 de miliarde de franci şi că el s-a dublat în ultimii 25 de ani, că 10% din familii, adică 2, 2 milioane, posedă 53% din acest patrimoniu, adică 14 miliarde.

Îmbogăţirea unora se datoreşte în special speculaţiei la bursă. În ultimul timp, bursa din Paris bate adevărate recorduri de urcare a cursului acţiunilor. Precum am mai scris, o cucoană, Liliane Bettencourt, deţine averea cea mai mare, iar câştigurile pe care le obţine, datorită operaţiilor bursiere, explodează pur şi simplu. Într-un singur an averea ei trece de la 42 miliarde la 65 miliarde de franci! Serge Dassault de asemenea profită de frenezia bursei, portofoliul său de acţiuni creşte în proporţie de 170%, astfel că patrimoniul său actual e de 38, 5 miliarde de franci.

Există şi o clasă mijlocie care n–o duce prea rău. În Franţa există 2 milioane de patroni, precum şi 2 milioane de cadre (avocaţi, ingineri, medici, arhitecţi) care câştigă un minimum de 400.000 de franci în fiecare an; nu e totuna cu patrimoniul, adică averea care poate ajunge la 3 sau 4 milioane de franci. La această mijlocie sau mică burghezie se pot adăuga unii pensionari, care îşi rotunjesc veniturile plasându-şi economiile în acţiuni. Imaginea francezului econom, care pune banul la ciorap, e perimată. Ciorapul, astăzi, e bursa. Iar primejdia care se desenează la orizont este mărirea numărului de inactivi faţă de cei ce lucrează în diferite domenii, ceea ce nu avantajează deloc pe tinerii care intră în câmpul muncii.

❖

Şi acum, câteva «minime»: • Ultimul număr al revistei *Temps Modernes* (fondator Jean-Paul Sartre) publică fragmete din «Jurnalul» lui Sebastian, ce va apare în octombrie (editura Stock) cu un mic cuvânt extrem de elogios la adresa *Jurnalului,* remarcând rolul lui Edgar Reichmann în publicarea lui în limba franceză. Amintesc că traducerea, excelentă, aparţine lui Alain Paruit. Fragmentele sunt însoţite de articole semnate de Norman Manea şi Carol Iancu. • Verdictul experţilor, după ce s-a dezgropat cadavrul lui Yves Montand, e clar: celebrul cântăreţ NU ESTE tatăl Aurorei Drossart. Au trebuit să treacă nouă ani de hărţuieli judiciare provocate de mama tinerei ca să se ajungă la epilogul, nu pot să-i spun altfel decât macabru. Acum, după toată tărăşenia, Catherine Allégret, actriţă, fiica lui Simone Signoret, adoptată de Yves, publică tot la editura Stock un volum, intitulat «Au nom du père» (În numele tatălui) cu care se răzbună împotriva tuturor celor care au încercat să întineze memoria marelui Yves. • Am pomenit, nu de mult, de succesul pe care l-a avut piesa «Art» de Yasmine Reza (din tribul nostru evreiesc, cum îi place revistei *Minimum* să ne intituleze) pe scenele lumii. Ea a scris o nouă piesă, «L'homme du hasard» (The unexpected man) ce se joacă la Londra, cu celebra Royal Shakespeare Company. Succesul a fost atât de mare încât piesa a fost invitată în West End - centrul teatrului popular, şi se află pe afişul lui Duchess Theatre, nu departe de Covent Garden. • À-propos de Campionatul Mondial de Fotbal, un cotidian din Hong-Kong, *Apple Day,* a pronosticat victoria Germaniei, explicând că jucătorii ei “au moştenit caracterul inteligent, perspicace şi inflexibil al poporului german” şi ilustrând articolul cu portretul lui... Adolf Hitler. Nici mai mult, nici mai puţin. La protestele vehemente ale rabinului Ya'akov Lermaier de la sinagoga Ohel Leah (unde nu sunt evrei pe lumea asta?), conducerea ziarului a recunoscut că n-au fost destul de atenţi, şi că, “în viitor, vor ilustra cu drapelul german”.

Catherine Allégret:
"Şi o asemănare se poate fabrica..."

N-au fost atenţi... S-o spună lui mutu!... Tare îmi vine să zic, ca uneori *Minimum,* vă bag în aia a mă-tii!

Post Scriptum.

Entuziasmul poporului francez s-a transformat în delir în presă. Reproduc câteva citate care şi-ar avea mai degrabă locul la rubrica “Perle”.

Le Parisien: “A existat 14 iulie 1789, asaltul Bastiliei de către poporul francez, începutul Revoluţiei franceze. De acum înainte există 12 iulie 1998, data victoriei echipei de fotbal a Franţei în Cupa Mondială, **data noii Revoluţii franceze** (sublinierea mea). *Le Figaro,* sub semnătura academicianului Jean D”Ormesson: “Au existat Jeanne d'Arc, soldaţii Anului II, Clemenceau. Şi mai sus acum, iată-l pe Jacquet. Jacquet preşedinte. Zidane prim-ministru” (nici mai mult, nici mai puţin - I.M.). *France Soir:* “Jos pălăria, domnule antrenor. Aţi dat Franţei un fel de orgasm tricolor” («Orgasm tricolor» e şi titlul editorialului). *Le Monde:* (sub semnătura directorului Jean-Marie Colombani): “Am intrat poate în anii Jacquet”. *L'Express:* “Franţa e beată de bucurie, e poate cea mai mare sărbătoare din toate timpurile”.

Caragiale cu fandacsie.

După euforia fotbalistică, a urmat duşul rece scoţian în Turul Franţei, cu descoperirea dopajului la aproape toţi cicliştii. Turul nu a fost oprit, dar în orice caz, ca să folosesc o expresie idiş, el a continuat în “pas de levaie” (înmormântare), psihologic vorbind.

HARRY FOSHA
NEW YORK – USA

E oficial: "Citizen Kane" e cel mai bun film al tuturor timpurilor

Care film a primit Oscarul pe anul 1955? Care actor a primit premiul pentru cea mai bună interpretare în anul 1994? Care actriţă... etc., etc. Dincolo de specialiştii în cinematografie, spectatorul obişnuit, la două săptămâni după decernarea unui premiu, a uitat cine l-a luat.

Şi totuşi era nevoie de un for de specialitate care să ducă la alcătuirea unui clasament recunoscut. E ceea ce a făcut "Institutul Filmului" care a alcătuit o listă de bază de 400 pelicule din care votanţii aveau să aleagă cele mai bune 100 de filme.

Lista, însoţită de un program al televiziunii cu extrase din film, program care a durat 3 ore, a fost prezentată unui grup de 1500 de personalităţi din lumea filmului, critici şi oameni politici.

Este interesant de menţionat că unul din organizatori şi-a exprimat temerea că "votanţii" mai tineri vor da preferinţă filmelor recente. Din fericire nu s-a întâmplat aşa ceva, după cum nici disputa dintre partizanii menţinerii peliculelor alb-negru şi cei preferând "colorarea" lor n-au influenţat votul.

Primii 10

Primele 10 filme în ordinea votării sunt: 1) Citizen Kane (1941); 2) Casablanca (1942); 3) The Godfather (1972); 4) Pe aripile vântului (1939); 5) Lawrence of Arabia (1962); 6) Vrăjitorul din Oz (1939); 7) The Graduate (1967); 8) On the Waterfront (1954); 9) Lista lui Schindler (1993); 10) Cântând în ploaie (1952).

În alte clasamente mai mult sau mai puţin prestigioase, filmul "Citizen Kane" a fost socotit de asemenea cel mai bun, datorită introducerii de către Orson Welles a unui nou fel de a povesti un subiect şi de a filma o scenă.

E interesant că în ultimii 20 de ani, singurul regizor care a figurat pe lista primilor zece este Steven Spielberg cu "Lista lui Schindler". Spielberg mai deţine şi alt record: 5 din filmele create de el figurează pe lista celor 100 de filme alese ca fiind cele mai bune din toate timpurile. În acest clasament îl urmează Alfred Hitchcock şi Bill Wilder, fiecare cu câte patru filme regizate.

Dintre actori, Marlon Brando este singurul care a jucat în două din "primele 10" (The Godfather şi On the Waterfront), iar Katherine Hepburn figurează drept cap de afiş în patru din cele 100 de filme.

Mai sunt şi lipsuri...

De necrezut, dar actorul care apare în 7 din cele o sută citate este puţin cunoscutul Ward Bond. Dintre actorii în roluri titulare onorurile sunt împărţite de James Stewart şi Robert de Niro care apar, fiecare, în 5 producţii.

În sfârşit, trebuie remarcat că The Graduate (pe locul 7 în clasamentul primelor 10) este filmul care l-a lansat ca star pe tânărul necunoscut Dustin Hoffman.

Aşa cum era de aşteptat, un proiect atât de vast nu se poate să nu conţină şi prilejuri de nemulţumire. Mai mulţi oameni de specialitate, printre care criticii Leonard Maltin şi Richard Schickel, regretă lipsa de pe lista celor 100 a oricărei producţii a lui Buster Keaton şi Preston Sturges, doi din marii creatori de comedie dinainte de război.

D-na Janet Rosenberg-Jagen (77) a devenit preşedinta republicii Guyana.
Guyana Pauker.

AL. MIRODAN
DICŢIONAR NECONVENŢIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".
I. Eugen Campus
"Minimum"

"Un monument al literaturii române".
Marin Diaconu
"Radio România"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".
Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".
Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".
Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".
I. Petran
"Orient Expres"

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".
George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".
Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".
I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".
Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

◆

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

LEON VOLOVICI

Fundoianu în presa evreiască din România

Fundoianu la Paris, anii '30

Centenarul nașterii lui B. Fundoianu. La Haifa, cel de-al 6-lea congres al Societății internaționale pentru studii europene a fost consacrat acestui centenar. La Paris, ziarul "Libération" a închinat marelui poet un supliment special. La București, la Iași, în alte orașe din România se organizează colocvii pe marginea poetului și eseistului.

Se vorbește însă mai puțin despre activitatea publicistică a lui Fundoianu. O activitate pe care colaboratorul nostru dr. Leon Volovici se străduiește, în textul de față, să o facă mai bine cunoscută cititorilor.

Fundoianu a început să colaboreze la publicații culturale și literare la vârsta de 14 ani, trimițând versuri, originale sau traduceri, sau scurte comentarii. Dacă primele poezii sunt naive și lipsite de un sunet propriu, saltul pe care-l face în numai câțiva ani este excepțional. La numai douăzeci de ani, în jurul anului 1918, Fundoianu e un poet matur, de o frapantă originalitate, ca și un subtil eseist, pasionat comentator de literatură franceză și română, cronicar dramatic, apoi susținător al unor rubrici permanente consacrate mișcării intelectuale și artistice.

În tot acest parcurs de câțiva ani extrem de productivi, Fundoianu duce un fel de dublă existență literară și publicistică: scriitor român, în curs de rapidă afirmare, dar și publicist evreu, colaborator frecvent la presa evreiască de limbă română, consacrată temelor evreiești sociale și culturale, presă care înflorește, la Iași și la București, începând de după 1914. Spre deosebire de alți literați evrei din generația lui, ca și de cei din generația imediat următoare, Fundoianu trăiește această dublă identitate în modul cel mai firesc, fără semnele obișnuitelor drame, scindări interioare sau crize de identitate. Explicația acestui neașteptat echilibru interior ține, cred, de mediul lui familial, dar și de un context mai general. Dinspre partea mamei, Fundoianu aparținea unei elite intelectuale evreiești – familia Schwarzfeld, care a avut un rol covârșitor în modernizarea vieții intelectuale evreiești și în promovarea valorilor "iluministe" evreiești, "Haskala". Bunicul al cărui nume îl poartă, Beniamin Schwarzfeld, poet de limbă ebraică, este întemeietorul primelor școli evreiești moderne în Moldova. Frații mamei, Moses și Elias Schwarzfeld, au fost reputați editori de periodice evreiești în limba română și autori de studii privitoare la istoria comunității evreiești din România. Ei sunt, asemeni altora, integrați și în viața culturală românească și lor li se datorează, cred, acel spirit de posibilă simbioză culturală româno-evreiască, născut în primii ani după primul război mondial și datorat îndeosebi dobândirii drepturilor cetățenești și spectaculoasei relansări a mișcării sioniste după Declarația Balfour din noiembrie 1917. În această atmosferă are loc, cu deosebire la Iași, orașul natal al lui Fundoianu, o adevărată "renaștere" culturală evreiască, marcată de "redescoperirea" literaturii idiș și a interesului pentru iudaism și studii ebraice.

Trei oameni l-au influențat; iar unul dintre ei s-a sinucis

Favorizat de atmosfera și preocupările de familie și de efervescența culturală generală, Fundoianu s-a lansat, cu frenezie de adolescent, în mișcarea intelectuală și culturală din jurul publicațiilor evreiești și al câtorva figuri marcante de intelectuali. Amintesc numai trei dintre ei, care au avut o influență vădită asupra foarte tânărului literat: poetul de limbă idiș Iacob Gropper, ideologul sionist și scriitorul A. L. Zissu și poetul A. Steuermann-Rodion. Lui Gropper el îi datorează, după cum va mărturisi, redescoperirea tradiției și a valorilor ascunse în atât de disprețuitul până atunci "jargon" idiș. La rândul lui, Zissu, intelectual de rafinată cultură europeană, dar și iudaică, adept al unui naționalism cultural evreiesc, de orientare sionistă, și-a pus o amprentă de lungă durată asupra tânărului Fundoianu. Legătura lor a rămas puternică și semnificativă și după "reîncarnarea" franceză a fostului discipol, devenit la Paris Benjamin Fondane. După stabilirea lui Zissu la București și întemeierea ziarului "Mântuirea" în 1919, Fundoianu îl urmează de îndată și devine redactor și colaborator permanent al ziarului.

Delicatul poet Steuermann- Rodion era, prin alianță, membru al familiei Schwarzfeld, și a vegheat și încurajat debutul poetic al precocelui copil Beniamin. Medic de profesie, tânăr publicist sionist, apoi activ în mişcarea socialistă, publicist asiduu şi poet din sfera liricii lui Heine, din care a şi tradus, Rodion a trăit sentimentul eşecului încercării sale de a fi un poet român dar şi un cântăreţ al "durerii" evreieşti. Sinuciderea lui la întoarcerea de pe front, în 1918, a îndurerat sensibilitatea fostului său emul în ucenicia poetică. La un an de la moartea lui Rodion, Fundoianu meditează (în "Mântuirea") la semnificaţia acestui gest, văzut ca o tragedie a unei opţiuni eşuate: *"Într-o epocă de neprecizie sufletească, în care sionismul era vag, ca şi imaginea deşerturilor în care cămile alergau monotone - singura soluţie imediată şi cotropitoare era politica de autopierdere. În plus, Steuermann avea să lupte cu personalitatea lui evreiască şi scrisul lui dureros românesc. Tragedia scriitorului, care nu-şi poate lua toiagul şi mizeria ca să se îmbarce în Hamburg, în clasa III a unui vagon. O atitudine care a dat greş."*

Cu ce fel de texte colaborează Fundoianu la revistele evreieşti? În adolescenţă începe, fireşte, cu poezii şi cu traduceri din literatura idiş, în revista de orientare sionistă "Hatikva": A. Reisen, S. Frug, Z. Schneyur, fireşte Iacob Gropper, apoi H. N. Bialik, Moris Rosenfeld, dar şi Şalom Aleichem (o povestire pentru copii). În aceeaşi revistă va publica în 1916 (avea 18 ani) ciclul de Sonete biblice ("Eva", "Scara lui Iacob", "Moise" şi poemul "Ultima Verba. Cântarea lui Samson"). După doi ani, când e deja un nume cunoscut în presa literară, publică, în "Lumea evree", "Psalmul leprosului" şi "Monologul lui Baltazar".

Sionismul: o religie fără ritual

Primele comentarii sunt intim-evocatoare, despre un frate al mamei, Dr. E. Schwarzfeld (1915); mai târziu, în "Lumea evree", rânduri nostalgice despre atmosfera de familie şi sărbători evreieşti, prilejuite de moartea prematură a tatei ("La cimitirul evreiesc din Iaşi") sau reverii pe teme biblice ("Plăzmuiri în noapte", "Metempsichoză"). Din ianuarie 1919 începe colaborarea regulată la "Mântuirea" şi Fundoianu se ocupă aici mai sistematic de temele evreieşti şi sioniste, de regulă dintr-o perspectivă eminamente culturală. Nu de puţine ori, printre numeroasele reflecţii, apar acorduri, idei, poziţii pe care le vom regăsi în eseurile sale filozofice de mai târziu.

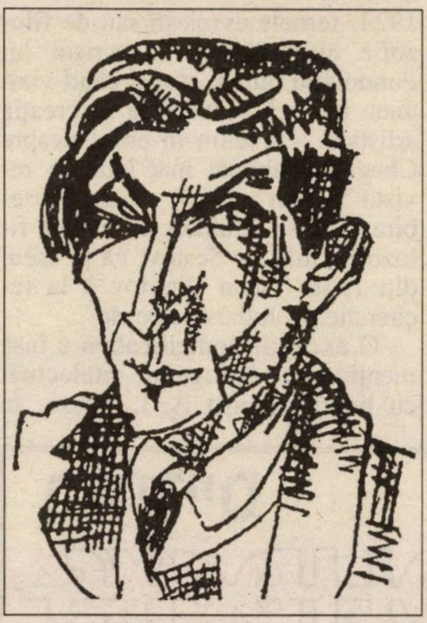

Fundoianu
văzut de Marcel Iancu

Fundoianu se implică foarte rar, ca ziarist la o publicaţie "naţional-sionistă", în probleme legate de viaţa comunitară evreiască. Stimulat, uneori, de lectura unor cărţi noi se va referi, totuşi, la câteva teme la ordinea zilei, precum relaţia dintre chestiunea agrară în România şi urmările ei asupra celeilalte "chestiuni" – cea evreiască, propunând o explicaţie social-economică a antisemitismului.

Mai numeroase sunt textele despre sionism şi proiectul reconstituirii unui stat naţional evreiesc, interesante şi pentru gândirea lui politică în curs de cristalizare. Contradicţiile proiectului sionist – scindat între utopie şi pragmatism – sunt derivate de Fundoianu din tensiunea internă a iudaismului, oscilând între utopie şi raţiune ("Utopie şi teritoriu"). Sionismul e perceput nu ca o ruptură în raport cu iudaismul tradiţional, ci ca o nouă ipostază a lui: *"De atunci, ovreiul fără barbă, fără perciuni, fără ghetto şi maltratat cu o splendidă insistenţă – a rămas tot ovrei şi încă sionist. Adică o religie fără ritual, fără carne kuşer, fără spălare pe mâini, fără cabală şi fără rabin obligatoriu".* ("Dacă aş trăi în România").

Ca şi Otto Warburg, din care traduce "Idei pentru socializarea Palestinei", Fundoianu e neîncrezător în eficienţa şi oportunitatea modelului socialist ca soluţie pentru proiectatul stat evreiesc, pentru că marxismul înseamnă, pentru Fundoianu, "un intervenţionism de stat absolut" şi "militarizare economică", redus, cu ironie, la principiul: "Oamenii vor avea toate cele egal. Dar nu vor avea nimic" ("Utopia organizată"). Palestina, cum se spunea atunci, e pentru el un teritoriu mai degrabă mitic decât real, stimulând imaginaţia scriitorului şi sugerând asociaţii biblice. Peisajul real, văzut într-un film documentar despre aşezările sioniste, îl şochează prin ariditate şi contrast faţă de "peisajele biblice" ("Palestina văzută").

O singură dată îl descoperim în postura de reporter, pentru a intervieva, în 1919, pe avocatul Arnold Margolin, efemerul ministru adjunct de externe al nu mai puţin efemerei Republici Ucrainiene, înainte de a fi înghiţită de puterea sovietică. Fundoianu e evident atras de posibilitatea unei răsturnări sociale, alta decât cea bolşevică, la care evreii ucrainieni participă în mod democratic. Întrebările pe care le pune indică şi punctele de interes: posibilitatea unei autonomii politice şi culturale evreieşti, participarea evreilor la noile structuri politice ucrainiene şi, fireşte, în ce măsură opţiunea bolşevică e populară în rândul evreilor.

Punctul de vârf al celor doi ani de activitate publicistică la "Mântuirea" (1919-1920) îl constituie cele 12 eseuri reunite sub titlul "Judaism şi Helenism". Eseurile nu au mai fost reeditate şi au ieşit inexplicabil din orizontul comentariilor critice despre opera sa filozofică. Pornind de la studiul lui Martin Buber, "Vom Geist des Judentums", dar lărgind treptat orizontul şi spre alte exegeze de filozofia culturii, foarte tânărul eseist propune o temerară sinteză asupra celor două moduri de gândire şi forme de cultură, urmărind reflexele lor în perceperea divinului, în artă şi filozofie. Din istoria iudaismului e atras cu deosebire de fenomenul profetismului, ca şi de Kabala, văzută ca o alternativă la cunoaşterea raţională.

După stabilirea în Franţa, în 1923, temele evreieşti sau de filozofie iudaică apar în scrisul lui Fundoianu numai atunci când viziunea iudaică e prezentă în creaţia artistică – precum în eseul despre Chagall (publicat mai întâi în revista "Adam", 1930) – şi cu deosebire când se întâlnesc cu temele filozofiei lui Lev Şestov, ca în eseul din 1936 "Léon Chestov à la recherche du Judaïsme perdu".

O excepţie semnificativă e însă menţinerea dialogului intelectual cu liderul sionist A. L. Zissu. În 1927, Fundoianu traduce şi publică la Paris romanul lui Zissu "Confesiunea unui candelabru"; în 1930, îi dedică "Psalmul lui Adam". Ceea ce îl leagă acum de vechiul mentor nu mai sunt idealurile sioniste şi nici temele contemporane evreieşti, ci o idee comună despre semnificaţia general umană a destinului evreiesc.

Se poate spune că Fundoianu nu abandonează tematica iudaică nici în anii care preced poemele sale de rezonanţă profetică scrise în limba franceză. Precum în "Priveliştile" din tinereţe, unde a transformat universul evreiesc în filon liric, tot aşa poetul şi filozoful francez Benjamin Fondane "transcende" iudaismul, pentru a-l implica apoi ca o cale de acces şi un posibil răspuns la interogaţiile filozofice existenţiale.

Din cauza abundenţei de material, partea a doua a textului lui Carol Iancu, "Rădăcinile exploziei", va apărea în numărul viitor.

הולידייס
HOLIDAYS
TRAVEL & TOURS
נסיעות ותיירות
TEL AVIV, Bloc EL AL (pasaj, parter)
strada Ben Jehuda 32, Tel. 5285272/3

CA URMARE A NUMĂRULUI URIAŞ DE CERERI, ANUNŢĂM DESCHIDEREA UNOR NOI GRUPE DE TRATAMENT LA:

Shana Tova!

- **Unicul hotel de lux de pe Valea Prahovei Holiday Inn – SINAIA**
14 zile cu tratament, demipensiune, transferuri etc.
1275 $
plecări la 12.9 şi 3.10

- **Hotel Termal – FELIX,**
14 zile combinat cu un sejur de 4 zile la BUDAPESTA:
1100 $
inclusiv zborul la Budapesta, transferuri etc.
plecarea la 20.9

• OFERTĂ SPECIALĂ: TUR ORGANIZAT LA 13 SEPTEMBRIE:
- 4 zile la SINAIA, hotel „Palas" sau „Sportul" Poiana
- 4 zile la BUCUREŞTI, hotel Intercontinental, cuprinzînd şi două concerte în cadrul Festivalului GEORGE ENESCU (la 17 şi 18 sept.)
- 6 zile la Praga şi Karlovy-Vary, cu întoarcere directă din PRAGA

Total 14 zile de odihnă şi distracţii! **1450 $**
13 septembrie – 26 septembrie

NOU
Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Garanție

Prozatorul Gheorghe Schwartz (N.1945) din Arad, România, a publicat până la ora de față a Dicționarului (1998) următoarele cărți: *Martorul* (roman), *Ucenicul vrăjitor* (proză scurtă), *Pietrele* (roman), *A treia zi* (roman), *Spitalul* (roman), *Efectul P* (roman), *Maximele – Minimele* (proză scurtă), *Castelul albastru* (proză scurtă), *Om și lege* (roman), *Cei o sută - Anabasis, Cochilia* (roman), *Cei o sută - Ecce Homo, Procesul* (roman).

Așa cum ne-a atras atenția autorul (altfel, e greu de presupus că am fi putut observa aceasta), numele și prenumele scriitorului sunt formate din opt litere, titlurile romanelor conțin, toate, opt litere, iar titlurile volumelor de proză scurtă sunt alcătuite din 2X8 litere.

Omniprezența lui 8, ca o amuletă de care nu se desparte cu nici un chip, vine din credința lui Schwartz (horoșcop? ghicitoare la Arad? vis?) că cifra îi este favorabilă, ea reprezentând - cum am fost făcuți să înțelegem - o garanție că scrierile romancierului vor avea parte de o soartă bună.

Gară I

(Septembrie 1940 (n.n.), începutul celui de-al doilea război mondial). În dimineața aceea de vineri, evreii erau optimiști. Începutul adevăratului război semnifica pentru noi sfârșitul Germaniei hitleriste.... Și totuși, (la Sighet) nu lipseau prevestirile sumbre. Desigur, nu se vorbea nici de lichidare nici de exterminare, dar începuse să se vorbească despre masacre în Polonia. Ar fi trebuit să fie suficient. Peste o mie de evrei “străini” - care nu erau, adică, în măsură să producă documente de natură să ateste cetățenia lor maghiară - au fost alungați în 1941 de pe teritoriul ungar spre Galiția. Mă revăd la Gară, luându–mi rămas bun de la ei. Era acolo toată comunitatea. Credeam că-i vom revedea într-o bună zi, dar nu s-au mai întors niciodată. Unul singur a reușit să scape: Moișe, oficiantul. Năuc, cu privirea rătăcită, povestea lucruri care făceau să ți se ridice părul măciucă: cei alungați (pe vremea aceea nu li se spunea încă deportați) fuseseră masacrați cu toții și îngropați în pielea goală în șanțuri anti-tanc în apropiere de Colomeea, Stanislav și Kamenetz-Podolsk. Povestea într-una, povestea despre brutalitatea ucigașilor, despre agonia copiilor, despre moartea bătrânilor. Oamenii refuzau să-l creadă. Se spunea: nemții sunt ființe umane, chiar dacă naziștii nu sunt așa ceva. Cu cât se străduia Moișe oficiantul să convingă, cu atâta era mai puțin luat în serios. Le era milă de soarta lui, spuneau: bietul de el, a suferit, a suferit prea mult; nu mai știe ce vorbește.”

(Elie Wiesel, *“Toate fluviile curg în mare”*, București, 1997)

Gară II (Obor)

(Fragment dintr-un text inedit de F. Brunea-Fox, intitulat *«Kadish pentru Carol și Dan Ieșanu,»* - acesta din urmă fruntaș sionist: text scris, așa cum se înțelege din cele de mai jos, la sanatoriul Otopeni de lângă București unde Brunea-Fox era internat; *Kadishul,* aflat acum în arhiva Dicționarului, a rămas neterminat; maladia care-l lovise pe “Prințul Reporterilor” i-a smuls stiloul din mână; era în 1974).

"Erau patru până de curând.

Trei frați și o soră. Înmănunchiați în afecțiune ca într-o monogramă. Așa i-am cunoscut acum mai bine de patru decenii. Așa mi i–au păstrat, indelebil, memoria. Ca niște mâini împreunate într-un legământ pe viață, astfel mi-au apărut întotdeauna. Și, îmi e cu neputiință să accept gândul că din mâinile acelea, imagine crezută ireductibilă, două s-au desprins pentru a orna în neființă, împletite funerar lespedea rece a unei mațeive.

Scriu aceste rânduri la sanatoriul Otopeni, unde m-au cazat, de o bună bucată de vreme, pentru a mă supune, cu o întârziere de trei sferturi de veac, inventarul degradărilor viscerale, acumulate în neștire și în disprețul hipocraților și spițerilor. Din je menfichism…

(…) I-am reîntâlnit la Tel Aviv, când am vizitat Israelul cu soția mea, în 1982. Nu i-am văzut de mulți ani. De la stabilirea lor pe pământul portocalilor. Pe Carol Ieșanu, de aproape un pătrar de veac. Îmi amintesc plecarea lui din Gara Obor, în condițiile “aliei” de atunci, cu învălmășeala de oameni și boccele, tren supraaglomerat, lungi ceasuri de așteptare în vacarmul glasurilor și plânsetelor celor rămași între șine, a “ficerlăș“-urilor fluturate la ferestre, o dată cu vagoanele puse în mișcare. Mi s-a înscris pe retină batista lui Carol agățată cu timidate dindărătul și deasupra capetelor aplecate în afară - nu era el omul care să se înghesuie sălbatec în avanscenă - și sclipirea ochelarilor pe jumătatea de obraz lăsată liberă de imensul ciorchine al tidvelor din primul plan. A fost cel dintâi membru al familiei Ieșanu care s-a încumetat să descompleteze - e drept temporar - coeziunea exemplară a clanului, unită în afecțiune frățească de când îi știam, încă din 1931, pe deviza "toți pentru unul, și unul pentru toți". Persistă până azi în ce mă privește, enigma acestui pionerat în țara profeților, din partea celui mai moderat temperament al ieșenilor. Nu mi-o explic. Dar nu asta are importanță în mecanismul actului său ci însuși actul. În el se cristalizează secretul unei psihologii, când în cauză sunt naturi neobișnuite a da în vileag, ca altele mai expansive, procesul de gestație al hotărârii.

Pe Dan, cel mai mare dintre frați și șeful familiei, nu l-am văzut de mai bine de un deceniu, iar pe Dorothea (Baby în apelațiunea curentă), singura lor soră, de un pic mai încoace.

Spre negrăita mea bucurie, i-am regăsit ca în nu știu ce parabolă a maturității fericite, așa cum figurau dintotdeauna în imaginea mea sufletească. Adică, sudați în dragostea dintotdeauna ca într-o singură inimă, model de îngemănare frățească, aidoma neștirbitei imagini din tinerețea noastră comună.... Iată-l pe Carol leit cel de altădată, ponderat în exuberanță, atașat ferm căminului conjugal, soției, fetiței. Tot așa de consecvent filozofiei sale înțelepte de a nu forța destinul, de a nu-i pretinde un rabat peste cota ce i-a fixat-o la majorat, după perioada universitară, când a pășit pe drumul bătătorit și drept, al parnusei de toate zilele. Același Carol de odinioară, din tinerețea noastră balciciană de acum patruzeci de ani, participând fără exces dar spontan la delirul prietenilor deslănțuiți într-un Dionysos și Dada: Baby, pictorul Jean David, poetul Gheorghe Dinu, arhitectul atlet Adrian Swartz, Steluța Văleanu, Lica Natanson, actrița Tanți Cocea. În peisajul cu soare, cafele turcești și halucinante transfigurări ale dealurilor de cretă în nopțile cu lună plină.

Acolada noastră de acum doi ani în frumosul lui apartament din Ben Iehuda ...

Brunea-Fox

Garda (de fier) I

...a constituit o adevărată obsesie pentru Alice Voinescu (1885-1961). Doctor în litere și filozofie la Sorbona, autoarea câtorva cărți de clasă, precum "Montaigne" (1936), "Aspecte din teatrul contemporan" (1941) sau "Eschil" (1946), cronicar dramatic, profesoară la Conservatorul de Muzică și Teatru din București, conferențiară la care lumea se înghesuia să ocupe un scaun, Alice Voinescu a ținut, din 1929 până la moarte, un Jurnal care a fost editat la editura Albatros din București în 1997, prin grija Anei Maria Murnu și prefațată de Al. Paleologu, elevul ei preferat. Însemnările ei cu privire la fenomenul hitlerist din afara și dinlăuntrul țării te ajută să intri în mentalitatea unui român de elită:

"Aseară, iar discuții despre gardism. Mă izbește dureros neînțelegerea lui T. pentru acest fenomen și pentru metodele cu care ar trebui stârpit. Ca ea, și cei de la cârmă socot, prea ușor, că severitatea poliției ar ajunge să desființeze fanatismul".

(Însemnare din 22 iunie 1937)

Să nu cădem în cursa care te îndeamnă să cauți, oricând și oriunde, motive politice, naționale, sociale, economice, etc., etc. pentru a înțelege antisemitismul. Explicația este mult mai simplă și de aceea mult mai greu de acceptat: avem nevoie să batem, să facem rău celuilalt:

"M-a pleoștit discuția cu Tity. Mă obosește atâta neînțelegere, atâta separatism între oameni. Ura ei pe evrei nici măcar nu e ură, e nevoia de a bate pe cineva! (...) E cel mai mare păcat împotriva lui Cristos".

(Însemnare din 2 noiembrie 1937)

A abdica în fața terorii (capul plecat sabia nu-l taie) nu e dovadă de înțelepciune, cum își închipuie adesea massa îngrozită la vederea forței, ci de non-înțelepciune:

"Zi agitată, zi tristă. Vestea încorporării Cehoslovaciei la Germania, vestea abdicării Franței și Angliei de la datoria lor de garante îmi par prevestirea că lumea civilizată a murit, că s-a întronat barbaria în Europa!"

❖

"Zile de frământare. Nemții sunt odioși cu nevoia lor de supremație. Se joacă o partidă periculoasă... Descopăr în mine reacții nebănuite, sunt mai războinică decât îmi închipuiam. Aproape aș vrea să izbucnească un conflict ca să se convingă o dată oamenii că au înnebunit! De o parte, orgoliu drăcesc, de alta, lene și comoditate, care au uitat că viața are un scop, nu e doar prilej de plăceri. Îmi descopăr instincte foarte războinice, sunt o păcătoasă. Desigur, Doamne, îți cer pace, tuturor, dar trebuie convinși imbecilii că forța nu primează dreptul, nici plăcerea datoria de jertfă. Mă indignează lașitatea sub vălul prudenței. Egoismul cras al burgheziei care a uitat că posesia e un mijloc, nu un scop, ne-a adus unde suntem. Dacă ideile comuniste erau acceptate moderat în Europa, nu se ajungea aci: Germania și Italia s-au zvârlit în totalitarism de foame și deznădejde. Europa burgheză și-a fabricat singură virusul ucigător. Și acum, burghezismul se manifestă ca lașitate, ca spirit de abdicare, e frica de a pierde securitatea zilnică, scurtă, lungul nasului. Nemții se vor potoli când ceilalți vor spune energic, decis: "halt!" Astă-toamnă i-a reținut mobilizarea franceză. Acum, le-ar veni mintea la cap, dacă s-ar ridica Anglia și Franța. La noi, un spirit de abdicare la unii, un mit despre forța invincibilă la alții, germanofilie la legionari, mă îngrozesc! Nu suntem înțelepți și pace!"

(Însemnări din 15 și 18 martie 1938)

O intuiție bună (destul de rară în epocă) îi arată, la asasinarea primului ministru Armand Călinescu, că scopul "troglodiților" este, dincolo de cântecele despre moarte și jertfă, căpătuiala. Căpătuiala, pur și simplu.

"Ieri a fost o zi impresionantă.

A fost asasinat Armand Călinescu! Am simţit o furie şi o ură împotriva asasinilor şi a tuturor legionarilor, încât i-aş fi desfiinţat ca pe muşte. Trădători de ţară, imbecili furioşi, mârşavi tâmpiţi, fără creier şi fără altă simţire, decât una de partid.

Azi mi-a mai trecut depresiunea, dar ieri îmi era ruşine că în neamul românesc pot exista trădători de neam în asemenea momente grele. Ieri îi acuzam pe toţi de a fi fost cumpăraţi de nemţi, azi cred că numai cei mari sunt în solda inamicului iar necunoscuţii de troglodiţi furioşi nu speră decât o căpătuială când li s-ar împlini planul lor de vânzători de ţară.

(Însemnare din 22 septembrie 1939)

Măsurile anti-evreieşti, luate la repezeală în vara lui 1940, sub Carol al II-lea, sunt văzute mai puţin ca o "necesitate obiectivă" (scuza bine cunoscută, nu-i aşa?) cât ca expresia nevoii aceleia de a lovi (care o frapase pe autoare în 1937), de a "vexa" pe cei lipsiţi de putere.

"Pretutindeni burghezia din urmă a fost criminală. Mă înfurie inconştienţa celor cu răspunderi. Ex.: măsurile împotriva cărnii cuşer. De asta ne arde acum! Se simte de departe meschina nevoie de vexare a evreilor. De ce? Se iau toate măsurile de eliminare a lor din viaţa publică şi economică, dar de ce vexare religioasă? Cât despre ordinul bisericii de a nu mai boteza evrei, e pur şi simplu odios şi păgân. Aceştia sunt legionarii lui Crist! Doamne, ce confuzie în aceşti nevrednici de numele de creştin. Cum îndrăznesc să dea ordine lui Cristos! Nu mai botezaţi!! Aştept protestul bisericii. Dacă nu o face, e nedemnă, adică oamenii ei sunt nedemni."

(Însemnare din 24 iulie 1940)

Un intelectual adevărat nu-şi îngăduie nici o dată (era să zic, nici sub tortură) să dea, instinctiv, comod şi "ca tot omul" vina pe ceilalţi. Ci măcar din motive de eleganţă spirituală se învinuieşte pe sine însuşi de a nu fi făcut nimic (sau nimic eficient) pentru a împiedica instalarea răului la putere:

"Abdicarea regelui Carol mă întristează profund..

A greşit regele Carol al II-lea, dar oare noi toţi nu suntem vinovaţi? Că am răbdat lichelele? Nu suntem vinovaţi de dezbinarea pe care a adus-o gardismul în sufletul român? Nu suntem vinovaţi că majoritatea marilor funcţionari fură banul statului? Cum avem obrazul să-l învinovăţim pe el de păcate care sunt ale noastre? Şi, apoi, de ce nu l-am lăsat să abdice când a vrut el, nu după ce instigatori, plătiţi de nemţi, au făcut scandalul de aseară? Îi voiau capul domnii gardişti? Pentru ce? Pentru ca Hitler să pună mâna mai uşor pe o ţară cu un rege copil?...

Sunt tristă adânc. Am văzut convoiul acelor manifestanţi, numai capete încruntate şi mutre rele, nimica din elanul constructiv al tineretului. M-am înfiorat la gândul că aceştia ar putea conduce ţara. Popi printre ei cântând versuri pline de ură împotriva evreilor! Câtă inconştienţă, primitivitate şi lipsă de cultură reală."

(Însemnare din 6 septembrie 1940)

Faptele petrecute în timpul rebeliunii confirmă intuiţia veche a autoarei potrivit căreia lozincile ultramistice ale mişcării sunt menite (ca atâtea lozinci de ieri şi de azi, din Bucureşti sau din Orientul Mijlociu) să justifice "pofta de putere şi avere":

"Ieri, examenul de selecţie f. slab. Lipsă totală de intuiţie artistică şi de cultură. Cei 2-3 mai buni se simţeau inteligenţi şi mai culţi. Nasta (Dan Nasta, viitor actor şi regizor, n.n.) nu cred că are talent, dar e subţire, cultivat, domn. A spus foarte frumos bucata suavă, intimă, flou.

Multă vulgaritate subiacentă la unele fete. Impresia de paragină, de nelucrat. Convorbirea cu Marietta Sadova. O cred sinceră. Trebuie să fie adânc dezamăgită. Trebuie să fie greu să crezi în ceva adânc şi să dea faliment. Tocmai când reuşeşte! Dar cum au putut crede oamnii care gândesc cinstit şi cred în Iisus, într-o asemenea mişcare întunecată, întemeiată pe răzbunare şi disciplină oarbă supusă capriciului primului aventurier? Cartea Căpitanului o fi o serie de precepte, dar care n-au valoare decât prin subordonare la preceptele creştine. Or, fundamentul creştin e lezat de principiile lor. O mare confuzie datorită totalei inculturi. Nu ştiu ce e creştinismul, nu ştiu nici istorie românească. Nu ştiu nici arta de a guverna, nu ştiu măcar ce vor. Mişcarea, văzută de sus, e interesantă ca un elan către... altceva! Acum s-a văzut însă că elanul nu are răsuflarea lungă - s-a oprit în poftă de putere şi avere!"

(Însemnare din 5 februarie 1941)

În zilele rebeliunii legionare din iarna lui 1941, revolta faţă de cele ce se petrecuseră pe străzi era atât de profundă încât se preschimbase în silă de tine-însuţi (iată ce se poate întâmpla în ţara mea!):

"Am un profund dezgust de toată fiinţa mea, care nu e la locul ei nicăieri. Numai singură cu Dumnezeu sunt suportabilă. Îmi e silă de mine: nu am nici puterea egoismului sănătos, care trage cu pumnii pentru a se aşeza, nici sfinţenia renunţării totale. Bună de scuipat! Iar ţipă legionarii: "Horia Sima, Horia Sima"! Ce vor? Nici ei nu ştiu bine, căci e imposibil să creadă că sunt în stare ei să conducă o ţară, necopţi cum sunt. În fond, e izbucnirea unei nemulţumiri, e ceva care fierbe în toată omenirea. Ce vrem? Am pierdut sensul vieţii. E în joc creştinismul."

(Însemnare din 23 ianuarie 1941)

Natura oamenilor se vede pe faţa lor, la ora adevărului. Mutrele fascismului o înfioraseră pe Alice Voinescu, aşa cum te înfioară, în 1998, chipurile celor din Hisbollah la demonstraţiile din Liban:

"Vestea condamnării lui Haig (Acterian, director al Teatrului Naţional în timpul legionarilor, n.n.),

soțul Mariettei Sadova, mă costă. Îmi pare foarte rău de el, îl cred nevinovat. Pe Toma Dimitriu (actor la Teatrul Național, n.n.) îl plâng, dar se pare că era foarte obraznic, tăia și spânzura. Nu voi uita cât voi fi imaginea ce m-a întâmpinat în ajun de înmormântarea celor patrusprezece, în colțul Căii Victoria cu Câmpina. Marietta Sadova și doi vlăjgani în verde purtând o cruce mare (sau o coroană) de frunze – privirea le era țintă, nu vedeau oamenii din drum, umblau în pas soldățesc, drepți, ca la paradă. Nimic evlavios pe fețele lor, numai o tensiune sălbatică și năvălioasă! M–au înfricoșat! Bine că s-a terminat cu acest vis urât! Dar s-a terminat? Numai izbânda duhului poate duce la liberarea de toate coșmarurile!"

(Însemnare din 14 iunie 1941)

(Continuarea în nr. viitor)

BEIT HORIM
MIȘKENOT DIZENGOFF
"Părinții noștri merită tot ce este mai bun!"

Mișkenot Dizengoff, Centrul locativ cel mai prestigios pentru oamenii vârstei de aur, în locul cel mai bun din nordul Tel-Avivului (Arlozorov colț cu Dizengoff)
Atmosferă de familie numai pentru 40 de persoane

Numai la noi locatarul plătește mai puțin și obține mai mult!

Cu noi nu sunteți singur

Shana Tova!

- Pensiune completă – cinci mese pe zi
- Camere de lux, cu bucătărie, frigider, aer condiționat și telefon
- Supraveghere medicală 24 de ore pe zi
- Bogate activități în comun, gimnastică, concerte, fizioterapie și lucru de mână
- O atitudine călduroasă și familială din partea unui personal calificat și cu experiență (ajutor la baie și la mese)
- Posibilități de a plăti în prealabil taxa de intrare și reducerea plății lunare

Au mai rămas încă trei locuri libere.
Reducere mare celor care intră în luna curentă

Pentru informații suplimentare:
Str. Arlozorov 23, Tel Aviv
Tel. 03/527-2846, Pelefon: 052/938-157

Generalul Shaul Mofaz, noul șef al Statului Major, a declarat că Israelul este perfect conștient de primejdia pe care o reprezintă rachetele nucleare ale Iranului și că va lua măsurile ce se impun în această situație.
Asta a fost faza I-a.
Acum, așteptăm Mofaza II-a.

ZISE...

"Vom crea condiții economice atât de atractive în România, încât și rușii vor dori să se unească cu noi"

(Constantin Simirad, primarul orașului Iași, președintele nou înființatului Partid al Moldovenilor; după "Academia Cațavencu", Buc. 1998)

... ȘI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

IOSEF EUGEN CAMPUS

Izbucnire spre înalt

A murit la 32 de ani. Doborâtă de o cumplită septicemie, nu mai putea nici măcar vorbi. Comunica numai prin scris, un scris chinuit, tremurat, tragic în neputinţa lui. A intrat în împărăţia frigului atot cuprinzător. Pe un ultim bileţel desena cuvintele: "I felt much colder".

Viaţa Irinei Gorun-Bercovici – scurta ei viaţă – a reunit contrariile. La început, fericirea: înconjurată de dragostea şi admiraţia părinţilor, repede şi de timpuriu recunoscută ca poetă. Încă din 1971, în *Amfiteatru,* poeta Ana Blandiana o întâmpina cu dragoste şi apreciere colegială pe tânăra poetă de 18 ani: *"...Deşi elevă, versurile ei depăşesc cu mult vârsta artistică a uniformei cu guleraş alb şi păr strâns sub bentiţă. În versurile Irinei Gorun se împleteşte de pe acum o sensibilitate tremurătoare cu o maturitate amară, o anumită spaimă de cuvânt şi inefabilele sale legi".*

În 1980 însă, este nevoită să părăsească România şi să se refugieze, împreună cu familia, în America. Este şi momentul primei mari amputări. Amuţeşte ca poetă. Îşi continuă activitatea numai ca matematiciană. Se consolează cu bucuriile simple ale vieţii de familie, cu soţul şi cu copilul ei, aşteaptă cu nerăbdare al doilea copil. În 1985, a doua şi definitivă amputare: despărţirea de viaţă.

◆

Precum în viaţă, tot astfel în opera poetică a Irinei Gorun descifrăm, la bază, caracteristica înfruntare a contrariilor.

Exista la ea o mare sete de viaţă: *"Am intrat într-un timp nou. / Plantele s-au despicat în arcuri colorate / Ca nişte arteziene desenate cu tuş, / Plouă luminos printre copacii vii..."* (Acuarela). Sau: *"Aş vrea să zbor, să zbor / În clipa când oraşul / Cutremurat de dor / Va aştepta minunea"* (Nevoie de zbor). Dar există, predomină chiar, viziunea sumbră: *"M-am născut într-o lume bătrână, / Cu scheletul greoi şi sfârşit / Cu creşterea oprită în oase"*. Şi poezia "Germenele bolii" se încheie cu o generalizare tragică: *"Prin trupul sclerozat al lumii / Ce m-a adus, ce boală port?"* Iar în poezia "Mâna" declară: *"Totul se dărâmă sub atingerea mea, / Într-un trecut mai vechi decât mine / Şi mai melancolic decât blânda mea copilărie"*.

Lucrul cel mai caracteristic însă în această dualitate (prospeţimea tinerească a vârstei şi "maturitatea amară" intelectuală şi artistică) mi se pare confruntarea lor violentă, tensiunea permanentă, izbucnirea din adâncuri către înalt.

O întâlnim nu numai tematic, dar – ceea ce mi se pare şi mai semnificativ – în însăşi structura profundă a imaginilor. Ţărmurile nu sunt mase solide, statice: *"Ţărmurile negre, lungi / Flăcări ascuţite arzând în urne de piatră"* (Corabia); *"Otgoanele sunt gata să se rupă"* (Plecarea); *"Frunza de plop poleită cu soare (...) Sub emailul auriu ascund / Sâmbure de teamă amar. ./ Deschisă-ntreagă spre albastru şi spre mare / Nimeni din neamul meu / Atâta ardere n-a cunoscut. / De plopul cu ramuri firave / Mă leagă doar un fir de moarte. / Lunga şi aurie clipă ultimă"* (Alegorie de toamnă).

Uneori, confruntarea aceasta a contrariilor ia aspectul mai potolit al împrăştierii în univers, al întrepătrunderii, ca în sobra poezie Vishnu: *"Răspândit în lucruri / Ca aerul munţilor în cotloanele pădurii / Ca văzduhul în oasele păsărilor, / Impânzit în lucruri, / În măr ca şi în vierme, / În curaj ca şi în frică, / Urlând în botul lupului ucis pe zăpada albă, / Fumegând pe ţeava neagră a puştii, / Răspândit în lucruri, / În iubire, în ură, / Am privit cu umilinţă peste lume."*

Dar cel mai adesea, confruntarea are înfăţişarea unei acţiuni brutale, violente: *"L-am mai zărit fugind o clipă / Cu trupul alb prin verde sfâşiind"* (Despărţire), *"Şi întunericul muşcând ca lumânarea"* (De aceea), *"Păşesc prin lan de piatră şi de iarbă, / Sălbatec verdele mă prinde de genunchi"* (Prin lanuri).

Această caracteristică pune pecetea originalităţii pe o poezie ca Somnambulul, poezie de început, inspirată din Copacul marelui poet matematician Ion Barbu, precum indică clar motto-ul pus de Irina Gorun în fruntea poemului ei.

Ambele poezii sunt bazate pe aceeaşi idee: opoziţia dintre teluric şi înalt. Prima strofă a minunatului sonet barbian suna astfel: *"Hipnotizat de-adânca şi limpedea lumină / A bolţilor destinse deasupra lui, ar vrea / Să sfărâme zenitul şi-nnebunit să bea / Prin mii de crengi crispate, licoarea opalină."* Dar, în final, o dată cu venirea toamnei, copacul se-nclină, împăcat, spre pământ: *"Atunci, intrând în simpla, obşteasca armonie, / Cu tot ce–l limitează şi-l leagă, împăcat, / În toamna lui, copacul se-nclină către glie."*

La Irina Gorun, de asemenea, copacul – aci mesteacănul, copac drag poetei – suie către ceruri: *"Mesteacănul îşi înalţă trupul alb (...) presimţind atingerea cerului"*. Dar, în final, el nu se încadrează, împăcat, în ritmul anotimpurilor şi în armonia universală. El cade pradă teluricului, cade *"în braţele iuţi/ al gângăniilor pământului"*.

Mai târziu, peste 8 ani, într-o poezie de deplină maturitate artistică, Irina Gorun reia imaginea centrală artistică din Somnambulul, transformând-o într-un impresionant simbol al actului poetic. Caracterul dinamic tensional al imaginilor este aci şi mai pregnant: *"**Să te azvârli** în pagina albă / ca într-un imens culcuş / Mirosind a nou şi levănţică, / **Foşnind** din foi de porumb, din cohorte de pitici făurari / din tainele marilor păduri dispărute. / **Să te prăbuşeşti** în pagina albă, / Ca mesteacănul, ca preotul soarelui, / când, **supt** de gura albastră, / **înălţat** pe vârfuri spre nemărginire, / **se prăbuşeşte** blând, cu fâl-*

fâiri de aripi / în braţele iuţi ale gângăniilor pământului. / ***Să te porneşti vâslind*** *pe foaia albă, ca pe-un ocean interior, / prin* ***grotele prăbuşite*** *sub faţa pământului, / ca-ntr–o mare aventură acvatică. / În care pură, fără monştri, trădători ori furtuni /* ***Spaima priveşte către tine,*** *din tinda depărtării".* (Despre poezii).

❖

Încă din prima tinereţe, Irina Gorun a simţit profund seriozitatea actului creator, a simţit "spaima care priveşte către tine" când te apropii de abisurile magice ale poeziei. A scris aşa de puţină vreme şi ne-a lăsat o moştenire aşa de bogată, de adâncă. Se cuvine să-i rămânem de-a pururi recunoscători...*

** Prinos de pioasă recunoştinţă îl constituie şi volumul de faţă: "Poetul nu mai locuieşte aici" (ed. Du Style, 1996), volum bilingv (română-engleză), îngrijit de tatăl poetei şi sponsorizat de soţul acesteia.*

Sublinierile sunt ale mele, pentru a marca dinamismul, tensiunea structurală a imaginilor.

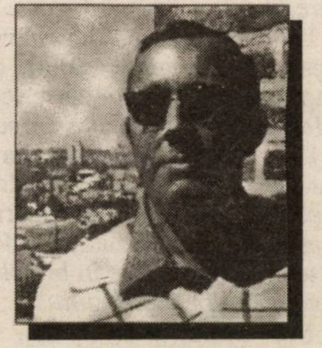

În curând, evenimentul literar nr. 1 al anului

Premiul Arcadia

pentru cea mai bună carte publicată de un scriitor israelian de limbă română în 1997. Amănunte în numărul viitor.

●

Premiul Arcadia pe 1997 este sponsorizat de D-na Eugenia Costin, în amintirea soţului ei, scriitorul şi prietenul nostru, Sebastian Costin.

Leon Volovici: 60

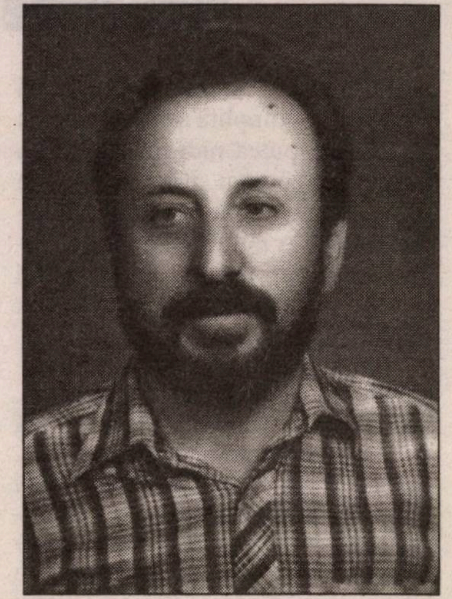

Aşadar ieşeanul Leon Volovici, istoricul acela literar pe care ne tot obişnuisem, de când a venit aici, în urmă cu aproape două decenii, să-l numim tânărul, a împlinit, discret şi pe tăcute (aşa este el în toate) vârsta de 60 de ani.

Ciudată senzaţie pentru mai vechii săi cunoscători şi admiratori. Aşa cum părinţii sunt incapabili să simtă că băiatul a crescut mare, devenind un domn cu barbă, respectabil, tot aşa bătrânilor din lumea culturală de la noi le vine greu să admită că d-rul Volovici este, din vara aceasta, sexagenar.

Greu, ne-greu, dar acceptăm faptul împlinit şi, aşa cum se cuvine la aniversări, ne amintim de înfăptuirile sărbătoritului.

Ne amintim, mai întâi, de studiul său binecunoscut (carte care, ca să zicem aşa, l-a *lansat*), "Ideologia naţionalismului şi problema evreiască în România anilor '30". Apărută la Oxford, în engleză, cartea a fost editată şi în româneşte, devenind o lucrare de referinţă în materie. De referinţă, trebuie spus, obligatorie. De vreo câţiva ani încoace, ori de câte ori deschizi o scriere despre *chestiunea evreiască* din România interbelică este cu neputinţă să nu te loveşti de lucrarea lui Volovici la bibliografie. Lovitura este plăcută.

Ne amintim, pe urmă, de rolul **hotărâtor** al proaspătului sexagenar la editarea, aşteptată ani şi decenii de-a rândul, a *Jurnalului* lui Mihail Sebastian, operă care a dominat, de la apariţie şi până acum, viaţa intelectuală a României de azi, stârnind discuţii fără de sfârşit, nu o dată pasionante, nu o dată pătimaşe.

Ne amintim, apoi, de nenumăratele comunicări şi intervenţii ale lui Volovici la conferinţe internaţionale (Londra, Paris, Bucureşti etc. etc.), care l-au transformat pe istoricul nostru literar într-un protagonist mereu solicitat al acestui gen de manifestări, atât datorită textelor sale substanţiale cât şi tactului dovedit în focul dezbaterilor; ne amintim şi de activitatea sa prodigioasă de cronicar literar la radio "Kol Israel" (de ce nu mai vorbeşti, domnu' Volo?) din anii trecuţi. Când criticul va binevoi să-şi adune lucrările în volum, ne vom da seama nu numai că avem de-a face cu un analist de clasă al fenomenului literar din Israelul pe româneşte, dar vom reuşi mai uşor să-i înţelegem şi să-i caracterizăm personalitatea: mănuşa stilistică de catifea ascunde o mână de fier în ceea ce priveşte exigenţele de ordin estetic.

Aducându-i la cunoştinţă prietenului Volovici că orice s-ar fi întâmplat acuma cu vârsta lui, noi îl simţim tot tânăr, îi cerem să ne ofere, cât mai curând, una, două, sau şapte cărţi noi.

M.

Fotbaliştii noştri sunt neliniştiţi din cauză că noul preşedinte al FIFA (Federaţia Internaţională de Fotbal), elveţianul Sepp Blatter (62) a fost ales datorită voturilor şi sprijinului financiar masiv al federaţiilor din Arabia Saudită, Libia, Egipt, Siria, Iran, etc., etc.

Pe scurt, dl. Blatter e pe blat cu arabii.

PRIMIM LA REDACŢIE

●CĂRŢI ●REVISTE ●ŞI ●SCÂNTEIERI ●DE●GENIU ●

- **Amintirile doctorului Marton**
- **Doi tineri**
- **Zâmbetele turistului Mosari**
- **Poetul din Pădurea Neagră**
- **Ion Lucian şi pixul său**
- **Farmecul discret al lui Aurel Storin**
- **Versuri, basme, reviste**
- **Marin Diaconu la Radio Bucureşti**

ALEXANDRU MARTON
SPERANŢA

Memorialistică
«Minimum», Tel Aviv, 1998

În cuvântul înainte la carte, Al. Mirodan defineşte "Speranţa" d-rului Marton drept "una din cele mai valoroase scrieri în legătură cu soarta evreilor din Ardealul de Nord al anilor 1940-1945". Iar ceea ce-l frapează întâi şi întâi pe autorul «Dicţionarului Neconvenţional...» este însuşirea memorialistului *"de a fi în permanenţă concret, concret, şi încă o dată concret, de parcă ar fi învăţat bine lecţia lui Stendhal, furnizând cititorului detalii precise şi cu miez despre viaţa (şi moartea) din universul concentraţionar nazist. Vorbele goale sunt evitate, comentariile autorului sunt reduse la strictul necesar, cartea se desfăşoară în faţa minţilor noastre, ca o oglindă cuprinzând mii şi mii de imagini ale infernului".*

Aşadar, concret. Aceasta este însuşirea de căpetenie a autorului, cu atât mai remarcabilă cu cât rafturile librăriilor sunt invadate de tipărituri pline vârf cu pălăvrăgeli, apă de ploaie, adjective fără număr şi semne de exclamaţie.

Concret înseamnă, de pildă, ce s-a întâmplat cu Marton şi ai săi în vagonul de vite din trenul cu destinaţia Polonia:

"Apa de băut, raţionalizată pentru fiecare familie, se terminase de mult. Prin hotărârea generală, copiii au primit porţii duble. Căldările de latrină s-au umplut, împrăştiind un miros greu de suportat. Văzând că nu se deschid uşile, am început cu toţii să ţipăm şi să batem cu pumnii şi picioarele în uşă şi podea ca să vină cineva să deschidă. Aceleaşi zgomote, ţipete şi bătăi, se auzeau şi din celelalte vagoane. În sfârşit, paznicul vagonului, un soldat mai în vârstă, a apărut sub fereastra vagonului şi ne-a liniştit, spunându-ne că în curând, peste câteva ore, vom pleca mai departe, unde se vor descuia uşile. Am cerut apă şi evacuarea excrementelor, la care el a răspuns trist că nu depinde de el şi nu are cheia.

După alte câteva ore vagoanele au fost ataşate unui tren de marfă şi am pornit mai departe spre iad. În vagon situaţia devenise catastrofală. Un alt bătrân bolnav, care fusese urcat în vagon pe o targă, a adormit pe veci şezând. Latrinele debordau, astfel că necesităţile se făceau în colţ, pe podea, lângă latrină. Copiii mici urlau, cerând lapte. Tinerii, când le venea rândul să se aşeze pe podea pentru dormit, predau locul bătrânilor sau bolnavilor, iar ei dormeau în picioare, rezemaţi unii de alţii. Noaptea, ca să avem mai mult loc, agăţam bagajele pe cârligele din plafon care serveau pentru legatul vitelor în vagon. În partea a doua a vagonului, în "salon", nu se puteau agăţa bagajele deoarece împiedicau statul în picioare. Aerul era o problemă, dar când reuşeai să-l tragi în piept, simţeai un miros fetid".

Concret, înseamnă să-l vezi pe Marton faţă-n faţă cu vestitul doctor Mengele:

"Când şirul nostru a ajuns în faţa lui Mengele, tata şi fratele meu au fost trimişi în dreapta. La mine a ezitat puţin, m-a măsurat din cap până-n picioare şi mi-a spus să fac câţiva paşi. Fiind încălţat numai cu un singur pantof, am şchiopătat, astfel că mi-a făcut semn să trec la stânga, la moarte. Tata a sărit după mine şi m-a tras în faţa lui Mengele, explicându-i într-o germană perfectă că nu sunt şchiop, ci al doilea pantof îl am în buzunar, căci în mâini nu aveam voie să ţinem nimic. În timp ce tata vorbea, a fost bătut cu biciul de doi SS-işti. Spre norocul meu, Mengele, fiind probabil în toane bune, mi-a permis să mă încalţ şi m-a lăsat în coloana bărbaţilor pentru muncă. Astfel tata m-a salvat pentru prima oară de la moarte. De la bătaia primită tata s-a ales cu doi dinţi rupţi, capul spart şi o ureche ruptă. A suferit de pe urma loviturilor săptămâni întregi, dar mi-a salvat viaţa."

Concret, înseamnă să vezi ce făcuse un părinte pentru a arăta că băiatul lui este mare şi bun de muncă, salvându-l astfel de la moartea ce-i aştepta pe cei mici:

"Ore întregi am stat în careul de apel, până când şi ultimul deţinut a fost înregistrat. După terminarea înregistrării am primit permisiunea să exersăm prezentarea între noi: în poziţie de drepţi, cu boneta scoasă, ţinută pe palma stângă în aşa fel încât cel din faţa ta, căruia te prezentai, să poată vedea numărul de pe bonetă. La un semnal dat de un ofiţer din turnul de pază, a trebuit să reluăm poziţia şezând, de sclavi la galere, pentru a ne petrece astfel noaptea, căci în barăcile din lagăr nu mai era loc. Dimineaţa, la apel, când stăteam de acum în picioare, un ofiţer, însoţit de doi kapo, a trecut printre şirurile noastre, selecţionând încă o dată pe cei care li se păreau prea tineri sau prea bătrâni.

Unul dintre deţinuţii din grupa noastră, care avea un băiat de 17 ani, dar mic de statură, aproape pitic, a făcut rost de două cărămizi, pe care le punea la apel sub picioa-

rele băiatului. Pantalonii lui, foarte lungi, le acopereau. Astfel a scăpat de selecţie. Unde ascundeau toată ziua cărămizile nimeni nu ştia, dar totdeauna, la nevoie, le aveau la dispoziţie. După apel, băiatul îşi sufleca pantalonii, devenind cu zece centimetri mai mic. Acest lucru a mers vreo trei luni, până într-o zi când, venind de la lucru din schimbul de noapte, la poarta lagărului s–a făcut o percheziţie corporală şi au fost găsite cele două cărămizi legate de şezutul tatălui. Tatăl a fost împuşcat pe loc, iar băiatul, care suferea de dizenterie, a murit în infirmeria lagărului câteva zile mai târziu.”

❖

O carte adevărată. O carte bună. O carte din care înveţi “ce e viaţa”, o carte care te învaţă să fii lucid şi să nu te laşi anesteziat de cuvintele mieroase ale duşmanului. O carte care merită să fie citită. O carte care trebuie să fie citită.

IANCU şi IOSEF GUTTMAN

SLOVE DE MARTIRI

publicate de părintele lor
Rabin H. Guttman
cu o scrisoare de Eugen Relgis
Tel Aviv, 1998

La 21 ianuarie 1941, în ceasurile rebeliunii legionare, rabinul Zwi Guttman împreună cu doi dintre fiii săi au fost luaţi cu forţa de-acasă şi transportaţi în pădurea Jilava. Acolo, gardiştii şi-au descărcat revolverele în trupurile lor. Băieţii - Iancu şi Iosif - au murit. Tatăl a scăpat ca prin minune cu viaţa: crezându-l ucis, asasinii l-au lăsat în zăpadă, alături de cadavrele copiilor. A fost probabil cea mai zguduitoare tragedie din câte s-au petrecut în acele zile în lumea evreiască a Bucureştilor.

După război, în februarie 1945, rabinul Guttman a publicat la tipografia “Cartea de aur” volumul despre care vorbim, cuprinzând scrierile fiilor săi. Scrieri, în cea mai mare parte, cu caracter filozofic. Iancu Guttman a studiat Literele şi filozofia la Universitatea din Bucureşti, specializându-se în sociologie şi devenind unul din asistenţii favoriţi ai prof. D. Gusti.

Lucrarea sa de bază, «Societate şi valoare», demonstrează o bună cunoaştere a subiectului, observaţiile privind pe Kant, Spinoza sau N. Hartmann fiind remarcabile.

Iosif Guttman a excelat în eseistică şi în articolul de idei, abordând o mare varietate de teme, de la fenomenul mistic la socialism şi de la raportul dintre tehnică şi progres la cărţile cele mai noi ale lui Romain Rolland, Stefan Zweig sau Iacob Wasserman, «umaniştii» vremii, în care tineretul evreu îşi punea - vai! - mari speranţe, închipuindu-şi că scrierile lor vor stăvili ascensiunea fascismului. Înzestrat cu antene fine, ca un Fundoianu, Iosif Guttman intuise primejdia scriind - în 1935 - un articol intitulat “Iminenţa războiului”, iar în 1936 altul, de o tragică clarviziune, “Încotro merge tineretul român”. Tineretul român se îndrepta cu paşi hotărâţi spre pădurea Jilava.

“Slove de martiri” era o carte practic de negăsit. Acum familia Rabinului Zwi Guttman, fratele cel mic al lui Iancu şi Iosef şi conducătorul sinagogii Gutttman din Tel Aviv, a hotărât să scoată la lumină o ediţie nouă a culegerii din 1945. Este o idee binevenită.

Citind cartea, înţelegem că Iancu şi Iosef merită nu numai un gând de revoltă şi durere, ci şi unul de admiraţie. Fraţii Guttman merită nu numai să fie comemoraţi, ci şi citiţi.

G. MOSARI

ZÂMBETE DE TURIST

Ilustraţii: Livadaru
Fotografia autorului: Hedy Löffler
Ed. Universal Dalsi,
Bucureşti, 1998

Aşa cum reiese din titlu, avem de-a face cu nişte impresii de călătorie. Apărute mai toate în «Minimum», zâmbetele pasionatului călător pe mapamond care este G. Mosari, posedă (cel puţin) trei calităţi: 1) nu sunt nici o dată plictisitoare; 2) nu sunt nici o dată gravo-doctorale; 3) dezvăluie un condeier capabil să se oprească asupra unor detalii peste care alţii trec în mare viteză, nesocotindu-le demne de atenţie. Astfel, la Beijing (noi îi ziceam Peking pe vremuri) întâlneşte, la 6 dimineaţa, oameni cântând prin curţile caselor şi dând frenetic din mâini: făceau gimnastică. Tot în China, se loveşte pe trotuar de frizeri care bărbieresc lumea pe stradă. La Madrid, oraş modern şi prosper (societatea de consum) dă peste nişte cozi *“ca pe vremuri în România":* la carne, la lemne, la zahăr? Nu, la cinema. În Republica Dominicană, femeile din pieţe îţi oferă cu zâmbetul pe buze băuturi afrodisiace. Iar ca să fie sigure că ai priceput, îţi explică şi prin gesturi cum stă chestiunea cu potenţa.

ALEXANDRU LUNGU

ROUA DE APOCALIPS

Versuri
Coperta: Mircea Muntenescu
Ed. Albatros, Bucureşti, 1998

Născut la Cetatea Albă în 1924, medic de meserie, autorul unui volum de versuri *“Ora 25”* (1946) care l-a impus printre poeţii fruntaşi ai generaţiei sale (Ion Caraion, Geo Dumitrescu, C. Tonegaru, ş.a.), Alexandru Lungu tace zgomotos o vreme (“obsedantul deceniu”), pentru a reveni, peste ani, după 1968, cu câteva volume noi: *“Dresoarea de fluturi”, “Armura de aer”,* etc. În 1973 se stabileşte în Germania, unde scoate la iveală, an de an, câte-o plachetă de versuri în colecţia numită de el *Semn*. Un Semn din pădurile Germaniei că, oriunde ne-am afla şi în orice împrejurări am trăi, noi poetul transmitem lumii un semn de viaţă.

Din anul 1990 editează, tot artizanal, împreună cu Micaela Lungu, trimestrialul de poezie şi desen *Argo,* preluând simbolic ştafeta din mâinile lui Ştefan Baciu, care editase ani de-a rândul, în Honolulu - Hawaii, revista tot românească *Mele.* Iar acum, la vârsta bilanţurilor, Alexandru Lungu a hotărât să se înfăţişeze cititorului din România cu o culegere antologică, dând seama despre scrisul său din anii exilului.

Cea mai bună caracterizare a poeziei lui Lungu, pe care critica de astăzi îl consideră - într-o rar întâlnită unanimitate - printre cei mai importanţi ai anilor postbelici, a dat-o probabil criticul literar Al. Cistelecan:

"Poemul toarce un limbaj melancolizat într-o dispoziţie reflexivă... delicateţea imaginii se încarcă pe nesimţite, ca de o rouă, de un dramatism insidios..." Cu alte cuvinte, Alexandru Lungu este un sensibil lucid, un suspin care gândeşte, un gingaş cu muşchi, aşa cum se poate constata din versuri precum *Umerii lui Elohim:*

Fugă sacră a deznădejdii/ în deşert/ unde vuietul vântului/ rotindu-se/ arată gurile năprasnice ale profeţilor// încotro e partea mea de pierzanie?// neodihna nisipului/ cu tăişuri de foc şi de ghiaţă / îmi brăzdează chipul şi oasele// dintr-o stea însângerată/ vine scara unei porunci:/ înfăşură-ţi spaima/ în pânza deasă şi grea a acestui timp/ în care îngerii se războiesc// iar de va fi să mori/ nu tresări/ aşa am rămas/ ostatec al umbrei însutite/ cu faţa la pământ/ cu gândul în adâncuri/ către cei ucişi în nevinovăţie/ toată nesfârşirea osânditoare a nopţilor// până ce stelele nevăzute/ s-au spart/ revărsând o lumină dăruitoare// şi atunci/ s-au arătat în măreţie/ umerii lui Elohim/ doi nouri strălucitori/ pe deasupra lumii purtându-se/ asemenea unor corăbii de slavă.

Sau din *Urma cocorilor:*

pleoapa nemurită a vremii/ peste descumpănirile toamnei// rănile din rouă/ lacrima din flori// adânca urmă pe care o lasă/ printre coastele mele cocorii// a ruginit frunza din morţi/ iar aerul îngână lungi litanii// curând vor troieni/ uitatele zăpezi subpământene.

Sau din *Tăcere şi ţipăt:*

cum se măsoară tăcerea?// culoare n-are - nu o văd/ n-am cum să-i cuprind/ graniţele înşelătoare/ ca nisipul pedepsit de furtuni// să iau doar tăcerea / miezului acesta de noapte/ adun sunetele de peste zi - / golul lăsat de ele/ se rupe la jumătatea măsurii// un înger mut se arată// aud cum din umăru-mi stâng/ înfloreşte trandafirul negru/ în care alături de jurul tăcerii/ se ascunde albul ţipăt al zorilor.

...Ah, să nu uităm. *«Roua de apocalips»* este un titlu perfect în cazul de faţă. Nu numai fiindcă defineşte de minune scrisul lui Alexandru Lungu, ci şi pentru că ne informează că apocalipsul are, cel puţin în viziunea poetului, părţile sale pozitive.

ION LUCIAN
FANTEZII PE TEME UMORISTICE
Fabule şi miniaturi
Ed. H. P. Bucureşti, 1998

Actor cunoscut şi recunoscut (inclusiv în Israel unde îşi are fanii săi cu miile), Ion Lucian este şi un autor de «fabule şi miniaturi» în versuri; în versuri limpezi, uşor curgătoare şi cu haz. Meşterul care ştie ca puţini alţii să-i prindă pe spectatorii din sala de teatru, ţinându-i în mână până la căderea cortinei, se pricepe la fel de bine să-şi capteze cititorul din fotoliu. Şi să-i provoace zâmbetul. Aşa, ca de-o pildă - în *"Lecţia de viaţă":*

-"Bărbate, ar fi nimerit/ De dezvăluit/ Fiului nostru cel mare, / Fără ezitare, / Câteva taine ale vieţii!/ Aşa, ca băieţii!/ Sugerează-i cum să se poarte/ Dar nu-l agresa. Ia-l pe departe/ Delicat şi cu măsură/ Dă-i exemple din natură."/ -"Măi Vasile, vino-ncoa!/ Am să-ţi spun ceva./ Ţi-aminteşti când ai fost/ cu clasa/ În pădure la Băneasa?/ Ţii minte, măi băiete, / Că împreună cu două fete/ Ne-am retras pe furiş/ Într-un hăţiş?/ Mai ştii ce-am făcut cu ele, / Cu cele două frumuşele?/ Bun! Dacă ştii, ei bine, / Aşa-i şi la albine!"

AUREL STORIN
FARMECUL DISCRET AL TEATRULUI DE REVISTĂ
Ed. Publimpres, Bucureşti, 1997

Dramaturg, poet şi fumător de pipă, Aurel Storin şi-a legat viaţa (şi numele) de teatrul de revistă din România postbelică. El este urmaşul întru totul legitim al marii pleiade de autori evrei-români care au alimentat cu humorul lor scenele revistei din România: Nicu Kanner, N. Stroe, Eugen Mirea, Jack Fulga, Aurel Felea ş.a., ş.a.

În plus, funcţionând câteva decenii de-a rândul ca secretar literar la teatrul «Savoy», întemeiat de legendarul C. Tănase, a avut prilejul (adică, de fapt, norocul) să cunoască îndeaproape pe actorii, regizorii, compozitorii şi toţi cei ce au trudit pentru publicul dornic de a petrece o seară "la revistă".

A avut prilejul să cunoască şi să ţină minte. De-aici cartea aceasta, în paginile căreia ne întâlnim cu Stroe şi Gică Petrescu, cu Stela Popescu şi Arşinel, cu Dorina Drăghici, cu N. Tomazian şi Radu Şerban, cu Ion Dolănescu şi Ion Lucian, cu Mihai Maximilian şi cu, fireşte - Nicu Kanner şi cu mulţi alţii şi cu multe altele.

Farmecul discret al teatrului de revistă ne face, în acelaşi timp, să cunoaştem mai bine farmecul discret al scrisului lui Aurel Storin. Condei sensibil şi subţire, scriitorul a ştiut să verse lacrima potrivită în seara de 31 august 1990 când edilii Capitalei au hotărât închiderea grădinii Boema, sediul stagiunilor de vară ale Savoy-ului:

«...Şi-acum, în loc de "noapte bună", / Vreau să v-aduc o veste rea:/ Aceasta-i ultima Boemă!/ Ultima vară pentru ea.// Iar la finalul unor glume/ O clipă-aş vrea să vă reţin, / Cât o avem, cât mai există, / Să-i spun adio, cel puţin.// Să-i mulţumesc cu-o plecăciune, / Să-i mângâi umbra şi lumina/ Care-au luptat cu ignoranţa/ Şi cu grătarul de la Cina, // Şi cu cenzura, cu prostia, / Cu traiul strâmb de peste zi, / Şi cu romanţele sonore/ Ce se–auzeau de vizavi.../ etc. etc.»

15 PARABOLE DIN BUSTAN (LIVADA) DE ŞEICUL SAADI; Traducere din limba persană de Otto Starck; f. l.; 1998;

50 DE CATRENE DE BABA TAHER; Ediţie bilingvă; Traducere din limba persană, prefaţă şi note de Otto Starck; f. l.; 1998;

500 DE CATRENE DE OMAR KHAYYAM; Ediţie bilingvă; Traducere din limba persană, prefaţă şi note de Otto Starck; f. l.; 1998;

Toată lumea ştie. Otto Starck

trăieşte la Rehovot de câţiva ani buni, iese rar în lume şi are o pasiune devoratoare: amanta sa, pe care nu o înşeală cu nici un chip, se cheamă poezia persană.

După ce a scos la lumină - acum câţiva ani - catrenele lui Omar Khayyam, eminentul tălmăcitor de strofe din vechime ne prezintă cele trei tipărituri sus-menţionate.

Şeicul Saadi (Şiraz, 1213-1292) este un moralist ale cărui poezii pot fi citite şi înţelese ca nişte fabule; căci ce altceva, decât o bună învăţătură de minte este, de pildă, *Mulţumire pentru bunăstare?*

Un prinţ trântit de calu-i cu putere/ căzu, şi gâtul şi-l suci-n cădere.// Şi, ţeapăn, capu-i sta ca o săgeată./ Şi cap şi trup se răsuceau deodată.// Priveau toţi vracii plini de buimăceală./ Un grec doar îl scăpă de răsuceală.// Strădania-i fu pe loc uitată,/ şi nu se-alese cu nici o răsplată.// După un timp veni la curte iar,/ dar prinţul nici nu îl privi măcar.// Lăsându-şi capu-n jos cu sfiiciune, l-am auzit atunci pe grec cum spune:// "De nu i-aş fi întors la loc, ieri, gâtul bine,/ azi faţa nu şi–ar fi întors-o de la mine!"// Plecă, zicându-i slugii: "Cere voie/ ăst bob să-l arzi pe-o creangă de aloe!" // Sluga-i dete prinţului salamalecul,/ şi-apoi făcu întocmai ce-i spusese grecul.// Şi prinţul strănută, luând aminte,/ şi gâtu-i se suci ca mai nainte.// Iertare prinţul vru acum să-şi ceară,/ dar în zadar pe grec îl căutară.

(Concluzia revistei "Minimum": vedeţi, fraţilor, ce se poate întâmpla dacă nu purtaţi recunoştinţă celor ce v-au făcut un bine la viaţa lor?)

Baba Taher din Hamodan, zis şi "despuiatul", a trăit de-a lungul celei de-a doua jumătăţi a secolului al X-lea şi în prima jumătate a secolului al XI-lea. El a dus o viaţă de derviş rătăcitor (un vagabond intelectual al vremii), dispreţuind viaţa aşezată (casa-casă, masa-masă), dar preţuind din plin farmecele feminine, cărora le-a dedicat multe din catrenele sale:

De piatră-ţi este inima, şi pentru mine - nu ia foc./ O, nu-i de mirare dacă pietrele haine - nu iau foc./ Voi arde pân-ce inima-ţi se va aprinde,/ căci singure, abia tăiatele tulpine - nu iau foc.// Îndrăgindu-te, simt inima cum mi se strânge./ Genele mi se tot bat şi iar încep a plânge./ Inima îndrăgostitului e-un ciot abia tăiat:/ la un capăt arde şi din altu-i curge sânge.

Cât despre cele 500 de catrene de **Omar Khayyam**, acestea reprezintă ediţia a II-a - revăzută - a cărţii ce-a fost distinsă, în urmă cu ani, cu premiul Arcadia. Veşnic nemulţumit din fire, Starck a găsit, după apariţia volumului, câteva ritmuri ce nu-i sunau bine la ureche în Rehovot şi câteva adjective care-i scârţâiau, hotărându-se să le schimbe. Dar să nu ne grăbim a considera că volumul de faţă constituie versiunea definitivă a celebrelor catrene. Suntem în 1998. Fac pariu pe o sticlă de whisky "Chivas Regal" contra ce vreţi dumneavoastră că în anul 2003 Otto Starck va scoate de sub tipar o ediţie nouă a cărţii, iarăşi revăzută, din care vor lipsi şapte conjuncţii şi o silabă.

MEMORIA, nr. 22 / Bucureşti, 1998 cuprinde, ca de obicei, material interesant despre viaţa şi moartea din închisorile epocii postbelice. Reţinem amintirile lui Justin Paven despre "Infernul Piteşti", un documentar de Ligia Robănescu despre fruntaşul naţional-ţărănist Ion Mihalache, o evocare a revoltei muncitorilor din Braşov (1987). Mai reţinem că revista condusă de Banu Rădulescu se confruntă, ca toate publicaţiile de azi (inclusiv tipăriturile pe româneşte de la noi) cu dramatica întrebare: de unde ştiu eu, redacţie, că mărturiile fostului deţinut politic cutare sunt cinstite? de unde ştiu eu că dânsul (dânsa) nu minte, profitând de faptul că persoanele despre care vorbeşte nu mai sunt în viaţă? Un exemplu (era să zicem, încă unul!) în acest sens întâlnim la rubrica de note de la pag. 139:

"În nr.19 al revistei o informaţie despre gen. MIHAI I. RACOVIŢĂ ne informează că el a avut în închisoare o comportare lipsită de demnitate. S-a dovedit însă că informaţia este falsă şi a fost greşeala noastră că am căzut în capcana ei. Dimpotrivă, el a avut o ţinută demnă pentru un general al armatei regale române. A murit la Sighet în celula nr.11, în iulie 1954; avea 76 de ani. Ne cerem iertare în faţa memoriei acestui distins ofiţer şi ne cerem iertare şi în faţa descendenţilor săi pentru că am greşit publicând o informaţie denigratoare. Dacă rudele sale o doresc, le putem informa şi cine este denigratorul".

VIORICA HUBER
BASME ŢIGĂNEŞTI
Ilustraţii de A. Stoicescu
Ed. Universal Dalsi, Bucureşti, 1997

Născută în 1927, măritată cu scriitorul de S. F. Adrian Rogoz (1921-1996), afirmată în anii '60–'70 ca una din bunele scriitoare pentru copii, Viorica Huber, blondă totalmente şi germană, a scris în 1960 o carte de basme ţigăneşti. Fata măritată cu un condeier evreu nutrea simpatii şi la adresa altor "naţionalităţi conlocuitore". Ea s-a dus cu manuscrisul la Editura Tineretului, fără a bănui că istoria acestei cărţi va fi ea însăşi un basm în care Făt-Frumos (adică autoarea) este pus în situaţia de a se înfrunta cu balaurul (adică cenzura), îndurând multe şi cumplite lovituri din partea acestuia. Tipărite în câteva mii de exemplare, *Basmele* au fost, prin ordin de sus , trimise urgent la topit.

"Căutam în zadar explicaţii şi soluţii" mărturiseşte Viorica Huber într-un «Cuvânt de încheiere» la ediţia de faţă. *"Nu bănuiam că în acei ani de «construire a socialismului» şi internaţionalismului exista un barem vizând nu numai pe romi, ci într-o măsură mai mică sau mai extinsă, pe mai toţi minoritarii din România, pe "neget-begeţi", fie ei maghiari, sârbi, evrei, macedoneni, etc... Urmase, tot pe ascuns, un val de topire şi a unor cărţi din folclorul acestora".*

Cât despre miezul şi calitatea acestor basme, să ascultăm câteva fraze din «Cuvântul înainte» scris de poetul Miron Radu Paraschivescu şi dat la topit împreună cu cartea:

“...După ce i-am parcurs cele peste două sute de pagini de fantezii, colorate cu toate regulile unei arte de închipuire şi poezie, am aflat mult mai mult decât putusem să ştiu despre folclorul ţigănesc, despre acest neam, până mai acum douăzeci de ani dispreţuit şi batjocorit de o ciocoime veche şi nouă ce-l robise multisecular.

Fiindcă refugiul în fantezie şi în cântec a însoţit în peregrinările lui neostenite acest neam dăruit cu virtuţile mari ale dragostei de libertate şi de artă. De la aceea a mitologicului Vulcan, de a supune fierul prin foc şi prin lucrul mâinilor meştere, până la aceea a divinului Orfeu, trecând de-a rândul printr-ale bucătăriei, florăritului, danţului şi povestitului, ţiganii au rămas, la noi ca şi aiurea, reprezentanţii şi difuzorii artei în formele ei embrionare, însă organice şi perenii, fiind populare.

Socotim, de aceea, că a făcut foarte bine Viorica Huber când s-a aplecat cu dragoste atentă asupra comorilor lor de basme şi le-a prelucrat, după gustul şi puterile sale proprii, în cartea de faţă, menită să lase generaţiilor care se ridică - şi pentru care condiţia de viaţă şi creaţie a ţiganilor robi şi şătrari va rămâne şi ea un basm - o mărturie scrisă despre mitologia unui neam dăruit şi care şi-a împletit atât de strâns viaţa lui cu a noastră, la bucurie ca şi la năpastă.

În basmul de faţă îşi găseşte cuvânt toată omenia şi puterea lui de creaţie artistică, din care scriitoarea s-a ştiut inspira, lăsându-i întreagă culoarea specifică limbii, întreg hazul şi întreg fiorul fanteziei şi al evocării unei lumi închipuite, ce numai dintr-o bogată viaţă interioară îşi poate trage izvoarele.”

Citind astăzi, în 1998, basmele Vioricăi Huber, suntem puşi în situaţia de a subscrie cu amândouă mâinile la cuvintele lui Miron Radu Paraschivescu: am întâlnit în pagini şi haz şi fior de fantezie şi o lume închipuită. O lume pe care, trebuie să adăugăm, ilustraţiile marelui grafician Aurel Stoicescu, plecat prea timpuriu dintre noi, ne-o face mai apropiată şi mai încărcată de mister.

ARGO

nr.7/1998

Bonn, Germania

Cunoscutul caiet de poezie şi desen, alcătuit de soţii Alexandru şi Micaela Lungu, cu mijloace artizanale şi cu spirit artist, cuprinde texte multe din şi despre Israel: versuri, recenzii, dar şi un text amărui al lui Al. Lungu pe marginea acum faimoasei Antologii de poezie israeliană de care ne-am ocupat la vremea respectivă cu de-amănuntul. (*«Arborele memoriei»*, Buc. 1997). Textul se cheamă “O carte siluită şi frântă” şi poate servi drept document - vai, neplăcut! - despre moravurile şi năravurile ce domnesc prin lumea scrisului pe româneşte de la Tel Aviv:

«O poveste care începe frumos şi se sfârşeşte foare trist. Ca răspuns la premiul ce i s-a acordat în Israel pentru excepţionala ediţie bibliofilă a "Cântării Cântărilor", poetul Radu Cârneci s-a gândit să alcătuiască o antologie a poeţilor israelieni de limbă română, pe care s-o publice în editura "Orion" pe care o conduce. Zis şi făcut - dar ce fel de făcut? Normal ar fi fost ca autorului propusei antologii să i se fi pus la dispoziţie “materialul brut” (cărţi, date bio-bibliografice, etc.) - şi apoi să i se fi acordat deplina libertate de a-şi săvârşi lucrarea. Orice antologie este un travaliu personal, presupunând o alegere selectivă atât a autorilor, cât şi a textelor fiecăruia. Din păcate, o asemenea desfăşurare normală a fost nu numai stânjenită, ci agresată cu tenacitate de către cei cărora le revenea rolul strict limitat de transmitere cât mai complectă, dar şi cinstită, a “materialului brut”. Livrarea acestuia din urmă a fost însoţită şi mai ales urmată de “tratative” prin care s-au exercitat neobişnuite presiuni asupra iniţiatorului antologiei. La o cât de sumară privire, se vede cât de colo umbra nefastă din care au acţionat nişte precupeţi culturali anonimi, reuşind să denatureze valoarea virtuală a unei adevărate antologii. Compromisurile rezultate sunt lamentabile. Antologia a căzut într-un inventar arbitrar, lipsit de cel mai elementar criteriu estetic, dar destul de bogat în goluri. Aşa se face că paginilor de poezie li se alătură (vai! cât de răbdătoare este hârtia) pseudo-versificări înnecate între ridicol şi penibil. În ce priveşte absenţele mai mult decât nemotivate, este suficient să amintim pe cele ale lui Paul Păun (cel mai strălucit poet român ce a vieţuit în Ţara Sfântă), Sesto Pals (veteran al avangardei lirice româneşti), Dan Voinescu (rostitor de dense profunzimi metafizice), Mircea Gorun (remarcabil poet târzielnic).

Încercarea de a drege ceva din faţa spartă a lucrurilor a frânt cartea în două: un compartiment de clasa întâi (intitulat “Zboruri” - 18 nume) şi unul de clasa a doua (“Aspiraţii” - 5 nume). Altă formă de compromis, un supliment de confuzii. Dacă s-a alunecat în această separare (cu intenţii “valorice”?) ne întrebăm ce caută în clasa întâi cel puţin două nume ale căror texte ar fi trebuit să cadă în... clasa a treia, de ar fi existat.»

M. Rafael

RADIO BUCUREŞTI

Radio Bucureşti a transmis sub semnătura cunoscutului critic literar Marin Diaconu o *“Cronică convenţională”* la *“Dicţionarul Neconvenţional...”*

Extrase:

«Diada de început este “dicţionar neconvenţional” - o expresie cât se poate de exactă a conţinutului şi a formei lucrării. Iar dintre “dicţionar” şi “neconvenţional”, accentul axiologic cade pe cel de-al doilea termen. Cel dintâi e doar o convenţie, de ordin formal: ordinea alfabetică a termenilor. Măsura şi conţinutul dicţionarului îl dau “neconvenţionalul” din el. Căci, dacă pe Maria Banuş, Aurel Baranga, Nina Cassian, Vera Călin, Ovid. S. Crohmălniceanu, S. Damian, Dorel Dorian, Leon Feraru ş.a. îi găseşti acolo unde le este locul determinat de structura alfabetică, intervin aci cel puţin două “neconvenţionalităţi”: 1) că o serie de scriitori - luată noţiunea în sensul larg al termenului - nu sunt aşezaţi acolo unde le-ar fi locul în convenţia alfabetică. Spre exemplu, sub termenul *doctori* (o profesie foarte răspândită printre evrei, printre scriitorii evrei), desfăşurat pe 36 de pagini, sunt grupate personalităţi ca: Andrei Bacalu, Sandu Lieblich, Ştefan Stâncă sau Dr. Ygrec ş.a.; 2) în structura dicţionarului sunt termeni din comunicarea obişnuită, termeni ce au o legătură semnificativă, sau numai întâmplătoare, cu scriitori evrei, cu lumea evreiască. Aşa sunt, în vol.I: *accident, adaptare, agitaţie, dar şi batistă, beţie, bâtă, ceas,* etc; iar în vol II: *dambla, decoraţie, dedicaţie, ebraica, eclipsă (de lună), farsă,* etc.

La unii termeni găseşti cam ceea ce cauţi şi bănuieşti a fi. Spre exemplu, la *donaţie,* găseşti povestea donaţiei Elias, repusă în discuţie în ultimii noştri ani; sau la *editori* - lunga listă a editorilor evrei din România, de la Şaraga până la redactori editori din anii ‘50-'60. Dar pariez cu ascultătorul că nu bănuieşte ce se află la termenul *dambla.* Căci este vorba de “damblaua” lui Ion Barbu - cu expresia cunoscutului calamburgiu Oscar Lemnaru, prin care caracteriza apropierea autorului *Jocului secund* de mişcarea fascistă, luându-i apărarea: *“Asta e o infamie!... Barbu n-a fost nici o dată fascist... Îl lovise damblaua, domnule...”* (p. 7).

Dicţionarul... lui Mirodan este “neconvenţional” şi întrucât este o lucrare pe care o scrie autorul şi totodată se scrie. În mod obişnuit, orice autor sau coordonator de asemenea lucrări îşi face documentarea, întocmeşte o listă a personalităţilor sau a termenilor, redactează, tipăreşte; şi, eventual, mai adaugă în volume următoare noi date ale cercetării sau o addenda.

Alexandru Mirodan a solicitat pentru volumul I câţiva “informatori”, cei mai mulţi ei înşişi “eroi” ai dicţionarului-roman. Pentru ca, în volumul al II-lea, să găsim şi “reacţii”, completări la vol. I. Din lunga listă a colaboratorilor cu texte scrise special pentru dicţionar şi tipărite, amintesc pe: N. Steinhardt, Radu Cosaşu, Victor Bârlădeanu la vol. I, sau Gh. Cunescu, Ştefan Baciu, Adriana Berger (asistenta lui Mircea Eliade) ş.a., la vol.II.

Cu o aşa metodă “neconvenţională”, mă întreb: cum va arăta volumul al V-lea, sau al VI-lea, sau al câtelea? Sau ultimul, cu litere până la Z, va fi urmat de altul, de altele, ca supliment?! Căci, se ştie, convenţionalul are limite... convenite, pe când “neconvenţionalul” n–are nici o limită..., decât aceea pe care şi-o stabileşte singur.

Aşadar, ca un avantaj al neconvenţionalului este faptul că autorul poate să continuie prezentarea scriitorilor sau a problematicii din primul volum în cel de-al doilea şi poate că şi în următoarele. Dacă de convenţie ţin data naşterii, o listă a publicaţiilor la care a colaborat scriitorul, o listă de pseudonime sau a operei, de neconvenţional ţin un amănunt, un fapt, o anecdotă, cărora autorul dicţionarului le conferă o semnificaţie. Căci există, totuşi, o logică internă (nu una de tip clasic, ci una tot... neconvenţională!) şi o raţiune a faptelor şi a valorizărilor întreprinse de Alexandru Mirodan, pentru care critici şi istorici literari profesionişti îl pot invidia...

Unele dintre datele pozitive cu care lucrează autorul Dicţionarului neconvenţional... sunt atât rodul cercetării tenace, desfăşurate prin decenii, cât şi al spiritului jurnalistic care l-a animat pe Mirodan în anii ‘50-'60, şi se află acum transfigurat într-o carte istorică, atât ca obiect cât şi ca semnificaţie. Dau şi aci numai un exemplu. S-a discutat în urmă cu vreo lună la Radio România Cultural, timp de o săptămână, câte o oră pe zi, despre Premiul Nobel. Iată acum şi contribuţia - indirectă, desigur - a lui Alexandru Mirodan la un asemenea ciclu, preluată din vol. II (p. 114-115). În 1920, o revistă pariziană informa despre un “referendum Nobel în Franţa şi în străinătate”. Dacă din Anglia era propus Bertrand Russell, din Germania Rainer Maria Rilke şi Einstein, din Austria Freud sau din Rusia Sovietică Maxim Gorki ş.a.m.d., din România era propus ca poet Alexandru Dominic. Cine era şi cine este Alexandru Dominic? Citez din *Dicţionar...* doar începutul prezentării: *“(Avram Reichman, Bucureşti, 1889 - Bucureşti, 1942), poet, dramaturg, este, cu siguranţă omul cel mai enigmatic din întreaga istorie a scrisului evreo-român”* (p.111). Ca într-un roman, Al. Mirodan trimite pe Z. Ornea şi Haralamb Zincă să-l identifice. Până vom cunoaşte ce au aflat cei doi “detectivi”, “istoricul literar” şi “autorul de romane de spionaj”, Mirodan ni-l prezintă pe Al. Dominic în peste 20 de pagini, instructive, scrise cu nerv şi cu un bogat material ilustrativ, atât literar propriu-zis cât şi iconografic.

Dintre “câteva însemnări” scrise de Dominic în 1908 şi reproduse de Mirodan, preiau acum doar una: *“Groparul este editorul, iar mormântul e un volum”* (p. 132).

Parafrazându-l pe Dominic, aş rezuma *Dicţionarul neconvenţional...* al lui Mirodan printr-un epitaf: “Groparul este cronicarul, iar Dicţionarul... este un monument al literaturii române».

(În nr. viitor: Alexandru Şafran, Em. Valeriu, M. Mircu, Eric Nussbaum, Maria Găetan-Mozes, etc., etc.).

Cu toate că pe mormintele din cimitirele noastre este înscris atât numele ebraic al decedaţilor cât şi numele pe “loazit” (litere latine) al acestora, şefii de la Hevra Kadisha din Rishon Le Zion au refuzat cererea familiei ca pe piatra de mormânt a tânărului Yotam Gechtman să apară şi numele pe loazit al decedatului.

Doamna Zeichler-Gechtman a refuzat diktatul celor de la Hevra Kadisha, şi la ora de faţă piatra fiului ei Yotam este albă, fără nume scris pe ea. Acum, îndoliata mamă s-a adresat Knessetului, Ministrului Cultelor, Rabanutului, strigând pretutindenea că nu se lasă până când nu se va face dreptate.

Foarte bine, doamnă. Fă scandal. Să nu mai rămână piatră pe piatră.

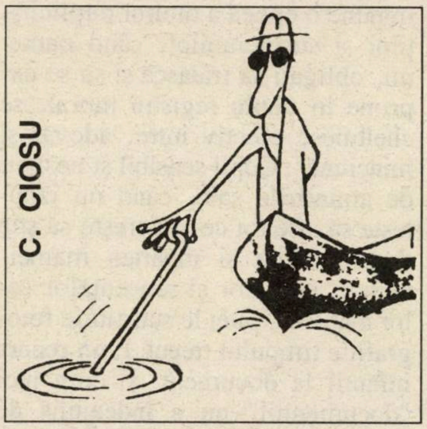

Pescuitorul de perle

Și ce tânăr arată!

"Fac parte din generația născută în România Mare și am prins pe rând naționalismul romantic al pașoptiștilor (luptătorii pentru democrație de la 1848 – *n. red. Minimum*), cel autoritar al monarhiei carliste, cel extremist al legionarilor și al lui I. Antonescu, până la deznaționalizarea comunist-stalinistă."

(Dintr-o declarație a regizorului de film Sergiu Nicolaescu, senator; în "România liberă", București, nr. 2456/1998; comunicată de ing. Vintilă Breazul, București, POB 38572).

Și soția n-a primit nimic?

"Bărbatul lui Mihai Leu (campion mondial de box) a primit în dar o stație de benzină".

("Lumea Liberă", New York, nr. 507/1998; comunicată de Rennie Dâmboviceanu din Forest Hill, New York 11375).

Nu iese socoteala

"Ou întreg 155 calorii – albuș 45 calorii și gălbenuș 375 calorii"

("Minimum", nr. 135/1998; comunicată de David Șmilovici, reh. Bar Illan 15/2, Kfar Saba, care, dornic de a-și păstra silueta, nu înțelege, deși a făcut socoteli și cu calculatorul de buzunar, cum anume reușește omul ca – înghițind un albuș de 45 de calorii și un gălbenuș de 375 – să consume numai 155 de calorii)

La casele cele mai mari

"Indonezienii nu o prea iubesc pe Megawati Sukarnoputri, fiica președintelui Suharto, înlăturat de la putere în urmă cu 32 de ani"

("Newsweek", U.S.A., 25.5. 1998; comunicată de Renata Schifter, 7115 Robinwood Rd, Bethesda, MD 20817, U.S.A., – care atrage atenția cunoscutului săptămânal cu cincizeci de corectori că suspomenita cucoană este fiica fostului președinte Sukarno, și nu a proaspătului lider demisionat, Suharto).

Nu confundați reginele!

"Își amintește de trecerea trenului mortuar care transporta trupul neînsuflețit al Reginei Mame Elena de-a lungul Văii Prahovei și de lumea tăcută care asista la ultimul ei drum".

("România liberă", nr. 2491, București, 1998; comunicată de Dora Hrisanti, Brașov, POB 1832, – care, la vârsta de 78 de ani, își amintește și ea de respectivul tren pe care l-a văzut înainte de război, precizând însă că în vagonul mortuar se afla trupul neînsuflețit al Reginei Maria, mama lui Carol al II-lea și soacra Reginei Elena).

Se non è vero, è bene trovato

"Legionarii, cu lozinca lor «omul și pogromul», au fost anticomuniști?"

(Dintr-o scrisoare trimisă de M. David și apărută în "Ultima Oră", la 19.6.1998; comunicată de Lică Landskron, POB 20380, Kiriat Sharet, Raanana 43504; corespondentul nostru atrage atenția că în lozinca cu pricina s-a strecurat o mică eroare: în realitate, era vorba de «omul și pogonul»; ceea ce nu înseamnă însă că anumite persoane nu visau la «omul și pogromul»; cu atât mai mult cu cât această din urmă lozincă era și mai ușor realizabilă).

Cherchez la femme

"Își strâng mâinile... deputatul Amir Peretz, președintele Histadrutului, Simon Ben Hamu, președintele filialei Ierusalim a Histadrutului și Miriam Bonfil, președinta organizației "Naamat".

(Din ziarul ebraic "Ierushalaim", 10.7.98; comunicată de av. Ady Carmy, reh. Hillel 73, Ierusalim, – care se întreabă, împreună cu noi toți, unde a dispărut femeia).

Poșta

Dr. David Lazare, Paris, Franța; **prof. Riri Tobias,** Ierusalim (nu); **Ing. Dan Peer,** Bat Yam (aveți dreptate: ziarul Yediot Aharonot a încurcat borcanele publicând steagul românesc roș-galben-albastru în dreptul orașului Moscova, în loc de steagul Rusiei; afară de cazul când cunoscutul cotidian a vrut să "bage o pilă", sugerând că, în curând, românii vor ocupa Moscova); **Victor Franc,** Haifa (just; ne-ați prins în ofsaid în plin campionat mondial de fotbal; citatul respectiv de la "Zise..." a apărut de două ori în numărul trecut al lui «Minimum»).

Gurile rele susțin că Roni Millo, președintele noului partid «Atid» are o prietenă de-o frumusețe rară, o „apariție de-a dreptul sculpturală", cum afirmă inițiații. Venus din Millo.

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Sunt oameni care nu ştiu nici cum să trăiască, nici cum să moară. Trăiesc speriaţi de moarte, trăiesc pentru că nu mor, şi mor cum dă Dumnezeu, chiar şi dacă n-au învăţat să moară.

❖ Sunt talente care se manifestă ca unele vânturi uscate; ploaie nu aduc. Doar praful de-l stârnesc din belşug.

❖ Deţinător a nenumărate opere de artă, în aşa măsură îşi închipuie că posesiunea lor e un merit, încât nici nu e de mirare sentimentul care îl încearcă precum că admiraţia care li se arată îl include neapărat şi pe el.

❖ Luxul îşi are servituţile lui şi nu iubesc luxul. Dar a trăi în limita "strictului necesar" îmi este odios. De fapt, ceea ce îmi doresc e "ceva peste strictul necesar", ceva care, chiar dacă nu are cum să fie lux, să-i semene destul de mult pentru ca să mă încetăţenească, în spiritul cumpătării, dincolo de limita animalităţii, acolo unde – liberă de servituţile traiului de toate zilele – inteligenţa poate sluji mai bine, şi mie, şi altora. Pe scurt: nimic mai strict necesar decât o picătură de lux.

❖ Tot cotrobăind prin belşugul de hârtie al romanului uiversal, mă sperie câteodată foşnetul steril al unui nesfârşit norod de năluci. Chiar şi dacă unele apucă să capete un contur, ele mă duc cu gândul la acele manechine asamblate pentru uzul lecţiilor de anatomie în care piesele mobile de plastic colorat ţin loc de tot ce e carne.

❖ Unii îşi pierd timpul, alţii şi-l cheltuiesc; dar, oricum ar fi, pierdut sau cheltuit, îndărăt nu ţi-l poate da nimeni. Şi nu poate pentru că nimeni nu-i nici atât de iscusit să ţi-l poată găsi, nici atât de bogat în zile ca să-ţi împrumute din ceea ce nu-i prisoseşte.

❖ Bag de seamă uneori, când se întâmplă să mânui o lucrare importantă, că atunci când o scriam şi-mi vuia capul de grija ei, mă bucuram totuşi mai mult decât mă bucur când, eliberat de asemenea griji, o privesc încheiată... Poate pentru că atunci când o scriam era numai a mea, câtă vreme acum poate aparţine oricui. Ba, cu cât sporeşte distanţa dintre ceea a fost ea sub mâna mea şi ceea ce devine ea sub ochii altora, cu atât mai mult parcă se înstreinează de mine, şi într-atât nu îmi mai pot aduce aminte când anume, în ce zi, în ce împrejurare a vieţii mele m-a vizitat cutare uimitoare idee, sau i-am găsit cutare excelentă expresie. Bucuriile acelor clipe s-au dus, şi uite aşa, ca la un copil plecat de lângă mine, de sub părinteasca mea oblăduire, amintirea înceţoşată a cutărei scrieri îmi tot mână la vale melancolia aceea cu ochii uscaţi, căreia nici o lacrimă nu mai ajunge să-i spele tristeţea.

❖ De te duce capul numai la rele şi la prostii, înseamnă că nu-ţi eşti prieten nici măcar ţie însuţi.

❖ Nici folositori, nici folosiţi, s-ar zice că umanitatea îşi tolerează paraziţii numai pentru că eliminarea acestora ar costa-o mai mult decât întreţinerea lor.

❖ Ţambalagiul poate fi un virtuos; dar dacă ţambalul lui nu-mi poate interpreta o sonată de Beethoven, trebuie să cred nu că ţambalul îi limitează talentul, ci dimpotrivă, că talentul nu-i este destul de specializat ca să-i îngăduie a se aşeza la un pian.

Erată şi scuze

Din cauza unui accident de ordin tipografic, din articolul "Între numărătoarea inversă..." de Al. Sever din nr. 136 – consacrat lui B. Elvin – a fost omis fragmentul de mai jos; pe care cititorul este rugat să-l intercaleze între "nici ironia" şi "Şi totuşi" (p. 41, col. II).

Rememorarea nu se face în regim strict calendaristic. Vârstele se amestecă şi se travestesc. Adolescent întârziat în copilărie, şi tânăr întârziat în adolescenţă, Matei trăieşte toate oscilaţiile pe care i le impune o epocă a tuturor duplicităţilor şi suspiciunilor, când oamenii, obligaţi să trăiască şi să se exprime în dublu registru moral, se cheltuiesc efectiv între "adevăr şi minciună". Copil sensibil şi nesigur de amintirile sale, când nu izbuteşte să afle tot ce-şi doreşte să ştie despre boala şi moartea mamei, atunci, tăcerilor şi reticenţelor celor maturi, Matei le substituie fotografiile timpului trecut. E un recurs infantil la document, şi cum nici "documentul" nu e îndeajuns de grăitor, copilul recurge la imaginar: deşi nu-i lipsesc oarecari amintiri de la înmormântarea mamei în Bucureşti, el îşi imaginează înmormântarea ei în cadrul mai familiar al târgului de baştină. Cu alt prilej, când sora şi cumnatul, implicaţi în rezistenţa epocii, se feresc, cum e şi lesne de înţeles, să satisfacă curiozitatea băieţandrului, recursul acestuia la imaginar se impune din aceeaşi nevoie irepresibilă de a suplini o informaţie lacunară, şi iată-l imaginând acum, în spirit detectivist, o întâlnire conspirativă.

Apropierea războiului şi sfârşitul lui, elaborarea eseului dedicat lui Anatole France, concedierea de la revistă, discriminarea rasială şi studiile liceale la Cultura, o vizită a legionarilor şi o seară la teatru, excluderea din partid a cumnatului, bombardamentul aerian al aliaţilor, munca "de folos obştesc" şi dezgroparea morţilor din bombardament – totul e amestecat şi aşternut potrivit cu intermitenţele unei memorii prea de tot solicitate pentru ca să mai accepte disciplina timpului măsurat. Într-adevăr, amplitudinea oscilaţiilor dintre o vârstă şi alta, între realitate şi imaginar, între o amintire şi alta, chiar şi comunicarea alternând între persoana a II-a şi a III-a – totul tinde să sugereze cutremurul unei întregi epoci în care instabilitatea şi nesiguranţa par să fie singurele certitudini. Cu educaţia sentimentală pe care i-o înlesneşte o tânără trecută prin deportare şi lagăr, Matei e abandonat în pragul unui alt ciclu de viaţă.

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 1998

ZODIA LEULUI (23.07 – 22.08) şi a **FECIOAREI** (23.08 – 21.09) **PENTRU TOŢI:** Marte îşi extinde dominaţia asupra celor două Zodii succesive, într-un mod destul de puţin armonic. Leul va avea piedici în 1998. Între 31.07 şi 23.08 Mercur va fi "retrograd", afectând toată electronica, viaţa financiară şi – în general – orice iniţiativă de-a noastră. Cu puţin înainte de retragerea lui Mercur, eclipsa parţială de Soare din 22.08 va atrage din nou atenţia mai marilor lumii acesteia asupra consecinţelor morale ale deciziilor lor, mai ale dacă sunt Lei. Zodia Fecioarei primeşte influenţa lui Marte, care-i dăunează, în pofida inteligenţei native, prin accelerarea unor reacţii de intoleranţă. Nu vorbim însă numai de născuţii sub Fecioară, ci de toată lumea. În primele zile ale acestei Zodii, deci (sfârşitul lui august), egoismul dominant ne poate dăuna propriilor interese. La începutul lui septembrie, influenţa lui Venus dă de-o parte simţul critic şi luciditatea, promovând în prim plan doar plăcerile imediate. La sfârşitul perioadei dominate de Zodia Fecioarei, până la 21.09, dacă nu ne dominăm, astrele provoacă ieşiri verbale agresive şi iniţiative prost orientate.

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

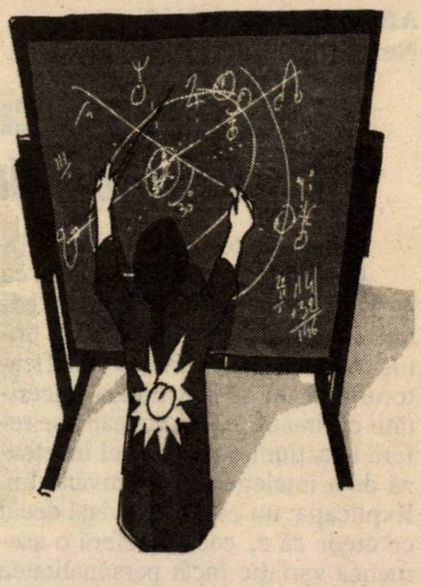

RĂSPUNSURI PENTRU CITITORI

L. KAUFMAN, Ashkelon: Eşti Capricorn, cu Ascendent (a doua Zodie) Scorpion, şi cu oarecare influenţă a Săgetătorului. La un loc, Jupiter, Saturn şi Pluto dau putere, vocaţie intelectuală, dar expun la tot felul de surprize aduse de Uran. Dominanta ta (60%) este Zodia Scorpion. Caracterul şi preocupările ieşite din comun te fac "greu de înţeles" pentru ceilalţi, care scornesc pe seama ta tot felul de poveşti inventate şi te ponegresc fără să le fi dat prilej. Intuiţia şi visele profetice dau rezolvări şi te conduc mai devreme sau mai târziu spre mistică. Orgoliul şi independenţa de opinie te apropie de Leu şi nasc conflicte cu partenerul, familia şi grupul social. Pericolul poate proveni de la foc, automobile, cai, călătorii cu avionul. Simpatiile şi antipatiile sunt puternice, dar iraţionale. Banii vin pe neaşteptate, nu "se adună la ciorap", dispar cum apar, dar vin – la fel de brusc – alţii. Bolile sunt ori inflamatorii, cu debut brusc, ori pierderi trecătoare de energie. Atenţie la intestine, zona genital-anală, şi mai ales la surmenaj. Date lunare de iniţiativă: 1, 3, 10, 12, 19, 21, 28, 30, inclusiv pentru întrebarea telefonică. Culori favorabile: maro-auriu, purpuriu, piatra de jad în argint. Armonie cu persoanele născute la datele de mai sus, plus pe 4, şi 8, 22, 26. În 1998 ai mai multă nevoie de creaţie în orice. Situaţia din casă a început să se îmbunătăţească de la 9.06, cu realizări pe toate planurile. A evita aglomeraţiile pe jos sau cu maşina. În 19.11, zi importantă. Câştig nesperat pe 18.12.

LORELAY – Rehovot: Ai dreptate să pui întrebarea despre harta ta aglomerată. Eşti 30% Balanţă, 30% Scorpion şi 40% Fecioară. Venus, Marte (foarte activ în acest an) şi un Mercur agitat de la natură, planetele ce corespund Zodiilor tale, trag de tine în mod haotic: faci carieră rapid căci eşti tânără, dar – din acelaşi motiv – să nu rămâi singură şi să scapi de cicăleala părinţilor. Dacă pui la socoteală şi armata, nu e uşor. Cariera cea mai potrivită cu Harta ta ar fi computerele şi limbile străine, cu care nu stai rău deloc. Ai un viitor cu promovări, cu condiţia să nu-ţi divulgi planurile profesionale şi romantice. Nu te amesteca în grupuri puse pe intrigă, căci te vor "aranja" şi pe tine, până la urmă. Nu practica "înţepăturile" veninoase dacă vrei să nu ai şi tu parte de ele. Nu face experimente psihologice cu colegele mai nevinovate şi mai naive decât tine, pentru că ai această tendinţă de a-i manevra pe cei din preajmă. Uneori nu apreciezi exact caracterul amicilor, nu gândeşti destul în această privinţă, te arunci în intimităţi (nu e vorba de sex) şi te alegi cu multe deziluzii. Încolo, ai multă inteligenţă şi predispoziţii pentru posturi de conducere, cu condiţia să reuşeşti să devii mai raţională, mai răbdătoare şi prevăzătoare. Poartă argint mult cu piatră de agat. În 1998 cred că vei cunoaşte pe cineva, bărbat (posibil Leu sau Săgetător) din sectorul afaceri, de unde poate ieşi ceva serios.

ARMINIUS CASSVAN
New York

Vă întreb: cine ar fi dispus să moară de dragul sincerităţii?

„Calitatea de a fi sincer: fiind în realitate acelaşi ca în aparenţă; real, autentic". Aceasta este definiţia. Şi totuşi, André Gide scrie în Falsificatorul de bani că chestiunea sincerităţii e iritantă, că atunci când se referă la acţiunile proprii, el încetează de a înţelege sensul cuvântului. Explicaţia: nu este nici o dată decât ce crede că e, ceea ce oferă o asemenea variaţie încât personalitatea de dimineaţă deseori nu se întâlneşte cu cea de seară. Deşi scriitorul catolic şi homosexual care a devenit moralistul societăţii franceze din prima jumătate a secolului se referă la unul din personajele romanului, nu tocmai comun, ştim cu toţii că nu gândim la fel tot timpul, o grămadă de factori contribuind la felul cum răspundem lumii exterioare. Această "instabilitate" este caracteristica vieţii şi nimic nu ne poate transforma în roboţi egali tot timpul cu ei înşişi.

În lumina celor de mai sus se mai poate vorbi despre sinceritate în sensul absolut la care se referă definiţia termenului? Ca probă că termenul este folosit mai mult ca o formulă, că adevăratul sens s-a uitat, să ne gândim la felul cum terminăm orice scrisoare comercială: "cu sinceritate". Cu "stimă" e, evident, şi mai artificial, dar aparţine aceluiaşi domeniu.

Şi totuşi, sinceritatea "adevărată" e recunoscută uneori, nu prea des, ca o raritate. Un exemplu aparţinând propriei mele experienţe este descrierea unei maladii – cu detaliile necesare – de care este afectat subsemnatul. Actul este considerat de "mare sinceritate", de parcă ar trebui – conform unui anumit obicei – să fie ascuns cu grijă, ca un minus de care ar fi bine să nu se prea ştie. Cum să ascunzi faptul că ai, în raport cu societatea, o vorbire ininteligibilă (cu excepţia celor ce te ascultă toată ziua); că ai o mână dreaptă inutilizabilă ca dominantă, ci doar ca asistând mâna stângă, că ai probleme la înghiţire, în special a lichidelor, etc...?

Cine e destul de sincer pentru a recunoaşte că e un parazit social, că se face că munceşte, ziua de muncă reprezentând pauzele dintre băutul cafelelor, că îşi exploatează familia, etc., etc...?

Sinceritatea în aceste domenii şi în multe altele relatate ar însemna o sinucidere. Cine vrea să moară de dragul sincerităţii?

Răspunsul revistei "Minimum": Deputatul Ori Or, din Partidul Muncii, care, după cum ştim, s-a apucat să zică într-un interviu acordat ziarului "Haaretz" tot ce gândeşte el despre *sfaradimii* din Israel.

CALENDAR

August

? august a murit Al. Robot (1941)
2 august a murit Isaia Iancovici (1997)
4 august a murit Ludovic Bruckstein (1988)
8 august s-a născut Saşa Pană (1902)
9 august a murit A. Zaremba (1930)
9 august a murit Florin Tornea (1989)
10 august s-a născut L. Volovici (1938)
10 august a murit Eugen Schileru (1968)
10 august a murit I. Peltz (1980)
12 august a murit I. Reichman-Şomuz (1975)
12 august a murit A. Axelrad (1963)
13 august s-a născut Andrei Tudor (1907)
14 august s-a născut Ştefan Tita (1905)
15 august a murit A. Toma (1954)
16 august s-a născut Ov. S. Crohmălniceanu (1921)
19 august s-a născut I. Vitner (1914)
21 august a murit George Bar-On (1996)
21 august a murit Dorina Rădulescu (1982)
22 august a murit Saşa Pană (1981)
22 august a murit Felicia Keifa (Rollinger) (1996)
23 august a murit Iulia Soare (1971)
24 august s-a născut B. Elvin (1927)
27 august s-a născut Zigu Ornea (1930)
29 august s-a născut Mirel Brateş (1936)
31 august s-a născut Andrei Lillin (1915)

Septembrie

1 septembrie s-a născut C. Millian-Maximin (1885)
2 septembrie a murit A. Grossman (tipograf) (1935)
5 septembrie s-a născut G. Spina (1896)
7 septembrie s-a născut Camil Baltazar (1902)
10 septembrie a murit Mihail Sabin (1975)
12 septembrie s-a născut Alexandru Şafran (1910)
12 septembrie s-a născut Sebastian Costin (1939)
13 septembrie s-a născut Eugen Schileru (1916)
14 septembrie s-a născut H. Salem (1927)
14 septembrie s-a născut Radu Klapper (1937)
16 septembrie s-a născut Gh. Schwartz (1943)
18 septembrie s-a născut Sesto Pals (1913)
18 septembrie s-a născut M. Blecher (1909)
19 septembrie a murit A. Steuerman-Rodion (1918)
19 septembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)
20 septembrie a murit Marcel Breslaşu (1966)
22 septembrie s-a născut Isaiia Răcăciuni (1900)
22 septembrie s-a născut S. Moscovici Karmoss (1922)
22 septembrie a murit M. Maur (1988)
23 septembrie s-a născut Alfred Margul-Sperber (1898)
25 septembrie s-a născut Marcel Marcian (1914)
26 septembrie a murit M. Rudich (1991)

O nuvelă de BERNARD MALAMUD

Vecinul nostru de bloc de la New York

O nuvelă tradusă de Anton Celaru, unde vine vorba de un vecin cu care, poate, ne-am întâlnit şi noi cândva pe palier

Kessler, un fost sortator de ouă, trăia numai din pensie. Deşi trecuse de şaizeci şi cinci de ani, ar fi putut căpăta de lucru, pe bani buni, la angrosiştii de ouă şi unt, pentru că era foarte îndemânatic la sortat şi ştampilat. Îi mersese, totuşi, faima că-i cârcotaş şi scandalagiu, aşa că angrosiştii se lipseau de el. După un timp, Kessler s-a dat la fund, mulţumindu-se doar cu pensia de vârstă. S–a aciuat într-o mică locuinţă, cu o chirie modestă, de la ultimul etaj al unui bloc mizer din East Side. Erau de urcat atât de multe trepte până la dânsul încât, pesemne din pricina lor, nimeni nu venea să-l vadă. Îşi făcea veacul de unul singur, aşa cum singur fusese toată viaţa. Avusese cândva o familie, dar nevasta şi copiii îi stăteau parcă în cale; neputându-se acomoda cu ai lui, pândi un moment când dădu bir cu fugiţii. Nu i-a mai văzut niciodată, deoarece nici ei nu l-au mai căutat pe dânsul şi nici ei pe dânşii. Asta se întâmplase cu treizeci de ani în urmă. Habar nu avea unde i se află familia şi nici nu se frământa pe tema asta.

Cu toate că locuia acolo de un deceniu, era ca şi necunoscut în bloc. Locatarii celorlalte apartamente de la etajul cinci – o familie italiană alcătuită din trei fii de vârstă mijlocie şi mama lor foarte bătrână, precum şi o pereche de nemţi morocănoşi fără copii, cu numele de Hoffmann – nu–i dădeau niciodată bună ziua şi nici el nu saluta pe nimeni dintre ei când urca sau cobora treptele de lemn ale clădirii. Ceilalţi locatari îl recunoşteau vag pe Kessler când îl întâlneau pe stradă, fără a şti unde stă. Blocul avea un portar, pe Ignaz, un ins mărunt, adus din spate, care-l ştia cel mai bine pe Kessler, pentru că jucase de mai multe ori cărţi cu dânsul. Dar pentru că nu avea mână bună la cărţi şi pierdea într-una, Ignaz s-a lăsat după un timp păgubaş şi n-a mai urcat la Kessler. I-a spus nevesti-sii că nu mai poate rezista duhorii de acolo, că i se face pur şi simplu rău în casa aceea murdară, cu mobilă putredă. La fel vorbise portarul despre Kessler şi celorlalţi locatari de pe etaj, care-l ocoleau ca pe un bătrîn jegos. El ştia bine lucrurile astea, dar îi trata cu dispreţ pe toţi.

Într-o zi, Ignaz şi Kessler s-au certat din pricina pungilor slinoase, pline cu resturi menajere, pe care fostul sortator de ouă le lăsa în casa scării în loc să le arunce la gunoi. Ba o vorbă, ba alta, au ajuns să-şi arunce unul altuia insulte triviale. Până la urmă, Kessler i-a închis portarului uşa în nas. Ignaz coborî în grabă treptele celor cinci etaje şi, ajuns la el, nu conteni să-l blesteme pe bătrân de faţă cu nevastă-sa, care-l asculta indiferentă. Întâmplător, se ivi pe acolo proprietarul blocului, Gruber, un bărbat corpolent, cu faţa mereu îngrijorată, care purta întotdeauna veşminte prea largi, chiar şi pentru proporţiile sale. Venise pentru verificarea unor lucrări de reparaţii. Ignaz îi povesti, iritat la culme, despre ciocnirea cu Kessler. Îi vorbi ţinându-se de nas despre infecţia din locuinţa bătrânului şi spuse că e cea mai nespălată fiinţă pe care a întâlnit-o vreodată. Gruber ştia că portarul exagerează, dar, speriat de grijile financiare din cauza cărora tensiunea arterială îi creştea alarmant, rezolvă expeditiv chestiunea:

– Dă-l afară!

De la război încoace, nu mai încheia contracte scrise cu chiriaşii săi şi credea că, la nevoie, va putea justifica evacuarea lui Kessler prin aceea că făcea imposibilă viaţa celorlalţi locatari. Îi trecu prin minte că Ignaz va da o zugrăveală uşoară apartamentului şi că aşa va obţine uşor o chirie mai mare cu cinci dolari decât plătea bătrânul.

În acea seară, după cină, Ignaz urcă scările sigur de victorie şi bătu la uşa lui Kessler. Sortatorul de ouă deschise, dar când văzu cine era în prag, trânti uşa cu un pocnet. Ignaz îi strigă prin uşă:

– Domnul Gruber mi-a ordonat să te scot din casă. Nu te mai vrea aici. Ai umplut tot blocul de putoare.

În liniştea care se lăsase, Ignaz, rămas pe loc, îşi savura cuvintele pe care i le adresase lui Kessler. Trecură cinci minute fără să se audă ceva. Portarul nu se mişcă, totuşi, de lângă uşă, imaginându-şi-l pe bătrânul evreu tremurând în spatele ei. Apoi spuse:

– Ai două săptămâni, până la sfârşitul lunii. Mută-te de bună voie, că de nu, vin cu domnul Gruber şi te aruncăm în stradă.

După câteva clipe, uşa se deschise încet. Ignaz se sperie de înfăţişarea bătrânului. Arăta ca un cadavru care dă deoparte capacul sicriului. Cu toate astea, vocea îi răsună vie, puternică, ieşindu-i din gâtlej asemenea unui croncănit sinistru. Năpusti asupra lui Ignaz un potop de blesteme, să-i ajungă pentru toată viaţa. Ochii i se înroşiseră, obrajii îi erau supţi, barba lui rară avea un tremur nervos. În timp ce striga, chipul lui parcă se usca şi mai mult. Portarului îi pieri cheful să-l înfrunte, dar nu putu înghiţi atâtea ocări deodată. Îi strigă:

– Să te cari de-aici, javră bătrână şi puturoasă! Nu mai sta pe capul nostru!

La care, Kessler îi răspunse ca turbat că mai întâi vor trebui să-l ucidă şi că numai mort îl vor scoate din casă.

În dimineaţa zilei de 1 decembrie, Ignaz găsi în cutia de scrisori o hârtie şifonată şi murdară în care Kessler înfăşurase douăzeci şi cinci de dolari. În aceeaşi seară i–a arătat dolarii lui Gruber, care sosise să-şi încaseze chiriile. Proprietarul aruncă o privire absentă asupra banilor şi-şi încreţi scârbit fruntea.

– Doar ţi-am spus să-l dai afară.

– Da, domnule Gruber, l-am anunţat că trebuie să se mute.

– E de-o neobrăzare fără margini. Ia dă-mi cheile!

Ignaz aduse legătura cu dublurile cheilor din toată clădirea şi Gruber începu să urce greoi, abia răsuflând, lungul şir de trepte. Deşi se odihnea la fiecare palier, efortul şi sudoarea care curgea pe el îl stârneau şi mai mult.

Ajuns la ultimul etaj, bătu cu pumnul în uşa lui Kessler.

– Sunt Gruber, proprietarul, deschide!

Nici un răspuns. Nici o mişcare înăuntru. Gruber băgă cheia în gaură şi o răsuci. Kessler blocase intrarea cu un scrin şi o pereche de scaune, ceea ce-l obligă pe proprietar să împingă uşa cu umărul pentru a pătrunde în apartamentul prost luminat, alcătuit din două cămăruţe şi un oficiu. Bătrânul stătea cu faţa învineţită în uşa bucătăriei.

– Ţi-am trimis vorbă să pleci de-aici. Mută-te sau chem poliţia! spuse tăios Gruber.

– Domnule Gruber… murmură Kessler.

– Scuteşte-mă de tânguirile tale afurisite! Nu vreau să te mai văd! îi strigă Gruber. Se uită în jur şi izbucni din nou: Ai făcut o cloacă din casa asta, miroase ca un closet. Nici într-o lună n-o să scoatem duhoarea de aici.

– Miroase varza. O găteam pentru astă-seară. Aşteptaţi puţin, deschid fereastra şi n-o să mai miroasă.

– N-o să mai miroasă când o să zbori de-aici.

Gruber scoase portofelul său ticsit, numără doisprezece dolari, adăugă cincizeci de cenţi şi aruncă banii pe scrin.

– Ai încă două săptămâni, până în 15, şi gata, pleci. Altfel, pun să te evacueze cu sila. Nu mai avem ce discuta. Pleacă şi du-te unde nu te ştie nimeni. O să găseşti tu.

– Nu plec, domnule Gruber, strigă disperat bătrânul. N-am făcut nimic rău, vreau să rămân aici.

– Omule, îmi creşte tensiunea din cauza ta, spuse furios Gruber. Dacă până în 15 nu goleşti casa, cu mâna mea te apuc de fundul tău osos şi te azvârl afară.

Îi întoarse apoi spatele şi coborî treptele târşindu-şi picioarele.

În ziua de 15 ale lunii, Ignaz găsi în cutia sa de scrisori doisprezece dolari şi cincizeci de cenţi, lăsaţi de Kessler. Portarul îl înştiinţă imediat prin telefon pe Gruber.

– Am să cer evacuarea lui forţată! strigă acesta, după care îi porunci portarului să-i scrie un bilet lui Kessler, precum că nu-i mai trebuie chiria lui, ba să-i şi strecoare banii pe sub uşă.

A doua zi, bătrânul a primit o citaţie. Era chemat pentru vinerea viitoare, la orele zece, în faţa judecătorului, fiind învinuit de tratarea neglijentă şi deteriorarea bunului altuia. Hârtia aceea oficială îl înspăimântă pe Kessler, căci nu mai fusese niciodată convocat la judecător. În ziua fixată, a rămas acasă.

În aceeaşi după-amiază şi-au făcut apariţia un comisar şi doi poliţişti zdraveni. Ignaz le deschise uşa lui Kessler şi o tuli pe scări, pentru a se ascunde în pivniţă. Surzi la rugăminţile şi văicărelile bătrînului, cei doi poliţişti au cărat în stradă bruma lui de gospodărie. Ca să-l scoată şi pe dânsul, au fost nevoiţi să spargă uşa camerei de baie, unde Kessler se baricadase. A urlat, s-a zbătut, i-a implorat pe vecinii strânşi ciorchine în faţa uşii să-i sară în ajutor, dar nimeni n-a mişcat un deget. Ţinându-l strâns de mâinile şi picioarele lui uscate, poliţiştii, nepăsători la ţipetele şi zvârcolirile lui, l-au dus până jos şi l-au aşezat pe un scaun, printre boarfele sale risipite pe trotuar. Sus, comisarul a pus pe uşa apartamentului lacătul pregătit de portar, a semnat un proces-verbal pe care l-a înmânat nevestei lui Ignaz, după care a urcat împreună cu cei doi poliţişti într-un automobil şi duşi au fost.

Kessler a rămas nemişcat pe scaunul lui şchiop de pe trotuar, cu toate că începuse să plouă. Ploaia s-a transformat apoi în lapoviţă. Pietonii se strecurau printre vechiturile îngrămădite în calea lor, privindu-l intrigaţi. El nu se uita la nimeni, ochii îi erau aţintiţi în gol. N–avea palton pe el şi nici pălărie pe cap. Izbit de fulgii de zăpadă, părea una din piesele calabalâcului său azvârlit acolo. Nu trecu mult şi apăru italianca sfrijită de la ultimul etaj, cu doi dintre băieţii ei; veneau de la târguieli cu sacoşele pline. Când şi-a dat seama că omul aşezat printre mobile este Kessler, femeia a început să ţipe. Striga la Kessler pe italieneşte, dar dânsul parcă n-o auzea. Ghemuită pe treptele intrării, italianca gesticula cu braţele ei subţiri, iar gura ei încreţită nu se potolea. Feciorii încercară s-o liniştească, fără însă a reuşi. Apărură vecinii, curioşi să vadă cine a stârnit o asemenea gălăgie. Până la urmă, fiii italiencei au lăsat jos sacoşele şi, ridicându-l pe Kessler de pe scaun, l-au purtat pe sus până la etajul cinci. Hoffmann, celălalt vecin al lui Kessler, a deschis cu o pilă mică lacătul. Aşa s-a întors bătrânul în casa din care fusese smuls mai înainte. Sfidându-l pe Ignaz, care se răstea la ei şi-i blagoslovea cu înjurături din cele mai ordinare, cei trei bărbaţi au coborât în stradă şi au adus de acolo scaunele lui Kessler, masa lui stricată, scrinul şi patul de fier. Au pus toată mobila în dormitor şi Kessler s-a aşezat plângând pe marginea patului. După câteva clipe, italianca i-a trimis o farfurie mare cu macaroane aburinde, amestecate cu brânză şi suc de roşii. Apoi, vecinii l-au lăsat singur.

Ignaz l-a sunat pe Gruber, care se afla la masă. Îmbucătura i-a rămas în gât.

– Am să-i dau pe toţi afară, lepădăturile naibii! strigă proprietarul.

Îşi puse pălăria, urcă în automobil şi o luă prin ninsoarea deasă spre bloc. Tot timpul se gândi la necazurile lui: reparaţiile costă enorm; şandramaua asta e tot mai greu de întreţinut; nu-i exclus ca într-o zi să se năruie. Citise despre asemenea dezastre: faţada se desface deodată de ceilalţi pereţi şi cade ca un talaz nimicitor pe stradă. Gruber era teribil de furios pe Kessler: din pricina lui nu-şi terminase cina. La faţa locului, smulse legătura de chei din mâna lui Ignaz şi începu să urce treptele tocite. Ignaz ar fi vrut să-l urmeze, dar proprietarul îi spuse să rămână dracului în gaura lui. Când Gruber dispăru pe scară, Ignaz se strecură totuşi după el.

Proprietarul descuie uşa lui Kessler şi intră în apartamentul scufundat în beznă. Trase de şnurul luminii şi-l zări pe bătrân şezând gheboşat pe marginea patului. Pe duşumea, la picioarele lui, se afla o farfurie cu macaroane sleite.

– Ce-i cu tine aici? tună Gruber.

Bătrânul nu făcu nici o mişcare.

– Nu ştii că-i împotriva legii? Asta-i pătrundere prin efracţie. Ai încălcat legea. Răspunde!

Kessler tăcea, ca şi cum n-ar fi auzit nimic.

Proprietarul îşi tamponă fruntea cu o batistă mare, îngălbenită.

– Ascultă, omule, te bagi singur în belele. Dacă poliţia te găseşte aici, îţi pune cătuşe. Îţi vreau numai binele, crede-mă.

Spre surprinderea lui Gruber, bătrânul îşi ridică spre el ochii înecaţi în lacrimi. Izbucni apoi în hohote de plâns.

– Ce rău ţi-am făcut? Cum dai afară din casa lui un om care şi-a plătit chiria la zi, lună de lună, zece ani la rând? Ce ai cu mine? Spune-mi: ce ai cu mine? E bătaie de joc. Îţi baţi joc de mine fără nici o pricină. Ce eşti dumneata: un Hitler? Sau un evreu?

În timp ce-şi vărsa năduful, Kessler se bătea cu pumnul în piept.

Gruber îşi scoase pălăria. Derutat de lamentaţia bătrânului, nu ştiu la început ce să-i răspundă. Pe urmă, îi spuse:

– Ascultă, Kessler, nu am nimic împotriva ta personal. Casa-i a mea şi stă să cadă. Cheltuielile sunt de speriat. Dacă nu vor să ştie de asta, chiriaşii trebuie să plece. Ţie puţin îţi pasă şi te ciorovăieşti cu portarul. Locul tău nu mai e aici. Pleacă mâine dimineaţa şi nu mai zic nimic. Dacă te încăpăţânezi, o să fii iar scos cu forţa. Chem din nou poliţia.

– Domnule Gruber, spuse Kessler, nu mă mişc de aici. Omorâţi-mă, dar de plecat nu plec.

Ignaz o şterse de lângă uşă când Gruber ieşi din cale-afară de mânios.

În dimineaţa următoare, după o lungă noapte torturată de insomnii, proprietarul se îndreptă spre secţia de poliţie. Pe drum se opri la un magazin de dulciuri, să-şi ia un pachet de ţigări – şi acolo se hotărî să mai stea o dată de vorbă cu Kessler. Îi venise o idee: să-i propună internarea într-un cămin de bătrâni.

Intră în bloc şi bătu la uşa lui Ignaz.

– Pungaşul bătrân mai este sus?

– Nu ştiu, domnule Gruber, îi răspunse portarul, care nu se simţea în apele lui.

– Ce înseamnă “nu ştiu”?

– Nu l-am văzut plecând. M-am uitat adineauri prin gaura cheii. Nici o mişcare în dosul uşii.

– De ce n-ai intrat?

– Mi-a fost teamă, spuse Ignaz neliniştit.

– De ce ţi-a fost teamă?

Ignaz rămase mut.

I se făcu frică şi lui Gruber, dar nu se trădă. Luă cheile şi începu să urce scările. Nu prea avea putere, dar încercă să se mişte mai repede.

Bătăile în uşă nu primiră nici un răspuns. Când descuie, faţa i se acoperi cu broboane de sudoare.

Bătrânul era acolo, viu. Şedea descălţat pe podeaua dormitorului.

– Kessler, îi spuse proprietarul oarecum uşurat, dar simţind cum sîngele îi bate ca un ciocan în tâmple, m–am gândit la ceva. Dacă îmi dai ascultare, scapi de orice grijă.

Îi spuse lui Kessler ce-i trecuse prin cap, dar sortatorul de ouă nu dădu nici un semn. Îşi ţinea ochii închişi şi trupul i se legăna încet încoace şi încolo. În timp ce proprietarul continua să-i vorbească, el retrăia amintirile care-l năpădiseră când zăcuse afară, pe trotuar, bătut de lapoviţă. Viaţa lui nu avusese nici o noimă. În tinereţe îşi lăsase de izbelişte nevasta şi trei copii nevinovaţi, fără a mai mişca apoi vreun deget pentru ei, fără a se interesa vreodată, Doamne-Dumnezeule, în toţi aceşti ani, dacă mai trăiesc sau nu. Cum de e în stare un om, în scurta lui viaţă, de-atâta cruzime? Kessler îşi simţea inima strivită sub povara păcatelor sale, de care devenise conştient abia acum, în momente de ananghie. Gemea şi-şi înfigea unghiile în carne.

Gruber se sperie de suferinţa lui Kessler. “Poate c-ar trebui să-l las în casă”, îşi spuse el. În timp ce-l privea zbuciumându-se, Gruber avu deodată sentimentul că bătrânului i se întâmplă ceva care depăşeşte conflictul dintre ei. De ce se trântise pe podea, de ce zăcea acolo, palid de nemâncare, legănându-se încoace şi încolo, cu barba rămasă doar o umbră? Răvăşit de scena la care asista şi neştiind ce să creadă, Gruber fu tentat să fugă de-acolo, să coboare în zbor cele cinci etaje, dar se şi văzu prăbuşit pe trepte şi rostogolindu-se până jos, cu mădularele rupte. Gemu săgetat de dureri, deşi se afla încă în dormitorul lui Kessler şi-i asculta jeluirile. “I-o fi murit cineva”, murmură Gruber. Îşi zise că bătrânul o fi primit o veste tristă, dar instinctul îi spunea că despre altceva este vorba. Îl cutremură atunci gândul că bătrânul îl jeleşte chiar pe dânsul, pe Gruber, că el însuşi este acela care-şi dăduse sufletul.

Gruber simţea că se sufocă. Transpira prin toţi porii. Se ghemuise în el o greutate insuportabilă, care urca încet-încet spre cap, ameninţând să i-l spulbere. Aşteptarea catastrofei îl epuiză. Durerile îi trecură, dar abia mai putea răsufla.

Când, după câteva clipe, îşi roti ochii prin cameră, o văzu curată, plină de lumina zilei şi de aer proaspăt. Gruber fu copleşit de cumplite remuşcări. Cu un strigăt de vinovăţie smulse cearşaful de pe patul lui Kessler, se înfăşură în el şi se lăsă, cu mişcări chinuite, pe podea. Devenise şi el un îndoliat.

E.W.T.R.
România
31

Shana Tova!

E.W.T.R.

Ofertă specială de sărbători

TRATAMENT şi ODIHNĂ

COVASNA + SINAIA

sau FELIX + POIANA BRAŞOV

Noi oferim... dvs. alegeţi

PLECAREA 02.09 - ÎNTOARCEREA 27.09

A. 18 nopţi **COVASNA** - Hotel „Căprioara”
7 nopţi **SINAIA** - Hotel „Sinaia”

B. 18 nopţi **FELIX** - Hotel „Internaţional”
7 nopţi **POIANA BRAŞOV** - Hotel „Ciucaş”

777 $

OFERTA SPECIALĂ E.W.T.R.
LA AGENTUL DVS. PREFERAT

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Drăcovenii

ORIZONTAL: 1) Sos tartar - E necuratul în persoană. 2) Sunt date dracului. 3) Sunt şapte şi toate frumoase (sg.) - Marin Moraru - Ţine loc de atenţie. 4) Sprint final! - E dracul gol - Înscrise la disc! 5) O femeie dată dracului. 6) Acela de la... balamuc! - Pierdut în spaţiu. 7) Ieşit la vedere - Fata din Banat! 8) Una care dă năvală. 9) Un fel de pompă - Armata de altădată. 10) Şmecher printre hoţi! - Punct luminos - Înscrise într-un tratat bilateral! 11) Murdari ca dracul - Tremură ca piftia.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							●				
2											
3					●			●			
4			●						●		
5										●	
6				●							
7	●					●		●			
8											●
9					●						
10			●				●		●		
11						●					

VERTICAL: 1) Una care nu se ţine de drăcii - Nu e om de cuvânt. 2) Contabilizează pierderile de vieţi omeneşti. 3) Bănuţul morţilor - Veste la două rânduri. 4) Unul care pune coarne - Face mai rău. 5) Incluse în plic! - Îţi merge la inimă - Găsită la centru! 6) A da un preţ deosebit - Nu-i lipseşte nimic. 7) Nu se lasă nici de-al dracului. 8) La poalele unui dâmb! - Se strecoară pe la unele urechi - Barcă trasă pe uscat. 9) Semn al trecerii anilor - Fac modificări în mersul trenurilor. 10) Grup de petrecăreţi - Stau nemişcaţi. 11) Luată de pomană - Întrerupe brusc un şir (abr.).

Dicţionar: ORT

RODICA WEINBERG

Juxtapuneri

ORIZONTAL: 1) La mintea bobocului (fem.). 2) 50% Taxe! - Întins pe plajă. 3) Masă tovărăşească - A returna un serviciu. 4) Ţinută pe braţe - Aruncat în joc! 5) Intrat la ilicit! - Om de casă. 6) Căderi de zăpadă - Bătut la cap! 7) Fază mijlocie! - Inter dreapta! - Legătură de sânge. 8) Intră în apă - Îndreptar pentru oase. 9) A da o bună dispoziţie - Cont deschis! 10) Bun de larg consum.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1										
2			✿		✿					
3						✿				
4							✿			
5				✿					✿	
6								✿		
7			✿			✿				
8					✿					
9								✿		
10										

VERTICAL: 1) Cercetător ştiinţific. 2) Atestare documentară. 3) De strajă pe malul apei - Un şir răsturnat! 4) Piesă cu multe acte (pl.) - Aer de mare. 5) Câştigă la joc - Un an diferit! 6) Doine! - Merge la repetiţie - Cu mari şanse de reuşită. 7) Întrecere cu focul - Un fel de moară. 8) A face o depunere - Pereche din alee! 9) A prinde cute! - Bombă cu hidrogen. 10) Mijloc de trai.

Dicţionar: ILI, RIS.

MINA NIŢĂ

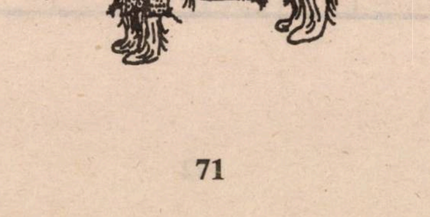

La vânătoare

ORIZONTAL: 1) Face parte din vânatul mic - Trase-n focă! 2) "Vânătoare de raţe sălbatice în...", tablou al pictorului veneţian Pietro Longhi - Pasăre interzisă la vânat. 3) Seva butaşului! - Zeiţa vânătorii la romani - E ger! 4) Cap de meşter! - Nimic (pop.) - Gol! 5) Impresionat de uciderea prin vânat, acest poet român (Nicolae) a scris poezia "Moartea căprioarei" - A alunga vânatul în bătaia puştii. 6) Zeu egiptean "salvator şi tămăduitor" - "... vânătorilor" din opera Freischutz de Weber (neart.) - Fluviu. 7) Diapozitiv din pânză folosit de vânători şi pescari împotriva ţânţarilor - Unitate de măsură mexicană. 8) Stilat - Umbră. 9) Sandu Dima - În genă! - Primii dihori! - Dumneata. 10) Vânaţi din apă - "La vânătoare în Congo", poveste reală cu peripeţii a acestui scriitor român (Mihai). 11) Loc în munţii unde se prinde vânatul. 12) "Vânarea taurului", tablou al acestui pictor veneţian (Francisc).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1										✪		
2							✪					
3				✪						✪		
4			✪		✪				✪			
5		✪						✪				
6	✪				✪				✪			
7						✪		✪				
8							✪					✪
9			✪			✪				✪		
10							✪					
11											✪	
12		✪										

VERTICAL: 1) Ucide vânatul - Vânător acvatic. 2) Vânat de baltă (pl.) - Iepure mare. 3) Legat la mijloc! - Titlu de respect pentru femei - Rid. 4) Vârful puştii! - Mare povestitor român (Mihail) care, în volumul "Depărtări", intitulează un capitol "Vânătoarea acum o sută de ani în Moldova". 5) Localitate în Germania - Masculul gâştei. 6) Pierde vară - International Tin Council (siglă). 7) Ghiocei - Olga

Alexe. 8) Aşa cum soseşte câteodată vânatul - Pasăre sălbatică mult apreciată de vânători pentru carnea ei gustoasă. 9) Băutură indiană - Ţintire. 10) "... de vânătoare, volum de poeme al medicului Ştefan Stănescu (pl.) - Acela. 11) Vânătoare de amploare. 12) Vânat ce oferă trofee valoroase - A pescui cu undiţa.

Dicţionar: NIC, CAV, SED, ONZA, SCIA, DIH, RIZ, END, AVA.

BIANCA NIŢĂ

Gramatică la purtător

ORIZONTAL: 1) Viitorul apropiat - Conjuncţii copulative (sg.). 2) Puncte de suspensie - Final de vers. 3) Mod personal - Fiord în Norvegia. 4) Întrebare - Condiţionalul optativ. 5) Aflate în căruţ - Una, alta! - Mai mult ca perfectul. 6) Articol de legătură - Întinşi. 7) Cineva - Prima notă - Diftong. 8) Personaje imaginare - Atribuţie. 9) Fiinţă - Nevorbitoare - O poveste veche. 10) Individ - Nu prea au morfologie. 11) Parte de vorbire... fără vorbe.

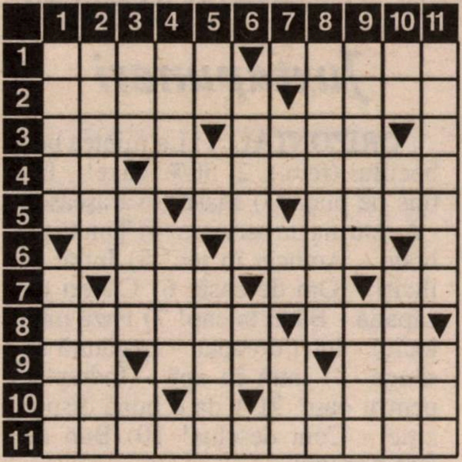
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11

VERTICAL: 1) Ascunde o figură - Câini de baltă. 2) Cele de circulaţie - Parte de vorbire care urmează după predicat. 3) Adverb de loc - Folositor - Pentru puţin. 4) Egale cu zero - Indicativul prezent. 5) Aflate în cerc! - Particulă a viitorului - La încrucişare de străzi. 6) Vis - Spetează. 7) Clasă de liceu - Prinse-n nadă! - 3 plase! 8) Modul indicativ - Loc sec! 9) Indică timpul trecut (pl.) - Zăpadă. 10) În lume! - În faţa atributului! - Scăpare de belea. 11) Subiectul ca parte de vorbire (pl.) - Ţine de tine.

Dicţionar: DAAD, ARU, ASE, TIE

Dezlegările jocurilor din nr. 136

APĂ DE PLOAIE: P, i, l, v, grindina, enorm, p, acet, alo, ic, snur, apari, ni, italia, pt, puc, t, amarata, stei, rau, istm, rr, vie, chei.

LA FÂNTÂNĂ: Lope de vega, ur, viminal, cairo, sale, h, line, bec, ia, cist, as, apoase, fta, nil, indian, s, heine, d, a, pa, n, rar, pauze, stei, act, sleit.

LA PIAŢĂ: Taraba, troc, egalare, aci, joc, lipscan, grote, ace, t, halate, hala, e, ar, chiler, lb, estima, i, ead, t, rb, ot, comert, ab, bazar, invoi, inel, cerere.

Limpede

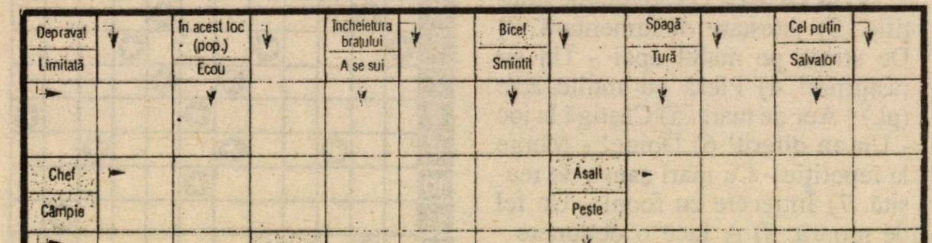
Depravat
Limitată
În acest loc (pop.)
Ecou
Încheietura braţului
A se sui
Bice!
Smintit
Spagă
Tură
Cel puţin
Salvator
Chef
Câmpie
Asalt
Peste
Esenţială
Lăsată jos!
Itinerar
Vulcan sicilian
Etaj
E pus sub cap
Stau în şură!
Nefolosiţi
Garant
Bec!
Cică!
Cuiet
Neştirbit
Ciomag
Sunet în baltă
Buclă

Dicţionar: ETNA

Nu te baza
pe puterile tale,
pe bogăţia ta-ele
nu vor fi
de ajuns.

Bazează-te pe
Dumnezeu,
pe bogăţia Lui,
pe puterea Lui;
şi vei vedea
că-ţi vor fi
de ajuns.

MB

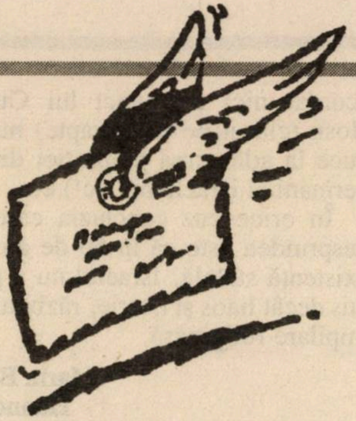

Despre răzbunare, rea credinţă sau ce?

În "Minimum" nr. 132, din martie 1998, a apărut scrisoarea mea adresată D-lui Al. Mirodan, în care spuneam că nu sunt de acord cu pornografia din traducerile publicate ale D-lui E. Wittner.

Nu trecuseră decât 24 de ore de la apariţia revistei la chioşcuri, că am fost deranjat la telefon de Dr. Wittner, un necunoscut pentru mine. Într-un monolog de aproape o oră, cu un debit care a fost aproape imposibil de stăvilit, mi-a relatat de toate. Într-o suflare mi-a spus ce a învăţat, ce ştie, cum a scăpat de un infarct miocardic, că răposata lui soţie n-ar fi fost de acord cu ce scrie în materie de pornografie, despre tot ce vrea să publice în România, etc. Politeţea mi-a jucat un renghi şi m-a făcut să nu pun telefonul în furcă. Concluzia lui a fost că dacă nu-mi retrag în scris, în două publicaţii de limbă română, cele scrise despre el, mă va da în judecată. Nu mi-am retras cele scrise, nici proces n-am avut!

"Minimum" a publicat în mijlocul revistei nr. 134, din mai 1998, impresii de călătorie scrise de mine, revenind din Italia.

Domnul doctor Wittner caută însă cu orice preţ nod în papură şi merge până acolo cu reaua intenţie încât îmi pune la îndoială buna credinţă. Cred că dacă redacţia şi directorul revistei ar fi avut cea mai mică îndoială în privinţa seriozităţii mele, sau că-mi lipseşte "un minim simţ de răspundere", n-ar fi dat bun de tipar, sau în cel mai bun caz pentru *Poşta*.

Din cele scrise de Dl. doctor îi mulţumesc pentru mica lecţie de istorie în legătură cu Campidoglio.

De unde a scos el că am plasat Columna lui Traian în Forumul roman? Am scris "în Forumul cu Columna lui Traian" (n-am vrut să repet "Traian"; desigur puteam scrie "în Forumul lui Traian, cu Columna lui").

Nu ştiu câţi turişti români cunosc ghidul turistic german Baedecker (numele familiei de tipografi, editori, librari) ca să ştie ce e un "baedecker". Noi, românii, am răsfoit în unele ocazii "Michelin"-ul, scris în franceză, mai aproape nouă, sau unora dintre noi.

Îmi închipui că doctorul a fost la Roma şi cu mulţi ani în urmă, când nu exista paravanul de sticlă să apere opera lui Michelangelo "Pietà". Deşi picioarele lui Hristos par egale, privind de foarte aproape se vede la unul din ele, deasupra degetelor, că e ceva mai subţire, şi de aici apărarea. Nu mai ştiu ce înţelege doctorul Wittner prin picioare. Poate că nu se gândeşte la segmentul terminal al membrului inferior (coapsa, gamba şi piciorul), cum a învăţat la anatomie (eu la asta m–am referit), şi foloseşte mai departe "laba piciorului", expresia din limbajul curent. Când cineva spune că-l doare piciorul drept, îl întrebi: Unde? Sub genunchi, de exemplu. De piciorul drept al Sfântului Petru n-am mai scris, dar într–adevăr m-a impresionat cum a fost roasă culoarea neagră şi a apărut un alb-argintiu. Că aceste două opere de artă nu sunt una în faţa celeilalte, asta e altceva. Intrând în Basilica, pe dreapta, în aleea principală, alături de altar, e statuia Sf. Petru, iar mai spre intrare, mai lateral, dar tot pe dreapta, e "Pietà". Amănunte fără importanţă, doar pentru cine caută chichiţe!

Ce ar fi vrut să scriu după ce am vizitat "Grota albastră"? Că mi-a venit greu să trec din barca mare în cea mică, ce se clătina după mişcarea valurilor? Cum, aproape culcat în barcă, am rămas cu gura căscată când am pătruns în grotă, văzând culoarea albastră strălucitoare şi cum am răsuflat uşurat când am pus piciorul pe mal?

Nu înţeleg la ce limbă pe care nu o cunosc se referă autorul ("prea bine", scrie el). El n-are de unde şti ce cunoştinţe am şi în ce domenii, ce limbi străine cunosc sau dacă sunt în stare să descifrez o pagină scrisă. Are însă ocazia în auto-supra-apreciere să-şi etaleze cunoştinţele despre opera lui Xavier de Maistre, explicaţii despre "Pietà" şi statuia Sf. Petru.

Recitind articolul meu, nu găsesc nici o dezinformare. N-am vrut să mă adresez rudelor şi prietenilor cu care mă văd şi vorbesc la telefon, şi nici să mă laud. Buna mea credinţă i-aş putea-o dovedi cu ştampilele de pe paşaport (biletele de avion nu le mai am), dar nu mă cobor până acolo.

Ce a vrut Dr. Wittner, cu ce scop a scris "darea de seamă" nu ştiu şi nu pot realiza. Se întâmplă, scriind, să te ia condeiul pe dinainte şi în felul ăsta "a dat cu biciul în apă".

Sper că nu mă va mai chema la telefon. Poate mă va ameninţa iar cu darea în judecată, sau va mai scrie un articol injurios. Hârtia rabdă!

Dr. G. Mănescu
Natania

Dreptate, ruşine şi istorie!

Oare nu vă crapă obrazul de ruşine, domnilor senatori, deputaţi, preşedinţi de republică şi prim-miniştri ai României, când vedeţi cum Eltsin reconsideră istoria Rusiei? Să fiţi oare mai răi, mai îndoctrinaţi şi mai bolşevici cu propria voastră istorie?

"Prin ***căinţă*** *trebuie să încheiem acest secol, care a fost pentru Rusia un secol sângeros"*, a spus Eltsin, într-o încercare de reparaţie morală, înmormântând în Catedrala Sfinţii Petru şi Pavel din Saint-Petersburg, creştineşte şi cu cinste, în salve de tun, rămăşiţele pământeşti ale Ţarului Nicolae al II-lea, ale Ţarinei Alexandra şi ale fiicelor lor, Olga, Tatiana şi Anastasia, ucişi mişeleşte de comunişti în urmă cu 80 de ani la Ekaterinburg-Ural.

Este adevărat că Prea ne-Fericitul patriarh Alexei a refuzat să participe la slujba de înmormântare şi a făcut o slujbă într-o biserică la 80 de kilometri la nord de Moscova. Calitatea sa de ex-general KGB şi jurământul depus patriei sovietice nu îi permitea să se încline în faţa catafalcului Ţarului Nicolae.

În ciuda avizului unor oameni de ştiinţă, ne-fericitul a pretextat că nu este sigur că osemintele sunt ale Ţarului.

Chiar şi bulgarii ne-au luat-o înainte! Curtea Constituţională a Bulgariei a găsit de cuviinţă că naţionalizarea (confiscarea) bunurilor care au aparţinut familiei regale bulgare a fost neconformă atât cu Constituţia din 1947 cât şi cu Constituţia actuală şi acestea au fost restituite.

La invitaţia preşedintelui Petar Stoianov, prinţesa Marie-Louise, sora regelui Simeon, a făcut o vizită în Bulgaria, fiind primită la aeroport de membrii guvernului şi de mii de bulgari care strigau: *"Noi îl vrem pe regele Simeon!"*, aşa cum românii strigă de opt ani *"Numai monarhia salvează România"* şi *"Majestate, nu pleca, România-i ţara Ta!"*.

Oare senatorii, deputaţii şi membrii guvernului nostru nu ascultă strigătul disperat al românilor?

După opt ani de la aşa-zisa reinstaurare a democraţiei în România, în manualele şcolare istoria noastră de la 1881 până în 1947 este trecută cu vederea repede, în câteva rânduri. Asta în dorinţa mărturisită de a ne "educa" tineretul?!

Principesa noastră Ileana – maica Alexandra – este înmormântată undeva în Statele Unite, prinţul Nicolae undeva în Elveţia, iar regele Carol undeva în Portugalia. Este creştineşte, domnilor senatori, deputaţi, prim-miniştri şi preşedinţi ai României?

În repetatele vizite făcute de regele Mihai în ţara lui, este obligat să-şi plătească hotelul. Regele se duce cu ajutoare să mângâie pe cei năpăstuiţi de soartă în urma calamităţilor din vara acestui an, în timp ce capii republicii îşi lipesc şezutul de fotolii, sau sunt plecaţi în străinătate. Asta se cheamă omenie, domnilor?

Să regretăm că nu ne-am căit la timp? Să regretăm oare că nu avem şi noi un Eltsin sau un Stoianov? Ar fi culmea culmilor!

George Parjol
Paris

Germania şi cei 50 de ani

Am vorbit nu o dată despre atitudinea net anti-israeliană din mass-media germană. Nu trebuie ignorată însă nici activitatea faimoaselor asociaţii "Christlich-Jüdische" şi "Deutsch-Israelische". Acestor organizaţii, care participă – eficient – la propaganda antisemită li se potriveşte de minune zicala "Fereşte-mă, Doamne, de prieteni, că de duşmani mă păzesc singur". Aici, organizatorii şedinţelor îşi permit (caz petrecut la Hannover nu de mult), de pildă, să-l numească fascist şi rasist pe premierul israelian, iar la protestul unor ascultători, le răspund că-i vor da afară din sală dacă nu tac din gură. Toţi aceşti conducători de asociaţii au ca alibi câte un prieten israelian care i-a informat, de preferinţă dintr-un moşav; toţi sunt documentaţi până-n vârful unghiilor cu privire la fanatismul "dreptei" etc. De fapt aceste asociaţii, în cele mai multe cazuri, dublează propaganda mass-mediei, "diversificând-o" cu aceleaşi şabloane lexico-semantice.

Cui servesc aceste organizaţii este clar; ce scop concret urmăresc ele este greu de spus. Poate pe acela nu o dată enunţat de mass-media: (auto)distrugerea Israelului.

Amintesc şi furtuna dezlănţuită într-un pahar de apă când premiul întâi la Eurovision a fost obţinut de către cântăreaţa israeliancă Dana International. A doua zi, în ziarul "Bild" a apărut pe prima pagină articolul "Betrug" – Înşelătorie la Eurovision. Cântecul compus de Zwika Pick şi interpretat de Dana era denunţat ca fiind... un plagiat după un cântec al lui Costa Cordalis, cântăreţ german de origine greacă. Întrebările puse de moderatorii germani corespondenţilor din Israel sunt de neuitat: dacă s-a dansat toată noaptea pe străzile Tel-Avivului, dacă faptul că israelienii nu au acordat nici un punct lui Guido Hosn (clasat pe locul şapte) nu va duce la adâncirea prăpastiei dintre germani şi israelieni (sic!) etc.

În orice caz concluzia care se desprindea este că în 50 de ani de existenţă statală, Israelul nu a produs decât haos şi isterie, războaie şi împilare religioasă.

Maria Bilan
Hannover

Sunt buni şi vameşii la ceva

S-a întâmplat în toamna anului 1956, când porţile de fier ale sistemului sovietic au început să se deschidă. Cetăţenii lagărului socialist au putut să respire mai uşor şi privilegiaţii au făcut primii paşi peste hotare, bineînţeles în ţările frăţeşti. În perioada respectivă turismul din lagărul socialist era în revenire, după o stagnare îndelungată. Pe atunci am început şi eu cariera mea în turism. Cum vorbesc ruseşte, am fost angajatul permanent al Oficiului Naţional de Turism "Carpaţi".

Însoţeam un grup de turişti din Uniunea Sovietică, care vizitase România timp de două săptămâni. Stăteam pe peronul din Gara de Nord în faţa vagonului sovietic Bucureşti-Moscova. Aşteptam impiegatul de mişcare să vină cu steguleţul în mână să dea semnalul de plecare. Mai erau doar cinci minute până la plecarea trenului, când l–am zărit pe actorul Gherasimov venind într-un suflet, gâfâind, spre vagonul sovietic. La început am crezut că se grăbea să nu scape trenul. Dar graba lui era de altă natură.

Ce se întâmplase? Grupul de turişti sovietici pe care îl însoţisem fusese cazat la hotelul Lido (cum oaspeţii sovietici care ne vizitau ţara în perioada respectivă erau "preţioşi", erau cazaţi la cele mai bune hoteluri, Ambasador şi Lido. Până atunci ele erau folosite de aparatul birocratic din Bucureşti). Tot aici locuia şi Gherasimov. În jurul orei opt dimineaţa, turiştii sovietici au coborât din camere pentru plecare, cu valizele lor standard, şi le-au pus în spaţiul destinat lor în holul hotelului, urmând să fie încărcate în autocarul ONT. Gherasimov a coborât şi el din apartamentul lui în jurul aceleiaşi ore cu valiza lui de acelaşi tip şi a pus-o lângă celelalte geamantane. Cum actorul sovietic făcuse o vizită de schimb de experienţă la studioul Buftea din Bucureşti, era un oaspete mai "preţios" şi nu călătorea cu trenul, ci cu avionul. În anul 1956 traficul aerian era deservit de aeroportul Băneasa. Când a sosit autoturismul la hotel pentru Gherasimov, în grabă, fără să-şi dea seama, actorul a luat o valiză din grămadă şi a pus-o în maşină. Vama la aeroportul Băneasa se făcea fără discriminare, pentru mic şi mare. Spre surprinderea lui Gherasimov, când vameşul a deschis valiza, a văzut că era plină cu lenjerie de damă.

În ultimul moment, în Gara de Nord, înainte de-a se pune trenul în mişcare, Gherasimov a reuşit să schimbe valiza cu o turistă şi să evite un scandal conjugal acasă. Aşadar, şi vameşii sunt buni la ceva!

Paul Weinberg-Huşi
Milwaukee, Wisconsin, USA

Ce facem, domnule Tărtăreanu?

În numărul din aprilie al revistei am citit unele sugestii făcute de Dl. Ing. Radu Tărtăreanu din Paris. M–am frământat destul de mult dacă e cazul să răspund sau nu la sugestiile D-sale.

Sunt şi eu un "beneficiar" al regimului fascist din România. La 18 ani am fost nevoit să-mi întrerup studiile şi am păşit pe drumul "glorios" al muncilor obligatorii, deportare etc.

Uneori am şi eu impresia, ca Dl. Tărtăreanu, că perioada Holocaustului şi a tuturor ororilor fasciste este prea mult discutată şi că noua generaţie ar trebui pregătită în spiritul omeniei, apropierii dintre oameni, a prieteniei, a colaborării în diferite domenii. În felul acesta s-ar elimina neîncrederea şi ura, instaurându-se un climat de relaţii normale.

Ce facem însă, stimate D-le inginer, dacă morbul antisemitismului proliferează în unele ţări, chiar avansate, iar unii îşi iau ca deviză revenirea la ororile trecutului?

Sunt nou venit din România şi vă pot spune că acolo există o presă antisemită înfloritoare (subvenţionată din afară şi tolerată de guvernanţi), că au revenit vechile fosile fasciste, care recrutează tineretul şcolar şi universitar în spiritul "Căpitanului", că apar continuu cărţi cu acelaşi caracter net antisemit etc. Ce facem cu aceste fosile ale trecutului, cu noii aderenţi (gen Vadim Tudor, Neacşu, Dragomir, Suru etc.), care prin presă sau şedinţe, tabere legionare etc., nu au alt efect decât subminarea democraţiei şi redeşteptarea vechii uri rasiale? Cum rezolvăm aceste probleme, care sunt cunoscute şi tolerate de guvernanţi? În timp, aceste atitudini, azi minore, nu vor duce din nou spre pogromuri, rebeliuni etc., adică tot calvarul care a dus la Holocaust? Finalul îl anticipăm, dar cum vom lupta practic, ca să nu se ajungă din nou acolo?

Aş fi recunoscător D-lui Ing. Tărtăreanu să ne sugereze soluţii practice pentru evitarea acestor cataclisme şi vă promit că voi fi un adept fidel al revenirii la normal, alături de domnia sa.

Ing. Jean Segal
Rishon Lezion

Eu sunt primul din stânga din fotografia apărută în Minimum

Zilele trecute am fost în vizită în Canada, la Toronto, unde am întâlnit o veche cunoştinţă din Bacău, Andrei Câmpeanu, care mi-a dat o fotografie xerox ce reprezintă promoţia 1941-1942 a liceului evreiesc din Bacău. Fotografia este însoţită de o notă a redacţiei în care cei ce se recunosc sunt rugaţi să comunice redacţiei dumneavoastră această informaţie.

Eu mă numesc Paul (Pincu) Matasovski şi sunt în primul rând de sus, primul la stânga. Locuiesc în America de 28 de ani, sunt "project manager" şi în momentul de faţă mă ocup de import-export.

Adresa mea este: 125 Conestown St., Windsor, CT 06095 – USA, tel. 860/285-8171.

Cu această ocazie v-aş ruga să comunicaţi tuturor celor ce mă cunosc că mi-ar face plăcere să-mi scrie sau să-mi telefoneze (cu taxă inversă).

În fotografie îi mai recunosc pe următorii: Coca Lazarovici (Juster), acum în Connecticut – USA; Isac Minţer, actualmente la Los Angeles; Vera Novak, actualmente la Praga; Jacki Grad – Haifa;

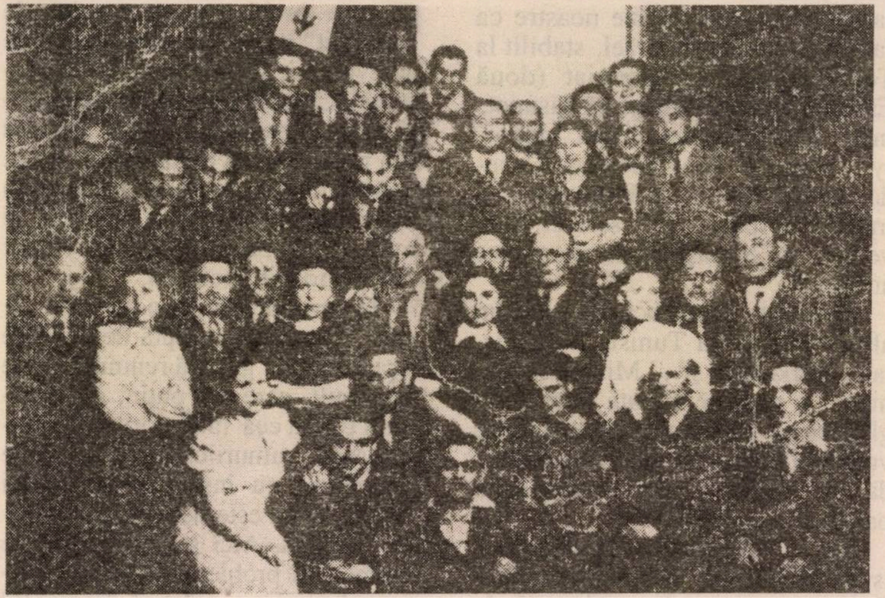

Leuchter George – Dusseldorf; Beni Bercovici – Ierusalim; Beni Ilovici – Ierusalim; Bruno Lazarovici; şi pe profesorii decedaţi Dl. şi D-na Hirshon, Smelter, Iţicovici (socrul lui Aurel Iancovici).

Paul Matasovski
Windsor, CT – USA

Ninu Cassvan şi Hollywood-ul

Am citit cu interes articolul dr-ului Arminius Cassvan despre "o emisiune televizată" intitulată "Evrei, filme şi hollywoodism", un film superb despre pionierii Hollywoodului, pe care l-am primit de la autor.

Este păcat de Dumnezeu că Ninu (aşa-i spunem noi, prietenii, lui Arminius), poate cam obosit, a stricat titlul filmului: "Hollywoodism: Jews, Movies and the American Dream". Dar este păcat de Dumnezeu, Allah şi... că Ninu a omis numele realizatorului, Simha Iacobovici, "din părţile noastre ca familie", născut în Israel, stabilit la Toronto şi autor premiat (două Emmy) al altor filme de răsunet, între care "Expulsion and Memory", filmat în New Mexico, Canada, Israel, Spania şi Portugalia, şi tratând despre evreii sefarzi convertiţi, dar rămaşi fideli practivilor ancestrale.

Simha termină actualmente un alt film turnat în Tunisia, Afganistan, Turkestan şi... Mizoram-Manipur, o regiune situată între Bangladesh şi Birmania, unde trăiesc vreo 10.000 de evrei care se confundă cu indigenii dar continuă să practice religia lor...

Ca să revenim la "Hollywoodism", filmul este vibrant de calitate, cu secvenţe de neuitat (Judy Garland cântând *Over The Rainbow* în timp ce vapoare cu emigranţi trec pe lângă Statuia Libertăţii) şi extrase din filme astăzi devenite rarisime, plus John Wayne care ne spune la sfârşit: *Lehaim!* Filmul este bazat pe un best-seller intitulat "Empire of Their Own".

În atenţia Dvs. şi a lui Ninu: numele de origine al lui Lauren Bacall nu este nicidecum Lauren Bacalu, ci Betty Jean Perske, cf. "World Almanac". În autobiografia ei, ea explică de ce şi-a schimbat numele în Bacall.

Motivul principal pentru care Laemmle, Zukor, Goldwyn, Mayer etc., veniţi dintr-un perimetru de 800 km. (Rusia, Polonia, Ungaria), s-au regăsit în altul de 25, este în primul rând faptul că la Los Angeles domneşte un soare generos, condiţie esenţială pentru făcut filme în exterioare la începutul secolului.

Harry Carasso
Paris

Despre demagogie

Cuvântul derivă din grecescul "demos" (popor), "gog" (prost, tâmpit), "Gogie" (prostie) şi, e clar, semnifică încercările de prostire a poporului. Câteva exemple recente vor lămuri cum prostesc demagogii politicieni publicul depreciat.

Un aspect al demagogiei politice este problema procentelor de "restituit" palestinienilor. Ştie oare cineva cum se măsoară aceste procente? Cred că nimeni nu înţelege – şi n-ar înţelege nici dacă ar avea cea mai perfectă hartă în mână – ce reprezintă aceste procente şi cum influenţează situaţia politică şi militară, precum şi viaţa evreilor din Iehuda şi Shomron.

În jurul acestor procente (9, 11 sau 13) se duce o luptă de atragere a publicului "gata să renunţe", care mai mult, care mai puţin, ca să primim pacea cea mult dorită, deschizătoarea drumurilor sigure spre alte renunţări, nu însă din partea lui Arafat. Asta este demagogia politică altruistă. Aici se încadrează de asemeni şi problema anulării Chartei palestiniene – clauză "semnată" încă în acordul Oslo nu numai de Rabin z.l. şi Peres, ci şi de însuşi Arafat. Citim nenumărate articole şi auzim declaraţii ale unor profesori şi profesoare de "ştiinţe politice", conform cărora "practic" acest lucru n-are importanţă. Mai mult decât atât, câţiva deputaţi pro-Oslo afirmă chiar că guvernanţii israelieni din guvernul trecut au introdus clauza respectivă pentru "liniştirea" publicului evreu-sionist al ţării, ştiind că Arafat "nu poate", deşi "vrea", să-şi respecte semnătura. Dimpotrivă, raisul Arafat a anunţat în scris lui Clinton (!) care clauze au fost "de mult" şi "legalmente" anulate (27 la număr!). Deci totul e în regulă.

Demagogia televizionică – popolitică – este prea bine cunoscută şi produce destule comentarii defavorabile şi chiar revoltă în public. Mai ales tehnica întreruperii vorbitorului când acesta nu spune ceea ce "conducătorul discuţiei" vrea să-i bage în gură, este unanim condamnată. Ea nu reuşeşte să dovedească existenţa libertăţii de gândire şi expresie, ci dimpotrivă, dovedeşte că dorinţa celui ce conduce dezbaterile este de a dicta publicului ce trebuie să creadă, ce trebuie să spună ca să fie "beseder".

Demagogia politică este încurajată – spre uimirea oricărui cetăţean – în mod organic, chiar prin regulamentul de funcţionare a Knessetului. Dacă nu se poate evita ridicolul voturilor săptămânale de neîncredere, s-ar putea cel puţin controla ca cei treizeci de semnatari care cer convocarea şedinţei să fie prezenţi în sala de şedinţe, şi nu la diferite petreceri, întâlniri cu personalităţi de seamă din "înalta societate" a teroriştilor democratizaţi etc., iar celor absenţi să li se administreze amenzi usturătoare, interzicându-li-se, pentru un anumit timp, participarea la dezbateri legislative.

Tot aci se încadrează şi demagogia egalitară care permite deputaţilor din reprezentanţa Fatah-Hamas din Knesset propagarea în mod deschis a ideilor de lichidare a statului evreiesc sionist, revendicând modificarea steagului naţional şi a stemei ţării, căutând să statuteze un "Israel al tuturor cetăţenilor săi şi nu un Israel al evreilor sionişti". Şi, curios, ei sunt aplaudaţi la scena deschisă a televiziunii de către opoziţie, care speră că aceştia o vor readuce la putere.

Rosh Peleg Iehuda
Raanana

Coespondenţii noştri desenează

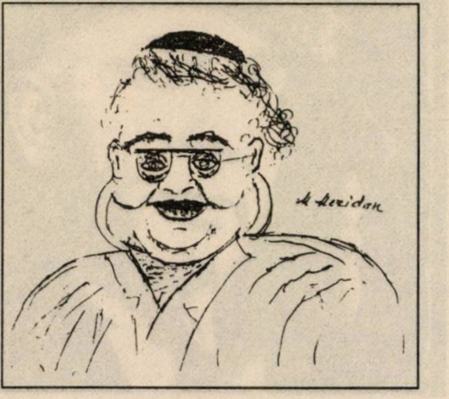

Ministrul Shaul Iahalom, din Mafdal, văzut de **Marcel Meridan, Tel Aviv**

G. Bogomoli, Rehovot ("o rectificare la corespondenţa mea apărută în nr. 136: Unchiul meu, Bernard Segal, care a locuit la Paris – şi despre care era vorba – **nu** şi-a transferat pensia în Israel ci a renunţat la ea – la banii la care avea dreptul pentru că fusese la Auschwitz – în favoarea Statului Israel. El nu a putut veni să locuiască aici din cauza unor probleme cu sănătatea"); **Harry Shoshany,** Ramat Hanasi (o epigramă pe marginea tremuriciului lui Arafat: *Buzele i–au obosit / Şi s-au deteriorat, / Pentru că le-a folosit / Foarte mult la... sărutat!* • Şi câteva epigrame à propos de Roni Milo şi al său partid "Atid". ***Succes:*** *Milo, cu al lui partid, / Are un examen greu; / Îl va trece – mulţi conchid – / Cu "MILA lui Dumnezeu"!* ***Viitorul:*** *"E marele necunoscut", / Cum îl definesc valonii / Dar pentru noi e-ntrevăzut / Sclipitor, cu Milo Roni!* ***Un sfat:*** *Cred că fără amânare / Înainte de a-şi lua zborul, / Să consulte-o ghicitoare / Ca să-i spună... "Viitorul"!* **Prof. Dr. Libuse Valentova,** Praga, Cehia (v-am răspuns prin scrisoare şi... carte); **Tery Mendelsohn,** Raanana (a: nu avem nici o fotgrafie a regretatului Ion Coman, cel ce-a transformat Teatrul din Piatra Neamţ într-o scenă de avangardă, apreciată unanim în anii '60-'70; dar, iată, am găsit o caricatură a neuitatului animator, aparţinând tot neuitatului Neagu Rădulescu; b: da, Coman şi-a pierdut viaţa într-o

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:
- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 95 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5709955 – 5709977 – 5700831

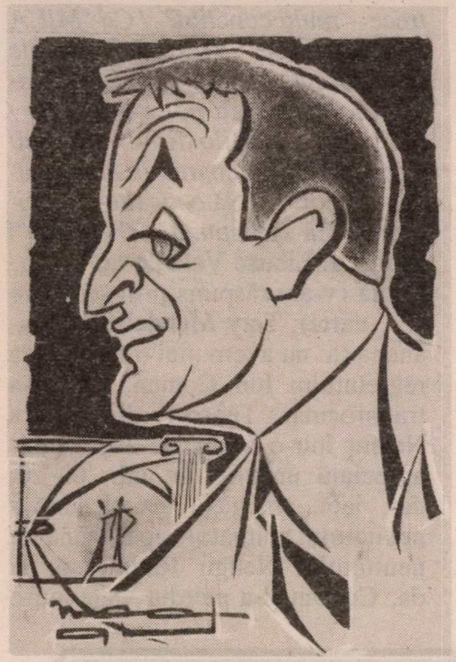

Ion Coman
văzut de Neagu Rădulescu

catastrofă aeriană: avionul Tarom cu care se înapoia din ţară, venind din Israel – prima şi ultima sa vizită aici – s-a prăbuşit în apropiere de Constanţa); **Simon Sfarti,** Santa Fe, California, USA ("Secolul 20 – spre sfârşitul căruia ne îndreptăm cu repeziciune – a bătut un record trist în istoria umanităţii: numărul masacrelor şi al celor masacraţi de–a lungul acestui secol şi pretutindeni a întrecut, cred, tot ce a "produs" specia umană în toate secolele precedente. În acelaşi timp, numărul criminalilor conducători de state şi al conducătorilor deveniţi, în timp, criminali (şi mă refer la sensul propriu al cuvântului) a întrecut, pe departe, pe cel "realizat" în secolele precedente. Şi iată, la sfârşitul unui secol încununat cu "realizări" atât de glorioase, Dl. Dr. Emil Wittner găseşte nimerit să ne amintească, laudativ, de Marchizul de Sade (citez din corespondenţa publicată în "Minimum", nr. 135): *"...artistul care a vrut să redea omului civilizat puterea instinctelor primitive – caracterizarea aparţine lui André Breton, ghidul spiritual al mişcării suprarealiste".* Nu ştiu dacă omul "civilizat" şi-a regăsit puterea instinctelor primitive în urma îndemnurilor marchizului şi nici efectul reluării lor de către doctorul şi poetul André Breton, şi nu aceasta interesează aci. Dar ca un evreu, fie el şi intelectual, să discute cu atâta sânge rece şi cu admiraţie nereţinută despre instinctele primitive cărora le-au căzut şi continuă să le cadă victimă atâtea fiinţe umane – aceasta mă lasă fără replică, dar plin de tristeţe..."); **Louis Pollinger,** Kiriat Shalom: ne-aţi trimis un fragment din cartea lui Ioan Massof şi Radu Tănase despre *C. Tănase,* pentru a satisface curiozitatea corespondentului nostru Zaharia Gorun, din Haifa, care vrea să ştie în ce împrejurări a murit vestitul comic român; iată cum s-au petrecut lucrurile, după autorii lucrării sus-amintite:

«...pe la 15 august. Zi călduroasă. Tănase intră într-o bodegă de lângă Cişmigiu să bea o bere rece – bere rece care-i dă o amigdalită urmată curând de o stare infecţioasă generală. Tănase şi-a dat seama că greşise cumplit. Ajuns acasă, mărturiseşte unei cumnate: "Am făcut o prostie care cred c-o să mă coste viaţa. Numai să n-audă Virginia!"

Boala l-a slăbit repede. În ziua de 17 august începe să se plângă de dureri cumplite la un picior.

A doua zi, amintindu-şi că trebuie să-şi dea concursul la un festival, încearcă să se radă. Nu-l ţin însă puterile, se taie: "Na, drăcia dracului, mai îmi fac şi harachiri!"

Nu poate să se ducă la festival, întrucât simte un fel de sfârşeală. Se aşează, ziua în amiaza mare, în pat, lucru pe care-l făcea foarte rar, doar atunci când se simţea rău de tot.

Starea bolnavului se agravează. Este tratat de amigdalită, de reumatism, dar temperatura nu scădea deloc – infecţia se răspândea în tot organismul; în cele din urmă i s-au blocat rinichii şi a apărut uremia.

Venea lume multă să-l vadă, să se intereseze de sănătatea lui – rude, prieteni, colegi, colaboratori, simpli cetăţeni. Tănase îi privea cu duioşie, scoţând însă rar câte o vorbă.

Tănase

Actorilor care-l vizitează, Tănase le spune, dar neconvins: "Voi n–aveţi grijă de mine, lucraţi mai departe, începeţi repetiţiile, că sosesc şi eu".

O singură tresărire optimistă: într-o seară, sprijinit de soţie şi de o doctoriţă, prietenă a familiei, este ajutat să facă câţiva paşi. Tănase le prinde pe cele două femei, chipurile să facă un "dănsuleţ" – dar puterile nu-l ajută.

Tănase doreşte să se facă bine, să părăsească patul mai repede. Cei ai casei îl lasă în dormitor, doar o aţipi, pentru a mai uita de dureri. Dar pe negândite, se trezesc cu el sprijinit pe mobile, în uşa dormitorului.

În seara de 28 august l-a vizitat compozitorul Ion Vasilescu care, căutând să fie vesel, i-a spus:

– Facem o panţarolă?

Tănase a zâmbit amar, şi-a bătut obrazul cu degetul – gestul lui când voia să spună că e "chestie de obraz" – şi a răspuns cu vocea stinsă: "Şi-acum vrei să-mi iei banii?"

După plecarea lui Ion Vasilescu, Tănase, apucat probabil de dureri, i-a mărturisit soţiei că nu se simte deloc bine. Apoi a făcut sforţarea supremă să întoarcă singur comutatorul lămpii de lângă pat. Soţia l-a asigurat că se va face bine, dar Tănase, pesimist, i-a spus: "Madam Tănase, să vedem cine are mai multă imaginaţie!"

Intrând la el unul dintre medici, prieten vechi cu Tănase, şi întrebându-l cum îi merge, Tănase a dat din cap, neîncrezător în asigurările acestuia şi, cu un zâmbet amar în colţul buzelor arse, i-a spus: "Doctore, să ştii că asta-i ultima noapte a lui Mihai Viteazul!"

La ora cinci, în dimineaţa de 29 august 1945, s-a stins din viaţă acela care a înveselit un întreg popor».

David Blumenfeld, Kiriat Yam: «În numărul 136 din luna iulie a.c., la pagina 27, în articolul D-lui Ion Mihăileanu, "Caleidoscop parizian", s-a strecurat o "perluţă". Furat de tensiunea şi emoţiile "Mondialului", d-sa îl creditează pe Karl Marx ca autor al celebrei afirmaţii: "religia este opiul popoarelor". Inexact şi injust. Nu autorul "Capitalului" se răsuceşte în mormânt. Aceste contorsiuni le execută Vladimir Ilici Lenin, căci el a lansat faimoasa metaforă.»

Ionel Ioneţ, Berkeley, California, USA (suntem alături de Dvs. în eforturile de a răspândi limba esperanto pe glob; spaţiul revistei nu ne îngăduie să publicăm un curs de esperanto, dar altfel, puteţi conta pe simpatia noastră; cu atât mai mult cu cât viitorul Congres Mondial de Esperanto se va desfăşura aici, în Israel, în vara anului 2000. Până una alta, iată, publicăm adresa la care cititorii noştri pot obţine informaţii în legătură cu activitatea Dvs.: Liga de Esperanto din Israel, POB 1289, Tel Aviv – 61012, tel. 6589902, fax: 5230470).

Viorica Ferester, Holon; **Arthur Kremer,** Holon; **David Şmilovici,** Cfar Saba; **Eugen Eldstein,** Kiriat Yam; **Joseph Lev,** San Jose, California, USA; **Baby Marcus,** Natania; **Iancu Avram,** Rishon Lezion; **Nathan Bron,** Kiriat Ata; **Harry Lazarovici,** Ierusalim; **Lică Landscron,** Raanana; **ec. Jean Olivenstein,** Melbourne, Australia; **Alexandru Goldner,** Timişoara, România; **Venera Schapira,** Tel Aviv; **Ilya Ghendler,** München, Germania; **Prof. Alexandru Singer,** Bucureşti: (nu, nu, interesul dr-ului E. Wittner pentru literatura erotică şi vorbele spuse "pe şleau", oricât de şocante ar fi ele, nu constituie un caz singular; sexul este, ca să zicem aşa, la putere în literatura zilei, inclusiv în cea română; referindu-se la un grupaj de poezii apărut în revista "Art-panorama", condusă de criticul literar Dan Silviu Boerescu, cronicarul săptămânalului bucureştean "Adevărul literar şi artistic" notează:

«Recordul în această privinţă îl deţine, deocamdată, talentatul Mihail Gălăţanu, cu poemul "Ferpar închinat picioarelor ei". Poemul se deschide, după canonul baladelor medievale de amor, cu dedicaţia: *"Picioarelor ei dezmăţate şi cheflii / am să le dedic acest ferpar. / Oh, vai de voi, picioare îngereşti, dar / păcătoase / care şi mie îmi sugeţi încetişor şi pe ascuns / toată măduva din oase / care vă crăcănaţi între voi măreţe…".* Iată acum şi cum decurge acest "jeu d'amour" în cheie postmodernistă: *"O, picioare, voi ţinuturi parşive, / paradisuri putred de înfloritoare care-mi faceţi toate poftele pe rând! / Prădui-v-aş, paradi-v-aş, parşivi-v-aş! La / unghiuţele voastre-aş şede/ şi-aş plânge, că nu e-n lume caznă / mai mare decât să fiu poetul captivus al unei / asemenea perechi de picioare".* Metonimică prin excelenţă, poezia postmodernistă identifică femeia cu picioarele ca în psalmii lui David, sunt cântate cu pasiune coapsele şi galaxia pe care ele o închipuie: *"Din josul vostru luna dă să urce / Şi soarele spre susul vostru să / coboare. Coapsa e-n cer / şi glezna pre pământ, şi io acopăr cu pupăcici mici / labele voastre / murdare de toate ordurile lumii de / jos. Ci sus îngerii cântă / în raiul flocilor tăi de aur…".* Mai departe, poetul cartografiază *"triunghiurile ţinuturilor tale pubiene"* cu *"hărţi şiroinde sub vulve"* şi emigrează, fericit, *"în statele unite ale bulanelor tale. În canada prenupţială / a pulpelor tale / … / În mexicul torid al genunchilor, în / florida sfincterelor şi în zăpuşitorul / trinidad-tobago la / tine între picioare".* După această excursie frenetică prin africa toridă a viziunii sale geografice, poetul atinge în fine sublimul: *"Fericit aş linge / panamaua atârnândă franjuri a / clitorisului tău, / asudând ascetic sub umilinţa condiţiei / lui de lindic."*

Restaurantul
HAIM
cu renumitul său grătar
şi specialităţi culinare
româneşti
felicită onorata
clientelă urându-i
Shana Tova!
TEL AVIV,
Rh. Dizengoff 228
Tel. 03-5244963

De când s-au descoperit câteva sticle de Coca-Cola cu conţinut periculos (chimicalele!), ni s–a atras atenţia ca, înainte de a bea din sticlele de 1,5 litri, să mirosim bine pentru a ne da seama dacă nu e ceva suspect.

Eu am procedat întocmai, dar ducând sticla la nas, am aruncat-o cât colo întrucât mirosea urât.

Caca-Cola.

●

Un cetăţean din Acco a cumpărat, contra sumei de 20 de dolari, un metru pătrat de Lună de la o firmă americană care se ocupă cu vânzarea de terenuri selenare.

Nu ştiu cum îl cheamă pe cetăţeanul respectiv dar ţin să-i transmit pe această cale sincerele mele felicitări. Omul este singurul bărbat din Israel care îşi poate permite să spună nevestei:

– Vrei luna de pe cer ? Iat-o !

Naştere

Amit, fiica lui Sharon şi Robert, nepoata scriitorului I. Petran, redactor-şef al săptămânalului «Orient Expres».

Aniversări

Ştefan Berciu, dramaturg, autor de romane poliţiste; 70 de ani de la naştere; la Bucureşti.

Sesto Pals, poet, reprezentant al mişcării suprarealiste din România (Paul Păun, Gherasim Luca, Gelu Naum, D. Trost ş.a.); 85 de ani de la naştere; în Israel.

Sergiu Comissiona, dirijor (director muzical al Orchestrei Simfonice din Vancouver, Canada, dirijor principal al Orchestrei Radiodifuziunii spaniole, etc.; 70 de ani de la naştere.

Leon Volovici, istoric literar, profesor la Universitatea din Ierusalim, 60 de ani de la naştere.

Comemorare

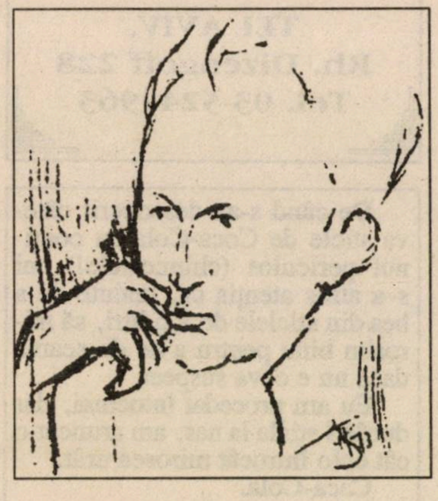

Ludovic Bruckstein (n. 1920), dramaturg, prozator; 10 ani de la moarte. Originar din Maramureş, România, concetăţean cu Elie Wiesel, a scris în România, apoi în Israel unde s-a stabilit în 1972, numeroase lucrări remarcabile, inspirate toate din viaţa evreiască precum: "Familia Grinwald", "Generaţia din pustiu" (teatru), "Păpuşa de cârpă", "Panopticum", "Trei istorii" (proză).

Premii

I. Schechter: Premiul "Ing. Itzhak Carmel" pentru proză satirică.

Iona Atlas: Premiul "Ing. Itzhak Carmel" pentru proză humoristică.

Zigu Ornea şi **Radu Lupan:** Premiul pentru critică al Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti.

Decese

Iosif Sava (65), muzicolog, animatorul emisiunii "Serata muzicală" la TV; în urma unei ocluzii intestinale; I. S. este autorul a peste 60 de cărţi despre istoria muzicii.

Zwi Stolper, actor, regizor, dramaturg. După succese de răsunet la TES din Bucureşti cu reviste muzicale precum "Cu sare şi piper" sau "Raiul pe pământ", s-a stabilit în Israel împreună cu soţia sa, marea actriţă Lya König, desfăşurând o activitate prodigioasă, atât la "Habima" cât şi pe scenele teatrului idiş de la Tel Aviv; s-a stins din viaţă în urma unei maladii necruţătoare.

Maxim Crişan, director artistic la Teatrul "Bulandra" şi, până la sfârşitul vieţii, la Teatrul "Nottara" din Bucureşti.

Marc Clarian, profesor de limbă şi cultură ebraică pe lângă Comunitatea din Bucureşti, cercetător istoric, publicist, conferenţiar.

Lidia Pincus-Gani, pictor scenograf (69); a fost văduva lui Pascu (Pesah) Gani, activist sionist; la Tel Aviv.

Dr. Moise Held (98), scriitor de limbă idiş; la Bucureşti.

Dr. Sergiu Verona (69), ziarist, fost redactor la "Agerpres" şi la revista "Lumea"; la Washington; în urma unei hemoragii cerebrale.

Carnet

Doctorului MARC DONA

La aniversarea zilei
de naştere, multe şi calde
urări de viaţă
până la 120 de ani

Coca Dona, soţie
Ing. Lilly şi ing. Andrei Wohl
şi toţi prietenii

Anunţăm cu durere trecerea a doi ani de la pierderea celui ce a fost

GEORGE BAR-ON

Soţia, copiii şi restul familiei

Suntem alături de prietenul nostru Mirel Brateş din Haifa, la marea durere ce l-a lovit prin moartea tragică, în urma unui accident la Bucureşti, a fiicei sale

SORINA

şi îl rugăm să primească sincerele noastre condoleanţe

«MINIMUM»

In Memoriam

Cu adâncă durere anunţăm împlinirea a doi ani de când, pe data de 31 august 1996

MARGARETA SPĂTARU-COVER

ne-a părăsit în plină tinereţe şi energie creatoare.

Generoasă, sensibilă, entuziastă şi iubitoare de viaţă, Margareta a lăsat amintirea unui suflet de neegalat şi o mare tristeţe în inimile celor ce au cunoscut-o şi au iubit-o. Comemorarea dragei noastre Margareta a avut loc la cimitirul Mount Pleasant din Toronto, duminică 30 august 1998.

Rugaţi-vă pentru sufletul ei nobil.

Familia

Cu adâncă durere anunţăm stingerea fulgerătoare din viaţă, pe 1 av 5758 (24.7.98) a celui ce-a fost soţ, tată, bunic şi socru iubit

MARCOVICI IULIUS

Vaslui - Iaşi - Rehovot
Lily, Ricuţă, Renate, Albert
şi Manfred Marcovici
Nu îl vom uita niciodată!

ALL MERIDIAN TOURS LTD.

ALL MERIDIAN TOURS Ltd.
TRAVEL & TOURS AGENCY
Tel Aviv, Str. Ben Yehuda 1 (Pasaj Migdalor)
P.O.B. 26175 Tel. 03-5179393, 5179394, 5162040
Fax. 972-3-5161049

Cu ocazia Anului Nou 5759
transmitem onoratei clientele, colegilor, rudelor,
prietenilor, întregului popor din Israel,
urarea noastră sinceră:

Shana Tova, Hag Sameah!

Pentru sezonul de toamnă:
Servicii turistice cu preţuri extrem de avantajoase

ODIHNĂ ★ STAŢIUNI DE TRATAMENT
ROMÂNIA VĂ AŞTEAPTĂ!
(Bilet de zbor, transferuri, pensiune completă)

- MINIVACANŢE ÎN EUROPA
- MALAGA; TENERIFE; CRETA; MALTA; RIVIERA FRANCEZĂ

● ODIHNĂ ● RECREERE ●
DISTRACŢII!

21 ani – competenţă profesională – conştiinciozitate – promptitudine!

• 3 spectacole de Gală

TEL AVIV –
"HEICHAL HATARBUT"

12/10, 14/10, 17/10 – ora 20.30
BILETE: Asharon – Rococo
(Dizengof 93)
Tel. 03-5276677; 03-5276699,
Canaf: 03-6293838, 03-6295154,
Lean: 03-5247373, Castel: 03-6044725,
Hadran: 03-5279797,
Hasharon: 03-5400551-2,
Biduron (Holon): 03-6515885,
Haiozem (Bat Yam): 03-5066239

• 2 spectacole

HAIFA – "AUDITORIUM"

20/10, 24/10 – ora 20.30
BILETE: Kupot Haifa (Bervald. 11)
04-8662244, 8668296, 8671194,
Garber: 04-8384777,
Nova Berger: 04-8665272
sau la casa sălii numai în seara spectacolului
Tel: 04-8376841

• 2 spectacole

IERUSALIM –
"TEATRON SHEROVER"

21/10, 22/10 – ora 20.30
BILETE: Klaim: 02-6256869,
Bimot: 02-6240896,
Teatron Jerusalem: 02-5605757

OFERTĂ SPECIALĂ VISA

100 *şekeli reducere la bilet în schimbul punctelor (valabil la spectacolele din Tel Aviv, Haifa şi Ierusalim)*

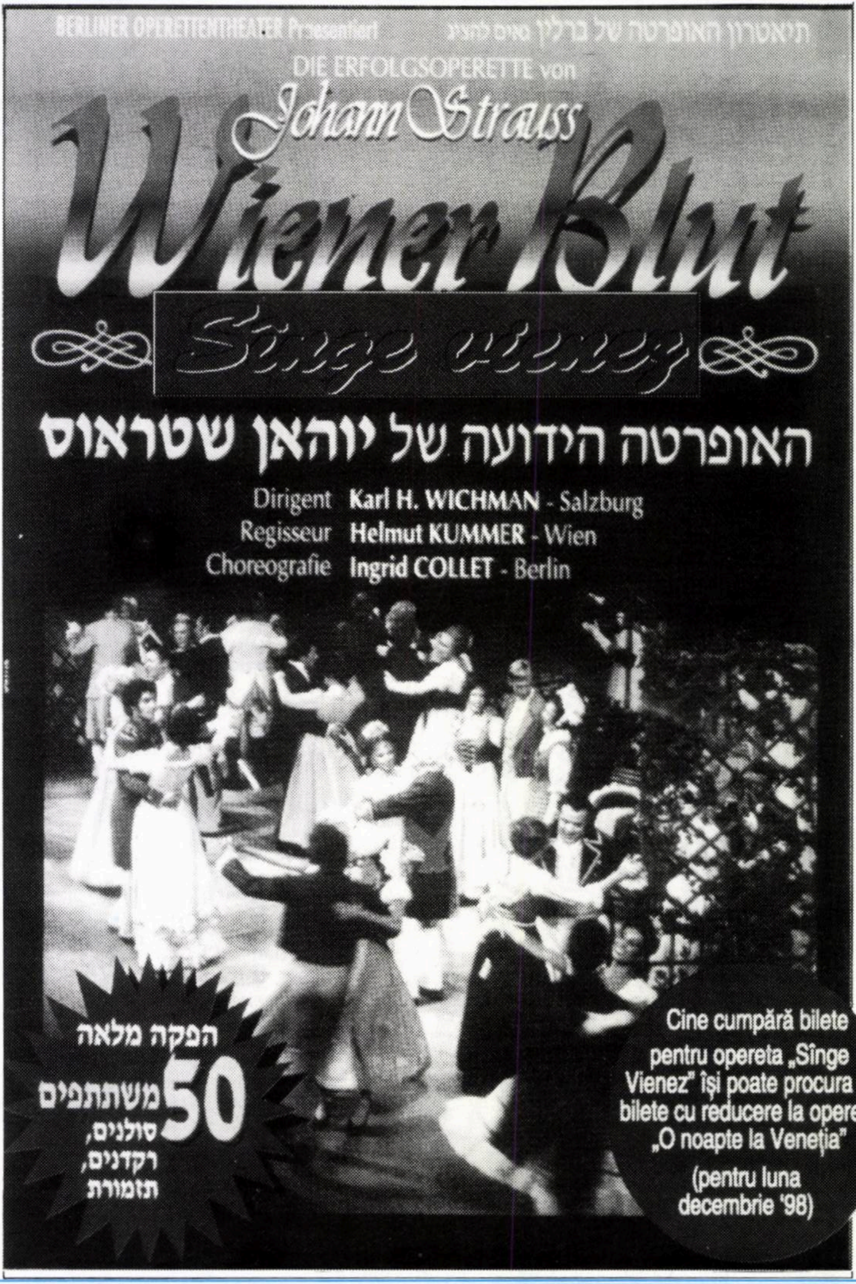

BERLINER OPERETTENTHEATER Presentiert
תיאטרון האופרטה של ברלין גאים להציג
DIE ERFOLGSOPERETTE von
Johann Strauss
Wiener Blut
Sînge vienez
האופרטה הידועה של יוהאן שטראוס

Dirigent **Karl H. WICHMAN** - Salzburg
Regisseur **Helmut KUMMER** - Wien
Choreografie **Ingrid COLLET** - Berlin

הפקה מלאה
50 משתתפים
סולנים,
רקדנים,
תזמורת

Cine cumpără bilete pentru opereta „Sînge Vienez" îşi poate procura şi bilete cu reducere la opereta „O noapte la Veneţia"
(pentru luna decembrie '98)

REHOVOT – *"VICS"*

10/10 – ora 20.30
BILETE: Lotus (Beit Hapoalim 4)
08-9364979, 08-9467890,
Wics: 08-9343207, 08-9343352

CFAR SABA
"HEICHAL HATARBUT"

13/10 – ora 20.30
BILETE: Heichal Hatarbut
09-7649230,
Kupat "Mofaim" Raanana
09-7415566

NATANIA
"HEICHAL HATARBUT"

15/10 – ora 20.30
BILETE: Kupat Mofa (Herzl 20)
09-8330335
Heichal Hatarbut: 09-8612453

KIRIAT HAIM
"TEATRON HAZAFON"

16/10 – ora 21.00
BILETE: Kupot Haifa
04-8662244, 8668296, 8671194
Garber: 04-8384777,
Nova Berger: 04-8665272,
Teatron Hazafon: 04-8420430

BEER SHEVA
"HEICHAL HATARBUT"

19/10 – ora 20.30
BILETE: Heichal Hatarbut
07-6463071,
Peleg Hafakot: 07-6233397
şi la Comitetele de întreprinderi

CARMIEL
"HEICHAL HATARBUT"

23/10 – ora 21.00
BILETE: Sherutei David Nahari
04-9920330
şi Heichal Hatarbut: 04-9881111

minimum

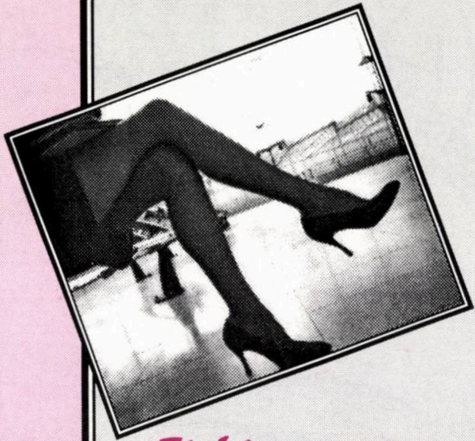

Vă e teamă de pastilele VIAGRA?
Vă e teamă ca acest excitant sexual
să nu vă provoace un infarct,
în timp ce faceţi amor cu soţia
sau amanta Dumneavoastră?

Ei bine, avem o veste bună pentru Dumneavoastră!

Luna trecută a fost lansat pe piaţă un afrodisiac mai puternic decât Viagra şi mai sigur.

Raportul Kenneth Starr.

Acesta provoacă, ce-i drept, o senzaţie de vomă (borât), însă nu prezintă nici un pericol pentru organism.

(Anunţ publicitar dat de Congresul S.U.A., de la Washington, distribuitor exclusiv al raportului pornografic Kenneth Starr)

■ ANUL XII ■ NR. 139 ■
■ OCTOMBRIE 1998 ■
■ 13 SHEKELI ■

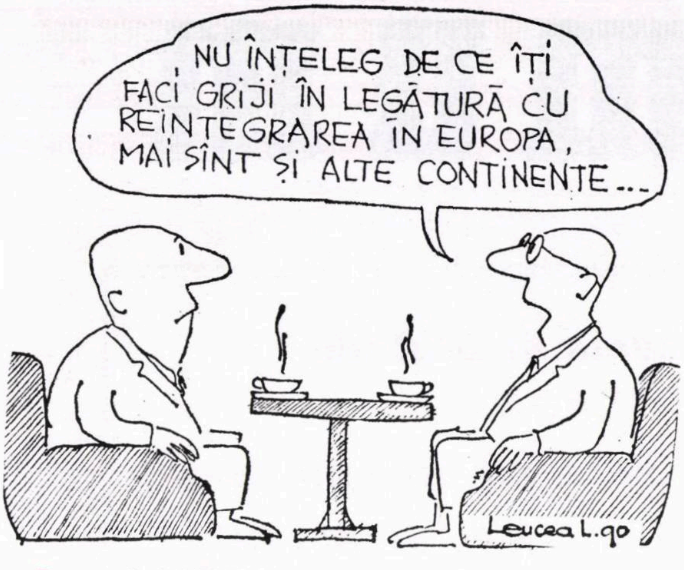
NU ÎNȚELEG DE CE ÎȚI FACI GRIJI ÎN LEGĂTURĂ CU REINTEGRAREA ÎN EUROPA, MAI SÎNT ŞI ALTE CONTINENTE...
Leucea L.90

Desen de I. LENCEA

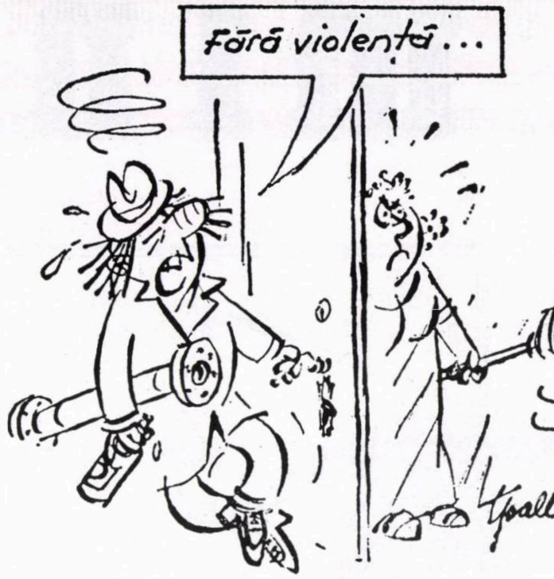
Fără violență...
Tpall

Desen de T. PALL

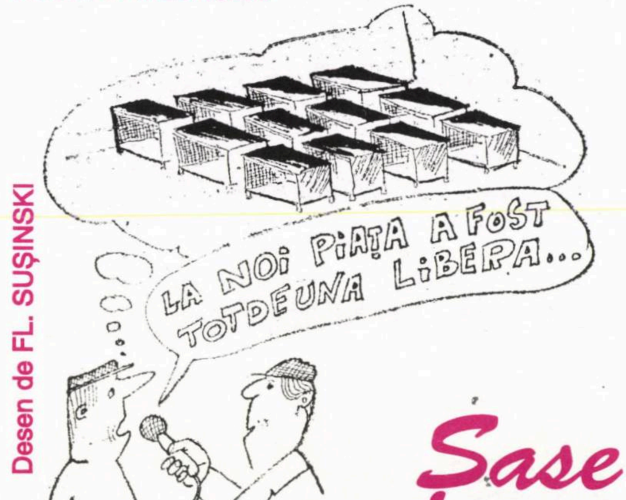
LA NOI PIAȚA A FOST TOTDEUNA LIBERĂ...

Desen de FL. SUŞINSKI

Şase caricaturişti români

îşi dau concursul în

„Expo-MINI-CARICATURA LIBERĂ"

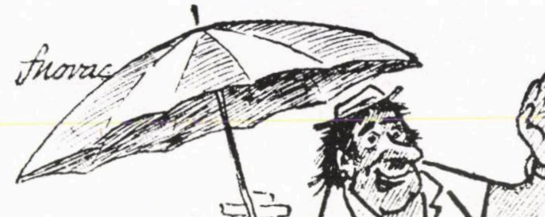
Novac
VIN
VIN
BERE
CONIAC
CONIAC

Vin, coniac, bere... la "romul" privatizat!

Desen de S. NOVAC

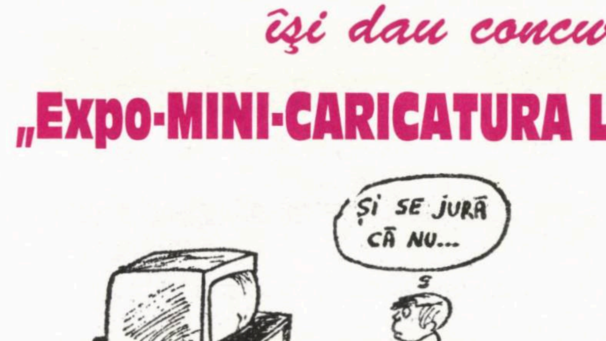
ŞI SE JURĂ CĂ NU...
TOPAN

Desen de CRISTIAN TOPAN

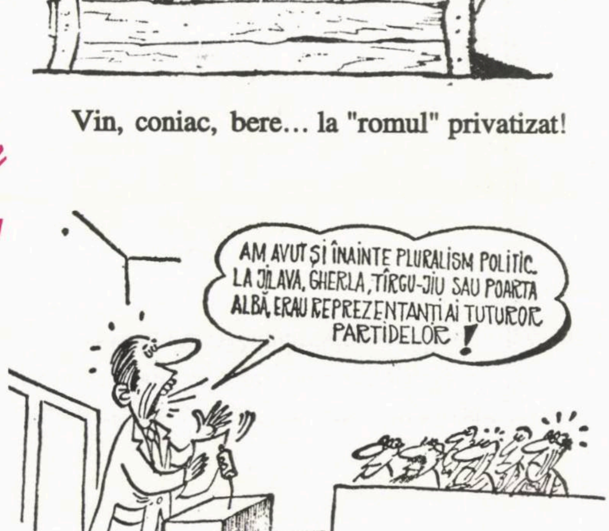
AM AVUT ŞI ÎNAINTE PLURALISM POLITIC. LA JILAVA, GHERLA, TÎRGU-JIU SAU POARTA ALBĂ, ERAU REPREZENTANȚI AI TUTUROR PARTIDELOR!

Desen de A. ANDRONIC

Gaze

Luna trecută câţiva băieţi din forţele noastre de securitate, deghizaţi în arabi, au lichidat pe fraţii Abdel şi Imad Awadallas, şefii militari ai Hamasului. Cei doi aveau la activ câteva atentate sângeroase şi pregăteau, în satul Taibe unde se ascunseseră, un atentat de proporţii. După lichidare, Hamasnicii au ieşit, conform bunului lor obicei, pe străzile din Gaza, urlând: răzbunare! Iar şeicul Iasin, şeful lor spiritual, a anunţat că se pun la cale atentate noi "nimicitoare". Teroriştii plănuiesc, se pare, nu numai bombe în autobuze ci şi lansarea de gaze otrăvitoare în marile oraşe. Precum şi răpirea câtorva soldaţi israelieni. Autorităţile noastre au luat ameninţările în serios (e şi cazul), sporind măsurile de securitate în perioada sărbătorilor.

❖

În acelaşi timp, departe, la Bucureşti, fasciştii locului vorbesc şi ei despre gaze. În săptămânalul "Atac la persoană", la rubrica intitulată "Svastika", evreii aflaţi în România au fost caracterizaţi negru pe alb drept "săpun virtual" şi se exprima regretul că în ţară e lipsă mare de sârmă ghimpată şi de gaz asfixiant Zyklon-B (gaz utilizat în lagărele hitleriste). Incitarea la asasinat ar fi rămas, poate, ca şi altele, fără urmări, dacă ziaristul Cornel Nistorescu, directorul cotidianului "Evenimentul zilei", nu ar fi publicat un editorial pe această temă. Ministrul Justiţiei, d. Valeriu Stoica, s-a sesizat, cerând procurorului

(Continuare în pag. 6)

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 23 septembrie

Raportul Kenneth Starr

Până mai deunăzi, americanii obișnuiau să-și ucidă președinții și pe alți conducători politici prin glonte: Abraham Lincoln sau Kennedy sunt exemplele cele mai ilustre în această privință.

În 1998, aflați în pas cu progresul tehnologic, aceiași americani ucid prin Internet și mass-media. Și ucid încet, la foc scăzut. Astfel încât lumea, și cea din Statele Unite și cea de dincolo de graniți, are posibilitatea să asiste, seară de seară, în fața aparatelor de televiziune, la asasinarea lentă a liderului suprem. Fiindcă asasinat este, prin tortură, ceea ce se întâmplă în zilele acestea cu președintele Bill Clinton.

Comentariul nostru de luna trecută pe marginea acestei afaceri se încheiase în momentul când lumea aștepta faimosul raport al procurorului "independent" (am pus independent între ghilimele, fiindcă cititorii revistei *Minimum* sunt oameni inteligenţi și nu ne-ar fi iertat absența ghilimelelor) à-propos de relația sexuală dintre Bill Clinton și Monica Levinsky (pardon de expresie).

Raportul a fost înaintat Congresului iar acesta a hotărât să-l transmită numaidecât pe Internet, în lumea întreagă, înainte chiar ca avocații președintelui să fi avut posibilitatea de a primi o copie după acest raport de 450 de pagini.

După cum se știe, raportul este o porcărie, probabil cel mai rușinos document din istoria Americii. El vădește nu numai voința autorilor de a-l distruge pe Clinton și a determina alungarea lui de la Casa Albă, dar, spre stupoarea generală, trădează o dorință sadică de a-l umili în fața țării sale și a întregului glob. Se vorbește cu de-amănuntul despre fanteziile sexuale ale lui Clinton, mergându-se până a preciza că, după spusele numitei Levinsky, Clinton ar fi introdus o țigară în sexul asistentei sale.

Raportul care, după difuzarea mondială pe Internet, a fost tipărit în corpul marilor ziare și separat în chip de carte, a avut un efect dublu. De o parte, așa cum este firesc atunci când scoţi la iveală detalii fizice despre viața intimă a omului (oricine ar fi acest om), imaginea lui Clinton a suferit mult; și iremediabil. De altă parte însă, o mare, foarte mare parte a opiniei publice a fost revoltată de caracterul lubric al raportului, îndreptându-și furia înspre Starr și cei ce l-au însărcinat să săvârșească infamia. Că în Europa sau la noi (90% dintre israelieni s-au arătat dezgustați de inițiativa Congresului) lumea nu suportă asemenea batjocorire a vieţii intime, nu e de mirare. Să zicem că e o chestie de educație. Dar și o majoritate destul de clară a americanilor s-a arătat ostilă lui Starr și Congresului. 68% dintre cetățeni sunt de părere că toată ancheta aceasta a fost pierdere curată de vreme. 64% sunt de părere că Bill Clinton, în ciuda greșelilor sale, este un președinte bun. 60% s-au arătat în dezacord cu decizia Congresului de a răspândi - și încă cum! - raportul acesta pe întreg pământul.

Sondajele au derutat de-a binelea pe Republicanii din Congres ca și pe directorii marilor ziare care fuseseră siguri că raportul va provoca fie demisia, fie demiterea urgentă (impeachment) a președintelui. Enervați de "rezistenţa" poporului, dușmanii lui Clinton au hotărât să-i aplice lovituri noi: difuzarea casetei unde Clinton poate fi văzut ieșindu-și din fire la audierea prin video de către Marele Juriu, reluarea anchetei în afacerea Whitewater, îngropată de mult, etc. Și - de ce nu? - o declarație a Lindei Tripp, prietena Monicăi, cum că Bill Clinton și-a ucis mama cu satârul.

…În rest, comentariile lui Pix pe această temă, la rubrica "Punctul pe I".

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunţuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 65 şekeli
1 an (12 numere): 130 şekeli
Preţul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari;
U.S.A., Canada – 80 dolari;
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari;
Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediţia cu avionul

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate
nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PULISHERS LTD.

TENDINŢE

ISRAEL: asta e problema

Defunctul Itzhak Rabin spunea că acordurile de la Oslo sunt pline de găuri. Totuşi, problema fundamentală nu este precaritatea prevederilor acordurilor, ci credinţa că Autoritatea Palestiniană intenţionează să le respecte.

Peres a explicat recent ce anume aveau în minte arhitecţii israelieni ai acordurilor de la Oslo: Israelul n–ar fi putut să rămână atât un stat evreiesc cât şi unul democratic dacă ar fi continuat să stăpânească peste cei aproape două milioane de palestinieni din Iehuda, Shomron şi Gaza. Mai devreme sau mai târziu aceştia ar fi avut drept de vot şi ar fi transformat ţara într-un stat binaţional. Soluţia era deci ca israelienii să se retragă din teritorii şi să-i lase pe palestinieni să aibă un stat al lor, care să trăiască paşnic alături de Israel.

Toate acestea nu sunt specificate în acordurile de la Oslo, prezentat ca un preludiu la autonomia palestiniană sau la o confederaţie cu Iordania. Evident, se vorbea de autonomie ca un paliativ pentru populaţia israeliană, avertizată de ani de zile – atât de Partidul Muncii cât şi de partidele de dreapta – că un stat palestinian ar ameninţa existenţa Israelului. Dar sensul real era o revenire la planul de împărţire, în ideea că majoritatea israelienilor preferă să coexiste paşnic cu palestinienii decât să se afle în Djenin sau Kalkilia, sau chiar în Beit El ori Shilo.

Dacă OEP-ul ar fi adoptat viziunea Partidului Muncii, acordul ar fi fost de mult pe cale de a fi înfăptuit. Dar de la bun început s-a vădit a nu fi aşa. Cel mai îngrozitor val de terorism care a lovit vreodată Israelul a început chiar în timp ce pe peluza Casei Albe se semna Declaraţia de Principii. În martie 1996, după ce teroriştii palestinieni au ucis 220 de israelieni, procesul de pace s-a întrerupt – nu sub Beniamin Netaniahu, ci sub Shimon Peres. Convorbirile cu palestinienii au fost suspendate, retragerea din Hebron a fost anulată, iar teritoriile au fost închise.

Incapabili să împace masacrul cu procesul de pace, israelienii au votat la alegerile din mai împotriva arhitecţilor acordurilor de la Oslo, în ciuda uriaşului val de simpatie pentru Partidul Muncii declanşat de asasinarea lui Itzhak Rabin. "Teritorii pentru pace" suna acceptabil. "Teritorii pentru terorism" – categoric nu. După cum scria ziaristul Ari Shavit, de la cotidianul "Ha'aretz": "Nu victoria lui Netaniahu a provocat paralizarea procesului de la Oslo, ci paralizarea procesului de la Oslo a provocat victoria lui Netaniahu". Dar ceea ce-i tulbura pe israelieni nu era doar războiul terorist, ci şi atitudinea Autorităţii Palestiniene faţă de acesta. Preşedintele Yasser Arafat înlătura de obicei întrebările ziariştilor despre masacrarea civililor cu un râs batjocoritor şi – cu un dispreţ tipic pentru credulitatea omenească – acuza "o organizaţie de tip OAS din armata israeliană, condusă de Ehud Barak" de a colabora cu Jihad-ul islamic la uciderea soldaţilor israelieni.

Grupurile teroriste au continuat să recruteze, să antreneze şi să poarte făţiş arme în zonele Autorităţii Palestiniene. Cunoscuţi ucigaşi de israelieni s-au înrolat în forţele armate palestiniene. Membri ai poliţiei palestiniene au fost prinşi comiţînd acte teroriste, ordinele lor ducând la şeful poliţiei palestiniene, Ghazi Djabali. Un acord al Autorităţii Palestiniene cu Hamas-ul, din decembrie 1995, permitea operaţiunile teroriste, cu condiţia ca urmele lor să nu ducă în zonele controlate de Autoritatea Palestiniană. Şeful securităţii preventive a lui Arafat, Djibril Radjub, a confirmat existenţa acestui acord anul acesta, în mai şi iunie.

Nu numai promisiunea făcută de

Arafat lui Rabin în 1993 a fost încălcată. Arafat n-a făcut nimic nici în ceea ce priveşte celălalt angajament al său: anularea Chartei palestiniene. Astăzi doar naivii fără leac mai cred că această Chartă, care cheamă la desfiinţarea Israelului, a fost modificată. Charta completă apare pe postul de pe Internet al Autorităţii Palestiniene.

O respingere neechivocă a Chartei ar fi avut un efect pedagogic şi psihologic incalculabil. Veninul acestei constituţii palestiniene este reflectat în fiecare manual şcolar palestinian, în fiecare cântec patriotic şi emisiune de televiziune. Oricine vede copii de şapte ani, la "clubul copiilor" de la televiziune, jurând să devină luptători sinucigaşi şi să arunce Israelul în mare, sau îl aude pe Arafat ridicându-l în slăvi pe "inginerul" Yihye Ayash, sau asistă la arderea efigiilor de autobuze israeliene la manifestaţii organizate sub egida Autorităţii Palestiniene, – îşi dă seama că îndemnul Chartei palestiniene la distrugerea Israelului nu este o vorbă goală.

Există speranţă pentru acordurile de la Oslo? În urmă cu un an, preşedintele Ezer Weizman i-a cerut lui Arafat să declare în arabă că lupta armată este terminată. Aşa a făcut preşedintele egiptean Anwar Sadat când a ales calea păcii. Arafat încă n-a făcut-o.

Acordurile de la Oslo reprezintă calea păcii. Ele reprezintă hotărârea de face compromisuri în loc de a purta războaie, hotărâre în care guvernul Netaniahu este ferm angajat. Când palestinienii cu fost confruntaţi cu o asemenea hotărâre, acum 50 de ani, ei au ales războiul.

De palestinieni depinde dacă acordurile de la Oslo vor supravieţui. Dacă ei văd în ele, cum a spus Arafat de atâtea ori, o parte din "Planul pe Etape" din 1947 pentru distrugerea Israelului – un complement temporar al luptei armate, destinat să amăgească şi să slăbească Israelul – suferinţele vor continua. Dacă-şi înfăptuiesc angajamentele de a renunţa la violenţă şi de a combate terorismul, procesul le poate aduce pacea şi prosperitatea pe care le-ar fi putut dobândi acum 50 de ani.

(Dintr-un articol de David Bar-Ilan, în "Jerusalem Post", 1998)

ISRAEL: greva

Luna trecută ne-am trezit din senin (dacă se poate vorbi de seninătate în Israel) cu o grevă generală. Încă una. Funcţionarii din instituţiile publice n-au lucrat. La Kupat Holim ţi se spunea că "astăzi nu putem să facem nici o radiografie". Poşta a fost închisă vreo două zile. Şi, mai ales, mai ales, gunoaiele se adunaseră pe străzile Tel Aviv-ului (ca în neuitatele zile ale grevei precedente, din iarna trecută), împrăştiind un miros pestilenţial. Ca un raport de 400 de pagini al d-lui Kenneth Starr.

După cum s-a observat de la început, hotărârea luată de Amir Peretz, conducătorul Histadrutului, şi de grupul său a fost absolut nemotivată. Am avut de-a face, ca în atâtea rânduri, cu o grevă politică, menită a duce la doborârea guvernului. Dar aţa cu care a fost cusută greva era atât de albă, încât până şi politicieni de stânga, adversari înverşunaţi ai lui Netaniahu, precum deputatul Avram Poraz, preşedintele Şinui-ului, s-au arătat scandalizaţi, cerând încetarea imediată a grevei. Lipsită de sprijin popular, ba chiar şi de sprijinul câtorva conducători de sindicate puternice, greva a sucombat rapid.

Dar ne-a lăsat un gust amar, arătându-ne încă o dată cât de primejdiasă poate fi transformarea unei Centrale sindicale într-un instrument de teroare politică. Despre gustul acesta ne vorbeşte, în versuri, colaboratorul nostru Harry Shoshany din Ramat Hanassi:

"ODĂ" LUI AMIR PERETZ

Paisprezece milioane/ Ne-a costat să te avem;/ Să distrugi o ţărişoară/ Mai dihai ca un "Golem"./ Să-ţi justifici onorariul,/ Problema e banală;/ De acord cu asociaţii/ Declari "Greva Generală!/ Şi mai spui că nici nu-ţi pasă/ Cât de contra e poporul;/ Îi zâmbeşti pe sub mustaţă/ Şi-n cap, îi dai cu toporul./ Lumea astăzi te numeşte,/ Nici mai mult, nici mai puţin,/ De urmaş al unei fiare/ "Visarionovici Stalin!"/ Nu-ţi pasă de suferinţa/ Celor care ţi-au dat votul,/ Îi tratezi cu indiferenţă/ Şi ironic, le-arăţi cotul./ Pentru toţi eşti un pericol,/ Tipul vechiului satir,/ Un om care ne-aminteşte/ De un alt perfid "AMIR"./

TENDINŢE

ISRAEL
În sfârşit, un partid al alialei române: P.A.R.

Da. Este adevărat. Partidul acela despre care s-a vorbit şi s-a tot vorbit, stârnind interesul (ba chiar entuziasmul) unora şi scepticismul bine cunoscut al altora (lăsaţi, dom'-le, noi nu suntem în stare de aşa ceva, noi n-avem lideri ci numai şefuleţi şi căcănari, noi ne mâncăm între noi ca câinii, etc., etc., etc.), partidul acela, zicem, a luat fiinţă. Şi, culmea! într-un moment când cei ce se străduiseră pentru afirmarea pe plan politic a «tribului» primiseră o lovitură grea. Aşa cum se vede dintr-o scrisoare primită la redacţie din partea ing. Dan Peer din Bat-Yam:

«Cunoscând (oarecum) părerile Dvs. politice şi "marota tribului"... doresc să vă pun în gardă asupra unui fapt "curat-murdar" (vorba lui Nenea Iancu) petrecut în lumea noastră politică şi, trecut aproape neobservat:

De curând au avut loc alegerile pentru Consiliul Superior al partidului "Şinui" (liberal? de centru?)... 90 de locuri... şi, mare surpriză (!), majoritatea au fost "prinse" de... "originari din România"... fapt care ar fi avut o influenţă covârşitoare asupra alcătuirii listei

TENDINŢE

de candidaţi la “KNESSET”!!!

„VATIKIMII”, care s-au simţit ameninţaţi, cu sprijinul şi aprobarea D-lui AVRAM PORAZ = “reprezentantul evreilor originari din România” (sic!) au... anulat alegerile, pur şi simplu! Ce va urma? Numai “reprezentantul” vă poate răspunde.

Toată povestea mi-a lăsat un gust amar şi mi-a întărit convingerea că toate demersuriile pentru un partid al evreilor originari din România sunt basme de adormit copiii...

Cu stimă, al Dvs.
Dan Peer, Bat Yam»

Basme? Ei bine, nu. Departe de a se lăsa doborâţi de infamia celor de la Şinui, prof. Adrian Ioinovici şi echipa din jurul său au reacţionat aşa cum se cuvine, au aruncat un românesc “fuck you” în faţa obraznicilor care încercaseră să mai umilească o dată - încă o dată - aliaua noastră, au trântit uşile cu zgomot şi au hotărât să treacă fără întârziere, şi fără a tăia la nesfârşit firul în patru, la întemeierea unui partid.

Despre ce şi cum s-au petrecut lucrurile şi despre gândurile noii forţe politice, ne-a vorbit zilele trecute prof. Adrian Ioinovici, preşedintele partidului:

«Durerile facerii au durat cincizeci de ani. Au fost anii în care aliaua română în Israel, ale cărei rădăcini ajung până în veacul trecut, şi-a adus contribuţia la dezvoltarea tânărului stat, s-a afirmat pe plan economic, ştiinţific, cultural şi militar. Au fost de asemeni anii în care ne-am căpătat (re)numele de “aliaua tăcută”, căci nu ne-am afirmat politic. Am votat liste electorale ale altor partide, liste care se distingeau prin lipsa de candidaţi originari din România. Am rămas stupefiat de întrebarea ce i s-a pus d-nei Löbelsohn (“Ultima Oră”, 11 sept. 1998) la o întâlnire a “primelor doamne” ale ţării: cine v-a împiedicat pe voi, românii, să vă organizaţi politic, să aveţi deputaţi în Knesset?”

Într-adevăr, cine? Am crezut că a ţine capul plecat înseamnă integrare, că a ne ascunde locul de naştere înseamnă că am devenit israelieni, că a ne fi ruşine să vorbim româneşte înseamnă că vom fi consideraţi sabri la a cincea generaţie în ţară. Şi aşa cum în România, când ne aşteptam mai puţin, ni se amintea că nu suntem daci autentici, şi în Israel am fost desconsideraţi din punct de vedere politic chiar de cei veniţi în ţară de mai puţini ani decât noi. Iar când am ridicat capul, din punct de vedere politic, într-un partid existent, s-a încercat reîmpingerea noastră la vale.

În cadrul partidului “Şinui”, secţia Originari din România ajunsese la 50% din totalul membrilor. În alegerile de astă-vară pentru comitetul central al partidului, am câştigat 50 din cele 90 de locuri. Dar ni s-a spus: “Până aici! Puteţi fi membri de partid, dar nu puteţi lua conducerea”. Şi vechea gardă a partidului, în frunte cu d. Poraz, care a uitat unde s-a născut şi care a declarat într-un interview la ziar că “nu se consideră reprezentantul alialei române”, a anulat în mod ilegal alegerile, de parcă ar fi fost într-o republică a bananelor din Africa sau America Latină. În schimb, ni s-a oferit un număr de 15-20 de locuri în noul comitet central. „Numerus clausus”? Nu pentru asta am aliat în patria noastră.

Dar de data aceasta am ţinut capul sus. Am părăsit partidul Şinui şi ne-am format partidul alialei noastre („Partidul de Centru pentru Progres” - titlu provizoriu). Deoarece n-am pornit de la zero ci de la o secţie bine organizată, avem de la început o structură solidă, cu filiale în multe oraşe, cu o conducere aleasă, la care se vor alătura noi colegi, pe măsură ce vor adera la partid noi membri.

Partidul nostru, ca partid de centru, va milita pentru o pace trainică, o economie liberală, reducerea taxelor, modernizarea sistemului de învăţământ şi medical, educarea cetăţenilor în spiritul unei culturi urbane şi a unui comportament civilizat, îmbunătăţirea vieţii pensionarilor, anularea subvenţiilor de stat către instituţiile legate de partidele religioase, separarea statului de religie, întărirea vieţii culturale. Aceste deziderate vor atrage o pătură largă a electoratului israelian din afara alialei noastre. Va dovedi că noi putem fi un factor de echilibru, de stabilitate în viaţa politică israeliană. Avem deja în partid o mică grupare de anglo-saxoni şi una de intelectuali ne-români din universitate.

Ca partid al alialei române, vom milita pentru rezolvarea unor deziderate specifice nouă (simplificarea procedurii plăţii pensiilor din România, canal de televiziune în limba română, etc.) şi vom reprezenta interesele concetăţenilor în diverse probleme particulare.

Suntem la început de drum. Când eram secţie în Şinui, i-a uimit pe toţi de ce suntem capabili când acţionăm uniţi: am câştigat alegerile interne în partid. Acum, când suntem un partid independent, îi vom uimi pe toţi când vom avea rezultatele alegerilor în Knesset. Pentru aceasta, trebuie să aderăm în masă la partidul NOSTRU şi să acţionăm uniţi. Am hotărât să nu introducem nici o taxă obligatorie de înscriere. Cine vrea să se afilieze, trebuie doar să-mi trimită o notă cu numele, adresa, numărul de telefon, precum şi numărul buletinului de identitate (Teudat Zeut) la adresa: Ing. A. Ioinovici, Rh. Paamoni 4/21, Tel Aviv 62918.»

❖

...Acestea fiind zise, îl întrebăm pe conducătorul Şinui-ului, deputatul Avram Poraz, om pe care noi l–am simpatizat dintotdeauna: chiar nu vă simţiţi prost că aţi lăsat jigodiile din Shinui să batjocorească pe colegii lor “români” din partid?

Ho! Nu săriţi în sus! Am pus o întrebare. N-am dat cu P.A.R.-ul!

Și nu-i un partid care ne simpatizează.

România-Israel

Desenul de mai jos, apărut în "România liberă" din București, sub semnătura lui C. Veluda, vrea să ne înfățișeze adevărul despre anumiți politicieni români și alți granguri ai momentului.

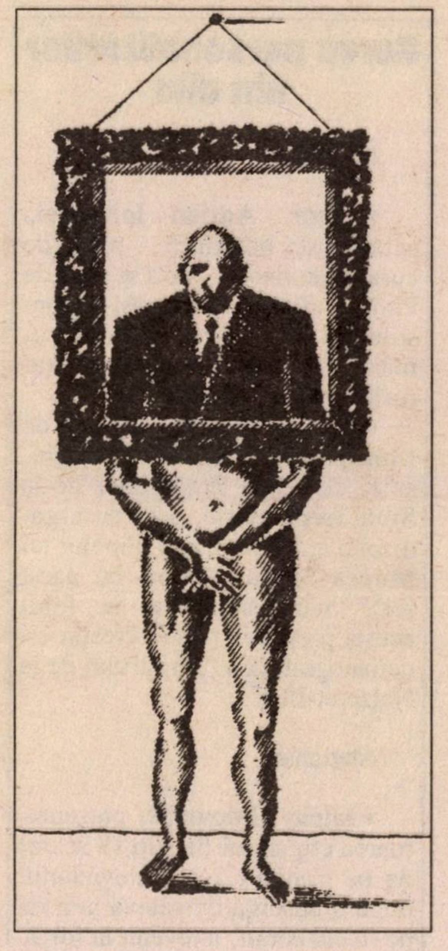

Dar el se potrivește de minune și cu fel de fel de lideri de pe la noi.

TENDINȚE

RUSIA
Guvernul Primakov și cele două degete din plic

Luna trecută, Rusia se aflase pe marginea războiului civil. Generalul Lebed, omul în care toată lumea vede pe viitorul dictator a marei țări de la Răsărit, declarase fără înconjur că situația este asemănătoare cu aceea de la începutul anilor '20. Rubla s-a prăbușit, pierzând 50% din valoarea sa. Fabricile se închideau în ritm de cinci pe zi. Cetățenii se îmbulzeau la bănci să-și retragă economiile pentru a le converti, la orice preț, în dolari, dar băncile închideau porțile una după alta. Magazinele, până nu de mult pline, fuseseră practic golite de mărfuri: oamenii cumpărau orice, la disperare, în vederea urgiei ce va să vină. În minele de cărbuni, la căile ferate, salariile nu erau plătite de luni de zile. Rezervele de valută ale Băncii Naționale sunt aproape secate.

Intrat în panică, președintele Boris Elțin, evident bolnav și «out», l-a concediat pe proaspăt numitul prim-ministru, tânărul Serghei Kirienko, cerând Dumei (Parlamentul) să-l numească pe fostul premier Viktor Cernomârdin în funcția de șef al guvernului. Parlamentul, dominat de comuniști și de aliații lor, a refuzat însă investitura în două rânduri, dându-i o palmă lui Elțin și silindu-l să propună pe altcineva. Acest altcineva s-a dovedit a fi, spre surprinderea multora, ministrul de externe, Evgheni Primakov. El a fost aprobat de către Duma cu mare majoritate de voturi și, ca prin minune, în momentul când toți corespondenții occidentali de presă așteptau să izbucnească marea răscoală, sau ca Lebed să intre pe-un cal alb în Moscova, lucrurile s-au potolit. Cel puțin pentru un timp.

Corabia care se clătina pe valurile mării, fără căpitan, are acum un cârmaci ce se bucură de încrederea echipajului. Ceea ce e bine. Ceea ce e însă mai puțin bine este că apa a pătruns în corabie, amenințând-o cu scufundarea. Gaura prin care a năvălit apa în pântecele acestui Titanic care este Rusia, se numește lipsa de bani.

Primakov este un politican abil, trecut prin ciur și dârmon, având relații bune atât cu partidul comunist (în definitiv, omul fusese, în urmă cu ani, șeful KGB-ului) cât și cu partidul reformist al lui Iablinsky. Dar va reuși el să obțină banii necesari pentru salvarea economiei?

Evgheni Primakov

O metodă pentru a obține sumele necesare salariilor, pensiilor și investițiilor o constituie tipărirea de bani. Banca Națională primește ordine, prin telefon, să pună-n mișcare mașinile de tipărit bancnote, a doua zi ai plătit salariile, pensiile și celelalte. Dar izbucnește inflația, provocând prăbușirea rublei până la zero. O altă metodă o constituie ajutoarele și împrumuturile din lumea capitalistă: S.U.A., Germania, etc., Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional...

Dar Rusia nu e Olanda. Și nici măcar Israelul. Miliardele de dolari pompate de Occident, după prăbușirea Uniunii Sovietice, nu au ajuns acolo unde s-ar cuveni, ci în mâinile Mafioților care au pus practic stăpânire, în această "epocă de tranziție" pe economia țării. Iar mafioții trimit îndărât, cu valizele, valuta forte în Apus, achiziționând terenuri în Cipru, vile pe Coasta de

TENDINȚE

Azur și deschizând conturi în băncile de la Zürich. Soarta ultimului mare împrumut acordat de F.M.I. ne arată limpede cum lucrează marile bande de criminali, "oligarhia". În ziua de 22 iulie intraseră în țară cinci miliarde de dolari meniți să fie blocați în bancă pentru a garanta stabilitatea rublei. Miliardele au dispărut în zece zile. Iar când se găsește un om politic doritor să demaște tâlhăriile și să facă ordine, pățește ce-a pățit mai de mult Gregori Iablinski, unul din campionii Reformei. Acesta a primit într-o zi un plic, cu un bilet înăuntru: "Nu te mai băga în treburile politice". Împreună cu biletul, erau două degete. Ele fuseseră tăiate din mâna dreaptă a fiului lui Iablinski, un muzician care trăiește în Italia.

La ora de față nu știe nimeni cum va acționa Primakov și ce va reuși el. Ceea ce se știe însă este că Partidul Comunist, condus de Ziuganov, deși avea posibilitatea să vină la putere fără probleme, a refuzat aceasta.

Conștient că nu are cum să scoată economia din impas, atâta vreme cât mai funcționează "democrația", Ziuganov așteaptă (ca și Lebed) să bată ceasul dictaturii.

Goluri care ne-au bucurat din plin

Săptămânile din urmă ne-au adus, tocmai când ne-așteptam mai puțin, două surprize plăcute în materie de fotbal. Jucând la Viena cu echipa Austriei, pentru calificarea în turneul final al Europenelor de peste doi ani, naționala noastră a scos un excelent nul: 1-1, iar câteva zile mai târziu, Macabi Tel Aviv a ținut în șah, la Paris, într-un meci pentru Cupa UEFA, celebra formație Paris-St. Germain, obținând tot un rezultat de egalitate: 1-1.

Două meciuri nule, pe terenul adversarilor, care ne arată – în fine – că fotbaliștii noștri nu sunt niște nulități.

Premiul "Sebastian Costin"

Cercul Cultural din Ierusalim va acorda primul premiu "Sebastian Costin" reputatului critic și istoric literar Lucian Raicu.

După ce s-a afirmat în România ca unul dintre cei mai profunzi și subtili eseiști și critici literari, Lucian Raicu s-a stabilit la Paris în 1986, împreună cu soția lui, scriitoarea Sonia Larian.

Premiul "Sebastian Costin", în valoare de 1500 de dolari, a fost creat în urma unei donații făcute de Eugenia Costin, soția regretatului poet. El va fi acordat anual, la Ierusalim.

În acest an, juriul a fost alcătuit din Matei Călinescu, Norman Manea, Michael Shafir, Costel Safirman și Leon Volovici. Înmânarea premiului va avea loc la 21 octombrie, la Cinemateca din Ierusalim.

Gaze

(Urmare din pagina 1)

general Mircea Criste să înceapă urmărirea penală de rigoare. Vă vom ține la curent cu evenimentele.

...Între timp, bandele fasciste au trecut la acțiune, folosind - până la sosirea gazului necesar - mijloace mai... bătrânești. Astfel, un grup de huligani s-a năpustit cu bâtele, la Sinaia, asupra jucătorilor de fotbal israelieni din echipa Hapoel Kiriat Shmona, aflați acolo la antrenament. Ei i-au insultat ("jos jidanii", ca-n vremurile bune) și maltratat, doi dintre jucători, Beni Itzhakov și Dudu Ben Shoshan, suferind răni serioase.

Huliganii erau perfect informați în legătură cu mișcările echipei israeliene. Și nu întâmplător. Patronul lui "Atac la persoană", afaceristul Dumitru Dragomir, este una și aceeași persoană cu președintele "Ligii fotbaliștilor profesioniști" din România.

●

Bursa personalităților din alia

În urcare:

- **Prof. Adrian Ioinovici,** economist: hotărârea - plină de curaj și de riscuri - de a se rupe de Partidul Șinui și de a păși la constituirea unui "Partid al alialei române" l-a propulsat în rândul starurilor politice din trib.
- **Mircea Săucan,** regizor de film, prozator; inițiatorii Congresului de Filme Etnografice de la Sibiu (septembrie, a.c.) au organizat o retrospectivă a filmelor lui Mircea Săucan (prima de acest fel), manifestându-și în felul acesta prețuirea pentru creația cinematografică a "sihastrului de la Natzeret-Illit".

Staționar:

- **Micky Haimovici,** prezentatoarea emisiunii de știri (8 seara) de pe Canalul 2 al Televiziunii: după o absență de câteva luni de pe micul ecran, a revenit în forță, concurându-l cu succes pe Haim Iavin, prezentatorul Mabat-ului de pe Canalul 1.

În scădere:

- **Avram Poraz,** deputat, președintele partidului Șinui. A pierdut puncte serioase (ba chiar foarte serioase) în urma conflictului său cu grupul de «români» din partid (vezi "Tendințe").

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la câteva întrebări, legate, toate, de marea infamie numită raportul Kenneth Starr:

Întrebare: *"Mă adresez scriitorului din Dvs. Şi vă rog să-mi răspundeţi la două întrebări:*

1) Dacă v-aţi întâlni cu Monica Lewinsky şi aţi fi în situaţia de a-i pune o întrebare, una singură, - care ar fi această întrebare?

2) Dacă, întâlnindu-vă cu aceeaşi Monica Lewinsky, şi ea ar dori să vă întrebe ceva, ce anume v-ar place să vă întrebe?"

(Viorica Rosenblum,
bibliotecară, Ierusalim)

Răspuns:

1) De ce nu te sinucizi?

2) Întrebarea care i-a pus-o într-o seară, la Paris, pe rue Benoît din cartierul St. Germain des Prés, Marguerite Duras prietenei sale Laura Adler, care tocmai lucra la o biografie a cunoscutei romanciere franceze. Aceasta aflase din gura altora fel de fel de fapte neplăcute din viaţa autoarei; inclusiv despre plăcerea sadică cu care Marguerite Duras, în anii războiului, luase parte la torturarea amantului ei, învinuit - pe nedrept, de altfel - de a fi trădat Rezistenţa. Întrebarea Margueritei Duras suna aşa: "Ia spune-mi, dragă, cum îţi explici tu că sunt atât de ticăloasă?"

Întrebare: *"În grupul meu de prieteni de la Craiova obişnuiam, în adolescenţă, să ne jucăm de-a "Cine în ce rol ar fi mai potrivit". Când ne mai întâlnim între noi astăzi, câţi am rămas, ne jucăm în continuare. Cutare ar fi bun în Napoleon, cutare în Cleopatra, cutare în rol de gangster. În ce rol l-aţi vedea Dvs. pe procurorul Kenneth Starr?"*

(Ing. Liviu Kormos, Raanana)

Răspuns: În rolul unui colonel SS dintr-un film american despre cel de-al doilea război mondial.

Întrebare: *"Presupun că la «Minimum» aveţi mai multe ziare străine decât am eu. Mă pregătesc să urmez facultatea de jurnalistică la Universitate şi aş vrea să ştiu care dintre titlurile pe care le-aţi văzut în legătură cu afacerea Lewinsky vi s–a părut a fi cel mai spiritual".*

(Dan Mittelman, Bat Yam)

Răspuns: Titlul dat de secretarul de redacţie al ziarului "Philadelphia Daily News" (care secretar a fost de altfel sancţionat a doua zi pentru idee) la reportajul privind mărturisirile complete făcute de Monica Lewinsky în faţa marelui juriu:

"Monica Opens Her Mouth" (Monica deschide gura).

Întrebare: *"Am auzit pe canalul CNN de la televiziune un senator republican de la Washington, al cărui nume îmi scapă şi care, explicând reporterilor de ce a hotărât Congresul să dea pe Internet, fără întârziere, raportul Starr cu toate amănuntele acelea oribile despre preşedintele Clinton, a spus cam aşa: "Raportul este proprietatea statului american şi toţi cetăţenii au dreptul să ştie ce cuprinde el". Ce părere aveţi despre acest răspuns?"*

(Yves Morel, Paris)

Răspuns: E un argument în aparenţă "deştept" dar, de fapt, stupid, de genul acelora pe care le folosim, fiecare dintre noi, atunci când simţim că am greşit. După teoria congressmanului republican, armele secrete ale Pentagonului ar trebui prezentate cu de-amănuntul în ziare şi pe Internetul planetar, pe motiv că ele sunt proprietatea statului american şi tot cetăţeanul are dreptul să ia cunoştinţă de ele.

Întrebare: *"Am citit răspunsul Dvs. din numărul trecut în legătură cu afacerea Clinton-Lewinsky. Mă întreb însă dacă nu cumva ideile Dvs. despre dreptul bărbatului (sau femeii) de a ascunde adevărurile legate de viaţa intimă, sexuală, ba chiar de a minţi, nu constituie o manifestare a educaţiei noastre vetuste din România veche unde am crescut, un fenomen anacronic care nu mai corespunde cu transparenţa din zilele noastre?"*

(Thereza Brandt,
Ramat Hasharon)

Răspuns: Nu, nu cred. Cred, dimpotrivă, că mă aflu în avangardă. Gândind aşa cum gândesc, "în stil vechi", mă simt ca ecologiştii de astăzi care, înspăimântaţi de infernul industrial, se zbat să salveze ceea ce este "vechi", adică iarba verde, apa neinfestată a mării şi, mai ales, aerul curat.

Întrebare: *"Am înţeles că sunteţi categoric împotriva «mass-mediei» americane care s-a ocupat de luni şi luni de zile pe pagini întregi de afacerea Lewinsky. Şi eu sunt de părere că «media» exagerează adeseori cu "demascările", dar nu găsiţi că - atunci când presa constată existenţa unei stări maladive, a unui cancer social, ca să zic aşa - este de datoria ei să atace deschis această boală?"*

(Av. Iancu Lazarovici,
Petah Tikva)

Răspuns: Fără îndoială. Fără îndoială. Numai că, asemeni chirurgului prost care extirpă un organ sănătos în locul celui bolnav, «media» americană şi-a îndreptat bisturiul într-o direcţie greşită.

Cancerul Americii de astăzi nu este Bill Clinton. Cancerul este Kenneth Starr.

PIX

Am aflat cu stupoare că rav Kook din Tveria a fost anchetat la poliţie în legătură cu o afacere cu cocaină.

De-atunci, noi îi spunem rav Kookaina.

ITZHAK ARTZI

Un rabin la Bucureşti

Anul acesta, de sărbători, comunităţile evreieşti din România s-au întâlnit din nou cu Şef-Rabinul Harav Menahem Hacohen, cel de-al doilea succesor al răposatului Şef-Rabin Dr. Moses Rosen.

Personal, am avut de mult convingerea că va fi foarte greu de găsit moştenitorul corespunzător al acestei funcţii. Dr. Rosen a fost o personalitate de talie mondială şi nu numai Şef-Rabinul Comunităţilor evreieşti din România, ţară în care au existat cândva mulţi evrei, dar care astăzi s-au împuţinat până la vreo 10-12.000.

Cele circa 40 de comunităţi din care fac ei parte au totuşi nevoie de un păstor. Acum doi ani a fost ales – prin votul secret al conducătorilor comunităţilor existente – Dr. Iehezkel Mark, care a acceptat să părăsească temporar catedra sa de la Universitatea Bar Ilan pentru a se dedica acestei misiuni şi a nu lăsa în voia soartei moştenirea spirituală şi organizatorică a rabinului Rosen. Dar din motive personale, Dr. Mark a hotărât, anul trecut, să părăsească postul.

Rabinul Menahem Hacohen a acceptat să preia – în condiţii speciale – funcţia de Şef-Rabin pentru anul 5757-58. El a ocupat acest post după ce a fost rabin al Moşavurilor, membru în Parlamentul israelian şi mâna dreaptă a răposatului Şef-Rabin al Israelului, Shlomo Goren, pe vremea când acesta îndeplinea funcţia de Şef-Rabin al Zahalului.

În decursul anului ce a trecut, rabinul Hacohen s-a aflat în România câte 7-10 zile pe lună, în timpul cărora a pus accentul pe problemele spirituale, dialogurile cu autorităţile bisericeşti şi contactele cu cercurile iudaismului mondial.

"Voi căuta să călătoresc cât mai mult, să vizitez comunităţile, să stau de vorbă cu evreii localnici, să-i încurajez şi să-i îndrumez" – mi-a declarat rabinul Hacohen. În absenţa D-sale, un asistent se ocupă de problemele curente.

Pe parcursul ultimului deceniu, Rav Hacohen l-a însoţit mereu pe Rabinul Rosen, străbătând comunităţile în lung şi-n lat.

"Atunci m-am îndrăgostit de comunitatea evreilor din România. de aceea am acceptat să-mi întrerup parţial activitatea ştiinţifică şi publicistică, pentru a sluji în această perioadă grea ceea ce a mai rămas din falnica comunitate de altădată. Comentariile despre cărţile Bibliei, de care m-am ocupat în ultimii ani, vor mai aştepta. Dar aceasta este o soluţie temporară", mi-a spus rabinul Menahem Hacohen. Faptul că nu vorbeşte româneşte nu-l îngrijorează. El se străduieşte să fie înţeles în idiş, engleză şi ebraică.

În anul ce vine, Federaţia Comunităţilor va avea răgazul necesar găsirii unei soluţii definitive. Chiar în lichidare fiind, ceea ce a mai rămas ca evreime în România are nevoie de un mentor spiritual, care să asigure continuitatea luminilor aprinse de răposaţii Dr. Niemirover, Dr. Halevy, Dr. Rosen, precum şi de – să fie sănătos mulţi ani buni! – rabinul Dr. Şafran.

HITACHDUT OLEI ROMANIA IERUSALIM

ירושלים

**urează cititorilor revistei „Minimum",
tuturor originarilor din România
şi întregului popor al lui Israel**

**mulţi ani buni, sănătate şi succese
în toate domeniile.**

5759, an nou, visuri noi...

Ne exprimăm speranţa că în noul an se va realiza un progres real în procesul păcii şi o schimbare spre bine în climatul societăţii israeliene...

HAG SAMEAH! **חג שמח!**

**Comitetul Executiv
ZWI ROSEN
Preşedinte**

M. MARCUS

Goldberg a scufundat Titanicul!!!...

...strigă 20.000 de spectatori care ocupă galeriile din stânga. "În cea de-a opta zi, Dumnezeu l-a creat pe Goldberg!!!", răspund alţi 20.000 de "fan"-i, din dreapta. O ramă imensă de armături metalice începe să strălucească, fum alb, explozii şi petarde de recuzită... Din acest haos apare, la început neclară, silueta unui gigant cu musculatură de oţel, ţeasta rasă şi o umbră de barbă, care înaintează spre ring suflând aburi albi pe nări şi trăgându-şi pumni în cap...

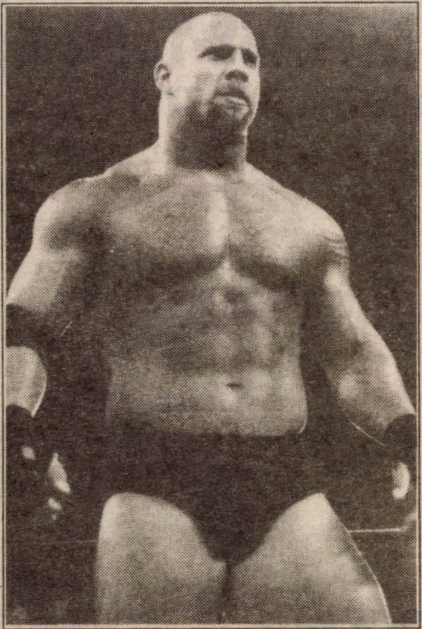

William Scot Goldberg

Suntem la "WWF-World Wrestling Federation - The Greatest Show on Earth", adică "Federaţia Mondială de Lupte - Cel Mai Mare Spectacol de pe Pământ". Şi aşa este. Reprezentaţiile WWF-ului sunt transmise prin cabluri, săptămânal, în toată lumea. La noi pot fi urmărite sâmbăta, între orele 19 şi 21, pe canalul israelian al sporturilor - 5 pentru zona Tel Aviv-ului.

"Gold-berg, Gold-berg!!" scandează sala în delir, primindu-l cum se cuvine pe campionul anului 1998, invincibilul luptător evreu William Scot Goldberg, câştigător a 108 meciuri, fost jucător de fotbal american în liga NFL, 32 de ani, posesor al unui titlu universitar de psiholog.

Atenţia acordată personajului "Goldberg" nu este întâmplătoare. Acest an, 1998, aduce în faţa marelui public alţi doi campioni mondiali, ambii israelieni. Unul este Eli Hana, "body builder"-culturist, declarat "Mr. World" la categoria grea, în cadrul finalelor de la Barcelona. Al doilea este Arik Goldenberg, 22 de ani, tel-avivian, campion mondial de karate, disciplina "full contact", adică lovituri aplicate direct şi nu simulate.

Finala s-a disputat la Budapesta, unde rivalul lui Arik a preferat să părăsească ringul fără luptă "din cauza privirilor israelianului".

În nimicnicia mea, venerez acel Dumnezeu al laicilor, atât de iubit de majoritatea israelienilor, atât de hulit de cei care şi-au transformat dumnezeul în partide politice, scaune parlamentare şi butoane de vot electronice. Şi tot din "nimicnicie", mă gândesc că tocmai acum, spre schimbarea mileniului, noi, evreii, "or la goim" odată, spiritualizaţi, intelectualizaţi şi eteraţi până la disperare, gânditori, filozofi şi revoluţionari cronici, am putea să devenim, în Israel, un popor ca francezii, englezii, românii şi mulţi alţii, adică un popor mai normal, mai puţin frenetic, mai puţin neurotic, cu luptătorii săi, karatiştii, culturiştii, baschetbaliştii şi alţi "işti", ca toată lumea.

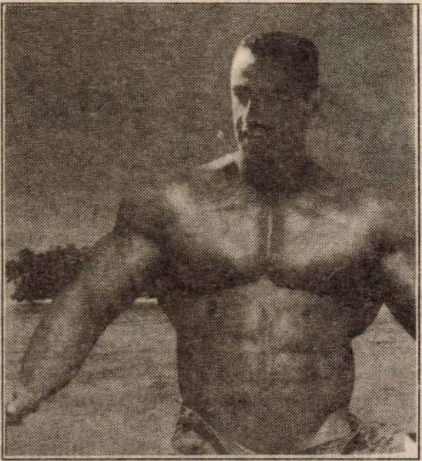

Eli Hana

Şi ar mai fi un motiv de schimbare care apare pe pancartele suporterilor de la WWF: "My jewish mama loves Goldberg".

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete în Zidul Plîngerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

gura
humorului

I. SCHECHTER

Totul durează prea mult

La noi durează totul mult, mai mult poate decât memoria poate să țină minte. Zilele trecute, banca mi-a comunicat că am terminat de restituit împrumutul. Din păcate, n-am putut să mă bucur de bucuria asta așa cum se bucură cineva care este pe deplin bucuros, fiindcă este vorba de un împrumut din urmă cu 30 de ani și nici nu-mi amintesc pentru ce naiba l-am luat.

Ieri am avut ultima înfățișare la tribunal unde judecătorul a fost drăguț și m-a achitat. M-am bucurat, desigur, însă nu așa cum s-ar fi cuvenit fiindcă procesul a durat atât de mult timp, încât nu mai știu cine mi l-a intentat, pe ce motiv, și dacă nu e cumva cazul să regret că am fost achitat și să cer rejudecarea procesului.

Această tărăgănare a lucrurilor creează situații și suferințe absurde. Cunosc un sinucigaș care de vreo 12 ani amână să-și pună capăt zilelor fiindcă nu reușește să-și achite datoriile pentru apartamentul cumpărat și nu vrea să lase amintirea unui rău platnic.

◆

Secolul 20 a fost denumit "secolul vitezei", dar pe nedrept căci se târâie. Dovadă că de 100 de ani a început acest secol și încă nu s-a terminat. Un adevărat secol al vitezei trebuie să se încheie în 15-20 de ani.

Un război de trei ani, cum a fost războiul nostru din Liban, a ținut mai mult timp decât "Războiul de o sută de ani" despre care am învățat la școală.

Eroul lui Jules Verne a făcut ocolul pământului în 80 de zile. La noi, o scrisoare face ocolul pământului de la Haifa la Ierusalim în 160 de zile.

O știre, o simplă știre, trebuie să aștepte 48 de ore până ce este confirmată de autorități. Între timp ea este de vreo 14 ori dezmințită.

◆

Totul, toate durează disproporționat de mult. Nouă luni până se naște un geniu sau un nătărău. Aștepți enorm și nu știi la ce te aștepți.

Liceul durează prea mulți ani și din cauza asta o mulțime de miniștri, deputați, poate și profesori nu reușesc să-l termine. Liceul nu-i o școală primară care, cu toate vacanțele, oreioanele și absențele, trece în numai patru ani.

◆

Divorțurile sunt interminabile. Ele durează mai mult decât o dragoste sau o căsnicie. Ar trebui să se facă ordine și în această privință. Așa cum există dragoste de la prima vedere, să existe și divorț de la prima vedere!

Multe idealuri nu se realizează fiindcă nu ajunge timpul pentru a le realiza. Nu-ți rămâne decât să te culci și să ți le realizezi în vis. Merge mai repede fiindcă un vis ține un minut sau chiar mai puțin.

Evreul, chiar dacă o duce până la 120 de ani, cum îi urează neamurile și băncile de credit, nu trăiește, în fond, decât câteva minute. Sunt acele minute în care a visat că a terminat de plătit casa și că a apucat să trăiască în ea până a obținut divorțul.

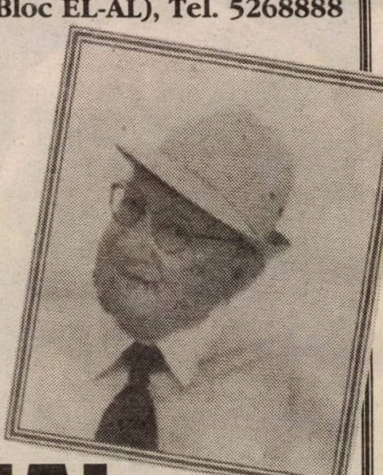
AMERICAN EXPRESS
AMERICAN EXPRESS-TURISM
(FOST HISTOUR-ELTIV)
Travel
Services Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

Călătorului
îi șade bine
cu
LICĂ BLUTHAL

Călătoriți cu cei mari
în toată lumea
în condiții avantajoase

ȘANA TOVA!

A. VELUREANU-GAL

Miha Hariş a căzut pe... saltea!

- **Importul din America e mai convenabil decât scaunul în guvern**
- **Doamna Hariş nu mai are probleme cu băcanul**
- **Când somiera e bună, şi... visele par plăcute**

Unde a dispărut timişoreanul nostru Miha Hariş? Acuşica sunt doi ani de când nu s-a mai suflat o vorbă despre el, de parcă l-ar fi înghiţit pământul. N-aveţi grijă, însă, Hariş e bine mersi şi chiar dacă nu mai e pe scaun de ministru, tot pe moale a căzut, cum cade un acrobat direct pe saltea. Nu cumva să credeţi că-i o figură de stil, ci adevărul gol-goluţ. Am citit negru pe alb, în săptămânalul ebraic "Tel Aviv", că dumnealui devine... vânzător de saltele în stil mare. Nu va sta la tejghea, ci va avea o funcţie cheie la firma de import pe care a creat-o împreună cu un vechi angrosist, Haim Levin. Ei au primit concesiunea uneia din cele mai mari întreprinderi producătoare de saltele din America ("Englander"), iar Hariş a preluat rolul de preşedinte al consiliului de administraţie al acestei noi societăţi de import. Nu-i rău, deci, dacă ne referim la... contul în bancă al fostului ministru al Comerţului şi Industriei.

Miha Hariş s-a resemnat cu realitatea că Volvo-ul şi şoferul care-i era şi gorilă nu-l mai aşteaptă la scară. S-a obişnuit îndeajuns de repede să se ducă el la directori de întreprinderi, şi nu vice-versa. El continuă să fie membru în comitetul central al Partidului Muncii, dar nu regretă viaţa politică. *"Lumea afacerilor e stăpânită de aceleaşi impulsuri ca lumea politică. Nu-i mai puţin haotică şi nu-i mai puţin emoţională"*. Acum Miha Hariş e bine implantat în lumea afacerilor, dar are totodată legături excelente cu mulţi dintre politicienii de frunte. Oricând, uşa la ministrul Sceranski îi este deschisă, deşi "românului" – ca oricărui "român" – nu-i place să profite de pe urma relaţiilor.

❖

22 de ani bătuţi pe muche, Miha Hariş a fost deputat în parlamentul israelian. Cariera politică a început-o în anii studenţiei. E "mapainic" în sânge. A început de la "munca de jos" şi treptat a săltat în posturi de conducere: preşedintele comisiei financiare a Knessetului, locţiitor de preşedinte al comisiei cu problemele externe şi de securitate, membru în subcomisia privitoare la serviciile secrete, preşedintele comisiei de energie. Patru ani a fost secretarul general al Partidului Muncii, timp în care a trezit la viaţă partidul, datorită lui "laburiştii" israelieni revenind la putere. Drept răsplată – pe merit să zicem – Hariş a primit postul de ministru, pentru ca, după patru ani, să-şi încheie cariera de politician. *"Aşa cum un jucător de fotbal trebuie să ştie când trebuie să părăsească terenul de joc, tot astfel un politician trebuie să înţeleagă că vine o zi când e nevoit să-şi ia rămas bun de la politică"*, zice Miha Hariş. Dictonul susamintit e ca o explicaţie la demisia sa din viaţa publică, dar şi un apropo la... Shimon Peres, pe care, de altfel, îl declară drept *"unul dintre cei mai mari oameni de stat din lume, cu un prestigiu internaţional deosebit"*, care nu a înţeles – după afirmaţia lui Hariş – să se dea la o parte la momentul potrivit, adică după eşecul de la ultimele alegeri.

Ca "specialist în comerţ", Miha Hariş a priceput... piaţa. S-a retras şi a găsit un loc bun printre oamenii de afaceri. Pe stradă, încet-încet, lumea nu-l mai recunoaşte, mai ales tinerii. În schimb, la bancă, funcţionarul îi acordă o atenţie specială, căci aparţine clienţilor "graşi". Are mai mult timp pentru familie, ca tată a patru copii, dintre care Ortal are abia 11 ani, îşi reînnoieşte colecţia de discuri, ca un amator pasionat de muzică de operă şi simfonică, se duce la concerte, ca şi la jocurile "derby" de fotbal, într-un cuvânt, se simte liber şi independent. La politică are deci toate motivele să nu mai revină, dar un vis tot are: să facă tovărăşie în afaceri cu... Bibi Netaniahu. Cine a spus că visul ăsta ciudat nu ar fi, la o adică, politică sadea?...

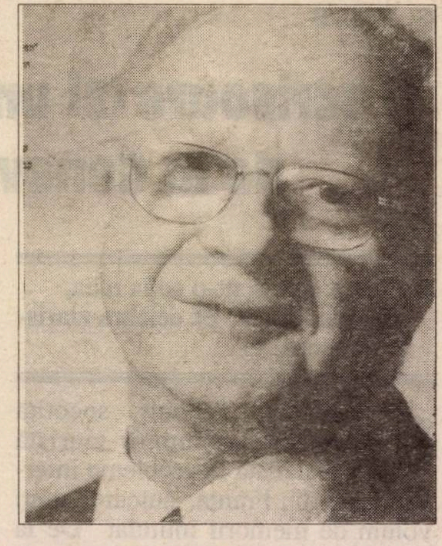

Miha Hariş: vrea să facă afaceri cu Bibi!

Actorul Giuliano Mar de la Teatrul din Haifa a fost concediat pe motiv că - bătăuş fiind din fire şi uşor schizofrenic - a lovit-o pe scenă cu atâta furie pe actriţa Maia Maoz, partenera sa din piesa Othello, încât fata a ajuns la spital, însângerată.

Dat afară din teatru? E prea puţin. Acest Mar ar fi trebuit mardit bine, ca să-şi bage minţile-n cap.

G. IOSUB

O scrisoare (și un fular de mătase) de la Geneviève Tabouis

- **Cum a cunoscut-o soția mea, Adriana Stoica, pe celebra ziaristă franceză**

Geneviève Tabouis, socotită cea mai renumită ziaristă specialistă în probleme internaționale din Franța, autoarea unui volum de memorii intitulat "De la Liga Națiunilor la O.N.U.", care i-a cunoscut pe toți oamenii politici ai vremii, între care și pe Nicolae Titulescu, pentru care avea o admirație deosebită, - și-a manifestat - era în toamna anului 1961 - dorința de a vizita România. Ministerul de Externe Român - deși avea cadre calificate - a socotit de cuviință ca în călătoria sa prin România distinsa musafiră să aibă drept însoțitoare o ziaristă. Pentru aceasta, a apelat la soția mea, Adriana Stoica, - critic de artă la revista "Contemporanul" și licențiată a facultății de litere, specialitatea limba franceză, - la care se mai recursese în situații similare.

În ziua respectivă am însoțit-o pe Adriana la aeroport, dornic și eu - care lucram la radio în domeniul problemelor internaționale - s-o cunosc pe Geneviève Tabouis. Din avion a descins o doamnă distinsă, cu părul ca neaua și cu un obraz fără riduri în ciuda vârstei înaintate, îmbrăcată complet în alb, alături de soțul ei, un bărbat înalt, în vârstă dar viguros, care venise în România pentru afaceri. Societatea franceză al cărei director era investise în crearea unei fabrici de computere în România.

Timp de două săptămâni Adriana a însoțit-o pe Geneviève Tabouis la întâlnirile pe care aceasta le-a avut cu diferite personalități din Ministerul de Externe, precum și cu ministrul Gaston Marin și cu Mihai Ralea, președintele Institutului de relații cu străinătatea. Adriana a plimbat oaspeții prin București, arătându-le clădirile și monumentele Capitalei, inclusiv cimitirul Belu. După care au plecat în vizită prin țară, oaspeții dorind în mod special să cunoască litoralul.

La plecarea lor din țară, am însoțit-o din nou pe Adriana la aeroport. În momentul în care ne-am luat rămas bun, Geneviève Tabouis a îmbrățișat-o pe soția mea, și, desfăcându-și fularul de mătase naturală de la gât, i l-a oferit drept amintire.

Sosiți acasă, ne-am gândit ce i-am putea oferi în dar cunoscutei ziariste franceze. Și cum aveam o icoană pe lemn din secolul al 17-lea, moștenire de la bunica Adrianei, i-am trimis-o prin curier diplomatic.

În martie 1962 am primit de la Paris următoarea scrisoare:

Dragă Stoica,

Cum aș putea să-ți mulțumesc pentru minunatul cadou? Această veche gravură miniaturală face admirația întregii mele familii, căci este un obiect foarte rar, care împodobește principalul raft al bibliotecii mele. Mi-aș dori atât de mult să poți vedea această frumoasă amintire din România pe care ai avut încântătoarea idee de a mi-o trimite. Soțul meu și cu mine am fost pro-

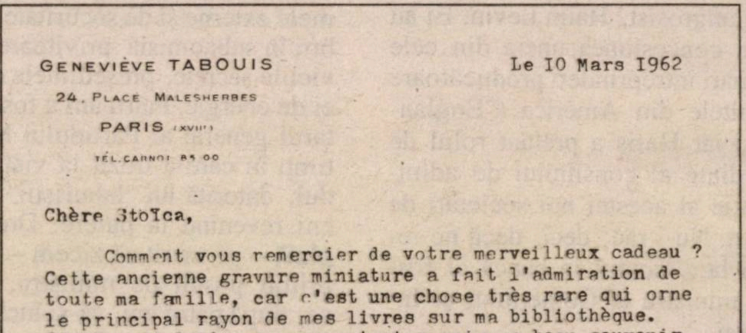

GENEVIÈVE TABOUIS
24, PLACE MALESHERBES
PARIS (XVIIIe)
TÉL. CARNOT 85 00

Le 10 Mars 1962

Chère Stoica,

Comment vous remercier de votre merveilleux cadeau ? Cette ancienne gravure miniature a fait l'admiration de toute ma famille, car c'est une chose très rare qui orne le principal rayon de mes livres sur ma bibliothèque. J'aimerais tant que vous puissiez voir ce beau souvenir de Roumanie que vous avez eu la charmante pensée de m'envoyer. Mon mari et moi avons été profondément touchés, et c'est avec émotion que nous nous souvenons souvent de notre voyage avec vous, de vos explications et exposés, si lumineux que nous nous rappelons tout ce que vous nous avez dit au sujet des moeurs et coutumes anciennes et modernes de cette Roumanie que nous aimons tant.

Mon mari et moi serions bien bien heureux de pouvoir un jour vous accueillir ici, avec votre mari !

Nous avons de temps à autre des nouvelles de Bucarest par nos diplomates, et nous espèrons bien pouvoir revenir.

Ma chère collègue et chère amie, permettez moi de vous embrasser chaleureusement en vous remerciant encore et en vous envoyant les hommages les plus amicaux de mon mari, et en vous disant à Bientôt.

Geneviève Tabouis

fund impresionaţi, şi cu emoţie ne amintim deseori de călătoria noastră împreună, de explicaţiile şi expunerile atât de luminoase; ne amintim de tot ce ne-aţi povestit despre moravurile şi obiceiurile vechi şi moderne ale acestei Românii pe care noi o iubim atât.

Soţul meu şi cu mine am fi foarte, foarte fericiţi să vă putem primi într-o bună zi aici, împreună cu soţul d-voastră!

Din când în când avem ştiri de la Bucureşti prin diplomaţii noştri şi sperăm să putem reveni.

Dragă colegă şi scumpă prietenă, dă-mi voie să te îmbrăţişez cu căldură, mulţumindu-ţi încă o dată, să-ţi transmit cele mai prieteneşti omagii ale soţului meu şi să-ţi spun: pe curând.

Geneviève Tabouis.

În 1967 Adriana Stoica primeşte o invitaţie la Bienala de artă plastică a tineretului de la Paris şi, după oarecari greutăţi, i se permite să plece. De la Ambasada României din Paris ea dă un telefon d-nei Geneviève Tabouis, care îi spune că îi va trimite o invitaţie. Cei de la Ambasadă au rămas uluiţi, deoarece în zadar tot încercau de ani de zile să-i treacă, fără succes, pragul casei.

Cât a stat la Paris, neavând bani de hotel, soţia mea a locuit la o pensiune studenţească din Cartierul Latin. Într-o zi opreşte în faţa pensiunii o limuzină luxoasă şi şoferul îi predă proprietăresei un plic cu invitaţia pentru Adriana, plicul purtând antetul d-nei Geneviève Tabouis. Din acel moment gazda, care asculta cu evlavie - ca de altfel majoritatea francezilor - comentariile la radio ale celebrei ziariste, n–a mai ştiut cum să intre în graţiile soţiei mele: îi făcea curat în cameră, îi spăla şi călca îmbrăcămintea, îi lustruia pantofii, îi cumpăra de–ale mâncării refuzând să primească bani.

Alt amănunt: Adriana, pentru a sosi cât mai repede la Paris, unde Bienala mai era deschisă doar câteva zile, plecase cu avionul; dar pentru întoarcere, îşi cumpărase bilet de tren. Pe paşaportul ei, Consulatul francez i-a înscris însă vizele de intrare şi ieşire pe şi de pe aeroportul Orly. Pentru a-şi modifica ieşirea prin Strasbourg, s-a dus la secţia de poliţie care a tot amânat-o până când Adrianei i-a venit ideea să arate invitaţia primită de la Geneviève Tabouis: într-o clipă comisarul i-a pus pe paşaport ştampila vizei de ieşire prin Strasbourg...

Prânzul la care a fost invitată Adriana, comandat la unul dintre cele mai mari restaurante, a fost exclusiv dedicat ei: nu era nici un alt invitat, soţul doamnei Tabouis decedase nu mult după vizita în România şi gazda era vegetariană.

Iar icoana stătea la loc de cinste.

În 1984 am fost împreună la Paris. Eram amândoi pensionari şi n–am avut probleme de viză. Dar n–am mai văzut decât faţada clădirii din Place Malesherbes, deoarece Geneviève Tabouis nu mai era în viaţă.

Acum trei ani, şi regretata mea soţie, Adriana Stoica, a trecut în lumea umbrelor...

●

Cetăţeanul Mohamed Sadik, de origine palestiniană, a fost arestat pe aeroportul din Karachi, Pakistan, fiind acuzat de amestec în atentatul ucigaş împotriva ambasadei americane din capitala Keniei.

Cei ce l-au recrutat pentru săvârşirea acestei crime, ştiau ei ce fac. Mohamed este într-adevăr omul potrivit la treaba potrivită... Trebuie într-adevăr să fii Sadik pentru a detona un automobil cu explozibil pe strada din faţa ambasadei şi a râde în hohote la vederea oamenilor sfârtecaţi de dinamită.

●

FABRICA ŞI MAGAZINUL DE BIJUTERII

BRAUNSTEIN

"THE JEWELLERS HOUSE" LTD.

- *Detail şi en-gros*
- *Colecţie bogată de bijuterii din aur*
- *Producţie proprie şi import*
- *Comenzi şi atelier de reparaţii*
- *Pentru turişti DUTY FREE TAX*

Magazin: Tel Aviv, Shenkin 8 A
Pentru en-gros: Shenkin 2, etaj 3
Telefon: 620-0916 – 525-0540
Fax: 525-0540
Onorăm toate cărţile de credit

Shana Tova!

VERA CĂLIN

TÂRZIU

Însemnări californiene

1986-1996

Ne-am născut în România.

Am învățat acolo, am lucrat câțiva ani sau câteva decenii, acolo ne–am căsătorit, acolo ni s-au născut copiii.

Apoi am plecat. Unii - în Israel.

Alții - aiurea.

Și am început o viață nouă.

Dar, oriunde ne-am afla și oricare ar fi situația noastră, ne-am gândit și ne gândim neîncetat la România. Într-un fel sau într-altul.

Ne-am dus măcar o dată, la București sau la Dorohoi, să vedem locurile trecutului nostru.

Citim ziarele de-acolo, când ne cad în mână, cu pasiune.

Întrebăm pe "turiști" mereu: Ce mai e nou?

Ăsta e adevărul. Cine pretinde că nu-i așa, minte. Și se minte pe sine însuși.

Vera Călin (n. 1921), critic literar, profesoară la Facultatea de Litere a Universității din București, se numără printre personalitățile care au emigrat, acum vreo două decenii, în California - U.S.A. Și a ținut un jurnal intim unde vorbește, cu o sinceritate rar întâlnită, de modul cum se împacă (sau se ceartă...) viața ei de americancă cu gândurile despre România.

Jurnalul a apărut, nu de mult, la București (în editura Univers), sub titlul "Târziu".

Un document excepțional.

Extrase:

1986

Cu soții R. până la un lac în apropiere de Los Angeles (o oră și jumătate cu mașina). Am vâslit, ceea ce nu mi s-a mai întâmplat de aproape doisprezece ani. Bine înțeles, am reactualizat momente petrecute la Mogoșoaia, o partidă de vâslit cu prietenul meu, fizicianul, la Snagov etc. Soții R. mi-au atras atenția că, în orice comparație pe care o fac, cel de-al doilea termen se referă invariabil la un fapt, o realitate din România. Peisajul deluros seamănă cu împrejurimile Branului, dunele sunt ca la 2 Mai, păpurișul e mai înalt ca acela de la Mogoșoaia.

Mama A.-ei se înapoiază la București, după trei luni de vacanță californiană. Înainte de plecare, l-a întrebat la telefon pe bărbatul ei ce dorește să-i aducă din America. B. a răspuns: numai mâncare. Știrea ne-a lăsat pe toți perplecși. Știam care e situația alimentară în România. Dar B. e un artist care, în afară de pictura lui și de divina butelie, n-are nevoie de nimic.

Când, două zile mai târziu, m–am dus la supermarket pentru aprovizionarea bilunară, am încercat să mă conving cât sunt de privilegiată. Logic, eram convinsă. Dar sentimentul de oboseală și chiar greață, care mă cuprinde regulat în fața cantităților enorme de fructe, carne, mezeluri, conserve și a infinitelor sorturi din fiecare produs,

Vera Călin

n-a cedat.

La ultima noastră întâlnire, N. mi-a povestit că nu de mult, când se afla într-un tren, călătorind de la un oraș american la altul, a rămas uluită de comportamentul călătorului care ședea pe bancheta din fața ei. Omul citea o carte și rupea fiecare pagină, după ce termina s-o citească. Mi-a trebuit un timp ca să vizualizez scena și să-i prind înțelesul. "Era o ediție de buzunar?" am întrebat prostește. Nu, era o carte cartonată. Tipul nu voia să-și încarce bagajul cu pagini de prisos.

În cazul Doamnei L., criza lingvistică a avut urmări, cred, zguduitoare. A făcut doi ani de închisoare ca deținută politică în România, înainte de a se stabili în Israel. N-a uitat nici o dată experiența aceea traumatizantă și umilitoare. Am întâlnit-o la un congres în Anglia. Trăia de zece ani în Israel. M-a informat aproape agresiv că refuză să vorbească românește, așa încât am vorbit în engleză. Știam că predase engleza la București., în timpul războiului. Engleza ei suna pedant și livresc. Cât despre ebraică, n-a izbutit niciodată să o vorbească decât pentru scopuri practice - ebraică de supermarket. A fost totdeauna o făptură stângace și solitară. Înfățișarea ei nefeminină trebuie să fi alimentat o seamă de complexe de inferioritate. Dar, când am întâlnit-o la Cambridge, părea devastată. Criza de identitate creată de respingerea violentă a unui sistem lingvistic care nu putuse fi înlocuit mi se părea o explicaţie plauzibilă pentru evidenta ei dezintegrare. Îmi închipui că îşi interzice până să şi gândească în limba care a fost a ei timp de peste patruzeci de ani. Să pluteşti printre sisteme lingvistice, fără să te poţi stabili vreodată...

Ieri a fost 23 august. Mezinul meu m-a felicitat cu ton de băşcălie. Am acceptat aluzia lui batjocoritoare la adresa activităţii mele de ilegalistă, care (aşa credeam atunci) a “contribuit” la înfrângerea hitlerismului, rezolvarea problemei naţionale etc. Dar nu m-am putut împiedica să-mi amintesc că, în noaptea aceea, în casa conspirativă de pe strada Armenească, în compania lui Belu (Silber - n.n.), Pătrăşcanu şi a altora, aveam certitudinea că asist la un început. N-am uitat emoţia cu care aşteptam să se întoarcă Pătrăşcanu de la Palat, unde trata cu regele instaurarea unui guvern de coaliţie democratică şi nici pietatea cu care am ascultat relatarea întrevederii. Nu ştiu în ce zonă a conştiinţei mele, de altfel juvenilă şi politic confuză, împinsesem cele aflate despre procesele staliniste din anii ‘30. Avusesem norocul sau ghinionul de a fi “legătura”ilegală a lui Pătrăşcanu. Ulterior, totul s-a poluat. Figura lui a rămas neatinsă. Procesul şi execuţia l-au păstrat pur pentru mine ca şi pentru alţii. Oricum, n-a participat la infamiile care au urmat. Pot să-mi arunc trecutul peste bord? Sau trebuie să modific retrospectiv indicele afectiv a tot ce s-a întâmplat?

1987

Un telefon de la o tânără căreia, în vara trecută, i-am dat lecţii de română. Pleacă în România să studieze stomatologia, părinţii ei fiind deţinătorii unui mare complex dentar şi studiile în România fiind, din toate punctele de vedere, mai lesnicioase decât oriunde. S-a întors acasă, la L.A., pentru lunile de vacanţă şi vrea să reia lecţiile ca să nu uite limba. Doream să aflu opiniile unei tinere crescute în America despre studenţimea şi viaţa universitară în România actuală. Facultatea de stomatologie s-a mutat la Iaşi şi eu aş fi preferat ştiri despre studenţii unei facultăţi umanistice. În afară de asta, ca americancă şi deţinătoare de dolari, fata a trăit, probabil, sub un clopot de sticlă. Sunt, totuşi, nerăbdătoare să vorbesc cu ea.

Reîntâlnirea cu eleva mea a fost, din punctul de vedere care mă interesa, o dezamăgire. Potemkiniada funcţionează din plin acolo. Magistral. Anul pregătitor pentru studenţii străini a fost mutat la Suceava. Fata s-a întors mulţumită de nivelul cursurilor de română şi anatomie şi chiar de ambianţă. N-a cunoscut - în afară de profesori - nici un român, n-a văzut nimic dincolo de limitele clădirii, în care se aflau sălile de cursuri, cantina şi dormitoarele. Nici un student român. Americani, israelieni, vest-germani. Mâncarea - bună; iarna - rece, dar clădirea era bine încălzită. Ce făceaţi serile? Ne duceam la discotecă şi dansam. Veneau şi români? Nu. Cu ce plăteaţi? Schimbam dolari. Cursul oficial? Da, 12 lei dolarul. În afară de Suceava? Da, o excursie la Cluj cu profesoara de română. A locuit într-un hotel de lux, lângă catedrală. A vizitat căminul pentru studenţi străini şi a stat de vorbă cu ei.

Cartea lui Pacepa

1988

Am citit cartea lui Pacepa, şeful spionajului român, despre a cărui fugă auzisem cu ani în urmă. Ştiam că era cel mai înalt demnitar al spionajului estic care ceruse azil politic în Occident. Memoriile lui, se spunea, au primejduit, la un moment dat, poziţia internă şi, mai ales, externă a lui Ceauşescu. Evident, declaraţiile unui şef al spionajului român trebuiau să dezvăluie aspecte necunoscute ale sistemului şi să pună capăt legendei despre un Ceauşescu antisovietic, orientat spre Occident, pornit pe reforme. Nu credeam că mie cartea îmi va spune ceva esenţialmente nou, după treizeci de ani petrecuţi în România comunistă. Nu conţine grozăvii, descrieri de torturi (de altfel implicite) sau aspecte ale mizeriei cotidiene. Doar mecanismul unei conduceri dictatoriale dominate de un cult deşănţat al personalităţii, totul marcat de o decisivă moştenire bizantină şi fanariotă. Procedeele sunt greu de imaginat chiar şi pentru o minte care de mult şi-a pierdut iluziile. Politica internă şi externă funcţionează prin organizarea sistematică a şantajului exercitat asupra unor personalităţi externe - în urmă recrutate în serviciul de spionaj - sau a unor indezirabili interni; compromiteri prin dovezi reale şi, mai ales, fabricate, cu privire la detalii de viaţă intimă sau oficială (videobenzi care înregistrează fapte de alcov şi sunt, ulterior, vizionate cu delicii de voyeur de către prima doamnă a ţării); scrisori şi acte false posibile datorită furtului de hârtie şi documentaţie oficială; departamentul D - Dezinformare - în care am aflat cu stupoare că funcţionează ca adjunct fostul meu coleg de facultate, V. L. (Valentin Lipatti), departament care foloseşte o tehnică sofisticată obţinută cu ajutorul furtului tehnologic; furtul tehnologic practicat la o scară inimaginabilă (industrializarea ţării, obsesia şefului, se bazează în întregime pe furtul tehnologic) de către mii de români în misiune diplomatică, economică sau trimişi la studii şi de către specialişti şi diplomaţi străini plătiţi cu sume fabuloase. Justificarea leninistă a furtului: nu e ruşinos să furi de la capitalişti, dat fiind că invenţiile furate sunt produsul muncii proletarilor, deci a fraţilor noştri. Complicitatea scabroasă care-i leagă între ei pe toţi membrii conducerii. Frica. Expoziţii cu circuit închis ale invenţiilor furate, şedinţe în care se discută aplicarea lor în economie. Familiaritatea cu duplicitatea, familiaritate câştigată de orice cetăţean al unei ţări comuniste, nu m-a făcut să bănuiesc totuşi că orientarea spre Vest a lui Ceauşescu şi antisovietismul lui sunt stratageme de *captatio benevolen-*

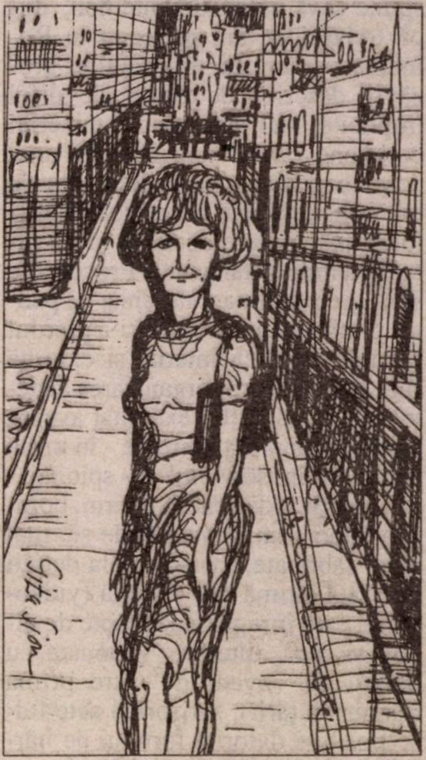

Vera Călin
văzută de Gita Sion

tiae ale Uniunii Sovietice. Nu ştiam că şeful are legături cu terorismul internaţional, pe care-l sprijină, îl finanţează, îl practică.

Pentru prima oară, după unsprezece ani, mi-a părut bine că am emigrat. Un sentiment de bucurie dublat de o spaimă de care nu pot să scap. Spaimă pentru cei rămaşi acolo, spaimă, inexplicabil, şi pentru emigranţii români de aici.

Montaigne:
"Niciodată nu ne simţim acasă, întotdeauna suntem în altă parte. Teama, dorinţa, nădejdea ne împing spre viitor şi ne răpesc simţul şi preţuirea a ceea ce este pentru a ne împinge spre ce va fi, chiar când noi înşine nu vom mai fiinţa".

Mititei la restaurantul Mignon

O seară la restaurantul românesc "Mignon" din Hollywood. Mititei, sarmale, vinete. Orchestra Constantin Drăghici. S-a dansat cu antren. S-a cântat în româneşte, spaniolă, ebraică, idiş, evident şi în engleză. După tango, pasodoble, boston şi alte dansuri nostalgice pentru vizitatorii restaurantului, s-a încins o hava-naghila, cu chiote şi mişcări exuberante. Când am părăsit restaurantul, doamna Drăghici cânta, cu un accent acceptabil, Bei mir bist du schein. Mi s-a spus că, nu de mult, când românii neaoşi au protestat descoperind că, la restaurantul românesc, se execută muzică evreiască, a ieşit o încăierare. Dar business-ul îşi are legile lui şi America e, totuşi, America. Aşa încât, pentru satisfacerea clientelei, se cântă în continuare în cinci limbi.

◆

Călătoria mea la Bucureşti nu a fost *une recherche du temps perdu;* încă şi mai puţin *le temps retrouvé.* Mai degrabă o coborâre în infern. Nu pentru că am zăbovit în cimitire şi crematorii ca să-mi iau rămas-bun de la morţii mei şi să rezolv probleme administrative legate de morminte şi de urne, ci fiindcă cei vii, cei mai mulţi dintre prietenii mei, păreau umbre care-mi făceau semne de dincolo de apele Styxului. La cimitirul Filantropia, unde mormântul mamei se află, aşa cum şi-a dorit, alături de al bunicului, în şirul de morminte al celor căzuţi în primul război mondial, C., care mă însoţea, a făcut o remarcă. Exprima întocmai ce simţeam eu, fără să pot formula sentimentul. E o lume dispărută, a spus, privind mormintele impozante şi părăsite ale celor care constituiseră cândva protipendada - burghezia înstărită şi intelectualitatea evreiască - a Bucureştiului. Citeam nume care îmi evocau figuri şi discuţii de familie, întâlniri din copilărie şi adolescenţă.

Genocid la Bucureşti

J. F., unchiul meu, cunoscut impresar muzical. Graţie lui i-am auzit pe Menuhin, Arrau, Haifetz, Enescu, fie la Ateneu, fie în casa de pe Negustori, în salonul cu podium, pe care se produceau, pentru plăcerea lui tanti Silvia, sora bunicii, şi a invitaţilor ei, personalităţile muzicale ale timpului, în turneu la Bucureşti. Profesorul B (Byck) şi soţia lui, F., care s-a sinucis. Pe ea a iubit-o cândva fratele mamei; el mi-a spus, într-o zi, în cancelaria de limbă română, despre o asistentă de la catedra de franceză: *"Elle emploie des gallicismes que les français ne connaissent pas".* Pe piatra de mormânt era scris: *"Deux étions, mais une seule âme avions".* Lumea scufundată a copilăriei şi tinereţii mele bucureştene. Şi a lui C. şi a altora. Întâlnirea cu cei vii a fost mai răscolitoare. C. repeta: "Are loc un genocid. Nu ne dau de mâncare, ca să fim obsedaţi de nevoile elementare, să ne pierdem vremea la cozi şi să nu avem timp de gândire. Ne ucid conştiinţele".

Am umblat prin Bucureşti. Am văzut toate casele în care am locuit, şcolile în care am învăţat, Universitatea în care am predat. Există încă. Cartiere întregi dispărute: vechiul Bucureşti se restrânge sub presiunea unor cazărmi şi unor palate demenţiale care traduc arhitectonic megalomania conducătorului. Ştiam totul dinainte, era însă o cunoaştere conceptuală. Acum vedeam, în Piaţa Mare, un fel de platou, pe care se înălţa ceva ce trebuia să devină un Versailles stalinist. Străzi desfundate, vechi clădiri în stare de ruină. În afară de traseul cotidian al lui Big Brother, totul e paragină. Pe străzi, mulţimi cu sacoşe. Interminabile cozi în faţa unor magazine aproape goale. Securişti în uniformă şi în civil, cu walkie-talkies, la fiecare două sute de metri. Mă simţeam într-un oraş asediat. Două ore de televizor în fiecare seară. Informaţii despre creşterea producţiei şi activitatea cuplului imperial. Pe urmă, ora de apoteoză zilnică. Versuri, muzică, manifestări de grup de o exaltare smintită preamărind gloria şefului. Pe străzi nici o faţă cunoscută. Figuri ciudate cu care nu eram obişnuită, într-o asemenea densitate. Cu trei ani în urmă, când vizitasem România, eam oprită pe stradă de foşti studenţi şi de colegi. O limbă stranie. Mă izbise din momentul în care păşisem în avionul Tarom. Primitivă, aspră, vulgară. Aceeaşi limbă în magazine şi pe străzi. Regăseam, totuşi, între prieteni, inflexiunile cu care eram obişnuită. Acolo, în oraşul acela, am copilărit, am trăit o adolescenţă exaltantă, am iubit, am suferit, am avut copii, am vorbit unor tineri despre literatură. Totul se întâmplase acolo. Piatra, pe care venisem să o pun pe un mormânt, devenea simbolică pentru mult mai mult decât încheierea istoriei mamei. Plecând dintr–un Bucureşti care nu mai era oraşul meu, am ştiut că pot să scriu "sfârşit". Şi, ca să literaturizez, ceea ce avea să urmeze nu putea fi decât un epilog.

La Bucureşti se discuta cazul Brucan. Brucan - fost redactor şef la "Scânteia", fost reprezentant al României la ONU, fost profesor invitat la diverse universităţi americane. A spus că lucrurile nu merg bine în România, că situaţia economică e disperată şi că e nevoie de schimbare. Au urmat diverse sancţiuni, între ele un soi de domiciliu forţat. Casa îi era "păzită"; când ieşea, era urmărit; evident, vizitatorii care mai îndrăzneau să se abată pe la el erau legitimaţi. Între timp, s-a făcut caz de situaţia lui în ziarele vestice, ba chiar a primit o invitaţie din partea uei universităţi americane. Într-o luni, a fost chemat la secţia de externe a CC-ului unde i s-a spus că joi va zbura spre America pentru a ţine cursuri. La obiecţiile lui faţă de atâta grabă, i s-a spus că îi stau la dispoziţie croitorii şi alţi specialişti ai CC-ului. A plecat. Cei care avuseseră relaţii cu el au rămas în continuare sancţionaţi.

1989

Un zvon insistent printre românii din L.A. Un grup de actuali şi foşti demnitari partinici din România a scris o scrisoare de protest faţă de politica lui Ceauşescu şi a trimis-o la Vocea Americii, unde a fost citită. Printre semnatari: Silviu Brucan, de curând reîntors în ţară. Toţi au fost arestaţi. Demenţa şefului e neabătută de tot ce se întâmplă în lume. Perestroika. Plângerile ungurilor din Ardeal, ale căror sate vor fi distruse, pentru construirea unor complexe rurale concepute în spirit comunist. Dezaprobarea naţională şi internaţională. Nimic nu diminuează paranoia conducătorului. Poporul rabdă, aşa cum a fost deprins de o milenară experienţă istorică. Credeam, totuşi, că foamea poate înfrânge apatia. Dar experienţa totalitară a arătat că după răzmeriţă urmează represiune. Mă întreb ce se va întâmpla cu prietenii lui Brucan.

Un număr din "Universul", care se tipăreşte la Hollywood. A ajuns la mine cu hârtia obosită şi mototolită de atâtea mâini prin care a trecut. Sunt oarecum lămurită cu privire la conspiraţia celor şase. Toţi oameni cu trecut partinic incontestabil: un membru fondator al PCR-ului, un fost ministru de externe, un fost vicepreşedinte al consiliului, Brucan, fost redactor-şef la "Scânteia". Toţi trecuţi de şaptezeci de ani. Scrisoarea transmisă postului de radio Vocea Americii şi adresată lui Ceauşescu e scrisă la persoana a II-a singular; e energică, imperativă chiar. Spune că situaţia economică şi politică a României a devenit intolerabilă, că ţara are parte de dezaprobarea opiniei internaţionale. Se cer schimbări. Nici unul dintre semnatarii scrisorii nu a fost arestat până acum, contrar zvonurilor care circulau pe aici. Arestat a fost fiul unuia dintre semnatari - sub acuzaţia de spionaj (Mircea Răceanu, *n. red*). Lucra la secţia de externe a CC-ului (corect: la Ministerul de Externe, *n. red.*) şi a fost, probabil, transmiţătorul scrisorii. Acţiunea a fost orchestrată cu multă atenţie. Autorii sunt toţi membri de partid şi vorbesc în numele partidului. Unii au relaţii în Occident (Brucan, Corneliu Mănescu, fost ministru de externe), alţii la Moscova. Înainte de a se înapoia în ţară din America, Brucan a fost invitat la Moscova. Deci s-a procedat cu binecuvântarea ambelor tabere. Ceauşescu a intrat în atenţia indignată a presei occidentale. În "Express" i se spune Idi-Amin-ul Europei estice şi Ubu Conducător. Se vorbeşte despre complexul Caligula. Momentul pare de criză culminantă. Trebuie să se întâmple ceva. Cei mai mulţi dintre românii de aici spun că totul se va termina în coadă de peşte. Între timp, se fac noi abonamente la "Universul" şi se trag cópii după scrisoarea celor şase. S. m-a rugat să-i trimit şi ei o copie la New York. Ziarul îmi displace, între altele pentru că e scris într-o română feroce, neaoşistă.

Cu ironie profesională, posturile de televiziune arată, după imaginile nebuniei de la Praga şi Berlin, Sala Palatului din Bucureşti, în care se desfăşoară congresul partidului. Am revăzut mutra şi gesticulaţia lui Ceauşescu, alinierea perfectă a participanţilor din sală, gurile care scandau numele conducătorului, tot ritualul stalinist. Într-o cuvântare de cinci ore, şeful a spus că România nu se va abate de la justa linie partinică, a înfierat cele întâmplate în alte ţări socialiste, în urma unor infiltraţii... străine de ideologia... acţiunii contrarevoluţionare... Oficial, cetăţeanul de rând din România nici nu este informat despre evenimentele din Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, Germania de Est. În spirit orwellian, acele realităţi nici nu există. Un tânăr cercetător care, în '81, a ales libertatea, declară, într-o discuţie transmisă de canalul 28, că România nu trebuie comparată cu celelalte ţări din Europa estică, ci cu o dictatură ereditară de tipul celei din Haiti. Papa Doc, Bebe Doc (nu ştiu dacă analogia îi aparţine; parcă am mai auzit-o). Dar îmi place.

Gata. S-a intimplat şi in România

S-a întâmplat şi în România. Se întâmplă acum. A început la Timişoara. Manifestaţii împotriva lui Ceauşescu. Studenţii s-au aliat cu manifestanţii. Securitatea a intrat în acţiune. Masacre. Pe urmă, la Bucureşti. Şeful gesticula cu violenţă, din balconul Palatului. Aclamaţii, care se transformă în huiduieli. Au început rafalele. Cuplul conducător şi-a luat, pare-se, zborul într-un elicopter. Toate acestea le-am aflat prin telefon. La 6 dimineaţa vocea B.-ei, care urmărise ştirile de noapte. Pe urmă D., cu care mă văd din an în paşte. Pe urmă M. din N.Y. Pe ea o informaseră telefonic prieteni din Paris şi Bonn. Deci mezinul meu se înşela când susţinea asertoric că, în România, nu se va întâmpla nimic. Apatie politică, capul ce se pleacă etc. Stau agăţată de televizor sau, când fac gospodărie, de radio. Pe stradă, lupte. Armata a trecut de partea revoltaţilor. Securitatea, mai bine utilată decât Armata, luptă cu îndârjire, nu pentru a-l salva pe şef, ci fiindcă fiecare securist trebuie să-şi apere propria lui piele.

Luptele continuă. Ajun de Crăciun. Detaşamente de securişti înarmaţi atacă televiziunea. Pe ecranul televizorului din Bucureşti apar militari, actori, scriitori. Nedormiţi, nebărbieriţi. Regret că am pierdut emisiunea Anei Blandiana, care a citit poezii. Cele mai înverşunate lupte, se spune, care au avut loc de la sfârşitul războiului. Mişcarea poate lua oricând o întorsătură şovină, îmi spune R. la telefon, de la N.Y. Evreii i-au adus pe comunişti şi, pe urmă, şi-au luat tălpăşiţa. Parcă aşa se zicea. I-am răspuns că, pentru moment, nu cred să existe o asemenea primejdie. Poate mai târziu, fiindcă în mentalitatea ţăranului român şi chiar a târgoveţului de origine rurală, mitul ţapului ispăşitor dăinuie şi, deci, ritualul fiuncţionează încă. Sper într-o Românie redată Europei.

Ceauşeştii au fost executaţi. Ştirea a fost primită cu scepticism de populaţie, care avea nevoie de certitudini absolute. La telefon, mama A-ei spunea că poporului i se datora un proces, o condamnare publică şi o execuţie. Prezentarea unui film din cale afară de eliptic a mai liniştit puţin populaţia. Am văzut şi eu secvenţe. De la balconul în care vocifera şi gesticula în maniera lui dementă, în maşina militară din care a fost extras împreună cu Elena, ca cel din urmă criminal: în faţa invizibilului complex de judecată (format, sună informaţiile din 400 de militari), gesticulând şi sfidând în continuare, afirmând cu mişcări ritmice ale braţului că poporul are tot ce-i trebuie. Pe urmă cadavrele, pe un teren viran, în faţa unui zid scorojit. Ce itinerar! Cizmar din Scorniceşti, satrap oriental, plutonul de execuţie. Înţeleg graba procedurii, dar de aici, de unde mă aflu, mi se pare că democraţia în România începe cu un act nedemocratic. Lupte pe străzi, tancuri în faţa Palatului, a Televiziunii şi a Universităţii. Mii de securişti s-au predat, alţii mai activează în umbră. Populaţia mănâncă, după ani, carne, pâine albă, portocale şi bea cafea. În case e cald. Un guvern provizoriu format din comunişti de curând sau mai de mult maziliţi sau în opoziţie faţă de conducerea Ceauşescu. Câţiva necomunişti - militari şi civili - despre care nu ştiu nimic. Pe străzi, manifestanţii cer o compoziţie precumpănitor necomunistă. Guvernul provizoriu va conduce până la alegerile fixate în aprilie. Vor candida diverse partide. Care partide? Într-o ţară care, timp de 40 de ani, a trăit sub o dictatură asiatică, gândirea politică s-a atrofiat.

1990, Los Angeles

Primul act s-a încheiat. Cu morţi, răniţi, execuţii. Am trăit o săptămână sub ocupaţie de mass-media. A. dă semne de epuizare nervoasă. Are remuşcări că nu a fost “acolo”. A început o acţiune individuală de colectare de medicamente şi alimente pentru copiii internaţi la spitalul Emilia Irsa, unde lucrează prietena ei. Actul al doilea nu o interesează defel. Orice va fi mai bine decât ceea ce a fost. La vârsta ei, cuvintele dreapta-stânga, tradiţionalism şovin etc. nu au nici un sens. Eu am urmărit cum s-a încheiat o epocă - pentru mine cuprinsă între execuţia sau poate arestarea lui Pătrăşcanu şi execuţia Ceauşeştilor. Simplific nepermis, de dragul unor simetrii puerile. Poate că anul acela, în care, gonind pe bicicletă, îi duceam lui Pătrăşcanu ziare, mâncare şi mesaje de la reprezentanţii partidelor istorice, de la cei ce trebuiau să formeze, împreună cu comuniştii, noul guvern democrat, e o poveste pe care mi-am inventat-o şi am (mi-am) istorisit-o de atâtea ori, încât am sfârşit prin a crede în ea.

Anul Nou. Reuniune de familie în casa A-ei şi a lui M. Bine înţeles, se vorbeşte despre ce se întâmplă în România. M., pe care nu-l credeam în stare de romantism revoluţionar, e juvenil entuziasmat de toate aspectele revoluţiei româneşti. Îl enervează faptul că pe mine mă interesează dacă ceea ce va urma acolo va fi o guvernare democratică modernă sau un regim tradiţionalist, poate şovin, dominat de o filozofie gândiristă. Am fost supusă unui interogatoriu şi unei judecăţi în spirit maccarthist. Activitatea mea ilegală? Sigur, a contribuit şi ea la ororile regimului Ceauşescu. I-am spus că, în anii ‘30, intelectualitatea europeană şi americană era comunist orientată, că mişcările de avangardă acceptau şi chiar preconizau marxismul. Cine erau comuniştii americani? I-am înşirat câteva nume: Irving Howe, Upton Sinclair, Michael Gold, Oddets, Helman. Câţiva evrei... a comentat. Am încercat să continui - Picasso, André Gide cu al său *Retour de l'URSS*. Gide a avut libertatea să-şi revizuiască părerile, ca atâţia alţi reprezentanţi ai avangardei artistice şi literare de atunci. Era imposibil să sfârşesc o frază. Îmi închidea gura. Ştiu ce vrei să spui. Şi începea să combată o idee pe care nici nu o formulasem. Şi Dubcek a fost comunist, am apucat să spun.

(Continuare în numărul viitor)

E.W.T.R.
România
31

E.W.T.R.

TOAMNĂ AURIE ÎN ROMÂNIA

Ofertă specială de sărbători

SUCOT în MOLDOVA - PIATRA NEAMŢ + POIANA BRAŞOV

655 $

12 zile - 11 nopţi

***Plecare*: 02.10 - *Întoarcere*:13.10**

6 nopţi - Hotel Ceahlăul / PIATRA NEAMŢ + 3 excursii
5 nopţi - Hotel Ciucaş / PIATRA MARE + masă festivă

***Preţul cuprinde:* zbor, cazare, demipensiune, transferuri**

O săptămână de vacanţă montană la POIANA BRAŞOV şi PREDEAL

A. POIANA BRAŞOV - Hotel Ciucaş - 7 zile / 6 nopţi **399 $**

B. PREDEAL - Hotel Carpaţi - 7 zile / 6 nopţi **353 $**

Preţul cuprinde:

- **Bilete de avion TEL AVIV-BUCUREŞTI - TEL AVIV**
- **6 nopţi cazare în camere duble**
- **2 mese pe zi**
- **Toate transferurile**

Toate preţurile nu cuprind taxa de înscriere 49 $ şi taxe de aeroport 26 $

OFERTA SPECIALĂ E.W.T.R LA AGENTUL DVS. PREFERAT

Noi oferim...dvs. alegeţi

Shana Tova! Gmar Hatima Tova!

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Roni Leibovici,** zis şi "gangsterul motociclist", condamnat la închisoare pentru 22 jafuri armate asupra unor bănci de pe la noi, şi eliberat luna trecută - pentru bună purtare - după 8 ani de detenţie, ar fi scris, în perioada puşcăriei, o carte în care vorbeşte cu de-amănuntul despre faptele sale. Manuscrisul este redactat în româneşte (Roni fiind, după cum se ştie, una din figurile celebre ale «tribului») iar autorul ar dori - aşa cum aflăm de la un intim al motociclistului - ca scrierea să fie editată mai întâi în limba în care a fost scrisă.

...**Inspirându-se din titlul revistei noastre,** d. Pierre Cardin, vestit creator de modă şi proprietar al restaurantului "Maxim's" de la Paris, a deschis lângă legendarul restaurant o butică numită «Minimum».

...**Dramaturgul Radu F. (Feldman) Alexandru** din Partidul Democrat din România, s-a lansat în domeniul mass-mediei. El a devenit unul din acţionarii importanţi ai noului post de radio "Radio special Braşov".

...**Între noul cazinou** care şi-a deschis de curând porţile la Iericho, sub oblăduirea Autorităţii Palestiniene, şi timişoreanul Ioan Hollender, directorul general al Operei din Viena, ar exista o strânsă legătură. Iniţiaţii susţin că Arafat, care l-a cunoscut pe Hollender la Viena cu prilejul unui spectacol dat de Opera din capitala Austriei, l-ar fi rugat pe H. să se intereseze dacă patronii firmei "Casino" de la Viena ar fi dispuşi să construiască şi să conducă în 'teritorii' un stabiliment asemănător cu acelea de la Salzburg, Hoffgastein sau Klagenfurt; o rugăminte pe care Hollender s-a grăbit să o satisfacă, sperând că va avea mână bună şi va aduce noroc celor din «teritorii».

...**Tânărul "gigolo" Shai Shahar,** cel mai cunoscut şi căutat "escort" (însoţitor de doamne) din Amsterdam este, de felul său, din Bucureşti; plecat cu părinţii în Israel, el s-a instalat în frumosul oraş cu canale, făcând furori în branşa eroticei.

Ancheta noastră

Întrebare: *Care este ultima carte pe care aţi citit-o?*

Răspunsuri:

Liana Maxy, scriitoare: Romanul "Portul pustiu" de Iosif Petran.

C. Anatol, regizor la Teatrul din Haifa: "Prinţesa urâtă" de Franz Werfel.

Suzana Bratosin, prozatoare: "Jurnalul" lui Mihail Sebastian.

Tricy Abramovici, actriţă: "Jurnalul" lui Mihail Sebastian.

Mariana Juster, scriitoare: "O istorie sinceră a poporului român" de Florin Constantiniu.

H.O.R.

ASOCIAŢIA ORIGINARILOR DIN ROMÂNIA

Beer Sheva şi Neghev

Cu prilejul anului nou 5759 îi felicită pe israelienii originari din România, urându-le sănătate, prosperitate şi combativitate mai eficientă în afirmare.

Urăm întregului popor israelian un an mai bun, un an de pace şi bunăstare.

שנה טובה!

גמר חתימה טובה!

Preşedinte

Prof. NATHAN COHEN

ETC... ETC...

•••Numitul S. Damian (Druckman), critic literar, profesor de literatură română la Universitatea din Heidelberg provoacă, de vreo câţiva ani îmcoace, fel de fel de necazuri acelor scriitori şi jurnalişti din Bucureşti care, pe de-o parte, se prezintă ca democraţi sută-n sută şi europeni, iar pe de altă parte o dau din ce în ce mai cu zgomot (vezi şi studiul lui M. Shafir din nr. trecut) în bară, dezvăluindu-şi o neaşteptată vocaţie pentru antisemitism.

I s-a atras atenţia, nu o dată (prozatorul C. Ţoiu de la “România literară”, de-o pildă, s-a răstit la el în câteva rânduri) să se potolească, dar S. Damian (Sami pentru suflarea scriitoricească) a ţinut-o, ca un *trouble-fête* încăpăţânat ce se vrea, pe-a lui. Până când un ziar de tiraj, exasperat de îndrăzneala criticului, a hotărât să-i închidă gura, scoţând la bătaie arma supremă. Arma pe care, cum se ştie, o foloseşte tot omul de după decembrie 1989, atunci când şi-a epuizat arsenalul de învinuiri şi împunsături: “Păi, dacă nu se cuminţeşte, îl facem de securist”. Acest obuz nimicitor (împreună cu o aluzie bine simţită la originea etnică a ţintei) a fost lansat, nu de mult, asupra lui Damian. Dar nu, aşa cum ne-am fi aşteptat eu şi/sau dumneata, în “România Mare” sau “Atac la persoană”, ci în “Cotidianul” (director: Ion Cristoiu), gazeta zilnică patronată de Ion Raţiu, vicepreşedintele partidului de guvernământ P.N.Ţ.-C.D. Care va să zică, un ziar eminamente democrat şi european. Atât de democrat şi european încât atunci când S. Damian, doritor să-şi exercite bine cunoscutul “drept la replică” a trimis d-lui Raţiu o scrisoare, acesta, deşi trăise ca business-man prosper în liberala Anglie vreo 40 de ani, a uitat de obiceiurile londoneze de *gentleman*, aruncând răspunsul lui Sami la coş şi însoţind gestul de un flegmatic: nu se publică.

Tratat ca atare, S. Damian s-a adresat săptămânalului «22» din Bucureşti, unde scrisoarea sa a văzut lumina tiparului. Extrase:

Stimate domnule Ion Raţiu,

Am citit cu stupoare în **Cotidianul** *din 21.07.1998 o notă nesemnată care, pe un spaţiu redus, abundă în calomnii la adresa mea.*

N-am semnat nici un angajament la Securitate, n-am scris nici o notă informativă, n-am fost supus controlului serviciilor secrete nici în perioada muncii la publicaţiile din Bucureşti, nici în perioada exercitării funcţiei didactice la Universitatea din Heidelberg.

Catedra de la Heidelberg am folosit-o, cu sprijinul decisiv al profesorului Klaus Heitmann, nu numai cu scopul de a populariza izbânzile culturii române, dar şi pentru a oferi o oază de creaţie şi de protecţie artiştilor surghiuniţi în ţară, înlesnindu-le contactul cu gândirea europeană. Au fost invitaţi să vorbească studenţilor germani, în cadrul unui program minuţios elaborat, scriitori importanţi, cunoscuţi ca refractari ideologiei dominante totalitare. Sunt cei desemnaţi cu dispreţ în notă ca “azi grupaţi chiar în jurul revistei «22», dar şi în jurul “României literare”, “Dilema”. Îi înşir mai jos, fără a respecta o ordine ierarhică şi fără a epuiza lista: Ana Blandiana, Mircea Dinescu, Paul Goma, Ion Negoiţescu, Nicolae Breban, Dorin Tudoran, Ştefan Bănulescu, Ileana Mălăncioiu, Gabriela Adameşteanu, Şt. Aug. Doinaş, Dumitru Ţepeneag, Gabriel Liiceanu, Adrian Marino, Augustin Buzura, Andrei Pleşu, Mircea Horia Simionescu, Gabriel Dimisianu, etc. Sunt convins că toţi s-au simţit legaţi de curentul de meditaţie slobodă asimilat în oraşul de pe Neckar (nu din întâmplare deviza Universităţii era: ‘dem lebendigen Geist” - “spiritului viu”) şi că pot depune mărturie, cei care mai trăiesc, asupra randamentului acestui popas în largirea orizontului lor de contemplare şi reflecţie. E semnificativ pentru simpatia pe care mi-o rezerva Securitatea faptul că, în faza din urmă (5-6 ani) a domniei lui Ceauşescu, celor care primeau invitaţii la Heidelberg li se interzicea să frecventeze acel centru calificat în jargonul oficial drept subversiv, cosmopolit, cu influenţă dizolvantă.

În notă este difuzată, cu aerul că se amintesc circumstanţe certe, o minciună gogonată despre mine: “serviciului de informaţii externe român, care îl preluase, i-ar fi relatat date privind comportarea în Germania a scriitorilor care îl vizitau”. Repet, deşi e caraghios să mă justific în faţa unor afirmaţii absurde, că n-am avut acces la nici un serviciu de informaţii externe, nici n-am ştiut despre existenţa sa. N-am comunicat, fireşte, nici unui for din ţară (cultural sau de altă factură) ce se discuta la Heidelberg şi pot sta cu fruntea senină şi conştiinţa curată înaintea oricui care ar pretinde că a suferit din cauza mea. Obligatoriu ar fi fost pentru cei care au întocmit nota să prezinte nume şi situaţii edificatoare în loc de insinuări şi defăimări. Eram de o vreme (din oct. 1976) profesor în Germania, când pe neaşteptate, în vacanţa anului 1981, am fost convocat pe str. Nicolae Iorga, unde doi indivizi care nu şi-au declinat identitatea m-au supus unui interogatoriu vehement, plin de urâte avertismente referitoare la prezenţa unor scriitori indezirabili (în ochii autorităţilor româneşti) în seria de oaspeţi ai lectoratului. Trăgând concluziile necesare, m-am hotărât să nu mai călătoresc de atunci la Bucureşti. Abia după revoluţie, în 1994, am revenit încheind mai mult de un deceniu de absenţă.

Nu uit ideea fantasmagorică din “Cotidianul” precum că: “Aici, în Germania, ar fi fost agent dublu. Serviciilor de informaţii germane le furniza date despre oamenii de litere pe care îi invita profesorul de romanistică Klaus Heitmann”. Meseria de agent dublu revendică o pregătire de specialitate extremă, axată de obicei pe domenii de însemnătate militară strategică sau de performanţă economică, neputând *fi lesne dată în vileag ori comentată voios într-un colţ de ziar. Pretinsa deconspirare e ridicolă, ea indică gradul de infantilism, dar şi de poltronie al procurorilor mei.*

Sunt încredinţat că veţi ordona, în virtutea dreptului la replică, să se tipărească în “Cotidianul” această intervenţie şi vă asigur de preţuirea mea,

S. Damian”

Scrisoarea lui Damian este însoţită de câteva rânduri semnate de cunoscuta romancieră Gabriela Adameşteanu, directoarea revistei «22», care scrie între altele:

“Stimate domnule Ion Raţiu,

Vreau să vă exprim uimirea mea şi a colegilor mei că într-un ziar fondat de un om care şi-a trăit toată viaţa într-o democraţie unde grija pentru veridicitatea cuvântului scris e aproape sacră şi unde calomnia este pedepsită cu amenzi distrugătoare (uneori chiar ruinătoare), pe prima pagină a ziarului “Cotidianul” a putut să apară o notă nesemnată, acuzându-l pe domnul S. Damian, colaborator al revistei «22», că ar fi “informator al Securităţii” şi “spion dublu”.

Precum ştiţi prea bine, în cazul infracţiunii de calomnie, proba verităţii trebuie făcută de cel care calomniază: aşadar, anonimul autor al respectivei note nu se bucură de prezumţia de nevinovăţie.

De mirare este şi că nota anonimă adaugă infracţiunii de calomnie o atitudine antisemită, printr-o paranteză insinuantă.

Nu ne aşteptam ca tocmai dumneavoastră să giraţi acest gen de presă.

Prin tolerarea unor practici care încalcă deontologia jurnalistică, aruncaţi o lumină defavorabilă şi asupra partidului din care faceţi parte, întrucât dumneavoastră, domnule Ion Raţiu (fondator, proprietar şi girant moral al acestui ziar), sunteţi vicepreşedinte al PNŢ-CD şi vicepreşedinte al Comisiei de politică externă a Camerei Deputaţilor.

Gabriela Adameşteanu”

•••Are 24 de ani, este regizor de film, poartă un nume să-ţi baţi copiii şi, venit din Occident cu treburi cinematografice la Bucureşti, s-a trezit sictirit şi luat cu huooo, cam în acelaşi stil utilizat de “Cotidianul” la adresa veneticului S. Damian.

Dar să-l lăsăm pe împricinat să–şi spună păsul. Într-o scrisoare trimisă ziarului “România liberă”, tânărul cineast mărturiseşte, între altele :

“Mă numesc Nicolas Masson, sunt cetăţean român cu domiciliul în Elveţia şi aş dori să vă supun atenţiei situaţia stranie în care mă aflu. Nu m-a bulversat nici faptul că anul trecut, în studioul unui post de televiziune, un om a trăit sentimentul că se răzbună şi pe masoni, şi pe evrei, spunându-mi “ieşi afară, jidan împuţit!”, nici faptul că figura mea a fost folosită pentru publicitatea unei reţele telefonice, pentru ca apoi să mi se zâmbească politicos. În fond, sunt atâtea moduri de a te comporta şi nu toate au o legătură cu bunul simţ.

Dar, mai nou, sunt atacat şi descalificat în felurite chipuri. Am studiat regia în România şi am absolvit Universitatea Ecologică din Bucureşti, clasa profesorului Andrei Blaier, cu un film artistic de lung metraj. Ştiu că în România nimeni nu şi-a încheiat studiile la regie cu un film de lung metraj artistic. Poate că acest lucru a contrariat enorm şi a declanşat energii negative, a căror existenţă nu o bănuiam.

Acum, asist cu stupoare la o campanie de denigrare la adresa mea şi a filmului meu. Mai multe publicaţii din România, în loc să salute un debut cinematografic, mă acuză de relaţii cu sectele sataniste, de legături cu masoneria, de filmări clandestine sau că am folosit bani negri.

Nu mai rămâne decât să ceară interzicerea mea şi, eventual, arestarea sau expulzarea. Toate acestea sunt afirmate dintr-o crasă necunoştinţă de cauză. Cei care mă acuză evită să stea de vorbă cu mine. În acelaşi timp, mă judecă şi mă acuză. După cum fac acelaşi lucru şi cu filmul “Nekro”, pe care nu l-au văzut. Ce să înţeleg din toate acestea...”

Ce să înţelegi? Acelaşi lucru pe care l-a înţeles (poate) în sfârşit, mai bătrânul şi mai experimentatul întru-ale vieţii, S. Damian.

•••Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997, care va să zică anul trecut). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1998). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Acum ni se spune că va avea loc în octombrie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu. În consecinţă, aşa cum v–aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

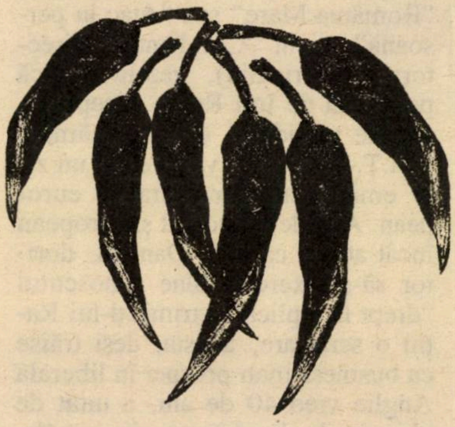

• **Prezenţe... Prezenţe.** Sub titlul

"Poezia cu semn minus", criticul literar Daniel Cristea-Enache publică în *Adevărul literar şi artistic* o cronică la volumul "Pădurea de aer" (Ed. Eminescu, Buc.) al regretatului nostru prieten Sebastian Costin. • În cunoscuta revistă franceză *Les Temps Modernes,* întemeiată de J.-P. Sartre şi Simone de Beauvoir, întâlnim un grupaj de texte închinat *tribului:* o prezentare a "Jurnalului" lui Mihail Sebastian, un articol al lui Norman Manea despre cartea sus-amintită şi un studiu al istoricului Carol Iancu intitulat "Holocaustul în România". Studiul face parte dintr-un volum ce urmează să vadă în curând lumina tiparului. • În revista *Archenoah* din Germania, poetul şi editorul român Radu Bărbulescu iscăleşte traduceri din versurile poeţilor Irina Gorun-Bercovici, Bianca Marcovici, Ion Ştiubea, Luiza Carol. • Iar în publicaţiile *Arca* (Arad) şi *Dealul melcilor* (Sibiu) au apărut poezii de Sh. Carmel. • Consecventă în materie de popularizare a scriitorilor pe româneşte de la noi, *Realitatea Evreiască,* condusă de Dorel Dorian, găzduieşte o convorbire a Iuliei Deleanu cu dramaturgul N. Horodniceanu. • Un adevărat eveniment artistic l-a constituit expoziţia organizată de Mariana Vida şi Mircea Barzuca la Muzeul de la Palatul Regal, cu prilejul centenarului naşterii artistei Margareta Sterian. Multe lucrări au fost prezentate publicului pentru prima dată; e vorba de creaţii din domeniul artelor aşa-zise minore: grafică, ceramică, tapiserie. O idee bună este aceea de a prezenta mobile, covoare şi obiecte de artă aparţinând Margaretei Sterian, între care picturi de Victor Brauner şi Marcel Iancu.

❖

Rose-Marie Mociorniţa

•••Pantofi Mociorniţa. Bocanci Mociorniţa. Care dintre bătrânii de pe la noi nu-şi mai aminteşte de vestita fabrică de încălţăminte? Patronul a murit de mult, dar nepoata lui, d-na Rose-Marie Mociorniţa, trăitoare în Statele Unite, îi duce numele mai departe înfiinţând «Fundaţia Mociorniţa», care are drept scop să militeze pentru restituirea proprietăţilor (case, ateliere, fabrici, etc.) confiscate în România de după război. În demersurile ei pe lângă guvernul de la Bucureşti, d–na Mociorniţa este ajutată şi de numeroşi cetăţeni israelieni. "Am primit - a declarat ea reporterului Geo Asavei de la *România liberă* - un mare sprijin de la românii din Israel, care nu au uitat România niciodată şi care ar dori să se întoarcă aici pentru a investi şi a pune pe picioare o mică industrie, aşa cum au mai făcut-o deja cu mai multe decenii în urmă, ceea ce, în ultimă instanţă, ar putea constitui o pâine sigură pentru foarte mulţi români ce trăiesc astăzi în mizerie şi incertitudine."

•••Şi fiindcă tot suntem la capitolul "restituiri", să notăm că discuţiile purtate de premierul român Radu Vasile în legătură cu acest incomod subiect a stârnit fel de fel de reacţii în presa de la Bucureşti. Despre unele din acestea pomenim la "Lumea românească" (rubrica "Scurt"). Despre vreo două altele, aici, că nu e rău ca oamenii de pe la Petah Tikva şi Afula să ştie "care este atmosfera". Iată un pasaj din *România Mare:*

"Să spunem lucrurilor pe nume: imensa delegaţie guvernamentală s–a deplasat în Israel nu pentru binele României, ci pentru a se menţine la Putere prin cedarea, iresponsabilă, a proprietăţilor pe care evreii le cer, cu lăcomia specifică acestei rase, de la flămândul Popor Român. Până acum, Parlamentul României a votat retrocedarea a 8 imobile comunitare, dar căpcăunii ăştia, care nu se dau în lături de la nici o ordinărie, jumulind şi Germania şi Elveţia - cer 400.000 de proprietăţi. Ascultă, Radu Vasile, să te pună Domnul Dracu‘ să le mai dai ceva şi-o să te alerge lumea, cu şuturi în fund, până-n Poligonul unde îţi place să te joci la nisip".

Bun, veţi spune, asta-i *România Mare,* nu-i nici o mirare. Dar ziarele democratice gândesc şi scriu cu totul altfel. Da? Ia să vedem cum sună un mic (şi înfipt) articol de Viorel Patrichi din *România liberă,* oficios al Convenţiei Democrate (Emil Constantinescu, Radu Vasile ş.a.):

"Radu Vasile a promis că va restitui averile evreilor deportaţi în Transnistria pe timpul lui Ion Antonescu, deşi mulţi dintre ei atacau armata română, duceau o activitate comunistă, pro-sovietică şi deci contrară statului român. Vor beneficia de restituiri şi evreii care au emigrat pe timpul lui Ceauşescu, deşi au primit sprijin financiar de la comunitatea evreiască internaţională."

Aşadar, ca să nu avem vorbe: a) voi vorbiţi de restituirea caselor, voi care linşaţi negri - vreau să spun, care aţi atacat armata română? b) voi vorbiţi, care, când aţi plecat cu acte prin '50, prin '60, prin '70, prin '80 din România, aţi primit fiecare câte-un purcoi de bani de la comunitatea evreiască internaţională?

În concluzie, noi nu ne amestecăm în treburile nimănui, nu recomandăm nimănui să se lase păgubaş renunţând la cereri, la drumuri, la acte, la taxe (oho!), la avocaţi (oho!) etc. etc. etc., ci numai să fiţi ceva mai calmi, Ferdinand, când vine vorba de retrocedări, deoarece chestiunea e îmbârligată rău.

•••Căldurile ne-au mistuit (şi ne mai mistuie) puterile, dar ele nu au reuşit să frângă voinţa lui Mircea

Gorun care scoate «Pro şi Contra» la Petah Tikva. Poetul a tipărit un număr nou, dublu, din mica publicaţie: eseuri şi articole de H. Wald, V. Eşanu, Gina Sebastian-Alcalay, Emil Wittner, Marius Mircu, Gh. Kovacs-Eichner; versuri, multe versuri precum şi un supliment dedicat poetei Hélène Lenz din Strasbourg, îngrijit de Hélène Eli.

Tot de la Petah Tikva ne-a sosit «Semnalul». Reţinem o evocare a regretatului Idov Cohen, semnată de Tony Maaravi.

•••Ne pare rău. Dar nu trece săptămâna fără să dăm, prin gazetele din România, de numele unor cetăţeni care strică firma “tribului”. Între aceştia se află cuplul (nu comic) Mircea Blecher - Iehud Dekel. Băieţii au devenit faimoşi cu cinci ani în urmă, când au luat bani de la oameni pentru livrarea la domiciliu de autoturisme Skoda şi nu s-au ţinut nici până astăzi de cuvânt.

•••“Ei au luptat pentru patria română”. Care ei? Evreii. Evreii care-au luat parte la Războiul Reîntregirii (1916-1919) fiind, nu puţini dintre ei, decoraţi pentru fapte de vitejie. Acesta este subiectul pe care - fără să-i fie teamă că fasciştii îl vor face de trădător de neam - îl tratează Ion Longin Popescu în lunarul pentru străinătate *Curierul Românesc*. Extras:

«Una dintre cele mai importante decoraţii acordate de Armata Regală Română a fost "Bărbăţie şi Credinţă", diferite clase, cu sau fără "spade". La Mărăşeşti, Mărăşti şi Oituz, la Nămoloasa, Siret ori Valea Uzului, soldaţii şi ofiţerii evrei s-au remarcat prin curaj şi devotament. Evocăm, la întâmplare, numele câtorva dintre cei decoraţi cu "Bărbăţie şi Credinţă", motivaţia înscrisă pe brevet fiind prescurtată din raţiuni de spaţiu:

Avram Jenică, căp. – "atac cu baioneta asupra bavarezilor"; Abramovici Iosif, sold. – "rănit la faţă şi la mâini pe când semnaliza"; Atias I. Nicu – "agent sub cel mai viu bombardament"; Ancu Moise, sold. – "bravura şi destoinicia cu care a cules ştiri despre inamic"; Baroch Leonida, serg. – "curajul şi devotamentul ce a arătat pe câmpul de luptă"; Blumenfeld S., sold. – "devotament în serviciul automobilelor sanitare Regina Maria"; Blecher Saul, sold. – "devotamentul ce a arătat ca telefonist"; Kaufman Iancu, sold. – "a luptat sub focul inamicului la minarea unui pod"; Franga Max, sold. – "pt. curajul cu care a luptat la sud de Mărăşeşti"; Figer Alexandru, sold. – "pt. curajul cu care a efectuat transportul trupelor de la Oituz"; Geger N., plut. – "devotament cu ocazia inspecţiilor făcute de M.S. Regele pe front"; Guttman Ort., sold. – "pt. culegerea ştirilor prea bune asupra inamicului"; Gluck Israel, sold. – "a scăpat de la distrugere materialul secţiei 17 proiectoare"; Goldenberg Leibu, sold. – "pt. zelul de camarad arătat pe câmpul de luptă"; Iacob Ilie, sold. – "pt. bravura cu care a atacat, trecând reţelele de sârmă sub focul ucigător şi băgând groaza la inamic care părăsi tranşeele în ziua de 11 iulie 1917"; Kuhnel Rudolf, căp. – "ochitor la tun în timpul luptelor de la Nămoloasa"; Klausenburg Nusen, sold. – "a fost întâiul care a pornit la atac şi a primit a treia rană"; Max Ludvig, plut. – "pt. zelul cu care şi-a îndeplinit însărcinările date de Crucea Roşie Americană din România"; Marcu Elias, căp. – "pt. curajul arătat în aducerea resturilor aparatului căpitan Peneş, întreţinând avioanele în stare de zbor"; Mendec Iţic Mendec, sold. – "pt. bravura cu care s-a aruncat în faţa mitralierelor germane"; Nadler M. Froim, căp. – "pt. bravura de la Stâlpeni, capturând o companie de mitraliere şi 150 de bavarezi"; Rosenberg Moise, sold. – "pt. bravura cu care a respins pe vânătorii würtenburgezi, reocupând sectorul».

•••Prin grija GDS (Grupul pentru Dialog Social) din Bucureşti a apărut volumul “Marea Călătorie - viaţa şi moartea inginerului Gheorghe Ursu”. După cum se înţelege din titlu, cartea evocă viaţa poetului-inginer cunoscut între amici şi în lumea literară ca Babu, precum şi împrejurările în care a fost arestat şi apoi ucis în închisoare în anii ‘80, după ce fusese denunţat că ţine un jurnal intim. Un jurnal cu fel de fel de remarci neplăcute la adresa familiei conducătoare.

Cartea, recent lansată la Bucureşti, spune multe despre Babu Ursu. Dar nu totul. Spre părerea de rău a autorilor, justiţia nu a făcut lumină în acest caz iar vinovaţii (anchetatorii, cei ce-au ordonat chinuirea şi omorârea poetului) se plimbă bine mersi în libertate. Îi întâlneşti la servici, în zi de leafă, în piaţa Matache Măcelaru după struguri şi seara, în faţa televizorului, la un meci de fotbal pe “Dinamo”.

•••Lumea tribului nostru e plină de surprize. O asemenea surpriză ne-a oferit-o revista germană *Szene Aktuell* (nr. 6/1998). Căutând un tânăr israelian care să scrie un articol pe marginea semicentenarului Independenţei, ochii redacţiei l-au găsit pe inginerul Sivan Ariely, de la întreprinderea “Iscar” din Haifa. Omul nu are veleităţi gazetăreşti (pasiunea lui fiind, mai degrabă... astronomia) dar, invitat să dezvăluie ce simte el la cei 50 de ani ai Statului, a scris un text limpede şi fără echivoc:

SZENE
06/98
kostenlos
Das VeranstaltungsMagazin Für Die Region
AKTUELL
Adam Sandler
Drew Barrymore
Eine Hochzeit zum Verlieben
The Wedding Singer
Ab 25. Juni im Kino

“M-am născut în România - scrie Ariely - şi am făcut ‘alia‘ în 1969 după ce autorităţile româneşti îmi refuzaseră viza timp de cinci ani (pe motiv că tatăl meu era inginer naval). Am treizeci de ani plus şi, cu toate că nu pot spune că am fost martor la înfiinţarea Statului în noiembrie 1948, şi nici că am participat la primele bătălii pentru apărarea nou-născutului stat, am sentimentul adânc că sunt legat prin sânge de locurile acestea. Îmi este cu neputinţă să-mi imaginez că aş putea trăi în altă parte decât în ţara mea”.

În continuare, după ce înfăţişează onest câteva din problemele şi frământările de azi ale Israelului, autorul îşi exprimă (ca şi noi, de altfel) speranţa că în mileniul ce urmează *“violenţă va dispare cu totul iar omenirea va face un mare pas înainte pe drumul către împlinirea şi fericirea fiecărui membru al rasei umane”.*

SAVA

Există oameni născuţi pentru televiziune? Născuţi, nu făcuţi? Există. Unul dintre aceştia a fost regretatul Iosif Sava (Segal) de la TV România, despre a cărui moarte, la 65 de ani, în urma unui cancer, am relatat în numărul trecut.

Muzicolog de felul lui, el s-a făcut cunoscut mai întâi la radio în anii ‘50-‘70, prin pasiunea cu care prezenta ascultătorului pe marii compozitori şi interpreţi ai lumii; apoi, trecând la televiziune, a animat ani de-a rândul o emisiune numită “Serată muzicală”, unde, după 1990, obişnuise să invite personalităţi de clasă ale României, punându-i să discute - între o sonată de Beethoven şi un lied de Schumann - despre chestiunile fierbinţi la ordinea zilei. «Show»-ul lui Sava, deşi lung (3-4 ore), izbutise să ţintuiască lumea pe scaune în faţa televizorului, ca un Kojak politic-cultural.

Coincidenţa face ca, patru sau cinci zile înainte de moartea marelui animator, când Iosif Sava se afla în comă, în revista *Dilema* din Bucureşti să fi apărut o convorbire (probabil cea de pe urmă) cu creatorul “Seratelor muzicale”.

Extrase:

«– Descind dintr-o familie de profesionişti ai muzicii, cu o tradiţie de 400 de ani. După război, am fost elev în clasa de pian a Conservatorului din Iaşi, până în 1950, când acesta s-a desfiinţat... În casă se cânta permanent. Eu am cântat la violă, am studiat pianul.

De la 16 ani, scriam deja într-un ziar independent al Iaşului, ultimul care rămăsese, "Opinia". Până la 18 ani, mi-am împărţit timpul între studiile de la Liceul Naţional, Conservator, unde eram după-amiaza, şi ziar, pentru care scriam noaptea. În 1951, o anumită orbire a intrat în mine şi am venit la Bucureşti. Am făcut Facultatea de Filozofie, apoi am lucrat la ziarul "Scânteia Tineretului", care era pe atunci o navă-şcoală cu mari personalităţi ale timpului. Am lucrat în secţia de ştiinţă şi cultură (nu la agricultură, cum au spus unii răuvoitori).

Am stat la ziar până în 1968, când am venit în radio şi mai târziu în televiziune, unde muzica a fost scopul meu esenţial.

Poate sunt declarativ, dar muzica a fost mobilul meu, chiar dacă în ultima vreme, în colocviile sau talk-show-urile mele, muzica nu a mai avut locul meritat. După revoluţie ştiam că, pedalând numai pe muzică, nu voi avea nici un fel de succes. Şi atunci am lărgit aria, am intrat în zona politicului şi nu-mi pare, în nici un chip, rău.

– După o îndelungată carieră în Televiziunea Română, lumea vă regăseşte acum într-o postură similară, de realizator de talk-show-uri TV, la canalul "Acasă". Cum este trecerea de la televiziunea de stat la cea particulară?

– Am condiţii cu totul deosebite. La două săptămâni după ultima serată de la TVR, de pe 30 mai, am putut să deschid acest şir de spectacole. Mi s-a oferit ceea ce nu am avut în Televiziunea Română. Am producători, o echipă de tehnicieni de înalt profesionalism. Mi-a fost greu într-un fel să mă adaptez, dar cred că am izbândit. A trebuit să cunosc deodată 30 de persoane, să le câştig sufragiile... Iată că am un nou talk-show - şi sper să stabilesc un gen nou, talk-show interactiv - în care am la dispoziţie o scenă, discuţiile continuă, dar muzica şi muzicienii au în continuare un loc deosebit. Au fost cumpărate nişte filme rare, le voi folosi pe parcurs, mi s-a dat libertate totală în organizare, nu am de ce să mă plâng...

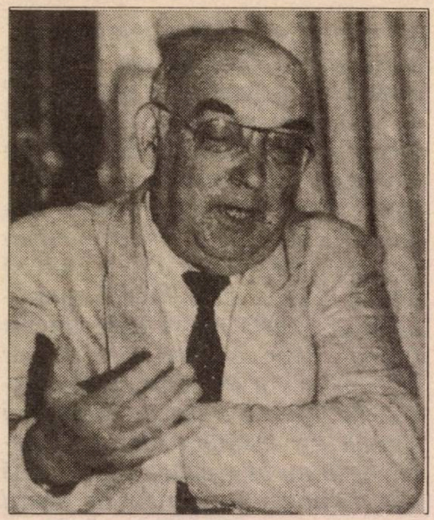

Iosif Sava

– Atunci de unde vine partea negativă, din faptul că sunteţi sentimental?

– Da, sunt un sentimental. Toată viaţa am pierdut din cauza aceasta. Dar după patru săptămâni de când stau în studioul "Acasă", mi-am uitat rana adâncă creată în momentul când, după 30 de ani de radio şi televiziune, în care nu am lipsit nici o săptămână, s-a renunţat la mine cu atâta uşurinţă. Aceasta este marea mândrie a vieţii mele: glasul meu nu a lipsit nici o săptămână de pe posturi, chiar atunci când 4 luni am fost în spital; la ora 11 am fost operat şi seara trimiteam banda la radio. Despărţirea a fost bruscă şi inechitabilă.

– Sunteţi unul dintre puţinii, dacă nu chiar singurul comentator al domeniului muzical - cel puţin la noi - care s-a implicat, la scară atât de mare, în aproape toate formele

de expresie: radio, televiziune, presă scrisă (cotidian sau revistă), carte. Ce v-a determinat să o faceţi?

– De mic am visat să fac acest lucru. Am fost câştigat de fraza lui Honegger pe care o ştiu din copilărie: "muzica e făcută pentru stadioane". Eu nu am fost pe stadion în viaţa mea, pentru că a trebuit să renunţ la plăcerea cultivării sportului. Dar acesta mi se pare un vis frumos. Sper că odată, sute de mii de oameni vor sta pe un stadion ascultând Marea Muzică. Citez aici spusele profesorului Vianu: "Tinere, dacă nu ai ascultat Eroica, mă tem de tine". Eu mă tem de tinerii care nu au ascultat "Eroica" şi sper că Marea Muzică va răsuna odată şi pe stadioane.

Eu nu cred că sunt făcut să vorbesc ore în şir despre rezolvarea unei septime de dominantă. O fac alţii, poate aş fi putut să o fac la fel de bine, dar nu ştiu dacă aş fi avut bucuria pe care o am făcând din muzică o stare necesară tuturor. Suprema mea bucurie este că în tot perimetrul acestei ţări, din piaţă până în şcoală, sunt un om cunoscut. Cobor într-un sat şi se ştie despre cine e vorba. Mă duc în piaţa Matache şi primesc un dar de la un ţăran. Mă cunosc oameni care nu au nici un fel de legătură cu muzica. Eu cred că astfel muzica poate deveni un mesaj şi o preocupare a multora.

Popularizarea mi-am creat-o prin activităţi diverse – radio, televiziune, presă scrisă, carte. Toate mi se par absolut necesare, sunt complementare, stâns legate, şi iată că am avut forţa de a nu renunţa la nici una dintre ele".

Moartea lui Iosif Sava a provocat o adevărată undă de şoc în rândurile telespectatorilor şi ale lumii culturale. Ziarul *Cronica română*, de pildă, a publicat sub titlul "Cultura în doliu" o pagină întreagă de mesaje de condoleanţe, din care extragem următoarele:

Radu Vasile, prim-ministru: *"Cei care l-au iubit sunt nenumăraţi. Puţini l-au urât, iar pe acei puţini Dumnezeu i-a uitat".*

Andrei Blaier, regizor de film: *"Cred că Iosif Sava e de neuitat".*

Alexandru Mironov, scriitor, creator de televiziune: *"Poate că într-o zi, unul din programele Televiziunii Române se va numi «Iosif Sava»."*

Mircea Albulescu, actor: *"Am avut noroc, domnu' Sava! Am avut parte de sufletul dumitale molcom, pritocit agale între dealuri ieşene, care ţi-au hărăzit un glas de vin vechi".*

Uniunea Scriitorilor (preşedinte: Laurenţiu Ulici): *"Maestrul Iosif Sava a fost, este şi va fi un punct de reper pentru toţi cei care vor să rămână treji, cu mintea iscoditoare în faţa misterelor lumii".*

Moshe Maur

Au trecut zece ani de la săvârşirea din viaţă a publicistului şi militantului pentru sionism Moşe Maur (n. Săveni, 1910). Având microbul gazetăresc în sânge, a scos, împreună cu un amic, la 14 ani, o revistă intitulată "Teodor Herzl". La 18 ani intră ca reporter la cotidianul "Opinia" din Iaşi. În aceeaşi perioadă scotea cam pe cont propriu un ziar numit "Ziua" (ultimul număr: 1940). Plecând după război la Bucureşti, colaborează la "Neamul Evreiesc", "Adevărul", "Naţiunea" etc., apoi pleacă în Israel unde, din 1951, aliaua va întâlni necontenit semnătura lui Maur în ziarele pe româneşte din Harakevet, până la moartea jurnalistului. E o semnătură pe care zeci de mii de olimi au întâlnit–o de asemeni pe câteva cărţi vii şi de mare folos, ca "Istoria Israelului", ca "Israel-Geografie", sau ca "Lexicon pentru noţiuni judaice şi naţionale" alcătuită în colaborare cu Shlomo Leibovici-Laiş. E, se poate spune azi, o semnătură care a rămas în amintirea celor ce l-au citit pe Moşe Maur şi l-au preţuit.

Vorbind despre cartea "Moşe Maur din România" (Tel Aviv, 1990), scoasă prin grija şi osteneala văduvei sale, av. I. Artzi subliniază într-o scrisoare adresată d-nei Braha Maur:

"Această carte este un monument memorabil pentru soţul d-tale, figură multilaterală şi care s-a ocupat cu aproape tot şi toate în viaţa publică. El era ziarist, scriitor, cercetător, activ în viaţa publică, un orator deosebit, vorbitor la radio, care răspândea din rădăcinile şi erudiţia sa celor dornici de a absorbi Tora, cultura şi experienţa vieţii.

Îmi dau seama de truda şi dragostea pe care le-ai investit în amintirea sa, un dig contra uitării. Iar cel care activează ca oamenii de valoare să nu fie uitaţi merită toată cinstea!"

Moşe Maur cu soţia sa Braha; Tel Aviv, 1983

Cei care merg în întuneric

de Hanoh Levin
Teatrul Habima

Cu "Cei care merg în întuneric", Hanoh Levin părăseşte terenul specific dramaturgiei sale, dominat de un naturalism grosier, dar din care nu lipseau elementele de realism social, şi ne propune făţiş un teatru anti-aristotelic. Un teatru fără eroi, fără acţiune, fără tramă, cu foarte puţin text (puţine cuvinte). Un teatru prin excelenţă destinat văzului spectatorilor.

În fapt, "personajele" nu sunt altceva decât nişte particule biologice, fără identitate, circulând în virtutea inerţiei, cu sensibilitatea şi memoria atrofiate, scoţând încontinuu, ca o placă stricată, aceleaşi sunete monocorde. Sărmane vietăţi dezarticulate grotesc.

Negarea este totală. Inclusiv cea a lui Dumnezeu. E un fel de preludiu al apocalipsului ce va să vină, în splendoarea lui nimicitoare.

În spectacol nu există decât un singur personaj adevărat, cel al *raisonneur*-ului, interpretat cu rafinament actoricesc de Dov Reiser.

Numărul mare de actori distribuiţi (circa 36), subliniază sugestiv numitorul comun al acestei mase amorfe, compusă din figuri stranii, orbecăind în neştire, înspre niciunde şi nicicând.

Ca regizor al spectacolului, Hanoh Levin a reuşit să mute centrul de greutate al mizanscenei de la actor, cu o individualitate bine definită, la jocul de grup, având totuşi grijă să dea fiecărei părţi a ansamblului posibilitatea de a-şi demonstra calităţile actoriceşti.

Din rândul interpreţilor se detaşează net jocul lui Yehuda Almagor (unul din cei trei care merg în întuneric) şi, fără părtinire, al talentaţilor actori din aliaua noastră: Rozina Cambos (ce forţă de transpunere, ce registru larg de interpretare are această proteică slujitoare a Thaliei!); Tricy Abramovici (o apariţie comică suculentă, pe cât de "frivolă", pe atât de "distinsă", punctând cu aplomb cele câteva scene în care e prezentă); Bebe Bercovici (Tatăl Mamei), actor de mare subtilitate interioară, cu o mobilitate facială remarcabilă, folosit cu prea multă zgârcenie de teatrele din Tel Aviv (şi cât ar avea acestea de câştigat dacă l-ar distribui mai des!); Alex Munte, actor de prima mână la Teatrul din Haifa, aici în rolul tatălui celui care îşi aşteaptă iubita; şi nu în ultimul rând, Dan Herdan (Mortul harnic) pe care îl doresc mai des prezent pe scenele teatrului ebraic.

ANDREI STRIHAN

Ceea ce ne-a frapat în zilele vizitei făcute la noi de d-na Margaret Thatcher, fostul prim-ministru britanic, este că, spre deosebire de alţi politicieni englezi, dânsa s-a abţinut de la a da lecţii Israelului à-propos de tratativele cu OEP-ul.

Thatcherea e de aur.

Ziua muzicii

Ziua internaţională a muzicii se sărbătoreşte pretutindeni în lume la data de 1 octombrie, când se organizează concerte speciale închinate acestei manifestări.

Dacă ar fi să confruntăm istoria omenirii - lanţ nesfârşit de războaie - cu cea a muzicii, - oglinda evenimentelor, - am avea surpriza să constatăm că transformările social-istorice şi-au găsit mai totdeauna ecoul în limbajul artei sonore, metamorfozat corespunzător epocilor stilistice respective.

Muzica, mai cu seamă în forma ei "pură" (fără text), ar putea apare ca cea mai abstractă şi mai inocentă dintre formele de exprimare artistică: o piesă de teatru sau un tablou comunică direct, nemijlocit, mesajul formulat; în timp ce imaginile sonore pot fi trădate în timp de anumite evenimente petrecute aievea, modificând intenţia inocentă a compozitorului în adevărate coşmaruri şi mesaje de distrugere. Cine s-ar fi cutremurat la începutul secolului, ascultând un splendid vals de J. Strauss? Acelaşi vals însă avea să devină marşul ce-i însoţea în drumul lor spre moarte pe cei exterminaţi în lagărele fasciste.

"După Auschwitz nu se mai poate scrie muzică" spunea Adorno, esteticianul evreu-austriac. Muzica compusă de Arnold Schönberg avea să-i dea dreptate, ca şi cea scrisă după el, pentru Hiroshima. Şi astăzi se scrie în continuare la fel...

Pentru noi, Ziua Internaţională a Muzicii înseamnă şi începutul

Bijuteria
Peretz

PETAH TIKVA
Reh. Hovevei Zion 15

○

Dispune
de o gamă variată
de BIJUTERII SPECIALE
precum şi CEASURI
de la renumitele firme
● RADO ● SEKTOR ●
● LONGINES ●
● PIERRE BALMAIN ●
● MICHAEL HERBELAIN ●
● MOVADO ● TISSOT ●
● EDOX ● CAMEL ●

○

Preţuri moderate

VISA şi ISRACARD
Tel. 03/934-0303

Vorbim româneşte

●

Shana Tova!

noii stagiuni în care Opera şi Filarmonica Israeliană, alături de multe orchestre din ţară, îşi vor relua apariţiile periodice. Conform tradiţiei, cel puţin pentru primele concerte, Filarmonica Israeliană îl va avea la pupitru pe directorul ei muzical permanent, Zubin Mehta. Şi tot conform unei tradiţii care numără deja mulţi ani, primul concert va debuta cu intonarea Imnului Israelului, Hatikva: lumea se ridică în picioare, atmosfera e solemnă şi fiecare simte în adâncul sufletului său nevoia acestei speranţe...

SOFIA GELMAN

Un tren special

Un nou film de Radu Mihăileanu (fiul corespondentului nostru de la Paris, Ion Mihăileanu) se află, în zilele acestea, pe ecranele Franţei: *Train de vie.* Expresia, aici, trebuie luată literalmente. E vorba de un tren al vieţii, al speranţei de a trăi. Aşa cum cititorii noştri au fost informaţi într-unul din numerele noastre trecute, subiectul este plin de originalitate. În 1941, într-un sat din Răsăritul Europei, numitul Shlomo, zis şi "nebunul satului", vine cu vestea: germanii ucid pe capete şi deportează pe toţi evreii din ştetl-urile învecinate. Ce-i de făcut? După o noapte de discuţii aprinse, înţelepţii au găsit soluţia, o soluţie *nebună:* pentru a scăpa de nazişti, ei vor organiza un fals tren pentru deportare. Unii evrei se vor îmbrăca în SS-işti, făcându-se că-i păzesc pe ceilalţi "deportaţi", iar trenul va ajunge - aşa cum visează iniţiatorii - în Eretz Israel, via Uniunea Sovietică. Nu vă povestim finalul.

În *Train de vie* apar actori cunoscuţi, ca: Marie-José Nat, Rufus, Lionel Abelansky... Şi, fiindcă pelicula a fost turnată în România, întâlnim printre interpreţi pe Sanda Toma, Savel Stiopul, Constantin Codrescu, Teodor Daneti, Rodica Sanda Ţuţuianu, C. Dinulescu, Luminiţa Gheorghiu etc., etc., plus Bebe Bercovici, amicul nostru de la Tel Aviv. Nimic mai firesc, prin urmare, ca publicul israelian să aibă posibilitatea să vadă şi el acest film cu temă deloc banală.

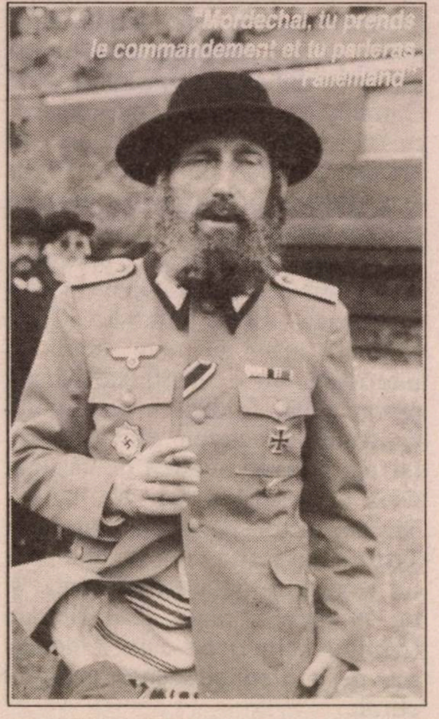
"Mordechai, tu prends le commandement et tu parleras l'allemand"

Numitul Mordechai, evreu după Halaha, cu tales de haredi, a fost ales să facă pe comandantul neamţ al trenului

Kurosawa

Akkiro Kurosawa, părintele cinematografic al celor "7 Samurai", s-a stins din viaţă la vârsta de 88 de ani.

În Japonia sa natală a fost foarte contestat la începutul carierei. Ulterior însă, în Statele Unite, uriaşul său talent - invers proporţional cu statura sa - şi-a pus inimitabila amprentă pe toate filmele create de el, conducându-l astfel cu paşi siguri, neşovăitori, către podiumul pe care avea să fie încununat, acum câţiva ani, cu premiul Oscar, pentru munca sa de-o viaţă ca cineast.

Profund emoţionat, A. Kurosawa a spus doar atât, într-o engleză pe cât de perfectă, pe atât de japonez gândită:

"Mulţumesc, mulţumesc, dar... nu-l merit încă!"

(C. R.)

Conflictul dintre Iranul homeiniştilor şi Afghanistanul stăpânit acum de Talibani - conflict care miroase a război - are la bază ura veche şi vizibilă în multe locuri din Orient, dintre şiiţi şi suniţi.

Mie mi-e teamă mai mult de cei din urmă: s-uniţi.

PIETRE FUNERARE
MARMORĂ ŞI GRANIT

FRIEDMANN

Firma cunoscută
încă din Bucureşti,
Şoseaua Giurgiului
şi Filantropia,
datând din anul 1945

T.A. – KIRIAT SHAUL
Tel.: 647-1594, 647-6279
Pelefon: 052/544-885

- **PREŢURI CONVENABILE**
- **EXECUŢIE IREPROŞABILĂ**
- **VENIM LA DOMICILIU**
- **ÎNLESNIRI DE PLATĂ**

●

Vorbim şi româneşte

●

Se primesc comenzi
atât pentru Kiriat Shaul
cât şi pentru Holon

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

- **Trăim în sezonul violurilor**
- **Iar prostituţia înfloreşte…**

A fost o vară (şi mai e ceva din ea) cum n-am mai avut. Ba a curs apa din noi de-atâta căldură, ba am tremurat de frig ca la sfârşit de noiembrie; ori a plouat prea mult, (ploi năbădăioase) de-au crescut apele mari şi-au luat totul în cale: oameni, case, vite, recolte – ori au fost zile secetoase de s-au aprins pădurile şi lanurile de pe câmp. Totul a fost anapoda, ca la sfârşit de mileniu sau - cum au început să creadă mai toţi - ca la sfârşitul lumii. Când natura a înnebunit de-a binelea şi oamenii au luat-o razna cu toţii...

Violatorii printre noi

Avem violatori de toate felurile şi mulţi, foarte mulţi. Unii sunt în sferele înalte ale societăţii româneşti, şi tot timpul violează Constituţia, legile ţării, principiile societăţii, drepturile şi bunul simţ şi cam tot ce întâlnesc în cale. Dar aceştia fac parte din clasa politică a ţării şi deci nu dau seamă nimănui, fie că sunt la putere, fie că sunt în opoziţie. În cele rele se acoperă unii pe alţii, că posturile se mai schimbă şi nu se ştie... Nu numai că nu dau socoteală în faţa legii, dar nici măcar nu fac legile necesare ţării - aceasta fiind în fond misiunea lor. Drept urmare a fărădelegilor lor, în vara asta şi-au purtat ciolanele pe marile riviere ale lumii. Dar de violatorii de teapa asta ne-am tot ocupat în corespondenţele noastre şi desigur o să ne mai ocupăm, că doar ne lovim de ei.

Acum o să vă povestim de violatorii de tipuri umane (de regulă ale femeilor şi copiilor) care vin şi ei în conflict cu legea, dar până la urmă doar aceştia dau socoteală, îşi primesc pedeapsa.

De la o vreme, violatorii români şi-au schimbat preferinţele; au căutare femeile bătrâne şi copiii minori. S-au cam delimitat şi zonele geografice: cei mai mulţi violatori sunt în Moldova. Un tânăr de prin părţile Sucevei (de la Vereşti) a violat într-o noapte două consătence: una de 87 de ani şi alta de 78 de ani. Le-a violat şi le-a supus la perversiuni sexuale. Pe prima, pe la orele nouă seara. Pe la miezul nopţii i s-a făcut chef de carne mai tânără şi s–a dus la o babă de... 78 de ani! Avea la el doar un cuţit şi, în ambele cazuri, a intrat pe fereastră. Ar mai fi ceva de adăugat: la cea mai în vârstă, după ce a... terminat-o, a pus-o să stea cu faţa la perete iar el i-a mâncat puiul şi i-a băut laptele de pe masă. Era obosit şi înfometat...

Un alt violator, mai în vârstă (37 de ani) a pus ochii pe o fetiţă de nouă ani. În timp ce aceasta se ducea la magazin ca să-şi cumpere pufuleţi, violatorul (cunoscut de fetiţă, căci era tot din satul Vama) a ademenit-o cu o ciocolată, a dus-o pe malul râului Moldova şi a violat–o. Fetiţa a scăpat, după ce a fost supusă la perversiuni sexuale, fugind dezbrăcată până acasă.

Asemenea exemple am putea cita cu sutele (ca şi numele făptaşilor, dar credem că asemenea specimene nu trebuie să-şi vadă numele scris în ziare, fiindcă lumea tot nu-i ţine minte ca să se ferească de ei!). Vara aceasta parcă a fost vara violatorilor! Soarele (cu exploziile lui), clima, vânturile, apropierea sfârşitului lumii (!) i-a împins pe oameni la fapte abominabile. Mai multe ca oricând.

Adolescente care vor să fie... violate !

Industria (ca să-i zicem aşa) violului, nu numai că a luat amploare, dar s-a şi... diversificat! Un fenomen nou a apărut mai întâi prin părţile Mureşului, apoi s-a extins. Este vorba de fete (adolescente, de regulă) care provoacă violul pentru a putea face rost de bani. Şi n-o fac întâmplător, ci organizat, în grupuri. Fetele (în general, de 15-16 ani) se îmbracă provocator, astfel încât o parte din sâni, abdomenul şi coapsele să fie afişate vizibil. Într-o asemenea ţinută şi cu ocheadele de rigoare se duc în parcuri, discoteci şi îşi caută... victima (fiindcă acum aşa-zisul violator devine victimă). Cine cade în plasă (şi cad mulţi) are parte de un act sexual care, crede el, i-a venit... cadou; dar nici n-apucă să-şi facă bine treaba şi fata începe să urle ca disperata (între timp se mai şi zgârie pe faţă şi pe mâini). Apar "colegele", mai vine lume, vine şi Poliţia. Respectivul

HITACHDUT OLEI ROMANIA
CARMIEL

FELICITĂ PE ISRAELIENII ORIGINARI DIN ROMÂNIA,
CU OCAZIA ANULUI NOU 5759 – URÂNDU-LE
SĂNĂTATE ŞI SUCCES ÎN TOATE DOMENIILE.
ÎNTREGULUI POPOR ISRAEL
UN AN NOU FERICIT!

שנה טובה ומבורכת!

Preşedinte
MOSHE FLITMANN

este arestat. Ştie ce pedeapsă mare îl aşteaptă, aşa că orice tratative pentru despăgubirea morală (!) a violatei sunt binevenite. Omul plăteşte şi scapă, dar ţine minte toată viaţa cât l-a costat... plăcerea! (E vorba de sume de ordinul milioanelor: 10-200).

La apariţia unui asemenea fenomen şi apoi, după proliferarea lui, factorii educaţionali şi sociali respectivi au spus doar atât: "Asistăm la un proces de degradare a moralităţii tineretului" (!).

În timp ce fetele descurcăreţe fac rost de bani din violuri (în unele cazuri, chiar părinţii pun la cale tărăşenia şi iau banii, ceea ce este de-a dreptul monstruos!), alte copile nu au o asemenea "deşteptăciune" şi, după ce sunt violate la 11-12 ani, până în nici 14 ani devin mame. Unele, disperate, trec la acte necugetate. Sunt tot mai dese cazurile de pruncucidere. Recent, la Constanţa, o copilă de 13 ani care a ţinut sarcina ascunsă, a născut în closet şi a aruncat fătul în W.C., dar acesta s-a înfundat şi până la urmă totul a fost descoperit.

Asistăm la un fenomen cumplit: copiii fac copii! Sunt aduse pe lume suflete nevinovate şi nedorite de nimeni. La maternitate vin tot mai multe copile ca să nască. În ultimele luni, peste 200 au născut înainte de împlinirea vârstei de 14 ani. Fiecare caz în parte este dramatic. Viaţa trăită de aceste copile este zguduitoare, iar astfel de cazuri continuă să se înmulţească.

Prostituţie şi bordeluri (ilegale) peste tot!

În acest context general, proxenetismul se află în continuă creştere cu ramificaţii interne şi internaţionale. Chiar dacă ar vrea să facă ceva ordine, Poliţia tot nu ar reuşi pentru că, în această privinţă, este menţinut un vid legislativ absolut. În fond, cei care practică prostituţia şi proxenetismul politic, cum au să lovească în ele... la propriu?

Cu locuinţele nu se stă prea bine în România. Case sunt puţine şi scumpe; la fel chiriile. Acuma, cât n-a venit iarna, prostituţia se practică mai mult în... aer liber! Toate parcările de pe şosele, mai ales acolo unde înnoptează TIR-urile (preferabile - cele turceşti) au devenit locuri de practicare a prostituţiei. Vad bun de desfacere au devenit însă gările marilor oraşe. Cea mai vestită este Gara de Nord din Iaşi. Aici, se zice că ar fi cea mai bine organizată reţea; ar fi, de fapt, şi un fel de centru de rulaj. Reţeaua are vreo 20 de fete între 16-35 de ani; fetele intră în... serviciu seara la orele 21. Fiecare din ele lucrează aici 2-3 luni, după care este trimisă în altă gară sau parcare de autotrenuri. La gară - ca şi la parcări - preţurile nu sunt mari: 10.000-80.000 lei, la mica înţelegere, dacă fetele sunt dispuse să facă orice. Sigur, preţuri ca la... gară. În centrul Iaşului, la hotelurile de lux, tarifele trec de o sută de mii, se primeşte şi valută. Depinde de client.

În gara Iaşi, prostituţia se practică în garniturile de tren staţionate, în maşini, autobuze şi uneori chiar în sala de aşteptare (la ore când nu-i nimeni pe-acolo; aşa, în viteză!).

Surprinzător este că, printre clienţii fetelor din gara Iaşi, se află chiar şi ieşeni cu familie şi situaţie onorabilă. Dar dorul de aventură e mare...

❖

V-am povestit - zicem noi - destul pentru a vă face o imagine. Poveştile fetelor - când sunt dispuse să spună ceva - sunt mult mai interesante. Găsim asemenea fete, dar nu acceptă să fie fotografiate. Oricum, prostituţia, proxenetismul sunt printre puţinele activităţi înfloritoare în România.

Salată „Brilliant"
cu sos de vin

Fierbem vinul, să dea în clocot. Scoatem de pe foc. Punem la rece. Pregătim în blender 3 gălbenuşe, 1 lingură de maioneză, 1 lingură de smântână. Punem să lucreze blenderul încet. Turnăm câte puţin vinul răcit şi omogenizăm, 10 minute. Scoatem din blender şi turnăm deasupra fructelor pe care le-am tăiat cuburi şi feliii ca mai sus. Gustăm. Adăugăm atâta zahăr şi zeamă de lămâie cât să primească un gust aromat, de vin acrişor-dulce. Servim pe platouri sau direct din castroane de pirex. Servim ca felul III, lângă orice fel de rasol, sau ca felul I.

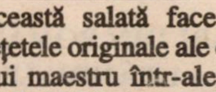

Această salată face parte din reţetele originale ale cunoscutului maestru într-ale bucatelor, Bela Fischer, publicate în cartea «Reţete culinare practice». Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 15 (cincisprezece) shekeli pe adresa:

Bela Fischer
Rh. Haportzim 2A/2
Petah Tikva - 49207

ZISE...

„Cred că vina îi aparţine în totalitate Monicăi Lewinsky care, fiind foarte frumoasă, a reuşit să-l seducă pe Clinton. De altfel şi eu m-aş fi lăsat sedus de Monica".

(Constantin Simirad, primarul Iaşului; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

SCURT

Vizita premierului Vasile în Israel

“Unii reporteri, … au fost frapați de numărul disproporționat de mare al membrilor delegației române: aproape o treime din guvernul României (șapte miniștri plus primul-ministru) s-a aflat pentru patru zile în Israel, la care trebuie adăugați secretari de stat, consilieri, parlamentari, sepepiști și multe alte persoane al căror rol exact nu era foarte clar: ca să vorbim adecvat locurilor, am spune că a fost vorba despre o veritabilă “cruciadă” transportată cu Boeing-ul 737 și care și-a propus să “cucerească” Țara Sfântă, s-o dea gata, ce mai! Au dat-o? Judecând după autocalificările unor miniștri la sosirea în țară, ar fi avut loc, într-adevăr, cruciada a noua, venită ultima, dar nu cea de pe urmă, după cele opt despre care scrie Istoria. Dar, dacă judecăm după doar cele două acorduri încheiate (agricultura și protecția investițiilor), rezultatele par mai degrabă modeste, iar pompa vizitei nu se justifică.

Unii au luat în calcul declarațiile oficiale făcute de ambele părți, precum și cadrul general al primirii. Din acest punct de vedere, s-au spus vorbe frumoase, mai ales de către cei doi premieri - Radu Vasile și Benjamin Netanyahu: “prietenie”, “relații privilegiate între România și Israel”, “relații personale prietenești între lideri”, “împletire de destine istorice” etc. Radu Vasile pare să se fi arătat impresionat de cordialitatea lui Netanyahu. Dar cât valorează prietenia unui lider foarte controversat în acest moment atât în Israel, cât și în comunitatea internațională, făcut de către foarte mulți responsabil pentru blocarea procesului de pace dintre israelieni și palestinieni?

Sau cumva ar trebui ca țintele economice ale vizitei să fie luate cu prioritate în considerație? Nivelul actual al investițiilor israeliene în România este foarte mic (23 milioane de dolari). La întâlnirea cu oamenii de afaceri, premierul Vasile și miniștrii cu responsabilități economice au încercat să convingă că România este un El Dorado investițional; s-a deschis și un centru românesc de afaceri, Sorin Dimitriu a anunțat că a avut zeci de întâlniri; dar s-a remarcat că delegația română nu a prezentat invitaților nici măcar o broșură cuprinzând rezumatul legislației românești în materie și alte date simple și necesare. Vor veni, de aici înainte, mai mulți investitori israelieni? Puțin probabil atâta vreme cât statutul proprietății în România rămâne incert, cât timp o lege a restituirii proprietăților imobiliare confiscate de comuniști nu va fi votată și aplicată. Premierul Vasile s-a enervat când un deputat israelian i-a reproșat că România nu și-a respectat promisiunile în această privință; dar a invoca, în apărare, un ordin de restituire către comunitatea evreiască a 4-5 imobile, ordin dat numai cu două zile înainte, cât și a anunța că se va vota o lege, cândva, în toamnă, sună rău, neconvingător. Mai ales lasă impresia că România nu-și respectă anumite promisiuni sau obligații decât silită de împrejurări, și chiar atunci o face parțial, limitat și cu măsuri ad-hoc și nu de principiu.

S-a remarcat de către toată lumea, inclusiv de către premier, dezinteresul și chiar absența reprezentanților ambasadei române de la Tel Aviv; delegația română a fost condusă, paradoxal, de către reprezentanți ai ambasadei israeliene la București. Totuși, admonestările în public adresate de către d-l Vasile ambasadorului român pe tema neimplicării în problemele muncitorilor români din Israel, chiar dacă justificate în fond, sunau demagogic în sala primăriei orașului Modiin.

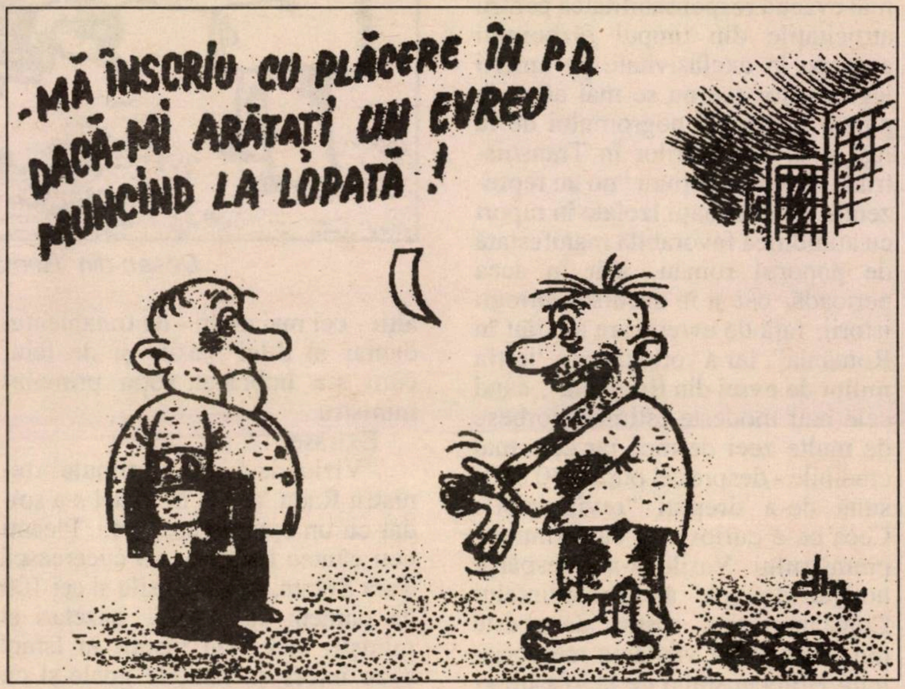
-MĂ ÎNSCRIU CU PLĂCERE ÎN P.D. DACĂ-MI ARĂTAȚI UN EVREU MUNCIND LA LOPATĂ!

Desen din "România Mare"; Buc. 1998

Au mai fost și alte gafe, unele mai nesemnificative; dar ceea ce mi s-a părut cu adevărat îngrijorător a fost tipul discursului pregătit de premier pentru muzeul Yad Vashem (discurs ce nu a mai fost rostit, dar a fost distribuit presei). În acord de fond, de altfel, cu declaraţia citită după întâlnirea cu Netanyahu, primul-ministru român s-a pierdut în tonul roz-bombon, cu care a descris istoricul relaţiilor dintre români şi minoritatea evreiască. Or, a declara emfatic "sunt mândru că aparţin unui popor care a avut dintotdeauna relaţii dintre cele mai bune cu conaţionalii evrei" sună ridicol, dacă nu sfidător. Este, de asemenea, uimitor şi îngrijorător pentru un istoric de profesie a mai evacua responsabilitatea pentru atrocităţile din timpul războiului aproape în exclusivitate pe umerii legionarilor (ce nu se mai aflau la putere în timpul pogromului de la Iaşi şi al deportărilor în Transnistria), ale căror acţiuni "nu au reprezentat decât situaţii izolate în raport cu atitudinea favorabilă manifestată de poporul român, atât în acea perioadă, cât şi în decursul întregii istorii, faţă de evreii care au trăit în România". Iar a vorbi despre "jertfa miilor de evrei din România", când cele mai modeste estimări vorbesc de multe zeci de mii, iar cele mai credibile - despre cel puţin 130.000, sună de-a dreptul "revizionist". Ceea ce e curios este că formulele premierului Vasile s-au despărţit hotărât de cele ale preşedintelui Constantinescu, rostite de acesta din urmă după vizitarea memorialului Holocaustului de la Washington. Şi s-au despărţit în rău. Nu cu astfel de prezentări edulcorate şi falsificate, cu omisiuni şi falsă asumare a responsabilităţii sale, România poate să se concilieze cu trecutul său în mod credibil. Citind discursul d-lui Vasile, m-am crezut pe timpul guvernului Văcăroiu."

(Dintr-un comentariu de Andrei Cornea, în săptămânalul "22", Buc., 1998)

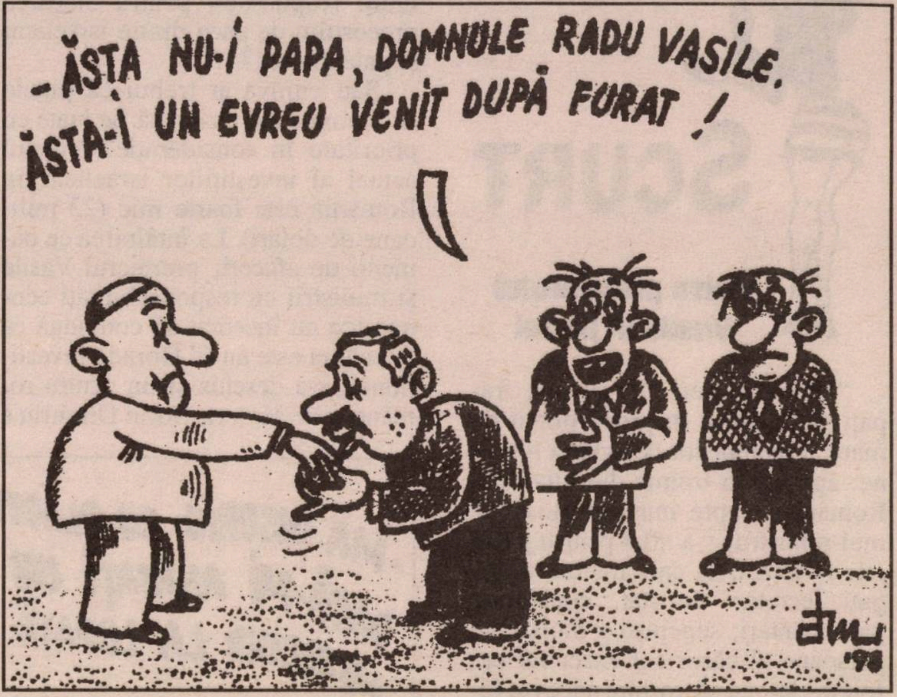
- ĂSTA NU-I PAPA, DOMNULE RADU VASILE.
ĂSTA-I UN EVREU VENIT DUPĂ FURAT!
dmi '98

Desen din "România Mare"; Buc. 1998

Această vizită – pe care a analizat-o mai sus Andrei Cornea – a provocat numeroase ecouri în presa de la Bucureşti. Unii corespondenţi s-au ocupat de rezultatele ei politico-economice, alţii de problema restituirii bunurilor evreieşti, iar alţii - cei mai mulţi - de tratamentul dentar al d-lui Vasile şi de felul cum s-a îmbrăcat soţia primului ministru.

Extrase:

"Vizita de 4 zile a primului-ministru Radu Vasile în Israel s-a soldat cu un eşec de proporţii. Plecaţi «cu cântec înainte», să cucerească Ţara Sfântă, Radu Vasile şi cei 100 de oameni de afaceri, gazetari şi miniştri care l-au însoţit în Israel s–au întors cu raniţele goale şi cu coada între picioare. Delegaţia română a dat-o în bară atât în ceea ce priveşte operaţiunea de cucerire a mass-mediei israeliene, cât şi în ceea ce priveşte obţinerea de contracte economice. La aeroport, Radu Vasile a fost primit de un ministru oarecare.

(...) O altă problemă a reprezentat-o şi soţia premierului, Măriuca Vasile, care nu a înţeles nici măcar o secundă că în Israel nu este «doamna vicepreşedinte de bancă», cum a ţinut să precizeze, ci soţia şefului Executivului de la Bucureşti, în consecinţă reprezentanta la nivel înalt a unui stat. Poate fi înţeles faptul că, în particular, Măriuca Vasile este o persoană neconformistă, dar, la un asemenea nivel şi având programate întâlniri cu o persoană pentru care ţinuta reprezintă un criteriu important, cum este Sara Netanyahu, se presupunea că soţia premierului Vasile va face un minim efort măcar pentru a găsi un taior adecvat momentului, ca să nu mai vorbim de alegerea unor pantofi în loc de papucii-saboţi pentru care a optat".

("Cotidianul", ziar al Partidului Naţional-Ţărănesc, partid condus de... d. Vasile!!!)

"Scopul concediului de 4 zile efectuat la Ierusalim de premierul Radu Vasile în urma vizitei oficiale în Israel a fost un implant stomatologic extrem de dificil. Şeful Guvernului a fost operat ieri la una din cele mai moderne clinici de specialitate din Israel «Tel Hashomer», implantându-i-se nu mai puţin de 16 dinţi. În urma operaţiei, premierul trebuie să respecte un regim sever pe timp de 6 luni. După această perioadă, domnia-sa se va reîntoarce în Israel pentru un control riguros. Operaţia a costat peste 50.000 de dolari (?!). Nici unul din reprezentanţii guvernamentali nu a putut preciza cine a plătit aceşti bani, declarând că nu cunosc programul privat al şederii premierului în Israel. Conform unor surse apropiate premierului, prelungirea sejurului s-a datorat unei invitaţii adresate domnului Radu Vasile şi soţiei sale de familia Nahmani, care deţine în România, pe lângă alte societăţi, şi o cunoscută firmă producătoare de sucuri, «Tropicana». Cum interesul familiei Nahmani în ţara noastră este legat de dezvoltarea unor proiecte în domeniul medical, nu este exclusă varianta ca gazda premierului să fie cea care a intermediat şi operaţia efectuată la «Tel Hashomer».”

(“Curentul”)

“Măriuca Vasile, soţia premierului Radu Vasile, s-a dus la întâlnirea cu premierul Israelului încălţată în şlapi, care se găsesc în pieţele bucureştene. «Nu cred că a dat mai mult de 100.000 de lei. Aveau talpă groasă şi nişte barete de lac» - povestea un ziarist român, martor la eveniment. Ţinuta doamnei a fost completată de o rochiţă de plajă cu bretele, neagră, decoltată, cu două flori mari pe piept. La polul opus, soţia premierului israelian a stârnit admiraţia tuturor. Ea era îmbrăcată, conform protocolului, cu taior, fustă, pantofi şi ciorapi de mătase”.

(“Libertatea”)

“În timpul vizitei efectuate, absolut inutil, în Israel, Radu Vasile a refuzat o reşedinţă oficială pusă la dispoziţie de Benjamin Netanyahu. A preferat să stea la o familie de evrei, mai exact la dr. Nahmani, care desfăşoară mai multe afaceri necurate în România, având în proprietate, printre altele, şi o staţie de îmbuteliere a apei minerale la Snagov. Acest Nahmani e cunoscut şi de Poliţia din Israel, şi de Poliţia din România ca un cal breaz, fiind ceea ce se cheamă un escroc internaţional. Am aflat şi ce facilităţi de afaceri i-a înlesnit Radu Vasile prietenului său din Israel, în schimbul cadourilor şi atenţiilor cu care a fost copleşit.

❖

“Până la urmă, gangsterii evrei şi-au mai târguit şi şi-au mai exploatat morţii o dată. După îndelungate ameninţări şi presiuni şantajiste (printre care şi boicotul şi sancţiunile împotriva băncilor elveţiene, lansate de aproape 20 de state americane!), hoţii ăştia au mai stors de la Elveţia uriaşa sumă de 1, 25 miliarde de dolari. Îţi stă mintea-n loc câtă murdărie poate să dospească în inima unor evrei care au făcut din tragedia înaintaşilor lor un troc ordinar, o bişniţă planetară. Departe de a-şi demonstra forţa, evreimea mondială nu face decât să provoace sila şi dezgustul a miliarde de oameni. Tocmai de-aia n-o să primească nimic de la România, în vecii vecilor, indiferent ce promite Puterea iresponsabilă care, pentru implantarea unei măsele a lui Radu Valize, ar fi capabilă să dea evreilor un judeţ întreg.”

(“România Mare”)

Vizele, vizele pentru Occident...

“Ochii opiniei publice din Europa centrală sunt aţintiţi acum asupra românilor. Austriecii ar dori să pună frână afluxului liber de români prin introducerea de vize antiromâneşti. Dar, ca să nu fie singuri într-o situaţie atât de neplăcută, cer măsuri antiromâneşti de la vecini, adică de la noi, cehii, şi de la unguri.

De când au fost înlăturate câmpurile de mine şi barierele de sârmă ghimpată, peste graniţele europene se revarsă milioane de persoane – încolo şi încoace. Toţi călătorii ăştia poartă cu ei valize, mai goale, mai pline, şi merg undeva anume sau n-au nici o ţintă. Unii arată bine, alţii sunt murdari, unii cinstiţi, alţii şnapani. Nimeni nu ştie ce au în cap şi ce vor face pe meleaguri străine şi de aceea funcţionarii fraţiei unite europene îi privesc cu multă suspiciune. Cine-s ăştia? Unde naiba se duc? Ce transportă? Au viză, au paşaport? Ştampila e în regulă? Stai aici, intră aici, ridică mâinile, arată buzunarele, întoarce-te acasă, sărăntocule. Fraţia europeană unită are la bază ideile nobile ale libertăţii de mişcare a oamenilor... E greu cu libertatea asta. Toţi sunt pentru ea, dar foarte puţini sunt dispuşi ca vizavi de apartamentul lor să stea un român cu opt copii (în loc de un român, pune ce nu-ţi place ţie). Libertatea de mişcare şi de şedere este apărată în principal de cel care vrea să plece dintr-o ţară mai săracă într-una mai bogată. Cetăţenii ţării mai înstărite se zburlesc: Băgaţi viză! Mai binear spune: Sârmă ghimpată! Locuitorul Cehiei semibogate, care este salutat la intrarea într-o autoservire nemţească cu inscripţia înjositoare : “Voi tschechi, nu furat aici, furat zu Haus”, strigă, la rândul lui spre Est: Nu intraţi aici, vagabonzi galbeni.

Nu este de aşteptat ca o jumătate de continent să se mute în cealaltă jumătate. Nu este de aşteptat nici ca mişcările româno-bulgaro-cehopolono-ucrainiene spre Occident să fie mai semnificative. Se poate însă aştepta să ne întâlnim tot mai des cu ideea vizelor obligatorii. Atât de des că, într-o bună zi, cineva îşi va aduce din nou aminte că cea mai bună apărare a libertăţii este sârma ghimpată. Aşa ar reveni în actualitate vechiul banc bun: Tati, cine trăieşte dincolo de zăbrele? întreabă copilul. Răspunsul ar suna cam aşa: Dincolo de zăbrele, micuţule, trăim noi.”

(Din articolul “Săracii la drum”, în cotidianul praghez “Mlada Fronta”; după “România liberă”, Buc. 1998)

Lecţia cea mare

“Noi, toţi, ne-am adunat aici pentru că participăm la o răspundere: aceea de a nu ne “uita înapoi cu mânie”, ci de a judeca şi, în acelaşi timp, de a păstra memoria, înainte de toate prin ceea ce este unealta, instrumentul şi viaţa noastră, cuvântul. Aceasta este lecţia mare pe care trebuie să o învăţăm de la poporul evreu. Nici ei, după întoarcerea din lagărele de concentrare a celor care au fost supravieţuitorii, nu şi-au dat seama că memoria este o datorie vitală de la început, ci doar cu timpul. Suferinţa mea cea mai mare în puşcărie a fost următoarea: Dumnezeule, am trăit între 30-39 de ani în puşcărie. Asta mă durea cel mai mult. Nu foamea, nu frigul, nu altceva - că s-ar putea să nu mai ies de aici şi tot ce aveam de spus, tot ce aş fi vrut să spun, să scriu, s-ar putea să nu mai pot spune şi scrie nimic în toată viaţa mea. Această gâtuire în tine a cuvintelor pe care ai fi vrut să le spui a fost pentru mine suferinţa cea mai mare şi aş putea spune chiar singura, cu adevărat suferinţă."

(Prof. Nicolae Balotă, critic literar; fragment din intervenţia la cea de-a doua Conferinţă Internaţională a Centrului PEN Român; după revista «22», Buc., 1998)

Revista Pro Sport Magazin...

...a efectuat o anchetă în rândurile fotbaliştilor de la marile cluburi pe tema: "Vă uitaţi la filmele porno de la televizor?"

Câteva răspunsuri:

Marin Şumudică (Rapid): "Soţia mea se uită şi ea cu mine, iar când sunt în cantonament, se uită singură".

Adrian Ieasci (Rapid): "Genul ăsta de filme prind bine, mă simt într-o vână extraordinară, doar că sunt mort a doua zi".

Ionuţ Luţu (U. Craiova): "Visez să fac sex înaintea unui meci oficial".

Călin Zane (Sportul Studenţesc): "După o săptămână de cantonament, filmele erotice prind bine pentru a avea un somn liniştit şi cu vise frumoase".

Ştiaţi că religia mozaică este o sectă? Nu, nu ştiaţi!

«Întâmplarea a făcut să-mi cadă în mână un prospect al Inspectoratului de Poliţie al judeţului Neamţ. Broşura se numeşte - citez întocmai - "Sectele religioase. Între... mit şi adevăr". Strict autentic.

Descrierea aberantului document - capodoperă de analfabetism, între altele - merită făcută cu toată grija. Mai ales că el emană nu de la serviciile mai inocente ale poliţiei (circulaţie, evidenţa populaţiei, etc.), ci de la "Compartimentul de combatere a criminalităţii!" Cu alte cuvinte, de la un sector fundamental pentru asigurarea liniştii sociale. Pe prima pagină, în centru, într-o elipsă, este răstignită Steaua lui David. Nu mă întrebaţi ce legătură are aceasta cu sectele din Neamţ, pentru că mi-e imposibil să-mi dau seama. Consultarea oricărui dicţionar l-ar fi putut informa pe lt. colonelul Romeo Baciu, cel care semnează textul broşurii, că Steaua lui David nu e semnul vreunei secte religioase. Atitudinea lt. colonelului Baciu trădează, însă, antisemitismul latent al atâtora dintre oamenii în uniformă din România."

(Dintr-un articol de Mircea Mihăieş, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

Nebunii din statul New York

"În ultimul timp, o serie de indivizi, care mai de care mai ţăcănit, din rândurile exilului românesc, au început să colaboreze cu Corneliu Vadim Tudor la publicaţiile acestuia. Ne-am întrebat care este factorul comun între tribunul de Butimanu şi aceşti români aruncaţi de soartă tocmai pe pământul Americii. Şi am constatat că ceea ce le este comun se poate defini cu un singur cuvânt: antisemitismul!

Se spune că fiecare sat îşi are nebunul lui. Şi cum New-Yorkul are aproape 10 milioane de locuitori, e firesc ca nebunii să fie cu sutele, inclusiv cei români.

În nebunia lor, ei i-au scris lui Vadim şi acesta a publicat, fără nici o şovăire, tot felul de idioţenii, care au făcut ca publicaţiile acestuia să fie şi mai penibile. Astfel, un oarecare Petre Paizan, fost ciclist la Dinamo, care a absolvit doar cu câteva clase mai mult decât are trenul, a scris despre subsemnatul că am incendiat, într-o noapte, la New York, nici mai mult nici mai puţin decât 12 automobile ale "admiratorilor" lui Vadim Tudor.

Un altul, Constantin Burlacu, care, în orele cât funcţionează ca portar de bloc, se visează conducător al unei Românii naţionaliste, a afirmat asemenea năzbâtii în publicaţia sa "Noua Dreaptă", preluate şi de "România Mare" a lui Vadim Tudor, ca de exemplu, că pe Regele nostru îl cheamă Cohenzollern şi este evreu, că episcopul nostru Nathaniel este evreu din Maramureş, pe care l-ar chema Nathan, că majoritatea personalităţilor româneşti din exil sunt de origine evreiască şi că poporul român îşi pune speranţa în oameni cum ar fi Vadim Tudor pentru mântuirea neamului românesc.

Un alt ţâcnit, de un antisemitism feroce, fost colaborator de bază al lui Constanin Burlacu, Andrei Crăciun (zis şi Tudor Drăgan), le cere românilor să-şi părăsească religia creştină deoarece aceasta ar fi de origine evreiască şi, deci, românii ar trebui să reia credinţa în Zamolxis, singura credinţă autentică a strămoşilor noştri daci".

(Dintr-un articol de Cornel Dumitrescu, în "Lumea Liberă", New York, 1998)

O afacere bună: făgăduieşti oamenilor locuri de muncă în Israel

Şeful Serviciului de Combatere a Crimei Organizate şi a Corupţiei, maiorul Sorin Oprea, a anunţat în cadrul unei conferinţe de presă a Inspectoratului Judeţean de Poliţie Prahova, că în judeţ se face trafic cu persoane.

Pentru exemplificare, mr. Sorin Oprea a arătat că Negoi Gheorghe (Câmpina) a fost arestat preventiv pentru 30 de zile, deoarece racolase 40 de persoane din Prahova cărora le-a promis plecarea la muncă în Israel.

De la cei păcăliţi (numărul lor se

pare că se ridică la 150) Negoi Gheorghe a luat 65 de milioane de lei şi 1.100 de dolari americani.

(După "România liberă", Buc., 1998)

Legiferarea prostituţiei?

Poate că da. Aşa cel puţin susţin câţiva deputaţi, printre care d-na Mona Muscă din P.D.S.R., care au iniţiat un mult discutat şi controversat proiect de lege în acest sens. A-propos de legalizarea prostituţiei, Mihail Mihăilescu de la ziarul "România liberă" a efectuat o anchetă printre "persoanele în cauză". Ce părere aveţi voi despre legea cu pricina? Sunteţi pentru? Sunteţi contra?

Câteva răspunsuri:

☛ **(studentă):** *"Nu am avut un motiv pentru ceea ce fac. Îmi place şi nu îmi place să mă prostituez. Îmi plac însă banii pe care îi câştig. Puţin îmi pasă de ceilalţi şi de cei care mă consideră cinică. Sunt tânără şi mai am timp să îmi aranjez viaţa. Cât despre legiferarea prostituţiei, mă interesează prea puţin. Eu, oricum, voi face ceea ce fac. Şi nu o să fiu atât de puţin deşteaptă încât să cad în flagrant".*

☛ **(liceul neterminat):** *"Urăsc viaţa pe care o duc, îi urăsc pe oameni, mă urăsc pe mine. Pe mine, în clasa a doua de liceu m-a violat tatăl meu. Aveam un prieten şi nu am mai putut rămâne cu el. Am rămas însărcinată şi am un băiat care îmi este şi frate. Mamei nu i-am spus nimic şi nu îi voi spune nici o dată ce s-a întâmplat. Ea nu m-a lăsat să fac chiuretaj ca să mă oblige să mă căsătoresc cu prietenul meu. A trebuit să plec de acasă şi să vin în Bucureşti. Merg cu bărbaţi pentru că am nevoie să îmi cresc copilul. Şi vreau, cu orice preţ, să îl fac om adevărat şi fericit. Vreau să se legifereze prostituţia. Dar mai ales vreau să fim apărate de "peştii" care ne bat şi ne iau banii. Aici ar trebui să se facă ceva, repede".*

☛ **(câteva clase, ţigancă):** *"Gagicul meu zice că aşa o să câştigăm bani mulţi şi o să facem afaceri şi o s-o ducem bine. Ca să se facă lege cu prostituţia este bine, să nu se mai ia poliţiştii de noi".*

Totul e să iasă un ban

☛ **(şcoala generală):** *"Prima dată eram cu prietenul meu în Herăstrău. Şi ne-a invitat de acolo un bărbat la el acasă. Am petrecut acolo şi ne-a spus că, dacă vreau să mă culc cu el, ne dă bani mulţi şi mie îmi dă un lănţişor de aur. Vasi mi-a spus că e bine aşa. Şi de atunci, Vasi îmi găseşte şi alţi bărbaţi. Vreau să se legifereze prostituţia".*

Cel mai greu a fost să obţinem declaraţii de la o agenţie care se ocupă cu plasarea "însoţitoarelor de lux". Discuţia cu patroana acestei "agenţii" a fost cinică, dar deosebit de interesantă. De altfel, doamna respectivă este foarte inteligentă.

☛ **(patroană a unei "agenţii pentru însoţitoare"):** *"Eu nu i-aş spune prostituţie, ci sex liber. Şi nu poţi să condamni femeile care iau un câştig de pe urma unei partide de sex consimţite. Pentru că femeia trebuie să aibă cu ce se îngriji, ca să fie frumoasă şi atrăgătoare. Agenţia mea cultivă femeia frumoasă şi fără pejudecăţi. Nici nu vă închipuiţi cât de mulţi sunt bărbaţii fermecători şi cu o situaţie foarte bună care nu-şi găsesc cu cine să iasă. Agenţia mea le oferă o fată frumoasă, inteligentă şi cultivată. De ambele părţi se face o afacere bună. Pentru că şi fata va petrece zile de neuitat. De fapt, agenţia mea este una în genul celor matrimoniale. Eu nu le oblig pe fete să se culce sau să petreacă în continuare cu bărbatul prezentat. Dacă nu-i place bărbatul respectiv îmi spune. Încerc să trimit altă fată. Iar cel care a apelat la agenţie nu se supără şi nu cere înapoi suma pe care mi-a dat-o. Aşa e înţelegerea dinainte. Şi s-a întâmplat de foarte puţine ori ca vreo fată să refuze să acompanieze un bărbat. Agenţia încasează, cum am mai spus, o anumită sumă pentru serviciile de prezentare. Dacă fata ia ceva, pe mine nu mă mai interesează. Nici ceea ce se petrece între ei. Ori se legiferează, ori nu se legiferează, sexul liber tot va exista. Şi înfloritor, desigur".*

Trebuie să amintim că, în ultimul timp, proliferează şi prostituţia masculină. Un tânăr care se ocupă cu aşa ceva ne-a declarat: *"Nici nu ştiţi câte femei singure sunt şi unele chiar foarte frumoase. Şi sunt extrem de generoase când este vorba de o partidă de sex reuşită. Pentru bărbaţi, acest lucru nu este foarte lesne şi nu întotdeauna are succesul aşteptat. Pentru femei este mult mai uşor. Sigur, prostituţia trebuie legiferată."*

Se citeşte pe melodia "Du-mă acasă, măi tramvai..."

Într-o publicaţie, cum se spune, "de ţinută", s-a putut citi de curând că "înainte de 1989, RATB-ul primea de la NKVD directive de perturbare a transportului în comun ca să ne urâm unii pe ceilalţi şi să putem fi mai uşor manipulaţi". N-are importanţă că RATB-ul nu exista "înainte de 1989" (era ITB), nici că NKVD-ul, înfiinţat în 1934, şi-a schimbat denumirea în 1941; important, mult mai important!, este că s-a descoperit, în fine, de ce transportul în comun din Bucureşti devenise un calvar: "ca să ne urâm unii pe ceilalţi şi să putem fi mai uşor manipulaţi"!...

(Dintr-un articol de Mircea Iorgulescu, în «Dilema», 1998)

Bere la metru

Nu de mult, pe Calea Rahovei, în spatele Pieţei Coşbuc, s-a deschis o berărie. Cei însetaţi pot bea un metru de bere. Bere roz sau bere nefiltrată, la metru. Adică unsprezece halbe înşirate pe o scândură, a unsprezecea fiind gratis.

(Din revista «Dilema», Buc. 1998)

Can-canuri

...întâlnim ca de-obicei în revista V.I.P.: • Actriţa Florina Cercel de la "Naţional" a fost pălmuită de Nicu Ceauşescu • Cristian Ţopescu, de la TV, a devenit tată la 61 de ani • Fotbalistul Gică Hagi aşteaptă un copil • Mai poate fi salvată căsnicia actorului Dem. Rădulescu (Bibanu)? • Fiica cântăreţei Maria Ciobanu se săruta, în tinereţe, cu slujnica. Aşa, ca între lesbiene.

Mica Publicitate

• Stimată redacţie, mulţumesc pe această cale ziarului dvs., în urma citirii despre doamna Lenuţa, care are un har deosebit aducând fericirea, împreunarea celor despărţiţi, mai ajută pe cei ce se iubesc să fie împreună. Apelaţi cu încredere. Tel.: 668.27.69. Adresa: Chitila, str. Vasile Pârvan nr. 49.

• Stimată redacţie, sunt Romeo Constantinescu din Braşov, doresc să aduc pe această cale doamnei Lenuţa din Chitila, str. Vasile Pârvan nr. 49, tel.: 668.27.69, mulţumiri pentru aducerea bărbăţiei şi revenirea soţiei mele în cadrul căminului. Apelaţi cu încredere. Rezultate şi har incredibil.

• Întotdeauna o companie agreabilă. Sună la 686.32.95.

• Sunt Manuela, maseuză într-un club sportiv luxos. În meseria mea am învăţat multe despre bărbaţi. Sună-mă la 00232-13650 şi vei fi surprins de ce ştiu.

• Mă numesc Simona, tânără blondă, cu ochi albaştri, din Ardeal, locuiesc singură şi caut companie, mai ales noaptea pentru a sta de vorbă şi multe altele. Sună-mă la 00232-11788.

• Cetăţean german de origine română, doresc cunoştinţă doamnă până în 60 de ani, slăbuţă, simpatică, cu carnet de conducere, frigidă. Telefon 211.38.07, lăsaţi mesaj robot. Răspunde Cristina.

• Două tinere foarte frumoase, dar sărace, Aura 23/175/58 şi Loredana 19/172/52, vor să comunice cu bărbaţi generoşi şi curajoşi, au multe de spus la 00232-13670 oricând.

• Tânără atăgătoare, ofer companie unui domn generos. Tel.: 092240.533.

• Tânără prezentabilă ofer companie oamenilor de afaceri. Tel.: 092.240.816.

* Patroni generoşi, dorim companie sejur Litoral 18-25 ani, 092.250.539; 638.23.94.

(Din "România liberă", Buc. 1998)

Gery Adams, conducătorul catolicilor din Irlanda de Nord, a declarat - după semnarea acordului de pace cu protestanţii - că "bombele aparţin de-acuma trecutului."

Bombele, poate. Dar, aşa cum am văzut cu toţii, îngroziţi, la televiziune, morţii şi schiloditii de la Belfast aparţin prezentului.

NOU! A apărut

SPERANŢA

de Dr. Alexandru Marton

Carte editată cu sprijinul acordat de Yad Vashem – Institutul pentru eternizarea memoriei victimelor Holocaustului

●

Povestea adevărată trăită de autor cu 53 de ani în urmă, în perioada Holocaustului

●

"Cartea se desfăşoară în faţa minţilor noastre, ca o oglindă cuprinzând mii şi mii de imagini ale infernului".

Al. Mirodan

●

O carte care trebuie citită, pentru a nu uita ceea ce poate aduce neo-nazismul şi antisemitismul, care renasc în zilele noastre.

....

Cartea se poate obţine trimiţând 40 şekeli pe adresa autorului:
Str. Narkis 1
Ierusalim 92461
Tel.: 02/623-2883
Pelefon: 053/564-512

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Sper că directorul nu mă va cenzura**
- **Unii plagiază ca Eugen Barbu**
- **O înotătoare română, Roxana, care a ieşit la suprafaţă**

De foarte multă vreme voiam să scriu despre acest subiect. Dar îmi ziceam: nu se face, într-o revistă atât de serioasă cum e «Minimum», să tratezi despre o chestie atât de minoră, în plus deochiată. Te pomeneşti că mulţi cititori indignaţi vor scrie domnului Mirodan: cum e posibil să publicaţi despre Parisul unde se află atâtea minuni ale lumii, o corespondenţă atât de ordinară, atât de scabroasă?...

Ei bine, îmi asum răspunderea, sper că directorul nu mă va cenzura. Şi va îndrăzni să mă publice. Vă voi scrie despre MERDE!, cuvântul favorit al tuturor francezilor, de la cei mai mici de trei ani până la centenari. Cred că nu e nevoie să-l traduc. Totuşi, pentru cei care nu ştiu o boabă de franceză: CĂCAT!

De când mă aflu în Franţa, sunt de atunci mai mult de 14 ani, l-am auzit de atâtea ori, pe stradă, la teatru, într-un cerc de familie, la muzee, încât aş putea zice: să am atâţia ani buni de câte ori răsună cuvântul magic! Dar mă mulţumesc cu extrem de puţin. În schimb urez atâţia ani buni Israelului de câte ori pe întinderea Franţei locuitorii ei rostesc în cursul unei zile "merde"! Ajungem la multe, multe milenii. Ai pur şi simplu impresia că francezul n-ar putea trăi fără posibilitatea de a-l rosti când are chef, că viaţa sa n-ar avea nici sare nici piper, ca să nu zic parfumul ei suav...

Intrigat de o asemenea anomalie, nu pot să-i spun altfel, am început să mă interesez cum şi de unde a apărut acest obicei ciudat.

Poate că unii dintre dumneavoastră, mai informaţi ca mine, ştiaţi. Eu unul, mărturisesc, eram totalmente ignorant.

Cică, în timpul bătăliei de la Waterloo, generalul Cambronne, enervat de neruşinarea unui ofiţer englez care striga: Predaţi-vă!, şi-a dat frumuşel jos pantalonii de ditamai general, şi, arătându-le râzând curul (ce cuvânt frumos, zicea regretatul academician Al. Graur), strigă cât îl ţineau bojocii: Merde ! Într-o epocă în care nu se glumea cu vocabularul, stilul fiind de o mare nobleţe, Victor Hugo, marele Victor Hugo n-a ezitat să facă din cuvântul rostit de Cambronne eroul unui capitol din «Mizerabilii», consacrat bătăliei de la Waterloo. Prevăzând reacţiile ostile îndrăznelii sale, el scria: *"Cititorul francez vrând să fie respectat, poate cel mai frumos cuvânt pe care un francez l-a rostit vreodată nu e admis să-i fie repetat. E interzis să dai dovadă de sublim în Istorie. Cu toate riscurile şi primejdiile, încalc această interdicţie. Omul care a câştigat bătălia de la Waterloo nu e Napoleon în derută, nu e Wellington, nu e Blücher care nici nu s-a luptat; omul care a câştigat bătălia de la Waterloo e Cambronne. A fulgera cu un asemenea cuvânt tunetul ce încearcă să te ucidă, înseamnă a învinge..."* (Nu e nevoie să adaug că Hugo face aluzie la o victorie morală, pentru că nu e un secret că victoria a aparţinut englezilor).

La apariţia «Mizerabililor», "colegii" s-au dezlănţuit.

Lamartine: *Îndemn la trivialitate, a arunca excremente în obrazul destinului, demagogie gramaticală.*

Sainte-Beuve: *Am suferit îngrozitor în legătură cu acest ţipăt. Citiţi Homer. Nu există nici un cuvânt trivial în toată Iliada.*

Pudicele domnişoare Lamartine şi Sainte-Beuve n-au izbutit să oprească succesul triumfal al cuvântului cu cinci litere căruia Hugo i-a dat un titlu de nobleţe. El fu asociat la numeroase expresii populare. La început era folosit de oameni din popor, încet-încet pătrunse în cercurile oficiale, până şi la Academia Franceză. Încetând să mai fie privilegiul vorbelor aspre masculine, el trece frumuşel pe buzele feminine care îi aduseră o delicată consacrare.

Aşa cum se întâmplă cu multe cuvinte care evoluează pierzându-şi sensul original, tot astfel "merde" a devenit un soi de "passepartout" pentru a exprima diverse stări psihice instantanee.

Când e furios sau plictisit, când se miră sau îşi exprimă admiraţia, când e descurajat, îndurerat sau neliniştit, franţuzul recurge imediat la

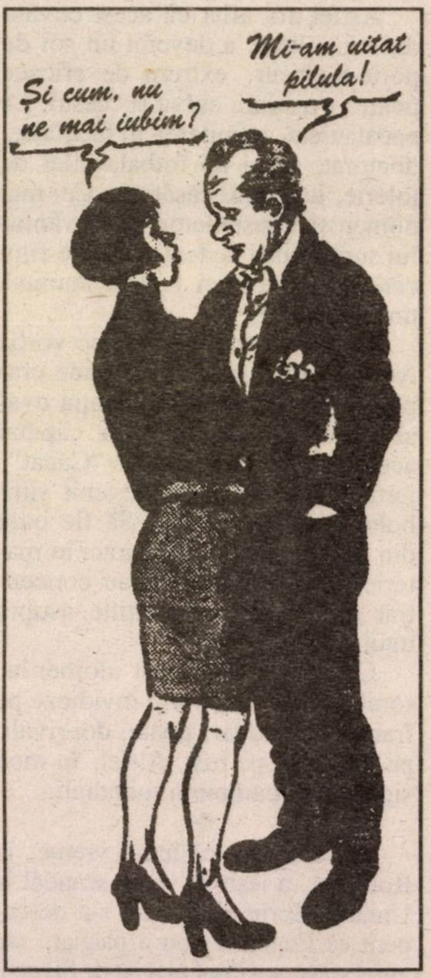
Şi cum, nu ne mai iubim?
Mi-am uitat pilula!

Desen despre vestita pilulă "Viagra"; din "Canard enchaîné" “merde!”. Totul depinde de context şi de tonul cu care îl pronunţă.

Câteva exemple la întâmplare. Dacă s-a lovit din greşeală la un deget: *Merde!* Dacă a scăpat ceaşca din mâini: *Merde!* Dacă zăreşte o fetişcană frumoasă pe stradă: *Merde!* Dacă a uitat numele cuiva foarte cunoscut: *Merde!* Dacă a aflat o veste proastă: *Merde!*

Câteva luni după ce m-am stabilit în Franţa, am avut ocazia să urez succes unui tânăr care se pregătea să dea bacalaureatul. Şi i-am zis cuvântul românesc: Noroc! traducându-l în franceză: *Bonne chance!* După mutra pe care a făcut-o mi-am dat seama că nu era fericit de o asemenea urare. Am aflat ulterior că, pentru ca tânărul candidat să aibă cu adevărat şansă, trebuia să-i spun: *Merde alors!*

Astfel am aflat că acest cuvânt din cinci litere a devenit un soi de porte-bonheur, extrem de eficace pentru a asigura cuiva succesul. La bacalaureat, admiterea în facultate, doctorat, meci de fotbal, bilet de loterie, logodnă, căsătorie. Cei mai numeroşi consumatori ai cuvântului sunt actorii de teatru sau de film care nu-l uită nici o dată înaintea unei premiere.

Tare îmi vine să folosesc vorba românească “unde dai şi unde crapă”, à-propos de semnificaţia cvasi-universală pe care l-a căpătat acest cuvânt la francezi: “Căcat”, iertaţi-mi expresia, a devenit simbolul unei veşti bune. Să fie oare din cauză că sunt cam săraci în materie de înjurături şi şi-au concentrat ofurile şi exclamaţiile asupra unui singur cuvânt?

Cel puţin în acest domeniu, românii n-au de ce să-i invidieze pe francezi. Au doar, poate, doi rivali: pe unguri şi pe ruşi. Altfel, în mod sigur, ar fi campioni mondiali...

❖

Îmi amintesc că într-o vreme, în România, a ieşit un mare scandal la Uniunea Scriitorilor când s-a descoperit că Eugen Barbu a plagiat, sau altfel spus, s-a lăsat plagiat de diverşii săi negri care confecţionau unele din romanele sale din epoca ceauşistă.

În noua mea calitate de francez pot spune: avem şi noi faliţii noştri! Ca şi în cazul lui Barbu, unii negri nu-şi fac conştiincios meseria. A păţit-o recent un prelat catolic foarte cunoscut, Jacques Gaillot, care a fost acuzat că l-a plagiat pe universitarul din Lyon Paul Ariès. El a fost silit să-şi retragă cartea intitulată - aferim, cum naiba de s-a potrivit! - *«Ultima ispită a diavolului»*. Şi a folosit o scuză “originală”: “cineva a abuzat de încrederea mea, pentru că directorul mi-a pus la dispoziţie o echipă de oameni competenţi pentru unele aspecte ale cărţii”. În loc să spună: negrii mei şi-au făcut prost meseria. De atunci nu l-am mai văzut nici la televiziune, unde era foarte prezent, nici la diverse manifestaţii de stradă pe acest prelat-vedetă care devenise celebru pentru că se declara dizident faţă de Papa de la Roma.

Obiceiul de a folosi negri pentru a redacta cărţi semnate de personalităţi cunoscute pare a se fi răspândit la unele edituri. Cei mai suspectaţi sunt oamenii politici: se presupune că au destul de puţin timp pentru a se putea dedica scrisului, mai ales pentru lucrări ambiţioase cum sunt biografiile. Două nume celebre au trezit bănuieli: Jack Lang, fostul ministru al Culturii şi Nicolas Sarkozy, unul din conducătorii R.P.R.-ului.

Jack Lang a semnat recent o carte: *«François 1-er ou le rêve italien»*, bine primită de critică şi de public. El a fost acuzat nu numai că n-a scris cartea, dar că ea a fost plagiată după o lucrare a unui universitar anglo-saxon. Întrebat dacă e adevărat, respectivul universitar, John Knecht, a afirmat că “nu există urmă de plagiat” dar că s-a ştiut a se folosi inteligent aportul său. Părerea mea e că Jack Lang este un adevărat intelectual şi că este capabil, ca şi cel pe care îl adora, François Mitterrand, să-şi scrie singur cărţile.

Nicolas Sarkozy e autorul volumului *«George Mandel: le moine de la politique»* după care s-a făcut o excelentă adaptare la televiziune unde figura evreului George Mandel, tot atât de urât de antisemiţi ca şi Léon Blum, apărea în toată nobleţea sa. Sarkozy a fost acuzat că a “împrumutat” mult din teza lui Bertrand Favreau, apărută în urmă cu 25 de ani. S-a afirmat că şi în adaptarea pentru televiziune e perceptibil rodul muncii lui Favreau. Mi-e greu să-mi spun părerea. Ceea ce ştiu e că pentru asemenea lucrări editurile pun la dispoziţia autorilor persoane numite “documentarişti”. Directorul general al editurii Plon, într-o manieră - să-i zicem - elegantă, diplomatică, justifică existenţa negrilor în anumite cazuri. Îi dăm cuvântul: “Când un om politic abordează o figură istorică, îi lipsesc două lucruri: timpul pentru a se documenta el însuşi şi meseria specifică (la “façon”).” După domnia-sa, a prelucra textul prin “contribuţii exterioare mai mult sau mai puţin importante nu e ceva jenant, cât timp viziunea e a autorului. Important e ca rezultatul să fie bun. A conjuga calitatea şi notorietatea, iată treaba editorului”. Traduceţi: numele celebru şi treaba bună a negrilor!

Din fericire, această concepţie nu s-a răspândit încă în domeniul prozei, poeziei şi dramaturgiei. Nici plagiatul nu se întâlneşte foarte des în literatură. O excepţie: scriitoarea Calixthe Beyala, laureată a Marelui Premiu al Academiei Franceze în 1996, care a “împrumutat” pasaje lungi din scrierile lui Howard Buten şi Ben Okri, a fost condamnată pentru “contrafacere”.

Să sperăm că nimeni nu va urma exemplul lui Paul-Loup Sulitzer, autor de mare succes, care nu ascunde faptul că în romanele sale el “e ajutat” de colaboratori.

O tempora, o mores!

❖

Trebuia să scriu despre ea mai de mult. Fac mea culpa! E vorba de Roxana Mărăcineanu, franţuzoaica de origine română, care a devenit campioană mondială de nataţie pe 200 de metri spate. Săptămâni la rând a fost “la coqueluche”, iubita, admirata presei, radiourilor şi tele-

Roxana Mărăcineanu

viziunii franceze. Interviuri peste interviuri luate de vedete ca Anne Sinclair şi Guillaume Durand, fotografii în Paris-Match. Ea a devenit brusc o personalitate solicitată de cine vrei şi cine nu vrei. Fabrici de echipament sportiv sunt onorate s-o îmbrace, propunându-i contracte peste contracte. Cei ce se ocupă de produse capilare (e adevărat, Roxana are un păr extrem de bogat), ca să nu mai pomenesc de fabrici de produse alimentare care vor s-o preia ca simbol. Gimnaziul din localitatea Blois unde a petrecut câţiva ani, i-a cerut permisiunea să boteze piscina lor cu numele de Roxana Mărăcineanu. Până şi preşedintele Jacques Chirac i-a scris înainte de a o felicita personal, iar apoi, într-un interviu acordat ziarului «L'Équipe» evoca “frumoasa figură” a acestei campioane venite de altundeva şi care dă “o imagine magnifică a Franţei”, conchizând: “Ce frumos exemplu de integrare”.

Numai că această Roxană, care avea doar 9 ani când părinţii ei au fugit de regimul Ceauşescu şi s-au instalat la Mulhouse, e acum o femeie puternică, refractară la orice încercare de recuperare politică. Şi care, fără a da cu piciorul la avantajele aduse de gloria sportivă, ştie că ele sunt trecătoare.

Frumoasă, cuceritoare, inteligentă, ea se gândeşte la viitor. Viitorul îl reprezintă Jocurile de la Sydney (Australia) unde vrea să confirme calitatea ei de campioană mondială.

❖

Câteva «minime»: • O fi oare sinuciderea un fel de “rău al secolului” în preajma anului 2000? În 1996, 11.280 de sinucigaşi au reuşit în Franţa să-şi pună capăt vieţii. Iar 15.000 au încercat... • Boulgakov, celebrul autor al romanului “Maestrul şi Margareta”, a intrat în colecţia “Pléiade” a editurii Gallimard cu un prim volum ce conţine o povestire inedită de 100 de pagini, intitulată “Suflet de câine”. Subiectul: un profesor de medicină grefează pe un câine vagabond testiculele şi hipofiza preluate de pe cadavrul unui tânăr. Câinele se metamorfozează, se ridică în două picioare, începe să vorbească, devine “om”, dar ce fel de om: arogant, agresiv, incult, lingău, etc. Asistentului care îi spune că e un om cu suflet de câine, profesorul îi replică: Te înşeli, din păcate nu mai are un suflet de câine, ci de om... • José Benazeraf, aşa se numeşte acest domn care a împlinit 75 de ani, poreclit “regele filmelor porno intéllo”. Nemulţumit de condiţiile existente în Franţa pentru cei ce realizează filme mai mult decât erotice, s-a expatriat în Statele Unite unde a reuşit să devină foarte cunoscut. Dispreţuieşte filmele pornografice franceze care sunt, după părerea lui, “profund degradante”. Reproşează, postum, lui Truffaut că “n-a mers până la capăt” (ce capăt, domnule?) cu Catherine Deneuve. Şi, în treacăt, ne aminteşte că 30% din cifra de afaceri a cinematografiei mondiale e obţinută datorită filmelor porno... • Dominique Voynet, şefa ecologiştilor francezi, care ocupă în guvern funcţia de ministru al Ecologiei, e foarte activă, ca şi alte două ministerese, cea a Justiţiei, Elisabeth Guigou, şi cea a Şcolilor, Ségolène Royal (toate trei frumoase). Ea a declarat război poluării. În vara asta, în perioadele de caniculă, în multe oraşe, între care şi Parisul, aerul era de nerespirat. În viitor, numai automobilele cu motor puţin poluant vor avea dreptul să circule nestingherite. Celelalte vor rămâne un timp în garaj.

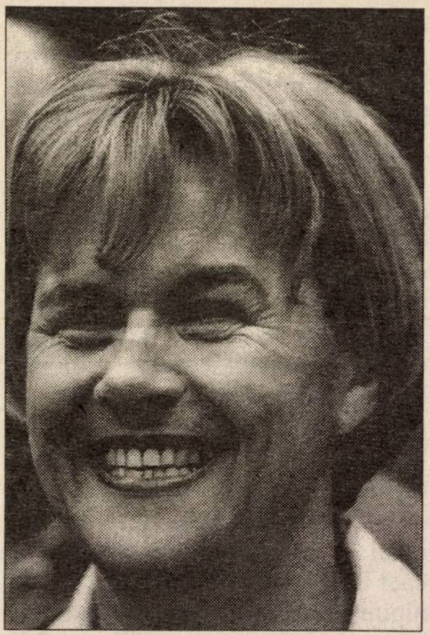

Dominique Voynet

❖

Câteva bancuri:

• O femeie care şi-a ucis bărbatul cu 12 focuri de revolver, la judecată: - Nu înţeleg, se miră judecătorul, de ce ai tras de atâtea ori? - Clienta mea e surdă, domnule judecător, îi explică avocatul. • - Am să umblu la dintele cariat, de aceea strigaţi cât mai tare. - O să mă doară aşa de tare? - Nu, dar mai sunt şase persoane în sala de aşteptare şi vreau să văd finala de fotbal la televiziune. • Un cuplu de canibali a făcut un prizonier. În timp ce femeia pune la fiert un imens cazan umplut cu apă, soţul îşi cere scuze: - Suntem obligaţi să vă gătim după moda veche. Cuptorul cu microunde e la reparat de o lună de zile. • Într-o cafenea trei bărbaţi stau la o tacla. - Soţia mea a citit “Cele două orfeline” şi a născut două gemene. - A mea, continuă al doilea, a citit “Cei trei muşchetari” şi a avut trei băieţi... Al treilea cetăţean, profund îngrijorat, îi părăseşte în grabă pe amici: - Aşteptaţi-mă, mă întorc, mă duc să-i smulg cartea pe care o citeşte nevastă-mea: “Ali Baba şi cei 40 de hoţi”. • O doamnă, după ce s-a uitat la vitrină, se adresează negustorului: - Fiţi amabil, vreţi să scoateţi din vitrină rochia asta galbenă cu motive verzi? - Bineînţeles, doamnă, cu plăcere. Poftim, iat-o! - Mulţumesc, nici nu ştiţi ce plăcere mi-aţi făcut, de câte ori treceam pe-aici, mi se făcea rău când o vedeam. • X e critic de artă. Trage la măsea, şase zile din şapte e beat. Într-o zi se duce la o galerie unde un pictor expune câteva tablouri. Se opreşte în faţa unei oglinzi, se uită prelung, scoate un carnet din buzunar şi, de bine de rău, notează următoarele: Remarc la intrare un cap de beţiv fără semnătură, remarcabil. E o personalitate cunoscută, căci l-am mai văzut undeva... • Doi alpinişti ajung în vârf de munte şi văd un cetăţean care urla cu faţa spre vale. - Ce-i cu dumneata, nu ţi-e bine? întreabă unul din ei, neliniştit. - Lăsaţi-mă să-mi fac treaba. Sunt plătit ca să reproduc ecoul pentru turiştii care ţipă de cealaltă parte a muntelui. • Un savant, foarte distrat, înainte de a pleca, se adresează secretarei: - Draga mea, mă întorc la orele două după-amiază. Dacă mă voi întoarce în timpul absenţei mele, fii amabilă, spune–mi să aştept până la întoarcerea mea, am ceva foarte important să–mi spun. • Doi beţivi se întâlnesc la un colţ de stradă. - Ce-i acolo sus, soarele sau luna? bâiguie unul. - Nu ştiu, răspunde celălalt, nu-s de-aici! • Un bărbat se duce la medic. E neliniştit. Doctorul, văzându-l, ca să-l calmeze: - Staţi jos. Cu ce vă pot ajuta? - E teribil. Soţia mea se crede că e eu. - Atunci ar trebui să vină soţia. - Sunt aici. • - De ce ţi-ai făcut nod la batistă? - Nevastă-mea mi l-a făcut , ca să nu uit să duc scrisoarea ei la poştă. Şi ai dus-o? - Nu, a uitat să mi-o dea!

Shana Tova!

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE
INVIZIBILE
ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

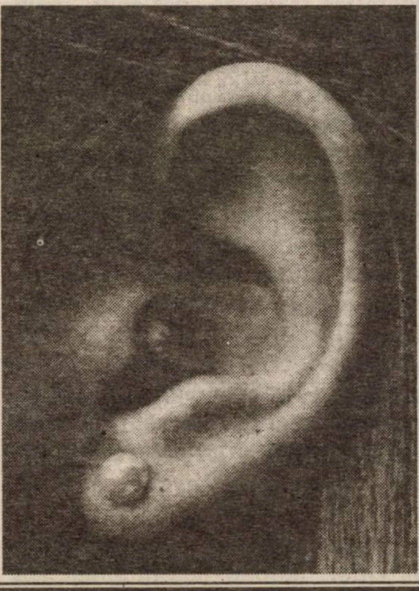

CALENDAR

1 octombrie s-a născut I. Schechter (1934)
1 octombrie s-a născut Solo Juster (1922)
4 octombrie s-a născut Stan Vlad (1934)
5 octombrie s-a născut B. Lăzăreanu (1881)
8 octombrie s-a născut Sorin Cunea (1927)
9 octombrie a murit Lascăr Sebastian (1976)
10 octombrie s-a născut A. Ebion (1910)
14 octombrie s-a născut Oscar Lemnaru (1908)
14 octombrie s-a născut B. Fundoianu (1898)
15 octombrie s-a născut Lascăr Sebastian (1908)
15 octombrie a murit Petre Solomon (1991)
16 octombrie s-a născut Moldov (1907)
17 octombrie s-a născut Mirel Ilieşu (1923)
18 octombrie s-a născut Mihail Sebastian (1907)
18 octombrie s-a născut Maria Arsene (1907)
19 octombrie s-a născut Jacques Byck (1897)
20 octombrie s-a născut Valentin Silvestru (1923)
21 octombrie a murit I. M. Ştefan (1992)
22 octombrie s-a născut Cella Serghi (1907)
23 octombrie s-a născut Sergiu Fărcăşan (1924)
23 octombrie a murit Henry Steinberg (librar-editor) (1923)
23 octombrie a murit Maria Arsene (1975)
24 octombrie s-a născut Veronica Porumbacu (1921)
26 octombrie s-a născut Ion Pribeagu (1887)
26 octombrie s-a născut M. H. Maxy (1887)
28 octombrie s-a născut M. Petroveanu (1923)
29 octombrie s-a născut Radu Coşaşu (1930)
31 octombrie s-a născut Henri Wald (1920)

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

Astăzi este ieri-ul lui mâine!

Va să zică am început să numărăm câte zile mai sunt până în anul 2000 (mai puţin de 500!). Şi celebrăm “numărătoarea inversă” venind cu o noutate tehnică mai în fiecare zi.

La începutul anilor ‘50, un observator al progresului, enumerând invenţiile recente a descoperit că jumătate din populaţie s-a născut înaintea invenţiilor. Astăzi, în zilele numărătorii inverse, dacă privim cu atenţie, vedem că maşini şi aparate fără de care nu poate funcţiona nici cea mai mică întreprindere, erau un lux sau chiar un oarecare semn de snobism acum 10 ani: fax, maşina de scris computerizată (Wordprocessor), maşina de mesaje telefonice, telefonul fără fir, computer, informaţii “on line” (şi bineînţeles lipsa mea de înclinaţie pentru tehnică face lista incompletă).

Mă gândeam la toate acestea zilele trecute, când, dând un telefon şi primind atotenervantul răspuns: “Dacă vreţi cutare, apăsaţi pe 1; dacă vreţi necutare, apăsaţi pe 10” şi aşa mai departe, întregul repertoriu vrând să-ţi arate că maşina e mai deşteaptă decât tine, până la urmă am ajuns totuşi la o voce omenească (nu ştiu dacă aţi observat, dar dacă nu te laşi dus în ispită şi nu apeşi pe nici un buton, în cele din urmă te alegi cu o voce umană!), dar n-am avut cine ştie ce noroc: vocea mi-a cerut să aştept, a dat câteva telefoane interioare şi cu regret mi-a comunicat că informaţia de care aveam nevoie trebuia luată de la un birou care era închis!

Nostimada e că tendinţa lui Mâine de a transforma Azi-ul în Ieri o găsim şi în manifestările omeneşti. De exemplu: în urmă cu numai câţiva ani, dacă mergeai în urma cuiva, ştiai dacă e bărbat sau femeie: te uitai dacă are păr lung şi/sau cercei. Dacă avea, era vorba de o femeie. Astăzi, nici părul lung, nici cerceii nu mai sunt o caracteristică feminină. Ca să nu mai vorbim de bărbaţii cheli care poartă codiţe!

❖

Ultima oră a... glumei: doi puşti de 6-7 ani discută: - Tu ştii ce e sexul oral? - Sigur: când doar vorbeşti şi nu faci!

❖

În urmă cu ani, fotbalul feminin era un simplu divertisment. Azi are campionat în toată regula în multe ţări.

Dar ceea ce n-am crezut că se poate întâmpla am văzut cu proprii mei ochi la televiziune: box feminin. Cu knock-out-uri, cu obraji tumefiaţi, cu sânge în valuri, absolut de necrezut.

Mi-am amintit de vorba poetului: “Pe femeie să n-o atingi nici cu o floare”... Cu o floare, nu; dar cu o directă de dreapta la bărbie, e cu totul altceva. Parcă Mâine-le ar fi devenit Alaltăieri...

Universitatea televiziunii

Deşi şi-a încheiat cariera după 9 ani glorioşi, serialul comic Seinfeld se menţine, în reluări, printre emisiunile cele mai vizionate de telespectatori.

Diverşi critici au căutat explicaţia acestui succes şi, printre altele, au ajuns la următoarele concluzii: Seinfeld a adus în televiziune un nou mod de difuzare a humorului. În mod obişnuit, într-o emisiune veselă, 90% din glume şi poante sunt debitate de protagonist. În Seinfeld, fiecare din cei 4 interpreţi de bază îşi are raţia lui de glume. În Seinfeld toate caracterele sunt pline de defecte şi nu există nici un “erou pozitiv”. Deşi tratează unele probleme mai mult decât delicate (onanismul, sexul oral), nu se folosesc în nici o emisiune, nici măcar o dată, aşa numitele cuvinte de 4 litere, adică pornografice; toate problemele sunt tratate cu o deosebită grijă pentru a nu se depăşi limitele bunei cuviinţe. Emisiuni ca Seinfeld şi altele situate la polul opus au făcut ca anumiţi experţi nu numai să propună crearea unei catedre de televiziune la Universitate, dar chiar să pună ideea în practică... Creatorii şi sprijinitorii universităţii de televiziune susţin că până şi Shakespeare - clasicul clasicilor - a fost un artist popular iar jazz-ul privit cu dispreţ ani de-a rândul este acum recunoscut drept o disciplină demnă de studiu.

Profesorul Dr. Robert Thompson, unul dintre cei mai apreciaţi teoreticieni ai televiziunii (a ţinut, de pildă, un curs despre humorul la televiziune, care mergea de la veteranul comic Milton Berle şi până la “Simpsonii”, desenul animat pentru maturi), a fost numit la conducerea Centrului Academic de Cercetări de la Şcoala de Comunicaţii Publice care a devenit Centrul pentru Studiile de Popularizare a Televiziunii.

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ 03-5227269

G. MOSARI

O lume unde s-au născut mulţi dintre cititorii şi colaboratorii noştri:

Republica Moldova sau Basarabia „ajustată”

- **Incursiune prin istorie şi geografie**
- **Limba română reintră în drepturi**
- **Rusa nu părăseşte arena**
- **Chişinău, oraşul celor şapte coline, e pentru unii Roma... din Moldova**
- **O cramă lungă de... 120 de kilometri!**
- **Strada Riesling, strada Murfatlar**

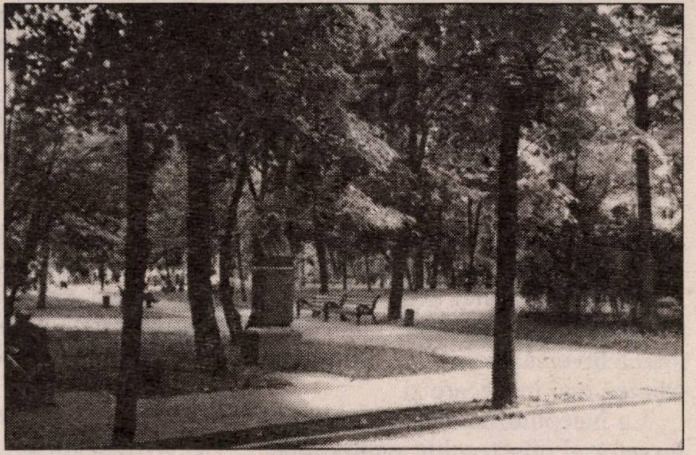

Chişinău: e-atâta linişte...

Republica Moldova reprezintă un stat independent şi suveran, care se află în sud-estul Europei între Nistru şi Prut, se întinde pe aproape 34.000 de km. pătraţi şi se învecinează cu România (în vest) şi cu Ucraina în toate celelalte puncte cardinale.

Capitala: oraşul Chişinău, care numără în prezent ceva mai puţin de 700.000 de locuitori, la o populaţie totală de 4.320.000 de suflete (statistica din 1997, nu există alta mai recentă).

Drapelul ţării: trei culori, roşu, galben, albastru, aşezate vertical, deci exact ca la steagul românesc, numai că pe cel al Moldovei tronează la mijloc o stemă reprezentând o pajură în interiorul căreia se evidenţiază un cap de zimbru.

Moneda statului se numeşte “leu”, ca în România, dar acesta e “leu moldovenesc”; iar pentru a ne da seama de valoarea lui, menţionez că un dolar american reprezintă 4,70 lei (bineînţeles cu modificările plus-minus legate de jocul dolarului). Deci leii în Moldova nu se numără cu sutele de mii ca în România, ci se menţin după sistemul tradiţional, nu după avântul inflaţiei.

Prin poziţia ei geografică, Republica Moldova reprezintă o punte între Est şi Vest; ea a fost admisă în anul 1995 în Consiliul Europei şi tinde să devină membru asociat al Uniunii Europene.

Datele de mai sus reprezintă situaţia la zi, dar aruncând o privire în istoria Moldovei şi a României, descoperim nişte adevăruri legate de evenimentele petrecute pe aceste locuri, care adevăruri duc la concluzia că Republica Moldova este - de fapt - Basarabia României, numai că din suprafaţa regiunii respective câteva judeţe au fost transferate Ucrainei (am folosit un termen elegant spunând “transfer”; de fapt, e vorba de un furt de teren, brutal, sub patronaj rusesc).

Iată ce ne spune doar o simplă incursiune în istorie şi geografie:

În Moldova, la fel ca în întreaga Românie de azi, în primele secole ale mileniului anterior erei noastre, locuiau daci; după războaiele cu romanii, regiunea a devenit provincie romană. Toate evenimentele istorice din acea vreme şi de după ea (valurile de migratori huni, goţi, avari care au adus influenţă slavonă; creştinarea, înfiinţarea voevodatelor şi cnezatelor; cuceririle otomane, etc.) au privit teritoriul a ceea ce s-a numit Basarabia ca parte integrantă din Dacia de altădată.

Tot incursiunea în istorie ne arată că Ştefan cel Mare, ca domn al unei Moldove ce se întindea de la Carpaţi la Nistru, a apărat şi pe moldovenii de dincolo de Prut, fiind vorba de o populaţie unică şi o singură unitate teritorială.

În anul 1775 Austria şi-a anexat partea de nord a Moldovei, intitulând-o Bucovina, iar după războiul ruso-turc din 1806-1812, ruşii au luat teritoriul dintre Prut şi Nistru pe care l-au numit, în 1813, Basarabia.

Ca să se piardă urmele apartenenţei populaţiei basarabene de cea românească, o primă măsură luată de ruşi în 1828 a fost interzicerea de a folosi limba română în instituţiile de stat şi în şcoli, ca şi botezarea ei în “limbă moldovenească”.

Profitând de evenimentele legate de primul război mondial şi scăderea puterii ruseşti, Basarabia se declară în 1917 “Republica Democrată Moldovenească”, condusă de un Sfat al Ţării; un an mai târziu, Basarabia revine la matcă, reintrând în componenţa României, dar aceasta numai până în 1940, când a fost ocupată de “Marea URSS”. E recucerită de România în timpul celui de-al doilea război mondial, dar numai pentru perioada 1941-1944, după care Uniunea Sovietică pune din nou mâna pe ea şi nu-i mai dă drumul decât în 1990, o dată cu destrămarea imperiului sovietic. În 1991, basarabenii îşi declară independenţa, înfiinţând Republica Moldova, stat recunoscut în lumea largă. Şi deocamdată, probabil din cauza anumitor interese locale şi internaţionale, Moldova n-a reintegrat încă România.

◆

Am ajuns la Chişinău, venind de la Bucureşti la bordul unui mic avion “Tarom” care face curse regulate pe acest traseu de câteva ori pe săptămână. Din România se poate intra în Republica Moldova şi cu autovehicole, acest sistem de călătorie beneficiind şi de posibilitatea de a admira peisajele de pe ambele maluri ale Prutului. Desigur, acelaşi drum se poate parcurge şi cu trenul, dar atunci trebuie să ai la dispoziţie 2-3 ore de... pierdut!

De ce? Pentru că ecartamentul dintre şinele căilor ferate din România este mai îngust - la fel ca în restul Europei - decât cel din toată fosta URSS, unde distanţa mărită dintre şine a fost efectuată şi în Republica Moldova; de aceea trebuie să stai în tren şi să aştepţi până se operează modificările de adaptare ale vagoanelor la tipul de căi ferate rusesc.

După cum spuneam mai sus, grupul nostru a preferat avionul, care ne-a dus în mai puţin de-o oră la Chişinău, unde am aterizat pe micul aeroport local. Clădirea gării aeriene are un aspect cazon, cu săli reci, neprimitoare, iar primelor impresii care te dezamăgesc li se adaugă şi un... formular de la Vamă în care eşti obligat să declari... câţi bani ai în buzunare! Şi-ţi spui: "aşadar, moldovenii nu s-au dezbărat încă de obiceiurile şi sistemele de verificare de la graniţă, relicvă a socialismului victorios..."

Se înţelege că am completat formularul, care mi-a fost vizat fără nici un control, şi tot adevărat este că, la plecare, am dat hârtia înapoi fără ca cineva să mă întrebe ceva. Oricum, existenţa acestui formular este total neavenită şi lasă turistului un gust nu prea bun.

O menţiune: formalităţile de viză sunt "normale" ca şi pe alte aeroporturi, iar deţinătorii de paşaport românesc nu necesită viză, ei intrând liber.

◆

Micul nostru grup a fost aşteptat de câţiva localnici care, după ce ne-au instalat bagajele în nişte maşini comode cu care veniseră să ne ia, nu ne-au lăsat să ne suim în ele fără a face mai întâi un popas la bufetul de lângă aeroport, pentru o gustărică însoţită de - cum spuneau gazdele - "excelentul vin moldovenesc" (ne-am convins mai târziu că aveau dreptate). Deci, după o oră de zbor şi alta de tras sufletul pe pământ, am pornit-o spre Chişinăul care se vedea la orizont ca o aşezare întinsă, împrejmuită de dealuri. De fapt, sunt 7 coline care conferă o frumuseţe naturală acestui oraş de 160 de km. pătraţi. Cum şi capitala Italiei e situată tot pe 7 coline, moldovenii pot spune despre Chişinău că este un fel de Roma a ţării lor.

Chişinăul este împărţit în 5 sectoare, dintre care două le-am vizitat cel mai amănunţit: Centrul şi Botanica. În primul din cele două se simte cel mai bine pulsul vieţii, aici având-şi sediul instituţiile de bază şi Parlamentul; tot aici, parcurile sunt deosebit de mari şi de frumoase, cu alei străjuite de copaci, flori, busturi ale marilor scriitori şi poeţi români, fântâni arteziene.

Spre deosebire însă de alte centre ale marilor oraşe de prin lume, prăvăliile nu-şi fac simţită prezenţa "in corpore", ci sunt răzleţe; ele cuprind totuşi tot soiul de mărfuri, atât industriale cât şi alimentare, după modelul magazinelor universale. Am vizitat unul din ele, central, se pare - cel mai mare din Chişinău. Am găsit "de toate", ca în orice "Canion" care se respectă: textile, pielărie, încălţăminte, cosmetică, produse electrice şi... cofetărie. Mărfurile sunt de producţie locală, rusească dar şi occidentală, parcă mai degrabă din Franţa şi Germania. Preţuri acceptabile, ba chiar, aş zice, ieftine, dar... la orele de vârf, 6-7 seara, numărul cumpărătorilor era foarte mic.

În schimb, cel al locuitorilor care se plimbă în linişte pe trotuarele din centru sau prin parcuri, este deosebit de mare, animând oraşul. Peste tot, foarte mulţi tineri dar - sincer să fiu - am fost mai ales frapat de fetele şi femeile (până la 30 de ani!) înalte, zvelte, frumoase, îmbrăcate cu mult gust. Chiar dacă bluzele sau fustele nu erau confecţionate din materiale de calitate superioară, ele asigurau "şicul" necesar ca să priveşti aceste fiinţe feminine cu admiraţie. Nu-i exclus ca amestecul de sânge din combinaţia români-ruşi sau români-ucrainieni să fi dat rezultate atât de bune!

Nu pot vorbi însă de Chişinău fără a aminti din nou de... Roma. În centrul oraşului, în faţa Muzeului de Istorie al Moldovei, se află o statuie reprezentând Lupoaica şi copiii pe care-i alăptează, Romulus şi Remus. Dar spre deosebire de originalul italian, aici pe soclu scrie: "De la Roma venim, din Dacia Traiană". Semnat: M. Eminescu.

Pentru turiştii sau vizitatorii obişnuiţi ai Chişinăului se pune întrebarea: unde se vor caza?

În capitala Moldovei există puţine hoteluri, unele cu aspect exterior plăcut; ca interioare însă, cu greu pot pretinde la nivelul de trei stele.

Noi am locuit în sectorul Botanica, la o casă de odihnă şi tratament, în condiţii de hotel, dar dacă cineva ar fi trebuit să pună stele, n–avea ce face cu două, căci una era suficientă. Desigur, oraşul necesită hoteluri noi, moderne, la nivelul pretenţiilor europene.

Chişinăul ne-a plăcut mult, e un oraş destul de mare şi cu o populaţie numeroasă pentru capitala unei ţări de dimensiuni restrânse. Dar îi lipseşte tocmai "aerul de capitală" pe care-l simţi imediat în alte locuri. El rămâne la nivelul unui municipiu-reşedinţă de regiune, şi poate că e astfel pentru a se respecta nişte adevăruri istorice...

◆

V-am povestit mai înainte că la aeroport gazdele ne-au tratat cu vin moldovenesc, despre care vorbeau cu mândrie. Ei bine, producţia de vinuri are o pondere esenţială în economia Moldovei (în general bazată pe agricultură şi industrie alimentară). La câţiva kilometri de Chişinău am vizitat o cramă unică în felul ei, poate chiar unicat mondial. Crama "Cricova" are o lungime de 120 de km!. Aţi citit bine: nu doar câteva zeci de metri ca oricare alta; ci o sută douăzeci de kilometri, cât e şoseaua de la Holon la Haifa în Israel. Bineînţeles că drumurile prin cramă le parcurgi în maşină, având ocazia să admiri pe traseul ei, aşezate în ordine, butoaie de vin de diferite dimensiuni, de la mici până la mari, acestea din urmă de dimensiunile unei camere, fiecare!

După ce-am străbătut strada Riesling, strada Murfatlar şi altele cu nume de vinuri la fel de renumite, ne-am oprit în regiunea centrală a cramei pentru o vizită pe jos. Aici, în afară de butoaie, sunt înşiruite în nişe speciale mii şi mii de sticle cu licoarea lui Bachus, provenite şi din alte colţuri ale lumii, printre care şi o butelcuţă cu vin roşu pentru rugăciunile de sfinţire ale meselor evreilor religioşi, tradiţionalişti.

Am mai văzut aci şi câteva camere de degustare, una chiar de mărimea unei săli de nunţi. Se înţelege că am fost invitaţi să facem cunoştinţă cu câteva sorturi de vin roşu şi alb, dar am avut grijă să respectăm orarul cramei şi am plecat la timp spre alte direcţii în care trebuia să ajungem. Cu această ocazie ni s-a spus că în urmă cu ani a vizitat Cricova primul cosmonaut al lumii, Iuri Gagarin. I-a plăcut atât de mult locul, că n-a rămas doar câteva ore potrivit programului, ci a ieşit din cramă după 3 zile!

Moldovenii ne-au spus că aprovizionau cu vin Casa regală engleză, vinul lor fiind o preferinţă a reginei Angliei. Acum, producătorii se străduiesc să pătrundă în piaţa liberă, ceea ce nu-i de loc uşor din cauza concurenţei. Astfel stând lucrurile, chiar vizitarea acestei originale crame subterane e admisă numai cu aprobări speciale.

Am putut fotografia tot ce-am vrut, dar am fost rugaţi să nu publicăm fotografiile în presă.

Am promis acest lucru şi ne ţinem de cuvânt.

◆

Pe străzile Chişinăului, în magazine, în instituţii, se vorbeşte deocamdată, de predilecţie, limba rusă. În general, dacă vrea careva să-ţi spună ceva pe româneşte, trebuie mai întâi să-şi traducă în gând cuvintele ruseşti, iar atunci când foloseşte româna, introduce fără să vrea expresii în rusă. Dar în Moldova se fac eforturile necesare pentru a reda românei, adică limbii materne, locul ce i se cuvine.

V-am spus că ruşii, atât în perioada ţarismului cât şi în cea comunistă, au interzis să se vorbească şi să se scrie româneşte în şcoli şi instituţii. După ce au botezat româna ca fiind “limba moldovenească”, au introdus alfabetul slavon în locul celui latin, obligând populaţia să scrie “moldoveneşte” cu litere cirilice. De asemenea au declarat limba rusă ca fiind cea oficială în Moldova.

În ciuda acestei situaţii, românii-moldoveni au marele merit de a-şi fi menţinut graiul matern, iar acum militează pentru repunerea în drepturi a limbii române. Astăzi, deşi se mai numeşte încă “moldovenească”, ea se scrie cu litere latine, a fost reintrodusă oficial în viaţa Moldovei şi cucereşte teren.

În lupta pentru reîntronarea limbii române se situează instituţiile de cultură, artă, ziariştii, scriitorii, profesorii.

La Uniunea Scriitorilor din Moldova am participat la câteva reuniuni cu scriitori şi cu publicul larg. Ne-am dat seama de marea dorinţă (reflectată prin cărţile, revistele, cotidienele de valoare pe care le publică) şi imensa strădanie a tuturor condeierilor de acolo - ziarişti sau scriitori - de a ridica limba română la rangul cuvenit, atât calitativ cât şi ca răspândire în rândurile populaţiei.

Am vizitat redacţia revistei “Basarabia”, unde grupul nostru israelian a fost invitat la un schimb de opinii.

O surpriză deosebită ne aştepta la editura “Litera” din Chişinău, unde văd lumina tiparului cărţi pentru adulţi şi copii la nivel occidental. Am fost pur şi simplu impresionat de realizarea tehnică a “Dicţionarului universal al limbii române” al lui Şăineanu, un volum de format mare, cuprinzând 1350 de pagini, o adevărată operă de artă.

O contribuţie esenţială în cultivarea limbii române o au cele două teatre mari din Chişinău: unul de tradiţie, “Mihail Eminescu”, altul mai nou, “Eugen Ionescu”. Vizita noastră n-a avut loc în timpul stagiunii teatrale, de aceea n-am văzut nici un spectacol, mulţumindu-ne doar cu aprecierile auzite de la gazde. Am avut însă ocazia să stăm de vorbă cu un grup de actori tineri de la teatrul “Ionescu”, am remarcat entuziasmul acestora, dorinţa de a se realiza şi, eventual, de a face un turneu în Israel!

◆

Oaspetele israelian al oricărei ţări ţine întotdeauna să ştie câte ceva măcar despre comunitatea evreiască a meleagurilor pe care le străbate. Astfel fiind, am aflat că în Moldova locuiesc aproximativ 50.000 de evrei, jumătate din ei aflându-se la Chişinău, iar noi am avut plăcerea să constatăm “pe viu” aspecte din viaţa comunitară a evreilor din capitală la întâlnirea cu reprezentaţii lor. Evreii se simt bine în Basarabia, ne-au informat gazdele noastre, participă activ la viaţa ţării, se bucură de atenţie şi înţelegere din partea conducătorilor, au relaţii bune cu toţi cetăţenii.

Am vizitat Biblioteca din Chişinău a Comunităţii evreilor: o clădire cu multe încăperi, camere de prezentare a cărţilor, unele rafturi fiind destinate volumelor în ebraică, sală de lectură, o alta pentru a învăţa muzică instrumentală, un spaţiu destinat grădiniţei de copii, altul pentru gimnastică, iar una dintre săli cuprinde fotografii din viaţa Comunitaţii.

Interesant şi frumos, doar că anunţurile, informaţiile şi firmele de la intrări sunt numai în ruseşte...

◆

De multe ori, după ce vizitezi un anumit loc, te întrebi: care este imaginea cea mai frumoasă desprinsă din vizită? Ce ţi-a plăcut cel mai mult?

Referindu-mă la Moldova, răspunsul - pe întrebări defalcate sau în ansamblu - este unic: Moldova, ai căpătat un colţ al dragostei în inima mea.

Dar ceea ce a condus la această iubire, nu e atât inima oaspetelui, cât inimile moldovenilor – şi sunt convins că ele reprezintă cea mai mare bogăţie a Moldovei.

De ce susţin toate acestea?

Moldovenii nu sunt bogaţi, majoritatea câştigă puţin, ca în toate statele foste socialiste, uneori primesc salariile după o aşteptare de 2-3 luni. Desigur, e vorba despre greutăţile de început, de la demararea în lumea liberă.

Cu toate acestea, moldovenii degajă o căldură sufletească aparte, îşi dau şi ultimul ban, sunt dispuşi la toate renunţările posibile ca oaspeţii lor să se simtă bine: fiecare întâlnire cu moldovenii se încheia cu un adevărat ospăţ care se prelungea ore în şir.

Prietenia sinceră am simţit-o la tot pasul, în întâlnirile de grup sau particulare. Şi de câte ori doream să vizităm, să ne plimbăm sau să cumpăram ceva, gazdele nu mai ştiau ce să facă spre a da curs solicitărilor noastre.

...Am plecat din Republica Moldova cu sentimente de mare dragoste pentru oamenii şi locurile vizitate.

- Mai poftiţi pe la noi, - ne-au invitat gazdele, - la care am replicat:

- Nu ziceţi de două ori, că mâine venim din nou!

RĂDĂCINILE EXPLOZIEI (2)

Una din marile surprize aduse de răsturnările din Decembrie 1989, din România, a fost celebra "explozie antisemită", aşa cum numise *Minimum*, încă din primele luni ale anului 1990, erupţia de dejecţie fascistă ivită în paginile noilor ziare şi în discursurile a numeroşi politicieni.

De unde – s-a întrebat lumea – această explozie nedeghizată de ură? De unde?

Dintr-o veche şi adânc înrădăcinată tradiţie. Pe care se cuvine să o cunoaştem.

Istoricul Carol Iancu, profesor la Universitatea din Montpellier (Franţa), ne vorbeşte în cartea sa "Evreii din România (1919-1938). De la emancipare la marginalizare" (Ed. E. Peeters, Paris 1996) – de această tradiţie.

Carol Iancu

(Urmare din numărul 136)

Principiile doctrinei Ligii, elaborate de A. C. Cuza, erau axate pe antisemitismul integral. De altfel termenul de "cuzism" a căpătat foarte rapid în România înţelesul de antisemitism. Cuza însuşi avea să-i dea o bază ideologică mai întinsă prezentând o sinteză a propriei lui doctrine cuziste, în care afirma că "cuzismul este un antisemitism special – nu este numai antisemitismul, lupta contra jidanilor – ci doctrina naţionalist-creştină în general".

Acest sistem "de gândire şi de acţiune" cuprindea zece teze fundamentale cu privire la naţionalitate, legea naţionalităţii, naţiune, naţiunea evreiască, religia naţiunii evreieşti, "cărţile sfinte" evreieşti, antisemitism, creştinism, eliminarea evreilor şi acţiunea imediată.

După autor, *naţionalitatea* (prima teză) este forţa naturală, organică, spirituală a "sângelui reunificat" sau a unei "rase" dotate cu un anumit număr de calităţi pozitive care se pierd prin metisaj şi corcire.

Legea naţionalităţii (a doua teză) este rezumată de formula: "Naţionalitatea este forţa creatoare a culturii omeneşti, cultura este forţa creatoare a naţionalităţii".

Naţiunea (a treia teză) înglobează totalitatea indivizilor de acelaşi sânge muncind pe un teritoriu dat şi împărţită în trei clase – rurală, intermediară şi conducătoare – membrii acestor clase trebuind în mod obligatoriu să aparţină aceleiaşi naţiuni.

Naţiunea evreiască ("naţia jidănească" – a patra teză) este definită astfel: "o naţie corcită şi degenerată, sterilă, fără ţară şi care nu alcătuieşte un organism social complet, productiv, căci îi lipseşte clasa rurală producătoare, trăind astfel de la începuturi şi până în zilele noastre, suprapusă altor naţiuni, prin exploatarea muncii lor productive, prin urmare ca o naţie parazitară".

Religia naţiunii evreieşti ("religia naţiei jidăneşti" – a cincea teză) este bazată pe minciuna legământului pe care Dumnezeu l-ar fi încheiat cu evreii ca "popor ales" vizând dominarea întregii lumi. Religia evreilor nu este monoteismul – credinţa într-un Dumnezeu unic pentru toţi – ci "henoteismul" (sic!) – credinţa într-un Dumnezeu gelos, în luptă cu alţi zei. Concretizarea idealului religios al evreilor – venirea Mesiei – ar însemna dominarea parazitară a întregii lumi şi, după autor, sionismul modern impune evreilor ca o datorie religioasă jaful, înrobirea şi uciderea "goilor".

"Cărţile sfinte" (a şasea teză), Tora – legea scrisă, şi Talmudul – legea orală – ar cuprinde învăţăturile care îndeamnă la exploatarea şi uciderea "goilor", cele două caracteristici principale ale religiei evreilor, inspirată de diavol, fiind omorul şi crima…

Antisemitismul (a şaptea teză) nu este decât o reacţie firească de legitimă apărare a tuturor popoarelor în faţa minciunii şi crimelor evreilor.

Creştinismul (a opta teză) este bazat pe doctrina lui Isus Christos, un "galileean de rasă ariană", Mesia care a mântuit lumea de blestemul vechii legi evreieşti. Învăţătura lui este un "antisemitism superior" fondat pe monoteismul pur, înlocuind dogma diabolică a Vechiului Testament şi a Talmudului, care prevedeau înrobirea şi masacrarea "goilor", cu o ordine nouă, Noul Testament, care propovăduieşte dragostea şi egalitatea tuturor popoarelor. Prin jertfa sa, Isus Christos a dat exemplul şi i-a învăţat pe evrei să "lupte contra evreilor, pe care el însuşi îi definea drept poporul diavolului, asasinul omenirii şi tatăl minciunii".

Eliminarea evreilor ("eliminarea jidanilor" – a noua teză) din sânul popoarelor printre care trăiau ca "paraziţi periculoşi" constituie singura rezolvare posibilă a problemei evreieşti, asimilarea fiind atât interzisă de religia evreilor cât şi contrară legii naţionalităţii.

În fine, a zecea şi ultima teză, *acţiunea imediată,* prevede eliminarea evreilor din toate domeniile de activitate şi instalarea lor pe un teritoriu neocupat, unde şi-ar putea crea propria lor cultură muncind în mod productiv.

În ura sa contra evreilor, Cuza le nega orice contribuţie la civilizaţie şi a propus nerecunoaşterea Vechiului Testament de către Biserica ortodoxă română. A. C. Cuza face parte din categoria antisemiţilor extremişti "ale căror motive de ostilitate faţă de evrei sunt determinate de o deformare fundamentală a structurii personalităţii lor, deformare cu care antisemitismul are o legătură specifică" (N. W. Ackerman şi M. Jahoda, "The Dynamic Basis of Antisemitic Attitudes", *The Psychoanalytic Quarterly,* 1948). Există o corelaţie certă între ura sa instinctivă, morbidă faţă de evrei – dar nu şi faţă de femeile evreice – şi anumite deformări profunde ale personalităţii sale. În 1923 el a lansat următorul avertisment: "Plecaţi din ţară cât mai este timp, ca să nu fiţi înecaţi în sânge. Înainte de a muri, aş vrea să văd sângele evreilor amestecat cu noroiul".

Legiunea Arhanghelului Mihail, Garda de Fier şi apărătorii lor intelectuali

Ideologia antisemită a profesorului A. C. Cuza a fost perfect asimilată de studentul şi discipolul său Corneliu Zelea Codreanu, care a trecut la punerea ei în practică printr-o metodă nouă în politica românească, cea a omorului şi a terorii individuale. În toamna anului 1923 el a conceput proiectul de a-i ucide pe liderii evrei şi pe "complicii lor creştini", consideraţi trădători ai neamului românesc. Adevăraţii conducători ai atacurilor evreieşti contra României erau după el rabinii, şi aceştia au fost primii vizaţi, după cum mărturiseşte în memoriile lui:

"Trebuia deci să lovim în rabini: dacă am fi putut, i-am fi vizat pe toţi, dar eram puţini şi am hotărât să-i atacăm pe marii rabini din Bucureşti. Apoi am ales câţiva bancheri: pe Aristide şi pe Mauriciu Blank, care au corupt toate partidele şi pe toţi oamenii politici români dându-le locuri în consiliile de administraţie şi umplându-i de bani; pe Bercovici, care finanţează partidul liberal (Blank îi luase în seama lui pe ţărănişti, dar la nevoie îi cumpăra şi pe liberali). Am trecut apoi la evreii din presă; i-am ales pe cei mai insolenţi, pe otrăvitorii de suflete. Dintre ei i-am desemnat pe Rosenthal, Filderman, Honigman (Fagure), directorii ziarelor *Dimineaţa, Adevărul* şi *Lupta,* principalii duşmani ai intereselor româneşti. Am plecat în grupuri la Bucureşti, luându-ne rămas bun de la Iaşi pentru totdeauna. Lăsasem studenţilor o scrisoare în care le explicam gestul nostru. Îmi luam rămas bun de la ei, sfătuindu-i să-şi continue învăţătura şi să-şi păstreze credinţa intactă până la victoria finală. Fiecare dintre noi le scrisese părinţilor şi celor mai buni prieteni".

Banda lui Codreanu, înarmată cu revolvere, a fost prinsă de poliţie. Însărcinatul cu afaceri al Franţei la Bucureşti a raportat imediat incidentul la Quai d'Orsay în următorii termeni:

"În cursul nopţii de 8 spre 9 octombrie, inspectorii Siguranţei, efectuând percheziţii în unele cercuri frecventate de tineretul universitar antisemit, au confiscat, o dată cu o anumită cantitate de arme, documente indicând existenţa unui complot care, potrivit mărturisirilor principalilor conjuraţi, trebuia să fie executat chiar a doua zi. Aceştia din urmă, printre care figurează şi tânărul Codreanu, fiul profesorului Codreanu din Iaşi (sic!), unul din teoreticienii cei mai ascultaţi ai antisemitismului românesc, au fost imediat arestaţi. Potrivit raportului poliţiei, ei îşi propuneau să atenteze la vieţile mai multor membri ai guvernului, suspecţi de simpatii evreieşti, printre alţii Dl. Mârzescu, ministrul Muncii, doctorul Anghelescu, ministrul Instrucţiunii Publice, adversar hotărât al ideii de "numerus clausus", şi Dl. Constantinescu, ministrul Domeniilor, pe care funcţia sa de preşedinte al consiliului de administraţie al băncii Marmorosch, Blank et co. îl desemna în mod special răzbunării lor. Câteva personalităţi din presă şi înalta finanţă evreiască, în special domnii Blank, tatăl şi fiul, urmau de asemenea să fie asasinaţi".

La proces, Codreanu nu a negat faptele, spunând că lupta contra evreilor este o chestiune "de viaţă şi de moarte" pentru poporul român. În ciuda gravelor acuzaţii care le fuseseră aduse, Codreanu şi camarazii săi au fost achitaţi. La fel şi Ion Moţa, care, chiar în ziua procesului, l-a ucis din răzbunare pe Vernichescu, trădătorul care-i dăduse pe mâna poliţiei. Această comportare a justiţiei româneşti nu a făcut decât să-l încurajeze pe Codreanu pe calea violenţei şi a asasinatului. La 25 octombrie 1924 el l–a doborât cu un foc de revolver la Iaşi, în plin tribunal, pe prefectul de poliţie G. Manciu, căruia îi intentase un proces pentru brutalitatea faţă de el şi de acoliţii săi. De teama tulburărilor, procesul a fost transferat mai întâi la Focşani, unde partizanii "căpitanului" au comis violenţe antievreieşti, şi apoi la Turnu Severin, unde erau puţini evrei. Şi de această dată Codreanu a scăpat justiţiei: în timpul citirii verdictului de achitare, toţi juraţii purtau la butonieră cocarda tricoloră cu svastica, în timp ce o mulţime entuziastă îl aştepta la ieşirea din tribunal. Un criminal s-a transformat astfel în erou.

Relatând despre condiţiile în care se desfăşurase procesul lui Codreanu şi despre achitarea lui, ambasadorul Franţei la Bucureşti, Robert de Witte, făcea următoarele observaţii asupra amplorii "pasiunii antisemite" într-o scrisoare adresată ministerului său de Externe la 31 mai 1925:

"Rezultatul acestei afaceri îi satisface pe naţionalişti, care speră să se debaraseze prin forţă de concurenţa pe care le-o fac în profesiunile liberale israeliţii, atât prin inteligenţa cât şi prin solidaritatea lor. S–ar putea ca în Europa şi America România să treacă, în urma acestui verdict, drept o ţară a nedreptăţii şi intoleranţei, şi creditul ei la principalele bănci din lume să fie slăbit. În realitate, guvernul D-lui Brătianu nu poate fi acuzat că nu a făcut tot posibilul pentru ca sentinţa să fie echitabilă, dar ea a dovedit că între sentimentul de respect datorat funcţionarilor de stat, sentimentul egalităţii în drepturi a cetăţenilor şi pasiunea antisemită, opinia publică formată de intelectualii români a ales şi se bucură că a ales".

Rivalitatea între profesor şi discipol, între A. C. Cuza şi Corneliu Zelea Codreanu, precum şi metoda asasinatului folosită de acesta din urmă aveau să ducă la o explozie în sânul Ligii Apărării Naţional-Creştine.

Decis să pună capăt disputelor şi disensiunilor din Liga Apărării Naţional-Creştine, Cuza a găsit în 1925 o soluţie provizorie pentru îndepărtarea lui Codreanu împrumutându-i banii necesari pentru a-şi continua studiile în Franţa. În drum spre Grenoble, acesta s-a oprit la Strasbourg, unde a fost frapat de mărimea comunităţii evreieşti din oraş. Descrierea lui îi ilustrează antisemitismul atavic şi maladiv: "Mergeam din restaurant în restaurant încercând să găsim unul care să fie creştin. Dar pe firmele tuturor vedeam scris în idiş: «Restaurant caşer». Cu greu am găsit unul francez în care să luăm masa. Între evreii din Târgul Cucului şi cei din Strasbourg nu vedeam nici o deosebire. Aceeaşi înfăţişare, acelaşi jargon, aceleaşi purtări, aceiaşi ochi drăceşti în care se ghiceşte, în spatele unui respect de faţadă, o poftă aprigă de-a fura" (C. Z. Codreanu, op. cit.).

După paisprezece luni petrecute în Franţa, Codreanu s-a întors în România fără a-şi fi susţinut teza de doctorat în drept, grăbit să se despartă de Cuza şi să-şi înfiinţeze propria lui organizaţie.

"Astăzi, 24 iulie 1927, în ziua sfântului Ioan Botezătorul, la ora zece seara, se înfiinţează sub ordinele mele Legiunea Arhanghelului Mihail. Cei care au o credinţă nestrămutată să vină în rândurile noastre. Cei care se îndoiesc să rămână afară. Îl numesc şef al pazei icoanei pe Radu Mironovici".

Astfel este prezentată naşterea mişcării legionare de fondatorul ei, care şi-a ales pentru el titlul de "căpitan", termen fără nici o legătură cu gradul corespunzător din armată. În mintea lui şi în aceea a camarazilor lui, termenul îşi păstra înţelesul arhaic de "căpetenie supremă" care continua să fie folosit în limbajul literar, cuvântul derivând de la latinescul "caput" (cap), la fel ca "duce", care provenea din "dux", dar a cărui accepţie era, e drept, mai apropiată de funcţia exercitată. Noua organizaţie a fost pusă sub protecţia arhanghelului Mihail deoarece în timpul detenţiei lui la închisoarea Văcăreşti, "căpitanul" găsise mângâiere într-o icoană care-l înfăţişa pe arhanghelul Mihail. După Codreanu, începuturile vieţii legionare erau caracterizate de patru virtuţi: credinţa în Dumnezeu, încrederea în misiune, dragostea reciprocă şi comuniunea în cântec.

Preocuparea principală a Legiunii fiind lupta contra evreilor şi tot ceea ce considera "jidovit", ea nu şi-a fixat un program precis. "Această ţară piere din lipsă de oameni şi nu de programe", proclama Codreanu. "Nu trebuie să creăm noi programe, ci oameni noi. Pentru că oamenii de azi, crescuţi într-un spirit de politică josnică şi infestaţi de iudaism, vor compromite cele mai strălucite programe".

Noua Legiune era o organizaţie para-militară bazată pe grupuri mici numite "cuiburi" şi mai târziu "frăţii de cruce", de 3 până la maximum 15 membri. Ea a publicat o revistă bilunară, "Pământul Strămoşesc", care număra, la puţin timp după primul său număr din 1 august 1927, 2.568 de abonaţi. În această revistă au fost enunţate principiile *eticii legionare* – printre altele: puritatea morală, credinţa, munca, ordinea –, ierarhia, disciplina, acţiunea ("fapte, nu vorbe"), destinate să permită reînvierea unei Românii noi. Această etică avea să se realizeze prin instituirea de *tabere de muncă voluntară* (primele în Europa) şi prin înfiinţarea unui *comerţ legionar* pentru a "nimici" comerţul evreilor.

Mistica Legiunii era simbolizată de săculeţe de piele umplute cu "pământul sfânt scăldat în sângele strămoşilor", pe care noii legionari, după ce depuneau jurământul de credinţă în faţa lui Codreanu, se angajau să le poarte pe piept tot restul vieţii. Mijloacele favorite de propagandă ale legionarilor erau marşurile şi defilările călare purtând cămăşi verzi (influenţă a cămăşilor negre ale lui Mussolini şi a cămăşilor brune ale lui Hitler) cu o cruce albă pe piept şi căciuli de oaie cu pene de curcan, conduşi de un stegar care ducea icoana arhanghelului Mihail. Ei îi impresionau pe ţărani atât prin costumele şi procesiunile lor nocturne (în cursul cărora ştafete anunţau în sunetul trompetelor că vin trimişii arhanghelului), cât şi prin lozinci demagogice – "Omul şi pogonul", "Nici muncă fără pâine, nici pâine fără muncă" – şi strigăte de luptă contra "nelegiuitei puteri evreieşti". Legionarii au adoptat salutul fascist, în loc de "Heil Hitler!" strigând "Trăiască Legiunea şi Căpitanul!"

Pentru a spori aderenţa la mişca-

IN CEASURILE
NEGRE SPUNE:

Durerea mea
are un sfîrşit,
urmează
bucurie şi slavă
pentru veşnicie.

In aceasta
stă puterea,
care schimbă
durerea ta.

MB

rea sa, Codreanu a înfinţat în aprilie 1930 o nouă organizaţie, Garda de Fier, în care puteau intra, în afară de legionari, toţi tinerii care, dincolo de crezul lor politic, îşi dădeau adeziunea "pentru combaterea agitatorilor comunişti".

Apelul lui Codreanu nu a fost însă auzit şi, redusă numai la legionari, Garda de Fier nu s-a deosebit în fapt de Legiunea Arhanghelului Mihail. În politica externă, Garda de Fier cerea apropierea imediată a României de Italia şi Germania, în timp ce pe plan intern propovăduia anticomunismul, antisemitismul, rasismul şi xenofobia.

Structurată tot în formaţiuni paramilitare, metoda sa de luptă cea mai eficace a rămas teroarea individuală. În iunie 1930, la câteva zile după sosirea din străinătate a prinţului Carol, primit cu entuziasm de legionari, care l-au ovaţionat ca rege înainte de a fi proclamat ca atare de parlament, subsecretarul de stat C. Angelescu a fost rănit de gloanţele unui legionar (Gh. Beza) de care Căpitanul a refuzat să se desolidarizeze. Mobilul atentatului era presupusa intenţie a acestui ministru de a reda foştilor proprietari pământurile intrate în patrimoniul statului.

În decembrie 1930, un alt tânăr legionar, Dumitrescu Zăpadă, nemulţumit de articolele publicate de cotidianul "evreiesc" *Dimineaţa,* a pătruns în localul ziarului şi a tras în directorul acestuia, Emil Socor, fără a-l răni mortal. De data aceasta, spre deosebire de predecesorul său Vaida-Voevod, indulgent faţă de gardişti, noul ministru de Interne Ion Mihalache, vicepreşedinte al Partidului Naţional-Ţărănesc, a dizolvat la 11 ianuarie 1931 Legiunea Arhanghelului Mihail şi Garda de Fier, ca organizaţii subversive şi periculoase pentru existenţa statului.

Mişcarea legionară şi-a reluat însă activitatea, dar din cauza gravelor dezordini pe care le-a provocat a fost dizolvată o a doua oară, în martie 1932, de guvernul Iorga-Argetoianu. După căderea guvernului, Codreanu şi patru camarazi ai săi au reuşit să fie aleşi în parlament sub o nouă etichetă, "gruparea Corneliu Zelea Codreanu".

În fine, la 10 decembrie 1933, guvernul liberal prezidat de Ion Duca a procedat la o a treia dizolvare a Gărzii de Fier, care purta acum numele conducătorului ei. Pentru a se răzbuna, trei legionari l-au asasinat la 20 decembrie 1933 pe primul ministru pe peronul gării Sinaia. E vorba de trei studenţi cărora Căpitanul le dăduse numele pompos de "nicadori", termen format din iniţialele numelor **Ni**colae Constantinescu, Constantin **Ca**ranica şi **Do**ru Belemace. "Nicadorii" au fost condamnaţi la închisoare şi aceşti asasini au devenit martirii tineretului legionar, proslăviţi în cântece.

De fapt, o dată cu venirea la putere a lui Hitler în Germania, mişcarea lui Codreanu se radicalizase şi unele grupuri extremiste din cadrul ei se organizaseră în "echipe ale morţii". Cei trei asasini ai primului ministru Ion Duca făceau parte dintr-o echipă a morţii compusă din 18 legionari, din care doi preoţi, Dumitrescu-Borşa, secretar al Gărzii de Fier la Bucureşti, şi preotul Duminecă. La puţină vreme după aceea, în mai 1935, Garda de Fier a reînviat politic sub titlul de "Totul pentru Ţară" şi s-a impus pe eşichierul politic românesc ca o forţă ce nu putea fi ocolită.

La 16 iulie 1936 teroarea legionară s-a abătut asupra lui M. Stelescu, mâna dreaptă a lui Codreanu, care se despărţise de el şi înfiinţase o nouă grupare, "Cruciada românismului". O echipă a morţii compusă din zece legionari porecliţi "decemvirii" l-au masacrat pe fostul lor camarad de "cuib" în condiţii atroce: în salonul de spital unde era tratat de apendicită, cei zece asasini, dintre care doi erau studenţi la teologie, au tras în Stelescu 120 de gloanţe, apoi i-au tăiat corpul în bucăţi şi au dansat în jurul cadavrului sfârtecat.

În ciuda acestor atrocităţi, mişcarea legionară a progresat continuu între 1935 (4.200 "cuiburi") şi 1938 (34.000 "cuiburi"), sprijinită din străinătate de cel de al treilea Reich. La alegerile din decembrie 1937, partidul "Totul pentru Ţară" a obţinut 72 de locuri în parlament, deschizându-şi astfel calea "legală" spre putere.

În 1936, Codreanu şi-a publicat cartea "Pentru Legionari", care a cunoscut un mare succes de librărie şi în care se regăsesc câteva din ideile principale ale legionarismului: anticomunismul, antidemocratismul, naţionalismul exacerbat, exaltarea morţii, apologia elitelor, în fine, şi mai ales, un violent antisemitism.

Anticomunismul este proclamat şi în "Cărticica şefului de cuib": "Legionarul este contra comunistului şi va lupta din toate puterile pentru a-l demasca şi a-l învinge".

Exaltarea morţii se traduce prin crearea echipelor morţii: "Echipa morţii – scrie Codreanu –, această formulă rezumă starea de spirit a tineretului legionar din toată ţara. Ea arată hotărârea pe care au luat-o legionarii de a accepta moartea, hotărârea lor de a merge înainte până la moarte".

În viziunea legionară, sacrificiul suprem, moartea, are o forţă metafizică. După cumnatul lui Codreanu, Ion Moţa, mort în 1938 lângă Madrid în trupele lui Franco, moartea reprezenta un obiectiv în sine, singurul mijloc de a învinge:

"Cu toţii avem la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cea mai irezistibilă armă de luptă, mai puternică decât tancurile şi mitralierele: propria noastră cenuşă".

Cel mai frumos aspect al vieţii legionare era moartea, proslăvită de numeroase cântece: *Moartea, numai moartea legionară / Ne este cea mai scumpă dintre nunţi* ("Moartea legionară", *Dacia,* 15 decembrie 1940).

Spre deosebire de fostul său maestru A. C. Cuza, partizan al parlamentarismului, căpitanul denunţa acest sistem (ceea ce nu l-a împiedicat să se prezinte la alegeri...): "Democraţia distruge unitatea poporului român împărţindu-l în partide politice care seamănă dezordinea, care ne expun dezbinaţi în faţa blocului compact al puterii evreieşti, la o cotitură grea a istoriei noastre" (C. Z. Codreanu, op. cit.).

Mai mulţi intelectuali şi-au adus contribuţia la ideologia Gărzii de Fier, a cărei influenţă asupra societăţii româneşti nu a făcut decât să crească sub guvernele Tătărescu şi Goga-Cuza. Filozoful Nae Ionescu a devenit teoreticianul Legiunii, căreia ziaristul Nichifor Crainic, prin revista sa, "Gândirea", i-a dat un sprijin considerabil.

Legionarismul a fost marcat de un misticism împrumutat din religia creştină ortodoxă. Dintre toate varietăţile de fascism, el rămâne mai legat de o biserică anume decât orice altă mişcare europeană similară. Nae Ionescu a fost cel care a dezvoltat teoria conform căreia Legiunea avea o misiune istorică de origine divină în slujba românismului strâns legat de ortodoxie. După el, civilizaţia românească avea un caracter radical oriental pe care Legiunea trebuia să-l apere. Cel care a fost mentorul de gândire al studenţilor naţionalişti din "generaţia 1922" declara în 1930 că latinitatea, principalul argument al celor care pledau pentru occidentalizare, era în mare parte o prejudecată.

Propovăduind un naţionalism "integral", bazat pe "unicitatea etnică" a poporului român, el nu putea accepta tezele moderate dezvoltate de filozoful Constantin Rădulescu-Motru în cartea sa "Românismul: catehismul unei noi spiritualităţi" (1936) şi nu a ezitat să considere naţionalismul acestuia din urmă, deschis gândirii occidentale şi fără urmă de xenofobie sau antisemitism, drept o "mistificare a românismului". O mare parte a concepţiilor lui Nae Ionescu se regăsesc în culegerea "Roza vânturilor" (1926-1933), editată sub îngrijirea lui Mircea Eliade, un alt partizan celebru al mişcării legionare, care i-a adăugat o postfaţă elogioasă. Răspunzând la un articol apărut în *Axa* care saluta "convertirea" sa la "românism", Eliade proclama în "Cuvântul" din 22 septembrie 1933 că nu suferise nici o schimbare recentă, revendicând continuitatea gândirii naţionaliste dezvoltate de Eminescu, Iorga, Pârvan şi generaţia revistei *Gândirea*. Câţiva ani mai târziu, el publica în *Buna Vestire* din 17 decembrie 1937 o declaraţie patetică de identificare intitulată "De ce cred în biruinţa mişcării legionare" din care extragem:

"Cred în destinul neamului românesc, de aceea cred în biruinţa mişcării legionare... Poate neamul românesc să-şi sfârşească viaţa în cea mai tristă descompunere pe care ar cunoaşte-o istoria, surpat de mizerie şi sifilis, cotropit de evrei şi sfârtecat de streini, demoralizat, trădat, vândut pentru câteva sute de milioane de lei? Cred în destinul naţiunii noastre: cred în revoluţia creştină a omului nou: cred în liber-

L I M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele LIM
Numai la LIM veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim,
DERECH HAMELECH 2115/1. TEL.: 08-8652095
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel.: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel.: 03-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel.: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel.: 03-5283665

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

Shana Tova! Gmar Hatima Tova!

tate, în personalitate şi în dragoste. De aceea cred în biruinţa mişcării legionare, într-o Românie mândră şi puternică, într-un nou stil de viaţă care va transforma în valori spirituale de circulaţie universală bogăţiile sufletului românesc". Asemenea gardiştilor, Eliade denunţa "invazia evreiască", acuzându-i pe "cârmacii orbi", conducătorii ţării, care au permis "cotropirea" Maramureşului, a Bucovinei şi a Basarabiei. "Ar fi absurd – scria el în *Vremea* din 19 septembrie 1937 – să ne aşteptăm ca evreii să se resemneze să fie o minoritate, cu anumite drepturi şi multe obligaţii, după ce au gustat din mierea puterii şi au cucerit atâtea locuri de conducere". Urmează o declaraţie edificatoare: "Ştiu bine că evreii vor striga că sunt antisemit şi democraţii că sunt huligan sau fascist".

Emil Cioran, tot în revista *Vremea* şi în cartea "Schimbarea la faţă a României", se făcea apostolul unui naţionalism "nou", bazat pe cultul forţei iraţionale, exaltând modelul Germaniei hitleriste. Pentru ca România să-şi asume destinul, ea are nevoie de o exaltare mergând până la fanatism, dar spre deosebire de Eliade, Cioran nu credea în existenţa unei tradiţii naţionaliste proprii, capabilă să provoace "schimbarea la faţă" a României. Şi după Cioran evreii se află în centrul problematicii noului naţionalism şi el le dedică o teorie întreagă în eseul menţionat. El insistă asupra singularităţii condiţiei lor, asupra unicităţii "temperamentului lor etnic" care-i deosebeşte de neevrei: "Omeneşte nu ne putem apropia de ei, căci evreul este întâi evreu şi abia după aceea om". Duşmani ai oricărui naţionalism, evreii pervertesc popoarele în mijlocul cărora trăiesc şi, cu toate că au unele calităţi superioare – "poporul cel mai inteligent, cel mai înzestrat şi cel mai obraznic" – situaţia lor este "insolubilă", căci ei sunt "blestemaţi": "Evreii sunt unici în toate: nu au pereche în lume, încovoiaţi sub un blestem de care răspunzător nu e decât Dumnezeu. Dacă aş fi evreu, m-aş sinucide imediat".

Pe un plan mai puţin filozofic şi mai practic s-a situat Nichifor Crainic, care-i făcea pe evrei răspunzători de toate relele lumii creştine: francmasoneria, freudismul, homosexualitatea, ateismul, marxismul, bolşevismul, războiul civil din Spania. În cartea "Ortodoxie şi etnocraţie" (1937) el face teoria *statului etnocratic* bazat pe excluderea străinilor şi evreilor: "Etnocraţia către care tinde România de astăzi este implicit xenofobă şi antisemită, căci dominaţia ei în cultură, în viaţa de stat şi în viaţa socială cere reducerea influenţei străinilor, şi în cel mai modest caz, după criteriul proporţionalităţii numerice". După Nichifor Crainic, biserica ortodoxă este aceea care exprimă spiritualitatea statului român şi ca atare, numai românii etnici trebuie să slujească statul în funcţii publice. Partizan entuziast al regimurilor nazist şi fascist (a avut lungi convorbiri cu Alfred Rosenberg şi Mussolini), şi-a exprimat admiraţia faţă de ele în numeroase articole, adunate în volum în 1941: "Lupta pentru spiritul nou. Germania şi Italia în scrierile mele începând din 1932". Acest spirit nou este "sănătos, pentru că este antisemit în teorie şi în practică".

Aceeaşi admiraţie pentru Hitler, Mussolini şi Salazar şi aceeaşi denunţare a iudaismului, responsabil de distrugerea spiritualităţii europene, se regăsesc în articolele lui Vintilă Horia publicate în *Porunca Vremii* (1935) şi în *Sfarmă Piatră* (1937). Antisemitismul era şi în centrul preocupărilor metafizice ale poetului şi ziaristului Nicolae Davidescu: în cartea sa "Primejdia judaică" el denunţa nu numai iudaizarea României, ci a întregii Europe, opunând spiritul iudaic distrugător spiritului arian cuceritor. La fel, la Nicolae Roşu, doctrinar (fără anvergură) al extremei drepte în "Dialectica naţionalismului" şi "Orientări în veac", în care se prezintă ca un apostol al antisemitismului rasist.

Printre intelectualii de renume convertiţi la gardism, un loc aparte îi revine lui Constantin Noica, devenit cel mai important filozof român după cel de-al doilea război mondial. Noica şi-a mărturisit adeziunea oficială la legionarism după asasinarea "Căpitanului", căruia i-a adus în *Buna Vestire* un omagiu plin de emoţie. Şi Noica a acceptat antisemitismul Gărzii de Fier ca un fapt existenţial "normal", impus de imperativele istoriei. Mai uimitoare a fost evoluţia scriitorului Ioan Alexandru Brătescu-Voineşti, membru al Academiei, care s-a făcut cunoscut după 1937 ca un antisemit militant publicând două volume cu titluri semnificative, "Huliganism" (1938) şi "Strigăte de alarmă în chestia evreiască" (1940), în care justifica legislaţia rasistă şi persecutarea evreilor. După 1933 au existat însă şi intelectuali (să-i cităm printre cei mai celebri pe Lucian Blaga şi Gala Galaction) care au rezistat şi nu au căzut în cursa gardismului, dar vocile lor nu s-au făcut auzite în atmosfera ultra-naţionalistă a epocii (ne propunem să le consacrăm un viitor studiu).

Influenţa fascismului prin intermediul gardismului şi legionarismului asupra intelectualilor români a fost tradusă cu mult talent în teatru de Eugen Ionescu în celebra sa piesă "Rinocerii". Autorul, martor al acestui proces în tinereţea sa, la Bucureşti, s-a explicat în 1970 în cursul unui lung interviu din care cităm:

"Rinocerul este omul ideilor preconcepute. În piesă, am vrut să povestesc pur şi simplu despre *contaminarea ideologică*. Am trăit-o pentru prima oară în România, când intelectualitatea era de extrema dreaptă, aşa cum acum e de extrema stângă. Profesorii universitari, studenţii, intelectualii deveneau nazişti, gardişti, unii după alţii. La început, bineînţeles, nu erau nazişti… Din când în când, câte unul din prietenii noştri spunea: «nu sunt deloc de acord cu ei, bineînţeles, dar în anumite privinţe, totuşi, trebuie să recunosc că, de exemplu, evreii…» etc. Acesta era semnalul. Peste trei săptămâni, sau peste două luni, acest om devenea nazist. Era prins în angrenaj, admitea totul, devenea *rinocer*" *(L'Express*, 11 octombrie 1970).

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

G

(urmare din nr. trecut)

Garda (de fier) II

"Ura mea era concentrată asupra hitlerismului, ca un pericol mondial. În timpul războiului am fost încontinuu revoltat de ideea că luptam alături de Hitler - mă simțeam dezonorat ca om. I-am detestat și pe legionari, desigur; major, cumplit...

De altfel, tot ce întreprindeam eu și prietenii mei era împotriva extremei drepte - ideologic vorbind. Fiindcă altminteri nu aveam curajul să ne luăm de piept cu legionarii. În timpul rebeliunii am stat ascuns zile în șir, știind că eram căutat. Și Radu Tudoran (fratele lui Bogza, n.n.) s-a aflat în pericol, din pricina mea: mă credeau evreu".

(Din volumul «Geo Bogza în dialog cu Diana Turconi, București, 1996, p. 231)

Garda (de fier) III

"Nu. Fără jumătăți de măsură.

Să se facă procesul radical al rebeliunii.

Nu a fost vorba de o rătăcire.

Nu. E vorba de o rebeliune organizată timp de 5 luni.

Dovadă: tot ce au scris, vorbit și făptuit.

Ăsta e adevărul...

❖

Regimul va fi tot legionar - însă renovat.

Renunțați la forma aceasta.
E mofluză, deci descalificată.

❖

O dată mai mult: greșeala de a distinge între spiritul legionar pur și pervertirea lui...

Nu.

Ăsta a fost totul.

Legiunea a fost și a rămas o școală a crimei.

Toți șefii ei - și intelectualii - când n-au predicat-o, au acceptat–o".

(Perpessicius, fragmente de Jurnal; în "Manuscriptum", București, nr.4/1981, p. 107)

Gargară

"Dragă fiule,

Aproape două sute de școlari au ascultat... la Palatul Pionerilor, în dimineața de 5 decembrie, lecția mea despre Constituția stalinistă explicată copiilor.

Dar rău îmi pare că nu am scrisă întâlnirea mea cu preșcolarii (între 3 și 6 ani) la Căminul din str. Alex. Constantinescu, în ziua de 24 decembrie.

...Am înjghebat o scenetă din versuri pentru copii unde aceștia și–au arătat talentul de a completa pe declamator prin rime, epitete, interjecțiuni și mimică pruncească...

P.S.: Cred nimerit să-ți spun că, după reprezentația dată cu copiii, am avut o consfătuire cu utemiștii veniți să se documenteze ***la fața locului,*** *le-am povestit, între altele, cu ce au ajutat stihurile la luarea unor medicamente și la alte acceptări de recomandații doftoricești (gargare, leac împotriva desfundărilor prea curgătoare nazale) și, ca redactori ai Editurii Tineretului, au propus un volumaș care să vie în ajutorul institutelor de pediatrie.*

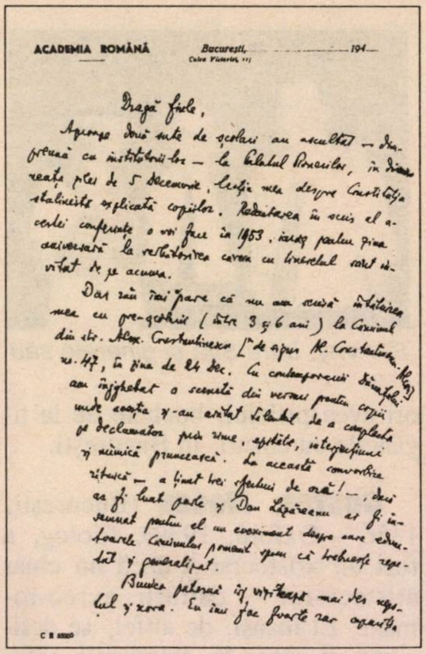

ACADEMIA ROMÂNĂ — București, ...194—
Calea Victoriei [illegible]

Dragă fiule,

Aproape două sute de școlari au ascultat — împreună cu institutorii lor — la Palatul Pionerilor, în dimineața zilei de 5 decembrie, lecția mea despre Constituția stalinistă explicată copiilor. Redactarea în scris a acestei conferințe o voi face în 1953, iarăș pentru ziua aniversară la [illegible] [illegible] cu tineretul [illegible] de pe acum.

Dar rău îmi pare că nu am scrisă întâlnirea mea cu pre-școlarii (între 3 și 6 ani) la Căminul din str. Alex. Constantinescu ["de fapt Al. Constantinescu-[illegible]"] nr. 47, în ziua de 24 dec. Cu contemporanii [illegible] am înjghebat o scenetă din versuri pentru copii unde aceștia și-au arătat talentul de a completa pe declamator prin rime, epitete, interjecțiuni și mimică prunceascâ. La această convorbire ritmică — a ținut trei sferturi de oră! —, dacă ar fi luat parte și Dan Lăzăreanu ar fi însemnat pentru el un eveniment despre care educatoarele Căminului [illegible] spun că trebuește repetat și generalizat.

Bunica paternă își vizitează mai des nepotul și nora. Eu însă fac foarte rar apariția

Să-ți dau două exemple de asemenea catrene:

1) Lângă malul fără mâl
Face râul gâl-gâl-gâl
Și ce bine o să-i pară
Că îți faci și tu gargară!

2) C-o pipetă lungă, lungă
Pun o picătură-n nări
Nu cumva ele s'ajungă
Fabrică de lumânări."

(Fragment dintr-o scrisoare adresată de Barbu Lăzăreanu, pe-atunci director al Bibliotecii Academiei Române, fiului său, Alexandru Lăzăreanu, aflat în post, ca însărcinat cu afaceri, la Ambasada Română de la Washington; București, 1952)

Garoafe

Acestea sunt florile favorite ale lui S. Avny (V. Avny, S. în *Dicționar* vol.I). Scriitorul a dorit ca fiica sa, Șira, să țină-n mână la nuntă (Israel, anii '80) un buchet de garoafe, în amintirea mamei sale; aceasta iubea mirosul petalelor, obișnuind să cumpere ori de câte

S. Avny, între Şira şi ginerele său

ori avea prilejul, buchete de la ţigăncile cu coşuri, în Bucureşti.

Gaster, Moses (Bucureşti, 1856 – Oxford, 1939), filolog, a fost un aristocrat – dacă nu chiar aristocratul – culturii evreo-române. El însuşi, de altfel, se defineşte ca atare în memoriile sale, dictate la bătrâneţe (omul îşi pierduse vederea) şi apărute în 1998, prin grija istoricului Victor Eshkenazy (v. *M.G. Memorii (fragmente) - corespondenţă*, Ed. Hasefer, Bucureşti, 1998):

“...M-am născut şi am crescut într-o casă cu mare afluenţă (aici traducătorul a tălmăcit englezul affluence, *deşi noi credem că echivalentul românesc ar fi ‘bogăţie‘, n.n.); noi n-am ştiut niciodată ce era sărăcia. Tatăl meu a deţinut o poziţie foarte înaltă în Comunitate şi în cariera lui diplomatică...*

Familia Gaster, era una de frunte şi aşa, în mod inconştient, am ajuns să ne considerăm mai buni decât ceilalţi. Nu mă refer pe plan material, dar superiori în sensul că nu ne puteam amesteca cu vulgul, cu cei de-o stare inferioară. Aceştia obişnuiau să vină la noi cu căciula în mână, întotdeauna foarte respectuoşi şi aşa ne-a intrat în sânge să ne ţinem separaţi de tot ce părea vulgar... Nu era vorba de o vanitate sau de o conştiinţă a superiorităţii, ci de un sentiment înnăscut, de bună creştere. Nu îmi place să folosesc cuvântul aristocratic, dar despre aşa ceva e vorba. A constituit o sursă de probleme pentru mine şi nu mă puteam alătura celorlalţi studenţi pe picior de egalitate, între noi părea să existe întotdeauna ceva diferit. Nu am avut niciodată sentimentul egalităţii.... Cum spuneam, mi-a dat multă bătaie de cap. Ceilalţi nu puteau înţelege, dar simţeau că există ceva care ne separă şi, din cauza aceasta, am fost mereu mai mult sau mai puţin izolat. Cu câteva excepţii, nu m-am simţit niciodată bine în compania celorlalţi.”

Citind memoriile (pe care - în paranteză fie spus - Victor Eshkenazy le-a înzestrat cu un belşug de note de picior), înţelegem că la Gaster cuvântul aristocrat are acoperire aur şi că omul fusese un fel de Conte de Bucureşti. Străbunicul lui din partea tatei, Anschel Brener, crescut în Bucovina sub semnul culturii germane, era vice-consul austriac şi staroste (aşa se spunea la începutul veacului trecut) al Comunităţii evreilor din Bucureşti. Puterea starostelui asupra enoriaşilor era quasi-nelimitată, el având, de pildă, dreptul de a pedepsi cu lovituri de bici pe orice credincios prins că a mâncat treif. Nu există dovezi că ar fi făcut uz de aceste prerogative. Anschel era prieten cu prinţul Alexandru Ipsilanti, conducătorul Eteriei greceşti. Când revoluţia anti-otomană condusă de acesta în 1821 dădu greş, iar turcii porniseră în urmărirea lui Ipsilanti pentru a-i tăia capul, consulul Anschel i-a dat un paşaport, ajutându-l să treacă pe ascuns munţii şi să ajungă în Austro-Ungaria.

Mai târziu, după potolirea apelor, prinţul îi oferi, în semn de recunoştinţă, un teren în plin centru al Bucureştilor, acolo unde se va ridica peste ani Palatul Regal; dar Anschel, cu un gest seniorial, refuză darul: “Gestul meu a fost unul de caritate pentru a salva viaţa unui prinţ”.

Bunicul, tot din partea tatei, Asriel Gaster, fusese, la rândul lui, nr. I al obştei. El a construit în 1865 sinagoga din Bucureşti care-i poartă numele şi a întemeiat, în acelaşi an, societatea de binefacere “Ghemilot Chadasim”, destinată să acorde împrumuturi fără dobândă evreilor în nevoie, ca şi creştinilor deopotrivă. Tot el, atunci când micul cimitir de lângă Podul Mogoşoaiei devenise neîncăpător, a donat locul pe care a luat fiinţă cimitirul Filantropiei.

Moses Gaster tânăr

În pivniţa casei sale găseai în permanenţă vinuri bune; omul nu era băutor decât la ocazii, dar ori de câte ori auzea de vreun evreu sărac care, bolnav fiind, avea nevoie de întăritoare, îi oferea câteva sticle.

Moses Gaster îşi aminteşte că atunci când, copil fiind, ieşea la plimbare cu bunicul prin oraş, negustorii aflaţi în faţa prăvăliilor se ridicau respectuos în picioare. Relaţiile dintre cetăţeni şi Asriel erau asemănătoare cu acelea dintre lord şi fermierii aflaţi pe domeniul său. La înmormântarea lui, cortegiul funerar fu urmat de câteva mii de oameni, între care mulţi demnitari, şi fură aprinse toate felinarele de pe străzi.

(Continuare la ***Gaster, Moses,*** *în nr. viitor)*

IOSEF EUGEN CAMPUS

Cazul A. Toma

A. Toma constituie un caz în istoria literară. Trist pentru cel în cauză, trist pentru istoria literară română în general.

El ne arată la ce dezastruoase efecte poate duce impietarea politicului asupra esteticului.

În anii cincizeci, în plină perioadă proletcultistă, partidul comunist a hotărât să-l ridice pe A. Toma, membru al partidului încă din ilegalitate şi tatăl fruntaşului comunist Sorin Toma, la rangul de poet naţional. I s-a acordat "premiul de stat" pentru poezie, a fost ales membru al Academiei, a fost numit director al Editurii de stat.

A. Toma constituia o valoare artistică modestă, dar reală. Partidul l-a transformat în jucărie politică. Atunci când socotea că-i este util, partidul era în stare de mai mult. Nu se sfia să creeze, dictatorial, din nimic sau mai nimic, o "mărime" de prim ordin. Fantoşă din paiantă strălucitoare. Balon subţirel, umflat până la refuz cu aerul prost mirositor al politicianismului de partid.

Lucrul era cu atât mai grav cu cât, în acelaşi timp, valorile reale ale literaturii române erau ţinute sub obroc. Ne aflam în vremea pamfletului. *Poezia putrefacţiei şi putrefacţia poeziei,* scris, din ordinul P.C.R., cu necruţătoare atitudine "partinică" de fiul lui A. Toma, membru al Comitetului Central, pamflet care urmărea lichidarea marelui poet Tudor Arghezi. Suntem convinşi că Sorin Toma are dreptate când respinge cu indignare afirmaţia calomnioasă aruncată mai târziu împotriva bătrânului poet: "În numele adevărului, declar că scriitorul A. Toma, tatăl meu, nu a avut nimic comun, nici direct, nici indirect, cu iniţierea şi elaborarea articolului amintit mai sus; iniţiativa a aparţinut conducerii partidului comunist şi hotărârea a fost luată la nivel înalt." Desigur, aşa cum afirmă Sorin Toma, situaţia era mult mai complicată decât îşi închipuie unii detractori. Ne întrebăm însă, cu durere, cum se va fi simţit A. Toma în postura de "poet de frunte" al ţării. Cum se va fi simţit acolo sus, în jilţul domnesc în care îl cocoţaseră comuniştii. Să sperăm - pentru el şi pentru amintirea lui - că nu s-a simţit la îndemână. În orice caz, fiul recunoaşte acum deschis că a fost o târzie, dar mult hipertrofiată - şi efemeră - "recunoaştere", şi că ea "avea să fie nefastă şi pentru opera lui A.Toma."

Într-adevăr, reversul a venit, implacabil. În ultimii ani, opera lui a dispărut de pe piaţă, nu a mai fost publicată. Numele lui revenea însă des în presă, devenit cuvânt nu numai de absolută depreciere, ci şi de oprobriu. Lozincă trecută din gură în gură, fără un cât de superficial contact direct cu textul poeziilor. Încercarea aceasta - iarăşi dictatorială, dar acum de pe, aşa zicând, alte poziţii politice - de a lichida un scriitor, este tot atât de nedreaptă şi condamnabilă ca şi nejustificata lui ridicare în slăvi. Ne alăturăm din tot sufletul celor spuse de Dumitru Micu în Prefaţa la volumul «*A. Toma. Pagini alese*» (editura Evenimentul, Bucureşti 1997): *"Căci a sosit - sau ar fi de dorit să înceapă - timpul judecăţilor cumpănite, drepte. Nici o operă să nu fie fetişizată arbitrar, dar nici exorcizată în necunoaştere."*

◆

Volumul, alcătuit cu pietate filială de Sorin Toma, cuprinde şi treizeci de pagini cu "Note bio-bibliografice comentate" ale acestuia.

Ele aduc date interesante din arhiva familiei şi citate din articolele critice cu privire la A. Toma. Ele se vor obiective, în primul rând "informative". În principiu, autorul îşi refuză, modest, dreptul la comentarii personale. Practic însă, o anumită notă de "pledoarie" persistă. Citatele pozitive sunt mult mai numeroase decât cele negative, autorul chiar polemizează cu unele dintre acestea din urmă, străduindu-se să le anuleze. Despre valoarea - uneori numai relativă - a aprecierilor pozitive, nici un cuvânt restrictiv.

Sorin Toma socoteşte, pe drept cuvânt, că, alcătuind acest volum, după o atât de îndelungă ostracizare a tatălui său, şi-a îndeplinit o datorie morală şi a făcut o operă utilă. A pus la îndemâna cititorului textul însuşi al poeziilor, îngăduindu-i astfel acestuia să-şi facă o părere proprie, întemeiată pe cunoaştere directă.

◆

Este ceea ce am făcut şi noi, citind volumul.

Suntem departe de concluzia distrugătoare la care ajunge Alex. Ştefănescu în "România Literară", în cronica intitulată "Stafia lui A. Toma". Opera lui A. Toma nu a fost inexistentă în epocă şi nu trebuie să fie nici astăzi. Dobrogeanu-Gherea i-a fost aproape. Caragiale citea cu el manuscrisul şi se oprea cu grijă la fiecare cuvânt discutabil. Vlahuţă şi Coşbuc l-au ajutat să obţină, prin lege individuală, în 1913, cetăţenia română. Demostene Botez povesteşte cum, prin 1910, pe când era elev la Liceul Internat din Iaşi, urmărea cu pasiune, în revistele literare ale vremii, poeziile lui A. Toma: *"Printre poeţii noştri preferaţi de atunci era A. Toma. Îi învăţam versurile pe dinafară, le discutam în grup, ba chiar în cenacluri literare. Eram tineri şi pretenţioşi..."* Au scris despre poeziile lui (volumul din 1926): Vianu, Eugen Lovinescu, F. Aderca, Romulus Dianu, Pompiliu Constantinescu, etc.

Ca profesor, se pare că a fost apreciat. Ca răspânditor de cultură, prin colecţia "Lectura", care apărea săptămânal, a tradus şi a făcut cunoscut publicului larg cititor multe dintre operele de seamă ale literaturii universale.

Ca traducător, s-a dovedit un talentat mânuitor al limbii, în special în frumoasa traducere a comediei lui Molière "Tartuffe", reluată pe scena teatrului românesc în ultimii ani, deşi mai existau şi alte traduceri. Este semnificativ şi ceea ce alegea Toma să traducă: lucruri care corespundeau concepţiei sale despre viaţă. Aşa, de pildă, în legenda talmudică “Femeia goală”. Simbol al adevărului, ea descoperă fără frică minciuna de la curtea regelui, cheamă la revoltă: *“Sus, visători somnoroşi!/ Sculaţi-vă, vă treziţi,/ Sclavi adormiţi!/ Ruşine vouă/ Că robotiţi!”* În final, ea se ridică la cer şi proclamă cu glas de tunet: *“Eu sunt lumina care luminează slova/ Ş tronul lui Iehova./ Eu sunt paloşul vâlvoritor din dreapta lui./ Un nume vrei să-mi pui?/ Sunt : Adevărul”*.

Poezia lui se situează constant pe linia unui umanism combativ. Formulările sunt, uneori, convingătoare: *“Steaua e în mine./ Drumul e drept.(....) Veniţi spre ţara/ Marelui dor”* (Cântecul luntraşului). Sau: *“Mi-e inima ca un ghioc/ Ce-a strâns în el tot cântul vieţii”* (Cântul vieţii). Sau: *“M'aş vrea doinarul unui veac ferice (....) Nu sunătorul, cum sunt azi, din goarnă/ Stârnind puhoiul crunt ce lumi răstoarnă”* (M'aş vrea doinarul).

Există la A. Toma un minunat simţ al continuităţii şi universalităţii. Se simte totdeauna român şi evreu. Pentru el, nu există contradicţie între iudaism şi creştinism. Cultura şi, deci, poezia lui, îmbrăţişează cu egală iubire tradiţia iudaică, elină, indiană, basmul şi doina românilor, legendele talmudice şi psalmii evreilor: *"Pune-ţi coiful, zeaua şi luceafărul în piept/ Voinic înflorit, ceasul ăsta-l aştept./ Mie dă-mi să mănânc o tavă de jăratic/ Să mai scutur iar sburătorul sălbatic./. Că-mi simt vremile'mplinite, pasămite, / Iarăşi să iau stelele'n copite"* (Voinic înflorit).

În astfel de poezii, precum şi în nu prea originalul dar melodiosul poem “Secerişuri sfinte”, de un patetism sincer, se simte priceperea lui în mânuirea limbii: *“Mai prinde grâna sfântă în strămoşeşti pământuri, / Nu-i încă, frate, ceasul deşertelor suspine:/ Şi n-au murit nici marii semănători de bine/ Ce merg cu dreapta'n soare şi-aruncă'n patru vânturi. (....) Semănători de vise, recoltele sunt coapte!”*

Foloseşte forme curente în epoca respectivă: sonetul, glosa *(“Fă flutur din omida cea de jos/ Eşti mic de nu creşti dincolo de tine”)*. Rareori încearcă inovaţii, ca în aranjarea grafică în triunghiuri a versurilor din “Triunghiul cocorilor”. Încearcă şi să modifice sau să invente cuvinte, conform ideii sale că scriitorul *"trebuie să fie nu numai un bun cunoscător al limbii, el trebuie să aibă şi curajul de a experimenta"*: întâlnim la el verbul *a licări* devenit tranzitiv. În general, are o predilecţie pentru substantive la plural: *“nemaisfârşirile păcii, auzuri ne'nnoptate”*. Întâlnim de asemenea: *“sfioasa tinsoare de buze, o boare de hume, sătule, aiurind un nume, însetoşează sufletul în mine fructele-aurite a sânurilor, în chip sirenic”*, etc.

Şi totuşi. Ca să ne spunem gândul direct, fără ocolişuri şi fără sfială. Mi se pare exagerată afirmaţia lui Tudor Vianu, pe care o adoptă şi Dumitru Micu: limba acestei poezii *“răsună nu ca o armonie nouă, dar ca armonie foarte pură”*. Prea darnic îmi pare şi Mirodan, când afirmă sentenţios: “Toma e un poet bun”. Eu aş spune numai: e un poet sârguincios, un făurar conştiincios care lucrează după tipicurile vremii.

Nu numai că a avut nenorocul ca primul său volum de poezii să se publice abia în 1926, în plin modernism. Chiar la epoca în care au fost scrise, sfârşitul secolului 19 şi începutul secolului 20, ele aveau amprenta epocii respective. Nu aduceau, cum greşit afirma Romulus Dianu, inovaţii deschizătoare de drum. Cu el, suntem şi rămânem în plin eminescianism, coşbucianism. Poezia lui seamănă uneori chiar cu a lui Bolintineanu (Decebal). Rămâne la nivelul artistic al lui Vlahuţă. Idei generoase, valoare artistică modestă.

Dar şi ca atare, îşi are locul lui bine determinat în istoria literaturii române. Nimeni nu-l poate scoate de acolo. Nici chiar printr-un act de obraznică samavolnicie.

A apărut

Dr. ERUHIM ROISMAN

Jocul aparenţelor

Povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".

I. E. Campus - "Minimum"

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".

Sebastian Costin – "Tribuna Magazin"

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."

Tania Lovinescu – "Ultima Oră"

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".

Rodica Grindea – "Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".

"Realitatea evreiască", Bucureşti.

……

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 40 shekeli la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

ELENA ESTHER-TACCIU

„Amintiri din două lumi”

Suzana Bratosin debutează cu volumul ei de 221 de pagini la «Minimum», care a girat la început şi alţi autori necunoscuţi. Să amintim numai cărţile Feliciei Keifa, prematur plecată dintre noi, dar acum trainic aşezată în raftul israelian românesc. În cazul Suzana Bratosin, al cărei text a fost pregătit pentru tipar de Sanda Peri, mai precizăm că avem în faţă un jurnal reconstituit, consemnare memorialistică a unei specialiste în biologie care-şi caută locul în profesie şi în lume. După experienţe care contravin dorinţei ei de afirmare profesională, de demnitate umană în România lui Ceauşescu, se decide să-şi urmeze soţul grafician şi pictor în Israel. Memoriile - prin urmare - au un dublu registru, sugerat şi de titlu. Realităţi social-politice româneşti, strategii motivate de legile supravieţuirii, soluţii la marginea compromisului moral sunt explicabile, iar autoarea, suficient de tare în faţa ei înseşi, nu le scaldă în sirop de trandafiri. În anul 1974 părăseşte hotarele şi traumele româneşti specifice familiei Suzana, Harry şi fetiţa, spre a ancora la ţărmul noilor dileme, de astă dată israeliene. Actualitatea cărţii derivă din complicitatea tematică implicând existenţele cititorilor israelieni înşişi, care vor asigura ecoul afectiv în timpul lecturii. E o prezumţie, dar cu şanse psihologice de exactitate.

Dublul registru este deci o realitate social-politică: două ţări, două sisteme, două mentalităţi parcurse de privirea şi aventura Suzanei Bratosin, eroina actului de curaj, emigrarea. Alte două etaje vin din construcţia adâncă a psihicului ei, cu obsesiile sale datorate familiei în care a crescut, cu criterii morale rigide.

Mici proprietari rurali, părinţii eroinei se izolează de viaţa Bucureştiului unde sosesc şi se stabilesc prin 1950, de teama de a dezvălui unele aranjamente nu tocmai legale cu terenul de vie de la ţară, pe de o parte. Pe de alta, codul etic al orăşenilor le pare obscur, periculos şi străin. Încercarea de a menţine regimul patriarhal în educaţia fiicei lor duce la eşecul primei ei căsnicii şi la înstrăinarea totală de părinţi în cele ce urmează. Suzana nu le satisface pretenţiile de meserie “serioasă”, ştiinţa geneticii îi lasă perplecşi şi pe mama şi pe tata, el petrolist, ea nu departe de a fi rămas ţărancă. Complexul cultural se manifestă încă în prima tinereţe, când studenta în biologie descoperă lumea regizorilor şi actorilor, a graficienilor boemi, camarazii lui Harry, viitorul soţ, redacţia SRSC, ca şi lumea universitară în care pătrunde. Decizia de a învinge se nutreşte din complexul de superioritate al elevei cu o foarte eficientă strategie a avansării şcolare. Psihanaliza împinge cauza decompensării agresive în eroarea părinţilor de a o numi de la început proastă şi urâtă, ceea ce va consolida curând, încă în adolescenţă, acele “păcate de vanitate şi orgoliu”, ca şi perfecţionismul ofensiv. Complexul de mamă dictatorială de pe urma căruia naratoarea suferă ca fiică, n–o împiedică să devină - culmea! - bunică abuzivă care dictează dietele lui Nomi, vitaminele necesare, de la înălţimea experienţei ei ştiinţifice. În privinţa fiicei, Cristina, lipsită total de aspiraţii intelectuale şi, pesemne, adversara specializării fanatice a Suzanei, ea e considerată un rateu. De fapt, Cristina va fi o mamă şi soţie bună, veselă, întrucât nu le e dat tuturor să fie doctori în biologie.

Nu se poate spune însă că eroina cărţii are vocaţia spirituală a adevărului absolut, fie şi în biologie. Teoria e descoperită instinctiv, pe când îndemânarea practică a muncii şi a succeselor de laborator o promovează către notorietatea revistelor americane. Institutul Weizman, unde devine stea în genetică după sosirea în Israel, este un caz de intuiţie vizionară. Spun asta pentru că, din modestul laborator bucureştean, la plecarea unui coleg cu bursă în această Meca israeliană a biologiei, Suzana ştie că-i va fi dat să ajungă şi ea acolo. Şi nu greşeşte. Energia ei volitivă naşte realităţi concrete, iar notorietatea şi recompensele o propulsează neobosit în cursa ambiţiei. “Vanitatea mea înnăscută m-a împins totdeauna către o activitate pe faţă, de pe urma căreia se puteau obţine beneficii formale şi sociale vizibile”, mărturiseşte undeva neobosita cercetătoare. Căsătoria ei chiar i se impune întâi prin poziţia socială a soţului-grafician care “îi gâdilă vanitatea”. Dur, dar sincer! Autoarea nu-şi născoceşte de altfel motivaţii nobile, ci pune degetul, dimpotrivă, pe scopul pecuniar, tangibil. “Unele dislocări” ale altora ca, de pildă, folosirea metodologiei unui coleg, Ştefan A. în lipsa acestuia din ţară, manevrarea universitarului Petre G., coautor de broşuri, până la obţinerea sinecurei în învăţământul superior ca asistentă, pot proveni din eficienţa genei materne, dârza şi implacabila proprietară de pământ. Aventura maritală nu are, la Suzana, logica sau lipsa de logică a pasiunilor. Asistentul universitar Doli B., tatăl Cristinei, util studentei ambiţioase, devine neinteresant şi chiar sub-cultural după ce-şi pierde postul. Decizia divorţului e netă şi cinică. Al doilea pretendent, profesor la Politehnică, meschin şi manipulativ, e demascat ca fals burlac şi părăsit şi el fără a clipi din ochi. Harry G., care-i oferă “securitate afectivă şi materială”, e selectat definitiv, fiind şi extrem de uşor de mulţumit în convieţuirea cotidiană. Nu antisemitismul mamei împiedică la început însoţirea tinerilor, ci conştiinţa ei că - faţă de Harry - face parte dintr-o “pătură socială mai sus plasată”. El e artistul fără avere şi servici, încasând când şi când de la Fondul Plastic sume modice, iar ea, mama, are pământ şi vie, chiar ilegale. Astfel conturată, eroina memorialistă, de o luciditate cinică, nu lasă loc sentimentalismului numit de noi - uneori pe drept - “feminin”. Ştiind ce vrea, rapidă şi necruţătoare în decizii, obişnuită să folosească oamenii din jur, inclusiv pe propria-i mamă pentru creşterea fetiţei, uzând de compromis şi de arma seducţiei în tinereţe, naratoarea este cu adevărat “Omul nou” construit de socialism pentru a supravieţui într-o lume aprigă sub aparenţe egalitare.

Harry, conturat în nuvela “O copilărie grea”, are totuşi mai multă substanţă epică. În perioada legionară rămâne orfan de mamă, moartă de cancer la 26 de ani, şi fiu neglijat al unui tânăr tată, parte a unei familii evreieşti aşteptând seară de seară deportarea în Transnistria, cu boccelele făcute. Sărăcia, foamea, lipsa de ghete şi haine, persecuţia îl fac pe Harry autodidact şi - la fel cu Suzana - considerat cam înapoiat de unchi şi mătuşi. O traumă similară deci motivează la viitorii soţi căutarea satisfacţiilor în altă parte. Harry descoperă desenul, copiază din reviste de modă toalete şi le vinde. Iată primii bani. Se înscrie, spre stupoarea familiei, la Şcoala de Arte Plastice; e chiar de la început apreciat. Intră cu succes la “N. Grigorescu”, îl absolvă, devine grafician cu comenzi, boem incorigibil şi tehnoredactor la Editura lui Marin Preda, numit în carte, undeva, “mic tiran”, nu şi “mare scriitor” cum ar fi de adăugat. În pofida săgeţilor antisemite ale unora la adresa numelui de Guttman, Harry se impune, ia premii şi cu greu cedează în faţa practicei soţii, care vede în România anului 1973 orizonturi negre. Iar ca singură soluţie, plecarea în Israel. Aici, fără să jinduiască la bani, lipsit de lăcomie, modest faţă de clienţi şi preţuri, Harry sprijină familia, trece de la grafică la pictură, vinde peisaje citadine în Europa, are succes la vânzările mondene, asezonate cu onomasticele gazdelor. Are succese la Paris şi nume solid astăzi. Un alt mod de a se impune, discret, boem, umoristic, defensiv, parcă în glumă. E mirat la urmă de veniturile tot mai substanţiale, şi deruta lui naivă îl face simpatic.

Creionarea imaginilor româneşti şi israeliene, instantanee epice în fapt, dau culoare relatărilor Suzanei Bratosin. Evident, ele se fac şi mărturie a modului ei de gândire. Cu justeţe descoperă autoarea abia în Israel că în România avusese acea “protecţie socială” care scutea indivdul de iniţiativa proprie obligatorie. Acele interviuri “profesionale” la Institutul Weizman, decisive pentru toată viaţa, în care cercetătoarea s-a aflat în faţa somităţilor ştiinţifice precum Iosi Aloni, nu erau de conceput în România. Acolo conta “originea”, intervenţia, “pila” şi atât. Perioada de dinaintea plecării în Israel dezvăluie trucurile de care nu toţi “candidaţii” pot uza. De pildă, Harry nu e capabil să joace în România rolul cetăţeanului obişnuit, fără a-şi demasca faza dramatică de om cu actele depuse (evident, faţă de prieteni, condiţia vitală a plecării). Nunta boemă la Sfatul Popular, fără a şti dacă Fondul Plastic îi va acorda mirelui în prealabil suma necesară pentru masa festivă, este indiciul mizeriei absolute.

Întrebările puse Suzanei şi soţului ei de către funcţionarii de la Ambasada Israelului demască inocenţa mirelui în ceea ce priveşte apartenenţa sa iudaică. Mă rog, a rămas orfan, iar internatele şcolare româneşti nu au putut să-l iniţieze în această chestiune delicată. Nu mai puţin relevante sunt micile scene de la începutul epopeii israeliene. Criteriul românesc aplicat obsesiv oricărui detaliu nou, bancnotele ciudate, lipsa de “lanţ” a W.c.-urilor, deşertul văzut din avion şi care face din Israel un “Congo” înspăimântător, gustul neobişnuit al mâncării, totul devine o dramă, o agresiune, sau cel puţin un disconfort. Drama serioasă a Suzanei, după “perioada de glorie”, provine din perfecţiunea tehnică a aparaturii care, cu vremea, nu-i mai pune în valoare dexteritatea manuală, atuul ei imbatabil. Pensionarea, scurta perioadă de pasiune gastronomică şi aterizarea în pagina scrisă sunt realmente eşecurile Suzanei, dar şi victoriile ei. Ideea curajului necesar care te fereşte de “platitudine, complezenţă şi suficienţă”, chiar dacă nu şi de erori, a fost “alternativa” pentru care, în aventura ei, a mizat. Şi, într-adevăr, acest cuplu de emigranţi a izbândit în Israel: omul de ştiinţă, femeia, şi bărbatul, pictor apreciat la Paris şi Tel Aviv, Harry Guttman.

Cu gândul la viitoarele cărţi, îi sugerez autoarei aceeaşi încrâncenare victorioasă în defrişarea asperităţilor stilistice, dar şi o veritabilă campanie împotriva neologismelor pretenţioase ce se învecinează cu argoul studentei din trecut, - alăturare bizară sub condeiul unei naratoare care se destăinuieşte.

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

**Cartea recent publicată
de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style
Bucureşti**

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

**ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829**

CAROL ISAC

Ştiţi ce suntem noi?
O naţie de negustori care s-a băgat în literatură

Aşa ne consideră prof. univ. Ion Rotaru. Aşa îşi explică el cum de–au *năvălit* în literatura română Gaster şi Tiktin, Gherea şi Ronetti Roman, Fundoianu şi Aderca, I. Peltz sau Mihail Sbastian.

Cu mulţi ani în urmă, în toiul unei discuţii despre Franz Kafka, cineva, care avea şi scuza că era foarte tânăr, a exclamat:

- Mie nu-mi place tipul ăsta!

"Tipul" fiind scriitorul pentru care cei prezenţi - cu o singură excepţie deci - aveau o mare admiraţie, toate capetele s-au întors mirate şi fiecare repeta parcă acelaşi semn de întrebare, încât omul n-a întârziat să se explice:

- Evreii să-şi vadă de negoţul lor şi să nu se bage în literatură!

M-am crispat, iar ceilalţi aveau privirile consternate. Nu din cauză că eram singurul evreu în această adunare de oameni inteligenţi, ci pentru că - mi-am dat seama - aberaţia era de o violenţă extremă. Numai o singură voce a ripostat manifestându-şi stupoarea.

Amintirea acelei întâmplări a năvălit nu de mult când am dat peste trei foiletoane ale profesorului universitar Ion Rotaru, dedicate temei "evreii în literatura română", în care punctul de vedere exprimat mai sus este reluat, cuvânt cu cuvânt, de astă dată nu sub auspiciile unui oarecare tânăr despre care nu s-a mai auzit nimic de atunci, ci ale unui profesor cu operă, el fiind între altele şi autorul unei istorii a literaturii române.

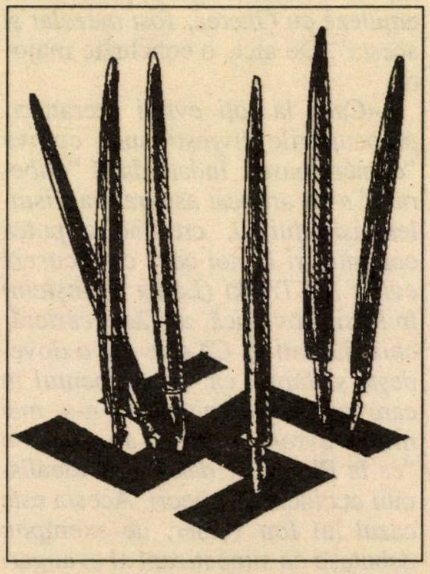

Ion Rotaru: Idiot şi ticălos

Cele trei articole ale profesorului răspund unei stări de spirit pe care dacă vrem să o cunoaştem trebuie să o privim din perspectiva clasei intelectualilor de suprafaţă. I. Rotaru nu este însă unul dintre aceştia. Fiind un antisemit visceral după cum îl prezintă aceste articole, nu admite nimic de la evrei cu excepţia a ceea ce poate cumpăra din prăvăliile lor. Evreii sunt, în viziunea lui, un fel de fiinţe cu care nu poţi şi nu trebuie să ai contigenţe şi care trebuie izolaţi în anumite rezervaţii de unde să nu poată pătrunde în alte locuri şi cu atât mai puţin în literatură. De altfel, nici nu pot avea vocaţia acesteia; îi sunt refractari, iar prezenţa lor în perimetrul literaturii nu este decât un vicleşug menit să surpe şi apoi să subjuge spiritualitatea românească.

Cum a explica pe scurt punctele de vedere ale profesorului este aproape imposibil, într-atât de şocante sunt argumentele sale, mă văd nevoit să le urmăresc în ordinea în care au fost înregistrate în articolele sale.

Ion Rotaru are, la început, un puseu sentimental amintindu-şi de adolescenţa petrecută lângă Buhuşi, târg cu mulţi negustori evrei pe care îi vizita adesea. Prototipul evreului s-a sedimentat în conştiinţa sa după chipul şi asemănarea micilor negustori:

«...Aceasta este viziunea mea despre naţia ovreiască: oameni ai negoţului, chiar foarte buni şi foarte indicaţi pentru aceasta, la mijloc fiind legile Talmudului lor şi relaţiile internaţionale pe care le au înaintea altora, uşurinţa de a se simţi bine oriunde le merge bine: "ubi bene, ibi patria"...

De aceea mă mir, sunt contrariat, nu găsesc explicaţie fenomenului, o explicaţie suficientă, care să fie cauza mulţimii evreilor între scriitorii români din ultima vreme. Uneori mă gândesc la una foarte simplă: voind să se asimileze, aceşti neasimilabili prin însăşi natura lor gândesc să pătrundă în spiritualitatea autohtonilor, ca Tiktin,

Clinica de medicină alternativă
„Anita – Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Shana Tova!

ca Gaster, ca Şăineanu, ca Gherea, Ronetti Roman, Al. Graur, mulţi dintre ei autohtonizându-şi numele: Cornea, Vrancea, Bratu, Ştefan Cazimir etc. etc. Savin Bratu s-a şi chiar botezat - bietul de el - înjurat foarte tare pentru aceata de sionistul prin excelenţă Zigu Ornea...»

Desigur, cu o atare idee despre ce poate fi un scriitor evreu, adică nimic altceva decât un domn Şloim, sau Iţic, sau Grimberg de la Buhuşi care vinde aţă şi haine vechi, dar care şi-a schimbat doar obiectul comerţului, nu dintr-o oarecare vocaţie ci din motive - vezi bine - oculte, ce altceva mai poate fi critica literară practicată de fiii rasei semite altceva decât tot o afacere de oportunişti înrăiţi?

Dar tabloul sordid al prăvăliilor evreieşti din Buhuşi precum şi portretele robot de indivizi sălbăticiţi ale negustorilor respectivi *(o arhitectură păcătoasă, rudimentară, pe bază de celulă şi ghetou... Negustorul stătea după tejghea, cam în întuneric... pentru că încăperea nu avea mai mult decât o fereastră sau cel mult două spre stradă formând în acelaşi timp şi vitrina...)* au, în cuprinsul articolelor profesorului Rotaru, funcţia de a accentua profilul de negustori al scriitorilor evrei. "Sionistul prin excelenţă", Zigu Ornea (Orenştein) este din Frumuşica, un târguşor de prin ţinutul Botoşanilor, fiu de mezelar. Savin Bratu (Bronştein) fusese "băiat de sifoane", căra sifoane şi "citea revista brăilenistă" după cum fiul mezelarului din Frumuşica visa, încă *"din fragedă pruncie să emuleze cu Gherea, fost mezelar şi acesta"*. De aici, o concluzie majoră:

«Cam la toţi evreii literatura, preocupările livreşti sunt cumva "comercioase". Îndată după "eliberare" s-au aruncat asupra marxismleninismului şi, crezând a putea continua şi la noi ceea ce făcuseră evreii lui Troţki (Leiba Bronştein) în Rusia sovietică, au făcut carieră, chiar lucrativă. Că este aşa o dovedeşte şi faptul că, în momentul în care marxism-leninismul n-a mai mers, evreii ideologi au întors-o "ca la Ploieşti", dând-o pe idealismul occidental, uneori. Acesta este cazul lui Ion Vitner, de exemplu: debutase ca simpatizant al avangardismului... preferând, îndată după război, critica şi istoria literară realist socialistă...»

Odată stabilit mobilul complotului sionist literar, ca având scopul să distrugă literatura română sabotând-o din interior, şi clarificată metoda de acţiune, adică strecurarea perfidă în literatura autohtonilor, consideraţiile critice care urmează continuă aceeaşi schemă graţie căreia manevrele literaţilor evrei sunt demascate iar scopurile lor înfierate în numele poporului român, victimă a acestor agresori.

Aproape că nu există scriitor evreu care să nu se fi adaptat criteriilor impuse de comunişti şi care, după căderea regimului să nu fi trecut urgent în tabăra cealaltă. I. Rotaru, ca fost coleg de universitate cu mulţi profesori evrei, nu-i iartă, denunţându-l între alţii pe Ov. S. Crohmălniceanu, care ar fi evoluat de la *"simpatizant al curentelor post-simboliste şi avangardiste... scriind apoi numeroase cronici, publicând numeroase volume de critică şi teorie literară realist-socialistă. Tot el avea să atace sociologismul vulgar, devenind şi un comentator al neo-avangardismului, al naratologiei, textualismului"* etc...

Cum se vede, în mintea profesorului nu încape ideea că un critic literar nu este neapărat un om politic şi că el comentează fenomenul ca atare fără să fie obligat să declare un partizanat anumit, iar viziunea sa estetică poate evolua în funcţie de evoluţia artei literare. Formaţia sa nu-i permite lui I. R. să înţeleagă că nu toate preocupările spirituale sunt politizate şi că literatura "neînregimentată" este, de fapt, cea care dăinuie. El aplică schema pe care şi-a creat-o în cazul oricărui scriitor evreu, originea etnică fiindu-i suficientă. Astfel Nina Casian *«a debutat sub semnul "hermetismului barbian", a "cârmit-o" spre poezia "omului nou", a revenit la "vechea matcă" şi apoi, nemaiştiind ce-i cu ea, a emigrat în America, nu în Israel. În Israel, ţară destul de bogată, confortabilă totuşi în comparaţie cu "păcătoasa" acum pentru evrei României, au emigrat toţi scriitorii evrei mai săraci cu duhul şi mai fără relaţii in-*

סלטי
צבר

AZUR, str. Tzabar 6
Tel.: 03/559-6842 Fax: 03/559-6841

ÎNTREPRINDEREA
SALATELE
„ŢABAR"
felicită devotata sa clientelă
urându-i
Shana Tova!
şi Hatima Tova!

ternaţionale (cum nu a fost cazul unui Şafran... al Ninei Cassian, al lui Norman Manea şi al altora) mai săraci cu duhul sau... pur şi simplu materialiceşte. Restul, puţini relativ, pe cât de bine situaţi, a rămas pe loc. Fac politică de dreapta... şi dacă e cazul, ca fedesenistul Ştefan Cazimir, de stânga, infiltrat în parlament printr-un truc specific rasei numit "partid liber-schimbist".»

Lui I. R. tot ce aparţine sau vine de la un evreu îi repugnă. Evreii se comportă, evident, "negustoreşte" primind bani - profesorii şi criticii - pentru referatele comandate de edituri, pentru traduceri din Stendhal, Balzac, Flaubert, Zola, Shakespeare, Tolstoi. Câştigau bani din această muncă. Ce oroare tipică rasei! Odată, în tren, a auzit-o pe Maria Banuş, căreia i se decernase un premiu literar, că şi-a cumpărat, cu banii primiţi, o brăţară:

"Era cât pe ce, trecând prin tunelele de la Timiş, când în compartiment se face beznă, să-i răsucesc mâna, să-i scot brăţara şi s-o arunc pe fereastră, fugind apoi în alt vagon şi sărind din tren la prima cotitură... Într-atât m-a cuprins revolta şi scârba..."

În fine, sfânta revoltă de neaoş a profesorului Rotaru atinge culmi de patriotism atunci când constată că obiceiul negustoresc, tipic evreiesc, de a primi drepturi de autor pentru romanele, poemele şi studiile publicate, i-a molipsit şi pe "bunii români". Mai mult, unii dintre aceştia s-au gândit chiar să facă avere cu condeiul:

«E cazul, lăsându-i acum la o parte pe Sadoveanu (care cerea o mie de lei pentru un şir de coloană de ziar) şi pe Arghezi (care a încasat milionul pentru "Scrieri", patru saci cu bancnote, abia încăpând într-o coşcogea Volgă, cum am văzut cu propriii mei ochi), să-l pomenim aici pe Zaharia Stancu, cu interminabilele, de nimeni citite până la capăt (nici chiar Al. Piru) "Rădăcinile sunt amare" şi multe alte "opere" când din el nu va rămâne decât "Urma", "Pădurea nebună", "Constandina" şi "Ce mult te-am iubit". Aşa şi Eugen Jebeleanu (autorul imposibilului "Surâsul Hiroşimei", iarăşi asiduu studiat în liceele noastre), chiar Geo Bogza, apoi Eugen Barbu, chiar Marin Preda, în anumite părţi, apoi D.R.Popescu, Paul Anghel (cu un roman în zece volume dedicat războiului de independenţă de la 1877, numai de mine citit, cred) chiar "revoltatul" - Dumnezeu să-l ierte - Lăncrănjan cu plictisitorii, kilometricii "Cordovanii" etc. etc. până la leneşul, "artistul" Fănuş Neagu, "povestitorul", până la Mircea Horia Simionescu, cu "chestiile" lui jucăuşe şi până la "misteriosul" mitolog Ştefan Bănulescu...

Toţi au făcut bani, cu... literatura.

Este efectul "neguţătoriei" ovreieşti, un pic cam altceva, ceva mai fin decât bişniţa ţigănească».

Nu pot încheia această trecere în revistă înainte de a repeta că totuşi I. R. nu este o figură proeminentă a intelectualităţii româneşti; el nu lasă în urma sa decât scrieri minore şi în general mă întreb cum ar putea lua cineva în serios acrobaţiile sale de istorie literară. Dar, din păcate, ele sunt luate în considerare şi intră cu uşurinţă în arsenalul antisemit curent. Făcând acest serviciu, profesorul îşi demonstrează utilitatea. Dar el nu se îndepărtează nici cu un milimetru de locul pe care stătea micul barbar improvizat în critic literar de care am aminit la începutul acestor rânduri.

P.S. Articolele la care m-am referit aici au apărut la rubrica "puncte de vedere" în publicaţia «Sinteze», în general de o bună ţinută intelectuală, făcând acum de neînţeles iniţiativa de a publica obsesiile saturate de ură ale profesorului I. Rotaru.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman
"Bătrânul ieri şi nenăscutul mâine"
(190 pag.)
de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei
şi se referă la noi,
evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri,
impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă
literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe
adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

PRIMIM LA REDACŢIE

•CĂRŢI •REVISTE •ŞI •SCÂNTEIERI •DE •GENIU •

- **Gândurile lui Şafran**
- **Există, da, există solidaritate scriitoricească**
- **Memoriile unui gazetar**
- **Dorohoi numărul 4**
- **Emanuel Valeriu de la TV**

ALEXANDRU ŞAFRAN
ESQUISSE D'UNE ÉTHIQUE RELIGIEUSE JUIVE

Les Éditions du Cerf
Paris

Este una dintre ultimele cărţi ale Marelui Rabin al Genevei care, prin scrierile lui, reuşeşte să lumineze căile - pentru mulţi încă, nu destul de bine cunoscute - ale învăţăturilor iudaice. Volumul, reunind o serie de predici, conferinţe şi comunicări ţinute în decursul anilor, tratează, după cum o arată şi titlul său, despre marile orientări etice ale tradiţiei judaice şi învăţaţilor ei, cu ample trimiteri la textele sfinte, pe baza cărora ne este prezentată o întreagă gamă de principii fundamentale, comandamente şi reguli de comportament.

Unul din aceste principii rezidă în necesitatea cunoaşterii Torei care arată evreului care este binele şi care este răul, cum să le deosebească şi mai ales să transforme răul în bine. "Îţi vei iubi aproapele ca pe tine însuţi - iată fundamentul Torei, marea regulă care conţine virtualmente toate celelalte porunci ale Torei, chiar luate în sensul strict juridic al cuvântului", ni se spune în capitolul care poartă titlul volumului. Iar între dragostea de aproape şi echitatea socială există o legătură intrinsecă. Întreaga Tora, scrisă şi orală, atrage atenţia asupra consecinţelor practice şi de ordin educativ, psihologic, moral şi spiritual, care rezultă din această relaţie. Astfel, actul de caritate, în viziunea evreiască asupra omului şi societăţii, capătă conotaţia unei datorii faţă de celălalt, a necesităţii de a da celuilalt ce i se datorează, pe bază de merite şi chiar în absenţa acestora. În această privinţă şi în altele, vocaţia omului este de a-i semăna lui Dumnezeu. Dar, ne avertizează autorul, încercând astfel să ofere răspunsul înţelepţilor Torei la marile întrebări care au frământat dintotdeauna spiritele, inclusiv cele laice, mai ales în acest veac însângerat care a fost al nostru, Talmudul şi ansamblul doctrinei evreieşti precizează că imitarea lui Dumnezeu trebuie să se limiteze la modelul mizericordiei lui. Omul este incapabil să deceleze întotdeauna legătura dintre bunătatea şi justiţia divină în efectele sale imediate şi cu atât mai puţin în cele depărtate. Ca atare, el nu trebuie să-şi aroge dreptul de a-l imita pe Dumnezeu în ceea ce consideră a fi justiţia divină, făcându-i să sufere după bunul său plac pe cei despre care apreciază că merită pedepsiţi de Dumnezeu, şi transformându-se astfel în instrument al Puterii Divine, în executant al voinţei acesteia.

La toate aceste comandamente de ordin practic şi ideatic, în interpretarea generoasă a marii conştiinţe care este Al. Şafran, se adaugă reflecţiile sale de esenţă filozofică, nu mai puţin interesante pentru toţi cei ce vor să înţeleagă subtilităţile gândirii religioase evreieşti asupra unor probleme atât de dezbătute în decursul veacurilor de la Platon încoace, precum raporturile dintre material şi spiritual şi reinstaurarea unităţii originare dintre ele, dintre autonomie şi heterotomie, dintre latura animalică a omului şi cea superioară a lui, care este aceea a spiritului şi a înţelegerii.

Alte capitole ne introduc în funcţiile rugăciunii, definită ca exerciţiu spiritual înainte şi după studierea Torei; în semnificaţiile sărbătorilor evreieşti şi în deosebi a Shabatului ("judaismul este o religie nu a plăcerii ci a bucuriei (...) care durează"); în tainele "direcţiei miraculoase" proprii istoriei Israelului, miracolul fiind privit ca un act extraordinar dar nu supranatural şi inexplicabil, în măsura în care se inserează în cadrul general al fenomenelor naturale şi se realizează prin mijloacele pe care natura însăşi le pune la dispoziţie pentru "a rectifica un curs devenit anormal din cauza răutăţii oamenilor" şi a "readuce natura şi morala la sursa lor comună"; finalmente, în profunzimile unei concepţii asupra sărbătorii de Pesah, pe care o vede ca o ilustrare a unui ideal de libertate absolută, adevărată şi eternă, având-şi originea şi garanţia în Dumnezeu, şi implicând în primul rând descătuşarea spiritului şi inimii, puterea de transcendere a "patimilor ce dospesc în interiorul omului", de înfrânare a "tainicelor forţe rele" ce-l îndeamnă la ură şi răzbunare, de realizare înainte de toate a eliberării morale din propria servitute interioară.

(Gina Sebastian Alcalay)

MARIA GĂETAN-MOZES
ZEUT
(Identitate)

Versuri
Traducerea în ebraică:
Shimon Haran şi Andrei Fischof
Bat - Yam, 1998

O plachetă care ne îndeamnă să spunem două lucruri: 1) aşa cum am avut prilejul (plăcut) să arătăm la apariţia versiunii originale - în româneşte - a poeziilor, Maria Găetan-Mozes se numără printre condeiele cărora le pasă; le pasă adică de ceea ce se întâmplă pe acest pământ israelian, vibrând la toate frământările, dramele şi nădejdile. 2) Shimon Haran, eminentul tălmăcitor de literatură română în ebraică şi Andrei Fischof, poetul care, asemenea regretatului Sebastian Costin, a ajuns a stăpâni fără şovăială limba biblică, se numără printre scriitorii de la noi cărora le pasă de colegii lor născuţi între Carpaţi şi Dunăre, ajutându-i, cu generozitate sufletească, să-şi vadă scrierile tălmăcite în ebraică. Meşteşugul vădit de Haran şi Fischof întru traducerea versurilor scrise de Maria Găetan-Mozes îţi stârneşte admiraţia. Gestul lor de solidaritate literară te emoţionează.

MARIUS MIRCU

M-AM NĂSCUT REPORTER

Vol. I şi II

Ediţia a II-a revăzută şi completată

Tel Aviv, 1998

Aşadar, ediţia a doua a cărţii de amintiri apărută la Bucureşti în 1981. O ediţie revăzută şi adăugită; revăzută, în sensul că autorul a inclus în pagini câteva fapte şi vorbe care n-ar fi putut să apară la ora 1981. Adăugită, în sensul că, reluând firul amintirilor, Marius Mircu vorbeşte despre cele ce i s-au întâmplat lui până la plecarea din România, şi apoi, de la sosirea sa ca «ole» în Israel şi până astăzi, la doi ani de finele mileniului.

Cartea (două volume masive) se citeşte, ca şi versiunea primă, cu plăcere. Şi cu folos. Afli o mie şi unul de lucruri interesante şi despre memorialist, şi despre epocă.

Şi mai afli ceva: că e foarte bine să-ţi înfrângi neîncrederea în tine, comoditatea, frica de hârtie şi, dacă socoţi că ai ceva de povestit, să porneşti a-ţi aşterne amintirile pe-un caiet dictando sau într-un computer.

«Acum - scrie autorul în prefaţa cărţii sale - *îmi propun să demonstrez prin exemplu personal că pentru a realiza o carte acceptabilă având ca subiect viaţa şi activitatea proprie, nu este neapărat necesar să fii o personalitate (dar peste cincizeci de ani, arătam, toate persoanele vor fi personalităţi), poţi fi un simplu cetăţean care şi-a îndeplinit - ori s-a străduit să-şi îndeplinească - datoria.*

Îndemn cititorii să facă la fel când nu mai au ce face. Destul cu născocirile literare, viaţa are mai multă, mai folositoare imaginaţie decât creierul, nimeni nu seamănă cu nimeni. Şi de ce numai scriitorii să fie scriitori?

S-ar putea să-mi replicaţi: "Dar viaţa mea nu prezintă nimic - ştii, chiar nimic - deosebit". Poate vă înşelaţi, dar nu-i exclus să aveţi dreptate. (Şi eu am gândit astfel despre mine). Încercaţi totuşi; dacă începeţi, nu vă veţi mai opri decât când veţi sfârşi (şi nici nu se ştie dacă veţi sfârşi vreodată!): veţi vedea ce interesantă la scris şi cât de neobişnuită în amintire e viaţa voastră, cu totul neobişnuită. S-ar putea ca, derulându-vă activitatea, să cam râdeţi, amar, de ceea ce aţi fost în stare să faceţi; nu-i nimic, nu vă formalizaţi pentru atâta lucru, aceasta înseamnă civilizaţie, progres: să râzi mâine de ceea ce ai făcut ieri! S-ar putea chiar să constataţi cu uimire că, dacă se scrie o carte despre un om pentru că e celebru, se poate să devii celebru pentru ca s-a scris - ori ai scris - despre tine o carte! S-a spus doar de atâtea ori că fiecare om este o excepţie de la regula generală; să ne purtăm ca atare. Scriindu-ţi memoriile, îţi trăieşti încă o dată viaţa "oprind clipele în loc, eternizându-le". E puţin lucru?»

DOROHOI

(Săveni - Mihăileni - Herţa - Rădăuţi - Prut)

Vol. IV

Alcătuire şi redactare:

Shlomo David

Tel Aviv, 1998

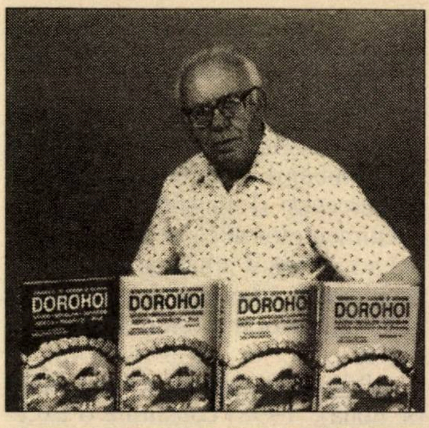

Shlomo David şi cei patru mari

Când a apărut vol. I din această carte, unde Shlomo David a strâns între coperţi mărturii, documente, fotografii despre trecutul şi prezentul obştei evreieşti din şi de lângă Dorohoi, "cunoscătorii" (recte cei ce, din lene şi neputinţă, nu cred în nimic) au exclamat: frumos, impresionant, dar cu asta - basta; degeaba se laudă Shlomo, volumul II nu mai apare niciodată. Când a apărut volumul II, "cunoscătorii" au exclamat: frumos, impresionant, dar cu asta - basta; volumul III o să apară la calendele greceşti. Când a apărut volumul III, aceiaşi "cunoscători" au exclamat: frumos, impresionant, dar - gata! cu asta - basta, volumul IV va apare la paştele cailor. Luna trecută a apărut şi volumul IV, la fel de bogat precum cele dinainte, oferind cititorului texte de Rav Efraim Gutmann, Marius Mircu, Uly Vălureanu, Lucian Zeev-Herşcovici, Manasse Radnev, S. Moscovici-Karmos, Evelyn Fonea ş.a. ş.a. precum şi o colecţie masivă de acte şi documente. Domnu' Shlomo, când apare volumul V?

(M. Rafael)

THE GLOZEL NEWSLETTER

Editor: Norman Simms,

Outrigger Publishers

Hamilton, New Zealand, 1998

Revista, care poartă numele unui important loc arheologic din Franţa, se află în al 6-lea său an de existenţă în general, şi în al 2-lea an al unei noi serii.

Ea are un caracter internaţional întrucât, alături de editorul neo-zeelandez se găsesc şi trei editori-asociaţi: un elveţian (H.-R. Hitz), un francez (R. Liris) şi un australian (D. Mackey).

Obiectivele principale ale revistei sunt originile conştiinţei, culturii şi limbajului. Iar întrucât câmpul de cercetare îl constituie dinamica evenimentelor al căror actor principal a fost omul arhaic şi preistoric, problemele arheologiei, antropologiei, lingvisticii şi istoriei nu vor fi ocolite.

Ultimul număr al revistei (4:45 (s. nouă), 1998) constituie o excelentă ilustrare a oglindirii acestor obiective prin intermediul unor articole dedicate unor aspecte esenţiale ale iudaismului.

D. Mackey atacă problema, mai rar dezbătută, a "antisemitismului academic" ("Velikovski şi antisemitismul academic"). Pornind de la un aspect pur tehnic - cel al cronologiei aplicată la istoria Egiptului - autorul discutat, dar şi alţii citaţi în lucrarea sa, pun în discuţie nu numai faţete ale istoriei biblice, nu doar consecinţe - eventual eronate - ale datării succesiunilor dinastice la egipteni, dar chiar şi apartenenţa lui Moşe la poporul evreu. Consecinţele antisemite ale acestor confuzii creditate cu adevăr sunt, cel puţin, următoarele: Moise este denigrat, negându-i-se originalitatea; simultan, e denigrat poporul evreu, negându-i-se calitatea de evreu a celui mai important lider al său, căci "Moise este egiptean" şi, în cele din urmă, este denigrat Dumnezeul evreilor, transformat într-o deitate locală, un spirit demonic al Muntelui Sinai.

Acest articol este completat cu un "Răspuns lui D. Mackey" (W. Théaux) care lărgeşte orizonturile deschise de articolul la care se referă.

Aceeaşi problematică a plasării lui Moise în cadrul istoric ce include egiptenii şi alte popoare din Orientul Apropiat şi Mijlociu, este scoasă în evidenţă de N. Simms în cadrul cronicii făcute la volumul lui André Chouraqui: "Moise: călătorie la hotarele unui mister revelat şi a unei utopii realizabile". N. Simms surprinde lumini şi umbre ale textului analizat, care permit o situare mai exactă a personajelor epocii Exodului evreilor din Egipt, a adevăratului lor rol în acest complex eveniment, precum şi a desfăşurării acestuia.

(Vladimir Eşanu)

«ROMÂNIA LIBERĂ», Bucureşti, publică, sub semnătura criticului Nicolae Prelipceanu, o recenzie la «Dicţionarul Neconvenţional...».

Extras:

"La Editura Minimum din Tel Aviv a apărut al doilea volum al unui *Dicţionar neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română* (literele D-E-F) semnat de cunoscutul dramaturg Al. Mirodan (v. "Ziariştii", "Celebrul 702", "Şeful sectorului suflete", "Noaptea e un sfetnic bun", scrise şi jucate în România pe când autorul trăia aici). Deşi respectă criteriul alfabetic, autorul *Dicţionarului* e neconvenţional şi vorbeşte şi de alţi scriitori, al căror rând va veni în alt volum, introducându-i cu ajutorul unor cuvinte-cheie care fac parte din seria D-E-F. Dincolo de acestea, Al. Mirodan scrie literatură curată, articole despre diferiţi scriitori, majoritatea formând mediul pentru un B. Fundoianu sau Virgil Duda.

Dicţionarul e mai mult decât l-ar arăta titlul, el cuprinzând scrisori, memorialistică, o bogată şi fascinantă ilustraţie. Pentru cei care sunt la curent cu viaţa literară românească din acest secol, *Dicţionarul* lui Al. Mirodan e dătător de melancolii şi revelaţii, atâtea nume apărute şi dispărute spre Buenos Aires, Sao Paulo, New York, sau Ierusalim, reapărând în plus cu informaţiile despre viaţa lor la zi, scrise de un om pentru care scrisul nu e un simplu hobby ca-n atâtea cazuri, ci formă a spiritului, a vieţii, în cele din urmă.

Dicţionarul neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română al lui Al. Mirodan e o carte captivantă de literatură."

EMANUEL VALERIU

Politica fără anestezie

42 de interview-uri

Cu o prefaţă de Mihai Pelin

Ed. Step by Step Press, Bucureşti

Gazetar sportiv în tinereţe (şi jucător de rugby în timpul liber), redactor-şef în anii '60-'70 la ziarul "Sportul", Emanuel Valeriu a intrat ulterior la televiziune, impunându-se în scurt timp ca unul din cei mai buni reporteri ai micului ecran. Şi, mai ales, ca un excelent autor de interview-uri. În zilele (şi nopţile) din decembrie 1989 a jucat un rol important în transmiterea Revoluţiei (cu sau fără ghilimele); iar în 1990 a ocupat funcţia de director general al Televiziunii.

Plăcerea lui cea mare în anii post-decembrişti nu era însă aceea de a da dispoziţii subordonaţilor şi de a scrie "se aprobă" pe cereri, ci de a face interview-uri cu întrebări directe, cu respingerea răspunsurilor evazive şi "după plop", cu, nu o dată, agresivitate, ca un Dan Rather de Bucureşti. Fostul rugbyst se arunca asupra interlocutorului, placându-l ca pe stadion şi silindu-l să scape balonul oval din mâini. Adică să dea răspunsuri adevărate.

Printre jucătorii "adverşi" pe care i-a tratat aşa pe micul ecran, se află, adunaţi în cartea despre care vorbim, Ion Iliescu şi Gh. Apostol, Alexandru Bârlădeanu şi Petre Roman, Silviu Brucan şi Corneliu Mănescu, Constantin Pârvulescu şi Corneliu Coposu, Virgil Măgureanu şi Moses Rosen, Ion Raţiu şi Mihai Pelin... şi mulţi, mulţi alţii. Cu toţii - poate - ar fi vrut să spună mai puţin, dar Emanuel Valeriu i-a făcut să spună mai mult. Ceea ce a dat naştere câtorva destăinuiri neaşteptate şi câtorva revelaţii din care cititorul "Politicei fără anestezie" are prilejul să înţeleagă mai bine ce şi cum a fost cu România între '89-'93.

G. CĂLINESCU
Viaţa lui Mihai Eminescu
Ed. Teşu, Bucureşti 1998

E o anume curiozitate în acest act editorial, ca un evreu israelian să tipărească în România cartea fundamentală a istoriografiei şi exegezei eminesciene.

În 1938, dând tiparului naraţiunea sa despre viaţa lui Mihai Eminescu, scriitorul George Călinescu avea certitudinea că a încheiat definitiv biografia critică a marelui poet. Nu avea să fie aşa. Câţiva ani mai târziu România intra în orbita comunismului. Autorul "Vieţii lui Mihai Eminescu" a fost scos de la catedra universitară şi un timp nu a mai publicat în presa literară. Abia în jurul anilor 1956 G. Călinescu a fost "recuperat" şi a republicat "Viaţa lui Mihai Eminescu", făcând multe concesii cenzurii atotputernice.

"Editura Teşu" republică astăzi ceea ce s-ar putea numi "ediţia princeps", aşa cum a gândit-o şi a scris-o cu adevărat Călinescu. E un "restitutio in integrum" care face dreptate istoriei literare româneşti.

La Bucureşti, presa românească a consemnat cu interes apariţia cărţii. Am vrut să aflu chiar de la editor ce anume l-a determinat să retipărească această capodoperă a lui G. Călinescu:

– Am absolvit Literele şi la examenul de stat am susţinut teza "Luceafărul eminescian", ne-a declarat d. Teşu Solomovici. Vraja versului eminescian a rămas vie în sufletul meu. Limba românească îi datorează lui Eminescu totul. Pare curios, dar tocmai această carte fundamentală despre viaţa lui Eminescu era interzisă şi nu se afla în biblioteca Facultăţii de Filologie. Cât am alergat eu după ea în urmă cu vreo 40 de ani... Vă puteţi închipui ridicolul situaţiei? Să scrii o lucrare despre opera lui Eminescu şi să nu poţi lectura biografia poetului! Amintirea acestei fărădelegi am păstrat-o în subconştient, şi poate aşa se explică de ce tocmai Teşu Solomovici din Israel a retipărit, la Bucureşti, biografia «poetului-nepereche».

– A fost Eminescu antisemit?

– Spre cinstea lui, biograful, G. Călinescu - democrat convins - nu insistă asupra publicisticii poetului. Nu există în poezia lui Eminescu incitări anti-evreieşti. Dar, ca ziarist la *Timpul,* gazeta conservatorilor, Eminescu a publicat o serie de articole privitoare la chestiunea evreiască, îmbibate de xenofobie.

– Ce mai pregăteşte "Editura Teşu"?

– Am sub tipar patru cărţi: "Războaiele secrete ale evreilor (Mosadul)", carte ce va apare sub semnătura mea; "Legendele hasidice ale lui Martin Buber" (tălmăcite de Dora Litani); "Antologia de scrieri erotice" întocmită de cărturarul Emil Wittner, precum şi o ediţie nouă din "Învăţaţi rapid limba ebraică", un ghid care s-a epuizat într–un timp record.

(T. Ronald)

LA CO-OP IERUSALIM

secolul 21 a şi sosit!

De Sucot şi Simhat Tora – simboluri ale învăţăturii, bucuriei şi progresului permanent – conducerea CO-OP IERUSALIM adresează un cald salut şi urări de sănătate şi voie bună originarilor din România şi întregului popor evreu.

Folosind metode avansate în aprovizionare şi utilaj modern în depozitarea şi distribuţia produselor, reţeaua de supermarkete CO-OP IERUSALIM pune la dispoziţia publicului mii de articole de calitate superioară din ţară şi din străinătate.
O vizită la o unitate CO-OP (Hiperzol, la Talpiot-Mizrah şi Beit-Şemeş) este o încântare pentru ochi şi o bucurie pentru orice gospodărie!

HAG SAMEAH!

חג שמח!

MOSHE GOLDSTEIN
Director General

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Politeţea lui, prea de tot gratuită, constantă şi unanimă, seamănă atât de bine a risipă încât nici nu e de mirare că uneori ea pare drept ceea ce şi este: o indecenţă care se răsfaţă-ntr-un surâs.

❖ Există cred şi în viaţa noastră – aidoma ca în cine ştie ce univers – "găuri negre", insondabile. Ce-or fi aşteptând aceste abisuri să înghită?

❖ A condamnat în împărăţia sa toţi arborii care nu dădeau fructe. Până în ziua când i s-a întâmplat să se odihnească sub coroana unui arbore care nu avea nimic alta de oferit decât umbra lui.

❖ Nici o filozofie nu-ţi poate lua durerea şi moartea. Cel mult, te poate ajuta să-ţi rabzi durerea şi să–ţi aştepţi moartea.

❖ Nu răpi nimănui o credinţă pe care nu i-o poţi înlocui.

❖ **Dracul** şi **Îngerul,** s-ar zice că deşi chiriaşi la aceeaşi gazdă, nu ţin deloc să se întâlnească.

❖ Fiecare respiră pentru el şi moare singur.

❖ "Doamne, dă-mi mie necazurile, durerile şi moartea pe care le–ai hărăzit copilului meu…". Ipocritule! Le ceri pentru că ştii prea bine că nu-ţi vor fi date!

❖ Marile dureri îţi alungă prietenii – pentru că oamenii suportă greu ideea că li s-ar putea întâmpla şi lor ceea ce ţi se întâmplă ţie.

❖ Îmi amintesc, între altele, din copilăria mea, de singurătatea unui scaun schilod şi de imensa inutilitate a unei lumânări aprinse în plină zi.

❖ Ascultă cu atenţie glasul muribunzilor! Nu se ştie niciodată ce taină sau ce mister îţi pot divulga în ultima clipă.

❖ Nimeni nu refuză toamna să mănânce un măr, numai pentru ca să-şi cruţe amintirea mărului înflorit din primăvară.

❖ Să nu-ţi propteşti scara în nisip, nici s-o sprijini în vânt.

❖ Energia – ca manifestare a Dionisiacului în univers.

❖ Sunt minciuni care costă mai scump decât adevărul. (Ceea ce nu va să zică că adevărurile sunt întotdeauna ieftine).

❖ Există nenorociri care se pot moşteni? Bineînţeles! Aşa cum există şi nenorociri care nu se pot refuza.

❖ Zeii nu stârnesc milă. De aceea, se vede, nimeni nu plânge la moartea lor.

❖ Sângele tinereţii nu îngândurări cărăuşeşte, ci numai îndemnuri către toate ispitele lumii.

Cu prilejul Anului Nou 5759

BRUNO LANDSBERG

felicită clienţii firmei

SANO

şi le urează

Hag Sameah şi Shana Tova!

De asemeni întregului popor israelian

Un an bun, cu pace şi bunăstare!

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 1998

ZODIA BALANŢEI PENTRU TOŢI (22.09–21.10): împarte cu generozitate influenţa binefăcătoare a planetei Venus asupra tuturor celorlalte semne. Aduce reuşită în proiecte băneşti, câştiguri, contracte, protecţii neaşteptate de lungă durată, copii doriţi, izbânzi în carierele artistice, călătorii. Pentru cei născuţi sub Balanţă şi singuri anul a adus totuşi încurcături în legăturile romantice. E de căutat cineva sub Jupiter (Săgetător, Peşte). Abia după eclipsa din 22.09 se realizează proiecte mereu amânate din cauze deseori obscure, şi chiar vin bucurii în viaţa de familie. Zodiile care beneficiază de darurile Balanţei sunt: Taurul, Berbecul, Leul, Săgetătorul, Vărsătorul, Racul, Scorpionul, Peştele, Gemenii, Fecioara. Totuşi mai există planete inverse, care ne-au făcut viaţa amară toate lunile trecute. Unele s-au "îndreptat", dar Neptun, Jupiter şi Uranus ne vor înţepa până în 18.10, cu posibile pericole. În Zodia Balanţei mai putem conta pe cifra 7, pe culorile deschise, pe ziua de vineri; să ţinem în casă trandafiri. Avem sensibilităţi la rinichi. Şi să evităm dulciurile în exces.

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

RĂSPUNSURI PENTRU CITITORI

STELA P., Petah Tikva: Fiind Taur cu a doua Zodie în Gemeni, ai şansele unui an mai liniştit decât cel care a trecut, – de fapt, pot spune după doi ani cu destule obstacole. Sănătatea nervoasă a fost şi ea în mâna lui Saturn, destul de zgârcită. Acum vei căuta alianţe cu Raci, Gemeni, Săgetători, evitând Tauri, Berbeci, Scorpioni. O piatră de purtat, cu şanse în alianţe şi alinarea agitaţiei interioare, este în Horoscopul tău Piatra Lunii, montată în inel de argint cu partea din spate deschisă, să adere la piele. Are acţiune şi în ce priveşte speranţele tale. Poţi de asemeni purta un medalion de agată gri-bleu, tot în argint, tot deschis la spate, pentru şansă. Marţi e zi nefavorabilă şi nu miza pe ea pentru iniţiative. Dimpotrivă, fixează-le miercuri şi joi. Eşti om al datoriei, generos, chiar pasionat, dar deseori te zbaţi între extreme, exagerând fie pericolele, fie ghinionul. În ce priveşte situaţia bănească pentru '98, ai câteva coincidenţe faste care-ţi vor aduce beneficii. Te-ai putea ocupa cu plasarea de obiecte de podoabă, inclusiv pălărioare, accesorii, sau ceva privind mâncăruri tradiţionale de făcut (şi plasat). Din aşa ceva ţi-ar ieşi un bun câştig. Ca medalion, e de purtat Geamănul, căci de la Taur ai obstacole mai multe. (Geamănul este a doua ta Zodie, mai cu noroc.)

EA şi EL îşi primesc cu mare întârziere Horoscopul armoniei, căci rândul a fost lung, şi revista, numai cu programare lunară. Fiind însă "de bine", răspunsul meu nu vă va aduce tensiuni. Interesant că fata e Balanţă sub Săgetător, iar el, Fecioară sub Balanţă. Înseamnă că Balanţa e într-un fel patroana norocoasă a ambilor "candidaţi" prin duioşia planetei Venus care i-a reunit. Ce să-i faci, nu totdeauna normalul garantează reuşita unui cuplu, şi lucruri bizare în ochii altora sau ai opiniei comune, iată, consolidează o căsnicie. Nu văd decât aceeaşi armonie în viitor, aşa că nu va fi inutil să-i configurez pe tineri tocmai de Zodia sub care ne aflăm.

Ea (fata) este blândeţea personificată, generoasă, uneori dezorganizată, corectă până la exagerare, cu dispoziţie deseori schimbătoare. Oricum, i-au fost sortite două căsătorii, una timpurie cu ghinion, şi una târzie cu reuşită. Zilele cu noroc în fiece lună pentru amândoi sunt 3, 6, 12, 15, 21, 24, 30; vineri; atenţie marţi şi sâmbătă la volan. Fata să nu facă înot, şi să evite Scorpionul ca individ şi ca Zodie. Atenţie la viroze, astme, tensiune, unele idei fixe. Cea mai bună lună la amândoi, Balanţa. El să fie atent la ficat, control la diabet, fără dulciuri în exces. Defectul lui: dă înapoi tocmai când trebuie să fie în ofensivă. Fata mai are cifră bună 7, şi poate avea noroc şi nervii mai tari purtând Piatra Lunii (Even Iareah) în argint.

ELVIRA şi FIUL. Aveţi în Horoscop o zodie comună. Ascendentul (a doua zodie) sub Balanţă; blândă, iubitoare, devotată, dar care are mari greutăţi în luarea hotărârilor. Lupta vieţii vă pune în dificultate; nu vă vine a crede că oamenii pot fi răi, şi vă alegeţi prietenii împodobindu-i cu calităţi ce de fapt nu există. De aici mari deziluzii. Tu, Elvira, eşti în plus Rac, care suferă oricum de "singurătate totală", cum scrii. Ai mare nevoie de tandreţe şi în lipsa ei dramatizezi mult. Să nu-ţi creşti fiul prea dependent de tine, căci apoi îi va fi greu să decidă singur. E adevărat că ai avut acest an greu, căci Marte din '98 şi '99 pune piedici Racului. În orice situaţie tu trebuie să pui condiţiile de la început şi pe parcurs să ceri respectarea lor. Întotdeauna să pretinzi semnătură scrisă. Date cu noroc în fiece lună la amândoi: 2, 5, 7, 11, 14, 16, 20, 23, 25, 29. Se vede pe chip tensiune nervoasă, să porţi în argint Piatra Lunii (inel sau medalion). Noroc în Săgetător, decembrie. Băiatul e Taur cu aceeaşi Balanţă, e foarte iubitor şi Luna îi dă melancolie şi caracter asemănător cu tine. N-are însă atâtea obstacole. Realizările provin de la tine. Va fi totdeauna un fiu bun. De Zodia Balanţei, bucurii deosebite în casă.

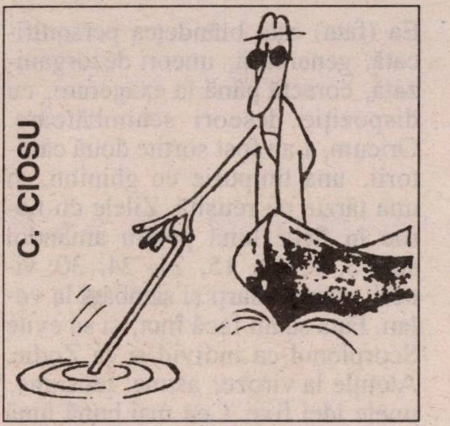

Pescuitorul de perle

MINIMUM
stă rău cu râurile

“Două femei tinere priveau... curgerea, când mai lină, când mai grăbită a râului Prahova, în drumul său către Dunăre...”

(“Minimum”, nr. 136/1998; comunicată de av. Sergiu Brandt din New York, care își amintește că, de fapt, Prahova se varsă în Ialomița.)

Româniile

Prințul Charles în România

Prințul Charles va vizita aceste țări pentru a-și exprima sprijinul fața de reformele din zonă, precum și pentru a constata la fața locului rezultatele programelor de reformă, a mai menționat sursa citată.

(“Revista Mea”, 27.7.98; comunicată de dr. Carol Neuman, rh. Pinkas 67, Tel Aviv 62157.)

O revistă cu două fețe

“Janus a ieșit viu din pântecele balenei”.

(“Marianne”, Paris, 1998; comunicată de Robert Manicatide, Paris XV-ème, B.P.58938; corespondentul nostru, surprins că reputatul săptămânal are, ca Janus, două fețe, “una serioasă și una superficială”, atrage atenția redacției că personajul care-a scăpat cu bine din pântecele balenei este Iona.)

Când grevele fac declarații

“Organizatorii fac apeluri disperate atât la piloții companiei Air France, cât și la lucrătorii din·domeniul căilor ferate, apelând la declarațiile unor foste și actuale greve ale fotbalului francez, doar-doar vor reuși să-i îmbuneze pe cei care, profitând de acest eveniment, cer câteva sute de franci în plus la salariile lor lunare”.

(“România liberă”, Buc., 8.6.98; comunicată de Renata Solacolu, București, Calea Dorobanți 135-37,- care, ferm convinsă că nici fostele greve, nici cele de azi nu fac declarații, crede că, de fapt, e vorba de foste sau actuale stele sau vedete ale fotbalului.)

Tăcerea e de aur

“Inspectorii de la fisc au găsit 8 kg. de aur nemarcat, în valoare de 300 de milioane de dolari”

(“Ultima Oră”, 11.7.98; comunicată de Henriette Goldberger, POB 5485, Natzeret Illit 17542,- care, știind din același ziar că un kg. de aur costă circa 40.000 de dolari, consideră că prețul celor 8 kg. e cam piperat.)

Cu ce,
cu cheia de conserve?

“Italia salută deschiderea guvernului cubanez”

(“România liberă”, Buc., nr. 2515/98; comunicată de Bițu Grossu, Iași, POB 2587.)

POȘTA

Adela Șmilovici, Tel Aviv (aveți dreptate, formularea din ziarul respectiv à-propos de procesul Manbar este confuză); **Liliane Schwartzhart,** Roma, Italia; **Sorin Tomkin,** Haifa; **Nelly Wechsler,** Beer-Sheva; **ing. Dumitru Vlasic,** Los Angeles, SUA (nu orice greșeală de tipar e o perlă).

AL. MIRODAN
DICȚIONAR NECONVENȚIONAL
VOL. II
D E F

"O carte monumentală… O carte minunată, captivantă".

I. Eugen Campus
"Minimum"

"Un monument al literaturii române".

Marin Diaconu
"Radio România"

"O lucrare de pionierat… o încercare cu totul singulară de a ieși din canoanele istoriei literare".

Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureș

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".

Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicționarul… oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".

Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicționar»".

I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".

N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol… Mirodan are condeiul coțcar și știe să nu fie searbăd pe nici o pagină".

George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O puzderie de protagoniști sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".

Geo Șerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".

I. Știubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment… un roman".

Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

……

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 100 de șekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA și celelalte: 40 de dolari

PATRICIA HIGHSMITH

Răzbunarea uriaşului singuratic

Moby Dick al II-lea: aşa ar fi meritat să se numească eroul acestei povestiri! Autoarea de romane poliţiste Patricia Highsmith ne istoriseşte o poveste din care aflăm cum au izbutit oamenii să transforme un blând cetaceu într-un monstru...

Era în toiul verii. Soarele îşi revărsa razele asupra mării de sineală. Peştişorii înotau aproape de suprafaţă. Balena, mereu în apropierea soaţei sale, se însorea în apa caldă. Câteodată îi făcea plăcere să se dea la fund, apoi se ridica iar cu zgomot pe salteaua moale a mării. Soaţa sa, care născuse de curând, înota mai lent, dar câteodată cuteza să-şi satisfacă curiozitatea apropiindu-se de malul crestat de golfuri al insulelor. Ştiau amândoi că acolo îi pândeau primejdiile, căci insulele acelea erau locuite de oameni; dar ce să-i faci, balenelor le-a plăcut dintotdeauna să-şi dea la iveală puii în ape molcome. Acolo unde se aflau acum treceau arar vase spre apele sudice ale Pacificului, iar cele cu care se întâlneau erau lungi şi plate şi nu se abăteau din calea lor. Mai ameninţătoare li se înfăţişau insuliţele acelea de unde porneau la vânătoare în larg catamarane şi chiar canoe, ca să nu mai vorbim de bărcile care aveau câteodată motoare şi chiar tunuri cu harpoane.

O coloană de apă amestecată cu aer îi semnaliză balenei locul unde se afla soaţa sa, în apropierea plăjii aurii, tivite cu palmieri ce se încovoiau sub suflarea vântului.

“Hei-ho!”, se auzi o voce omenească.

Balena îi trimise pe sub apă soaţei sale un sunet de alarmă. Auzise adesea glasuri omeneşti, de fiecare dată altele şi totuşi mereu aceleaşi. O văzu cum se răsuceşte sub apă, în vreme ce spinarea puiului ieşea pe jumătate din valuri. Oamenii îşi împinseseră barca în apă şi urlau cât îi ţinea gura. Atunci când balena îşi ridică capul, văzu prima lance zburând. Soaţa sa se căznea să-i vină mai aproape. În spinarea sa se înfipsese o lance. Soţul se lăsă în adânc şi izbi de jos barca cu atâta putere încât o răsturnă. Dar între timp i se înfipsese o lance deasupra frunţii.

Oamenii se aflau acum în apă. Erau cu toţii înarmaţi cu lănci şi înconjurau înotând balena mamă. Tatăl se năpusti asupra lor şi-i strivi pe doi dintre ei între buze.

Izbucniră urlete. Apa se colora în roşu. O a doua lance i se înfipse în spinare. Oamenii îi târau tovarăşa spre mal.

Oamenii aceştia blestemaţi! Cetaseul ştia că aceste jivine nu atacau de obicei fiinţe atât de mari ca el sau ca soaţa sa. Nu vânau decât vacile de mare care nu erau decât pe sfert atât de mari. De rechini aveau o frică de moarte. Balena înotă, mânioasă, mai departe, fără să-i pese încotro se îndreaptă, dar fără să-şi dea seama căuta pentru rănile ei curenţi reci. Înotă aşa o bucată de vreme, până ce furia i se mai potoli. Atunci când se ridică la suprafaţă ca să respire, soarele stătea să asfinţească. Înainte să se lase întunericul întâlni un cârd de peştişori, în care se năpusti cu gura deschisă.

Singurătatea îi stârni o tristeţe apăsătoare. Coborî în adânc, unde slobozi strigătul său ascuţit: “Huu-waaaa-uuh!” şi prinse să stea de vorbă cu sine însăşi. Înainte îi era destul să vorbească cu soaţa sa, ca s-o ferească de duşmani.

După câteva săptămâni cetaceul porni spre nord, unde apa mării se arătă a fi din ce în ce mai rece. De insule se săturase! În pielea sa mai erau înfipte vârfurile de os ale harpoanelor. Cel mai mult îl stingherea unul care-i rămăsese înfipt deasupra ochiului stâng şi care-l scotea din fire, mai ales atunci cînd rămânea agăţat de alge. Aşa se face că era veşnic nervos şi agresiv. Într-o zi pătrunse, din nebăgare de seamă, în gura unui fluviu. Înotă aşa o bucată de vreme în largul estuar, fără să observe că nu se mai afla în apele mării, până ce gustul acru-amărui al apei şi zguduirea produsă de un obiect greu ce fusese aruncat în nemijlocita sa apropiere în apă îl dumiri că înota într-o direcţie greşită, probabil într-o înfundătură – şi ceea ce era şi mai rău, într-un loc unde se aflau oameni. Auzi chiar şi duduitul unor maşini. Se întoarse şi se cufundă în adânc cu gândul de a se întoarce acolo de unde venise. Apa era împuţită şi albia era semănată cu obiecte ascuţite de metal, cu cilindri, odgoane şi lanţuri ruginite. Deasupra balenei se legănau pe unde bărci, pe care le azvârli afară din apă. Se bucură auzind glasuri omeneşti îngrozite. Cu o lovitură zdravănă din coadă zvâcni înainte. Un obiect ascuţit îi alunecă peste frunte şi rămase agăţat de unul din harpoane.

Câteva clipe simţi că trage după ea o greutate, nu atât de mare totuşi ca să o oprească în loc. În sfârşit ajunse în largul mării. După ce se adihni puţin, simţi de ambele părţi ale corpului ceva greu, care o trăgea în adânc. În stânga şi în dreapta văzu câteva greutăţi care atârnau de un odgon. Înotă un timp de-a-ndăratelea, dar nu se putu descotorosi de ele.

Odgonul acela se agăţase într-unul din harpoanele care-i rămăseseră înfipte în corp. Îşi întoarse nasul spre una din greutăţi, dar n-o putu atinge. Avea forma acelor obiecte cu care era marcată intrarea în gura fluviilor, dar obiectele acelea erau parcă mai mici. Nu se mai putea ridica acum atât de repede la suprafaţă ca să respire şi atunci când voia să rămână acolo ca să găsească ceva hrană, obiectele se înălţau şi ele spre suprafaţă, apoi iar începeau să se cufunde.

Odată, când se afla în Pacificul de nord, se ridică spre suprafaţă ca să respire, dar jetul său de vapori stârni un ţipăt de sirenă. Balena văzu silueta ameninţătoare a unei baleniere care i se ţinea pe urme. Turbată de mânie, balena se repezi cu fruntea în coasta vasului. Ştia că greutăţile pe care le trăgea după ea îi lăsau puţine şanse de salvare. Durerile pe care i le stârneau harpoanele o făcură să-şi piardă direcţia şi să treacă alături de vas. După câteva clipe auzi sub apă zgomotul unei explozii, apoi văzu corpul vasului cum se cufundă în adânc. Înotă mai departe.

Din cei opt oameni din echipaj supravieţuiră cinci, care istorisiră ciudata întâmplare: prin împrejurimi se afla o balenă care trăgea după ea câteva mine plutitoare. Balenierele fură înştiinţate că, în propriul lor interes, ar trebui să răpună cât mai repede acea balenă. Încărcătura ei de mine o făcea mai înceată, dar în acelaşi timp şi mai primejdioasă, asemenea unui nebun înarmat până în dinţi.

Nici 24 de ore mai târziu începu vânătoarea. Marea era străbătută în timpul nopţii de fâşiile de lumină ale reflectoarelor. Vânătorii de balene ruşi şi japonezi se înţeleseră între ei să rămână în contact neîntrerupt prin radio şi să-şi înştiinţeze neîntârziat colegii, în cazul că ar fi văzut balena. Apoi aveau s-o înconjoare şi s-o ucidă cu harpoanele.

Balena fu observată abia cu 200 mile marine mai la nord de locul unde se scufundase vasul japonez. Erau două ceasuri după miezul nopţii, noapte adâncă de noiembrie în emisfera nordică, iar luna era ascunsă sub nori. Dar lumina reflectoarelor de pe vasele ce se apropiau dădea mării o culoare lăptoasă de parcă ar fi fost lună plină. Luminile de poziţie ale vaselor jucau ca nişte picături de sânge deasupra acelui neobişnuit câmp de bătălie.

Balena văzu luminile deasupra ei, auzi duduit de motoare. Era atât de ostenită încât nu mai era în stare să se gândească la nimic. Îşi dădu totuşi seama că vasele o încercuiau. Una ca asta nu i se mai întâmplase niciodată. Trase de câteva ori aer, pregătindu-se să se avânte spre libertate. Cercul de lumini nu se închisese încă cu desăvârşire în jurul ei.

Unul din vase venea drept asupra ei. Balena îşi ridică coada şi se cufundă în adânc. Auzi cum explodează o grenadă-harpon deasupra capului ei. Înotă drept înainte şi se cufundă atât cât putu de adânc sub cercul ce se strângea în jurul ei, dar greutăţie acelea îi stârneau dureri, aşa că trebui să se întoarcă spre suprafaţă şi să-şi lanseze jetul, deşi ştia prea bine că astfel se trădează.

Un harpon şuieră prin apă, trecu pe deasupra ei şi explodă. Balena căută un spaţiu liber prin care să poată trece, dar vasele îşi strânseseră şi mai mult cercul în jurul ei. Balena atacă dintr-o coastă unul din vase şi se scufundă sub chila sa în ultimul moment. Urmă o nouă explozie sub apă care răni balena lângă gură. Durerea neaşteptată care o săgetă o făcu să cotească la stânga şi să reintre în cercul ucigaş al vaselor care o înconjurau. Cu acest prilej una din minele pe care le trăgea după ea se lovi de un vas, provocându-i o largă spărtură sub linia de plutire. Cu toată durerea care-i sfâşia corpul, balena avu o tresărire de bucurie auzind urletele sălbatice ale oamenilor de pe bordul vasului care se scufunda. Zeci de harpoane brăzdau aerul. Între timp, alte patru vase, lovite de mine, se scufundară. Balena atacă orbeşte. Şi oriunde lovea exploda o mină.

În cele din urmă o nimeri un harpon purtător de grenadă. Cu trupul sfârtecat de explozie, balena, cuprinsă de spasmul morţii, inspiră apă. Elicea vasului care aruncase harponul se puse în mişcare şi vasul trase după sine balena muribundă.

Neauzit, uriaşul rănit de moarte se lovi de bordul vasului. O explozie asurzitoare întrerupse urletul triumfător al harponierilor. Balustrada de alamă cu care se mândrea atât de mult căpitanul japonez se sfărâmă în bucăţi, puntea plesni aruncându-i schije ascuţite în obraz căpitanului. Cu câteva clipe mai târziu, acesta se scufundă în apă.

Balena aceea cu coada ruptă, cu trupul sfâşiat de un al doilea harpon, nu mai constituia o pradă demnă de luat în seamă. Ea se scufundă încet în adânc, fără ca vreunul din oamenii de pe vase să-i mai arunce o privire.

În româneşte de JACOB POPPER

În curând,
evenimentul literar
nr. 1 al anului

Premiul
Arcadia

pentru cea mai bună carte publicată de un scriitor israelian de limbă română în 1997. Amănunte în numărul viitor.

●

Premiul Arcadia pe 1997 este sponsorizat de D-na Eugenia Costin, în amintirea soţului ei, scriitorul şi prietenul nostru, Sebastian Costin.

O povestire de
CLAUDIA ROSENSTREICH

Iliuţă pui de zmeu

Nu, nu este un basm pentru copii. Este respectul pe care l-am păstrat amintirii unui fost elev de curs elementar care a ştiut - doar cu douăzeci de ani în urmă - să nu depăşească limita dintre fireasca lui reacţie de revoltă faţă de adversităţile vieţii la frageda vârstă a începutului de adolescenţă, şi violenţa care - în zilele noastre - a devenit un mod normal, firesc, de comportament şi la adulţi.

Oare ce să se fi întâmplat de-atunci încoace?

După ce mplinise vârsta de 12 ani, Iliuţă sosise la şcoala generală nr. 141 din Parcul Rahova. Şi pentru că nu absolvise până atunci decât primele două clase elementare, fu repartizat în clasa a 3-a A, a cărei dirigintă era prietena mea, Stela Popescu.

Primii ani ai acestui băieţel năltuţ dar firav, cu obrajii palizi şi supţi de foame şi oboseală, fuseseră dureroşi. Tatăl, muncitor pe un şantier, acuzat (pe drept sau nu) de furt de unelte, fusese condamnat la câţiva ani de puşcărie; mama, lucrătoare cu ziua, încropea cu chiu cu vai cei câţiva gologani pentru o biată pâine; de locuit, locuia cu fiul ei într-o cocioabă, cu pământ pe jos, cu ferestrele acoperite iarna cu foi de plastic, iar vara goale în bătaia soarelui şi a prafului. În timpul acesta, Iliuţă se îndeletnicea cu ce putea ca să-şi mai uşureze mama de poverile unei vieţi de mizerie, din care trebuia să mai rupă ca să-i ducă şi tatălui, cât de cât, nişte pachete la vorbitor, o dată pe lună.

De carte nu putea fi vorba. Iliuţă spărgea lemne prin curţile gospodarilor ce mai foloseau sobe de tuci sau teracotă pentru încălzit, sau pentru cazanul cu rufe ce fierbea în curte; de asemeni, ajuta prin pieţe la căratul şi descărcatul lăzilor cu fructe şi legume, camioanelor cu carne sau alte produse în ambalaje grele, - iar dacă la sfârşitul zilei putea aduce acasă, pe lângă cei câţiva bănuţi atât de greu munciţi, şi o traistă cu câţiva cartofi, trei-patru roşii, o varză şi un bostan, - pentru el şi mama lui era sărbătoare.

Spre deosebire de mine şi de diriginta lui, care-i cunoşteam felul de viaţă grea, toată lumea - directorul şcolii, profesoarele, colegii şi până şi personalul de serviciu - îl socoteau pe Iliuţă un copil ciudat: era distant, rece, foarte sărac dar foarte cârpit şi curat îmbrăcat, nu se aduna cu nimeni, nu vorbea cu nimeni şi avea reflexe violente de apărare. Orice coleg se apropia de el, risca fie o bruftuluială verbală ("lasă-mă, mă, pleacă de-aici!"), fie, dacă insista, - mai ales răutăcios, aşa cum reacţionează copiii la 8-9 ani când sunt respinşi de alţi copii, - un brânci zdravăn, după care Iliuţă se făcea nevăzut.

Cu timpul, atât datorită faptului că se afla într-o clasă de elevi cu trei ani mai tineri ca el (şi ce mult contează fiecare an la această vârstă!), cât şi tulburărilor inerente vârstei pubertăţii la care ajunsese, Iliuţă se sălbătici în aşa hal încât începu să se încaiere de-a binelea cu o grămadă de altă puştime din şcoală, să aibă reacţii neprevăzute în clasă, de genul spargerilor, întâi de ceşti sau pahare, apoi de tablouri din perete pe care le înhăţa şi le "îmbrăca" pe câte-un spătar de bancă şi, în final, de capace de pupitre. Caietele şi cărţile celorlaţi azvârlite pe jos şi călcate în picioare sau făcute ferfeniţă nu mai erau de mult jocul lui preferat. De multe ori chiar fugise şi se ascunsese prin tot felul de locuri, iar maică-sa, după ce umbla năucă să-l caute, îl găsea seara acasă, nemâncat, cu privirea cruntă, cu dinţii strânşi, refuzând orice explicaţie, orice apropiere, orice mângâiere. Aproape că-l bucura să-şi necăjească mama, pentru ca să se poată certa cu ea şi astfel să-şi descarce năduful.

Nimeni nu ştia ce se petrece în capul lui. Nimeni, afară de noi două, diriginta şi cu mine. Dar refuza categoric şi apropierea noastră, în care nu avea încredere mai multă decât în restul lumii.

Eu lucram pe-atunci ca medic stomatolog la acea şcoală, care era formată din 2 clădiri: într-una erau clasele mici, în cealaltă se aflau cabinetele medicale şi clasele mari. Între ele, o curte mare, asfaltată, cu porţi pentru handbal.

Luam sistematic, pe clase, de la orele mai puţin importante (gimnastică, gospodărie, etc.) câţiva elevi, îi aduceam în cabinet şi-i controlam sau tratam în funcţie de necesităţi. Când veni rândul clasei lui Iliuţă (care se afla în clădirea cealaltă), toţi copiii trecură prin mâinile şi sub ochii mei, cu excepţia lui. Nu m-am mirat. Şi nici nu aveam de gând să-l oblig. Ştiam că e inutil.

Dar într-o bună zi de iarnă, cu gheţuşcă şi polei, unul dintre copiii cu care traversam curtea alunecă şi era cât pe-aci să cadă dacă nu mă repezeam înaintea lui. Astfel, căzui eu, dar el se răsturnă pe moale, adică peste mine şi paltonul meu. Copilul se ridică, dar eu, care–mi făcusem o entorsă, nu m-am mai putut scula decât ajutată de... Iliuţă, care numai Dumnezeu ştie de unde răsărise şi păşea repede, cu o dexteritate de necrezut, pe gheaţă, de parcă ar fi călcat pe pământ uscat şi bătătorit: avea - pasămite - pantofii scâlciaţi (dar lustruiţi!) înfăşuraţi cu sfoară!

Sora cu care lucram, văzând scena de la geam, se repezi în întâmpinarea mea, în curte. I-am explicat ce se întâmplase, am rugat-o să-i ducă pe copii înapoi în clasă, iar eu am intrat în cabinetul meu sprijinită de Iliuţă, a cărui competenţă în materie de "prim ajutor" m-a uluit: uşor şi cât se poate de firesc, fără să scoată o vorbă, mă aşeză pe un scaun, îmi scoase pantoful, prin ciorapul subţire îmi "examină" glezna care începuse să se umfle şi, deşi nu intrase nici o dată până atunci în cabinet, se orientă cu o precizie de necrezut, în timp ce eu tăceam, atât de durere, dar şi dintr-o firească şi imensă curiozitate stârnită de comportamentul acestui copil cu minte de adult. În câteva minute, piciorul meu fu înfăşurat cu o compresă umedă şi o faşă menită s-o ţină pe loc, după cele mai stricte reguli ale artei de chirurgie traumatică!

Şi astfel se sparse gheaţa dintre noi. Aveam să cunosc imensa putere de revoltă a acestui tânăr (căci copil nu mai era de mult!) căruia îi fusese răpit tatăl pe care îl adora, de către o societate îmbuibată şi nepăsătoare faţă de nevoile elementare - în primul rând, afective - ale unui fiu la vârsta nedumeririlor şi îngrijorărilor fiziologice, - vârsta pubertăţii, - nepăsare conjugată din plin cu inevitabilele condiţii sociale în care trăia: umilinţa sărăciei de acasă, munca fizică grea, pe de-o parte, iar pe de alta, nevoia de a se simţi mereu curat, atât trupeşte cât şi sufleteşte, dar azvârlit de justiţia oarbă a susamintitei societăţi între ţâncii cu care nu se mai putea identifica, şi care-l sâcâiau ca - îl citez: "muştele şi ţânţarii pe fruntea animalului de povară".

Din ziua aceea, pretextând că vine să-mi controleze piciorul, Iliuţă nu mai aşteptă să-l invit în pauza de ora zece la mine, să bem ceaiul împreună şi să îmbucăm ceva; deseori, conform nevoii sale înnăscute de echilibru; venea cu câte-un măr în plus pe care-l împărţea cu mine şi sora de cabinet: nimeni nu-l învăţase aşa ceva, era normal pentru el şi mândria lui firească şi, bineînţeles, noi nu-l refuzam; dar n-a intrat nici o dată, în toţi anii cât am mai fost eu acolo, fără să bată la uşă. Copilul acesta era dotat de natură cu o pudoare, un simţ al respectului ierarhic, o capacitate de ataşament sufletesc şi o cinste, o integritate cum n-am mai întâlnit de la el încoace. Treptat, am reuşit să-l "spovedesc" de toate frustrările, toate nemulţumirile şi chinurile sufleteşti prin care trecea. Şi tot treptat, am reuşit să-l conving s-o accepte şi pe Stela, diriginta lui - o femeie de o rară bunătate - la conversaţiile noastre, care au rămas strict secrete până la sfârşit, - lucru care l-a ajutat nespus să se poată elibera de o bună parte din temerile, nedumeririle şi neştiinţa lui de a se confrunta cu anumite greutăţi.

În ceea ce mă priveşte, înţelesesem destul de repede ce-i lipsea cel mai mult: recunoaşterea şi respectarea utilităţii sale ca individ. Uriaşa sa bogăţie spirituală şi sufletească fusese strivită şi împiedicată de la bun început să se desfăşoare firesc, de către legile unei societăţi nepăsătoare faţă de cei mai puţin favorizaţi material de soartă.

Într-o bună zi când lucram după-amiază, mă trezii cu el în cabinet. Îmi făcea totdeauna plăcere să-l văd şi să-l ascult: citea enorm, comentariile lui erau absolut originale şi cu mult deasupra nivelului vârstei înscrise în buletin, şi am crezut că venise pentru ceva asemănător. Dar nu: am rămas eu cu gura căscată când m-a întrebat dacă vreau să-i tratez şi lui dinţii, dar să-i promit că nu-i fac anestezie! I-am explicat ce-a trebuit şi ne-am înţeles că, dacă-l doare, să mă lase totuşi să-i fac "nesuferita" injecţie. Ei bine, în patru şedinţe de câte o oră şi mai mult, Iliuţă a avut toţi dinţii trataţi, de fiecare dată fără să clipească, fără să ofteze, fără să închidă gura, şi - mai ales - fără vreo anestezie! Astfel am avut şi dovada fantasticei sale voinţe de auto-stăpânire, în ciuda greutăţii efortului necesar; am profitat de ocazie şi l-am provocat: i-am spus că-l cred în stare, dacă vrea, să ajungă şi premiantul clasei! Iar pe de altă parte, am socotit momentul propice pentru a-i sugera Stelei să-l încarce cu o muncă de răspundere serioasă, să-i acorde încrederea după care tânjea de atâta amar de vreme. Zis şi făcut. Stela i-a dat în primire mai întâi (cu acordul direcţiei, fireşte) biblioteca clasei şi apoi a şcolii, mai ales în ideea că acolo îi va fi mai comod să-şi facă lecţiile: acasă n-avea nici un fel de locşor al lui. Dar nici ea, nici eu nu ne-am putut imagina că - sub pretextul pazei cărţilor din care unele mai dispăruseră înainte - Iliuţă se va muta aproape în bibliotecă! Iar în trimestrul următor, care nu ne fu surpriza când Iliuţă, - care nu ieşise nici o dată din notele 3, 4 şi 5 la matematică, - luă la teză nota 10, iar la oral, îşi antrenă profesoara în nişte speculaţii de ordin matematic la nivelul clasei a 9-a, deşi el între timp nu ajunsese decât într-a cincea!

Ilie se făcuse băiat mare. Şi atunci l-am luat la o conversaţie "ca între adulţi", spunându-i că sunt foarte mândră de el şi de realizările lui, mai ales că ştiam că în continuare muncea fizic - nopţile, de data asta - ca să-şi ajute mama, şi - la îndemnul Stelei - să-l întreb dacă nu vrea să se ocupe şi de formarea unei echipe sportive a şcolii. A acceptat cu aceeaşi seriozitate şi privire determinată să reuşească: asta era răzbunarea lui! Sigur că la campionatele interşcolare echipa formată de el avea să câştige fără probleme; dar cel mai important mi s-a părut că toţi elevii făcuseră pace cu el, şl ascultau orbeşte şi... chiar îl îndrăgiseră: îşi găsiseră şi şeful, dar şi prietenul şi apărătorul.

Între timp, îmi venise rândul şi mie să plec definitiv. Lichidându-mi gospodăria, nu ştiam ce să fac, printre altele, cu un costum splendid, ţinut la naftalină, al răposatului meu tată. Puteam să mi-l transform mie într–un costum-tailleur, dar nu m-am îndurat să-l stric. Aşa că am decis să i-l fac cadou lui Ilie, care crescuse şi putea să-l poarte mai târziu. L-am chemat şi i l-am pus în braţe, explicându-i de ce. L-a privit încruntat şi atent, apoi a ridicat la mine o pereche de ochi înlăcrimaţi cum nu-i văzusem vreodată şi mi-a spus:

– Doamna doctor (niciodată nu mă "tovărăşise"), c să vă supăraţi dacă am să-l păstrez pentru tata? Mai are două luni până la eliberare şi are să-i vină ca turnat...

Din corespondenţa întreţinută ulterior cu prietena mea Stela, diriginta lui de odinioară, am aflat că Ilie ajunsese asistent la Facultatea de Matematici. Ma departe... nu mai ştiu.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Vacanța mare

ORIZONTAL: 1) Hotel pe crestele munților - Punct de atracție pentru petrecerea vacanțelor. 2) Este începută din primii ani de viață, fiind scopul principal al școlilor - Puțin oxigen! 3) Se spune că ar fi de aur - Cine nu și-l asumă, nu câștigă. 4) Râuri, fluvii - A patra cifră - ...vine trenul... 5) Mantie romană - Atomi cu sarcină electrică. 6) Râși, în sfârșit! - Zece-ntors! - Orice tabără se termină cu muzică și... 7) Baza munților - Mioare. 8) Aduce căldură și veselie zilelor vacanței - ... pe cui scoate, spune un vechi proverb. 9) Ploaie zdravănă, nu duș - Cel mare și cel mic pot fi văzute pe cerul senin al nopților de vară. 10) Pachet - E un fel de adăpost... 11) Dânsul - Cel mai scump lucru, urarea cea mai nimerită.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							●				
2									●		
3							●				
4				●					●		
5					●					●	
6				●			●				
7	●		●						●		
8		●						●			
9							●				●
10						●					
11			●								

VERTICAL: 1) Un fel de castele, puncte de atracție pentru turiști - Duc ani grei în spate și mulți merg să le viziteze în Bucegi. 2) Pavăză de vreme rea - Te izbesc cu putere, la mare (sing.). 3) Munți în România care reprezintă un adevărat vad pentru turiștii dornici să urce pe potecile munților - La sfârșit de orășel! 4) Bolduri - Plin de pori. 5) Preț (od.). Urcuș abrupt pe munte. Coborâș... pe pistă. 7) Elena Oprea - Cale! - Precum. 8) Mâncare pentru drum - Îndoitura brațului. 9) Poftește! - Cămin. 10) Culoarea lacului de la Bicaz - Cerul înainte de ploaie. 11) Expediții... mai simple - Nota doi la muzică.

Dicționar: NAR

MIHAEL NIȚĂ

Tot pe drum...

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1							✿				
2											
3					✿					✿	
4	✿							✿			
5						✿			✿		
6			✿								
7					✿		✿				✿
8						✿					
9				✿							
10		✿							✿		
11	✿							✿			

ORIZONTAL: 1) Cărare - Oprire. 2) Derdeluș (pl.). 3) Cale lungă, drum de fier - Poteci. 4) La intrare în metrou! - Măsuri agricole - Usturoiat. 5) Bulevard - Bâte! - Cutie! 6) Intrare la târg! - Drum de munte. 7) Acuzați pe nedrept că merg înapoi - Afluent al Dunării. 8) Profund - Drum pe care circulă autovehicolele. 9) Cadou - Uși. 10) Abia își șncepe drumul vieții (fem.) - 3, 4 ace de brad! 11) Element de rezistență în construcția șoselelor - Măsură de timp (pl.).

VERTICAL: Drum îngust de-a lungul unei văi între munți sau dealuri - Drum pe marginea căruia sunt construite case. 2) Pașnică confruntare internațională care are, printre probele de mare dificultate, maratonul. 3) Drum rutier sau feroviar care străbate muntele, scurtând traversarea unei înălțimi - A face o critică în lipsă. 4) Morfeul nostru - Mică dilatație la capătul terminal al unei bronhii - Servește! 5) Întrebarea curiosului - Aceea - Melodie. 6) Face calea-ntoarsă - Radiu - Un transsaharian de tip clasic. 7) Strada satului - Super. 8) Sud-sud-est (abr.) - A selecta cereale. 9) Arborele vieții - Gresată. 10) Primele ore! - Traseu turistic. 11) Drum pentru schiori - Și-acum la drum...!

Dicționar: AIT, INN, ACIN, NAR, TUIA, AIDE

ANITA GLICKMAN

Dezlegările jocurilor din nr. 137-138

DRĂCOVENII: Smoală, drac, formidabile, arta, mm, dar, nt, naiba, is, tartorita, i, ala, ratacit, ivit, i, ana, atacatoare, fast, ostire, ot, est, a, tt, negri, aspic.

JUXTAPUNERI: Elementara, xe, a, nisip, agapa, reda, maneci, zar, ili, tata, t, ninsori, ba, az, er, neam, tarm, atele, orienta, on restaurant.

LA VÂNĂTOARE: Prepelita, oc, laguna, avere, uta, Diana, gr, me, s, nic, cav, b, Labis, goni, sed, cor, rin, polog, r, onza, elevat, scia, sd, en, dih, tu, carasi, tican, atinatoare, d, r, Zuccarelli.

GRAMATICĂ LA PURTĂTOR: Maine, sarut, arcuri, rima, stil, daad, c, ce, eventual, aru, aa, arta, ata, lati, l, e, ics, do, ae, naluci, rol, om, muta, mit, tip, a, slabi, interjectie.

LIMPEDE: L, i, u, i, m, m, circumscrisa, bairam, atac, ses, cruciala, ruta, cat, ur, Etna, girant, ie, bata, oac, intact, spira.

TOT LA IAŞI

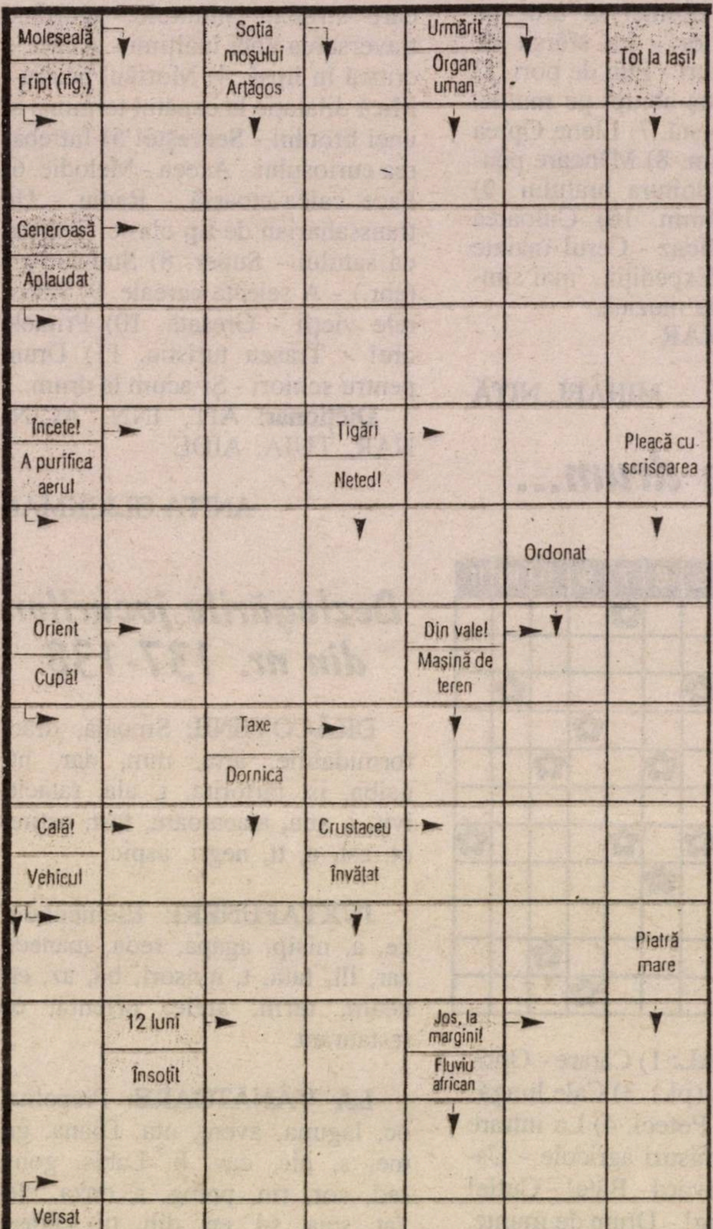
Moleşeală
Fript (fig.)
Sotia moşului
Artăgos
Urmărit
Organ uman
Tot la Iaşi!
Generoasă
Aplaudat
Încete!
A purifica aerul
Ţigări
Neted!
Pleacă cu scrisoarea
Ordonat
Orient
Cupă!
Din vale!
Maşină de teren
Taxe
Dornică
Calá!
Vehicul
Crustaceu
Învăţat
Piatră mare
12 luni
Însoţit
Jos, la margini!
Fluviu african
Versat
Răsucită
Smalţ
Înşirat!
A ogorî
Acrită
Bold

Dicţionar: NTD, TAT

D. Viktor Orban, primul ministru maghiar, a declarat, nu fără obrăznicie, la Tg.Mureş: "dacă guvernul român nu înfiinţează universitatea maghiară, nu avem ce vorbi!"

Nu ne place felul şovin şi agresiv în care gândeşte dl. Orban. Iar limbajul său ni s-a părut de-a dreptul subOrban.

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

**Aer condiţionat,
ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios,
preţuri moderate.**

**Deschis zilnic
între orele 12-24.**

**Vă rugăm a rezerva locurile
prin tel. 523-7784**

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

Shana Tova!

Teatrul "IDIŞPIL" prezintă

în cinstea JUBILEULUI de 50 de ani al STATULUI ISRAEL,
un spectacol de varietăţi, umor şi nostalgie
în execuţia unui mare ansamblu de actori

GUT IOMTOV, IDIŞ!

Serbările Jubileului aruncă o privire asupra
viitorului, însă ne obligă şi la o retrospectivă
asupra trecutului şi a rădăcinilor noastre,
căci nu se poate concepe
VIITOR FĂRĂ TRECUT

50
ANI DE CREAŢIE
ÎN IDIŞ

Traducere simultană în ebraică

Spectacolul cuprinde secvenţe din bogatul repertoriu
al celor mai mari creatori de limbă idiş:
MORIS SCHWARTZ, IOSEF BULOV, DJIGAN şi
SCHUMACHER, BEN-ZION VITLER, HENRI GIRO,
MAX PERLMAN, surorile BERI, MOLI PIKON, etc.

Regia: **SHMULIK ATZMON**
Cond. muzicală: **MIŞA BLECHEROVICI**

Reprezentaţiile se vor desfăşura după următorul program:

TEL AVIV: "Beit Zionei America", miercuri 7 oct. orele 20, tel.: 1-800-444-660
TEL AVIV: "Beit Zionei America", joi 8 oct. orele 20, tel.: 1-800-444-660
TEL AVIV: "Beit Zionei America", sâmbătă 10 oct. orele 20, tel.: 1-800-444-660
REHOVOT: Sala "Vix", miercuri 14 oct. orele 20, tel.: 08/946-7890
KIRIAT HAIM: Teatrul "Hatzafon", marţi 20 oct. orele 20, tel.: 04/842-0430
BAT-YAM: "Heihal Hatarbut", sâmbătă 24 oct. orele 20, tel.: 03/508-0031
NATANYA: "Heihal Hatarbut", luni 26 oct. orele 20, tel: 09/833-0335
BEER SHEVA: "Heihal Hatarbut", marţi 27 oct. orele 20, tel.: 07/646-3071
ASHDOD: MATNAS י-ג joi 12 nov. orele 20, tel.: 08/866-2159
RAANANA: "Beit Iad Lebanim", duminică 15 nov. orele 20, tel.: 09/761-0549
IERUSALIM: Teatrul "Ieruşalaim", luni 16 nov. orele 20, tel.: 02/560-5755
HOLON: Teatrul "Holon", sâmbătă 21 nov. orele 20, tel.: 03/503-7781/2

În distribuţie:

IAKOV ALPERIN,
IANKELE BODO,
ETHEL KOVENSKA, ANABELA,
ANAT ATZMON, MONICA,
CAROL MARCOVICI,
ISRAEL TREISTMAN,
HELENA IARLOVA,
IONAT MATAN,
IOSI SOKOLSKI,
URI KOVALSKI,
VADIM KOTLEROV,
SHAI KAMINSKI,
ANDREI KASHKAR
şi SHMULIK ATZMON

Teatrul "Idişpil", sub conducerea lui Şmuel Atzmon, felicită publicul
şi pe toţi prietenii urându-le Shana Tova 5759!

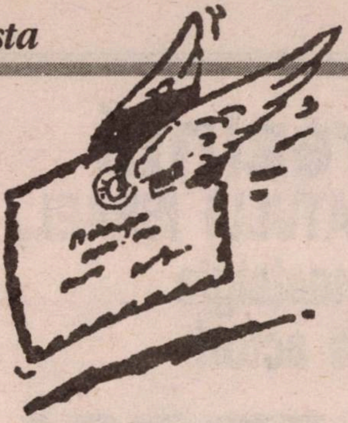

Oslo, Oslo, Oslo

Iată câteva extrase din *"La Palestine en marche"* (Ed. Flammarion). Autori: ziariştii israelieni Ben Porat şi Dany Rubinstein.

«În faza încă secretă a negocierilor de la Oslo, au participat Abu Alaa din partea arabă şi Hirschfeld cu Pundik din partea Israelului. J. Singer dădea documentelor forma juridică; odată ajunse la Ierusalim, aceste documente erau luate în discuţie de Rabin şi Peres.

Apreciind că unele paragrafe ale acestor texte erau confuze, Rabin, în iunie '93, i-a remis lui Peres un document cuprinzând circa 60 de întrebări, la care cerea răspunsul palestinienilor. Peres, agasat dar disciplinat, a trimis acest chestionar uriaş prin Abu Alaa la Tunis.

Pentru cei din Tunis, chestionarul primit era pe de-o parte un semn pozitiv, prin faptul că dovedea că Rabin era la curent cu discuţiile de la Oslo, dar pe de altă parte conţinutul întrebărilor le crea dificultăţi. Ei s-au hotărât să recurgă la dr. Ahmed Tibi, pe care l-au chemat la Tunis în mare secret, l-au pus la curent cu situaţia şi l-au însărcinat cu o misiune delicată: să verifice la origine dacă Rabin susţine acţiunea lui Peres şi să-i facă cunoscut acestuia din urmă că chestionarul în cauză constituie o piedică în apropierea poziţiilor celor două părţi.

Întors în Israel, Tibi pleacă la Ramat Hasharon ca să discute problema cu prietenul său, ministrul sănătăţii, Haim Ramon.

Ramon, fără a se referi la chestionar, îi cere lui Tibi să transmită lui Arafat 3 întrebări legate de discuţiile de la Oslo (pp. 64-66)».

Cele de mai sus suscită un număr de întrebări la care autorii cărţii n-au dat răspuns:

– Care era conţinutul (fie şi numai în linii mari) al celor 60 de întrebări care creau dificultăţi conducerii palestiniene?

– Rabin a uitat de cele 60 de întrebări, sau a renunţat la ele?

– Cum s-au transformat cele 60 de întrebări ale lui Rabin în 3 întrebări ale lui Ramon?

– Cum explică autorii cărţii înşişi (ziarişti, deci curioşi prin profesie) pasivitatea lor, lăsând întrebările de mai sus să atârne în aer?

Trebuie observat că misiunea "delicată şi secretă" cu care a fost însărcinat Tibi (cetăţean israelian de origine arabă) era, în intenţia lui Arafat, o misiune de spionaj, care, exploatând bunele relaţii ale lui Tibi cu fruntaşii Stângii, avea ca scop **aflarea adevăratelor intenţii ale lui Rabin, precum şi influenţarea sa.**

Din aceeaşi carte ne putem da seama, şi pe alte căi, cât de demn de încredere e Arafat:

«– Unuia din autorii acestei cărţi, care i-a reproşat lui Arafat că l-a susţinut pe Saddam Hussein în ajunul războiului din Golf, acesta i–a răspuns înfuriat: "Eu l-am susţinut pe Saddam Hussein? Niciodată!"

– Când Moshe Dayan, în 1968, a fost rănit ca urmare a unei prăbuşiri de teren cu ocazia unor săpături arheologice, Arafat a anunţat că Dayan a fost rănit de gloanţele unor luptători din Fatah.

– Când a murit Levy Eshkol, Fatah-ul a declarat că el l-a omorât.

– Fatah a anunţat de asemeni că a aruncat în aer garajul lui Itzhak Rabin, atunci când acesta era şeful Statului Major; această afirmaţie nici nu putea fi adevărată, pentru că… Rabin n-avea garaj.»

LEON HAIMOVICI
Rishon Lezion

Ce inseamnă "a-şi da in petec"?

Cititorii revistei îşi mai amintesc de protestele unor cititori – patru-cinci la număr – publicate în *Minimum*, în urma apariţiei a două tălmăciri personale din "Baladele" lui François Villon şi din povestirile Marchizului de Sade, ambele făcând parte dintr-o amplă antologie a literaturii erotice şi pornografice, "Erotika Biblion" (Cartea Erosului), în curs de apariţie. Protestele erau de aşteptat, mai ales după reproşurile şi injoncţiunile aduse d-lui Mirodan, pentru că nu "cenzurase" expresiile triviale din "Jurnalul" lui Mihail Sebastian, precum şi expresiile "scabroase" dintr-o poezie a d-rului A. Clain, sau pentru "înjurătura de mamă" adresată lui Dan Shilon etc. Nu vreau să recurg aici la statistică, afirmând că de patru ori pe atâtea au fost telefoanele primite din partea unor onorabili cititori, care s-au solidarizat cu mine în "fronda" tinerească, pe care, la patriarhala mea vârstă de 78 de ani, am lansat-o "bunului simţ" gregar. Cititorii aceştia au înţeles că "Istoria Juliettei" de Sade nu este o ma-

M. SEGAL
MAGAZIN DE LINOLEUM ŞI TAPETE
TEL AVIV, Str. Levontin nr. 6
Tel. 560-0929
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★
Asortiment bogat de tapete, linoleum, plastic, hârtie decorativă, feţe de masă, perdele
★
Vorbim şi româneşte
★
Urăm onor clientele, rudelor şi prietenilor,
Shana Tova! Hatima Tova!

nifestare de insurgenţă "imoralistă", ci un act cultural ("Socot că nimic din ce este omenesc nu trebuie să-mi fie străin", sună un vechi adagiu latin). Libertinismul nu este un act de imoralitate, ci o împotrivire faţă de prejudecăţile extremist-religioase care ne sufocă libertatea de gândire şi de trai.

Dintre toate scrisorile publicate care îşi exprimă în termeni civilizaţi nemulţumirea sau indignarea faţă de această frondă, aceea care m-a şocat a apărut în nr. 132 (1998) sub semnătura d-rului G. Mănescu din Bat Yam. Este vorba de un coleg al meu care, presupun, din cauza vârstei a uitat "jurământul lui Hippocrate" pe care în 1948 noi, absolvenţii facultăţilor de medicină, îl depuneam. Printre altele, juram atunci să nu-i calomniem şi să nu-i defăimăm în nici o împrejurare pe colegii noştri. Or, în scrisoarea amintită, printr-o nefericită "figură de stil", d-sa afirma că n-a găsit în "Istoria Juliettei" decât "nişte aberaţii scabroase şi o inspiraţie bolnăvicioasă a autorului. **Dar de ce şi a traducătorului?"** – îşi încheia d-sa filipica "moralistă". Amintindu-mi de înţeleapta expresie românească ce spune că, la un moment dat, fiecare om "îşi dă în petec", adică îşi dă pe faţă, îşi arată, fără voie, metehnele pe care le are, am aşteptat cu răbdare viitoarele sale exerciţii epistolare. Şi răbdarea mi-a fost răsplătită din plin. Căci iată că în nr. 136 din *Minimum,* dr. G. M. publică (pp.74-75), sub titlul "Ima şeli", o snoavă "morală" cu iz proletcultist, cum se scria pe vremea faimoasei şcoli de scriitori "realişti-socialişti" din timpul lui Gheorghiu-Dej. Este vorba de o "ola hadaşa" ucraineancă, fostă funcţionară, având două fete mari, care acum lucrează ca fericită şi mândră gunoieră în cartierul unde locuieşte domnul doctor. "Deunăzi – îl citez pe dr. G. M. – **ieşind cu soţia din casă** (sublinierea mea), am observat că în faţa noastră mergea o tânără de vreo 20 de ani… (urmează un portret fizic apetisant al tinerei fiice a gunoierei) O siluetă de manechin, cu nişte picioare pe care să le tot admiri (ceea ce am şi făcut!)" – exclamă epicureic domnul doctor. Şi asta sub privirile tandre ale soţiei d-sale.

Ei, bravos! cum zicea nenea Iancu Caragiale. Curat moral, domnule doctor, amator de cărţi cu învăţăminte de viaţă, gen "Căsuţa din preerie"! Tocmai d-ta să arunci ocheade, în prezenţa doamnei, după "o mini-jupă şi cizme negre", atât de transparente, probabil, că "ai putut admira şi picioarele" încălţate în ele?

Dr. EMIL WITTNER
Petah Tikva

Fariseism şi escrocherie

În vara ce-a trecut am fost la Bucureşti. Pe strada Louis Calderon, nu departe de colţul cu Batiştei, într-o vilă, o gheretă cu câţiva poliţişti şi vreo doi pe-afară. Mă uit, iar mă uit, "O fi – zic – din cauza căldurii: văd dublu şi strâmb". Dar mă uit din nou. Atent! Carte ştiu. N-am patru, am opt clase terminate. Citesc şi mă frec la ochi, dar revin şi mai citesc o dată: "AMBASADA PALESTINEI". Rămas paf, îmi sare ţandăra. Înghit în sec şi, dulce-naiv, îl întreb pe toar'şu în uniformă gri-spălăcit: "…păi există vreo ţară… Palestina?". Răspunsul, rapid, cu aplombul şi viteza profesională cu care (pe vremuri… bune) la "Carul cu Bere", chelnerul înecat de muşterii, fum, îngrămădeală şi comenzi, răspundea, făcând transpirat naveta, bătăii de furculiţă în ţapul gol de pe masă: "…vineeeee…", a fost următorul: "Acuşa se face, domnu', acuşa!" Textual.

Aşadar, practica minciunii göbbelsiene, totale, continuă. Legea nu e stăpână, ci sfidată; interesele de ieri, sulemenite şi travestite astăzi de le poate recunoaşte şi-un prunc, **sunt** legea şi o fac.

Ar avea curajul Bucureştiul să deschidă şi "Ambasada Formozei"?

Ar avea curajul Bucureştiul să deschidă şi "Ambasada Irlandei de Nord Libere"?

Ar avea curajul Bucureştiul să deschidă şi "Ambasada Statului Tibet"?

Ar avea curajul Bucureştiul să deschidă şi "Ambasada Statului Basc"?

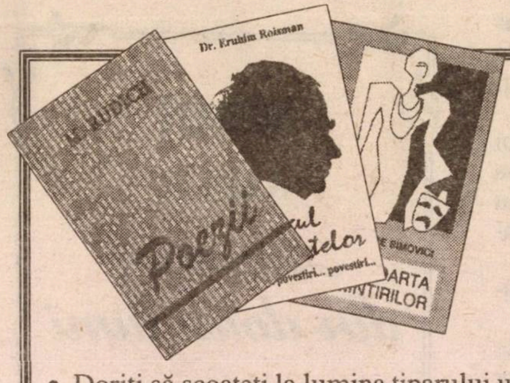

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

Nuuuu!

A, cu jidanii merge, tovarăşi. Îi asigurăm că avem şi noi interesele noastre, regretăm mult, argumentăm stufos, le mai dăm vreun contract-nouă, mai facem nişte schimburi ba cu avioane, mai cu computere, mai cu tehnologie, mai cu informaţii etc. etc., **ne aranjăm noi!**

Av. SERGIU H. BRANDT
New York

Coşmarul lui Icar

Într-o regiune nisipoasă, nu departe de mare, s-au găsit nişte inscripţii care aduc precizări despre o veche legendă. Legenda existenţei lui Icar.

Se zice că Icar avea obsesia omizilor. Trăia retras prin desişuri de frunze. Acolo îi plăcea să-şi petreacă timpul, scrijelind tot felul de snoave. Neavând căutare în acele vremuri, nisipul din jur s-a umplut cu plăcile de lut scrijelite de maestrul singuratic.

Într-o noapte, Icar a visat că s-a produs o invazie de omizi, care îi rodeau tărâmul de frunzişuri, ameninţând să-l facă să cadă din pom.

În disperare, a avut o idee genială. Să se înalţe spre albastrul de cleştar, acolo unde înalţii sunt feriţi de mulţimea de omizi.

Şi-a confecţionat în grabă aripi din şindrilă, le-a lipit cu ceară şi s-a avântat spre înălţimi. Şoimii s-au mirat de această arătare caraghioasă.

Soarele a topit ceara şi temerarul s-a prăbuşit în mare.

Din legendele orale transmise din vremi îndepărtate a rămas doar cutezanţa – dar şi prostia – lui Icar, care spera să se menţină lângă vulturi cu aripile lui de ceară.

MIRCEA GORUN
Petah Tikva

Valurile Dunării

Prin prietenii mei din Haifa, toţi foşti colegi de studenţie, primesc cu regularitate – chiar dacă cu puţină întârziere – revista *Minimum*, pe care noi, cei mai mulţi cetăţeni austrieci de origine română, o citim cu sete şi aplicăm vechiul precept comunist ("citeşte-o şi dă-o mai departe!"), pe care nu l-am uitat şi-l folosim în interesul nostru.

Dar să trec la motivul de bază al acestor rânduri.

De la începutul anului 1996 s-a făcut aici mare vâlvă cu privire la înfiinţarea unei asociaţii a românilor şi valahilor (??) din Austria. Cu toţii ne-am năpustit să devenim membrii acestei asociaţii, denumită "Vorba Noastră", căci, după reclama făcută, aceasta se da drept reprezentanta minorităţii române din această ţară. Toate bune şi frumoase, dar această organizaţie a fost şi este condusă de către doi iugoslavi şmecheri şi cu timpul am constatat că suntem înşelaţi în modul cel mai grosolan şi că organizaţia în chestiune este în realitate o sucursală a unei asociaţii politice militante iugoslave cu sediul central în Bor – Serbia şi care-i are, printre altele, în grijă pe cei ce se află aici ilegal, ca şi pe cei certaţi cu legea (diverşi infractori de drept comun). Ulterior am aflat şi alte detalii, cărora iniţial nu le-am dat atenţie: aici se concentra şi se concentrează în continuare activitatea de peste hotare a PNŢ-CD şi – deosebit de grav – propaganda legionară şi cea în favoarea partidului "România Mare".

Nou!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune".

În urma unor excese ultra-proletare, în iunie 1997 cea mai mare parte din etnicii români au părăsit această asociaţie şi la 28 aprilie a.c. ne-am înfiinţat propria noastră asociaţie, A.C.A.R. (Asociaţia Cetăţenilor Austrieci de origine Română), devenind un ghimpe în ochii acestor lichele, care nu scapă niciodată ocazia de a ne muşca de anumite părţi cărnoase ale corpului.

Am fost informaţi din România, pe nişte căi foarte discrete, de către oameni cinstiţi, că PNŢ-CD, şi mai ales aripa de extremă dreaptă – legionarii – doresc să înfiinţeze aici o organizaţie-satelit printre cei de origine română, minoritate care se cifrează la peste 30.000 de suflete, din care 15.000 sunt deja cetăţeni austrieci.

Aceste informaţii ne neliniştesc în mod deosebit, căci vedem în aceasta o încercare de a ne cataloga pe toţi ca fiind de tendinţă naţional-socialistă şi prin urmare am fi puşi la stâlpul infamiei, cu toate consecinţele ce decurg din aceasta.

Pe de altă parte, asociaţia noastră este pusă la stâlpul infamiei de către cei de mai sus ca fiind de orientare sionistă şi este chiar denumită de ei "evreiască", deşi printre noi nu este nici un etnic evreu – pe care noi l-am primi cu braţele deschise, căci nu suntem extremişti în nici un fel, ca dovadă că eu, ca şi alţi membri, avem mulţi prieteni apropiaţi printre evrei. Cu toţii suntem oameni, şi cu asta gata! – dar aceşti idioţi istorici nu vor să înţeleagă.

Minoritatea noastră este din ce în ce mai neliniştită de aceste tendinţe extremiste, ce se manifestă aici pe spinarea noastră. Noi nu dorim să avem de-a face cu astfel de mişcări de tristă amintire, am şters cu buretele tot ce este pentru noi legat de România, cu excepţia mormintelor lăsate acolo, şi dorim să fim lăsaţi în pace să ne vedem de viaţa noastră, aşa cum credem noi de cuviinţă.

Ing. RADU NICHIFOR
Viena

Ignat Bednarik - un artist uitat

Muzeul Naţional de Istorie din Bucureşti a inaugurat nu de mult o retrospectivă consacrată lui Ignat Bednarik – "Pictor şi ilustrator al Reginei Maria". Organizată prin grija fiicei artistului, distinsul istoric de artă Beatrice Bednarik (autoare, de altfel, a monografiei "Ignat Bednarik", publicată de Editura Meridiane în 1987), cu concursul marilor muzee din capitală şi al Cabinetului de Stampe al Bibliotecii Academiei Române, cu sprijinul efectiv al Alinei Şerbu de la Institutul de Istoria Artei şi al lui George Trohani (comisarul expoziţiei), retrospectiva reuneşte lucrări în ulei, în creion şi tuş, acuarele (predominanţa acestora fiind evidentă), cărţi ilustrate de artist, documente personale, scrisori, reproduceri după operele neexpuse etc., toate menite să recompună, printr-un aport informaţional specific, portretul unei personalităţi interesante a plasticii româneşti interbelice.

Dar cine a fost Ignat Bednarik? Născut la Orşova în 1882, urmează Şcoala de Arte Frumoase din Bucureşti (printre colegii săi numărându-se Jean Al. Steriadi, Teodorescu-Sion şi Constantin Brâncuşi), iar ceva mai târziu, în 1910, Şcoala de Arte Decorative din München. Împreună cu soţia sa, Elena Alexandrina (născută Barabas, devenită doamna Bednarik în 1909), ea însăşi absolventă a Şcolii de Belle-Arte din Bucureşti, debutează în cadrul unei expoziţii organizate la Grand Palais din Paris. Reveniţi în ţară, participă la numeroase expoziţii de grup, inclusiv la Saloanele anuale (perioada 1913-1916), Ignat Bednarik deschizând, în plus, nouă expoziţii personale în ţară şi una la New York. Artistul s-a stins din viaţă la Bucureşti, în 1963, complet orb şi într-o austeritate materială vecină cu sărăcia.

Centrul de greutate al creaţiei artistului, în jurul căruia gravitează, de altfel, actuala retrospectivă, îl reprezintă colaborarea sa cu Regina Maria, în calitate de ilustrator al unora din scrierile acesteia. Astfel, în 1913 realizează coperta volumului "Crinul vieţii" al principesei moştenitoare, precum şi copertile celor două volume ale cărţii reginei încoronate. Semnează, de asemenea, trei ilustraţii pentru povestirea "Ce a văzut Vasile Soldatul" (1932), tot de Regina Maria. Merită amintit şi portretul din memorie al suveranei, apărut pe coperta calendarului "Regina Maria" din 1917. Colaborarea dintre pictor şi regină mai este ilustrată de scrisorile semnate de Margareta Miller-Verghi (traducătoare în limba română a unora din operele Reginei Maria) şi de doamna de onoare Cincu, în care acestea se fac ecoul nerăbdării suveranei de a vedea cât mai des lucrările artistului. Scrisorile autografe ale Reginei Maria au fost, aşa cum aflăm din pliantul expoziţiei, "sustrase o dată cu lucrările lui Ignat Bednarik, cu ocazia expoziţiei de la New York (de către colegii organizatori)". Creativitatea lui Ignat Bednarik se afirmă, însă, cu mai multă pregnanţă în tratarea subiectelor liber alese decât în lucrările executate sub comandă regală, unde tenta uşor convenţională nu poate fi, totuşi, ignorată.

Acuarelele lui Ignat Bednarik sunt creaţiile unui spirit eminamente romantic, format la "şcoala" simbolismului. Culorile sunt îndeobşte pastelate, tandre, catifelate, ceea ce nu înseamnă că artistul nu simte, când şi când, "nevoia" unui roşu viu (fără să frizeze niciodată stridenţa). Acestor calităţi li se adaugă capacitatea artistului de a surprinde stări sufleteşti, reacţii psihologice bine definite atât în portrete, cât şi în compoziţii de grup unde, dincolo de dinamismul ansamblului, se remarcă o atentă individualizare, prin gest şi expresie, a fiecăruia din personajele "implicate" ("Executarea lui Gheorghe Doja"). De o deosebită savoare se vădeşte a fi ciclul cu accente realiste intitulat "Tipuri dispărute", în care parfumul epocii interbelice se perpetuează prin evocarea unor figuri pitoreşti din Bucureştii de odinioară: Salepgiul, Lampagiul, Vardistul şi Varnavişi, Mişca (vizitiul), ş.a.

Se spune că, la vederea unui desen în tuş, aflat astăzi în celebra colecţie "Albertina" din Viena, Regina Maria ar fi exclamat: "C'est comme dans mes rêves!" Lucrarea, de mari dimensiuni, se intitulează "Drumul spre glorie", unde ea, "gloria", îi aşteaptă pe aspiranţi în vârful unui munte ca şi inaccesibil. O glorie pe care nici Ignat Bednarik nu a atins-o vreodată. El merită, însă, o recunoaştere onestă, cel puţin pe măsura onestităţii sale.

Theodor Rogin
Bucureşti

Dr. Magda Greiff, Beersheva: («Care e atitudinea revistei (cititorilor) în faţa celei mai mari nenorociri ecologice de la Ramat Hovav? La ce distanţă şi în ce condiţii trebuie depozitate deşeuri nocive (otrăvitoare, infecţioase etc.) faţă de regiuni locuite? Am avut ocazia să văd evenimentul de la fereastra mea, din momentul apariţiei fumului (ora 19:20), apoi a flăcărilor, până la dispariţia lor (ora 20:15). Ulterior am înţeles că focul a fost complet stins abia a doua zi la prânz. Fumul a persistat toată noaptea.

Cu ocazia asta s-au menţionat încă 5-6 asemenea evenimente în ultimii ani... Cred că la TV s-a văzut numai o mică parte din ce a fost. Eu mă aflu la 15 km. de focar şi am putut fotografia. Cititorii ar putea lua atitudine într-un sens sau altul»).

Nathan Bron, Kiriat Ata: («Ciudate cercetări "ştiinţifice" şi stranii coincidenţe. Profesorul Eitan Cernov, de la Universitatea din Ierusalim, a elaborat, după ani de cercetări, un studiu care stabileşte că şarpele din Paradis a fost o vietate marină care a trăit în regiunea

Ierusalimului de astăzi în urmă cu circa 100 milioane de ani, şi ale cărei rămăşiţe fosilizate au fost descoperite acum 25 de ani. El ne asigură că şarpele care a avut de-a face cu Eva – şi care a fost astfel factorul determinant al "păcatului originar" – nu a fost o târâtoare oarecare de uscat, ci s-a dezvoltat şi a trăit în apele unui ocean preistoric.

Deci rai, lut, om, coastă, femeie, şarpe, pomul cunoaşterii interzis accesului de către stăpân, toate acestea nu sunt, cică, un basm, ci adevărul adevărat, demonstrat, chipurile, în mod "ştiinţific".

Profesorul de genetică Angelo Serra, de la Universitatea Catolică din Roma, a prezentat la începutul acestui an, în faţa adunării generale a Academiei pontificale de la Vatican, o comunicare, desigur şi ea pur "ştiinţifică". Domnia-sa demonstra că, pe baza unor cercetări realizate în 1996, Adam şi Eva au trăit (în Paradis, desigur) în Africa de Sud sau de sud-est, în urmă cu numai 200.000 de ani. De-a dreptul cutremurătoare este precizarea că Adam şi Eva au fost descoperiţi pe baza analizelor de ADN. El mai susţine că studiile recente confirmă teoria că a existat într-adevăr un singur Adam şi o singură Evă.

Mai mult decât atât, domnia-sa afirmă că "omul a apărut, pentru prima oară, cu structura biologică a omului modern". Probabil că altfel nici nu ar fi fost posibil, din moment ce e făcut "după chipul şi asemănarea" ştim noi din Biblie cui…

Aceste "evenimente ştiinţifice" or fi ele chiar străine, chiar independente de gălăgioasele eforturi ale ultrareligioşilor noştri, de pildă, care se dau de ceasul morţii să determine o întoarcere la întunericul spiritual paralizant al Evului Mediu?»).

Ionel Oneţ, Berkeley, California, USA: («Recent am aflat că cel de-al 85-lea Congres Mondial de Esperanto se va desfăşura în Israel în vara anului 2000. Este o reuşită frumoasă pentru mişcarea esperantistă din ţara dumneavoastră, care de mai mulţi ani încearcă să organizeze în Israel cea mai mare întâlnire anuală de esperanto din lume. Pentru o şi mai mare reuşită, este necesar ca şi cei din afara mişcării esperantiste israeliene să-şi aducă contribuţia, în măsura în care pot. În măsura în care doriţi să ştiţi mai multe despre activitatea esperantistă din ţara dumneavoastră, vă sugerez să contactaţi Liga de Esperanto din Israel: POB 1289, 61012 Tel Aviv; tel. 6589902, fax: 5230470»).

Iancu Avram, Rishon Lezion (de obicei, marile evenimente din istoria evreilor români, inclusiv acelea tragice, cum ar fi pogromul de la Iaşi, din vara lui 1941, sunt comemorate la date rotunde; pe de altă parte, despre ele se vorbeşte ori de câte ori ies la iveală mărturii sau documente noi, în orice moment al anului şi la orice rubrică a revistei); **Mariana Steriu,** Roma, Italia (nu publicăm studii de asemenea amploare); **Beny Reiningher,** Düsseldorf, Germania (vezi mai sus); **Sandu Făinaru,** Ramat Gan; **Nelu Solomon,** Metulla; **ing. Octav Moscuna,** Naharia; **Gh. Kovacs-Eichner,** Tivon; **Harry Carasso,** Paris; **Hari Lazarovici,** Ierusalim; **Iancu Avraham,** Rishon Lezion; **Lavinia Stroe,** Los Angeles, USA; **av. Dimi Weinberg,** Melbourne, Australia (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii critice; ceilalţi, pe curând).

RESTAURANTUL ROMÂNESC
„LA GETTA"

Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
"LONDON MINISTORE"
Tel. 03-6959843
Urează onoratei clientele
Shana Tova!
şi vă invită să gustaţi renumitele produse
ale bucătăriei româneşti
şi toate specialităţile la grătar,
într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.

JOI, VINERI ŞI SÂMBĂTĂ SEARA
Program muzical cu renumita cântăreaţă din România
Mariana Lungu,
care a revenit din concediu.
Un program special
de muzică românească şi internaţională
DANS – ANTREN – VOIE BUNĂ
PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
AŞTEPTĂM CU PLĂCERE SĂ NE VIZITAŢI
Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prânz
până la miezul nopţii

PASUL TĂU URMĂTOR ÎN CALENDARUL ABONAŢILOR

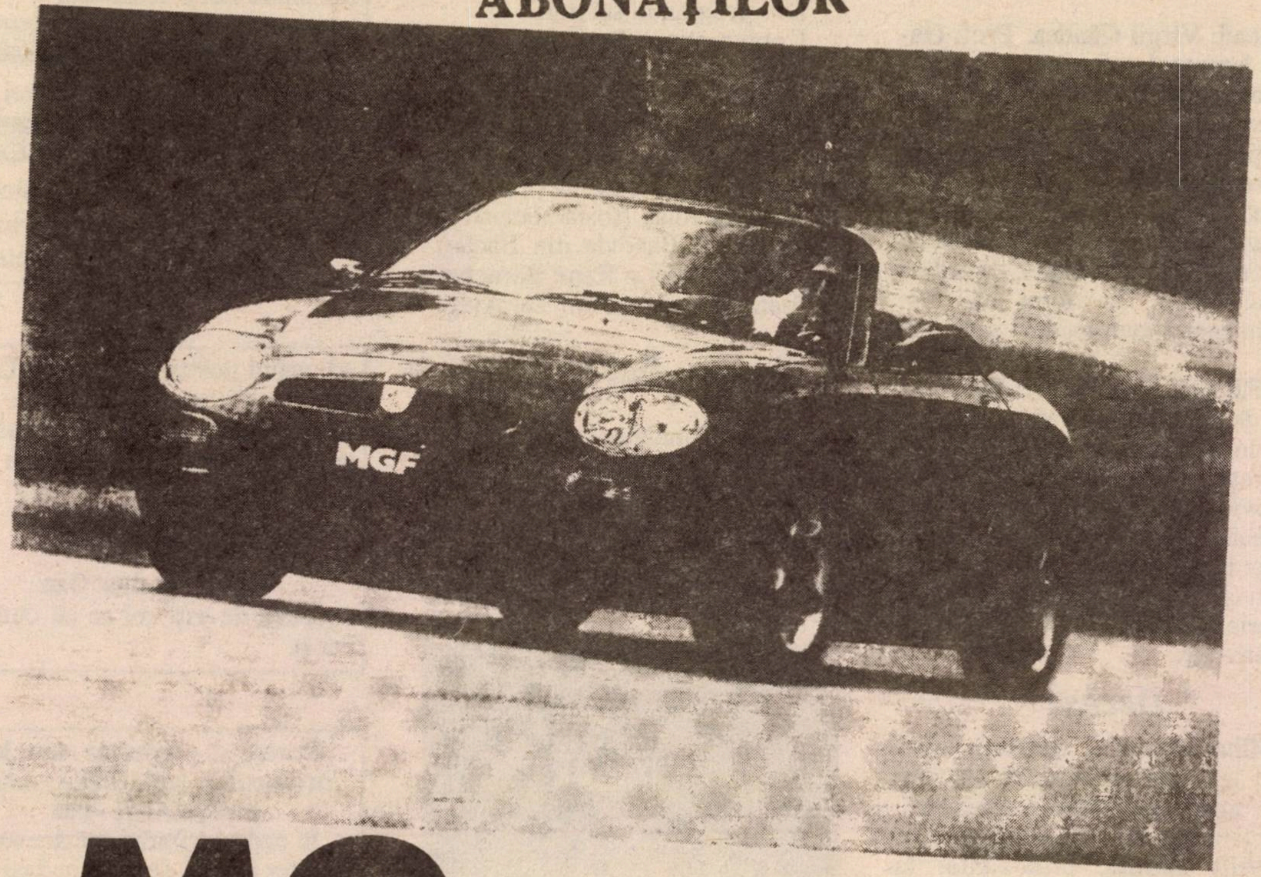

MG SPORT

La o asemenea maşină nici n-aţi visat.
MGF SPORT, maşina care "pompează adrenalina" în sângele adevăraţilor iubitori ai volanului, este acum "cireaşa" în programul abonaţilor.
În cadrul tragerii săptămânale, puteţi începe s-o visaţi. Încă în cursul săptămânii curente ea vă poate aparţine

ŞI UN MILION ŞI JUMĂTATE DE SHKALIM

Şi premiul întâi a crescut semnificativ, un milion şi jumătate în fiecare săptămână.
Începând de astăzi şansele Dvs. sunt mult mai mari în programul abonaţilor.

Pentru a vă alătura programului, telefonaţi la 03-6940000 , în zilele de duminică până joi între orele 9-21, iar vineri, între 9-13

תכנית המנויים
מפעל הפיס

Premii

Acad. Virgil Cândea, Prof. Gabriel Strempel, membru de onoare al Academiei Române; Magdalena Bedrosian-Popescu, redactoarea "Dicţionarului Scriitorilor Români de Pretutindeni" al Academiei Române; Prof. Dr. Liana Alexandru-Moraru, compozitoare: Premiile de prietenie România-Israel, acordate de ACMEOR, în cadrul unei festivităţi care a avut loc la 6 sept. a.c.

PREMIILE JUBILEU 50: acordate de un comitet de iniţiativă format din: G. Mosari, I. Aurescu, A. Călăraşu, Pincu Itzhak, Teşu Solomovici unui număr de cca. 120 de persoane din rândurile alialei române; în cadrul unei festivitaţi care va avea loc în sala Beit Zionei America din Tel Aviv, la 18 octombrie a.c.

Decese

Mihai Popescu, ziarist; a colaborat la presa antifascistă din anii '40, apoi la "Gazeta literară", "Contemporanul" ş.a.; la Bucureşti.

Willy Harnic, prim-cantor la Templul Coral din Bucureşti.

Vasile Kazar (n. 1913), grafician, reprezentant de seamă al artei plastice din România.

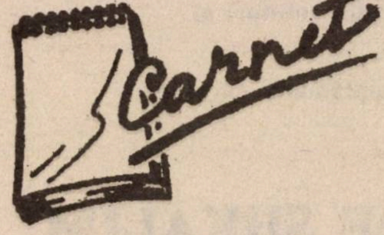

O nouă întâlnire a Băcăuanilor

În urma dorinţelor mai multor cetăţeni de a ne reîntâlni în fiecare an, Comitetul de organizare are plăcerea să invite la o nouă reuniune a originarilor din oraşul Bacău, care va avea loc luni 26 octombrie 1998, la ora 19, în saloanele de festivitaţi "WIZO" din Tel Aviv, Şderot David Hamelech nr. 38.

Din programul seratei:

Conferenţiază Prof. univ. Leon Volovici, Colette Avital (fost consul al Israelului la New York), Dr. Meir Rosen (fost ambasador al Israelului la Paris şi Washington).

Programul artistic va fi susţinut de: Liliana Rusu (fostă societară a Teatrului G. Bacovia din Bacău), Carol Marcovici şi Rami Baruch de la Teatrul Hacameri din Tel Aviv.

Un om: David Klein

Ţin să-i mulţumesc pe această cale d-lui David Klein, meteorolog, pentru munca sa dezinteresată şi entuziastă pe care a depus-o, după pensionare, întru sprijinirea activităţii artistice a olimilor din Rishon Le Zion.

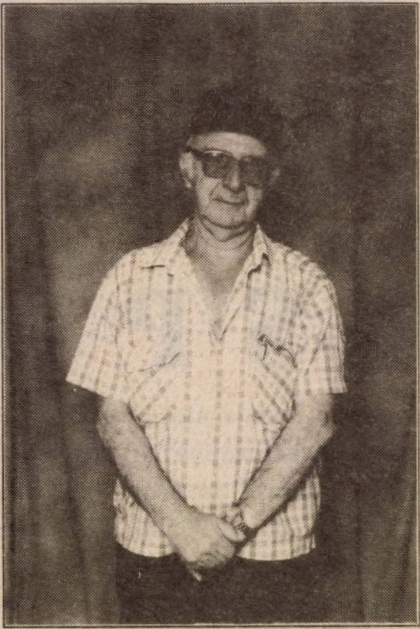

David Klein

Împreună cu soţia sa, profesoară, şi cu soacra sa, asistentă medicală, d. Klein s-a ocupat în mod deosebit de bunul mers al orchestrei "Melody" din localitate.

Norbert Schmetterling
Rh. Hashmonaim 5/3, et.I,
Nahlat Yehuda,
Rishon Le Zion 75910

S-au împlinit doi ani de la plecarea dintre noi a scriitoarei

Felicia Keifa (Rollinger)

şi patru ani de la moartea sorei ei,

Edith Rotman - Rollinger

Nu le-am uitat. Un gând pios de amintire la mormintele lor

Prietenii

Abonatul nostru fidel, Filip Lentzer din Galaţi - Ramat Gan comemorează, în ajun de Sucot, 7 ani de la decesul neuitatei şi regretatei sale soţii,

MARIETA

Vaslui - Ramat Gan
apeciată de toţi cei ce au cunoscut-o.

Doresc să perpetuez numele defuncţilor: MARIETA, soţie
şi AVRAMI - tata
în cadrul tribului românesc.
Prefer prunci de olim hadaşim.

Oferte şi condiţii tentante.

Tel.: 09-9551509
Filip Lentzer - Galaţi

Au trecut şapte ani de când

MILLY MACADZIOB

(născut 1927 – Bucureşti
decedat 1991 – Ghivataim)

se odihneşte întru veşnicie.

Înţelepciunea, dragostea şi generozitatea lui ne sunt şi ne vor rămâne călăuză.

Dor nestins, amintire veşnică
In memoriam

Denise Macadziob – soţie
Dr. Sorina Macadziob – fiică
Familia

Teşu Solomovici are onoarea să prezinte Stagiunea teatrală românească de toamnă (03-6048125)

Toţi cei 4 coloşi ai rîsului de la Teatrul de Revistă „CONSTANTIN TĂNASE"
Pentru PRIMA OARĂ pe aceeaşi scenă ÎMPREUNĂ,
Dintotdeauna a fost o luptă acerbă între ei, cine sînt cu adevărat
„REGII UMORULUI". Iată-i acum pe aceeaşi scenă! Publicul să decidă!

STELA POPESCU şi **ALEXANDRU ARŞINEL**
împotriva lui
NAE LĂZĂRESCU şi **VASILE MURARU**
GABRIEL DOROBANŢU Cîntăreţul nr. 1 al României
MARCELA AVRAM
BIŢU FĂLTICINEANU actor şi regizor
Într-un super-spectacol de BIŢU FĂLTICINEANU
(Director artistic al Teatrului „Tănase")

PENTRU GRUPURILE DE MUNCITORI ROMÂNI BILETE CU REDUCERE LA CASELE DE BILETE

Ca la Tănase

Fusta, fusta-i cu belea

MARCELA AVRAM

BIŢU FĂLTICINEANU

Texte: PUIU MAXIMILIAN şi NAE LĂZĂRESCU • Muzica: V. VESELOVSKI şi ION VASILESCU
• Mişcare scenică: E. PATRICHI • Costume: MAYA LEVINŢA

GABRIEL DOROBANŢU

TEL AVIV – „Ohel Shem"
sîmbătă, 10 oct., ora 20.15,
Bilete: Canaf, Allenby 91, tel. 6293838

RIŞON LE ŢION – „Mofet" marţi, 6 oct.,
ora 19.30, Bilete: Hacartis, tel. 9666141
IERUSALIM – „G. Behar", joi, 8 oct., ora 19.00,
Bilete: Klaim, tel. 6256869
BEER ŞEVA – „H. Hatarbut" vineri, 9 oct., ora 20,
Bilete: Mofa, tel. 6233397
NAŢERET ILIT – „H. Hatarbut" duminică, 11 oct.,
ora 19.30, Bilete: Dudi, tel. 567890
RAMAT GAN – „Mofet" luni, 12 oct., ora 19.30,
Bilete: Mofet, tel. 6720223

SPECTACOL FESTIV
Tel Aviv – Beit Zionei America
duminică, 18 octombrie ora 18.30
Înainte de spectacol vor avea loc
următoarele festivităţi (cu intrarea liberă)
Între orele 10 dimineaţa şi orele 23:
Expoziţia de carte românească
(1.000 de cărţi noi)
ora 17.30: Lansarea cărţilor
„A trăi în păcat" de VIRGIL DUDA,
„Regii României" de TEŞU SOLOMOVICI
şi „Zîmbete de turist" de G. MOSARI
ora 18.30: Festivitatea Premiile „Jubileu 50"
ora 20.00: Spectacolul
muzical-umoristic „CA LA TĂNASE"
(Bilete la „Canaf")

PETAH TIKVA – „Sharet"
marţi, 13 oct.,
ora 19.30, Bilete: Bikoret

KIRIAT HAIM – „Teatron Haţafon"
miercuri, 14 oct., ora 19.30,
Bilete la casă,
tel. 8420430 şi 8665272

HOLON – „Teatron"
joi, 15 oct., ora 19.30,
tel. 5037781 şi 6515885

HAIFA – „Beit Hahayal"
sîmbătă, 17 oct.,
ora 19.30,
Bilete: Nova, tel. 8665272

• 3 spectacole de Gală

TEL AVIV –
"HEICHAL HATARBUT"
12/10, 14/10, 17/10 – ora 20.30
BILETE: Asharon – Rococo
(Dizengof 93)
Tel. 03-5276677; 03-5276699,
Canaf: 03-6293838, 03-6295154,
Lean: 03-5247373, Castel: 03-6044725,
Hadran: 03-5279797,
Hasharon: 03-5400551-2,
Biduron (Holon): 03-6515885,
Haiozem (Bat Yam): 03-5066239

• 2 spectacole

HAIFA – "AUDITORIUM"
20/10, 24/10 – ora 20.30
BILETE: Kupot Haifa (Bervald. 11)
04-8662244, 8668296, 8671194,
Garber: 04-8384777,
Nova Berger: 04-8665272
sau la casa sălii numai în seara spectacolului
Tel: 04-8376841

• 2 spectacole

IERUSALIM –
"TEATRON SHEROVER"
21/10, 22/10 – ora 20.30
BILETE: Klaim: 02-6256869,
Bimot: 02-6240896,
Teatron Jerusalem: 02-5605757

OFERTĂ SPECIALĂ VISA
100 *şekeli reducere la bilet în schimbul punctelor (valabil la spectacolele din Tel Aviv, Haifa şi Ierusalim)*

BERLINER OPERETTENTHEATER Presentiert תיאטרון האופרטה של ברלין גאים להציג
DIE ERFOLGSOPERETTE von
Johann Strauss
Wiener Blut
Sînge vienez
האופרטה הידועה של יוהאן שטראוס

Dirigent Karl H. WICHMAN - Salzburg
Regisseur Helmut KUMMER - Wien
Choreografie Ingrid COLLET - Berlin

הפקה מלאה
50 משתתפים
סולנים,
רקדנים,
תזמורת

Cine cumpără bilete pentru opereta „Sînge Vienez" îşi poate procura şi bilete cu reducere la opereta „O noapte la Veneţia"
(pentru luna decembrie '98)

REHOVOT – *"VICS"*

10/10 – ora 20.30
BILETE: Lotus (Beit Hapoalim 4)
08-9364979, 08-9467890,
Wics: 08-9343207, 08-9343352

CFAR SABA

"HEICHAL HATARBUT"
13/10 – ora 20.30
BILETE: Heichal Hatarbut
09-7649230,
Kupat "Mofaim" Raanana
09-7415566

NATANIA

"HEICHAL HATARBUT"
15/10 – ora 20.30
BILETE: Kupat Mofa (Herzl 20)
09-8330335
Heichal Hatarbut: 09-8612453

KIRIAT HAIM

"TEATRON HAZAFON"
16/10 – ora 21.00
BILETE: Kupot Haifa
04-8662244, 8668296, 8671194
Garber: 04-8384777,
Nova Berger: 04-8665272,
Teatron Hazafon: 04-8420430

BEER SHEVA

"HEICHAL HATARBUT"
19/10 – ora 20.30
BILETE: Heichal Hatarbut
07-6463071,
Peleg Hafakot: 07-6233397
şi la Comitetele de întreprinderi

CARMIEL

"HEICHAL HATARBUT"
23/10 – ora 21.00
BILETE: Sherutei David Naharia
04-9920330
şi Heichal Hatarbut: 04-9881111

minimum

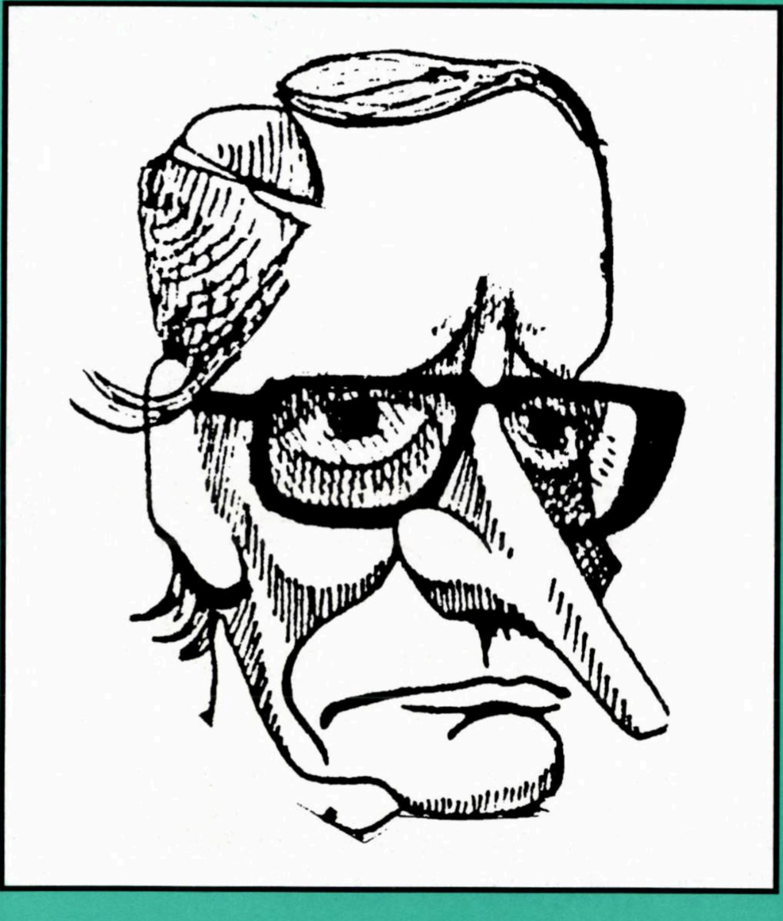

S-a mai răcorit.
În plus, acum,
în noiembrie,
vine şi Beligan.
În sfârşit,
se mai poate trăi.

■ ANUL XII ■ NR. 140 ■
■ NOIEMBRIE 1998 ■
■ 14 SHEKELI ■

AMERICAN EXPRESS
Travel
Services

AMERICAN EXPRESS-TURISM

Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

SE APROPIE IANUAR
SUS PAHARUL DE COTNAR

1 REVELION DE LUX

1 noapte BUCUREŞTI - Hotel INTERCONTINENTAL
5 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN
Costul programului turistic începînd de la
Plecare 28.12 - Întoarcere 03.01.'99
690 $

2 REVELION DE ELITĂ

6 nopţi - 7 zile POIANA BRAŞOV - Hotel CIUCAŞ
Costul programului începînd de la
Plecare 30.12 - Întoarcere 05.01.'99
590 $

Preţurile includ: **avion, hotel, 2 mese pe zi, carnavalul de revelion, 2 mese festive în cadrul celor 2 mese pe zi, transfer, distracţii, veselie**

* * *

3 HANUCA ÎN ROMÂNIA

Plecare 14.12 - întoarcere 20.12
6 nopţi - 7 zile POIANA BRAŞOV - Hotel SPORT

Costul programului începînd de la 490 $

Preţul include: **avion, 2 mese pe zi, transferuri**

REVELION în ROMÂNIA

Călătoriţi cu cei mari

LICĂ BLUTHAL vă aşteaptă!

Beligan şi ai săi

După o vară lungă, lungă ca o zi de post şi grea, grea ca o hotărâre în guvern privind retragerea cu 13% din teritorii, iată că vremea s-a mai îmblânzit niţel. Şi una din brizele cele mai plăcute nouă este venirea din nou aici - de parcă fiinţa despre care vorbim ar fi nu un actor, ci un anotimp - a lui Radu Beligan. Salutăm adierea...

Acuşi-acuşi octogenar, dar posedând mereu siluetă de balerin şi prospeţime de adolescent, Beligan se lansează zilele acestea la cucerirea, încă o dată, a publicului israelian, ca un John Glenn, astronautul american care, la 77 de ani, a pornit iarăşi în cosmos.

Ileana Stana Ionescu

Gh. Dinică

De data aceasta, actorul ieşit din comun este însoţit de o echipă de zile mari, sau mai exact de zile foarte mari: Sanda Toma, Ileana Stana Ionescu, Gh. Dinică, regizorul Gelu Colceag sunt, la rândul lor, astronauţi celebri ai teatrului românesc, care au pus piciorul nu o dată pe Luna succesului strălucit.

Sanda Toma

Cât despre comedia "Cotletele" a francezului Bertrand Blier, pe care o prezintă acum Beligan şi ai săi, tot ce vă putem spune este că aceste cotlete sunt delicioase.

M.

LA ÎNCHIDEREA EDIŢIEI
Ceea ce înseamnă 25 octombrie

Cetăţeanul Hamar Doron (24) din moşavul Ora a fost ucis de palestinieni în timp ce se plimba cu un prieten în pădure. Tânăra soldată Mihal Adato (19) a fost ucisă de Imad Omar Kamil (34) din satul Kabatya din Shomron. * Preşedintele Weizman care venise în satul Um El Fahem pentru a linişti spiritele agitate de-acolo, a fost întâmpinat de mii de arabi cu strigăte de "moarte!" şi "prin foc şi moarte ne vom elibera pământurile". Temându-se ca preşedintele să nu fie linşat, paznicii săi l-au împins în automobil şi au cerut şoferului să demareze de urgenţă. * Vara neobişnuit de călduroasă şi uscată prin care am trecut a făcut să izbucnească mari incendii, datorită neglijenţelor de tot felul, în Galil, inclusiv la Ein Hod, frumosul sat al pictorilor întemeiat de Marcel Iancu. Dar n-au fost numai neglijenţele de vină. Ci şi incendiatorii. Poliţia din Hamakim a arestat 11 arabi din regiunea Wadi˙Ara, bănuiţi (iar trei dintre ei dovediţi) că au dat foc pădurilor. * Salam Sarsun (29) din Hebron a aruncat câteva grenade la staţia de autobuze din Beer Sheva, rănind 64 de persoane; prins, Sarsun a recunoscut la anchetă că el este acela care l-a asasinat cu cuţitul, acum două luni, pe rabinul Shlomo Raanan din Hebron.

Acesta a fost fundalul pe care s-au desfăşurat, săptămânile trecute convorbirile de la Wye Plantation, de lângă Washington, între israelieni, palestinieni şi americanii ce acţionau ca intermediari, privind faza a II-a a retragerii israeliene din "teritorii". După zile şi nopţi de suspans, peripeţii, ameninţări cu ruperea tratativelor şi cu plecarea acasă, acordul a fost încheiat în ultima clipă, ca o finală de Mondial la fotbal, cu scorul stabilit în minutul 90.

Principalul beneficiar al acordului este preşedintele Clinton. Văzut pretutindeni în America, pe ecranele TV, străduindu-se zi şi noapte pentru înţelegerea dintre părţi, Clinton a câştigat puncte preţioase în lupta sa pentru victoria partidului democrat în alegerile parţiale din noiembrie; şi, fireşte, în lupta sa împotriva republicanilor cu "impeachmentul" din Congres.

Arafat a obţinut, la rându-i, teritorii importante (13,1%), eliberarea a peste 700 de terorişti din închisorile israeliene, dreptul de a pune în funcţiune un aeroport al Autorităţii Palestiniene, etc.

Bibi Netaniahu, conducătorul delegaţiei noastre (a cărui vedetă a fost Arik Sharon), a obţinut asigurări formale privind securitatea Israelului, recte, împiedicarea actelor de terorism. După cum se ştie, aceste asigurări înseamnă nişte cuvinte bătute la maşină pe o foaie de hârtie. Unii israelieni cred în făgăduielile lui Arafat. Alţii consideră că angajamentele OEP-ului sunt de "uz extern", şi că adevăratele intenţii ale celor din Gaza pot fi înţelese din şirul de crime cu care am început relatarea noastră; acestea sunt de "uz intern".

Acuma, Bibi Netaniahu are de înfruntat opoziţia forţelor aflate la "dreapta" sa, care au ameninţat şi ameninţă cu doborârea guvernului. Şi, deci, cu organizarea de alegeri noi.

Iar Israelul, oricine s-ar afla la cârma ţării, se îndreaptă cu repeziciune spre faza finală a discuţiilor: statul palestinian, divizarea Ierusalimului, etc., etc. Un nod de probleme greu, foarte greu de dezlegat.

Destinul a vrut ca Radu Beligan, marele actor și marele prieten al poporului evreu, să împlinească 80 de ani în zilele, tocmai în zilele când el se află, alături de noi, în Israel.

La mulți ani, iubite maestre al artei și spiritului! Și primiți, rogu-vă, urarea noastră din bătrâni:

Până la 120!

minimum

●

Apare lunar
Redacţia şi administraţia
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunţuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 50 şekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 şekeli
1 an (12 numere): 140 şekeli
Preţul include costul expedierii.
Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari;
U.S.A., Canada – 80 dolari;
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari;
Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediţia cu avionul

Realizarea grafică:
SANDA PERI
Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noştri reprezintă personalitatea şi punctul de vedere al acestora. Se înţelege, aşadar, că redacţia nu împărtăşeşte totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacţia nu răspunde de conţinutul anunţurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PULISHERS LTD.

TENDINŢE

DOI REGI

Amândoi trăiesc în Elveţia. Unul este Regele Mihai I. Celălalt - Rabinul Şef, Dr. Alexandru Şafran. Iar relaţiile dintre cei doi sunt, de ani de zile şi decenii, pe cât de protocolare, pe atât de calde.

O dovadă mai nouă în acest sens ne-a dat Regele Mihai care a transmis de curând, de la reşedinţa sa de la Versoix, un mesaj cu prilejul împlinirii a 50 de ani de la alegerea D-rului Alexandru Şafran ca Mare Rabin al Genevei:

Mesajul Majestăţii Sale Regele Mihai I al României cu ocazia jubileului Domnului Mare Rabin Alexandru Şafran

Mă alătur cu emoţie vouă tuturor pentru a sărbători jubileul Domnului Mare Rabin Alexandru Şafran, care ocupă din 1948 demnitatea de Mare Rabin al Genevei.

Mă asociez profund omagiului care îi este adus.

Înalta sa personalitate şi curajul său personal m-au îndrumat deseori, ca şi pe Mama mea, Regina Elena a României, în timpul anilor celor mai grei ai Domniei mele.

Ca Suveran al tuturor Românilor şi ca Om, nu puteam adera la măsurile de discriminare impuse minorităţilor etnice şi religioase de către puterea totalitară instalată în acea epocă.

Apărarea evreilor persecutaţi din România, compatrioţii mei, a fost - în anii teribili ai războiului - una din preocupările mele majore. Domnul Mare Rabin Şafran venea cu regularitate la Palat pentru a ne informa, pe Mama mea şi pe mine, care eram rupţi de totul dimprejur, despre cele ce se petreceau cu adevărat în ţara noastră. Încercam atunci împreună să stopăm deportările, din nefericire mult prea des fără succes.

În timpul anilor de oprimare - comunistă de data aceasta - ne-am luptat de-asemeni împreună pentru a încerca să salvăm România pe care o iubeam. Mai târziu, în exilurile noastre, ne-am întâlnit de multe ori pentru a evoca trecutul, şi mai ales viitorul.

România i-a adus, în fine, omagiul care i se cuvenea.

Astăzi, când întâlnesc în România responsabilii Comunităţii evreieşti, ştiu că lumina sa mai străluceşte.

Vă mulţumesc, Domnule Mare Rabin, cu prietenia şi recunoştinţa mea.

MIHAI R.

Israel:
Să ne facem autocritica, tovarăşi...

"Arhitecţii acordurilor de la Oslo... n-au fost în stare să prevadă probabilitatea că va urma o escaladare a violenţei".

"...Cei ce-au lansat procesul de pace n-au luat în consideraţie preţul ce urma să fie plătit pentru amânarea datei când trebuia încheiat acordul final".

..."Guvernul Rabin-Peres a suferit de o supradoză de încredere, alimentată de valul neobişnuit de aplauze internaţionale ce s-a abătut asupra sa".

(Dintr-un articol de Naomi Cha-

TENDINTE

zan, deputată din partea partidului "Meretz"; în "Jerusalem Post", 1998.)

"Hotărârea de a furniza arme poliţiei palestiniene a constituit o greşeală grosolană".

(Dintr-un interviu acordat de generalul (rez.) Israel Tal, suporter din prima oră al procesului de pace, ziarului "Yediot Aharonot", 1988.)

"Nu cred că ofiţerii din Zahal trebuie să poarte negocieri aşa cum am făcut eu… Armata trebuie să rămână în afara jocului politic, şi toată lumea are datoria să o lase-n pace".

(Dintr-un interviu acordat de generalul (rez.) Amnon Lipkin-Shahak, fost şef de Stat Major al Zahal, ziarului "Jerusalem Post", 1998.)

Israel: Ziariştii

Pictorul Uri Lifschitz a declarat unui reporter al ziarului "Haaretz" că autiştii, homosexualii, lesbienele, invalizii şi, în genere, toţi cei ce nu se pot întreţine singuri ar trebui lichidaţi. Nu cu Kalacinikovul, însă, şi nici prin camere de gazare. Acest nazist de omenie preconizează o metodă lipsită de violenţă: după părerea lui de artist (şi membru al *elitei,* nu-i aşa?) respectivii ar trebui lăsaţi să moară de foame.

Bineînţeles, reacţia opiniei publice – şi nu numai a categoriilor numite întru exterminare – a fost pe măsură. Toată lumea fiind de acord că pictorul (amintim că Uri este pluralul de la ură) face parte din speţa bolnavilor de ură de sine (egal ură de neam), că în cutia sa craniană au crescut fel de fel de infernuri sau că omul este pur şi simplu sifilitic. Se întâmplă.

Din păcate, *media* (tot parte a *elitei,* că aşa îi place dânsei să-şi spună) şi-a concentrat atenţia asupra individului, în loc să aibă cinstea elementară şi curajul moral de a se ocupa de vinovatul *principal.* Care este redacţia ziarului "Haaretz". Nu că Lifschitz n-ar trebui dat cu capul de toţi pereţii. Dar dacă cetăţeanul cu pricina a confundat libertatea de expresie cu aceea de a scuipa sau a vomita verbal, *Haaretz*-ul n-avea dreptul să procedeze la fel. Reporterul, mai întâi, apoi şefii din redacţie ar fi trebuit să ştie (şi de altfel ştiu, atunci când le convine) că ziaristul nu este un casetofon şi că spusele persoanei pe care-o intervievează nu trebuie azvârlite-n pagină fără gândire şi control. Tăind cu foarfeca ce era de tăiat, *Haaretz*-ul ar fi evitat jignirea îngrozitoare a mii şi zeci de mii de oameni (inclusiv a invalizilor de război, cu picioare lăsate în tranşee!). Şi, în plus, ar fi evitat compromiterea colaboratorului lor Lifschitz pe vecii vecilor.

S.U.A.:
Să vă crape obrajii de ruşine!

Acesta a fost strigătul ce s-a auzit, pe întreaga planetă, la cinci minute după ce, graţie Congresului american, CNN-ul, Fox-ul, A.B.C. şi alte iniţiale au transmis caseta (presupus secretă) unde preşedintele Bill Clinton putea fi văzut răspunzând la întrebările anchetatorilor de aşternuturi şi spermă, conduşi de procurorul Kenneth Starr. "Să vă crape obrajii de ruşine!" Şi nu un "Bravo!", aşa cum aşteptaseră Republicanii, plus patronii *Mediei,* convinşi că de data asta îl vor lichida pe preşedinte. Lipsiţi de luciditate, ca toţi oamenii stăpâniţi de ură, suită la cap, organizatorii transmisiei nu au putut intui ceea ce mulţi, mulţi înţeleseseră după transmiterea raportului Starr pe Internet: că "demascarea" lui Clinton se va întoarce ca un bumerang împotriva demascatorilor. Şi că acuzatul va deveni, în ochii lumii, victimă.

La "Punctul pe I", Pix discută pe larg despre cazul Clinton. Aici, noi vrem să ne ocupăm de un fapt care a luat prin surprindere *elita* de la Washington, ca un atac japonez la Pearl Harbour: impresia catastrofală pe care afacerea a produs-o pe plan internaţional.

Un mijloc bun de-a înţelege acest efect îl constituie rubrica de corespondenţă a săptămânalului american "Newsweek" (19 octombrie a.c.). După ce s-au răţoit şi ei la Clinton, cerându-i demisia, cei de la "Newsweek" au fost uluiţi de valul de proteste venit din toată lumea. Şi, fapt unic în istoria revistei, vreo două numere la rând nu a mai apărut rubrica în cauză. Scrisorile nu corespundeau cu *linia* direcţiei. Până la urmă, de teamă că cineva de la secţia scrisori să nu dezlăvuie acest act de cenzură, şefii au "dat drumul" scrisorilor la tipar. Demonstrând, în felul acesta, că ei sunt"liberali"şi acceptă criticile cititorilor. Extrase:

«Câtă "Monicagate" vă închipuiţi dvs. că mai poate suporta un abonat oarecare? Da, Clinton a greşit. Dar, ca un neamerican ce sunt, eu consider că este unul din cei mai buni preşedinţi pe care voi americanii i-aţi avut vreodată şi acuma vreţi să-l distrugeţi. Aşa am făcut noi grecii cu Socrate. El era prea bun, aşa că a trebuit să dispară. Aşa am procedat şi cu Tucidide» (Christos Sotiropoulos, Creta, Grecia).

«Faptul că ne-aţi azvârlit în faţă proza perversă a raportului Starr face din noi nişte "voyeurs" şi arată că "Newsweek" participă orbeşte la întrecerea din media pentru cine e mai vulgar. Aţi avut o şansă extraordinară de a dovedi că sunteţi o publicaţie de ţinută, de a dovedi că intimitatea şi demnitatea mai înseamnă ceva pentru dvs. Dar aţi ratat această şansă. Sunt foarte, foarte dezamăgit» (Nicolas A. Spengos, Paris, Franţa).

«Destul! Kenneth Starr ar trebui să se ducă acolo de unde a venit, adică din Inchiziţia spaniolă. Această planetă are alte priorităţi de rezolvat, iar preşedintele Clinton este unul dintre principalii conducători ai lumii. Sper ca poporul american

TENDINȚE

Monica Lewinski: scroafa de renume mondial. Acuma, mulțumită că a arătat omenirii "ce pot eu", socotește pe calculatorul de buzunar câte milioane de dolari va încasa de la ziare, stații TV, edituri etc. pentru povestirile ei cu spermă

să termine cu această vânătoare de vrăjitoare și să lase familia Clinton să-și rezolve problemele personale» (Bhagawati E. Morris, Denpasar, Indonezia).

«După ce-am văzut caseta *și am citit că Monica Lewinsky a fost sechestrată și anchetată ore întregi de agenții F.B.I., singurul meu gând a fost că avem de-a face cu un stat polițist și cu McCarthysmul. Sigur că nu-l felicit pe Clinton pentru ce-a făcut, dar el n-a trădat secrete de stat, n-a omorât pe nimeni și cu siguranță nu a violat-o pe Monica Lewinsky. Trezește-te, Americă! Și lasă-l pe Clinton să se ocupe de treburile lui!»* (Anne Ebert, Cypress, California).

«Îmi pare rău când văd sumele uriașe de bani cheltuiți pentru alcătuirea acestei povești sordide privind viața intimă a președintelui Statelor Unite. La noi în Bangladesh există milioane de copii care trăiesc în mizerie, de azi pe mâine, fără nici un viitor. Banii aruncați în America pe aceste povești murdare despre conducătorul țării ar putea salva națiunea noastră» (Nasrine R. Karim, Dacca, Bangladesh).

«Nici cel mai înverșunat dușman al Americii n-ar fi visat, nici în visurile sale cele mai nebunești, la o asemenea umilire a Statelor Unite» (André Ribeyrol, Mauleon, Franța).

«Prietenii mei americani care trăiesc aici în Europa fac un lucru de care n-am mai auzit din epoca războiului din Vietnam. Ei se prezintă în lume ca fiind canadieni. Și asta nu fiindcă s-ar rușina de președintele lor. Lor le este rușine de venalitatea Partidului Republican, de lipsa de șira spinării a Congresului nostru, de tembelismul nerușinat al campaniei conduse de Kenneth Starr» (Jeremy Saxon, Praga, Republica Cehă).

«Ați înnebunit? Eu tremur la gândul că America ar putea fi condusă de bigoți și obsedați sexual ca Starr et co. Simpatia mea întreagă se îndreaptă către președintele Clinton, un mare om politic» (Loeska Smith-Hald, Oslo, Norvegia).

...Acum, *media* americană, lovită la plex de reacția lumii, a lăsat-o ceva mai moale cu atacurile anti-Clinton. Cele 100 de ziare care ceruseră demisia președintelui sunt mai reținute, încercând să pară "independente și obiective". Și, în vreme ce Congresul a demarat procedura de destituire *(impeachment)* a lui Clinton, tot poporul așteaptă hopul cel mare din noiembrie: alegerile parțiale pentru Congres. Aici e bătaia peștelui. Dacă Democrații suferă pierderi serioase la alegeri, atunci e posibil ca liderii partidului să-i ceară lui Clinton a demisiona. Ca vinovat de dezastru. Dacă Democrații scapă cu fața curată, procedura de destituire își va urma cursul, Starr va mai da publicității cinci lăzi cu documente à propos de Paula Jones, Monica Lewinsky și alte persoane de sex opus și Clinton are șanse să o ducă tot așa, într-un scandal, până la capătul mandatului prezidențial.

Europa: stânga!

Cine și-ar fi închipuit în 1989, la ora dărâmării zidului Berlinului, a prăbușirii Uniunii Sovietice, a revoluțiilor de sânge sau de catifea din Răsărit, când partidele comuniste dispăreau unul câte unul iar socialiștii europeni n-o duceau nici ei prea bine, pierzând puterea în majoritatea țărilor occidentale - cine și-ar fi închipuit, zic, că după nici un deceniu, roata morii se va învârti rapid, iar situația se va răsturna totalmente?

Luna trecută, «dreapta» de pe bătrânul continent a mai suferit o lovitură. Grea. După Anglia, după Franța, după atâtea altele, iată că partidul democrat-creștin al lui Helmut Kohl a fost înfrânt în alegeri, fiind înlocuit de social-democrații lui Gustav Schröder. Drept urmare, cu excepția Spaniei și a Irlandei, toată Europa apuseană se află acuma la stânga. Și aceasta, așa cum am mai avut prilejul să o spunem în trecut, nu din motive "politico-ideologice" ci din pricini simple, pământești și cât se poate de umane: șomajul (12-15%), inflația, debandada din domeniul financiar, spaima - spaima aceea nebună pentru ziua de mâine.

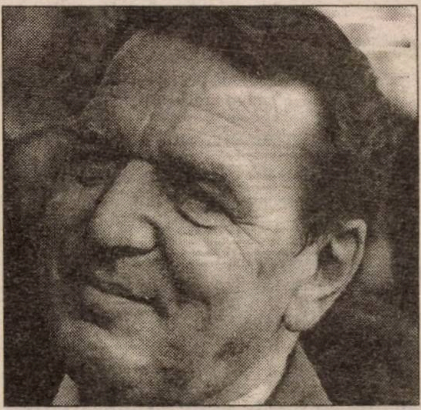

Gustav Schröder

Mai nou, în Italia s-a petrecut un fapt pe care nici cel mai îndărătnic, fanatic și "cap pătrat" marxist n-ar fi îndrăznit să-l prevadă. După căderea guvernului (de altfel de stânga) Romano Prodi, în urma unor manevre parlamentare, preşedintele Scalfaro, încercând a evita organizarea de noi alegeri, l-a însărcinat cu formarea guvernului pe Massimo D'Allema, conducătorul noului partid comunist italian. Şi aceasta într-o ţară unde, de 50 de ani - datorită împotrivirii establishmentului politic şi a Vaticanului - comuniştii n-au reuşit să aibă nici un ministru, nici măcar un ministru-adjunct, de sămânţă, la turism sau la protecţia mediului.

...Amatori de paradoxuri mari, luaţi o foaie de hârtie, un pix şi notaţi următoarele:

"După prăbuşirea comunismului, comuniştii au ajuns la putere".

Lumea:

Criza financiară sau sala de bal

A fost ca un cutremur de pământ, făcând ca Bursele şi Băncile să se clatine din temelii, precum blocurile din centrul Bucureştilor în martie 1977.

Mai întâi - Tokio (japonezii cei daţi planetar de exemplu de seriozitate în materie financiară şi de chibzuinţă). Apoi, pornind de la acest epicentru, Coreea de Sud, Hong-Kong, Malaesia, Indonesia. Apoi Wall-Street-ul. Apoi Brazilia. Apoi Bursele europene, de la Frankfurt, Londra, Paris. Despre cele petrecute la Moscova, să nu mai vorbim. Cursurile acţiunilor se prăbuşeau besmetic, câteva Bănci-gigant se declaraseră în stare de faliment, lumea intrase în panică gândindu-se la crahul memorabil din 1929, şi la zecile milioane de oameni rămaşi atunci, peste noapte, fără slujbă; şi la miile de patroni care se aruncaseră de la etajul 15 pe caldarâm.

Cutremurul nu ne-a ocolit nici pe noi. Oricât s-ar fi lăudat Bibi Netaniahu şi Iacob Neeman, ministrul finanţelor, că Israelul este o insulă de stabilitate, unda de şoc a izbit shekelul în plină faţă, făcându-l să scadă şapte zile la rând faţă de dolar. Rezultatul: de unde ne obişnuiserăm cu ideea că un dolar înseamnă 3 shekeli şi, - astăzi ne-am trezit că spunem 4 shekeli şi...

Între timp lucrurile s-au mai potolit. Înjurăm, gândindu-ne la ceea ce am pierdut, ne lingem rănile şi ne întrebăm, ca Stan păţitul, ce va urma? Fiindcă, la fel ca în materie de cutremure, nici un specialist nu s-a arătat capabil, până la ora de faţă, să prevadă viitorul. Ba mai mult, nici măcar să explice prezentul.

Economistul francez Jacques Attali, fost consilier al preşedintelui Mitterrand, a încercat, nu de mult, să ne ajute a înţelege despre ce e vorba. Într-un articol din săptămânalul *Paris-Match* el scrie:

"Pentru ce atâtea incoerenţe, lipsă de competenţă, erori şi contradicţii? Pentru că am intrat într-o zonă foarte periculoasă, unde deciziile se iau prea repede, fără viziune de ansamblu, fără coerenţă, de frică. Este ora panicii care transformă erorile în catastrofe şi catastrofele în dezastre.

Pentru a-i înţelege motivul, trebuie, fără îndoială, recurs la o metaforă. Închipuiţi-vă pieţele mondiale ca o mare sală de bal. O orchestră magnifică, un bufet somptuos, dansatori splendizi. Toată lumea e fericită. Doar într-un colţ, câţiva cârcotaşi remarcă lipsa unei ieşiri de incendiu, astfel că, dacă ar izbucni un foc, s-ar putea petrece tot ce poate fi mai rău. Cei mai prudenţi dintre aceşti observatori lucizi pleacă; unii se hotărăsc să rămână, dar să danseze pe lângă uşă. Şi ceva ia foc, undeva, într-un colţ al sălii. Lumea se amuză: ce importanţă poate avea o faţă de masă care arde? Dar când mesele vecine se aprind şi ele, îngrijorarea începe să-şi facă loc şi participanţii să se retragă discret. Iar când ajung să caute ieşirile de incendiu pentru că s-au aprins şi perdelele, e prea târziu. Şi atunci îşi dau seama că nu există nici pompieri care să stingă focul, nici poliţişti care să îndrume mulţimea. Şi nici o ieşire de incendiu. Uşa principală e luată cu asalt, se strivesc cu toţii unii pe alţii, şi mor sufocaţi.

Suntem astăzi foarte exact în această situaţie: banul este cuprins de panică. Nu ştie unde să se ducă. Îşi dă seama că nici o ţară nu e la adăpost, nici măcar Statele Unite, nici măcar Europa, nici măcar... Că nici un sector nu e fără risc, căci nimeni nu poate garanta că o tehnologie triumfătoare astăzi nu va fi mâine depăşită de alta. Şi tehnologia însăşi, motor al dezvoltării, vine să agraveze criza: acum treizeci de ani trebuiau zile întregi pentru a coordona toate pieţele; astăzi, sunt suficiente câteva zecimi de secundă. Banul care intră în panică este călcat în picioare de alt ban şi moare.

Toate acestea ameninţă să ruineze ani întregi de eforturi în câteva săptămâni. Astfel, suntem la marginea unei depresiuni de amploare egală cu cea din 1929".

Metafora lui Attali e simpatică, nimic de zis. Dar ca să fim drepţi, noi, cei de la «Minimum», tot nu ne-am prea lămurit cum devine cu criza. Poate că suntem noi de vină. Dar poate că de vină sunt şi economiştii ca Attali. Fiindcă, aşa cum scrie ironic (şi auto-ironic) susnumitul în cursul aceluiaşi articol:

"À-propos de specialist, iată o definiţie care-mi place mai mult decât oricare alta: un mare economist este acela care va şti să explice foarte bine mâine motivul pentru care ceea ce a prevăzut ieri nu s-a produs astăzi."

Lumea:

Luna de la marginea prăpastiei

Aceasta a fost luna trecută, octombrie. O lună când omenirea întreagă şi-a ţinut răsuflarea tăiată, aşteptând izbucnirea a cel puţin trei sau patru războaie sau răscoale ce

TENDINŢE

ameninţau să înece în sânge câteva zone fierbinţi de pe glob. Între timp, oştile ce stăteau faţă-n faţă au rămas, cel puţin până la această oră, cu arma la picior, primind din partea şefilor ordinul: pe loc repaus. Un pe loc repaus pe margine de prăpastie.

Mai întâi a fost armata iraniană; aceasta era decisă să-i pedepsească pe talibanii din Afganistan care uciseseră opt diplomaţi de la Teheran, şi să treacă cu 300.000 de oameni frontiera dintre cele două ţări. N-au trecut-o... Atât mesajele de “bunăvoinţă” primite din partea islamiştilor de la Kabul cât şi activitatea frenetică a mediatorilor arabi au făcut ca guvernul iranian să nu dea ordinul fatal.

Pe urmă a fost Turcia. Exasperată de faptul că sirienii sprijină pe teroriştii kurzi, înarmându-i, finanţându-i şi trimiţându-i să facă prăpăd pe teritoriul Turciei (aşa cum procedează cu libanezii à-propos de Israel, că e plăcut să mori în luptă până la ultimul soldat al altora), Ankara anunţase că s-a săturat şi că va ataca armata lui Assad. N-a făcut-o. Atât mesajele de “bunăvoinţă” ale sirienilor (care, când se văd ameninţaţi, o lasă mai moale cu intransigenţa şi cu nici un centimetru de pământ) cât şi activitatea frenetică a politicienilor arabi au determinat guvernul turc să nu dea ordinul fatal.

Apoi a fost (şi, de fapt, mai este) cazul Kosovo. Indignat că Belgradul nu acceptă «diktatul» islamic care cere ca regiunea Kosovo să se rupă de Jugoslavia, urgent, pentru a se uni cu Albania musulmană, scandalizat că preşedintele sârb Slobodan Miloşevici nu vrea să renunţe la o parte a teritoriului ţării sale (auzi ce obrăznicie! să nu renunţi la pământurile tale!), revoltat că, în cursul luptelor împotriva teroriştilor, trupele sârbe au comis atrocităţi, dar poruncind mediei americano-europene să nu transmită nici o imagine despre atrocităţile săvârşite de “armata de eliberare” din Kosovo, cu arme primite de la Teheran, Occidentul şi-a pus armatele din NATO pe picior de război ameninţând că vor bombarda oraşele sârbe. N-a făcut-o. Atât flexibilitatea arătată de Miloşevici (un expert, ni se pare, în materie de situaţii pe muchie de cuţit) cât şi veto-ul pus de Moscova (capitală, ca şi Belgradul, a creştinismului ortodox) au făcut ca, cel puţin până în clipa când trimitem aceste rânduri la tipar, conducătorii alianţei atlantice să nu fi dat ordinul fatal.

Asta nu înseamnă că amintitele conflicte au fost cumva dezamorsate. Nu. Ele sunt adânci şi de lungă durată.. Asta înseamnă doar că politicienii din ţările respective se gândesc de două ori înainte de a face pasul următor. În prăpastie.

Chile:
O mână pe umărul generalului Pinochet

Uitase lumea de el. Iar mulţi se întrebau chiar dacă mai trăieşte. Dar zilele trecute numele lui a apărut, pe neaşteptate, pe toate teleimprimatoarele agenţiilor de presă. Generalul Arthur Pinochet (82), fostul dictator cam fascist al statului Chile, omul care l-a răsturnat printr-o lovitură de stat pe preşedintele ales al ţării, socialistul Salvador Allende, silindu-l să se sinucidă pentru a scăpa de tortură, - şi care, după lovitură, a dezlănţuit “teroarea contra-revoluţionară”, schingiuind şi ucigând câteva mii de cetăţeni, a fost trezit noaptea din somn în clinica londoneză unde-şi vedea de sănătate.

Un necunoscut în uniformă l-a bătut pe spate, spunându-i: “ei, domnu‘!” Necunoscutul era un poliţist englez. Acesta l-a informat pe Pinochet că se află în stare de arest. Motivul: Justiţia din Spania (o ţară unde - culmea! - la putere se află un regim de dreapta) a cerut englezilor să-l extrădeze pe Pinochet pentru a fi judecat la Madrid ca vinovat de moartea a 9 cetăţeni spanioli în zilele loviturii de Stat.

Scandalul este mare. Guvernul chilian a protestat împotriva arestării, susţinând că Pinochet (senator pe viaţă) posedă un paşaport care i–ar asigura imunitate diplomatică. De altă parte, guvernul englez, ca şi marea majoritate a presei din Marea Britanie şi din lumea occidentală, susţin că nu există imunitate diplomatică pentru crime împotriva umanităţii. Juriştii se bat cu argumente subtile şi cu texte de lege şi nu se ştie cum va sfârşi afacerea asta. S-ar putea ca, până la urmă, fostul dictator să scape basma curată, fiind expulzat de englezi acasă, în Chile, la domiciliu. Dar asta n-are nici o importanţă. Important este că s-a creat un precedent. Şi că, de-aci înainte, Pinocheţii de pe toate continentele se vor trezi, când ţi-e lumea mai dragă, cu nişte paşi apăsaţi în spatele lor şi cu o mână pe umăr: ei, domnu‘! Oriunde s-ar găsi ei, la Paris, pe Coasta de Azur, la Acapulco pe plajă sau, mai ştii, în Gaza. Fiindcă, aşa cum vă povesteam şi odinioară, copii, viaţa e plină de surprize.

Generalul Attila Ates, comandantul forţelor terestre ale armatei turceşti, a avertizat Siria că dacă mai sprijină pe teroriştii kurzi să ucidă turci cu cuţite şi bombe, Damascul va fi pedepsit în consecinţă.

Aşa, generale! Fără milă să fii! Biciul lui Atilla!

◆

Fanfara lui Yasser Arafat a intrat, toată, la puşcărie. Motivul: văzând că nu sunt plătiţi cu lunile şi că, deci, Arafat îi tromboneşte, băieţii s-au pus în grevă, refuzând să mai cânte la venirile şi plecările din Gaza ale şefului OEP.

Aşa cum era de aşteptat, ştirea despre arestarea fanfarei a stârnit un zgomot imens, faptul fiind anunţat în mass-media cu surle şi tobe.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...Vaclav Havel, preşedintele Cehiei, a propus d-nei Madeleine Albright, secretara Departamentului de Stat american, să ceară cetăţenia cehă (dânsa s-a născut, după cum se ştie, la Praga) şi, după ce Havel îşi va încheia mandatul, să candideze la funcţia de preşedinte al Cehiei.

Nu ne place că...

...D-na Albright poartă fuste prea scurte, atât pentru funcţia, cât mai ales, pentru vârsta ei.

Ne place că...

...La Madrid a avut loc de curând Congresul Mondial al Fericirii.

Nu ne place că...

...aşa cum citim în ziarul *"Le Matin"* din Lausanne, un cetăţean elveţian, funcţionar model la Crucea Roşie, s-a înfuriat în aşa hal pe nevastă-sa care-l obligase să asculte un discurs al preşedintelui francez Jacques Chirac la TV, încât a împuşcat-o cu cinci gloanţe de revolver.

Ne place că...

...direcţia închisorii centrale din emiratul Dubai a inaugurat un 'business center' ca la marile hoteluri, unde cei condamnaţi pentru delicte de ordin financiar, au la dispoziţie telefoane, faxuri, computere şi secretare cu ajutorul cărora se ţin la curent cu bursa şi transmit ordine de cumpărare/vânzare a acţiunilor.

Nu ne place că...

...Nagy Istvan, fostul conducător al Ungariei în timpul evenimentelor din 1956, judecat şi condamnat la moarte pentru "activitate contrarevoluţionară", s-a numărat, în tinereţe, pe când se afla la Moscova, printre băieţii care au luat parte la executarea, cu pistoalele, a ţarului Nicolae şi a familiei sale.

Ne place că...

...un hoţ de 24 de ani din oraşul Rosario (Uruguay) care furase 300 de kg. de brânză de la un fermier, a fost condamnat de tribunal să citească într-o bibliotecă publică o carte de 300 de pagini, câte-o pagină pentru fiecare kilogram de brânză; în plus, tânărul este obligat să prezinte un rezumat al cărţii.

Nu ne place că...

...echipa de la Canalul I al televiziunii, care a transmis meciul de fotbal de luna trecută San Marino - Israel, nu s-a gândit nici o clipă să–şi îndrepte camerele de luat vederi înspre tribună, ca să vedem şi noi cum arată la chip microbiştii san-marinezi şi cam cu ce se ocupă ei în timpul jocului.

Ne place că...

...indienii din Honduras au intentat un proces lui Cristofor Columb, acuzându-l de "genocid, furt şi distrugerea culturii precolumbiene".

Nu ne place că...

...acuzat, pe bază de documente, de către deputatul belgian Alain Desthexe că n-a făcut nimic (deşi avea posibilitatea) pentru a evita masacrele din Rwanda, din 1994, d. Kofi Anan, delicatul secretar general al ONU (bun de pus pe rană) a răspuns, ridicând uşor din umeri: "asta e o poveste veche".

Ne place că...

...D-rul Lars Bergen din Suedia, a constatat - pe baza cercetării a 13.000 de persoane - că preocupările culturale (cartea, concertele, muzeele) prelungesc viaţa omului, pericolul morţii subite fiind la cetăţenii care se ocupă cu asemenea treburi, mai mic cu 35% decât la ceilalţi.

Nu ne place că...

...americanii au pus în vânzare nişte prezervative pentru femei care - aşa cum s-au plâns mai mulţi bărbaţi revistei "Penthouse" - fac zgomot "ca un sandwich împachetat în celofan".

Ne place că...

...culoarea fistic a ieşit din modă, fiind înlocuită cu gri-ul de toate nuanţele.

Nu ne place că...

...autorităţile din oraşul Lesten (Letonia) au organizat funeralii naţionale pentru 10 ex-SS-işti care luptaseră în timpul războiului alături de nemţi, împotriva Armatei Roşii.

Ne place că...

...la Bucureşti a apărut (aşa cum aflăm din săptămânalul "Dilema") o firmă pe care scrie: "La Costel, Atelier de reparat biciclete şi orice".

Nu ne place că...

...difuzând prin Internet raportul Kenneth Starr, Congresul american a făcut concurenţă neloială (la preţ de dumping) revistelor sexi de tip "Playboy" sau "Penthouse".

Ne place că...

...un căţel vagabond, care răspunde la numele de Sorisso, a primit din partea Tribunalului Electoral Regional al statului Santa Catarina din Brazilia, dreptul de a candida la alegerile parlamentare din partea municipiului Cambarie. Cetăţenii care l-au propus pe Sorisso la funcţia de deputat, în frunte cu iniţiatorul acţiunii, fotograful Zenobio Tomio, îl scot zilnic la plimbare pe candidat, scandând următoarea lozincă (cu care suntem 100% de acord): "Mai bine un câine candidat, decât un candidat câine!"

Nu ne place că...

...numitul Szusman din Timişoara s-a întors dintr-o vizită în Israel, încercând să introducă la Otopeni, prin contrabandă, cca. 1200 de pietre semi-preţioase (ne place - în schimb - că individul a fost prins şi i s-a confiscat marfa).

Ne place că...

...actorul Bruce Willis, plictisit să tot joace pe superman-ul în filme catastrofă, a renunţat să mai primească asemenea roluri, declarând: "M-am săturat să tot salvez omenirea".

TENDINȚE

Nu ne place că...

...patronii Cazinoului de pe Calea Victoriei din București (Casa Vernescu, de pe Calea Victoriei) sunt doi cetățeni de pe la noi, israelieni (ei, da, uite că nu ne place, așa suntem noi: dogmatici și capete pătrate).

Ne place că...

...proprietarii Hotelului Carmel din Natania au hotărât - în semn de simpatie pentru președintele SUA - să schimbe (așa, de afțăluhăs) numele hotelului în “Hotel Clinton”.

Ne place că...

...partidele de opoziție din Pakistan au cerut ca premierul Nawaz Sharif să fie investigat pe baza unor reportaje din presa britanică, ce-l acuză pe înaltul demnitar că a înșelat fiscul cu sume mari și a vărsat (ca mafioții de la Moscova și din alte capitale mai mici răsăritene) câteva milioane de dolari din vistieria Statului în conturi personale prin Elveția și Anglia; potrivit ziarului londonez “The Observer”, primul ministru, tot străduindu-se să-și facă suma, a achiziționat patru apartamente în cartierul de lux “Mayfair” din capitala Angliei, valorând peste trei milioane de dolari.

Ne place că...

...bogătașul american Abe Hirschfeld din New York a oferit numitei Paula Jones suma de un milion de dolari ca să-și retragă plângerea împotriva președintelui Clinton și să se isprăvească odată cu afacerea asta.

Nu ne place că...

...Prof. Virgil Cândea, proaspăt distins cu premiul ACMEOR (pentru merite deosebite în dezvoltarea prieteniei româno-israeliene) a găsit cu cale ca, la întoarcerea sa din Israel unde primise premiul, să prezinte în mod elogios o carte aparținând numitului Viorel Roman din Germania, colaborator statornic al săptămânalului “România Mare”.

Ne place că...

...scriitorul portughez Jose Saramago (75), laureatul premiului Nobel pentru literatură pe anul acesta, a refuzat (în ciuda sfaturilor binevoitoare șoptite în ureche) să renunțe la atașamentul său față de ideile marxiste, ba chiar susține mereu, sus și tare, că are în buzunar carnetul de membru al Partidului Comunist Portughez.

Nu ne place că...

...primul ministru, Bibi Netaniahu, oridecâteori pleacă pentru o treabă politică în străinătate, se simte obligat să tragă după el o suită de cel puțin 50 de persoane.

Ne place că...

...C. Niculescu-Vâlcea din București a publicat în ziarul “România liberă” un anunț cu prilejul împlinirii a 7 ani de la moartea prietenului său, poetul M. Rudich.

Ne place că...

...Papa Ioan Paul al II-lea a hotărât beatificarea Edithei Stein, tânăra evreică trecută la catolicism, devenită apoi călugăriță și ucisă de naziști la Auschwitz.

Datorită mult comentatei decizii luate de Vatican, vom avea, de-aci înainte, posibilitatea să spunem “Sfânta Stein”.

Bursa personalităților din alia

în urcare

Prof. Adrian Ioinovici, animatorul noului partid al alialei române: inițiativa sa îndrăzneață este primită cu tot mai multă simpatie în rândurile tribului, atacurile îndreptate împotriva lui de specialiștii întru scepticism și “strâmbe” au provocat reacții de dezgust în rândurile „românilor”.

Gary Bertini, dirijor: participând la recentul Festival muzical “George Enescu” de la București, unde multe, foarte multe vedete au dezamăgit, Bertini a repurtat un succes notabil.

Extras din revista *Dilema*, București:

“Evident, au existat și excepții, ca de pildă dirijorul Gary Bertini, care, la pupitrul orchestrei “Tonhalle” din Zürich, a semnat unul din cele mai valoroase concerte ale Festivalului...”

Zwi Rosen, președintele HOR - Ierusalim: înspăimântat de situația proastă a candidaților săi în alegerile municipale din Capitală, d. Ehud Barak, președintele Partidului Muncii, a apelat *in extremis* la “bătrânul” Zwi Rosen, numindu-l locțiitor al secretarului regionalei Ierusalim a Partidului.

Esther Salmovici, fost deputat în Knesset: după o perioadă de tăcere în care, practic, dispăruse de pe scena politică, a revenit în forță, candidând pentru locul doi în conducerea Primăriei orașului Naharia și reușind să atragă la mitingurile sale câteva mii de cetățeni care au aplaudat-o călduros (și i–au făgăduit votul...)

în scădere

Avram Poraz, președintele Partidului Shinui: atitudinea sa împotriva masivului grup de români din partid, conduși de Adrian Ioinovici, care au fost jigniți profund și puși în situația de a se retrage din Shinui, este criticată din ce în ce mai aspru în coloanele presei de limbă română.

Menahem Ariav, președintele HOR: vezi ardeiul de la rubrica ETC.

Punctul pe i

Câteva răspunsuri la o întrebare pusă de Evelyne Taichman din Haifa şi care sună aşa: “Ce anume gândiţi Dvs. în legătură cu cazul Clinton-Lewinsky?”

Răspuns:

Mă gândesc la glasurile lui Kenneth Starr şi ale celorlalţi procurori care l-au interogat pe Bill Clinton şi pe care le-am auzit cu prilejul difuzării casetei video la CNN. Mă gândesc că, ascultând aceste glasuri din umbră (de parcă respectivii ar fi avut capetele acoperite cu cagule negre), eu am auzit, înfiorat, glasul inchizitorului care-l ancheta pe Galileo Galilei, glasul gestapovistului care-l ancheta pe Jean Moulin, glasul NKVD-istului care-l ancheta pe Meyerhold şi glasul securistului care-l ancheta pe Lucreţiu Pătrăşcanu, cerându-i să povestească în amănunt cum anume se culcase el cu o cunoscută actriţă de la Teatrul Naţional.

Mă gândesc că patronii postului de televiziune CNN trebuie să fie temeinic cointeresaţi în doborârea lui Clinton dacă au renunţat, pentru întâia oară de când există, să întrerupă cu reclame difuzarea celebrei casete, deşi - fiind vorba de o emisiune urmărită pe întreg globul, anunţurile comerciale le-ar fi adus milioane de dolari.

Mă gândesc că atitudinea mea faţă de “elita” din Statele Unite (un termen care vrea să definească lumea politică + media) se împarte în două perioade. Până la campania anti-Clinton şi după această campanie. Până la campanie, mă uitam într-un fel la judecătorii gravi şi solemni de la Curtea Supremă de Justiţie. Acum, mă uit într-altfel.

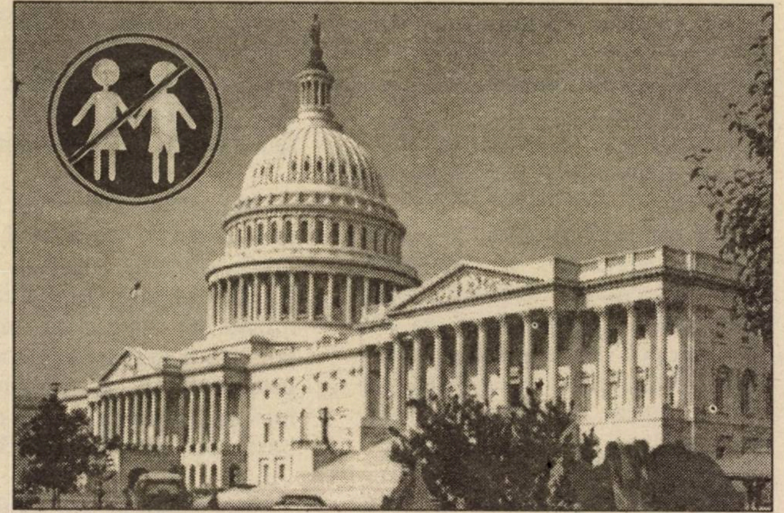

Până la campanie, mă uitam într-un fel la Congres. Acuma, mă uit într–altfel. Până la campanie mă uitam într-un fel la marile ziare şi la posturile de televiziune. Acuma, mă uit într-altfel. Până la campanie, mă uitam într-un fel şi la F.B.I. (apărătorii duri, ca Schwartzenneger şi cu revolver, ai libertăţii). Acuma, după ce mitica instituţie a primit să se ocupe cu analizarea în laborator a petei de pe rochia Monicăi Lewinsky, mă uit într-altfel.

Mă gândesc că, de-aci înainte, lui Kenneth Starr ar trebui să i se spună Porno-Starr.

Mă gândesc că americanii mai au mult până să intre în Europa.

Mă gândesc că Hillary Clinton este o femeie extraordinară.

Mă gândesc că ziua aceea din septembrie, când s-a transmis, prin voinţa Congresului U.S.A., depoziţia lui Clinton în faţa Marelui Juriu, ar trebui să devină zi de doliu naţional în America.

Mă gândesc ce-ar spune şefii Republicani din Congres dacă nişte «paparazzi» cu aparate video i-ar filma pe ascuns făcând amor cu nevestele sau amantele lor şi, apoi, ar da casetele la televiziune.

Mă gândesc că, difuzând pe Internet raportul Starr, Congresul american a devenit cel mai mare distribuitor de material pornografic din întreaga lume.

Mă gândesc că Clinton a fost tot atât de lipsit de intuiţie faţă de Monica Lewinsky, în a cărei iubire curată crezuse, pe cât a fost faţă de Arafat.

Mă gândesc, tot citind sondajele favorabile lui Clinton, la o replică din “Coriolan” de Shakespeare: “El avea de partea lui sufletul poporului”.

Mă gândesc ce frumos ar fi ca, într-o noapte fără lună, câţiva băieţi să se repeadă pe furiş, cu o găleată de vopsea neagră şi o bidinea, şi să scrie pe faţada Capitoliului, cu litere de-o şchioapă: Porno-Shop.

Mă gândesc că toate palmele care l-au aplaudat minute-n şir pe Clinton la Adunarea Generală a ONU - în aceeaşi clipă când televiziunile transmiteau cu voluptate caseta - au reprezentat, de fapt, o palmă mondială aplicată cu sete pe obrajii “elitei” de la Washington.

Hussein El Amin, ofiţer superior în mişcarea teroristă Amal din Liban, a fost lichidat de un grup de comando Zahal.
Amin.

Mă gândesc - à-propos de cele petrecute la ONU - că, orice s-ar zice, există un Dumnezeu.

Mă gândesc că Washingtonul a devenit duşmanul nr. 1 al Americii.

Mă gândesc, fiindcă tot se vorbeşte de McCarthy şi "Comitetul pentru cercetarea activităţii antiamericane", condus de el în anii '50, ca dacă la vremea aceea existenţa Comitetului n-avea nici o justificare, astăzi, un asemenea Comitet ar fi cât se poate de binevenit.

Mă gândesc că acest Comitet ar trebui să-i cheme în faţa lui pe toţi magistraţii, împreună cu directorii de ziare care au tăvălit în noroi, luni şi luni de zile de-a rândul, pe preşedintele ţării lor, otrăvindu-i viaţa de familie, împiedicându-l să se îngrijească de treburile Statului, compromiţându-l în faţa lumii întregi şi pricinuind astfel un rău imens Americii.

Mă gândesc că grozav mi-ar place să fiu preşedintele acestui Comitet.

Mă gândesc la Françoise Sagan care, vorbind mai deunăzi (dar fără legătură cu Clinton) despre lucrurile pe care nu le suportă în viaţă, spunea aşa: "Niciodată n-aş putea suporta să văd pe cineva umilit în public şi, cu toate astea, mi se întâmplă să văd aşa ceva. Îţi spui: niciodată n-aş suporta ca asemenea lucruri să se petreacă în faţa ochilor mei şi cu toate acestea, ele se petrec în faţa ochilor tăi".

Mă gândesc că atitudinea marilor ziare americane, - care, după ce au făcut tot ce le stă în puteri ca să compromită "imaginea preşedintelui", au cerut în cor lui Clinton să demisioneze, - seamănă pe undeva cu un film italienesc de pe vremuri. Marcello Mastroianni îi făcuse o curte nebună Sophiei Loren care era virgină (în film), cerându-i mâna în genunchi şi convingând-o să se culce cu el. După ce i-a răpit fecioria, întrebat de Sophia Loren când o s-o ia de nevastă, Mastroianni a răspuns dezolat: Îmi pare rău, dar eu nu pot să mă însor cu o fată care nu mai e fecioară.

Mă gândesc că totuşi americanii sunt un popor mare dacă, a doua zi după difuzarea casetei, sondajele au arătat, spre stupoarea celor ce mizau pe faptul că mărturisirea televizată va fi piatra pe mormântul preşedintelui, că sprijinul acordat lui Clinton nu numai că nu s-a prăbuşit, ci a sărit de la 60% la 66%.

Mă gândesc că după ce congressmenii republicani au votat în unanimitate (e cineva contra? nu... se abţine cineva? nu...) începerea procedurii de destituire (impeachment) a lui Clinton, nu o să mai râd de-aci înainte, superior, când voi citi că vinerea trecută Adunarea Naţională din Cuba a votat în unanimitate planul de stat pe anul 1999.

Mă gândesc la Cen I. Acesta a fost unul din conducătorii revoluţiei chineze, membru în Biroul Politic al partidului comunist, vicepreşedinte al Consiliului de Miniştri, ministru de externe. În zilele de furie şi demenţă colectivă din anii '70, cunoscute sub numele de "Revoluţia Culturală", bătrânul lider a fost "demascat", împreună cu alţi conducători sau intelectuali, ca element contrarevoluţionar. Paul Niculescu-Mizil (ex-membru al Comitetului politic executiv al PCR) l–a cunoscut bine. În cartea sa "O istorie trăită" (Buc. 1998) el îşi aminteşte de felul cum s-au purtat "apărătorii moralei" cu Cen I:

"Cen I a fost supus acţiunilor de reprimare, a fost umilit şi a avut de

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri
şi nenăscutul mâine"

(190 pag.)

de LIANA MAXY

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor.
La fel ca şi în precedentele sale volume:
"NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag.
(biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale)
şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag.,
cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

suferit din greu. Mi s-a povestit că zile întregi a fost ţinut în picioare în marea sală din piaţa centrală a Beijingului şi supus acţiunii de autocritică. Sala avea o capacitate de peste zece mii de locuri, ocupate până la refuz de "gărzile revoluţionare", ce se schimbau cu rândul. Cen I a fost ţinut ore şi zile întregi în picioare, forţat să asculte acuzele prefabricate de revoluţionari sau să răspundă celor mai neîntemeiate întrebări ale acestora. Cen I n-a mai rezistat. I s-a făcut rău. Atunci a fost salvat de Zhou Enlai (Ciu En Lai). Deşi era şi el încolţit şi suspectat de "banda celor patru" - aşa au fost numiţi ulterior conducătorii revoluţiei culturale - Zhou Enlai a rostit cu o voce tunătoare: "Acesta este Cen I. Ajunge ce aţi făcut. Nu-l veţi mai vedea." Şi a întrerupt chinurile bietului om".

Mă gândesc la Sylviane Agacinski, soţia premierului francez Lionel Jospin, care, fără a mai ţine seama de obligaţiile sale protocolare ("să nu se spună că ne amestecăm în afacerile interne ale Statelor Unite, să nu ne punem rău cu Republicanii, să avem grijă de interesele Franţei, etc., etc.), a publicat un articol violent în ziarul "Libération". N-am citit articolul, dar, căzându-mi ochii pe o telegramă a agenţiei "France-Presse", m-am lămurit despre ce e vorba:

"D-na Sylviane Agacinski ia apărarea dreptului la viaţă privată al guvernanţilor, invitând, totodată, la o reflecţie asupra limitelor dreptului de a şti şi ale datoriei de a informa pentru a evita ca transparenţa democratică să devină tiranie democratică. Evocând raportul procurorului american Kenneth Starr privind afacerea Clinton-Lewinsky, d-na Agacinski denunţă practicile inchizitoriale utilizate în judecarea faptelor imputate preşedintelui american, relevă agenţia France Presse".

Mă gândesc că aroganţa şi încrâncenarea cu care au respins Republicanii strigătele de revoltă ale lumii, de la Helmut Kohl, germanul, la Luigi Scalfaro, preşedintele Italiei şi de la ziarele mexicane la deputatul Jack Lang, francezul, şi la televiziunea din Hong-Kong, seamănă cu aroganţa şi încrâncenarea cu care homeiniştii iranieni respinseseră, la vremea respectivă, protestele împotriva condamnării la moarte a scriitorului Salman Rushdie.

Mă gândesc că "Amnesty International" ar trebui să condamne Congresul american pentru faptul că, dând publicităţii amănunte despre viaţa intimă a lui Clinton, a încălcat grav drepturile omului.

Mă gândesc că mi-ar fi plăcut să-i strâng mâna lui Larry Flint, directorul revistei "Hustler", cea mai trivială dintre toate tipăriturile porno care apar pe întinsul Statelor Unite; acesta, după cum se ştie, i-a oferit lui Kenneth Starr un post bine plătit de redactor la revista sa. Pe de altă parte, mă gândesc că dacă Starr, după ce scapă de treburile anchetei, va primi oferta respectivă, Larry Flint va constata numaidecât că a făcut o afacere proastă. Şi că, citind primele materiale ale noului angajat, se va lua cu mâinile de cap strigând: nu se poate, domnu‘ Starr, articolele astea sunt prea vulgare pentru "Hustler".

Mă gândesc că, făcându-mă să văd caseta cu depoziţia lui Clinton, în casa mea, Republicanii m-au ofensat.

Mă gândesc că marele eşec al spectacolului anti-Clinton se datorează, în mare măsură, faptului că, aşa cum se petrec lucrurile în teatru, eroul piesei, Clinton, este simpatic, în vreme ce Starr, duşmanul lui de moarte, este antipatic.

Mă gândesc că Starr şi Dreapta "morală" din spatele lui sunt ca religioşii "fundamentalişti" de pretutindeni: ei vorbesc atât de mult despre Dumnezeu încât nu mai au nimic sfânt.

Mă gândesc că evenimentele de la Washington sunt tot atât de greu de înţeles pentru noi pe cât este haosul economic din Rusia şi că neputinţa creierului nostru de a se împăca cu scandalul american poate fi ilustrată printr-o anecdotă care circulă astăzi la Moscova: un bancher îl întreabă pe un coleg de–al său: "Tu înţelegi ce se întâmplă în ţară?" - "O să-ţi explic", răspunde colegul. "Nu, de explicat pot şi eu. Eu vreau să înţeleg".

Mă gândesc că, în anii din urmă, am fost nedrept şi cu lumea politică de la noi şi cu media, cu toate că nici partidele, nici ziarele în ivrit n-au făcut nici a zecea parte din cele săvârşite de omologii lor de peste ocean.

Mă gândesc că Israelul este o ţară civilizată.

PIX

ZISE...

"Nu cred că e potrivit aici cuvântul Mafie, în primul rând pentru că nu este românesc".

(Dinu Gavrilescu, ministrul Agriculturii din România; după "Academia Caţavencu", Buc. 1998.)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

ITZHAK ARTZI *carnet*

...Cu ai noştri. Întâi şi întâi cu ai noştri

La apariţia acestor rânduri, doar zece zile ne vor mai despărţi de alegerile municipale.

Desigur, şi de data aceasta se vor prezenta, ca de obicei, liste de partide (Partidul Muncii, Likudul, Religioşii de toate nuanţele, etc.). Dar la aceste alegeri, elementul politic joacă un rol mai redus ca în trecut, iar campania electorală a fost cea mai liniştită şi cea mai plicticoasă din cele pe care le urmăresc de 25 de ani încoace. Ea nu s-a remarcat prin absolut nimic senzaţional.

În cartierele paupere sau cu mari concentrări de *sfaradim,* acolo unde Shas a creat o întreagă reţea de şcoli şi grădiniţe pentru copii, cu nivel nu prea înalt dar unde se dă elevilor şi de mâncare, sigur că familiile cu mulţi copii, care au descoperit aceste şcoli, vor vota cu Shas, ca o obligaţie faţă de binefăcătorii lor.

În unele oraşe cu mulţi olimi din Rusia, aceştia, îmbătaţi de succesele din Knesset, vor căuta de asemeni să cucerească şi poziţii municipale.

Nici măcar în Tel Aviv n-a avut loc vreo luptă între rivali. E limpede că Ron Huldai va fi primar, - un primar bun ce doreşte să redevină un gospodar în genul lui Cici, şi nicidecum să folosească acest oraş drept trambulină politică. Iată de ce - zic eu - trebuie să-l votăm pe el şi coechipierii lui.

Pe cititorii noştri cu drept de vot la Tel Aviv i-aş sfătui după cum urmează:

- Pensionarii au - pentru prima oară - o listă a pensionarilor în frunte cu Nathan Wolloch. În măsura în care apartenenţa de partid a devenit o calitate absolut nerelevantă pentru alegerile municipale, e foarte importantă o reprezentanţă directă a pensionarilor la primăria Tel Aviv - Jaffo. La Tel Aviv, 16,5% din populaţie sunt pensionari, ceea ce înseamnă un număr de 40-50.000 de voturi.

- Există şi alternativa listei liberale, în frunte cu David Admon. El este pe jumătate originar din România, mama sa fiind transilvăneancă. Lucrează de ani de zile la primărie, unde s-a dovedit a fi un consilier destoinic.

Puteţi vota deci "Huldai" pentru postul de primar, şi lista pensionarilor sau cea a liberalilor pentru Consiliul Comunal.

Nu cunosc în amănunt situaţia din alte oraşe, dar sper că pe diversele liste apar şi originari din România. Dacă sunt capabili, destoinici, daţi-le votul, căci orice consilier român destoinic înseamnă o contribuţie la interesele oraşului, dar şi o uşă deschisă pentru nevoile originarilor din România, pentru că primăria este casa în care cetăţeanul poate fi ascultat şi ajutat.

La Natzeret Illit, trebuie să-i asigurăm lui Menahem Ariav realegerea şi rămânerea în postul de primar; de-asemenea, la Rishon le Zion, primăria trebuie să rămână mai departe în mâinile destoinice ale lui Meir Nitzan.

Personal, tare aş vrea să-l văd pe Iacob Terner primar la Beer-Sheva. Îl cunosc din alte activităţi şi sunt sigur că ar putea fi un excelent gospodar al capitalei Neghevului.

Din păcate, ne lipseşte o evidenţă centralizată a candidaţilor originari din România, dar orice israelian din orice oraş al ţării îi poate depista cu uşurinţă "pe-ai noştri". Nu trebuie să pierdem şansa de a avea cât mai mulţi dintre ei în Consiliile Comunale. Dacă în anumite oraşe nu există asemenea candidaţi corespunzători, să nu-i acuzăm pe alţii. Vina e a noastră.

MAMAIA מאמאיה

Restaurant românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută, serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.

Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

E.W.T.R.
România
31

Solicitaţi agentului dvs. de turism aranjamentul

E.W.T.R.

O SĂPTĂMÎNĂ de VACANŢĂ de HANUCA în ROMÂNIA

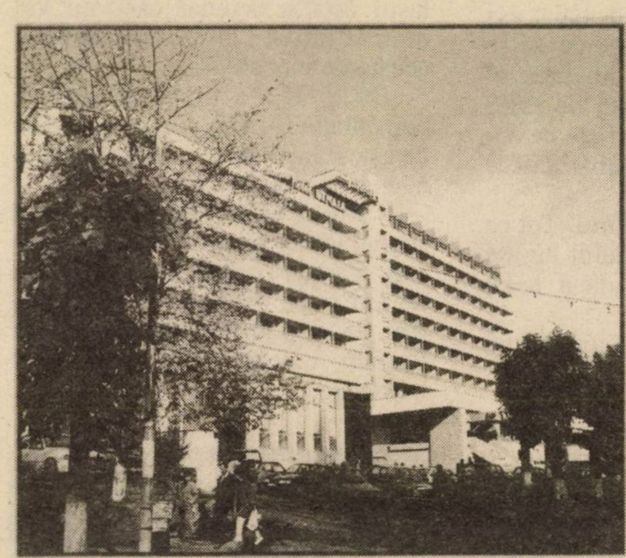

5 zile la SINAIA + 2 zile BUCUREŞTI

399 $

Preţul cuprinde:

- Bilet de avion Tel Aviv – Bucureşti – Tel Aviv
- 5 zile Sinaia – hotel "Sinaia"
- 2 zile Bucureşti – hotel "Central"
- Cazare în camere duble, plus mic dejun
- Toate transferurile

Preţul nu cuprinde:

- 49 $ taxa de înscriere
- 26 $ taxe de aeroport

Înscrieri şi informaţii suplimentare La agentul dvs. preferat

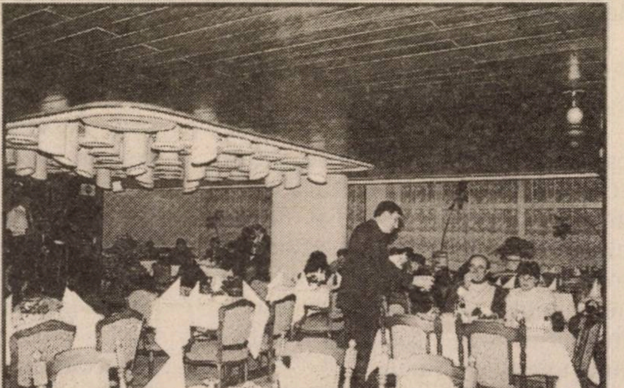

gura
humorului

I. SCHECHTER

Copil bătrân şi pueril

Când am împlinit 60 de ani tata mi-a promis să-mi cumpere o bicicletă, dar cu condiţia să merg la doctor.

Mie îmi este frică de doctori fiindcă ei te pun să scoţi limba afară ca să ţi se uite în gât şi atunci descoperă că ai dinţii stricaţi de bomboane şi te trimit la dentist de care îmi este şi mai tare frică. Am acceptat totuşi să mă ducă la doctor fiindcă tare mult mi-am dorit o bicicletă. De vreo 55 de ani mi-o doream.

Tata s-a plâns doctorului că deşi sunt un băiat mare, de 60 de ani, mă comport ca unul de 6, de parcă ar fi acelaşi lucru.

- Nu creşte deloc şi nu se mai maturizează odată, a spus tata. Nu are ambiţii, nu face planuri de viitor, nu-l auzi că vrea să plece în Japonia şi Nepal. Sunt sigur că nici testamentul nu şi l-a făcut. Vrea numai jucării, o bicicletă şi bomboane care strică dinţii.

Doctorul m-a pus să scot limba afară, mi s-a uitat în gură şi i-a spus lui tata:

- Puteţi fi liniştit, domnule. Copilul are dinţii stricaţi de tutun şi nu de bomboane.

Tata nu s-a mulţumit cu această veste bună şi l-a rugat pe medic să mă consulte în detaliu.

Medicul mi-a pipăit organele palpabile şi mi le-a fotocopiat pe cele mai mult sau mai puţin fotogenice. Pe urmă mi-a audiat inima, plămânii şi alţi solişti ai orchestrei mele fiziologice, dar a zis că nu a auzit nimic strident. Cică acolo, înăuntrul meu, toate funcţiunile funcţionează normal.

- Normal? a strigat tăticul meu. Găsiţi că e normal ca un băiat aşa de mare şi aşa de sexagenar să se scoale dimineaţa şi să nu vrea să asculte la ora 7 buletinul de ştiri? Ore întregi se uită la filmele de desene animate, iar la Mabat cască, dom‘ doctor. E normal?

- Nu ştiu, a zis doctorul. Tot ce pot să vă spun e că băiatul nu are amigdalele inflamate, dacă acest lucru vă poate consola.

- Să mă consolez cu faptul că un băiat de 60 de ani nu are amigdalită? a întrebat tata.

- Da, fiindcă bolile copilăriei sunt foarte periculoase la adulţi.

- Bravo! Atunci îi voi mulţumi lui Dumnezeu pentru că acest copil bătrân nu are oreion şi tuse măgărească!

Bietul tata! El părea ironic când de fapt era disperat şi avea lacrimi în ambii ochi. Ceilalţi copii ai lui, fraţii şi surorile mele, oameni de 40-50 de ani, nu-i fac necazurile pe care le are din cauza mea. Nu-i cer abţibilduri şi biciclete. Ei îi cer bani ca să-şi deschidă afaceri pe cont propriu şi să-şi schimbe apartamentele mari cu altele şi mai mari.

- Închipuiţi-vă, dragă domnule doctor, că la vârsta lui de 60 de ani, acest fiu este în stare să se joace cu puştii din cartier care i-ar putea fi nepoţi, însă nu-i capabil să facă deosebirea dintre partidele Agudat Israel şi Deghel Hatora sau dintre Haim Ramon şi Iosi Beilin. Pentru el David Levi este acelaşi lucru cu Itzhak Levi şi Iair Levi şi Limor Livnat. Când primim plicuri cu ameninţări de la primărie şi avocaţi, el se repede să dezlipească timbrele ca să le pună în clasorul filatelic şi aruncă ameninţările fără să le buchisească.

- Poate că ar trebui să duceţi băiatul la un psiholog. Ştiţi, psihologii ştiu să găsească întrebări potrivite pentru orice răspuns.

- Am impresia că băiatul acesta face totul într-adins, s-a plâns tăticul. Refuză să crească. Vrea să rămână copil, să se joace tot timpul, indiferent la evenimentele noastre istorice care ţin uneori la noi câte două, trei zile. Ce-o să fie cu copilaşul ăsta sexagenar când eu voi muri? Cum să-l las pe lume în halul acesta de inocenţă?

Doctorul s–a grăbit să termine consultaţia fiindcă mai avea în sala de aşteptare o droaie de copii septuagenari şi octogenari.

- Ştiţi ce? Dacă fiul dvs. vrea să se mai joace, lăsaţi-l. Nu-l împiedicaţi. Va mai zburda zece, douăzeci de ani şi pe urmă se va maturiza. Are timp să afle deosebirea dintre Ramon şi Beilin chiar şi la adânci bătrâneţe.

Casa de părinţi
Yafe Nof
Haifa
Str. Yafe Nof nr. 24
Tel. 04/833-1422

*Oferă confort,
ambianţă plăcută,
hrană excelentă,
supraveghere
şi asistenţă medicală,
tratamente,
inclusiv fizioterapie
şi diverse activităţi
practice-distractive.*

G. IOSUB

De vorbă cu Dr. Alexandru Marton despre cartea sa «Speranţa»

- Maghiarii erau în conflict cu românii, dar de suferit sufereau evreii din partea amândorura
- Miercurea Ciuc • "primul oraş din Ardeal curăţat de evrei"
- În ghetoul de la Cluj
- Deportarea la Auschwitz
- Lagărul de exterminare de la Mauthausen
- Acte de canibalism
- Eliberarea. Student la Tg. Mureş
- Medic în Israel

G. Iosub: D-le Dr. Marton, dacă Dante şi-a imaginat Infernul, dv. l–aţi cunoscut aievea.

Alex. Marton: Mai exact spus, l-am trăit. Şi cuvintele lui Dante "Voi ce intraţi, lăsaţi orice speranţă" figurau chiar pe poarta interioară a lagărului de la Mauthausen.

G. I.: Şi totuşi v-aţi intitulat cartea «Speranţa»...

A. M.: Fără de speranţă n-aş fi putut supravieţui.

G. I.: Dar s-o luăm de la început: unde şi când v-aţi născut?

A. M.: M-am născut acum 70 de ani în România, în localitatea Topliţa din nordul Transilvaniei. Populaţia orăşelului era împărţită aproape în părţi egale: o treime români, o treime unguri, o treime evrei. La început, între localnici, indiferent de naţionalităţi şi religii, existau relaţii de bună vecinătate. Această armonie a luat sfârşit o dată cu ivirea ideilor extremiste şovine. Naţionaliştii maghiari îi urau pe români iar naţionaliştii români îi urau pe maghiari, dar împreună îşi revărsau ura pe evrei. Am terminat şcoala primară la Topliţa şi cum acolo nu exista liceu, tatăl meu - comerciant bine situat - a luat hotărârea de a ne muta la Miercurea-Ciuc. Oraşul avea o majoritate absolută de unguri. Deşi vorbeam bine maghiara, am simţit că suntem nedoriţi şi complet izolaţi. Am fost înscris la liceul românesc "Petru Rareş". Şi profesorii de aici erau antisemiţi - dirigintele meu era chiar legionar - şi ne-au obligat şi pe noi evreii să ne facem cruce.

În august 1940 Ardealul de Nord a fost cedat Ungariei, liceul românesc a fost desfiinţat şi înlocuit cu unul maghiar, unde elevii evrei nu erau primiţi decât dacă treceau la creştinism. Huliganismul era în floare. Bande de fascişti îi atacau pe evrei sâmbăta, la ieşirea din sinagogă, spărgeau geamurile prăvăliilor evreieşti şi le jefuiau.

G. I.: Şi până când a continuat această situaţie?

A. M.: Până în primăvara anului 1941 când evreii au fost somaţi să părăsească în 48 de ore oraşul, deoarece Miercurea-Ciuc a fost declarată prima localitate din Ardeal curăţită de evrei. Fiecare persoană avea dreptul să-şi ia cu sine doar o valiză şi o geantă de mână...

G. I.: Şi unde aţi fost trimişi?

A. M.: Destinaţia: oraşul Cluj. Aici tatăl meu a închiriat un apartament şi eu am putut urma la liceul evreiesc. În 1943 s-a introdus purtarea obligatorie a stelei galbene. Tot atunci trupele germane au rechiziţionat două camere din apartamentul nostru. Părinţii, eu şi fratele meu ne-am înghesuit într-o singură cameră. Ulterior am fost evacuaţi şi de-aici, găsind adăpost la o rudă îndepărtată.

În aprilie 1944 toţi evreii din Cluj au fost evacuaţi din casele în care locuiau şi băgaţi într-un ghetou, instalat pe terenul unei foste fabrici de cărămizi. Pe o suprafaţă cât patru terenuri de fotbal au fost înghesuite 18.000 de persoane. Ghetoul era împrejmuit cu sârmă ghimpată iar la cele patru colţuri s–au înălţat turnuri de pază, ocupate de jandarmi înarmaţi.

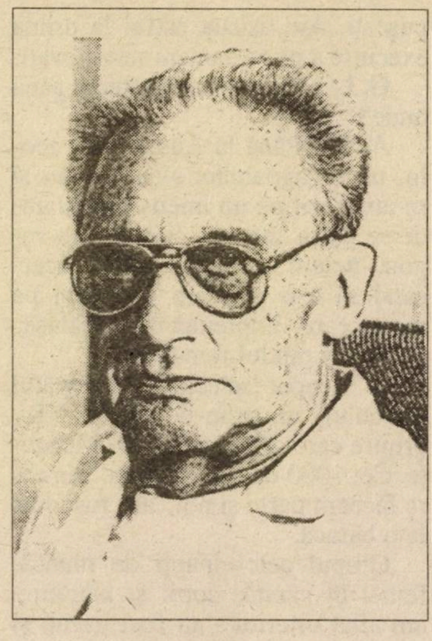

Dr. Alexandru Marton

Dormeam pe jos, mâncarea era pe sponci şi regulile elementare de higienă nu puteau fi respectate.

G. I.: Şi cât timp aţi locuit în ghetou?

A. M.: După trei săptămâni am fost anunţaţi că, începând de la 25 mai 1944, vom fi îmbarcaţi în vagoane pentru o destinaţie necunoscută (de noi, bine înţeles).

Înghesuiţi în vagoane de vite, în condiţii îngrozitoare, fără alimente şi fără apă, pe o căldură ucigătoare, am fost transportaţi zile întregi. Din când în când trenul oprea în câte-o gară şi mai căpătam o gură de apă. La un popas, de unde evadaseră doi deţinuţi, 32 de bărbaţi din vagonul cu pricina au fost îm-

Mi-a plăcut comportarea lui Helmut Kohl în seara când televiziunea transmisese că Gustav Schröder, candidatul social-democraţilor, l-a învins în alegeri pe masivul cancelar.

Cu toate că mass-media internaţională îl luase în Kohlimator, încercatul politician şi-a recunoscut cu demnitate înfrângerea, vorbind calm, fără ieşiri Kohlerice.

puşcaţi. Am asistat astfel la prima execuţie a unor oameni nevinovaţi.

G. I.: Şi drumul a continuat până unde?

A. M.: Până la Auschwitz: acolo, uşile vagoanelor s-au deschis şi m-am trezit pe un imens platou unde se făcea selecţia. Sărind din vagon, ne-am aliniat în rând, încercând să n-o pierdem din ochi pe mama care, împreună cu o mătuşă, se afla în rândul femeilor.

A început selecţia. La capătul platoului, un grup de ofiţeri S.S., printre care şi căpitanul dr. Mengele. Cei 1000 de selecţionaţi, din care făceam parte şi noi, am fost duşi la o baracă.

Grupul celor inapţi de muncă: femei în vârstă, copii şi bătrâni - am aflat ulterior - au fost gazaţi şi cadavrele lor arse în cuptoare. Printrei ei, şi mama şi mătuşa mea...

G. I.: Şi aţi rămas la Auschwitz?

A. M.: Nu. A avut loc o a doua selecţie, din care Mengele şi ceilalţi medici nazişti şi-au ales drept cobai evreii necesari experienţelor lor criminale.

Noi, ceilalţi, am fost din nou băgaţi în vagoane şi expediaţi la un alt lagăr, Mauthausen, în Austria. Din cei 200.000 ce au fost trimişi aici, doar un sfert a supravieţuit. Mauthausen avea menirea de a selecţiona braţe de muncă în locul tinerilor germani plecaţi pe front şi avea în jur o serie de lagăre-anexă în care deţinuţii munceau până la epuizare. Noi am fost trimişi la Melk, la 90 de km. de Viena. În barăci de lemn cu paturi suprapuse am fost repartizaţi câte patru într–un pat. Exista şi o infirmerie. Dar ne-am dat seama curând că cine intra pe poarta infirmeriei era ca şi cum ar fi intrat pe poarta morţii. Unii deţinuţi preferau chiar să meargă bolnavi la lucru. La această aşa-zisă infirmerie au fost ucişi 200 de deţinuţi, printre care şi tatăl meu, dus acolo deoarece în timpul lucrului o stâncă îi rupsese un picior.

G. I.: Şi la ce erau folosiţi deţinuţii?

A. M.: La săparea de tuneluri subterane în vederea construirii sub pământ a unei fabrici de armament. Din cauza condiţiilor primitive de lucru aveau loc frecvent prăbuşiri care se soldau cu numeroase victime. În decursul unui singur an, subteranul a înghiţit 1.200 de deţinuţi!

Mâncarea proastă şi insuficientă a dus la sleirea deţinuţilor şi la dizenterie. În februarie 1945 a murit şi fratele meu de această boală. Aşa că am rămas singurul supravieţuitor din familia mea.

La sfârşitul lunii martie 1945 ofensiva trupelor aliate a avut drept consecinţă evacuarea lagărului de la Melk şi la 1 aprilie am fost duşi cu vagoanele la Linz şi băgaţi în lagărul de la Ebensee.

G. I.: Şi aici v-a prins eliberarea?

A.M.: Până la eliberare au mai trecut câteva săptămâni, timp în care am fost duşi să muncim într-o fabrică subterană de muniţii. Zilnic mureau sute de oameni, fie de inaniţie, fie împuşcaţi de gardieni. La una din barăci s-a desoperit un fenomen îngrozitor de canibalism. Oameni morţi de foame erau devoraţi de tovarăşii lor, ca să nu moară şi ei de foame.

În zorii zilei de 5 mai, comandantul lagărului a dat ordin să intrăm într-un tunel, chipurile, pentru a nu fi expuşi bombardamentelor armatei americane care se apropia. Deţinuţii au refuzat executarea ordinului. De altfel, acesta a fost ultimul dat, deoarece comandantul şi suita lui au fugit. După eliberare s-a constatat că tunelul fusese minat şi, dacă ordinul ar fi fost executat, toţi deţinuţii ar fi fost aruncaţi în aer.

În ziua de 6 mai, în zori, soldaţii americani au intrat în lagăr şi când ne-au văzut în halul în care eram, şi-au deschis raniţele şi ne–au dat raţiile lor de alimente. Această bunăvoinţă însă a mai costat câteva sute de vieţi, căci mulţi deţinuţi, deşi fuseseră avertizaţi, s–au îndopat până au murit. Seara a sosit o unitate a Crucii Roşii americane care a oprit acest tragic carnaval al mâncării. S-a înfiinţat un spital unde se dădeau alimente după prescripţia medicilor şi multe vitamine. După şase săptămâni de refacere am redevenit om: de la 35 de kg. am ajuns să cântăresc 60 de kg.!

G. I.: La eliberare aveaţi 17 ani şi aţi rămas singur. Ce aţi făcut?

A. M.: M-am întors în România, mi-am dat bacalaureatul şi m–am stabilit la Tg. Mureş unde, timp de şase ani, am urmat facultatea de medicină. Neavând familie care să mă ajute, ca să mă pot întreţine spălam vasele la un restaurant de la care primeam mâncare, făceam injecţii, ocupam chiar câte un post de baby-sitter.

La terminarea studiilor am primit titlul de medic şi - datorită notelor mari obţinute - am fost propus asistent la Catedra de Ginecologie. Dar în 1950 depusesem actele de plecare în Israel şi, din acest motiv, am fost trimis ca medic de plasă într-un sat din Bucovina, la 35 de km. de Gura Humorului. După doi ani de muncă am fost felicitat pentru activitatea bună prestată acolo şi am căpătat un post de medic la Rădăuţi.

G. I.: Şi pe soţia dvs. unde aţi cunoscut-o? La Rădăuţi?

A. M.: Nu la Rădăuţi, ci la Iaşi, în 1955 când m-am dus acolo pentru a da examen de medic primar. Întâmplarea a fost nostimă şi merită să v-o povestesc. Mă plimbam pe stradă însoţit de o cunoştinţă, o doamnă care era "şothănă" (mijlocitoare de căsătorii); la un moment dat mă mustră: "Dar bine doctore, ai 28 de ani şi eşti încă necăsătorit. Ia să-ţi caut eu o fată bună". Chiar în acel moment, pe trotuarul de vizavi trecea o fată frumoasă cu un basc roşu, iar eu răspund: "Uite, asta îmi place"; la care ea îmi replică: "Nu eşti serios, te ţii de glume!"

A doua zi m-am întâlnit din nou pe stradă cu acea "şothănă" şi numai ce vedem din nou fata cu bascul roşu, de astă-dată însoţită de o doamnă în vârstă; la care "şothăna", brusc, îmi spune: "Pe asta o vrei, pe asta o s-o ai, căci pe doamna care o însoţeşte - şi care presupun că e mama ei - o cunosc."

Şi uite-aşa la Iaşi, în 1955, am cunoscut-o pe Clarisa, proaspătă absolventă a facultăţii de fizico-matematică, cu care m-am căsătorit şi am luat-o cu mine la Rădăuţi.

G. I.: Şi în Israel cum şi când aţi ajuns?

A. M.: Cum v-am mai spus, cererea de plecare am depus încă în 1950, dar aprobarea de a părăsi România mi-a venit abia în 1961, an în care am sosit în Israel împreună cu soţia şi cu fiica mea, pe atunci în vârstă de trei ani.

G. I.: Şi aici probabil că aţi întâmpinat greutăţile inerente începerii unei vieţi noi?

A. M.: Am fost cazaţi într-o baracă la Naharia, pe malul mării, şi de la Sohnut am fost sfătuit să mă recalific, deoarece în Israel ar fi prea mulţi medici, mai ales ginecologi. Am aflat însă că la Beer-Sheva ar fi un post liber de ginecolog. M-am prezentat, am lucrat acolo trei săptămâni, după care am fost pus pe liber, deoarece medicul şef de acolo şi-a dat seama că sunt mai bun ca el şi se temea că i-aş pune în primejdie postul... Dar nu după mult timp, un cunoscut m-a recomandat unei clinici ginecologice din Ierusalim, unde numai după o săptămână am fost angajat şi unde am lucrat 24 de ani, până la pensionare.

G. I.: Şi familia d-voastră?

A. M.: La Ierusalim ni s-a născut cea de-a doua fată. Prima a devenit medic. Cea mică, după ce a urmat Academia de Artă din San-Francisco, a renunţat la acest domeniu şi urmează acum facultatea de Homeopatie şi Reflexologie din Ierusalim. Amândouă sunt căsătorite şi avem acum cinci nepoţi!

G. I.: Să vă trăiască.

Domnule Dr. Marton, aţi mai revenit la locurile de detenţie din timpul războiului?

A. M.: Desigur. În 1965 am fost la Melk, unde s-a creat un muzeu. În memoria părinţilor şi a fratelui meu am fixat pe peretele muzeului o placă cu datele lor.

La Ebensee, pe locul unde a fost lagărul s-a construit însă un cartier de vile, ai căror ocupanţi habar n–au că locuiesc pe un teren pe care cândva a existat un lagăr de exterminare.

Anul acesta am revăzut şi fostul lagăr de la Mauthausen, transformat în muzeu. La poartă mi s-a cerut biletul de intrare, la care eu am răspuns, spre stupefacţia funcţionarului: "Când am fost eu aici pentru prima oară, acum peste 50 de ani, am intrat fără bilet..."

L
I
M

REŢEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Vreţi să citiţi o carte bună, vizitaţi magazinele LIM
Numai la LIM veţi găsi cărţi româneşti
Ultimele noutăţi la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim,
DERECH HAMELECH 2115/1. TEL.: 08-8652095
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel.: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel.: 03-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Bar Kochba 27. Tel.: 03-9346624
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Staţia nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949
TEL AVIV: Str. Shlomo Hamelech 2. Tel.: 03-5283665

CASETE AUDIO cu:

Poveşti pentru copii
Muzică uşoară şi populară românească

CĂTRE CITITORI

În urma crizei demente de pe pieţele financiare mondiale, care n–a cruţat nici shekelul nostru, suntem nevoiţi să mărim preţul revistei de la 13 la 14 shekeli.

Mulţumim pentru înţelegere.

M.

VERA CĂLIN

TÂRZIU (2)

Însemnări californiene

1986-1996

Ne-am născut în România.

Am învăţat acolo, am lucrat câţiva ani sau câteva decenii, acolo ne-am căsătorit, acolo ni s-au născut copiii.

Apoi am plecat. Unii - în Israel.

Alţii - aiurea.

Şi am început o viaţă nouă.

Dar, oriunde ne-am afla şi oricare ar fi situaţia noastră, ne-am gândit şi ne gândim neîncetat la România. Într-un fel sau într-altul.

Ne-am dus măcar o dată, la Bucureşti sau la Dorohoi, să vedem locurile trecutului nostru.

Citim ziarele de-acolo, când ne cad în mână, cu pasiune.

Întrebăm pe "turişti" mereu: Ce mai e nou?

Asta e adevărul. Cine pretinde că nu-i aşa, minte. Şi se minte pe sine însuşi.

Vera Călin (n. 1921), critic literar, profesoară la Facultatea de Litere a Universităţii din Bucureşti se numără printre personalităţile care au emigrat, acum vreo două decenii, în California - U.S.A. Şi a ţinut un jurnal intim unde vorbeşte, cu o sinceritate rar întâlnită, de modul cum se împacă (sau se ceartă...) viaţa ei de americancă cu gândurile despre România.

Jurnalul a apărut, nu de mult, la Bucureşti (în editura Univers), sub titlul "Târziu".

Un document excepţional.

Extrase:

Vera Călin

(Urmare din numărul trecut)

1990

Noi manifestaţii la Bucureşti. Să dispară comuniştii din guvernul provizoriu. S-a constituit noua conducere a Uniunii Scriitorilor, în cap cu Mircea Dinescu, proaspăt ieşit la lumină. Ana Blandiana, Dan Deşliu, care şi-a răscumpărat curajos erorile din tinereţe, etc. Scene din pieţele bucureştene. Alimentele scoase din depozite au început să se epuizeze. În cozile refăcute, încăierări violente pentru mărfurile trimise ca ajutor din străinătate. Feţe congestionate, mişcări agresive. M-am întrebat dacă nu se va reveni la o situaţie pe care, în unele momente antebelice, am cunoscut-o: o masă amorfă şi coruptibilă, o intelectualitate elitistă privind spre spaţii mioritice şi preconizând o gândire mistică socotită a fi pecetea unui RRRomânism cu RRR, cum îl caracteriza Caragiale.

Ştiu de mult că se poate combate comunismul din diferite direcţii: din direcţia unui tradiţionalism jignit de distrugerea valorilor moştenite, operată în comunism, din direcţia unei gândiri democratice moderne. Aş putea enumera în continuare.

Dintre toate ororile regimului Ceauşescu de care îmi amintesc sau despre care am auzit de la cei rămaşi în ţară, după plecarea mea, cea mai curemurătoare am aflat-o în ultimele săptămâni. Comentariile de presă şi televiziune pomeneau de mulţimea copiilor părăsiţi şi internaţi în orfelinate, după interzicerea avorturilor de către Ceauşescu şi concomitent cu creşterea mizeriei materiale. O micropopulaţie de care regimul trebuia să ţină în vreun fel seama. O parte din copii au fost vânduţi contra valută forte în Occident. Comerţul prospera, fiind, aşa cum mi-a spus, acum câţiva ani, la Paris, un cunoscut devenit comis-voiajor în acest trafic, în ultimă instanţă, avantajos pentru toate părţile implicate. Dar inventivitatea şefului a dat curând altă destinaţie acestor contingente de orfani. Erau crescuţi şi condiţionaţi pentru a alcătui formaţiile de securişti, fără de care regimul nu putea supravieţui. Din fragedă pruncie, viitorii gealaţi erau orientaţi spre o agresivitate feroce în raport cu orice fiinţă umană. Asmuţiţi unii împotriva altora de către educatorii orfelinatului, în cadrul unor exerciţii de ură, creşteau în spiritul unei bestialităţi comandate, cred, fără egal în istorie. Eu n-am văzut imagini, dar A., care a prins reportajul televizat, mi-a descris feţele julite, pline de vânătăi, expresiile de ferocitate şi mişcările violente ale micilor gladiatori. Nici în cea mai neagră ficţiune de anticipaţie negativă nu s-a putut imagina un asemenea tip de condiţionare.

Despre copiii orfani crescuţi şi

condiţionaţi pentru lumea sângeroasă şi subterană a Securităţii, Gabriela Adameşteanu scrie: "...copii nedoriţi (...) sălbăticiţi prin bătăi în casele de copii, supravieţuind prin selecţie naturală fără hrană, fără aer, fără cuvânt, fără iubire, fără lumină, recrutaţi şi dresaţi să asculte orbeşte porunca părinţilor Ceauşescu. Perfecte maşini de lovit. Roboţi. Ochi la pândă, fruntea îngustă neumbrită de gând, faciesul unei alte specii umane..."

Noi manifestaţii la Bucureşti. Frontul exclude de la participarea la treburile obşteşti pe reprezentanţii partidelor în curs de formare, le refuză accesul la mass-media. Telefon de la New York. M. îmi spune că doi dintre prietenii ei s-au înapoiat de curând din România. Amândoi sunt răscoliţi. Unul susţine că protestul se face în numele unui naţionalism şovin, orientat spre extrema dreaptă, celălalt spune că guvernul provizoriu îşi impune politica de stânga - comunism deghizat - şi că, dacă vor avea loc alegeri, ele vor fi manevrate de foştii comunişti, care deţin posturile-cheie.

Ţintuită pe canapea, în faţa televizorului

Urmărind de pe canapeaua mea mişcarea de pe străzile Bucureştiului, mi-am dat seama că noua mea pasiune de telespectatoare nu se datorează exclusiv interesului ardent pentru evenimentele din România, ci şi unor factori mult mai personali. Încerc să localizez imaginea televizată şi să recunosc locuri familiare: Piaţa Victoriei, Piaţa Palatului, Universitatea, o stradă cunoscută, firme ca Alimentara sau Pâine. Rar mi-a oferit televiziunea americană un fundal atât de intim asociat cu diverse etape ale biografiei mele.

Am devenit, pentru cunoscuţii mei americani, obiectul unei curiozităţi animate. Am fost întrebată care e pronunţia exactă a numelui lui Ceauşescu, câţi locuitori are Bucureştiul, când a domnit Dracula. Nu cred să mai aud confuzii fonetice de felul Budapest-Bucharest.

Primele scrisori din România. C. descrie începutul: "Noi, în momentul culminant al evenimentului, în 22 decembrie, ora 12, eram pe stradă căutând pâine. Strada era pustie, ştiam că în oraş se petrece ceva. Deodată s-a auzit că totul s-a terminat şi strigătul: Mergeţi la televizor! Ne-am supus, fiindcă pâinea tot nu venise şi ne-am aşezat la televizor, de unde nu ne-am ridicat până astăzi. Televizorul a devenit de atunci centrul vieţii a milioane de oameni. Dintr-o sculă netrebnică, la care nu se uita nimeni (poate doar seara, una sau două ore din douăzeci şi patru, ca să vedem jurnalul de la Sofia), acum nu ne mai despărţim de el (cu excepţia timpului necesar nevoilor fireşti şi două-trei ore de somn). A fost un happening unic, care transmitea evenimentele pe măsură ce se întâmplau şi, uneori, chiar de la faţa locului. Nu exista nici un program prestabilit. Crainicii, somnoroşi şi nebărbieriţi, stăteau în jurul unei mese şi transmiteau ştirile de îndată ce le primeau. Concomitent se mai perindau prin studio tot felul de oameni, de la şeful statului la patriarh, toţi disidenţii eliberaţi şi mulţi alţii, care spuneau tot ce vrei şi tot ce nu vrei". T., care a părăsit New-Yorkul pe la sfârşitul lui ianuarie, îmi scrie, la începutul lui februarie: "...ziarele pasionante. Când am primit teancul care se strânsese în lipsa mea, evident şi pe cele din decembrie '89 şi ian. '90, n-am putut să le pun jos decât pe la 3 noaptea. Foarte curând însă, după primele texte euforistice şi primele groaznice demascări ale arbitrariului absolut în toate domeniile, a început păruiala declanşată cu violenţă, după ce FSN a anunţat că va participa la alegeri..."

Noroi şi democraţie

Un articol din "Economist" simplifică situaţia şi o face inteligibilă pentru mine, acum, în preajma alegerilor. Articolul se numeşte *Mud and Democracy,* noroiul fiind o metaforă pentru insultele pe care şi le aruncă, falsificând adevărul, candidaţii vechilor şi noilor partide, ce se vor prezenta în alegeri. Principalele partide de opoziţie sunt Partidul Naţional Liberal şi Partidul Naţional Ţărănist Creştin şi Democrat, ambele descendente ale partidelor istorice, ambele conduse de exilaţi înapoiaţi în ţară. Raţiu, conducătorul Partidului Ţărănist, a petrecut cincizeci de ani în Anglia, unde a fost un businessman prosper. Radu Câmpeanu a trăit doar cincisprezece ani în exil. Cei doi se luptă violent pentru întâietate. Iliescu, spune articolul, profită de aceste răfuieli. Ţăranii spun: ştim cine sunt Iliescu şi Frontul. Ceilalţi nici n-au dat pe-aici. Afară de asta, opoziţia nu are bani şi beneficiază de un acces redus la mass-media. Toţi promit pluralism, dreptate, creşterea sectorului particular. Majoritatea, care va vota cu Frontul, e alcătuită din cei care au ceva de pierdut, din muncitori care nu vor să-şi piardă slujbele şi ţăranii care pare-se au profitat de o parţială distribuire a pământului.

Ce se întâmplă în România? Un nou guvern, acelaşi premier, nume noi, mulţi tehnicieni; nemulţumiri, manifestaţii, arestări. Din New York, M. îmi spune că prietenii veniţi de acolo vorbesc despre o teroare anti-intelectuală, răbufnind din straturile cele mai populare. Un cunoscut care a ieşit în stradă, în ziua în care preşedintele a chemat minerii să facă ordine, îmbrăcat în jeans, a fost atacat de ţaţele care se duceau în piaţă. Ţinuta "jeans" e emblematică pentru un tineret care nu munceşte, copiază mode străine şi se ţine de agitaţii. Guvernul, aflu din aceeaşi sursă, exploatează resentimentele anti-intelectuale ale plebei. Mihai Şora a scris un articol disperat despre distrugerea intelectualităţii româneşti. În discursurile politice de aici, România nici nu mai e pomenită în seria ţărilor estice care se democratizează.

Situaţia din România nu mai preocupă mass-media. România nici nu mai e pomenită. Ceea ce se întâmplă acolo nu poate fi plasat sub semnul democraţiei. Situaţia mi s-a impus cu o concreteţe tragică, atunci când am citit câteva publicaţii româneşti, de culori şi tonalităţi diferite: “Express”, “Zig-Zag”, “Club 22”, “România Mare”. Cea din urmă m-a oripilat. Director - Eugen Barbu, eliminat din Uniunea Scriitorilor, sub învinuirea de plagiat. “România literară” publică pe două coloane extrase spicuite din cărţile lui şi din operele pe care le-a plagiat fără reticenţe. Asta nu-l împiedică pe Barbu să scoată o publicaţie de orientare nedisimulat naţionalistă şi şovină. Răsfoind “România Mare” mi s-a părut că recitesc un număr din “Porunca Vremii”. Insulte, denunţuri, cele mai multe adresate minorităţilor sau celor care, nefiind români neaoşi, îşi permit să facă pe românii. Sunt tipărite vechi scrisori - zice revista, scoase din arhivele redacţiei - care compromit pe indezirabili (pac, scrisorica!). Ca pe vremea Gărzii de Fier, persoanele vizate sunt de obicei identificate cu numele purtate înainte de românizare, de preferinţă nume cu rezonanţă iudaică. Hârdaie de murdărie. Şi, în contextul acestei revărsări de ură şi obscurantism, în numărul din “România Mare” care mi-a parvenit, un articol de E.P. (Edgar Papu). Iscălitura eruditului meu coleg, trecut la catolicism, arestat pentru practica noii religii (tatăl - evreu; mama italiancă), iscălitura lui E.P. într-o revista de şantaj şi naţionalism exterminatoriu. De ce? Zilele astea se împlineşte un an de la execuţia tiranilor. Manifestaţii la Timişoara şi Bucureşti. Încăierări, răfuieli, insulte, haos.

1991

Voi pleca la Bucureşti, cu o oprire de câteva zile la Paris. Voi încerca să petrec câteva zile la munte, la Sinaia. După momentul euforic al deciziei, un sentiment de teamă, chiar de panică. Mi-e frică să mă uit înainte. Şi nu mă uit. Parisul va fi constrângător, fiindcă nu mai am prieteni acolo şi fiindcă finanţele mele vor fi precare. Prietenii din Bucureşti vor fi amărâţi. Bucegii vor fi, probabil, aşa cum i-am lăsat. Sper că mai există crucea de pe Caraiman care se integrase peisajului. Fac pregătiri de plecare, folosind liste, riguros întocmite, care plutesc prin tot apartamentul. După executarea mişcării prevăzute, spun: ajungă zilei... şi mă gândesc la altceva. Azi cumpăr biletul TWA până la Paris. Mâine - biletul Tarom. Marţi duc lucrurile la curăţătorie, în weekend cos nasturi şi tivuri. Îmi pregătesc garderoba. Începând de la 1, cu lista prietenilor la îndemână, încep să cumpăr cadouri. N-am maşină, banii sunt număraţi, trebuie să cântăresc totul. Dar execut mişcările cu precizie şi totul devine posibil. Numai pentru că pregătirile au fost divizate în unităţi minuscule. În felul ăsta, înaintez pe nesimţite spre destinaţie, fără să realizez, ore în şir, că mă întorc la Bucureşti, unde mi-am propus să nu mă mai duc niciodată. Hotărât lucru: cuvântul “niciodată” trebuie evitat.

Din nou, la Bucureşti

Bucureştiul mi s-a părut nu numai haotic, ci şi dezmăţat şi obscen, sugerându-mi termeni de comparaţie biblică: o cetate păcătoasă în preajma unei pedepse divine, unei urgii nimicitoare; Iisus izgonind zarafii din Templu etc. Oraşul a devenit un imens târg corupt şi murdar. Se vinde şi se cumpără pe străzi, pe orice stradă, orice: cărţi, zarzavaturi, obiecte de toaletă. Oricine primeşte sau îşi procură câteva bucăţi de săpun franţuzesc, câteva pachete de ţigări Kent, spray-uri sau lame de ras scoate o măsuţă în stradă şi vinde obiectele pe dolari. Am văzut şobolani morţi pe stradă. E. mi-a spus că uşile ei se închid ermetic ca să nu intre bestiile în casă. Am văzut bărbaţi urinând pe stradă. O. mi-a spus că asta se întâmpla şi înainte şi că ea a găsit excremente umane în liftul imobilului în care locuieşte. În Piaţa Rosetti, de jur-împrejurul statuii, se vinde ceapă, ridichi, salată. Am cumpărat în staţia de metrou un dicţionar pe care mi-l ceruse F., contra a cinci dolari. Cărţile noi, care sunt mult mai solicitate, dispar de pe rafturi. Am cumpărat *Jurnalul fericirii* de Steinhardt, proaspăt apărut, cu ajutorul O.-ăi, care a ieşit cu un aer conspirativ din librărie, purtând un pachet bine ambalat, de parcă ar fi obţinut pe sub tejghea o bucată de carne. Au reapărut ţigăncile care vând flori, se tocmesc şi te cheamă de trei ori înapoi înainte de a accepta preţul oferit. O orgie coloristică. La Paris văzusem, după mulţi ani, liliac şi castani în floare. La Bucureşti pomii erau înverziţi - verdele acela proaspăt de primăvară. Narcisele, brânduşele, liliacul, bujorii îmbobociţi atenuau tabloul dezolant al oraşului murdar, cu faţadele scorojite şi străzile desfundate. Se găseşte mai multă mâncare decât pe vremea lui Ceauşescu, dar preţurile sunt exorbitante în raport cu salariile şi pensiile, care au crescut derizoriu. Când ne-am dus în vizită la I.E., eu i-am dus produse cosmetice, iar O. o sticlă de ulei.

O invazie de hârtie tipărită. Mi s-a dat cifra neverosimilă: 600 de ziare şi reviste, în care partidele politice proliferante se răfuiesc, se înjură, se denunţă etc. Se vorbeşte mult, nestânjenit. Se protestează, se rostesc cuvinte de ocară. Oamenii lucrează puţin şi prost. Ies uşor în stradă să-şi exprime nemulţumirea. Se aud lozinci şi strigăte vulgare şi cinice: Iliescu du-te acasă, ai nevastă canceroasă. Guvernul, care a comis greşeli grave şi gafe nenumărate, şi-a pierdut credibilitatea şi e învinuit de duplicitate. Dar chiar dacă avea cel mai nobile intenţii, n-ar putea face mare lucru, pentru că nu i se oferă nici o şansă. Opoziţia fărâmiţată (mi s-a spus) în 60 de partide nu oferă o alternativă.

"Nu vreţi să semnaţi un contract cu editura noastră?"

Corupţia, furtul, jaful au atins proporţii care nu mai pot fi asociate doar cu moştenirea bizantino-fanariotă. În România nu se găsesc becuri. Există apartamente în care un singur bec se mută dintr-o odaie într-alta, după nevoi. Dar în România funcţionează de mult o fabrică de becuri. Negustorii, care au rolul de a le vinde populaţiei, golesc prăvăliile de becuri, le încarcă în autobuze care traversează Bulgaria şi ajung în Turcia. Acolo becurile se vând pe dolari. Mi-a fost dat să am un contact direct cu acest tip de înţelegere a “privatizării”. Unul din impulsurile călătoriei mele a fost informaţia că o editură particulară vrea să publice traducerea mea din *Moll Flanders* şi îmi oferă suma de 30.000 lei. Am fost invitată să semnez contractul şi să-mi ridic drepturile. Habar nu aveam ce reprezintă această sumă în România de azi, dar mi-am închipuit că-mi va permite un séjour lesnicios. Editura era formată din două persoane. Consilierul literar care-mi făcuse oferta şi un patron, un om de afaceri de tip nou, care nu avea nici o legătură cu literatura, dar voia să întemeieze un *business* profitabil. Editura nu avea sediu, dar patronul primea în garsoniera soacrei lui. Când am luat legătura cu consilierul literar, am aflat că banii promişi nu-i voi primi, patronul fiind strâmtorat din cauză că-şi mărita fata, dar am fost invitată să semnez contractul. Am spus că refuz propunerea, dat fiind că nu am ce face cu leii româneşti pe malul Pacificului. Consilierul a fost de acord cu mine, dar mi-a atras atenţia că ar trebui să fiu mulţumită că am de-a face cu o întreprindere onorabilă, nu cu o editură-pirat, care ar schimba câteva cuvinte din traducerea mea şi ar pune-o pe numele altuia.

Ignorând greutăţile care fac din trecerea de la comunism la economie liberă o vale a plângerii, cetăţenii exasperaţi de lipsuri exprimă la cozi şi în adunări regretul după dictatura lui Ceauşescu. Am auzit chiar că se depun flori pe mormântul lui. Nimic nu s-a schimbat, mi–a spus A. Totul s-a schimbat, mi-a spus F.S., fiindcă lucrurile nu vor mai fi niciodată cum au fost. Dar nu poţi spune unor mulţimi obosite sau furioase: ai puţintică răbdare.

Am primit trei exemplare din cartea cu notele lui Belu Zilber, note găsite într-un sertar, de către legatarul testamentar al decedatului: G.B. (Gh. Brătescu, *n. red.*). Fiecare din cei care mi-au oferit-o au spus: e o carte în care e vorba şi de tine. Ştiam despre prima versiune a memoriilor lui Belu. Eliberat, după şaptesprezece ani de muncă silnică şi închisoare, s-a hotărât să-şi publice memoriile ca pe un document despre comunismul stalinist. Era mult după moartea lui Stalin şi câţiva ani după moartea lui Gheorghiu-Dej. A crezut că stratagema cu publicarea în România şi nu în străinătate, cum făceau disidenţii, îi va reuşi, dat fiind că Ceauşescu şi-a inaugurat domnia cu o atitudine de negare a comunismului tip Gheorghiu-Dej. Belu s-a dus la editură, a vorbit cu directorul şi a pus manuscrisul în circulaţie printre prieteni. Am citit şi eu un fragment referitor la atitudinea lui în procesul Pătrăşcanu, proces în care Belu a depus mărturie exact în sensul în care i s–a cerut. În paginile citite atunci de mine se contura un portret negativ al lui Pătrăşcanu, cu care Belu fusese totuşi prieten. Nu mi-au plăcut şi i–am spus-o. La un moment dat, a sosit la Bucureşti un corespondent al ziarului “Figaro” şi Belu s-a întâlnit cu el. Alertată, Securitatea s-a temut ca manuscrisul să nu iasă din ţară. Existau, mi-a spus Belu, şapte sau opt copii ale manuscrisului, bătut la maşină de M.S., chiriaşă în blocul în care, ulterior, Belu a primit un apartament de la gospodăria de partid. M.S. a fost insinuantă, i-a scris lui B. scrisori lirice în franceză, i-a propus să-i bată manuscrisul la maşină şi, mai târziu, a sugerat o posibilă legătură sau căsătorie, B. i-a răspuns că e prea bătrân pentru asta, dar s-a bucurat că are o dactilografă în stricta lui apropiere. Securitatea a înscenat un furt de drept comun şi a furat 9000 de lei plus toate copiile manuscrisului, fiecare din ele de la locul ei separat de al celorlalte, loc despre care Organele erau perfect informate. Menajera lui B. a fost imobilizată şi amuţită cu un căluş. Toate demersurile lui B. pentru a-şi regăsi manuscrisul au fost zadarnice. Poliţia i-a spus: dacă furtul e organizat de “ei”, nici noi nu suntem informaţi. După asta, uneori pomenea despre intenţia de a reface manuscrisul, dar prietenii nu au aflat nici un amănunt şi, în testamentul lui, nu figura nici o dispoziţie cu privire la o a doua versiune. Ceea ce a găsit G.B. este un fragment, alcătuit din pagini memorialistice şi câteva portrete-eseuri. Nu cred că i-a făcut un serviciu lui B. dând paginile spre publicare. Bine înţeles, au fost publicate urgent, pentru că arătau ororile unei detenţii în regim comunist, mijloacele de a smulge declaraţii, în sfârşit, toate metodele experimentate în timpul proceselor staliniste. Se ştia că B. nu rezistase la tortură şi că declarase în scris tot ce i se ceruse. Se vorbea chiar de atitudinea lui oribilă din timpul procesului şi de mai târziu. Cred că, după lectura acestor pagini, nimeni nu va avea ipocrizia să arunce cu piatra în el. Dar nu despre asta e vorba. Cei care l-au cunoscut pe Belu au rămas cu imaginea unui om de o inteligenţă şi vitalitate puţin obişnuite, mai ales după o experienţă devastatoare care a durat şaptesprezece ani, dintre care nouă în regim solitar şi izolare totală. Rămăsese sociabil, plin de vervă şi de spirit, curios de oameni, generos, sensibil la frumos. Nu trebuia să se suprapună peste această imagine aceea a unei zdrenţe umane, a unei fiinţe care, printr-un tratament ştiinţific studiat, ajunsese la condiţia ultimei abjecţiuni. Faptul că, după zile de interogatoriu fără somn şi cu trupul schingiuit, semna orice este neconcludent pentru înţelegerea unei personalităţi umane. Am regretat nespus că s-a publicat partea memorialistică a cărţii.

Eu, spioană americană

După ieşirea din închisoare, Belu mi-a spus într-o zi cu ton de badinaj: “Trei zile m-au bătut ca să declar că ai fost spioană în serviciul americanilor, dar n-am făcut-o, pentru că aveai copii mici”. N-am dat prea multă importanţă acestei mărturisiri, deşi ştiam că, în timpul procesului Pătrăşcanu şi după aceea, casa în care locuiam era “supravegheată”, deşi n-am primit paşaport pentru Occident decât după eliberarea lui Belu şi reabilitarea lui Pătrăşcanu. În carte scrie că, în scenariul pe care i-l cereau anchetatorii, trebuia să existe şi o spioană care făcea legătura cu americanii (eu fusesem traducătoarea unui frumos căpitan Madison, despre care am aflat, în urmă, că a lucrat pentru C.I.A.), că pe o listă de spioni a fost somat să mă treacă şi pe mine, alături de sora lui P.N. N-a făcut-o. Mă abţin de la jocul meu “ce ar fi fost dacă...”.

Am cumpărat la Bucureşti o carte care m-a atras fiindcă atât numele autorului cât şi titlul promiteau: *Jurnalul fericirii* de Nicu Steinhardt. Îl cunoscusem prin ‘48 - ‘49, când lucram la editură. Venea să-l viziteze pe N. (Petru Năvodaru, *n. red.*), cu care era în relaţii prieteneşti. Citisem volumul lui de pastişe după scriitorii de avangardă şi apreciam talentul lui parodic. Ştiam că e homosexual. Mai ştiam, fiindcă aflasem în timpul uneia dintre vizitele mele la Bucureşti din ultimii ani, că după câţiva ani de închisoare se botezase şi intrase într-o mânăstire.

Din prima copilărie, S. vădeşte o atracţie irezistibilă către lumea bogată a familiilor româneşti cu patină aristocratică, ca şi către atmosfera deopotrivă solemnă şi caldă a slujbelor religioase ortodoxe desfăşurate în biserici cu chipuri de sfinţi pe pereţi, Christos Pantocratul sub cupolă, altare aurite şi miros de tămâie. În general, către tot ce sugerează tradiţie, blazon şi distincţia adiacentă.

În atmosfera pe care o descrie, cu formaţia lui spirituală şi aspiraţiile lui orientate spre absorbirea a tot ce este mai ales în neamul ăsta, conversiunea lui N.S. şi creştinarea lui de către un preot deţinut e verosimilă. Ceea ce m-a izbit însă este că, în toată existenţa lui prealabilă detenţiei, ca şi în închisoare, N.S. a fost stimulat de o dorinţă neistovită de a ajunge în lumea deţinătorilor unui statut de superioritate socială dobândit prin vechime şi privilegii de castă, de dorinţa unei integrări şi de nevoia de a scăpa de stigmatul de venetic. Dacă el nu-şi dă seama de componentele acestui impuls, cititorul le desluşeşte. Se întâmplă ca în acel jurnal din secolul al XVII-lea, în care, relatând cu obiectivitate o seamă de întâmplări cotidiene, autorul îl convinge pe cititor de infidelitatea nevestei lui, deşi el însuşi, autorul, nu ştie că e înşelat. Tot aşa şi cu ceea ce aş numi snobismul lui S. După ce i-am citit cartea, M., prieten vechi al lui N., mi-a reprodus o glumă maliţioasă a acestuia: N.S. e homosexual din snobism.

Toate acestea n-ar ştirbi pentru mine valoarea falsului *Jurnal al fericirii*. Supărător e modul cum se leapădă N.S. de originea lui, nedescoperind nimic pozitiv în istoria, religia, destinul evreilor. Dimpotrivă, comparaţia cu Scripturile şi cu viaţa lui Christos îl duc la o globală negare a oricărei valori iudaice. Singurul evreu care are oarecare greutate în desfăşurarea vieţii lui spirituale e prietenul lui de adolescenţă, Manole (Neumann, *n. red.*), ulterior dispărut din viaţa autorului. Manole îl antrenează, în prima tinereţe, spre o descoperire a iudaismului, încercare care se soldează cu un eşec total. Concluzia: morala evreilor (legea talionului) ignoră compasiunea, iubirea, caritatea. Slujba într-un templu sau într-o sinagogă e lipsită de orice solemnitate şi frumuseţe. Şi mai supărător e faptul că, prieten cu legionarii, N.S. nu pomeneşte niciodată de masacrele făcute de ei. În închisoare recita poezii de Nichifor Crainic, violenţa antisemită a acestuia netulburându-l nicicum pe proaspătul convertit. O asemenea amputare a autobiografiei de tot ceea ce ţine de originea autorului şi de realităţi biopsihologice decisive în formaţia lui (legăturile cu avangarda, homosexualitatea) a fost motivul pentru care, deşi am parcurs cartea cu interes, am închis-o cu sentimentul că am citit un document fals.

1992

Într-un număr din «Minimum» care mi-a parvenit, Mirodan îşi continuă *Dicţionarul neconvenţional al scriitorilor evrei de limbă română*, oprindu-se la Margareta Dorian. A emigrat în ‘48, a poposit la Paris, pe urmă s-a stabilit în Statele Unite. A trăit o vreme în California, dar nesuportând absenţa anotimpurilor, s-a mutat la New York. “Îmi lipseau climatul locului, succesiunea anotimpurilor - lucru foarte important pentru mine -, atmosfera... Găsesc că palmierii sunt ridicoli. Mi-e cam frică s-o spun cu glas tare, dar ei sunt pur şi simplu nereali! Nu fac nimic, dau numai un fir de umbră şi arată lamentabil!” Nu mi se întâmplă prima oară să-mi citesc gândurile, formulate aproape în cuvintele mele, sub semnătura altuia.

În România alegerile s-au încheiat cu victoria lui Iliescu. Nu ştiu amănunte.

Ceea ce ştiu, pentru că mi s-a comunicat în imagini concrete, se referă la aspectul Bucureştiului, la haosul colectiv, la golănia şi brutalitatea care domnesc în toate locurile publice, la murdărie, deznădejde, manifestări naţional-şovine etc. E straniu că acum, când dictatura Ceauşeştilor a încetat, eu nu mai doresc să revăd locurile în care s-a desfăşurat cea mai mare parte din viaţa mea. Dezmăţul levantin, pe care frica nu-l mai ţine în frâu, poluează amintirile mele. Mă duceam în ţară ca să retrăiesc episoade trecute ale vieţii mele. Nu mă mai duc, ca să mai pot păstra unele momente în stare pură. *Ma recherche* s-a încheiat.

1993

În sfârşit, o scrisoare de la O. Scrie: “... lucrurile s-au schimbat mult de la ultima ta vizită. Magazinele alimentare gem de produse, toate străine, cu calitatea şi ambalajul respectiv, prezentate civilizat şi atractiv, la un preţ prohibitiv pentru mulţi, printre care mă număr şi eu. În magazinele de confecţii nu am mai intrat din ‘89. Şi acolo sunt adesea lucruri admirabile, judecând după vitrine. Şi, fireşte, nicăieri nu lipsesc cumpărătorii. Apelul la noii milionari este convingător; sporesc ca număr şi într-adevăr vor constitui curând clasa de mijloc.”. Am întrebat-o pe Angela cine poate cumpăra la asemenea preţuri. Mi-a spus: proprietarii magazinelor alimentare cumpără în magazinele de confecţii ş.a.m.d. Da, încep să înţeleg ceva din dinamica dureroasă a tranziţiei. Am văzut centura de dughene din centrul Moscovei, în care se vând mărfuri de import contra valută sau preţuri astronomice, totul sub controlul mafiei ruseşti.

Tot O. îmi scrie: “... dacă până acum mă gândeam cu jale la hotărârea ta de expatriere, acum îmi spun că există un Dumnezeu care te-a ocrotit. N-ai fi rezistat moralmente la cele ce se petrec”. Nu m–aş gândi să mă înapoiez în România. Aş mânia pe Dumnezeu dacă m-aş plânge de felul cum locuiesc, mă aprovizionez, găsesc mijloace de informare, cărţi etc. Dar spun de mult că în România trăiam bine, prost sau foarte prost, dar trăiam, în timp ce aici supravieţuiesc, ajutată fiind de M., de B., de S. Acolo aveam o viaţă completă şi independentă: activitate profesională, contacte sociale, prietenii, oameni cu care comunicam în limba şi codurile pe care le-am deprins din copilărie, pe baza unui sistem de valori în care credeam. Totul într-un plan paralel cu viaţa publică. Aici mă simt, de multe ori, infirmă. Dialogul meu cu cei de aici e adesea doar un schimb de sunete, de formule convenţionale. Valorile preţuite aici nu sunt, de cele mai multe ori, ale mele. Dar supravieţuiesc în condiţii satisfăcătoare. Am venit prea târziu. Asta este. Notele mele, care se află spre publicare la o editură din Bucureşti, se intitulează *Târziu*.

Am observat că, la bătrâneţe, oamenii răi, mincinoşi, ipocriţi, pierd controlul pe care în tinereţe şi la maturitate îl asigură voinţa, inteligenţa (câtă este) şi cenzura socială şi devin neverosimil şi supărător de transparenţi. Defectele lor constitutive se prefac parcă în emanaţii puturoase. Ipocriziile T.-ei, pe care le cunosc de mult (veşnicele văicăreli provocate de greutăţile materiale ale vieţii de familie în perioade în care posedau patru apartamente şi o vilă la Zamora), au devenit acum rizibile în necontrolata lor falsitate. Minciunile lui M., care se încurcă în strategiile impuse de micile lui escapade şi necesitatea de a le ascunde, prilejuiesc situaţii de vodevil răsuflat. Veninul T.M.-ei, pe care o viaţă dedicată partidului ca soţie de nomenclaturist îl împiedicau să se reverse necontrolat, izbucneşte ca o secreţie abundentă, groasă, imposibil de dozat.

1994

A. şi M. s-au întors de la Bucureşti. A. a petrecut acolo aproape trei luni. Ce povestesc? Bucureştiul e mai murdar ca niciodată. Străzile sunt desfundate. A. citează din cartea lui Paler de curând apărută. Nu poţi să visezi cu capul în nori, fiindcă dai în gropi. Magazinele sunt pline. Găseşti orice la preţuri inaccesibile pentru cei care trăiesc dintr-un salariu sau chiar din două salarii, dar au copii. Situaţia pensionarilor e jalnică. Pensia le ajunge pentru maximum două săptămâni. După aceea sunt reduşi la un sistem de a cerşi demn, dar devastator. Vezi în alimentare, în jurul lui 15 ale lunii, câte un bătrân corect îmbrăcat, stând la uşă cu o sacoşă în mână. Nu spune nimic, nu întinde mâna, aşteaptă. Cine poate îi pune câte ceva în sacoşă. Un prieten al lui M. a recunoscut într-un cerşetor de acest fel pe un fost profesor de liceu. Dar, spune M., există oameni foarte bogaţi. Au vile? întreabă cineva. Nu vile, palate. Au avioane particulare. Construiesc mult. Ce? Mai ales imobile cu apartamente, care se vând ca pâinea caldă. Refacerea clasei mijlocii, zic eu. Clasă mijlocie? Plutocraţie. Dar e bine, fiindcă asemenea bogătaşi investesc şi dau de lucru oamenilor. De unde au banii? N-are importanţă. Noii capitalişti sunt vechii aparatcici sau securişti, care s-au îmbogăţit graţie corupţiei. Au început să investească şi occidentalii. Preţurile se calculează în funcţie de dolar şi, la fiecare fluctuaţie a dolarului, se indexează. Libertatea cuvântului e libertatea de a înjura. Ştiam: bizantinism, levantinism, mahala etc. Da, dar relaţiile între prieteni, oftează A.

Acasă nu mai există

Să spun că vacanţa la Bucureşti a fost un eşec? Ar fi o exprimare eufemistică. Oraşul nu era mult schimbat faţă de cel pe care-l văzusem cu aproape trei ani în urmă. Mai mult trotuare desfundate (m–am convins de cât sunt de primejdioase când pe strada Batiştei, cercetând cu privirile o casă contemporană - temporal şi stilistic - cu casa tatei de pe Frumoasă, am căzut într-o groapă, am făcut ţăndări un cadou casabil, frumos ambalat *à l‘américaine,* dedicat unor prieteni care mă invitaseră la dejun şi mi-am julit genunchii); foarte multe vitrine cu mărfuri atrăgătoare, alimentare şi de alt fel, dar absolut inaccesibile majorităţii populaţiei; o circulaţie înnebunitor de încărcată şi un număr apreciabil de maşini particulare, ceea ce, ţinând seama de inexistenţa locurilor de parcare, blochează străzi şi face accesul, la unele puncte, imposibil pentru un pieton. Evident, se publică mult. Librăriile sunt numeroase şi pline cu lucrări dintre cele mai variate.

Rămân oamenii. Am locuit zece zile la O. şi restul la R. O. este proprietăreasa apartamentului în care locuieşte, într-un imobil care era civilizat şi foarte central. Acum liftul nu funcţionează, imobilul este murdar, iar reparaţii nu se fac, aşa încât O., care este gospodină şi foarte grijulie cât priveşte ambianţa ei, trebuie să accepte zidurile crăpate, pereţii nezugrăviţi de multă vreme, murdăria etc., ca pe o fatalitate.

Scrisoare de la R. Se află în Israel la prietena noastră comună L. şi se odihneşte. A fost bolnavă, cohabitaţiunea cu T. reprezintă o permanentă presiune aproape insuportabilă. Acum se relaxează, în preajma unei prezenţe liniştitoare şi pline de solicitudine. Asta, în aşteptarea freneziei familialo-iudaicomondene care va începe peste câteva zile. Hanuka şi ziua de naştere a mezinului L-ei, O., care împlineşte patruzeci de ani. Se vor aduna, în casa de pe Antokolsk, trei generaţii; după socoteala mea, aproximativ treizeci de oameni. L. pregăteşte ospăţul. Am avut un moment de invidie. Sunt oameni normali: au sărbători şi întreţin legăturile de familie. Aşa se poate trăi, chiar şi într–un loc atât de precar cum este Israelul. Tradiţiile - familiale şi de alt fel - dau un sentiment de continuitate, asigură conştiinţa identităţii.

După ce m-am înapoiat de la Bucureşti pe care l-am vizitat pentru a cincea oară de când am emigrat, mi-am adus aminte de titlul unui roman de Thomas Wolfe: *You Can't Go Home. Home,* în romanul lui W., este locul unde se află rădăcinile tale unde ai crescut, “locul” tău pe care, dacă-l părăseşti, nu-l mai regăseşti niciodată. Wolfe era american. În America, a pleca de acasă poate să echivaleze cu a migra spre alt continent. Şi timpul lucrează. La întoarcere nu mai regăseşti ceea ce ai lăsat. *Home* nu mai există. Primele patru călătorii făcute la Bucureşti, în lungul a nouăsprezece ani, mi-au dat iluzia că locul din care plecasem mai există. Nu fiindcă am revăzut casele în care am locuit, şcolile în care am învăţat, Universitatea în care am predat. Fiindcă am reîntâlnit prietenii, care defineau spaţiul meu spiritual. Mă întorceam la ei. Dar acum, în cursul ultimei călătorii, am înţeles nu numai că spaţiul se goleşte, dar că cei rămaşi nu mai sunt ei. Acum înţeleg. Nu te poţi întoarce acasă. Trebuie să accept că văgăuna pe care mi-am scobit-o la Los Angeles e pentru mine *home.*

1995

Ieri, un atac terorist şi sinucigaş, în Israel. Douăzeci de morţi. Jihadul îşi recunoaşte răspunderea. Deşi cei doi conducători au fost onoraţi cu Premiul Nobel pentru pace, israelienii continuă să construiască noi aşezări pe malul stâng, palestinienii atacă, armata israeliană răspunde cu gloanţe. Prietena mea L. îmi scrie de acolo: "Totuşi ne vedem de treabă, ca şi cum totul ar fi perfect! Azi am fost la Ierusalim, la o expoziţie retrospectivă, Pissarro. Muzeul era plin, iar străzile şi cafenelele erau şi ele ticsite." Existenţe paralele. Cunosc tehnica. Mi se pare totuşi că "paralelismul" practicat de israelieni se deosebeşte de cel care ne permitea nouă, în România comunistă, să supravieţuim spiritual, în timpul dictaturii lui Ceauşescu. Noi organizam o existenţă fără atingere cu viaţa "oficială", o existenţă aproape secretă în raport cu viaţa publică, fiindcă ne era frică. Frică de denunţuri, de partid, de Securitate. Israelienii, chiar şi cei care sunt de acord cu politica de pace (şi prietena mea, care şi-a pierdut bărbatul într-o acţiune militară, e în mod ardent de acord), nu se tem evident de denunţuri şi au curajul să vorbească răspicat în public pentru sau contra. Dar vor o viaţă normală. Şi paralelismul îi apără de traumatisme morale şi le dă iluzia normalităţii.

M-a vizitat un fost coleg din Bucureşti, venit ca *visiting-professor* la o universitate californiană. Am vorbit, desigur, despre ceea ce se întâmplă ”acolo”. Mi-a spus ceea ce am gândit şi eu, după ultima mea vizită la Bucureşti, anume că situaţia este mai deznădăjduită ca oricând, nu numai din pricina lipsurilor economice, dar fiindcă, în timp ce sub domnia lui Ceauşescu exista speranţa că odată şi odată se va sfârşi cu comunismul şi lucrurile se vor îndrepta, acum, din cauza corupţiei politice şi a bizantinismului care poluează totul, nu mai există nici o speranţă.

Fratele meu, soldatul german

M-am gândit, fireşte, de multe ori şi cu insistenţă, după întâlnirea cu colegul meu şi citirea autobiografiei lui Dora Lessing, la decizia luată când aveam douăzeci de ani şi la motivele care m-au împins într–acolo. Prietenii mei îşi dăduseră din adolescenţă adeziunea la mişcare. Pe mine m-au ferit, pentru că mă socoteau imatură, prea dornică de plăceri, prea agitată de furtuni sentimentale pentru a lua o asemenea hotărâre. Dar a început războiul. Unul dintre “noi” a fost arestat şi deportat în Transnistria. Mai târziu, în timpul retragerii trupelor germane, a fost executat, în lagărul de la Râbniţa. Pentru evrei războiul impunea o alternativă, care ni se părea inevitabilă: nazism sau comunism. *Tertium non datur,* credeam. Ştiam despre procesele staliniste. Nu-l citisem pe Orwell sau pe Koestler. Aflasem câte ceva despre ce se petrecea “acolo”, dar totul era abstract. Concrete erau lagărele de exterminare. În ‘42 am intrat în mişcare. Destinul a vrut să fiu trimisă la Pătrăşcanu, care trăia în ilegalitate şi avea nevoie de o “tehnică”, cum se spunea în jargonul ilegalităţii şi, mai târziu, de o curieră care să facă legătura între el şi reprezentanţii celorlalte partide antifasciste, care se opuneau alianţei cu Germania şi cereau trecerea României de partea aliaţilor. Nu s–ar fi putut găsi o îndeletnicire mai exaltantă pentru o tânără romantică. Trăiam marea aventură a vieţii mele. Încălecam pe bicicletă, îi duceam lui Pătrăşcanu mâncare, ziare şi mesaje de la reprezentanţii partidelor Ţărănist, Liberal, Social-Democrat. Pătrăşcanu avea, între altele, misiunea de a-mi face educaţia politică; trebuia adică să mă iniţieze în istoria partidului, pe baza Cursului scurt. S-a abţinut de la îndeplinirea acestei sarcini, vorbindu-mi, în schimb, despre tatăl lui - scriitorul, profesorul de istorie - despre muzică şi despre cartea pe care o scria atunci. Era inteligent, cultivat, fermecător. Atmosfera de romantism s-a intensificat când au început bombardamentele. Aveam instrucţiuni să plec de acasă, în momentul în care suna prealarma, pentru că, în învălmăşeala premergătoare alarmei, era greu să fiu urmărită. În afară de asta, îl aveam în grijă pe Ernst, fiul neligitim al tatei (arhitectul Clejan, *n. red.*) şi fratele meu. Era german şi fusese conceput în anii de studenţie, petrecuţi de tata la München. Ne vizitase de câteva ori. Prima dată, prin '32, în timpul marii crize, cerându–i tatei să-i găsească de lucru. Tocmai terminase Politehnica. Tata i-a găsit un post la Teheran. Ernst a refuzat şi s-a înapoiat în Germania. A doua oară a venit, cred, în '41, trimis de germani să construiască silozuri în Bărăgan. Fiindcă era german (mama-germană; tatăl necunoscut) a fost trimis la Stalingrad, a găsit prilejul să dezerteze. Într-o seară a sunat cineva la uşă. Am deschis eu. Era un soldat german, în uniformă, înarmat, cu raniţa în spinare. Ernst ne cerea să-i găsim adăpost până la sfârşitul războiului. L-am ascuns într-un pod, în casa surorii mele. Sora mea şi tot restul familiei se refugiaseră la Pucioasa, pentru ca mezina, bolnavă de tuberculoză, şi nepotul meu să fie feriţi de riscurile bombardamentelor. Deci Ernst a rămas în sarcina mea. Să ai grijă de un comunist în ilegalitate şi de un dezertor din armata germană era nu numai o activitate primejdioasă, dar şi o experienţă care putea să îmbete o fată de douăzeci de ani. Într-o zi de bombardament feroce, E. a coborât în adăpost, ceea ce nu avea voie să facă şi, cu toată mustaţa care-i schimba fizionomia, a fost recunoscut de un camarad. Mi-a relatat îngrozit întâmplarea. Am raportat totul lui Pătrăşcanu, care, a doua zi, mi-a spus să-l duc pe fratele meu la şosea, rondul al treilea, să-l aşez pe o bancă şi să plec. Trebuia să poarte ochelari negri şi să ţină un ziar în mână. O maşină l-a ridicat, l-a dus la ţară. A locuit într-un sat de munte până la sfârşitul războiului. Pe urmă a venit 23 august. Eram într-o casă de pe Armenească: Belu Zilber, Grigore Preoteasa, Constantinescu-Iaşi, eu şi mulţi alţii. Îl aşteptam pe P., care se afla la palat şi discuta cu regele înfiinţarea unui front democratic al partidelor antifasciste din România. Ce s-a întâmplat în urmă cu Frontul Democratic, se ştie. Dar eu am convingerea că atunci P. credea sincer că România va fi condusă de o coaliţie a partidelor antifasciste. Bine înţeles, credeam şi eu la fel. Important mi se pare că totul s-a petrecut pe fondul spaimei de exterminarea nazistă. Au urmat câţiva ani de automistificări şi îndoieli atenuate de amintirea anilor juvenili ai ilegalităţii. În general, e greu să-ţi desfiinţezi tinereţea. Când P. a fost arestat, judecat şi condamnat, a început pentru mine dezmeticirea. De-abia atunci am pus evenimentele în care eram periferic implicată în contextul lor istoric, de-abia atunci procesele staliniste despre care ştiam s-au ridicat cu concreteţe la nivelul conştiinţei clare. În '53, după moartea lui Stalin şi raportul lui Hruşciov, Pătrăşcanu a fost executat. Mult mai târziu am aflat de atitudinea lui de acuzator al partidului, în timpul procesului. Dar - şi aici intervine diferenţa dintre decizia lui Doris Lessing şi a multora dintre tovarăşii ei, de a părăsi un partid care în esenţă nu se deosebeşte de unul fascist - şi paralizia celor dintr-o ţară în care guvernează comuniştii, într–un regim de dictatură totalitară. Să părăseşti partidul în Anglia pentru că te simţi dezamăgit de politica lui e un gest firesc şi fără consecinţe. Pe când într-un regim totalitar... În sfârşit. Această incursiune în trecut mi-au prilejuit-o autobiografia lui Doris Lessing şi întâlnirea cu colegul meu.

Vecina mea din bazinul cu apă fierbinte

Dorinţa mea de evaziune s-a realizat într-o direcţie nedorită şi neprevăzută: cinci zile în deşertul Californiei. Localitatea: Hot Spring, aşezată la zece minute distanţă cu autobuzul de Palm Springs, una dintre perlele deşertului. Am călătorit într-un autobuz confortabil (aer condiţionat, toaletă), cu un şofer stilat, care s-a ocupat de bagaje.

Printre excursionişti se afla un grup de români; emigranţi stabiliţi în California de douăzeci-treizeci de ani, cei mai mulţi negustori, proprietari sau foşti proprietari de băcănii. Încă din autobuz m-a surprins sunetul limbii, la care nu mă aşteptam. Vorbeau o românească familiară mie: amestec fluent de cuvinte româneşti cu expresii şi idiomuri americane. Uneori acordul nu se făcea; diminutivele erau abundente. Deci făceam conversaţii în bazinele cu apă fierbinte. O armeancă isteaţă din România îmi spune că a fost în ţară, nu de mult, şi a surprins-o neplăcut mulţimea ţiganilor. Zice: "I-am spus unui prieten, doctor, că, dacă ţiganii nu vor fi castraţi, vor deveni mai numeroşi ca românii. Asta trebuie - să-i castreze". M-am gândit la procedeele naziste şi la Mengele. Fiind deşteaptă, a înţeles la ce mă gândesc şi, de atunci, m-a evitat.

●

Rav Kaduri, faimosul rav Kaduri, l-a binecuvântat nu de mult pe Pini Kabalo, candidat la funcţia de primar al oraşului Beit Şaan şi rival al lui Jakie Levi, fiul fostului ministru de externe, David Levi.

Înfuriat, David Levi s-a repezit la radio şi TV asupra venerabilului rabin, făcându-l de senil şi organizând o adevărată Kabală împotriva acestuia.

ETC... ETC...

••• Era de-aşteptat. De-abia se lansă profesorul Adrian Ioinovici, închizând ochii ca să-şi dea curaj, cu noul partid al alialei române, că, în paralel cu aplauzele (haide, Ioinovici!) se făcură auzite - şi-ncă cum! - şuierăturile de ură din alia. Dezgustat, ca noi toţi, dar nu surprins, I. Schechter a făcut câteva comentarii în “Ultima Oră” pe marginea fenomenului. El începe prin a aminti de eforturile HOR-ului de a împiedica formarea unui partid al românilor:

«H.O.R.-ul se pretindea independent, dar ştiau şi copiii că este un apendice al Mapaiului. Rolul lui secret era tocmai acela de a împiedica o organizare politică separată şi independentă a românilor. Iţhak Korn, dictator servil faţă de cei ce l-au numit, n-a permis nici unui fruntaş politic sionist să se apropie de H.O.R. Dr-ul Cornel Iancu, Mela Iancu, Jean Cohen au vrut să activeze în H.O.R. şi nu au reuşit. Korn ştia să facă un singur lucru: în ajunul unui congres al Mapaiului el aducea cu autobuze sute, mii de oameni la Tel Aviv, mai ales la Heihal Hatarbut, îl aducea pe Eşkol sau pe Sapir şi le arăta că românii sunt de partea Mapaiului. După aceea, până la următorul congres, nu mai mişca nimic. Era linişte şi tăcere».

În continuare, I. S. scrie:

«Ne-am împăcat, nolens-volens, cu ideea că nu trebuie să existe partide etnice. Până când, deodată, a luat fiinţă Şas, partid religios al marocanilor. Ca şi când două partide religioase - PNR şi Agudat Israel - nu ar fi fost destul. Spre surprinderea noastră, înfiinţarea partidului separatist Şas nu a fost blamată deloc. Şi el este într-adevăr separatist, exclusiv al marocanilor. Dacă eu aş vrea să ader la el, aş fi respins pentru simplul motiv că nu sunt marocan.

Nu s-a revoltat nimeni nici când a luat fiinţă “Israel be Alia”, partidul ruşilor.

El este foarte stimat fiindcă a reuşit să obţină şapte mandate în Knesset. Natan Sceranski este membru în “bucătăria” politică a lui Bibi Netaniahu. Noi, cei din Tecuci sau Râmnicu-Sărat, putem adera la “Israel be Alia”? Vezi să nu. Nu putem adera fiindcă nu suntem ruşi.

Mulţi dintre noi resping ideea unui partid românesc fiindcă, într–adevăr, e târziu şi se pare că “s–a pierdut trenul”. Dar mai e ceva: suntem sionişti de modă veche, încrezători în nişte principii frumoase dar pe care realitatea politică israeliană le-a ignorat şi le-a pus la arhivă.

Şi încă ceva: nu ne cunoaştem interesele. Mulţi s-ar alătura unui partid românesc dacă el ar exista şi ar fi reprezentat în Knesset. Dar aşa ei nu vor să mişte un deget. E parcă un blestem să fim apatici, pasivi şi zgârciţi cu noi înşine.

Pentru un partid - se ştie - e nevoie de bani, nu de simpozioane şi biblioteci de împrumut. Sceranski a făcut rost de mulţi bani. Şi Deri la fel. Altminteri n-ar fi avut ei partide. La noi însă, este pur şi simplu o nenorocire. Există în ţară şi în lume milionari români care donează sume uriaşe pentru spitale şi orchestre simfonice, dar de la care nu se poate obţine un ban când e vorba de o organizaţie românească. Parcă s-au înţeles.

Noi, care facem caz de unitate, care refuzăm, în numele unităţii, ideea unui partid propriu, nu suntem deloc uniţi. Dacă, în sfârşit, s–a găsit cineva - în persoana profesorului Ioinovici - care să apuce taurul de coarne, unii îl persiflează şi îl descurajează. Păcat. Prof. Ioinovici este un om de bună credinţă şi nu un arivist politic. Arivişti sunt cei care ne întorc spatele şi caută funcţii în partide care nu ne agrează şi nu ne vor».

••• Scandal (însă mare) la Asociaţia Scriitorilor. Motivul? Poetul Solo Har-Herescu a publicat în “Ultima Oră”, sub titlul “Mişcarea literară”, un mic pamflet în care pune chestiunea impostorilor de fraze: “Mulţi membri ai Asociaţiei - scrie el - n-au nici un fel de activitate literară. Nu puţini sunt cei care în cursul multor ani n-au scris nimic, n-au publicat nici măcar o broşurică, ba unii sunt foarte departe de ceea ce se numeşte creaţie literară. Din cei 60-65 de membri ai Asociaţiei, mai mult de jumătate n–au dovedit nici o contingenţă reală cu scrisul literar. Să fim lucizi, în Israel există 15-20 de oameni de condei, scriitori de limbă română, care *produc* literatură”.

Să nu mă întrebaţi ce urlete s-au auzit în rândurile celor vizaţi, după apariţia articolului...

Să nu mă întrebaţi ce urlete se-aud şi-acuma...

••• Viaţa-i plină de surprize. Asta e, suntem încredinţaţi, şi părerea profesorului Lucian Regenbogen din Savion, fost jucător de baschet, actual oftalmolog celebru şi autor de cărţi despre Napoleon. Mai zilele trecute, aflându-se prin Bucureşti, s-a repezit împreună cu soţia şi câţiva amici la o fleică şi un şpriţ de vin pe Calea Rahovei. Acolo, - dar mai bine să-i dăm cuvântul ziaristului Tudor Octavian, care a povestit în cotidianul “Naţional” (nr. 371/98) ce i s-a întâmplat acolo lui Regenbogen:

“Într-o seară, domnul Regenbogen, împreună cu soţia şi câţiva prieteni din Bucureşti, luau masa într-un restaurant cu muzică lăutărească din Calea Rahovei. O cântăreaţă care, ca mulţi artişti de local, improviza strigări amabile pentru oaspeţii serii, a început să amestece printre aceste suveniruri de moment şi versuri privitoare la viaţa ei şi la minunea ce i se întâmplase cu nişte ani în urmă. Pe cale să orbească, femeia fusese internată de ai săi, angajaţi la vremea aceea în restaurante din Israel, într-un mare spital de boli de ochi. Un medic evreu a operat-o şi i-a salvat vederea. Femeia pronunţa deformat numele spitalului şi al chirurgului, aşa cum fac toţi cei care învaţă vorbele străine nu pe carte, ci, ca şi muzica, după ureche. (O femeie de serviciu, de pildă, căreia îi plăcea să întrebuinţeze în faţa şefilor cuvinte *radicale,* zicea "cutia ucraineană" în loc de "cutia craniană"). La un moment dat, domnul Regenbogen a devenit atent. Cântăreaţa mulţumea nu ştiu cui, peste ani şi de la distanţă, amestecându-i, în litania ei melodioasă, şi pe Dumnezeu, şi pe Apostoli, şi pe un anume Bogăn Bogăn. De asemenea, pomenea la fel de aproximativ de un spital al cărui nume amintea vag de acela al spitalului unde Regenbogen profesa. Medicul israelian Lucian Regenbogen intrase în folclorul românesc şi nu ştia. Într-un fel, cântarea lăutărească era rugăciunea de recunoştinţă pe care femeia i-o aducea, seară de seară, soartei. Medicul i-a cerut să vină lângă masă şi, din aproape în aproape, discuţia a ajuns la miezul lucrurilor, adică la ziua operaţiei, când ştiinţa lui Regenbogen a trecut, printr-o reuşită cu tuşeu providenţial, în repertoriul marilor lăutari. Am ţinut să evoc scena, deoarece medicilor li se mulţumeşte în fel şi chip, dar rareori cu memoria muzicii".

••• Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997, care va să zică anul trecut). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1988). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Acuma ni se spune că va avea loc în noiembrie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult aşteptatul Congres al HOR se lasă greu. În consecinţă, aşa cum v-aţi lămurit din numerele trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de nişte ardei iuţi. Îi introducem (în pagină) cu speranţa că legumele vor produce efectul scontat.

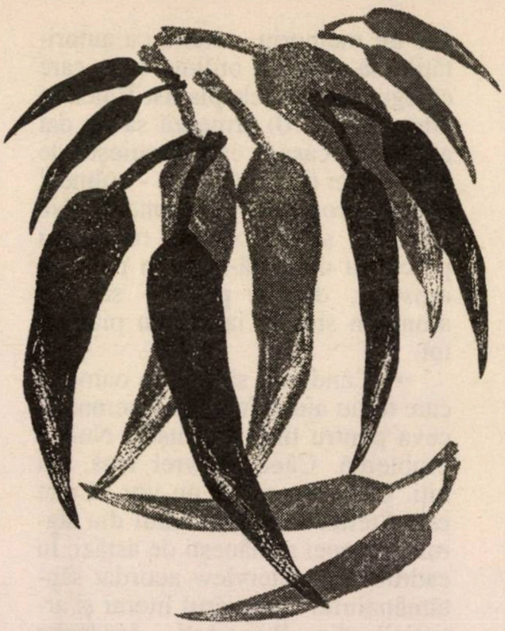

Prezenţe, prezenţe...

• Andrei Fischof a publicat trei poeme în lunarul "Vatra" din Tg. Mureş. Şi tot "Vatra" a reprodus, după "Ultima Oră" din Tel Aviv, un articol de Virgil Duda, intitulat "Un român prin lume". • "Editura Muzicală" din Bucureşti a editat un album "Dan Mizrahi - Romanţe". Printre cei ce au colaborat cu texte la creaţiile lui Mizrahi se numără: Mariana Dumitrescu, Tania Lovinescu, Mălina Cajal, Eugen Rotaru ş.a. • La Centrul "Rashi" din Paris a avut loc prezentarea unui film documentar despre Cripto-evreii din Noul Mexic *(marani,* ca să zicem aşa). Autorul, Simhe Iacobovici este, de felul lui din *trib* şi trăieşte la Toronto, Canada. • Violonistul Sergiu Schwartz - profesor la Harid Conservatory din Florida (USA) - a concertat nu de mult la Braşov, în ţara natală, interpretând, în cadrul "Festivalului Muzicii de Cameră" din frumosul oraş de munte, lucrări de Smetana, Bloch, Saint-Saëns, precum şi din muzica israelianului Paul Ben-Haim. Ziarele braşovene au elogiat arcuşul lui Schwartz, fără rezerve. Petre Codreanu, în "Gazeta de Transilvania" notează că artistul "are un ton exact, mlădios, o tehnică perfectă şi, mai cu seamă, o muzicalitate cuceritoare". Pentru Nadia Cella-Pop, de la "Transilvania Jurnal" prezenţa violonistului pe podium a constituit "un eveniment de excepţie". • Spaniolul Joaquin Garrigos şi-a anunţat intenţia de a traduce în limba spaniolă "Jurnalul" lui Mihail Sebastian. • Regizorul de teatru David Esrig, care lucrează în Germania la Academia "Athanor" din München, a fost numit director de onoare al viitorului "Teatru International", o instituţie austriaco-română cu sediul la Bucureşti, menită să prezinte cele mai reprezentative lucrări din dramaturgia celor două ţări. • În vara ce-a trecut (dacă a trecut...) Parisul a găzduit două manifestări de artă sub semnul cuplului Natra. Sonia Natra (ca să începem cu doamnele) a avut o expoziţie de sculptură la "Cité Internationale des Arts", iar

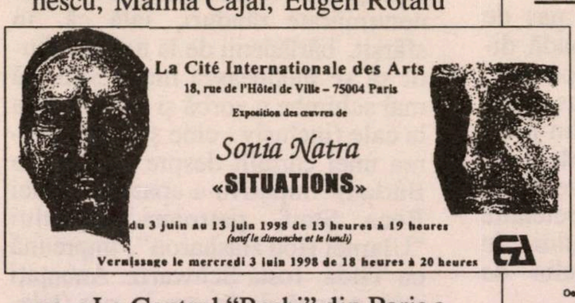

La Cité Internationale des Arts
18, rue de l'Hôtel de Ville – 75004 Paris

Exposition des œuvres de

Sonia Natra
«SITUATIONS»

du 3 juin au 13 juin 1998 de 13 heures à 19 heures
(sauf le dimanche et le lundi)

Vernissage le mercredi 3 juin 1998 de 18 heures à 20 heures

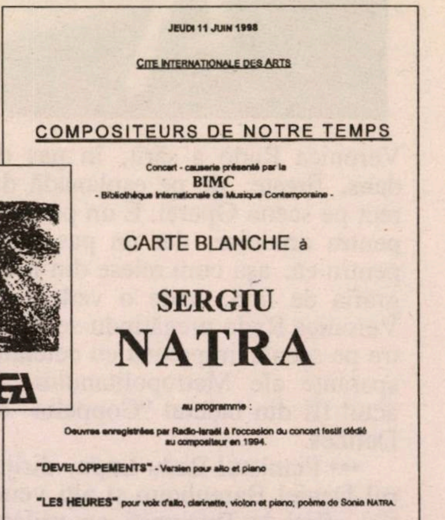

JEUDI 11 JUIN 1998

CITE INTERNATIONALE DES ARTS

COMPOSITEURS DE NOTRE TEMPS

Concert - causerie présenté par la
BIMC
- Bibliothèque Internationale de Musique Contemporaine -

CARTE BLANCHE à

SERGIU
NATRA

au programme :

Oeuvres enregistrées par Radio-Israël à l'occasion du concert festif dédié au compositeur en 1994.

"DEVELOPPEMENTS" - Version pour alto et piano

"LES HEURES" pour voix d'alto, clarinette, violon et piano; poème de Sonia NATRA.

INTERPRETES :

Amos BOASSON - alto, Eitan GLOBERSSON - *piano*

Mira ZAKAI - *voix d'alto*, AVIGAIL ARENHEIM - *clarinette*,
Raphael FRENKEL - *violon*, Sarah YANOVSKI -TAL - *piano*

lui Sergiu Natra i s-a dedicat, în acelaşi loc de prestigiu şi rafinament, o seară anume în ciclul "Compozitori ai timpului nostru". Manifestările au atras lume multă, între care, fireşte, români aflaţi pe malurile Senei, de la Ion Florin, ministru consilier la Ambasada Română, la Lionel Scanteye care, ca editor de artă ce este, a prezentat expoziţia Soniei Natra.

••• Într-unul din numerele noastre trecute, răspunzând unei cititoare, precizam că mica balerină Veronica Rado (fiica criticului de film Petre Rado) din Forest Hills, New York, poate fi văzută în fiece sâmbătă seara evoluând, ca amatoare, pe esplanada din faţa Operei Metropolitan din Manhattan. Între timp, situaţia s-a schimbat. Remarcată de specialiştii întru coregrafie, Veronica Rado a sărit, în pas de dans, fireşte, de pe esplanadă direct pe scena Operei. E un pas mic pentru omenire, dar un pas mare pentru ea, aşa cum reiese din fotografia de faţă, unde o vedem pe Veronica Rado pregătindu-se să intre pe scenă, împreună cu celelalte speranţe ale Metropolitanului, în actul III din baletul "Coppelia" de Delibes.

••• Pianistul Radu Lupu, dirijorul Daniel Barenboim şi alţi veneticí aflaţi la Bucureşti cu prilejul "Festivalului Internaţional George Enescu" au adresat Guvernului Vasile un memoriu, cerând ca autorităţile să anuleze ordinul prin care colegul lor, marele pianist Valentin Gheorghiu (70) urmează să fie dat afară din casa-n care locuieşte de câţiva zeci de ani (şi care - culmea! - este proprietate personală). Ne alăturăm şi noi cererii, rugându-i pe cei în drept să-l lase-n pace pe artist şi, dacă e posibil, să nu-l arunce-n stradă, iarna, cu pian cu tot.

••• Când vrei să uiţi de oamenii care te-au ajutat în viaţă însemnând ceva pentru tine, uiţi uşor. Nu-i o problemă. Când nu vrei însă, nu uiţi. Unul din cei ce nu vor să uite este Ştefan Iordache, unul din starurile scenei româneşti de astăzi. În cadrul unui interview acordat săptămânalului "Adevărul literar şi artistic" din Bucureşti, Iordache aminteşte de doi regizori care i-au influenţat (în bine) cariera: "Am avut norocul să lucrez cu mari regizori: am început teatrul cu un domn care nu mai e şi numai ştie nimeni nimic de el - Stolper... iar unul dintre cei mai dragi oameni mie a fost George Rafael, un om extraordinar care avea "mania" cuvântului, ştia perfect limba română, pentru că asta e o condiţie esenţială a teatrului - să ştii bine limba în care joci..."

••• Mai întâi ne-am frecat la ochi. Pe urmă, ne-am dat cu apă rece pe obraji. Fiindcă ştirea ce ne căzuse sub ochi era pur şi simplu neverosimilă: după ce fuseseră codaşii clasei, ani şi decenii de-a rândul, după ce dorohoienii, băcăoanii, ieşenii, arădenii, hârlăoanii şi alţii şi alţii le dăduseră cu tifla în nenumărate rânduri, iată că, în sfârşit, bârlădenii de la noi au izbutit să se întâlnească într-o sală, să mai schimbe o vorbă şi să pună ţara la cale (inclusiv - cine ştie - alcătuirea unei cărţulii despre obştea din Bârlad). Iniţiativa a aparţinut d-nei Beca Ştaif, patroana localului "Ulamei Hod Hasharon", împreună cu Tilda, fostă Schwartz. Anunţaţi prin muncă de la om la om (telefonul şi pelefonul), bârlădenii s-au repezit cu sutele, să-şi vadă sau revadă concetăţenii. Şi totul a mers bine, cu excepţia unui incident. Soţul organizatoarei, domnul Ştaif *(no comment),* polonez de felul lui, s-a comportat ca un fel de băgător de seamă, preluând conducerea "şedinţei" şi silindu-i pe bârlădeni să asculte o polilogie de vreun ceas despre poporul frate polonez. Apoi când oamenii, răsuflând uşuraţi, se pregăteau să discute de-ale lor, domnul cu nume predestinat s-a ridicat în două picioare, cerându-le ca nu cumva să vorbească pe româneşte. Unii, precum amicul nostru Iuju Epstein, liderul necontestat al bârlădenilor din Israel, s-au conformat intimidaţi (de ce, nea' Iujule?). Alţii însă, ca I. Schechter, după ce s-au uitat urât la d. Ştaif, au pornit să vorbească, aşa cum este firesc într-o adunare unde nu toată lumea ştie bine ivrit, în limba lui Moses Gaster, a lui Fundoianu şi a lui Mihail Sebastian.

••• Are peste 90 de ani, întrecându-i la longevitate şi pe d-rul A. Clain din Haifa, şi pe Lucian Boz, proaspătul nonagenar din Australia. S-a ilustrat prin câteva monografii preţioase despre comunităţile din Iaşi şi Podul-Iloaei. Un manuscris al său despre "Istoria evreilor din România" se află sub tipar la o editură germană. Îl cheamă Iţic Kara-Schwartz. Iar prin bunăvoinţa ieşeanului dr. Michael Cernea, sociolog la Banca Mondială din Washington, am primit, cu întârziere dar am primit, diploma prin care Academia Română îi acordase lui Kara premiul Eudoxiu Hurmuzachi pentru cercetările sale într-ale istoriei. O reproducem cu plăcere şi sugerăm guvernului român ca, inspirându-se din inscripţiile ebraice scoase la lumină de I. Kara din cimitirele evreieşti, să pună nişte inscripţii pe pietrele funerare anonime ale celor ucişi în pogromul de la Iaşi şi în Transnistria.

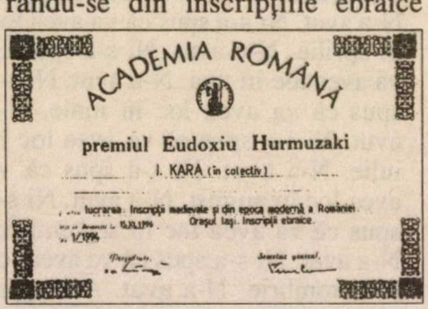

ACADEMIA ROMÂNĂ

premiul Eudoxiu Hurmuzaki

I. KARA (in colectiv)

lucrarea Inscripţii medievale şi din epoca modernă a României. Oraşul Iaşi. Inscripţii ebraice.

15.XI.1996

1/1996

Pentru prietenii lui Babu Ursu

Dragi prieteni şi suporteri - foşti şi viitori - ai Fundaţiei Gheorghe Ursu:

Acum aproape 2 luni v-am trimis un E-mail în care vă ceream ajutorul, în engleză, în legătură cu strângerea de fonduri pentru Fundaţia Gheorghe Ursu.

Vă mai scriu o dată şi pe româneşte, că pe englezeşte văd că n-aţi prea înţeles unde băteam (o persoană a înţeles totuşi, dar era, ce-i drept, americană...)

Deci, după 8 ani de zbateri cu justiţia de tranziţie din România, fratele meu Andrei şi cu mine tot n–am ieşit la capăt în încercarea de a-i dovedi pe adevăraţii asasini ai tatălui nostru, Babu-Gheorghe Ursu.

Am avut ghinionul unei avocate cam blege şi al unei judecătoare vădit inamice, dar acum ne luptăm să obţinem atât un avocat mai bun cât şi schimbarea judecătoarei cu cineva mai nepărtinitor foştilor securişti.

Aţi putea să ne ajutaţi cu o contribuţie, cât de mică? Oricât va fi de ajutor, credeţi-mă. Vă mulţumesc anticipat.

Puteţi trimite cecuri sau money orders pe numele Gheorghe Ursu Foundation, şi expediate fie mie, Olga Stefan, la 4208 W. Howard Skokie, IL 60076 USA; ori lui:

Andrei Ursu, 336 W. Wellington, Apt. 405, Chicago IL 60657 USA;

ori direct în România, Gheorghe Ursu Foundation, c/o Doina Lazăr, Calea Victoriei 120, Bucureşti, România;

ori, în fine, vărsate direct în conturile Fundaţiei la Banca Comercială Ion Ţiriac, care sunt:

4024019530 pentru $ (US.D.)
4024019531 pentru D.M.
4014019500 pentru Lei

Încă o dată mulţumesc.

Olga Ursu Ştefan

BIDAN

• COMODITATE • IGIENĂ PERSONALĂ • SĂNĂTATE •

Garanţie – un an de la instalare
Cu posibilitate de prelungire

• **BIDAN** este un scaun modern care transformă orice closet în bideu şi foloseşte la spălarea părţilor inferioare ale corpului cu ajutorul unui jet de apă caldă şi la uscarea cu un curent de aer cald.

• Astfel se creează pentru cel ce-l foloseşte o senzaţie de totală curăţenie şi prospeţime.

• Noul procedeu este binevenit atât pentru adulţi cât şi pentru copii, evitându-se contactul mâinii cu fecalele şi secreţiile urât mirositoare şi total insalubre. Femeile gravide găsesc prin **BIDAN** o rezolvare ideală a igienei speciale care li se impune, suferinzii de erupţii, eczeme în părţile interne simt o alinare a durerilor, iar cei bolnavi de hemoroizi pot realiza chiar evitarea operaţiei.

• **BIDAN**-ul se prezintă într-o varietate de modele şi culori:

- **BIDAN** TURBO, aparat care încălzeşte apa şi usucă cu aer cald,
- **BIDAN** CU ÎNCĂLZIREA APEI,
- **BIDAN** OBIŞNUIT.

Se fac instalaţii în orice loc din ţară • Se poate plăti cu carte de credit.

• Instalarea este simplă şi uşoară – 95 de shekeli (inclusiv legătura electrică)

BIDAN se vinde în reţelele HOME CENTER şi ACE după sistemul: «cumpără şi montează-ţi singur».

"BIDAN"
BNEI BRAK, Str. Hakishon nr. 16
Tel.: 03/5709955 – 5709977 – 5700831

Mircea Săucan sărbătorit la Sibiu

Festivalul de etnografie și antropologie de la Sibiu care în anul acesta a celebrat cea de-a patra ediție, este probabil cel mai important festival de acest gen din Europa. Juriul a fost constituit din profesori și realizatori de filme din Statele Unite, Austria, India, Canada, Olanda, Germania, Marea Britanie, precum și un profesor conte la propriu, din Veneția. Organizarea (perfectă) a aparținut lui Dumitru Budrală, directorul studioului de filme etnografice Astra Film.

La acest festival, regizorul Mircea Săucan *(sihastrul* de la Natzeret Illit) a fost invitat ca oaspete de onoare; singurul oaspe de onoare al festivalului.

Mai întâi a fost prezentată ultima peliculă a regizorului: scurt-metrajul produs la Paris și intitulat “Le Retour”. Un film despre bătrânețe, care a emoționat cu adevărat, declanșând aplauzele spectatorilor. Și aprecieri precum aceea a cineastului indian, Praveen Kumar, care-a spus: *“Le Retour”* este o sărbătoare a filmului, o frumoasă acceptare a vieții, un film tânăr. O rază de soare pătrunde în adâncul inimii mele. Bătrânețea poate fi binecuvântată, deși e dureros să-ți dai seama că îmbătrânești”.

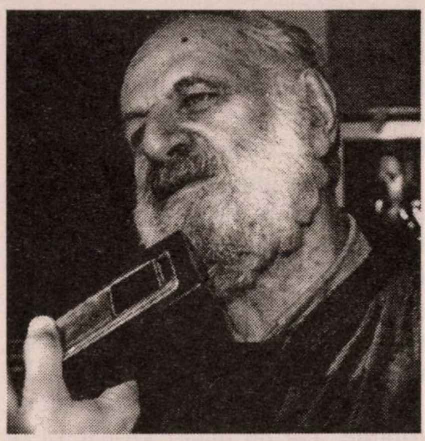

Mircea Săucan

Apoi a fost prezentat filmul “Meandre”. În "prefață", doamna Simona Bialcovschi a citit articolul criticului Henry Chapier din *Combat* (Paris), în care se denunța virulent interzicerea și cenzurarea filmului în România. Totodată au fost citate extrase din textele lui L. Volovici despre autor.

Proiectarea filmului a provocat entuziasmul celor prezenți, transformând evenimentul într-un adevărat triumf. Puțini sunt în România cei ce au văzut acest film. Acum erau de față tineri regizori români care au apucat după ‘89 să–și termine studiile în Marea Britanie, în străinătate, și care au declarat sus și tare: “Nu știam că în România, în anii aceia, s-a realizat un astfel de film. E un film de ținută internațională”.

Cu acest prilej, Săucan a ținut o conferință, vorbind despre viața lui de astăzi, din Israel. El a amintit că Cinemateca din Ierusalim a achiziționat toate filmele sale interzise, cum au fost sprijinite cu larghețe și căldură cărțile sale tipărite la Tel Aviv – deși tematica lor se situa în sfera realității israeliene –, cum l-a îmbrățișat, fratern, presa de limbă română.

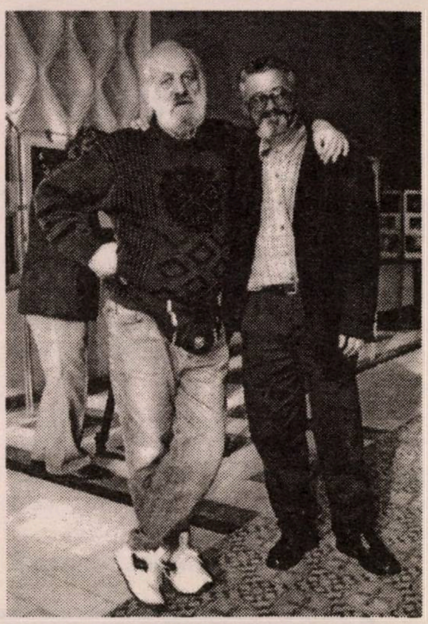

Mircea Săucan cu Dumitru Budrală, realizatorul filmului "La drum"

Fără ambiguități, Săucan a declarat că nu are de gând să schimbe național-comunismul din România cu un fascism de vechi-nou tip, cu un legionarism subtil dar virulent renăscut, că poziția lui față de România e caldă și iubitoare, de aceea îi dorește cumințenie în gând și succes în acțiunea de stabilizare a unei societăți civile democratice.

Huliganii lipsind din sală, a fost ascultat cu simpatie, cu participare caldă și acceptat în gândurile sale. Suntem bucuroși.

Prezența la Sibiu a lui Săucan a fost subliniată și la București. Iulia Blaga i-a luat un amplu interview pentru “România liberă”, iar Televiziunea Română a trimis o echipă specială care i-a luat lui Săucan un interview de două ore ce urmează a fi prezentat în trei emisiuni cu fragmente din opera autorului.

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot”
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE
●
Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotență • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •
●
De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

Shana Tova!

Radu Mihăileanu: Premiu la Veneţia

"Train de vie", noul film al regizorului Radu Mihăileanu (fiul corespondentului nostru la Paris, Ion Mihăileanu) a pornit la drum (lung) cu succes. O primă staţie - Festivalul de la Veneţia - a prilejuit peliculei un premiu al Criticii, bucurându-se de aplauzele binemeritate ale publicului.

Mai nou, după ieşirea sa pe ecranele pariziene, filmul a recoltat atât preţuirea spectatorilor (mai puţin, fireşte, ale băieţilor lui Jean Marie le Pen care nu se dau în vânt după poveşti despre Holocaust) cât şi elogiile criticii de specialitate.

Câteva spicuiri din presă ne arată că Trenul se îndreaptă în direcţia cea bună:

"Ideea cineastului e pe cât de simplă, pe-atâta de frumoasă. El a renunţat să ne înfăţişeze mormane de cadavre. El se ocupă de cei vii, de ceea ce s-a pierdut la Auschwitz: indivizi, şi o dată cu ei, o întreagă cultură" *(Le Monde);* "Train de vie este un spectacol cinematografic de o exemplară demnitate. O operă umilă şi dreaptă. Pur şi simplu, răscolitoare" *(La voix du Nord);* "Train de vie cheamă humorul în sprijinul amintirii Holocaustului. Realizatorul român Radu Mihăileanu propune o povestire delirantă pentru a evoca dispariţia evreilor din Europa Centrală" (cotidianul *La Croix,* Paris); "E un film despre viaţă, despre călătoria de-a lungul vieţii, amuzantă şi îngrozitoare în acelaşi timp, un film slujit de o duzină de actori veniţi din orizonturi diferite" *(Le Courrier);* "Şi pentru că Holocaustul nu trebuie uitat, se pune problema de a păstra amintirea lui şi în zilele noastre. Radu Mihăileanu a ţinut să fie un transmiţător al memoriei. El face aceasta alegând calea cea mai dificilă dintre toate: humorul" *(L' Humanité).*

Actorul francez Rufus (stânga), un evreu din stetl care face pe ofiţerul nazist

...Acum, aşa cum spuneam şi în numărul nostru trecut, aşteptăm ca Trenul în cauză să oprească şi în staţia Israel.

ZISE...

"Ionescu l-a atacat pe Petre Roman (preşedintele Partidului Democrat) şi sunt de acord cu el în privinţa asta. Dar nu cred că este normal".

(Otto Weber, preşedintele PER, Partidul Ecologist Român; după "Academia Caţavencu"; Buc., 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Surpriză!
Nou!
Restaurantul
„Avrum"
Yaffo, Str. Eilat 7, Tel. 03/510-4539
Sub conducerea renumitei Mariana
Restaurantul nr. 1 din oraş
Preparate culinare speciale şi unice româneşti şi internaţionale
Mâncare după pofta şi gustul fiecăruia pentru mese festive

Program muzical nou
joi, vineri şi sâmbătă seara
După un turneu reuşit
în Europa şi America
a sosit la noi renumitul cântăreţ
Roni Mendes
● Cîntece internaţionale
şi populare româneşti, şlagăre
● Dans – Show
cu orchestra restaurantului
● Restaurantul deschis zilnic
de la ora 12.00 la prânz
până în zori

Toate preparatele de casă
● Murături
● Salate
● Supe
● Ciorbe
● Mâncăruri gătite
● Specialităţi la grătar
● Varietăţi de pescărie
● Dulciuri preparate din fructe
● Lichioruri şi băuturi de casă
ZILNIC MENIU DIETETIC
Ne reîntoarcem la reţeta
originală de PAPANAŞI

Lucian Boz - 90

Criticul literar Lucian Boz, unul din "ultimii mohicani" ai mișcării literare de avangardă din anii '30, împlinește în noiembrie 90 de ani.

Născut la Hârlău în 1908, Boz a debutat la "Facla" lui Ion Vinea, a fost redactor la "Adevărul" și "Dimineața", a editat din leafa lui de gazetar o revistă, "Ulise", a scos câteva cărți de răsunet precum "Cartea cu poeți" (1939), a publicat un studiu substanțial, "Masca lui Eminescu" (apărut în volum în 1979).

Stabilit după război la Sydney, în Australia, el a condus o agenție de presă, păstrând în același timp o legătură strânsă cu scriitorii și scrierile lor de la București. O legătură atât de strânsă încât departe, peste oceane, el a scos volumul de critică "O săptămână a poeziei" (1981), unde vine vorba despre poeții pe care i-a cunoscut și iubit în tinerețe. O legătură atât de strânsă, de caldă și dezinteresată, încât confrații lui de generație (bătrânii condeiului) îl simt alături de ei, pe malurile Dâmboviței, necontenit. Așa cum reiese dintr-o scrisoare primită, mai deunăzi, de Lucian Boz din partea cunoscutului romancier și memorialist Pericle Martinescu:

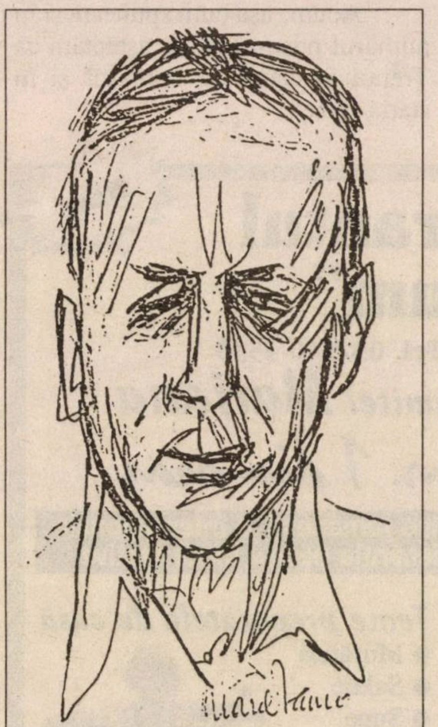

Lucian Boz
văzut de Marcel Iancu

"Dragă Lucian,

...După câte știu, împlinești anul acesta o vârstă venerabilă și îți serbezi un jubileu de mare prestanță: 90 de ani. Felicitările noastre și multe urări de bine, sănătate și fericire!

Așadar, 90 de ani!... Parafrazând o veche formulă, aș putea spune că suntem în ADLB - adică ANNO DOMINI LUCIAN BOZ.

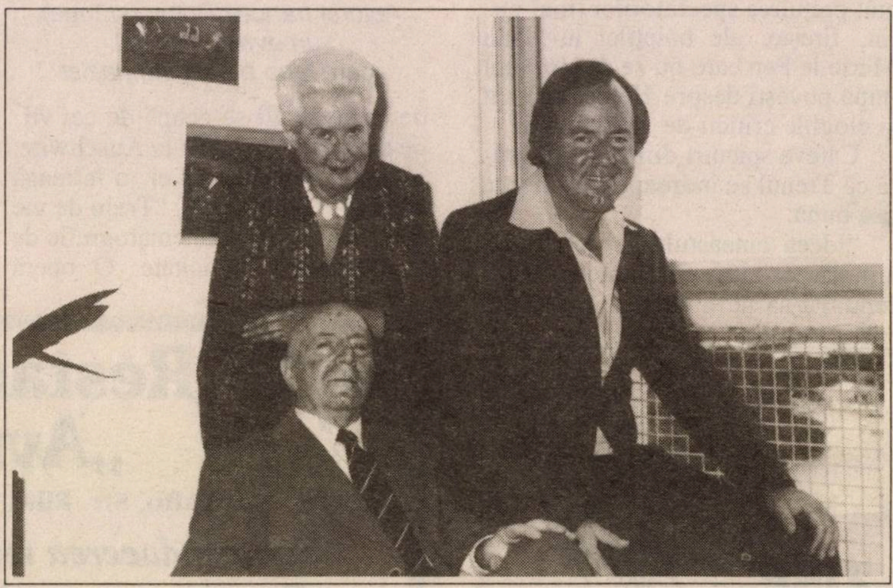

Parcele să-l aibă în paza lor!

Nu știu cum arăți la această vârstă, dar eu îl păstrez și îl văd în memorie pe Lucian Boz, cel de la 25 de ani, un tânăr cu alură de "june prim", frumos la chip, cu trăsături fine, delicate, cu un ten plăcut, totdeauna corect îmbrăcat, totdeauna gentil și prietenos, admiratorul și comentatorul poeților, devotat literaturii și promotorul modalităților moderne în artă.

Sufletește, intelectual, profesional ai rămas același îndrăgostit de Poezie - de Literatură, în general - dar ca fizionomie nu vreau să mă gândesc la ce stadiu ai ajuns. Îmi place să-mi închipui că ești la fel ca altădată - puțin schimbat.

Oricum ar fi, îți doresc sănătate, și vă urăm, eu și soția mea, ție și Doamnei tale, un călduros
LA MULȚI ANI!

Și să ne vedem - în gând - la Revelionul din anul 2000!

Cu drag
Pericle Martinescu".

...După cum s-a înțeles, Pericle Martinescu nu știe cum arată la această vârstă Lucian Boz. Iată-l aici, la Sydney, cu soția și fiul lor, Alain. Și tot după cum, credem, s-a înțeles, urându-i cunoscutului critic din Țara Cangurilor "până la 120!", așteptăm să petrecem, în gând, cu dumnealui și cu Pericle Martinescu, revelionul din anul 2000.

M.

În ciuda campaniei de asasinat moral, decisă de Republicani și de mass-media împotriva lui Bill Clinton, sondajele de opinie au arătat (după transmiterea faimoasei casete) că 66% din americani sunt de partea președintelui. Ne-ar face plăcere ca numărul opiniilor pro-Clinton să crească mereu. Până la 67%. Până la 68%. Până la 70%.

Dar, în nici un caz, până la 69.

Vă place Brahms?

Presupun că da, ca - de altfel - muzica romantică, în general. Şi probabil că acesta este motivul pentru care Filarmonica Israeliană şi-a (re)modelat programul stagiunii 1998-99, aducând în centrul atenţiei publicului o listă de lucrări aparţinând aproape exclusiv compozitorilor romantici.

Dar, înafară de câte-o capodoperă a muzicii clasice pe ici pe colo, precum Requiemul de Mozart, scrutând programul stagiunii ajungi la concluzia că numai Bartok şi Martinu, ambii aparţinând secolului XX, sunt demni de a fi programaţi. Ca să nu pun decât o singură întrebare, unde este Enescu, atât de cântat la Paris?

În schimb, spre satisfacţia - totuşi - a noastră, muzica israeliană este relativ des prezentă, prin Menachem Wiesenberg, Max Stern şi Moshe Rasiuk, fiecare cu câte o lucrare.

Compozitorul preferat al organizatorilor pare a fi Ceaikovski: alături de integrala simfoniilor sale, programul cuprinde şi opera Evgheni Oneghin (evident, în forma concertantă), precum şi o seară de valsuri din diversele sale suite de balet: în total, şapte concerte dedicate acestui compozitor romantic. Dar dacă suntem de acord cu faptul că publicului îi este mai lesne de înţeles o lucrare deosebit de melodioasă, ale cărei frânturi se pot fredona, n-ar trebui oare să se strecoare şi câte o umbră de propagare muzicală a unor opere mai puţin fredonabile, dar cu şanse de a lărgi oarecum spectrul destul de limitat al cunoştinţelor “consumatorilor” de muzică simfonică? Nu s-a născut nimeni, nicăieri, care să-l fi înţeles de la început pe Ligeti (din “trib”!) care, la ora actuală, este unul dintre cei mai importanţi compozitori ai lumii. Lucrarea sa, “Marele Macabru”, este considerată ca o capodoperă a genului în materie de muzică contemporană. Ale sale “Pânze sonore” colindă pe toate meridianele lumii, dar la noi nu vor ajunge niciodată, pentru că... nu se pot fredona!

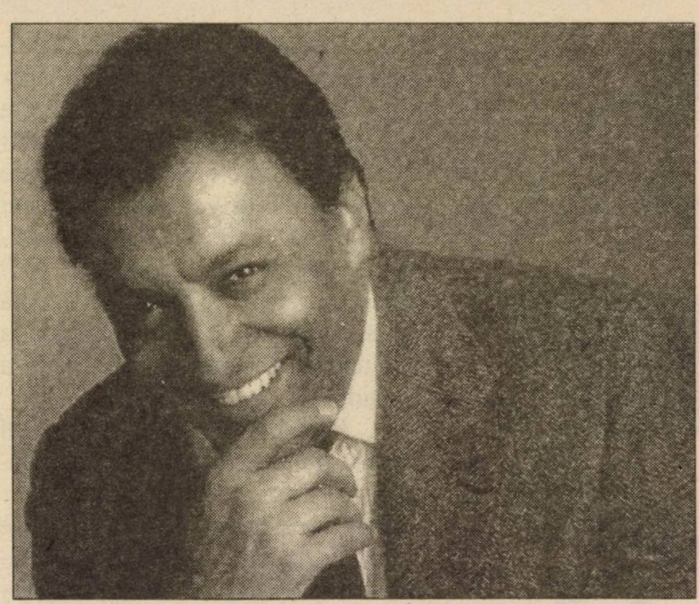

Dirjorul Zubin Mehta este şi-n această stagiune directorul artistic al Filarmonicii: conducătorul nostru iubit

Interpreţii invitaţi fac parte din categoria “cei mai buni dintre cei mai buni”. Cel puţin la acest capitol, Filarmonica îşi alege cu multă pricepere dirijorii şi soliştii.

SOFIA GELMAN

NOU!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune”.

●

Autoarea volumului pune la dispoziţia cititorilor, gratuit, un număr de exemplare.

Solicitanţii pot primi cartea prin poştă cerând-o la adresa:

S. Guttman
POB 49238 – Tel Aviv 61497

●

Prof. Gabriel Moked a publicat recent un articol în presa ebraică, atrăgând atenţia că opera lui Iosef Mundi, cunoscutul dramaturg din trib, a fost dată încet-încet uitării şi că autori ca Hanoch Levin şi alţii nu prea dau buzna să recunoască cele învăţate de la cunoscutul avangardist în ale teatrului din anii ‘60 - ‘70.

Sic transit gloria Mundi.

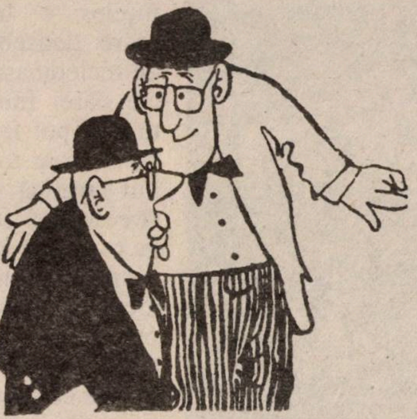

SE ZVONEŞTE CĂ...

...**Producătorul american** de cinema Arthur Cohn pregăteşte un film despre viaţa lui Elie Wiesel (care împlineşte în curând 70 de ani), încercând să reconstituie atmosfera din Sighet, din anii '40; inclusiv o demonstraţie cu "jos ştim noi cine" şi bâtele fasciştilor.

...**Mult aşteptatul** şi luatul în răspăr Congres al HOR s-ar putea - totuşi - să aibă loc la începutul anului 1999; motivul grabei l-ar constitui temerea ivită în minţile celor din Partidul Muncii (patronul HOR) că partidul alialei române, animat de Adrian Ioinovici, ar putea atrage la viitoarele alegeri simpatiile celor ce votau până acuma cu "Avodaua"; lozinca celor ce se străduiesc pentru organizarea Congresului HOR: să barăm drumul profesorului Ioinovici!

Luna trecută s-a produs pe aeroportul Otopeni un jaf fără precedent: toate valizele pasagerilor din cursa Tarom Bucureşti - Tel Aviv au fost tăiate cu cuţitul şi golite de tot ce era mai de preţ.

Scandalul este imens şi, după părerea noastră, vinovaţii de la Otopeni şi-au ars valizele.

...**Dramaturgul Radu F. (Feldman) Alexandru,** senator P.D. (Partidul Democrat din România) care era considerat un fel de mediator între Preşedintele Senatului, Petre Roman, liderul partidului şi fostul ministru de externe Adrian Severin, conducătorul dizidenţilor, ar fi trecut cu arme şi bagaje în tabăra acestuia din urmă, punând mâna la înlăturarea lui Roman de la şefia partidului.

...**Pierre Moscovici,** secretarul de stat francez pentru Afacerile Europene, a fost văzut la Biarritz, pe malul Oceanului Atlantic, unde obişnuieşte să-şi petreacă vacanţele, citind «Jurnalul» lui Mihail Sebastian.

...**D-rul Ion Vianu,** psihiatru şi eseist, care candidase la funcţia de preşedinte al Asociaţiei Românilor din Elveţia, a fost silit să-şi retragă candidatura, în urma intervenţiei zgomotoase a unui grup de fascişti din Ţara Cantoanelor. Aceştia susţineau că d-rul Vianu nu poate fi preşedinte, întrucât este pe jumătate evreu (tatăl psihiatrului, marele estetician Tudor Vianu, s-a născut în religia mozaică).

Erata

La nr. 139, pag. 6, în loc de "Macabi Tel Aviv" (elogiată pentru meciul nul obţinut în deplasare cu echipa Paris St. Germain), se va citi "Macabi-Haifa". Aceasta, din două motive. Întâi, fiindcă ăsta-i adevărul. Pe urmă, fiindcă fotbaliştii din frumosul port au învins, luna trecută acasă, în meciul retur, pe parizieni cu 3-2, calificându-se (performanţă excepţională pentru noi) în optimile "Cupei Cupelor".

FABRICA ŞI MAGAZINUL DE BIJUTERII
BRAUNSTEIN
"THE JEWELLERS HOUSE" LTD.

• Detail şi en-gros •
• Colecţie bogată de bijuterii din aur •
• Producţie proprie şi import •
• Comenzi şi atelier de reparaţii •
• Pentru turişti DUTY FREE TAX •

Magazin: Tel Aviv, Shenkin 8 A
Pentru en-gros: Shenkin 2, etaj 3
Telefon: 620-0916 – 525-0540
Fax: 525-0540
Onorăm toate cărţile de credit

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

În ţara lui Papură-Vodă!

- **Vrem o dictatură militară!**
- **Vile, vile (dar nu din leafă)**
- **Hoţii în libertate, ziariştii la puşcărie**
- **Renunţăm la cetăţenia română**
- **La modă – sexul oral**
- **Eclipsa de soare şi măgarii**
- **Şi-a mâncat degetele de la picioare**
- **De la "Cu lăutarii după mine" la "Cu cadavrul după mine"**

După o vară atât de ciudată (şi din punct de vedere al climei) şi în miez de toamnă săracă, ne este foarte greu să definim situaţia din România. Totul este haos, dezordinea socială sălăşluieşte peste tot, oamenii sunt în continuă derivă şi din această cauză mult înrăiţi şi predispuşi la orice. Starea de apăsare, de îngrijorare, de nesiguranţă se citeşte pe feţele tuturor. La aceasta nu contribuie doar situaţia actuală, dezastruoasă în economie, societate, cultură şi în toate domeniile, ci şi lipsa de perspectivă. Oamenii nu mai cred în nimic şi au numai speranţa că forţele politice actuale, fie de dreapta, fie de stânga, mai pot îndrepta ceva. Dacă ar fi alegeri anticipate, e greu de presupus că ar fi câştigate de vreo coaliţie (de partide nici nu poate fi vorba). S-ar caracteriza - alegerile - printr-un mare absenteism. La nivel popular general, cei de stânga ce au fost la putere până în 1996, sunt definiţi ca hoţi şi şmecheri; cei de dreapta (şi ceva centru) de azi, sunt socotiţi tot hoţi, dar proşti!

Oameni serioşi, neimplicaţi în sfera partidelor politice, dar care au capacitatea de a analiza cât de cât situaţia politico-socială din ţară, susţin o idee (care îşi cam face... loc), dar care, la prima vedere, pare inacceptablă: dictatura militară!! Şi sunt tot mai mulţi (în diferite medii sociale, intelectuale) care cred că numai un regim militar - măcar de vreo cinci ani - ar putea restabili, cât de cât, ordinea în România. În această privinţă românii fac deseori referire la Turcia modernă, care a ajuns la actuala situaţie datorită anilor când militarii au condus ţara şi au făcut ordine.

Totul este nesigur acum în România; în casă, pe stradă, oriunde te-ai duce şi orice ai face. Abuzurile încep de la vârfurile cele mai înalte ale societăţii şi continuă până jos, afectând permanent viaţa oamenilor. La nivel local - ca să-i zicem aşa - lucrurile se proliferează; cei de "jos" din oraşe şi sate, aflaţi la putere, au umplut ţara de nedreptăţi. Şi cum cei puşi să facă ordine abuzează şi fac nedreptăţi, şi oamenii... luptă în felul lor: încearcă (uneori chiar reuşesc) să-i înşele în tot şi în toate. A înşela, a excroca este un fel de a trăi, de a supravieţui al tuturor. Unii reuşesc; mulţi, nu.

În acest marasm generalizat, doar presa încearcă să aducă în lumină abuzurile, ilegalităţile, marile acte de corupţie, falsurile, contrabanda, evaziunile. La orice nivel. Oamenii mai au astfel o satisfacţie, că există cineva care-i arată cu degetul, că spune lucrurilor pe nume, că-i demască pe cei ce duc ţara spre prăpastie. Palidă consolare însă. Totul trece o dată cu ziarul din ziua precedentă. Marii escroci, demolatorii României actuale cu funcţii politice înalte, au imunităţi şi sunt apăraţi şi scoşi basma curată. Din acest punct de vedere există o... înţelegere perfectă între putere şi opoziţie. Şi unii şi alţii se ştiu cu musca pe căciulă, roata "democraţiei" se învârte, nu se ating unii pe alţii în probleme esenţiale.

Morişca funcţionează perfect între organele de ordine; Poliţia mai arestează (individului i se face publicitate). Parchetul îi scoate nevinovaţi sau magistraţii nu-i condamnă. Fiecare şi-a luat cota-parte sub formă de milioane de lei sau dolari - după cum e cazul. În urma unor anchete făcute de ziare (cu fotografii) s-a constatat că cel mai mare număr de vile (prin zone pitoreşti) aparţine oamenilor legii! (Din salariile lor amărâte de bugetari!!)

Cum spuneam, presa care se tot luptă (de-a surda, e drept) cu rechinii şi corupţia din România, deşi a rămas singură, suportă acum... rigorile legii. Se desfăşoară o acţiune concertată împotriva ziariştilor: mereu sunt condamnaţi ziarişti pentru... calomnie. Dar aşa-zisa calomnie este probată cu acte care demască matrapazlâcurile mai marilor zilei. La Constanţa, la Iaşi, la Baia Mare, la Craiova şi în multe alte locuri ziariştii au "acumulat" mulţi ani de închisoare şi plata unor "despăgubiri morale" de zeci de miliarde.

Vă veţi întreba desigur: dar oamenii ce fac? Unii fac mitinguri şi acţiuni de protest, dar cam fără vlagă, întrucât şi liderii sindicali se balansează între guvernanţi şi sindicalişti. Cei mai mulţi au acea caracteristică uriaşă - valabilă de vreo două mii de ani - specifică românilor: capacitatea de adaptare la situaţie. Fiecare se descurcă în lumea lui, după ideile lui, dar cam toţi înşeală (şi fură) fie statul, fie vecinul. Acum, ţara e plină de comercianţi. În toate locurile sunt zeci de mii de aşa-zise pieţe, unde sute de mii de oameni vând; orice. Unii au tarabe, dar cei mai mulţi pun "marfa" jos, pe un ziar. Produsele sunt mai ieftine la asemenea pieţe-platouri, întrucât cele mai multe sunt de contrabandă şi de furat.

Între timp se proliferează fenomenul fugii din ţară. Cum nimeni în Europa nu-i primeşte pe români decât cu vize bine ştampilate, mai mult fug ilegal: prin munţi, pe ape, în vagoane, în containere, în vapoare. Mulţi sunt cu copii, unii mici, dar nu le pasă. Alţii, mai descurcăreţi, fug cu acte în regulă şi având rude şi prieteni acolo unde ajung, îşi fac un oarecare rost. Mai întâi, acte legale. Când au ajuns în asemenea postură, prima lor acţiune este aceea de a renunţa la cetăţenia română. Guvernul României are de rezolvat la fiecare şedinţă săptămânală cereri de renunţare la cetăţenia română. Le aprobă, că nu are argumente să le respingă!

Românii de peste hotare, aflaţi în situaţii onorabile şi constituiţi în asociaţii din Diaspora, au înmânat un Apel preşedintelui Constantinescu, în care îi cer să instituie un minister al românilor din Diaspora şi să se ocupe mai mult de problemele românilor, "de acasă şi de peste hotare"! (Aluzie la vizitele continue ale preşedintelui în ţările lumii). Interesant, nu ?

Pe scurt

N-am putea încheia această corespondenţă fără a nota unele fenomene (din atâtea!) cel puţin ciudate:

••• Clintomania. Scandalul "Sexgate" de la Washington a avut efecte numeroase în România. Mulţi români, vrând să se dea... preşedinţi, au cerut prostituatelor, dar nu tuturor, ci doar celor mai plinuţe şi mai brunete, să facă sex oral. Fetele au sesizat creşterea cererii pe piaţă şi au mărit tariful: cam de la opt la doisprezece dolari. Oricum, e mult mai ieftin ca în alte părţi.

••• Ne trebuiesc noi teritorii. Mult discutata lege a Fondului Funciar (din 1991) prin care trebuie să se restituie pământurile celor de la care au fost luate de regimul comunist, a produs până acum multe scandaluri şi multe crime între fraţi, între părinţi şi copii. Noua putere a cerut oamenilor îndreptăţiţi să facă noi cereri şi să aducă acte pentru a li se restitui terenurile şi pădurile. Cum ori fi reuşit unii să facă rost de atâtea acte (doveditoare?), greu de ştiut. Realitatea este că acum se revendică o suprafaţă mai mare cu 621.000 hectare decât are ţara. Ca să-i împroprietărească pe toţi, guvernul ar trebui să... cucerească noi teritorii.

••• Eclipsă. La 11 august 1999 va fi eclipsă totală de soare. Punctul maxim al eclipsei va fi în România. Un dar formidabil oferit de Dumnezeu. Dar autorităţile române (Ministerul Turismului, guvernul) nu au întreprins nimic pentru a profita de acest eveniment. În toată Europa s-au făcut deja rezervări la hoteluri, se face publicitate, se pun la punct programe. La noi, nimic. Doar în Sibiu s-a găsit un întreprinzător particular care pune la cale un program original. Turiştii străini care vor da curs ofertei sibianului, vor vedea eclipsa de soare de pe măgar. Programul amănunţit a fost lansat pe Internet.

••• Mai avem şi alte multe ciudăţenii: un deţinut şi-a tăiat degetele de la picioare şi le-a mâncat! (Aşa este: şi-a mâncat propria carne, cu oase cu tot!!). Un ţăran dintr-un sat din Bărăgan, tot umblând prin cârciumi, şi-a adus aminte de tatăl său care murise de un an şi cu care obişnuia să bea. S-a dus la cimitir, l-a dezgropat, dar n-a putut să-l ia întreg. Şi-atunci i-a luat numai capul şi a plecat prin cârciumi. În fiecare, punea capul mortului pe masă, lua băutură în două pahare şi se "cinstea" cu el, băgând spaima în tot satul.

••• Donatori de sânge. Pentru cei care donează sânge, se dau bonuri de masă în valoare de 85.000 lei (cam opt dolari). Dar cei slăbănogi nu sunt acceptaţi ca să doneze sânge (sunt cântăriţi înainte). S-au găsit foarte mulţi oameni care, din cauza sărăciei, şi-au pus pietre, fiare şi alte obiecte grele în buzunare, pentru ca la cântar să iasă la greutatea cerută!

••• Eleve la... chiuretaj. După unele statistici, la Iaşi (că aici se întâmplă multe minuni) cam 80-100 de eleve vin lunar la chiuretaje (oficial la spital). De cele care folosesc metode rudimentare, fel de fel de monstruozităţi, se află doar când mor sau ajung în stare gravă pe la spitale. Printre elevele care vin la chiuretat sunt şi multe din cursul inferior, adică foarte tinere.

...Ne oprim aici; nu vrem chiar să vă îngrozim...

A apărut

Dr. ERUHIM ROISMAN

Jocul aparenţelor

Povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".

I. E. Campus - "Minimum"

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".

Sebastian Costin – "Tribuna Magazin"

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."

Tania Lovinescu – "Ultima Oră"

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".

Rodica Grindea – "Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".

"Realitatea evreiască", Bucureşti.

....

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 40 shekeli la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

SCURT

Invitaţie

Se apropie 1 decembrie. Cu acest prilej îi invităm călduros pe toţi demnitarii noştri - deputaţi, senatori, miniştri, primari - să se întoarcă în ţară pentru câteva zile.

Suntem conştienţi de faptul că în România nu le putem oferi condiţiile pe care le au în străinătate, ca participanţi la conferinţe, expoziţii, simpozioane, congrese, consultări, campionate mondiale, convorbiri, funeralii şi summit-uri. Totuşi, fiind vorba de o sărbătoare importantă, îi rugăm să facă un sacrificiu şi să ne viziteze.

Îi asigurăm că nu vom profita de această revedere pentru a-i plictisi cu măruntele noastre necazuri. Sărbătoarea va fi sărbătoare. Iar în ceea ce priveşte rezolvarea problemelor care ne frământă, vom proceda civilizat, aşteptând ca demnitarii noştri să-şi reia activitatea şi să ne primească în audienţă în Franţa şi Germania, în America şi Canada, în China şi Japonia (bineînţeles, nu oricând, ci în pauzele întrunirilor sau meciurilor).

Invitaţia o lansăm cu mai bine de două luni înainte de 1 decembrie pentru ca înalţii noştri oaspeţi să aibă răgazul să-şi ia rămas bun de la prietenii lor de peste hotare, să–şi reţină bilete la avion şi să-şi pregătească bagajele. Ştim, de asemenea, că ei trebuie să facă şi un anumit antrenament înainte de revenirea în România, pe poligoane speciale, prevăzute cu gropi, gunoaie, câini vagabonzi, cerşetori şi hoţi. Un asemenea antrenament necesită timp.

Oricum, îi aşteptăm cu drag acasă pe toţi demnitarii noştri. Le aducem aminte, respectuos, că România se află în sud-estul Europei. Are capitala la Bucureşti. Iar limba oficială a ţării este limba română.

(Articol de Alex. Ştefănescu, în "România liberă", Buc., 1998.)

Atacul hitlerist din "Atac la persoană"

"...Chestiunea (antisemitismul) revine ... violent în paginile unei reviste numite exact de cuvintele care exprimă una dintre interdicţiile fundamentale ale profesiei de jurnalist. Chiar şi Constituţia României interzice atacul la persoană, iar libertatea de exprimare are acelaşi amendament fundamental. Cu toate acestea, de o bună bucată de vreme, revista terfeleşte orice. Toată lumea este porcăită în cele mai aiuritoare feluri. Totul e rahat şi vomă, încercând să ridice mizeria la rangul de valoare supremă. Am refuzat întotdeauna să o ating.

Pur şi simplu, n-am băgat-o în seamă, socotind că lectura e chiar o formă de recunoaştere. Cu detaşarea de rigoare, mi-am spus că nu merită. În cele din urmă, stropul de luciditate care există în fiecare om va declanşa şi sila de a o mai cumpăra. Cu toate acestea, revista continuă să existe. Cei terfeliţi o privesc cu superioritate şi trec de cealaltă parte a străzii sau schimbă subiectul când e vorba despre ea. Iar Parchetul râde în barbă, în timp ce alte autorităţi ale statului, valori culturale şi morale, legi şi norme internaţionale sunt trecute prin

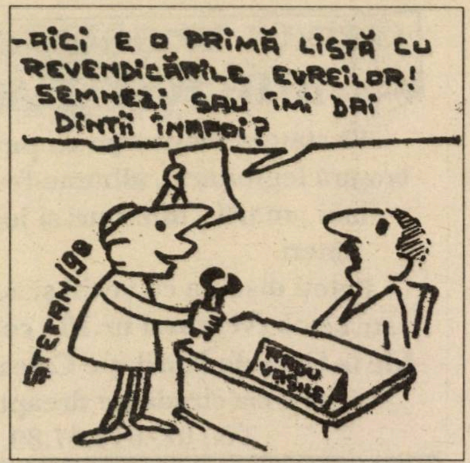
-AICI E O PRIMĂ LISTĂ CU REVENDICĂRILE EVREILOR! SEMNEZI SAU ÎMI DAI DINŢII ÎNAPOI?
ŞTEFAN/98
RADU VASILE

Desen din "România Mare", Bucureşti 1998

acest abator al abjecţiei. Până la urmă nici asta nu este nenorocirea maximă. Dacă România îşi permite să tolereze existenţa unei asemenea fabrici de mizerie, dacă se distrează, îi face plăcere şi se bucură la o asemenea pată (jegul nu are niciodată culoare), e treaba românilor. Dar săptămâna aceasta, publicaţia lui Dumitru Dragomir depăşeşte orice limită. Exact lângă gângăveala lui Dragomir, invitatul de onoare la TVR şi al lui Cristian Ţopescu, apar afirmaţii care ar trebui să cutremure şi pe un om din ospiciu, darămite pe cei sănătoşi de pe străzi sau pe cei cu responsabilităţi din instituţiile statului. Pentru a lansa un semnal de alarmă, reproduc un pasaj care frizează demenţa. "Mergând noi prin centrul urbei, ne-ntâlnirăm în ultima vreme cu atâţia ovreiaşi încât am crezut ca-nceput Casinoul Palace s-aducă jucători de la Tel Aviv... Când văzurăm atâta săpun virtual, hălăduind pe trotuarele Bucureştilor, avurăm aşa un sentiment de prea-plin sufletesc. Păcat doar că-i penurie mare de sârmă ghimpată şi Cyclon B, detalii absolut semnificative în complexul conglomerat al fericirii noastre depline." N-are rost să ne întrebăm ce

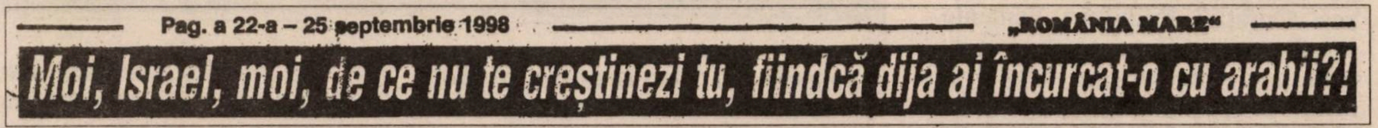

Pag. a 22-a – 25 septembrie 1998 „ROMÂNIA MARE"

Moi, Israel, moi, de ce nu te creştinezi tu, fiindcă dija ai încurcat-o cu arabii?!

Titlu pe-o pagină întreagă din "România Mare", Buc., 1998

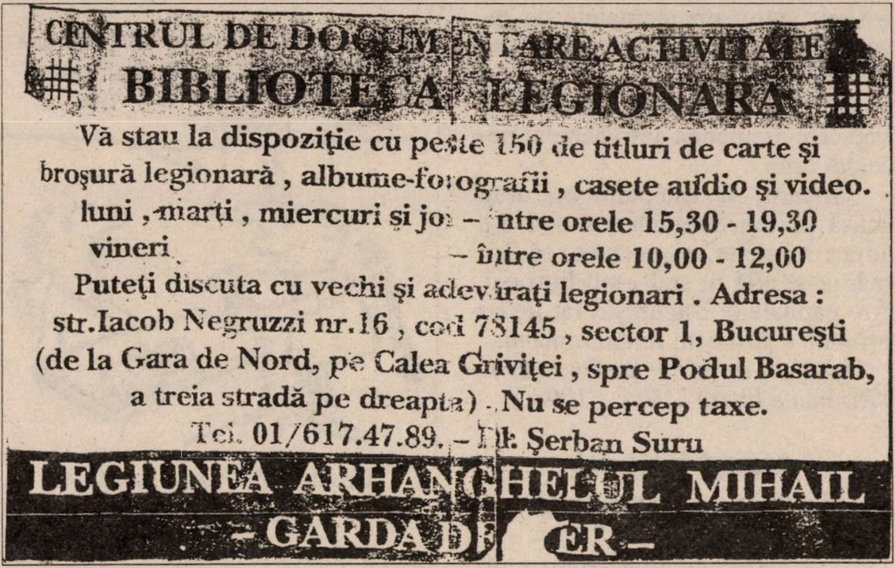

CENTRUL DE DOCUMENTARE ACTIVITATE
BIBLIOTECA LEGIONARA

Vă stau la dispoziţie cu peste 150 de titluri de carte şi
broşură legionară , albume-fotografii , casete audio şi video.
luni , marţi , miercuri şi joi – între orele 15,30 - 19,30
vineri – între orele 10,00 - 12,00
Puteţi discuta cu vechi şi adevăraţi legionari . Adresa :
str.Iacob Negruzzi nr.16 , cod 78145 , sector 1, Bucureşti
(de la Gara de Nord, pe Calea Griviţei , spre Podul Basarab,
a treia stradă pe dreapta) . Nu se percep taxe.
Tel. 01/617.47.89. – Dl. Şerban Suru

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL
– GARDA DE FIER –

Afiş distribuit în Capitală, octombrie 1998

minte bolnavă se ascunde îndărătul unor asemenea afirmaţii.

Dar trebuie să ne punem neîntârziat câteva probleme. Ce fac instituţiile statului de drept în faţa unei asemenea revărsări de ură? Îşi fac datoria sau se distrează şi ele? Ce face opinia publică din România? Comunitatea ziariştilor şi parlamentul? Şi dacă asemenea demenţi pot scrie asemenea fraze, ce legi îi permit tipografiei Casandra să multiplice lucruri care violează toate legile româneşti şi europene? În cele din urmă este şi o problemă pentru cititori! Ei, care se consideră europeni şi au pretenţii ca ţara lor să fie primită în concernul naţiunilor europene, ei ce fac? Se spală pe mâini şi râd în barbă? Şi Liga Profesionistă de Fotbal se spală pe mâini de activitatea imundă a preşedintelui ei? N-a auzit şi nu ştie nimic că editorul publicaţiei despre care vorbim scrie asemenea monstruozităţi. Nimeni nu se revoltă că în România apare chiar rubrica "Zvastika"? Nici Televiziunii Române nu-i pasă că are ca invitat de onoare în fiecare luni seara un ins care din mintea lui îngustă nu poate scoate decât asemenea aberaţii? Răbufniri demente există peste tot. Au şi americanii, şi nemţii, şi francezii, şi italienii şi multe alte popoare civilizate. Diferenţa între acestea şi noi vine de la faptul că aiurea există anticorpii, legile şi reacţiile fireşti ale oamenilor, prin care asemenea izbucniri sunt sancţionate. De lege, de cititori, de comunităţile profesionale. Or, prin faptul că nimeni nu mişcă un deget, nu facem decât să dovedim că ne bucurăm atunci când demenţii joacă tontoroiul pe lucruri atât de grave. În fond, existenţa acestei reviste imunde devine încă o probă pentru societatea românească. Se poate ea apăra de aberaţii sau mai are nevoie de timp pentru a structura şi naşte anticorpii care să o protejeze? Trecutul cu vederea ar fi dovada că mai avem nevoie de timp pentru ca democraţia să fi crescut cu adevărat".

(Dintr-un editorial de Cornel Nistorescu, în "Evenimentul Zilei", Buc., 1998.)

•••Aşa cum informasem în numărul trecut, articolul lui Cornel Nistorescu l-a determinat pe ministrul de justiţie, d. Valeriu Stoica, să ceară o anchetă penală. Cu atât mai mult cu cât cele apărute în "Atac la persoană" au provocat şi alte ecouri.

Comunitatea de la Bucureşti, prin preşedintele ei, prof. N. Cajal, a protestat împotriva infamiei, aşa cum a protestat, firesc, şi "Realitatea evreiască" a lui Dorel Dorian. Au protestat şi alţii (dar nu prea mulţi), precum romanciera Gabriela Adameşteanu, redactor-şef al re-

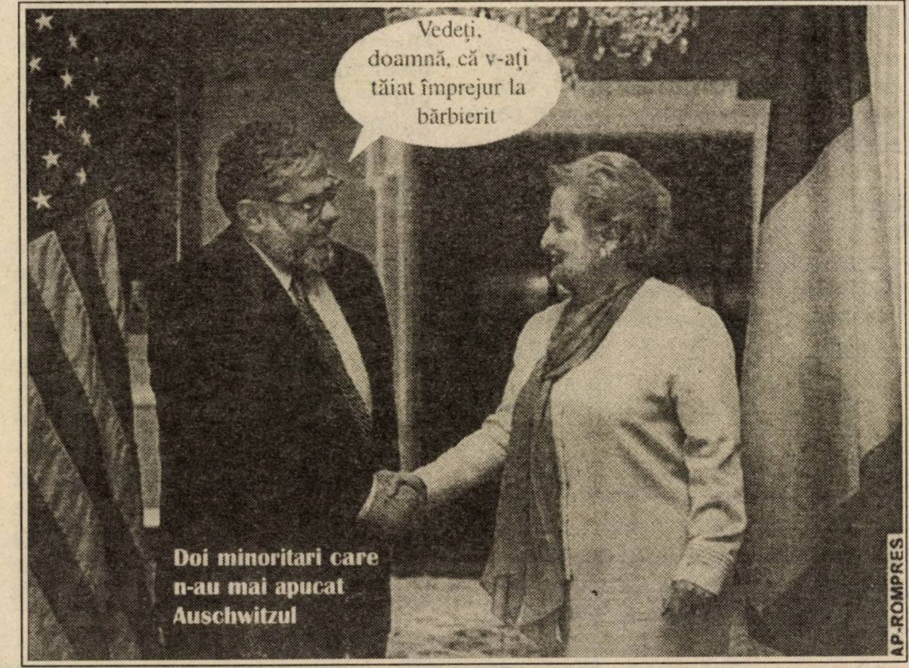
Vedeţi, doamnă, că v-aţi tăiat împrejur la bărbierit
Doi minoritari care n-au mai apucat Auschwitzul
AP.ROMPRES

Fotografie din "Atac la persoană, Buc., 1998. Cei doi minoritari care n-au mai apucat Auschwitzul sunt Madeleine Albright, secretara Departamentului de Stat american şi Andrei Pleşu, ministrul român de externe pe care ziarele fasciste de la Bucureşti îl eticheteaza drept ţigan vistei «22». Agenţia “France Presse” şi altele asemenea au transmis ştirea (care nu-i de ici – de colo) pe Internet.

Pe de altă parte, atacul hitlerist din “Atac” a avut şi apărători. Uimit că cineva se poate supăra astăzi, în 1998, pe ideea că evreii sunt “săpun virtual” şi că, deci, ei trebuiesc trataţi cu gazul Cyclon B, folosit în lagărele de exterminare naziste,- săptămânalul “România Mare” (director - senatorul C. V. Tudor) scrie:

“Revista “Atac la persoană” a ajuns la numărul jubiliar 50. Ea trece cu stoicism peste Valeriu Stoica, ministrul Justiţiei, care ceruse anchetarea ei penală. De ce, de ce, de ce şi pentru ce? Fiindcă apăruse aici o notiţă pamfletară, semnată de unul din cei mai talentaţi ziarişti din noua generaţie, Mihai Antonescu. Păi tocmai pe Mihai Antonescu vreţi să-l băgaţi voi la puşcărie, stimaţi evrei? Nu-l mai băgarăţi o dată, după 23 august 1944? Nu-l împuşcarăţi, alături de Mareşalul Ion Antonescu? Vi se pune vouă pata pe numele ăsta, Antonescu. (...) Problema e simplă: în România nu există antisemitism, ci evrei (mai ales din străinătate) care provoacă antisemitismul...”.

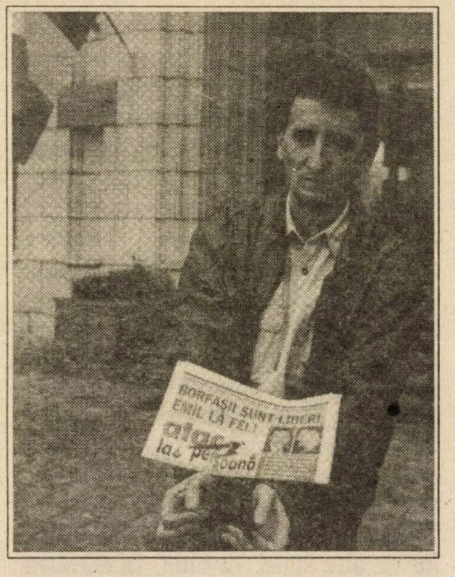

Acesta este Mihai Antonescu, redactor la "Atac la persoană", autorul textului în care noi, evreii, suntem văzuţi în chip de "săpun virtual" şi unde se deplânge lipsa de pe piaţă a gazului asfixiant Cyclon B. Acum, după reclamaţia înaintată împotriva sa, individul pozează, cu mâinile legate, à la martirul neamului, exprimându-şi indignarea că iudeo-francmasonii au îndrăznit să se ia de rândurile sale abjecte.

Săpun virtual... Păi nici o mie, zece mii, o sută de mii de lăzi cu săpun Nivea, Lux sau Palmolive nu ar fi îndeajuns pentru a elimina mirosul pestilenţial de hitlerism pe care îl împrăştie, pe străzile Bucureştilor, cetăţeanul de faţă.

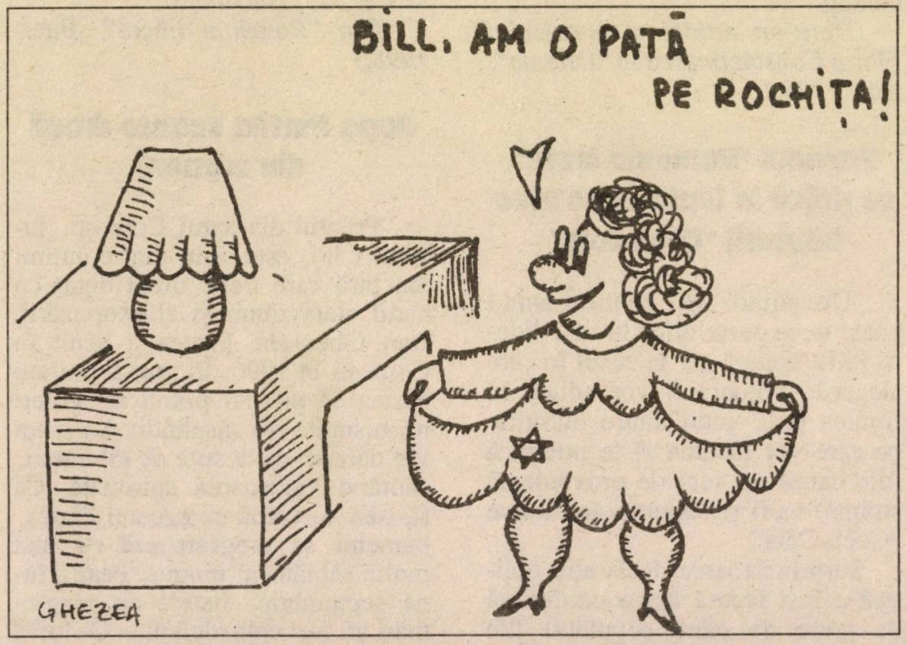
BILL, AM O PATĂ PE ROCHIȚA!
GHEZEA

Desen din "România Mare"; Bucureşti 1998

Dai un ban dar face

“Senatorul (şi criticul literar) George Pruteanu susţine că ar fi aflat că, în unele cazuri, pentru un loc în Parlament s-a plătit până la 100.000 de dolari”.

(Dintr-un articol de Carmen Dumitrescu, în “Lumea Liberă”, New York, 1998.)

Clubul Singuraticilor

Dl. Harai Ioan, din Satu Mare, s-a hotărât să înfiinţeze Clubul Singuraticilor. Motivul? De două ori a fost însurat, şi de două ori a divorţat; pe deasupra, după 1989, inginer fiind la un CAP, a rămas fără slujbă. Clubul Singuraticilor este de fapt o agenţie matrimonială, deşi figurează pe lista organizaţiilor nonguvernamentale. Sigur, este o altfel de agenţie: nu dai bani ca nişte avizaţi să-ţi găsească perechea, ci te duci la întâlnirea singuraticilor din barul de vizavi de teatrul din Satu Mare. Acolo trebuie să plăteşti doar un bilet, cost din care dl. Harai spune că îşi acoperă cheltuielile foarte micului său sediu (telefon etc.). Întâlnirile cu pricina sunt pentru singuratici, cuprinşi între 20 şi 80 de ani, din localitate şi împrejurimi, indiferent de naţionalitate, religie sau pregătire. Între orele 16 şi 19, în fiecare duminică, singuraticii din Satu Mare dansează la barul teatrului, sperând să-şi afle perechea. Lucrul acesta s-a tot întâmplat: recent, un domn de 69 de ani s-a căsătorit cu o doamnă de 64; un băiat de 24 de ani şi-a pus pirostriile cu o fată tot de 24.

Cei care-şi găsesc parteneri ies automat din categoria singuraticilor. Deveniţi brusc geloşi, ei nu mai vin pe la întâlnirile clubului, de frică să nu le sufle altcineva proaspătul partener (ne spune dl. Harai). La întâlniri vin, acum, cam

20 de solitari temporari; un bilet la club costă 2000 pentru pensionari şi 3000 pentru salariaţi."

(Din revista "Dilema", Buc., 1998.)

Furturi pentru Cartea Recordurilor

"Zilele trecute, agenţiile de presă difuzau, cu un aer mai mult amuzat decât dramatic, două ştiri cutremurătoare. Prima se referea la distrugerea unui stăvilar şi secarea unui lac pentru a putea fi furate cele câteva tone de peşti rămaşi pe uscat; cea de-a doua relata despre dispariţia pe sute (!) de kilometri a cablurilor electrice şi telefonice, refolosite la construirea spalierelor şi-n alte unităţi gospodăreşti. Dincolo de aspectul pitoresc şi demne de a fi inserate într-o carte a recordurilor absurde în materie de găinării, cele două întâmplări vorbesc despre incredibilul amestec de ingeniozitate şi prostie, de dispreţ faţă de sine şi indiferenţă faţă de ceilalţi din care au putut lua naştere şi care ne obligă să ne oprim şi să contemplăm îngroziţi nu numai cum suntem, ci şi ce am ajuns".

(Dintr-un articol de Ana Blandiana, în "România liberă", Buc., 1998.)

Avem nevoie de dictatură?

"Bismarck spunea că românii nu vor fi civilizaţi prin construcţia de căi ferate (domnitorul Carol I se angajase într-un amplu efort de realizare a unei întinse reţele feroviare), ci cu ajutorul biciului. Oricât ne-ar şoca şi indigna formula, cancelarul de fier avea - cel puţin, până la un punct - dreptate. Bismarck se gândea nu la cine ştie ce despotism asiatic, ci la un regim autoritar, de care era nevoie atunci şi este nevoie şi astăzi. (...)

Astăzi, societatea românească are nevoie de o conducere autoritară. Cine îndrăzneşte să o spună este anatema, învinuit că vrea dictatură, că pune în primejdie admiterea României în structurile României şi euro-atlantice. Este vie mereu reacţia spăimoasă: ce va spune Occidentul? Să stăm însă strâmb şi să judecăm drept, cu riscul de a-mi atrage replicile indignate ale cititorilor «Dilemei»: ce necesară ar fi la noi, acum, introducerea pedepsei cu moartea pentru a stârpi crima, traficul de droguri, hoţia etc. Un singur ticălos de-ar fi executat şi spaima şi-ar face efectul. Bine, dar ce va spune Occidentul? Se uită însă că, în SUA, ţara celei mai înaintate democraţii şi promotoarea consecventă a drepturilor omului, din care, începând cu administraţia Carter, a făcut un criteriu al relaţiilor cu alte state, ei bine, în această ţară există pedeapsa cu moartea. Să avem curajul să spunem că democraţia se apără împotriva celor care îi încalcă regulile şi cu bastonul de cauciuc al poliţistului.

Marea nenorocire este că în România, unde acum ar fi nevoie de o mână de fier, clasa politică şi aparatul de stat - administraţie, poliţie, justiţie etc. - stau sub semnul incompetenţei şi chiverniselii proprii. Cei care ar trebui să ţină biciul binefăcător pe care îl recomandă Bismarck, sunt cei dintâi care merită biciuiţi."

(Dintr-un articol al istoricului Florin Constantinescu în "Dilema", Buc. 1998.)

Partidul "România Mare" se ridică la luptă împotriva băuturii "Coca-Cola"

"Dovedind că xenofobismul poate trece peste orice limite, liderii PMR anunţă că, în cazul în care alegerile viitoare îi vor aduce în fruntea ţării, unul dintre lucrurile pe care vor încerca să le interzică (din cauză că sunt de provenienţă străină) va fi şi băutura răcoritoare "Coca-Cola".

Surprinzătoarea declaraţie politică a fost făcută într-o conferinţă de presă de către deputatul Ilie Neacşu, aflat joi în vizită la Sibiu. Neacşu a declarat în continuare că, în calitate de partid aflat la putere, PRM va solicita institutelor de cercetare agricolă să producă sortimente noi de băuturi răcoritoare, care să elimine de pe piaţă băutura răcoritoare ce le stă în ochi membrilor partidului mult prea românesc."

(Dintr-un articol de Florian Gâdea, în "România liberă", Buc., 1998.)

Mica Publicitate

- Turist israelian drăguţ 1,75, 30 ani, doreşte să cunoască o fată frumoasă până la 24 ani, pentru o prietenie serioasă. 665.81.79
- Tânără atrăgătoare ofer companie unui domn generos. Tel: 092.501.533
- Tânără prezentabilă ofer companie oamenilor de afaceri. Tel: 092.240816
- Eşti singur? Nu te ajută nimeni? Sună acum la (01)892.10.14. Găseşti aici prieteni, prietene, parteneri de viaţă. Non Stop.
- Două fete prezentabile oferă companie exotism. 094.522.119
- Bărbat de 37/182/70, fără obligaţii, doresc cunoştinţă femeie foarte dominatoare. Scrieţi la OP 32 CP 205, Bucureşti

(Din "România liberă", Buc., 1998.)

Popa Pintea scoate dracii din oameni

"Preotul din satul Corneşti, judeţul Cluj, este unul dintre puţinii din ţară care trece drept dotat cu harul clarviziunii şi al exorcizării. Dan Gheorghe Pintea a venit în Corneşti în 1996. În numai doi ani vestea că preotul paroh are puteri neobişnuite s-a răspândit. La preot vin oameni de la sute de kilometri, căutând vindecarea spirituală. Ca să stea de vorbă cu preotul Pintea, oamenii se programează cu mai multe săptămâni înainte. Pentru luna septembrie, listele cu programări au fost deja alcătuite. O slujbă obişnuită durează câteva ore şi poate înspăimânta neofiţii. În timp ce preotul oficiază slujba, posedații scot strigăte animalice și se zbat puternic. Între "crize", posedații nu se deosebesc de ceilalți oameni decât prin râgâieli continue și foarte puternice. Pe lângă puterea de a scoate demonii din oameni, preotul din Cornești poate "citi" în sufletul acestora. Cei care au vorbit cu preotul afirmă că le poate spune de ce suferă, dacă au șanse de vindecare și alte amănunte din viața lor. Mai mult, la simpla privire a unei fotografii poate da diagnostice în absența persoanei.

Părerile Corneștenilor despre preotul din satul lor sunt împărțite. Majoritatea cred în puterile acestuia, dar sunt și alții care se îndoiesc, considerându-l un farsor".

(Nota red. «Minimum»: poate dai o fugă, părinte, și pe la Congresul de la Washington.)

Antifasciștii

Apare trimestrial, în 8 pagini mici. Și se numește, simplu, "Buletinul Asociației Antifasciștilor din România". Când astăzi termenul «antifascist» este echivalat în mai toate gazetele (*including* cele democrate și f.f. europene) cu cel de comunist sau, mai bine, cu vestitul iudeo-bolșevic, inițiativa celor cu buletinul pare de-a dreptul hazardată. Știu oare dânșii ce-i paște, la o adică? Se pare că nu. Fiindcă altminteri nu ne explicăm de ce redactorii foii se încăpățânează să scrie despre huliganismele de pe stadioane, despre Muzeul Holocaustului de la Washington (dar fără înjurături de ceară), despre cei vinovați cu adevărat de pierderea Ardealului de Nord în 1940, ba chiar - să vezi și să nu crezi - despre ziua de 1 Mai! Printre aventurierii care se străduiesc la alcătuirea acestui Buletin împotriva curentului, îi întâlnim pe prof. dr. Ion Berceanu, Dimitrie Callimachi, ziarist sportiv și fiul lui Scarlat Callimachi, Prințul Roșu, Anton Bejan ș.a.

România - "pământ arăbesc"

Organizațiile teroriste de răsunet internațional sunt active în România. În județul Prahova, într-o fermă izolată, au fost descoperiți, în 1997, 20 de kurzi care și-au construit în locul respectiv un punct de acțiune aparținând organizației teroriste P.K.K. (Partidul Muncitorilor din Kurdistan, fondat în 1979; aripa militară a P.K.K., constituită în 1984, poartă numele de HAZEN RIZGARIA KURDISTAN și marchează începutul mișcării teroriste a P.K.K.).

Schimbările survenite în ultimii ani în Europa de Est au oferit condiții prielnice pentru ca P.K.K. să-și plaseze în teritoriile acelor state, inclusiv România, membri sub acoperirea de oameni de afaceri sau turiști. Venirea acestor infractori internaționali în România este de cele mai multe ori legală, sub paravanul unor motivații acceptate de legislația noastră: afaceri, turism, studii, vizite particulare. Reprezentanțele diplomatice de la București sunt răspunzătoare, într-o oarecare măsură, pentru această stare de fapt, deoarece acordă cu prea multă ușurință vize de ședere temporară fără nici un fel de triere a solicitanților.

Fenomenul imigrației în România a dat naștere și unor situații complet absurde, pe lângă pericolul terorist. De pildă, arabii din Timișoara și-au exprimat dorința, în 1997, să devină minoritate națională și să acceadă în Parlament. În Timișoara există o stradă botezată de localnici "Fâșia Gaza", întrucât este locuită în întregime de arabi, care au construit chiar și o școală pentru copiii lor. România - pământ arăbesc!

(Dintr-un documentar de Dan Tapalagă, în "Curierul Românesc", Buc., 1998.)

Bancnote aproape necunoscute

Printre bancnotele care au circulat pe vremea noastră în România există o serie foarte puțin cunoscută.

Respectiva serie care cuprindea valori de 1 leu, 5, 10, 20, 100, 500 și 1000 lei a fost pregătită de guvernul sovietic pentru a fi folosită ca monedă de ocupație pe teritoriul României. De altfel puținul text – cât se scrie pe o bancnotă? – este într-o românească deplorabil de aproximativă.

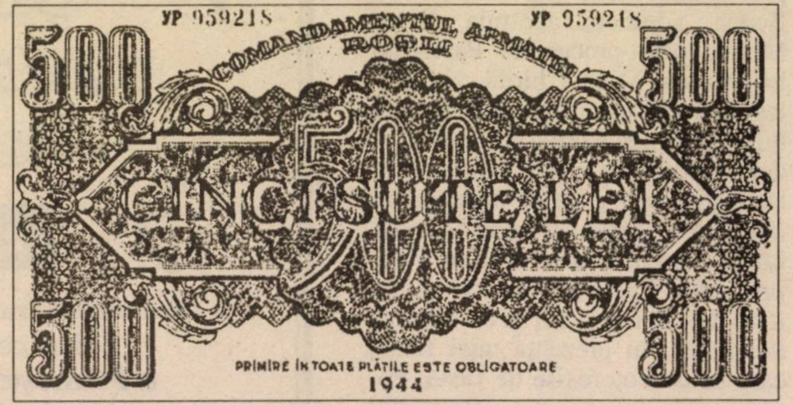
YP 959218
COMANDAMENTUL ARMATEI ROȘII
YP 959218
500
CINCISUTE LEI
PRIMIRE IN TOATE PLATILE ESTE OBLIGATOARE
1944

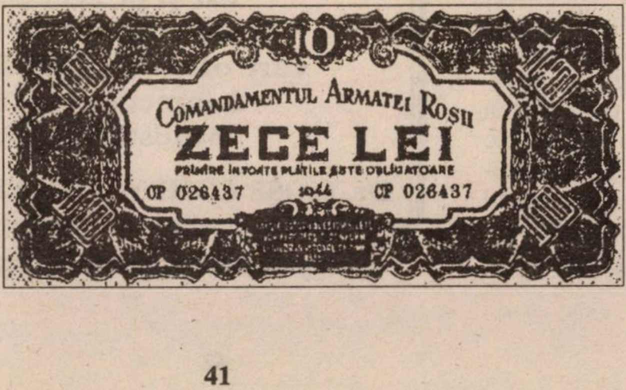
10
COMANDAMENTUL ARMATEI ROȘII
ZECE LEI
PRIMIRE IN TOATE PLATILE ESTE OBLIGATOARE
CP 026437
1944
CP 026437

Bancnotele au circulat foarte puţin prin Moldova, până ce, prin 1945, sovieticii au hotărât să impună un curs ireal şi fantezist de 100 lei pentru o rublă obişnuită, retrăgând din circulaţie bancnotele "de ocupaţie", de care, oricum, nimeni nu ştia cum să scape.

Prin anii '50, o dată cu închiderea ermetică a zonei Băiţa, unde se descoperise uraniu, aceleaşi bancnote au fost repuse în circulaţie, excluzându-se cu desăvârşire leii obişnuiţi pe tot teritoriul închis. Prin 1955 (?) bancnotele au fost din nou retrase din circulaţia monetară din zona Băiţa, deţinătorii fiind obligaţi să le preschimbe în lei obişnuiţi. Pedepse grele ameninţau pe cei care ar fi păstrat – măcar ca amintire – vreo bancnotă.

Bineînţeles că s-au păstrat totuşi asemenea bancnote, care se bucură actualmente de cote foarte ridicate printre numismaţi.

Ceea ce ar fi trebuit să facă Paula Jones

"Luni, în jurul orei 14, în biroul procurorului V.P. din Oradea, a descins un echipaj format din prim-procurorul Parchetului Bihor, Radu Bodea, adjunctul acestuia, Dorel Moţiu, prim-procurorul Parchetului Oradea, Mihai Chirilă, şi Nicolae Bonchiş, procuror al Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea, însoţiţi de cameramanul Procuraturii, care a filmat întreaga întâmplare. Aceştia au intrat forţat în biroul încuiat al procurorului V.P., prinzându-l pe magistrat cu pantalonii descheiaţi la şliţ şi cu cureaua desfăcută, în prezenţa unei femei care se descotorosise de fustă. Potrivit surselor noastre, flagrantul fusese pregătit încă din dimineaţa aceleiaşi zile, cu aprobarea procurorului general al Curţii de Apel, Gheorghe Moţ, şi cu colaborarea femeii în cauză. Aceleaşi surse spun că respectiva (M.T.) s-a prezentat neanunţată la procurorul V.P. şi, la ora stabilită probabil înainte cu organizatorii flagrantului, i-a desfăcut magistratului şliţul şi şi-a dat fusta jos, pentru a putea fi filmaţi în jenanta postură. V.P şi M.T. se cunoşteau dinainte. Procurorul o cercetase pe femeie cu câteva luni în urmă, sub acuzaţia de evaziune fiscală, pentru o sumă sub un milion de lei, dar, pe motiv că fapta lui M.T. nu prezenta pericolul social al unei infracţiuni, a sancţionat-o doar administrativ. Există indicii că înscenarea pregătită procurorului V.P. este legată de declaraţiile pe care acesta le-a dat în faţa inspectorilor Parchetului General care au cercetat activitatea prim-procurorilor Gh. Moţ şi Radu Bodea, acuzaţi de corupţie de parlamentarii PNŢCD de Bihor."

(Dintr-o relatare de Florin Ciucaş, "România liberă", Buc., 1998.)

Tradiţii d'ale Bucureştilor

"În concertul Fundaţiilor Româneşti înfiinţate după 1990, Fundaţia "D-ale Bucureştilor" se impun - prin personalitatea fondatorilor - actorii Mircea Diaconu şi Diana Lupescu, însoţiţi de figuri importante ale arhitecturii, istoriei şi jurnalisticii actuale.

Fundaţia are în vedere regăsirea identităţii şi mândriei de a fi locuitor al Bucureştilor. În acest scop sunt puse la cale, deocamdată, trei mari evenimente: Carnavalul "Bucureştii la 1900", Sărbătoarea Sfântului Dimitrie cel Nou, patronul oraşului Bucureşti, şi Crăciunul în Cişmigiu. Zona de desfăşurare este, fireşte, Centrul Vechi, pe străzile Covaci, Şepcari, Franceză, precum şi la Curtea Veche, la Curtea Sticlarilor, Terasa Soarelui, Piaţa de Flori, Cafeneaua Domnească, Hanul lui Manuc. La sfârşitul lunii mai şi începutul lui iunie, sute de animatori costumaţi recreează atmosfera cunoscută celor mai în vârstă sau regăsită în opera unor mari scriitori.

Carnavalul propus de Fundaţia condusă de actorii Mircea Diaconu şi Diana Lupescu nu are nimic comun cu, să spunem, Carnavalul de

Vă recomandăm un

Cămin ideal pentru vârstnici la Natania

Tel. 09/882-3655

- **Este situat într-o zonă selectă şi foarte liniştită din centrul pitorescului oraş.**
- **Primeşte atât vârstnici independenţi cât şi pe acei care necesită ajutor.**
- **Este condus de un personal calificat care oferă condiţii de trai la un înalt nivel.**
- **Funcţionează sub supravegherea Ministerului Ocrotirilor Sociale.**

Dr. MOŞE COHEN
Director general

GIULIA PELAH
Şefa căminului

ŞUKI RAHMAN
Asistent social

la Rio de Janeiro. În timp ce peste ocean se declanşează o debordantă paradă de măşti, care alegorice şi dans îndrăcit, la Bucureşti se deschide, de fapt, un imens studio cinematografic, deoarece principalul obiectiv este evocarea unei lumi dispărute, în tot ce a avut ea mai semnificativ.

Caragiale este, desigur, patronul, urmat de diverşi discipoli, printre care Tudor Muşatescu. Mofturi şi Mitici, quiproquo-uri clasice, saltimbanci pe picioroange, Ziţe şi mamiţe, Ioneşti şi Popeşti, mitocani, bere şi mititei, caleşti şi automobile de epocă, fanfare, discursuri politice - iată cum eternul caragialesc prinde din nou viaţă, devenind un balamuc de la Porţile Orientului. Sunt scoase de la naftalină cânticele deochiate, cuplete din "Alhambra", scenete, atletică grea, poezioare, muzichie, danţuri, clovnerii, replici şi cetăţeni turmentaţi, Berea Luther curge în valuri, chiar dacă acum se numeşte Bergenbier".

(Dintr-un reportaj de Ion Longin Popescu, publicat în "Curierul Românesc"; fotografii de Gh. Maican şi Em Pârvu; Buc., 1998.)

Can-canuri

...mai precis, un can-can de anvergură mondială lansează revista V.I.P. (nr.38) din Bucureşti. Sub titlul "Clinton şi Monica la Bucureşti", revista susţine că, la mitingul din Piaţa Universităţii, organizat cu prilejul vizitei preşedintelui american în România, la vederea aparatului de fotografiat, o femeie din mulţime a întors brusc capul. "Să fi fost Monica?" Întrebarea celor de la V.I.P. se bazează (dacă ai timp să-i crezi) pe "informaţiile unui serviciu secret" potrivit căruia Monica l-a însoţit pe Clinton în turneul său european de anul trecut.

Decese

Ion Marinescu, actor la Teatrul Naţional din Bucureşti.

Leopoldina Bălănuţă (n. 1934), actriţă la Teatrul Mic din Bucureşti; în urma unei maladii necruţătoare.

Saloanele
„Neptun"
Bat-Yam
Migdal Nahum
Tel. 507-5287
SĂRBĂTORIRI FASTUOASE
în
cele mai splendide saloane
din Bat-Yam şi
împrejurimi
● Bucătărie bogată
● Servici excelent

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- **Muzeul zăpăciţilor**
- **Urna şi vaca rătăcită**
- **Agenţii de dres vedete**
- **Israel în Franţa**
- **Hitler & Himmler redivivus**
- **Freud, Beligan şi Dumnezeu în carne şi oase**

Cine nu pierde ceva într-o zi, într-o lună, într-un an? Frecvenţa pierderilor e direct proporţională cu gradul, sau mai bine zis, cu halul în care fiecare e uituc. Nu e nevoie să fii savant, cum circulă legenda, ca să uiţi câte un obiect pe undeva. E suficient ca atenţia ta să fie concentrată în altă direcţie şi, paf, ai uitat sau ai pierdut ceva ce te însoţeşte. Bine înţeles că nu mă refer la faptul că uiţi cum îl cheamă pe un vechi prieten de care te-ai despărţit acum câteva minute, sau pe cutare scriitor al cărui roman l-ai citit ieri. Atunci, dacă ai umor, râzi de tine. Şi ţi-aminteşti peste câteva clipe sau peste câteva zile numele rătăcite.

Subiectul meu e precis: ce se întâmplă cu obiectele pierdute la Paris. Subsemnatul, de pildă, pierde sau uită aproximativ patru umbrele pe an în metro. Alţii ca mine pierd sau uită lucruri mai importante. Ştiam că ele sunt adunate într-un loc anume, la aşa zisul Birou al obiectelor găsite, aflat pe 36, rue des Morillons. Cuvântul «morillon» are trei sensuri, poate fi strugure negru, raţă sălbatecă sau smarald (te pierzi în meandrele limbii franceze...) Reţineţi numele străzii, dacă vă aflaţi la Paris şi aţi pierdut cumva ceva preţios, aveţi unele sau poate chiar toate şansele de a-l găsi.

Ce mi-am zis? Hai, domnule, să vedem la faţa locului cum devine cazul cu această curiozitate pariziană. Am făcut o bună bucată de drum cu metroul - de data asta n–am uitat nimic - şi am coborât la staţia Convention. În câteva minute am ajuns pe strada Morillons. Am intrat în acest birou şi m-am prezentat ca reprezentant al revistei *Minimum,* ce doreşte să scrie un reportaj. Cu multă politeţe am fost invitat să văd ce vreau să văd şi mi s-a explicat ce voiam să mi se explice. Vă jur că în viaţa mea nu mi–a fost dat să am în faţa mea un asemenea spectacol. Ca să-l rezum în câteva cuvinte: un mare muzeu al zăpăcelii.

Am să mă mulţumesc să dau doar câteva exemple, din cele mai curioase. Despre miile de umbrele, chei, mănuşi, impermeabile, oglinjoare, rujuri de buze, steaguri, steguleţe, sacoşe, nu merită să zic mare lucru. Sunt de o banalitate plicticoasă. Nici nu poate fi altfel o banalitate decât plicticoasă.

Interesante sunt alte, să le zicem aşa, obiecte. De pildă o urnă funerară. Cum de a ajuns aici? Într-o seară, un inspector din staţia Père-Lachaise constată, pe cheiul pustiu, existenţa acestei urne abandonate, la o distanţă de 50 de metri de cimitirul cu acelaşi nume. Nici până astăzi n-a reclamat-o careva. Cine, de ce a părăsit-o? Mister. E o relicvă stranie în rue des Morillons. Cu scurt timp în urmă se găsea lângă ea şi scheletul unei femei ce avusese un singur picior. Până la urmă a fost vândut la licitaţie pentru suma de 600.000 de franci...

Altă dată o vacă a evadat din abatorul La Villette din motive lesne de înţeles şi a fost găsită lângă metroul Corentin-Carion. Unde a fost dusă? În rue des Morillons. Cât a stat acolo, unde a fost găzduită, n-am pus asemenea întrebări, şi nici dacă a fost transformată în... muşchi şi cotlete de vacă. În schimb, un şarpe fugit dintr-o grădină zoologică, o langustă împăiată, până şi o capră îşi află sălaşul la serviciul obiectelor găsite. Eu aş adăuga, pe lângă "obiecte", şi cuvintele "fiinţe găsite".

Întâmplarea cea mai nostimă, cea mai savuroasă, petrecută cu mulţi ani în urmă este următoarea. O jună pariziană, pimpantă, îşi oferea trupul ei atrăgător, multe nopţi la rând, într-un hotel luxos, unui bogătaş rus. Drept răsplată pentru "serviciile" aduse, respectivul îi dărui frumoasei un inel de platină valorând mai multe milioane. De franci. Numai că a doua zi, ia inelul de unde nu-i. Bine înţeles că bănuiala căzu asupra cameristei, reclamaţie la poliţie. Până la urmă, valorosul inel fu găsit în rue des Morillons. Cum de a ajuns acolo? Un biet cerşetor l-a găsit sub fereastra hotelului. Camerista, scuturând cearceaful amorului, n-a observat că inelul se afla acolo şi i-a dat drumul pe stradă.

Istorii de felul acesta afli cu nemiluita în rue des Morillons, unde serviciul obiectelor găsite se află de mai bine de 100 de ani, când, la 13 octombrie 1893, prefectul de atunci, Lepine, a decis înfiinţarea lui. În 1997 au fost depuse exact 122.685 obiecte găsite. Cifra e destul de însemnată. Câte dintre ele credeţi că au fost restituite? Numai 28.079; restul n-a fost reclamat de majoritatea zăpăciţilor.

● Nu e plăcut să intri în culisele starurilor de cinema sau ale cântecului. Afli multe lucruri dezagreabile. În societatea occidentală care a devenit o societate a spectacolului (nu mă refer acum la cel politic care, nici el, nu-i de dispreţuit) unde banul e rege, unde totul devine marfă, intri în sufletul altora cum intri într-o prăvălie. Totul e de vânzare, trupuri şi suflete. Chiar şi dragostea, chiar şi intimitatea.

Să luăm exemplul Vanessei Paradis care şi-a început cariera când avea doar 16 sau 17 ani. Nu ştiu câţi ani are astăzi. A devenit o celebritate pentru că i s-a făurit un "look" de mutrişoară atrăgătoare care cântă aproape în şoaptă, o Lolită apetisantă, numai bună de devorat. Avea păr lung, excitant, numai bun să-i mărească farmecele.

Acum a fost obligată să-şi taie părul. Fotografiile dinainte sunt interzise. Telefonul sună într-una la redacţiile care încearcă să publice imaginea ei dinainte. Sunt sigur că e o actriţă talentată, probabil o femeie sensibilă, dar ea n-are voie să fie ea-însăşi, e obligată să nu trădeze imaginea artificială cu care e prezentată publicului.

Există o agenţie numită *Artmedia* care se ocupă de tot ce priveşte viaţa şi activitatea artistului. Cele mai mari vedete sunt înscrise la această agenţie. Nu ştiu cât la sută ciuguleşte *Artmedia* din câştigurile lor. În orice caz, mult. Ce face - de pildă - *Artemdia* pentru Sophie Marceau? După ce filmul “Marquise”, în care avea rolul principal, a fost un fiasco, au trebuit s-o relanseze. Cum? Făcând publicitate pe tema vieţii ei de familie. Ea este soţia regizorului de cinema de origine poloneză Andrzej Zulawski, a cărui stea este în declin. Ei au un fiu, Vincent. Drept care, la repezeală dar cu mult dichis, poze peste poze în Polonia (ţara de baştină a soţului) de la Deauville, localitatea de vacanţă a high-life-ului parizian, şi la Los Angeles, Sophie Marceau fiind cunoscută în toată America. Plus televiziunea şi toată presa, pline cu fotografiile frumoasei familii.

De altfel, ‘familia‘ a revenit la modă. Altă dată ziarele erau pline de divorţurile starurilor. Astăzi, ele nu mai divorţează, ci se căsătoresc. Johnny Halliday e la a nu ştiu câta căsătorie. Cu tipe din ce în ce mai june. Dacă trăieşte efectiv cu Laeticia Boudoux, proaspăta soţie, Dumnezeu ştie. Numai El, Dumnezeu. Despre biata Laeticia s-a tot lansat ştirea că e însărcinată, pentru a se afla până la urmă că nu aşteaptă nici un copil. De ce această insistenţă? Pentru că *Artmedia* şi alte agenţii au decretat că publicul iubeşte vedetele care au copii. Paris Match nu mai pridideşte şi publică aproape în fiecare număr fotografii de bebeluşi, care mai de care mai frumoşi şi mai durdulii. Cristophe Dechavanne, unul din animatorii celebri de la televiziune a mers până într-acolo încât şi-a expus în Paris-Match soţia goală, cu burticica umflată ca să se vadă bine că e însărcinată. De ce? Ca să fie clar, Dechavanne iubeşte enorm copiii... Oribil!

Până şi Belmondo, aventurier fără pereche, care nu mai e la prima tinereţe, a devenit subit un mare partizan al familiei: apare mereu în fotografii cu proaspăta sa soţie şi cu cei doi căţeluşi.

Belmondo "familistul"

Totul pentru “punăm” cum s-ar zice în idiş. Faţadă. Artificiu. Şi publicul marşează, se lasă manevrat. Dus de nas. Din păcate...

● Un mare eveniment cultural e în curs de desfăşurare la Paris şi în cele mai importante oraşe ale Franţei. Titlul manifestării: ‘Israël au miroir des artistes”. Ea este pusă sub patronajul celor doi preşedinţi, Jacques Chirac şi Ezer Weizman. După cum o prezintă organizatorii, citez: “prin amploarea şi diversitatea sa, programul său constituie cea mai importantă manifestare culturală israeliană organizată vreodată în străinătate”.

Am verificat: amploarea programului este într-adevăr uriaşă: 150 de manifestări la Paris şi în diverse oraşe ale Franţei, vrând să înfăţişeze dinamismul culturii israeliene contemporane (muzică vocală, muzică de cameră, dans, teatru, arte plastice, cinema, literatură).

Câteva exemple. În marea sală a Cetăţii Muzicii de la Villette, Ahinoam Nini (Noa), supervedetă a cântecului israelian, e programată să dea două concerte, la 24 şi 25 octombrie. În momentul în care scriu aceste rânduri, îi ţin pumnii. Sunt convins că parizienii vor fi impresionaţi de această cântăreaţă care, împreună cu Dor, a cântat Ave Maria în piaţa Sf. Petru din Roma, în faţa a 100.000 de persoane printre care şi Papa, sau care a concertat cu mare succes la Carnegie Hall din New York. Cu două zile înainte, tot în marea sală a Cetăţii Muzicii, celebrul violonist Shlomo Mintz va fi dirijorul unei orchestre franco-israeliene alcătuite din tineri muzicieni ai Conservatorului din Paris şi tineri israelieni de la Jerusalem Rubin Academy of Music. Shlomo Mintz, profesor la Conservator, lucrează de ani de zile la alcătuirea acestei originale orchestre.

Un mare punct de atracţie va fi turneul celebrului teatru Gesher care va da câteva reprezentaţii între 2-6 noiembrie, în nu mai puţin celebrul teatru Rond-Point Renaud Barrault. Nu cunosc la ora actuală piesele de teatru pe care le va interpreta la Paris. Poate Molière după Bulgakov, poate Dreyfus de franco-evreul Jean-Claude Grumberg. Oricum, sunt convins că mulţi oameni de teatru francezi, dar şi cei ce pur şi simplu iubesc teatrul vor fi prezenţi.

Înainte de a încheia, ca să nu vă obosesc prea mult, citez omagiul cinematecii franceze adus cinematecii din Ierusalim, ce se va desfăşura în sala Chaillot (conducătoarea Lia Van Leer este - de altfel - şi conducătoarea întregii manifestări culturale israeliene), teatrul de marionete Yaël şi Revital, o întâlnire cu scriitorul Abraham B. Yehoshua, o retrospectivă a filmului israelian, etc., etc.

Câteva minime: ● Dominique Voynet, ministrul mediului înconjurător, a lansat o campanie impotriva poluării. Adversarul principal: automobilul. O bună parte a Parisului, ca şi diverse oraşe din provincie, au trăit o zi fără maşină. Cu diverse excepţii. M-am plimbat în zone fără zgomotul claxonului. Nu zic că era chiar “a măhaiănăs” (cine ştie idiş înţelege, mi-e imposibil să traduc, poate prietenul meu Avram Shneer de la *Minimum* va izbuti), în orice caz respirai mai bine. ● Frontul Naţional al lui Le Pen a introdus moda nevestelor în politică. La Vitrolles, Megret, care seamănă la mutră (şi statură) cu Goebbels, nu putea fi ales şi atunci a promovat-o pe nevastă-sa primăreasă. Acelaşi lucru la Toulon unde domnul Chevalier, care nu poate participa la alegeri parlamentare, a desemnat-o pe nevastă-sa. În sfârşit, acum, însuşi “führerul” condamnat la neeligibilitate pentru că a încercat s-o bată pe o candidată socialistă, a anunţat că iubita sa soţie va fi cap de listă la alegerile europene. Altădată, asemenea locţiitori erau denumiţi “oameni de paie”. Avem acum şi femei de paie. ● Pentru prima oară în Franţa se editează operele complete ale lui Mihail Bulgakov. Şi nu oricum, ci în prestigioasa colecţie Pléïade. Primul volum cuprinde o povestire de 100 de pagini, inedită, «Suflet de câine», pare-se magistrală. Grosul volumului e ocupat de un roman istoric, «Garda albă». «Maestrul şi Margareta» îşi vor găsi locul în volumul doi. Preţul e cam piperat: 495 franci. Dar dai un ban, dacă-l ai (eu nu-l am) şi stai în faţă. La Pléïade... ● Cu câtva timp în urmă m-am dus să văd, să aud şi să mă bucur de spectacolul piesei “Le visiteur” de Eric Emmanuel Schmitt pe care o citisem mai înainte. La teatrul Marigny (sala Popesco). Excelentă piesă, excelent spectacol. Confruntare la modul comic între Sigmund Freud şi... Dumnezeu (în carne şi oase...). În rolul lui Freud, un actor excepţional, Rufus. I-am oferit acum câţiva ani marelui Radu Beligan, când l-am întâlnit în Israel, textul piesei spunându-i: “te văd perfect în rolul lui Freud”. Şi de atunci, tot aştept o veste. Voi pleca special în România să-l văd pe Radu-Sigmund. ● Ştiaţi că există doi inşi - unul în Austria, celălalt în Germania - pe care-i cheamă Adolf Hitler, respectiv Heinrich Himmler? Primul, care e şofer, şi-a schimbat numele timp de două săptămâni când a condus un autobuz cu turişti israelieni. Numai două săptămâni. De ce? Sunteţi mândri de numele pe care-l purtaţi? Boilor, porcilor, scuzaţi de expresie. ● Eu unul n-am nici o acţiune la Bursă. Dar în ultimul timp trag cu urechea la ştirile privind prăbuşirea catastrofală a cursurilor la Bursa din Paris. Şi nu numai la Paris. Nu ştiu dacă acelaşi lucru se întâmplă şi la Tel Aviv (Se întâmplă, nea' Mihăilene, se-ntâmplă, **N. Red.**). Dar, la fel cu Menahem Mendel "kopţănul" (sărăntocul), mă întreb: o să fie bine pentru evrei? O să fie bine pentru lumea întreagă? Tare mă îndoiesc. Mai ales când văd ce se întâmplă în templul democraţiei, unde preşedintele Statelor Unite e pur şi simplu linşat de un criminal care îşi zice procuror. “Ţara arde şi baba se piaptănă” zice românul. Nu ţara, planeta arde...

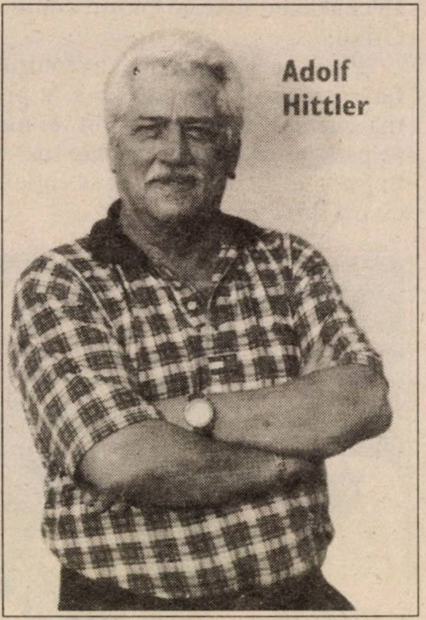

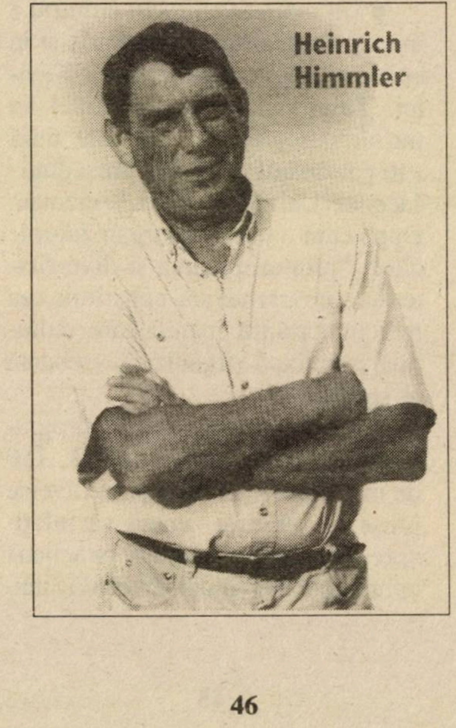

Promisiune

- Ce ţi-a lăsat soţul?

- Mi-a lăsat bani să-i cumpăr o piatră comemorativă.

- Şi ai luat?

- Da, uite acest... diamant.

Preferinţe

Doi prieteni discutau:

- Ce poate fi mai bun decât un pahar de Cotnari?

- Ei, ... o sticlă întreagă!

Culese de Ludy Borstein,
Tel Aviv

Căutăm

AGENT DE PUBLICITATE

Persoană dornică să procure reclame pentru publicaţie în limba română

Bine remunerat

☎ **03-5227269**

G. MOSARI

Viena

ŞI BAD-GASTEIN

E ceva ciudat.

Dacă faci un sondaj de opinie în rândurile celor din alia, pe tema "unde ai fost vara trecută în vacanţă", unul din zece va răspunde: în Austria, la Bad-Gastein. Sau în localitatea vecină, Hofbadgastein.

Locurile sus-amintite au devenit, în anii din urmă, atracţia favorită alor noştri; şi mai ales a pensionarilor. (Tinerii, ei, preferă să se repeadă la Katmandu, în India sau să se plimbe cu barca pe fluviul Amazon, că-i mai puţin banal.)

Intrigat de succesul Bagstein-ului în rândurile *tribului*, colaboratorul nostru G. Mosari, aflat, nu de mult, prin Austria, a vrut să vadă cu ochii lui despre ce e vorba.

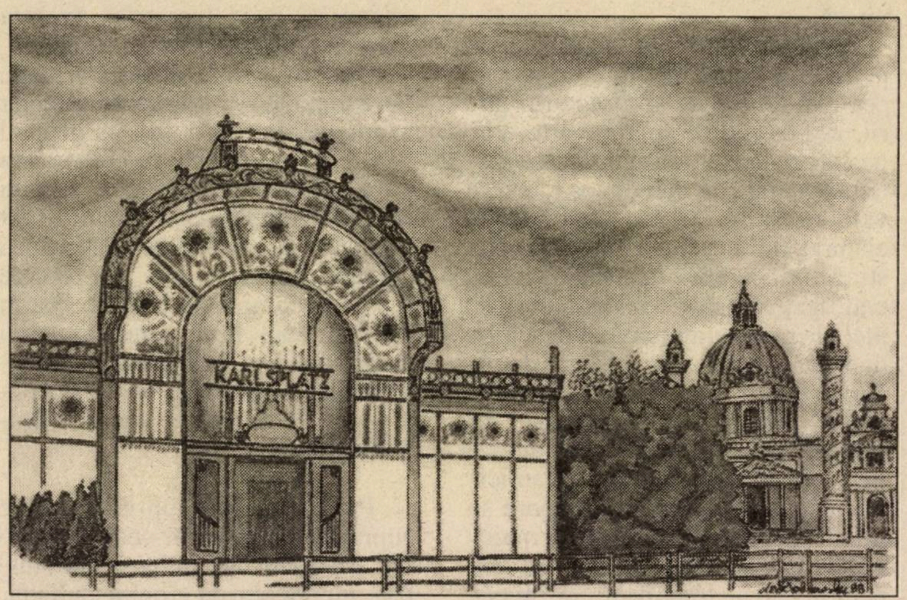

Viena, Karlsplatz. Acuarelă de Leo Dobrowsky

Cu voie sau fără, cei care îşi petrec vacanţele în Europa, au treabă şi cu Austria. Aflată în regiunea centrală a bătrânului continent, ţara austriacă îţi iese în cale în majoritatea plimbărilor terestre legate de Germania, Elveţia, Ungaria, Italia ş.a.m.d., de aceea trebuie să faci aici o haltă.

Dar după ce te-ai oprit o dată, îţi dai seama că Austria se cerea vizitată chiar dacă şi-ar fi avut culcuşul într-o margine de drum, atât este de frumoasă!

Austria nu e o ţară mare, suprafaţa ei este sub 84.000 km. pătraţi, chiar dacă a făcut parte cândva din Sfântul Imperiu Romano-Germanic, şi chiar dacă s-a transformat în Imperiul Austriei, apoi în monarhia dualistă Austro-Ungaria, rămânând după primul război mondial o simplă republică, dar federală!

Privind-o pe hartă, conturul ei este greu de definit, nu ca cel al Italiei: o simplă cizmă, sau Franţa - un hexagon. Austria, pe două treimi din lungime e aproape rotundă, dar pe cea de-a treia e îngustă, de aceea nu-mi rămâne decât să vă spun că desenul de pe hartă îmi aminteşte de un şniţel vienez - una din mâncărurile tradiţionale austriece. Subliniind aceasta, ajungem pentru un mic popas la Viena, oraşul capitală despre care multe persoane mai în vârstă vor spune:

- Viena... Oraşul visurilor mele... Viena care a rămas în inima mea pentru valsurile şi polcile lui Johann Strauss, Viena cu Dunărea albastră...

Adevărul e că nu poţi vorbi despre Austria fără a începe cu Viena, inima ţării.

Eu n-am să vă plimb pe străzile oraşului, nici în magazinele care au mărfuri cu preţuri ridicate (produse ieftine pentru turişti nu prea am văzut), n-am să mă opresc nici la cofetăriile renumite pentru ştrudelul austriac sau bomboanele de ciocolată "Mozart", ci am să vă conduc direct la Stadtpark unde se află un veritabil palat al muzicii: "Wiener Kursalon". Aici sunt mai multe săli de spectacol, dar când vremea e frumoasă, unul dintre concerte - cel mai "popular" - are loc în parcul restaurantului din această clădire.

Deşi e "popular", spectacolul muzical de valsuri şi polci, organizat în mod special pentru grupuri de turişti, are tarife destul de piperate, chiar dacă biletul cuprinde şi un pahar de şampanie.

Dar în afara concertului popular, palatul "Kursalon" găzduieşte în sălile sale programe de valsuri şi polci interpretate de cei mai valoroşi muzicieni austrieci; am avut ocazia să asist aici, în sala "Lanner" la un spectacol-concert cu muzică din operete, un balet şi dansuri originale în costume de epocă, în cea mai bună tradiţie vieneză. Biletul e scump şi e fără şampanie, dar preţurile îşi au acoperire!

La Viena vă mai invit şi la "Prater", renumit parc european de distracţii. Chiar la intrare veţi întâlni "roata mare" cu cabine care se ridică la o înălţime uriaşă, iar de acolo se vede întregul oraş. Nu vă speriaţi de altitudine! Indiferent de vârsta cu care vă prezentaţi la Viena, intraţi cu inimă tânără în roata mare, unde veţi fi în siguranţă şi veţi rămâne cu amintiri frumoase şi din plimbarea circulară în aer, şi din imaginea completă a Vienei!

⁂

Dar în afară de Viena, Austria înseamnă munţi şi lacuri. În drum spre restul sau sudul ţării unde se găsesc zonele geografice de atracţie, întâlneşti marile oraşe austriece, fiecare cu semnificaţia lui.

Dar noi ne îndreptăm spre Bad-Gastein. E vorba de o localitate de munte în care se poate ajunge cu maşina sau cu trenul din Salzburg, cam în două ore. Depinde de...

viteză.

Bad-Gastein e un orăşel situat pe trei nivele de înălţime: în partea cea mai de sus se află sectorul gării, cea de mijloc aparţine arterelor pe care-şi au sediul majoritatea hotelurilor, iar cea mai de jos e rezervată centrului. Şi aici sunt câteva clădiri pentru cazarea turiştilor, dar strada principală e destinată în special magazinelor, restaurantelor, nici ele prea numeroase şi deschise doar câteva ore pe zi, trei sau patru. Tot în centru poţi găsi două trăsuri pentru plimbări prin localitate, în special "turul oraşului", dar aceste vehicole cu cai nu prea sunt solicitate de puţinii vilegiaturişti care se plimbă prin oraş. Se pare că majoritatea turiştilor vin la Bad-Gastein pentru băi şi tratament, de aceea media de vârsta e mai ridicată, iar oraşul e liniştit, de multe ori pustiu; rar vezi grupuri de oameni plimbându-se, iar dacă o fac, e pentru că vor să vadă o cascadă nu prea mare dar cu o cădere puternică de apă, situată tot în centrul localităţii. Iarna însă vin aici mulţi tineri, pentru ski.

Am locuit la Bad-Gastein într–un hotel mare, modern: "Bellevue", din reţeaua internaţională R.C.I. Fiind vorba de un loc destinat turiştilor din toată lumea, era firesc să se organizeze aici, chiar de către această reţea, o serie de excursii interne: zilnic se fac deplasări de 4-10 ore, cu microbuze în care, de regulă, şofeerul e şi ghid, dar toate explicaţiile se dau exclusiv în germană.

Am găsit în hotel zeci de afişe anunţând excursiile zilnice, dar nici unul nu era în alt limbă decât în cea germană. La unităţile de turism din oraş, aceeaşi situaţie: pentru austrieci nu există nici engleză, nici franceză, nici o altă limbă, toţi sunt obligaţi să cunoască germana.

Pentru o ţară turistică cum e Austria, fenomenul mi s-a părut de prost gust sau poate de un naţionalism ridicol.

Austriecii te obligă să cunoşti germana care, e drept, e foarte răspândită, dar trebuie să-ţi dai seama de realitate: nu toţi iubesc germana, nu toţi iubesc această limbă şi, oricum ai privi lucrurile, engleza (mai ales) şi franceza primează.

Nu-i exclus ca această situaţie să reprezinte o trăsătură de caracter a austriecilor: ei sunt în general destul de indiferenţi cu cei cu care intră în legătură, sunt reci, distanţi (uneori cu depăşirea limitelor); sunt politicoşi în normele protocolului şi - ţinând seama de educaţia pe care o au - se comportă civilizat. Dar în Austria duci dorul unei atitudini calde, sincere, prieteneşti, deschise pe care o întâlneşti în alte ţări europene, în România, Franţa, Bulgaria, Italia...

❖

Parcul naţional cuprinde o mare suprafaţă de teren în centrul şi sudul porţiunii mai înguste din Austria, nu departe de graniţa cu Italia, iar aici natura îţi oferă tot ce vrei: întinderi verzi de câmpie, aflate la 1000 de metri, de unde priveşti spre înălţimile munţilor care ajung până la 3300-3500 de metri. Acolo unde te afli, e soare şi cald, dar în vârful munţilor, în plină vară, vezi straturi groase de zăpadă.

Cu cât înaintezi în interiorul parcului, dai de alte opere ale naturii: cursuri de apă care taie parcul, ca şi nenumărate cascade care-ţi încântă drumul.

Din loc în loc, panouri mari însoţite de desene te informează ce reptile, animale, păsări poţi întâlni în zona în care pătrunzi. Parcul naţional e un magazin universal de vieţuitoare, găseşti aici târâtoare care te înfioară, vulturi, fluturi, dar şi câte o cireadă de vaci însoţită de ciobani şi... tauri, ca şi herghelii de cai demni de a defila la orice paradă de lux. Dar mai ales câţiva patrupezi aveau nişte coame blonde pe care puteau fi geloase şi blondinele pe două picioare, amatoare de coamă...

Dar cum ajungi în munţi? E simplu: cu maşini mici, în special jeep-uri. Cu ele poţi urca în linişte serpentinele ca să poposeşti în diverse cabane, aşa cum am procedat noi ca să vizităm "Alma", adică o clădire-restaurant în mijlocul căreia arde un foc pe care trebuie să-l întreţină cu lemne oaspeţii localului.

Însă a fi la munte fără a ajunge la o cabană mergând pe jos, este o adevărată crimă turistică. De aceea, împreună cu un grup mic de cinci amatori de înălţimi, am pornit-o din localitatea Böckstein până la o cabană de pe Radeckalm, adică am urcat de la 1100 metri la 1573. După prospect era o joacă dus-întors cam de patru ore. Probabil că acest timp a fost cronometrat pentru alpinişti, dar, când se aventurează pe cărări înguste, cu pietre şi gropi, cu urcuşuri grele şi, mai ales, sub picături de ploaie nişte turişti obişnuiţi cu trotuarele oraşelor, cele patru ore devin... şapte, aşa că arunci prospectul... Dar rămâi cu vitejia străbaterii unui drum de munte, pe care a doua oară nu te mai prinde...

❖

Am pomenit mai înainte de orăşelul Böckstein. Tot aici am ajuns, dar cu o maşină, pentru a urca spre lacuri. La Böckstein ne-a aşteptat o surpriză: autovehicolul nostru, împreună cu toate celelalte care ne însoţeau, au fost urcate pe o platformă de tren şi am pornit-o cu maşina în vagon, pe calea ferată preţ de o staţie, până la Mellnitz, după care am revenit cu maşinile pe şosea şi ne-am continuat drumul spre localităţile care-ţi oferă oglinzile a 200 de lacuri...

Nu le-am numărat, dar cele câteva pe care le-am văzut, de diverse forme şi mărimi, reprezintă o încântare a naturii. Pe marginea fiecărui lac s-au construit vile, restaurante, iar falezele sunt pline de flori. Ca să vă convingeţi şi Dvs., treceţi prin această regiune spre a vizita Pörtschach, Velden, Millstättersee ş.a., sau, ca să fie mai uşor, pomeniţi de zona Villach-Faaker See. E uşor de reţinut, nu? Şi încă ceva: în funcţie de timpul disponibil, se pot face plimbări pe apele lacurilor cu vaporaşe, corăbii cu pânze, bărcuţe. Iar cine vrea, îşi asigură cazarea chiar la hotelurile de lângă lacuri ca să aibă mai mult timp să facă plajă şi să prindă la soare, nu bronzul mării ci negreala de la munte...

Poşta dicţionarului

Emil Ludovic Weiner din Bruxelles, Belgia, vrea să ştie dacă este adevărat "ce i s-a spus" şi anume că poetul Ştefan Baciu "ar fi fost evreu după mamă".

Regretatul Baciu – un fidel amic al Dicţionarului – nu a susţinut aceasta niciodată, dar există indicii potrivit cărora acesta ar fi fost adevărul. Poetul vorbea în memoriile sale ("Praful de pe tobă", Honolulu, Hawaii), cu nenumărate detalii, despre familia ardelenească a tatălui său, profesorul Baciu din Braşov, în vreme ce despre familia mamei (pe care de altfel o iubea) se exprima cu parcimonie, toate referirile la bunici plutind în vag. O informaţie sigură (dacă este, într-adevăr, sigură) pe marginea chestiunii găsim la Nichifor Crainic, fostul director al revistei "Gândirea". În volumul de amintiri "Zile albe - zile negre" (Bucureşti, 1994): la pag. 380 dăm peste următoarea frază:

"În «Libertatea» socialistă cineva, sub care sigur că se ascundea poetul semi-evreu Ştefan Baciu, ocrotit şi lansat de mine, mă acuza că am primit bani de la germani".

Ing. Doru Koppelman din Rio de Janeiro, Brazilia, se interesează de "tânărul poet" Andrei Radu, al cărui talent l-a preţuit pe vremuri şi despre care nu mai ştie nimic.

Andrei Radu (pe numele lui întreg, Andrei Radu Nadler) este într-adevăr un talent ce s-a făcut cunoscut ca atare în "Gazeta literară", "Contemporanul" şi alte reviste bune ale anilor 1960-1970. Cel ce i–a semnalat mai întâi valoarea a fost Geo Dumitrescu la memorabila "Poştă" din "Gazeta Literară". În 1962 publică un volum de versuri la Editura pentru literatură din Bucureşti, intitulat "Înălţimea de o inimă".

Medic de felul lui, "tânărul poet" care, de fapt, nu mai e chiar atât de tânăr (a împlinit 60 de ani), s-a stabilit în Germania, unde lucrează într-o clinică de psihiatrie.

Violeta Hollinger, Petah Tikva, se declară nemulţumită de fotografia lui Beno Dollinger, din vol. II al Dicţionarului ("este veche, depăşită") şi ne roagă să publicăm una mai clară: "L-am cunoscut pe Beno de mult, pe când lucra în presa de tineret, era prieten bun cu M. Cernea, Mihael Lupu, Dorel Dorian, E. Mandric, Ureş, am ţinut la el şi aş dori să ştiu cum arată acum la faţă".

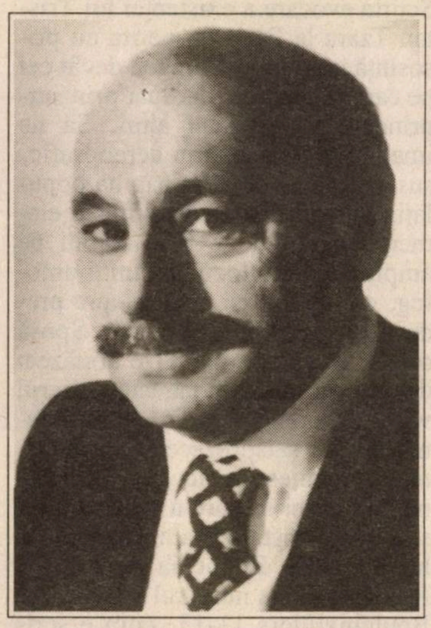

Iată-l. Fotografia de care dispunem este făcută de Suzi Pilet din Lausanne (oraşul elveţian unde trăieşte humoristul) şi vă îngăduie să luaţi cunoştinţă de chipul de azi al fostului Dvs. amic.

Prof. Arnold Helman din Bucureşti ne trimite o sugestie pentru Dicţionar: să ne ocupăm, adică, şi de rebusişti:

"Cât priveşte Rebus-ul, unde şi subsemnatul a publicat peste 200 de careuri, probleme enigmistice şi articole, aci lucrau Sandu Naumescu pe care cred că l-aţi cunoscut fiindcă se ocupa de teatru, Arnold Auerbach, fratele caricaturistului - Rik, Maria Levente. Acum aud de la directorul publicaţiilor Flacăra-Rebus că şi Adrian Mitu, redactor aci de peste trei decenii, e evreu, şi că şi Mihai Patraşcu şi Ion Patraşcu, fost redactor-şef al Rebusului sunt evrei (ultimul a decedat). Dacă ar fi să vă număr colaboratorii evrei, mi-ar trebui un catastif. Reţineţi doar câteva nume: Dr. Al. Haber - Iaşi, Andrei Ciurunga (şi poet, aud acum că e evreu, când sunt controlaţi toţi la prohab, după revoluţie). Continui lista cu încă nişte nume: Iancu Pantalon, Nelu Weinberg (z.l.), Marcel Rantzer. După cum vedeţi, contribuţia evreilor la dezvoltarea rebusismului românesc după 1944 este enormă. Îmi mai vin în minte nume ca Iancu Goldstein, Dolfi Iancovici din Israel.

Irena Birnberg din Holon, se referă în scrisoarea ei la un *vis* al scriitorului S. Avny:

"În nr. 132 al revistei «Minimum», la «Poşta Dicţionarului», dl. S. Avny din Tel Aviv îşi exprimă dorinţa - arzătoare dar greu realizabilă - de a se putea întocmi un dicţionar din care să rezulte valoroasa contribuţie a evreilor, din antichitate şi până azi, la cultura tuturor popoarelor în mijlocul cărora au trăit.

Acest «vis» al d-lui Avny m-a determinat să scriu şi să vă trimit următoarea notiţă informativă. Este posibil ca pentru unii cititori să nu fie o noutate, mai ales pentru cercetătorii de specialitate; eu simt însă că este necesar să aduc în actualitate numele unui cărturar evreu din Cernăuţi, Solomon Wininger, care, într-o viaţă de om, printr-o muncă neprecupeţită şi cu o voinţă de fier, a reuşit să realizeze, cu peste o jumătate de secol în urmă, ceea ce dl. Avny doreşte, cu legitimă ardoare, să se înfăptuiască acum.

Solomon Wininger s-a născut la Gura Humorului în 1877; a trăit toată viaţa la Cernăuţi, a decedat în 1968 în Israel, unde se aflau cele patru fiice ale sale.

El a trudit toată viaţa pentru a aduce la lumină numele, viaţa şi opera evreilor care au adus un aport valoros la cultura universală, după cum sună şi titlul primelor publicaţii,- în «Caiete» (Hefte) ce apăreau lunar la Cernăuţi, la tipografia «Gutemberg», sub titlul:

«BIOGRAPHISCHES LEXICON BERÜHMTER JUDEN / aller Zeiten und Länder / Ein Nachschlagebuch für das Jüdische Volk» (Lexicon biografic / Evrei renumiţi din toate timpurile şi din toate ţările / O carte de referinţă pentru poporul evreu / Cernăuţi 1914).

Apoi, după terminarea primului război mondial şi până în 1926, de–a lungul anilor, au apărut, lunar, aceste «Caiete» - fascicolele viitorului Lexicon, care va avea însă alt titlu.

În «Prefaţă» (Vorwort) la primul «Caiet», apărut în 1914, Wininger mulţumeşte călduros şi cu multă recunoştinţă tuturor: cercetători, biblioteci, curţi rabinice, etc., care l-au ajutat cu preţioase materiale; de asemeni mulţumeşte celor care l-au sprijinit, prin subvenţii generoase, pentru a putea realiza o lucrare ce depăşea, totuşi, puterea de muncă a unui singur om, ca şi posibilităţile lui materiale.

Din 1911 şi până în 1926 Wininger a adunat noi şi noi materiale, pe care le-a selectat cu ajutorul celor patru fiice ale sale, le-a lucrat şi prelucrat, astfel că în 1926 a putut apare primul volum din Lexicon. Fascicolele au fost tipărite la Cernăuţi, apoi expediate la Leipzig, la o renumită firmă de legătorie specializată pentru acest gen de lucrări, şi anume, legate şi copertate tip Enciclopedie. Aşa au apărut, an de an, cele 7 volume ale lucrării «Grosse Jüdische Nationale Biographien».

După moartea autorului, în 1968, familia a donat Bibliotecii Naţionale a Israelului manuscrisul lucrării cu toate datele aduse la zi până în anul 1960.

Informaţiile le deţin de la d-na Friedel Klipper (n. Wininger) din Ramat Gan."

Jeannette Weintraub din Haifa ne mărturiseşte că, aflându-se nu de mult la Paris, a căutat casa unde locuise marele dadaist, moineşteanul Tristan Tzara. Şi n-a găsit-o. Cu toate că a întrebat câţiva cunoscători în materie de istorie literară. Nu putem noi să o lămurim?

Ba da, şi încă cum!

Norocul face ca, în arhiva *Dicţionarului,* să fi intrat nu de mult un text, plin de surprize, al cunoscutului dramaturg, prozator şi, subliniem, humorist român, George Astaloş.

Textul este intitulat "Tristan Tzara, eu şi puşcăria Gărzii Naţionale din Paris":

"De necrezut dar adevărat"! Scurta evocare a existenţei lui Tristan Tzara la Paris ar merita cu prisosinţă un titlu mai alogen decât cel pe care i l-am dat, dar luat prin surprindere n-am găsit altul. Să ne imaginăm un scenariu demografic, susceptibil să pună în pagină populaţia Parisului şi probabilitatea elementului străin de a se stabili pe amplasamentul locuinţei unui omolog, compatriot şi pe deasupra predecesor în tainele poeziei. Spusă direct, fraza ar suna: "De douăzeci de ani, de când am părăsit cartierul vechilor hale din Paris, stabilindumă în al şaisprezecelea arondisment, locuiesc exact pe amplasamentul casei în care a trăit, a iubit şi a scris Tristan Tzara în perioada lui franceză. El locuia pe Rue de Boulainvilliers numărul 13 - eu, pe Boulainvilliers 11-13, cum e scris mare pe faţada imobilului. Cei care au vizitat vizuina mea pariziană au văzut, prin forţa căutării, eleganta placă albastră de pe zidul dinspre stradă. Sebastian Costin, de pildă, (ca să mă opresc asupra unui poet care mi-e drag de pe vremea tribulaţiilor subversive din Bucureşti), ar fi putut-o confirma.

E greu de imaginat că într-o metropolă unde, după ultimele recensăminte, ar trăi cam 8.000.000 de inşi, iar după statisticienii specializaţi în calculul populaţiei citadine în funcţie de consumul zilnic de pâine, efectivele cotidiene ale Parisului (persoanele în trecere prin oraş, turiştii etc.) s-ar ridica la 10.000.000 de inşi, doi carpato-dunăreni, strămutaţi în perioade diferite, pot locui pe aceeaşi bucată de cadastru citadin. Dar, două milioane de indivizi în plus sau în minus şi câteva tone de baghete scoase din cuptoarele brutăriilor pariziene dintr-un reflex de prevedere comercială nu schimbă nimic din aşa-zisul "hazard obiectiv" despre care vorbeau suprarealiştii de după instituţionalizarea dadaismului. Povestea locuinţei fiscale a lui Tristan Tzara şi a încrustării mele ulterioare pe amplasamentul locativ al dadaistului ridică la cub numărul locuitorilor virtuali ai Parisului în raport cu şansele dezrădăcinaţilor de a merge milimetric pe urmele confraţilor lor. Şi asta fără ca noul venit să aibă vreo idee de fosta adresă a predecesorului.

Cum am aflat că locuiesc pe vechile temelii ale lui Tzara? Tânărul eseist din generaţia '80, Petre Răileanu, care pregăteşte un doctorat la Sorbona ("Avangarda literară română a secolului al XX-lea în contextul avangardei europene"), este, fără îndoială, cel mai subtil cunoscător român al suprarealismului. Asta nu înseamnă însă că trebuia să ştie unde şi-a tricotat Tristan Tzara dadaismul din perioada pariziană şi, sesizând similitudinea adreselor, să-mi semnaleze că locuiesc pe amplasamentul imobilului în care stătuse până în anii cincizeci confratele nostru dispărut. Şi totuşi.

Într-o bună zi (în noiembrie 1994, mai exact) sună telefonul pe la opt dimineaţa (în general, nu e ora la care sunt căutat), la capătul firului fiind Răileanu. Profesorul lui, un istoric înrăit al suprarealismului (Behar), căutând ceva în corespondenţa dadaistului nostru (aflată în Biblioteca Naţională), a remarcat adresa la care îi scriau poeţii din România, a notat-o, i-a comunicat-o discipolului său şi acesta m-a sunat ca să-mi semnaleze coincidenţa. Coincidenţă, pur şi simplu, de extracţie supra realistă.

Imediat după telefonul lui Răileanu am scos un superb caiet, format mare (îmbrăcat în piele, gen "cărţile de aur" ale marilor expoziţii de pictură; îl primisem cadou cu

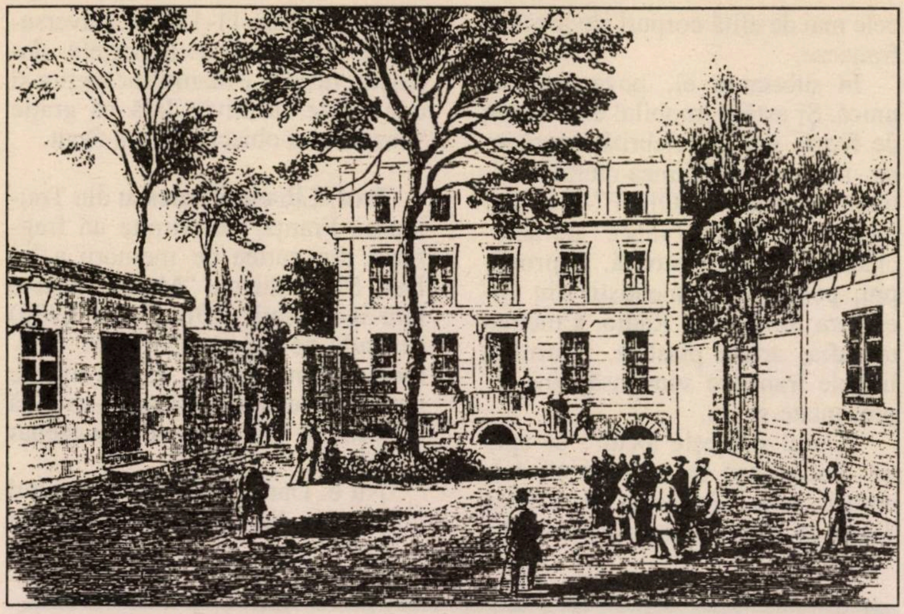

ÎNCHISOAREA GĂRZII NAȚIONALE DE PE STRADA BULAINVILLIERS DIN PARIS (NR. 13) DEVENITĂ LOCUINȚĂ DUPĂ 1865. LA ADRESĂ CITATĂ A LOCUIT TRISTAN TZARA. LA SFÂRȘITUL ANILOR 50, ZONA A FOST DEMOLATĂ, PE AMPLASAMENTUL CASEI ÎN CARE A STAT TZARA, CONSTRUINDU-SE IMOBILUL CU NUMĂRUL 11-13 ÎN CARE AZI LOCUIEȘTE SCRIITORUL GEORGE ASTALOȘ

vreo zece ani în urmă) și l-am inaugurat, notând cu lux de amănunte întâmplarea. Seara, la ora “filmului mare” de la televizor, mă sună de la București animatorul unei emisiuni nocturne a postului de radio “Contact” (sper că nu greșesc), pentru un intreviu în direct. Excitat de vestea primită de dimineață, dar și de cele câteva whisky-uri răsucite din glezna mâinii la ora la care marinarii englezi se dedau băuturii, am deturnat subiectul interviului, povestind întâmplarea cu Tzara și cu fișa de imobil din Rue de Boulainvilliers. Asta în dauna muzicologului Titus Munteanu, un vechi complice de-al meu de năstrușnicii ilicite, care își aștepta rândul în studioul postului de radio evocat.

Uimirea mea nu s-a oprit la restituirea năvalnică a veștii pe undele nocturne ale “Contactului” bucureștean. A doua zi, fiind invitat la masă de dentistul meu, Bertrand Lebeau (a cărui soție merită să obțină “Polonicul de aur” pentru minunile pe care le pritocește în marmitele din bucătărie), am povestit convivilor mei istorioara cu reședința lui Tzara. Mai ales că familia Lebeau locuiește în același imobil, la două scări de mine. Stupoare, încântare, revelații!

Bertrand Lebeau, care arvunise apartamentul de când imobilul era doar proiect arhitectural, a scos brusc albumul cu fotografii de familie, punându-mă la curent cu istoricul clădirii, el locuind în Boulainvilliers de la sfeștania clădirii. Povestea familiei Lebeau e simplă.

Proaspăt căsătoriți, entuziaști și plini de speranțe în viitorul lor conjugal, soții Lebeau au venit la fața locului și, ca și cum intuiseră că acțiunea lor va servi o cauză nobilă cândva, au făcut poze ca să le arate prietenilor lor unde vor locui peste un an, doi. Astfel, la capătul unui homar stropit cu “Blanc d'Alsace” și a unui “Sorbet de noix de coco”, urmat de o cupă de “Dom Pérignon” (șampania preferată a lui Bertrand Lebeau), tatăl gazdei, în uniformă de medic militar, și după fratele doamnei Lebeau, surprins de obiectivul fotografic în timp ce făcea “Bruderschaft” cu Boris Vian într-un bistrot din Cartierul Latin, veni și rândul faimoasei case cu numărul 13, dinaintea demolării ei de către hulpavii promotori imobiliari de la sfârșitul anilor cincizeci. Acolo trăise celebrul dadaist român!

Privind fotografiile, mă vedeam în preambulul demersului arheologic al lui Schliemann, care tot din întâmplare descoperise amplasamentul presupus al Cetății Troia, pulverizând pentru totdeauna mitul întreținut de sărmanii critici și istorici literari, potrivit căruia “cânturile” homeriene erau produsul unor ficțiuni. Dar numai utopiile se realizează, cum am spus-o undeva într-un text, pentru că, după toate aparențele și definițiile: “utopia este un proiect, aparent irealizabil” - cuvântul “aparent” punând sub semnul îndoielii natura “irealizabilă” a utopiei.

Ce înseamnă să fii un adevărat “Lebeau!” Bravul dentist, născut în orașul Troyes (departamentul “Aube”, la două ore de Paris) a adus imediat o monografie a arondismentului 16, arătându-ne mai detaliat decât se putea vedea în fotografiile făcute de el, zona în care s-a construit imobilul în care locuim.

Un mic tur de orizont asupra acestui spaţiu edilitar sistematizat în 1960 se impune. "Spaţiu", aş zice, "mitic" pentru români, fiindcă din dadaismul lui Tzara s-a inspirat Breton când a creat suprarealismul său, care, plecând din Franţa a îmbrăcat toate meridianele planetei. Şi astăzi încă mai vedem poeţi care îşi bâlbâie incontinenţa vocabulară la umbra scriiturii automate.

Imobilul poartă astăzi numărul 11-13, casa în care locuise Tzara, figurând la 13. Constructorii blocului de astăzi au cumpărat două case (pe cea de la numărul 11 şi pe cea de la 13), construind actuala clădire pe fostul lor amplasament. De unde: 11-13. Dar oricât de monumentală ar părea legenda casei din Rue de Boulainvilliers, voi încerca s-o povestesc doar în câteva fraze.

Clădirea în care a locuit Tristan Tzara se numea spre 1865 "Hôtel du Haricot" - cuvântul "hôtel" nesemnificând ceea ce semnifică astăzi, ci "casă boierească", imobil impozant. Aşadar, clădirea se numea, dacă am traduce apelativul ei în română, "Casa Fasolei". De ce a fasolei? Simplu. "Hotelul" de la numărul 13 din Rue de Boulainvilliers era puşcăria Gărzii Naţionale Franceze, unde, evident, ca în orice puşcărie cu profil cazon, fasolea era la loc de cinste în marmitele bucătăriei stabilimentului şi, prin ricoşeu, în gamelele deţinuţilor.

Puşcăria Gărzii Naţionale are istoricul ei, care, cum ne imaginăm, ştiind că Garda Naţională a fost fondată în 1792, după arestarea lui Ludovic al XIV-lea, nu-i tocmai banal. Printre deţinuţii de marcă ce s-au perindat în celulele din Boulainvilliers îi întâlnim pe Jules Goncourt (nume legat pentru totdeauna de destinul literelor din Hexagon; vezi "Le Prix Goncourt"), Francisque Sarcey sau Leconte de Lisle şi încă alte multe nume celebre din istoria Franţei şi din ierarhia militară al unuia dintre cele mai de elită corpuri ale armatei franceze.

În substanţa ei, povestea este unică. Şi astăzi imobilul este locuit de foarte multe celebrităţi pariziene, mai ales din lumea muzicii. Situată în coasta "ORTF"-ului deatunci, – "Radio France" de azi – clădirea a fost construită, în principiu, pentru instrumentiştii din Orchestra Simfonică Radio. Cinematografia, artele plastice, teatrul şi literele franceze sunt însă bine reprezentate şi ele.

"Omul sfinţeşte locul", se spune. Dacă-i aşa (şi se pare că da), atunci Jules Goncourt şi Tristan Tzara au sfinţit temeinic locul din Boulainvilliers 11-13! La aniversarea de 100 de ani de la naştere, dadaistul tuturor evaziunilor merita şi o evocare locativă. Iată că graţie "hazardului obiectiv" i s-a făcut.

Prof. Liliana Vernescu din Toulouse, Franţa, ne trimite un fragment din cartea de memorii a lui Dan M. Brătianu "Martor dintr-o ţară încătuşată" (Bucureşti, 1996) rugându-ne să precizăm dacă "Doctorul Klein" despre care vorbeşte autorul este una şi aceeaşi persoană cu d-rul A. Clain, poetul nonagenar din Haifa.

Nu e. Dar vom reproduce textul cu pricina din carte, pe de-o parte

CALENDAR

3 noiembrie s-a născut Paul Cornea (1924)

4 noiembrie s-a născut Idov Cohen (1909)

4 noiembrie s-a născut Felicia Keifa (Rollinger)

4 noiembrie s-a născut Horia Aramă (1930)

4 noiembrie s-a născut Oliver Lustig (1926)

4 noiembrie s-a născut Cella Serghi (1907)

7 noiembrie s-a născut I. A. Candrea (1872)

8 noiembrie s-a născut Olga Zaicik (1921)

9 noiembrie s-a născut Lucian Boz (1908)

10 noiembrie s-a născut Ştefan Cazimir (1932)

10 noiembrie s-a născut Carol Isac (1929)

10 noiembrie a murit Al. Jar (1988)

11 noiembrie s-a născut M. Davidoglu (1910)

11 noiembrie a murit Ion Trivale (1916)

12 noiembrie s-a născut Mircea Schrager-Costin (1918)

14 noiembrie s-a născut B. Fundoianu (1898)

15 noiembrie s-a născut George Bar-On (1915)

16 noiembrie s-a născut S. Iacobson (1916)

16 noiembrie s-a născut A. Clain (1907)

17 noiembrie a murit Gh. (Babu) Ursu (1985)

18 noiembrie s-a născut Aurel Felea (1920)

18 noiembrie s-a născut Isaia Iancovici (1914)

19 noiembrie s-a născut Marcel Breslaşu (1903)

20 noiembrie s-a născut Al. Jar (1911)

22 noiembrie s-a născut Leon Sărăţeanu (1919)

23 noiembrie a murit Ury Benador (1971)

25 noiembrie a murit prof. univ. Emil Boldan (1997)

26 noiembrie a murit Valentin Silvestru (1996)

27 noiembrie s-a născut Nina Cassian (1924)

27 noiembrie a murit George Almosnino (1995)

30 noiembrie s-a născut Dr. Steuerman-Rodion (1872)

30 noiembrie s-a născut Şlomo Fridental (1908)

30 noiembrie a murit Sebastian Costin (1997) fiindcă ni se pare demn de interes şi, pe de altă parte, pentru că - cine ştie? - vreun cititor de-al nostru ne va ajuta să aflăm mai mult în legătură cu numitul Klein.

«Într-una din celulele reduitului de la Jilava, unde stăteam îngrămădiţi unii peste alţii, am făcut cunoştinţă cu doctorul Klein. Aşa cum arată numele său era evreu, dar pot spune că aş dori ca mulţi creştini să se poarte aşa cum a făcut-o el. Nu voi da decât un exemplu.

Se afla printre noi un tânăr de vreo 25 de ani, Alexiu, care făcea parte din tineretul naţional-ţărănist. Fusese maltratat în aşa hal, încât îşi pierduse minţile şi nu mai putea să se ţină în picioare, avându-le paralizate. Făcea pe el şi răspândea un miros îngrozitor. Mânca direct din gamelă, ca un animal.

Singurul om care l-a îngrijit a fost doctorul Klein. I-a dat să mănânce ca unui copil. Îi spăla rufele, hainele, aproape în fiecare zi. Îl ajuta să se urce pe prici şi îl acoperea, căci sărmanul Alexiu nu o putea face de loc şi se întindea pur şi simplu pe beton pentru a dormi. Doctorul Klein încerca să vorbească cu el şi a reuşit chiar să-l facă să râdă.

Doctorul Klein a fost singurul deţinut care, eliberat mult înaintea mea, a avut curajul să-mi viziteze familia. A arătat soţiei mele şi fiicelor mele o pereche de ciorapi pe care o tricotasem pentru dânsul şi a fost primul care să dea veşti despre mine, după mai mult de şapte ani de puşcărie, în timpul cărora ai mei nu avuseseră nici o veste.

În tramvai

- Domnule, spuneţi-i băiatului dvs. să plece cu căţelul de lângă mine. Simt deja cum mi se urcă un purice pe picior.

- Neluţu, pleacă de acolo cu Piki; doamna are purici.

Culeasă de Ludy Borstein,
Tel Aviv

Când am fost eliberat, în 1965, l-am revăzut pe doctorul Klein, la Constanţa. Era cu soţia lui, care-l aşteptase. Rămăsese acelaşi om simplu, natural şi modest. Îşi exercita profesiunea cu devotament şi abnegaţie. Când i-am reamintit ceea ce făcuse pentru Alexiu şi pentru mine, mi-a răspuns simplu: "La urma urmei, suntem oameni!" Din nefericire nu sunt mulţi ca dânsul».

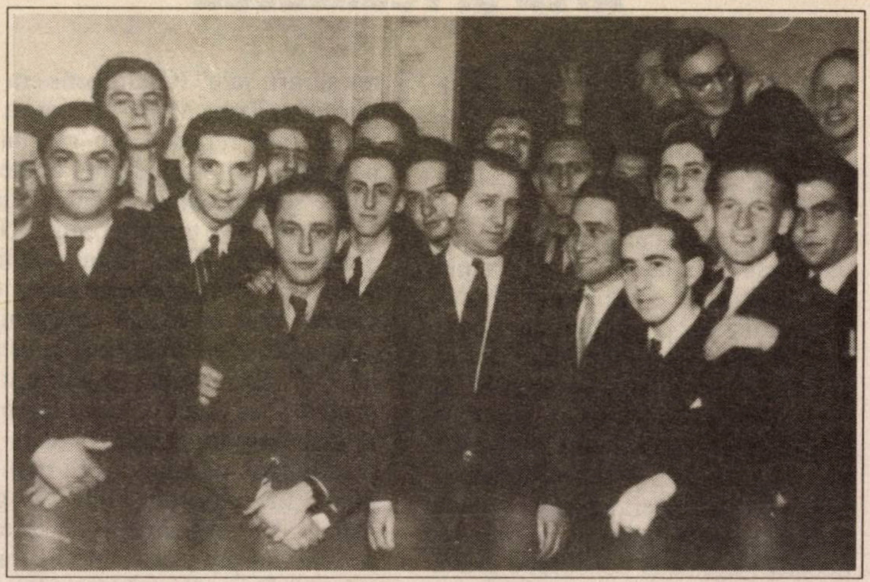

Unde sunteţi, băieţi?
Răspundeţi colegului vostru de bancă, elevul Haber Sergiu

Sergiu Holban (Haber), Şos. Mihai Bravu 85-93, bloc C 16, Scara A, apt. 31, Bucureşti, sector II:

«Sunt un pensionar (73 ani) de peste mări şi ţări, care în anii 1996-1997 a primit de la un cunoscut din Israel mai multe exemplare din revista "Minimum". Le-am citit (unele chiar de două ori) cu deosebit interes şi mare plăcere.

Deoarece am citit în revista "Minimum" fragmente din Jurnalul lui M. Sebastian (înainte de a citi volumul la mica bibliotecă a Comunităţii Evreilor din Bucureşti), vă trimit o fotografie inedită din iulie 1944: Prof. M. Sebastian împreună cu foştii săi elevi de la Liceul "Cultura B" din Bucureşti, absolvenţi ai examenului de bacalaureat.

Dacă te uiţi la cei pozaţi parcă nici nu-ţi vine să crezi că sunt supravieţuitorii unei perioade deosebit de grele (război, bombardamente aeriene, muncă obligatorie 8 ore pe zi, cursuri zilnice de pregătire pentru bacalaureat şi alte situaţii decurgând din legile rasiste...).

Dintre cei fotografiaţi, doar doi mai suntem în România; ceilalţi probabil în Israel, SUA, Canada, Franţa sau... undeva sus.

În 1999 se împlinesc 55 de ani de existenţă a... fotografiei. Dacă veţi considera că este interesantă pentru revista "Minimum" şi că o puteţi reproduce, v-aş da adresa şi o rugăminte. Să adăugaţi APELUL meu pentru organizarea în Israel, în 1999, a unei întâlniri a supravieţuitorilor... după 55 de ani. Este o dorinţă şi un vis care pot fi realizate!»

●

Din cauza abundenţei de material la "Poşta Dicţionarului", continuarea textului despre Moses Gaster se amână pentru numărul viitor.

I. E. CAMPUS

Arta şi realitatea

S-au împlinit 60 de ani de la apariţia, în 1936, la Amsterdam, în limba germană, a romanului “Mephisto” de Klaus Mann.

Istoria publicării acestei cărţi merită să fi reţinută. Ea reprezintă un caz tipic de conflict între libertatea artistică şi dreptul la libera dezvoltare a personalităţii. Peter Gorski, moştenitorul actorului, şi Intendentului general al teatrelor sub regimul nazist, Gustav Gründgens, au depus o plângere la tribunalul federal, cerând interzicerea publicării romanului Mephisto, deoarece acesta ar constitui o gravă atingere a onoarei răposatului actor: “Un pamflet defăimător sub formă romanescă”. De atunci, din 1964 şi până în 1971, şapte ani de procese nesfârşite. În 1971, Curtea supremă federală a confirmat verdictul din 1966 care interzicea publicarea operei. Abia în 1980 apare, şi înregistrează un deosebit succes de public, o primă reeditare pe teritoriul Republicii Federale Germane.

Un adevărat scandal. Justificarea formală o constituie aşa-zisa lezare a drepturilor personale, a onoarei unei persoane reale. Curios este faptul că tribunalul german recunoaşte calitatea artistică a operei incriminate, dar socoteşte că libertatea artistică nu este nelimitată şi că se opreşte acolo unde vine în conflict cu interesul unei persoane concrete care a servit ca punct de plecare pentru crearea personajului literar, Hendrik Höfgen. Mie unuia, o atare poziţie mi se pare inacceptabilă.

E drept că Gustav Gründgens l–a inspirat pe Klaus Mann în crearea eroului din roman. Dar nu e vorba, aşa cum susţine acuzarea, de “răzbunarea personală a unui frate orbit de furie şi zguduit de resentimente, care vede atinsă onoarea surorii sale” (Gründgens era căsătorit cu Erika Mann, de care a divorţat însă repede). Nu răzbunare personală, ci crearea unei opere literare semnificative urmărea Klaus Mann. În “The turning point” (New York, 1942) Klaus Mann explica: “Vedeam în ex-cumnatul meu trădătorul prin excelenţă, întruchiparea macabră a corupţiei şi cinismului (...). Socoteam (...) necesar să prezint şi să analizez tipul abject al intelectualului trădător, care îşi prostituiază talentul...”. Şi mai explicit, în ediţia din 1948, în germană, "Der Wendepunkt": “Merita să scriu despre o astfel de figură un roman? Da, căci actorul *(der Komödiant)* devine exponentul, simbolul unui regim esenţialmente actoricesc, profund neadevărat, nereal. Mimul triumfa în statul mincinoşilor şi prefăcuţilor”.

De altfel, dintr-o scrisoare a scriitorului A. Kesten către Klaus Mann (Amsterdam, 15 nov. 1935), rezultă clar că nici măcar nu a fost ideea lui Klaus Mann, ci că el i-a sugerat să scrie un roman în care să folosească elemente din viaţa intendentului Gründgens şi a actorului comunist Otto Hans, ucis de hitlerişti.

Pentru a evita interpretări realist-biografice, scriitorul a ţinut să noteze la sfârşitul romanului: “Toate persoanele din această carte reprezintă tipuri, nu portrete. K.M.”.

E, de altfel, ceea ce nu a încetat să repete de-a lungul anilor, până la moartea sa tragică. Nouă zile înainte de a se sinucide, scrie editorului vest-german Jacobi, care îl anunţase că a hotărât să renunţe la publicarea romanului “Mephisto”: “Asta e, într-adevăr, logică! Şi curaj civil! Şi respectare de contract! Nu ştiu ce mă izbeşte mai mult: josnicia atitudinii, sau naivitatea cu care o recunoşti (....). Numai să nu riscăm nimic. Întotdeauna cu Puterea! Să înotăm în sensul curentului! Doar se ştie încotro duce: tocmai spre acele lagăre de concentrare, despre care, ulterior, poţi pretinde că nu ai ştiut nimic”.

❖

În ciuda asemănărilor cu oameni şi fapte reale, „Mephisto” nu este o scriere documentară. Şi nici măcar un roman cu cheie. Într-o telegramă adresată redacţiei publicaţiei *Pariser Tageblatt,* care găsise cu cale să anunţe publicarea în paginile ei a romanului Mephisto sub titlul de senzaţie “Un roman cu cheie”, Klaus Mann protestează: «Un roman cu cheie? (...) Trebuie să protestez (...) Mă văd nevoit să declar solemn. Nu mi-am propus să povestesc istoria vieţii unui om anumit când am scris “Mephisto, Romanul unei cariere”! Mi-am propus să zugrăvesc un tip şi, o dată cu el, diferitele medii (...), premizele sociologice şi spirituale care, ele abia, au făcut posibilă o asemenea ascensiune. (...) Am decăzut oare aşa de profund încât să scriu romane despre persoane particulare?»

Klaus Mann are dreptate. Romanul său nu este şi nu trebuie privit ca un roman cu cheie. Ar fi nu numai inexact, ci şi incorect. Ar fi o nemeritată înjosire a artei sale. Dacă avem să reproşăm ceva romanului „Mephisto” astăzi, la şaizeci de ani de la apariţia lui, nu ar fi în nici un caz faptul că a preluat elemente din realitatea concretă a epocii şi că şi-a permis să schimbe fapte, să invente altele, să îngroaşe liniile, aşa cum îi cerea viziunea lui istorică. Cine mai ştie astăzi ceva despre actorul Gründgens? Pe cine îl mai interesează dacă a fost în realitate atât de cinic, egoist şi ambiţios, încât să trădeze pentru a-şi continua ascensiunea carieristă? Pe cine îl interesează dacă autorul a inventat scenele degradante care prezintă relaţiile masochiste cu negresa Juliette, de care se descotoroseşte, în cele din urmă, dând-o pe mâna naziştilor?

Ceea ce îi putem reproşa romanului este alunecarea, pe alocuri, spre jurnalism ieftin, deşi sincer, în condamnarea regimului nazist, în fraze juste dar declarative. Uneori, Klaus Mann crede că îi este îngăduit să adopte un ton subiectiv, direct. Izbucneşte într-o jelanie patetică, neconvingătoare: “Vai *(Wehe),* cerul asupra acestei ţări a devenit întunecat (...) Vai, această ţară este murdărită (...) Minciuna împuţită îşi arogă puterea în această ţară...”. Tot astfel atunci când deplânge soarta amară a nazistului mărunt, dezamăgit de realitatea josnică a noului regim hitlerist: “Eşti pierdut, sărmane tânăr Hans Miklas! După atâtea eforturi, după atâta credinţă irosită”.

Mult mai reuşită, pentru că păstrându-se în plan artistic, deşi cu exagerări caricaturale, este prezentarea unor fruntaşi nazişti. Colosul de carne şi auto-satisfacţie, mereu binedispusul Ministru al aviaţiei şi Preşedinte al consiliului de miniştri, care-l adopta, ca pe un căţel de casă, pe Hendrik Höfgen, linguşitorul iscusit şi inegalabilul interpret al rolului Mephisto în Faust al lui Goethe. Sau, concurentul mai puţin norocos al „Grăsunului”, vicleanul ministru al propagandei.

Şi alte personaje sunt bine creionate: Barbara cea bună şi pură, soţia, câtăva vreme, a lui Hendrik, trădând totul ca să facă carieră împreună cu acesta, dându-se bine cu naziştii. Minunata actriţă cu sânge evreiesc, sclipitoare de inteligenţă şi plină de talent, care, pentru a-şi rămâne credincioasă, se exilează de bunăvoie, etc., etc.

Dar marea realizare artistică este figura eroului principal, actorul Hendrik Höfgen. Ambiţios şi tiranic, îşi croieşte drum mai sus, tot mai sus, exploatându-şi cu pricepere talentul mijlociu. Marea lui calitate este aptitudinea cameleonică de a împrumuta, pe scenă şi în viaţa reală, orice formă, forma care să-i asigure succesul în condiţiile date. Unica lui preocupare: cariera. Cu înclinaţii comuniste la început, devine apoi un protejat al regimului nazist: Atotputernicul intendent al teatrelor, favoritul “Grăsunului”.

Marele merit al autorului este de a fi ştiut să-l prezinte ca o chintesenţă a întregului regim hitlerist bazat pe minciună şi dictatură, de a-l fi prezentat totodată şi în tragedia lui burlescă, şi în omeneasca lui slăbiciune. Artistul care îşi prostituează talentul pentru a face carieră.

Nu este o fantoşă caricaturală, ci un om complex. Cu anumite elemente oarecum pozitive. Încearcă să-l salveze pe prietenul de odinioară, comunistul Otto şi, după ce hitleriştii îl ucid în torturile “interogatoriului”, îşi linişteşte conştiinţa, ieftin, trimiţând mamei celui ucis o sumă de bani pentru piatra funerară. De asemenea, îşi ia arta în serios. Impresionante sunt paginile în care autorul înfăţişează amănunţit cum interpretează Hendrik rolul lui Mephisto. Deşi are succes şi e lăudat ditirambic pentru interpretarea lui Hamlet, rămâne conştient că a eşuat şi suferă realmente de acest eşec artistic. Nu mai ştii sigur dacă, la el, se poate vorbi de adevărata dragoste pentru artă, sau, în fond, ne aflăm numai în faţa unei versiuni cameleonice a dragostei de carieră.

Hendrik este artistul care nu a fost capabil să reziste ispitei pe care o prezintă Puterea. Actor cameleonic, simbol al prefăcătoriei. Uman. Şi totuşi odios. Esenţialmente odios. “Încuiat în ambiţia lui ca într-o închisoare”.

RESTAURANTUL ROMÂNESC

„LA GETTA”

Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
"LONDON MINISTORE"
Tel. 03-6959843
Vă invită să gustaţi renumitele produse
ale bucătăriei româneşti
şi toate specialităţile la grătar,
într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.

JOI, VINERI ŞI SÂMBĂTĂ SEARA
Program muzical cu renumita cântăreaţă din România

Mariana Lungu

Un program special
de muzică românească şi internaţională
DANS – ANTREN – VOIE BUNĂ

●

PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
AŞTEPTĂM CU PLĂCERE SĂ NE VIZITAŢI

Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prânz
până la miezul nopţii

PRIMIM LA REDACŢIE

●CĂRŢI ●REVISTE ●ŞI ●SCÂNTEIERI ●DE●GENIU ●

- **Antologie**
- **Un roman satiric**
- **Saşa Muşat, aşa cum l-a cunoscut Eddy Reichman**
- **Regizorul care-a devenit scriitor**
- **O pictoriţă**
- **Întâlnirile Adinei Darian**

SCRIITORI ISRAELIENI DE LIMBĂ ROMÂNĂ: Proză, teatru, eseu

(Antologie de George Bălăiţă)
Ediţie bilingvă română şi engleză
Carte tipărită cu sprijinul
Guvernului Român
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1998

Mai întâi a fost antologia poeţilor ("Arborele memoriei", Buc., 1997), antologia vestită şi cu scandal, intrată în istoria literaturii prin ideea cu totul originală de a împărţi poeţii în două categorii, ca la fotbal: divizia A, divizia B.

De data aceasta - slavă Domnului! - prozatorii, dramaturgii şi eseiştii cuprinşi în volum n-au mai fost puşi pe căprării de valoare ci se află, cu toţii, în aceeaşi clasă: scriitori. Scriitori, pur şi simplu. Întâlnim astfel în pagini prozatori ca (în ordine alfabetică) I. Avian, Mirel Brateş, L. Bruckstein, Z. B. Chaïm, Virgil Duda, Mariana Juster, Felicia Keifa, Tania Lovinescu, M. Mircu, G. Mosari, Liana Maxy, I. Petran, I. Schechter, Al. Sever, M. Săucan, etc., etc.; autori dramatici ca I. Atlas, N. Horodniceanu, etc., eseişti ca Gina Sebastian Alcalay, I.E.Campus, E. Luca, A. Strihan, etc. Textele alese sunt precedate, aşa cum se cuvine, de scurte note bio-bibliografice, ajutându-l pe cititorul din România să ia cunoştinţă de cartea de vizită a autorilor antologaţi. Din păcate, lipsesc fotografiile (sau portretele) de rigoare, ceea ce-l împiedică pe acelaşi cititor să afle cum arată la faţă condeierii strânşi în volum.

...Şi tot din păcate lipsesc şi câţiva scriitori cu talent şi operă, cărora li s-ar fi cuvenit un loc în această generoasă antologie unde dai peste persoane, altfel cumsecade, dar care n-au scos la viaţa lor nici măcar un volum. Nu ştim ce material i-a fost pus la dispoziţie admirabilului romancier George Bălăiţă (care, în paranteză fie spus, publică - în chip de prefaţă - un emoţionant text despre sentimentele sale la adresa naţiunii evreieşti) şi nici nu ştim ce anume ştie el despre mişcarea literară de pe-aici, însă antologia suferă (ca şi aceea precedentă, de poezie) de câteva absenţe nemotivate şi nemotivabile: un Idov Cohen, un Mark (şi Sidonia) Sidon, un Sadi Rudeanu, o Getta Berghoff, precum şi un Leon Volovici, sau Ileana Vrancea, nu mai puţin «eseişti» decât alţii, etc., etc., şi-ar fi avut locul, fără discuţie, în antologia de faţă.

(M. Rafael)

I. AVIAN «Iţic, tu n-ai dreptate!»

Roman satiric
Coperta: Daniel Nicolescu
Ed. Eminescu, Bucureşti, 1998

Paginile intitulate "Balagan", publicate (prea rar, pe gustul meu) în ediţiile de vineri ale ziarului "Ultima Oră" din Tel Aviv, îmi făcuseră cunoştinţă, la vremea lor, cu un autentic scriitor de satiră şi humor, ale cărui texte erau redactate scurt, dur, la ordinea fierbinte a zilei, cu un tăiş de brici parcă în loc de condei, uneori chiar muiat în venin, pentru ca victima - de obicei instituţie de stat sau particulară - să nici nu mai poată ofta.

De aceea, surpriza mea de a descoperi un cu totul alt I. Avian în paginile volumului "Iţic, tu n-ai dreptate!" a fost totală.

Desigur, inginerul I. Avian rămâne ceea ce a fost şi până acum: în primul rând, un autor de satiră şi humor căruia cu greu i s-ar potrivi o pereche. Dar dezvăluirea - aproape naivă, aş zice, chiar inconştientă - a talentului de a mânui cu atâta dexteritate infinitele faţete şi posibilităţi ale vastului capitol de scriere satirico-humoristică, au fost pentru mine ceva cu totul neaşteptat. Atât de neaşteptat încât - după o primă lectură pe nerăsuflate - am reluat cartea la numai două zile mai târziu, fără a o putea lăsa din mână nici de data aceasta.

I. Avian abordează aci subiecte legate de amintiri mai mult sau mai puţin dureroase pentru noi toţi. Humorul lui - atât de ascuţit într-o societate în care libertatea de expresie nu-i mai este interzisă - devine, în paginile cărţii, uneori de o nostalgie tragică, alteori înfricoşat, deseori stăpânit de nevoia instinctivă de a apăra şi a mai salva ce se mai poate din felul de gândire al unui om ce s-a născut pe meleaguri greşite din punct de vedere istoric.

Eroul principal, ziarist ca şi autorul, la fel de talentat şi preţuit de publicul său cititor, necontestat - lucru rarisim! - de către autorităţi şi "linii de gândire" impuse, îşi deapănă odiseea jumătăţii de viaţă petrecută altundeva decât în patria strămoşilor săi. Din această odisee fac parte diferite ipostaze în care se află implicat la un moment dat, mai mult fără decât cu voia lui, - ipostaze care descriu diferitele aspecte, mai mult sau mai puţin absurde, ale dictaturii comuniste practicate în România ultimilor 40-50 de ani, conform lozincii locotenentului de securitate Turturică ("Braţele muncitorului construiesc socialismul, pumnii lui Turturică îl consolidează") şi din care eroul, îmbolnăvit treptat, ca noi toţi, de frică (citez: "frustrat a fost, nemulţumit desigur, suspectat şi hărţuit bineînţeles. Dar a tăcut. Uneori a crâcnit, cu jumătate de glas sau poate numai pe sfert (...) ţinând seama că se încadra şi în statutul cenuşiu şi elastic de evreu", iese de fiecare dată numai pentru că nu şi-a pierdut nici stăpânirea inteligentă de sine, nici simţul humorului. Un humor potolit, blând, uneori chiar duios, adeseori făcând pe prostul...

Un humor cu care nu eram obişnuită la I. Avian, superlativ prin arta de a-l grada... ingínereşte.

(Claudia Rosenstreich)

EDGAR REICHMAN
«Denunţătorul»

Roman
În româneşte de Adriana Fianu
Coperta A. Poch
Ed. Hasefer, Bucureşti, 1998

Un roman scris la persoana I-a. Naratorul, Arie Goldman, este un gazetar venit din România în anii '50 şi aterizat într-o redacţie de ziar parizian. Într-o zi, o zi ca oricare alta, indiferentă, plicticoasă, goală, omul nostru parcurgea distrat un număr din "Informaţia Bucureştiului" (căci ce-l pasionează întâi şi-ntâi pe-un Goldman - alias Reichman - la Paris sau la Tel Aviv? Noutăţile de la Bucureşti). Când, deodată, ochii lui căzură peste ceva care-l făcu să sară de pe scaun.

«Brusc, m-am crezut victima unei iluzii. M-am uitat mai atent. Între cele două coloane ale unui program de spectacole şi un reportaj despre întrecerea socialistă la uzinele Lenin, sub un titlu cu litere mari JEFUITORII BUNULUI PUBLIC AU CĂPĂTAT PEDEAPSA MERITATĂ, ieşeau în evidenţă numele lui Saşa Weinberg, al lui Simon şi al Nataliei Trost, vechii mei prieteni.

"Ancheta întreprinsă de organele miliţiei şi ale securităţii a dus la descoperirea şi la arestarea criminalilor care au atacat şi jefuit maşina Băncii de Stat. Procesul a avut loc la Tribunalul de urgenţă al raionului Întâi Mai: Pedeapsa cu moartea a fost pronunţată împotriva numiţilor Saşa Weinberg, Simon şi Natalia Trost. Sentinţa aspră dar meritată a fost executată".

Am tradus noutatea aproape automat şi am pus-o în mapa d-rei Mesnard.

- N-am timp, a mormăit, nu vezi că sunt ocupată cu anunţurile mele? Poate la începutul după-amiezii, dacă... Pentru cât mă plătesc...

Era de fapt, bătrână, urâtă şi prost plătită.

Am recitit de mai multe ori noutatea, căutând dincolo de cuvinte o lămurire, un semn.

"Pedeapsa cu moartea împotriva numitului Saşa Weinberg..." şi două rânduri mai jos: "Sentinţa aspră dar meritată a fost executată".

Maşinile de scris pârâiau, zgomotul foarfecelor lui Şapoşnikov - el făcea punerea în pagină atunci - însoţea cuvintele "aşa, bine", "aşa, bine" spuse de Christina Wormser, agăţată de telefon. Era tânără, drăguţă şi de asemeni prost plătită.

Am prânzit singur la cafeneaua mică din colţ. O ploaie fină uda geamurile. Cum să-mi închipui că Saşa pusese în practică nebunescul său proiect de hold-up? Întotdeauna crezusem, când eram la Bucureşti, că e vorba de o bravadă... Sau cel mult, de tentativa unui turnător; credeam că Saşa vrea să mă încerce şi asta mă măgulea. Faptul că se ocupa de mine, provocându-mă, îmi dădea o dimensiune în plus, eroică, îmbogăţindu-mă».

Cititorul lui *Minimum* îşi aminteşte desigur de articolele, reportajele, mărturiile şi părerile - ce nu o dată se băteau cap în cap - în legătură cu faimoasa "Bandă a lui Ioanid". Aceasta pusese la cale un *hold-up* ce făcuse să vuiască tot Bucureştiul, atacând o furgonetă cu bani a Băncii Naţionale. Şi, aşa cum s-a înţeles, «Denunţătorul» vorbeşte despre această incredibilă şi memorabilă *afacere;* mai mult decât atâta, trebuie spus că Edgar Reichman este primul (şi până la ora asta, singurul!) scriitor care s-a încumetat să dedice o carte faptului comis de fraţii Ioanid, Saşa Muşat, H. Obedeanu, soţii Sevianu, şi plătit de cei mai mulţi dintre ei cu plutonul de execuţie.

Dar, atenţie! Nu avem de-a face cu o scriere documentară (scriere care, încă, se lasă aşteptată) şi nici cu o "povestire romanţată". «Denunţătorul» este un amestec de fapte reale şi ficţiune, axat pe persoana (ba chiar personalitatea) lui Saşa Muşat, omul pe care Edgar Reichman îl cunoscuse îndeaproape şi care îl fascinase.

Cu acest portret ce dovedeşte mari însuşiri de analist, Reichman (n. 1929) a debutat ca romancier pe malurile Senei. Iar debutul fu norocos. Au urmat alte cărţi, între care "Întâlnirea de la Kronstadt", câteva premii literare de prestigiu, precum şi o carieră strălucită de cronicar la "Le Monde" şi "L'Arche", făcând din Edgar Reichman una din figurile de prim plan ale *tribului* cultural.

ERICH NUSSBAUM
«Între Yalta şi Malta»

Ed. Helicon, Bucureşti, 1998

O carte plină de surprize.

Mai întâi, după titlu, s-ar zice că avem de-a face cu un studiu politic (sau politologic, cum îi zice acuma, ca să sune mai ştiinţific). Dar nu e aşa. Ba chiar dimpotrivă. "Între ş.a.m.d." este un roman. Mai precis, un roman satiric. Asta ar fi prima surpriză.

Pe urmă, Erich Nussbaum (n. 1934) ne este cunoscut nouă, de ani şi decenii, ca regizor de film documentar, membru al generaţiei Mirel Ilieşiu, pilon al studioului "Alexandru Sahia", autor a peste 170 de pelicule scurte dar cuprinzătoare, care lui i-au adus un premiu la Festivalul de la Veneţia, iar "Sahiei" nu puţină glorie. Acum însă el a schimbat pentru întâiaşi dată nu brazda-n călimară, cum ar fi spus Arghezi, ci camera de luat vederi cu pixul, făcând în loc de un film nou şi aşteptat de toţi, un roman neaşteptat de nimenea. Aceasta ar fi a doua surpriză.

După aceea, când tu erai convins că Nussbaum va înfăţişa, ca mulţi alţii în aceste zile, drama trăită de el, de ai lui şi de ţară în anii numiţi ai ceauşismului, citind cartea te trezeşti că eroul principal al povestirii nu este nici un regizor chinuit, nici un *şef* ocupat până peste cap cu torturarea băieţilor de la Studioul Sahia... ci un câine. Un câine trăind împreună cu stăpânul său, pe strada Urmuz (carevasăzică absurdul) din Bucureşti şi având de-a face necontenit cu temuta organizaţie numită Hingheritatea. Aceasta este a treia surpriză.

În fine, după ce te-ai dezmeticit şi te-ai lămurit că “Între Yalta şi Malta” este o parabolă pe marginea *epocii,* mergi mai departe cu lectura şi dai la fiece pas de originalitate, de imaginaţie debordantă, de observaţii inteligente, de humor dar şi de amărăciune (păi, cum altfel?), de un mânuitor cult al condeiului, adică, pe scurt, de un scriitor, de un nou scriitor. Aceasta ar fi cea de-a patra surpriză şi cea mai importantă.

MARGARETA SPĂTARU-COVER
Album
Texte de Maia Cristea - Vieru,
Denis Wepman, Radu Bogdan,
Gheorghe Şaru
Canada, 1998

S-a născut la Bucureşti în 1947. A învăţat pictura la Institutul de Arte Plastice. A emigrat, împreună cu părinţii, la Toronto, în Canada. Aici şi-a continuat cariera, deschizând un Studio în 1980 şi expunând (cu succes) în numeroase oraşe de pe glob.

A expus la Tel Aviv, şi Atena, la Viena, în Florida SUA, la New York şi Montréal şi, bineînţeles, la Toronto, unde se impusese printre artiştii de seamă ai metropolei.

A făcut scenografie pentru televiziune. A predat pictura la “Centennial College” din Toronto. Şi a murit, tragic, înainte de vreme, în 1996.

Albumul de faţă, bine venit şi cu gust alcătuit, cuprinzând o selecţie din lucrările sale, dă o idee despre talentul Margaretei Spătaru-Cover. Şi confirmă întru totul cuvintele din prefaţa semnată de Maia Cristea-Vieru:

«Atelierul Margaretei Spătaru-Cover, "Studioul M" cum era cunoscut de iubitorii de autentică artă din oraşul Toronto, era un colţ de paradis unde te întâmpina în primul rând ea, o fiinţă fermecătoare, de un contagios entuziasm creator, făcându-şi o adevărată evlavie din munca ei de artist plastic.

Am văzut în săli şi centre expoziţionale mari, mai multe expoziţii ale Margaretei, expoziţii personale sau de grup, unde lucrările ei erau întotdeauna remarcate nu numai pentru linia sigură a desenului, pentru profunzimile ideatice, pentru sensurile lor umane, dar şi pentru acea desăvârşită artă a îmbinării culorilor, fiind socotită, pe drept cuvânt, o mare şi originală coloristă.

Fostul ei profesor, binecunoscutul artist Gh. Şaru, care i-a urmărit evoluţia, spunea: “Printr-o întâmplare fericită am expus împreună - profesor şi elevă - la New York în anul 1989. Lucrările Margaretei au atras atenţia criticilor de artă prin viziunea originală a cosmosului, prin surprinzătoarea forţă coloristică, aievea unor incandescenţe astrale... Îndrăgostită de culoare - pe care o consideră suprema calitate a picturii, aidoma melodiei în ansamblul muzical, Margareta mărturisea că ar dori să cânte prin culoare precum cântă privighetoarea Oda Bucuriei”.

Deşi o preocupase şi în alte etape, în ultimii ani ai vieţii sale a fost preocupată de portret, pentru că îl socotea, cu dreptate, piatra de încercare pentru arta oricărui creator. Nu de mult, au fost expuse, în eleganta sală de la Robarts Library a Universităţii din Toronto, şase inspirate portrete, în cadrul unei expoziţii colective. Tablourile ofereau vizitatorului reale emoţii estetice şi afective, ele fiind stilizări diafane ale unor chipuri de românce purtând năframă din flori şi petale cu irizări de auriu şi brun, căci aşa trăiau în imaginaţia artistei copilele la horă în Maramureşul vizitat cu numai un an înaintea prematurului ei sfârşit.

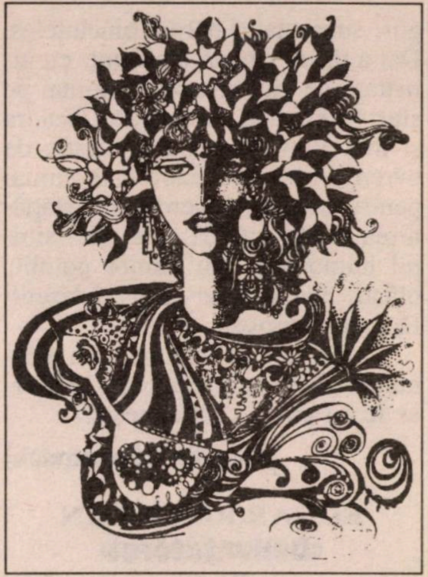
"Primăvara"

Deosebit de reuşite şi într-o manieră cu totul personală sunt cele două portrete ale unor prietene, aflate în posesia acestora, unul în Statele Unite, altul în Canada, în localitatea Susan Marie.

Plănuia să realizeze alte câteva, dar timpul nu a mai avut răbdare».

ADINA DARIAN
«Întâlniri seducătoare»
Coperta: Ioana Statie
Ed. Silex, Bucureşti, 1998

Cronicar (sau cronicară) la reviste de mâna-ntâia ca “Cinema”, “Contemporanul”, “România literară”, autoarea câtorva cărţi precum “Free Cinema - Furioşii filmului britanic” (1970), “Mirajul statuetei de aur - Oscar” (1985), “Lumea noastră şi filmele ei” (1990), care au propulsat-o printre comentatorii de soi ai marelui ecran, Adina Darian s-a dovedit a fi şi un excelent “om de interview-uri”. La Cannes, la Veneţia, la Acapulco sau la alte festivaluri cu nume magic, ea a abordat câteva staruri mondiale, cerându-le să iasă o clipă din piscina hotelului, pentru a răspunde la nişte întrebări. Şi cum să refuzi o femeie frumoasă, elegantă, şi care, în plus, te ia cu duhul blândeţii? Rezultatul: această carte unde întâlneşti la un loc, ca la o recepţie hollywoodiană, pe Kirk Douglas şi Marina Vlady, pe Roger Moore şi Fellini, pe Hitchcock şi Ingrid Bergman, pe Jean Renoir, Robert Redford ş.a.m.d.

Pentru noi, care trăim de vreo doi ani de zile sub semnul lui Mihail Sebastian şi al «Jurnalului» său, o însemnătate deosebită prezintă convorbirea Adinei Darian cu autorii peliculei franco-române "Steaua fără nume", din 1965.

Extrase:

"Regia este o meserie ca oricare alta" - îmi spune Henri Colpi, " se învaţă, se exersează sau nu se exersează şi atunci «îţi ieşi din mână». Mărturisesc că începutul este greu."

"Ca orice început".

"Da, dar în special, când, ca mine, te afli după trei ani de pauză. Continuitatea este o condiţie esenţială. Ca şi olarul care va rotunji o a treia oală mai bine decât pe prima, aşa s-au petrecut lucrurile şi cu mine în aceste prime trei zile de filmare, după care, din cauza vremii, am întrerupt lucrul."

- "Bine, dar aveţi un timp splendid, e soare".

- "Da, dar de data asta aşteptăm norii".

S-ar părea că soarele nu ocroteşte pe cineaşti, este mereu în contratimp.

Venirea norilor este aşteptată de toată echipa... De Aurel Samson - care va semna imaginea filmului, de Ion Oroveanu - scenografia, de Pia Oroveanu - costumele, de actorii francezi şi români care vor anima personajele lui Mihail Sebastian: Marina Vlady (Mona), Claude Rich (Miroiu), Marcel Anghelescu (şeful de gară), Grigore Vasiliu Birlic (profesorul Udrea), Eugenia Popovici (D-ra Cucu), Cristea Avram (Grig).

Vrăjitoarea, prinţesa de Clèves, Catherine Dupré din "Cauze drepte", Odile din "Climate", sunt tot atâtea pseudonime pentru aceeaşi Marina Vlady care te întâmpină cu modestie, dar şi cu aerul de vedetă, dublat de un surâs copine, care se suprapune unei priviri insinuante, pătrunzătoare, de o misterioasă poezie."

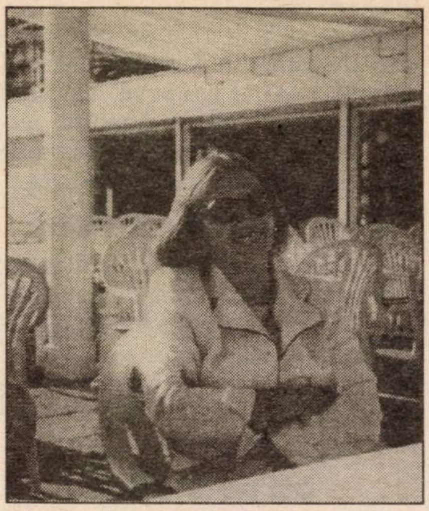

Adina Darian. Cannes 1997

"Aţi văzut vreun film românesc?"

"Harap Alb (de Gopo), la Moscova. Mi-a plăcut foarte mult. Este un basm modern, dacă pot spune aşa, în concepţie, în care căutarea imaginii, a decorului şi viziunea regizorală i-au dat o stranie poezie. Iar la Moscova, în tonalitatea monocromă a festivalului, a adus o pată de culoare şi prospeţime."

"Şi rolul Monei?"

"Nu îmi place să vorbesc despre un rol înainte de a începe să filmez. Deseori concepţia despre un personaj se modifică pe parcurs, unele gesturi adaugă intenţii noi, altele sunt lăsate în penumbră şi numai la sfârşit poţi judeca ce ai reuşit".

"Şi totuşi dacă, independent de film, am discuta cazul acestei femei?"

"Pentru o femeie cu viaţa destrămată, întâlnirea cu un bărbat ca Miroiu, rămâne un accident, deşi parfumul ei o va urmări. Dar cine mi se pare într-adevăr însetat de romantism este Miroiu. Mona e, ca orice femeie, mai realistă, şi... dar mi-am promis să nu vorbesc despre Mona şi iată că m-am trădat".

"Tot fără să ştie sau să vrea, Marina Vlady a fost Mona în viaţă", îmi spune Al. Mirodan, care semnează scenariul, împreună cu Henri Colpi. "Revelaţia Marinei Vlady ca Mona, am avut-o ieri, când a venit prima oară la locul de filmare. Purta o frumoasă rochie a Monei şi reacţia privitorilor de ocazie, care se strânseseră în jurul aparatului de filmat, a fost ca faţă de o apariţie unică. Venirea Marinei Vlady în gara din Râşnov a confirmat verosimilitatea venirii Monei din piesă şi a justificat a posteriori includerea unei replici cuprinse astăzi în scenariu: «Dumneavoastră sunteţi mai mult decât o femeie, sunteţi un eveniment». Cred că Sebastian merita să trăiască şi pentru a întâlni o asemenea întrupare a eroinei lui".

Discutând cu Claude Rich, simt că împărtăşeşte aceeaşi părere ca Marina Vlady în faţa rolului încă neînceput.

"Aş dori foarte mult să nu dezamăgesc spectatorul român şi să nu-i violentez amintirea sa despre Miroiu. Amestecul de poezie şi comic, de emoţie şi stângăcie, care fac farmecul acestui personaj m-a cucerit şi pe mine, dar este foarte greu să vorbeşti despre un personaj înainte de a începe să-l creezi. Bilanţurile se fac la sfârşit".

Cu o ultimă întrebare m-am adresat din nou scriitorului Al. Mirodan.

"Cum s-a făcut trecerea de la piesă la scenariul cinematografic?"

"Este vorba de a doua întâlnire fericită care s-a petrecut cu ocazia ecranizării Stelei fără nume, cea dintre Colpi şi Mihail Sebastian. Nu numai pentru că Henri Colpi este un foarte subtil regizor, dar are ceva din structura lui Sebastian. Amândoi fac parte din aceeaşi familie spirituală şi de aceea Colpi s–a racordat cu uşurinţă la structura piesei. (...) Spre deosebire de alţi cineaşti care doresc să "cinematografieze" cu tot diandinsul teatrul, Colpi nu s-a năpustit să sfărâme piesa. Meritul său este că a încercat să se adapteze piesei iar nu să o adapteze necesităţilor sale personale".

(M. Raf.)

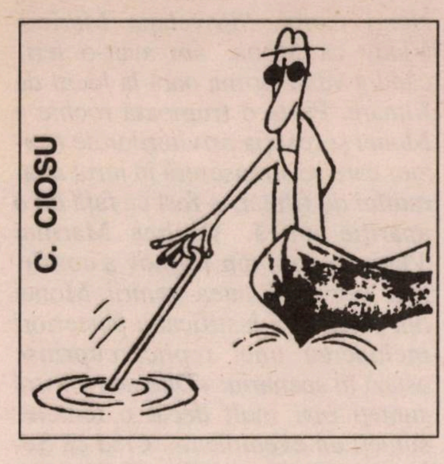

Pescuitorul de perle

E cu totul altceva

"În urma atentatelor din 1993, PKK a fost declarată organizație teroristă în Germania. Dar, în ianuarie anul acesta, prin decizia procurorului federal, s-a revenit, PKK fiind considerat o «organizație criminală»".

("România liberă", Buc., nr. 2557/98; comunicată de Lucian Bernea, București POB 38512.)

Neutru

«În Israel... ulterior și-au mai făcut apariția "Adevărul" și "Revista Familiei". Revista "Adevărul" și "Revista familiei" sunt neutre (din punct de vedere politic)».

("Viața noastră", 28-8-1998; comunicată de Lică Landskron, Kiriat Sharet, Raanana, - care precizează că dacă "Revista familiei" este neutră, în schimb, despre "Adevărul" nu se poate spune același lucru, dar nici contrariul său, întrucât publicația și-a încetat de mult apariția.)

❖

În același articol întâlnim următoarea frază: "Ceea ce mă intrigă este faptul că pe buletinele de identitate ale cetățenilor israelieni apare naționalitatea: evreu, creștin, musulman".

Ceea ce îl intrigă pe corespondentul nostru este faptul că în ziarul amintit a apărut așa ceva, dat fiind că, după cum știe tot poporul, termenii: evreu, creștin sau musulman nu indică naționalitatea ci religia.

Garanție mult așteptată

"Europa va deveni în felul acesta cea mai bună garanție că asemenea dezastre (precum cele două războaie mondiale) se vor repeta".

("Midi libre", Franța, 15-9-1998; comunicată de Evelyne Rurac, Lyon, B.P.3878.)

Doi pe-un bilet

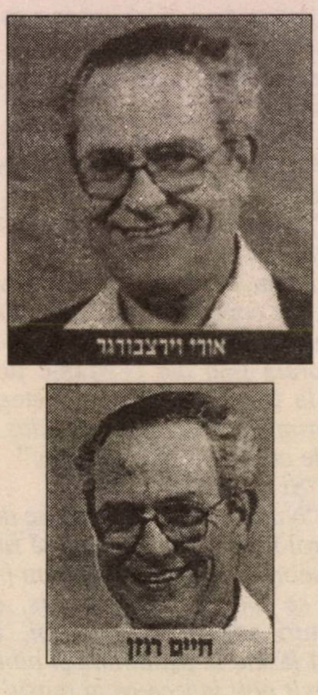

("Yediot Ahronot", 27-7-1998; comunicată de Niky Rantzer, rh. Shlomo Hameleh 21, Tel Aviv, - care a constatat, ușor surprins, că persoana din fotografie poartă pe o pagină a cunoscutului cotidian numele Haim Rozen, iar pe altă pagină, numele Uri Vitzburg.)

80% + 45% = 100%

"Dacă amatorii de fotbal sunt, în 80% din cazuri, bărbați, în 45% din cazuri, ei sunt femei".

(Din lunarul "L'Hôtellerie", Paris, septembrie 1998; comunicată de Dan Mihăileanu, Paris, B.P. 85721.)

Primărie 5 stele

"1986. O bombă explodează în oficiul poștal al hotelului "De Ville" din Paris; un mort, 18 răniți".

("Viața noastră", 8-9-1998; comunicată de Marius Daniello, Kiriat Sharett, Holon, - care precizează că Hôtel de Ville nu este, așa cum își închipuie tipăritura amintită, un hotel cu TV color în cameră și mic dejun, ci primăria Parisului care se cheamă așa: Hôtel de Ville.)

Compromis-compromis, dar nu cu orice preț

"Banc:

- Astăzi i-am dat șefului un ultimatum: sau îmi măriți leafa, sau îmi dau demisia!

- Și cum s-a rezolvat?

- Am ajuns amândoi la un compromis: el..."

("Viața noastră", 14-9-1998; comunicată de Sergiu Halperin, rh. Rotenstreich 16/17, Tel Aviv - 67536, - care, surprins că bancul a apărut așa, lipsit de poantă, este de părere că cei ce răspund de corectura gazetei s-au compromis.)

POȘTA

Victor Franc, Haifa; **Tibi Shlomo,** Hedera; **Vova Kammerling,** Düsseldorf, Germania (observații bune, dar nu perle); **Coca Grény,** Kiriat Ata (de acord cu dvs. că rețeta culinară din "Revista mea" prevede o cantitate excesivă de lămâie, dar nu suntem atât de acri încât să considerăm că e vorba de o perlă).

Prevedere

Între amici:

- De ce, când îi oferi soției un cadou, îi aduci mereu flori în ghivece?

- Pentru că vreau să plec singur în concediu.

- Cum adică?

- Simplu, unul din noi trebuie să stea acasă... ca să ude florile!

Culeasă de Ludy Borstein,
Tel Aviv

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 1998

ZODIA SCORPIONULUI PENTRU TOŢI (22.10 - 20.11): Puterea de luptă a acestei Zodii de apă se sprijină pe planeta Pluto, a acţiunilor zămislite în adâncuri. Cum în cele din urmă această planetă are mersul direct, ofensivele vor fi făţişe. Pentru născuţii sub Scorpion se prevăd pasiuni de tot felul, inclusiv romantice, rivalităţi, furtuni în familie, emoţii cauzate de finanţe instabile. Dar Marte care domină în mod fast pentru el anul 1998, îi va aduce barca la liman. O clarificare importantă va sosi în jurul zilei de 19 noiembrie, când răspunsul dat va trebui să fie cinstit. Alte Zodii au reacţii felurite. Leul devine şi mai independent, şi face totul pentru a-şi păstra priorităţile. Racul are un subconştient încărcat cu vise funebre sau erotice, şi e foarte deprimat. Zodiile lui Mercur, Gemenii şi Fecioara manifestă şi mai multă curiozitate, şi-şi propun să înceapă un fel de anchete pe cont propriu. Semnele lui Venus, Taur şi Balanţă, nu suportă dependenţa şi conduc campanii pentru succesul proiectelor lor. Semnele lui Jupiter, Săgetătorul şi Peştele capătă neaşteptate satisfacţii de orgoliu şi notorietate. Capricornul şi Vărsătorul, cu Saturn puternic, manifestă sub influenţa Scorpionului o tendinţă exagerată de a renunţa la “plăcerile vieţii”. Berbecul, înrudit oricum cu semnul acestei luni, poate fi şi mai tiranic şi să respingă orice sfat. Toate orgoliile duc la violenţe.

Poşta noastră se reia în cele ce urmează.

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului '98 sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

RĂSPUNSURI PENTRU CITITORI

STELA B. – Petah Tikva: Între timp, Horoscopul pe care ţi l-am lucrat de mult, s-a găsit şi s-a publicat în nr. 139/1998 (octombrie).

ELLA – Ashdod: Eşti, lucru destul de rar, Rac dublu sub un Leu dublu. De la bun început tu trebuie să suporţi conflictul foarte accentuat dintre influenţa Soarelui (Leu) şi a Lunii (Rac). Primul factor dă nevoia de a domina, de a conduce, de a fi admirată, de a înainta în carieră. Influenţa Lunii duce la schimbarea bruscă de stări sufleteşti, depresii, nevralgii, radiculită, pericol de avort spontan pe baze nervoase şi tulburări ale sistemului circulator. Şi totuşi Leul, Zodia cu mult noroc, nu-ţi aduce noroc. Horoscopul tău anunţă dizarmonia sigură cu partenerul Leu, chiar şi unul cu Ascendent Leu, semn care pune în pericol legătura sau - cu atât mai mult - căsnicia. Consecinţele sunt chiar şi calendaristice. Nu-ţi va merge grozav cu proiectele în zilele de duminică, în luna Leului, august; bijuterii multe de aur nu-ţi sunt indicate. La fel nici cifrele 1, 10, 19 din orice lună. Balanţa, în care o ai pe Venus, ţi-e în schimb prielnică. ţi se indică să porţi colier de argint cu câte o boabă de aur, medalion cu jad verde sau cu Piatră de Eilat montată în argint. Armonii cu Balanţa, Săgetător, Gemeni. Noroc în zilele de miercuri, joi, vineri, sâmbătă.

ÎN AJUNUL NUNŢII (D. şi B.): Ambele Horoscoape se arată la fel de armonice, faste pentru decizia voastră. Amândoi sunteţi sub influenţa Taurului, semn perseverent, iubitor de bucuriile căminului şi ale dragostei. Singurul pericol poate fi lupta pentru întâietate în orice. Se ştie, Taurul nu cedează uşor, nu-i vine să spuna “da” după un “nu”. Geamănă sub Taur, vei fi însă destul de diplomată ca să nu împingi lucrurile spre confruntare. Veţi avea împreună multe idei inovatoare, poftă de acţiune şi reorganizare, eventual o “afacere” cu obiecte antice, bani buni în ‘98 -‘99 căci Marte vă e prielnic. Zile favorabile pentru amândoi: marţi, joi, vineri, sâmbătă. D. va uza de intuiţia ei, şi barca noii căsnicii va naviga spre ţărmuri verzi. Dar nu e nevoie, dragă D., să ai apucături de “cap de familie”: lasă-i lui B. această plăcere. Cu el, cuplul vostru se va încadra la “pat şi masă”. În plus, estetica unui cămin confortabil şi intim, cu rolul maximal al bucătăriei, al salonului şi cu “pinat-ohel”. Saturn vă este protector, adică veţi avea cu siguranţă un cămin îmbelşugat, armonie fără pericol de divorţ, economii puse de-o parte cu înţelepciune deşi, deocamdată, B. poate fi risipitor. Cu concursul tău, însă, îi va trece desigur. Simţul psihologic al Taurului vă va feri de prieteni profitori sau nesinceri. Data nunţii e şi ea surprinzător de “astrologic” fixată. O să vedeţi efectele în primii trei ani, căci Jupiter, sub care s-a ţinut, vă conferă prosperitate, armonie, pe româneşte “casă de piatră”. Deci, MAZAL TOV!

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Mă-ntreb: dacă Dumnezeu ar fi să-şi aleagă astăzi o capitală pe pământ, ce loc ar prefera: Ierusalimul, Roma, Mecca, Lhassa? Nu! De-ar fi să aleagă, ar alege un loc aidoma lumii de dezmoşteniţi pe care a creat-o: un orfelinat sau o leprozerie.

❖ Gloria – pe post de moaşă, sau de cioclu.

❖ **Comoţie intelectuală.** Efectul unei revelaţii în conştiinţă.

❖ Sărăcia mea este mai mult decât ruşinoasă; e scandaloasă.

❖ Nenorocirea l-a făcut poet, aşa cum, pe câte unii, un faliment norocos îi face bogătaşi.

❖ Nu ştiu ce-ţi dă o mai mare satisfacţie: o nenorocire învinsă, sau o şansă fructificată.

❖ Sunt tăceri care vorbesc, şi absenţe care te fac prezent.

❖ Dacă prezenţa omului în univers nu are nici o semnificaţie, atunci existenţa lui Dumnezeu nu are nici o justificare.

❖ Unii tac pentru că nu au ce spune, alţii tac pentru că nu a venit timpul să vorbească.

❖ Cei morţi şi cei nenăscuţi: Neantul îi înfrăţeşte pe toţi.

❖ Filozofii pe care o mai adâncă cunoaştere a lumii i-a dezvăţat să mai râdă, dau totuşi dovadă de o mare tărie sufletească şi de o mare dispoziţie la înţelegere, de vreme ce, din tot râsul de odinioară, izbutesc să-şi mai salveze câte un surâs.

❖ Să-ţi îndulceşti amărăciunile bătrâneţelor cu amintirea zilelor bune de care ai avut parte şi a binefacerilor pe care le-ai împărţit, poate că încă nu ar fi de ajuns de nu le-ai putea adăuga o mai blândă considerare a prostiilor pe care le-ai săvârşit şi chiar o mai cumpănită înţelegere a neprieteniilor şi a neprielniciilor care te-au chinuit.

❖ **Elogiile mediocre.** Câtă vreme elogiile exagerate sunt insuportabile oricărui înalt spirit critic, elogiile mediocre au măcar spiritul benefic de a se potrivi consolator oricărui spirit care le seamănă.

❖ La ce bun să suferi pentru altul, dacă suferinţa ta lui nu-i cruţă nici o durere şi ţie nu-ţi lasă decât regretul de a nu-i putea fi de folos?

❖ **Stilul puşcăriei.** Îl poţi lesne percepe în orice căsnicie în care reguli prestabilite refuză partenerilor orice iniţiativă întru acomodarea contrariilor, şi în care constrângerea unor tradiţii familiale, rău înţelese, impune fără noimă servituţi fără profit.

❖ E singur nu pentru că îi lipsesc oameni în jur, e singur pentru că nu iubeşte pe nimeni.

❖ Nu-ţi mărturisi niciodată slăbiciunile dacă nu vrei să ajungi să-ţi urăşti confesorul şi să te dispreţuieşti pe tine însuţi.

❖ Nu-mi convine să-l iert. Dar şi reciproca e la fel de acceptabilă. Dezinteresul în iertare e numai privilegiul Divinităţii.

❖ Cine găseşte că a te împiedica de un covor este o nenorocire, nu va fi niciodată destul de pregătit să-şi înfrunte înfrângerile.

❖ Nenorocirile nu-i înţelepţesc decât pe înţelepţi.

❖ Un ocean de lacrimi se leagănă în mine.

❖ Nu Dumnezeu l-a alungat pe Adam din Rai. Plictiseala.

❖ Slujită cu fanatism, orice idee devine suspectă.

❖ **Abundenţa** – femeia cu trei sâni.

❖ Iraţionalul poate fi o politică ca oricare alta; de aceea şi este cultivat în chipul cel mai raţional.

❖ Războiul e fioros nu numai pentru că nu respectă şi nu cruţă nimic, dar şi pentru că face întotdeauna mai multe victime decât are nevoie ca să îndestuleze o victorie.

❖ Naşterea: deşi trăită, o experienţă uitată. Moartea: chiar aşteptată, nu poate fi trăită, şi de aceea nu poate face obiectul nici unei comunicări.

❖ De ţi-aş zgâria oleacă boieria, îndată s-ar vădi ţărănoiul de la rădăcină.

Nou! A apărut

SPERANŢA

de Dr. Alexandru Marton

Carte editată cu sprijinul acordat de Yad Vashem – Institutul pentru eternizarea memoriei victimelor Holocaustului

●

Povestea adevărată trăită de autor cu 53 de ani în urmă, în perioada Holocaustului

●

"Cartea se desfăşoară în faţa minţilor noastre, ca o oglindă cuprinzând mii şi mii de imagini ale infernului".

Al. Mirodan

●

O carte care trebuie citită, pentru a nu uita ceea ce poate aduce neo-nazismul şi antisemitismul, care renasc în zilele noastre.

……………………………………

Cartea se poate obţine trimiţând 40 şekeli pe adresa autorului:
Str. Narkis 1
Ierusalim 92461
Tel.: 02/623-2883
Pelefon: 053/564-512

ARMINIUS CASSVAN
New York

San Francisco

"San Francisco, mon amour"... la cu totul alt registru decât Hiroshima, totuşi la fel de imperios, e oraşul pe care nu-l uiţi, oraşul oraşelor americane, pandantul New-Yorkului ca cosmopolitism, ca sofisticare, ca *je ne sais quoi!* De ce? E greu de spus dacă nu l-ai vizitat. Ca şi Rio, oferă ochilor o privelişte unică, nu de îndată ce avionul care te duce acolo aterizează, ca în minunea braziliană, dar de îndată ce dai de priveliştea de la Embarcadero, de unde vezi până de cealaltă parte a golfului, la Sausalito, de Fisherman's Wharf şi de "cable cars". De aceea cântecul celebru al lui Tony Bennett nu se potriveşte nici unui alt oraş. "I left my heart in San Francisco" e cât se poate de adevărat, pentru că e oraşul unde poţi să-ţi pierzi capul şi tot ce ai mai important, pentru că Golden Gate, pomenit în aceeaşi baladă, poate cel mai spectaculos pod din lume, e acolo…

În San Francisco nu e decât rareori foarte cald. Temperatura se menţine în jurul a 15 grade Celsius şi mai este întotdeauna un vânt mai curând plăcut. Homosexualii americani sunt în San Francisco la fel de numeroşi ca în Key West, Florida şi în Provincetown, Massachussets. În toate aceste locuri există deci o permisivitate remarcabilă. Strada Broadway este în special "marcată" de comemorări, ca placa pusă pe una din clădirile cele mai arătoase, anunţând că acolo a început, datorită lui Carol Doda, moda "topless", apoi "bottomless" în America. Am vizitat-o şi noi acum 25 de ani şi era oarecare fantezie în felul cum prezenta numerele. Pe Broadway erau reviste nu neapărat sexy, de exemplu un fel de istorie a muzicii contemporane de *rock-and-roll* de defunctul Jimmie Hendryx.

Dar să lăsăm zona cam periferică şi nu tocmai sigură a Broadway-ului şi să ne apropiem de centru, cu faimosul Ghirardelli Square. Poate că cea mai bună comparaţie ar fi Rodeo Drive din Beverly Hills (Los Angeles) ca şic al magazinelor. Dar în San Francisco – Frisco, cum îi spun cei care nu ştiu că localnicilor nu le place această prescurtare – este, fără discuţie, mai multă imaginaţie. În jurul lui Ghirardelli Square se produc tot felul de spectacole de stradă, un fel de "commedia dell'arte". Scamatorii, prestidigitaţie, "magic show", interpretate de oameni originali care ţi se adresează la modul cel mai neaşteptat…

Dar cel mai pitoresc loc din San Francisco este promenada de pe malul oceanului, de-a lungul căreia găseşti câteva restaurante din reţeaua "Aliotto", principalul – celebru – fiind cel de pe Fisherman's Wharf. De neuitat celebra insulă Alcatraz, cu legendele ei. Insula de unde nu se evadează, cu excepţia lui Clint Eastwood în recentul său film.

Înălţimile şi văile oraşului, unic pentru aceste inegalităţi, nu pot exista fără legendarele "cable cars", pornind de pe înălţimi şi oprindu-se la malul Pacificului. Sunt atât de tipice, atât de san-franciscane…

Mai sunt superbele vile de pe Nob Hill, unde stau bogătaşii, cei care-şi petrec vara la St. Tropez, pe Riviera.

San Francisco, mon amour…

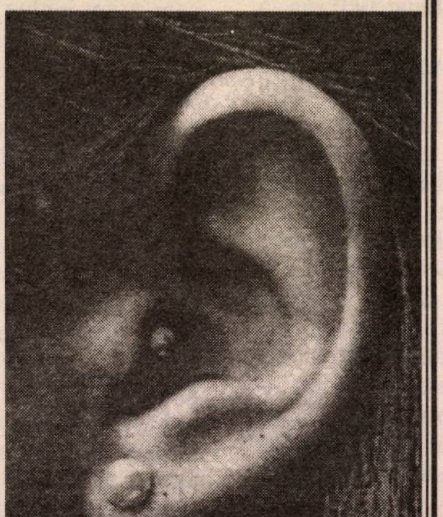

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ Consult şi îndrumare fără plată
- ❖ Baterii de lungă durată
- ❖ Laborator de reparaţii
- ❖ Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim

Vorbim şi româneşte

Camerista către conte:
- Iertaţi-mă, domnule, dar nu mi-aţi plătit salariul de şase luni.
- Bine... te iert!

Culeasă de Ludy Borstein,
Tel Aviv

WILLIAM STYRON

Havanele lui Kennedy

Un text al celebrului romancier american William Styron despre preşedintele Kennedy. Unde vedem că se poate vorbi despre un preşedinte fără să intri libidinos în viaţa lui intimă (sexi!), fără să aminteşti, făcând cu ochiul jmechereşte, despre Marilyn Monroe, fără să discuţi "scandalizat" de Paulele şi Monicele pe care liderul lumii libere le trântea pe covorul din Biroul Oval.

La fel ca şi multe alte milioane de persoane, am observat cu uimire cum delirul achiziţiilor de la Sotheby's transformă un obiect banal într-un fetiş pentru care lumea plăteşte o avere. Un pachet de reviste vechi, printre care se aflau "Modern Screen" şi "Ladies Home Journal" s-a vândut cu 12.620 de dolari. O fotografie a portretului lui Jackie executat de Aaron Shikler - nu portretul însuşi, nota bene, ci o fotografie - s-a vândut cu 41.000 de dolari (Sotheby's evaluase imaginea între 50 şi 75 de dolari). Un numărător elveţian de lovituri Golf-Sport, în valoare de 50-100 de dolari după evaluarea de la Sotheby's s-a vândut cu delirantul preţ de 28.740 de dolari. Dar fără îndoială că printre trofeele cele mai grandioase care au beneficiat de inflaţia preţurilor a fost umidificatorul din lemn de nuc pentru trabuce al lui John Kennedy, pe care i l-a dăruit preşedintelui în 1961 Milton Berle, după ce a fixat pe el o placă pe care stă scris: "Pentru J.F.K. Sănătate şi fumat plăcut. Milton Berle 20/1/61". Actorul plătise pentru el în anul acela între 600 şi 800 de dolari. 35 de ani mai târziu, sărmanul Berle a încercat să cumpere din nou umidificatorul de la Sotheby's, dar a abandonat licitaţia la suma de 185.000 de dolari.

Câştigător a fost declarat Marvin Shanken, redactor al revistei "Cigar Aficionado", care a cheltuit 574.500 de dolari pe un obiect pe care specialiştii casei de licitaţii îl evaluaseră între 2.000 şi 2.500 de dolari. Chiar şi acest preţ uluitor demonstrează că umidificatorul are un rol important ca mascotă printre celelalte amulete ale revistei lui Shanken, care se bucură de foarte mult succes, căci prezintă (printre trabuce şi celebrităţi care fumează trabuc) texte despre polo şi golf, despre hoteluri de lux, automobile vechi şi multe alte teme care formează adevăratul stil de viaţă aristocratic al anilor '90. La urma urmelor, John F. Kennedy nu era străin de viaţa ostentativă. Şi ce ar fi putut fi mai potrivit ca relicvă sacră pentru o revistă despre trabuce decât sala unde se află trabucele ultimului preşedinte nord-american care a fost un autentic fumător de trabuce?

Nu am admirat niciodată miticul umidificator, dar ori de câte ori m-am întâlnit cu Kennedy mi-am dat seama că trebuia să fi avut unul care să-i protejeze preţioasele provizii, pentru ca să se apropie de trabuce cu bucuria şi cu desfătarea unui adevărat pasionat al ţigărilor de foi. În mod sigur, atunci când îmi stimulez memoria printr-o lovitură de tip proustian şi îmi amintesc de Kennedy în momentele de singurătate şi relaxare când drumurile vieţilor noastre s-au întretăiat fugar, parcă simt deja în nări fumul havanelor pentru care avea o slăbiciune atât de mare, atât de *kennediană*.

După anii mohorâţi ai lui Eisenhower, a fost o adevărată încântare să-l avem în faţa ochilor pe acest tânăr strălucitor, şi curând nu a mai fost nimic deosebit în imaginea preşedintelui care poza, fără scuze şi remuşcări, cu o havană în gură. M-am împrietenit cu doi dintre membrii echipei lui Kennedy, Arthur Schlesinger Jr. şi Richard Goodwin, amândoi pasionaţi fumători de trabuce, încât am avut impresia că fumatul trabucelor devenise un fel de subcultură la Casa Albă. Cei doi mă iniţiau în fumatul trabucelor ori de câte ori ne întâlneam la Washington. Havanele erau, evident, un *sine qua non* şi, ca fumător ignorant de ţigări care continuam să fiu dependent de un obicei pe care nu-l doream, mă simţeam fascinat dar şi puţin descumpănit de toate acele tirade despre trabuce, de elogiile adresate unui Montecristo de o anumită lungime şi dintr-o anumită recoltă, de descrierile referitoare la învelişul şi nuanţa lor, de deosebirile, subtile dar frapante pentru cunoscători, dintre un Ramon Allone şi un Punch. Mi-am păstrat cu îndărătnicie obiceiul de a fuma ţigări, dar în fundul sufletului îi invidiam pe aceşti oameni pentru devotamentul lor faţă de o altă întrupare a tutunului, transformat dintr-o iarbă pură într-un obiect realmente capabil să provoace extaz.

La sfârşitul lui aprilie 1962 am făcut parte din micul grup de scriitori invitaţi la ceea ce s-ar putea numi cel mai memorabil eveniment social din timpul preşedinţiei lui Kennedy. Era un dineu oficial în cinstea laureaţilor premiului Nobel. Schlesinger şi Goodwin au fost cei care m-au inclus şi pe mine - pe atunci Kennedy nu mă cunoştea - şi a fost o adevărată plăcere pentru soţia mea, Rose, şi pentru mine să sosim la Casa Albă într-o seară înmiresmată de primăvară, în compania prietenului meu James Baldwin, aflat pe punctul de a deveni cel mai renumit scriitor negru din Statele Unite. A fost singura dată când m-am bărbierit de două ori în aceeaşi zi.

Înainte de cină băuturile au curs din abundenţă şi atmosfera fierbea de emoţie, în timp ce John Fitzgerald Kennedy şi frumoasa lui doamnă prezidau în fruntea şirului de personalităţi care întâmpinau oaspeţii. Jack şi Jackie realmente străluceau. Trebuia să fii anormal, chiar psihopat de-a dreptul, ca să rămâi imun la atractivitatea lor dezarmantă. Inclusiv republicanii fuseseră reduşi la tăcere. Formau într-adevăr o pereche de aur şi nu cred că exagerez cu nimic dacă voi spune că un mare număr de oaspeţi, bărbaţi şi femei, păreau atât de afectaţi de strălucirea celor doi soţi încât ochii li se scăldau într-o nuanţă uşor ridicolă.

Deşi mi-am păstrat controlul, m-am ameţit prematur, însă aceasta nu a dăunat capacităţilor mele critice de a evalua scena. Petrecusem un timp considerabil de lung la Paris şi mă întorsesem de acolo oarecum snob în privinţa băuturilor şi a vinurilor. Mai târziu, în jurnalul meu, am notat ca un ingrat ce sunt că, dacă vinul Puligny-Montrachet 1959, servit la felul întâi, era *«mai mult decât adecvat»*, am considerat că Mouton-Rothschild 1955 care a însoţit "fileul à la Wellington", *«nu era suficient de maturat»*. Cât despre desert, numit "Bomba caraibiană", l-am catalogat *«prea dulce, o adevărată bombă»*.

Mulţi ani mai târziu, când am reanalizat aceste puncte de vedere, m-am cutremurat de bădărănia mea (inclusiv din observaţia condescendentă că mâncarea era *«fără îndoială mai bună decât oricare alta servită de Ike şi Mamie»)*, mai ales gândindu-mă la entuziasmul emoţionant care a domnit toată seara. Masa mea era aşezată în unghi drept faţă de cea a Preşedintelui şi m–am aflat la numai câţiva metri de el când s-a ridicat şi a pronunţat vestitul discurs referitor la împrejurarea respectivă care reprezenta cea mai mare întrunire a intelectualilor la Casa Albă *"de când Thomas Jefferson cinase aici singur"*. Laureaţii premiului Nobel au aclamat această cuvântare a lui şi elegantele lui cuvinte apreciative la adresa noastră, iar eu am simţit că aceste cuvinte aveau să intre în nemurire.

În Casa Albă nu existau restricţii în privinţa fumatului şi noi, cei mai sărmani, ne-am aprins ţigările. Cu proasta mea dispoziţie obişnuită am observat că mai mulţi domni de la mesele vecine începuseră să fumeze trabuce; printre aceştia era şi Kennedy, cufundat într-o conversaţie cu o tânără blondă senzaţională pe care o savura în mod clar, cel puţin cu aceeaşi plăcere ca şi trabucul. După cafea, ne-am mutat în salonul de est ca să ascultăm un concert de muzică de cameră. Când sărbătoarea era pe sfârşite şi ne pregăteam de plecare, am avut surpriza să fiu anunţat de un căpitan în uniformă că Rose şi cu mine eram invitaţi sus, la ceva "mai intim", împreună cu Preşedintele şi cu doamna Kennedy. Ajungând în încăperea nu prea mare de sus, am constatat că era plină de fumători de trabuce.

Preşedintele încă nu sosise, dar Jackie era deja acolo; mai erau şi Goodwin, Schlesinger, Bobby Kennedy şi Pierre Salinger, toţi cu soţiile, şi toţi bărbaţii trăgeau cu atâta concentrare şi plăcere din trabuce, încât îţi venea să crezi că tot premiul Nobel fusese cheltuit pentru a produce această mireasmă încântătoare. Numai în restaurantele bune de la Paris unde - spre deosebire de Statele Unite - era permis să se fumeze havane, mai simţisem un parfum atât de delicios. În acel moment, mă lăsasem servit cu destul de multe din băuturile variate de care dispunea din abundenţă Casa Albă, inclusiv cu şampania de la desert (Piper Heidisec, 1955) şi m-am cufundat candid în vastul balansoar al preşedintelui.

În timp ce mă legănam, stăteam de vorbă cu Lionel Trilling, renumitul critic; acesta, împreună cu soţia sa, Diana, era singurul literat în afară de mine care fusese invitat să urce în saloanele intime. Era, de asemenea, şi singurul în afară de mine care fuma ţigări. De fapt, era un fumător împătimit, fuma ţigară de la ţigară şi avea un chip desfigurat, vădind în permanenţă lipsa de oxigen. Am început o discuţie despre cărţi şi ne-am cufundat în discuţia noastră în timp ce ceilalţi se desfătau cu trabucele lor. Abia atunci când Schlesinger m-a rugat discret să-l las pe Preşedinte să se aşeze în balansoar, căci suferea din cauza spatelui, mi-am dat seama că John F. Kennedy stătea de mai mult timp în picioare. Când m-am ridicat fâstâcit în picioare şi Kennedy mi-a luat locul cerându-şi scuze, am observat că mângâia un trabuc Churchill. Liderul Lumii Libere trăgea din trabuc, legănându-se încetişor: aceasta a fost imaginea relaxată şi placidă care mi s-a întipărit în memorie când, mult după miezul nopţii, ne-am dus acasă.

În lunile care au urmat până la viitoarea întrevedere cu Kennedy, am dus o luptă acerbă împotriva obiceiului meu de a fuma ţigări. Datorită celor doi guru ai mei de la Casa Albă, am început să experimentez timid şi câte un trabuc. Blocada împotriva Cubei, instituită de acelaşi Kennedy, era în vigoare. Havanele au devenit aproape inaccesibile peste noapte, aşa că m-am văzut nevoit să cumpăr cele mai bune trabuce care veneau la rând după cele cubaneze, şi anume cele fabricate în insulele Canare. Aceste trabuce sunt realmente foarte bune, unele dintre ele fiind chiar excepţionale.

Continuam totuşi să fiu nehotărât. Înţelegeam cât se poate de bine că îmi subminam sănătatea cu o dependenţă faţă de ţigări care mă chinuia de la vârsta de cincisprezece ani, dar tot nu reuşeam să trec la fumatul trabucelor fără să am accese de dubii de ordin moral. În realitate, eram o victimă a înţelepciunii convenţionale, întrucât în Statele Unite - o societate esenţialmente puritană şi absolutistă în criteriile ei asupra sănătăţii ca şi în multe alte privinţe - se făcea o deosebire foarte mică între fumatul ţigărilor şi al trabucelor.

Într-o ţară care, cu numai câţiva ani înainte, în faţa panicii provocate de colesterolul aflat în ouă, preferase să elimine acest valoros aliment din meniul naţional, limitând în mod preventiv consumul acestora, este cât se poate de firesc ca plăcerea nevinovată şi inofensivă de a fuma trabuce cu cumpătare să fie supusă aceluiaşi oprobriu ca şi dependenţa letală de ţigări. Dacă aş fi renunţat la ţigări s-ar fi găsit o mulţime de dădace bătrâne de ambele sexe care să se grăbească să-mi spună: trabucele sunt la fel de nocive ca şi ţigările!

Ei bine, este clar că nu-i aşa, ba chiar, spre deosebire de ţigări, au un bine intrinsec. În 1963, într-o recenzie referitoare la *The Consummers Union Report on Smoking and the Public Interest* (o informare generală referitoare la sănătate şi la datele legate de fumat şi de fumători) pe care am făcut-o pentru "The New York Review of Books", am scris:

"Mi se pare o ironie formidabilă că în societatea noastră, atât de obsedată de sănătate, un obicei evident fatal cum este fumatul ţigărilor este acceptat, ba chiar şi promovat, în timp ce fumatul trabucelor este condamnat ca şi când ar fi vorba de o plagă. Stigmatizarea tra-

bucelor este legată de clasa economică şi socială, precum şi de o moralitate echivocă. Obiceiul cvasi-universal de a fuma ţigări este domeniul numeroasei clase de mijloc, în timp ce fumătorii de trabuce sunt limitaţi la cele mai înalte sau la cele mai joase extreme ale scării economice. (Există evident excepţii sau întrepătrunderi, însă profilul de bază este acesta).

Printre fumătorii de ţigări din rândurile clasei de mijloc, trabucele sunt privite ca atribute ale clasei bancherilor, ale membrilor corporaţiilor bogate şi ale unor personaje din cinematografie ca Darryl Zanuck sau, la nivelul cel mai de jos, este considerat un obicei al fumătorilor de White Owl care frecventează sălile ieftine de gimnastică. Personajul din benzile desenate ale anilor ‘30, Peter Vagabondul, ilustrează cel mai bine această dihotomie: micul leneş caută întotdeauna resturile de trabuce de calitate ale plutocraţilor şi le culege cu un beţişor din canalele de scurgere şi de pe trotuare.

Marilyn Monroe:
nu vorbeşte despre ea

Trabucele nu au găsit nici o dată o bază medie de acceptare iar ironia este completată de faptul că trabucele White Owl şi Dutch Masters realmente rănesc mucoasa nazală - pe a mea în orice caz - şi mai ales femeile, cu sensibilitatea lor de canari, sunt indignate pe bună dreptate în faţa unor asemenea efluvii. Femeile iritate de producţia masivă de trabuce ieftine au contribuit în mod inocent la lovitura pe care au primit-o trabucele. Fascinant este faptul că aceleaşi femei, expuse fumului produs de un trabuc Montecristo de calitatea întâi, scot sunete de încântare, demonstrând astfel că trabucele de calitate superioară nu vor fi supuse pentru totdeauna acestor prejudecăţi. Profetizez, de asemenea, că va veni un moment, în viitor, când întreaga societate se va fi convins de daunele teribile provocate de ţigări şi o parte însemnată a clasei de mijloc va începe să se obişnuiască treptat cu trabucele; evident, cu trabuce de cea mai bună calitate, provenind din alte ţări decât Cuba, care vor fi şi mult mai accesibile.

Sunt foarte bucuros să constat că globul meu de cristal, de regulă destul de întunecat, era aşa de limpede în momentul în care am terminat de scris aceste rânduri.”

În vara următoare m-am lăsat brusc de fumat ţigări. Asta s-a întâmplat cu numai câteva săptămâni înainte ca John Kennedy să ne invite, pe mine şi pe Rose, să facem o plimbare cu iahtul lui. Împreună cu Jackie făceau o croazieră până la Martha‘s Vineyard, unde eu închiriasem o casă, şi într-o dimineaţă noroasă de august ne-am strâns cu toţii la bord să luăm micul dejun. Pe lângă prietenii mei John şi Sue Marquand, care ne însoţeau, celălalt oaspete de la bord era regretatul Stephen Smith, cumnatul lui John Fitzgerald Kennedy. O şalupă a pazei de coastă ne dădea târcoale pe departe, din motive de securitate, dar în rest, nu mai era nimeni altcineva şi toţi şapte ne-am bucurat în intimitate de valurile oceanului. Marea era uşor agitată, dar alcoolul a diminuat răul de mare. Paharele debordau în permanenţă de Bloody Mary, servit de un chelner filipinez. Soţii Marquand şi soţii Kennedy, care se cunoşteau de mulţi ani, vorbeau despre prietenii lor comuni. Dintr-un difuzor se auzea muzică twist şi atmosfera generală de dinainte de dejun era foarte veselă, în pofida cerului înnorat.

Discuţia a devenit ceva mai serioasă când ne-am aşezat la masă. În timpul dejunului servit la pupa iahtului, nimeni nu a acordat foarte multă atenţie nefericitei mâncări, căci ne-am adâncit în conversaţie, care a trecut de la politică la Massachussetts şi la situaţia rasială din sud - la faptele violente din toamna precedentă de la Oxford, din Mississippi, care evident că îl emoţionaseră pe Kennedy - la evenimente banale, cum ar fi dacă Alger Hiss era sau nu vinovat (Kennedy considera că era vinovat) şi la resentimentul vădit al Preşedintelui în legătură cu un articol publicat în “The American Scholar” de către Alfred Kazin, care îi punea sub semnul îndoielii capacităţile intelectuale. În ce mă priveşte, mă simţeam amuzat de faptul că Alfred Kazin îl tachina în felul acesta.

În cea mai mare parte a timpului, Jackie şi-a ţinut picioarele bine modelate dar destul de mari pe genunchii Preşedintelui. La un moment dat, John Fitzgerald Kennedy m-a întrebat la ce lucram. Când i-am spus că era un roman despre *Nat Turner,* cel care condusese o revoltă a sclavilor în secolul al XIX-lea în Virginia, şi-a manifestat imediat interesul şi mi-a pus mai multe întrebări la obiect, dorind să dobândească anumite informaţii pe care eu eram fericit să i le pot oferi. Părea fascinat de povestirea revoltei. E clar că problema rasială îl frământa pe Kennedy, la fel ca pe toată lumea. Pe vremea aceea erau foarte puţini oameni în Statele Unite care auziseră de Nat Turner. I-am povestit lui Kennedy anumite lucruri despre sclavie pe care fără îndoială că nu le cunoştea.

După îngheţată şi cafea, Kennedy a împărţit bărbaţilor trabuce Partagas, fabricate în La Havana şi ambalate în tuburi argintii. Situaţia era destul de bizară, căci embargoul împotriva Cubei funcţiona, mai mult, el fusese instituit chiar de omul care îmi punea acum în mână un produs cubanez, evident de contrabandă. Trabucul Partagas ar fi meritat, mai mult decât oricare alt obiect, să fie păstrat, cel puţin un timp, în tubul său protector ca subiect pentru o conversaţie cu o uşoară notă de scandal. Dar am observat că Preşedintele a început să fumeze cu plăcere, fără a se simţi jenat. Am pus trabucul în buzunar fără să mă vadă Kennedy, hotărât să–l fumez într-o ocazie mai specială şi am aprins unul din trabucele mele Corona din insulele Canare. Puţin mai târziu am început să simt un fel de tristeţe rară şi fugitivă în faţa acestui mic dar al lui Kennedy, o tristeţe pe care n-o puteam separa de restul ambianţei. Probabil acelaşi sentiment care m-a îndemnat să scriu mai târziu, când mi-am amintit de călătoria cu vaporul, *"despre divergenţele ireconciliabile, despre animozitatea furioasă care îl separă pe Kennedy de Castro. Dintre toţi liderii din lume, bărbatul de la Harvard şi marxistul de la La Habana erau cei mai asemănători din punct de vedere temperamental şi intelectual. Probabil că s-ar fi apropiat cu afecţiune unul de altul dacă n-ar fi fost acea furtună din istoria secolului al XX-lea şi determinismul lui straniu care i-a făcut duşmani pe viaţă".*

L-am revăzut pe Kennedy în luna noiembrie a anului următor la o petrecere elegantă şi sofisticată dintr-o seară de vineri la New York. Înainte de a mă duce la petrecere mi-am spus că nu puteam spera decât să-l vedem în fugă, câteva clipe. Însă în momentul când am ajuns împreună cu Rose, l-am descoperit la baza unei scări, abandonat şi pierdut pentru moment. Rămas singur, nu vorbea cu nimeni şi îşi examina trabucul. Avea un splendid trabuc auriu Palm Beach. Ne-a cuprins pe amândoi în îmbrăţişarea lui şi m-a întrebat: Cum de aţi reuşit să ajungeţi aici? Dacă aţi şti cât m-a costat pe mine venirea aici! M-a întrebat cum merge romanul şi am început să discutăm din nou despre problemele rasiale. Cunoşteam eu vreun scriitor negru? Aş putea sugera câteva nume de negri pentru o reuniune la Casa Albă? În cele din urmă cineva i-a abătut atenţia şi a dispărut în mulţime. O clipă mai târziu, în timp ce se pregătea de plecare, m-a privit şi mi-a spus zâmbind: Ai grijă de tine.

Erau cuvinte pe care ar fi trebuit mai curând să i le spun eu lui, căci exact două săptămâni mai târziu, tot într-o vineri, murea la Dallas.

Am fumat trabucul Partagas în amintirea lui.

(După revista "Arc", Bucureşti 1998)

Lucian Raicu - primul laureat al premiului „Sebastian Costin"

Luni 19 octombrie a.c., Cercul Cultural din Ierusalim a decernat premiul "Sebastian Costin" pe anul 1998 scriitorului Lucian Raicu. Printre cei care au luat parte la festivitatea special organizată la Cinemateca din Ierusalim - scriitorul Virgil Duda şi ziaristul Jean Steiger, actorii Tricy Abramovici şi Bebe Bercovici precum şi dr. Gh. Popescu, ambasadorul României.

Reproducem mai jos extrase din mesajul criticului şi scriitorului Matei Călinescu, profesor la Indiana University din Bloomington, membru al juriului.

«Pe lângă bogata lui activitate de critic al literaturii contemporane, desfăşurată între, aproximativ, sfârşitul anilor '50 şi 1986, - activitate căreia îi e îndatorată o întreagă generaţie de scriitori între care, spre a numi doar câţiva, în ordinea cronologică a afirmării lor, Nicolae Labiş, Teodor Mazilu, Nichita Stănescu, Cezar Baltag, Sorin Titel, Virgil Mazilescu, Norman Manea, Marius Robescu, - Lucian Raicu a fost în România o prezenţă morală într-o perioadă dominată de ceea ce am numit altădată "perioada lui Pseudo", lăsând la o parte celelalte rele ale comunismului. Inutil să subliniez că moralitatea lui Raicu nu a fost nici o dată aceea a unui "moralist" didactic, fie el sincer, nici aceea a unuia dintre "moraliştii" (în sensul francez al cuvântului) dezabuzaţi, analişti cinici şi pesimişti ai sufletului omenesc, ci o profundă dimensiune a admiraţiei şi inteligenţei literare: ce vreau să spun prin aceasta este că el a recomandat şi aplicat în scrisul lui, cu o precizie inefabilă care poate fi numai a pasiunii celei mai autentice, criteriile ***marii literaturi.*** *Raicu a izbutit să scrie, în plin comunism ceauşist, între multele şi remarcabilele lui volume de eseuri şi articole, marea sa carte despre "Gogol sau fantasticul banalităţii" (Cartea Românească, 1974), tradusă în limba franceză sub titlul "Avec Gogol: Essai sur l'inconsistance" (L'âge d'homme, 1992): o meditaţie asupra geniului comic gogolian, desigur, dar şi, pe un plan pe care l-aş numi alegoric, adânc subversiv în condiţiile istorice date, o meditaţie extraordinară despre falsitate, corupţie, minciună, duplicitate, prefăcătorie, oportunism, etc., puse sub semnul atât de halucinant al râsului gogolian.*

Mă opresc aici. Rezist tentaţiei de a evoca detalii mai personale ale relaţiei mele cu Lucian Raicu pentru că, acum câţiva ani, am vorbit despre el în cartea scrisă în colaborare cu Ion Vianu, "Amintiri în dialog", 1994 (ed. a II-a, 1998). Aş adăuga doar că aceste relaţii personale au fost dominate de acelaşi sens al unei mari prezenţe morale pe care-l produce, la nivel intelectual, scrisul lui».

Vom mai avea prilejul, în aceste pagini, să discutăm despre Lucian Raicu. Până una-alta, să precizăm - apăsat - că alegerea lui Raicu vădeşte, ca în cazul Premiului «Arcadia», hotărârea juriului care a decernat acest prim premiu, sponsorizat de D-na Eugenia Costin, de a face ceva pentru despărţirea grâului de neghină în viaţa literară, - de a refuza, fără politeţuri, impostura şi de a miza pe valori şi numai pe valori.

GETTA BERGHOFF

Aștept centenarul lui Bart

Nu e de ici-de colo să te ţii drept toată viaţa şi să ajungi să fii sărbătorit la 90 de ani. Nu, nu e de ici-de colo.

Vreme multă a trecut de când nu fac nimic. Nu ştiu câtă, că i-am pierdut măsurătoarea. Am şi eu trăirile mele, erupţiile sufletului meu care-mprăştie în mine bulgări încinşi şi-i preface-n ţăndări fără să-i stingă, fără să-i răcească, fără să-i aşeze.

Ceasul din perete bate de două ori în această noapte, prima în care de afară vine o adiere răcoroasă prin geamul deschis. Cu toate acestea somnul nu m-atinge, căci a revenit dihania care nu-mi dă pace…

M-am întors de unde "dracu şi-a-nţărcat copiii", tocmai de dincolo de dealurile Latrunului, dintr-o vale unde-i aşezat un conac, "Terasa deschisă". Acolo l-am serbat pe Bart, care a împlinit venerabila vârstă de 90 de ani. Frumos şi emoţionant să ai în jurul tău urmaşii – două generaţii! – neamuri, prieteni şi foşti elevi care nu te-au uitat, strămutaţi cu toţii în ţară, unde nimeni nu-l cunoaşte pe bătrân, nu ştie nici cine este, nici cine a fost…

Prezentarea sărbătoritului începuse prin caricaturile cu care feciorul, talentat caricaturist, împodobise pereţii conacului, înfăţişându-l pe Bart în diferite ipostaze: ca părinte, ca pedagog, ca orator, ca profesor la şcoala evreiască, cu steaua galbenă, predând lecţia de literatură română; în cada de baie, declamând din Goethe…

Sandu îşi pregătise discursul pentru festivitate cu luni înainte. "Nu oricine sărbătoreşte 90 de ani de viaţă", începuse el. Când a ţinut însă să ne povestească cât de greu era să fii copilul lui Bart, sărbătoritul, de la locul lui, de sub umbrela ce-l ferea de soare, a ripostat: "Dacă nu sari aceste pagini, mă ridic şi plec pe jos şi vă las pe toţi aici!".

Riposta lui a stârnit râsete, o ironie binevoitoare, oarecum admirativă pentru nonagenarul gata s-o ia la pas oricând vrea… dar dorinţa i-a fost respectată. Feciorul s-a supus şi a întors paginile…

Sandu nu terminase de citit, c-o viaţă de om nu se rezumă la câteva pagini. Citea în limba lui maternă şi-i avertizase pe cei care n-o cunoşteau că "au numai de pierdut"…

Mă înveselisem şi eu de atmosfera plăcută, de lăudăroşenia lui Bart, de Sandu, feciorul supus care-şi asculta părintele cu toate că şi el avea părul albit… dar dihania care nu-mi dă pace mi-a adus în minte chipul unui alt fiu, care, cu o zi în urmă, citise şi el un discurs pregătit cu migală, în timp, pentru sărbătorirea aniversării tatălui său. Pregătise şi el cuvinte elogioase pentru părintele care-l ţinuse la studii 22 de ani, dar ieri, ziua care abia trecuse şi mă marcase profund, acele pagini au fost citite în faţa mormântului proaspăt peste care se aşezase o piatră…

Viaţa, această materie fără contururi, pe care n-o poţi nici prinde, nici cuprinde, nici stăpâni, nici schimba, ne înfioară, ne ţine în alertă, ne înviorează şi ne lasă să acţionăm atâta timp cât o avem, cât ea ne posedă, pe fiecare în parte după criterii necunoscute, neînţelese, în care noi nu putem interveni.

Întâlnirea a fost emoţionantă prin evenimentul în sine, iar sărbătorirea a fost frumos pregătită. Urându-i lui Bart să împlinească centenarul în aceleaşi condiţii fizice de acum, să ridicăm paharul pentru anii ce urmează, să fie toţi o sărbătoare. Cu paharul plin să aşteptăm centenarul lui Bart…

În curând va apare, în editura "Minimum", o carte nouă:

„Astăzi sau mâine”

de ZElias *(Elias Zilberstein)*

Un eseu despre trecutul nostru istoric şi despre zilele fierbinţi de astăzi.

Recomandat generaţiei de ieri şi de astăzi.

ŞTEFAN BERCIU

Amintirile unui comisar

Sex şi bice la „Castel”

Prozatorul şi dramaturgul Ştefan Berciu a avut o profesiune f. f. rar întâlnită în lumea literară: comisar de poliţie la Prefectura Poliţiei din Bucureşti. Mai precis la secţia de moravuri. În această calitate, el a cunoscut ca nimeni altul lumea interlopă în general şi pe cea a prostituţiei în special (à propos: să ai dumneata atâtea hârtii de-o sută de dolari câte borfete gen Paula Jones a întâlnit Berciu la viaţa lui!).

Acum, omul îşi publică în gazete experienţa de viaţă sub titlul "Amintirile unui comisar".

Pasionant.

Mahalaua de la capătul dinspre vest al gării era presărat cu cele mai sordide case din întreg oraşul. Excepţie făcea doar "Castelul", cum numeau copiii singura clădire din împrejurimi care avea vreo zece încăperi, dispuse în mod egal la parter şi la etaj, aşa cum puteai judeca din afară.

Poliţia din cartier n-avea de-a face cu amărâţii de localnici care trudeau din zori şi până-n noapte pentru bucata de pâine trebuincioasă, mai ales, multelor lor odrasle. În schimb, gara oferea cazuri dintre cele mai felurite, dacă ţinem seama de ceea ce se putea întâmpla începând cu peroanele, continuând cu remizele de vagoane, garniturile aflate în locaţie şi terminând cu magaziile - adevărate depozite naţionale - toate acestea alcătuind adevărate ispite pentru răufăcători.

Dar, se vede că în seara aia de iarnă, gardianul Ion Lupea avea să descopere şi alte feluri de ticăloşii, faţă de care spargerea unui vagon de cale ferată sau furtul dintr-o locuinţă oarecare păleau.

Pe la ceasul douăzeci şi unu, când se pregătea să mănânce, ca după aceea să predea serviciul de permanenţă, telefonul prinse a suna parcă altfel ca deobicei. Ridică receptorul şi, de la capătul celălalt al firului, auzi glasul unei femei care striga înăbuşit, chemând poliţia în ajutor.

Ion i-a cerut adresa, femeia i-a comunicat-o, dar când a dorit să afle şi pricina acelui apel disperat, legătura telefonică s-a întrerupt brusc. A luat hârtia pe care îşi notase chemarea aceea stranie şi mi-a comunicat-o:

- Domnule comisar, o femeie ne cheamă în ajutor, la "Castel".

- Asta-i cu neputinţă, am zis eu. Stăpâna "Castelului", doamna Laila Chituş, a plecat în străinătate încă din anul trecut şi, după ştirea mea, altcineva nu locuieşte acolo.

Ştefan Berciu

Totuşi, formai o echipă din cinci oameni şi două maşini şi pornirăm într-acolo.

"Castelul" se afla la capătul unei alei pietruite cu un soi de dale violete care, noaptea, la lumina lunii, făceau impresia unui pavaj peste care se scursese sânge amestecat cu smoală.

Îi făcui semn lui Ion să intre primul, şoptindu-i:

- Cum vezi, totul e cufundat în beznă.

Gardianul pătrunse în curte fără să spună ceva şi înaintă, prudent, până la ferestrele clădirii pe care le examină îndelung.

După câteva zeci de secunde, întreaga echipă cerceta ferestrele, fiecare părând a fi descoperit o fisură în draperiile ce le acopereau şi, astfel, să poată zări, parţial, evident, cam ce se petrecea înăuntru.

Într-una din camerele de la parterul "Castelului", prin fereastră, se vedea o bătrână biciuită de un adolescent care era siluit de un bărbat în toată firea care îl şi bătea cu o trestie.

Printr-un colţ al unei ferestre, se vedea un spectacol şi mai straniu: câţiva bărbaţi, fără nimic pe ei, erau bătuţi de o tânără de vreo şaisprezece ani - şi ea complet dezbrăcată. Fata îi bătea cu un fel de cnut (bici cu multe şfichiuri), dar în silă. După o vreme, unul dintre bărbaţi s-a năpustit asupra fetei, supunând–o la perversiuni, pe când ceilalţi, profitând de urletele pe care aceasta le scotea, s-au grăbit să-i găsească şi ei diferite întrebuinţări.

Nefericita a izbutit să scape din priza bărbaţilor, dar numai pentru o clipă, fiindcă toţi patru s-au pornit s-o lovească năprasnic cu nişte vergi ce păreau din fier, fata prăbuşindu-se.

Atunci am spart o fereastră, ceilalţi poliţişti au forţat canatul şi, în câteva clipe, toţi ne aflam în "Castel" salvând-o pe nefericita aceea care, ca şi alte cinci femei şi doi băieţi, fuseseră aduşi acolo cu forţa.

Ea era aceea care izbutise să anunţe poliţia, dar fusese surprinsă vorbind la telefon şi, cu toate că le-a spus: "Încercam s-o liniştesc pe mama pentru că voi întârzia", agresorul i-a întrerupt convorbirea, dar a şi folosit-o mai mult ca pe celelalte.

Am chemat judecătorul de instrucţie, medicul legist şi... bine-nţeles, duba!

Dar totul a fost prea târziu; tânăra murise.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Luna...

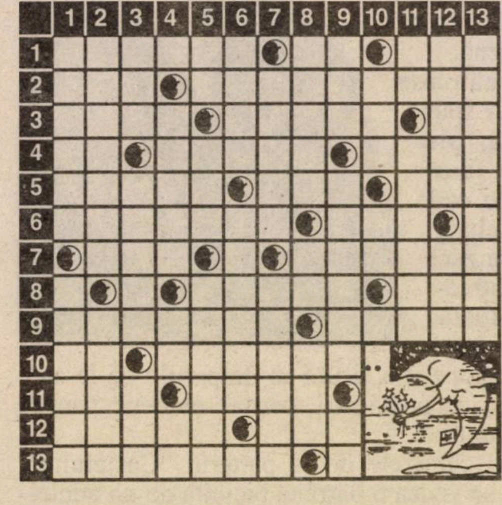

ORIZONTAL: 1) Are o lună...- Are douăsprezece luni - Are câteva luni. 2) Lipseşte în lună - Patru într–o lună (sing.). 3) Cântec de privighetoare sub clar de lună - Titlul unei poezii de Mihai Eminescu, din care cităm: “Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic/ Rumenind străvechii codri şi castelul singuratic” (“..., file de poveste”) - Ţel! 4) Curie! - Buza clopotului - Este cântată de Contele de Luna în opera “Trubadurul” de Verdi. 5) A potoli durerea - Literă în alfabetul arab... - ...şi altă literă în alfabetul arab. 6) Rădăcină comestibilă... de lună - Se înroşeşte în lunile de iarnă. 7) Oraş în Norvegia - Priveşte luna. 8) Romanul “De la Pământ la Lună” de Jules Verne face parte din această categorie de scrieri literare - Din lună în lună. 9) “Luna” compusă de Paul Lincke - În opoziţie cu religia (fem.pl.) 10) Nichel - A umbla pe drumuri. 11) Fir - Intervalul de un semiton cu care se ridică o notă sau un şir de note. 12) Luna, pentru primele rachete spaţiale (pl.) - Nănaş. 13) Cu privire la aştri (pl.)

VERTICAL: 1) Fază a lunii - Celebră compoziţie muzicală de Beethoven închinată lunii. 2) Luna a patra - Tiptil pe furiş. 3) Luna a cincea - Se înfiripă sub clar de lună - Din neamul anţilor. 4) Nume dat unora din rachetele cosmice ale Rusiei - Runde! - Cutere! 5) Nord-sud - Sacoşă cu dimensini mai mari - Norul pentru Lună. 6) Ritm - A necăji. 7) Drumuri înclinate - Dornici să ajungă la Lună, au inventat rachetele cosmice. 8) Pe baza fotografiilor făcute părţii nevăzute a Lunii, s-a putut întocmi o asemenea colecţie completă de hărţi ale satelitului natural al Pământului - Leonid Zaharia - A folosi. 9) Instrument muzical de suflat - Din 12 în 12 luni (pl.). - Şea. 10) Monedă grecească de argint - Primii anişori! 11) Lumină fără lună! A se ivi, referitor şi la Lună. 12) La începutul lunii - Crustaceu. 13) Se întocmesc pentru câte 12 luni.

Dicţionar: TSA, AIN, EIK, MNA.

R. WEINBERG

...şi stelele

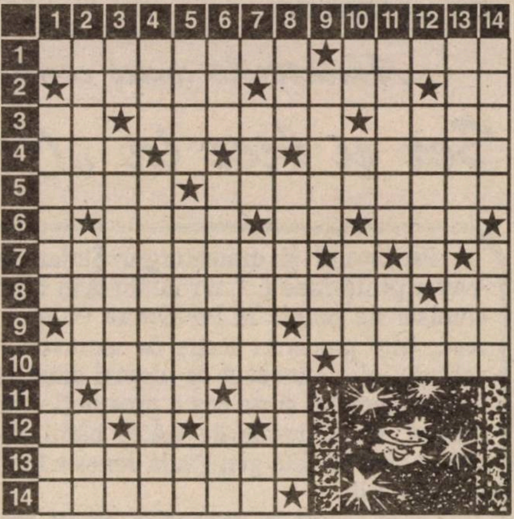

ORIZONTAL : 1)Se ocupă cu studiul aştrilor - Numele popular... şi agricol al Ursei Mari. 2) E bună de bătut, dar şi numele popular al Pegasului - A face să stea - Fiinţă umană. 3) Întrebare - Stele cu coadă - Trimişi. 4) Întreprinderea de locuinţe şi localuri (abr.) - Carul mare... la insectar. 5) Năuc - Stele care cad. 6) Oraş în Arabia - Sunt - În viaţă. 7) Poet român, autorul poeziilor “La steaua”, “Luceafărul” (Mihai). 8) Grupuri de stele - La revedere. 9) Însemnare - Priveşte stelele. 10) Crescători de păsări - Întinsă (reg.). 11) Primele inele ale lui Saturn! - Campion. 12) Zar mic. 13) Singuratică. 14) Steaua fără nume.

VERTICAL: 1) Multe dintre ele sunt compuse şi cântate fetelor sub cerul înstelat (sing.) - “Steaua fără nume” de Mihail Sebastian.

2) Nume feminin... în temă - Personaj feminin din “Steaua fără nume” de Mihail Sebastian - Figură geometrică. 3) Teo - Strălucitori ca stelele - Leo! 4) Constelaţie şi crustaceu - Autorul volumului “La miezul nopţii va cădea o stea”, după care s-a turnat filmul “Secretul cifrului” (Theodor). 5) Împrejmuire - Citire (od.) - Tei! 6) Conjuncţie latină - Cutie - Ramură. 7 Stea în constelaţia “Argus” şi... coadă de cometă! - Luminoasă (fig.) - Soare. 8) Şuviţă de păr legată în creştetul capului - Alungă stelele în zori - Acesta. 9) Constelaţie numită popular “Toaca” sau “Preţul” - Tastă! 10) Ger! - Spetează - Primii pistrui!

11) Localitate lângă Braşov - A se ivi. 12) Cameră - Ren! 13) Prietene - Coridor.

Dicţionar: MOCA, NAM

BIANCA NIŢĂ

Dezlegările jocurilor din nr. 139

VACANȚA MARE: Cabana, mare, educatie, ox, tacere, risc, ape, trei, uu, toga, ioni, r, isi, cg, dans, t, poale, oi, b, soare, cui, averse, car, balot, cosar, el, sanatate.

TOT PE DRUM: Poteca, stop, alunecusuri, sine, alei, r, me, ari, ait, splai, tt, ti, ti, cararuie, raci, a, inn, adinc, sosea, dar, intrari, a, tinara, ad, piatra, ore.

TOT LA IAȘI: l, b, f, pacalit, nobila, aclamat, eb, bt, ozona, p, est, al, pa, dari, la, rac, camion, a, an, js, rutinat, rotita, email, n, ara, ac, otetita.

Avuție

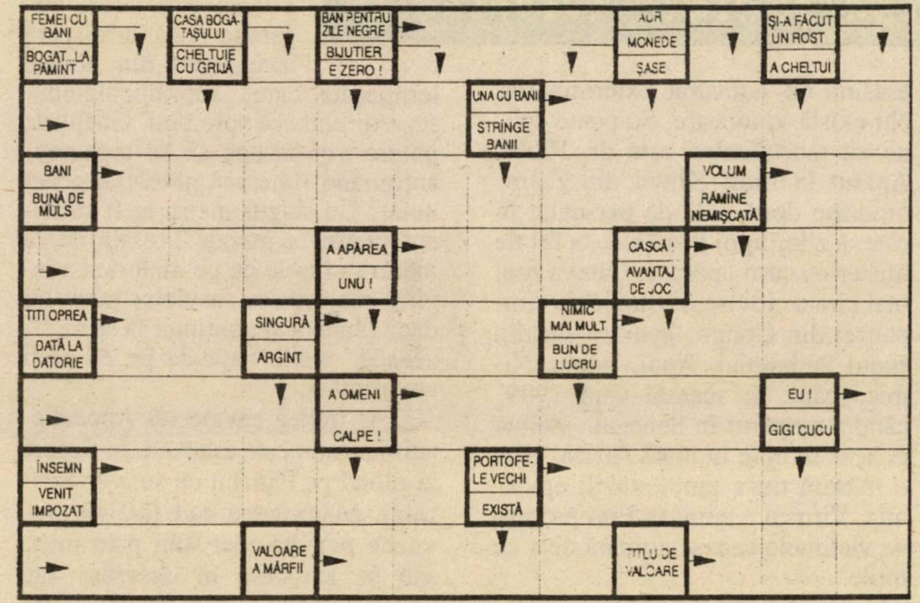
FEMEI CU BANI
BOGAT...LA PĂMINT
CASA BOGATAȘULUI
CHELTUIE CU GRIJĂ
BAN PENTRU ZILE NEGRE
BIJUTIER
E ZERO !
AUR
MONEDE
ȘASE
ȘI-A FĂCUT UN ROST
A CHELTUI
UNA CU BANI
STRÎNGE BANII
BANI
BUNĂ DE MULS
VOLUM
RĂMÎNE NEMIȘCATĂ
A APĂREA
UNU !
CASCĂ !
AVANTAJ DE JOC
TITI OPREA
DATĂ LA DATORIE
SINGURĂ
ARGINT
NIMIC MAI MULT
BUN DE LUCRU
A OMENI
CALPE !
EU !
GIGI CUCU
ÎNSEMN
VENIT IMPOZAT
PORTOFELE VECHI
EXISTĂ
VALOARE A MĂRFII
TITLU DE VALOARE

Dicționar: SCA.

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de
ELENA-ESTHER TACCIU
în Editura DU Style – București

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităților de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naștere, fiecare din acești eroi își dezvăluie și drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimițând contravaloarea a 50 de șekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

AL. MIRODAN

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

VOL. II

D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".

I. Eugen Campus
"Minimum"

"Un monument al literaturii române".

Marin Diaconu
"Radio România"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieși din canoanele istoriei literare".

Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureș

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".

Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicționarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".

Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicționar»".

I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".

N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coțcar și știe să nu fie searbăd pe nici o pagină".

George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O puzderie de protagoniști sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".

Geo Șerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".

I. Știubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".

Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimițând suma de 100 de șekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA și celelalte: 40 de dolari

SFÂRȘITUL LUMII?
Ce ne dezvăluie astrologii

Căderi de asteroizi, explozie nucleară, poluare, virus devastator...

Da, pericolul există. Adunați în jurul unei mese rotunde, patru mari astrologi au analizat riscurile ce ne amenință. Ei au determinat de asemeni anii critici, pentru a ne permite să ne luăm măsuri din timp.

Dosar

Într-un viitor apropiat s-ar putea imagina următoarea scenă: o bătrânică geme pe un pat la Spitalul "Sf. Anton" din Paris. Trupul îi este scheletic. Un medic îi înfige în braț acul unei siringi. Apoi totul se defășoară la repezeală: sub impactul durerii, bolnava se ridică, acul derapează și se înfige în mâna medicului, străpungând mănușa de latex. Omul se albește la față: s-a contaminat și știe bine ce-l așteaptă: după o incubație de numai câteva ore, va începe să se sufoce și va intra într-o teribilă agonie împotriva căreia nu este nimic de făcut.

Nici un medicament nu poate învinge virusul pe care și l-a inoculat în mod accidental și care este pe cale să producă ravagii în Europa, după ce a decimat populația africană. Ebola! O febră care provoacă hemoragii masive. Un virus asasin, un adevărat exterminator. Nu există vindecare. Se poate spune că mortalitatea este de 100%. Apărut în satul Kilwit din Zaire, omorâse două sute de persoane în câteva zile, apoi dispăruse la fel de misterios cum apăruse. Câteva luni mai târziu, lovise o colonie de cimpanzei din Congo, apoi un sat din sudul Sudanului. Apoi, nimic. Nimic, până în această vară 1999, când a reapărut în Senegal, înainte de a se întinde în toată Africa. Nici o măsură nu a putut stăvili epidemia. Virusul a ajuns în Europa, unde victimele sale se numără deja cu miile...

Patru calamități ne amenință

Scena descrisă mai sus nu ține neapărat de domeniul științifico-fantastic. Trezirea bruscă și propagarea fulgerătoare a unuia dintre numeroasele virusuri ce dorm de milioane de ani pe planeta noastră nu este numai un scenariu de film-catastrofă, ci o posibilitate pe care oamenii de știință o iau în considerare cu toată seriozitatea. Când? Cum?

Am întrebat patru astrologi care au studiat temeinic acest pericol, ca și alte riscuri în perspectivă.

Căci dacă primul cavaler al Apocalipsului poartă numele de virus devastator, alți trei amenință la fel de grav omenirea. Al doilea se numește poluare. Încălzirea pământului cu o jumătate de grad, - datorită gazelor aruncate și răspândite în atmosferă de către uzine, motoarele vehicolelor și unele activități agricole, - este pe cale să provoace o uriașă destabilizare a climei, tradusă printr-o agravare a fenomenelor extreme: furtuni, secetă, inundații...

Specialiștii prevăd o nestăvilită progresiune a zonelor de deșert. Vegetația riscă să dispară încet-încet din zonele temperate care, supraîncălzindu-se, vor aluneca spre poli. Ghețurile polare vor începe să se topească, antrenând ridicarea nivelului oceanelor. Un singur metru ar fi suficient pentru a inunda litoralurile, a mătura orașele de pe maluri și a înghiți majoritatea insulelor mici. Iar dacă planeta ar continua să se încălzească, toată viața de pe ea ar fi amenințată.

Al treilea cavaler al Apocalipsului se numește asteroid. În fiecare zi plouă pe Pământ cu sute de asteroizi. Majoritatea cad fără să provoace pagube căci sunt prea mici, sau se zdrobesc în deșerturi sau oceanele care ocupă cea mai mare parte a globului. Dar nimic nu-l poate împiedica pe vreunul dintre ei să se prăbușească într-o zi la Paris. În 1908, un meteorit de aprox. 60 de metri lungime a căzut în tundra siberiană, formând un crater de trei kilometri diametru și distrugând totul împrejur pe o rază de 60 de kilometri. În urmă cu 65 de milioane de ani, căderea unui asteroid gigant a săpat pe malul atlantic al Mexicului un crater de 180 de km. diametru, ridicând tone de praf care au cufundat pământul într-o noapte adâncă ce a durat câțiva ani. Rezultatul a fost dispariția totală a vegetației și stingerea din viață a 90% din speciile vii. Printre ele, faimoșii dinozauri.

Or, mai mult de două mii de as-

Revista californiană "Salon" a dezvăluit că Republicanul Henry Hayde, președintele celebrei comisii juridice a Congresului care a hotărât că Bill Clinton trebuie destituit din funcție, a avut, mai de mult, o legătură extra-conjugală cu o cucoană măritată, legătură despre care dânsul tăcuse mâlc ani și ani de-a rândul.

Hayde, domnu' Henry, ia-ți catrafusele de la Congres, dă-ți demisia și lasă-te de lecții de morală proletară.

teroizi se învârtesc în acest moment deasupra capului nostru. Unii pot atinge dimensiunile insulei Corsica. Dacă unul dintre aceşti mastodonţi s-ar repezi către Pământ, coliziunea ar fi fatală planetei noastre.

Al patrulea cavaler al Apocalipsului se numeşte bomba atomică. După destrămarea Uniunii Sovietice s-ar fi putut crede că pericolul conflictului nuclear a fost înlăturat. Dar nici pomeneală. Astăzi, ameninţarea nu mai vine de la Moscova, ci de la "piticii politici", adică din ţările Lumii a Treia, cu mică influenţă, dar care au reuşit să-şi constituie în secret un arsenal nuclear, cu tot TNP-ul (Tratatul de neproliferare). India posedă astfel cam cincizeci de capete nucleare, Pakistanul - vechiul său duşman - ar fi fabricat vreo zece. Dacă aceste două ţări ar ajunge să se înfrunte, toată Asia ar risca să ia foc; şi asta nu e tot. Fabricarea primei bombe atomice irakiene ar fi doar o chestiune de câteva luni. Să ne închipuim ce ar putea păţi planeta noastră dacă Saddam Hussein s-ar hotărî să bombardeze Israelul, nu cu rachete Scud, ca în 1991, ci cu ogive nucleare...

Specialiştii militari afirmă că Libia şi chiar Algeria, - bănuite de către observatorii ONU că ar fi în stare să fabrice foarte curând bomba atomică, - ar putea şi ele să atace atunci Israelul. Iar această ţară, care posedă de asemeni arma nucleară, ar riposta imediat, sprijinită fiind de către Statele Unite. Rusia, aliatul tradiţional al ţărilor arabe, ar putea interveni la rându-i şi astfel ar începe o imensă partidă de domino care s-ar desfăşura cu lovituri de bombe atomice...

Ce gândesc astrologii despre aceste scenarii-catastrofă? Patru dintre ei, la solicitarea revistei "Horoscope", au luat problema în studiu.

Horoscope: *După părerea dvs., cei patru cavaleri ai Apocalipsului au şi pornit la drum?*

L.-M. Lapouge: Riscurile ce ameninţă planeta noastră sunt reale ca, de pildă, cu câteva luni în urmă când, fără să se facă cine ştie ce caz, aeroportele englezeşti au fost blocate de o alarmă cu privire la o bombă bacteriologică. Anumite informaţii parvenite serviciilor secrete britanice indicau într-adevăr că Saddam Hussein voia să provoace o epidemie de anthrax în Anglia.

Horoscope: *Într-un asemenea context, în ce măsură astrologia ne poate fi de folos?*

L.-M. Lapouge: Dezvăluind datele de risc. Deci, permiţând luarea măsurilor din timp pentru a evita o nenorocire.

Horoscope: *Cum determinaţi aceste date?*

L.-M. Lapouge: Am comparat viitorul cu evenimentele trecutului. Împreună cu trei astrologi care m-au asistat, am reperat în istoria umanităţii opt date la care catastrofe de acelaşi tip cu scenariile ce ne ameninţă au avut loc, şi am stabilit harta cerurilor lor.

Pentru riscul de ciocnire cu un asteroid, am reluat în studiu tema din 30 iunie 1908: este vorba de data căderii unui meteorit în Siberia. Pentru riscul de boală contagioasă, am reîntocmit tema marii ciume din 1348, şi a ultimei alerte la virusul Ebola, din mai 1995. Pentru riscul nuclear, tema Cernobylului (26 aprilie 1986) şi a Hiroshimei (6 august 1945). Iar pentru riscul poluării, temele celor trei alerte "recente": naufragiul vasului "Amoco Cadiz" în largul coastelor Bretaniei (16 martie 1978), poluarea cu dioxină la Seveso (10 iulie 1976) şi poluarea de către o uzină chimică de la Bhopal, în India (3 decembrie 1984), soldată cu 2000 de morţi.

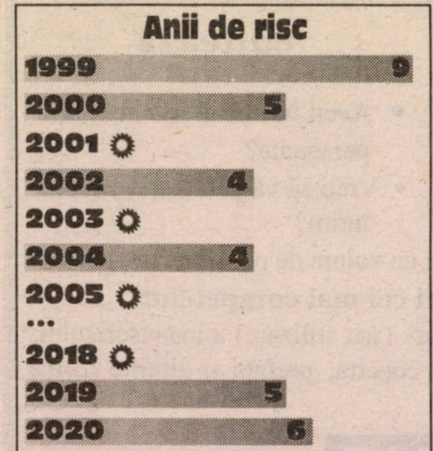

Horoscope: *Aţi identificat planetele răspunzătoare de aceste catastrofe?*

Raphael Arnoul: Da. Sunt amestecate planetele lente din sistemul solar, adică cele mai îndepărtate, care se învârtesc încet în jurul soarelui.

Horoscope: *Puteţi determina planetele corespunzător periculoase pentru diferitele tipuri de riscuri?*

Karine Loubat: Desigur. Să luăm, de pildă, tema din 1348, a marii ciume. Am descoperit pentru acel an şapte aspecte periculoase între planete lente. În schimb, catastrofa de la Seveso, mult mai puţin distrugătoare, nu avea decât trei, ceea ce ne-a permis să stabilim un fel de "scară a lui Richter" a nivelului de periculozitate astrologică (vezi tabelul).

Horoscope: *Deci, pornind de la aceste date culese din trecut, aţi putut repera datele periculoase din viitor?*

Anne-Catherine Devauchel: Într-adevăr. Am căutat, an de an, până în 2032, perioadele în care apăreau aceste aspecte îngrijorătoare. Un număr de ani comportă câte patru.

Karine Loubat: Anumiţi ani prezintă cinci aspecte periculoase în acelaşi timp! Vă daţi seama că, dacă nu băgăm de seamă, se poate reproduce o catastrofă comparabilă cu cea de la Cernobyl...

Horoscope: *Este vorba despre nivelul de alertă maximă?*

Raphael Arnoul: Nu, deloc. Noi am găsit trei date care înfăţişează şase aspecte periculoase. Şi alţi doi ani pulverizează recordurile trecutului, deoarece comportă şi mai multe combinaţii astrale nefaste decât în 1348, cea mai rea dată din colecţia noastră de catastrofe. În 1348, doi europeni din trei au murit de ciumă. Astăzi, aceasta ar însemna 230 de milioane de morţi în Europa, într-un singur an... Pentru a evita un asemenea dezastru, oamenii trebuie să fie mai vigilenţi ca oricând.

Horoscope: *Aţi detectat şi date comportând un risc atomic?*

L.-M. Lapouge: Da. După mine, perioada cea mai sensibilă se situează între 15 octombrie şi 30 noiembrie 2008, când se vor forma şase combinaţii astrale grele. Printre ele găsim, în primul rând, cele două dizarmonii cereşti care au figurat drept cele mai periculoase în temelele catastrofelor trecutului.

Horoscope: *Se poate şti dacă va fi vorba de un accident sau de un război?*

Karine Loubat: E greu de spus. Dar această dată fiind mai periculoasă astrologic decât ziua exploziei de la Cernobyl, ne-am putea teme de un conflict nuclear.

Horoscope: *Cam când ar putea izbucni acest conflict?*

Anne-Catherine Devauchel: Ziua cea mai periculoasă ar fi 4 noiembrie 2008.

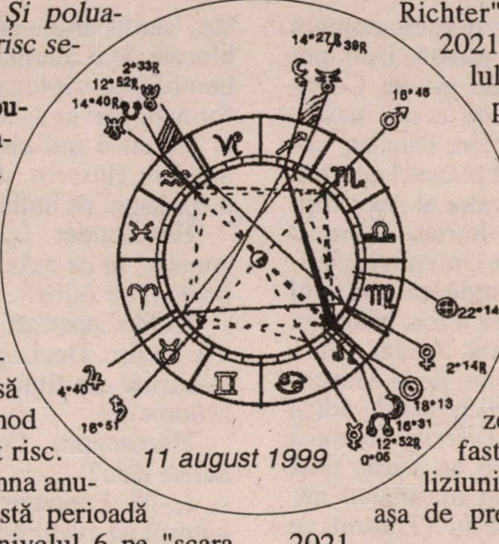

11 august 1999

Horoscope: *Şi poluarea? Există un risc serios?*

L.-M. Lapouge: Dacă poluarea va ajunge să ameninţe supravieţuirea speciei umane, acest proces va fi lent. Totuşi, o anumită dată pare să fie legată în mod special de acest risc. E vorba de toamna anului 2020. Această perioadă se situează la nivelul 6 pe "scara Richter astrologică" pe care am întocmit-o noi. Adică şi mai ameninţătoare decât Cernobyl.

Horoscope: *Aţi putut de asemeni repera un risc de ciocnire cu un asteroid?*

L.-M. Lapouge: O singură perioadă prezintă combinaţii astrale comparabile cu cele din iunie 1908, şi anume începutul anului 2021. Numai că, la începutul secolului, eram la nivelul 6 al "scării Richter" astrologice. În 2021, vom fi la nivelul 10, deoarece am putut număra zece aspecte critice între planetele lente. Fără să mai punem la socoteală rolul negativ jucat de Uranus, zeul cerului şi al spaţiului. Era prezent şi foarte nefast în momentul coliziunii din 1908. Şi tot aşa de prezent va fi şi în 2021...

Horoscope: *N-am vorbit încă de riscul epidemiilor...*

Raphael Arnoul: În acest domeniu am putut descoperi o dată sensibilă. Şi ea nu va avea loc peste o sută sau peste treizeci de ani, ci chiar, să zicem... mâine-poimâine: în august 1999! În mai puţin de un an, opt aspecte nocive se vor forma în acelaşi timp.

Horoscope: *Ce credeţi că se poate întâmpla?*

Anne-Catherine Devauchel: După mine, o importantă epidemie.

Horoscope: *Credeţi că aceasta ar putea determina sfârşitul lumii?*

L.-M. Lapouge: Nu. De fapt, ar trebui mult mai mult pentru a desfiinţa omenirea! În schimb, cred că această dată din august 1999 poate marca, mai degrabă, sfârşitul "unei" lumi. Poate că va avea loc o mare catastrofă. Va fi ca o lovitură, un avertisment din care va trebui să învăţăm şi să tragem nişte concluzii. Apoi viaţa îşi va relua cursul normal. Este ceea ce s-a întâmplat în 1348, după marea ciumă. Atunci a început Renaşterea... Un cuvânt frumos pentru a spune că lumea nu moare nici o dată. Dar se modifică deseori...

(Din revista lunară franceză "Horoscope", 1998)

Traducere de
CLAUDIA ROSENSTREICH

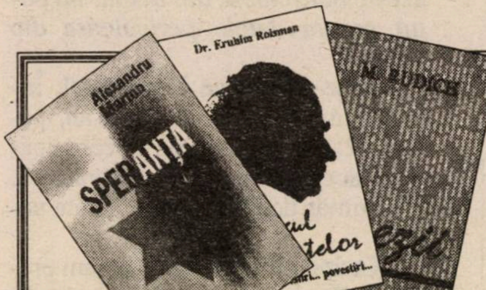

minimum
editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

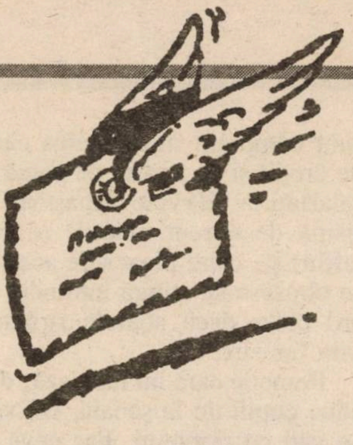

Oslo după cinci ani

Cu ce se deosebeşte anul acesta (al cincilea) de anul 0?

În anul 0, Arafat stătea izolat în Tunis, iar "armata" lui era împrăştiată prin toate ţările musulmane; Intifada devenise anemică. Actele de teroare erau izolate, Shabak-ul şi Zahal supravegheau strâns întregul teritoriu Iehuda, Shomron şi Gaza.

În primii trei ani, guvernul Rabin-Peres a încheiat la repezeală şi în modul cel mai uşuratec o serie de acorduri cu Arafat, foarte avantajoase pentru acesta şi implicit dezastruoase pentru noi, cu intenţia (declarată de altfel) de a se crea o situaţie ireversibilă, asfel încât o schimbare eventuală de guvern în Israel să nu mai poată îndrepta nimic. Pentru ca aceste acorduri să treacă prin Knesset, guvernul de atunci nu a ezitat să corupă doi deputaţi din opoziţie, care, a doua zi după vot, au fost numiţi unul ministru, şi celălalt ministru adjunct.

În aceeaşi perioadă, palestinienii, profitând de retragerea unităţilor noastre de securitate din teritorii, au comis un număr de atentate groaznice, soldate cu sute de morţi şi mii de răniţi.

Astăzi, după 5 ani, Arafat conduce un stat pe care vrea să-l declare oficial anul viitor, are o armată de două ori mai mare decât se obligase, are concursul politic al ţărilor musulmane, are un instrument de şantaj sângeros şi permanent, "Hamas"-ul, pentru a smulge Israelului cedări în restul negocierilor, sub ameninţarea terorii.

Israel, pe lângă victimele terorii, e şi jefuit permanent: se fură automobile (cca. 100 pe zi), turme de oi, produse agricole, utilaj agricol de-a lungul frontierei din '67, etc.; explicaţia: după furt, teroriştii şi hoţii se plimbă liber pe teritoriul palestinian, devenit adăpost.

În aceşti cinci ani, ei, arabii, n–au făcut decât să urce, iar noi, numai să coborâm. Raportul de forţe s-a schimbat considerabil în defavoarea noastră.

Moralul populaţiei israeliene e scăzut şi nu se vede nici o posibilitate de ieşire din capcana în care ne-au adus.

Aceasta este adevărata faţă a "Noului Orient Mijlociu". Peres s-a dovedit a fi un utopist şi nu un vizionar.

LEON HAIMOVICI
Rishon Le Zion

Încerc un sentiment de părtinire şi ostilitate din partea lui Al. Mirodan

Stimate domnule Mirodan,

Mă grăbesc să răspund aserţiunilor doctorului G. Mănescu, "Despre răzbunare, rea credinţă sau ce?" din numărul precedent, în speranţa că cu aceaşi promptitudine arătată preopinentului meu, veţi găsi şi pentru mine un spaţiu în "Minimum"-ul ce va să apară. Nu ştiu de ce, mărturisesc, încerc un penibil sentiment de frustrare, de părtinire, dacă nu chiar de ostilitate pe care îl aveţi faţă de persoana mea.

Nu-mi pot explica omiterea celor două reproduceri după "Pietà" şi statuia apostolului Petru, anexate scrisorii mele "Despre nişte false date turistice", care l-ar fi împiedicat pe dl. dr. Mănescu să-şi menţină cu obstinaţie erorile d-sale de informare.

Trecut de multă vreme, v-am mai spus-o, prin ciurul şi dârmonul unei vieţi zbuciumate, nu m-am aşteptat - şi încă din partea unui coleg - la calomnii, născociri şi delaţiuni. Eu însumi, cu amenitate într-adevăr colegială, în corespondenţa mea publicată în nr.134/98 al revistei, îi atrăgeam d-rului Mănescu doar atenţia că d-sa "emite diagnosticul prezumtiv (foarte delicat, nimic de zis!) că aberaţiile scabroase şi inspiraţia bolnăvicioasă a Marchizului de Sade este şi a traducătorului (E. Wittner)". Evident, socoteam eu credul, un *"lapsus calami"*, o scăpare în fuga unui condei necontrolat de raţiunea proprietarului.

Lărgind sfera calomniilor, dl. dr. Mănescu divulgă în ultima sa epistolă o convorbire telefonică avută cu mine, imediat după apariţia scrisorii sale, care, redată de d-sa, nu-i decât o ţesătură de mici adevăruri şi infame minciuni.

În fond, băgând în aceeaşi ciorbă şi capra şi varza (o varză foarte... pestilentă!), dl. dr. G. Mănescu încearcă să mascheze superficialitatea însemnărilor sale de călătorie. Să începem deci cu... "capra". Pe ocolite, d-sa este silit să admită observaţiile mele, ba pe alocuri îmi şi mulţumeşte "pentru mica lecţie de istorie în legătură cu Campidoglio", totuşi consideră că-i caut "nod în papură şi îi pun cu rea intenţie la îndoială buna credinţă". Cum înţelege d-sa observaţiile mele? Vă dau un mic exemplu. Am scris că am impresia ca dl. dr. G.M. a rezumat câteva pagini dintr-un *"Baedeker"*, să zicem faimosul ghid turistic "Michelin". Ce-a înţeles d-sa? "Nu ştiu câţi turişti români cunosc ghidul turistic german Baedecker (numele unei familii de editori, etc., etc.)". Ori, d-sa nu ştie că numele propriu Baedecker a devenit un termen sintagmic, folosit la toate ghidurile turistice? Din asemenea confuzii a rezultat, probabil, şi "confundarea" picioarelor lui Isus (din ansamblul statuar al lui Michelangelo) cu piciorul drept al Sf. Petru. "Într-adevăr n-am mai scris, recunoaşte dr. G. M., dar m–a impresionat cum a fost roasă culoarea neagră (atrag atenţia că statuia este din bronz, n.n.) şi a apărut un alb argintiu." Pentru d–sa, turist frenetic, toate acestea par amănunte fără importanţă "doar pentru cine caută chichiţe!", adică pentru mine.

Şi acum, ceva despre "varza" pestilentă, trista cleveteală de "ţaţă" care denunţă *"coram populo"*, un "secret profesional". Într-adevăr, indignat de urmările nesăbuitei insinuări a colegului meu, l-am chemat la telefon pe dr. Mănescu, blamând discreditul moral şi profesional pe care mi-l aduceau afirmaţiile sale. Dar este o minciună "mărturisirea" că, dacă ar fi trăit, soţia mea ("răposata" îi zice d-sa!) mi-ar fi interzis să scriu pornografie. D-sa nu ştie că, în România, sub pseudonimul literar Emil Suter, am debutat în tinereţe ca poet al dragostei, publicând între 1944-46 numeroase poeme în gazeta "Victoria", condusă de scriitorul N. D. Cocea, fără să mi se reproşeze ceva. E adevărat că i-am propus d-rului Mănescu să publice în "Minimum" şi "Ultima Oră", pe cheltuiala mea, o scurtă erată, în care să-şi exprime regretul pentru exprimarea ofensatoare privind sănătatea mea psihică. Dar, cu o mentalitate de ţaţă clevetitoare, d-sa, recunoscându-şi eroarea, a refuzat s-o recunoască public.

Pensiune şi casă de părinţi

• NEVE BABOV •

Bat-Yam – Tel. 551-8342
Str. Admor Mibabov 2

Complet renovat şi dotat cu camere noi

- **Camere moderne pentru o persoană şi pentru perechi**
- **Sinagogă + studiul zilnic al Torei**
- **Sală de lectură + activităţi de societate variate**
- **Grădini şi alte spaţii verzi pentru odihnă şi relaxare**
- **Supraveghere şi servicii medicale**
- **Strict casher şi atmosfera evreiască veritabilă**
- **Mijloace de transport frecvente şi comode din întregul Gush Dan**

Autobuze:
Egged – 86, 92
Dan – 2, 8, 18, 19, 40, 42

Ca încheiere, îndrăznesc să vă întreb totuşi care este poziţia dvs. ca director al revistei şi arbitru imparţial, faţă de cele de mai sus?

Dr. EMIL WITTNER
Petah-Tikva

Nota redacţiei: Părerea noastră este că polemica s-a prelungit peste măsură, a atins tonuri prea înalte şi, în concluzie, este cazul să ia sfârşit.

Cum sunt americanii (dar nu cei din banda lui Kenneth Starr)

Din motive familiale am fost de mai multe ori în S.U.A. Am mai pomenit aceasta şi altă dată. Aş dori să împărtăşesc cititorului ce anume m-a impresionat în legătură cu oamenii, cu ţara.

Americanii, în general, sunt oameni simpli prin felul de a gândi, a se comporta, a se îmbrăca. Nu-s formalişti, nu ţin la etichetă (uneori chiar mai abitir decât noi), se mulţumesc cu ceea ce le oferă viaţa din jur, îi preocupă jocul de baseball, unde este în apropiere un "McDonald" şi care va fi situaţia cu preşedintele Clinton (majoritatea susţine că trebuie să rămână în funcţie: "scripca n-are de-a face cu iepurele"); să nu aibă colesterolul ridicat (se vând păsări fără piele) şi înghit aspirină şi vitamine C şi E. Muncesc corect şi conştiincios, iar cei care au o funcţie de răspundere nu cunosc orarul normal de lucru. Riscul de a fi concediat de azi pe mâine nu e de neglijat. Nu prea îi interesează ce e prin lume, ci care e cota la Bursă sau îmbunătăţirile din domeniul social; prea puţini studiază limbi străine (deşi acum tendinţa e în schimbare). Nici nemţii, nici englezii nu sunt mai breji. Câţi ştiu că Beethoven a compus opera "Fidelio" şi că nu Budapesta, ci Bucureşti este capitala României? Ei sunt campioni în deţinerea cărţilor de credit şi se poartă de parcă ar fi salariaţi la "Hevrat Hahaşmal": fac risipă de curent electric (e foarte ieftin) şi, când pleacă de acasă, nu se obosesc să stingă luminile, care ard chiar dacă soarele străluceşte prin ferestre.

Femeile care nu lucrează, duc şi aduc copiii de la şcoală, fac sport, se văd cu prietenii. Fac ceva gospodărie (aspirator, spălat rufe şi veselă în maşinile respective) şi mai puţin gătit (nu cum ştim noi, ghefilte fiş, tocăniţă, etc.). Se cumpără la Supermarket semi-preparate, se aduce mâncare de la chinezi, italieni, sau se iese la câte un restaurant din apropiere. Sâmbăta, de obicei, decupează din ziare bonuri de reduceri la unele produse din diverse centre de cumpărare, adunând şi bonuri de la recuperarea diverselor recipiente de băuturi (un container automat face treaba asta), se plăteşte nota cu câţiva dolari mai puţin. Nu se devine milionar, dar uneori contează.

Copiii nu se joacă pe străzi şi nu urlă ca disperaţii. Nu parcurg singuri drumuri mai lungi (de la 16 ani au deja maşină). Cred că nu cunosc gustul apei decât de la spălatul dinţilor (o procedură obligatorie). Cola, Sprite, lapte, sucuri le satisfac setea. Ca şi la noi.

Tehnica face în permanenţă salturi uriaşe. Şi nu numai acolo. În Europa apuseană sau la noi e altfel? Fără computer, Internet, robotică şi automatică nu se mai concepe. Acum îşi bat capul cum va fi cu reprogramarea, la trecerea în anul 2000. Mi-aduc aminte că, acum vreo 20 de ani, în aeroport la "Imigration", o funcţionară a deschis un registru foarte gros, alfabetic, şi negăsindu-mă la litera "M", mi-a pus ştampila de rigoare pe o filă din paşaport şi am trecut graniţa americană.

Am obiceiul ca zilnic să fac un tur de 3-4 km. În oraşul în care locuiesc de obicei (la jumătate de oră de Manhattan), pe străzi, unele fără trotuare, mă întâlnesc cu oamenii care merg şi ei pe jos. Nu ne cunoaştem. Nu o dată am auzit "good morning" sau "Hi". La mine acasă, copiii vecinilor de pe palier şi care mă cunosc bine, nici un "shalom" nu spun.

Călătorind cu trenul şi autobuzul (de ani de zile preţurile neschimbate) sau intrând la muzee, expoziţii ş.a., cer bilet de senior. Nu e nici o problemă. Oamenii te cred pe cuvânt şi părul alb o dovedeşte în plus. Doar la noi, la cinematograf, la Canion, nu mi-au acordat reducerea de *"toşav vatic"* pentru că nu aveam la mine documentul eliberat acum vreo 7-8 ani de Itzhak Shamir. Buletinul de identitate n-a fost suficient. Am rămas cu enervarea, chiar şi după ce m-am certat cu responsabilul şi am plătit preţul întreg. Fără comentarii!

Cel mai greu îmi vine în America atunci când se pun probleme de cifre. Am urcat într-un turn-far (de pe vremea lui Washington) a cărui înălţime e de 147 de picioare. Am căutat să împart la 30, 5 cm. (cât are un "picior") şi am socotit că ar fi mai puţin de 50 de metri. Am vrut odată să ştiu cât costă un litru de benzină. Pe tabel, afişat, un galon - 3, 8 litri - 1, 27 dolari. O socoteală aproximativă, tot mintală, mi-a dat rezultatul de 30 de cenţi (la noi cred că e de vreo trei ori mai scump). A şti câte grade sunt, întrece limitele. Într-o zi a fost foarte cald. Termometrul arăta 97° Fahrenheit. Cât e asta? Scazi 32, împarţi la 9 şi înmulţeşti cu 5. Am ajuns la cca. 35° Celsius. Simplu, nu?

Ieşind dintr-un restaurant şi desfăcând celofanul unei bomboane de mentă (sunt puse lângă uşa de ieşire), l-am mototolit şi l-am strâns până la dimensiunea unui bob de mazăre. Nevăzând nici o cutie de gunoi, era să-i dau drumul în rigola străzii - nu foarte curată - dar cei care mă însoţeau au sărit cu gura pe mine. În Bat Yam, n-ar fi ţipat nimeni dacă aş fi aruncat, pe stradă sau lângă uşa de la intrare, o cutie goală de ţigări sau un bidon de băutură...

Dr. G.MĂNESCU
Bat Yam

80 de ani

Colaboratorul nostru Harry Shoshany din Bat-Yam - muzician de felul lui - a împlinit luna trecută 80 de ani. Îi urăm tradiţionalul "până la 120!" şi îi dăm cuvântul să ne spună, în câteva epigrame, cam ce gândeşte omul când a ajuns (cu bine) la această vârstă:

Lozincă

Solist în marile hoteluri, / Noaptea vesel, ziua trist, / Să-mi satisfac unele ţeluri, / Rugam: NU TRAGEŢI ÎN PIANIST!

Norocul

Umbră net imaginară, / Cântată de oricine, / Care face să dispară/ Răul, transformat în BINE!

Acasă

Cu muzica m-am descurcat/ Şi–n zilele cele mai grele;/ Dar nu am fost prea încântat/ De muzica... soţiei mele!

Succes

Până şi jocul ce-l jucam, / Îmi aducea şi bani şi premii, / Că era "Muzical" de neam, / Bazat pe două note: RE-MI!

Corectitudine

Mă prezentam şi eu la fisc, / Ca orice cetăţean cinstit;/ Le declaram fără să risc/ Că... am venit, dar n–am venit!

Cerul

Plafonul lumii nesfârşit, / Cu stelele veşnic aprinse, / De rugăminţi învăluit, / Cetatea sufletelor stinse!

Omul

Simbol de mărinimie, / Când se naşte dă de veste, / Un "truc" de scamatorie:/ Uite-l vezi, şi nu mai este!

Dragostea

În inimă îţi clocoteşte/ Un sentiment deosebit;/ Dulceag e când te năpădeşte, / Amar, când nu-i împărtăşit!

În final

Tot cu muzică închei, / Ca şi Beethoven divinul, / Mulţumit la anii mei, / Că m-a ajutat "DESTINUL"!

Lui Churchill i s-a făcut dosar

Practicarea în timpul regimului comunist în România a limbajului stereotip este cunoscută în prezent sub denumirea de "limbaj de lemn". Râdem de expresii şi cuvinte care nu exprimă nimic. Un alt domeniu - care a rămas tot aşa de ridicol, este acela al analizelor situaţiei internaţionale, practicate cu aere de a-toate-cunoscători.

Redau două mostre autentice, reţinute de memoria mea:

1. În vara anului 1946 - un an după exploziile atomice - dr. V. Mârza, într-o analiză a situaţiei internaţionale, vorbind despre victoria asupra militarismului japonez, a spus: "Trebuie să fie clar că Japonia nu a fost înfrântă de americani cu ajutorul bombei atomice, ci datorită înaintării glorioasei armate roşii în Manciuria" (până aci teza sovietică) şi, în continuare, "Bomba atomică este un bluff propagandistic. Adăpostirea într-un şanţ sau într-un beci apără complet de efectele bombei". Vorbitorul era profesor universitar, viitor academician, ambasador şi ministru.

2. În 1945 se duceau lupte crâncene între trupele engleze staţionate în Grecia şi partizanii comunişti greci conduşi de generalul Marcos. Ultimii au fost realmente măcelăriţi de britanici. Câţiva tineri comunişti erau nedumeriţi de faptul că "marea Uniune Sovietică" permite imperialiştilor englezi să ucidă nişte vajnici luptători pentru libertate, fără să reacţioneze.

Ne-am adresat secretarului judeţenei tineretului, care nu ne-a putut lămuri cu nimic nedumerirea. Dar am fost convocaţi la Comitetul Regional P.C. de către secretarul cu propaganda şi membru al biroului, tov. Bercu Feldman.

Sigur de el, ne-a dat următoarea explicaţie (citez din memorie): "Tovarăşi, trebuie să gândim politic. Credeţi că tovarăşului Stalin i-a venit uşor să strângă mâna şi să colaboreze cu Churchill, acest vechi agent al anti-comunismului internaţional? Problema cu rezistenţa greacă se va termina, desigur, prin victoria poporului grec. Şi fiţi siguri că lui Churchill i s-a făcut un dosar în care s-a înscris şi această ticăloşie".

Bercu Feldman a devenit deputat, responsabil în Comitetul Central cu problemele evreieşti şi conducător al Comitetului Democrat Evreiesc.

Dr. MARCEL BLUM
Rehovot

Corespondenţii noştri desenează

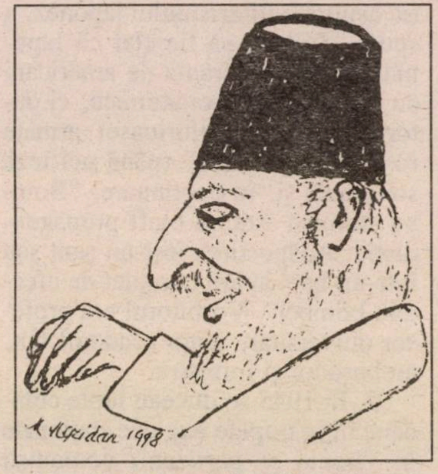

Rav Kaduri, celebrul Rav Kaduri, văzut de M. Meridan din Tel Aviv

într-o seară la Paris

În cadrul rubricii "Lumea românească" din "Minimum" (138) m-a izbit reproducerea dării de seamă făcută în "Realitatea evreiască" de către doamna Cătălina Nicolae, cu ocazia unei reuniuni ţinută nu de mult la Paris, la care am asistat în parte. Versiunea doamnei Nicolae este cu totul diferită de impresia penibilă care m-a făcut să părăsesc şedinţa, împreună cu alţii. Cred că cea mai bună relatare este copia, alăturată, a unui mesaj trimis după câteva zile domnului Radu Ioanid, director la Muzeul Holocaustului din Washington, care mi-a răspuns prin telefon, cu totală aprobare.

"Dragă Domnule Ioanid,

Aş dori să vă împărtăşesc câteva impresii despre ciudata reuniune care a avut loc la Centrul Cultural Român din Paris, unde numele lui Nicuşor Cajal (prieten personal al familiei mele) umpluse până la refuz micuţa sală rezervată evenimentului. Cajal nu era prezent, deoarece se afla în convalescenţă după o delicată intervenţie chirurgicală la care fusese supus în Israel; vorbisem cu el la telefon cu câteva zile mai înainte şi-mi confirmase imposibilitatea de a ni se alătura.

Subiectul reuniunii ar fi trebuit să se refere la eforturile depuse de către Legaţia de la Vichy, pentru a–i feri pe evreii originari din România şi aflaţi în Franţa liberă, să împărtăşească soarta coreligionarilor lor de la Bucureşti (unde, - trebuie reamintit, - Antonescu nu s-a atins de evreii cetăţeni străini: atest personal aceasta, în calitate de evreu grec). Ori, de la bun început, Cristian Popişteanu (pe care Gad Calmanovici, prietenul tatălui dvs. mi-l recomandase călduros ca pe un tip integru), s-a crezut obligat să facă o lungă introducere cu privire la soarta evreilor din România, în timpul războiului.

Dânsul a început prin a sublinia că persecuţiile au început în 1938, o dată cu dictatura carlistă, pentru a ne preciza apoi că legionarii nu aveau treabă numai cu evreii, ci şi cu democraţii români. A continuat prin a aborda capitolul persecuţiilor antonesciene, subliniind că numărul morţilor nu este încă oficial cunoscut, căci trebuie ţinut cont de cei 200.000 evrei din Transilvania de Nord, omorâţi de Ungaria, precum şi de un număr echivalent de evrei locuitori ai Basarabiei şi Bucovinei, din care o mare parte s-a alăturat retragerii Armatei Roşii, iar arhivele ex-URSS nu sunt încă accesibile. Toate acestea, pentru a ajunge să precizeze că "numărul evreilor ucişi în România nu depăşeşte 30.000". "Vreţi să spuneţi 300.000?" a strigat cineva din sală; "nu, vreau să spun o sută de mii", răspunse, nesigur, Popişteanu.

Trebuie să vă spun că mă aflam la capătul unei zile foarte încărcate şi nu mă simţeam deloc în largul meu; am folosit deci ca pretext această curioasă extravaganţă pentru a mă scula şi a părăsi sala în chip de protest.

A doua zi am discutat la telefon cu Lucian Steinberg, istoricul pe care-l cunoaşteţi şi care mi-a confirmat propria sa jenă. Venise să audă vorbindu-se despre un subiect care-l pasiona, de-asemeni animat de un sentiment favorabil lui Popişteanu, pe care-l găsise cu puterile mult diminuate şi foarte slăbit, şi părăsise şi el sala puţin după aceea, din cauza întârzierii de a aborda subiectul principal (Hîncu şi Metta aşteptau, răbdători). Între timp, sala se cabrase faţă de ezitările în problema cifrelor care provocau coborârea dezbaterii la nivelul unei tocmeli între negustori de covoare..."

HARRY CARASSO
Paris

Jeremia 3,23

Într-adevăr
mântuirea
lui Israel
numai
cu ajutorul
lui Dumnezeu

MB

Dr. Magda Greiff, Beer-Sheva: (a) Primit textul cu pricina, aparţinând lui Jean Gad, unul din personajele Dicţionarului: mulţumiri; vom vorbi despre el la Poşta Dicţionarului. b) Observaţie justă: la articolul lui Al. Sever (nr. pe august/septembrie), p.41, col.I, r.12 despre B. Elvin, în loc de “titlurile îşi sunt complimentare” trebuie citit “titlurile îşi sunt complementare”. c) După cum v-aţi dat seama, desigur, suntem pe aceeaşi lungime de undă à-propos de “scandalul sexual” de la Washington. Aveţi cuvântul:

- ”America a dovedit globului că “respectă” libertatea individuală şi secretul profesional (!); unde eşti McCarthy?
- Înverşunarea cu care partidul republican (american-creştin-de origine bună, alb, etc., etc.) luptă împotriva preşedintelui (democrat) îmi aminteşte de şedinţele de “demascare” UTM şi PMR din epoca bine cunoscută.
- .... este ipocrizia de tip victorian, puritanismul “apărat” de dezvăluiri intime, la TV şi Internet, făcute întregului glob?
- Cred că singurul rezultat e scăderea credibilităţii SUA, a seriozităţii şi a prestigiului mondial al ţării”).

Ing. Aviv-Zvi Alon, Kiriat-Yam: (când aveţi dreptate, aveţi: “Aş vrea să-mi exprim nedumerirea în legătură cu avatarurile marelui reporter F. Brunea-Fox aşa cum sunt descrise în “Minimum” nr. 137/138 la pagina 51, col. 3-a: “după ce a murit răpus de boală la sanatoriul Otopeni în 1974, a mai reuşit să viziteze Israelul în 1982” . Avatarurile despre care vorbiţi au un vinovat bine cunoscut: zăpăceala pe cât de omenească, pe atât de aspru criticabilă a corectorului nostru).

Simon Sfarti, Santa Fé Spring, California, SUA: (1) Câteva cuvinte dintr-un comentariu de la faţa locului, pe marginea scandalului Clinton:

“Norocul lui Clinton - dacă se poate vorbi de noroc în această sordidă afacere - este, ironic, Nemesisul lui, “obiectivul şi independentul STARR”. Prin modul grosolan în care a condus investigaţia, amintind de metodele Inchiziţiei şi ale nu mai puţin compromisei comisii de anchetă a activităţilor antiamericane a lui McCarthy (comisie instituită sub preşedinţia lui Truman şi din care făceau parte Nixon şi - da! - Robert Kennedy), aceste metode au atras o puternică antipatie a opiniei publice împotriva lui Starr, şi prin reacţie, o considerabilă simpatie pentru Clinton, care este victimizat pentru unele păcate lumeşti”.

2) Şi tot din corespondenţa d-lui Sfarti aflăm numele preşedintelui Curţii Supreme de la Washington care a dat ordin de începere a faimoasei anchete: Rehnquist. Ţineţi-l minte, bine. Şi dacă vă întâlniţi cu el pe stradă, puneţi-i o piedică sau scuipaţi-l între ochi; iar dacă sunteţi femeie, rupeţi-vă rochia şi, arătându-l cu degetul pe Rehnquist, urlaţi cât vă ţin puterile: vioool! a încercat să mă violeze!)

Monica Bilan, Hannover, Germania: (“De curând întoarsă dintr–un voiaj făcut în România, am înţeles mai bine ca oricând că nu se va renunţa la rasism, xenofobie şi, cu atât mai puţin, la antisemitism, când ele canalizează atât de bine nemulţumirea şi ura oamenilor, eliberându-i, în mare măsură, de propriile lor complexe: incapacitate, frustrare, corupţie, megalomanie istorică, mistificare şi mitificare, mitomanie - toate dispar ca la semnalul unei baghete magice în faţa panaceului universal: “ei sunt profitorii şi jefuitorii, ei l-au omorât pe Christos, etc”. Pe de altă parte, această momeală întinsă în primul rând oamenilor nevoiaşi şi tineretului este menită să disimuleze potlogăriile de tot soiul operate de potentaţii zilei”).

Joseph Lev, San José, California, SUA (am citit şi noi, ca şi dvs., fragmente apărute pe ici-pe colo din memoriile Regelui Carol al II-lea; aveţi dreptate, ele sunt interesante şi furnizează date concludente privind mişcarea hitleristă din România; vom căuta să ne procurăm cartea); **Jean Herşcovici,** Tel Aviv (înţelegem foarte bine preocuparea dvs.: locuiţi pe strada Levinsky din Tel Aviv, vă este ruşine să mai rostiţi acest nume pătat pe vecii vecilor şi doriţi ca primăria să schimbe de urgenţă numele străzii; am transmis colaboratorului nostru av. I. Artzi, din conducerea primăriei, cererea dvs., rugându-l să pună o vorbă bună în acest sens în comisia care se ocupă cu botezarea şi rebotezarea străzilor).

Baby şi Beno Marcus, Natania; **Maria Gaetan-Mozes,** Tel Aviv; **Tudor David,** North York, Ontario, Canada; **Aron Iancovici,** Kiriat Motzkin, Haifa; **Rosh Peleg Yehuda,** Raanana; **S. Moscovici-Karmoss,** Beaconsfield, Canada; **Vladimir Eşanu,** Beer-Sheva; **Victor Nămolaru,** Natania; **Edith Cohen,** Frankfurt/Main, Germania; **Dr. H. Falik,** Bucureşti; **Hadassa Solomon,** Ierusalim; **Izu Davidsohn,** Melbourne, Australia; **Joseph Alpern,** Geneva (mulţumim pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul
Plângerii

O privire cu lupa
şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene
şi străine.
Instantanee, portrete,
amintiri,
comentate
cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI
ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

Turism

Ioana Ursu, redactor la revista "Magazin istoric" din București; la prieteni.

Aniversare

Lucian Boz, critic literar; 90 de ani de la naștere (v. textul din corpul revistei).

Comemorare

Alexandru Graur (1900-1988); lingvist; zece ani de la moarte.

Decese

Anatol Vieru (n. Iași, 1926); compozitor, unul dintre cei mai importanți autori de muzică simfonică din epoca postbelică a României, laureat al Premiului de Stat; la București, în urma unei maladii necruțătoare. Câteva lucrări: Oratoriul "Miorița"; "Cinci simfonii"; Concert pentru violoncel și orchestră (Premiul Maria Jose - Spania); Concert pentru vioară și orchestră; "Trepte ale tăcerii" pentru quartet de coarde și percuționist; a semnat muzica la filmele "Ciucurencu", "Brâncuși la Tg.Jiu", etc., etc.

Ștefan Halmoș (Haralamb; n. Timișoara, 16.12.1930); ziarist, dramaturg, om de afaceri; la Paris, în urma unui infarct. Reporter la "Scânteia Tineretului" în anii '50-'60, debutează în dramaturgie cu piese scrise singur sau în colaborare cu Stela Neagu și H. Salem ("Mirele furat", "Lămâie și portocală", "Articolul III" etc.) apoi se stabilește în Occident (Franța și S.U.A.), înființând firma de P.R. "Poly International" și organizând în 1978, în Arabia Saudită, o expoziție de bijuterii pentru prinții arabi. După 1990, se întoarce în România unde creează o editură, "Expansion Armonia", dedicată promovării dramaturgiei originale. A fost căsătorit cu Stela Halmoș, redactor la Radiodifuziunea Română. S. H. a fost înmormântat la Timișoara.

Șeli Leibovici, operatoare de computer; colaboratoare a publicațiilor "Ultima Oră", "Tribuna Magazin", "Orient Expres".

Lupu Feder, președintele Comunității Evreilor din Dorohoi; la Dorohoi.

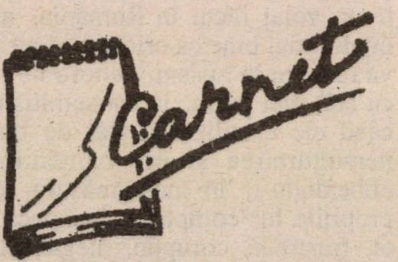

Expoziție de pictură Ștefan Câlția

O expoziție-eveniment: Ștefan Câlția este unul din pictorii cei mai de valoare ai României de azi. Inaugurată luna trecută la "Centrul de Arte și Meșteșuguri" din Rishon le Zion, rh. Mordei Hagetaot 36, expoziția este deschisă până la 11 noiembrie a.c.

Premiile Ianculovici

Cei interesați sunt anunțați că pot înainta candidaturile lor la premiile literare "Ianculovici" pe anul 1999 la "Keren Tarbuth Ianculovici" - POB 134, Kiriat Bialik 27101, până la 30 noiembrie a.c.

Seri culturale

Una a avut loc la 20 octombrie a.c., sub auspiciile lojei Bnei Brith din Ierusalim, prilejuind întâlnirea celor din Capitală cu scriitorii: Tania Lovinescu, Sh. Carmel, Solo Har și Solo Juster.

Cea de-a doua a avut loc la 22 octombrie a.c. în sala Beit Ariela din Tel Aviv. Tema: apariția volumului IV din masiva lucrare închinată comunității evreiești din Dorohoi.

La 21 octombrie s-au împlinit trei ani de când s-a stins din viață la București

ADRIANA MOSCUNA

(n. 19 iulie 1916)

A fost licențiată în filozofie. A tradus în limba română volumul "Clara Haskil" de Jerôme Spicket și a publicat la Editura Muzicală (1992) volumul "Clara Haskil - o viață dăruită muzicii", o bogată colecție de materiale documentare privitoare la Clara Haskil. Îi vom păstra o veșnică amintire.

Ing. Octav Moscuna - frate
Dr. Margit Moscuna - cumnată

Au trecut 4 ani de când

MONDY COHEN

(28.4.1927 - 8.8.1994)
nu mai e.
Nu l-am uitat.

Edith Cohen, soție

❖

LOLITA ADLER, fost redactor la Editura Didactică și Pedagogică din București, este căutată de fosta ei colegă Irena Froimescu (Tel. 03/559-7785).

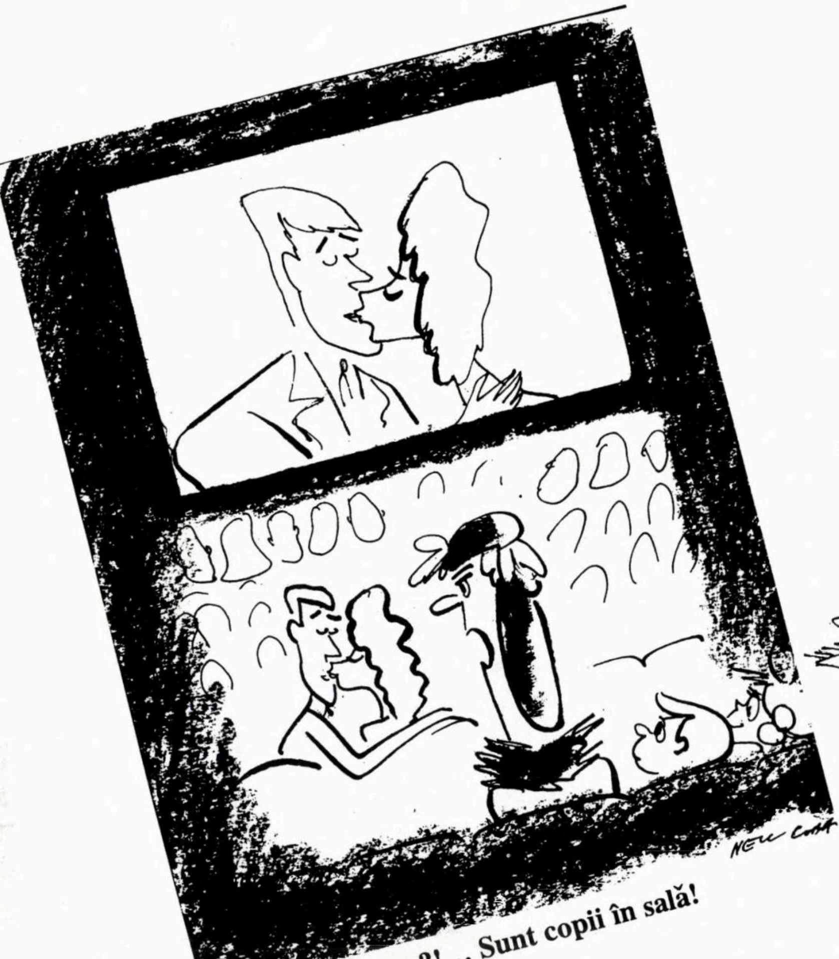

…Nu vă e ruşine?!… Sunt copii în sală!

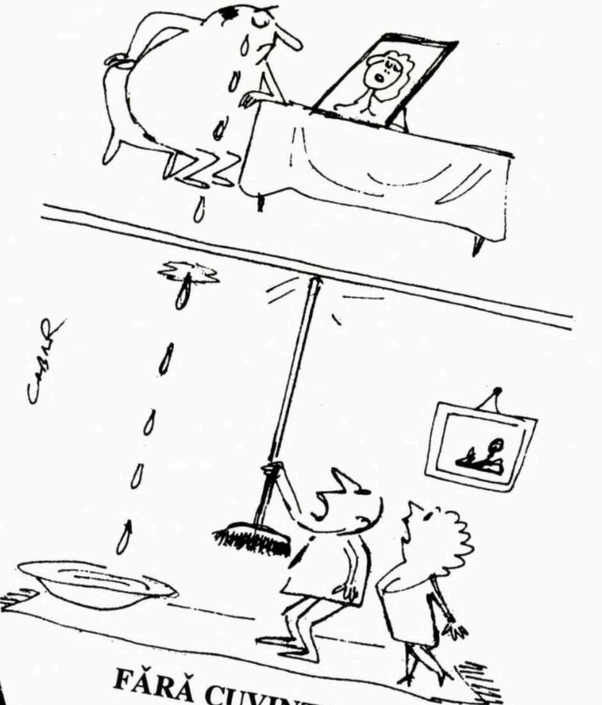

FĂRĂ CUVINTE

NELL COBAR.

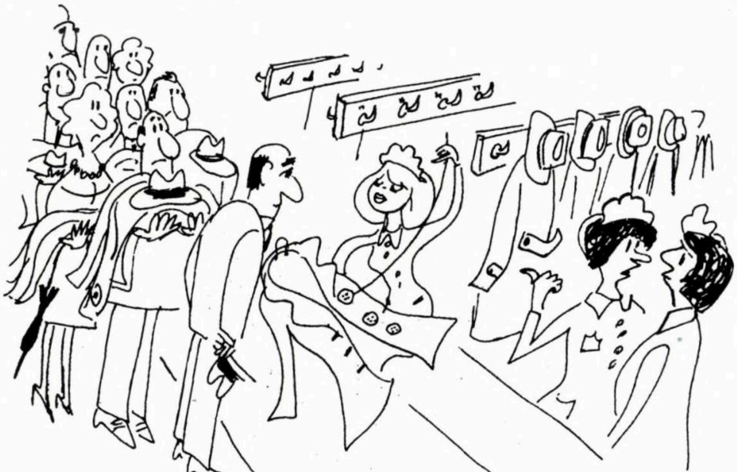

– Dacă-ţi spun eu… Ei nu-i arde de slujbă,
îi arde de măritiş!

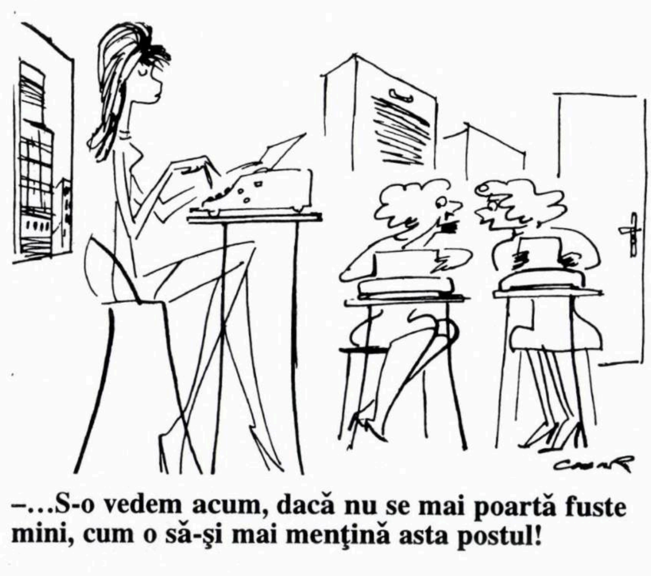

–…S-o vedem acum, dacă nu se mai poartă fuste mini, cum o să-şi mai menţină asta postul!

Marele caricaturist din *trib*, s-a dus. Humorul lui a rămas.

Un eveniment artistic de mari proporţii!
Turneul oficial al TEATRULUI NAŢIONAL „I. L. CARAGIALE" din Bucureşti

Uriaşii scenei româneşti:

RADU BELIGAN, GH. DINICĂ, ILEANA STANA IONESCU, SANDA TOMA,

împreună cu tinerele vedete ale Naţionalului:

LAMYA BELIGAN, IULIANA MOISE, MIHAI CĂLIN, T. CRISTIAN DINU

„COTLETELE"

Comedie în 2 acte de BERTRAND BLIER * Regia: GELU COLCEAG
* Decoruri * Ilustraţie muzicală * Costume: Teatrul Naţional

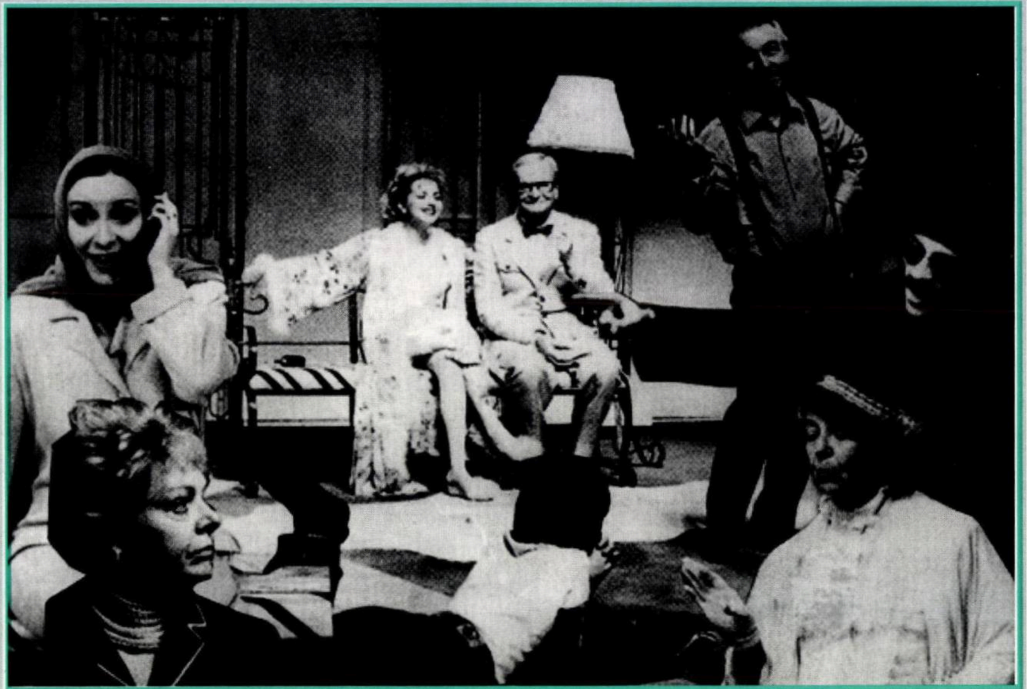

Numai 9 spectacole în toată ţara:

TEL AVIV – „Ohel Shem"
sîmbătă 14 noiembrie – ora 20.15
Bilete: Canaf – 6293838

PETAH TIKVA – „Sharet"
duminică 15.11 – ora 19.30
Bilete: Bicoret – 9301195

IERUSALIM – „Behar"
Luni 16.11 – ora 19.00
Bilete: Klaim – 6256869

HAIFA – „Beit Hahayal"
marţi 17.11 – ora 19.30
Bilete: Nova – 8665272

HOLON – „Teatron"
Miercuri 18.11 – ora 19.30
Bilete: 5037781 şi 6515885

RAMAT GAN – „Teatron"
Joi 19.11 – ora 19.30
Bilete: Kupa – 5782553

KIRIAT HAIM –
„Beit Nagler"
Sîmbătă 21.11 – ora 19.30
Bilete: 8724694 şi 8665272

BEER SHEVA –
„H. Hatarbut"
duminică 22.11 – ora 19.30
Bilete: „Mofa" – 6233397

★★★★★

RISHON LE ZION: „Mofet" – Luni 23 noiembrie, ora 19.30. Bilete „Hacartis" – 9666141

Cu TAROM în România şi în toată lumea!

minimum

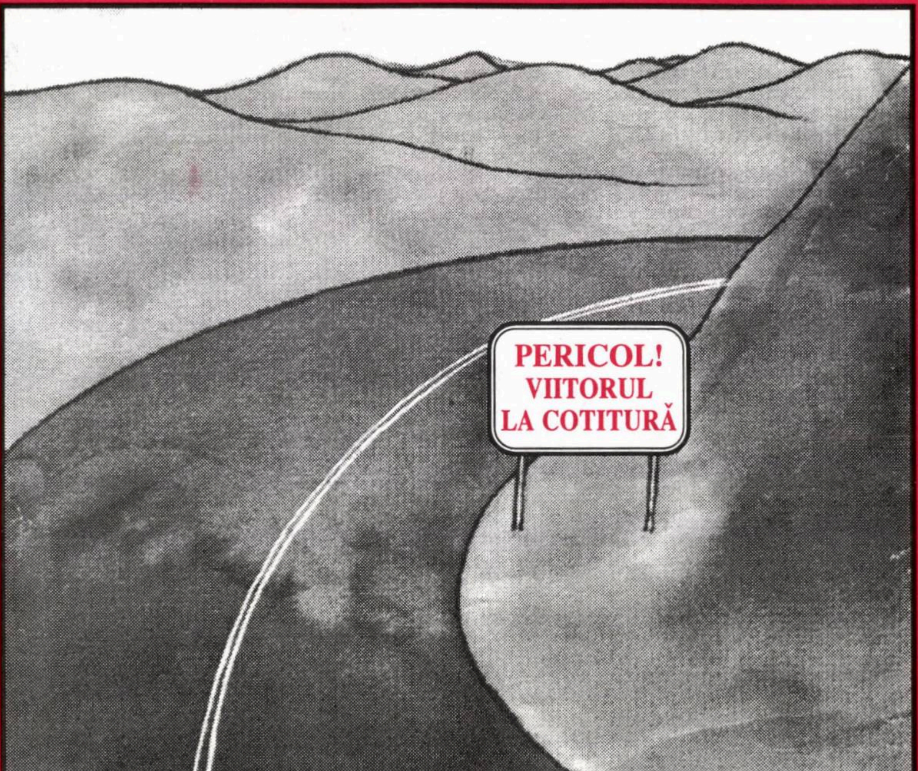
PERICOL!
VIITORUL
LA COTITURĂ
JOSEPH
FARRIS

Desen de Joseph Farris; din „Penthouse", 1998

*Wye Plantation
a trecut.
Acum, ne îndreptăm
în mare viteză
spre tratativele
privind acordul final
cu OEP-ul.
Şoferi, atenţie! Fiţi
cu ochii deschişi!*

■ ANUL XII ■ NR. 141 ■
■ DECEMBRIE 1998 ■
■ 14 SHEKELI ■

E.W.T.R.
România
31

Solicitaţi
agentului dvs. turistic

OFERTA SPECIALĂ
E.W.T.R.
REVELION 1999

7 ZILE / 6 NOPŢI

***Plecări la datele*: 27, 28 şi 30 DECEMBRIE**

Hotel de lux ARO – BRAŞOV – 699 $

Hotel CAPITOL – BRAŞOV – 599 $

Preţul cuprinde:

- **Bilet de avion - TEL AVIV - BUCUREŞTI - TEL AVIV**
- **6 nopţi cazare în camere duble**
- **Demipensiune**
- **Banchetul festiv de REVELION**
- **Masă festivă**
- **Toate transferurile**

Preţul nu cuprinde taxa de înscriere 49 $ şi taxa de aeroport 26 $

Hanuca („inaugurare")

Sărbătoare prin care se comemorează victoria Macabeilor asupra sirienilor seleucizi în anul 165 î.e.a. şi resfinţirea Templului din Ierusalim, profanat de duşmani. Evenimentele nu sunt relatate în Biblie, dar cărţile apocrife consemnează triumful lui Iuda Macabeul asupra lui Antioh al IV-lea Epifanes, cel care numai în Ierusalim masacrase 40.000 de evrei (169 î.e.a.). Sărbătoarea ţine opt zile, începând cu 25 Kislev. Amintind de miracolul găsirii în Templu a unei căniţe de ulei nepângărit care a ars timp de opt zile fără întrerupere, se aprinde o lumânare în prima seară, apoi se mai adaugă câte una în fiecare seară, până la sfârşitul sărbătorii. Lumânările se aprind de la stânga la dreapta, folosind o a noua lumânare, numită şamaş ("paracliser"). Se intonează binecuvântări şi psalmi şi se cântă Maoz Ţur *("Stâncă puternică"). Copiii primesc daruri şi joacă un joc tradiţional cu* dreidel, *un titirez pe care sunt înscrise litere ebraice. Ca şi Purimul, Hanuca este o semisărbătoare.*

Aşa se vorbeşte despre Hanuca în "Dicţionarul de iudaism" al lui Dagobert de Runes.

O fi, cum spune autorul şi cum se spune, Hanuca o semisărbătoare, dar pentru unii ea este o sărbătoare întreagă, 100%, ba chiar mai mult decât atâta.

Mai întâi, fiindcă ideea – atât de plăcută ieri ca şi astăzi – despre minuni ne dă voie să nădăjduim că vom asista la minunea cea mai mare dintre toate, adică la unirea neamului nostru, atât de crâncen împărţit în tabere, convingeri fanatice şi "asta-i părerea mea".

Apoi, fiindcă victoria lui Iehuda Macabeul asupra lui Antioh ne demonstrează că, da, Iehuda poate şi în 1998 să-i pună la pământ, prin inteligenţă şi forţă, pe Antiohii zilei.

LA ÎNCHIDEREA EDIȚIEI

Ceea ce înseamnă 24 noiembrie

Luna trecută a fost dominată de două evenimente, fără legătură directă între ele dar având un numitor comun.

Mai întâi, criza Irak-ONU. Adică noua criză. A doua, a cincea, a paisprezecea? Socotind greșit (ca și în alte rânduri) că președintele Clinton este slăbit din cauza scandalului Lewinski, Saddam Hussein a hotărât să întrerupă colaborarea cu inspectorii ONU care se străduiesc să descopere armele nucleare și chimice de pe teritoriul irakian. Dar președintele american, departe de a se comporta ca un om slăbit, a dat ordin armatei (iar englezii l-au sprijinit întru aceasta) să bombardeze bazele militare ale Baghdadului. Văzând că Clinton nu s-a lăsat impresionat de vociferările sale și că gluma se îngroașă, Saddam a dat îndărăt, ca și în alte rânduri, făgăduind că-i va lăsa în pace pe inspectorii ONU, și până la următoarea criză, aceștia își continuă activitatea.

Pe urmă a fost cuvântarea lui Yasser Arafat la Șhem. După ce premierul Netaniahu obținuse, punându-și pielea la bătaie, aprobarea de către guvern a acordurilor israelo-palestiniene de la Wye Plantation iar Knessetul arătase limpede că acordurile vor fi sprijinite de o mare majoritate de voturi, Arafat, simțind (greșit) à la Saddam că Israelul dă dovadă de slăbiciune, a anunțat că (în ciuda acordurilor de la Oslo care interzic orice hotărâre luată în mod unilateral) el va proclama statul palestinian în Mai 1999; și, în plus, va face din Ierusalim, chiar pe calea armelor, capitala Statului amintit. Reacționând prompt, primul ministru a declarat că, în aceste condiții, Israelul nu va mai efectua retragerea de 13% din teritorii.

Văzând că guvernul nostru nu se lasă impresionat de aceste amenințări și că gluma se îngroașă, Arafat a bătut în retragere urgent, susținând că *(of course)* a fost greșit înțeles. Și, în zilele acestea, unitățile Zahal se retrag de pe cei 13%, sperând că cei din Gaza își vor respecta, la rândul lor, angajamentele. Sperând...

Cazul Saddam și cazul Arafat ne dezvăluie, încă o dată, două adevăruri: 1) angajamentele luate de acest gen de indivizi nu fac doi bani; 2) ori de câte ori indivizii cu pricina constată că obrăzniciei lor li se răspunde pe dată, clar și categoric, ei se potolesc așezându-se din nou în banca lor.

Iată două adevaruri la care parcă - parcă s-ar cuveni să medităm și când vine vorba de sudul Libanului, unde tot luna trecută au cazut trei ostași Tzahal.

minimum

Apare lunar
Redacția și administrația
Str. Zamenhoff nr. 13
64373 – Tel Aviv
P.O.B. 11472, Tel Aviv
Tel.: 5227269; Fax.: 5270443
Fax numai pentru
anunțuri publicitare

Director:
AL. MIRODAN

Publicitate: 1 inch – 45 șekeli

Abonamente Israel:
6 luni (6 numere): 70 șekeli
1 an (12 numere): 140 șekeli
Prețul include costul expedierii.

Străinătate (1 an – 12 numere):
Europa – 70 dolari
România – 65 dolari;
U.S.A., Canada – 80 dolari;
America de Sud, Australia, Noua Zeelandă – 95 dolari;
Insulele Fidji – 150 dolari.
Expediția cu avionul

Realizarea grafică:
SANDA PERI

Culegere computerizată:
CLAUDIA ROSENSTREICH

Difuzarea: ATLAS

Articolele semnate de colaboratorii noștri reprezintă personalitatea și punctul de vedere al acestora. Se înțelege, așadar, că redacția nu împărtășește totdeauna vederile exprimate în articolele publicate în coloanele revistei.

Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

Redacția nu răspunde de conținutul anunțurilor comerciale.

Revistă editată de
MINIMUM – PULISHERS LTD.

TENDINTE

Israel: "Vrem fapte, nu vorbe!" Bine, sunteți serviți...

În zilele binecunoscute, când pădurile din regiunea Ghilboa luaseră foc, un pădurar de la “Keren Kayemet” a găsit un portofel lângă un copac transformat în scrum. Deschizându-l, a dat peste o hartă a pădurilor cu însemnări în limba arabă. Cercetând portofelul, poliția din Haifa a descoperit că posesorul lui este un elev, în vârstă de 16 ani, dintr-un sat de lângă localitatea Djenin. Arestat, și - fiindcă tot vorbim de portofel - luat la bani mărunți, respectivul a recunoscut că este autorul a cinci dintre cele zece incendii care-au distrus pădurea.

“Am făcut asta - a declarat el - din ură față de Israel și de evrei”.

❖

Un corespondent al agenției Reuter a transmis că, după încheierea acordurilor israelo-OEP-iste de la Wye Plantation, U.S.A., demonstrațiile anti-israeliene din teritorii au fost cu 10% mai numeroase decât înainte de Wye și că, potrivit datelor obținute de el, manifestanții au batjocorit, călcat în picioare și ars peste o sută de steaguri israeliene.

❖

Oficiul guvernamental israelian de informații a acuzat Autoritatea palestiniană că tolerează prezentarea unor programe cu caracter antievreiesc la postul de televiziune pe care îl controlează.

Astfel, într-o recentă emisiune religioasă se afirmă că “Tora este o colecție de scrieri mincinoase în legătură cu Dumnezeu, Profetul său și cei care îi urmează învățăturile. Evreii sunt germenii lui Satan și ai demonilor. Ei nu cred în Dumnezeu”.

Potrivit acordului semnat recent la Washington, Autoritatea palestiniană se obligă să interzică orice formă de propagandă care incită la violență.

Israel: Greva studenților

Au mai fost greve studențești în legătură cu condițiile materiale și de studiu. Dar niciodată de o asemenea amploare și de o asemenea violență. S-ar zice că nervozitatea excesivă și stările pasionale ce caracterizează societatea noastră au pătruns, ca după principiul vaselor comunicante, și în lumea universităților. Revendicările sunt cunoscute, lesne de înțeles și privite cu simpatie de majoritatea populației: mai mulți bani pentru taxe, pentru cărți și - de ce nu? - pentru întreținere. Nu mulți. Cam jumătate din cât primesc haredimii din ieshivoturi drept răsplată pentru că nu fac armată și dau cu pietre în automobilele care circulă de Shabat.

La un moment dat înghețaserăm: ciocnirile dintre manifestanți și poliție păreau că degenerează. Din fericire - înțelepciunea tineretului cu carte? - altercațiunile s-au oprit la marginea aceea dincolo de care curge sângele. Și studenții, fără să abandoneze lupta, au schimbat tactica, optând pentru greva foamei.

La ora când scriem aceste rânduri, tratativele dintre guvern și reprezentanții studenților sunt în curs de desfășurare. Președintele Ezer Weizman s-a arătat optimist cu privire la soluționarea crizei. Și există toate semnele că se va ajunge la un compromis. Adică la un succes al

Erată

La nr. 140, pag. 4, col. III, paragraful 2, în loc de Gustav Schröder se va citi Gerhard Schröder; iar la pag. 7, col. I, paragraful 6, în loc de Nagy Istvan se va citi Nagy Imre.

studenţilor. Şi la încă un paradox pentru amatorii de aşa ceva: vreţi să mâncaţi mai bine mâine? faceţi greva foamei şi postiţi vreo şapte zile la rând.

Israel:

Alegerile municipale

La ultimele alegeri municipale, în 1993, s-au prezentat la vot 56% dintre alegători. Luna trecută procentajul celor prezenţi la urne a scăzut până la circa 40%. Fenomenul acesta de absenteism vine de-acolo că, în mintea cetăţeanului, apartenenţa politică a candidaţilor contează prea puţin şi că oricine ar fi primar, situaţia din oraş va fi aceeaşi. La fel de bună sau la fel de rea.

Dar alegerile au scos la iveală şi alte două sau trei fenomene. Mai întâi, erodarea continuă a partidelor mari. Atât Partidul Muncii cât şi Likudul au pierdut teren în favoarea partidelor mici sau a listelor independente. S-ar zice că dezamăgirea pe care viaţa parlamentară a produs-o, necontenit şi pas cu pas în rândurile naţiunii, s-a făcut simţită şi la municipale. Aşa cum spunea Moti Morel, şeful campaniei electorale a lui Ron Huldai, primarul nou ales al Tel Avivului: “oamenii îi urăsc pe politicieni”.

Pe ruinele marilor partide înfloresc partidele mici şi în primul rând cele etnice. Shas-ul, de pildă, a câştigat locuri multe în consiliile municipale, după cum au câştigat Israel be Alia, adică ruşii lui Sceranski. La aceasta a contribuit enorm şi disciplina de partid; în vreme ce massa laicilor care votează tradiţional cu Partidul Muncii sau Likudul au rămas, în ziua alegerilor, la domiciliul conjugal, adepţii Shas-ului s-au prezentat in corpore la urne; ca şi ruşii, dornici să-şi afirme puterea de *trib*.

În fine, au apărut pe scenă, în spatele candidaţilor independenţi (sau “independenţi”) din micile oraşe, marii afacerişti. Aceştia se străduiesc (ca mafioţii de la Moscova) să-şi plaseze oamenii lor la primării; mâine am nevoie de-un permis de construcţie pentru zece blocuri, poimâine vreau să câştig o licitaţie pentru amenajarea noului spital din oraş...

Avocatul Michael Partem, vicepreşedintele “Mişcării pentru calitatea guvernării în Israel” spune pe şleau că “îndărătul multor liste independente se află bani murdari”.

Israel

Şi totuşi, cine-a pus la cale asasinarea lui Rabin?

...este întrebarea pe care şi-au pus-o mulţi, luna trecută, în zilele când se împliniseră 3 ani de la atentatul criminal din piaţa Primăriei Tel Aviv împotriva fostului premier Itzhak Rabin. Pe de-o parte, oamenii s-au adunat cu zecile de mii la locul atentatului şi la cimitirul din Ierusalim, exprimându-şi, din nou, sentimentele fireşti de durere şi revoltă la adresa acelei crime de neuitat. Sentimente cu atât mai vii şi mai actuale, cu cât, din păcate, virusul fanatismului violent a pătruns adânc în sângele organismului israelian, iar tragedii precum aceea din seara de 4 noiembrie se pot produce în orice clipă. Pe de altă parte, momentul comemorării a trezit la viaţă nu numai figura eminentului general şi om de stat, ci şi pe acelea ale celor răspunzători de omor. Între care pe a mult-discutatului Avişai Raviv, zis "Şampanie", agent provocator al Shabakului. Acesta, după cum se ştie, a fost strecurat în rândurile extremiştilor de dreapta, cu misiunea de a-i incita împotriva lui Rabin, de a-i convinge să fluture o pancartă înfăţişându-l pe fostul premier în uniformă de gestapovist şi - mai ales, mai ales - de a-l determina pe Igal Amir şi pe alţii să-l ucidă pe Rabin. Spun “şi pe alţii” fiindcă, iată, săptămânalul religios “Yom Haşişi” a publicat un interview cu un cetăţean care afirmă că “Avişai Raviv a propus de două ori, la doi oameni, să le dea arme pentru a-l înlătura pe Rabin”. Temându-se de urmări, cetăţeanul a tăcut până acuma din gură, dar săptămânile trecute a început să vorbească. În aceeaşi ordine de idei, Adir Zik (59), directorul postului de radio pirat “Arutz 7” susţine la microfon, de luni şi luni de zile, fără să-i pese de nimic, că Şampania i-ar fi spus în repetate rânduri lui Igal Amir: ucide-l pe Rabin, ucide-l! Zik se ocupă zilnic de Avişai Raviv, comunicând auditorilor ce-a mâncat respectivul la micul dejun, care e numărul contului său bancar şi cu cine s-a văzut miercurea trecută pe Hayarkon. El şi-a jurat să obţină darea-n judecată a agentului. Şi a reuşit.

TENDINŢE

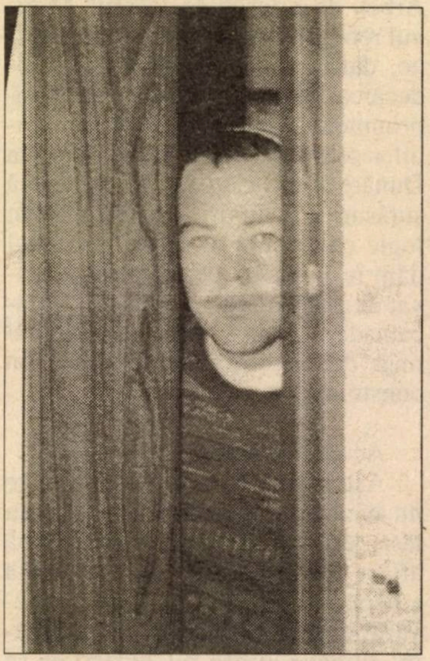

Avişai Raviv

Luna trecută, consilierul juridic al guvernului, Eliakim Rubinstein, a iscălit ordinul de începere a anchetei. Dar nu i-a fost uşor. El s-a lovit de împotrivirea multora şi, surprinzător, de refuzul categoric al procuroarei Statului, d-na Edna

TENDINȚE

Arbel, de a deschide dosarul. Motivul refuzului rimează cu “dai în mine, dai în partid” și sună așa: “Judecarea lui Raviv va duce la compromiterea Shabakului”. Argumentul acesta care nouă, veniți de pe la Dunăre și din Carpați, ne provoacă surâsuri și amintiri, este tot atât de logic ca și cum ai spune: “să nu-l dăm în judecată pe inginerul vinovat de prăbușirea podului de la Macabiadă, fiindcă asta va pricinui mari daune breslei inginerilor din construcții”.

❖

Acum, așteptăm.

Așteptăm (ne referim la cei ce nu au obosit tot așteptând și nu s-au lăsat drogați de *marea tăcere)* să aflăm adevărul. Așa cum așteaptă americanii să afle, în sfârșit, adevărul despre asasinarea lui Kennedy. Fiindcă lumea la Chicago nu se împacă în ruptul capului cu ideea că Lee Oswald și numai el este autorul atentatului de la Dallas, după cum lumea de la noi nu se împacă cu ideea că Igal Amir și numai Igal Amir ar fi de vină pentru moartea lui Itzhak Rabin.

...și tot așteptând, să facem un schimb de experiență și să vedem ce mai fac nedrogații de peste ocean. Articolul de mai jos, apărut în “România liberă” din București, sub semnătura Mădălinei Stănescu, ne oferă câteva noutăți, nu lipsite de interes în această privință:

“Primul trăgător era postat în stânga barierei de lemn, dispunând de cea mai bună poziție de tragere. În fața lui, ieșirea din virajul Elm Street. În vizorul său, capul președintelui Kennedy, în momentul când mașina acestuia va încetini. Dar despre cine este vorba? Un francez, fost legionar parașutist, specialist în tragerea cu pușca cu lunetă”. Revelația este stupefiantă. John Fitzgerald Kennedy ar fi fost asasinat la Dallas de un comando din care făcea parte, între alții, un francez, “soldat rătăcit din OAS”. Cel puțin așa susține ziaristul William Reymond în ultima sa carte, intitulată *JFK, autopsia unei crime de stat.*

Mai întâi, asasinarea lui JFK nu ar fi fost opera unui trăgător izolat. Lee Harvey Oswald, “vinovatul oficial”, prezentat ca un fanatic periculos, nu a fost, după părerea ziaristului, decât un paravan în spatele căruia s-au ascuns adevărații autori ai crimei. Atentatul comis la 22 noiembrie 1963 a fost, de fapt, o operațiune militară care a implicat foști trăgători din OAS, cubanezi anticastriști și membri ai CIA, desprinși însă de aceasta. Comanditarii crimei: un grup de miliardari texani, conduși de puternice interese financiare și de o ideologie extremistă. Mai mult. Execuția nu a putut fi realizată decât cu acordul, chiar și tacit, al vicepreședintelui Lyndon Johnson.

Timp de 35 de ani, zeci de anchetatori au evocat cele mai diverse piste, printre care o mașinațiune a mafiei, un complot comunist de origine sovietică sau castristă, “o lovitură de stat” pusă la cale de CIA și chiar o acțiune a extratereștrilor. “Pista franceză pe care am urmat-o, scrie ziaristul, mi-a permis să găsesc o legătură ce-i unește, pentru prima dată, pe toți cei ce au fost implicați în această dramă.”

Descoperirea adevărului, cu atât mai mult cu cât este vorba de asasinarea lui JFK, a trecut prin etape care au condus adesea la impas. În 1966, Pierre Salinger, fostul șef de informații al președintelui, a respins categoric ipoteza unicului vinovat, înlăturată definitiv în 1979 de o nouă anchetă dusă de un comitet restrâns al Camerei Reprezentanților. Referindu-se inclusiv la analizele acustice, comitetul conchide că președintele Kennedy a fost victima unei conspirații. William Reymond pornește astfel de la ipoteza că asupra lui JFK s-ar fi tras din mai multe locuri. El află că un oarecare Lee Bowers a asistat la fuga unui comando de trăgători din Grassy Knoll, aflat în imediata apropiere a drumului pe care a trecut limuzina prezidențială. Bowers ar fi semnalat prezența suspecților poliției din Dallas. La 40 de minute după atentat, cei trei oameni sunt arestați într-un vagon de marfă, dar la scurt timp sunt puși în libertate. Reymond studiază documente ale CIA și ale serviciilor secrete franceze și descoperă prezența a trei mercenari din OAS, în vara anului 1963, la Dallas. Mai precis, la Lake Pontchartrain, o tabără de antrenament clandestină a extremei drepte americane. El află chiar numele și specialitatea foștilor legionari, condamnați în Franța în contumacie: Max, un trăgător de elită, implicat deja într-un atentat ratat împotriva lui de Gaulle, în centrul Franței, Ladislas, un ungur, și Etienne, un specialist în explozibili. Ulterior, Max este recunoscut într-o fotografie de la locul atentatului de către un fost camarad.

Punând cap la cap detaliile furnizate de acesta, Reymond ajunge la concluzia că în ziua de 22 noiembrie 1963, la ora 12.30, John Fitzgerald Kennedy avea puține șanse să scape. Patru echipe de profesioniști, plasate în locuri diferite, au avut drept misiune asasinarea sa. O asemenea operațiune necesita, spune Reymond, “colaborarea unora dintre gărzile de corp, între care cea a șoferului lui JFK, Bill Greer, care a încetinit «la momentul potrivit»”. Autorul cărții relevă și rolul jucat de Jack Ruby, proprietarul unui club de noapte și asasinul lui Oswald, în operațiunea de intoxicare destinată să furnizeze un vinovat justiției americane, pentru ca apoi acesta să fie lichidat. Ruby ar fi făcut o mărturisire uluitoare în închisoare, înainte de a muri de cancer, în 1967: “Am fost folosit pentru a-l împiedica pe Oswald să vorbească. Într-o zi veți vedea ce fel de om este președintele Johnson”... Să fi fost oare tot acest dispozitiv machiavelic pus la cale de însuși vicepreședintele Americii? Reymond nu stă pe gânduri și obține declarația fostei amante a acestuia, Madeleine Brown, care vorbește despre seara din ajunul crimei. La 21 noiembrie, Clint Murchison, un petrolist texan, dă o petrecere în cinstea lui Edgar Hoover, patronul FBI. La sosirea lui Johnson, are loc o reuniune cu ușile închise între el, miliardari și Hoover. La sfârșitul ședinței, Johnson îi șoptește amantei sale: “De mâine, acești nesuferiți de Kennedy nu ne vor mai deranja. Nu este o amenințare, ci o promisiune”. La câteva săptămâni de la comiterea crimei, întrebat insistent de amanta sa dacă este implicat, Johnson a răspuns: “Îi cunoști pe oamenii pe care îi cunosc și eu? Ei au făcut-o”. Era clar că este vorba despre amicii săi din lumea petrolului. De altfel, una dintre primele acțiuni ale președintelui Johnson a fost de a anula măsurile lui JFK în materie fiscală, pentru petroliști urmând o perioadă de prosperitate deplină. În ceea ce-i privește pe mercenari, aceștia au dispărut fără urmă.

Poate doar în anul 2039, data deschiderii complete a arhivelor, vom găsi, speră William Reymond, numele lor figurând undeva, într–un subsol de pagină ...”

S.U.A.

Victoria lui Bill Clinton

În comentariul nostru din numărul trecut pe marginea scandalului Clinton, scriam:

“... tot poporul așteaptă hopul cel mare din noiembrie: alegerile parțiale pentru Congres. Aici e bătaia peștelui. Dacă Democrații suferă pierderi serioase la alegeri, atunci e posibil ca liderii partidului să-i ceară lui Clinton să demisioneze. Ca vinovat de dezastru. Dacă Democrații scapă cu fața curată, procedura de destituire își va urma cursul. Starr va mai da publicității câteva lăzi cu documente à-propos de Paula Jones, Monica Lewinsky și alte persoane de sex opus, și Clinton are șanse să o ducă tot așa, într-un scandal, până la capătul mandatului prezidențial”.

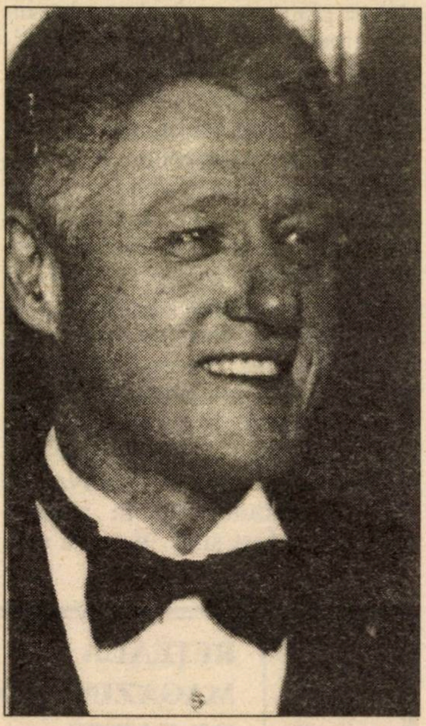

BILL CLINTON: râde după victorie. Ufff!... Din ce-am scăpat, Dumnezeule!... De acord, domnu‘ Clinton... performanța dumitale este, probabil, fără seamăn în istorie. Dar știi ce? Fii și dumneata mai cu băgare de seamă de-aci înainte. Că ăștia de la Washington sunt mai răi decât Lenuța Ceaușescu, care punea Securitatea să înregistreze gâfâielile de amor din așternutul soților I. G. Maurer și să i le pună la dispoziție...

Democrații au scăpat, cu fața curată. Ba chiar foarte curată. Ei și–au păstrat locurile în Senat și au câștigat 5 locuri în Camera Reprezentanților. Este o mare victorie; o victorie mult mai mare decât arată cifrele. Partidul lui Clinton a pornit în cursa pentru alegeri cu un handicap enorm, ca un atlet obligat să alerge 5000 de metri cu două ghiulele atârnate de picioare. Prima ghiulea se numește tradiția care spune că, de regulă, patidul președintelui (oricare ar fi acest partid și oricine ar fi președintele) pierde 20-25 de locuri la alegerile intermediare (mid-term) care se țin între două alegeri prezidențiale. A doua ghiulea, aceasta cântărind o tonă, a constituit-o - se înțelege - campania anti-Clinton pe tema Monica Lewinsky, care a izbit Casa Albă ca un uragan Mitch, zguduind-o din temelii și amenințând să o arunce în apele Potomacului. Ce atlet ar avea vreo șansă împotriva adversarului, luând startul cu asemenea imense greutăți la picioare?

TENDINȚE

Bill Clinton. (Și, se cuvine să adăugăm, soția sa, Hillary Clinton, care s-a comportat ca un fel de antrenor al bărbatului).

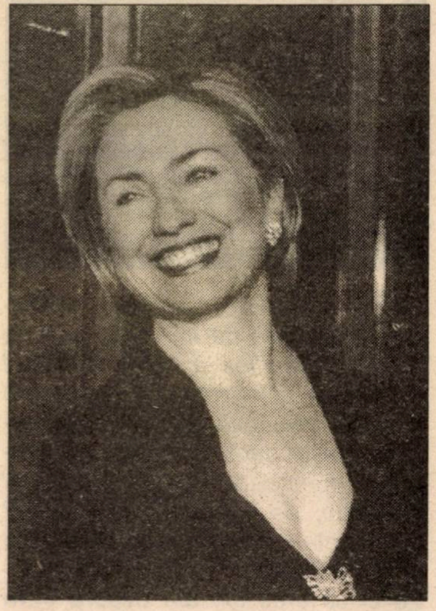

HILLARY CLINTON: râde după victorie. Un râs bine, bine meritat. Sărut-mâinile, doamnă Clinton! Sunteți frumoasă, deșteaptă și de-o tărie de caracter care mi-a luat piuitul. Primiți, vă rog, omagiile masculine și respectuoase ale revistei “Minimum”

Președintele nu numai că nu a rămas în urmă, ci a luptat de la egal la egal cu adversarul, iar în ultimul

TENDINȚE

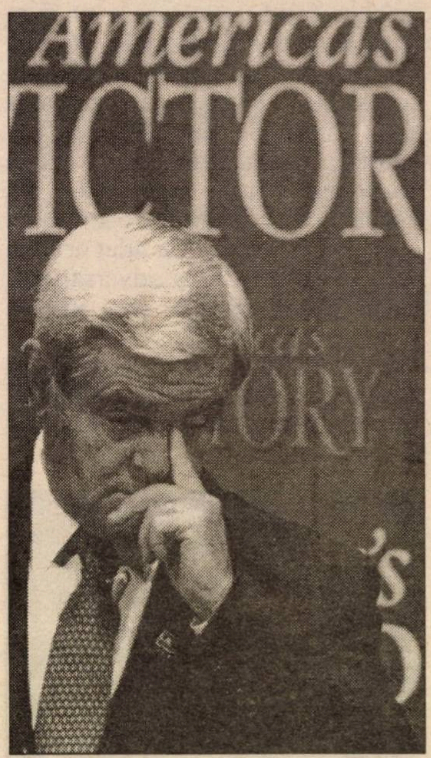

NEWT GINGRICH: dându-și demisia din funcția de lider al Camerei Reprezentanților, a făcut reproșuri amarnice colegilor săi, declarând că el nu mai este de acord să conducă "niște oameni care sunt canibali"; dumneata vorbești, domnu' Gingrich, de canibali? dumneata? dumneata care nu te-ai purtat cu președintele țării ca o Maică Tereza ci ca unul din ăia despre care pomeneai mai înainte?

tur de stadion l-a depășit, trecând linia de sosire cu cinci metri avans. Și fiindcă toată lumea vedea în alegerile acestea un referendum pe tema: merită Bill Clinton să mai fie președinte?, se poate spune că majoritatea americanilor au răspuns «da» la acest referendum.

Rezultatul: a) cota lui Clinton la bursa politică a crescut simțitor; atât pe plan intern cât și pe plan internațional. De unde - în zilele crizei cu Irakul din februarie - aliații europeni nu fuseseră de acord cu o intervenție militară contra lui Saddam ("să nu ne grăbim, să vedem dacă scapă Clinton din scandalul ăsta"), după alegeri, aceiași aliați au căzut de acord ca, dacă Bagdadul nu permite echipelor ONU să caute în continuare depozitele cu arme nucleare, chimice și bacteriologice din Irak, să nu se împotrivească bombardamentelor pregătite de Casa Albă. b) Cota lui Newt Gingrich, liderul Republicanilor, s-a prăbușit; socotit vinovat de eșecul partidului său în alegeri, Gingrich a fost silit, în urma unei rapide și hotărâte lovituri de palat, condusă de congresmenul Bob Livingstone din Louisiana, să–și dea demisia.

Dar, după părerea noastră, marele învins al alegerilor este *media* americană. După ce, ca să ne exprimăm ca știm noi cine, *făcuse totul* pentru compromiterea morală și distrugerea lui Clinton, după ce șapte luni de zile toate ziarele, posturile de radio și TV se ocupau, pe prima pagină sau în Prime Time de "scandalul sexual", după ce au difuzat cu sete și cu voluptate raportul Starr și Caseta infamă, după ce erau convinși că l-au făcut praf și pulbere pe președinte,- patronii mass-mediei s-au trezit uluiți că

L
I
M

REȚEAUA MAGAZINELOR DE CARTE ROMÂNEASCĂ

Ultimele noutăți la LIM

AFULA: Kikar Atzmaut 7 (În pasajul Ophir Center)
TEL.: 06-6596014
ASHDOD: Ezor "Iud" Midrahov Haneviim,
DERECH HAMELECH 2115/1. TEL.: 08-8652095
ASHDOD: Merkaz Mishari Daled, magazin nr. 33 Haim Schapira
Tel.: 08-8660330
BAT YAM: Str. Balfour 60. Tel.: 03-6592484
BEER-SHEVA: Str. Histadrut 56. Tel.: 07-6236738
HAIFA: Str. Herzl 61 (Kikar Talpiot). Tel.: 04-8671292
IERUSALIM: Str. Yaffo 63 (în pasaj). Tel.: 02-6250612
IERUSALIM: Str. Yaffo 150. Tel.: 02-5002016
KFAR-SABA: Str. Weizman 92 (în pasaj). Tel.: 09-7658118
LOD: Kikar Comando Tel.: 08-9203750
NATANIA: Str. Smilanski 10 (în pasaj). Tel.: 09-8615860
PETAH-TIKVA: Str. Montefiori 17. Tel.: o3-9312777
PETAH-TIKVA: Str. Pinsker 9. Tel.: 03-9040225
RISHON LE ZION: Str. Rotschild 9. Tel.: 03-9698724
RISHON LE ZION: Str. Herzl 47. Tel.: 03-9671807
TEL AVIV: Str. Solomon 20 (vechea Tahana Merkazit).
Tel.: 03-6873606
TEL AVIV: Str. Allenby 48. Tel.: 03-5175877
TEL AVIV: Stația nouă de autobuze, et. 3, magazinul nr.3243
(sub Mac Donald). Tel.: 03-6877949

CASETE AUDIO cu:

Povești pentru copii
Muzică ușoară și populară românească

alegătorii n-au ţinut seama de indicaţiile preţioase de la "Time", "Washington Post" sau "CNN", îngăduindu-şi să voteze după capul lor. De unde vedem că, în vremea din urmă, atât în Statele Unite cât şi prin alte ţări mai mici (se aude, fraţilor?) capul poporului, gândeşte, nu o dată, într-alt fel decât capul *mediei.*

Acum se pune problema ce vor face Republicanii à-propos de "impeachment"-ul preşedintelui. Vor continua – aşa cum se petrec lucrurile la ora de faţă – cu audierile-n Congres şi cu anchetele, în speranţa că vor găsi, cu ajutorul lui Starr, documente noi de natură să-l înfunde pe Clinton? Sau, dezmeticindu-se, vor pricepe încotro bate vântul şi se vor mulţumi cu o formulă de compromis, gen vot de blam cu avertisment, după care trecem la chestiunile curente?

Înainte de a încheia, să notăm că aceste alegeri unde, ca într-un Western cu Clint Eastwood, Cei Răi au fost învinşi de Cei Buni, ar trebui să ofere tuturora un mic prilej de meditaţie. Ba chiar de niţică filozofie practică. Filozofie pe care, domnule Newt Gingrich, cel mai bine o exprimă vechea vorbă românească: cine sapă groapa altuia, cade el într-însa.

Premiul Irina Gorun-Bercovici

Luna trecută, în ziua de 17 noiembrie, a avut loc la Casa Scriitorilor din Tel Aviv decernarea premiului literar "Irina Gorun-Bercovici".

Iniţiat de tatăl scriitoarei, Mircea Gorun, poet şi animator al revistei "Pro şi Contra" din Petah Tikva, premiul are menirea de a aminti, an de an, de viaţa şi creaţia celei ce-a fost Irina Gorun-Bercovici.

Născută la Bucureşti în 1953, matematiciană de profesie, ea s-a afirmat în acelaşi timp ca o poetă de talent, colaborând la publicaţii ca "România literară", "Amfiteatru" ş.a. şi fiind distinsă, în 1972, cu premiul "Enăchiţă Văcărescu" pentru condeiele tinere. Stabilită în Statele Unite, în anul 1980, Irina Gorun-Bercovici a activat cu succes, în continuare, în domeniile matematicii şi versului, până în 1985, când o maladie necruţătoare îi curmă firul vieţii. Ana Blandiana văzuse încă de la început că, în scrisul autoarei, "se împleteşte o sensibilitate tremurătoare cu o maturitate amară". Pentru Nina Cassian, "Irina purta crucea grea şi sublimă a două înzestrări, totodată preţioase şi pretenţioase" (matematica şi poezia). Criticul literar Matei Călinescu a consacrat un studiu întreg paralelei dintre cazul Ion Barbu (matematician şi poet) şi acela al Irinei Gorun-Bercovici.

Irina Gorun, anii '80

❖

Anul acesta, premiul ce poartă numele poetei a fost acordat lui Al. Mirodan pentru *„Dicţionarul Neconvenţional...",* vol. II.

La festivitate au luat cuvântul, evocând personalitatea Irinei Gorun-Bercovici şi semnificaţia *„Dicţionarului"* premiat, Mircea Gorun, publicistul Carol Isac (animatorul serii), prof. Hélène Lenz, directoarea departamentului de studii române al Universităţii din Strasbourg (Franţa), care a purtat un interesant dialog cu Hélène Elli pe marginea Irinei Gorun, scriitorul Ioni Tuvia, redactor la postul de radio Kol-Israel. Compozitorul D. Bughici a interpretat la pian trei piese compuse în memoria Irinei Gorun-Bercovici.

Au participat numeroşi scriitori, ziarişti, personalităţi din rândurile alialei.

Au fost de faţă, de asemenea, dr. Gh. Popescu, ambasadorul României în Israel, şi alţi membri ai Ambasadei.

TENDINŢE

Sub semnul luminilor de Hanuca Evenimentul literar nr. 1 al anului

Premiul Arcadia

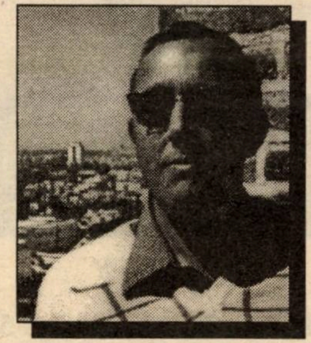

pentru cea mai bună carte publicată de un scriitor israelian de limbă română în 1997.

Numele laureatului va fi anunţat în cadrul festivităţii de decernare a premiului.

Amănunte în ziarul "Ultima Oră".

❖

Premiul «Arcadia» pe 1997 este sponsorizat de Doamna Eugenia Costin, în amintirea soţului ei, scriitorul şi prietenul nostru, Sebastian Costin.

...O amintire cu atât mai vie cu cât în zilele acestea s-a împlinit un an de la moartea, incredibila moarte, a admirabilului condeier.

Ne place...

...Nu ne place

Ne place că...

...Partidul Republican din Statele Unite a cheltuit un miliard de dolari în campania electorală de luna trecută și că, așa cum ne-au arătat rezultatele alegerilor, s-a ales praful din acești bani.

Nu ne place că...

...Kim Jong Il, conducătorul Coreii de Nord (țară ai cărei locuitori au fost siliți să mănânce iarbă, de foame) a comandat în Germania 200 de limuzine Mercedes S 500, în valoare de peste 100.000 de dolari fiecare, și în plus, a comunicat firmei că este gata să plătească 5% peste prețul de mai sus pentru livrarea de urgență a automobilelor.

Kim Jong Il

Ne place că...

...Cineastul israelian Yehuda Ianiv și operatorul iordanez Hassan Schwabka au produs, în colaborare, un documentar, “Călătoria lui Abraham”, înfățișând figura patriarhului atât după tradiția evreiască, cât și după cea arabă.

Nu ne place că...

...d-na Floarea Diaconu (66), din comuna Pantelimon de lângă București, primește o pensie de 700 (șapte sute) lei lunar, echivalentul a jumătate de ziar (“România liberă”, de pildă, costă 1500 de lei)

Ne place că...

...Monica Lewinsky, scroafa de renume mondial, a pus pe ea 15 kilograme, din cauză că nu mai iese din casă de frică să nu o scuipe poporul între ochi și zace toată ziua la televizor, înghițind, contra nervilor, trei cutii cu bomboane de ciocolată pe zi.

Ne place că...

...englezul Robert Davenport susține în cartea sa “Rădăcinile celor bogați și atotputernici”, apărută recent la Londra, că familia regală britanică se trage din domnitorul român Vlad Țepeș, cunoscut în Occident ca “Dracula”.

Ne place că...

...telenovela (serialul columbian) “Ape liniștite” are un asemenea succes în Cuba, încât la ora 15, când se transmit episoadele, activitățile de orice fel sunt paralizate: pe ușile măcelăriilor scrie “nu mai vindem carne decât după telenovelă”; fumătorii uită să se mai ducă după țigări, muncitorii din fabrici încetează lucrul, protituatele dispar de pe trotuare...

Nu ne place că...

...din cauză că primăria Tel-Avivului n-a făcut nimic pentru îmbunătățirea circulației în oraș, cetățenii care vin cu mașina la redacția noastră de pe Zamenhoff sunt siliți să caute un loc de parcare preț de jumătate de oră și mai mult, iar dacă-s mai nevricoși, să se dea cu capul de toți pereții din cartier.

Ne place că...

...lucrând pe ecranul calculatorului ei de la birou, d-na Ankika Lepej (50), funcționară la “Zagrebacka Banka” (s-a înțeles, din Zagreb) a dat fără să vrea peste niște conturi ale d-nei Tudjman, nevasta președintelui Croației: unul de 210.000 mărci, altul de 230.000 mărci, plus alte nouă despre care nu ni s-au furnizat amănunte; întrucât madam Tudjman nu este om de afaceri, ci conduce o societate de caritate care strânge bani pentru copiii săraci, lumea se întreabă de unde are atâția bani soția președintelui.

Nu ne place că...

...ambasadorul Republicii Congo (Zair) în Germania, care nu și-a mai primit leafa de vreun an de zile și nici bani de chirie, trăiește, la ora de față, în metroul de la Bonn.

Ne place că...

...la Paris, în editura “Le temps des cerises” a apărut - ca o replică la faimoasa “Carte neagră a Comunismului” - un volum intitulat “Cartea neagră a Capitalismului”.

Ne place că...

...palatul prezidențial din Manila, capitala Filipinelor, va fi stropit cu apă sfințită în cursul unei slujbe religioase menite să alunge spiritele malefice învinuite de a fi provocat prăbușirea unui candelabru care era cât pe ce să cadă-n capul președintelui Estrada.

Nu ne place că...

...așa cum aflăm din săptămânalul “Dilema”, în ziarul “Național” din București a apărut un anunț matrimonial dramatic, unde un domn Sorin precizează următoarele: “Femeia pe care o caut doresc să înțeleagă că actuala conjunctură internațională și internă îi lasă pe unii fără speranțe. Sunt apolitic, dar sunt în prag de azil”.

Ne place că...

...în revista “Vatra” din Tg. Mureș a apărut, sub semnătura lui Iulian Boldea, o observație care ne ajută să înțelegem mai bine cum e cu viața politică din România de azi: “Pe vremea ‘odiosului‘... vorbea unul singur și ascultau toți. Acum, vorbesc toți și nimeni nu ascultă”.

Ne place că...

... Larry Flint, directorul revistei porno “Hustler” din Statele Unite, a publicat în ziarul “Washington Post” următorul anunț: “Oferim un milion de dolari oricărei persoane care ne va furniza informații temeinic documentate privind legăturile sale sexuale ilicite cu un congresman american”.

Nu ne place că...

...Roni Millo a găsit de cuviinţă să cheltuiască din banii primăriei (adică din arnonele plătite de noi cu înjurături), 135.000 de shekeli pentru o broşură de 40 de pagini unde se vorbeşte despre realizările sale ca primar al Tel Avivului.

Ne place că...

...pe lista de medicamente “strict necesare” înaintată de guvernul irakian la ONU, cu rugămintea de a se aproba importarea lor, se află şi următoarele: creme de faţă împotriva acneii, periuţe cu laser pentru înălbirea dinţilor şi silicon pentru mărirea sânilor feminini.

Nu ne place că...

...după ce numita Mazi Maman, din Keren Ben-Zimra (un moşav lângă Tzfat) susţinuse că a găsit în grădină o vietate neidentificată, lungă de 8 centimetri, de origine extraterestră, giurumelele întru gazetărie de la televiziune au dat ştirea cu tam-tam, pentru ca ulterior să se dovedească, fără probleme, că e vorba de o păpuşă de cauciuc, găsibilă în prăvălii pe trei shekeli.

Ne place că...

...un chinez din oraşul Sichuan, pe nume Ein Changyu, susţine că este nepotul lui Einstein.

Nu ne place că...

...guvernul francez a găsit de cuviinţă să-l decoreze pe ziaristul egiptean Mohamed Salamwi, hitlerist de felul lui şi specialist în negarea Holocaustului, cu “Medalia de aur a Francofoniei” (deşi mai potrivit ar fi fost ca licheaua să primească “Medalia de aur a Judeofobiei”).

Ne place că...

...Roberto Calderon Ortiz (25), membru al Comitetului de conducere al Partidului Sandinist din Nicaragua, a demisionat din funcţie după ce fusese nevoit să recunoască faptul că s-a prostituat pentru bani. Eminentul leader politic dăduse anunţuri în ziare şi la Internet în acest sens, precizând că prestează contra 60-80 de dolari diferite servicii sexuale precum masaje, sex oral şi practici sado-masochiste.

(Nu ne place, în schimb, că anumiţi politicieni de pe la noi, care se prostituează, în felul lor şi la tarif mai ridicat, nu urmează exemplul tizului lor Ortiz).

Nu ne place că...

...în recenta campanie electorală de la New York, unde candidaţii s–au înjurat ca-n Obor, birjăreşte, senatorul republican D‘Amato (altfel, băiat bun) l-a făcut de “puţă mică” pe rivalul său, democratul Schumer.

Nu ne place că...

...în aceeaşi ordine de idei, democratul Tommy Burks, senator de Tennessee, aflat în campanie electorală pentru reînnoirea mandatului, a fost împuşcat mortal, cu un glonte în ceafă, de contra-candidatul său, republicanul Byron Looper.

Ne place că...

...după asasinatul sus-amintit, Byron Looper, pe de-o parte s-a ars de mandatul de senator, iar pe de altă parte, s-a ales cu un mandat de arestare.

Ne place că...

...guvernul din Swaziland (stat aflat între Africa de Sud şi Mozambic) a dat un anunţ în ziare prin care caută un “călău fără probleme de conştiinţă” pentru a realiza executarea condamnaţilor la moarte prin spânzurătoare. Candidatul - se mai precizează în anunţ - “trebuie să fie un om tânăr, foarte curajos şi dotat cu o educaţie clasică”.

Surpriză!

Nou!

Restaurantul „Avrum”

Yaffo, Str. Eilat 7, Tel. 03/510-4539

Sub conducerea renumitei Mariana

Restaurantul nr. 1 din oraş

Preparate culinare speciale şi unice româneşti şi internaţionale
Mâncare după pofta şi gustul fiecăruia pentru mese festive

Program muzical nou
joi, vineri şi sâmbătă seara
După un turneu reuşit
în Europa şi America
a sosit la noi renumitul cântăreţ
Roni Mendes
● Cîntece internaţionale
şi populare româneşti, şlagăre
● Dans – Show
cu orchestra restaurantului
● Restaurantul deschis zilnic
de la ora 12.00 la prânz
până în zori

Toate preparatele de casă
● Murături
● Salate
● Supe
● Ciorbe
● Mâncăruri gătite
● Specialităţi la grătar
● Varietăţi de pescărie
● Dulciuri preparate din fructe
● Lichioruri şi băuturi de casă

ZILNIC MENIU DIETETIC

Ne reîntoarcem la reţeta
originală de PAPANAŞI

Ceea ce ne place mai puţin este că, spre surprinderea generală, numărul candidaţilor a întrecut toate aşteptările, depăşind cifra de o mie.

Ne place că...

...anunţând moartea marelui actor francez Jean Marais (85), crainicul postului de televiziune *France 2* a amintit simplu şi pe şleau că super-frumosul artist a fost amantul scriitorului Jean Cocteau.

Ne place că...

...ministerul nostru de Interne a avut şira necesară a spinării pentru a refuza viza de intrare în ţară a unui grup de germani, în cap cu doi neo-nazişti cunoscuţi, care voiseră şi ei să viziteze, chipurile, ca omul, locurile sfinte din Israel.

Ne place că...

...Regele Hussein al Iordaniei s–a vindecat de cancer şi se poate întoarce acum la treburile lui.

Nu ne place că...

...tânărul soldat Ian Şaşfovici, care se afla la o bere, la restaurantul "Iolanda" din Ashkelon, a fost înjunghiat mortal de nişte cetăţeni de la o masă vecină, pe care faptul că Şaşfovici vorbea ruseşte cu amicii îi călcase pe nervi.

Şi nu ne place să ne gândim la ce s-ar putea întâmpla dacă Dan Shilon de la TV2 ar nimeri într-un local românesc cu mititei şi ar înţelege pe ce limbă vorbesc muşteriii.

Ne place că...

Ultra-religiosul Iosef Proşinovski, zis şi regele escrocilor, a fost arestat - după luni şi luni de căutări - de către poliţie, în cartierul Mea Shearim din Ierusalim, şi luat la întrebări în legătură cu nişte mişculaţii cu care a jefuit de la diferite bănci din Olanda şi alte ţări cam o sută de milioane de dolari; ne place, cu ocazia asta, să atragem atenţia piosului borfaş asupra unui fapt cu care el va fi, desigur, de acord: există un Dumnezeu.

Ne place că...

...bătrânul astronaut american John Glenn (77), care s-a întors cu bine pe pământ după ce a petrecut o săptămână în spaţiu la bordul navei "Discovery", a declarat că, dacă nevastă-sa e de acord, el ar fi gata să mai urce o dată în stratosferă.

Ne place că...

...preşedintele Kazahstanului este un om atât de cumpănit şi gospodar, încât a reuşit să-şi cumpere - din economiile pe care le face la chenzină - o vilă în Franţa la St. Tropez, în valoare de 119 milioane de dolari.

Nu ne place că...

...Tatiana Suskin, individa aceea antipatică, proastă ca noaptea, ticăloasă şi iresponsabilă, care fusese condamnată la doi ani de închisoare pentru răspândirea de caricaturi jignitoare la adresa Islamului, a fost eliberată înainte de termen, pe motiv de "bună-purtare" în puşcărie.

Ne place că...

...tânăra şi bruneta Monica Lewinska (24), croitoreasă din oraşul Sieradz, Polonia, s-a măritat luna trecută, schimbându-şi numele şi scăpând astfel - aşa cum a declarat ea cotidianului "Super-Expres" - de bancurile proaste ce se făceau pe seama ei.

Nu ne place că...

...nişte huligani din Mea Shearim au devastat, ca animalele, apartamentele a două elveţience care se instalaseră în cartier pentru a face muncă de misionare. De altă parte, nu ne place că amintitele cucoane sunt atât de proaste încât s-au mutat taman aici, printre talibanii noştri, unde eu, evreu după Halaha, cu părinţi din Dorohoi şi Săveni, nu m-aş duce de Shabat să mă plimb, de teamă ca - văzându-mă că fumez - cetăţenii din mahala să nu-mi dea cu toporu-n cap.

Bursa personalităţilor din alia

în urcare

Meir Rosenne, diplomat, fost ambasador la Paris şi Washington; un număr din ce în ce mai mare de personalităţi i-au cerut să devină preşedinte de onoare al noului partid al alialei române, iniţiat de prof. Ioinovici.

Prof. Moshe Idel, de la Universitatea din Ierusalim; lucrările sale din domeniul judaismului medieval sunt studiate în numeroase facultăţi de istorie şi filozofie din lume şi, de curând, Universitatea din Cluj i-a acordat titlul de "Doctor Honoris Causa".

Tatiana Canelis-Olier, actriţă la teatrul "Habima". În semn de preţuire pentru creaţiile ei recente, a primit premiul "Hadassa şi Rafael Klacikin".

Efi Stenzler, primarul oraşului Ghivataim; el a reuşit să câştige încrederea cetăţenilor din oraş, obţinând o victorie clară în recentele alegeri municipale.

în scădere:

Avraham Poraz, preşedintele partidului Shinui: faptul că nici până astăzi nu a găsit de cuviinţă să dea o explicaţie publică în legătură cu grupul de derbedei din "Shinui" care au jignit mitocăneşte pe colegii lor "români", provocând plecarea acestora din partid, a făcut ca acest politician, atât de preţuit pentru calităţile sale, să piardă puncte serioase în lumea 'alialei'.

Roni Leibovitz, zis şi "motociclistul hoţ": ideea de a-l îndemna pe fiul său, student, să facă greva foamei cu prilejul recentelor demonstraţii, şi să se prezinte în faţa *mediei* ca urmaşul faimosului delicvent, a stârnit comentarii neplăcute în presă.

Punctul pe i

Întrebare (mai precis câteva întrebări): *Ce anume s-a întâmplat la București după ticăloșia hitleristă din revista "Atac la persoană", în legătură cu necesitatea de a-i transforma astăzi pe evrei în săpun? Ce anume s-a întâmplat cu autorul infamiei, cu redactorul șef al publicației, Dragoș Dumitriu, cu directorul publicației, Dumitru Dragomir?*

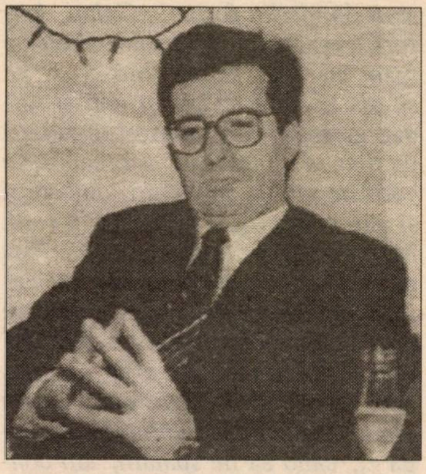

Dragoș Dumitriu, redactorul săptămânalului "Atac la persoană": nimeni nu s-a legat de dânsul, e bine mersi

Marcu Winkler, Ashdod; **Gina Leibovici,** Ashkelon; **ing. Siegfried Landau,** Holon; **Selina Marcu,** Hedera; **av. Radu Manole,** Haifa; **prof. Viorica Ellenbogen,** Ierusalim; **Tiberiu Engler,** Beer Sheva; **Jacques Edwin Spindler,** Paris, Franța; **Andrei Dickstein,** Bat Yam; **ec. Willy Schor,** Raanana; **Aurel Sterescu,** Natania; **dr. Lilian Strominger,** Tel Aviv; **Micky Rosenberg,** Kiriat Yam; **av. Lucian Marcou,** Bruxelles, Belgia; **Beno Grünberg,** Ierusalim; **Caty Rotaru,** Ramat Gan; **Isac Chirigiu,** Petah Tikva; **farm. Shlomo Goldstein,** Ramat Hasharon; **prof. Daniela Bernstein,** Ramat Aviv; **Ema Rubinger,** Herzlia; **Eliezer Ben-Haim,** Holon; **Tereza Dragu,** Offenbach, Germania; **Sandu Trăistaru,** Ghedera; **ec. Fanny Abramovici,** Kiriat Nordau; **Sanda Epstein,** Acco; **Gabriel Frimu,** Tel Aviv; **Harry Vardi,** Haifa; **Ilie Cireșanu,** Jaffo; **Viviane Caller,** Paris, Franța; **Dorothea Nacht,** Ghivataim; **Suzana Dollinger,** Ierusalim; **Yolanda Marcovici,** Beer Sheva; **Zizi Munte,** Tel Aviv; **Tomy Kilinger,** Haifa; **dr. Dan Davidescu,** Ghedera; **Emil Katz,** Tzfat; **Fredy Wexler,** Ramat Hasharon; **Solo Ben-Gad,** Jaffo; **Esther Mihailovici,** Tel Hashomer; **Axel Reininger,** Beer Sheva; **Vicky Neumann,** Los Angeles, SUA; **Sidy Bar-Avi,** Naharia; **Colomba Winer-Vinea,** Natania; **Doru Hârlăoanu,** Ierusalim; **Edith Rodan,** Düsseldorf, Germania; **Menahem Ben-Eliezer,** Natzeret Illit; **Dudu Iancovici,** Holon; **Eliza Schechter,** Tel Aviv; **prof. Mitu Ghelberg,** Ramat Hasharon; **Maximilian Soicher,** Ashdod; **ing. Dinu Weissman,** Ashdod; **Victor Bereșteanu,** Montréal, Canada; **Anat Nicolau,** Naharia; **Ricu Waldman,** Herzlia; **Mioara Bergman,** Haifa; **David Bar-On,** Bat Yam:

Răspuns: Nimic.

PIX

Erau cenușii și tari ca piatra

Coincidența a făcut ca în același 1998 când "Atac la persoană" și alte foi cunoscute (ca un cal breaz) și-au întețit atacurile antisemite ce aveau să culmineze cu celebra chemare la uciderea evreilor și preschimbarea lor, după modelul nazist, în săpun, revista "Curierul Românesc" (editată de Fundația Culturală Română, de sub conducerea romancierului Augustin Buzura), să evoce «Mormântul săpunului evreiesc de la Târgoviște». Reportajul "de pe teren", semnat de Ion Longin Popescu și însoțit de

1999 – un An Nou cu noroc,
bucurie, zăpadă și... șampanie

Petreceți 7 zile feerice la hotel „Aro-Brașov"

699 dolari

Prețul include: avion, hotel, demipensiune, un chef ca pe vremuri la „Cerbul Carpatin" sau „Cetate" și un revelion fastuos pînă în zori.
Plecări: 27 decembrie, 28 decembrie sau 30 decembrie
(Același program la hotel „Capitol" 599 dolari!)

HANUCA:

Pentru turiștii cumpătați: 5 nopți la Sinaia sau Predeal și 1 noapte la BucureȘti – 399 dolari!
Pentru iubitorii de lux și eleganță (fain shmekeri): 6 nopți la hotel Mara/Sinaia (bazin de înot, sauna, jakuzi, discotecă) – 542 dolari
Prețurile nu includ taxa de aeroport și taxa de înregistrare
I. ATLAS – Gordon Tours – Str. Ben Iehuda 184, Tel Aviv
Telefon 5270767

Nici un pas fără Atlas!

Mormântul săpunului evreiesc de la Târgoviște

fotografiile lui M. Cratofil, are în clipele acestea o neașteptată actualitate.

Să-l citim, nu ca pe o pagină de istorie cu "a fost odată...", ci ca pe un text cât se poate de 'la zi':

"Un fapt senzațional, aproape uitat, s-a petrecut în 1945 la Târgoviște: credincioșii ortodocși, adică români, au luat inițiativa de a îngropa, după toate canoanele înmormântării umane, toată cantitatea de săpun evreiesc colectată în oraș în timpul războiului. Mormântul există și astăzi, când nu mai sunt decât 5 (cinci!) evrei în Târgoviște. Astfel de înmormântări neobișnuite au avut loc și în alte localități din România, dar Federația Comunităților Evreiești nu deține date exacte. Deocamdată, pornind pe urmele unei emisiuni televizate, "Curierul Românesc" a găsit mormântul din capitala județului Dâmbovița. Doamnele Edith Königsberg (profesoară de chimie) și Ileana Ghenciulescu (președinta Asociației de prietenie România-Israel, filiala Dâmbovița) ne-au ajutat să înțelegem ce s-a întâmplat în urmă cu peste 50 de ani.

Doamna Königsberg își amintește: "După întoarcerea tatei din lagărul de muncă de la Teiș, am avut domiciliu forțat la Galați, la o soră a mamei. Era, printre altele, o mare criză de săpun. Într-o zi, pe strada noastră au trecut câțiva soldați germani care, dorind să-și facă un ban de buzunar, ofereau spre vânzare săpun, lumânări, chibrituri și alte mărunțișuri necesare în casă. Mama a cumpărat patru bucăți. Parcă le văd: dreptunghiulare, de culoare cenușie, tari ca piatra, pe care erau ștanțate trei inițiale: "R.J.F." (adică, după cum am aflat mai târziu, "Rein Jüdisches Fett", săpun din Grăsime Pură Evreiască). A doua zi, când să ne spălăm, am constatat că nu făcea clăbuc. A încercat mama la rufe, dar cu același rezultat: parcă era piatră. Ne-au păcălit nemții, a spus mama, gândindu-se probabil să arunce toate cele patru săpunuri la gunoi. Un zvon, amplificat din casă în casă, ne-a paralizat pe toți: săpunul provenea din grăsime umană! Din grăsime evreiască! E greu să vă descriu ce disperare le–a cuprins pe gospodinele de pe străduța noastră...

A venit apoi o indicație de la Comunitate, în urma căreia a fost strâns tot săpunul R.J.F., atât de la români, cât și de la evrei. Se înțelege: din clipa în care s-a aflat, nimeni nu l-a mai folosit, atât în Galați, cât și în toate localitățile în care a fost vândut. Doar la Târgoviște, din câte știu, românii au cerut înmormântarea acestuia".

"La Târgoviște, spune domnișoara Ileana Gheciulescu, a fost trimisă aceeași instrucțiune a Comunității Evreilor din România, de a nu se mai folosi acest săpun vândut pe piața neagră și de a fi depus în temple, în sinagogi, la sediile locale ale comunităților. Mai mult, un grup de români a cerut permisiunea ceasornicarului Mihail Fruchter, președintele local al Comunităîii evreiești, de a îngropa acest săpun în cimitirul evreiesc. Sunt mândră că târgoviștenii mei au avut această idee! Dacă, într-adevăr, acest săpun a fost făcut din grăsime umană (dând astfel măsura barbariei naziste), atunci locul lui este acolo, în cimitir, chiar într-un mormânt modest, precum se poate vedea. Este, dacă vreți, mormântul evreului necunoscut, alături, spre exemplu, de mormântul eroului Herman Aronhauser executat de nemți în 1917, pentru a-i fi ajutat pe prizonierii români să evadeze din lagărul german din zonă. Astăzi, mormântul său este îngrijit de Armata Română. Din păcate, mormântul de săpun a fost lăsat în părăsire".

După cum se vede, Ion Longin Popescu nu zice nimic despre cele apărute în gazetele hitleriste de la București.

Dar spune.

PIETRE FUNERARE
MARMORĂ ȘI GRANIT

FRIEDMANN

**Firma cunoscută
încă din București,
Șoseaua Giurgiului
și Filantropia,
datând din anul 1945**

**T.A. – KIRIAT SHAUL
Tel.: 647-1594, 647-6279
Pelefon: 052/544-885**

- **PREȚURI CONVENABILE**
- **EXECUȚIE IREPROȘABILĂ**
- **VENIM LA DOMICILIU**
- **ÎNLESNIRI DE PLATĂ**

●

Vorbim și românește

●

**Se primesc comenzi
atât pentru Kiriat Shaul
cât și pentru Holon**

ITZHAK ARTZI

carnet

De la Oswald Rufeisen la Pater Daniel

Vizitele lui Oswald Rufeisen la vecinul nostru Hillel Seidel trezeau întotdeauna interesul copiilor noştri: "A venit călugărul!"

Ei nu ştiau că Oswald Rufeisen este una şi aceeaşi persoană cu Pater Daniel, călugărul de la Mânăstirea Carmeliţilor din Haifa, care venea să-şi viziteze prietenul din tinereţe. De-asemeni, nu ştiau că Rufeisen şi Seidel - fost membru în Knesset - au făcut parte, în Polonia, din mişcarea sionistă de tineret "Akiva".

Moartea Părintelui Daniel a răpit din mijlocul nostru o figură proeminentă din societatea supravieţuitorilor Holocaustului. Biografia lui cuprinde o sumedenie de date, demne de un film de senzaţie.

Rufeisen era originar din Cracovia, unde şi-a început şi activitatea sionistă în mişcarea "Akiva", mişcare de centru cu înclinaţii tradiţional-religioase.

Începutul ostilităţilor germano-ruse din iunie 1941 l-au prins în orăşelul bielorus Mir. Nemţii au cucerit oraşul din prima săptămână şi prima lor acţiune a fost executarea a 1500 de evrei, acuzaţi de colaborare cu sovieticii. Cei 850 de evrei scăpaţi cu viaţă au fost apoi internaţi în ghetoul din cetatea istorică a oraşului. Printre ei se afla şi Oswald (Shmuel) Rufeisen care, în 1942, a început organizarea unei importante mişcări evreieşti de rezistenţă, cu ajutorul membrilor mişcărilor de tineret sioniste. Ştiind că ghetoul e doar o soluţie temporară şi că, mai devreme sau mai târziu, nemţii vor trece la lichidarea membrilor lui, mişcarea de rezistenţă compusă din 80 de tineri reuşi să obţină arme.

Vorbitor de limbă germană fiind, Rufeisen este mobilizat de comandantura germană ca traducător şi, ca să nu poată fi depistat, i se permite să poarte uniforma germană; în felul acesta, menţinu chiar de acolo legătura cu colegii săi din rezistenţă, reuşind să afle şi să-i informeze la timp că nemţii pregătesc, pentru data de 13 august 1942, o acţiune de lichidare a ghetoului. La 9 august 1942, 200 de tineri evadează din ghetou şi se ascund în pădurile din jurul oraşului. Ei reuşesc să stabilească legături cu partizanii sovietici; dar în rândurile acestora se găseau mulţi antisemiţi care nu se entuziasmară de fel de sosirea acestor tineri. Au fost şi cazuri în care partizani evrei au fost ucişi pe la spate de către "colegii" lor, partizanii sovietici.

Acţiunea germană de lichidare a avut loc la data fixată şi toţi evreii prinşi au fost executaţi şi înmormântaţi într-o groapă comună. Desigur că nemţii şi-au dat seama că fuga celor 200 nu putea fi întâmplătoare. Bănuiala căzu imediat pe Oswald, care fu arestat şi aruncat în închisoare.

După fuga sa, el a povestit că, în închisoarea nazistă fiind, a avut o revelaţie religioasă în urma căreia a hotărât să părăsească religia iudaică şi să treacă la cea creştină.

Reuşind, printr-o minune, să evadeze din închisoare, se ataşă partizanilor şi rămase în viaţă. După război, se călugări şi deveni Pater Daniel, luând numele profetului care scăpase cu viaţă din groapa cu lei. Şi sionist fiind, decise să plece în Eretz Israel unde se alătură ordinului Carmeliţilor din Haifa.

Părintele Daniel ar fi rămas poate un ilustru necunoscut dacă n-ar fi cerut ca în buletinul lui de identitate să fie trecut cu naţionalitatea evreu de religie creştină, cerere care trezi o violentă discuţie de principiu: este oare posibil ca cineva să fie evreu de religie creştină? Ministerul de interne refuză. Rufeisen nu se lăsă şi problema ajunse la Curtea Supremă (Beit Hamişpat Haelion). Judecătorul suprem Moshe Zmora, într-o sentinţă de 400 de pagini - un adevărat tratat ştiinţific - explica imposibilitatea istorică şi juridică a poziţiei de evreu creştin: spre deosebire de alte religii universale, cea evreiască este, în esenţă, o religie naţională exclusivă a poporului evreu. Poţi fi ateist, poţi respecta sau nu preceptele ei, dar în oricare din aceste situaţii rămâi evreu. Nu mai poţi fi recunoscut drept evreu din clipa în care ai adoptat o altă religie.

Pater Daniel rămase în Mânăstirea Carmelită, menţinând legăturile cu fratele său, cu prietenii săi, cu cei pe care i-a salvat. În buletinul său de identitate rubricile naţionalitate şi religie au rămas goale.

Ultima dată l-am întâlnit acum şase luni la înmormântarea Olei Seidel, soţia prietenului său Hillel. Era "în civil", un evreu ca toţi evreii, discutând despre prieteni şi, bineînţeles, despre politica la zi.

Clinica de medicină alternativă
„Anita - Rehovot"
condusă de un
doctor în medicină

HOMEOPATIE
ACUPUNCTURĂ
PLANTE MEDICINALE

●

Tratăm cu succes:
• Dureri de orice origine •
• Paralizii (inclusiv faciale) •
• Astmă • Alergii • Nervozitate •
Insomnii • Impotenţă • Prostată
• Diabet • Colesterol •
• Hipertensiune •

●

De asemenea:
• Scădere în greutate
• Întreruperea fumatului

☎ 08/941-4254
08/945-6135

MARTIN MARCUS

Cu rucsacul în „Ţara Lunii”

Există un fenomen specific tinerilor eliberaţi din armată: excursii neorganizate spre locuri exotice, neumblate şi, pe cât se poate, pline de primejdii şi de neprevăzut. Anual, numai spre India pornesc cam 25.000 de turişti “neconvenţionali”, adică nu prin agenţii de voiaj care să le asigure eventualele servicii cum ar fi transportul, cazarea sau siguranţa serviciilor medicale în caz de nevoie. Aceştia pornesc la drum urmând trasee marcate de alţii înaintea lor, cu rucsacul în spate, busole şi echipament de campanie, uneori ajutându-se de serviciile unor călăuze locale atât de obişnuite cu turiştii israelieni încât se descurcă onorabil în limba ebraică. Unii - 20 de tineri în ultimii cinci ani - nu se mai întorc, pierzându-şi viaţa în accidente rutiere, loviţi de boli sau implicaţi în feude locale precum luptele tamililor din Kashmir împotriva Indiei ori Pakistanului.

Sigur, şi tineri din alte locuri obişnuiesc să călătorească în acest fel. Spre diferenţă de omologii lor americani sau europeni, israelienii - majoritatea lor fiind “absolvenţi” ai unităţilor de elită ale armatei - sunt obişnuiţi cu hărţile desenate de mână, au o condiţie fizică superioară şi, după cum bine ştim, suferă de acel sindrom “Macho”-ist tipic tânărului care, până nu demult, arbora bocancii roşii şi insignele cu aripi ale paraşutiştilor...

Paradoxal cumva, fenomenul prinde aripi şi printre tinerii ultrareligioşi care, deşi nu au tangenţe cu armata, se comportă într-un mod foarte asemănător. Iată ce spune “pitorescul” Yehuda Meşi Zahav, “ofiţerul operativ” al *haredimilor,* adică cel ce se ocupă de mişcările “trupelor” la demonstraţiile de la Ierusalim şi de “rezistenţa” acestora în faţa poliţiei: «Am probleme cu băieţi de-ai noştri - *bahurei ieşivot* - care pleacă singuri în deşertul Neghev-ului, îmbrăcaţi cu hainele lor negre, cărând o sticlă de apă şi cartea de rugaciuni. De rest - cred ei - se ocupă “Ha Kabah” (iniţialele expresiei “Ha Kadoş Baruch Hu”), adică Dumnezeul binecuvântat. Cu greu reuşesc să-i conving pe unii dintre aceştia să-şi ia măcar un telefon mobil cu bateriile încărcate... Fac lucrurile astea ca să aibă ce povesti colegilor de la ieşiva şi ca zvonurile să ajungă, eventual, la urechile fetelor din vecinătate. *Hilul ha Şem* - Blasfemie!!!»

Şi poate că ar trebui să dăm atenţie unor jocuri “pregătitoare” practicate prin kibutz-uri... Ai sânge în vine? Atunci îţi pui laba piciorului sub roata din spate a unui tractor în mers. În cauciucul roţii există spaţii suficient de largi care să permită trecerea acesteia peste picior fără să ţi-l zdrobească. Toată şmecheria e să-ţi calculezi bine mişcarea anticipând vizual succesiunea acestor spaţii în rotire. Ai greşit, te-a luat dracu'.

Mai mult decât America de Sud cu triburile sale semicivilizate, întinse de-a lungul Amazonului, India (în mod special, nordul acesteia) prezintă atracţii practic nelimitate. Obiceiuri, veşminte, civilizaţii de mult apuse, muzică mistică, zei vii şi palpabili cu care poţi conversa în engleză, sfinţi mumificaţi ce se hrănesc cu un bob de orez pe zi, yoghini cu trupul străbătut de ţepi metalici, ologi cu puteri miraculoase, aproape 800 de religii diferite şi contradictorii. Ai ce vedea, ai ce alege. În plus, cu numai trei dolari pe zi eşti aranjat, adică îţi permiţi să bei apă minerală la preţuri inaccesibile localnicilor şi mănânci la “restaurante” special amenajate pentru israelieni, consideraţi turişti bogaţi şi darnici. Pe firma multor locante de acest fel scrie “Casher”.

Unul dintre traseele preferate de israelieni este Banda Ladak, denumită şi Micul Tibet, având capitala în Lé. Mii de turişti vizitează anual oraşul situat la 5000 de metri înălţime, la poalele căruia curge râul Indus. Clima acestui colţ de lume poreclit şi “Ţara Lunii” suferă schimbări radicale, de la îngheţuri la călduri tropicale ce produc topirea zăpezii şi umflarea Indusului transformat astfel într-o apă furioasă care taie văi de sute de metri adâncime. Unicul mod de a circula în zonă este un fel de camion indian preistoric, folosit de armată la transportul de materiale şi trupe. Pentru câteva rupii, şoferii acestora sunt dispuşi să ia, alături de găini, capre, echipament militar arhaic sau ceva notabilităţi locale, şi câţiva turişti israelieni “bogaţi” cu rucsacul în spate.

Iată mărturia lui Uzi Maibus, ghid profesionist al “Societăţii Geografice Neot Hakikar”:

“Eram în drum spre Ladak, obosit şi îngheţat de frig, aşteptând un vehicol care să mă ducă mai departe. La un moment dat am observat două camioane ce se îndreptau spre mine. Primul vehicol a oprit dar a refuzat să mă ia, în schimb şoferul celui de-al doilea a acceptat un bacşiş modest, aşezându-mă pe un fel de capră, în exterior, deasupra cabinei şoferului, de unde puteam să văd şi mai bine peisajul. Drumul nu părea însemnat dar camionul manevra cu uşurinţă, făcând uneori cotituri de 180 de grade. Era înfricoşător. La un moment dat şoferul a frânat brusc, aproape că am zburat de pe capra pe care şedeam. Jos în dreapta, primul camion era prăbuşit în apele Indusului. Am alergat cu toţii, sărind din piatră în piatră până la locul sinistrului, dar nu mai era nimic de făcut. Până azi stau şi mă întreb de ce primul camion a refuzat să mă ia, şi cum norocul - sau poate zeul-maimuţă Hanumann - mi-au salvat viaţa...".

Nu de acelaşi noroc au avut parte Naama Boaz şi Hila Mechani. Acum câteva luni, camionul militar indian care le luase printre militarii veseli şi amatori de vorbă, s-a prăbuşit în apele Indusului de la 100 metri înălţime, rupându-se literalmente în două. Echipele de salvare reuşiseră să descopere numai trupurile indienilor. Cele două fete nu erau de găsit. Au trebuit să treacă trei săptămâni - timp în care tinerele fuseseră decretate "dispărute" - pentru ca, în final, cadavrele acestora să fie descoperite la 6 km. de locul accidentului, sub o piatră pe jumătate scufundată în apă. "...Sunt femei tinere şi frumoase, de aceea le-a luat Indusul cu el...", a spus o călăuză locală. Naama şi Hila nu erau cu nimic deosebite de alte mii de tinere şi tineri gata să lucreze câte şase luni în vreun restaurant, numai pentru a-şi îndeplini visul: o călătorie exotică şi aventuroasă, cu rucsacul în spate, aparatul fotografic în mână şi multă nesăbuinţă, despre care să povestească ulterior.

Ultimul caz tragic este cel al lui Dani Gurman, 27 de ani, căpitan de aviaţie în rezervă şi student evidenţiat, din aşezarea Omer de lângă Beer-Sheva.

Naama Boaz

Hila Mechani

De trei ani, Dani locuia împreună cu prietena sa într-un apartament închiriat din Tel Aviv. Apoi urmase o despărţire bruscă şi nemotivată care-i determinase o anumită stare de spirit şi-l împinsese la o excursie "spirituală" în nordul Indiei. În orice caz, astfel se exprimă foştii săi prieteni acum, după. În drum spre oraşul mitic Lé, Dani se împrietenise cu un avocat tânăr, dezamăgit şi el, pe nume Yoav Zukermann. Închiriaseră un jeep împreună, condus de un şofer localnic ce urma să–i ducă până sus, spre fâşia Ladak. Drumurile erau desfundate şi acoperite cu noroi alunecos în urma ultimului muson. La mai puţin de 15 km. de locul unde se prăbuşise autobuzul în care-şi pierduseră viaţa Naama Boaz şi Hila Mechani, jeepul a pierdut brusc direcţia, alunecând într-o prăpastie de 300 metri adâncime. Într-o ultimă fracţiune de secundă avocatul Zukermann a reuşit să sară din maşina ce se prăbuşea în apele umflate al Indusului. Atât Dani cât şi şoferul indian au murit pe loc.

Consulul israelian pentru nordul Indiei, dl. D. Haym a spus: "În general, sunt nemulţumit de comportamentul turiştilor israelieni din regiune, insolenţi şi zgomotoşi. Când am văzut însă că, în numai câteva ore, aveam la dispoziţie o echipă de 25 de voluntari israelieni în frunte cu avocatul Zukermann, am înţeles că într-adevăr noi ne devotăm unul pentru altul (vechea expresie *"arevim ze le ze"*, n.a.).

Pini Badash, parlamentar al partidului "Ţomet", şeful consiliului regional Omer, din anturajul familiei lui Dani Gurman: "Fata mea, care serveşte acum în armată, poate să-şi mute gândul de la o excursie în India. N-are decât să plece într–un loc normal sau să se înscrie la studii superioare. Eu nu îi înţeleg pe tinerii aceştia care îşi caută moartea cu lumânarea".

Realizând gravitatea situaţiei, Ministerul de Externe a decis înfiinţarea unei secţii speciale pentru turiştii israelieni aflaţi la ananghie în străinătate. Respectiva secţie se va ocupa de stabilirea legăturilor dintre factorii implicaţi, adică ambasade, echipe de salvare şi familiile rămase în ţară, dar nu va participa fizic la eventualele acţiuni de salvare. De asemeni, noul departament va recomanda excursioniştilor să nu se aventureze în locuri unde securitatea personală le poate fi în primejdie din cauza conflictelor locale, ca regiunea Kashmir, de exemplu.

Ca să nu mai vorbim de tema, la fel de acută, a miilor de israelieni care se întorc din India sau Machu Pichu devoraţi de viermi intestinali, purtători de viruşi necunoscuţi, măcinaţi de boli incurabile ori cu minţile pierdute de la droguri şi ciuperci halucinogene. Mulţi dintre aceştia devin nerecuperabili...

gura
humorului

I. SCHECHTER

Discurs contra razelor X

Am fost de faţă în amfiteatrul Universităţii din Würzburg, în seara istorică de joi, 27 ianuarie 1896, când profesorul Wilhelm Conrad Röntgen şi-a prezentat marea sa descoperire - razele X. Amfiteatrul a aplaudat, dar eu m–am abţinut şi n-am dat din palme. Profesorul a remarcat acest lucru, m-a chemat la el şi m-a întrebat de ce nu aplaud. I-am răspuns că am motivele mele, el mi-a cerut să le spun cu voce tare - şi aşa m–am pomenit ţinând un discurs, acum o sută de ani, în amfiteatrul Universităţii din Würzburg.

❖

Domnilor, de ce oare trebuie aplaudat un descoperitor? Ce merite are el? O descoperire se face întâmplător, nu ca o investiţie pentru care ai nevoie de creier, de o idee, o bursă şi o nevastă martiră. Orice om simplu poate să facă o descoperire. Doar atât, îi trebuie puţin noroc şi geniu.

Nu mai spun că orice descoperire există chiar şi înainte de a fi descoperită. America, de exemplu, n-a început să existe numai din momentul când Columb a dat de ea. America era de mult acolo.

Nu pot să aplaud razele X fiindcă ele dau posibilitatea unor ochi străini să se uite în hainele noastre fără să ne dezbrace. Oare poate exista o încălcare mai grosolană a dreptului la o viaţă personală impenetrabilă? Toţi suntem goi înăuntrul hainelor noastre şi ne este jenă să fim văzuţi aşa. Dacă n-am fi pudici am merge fără haine şi ne-ar reveni mai ieftin.

Un textilist englez, de teamă că nu-şi va mai vinde marfa, a anunţat că a fabricat chiloţi impermeabili la razele X. Lumea dă năvală să-i cumpere, pe bună dreptate. Nimănui nu-i convine să i se pătrundă în chiloţi şi să se fotografieze ceea ce se petrece în ei. În chiloţi se ascund uneori droguri, diamante, documente de stat. Întrebaţi-i pe vameşi şi vă vor spune.

Dar există o viaţă personală nu numai în chiloţi, ci şi sub piele şi sub straturile de colesterol. Cine cade şi îşi fracturează un os, nu cade totdeauna întâmplător şi din neatenţie. Există o cauză. Există poate şi un scop. Niciodată nu ştii cu ce intenţie şi-a rupt cineva clavicula. Ori razele X arată numai fractura, nu şi scopul ei ascuns. Ceea ce este însă cel mai grav e că razele Röntgen intră pe mâna poliţiilor şi a guvernelor care le folosesc pentru a ne spiona. Ştie oare profesorul Röntgen ce crimă comite punând la dispoziţia Securităţii aceste raze indiscrete? Securitatea vrea să ştie tot ce gândeşte omul în craniul său, ce fel de aer şi în ce scop trage în plămâni, şi contra cui varsă ficatul său fierea.

Cum aţi putut, domnule profesor Röntgen, să ne daţi pe toţi, toată omenirea, pe mâna Securităţii? Cine şi-ar fi putut închipui că un fizician de asemenea talie este un turnător în serviciul copoilor de la Securitate?

❖

Amfiteatrul amuţise. Timid, speriat, profesorul Röntgen m-a întrebat:

- Ce-i aia Securitate? La ce anume vă referiţi?

Am ieşit din amfiteatru fără să-i răspund. Cum aş fi putut să-i explic, acum o sută de ani, ce este Securitatea şi la ce se întrebuinţează ea?

Romania International
şi Ungaria DUNA TV
la dvs. în salon

„EUTELSAT" E 16 – 5 staţii
România – Albania – Egipt – Algeria – Maroc

„EUTELSAT" E 13 – 30 de staţii
Exemplu de câteva din staţiile transmise de acest satelit:
NBC EBM Anglia, ARTE, TV 5 Franţa, DW Germania, RAI-uno, RAI-due, RAI-tre Italia, Euronews, Pro-eros, Eurosport Europa, DUNA TV Ungaria

Total 2 antene 2 sateliţi – 500 $ + 250 $ în 12 rate
Toate staţiile au vizionarea gratuită!
Nu pierdeţi Revelionul la TV România Internaţional!
Tel. 09/832-0619, pentru Micu

SORIN CUNEA

Pe când eram şi tânăr - şi reporter

- **Colaboratorul nostru din Germania îşi aminteşte. Şi are memorie bună...**
- **Nu orice ziarist se poate lăuda cu faptul de a o fi cunoscut personal pe fiica lui Caragiale. Da! Caragiale a avut şi o fiică!**
- **Mihail Sadoveanu şi tânărul său coleg... Sorin Cunea!**

Da, exact: în 1952, când în România se sărbătorea centenarul naşterii lui Ion Luca Caragiale, aveam deja trei ani în câmpul muncii. În gazetărie, adică. Tânăr reporter dornic de afirmare, după ce trecusem prin perioada aducerii la redacţia de pe strada Domniţa Anastasia, de lângă Prefectura Poliţiei Capitalei, a ştirilor cu "bonul de distribuire a uleiului", am încercat să fac saltul calitativ în domeniul reportajului mai mult sau mai puţin literar. Dintr-o sursă pe care nu mi-o mai amintesc, am aflat că în Bucureşti, pe o străduţă care pornea din Calea Dorobanţi, trăieşte şi îşi îngrijeşte grădina cu flori, fiica lui Caragiale. Asta-i marea lovitură, mi-am zis. Uşor de spus, dar cum ajungi la doamna Logadi, cum se numea atunci fosta domnişoară Caragiale? Am găsit numele în cartea de telefon. Soţul doamnei era avocatul Logadi care, având origine socială nesănătoasă, lucra la contenciosul unei instituţii dar nu mai avea voie să pledeze.

Mi-am luat inima în dinţi şi am sunat la telefon la o oră în care gospodinele îşi vedeau de-ale casei. Nu ştiam dacă doamna Logadi este ţesătoare la "Ţesătoria Războiul Roşu", sau membru marcant al unei cooperative de produs mărţişoare. Nu mai are importanţă din moment ce mi-a răspuns la telefon. "Sărut mâna doamnă (nu mai era pe linie un asemenea salut adresat chiar unei doamne, dar am făcut bine că l-am utilizat!), sunt Sorin Cunea, reporter la ziarul «Viaţa Capitalei» şi v-aş ruga să-mi acordaţi un interview cu prilejul aniversării centenarului naşterii tatălui dvs." ...Tăcere. "Cum aţi spus că vă numiţi?"... Am repetat, insistând: "Stimată doamnă, este foarte important pentru mine să aduc ziarului un interviu cu dvs. Vă rog..." "Da", a fost de acord!

Mărturisesc astăzi, după trecerea a 46 de ani, că am fost extrem de emoţionat. Ideea că voi sta de vorbă cu fiica marelui dramaturg român (Ecaterina Logadi avea la acea dată 58 de ani, născută la 30 mai 1894), mi-a luat somnul în ajunul întâlnirii. Îmi amintesc că m–am îmbrăcat frumos, am cumpărat la florăria de pe Bulevardul Carol un buchet de flori şi m-am prezentat la adresa ce-mi fusese comunicată telefonic. Repet: era o străduţă ce pornea din Calea Dorobanţi, din Bucureşti, al cărei nume îmi scapă. Am intrat în curtea plină de flori (o să mă întrebaţi, unii dintre dvs., pentru ce am mai adus eu buchetul de flori?! Aşa era frumos!) după care am sunat la uşă. Mi-a deschis stăpâna casei (nu tu jupâneasă, nu tu valet) şi m-a poftit înăuntru cu multă amabilitate. Precis că făcusem o impresie bună. Băiat de comitet!

Doamna Logadi era o persoană scundă, cu părul blond strâns într–un coc, care mi-a întins prietenoasă mâna pe care, după un bun obicei românesc, am sărutat-o. (Faceţi acest gest în Israel cu o sabră, să vedeţi ce reacţie va avea!) Ne-am instalat fiecare într-un fotoliu învelit în husă înflorată şi eu am dat roată cu privirea în salon. O bibliotecă bogată, flori, multe flori, un cămin şi o scară interioară care ducea la etaj. Probabil că acolo erau dormitoarele. E greu, este foarte greu să vă redau acum, când n-am trecut pe la Biblioteca Academiei ca să revăd textul interviului publicat pe o pagină întreagă de ziar, interviu anunţat într-o casetă în pagina întâia - colecţia ziarului "Viaţa Capitalei" - aflându-se sigur în arhivele instituţiei, este greu, spuneam, să-mi aduc aminte cuvânt cu cuvânt de cele discutate. Ştiu doar că doamna Logadi mi-a vorbit de atmosfera casei părinteşti în care a crescut, cu obiceiurile lui "nenea Iancu", cu preferinţele culinare ale fiecărui membru al familiei şi felul în care scria, noaptea, dramaturgul român.

A fost o adevărată încântare să stau de vorbă cu distinsa doamnă Logadi, căreia îi păstrez o frumoasă aminitire. Interviul meu s-a bucurat de mare succes în acea perioadă când se sărbătorea centenarul Caragiale şi într-o emisiune a postului de radio Bucureşti au fost difuzate largi fragmente din această convorbire. Peste câţiva ani aveam să mă întâlnesc cu o altă interlocutoare cu care am realizat unul dintre cele mai interesante interviuri din cariera mea: Silvia Chicoş. Revin la casa din cartierul Dorobanţi. Când s-a terminat convorbirea şi m-am ridicat să plec, doamna Logadi mi–a spus: "Ştiţi, domnule Cunea, că şi mama trăieşte?" Mi-a arătat cu capul scara interioară, adăugând: "E aici, sus, trăieşte la noi". Când mi-am exprimat dorinţa de a sta de vorbă şi cu soţia lui Caragiale, născută Burelly, doamna Logadi mi-a spus cu o oarecare tristeţe în glas: "Regret. Mama nu este abordabilă".

Când Alexandrina Caragiale, născută Burelly, a încetat din viaţă, n-am văzut în nici un ziar al timpului un anunţ care să fi adus la cunoştinţa publicului românesc moartea soţiei lui Caragiale. Ce-i drept, nu fusese membră de partid şi avea un ginere mic-burghez. S-o fi răsucit şi nenea Iancu în mormânt.

❖

O altă întâmplare a anilor mei de început am trăit-o tot prin cincizeci şi ceva. Comuniştii inventaseră Festivalul Mondial al Tineretului

Un grup de redactori ai cotidianului bucureştean "Viaţa Capitalei" (A. D. 1950). În rândul din faţă, de la stânga la dreapta: Fredy Cohn (Fred Călin), reporterul foto M. Matei, I. Dragomirescu, Maria Ştefănescu, Adrian Dumitraşcu. Rândul doi (de la stânga la dreapta): I. Mihai, I. Abramescu, A. Nol şi... Sorin Cunea; fruntaşi în producţie...

şi Studenţilor şi Congresul Mondial al Păcii. “Acest cântec tineretu-l va cânta/ Va cânta/ Va cânta...” Prima sesiune a Congresului a avut loc la Stockholm. Delegaţia română participantă a fost condusă de Mihail Sadoveanu. Presa din România făcuse mare tam-tam, vrând să dea impresia că lumea “liberă” a comunismului vrea pace. Cred că în afară de Scânteia şi Agerpres nici un ziar, cât era el de central, nu trimisese vreun reporter în capitala Suediei. Când am citit că delegaţia s-a întors în ţară, toată, fără ca cineva dintre români să fi cerut azil politic, mi-am propus să-i iau un interviu maestrului Sadoveanu.

Îmi amintesc că meşterul meu, I. Berg (z.l.) îmi povestea că pe vremea când el era reporter la ziarul “Opinia” din Iaşi şi Sadoveanu poposea în urbea moldovană, se ducea la reşedinţa scriitorului să-i solicite un interviu sau o colaborare. Când intra la el, gazda i se adresa în dulcele grai moldovenesc: “Bună ziua. Şăzi. Ce doreşti: o cafea sau un dulceţ?” Niciodată amândouă! Am sunat la telefon la locuinţa din Bucureşti a maestrului şi mi-a răspuns secretarul. Pe atunci Sadoveanu locuia pe strada Pitar Moşi. I-am spus secretarului despre ce este vorba şi peste câteva zile mi-a fixat întâlnirea. Costum gris, cravată asortată, cămaşă albă. Am fost introdus la ora şi data fixată în biroul spaţios al scriitorului şi m–am aşezat într-un fotoliu în aşteptare. Peste câteva minute s-a deschis o uşă glisantă şi în spaţiul ei a apărut figura leonină a lui Sadoveanu cu a cărui operă mă familiarizasem încă din primele clase de liceu.

M-am ridicat în picioare, mi-a întins mâna şi mi-a spus şi mie: “Şăzi!” Ştia pentru ce am venit, eram pregătit cu întrebările şi mi-a răspuns calm, molcom, cu dulceaţă în glas. Mi-a vorbit şi de celebrul “Apel de la Stockholm”. Mi-a făcut impresia că nici el nu credea în circul comunist din capitala Suediei, dar o deplasare în lumea cu adevărat liberă nu strica. După ce am terminat convorbirea, maestrul m-a rugat să-i aduc şpaltul, după ce interviul avea să fie cules, “să văd ce-ai scris”.

Chiar a doua zi m-am prezentat din nou la casa din Pitar Moşi, i-am întins maestrului textul pe care a început să-l citească. La un moment dat, s-a oprit la un cuvânt, l-a înconjurat, l-a “scos afară” cum se obişnuieşte la corectură, şi mi l-a înlocuit spunându-mi: “Tinere coleg, fereşte-te să foloseşti neologisme. Limba română este destul de bogată ca să nu împrumutăm de la alţii!” I-am mulţumit încă o dată. Ajuns la redacţie, am dat corectura la făcut, iar eu, ca orice naiv începător oarecum în meserie, nu am păstrat şpaltul pe care se găsea interviul, semnătura mea şi corectura făcută de mâna lui Sadoveanu. Deh, pe vremea aceea mai aveam şi lipsuri.

Cu doamna Bulandra am avut o întâlnire care merită şi ea povestită. Altă dată...

NOU

Infuzie de cultură în pastile homeopatice

STELE REGALE

Cartea recent publicată de ELENA-ESTHER TACCIU în Editura DU Style Bucureşti

Vă prezintă peste o sută de portrete ale personalităţilor de talie universală, ca Van Gogh, Marcel Proust, Mihai Eminescu, Rudolf Nureev.

Pornind de la Zodia sa de naştere, fiecare din aceşti eroi îşi dezvăluie şi drama sentimentală.

☆ ☆ ☆

Cartea poate fi procurată trimiţând contravaloarea a 50 de şekeli la adresa:

ELENA-ESTHER TACCIU
P.O.B. – 2104
58490, KIRIAT SHARET
HOLON Telefon: 03-5590829

A. VELUREANU-GAL

Lilach Koch: o divă în umbra... Divei

- **De la Verdi la brânza Tnuva**
- **Starletă în seriale TV şi un prieten de care s-a despărţit**
- **S-a îndrăgostit de Ghidi Gov**
- **Koch are bacilul muzicii uşoare**

Cine a văzut-o pe Lilach Koch pe scena Habimei, în rolul sopranei secunde din spectacolul “Master Class”, nu o poate uita. Înaltă, trup sculptural, picioare lungi, păr bogat, ochi pătrunzători, gata de pradă. Sexy în... carne şi oase, nu alta. Numai că am nedreptăţi-o dacă i-am releva doar frumuseţea fizică cu care Dumnezeu a înzestrat-o, şi nu ne-am referi şi la talentul ei scenic. Rolul îi pretinde să şi joace, dar să şi cânte muzică de operă. Ba chiar, de-a lungul spectacolului (personajul fiind o studentă la cursurile de canto ale Mariei Callas), Lilach Koch trebuie să interpreteze una dintre cele mai dificile arii de operă, din “Macbeth” de Verdi, iar tânăra actriţă dezvăluie o voce amplă, cu timbru plăcut, rezistentă la efort.

Vă prezentăm oare, în aceste rânduri, o nouă artistă lirică?

Lilach Koch

“Îmi cunosc calităţile vocale şi conformaţia fizică potrivită pentru scena de operă - spune Lilach Koch, fără modestie în glas. Oameni pricepuţi în materie, care m–au auzit cântând operă, m-au complimentat şi m-au sfătuit să mă dedic doar acestui gen de artă. Dar ce pot face dacă-mi place şi muzica uşoară, care presupune altă tehnică de cânt? Şi ce pot face dacă îmi place teatrul de proză?”

Astfel, despre Lilach Koch se poate vorbi ca despre un pluritalent. Se simte bine în genul spectacolului de «entertainement» - cum denumesc englezii teatrul distractiv. “Nu-i vorba de comoditate, precizează frumoasa fată. Mai bine zis, în postură de «entertainer» mă simt în apele mele...” Şi iată că, de la aria de performanţă verdiană, Lilach a sărit, cam tot atunci, în quartetul care a acompaniat-o pe Dana International la “Eurovision”. "Salt mortal", după părerea unora, inclusiv a lui Nansi Brandes cu care Lilach Koch a apărut deseori pe scenă. E adevărat că a dus o luptă serioasă cu sine însăşi înainte de a decide dacă să plece sau nu la Birmingham pentru a apare în faţa ze-

RESTAURANTUL ROMÂNESC
„LA GETTA”
Tel Aviv, Sd. Shaul Hameleh 2
"LONDON MINISTORE"
Tel. 03-6959843
Vă invită să gustaţi renumitele produse
ale bucătăriei româneşti
şi toate specialităţile la grătar,
într-o ambianţă plăcută şi de neuitat.
JOI, VINERI ŞI SÂMBĂTĂ SEARA
Program muzical cu renumita cântăreaţă din România
Mariana Lungu
Un program special
de muzică românească şi internaţională
DANS – ANTREN – VOIE BUNĂ
●
PRIMIM COMENZI PENTRU ORICE FEL DE PETRECERI FAMILIALE
AŞTEPTĂM CU PLĂCERE SĂ NE VIZITAŢI
Restaurantul este deschis zilnic de la ora 12 la prânz
până la miezul nopţii

cilor de milioane de telespectatori cu câteva "acorduri" de acompaniament la “Diva” Dana. Dar acum, după “Eurovision”, Lilach nu regretă. N-a fost nici un salt în carieră, nici unul "mortal". Pur şi simplu, o experienţă în plus: a cunoscut cântăreţi şi cântăreţe Pop şi Rock din diferite ţări, a trăit emoţiile din culise şi bucuria succesului compatrioatei sale. Ba a gustat - cu aceeaşi ocazie - şi din viaţa de prinţesă găzduită pentru câteva zile şi nopţi de vis într-un hotel de cinci stele, acordând autografe necunoscuţilor... Pe scurt, o divă în... umbra “Divei”.

❖

Lilach Koch e sabră sadea. S-a născut la Tel Aviv. Părinţii ei au divorţat când ea era doar o copiliţă de patru ani, dar, judecând după felul ei de a fi, nu pare să fi rămas cu vreo traumă de pe urma acestui divorţ. Afirmă fără nici o reţinere că are un frate şi o soră din a doua căsătorie a tatălui, iar despre mama ei spune că “este o femeie excepţională, care ştie enorm în domeniul misticii...”. A avut, de mică, înclinaţii către artă. Bunăoară, s-a îndrăgostit lulea de... Ghidi Gov. Într-atât, încât a început să scrie un jurnal cu adnotări copilăreşti la toate apariţiile şi cântecele artistului, adunând şi o întreagă colecţie de tăieturi din ziare referitoare la declaraţiile, clevetirile şi pozele “idolului”. Acum, la maturitate, Lilach zice mai în glumă, mai în serios: “Dacă voi decide vreodată să-mi iau un titlu de doctorat, tema va fi «Ghidi Gov»”.

Deocamdată, biografia tinerei actriţe ne spune că a învăţat canto la Conservatorul din Ramat Hasharon, a fost solista unui cor din Herzlia; apoi, ca ostaş, solista orchestrei Zahal. După armată, în 1994, Lilach a absolvit Şcoala de Artă dramatică “Beit-Zwi”, şi cu acest bagaj de învăţătură a pornit pe drumul spinos al unei actriţe care - dacă vreţi - e şi cântăreaţă (cu diplomă!), capabilă să joace şi teatru. A apărut în spectacolul “Grease”, a jucat la “Hacameri”, la “Beit Lessin”, la “Habima”. Tot ea a interpretat şi rolul zânei din spectacolul pentru copii “Pinochio”. Nansi Brandes a angajat-o ca interpretă de arii de operă în “Classi-Comedy”; nu de mult, a turnat - tocmai în Turcia - pentru serialul “Bani ucigaşi”, aşa că o vom vedea pe frumoasa Lilach şi în saloanele noastre. Iar dacă nu-i deajuns, v-o amintim şi din filmul publicitar la... brânzeturile cu 5% grăsime ale “Tnuvei”, unde actriţa pare să fie mai talentată ca dansatoare din burtă şi mai apetisantă prin decolteul generos, decât ca... vânzătoare într-o băcănie!

Se spune că Lilach Koch lucrează 24 de ore din 24. Fără îndoială că se exagerează, dar nu cine ştie ce. “Îmi place să lucrez cât mai mult, să ştiu pentru ce mă scol dimineaţa...” zice ea. Visează la un rol principal într-un “musical”. Ar vrea să fie o... Barbra Streisand, barem pe plan local. De ar avea noroc şi vreun mare impresar ar descoperi-o... cine ştie? La adicătelea, cum se nasc starurile?! Deocamdată, noi am descoperit-o ca fiind nu numai frumoasă, talentată, harnică (o fi oare acesta motivul pentru care - după trei ani de strânsă amiciţie - s-a despărţit de prietenul ei intim?), ci şi nepoata care se laudă cu bunica ei, că vorbeşte şi citeşte româneşte.

E... Minimum ce-i putem oferi lui Lilach, ca plăcere: bunica va putea citi despre artista ei de nepoată în limba pe care o stăpâneşte...

CALENDAR

1 decembrie s-a născut Ieronim Şerbu (1911)
3 decembrie s-a născut Victor Nămolaru (1923)
6 decembrie s-a născut Elena-Esther Tacciu (1933)
6 decembrie s-a născut Noemi Pavel (1972)
7 decembrie a murit Clara Haskil (1960)
8 decembrie s-a născut Toma George Maiorescu (1928)
9 decembrie s-a născut Tania Lovinescu (1924)
9 decembrie a murit Ieronim Şerbu (1972)
12 decembrie a murit Iacob Gropper (1966)
12 decembrie a murit Felix Aderca (1962)
12 decembrie a murit Semilian Solomon (1968)
14 decembrie s-a născut D. Solomon (1932)
14 decembrie s-a născut Sanda Radian (1929)
15 decembrie s-a născut Tudor Steriade (1926)
17 decembrie a murit A. G. Vaida (1963)
18 decembrie s-a născut Ilarie Voronca (1903)
18 decembrie s-a născut Victor Bârlădeanu (1928)
20 decembrie s-a născut Israil Bercovici (1921)
22 decembrie s-a născut Virgiliu Monda (1898)
25 decembrie s-a născut Mihai Stoian (1927)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (1963)
25 decembrie s-a născut I. Fântânaru (1924)
25 decembrie a murit Tristan Tzara (Sami Rosenstock) (1963)
25 decembrie s-a născut Horia Deleanu (1919)
26 decembrie s-a născut Rodica Grindea (1945)
27 decembrie s-a născut Tudor Vianu (1897)
29 decembrie a murit Sergiu Dan (1976)
29 decembrie s-a născut Petre Iosif (1907)
30 decembrie s-a născut Ana Lengyel-Livshits (1922)
31 decembrie s-a născut Jean Grosu (1919)
31 decembrie s-a născut Dinu Hervian (1913)
31 decembrie s-a născut Nell Cobar (1914)

G. IOSUB

Actorul şi regizorul C. Anatol vrea să devină scriitor

- **Tatăl meu a regretat că nu m–am făcut negustor, iar mama mea n-a venit niciodată să mă vadă jucând**
- **La Bucureşti, în timpul inflaţiei, salariul meu era indexat la preţul biletelor a şase fotolii**
- **În România am avut colegi pe Iancovescu, Storin, Silvia Dumitrescu-Timică, Braborescu, Maria Cupcea, Ileana Ploscaru etc.**
- **Un regizor care se crede mai talentat ca Shakespeare, să nu-l pună în scenă**
- **Nu orice actor poate fi regizor, aşa cum nu orice jucător poate fi antrenor.**

Pe C. Anatol l-am găsit la Haifa într-un bloc cocoţat pe coama unui deal; dar unde - în acest oraş - nu urci şi nu cobori?

Regizor şi actor cunoscut în România şi Israel, s-a reîntors de curând din Tg. Mureş, unde a fost invitat să joace. Ne-am aşezat în salonul apartamentului său, împodobit cu tablouri de pictori ardeleni, şi la o cafea servită de soţia sa Judith, am început să discutăm.

G. Iosub: Să începem cu câteva date biografice pentru cei ce te cunosc mai puţin.

C. Anatol: M-am născut la Sibiu în 1921. Tatăl meu ţinea un magazin de încălţăminte şi dorea foarte mult să devin şi eu negustor. Am urmat liceul evreiesc din Timişoara, după care tatăl meu mi-a zis: "dacă nu vrei să te faci comerciant, deoarece cunoşti trei limbi, te trimit în Elveţia să urmezi un curs de hotelieri. Părinţii mei au fost foarte necăjiţi când le-am spus că ceea ce doresc eu e să fac teatru. Un amănunt: mama mea nu a venit niciodată să mă vadă jucând.

G. I.: Cum a fost începutul de drum în arta scenică?

C.A.: Prima mea manifestare teatrală a avut loc în plin război în 1942. Universitatea din Cluj se refugiase la Sibiu. M-am împrietenit cu un student - viitorul dramaturg Radu Stanca; cunoscând pasiunea mea pentru teatru, m-a invitat să organizez un spectacol studenţesc.

După 23 august 1944 m-am înscris la filozofie şi filologie dar n–am terminat, absorbit fiind de activitatea teatrală. Am primit sarcina să înfiinţez la Sibiu - în locul teatrului german ce fugise - un teatru de amatori, "Teatrul Popular". Am montat aici câteva spectacole, între care "Akim" de Victor Eftimiu şi "Stane de piatră" de Suderman. În acei ani Teatrul Naţional din Iaşi era refugiat la Sibiu şi atunci când vreun actor era indisponibil, îl înlocuiam eu.

G. I.: Şi aşa ţi-ai început cariera de regizor şi actor. Dar cum ai ajuns la Bucureşti?

C.A.: În toamna anului 1945 am plecat la Bucureşti având la mine o recomandare a marelui actor ieşan Aurel Ghiţescu către George Vraca, pe atunci preşedintele sindicatului actorilor. Dina Cocea m-a angajat la teatrul din pasajul Comedia. După un an am trecut la "Teatrul Modern" (sub Cercul Militar) unde am jucat împreună cu Iancovescu, Storin, Silvia Dumitrescu-Timică în "Nana" după Zola. Era în plină inflaţie şi salariul meu era indexat la preţul biletelor a şase fotolii...

G. I.: Şi cum a fost cu reîntoarcerea la Sibiu?

C.A.: În toamna anului 1947 am venit la Sibiu să-mi vizitez părinţii, când deodată sunt oprit pe stradă de un domn care mi se adresează cu cuvintele: "Nu eşti dumneata actorul care a jucat la Bucureşti rolul maiorului din "Discipolul diavolului" de Bernard Shaw?" Era directorul Teatrului de Stat din Sibiu; şi când a mai aflat că vorbesc şi ungureşte, m-a angajat imediat. Am jucat aici, în ambele limbi, timp de cinci ani. Aş fi vrut să exercit şi meseria de regizor, dar nu era loc în schemă.

G. I.: Şi ai plecat apoi la Cluj. De ce?

C.A.: Deoarece am primit o propunere deosebit de interesantă: mi s-a oferit la Teatrul Naţional un post de regizor, plus o jumătate de normă ca actor. În afară de aceasta, Institutul de Teatru din Cluj m-a angajat, mai întâi ca asistent, apoi ca lector. Acolo am avut, printre alţi studenţi, pe Aurel Giurumia, devenit societar al Teatrului Naţional din Bucureşti, şi pe Axel Munte, actualmente în Israel.

La Cluj am pus în scenă cca. 40 de piese, între care "Hamlet" de Shakespeare, "Azilul de Noapte" de Gorki, "Pygmalion" de B. Shaw, "Ziariştii" de Mirodan. În unele piese am fost şi actor.

G. I.: De la Cluj ai trecut la Timişoara.

C.A.: În 1965, la cererea directorului teatrului din Timişoara, Leahu, am trecut acolo tot ca regizor şi actor. La un concurs pe ţară am obţinut premiul întâi pentru interpretarea rolului contelui Iancovitz din piesa "Procesul" de Voitin.

G. I.: Şi ultimul popas în România?

C.A.: La Tg. Mureş, în 1969, unde am participat la înfiinţarea secţiei de limba română. Aici am regizat şi jucat în româneşte şi ungureşte timp de 11 ani, până la plecarea mea în Israel.

G. I.: Ce calităţi i se cer unui regizor?

C.A.: În primul rând, devii cu adevărat regizor abia după împlinirea a 30-40 de ani, răstimp necesar să cunoşti viaţa în diversele ei variante şi să poţi acumula o cultură de mare suprafaţă. Să ştii să deosebeşti ceea ce este esenţial şi să ai un ochi exersat pentru artele plastice, ca să poţi aviza scenografia, căci decorul este spaţiul de joc pentru ideile dramaturgului şi ale regizorului. De pildă, Liviu Ciulei, care era şi regizor şi scenograf, a prezentat "Azilul de Noapte" nu pe orizontală, ci pe verticală, ca pe un stup: în felul acesta se putea urmări simultan ce se întâmplă în diverse camere.

G. I.: Unii actori au devenit regizori, aşa cum unii jucători au devenit antrenori. Există vreo legătură între regizori şi antrenori?

C.A.: În primul rând, nu toţi actorii buni pot deveni regizori, aşa cum nu toţi jucătorii buni pot deveni antrenori. Meseria de regizor trebuie despărţită de cea de actor. Un actor trebuie să asculte de regizor care cunoaşte situaţia în ansamblu, nu să-şi regizeze singur rolul. Şi apoi, un regizor, ca şi un antrenor, trebuie să ştie cum să creeze un spirit de echipă.

G. I.: Să ne întoarcem la biografia ta. Când ai venit în Israel şi ce a determinat acest pas?

C.A.: Pe când eram elev la liceul evreiesc nutream idealuri sioniste, făcând parte din organizaţia "Gordonia", dar pasiunea pentru teatru şi succesele obţinute m-au determinat să rămân în România. Părinţii mei erau în Israel încă din 1950 şi i-am vizitat de trei ori, luând cunoştinţă de realizările israeliene. În 1977 fiica mea s-a stabilit în Israel; ulterior, şi fiul meu a făcut cerere de emigrare în Israel. Atunci eu şi soţia mea ne-am hotărât să venim şi noi aici, unde ne-am stabilit în 1980.

G. I.: Ai părăsit România unde aveai o carieră frumoasă şi ai venit aici, cu ce speranţe?

C.A.: Aveam 59 de ani şi nu aveam nici o siguranţă că voi putea continua în Israel cariera teatrală. Dar eram decis să fac orice muncă pentru ca să pot fi alături de copiii mei. Şi totuşi, o licărire de speranţă că voi urca din nou pe scenă nu mă părăsise.

G. I.: Se punea însă problema învăţării limbii ebraice?

C.A.: Bazele ei le aveam încă de când fusesem elev la liceul evreiesc. În plus, datorită talentului meu pentru limbi străine, am ajuns în scurt timp să pot folosi curent ebraica.

G. I.: Când a avut loc primul contact cu scena israeliană?

C.A.: După terminarea ulpanului, în 1981, la propunerea fostului meu student Axel Munte, am pus în scenă la Teatrul din Haifa "Puntila şi sluga sa Mati", de Brecht. Am primit un contract ca regizor şi actor. Am jucat în "Lozul cel mare" de Shalom Alehem, în piesa lui de Filippo "Sâmbătă, duminică, luni" şi în altele. În paralel, am jucat ca oaspete, la Teatrul din Beer Sheva, în "Pescăruşul" de Cehov.

După zece ani, când am împlinit 70 de ani, m-am pensionat, dar am continuat să joc încă trei ani.

G. I.: Ai reuşit să-ţi faci o opinie despre dramaturgia israeliană?

C.A.: Sunt aici câţiva dramaturgi de talie internaţională ca Hanoh Levin, Hasfari Shmuel, Hillel

MAX

Fabrică de salam şi carne necaşer dintre cele mai mari din ţară

La noi găsiţi întotdeauna carne, salam şi produse de carne pentru toate gusturile, şi cele mai speciale.

Vă oferim
la preţuri fără concurenţă

STEAKURI ŞI CARNE PENTRU FRIGĂRUI
CREMVURŞTI, PASTRAMĂ, RULADĂ etc. etc.
MURĂTURI, salate
BRÂNZETURI, aperitive, sosuri, băuturi – din import

Tel Aviv, str. Ben Atar 37
Autobuze EGGED: 03, 85, 86; DAN: 1, 18, 26, 42
până la staţia de pe Salame 50
Telefon: 03/683-0469
03/682-3601

Mittelpunkt, Sobol şi alţii.

G. I.: Dar regizori israelieni de renume?

C.A.: Aş pomeni pe Hanan Snir, Pincovici, Niţan.

G. I.: Ce părere ai despre teatrul modern?

C.A.: Când spui modern, se înţelege ceva care e la modă. Ori, moda este trecătoare. Vin mereu alte mode. De aceea, mai înainte de toate, nu trebuie pierdut din vedere motivul pentru care un autor a scris piesa ce urmează a fi pusă în scenă. Întrebarea este: ce e mai clar pentru spectator? Să vadă o piesă de Shakespeare scrisă acum 400 de ani, cu patimile şi mentalităţile oamenilor Renaşterii, deşi - în linii mari - sunt identice cu cele de astăzi, pentru că omul tot om este? Sau să “modernizezi” piesa, ca şi cum totul ar fi fost reinventat?

În clipa în care un regizor a ales să prezinte o piesă, el trebuie să se identifice cu ideile de bază ale autorului. Dacă nu, să nu pună în scenă piesa. Cei care, de pildă, vor să se arate mai talentaţi decât Shakespeare, când pun în scenă o piesă a acestuia, sunt proşti regizori.

Nu sunt împotriva modernului în teatru, dar asta nu înseamnă să fiu de acord cu regizorul să-l înlocuiască pe autor, preamărindu-se pe el. Când un regizor nu ştie ce să facă cu o piesă, atunci face ceva în locul ei, transformând teatrul în circ, pantomimă, balet, concert etc.

G. I.: Teatrul poate trăi fără subvenţii?

C. A.: Nu, chiar dacă sălile ar fi pline. Iată de ce sunt împotriva celor care urmăresc diminuarea subvenţiilor pentru artă.

G. I.: Există un mecenat israelian?

C. A.: Există şi acceptăm cu plăcere sponsorii care iubesc arta; dar dacă o fac din motive personale, după principiul “cine plăteşte orchestra, comandă ce să se cânte”, nu e bine...

G. I.: Ai fost de curând în România. În vizită?

C. A.: Am fost în 1997 şi în 1998 ca invitat al Teatrului din Tg. Mureş, să joc atât la secţia română cât şi la cea maghiară. Cu acest prilej am regizat acolo piesa unui dramaturg israelian, “Jocul în curtea din dos” de Edna Mazya.

G. I.: Marele şi micul ecran nu te-au tentat?

C. A.: În 1972 am fost invitat la Budapesta unde am interpretat rolul principal din filmul “O zi în plus, o zi în minus”, în regia laureatului de la Cannes, Zoltan Fabri. Tot în Ungaria am mai jucat într-un film, iar la Bucureşti, în 1978, am interpretat un rol în filmul “Avaria”.

În Israel am jucat în 13 filme. Amintesc de “Zborul Nr. 6” şi serialul pentru micul ecran “Procesul lui Kastner”.

G. I.: Ai jucat sau regizat şi în alte ţări decât România şi Israel?

C. A.: Am pus în scenă în Iugoslavia, la Subotiţa, “Titanic Vals” de Muşatescu şi “Insula”, de Sebastian.

În 1992 am participat cu teatrul din Haifa la Festivalul de la Edimburg, în Scoţia, cu piesa “Suflet de erou” de Sobol, spectacol ce a luat premiul I. În 1983 am fost în Germania cu o altă piesă a lui Sobol, “Ghettou”.

G. I.: Ca om de artă, cum vezi societatea omenească la acest sfârşit de mileniu şi cum ar putea arta să facă omenirea mai bună?

C. A.: Dacă omenirea e nevoită să apeleze la ajutorul artei, din capul locului nu e bine...!

G. I.: Câteva cuvinte despre familia ta.

C. A.: Băiatul meu e medic chirurg la Haifa şi de la el avem doi nepoţi, iar de la fiica noastră, Ada, care locuieşte la Ierusalim, două nepoate.

G. I.: Şi o ultimă întrebare: dacă n-ai fi fost în teatru, ce altă profesie ţi-ar fi făcut plăcere să practici?

C. A.: Cea de scriitor. Şi poate că n-ar fi prea târziu să mă apuc să–mi scriu memoriile.

G. I.: Îţi urez să-ţi poţi îndeplini şi această dorinţă.

AL. MIRODAN

DICŢIONAR NECONVENŢIONAL

VOL. II

D E F

"O carte monumentală... O carte minunată, captivantă".

I. Eugen Campus
"Minimum"

"Un monument al literaturii române".

Marin Diaconu
"Radio România"

"O lucrare de pionierat... o încercare cu totul singulară de a ieşi din canoanele istoriei literare".

Cornel Moraru
"Vatra" – Tg. Mureş

"Plăcerea de a-l citi pe îndelete a fost enormă".

Costache Olăreanu
"Realitatea evreiască", Buc.

"Dicţionarul... oferă o lectură cuceritoare, neputând fi, efectiv, lăsat din mână".

Z. Ornea
"România literară", Buc.

"Dacă ceva o să rămână de pe urma noastră, o să rămână acest «Dicţionar»".

I. Petran
"Orient Expres"

"O carte captivantă de literatură".

N. Prelipceanu
"România liberă", Buc.

"O carte spectacol... Mirodan are condeiul coţcar şi ştie să nu fie searbăd pe nici o pagină".

George Pruteanu
"Dilema", Buc.

"O puzderie de protagonişti sub bagheta magică a lui Al. Mirodan".

Geo Şerban
"Realitatea evreiască", Buc.

"O mână sigură, de maestru".

I. Ştiubea
Radio Kol-Israel

"Un eveniment... un roman".

Elena-Esther Tacciu
"Ultima Oră"

Volumul poate fi procurat trimiţând suma de 100 de şekeli pe adresa

MINIMUM
POB 11472, TEL AVIV
Pentru Europa (inclusiv România): 35 de dolari.
Pentru SUA şi celelalte: 40 de dolari

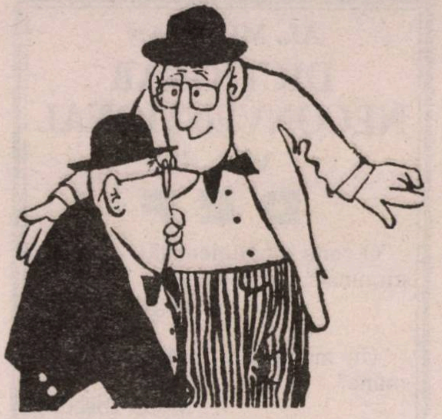

SE ZVONEŞTE CĂ...

...Un grup de prieteni şi admiratori ai lui Radu Beligan au propus primăriei Tel Aviv ca marele artist (şi, a nu se uita, marele prieten al poporului evreu) să primească titlul de cetăţean de onoare al oraşului.

...Solistul de muzică uşoară Silviu Călugăru, una din vedetele muzicii pop din România, face parte, de fapt, din *trib:* numele lui este Tavi Cohen.

Nu există pădure fără uscături

Cineva mai ager de la Finanţe a descoperit nereguli serioase la Keren Kayemet, celebra instituţie naţională care se ocupă, între altele, de plantarea de păduri pe tot întinsul ţării: preşedintele Moshe Rivlin plus alţi patru funcţionari superiori au luat din banii instituţiei (bani proveniţi, cum se ştie, din donaţii) împrumuturi fără dobândă în valoare de sute de mii de shekeli. Acum, înalţii funcţionari sunt în pom. Şi umblă creanga pe la amicii suspuşi ca să scape de belea; şi să nu rămână fără slujbă, ca frunza pe apă.

...Ziaristul Uli Vălureanu din Haifa, microbist în materie de computere, primul om care a avut ideea de a crea un "web" al *tribului,* a fost contactat până acuma de peste 10.000 de evrei-români de pe glob: aceştia doresc: a) să afle noutăţi despre rudele şi prietenii lor din Israel şi din alte ţări, şi b) să se alcătuiască un tabel Internet cuprinzând numele tuturor membrilor *tribului* şi adresele respective.

...Ziaristul Sorin Cunea, fost la "Europa Liberă", s-a întâlnit de curând, în vila unui prieten din Herzlia Pituah, cu ambasadorul român, dr. Gheorghe Popescu, cu care a avut o lungă (şi destul de vie) convorbire à-propos de poveştile cu "săpun virtual" şi gazul "Ziklon B" din săptămânalul hitlerist "Atac la persoană"; recunoscând că Sorin Cunea (a cărui voce o ascultase seară de seară la radio, în anii '70-'80) are tot dreptul să fie revoltat, ambasadorul a precizat că, din păcate, el nu poate să facă nimic în această privinţă.

...Auzind că afaceristul Dumitru Dragomir, directorul susnumitului "Atac la persoană" (şi preşedintele Ligii fotbaliştilor profesionişti) ar fi cerut scuze la Ambasada Israelului pentru binecunoscutele incitaţii la asasinat în masă, un grup de intelectuali evrei a protestat faţă de ambasadorul Millo împotriva acestei "vizite"; iar unul dintre ei a cerut, bătând cu pumnul în masă, ca localul Ambasadei să fie urgent deparazitat.

În editura "Integral" din Bucureşti
a apărut noul roman

"Bătrânul ieri şi nenăscutul mâine"

(190 pag.)

de *LIANA MAXY*

Este un roman al emigraţiei şi se referă la noi, evreii reveniţi în patria strămoşilor. La fel ca şi în precedentele sale volume: "NUCLEUL MAGIC" (1986) 482 pag. (biografia pictorului M. H. Maxy şi a familiei sale) şi "PUNCTELE MELE CARDINALE" (1994) 196 pag., cuprinzând: versuri, nuvele, evocări, portrete, interviuri, impresii de călătorie, autoarea foloseşte o autentică limbă literară, un ritm alert şi un stil propriu.

Cărţile pot fi obţinute trimiţând un cec bancar sau poştal pe adresa: P.O.B. 1114, Ramat Gan 52111. Tel.: 7519839

- **BĂTRÂNUL IERI ŞI NENĂSCUTUL MÂINE – 40 shekeli**
- **PUNCTELE MELE CARDINALE – 40 shekeli**
- **NUCLEUL MAGIC – 60 shekeli**

ETC... ETC...

••• Despre personalitățile din *trib* - din Israel și de aiurea - s-au scris și se scriu mereu articole, studii, ba câteodată se tipăresc și cărți anume. Dar filme? Filme n-am prea auzit să fi fost consacrate vedetelor în cauză. Dar zilele trecute ghiața s–a spart. Și pe ecranele TV din România a apărut o peliculă dedicată unuia dintre ai noștri. Eroul filmului este Ioan Holender, cunoștință veche a celor ce citesc "Minimum". Intitulat «Holi» (așa-i spun amicii din tinerețe), realizat de Brândușa Armanca și Dan Rațiu, filmul prezintă timp de 58 de minute viața unui *star* al lumii de azi. Timișorean de baștină, student protestatar în 1956 (și, deci, dat afară din Politehnica de pe malurile Begăi), antrenor de tenis, cântăreț de Operă - după emigrare - la Klagenfurt, Austria, patron de mare agenție artistică, apoi, de vreo zece ani și mai bine, directorul general al Operei din Viena, Holi a devenit una din figurile emblematice ale culturii austriece. Și dacă deputații din partidul șovin al lui Jurgen Haider nu-l iubesc de fel, ba uneori îl înjură de pe băncile Parlamentului, lumea Operei românești nutrește un adevărat cult la adresa timișoreanului; căci numărul cântăreților, regizorilor etc. din România pe care i-a promovat pe scena Operei vieneze este atât de mare, încât, ca să-i pomenim pe toți, ne-ar trebui vreo două pagini de revistă.

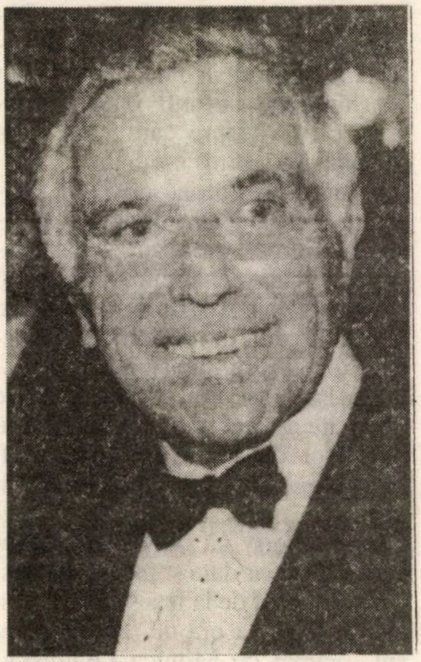

••• Cineva acolo sus nu ne iubește. Este un fapt de care ne-am convins încă o dată zilele trecute când ni s-a adus la cunoștință o întâmplare de pe culoarele ziarului "Maariv". Cineva din redacție s-a prezentat la unul din șefi cu un mic reportaj despre înființarea noului partid al alialei române, condus de prof. Adrian Ioinovici. Văzând din titlu despre ce e vorba, șeful cu pricina a respins materialul spunând: "nu, ăsta nu e un subiect pentru noi".

N-o fi. Dar pentru noi, ceștilalți, de la "Minimum", ieșirile de ură anti-trib, à la Dan Shilon și alți activiști de prin Shinui, sunt - și-încă cum! - un subiect...

Prezențe, prezențe...

• Istoricul literar dr. Leon Volovici, de la Universitatea din Ierusalim, a participat, ca invitat, la un simpozion organizat zilele trecute la Milano, în Italia, pe tema "Milenarismul în cultura contemporană". Comunicarea lui a fost consacrată influenței exercitate de A. L. Zissu (un messianic!) asupra lui Aderca, Fundoianu, Sebastian și I. Ludo.

Și fiindcă vorbirăm de Volovici, iată că a apărut la editura "Stock" din Paris, «Jurnalul», mult cititul, discutatul și disputatul «Jurnal» al lui Mihail Sebastian, scriere scoasă la lumină, la finele lui 1996, prin strădania lui Volovici și a colaboratoarei sale de la București, Gabriela Omăt; și distinsă cu premiul "Arcadia". Tradusă în franceză de Alain Paruit, iudeo-francmasonul de pe malurile

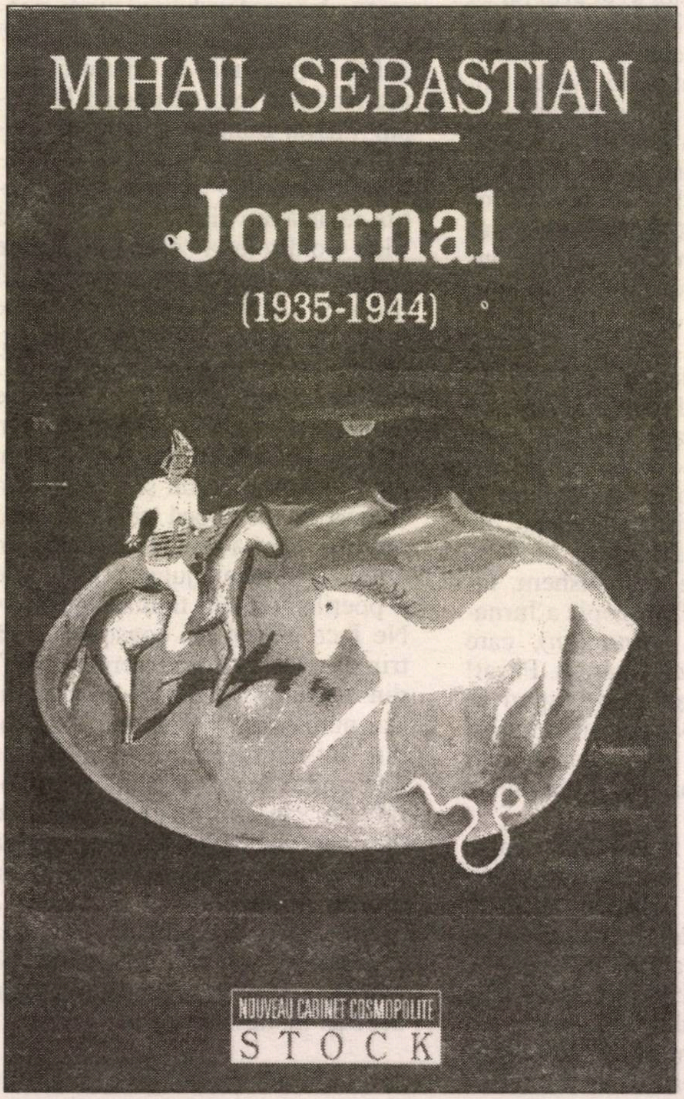

Senei, care-a făcut pentru răspândirea în lume a literaturii române cât cinci ambasade şi opt ministere ale Culturii, prefaţată de romancierul şi criticul literar Edgar Reichman, «Jurnalul» a atras numaidecât atenţia criticii franceze. “Le Monde” i–a dedicat o cronică de zile mari sub titlul «Jurnalul unui învins», iar alte gazete urmează.

• Aşadar, succese. Dar, precum ştim cu toţii din bătrâni, succesele costă. Enervaţi că patru sau cinci scriitori români, în cap cu eminentul istoric al religiilor, Mircea Eliade, sunt înfăţişaţi de Sebastian cu lumini şi umbre - aşa cum ar fi zis tovarăşul Ceauşescu - câţiva, precum un anume Dan Petrescu de la Iaşi (despre care am avut prilejul să pomenim în coloanele revistei), l–au acuzat pe Leon Volovici de... falsificarea textului lui Sebastian. Bineînţeles, fără nici o dovadă, fiindcă noi suntem eseişti, nu ne coborâm până-ntr-acolo ca să găsim şi dovezi. În acelaşi spirit s-a pronunţat nu de mult şi istoricul literar Mircea Zaciu din Cluj. Într-o convorbire cu Titu Popescu, apărută în revista “Steaua” de la Cluj, D-sa a declarat:

“...Această *mutilare* pare să nu fie un “apanaj” al sistemului comunisto-ceauşist, dacă ne gândim că recent apărutul «Jurnal» al lui M. Sebastian ar fi fost cam hărtănit în prealabil de nu ştiu ce “înţelepţi” de la un Muzeu israelian (d. M.Z. se referă probabil la Yad Vashem, instituţia unde se află o copie a Jurnalului - *nota red. Minimum),* care urmau să “avizeze” apariţia. Păcat! Asta îmi aminteşte şi de faptul că nu doar factori politici ori religioşi (fanatici) decid desfigurarea unui text, dar şi aparentul “liberalism occidental”.

Păcat!, vom zice şi noi, că d. Zaciu decide în felul acesta desfigurarea chipului moral şi profesional al unor confraţi de ţinuta lui Leon Volovici şi Gabrielei Omăt.

• Coincidenţă: Publicistul Akiva Chiţu Sommer din Tel Aviv, ex-director al Teatrului din Botoşani, a combătut - în cadrul unui interviu acordat lui Marius Dragomir şi Ruxandrei Pop de la “Monitorul de Braşov” - acuzaţiile de falsificare a Jurnalului. • De remarcat că acelaşi ziar de sub Tâmpa publică o convorbire cu istoricul dr. Leon Rotman din Israel, un articol despre Tristan Tzara semnat de D. Condea şi alte texte civilizate pe marginea evreo-românismului. • Un articol de Andrei Strihan despre opera lui I. Schechter întâlnim în “Luceafărul” din Bucureşti, şi tot acolo găsim versuri de Sh. Carmel; acelaşi poet este prezent cu versuri şi în “Cronica” din Iaşi, iar în “Realitatea Evreiască” a lui Dorel Dorian, gazdă bună pentru vizitatorii de pe la noi, dăm peste o prezentare a lui Shlomo David (editorul volumelor despre dorohoieni etc.), iscălită Evelyn Fonea. Tot “Realitatea” publică un grupaj de mărturii despre Anatol Vieru; semnează N. Cajal, Pascal Bentoiu şi Mircea Săucan, prieteni de-o viaţă cu regretatul compozitor. • Şi tot în sus-amintita revistă am citit o recenzie a lui Ţicu Goldstein la “Mapa de poezie şi grafică” Irina Gorun - Michael Strihan, ieşită de sub tipar, nu de mult, la Petah Tikva. • Mai ştiţi careva cine-a fost Solomon Segall? Nu prea. Unul dintre cei ce ştiu este cunoscutul istoric literar român Mircea Coloşenco; într-un foileton din “Adevărul literar şi artistic” din Bucureşti, el evocă personalitatea omului care-a dat la iveală, în 1922, de nimeni ajutat, o antologie a poeţilor români traduşi în idiş. • Ne face plăcere să consemnăm că trimestrialul “Lettre Internationale” din Bucureşti publică, în ultimul său număr (27/1998), un fragment din “Inventarul ideilor circulare” de Alexandru Sever, precum şi articolul “A cincea imposibilitate” de Norman Manea; ne face mai puţină plăcere, însă, să notăm că redacţia a omis a menţiona că *Inventarul...* lui Sever apare în chip de rubrică la “Minimum” şi că textul lui N. Manea a fost publicat mai întâi în aceeaşi modestă revistă.

••• În atenţia celor ce se duc în vizită în România. Senatul a aprobat de curând o lege care obligă hotelurile ca şi cetăţenii ce oferă găzduire străinilor (camerele acelea cu 12 dolari pe zi) să comunice poliţiei în termen de 48 de ore numele turiştilor cu pricina.

••• Unul din cei mai înjuraţi oameni în foile *anti* din România (ba chiar şi prin gazete mai democrato-umanisto-europene) este Radu Ioanid. Doctor în istorie, director la Muzeul Holocaustului din Washington, autorul unei importante cărţi (despre care vom avea prilejul să vorbim) intitulată “Evreii sub regimul Antonescu” (ed. Hasefer, 1998), Radu Ioanid a devenit, în vremea din urmă, oaia neagră a fascismului dintre Carpaţi şi Dunăre. Păcatul său de neiertat: în loc să-şi vadă de treburile lui, discută toată ziua-bună ziua, pe malurile Potomacului, despre faptele săvârşite de Antonescu. Cunoscutul mâncător de ovrei pe pâine prof. Ioan Coja (fost senator) l-a pârât chiar la Congresul de la Washington, pe motiv că la Muzeul Holocaustului apar date şi fotografii despre pogromul de la Iaşi şi alte Transnistrii. Până la ora de faţă Congresul, ocupat cu Monica Lewinsky, nu a reacţionat... Dar poate că, după ce isprăveşte cu ancheta sa sexuală, faimosul procuror Kenneth Starr se va îngriji niţel de Radu Ioanid.

••• Copiii din ziua de azi... Copiii din ziua de azi sunt capabili de fel de fel de isprăvi. Un exemplu ni-l dă Andrei Zincă, fiul cunoscutului autor de romane poliţiste şi de spionaj Haralamb Zincă şi nepot al ziaristei Bitty Caragiale din Haifa. Stabilit în 1982 la Miami, în Statele Unite, Andrei Zincă a lucrat mult în Peru şi alte ţări din America Latină, devenind un prolific realizator de “Telenovele” pentru posturile TV din Brazilia, Argentina, Peru şi alte ţări cu nume exotic. “Telenovelele” sunt serialele acelea pline de peripeţii à la “Dallas” sau ”Dynasty”, care fac furori pe continentul sud-american. *Firmă* cu prestigiu în

Andrei Zincă pe platou, la turnarea filmului "Santa Rosa"

domeniu, Andrei Zincă a lansat un canal propriu pe cabluri, "Travel Channel" și, la ora de față, pregătește în California un serial american.

••• Un interviu interesant cu Avraham Millo, ambasadorul Israelului la București, publică Roland Süssman de la revista elvețiană în limba franceză "Shalom" (nr. 30/1998). Subiectul, bineînțeles, relațiile româno-israeliene. Și fel de fel de probleme la zi. Câteva din remarcile lui Millo: **Despre extremiști** (ca să ne exprimăm frumos): "Pot să afirm că ansamblul clasei politice la nivel înalt este declarat împotriva tuturor formelor de antisemitism oficial. Acestea fiind zise, există un partid de extremă dreaptă, condus de d. Vadim Tudor, care întrebuințează pe față o terminologie antisemită în cuvântările și publicațiile sale"; **Despre restituirea proprietăților:** "Este numai din rațiuni de politică internă că această chestiune se află mereu în suspens. Adevărul este că majoritatea apartamentelor și caselor sunt locuite de români care astăzi plătesc o chirie simbolică. Dacă mâine aceste case vor intra în stăpânirea proprietarilor, aceștia vor dori să le rentabilizeze și astfel mii de oameni se vor găsi în stradă". **Despre madam' Petre Roman:** "Doamna Roman (soția lui Petre Roman, președintele Senatului) este profesoară de arabă și nutrește simpatii reale față de lumea arabă. Ea nu ne urăște, dar nici nu se arată deosebit de cordială la adresa noastră".

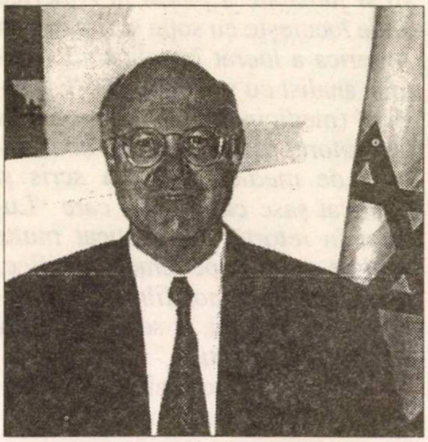

Avraham Millo, ambasadorul Israelului în România

••• Ni s-a spus că va avea loc în septembrie (1997, care va să zică anul trecut). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în decembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în ianuarie (1988). N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în februarie. N–a avut. Ni s-a spus că va avea loc în martie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în aprilie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în mai. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iunie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în iulie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în august. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în septembrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în octombrie. N-a avut. Ni s-a spus că va avea loc în noiembrie. N-a avut. Acuma ni se spune că va avea loc în decembrie. Poate. Până una-alta, constatăm că mult așteptatul Congres al H.O.R. se lasă greu. În consecință, așa cum v–ați lămurit din numerele trecute, am hotărât să oferim celor de pe strada Alexandru Ianai din Tel Aviv o cantitate sporită de stimulent. E vorba, cum se vede, de niște ardei iuți. Îi introducem (în pagină) cu speranța că legumele vor produce efectul scontat.

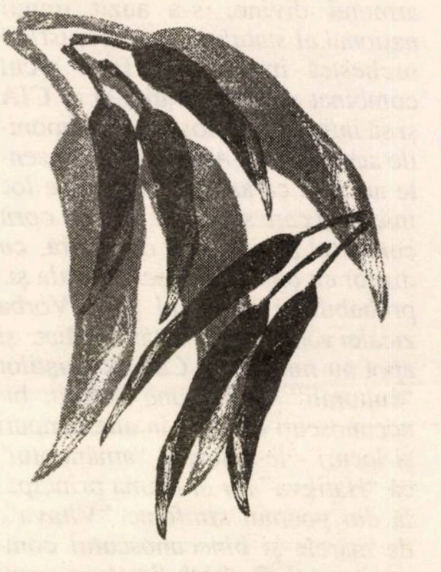

••• Numere noi, pe masa redacției noastre, din tipăriturile de alia. "Perspectiva", buletinul H.O.R. din Natzeret Illit, apoi foaia celor din Beer Sheva, o foaie unde, dacă nu aflăm mare lucru despre cei din Sud, găsim în schimb - sub semnătura lui G. Kelemen - o poveste nu prea veselă de la... Cairo:

"Totul s-a petrecut în cursul unui festival muzical, desfăşurat la Opera din Cairo, în care-şi dădeau concursul mai multe orchestre europene, tutelate de institutele de cultură "Goethe" şi "Dante". Melomanii care umpleau marea sală a Operei se delectau cu muzica oferită de orchestrele binecunoscute amatorilor de muzică de pretutindeni, sub baghetele unor prestigioşi şefi de orchestră, când... stupoare!... sub cupola care a auzit atâtea armonii divine, s-a auzit imnul naţional al statului vecin sionist! O orchestră invitată să facă jocul combinat al Mossad-ului şi al CIA şi să infesteze atmosfera cu armoniile acestui imn. Autorităţile prezente au sărit ca arse şi au luat pe loc măsurile care se impuneau: au oprit concertul şi au somat orchestra, cu dirijor cu tot, să părăsească sala şi, probabil, şi teritoriul ţării. Vorba zicalei româneşti: "Întâi au tăiat, şi apoi au numărat." Căci activiştilor "culturali" - rude bune cu alţii, binecunoscuţi de noi, în alte timpuri şi locuri - le-a scăpat "amănuntul" că "Hatikva" lor era tema principală din poemul simfonic "Vltava", de marele şi binecunoscutul compozitor ceh Bedrich Smetana, care numai de activitate sionistă nu poate fi suspectat. De necrezut dar adevărat".

Apoi, apoi era să zicem, ca de obicei, am primit ultimul număr din "Informaţia" din Carmiel, recordmena incontestabilă la capitolul apariţie regulată. Dar n-am primit-o. Sprijinită până mai deunăzi de primăria din oraş, tipăritura condusă de Leo Schaier s-a trezit dintr–o dată cu robinetul subvenţiei închis. Şi se dă de ceasul morţii să găsească suma (de fapt, sumuliţa) necesară supravieţuirii. Adevărul este că nu-i uşor fără un ajutor de pe undeva. • Nu-i uşor. Nu-i uşor. De fapt, nici lui Mircea Gorun din Petah Tikva nu-i este uşor. Cu toate acestea, nu ştiu cum, el a mai scos un număr - cu 16 pagini - din "Pro şi Contra" (22/1998). Tipărind tenace poezie, schiţe, mici eseuri, traduceri, evocări şi (cam rar) însemnări critice, "Pro şi Contra" a devenit, pe tăcute şi pe nebăgate de seamă, revista noastră literară. Alături de "Punct"-ul soţilor Juster, dar cu apariţie mai deasă, creaţia lui Gorun ţine loc astăzi de "Izvoare", revista Asociaţiei Scriitorilor, care n-a mai apărut de vreo trei ani de zile. Să fi secat respectivele? Sperăm că nu e aşa. Şi că vor ţâşni din nou. Revenind la "Pro şi Contra" (mai mult Pro) notăm o iniţiativă nouă a poetului animator Mircea Gorun: un cenaclu literar.

"Cu acest număr - ni se comunică pe o foaie galbenă introdusă în revistă - *propunem iubitorilor de poezie participarea la şedinţele deschise ale Cenaclului de poezie cu lucrări proprii inedite sau publicate pentru a fi apreciate din punct de vedere literar.*

În principiu nu vrem să introducem nici un fel de restricţii asupra genului de poezie, a diferenţierii unor poeţi consacraţi sau amatori, localnici sau din alte localităţi israeliene, sau de pe alte meleaguri din afara Israelului. Aceleaşi principii am vrea să le aibă şi cei care vor voi să-şi spună părerile despre poeziile prezentate în şedinţele deschise. Ne-am bucura să avem printre critici şi unii profesionişti în critica literară, care ar asigura o bună îndrumare unor poeţi amatori sau în progres.

... Ne cerem scuze dacă nu vom putea oferi trataţia obişnuită la asemenea sindrofii literare. Totuşi asigurăm că vom selecta cele mai reuşite creaţii pentrua fi publicate în "Caiete de literatură - Poezie" editate de Cercul Cultural Petah Tikva. Aceasta va fi "trataţia" noastră.

Aşteptăm colaborarea dumneavoastră - pentru care vă mulţumim - până la 25 martie 1999".

••• După decanul de vârstă al scriitorilor evrei de limbă română, Dr. A. Clain din Haifa - 91 de ani, după decanii respectivi din lumea politicii, muzicii, teatrului, picturii sau sportului, iată că avem şi un decan de vârstă al "internetiştilor de limbă română", adică al celor care, de-aici sau de-aiurea, au intrat în contact prin Internet cu Uly Vălureanu din Haifa. Acesta, aşa cum ni se spune în buletinul "Meridiane culturale evreo-române", alcătuit de numitul Uly în colaborare cu Acmeor, este d. Max Solomon din Statele Unite: 84 de ani.

"Dl. Max Solomon - citim în buletin - *are pregătire universitară de avocat şi chimist. În anii celui de-al doilea război mondial a fost asistent la catedra de chimie biologică a Colegiului pentru studenţii evrei (M. Onescu). A emigrat în Palestina, cu vaporul Casbek, unul din aceeaşi serie cu vaporul Struma (iulie 1944). A predat la liceul Salva din Tel Aviv; ulterior s-a întors în România, unde s-a aflat sub umbra bănuielii de a fi fost agent străin. A emigrat din nou din România în 1972. Soţia şi fiul au plecat la Roma, de unde au emigrat în SUA.*

Dl. Solomon a revenit în Israel, unde a predat la o şcoală tehnică din Tel Aviv şi a colaborat la publicaţii de limbă română. După un an şi jumătate a plecat în America unde locuieşte cu soţia şi fiul lor. În America a lucrat în calitate de chimist analist cu specialitatea "Forensics" (medicină legală) şi a condus laboratorul de analize al unei fabrici de medicamente. A scris şi publicat şase cărţi, între care "Lumini în retortă", a publicat multe zeci de articole pe teme ştiinţifice, a fost autorul unor filme de popularizare a ştiinţei, a scris literatură ştiinţifico-fantastică."

Adresa sa electronică: Max_Solomon@rocketmail.com

••• Presa de la noi s-a referit luna trecută cu mirare şi cu un gust amărui la "cazul" Virgil Cândea. După ce s-a întors în România de la Tel Aviv, unde primise, în cadrul unei frumoase solemnităţi, premiul Acmeor pentru contribuţia sa deosebită la consolidarea relaţiilor româno-israeliene, eminentul istoric şi academician s-a repezit la lansarea unei cărţi de Viorel Roman din Germania, colaborator f. f. apropiat al “României Mari”, elogiind lucrarea şi exprimându-şi admiraţia profundă faţă de autor. Gestul d-lui Cândea a fost cu atât mai şocant cu cât la ora de faţă cetăţeanul Viorel Roman a fost luat la ochi la Bremen, unde trăieşte, pentru antisemitisimul său mitocănesc, şi criticat la sânge de nemţii din jurul său. Aşa cum ne informează “Europa Liberă”.

Extras dintr-o relatare a cunoscutului post de radio:

«Reacţii de dezaprobare în Germania, după ce publicul a fost informat de către jurnalişti despre atitudinile rasiste şi antisemite care apar într-o parte a presei din România. Am relatat la începutul săptămânii despre consternarea creată după ce cotidianul “Die Tageszeitung” din Berlin prezenta publicului ce fel de declaraţii pot apărea în ziare româneşti ca “Atac la persoană” sau “România Mare”. Totodată, am amintit atunci de reacţia conducerii Universităţii din Bremen când a aflat de implicarea domnului Viorel Roman, consilier academic la această instituţie, în tipul respectiv de publicistică.

Ediţia locală pentru Bremen a ziarului german “Die Tageszeitung” face astăzi noi dezvăluiri în cazul Viorel Roman, care are funcţia de consilier academic la Universitatea din Bremen. În articolul apărut sub semnătura lui Kristof Dobe se citează numeroase declaraţii ale unor persoane care îl cunosc pe Viorel Roman, dar care nu ştiau nici de legăturile acestuia cu Vadim Tudor, nici de activitatea sa publicistică în reviste româneşti ca “România Mare”. Ziarul “Die Tageszeitung” afirmă că deja la începutul anilor ‘90 mai mulţi studenţi ai Universităţii din Bremen l–ar fi reclamat pe Viorel Roman din pricina unor declaraţii antisemite. Această informaţie a fost confirmată şi de mai multe surse din interiorul universităţii. Reamintim că luni, 26 octombrie a.c., şeful Oficiului de presă al Universităţii din Bremen, Uve Gundrum, a declarat postului «Radio Europa Liberă» că universitatea dezaprobă activitatea lui Viorel Roman. (...) juristul universităţii examinează cazul Viorel Roman”.

Ziarul “Die Tageszeitung” scrie: “Într-un seminar, Viorel Roman a făcut anumite remarci negative faţă de evrei, ţigani şi alte minorităţi”. Declaraţia provine de la o fostă studentă de la Politologie, Petra Kresser. Studenţii s-au revoltat, încercând să stopeze asemenea seminarii, vădit xenofobe. Pentru a demonstra veridicitatea lor, studenţii au înregistrat în mod clandestin cursurile lui Viorel Roman. O casetă a fost predată Rectoratului iar studenţii au semnat o scrisoare de protest împotriva lui Viorel Roman. Atenţionată, conducerea Universităţii nu i-a mai repartizat lui Viorel Roman ore de curs.»

Acestea fiind zile, ne-a şoptit o viorea că gestul d-lui Cândea constituie o contribuţie cu totul şi cu totul originală la consolidarea prieteniei româno-israeliene.

Pe de altă parte, ne întoarcem şi zicem: dacă d. Cândea se gândea…

••• Da, toate Antologiile sunt cu bucluc. Aşa cum aminteam în numărul trecut la rubrica «Primim», à-propos de recenta antologie de proză, teatru şi eseu de *alia,* editată recent la Bucureşti. Vreo zece cititori supăraţi ne-au atras atenţia că alături de ‘absenţele nemotivate‘ pomenite de noi (două-trei exemple luate la întâmplare), mai sunt şi alţi autori care ar fi meritat (ba chiar ar fi trebuit) să-şi afle locul în paginile antologiei. Aşa e. Nu e cazul să dăm aici toate numele, vreo douăzeci, primite de la corespondenţii noştri (în definitiv, orice antologie presupune o selecţie, n-ai ce-i face), dar să nu întâlneşti oameni cu operă ca L. Bittman-Ruga, I. Rudel, Simion Alterescu, S. Avny sau A. B. Yaffe, ca să dăm iarăşi numai câteva exemple, este o ispravă care te miră. Şi că te miră, n-ar fi nimic, dar te supără. Şi că te supără, n-ar fi nimic, dar te jigneşte.

NOU! A apărut

SPERANŢA

de Dr. Alexandru Marton

Carte editată cu sprijinul acordat de Yad Vashem – Institutul pentru eternizarea memoriei victimelor Holocaustului

●

Povestea adevărată trăită de autor cu 53 de ani în urmă, în perioada Holocaustului

●

"Cartea ... are fiorul de sinceritate al unei povestiri spuse parcă prima oară".

Carol Isac
"Ultima oră", Tel Aviv

●

O carte care trebuie citită, pentru a nu uita ceea ce poate aduce neo-nazismul şi antisemitismul, care renasc în zilele noastre.

Cartea se poate obţine trimiţând 40 şekeli pe adresa autorului:
Str. Narkis 1
Ierusalim 92461
Tel.: 02/623-2883
Pelefon: 053/564-512

Anatol Vieru

Moartea marelui compozitor evreu-român a îndurerat pe toţi prietenii şi admiratorii săi. Din România şi din lume. Inclusiv, aşa cum era firesc, pe cei din Israel. Prof. Vladimir Scolnic, compozitor, conferenţiar la Academia de Muzică şi Dans din Ierusalim, ne-a trimis câteva cuvinte de omagiu la mormântul artistului, precum şi o scurtă notă despre viaţa şi opera acestuia. Citind-o, ne va fi mai limpede cine a fost Anatol Vieru:

1926: Se naşte la Iaşi, unde-şi termină studiile primare şi liceale.

1945-50: Student la Academia de Muzică din Bucureşti.

1951-54: Student la Conservatorul din Moscova.

1955-58: Aspirant la Conservatorul din Moscova (compoziţie cu Aram Haciaturian)

1978: Primeşte doctoratul în muzicologie (Ph.D.) acordat de Academia de Muzică din Cluj cu teza "De la moduri către un Model al gândirii muzicale intervalice".

1955-98: Profesor la Academia de Muzică Bucureşti (devenită recent Universitate de Muzică)

1998: Decedează la 9 octombrie şi este înmormântat la cimitirul evreiesc "Filantropia" din Bucureşti.

Premii naţionale şi internaţionale:

George Enescu, 1946 - Bucureşti; *Reine Marie-José,* 1962 - Geneva; *Fundaţia Koussevittzky,* 1966 - Washington; *Premiul Academiei Române* - 1967; *Premiul Herder,* 1986 - Viena, şi diverse premii ale Uniunii Compozitorilor din România.

A scris nenumărate compoziţii simfonice, coral simfonice, pentru diverse orchestre cu sau fără solişti, şase opere, şase simfonii, lucrări pentru diverse ansambluri instrumentale şi corale, muzică pentru multimedia, muzică de film etc.

ISRATON LTD.

INSTITUTUL DE REABILITARE A AUZULUI

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 39
Tel. 03-5172910 – 5107317

SUB CONDUCEREA DOMNULUI
MICHAEL SHARON

APARATE AUDITIVE INVIZIBILE ASCUNSE ÎN URECHE

- ❖ **Consult şi îndrumare fără plată**
- ❖ **Baterii de lungă durată**
- ❖ **Laborator de reparaţii**
- ❖ **Preţuri speciale pentru pensionari şi membri Kupat Holim**

Vorbim şi româneşte

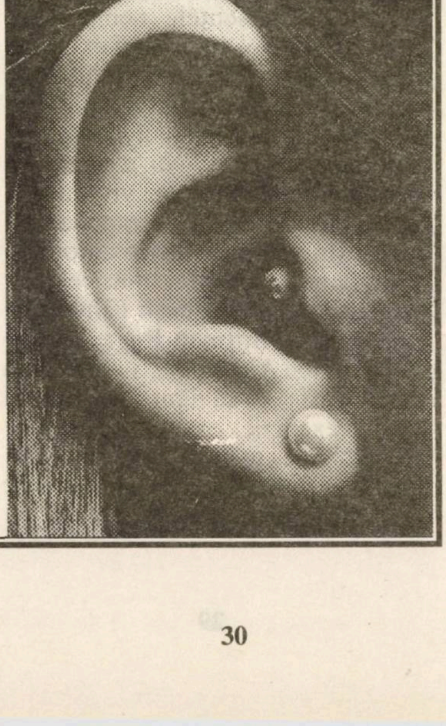

• **O ALTĂ EVADARE** de la ziarul "Viaţa noastră", după cea spectaculoasă a Doinei Meiseles. Ing. Baruch Tercatin, vicepreşedinte la ACMEOR, enoriaş de frunte al sinagogii Gutman din Tel Aviv, a părăsit acel ziar unde ţinea rubrica "Pericopa săptămânii", şi a trecut, cu rubrică cu tot, la ziarul "Ultima oră". Nici o altă explicaţie decât aceea că oamenii care au ceva de spus şi ţin un condei în mână îşi caută un mediu adecvat şi onorabil.

❖

• **MICA RUBRICĂ** zilnică "1 minut" de pe prima pagină a ziarului "Ultima Oră" este copilul lui I. Schechter. Uimiţi am fost şi prost impresionaţi văzând că de la un timp cineva (N. M. Varga) încearcă să-i răpească acest copil, imitându-l şi plasându-l fără jenă în "Viaţa noastră", tot pe pagina întâia, tot în colţul de jos din stânga. Se numeşte, neinspirat, "Chestiunea zilei" şi este departe, foarte departe de spiritul şi umorul lui Schechter. L-am acostat zilele trecute pe Schechter şi l-am întrebat ce părere are. Răspunsul: "Cetăţeanul acela nu reuşeşte să mă imite fiindcă e pauper. Nu are un minimum de talent din care să se întreţină. Ar trebui, poate, să fac un gest de milă şi să-i scriu eu însumi imitaţiile. Dar chiar atât de bun la suflet eu nu-s".

Urnă funerară

Bătrânul Taufik Hatib (82), din satul Iafia de lângă Natzeret, a fost atât de emoţionat când a ajuns lângă urna de la centrul de vot pentru alegerea primarului, încât s-a prăbuşit, murind pe loc.

Itay Talgam la Cluj

Tânărul dirijor Itay Talgam, format la şcoala maestrului Mendi Rodan, la Ierusalim, este astăzi un muzician de anvergură. Originar din Tel Aviv, student al Academiei de Muzică din Ierusalim - secţia dirijat, Itay Talgam a frecventat în paralel şi cursurile de Filosofie ale Universităţii din Capitală. Beneficiind apoi de câteva burse, s-a specializat pe lângă marii dirijori ai artei interpretative contemporane, precum Ghenadi Rojdestvensky, Leonard Bernstein ş.a. A fost un timp directorul muzical al Orchestrei Simfonice din Tel Aviv, iar astăzi dirijează în ţară şi în străinătate. Formaţia Musica Nova şi-a legat ireversibil numele de cel al lui Talgam. Drept recompensă pentru promovarea muzicii israeliene contemporane, el a primit Premiul de Onoare oferit de către Asociaţia Compozitorilor din ţară. Palmaresul său artistic cuprinde - printre altele - prezenţa sa la pupitrul Orchestrei Filarmonicii Israeliene, a Filarmonicii din Petersburg, a Operei din Tel Aviv sau a Simfonicului din Ierusalim. Desele turnee peste hotare l-au călăuzit la Moscova, New York şi în alte capitale.

Itay Talgam a devenit un oaspete deseori invitat de către orchestra Filarmonicii Transilvania din Cluj. Prima sa apariţie, în ianuarie 1995, a însemnat un debut care avea să cimenteze drumul unei valoroase colaborări. De atunci, Talgam dirijează acolo câteva concerte în fiecare stagiune, cu ecouri deosebit de elogioase în presă. În toamna anului 1998 a fost rechemat la Cluj pentru două programe, dificile, care au dus şi de data aceasta la un frumos succes. Cele două concerte de factură complet diferită au avut menirea de a demonstra multiplele veleităţi stilistice-muzicale de care dispune dirijorul Itay Talgam. Dacă seara Mozart a însemnat o creionare autentică a geniului vienez în care timpul părea să se fi întors cu două secole în urmă, concertul dedicat exclusiv muzicii contemporane - alcătuit din opusuri semnate de Moshe Rasiuk, Toru Takemitsu, Igor Strawinski şi Darius Milhaud - şi-a readus auditoriul în parametrii zilelor noastre, convingându-i pe cei prezenţi în sală că... şi astăzi se scrie muzică.

SOFIA GELMAN

În editura "Minimum" a apărut
o carte nouă:

Astăzi sau mâine

de **ZElias** *(Elias Zilberstein)*

◆

Un eseu despre trecutul nostru istoric
şi despre zilele fierbinţi de astăzi.

"... avem de-a face cu scrierea unui om căruia *îi pasă,* gândind şi vibrând pe marginea dilemelor noastre mereu dramatice, mereu chinuitoare. Pentru cititorul lui "Astăzi sau mâine", paginile lui ZElias reprezintă o mărturie. Iar pentru cititorul mai atent, un strigăt."

Al. Mirodan

◆

Recomandat generaţiei de ieri şi de astăzi.

Cartea se poate procura trimiţând echivalentul a 35 şekeli (în ţară) sau 44 şekeli (extern-Air mail) pe adresa:

E. Zilberstein
POB 2007 – HOLON 58120
Tel./Fax: 03/604-9966

• Ne-a ajuns la ureche o veste despre care sperăm că este 100% adevărată. E vorba de avocatul Alexandru (Sandu) Costin din Tel Aviv. Ne amintim că în urmă cu mulţi ani - vreo 15 - el a făcut o poznă despre care a scris şi presa şi a fost arestat, judecat şi condamnat la câţiva ani de închisoare. La ieşirea de după gratii i s-a luat dreptul de liberă practică şi lumea, în afară de prietenii intimi, l-a uitat.

Dar o pedeapsă nu poate fi eternă. Aflăm acum că preşedintele statului l-a iertat. Nu numai că l-a graţiat, dar i-a şters dosarul ca şi cum n-ar fi fost, - şi av. Costin a reprimit dreptul de liberă practică.

Dacă numai 50% din această veste este adevărată, tot e bine.

Sport

…Mersi Bécaud! Fiindcă fotbaliştii de la Macabi Haifa ne-au făcut o mare, mare şi de mult aşteptată bucurie. Spre deosebire de superbaschetbaliştii de la Macabi Tel Aviv şi alte cluburi cu staruri de import şi milioane de dolari la casierie, care au capotat pe toată linia în competiţiile europene, haifioţii cu balonul la picior, după ce trecuseră senzaţional de Paris - St. Germain, au învins cu 5-3 (scor total după ambele meciuri) pe austriecii de la F. C. Ried. Şi au ajuns - unde eşti mamă să mă vezi! - în sferturile de finală ale Cupei Câştigătorilor de Cupe. Alături de monştri sacri ai soccerului mondial precum Chelsea sau Lazio. Antrenorul Dusan Ohrin (buni şi străinii la casa omului) priveşte viitorul cu optimism. N-avem nici un motiv să-l contrazicem.

…Urât, măgăreşte şi SS-ist de-a dreptul s-au comportat spectatorii maghiari de pe «Nepstadion» din Budapesta cu prilejul meciului dintre naţionalele de fotbal ale României şi Ungariei, terminat la egalitate: 1-1. Sus-amintiţii au găsit cu cale - că tot a fost primită Ungaria în Comunitatea Europeană, în vreme ce Românii aşteaptă la coadă - să huiduiască în clipele când se intonase imnul României, să urle isteric ori de câte ori puneau Gică Popescu sau Dan Petrescu piciorul pe minge, să se repeadă cu pumnii la suporterii veniţi cu autobuzele de la Bucureşti şi, mai ales, să agite nişte pancarte pe care se putea citi: “Bucureştiul va fi curând un sat din Ungaria”.

Peste câtva timp, la Bucureşti, se va disputa revanşa. Mamma mia! Ei bine, à-propos de mamma mia, ne-am îngădui să facem o sugestie, cerând scuze că ne amestecăm în afacerile interne ale publicului românesc. Vreţi să daţi o lecţie animalelor? Dar una pe care să o ţină minte până în mileniul cinci? Foarte bine. Atunci când se va intona imnul maghiar, ridicaţi-vă cu toţii în două picioare şi ascultaţi-l cu respect. Aplaudaţi toate fazele frumoase de pe gazon ale adversarului. La sfârşit, oricare ar fi rezultatul, salutaţi-i călduros pe unguri şi acoperiţi-i cu flori. Şi ori de câte ori întâlniţi un suporter ungur prin preajma stadionului sau în oraş, invitaţi-l la o palincă “with compliments”.

…Pentru cei care, zăpăciţi încă de nebunia Mondialului de fotbal din vară, îşi închipuie că numai Ronaldo, Zidane sau Bergkamp s–au îmbogăţit de pe urma mingilor expediate în plasă, este cazul să amintim că nici vedetele de prin alte sporturi nu cerşesc cu pălăria la gurile de metro. Iată, de-o pildă, cât au câştigat jucătoarele de tenis anul acesta (numai până în octombrie):

1. Martina Hingis (Elveţia) - 2.649.771 dolari; 2. Lindsay Davenport (SUA) - 2.309.793 ; 3. Jana Novotna (Cehia) - 1.990.852; 4. Venus Williams (SUA) - 1.712.246; 5. Arantxa Sanchez Vicario (Spania) - 1.467.719; 6. Monica Seleş (SUA) - 914.739; 7. Patty Schneyder (Elveţia) - 866.878; 8. Conchita Martinez (Spania) - 816.917; 9. Nathalie Tauziat (Franţa) - 816.364; 10. Natasha Zvereva (Belarus) - 775.225. Pe locul 15 Irina Spârlea (România), cu 378.563; bani buni, mai ales dacă socoteşti că dolarul a sărit de zece mii de lei.

MAMAIA מאמאיה

Restaurant
românesc

Grătar – pescărie

Aer condiţionat, ambianţă plăcută,
serviciu conştiincios, preţuri moderate.

Deschis zilnic între orele 12-24.

Vă rugăm a rezerva locurile prin tel. 523-7784

Vorbim şi româneşte.
Restaurantul MAMAIA

TEL AVIV, str. Ben Iehuda 192

●

Partidul Shas a distribuit pretutindeni sticle cu ulei purtând semnătura lui Rav Kaduri, pentru ca să-i convingă pe sfaradimi să voteze cu oamenii lui Arie Deri în alegerile municipale.

Să-i convingă? Mai corect, dacă ţinem seama de conţinutul sticlelor, ar fi să-i ungă.

STAN VLAD

Corespondenţă din Bucureşti

Vremea e frumoasă, vremurile sunt rele

- **Bricheta de la Piteşti**
- **De ce te bagi, bă, s-o salvezi pe nevastă-mea**
- **Preşedintele Constantinescu în cădere liberă**
- **Şefii de la "Atac la persoană" n-au fost deranjaţi nici atâtica**
- **I se spune Gunoiu**
- **...Dar vine, vine Moş Crăciun**

Cum există un echilibru în toate, chiar o compensaţie, dacă vremurile sunt atât de grele în România, în schimb, ne-a dat Dumnezeu o toamnă lungă şi frumoasă. A fost. Acum intrăm în iarnă şi nu ştim ce ne aşteaptă. Pe oameni i-au bucurat zilele blânde ale toamnei, dar cel mai mult i-a încântat bogăţia pământului, roadele toamnei. Pieţele, oboarele au fost, pur şi simplu, inundate de legume, zarzavaturi, fructe. Şi cum au fost multe din toate, se pare că românii şi-au făcut provizii şi conserve cât să treacă multe luni de iarnă grea (dac-o fi!). Mai ales că au fost şi ieftine (ca niciodată). De multe decenii n-au mai văzut oamenii în magazine, în pieţe, pe tarabe atâtea produse. Ce vrei şi ce nu vrei se găseşte acum în România. Din toate ţările lumii. Magazinele alimentare au devenit un fel de expoziţii: chiar aşa. Oamenii vin, se uită, privesc cu încântare (poate simt şi umezeală în gură) şi pleacă. Mulţi văd, puţini cumpără. Cei mulţi se duc tot la piaţa ţărănească sau la pivniţă şi cămara proprie. O să devenim un popor ierbivor!

Banii, banii, banii! Oamenii n–au bani decât cu ţârâita. Dintr-un buget de familie, după ce ai plătit apa, lumina, gazele şi telefonul (unde sunt), cheltuielile de întreţinere la bloc, nu mai rămâne mare lucru pentru mâncare. Despre alte cumpărături necesare sau despre satisfacerea unor pofte nici nu poate fi vorba, chiar la cei ce au de lucru.

Şi totuşi... marea majoritate a oamenilor trăiesc, supravieţuiesc, găsesc surse de venit. Din negustorie la colţ de stradă şi pe trotuare (nici o dată n-a avut România atâţia "comercianţi"); din găinării, şmecherii, escrocherii, furturi şi cerşetorie. În trenuri, în tramvaie, în autobuze, pe străzi, întâlneşti cam 6-8 cerşetori pe suta de metri. ("Cerşetoria salvează România"- căci a devenit "profesiunea" cea mai rentabilă).

Dar cine nu se încadrează în nci una din... preocupările de mai sus, ce face? În toamna aceasta a apărut o nouă psihoză: românii îşi dau foc! Se autoincendiază. Este o modă acum în România să-ţi dai foc în piaţa publică, în faţa unei instituţii publice. Dar nu oricum. Totul se pune meticulos la cale, se anunţă presa şi mai ales televiziunea, precum şi mulţimea curioşilor. Treaba a început la Piteşti, când o femeie de 30 de ani, după ce a pus totul la cale, şi-a dat foc în piaţa primăriei, pe motiv că n-are casă. Când a turnat benzina pe ea şi a scos bricheta, un singur om a venit s-o oprească. Femeia l-a repezit, dar mai vehement a intervenit soţul acesteia, care l-a... obligat s-o lase în pace. După un sfert de oră, timp în care s-a mai adunat lume iar camerele de luat vederi se aflau în funcţiune, "disperata" a aprins bricheta şi a ars ca o torţă. Într-un târziu au sărit unii (nu soţul) şi-au încercat s-o stingă. Era cam târziu. Arsurile sunt pe 80% din corp. La un spital specializat din Ploieşti, se zbate între moarte şi viaţă. Chiar dacă nu moare, rămâne mutilată pe viaţă, iar un copil de 11 ani rămâne să crească cum va vrea Dumnezeu. Soţul femeii, un beţiv, nu poate constitui un sprijin. De fapt, soţul e acum în anchetă penală, întrucât familia respectivă a avut casă, dar a vândut-o pe multe milioane iar bărbatul a băut banii!

Tot în... zonă, în oraşul Costeşti, o familie şi-a dus copiii (doi) în faţa primăriei, i-a stropit cu benzină şi era gata să le dea foc, pe motiv că mama lor, arhivară la primărie, are acum doar o jumătate de normă. Familia respectivă câştigă 2,4 milioane lei pe lună (salariul mediu pe economie este de 1,4 milioane lei!) şi voia să-şi omoare copiii ca să-i fie redată şi cealaltă jumătate de normă la primărie! Copiii au fost salvaţi de poliţia din oraş.

La Timişoara, o femeie şi-a dat foc după ce s-a certat cu soţul ei. Aceasta şi-a dat foc în faţa soţului, care, "şocat", n-a intervenit, prompt, să o salveze. Acum faţa, părul, gâtul şi mâinile ei vor arăta oribil.

La Piteşti (oraşul focurilor vii) se punea la cale o autoincendiere în grup! Acţiunea era pusă la cale de Liga expropriaţilor, care de ani de zile luptă pentru a-şi recăpăta bunurile confiscate de comunişti. Până la urmă au venit autorităţile locale şi au promis rezolvarea problemei.

Cuprinşi de psihoza autoincendierii sunt mulţi. Este acreditată ideea că dacă oamenii se victimizează, îşi vor rezolva astfel problemele proprii, mai ales că toţi vor să li se rezolve problemele lor, rapid şi bine. Într-un fel, fenomenul apare firesc: în condiţiile în care se trăieşte azi în România, psihicul oamenilor este deteriorat.

Dar la fel de grav este şi fenomenul indiferenţei generale. Oamenii nu sunt dispuşi să ajute, să intervină. În zecile de cazuri de autoincendiere din această toamnă, oamenii au stat pasivi, au privit cu curiozitate, ca la un spectacol, deşi totul era pe viu, real. Au fost (şi sunt) învinuiţi operatorii TV şi presa (în România, numai presa este de vină pentru tot ce se întâmplă!)

pe motiv că aceştia nu trebuiau să-şi exercite meseria ci, în primul rând, să se transforme în salvatori ai victimelor. Rămâne de discutat.

Sărăcie şi şampanie

La câteva luni după ce s-a văzut cocoţat în fotoliul prezidenţial de la Cotroceni, Emil Constantinescu a pornit, cu surle şi trâmbiţe, o campanie împotriva corupţiei. Câte n-a zis atunci că va face! După doi ani, un eşec total. Corupţia a înflorit iar corupţii - şi politicienii, nu numai oamenii de afaceri - îşi burduşesc conturile la băncile din străinătate.

Acum, în toamna lui 1998, preşedintele Constantinescu, mai... marţial ca oricând, a dat drumul unei... provocări naţionale: lupta împotriva sărăciei în România! Toţi îmbogăţiţii tranziţiei (în ultimii opt ani, numărul miliardarilor a trecut de 50.000 - politicieni şi afacerişti evazionişti şi escroci) au fost prezenţi la Cotroceni. Li s-a oferit o broşură (tipăritură de lux) elaborată de fapt de P.N.U.D. (Programul Naţiunilor Unite pentru Dezvoltare), valabilă în 50 de ţări ale lumii, “Strategia pentru combaterea sărăciei”.

Preşedintele Emil Constantinescu, (aflat în cădere liberă în ce priveşte popularitatea: de la 70% la 30%) a profitat de momentul lansării cărţii în România, dându-i o amploare şi un fast deosebit şi a zis că va lupta împotriva sărăciei cam tot în acelaş stil în care a promis că va lupta împotriva corupţiei. Îmbuibaţii prezenţi au ciocnit cupe de şampanie şi-au zâmbit mefistofelic la gândul că nu trebuie să stea la mila prezidenţială.

Dar săracii? Greu de ştiut cine şi câţi sunt. După ministrul Muncii, ar fi cam 25-30% sub pragul de sărăcie admis; după alte organizaţii non-guvernamentale, ar fi cam 50%, după opoziţie, cam 70%.

Parchetul general s-a sesizat...

Într-o corespondenţă anterioară am relatat despre mârşavele atacuri antisemite din publicaţia “Atac la persoană”. De fapt, şi ziarul “Evenimentul zilei” din Bucureşti (cel mai răspândit şi citit ziar) a luat atitudine împotriva susnumitei publicaţii. Între timp, am aflat că au dat comunicate de protest Federaţia Comunităţilor Evreieşti şi Ambasada Israelului la Bucureşti.

După atâtea abjecţii publicate luni de zile în aşa-zisă revistă (care au culminat cu faimoasa poveste cu "săpunul virtual"), şi după ce scandalul începuse a se inflama, Parchetul general s-a autosesizat şi a întocmit un rechizitoriu în care un singur ziarist este incriminat, unul pe nume Bogdan-Mihai Antonescu (semnatarul articolelor cu numele lui şi cu pseudonimul “Erwin”). Directorul publicaţiei, Dumitru Dragomir, şi redactorul şef nu sunt învinuiţi deloc!!

Rechizitoriul (trimis spre judecare la Tribunalul Bucureşti) reţine că articolele respective “exprimă idei de intoleranţă etnică faţă de evrei, că face propagandă naţionalist-şovină”.

Cum se vor rezolva treburile la Tribunal rămâne de văzut. Ziaristul incriminat este pasibil de închisoare şi de pierderea dreptului de a profesa.

Problema rasismului şi antisemitismului în ‘media‘ română nu se încheie aici. Chiar şi Consiliul Naţional al Audiovizualului este nevoit să recunoască şi să demaşte manifestări antisemite - xenofobe la postul TV “Tele 7 a.b.c.” şi în ziarul “Cotidianul”.

Postul TV “Tele 7 a.b.c.”, de când a fost acaparat de contestatul Aristide Buhoiu (căruia i se zice de fapt “Gunoiu”) a devenit o tribună a “României Mari” şi a lui Vadim. Aşa că nu sunt de mirare atacurile antisemite, sub diferite forme, de la acest post.

Nici poziţia “Cotidianului” nu ne mai miră de când director a devenit Ion Cristoiu. Cel mai renumit şi citit editorialist atâta vreme cât a fost la “Zig-Zag” şi la “Evenimentul zilei”, Ion Cristoiu s-a metamorfozat într-atât încât este de nerecunoscut. La un ziar ţărănist (al lui Ion Raţiu) face politică cu iz antisemit şi-i joacă-n strună partidului lui Iliescu! Oare de ce, ce s-o fi întâmplat?

Ai, n-ai, tot dai (un cadou)

În fiecare an, luna decembrie are un caracter aparte; este luna în care oamenii au o cu totul altă disponibilitate sufletească. Străzile sunt mai luminate, vitrinele magazinelor mai colorate şi frumos împodobite, peste tot se vând brazi, jucării, luminiţe, tiribombe; copiii umplu străzile cu colindele lor (nu şi la Bucureşti unde ţiganii au... monopolizat folclorul cu “textele” lor). Suflul sărbătorii îl simte oricine, fie bogat, fie sărac. Dacă vine zăpadă, bucuria copiilor va fi şi mai mare. Speranţele copiilor se leagă de Moş Crăciun, ale celor mari de anul care vine, fiindcă - recidivişti fiind - mereu sperăm că ne aşteaptă un an mai bun.

“Am solicitat ieri ONU scoaterea în afara legii a NATO”

(C. V. Tudor, preşedintele partidului “România mare”; după “Academia Caţavencu”; Buc. 1998)

... ŞI-N ADÂNC SE SCUFUNDĂ

(CU ACCENTUL PE Ă)

Andrei Pleşu, spion german?

Aş, de unde! Dar în atmosfera de azi din România, când publicaţiile specializate îşi tratează adversarii de cinci ori pe zi cu agent al CIA, al KGB, sau, *of course,* al Mossadului, şi când toţi inamicii politici sunt homosexuali, hoţi de tablouri, violatori şi (ei, da!) evrei, nu e de mirare că asupra lui Andrei Pleşu, eseist strălucit şi ministru de externe, s-a abătut acuzaţia de spion în slujba Bonn-ului. După ce a răbdat cât a răbdat, Pleşu şi-a zis că, totuşi, aşa parcă nu se mai poate şi a emis următorul comunicat:

“În ultimele săptămâni au apărut în presă acuzaţii grave la adresa ministrului de Externe al României. Bănuiala de spionaj şi aceea de agent de influenţă cumpărat de statul german sunt de natură să submineze ireversibil autoritatea instituţiei pe care, temporar, o reprezint. Corupţia, trădarea, jocul dublu sunt incompatibile cu funcţia de ministru al Afacerilor Externe. Constat însă că instituţiile şi organismele abilitate să clarifice asemenea situaţii nu se grăbesc să reacţioneze. Cer, prin urmare, SRI, SIE, Parchetului şi Gărzii Financiare să întreprindă de urgenţă cercetările necesare. Cer, de asemenea, primului ministru şi preşedintelui ţării să ia măsurile de rigoare ce se impun la capătul acestor cercetări: fie eliberându-mă din funcţie pentru a mă deferi justiţiei, fie amendând drastic pe aceia care, lezându-mi, fără temei, credibilitatea, se fac vinovaţi - dată fiind funcţia pe care o deţin - de subminarea siguranţei naţionale”.

Un istoric din "noul val": Românii au vrut comunismul!

«Antologia de la Nemira (Miturile comunismului românesc, 1998) adună câteva dintre cele mai interesante microstudii/comunicări produse în cadrul sesiunilor organizate de Centrul de istorie a universităţii bucureştene, sub coordonarea lui Lucian Boia. Am mai vorbit, în aceste coloane, şi despre lucrările lui Lucian Boia însuşi - al cărui nume e perceput, pe drept, ca vârful de lance românesc al acestui tip de cercetare - , şi despre contribuţiile pe care le-a prilejuit. Aş vrea în rândurile de azi să atrag atenţia asupra unui text care aparţine profesorului Daniel Barbu şi este intitulat ”Destinul colectiv, servitutea involuntară, nefericirea totalitară: trei mituri ale comunismului românesc”.

Daniel Barbu (...) constată că în chiar istoriografia liberă, ieşită din chingile totalitarismului şi neînfeudată vreunei comenzi de partid, există tendinţe de coagulare a unor noi “mituri”. Cu alte cuvinte, nu numai maculatura comunistă e purtătoare de mituri, ci şi critica ei. Studiul lui Daniel Barbu este o radicală critică a criticii care - sunt convins - are capacitatea de a zgudui multe conformisme ale discursului post-comunist.

Mai neobişnuită, cel puţin în dezbaterile de după 1989, este ideea paragrafului intitulat “Mitul servituţii involuntare”. Focalizând analiza pe perioada 1944-1948, Daniel Barbu relevă că partidele istorice (PNL, PNŢ) nu au găsit, în acei ani, strategia şi programele adecvate: “După 23 august 1944, Partidul Naţional Liberal nu a confecţionat, practic, nici un program de guvernare... La rândul său, manifestul-program al Partidului Naţional Ţărănesc, publicat la 16 octombrie 1944, se mulţumea să reia programul din 1935, «prea puţine fiind adaptările impuse de noile cerinţe», după chiar mărturia lui Ion Mihalache” (pag. 189), în timp ce programul de guvernare al FND avea un aspect “concret, radical, revendicativ, reparatoriu, pe alocuri chiar naţional” (id.). Iar în privinţa reformei agrare, “PNL şi PNŢ (prin “reacţiile de reţinere” şi prin “proteste”) au făcut figură de grupări politice reacţionare, cel puţin în ochii celor 800.000 de împroprietăriţi” (pag. 190). Comparând şi dinamica dezvoltării partidelor comuniste în ţările sovietizate, între ‘44 şi ‘47, la care apărem ca nişte campioni absoluţi, Daniel Barbu notează că “predispoziţia românilor de a se înscrie în Partidul Comunist a fost de 9 ori mai mare decât a bulgarilor, de 18 ori mai mare decât a polonezilor, de 26 de ori mai mare decât a iugoslavilor, de 28 de ori mai mare decât a ungurilor şi de 45 de ori mai mare decât a cehilor şi slovacilor” (pag. 191). Cu aceste premise, concluzia cade ineluctabil: “opţiunea pentru comunism a unei părţi importante a societăţii româneşti, exprimată cu tendinţă încă dinainte de 1948, nu este nici manifestarea unei înclinaţii naturale a românilor spre uniformizare şi nici un triumf al spiritului colectivist, ci o indiscutabilă alegere istorică” (pag.191). Altfel spus: comunismul nu le-a fost băgat pe gât românilor, ci ei l-au acceptat, ba chiar l-au vrut. După ştiinţa mea, e prima oară când un istoric post-comunist face o asemenea afirmaţie tranşantă (aproape sacrilegială pentru unele urechi), şi normal ar fi ca ea să işte polemici scăpărătoare.

Nu mai puţin şocantă şi răsturnătoare de tabu-uri este teza ultimului capitol al studiului: “Mitul nefericirii totalitare” Tradusă în termeni “pe şleau”, ea susţine că în comunism nu ar fi fost chiar aşa de rău cum se spune sau că, în orice caz, mai rău i-ar fi fost unui număr mult mai mic de oameni decât numărul celor cărora le-a fost mai bine: “Totalitarismul ne este prezentat de cele mai multe ori după o logică a asediului, ca un regim impus prin represiune unei societăţi aflate într-o permanentă, deşi discretă, stare de refuz. Datele disponibile astăzi indică însă că represiunea pare "să nu fi jucat rolul politic central care-i este îndeobşte atribuit. Astfel, chiar îndelung discutatul deceniu 1950-1960 nu a fost marcat decât în chip marginal de represiune" (p.192) - şi autorul calculează că "vom putea clasa în categoria celor afectaţi de represiune în diferite grade nu mai mult de 1.500.000 de persoane, sau maximum de 8% din populaţia totală" (p.193), în timp ce, analizând indicatori economici (p.194) şi sociali (p.196), proporţia celor care ar fi avut de câştigat de pe urma comunismului ar fi "între 20% şi 70%". Şi, din nou, o concluzie fermă şi foarte "neortodoxă": "Făcând de două ori media, s-ar zice că lunga guvernare comunistă a reprimat, exclus şi marginalizat în jur de 6% din populaţia României, dar a adus (...) beneficii materiale şi simbolice pentru cel puţin 45% din populaţie" (p.194).

Asemenea aserţiuni - din partea unui om de ştiinţă şi nu a unui politruc cu nostalgii paseiste - au un caracter aproape senzaţional azi.»

(Dintr-o cronică de George Pruteanu, în "Dilema", Buc. 1998)

- **Ce măgari!**
- **O să le dăm canci**
- **Ce face NATO?**
- **Îndrăgostitul rapsod Ion Lăceanu**
- **Unde se află banii?**
- **La ce te duce contactul cu "Realitatea evreiască"**
- **Frumoase erau focurile de tabără la Auschwitz**

• "Lacomi şi nesăţioşi, evreii au stors şi de la italieni 100 de milioane de dolari pe anul acesta! În mod concret, Compania "Assicurazioni Generali" a fost dată în judecată tocmai în SUA pe motiv că ar fi realizat profituri imense, fără a plăti dividende, de pe urma asiguraţilor evrei exterminaţi de nemţi. Ce măgari! De-asta şi bate Dumnezeu, fiindcă n-au nici un Dumnezeu!"

• "Statele membre al Alianţei Nord-Atlantice (care sunt creştine, cu excepţia Turciei) creează noi enclave musulmane în Balcani. Să fie aceasta "arma secretă" cu care sionismul, care ţine Planeta sub teroare, pune în stare conflictuală, de exterminare reciprocă, şi creştinismul, şi islamismul? Tot ce se poate, având în vedere că Israelul, care practică o politică de tipul terorismului de stat, din 1967 încoace, nu a fost supus niciodată nici măcar unei sancţiuni internaţionale, darmite vreunui raid aerian al NATO."

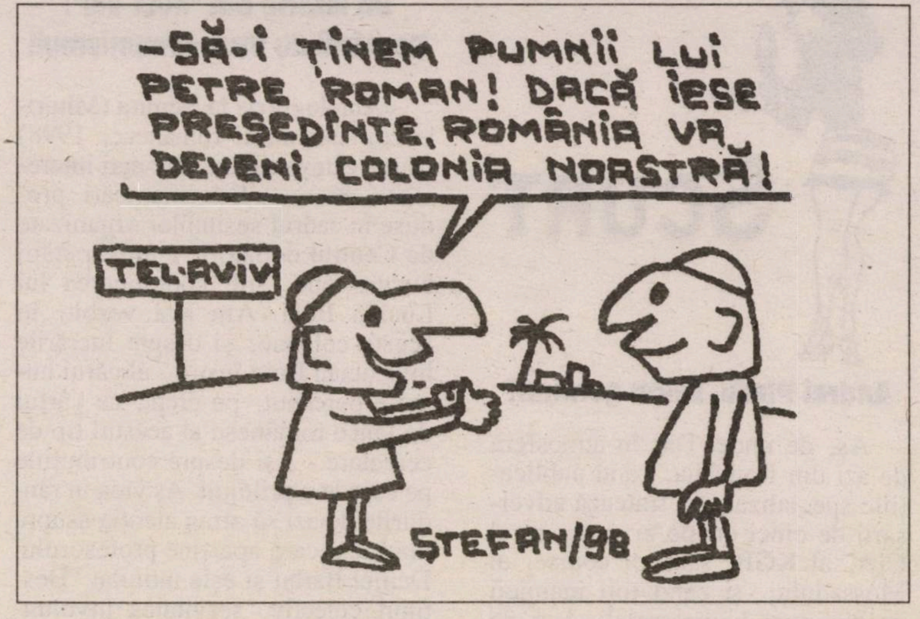
-SĂ-I ŢINEM PUMNII LUI PETRE ROMAN! DACĂ IESE PREŞEDINTE, ROMÂNIA VA DEVENI COLONIA NOASTRĂ!
TEL-AVIV
ŞTEFAN/98

Desen din "România Mare"; Buc. 1998

• "Ziarul *Naţional* publică, în serial, Lista românilor (700 la număr) care deţin averi în Marea Britanie. Săracii români! Ei care n-au nici măcar după ce bea apă, mai pot fi suspectaţi că deţin averi în străinătate şi nu în`orice Ţară, ci în Patria lui Shakespeare! În realitate, în imensa lor majoritate, bogaţii cu pricina sunt... evrei (...). De unde au avut toţi aceştia atâta avere încât să deţină bani şi proprietăţi şi în marea Britanie? Din FURAT. Au furat din România şi s-au aranjat în Anglia. Şi tot ei, evreii, reclamă retrocedarea de bunuri şi proprietăţi de către Statul Român. O să le dăm canci! La muncă, nu la pomană! Nu mai întindeţi mâna la cerşeală, că s-ar putea să vi-o prindă vreo drezină."

(Din "România Mare", Buc. 1998)

• Dintr-un interview cu cântăreţul de muzică populară Ion Lăceanu:

"Stau într-o casă naţionalizată, în strada Diligenţei, la numărul 23, sectorul 3. Proprietarul, care a plecat de ani de zile în Israel, a primit despăgubiri din partea statului. S-a întors după 10 ani în ţară şi a dat ICRAL în judecată. Cu jidanii nu te pui şi nu te sprijină. Ăsta e oful meu din suflet, că aşa ceva nu mi se pare corect."

• "Din cele mai vechi timpuri banii s-au aflat la jidani".

• "Noii patroni israelieni (de la restaurantul scriitorilor de pe Calea Victoriei) s-au angajat să onoreze dorinţele abonaţilor. Mai puţin carnea de porc, datorită fobiei jidoveşti faţă de acest aliment".

• "Cum stăteam noi şi ne aşterneam gândurile zvasticoase pe neaua mată a celulozei (le avem cu metaforele ceva de speriat, aţi remarcat!), auzirăm de pe palier, de la *Sportul roşu,* un strigăt: "Zidan împuţit!" Crezurăm că era vreun antisemit cu deficienţe de pronunţie. Când colo, era un june ziarist care se uita la televizor şi nu-i plăcea, chestiune de gust, de francezul ăla, Zidane".

(Din săptămânalul "Atac la persoană", Buc. 1998)

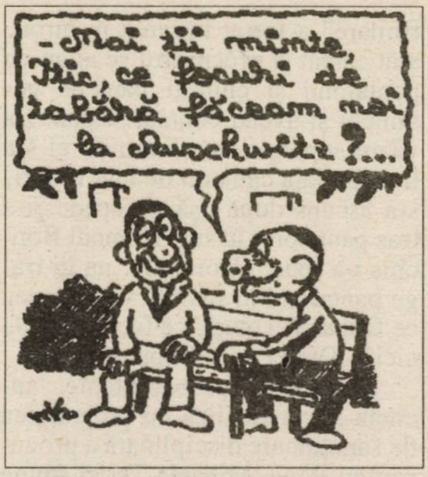
-Mai ții minte, Ițic, ce focuri de tabără făceam noi la Auschwitz?...

Desen din "România Mare"; Buc. 1998

- "Contactul cu revista *Realitatea evreiască* l-am socotit de bun augur, până ieri, când am primit ultimul număr și când am simțit nevoia să le revăd și pe cele anterioare. Sunase clopoțelul de alarmă în fața unei perfide agresiuni jidănești.

Ce face, de fapt, pomenita revistă? Număr de număr, apucă câte un român de guler și îl târnosește de ți se face milă. Jidanul nu zice despre neamul românesc vorbe de ocară, dar ne ia strămoșii, unul câte unul, și ni-i desființează. Jonglează cu neadevăruri și ne lasă fără strămoși.

În ultimul număr, vine rândul Mareșalului Antonescu și, indirect, al Armatei Române, la târnosire jidănească. Pentru reușită, jidanii apelează la "documente".

Acum, când nouă numai la gâlceavă nu ne stă gândul, voi veniți cu jidănească agresiune asupra morților noștri. Nu întindeți prea mult coarda, domnilor evrei, chiar dacă vă bazați pe Comitetul Mondial Sionist și pe comandourile de lichidare subordonate lui. Odată și odată, tot pocnește buba, dacă introduceți microbul în organismul bolnav al societății contemporane."

(Din articolul "Agresiunea jidănească" din săptămânalul "Bucovina", Suceava, 1998)

- Fragment dintr-un "fluturaș" difuzat în București și din care reiese că: a) FMI (Fondul Monetar Internațional) egal Comunitatea evreiască internațională; b) această comunitate evreiască a dat indicații ca românii să fie infectați cu Sida, să ajungă homosexuali, să se drogheze și să doarmă în canale.

(Reprodus după "România Mare", Buc. 1998):

Cetățeni ai României

În anul 1989 v-ați ridicat împotriva lui Ceaușescu pentru a trăi o viață mai bună. Datorită sacrificiilor impuse pentru a scăpa de datoriile externe față de FMI (Comunitatea evreească internațională) Ceaușescu a căzut și a fost asasinat, deși în acea perioadă se construise fabrici de avioane, de autoturisme, automobile, blocuri de locuințe pentru populație, grădinițe și creșe pentru copii țării, astăzi sunt abandonate. Întreprinderile sunt vândute străinilor de către hoții și trădătorii aflați la conducere.

La indicația FMI copiii noștri au fost infestați cu SIDA prin așa-zisul vaccin împotriva hepatitei B. Tot la indicația FMI românii sunt obligați să legalizeze și să devină homosexuali, copiii au ajuns pe drumuri, se droghează pentru că părinții nu au cu ce să-i hrănească, sunt cerșetori, dorm în canale.

TRĂIASCĂ POPORUL ROMÂN LIBER!

TRĂIASCĂ ROMÂNIA SOCIALISTĂ LIBERĂ!

ORGANIZAȚIA PATRIOTICĂ PAJURA ALBĂ!

Minoritățile

"Circula, cu vreo zece-cincisprezece ani în urmă, următoarea anecdotă. Un demnitar sovietic, aflat în vizită în Statele Unite, încearcă să risipească impresia unui interlocutor al său că în țara sa ar exista antisemitism. "Iată, îi anunță sovieticul, în cadrul filarmonicii din Leningrad, 35% din angajați sunt evrei". Replica sună astfel: "Și la filarmonica din New York sunt mulți angajați evrei, dar nu-i numără nimeni". Evident, aci se punea chestiunea minorităților, a opticii ce li se aplică. În orice țară există minorități etnice, religioase, culturale etc., tratate în chip diferit. Ideea este ca, respectându-li-se specificul, ele să consune în armonia obștească precum instrumentele muzicale într-o orchestră, spre a urma sugestia anecdotei de mai sus. Sau să fie asemenea spectrului culorilor, distincte și totuși formând albul triumfal al luminii. Din păcate însă nu se întâmplă totdeauna astfel. Sunt destule societăți în care chiar faptul că se află în dezbatere o chestiune a minorităților semnalează o anomalie. Dramatizarea acestui subiect indică o agravare a anomaliei. România actuală e încă marcată de disjuncții anacronice, mergând de la teoctismul intolerant față de greco-catolici și de la Martorii lui Iehova până la național-comunismul agresiv față de "veneticii" maghiari și iudaici și până la anti-intelectualismul de aceeași sorginte, manifestat, vai, până în cercurile înalte ale actualei clase politice, nu o dată filistine și semidocte."

(Dintr-un articol de Gheorghe Grigurcu, în "România liberă", Buc. 1998)

Un scandal sexual după care i-a lăsat gura apă lui Kenneth Starr. Înscenare sau flagrant-delict?

"Sexgate-ul declanșat recent la Parchetul de pe lângă Judecătoria Oradea, unde un magistrat a fost surprins în flagrant într-o postură mai mult decât compromițătoare, e departe de a se fi încheiat. Așa cum am mai scris, Vasile Popa, 30 de ani, procuror la Parchetul Oradea, a fost prins nu de mult în propriul birou, descheiat la pantaloni și în compania unei femei dezbrăcate. Echipa care a organizat flagrantul - formată din mai mulți procurori - a spart realmente ușa încuiată a magistratului, năvălind peste el înarmată cu o cameră video. Popa fusese reclamat Parchetului de pe lângă Curtea de Apel Oradea tocmai de către femeia cu care a fost surprins, aceasta plângându-se că magistratul a supus-o unui şantaj pentru a-i soluţiona favorabil un dosar penal. Mihaela Terjei, 22 de ani, a fost cercetată mai multe luni sub acuzaţia de evaziune fiscală. (...) În plângerea depusă contra procurorului ea afirma că a fost constrânsă moral să întreţină relaţii sexuale cu Popa pentru a fi iertată sub aspect penal, partidele de amor consumându-se chiar în timpul în care dosarul era în mâinile acestui magistrat, dar şi după. Aşa a apărut ideea organizării flagrantului.

Puţine sunt persoanele care au avut acces la caseta video filmată în biroul lui Vasile Popa şi, oricum, toate oficialităţile refuză să se pronunţe asupra elocvenţei imaginilor ce apar pe ea. Tânărul magistrat refuză de asemenea să dialogheze cu presa şi a intrat, cu moralul la pământ, într-un concediu strategic. Colegii săi sunt în continuare împărţiţi între susţinerea că Popa a fost victima unei înscenări şi ideea că procurorul, cunoscut pentru aplecările spre femei, a murit de fapt pe limba lui. Singura care, în pofida ruşinii, a rupt tăcerea este Mihaela Terjei.

Mărturia femeii este tulburătoare. “Dacă nu aveam dosarul la el, nu mă culcam cu el”, spune Mihaela Terjei, recunoscând că a avut între 10 şi 12 contacte sexuale cu procurorul Vasile Popa. “Mi-a spus că sunt cercetată penal şi că pentru evaziune fiscală se face închisoare. El şi-a dat seama cât sunt de disperată fiindcă efectiv am început să plâng... şi mi-a zis: “A, dar cumva se poate rezolva... poţi să plăteşti o amendă şi...” Nu mi-a spus direct în faţă că «dacă nu te culci cu mine te închid», a luat-o pe ocolite, m-a făcut subtil să înţeleg”. Femeia a înţeles mesajul şi a căzut la patul procurorului. Primul contact şi încă vreo două - spune ea - au avut loc la domiciliul magistratului, însă restul nu s-au petrecut altundeva decât în biroul deţinut de Popa în clădirea Parchetului. Procurorul o convoca pe femeie, încuia uşa şi întreţinea relaţii sexuale cu ea în picioare, folosindu-se de birou. “Din luna mai aşa o ţinem. Vă spun că nu o făceam din plăcere, pentru că e nasol să mergi la Procuratură şi să-i vezi prietenii că îţi zâmbesc în faţă. Normal că ştiau toţi!”

Sfătuită însă de un om al legii pe care nu îl dezvăluie, Mihaela Terjei s-a hotărât, la finele lunii septembrie, să depună o reclamaţie împotriva lui Vasile Popa şi, chestionată de prim-procurori, a acceptat să participe la flagrant. Potrivit femeii, în momentul în care “echipa de filmare” a forţat intrarea în birou, atât ea cât şi procurorul se aflau cu pantalonii şi chiloţii până la genunchi şi aveau contact sexual. La văzul superiorilor, “normal, el s-a tras din faţa camerei de luat vederi, s-a ascuns după uşă şi repede şi-a tras pantalonii în sus. Domnul Bonchiş i-a spus: «Domnule, nu îţi trage pantalonii în sus! Să vadă lumea ce faci aici. Totuşi, ce faci domnule aici?» Dar el nu a răspuns nimic”.

Cu toate că Iacob Neeman, ministrul de finanţe, le-a sugerat să renunţe, în aceste zile de criză economică, la mărirea salariilor, deputaţii din Knesset au respins îndemnul ministrului, cerând urgent sporul de cuviinţă.

Se spune că banul n-are miros. Fals. În cazul de faţă, are un miros atât de urât încât gestul parlamentarilor noştri te sileşte să duci batista la nas.

După toate probabilităţile, ancheta se va finaliza cu propunerea de sancţionare disciplinară a procurorului Popa. Mihaela Terjei spune că *(spre deosebire de Paula Jones, care-i cere lui Clinton două milioane de dolari, deşi preşedintele nu-i făcuse nimic din cele arătate mai sus, n.n.)* nu are nici o pretenţie de la magistrat, nu cere tragerea lui la răspundere penală, “dar măcar atât să se facă: să nu mai poată lucra pentru lege, căci un om ca acesta nu poate fi lăsat să lucreze pentru lege”.

(Dintr-un reportaj de Florin Ciucaş, în “România liberă”, Buc. 1998)

Emigraţie: legală şi ilegală

Într-o ţară în care lucrurile merg din ce în ce mai prost, numărul celor care doresc să emigreze creşte proporţional. Mulţi români sunt gata să facă orice pentru a ajunge în Occident sau în America, iar unii dintre ei continuă, la aproape zece ani de la prăbuşirea comunismului, să ceară azil politic.

Anul trecut, numărul celor care au emigrat legal din România a fost de aproape 20.000, în timp ce, în perioada 1992-1997, cca. 135.000 de români au părăsit legal ţara pentru a se stabili în alte părţi.

Statisticile arată că tinerii alcătuiesc “grosul” celor care doresc să părăsească România, în timp ce “capturile” de imigranţi ilegali cu cetăţenie română demonstrează că majoritatea sunt etnici ţigani.

Nu de mult, autorităţile italiene şi irlandeze au reţinut câteva sute de “clandestini” sosiţi din România. Imigranţii clandestini folosesc rute “consacrate” din vestul Europei şi plătesc bani grei ”organizatorilor” şi călăuzelor, pentru a ajunge, cred ei, departe de sărăcie.

În august, peste 40 de români au fost descoperiţi în portul Wexford (Irlanda), la bordul unui feribot care venea din portul francez Cherbourg. Grupul era alcătuit din opt familii şi cuprindea 16 copii, toţi membrii ascunzându-se în containerele de pe feribot. În aceeaşi zi, poliţia franceză a descoperit, la Cherbourg, alţi 70 de cetăţeni români care se pregăteau să se îmbarce pe un feribot cu destinaţia Irlanda. Înainte cu o săptămână, alţi 58 de refugiaţi români fuseseră descoperiţi pe un feribot ce venea dinspre Cherbourg.

A doua zi, poliţia irlandeză a găsit, la Rosslare, un grup de şapte adulţi şi doi copii, toţi români, ascunşi în containerul unui camion îmbarcat pe un feribot care avusese ca punct de plecare aceeaşi localitate franceză Cherbourg.

Peste trei zile, un control al poliţiei din Cherbourg a dus la descoperirea unui alt grup de nouă români, ascuns într-un container în aşteptarea îmbarcării pe un feribot cu destinaţia Irlanda”.

(Dintr-o relatare a agenţiei “Mediafax”, Buc. 1998)

Sataniştii şi Sinagoga

Una din cele mai periculoase secte care a luat amploare în România este cea a sataniştilor. Înainte de revoluţia din 1989 putem spune că era inexistentă. Manifestările sectanţilor s-au transformat într-un fenomen care a fost recunoscut la noi în ţară abia în anul 1993 şi a apărut în judeţul Harghita, prin intermediul unor “emisari” şi prin apariţia pe piaţa românească de materiale specifice: casete, literatură, însemne, îmbrăcăminte. Majoritatea adepţilor sunt în special tineri, cu vârste între 12 şi 25 de ani, foarte mulţi elevi şi studenţi.

O dată intraţi în sectă, tinerii încep să consume diverse stupefiante, alcoolul fiind doar baza “întreţinerii” stării de “bine” a sataniştilor. Au specific o serie de semne grafice, simbolistica generală de tip satanic (pentagrama, crucea lui Nero, semnul anarhiei, zvastica etc.), producţii video şi audio de maximă violenţă. Există curente muzicale cu denumiri de genul “Moarte”, Gunoi”, “Viaţă mizeră”, “Providenţa lui Satan”. Ei cultivă spiritul răului, cultul morţii, anarhismul, resping orice norme sociale de drept şi încearcă să creeze o religie unică de adorare a lui Satan. Au la dispoziţie “Biblia satanică”, publicată în 1969 în SUA de către Anton Szandor la Vey, cel care este întemeietorul primei biserici sataniste la San Francisco. Ca să-şi promoveze dogmele au scos o serie de lucrări tipărite, intitulate: “Magii Secolului XX”, “Satanismul din muzica Rock”, “Ghicitul în ochi”, “Numele omului şi soarta sa”, “Ocultism”, “Exorcismul”, revista 666”, “Vineri 13”. Sunt învăţaţi cum să jerfească animalele, să practice sexul în grup şi cum să invoce spiritele malefice.

Vila Olănești – ziduri de cetate. Elena Ceaușescu a cerut ca grosimea pereților să fie de un metru

Cel mai grav caz comis recent de sectanţii satanişti este un lanţ de furturi care au avut loc în perioada 12-19.6.98, în Sinagoga din Oradea. Autorii sunt doi băieţi în vârstă de 17 ani, din Satu Mare, şi unul din Oradea. Tinerii au intrat în sinagogă şi au distrus în sala de rugăciuni mai multe scaune, opt plăci comemorative din sticlă pe suport de lemn, au spart mai multe geamuri, din care trei erau bătute în bronz aurit şi trei pânze din catifea cu inscripţii de cult în limba ebraică şi maghiară. Sataniştii şi-au lăsat însemnele “victoriei”. Pe o coală mare de hârtie de pe un perete şi-au inscripţionat simbolurile satanice (cruci, cifre, desene) şi cuvinte obscene în limba maghiară.

(Dintr-un reportaj de Elena Tomulescu, în “România liberă”, Buc. 1998)

Obiectiv turistic (de lux): vilele lui Ceauşescu

O idee, s-ar zice bună, s-a ivit în mintea responsabililor cu turismul din România: să oferi occidentalilor cu dolari şi cu poftă de a locui şi ei în reşedinţele dictatorilor celebri, posibilitatea de a face un sejur în vilele lui Ceauşescu.

Una din aceste vile, de fapt cea mai recentă, se află în staţiunea balneară Olăneşti din judeţul Vâlcea; vila, un mic palat, a fost inaugurată de soţii Ceauşescu la 13 august 1989. 13, zi cu ghinion, fiindcă faimosul cuplu n-a mai avut prilejul după aceea să pună piciorul în luxoasa reşedinţă. La demisol se află o piscină, dar numai pentru două persoane; atât; să nu se mai bage şi alţii în apă. Încălzirea se asigură prin pardoseală. Şi printr–un sistem special, instalat în două dulapuri, se asigură încălzirea balatelor şi a hainelor. La parter există, între altele, două cabinete de lucru, unul pentru El, celălalt pentru Ea, despărţite printr-o uşă mascată. Şi dormitoarele de la etaj, separate, şi holurile sunt mobilate cu piese din lemn de cireş (slăbiciunea celui căruia i se zicea "nea' caisă"). Covoarele sunt de la Cisnădie (comandă specială) unul din ele fiind atât de mare încât nici până astăzi oamenii nu ştiu cum a fost introdus în vilă. Pentru şemineuri s–a adus marmură de Carara. Vitraliile îşi schimbă culoarea în funcţie de lumina zilei. Pereţii băilor sunt placaţi cu mozaicuri în compoziţia cărora au intrat numeroase plăci de aur industrial (opt-nouă carate, aşadar suntem modeşti).

Cei din Olăneşti susţin că vila ar fi fost prevăzută cu tuneluri secrete şi buncăre. Dar nu se ştie nimic. Cu atât mai mult cu cât planurile clădirii au dispărut.

Patru arabi, băieţi de zahăr

...de zahăr? Într-un fel. Fiindcă numiţii Gassim Muhamed Ali Shoker (45), Shoubhi Ali Amer, Rfat H. Rhem şi Fadih, unii irakieni, alţii veniţi din Siria, au fost arestaţi de poliţia oraşului Constanţa, fiind acuzaţi de contrabandă cu zahăr. Ei au introdus, cu acte false, 25 de containere cu zahăr, însumând frumoasa cantitate de 537 de tone. Şi păgubind astfel Statul de circa un milion de lei în momentul în care cetăţenii în cauză au fost prinşi. Azi, când leul (ca şi - îmi pare rău - şhekelul) tot scade în raport cu dolarul, ar fi vorba de vreun miliard şi jumătate. Acum, contrabandiştii de zahăr se află după gratii, zilele petrecute la închisoare lăsându-le un gust amar.

SHOUBHI ALI AMER

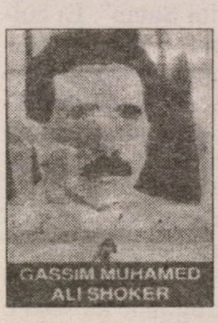

MICA PUBLICITATE

- Doamne, domnişoare, oferim companie domnilor generoşi. Tel. (01)892.10.14 non stop.
- Bărbat, bogat, generos, doresc companie doamnă, domnişoară (01)892.10.14 non stop.
- Rafinat, cult, simpatic şi foarte discret, 26/185, ofer companie unei doamne 36-56 ani, plină de distincţie şi generozitate. Tel. 094.333.433, seara.
- Tânără prezentabilă, ofer companie domnilor generoşi. Tel. 094.593.371
- Tânără atrăgătoare ofer companie oamenilor de afaceri. Tel. 092.311.744
- Tinere prezentabile oferă companie unui domn generos. 094.522.119
- Mă numesc Tania-Izabela, 28/173/54 şi sunt profesoară de liceu. Deşi nu am nici un câine, am o impresionantă colecţie de lese. Dacă vrei să-ţi spun cum le folosesc, sună-mă la 00232-13650. Îndrăzneşti?
- Două tinere foarte frumoase, ... sărace, Aura 23/175/56 şi Loredana 19/172/52, vor să comunice cu bărbaţi generoşi şi curajoşi. Au multe de spus la 00232-13675, oricând.

(Din "România liberă", 1998)

Can-canuri

...aflăm, ca de-obicei, din revista V.I.P.: "Campioana olimpică de gimnastică Lavinia Miloşovici s-a logodit cu un poliţist"; "Cântăreaţa Angela Similea a aflat că nora sa se droghează"; "Andreea Berecleanu de la TV este femeia care-i aţâţă cel mai tare pe români"; "Cântăreaţa de operetă Daniela Vlădescu (fosta iubită a lui Nicu Ceauşescu) a rămas singură"; "Actriţa Florina Cercel, de la *Naţional*, se afişează cu noul ei amant".

Decese

Alexandru (Titu) Şiperco (78), activist în domeniul sportului, scriitor, membru în C.I.O. (Comitetul Olimpic Internaţional) din 1955; în urma unui accident vascular. Enervat că Şiperco obţine prea multe succese în lumea conducătorilor mişcării olimpice şi dornic să-l schimbe cu un om de-al lui, Ceauşescu a încercat în fel şi chip înlocuirea respectivului. Inutil, însă: ce nu ştia nea' Nicu este că membrii C.I.O. sunt aleşi pe viaţă...

Silviu Stănculescu (66), actor la Teatrul de Comedie din Bucureşti; în urma unei leucemii; a interpretat numeroase roluri din Shakespeare, Cehov, Anouilh, Ben Jonson, Bulgakov precum şi din repertoriul românesc: Caragiale, M. Sebastian, Mircea Ştefănescu, Al. Mirodan, M. R. Iacoban.

Gh. Vitanidis, regizor de film, profesor la Academia de Teatru şi Film din Bucureşti.

Radu Urziceanu, cronicar sportiv, fost redactor la ziarul "Sportul" din Bucureşti.

ION MIHĂILEANU
Corespondenţă din Franţa

Caleidoscop parizian

- Francezii şi Viagra
- Cu cine votează "judecătorii" europeni?
- Meteor - Trenul fantomă
- Steven Spielberg la Paris
- Un cotlet de vacă fără carne

Am să vă anunţ o veste extrem de importantă. "A groise ghedilă" (o mare bucurie). Nu ştiu dacă nu eraţi cumva neliniştiţi... V-aţi întrebat, poate: a ajuns oare la Paris? Cine? Cine putea să fie altcineva decât marea vedetă: celebra VIAGRA! A ajuns şi aici!

Ea se află de pe acum în toate farmaciile din Franţa. O cutie de 4 pastile de 25 de miligrame costă 150 de franci, 210 franci pentru o cutie de pastile de 100 de miligrame, iar o singură pastilă de 50 de miligrame, 70 de franci. Bine înţeles că statul francez nu dă nici o leţcaie amatorului de Viagra. Toată lumea recunoaşte că preţurile sunt cam usturătoare. S-ar putea spune - vorba românească - dai un ban şi stai în faţă (adică ştiţi dumneavoastră, fiind vorba de Viagra, cum şi unde...). Despre eficacitatea a ceea ce e un MEDICAMENT, cum nu încetează să sublinieze laboratorul producător Pfizer, voi pomeni puţin mai încolo.

Publicitatea pentru Viagra a fost declanşată în toată presa franceză cu multe luni înainte. Nu ştiu cât a costat. Probabil multe milioane de dolari. Era de aşteptat ca sute de mii de francezi să năvălească, să spargă geamurile farmaciilor. Cum s-a întâmplat în Statele Unite unde, în al doilea trimestru al anului 1998, s-au vândut 45.000 de pilule în fiecare zi, cumpărate de 2 milioane de bărbaţi.

Ei nu, previziunile au fost totalmente infirmate. Am stat de vorbă cu farmacistul de pe strada mea, un anume David. Ştiţi câte cutii de Viagra a vândut în prima zi? O singură cutie! După cum am mai scris în altă corespondenţă, cartierul meu e plin de chinezi. Te pomeneşti, mi-am zis, că virilitatea lor e nemaipomenită, chiar până la o vârstă matusalemică. Numai că, am verificat, farmacia mea nu e o excepţie, toate farmaciile din Franţa au cunoscut aceeaşi deziluzie. Care o fi motivul? Zgârcenia, cică renumită, a francezului? Nu cred. Nu ştiu ce o fi în provincie, parizianul e gata să cheltuiască uşor 500 de franci la restaurant pentru o masă stropită cu un bun Bordeaux. Mai curând neîncrederea. Şi-au zis, poate, să nu ne grăbim, să mai vedem, să stăm de vorbă cu doctorul, în Statele Unite vreo 60-70 de consumatori s-au dus pe lumea cealaltă în braţele partenerei lor. Şi să ne dăm seama dacă merită cheltuiala.

De ce să nu recunoaştem, francezul e mai puţin naiv ca americanul, şi avea dreptate să aştepte şi să afle mai multe despre această celebră Viagra. O dată cu ei am aflat şi eu mai multe, despre care vă relatez. Nu e un secret pentru nimeni că, aşa cum s-a întâmplat cu alte descoperiri, Viagra a ieşit la iveală, întâmplător, în urma cercetării unui medicament pentru tratarea anginei pectorale.

Un medic endocrinolog din Lille, Jacques Buvat, a făcut o declaraţie care confirmă valabilitatea medicamentului şi seriozitatea cu care a fost pregătit. Cică, înainte cu patru ani, a început verificarea eficacităţii Viagrei. Laboratorul a făcut apel la o serie de medici specialişti, inclusiv endocrinologul din Lille, cu misiunea de a găsi voluntari care să accepte să fie "cobai". Amatori s-au găsit imediat. S-a consemnat în documente de netăgăduit de câte ori el şi ea - mă înţelegeţi - acum, după Viagra, în comparaţie cu înainte de Viagra. Aproximativ 3000 de bărbaţi au participat la aceste "verificări", care s-au încheiat cu următoarea concluzie ştiinţifică: Viagra este eficace în proporţie de 60-80%, în funcţie şi de tulburările organice sau psihologice ale pacienţilor. Concluzia a fost certificată de trei societăţi "savante" (habar n-aveam că există asemenea specialişti) sub titlul ODE, adică "Obiectiv disfuncţional erectil".

Mai eficace ca Viagra

Pentru cititorii *Minimum*-ului de o anumită vârstă, să zicem cea mai înaintată, care ar fi doritori să apeleze la pastila albastră, trebuie să precizez că n-am putut afla dacă procentajul eficacităţii de 60-80% e valabil şi pentru ei. Aş înclina să zic: încercarea moarte n-are! Dar îmi zic şi "muşcă-ţi limba! Zi mai bine: du-te, domnule, la doctor. Viagra nu e un euforizant, e un medicament. Poate, totuşi, un medicament minune. Care, ferească Domnul, nu trebuie recomandat lui Clinton..."

• Nu ştiam că există o "Curte Europeană a drepturilor omului". cu sediul la Strasbourg. Aş fi rămas neştiutor, fără regrete, mult timp, dacă o decizie recentă a ei nu m-ar fi surprins. Şi surprins e puţin zis.

Iată despre ce este vorba. Cu mulţi ani în urmă Jacques Isorni, fostul avocat al lui Pétain, împreună cu François Lehideux, fost secretar de stat în guvernul de la Vichy, au creat o Asociaţie pentru apărarea memoriei mareşalului Pétain, cu scopul de a obţine revizuirea procesului acestuia. În 1984 ei izbutesc să strecoare în ziarul *Le Monde* o pagină de publicitate lăudând meritele colaboraţionistului care aplicase cu sfinţenie ordinele lui Hitler (Unde eraţi domnilor "cap limpede" ai faimosului ziar francez? Dormeaţi?).

Publicarea acestei antologii a revizionismului vichyst a fost denunţată de Asociaţia foştilor combatanţi din Rezistenţă, care a obţinut în 1990 condamnarea de către justiţia franceză a ziarului *Le Monde*, ca şi a celor doi zeloşi partizani ai lui Pétain pentru, citez: "apologia unor crime şi delicte de colaborare cu duşmanul".

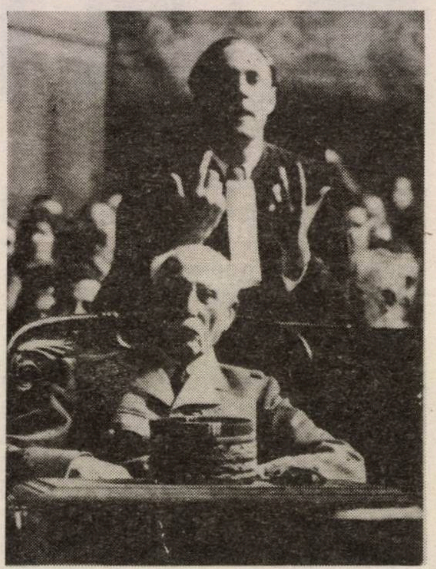

Jacques Isorni pledând în procesul lui Pétain, în 1945

Cei doi pétainişti au contestat decizia şi s-au adresat Curţii Europene, intitulată pompos "a drepturilor omului", susţinând că justiţia franceză a încălcat nu ştiu care articol al Convenţiei europene a drepturilor omului care protejează libertatea de expresie.

De atunci au trecut 8 ani. Isorni a plecat să-l întâlnească pe Pétain pe lumea cealaltă iar Lehideux (pe româneşte: Hidosul!) nu ştiu dacă mai există. *Le Monde* e bine mersi. De curând, după o lungă chibzuinţă de ani şi ani, faimoasa Curte a condamnat justiţia franceză şi a dat dreptate acuzaţilor, cu următorul argument (citez): "E important ca într-o societate democratică să aibă loc o dezbatere istorică privitoare la un personaj public, cum e cazul lui Pétain; diferite opinii au fost şi pot fi exprimate". Decizia a fost luată cu o majoritate de 15 voturi contra 6. Nu ştiu care e naţionalitatea acestor pseudo-judecători, presupun că reprezintă diferite ţări europene; cert e că suferă de orbul găinilor, îmi permit să zic.

Cum, domnilor? Ce fel de drepturi ale omului apăraţi? Ale trădătorilor patriei franceze ocupate de trupele naziste? Ale celor care au trimis la Auschwitz şi Birkenau, în camerele de gazare, zeci de mii de evrei francezi?

Decizia e atât de năucitoare încât a provocat o puternică emoţie la Ministerul de Externe şi la Ministerul Justiţiei, care i-a sfătuit pe ziarişti să nu-i acorde mare publicitate pentru a evita orice recuperare de către extrema dreaptă franceză.

Mă întreb: cum poate fi anulată această decizie "europeană" extrem de primejdioasă, care deschide o poartă largă pentru tot soiul de negaţionişti sub masca "libertăţii de expresie".

• Parizienii, ca şi turiştii din întreaga lume, laudă organizarea, eficienţa, rapiditatea şi simplitatea metroului parizian, mai ieftin şi superior celui din New York sau Londra. În ultimii ani liniile sale au fost extinse prin crearea reţelei RER, care leagă Parisul de comunele de la periferia sa, sau chiar mai departate. Dar din 1935 nu se mai crease o nouă linie de metro în interiorul propriu zis al Parisului, sau - cum i se zice - "intra muros". Până acum câteva săptămâni, când a fost inaugurată noua linie, nr. 14, numită Meteor, între "Madeleine" şi "La Bibliothèque de France «François Mitterrand»" pe o distanţă de 7 kilometri. N-am circulat încă pe acest traseu, dar cei care au făcut-o spun că e o minune a tehnicii moderne. La fiecare 105 secunde garnitura de vagoane se opreşte într-o staţie. Porţile se deschid, se închid, trenul pleacă automat. Singur. Fără conductor. Ca un tren fantomă, dacă în interiorul lui n-ar exista pasageri. Amintind cumva de «Timpuri noi» - filmul lui Chaplin, unde maşinăria circulă şi se descurcă singură, fără a se sinchisi de oameni.

Metroul fără şofer a stârnit interesul responsabililor a 20 de metrouri din lume, în special al celor din New York, Nürnberg, Berlin şi Singapore. Mi se pare că primăria din Tel Aviv nu şi-a trimis un reprezentant. Dacă nu mă înşel există un proiect israelian de construire a unui metro în această metropolă. Păcat. Pentru că această bijuterie total automatizată, Meteorul, prevesteşte metroul secolului 21. Cei 7 kilometri ai liniei, parcurşi în 10 minute, au costat 7 miliarde de franci. Scump. Dar rentabil. Pentru că, în următorii ani, Meteorul va fi extins şi va asigura o mult mai mare securitate pentru pasageri.

• Steven Spielberg a fost, timp de câteva zile, oaspetele Franţei, cu ocazia lansării pe ecrane a filmului său «Trebuie salvat soldatul Ryan», o extrem de realistă, de crudă şi emoţionantă evocare a debarcării trupelor americane în Normandia. Toate ziarele s-au întrecut în a-l solicita pe celebrul cineast evreu american. Declaraţii, interviuri. Bernard Pivot, în "Bouillon de Culture", i-a consacrat o emisiune în care inteligenţa, umorul şi umanismul lui Spielberg au, cum s–ar zice, spart micul ecran. Din sumedenia de întrebări puse şi răspunsuri rostite am reţinut câteva.

Bernard Pivot: Toţi supravieţuitorii Holocaustului afirmă că este imposibil de înţeles ceea ce au trăit. Nu credeţi că grozăvia unor lupte ca măcelul de la Omaha Beach (localitatea normandă unde au debarcat americanii - I.M.) este la fel de netransmisibilă?

Spielberg: Nu, cred că e ceva diferit. Holocaustul este totalmente inexprimabil. Nimic, nici un film, nici un documentar nu-i poate capta oroarea absolută. Am încercat (în "Lista lui Schindler" - I.M.) totuşi, într-o manieră destul de modestă, căci voiam ca oamenii să ştie cel puţin că exterminarea a avut loc. Dar nu pretind că am izbutit să fac să se înţeleagă ce a însemnat Holocaustul. Războiul, în schimb, poate fi exprimat, ne putem apropia de adevăr, cu toate că uneori e imposibil să priveşti spectacolul lui.

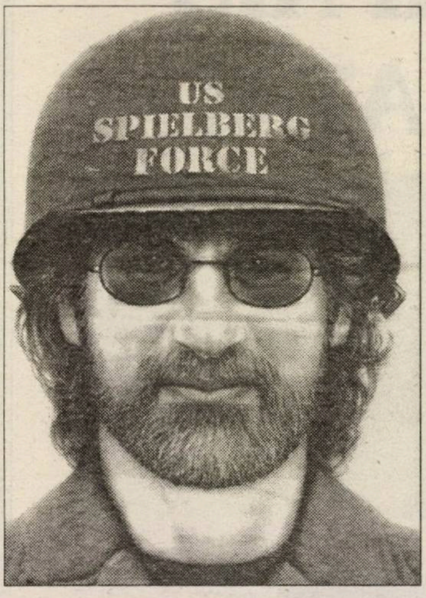

Spielberg e o forță

Bernard Pivot: În filmele Dvs. nu încetați să salvați oameni. Îl salvați chiar pe un Schindler dintre naziști, de parcă ați refuza să mergeți până la capătul ororii. De unde atâta optimism?

Spielberg: E adevărat că sunt o fire optimistă, dar ceea ce susțineți nu are cu nimic de-a face cu optimismul meu. Un nazist rău nu este un personaj complicat. Dar un nazist care folosește sclavi evrei pentru a se îmbogăți, care câștigă milioane de mărci și care, în acest fel, îi salvează pe evrei, e un personaj interesant pentru un film.

Bernard Pivot: Dar când îi arătați pe evrei la Auschwitz sub duș și când apa curge în locul gazului, nu credeți că mergeți prea departe?

Spielberg: Cu Fundația pe care am creat-o am cules mărturiile supraviețuitorilor Holocaustului pretutindeni în lume. Speram 50.000, am obținut totuși 48.000. Se cunoaște destul de bine funcționarea lagărelor dela Birkenau sau Auschwitz: deținuții erau trimiși la spălat sub duș nu pentru binele lor, ci pentru a-i curăța de păduchi, ca să nu-i contamineze pe călăii lor.

Bernard Pivot: Viitorul Dvs. proiect?

Spielberg: Viitorul meu film va fi o adaptare a cărții "Memoirs of a geisha". Sunt fascinat de obiceiurile Japoniei. Îmi plac țările care respectă și onorează cultura lor și o transmit copiilor lor. Arta ceaiului, kimonourile, dansul, conversațiile...

Câteva "minime": • Am fost de curând la Versailles cu ocazia unei vizite organizate pentru membrii Asociației prietenilor lui André Malraux. Au trecut vreo 30 de ani de când vizitasem pentru prima oară palatul. Dacă dau câteva cifre – 200.000 metri pătrați de suprafață construită a castelului, 10 hectare de acoperișuri, un parc (superbă grădină) de 800 de hectare cu 250.000 de arbori – putem avea o imagine a imensului Versailles, unic în lume. Însă ceea ce m-a impresionat încă o dată e frumusețea inegalabilă a camerelor, a mobilei, a lămpilor, toată decorația interioară. Cine vine la Paris, dumneata, dumneaei, nu scăpați Versailles-ul! • À-propos de Malraux, mi-am amintit că la unul din colocviile unde s-a discutat opera acestuia, l-am cunoscut pe traducătorul său maghiar evreu André Lazar, decedat acum câțiva ani. În amintirea lui reproduc fotografia care reprezintă o scenă din adaptarea făcută de el romanului "L'Espoir" pentru teatrul de marionete. Cred că ați ghicit cine sunt cele trei caricaturi... • La marele salon internațional al alimentației care s-a ținut recent la Villepinte, cea mai mare senzație a provocat-o un produs al firmei israeliene Tivol. În fața numeroșilor vizitatori, uluiți - o să vedeți de ce - un bucătar, nu știu dacă era israelian sau francez, a prăjit o bucată frumoasă de carne de vacă. Câțiva privilegiați, mari cunoscători (gourmets), au gustat din bucățelele de mușchi sau cotlet. Excelent, bravo! au exclamat respectivii. Elogiu meritat la adresa crescătorilor de bovine din Israel, mai ales de când cu "la vache folle"... Dar mare a fost surpriza tuturor celor prezenți când au aflat că ceea ce avea culoarea, gustul și textura fibroasă a cărnii de vacă, nu conținea nici un gram de carne. De necrezut, nu se poate! au exclamat mulți. Întrebat ce conține "carnea", un responsabil al societății Tivol a răspuns surâzând: secret de fabricație! Adăugând totuși că e o proteină vegetală foarte promițătoare. Se pare că este un amestec de porumb, de grâu sau de soja. "Sunt dați dracului israelienii ăștia", puteai auzi ici, colo...

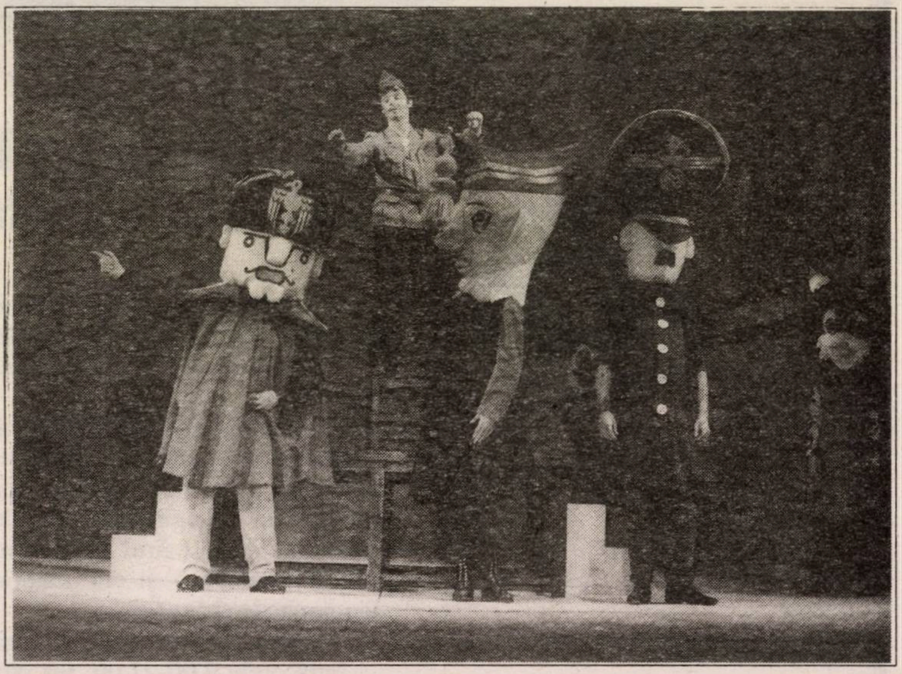

Scenă din "L'Espoir". Budapesta, 1976

MIFAL HAPAIS VĂ RĂSFAŢĂ!

DISCOVERY - LANDROVER

(altă cale de răsfăţ)

מחייגים
171
ומצטרפים

Chiar dacă n-ai câştigat premiul I de un milion şi jumătate de şekeli, mai ai multe căi de răsfăţ în programul abonaţilor. Una dintre ele este automobilul Discovery 4x4 Landrover, model '98.

Cu premiul II cel nou în program – Discovery-Landrover – pluteşti spre drumuri pe care nu le-ai visat: conducerea automată, cauciucurile late, aparatul de aer condiţionat te însoţesc de-a lungul întregului drum.

Formează numărul de telefon al programului abonaţilor, alătură-te acum – şi vei beneficia şi tu de răsfăţul tragerii săptămânale şi lunare.

Tel.: 03/694-0000 în zilele de duminică – joi,
între orele 9.00-21.00, iar vineri între orele 9.00-13.00

תכנית המנויים
מפעל הפיס

HARRY FOSHA
NEW YORK

Made in U.S.A.

Vârsta, vârsta-i cu belea...

...spune fusta cam aşa!

Experienţa arată că, într-o căsnicie, e bine ca bărbatul să fie mai în vârstă. Femeile - spun femeile - "sunt mai mature". Calitate care compensează vârsta soţului. Femeile - spun bărbaţii - îmbătrânesc mai repede. Deci fiziologic, în ce priveşte vârsta, îi ajung pe bărbaţi din urmă.

Dar nenumăratele căsnicii în care situaţia e inversă, adică soţul e mai tânăr şi soţia mai în vârstă, arată o dată în plus că excepţia confirmă regula.

Există însă o categorie în care vârsta bărbatului e nu numai mai mare decât a partenerei sale, ci... incredibil mai mare. E vorba de cinematografie. Studiourile formează cupluri în care bărbaţii sunt în jur de 60 de ani, iar femeile mult, mult mai tinere. Dintre cuplurile cele mai recente în această situaţie vom pomeni două exemple: Harisson Ford a ţinut capul de afiş împreună cu tânăra Anne Hache iar Warren Beatty a avut ca parteneră pe mult mai tânăra Halle Berry. După cum sintetiza o femeie-producător, femeile de peste 30 de ani nu mai sunt luate în seamă, afară de cazul că s-ar numi Meryl Streep.

Să ferească Dumnezeu ca cineva să nu respecte regulile jocului, ca - de pildă - în cazul actriţei Riley Weston, - un talent deosebit de promiţător în rolurile de femei tinere. La 19 ani, Riley (care este şi scriitoare) întruchipa cu succes femeile de vârsta sa. Până când cineva i-a făcut "serviciul" de a-i controla actul de naştere şi de a dovedi - "ce oroare!" - că actriţa-autor are 32 de ani. Nu numai că nu a mai fost distribuită în roluri de 19 ani (deşi fusese foarte bună), dar e pe cale să-şi piardă şi contractele semnate ca autor!

Pariez că nu ştiţi ce-i gugolplexul!

(Profesorii de matematici nu pot participa la concurs!)

În timp ce unii se ocupă cu cifre legate de vârstă (vezi mai sus), alţii ca, de pildă, Karl Manninger, în cartea sa «Numere-cuvinte şi numere-simboluri» se preocupă de numere abia pronunţabile.

În general, oamenii cunosc (fie şi numai din auzite!) milionul. E un 1 urmat de 6 zerouri. Bilionul la americani şi miliardul la europeni e un 1 urmat de 9 zerouri. Înainte de a trece la numere mai puţin obişnuite, e de remarcat că 3 milioane şi jumătate de americani valorează un milion de dolari, iar în hieroglifele egiptene milionul era zeul aerului şi al spaţiului.

Un decilion este un număr exprimat prin cifra 1 urmată de 33 de zero-uri. Un gugol este un număr compus din cifra 1 urmată de 100 de zerouri iar un gugolplex este un număr care se exprimă prin 10 la puterea a 10-a la puterea 100!

Mai concret: vreţi să ştiţi cât de mare e un gugolplex? Luaţi o foaie de hârtie comercială, scrieţi un 1 urmat de zerouri. Când aţi terminat hârtia, luaţi o alta şi completaţi-o cu zerouri. Continuaţi aşa până maldărul de foi ajunge la... lună. Atunci aţi scris în întregime gugolplexul.

Muzeul artelor... urâte!

Lângă toaleta pentru bărbaţi a teatrului comunal din Dedham, o suburbie a Bostonului, se află "Muzeul Artelor Urâte". Una dintre cele mai populare picturi este intitulată (parodiind cunoscutul musical "Duminica în parc cu George") "Duminica pe oală cu George". Ea reprezintă un om deosebit de gras aşezat pe un closet. Muzeul a creat o nouă situaţie în lumea Artei (urâte, bineînţeles). Dacă opera unui artist e refuzată de Muzeu, el poate spune, pe drept cuvânt, că tabloul său nu e rău, deoarece a fost respins de Muzeul artei rele!

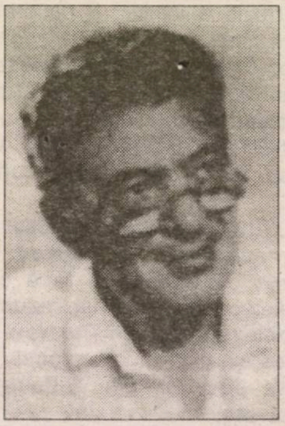

Editura MINIMUM prezintă
o nouă carte de I. SCHECHTER

Bilete
în
Zidul Plângerii

O privire cu lupa şi una cu microscopul
asupra realităţilor israeliene şi străine.
Instantanee, portrete, amintiri,
comentate cu zâmbet şi rictus.

TOATĂ LUMEA DE AZI ÎNTR-O CARTE!

Comenzi la autor,
Str. Zamenhof 15, Tel Aviv
Preţul plus expediţia – 20 şekeli

FELICIA ANTIP

Menorele de Crăciun:

Cum a luptat un oraş împotriva urii

O întrebare care ne frământă pe toţi în aceste zile: se poate lupta (cu succes, vreau să spun) împotriva urii?

Da. Se poate.

Cu condiţia, fireşte, să nu te laşi înfricoşat de talibanii de toate naţiile şi de pretutindeni.

Povestesc, cu întârziere, o întâmplare de Hanuca. Eram în Statele Unite, unde Hanuca este, la paritate cu Crăciunul, una dintre cele două mari sărbători ale iernii. Americanii le pregătesc din vreme, le petrec în familie, după datina fiecărei confesiuni, dar se pricep să facă din ele prilej de strângere a legăturilor cu prietenii, de bucurie pentru toţi, pentru trecători şi pentru alţi necunoscuţi, de comuniune cu concetăţenii. Mai întâi, toată lumea trimite felicitări la toată lumea. Se cumpără milioane de „card"-uri superb ilustrate, cu urări gata tipărite, concepute în aşa fel încât să găseşti un text pe potriva orişicui. Ingenioşii publicişti care le alcătuiesc se străduiesc să imagineze toate situaţiile şi toate relaţiile posibile şi-ţi oferă mură-n gură vorbe calde, protectoare, ceremonioase sau, după caz, glumeţe, pentru familie şi pentru colegi, pentru cunoştinţe recente sau pentru prieteni de-o viaţă, pentru domnişoare şi pentru domni venerabili, pentru cei de-o credinţă cu tine, pentru cei care se închină altfel lui Dumnezeu şi chiar pentru liber-cugetători. Pe aceleaşi rafturi stau alături teancurile cu urări de Crăciun şi cele cu urări de Hanuca. Orice sărbătoare a unor cetăţeni americani este o sărbătoare la care ia parte întreaga Americă. „Happy Hanukkah!" scria, în fiecare seară, între emisiuni, pe ecranele televizoarelor, indiferent de postul pe care-l urmăreai.

Am văzut cu toţii, în filme şi reportaje, cum arată oraşele americane în serile din preajma Crăciunului: brazi cu sute, cu mii de globuri şi becuri colorate, Moş Crăciuni, magi, cerbi, fel de fel de personaje, animale mitice, cununi, sănii şi alte siluete tradiţionale, chiar scene întregi ale Nativităţii strălucesc feeric în ferestre, pe terase, în curţi, pe trotuare chiar. La faţa locului, spectacolul este nu numai fascinant, ci şi emoţionant: ai senzaţia că fiecare locuitor te pofteşte să împarţi cu el fericirea sărbătorii.

În acelaşi spirit al fraternizării cu toţi ceilalţi oameni, mulţi evrei îşi luminează şi ei ferestrele de Hanuca. Pe lângă lumânările pe care le aprind, seară de seară, în cele opt zile ale sărbătorii macabeilor, aşază în fereastă o mare Menoră electrică, ale cărei becuri în formă de lumânare sunt vizibile de departe. „Bucuraţi-vă cu noi, în aceste seri în care ne amintim de marea izbândă a unor strămoşi viteji", par a-i îndemna cele nouă luminiţe pe prietenii neevrei.

Să nu poleim însă realitatea americană: şi acolo, la fel ca pretutindeni unde trăiesc (şi chiar şi acolo unde aproape că nici nu mai trăiesc) evrei, există huligani antisemiţi. Într-un orăşel din satul Pennsylvannia, Newtown Township, Judith şi Martin Markovitz au fost treziţi duminică, 8 decembrie, la ora cinci dimineaţa, de zgomote înfricoşătoare. Cineva spărsese cu o piatră fereastra de la stradă, smulsese Menora, care ardea acolo de trei zile şi sfărâmase, după aceea, toate cele nouă becuri ale ei.

La început, vecinii n-au ştiut cum să reacţioneze. Îşi dădeau însă seama că trebuie să facă ceva. Relatez ceea ce a urmat, rezumând amplele reportaje din *The New York Times* şi dintr-un ziar local, *The News Journal*, din Wilmington, Delaware.

Doamna Margie Alexander, o catolică în vârstă de 36 de ani, care locuieşte în aceeaşi aşezare, deocamdată minusculă, construită cu doar cinci ani în urmă în Bucks County, la numai 20 de kilometri depărtare de Philadelphia şi formată din casele individuale relativ spaţioase ale unor familii tinere, a bătut la uşa celor agresaţi. „Voiam să-i asigurăm că pot conta pe sprijinul nostru", avea să declare mai târziu.

Nici măcar nu ştia cine sunt. Nou veniţi cu toţii, localnicii făcuseră eforturi pentru a realiza un lucru la care americanii ţin deosebit de mult: sentimentul apartenenţei la o comunitate. S-au obişnuit să organizeze, de Memorial Day, concursuri de împodobire a bicicletelor de către copii, mamele cu copii mici iau ceaiul împreună, o dată pe săptămână, iar de 4 Iulie, toată lumea petrece laolaltă. Abia după ce Martin Markovitz i-a deschis uşa, şi-a dat seama că, la ultimul 4 Iulie, dansaseră împreună.

„Aţi văzut vreodată cum arată adevărata spaimă şi ce înseamnă o devastare?", i-a explicat ea reporterului agenţiei *Associated Press* nevoia pe care a resimţit-o de a întreprinde ceva cu adevărat semnificativ după ce-a văzut „suferinţa reală" a doamnei Judith Markovitz la câteva ore de la actul de vandalism.

Vecinii s-au sfătuit şi au ajuns la concluzia că fiecare dintre ei trebuie să aprindă câte o Menora în fereastră, pentru ca, în eventualitatea revenirii lor, agresorii să constate că ţintele s-au multiplicat. Repetau, fără să-şi dea seama, exemplul regelui Danemarcei şi al numeroşilor danezi care, în vremea ocupaţiei germane, au arborat steaua galbenă în semn de solidaritate cu concetăţenii lor evrei (şi, precum se ştie, au realizat în cele din urmă imposibilul, salvându-i pe cei mai mulţi dintre ei de la deportare şi de la moarte). Şi, tot fără să fie conştienţi că nu sunt primii, repetau gestul americanilor din Billings, Montana, care, în 1993, după un act de vandalism similar, au procedat la fel. Ziarul local a publicat atunci o fotografie a Menorei şi fotografia a fost pusă la loc de frunte în zece mii de locuinţe.

Întâmplarea din Billings a fost povestită de Janice Cohn, din Mont Clair, New Jersey, în cartea pentru copii intitulată ***Menorele de Crăciun: cum a luptat un oraş împotriva urii***.

La Newtown nu citise nimeni această carte. Acţiunea a fost spontană. Dar nu uşor de realizat. Unde să găseşti atâtea candelabre cu nouă braţe în toiul sărbătorii de Hanuca? Altă vecină catolică, Lisa R. Keeling, în vârstă de 35 de ani, a telefonat la toate magazinele din împrejurimi. Doamna Alexander s-a dus la un magazin de en gros, sperând că va găsi acolo obiectele dorite Nu aveau nici unul. A încercat, fără succes, în alte 12 locuri. Farmacistul Craig Schury, de la sucursala reţelei Thrift Drug dintr-o localitate învecinată, Fairless Hills, a intrat în legătură prin computer cu alte unităţi ale reţelei şi a localizat şase bucăţi în câteva dintre drogheriile contactate. Între timp, doamna Keeling a reuşit să găsească şi ea câteva la o farmacie CVS.

La căderea nopţii, cele două femei inimoase au fost în măsură să distribuie 18 Menore vecinilor imediaţi ai familiei atacate. În seara aceea, în ferestrele tuturor caselor de pe Water Lil Way, alături de tradiţionalele podoabe luminoase ale Crăciunului, ardea şi câte o Menora. Până în ultima noapte de Hanuca, încă şapte case de pe străzile apropiate şi-au făcut rost de câte una. Şi alte familii ar fi vrut să li se alăture, dar n-au izbutit.

Judith Markovitz, care are 42 de ani şi este mama a doi copii, a aflat de iniţiativa vecinilor ei abia seara, când a venit acasă şi a văzut, de jur împrejur, luminiţele portocalii. „Mi s-au umplut ochii de lacrimi, i-a mărturisit mai târziu unui ziarist. Toţi aceşti oameni îşi aveau şi ei sărbătoarea lor şi m-a mişcat foarte mult să văd că şi-au pus Menore la ferestre". Abia atunci a înlocuit şi ea becurile sparte şi a aşezat din nou Menora la fereastră. Nu-i mai era, a spus, frică.

Frica ei de până atunci venea de departe: este fiica unor emigranţi din Ucraina, care s-au stabilit în Statele Unite pentru a scăpa de persecuţiile din Uniunea Sovietică. Părinţii ei au fost supravieţuitori ai Holocaustului. „Aceasta este, spune doamna Markovitz, semnificaţia sărbătorii: libertatea de a face ce dorim şi de a lupta împotriva răului; şi simt cu adevărat că am învins răul".

Sentimentul este împărtăşit şi de vecinul de peste drum al soţilor Markovitz, Andrew B. Lasher, care are 39 de ani şi este tot evreu. A fost „profund emoţionat de reacţia concetăţenilor" lui faţă de „acest act îngrozitor, un act de ură". „Sunt covârşit, spune el, de căldura şi de spiritul celor din jurul nostru. Ceea ce au făcut vine din inima lor".

Doamna Lisa R. Keeling şi-a exprimat intenţia de a aprinde din nou, la anul, Menora. „O voi face până la sfârşitul vieţii, a declarat. Indiferent unde aş locui, nu vreau ca cineva să fie împiedicat prin intimidare să-şi manifeste credinţa, indiferent care ar fi aceea".

Şeful poliţiei locale, Martin C. Duffy, s-a declarat entuziasmat de civismul celor din circumscripţia lui: „Considerăm incidentul ca foarte grav. Nu vom tolera aşa ceva. Vom rămâne uniţi".

Reporterii au fotografiat faţadele caselor din Newtown Township: într-o fereastră un Moş Crăciun minuscul, în cealaltă o Menora; sau, Menora în fereastră şi, puţin mai la dreapta, în curte, un cerb alb înaripat. Au fotografiat-o şi pe tânăra catolică Lisa R. Keeling, cu Pomul de Crăciun în spate, aplecată cu pioşenie asupra unei Menore aprinse.

„A lupta împotriva urii şi a-şi manifesta solidaritatea expunând lumânările aprinse" - iată formula prin care unul din ziare sintetizează această modalitate de expresie a patriotismului american.

Tare mi-ar plăcea ca un ziar românesc, cu adevărat preocupat de problematica patriotismului şi a civismului, să reproducă povestea de mai sus!

…Şi nouă ne-ar plăcea, tare ne–ar plăcea… Până una-alta, reproducem aici, după "Realitatea evreiască", amintirile din America ale cunoscutei publiciste din Bucureşti, Felicia Antip.

Cu toate că e sonat complet şi practic scos din circulaţie, Elţine morţiş să fie în continuare preşedintele Rusiei.

A apărut

Dr. ERUHIM ROISMAN

Jocul aparenţelor

Povestiri... povestiri... povestiri...

"Amestec de realism şi fantastic, de raţionalism şi recunoaştere a misterului...".

I. E. Campus - "Minimum"

"O carte pe care simţi impulsul s-o reiei mână, îngândurat, ori de câte ori ai nevoie de o doză de optimism, de parcă autorul şi-ar onora în ea, postum, vocaţia de medic al sufletelor".

Sebastian Costin – "Tribuna Magazin"

"Pagini de un lirism discret, de o bogăţie de imagini care transmit o emoţie poetică."

Tania Lovinescu – "Ultima Oră"

"O scurtă incursiune în fascinanta lume a absurdului, plămădită cu eleganţă şi "savoir faire".

Rodica Grindea – "Orient Expres"

"Prin nuvelele sale, lumea scriitorilor israelieni de limbă română se îmbogăţeşte cu o voce inconfundabilă".

"Realitatea evreiască", Bucureşti.

……

Cartea poate fi procurată trimiţând suma de 40 shekeli la următoarea adresă:

Roisman
Emden – pinat Mibartinura 8
Tel Aviv 62741
Tel.: 03-6040175

TEŞU SOLOMOVICI

"Centrala Evreilor" - un subiect incomod din istoria evreimii române

Da.

"Centrala Evreilor" a fost şi a rămas un subiect incomod.

Cei mai tineri, care nu prea ştiu despre ce e vorba, se reped să lichideze această vestită "Centrală" în doi timpi şi trei mişcări, vorbind despre ea ca despre un fel de Auschwitz de pe Calea Văcăreşti.

Alţii, urmaşi ai celor ce lucraseră acolo, sau prin diferite lagăre transnistriene, pe post de kapo, se reped să-i spele pe Gingold, Willman şi ai lor de toate păcatele.

Iar alţii, bătrânii care au trăit în anii aceia ai războiului, au o atitudine mai cumpănită, mai "amestecată". Ca viaţa. Drept care pe cetăţenii cu pricina încearcă să-i judece după scopurile şi faptele lor. "De la om la om". În plus, de regulă, preferă să nu abordeze subiectul. Fiindcă, aşa cum susţine Teşu Solomovici, e vorba de un subiect incomod.

Din jenă sau calcul patriotic, memoria istorică a “Centralei Evreilor” din România s–a vrut uitată. Oscilând între uitare şi o minoră indignare, “judenrat”–ul nostru a rămas un soi de “terra incognita”, deşi supravieţuitorii încă trăiesc cu zecile de mii.

Cercetarea “Centralei Evreilor” îi confruntă pe istorici cu două soiuri de dificultăţi: documentare şi morale. În general, evreilor nu le place să le aminteşti de această Centrală. Instituţia aceasta duhnea a “Kapo”. La 31 octombrie 1941, în “Monitorul Oficial” nr. 259 apărea următoarea decizie:

PREŞEDINŢIA CONSILIULUI DE MINIŞTRI

Noi, Mihai A. Antonescu, Vicepreşedinte şi Preşedinte ad interim al Consiliului de Miniştri,

În baza dispoziţiilor decretelor nr. 1799 din 21 iunie 1941 şi nr. 1916 din 29 iunie 1941,

Decidem:

ART. UNIC - D-l Director Radu Lecca, din Preşedinţia Consiliului de Miniştri, este însărcinat să se ocupe cu pregătirea lucrărilor pentru reglementarea regimului evreilor.

Dată la 30 Octombrie 1941.

Vicepreşedinte şi Preşedinte ad interim al Consiliului de Miniştri,

ss./ MIHAI A. ANTONESCU

Ulterior, la 17 decembrie 1941, printr-un decret-lege, a fost dizolvată “Federaţia Uniunilor de Comunităţi Evreieşti din România” al cărei preşedinte era Dr. W. Filderman.

Guvernământul antonescian avea nevoie de o nouă organizaţie evreiască şi de un nou conducător al evreimii care să îndeplinească, fără să crâcnească, ordinele stăpânirii. În consecinţă, a fost înfiinţată "Centrala Evreilor"; condusă de dr. N. Gingold, şi "îndrumată" de faimosul Radu Lecca.

Doi ani după înfiinţarea “Centralei Evreilor”, dr. N. Gingold se mândrea că reuşise să “reorganizeze obştea evreiască în conformitate cu «noua situaţie creată»”:

“Celor mulţi, care s-au întrebat şi se întreabă încă, ce caută într-un asemenea post, un om care numai formal face parte din această obşte, şi care nicicând nu a avut preocupări politice, le răspund:

am acceptat această sarcină, încredinţat că-mi voi putea servi, în primul rând ţara, şi că voi putea fi de folos obştei, a cărei conducere de până atunci nu se mai bucura de încrederea autorităţii de stat;

am acceptat mânat de sentimente curate, hotărât să elimin din conducerea colectivităţii, ‘politica‘ şi, mai ales, ‘politicianismul‘.

Fără să mă tulbure laudele altora - puţini - şi bârfele altora - mulţi - am pornit la înjghebarea instituţiei.

Cu concursul unui mănunchi de colaboratori şi - mai ales - ajutat de bunăvoinţa forului tutelar al Centralei - Împuternicitul Guvernului pentru reglementarea regimului evreilor, devenit apoi comisarul general pentru problemele evreieşti (Radu Lecca, n. red.)- bucurându-mă şi de sprijinul celorlalte autorităţi, am reuşit să realizăm ceea ce prezentăm în paginile ce urmează.

Am ezitat să dau publicităţii înfăptuirile instituţiei pe care o conduc, dar văzând că există mulţi, de rea credinţă, care prin atitudinea lor încearcă să tulbure activitatea noastră şi mulţi, de bună credinţă, care nu cunosc această activitate, m-am hotărât totuşi să public această dare de seamă acum, când Centrala Evreilor din România se află în preajma împlinirii a doi ani de existenţă.

În afara realizărilor în domeniul asistenţei - aproape cel mai vast din întreaga activitate a Centralei, - în afara realizărilor din domeniul şcolar, sanitar, Centrala Evreilor a înfăptuit ceva ce mi se pare cel puţin tot atât de important ca şi celelalte: a reuşit să infiltreze în obştea evreiască respectul faţă de conducerea proprie. A mai reuşit să câştige încrederea autorităţilor de stat, graţie atitudinii corecte, leale şi demne pe care a avut-o în decursul acestor doi ani.

De la început, deviza noastră a fost: ‘disciplină, muncă, cinste‘.

De la început scopul nostru a fost ‘încadrarea obştei evreieşti în situaţia nou creată, fără tulburări, fără fricţiuni‘.

De la început am propăvăduit

'respectul legilor, demnitate în atitudini, înţelegere faţă de nevoile ţării'.

Dacă astăzi, după doi ani, facem un bilanţ al activităţii noastre, o facem numai pentru a informa, iar nu pentru a ne lăuda.

Nu ne simţim obligaţi să dăm socoteală decât ţării, reprezentată de aceia care ne-au onorat cu încrederea lor, celor de bună credinţă din obşte şi - mai presus - propriei noastre conştiinţe..."

Era oare curată conştiinţa lui Gingold, preşedintele Centralei Evreilor?

"Evreii nu luptă pe front" - obişnuia să peroreze Gingold - *"cine îşi pierde banii, nu pierde nimic; cine îşi pierde onoarea, pierde ceva, cine îşi pierde viaţa, pierde totul".* În rest, jocul era cunoscut: Gingold era, desigur, un patriot care dorea victoria României în război şi asculta cu supuşenie de ordinele lui Radu Lecca. Evreii au plătit şi mulţi dintre ei au rămas în viaţă!

Cum să judece istoricul de astăzi acest pact cu Diavolul, care i-a salvat însă de la deportare şi de la moarte pe numeroşi evrei-români? Aproape întreaga elită a evreimii române, inclusiv câteva cadre din conducerea mişcării sioniste (Mişu Benvenisti, dr. Theodor Löwenstein-Lavy, dr. Cornel Iancu, Iosif Ebercohn, Jean Cohen, Moritz Moscovici, Mauriciu Blumenthal, Iacob Littman etc.) au lucrat la "Centrala Evreilor". Av. David Rosenkrantz, omul lui W. Filderman, era şi el acolo în funcţia de şef al Serviciului de restructurări ale posturilor din "Centrală".

Mişu Benvenisti, preşedintele Executivei Sioniste, a fost numit (de către cine? Gingold? Radu Lecca? Mihai Antonescu?) şeful secţiei "Împrumuturi" a "Centralei Evreilor". Din interogatoriul la care a fost supus în beciurile Securităţii la 17 mai 1952, aflăm cum a început "colaborarea" conducerii sioniste cu "Centrala Evreilor":

«În cursul lunii ianuarie 1942 - declară Mişu Benvenisti - comitetul Executivei Sioniste, în frunte cu mine, sesizat de faptul că "Centrala Evreilor" intenţionează să desfiinţeze şi Organizaţia Sionistă, am ţinut o şedinţă de comitet în care am hotărât să luăm contact cu conducerea Centralei, în vederea stabilirii unei colaborări posibile pentru a evita desfiinţarea Organizaţiei Sioniste. În acest scop, eu şi Jean Cohen am fost delegaţi pentru contactul cu dr. Gingold, conducătorul Centralei, lucru pe care l-am şi făcut».

Într-o altă declaraţie luată de asemenea în cursul unui interogatoriu (24 noiembrie 1951), Moritz Moscovici (Moţi; ulterior secretar general de redacţie la ziarul "Viaţa Noastră") dezvăluia: "Propunerea pentru trimiterea dr-ului Theodor Löwenstein (Lavy) în conducerea "Centralei Evreilor" a făcut-o Executivei Sioniste dl. Mişu Benvenisti, preşedintele acesteia, susţinând că în felul acesta activitatea sionistă va putea continua, iar conducătorii sionişti care deţin posturi în diferite instituţii de asistenţă sau şcoli, vor putea rămâne la locurile lor şi nu vor avea neplăceri".

La 27 aprilie 1942, în cadrul Executivei Sioniste din Bucureşti, s-a întocmit un document (semnat de Cornel Iancu, S. Zalman, Mişu Benvenisti, Mauriciu Blumenthal, ing. L. Filderman, Moritz Geiger, Israel Leiwandman (Levanon), Wilhelm Fischer, Samuel Enzer şi Anghel Dascălu) care justifica numirea dr-ului Theodor Löwenstein în funcţia de şef al secţiei şcolilor, culturii şi educaţiei fizice în cadrul "Centralei Evreilor", drept "o obligaţiune în serviciul obştei evreieşti".

Se pare că decizia de a "ocupa" poziţii în interiorul Centralei a fost determinată de dorinţa de a contrabalansa implantarea în Centrală de către Gestapo-ul german a evreului-spion A. Willman (Grünberg).

Dr. Nandor Gingold a declarat la un interogatoriu (30 octombrie 1952) că l-a cunoscut pe Mişu Benvenisti în 1941 prin intermediul lui Grossman-Grozea, şi dacă cei din conducerea sionistă nu s-ar fi arătat dispuşi să colaboreze cu el, nu ar fi acceptat funcţia de secretar general al Centralei Evreilor.

Kapo-ul se zbătea pentru a scăpa de pedeapsă. Iar Mişu Benvenisti îi oferea un bun alibi.

Nu numai A. L. Zissu vedea în Centrala Evreilor un instrument al trădării. Cu siguranţă că şi mulţi dintre fruntaşii sionişti ştiau bine cu cine au de-a face, doar nu era pentru nimeni un secret cine erau stăpânii Centralei. Ziarul Gestapoului, "Bukarester Tageblatt", îl elogia în vara anului 1942 pe Radu Lecca pentru eficacitatea cu care supraveghează Centrala în misiunea acesteia "de a pregăti toate lucrările în vederea curăţirii definitive a României de evrei".

Se ştie că recensământul evreilor efectuat de Centrală era destinat operaţiunii de deportare. La 26 iulie 1942 Adolf Eichmann raporta la Berlin că omul său la Bucureşti, Hauptsturmführerul Gustav Richter, "avea în buzunar" acordul semnat de autorităţile române pentru deportarea evreilor din Moldova, Muntenia şi Transilvania de Sud:

"Pregătirile politice şi tehnice în vederea soluţionării problemei evreieşti din România - scria Eichmann în raportul său - au fost atât de plenar efectuate de reprezentatul Oficiului central de securitate al Reichului, încât transporturile celor evacuaţi vor putea pleca la drum în foarte scurt timp. Se are în vedere deplasarea evreilor din România printr-o serie de transporturi care vor porni în jurul datei de 10 septembrie 1942 în direcţia regiunii Lublin, unde cei ce pot fi folosiţi vor fi repartizaţi sectorului de utili-

Jacques Santer, preşedintele Comisiei Europene de la Bruxelles, a fost prins cu ceva nereguli în legătură cu bugetul marii organizaţii.

După informaţiile noastre, zilele trecute înaltul demnitar Santeresat, în mod discret, de condiţiile de viaţă din închisorile belgiene.

zare a mâinii de lucru, iar toţi ceilalţi vor fi supuşi unui TRATAMENT SPECIAL”.

Fuseseră luate măsuri pentru ca evreii români să-şi piardă naţionalitatea în clipa în care vor trece frontiera. Negocierile cu Reichsbahn (căile ferate germane) referitoare la orarele trenurilor erau foarte avansate şi Hauptsturmführerul Richter “avea în buzunar” o scrisoare personală a lui Mihai Antonescu, ce confirma că toate dispoziţiunile vor fi luate (vezi Raul Hilberg: “Exterminarea evreilor din Europa”). În cursul procesului de la Ierusalim, Adolf Eichmann a confirmat autenticitatea acestui document semnat de Mihai Antonescu (vezi Jean Ancel: “Planul de deportare al evreilor români”... Yad Vashem Studies, 1984).

Ajunsese la cunoştinţa şefilor evreimii şi acordul verbal dat, cu câteva zile înainte de 23 iulie 1942, de mareşalul Ion Antonescu ambasadorului german Manfred von Killinger. Peste 300.000 de evrei (după recensământul efectuat în 1942 de către Centrala Evreilor) - adică aproape întreaga populaţie evreiască - erau, aşadar, ameninţaţi cu deportarea. S-a cutremurat oare “Centrala Evreilor” de această perspectivă catastrofală?

Singurul care nu părea deloc îngrijorat era Radu Lecca. Ştia el bine că groaza deportării îi va sili pe evrei să scoată şi ultimul ban ca să se salveze. Şi mai ştia că în ţara românească nimic nu-i definitiv, că orice decizie se poate cumpăra sau schimba. Chiar şi decizia de deportare a evreilor români, de care însuşi Heinrich Himmler, comandantul S.S.-ului avea cunoştinţă. Mita devenise de mult o instituţie. Lecca era familiarizat cu stările de spirit ale mareşalului, cu subitele sale accese antisemite şi schimbări de opinie. Şi tot Lecca mai ştia că “accesele” mareşalului se datorau unei boli de care lumea se ferea să vorbească cu glas tare: în 1943 doctorul german Hans Joachim Kausch dezvăluia într-un raport secret:

“Ne-a parvenit din diverse surse informaţia că mareşalul Antonescu este atins de sifilis, boală despre care se ştie că este tot atât de curentă la ofiţerii români de cavalerie, ca şi guturaiul în Germania. Boala recidivează o dată la câteva luni la mareşalul Antonescu, sub forma unor crize violente, şi se manifestă prin grave tulburări de vedere. În aceste momente, personalitatea politică cea mai importantă din România este adjunctul său, Mihai Antonescu, ce controlează de fapt întregul aparat administrativ...”.

Lecca manevra cu abilitate înlăuntrul acestei lumi unde domneau dorinţa de câştiguri ilegale, lipsa de eficacitate, lenea şi neseriozitatea. Lui nu i-a fost greu să le “vândă” combinaţia pe care-o inventase: “Centrala Evreilor”. La ce bun să-i deporteze pe evrei, când aceştia vor plăti miliarde pentru a rămâne în viaţă?

Ca să funcţioneze însă, Centrala Evreilor avea nevoie de evrei dispuşi să “colaboreze”. A. L. Zissu a refuzat cu indignare, dar Radu Lecca a reuşit să pună foarte repede mecanismul în mişcare. Banii evreilor au început să curgă în trezoreria sărăcită de război a ţării, dar şi în buzunarele lui Radu Lecca, Mihai Antonescu etc.

În cursul interogatoriului din 16 mai 1951, la Securitate, A. L. Zissu dezvăluia: “Chemat în faţa Comitetului Centralei Evreilor să-mi spun părerea de conducător evreu reprezentativ despre impozitul rasial de 4 miliarde impus evreilor, am răspuns că nu stau de vorbă cu o instituţie care este agenta Gestapo-ului pentru stoarcerea şi exterminarea evreilor, şi cu trădătorii de neam şi apostaţii din fruntea ei. Sesizată, Preşedinţia Consiliului de Miniştri a dispus internarea mea în lagărul de la Tg. Jiu, unde am stat două luni şi am desfăşurat o largă activitate de rezistenţă şi sabotaj...”

FABRICA ŞI MAGAZINUL DE BIJUTERII
BRAUNSTEIN
“THE JEWELLERS HOUSE” LTD.

• *Detail şi en-gros* •
• *Colecţie bogată de bijuterii din aur* •
• *Producţie proprie şi import* •
• *Comenzi şi atelier de reparaţii* •
• *Pentru turişti DUTY FREE TAX* •

Magazin: Tel Aviv, Shenkin 8 A
Pentru en-gros: Shenkin 2, etaj 3
Telefon: 620-0916 – 525-0540
Fax: 525-0540
Onorăm toate cărţile de credit

În 1943 a fost alcătuit un "Consiliu Evreiesc" care-şi propunea să colaboreze cu Frontul Democratic (Maniu, Brătianu, comuniştii etc.). Din Consiliu făceau parte comunistul M. H. Maxy, dr. Ghelerter, av. Poldi Filderman (din partea Partidului Social-Democrat), dr. W. Filderman şi av. Arnold Schwefelberg (tatăl poetei Veronica Porumbacu) din partea evreilor "nenaţionali", şi A. L. Zissu din partea evreilor "naţionali". Zissu prezida şi acest Consiliu, şi "Oficiul de Emigrare" (de fapt, fostul Oficiu Palestinian - Misrad Eretz Israeli - biroul Organizaţiei Sioniste Mondiale).

"Chemat de Mihai Antonescu, vice-preşedintele Consiliului de Miniştri - relatează Zissu - să mă admonesteze în prezenţa generalului Şova (pe atunci ministru al Marinei), a generalului Picky Vasiliu (subsecretar de stat la Interne) şi a lui Radu Lecca (comisarul guvernului pentru afacerile evreieşti), pentru activitatea mea ilegală şi "provocatoare", m-a somat să asociez Centrala Evreilor la acţiunea mea. Am arătat că organizarea emigrării fiind o iniţiativă a Agenţiei Evreieşti pentru Palestina, nu-i pot alipi o asociaţie a Gestapo-ului; şi chiar dacă, prin imposibil, mi-ar porunci mandatara mea să colaborez cu Centrala Evreilor, aş refuza şi aş depune mandatul".

Om de curaj, A. L. Zissu avea şi caracter. Acuzaţia era gravă, dar poliţia politică a lui Antonescu şi Gestapo-ul nu reuşiseră să-i cumpere pe conducătorii evrei pentru a-i transforma în informatori plătiţi. Nici nu aveau nevoie de aşa ceva, de vreme ce Filderman conversa cu mareşalul Antonescu, Benvenisti era "acasă" la Mihai Antonescu şi Gingold îi raporta zilnic lui Radu Lecca tot ce se petrece pe uliţa evreiască. Exista la Centrala Evreilor un evreu mizerabil, A. Willman (Grünberg) care spiona, dar toată lumea ştia că este în slujba ambasadei germane. De altfel, el era pe deplin "descoperit". Încă înainte de a fi impus în conducerea Centralei Evreilor (la insistenţele ofiţerului german Gustav Richter, al cărui informator era), Willman publicase în ziarul "Curentul" (8 iulie 1940) aberaţii anti-evreieşti. Mai lucra tot acolo şi un alt evreu-spion: Ignatz Schmertz. Iar în ce-l priveşte pe Gingold, oare în ce categorie îl aşează istoria?

Patronul său, Radu Lecca, a mărturisit cât se poate de clar că Gingold a fost informatorul căpitanului german Gustav Richter tot timpul cât a existat Centrala Evreilor. În aceeaşi categorie era plasat şi Maximilian Obler, care trăia cu o cunoscută scriitoare de origine evreiască, Sorana Gurian. Eugen Cristescu, şeful serviciilor secrete ale lui Antonescu, credea că Obler este agent dublu. Între Radu Lecca, patronul direct al Centralei Evreilor şi căpitanul Richter, omul Gestapoului la Bucureşti, exista o emulaţie negativă în exercitarea puterii şi a controlului în interiorul Centralei. În 1942, după ce Gingold şi Willman s-au întâlnit din propria lor iniţiativă cu colonelul Böhme, şeful poliţiei pe lângă ambasada Germaniei, i-au raportat situaţia Centralei Evreilor. În prealabil, îi mobilase colonelului cu mobile scumpe casa pe care o închiriase. Lecca a făcut ce-a făcut ca nota mobilelor să ajungă la Berlin, iar Böhme, care nu era agreat nici de ambasadorul von Killinger, a fost rechemat în Germania. Iată cum explică Lecca:

"Veşnicul contact întreţinut de Willman, Gingold, Grossman şi prietenii lor din Centrala Evreilor cu căpitanul Gustav Richter, cu Herman von Ritgen, ataşat al ambasadei, colonelul S.S. Böhme etc., nu poate fi explicat prin sentimentul lor de frică sau autoconservare. Le-am spus de multe ori să mi se adreseze mie personal pentru orice informaţie. Ei nu aveau a se teme de Richter sau Ritgen, căci ştiau foarte bine că prietenia mea cu ambasadorul von Killinger îi punea la adăpost de orice pericol. Probabil însă că se angrenaseră într-un cerc de informatori din care nu se mai puteau retrage. Direcţia statistică a Centralei Evreilor, condusă de avocatul Kizes, a întocmit fără ştirea mea, din ordinul lui Gingold, multe lucrări statistice pentru Richter. Principalii colaboratori ai lui Kizes erau doi fii ai lui Willman. Tot prin Willman şi oamenii lui, Richter era informat de toate mişcările evreilor refugiaţi la noi".

Dr. Gingold, după cum vedem, nu "juca" numai pe "mâna" lui Radu Lecca. Ambiţia sa era să dezvolte legături cu adevăratul patron: Germania nazistă. Că n-a reuşit cine ştie ce în această direcţie, asta este o altă problemă. Comportamentul lui Gingold nu se diferenţia - ca mod de gândire sau acţiune - de cel a şefilor "Judenrat"-urilor poloneze, de pildă. Aceste "Judenrat"-uri (Consilii evreieşti cu rol de organe administrative, instituite de nazişti în ghetto-urile morţii pentru a-şi transmite ordinele prin intermediul lor) au funcţionat îndeosebi în ţările ocupate de armata germană. După ce a citit multe comentarii "arogante" sau "extravagante" despre "Judenrat", Elie Wiesel, el însuşi supravieţuitor al ghetto-ului din Sighet şi al lagărului de exterminare de la Birkenau, avea să-i şi acuze, dar să le şi acorde circumstanţe atenuante şefilor şi poliţiştilor getto-urilor:

"Au fost vinovaţi pentru că au ţinut să supravieţuiască neapărat, străduindu-se în acelaşi timp să salveze cât mai multe vieţi cu putinţă? au fost colaboraţionişti sau martiri? De exemplu, lui Adam Czerniaków, din Varşovia, care s-a sinucis în ziua când nemţii i-au cerut o cotă zilnică de zece mii de evrei pentru Treblinka. Dar Chaim Rumkowski este şi el scuzabil? Ca "rege" al

Beni Peretz, coafor din Ierusalim (activist din Avoda, trecut în tabăra primarului likudist Ehud Olmert) s-a repezit, la o adunare, la deputatul Ofir Pines din Partidul Muncii, atacându-l cu ouă clocite şi luându-l de păr.

În definitiv, ce poţi să te aştepţi de la un coafor? Ţara arde şi baba se piaptănă.

ghetoului din Lodz a trăit acolo în prea mare confort, dacă nu chiar lux, pentru ca să mă fac avocatul lui. Şi totuşi, şi în el văd o victimă. O victimă a oprimării, a ordinii ucigătoare, dezumanizante, pe care călăii au impus-o întregului popor evreu. Şi atunci şi evreii kapo erau tot victime? Da, şi ei - afară de câteva excepţii. În vremurile acelea, toţi evreii erau victime, chiar dacă nu toate victimele erau evrei.

Unii comentatori îi compară pe “Bătrânii din Judenrat” cu Pétain, atribuindu-le aceleaşi bune intenţii - de a se interpune între învingători şi învinşi - şi aceleaşi scăderi, aceeaşi alunecare: nu-ţi dai coate cu inamicul fără a fi afectat de logica lui. Mie, însă, nu-mi plac analogiile. Nici un “Bătrân” evreu n-a dispus de puterile sau de mijloacele unui Pétain sau ale unui Laval. Judenrat-ul a fost nu în fruntea unui stat, ci în fruntea unei închisori. Şi, mai ales, să repetăm: “Bătrânii” înşişi erau condamnaţi la moarte pentru că erau evrei. Se bucurau de privilegii speciale? Da. Mâncau pe săturate? Şi asta da. Aveau dreptul să dispună de viaţa sau de moartea coreligionarilor lor? Aici trebuie să spunem: nu, de fapt nu. Ucigaşii şi complicii lor păstrau acest drept pentru ei înşişi. Desigur, diferiţii responsabili evrei puteau să aleagă, să numească ajutoare, să distribuie cartele de muncă, de raţii sau de locuinţă unor rude şi unor prieteni cărora le ofereau astfel un moment de răgaz până la următoarea “acţiune”. Dar asta era tot. În final, toate ghetourile au fost lichidate. Cu şefii lor cu tot.

Privind înapoi, îmi dau seama că abia în ghetou am început să-i îndrăgesc cu adevărat pe evreii din oraşul meu. Puşi la grea încercare, îşi păstraseră demnitatea de oameni şi de evrei. Prigoniţi, reduşi la starea de sub-oameni, se mai dovedeau încă în stare de măreţie sufletească. În faţa vrăjmaşului s-au ridicat toţi ca unul, afirmându-şi credinţa în credinţa lor. Da, ştiu prea bine: o comunitate nu poate fi judecată după cum s-a purtat timp de câteva săptămâni. Nu este vorba însă de a judeca, ci de a iubi.

Iar pe evreii din oraşul meu, pe evreii din ghetou, îi iubesc. Iată de ce-i glorific în scrierile mele - şi nu mi-e ruşine că o fac. Spre deosebire de unii confraţi, refuz să scormonesc urâţenia şi abjecţia care pândesc orice societate (societatea evreiască deopotrivă cu celelalte) căzută pradă nenorocirii şi izolării. Personajele mele nu sunt maniaci sexuali, zgârciobi ireductibili, fiinţe slabe şi nedemne; cel mai adesea ele sunt seduse de ceea ce este sfânt, fascinate de puritate. Că n-au fost cu toţii visători mesianici, poeţi ai aşteptării? Şi ce-i cu asta! Vrăjmaşul a spus prea multe lucruri rele despre aceşti evrei pentru ca să mai adaug şi eu. Îi arunca în noroi şi le reproşa că sunt murdari. Îi înfometa şi-şi bătea joc de slăbiciunea lor. Le schimonosea trăsăturile şi după aceea ridiculiza felul în care arătau. Îi tortura, îi îmbolnăvea de singurătate şi de supărare, şi-i trata ca pe nişte săriţi, ca pe nişte neurastenici. Ei bine, pentru mine, evreii din Sighet nu sunt nici urâţi nici respingători. Despuiaţi, însângeraţi, încovoiaţi, zdrobiţi, mutilaţi, ei întruchipează în ochii mei nobleţea lui Israel şi veşnicia lui Dumnezeu, în timp ce vrăjmaşul lor - care este şi al vostru - întruchipează tot ce este mai josnic în om. Nu voi fi detractorul lor , ci ‘maliţ ioşer‘, cel ce intervine în favoarea lor - iertare, mă corectez: cine sunt eu, ce merit special mă poate îndreptăţi să intervin în favoarea lor? Nu mai au nevoie de aşa ceva. Dimpotrivă, ce bine ar fi ca ei să intervină acolo sus în favoarea mea şi alor mei; şi ce bine ar fi să merit o asemenea intervenţie”. (Elie Wiesel, *Memorii).*

La Centrala Evreilor a lucrat şi Marius Mircu, un reporter cu nume în scrisul românesc. Jumătate de secol mai târziu, de la Tel Aviv, el a polemizat cu A. L. Zissu, încercând să dovedească precum că “dracu‘ nu era chiar aşa de negru”. Mărturia lui Marius Mircu oferă istoricului o interpretare mai… înţelegătoare a fenomenului colaboraţionist cu numele “Centrala Evreilor”. Nu există mântuire prin detaşare de realitate şi istoricul, observând cum această realitate se diluează către “colaboraţionism”, se simte stânjenit de implicaţiile morale ale fenomenului.

După încheierea războiului, nu Centrala Evreilor a fost judecată, ci Nandor Gingold. El a fost judecat şi întemniţat de comunişti. Evreii au preferat să-l uite pe Gingold şi să nu-şi mai amintească nici de Centrala Evreilor.

În orice legislaţie modernă se discută prezumţia: a existat în activitatea Centralei intenţia de a face rău evreilor? Fără îndoială că nu. Atunci, de unde atâtea mustrări de conştiinţă?

Am fi dorit, desigur, să dezvăluim acte eroice de rezistenţă, de renunţare la resemnare, decizii ale conducerii evreieşti de apărare, îndemnuri la împotrivire şi luptă... Acelea au fost însă timpurile, şi pe măsura lor - conducătorii. “Centrala Evreilor” n-a fost altceva decât o formă de abdicare morală care - e adevărat - le-a fost impusă conducătorilor evrei, dar întrucâtva aleasă de aceştia în mod deliberat, în scopul supravieţuirii generale a evreimii române. Ce Tribunal ar putea judeca o asemenea vină?

În acest context moral vom înţelege de ce, în Israel, nimeni n-a încercat să demonteze mecanismele Centralei Evreilor pentru a le studia în amănunt. În ţara în care miturile Revoltei Macabeilor şi ale sacrificiului Massadei sunt atât de vii, exemplul supuşeniei Centralei Evreilor va rămâne pe veci incomod.

À-propos de convorbirile de la Wye Plantation în legătură cu faza a 2-a a retragerii din teritorii.

Să Wye convorbirile pentru ultima fază, ca să avem şi noi o socoteală şi să ştim ce se întâmplă cu Israelul!

DICȚIONAR NECONVENȚIONAL

AL SCRIITORILOR EVREI DE LIMBĂ ROMÂNĂ

AL. MIRODAN

G

Gaster, Moses

(urmare din nr. 139)

Pe tatăl lui Gaster îl chema Abraham Emanuel Mendel. Părinții îi dăduseră profesori de franceză, germană și, bineînțeles, ebraică, pregătindu-l să ducă mai departe nu numai numele familiei (inclusiv funcțiile sale sociale în lumea evreiască), ci și averea strânsă de Gasteri. În secolul XX, până și marchizii deveniseră businessmeni. Dar pe Avraham Emanuel afacerile îl indispuneau. El făcu două sau trei investiții păguboase în Bulgaria la îndemnul unor rude cu idei, și dobândi o reputație de om care poate fi păcălit. Trimis în Anglia, unde tatăl lui poseda un mare depozit de textile la Manchester, el se ducea zilnic acolo, ca la slujbă, pentru a supraveghea angajații, însă după două ore, plictisit, își lua bastonul și pleca în oraș. Admirator al părintelui său, din copilărie, el voia să devină, ca și acesta, diplomat. Lăsând depozitul britanic de izbeliște, tânărul a luat legătură cu guvernul olandez, oferindu-și serviciile pentru România. Obiceiurile timpului îngăduiau asemenea "cereri de serviciu". Numit la legația Olandei de la București, a urcat toate treptele, de la secretar II la secretar I, și de-aici la funcția de consul. Era exact rolul care-i convenea, și a rămas 30 de ani în post. Bărbat impunător, instruit, făcea față cu brio la recepții, unde, înainte de primul război mondial, trei sferturi dintre diplomații străini purtau nume cu *de* sau *von* înainte. Moses Gaster își amintește că uniforma de consul a tatălui său era acoperită cu fireturi de aur și cântărea o jumătate de tonă.

Omul (așa cum aflăm din memoriile fiului, citate anterior și prezentate cu mare bogăție de precizări de Victor Eshkenazy) era amator de lecturi, biblioteca sa, acoperind câțiva pereți cu volume legate în piele, cuprindea tot ce era obligatoriu în materie de clasici. Dornic a fi la zi cu evenimentele, se abonase la "Românul" lui C. A. Rosetti, la "Neue Freie Presse" de la Viena (gazetele franțuzești soseau mai greu la București), la "Ha Maggid" (Vestitorul), cel dintâi ziar ebraic, la foaia în idiș "Ha Joetz" (Sfătuitorul).

Ambiția lui era să continue opera socială a dinastiei Gaster și să ia nota zece la materia numită "ce-ai făcut tu pentru bunăstarea comunității". Dincolo de obișnuitele donații la templul familiei și la societățile de binefacere, a contribuit decisiv la dotarea unui salon al spitalului evreiesc, fiind de altfel și epitropul așezământului. Dar lucrarea sa cea mai de seamă a constituit-o ridicarea unei școli primare de tip "european" în București. Atât clădirea propriu-zisă cât și amenajarea școlii după toate normele timpului (Gaster ținuse să instaleze și o cantină pentru elevii săraci) reclamau sume de care Comunitatea nu dispunea. Și nici nu găseai un sponsor unic, capabil să finanțeze totul de la A la Z. Chestiunea era atunci (ca și în Israelul de astăzi de limbă română) să găsești o persoană (o "locomotivă") înzestrată cu autoritatea necesară pentru mobilizarea celor cu bani. Diplomatul avea această autoritate, în fața lui se deschideau toate ușile.

Dacă mai spui un singur cuvânt, dublez suma

"Cam cu 50 de ani în urmă", povestește Moses Gaster, "a fondat și a finanțat o școală elementară evreiască, "Moria" (devenită ulterior "Moria-Gaster"). S-a dus atunci după ajutor și în Anglia. A primit ceva de la "Asociația evreo-britanică", de la care ceruse doar două sute de lire și a primit o sută, în timp ce întreaga instituție costa cam două mii de lire. Restul banilor l-a adunat din alte părți. Obișnuia să se ducă și să declare fiecărui bancher evreu: "Aș dori să-mi dai suma cutare și cutare". Nu exista târguială și oamenii îi dădeau. Mi-a povestit cum s-a dus o dată la (Mauriciu) Blank: "Vreau zece mii de lei". Blank era văr cu noi de a doua sau a treia spiță. L-a privit și i-a spus: "Înțelegi ce înseamnă asta?" "Sigur că înțeleg". "Primești mai puțin?" N-am venit să mă târguiesc cu tine, dacă mai spui un singur cuvânt, dublez suma, așa că mai bine dă-o". O mie de lei reprezentau pe vremea aceea cam cinci sute de lire sterline. Și, desigur, i-a căpătat.".

Mama lui Gaster, Judith Finkel pe numele de fată, era din Berdicev, dintr-o familie înrudită cu baronul Ginsburg. Obișnuită cu "lumea mare" a Rusiei (tatăl ei fusese furnizor al armatelor țariste în timpul războiului cu turcii), adusese în casa de la București două obiceiuri aristocratice: a) se îmbrăca simplu (deși această simplitate costă, noi știm, mai mult decât rochiile voyante), exprimându-și astfel disprețul față de cucoanele din burghezie împodobite cu diamante de la Resch, cu care orice ființă lipsită de calitate își afișează banii ca o carte de vizită; b) avea oroare de lașitate (și de oiveisme), căutând actele primejdioase, "le beau geste". În anii '80 ai secolului trecut, câțiva ruși, urmăriți de Ohrana țaristă ca nihiliști și revoluționari (între care și viitorul critic literar C. Dobrogeanu-Gherea) se refugiaseră pe teritoriul României, sub semnul azilului politic. Un azil prevăzut în Constituţie, dar atacat de ruşi care cereau Bucureştiului extrădarea refugiaţilor.

“În casa noastră” - îşi aminteşte Moses Gaster - *“a apărut pe neaşteptate o tânără, care cred că era evreică, şi i-a cerut mamei să o protejeze. Mama i-a spus imediat: “Eşti aici, aici vei rămâne, nimeni nu se va putea atinge de tine, casa aceasta este a Consulului; avem imunitate, avem drept de extrateritorialitate, nici un poliţist nu are dreptul să intre”. Fata a răspuns: “Ştiam şi de aceea am venit”. Mama era foarte liberală şi foarte evreică. I s-a făcut milă de fată şi ea a rămas în casă.*

Poliţia secretă rusă a dat însă de urma ei şi tata a fost avertizat. Apoi, guvernul rus a cerut celui român să obţină predarea ei. Cel din urmă a răspuns că nu poate pătrunde în casă deoarece era protejată, dar au pus-o sub supraveghere şi mica stradă era totdeauna plină de agenţi; fetei nu i se permitea să se arate”.

Tatăl lui Gaster s-a declarat de acord cu hotărârea soţiei, susţinând că nimeni n-are dreptul să violeze un teritoriu olandez. Ministrul Olandei la Bucureşti a fost, la rândul-i, ferm, comunicând guvernului că nu se poate amesteca în această afacere. Oştile se găseau faţă-n faţă, casa familiei Gaster era practic asediată, iar situaţia paralizată 100%. Poliţia nu putea să intre, fata nu putea să iasă. Ceea ce a urmat este o scenă de film de capă şi spadă à la Cei trei muşchetari.

“Într-o noapte”, povesteşte Gaster, *“o trăsură s-a oprit şi trei oameni au pătruns în casă. Erau prieteni ai fetei. A fost o noapte furtunoasă. Trei bărbaţi au intrat şi trei au ieşit, iar o femeie a rămas în urmă. Aceasta era, de fapt, un bărbat îmbrăcat în haine femeieşti; fata a îmbrăcat hainele bărbatului, iar ceilalţi au scos-o şi au condus-o la cea mai apropiată gară, nu cea principală de la Filaret, ci următoarea gară suburbană. Acolo au suit-o în trenul de Giurgiu. Au coborât cu o staţie mai devreme şi au mers o mică distanţă pe malul Dunării; acolo îi aştepta o barcă şi, în noaptea aceea furtunoasă au reuşit să treacă Dunărea în Bulgaria...”*

Scandalul fu atât de mare încât, la protestele Petersburgului, guvernul român a fost nevoit să modifice Constituţia, introducând - aşa cum povesteşte Gaster - un paragraf care “dădea autorităţilor dreptul de a deporta persoanele indezirabile din punct de vedere politic”.

*(Continuare la **Gaster, Moses** în nr. viitor)*

Beligan

John Glenn a zburat în spaţiu la 77 de ani. Radu Beligan la 80.

Zilele trecute ne-am despărţit de trupa Naţionalului bucureştean venită la noi pentru câteva spectacole cu piesa “Cotletele” de Bertrand Blier. Cum ştim, trupa a avut în fruntea sa pe Radu Beligan, despre care s-a aflat, spre surpriza generală, că a trecut aici pragul celor optzeci de ani.

A fost un spectacol! Să sări noaptea în avion la Otopeni, să aterizezi dimineaţa la Tel Aviv, să te repezi la Ohel Shem ca să vezi cum este instalat decorul, să dai seara premiera, smulgând, ca la douăzeci de ani în “Steaua fără nume” aplauzele publicului, şi pe urmă, între două drumuri lungi cu autobuzul la Haifa şi la Beer Sheva, să mai şi împlineşti 80 de ani de viaţă şi 60 de teatru, este o performanţă cu care f. f. puţini actori se pot mândri pe acest pământ. Beligan este unul dintre aceşti f. f.

“Cotletele” au constituit un succes, realizatorii spectacolului reuşind să compenseze cu talentele de la Bucureşti slăbiciunile piesei de la Paris. Beligan, în rolul tipului venit în “casa lui Dinică” pentru a-i mânca ficaţii, s-a dovedit acelaşi Paganini al humorului subţire, capabil să interpreteze pe vioara corpului său orice partitură. Gh. Dinică - starul generaţiei post-Beligan - a fost ca-ntotdeauna adânc înfipt în personaj şi în scenă, ca un stejar ironic. Privind-o pe Ileana Stana-Ionescu, am văzut “Comediana Română”, o Elvira Popescu a zilelor noastre. Cât despre Sanda Toma, distribuită în rolul nu prea agreabil în principiu al “Doamnei cu coasa”, ea a izbutit, prin farmecele-i personale, miracolul de a ne sili ca - schimbând un cuvânt din celebrul vers al lui Arghezi - să murmurăm: “niciodată moartea nu fu mai frumoasă”.

Alături de cei patru mari, au evoluat cu brio câţiva reprezentanţi ai noului val: Lamya Beligan (exact, fiica...), Iulia Moise, Mihai Călin, T. Cristian-Dinu. Reţineţi numele: ăştia sunt capetele de afiş ale turneelor din anul 2003.

Regizorul Gelu Colceag, o cunoştinţa nouă, a dirijat partitura lui Blier, alternând cu subtilitate momentele de comedie cu acelea de emotivitate şi mister. Iar pretutindenea se simţea mâna de conducător a marelui regizor Ion Cojar, care se plimba necontenit prin culise şi foyer; numit, nu de mult, director al Naţionalului, Cojar a reuşit, prin două-trei mişcări energice, să readucă bătrâna scenă pe locul întâi din lumea teatrului românesc.

Aşa cum aminteam mai sus, turneul a coincis cu “Ziua lui Beligan”. Actorii, regizorii, scriitorii, ziarele pe româneşte, amicii din Israel l-au înconjurat pe proaspătul octogenar cu un cor de “La mulţi ani!”. A fost o explozie de admiraţie şi prietenie. Dar cel mai mult şi mai mult ne-a plăcut faptul că prima sărbătorire a avut loc, fiindcă aşa căzură sorţii, la noi în Israel. Ceea ce, de altfel, nici n-ar trebui să fie de mirare. În definitiv, această ţară este singura din lume, în afară de România, fireşte, unde ori de câte ori Beligan se duce spre şuk Hacarmel să-şi cumpere portocale, cetăţenii din alia se opresc din drum, uimiţi, văzându-l, şi spun: he, he, uite-l pe Beligan!

IOSEF EUGEN CAMPUS

Album de familie

Ronit Matalon, la cei treizeci şi ceva de ani ai săi, a publicat două cărţi. Romanul de faţă, a treia sa carte, are ceva deosebit. "Cel cu faţa spre noi" ('Ze im ha-panim eleinu') renunţă la tehnica obişnuită, narativă, a romanului clasic. "Povestea" nu este istorisită direct. Ea se înfiripă treptat din descrierea unor fotografii, care sunt şi prezente, ca atare, în fruntea capitolelor. Uneori, fotografia lipseşte. În fruntea capitolului apare atunci menţiunea "Taţlum haser" şi se indică numai conţinutul ei.

Ne aflăm deci în faţa unui album de familie transpus în roman. Fotografiile sunt transcrise literar. Utilizate cu ingeniozitate, la moduri diferite. Cel mai adesea textul constituie o descriere amănunţită a imaginii respective, procedeu destul de frecvent în literatura universală contemporană. Ronit Matalon descrie amănunţit fotografia aşa cum este, dar depăşeşte imaginea reală, imaginând motivele atitudinii personajelor, imaginând un substrat posibil, dar numai posibil, descriind deci nu numai ce este, ci şi ceea ce nu este în fotografia reală, ceea ce vede ea, autoarea.

Au avut loc recent întâlniri ale originarilor din Bacău, Paşcani, Dorohoi, Bârlad, toate emoţionante. Dar ele au avut şi darul de a ne dezvălui câte personalităţi israeliene provin din acele oraşe. Aşa am aflat, de exemplu, că fostul ambasador la Washington şi Paris, Meir Rosenne, şi fostul consul la New York, d-na Colette Avital, sunt din Bacău. Bine ar fi ca şi originarii din alte oraşe - clujenii, timişorenii, ieşenii, bucureştenii - să organizeze asemenea întâlniri. Cu această ocazie vom afla, desigur, originea multora care au "uitat" unde i-au născut mamele lor.

Uneori, fotografia serveşte ca punct de plecare al povestirii următoare. După descrierea fotografiei cu unchiul Sicourel şi lucrătorii săi pe platforma din faţa biroului în portul Duala (Cameroun), autoarea povesteşte sosirea "nepoatei" *(ma nièce),* în Cameroun. Omul de încredere al unchiului, factotumul Richard, o întâmpină la aeroport, o ajută să urgenteze formalităţile strecurând câteva bancnote între filele paşaportului (maşinăria trebuie unsă ca să funcţioneze cum trebuie, explică el), o conduce până la maşina luxoasă unde o aşteaptă nerăbdătoare Madame Sicourel şi, cu fiul acesteia la volan, pleacă să se înfăţişeze unchiului. Totul povestit într-un stil vioi, plin de farmec.

Alte ori, procesul este invers. De la povestire, descinzând parcă din ea şi împletindu-se cu ea, fotografia intervine pentru a furniza elemente suplimentare. Domnul şi doamna Sicourel vorbesc despre tatăl lui Sicourel, Jacquot, care se temea de călătorii. "Şi tu - atacă Doamna - de 40 de ani nu te mişti de aici, numai pentru că ţi-e frică să te sui într-un avion". Şi de corăbii i-e frică. Chiar legate la cheiurile portului, tangajul lor îi face rău. Totuşi, ca patron, se simte obligat să se urce pe punte şi să controleze totul. În acest moment intervine fotografia care-l prezintă, în port, pe puntea corăbiei pline de muncitori.

Fotografia poate servi şi la trecerea de la static la dinamic. Înmărmurita clipă a fotografiei se transformă în dinamismul acţiunii. În cazul de faţă, unul dintre lucrători se întoarce brusc către Sicourel şi, cu ură de sclav exploatat, îşi înjunghie patronul: "Brusc, se întoarce, sfâşie încremenirea *(tardema*-somnolenţa) fotografiei (...) înfige cuţitul (...) Nu fuge."

Tot astfel, staticul descrierii unei fotografii care prezintă scena plecării în America a Nadinei (sora lui Robert, tatăl povestitoarei) se transformă brusc în fază dinamică. Egoist şi laş, Robert, care, pe peronul gării se îndepărtase sub pretextul că trebuie să-şi cumpere ţigări, nu se mai întoarce. Nadine, rămasă singură cu mama nebună de care trebuia să aibă grijă Robert, descumpănită în faţa trenului ce urma să se clintească din loc, se vede obligată să o ia cu sine pe mama ei neputincioasă.

Fotografia îngăduie şi punerea faţă-n faţă a două lumi: aceea din trecut prezentă, înveşnicită în fotografie, şi aceea a realităţii vii, imediate, din prezent. Precum subliniază şi autoarea: "Acesta este locul în care fotografia se deschide exact, locul în care firul slab care trece între real şi ireal *(mamaş ve ha-lo mamaş)* scânteind *(meraţed)* o clipă..." Sunt legate astfel, la modul revelator, prin forţa tainică, miraculoasă a textului, două planuri: trecutul, clipa fotografiată în trecut, şi prezentul în desfăşurare, prezentul viu al privitorului. Bunica orbită, Nona Fortuna, nu mai poate vedea ea însăşi vechile fotografii de familie la care ţine atât de mult. Iar şi iar îşi ispiteşte nepoţica, Ester, să-i prezinte fotografiile, oferindu-i pentru fiecare fotografie comentată, câţiva gruşi: bunica vede fotografiile cu ochii nepoţelei şi poate retrăi trecutul îndepărtat. Marcelle, în vizită la sora ei Ines, mama povestitoarei, priveşte împreună cu aceasta o fotografie în care apare fratele lor, Sicourel. Ca de obicei, Marcelle, aprigă colecţionară a fotografiilor de familie, face ce face şi fură câteva fotografii din cele deţinute de Ines. Târziu, în februarie 1985, tatăl îmbătrânit şi ros de remuşcări, vine împreună cu Ester la New York, să caute urma surorii sale. Privesc amândoi fotografia Nadinei, înainte de a o preda lui Armando, şeful unui birou specializat în căutarea rudelor dispărute.

În sfârşit, uneori fotografia devine prilej de sugerare şi iscodire a unei lumi învăluite în mister. Aşa, de pildă, fotografia cu titlul “Cel cu faţa spre noi” (titlul cărţii). Înfăţişează piscina, poate aceea din curtea vilei lui Sicourel la Duala în Cameroun. E noapte. La marginea piscinei, se desluşeşte o siluetă bărbătească. Cu faţa spre noi: “Stă aşa, acolo, cu palmele retezate, între culmea întunericului şi culmea luminii”.

❖

Am insistat asupra acestei analize pentru că mi s-a părut interesant să subliniez varietatea procedeelor de transcriere literară a albumului de familie.

OLBAR
ELEKTRONIKA

REPARAŢII

Orice tip VIDEO şi TELEVIZOARE ÎN CULORI, APARATE DE FILMAT VIDEO.

- **Serviciu prompt şi de calitate**
- **Garanţie 6 luni**

Reparaţii în interval de 12 ore la aparatele care se aduc dimineaţa

La o reparaţie de durată mai mare, oferim televizor în schimb.

BAT YAM, str. Balfour 22
Tel. 6594360, 5080888
Pelefon: 052-443288

VORBIM ŞI ROMÂNEŞTE

Se cuvine însă să menţionăm, fie şi pe scurt, din lipsă de spaţiu, că romanul de faţă izbuteşte să cuprindă un vast teritoriu spaţial. În primul rând, Africa. Aici trăieşte bogatul unchi Sicourel, care nu are însă copii şi de aceea a invitat-o pe Ester. Iar când aceasta refuză să rămână, îşi aduce acolo un nepoţel până atunci repudiat, pentru că maică-sa părăsise casa conjugală şi Cameroun-ul, refugiindu-se în America. Atmosfera colonialistă din Africa, raporturile dintre negri şi albi, viaţa futilă a bogaţilor colonialişti, toate acestea sunt zugrăvite convingător. Esterei i se face lehamite de unchiul Sicourel şi de “Africa asta putredă”. În al doilea rând, Egiptul unde au trăit şi s-au simţit ca acasă părinţii. Şi Israel, unde a venit întâi sionistul înfocat, unchiul Moïse, şi unde au ajuns în cele din urmă Robert şi Ines, cu fiica lor Ester. Realităţile israeliene sunt amintite cu prilejul campaniei electorale a lui Robert (foloseşte sloganuri care înfierează discriminarea “orientalilor”) şi cu prilejul Războiului de Şase Zile. Interesantă este înfruntarea dintre Robert şi soţia lui, Ines. Robert, înfuriat când se comunică vestea victoriei israeliene, urlă: “Cine sunteţi ăştia care aţi învins, ce am învins? O să mâncaţi cucerirea asta până o să vă iasă pe nas”. Iar Ines replică: “Şterge-o, şterge-o, trădătorule, du-te de unde ai venit!”

Însfârşit, întreaga întindere a diasporei este sugerată în carte. Marcelle şi soţul ei sunt mereu pe drumuri, de la un colţ la altul al pământului: Franţa, Anglia, Cairo, Duala, Singapur, New York etc., pasionaţi să-şi descopere pretutindeni rude, evrei pripăşiţi pe-acolo.

❖

Dar, în primul rând, aşa cum se cuvine unui album de familie, cartea lui Ronit Matalon străluceşte prin galeria de personaje. Trăiesc din plin factotumul Richard, bucătarul negru plin de demnitate, Julien - inginerul inteligent, Jean-Luc încovoiat de regimul profitorilor colonialişti. Dar în special membrii familiei. Bătrâna “grande dame”, mama lui Jacquot, singura care izbuteşte să-l facă să nu mai ţină în apartamentul de la etaj un măgar; ea se încăpăţânează să aştepte noaptea, ore întregi, în faţa casei, şi declară ultimativ: “Ori măgarul, ori eu”. Jacquot cel înfricoşat de călătorii, îndrăgostit de casa lui din Egipt, prea îngăduitor cu copiii lui, pe care îi ajută să facă numai ce vor ei. Nona Fortuna, nevasta lui, energică şi realistă, care-şi pierde vederea la bătrâneţe. Fata Nadinei, zisă Zuzu, jurnalista care apare pe neaşteptate şi invită pe Ines şi pe Ester la luxuosul hotel Hilton ca să–i povestească despre familie etc., etc.

Limba se cuvine de-asemeni amintită. O limbă simplă, orală, plină de naturaleţe, cu repetări caracteristice în cuprinsul aceleiaşi fraze: “surzenie care devenea un soi de personalitate, un fel de mare putere devenea surzenia asta”. Întâlnim comparaţii originale. Silueta Zuzei, slabă, cu sânii proeminenţi: “aspect de pastă de dinţi pe care ai apăsat-o”. Lexicul este, precum în realitate la aceşti evrei egipteni - dichisit cu expresii franţuzeşti şi arabe, care vin şi revin într-un joc zglobiu.

Ronit Matalon ştie să scrie. Îndreptăţeşte toate speranţele.

Cu toate că a schimbat antrenorul, aducându-l la cârma echipei pe Pini Gershon, un tip cu gură mare dar priceput în materie, baschetbaliştii de la “Macabi Tel Aviv” au pierdut şi meciul de la Istanbul contra lui Efes Pilsen, cu 81-74.

Efes Pilsen? Da‘ de unde! Efes Tel Aviv!

(Pentru cititorii din străinătate care nu ştiu ebraică şi se întreabă - deci - unde-i poanta, precizăm că Efes înseamnă, în limba Bibliei, Zero).

ELENA - ESTHER TACCIU

POEZIE ŞI ADEVĂR: ION CARAION

De ce am pornit de la titlul lui Goethe, din romanul formaţiei sale ca artist, pentru a-l configura pe rebelul şi tragicul poet român contemporan ? Într-adevăr, distanţa dintre fastuoasa viaţă a germanului, şi prigoana celui numit în acte Stelian Diaconescu, e imensă. Şi totuşi, meditaţia asupra celor doi poli, arta şi adevărul, rămâne fundamentală pentru orice creator. Ion Caraion îşi va hrăni în plus poezia din "Nobleţea spiritului" înaintaşilor săi, preoţi şi ţărani liberi din toate provinciile româneşti. Cu viaţa cuprinsă între 1923 şi 1986, Caraion face Literele şi debutează în rândul generaţiei lui Şt. Augustin-Doinaş, Radu Stanca, Dim. Stelaru, Geo Dumitrescu, Marin Preda,- toţi rebeli, contestatari, adversari ai frumosului caligrafic, antifascişti şi antirăzboinici, antiburghezi şi iubitori ai «tăriilor» lexicale. Aici, apropierea de Arghezi şi Bacovia se impune, poeţii de căpătâi ai debutanţilor deceniului patru din România. Nu e o întâmplare, deci, că după 1964 Caraion va scrie un eseu substanţial tocmai despre Bacovia. Suprarealismul francez, poezia contemporană americană şi rusă intră în panoplia acestui spirit de mare cuprindere şi minunat traducător al poeţilor iubiţi de el în pagini. Semnează aproape 20 de volume lirice, 5 eseuri mari critice, un munte de strălucite traduceri. Urmează integrarea sa în spaţiul european o dată cu exilul din 1981, la Lausanne, prin editări de reviste, altă veche vocaţie, şi prin poeme franceze originale. Totuşi, eliminându-i viaţa, «adevărul» său, la care a vibrat atât de dureros şi intens, Ion Caraion ar rămâne cu identitate ciuntită.

Iar viaţa lui este incredibilă. Ion Caraion în sine a fost o "Instituţie" rebelă, antifascistă, anticomunistă, anticeauşistă. La debut, până în 1947, şi-a câştigat locul de cinste de la început. Două cărţi lirice îl impun. Devine secretar general la "Lumea" lui Călinescu, şef de presă la Ed. Fundaţiilor, consilier la Ministerul Artelor. Cu Virgil Ierunca scoate, în cinci limbi, revista "Agora". Dar de atunci strigase - citez - *"Criza culturii e criza libertăţii individuale. A libertăţii poetului de a fi poet"*. Volumul din 1943, întâiul, îi este retras, revista "Agora" - interzisă, el, concediat de pretutindeni. La intrarea ruşilor în România, are deja faima de element periculos. Din antifascist va deveni antistalinist, după câteva luni de încadrare la "Scânteia" şi "Scânteia Tineretului". Caraion s-a lămurit ideologic pe viaţă. Şi s-a lecuit tot pe viaţă, de comunism. După percheziţii şi interogatorii, după confiscarea manuscriselor, e arestat în 1950 pe Schitu Măgureanu, şi face 5 ani la Jilava, Canal, Maramureş, Gherla, Aiud, minele de plumb de la Cavnic. A fost torturat, i s-au rupt coastele. A lucrat gol, acest om mic şi fragil, în mină, la mare adâncime. Apa acidă îi făcea "platoşe de bube" pe spate, care supurau. Ficatul era distrus. La 3 ani după eliberare, abia întremat, face liste de scriitori români persecutaţi pentru a obţine ca aceştia să primească ajutor material din Occident. E condamnat la moarte pentru trădare de patrie, uneltire antistatală şi, atenţie, "defăimarea culturii socialiste". Dactilografa, viitoarea sa soţie, Valentina, evreică vitează, capătă 15 ani de închisoare pentru că i-a bătut la maşină tot ce gândea "periculos" acest "duşman de clasă". Alţi 8 ani de închisoare, până în 1964, se scurg alături de camarazii de detenţie. Vede în ţara sa o "ocnă mai mare". Om liber de acum, cu soţie şi cu o fetiţă delicată - aşa o ţin minte - Marta, era premiat de Academie şi alternativ atacat în "Săptămâna", fără a fi cruţat pentru naţionalitatea Valentinei. A umplut cu scrisul său perlat, transformat în volume, câteva rafturi de bibliotecă. În casa lui păşea între cărţi aplecat, cu coloana strâmbată de ocnă, dar ochii-i ardeau fanatic pe faţa verzuie. Era ca un gnom minier din cartea lui Novalis, iniţiat în toate tainele, şi mai ales neînfricat. În 1981 a rămas la Lausanne, cerând azil politic. A înfiinţat o altă revistă, "Don Quijote" şi a fost, desigur, interzis în România, de *"mentalitatea culturală a unui stat poliţienesc, consecvent în stalinism"*, cum a scris, iarăşi necruţător. Ultima sa carte, "Apa de apoi" (Versuri din exil), îngrijită de Emil Manu, prieten comentator şi editor de-o viaţă, adaugă celor 11 ani de temniţă poemele unui exil dureros şi fertil. Iar viaţa i se încheie după alţi cinci ani, de un cancer - previzibil - al ficatului (1986).

Lirismul şi sarcasmul dureros, sfâşierea lăuntrică a poeziei din "Apa de apoi" face notă comună cu volume mai vechi întrunite în antologicul "Cimitir din stele". Meditaţii şi notaţii spontane, peisajul elvetic şi instantanee din trecutele închisori, unifică tot timpul noua geografie cu prigoana trăită. Subconştientul îi dictează astfel strofa: *"Vântul se strecoară printre case şerpeşte/ muşcă sau are un cleşte/ cu care strânge, farmă şi strâmbă/ drumuri, munţi, metereze/ ca o duminecă amânată, ca o sâmbătă/ în care vin să te aresteze"*. Moartea, fastuoasă, se materializează în "vulturi hulpavi" care caută, sub "platoşa acestui zurliu de cascador", carnea lui derutantă. Cascadorul e însuşi poetul nemuritor, întrucât *"carnea lui nu-i carne, sau rănile nu-l dor,/ că urcă mai departe..."* pentru a înălţa în pisc "argintul unui stârv". În texte nostalgice se încastrează mitul lui Ulise rătăcitorul, supus tot exilului, şi Penelopei visate, "o femeie" ce "de mult s-a stins în amintire". Până şi metempsihoza cuplului se supune curgerii, şi iarăşi amintirilor lui Ulise, pe când *"lumea era un râu şi curgea/ cu noi deodată"*. Din matca miturilor lui Caraion răsare chiar şi drumul *"de pe malul Iudeii la malul cel grec/ saltul sublim"*, unde are loc căutarea lui Dumnezeu, în climatul fabulos al Mediteranei lui Ulise rătăcitorul, evadat din carcera mineralului rece.

PRIMIM LA REDACȚIE

●CĂRȚI ●REVISTE ●ȘI ●SCÂNTEIERI ●DE ●GENIU ●

- Poezia cea mai acută
- Evreii din Oradea
- George Luca și perversitățile
- Era să fie condamnat la moarte
- Versuri, teatru, eseu

SOLO JUSTER
POEZIA CEA MAI ACUTĂ

Versuri

Ed. autorului, Tel Aviv, 1998

O plachetă nouă a poetului care, împreună cu Mariana Juster, animează cunoscutul cenaclu literar din Tel Aviv și scoate mica revistă "Punct". Același amestec de tristeți (plus revolte existențiale) și ironie ca de obicei.

Dacă e vorba de amărăciuni, să cităm "Așteptare":

"a fost o vreme/ a fost o vreme când așteptam/ soarele/ să răsară/ s–aprindă cerul// l-am așteptat împreună/ l-am tot așteptat/ în fiecare dimineață/ răsare câte-un soare/ mereu alt soare/ decât cel așteptat".

Iar dacă e vorba de ironie (recte auto-ironie), să mărturisim că ne-a plăcut "Zexe":

"timidul poet zise/ zexe// pe unde trec/ calc pas ușor// de trec prin apă/ să nu fac valuri// de trec pe drum/ să nu fac praf/ și cine știe cine/ să nu se-mpiedice de mine// zexe/ domnul conte zise".

TEREZA MÓZES
EVREII DIN ORADEA

Traducerea din maghiară
în română de Liviu Borcea
Ed. Hasefer, București, 1997

Născută la Șimleul Silvaniei în 1919, deportată la Auschwitz, scăpată ca prin minune de camerele de gazare, Tereza Mózes a studiat după război istoria artei, dobândind un doctorat în materie și specializându-se apoi în domeniul etnografiei și folclorului.

Cu aceeași pasiune cu care s-a îndeletnicit o viață întreagă de salvarea de la uitare a valorilor folclorice din Ardeal, ea se îngrijește, în cartea de față, de aducerea la lumină a trecutului comunității evreiești din Oradea. Scrisă viu (autoarea are condei), lucrarea e, dacă vrem, o istorie romanțată: întâlnim oameni și întâmplări din vechime, din anii dintre cele două războaie, din vremea Holocaustului maghiar. Lucrarea cuprinde de-asemeni un tabel al victimelor, ca un «memento» necesar și obligatoriu.

De recomandat orădenilor și tuturora. De recomandat îndeosebi gălățenilor, focșănenilor și bârlădenilor de pe-aicea care se tot frământă de vreo patru-cinci decenii cum să scoată o broșură de 72 de pagini plus copertă, despre viața obștilor în cauză.

GEORGE LUCA
EFECTUL PERVERS

Versuri

Cu un cuvânt înainte
de Al. Cistelecan
Ed. Ardealul, Tg. Mureș, 1998

Așa cum arată Al. Cistelecan în «Cuvânt înainte», botoșăneanul George Luca este un orgolios (ba chiar un super-orgolios) "ținut... pe margine de o discreție împinsă spre asceză și recluziune".

Am înțeles. Poetul este alergic la viața socială, ideea de a face *concesiile* de cuviință pentru dobândirea unui loc în lumea literară, de a respecta regula jocului îl oripilează; decât așa, lasă, să rămânem noi un marginal; iar când scoatem, în fine, un volum de versuri, să înfățișăm cititorului chipul unui poet al (îl cităm din nou pe Al. Cistelecan) "sublimității presimțite în ordinar și al agresiunii realului asupra himerei". Altfel spus, pe George Luca, contemporanul nostru, contactul cu *ordinarul* cel de toate zilele nu-l împiedică, nu-l poate împiedica să vadă, - totuși! - extraordinarul, iar contactul iarăși cotidian cu himerele (fără de care neam sinucide, nu-i așa?) nu-l împiedică - totuși! - să rămână cu picioarele pe pământul realității. La el, ordinarul și extraordinarul, himera și cotidianul coexistă, cenzurându-se reciproc și fără milă. Această chinuită coexistență - care astăzi, la fine de mileniu, ni se pare cât se poate de firească - poate fi ghicită începând chiar de la titlu, într-un poem ca "Poezia la o stație de betoane":

"Deși nu ocupă o poziție strate-

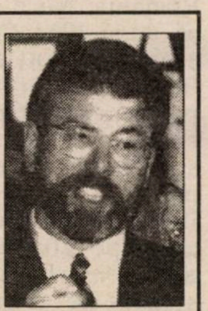

Premiul Nobel pentru pace a fost decernat anul acesta la doi irlandezi, unul catolic, celălalt protestant, în semn de prețuire pentru contribuția lor la realizarea acordului de pace din Irlanda de Nord. În schimb, cunoscutul Gerry Adams, conducătorul nu mai puțin cunoscutei organizații Sinn Fein a fost lăsat pe dinafară. Explicația celor cu Nobelul e logică: Sinn Fein a fost o organizație teroristă.

Vezi, domnu' Adams? Dacă ai fi condus și dumneata, ca Yasser Arafat, șeful OEP-ului, o organizație pașnică, te-ai fi ales ca și dânsul cu un Nobel pentru pace...

gică/ şi nu are decât ascunzători ipotetice/ staţia de betoane pare a fi o fortăreaţă/ în care se-adăpostesc elementele eretice// deşi betonierele au simţuri cu coordonate cereşti/ mecanicii nu rezolvă ecuaţii ca într-o biserică/ ci prepară magma luminoasă care are prorprietatea/ de a zbura liber prin sufletul în stare sferică// gloria o asediază cu maşini cruciate/ maeştrii trimit asupra-i chiar dulci contabile/ nimeni necrezând că rezervele ei de ciment/ condiţionat sunt practic inepuizabile// totuşi neîncetat se prepară betonul special/ perfecţii îi simt în nări teribilele miasme/ înainte ca agenţiile de informaţii să-i verifice/ rezistenţa la presiune şi la fantasme.”

Sau în “Don Quijote betonist”:

“Tare departe n-a ajuns Don Quijote/ a ajuns la o staţie de betoane/ să arunce-n maşinile cu pietriş/ cu rezerve de pix şi vârfuri de creioane// aici albesc înghiţind ciment/ sperând în zadar o cisternă cu lapte/ şi Rosinanta şi scutierul/ de serviciu în schimbul de noapte// aici albesc şi salopeta şi armura/ pe care le poartă trist cavalerul/ pentru că iar s-a rupt banda rulantă/ o parte-n trecut şi alta-n prezent/ o parte ducând piatra infantă/ şi alta ducând nisipul sentiment.”

HORIA DELEANU
REBELUL
Ed. Ara, Bucureşti, 1998

Ştiam destul de multe lucruri despre Horia Deleanu. Ştiam că este unul din cunoscuţii critici şi istorici de teatru din România. Ştiam că a condus ani de-a rândul revista “Teatrul”. Ştiam că este profesor la Institutul de Teatru şi că prin mâna lui au trecut câteva generaţii de actori, regizori şi teatrologi. Ştiam că se îmbracă elegant, că are un fiu în Israel şi că vine din când în când pe-aici, în vizită. Dar nu ştiam că în tinereţe, în anii războiului, a fost arestat de NKVD în URSS şi judecat ca spion.

Asta n-o mai ştiam. O aflăm acuma, cu ajutorul cărţii de faţă.

Aşadar, Goldenberg spionul...

Aflat (valurile vieţii) în Uniunea Sovietică unde luptase pe front împotriva hitleriştilor, povestitorul este luat din pat de “organe” şi aruncat într-o celulă de puşcărie. Motivul, simplu, cel mai simplu şi banal motiv din lume: îl *turnaseră* vreo doi-trei vecini. Urmează interogatoriile de rigoare ca, de exemplu, cel descris la pag. 63:

“...sunt convocat la un interogatoriu. Anchetatorul - Şefu' se lăfăieşte în fotoliul care crede că îi e predestinat, iar pe mine mă ţintuieşte cu un gest dispreţuitor pe un scaun din faţa lui. De data aceasta renunţă la partitura mută, pronunţându-se, fără ezitare, astfel:

- Eşti un spion înveterat, viclean, extrem de primejdios. Fără ruşine, fără umbră de conştiinţă, le-ai predat Nemţilor numeroase taine militare, informaţii secrete, care au adus imense prejudicii armatei noastre. Datorită ticăloşiei tale abjecte, de ucigaş, au pierit o mulţime de oameni cinstiţi. De când datează angajamentul tău, contractul tău cu reprezentanţii autorizaţi ai Germaniei naziste?

Parcă m-a lovit cineva cu o măciucă în moalele capului. Interlocutorul meu îşi continuă cu un ton de mare agresivitate rechizitoriul, eu mai întâi iar nu înţeleg nimic, iar apoi nu mai aud nimic. Efectul minciunii monstruoase a fost considerabil, depăşind probabil chiar aşteptările cele mai optimiste ale autorului ei. Nu-mi pot aduna nici ideile, nici resursele vocale. Şi totuşi băigui cu mare greutate câteva cuvinte:

- E o infamie. Nu numai că n-am săvârşit ceea ce îmi imputaţi, dar nici n-a putut să-mi treacă prin cap vreodată aşa ceva!

- Lasă prostiile! Ai tu un rang înalt în serviciile de spionaj german, dar nici noi nu suntem de colo. Te-am prins cu mâţa în sac. Plutonul de execuţie te paşte, te aşteaptă cu nerăbdare”.

...Până aici, nimic surprinzător. Oarecum surprinzător este deznodământul anchetei. Arestatul se apără cu înverşunare (şi cu argumente) şi până la urmă, lămurindu-se, autorităţile îl lasă-n pace. Îngăduindu-i lui Horia Deleanu să se întoarcă după război în România şi, târziu-târziu dar nu prea, adică după o jumătate de secol de la evenimente, să ne povestească cele de faţă. Şi să adauge la lista cărţilor sale despre viaţa scenei, una despre scena vieţii.

I. GABRIEL
TIMPUL MĂ DOARE
Versuri
Cu o prefaţă de Silvia Colfescu
Ed. Vremea, Bucureşti

Inginer de felul său şi pensionar la ora de faţă în Bucureşti, prin Cişmigiu, I. Gabriel face parte din speţa tot mai rară de oameni care, deşi mărturisesc pretutindenea că timpul îi doare (şi cum s-ar putea altfel?), şi-au păstrat capacitatea de a surâde, luptând împotriva susnumitei dureri cu arma formidabilă a humorului; care armă te ajută, cât de cât, să suporţi, cât de cât, nebunia dictaturilor. Aşa cum se vede în “Visul meu tuşeşte-n somn”:

“Curge vânt de nebunie/ Peste liniştea din pomi;/ Numai noaptea-i armonie/ În bârlogul cu atomi.// Bântuie un frig prin mase,/ Visul

●

Un cetăţean din Ashkelon şi–a bătut nevasta la sânge pe motiv că pâinea de la masa de prânz nu era destul de proaspătă, apoi a scos un cuţit, ameninţând-o că dacă nu-şi bagă minţile-n cap, o ucide.

Nu este singurul caz când femeile sunt maltratate în casa lor de către soţii legitimi. Aşa se întâmplă pretutindeni unde bărbatul are pâinea şi cuţitul.

meu tuşeşte-n somn;/ Aud vag mişcări de oase/ Pe la curtea unui domn.// Domnul face semn cu mâna.../ Cade iar un cap de zid,/ Din oglindă semiluna/ L-a pictat pe Baiazid.// Toate par ficţiuni şi fapte/ Proiectate pe ecran,/ Sar pe jos castane coapte/ Într-o lume prinsă-n plan.”

Nimic mai firesc, în aceste condiţii, să fim de acord cu Silvia Colfescu, atunci când observă că “poezia lui I. Gabriel se înscrie în marea tradiţie a poeţilor cântăreţi ai graţiei, poate în familia de spirite a lui George Topârceanu şi Ion Minulescu”. O familie bună.

ALEX. L. IOSIF
şi CALISTRAT COSTIN
LEGĂMÂNT DE ETERNĂ NEUITARE
Poem dramatic
Ed. Plumb, Bacău

E mai mult decât un poem dramatic, e un gest. Un creştin, scriitorul Calistrat Costin (director al Teatrului din Bacău) şi un evreu, Alex. L. Iosif, şi-au unit condeiele pentru a scrie un text dramatic închinat Holocaustului.

Originalitatea lucrării constă în aceea că pe scenă apar personaje de ieri şi de azi, cu identitate sau numai simboluri, precum: Hana (mama Macabeilor), Israel (rătăcitorul), I. Korczak (profesorul), Anna Frank, Hana Szenes (poeta), Raoul Wallenberg (diplomatul), Mordehai Anilevici (conducătorul răscoalei din Varşovia), Simone Weil, Simon Wiesenthal (vânătorul de nazişti), Elie Wiesel, Pionierul (ziditorul şi apărătorul anonim al Ţării Sfinte). Plus, să nu uităm: Acuzatul, pe care autorii îl definesc drept “partea întunecată, de tristă memorie, a lumii noastre”.

A avut loc, de curând, requiemul lui Hamar Doron (24) din moşavul Ora, de lângă Ierusalim, împuşcat de arabi din Hamas.

Moşavnicii sunt trişti dar îşi exprimă încrederea că va sosi şi Ora răzbunării.

Menit a fi însoţit de melodii, poemul dramatic sună ca un Kadish viu şi polemic. Nouă ne-a plăcut. Celor de la “Atac la persoană” (şi alte foi asemenea) - mai puţin.

GH. KOVACS - EICHNER
UN DIALOG CU LUMEA
Eseuri şi articole
Bucureşti, 1998

Născut la Oradea în 1928, autorul a traversat, aşa cum au făcut-o mulţi dintre colegii săi de generaţie, istoria (şi ce istorie!), iar acum, la 70 de ani, încearcă aici, în Israel, să tragă concluziile experienţei sale de viaţă.

Atât eseurile cât şi articolele (acestea din urmă apărute la rubrica de scrisori a ziarului “Ultima Oră” şi în alte publicaţii) vorbesc despre un om ostil extremismelor de orice fel, însetat să găsească linia de mijloc, şi fericit - când a găsit-o - să o urmeze cu stricteţe.

SIMELE SCHNEIDER
LA SFÂRŞIT DE DRUM
Versuri
Ediţie bilingvă idiş şi ebraică
Traducerea în ebraică:
Manfred Winkler
Prefaţa: Arie Leibisch-Laiş
Ed. Eked, Tel Aviv, 1998

Simele Schneider (1923-1996) face parte din speţa scriitorilor de limbă idiş de la acest sfârşit de veac şi de mileniu. O speţă ce numără din ce în ce mai puţini reprezentanţi.

Descoperită la Cernăuţi, în 1940, unde era elevă de liceu, de poetul sovietic Itzik Feler, care-i citise entuziasmat versurile la gazeta de perete a şcolii (şi care, în plus, i-a dat pseudonimul Simele), poeta va lucra după război la Bucureşti, în redacţia revistei în idiş “Ikuf Bleter”, şi la Iaşi, ca regizoare şi traducătoare la Teatrul Evreiesc din capitala Moldovei.

Poeţii de limbă idiş aveau un mare dezavantaj: cărţile lor apăreau în 500 de exemplare, nu-i citea mai nimenea. În schimb, aveau şi un avantaj: idişul, fiind (încă) o limbă vorbită pe diverse meleaguri, versurile tipărite la Bucureşti erau citite la Varşovia, la Paris şi la New York, în Brooklyn, la doi paşi de casa lui Bashevis-Singer. Aceasta a făcut ca Simele Schneider să devină un nume cunoscut şi preţuit. Iar uneori, comentat viu şi cu subînţelesuri, ca atunci când - aşteptând ca atâţia alţii paşaportul pentru Israel - autoarea introdusese în volumul ei de început (Espla, Bucureşti, 1957) un poem intitulat “Dincolo de gard”. Aici Simele Schneider mărturiseşte că este atrasă magic de-o ţară din depărtări “la care nu pot ajunge nici cu privirea” şi se întreabă, sau mai bine zis, întreabă: “Cu ce drept îmi zăvorâţi voi poarta?” Dacă versurile ar fi fost scrise în româneşte, ele nu s-ar fi putut “strecura” în volum. Dar aşa, cine să-şi facă probleme la cenzură cu nişte strofe în idiş?

Acestea fiind spuse, cartea de faţă, editată prin grija lui Arie Leibisch-Laiş, soţul autoarei, ne pune în contact cu o poetă a generaţiei Războiului şi Holocaustului, capabilă să înregistreze cu fineţe stările de spirit ale supravieţuitorilor. Şi cu deosebire, facultatea asta a noastră de a trăi deopotrivă sub semnul tristeţii şi sub acela al bucuriei: *“Desculţă, hoinăresc pe ţărm/ Pe ţărmul bucuriei dar şi tristeţea mi-e dragă,/ Încât nici nu ştiu pe care parte a ţărmului/ Să-mi clădesc casa”.*

(M. Rafael)

În numărul viitor: Radu Ioanid, Elias Zilberstein, R. Palade etc. etc.

ELENA-ESTHER TACCIU

HOROSCOP PERSONAL - 1998

ZODIA SĂGETĂTORULUI PENTRU TOŢI (21.11 – 2.12): Planeta călăuzitoare a acestei constelaţii, Jupiter, a intrat în mers direct după câteva luni de retrogradare. Reapare deci voinţa, decizia, simţul echităţii şi mijloacele de a le realiza. Din 13.11, data acestei schimbări, lungile amânări de care s-au plâns şi Săgetătorul, şi Peştii, semnele jupiteriene, sunt dintr-o dată recompensate. Se capătă posturi, recompense, înaintări, locuinţe mai bune. Şi mai cu seamă, din 22.11, activitatea socială intensă şi realizările din ultimii doi ani se impun definitiv. Banii însă mai sunt instabili. Progresul lui Jupiter stimulează succesele Zodiilor de aer şi de foc, pe care le-am enumerat în permanenţă. În pofida configuraţiei mai bune, recomandăm totuşi acţiuni lente, îndelungat "dumicate", şi nu inspiraţiile fulgerătoare. Verbul "a cumpăni" se conjugă bine cu Jupiter. Abia după 11.12 Mercur, care a fost şi el dat înapoi, va aduce câştiguri neprevăzute aceloraşi semne de aer şi de foc. Câteva exemple în cele ce urmează. **Leul** poate încheia contracte bune după 11.12. **Peştii** pot avea venituri suplimentare după 22.11. **Balanţa** are în 10.12 noroc în afaceri. Tot la ea, o înţelegere inspirată vine după 12.12. **Berbecul** poate avea slăbiciuni din cauza pierderilor de calciu. Bine aspectate la toată lumea, studiile, examenele, concursurile, lucrările de creaţie, recompensele, avansările, în special la Săgetător şi Peşti.

POŞTA NOASTRĂ: *Doritorii Horoscopului sunt rugaţi să ne trimită din timp datele lor: ziua, luna, ora şi anul naşterii, o fotografie nu mai veche de doi ani (dar nu le putem returna). Dacă e cazul, două întrebări speciale. Precizaţi-vă telefonul. Adresaţi-vă la POB 2104. tel. 03-5590829, Holon. La aceeaşi adresă puteţi procura volumul "STELE REGALE" (Portrete astrologice ale celebrităţilor, 1997).*

RĂSPUNSURI PENTRU CITITORI

ANONIMUL din Rehovot care trimite cinci rânduri, cu maximă economie de hârtie şi de cuvinte, e bine să ştie că nu trimitem Horoscopul acasă. E destul că oferim gratuitate totală în pagina noastră din *Minimum*. Deci, acel anonim cu semnătura indescifrabilă este Rac sub Rac, ceea ce nu-i face viaţa uşoară. Zodia vulnerabilă de apă şi de Lună are însă la el compensaţia unor semne puternice, "Fiare mari", cum numeşte astrologia Leul şi Taurul. E posibil ca această sinteză să fi dat în '98, an cu Marte buclucaş, conflicte profesionale şi de familie, mai cu seamă până în august. Participări la activităţi colective de orice natură s-au putut lăsa cu urmări neplăcute. Agresivitatea sporită a putut domina şi viaţa sentimentală. Conflictele au putut fi declanşate de orgoliul întâietăţii, de rivalităţi, de spiritul critic veninos, de manipulările executate fără spirit de prevedere. Sfârşitul anului '98 poate da scăderi de energie, dar (în bine) excesul de iniţiative potoleşte exploziile de la lucru. Insatisfacţiile de sine, pesimismul, pot în schimb da perspective negre. Importantă asocierea cu un Scorpion, cifra 4, argintul, ziua de luni. Puncte sensibile, pieptul, inima, plămânii.

Relu C. – Rishon Lezion pune zeci de întrebări, cerând tot "acasă" rezultatul astrologic. Şi lui îi recomandăm începutul răspunsului anterior, ca şi rândurile ce urmează, în pagina noastră. Spicuim din întrebări, dând câteva sugestii acestui Geamăn agitat sub un Vărsător veşnic asaltat de problemele omenirii, ca şi de drame de carieră. Sub Marte, cum am scris mai sus, ai putut avea un an dominat de obsesii profesionale vechi. Se pare că s–a realizat între timp şi călătoria dorită. Ai putut colabora cu Săgetători, Peşti şi Gemeni. Luna disputelor a fost în august. Abia în ianuarie '99 vei realiza câteva deziderate de promovare ca Vărsător, care-şi schimbă cu mult curaj domeniile de activitate. Cum deseori libertatea devine un scop în sine, cucerirea ei poate duce, şi se pare nu o dată, la pierderi de situaţii profesionale şi de relaţii umane. Dar reînceperea şi curajul motivează noile cicluri de succes. Norocul Gemenilor e stimulat de cifra 3, argint, ziua de miercuri, piatra agată, culoarea galbenă. Căzăturile, gleznele fragile vor continua şi în anul '99, din cauza lui Marte, imprudent şi violent. Picioarele sensibile cu nevralgii vin însă şi de la Vărsător. Remediul, multe săruri minerale, căci ambele tale Zodii le pierd din cauza agitaţiei nervoase continui. Protectorii pentru Vărsătorul din tine sunt cifrele 2, 11, bleu şi violet, şi piatra ametist. Tot ce e metal alb, ziua de sâmbătă, gravuri şi desene cu păsări în casă menesc a bine.

Invităm cititorii numărului următor să citească prognoza generală pe 1999 din pagina noastră.

ALEXANDRU SEVER

Din inventarul obsesiilor circulare

❖ Ia seama la zâzania ce roade pe dedesubt încrederea.

❖ **Cuvinte flendurite,** rupte de la gura tuturor neisprăviţilor.

❖ Talentul, numai el singur, n–a cucerit niciodată o femeie.

❖ Marile ţeluri cer abnegaţii totale, un soi de ascetism spiritual, fără fisuri şi fără vacanţe, care nu lasă preocupărilor laterale decât exact atâta spaţiu cât nu li-l poate refuza însăşi condiţia fundamental-umană care, înainte “de a face”, implică obligaţia “de a trăi”.

❖ N-am auzit de fantome colorate. Culoarea tradiţională a fantomei e fie albul pe fondul nopţii, fie negrul pe fondul zilei. S-ar zice că fantomaticul nu se poate întemeia decât pe culoarea de contrast de la graniţa dintre zi şi noapte.

❖ Sedentarismul cultivat - înrădăcinarea - ca forma de seriozitate.

❖ Cu o Margareta melodramatică şi cu un Faust absolvit de pedeapsă, nu putea fi loc pentru nici o tragedie. Numai compasiunea şi bunăvoinţa nu ajung să facă un poet tragic nici chiar atunci când are geniul lui Goethe. Surâsul în tragedie e tolerat şi productiv numai câtă vreme îl asistă Groaza şi Mila.

❖ Unii au nevoie de lumină ca să vadă mai bine, alţii ca să se facă mai bine văzuţi.

❖ Cu un gust foarte special al igienei, după ce citea ziarele şi asculta spovedaniile, se grăbea să-şi facă o baie.

❖ Nici vorbă, nu merită să cauţi un Dumnezeu care poate fi găsit; dacă totuşi îl caut nu e pentru că aş crede că-l pot afla, ci pentru a mă cheltui în spirit şi a mă odihni în căutare.

❖ Sunt femei care se tem să pară mai inteligente decât bărbaţii pe care îi iubesc, şi care - când sunt realmente inteligente - preferă să-şi trateze inteligenţa ca pe o armă secretă, cu atât mai eficace cu cât o folosesc mai discret.

❖ Cred că nu există individ oricât de inteligent şi de cultivat, nici filosof oricât de profund, nici măcar om de stat cu oricâtă experienţă politică şi oricât de bine informat, care să ştie în fiecare clipă care este, în fluxul istoriei, sensul real al evenimentelor şi în ce chip trebuie să le facă faţă; de unde şi sentimentul de derută, unanim dezolant, că mai degrabă suntem robii istoriei decât stăpânii ei. Şi totuşi, uneori, foarte rar, se întâmplă, socot, ca în desfăşurarea istoriei, înseşi evenimentele să fasoneze, să pregătească şi să scoată la iveală omul în stare să le descifreze sensul şi să le orienteze mersul. Un asemenea om nu e, bineînţeles, un oareşcare ghicitor; raţiunile şi perspicacitatea lui se întemeiază, aş zice, pe o intuiţie fundamentală care implică o cunoaştere superioară, de mai sus şi mai deplină, cunoaştere în stare să activeze un vast câmp de energii spirituale şi să inspire decizii istoriceşte necesare.

❖ Nu sunt deloc sigur că o soartă blândă poate să facă tăria unui om mai bine decât o face o nenorocire înfruntată şi o durere învinsă.

❖ Când cei sătui binecuvântează Statul care îi tot îndestulează, nu se poate să nu te gândeşti şi cât de patriotic le este stomacul.

❖ Spune-mi ce legi ai prefera să legiferezi, sau măcar ce legi eşti dispus să respecţi, şi am să-ţi spun ce fel de om eşti.

❖ Să faci un gentleman dintr-un nărod? Învaţă mai întâi să dezveţi o maimuţă să se strâmbe!

❖ Era în aşa măsură convins că e beneficiarul unui destin potrivnic, încât nu se îndoia că toate eşecurile îi sunt date numai pentru a-i asigura o reuşită finală.

❖ Cât de cu totul alta pare aceeaşi femeie, dezbrăcată şi îmbrăcată... O rochie cât de oarecare, un simplu combinezon - e destul să-i înapoieze tot misterul pe care o aprigă şi totală posesiune păruse să i-l confişte pe de-an-tregul şi să i-l refuze.

❖ Când oglinda te arată mai bătrân decă te simţi, încă nu e sigur că te minte... Am fost foarte surprins în ziua când, fotografiindu-mă, am descoperit că, în pofida faptului că mă simţeam sănătos, arătam foarte bolnav. Un examen ulterior mi-a confirmat că eram, realmente, mai bolnav decât mă credeam.

Stomatologul Haim Canol (49) din Rishon Le Zion a fost arestat pe motiv că ar fi escrocat cu sute de mii de dolari câţiva bolnavi de rinichi cărora le făgăduise că va obţine de la Praga rinichi pentru transplant. Anchetat de poliţie, pârâtul Canol stă cu gura încleştată la interogatorii, refuzând să răspundă când e întrebat.

Domnu‘ doctor, lasă-te de mansele astea, dă-te pe brazdă şi fă ca la dentist: deschide gura!

Casa de bătrâni

MANGONI

NAHARIA
Str. HAMAAPILIM nr. 14
Tel. 04/992-0059

★

Camere cu balcoane.
Serviciu devotat,
ireproşabil.
Anturaj
deosebit de plăcut.
Supraveghere
medicală permanentă.

ARMINIUS CASSVAN
New York

Cavalerul Sergiu Comissiona

Deunăzi, am primit printr-o depeşă de la agenţia “Hemsing Associates” din 154, Rue de Vaugirard, Paris, vestea că Sergiu Comissiona a devenit “Cavaler al Ordinului Artelor şi Literelor” al Republicii Franceze.

Tânărul violonist, mai curând mediocru, făcea parte dintr-o familie muzicală cu o mamă şi o soră “vocaliste”, Milly Barbălat făcând mulţi ani parte din corul Filarmonicii bucureştene. Văzând cum dirija iniţial după discuri, dirijorul Eduard Lindenberg şi compozitorul Alfred Mendelsohn s-au entuziasmat. Eu l-am văzut dirijând pentru prima dată cu ocazia premierei baletului maestrului Mihail Jora intitulat: “Când strugurii se coc”. A fost propulsat în primele rânduri de către Edgar Cosma şi orchestra Cinematografiei şi - îmi amintesc - dedicându-i eu însumi câteva cronici muzicale între 1956 şi 1958, în diferite publicaţii. În octombrie 1958 am depus actele împreună cu Sergiu şi Robina Comissiona. Ei au ajuns în Israel în acelaşi an, eu după şapte ani, printr-un concurs de împrejurări, la New York. Fiind în Roma, în aşteptarea vizei americane, Sergiu, căruia i-am scris, m-a recomandat văduvei compozitorului Alfredo Casella, în casa căruia mi s–a permis să folosesc superbul pian de câte ori aveam nevoie, m-a recomandat Radiodifuziunii Italiene unde s-a prezentat un material de-al meu despre muzica românească şi m-a introdus la “Enciclopedia Italiană”, unde iarăşi am publicat câteva articole despre muzicieni români.

Sergiu şi-a continuat traiectoria internaţională de-a dreptul ameţitoare. În 1988-1989 el deţine următoarele importante poziţii muzicale: a opta stagiune ca director muzical al Orchestrei Simfonice din Vancouver, conducător laureat al lui Baltimore Symphony (unde a fost director muzical pentru 17 stagiuni), principal *guest conductor* al Filarmonicii bucureştene “George Enescu”, director muzical al lui "Asian Youth Orchestra" (AYO), şi drumul său a fost mereu ascendent. În acest sezon, în afară de obligaţiile din Vancouver, Ierusalim şi Baltimore, maestrul Comissiona va conduce “The Asian Youth Orchestra” într-un tur al Europei, concertând la Amsterdam, Berlin, Dresda şi Bruxelles. Va mai dirija orchestre din România, Spania, Norvegia, Germania şi Israel. Apariţiile în SUA includ angajamente cu Boston Symphony la Tanglewood, cu New World Symphony în Miami şi cu Simfonia Universităţii din sudul Californiei la Los Angeles unde este *principal guest conductor.*

Cum este prietenul meu Sergiu, cel a cărui ascensiune nu i-a schimbat câtuşi de puţin firea caldă, impregnată de un puternic simţ al humorului? Aşa cum reiese din gluma lui inimitabilă: doi bătrâni stau la taifas. La un moment dat, unul din ei începe să se mişte cu foarte mare greutate, încet de tot, văicărindu-se de zor. La care celălalt îl întreabă: “Unde te grăbeşti?”

În labirintul memoriei mele locuieşte un Sergiu Comissiona mimând (jocul la modă pe vremea aceea) un Toulouse-Lautrec întruchipat de Jose Ferrer în neuitatul film “Moulin Rouge”. O văd şi astăzi pe răposata mea mamă, mirată să vadă un domn cu joben urmărind-o din spate şi mergând pe genunchi...

S. O. S.

Domnule Director,

Mă adresez Dvs., în acest an, cel mai greu din viaţa mea.

Regimul de super-austeritate din ţară are ca urmare o deteriorare cumplită a vieţii mele de familie.

Sunt asistentă medicală. Am patru copii, soţul meu este bolnav, operat la coloana vertebrală şi pensionat din această cauză, cu o pensie de mizerie.

De multe zile copiii mănâncă doar ceai cu pâine la micul dejun, iar serile când se culcă fără a mânca ceva, sunt numeroase şi ele. Nu au cu ce se încălţa sau îmbrăca, rechizitele şcolare sunt foarte scumpe şi nu le pot achiziţiona, ceea ce va face ca, în curând, să nu mai meargă la şcoală.

Cheltuielie de întreţinere la bloc au depăşit 1.300.000 de lei. Am fost ameninţaţi cu darea în judecată de către asociaţia de locatari pentru restanţele la plata întreţinerii: la 6 persoane, pentru un apartament de 2 camere, întreţinerea lunară este de 350.000-400.000 de lei.

În casă, igrasia se întinde şi pereţii sunt crăpaţi. Paturile au arcurile rupte şi coloana vertebrală a copiilor mei a început să se deformeze din cauza dormitului pe astfel de paturi.

Nu vreau să-mi sacrific copiii, buni, talentaţi şi inteligenţi, de aceea vă cer sprijinul. Băiatul cel mare este student în anul II la ASE - fără frecvenţă, şi la Politehnică în anul I, la Inginerie. Fata cea mare are 16 ani, este elevă la un liceu teoretic, secţia matematică-fizică. Următorul, de 10 ani, a urmat cursurile unui liceu de înot, dar a trebuit să-l retrag după al doilea an deoarece toate cheltuielile legate de deplasările pentru concursuri trebuiau suportate de părinţi.

Mezina (2 ani) este frumoasă, blândă, prietenoasă, dar din cauza lipsurilor trupuşorul ei e firav, slab, anemic.

Nu am pe nimeni să mă ajute. Este jenant şi degradant să ceri, dar ca mamă nu pot asista cu nepăsare la schimbarea destinului celor pe care i–am adus pe lume, din cauza lipsurilor. De aceea, aştept sprijinul cititorilor Dvs., oameni de suflet şi conştiinţă, aşa cum un condamnat la moarte aşteaptă iertarea pedepsei.

ONISEI NECULINA
Str. Ion Ţuculescu 42A
Bl.PM 40, scara C, ap. 147, et. 10
Bucureşti, sector 3 Tel.: 647.28.12

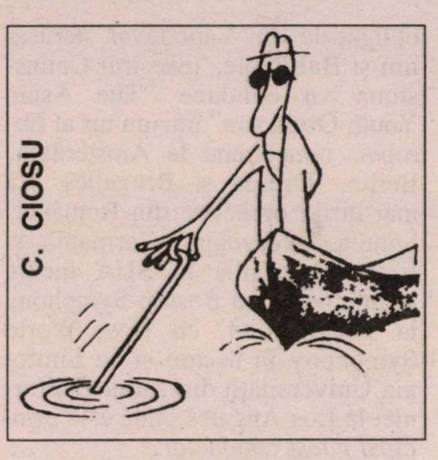

Pescuitorul de perle

Contra!

«Organizaţia Pentru Cancer» a primit un certificat de apreciere din partea primăriei oraşului Cfar Saba”.

(Din publicaţia săptămânală în ebraică “Cfar Saba” nr 48/1998; comunicată de David Şmilovici, Rh. Bar Ilan 15/2, Cfar Saba, - care consideră că organizaţia sus-amintită nu luptă în favoarea cancerului, ci împotriva acestuia.)

La vot, lumea era împărţită

“Proiectul de fuziune a întrunit nouă voturi contra şi trei voturi contra”.

(“Le Républicain”, Paris, nr. 28/1998; comunicată de Laurence Schwartz, Paris V, BP 38518.)

Nota zero in catalog

Pe coperta catalogului filatelic “Yvert et Tellier”, vol. II, 1998, partea a II-a, citim următoarele: “Ţările independente africane - Cambodgia, Laos, Vanuatu, Vietnam”.

(Cele de mai sus ne-au fost comunicate de Victor Franc, POB 9805, Haifa 31097, care este de părere că oricâte secesiuni, războaie şi schimbări de graniţe ar fi provocat “Noua ordine mondială”, ţările susmenţionate au rămas, totuşi, la locul lor obişnuit, în Asia.)

Unde-a dispărut Livnat?

Mazal Tov!
Bar –Mitzva
lui Seghev Vardi,
cu părinţii
Rutty – Benny,
surorile
Livnat (9 ani),
Şir (3 ani), şi fratele
Lyad (1 an)
Felicitări bunicilor
Sidona şi Dody
Solomon
din Aşkelon.

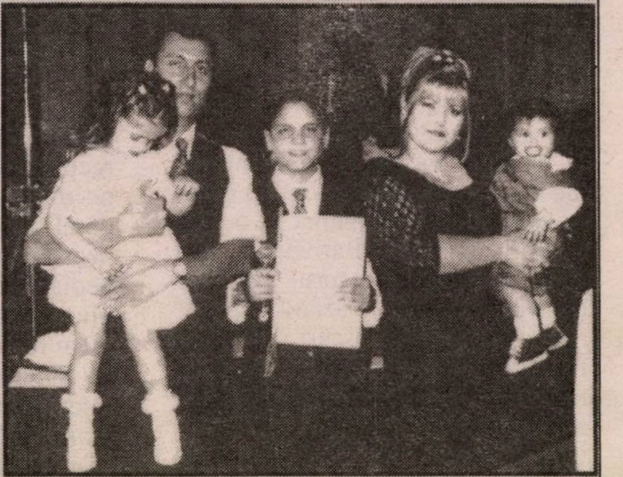

(“Orient Expres” 185/1998; comunicată de Regina Spiegler, Rh. Meklenburg 8/15, Ashdod 77336 - care se întreabă plină de îngrijorare, privind fotografia, unde a dispărut fetiţa cea mare, Livnat, în vârstă de 9 ani.)

Atentatul care l-a tentat pe "istoric"

«Istoricul bucureştean Ştefan Iliescu susţine că “prima încercare (de atentat la viaţa lui Gheorghiu Dej), a fost în aşa-zisul "accident de avion" pe aeroportul din Moscova. Avionul care aducea o delegaţie românească condusă de Dej a aterizat forţat "voit bruscat" pe pista laterală a aerodromului iar scaunul pe care stătea Grigore Preoteasa a fost proiectat cu pasager cu tot şi izbit puternic de peretele avionului. Preoteasa a murit pe loc.

Adevărul - susţine Ştefan Iliescu - este că scaunului cu pricina, singurul de altfel, i s-au scos şuruburile înainte de plecarea la Bucureşti deoarece pe el şedea de obicei Dej. Dar, lângă fereastră a schimbat locul cu Preoteasa care şi-a pierdut viaţa deoarece şuruburile de susţinere ale acestui fotoliu fuseseră mai înainte deşurubate de un agent moscovit la Bucureşti...»

(“Ultima Oră”, 20.9.98; comunicată de Ricu Goldman din Haifa, POB 1874, care consideră - şi cu drept cuvânt - că acest “istoric” bucureştean bate câmpii; Gheorghiu-Dej n-a schimbat în nici un fel locul în avion cu Grigore Preoteasa, din simplul motiv că el nu se urcase în avion; conducătorul PCR urma, într-adevăr, să conducă delegaţia ce pleca la Moscova dar, invocând o boală diplomatică, şi-a schimbat în ultima zi hotărârea, rămânând la Bucureşti. Ceea ce, aşa cum se ştie prea bine, a provocat nenumărate comentarii (orale) la vremea respectivă, şi scrise în cărţile de memorialistică apărute după 1989.)

POŞTA

Lică Landskron, Raanana (observaţie justă; sub titlul “50 de intelectuali francezi etc.” ce-şi exprimaseră solidaritatea cu Clinton, erau trecuţi oameni ca William Styron, Robert Altman (SUA), Desmond Tutu (Africa de Sud), Günther Grass (Germania) şi alţii care numai francezi nu sunt); **Marta Lazoc,** Acco; **Viviane Schechter,** Bat-Yam; **ing. Dudu Cosmescu,** Tel Aviv; **prof. Dorothea Lengyel,** Bruxelles; **ing. George Hassan,** Kiriat Yam (observaţii bune dar nu perle); **Dr. Lora Aberfeld,** Amsterdam, Olanda; **Tudor Benea,** Ashdod (nu).

I. L. CARAGIALE

Reportaj

Ce face un gazetar de pe-aicea sau chiar de la case mai mari new-yorkeze ori pariziene dacă trebuie să predea urgent un material şi nu are ce să scrie?

Cum se descurcă?

Păi, să vă spunem noi cum se descurcă: aşa cum se descurca reporterul Caracudi, angajat cu leafă la ziarul lui I. L. Caragiale.

Revolta naţională apărea sub direcţia mea acu vreo cinsprezece ani, pe vremea cabinetului Brătianu. Era o gazetă eminamente combativă, făcând crâncenă opoziţie.

Tăria noastră nu stetea atât în articole de fond sau în polemice, cât în informaţiuni de senzaţie ţesute cu observaţiuni veninoase. Turbasem şi pe public, şi pe politicieni, şi mai ales pe confraţi, cu descoperirile celor mai intime secrete ale culiselor politice, sociale şi chiar familiale. Poliţia înnebunea căutând în zadar să afle izvorul ştirilor *Revoltei*.

Şi ce simplu lucru! Toate le aflam de la o damă din societate, care le lua într-adins pentru noi de la un stâlp al puterii, un om foarte de sus. Câtetrele părţile erau interesate să lucreze cu cea mai perfectă discreţiune: bărbatul de stat îşi exercita prin canalul nostru micile răutăţi şi marile intenţiuni, dama câştiga frumos de la noi, iar noi ţineam recordul gazetelor bine informate. Oricine ar fi citit însă cu destulă luare-aminte foaia noastră ar fi trebuit măcar să bănuiască: pe câtă vreme pe toţi oamenii de la putere îi tratam cu ou şi cu oţet, pe bărbatul nostru de stat îl maltratam cu zahăr şi cu apă de trandafir.

Dar, din nenorocire, izvorul informaţiilor a trebuit să ne sece odată. Bărbatul de stat a căpătat misiunea pe care o vâna de mult şi a părăsit Capitala; astfel, am rămas – dama, dezolată fără bunul ei amic, iar noi, şi mai dezolaţi, fără informaţii. A voit dama să ne servească cu ştiri din alte izvoare; dar au început să plouă dezminţirile, şi confraţii s-au pornit să-şi verse focul asupra *Revoltei,* care, "fără nici un scrupul"... "mincinoşi!... infami!... caraghioşi!..." în fine toate graţiozităţile de cari sunt capabili nişte confraţi geloşi de un îndelungat succes.

Atunci, am luat un reporter special.

Câteva zile am scăpat de dezminţiri şi de invectivele confraţilor... Da! dar ce informaţii, Dumnezeule! Judecaţi singuri:

"Azi s-a ţinut un consiliu de miniştri, la Ministerul de Interne."

"Primul-ministru va pleca mâine sâmbătă la Florica. Probabil că se va întoarce luni sau marţi, dacă nu se va hotărî să rămână acolo mai multe zile."

"D. ministru al Cultelor a lucrat ieri, miercuri, cu M. Sa Regele."

"Aflăm cu plăcere logodna d-lui Alexandru Popescu, vechi funcţionar, cu doamna Alexandrina Ionescu, mama tânărului poet Horaţiu Ionescu, impiegat la biuroul de servitori de pe lângă Prefectura poliţiei Capitalei. Toate urările noastre de fericire junei perechi."

Nea' Iancu văzut de I. Iser

"După cererea doamnelor Tudoriţa Ştefănescu şi Fani Teodorescu, s-au permutat, întâia în postul de moaşe la plasa Z... în locul celei de-a doua, iar cea de-a doua în aceeaşi calitate în plasa X... în locul celei d-întâia."

Când a intrat reporterul meu de dimineaţă, l-am întâmpinat spunând:

– Domnule Caracudi, nu merge aşa! Cu informaţiuni ca ale dumitale, dăm de mal gazeta. Informaţii sunt astea? Fireşte că s-a ţinut azi un consiliu de miniştri, fiindcă acolo în fiecare joi se ţine câte unul!... Fireşte că primul-ministru va pleca sâmbătă, după regulă, la Florica, ca în toate sâmbetele, şi se va întoarce, iar după regulă, ori luni, ori marţi, ori miercuri, ori în altă zi!... Fireşte că ministrul Cultelor a lucrat ieri la palat, fiindcă miercurea este ziua fixă de lucru a acestui secretar de stat cu regele!... Şi pe urmă... Ce-mi pasă mie de logodna junei Alexandrina!... ce interes poate avea pentru cititorii noştri permutarea moaşelor dumitale!... Ce? vrei să omori *Revolta,* nene?... spune!

– Ba nu!

– Atunci!... Mie îmi trebuiesc, domnule, informaţiuni politice de senzaţie.

– Dacă nu sunt, domnule director...

– Trebuie să fie!... Altfel, cu regret, amice, nu eşti bun de noi!

– Am înţeles, domnule director.

– Pleacă, aleargă! Vâră-te peste tot, în lume, în localuri publice şi oficiale, în cercuri politice; scotoceşte, miroase, află, află, află!

D. Caracudi a plecat foarte hotărât. Peste câteva ceasuri, pe seară, se întorcea mândru. Avea de ce. Aflase lucruri cu deosebire interesante de la un personaj politic al cărui nume nu vrea să-l spună. Între altele, iată:

1. O mare neînţelegere în sânul Consiliului de Miniştri;

2. O criză ministerială iminentă;

3. Intenţia guvernului de a spori efectivul armatei şi anii de serviciu;

4. Zgomote despre un grav incident diplomatic;
5. Un divorţ scandalos în lumea mare.

– Ei, ai văzut…? zic. Cine e amicul care ţi-a comunicat toate astea?

– Asta nu se poate, răspunse Caracudi; am dat parola de onoare să nu-i spun numele. De aminteri, dacă ar afla că l-am trădat, nu mi-ar mai spune nimic aldată.

– Bravo, domnule Caracudi! frumoasă recoltă. Aşa da! dă-i înainte! d-ta ai apucături americane; vei avea un frumos viitor ca ziarist român.

Şi în adevăr, pe fiece zi reporterul a mers progresând, aşa încât, în scurt timp, *Revolta,* compromisă oarecum în ultimele două săptămâni, se ridică la vechiul ei nivel de popularitate, ba chiar mai sus. Niciodată atâta succes… Bravul meu Caracudi! De exemplu:

"Putem spune, din sorginte autorizată, că ieri s-a petrecut la palat o scenă, care caracterizează situaţiunea întreagă ca imposibilă de susţinut. Guvernul e pe ducă. La ediţia de seară amănunte."

Apoi, la ediţia de seară:

"Se ştie că regele de mult îşi dă seama de starea nenorocită în care a ajuns ţara, şi nu pierde nici o ocazie pentru a-şi manifesta nemulţumirea faţă cu guvernul vizirului. Regele pândea de mult momentul când să spună şefului colectivităţii ** ce crede despre această politică descreierată. Astfel, ieri, când vizirul a mers la obicinuita audienţă, regele s-a închis cu dânsul în cabinetul de lucru, luând cele mai stricte precauţiuni a nu fi auzit de nimeni, şi i-a tras vizirului o săpuneală numărul unu, făcând critica amănunţită şi foarte aspră a acestei politice, care consistă în a tolera «jafuri, asasinate şi procese scandaloase», după propria expresie a vizirului.*

Tot timpul, vizirul a tăcut cu ochii în pământ, galben la faţă ca un cadavru.

La sfârşit, regele, arătând că situaţia a devenit intolerabilă pentru ţară şi pentru coroană, a spus răspicat:

Nu mai merge, domnilor, nu mai merge!

S-a observat chiar de către servitori aerul plouat al vizirului la ieşirea din palat."

De prisos a mai spune ce succes a avut gazeta noastră seara. Ediţia noastră pentru Capitală s-a *epuizat* în câteva momente, aşa că am fost siliţi să tragem încă o mie de exemplare (încă trei, am spus noi a doua zi).

"Al dracului Caracudi! gândeam eu. De unde le află? Trebuie numaidecât să ştiu de unde le află."

Toate stăruinţele mele pe lângă el au rămas infructuoase; peste putinţă să aflu sorgintea de unde căpăta atâtea ştiri. Încăpăţânarea lui m-a scos din răbdări. M–am hotărât să-i dejoc rezistenţa, smulgându-i secretul într-un mod fie chiar nedemn.

A doua zi, o zi încântătoare de toamnă, reporterul mi-a spus de dimineaţă:

– Mi se pare că pentru ediţia de seară o să am o informaţie în legătură cu cea de ieri, cu scena dintre rege şi vizir. Adineaori când veneam încoace, am văzut pe vizirul intrând iar la palat… Să vedem… Mă duc… Mântorc într-un ceas cu informaţia…

"De astă dată trebuie să te prinz!" am zis în gândul meu, şi imediat mă luai pe urmele lui mai discret decât un bătrân detectiv.

Caracudi, fără a bănui câtuşi de puţin, ieşi pe bulevard în Calea Victoriei. Un moment, se opri la vitrina unei prăvălii de galanterie; apoi, urmă înainte cu pas potolit. Ajungând în colţul stradei Nouă, se opri la Capşa, aşezându-se afară la o mesuţă. Eu stam în colţul otelului de Boulevard. Vreo douăzeci de minute m-a ţinut aşa, el pe scaun şi eu în picioare… S-a sculat şi a apucat spre palat. După el… Dar, din nenorocire… în dreptul lui Oteteleşeanu, la deschizătura largă a Pieţei Teatrului, l-am pierdut din ochi în mulţime… Caut în sus, caut în jos: nicăieri… S-a suit desigur în vreun otel, unde are întâlnire cu omul lui – vreun deputat, senator… ori ştiu eu? Când mă desperasem şi porneam să mă-ntorc la redacţie, cu gândul de a reîncepe jocul la prima ocazie, iată-l pe omul meu că iese din păvălia de specialitate a Regiei cu un pacheţel în mână… Şi-a luat tutun!… Apucă tot în sus spre palat… După el… Dar, trecând pe dinaintea tutungeriei, mi-arunc ochii să văd dacă nu e cineva acolo cu care să fi comunicat… În prăvălie, nimeni, afară de vânzătoarea şi impiegatul. Trecând pe la palat, Caracudi taie drumul, salută pe cineva de la fereastră şi urmează domol înainte. Ajungând şi eu în faţa palatului, trag cu ochiul şi văd la geam un tânăr ofiţer de roşiori… Caracudi îşi ia seama mai încoa de Episcopie; se întoarce în loc şi porneşte înapoi… Mă ascunz repede într-un gang. Trece la vale… Ies după el la potrivită distanţă, ţiind ochii la pălăria lui cenuşie ca argintul. În dreptul palatului pălăria cenuşie salută iar… Iar ofiţeraşul…

"Nu cumva?…" gândesc eu.

Reporterul apucă la dreapta pe lângă grădiniţa palatului… în strada Sf. Ionică… După el… În intrarea Rosetti… În Cişmigiu… Trece puntea… Merge drept la bufet… Eu stau ascuns lângă movilă şi nu-l iert din ochi… Bea cafea şi fumează din tutunul cel proaspăt. Desigur aci are întâlnire cu omul de la care ia informaţiile… Îl aşteaptă… Îl aştept şi eu… Reporterul scoate blocul din buzunar şi scrie… E o vreme splendidă, şi grădina, sub cerul limpede de toamnă, e mai frumoasă ca totdeauna. În aer linişte; ici şi colo pică încetinel frunze galbene, învârtindu-se-n clipe largi până la pământ în jurul coadelor vestejite, şi de departe s-aude glas de lebădă…

Dar omul meu a isprăvit de scris; plăteşte, se scoală şi apucă spre locul unde mă aflu… Mă dau binişor pe după movilă. Porneşte spre intrarea Rosetti înapoi... După el... Iese prin strada Brezoianu... Suie bulevardul... Acum grăbeşte pasul... şi eu pe al meu... Unde mă duce?… Să vedem…

La redacţie… Intră… Dau fuga. Când intru, Caracudi scoate blocul.

– Ei? întreb eu.

– Stai să vezi! răspunde cu un zâmbet triumfător, şi–mi pune îndată sub ochi, cu indicaţia caracterelor "compacte" de întrebuinţat, următoarea informaţie:

"Am dat aseară o informaţiune relativă la scena petrecută la palat între suveran şi vizirul. Astăzi suntem în

poziţiune a da, din acelaşi izvor autorizat, amănunte asupra urmării acelei scene, cari stau în legătură cu zgomotele înregistrate de noi despre o iminentă criză ministerială.

Astăzi, vizirul, cu aerul foarte abătut, a urcat treptele palatului pe la 9 dim. Regele l-a făcut să aştepte mai mult de o jumătate de oră în anticameră. În vremea aceasta, servitorii şi ofiţerii de serviciu au observat că vizirul ofta adânc, gândindu-se la frumoasele zile de la Aranjuez, când tăia şi spânzura, bucurându-se de încrederea fără margini a suveranului, care acuma, domirit – mieux vaut tard que jamais *– îi întoarce spatele ca unui lacheu, de serviciile căruia stăpânul este absolut nemulţumit, şi pe care vrea să-l dea afară, ca pe orice lacheu netrebnic.*

În fine, suveranul, primind pe vizir în cabinetul de lucru, i-a repetat aceleaşi imputări asupra intolerabilei situaţiuni. Vizirul, tremurând şi cu glasul plin de lacrimi, a zis:

– Atunci, sire, nu-mi mai rămâne alta de făcut decât…

– Decât? a întrebat suveranul.

– Decât…

Şi neputând pronunţa cuvintele: «…să-mi dau demisia şi să mă retrag în viaţa privată…», s-a pornit pe plâns, ca o babă bătrână copleşită de parapon.

Precum se vede, zilele politicei de jafuri, asasinate şi procese scandaloase *sunt numărate. Nu mai va fi vorba de astă dată de o remaniere ministerială parţială, de o cârpeală după cunoscuta sistemă vizirială, ci de prăbuşirea completă a şandramalei colectiviste."*

– Bravo, dragă Caracudi! am strigat eu. Eşti mai tare decât puteam să-mi închipuiesc! Tu eşti norocul *Revoltei naţionale!*… Decât… să-mi dai voie să-ţi spun că acuma ştiu…

– Ce?

– Izvorul de unde capeţi informaţiile... Îl cunosc...

– Aş!

– Pe ce te prinzi?

– Pe ce pofteşti.

– Pe un dejun la Iordache… Primeşti?

– Primesc, zise Caracudi, sigur că mă bea.

– Vrei să-ţi spun de unde?

– De unde?

– Vino-ncoace…

Îl trăsei atunci la o parte, în cabinetul meu de director, închizând uşa cu mai multă precauţie ca regele când vrea să vorbească vizirului, şi-i şoptii răspicat, privindu-l diabolic până-n fundul ochilor:

– Din Ciş-me-giu!

Caracudi se făcu mai galben ca vizirul din informaţia lui. Dar… *si augur augurem* – strângându-i mâna cu efuziune, mă grăbii să-i adaog:

– Nu face nimic asta!… Sunt foarte mulţumit de serviciile tale… *Revolta* fără ele n-ar plăti o para chioară, cu toate articolele şi foiletoanele noastre… Hai să dejunăm!

Am dejunat minunat. Caracudi clipea din ochi foarte mulţumit.

– Mă rog ţie – l-am întrebat eu la cafea, după ce-i spusesem itinerariul lui de dimineaţă în toate amănuntele – mă rog ţie, când e vreme bună ca astăzi, înţeleg; dar cum faci când e vreme rea?

– Când e vreme rea?… stau acasă.

– Mai bem o înfundată?… Asta o plătesc eu.

Ştiu c-am râs!… Am plătit, el dejunul şi eu suplimentul, şi ne-am întors foarte veseli la redacţie.

– Trei ceasuri!… Caracudi! strig eu; repede după informaţii! Caută-le cât mai "senzaţionale"!

– La moment! răspunde bravul meu reporter şi pleacă grabnic spre palat.

Eu rămân în odăiţa umbroasă a redacţiei să-mi scriu articolul de fond: *Ce gândeşte suveranul?*… Să vedem, ce poate gândi suveranul?…

Moi pana în călimări şi, picotând cu capul plecat pe masă, mă gândesc… mă gândesc…

Ce vreme splendidă!… Ce frumoasă trebuie să fie grădina acum cătră seară sub cerul limpede de toamnă… ce linişte în aer… Parcă văd cum pică încetinel ici şi colo frunzele galbene, învârtindu-se-n clipe largi până la pământ în jurul coadelor vestejite… şi parcă de departe auz glas de lebădă…

Al dracului Caracudi!

Ia să vedem acum: *ce gândeşte suveranul?*

---

* I. C. Brătianu.

** Liberalilor.

Sfârşitul migrenelor şi al durerilor de spate

datorită unei formule cu substanţe naturale care pătrund prin masaj, 15 şedinţe – succes mondial

CLINICA PENTRU DURERI DE SPATE şi CHIROPRACTICĂ

Specialişti pentru dureri de ceafă, spate, discopatii

- **Tarife speciale pentru cei ce aparţin de Kupat Holim Meuhedet şi Macabi Magen**

Restituiri (Dikla, Clalit şi Phoenix)

- **Secţie specială pentru dureri de genunchi**
- **Medicină alternativă**
- **Shiatzu, reflexologie, acupunctură, etc.**
- **Tratament natural pentru durerile şi bolile urechilor**

CENTRUL MEDICAL HOLON

Hankin 76, între orele 10-12; 16-19

Telefon: 03/505-4594

O povestire de
M. OLIER

În tren

În Israel trenurile nu au unde să alerge ore întregi. Noaptea ele nu merg, nici sâmbăta, aşa că într-o oră-două sau cel mult trei ajungi la destinaţie. Să închegi o discuţie lungă cu cunoştinţe făcute în tren, sau să termini o poveste mai lungă, nu se prea poate.

Doamna Ilana Gaon ştie să folosească însă timpul pe care îl are la dispoziţie. Odată, pe când călătorea spre Naharia, într-una din gări urcă o femeie cam între două vârste, ca şi Ilana, şi se aşeză alături de ea. După un fluierat scurt, vagonul se urni legănat, ieşi din gară şi luă viteză. Peste geam rămaseră în urmă plantaţii de tot felul, şosele, silozuri şi aşezări; din când în când, se vedea marea.

Ilana se adresă vecinei:

- Nu-i aşa că eşti obosită? Sau mi se pare?

- Nu sunt de loc obosită - îi spuse vecina - dar sunt furioasă.

- Aşa! şi de ce?

- Nu te cunosc, doamnă, şi n-ar fi cazul să-ţi spun, dar trebuie să mă destăinuiesc cuiva, că tare sunt înciudată.

- A... te înţeleg, poţi să-mi povesteşti, că doar suntem oameni. Şi dacă nu ne-am cunoscut până azi, uite, avem acum acest prilej.

- Aşa-i, Doamnă, nici nu ştiu cum te cheamă.

- Nu are importanţă, dar... bine, mă cheamă Ilana.

- Uite, vin acum de la fiica mea care locuieşte la Natania.

- Ar trebui să fii bucuroasă, doar ţi-ai văzut fiica, poate şi nepoţii.

- Am şi nepoţi, e-adevărat, sunt încă mici, drăgălaşii de ei. Îi iubesc mult şi nu ei m-au supărat.

- Atunci? - vrea să ştie Ilana care, între timp, şi-a scos din poşetă o oglinjoară şi un pieptene pentru a-şi aranja părul vopsit blond.

- Păi, iată cum stau lucrurile. Fiica şi ginerele meu nu mă respectă ca mamă ce le sunt, mereu am probleme cu ei, sau mai degrabă au ei cu mine. Mă gândesc uneori să nici nu mă mai duc la ei, dar n-am încotro. Sunt văduvă, bărbatul mi-a murit acum trei ani şi dacă aş aştepta să vină ei la mine, pot să aştept mult şi bine; aşa că mă duc eu acolo, barem să-mi văd nepoţeii.

- Şi? - aşteptă Ilana să audă mai departe, în timp ce-şi admira în oglinjoară - cochetă - noul aranjament al părului.

Trenul alerga monoton pe şine, imprimând vagonului sacadele ciclice obişnuite, în timp ce femeia continuă:

- Mă învinovăţesc că le stric copiii, că le aduc mereu bunătăţi, ciocolată şi jucărele; îmi spun că-i alint prea mult şi-i stric. Ce-i aia că–i stric? Doar sunt nepoţii mei şi îi iubesc.

Ilana, pe un ton oarecum sever, o mustră:

- Au puţină dreptate, duduie, nu trebuie dat copiilor tot ce doresc pentru că se nărăvesc şi pretind apoi mereu şi mereu mai mult. Şi asta nu e bine. În toate trebuie să existe o măsură. Dar pentru atâta lucru nu cred că e cazul să iasă cu supărare, - conchise Ilana.

- Da, dar să vezi, mai e şi altceva. Eu telefonez mereu, de trei-patru ori pe săptămână, ca să-i întreb ce se aude pe la ei, ce fac copiii, - iar dânşii... dacă-şi amintesc să mă sune o dată la două-trei săptămâni. Se poate?

-Aşa-i, dar nu-ţi lua la inimă. Ei, se vede treaba că sunt oameni ocupaţi, mai trece-le cu vederea. Dacă le telefonai mai rar, poate ar fi făcut-o ei mai des. Ei sunt mulţumiţi că au mereu veşti de la tine şi matale de la ei.

- Dar uite, doamnă, nu-i numai atât. Vor să-şi schimbe maşina, aşa că îmi cer să le dau, sau cel puţin să le împrumut nişte bani. Nu spun că n-aş avea, am şi pentru patru maşini, am şi pentru o casă, dar de ce să-mi ceară mie, femeie bătrână? Le-am spus de la obraz că nu le dau.

Ilana, promptă, avu şi de data asta un răspuns. Trenul se apropia de Haifa. Fluiera şi gonea de parcă s-ar fi luat la întrecere cu automobilele ce se vedeau prin geam, îndreptându-se şi ele în viteză, pe şosea, spre Haifa.

- Cucoană dragă, dacă ai bani pentru patru maşini, de ce nu le dai pentru o singură maşină? Doar nimeni nu ia cu dânsul averea când se duce. De ce să aştepte ei până vei împlini, cu ajutorul lui Dumnezeu, 120 de ani, dacă îi poţi ajuta acum? Doar ai să te bucuri şi matale!

- Doamnă, se poate să ai dreptate, am să mă gândesc. Ar trebui, de fapt, să spun şi o vorbă bună despre fiica mea. Şi chiar despre ginere. Am fost internată în spital acum câteva luni. Nu ceva grav. Să fi văzut cum veneau ei la mine la spital! Îmi aduceau ziare, reviste, bucate, - tot ce ştia fiica mea că-mi place. Au venit uneori cu copiii şi mereu mă încurajau.

- Aşa e, trebuie să vedem întotdeauna şi jumătatea plină a paharului, nu?

Mai erau câteva minute până la intrarea trenului în gară. Femeia cu necazurile se pregătea şi ea să iasă din compartiment. După ce-şi adună lucrurile, o întrebă pe Ilana:

- Ai şi dumneata copii? Sau chiar nepoţi? Sunt sigură că te pricepi să te porţi cu ei aşa cum se cuvine şi să le dai un sfat bun atunci când e nevoie - i se adresă ea Ilanei, cu oarecare invidie în glas.

- Da, am şi eu o fată căsătorită, mamă a doi copii. Nu le duc nepoţilor jucării sau alte flecuşteţe.Nu mă duc la ei decât foarte rar, nu i-am văzut de doi ani.

- Dar de ce? se miră cealaltă.

- Eu nu pot să ajung la ei într-o oră-două cu trenul, cum ajungi dumneata. Ei locuiesc în Canada.

- Vai! Şi n-o să se întoarcă?

- Sper. Dar până atunci...

Femeia cu problemele salută cu o plecăciune şi porni către uşa de ieşire a vagonului, iar Ilana îşi continuă drumul spre Naharia, cu problemele ei.

RODICA WEINBERG
prezintă paginile de

JOCURI

Hai la joc

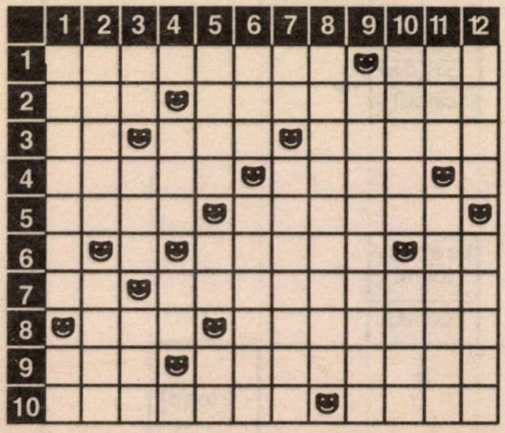

ORIZONTAL: 1) Maestru al dansului artistic - Petrecut... peste noapte. 2) Jocuri de nuanţe - Întoarcere din mişcare. 3) Bune la... sârbe! - Local de petrecere cu program de dans. 4) Întinde coarda - Formaţie de dans de salon. 5) Joacă cu adevărat - Ritm negro-african. 6) Dans naţional brazilian - Debut la Estradă! 7) Test lipsit de conţinut! - Bătută cu degetele. 8) Cunoscut dans spaniol - Profesionist al dansului artistic. 9) Ţesătură groasă în cabaret! - Aştia stau şi ascultă. 10) Dă bilete la spectacol - Temă muzicală (şi nu numai).

VERTICAL: 1) Local nocturn cu program de dans - Vârf într-un spectacol! 2) Instituţii cu cântec - Bătut la joc. 3) Notă repetată în întrecere! - Tropăie la încălzire - Dă bir cu fugiţii. 4) Petrecere populară cu dans - Jucate... fără a juca! 5) Cam plin de el - Dansator la centru! - Ea e sucită! 6) În ritm lent - Toboşar de odinioară. 7) Neîntrecut la joc - Dans modern cu nuanţe erotice. 8) Dansatori pe sârmă. 9) Solişti vocali. 10) Jocul puştilor pe maidan - Joacă vicleimul. 11) Face să se mişte... ceasul - Un fel de predestinare. 12) Dans modern cu ritm sincopat - Alunecă pe tălpile-i lungi.

Dicţionar: MAS, ABA, IROD

Rodica Weinberg

Actorul Radu Lucian - decedat luna trecută după o suferinţă cumplită - a fost ultimul care a mai organizat spectacole în româneşte cu forţe locale. Oare nimeni nu se gândeşte să preia această iniţiativă? E păcat. Actorii pe care Lucian îi mobiliza - Dorothea Livio, Anabella, Erica Pfeiffer, etc. - stau de mult timp nefolosiţi. Şi mai sunt şi actori tineri ca Bebe Bercovici, Tricy Abramovici, Carol Marcovici, Gabriela Vlad, Ilan Shani. Mulţi. Rarele spectacole care vin de la Bucureşti nu sunt suficiente.

La drum

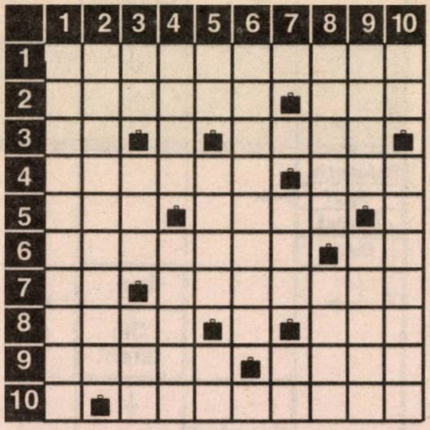

ORIZONTAL: 1) Cărare care urmează distanţa cea mai scurtă între două puncte. 2) Drumeţ - Loc de plimbare cu barca. 3) Radu Tudoran - Deplasare în scop de recunoaştere. 4) Cale importantă de comunicaţie şi transport - Baston de biliard. 5) Localitate în India - Fostă baltă în judeţul Dolj..6) Merge în excursie cu B.T.T.-ul - Început de croazieră. 7) Inimă de poet! - Dusă pe jos. 8) Corabia lui Noe - Soţia meşterului Manole. 9) Loc de plecare (fig.) - Alergarea calului cu viteză medie. 10) Pod îngust aşezat la înălţime peste o linie de cale ferată pentru a permite trecerea pietonilor.

VERTICAL: 1) Trecătoare. 2) A colinda în lung şi-n lat. 3) Întâlnire la curs! - Element de baterie - Compound (abr.) 4) Clopoţeii versurilor - Distanţă parcursă de o unitate militară în marş în decurs de 24 de ore. 5) Tras pe margini! - Nu se găseşte pe toate drumurile (fem.) - Început de ascensiune! 6) Acţiune prin care determini pe cineva să vină. 7) Siglă pentru fosta "Întreprindere de Transport Auto" - Început de traseu! 8) Drum de ţară - Puternic. 9) Loc de adăpostire pentru none - Cale de circulaţie pe apă ţinând loc de stradă în oraşele aşezate la mare. 10) În faţa acceleratului! - Merge pe drum de ţară - Drum fără pulbere.

Dicţionar: MEII, AGIA, CMP

Bianca Niţă

Fantezie vocalică

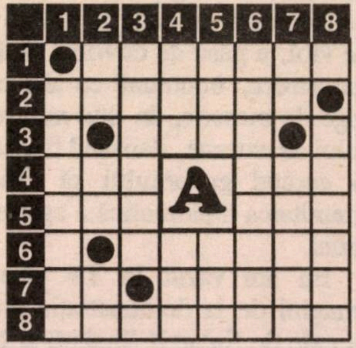

ORIZONTAL: 1) Prăbuşit. 2) Infirm. 3) Măgar. 4) Căruţaş (fem.). 5) Pilot de aviaţie. 6) Plantă medicinală. 7) Lectori. 8) Macaz - Artă casnică.

VERTICAL: 1) A împovăra. 2) Drum național (abr.) - Avocat (abr.) - Pană de despicat lemne. 3) Stricat. 4) Soare răsare. 5) Convenții de apărare sau atac. 6) Meticulos. 7) În ladă! - Cuscru. 8) Trosnit.

Bianca Niță

Dezlegările jocurilor din nr. 140

LUNA: Pamint, an, mic, apa, saptamina, tril, calin, tl, ri, ustna, arie, alina, tsa, ain, ridiche, nas, d, eik, a, lunara, s, l, proza, rar, opereta, laice, ni, drumui, ata, diez, tinte, nas, astrali, a.

...ȘI, STELELE:, Astronom, grapa, toaca, opri, om, ce, comete, soli, ill, l, t, gindac, nauc, cazatoare, t, moca, is, vie, eminescu, p, e, constelatii, pa, notita, astral, pasarari, tinsa, i, ine, as, ec, t, r, t, solitara, anoima.

AVUȚIE:, b, v, alb, a, c, mosier, avuta, gologani, op, vaca, ici, sca, to, una, atit, rata, trata, u, sigla, pungi, net, pret, act.

Dansatoarea din burtă Șulamit Shalom, care l-a acuzat - fără nici un temei însă, cam ca Paula Jones - în urmă cu câteva luni, pe ambasadorul egiptean Bassiuni de tracasare sexuală și tentativă de viol, a găsit de cuviință să demonstreze, împreună cu alte colege de meserie, în fața ministerului de externe, dansând frenetic și cerând guvernului să ridice imunitatea diplomatică a egipteanului.

Eu am văzut la TV câteva imagini de la demonstrația pusă la cale de Șulamit Shalom și bătăiala lor pe trotuar mi-a lăsat o impresie detestabilă.

Uite, de-aia nu o am eu la stomac pe această dansatoare din burtă.

Despre prostie

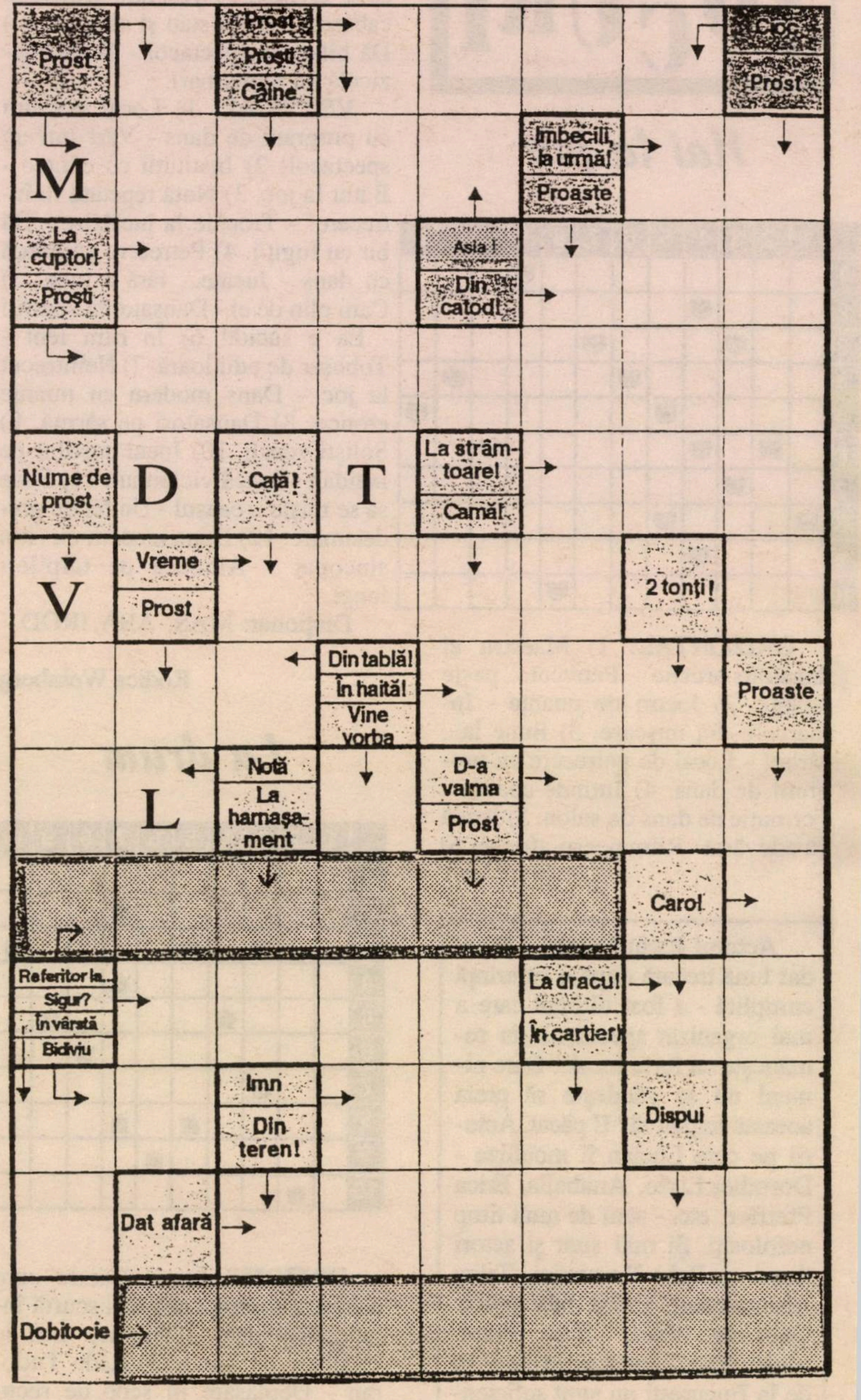
Prost
Prost
Proști
Câine
Cioc
Prost
M
Imbecili, la urmă!
Proaste
La cuptor!
Proști
Asia!
Din catod!
Nume de prost
D
Cață!
T
La strâmtoare!
Camă!
V
Vreme
Prost
2 tonți!
Din tablă!
În haită!
Vine vorba
Proaste
L
Notă
La harnașament
D-a valma
Prost
Carol
Referitor la...
Sigur?
În vârstă
Bidiviu
La dracu!
În cartier!
Imn
Din teren!
Dispui
Dat afară
Dobitocie

Dicționar: ROT - MTO - LBA

Cum să cucerim femeile? Cum să cucerim bărbații?

Afară e frumos, toată lumea are chef să se îndrăgostească și fiecare visează să fie irezistibil. “Agățătorii” cred că posedă formula magică, timizii se înfundă în abisuri de perplexitate, și până la urmă toată lumea folosește metode de apropiere empirice.

Am vrut să cunoaștem adevărul asupra a ceea ce place și displace în manevrele de seducțiune. Sondajul efectuat de către Paris-Match ne dă răspunsuri precise. E un sondaj de care depinde, poate, fericirea dumneavoastră. Iată motivele succesului și cauzele eșecurilor manevrelor noastre de apropiere amoroasă. S-a terminat cu amatorismul.

Moda se schimbă, se discută chiar marea revoluție sexuală, dar legile seducției sunt eterne. Și totul se joacă o dată cu începutul. Prima întâlnire: ea nu suportă ca el să întârzie. El o va seduce acoperind-o cu flori și sâcâind-o la telefon, dar nu aruncându-se asupra ei ca un animal. Dealtminteri, o preferă rezervată: să înceapă prin a se refuza. Romantismul n-a murit, rafinamentul continuă să placă. La masă, o judecă după cum mânuiește furculița și după cum apreciază ea vinurile. Într-un local de noapte, el se va simți atras de cea mai discretă, cea care visează într-un colț sorbind o Cola. Singurele noutăți în pragul celui de-al treilea mileniu: fanteziei boeme i se preferă apartamentul curat și ordonat, cu prezervativ la îndemână.

Ce gândesc femeile despre bărbați

Este prima dvs. întâlnire cu un bărbat într-o cafenea. Ce nu trebuie el să facă sub nici un motiv, este...

Să vină însoțit de un prieten: 21
Să întârzie o jumătate de oră: 55
Să vă atragă atenția asupra frumuseții chelneriței: 17
Fără opinie: 7

V-ați întâlnit și a venit momentul să vă dați reciproc numerele de telefon. Ce trebuie el să evite, fără să riște de a nu vă mai vedea vreodată, este:

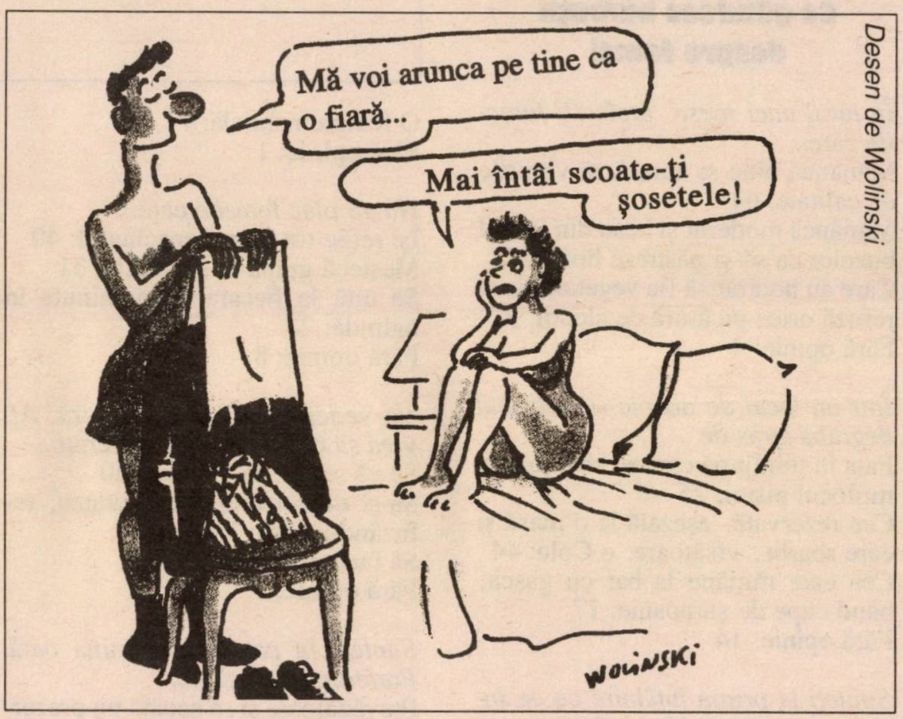
Mă voi arunca pe tine ca o fiară...
Mai întâi scoate-ți șosetele!
WOLINSKI

Desen de Wolinski

Să vă dea numărul aparatului său portabil: 13
Să vi-l ceară pe al dvs. fără să vi-l dea pe al lui: 60
Să vă dea numărul de la birou: 16
Fără opinie: 11

Sunteți pentru prima oară în tête-à-tête la restaurant. Nu suportați ca el...

Să monopolizeze conversația: 20
Să vă vorbească de “fostele” lui: 45
Să conteste nota de plată: 30
Fără opinie: 5

Pătrundeți în apartamentul său de celibatar. Vă place să vedeți că...

Este un maniac în privința ordinii: 37
Că e mai degrabă boem: 34
Că este un estet care vă face să admirați colecția sa de artă modernă: 21
Fără opinie: 8

În seara aceasta sunteți pe punctul de a... ceda. Înainte de a vă culca cu dânsul, nu suportați ca el...

Să-și plieze cu meticulozitate hainele: 29
Să se arunce asupra dvs. ca o fiară: 45
Să înceapă să vă vorbească despre ultimele sale lecturi: 15
Fără opinie: 11

Pentru a vă cuceri, ar trebui mai degrabă...

Să joace cartea tipului profund amorezat, care vă acoperă cu flori și vă pisează la telefon: 49
Să vă facă să visați, povestindu-vă ultimele bârfe despre starurile care-i umplu carnetul de adrese: 8
Să joace cartea frumosului neînțeles, cam turmentat: 27
Fără opinie: 16

Tipul dumneavoastră de bărbat e mai degrabă...
Intelectualul care ştie tot despre tot: 13
Bărbatul atletic în costum de sport: 16
Cel rezervat, care preferă să vă asculte: 63
Fără opinie: 6

Pentru "look" (aparenţă), îi preferaţi...
Foarte "clasă" cu haine de mare marcă: 24
Destul de neglijenţi, cu jeans, T-shirt şi barbă de trei zile: 16
Sportivi, ce-şi îngrijesc corpul: 54
Fără opinie: 6

Ce gândesc bărbaţii despre femei

În jurul unei mese, preferaţi femeile care...
Mănâncă bine şi apreciază vinurile de calitate: 64
Mănâncă moderat şi beau din vârful buzelor ca să-şi păstreze linia: 27
Care au hotărât să fie vegetariene şi refuză orice picătură de alcool: 5
Fără opinie: 4

Într-un local de noapte sunteţi mai degrabă atras de...
Fata în minijupă care se zbânţuie în mijlocul pistei: 25
Cea rezervată, aşezată la o masă şi care soarbe, visătoare, o Cola: 44
Cea care rămâne la bar cu gaşca, bând cupe de şampanie: 17
Fără opinie: 14

Sunteţi la prima întâlnire cu ea într–un restaurant. Nu suportaţi...
Să vorbească despre mama ei: 26
Să vă mărturisească lipsa ei de pricepere la politică: 23
Să vă vorbească despre foştii ei amanţi: 39
Fără opinie: 12

Pentru "look" (înfăţişare), preferaţi...
O femeie tip funcţionară superioară în tailleur: 14
O femeie sexy pe tocuri înalte şi cu minijupă: 8
O femeie naturală: 77
Fără opinie: 1

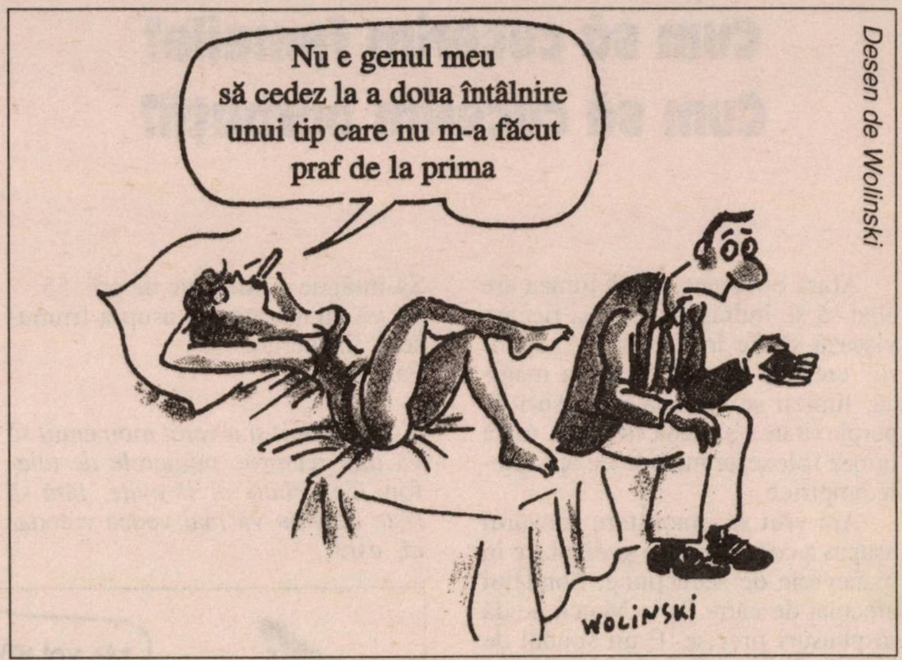
Nu e genul meu
să cedez la a doua întâlnire
unui tip care nu m-a făcut
praf de la prima
WOLINSKI

Desen de Wolinski

Nu vă plac femeile care...
Îşi refac tot timpul machiajul: 40
Mestecă gumă de mestecat: 31
Se uită la fiecare cinci minute în oglindă: 21
Fără opinie: 8

Vă vedeţi pentru a doua oară. Aţi vrea să conchideţi. Şi preferaţi...
Să vă spună da imediat: 20
Să-şi demonstreze seriozitatea, refuzându-vi-se: 38
Să facă primul pas: 33
Fără opinie: 9

Sunteţi în pat pentru prima oară. Preferaţi ca ea să fie...
Prevăzătoare şi să scoată un prezervativ din poşetă: 52
Cu imaginaţie şi să vă ceară s-o legaţi de pat: 10
Pasionată şi să vă spună, în focul acţiunii, că vă iubeşte: 27
Fără opinie: 11

Ce vă face s-o luaţi la goană de urgenţă, este...
Că e geloasă şi vă chestionează fără sfârşit despre ce-aţi făcut şi ce-aţi dres în absenţa ei: 48
Să vă vorbească din primele clipe despre căsătorie şi copii: 25
Să vă spună că nu poate trăi fără prietenele ei: 18
Fără opinie: 9

În nevoia cea mai mare este Dumnezeu nu numai cel mai aproape, ci şi în modul cel mai puternic cu ajutorul Său alături de tine.

MB

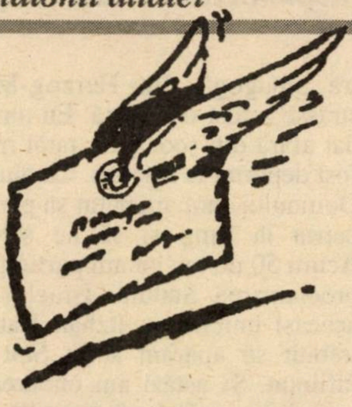

Partidul alialei române

Iată că, după interminabile lamentări şi discuţii “la obiect” duse în presa israeliană de limbă română, s-a anunţat înfiinţarea unui partid al alialei române, celei “tăcute” şi cu pâslari în picioare. Pregătit de starea de umilire şi culpabilitate generate de aceste “dezbateri”, gestul d-lui prof. A. Ioinovici, cel ce a condus secţia “română” din partidul “Shinui”, exprimă violenta stare de discriminare a originarilor din România, existentă tocmai în singurul partid cu o secţie română şi cu un preşedinte care se afişează cu originea sa română, ba chiar reprezintă - într-o măsură - interesele “româneşti” în Knesset. O discriminare care nu s-a limitat doar la o stare de spirit, ci a avut forţa să reducă la tăcere vocea democraţiei de partid, determinându-i preşedintele să anuleze alegerile pentru consiliul de conducere, atunci când acestea au consemnat existenţa unei majorităţi “româneşti”.

Totuşi, înfiinţarea unui partid şi, mai ales, propulsarea lui cu succes pe cerul înnegurat al vieţii politice israeliene, este o treabă serioasă, care poate pune numeroase întrebări. Ne vom limita aici doar la două.

1) Este justificată existenţa partidelor etnice? Teoretic, nu. Dar fapt este că, în epoca noastră, etniile coexistă, păstrând şi manifestând puternice caractere proprii. În această perioadă a naţiunii israeliene, caracterele etnice sunt încă bine conturate şi interesele specifice, alături de cele generale, sunt puternice. Nu putem “arde” etapele evoluţiei către naţiunea israeliană. Astfel, un partid a cărui strategie va viza formarea acestei naţiuni, întărirea şi prosperitatea statului, iar ca scop programatic, şi rezolvarea unor necesităţi-doleanţe specifice româneşti, – este nu numai justificat dar şi necesar.

2) Cum se vor putea împăca preferinţele politice diferite din cadrul alialei noastre cu existenţa unui singur partid al acesteia? Cândva, viaţa politică avea doi poli opuşi, materializaţi prin două partide mari. În zilele noastre s-a ajuns la situaţia că, în linii mari, excluzând micile dar “vioaiele” partide extremiste, principalele forţe politice au devenit exponente ale unui centru larg şi primitor. Votând pentru Likud, nu eşti departe de Avoda şi invers. În această situaţie, noul partid va fi o bună gazdă pentru originarii din România, indiferent dacă - tradiţional - preferinţele mergeau spre “dreapta” sau spre “stânga”. În plus însă, acest partid va conţine şi obiective specifice româneşti actuale - averile din România, pensiile, un canal TV în limba română ş.a. - care nu figurează în programele nici unui alt partid.

Ajunşi aici, se profilează totuşi şi o a treia întrebare: în condiţiile actuale, va avea acest nou partid vreo şansă de a deveni o reală prezenţă politică, într-adevăr eficientă? Este posibil să devină, dar numai dacă prof. A. Ioinovici va şti să coalizeze personalităţi binecunoscute, buni specialişti şi cu o bogată experienţă politică, dacă proiectul de program va fi supus unei dezbateri publice şi va fi completat, nuanţat şi apoi popularizat, dacă se va şti şi putea organiza o bună activitate propagandistică, deopotrivă în public şi de la om la om, şi, mai ales, dacă va putea obţine resurse financiare corespunzătoare. Toate au un soroc, iar până la obţinerea tuturor condiţiilor, cred că e bine să salutăm venirea pe lume a acestui nou-născut şi să sprijinim activ dezvoltarea şi maturizarea lui.

Dr. Vladimir Eşanu
Beer Sheva

Suntem într-adevăr o “alia cuminte” şi la propriu şi la figurat; am dat voturile noastre Partidelor de stânga sau de dreapta - după crezul individual - dar, în fond, ne-am risipit puterea de a ne impune punctele noastre de vedere în cadrul Conducerii Statului.

Mai mult decât atât, “românii” aleşi totuşi ca deputaţi şi câţiva ca miniştri - membri în partidele istorice - s-au eschivat, unii dintre ei, să-şi declare provenienţa, de teama epitetului “ganavim” care şi azi, după 50 de ani de independenţă, încă se face auzit din gura defăimătorilor.

Exemplul alialei din Maroc şi, mai ales, al alialei din Rusia, trebuie să ne trezească din letargia noastră şi să ne unim cu toţii în jurul marelui deziderat al momentului politic prin care trece ţara şi poporul ei. Partidul Alialei Române nu va uita sionismul, va fi un partid de centru şi nu se va abate de la normele democraţiei, dar va lupta pentru promovarea alialei noastre, în cadrul legal şi constituţional.

Consider că presa de limbă română trebuie să sprijine această doleanţă acută a celor 400.000 de israelieni din Aliaua “Tăcută şi cuminte”!

Harry Shoshany
Ramat Hanassi

După atâta amar de ani, în fine, s-a găsit un om curajos, cu iniţiativă, asumându-şi toate riscurile: prof. A. Ioinovici, care a concretizat ideea - de mult vânturată - a înfiinţării unui partid românesc.

Poate e un donquichotism, o încercare temerară, dar uniţi măcar o dată, acum, poate vom reuşi. Trebuie, avem datoria faţă de noi înşine, de demnitatea şi onoarea noastră să sprijinim din toate puterile acţiunea. Să lăsăm de-o parte scepticismul şi defetismul arborate până acum şi să ne manifestăm cu încredere în noi.

Până acum, aliaua română a dat pantalonii jos şi de aceea a fost tot timpul r... sub toate formele. Acum e cazul să ridicăm pantalonii, dar numai în spate, partea din faţă să rămână liberă spre a r... şi noi pe alţii!

Ing. M. Segalescu
Kiriat Bialik

Afacerea Clinton

Regret comedia făţarnică şi ipocrită jucată de majoritatea republicană din cea de-a doua mea patrie. Sunt de acord întru totul cu concluziile şi expunerile Dvs. din revistă, subscriu la ele. După umila mea părere, ele sunt împărtăşite de 60-70% din americani, aşa cum de altfel o arată sondajele. Eu personal aş înhăţa câţiva dintre aceşti inşi care au luat vehement şi ipocrit cuvântul la şedinţa Congresului, votând împotriva lui Clinton, şi i-aş pune să declare făţiş, sub jurământ, în faţa publicului, de câte ori şi-au înşelat nevasta, şi dacă - întrebaţi fiind omeneşte - ar fi declarat adevărul. Oh, împuţiţi sunt unii oameni!

Vă salut,

Iosif Lev
San-José, California

Să vă spun eu care-i situaţia în Germania

În nr. 137-138 din aug.-sept. 1998 publicaţi scrisoarea d-nei Monica Bilan din Hannover. În această scrisoare d-na Bilan se referă şi la “faimoasle asociaţii Christlich-Jüdische şi Deutsch-Israelische” cărora le reproşează o atitudine net antisemită cu scopul distrugerii Israelului.

Şi acum, câteva precizări necesare.

Societăţile pentru o activitate comună creştino-judaică au apărut în anii 1948-49 la iniţiativa şi cu sprijinul direct al administraţiei americane în Germania atunci ocupată, ca parte a programelor de reeducare a populaţiei germane. Totodată, la 10 nov. 1949 a fost constituit şi consiliul de coordonare al societăţilor - atunci au fost cinci, azi sunt peste 80 - şi care, printre altele, organizează în fiecare an, la începutul lunii martie, o “Săptămâna a Înfrăţirii”, la a cărei deschidere festivă participă înalte personalităţi germane.

În aceste societăţi sunt antrenaţi creştini de diferite confesiuni, evrei cu diferite tradiţii, de asemenea oameni cu păreri diferite asupra creării lumii. Ceea ce-i leagă este traducerea în viaţă a fraternităţii tuturor oamenilor, fără deosebire de rasă, credinţă sau origine. Îmbunătăţirea relaţiilor între evrei şi creştini a fost şi este însă principala preocupare, spre o mai bună cunoaştere a ceea ce ne leagă şi ceea ce ne desparte.

De 20 de ani Consiliul de Coordonare decernează cu această ocazie şi Medalia Buber-Rosenzweig, - două eminente personalităţi ale vieţii judeo-germane. Pentru anul 1998 a primit această medalie D-na Lea Rabin, soţia defunctului primministru al Statului Israel. Conform Statutului, fiecare societate are o conducere în care sunt trei preşedinţi - unul catolic, unul protestant şi unul evreu - şi un număr de membri. Nici o societate nu poate funcţiona dacă nu sunt şi membri evrei. În Societatea din Offenbach/Main, a cărei preşedinte-evreu sunt, se numără, printre alţii, şi D-nul Jankowiak, - fost luptător în rezistenţa evreiască din Ghettoul Varşoviei, şi soţia lui, fostă deportată în Transnistria, ca şi D-na Driks, fostă deportată în Teresienstadt (cehă), D-na Jakobsohn, fostă la Auschwitz, studenţi, pensionari, preoţi şi pastori, activişti politici şi deputaţi în Parlamentul Orăşenesc, învăţători şi oameni de litere etc. Mai toţi evreii au copii şi nepoţi, fraţi, rude şi foşti colegi în Israel, unde vin de multe ori pe an. Ca preşedinte-evreu al Consiliului de Coordonare activează Şef-Rabinul regiunii Westfalen-Lippe, Dr.h.c. Henry Brandt care, tot cu ocazia Săptămânii Înfrăţirii 1998 ce a avut loc la München, a declarat: “Eu sunt un copil al acestui oraş, aici am trăit câţiva ani fericiţi ai copilăriei până a venit regimul de teroare naţional-socialist. Minunata noastră sinagogă din Herzog-Marxstrasse a fost dărâmată. Eu am fost dat afară din şcoală iar tatăl meu a fost deportat la Dachau. Cu ajutorul Domnului, noi am putut să părăsim patria la timp şi să ne salvăm. Acum 50 de ani eu am participat la proclamarea Statului Israel şi, în aceeaşi unitate cu Itzhak Rabin a trebuit să apărăm acest Stat nou înfiinţat. Şi astăzi am onoarea, în oraşul meu natal - într-o altă Germanie, o Germanie liberă şi democrată - ca, împreună cu Dvs., să acţionăm pentru un viitor comun mai bun”.

Şi acum trebuie s-o întreb pe Doamna Bilan şi redacţia care i-a publicat rândurile - credeţi cu adevărat că aceşti oameni amintiţi mai sus şi sute de alţii ca ei doresc distrugerea Israelului, luând parte şi acceptând propaganda “net anti-israeliană din mass-media germană”?

Despre cealaltă organizaţie “deutsch-israelische” nu pot da multe amănunte pentru că nu sunt membru. Dar pot menţiona că a fost înfiinţată prin anii 1966-7, după stabilirea relaţiilor politico-economice dintre Israel şi Germania de către miniştri, deputaţi, oameni de afaceri şi industriaşi etc. Ca “partner” funcţionează în Israel “Israel-Deutschland Gesellschaft”. Actualul preşedinte este D-nul Lahnstein, fost ministru al finanţelor în guvernul Schmidt. Având şi mulţi evrei în conducerea centrală şi locală, consider tot ca o calomnie care jigneşte nemeritat aceşti oameni, rândurile D-nei Bilan. Eu nu ştiu ce s-a întâmplat exact la Hannover dar apostrofarea lui Netaniahu ca rasist şi fascist se găseşte şi pe panourile lui Shalom Ahshav la mitingurile din Kikar Rabin sau din Ierusalim.

Nu înţeleg nici aluzia că “toţi aceşti conducători de asociaţii - şi eu sunt unul dintre ei - au ca alibi un prieten israelian care i-a informat, de preferinţă dintr-un moşav”. Eu n-am numai prieteni, eu am rude în moşav. Cuscra mea locuieşte într-un moşav spre Kiriat Malahi şi de câte ori sunt în ţară mă bucură să fiu pe-acolo. De altfel, moşavurile ca şi kibutzurile au dat şi dau mulţi oameni minunaţi Israelului, ofiţeri şi piloţi în armata de apărare. Ce-i “anti-israelian” în asta?

Mihai Hardt
Offenbach/Main

Rabanit Debora Landman (z.a.l.)

Au trecut trei luni de când s-a stins din viaţă Rabanit Debora Landman, soţia veneratului Rabin David Landman.

A fost în primul rând bună, charismatică, femeie de înaltă cultură şi ţinută sufletească, vorbitoare de şase limbi, un talent autentic; a fost scriitoare şi poetă, publicând două volume de poezii: “Glasul Slovelor Iudee” în 1971 (în limba română) şi “Amurg” în 1981, volum bilingv (în ebraică şi română). A studiat pianul şi vioara, ajungând la o anumită virtuozitate.

Originea ei rabinică - şapte generaţii de rabini, bunica ei fiind strănepoata marelui tzadic Baal-Şem-Tov - i-a prilejuit însuşirea unei remarcabile culturi religioase.

Ne-a mângâiat sufletul ani de-a rândul cu mica rubrică săptămânală din “Revista mea”, când simţeam că inima ei bate la unison cu inima noastră.

Cuvinte de călduros omagiu i-au adus la vremea respectivă Zalman Shazar, Golda Meir, Igal Alon, Moshe Daian, Dr. Alexandru Şafran etc.

Din păcate, în vremea din urmă, toate uşile la care s-a bătut pentru ea, au rămas închise.

Ţintuită într-un scaun cu rotile, strivită de dureri numai de ea ştiute, a continat cu acelaşi zâmbet îngeresc de neuitat, să aline, să dea speranţă şi binecuvântări celor din jur.

O singură uşă i-a rămas deschisă, aceea a Eminenţei Sale Marele Rabin Alexandru Şafran, care, cunoscând-o, a ajutat-o moral şi material.

Dumnezeu să-i odihnească în pace sufletul ei blând şi zbuciumat!

Liliana Reiter
Beer Sheva

Problema Dagan

După cum se ştie, Premiul Nobel constituie una dintre cele mai prestigioase recunoaşteri ale meritelor unor personalităţi remarcabile din toată lumea, atât în domeniul activităţilor ştiinţifice şi literare (medicină, fizică, economie, geologie, proză şi poezie etc.), cât şi în domeniul activităţilor şi perseverenţei deosebite ale persoanelor ce se străduiesc să realizeze Pacea în mod echitabil şi permanent pe cât posibil.

Se susţine că, - în timp ce criteriile de selectare pentru Literatură şi Pace ar fi în parte controversate din diverse raţiuni, - premiile Nobel pentru Ştiinţă se acordă exclusiv conform unor criterii infailibile, obiective şi unanime. În general, laureaţii lui sunt personalităţi de seamă în respectivele lor domenii de activitate.

În ziarul «Maariv» din 14.8.crt. am descoperit într-un colţ de jos din pagina a 8-a (care scapă de obicei atenţiei cititorului) câteva cuvinte despre decernarea premiului Nobel pentru ştiinţă - secţia geologia apei - profesorului Ghideon Dagan din Tel Aviv. Acesta i-a acordat ziaristei Doina Meiseles un interviu, publicat în aceeaşi zi cu ştirea din «Maariv», în ziarul “Ultima Oră”. Numai astfel am putut afla şi noi câteva date biografice inedite despre laureatul nostru.

Absolvent, în anul 1956, al Facultăţii de Hidrotechnică din cadrul Institutului Politechnic - Bucureşti, el a desfăşurat acolo şi o intensă activitate sionistă, fapt pentru care a fost anchetat şi deţinut. După repetate cereri de plecare a ajuns în Israel în anul 1962. Aci a devenit profesor şi specialist în cercetarea apelor. Numeroasele sale lucrări cu privire la apele subterane, poluarea apelor şi găsirea de noi surse de apă potabilă sunt recunoscute pe plan mondial.

Acest premiu pentru ştiinţă decernat prof. Ghideon Dagan - primul premiu de această factură primit de Israel la jumătate de secol de la înfiinţarea sa - onorează ţara noastră şi constituie o recunoaştere internaţională a nivelului său avansat tehnico-ştiinţific, precum şi al preocupărilor sale de interes general şi umanitar.

Dr. Gabriel Friedman
Tel Aviv

A fost Sebastian un "om mic" ce nu se voia evreu?

Am studiat "Jurnalul" (1935-1944) şi alte lucrări scrise de M. Sebastian, precum şi multe alte materiale de recenzie şi apreciere care au apărut în ultimii ani: ale lui L. Volovici, Al. Mirodan, în revista *Minimum,* în *Le Monde* etc.

Impresionată de valoarea "Jurnalului", am prezentat şi eu cartea la Loja Bnei Brith "Dr. W. Filderman" din Toronto şi am scris un articol pentru revista "Semnalul". Cred că mi–am făcut o părere clară despre M. Sebastian ca scriitor şi Iosef M. Hechter ca evreu. Am fost consternată de modul simplist şi chiar ostil în care domnul I. Atlas şi-a scris articolul din "Minimum".

Domnule Atlas, vă rog să mă iertaţi, dar dv. aţi crezut în Sebastian ca într-un idol şi, cum se întâmplă de obicei cu idolii, şi dv. l–aţi sfărâmat, l-aţi nimicit.

Sebastian **nu** a fost un idol, dar a fost şi va rămâne în istorie ca mare dramaturg, scriitor şi în acelaşi timp Iosef M. Hechter, evreu şi **nu neevreu.** Un om cu calităţi deosebite, şi bineînţeles cu slăbiciunile sale. Nu mă pot identifica cu toate atitudinile sale, ca om, dar pot afirma că încă nu am găsit o lucrare care să redea atât de veridic Holocaustul românesc şi frământările şi îndoielile intelectualului evreu în societatea românească din acele timpuri.

Nu orice scriitor poate fi luptător în înţelesul pe care îl dă dl. Atlas acestui cuvânt. Dar nu este dat oricui să facă nemuritoare în scris cele petrecute cu noi evreii în acele groaznice timpuri. Scrierea jurnalului de-a lungul atâtor ani, consemnând până la amănunt în-

întâmplările şi stările sufleteşti, biciuirea de sine şi a prietenilor – este o luptă, şi nu uşoară.

Jurnalul a fost scris în urmă cu mai bine de cincizeci de ani, de un tânăr de 28-38 de ani. A fost un jurnal intim, scris pentru sine. Nu cred că el ar fi publicat materialul în forma în care l-a scris. Nici o lucrare a lui nu a fost făcută superficial. În munca sa de creaţie se vede clar că era foarte exigent cu sine şi cu alţii.

M. Sebastian a murit la 11 mai 1945. Războiul nu se terminase, nu se cunoşteau încă adevăratele dimensiuni ale Holocaustului, existenţa unui stat evreu era încă un vis. Sebastian nu a fost comunist, nu a fost sionist, nu a făcut parte din nici un partid politic. Era un intelectual care avea darul de a observa lucrurile în cele mai mărunte aspecte ale vieţii, avea îndoielile lui, se zbuciuma, se autobiciuia, dar scria, făcea planuri şi credea în viitor.

Nu înţeleg definiţia de evreu dată de dl. I. Atlas. Dacă nu eşti "luptător" nu eşti evreu? Dacă nu eşti religios nu eşti evreu? Dacă sărbătorile au pentru tine un caracter folcloric eşti mai puţin evreu? Scrie într-adevăr cu dispreţ despre unii oameni, dar nu înţelegi ce l-a determinat s-o facă dacă scoţi la întâmplare citate trunchiate. Are numeroase adnotări autocritice de mare valoare, are analize adânci despre oameni, fapte şi istorie.

Domnule Atlas, aţi pus la acelaşi numitor prietenii creştini ai lui Sebastian. Pot fi numiţi Rosetti, Ralea, Vişoianu, Bibeştii, Cantacuzino, Pippide, la rând cu Noica şi Cioran? Citiţi cele 26 de însemnări privind pe Vişoianu, sau cele 56 despre Rosetti, cele zece despre Ralea etc. şi veţi vedea ce atitudine au avut aceştia în timpul războiului în general şi în special faţă de Sebastian. Dv. negaţi valoarea unor intelectuali creştini când scrieţi că prietenii lui M. S. erau "aristocraţia creştină antisemită şi fascistă".

Subliniaţi că v-aţi ocupat numai de "jurnalul evreiesc". Se poate face acest lucru luând doar câteva aspecte printr-o serie de citate trunchiate? V-au supărat cele scrise despre rabinul Şafran şi Dr. Filderman. Oare Eminenţa Sa era în 1941 savantul de astăzi? V-aţi oprit la aprecierea dată slujbei (ţinută de un rabin tânăr), dar însemnarea continua: *"Dar lumea plângea – eu însumi aveam lacrimi în ochi"*.

Sebastian are multe notaţii despre rabinul-şef şi Dr. Filderman. *"Ziarele de dimineaţă publică scrisoarea mareşalului Antonescu adresată lui Filderman drept răspuns la apelul lui în privinţa evreilor duşi în ghetouri"*, scrie Sebastian. *"Sunt îngrozit de spaimă şi nelinişte"*. Sunt mai multe exemple despre lupta acestor conducători ai evreilor din România, nu pot da decât un exemplu din Jurnal: *"Ieri ministrul de Finanţe a convocat în cabinetul său zece fruntaşi evrei în cap cu rabinul-şef şi Filderman. I-a primit în picioare, fără să le spună bună ziua, fără să dea mâna, fără să-i invite să şadă. A strigat la ei şi nu i-a lăsat să răspundă nici o vorbă. Mai ales cu Filderman a fost extrem de aspru. Le-a spus din nou că populaţia evreiască trebuie să subscrie zece miliarde la împrumut"*.

În ceea ce-l priveşte pe Zissu – pentru care este atât de nemulţumit dl. Atlas – trebuie făcute câteva precizări: din Jurnal reiese că îi lega o prietenie veche, dar care s-a erodat în împrejurările vitrege de atunci. *"Blank, Zissu – speriaţi, descompuşi – mă caută, mă invită. Mi-e silă de prietenii mei milionari. Eu nu am bani de chirie, iar lor le arde de conversaţii abstracte"*. El afirmă că d-na Zissu este *"tipul jidoavcei parvenite"* (citat trunchiat), dar notarea continuă: *"Cât de dragi îmi devin mamele din Văcăreşti, Dudeşti şi cât de scumpă îmi este mama"*; deci apreciere personală şi nu antisemită. În continuare M. S. scrie: *"E de neînţeles acest Zissu. Teoretician al unui naţionalism evreiesc integral, care iese totuşi seară de seară la cinematograf şi restaurant, două luni după pogrom"*.

Dl. Atlas pretinde că Sebastian frecventează cu **asiduitate** cercurile intelectuale de dreapta şi **cultivă** prieteniile cu intelectuali legionari. Este adevărat că din lumea lui Sebastian au făcut parte oameni care au **devenit** teoreticieni ai mişcării legionare, dar pe unii i-a cunoscut

Dr. Ercbim Roisman
Alexandru Mirton
SPERANŢA
M. RUDICH
...povestiri...

minimum

editează

- Aveţi în manuscris memorii personale?
- Vreţi să vă publicaţi jurnalul intim?
- Doriţi să scoateţi la lumina tiparului un volum de povestiri sau poezii?

minimum este editorul cel mai competent!

Întregul proces complicat de organizare (sau stilizare) a manuscrisului, de paginaţie şi corectură tipografică, coperta, prefaţa şi diferite forme de publicitate vi le asigură

minimum

●

Există în sfârşit o editură: minimum

din fragedă tinereţe, studiind cu ei, împărţind cu ei necazurile şi succesele. Pe Nae Ionescu l-a cunoscut la 19 ani, când i-a devenit profesor şi patron la ziarul *Cuvântul* (1928-34). Jurnalul notează începând din anul 1934 alunecarea acestora spre dreapta, spre antisemitism, apoi spre fascism. Consemnările lui Sebastian sunt mărturisirea vie a dezamăgirilor produse de fostul lui profesor. De fapt el ajunge la convingerea că N. Ionescu a fost un farsor politic. La 30 martie 1935 scrie: *"Lecţia de ieri a lui Nae Ionescu a fost sufocantă. Gardism de Fier pur şi simplu – fără nuanţe, fără complicaţi, fără scuze"*. Mărturiseşte că a plâns la moartea lui Nae Ionescu (martie 1940). Din toate însemnările lui putem deduce că a plâns decăderea acestui om. *"Ce soartă stranie a avut omul acesta extraordinar, care moare neîmplinit, nerealizat, învins, şi dacă nu mi-ar fi greu să spun, ratat"*. Într-o discuţie cu prietenii săi, Sebastian mărturiseşte că Nae a fost pentru el "diavolul".

Până la război Sebastian e confuz privind pe intelectualii vremurilor sale. Are prea multă sensibilitate şi o doză de supraapreciere a lor, dar nu priveşte nepăsător alunecarea tot mai clară a acestora spre dreapta. Este lovit de atitudinea tot mai antisemită şi apoi fascistă a celui de care era legat din tinereţe cel mai mult. La 12 aprilie 1938, după ce înşiră câte are să-i reproşeze lui Mircea Eliade, notează: *"Nu există scuze pentru degringolada lui politică. Eram decis să-i vorbesc fără menajamente. De altfel, nici nu mai am ce menaja. Chiar cu asemenea reveniri,* ***prietenia noastră este terminată"***. Citatul d-lui Atlas este trunchiat. Sebastian scrie că este dezolat când sunt arestaţi ca legionari N. Ionescu şi M. Eliade, dar el mai scrie: *"Dar nu pot să cred că acţiunea lor a fost altceva decât o socoteală greşită pentru Nae şi o penibilă copilărie pentru Mircea. Jumătate farsă, jumătate ambiţie"*. Naivitate, desigur. Dar nu au fost puţini naivi. Câţi au înţeles atunci pactul Molotov-Ribbentrop, Münchenul, cu urmările lor nefaste pentru omenire? Nu-l putem judeca pe autorul Jurnalului decât în contextul istoric în care a trăit el.

Este adevărat că mulţi intelectuali evrei, atunci, au fost curajoşi, au luat atitudini. Mă întreb însă câţi oameni şi-au făcut atunci atâtea probleme de conştiinţă ca Sebastian, care a mers până la gândul sinuciderii. A reuşit să respingă gândul sinuciderii prin responsabilitatea faţă de familie şi societate.

Eugen Ionescu, Belu Zilber, Aderca, Blecher, Geo Bogza, familia, mama, profesorii şi studenţii de la liceul şi colegiul evreiesc – acesta este mediul lui, pe care nu-l dispreţuieşte.

Cred că nu e permis să scriem despre Sebastian că a fost "un om mic, meschin, resemnat, dispus la compromisuri, evreu care nu s-ar fi vrut evreu". Jurnalul anulează aceste afirmaţii grave. Printre numeroasele cugetări Sebastian scrie: *"E bine să ştii că eşti dintr-un neam care de-a lungul veacurilor a văzut multe, unele chiar mai groaznice decât cele de azi"*. Datorită intervenţiei lui Filderman, notează M. S., evreii din Bucureşti nu au purtat steaua galbenă, dar el reflectează: *"Începusem să văd în acest semn un fel de piesă de identitate. Mai mult chiar: un fel de medalie, o insignă care îmi atesta desolidarizarea de infamiile curente"*. La insistenţele unor cunoscuţi de a trece la catolicism el notează: *"Nu-mi trebuie argumente ca să le răspund... În plină pace, în plină securitate, în plină fericire mi-ar fi indiferent dacă sunt sau nu sunt evreu. Dar aici, acum, nu pot fi altceva. Şi cred că nici nu vreau"*.

Este dezgustat de multe după 23 august. În septembrie 1944 Jurnalul consemnează: *"V. Eftimiu este numit preşedinte al S.S.R. Peste tot, la teatru, la scriitori, a ţinut un discurs revoluţionar. Fără jenă spune despre scriitorii evrei să fie bucuroşi,* ***să se mulţumească că sunt primiţi înapoi"*** (în Uniunea Scriitorilor). În septembrie adaugă: *"Eu rămân pentru ei un jidan. Undeva în umbră e poate un loc pentru mine"*.

Pot afirma în concluzie că deşi nu a fost un idol, a fost un **om** deosebit, a fost **evreu.** Mă raliez celor mulţi care au apreciat Jurnalul mult înaintea mea şi am toată admiraţia pentru cei ce au făcut să vadă lumina tiparului.

Prof. Viorica David
Toronto

Andrei Lazăr, Natania ("Am citit cu stupoare, în nr.139 pe luna octombrie 1998 al revistei *Minimum,* opiniile d-lui Itzhak Artzi cu privire la alegerea unui nou rabin şef al comunităţilor evreieşti din România. De la decesul fostului rabin şef Dr. Mozes Rozen au trecut mai mulţi ani, dar nu s-a găsit încă un succesor permanent, recurgându-se la tot felul de delegări provizorii din Israel.

Ultimul rabin care a acceptat să mai deţină "temporar" această funcţie, Menahem Hacohen, i-a declarat d-lui Itzhak Artzi că nu este îngrijorat că nu ştie româneşte. Culmea e că nici pe dl. Artzi nu-l deranjează câtuşi de puţin această deloc neglijabilă deficienţă.

Cum adică, accepţi să păstoreşti o întreagă comunitate religioasă fără să-i cunoşti limba? În timp ce există în Israel o pleiadă întreagă de rabini străluciţi originari din România, precum cei din vestitele familii Wasserman, Guttman, Burnstein şi altele? Despre rabinul A. Wasserman se ştie că şi-a depus chiar candidatura de câţiva ani şi n-a fost învrednicit nici măcar cu un răspuns. Cum se poate explica această stare de lucruri de-a dreptul revoltătoare?"); **Nicky Rantzer,** Tel Aviv ("À-propos de discuţia pe tema *când începe mileniul III:* unii mai grăbiţi vor să plaseze acest început la 1 ianuarie 2000, pentru că se schimbă cifra din 1 în 2. Eu consider că anul 2000 încheie secolul 20 şi mileniul 2, aşa cum anul 100 a încheiat secolul 1, anul 500 a încheiat secolul 5, anul 1000 a încheiat secolul 10 şi mileniul 1, şi aşa mai departe.

Alţii sunt de părere - şi eu mă asociez întru totul - că secolul 21 şi mileniul 3 începe la 1 ianuarie 2001, aşa cum şi secolele precedente au început la 1 ianuarie 1, 101, 501, 1001 şi 1901. De altfel, anul 0 nu a existat. Ce părere aveţi?"); **Shlomo Bercovici,** Rehovot ("În *Minimum* a apărut un text foarte interesant, "Rădăcinile exploziei" al istoricului Carol Iancu, un articol în care descrie evenimentele care au precedat partidele antisemite ale lui Cuza şi Codreanu. O mică eroare s-a strecurat în articol. I. G. Duca, primul prim ministru care a prevăzut baia de sânge pe care legionarii vroiau s-o facă în România, a fost asasinat nu pe data de 20 decembrie 1933, ci vineri 29 decembrie, în orele serii. Ţin minte ca acum feţele amărâte ale evreilor când au aflat de această crimă atroce, care anunţa zile grele"); **Hari Lazarovici,** Ierusalim (nu, d. Pix nu a luat parte la faimoasa şedinţă de demascare a "grupului duşmănos" Dr. Nasta, Miliţa Pătraşcu, Dora Massini ş.a., care a avut loc la Bucureşti în anii lui Gheorghiu-Dej, aşa că nu este în măsură să vă ofere amănunte în legătură cu adunarea respectivă. Dar... dar... lângă Dvs., la Ierusalim, trăieşte Ileana Vrancea, cunoscutul istoric literar care s-a numărat printre participanţii la şedinţă şi, în plus, a publicat nu de mult un text impresionant pe marginea demascării; luaţi legătura cu ea şi rugaţi-o să vă pună articolul la dispoziţie); **Marcel Rabinovici,** Tel Aviv ("Am fost acum câteva zile la Habima ca să vedem comedia "Bustan Sfaradi", dar am fost şocat de o scenă care aruncă o umbră de dispreţ asupra comunităţii ashkenaze. Este vorba de scena nunţii Matildei în care este adus şi **הכצב האשקנזי שלו** însoţit de fiica lui care cântă, fără talent, o melodie care îi face pe asistenţi să râdă de ea, în fond deci o manifestare de dispreţ faţă de ashkenazim. Nu pot să-mi imaginez că autorul, Itzhak Navon, a putut să bage în acest musical atât de reuşit şi această scenă de batjocorire a ashkenazimilor. După părerea mea, a fost un adaus jalnic şi fără umor, ca să satisfacă vanitatea sfaradimilor. Nu ştiu dacă acest pasaj a adus un mai mare succes de casă "Habimei" dar, în schimb, a scăzut nivelul Teatrului nostru Naţional."); **Caty Orenstein,** Ramat Hasharon (Aveţi dreptate, premiile literare din lumea alialei sunt, pe cât de binevenite, pe atât de... lipsite de fantezie. Imaginaţia şi "noncomformismul" lipsesc. Şi fiindcă pe soţul Dvs. îl interesează subiectul, dânsul având intenţia de a crea un asemenea premiu original, îi recomandăm să citească, întru inspiraţie, "Ghidul Montblanc" al premiilor literare din Franţa. Iată câteva exemple din ce se poate găsi pe-acolo: • Premiul cafenelei «Flora» din Paris: Laureatul primeşte suma de 40.000 de franci şi timp de un an are masă rezervată la cafenea; pe masă, un pahar pe care este gravat numele său şi pe care chelnerul are grijă să-l umple în permanenţă. • Premiul pentru roman al oraşului Sablet, regiunea Vaucluse. Câştigătorul primeşte o cantitate de vin echivalentă cu greutatea sa. Cel mai fericit laureat din istoria premiului a fost prozatorul Armand Meffre; omul cântăreşte 120 kg. • Premiul «Contrapunct» ni se pare a fi pe cât de interesant ca idee, pe atât de puţin recomandabil. Câştigătorul nu numai că nu primeşte nimic, dar este obligat să înmâneze membrilor juriului un cec în valoare de 1 (un) franc drept despăgubire pentru timpul pierdut de aceştia cu citirea cărţilor prezentate la concurs.); **Frida Ball,** Ierusalim (Mulţumiri pentru propunere; vom fi în legătură); **Rosh Peleg Iehuda,** Raanana (observaţiile Dvs. privind acordurile de la Oslo şi urmările lor sunt interesante, ca de obicei, dar întrucât polemizaţi cu câţiva corespondenţi ai ziarului "Ultima Oră", locul textului este în coloanele susamintitului cotidian);

Dr. Oswald Brill, Haifa; **prof. Lili Plaiu,** Beer Sheva; **Iosif Alpern,** Geneva; **av. I. Kishon,** Kiriat Ono; **Richard Breier,** Bnei Brak; **Batya Meyersohn,** Roma, Italia; **ing. Victor Rogozea,** Los Angeles, SUA; **Sorin Horodniceanu,** Toronto, Canada; **Avram Schönfeld,** Bat Yam (mulţumiri pentru bunele cuvinte, sugestii şi observaţii; ceilalţi, pe curând).

NOU!

A apărut

Amintiri din două lumi

de SUZANA BRATOSIN

„O carte despre plămădirea a două destine umane şi profesionale condiţionate de împrejurările incomode şi nefavorabile ale unei ţări est-europene aflate ani de zile sub calvarul unui regim comunist, eliberarea şi împlinirea, redresarea şi recuperarea în condiţii de libertate şi de liberă opţiune".

●

Autoarea volumului pune la dispoziţia cititorilor, gratuit, un număr de exemplare.

Solicitanţii pot primi cartea prin poştă cerând-o la adresa:

S. Guttman
POB 49238
Tel Aviv 61497

AMERICAN EXPRESS
Travel Services

AMERICAN EXPRESS-TURISM

Str. Ben Yehuda 32 (Bloc EL-AL), Tel. 5268888

REVELION în ROMÂNIA

SE APROPIE IANUAR
SUS PAHARUL DE COTNAR

1 REVELION DE LUX

1 noapte BUCUREŞTI - Hotel INTERCONTINENTAL
5 nopţi POIANA BRAŞOV - Hotel ALPIN
Costul programului turistic începînd de la 690 $
Plecare 28.12 - Întoarcere 03.01.'99

2 REVELION DE ELITĂ

6 nopţi - 7 zile POIANA BRAŞOV - Hotel CIUCAŞ
Costul programului începînd de la 590 $
Plecare 30.12 - Întoarcere 05.01.'99

Preţurile includ: avion, hotel, 2 mese pe zi, carnavalul de revelion, 2 mese festive în cadrul celor 2 mese pe zi, transfer, distracţii, veselie

* * *

3 HANUCA ÎN ROMÂNIA

Plecare 14.12 - întoarcere 20.12
6 nopţi - 7 zile POIANA BRAŞOV -
Hotel SPORT

Costul programului începînd de la 490 $

Preţul include: avion, 2 mese pe zi, transferuri

Călătoriţi cu cei mari

LICĂ BLUTHAL vă aşteaptă!

Turism

Dr. Michael Cernea, sociolog la Banca Mondială; de la Washington, USA; pentru a participa la un seminar internaţional privind dezvoltarea economică a Orientului Mijlociu (Ierusalim).

Căsătorie

Zinette Marcovici Ezra, studentă, fiica poetei Bianca Marcovici din Haifa; cu Ezra Coby.

Accident

H. Şaicu, ziarist; lovit de un automobil pe str. Ibn Gvirol din Tel Aviv, a fost internat de urgenţă în spital; eliberat din spital după un tratament îndelungat, el este nevoit să folosească bastonul la mers.

Decese

Radu Lucian, actor de revistă; la Tel Aviv, în urma unei maladii necruţătoare.

Aniversări

Victor Bârlădeanu, scriitor, ziarist; 70 de ani de la naştere; la Bucureşti. Câteva cărţi: "Chipuri şi măşti" (1972), "Responsabilitate şi destin" (1973), "Cei ce caută, cei ce găsesc" (1974), "Secolul a început mai târziu" (1981), "Cine-a născocit iubirea" (teatru, 1982). După 1990, Victor Bârlădeanu devine secretarul general al Asociaţiei de prietenie România-Israel. Este corespondentul la Bucureşti al ziarului "Ultima Oră".

Toma George Maiorescu, (n. Reşiţa), poet, publicist; 70 de ani de la naştere. Câteva cărţi: "Ritmuri contemporane", "Călăreţul albastru", "Insula cu orchidee mov", "Leii desculţi".

A fost redactor-şef la revista "România pitorească" iar după 1989 a condus Partidul Ecologist din România, fiind senator.

Manifestări, manifestări...

Tel Aviv, 9 noiembrie a.c.: Seară literară organizată de Ambasada României şi Asociaţia Scriitorilor la Casa Scriitorilor din Tel Aviv, pe tema "50 de ani - Scriitori israelieni de limbă română"; 15 autori au citit din creaţia lor.

Ramat Aviv, 25-26 noiembrie a.c.: Simpozion organizat de Universitatea Tel Aviv şi Ambasada României în Israel, la Centrul Goldstein-Goren de pe lângă Universitate, pe tema: 50 de ani de relaţii diplomatice între Israel şi România.

Tel Aviv, 26 noiembrie a.c.: Seară dedicată lui Sorin Herşcu, erou al Operaţiunii Entebbe. Desfăşurată sub patronajul d-lui Jacky Sabag, primarul oraşului Naharia, seara a cuprins cuvântări omagiale şi un program artistic.

Tel Aviv, 29 noiembrie a.c.: Seară muzical-literară la casa Scriitorilor în sprijinul noului partid al alialei române, condus de prof. A. Ioinovici.

Felicitări

soţilor Coca şi Dr. Marc Dona
cu ocazia zilei de nuntă
(21 decembrie)

Prietenii

HERMAN LEIBOVICI

a trecut în neființă.
Regretăm dispariția
acestui om deosebit.

Redacţia

Împărtăşim durerea colaboratorului nostru Andrei Strihan la încetarea din viaţă a surorii sale

DEBORA MERDLER

şi îi transmitem cele mai sincere condoleanţe

Minimum

Cu aceeaşi profundă durere anunţăm recviemul şi sfinţirea pietrei funerare a soţului, tatălui şi bunicului nostru

HERMAN LEIBOVICI

Ceremonia va avea loc vineri, 4 decembrie 1998, orele 11.30 la Cimitirul Hayarkon (Kviş Hotze Shomron)

Familia

Ultracentral, la Bucureşti

Cabinet stomatologic şi laborator de tehnică dentară

execută toate tipurile de lucrări stomatologice de foarte bună calitate şi în regim de urgenţă la preţ avantajos.

Relaţii la telefoanele:
- Bucureşti: 0040-1-2113104; 01340 - 1 - 2113140
- şi la telefon 07-671-1337 (orele 17-20)

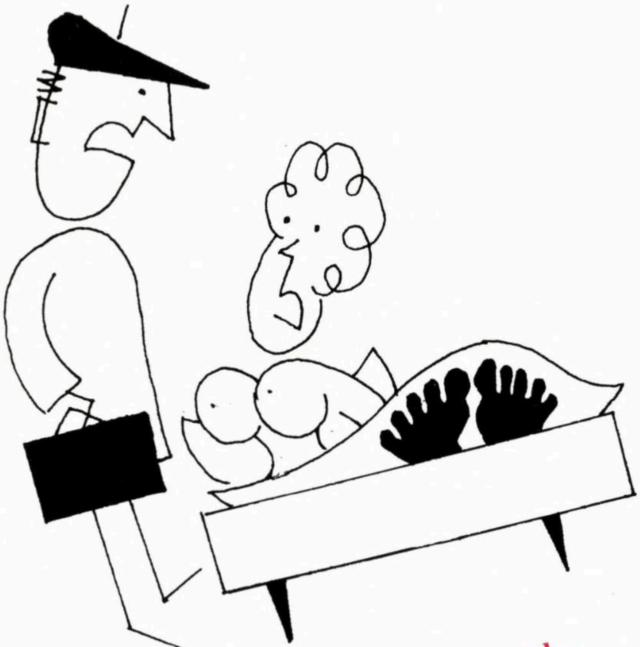

– Vetuţo, am pierdut trenul…

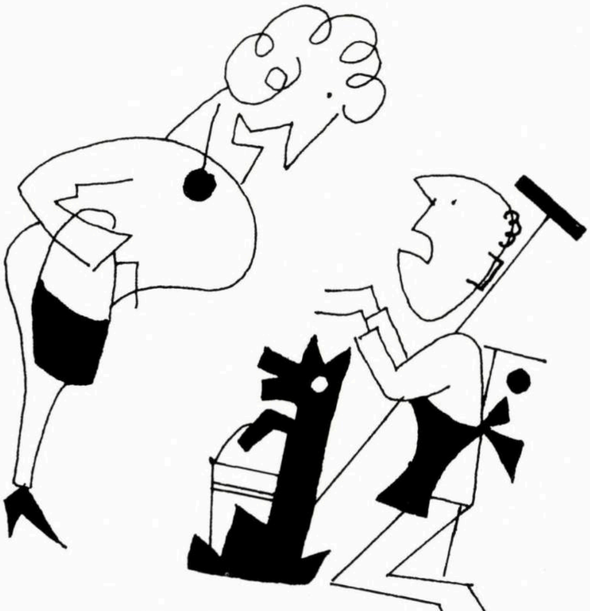

– Gata spongia?

LIVADARU

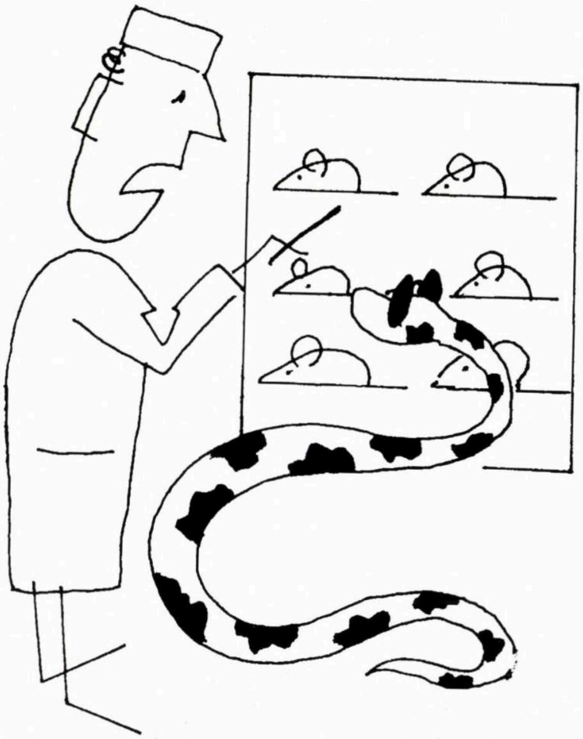

FĂRĂ CUVINTE

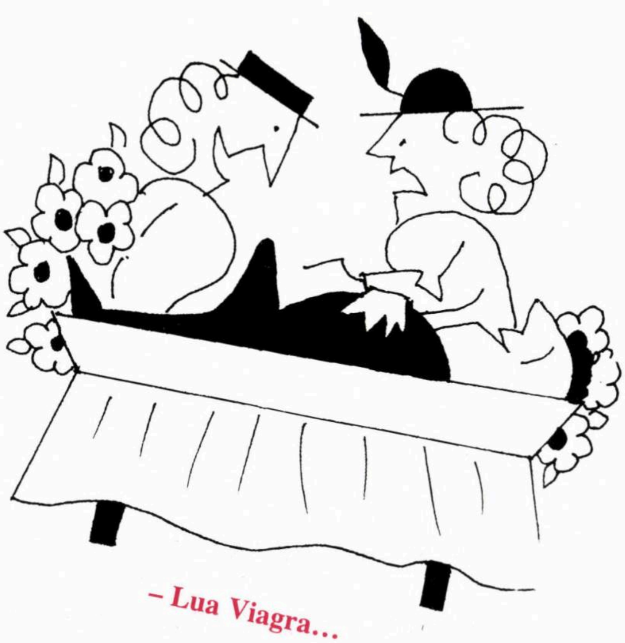

– Lua Viagra…

ADRIAN M.

TRAVEL & TOURISM SERVICES
Tel Aviv, str. Hess, 4 (colţ Allenby, 35)
Telefon: 03-6200687/8/9

Vă propune:

REVELION 99

REVELIONUL SURPRIZELOR la:

- ✯ Hotel ARO - BRAŞOV - 695 $
- ✯ Hotel CAPITOL - BRAŞOV - 585 $
- ✯ Hotel SINAIA - SINAIA - 635 $

✯ **SUPER REVELION** ✯

Hotel ORIZONT - PREDEAL - 735 $

Preţurile includ:

- Zbor Tarom TEL AVIV - BUCUREŞTI - TEL AVIV
- 6 zile / 5 nopţi cazare cu demipensiune la SINAIA şi PREDEAL
- 7 zile / 6 nopţi cazare cu demipensiune la BRAŞOV
- Banchetul festiv de **REVELION** plus o masă festivă

PLECĂRI PE **28 DECEMBRIE 1998**

Preţurile nu includ:

- Taxa de înscriere **49 $** şi taxa de aeroport **26 $**

Înscrieri la d-na TERRY GABOR şi dl. LIVIU LEIBOVICI

ADRIAN M. şi întregul colectiv al biroului urează clientelei

LA MULŢI ANI - PACE şi PROSPERITATE !

CU ADRIAN PE ORICE MERIDIAN